Bibiri Kuyie
Nnáaǹtì Pátíri

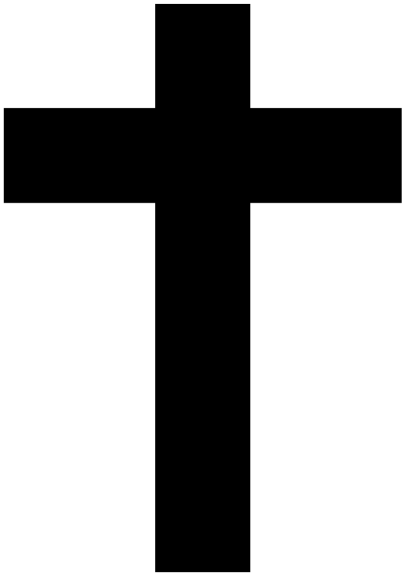

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

Bibiri Kuyie Nnáaǹtì Pátíri
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16

Contents

Tenketé 1
Mudennimù 60
Ikuɔ́ Nìùbɛ̀ 111
Mukétímù 150
Ikuɔ́ Kɔ́ntímù 203
Sosuwee 252
BɛbaatÍbɛ̀ 280
Oduti 310
1 Sammuyɛɛri 314
2 Sammuyɛɛri 353
1 Bɛkpààtìbɛ̀ 388
2 Bɛkpààtìbɛ̀ 430
1 Bɛkpààtìbɛ̀ Tɔ̃mmú 471
2 Bɛkpààtìbɛ̀ Tɔ̃mmú 513
Ɛsitadasi 561
Nɛemii 575
Ɛsitɛɛ 597
Isɔbu 606
Yɛsãã 659
Yɛkotinɔ̀ 794
Mɛborimɛ Wɛ́ìtì 822
Fɛcanyènfɛ̀ 839
Esaii 849
Sedemii 952
Isáútìi 1047
Esekiɛri 1058
Danniyɛɛri 1122
Osee 1142
Sowɛɛri 1159
Amɔɔsi 1165
Abudiasi 1179
Sonaasi 1181
Misee 1184
Naummu 1194
Abakuku 1199
Sofonii 1204
Asee 1210
Sakarii 1213
Madasii 1228
Matie 1232
Mariki 1280
Duku 1311
Isãã 1361
Yesu Tɔ̃rɛ̀ 1395
Odommu 1436
1 Kɔdɛnti 1456
2 Kɔdɛnti 1474
Kadasii 1486
Efɛɛsi 1493
Fidipu 1500

Kɔdɔɔsi 1505
1 Tɛsɑdoniki 1510
2 Tɛsɑdoniki 1514
1 Timɔntee 1517
2 Timɔntee 1523
Titi 1527
Fidemɔɔ 1530
Ebedeebɛ 1532
Isɑku 1548
1 Piɛri 1553
2 Piɛri 1559
1 Isãã 1563
2 Isãã 1568
3 Isãã 1569
Sudi 1570
Mudáɑmmu 1572

Tenketɛ́

Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bè yu di mpátíri Tenketɛ́ kɛ yɛ̃́ dii nàámmè Kuyie ndɔ̀ɔ̀ mèè botí kutenkù. Kàa dɔ́ kɛ́bantɛ́ kutenkù ti fòù kùù miɛkɛ kù dòmmè nè onìtì kó mɛfíè ntúmè dii pátíri miɛkɛ nkɛ dɛ kó tináaǹtì bomè.

Dii pátíri múnkɛ ti náá nKuyie ndómè kédɛɛtɛ́ onìtì kɛ tããtɛ́ bɛnìtìbè mabè kɛ bè dɔ̀ɔ̀nè mɛtaummè, bɛè mabè kó yɛyètè tu: Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu, kè dè mboní kɛ kùu dɔ̀ɔ̀nè mɛtaummè Isidayɛɛribɛ.

Dii ti náá nKuyie mbɛnkɛmè kumáà bɛnìtìbè nè ku yóó bè bekénèmè nè kù nimè bèè kù tũ nkɛ bè teénnè.

Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ né ti náá nti bo yiemmè kù yɛ̃ mmù kɛ nyɛ̃́ kɛ dò nkù nàké tì yóó dɔɔ̀, kɛ nyíé nku tannɔ̀ nè ku kuɔ́. Dii múnkɛ ti náá ndimɔ̀nnì kɔbɛ bèè do tũ nKuyie mbè do kù tũ mmèè botí.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Kuyie ndɔ̀ɔ̀mè kutenkù nè onìtì 1:1-2:25
2. Onìtì yetɛmè Kuyie nkè kù wɛ̀tɛ koò dɔúnnè dinùù kù yóó ò dɛɛtémè 3
3. Kayɛ̃̃ nè Abɛɛdi bɛ kó tináaǹtì 4
4. Adammu kó kufuku kétuɔkɛnè Nɔwee 5
5. Mɛniɛ nkùɔmè bɛnìtìbè kè Nɔwee yenté nè o kɔbɛ 6-9
6. Nɔwee kó kufuku 10
7. Bɛnìtìbè maámè didènnì Babɛɛdi kè Kuyie ncã́nné cã́nné bɛ náaǹtì 11
8. Abarahammu kó tináaǹtì 12:1-25:18
9. Sakɔbu kó tináaǹtì 25:19-37:1
10. Sosɛfu kó tináaǹtì 37:2-50:26

KUTENKÙ KETƐ MƐƐ BOTÍ

Kutenkù kó mudɔɔ̀rìmù

1 Kuyie nyóó dɔɔ̀ kutenkù kédɔɔ̀ tiwɛtì nti nè kɛtenkè.

2 Kè kɛtenkè í mmɔkɛ kè dòmmè, dèmarè í mbo, kè do dò nkubinku nku kɛ dò mbì. Kè Kuyie nYaá nnɔ́nké ku ĩnkè kɛ nampú.

3 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Kuwennikuu yènní! Kè kùu yènní.

4 Kè kùu pénsìrì kuwenniku ké kù cã̀ńné nè dibiìnnì,

5 kéyú kuwenniku kɛ dɔ̀ kuyie, nkéyú dibiìnnì kɛ dɔ̀ kɛyènkè. Kè kuyuokuu buoté kè dikũ̃nweńnìi buoté. Diyiè ketirì ndi.

6 Kè Kuyie ndɔ̀: Tiwɛtìi buoté kétoté mɛniɛ kè miɛ nní ḿbo kɛĩ̃nkè kè mɛtɛ̃mè bo kɛtenkè.

7 Kù béi mmɛmmɛ kè tiwɛtìi buoté kétoté mɛniɛ, miɛ nkɛĩ̃nkè mɛtɛ̃mè kɛtenkè.

8 Kè kùu yú kɛĩ̃nkè kɛ dɔ̀ tiwɛtì. Kè kuyuokuu buoté kè dikũ̃nweńnìi buoté. Diyiè dérì ndi.

9 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Mɛniɛ mmèè kpaá mèɛ tíí ndèmarè máà, kè kɛtenkèɛ feité. Kè dèɛ dɔɔ̀ kù yɛ̃mmè.

10 Kè kùu yú dèè waánnì kɛ dɔ̀ kɛtenkè, kéyú mɛniɛ nkɛ dɔ̀ dàméèrì.

11 Kè Kuyie ndɔ̀: Titieti nè timútì dèɛ yènní dɛbotí dɛbotí kémpɛí yɛbɛ. Kè dèɛ dɔɔ̀ kù yɛ̃mmè.

12 Timútì nè titieti kè dèɛ yènní kémpɛí dɛ bɛ, dɛ bɛ. Kè kùu dè pénsìrì.

13 Kè kuyuokuu buoté kè dikũ̃nweńnìi buoté. Diyiè tãã́nnì ndi.

14 Kè Kuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀: Kuwenniku ḿbo kɛĩ̃nkè kémbaàtì kɛyènkè nè kuyie nnè yɛmɔ̀rè nè yɛwe nè yɛbie,

15 kémmí kɛĩ̃nkè nè kɛtenkè. Kè dèɛ dɔɔ̀ kù yɛ̃mmè.

16 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ dɛ̀mɑrɛ̀ dɛ̀dɛ́rɛ̀ dɛ̀ɛ bo mmí, kɛ̀ dɛdiɛrɛ̀ ntú diyiè dìì bo mmí kuyie, kɛ̀ dɛsɑ́m̀pɔ́rɛ̀ ntú otɑ̃̀nkù wèè bo mmí kɛyɛ̀nkɛ̀, kɛ yíɛ́nɛ̀ siwɑ̃̀ɑ̃.
17 Kɛ̀ Kuyie ndɛ̀ ɑ̃nné kɛ̃́nkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mmí kɛtenkɛ̀.
18 Kɛ̀ dɛ̀ mmí kuyie nnɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀, kɛ bɑɑ̀tì kuwenniku nɛ̀ dibiìnnì. Kɛ̀ kùu dɛ̀ pɛ́nsìrì.
19 Kɛ̀ kuyuokuu buotɛ́ kɛ̀ dikũ̃nweńnìi buotɛ́. Diyiè nɑɑnnì ndi.
20 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: Dɛsĩ̃ntɛ́kpɛrɛ dɛmɔuu buotɛ́ mɛniɛ mmiɛkɛ, kɛ̀ sinɔɔ buotɛ́ kɛ́nhɛintɛ kɛ̃́nkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ɛ dɔɔ̀ kù bɛ́immɛ̀.
21 Kɛ̀ kùù dɔɔ̀ siyĩ̃ĩ diɛsì nɛ̀ dɛ̀ɛ kó dimɑ̀ɑ̀ fòù mɛniɛ mmiɛkɛ, dɛbotí dɛbotí nɛ̀ sinɔɔ sibotí sibotí. Kɛ̀ kùu dɛ̀ pɛ́nsìrì,
22 kɛ́ dɛ̀ pɑ̃ mɛsɑ̀ɑ̀ nkɛ dɔ̀ dɛ̀ɛ piɛ́ kɛ́sũ̃ũ̃, nkɛ̀ siyĩ̃ĩ sũ̃ũ̃ mmɛniɛ mmiɛkɛ, kɛ̀ sinɔɔ sũ̃ũ̃ nkɛtenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.
23 Kɛ̀ kuyuokuu buotɛ́ kɛ̀ dikũ̃nweńnìi buotɛ́. Diyiè nummurì ndi.
24 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: Kɛtenkɛ̀ɛ pɛitɛ́ iwũ̃ɔ̃ imɔu botí. Icɛ̃wũ̃ɔ̃ diɛyì nɛ̀ isɑ́m̀pɔ́ì nɛ̀ ikpɑwũ̃ɔ̃ ibotí ibotí nɛ̀ dɛbɑmbɑɑ̀nnɛ̀ dɛbotí dɛbotí. Kɛ̀ dɛ̀ɛ dɔɔ̀ kù yɛ̃mmɛ̀.
25 Kɛ̀ Kuyie ndɔɔ̀ iwũ̃ɔ̃ ibotí ibotí nɛ̀ icɛ̃wũ̃ɔ̃ nɛ̀ dɛbɑmbɑɑ̀nnɛ̀ dɛmɔu. Kɛ̀ kùu dɛ̀ pɛ́nsìrì.
26 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: Tí dɔɔ̀nɛ̀ onìtì kòo nti dònnɛ̀, kɛ́mbɑkɛ́ siyĩ̃ĩ nɛ̀ sinɔɔ sìì pùtì kɛ̃́nkɛ̀, nɛ̀ iwũ̃ɔ̃ ìì bo kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dɛbɑmbɑɑ̀nnɛ̀ dɛmɔu.
27 Kɛ̀ Kuyie ndɔɔ̀ onìtì kòo nkù dònnɛ̀.
Kù do dɔɔ̀ onitidɔ̀ù nɛ̀ onitipòkù nwe.
Kù bɛ̀ dɔɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkù dònnɛ̀mu.
28 Kɛ̀ kùu bɛ̀ pɑ̃ mɛsɑ̀ɑ̀ nkɛ́ bɛ̀ nɑ̀kɛ́ kɛ dɔ̀: Piɛ́nnɛ̀ kɛ́sũ̃ũ̃ nkɛ́píɛ nkɛtenkɛ̀ kɛmɔu, kɛ́ nkɛ̀ bɑkɛ́, kɛ́mbɑkɛ́ siyĩ̃ĩ nɛ̀ sinɔɔ sìì pùtì kɛ̃́nkɛ̀, nɛ̀ iwũ̃ɔ̃ imɔu ìì bo kɛtenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.
29 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: N di duɔ́mmu timútì timɔu tìì pɛí nɛ̀ dɛtie ndɛmɔu dɛ̀ɛ pɛí, kɛ̀ dɛ̀ bo ntú di kó mudiì.
30 N duɔ́mmu timútì nɛ̀ titieti kɛ̀ tì bo ntú iwũ̃ɔ̃ imɔu nɛ̀ tinɔ̀tì timɔu, nɛ̀ dɛbɑmbɑɑ̀nnɛ̀ dɛmɔu dɛ kó mudiì. Kɛ̀ dɛ̀ɛ dɔɔ̀ kù yɛ̃mmɛ̀.
31 Kɛ̀ kùu yà kù dɔɔ̀ dɛ̀ dɛmɔu kɛ́ dɛ̀ pɛ́nsìrì. Kɛ̀ kuyuokuu buotɛ́, kɛ̀ dikũ̃nweńnìi buotɛ́. Diyiè kuɔ́nnì ndi.

2

1 Mɛm̀mɛ kɛ̃́nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ dɛ̀ dɔɔ̀mɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ kó dimɑ̀ɑ̀ bo.
2 Kuyie mpĩ nku tɔ̃mmú mumɔu yɛwe yɛ̀kuɔ̀ ndi, kɛ́om̀pɛ̀ diyiè yiénnì yiè.
3 Kù dì pɑ̃mu mɛsɑ̀ɑ̀ nkɛ dì cɑ̃́nɛ́ kɛ̀ dì tu ku kpɛri, kɛ yɛ́ kù dɛ̀ɛmɛ̀ ku tɔ̃mmú mumɔu kɛ ɔmpɛ̀ diì yiè.
4 Miɛ m̀botí nku Kuyie ndɔ̀ɔmɛ̀ kɛ̃́nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀, nɛ̀ dɛ̀ɛ kó dimɑ̀ɑ̀ bo.

Kuyie nkɑ̀nnɛmɛ̀ onìtì kupúú sɑ̀ɑkù Edɛnni

Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ dìì mɔnnì kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ̃́nkɛ̀,
5 titieti nɛ̀ timútì dɛ̀ do í bo, ti Yiɛ̀ nKuyie mmu ndo í duɔnní fɛtɑɑfɛ̀, onìtì mu ndo í bo kɛ bo nkuuti.
6 Mupɑ̃̀ɑ̃ mmɑmù muù do yiɛ̀ní kɛ yɔ́ɔrì kɛtenkɛ̀.
7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔɔ̀ onìtì nɛ̀ mutɑ̃́ɑ́, nkɛ́fuutɛ o ɔ̃nnì muyɑɑ́ nkòo mɔɔtɛ mufòmmu.
8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbuɔtí dɛtie nkupúú sɑ̀ɑkù Edɛnni, diyiè yiɛ̀ní kɛ̀ɛ bíɛ́kɛ̀, kɛ́kɑnnɛ kù dɔɔ̀ wèè nìtì dɛ miɛkɛ.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ dɛtesɑɑ̀rɛ̀ dɛbotí dɛbotíi yɛnní, kɛ́mpɛí yɛbɛ kɛ̀ yɛ̀ wenni kɛ nɑɑti. Kɛ̀ kùu soó nkupúú cuokɛ̀ mutie mùù duɔ̀ mmufòmmu nɛ̀ mùù yĩ́ɛ́kùnko mɛsɑ̀ɑ̀ ǹnɛ̀ mɛyɛi.
10 Kɛ̀ kukó ndiɛkù nyiɛ̀ní Edɛnni kɛ yɔ́ɔrì dɛ kó kupúú kɛ́totɛ́ kucɛ mɛ̀nɑ̀ɑ̀.

11 Kuketikù yètìrì tu Pisɔ̃ɔ̃ kɛ̀ kù fitɛ́ dihɛì bɛ̀ tu dì Afidaa. Kɛ̀ mɛsɔɔ mbo dɛ kó
dihɛì miɛkɛ,
12 mɛsɔɔ nkperímɛ̀ nɛ̀ tihúúntì fɔ̃ɔ̃ti nɛ̀ yɛtɑ̃́sààyɛ̀ yɛ̀ɛ donku dɛu.
13 Kɛ̀ kudɛ́ríkù yètìrì tu Kiyɔ̃ɔ̃ kuù fitɛ́ dihɛì bɛ̀ tu dì Kuusi.
14 Kɛ̀ kutɑ̃́ɑ̃́nkù kpɛri tú Tikidi, kuù pũ̃ɔ̃ ndiyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀ kɛ firì dihɛì bɛ̀
tu dì Asidii, kɛ̀ kunaankù kpɛri tú Efadati.
15 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkannɛ onìtì dɛ kó kupúú miɛkɛ kòò bo nkù kuuti kɛ kù
bàa.
16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ yɛtannɔ̀ kɛ dɔ̀: A bo na kényo ndɛtie ndɛməu dɛ̀ɛ
bo kupúú dɛ kó yɛbɛ.
17 A né báá di mùù yĩ́ɛ́kùnko mɛsàà nnɛ̀ mɛyɛi mmu bɛ, kàa yɛ̀ di dìì yiè a
kumu.
18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ í wenni onìtì bo mbomɛ̀ omáà, m bo ò dɔ̀ɔ
wèè yó nhò dònnɛ̀ koò teénnɛ̀.
19 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntúótɛ́ mutɑ́ɑ́ nkédɔɔnɛ̀ iwũɔ̃ imɔu, nɛ̀ tinɔ̀tì timɔu kéduɔ́
nkɛ̀ dɛ̀ nkɔrìní onìtì borɛ̀, kɛ̀ kù bo yà ò yóó dɛ̀ yu yɛ̀ɛ yètɛ̀. Bá dɛ̀, dɛ̀ do dò
nkémmɔkɛmu diyètìrì.
20 Kɛ̀ Adammuu duɔ́ nyicɛ̃wũɔ̃ i yètɛ̀ kéduɔ́ nyikpakpɛyi i yètɛ̀, kéduɔ́ nsinɔɔ
si yètɛ̀. Ò mɛ nyí mpètɛ́ wèè bo nhò dònnɛ̀ koò teénnɛ̀.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkòo yɛ̃̀ nkéduɔ́, kɛ̀ kùu dɛitɛ kucĩntóo kùmáà kéwɛ̃tɛ
képɔ̃nné tikɔ̃̀ntì,
22 kétúótɛ́ dɛ kó kucĩntóo kédɔɔnɛ̀ onitipòkù kóò duɔ́ nhonitidɔ̀ù.
23 Kòo ò yà kɛ dɔ̀:
ɛ̃̀hɛ́ɛ̃̀! Ntɛ wèè tu n kũɔ̃ kó dikɔ̃́ũ,
n kɔ̃̀ntì kó tikɔ̃̀ntì.
Bɛ̀ bo nhò yu kɛ tú onitipòkù
kɛ yɛ́ Kuyie nhò dɔ̀ɔnèmɛ̀ onitidɔ̀ù kó dikɔ̃́ũ ndi.
24 Dɛɛ̀ te kòo nitidɔ̀ù bo yóu o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃, kétaunnɛ̀ o pokù kɛ̀ bɛɛ naá nhonìtì
omáà.
25 Onitidɔ̀ù nɛ̀ o pokù bɛ̀ do bo yɛfɔ̃̀kperɛ̀ nyɛ, ifɛi mɛ nyí mbɛ̀ bo.

3

Onìtì yetɛ́nèmɛ̀ Kuyie

1 Fɛwààfɛ̀ fɛɛ̀ do ciìnɛ̀ tiwanwantì timɔu ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ tì. Kɛ̀ fɛ̀ɛ bekɛ
onitipòkù kɛ dɔ̀: Mómmuɔ nwe Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ di bá nyo nkupúú kó yɛtebɛ
yɛməuà?
2 Kòo nitipòkùu fɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ti yommu kupúú kó yɛtebɛ.
3 Mutie mùù né bo kupúú cuokɛ̀, Kuyie ntú ti báá di mu kó yɛtebɛ, ti ketɛ́ kɛ
báá yɛ̀ kàákɛ́. Kɛ̀ ti yɛ̀ di ti bo kú.
4 Kɛ̀ fɛwààfɛ̀ dɔ̀: Di í yóó kú bìtì.
5 Kuyie nyɛ̃́mu kɛ tú kɛ̀ di yɛ̀ di dìì yiè, di nuɔ ḿbo wéntɛ́, kɛ̀ di kù naánnɛ̀
kéyĩ́ɛ́tɛ́ mɛsàà ǹnɛ̀ mɛyɛi.
6 Kòo nitipòkùu wéntɛ́ kéyà yɛtebɛ bo nnaatimɛ̀, kɛ wenni fɛnɔ̀nfɛ̀, kɛ bo na
kóò duɔ́ mmɛcii, kétɔ̃tɛ, kédi kéduɔ́ nho dɔù wèè ò bonɛ̀, kòo di.
7 Kɛ̀ bɛ nuɔ nwéntɛ́, kɛ̀ bɛɛ bantɛ́ bɛ̀ bomɛ̀ yɛfɔ̃̀kperɛ̀, kéwaá ntifɑ̃ɑ̃̀tì kéyi.
8 Kuyuoku mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nceǹtì kupúú miɛkɛ kɛ náá nkɛ̀ bɛ̀ yo,
késɔri titieti miɛkɛ.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyú onitidɔ̀ù kɛ dɔ̀: A borɛ?
10 Kòo kù tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N kèè a tammɛ̀ mmɛ kupúú miɛkɛ kɛ̀ kufɔ̃waá nni mpĩ
nkɛ̀ n sòri, kɛ yɛ́ m bomɛ̀ difɔ̃̀kperì.

11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: We ndɑ nàkɛ́ kɛ tú ɑ bo difɔ̃̀kperì, yáà ɑ di ditebii n yɛ̃ nhɑ báá di dì ndi?
12 Kòo nitidɔ̀ù dɔ̀: Onitipòkù ɑ mɛ nni nduɔ́ nwè kɛ̀ ti bo, weè ǹ duɔ́ ndɛ kó ditebii kɛ̀ ǹ di.
13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbekɛ onitipòkù kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ? Kòò dɔ̀: Fɛwààfɛ̀ fɛɛ̀ ǹ soutɛ́ kɛ̀ ǹ di ditebii.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ fɛwààfɛ̀ kɛ dɔ̀:

Fɔ̃̋ɔ̃̀ mɛ ntemɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ miɛ
n dɑ cɔ̃̃mu tiwɑnwɑntì timɔu miɛkɛ,
ɑ bo nfũrì ɑ pɔutì,
kɛ yo mmutɑ́ɑ́ nsɑ́ɑ̀.
15 Nɛ̀ ɑ bo mbomɛ̀,
fɔ̃̋ nnɛ̀ onitipòkù di báá nɑrikɛ,
o fuku nɛ̀ ɑ kɔku dɛ̀ báá nɑrikɛ.
O fuku bo pɔntɛ ɑ yuu,
kàɑ kɔkuu dɔntɛ́ o nɑcɛ̀nkénnì.
16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀:

A pɛitímù bo yonkɛ mɛdiɛ̀.
A níí bo fɛ́ɛ̃̃tɛ́ mɛdiɛ̀ nkɛ né nɑ képɛitɛ́,
ɑ bo mbúɔ́ ɑ dɔù kòò dɑ bɑkɛ́.
17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ onitidɔ̀ù kɛ dɔ̀:

A mɛ̀ nyiemmɛ̀ ɑ pokù kpɛti
kɛ di ditebii n yɛ̃ nhɑ báá di dì.
M bo cɔ̃̃ kɛtenkɛ̀,
ɑ níí bo kúútí kɛ́fɛ́ɛ̃̃tɛ́ mɛdiɛ̀
nkɛ né nɑ képɛ́tɛ́ kɛ́di.
18 Kɛtenkɛ̀ bo mpɛí ipo nɛ̀ tisɑ̃mpotì,
kàɑ nyo ndɛpɑɑ nkpɛrɛ.
19 A níí yóó kɑ́tɛ́ mɛyɔ̃̋ɔ̃̀ mmɛ
kénɑ képɛ́tɛ́ kɛ́di,
kɛ yàɑ wɛ̃tɛnɛ̀ mutɑ́ɑ́ mmiɛkɛ n dɑ dɔ̀ɔnɛ̀ mù.
N dɑ dɔ̀ɔnɛ̀ mutɑ́ɑ́ mmu
kàɑ yóó wɛ̃tɛ kénɑá mmutɑ́ɑ́.
20 Kɛ̀ Adɑmmuu yú o pokù kɛ dɔ̀ Ɛfu, dɛ̀ɛ̀ tu mufòmmu, kɛ yɛ́ weè tumɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yɔ̃.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ńnukú tikɔ̃̀ntì kɛ́ bɛ̀ dàtínné,
22 kébɛ́i nkɛ dɔ̀: Onìtì nɑánnɛ̀ tí mbɛ kɛ yɛ́ mɛsàà nnɛ̀ mɛyɛi, ti báá yie nkòo tɔ̃tɛ ditebii dìì duɔ̀ mmufòmmu kédi kénfòù sɑ́ɑ̀.
23 Kɛ̀ kùu bɛti onìtì kupúú Edɛnni miɛkɛ, kòo kɔtɛ kénkúútí kɛtenkɛ̀, kù ò dɔ̀ɔnɛ̀ kɛ̀.
24 Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛtimɛ̀ onìtì kupúú Edɛnni miɛkɛ, kécónné bɛĩ̃nkɛ̀mbàrìbɛ̀ diyiè yìɛní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbɑɑ mutie mùù duɔ̀ mmufòmmu, kɛ ɛinko yɛse kɛ̀ yɛ̀ cɔ́ú nkɛ dò mmuhɑ̃́ɑ́.

4

Kɑyɛ̃̃ nɛ̀ Abɛɛdi

1 Kɛ̀ Adɑmmuu duɔ́nɛ̀ o pokù Ɛfu, kòo púó nképɛitɛ́ dɛnitidɑbirɛ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Kɑyɛ̃̃, kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù te kɛ̀ m̀ pɛitɛ́ onìtì.
2 Kòo yíé képɛitɛ́ o nɑntɛ̀ Abɛɛdi.
Kɛ̀ Abɛɛdi ntú owũɔcɛ̃nti kɛ̀ Kɑyɛ̃̃ tu otenkútì.
3 Kɛ̀ tidiitìi bi, kɛ̀ Kɑyɛ̃̃ wɑá nképɑ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie.

4 Kè Abɛɛdi yie tɔní o pedakè yɛketiyè kó dìmarì, dìì ã mɛkùɔ nképã ti Yiè
nKuyie. Kè kùu ò pénsìrì kécɔuté o pãnnì,
5 kéyetɛ Kaỹẽ̃ nè o pãnnì, kòo miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè n kòo ìikèɛ sɔutɛ.
6 Kè ti Yiè nKuyie nhò bekɛ kɛ dɔ̀: Kaỹẽ̃ dè dòmmɛ kàa miɛkɛ pɛikɛ kàa ìikè
sɔ̀ùtɛ?
7 Kàa dɔ̀ɔ mɛsàà nha yèmmè yóó narikɛmu, kàa mɛ ndɔ̀ɔ dèè í wenni, mɛyɛi
mbo a bòrì kɛ da díí, yetoo ké mè na.
8 Mɛmmɛ kè Kaỹẽ̃ nákέ o nantè Abɛɛdi kɛ dɔ̀: Tí kõté.
Bè kõté dìì mɔnnì kè Kaỹẽ̃ pĩ nho nantè Abɛɛdi kékuɔ.
9 Kè ti Yiè nKuyie mbekɛ Kaỹẽ̃ kɛ dɔ̀: Yé a nantè Abɛɛdi borè? Kè Kaỹẽ̃ dɔ̀: N
yí yḗ tè borè, n túmu n nantè kóo bàràà?
10 Kè Kuyie ndɔ̀: A dɔ̀ɔ ba? A nantè yĩĩ nkuɔ nkɛtenkè kɛ tú ḿ pɛitɛ.
11 Di mmɔnnì n da cɔ̃ɔmu kàa bo ítέ kédéténè kɛtenkè kèè yǎ a nantè kó mɛyĩĩ
nha kùɔ tè.
12 A níí bo kúútí, a báá dɛitɛ, a bo nfirì tipíìtì timɔu kɛ tú ociéntì.
13 Kè Kaỹẽ̃ nákέ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: A n toú ndìì tɔu cḗ̃mu, m báá na kέ dì
tɔ.
14 A mɛ nni mbètimè yíe nkɛtensààkè, kè n yóó da déténè kénfirì tipíìtì timɔu
kɛ tú ociéntì, kòò mɔù ǹ yà ò yó n kuɔmu.
15 Dɛ mɔnnì kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kòò mɔù kùɔ Kaỹẽ̃ m bo pɛitɛ kucɛ mèyiekè.
Kè ti Yiè nKuyie ncannɛ Kaỹẽ̃ mɛcannimè mamè mèè yó nte kè wèè ò yà ò
báá ò kùɔ.
16 Kè Kaỹẽ̃ ítέ ti Yiè nKuyie mborè, kékɔtɛ kémbo bè tu dè Nɔdi, kupúú
Edɛnni, diyiè yièní kèè bíékè.

Kaỹẽ̃ kó kufuku

17 Kè Kaỹẽ̃ duónè o pokù, kòo púó nképɛité Enɔki. Kòo maá dihɛì ké dì yu o
birɛ yètìrì kɛ dɔ̀ Enɔki.
18 Kè Enɔkii pɛité Idadi, kè Idadi pɛité Mɛuyɛɛdi. Kè Mɛuyɛɛdii pɛité
Mɛtusayɛɛdi, kè Mɛtusayɛɛdii pɛité Demɛki.
19 Kè Demɛkii puokɛ bɛnitipòbè bèdébè, kòo ketiwè yètìrì ntú Ada, kòo dérì
kpɛri ntú Sida.
20 Ada weè do pɛité Yabaadi bèè ã titouti, kɛ cɛ̃mmù inààkɛ bɛ yààrì.
21 Yabaadi nantè do tú Yubaadi bèè bie ntikùtìdùùtì, kɛ eu itãrí bɛ yààrì.
22 Kè Sida yie múnkɛɛ pɛité dɛnitidabirɛ, Tubaadi-Kaỹẽ̃, kòo mmáátí tinɛntì
tibotí tibotí, mɛnatimè kpɛti nè mɛbiɛrimɛ nè timátì. Kòo tãũ yètìrì ntú Naama.
23 Kè Demɛkii nákέ o pobè kɛ dɔ̀:

Ada nè Sida,
kénténè n kpɛti!
Díndi Demɛki pobè keènè n tú mù!
Onìtì n kɔ̀ùtɛ kè nh ò kùɔ,
odapàà nni mpoté kè dè màtìnnɛ kè nh ò kùɔ.

24 Kè bè bo kuɔ bɛnìtìbè bèyiekè
képɛitɛ Kaỹẽ̃ bànnì,
bè bo kuɔ sipísìyiekè nè bèyiekè,
képɛitɛ m bànnì.

25 Kè Adammuu duónè o pokù kòo púó nképɛité dɛnitidabirɛ, kòo dè yu kɛ dɔ̀
Sɛti, dèè tu Kuyie nhò duɔ ndɛbirɛ kè dè còḿmú Abɛɛdi fɔ̃̀tìrì Kaỹẽ̃ do kùɔ wè.
26 Kè Sɛti múnkɛɛ pɛité dɛnitidabirɛ, kέ dè yu kɛ dɔ̀ Enɔsi. Dɛ mɔnnì ndi
bɛnìtìbè ketémè bè bo mbáámmè Kuyie nkɛ kù yu kɛ tú ti Yiè.

5

Adammu kó kufuku kétuɔkɛnɛ̀ Nɔwee

1 Ntɛ Adammu kó kufuku. Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì onìtì kóò dònnɛnɛ̀ kumáà ndi.
2 Kù dɔ̀ɔ̀ onitidɔ̀ù nɛ̀ onitipòkù nwe ké bɛ̀ pã mɛsàà, kɛ pǎnkɛɛ bɛ̀ yu kɛ dɔ̀ onìtì.
3 Adammu mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti (130) képɛité dɛnitidabirɛ kɛ̀ dɛ̀ nhò dònnɛ̀ sósó. Kòo dɛ̀ yu kɛ dɔ̀: Sɛti.
4 Adammu pɛité dìì mɔ̀nnì Sɛti kédeè, kénfòù kétuɔkɛ yɛbie nsikɔusìnì (800), képié initidabí nɛ̀ initipobí.
5 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìtããti (930) ndi kékú.
6 Sɛti mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ yènùmmù (105) képɛité dɛnitidabirɛ Enɔsi.
7 Ò pɛité dìì mɔ̀nnì Enɔsi kédeè kémmɔkɛ yɛbie nsikɔusìni nɛ̀ yèyiekè (807), képié initidabí nɛ̀ initipobí péu.
8 Sɛti do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìwɛi nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè (912) ndi kékú.
9 Enɔsi mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie nsipísìwɛi, képɛité dɛnitidabirɛ Kenanni.
10 Dɛ kó difɔ̃nkúò kémɔɔtɛ yɛbie nsikɔusìni nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yènùmmù (815) képié initidabí nɛ̀ initipobí.
11 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìwɛi nɛ̀ yènùmmù (905) ndi kékú.
12 Kɛ̀ Kenanni mmɔkɛ yɛbie nsipísìyiekè, képɛité dɛnitidabirɛ Madadeyɛɛdi.
13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kémmɔkɛ yɛbie nsikɔusìni nɛ̀ sipísìnàà (840), képié initidabí nɛ̀ initipobí.
14 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìwɛi nɛ̀ tɛpíítɛ̀ (910) ntɛ kékú.
15 Madadeyɛɛdi do mɔkɛ yɛbie nsipísìkuɔ̀ nɛ̀ yènùmmù ndi, képɛité dɛnitidabirɛ Yederi.
16 Ò pɛité Yederi kédeè, kémmɔkɛ yɛbie nsikɔusìni nɛ̀ sipísìtããti (830), kéwɛ̃tɛ képié initidabí nɛ̀ initipobí péu.
17 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìni nɛ̀ sipísìwɛi nɛ̀ yènùmmù (895) ndi kékú.
18 Kɛ̀ Yederi mmɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ nɛ̀ yèdéè (162), képɛité dɛnitidabirɛ Enɔki.
19 Ò pɛité Enɔki kédeè kéyié kémɔɔtɛ yɛbie nsikɔusìni (800), yɛ miɛkɛ nkɛ ò piémè initidabí nɛ̀ initipobí péu.
20 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìkuɔ̀ nɛ̀ yèdéè (962) ndi kékú.
21 Kɛ̀ Enɔki mmɔkɛ yɛbie nsipísìkuɔ̀ nɛ̀ yènùmmù képɛité dɛnitidabirɛ Matusadɛmmu.
22 Ò pɛité Matusadɛmmu kédeè, kémmɔkɛ yɛbie nsikɔusìtããti (300), kéntaunè Kuyie, képié initidabí nɛ̀ initipobí péu.
23 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìtããti nɛ̀ sipísìkuɔ̀ nɛ̀ yènùmmù (365) ndi.
24 Ò do taunè Kuyie nku, kɛ̀ kùu ò tùótɛ́ kékònnè ku ciɛ kɛ̀ bèɛ ò mɔ̀ńtóo.
25 Matusadɛmmu do mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìni nɛ̀ yèyiekè (187) ndi képɛité dɛnitidabirɛ Demɛki.
26 Ò pɛité Demɛki kédeè kémmɔkɛ yɛbie nsikɔusìyiekè nɛ̀ sipísìni nɛ̀ yèdéè (782), képié initidabí nɛ̀ initipobí péu.
27 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìkuɔ̀ nɛ̀ yèwɛi (969) ndi kékú.
28 Kɛ̀ Demɛki mmɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìni nɛ̀ yèdéè (182), képɛité dɛnitidabirɛ,
29 ké dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Nɔwee, kénnáá nkɛ tú: Yie nweè yóó ti bántè nɛ̀ mutɔ̃mmú ti pĩ mmù yɛwe yɛmɔu, kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie ncɔ̃ɔ̃mè kɛtenkè.

30 Ò pɛitɛ́ Nɔwee kédeè, kéwɛ̃tɛ kémɔɔtɛ yɛbie nsikɔusìnùmmù nè sipísìwɛi nè yènùmmù (595), képié initidabí nè initipobí péu.
31 Ò do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìyiekè nè sipísìyiekè nè yèyiekè (777) ndi kékú.
32 Nɔwee do yóó mɔɔtɛ initidabí ìtããti ìì yètè tu Sɛmmu nè Kammu nè Safɛti kɛ mɔkɛ yɛbie nsikɔusìnùmmù (500) ndi.

6

Kuyie ndèmmumè kù dòòmè onìtì

1 Bɛnìtìbè sũũ ndìì mɔ̀nnì kɛtenkè ĩnkè képié bɛsapàmbè.
2 Kè kɛĩnkè kó bɛkperíbèɛ yà dɛ kó bɛsapàmbè wennimè mɛsàà, kétãnké bè dó bè, képuokɛ.
3 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: M báá yóu kè bɛnìtìbè biɛ nní nfòù kémɔntɛ, bè tu bɛnìtìbè mbɛ, bè bo mmɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtè nè sipísìdé (120) kékú.
4 Tidadiɛtì tii do bo dɛ mɔ̀nnì kénsɔké kɛ bo. Kɛĩnkè kó bɛkperíbè do kɔ̀tení kéduónè bɛsapàmbè kè bèɛ pié tìnti, tii do nɔ ndɛmɔu kè ti yètè feí.
5 Kè ti Yiè nKuyie nyà bɛnìtìbè borimɛ í wennimè kè bè baa dó kéndɔɔri mɛyɛi nsɑ́ɑ̃̀.
6 Kè ti Yiè nKuyie nyèmmèɛ caàrè kè kùu demmu kù dòòmè onìtì.
7 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: M bo kuɔ bɛnìtìbè n dɔ̀ɔ̀ bè, kékuɔ iwũõ diɛyì nè isámpóì nè sinɔɔ, n dèmmumu n dè dòòmè.
8 Kè Nɔwee yie mɛ mpétɛ́ mɛsàà nti Yiè nKuyie mborè.

Nɔwee dòòmè tɛdabɛɛcĩ̀ɛ̃̀tè

9 Nɔwee do tú onitisàù nwe kɛ dɔɔri Kuyie ndómè kɛ kù tũ,
10 képɛitɛ́ initidabí ìtããti: Sɛmmu nè Kammu, nè Safɛti.
11 Dɛ kó dimɔ̀nnì bɛnìtìbè do dɔrimu, kɛ mènkɛ dɔri mɛdiè mbá dè í nnaati Kuyie.
12 Kè kùu wéntɛ́ kutenkù kénsɔ̃́ nkù cààrè, kè bɛnìtìbè bɛmɔu dɔ̀ri bá bɛ borimɛ í wenni.
13 Kè Kuyie nnákɛ́ Nɔwee kɛ dɔ̀: M bo kuɔ dì mmɔ̀nnì bɛnìtìbè bɛmɔu bè dɔ̀nnɛmu, kè bɛ yonku dɛukɛ, m bo bè kùɔ.
14 Á dɔɔ̀ tɛdabɛɛcĩ̀ɛ̃̀tè nè idɛí ìì kpeńnì, kécíékɛ́ tidieti kè tì nsũ, kéwaá mmumɔ̀mmu kéfiɛtí mɛfíè ntɛ miɛkɛ nè tɛ ĩnkè.
15 Ntɛ a yóó tè dɔ̀ɔ̀ mèè botí: Tɛ okùmè ḿbo métìrì tɛkɔ̀ùtè nè sipísìnùmmù (150), mɛpɛ̃kùmè métìrì sipísìdé nè bènùmmù, mɛcómmè métìrì tɛpíítè nè bènùmmù.
16 Á tè dɔ̀ɔ̀ képĩĩ ntipĩmpĩntì nè kumarí dɛ cuokè, kè mɛfíè nní nfeí kɛ mànnè métìrì kó dikéè. Kàa keutɛ́ dibòrì tɛ píkù, kéãnné timùmmùntì tìtããti.
17 Dɛ mɔ̀nnì m bo duó nkè fɛtaafèɛ ni kè mɛniɛ mpíɛ nkékuɔ dèè kó dimàà fòù kɛtenkè ĩnkè.
18 Dɛ mɔ̀nnì m bo da dɔɔ̀nè mɛtaummè kàa ta tɛdabɛɛcĩ̀ɛ̃̀tè miɛkɛ nè a pokù nè a bí nè i pobè.
19 Á tanné dèè kó dimàà fòù kɛtenkè ĩnkè tɛdabɛɛcĩ̀ɛ̃̀tè miɛkɛ, dɛdaarè nè dɛniirɛ kè dèɛ yentɛ́.
20 Tiwanwantì timɔu botí nè iwũõ dɛdaarè nè dɛniirɛ, sinɔɔ diɛsì nè sisámpósì, nè dɛbambaànnè dɛbotí dɛbotí, dè yóó kɔtɛnímu a borè kɛ bo yentɛ́.
21 Á waá mmudiì mubotí mubotí, a kõmu nè tiwanwantì kõmu kè dí nyo.
22 Kè Nɔwee yie nkédɔɔ̀ Kuyie nhò nàkɛ́ tì timɔu.

7

Nɔwee tamè tɛdabɛɛcĩ̀ɛ̃̀tè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Nɔwee kɛ dɔ̀: Ta tɛdabɛɛcĩ̀ètè fɔ̃ nnè a cĩ̀ètè kɔbɛ. N sɔ̃
nfɔ̃ɔ̃ máà yie n kpɛti a kɔbɛ cuokè.
2 Á túótέ iwũɔ̃ ibotí ibotí bè n feu ì ìdéì ìdéì, fɛdaafè nè fɛnifɛ kucɛ mèyiekè
kétúótέ bè í n feu ì ìdéì máà fɛdaafè nè fɛnifɛ,
3 kétúótέ sinɔɔ sibotí sibotí sìdésì dési, tɛdaatè nè tɛniitɛ kucɛ mèyiekè, kè sìi
sɔɔtέ kubotí kɛtenkè ĩnkè.
4 Yɛwe yèyiekè kó difɔ̃nkúò n yóó cũũnko fɛtaafè nfɛ kè fè nniu kɛ dɔ̀ yɛwe
sipísìnàà nè dɛyènnè sipísìnàà, kékuɔ n dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà kɛtenkè ĩnkè.
5 Kè Nɔwee yie nkédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàkέ tì timɔu.

Mɛniɛ mpíɛmmè kɛtenkè kɛ kùɔ dɛnɛnnè dɛmɔu

6 Mɛniɛ ndo yóó píɛ nkɛtenkè kɛ sɔ̃ nNɔwee mɔ̀kɛ yɛbie nsikɔusìkuɔ̀ (600) ndi.
7 Wenwe nè o pokù kè bèɛ ta tɛdabɛɛcĩ̀ètè nè o bí nè i pobè kɛ bo yenténè
mɛnédiɛmè,
8 nè iwũɔ̃ bè feu ì Kuyie nnè bè í kù feu ì, nè sinɔɔ nè dèè kó dimàà fòù kɛtenkè
ĩnkè.
9 Kè dè nkɔrìní dɛdaarè nè dɛniirɛ, kɛ taà tɛdabɛɛcĩ̀ètè Nɔwee borè Kuyie mbéi
mmèè botí.
10 Yɛwe yèyiekè kó difɔ̃nkúò kè fɛtaafèɛ tuɔkɛní, kénniu képíɛ nkɛtenkè.
11 Nɔwee do mɔkɛ yɛbie nsikɔusìkuɔ̀ (600) ndi, dibenni kóo tɔ̃nkù déríwè
diyiè tɛpíítè nè diyiénnì, kè yɛbirɛ ntɔ̃nní mɛniɛ nkè iwɛtiborii kpetέ.
12 Kè fɛtaafè nniu kɛ dɔ̀ iyie nsipísìnàà dɛyènnè sipísìnàà.
13 Dɛ mɔ̀nnì Nɔwee nè o pokù nè o bí Sɛmmu nè Kammu nè Safɛti nè bɛ pobè,
kè bè ta tɛdabɛɛcĩ̀ètè
14 nè tiwanwantì tibotí tibotí, nè iwũɔ̃ ibotí ibotí nè tinɔ̀tì nè dɛbambaànnè
nè tipumpùtì.
15 Dèè kó dimàà weí kè dè nkɔrì Nɔwee borè dɛbotí dɛbotí, dɛdaarè nè dɛniirɛ.
16 Kè dèɛ kɔtoo bá dè kè dè nnɛínè dɛ pokù kéta tɛdabɛɛcĩ̀ètè ti Yiè nKuyie ndo
nàkέ Nɔwee kɛ dɔ̀ dè yóó ndɔ̀mmè. Kè Kuyie nkpetínné dibòrì.
17 Kè fɛtaafè nniu kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà, kè mɛniɛ nsũũnko kè tɛdabɛɛcĩ̀ètè nɔ̀ńkέ
mɛ ĩnkè.
18 Kè mɛniɛ mpíɛ mmɛdiè nkè tɛdabɛɛcĩ̀ètè nnɔ́nkέ mɛ ĩnkè.
19 Kè mɛniɛ ndɔkɛ píɛ nkédátínné yɛtãrè diɛyè,
20 kédátínné yɛtãrè yèè dɔ̀kɛ dɛu mɛdiè, késénté kè dèɛ pɛ̃ɛ̃tέ métìrì bèyiekè.
21 Kè dèè kó dimàà fòù kɛtenkè ĩnkè, iwũɔ̃, nè tiwanwantì nè dɛsĩntékpɛrɛ
dɛmɔu, dèè bo kɛtenkè ĩnkè kè dèɛ kú dɛmɔu.
22 Dɛmɔu dèè bo kɛtenkè ĩnkè kɛ weí kè dèɛ kú.
23 Mɛm̀mɛ dèè kó dimàà weí: Bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ nè tiwanwantì, dè kumè. Kè
Nɔwee weè máà nkpaá nè o cĩ̀ètè kɔbɛ bèè do ò bonè tɛdabɛɛcĩ̀ètè miɛkɛ.
24 Kè mɛniɛ nní mpíékέ kɛtenkè kɛ dɔ̀ yɛwe tɛkɔ̀ùtè nè sipísìnùmmù (150).

8

Nɔwee yèmè tɛdabɛɛcĩ̀ètè

1 Kuyie nyí nyɛ̃ nNɔwee kpéí nnè iwũɔ̃ nè tiwanwantì dèè do ò bonè
tɛdabɛɛcĩ̀ètè miɛkɛ, kéduɔ́ nkè kuyaakù nfuu kɛtenkè kè mɛniɛ nní nkɛ́kú.
2 Kè yɛbirɛɛ yóu yè bo ntɔ̃mmè mɛniɛ, kè iwɛtiborii ĩtínné kè fɛtaafèɛ cómmú.
3 Yɛwe tɛkɔ̀ùtè nè sipísìnùmmù (150) kó difɔ̃nkúò kè mɛniɛ nní nkɛ́kú sámpɔ́
sám̀pɔ́.
4 Otɔ̃nkù yiénwè diyiè tɛpíítè nè diyiénnì kè tɛdabɛɛcĩ̀ètèɛ cómmú ditãrì bè yu
dì kɛ tú Adadati di ĩnkè.

5 Kè mɛniɛ nní nkpaá yaari kétuɔkɛ otǎnkù píínwè diyiè ketirì yiè, kè yɛtãrè
yómmèɛ feité.
6 Diyiè sipísìnàà yiè kè Nɔwee kpeté tɛbòtè ò do ãnné tè,
7 kédennɛ dikãkãã̀ kè dìì kɔtɛ kéwẽtɛní. Kòo nkpaá kémmú mɛniɛ mbo deèmè.
8 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo dennɛ tɛnónkpetɛ kɛ bo yà kè mɛniɛ ncɔ̀tɛ.
9 Tè mɛ nyí mpèté tè bo cómmú dè, kɛ yḗ mɛniɛ ndo kpaá píékémè kɛtenkè
kɛmɔu, kè tèɛ wẽtɛní o borè, kòo youtɛ o nɔ̀ùtè ké tè pĩ nkétannné kudieku,
10 kéyóu kè dè mmɔkɛ yɛwe yèyiekè kòo wẽtɛ ké tè dènnɛ.
11 Kè tè nwẽtiní kuyuoku kɛ tɔní kufãã̀sũ̃ũ̃kù makù, kè Nɔwee banté mɛniɛ
ncɔ̀tɛmè,
12 kéyóu kè dè mmɔkɛ yɛwe yèyiekè kòo wẽtɛ ké tè dènnɛ, bá tè í nwɛ̃̀tɛní.
13 Dibenni pànnì kó diyiè ketirì yiè, kɛ sɔ̃́ nNɔwee mɔ̀kɛ yɛbie nsikɔusìkuɔ nè
dìmáà (601) kè mɛniɛ nkũ̃ũ̃, kòo dáté tipĩmpĩntì kéyà mè kũ̃ũ̃mè.
14 Dibenni pànnì kóo tǎnkù déríwè, diyiè sipísìdé nè diyiénnì kè kɛtenkèɛ kpeí
paíí.
15 Kè Kuyie nnákɛ́ Nɔwee kɛ dɔ̀:
16 Yè nè a pokù nè a bí nè i pobè.
17 Dennɛ iwũɔ̃ ibotí ibotí tiwanwantì nè tinɔ̀tì nè dɛbambaànnè, kè dèɛ pɛ̃té
késũ̃ũ̃ nkɛtenkè ĩnkè.
18 Kè Nɔwee yè nè o pokù nè o bí nè i pobè,
19 kédennɛ tiwanwantì nè iwũɔ̃ dɛbotí dɛbotí nè sinɔɔ nè dɛbambaànnè.
20 Kè Nɔwee maá diwũɔ̃tɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nkpéí, kétúótɛ́ iwũɔ̃ nè sinɔɔ bè feu
dè ti Yiè nKuyie ndèmarè marè, ké dè fié ti Yiè nKuyie ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè kétuɔ.
21 Kè ti Yiè nKuyie nkeè dɛ kó kufɔ̃ɔ̃ku kè dèɛ kù narikɛ kè kù dɔ̀: N tɛ́nkɛ í yóó
cɔ̃ɔ̃ kɛtenkè, kɛ yḗ onìtì yèmmè í wennimè nè ò bomè. N tɛ́nkɛ báá kuɔ dèè kó
dimàà weí m mɛ ndɔ̀ɔ̀ mèè botí.
22 Nè kɛtenkè bo mbomè,
mubɔtimù nè mudidèì,
muséé nnè kuyiìnkù,
dipaà nè diyɔ̃ɔ̃,
kuyie nnè kɛyènkè,
dè yó mbomu sɑ̃́ɑ̃.

9

Kutãmmɛyãrí kó mɛbɛnkùmè

1 Kè Kuyie mpã Nɔwee mɛsàà wenwe nè o bí kɛ dɔ̀: Piénè késũ̃ũ̃ nképíɛ
nkɛtenkè.
2 Tiwanwantì timɔu: Iwũɔ̃ nè sinɔɔ nè siyĩĩ, dɛbambaànnè dɛmɔu dè bo ndi
dé, kè dí ndè bakɛ́.
3 Dèè kó dimàà nampú kɛ weí n dè ndi duómmu kè dè bo ntú di kó mudiì, n
di duó mmèè botí titebiiti.
4 Di né báá cáákɛ́ fɛɔ̃fè yĩĩ, mmufòmmu bo mɛè miɛkɛ.
5 Nyḗnè kɛ tú n yóó pɛitɛmu bèè kòù bɛnìtìbè képɛitɛ iwũɔ̃ nè tiwanwantì tìì
kòù bɛnìtìbè.
6 Wèè kùɔ onìtì,
onìtì weè múnkɛ yóó ò kùɔ.
Kɛ yḗ n dɔ̀ɔmè onìtì
kɛ dònnɛnè m máà ndi.
7 Di pié mɛsàà nkésũ̃ũ̃ kɛtenkè ĩnkè, ké nkè bakɛ́.
8 Kè Kuyie nyíé kénákɛ́ Nɔwee nè o bí kɛ dɔ̀:
9 N di dɔúnnè dinùù ndi fɔ̃́ nnè a yaàbío,

10 nè iwũɔ̃ ìì do di bonè tɛdabɛɛcĩ̀ètè miɛkɛ sinɔɔ nè iwũɔ̃ nè tiwanwantì dèè
yóó buotɛ́.
11 N di dɔúnnè dinùù ndi kɛ tú, n tɛ̃́nkɛ báá duɔ́ nkè mɛniɛ mpíɛ nkɛtenkè
kɛ́kuɔ dèè kó dimàà bo.
12 Ntɛ n yóó dɔɔ̀ mèè bɛnkùmè kè mè mbo sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ bɛnkú mí nnè díndi nè dèè
kó dimàà weí ti kó mɛtaummè.
13 Nh ãnnɛ́ kutãmmɛyãrí nku tiwɛtì kè kù bo mbɛnkú mí nnè díndi ti kó
mɛtaummè,
14 kè fɛtaafè níí kpèri kùu yènní,
15 kè n dentɛní mɛtaummè mèè bo mí nnè díndi nè dèè kó dimàà weí kɛtenkè
ĩnkè ti cuokè, mɛniɛ ntɛ̃́nkɛ báá píɛ nkɛtenkè kɛ́ di kuɔ.
16 Kutãmmɛyãrí níí bo yènní yɛwɛtè ĩnkè, kè n kù yà, kɛ́dentɛní mɛtaummè
mèè bo mí nnè díndi nè dèè kó dimàà weí kɛtenkè ĩnkè ti cuokè.
17 Kè Kuyie nnákɛ́ Nɔwee kɛ dɔ̀: Kutãmmɛyãrí kuù yó mbɛnkú n taunèmè
kɛtenkè kɔbɛ.

Nɔwee muɔ́mmè mɛnaà

18 Nɔwee bí ì do yènnímè tɛdabɛɛcĩ̀ètè inyi: Sɛmmu nè Kammu nè Safɛti.
Kammu weè naá nKannahãã kɔbɛ kóo cicɛ.
19 Nè Nɔwee bí itããti miɛkɛ nkɛ ibotí sũũmmè kɛtenkè ĩnkè.
20 Nɔwee weè tu otenkútì ketiwè weè fiíkú dɛtie mbè tu dè fínyĩ̀,
21 kéyà dɛ kó mɛnaà nkémuɔ́ nkédátɛ́ o yààtì kénduɔ́ o dieku difɔ̀kperì.
22 Kè Kammu Kannahãã kɔbɛ kóo cicɛɛ yà o cicɛ Nɔwee fũɔ̃ feímè, kéyè kénákɛ́
o tebìí sidɛ́ ditowaà.
23 Kè Sɛmmu nè Safɛti kè bèɛ buutɛ́ kuyààkù kénkérí bɛ fɔ̃nkúò kétuɔkɛ kóò
dàtínnɛ́, bá bè í nyà bɛ cicɛ fũɔ̃.
24 Nɔwee naà nyè dìì mànnì kòo keè o bíyããtè dɔ̀ɔ̀ dè,
25 kébéi nkɛ dɔ̀:
A bo yà fɔ̃́ nKannahãã!
A bo ntú a tebìí miɛkɛ kudaakù sɔnsɔnku,
26 Kòo yíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀:
Ti Yiè nKuyie ńdɔɔ̀ mɛsàà nSɛmmu
kè Kannahãã ńtú o kó kudaakù.
27 Kuyie ńdɔɔ̀ mɛsàà nSafɛti nè Sɛmmu kè bè
ńwɛ̃ nkɛ bo,
kè Kannahãã ńtú bɛ kó kudaakù.
28 Mɛniɛ nkùɔ dìì mànnì bɛnìtìbè kédeè, kè Nɔwee mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìtããti
nè sipísìnùmmù (350) ndi,
29 kɛ́ nyóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie nsikɔusìwɛi nè sipísìnùmmù (950).

10

Nɔwee kó kufuku

1 Ntɛ Nɔwee bí, Sɛmmu nè Kammu nè Safɛti kó kufuku mɛniɛ ndo kùɔ
bɛnìtìbè kédeè, kè bèɛ piému ibí.
2 Safɛti kó ibí tú: Kɔmɛɛ nè Makɔku nè Madaii nè Yafãã nè Tubaadi nè Mɛsɛki
nè Tidaasi.
3 Kɔmɛɛ kó ibí tú: Asekenaasi nè Difati nè Tokadima.
4 Yafãã kó ibí tú: Edisaa nè Tadisisi nè Kitimmu nè Dodanimmu.
5 Bɛè do sũũ nkécíétɛ́ kémaá dàméèrì takɛ́ kécɑ́nnɛ́ cɑ́nnɛ́ ibotí bɛ náaǹtì dò
ndòmmè.
6 Kammu kó ibí tú: Kuusi nè Misidaimmu nè Puti nè Kannahãã.
7 Kuusi kó ibí tú: Sebaa nè Afidaa nè Sabitaa nè Dayemaa nè Sabitekaa.
Dayemaa kó ibí tú: Sebaa nè Dedanni.

8 Kuusi weè do wɛ̀tɛ képɛitɛ́ Nɛmmudoti wèè do naá nhokpàrì ketiwè kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
9 Nɛmmudoti do tú opaawaà ndiɛwè nwe kɛ̀ ti Yiè nKuyie nwùó. Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yĩ ti Yiè nKuyie nda teennè kàa ntú opaawaà ndiɛwè Nɛmmudoti do dòmmè.
10 Ntɛ yɛhɛkɛ̀ ketiyè ò do baké yè: Babɛɛdi nè Edɛsi nè Akadi nè Kadinɛɛ. Dɛ kó yɛhɛkɛ̀ do bo Sindeaa miɛkɛ nkɛ.
11 Kè Nɛmmudotii ítɛ́ dɛ kó dihɛì kékɔtɛ Asidii kémaá Ninifu nè Debotidii nè Kadaa.
12 Kè Desãã ɛì dii ḿbo Ninifu nè Kadaa dihɛidiè dɛ cuokè.
13 Misidaimmu yaàbí tú Dudimmu nè Anamimmu nè Deabimmu nè Nafutuyimmu
14 nè Patidoosi nè Kasiduimmu nè Kafutɔɔ, bèè piɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ.
15 Kè Kannahãã pɛitɛ́ Sidonni o kóò Po nè Ɛti.
16 Kè Kannahãã yaàbí ntú: Yebusiibɛ nè Amɔriibɛ nè Kidikasiibɛ
17 nè Efiibɛ nè Adikiibɛ nè Siniibɛ
18 nè Adifadiibɛ nè Semadiibɛ nè Amatiibɛ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Kannahãã kɔbɛɛ cíétɛ́,
19 kékari Sidonni bɛ tenkè dɛ nketɛ́ kécuó nKedaadi nè Kasaa, Sodɔmmu nè Komɔɔ bíékè, Adimaa nè Seboimmu kéntɔ kétuɔkɛ Desa.
20 Kammu kó ibí nyi ìì do yàtɛ tinaàmùntì, kékari yɛhɛkɛ̀ bɛ náaǹtì cɑ̃̃ ncɑ̃́ɑ̃́mmè nè bɛ botí.
21 Kè Safɛti kóo kótì Sɛmmu múnkɛɛ mɔɔtɛ ibí, weè tu Ebɛɛ kóo yààrì.
22 Kè Sɛmmu kó ibí ntú Edammu nè Asuu nè Adipakisadi nè Dudi nè Aramu.
23 Kè Aramu kó ibí ntú: Uusi nè Udi nè Ketɛɛ nè Maasi.
24 Kè Adipakisadi ntú Sedaa cicɛ, kè Sedaa ntú Ebɛɛ cicɛ.
25 Kè Eebɛɛ mmɔkɛ ibí ìdéì, kè dɛketirè yètìrì ntú Pedɛki (dèè tu mɛyatimè). Dɛ kó dimònnì ndi ibotí do yàtɛmè, kòo nantè yètìrì ntú Yokitãã.
26 Kè Yokitãã pɛitɛ́ Adimɔdadi nè Sedɛfu nè Asadimafɛti nè Yedaki,
27 nè Adodammu nè Usadi nè Dikida,
28 nè Obaadi nè Abimmayɛɛdi nè Sebaa,
29 nè Ofiidi nè Afidaa nè Yobabu. Bɛmɔu mɛmmɛ bè tu Yokitãã bí nyi.
30 Bè do bo Mɛsa ɛì ndi kéntɔ kétuɔkɛnè Sefaadi tãrì, diyiè yìèní kèè bíékè.
31 Kè Sɛmmu kɔbɛ múnkɛɛ yè kécɑ́nné yɛhɛkɛ̀, yɛhɛkɛ̀ bɛ náaǹtì dò mmèè botí.
32 Nɔwee bí kó iwuɔ nyi mɛmmɛ, bè ì cɑ̃́ńnémè ibotí ibotí. Mɛniɛ ndo kùɔ bɛnìtìbè kédeè kè bɛè piɛ́ ibotí imɔu ìì bo kutenkù miɛkɛ.

11

Didènnì bè tu dì Babɛɛdi di kó mumarimù

1 Bɛnìtìbè bɛmɔu do náá ntináaǹtì timáà ndi, onìtì náaǹtì do í cɑ̃́ɑ̃́.
2 Kè bèɛ kɔtɛ diyiè yìèní kèè bíékè kéyà kubiriku makù, dihɛì bè tu dì Sindeaa kɛ bo maá,
3 kénáké bɛtɔbè kɛ dɔ̀: Íténè kè ti pííkú yɛdombiɛ, ké yè pũńné kè yèɛ kpenkɛ kéndò nyɛtɑ̃́rè, kè tí waá nkùtìnóɔ̀ kénsĩɛ̃kù.
4 Kè tí maá dihɛì, kémaá didènnì kè dìi kɑ́ɑ́ké tiwɛtì, kè ti yètìrìi feité, kè ti bɑ́ɑ́ cíétɛ́ kɛtenkè kɛmɔu.
5 Kè ti Yiè nKuyie ncúténí kɛ bo yà bɛnìtìbè maá dìì ɛì nè didènnì.
6 Kɛ dɔ̀: Bè mè ntúmè kubotí kùmáà kɔbɛ kɛ náá ntináaǹtì tìmáà, dèmarè í yóó bè dìtínné bè yóó namu kédɔɔ̀ bè dómè.
7 Ti cúténè kékɔké bɛ náaǹtì, kè bè nnáá nkɛ í yo bɛtɔbè tu mù.
8 Kè ti Yiè nKuyie mbè cíɛ nkɛtenkè kɛmɔu, bá bè í mmaá dɛ kó dihɛì.
9 Dɛɛ̀ te kè bè yu dɛ kó didènnì kɛ tú Babɛɛdi. Ti Yiè nKuyie ndɛ nkɔké bɛnìtìbè náaǹtì, ké bè cíɛ nkɛtenkè kɛmɔu miɛkɛ.

Sɛmmu kó kufuku kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Abarammu kɔku

10 Sɛmmu kó kufuku tú kuu: Ò do mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) ntɛ kɛ́pɛité
Adipakisadi kɛ sɔ̃́ ndɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nyɛ̀dɛ́ɛ̀ nɛ̀ mɛniɛ nkùɔmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
11 Dɛ kó difɔ̃nkúò, kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìnùmmù (500) kɛ́piɛ́ bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀
bɛsapàmbɛ̀.
12 Kɛ̀ Adipakisadi mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yɛ̀nùmmù kɛ́pɛitɛ́ Sedaasi.
13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìnàà nɛ̀ yɛ̀tããti (403), kɛ́piɛ́
bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀.
14 Kɛ̀ Sedaa mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti kɛ́pɛitɛ́ Ebɛɛ.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Ebɛɛ mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìnàà nɛ̀ yɛ̀tããti (403) kɛ́piɛ́
bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀.
16 Kɛ̀ Ebɛɛ pɛité Pɛdɛki kɛ́deè kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yɛ̀nàà kɛ́pɛitɛ́
Pedɛki.
17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Ebɛɛ mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìnàà, nɛ̀ sipísìtããti (430) kɛ́piɛ́
bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀.
18 Kɛ̀ Pedɛki mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti kɛ́pɛitɛ́ Deyuu.
19 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀wɛi (209), kɛ́piɛ́ bɛdapàmbɛ̀
nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀.
20 Kɛ̀ Deyuu mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ kɛ́pɛitɛ́ Seduki.
21 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ (207) kɛ́piɛ́
bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀.
22 Kɛ̀ Seduki mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti kɛ́pɛitɛ́ Naɔɔ.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìdɛ́ (200) kɛ́piɛ́ bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀
bɛsapàmbɛ̀.
24 Kɛ̀ Naɔɔ mmɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀wɛi kɛ́pɛitɛ́ Tedaa.
25 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́mmɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀wɛi (119), kɛ́piɛ́
bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀.
26 Kɛ̀ Tedaa mmɔkɛ yɛbie nsipísìyiekɛ̀, kɛ́pɛitɛ́ Abarammu nɛ̀ Naɔɔ nɛ̀ Atãã.
27 Tedaa kó kufuku nku, weè pɛité Abarammu nɛ̀ Naɔɔ nɛ̀ Atãã. Kɛ̀ Atãã pɛité
dɛnitidabirɛ Dɔti,
28 kɛ́kú, bɛ̀ ò pɛité dìì ɛì Uudi Babidɔnni kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ, kòo cicɛ Tedaa kpaá
fòù.
29 Kɛ̀ Abarammuu puokɛ Saraii kɛ̀ Naɔɔ puokɛ Midikaa Atãã kóo sapàà. Atãã
weè múnkɛ do pɛité Isikaa.
30 Saraii do tú tɛhãũntɛ ntɛ kɛ́nkpa dɛbirɛ.
31 Kɛ̀ Tedaa túótɛ́ o kóo dapàà nhAbarammu nɛ̀ o yaàbirɛ Dɔti Atãã birɛ nɛ̀ o
cɔ̀kù Saraii o kóo dapàà nhAbarammu pokù. Kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ Uudi ɛì Babidɔnni tenkɛ̀
kɛ́kɔtɛ Kannahãã tenkɛ̀, kɛ́tuɔkɛ Anaa ɛì kɛ́ nkɛ mbo.
32 Kɛ̀ Tedaa nyóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie nsikɔusìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀nùmmù (205).

ABARAHAMMU KÓ TINÁAŃTÌ

12

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ Abarammuu ítɛ́ o tenkɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Abaramму kɛ dɔ̀: Ítɛ́ a tenkɛ̀, a kɔbɛ borɛ̀, a cicɛ cɪ̃ɛ̃tɛ̀,
kɛ́kɔtɛ n yóó da bɛnkɛ kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀.
2 M bo da dɔɔ̀ mɛsàà nkàa botíi sũũ, kàa yètìrìi feitɛ́ mɛdiɛ̀. Fɔ̃ɔ̃ yó nte kɛ̀ ibotí
imɔuu pétɛ́ mɛsàà.
3 M bo dɔɔ̀ mɛsàà mbɛɛ̀ yóó da dɔɔ̀ mɛsàà, kɛ́dɔɔ̀ mɛyɛi mbɛɛ̀ bo nda dónɛ̀
mɛyɛi. Fɔ̃ɔ̃ yó nte kɛ̀ n dɔɔ̀ ibotí imɔu mɛsàà.

4 Dɛ mɔ̀nnì kɛ sɔ̃́ nhAbarammu mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìyiekɛ̀ nɛ̀ yɛ̀nùmmù. Kɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ Anaa ɛì.
5 Kòo yie nkɛ́ítɛ́ kɛ́nnɛínɛ̀ o pokù Saraii nɛ̀ o nantɛ̀ birɛ Dɔti kɛ́ntɔ o kpɛrɛ
dɛmɔu nɛ̀ o daatì ò do dontɛ́ tì Anaa ɛì, kɛ́kɛ́tɛ́ kɛ́cuó nKannahãã bíɛ́kɛ̀, kɛ́tuɔkɛ
Kannahãã.

Abarammu bomɛ̀ Kannahãã kɛ́kɔtɛ Esibiti

6 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Abarammuu pɛ̃̄tɛ́ Sisɛmmu ɛì kɛ́tuɔkɛ dibòrì marì bɛ̀ tu dì
Mɔdee mutie mamù borɛ̀. Dɛ kó dimɔ̀nnì Kannahãã kɔbɛ bɛɛ̀ do dɛ̀ bo.
7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛ kumáà Abarammu kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó duɔ́
nkɛ ntenkɛ̀ nkɛ a yaàbí. Kɛ̀ Abarammuu maá ti Yiɛ̀ nKuyiendiwũ̃tɔ̀nnì dɛ kó
dibòrì.
8 Ò dɛ nyìtɛ́ kɛ́kɔtɛ yɛtãrɛ̀ kó dihɛì Betɛɛdi diyiè yìèní kɛ̀è bíɛ́kɛ̀, kɛ́kari Betɛɛdi
nɛ̀ Aii dɛ cuokɛ̀ kɛ tó maá ti Yiɛ̀ nKuyie ndiwũ̃tɔ̀nnì tɛrì kɛ́bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nkɛ́ kù yu kɛ dɔ̀ o Yiɛ̀.
9 Kɛ̀ Abarammu ńkàtì kɛ sɔɔti kɛ wetí Nɛkɛbu tempɛ̃ mbíɛ́kɛ̀.
10 Kɛ̀ dikɔ̀nnì diɛrìi tanní dihɛì kɛ̀ Abarammuu ítɛ́, kɛ́kɔtɛ Esibiti tenkɛ̀ kɛ́mbo
kɛ dɔ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ mayɛ̀.
11 Bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Esibiti kɛ́ntati dihɛì, kɛ̀ Abarammuu nákɛ́ o pokù Saraii
kɛ dɔ̀: N yɛ́́mu a túmɛ̀ oposáátì,
12 Esibiti kɔbɛ yóó yà a wennimɛ̀ kɛ dɔ̀ a tú m pokù nwe, kɛ́ n kuɔ kɛ́ da yóu.
13 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀ n tú a tãũ nwe kɛ̀ bɛ̀ nni ndɔɔri mɛsàà nha kpɛ́í, kɛ̀ nní nfòù.
14 Bɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì Esibiti miɛkɛ kɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ yà o pokù wennimɛ̀
mɛdiɛ̀.
15 Kɛ̀ Esibiti kóo kpààtì kó bɛtɔ̃mbɛ̀ɛ kɔtɛ kɛ́ nhò sãntí okpààtì ììkɛ̀, kóò tùótɛ́
kɛ́kɔtɛnɛ̀ okpààtì cɪ̃̄ɛ̀tɛ̀.
16 Nɛ̀ o kpɛ́í nkòo kpààtìi dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nhAbarammu kóò pãmmú ipe nɛ̀ sibɔɔ́
nɛ̀ inààkɛ nɛ̀ tidaatì bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ sãmmarímúbɛ̀ nɛ̀ yòyóbɛ̀.
17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpotɛ́ okpààtì nɛ̀ o cɪ̃̄ɛ̀tɛ̀ kɔbɛ mɛdiɛ̀ nhAbarammu pokù
Saraii kpɛ́í.
18 Kɛ̀ Esibiti kóo kpààtìi yú Abarammu kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩ̃mɛ kàa n dɔ̀ɔ̀ miɛ?
Dɛ̀ dòmmɛ̀ kàa í n nàkɛ́ kɛ tú a pokù nwe?
19 Dɛ̀ dòmmɛ̀ kàa n nàkɛ́ kɛ yɛ̃ nha tãũ nwe kɛ̀ nh ò tùótɛ́ kɛ bo puokɛ? Nto a
pokù kɛ́pɛ̃̄tɛ́.
20 Kòo kpààtìi duɔ́ nkòo tɔ̃mbɛ̀ɛ bɛti Abarammu nɛ̀ o kpɛrɛ dɛmɔu dihɛì.

13

1 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Abaramuu túótɛ́ o pokù nɛ̀ o kpɛrɛ ò mɔ̀kɛ dɛ̀, kɛ̀ Dɔti nwe nɛínɛ̀
kɛ̀ bɛɛ wɛ̃̄tɛ Nɛkɛbu tempɛ̃ mbíɛ́kɛ̀.

Abarammu nɛ̀ Dɔti bɛ̀ yàtɛmɛ̀

2 Abaramu do mɔkɛ tikpàtì nti mɛsàà, nnɛ̀ timátì pɛ́ítì nɛ̀ mɛsɔɔ.
3 Kɛ̀ Abaramuu ítɛ́ Nɛkɛbu tempɛ̃ kɛ́tuɔkɛ Betɛɛdi nɛ̀ Aii dɛ cuokɛ̀ ò do ketɛ́
kɛ́bátɛ́ dɛ̀.
4 Ò do maá dɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì kɛ́bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ́ kù yu kɛ dɔ̀ o Yiɛ̀.
5 Dɔti wèè do nɛínɛ̀ Abaramu ò múnkɛ do mɔkɛmu ipe nɛ̀ sibɔɔ́ nɛ̀ inààkɛ.
Kɛ mɔkɛ tiyààtì bɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀ tì titouti.
6 Bá kɛtenkɛ̀ í mbɛ̀ sànnɛ̀ kɛ yɛ́́ bɛ̀ do mɔkɛmɛ̀ iwũ̃ mɛdiɛ̀.
7 Kɛ̀ Abaramu kó bɛnaacɛ̃mbɛ nɛ̀ Dɔti kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ kpa. Kannahãã kɔbɛ nɛ̀
Pedisiibɛ do dɛ mbo.
8 Kɛ̀ Abaramuu nákɛ́ Dɔti kɛ dɔ̀: Mí nnɛ̀ fɔ̃́ ti í dò nkɛ́kpa, ti naacɛ̃mbɛ mɛ
nyí dò nkɛ́kpa, kɛ yɛ́́ ti wɛ̃́mmɛ̀ tɛcɪ̃̄ɛ̀tɛ̀.

9 Á wéntέ kέdɛitɛ a dɔ́ kùù píkù kὲ tí yatɛ. Kàa kɔ̀tɛ kubakù youú n kɔtɛ kucɛ̀nku. Kàa mɛ nkɔ̀tɛ kucɛ̀nku ń kɔtɛ kuyoú.
10 Kὲ Dɔtii wéntέ kéyà Suditɛ̃ɛ̃ kó kɛtenkὲ kὲ kὲ boo bàmmùù kέtuɔkɛnὲ Soaa ɛì. Ti Yiὲ nKuyie mu ndo í cɔ́u ndìì mɔ̀nnì Sodɔmmu ɛì nὲ Komɔɔ ɛì kὲ dɛ kó kɛtenkὲ nὲ Soaa ɛì kὲ dὲ boomu, kɛ wenni kɛ dò nti Yiὲ nKuyie ndo dɔ̀ɔ̀ kùù púú, kɛ naati kɛ dònnὲ Esibiti kó kɛtenkὲ.
11 Kὲ Dɔtii tããté Suditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku bíékὲ, ké kɛ nkɔtɛ. Mɛ̀mɛ bὲ yàtɛmὲ.
12 Kὲ Abarammu ḿbo Kannahãã kó dihɛì, kὲ Dɔti ḿbo kubiriku kó yɛhɛkὲ, kɛ cónné tiyààtì kó titouti kέtuɔkɛnὲ Sodɔmmu.
13 Sodɔmmu kɔbɛ do tú bɛnitiyonkubɛ mbɛ, kɛ dɔɔri mɛyɛi ndiɛmὲ kὲ dὲ yóù Kuyie.
14 Dɔti nὲ Abarammu bὲ yàtɛ dìì mɔ̀nnì, kὲ ti Yiὲ nKuyie nnákέ Abarammu kɛ dɔ̀: Wéntέ a cómmú dὲ, kέwéntέ diyiὲ yìèní kὲὲ bíékὲ, kέwéntέ a bakù youú nὲ kucɛ̀nku.
15 A mὲ nwùó nkὲὲ tenkὲ n yóó kὲ nda duɔmmu fɔ̃ nnὲ a yaàbío sɑ̃ɑ̃.
16 M bo duɔ nkàa yaàbíi sũũ mmɛsàà mmubirímú kɔ̃mɛ. Wèè bo na kékaa mmubirímú, weè bo na kékaa nha yaàbí.
17 Ítέ kέce, ndɛ kó kɛtenkὲ kɛmɔu kὲ duɔmὲ n kὲ nda duɔmmu.
18 Kὲ Abarammuu ítέ dɛborὲ késɔɔ́ nkékari dibòrì marì bὲ tu dì Mammudee kó mutie borὲ Ebunɔɔ takέ, kémaá diwũõtɔ̀nnì kébántὲ ti Yiὲ nKuyie.

14

Abarammu kpammὲ kɛ fietɛ Dɔti

1 Dɛ kó dimɔ̀nnì kὲ Amudafɛɛdi Sindeaa ɛì kóo kpààtì nὲ Adiyɔki Edasaa ɛì kóo kpààtì nὲ Kedɔɔdaomɛɛ Edammu ɛì kóo kpààtì nὲ Tideadi Koyimmu ɛì kóo kpààtì.
2 Kὲ bὲɛ ítέ kéndokùnὲ Bedaa Sodɔmmu kóo kpààtì nὲ Bidisaa Komɔɔ kóo kpààtì, nὲ Sinɛabu Adima kóo kpààtì, nὲ Simmɛbɛɛ Seboimmu kóo kpààtì nὲ Bedaa bὲ tu dìì ɛì Soaa kóo kpààtì.
3 Kὲ bὲɛ tíí Sidimmu kó kubiriku, dὲὲ naá nyíe ndàméὲrì wèè kó mɛniɛ ndò mmukɔ́kúɔ́.
4 Yɛbie ntɛpíítὲ nὲ yὲdéὲ miɛkɛ kὲ Kedɔɔdaomɛɛ mbὲ bakέ. Yɛbie ntɛpíítὲ nὲ ditãɑ́nnì miɛkɛ kὲ bὲɛ ò yetɛ.
5 Yɛbie ntɛpíítὲ nὲ dinaannì miɛkɛ kὲ Kedɔɔdaomɛɛ nὲ bɛkpààtìbὲ bὲὲ ò wɛ̃ńnὲ kὲ bὲɛ ítέ képɔntɛ Defaiibɛ bὲὲ bo Asitadoti-Kannaimmu ɛì, nὲ Susiibɛ bὲὲ bo Ammu ɛì nὲ Emiibɛ bὲὲ bo Kidiyataimmu ɛì
6 nὲ Oriibɛ bὲὲ bo Seii kó yɛtãrὲ miɛkɛ, kέ bὲ bὲti kέtuɔkɛnὲ Edi-Padanni kó dihɛì dìì tɔ̀kénὲ tɛdɔntὲ,
7 kénkũntiní képɔntɛ Ammisipati bὲ tu dìì ɛì Kadɛɛsi, képɔntɛ Amadesiibɛ kó kɛtenkὲ kɛmɔu, nὲ Amɔriibɛ bὲὲ bo Asasɔnni-Tamaa.
8 Mɛ̀mɛ kὲ Sodɔmmu kóo kpààtì nὲ Komɔɔ kou nὲ Adima kou nὲ Seboimmu kóo kpààtì nὲ Bedaa, nὲ Soaa kó bɛkpààtìbὲ, kὲ bὲɛ wɛ̃nné kékɔtɛ Sidimmu kó kubiriku,
9 kédokénὲ Kedɔɔdaomɛɛ Edammu kóo kpààtì, nὲ Tedeadi Koyimmu ɛì kóo kpààtì Amudafɛɛdi Sinnɛaa ɛì kóo kpààtì nὲ Adiyɔki Edasaa ɛì kóo kpààtì. Kὲ bɛkpààtìbὲ bὲnùmmù ndokùnὲ bɛkpààtìbὲ bὲnàà.
10 Sidimmu kó kubiriku do mɔkɛ yɛfɔ̃tὲ nyɛ kὲ kùtìnɔ́ɔ̀ pìéké yɛ miɛkɛ. Kὲ Sodɔmmu kóo kpààtìi nὲ Komɔɔ kou kὲ bὲɛ cokέ kéduó yɛ miɛkɛ, kὲ bɛsɔmbɛɛ cokέ kédekɛ ditãrì ĩnkὲ.
11 Kὲ bὲɛ na Sodɔmmu nὲ Komɔɔ kɔbɛ kέtúótέ bɛ kpàtì, nὲ bɛ diitì kékɔ̀nnὲ.
12 Kɛ múnkɛɛ túóténὲ Dɔti Abarammu nantὲ birɛ nὲ o kpàtì timɔu kékɔ̀nnὲ.

13 Kòò məùu cokɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́nákɛ́ Abaramu, Ebedeebɛ botí kou, ò borè
Amɔriibɛ botí kou Mammudee kó dɛtie mborè. Mammudee tebìí do tú Ɛsikɔɔdi
nè Anɛɛ. Bɛtããti mɛmmɛ bè do wɛ̃ńnè Abaramu nwe didootitĩnnì.
14 Abaramu kèè dìì mɔ̀nnì bè kɔ̀nnɛ̀mɛ̀ Dɔti koò kpetí, kɛ́duɔ́ nkòo tɔ̃mbɛ̀
bè piɛ́ bè o cĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ bɛɛ bɔ́ɔ́tí, sikɔusìtããti nè tɛpíítɛ̀ nè bèni (318), kɛ̀ bɛɛ tũnnɛ
kɛ́tuɔkɛ Danni tenkɛ̀.
15 Kɛ̀ Abaramu bè totí yɛtĩrɛ̀ yɛtĩrɛ̀ pɛ́u, kɛ̀ bɛɛ cɛ̃tìnnɛ bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ́ bè na,
kɛ́ bè bèti kɛ́tuɔkɛnè Obaa, dihɛì dìì bo Damaasi bakù youú bíɛ́kɛ̀,
16 kɛ́fietɛ bè do tùótɛ́ dɛ̀ɛ̀ kó dimɔ̀ɔ̀ nè Dɔti nè o kpɛrɛ dɛmɔu nè bɛnitipòbè nè
bɛnitidaabè.
17 Abaramu na dìì mɔ̀nnì okpɔ̀ɔ̀tì Kedɔɔdaomɛɛ nè bɛkpɔ̀ɔ̀tìbè bɛ̀ɛ̀ ò wɛ̃ńné
kɛ́nkũnti, kɛ̀ Sodɔmmu kóo kpɔ̀ɔ̀tìi yɛ̀nní kóò co Safee kó kubiriku miɛkɛ, bè tu
kù okpɔ̀ɔ̀tì biriku.
18 Kɛ̀ Mɛsisedɛki Sadɛmmu kóo kpɔ̀ɔ̀tì wèè tu Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nè
kɛtenkɛ̀ ku kuɔ́ nìùtì, kòo kɔtɛnní pɛ́ɛ̃̀ nè mɛnaà nkóò co,
19 kɛ́mɔɔ Kuyie nkó mɛsàà nhAbaramu kpɛ́í nkɛ dɔ̀: Kuyie nkùù bakɛ́
kɛĩnkɛ̀ nè kɛtenkɛ̀ kù da dɔɔ̀ mɛsàà.
20 Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nè kɛtenkɛ̀ kɛ te kàa na a dootitɔbɛ̀ ku yètìrì ndɛu!
Kɛ̀ Abaramuu dɛitɛ ò tɔní dɛ̀ bá tɛ̀ɛ̀ píítɛ̀ miɛkɛ, dɛmɔ́ɔ̀ dɛmɔ́ɔ̀ kóò duɔ́.
21 Kɛ̀ Sodɔmmu kóo kpɔ̀ɔ̀tìi nákɛ́ Abaramu kɛ dɔ̀: N duɔ́ mbɛnìtìbè kɛ́nte
tinɛntì a ɛí tì.
22 Kɛ̀ Abaramuu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N youtɛ n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ, ti Yiè nKuyie nkùù bakɛ́
kɛĩnkɛ̀ nè kɛtenkɛ̀ ku ìikɛ̀,
23 kɛ pàrìkɛ̀ kɛ tú n yí yóó túótɛ́ a kpɛrɛ marè bá fɛpɔ̀ɔ̀konyĩɛ̃fɛ̀ yoo kunɛùkù
kó kuhɔ̃ũ, a yɔ̀ɔ̀ bo yĩ fɔ̃ɔ̃ te mí nhAbaramu kè n naá nhokpɔ̀ɔ̀tì.
24 N yí yóó túótɛ́ dɛmarè, kɛ̀ dɛ̀ í tú n kó bɛnìtìbè di dɛ̀. Bɛ̀ɛ̀ n cíe mbɛɛ̀ tu: Anɛɛ
nè Ɛsikɔɔdi nè Mammudee, bɛɛ̀ bo túótɛ́ bɛ kpɛrɛ.

15

Kuyie ntaunnɛ̀mɛ̀ kumɔ́ɔ̀ Abaramu

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛnkɛ kumɔ́ɔ̀ Abaramu kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá nyĩɛ̃̀kù! Mĩì
tu a kó kudɔpìkù, m bo da cú dɛ̀ bo ndɛu mɛdiɛ̀.
2-3 Kɛ̀ Abaramu dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nha bo n duɔ́ mba? N yí mɔkɛ dɛbirɛ, kɛ̀
n kóo tɔ̃ntì Ediesɛɛ Damaasi ɛì kou, wèè bo n cĩɛ̃tɛ̀, weè yóó túótɛ́ n kpɛrɛ.
4 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Weè í yóó túótɛ́ a kpɛrɛ. A yóó pɛitɛ́ dɛ̀ɛ̀
birɛ dɛɛ̀ yóó dɛ̀ tùótɛ́.
5 Kɛ̀ Kuyie ndennɛ Abaramu ditowaà kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɔ́útɛ́ tiwɛtì kɛ́yà
siwɑ̃̀ã, a bo na kɛ́ sì kàanaà? Kɛ̀ kù yíɛ́ kɛ dɔ̀: Siwɑ̃̀ã dòmmɛ̀, a yaàbí yóó sũũ
mmɛɛ̀ botí.
6 Kɛ̀ Abaramuu yie nti Yiè nKuyie mbɛ́i ntì, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ kù dɔ̀, ò dɔɔ̀ri kù
dɔ́mɛ̀.
7 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Mĩì da íinní Uudi ɛì, Babidɔnni kó kɛtenkɛ̀, kɛ
bo da duɔ́ kɛ ntenkɛ̀ a mɛ̀ mbo kɛ̀ɛ̀ miɛkɛ.
8 Kɛ̀ Abaramu dɔ̀: Ti Yiè nKuyie, m bo yĩmɛ kɛ́bantɛ́ n yóó tiekɛmɛ̀ dɛ kó
kɛtenkɛ̀?
9 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Waanní dinaasɛrì nɛ̀ dibɔsɛrì nɛ̀ dipedaà,
dɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nyɛ̀tããti nè tɛnɔ́nkpetɛ nè dikpɛtìnɔ́nkperi.
10 Kɛ̀ Abaramu waanní iwũɔ̃ inyi, kɛ́kɛ́kɛ́ i cuokɛ̀, kɛ́ ì dɔú nkɛ́cuó nyitɔbɛ̀,
ò mɛ nyí nkèkɛ́ sinɔ́nkpeé.
11 Kɛ̀ timancòntìi kɔtɛní, kɛ bo cɔ dɛ kó imaa, nkòo tì bèti.

12 Diyiè tati dìì mɔ̀nnì kɛ̀ inuɔ mpĩ nhAbarammu kòo duɔ́ mɛdiè, kɛ̀ dibiìnnì
diɛrì marìi ò sɔ̃ńtɛ́, kɛ̀ kufɔ̃waá nhò pĩ mmɛdiè.
13 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A nyɛ̃́ kɛ tú a yaàbí bo kɔtɛ dihɛì marì dìì í
tú i kpɛri, kɛ́ nkɛ̀ bo kɛ dɔ̀ yɛbie nsikɔusìnàà (400), kɛ tú tidaatì kɛ̀ bɛ̀ ì fɛ̃́ũnko.
14 Kɛ̀ n fɛ̃́ũ ndɛ kó kubotí kùù ì fɛ̃́ũnko, kàa yaàbí nyɛtì kɛ tɔ tikpàtì mɛdiè.
15 Fɔ̃ nha yó mbonè diwèì ndi kɛ yàa kótɛ́ kɛ́kú, kɛ̀ bɛ̀ da kũnné a yɛmbɛ̀ borè.
16 A yaàbí kó iyaàbí, ii wɛ̃tiní kɛ ntenkè. Kɛ yɛ̃́ Amɔriibɛ yɛi mu nyí sũũmmè
kɛ tùɔ̀kɛ m bo bɛ̀ bèti dè.
17 Diyiè ta dìì mɔ̀nnì kɛ̀ dɛɛ biitɛ sɔ̃̀ũ, kɛ̀ Kuyie nkɔtɛní kɛ́ndò mmuhãã́ nnè
kuyukú nè fɛhããdɛɛ̀nfɛ̀, kɛ pɛ̃nkù iwũɔ̃ bɛ̀ kèkɛ́ ì sàku.
18 Dɛ yiè ndi ti Yiè nKuyie ntàunnèmè kumáà Abarammu kɛ dɔ̀: N yóó duɔ́
ndɛ kó kɛtenkè a yaàbí nyi kɛ̀ ì nkɛ̀ te, kɛ́túótɛ́ kukó kùù bo Esibiti mànku, kɛ́kɔ̃́ã́
kukó ndiɛkù Efadati.
19 Keniibɛ nè Kenisiibɛ nè Kadimɔniibɛ,
20 nè Itiibɛ nè Pedisiibɛ nè Defaiibɛ,
21 nè Amɔriibɛ nè Kannahãã kɔbɛ nè Kidikasiibɛ nè Yebusiibɛ, bɛɛ̀ te dɛ kó
kɛtenkè.

16

Bè pɛitɛ́mè Isimayɛɛri

1 Abarammu pokù Saraii do í pɛitɛ́ dɛbirɛ. Kɛ né mmɔkɛ kunitipodaakù
makù, Esibiti kɔku, kɛ̀ ku yètìrì tu Akaa.
2 Kɛ̀ Saraii nákɛ́ o dɔù kɛ dɔ̀: A wúómmu ti Yiè nKuyie nyí m pãmè ibí. Duónè
n kó kudaakù, kɛ̀ dɛ yèmmè ò bo m pɛitɛ́ dɛbirɛ.
Kɛ̀ Abarammuu yie ndɛ kó tináaǹtì.
3 Kɛ̀ Saraii túótɛ́ o kó kudaakù Esibiti tenkè kɔku Akaa kɛ́puó nho dɔù
Abarammu. Dè do sɔ̃́ nhò mɔ̀kɛ yɛbie ntɛpíítè ntɛ Kannahãã miɛkɛ.
4 Kɛ̀ Abarammuu duónè Akaa kòo púó. Ò bantɛ́ dìì mɔ̀nnì ò pùómmè
kɛ́senkèrì Saraii ò tu wèè kó kudaakù.
5 Kɛ̀ Saraii nákɛ́ Abarammu kɛ dɔ̀: Fɔ̃̃ɔ̀ te kɛ̀ bɛ̀ n sɔ̃́ã́. Míì tùótɛ́ n kó kudaakù
kɛ da puó, nɛ̀ kù bantɛ́mè kɛ dò nkù pùó nkù tɛ̃́nkɛ í n wúó. Ti Yiè nKuyie kuù
bo ti pútɛ́ fɔ̃́ nnè mí.
6 Kɛ̀ Abarammuu nákɛ́ Saraii kɛ dɔ̀: A kó kudaakù nku, kɛ̀ fɔ̃̃ɔ̀ kù te, dɔɔ̀ ku a
dómè.
Mɛmmɛ kè Saraii fɛ̃́ũ nhAkaa mmɛdiè, kòo cokɛ́ kɛ́ta dikpáà cuokè.
7 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi ò yà dikpáà cuokè tɛbintɛ matè takɛ́, Suudi kó kucɛ
borè.
8 Kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Akaa a bonní dɛ, a kɔri kɛ? Kòò dɔ̀: N cokù Saraii nwe n tú
wèè kó kudaakù.
9 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ o borè kɛ́nyíé nhò yɛ̃ mmù.
10 Kɛ̀ dìi yíé kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbo duó nkàa yaàbíi sũũ mmɛdiè, bá òmɔù
báá na kɛ́ ì kàa.
11 A púó nkɛ yóó pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ ndɛ, á dè yu kɛ dɔ̀ Isimayɛɛri, kɛ yɛ̃́ ti Yiè
nKuyie nkèèmè a sáútìi.
12 Dɛ kó dɛbirɛ yó ndò ndikpáà kóo sãmmarímú nwe, kɛ́nkpannè bɛnìtìbè
bɛmɔu, kɛ̀ bè ndɛ kpànnè, kè dè ncɑ̃́ɑ̃́ nkɛ ã dɛmáà, kɛ dɛ́tirinè dɛ kɔbɛ.
13 Kɛ̀ Akaa yú Kuyie nkùù o bɛ́innè kɛ dɔ̀ Ata-Edii-Doyii (dèè tu: Ti Yiè nKuyie
nkùù n wùó). Kɛ dɔ̀: M mènkɛ yàmu Kuyie nkɛ kpaá fòùà?
14 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu tɛbintɛ tèè bo Kadɛɛsi, nè Bedɛdi dɛ cuokè kɛ tú: Daayii-Doyii
(dèè tu: Kuyie kùù ǹ wùó nku kó tɛbintɛ).

15 Kɛ̀ Akaa pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, kɛ̀ dɛ cicɛ Abarammuu dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Isimayɛɛri.
16 Akaa do yóó pɛitɛ́ Abarammu dɛbirɛ kɛ sɔ́ nhò mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìni nɛ̀ yɛkuɔ̀ ndi.

17

Kuyie ntàunnɛ̀mɛ̀ Abarammu koò cèètɛ diyètìrì

1 Abarammu mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie nsipísìwɛi nɛ̀ yèwɛi, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bɛnkɛ kumáà, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Míì tu Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀. A ndɔɔri n dómɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀.
2 M bo da taunnɛ̀ m máà, kéduó nkàa yaàbíi sũũ mmɛdiɛ̀.
3 Kɛ̀ Abarammuu nínkú késĩnné kɛtenkɛ̀, kɛ̀ Kuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
4 Ntɛ n yóó da taunnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí m máà, fɔ̃̀ɔ̃̀ yóó naá nyibotí péu cicɛ.
5 A yètìrì tɛ̃́nkɛ í yó ntú Abarammu, bɛ̀ yó nda yu kɛ tú Abarahammu nwe, kɛ yɛ̃́ fɔ̃̀ɔ̃̀ yóó naámmɛ̀ ibotí péu cicɛ.
6 M bo duó nkàa yaàbíi sũũ mmɛdiɛ̀ mmɔ́mmɔmmɛ, kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ɛ ãnné i miɛkɛ.
7 N yó nda taummu, a kó difɔ̃nkúò kéntaunɛ̀ a yaàbí, itɔ̃ntì itɔ̃ntì, kɛ́ nda te fɔ́ nnɛ̀ a yaàbí sɑ̃́ɑ̃̀.
8 Fɔ́ nnɛ̀ a yaàbí m bo di duó nkɛtenkɛ̀ a mɛ̀ mbo kɛ̀ kupɔ̀ɔ̀kù, di bo tiekɛ Kannahãã omɔu sɑ̃́ɑ̃̀, mí nKuyie nkɛ̀ nní ndi te.

Kuyie ndɔúmmɛ̀ mucãmmù kó ikuó

9 Kɛ̀ Kuyie nyíɛ́ kénákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: Fɔ́ nnɛ̀ a yaàbí nɛ̀ di bo mbomɛ̀, di mpĩ n kó mɛtaummɛ̀.
10 Ntɛ di dò nkéndɔɔrimɛ̀ ti kó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ: Di fuku miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu bɛnitidaabɛ̀ bɛ̀ ncãmmù.
11 Di kó mucãmmù muù yó mbɛnkú mí nnɛ̀ díndi ti taumɛ̀,
12-13 kéncãmmù nɛ̀ tidaatì bɛ̀ pié tì di cɛ̃́ĩ nɛ̀ di do ntì, nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di bonɛ̀. Kɛ̀ di níí pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, dɛ̀ mmɔkɛ yɛwe yèni kɛ dí dɛ̀ cãntɛ́. Di yó mmɛ nhɔ̃ nkɛ̀ dɛ̀ ntú ti kó mɛtaummɛ̀ kó mɛcannimɛ̀ mí nnɛ̀ díndi sɑ̃́ɑ̃̀.
14 Kɛ̀ wèè í cãntɛ́ dí ò dènnɛ di cuokɛ̀, ò í tũnnɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí n taummɛ̀ kó ikuó.
15 Kɛ̀ Kuyie nnákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: A tɛ̃́nkɛ bá nyu a pokù kɛ tú Saraii, o yètìrì yó ntú Saraa nwe.
16 M bo ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkòò da pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, ò bo naá nyibotí péu yɔ̃. O yaàbí miɛkɛ bɛkpààtìbɛ̀ bo buoté péu.
17 Kɛ̀ Abarahammuu nínkú késĩnné kɛtenkɛ̀, kédaá, kébéi nnɛ̀ o yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀: M bo yĩmɛ képɛitɛ́ dɛbirɛ mí nwèè mɔ̀kɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), kɛ̀ Saraa mɔ̀kɛ yɛbie n sipísìwɛi, ò bo yĩmɛ képɛitɛ́?
18 Kɛ̀ Abarahammuu nákɛ́ Kuyie nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ Isimayɛɛri cɛ́nkɛ fòù, kàa ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà, m báá bekɛ òmɔù tɛ̃́nkɛ!
19 Kɛ̀ Kuyie nnákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: A pokù Saraa bo da pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, kàa dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Isaki. M bo nhò taunɛ̀ nɛ̀ o yaàbío sɑ̃́ɑ̃̀.
20 A m bekɛ tì Isimayɛɛri kpéí, n yiemmu kɛ yóó ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà. Ò bo pɛitɛ́ mɛsàà, nkòo botíi sũũ, bɛkpààtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ bo yènní o botí miɛkɛ, kòò ntú kubotí diɛkù yààrì.
21 N né yó n taunɛ̀ Isaki nwe, dɛ̀ yàa yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ miɛ nkɛ̀ Saraa pɛitɛ́ wè.
22 Kuyie nnàkɛ́ dìì mɔ̀nnì Abarahammu kédeè, kéítɛ́ kédekɛ kɛĩ̃nkɛ̀.
23 Kɛ̀ Abarahammuu túótɛ́ o birɛ Isimayɛɛri nɛ̀ tidaatì tìì pié o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ ò do ntìì kó dimàà kɛ́ tì cãmmú dɛ kó diyiè Kuyie nhò nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

24-25 Abarahammu do mɔkɛ yɛbie nsipísìwɛi nɛ̀ yɛ̀wɛi ndi, kòo birɛ Isimayɛɛri mɔ̀kɛ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀tããti, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò cãntɛ́.
26 Abarahammu nɛ̀ o birɛ Isimayɛɛri bɛ̀ ènnɛ kɛ́cãntɛ́ diyiè dìmáà ndì,
27 nɛ̀ tidaatì bɛ̀ piɛ́ tì o cĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ ò do ntì.

18

Abarahammu cɔutɛ́mɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛnkɛ kumáà Abarahammu dibòrì bɛ̀ tu dì Mammudee kó dɛtie mborɛ̀, kɛ sɔ́ ndiyiè còḿmú yɛyɔ kɛ̀ kuyiìnkù bo, kòò kàri kutouku bòrìnùù,
2 kéyà bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀tããti kɛ̀ bɛ̀ còḿmú o takɛ́. Kòo ítóo kɛ́ bɛ̀ co kɛ́nínkú kɛ́sĩnnɔ́ɔ bɛ ìikɛ̀,
3 kɛ́nákɛ́ bɛ kóò mɔù kɛ dɔ̀: Di báá pɛ̃̃tɛ́ mí nha kóo tɔ̃ntì n cĩɛ̃̀tɛ̀.
4 Yóunɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ waanní mɛniɛ nkɛ̀ dí ɔ́ú di naàcɛ̀i, kɛ́omɔ̀pɛ̀ mutie muu ntakɛ́.
5 M bo waá mmudiì kɛ́ di duɔ́ nkɛ̀ dí di, kɛ́pɛ́tɛ́ muwɛ̃rímú, kɛ́na kɛ́sɔɔtɛ́ di cɛ, di báá pɛ̃̃tɛ́ n cĩɛ̃̀tɛ̀ mɛmmɛ. Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Dɔɔ̀ a bɛ́i ntì.
6 Kɛ̀ Abarahammuu cokɛ́ mɛcãã nkɛ́taroo kutouku Saraa borɛ̀, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Waá mmuyuo mmù yó nsànnɛmɛ̀ kɛ́ãntɛ kɛ́dɔɔ̀ tipɛ̃́mpɛ̃́ńtì tìtããti mɛcãã.
7 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Abarahammuu cokɛ́ kɛ́pĩnní dinaadabii dìì wenni, kɛ ã mɛkùɔ̀ nkɛ́duɔ́ nho kóo n tɔ̃ntì mɔù kòo dì kùɔ kɛ́bɛ́nnɛ́ mɛcãã.
8 Imaa mbi dìì mɔ̀nnì kòo ì tùótɛ́ kɛ́waá mmɛnaamiè mmɛ̀ɛ̀ kãntɛ́ nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ ũmmú bàmbà nkɛ́ bɛ̀ ĩńné, kɛ̀ bɛ̀ nyo nkòò còḿmú bɛ takɛ́, kɛ dírí mutie.
9 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bekɛ Abarahammu kɛ dɔ̀: A pokù Saraa borɛ? Kòò dɔ̀: Ò bo kutouku miɛkɛ.
10 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ kó dìmarì dɔ̀: Dɛ̀ yàa bo nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ miɛ, kɛ̀ nní nwɛ̃tiní a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ sɔ́ nha pokù Saraa pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ ndɛ.
Kɛ̀ Saraa còḿmú kutouku bòrìnùù Abarahammu fɔ̃nkúò kɛ yo.
11 Abarahammu nɛ̀ Saraa bɛ̀ do kòtɛ́ mɛdiè mmɛ, bá Saraa tɛ̃́nkɛ í nyuɔ.
12 Kɛ̀ Saraa daá omáà borɛ̀ kɛ dɔ̀: N kòtɛ́mu n tɛ̃́nkɛ í yuɔ, kɛ̀ n dɔù múnkɛ kòtɛ́.
13 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbekɛ Abarahammu kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ Saraa daá, kɛ tú ò kòtɛ́ kɛ pɛ̃̃tɛ́ ò bo pɛitɛ́mɛ̀ dɛbirɛ?
14 Dɛ̀marɛ̀ bo ti Yiè nKuyie nyĩɛ̃́kú dɛ̀à? Dɛ̀ yàa bo nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ miɛ nkɛ̀ nní nwɛ̃tiní a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ sɔ́ nSaraa pɛitɛ́mu dɛnitidabirɛ.
15 Kɛ̀ Saraa kɔ̃mɔ̀bùɔ̀tìi do, kòo nɛnni kɛ dɔ̀: N yí daá. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: A daámu.
16 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ɛ ítɛ́ kɛ́cuó nSodɔmmu bíɛ́kɛ̀, kɛ̀ Abarahammuu bɛ̀ cíe.
17 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: M báá sɔnnɛ Abarahammu n yóó dɔɔ̀ tì.
18 O kó kubotí yóó dɛukɛ mɛdiè mmɛ kɛ́nkpeńnì. Weè yó nte kɛ̀ ibotí imɔuu pɛ́tɛ́ mɛsàà.
19 N we ntããtɛ́ kɛ bo duɔ́ nkòo bí nɛ̀ o yaàbí kɛ̀ bɛ̀ nyié n kuɔ́, kɛ̀ i borimɛ ńwenni kɛ̀ ì dɔɔ̀ri n dɔ́mɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ nh ò dɔɔ̀ mɛsàà n yɛ̃ n yóó ò dɔɔ̀ mɛ̀.
20 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ kuɔ̀nnɛ̀ Sodɔmmu nɛ̀ Komɔɔ dɛ kɔbɛ mɛdiè mmɛ, bɛ caàrìmɛ̀ dɛumu.
21 M bo kɔtɛ kɛ́síɛ́kɛ́, kɛ̀ bɛ̀ mɛ̀nkɛ caarimu n yà.
22 Kɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ɛ kɛ́tɛ́ kɛ́nkɔri Sodɔmmu bíɛ́kɛ̀ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní nkpaánɛ̀ Abarahammu.

Abarahammu bàámmɛ̀ Kuyie nSodɔmmu kpɛ́í

23 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Abarahammu tɔ́ɔ́nko ti Yiè nKuyie mborɛ̀ kɛ́ kù bekɛ kɛ dɔ̀: A bo yie nkɛ́wɛ̃nnɛ́ onitisàù nɛ̀ oyɛiwe kɛ́kuɔà?

24 Kè bɛnitisààbè bo Sodəmmu sipísìnùmmù, a bo bè wɛ̃nnénè kékuɔà? A báá
bè cĩɛ́ nkéyóu dihɛì bɛ kpéínáà?
25 Bìtì! A báá yie nké mè dɔ̀ɔ̀. A báá yie nkétúótɛ́ onitisàù kéwɛ̃nnénè oyɛiwe
kékuɔ, kòò sàùu cɔutɛ́ oyɛiwe kó tiyɛ̃ĩti. Fɔ́ nwèè bekùnè kutenkù kumɔu, a báá
yóu a bo dɔɔmè dèè wenni.
26 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kè ǹ yà bɛnitisààbè sipísìnùmmù Sodəmmu miɛkɛ m
bo cĩɛ́ ndihɛì dimɔu bɛ kpéí.
27 Kè Abarahammu dɔ̀: Yóu kè n yíé da béinnè n Yiè nKuyie mí nwèè tu mutɑ́ɑ́
nkɛ tú mutápɛí.
28 Kè bè í tùɔkɛ sipísìnùmmù, kɛ bo sipísìnàà nè bènùmmù á pɔntɛ dɛ kó
dihɛìàà? Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kè n yà bèè wenni kè bè bo sipísìnàà nè bènùmmù,
m báá pɔntɛ dihɛì.
29 Kè Abarahammuu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Kè bèè wenni kè bè né bo sipísìnàà tá?
Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kè bè bo sipísìnàà m báá pɔntɛ dihɛì.
30 Kè Abarahammu dɔ̀: A miɛkɛ báá pɛikɛ n da báámmu, kè bè bo sipísìtããti
tá? Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kè bè bo sipísìtããti m báá dì pɔ̀ntɛ.
31 Kè Abarahammu dɔ̀: N da báámmu yóu kè n yíé kébéi, kè bè bo sipísìdɛ́ tá?
Kè ti Yiè nKuyie n dɔ̀: Kè bè bo sipísìdɛ́ m báá pɔntɛ dihɛì.
32 Kè Abarahammu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: N Yiè nKuyie nha báá nh ɔunè, n yóó béi
mmɛsɔmmɛ mmɛ. Bèè wenni kè bè bo tɛpíítè tá? Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kè bè bo
tɛpíítè m báá pɔntɛ dihɛì.
33 Bè nàké mɛmmɛ kédeè, kè ti Yiè nKuyie nyítɛ́, kè Abarahammuu kò nho
cĩɛ̃̀tè.

19

Ti Yiè nKuyie nkùɔmè Sodəmmu nè Komɔɔ dɛ ɛkè kəbɛ

1 Kè Kuyie ntɔ̃rè yèdéè tuɔkoo Sodəmmu kuyuoku kɛ sɔ́ nDəti kàri dihɛì kó
dibòrì, ké yè yàní kéítɛ́ ké yè co, kénínkóo kɛtenkè.
2 Kɛ dɔ̀: N di báámmu kɛ tú dí kɔtɛ n cĩɛ̃̀tè kéóú di naàcèi, kéyié nkè dèɛ wentɛ́
kè dí pɛ̃ɛ̃tɛ́. Kè yè dɔ̀: Áà, ti bo yiénko tikãtitouti.
3 Kè Dətii yetoo kè bèɛ kò nho cĩɛ̃̀tè, kòo dɔɔ̀ mudiì nè pɛ́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnè mutie
mùù muuti kè bèɛ di.
4 Bè ketɛ́ kɛ mu nyí nduɔ́, kè Sodəmmu kó bɛnitidaabè bɛmɔu, ibí nè bɛkótíbè,
kè bèɛ kɔtɛní kécɛ̃ɛ̃tɛ tɛcĩɛ̃̀tè,
5 kébekɛ Dəti kɛ dɔ̀: Yé bɛnìtìbè bèè bàtɛ́ a cĩɛ̃̀tè kuyuoku? Dennɛní bɛ kè tí bè
duónè.
6 Kè Dətii yènní kécómmú ditowaà kékpetínné dicàù,
7 ké bè nàké kɛ dɔ̀: N népobè, báá dɔɔnè mɛyɛi.
8 M məkɛ bɛsapàmbè bèdébè bèè mu nyí yɛ́ onitidɔ̀ù, m bo bè dènnɛní kè dí bè
dɔɔnè di dómè, kè biɛ, n kó bɛpɔɔbè mbɛ, di báá bè dɔɔ mɛyɛi mbè ta n cĩɛ̃̀tè ntɛ.
9 Kè bèɛ nákɛ́ Dəti kɛ dɔ̀: Ítɛ́ dɛndɛ! A tú opɔɔ̀ nwe diɛ. Fɔ́ɔ̃̀ báá ti nákɛ́ ti dò
nkédɔɔmè. Kàa í yɛ́ tí da dɔɔ̀ mɛyɛi nkè mèɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ ti na mbè dɔɔ̀ mè.
Bè yĩ mɛmmɛ kóò tèntoo kéndó képɔntɛ dicàù.
10 Kè dɛ kó bɛnìtìbè bɛdébèɛ dɛtɛ Dəti kétannɔɔ bɛ borè, kékpetínné dicàù,
11 ké bè bɔntɛ́ tiyũɔ̃̀ntì bɛmɔu, ibí nè bɛkótíbè, kè bè nhàrì ditowaà bá bè í nyà
dibòrì bo kèè bíékè.
12 Kè Kuyie ntɔ̃rè yɛdéè nákɛ́ Dəti kɛ dɔ̀: Kàa mɔ̀kɛ a kɔbɛ dihɛì dii mmiɛkɛ, a
cɔɔbè nè initidabí nè initipobí, a bè dènnɛ.

13 Ti Yiè nKuyie nkèè bɛnìtìbè kuɔnnèmè mmɛ dihɛì dìì nkɔbɛ, kɛ ti tɔ̃nní kè
ti yóó dì pɔntɛ.
14 Kè Dɔtii yè kénáké o cɔ̀bè bèè do pɔ̃ o sapàmbè, kɛ dɔ̀: Yènnè dihɛì dìì
mmɛcãã, ti Yiè nKuyie nyóó dì pɔntɛmu.
Kè bɛ yèmmè ndò nhò nu nwántí.
15 Kukũnwentóo mɔnnì kè Kuyie ntɔ̃rèɛ nákέ Dɔti kɛ dɔ̀: Mɔ́nné mɛcãã
nkétúótέ a pokù, nè a sapùmbí idέ kè di yè dihɛì, kè dè í dò mmɛmmɛ di bo kú
mɛyɛi mbo tuɔkɛní dìì mɔnnì dihɛì.
16 Kè Dɔti nhɔɔtí kè ti Yiè nKuyie ntɔ̃rèɛ bè dètɛ, wenwe nè o pokù nè o sapùmbí
idέ, kéyènnè dihɛì mànku, kɛ yɛ̃́ ti Yiè nKuyie ndɔ́mè kóò dɛɛtέ.
17 Kuyie ntɔ̃rè bè dènnɛ dìì mɔnnì dihɛì mànku, kè dìmarì máà ò nàké kɛ dɔ̀:
Cokέ kédɛɛtέ a fòmmu, a báá wɛ̃ɛ̃tɛ a fɔ̃nkúò, a báá cómmú dèmarè kutempɛ̃ nkuù
mmiɛkɛ. Á cokέ késɔri ditãrì dìì mborè kédontέ a ɔ̃nnì.
18 Kè Dɔti dɔ̀: Áà, m báá na!
19 A n dɔ̀ɔmu mɛsàà, kɛ n kuó mmɛsémmè kɛ n dɛɛtέ. N yí yóó na kécokέ
kétuɔkɛ di ntãrì kè mɛyɛi nkpaaní, n yó nkpaá cokù kè mè n nìntɛmu ké n kuɔ.
20 Ntɛ tɛhɛitè sámpótè tèè tɔ̀kéní, n yóó na kécokέ kétuɔkɛ tè. Tè mà sámpórè
ndɛ, yóu kè n cokέ ké dɛ nsɔri kédontέ nh ɔ̃nnì.
21 Kè Kuyie ntɔ̃nnì dɔ̀: Ɛɛ̃, n yiemmu kɛ bo wɛ̃tɛ ké da dɔɔ mɛsàà nkéyóu dɛ kó
tɛhɛitè a yɛ̃ ntè.
22 Kɔtɛ mɛcãã nkésɔri, kàa í tùɔkɛ n yí yóó dɔɔ tìmatì. Kè bèɛ yú dɛ kó dihɛì kɛ
dɔ̀ Soaa (dèè tu tɛhɛitè).
23 Kè Dɔti nyóó tuɔkɛ Soaa kɛ sɔ̃́ ndiyiè yènní.
24 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie ncũũnní muhãpòpùo nSodɔmmu ɛì nè Komɔɔ ɛì
ĩnkè, kè mù ncɔ́ú.
25 Kè dɛ kó yɛhɛkè yɛdέ cóútέ, nè kɛtenkè nè bɛnìtìbè nè dɛtie.
26 Kè Dɔti pokùu wɛ̃ɛ̃tɛ o fɔ̃nkúò kénaá ndikɔ́kétãrì.
27 Kè dèɛ wentέ kè Abarahammuu yè dikũnweńnì sèì, kékɔtɛ ti Yiè nKuyie
nwee ò nàánnè dè,
28 kéwéntέ Sodɔmmu nè Komɔɔ nè yɛhɛkè yèè dè tɔ̀ké kéyà kuyukú kè kù yìè
kɛ dò nfɛhããtofɛ kɔku.
29 Kuyie ndɔ́ kécɔ́u ndìì mɔnnì yɛhɛkè Dɔti do bo kèè tenkè kpɛyɛ, kécoo mmu
Dɔti kù yɛ̃́ mèè kpéí nhAbarahammu kpéí.

Dɔti nè o sapàmbè

30 Dɛ mɔnnì kè Dɔtii yɔtɛ ò bo mbomè Soaa ɛì, kéítέ nè o sapàmbè bɛdέ kékɔtɛ
kénhã kutãdènkù makù miɛkɛ.
31 Kè Nkɔɔ nákέ o nantè kɛ dɔ̀: Ti cicɛ kòtému, òmɔù mɛ nyí bo wèè bo ti puokɛ
kéndònnè ibotí imɔu dɔ̀rimè.
32 Yóu kè tí ò duó mmɛnaà nkòo yɔ̃ kémuó, kè tí kɔtoo kɛyènkè, kòo ti duɔ́nè kè
tí pɛitέ ibí kè ìi sɔɔtέ o cĩ̃ɛ̃tè.
33 Dɛ kó kuyuoku kè bèɛ duó mbɛ cicɛ mɛnaà nkòo muó, kè Nkɔɔ kɔtɛ bá o cicɛ
í yɛ̃́ ò taroo dìì mɔnnì yoo ò yè dìì mɔnnì.
34 Kè dèɛ wentέ kòo nákέ o nantè kɛ dɔ̀: Nè n cicɛ ti duɔ́mu kɛyènkè. Tí wɛ̃tɛ
kóò duó mmɛnaà nkòo muó, nkàa mɛ ntó kɔtɛ kɛ nyènkè kóò duɔ́nè, ti yóó mɛ
nyĩ́ képɛitέ ibí kè ìì sɔɔtέ o cĩ̃ɛ̃tè.
35 Kè bè tó ò duó mmɛnaà nkòo muó, kòo sámpóù mɛ ntó kɔtɛ kóò duɔ́nè, bɛ
cicɛ í nyɛ̃́ ò kɔ̀too dìì mɔnnì nè ò ìtέ dìì mɔnnì.
36 Mɛmmɛ Dɔti pòńnémè o sapàmbè bɛdέ.
37 Kè Nkɔɔ pɛitέ dɛnitidabirɛ ké dè yu kɛ dɔ̀: Mɔabu. Weè yaàbí tú Mɔabiibɛ
yíe nkó diyiè.

38 Kòo sámpɔ́ùu pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀: Bɛni-Ami. Bɛ̀ yu weè kó iyaàbí kɛ tú Amɔniibɛ.

20

Abarahammu nɛ̀ Abimɛdɛki

1 Kɛ̀ Abarahammuu ítɛ́ Nɛkɛbu tempɛ̃ kékari Kadɛɛsi nɛ̀ Suudi ɛì dɛ cuokɛ̀, kɛ́ dɛ̀ ìtɛ́ kékari Kedaari ɛì,
2 kénnáá nkɛ tú o pokù Saraa tu o tãũ. Kɛ̀ Abimɛdɛki Kedaari kóo kpààtìi túótɛ́ Saraa kékɔ̀nnɛ̀.
3 Kɛ̀ Kuyie nnákɛ́ Abimɛdɛki nɛ̀ tidɔuǹtì kɛyènkɛ̀ kɛ dɔ̀: A mɛ ntùótɛ́ wèè nitipòkù a yóó kúmu, ò yemmu.
4 Kɛ sɔ̃́ nhAbimɛdɛki mu nyí ò duɔ́nɛ̀, kénákɛ́ Kuyie nkɛ dɔ̀: N Yiɛ̀, n yí cààrɛ̀, a bo sɔ̃́ntɛ́ kɛ́ n kuɔà?
5 Abarahammu n nàkɛ́ kɛ tú o tãũ nwe, kòo nitipòkù múnkɛ yɛ̃ nho tãũ nwe. N yí ò tòú kɛ yĩɛ̃̀kù, n yí cààrɛ̀.
6 Kɛ̀ Kuyie nyíɛ́ kóò béinnɛ̀ tidɔuǹtì kɛ dɔ̀: N yɛ́mu kɛ tú a ò tòú kɛ̀ í yĩɛ̃̀kù. N yí dɔ́ a n yeténèmu, dɛɛ̀ te kɛ̀ n yí yóu kàa ò duɔ́nɛ̀.
7 Tɛ́nné dɛ kóo nitipòkù o dɔù. Ò dɔù tu m pããnáaǹtì náaǹtò nwe. Ò bo m bántɛ̀ a kpéí kàa nfòù. Kàa mɛ nyí ò tɛ̃́ńné, á nyɛ́ kɛ tú a yóó kúmu nɛ̀ a kɔbɛ bɛmɔu.
8 Kɛ̀ Abimɛdɛkii entɛ dikũnweńnì sèì, kéyú o kó bɛtũmbɛ̀, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀, kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ.
9 Kɛ̀ Abimɛdɛkii yú Abarahammu kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa ti dɔ̀ɔ̀ miɛ? N da cààrɛ̀ ba, kàa dɔ́ mɛyɛi ndiɛmèɛ do mí nnɛ̀ n kɔbɛ ti ĩnkɛ̀? A n dɔ̀ɔ̀ onìtì í dɔɔrimɛ̀ mmɛ otɔù,
10 ba nte kàa dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ?
11 Kɛ̀ Abarahammu dɔ̀: N yèmmɛ̀ do dò ndi nhɛì kɔbɛ í dému Kuyie nkɛ yó n kuɔ m pokù kpéí.
12 Ò tu n tãũ nwe bakɛ yie, kɛ̀ ti wɛ̃ nti cicɛ omáà kɛ̀ ti yɔ̃bɛ̀ né cɑ̃́ɑ̃́. Kɛ̀ nh ò puokɛ.
13 Kuyie nduɔ́ ndìì mɔ̀nnì kɛ̀ n yìtɛ́ n cicɛ cĩɛ̃̀tɛ̀, n nàkɛ́ dii mɔ̀nnì m pokù kɛ dɔ̀: Kɛ̀ ti kɔ̀tɛ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ a dɔ̀ a tú n tãũ.
14 Kɛ̀ Abimɛdɛkii túótɛ́ ipe nɛ̀ sibɔ́ nɛ̀ inààkɛ nɛ̀ tidaatì, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀, kéduɔ́ nhAbarahammu, kóò tɛ̃́ńné o pokù Saraa.
15 Kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛ dihɛì dimɔu, wéntɛ́ a dɔ́ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kémaá.
16 Kòo nákɛ́ Saraa kɛ dɔ̀: N duɔ́mmu a tãũ mɛdítíbii ntɛkɔupíítɛ̀ (1000), kɛ̀ dɛ̀ bo bɛnkɛ a kɔbɛ bɛmɔu a í dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mmɛ tìmatì tináaǹtì tii mmiɛkɛ.
17 Kɛ̀ Abarahammuu bántɛ̀ Kuyie, kɛ̀ Abimɛdɛki nɛ̀ o pokù nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛɛ miɛtɛ́, képiɛ́ ibí.
18 Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ Abimɛdɛki cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu tɛ̃́nkɛ í mpɛí, Abarahammu pokù Saraa kpéí.

21

Isaki kó mupɛitímù

1 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyí nyɛ̀ nkù do yɛ̃ nkù yóó dɔ̀ɔ̀ tì Saraa, kɛ́ tì dɔ̀ɔ̀.
2 Kɛ̀ Saraa púó nképɛitɛ́ dɛnitidabirɛ Kuyie ndo yɛ̃ nhò yóó dɛ̀ pɛitɛ́ dìì mɔ̀nnì. Kɛ sɔ̃́ nhAbarahammu kɔ̀tɛ́.
3 Kɛ̀ Abarahammuu yú o pokù Saraa ò pɛitɛ́ dɛ̀ɛ̀ birɛ kɛ dɔ̀ Isaki.
4 Kɛ̀ Abarahammu dɛ̀ cãntɛ́ diyiè niínnì yiè Kuyie ntì nhò nàkémɛ̀.
5 Bɛ̀ do yóó pɛitɛ́ Isaki kɛ sɔ̃́ nhAbarahammu mɔ̀kɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) ntɛ.

6 Kɛ̀ Saraa bɛ́i nkɛ dɔ̀: Kuyie nni n dɔ̀ɔ diwɛ̀ì ndi. Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo keè Isaki
kpɛ́í diwɛ̀ì bo bɛ̀ pĩ n kpɛ́í.
7 Kòo yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: We ndo yɛ́ kɛ dò nSaraa bo piɛ́ Abarahammu ibí diyiè
marì! Ntɛ mí nkoò pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ o kótì cuokɛ̀.

Abarahammu bètimɛ̀ Akaa nɛ̀ o birɛ Isimayɛɛri

8 Kɛ̀ dɛbirɛɛ kótɛ́, dɛ̀ càtɛ́ dìì yiè kɛ̀ Abarahammuu ãnné dibanni.
9 Kɛ̀ Esibiti kóo nitipòkù pɛitɛ́ dɛ̀ɛ̀ birɛ Abarahammu, Isimayɛɛri ndaú Isaki
kɛ̀ Saraa dɛ̀ yà,
10 kénákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: Bɛti kudaakù kuù nnɛ̀ ku birɛ. Dɛdaabirɛ báá
wɛ̃nnénɛ̀ n kpɛrɛ Isaki kétiekɛ a kpɛrɛ a kũũ nkó difɔ̃nkúò.
11 Kɛ̀ dɛ kó tináaǹtìi yonkɛ Abarahammu mɛdiɛ̀, kɛ yɛ́ Isimayɛɛri múnkɛ do
túmɛ̀ o birɛ ndɛ.
12 Kɛ̀ Kuyie nnákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: Kudaakù nɛ̀ ku birɛ kó tináaǹtì báá
da yonkɛ, yie nSaraa da náá ntì. Isaki kó kufuku miɛkɛ nkɛ a yóó pétémɛ̀ iyaàbí,
kɛ̀ dɛɛ dɔɔ n da nàkɛ́ tì.
13 N yóó duɔ́ nkɛ̀ dɛdaabirɛ kó kuwuɔ mmúnkɛɛ pɛ̃kèmu, kɛ yɛ́ dɛ̀ tumɛ̀ a birɛ
ndɛ.
14 Dikũnweńnì sɛ̀ì kɛ̀ Abarahammuu túótɛ́ pɛ́ɛ̃̀ kécũɔ̃́ mɛniɛ nkudɔukù miɛkɛ,
kéduɔ́ nhAkaa, kóò duɔ́ nho birɛ, kóò bɛ̀ti, kòo kɔtɛ kénhàrì dikpáà cuokɛ̀ bɛ̀ tu
dì Bɛɛrisebaa.
15 Mɛniɛ ndɛ̀ɛ̀ dìì mànnì kudɔukù miɛkɛ kòo dɔú ndɛbirɛ tɛtietɛ matɛ̀ takɛ́,
16 kékɔtɛ kénkari mɛdétimɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mànnɛ̀ a bo tãũmɛ̀ kupie, kɛ kuɔ nkɛ tú: N yí
dó ń yà m birɛ kɔ̃ ndɛ̀!
17 Kɛ̀ Kuyie nkeè dɛbirɛ kuàmmɛ̀, kɛ̀ ku tɔ̃nnì ḿboní kɛĩ̃nkɛ̀ kéyú Akaa kɛ dɔ̀:
Dɛ̀ dòmmɛ? Bá nyĩɛ̃̀kù Kuyie nkèèmu dɛbirɛ kuàmmɛ̀.
18 Ítɛ́ kɛ́íi nha birɛ kɛ́ dɛ̀ dètɛ, dɛɛ̀ yóó naá nkuwuɔ ndiɛkù cicɛ.
19 Kɛ̀ Kuyie nkpetɛ́ Akaa nuɔ nkòo yà tɛbintɛ matɛ̀, kékɔtɛ képíɛ mmɛniɛ nho
dɔukù miɛkɛ kéduɔ́ nho birɛ kɛ̀ dɛɛ yɑ̃̀.
20 Kɛ̀ Kuyie nní ntɔ dɛbirɛ, kɛ̀ dɛɛ kótɛ́ dikpáà cuokɛ̀ kɛ́ naá nhohoditãũtì
diɛwè.
21 Bɛ̀ do bo dikpáà bɛ̀ tu dì ndi Edi-Padanni, kòo yɔ̃ ò puó nhEsibiti kóo
nitipòkù.

Abarahammu taunnèmɛ̀ Abimɛdɛki

22 Dɛ kó dimànnì, kɛ̀ Abimɛdɛkii kɔtɛní Abarahammu borɛ̀ kɛ nɛínɛ̀
bɛhããpòmbɛ̀ kóo kótì Pikɔdi, kénákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: Kuyie nda bonèmu
a tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ,
23 bɛ́i nkéyú Kuyie nyètìrì kɛ dɔ̀, a í yó n soutɛ́ mí nnɛ̀ m bí nɛ̀ n yaàbío, kɛ yó
nni n dɔɔri mɛsàà nnɛ̀ nh ɛì a bo dìì miɛkɛ, kéndònnɛ̀ n da dɔ̀mɛ̀ mɛsàà.
24 Kɛ̀ Abarahammu dɔ̀: N yiemmu.
25 Kɛ né bɛ́innɛ̀ Abimɛdɛki tɛbintɛ matɛ̀ kpɛ́í, Abimɛdɛki kó bɛtɔ̃mbɛ̀ do fièɛ
tɛ̀.
26 Kɛ̀ Abimɛdɛki dɔ̀: N yí yɛ́ dɛ kó tináaǹtì, a í tì nni n nàkɛ́, yíe nwe n tì kèèmɛ̀.
27 Kɛ̀ Abarahammuu duɔ́ nyipe nɛ̀ inààkɛ Abimɛdɛki, kɛ̀ bɛɛ taunnɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
28 Kɛ̀ Abarahammuu dɛitɛ yɛpesɛrɛ̀ yèyiekɛ̀ kécɑ́nné.
29 Kɛ̀ Abimɛdɛki dɔ̀: Ba nkpɛ́í nte kàa cɑ̃́ńné yɛpesɛrɛ̀ yèyiekɛ̀?
30 Kɛ̀ Abarahammu dɔ̀: Cɔutɛ́ yɛ, kɛ̀ dɛ̀ mbɛnkú míì keúmɛ̀ tɛbintɛ tiɛ nkɛ tɛ̀ te.
31 Kɛ̀ bɛɛ yú dɛborɛ̀ kɛ dɔ̀: Bɛɛrisebaa, kɛ yɛ́ bɛ̀ dɛ nwɛ̃nnémɛ̀ dinùù.
32 Bɛ̀ dɛ ntaunnɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ Abimɛdɛkii ítɛ́ kéwɛ̃tɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó dihèì, kɛ nɛínɛ̀
Pikɔdi o ããpòmbɛ̀ kóo kótì.
33 Kɛ̀ Abarahammuu fííkú Bɛɛrisebaa ɛì dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ tamadii, kébántɛ̀ ti
Yiè nKuyie, kɛ́ kù yu kɛ dɔ̀ o Yiè.

34 Kè Abarahammu ḿbo Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ɛì kémɔntɛ.

22

Abarahammu yiemmɛ̀ kɛ bo féútɛ́ Isaki Kuyie nkpéí

1 Kè Kuyie nní nyóó yáákɛ́ Abarahammu kɛ dɔ̀: Abarahammu! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí.
2 Kè kù dɔ̀: Túótɛ́ a birɛ Isaki dɛ̀ɛ̀ bo dɛmáà, kàa dɛ̀ dɔ́, kékɔtɛnɛ̀ Mɔdiyaa kó dihɛì, ditãrì n yóó da bɛnkɛ dì ĩnkɛ̀ kɛ́ dɛ̀ nni féútɛ́ kétuɔ.
3 Kè dɛ̀ɛ wentɛ́, dikũnweńnì sɛ̀ì, kè Abarahammuu ítɛ́ kéyarí idɛí, kɛ́ãnné sãmmarímú tinɛntì, kétúótɛ́ o tɔ̃mbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ nɛ̀ o birɛ Isaki, kɛ̀ bɛ̀ɛ kétɛ́ kénkɔri Kuyie nhò bɛnkɛ dɛ̀.
4 Diyiè tãã́nnì yiè, kòo wéntɛ́ mɛdétimɛ̀ kéyà ditãrì bɛ̀ kɔ̀ri dì,
5 kénákɛ́ o tɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Nkpaánɛ̀ diɛ nnɛ̀ sãmmarímú, mí nnɛ̀ odapàà nkɛ̀ tí dekɛ ditãrì kébántɛ̀ Kuyie nkéwɛ̃tɛní di borɛ̀.
6 Kòo toú nho birɛ Isaki idɛí kéntɔ muhãã́ nnɛ̀ disiè, kɛ̀ bɛ̀ nkérí bɛdɛ́.
7 Kɛ̀ Isakii yú o cicɛ kɛ dɔ̀: N cicɛ! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí. Kɛ̀ Isaki dɔ̀: Ti tɔ muhãã́ nnɛ̀ idɛí, yé fɛpièfɛ̀ ti yóó kuɔ fɛ̀?
8 Kè Abarahammu dɔ̀: M birɛ Kuyie nkuù yóó ti duó nfɛpièfɛ̀.
Mɛmmɛ kè bɛ nnɛí, kɛ kérí bɛdɛ́.
9 Bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Kuyie nhò bɛnkɛ dɛ̀, kɛ̀ Abarahammuu maá diwũ5tɔ̀nnì, kédɔɔ̀ idɛí kédaá nkéboú o birɛ Isaki kénóó,
10 kétúótɛ́ disiè kɛ bo dɛ̀ fèútɛ́.
11 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi yúní Abarahammu kɛĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀: Abarahammu! Abarahammu! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí.
12 Kè dì dɔ̀: Kuyie ntu, a báá dɔɔ̀ dɛbirɛ mɛyɛi mmamɛ̀, kù bantému di mmɔ̀nnì a kù démɛ̀ kɛ í kù yetɛnɛ̀ a birɛ dɛ̀ɛ̀ bo dɛmáà.
13 Kɛ̀ Abarahammuu wéntɛ́ kéyà dipedaà, kè dì còḿmú kè di yiè nsàkɛ difãpèù, kòo dì dètɛ kékuɔ o birɛ Isaki kó difɔ̃tìrì,
14 kéyú dɛ kó dibòrì kɛ dɔ̀ Kuyie nduɔ́. Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ kó ditãrì nɛ̀ yíenní kɛ tú: Ti Yiè nKuyie nduɔ́.
15 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi yúní Abarahammu kɛĩnkɛ̀ kucɛ mɛdérímɛ̀
16 kɛ dɔ̀: Kuyie ntu kuù béi nkɛ tú a í mɛ̀ nkù yeténèmɛ̀ a birɛ dɛ̀ɛ̀ bo dɛmáà.
17 Kù bo da dɔɔ̀ mɛsàà nkàa yaàbíi sũũ nsiwã̀ã kɔ̃mɛ, kéndònnɛ̀ dàméèrì nùù kó mubirímú, kétiekɛ i dootitɔbɛ̀ ɛkɛ̀,
18 nɛ̀ ìì borɛ̀ ndɛ kù yóó dɔɔ̀mɛ̀ ibotí imɔu mɛsàà, nha yie mmɛ̀ɛ̀ kpéí nku kpɛti.
19 Kè Abarahammuu wɛ̃tɛní o tɔ̃mbɛ̀ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kò mBɛɛrisebaa Abarahammu ciɛ kémbo.
20 Dɛ kó difɔ̃nkúò, kɛ̀ Abarahammuu keè o nantɛ̀ Naɔɔ pokù Midikaa ò piémɛ̀ ibí,
21-22 Uusi, weè do tú Mpo kénantɛ Buusi, nɛ̀ Kemmuyɛɛdi Aramu cicɛ nɛ̀ Kesɛdi, nɛ̀ Asoo nɛ̀ Pididaasi nɛ̀ Idudafu nɛ̀ Betuyɛɛdi.
23 Kɛ̀ Betuyɛɛdi pɛitɛ́ Debekaa, Midikaa bí nyi ò pɛiténɛ̀ ì Naɔɔ Abarahammu nantɛ̀.
24 Kòo pocɛ̃nnì Deyumaa múnkɛɛ ò piɛ́ ibí. Tebaa nɛ̀ Kaammu nɛ̀ Taasi nɛ̀ Maaka.

23

Saraa kumɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnné

1 Saraa do mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ (127) ndi kékú.
2 Ò ku Kidiyati-Adiba kó dihɛì ndi, bɛ̀ tu dì Ebunɔɔ Kannahãã kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, kɛ̀ Abarahammuu dɔɔ̀ ikuó kékɔmmú o pokù kũũ,
3 kédeè kéítɛ́ kékɔtɛ kéyà Ɛti kó ibí Itiibɛ kɛ dɔ̀:

4 M bo diɛ nkɛ tú opɔ̀ɔ̀ nwe, ḿ pãnè kɛtenkè kè n kũnné ocíì kóò díɛ.
5 Kè Ɛti kó ibíi Itiibɛɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀:
6 Okótì a tú okpààtì nwe ti cuokè, kè Kuyie nkó mɛsàà nda bonè. Kũnné a cíì a dɔ́ kùù fɔ̃ti, òmɔù í yóó da yetɛnè.
7 Kè Abarahammuu nínkú dihɛì yɛmbè Ɛti kɔbɛ ìikè,
8 kɛ dɔ̀: Kè di yie nkè m bo kũnné ocíì diɛ, dí m bántè Efunɔɔ Soaa birɛ,
9 kòo n duɔ́ nho fɔ̃ti kùù bo Makpedaa o paku nùù, kè n yietí kudonku di ìikè kè kù ntú n kɔku kè nní nkũrì bɛcíríbè.
10 Kè Efunɔɔ kàri o kɔbɛ Itiibɛ borè, kétɛ̃nné Abarahammu ditĩnnì dìì tìí ndihɛì kó dibòrì borè kɛ dɔ̀:
11 Áà, n Yiè! N da pãmu kupaku nè kufɔ̃ti n kɔbɛ ìikè. Kũnné ocíì.
12 Kè Abarahammuu nínkú dihɛì yɛmbè ìikè,
13 kɛ́nákɛ́ Efunɔɔ kɛ dɔ̀: N da báámmu bɛnìtìbè ìikè kɛ tú á n fíténè ku kè n kũnné ocíì.
14 Kè Efunɔɔ tɛ́nné Abarahammu
15 kɛ dɔ̀: Yie n yóó da nákɛ́ tì, mɛdítíbii nsikɔusìnàà (400) kpɛti tú ba fɔ̃ nnè mí nti cuokè? Kũnné o cíì.
16 Kè Abarahammu bantɛ́ Efunɔɔ yèmmè, kékaa nyidíítí Itiibɛ ìikè, mɛdítíbii nsikɔusìnàà (400), dɛ mɔ̀nnì kó idíítí, kóò duɔ́.
17 Mɛmmɛ, Efunɔɔ paku kùù bo Makpedaa, kùù wetí Mammudee nè kufɔ̃ti kùù bo dɛ miɛkɛ nè dɛtie ndɛmɔu dèè dè bo,
18 kè dèɛ naá nhAbarahammu kpɛrɛ, Itiibɛ bèè tìí ndihɛì kó dibòrì bɛ ìikè.
19 Kè Abarahammuu kũnné o pokù Saraa kufɔ̃ti kùù bo kupaku Makpedaa, kɛ wetí Mammudee bè yu dè Ebunɔɔ, Kannahãã kó kɛtenkè miɛkɛ.
20 Dɛ mɔ̀nnì, kè Abarahammuu tiekɛ kupaku nè kufɔ̃ti dèè do tú Itiibɛ kpɛrɛ, kénkũrì o círíbè.

24

Isaki puokɛmè Debekaa

1 Abarahammu do kòté mɛdiè mmɛ, kè ti Yiè nKuyie nhò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà ndɛmɔu miɛkɛ.
2 Diyiè marì kòo nákɛ́ o kóo tɔ̃ntì kótì wèè bàà o cĩ̃tè, kɛ baa o kpàtì kɛ dɔ̀: Sɛu nha nɔ̀ùtè n kpèrì*. Bɛ kó dimɔ̀nnì bè do ɔ̃ nkàa bo parìkè a ɔ̃ɔ̃ mɛ ndɔɔ̀ kè dèɛ bɛnkɛ kɛ dò nha yóó dɔɔ̀ a béi ntì.
3 Béi nkéyú ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yètìrì kɛ dɔ̀ a í yóó waá m birɛ onitipòkù Kannahãã kɔbɛ m bo bèè cuokè, bɛ miɛkɛ.
4 Kàa kòri n ciɛ nkɛ, n naàmùnkù miɛkɛ kɛ yóó kɛ nwaá nhonitipòkù, képuó m birɛ Isaki.
5 Kòo tɔ̃ntì dɔ̀: Kè dè yèmmè onitipòkù báá yie nké n nɛinèní diɛ di nhèì, a birɛ yó nni nnɛínèmu dɛ bíékàà?
6 Kè Abarahammu dɔ̀: A báá dítínné a máà kénɛinè m birɛ.
7 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa wèè n dènnɛní n cicɛ cĩ̃tè nè nh ɛì kɛ n nàké kɛ tú: M bo da duɔ́ di nhèì kàa yaàbí di tiekɛ. Kù bo duɔnní ku tɔ̃nnì kè dì nda ní kàa waanní onitipòkù képuó m birɛ.
8 Kòo nitipòkù yetɛ ò bo nda nɛínnímè, a béi ndìì nùù í yóó da pĩ. A cɛ́nkɛ bá nnɛínè m birɛ dɛ bíékè.
9 Kòo tɔ̃ntìi sɛu nho nɔ̀ùtè Abarahammu kpèrì kébéi nkɛ dɔ̀: M bo dɔɔ̀ a béi ntì.
10 Kòo tɔ̃ntìi túótɛ́ Abarahammu yòyóbè tɛpíítè nè yɛpãrè sààyè, kékɔtɛ Mɛsopotamii, Naɔɔ ciɛ.

---

* **24:2** ***Sɛu nha nɔ̀ùtè n kpèrì:***

11 Ò tùɔkɛ dìì mɔ̀nnì tɛbintɛ dihɛì mànku kéduɔ́ nkɛ̀ yòyóbèɛ nínkú. Dɛ̀ do tú kuyuoku nku dikónnétarì mɔ̀nnì.
12 Kòo bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nKuyie nhAbarahammu tũ nkù n da báámmu yóu kɛ̀ n yà n wanti dɛ̀ yíe. Dɔɔ̀ n yiɛ̀ nhAbarahammu mɛsàà.
13 M bo tɛbintɛ také nkɛ kɛ̀ dihɛì kó bɛsapàmbɛ̀ yó ntaàní mudúò.
14 M bo mɔɔ wèè sapàà nkɛ dɔ̀: Bíi nha dúù kɛ̀ ǹ yɛ̃̀, kòo n tɛ́nné kɛ yĩ: Yɛ̃̀ kɛ̀ n duɔ́ nha yòyóbɛ̀ kɛ̀ bèɛ yɛ̃̀. M bo bantɛ́ kɛ dɔ̀ weǹwe a tããtémɛ̀ a kóo tɔ̃ntì Isaki kpéí, kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà n yiɛ̀ nhAbarahammu.
15 Ò kpaá mɛ nnáá nkɛ̀ Abarahammu nantɛ̀ Naɔɔ pokù Midikaa birɛ Betuyɛɛdi kóo sapàà Debekaa yènní kɛ tɔ didúù.
16 Dɛ kóo sapàà ndo wenni mɛdiɛ̀ mmɛ, kɛ mu nyí yɛ́ onitidɔ̀ù, kòo dó mɛniɛ nképíɛ nho dúù kétɔ nkénkũnti.
17 Kɛ̀ Abarahammu kóo tɔ̃ntìi cokɛ́ kóò co kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ n yɛ̃̀ a dúù kó mɛniɛ nsámɔ̀pɔ́.
18 Kòo sapàà dɔ̀: Yɛ̃̀.

Kɛ bíi mmɛcãã nho dúù kóò duɔ́ nkòo yɛ̃̀.
19 Ò dèè dìì mɔ̀nni kòò dɔ̀: M bo duɔ́ nha yòyóbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ yɛ̃̀ kénsànnɛ̀.
20 Kòo utɛ́ mɛniɛ mmɛcãã nyiwũɔ̃ yɔ̃̀ ndɛ̀, kécokɛ́ kédónní kéduɔ́ nyòyóbɛ̀ bɛmɔu.
21 Kɛ̀ dɛɛ di Abarahammu kóo tɔ̃ntì kòo nhò wùó nkɛ dò nyúóó, kɛ bo yà kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù dɔɔ̀ri ò kù bekɛ tì.
22 Kɛ̀ yòyóbèɛ yɛ̃̀ kédeè kòo túótɛ́ mumámáá mmɛsɔɔ nkɔ̃mu bɛ̀ tũɔ̃̀mù dihɔ̃nnì nɛ̀ sinɛí sìdésì mɛsɔɔ nkpɛsi,
23 kóò bekɛ kɛ dɔ̀: We nkóo sapàà nda tú? N da báámmu mɛfíè mbo mbo a cicɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ n kɔbɛ kɛ̀ tí yiénáà?
24 Kòò dɔ̀: N tú Midikaa nɛ̀ Naɔɔ bɛ kóo dapàà Betuyɛɛdi kóo sapàà nwe.
25 Kòo yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Timúkpetì bomu nɛ̀ tisũũtì péu, kɛ̀ di bo duɔ́ dɛ̀ bo.
26 Kòo tɔ̃ntìi nínkú kébántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
27 kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie, n yiɛ̀ nhAbarahammu tũ nkù yètìrì ndɛu, kuù ò kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ koò dɔɔ̀ mɛsàà, kɛ n niité kɛ̀ ǹ tùɔkɛní o kɔbɛ borɛ̀.
28 Kòo sapàà ncokóo tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kénáké o yɔ̃ dɛ kó tináaǹtì.
29-30 Debekaa do mɔkɛ o tãũ mɔù nwe kòo yètìrì tu Damaa kòo yà mumámáá nnɛ̀ sinɛí kékeè ò nàá ntì kéité mɛcãã nkékɔtɛ tɛbintɛ borɛ̀ ké yà dɛ kóo nìtì nɛ̀ o yòyóbɛ̀.
31 Kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà mbonɛ̀ wè, kɔtɛní kɛ̀ tí kò. Dɛ̀ yĩmɛ kàa bo dikpáà? N tũntɛmu tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ waá nyòyóbɛ̀ yó mborɛ̀.
32 Kòo tuɔkoo tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ Damaa duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ boutɛ́ yòyóbɛ̀ tinɛntì, kòo bɛ̀ duɔ́ ntimúkpetì nɛ̀ tisũũtì, kéduɔ́ mmɛniɛ nhAbarahammu kóo tɔ̃ntì nɛ̀ o nɛínɛ̀ bɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ɔ́ú bɛ naàcɛ̀i.
33 Kɛ̀ bɛɛ ò duɔ́ mmudiì kòo yetɛ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n yí nàkɛ́ n tɔ tì m báá di. Kɛ̀ Damaa dɔ̀: Béi!
34 Kòò dɔ̀: N tú Abarahammu kóo tɔ̃ntì nwe.
35 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù dɔɔ̀ n yiɛ̀ nhAbarahammu mɛsàà, kòò kpenkɛ kɛ mɔkɛ tikpàtì mɛdiɛ̀. Kɛ mɔkɛ iwũɔ̃ nɛ̀ idíítí nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ yòyóbɛ̀ nɛ̀ sãmmarímúbɛ̀.
36 Kɛ̀ Saraa o pokù ò pɛité dɛnitidabirɛ o kótì cuokɛ̀, kòo dɛ̀ duɔ́ nhò mɔ̀kɛ dɛɛ̀ kó dimàà.
37 Kɛ̀ n yiɛ̀ nhAbarahammu duɔ́ nkɛ̀ m béi nkɛ yu ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì kɛ yĩ n yí yóó túótɛ́ onitipòkù Kannahãã kɔbɛ ò bo bɛɛ̀ cuokɛ̀ képuó nho birɛ.

38 Kɛ̀ n yóó kɔtɛ o naàmùnkù kɔbɛ borɛ̀ ndɛ, o cicɛ cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kéwaá nhonitipòkù
képuó nho birɛ.
39 Kɛ̀ nh ò nàkɛ́ kɛ yĩ kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ onitipòkù báá yie nkɛ́ n nɛinɛ̀.
40 Kòò n tɛ̃ńnɛ́ kɛ tú o Yiɛ̀ nKuyie nhò tũ nkù yó n niitému kɛ̀ m pétɛ́ onitipòkù
o kɔbɛ cuokɛ̀, o cicɛ cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kékònnɛ̀nko képuó nhò kóò dapàà.
41 Kɛ̀ ǹ kɔ̀tɛ o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ í yie, ò béi ndìì nùù bá m pĩ.
42 N tùɔ̀kɛní tɛbintɛ borɛ̀ yíe nkɛ bántɛ̀mu Kuyie nkɛ yĩ: Ti Yiɛ̀ nKuyie
nhAbarahammu tũ nkù yóu kɛ̀ n yà n wanti dɛ̀,
43 n yó mbo tɛbintɛ také nkɛ, osapàà nwèè bo tanní mudúò kɛ̀ nh ò mɔɔ mɛniɛ
nkɛ yĩ: Yóu kɛ̀ ǹ yɛ̃̀ a dúù kó mɛniɛ nsámpɔ́.
44 Kòò n tɛ́nnɛ́ kɛ dɔ̀: Yɛ̃̀ kɛ̀ n dó kàa yòyóbɛ̀ɛ yɛ̃̀, n yóó bantému a we ntããtémɛ̀
kòò yóó yenkɛ n yiɛ̀ mbirɛ.
45 N kpaá mɛ nnáá nkɛ̀ Debekaa tùɔ̀kɛní kɛ tɔ didúù kɛ dó tɛbintɛ, kɛ̀ ǹ yĩ: N
da báámmu m pã mɛniɛ nkɛ̀ n yɛ̃̀.
46 Kòò toutɛ́ o dúù mɛcãã nkɛ béi nkɛ yĩ: Yɛ̃̀, kàa yɛ̃̀ kɛ dèè, n dó kéduó nha
yòyóbɛ̀. Kɛ̀ n yɛ̃̀ kédeè kòo duó n yòyóbɛ̀.
47 Kɛ̀ nh ò bekɛ kɛ yĩ: We nkóo sapàà nda tú? Kòò yɛ̃ nNaɔɔ nɛ̀ Midikaa bɛ birɛ
Betuyɛɛdi kóo sapàà nhò tu, kɛ̀ n tɔ̃nné o ɔ̃nnì mumámáá koò ũńné sinɛí.
48 Dɛ mɔ̀nnì ndi n nìńkúmɛ̀ kɛ dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú ti Yiɛ̀ nKuyie
nhAbarahammu tũ nkù, kù n niitémɛ̀ weti weti kɛ̀ m bo túótɛ́ o tebitɛ kóo
sapàà nképuó nho birɛ.
49 Kɛ̀ di yie nkɛ bo dɔɔ̀ n yiɛ̀ mmɛsàà nweti weti dí n nákɛ́, kɛ̀ di mɛ nyetɛ dí
n nákɛ́ kɛ̀ n sɔ́.
50 Damaa nɛ̀ Betuyɛɛdi kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yɛ̃ ndɛ̀ mmɛ̀ ndò! Ti báá
na kébéi ntìmatì.
51 Ntɛ Debekaa, túótɛ́ we kékònnɛ̀ képuó nha yiɛ̀ nkóo dapàà, kéndònnɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie ntì nda nàkémɛ̀.
52 Abarahammu kóo tɔ̃ntì kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì, kénínkú késãntɛ ti Yiɛ̀
nKuyie nnɛ̀ mutɔ̃mmú,
53 kédɛitɛ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nkó tinɛntì nɛ̀ tiyààtì kéduó Debekaa, képã
yɛpãrɛ̀ sààyɛ̀ o tãũ nɛ̀ o yɔ̃.
54 Kɛ̀ bɛɛ di kéyɛ̃̀, wenwe nɛ̀ bɛɛ ò cíe, kédeè kéyié.
Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ dikũnweńnì kòò dɔ̀: Yóunɛ̀ kɛ̀ n kò n yiɛ̀ mborɛ̀.
55 Kòo sapàà ntãũ nɛ̀ o yɔ̃ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Yóu kòo nti kpaánɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe tɛpíítɛ̀ kɛ̀ di
né kò.
56 Kòo tɔ̃ntì dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nni nteennɛ̀mu kɛ̀ ǹ yà n wanti dɛ̀, bá nni
nhɔɔtínɛ̀, yóunɛ̀ kɛ̀ n kò n yiɛ̀ morɛ̀.
57 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti yúnɛ̀ osapàà nkóò bekɛ.
58 Kɛ̀ bɛɛ yú Debekaa kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A dó kénɛinɛ̀ onìtì yie nkɛ̀ dí kònàà? Kòò
dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, m bo ò nɛinɛ̀!
59 Kɛ̀ bɛɛ yóu Debekaa nɛ̀ kudaakù kùù ò yɔ, kɛ̀ bɛ̀ bo nɛinɛ̀ Abarahammu kóo
tɔ̃ntì nɛ̀ bɛɛ̀ ò cíenní kɛ̀ bɛɛ kò.
60 Kɛ̀ bɛɛ mɔɔ Kuyie nkó mɛsàà nDebekaa kpéí nkɛ dɔ̀:
A bo piɛ́ kɛ̀ dɛ̀ nsũ mɛsàà,
kàa yaàbíi tiekɛ a níìmbɛ̀ ɛkɛ̀.
61 Kɛ̀ Debekaa ítɛ́ nɛ̀ o tɔ̃mbɛ̀ kédekɛ yòyóbɛ̀, kétũnnɛ dɛ kóo nìtì kɛ̀ bɛɛ kò.
62 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isaki ìtɛ́ Daayii-Doyii kɛ konní kɛ bo Nɛkɛbu.
63 Kuyuoku makù kɛ̀ Isakii yɛ̀ kéncentì dikpáà, kéwéntɛ́ kéyà yòyóbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀
kèríní.
64 Kɛ̀ Debekaa wéntɛ́ kéyà Isaki kécúténí yòyó ĩnkɛ̀,

65 kɛ́bekɛ́ Abarahammu kóo tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Wenninwe wèè kèríní ti bíékɛ̀? Kòò dɔ̀: N yiè nwe.
Kɛ̀ Debekaa kãã̀ nkuyààkù o ìikɛ̀.
66 Kòo tɔ̃ntìi nákɛ́ Isaki ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà.
67 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Isakii tanné Debekaa o yɔ̃ Saraa kó kudieku kɛ́puokɛ, kɛ́ nhò dɔ́ kòo yɛmmɛ̀ɛ cátɛ́ kɛ yɛ́ o yɔ̃ kumɛ̀ kòo yɛmmɛ̀ cààrɛ̀.

25

Abarahammu bí tɛì
1 Kɛ̀ Abarahammuu puokɛ onitipòkù tɔù kɛ̀ bɛ̀ ò tu Ketudaa.
2 Kòo o pɛitɛ́ Simmudanni Yokisãã nɛ̀ Mɛdanni nɛ̀ Mandiyãã nɛ̀ Isibaki nɛ̀ Suaa.
3 Kɛ̀ Yokisãã pɛitɛ́ Sebaa nɛ̀ Dedanni. Kɛ̀ Dedannii piɛ́ Asudiibɛ, Detusiibɛ nɛ̀ Deumiibɛ.
4 Kɛ̀ Mandiyãã pɛitɛ́ Efaa nɛ̀ Efɛɛ nɛ̀ Enɔki nɛ̀ Abidaa nɛ̀ Edidaa. Bɛmɔu mɛmmɛ bɛ̀ tu Ketudaa yaàbí nyi.
5 Kɛ̀ Abarahammuu duɔ́ nyIsaki o kpɛrɛ dɛmɔu,
6 kɛ́nkpaá fòù kɛ́pãmmú o pocɛ̃mbí yɛpãrɛ̀, kɛ́duɔ́ nkɛ̀ ìi kɔtɛ diyiè yìɛní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.
7 Abarahammu do yóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ yɛnùmmù (175) ndi.
8 Ò do kòtɛ́ mɛdiè mmɛ kɛ́mbo diwɛ̀ì miɛkɛ kɛ́kúnɛ̀.
9 Kòo bí Isaki nɛ̀ Isimayɛɛri kɛ̀ bɛ̀ɛ o kũnné Makpedaa kó kufɔ̃ti, Efunɔɔ, Soaa birɛ, Itiibɛ ɛì kou paku miɛkɛ, kùù wetí Mammudee,
10 Abarahammu do dontɛ́ kùnku nɛ̀ Itiibɛ. Dɛndɛ bɛ̀ múnkɛ do kũnnémè Abarahammu nɛ̀ o pokù Saraa.
11 Abarahammu ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà nsɔɔtɛ́ o birɛ Isaki ĩnkɛ̀ kòò mbo Daayii-Doyii kó tɛbintɛ takɛ́.

Isimayɛɛri kó ibí
12 Ntɛ Abarahammu pokù Saraa kó kudaakù, Esibiti ɛì kou Akaa kó dɛbirɛ Isimayɛɛri kó kufuku, bɛ̀ bɛ̀ pɛí kɛ̀ bɛ̀ tũmmè bɛtɔbɛ̀:
13 Nɛbayɔti nɛ̀ Kedaa nɛ̀ Adiberi nɛ̀ Mibisammu
14 nɛ̀ Misemaa nɛ̀ Dumaa nɛ̀ Masa
15 nɛ̀ Adadi nɛ̀ Temaa nɛ̀ Yetuu, nɛ̀ Nafisi nɛ̀ Kedimaa.
16 Isimayɛɛri kó ibí nyi tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì. Bá wè kòo ḿbakɛ́ o botí kɛ́duɔ́ nho yètìrì o karì, o ɛitɛ̀.
17 Isimayɛɛri do mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ yèyiekɛ̀ (137) ndi, kɛ́kú kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnné o yɛmbɛ̀ borɛ̀.
18 Kòo bí nkari Afidaa kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Suudi kɛ́ntɔ́kɛ́nɛ̀ Esibiti, kɛ wetí Asidii, kɛ cãã̀ mbɛmáà kɛ kari.

SAKƆBU KÓ TINÁAŃTÌ

Esayuu nɛ̀ Sakɔbu bɛ kó tináaǹtì
19 Ntɛ Abarahammu birɛ Isaki kó tináaǹtì, Abarahammu weè do pɛitɛ́ Isaki.
20 Isaki do mɔkɛ yɛbie nsipísìnàà ndi kɛ́puokɛ Debekaa, Betuyɛɛdi Aramu botí kou kóo sapàà, Damaa tãũ. Bɛ̀ do ã Mɛsopotamii nwe.
21 Isaki pokù Debekaa do tú tɛhãũntɛ ntɛ, kòo bántɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ̀ kùu yie nkòo pùó nyitáátébí.
22 Kɛ̀ ibí ḿbokù ìtɔbɛ̀ i yɔ̃ pɔutì miɛkɛ, kòò dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ dò mmiɛ mmɛ, ba nte kɛ̀ m pùó?
Kòo kɔtɛ kɛ́bekɛ ti Yiè nKuyie.
23 Kɛ̀ kù dɔ̀:

A púó nyibotí ìdéì nyi,
kè ì bo yènní kéncɑ́ɑ́,
kè kùmakù nkpeńnìnè kutɛkù.
Osámpóù bo mbakɛ́ okótì.
24 Kòo pɛitɛ́ yièe tuɔkɛní, kòo pɛitɛ́ itáátébí.
25 Kòo ketiwèe yènní kɛ wũ̃ nè o yùtòo, kɛ dáátí ticìtì o kɔ̃ntì timɔu, kè bèɛ ò yu kɛ dɔ̀ Esayuu.
26 Kòo nantè nyɛtìní kɛ pĩ nho nacènkénnì, kè bèɛ ò yu kɛ dɔ̀ Sakɔbu. Bè yóó bè pɛitɛ́ kɛ sɔ́ nyIsaki màkɛ yɛbie nsipísìkuɔ̀ ndi.

Esayuu fitémè wenwe Mpo ò na nte dè

27 Kè bèɛ kótɛ́ kè Esayuu naá nhopaawaà ndiɛwè wèè nɔ nkupaawaá, nkɛ níí ntũ̃ũ̃ ndikpáà, kè Sakɔbu ntú onitiyɔɔnwè kɛ kari tɛcĩ̃ètè.
28 Kè Isaki ndɔ́ Esayuu o tãũ̃ mèè kpéí nsiweí kòò càá, kè Debekaa ndɔ́ Sakɔbu.
29 Diyiè marì kè Esayuu ḿboní kupaawaá nkɛ ɔu mɛdiè nkénsɔ̃ nSakɔbu bèrí itũ̃.
30 Kè Esayuu dɔ̀: N da báámmu nh ɔu mɛdiè mmɛ, yóu kè ǹ cáákɛ́ itũ̃ iwũ̃ɔ̃ì ii. Dɛè te kè bèɛ ò yu kɛ dɔ̀ Edɔmmu.
31 Kè Sakɔbu dɔ̀: N fítɛ́nè Mpo ɔ̃ nte dè yíe.
32 Kè Esayuu dɔ̀: Dikònnì yó n kuɔ kè Mpo ɔ̃ nte dè ń dɔɔ̀ ba?
33 Kè Sakɔbu dɔ̀: Béi nkéyú Kuyie nyètìrì.
Kè Esayuu yú Kuyie nyètìrì kóò fìtɛ́nè Mpo ɔ̃ nte dè.
34 Dɛ mànnì ndi Sakɔbu duɔ́mmè Esayuu pɛ̃̀ nè itũ̃ kòo cáákɛ́, kéyɑ̃̀ mɛniɛ. Mɛmmɛ ò sènkèrìmè Mpo ɔ̃ nte dè.

26

Isaki nè Abimɛdɛki bɛ kó tináaǹtì

1 Kè dikònnì diɛrìi tanní kéndònnè dìì do tanní Abarahammu kó dimànnì, kè Isakii kɔtɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kóo kpààtì Abimɛdɛki borè Kedaari èì.
2 Kè ti Yiè nKuyie mbɛnkɛ kumáà Isaki, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A báá kɔtɛ Esibiti, ḿbo n yóó da bɛnkɛ dìì èì,
3 á ndi mbo, n yó nda bonèmu kɛ da dɔɔ̀ mɛsàà, n yóó duó nfɔ̃ nwe nè a yaàbí dɛ kó yɛhɛkè, kédɔɔ̀ n do yɛ̃ n yóó dɔɔ̀ tì a cicɛ Abarahammu.
4 M bo duó nkàa yaàbíi sũ̃ũ nsiwɑ̃̀ã kɔ̃mɛ, kè n yì duó ndɛ kó yɛhɛkè yɛmɔu. Nè a yaàbí borè ndɛ n yóó dɔɔmè ibotí imɔu mɛsàà.
5 Kɛ yɛ́ Abarahammu yíémmè n kuó imɔu nè n tannɔ̀ yɛmɔu, nè n tié nnè nh ò nàkɛ́ tì.
6 Kè Isaki ḿbo Kedaari èì.
7 Kè bɛnìtìbè nhò bèkú o pokù kpéí, kòò dɔ̀: N tãũ nwe. Kɛ yɛ́ ò do yĩ̃ɛ̀kùmè dɛ kó dihɛì kɔbɛ bo ò kùɔmè Debekaa wenniku kpéí.
8 Kè bè ḿbo dɛborè kémɔntɛ, kè Abimɛdɛki nsíékɛ́ diyiè marì fenétì, kéyà Isaki kòò kpèitinè o pokù Debekaa.
9 Kòo ò yu kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A pokù nwe! Dè yĩmɛ kàa yɛ̃ nha tãũ? Kòò dɔ̀: N yĩ̃ɛ̀kù bè bo n kuɔmè mmɛ o kpéí kɛ yɛ̃ n tãũ.
10 Kè Abimɛdɛki dɔ̀: A ti dɔɔ̀ ba? Dè kpaá sámpórè ndɛ òmɔù na nduónèmè a pokù, kàa ti tanné mɛyɛi mmiɛkɛ.
11 Kè Abimɛdɛkii nákɛ́ bɛnìtìbè bɛmɔu kɛ dɔ̀: Wèè kàákɛ́ onìtì yie nyoo o pokù ti yóó ò kùɔmu.
12 Dɛ benni kè Isakii buɔtí tidiitì, kékɔ̃ũ kè dè mmànnè ò do buɔtí dè kucɛ tɛkɔ̀ùtè (100). Kɛ yɛ́ ti Yiè Kuyie nhò dɔɔmè mɛsàà.
13 Kòo kpàtìi dɛukɛ kòo mɔɔtɛ o kpɛrɛ mɛsàà,

14 kémɔɔtɛ iwũ̃ɔ̃ nɛ̀ tidaatì. Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ miɛkɛ nhò péì.

Isaki taunnèmɛ̀ Abimɛdɛki

15 Kɛ̀ bɛɛ ĩtínné mutɑ́ɑ̃́ sibií o cicɛ Abarahammu tɔ̃mbɛ̀ do keú sì.
16 Kɛ̀ Abimɛdɛkii nákɛ́ Isaki kɛ dɔ̀: Ítɛ́ ti ɛì, a kpenkɛ kɛ tì pɛ̃ɛ̃tému.
17 Kɛ̀ Isakii ítɛ́ dɛborɛ̀ kékɔtɛ kékari Kedaari kó kubiriku,
18 kéwɛ̃tɛ kéĩ̃tɛ́ o cicɛ Abarahammu do keú sìì bií, kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ sì ĩtínné. Kòo wɛ̃tɛ kɛ́ sì duó nsi yètɛ̀.
19 Kɛ̀ Isaki tɔ̃mbɛ̀ɛ keú tɛbintɛ kubiriku képétɛ́ mɛnésààmɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛnaacɛ̃mbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Kedaari kɛ̀ bɛɛ kpannɛ̀ Isaki kɔbɛ kɛ dɔ̀: Tíì te tɛbintɛ. Kɛ̀ Isakii yú dɛ kó tɛbintɛ kɛ dɔ̀ Esɛki (dɛ̀ɛ̀ tu dikpànnì).
21 Kòo tɔ̃mbɛ̀ɛ keú tɛbintɛ tɛtɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yíé kékpa ntɛ kpéí nkɛ̀ Isakii tɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Sitinaa (dɛ̀ɛ̀ tu mɛbootimɛ̀).
22 Kòo sɔ́ nkékeú tɛbintɛ tɛtɛ̀ bá bɛ̀ í nkpa, kòo tɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Deobɔti (dɛ̀ɛ̀ tu mɛomɔ̀pùmɛ̀), kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nti omɔ̀pùnnɛ kɛ̀ ti bo pétɛ́ mɛsàà.
23 Kòo ítɛ́ dɛborɛ̀ kékɔtɛ Bɛɛrisebaa.
24 Kɛ̀ Kuyie nhò bɛnkɛ kumáà kɛyɛ̀nkɛ̀ kóò béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Míì tu Kuyie, a cicɛ Abarahammu do tũ nkù, bá nyĩ̃kù n da bonèmu nɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Abarahammu kpéí m bo da dɔɔ̀ mɛsàà, kàa botíi sũ̃ũ̃.
25 Kòo maá diwũɔ̃tɔ̀nnì, kébántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, kécónné o touku, kòo tɔ̃mbɛ̀ɛ keú tɛbintɛ.
26 Kɛ̀ Abimɛdɛkii íténí Kedaari ɛì kɛ bo yà Isaki kɛ nɛínɛ̀ o népo Ausati nɛ̀ Pikɔdi wɛ̀ɛ̀ bakɛ́ o ããpɔ̀mbɛ̀.
27 Kɛ̀ Isaki dɔ̀: Di kɔ̀tɛní kɛ yɛ̃ mba? Díndi bɛ̀ɛ̀ í n dó kɛ m bɛ̀ti di ciɛ?
28 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti yà a Yiɛ̀ nKuyie nda bonèmɛ̀ mmɛ kɛ dó ti tau ntínti nɛ̀ fɔ̃́.
29 Béi nkɛ yú a Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì kɛ dɔ̀ a í yóó ti dɔɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀. Ti mómmɔmbɛ ti í da dɔɔ̀ mɛyɛi, ti da yóumu, kàa ìté nɛ̀ diwɛ̀ì, kɛ̀ Kuyie nda dɔɔ̀ mɛsàà.
30 Kɛ̀ Isakii bɛ̀ ãnné kupɔɔ̀kù kɛ̀ bɛɛ di kéyɑ̃̀,
31 kéítɛ́ dikũ̃nweńnì sɛ̀ì kɛ cannɛnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ yɛnɔ̀ kɛ dɔ̀, bɛ̀ báá dɔɔ̀ bɛtɔbɛ̀ mɛyɛi, kɛ̀ bɛɛ cau nyIsaki kékɔ̀nnɛ̀ diwɛ̀ì.
32 Dii yiè dimáà miɛkɛ nkɛ Isaki tɔ̃mbɛ̀ ò nàkémɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti nìntɛ mɛniɛ nti keù tɛɛ̀ bintɛ.
33 Kɛ̀ Isakii yú dɛ kó tɛbintɛ kɛ dɔ̀ Sibaa (dɛ̀ɛ̀ tu mɛnucannimɛ̀). Kɛ̀ dɛ kó dihɛì kpaá tɔ dɛ kó diyètìrì nɛ̀ yíenní, kɛ̀ bɛ̀ dì tu Bɛɛrisebaa.

Esayuu puokɛmɛ̀ Itiibɛ botí kó bɛnitipòbɛ̀

34 Esayuu do mɔkɛ yɛbie nsipísìnàà ndi képuokɛ Itiibɛ, Suditi Bedii kóo sapàà nnɛ̀ Basimati Edonni kóo sapàà.
35 Kɛ̀ dɛɛ yonkɛ Isaki nɛ̀ Debekaa.

27

Sakɔbu cɔutémɛ̀ o kóo kótì kó mɛsàà

1 Kɛ̀ Isakii kótɛ́ kɛ tɛ̃́nkɛ í nwúó, kéyú o kóo Po Esayuu, kòò dɔ̀: Ntɛ mí.
2 Kɛ̀ Isaki dɔ̀: N kòtému, n yí yɛ̃́ n kũ̃ũ̃ nyiè.
3 Túótɛ́ a tãmmù nɛ̀ a pie nkéta dikpáà kɛ́ n kuɔní tɛhontɛ̀,
4 kébénné n dó mùù dii kékɔtɛnèní kɛ̀ ǹ di, kɛ́ da pã mɛsàà nkɛ né na kékú.
5 Kɛ̀ Debekaa keè Isaki nàkɛ́ tì Esayuu kɛ tú wèe ta dikpáà kóò kùɔní tɛhontɛ̀,
6 kénákɛ́ Sakɔbu kɛ dɔ̀: N kèè a cicɛ nàkémɛ̀ a kóo kótì Esayuu kɛ tú
7 wèe ta dikpáà kóò kùɔní tɛhontɛ̀ kébénné mudii ò dó mù, kòo di, kóò pã ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà nkéna kékú.
8 M birɛ kéntɛ́ kékeè n yóó da nákɛ́ tì kɛ́ tì dɔ̀ɔ̀.
9 Kɔtɛ képĩnní yɛbɔpàà nyèdɛ̀ɛ̀ kɛ̀ m bénné a cicɛ dó mùù dii.

10 Kàa ò duɔ́ nkòo di, ké da pã mɛsàà nkéna kékú.
11 Kè Sakɔbuu náké o yɔ̃ kɛ dɔ̀: N kóo kótì Esayuu mɔ̀kɛ ticìtì nti, mí m mɛ nyí
tì mɔ̀kɛ.
12 Kè dè yèmmɛ n cicɛ n kááké kéyà n yí mɔkɛmè ticìtì kè n naá siyáàbìsí yiè,
kòò n dɔɔ̀ mɛyɛi nkè m mánté mɛsàà.
13 Kòo yɔ̃ dɔ̀: Kòò da dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmèɛ do n yĩnkè. Cɛ́nkɛɛ yie n da nàké tì
képĩnní yɛbɔpàà.
14 Kè Sakɔbuu kɔtɛ képĩnní yɛbɔpàà nkéduɔ́ nho yɔ̃, kòo bénné o cicɛ dɔ́ mùù
dìì.
15 Kè bɛ yɔ̃ Debekaa túóté o kóò Po Esayuu yaàsààtì tìì bo tɛcĩ̀ɛ̃tè kédátínné
Sakɔbu o bíyããtè,
16 kétúóté kubɔkɔ̃̀nkù kédátínné o nɔu nè o fɔ̃nií,
17 kóò duɔ́ mmudiì ò bèńné mù nè pɛ́ɛ̀.
18 Kè Sakɔbuu kɔtɛ o cicɛ borè kɛ dɔ̀: N cicɛ! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí! Fɔ́ nwennìnwe?
19 Kè Sakɔbu dɔ̀: N cicɛ mínwe a kóo Po Esayuu. N dɔɔ̀ a yɛ̃ n dɔɔ̀ dè ndɛ. N da
báámmu, ítɛ́ kékari kécááké iorimaa n kùɔní ì, ké m pã mɛsàà.
20 Kè Isaki dɔ̀: A pɛ̃nkɛ pètému dɛndɛ bàmbà ntɛhontàà? Kòò dɔ̀: A Yiè nKuyie
nkuù tè kɔ̀tɛnèní n yìikè.
21 Kè Isaki dɔ̀: Tɔ́ɔnní kè n da kááké kéyà kè nsà kè fɔ́ nwe m birɛ Esayuu.
22 Kè Sakɔbuu tɔ́ɔnko, kòo cicɛ Isakii ò kàáké kɛ dɔ̀: Mɛtammè dònnè Sakɔbu
kɔ̃mɛ kè dɛbaà ndònnè Esayuu kpɛrɛ.
23 Bá ò í nhò banté, kɛ yɛ́ o baà ndo ãmè ticìtì kɛ dònnè o kóo kótì Esayuu kpɛrɛ,
kòo ò dɔɔ̀ mɛsàà.
24 Kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ́ nwe m birɛ Esayuuà? Kòò dɔ̀: Ɛɛ̃ mínwe.
25 Kè Isaki dɔ̀: Nh ãnné, kè n cááké iorimaa nké da pã mɛsàà. Kè Sakɔbuu ãnné
o cicɛ, kòo cááké, kòo ò duɔ́ mmɛnaà nkòo yɛ̀.
26 Kɛ dɔ̀: Tɔ́ɔnní m birɛ ké nh ɔrí.
27 Kòo tɔ́ɔnko kóò ɔrí kòo keè o yààtì nɔ́ú, kóò pã mɛsàà nkɛ dɔ̀: M birɛ kó
kunɔ́ú dònnè dikpáà ti Yiè nKuyie mpã dì mɛsàà nkó kunɔ́ú nku.
28 Kuyie nda pã kɛĩnkè kó kubooku,
kàa paa nní mpεí mɛsàà,
kàa mmɔkɛ tidiitì nè mɛnaà.
29 Kàa mbaké ibotí imɔu,
kè titentì timɔu kɔbɛ nninku a ìikè,
kàa mbaké a tebìí kɛ sì ninku a ìikè.
Kè wèè da dɔɔ̀ mɛyɛi nwèe pété mɛyɛi,
kè wèè da dɔɔ̀ mɛsàà nwèe pété mɛsàà.
30 Isaki pã dìì mɔnnì Sakɔbu mɛsàà nkɛ dèè kòo nyiti, kòo kóo kótì Esayuu
konní kupaawaá,
31 kébénné mudiì kétɔo kéduɔ́ nho cicɛ kɛ dɔ̀: N cicɛ ítɛ́ kécááké iorimaa n
kùɔní ì ké m pã mɛsàà.
32 Kè Isakii bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ́ nwennìnwe? Kòò dɔ̀: Mínwe Esayuu a kóo Po.
33 Kè dèɛ di Isaki mɛdiè nkòo kɔ̃̀ntìi aá, kòò dɔ̀: Wenninwe wèè kùɔní tɛhontè
kɛ n duɔ́ nkè n càáké kɛ dèè kàa kpaaní, kè nh ò pã mɛsàà nkòo yóó mè pètɛ́?
34 Kè Esayuu keè o cicɛ béi ntì kòo yèmmèɛ caàrè, kòo kuɔ́nko mɛdiè nkɛ dɔ̀:
N cicɛ múnkɛ m pã mɛsàà!
35 Kè Isaki dɔ̀: A nantè tɛè kɔ̀tɛní kɛ soutɛ́ kɛ cɔutɛ́ a kó mɛsàà.
36 Kè Esayuu dɔ̀: Bè ò yu kɛ tú Sakɔbu osoùntì, dɛè te kòò n soutɛ́ kucɛ mèdémè
kɛ cɔutɛ́ Mpo ɔ̃ nte dè kɛ wɛ̀tɛ kɛ cɔutɛ́ n kó mɛsàà. Kɛ dɔ̀: Mɛsàà mmamè í kpaá
n kpɛ́náà?

37 Kɛ̀ Isaki dɔ̀: M bɛ́immu kɛ tú ò bo n da bakɛ́, kàa tebìí simɔu ntú o kó
bɛtɔ̃mbɛ̀. M bɛ́immu kɛ tú ò bo mmɔkɛ tidiitì nɛ̀ mɛnaà, n tɛ́nkɛ bo na kɛ́ da
dɔɔ̀ ba m birɛ!
38 Kɛ̀ Esayuu dɔ̀: N cicɛ a mɔkɛ mɛè sàà mmáà? Múnkɛ n dɔɔ̀ mɛsàà.
Dɛ mɔ̀nnì kɛ́kuɔ́.
39 Kɛ̀ Isaki dɔ̀:
A bo mbo kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ bá nnaati,
kɛĩnkɛ̀ kó kubooku báá cútɛ́ní a tenkɛ̀.
40 A níí yóó dokɛ́mu kɛ́pɛ́tɛ́ kɛ́di,
kɛ́ntú a nantɛ̀ kóo tɔ̃ntì,
kɛ́nhɑ̃ɑ̃ntɛ tipíìtì timɔu,
diyiè marì kɛ́ nɛ́ fietɛ amáà a nantɛ̀ nɔu miɛkɛ.

Sakɔbu cokɛ́mɛ̀ kɛ́kɔtɛ o maànnìkù

41 Kɛ̀ Esayuu miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè nSakɔbu o cicɛ o pã mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í mmɛsàà, kòò
nnáá nkɛ tú: Dɛ̀ í kpaá dɛ́tirì n cicɛ bo kúmɛ̀, kɛ̀ ǹ kuɔ n nantɛ̀ Sakɔbu.
42 Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Debekaa Esayuu nàá ntì, kòo nákɛ́ Sakɔbu kɛ dɔ̀: A kóo kótì
Esayuu miɛkɛ da pɛikɛmu kòò dó kɛ́ da kuɔ.
43 M birɛ kɛ́ntɛ́ n yóó da nákɛ́ tì, kɛ́cokɛ́ kɛ́kɔtɛ n tãũ Damaa ciɛ Anaa ɛì,
44 kɛ́ nkɛ mbo kòo miɛkɛ yàa donɛ̀.
45 Kòo yɛ̀ nha ò dɔɔ̀ dɛ̀, kɛ̀ n da nákɛ́ kàa wɛ̃tɛní. N yí dó ndi paà didɛ́ diyiè
dimáà.
46 Kɛ̀ Debekaa nákɛ́ Isaki kɛ dɔ̀: N dɛmmu mufòmmu nɛ̀ n cɔ̀ɔbɛ̀ Itiibɛ kó
mɛdɔɔrìmɛ̀ kpɛ́í, kɛ̀ Sakɔbu puokɛ di nhɛì kóo nitipòkù kɛ̀ n ku dɛ̀ ntɔ̃ũ.

28

1 Kɛ̀ Isakii yú Sakɔbu kóò pã mɛsàà nkɛ dɔ̀: A báá puokɛ Kannahãã kɔbɛ kóo
sapàà.
2 Ítɛ́ kɛ́kɔtɛ Mɛsopotamii Betuyɛɛdi a yɔ̃ tãũ cĩɛ̀tɛ̀, kɛ́puokɛ o kóo sapàà.
3 Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè mbo da dɔɔ̀ mɛsàà nkàa piɛ́ kɛ́sũũ, kɛ́naá
nyibotí pɛ́u cicɛ.
4 Kuyie nda dɔɔ̀ mɛsàà nfɔ̃ nnɛ̀ a yaàbí kù dɔɔ̀mɛ̀ Abarahammu, kàa tiekɛ dihɛì
a mɛ̀ mbo dì kupɔɔ̀kù, kù duó ndì Abarahammu.
5 Kɛ̀ Isakii duó nkɛ̀ Sakɔbuu kɔtɛ Mɛsopotamii, Betuyɛɛdi birɛ Damaa ciɛ ò do
tú Aramu botí kou nwe Debekaa tãũ, Sakɔbu nɛ̀ Esayuu bɛ yɔ̃.
6 Kɛ̀ Esayuu keè Isaki pãmɛ̀ mɛsàà nSakɔbu, kɛ duó nkòò kɔ̀tɛ Mɛsopotamii kɛ
bo túótɛ́ onitipòkù, kɛ́keè ò nàkɛ́mɛ̀ Sakɔbu kɛ tú: A báá túótɛ́ Kannahãã kɔbɛ
kóo nitipòkù.
7 Kɛ̀ Sakɔbu yie nho cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ bɛ kpɛti, kɛ kɔ̀tɛ Mɛsopotamii.
8 Kɛ̀ Esayuu bantɛ́ o cicɛ í dómɛ̀ Kannahãã kó bɛnitipòbɛ̀,
9 kɛ́kɔtɛ kɛ́túótɛ́ onitipòkù Maadati, Abarahammu birɛ Isimayɛɛri kó dɛbirɛ
Nɛbayɔti tãũ.

Sakɔbu yàmɛ̀ tidɔuǹtì

10 Kɛ̀ Sakɔbuu ítɛ́ Bɛɛrisebaa kɛ́nkɔri Anaa ɛì,
11 kɛ́mberínɛ̀ dibòrì marì kɛ̀ diyiè ta, kòo waá nditɑ́rì kɛ́ceé nho yuu kɛ́nduɔ́
dɛborɛ̀,
12 kɛ́yà tidɔuǹtì matì kɛ̀ kudìɛ̀ti cómmú kɛtenkɛ̀ kɛ káá ntiwɛtì, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀
dɛ̀kù kɛ cuuti.
13 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ncòḿmú o takɛ́ koò nàá nkɛ tú: N tú a Yiè nKuyie nku a
yààrì Abarahammu nɛ̀ Isaki bɛ̀ do tũ nkù. A duó kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀, n kɛ̀ nda duómmu
fɔ̃ nnɛ̀ a yaàbí.

14 A yaàbí bo sũũ mmubirímú kõmɛ képitɛ́ tipíìtì timɔu: Diyiè yìèní kè nè dì
taà kè, kubakù cǎnku nè kuyoú. Fɔ́ nnè a yaàbí díì yó nte kè ǹ dɔɔ ibotí imɔu
mɛsàà.
15 N yó nda bonèmu kɛ da kãnké bá kèè bíékè, ké da wɛ̃tɛnèní di nhɛì. N yí yóó
da yóu, n yóó da dɔɔmu n da nàké tì.
16 Kè Sakɔbuu entɛní kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù bo diɛ mbá n do í yɛ́.
17 Kè kufɔ̃waá nhò pĩ nkòò dɔ̀: Dibòrì dii ndò nkéndému, Kuyie ncĩ̀ètè ntɛ,
kɛĩnkè kó dibòrì diì kpeté diɛ.
18 Kè Sakɔbuu íté dikũnweńnì sèì kétúótɛ́ ditárì ò do cekɛ́ dì o yuu kéfíí,
nkécóú mmɛkùà ndi ĩnkè kɛ bo ndenniní,
19 kéyú dɛ kó dibòrì kɛ dɔ̀ Betɛɛdi (dèè tu Kuyie ncĩ̀ètè). Nè dimànnì bè do dɛ
yu kɛ tú Duusi nwe.
20 Kè Sakɔbuu cannɛnè dinùù Kuyie nkɛ dɔ̀: Kè Kuyie nni m bonè n cèmmu
miɛkɛ, kɛ n kãnké kɛ n duɔ̀ mmudii nè tiyààtì,
21 kè n wɛ̀tɛ kɛ kò n cicɛ cĩ̀ètè nè kukɔ̃ǹnaatí, ti Yiè nKuyie bo ntú n Yiè.
22 M mɛ ncónné dìì tárì bo ntú Kuyie ncĩ̀ètè, kè kù n duó ndè n dɛitɛ dɛmáà
tɛpíítè miɛkɛ ké kù duó.

29

Sakɔbu tùɔkɛmè Damaa

1 Kè Sakɔbuu sɔɔté mucèmmu kénkɔri diyiè yìèní kèè bíékè,
2 kétuɔkɛ dibòrì marì kéyà tɛbintɛ matè. Kè ditárì diɛrì pòkɛ, kè tipecɛ̃nti
tìtããti duó dɛborè, bè do dɛ ntì nìinko.
3 Tipecɛ̃nti do ɔ̃ɔ̃ dɛ ntíí, nkè bèɛ pootɛ ditárì ké tì nìì nkédeè kéwɛ̃tɛ képoo.
4 Kè Sakɔbuu bekɛ bɛpecɛ̃mbɛ kɛ dɔ̀: Di ciɛ borè? Kè bè dɔ̀: Ti ciɛ bo Anaa ɛì
ndi.
5 Kòò dɔ̀: Di yɛ́ Naɔɔ birɛ Damaa? Kè bè dɔ̀: Ti ò yɛ́mu.
6 Kòò dɔ̀: Ò bo kè dè naataà? Kè bè dɔ̀: Ɛɛ̃, dè naatimu! Ntɛ o kóo sapàà
nDasɛɛdi kɛ kéríní nè o pecɛ̃nku.
7 Kè Sakɔbu dɔ̀: Diyiè kpaá dɛumu nè di bo tíímmè ipe, niinnè i ké ì kɔ̀tɛnè kè
ìi di.
8 Kè bè dɔ̀: Kè ipe í tìí nyimɔu ti báá na, ì ɔ̃ɔ̃ tíí nyimɔu ndi kè tí pootɛ ditárì ké
ì nìì.
9 Kè bè nkpaá kɛ mɛ nnáá nkè Dasɛɛdii tuɔkɛní nè o cicɛ pecɛ̃nku. Ò do tú
opecɛ̃nti nwe.
10 Kè Sakɔbuu ò yà nè o yɔ̃ tãũ Damaa pecɛ̃nku, képootɛ tɛbintɛ kénii nyipe.
Dasɛɛdi do tú Sakɔbu yɔ̃ tãũ Damaa birɛ ndɛ.
11 Kè Sakɔbuu ò ɔrí kɛ dɔ̀ ò bo pĩ nhomáà kéyĩɛ̃kɛ, kékuó.
12 Kè Sakɔbuu nákɛ́ Dasɛɛdi kɛ dɔ̀: N tú a cicɛ tãũ Debekaa birɛ ndɛ. Kè
Dasɛɛdii cokɛ́ kékò nkɛ́ tì nàkɛ́ o cicɛ.
13 Kè Damaa keè o tãũ birɛ Sakɔbu kpéí, kécokɛ́ kóò ɔrí, kè bèɛ kò ntɛcĩ̀ètè, kè
Sakɔbuu ò nàkɛ́ dè dòmmè.
14 Kè Damaa dɔ̀: Ti cĩ̀ètè tɛmáà ndi.
Kè Sakɔbu nhò bonè kɛ dɔ̀ otǎnkù.

Sakɔbu puokɛmè Dea nè Dasɛɛdi

15 Kè Damaa dɔ̀: A bo nni mpĩ mmutɔ̃mmú fààrè a tú mèè kpéí n cĩ̀ètè kouà?
Nákɛ́ a dɔ́ n da yietí mù.
16 Dɛ mànnì kɛ sɔ́ nDamaa màkɛ bɛsapàmbè bèdébè. Kòo kótì tu Dea, kòo
sáǹpɔ́ù tu Dasɛɛdi.
17 Kè Dea nuɔ nyí nnaati mɛsàà nkè Dasɛɛdi tu oposáátì kɛ sànnè onitipòkù.

18 Kɛ̀ Sakɔbu ndɔ́ Dasɛɛdi kɛ dɔ̀: N dɔ́ Dasɛɛdi nwe, a bíyããtɛ̀, kɛ bo da pĩ
mmutɔ̃mmú yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀, kóò puokɛ.
19 Kɛ̀ Damaa yie nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ n we nda duɔ́ ndɛ̀ wenninɛ̀ m bo ò duɔ́mmɛ̀
okpákpàrì. Á mbo n cĩɛ̃tɛ̀.
20 Kɛ̀ Sakɔbu ḿbo koò pĩ mmutɔ̃mmú kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀, kɛ̀ dɛ kó yɛbie nní
ndò nyɛ̀ í mɔ̀ntɛ ò dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nDasɛɛdi.
21 Kɛ̀ Sakɔbuu nákɛ́ Damaa kɛ dɔ̀: Dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛmu, n duɔ́ m pokù kɛ̀ nh ò
puokɛ.
22 Kɛ̀ Damaa dɔɔ̀ dibanni kɛ́yú dihɛì kɔbɛ bɛmɔu.
23 Kuyuoku mɔ̀nnì kɛ́túótɛ́ Dea kɛ́duɔ́ nSakɔbu kòo ò duɔ́nɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀.
24 Kɛ̀ Damaa túótɛ́ Sidipaa o kóo nitipotɔ̃ntì kɛ́duɔ́ nDea.
25 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ Sakɔbu nsɔ̃́ nDea nwe, kòo bekɛ Damaa kɛ dɔ̀: A n dɔɔ̀ ba!
N da pĩ mmutɔ̃mmú yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ Dasɛɛdi kpɛ́í nkɛ. Dɛ̀ yĩmɛ kàa n soutɛ́?
26 Kɛ̀ Damaa dɔ̀: Ti ciɛ osámɔ̀pɔ́ù ɔ̃ɔ̃ í nyenkɛ kòo kótì kpaá.
27 Yóu kɛ̀ dibanni kó yɛwe yɛ̀yiekɛɛ dèè kɛ̀ ti da duɔ́ nhosámɔ̀pɔ́ù, kàa sɔɔtɛ́
mutɔ̃mmú yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀.
28 Kɛ̀ Sakɔbuu yie, kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀, kɛ̀ Damaa ò duɔ́ nDasɛɛdi,
29 kɛ́túótɛ́ o kóo nitipotɔ̃ntì Bidaa kɛ́duɔ́ nDasɛɛdi.
30 Kɛ̀ Sakɔbuu duɔ́nɛ̀ Dasɛɛdi, kɛ́ nhò dɔ́ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ Dea. Kòo yíɛ́ pĩ Damaa
mmutɔ̃mmú yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ o kpɛ́í.

Sakɔbu piɛ́mɛ̀ ibí

31 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyà Sakɔbu í dɔ́mɛ̀ Dea kɛ́duɔ́ nkòo mpɛí, kɛ̀ Dasɛɛdi yie
ntú tɛhãũntɛ.
32 Kɛ̀ Dea púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Dubɛnni, dɛ̀ɛ̀ tu: Ti Yiɛ̀
nKuyie nyà n sémmɛ̀. Kɛ dɔ̀: N dɔù bo n dɔkɛ di mmɔ̀nnì.
33 Kòo wɛ̃tɛ kɛ́púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mbantɛ́ bɛ̀ í n
dɔ́mɛ̀, kɛ n yìɛ́ dɛbirɛ tɛrɛ̀.
Kòo yu dɛ kó dɛbirɛ kɛ̀ dɔ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃.
34 Kòo wɛ̃tɛ kɛ́púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì n dɔù yɛmmɛ̀ bo
mbo m bíɛ́kɛ̀.
Kɛ̀ Sakɔbuu dɛ̀ yu kɛ̀ dɔ̀ Defii.
35 Kɛ̀ Dea yíɛ́ kɛ́púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì m bo sãntɛ ti Yiɛ̀
nKuyie, kɛ́ dɛ̀ yú kɛ dɔ̀ Sudaa.
Dɛ mɔ̀nnì kɛ́cómmú kupɛitóo.

30

1 Dasɛɛdi yà dìì mɔ̀nnì wè í pɛímɛ̀ kɛ̀ dɛɛ ò yonkɛ, kòo nákɛ́ Sakɔbu kɛ dɔ̀: Duɔ́
nkɛ̀ m pɛitɛ́, kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ n kú.
2 Kɛ̀ Sakɔbu miɛkɛɛ pɛikɛ Dasɛɛdi, kòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N tú Kuyie nkuàà? Kuyie
nkuù da mɔ̀ntɛ kupɛitóo.
3 Kɛ̀ Dasɛɛdi dɔ̀: Duɔ́nɛ̀ n kóo tɔ̃ntì kòo m piɛ́ ibí.
4 Kòo duɔ́ mBidaa Sakɔbu kòo ò duɔ́nɛ̀.
5 Kɛ̀ Bidaa púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ.
6 Kɛ̀ Dasɛɛdi dɔ̀: Kuyie nni ǹ kòńné, kɛ kèè n sáútìi, kɛ m pã dɛnitidabirɛ.
Kɛ yu dɛ kó dɛbirɛ kɛ dɔ̀ Danni.
7 Kɛ̀ Bidaa yíɛ́ púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ.
8 Kɛ̀ Dasɛɛdi dɔ̀: M manɛ̀ n kóo kótì kɛ na, kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Nɛfutadii.
9 Kɛ̀ Dea yà ò tɛ́nkɛ í pɛímɛ̀, kɛ́túótɛ́ o kóo tɔ̃ntì Sidipaa kɛ́duɔ́ nSakɔbu kòo
puokɛ.
10 Kɛ̀ Sidipaa pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ.
11 Kɛ̀ Dea dɔ̀: N yuu dìì naati!

Kòo dè yu kɛ dɔ̀ Kadi.
12 Kè Sidipaa yíé képɛité dɛnitidabirɛ.
13 Kè Dea dɔ̀: Dè ǹ narikɛ, di mmɔ̀nnì bɛnitipòbè bo nni ntú diwèì yiè.
Kòo dè yu kɛ dɔ̀ Asɛɛ.
14 Mudidèì mɔ̀nnì kè Dubɛnnii kɔ̃té kupaku, kétɔ̃ũní yɛtebɛ bè tu yè mantidakɔ́ɔ̀, kétɔní kéduɔ́ nho yɔ̃ Dea, kè Dasɛɛdii ò mɔɔ kɛ dɔ̀: M pã a birɛ tɔní yèè tebɛ.
15 Kè Dea dɔ̀: A fiètɛ n dɔù kè dè í da sannè kàa wɛ̀tɛ kɛ dɔ́ kécɔuté m birɛ tɔní yèè tebɛà? Kè Dasɛɛdi dɔ̀: Kàa m pã yɛtebɛ ò bo ta a borè kɛ nyènkè.
16 Kè Sakɔbu nkũntiní kupaku kuyuoku, kè Dea ò co kɛ dɔ̀: A tati m borè ndɛ yíe, n da donténè m birɛ tɔní yèè tebɛ nyɛ.
Kè Sakɔbuu ta o borè dɛ kó kɛyènkè.
17 Kè Kuyie nteennè Dea kòo púó nképɛité dɛnitidabirɛ nummurè,
18 kébéi nkɛ dɔ̀: Kuyie nni nyietí n duɔ́ mmèè kpéí nkɛ n kóo tɔ̃ntì n dɔù.
Kòo dè yu kɛ dɔ̀ Isakaa.
19 Kòo wɛ̃tɛ képúó nképɛité dɛnitidabirɛ kuónnè.
20 Kè Dea dɔ̀: Kuyie nni mpã dipãnnì sààrì, di mmɔ̀nnì n dɔù bo m pénsìrì kɛ yɛ́ nh ò pɛitémè initidabí ìkuɔ̀.
Kòo dè yu kɛ dɔ̀ Sabunɔɔ.
21 Kòo yíé képɛité dɛnitipobirɛ ké dè yu kɛ dɔ̀ Dina.
22 Kuyie nyí nyɛ̀ nDasɛɛdi kpéí, kóò teennè kòo bo pié.
23 Kòo pɛité dɛnitidabirɛ, kébéi nkɛ dɔ̀: Kuyie nni ndènnɛ ifɛi.
24 Kòo dè yu kɛ dɔ̀ Sosɛfu, kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nha n yíé dɛnitidabirɛ.

Sakɔbu kpàrìkèmè

25 Dasɛɛdi pɛité dìì mɔ̀nnì Sosɛfu kédeè, kè Sakɔbuu nákɛ́ Damaa kɛ dɔ̀: M pã kucɛ kè ǹ kò n ciɛ.
26 N duɔ́ m pobè nè m bí n da pĩ mutɔ̃mmú bèè kpéí. A yɛ́mu m pĩ mmùù tɔ̃mmú a cɪ̃ɛ̃tè.
27 Kè Damaa dɔ̀: Kéntɛ́ n dɔ́ ké da nákɛ́ tì, m bantému fɔ̃ɔ̃ temè kè ti Yiè nKuyie nni n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
28 Kè Damaa dɔ̀: Nákɛ́ n yóó da yietí mù kè n da yietí.
29 Kè Sakɔbu dɔ̀: A yɛ́mu n da pĩ mmèè botí mutɔ̃mmú kàa wũɔ̃ sũũ.
30 N do yóó tuɔkɛní kàa wũɔ̃ í sũ, kè ǹ tùɔ̀kɛní kè ì sũũ. Míì te kè ti Yiè nKuyie nda dɔ̀ɔ̀ mɛsàà. Yóu di mmɔ̀nnì kè m pĩ n kó mutɔ̃mmú.
31 Kè Damaa bekɛ Sakɔbu kɛ dɔ̀: N yóó da yietí ba? Kòò dɔ̀: A í yó n yietí mùmamù. Kàa yie n yóó da nákɛ́ tì, n sɔɔté kéncɛ̃mmù a wũɔ̃.
32 Ò béi mɛmmɛ kɛ dɔ̀: M bo batɛ yíe nha pe nè sibɔ́ kécɑ̃́nné, dèè ã sisuɔ, nè dèè dò nyàùyàù dɛè yó ntú n kó tiyeti.
33 A bo kɔtɛní dìì mɔ̀nnì kéyà m pecɛ̃nku, a bo bantɛ́ n náámmè timɔ́mmɔnti. Kàa sɔ́ nyipe nè sibɔ́ dèè í mɔkɛ sisuɔ nè dèè í dò nyàùyàù kè dè bo n kpɛyi miɛkɛ, n dè yùúkúmu.
34 Kè Damaa dɔ̀: N yiemmu a béi ntì.
35 Dɛ kó diyiè mómmɔnni, kè Damaa batɛ ipe nè sibɔ́ dèè ã sisuɔ nè dèè dò nyàùyàù, kéduɔ́ nho bí.
36 Kè bèɛ ítɛ́ kémmɔkɛ mucèmmu yɛwe yètããti kédéténè Sakɔbu.
Kè Sakɔbu nkpaá cɛ̃mmú Damaa kpɛyi ìì kpaá,
37 kéwaá ndɛtie mmarè dɛtããti kó ibakɛ, ké ì cìku yɛpíè,
38 kébúú ndɛ kó idɛí iwũɔ̃ yɔ̃ ndè, kè ì nkɔrìní muyɑ̃̀ɑ̃̀ kɛ ì yàu kɛ dekù itɔbè,

30:14 ***mantidakɔ́ɔ̀:*** Dɛ kó yɛtebɛ bè do yɛ̃ nyè teénnè bɛnitipòbè mbɛ kè bè puo (wéntɛ́ Fɛcanyènfɛ̀ 7:14).

39 kɛ pɛí sisuɔ kpɛyi nɛ̀ ìì dò nyàùyàù.
40 Kɛ̀ Sakɔbu mbaàtì ìì ã̀ sisuɔ nɛ̀ ìì dò nyàùyàù, kɛ cā̋nnìnko.
Kɛ̀ Sakɔbuu mɔɔtɛ o kó kupecɛ̃nku kɛ̀ kù ncā̋ā̋nnɛ̀ Damaa kɔku.
41 Iwũ̃ ìì kpeńnì kɛ̀ ì dó kédekɛ dìì mɔ̀nnì wèe méú ndɛ kó idɛí ì yɔ̃̀ ndɛ̀ kɛ̀ ì ndekù kɛ ì wùó.
42 Kɛ̀ icĭ̃rìyì dó kédekɛ ò báá méú ndɛ kó idɛí. Mɛ̀mɛ kɛ̀ icĭ̃rìyì ntú Damaa kpɛyi kɛ̀ ikpéríyì tu Sakɔbu kpɛyi.
43 Kɛ̀ Sakɔbuu kparìkɛ̀ mɛdiɛ̀, kémɔɔtɛ ipe nɛ̀ sibɔ́ péu, bɛnitidatɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipotɔ̃mbɛ̀, yòyóbɛ̀ nɛ̀ sɔ̃mmarímúbɛ̀.

31

Sakɔbu ìtémɛ̀ Damaa ciɛ kécoké

1 Kɛ̀ Sakɔbuu keè Damaa bí náámmɛ̀ kɛ tú: Sakɔbu fìètɛ ti cicɛ kpàtì nti, dɛɛ̀ te kòò kpenkɛ miɛ.
2 Kòo yà Damaa yèmmɛ̀ tɛ́nkɛ í ò naatinèmɛ̀ mɛ̀ do ɔ̃ ndòmmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.
3 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké Sakɔbu kɛ dɔ̀: Kò nha cicɛ ciɛ bɛ̀ da pɛité dɛ̀. N yó nda bonèmu.
4 Kɛ̀ Sakɔbuu yú Dasɛɛdi nɛ̀ Dea dikpáà ò cɛ̃mmú dɛ̀ o wũ̃,
5 ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: N yà di cicɛ yèmmɛ̀ tɛ́nkɛ í n naatinèmɛ̀ mɛ̀ do ɔ̃ ndòmmɛ̀, Kuyie n cicɛ tũ nkù mɛ nni m bonèmu.
6 Di yɛ́mu m pĭ́ńmɛ̀ di cicɛ mutɔ̃mmú nɛ̀ n wɛ̃rímú mumɔu.
7 Kòò n ciité, kɛ cèètɛ n yeti kucɛ tɛpíítɛ̀, Kuyie mmɛ nyí yóu kòò n dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɑmɛ̀.
8 Ò yĩ̃ dìì mɔ̀nnì ìì ã̀ sisuɔ ì bo ntú n kpɛyi kɛ̀ ìi piɛ́ ìì ã̀ sisuɔ, kòò dɔ̀ ìì dò nyàùyàù ì bo ntú n kpɛyi, kɛ̀ ìi piɛ́ ìì dò nyàùyàù.
9 Kuyie nkuù cɔuté di cicɛ wũ̃ kɛ n duɔ́.
10 Ipe nɛ̀ sibɔ́ dɛ̀ dèkù dìì mɔ̀nnì, kɛ̀ n yà nɛ̀ tidɔuǹtì dɛ̀ɛ̀ ã̀ sisuɔ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dò nyàùyàù dɛɛ̀ dèkùmɛ̀.
11 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì n yú kɛ dɔ̀: Sakɔbu! Kɛ̀ n dɔ̀: Ntɛ mí.
12 Kɛ̀ dì dɔ̀: Wéntɛ́ kéyà yɛbɔdakɛ̀ nɛ̀ ipe dɛ̀ɛ̀ dò nyàùyàù dɛɛ̀ dèkùmɛ̀. N yàmu Damaa da dɔ̀ɔrimɛ̀.
13 Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie nha do yà kù Betɛɛdi, kéfíí nditā̋rì, kécóú mmɛkùɔ̀ nké n nákɛ́ a dó tì. Di mmɔ̀nnì, íté kékò nha ɛì bɛ̀ da pɛité dì.
14 Kɛ̀ Dasɛɛdi nɛ̀ Dea kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti cicɛ í yóó kú kɛ̀ ti túótɛ́ dèmarɛ̀ o cĭ̃ɛ̃̀tɛ̀.
15 Ò ti wèńtɛ́ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ mbɛ, kɛ tì fìtɛ́ kɛ di ti díítí, bá wè í ti duɔ́ nwe do dò nké ti duɔ́ nyì.
16 Kuyie ncɔuté tìì kpàtì ti cicɛ borɛ̀ kɛ da duɔ́ ntì tu ti kpɛti nti, tínti nɛ̀ ti bí, dɔɔ̀ Kuyie nda nàké tì.
17 Kɛ̀ Sakɔbuu báátí, kédee nho bí nɛ̀ o pobɛ̀ yòyóbɛ̀,
18 kétúótɛ́ o wũ̃ nɛ̀ o kpàtì timɔu ò pètɛ́ tì Mɛsopotamii, kékétɛ́ kénkũ̃nti o cicɛ Isaki borɛ̀ Kannahãã.
19 Kɛ sɔ̃́ nDamaa kɔ̀tɛ kɛ kɛ̃ĩ o pe cìtì, kɛ̀ Dasɛɛdi yúúkú o bɔkɛ̀.
20 Kɛ̀ Sakɔbuu soutɛ́ Damaa Aramu botí kou, kéítɛ́ bá ò í ò cau,
21 kétúótɛ́ o kpɛrɛ dɛmɔu kécoké, késéntɛ́ kukó ndiɛkù Efadati, kékétɛ́, kénwetí Kadaadi tãrì.
22 Diyiè tãā̋nnì yiè kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Damaa Sakɔbu cokémɛ̀.
23 Kòo túótɛ́ o kɔbɛ, kétũ̃nnɛ Sakɔbu kémmɔkɛ yɛwe yèyiekɛ̀, kóò nìntɛ Kadaadi tãrì.
24 Kɛ̀ Kuyie nnáké Damaa, Aramu botí kou nɛ̀ tidɔuǹtì kɛ dɔ̀: A báá dɔɔ̀ Sakɔbu tìmatì.

25 Wè ò nìntɛ mɛmmɛ kɛ sɔ̃ nSakɔbu còńné o touku Kadaadi tãrì ĩnkè, kè
Damaa múnkɛɛ cónné o kɔku,
26 kébekɛ Sakɔbu kɛ dɔ̀: A n dɔ̀ɔ̀ ba, kɛ n souté? Kɛ tùóté n kó bɛsapàmbè kɛ
dò nha kpà nkɛ bè eí.
27 Dè dòmmɛ kàa n souté, kɛ sòri kɛ coké, bá a í n nàké? Ti na n da cíemmu
kéndiè, kɛ bie nyɛbàrè nè tikùtìdùùtì kè dè naati.
28 A í yóu kè nh ɔrí n kó bɛsapàmbè nè n yaàbí. A dɔ̀ɔ̀ dɛyɛinkpɛrɛ ndɛ.
29 M mɔkɛmu muwɛ̃rímú kɛ na nda dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, kè Kuyie nha cicɛ tũ nkù né n
nàké kɛyènkè kèè pɛ̃ɛ̃té kɛ tú m báá da dɔɔ̀ tìmatì.
30 A dɔ́ mɛcãã mmɛ kɛ bo kò nha cicɛ cĩɛ̃tè, dè né yĩmɛ kàa yùúkú m bɔkè?
31 Kè Sakɔbu dɔ̀: N yĩɛ̃kù a bo fietɛ mèmmɛ a kó bɛsapàmbè.
32 Wénté n kó bɛnìtìbè, kàa yà wèè borè a bɔkè bèɛ ò kùɔ.
Sakɔbu do í yɛ́ kɛ dò nDasɛɛdi weè yè tùóté.
33 Kè Damaa ta Sakɔbu kó kutouku, kéta Dea kɔku, kéta o kó bɛnitipotɔ̃mbè
bɛdé kpɛti, ò í nyà mùmamù, kéyè kéta Dasɛɛdi kɔku.
34 Kɛ yɛ́ ba! Kè Dasɛɛdi weè yè tùóté kɛ sɔnnɛ yɛsãnkɔ̃nkè miɛkɛ kɛ kari yɛ
ĩnkè. Kè Damaa wammú titouti timɔu miɛkɛ kémɔ́nté.
35 Kè Dasɛɛdi dɔ̀: N cicɛ a miɛkɛ báá pɛikɛ n yí mè nyìtémè n kàrì, m bo n tɛ̃nkù
yɛirɛ ndɛ.
Kè Damaa wammú kémɔ́nté.
36 Kè dèɛ yonkɛ Sakɔbu kòo nkpannè Damaa, kɛ tú: N càkɛ ba? N dɔ̀ɔ̀ ɔ̃mmɛ
yɛi nkàa n tũ nnè kɛmiɛkɛ?
37 A fiému n nɛntì, a yà ba dèè tu a kpɛrɛ? Bɛnkɛ dɛ n kɔbɛ nè a kɔbɛ, kè bèɛ yà
ké ti pútɛ́.
38 M bo a cĩɛ̃tè kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé ndi, m mɛ nyí càákɛ́ a pedaà marì.
39 Musĩmmù í pĩ nha ɔ̃fè mafè, kè n fè tɔní kɛ da bɛnkɛ, nh ɔ̃ɔ̃ fè yietímu. Kàa
m békú bè yúúkú ì kuyie nnè kɛyènkè, kè ǹ da yietí.
40 Kè fɛwentaafè m poté, kè muséé nni m poté kɛyènkè, kè n níí nyié nkɛ wúó.
41 Yɛbie nsipísìdé ndi m bomè a cĩɛ̃tè, kɛ pĩ mmutɔ̃mmú yɛbie ntɛpíítè nè
yènàà a kó bɛsapàmbè kpéí, nkɛ cɛ̃mmú a wũɔ̃ yɛbie nyèkuɔ̀. Kàa cèètɛ n yeti
kucɛ tɛpíítè.
42 Kè Kuyie, n yààrì Abarahammu do tũ nkù, n cicɛ Isaki dé kù do í n teennè,
a na nni m bèti n nɔu sinùmmù ndi. Kù mɛ nyàmu n fɛ̃ũtémè a cĩɛ̃tè, kɛ n teennè
wenkɛ kɛyènkè.

Sakɔbu nè Damaa bè taummè

43 Dɛ mɔ̀nnì kè Damaa ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N kó bɛsapàmbè tu biɛ, bɛ bí tú n kpɛyi
nyi, kè iwũɔ̃ ii ntú n kpɛyi, dɛmɔu a mè nwùó ndè tu n kpɛrɛ ndɛ. M mɛ nyí yóó
na kédɔɔ̀nè mùmamù n kó bɛsapàmbè nè bɛ bí.
44 Yóu kè ti tau mmí nnè fɔ́ nkédɔɔ̀ mɛbɛnkùmè mamè.
45 Kè Sakɔbuu túótɛ́ ditárì kéfíí,
46 kénáké o kɔbɛ kɛ dɔ̀: Waánnènní yɛtárè! Kè bèɛ yè waanní kécóú nditácóù,
kè bèɛ kari bɛmɔu di ĩnkè kédi.
47 Kòo dì yu kɛ dɔ̀: Mɛtaummè kó mɛbɛnkùmè kó ditácóù. Nè Damaa kó
tináaǹtì Yekaa-Saadutaa nè Sakɔbu kpɛti Kadɛdi.
48 Kè Damaa dɔ̀: Di ntácóù dìì yó mbɛnkú mí nnè fɔ́ nti taummè.
Nè dɛ kpéí nkɛ bèɛ dì yu kɛ dɔ̀ Kadɛdi,
49 kéyíé ké dì yu kɛ dɔ̀ Misipaa. Kè Damaa dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nní nti wúó nti
dèténè dìì mɔ̀nnì titɔbè.
50 Kàa fɛ̃ũnko n kó bɛsapàmbè, kɛ tùóké bɛtɔbè, a nyɛ́ kɛ dò nhonìtì weè í ti
wúó, Kuyie nkuù ti wúó.

51 Kè Damaa dɔ̀: Ntɛ ditã́cóù n còú ndì nè ditã́rì n fìí ndì mí nnè fɔ̃́ nti cuokè.
52 Di ntã́cóù nè di ntã́rì dè ntú ti taummè kó dibɛnkèrì. M báá dè pɛ̃̀tɛ́ kékɔtɛ a bíékè kédɔɔ̀ mɛyɛi, a mɛ mbáá dè pɛ̃̀tɛ́ kékɔtɛní m bíékè kédɔɔ̀ mɛyɛi.
53 Kuyie nhAbarahammu nè Naɔɔ bè tũ nkù ni nti wúó!
Kè Sakɔbuu parìkè kéyú Kuyie nho cicɛ Isaki dé kù yètìrì,
54 kéféútɛ́ fɛ̀fè Kuyie, kéyú o kɔbɛ kè bèɛ cáákɛ́ kényié nditãrì ĩnkè.

32

1 Kè dèɛ wentɛ́ dikũnweńnì, kè Damaa ɔrí o kó bɛsapàmbè nè bɛ bí, kɛ́ ì pã mɛsàà nkékò.

Sakɔbu bàḿmúmè Esayuu nè yɛpãrè

2 Kè Sakɔbuu sɔɔtɛ́ o cèmmu, kè Kuyie ntõrèɛ ò co.
3 Kòo yè yà kɛ dɔ̀: Kuyie nkó dikàrì ndi diɛ. Mɛ̀mmɛ ò dè yumè kɛ dɔ̀ Maanaimmu (dèè tu yɛkàrè yèdéè).
4 Kòo tõ mbɛnìtìbè Seii Edɔmmu kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ o kóo kótì Esayuu borè,
5 kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di nákɛ́ n yiè nhEsayuu kɛ dɔ̀: A kóo tɔ̃ntì Sakɔbu kɔ̀tɛ Damaa ciɛ nkɛ, kɛ kɛ mbo kɛ tùɔ̀kɛnèní yíe.
6 Kɛ mɔkɛ inààkɛ nè sãmmarímúbè nè ipe nè sibɔ́ nè bɛnitidatõmbè nè bɛnitipotõmbè, kɛ tú fɔ̃́ nho yiè nha ò cɔutɛ́.
7 Kè Sakɔbu do tõ mbèɛ wɛ̃tɛní kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti kɔ̀tɛmu kɛ yà a kóo kótì Esayuu, kòò kèríní nè bɛhããpàmbè sikɔusìnàà (400).
8 Kè kufɔ̃waá nhautɛ́ Sakɔbu mɛdiè nkòo totɛ́ bèè ò nɛínè yɛtĩ̀rè yèdéè nè iwũɔ̃ ò do tɔ ì, ipe nè sibɔ́, inààkɛ nè yòyóbè.
9 Kɛ náá nkɛ tú: Kè Esayuu kùɔ ditĩnnì marì, ditɛrìi cokɛ́.
10 Kè Sakɔbuu bántè Kuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie n yààrì Abarahammu nè n cicɛ Isaki do tũ nkù, fɔ̃̃ɔ̃̀ n nàkɛ́ kɛ tú: Wɛ̃tɛ a ciɛ, a kɔbɛ borè kè ǹ da dɔɔ̀ mɛsàà.
11 N yí mànnè mɛsàà nha do yɛ̃ nha yó n dɔɔ̀ mè kɛ mè dɔ̀ɔ̀, mí nha kóo tɔ̃ntì. N do senti kukó nSuditɛ̃̃ kɛ pikú m pààti máà ndi, di mmɔ̀nnì kɛ naá nyɛtĩ̀rè yèdéè.
12 N dɛɛtɛ́nè n kóo kótì Esayuu, n yĩ̃̀kù ò bo kɔtɛnímè mmɛ kɛ́ n kuɔ nè m pobè nè m bí.
13 A do béimmu kɛ dɔ̀ a yó n dɔɔ̀ mɛsàà, nkè n yaàbíi sũũ nkéndò ndàméèrì nùù kó mubirímú, bá bè báá na kɛ́ ì kàa.
14 Kè Sakɔbuu bátɛ́ dɛborè kéyié, kédɛitɛ ò do mɔkɛ dè miɛkɛ ò yóó pã dè o kóo kótì Esayuu.
15 Sibɔniisi sikɔusìdɛ́ (200) nè yɛbɔdakè sipísìdɛ́ nè ipeni sikɔusìdɛ́ (200) nè yɛpedakè sipísìdɛ́
16 nè yòyóbè bɛniibɛ bèè tɔ ibí sipísìtããti nè bè bío nè inaani sipísìnàà nè yɛnaadakè tɛpíítè nè sãmmarímúbè niibɛ sipísìdɛ́ nè isãmmarímbí tɛpíítè.
17 Kòo dè totɛ́ dɛ tɔ̃ntì dɛ tɔ̃ntì, kéduó nho tɔ̃mbè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Niitɛ́nè kè mɛfíè nní nsokɛ́ di cuokè.
18 Kòo nákɛ́ oketiwè kɛ dɔ̀: Kè n kóo kótì Esayuu da conè kɛ bekɛ kɛ tú: We nda te? A kɔri kɛ? We nte iwũɔ̃ ìì ni a ìikè?
19 A dɔ̀: A kóo tɔ̃ntì Sakɔbu weè dè te, kɛ dè nda pã kɛ tũnní.
20 Kè Sakɔbu mɛ nnákɛ́ odérì nè otããnwè nè bɛsɔmbɛ bèè tũ nkɛ dɔ̀: Kè di yà n yiè nhEsayuu di mɛ nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
21 A kóo tɔ̃ntì Sakɔbu tũnnímu.
Sakɔbu do náánnè o yèmmè mmɛ kɛ tú, yɛpãrè yiɛ mbo bónkùnnɛ o miɛkɛ, kè tí máá kòo n cɔutɛ́ nè diwèì.
22 Kè bèɛ kétɛ́nè yɛpãrè kè wenwe nkpaá dɛ kó kɛyènkè bè bàtɛ́ dè.

Sakɔbu manèmè Kuyie

23 Mɛmmɛ kòo ítέ dɛ kó kɛyènkè kέtúótέ o pobè bɛdέ nè o nitipotɔ̃mbè bɛdέ nè
o bí tɛpíítè nè dɛmáà kɛ bo séntέ tipètì-yèrì, bè tu kùù kó nSabɔki.
24 Kòo bè sée nkukó nkéséennè o mɔkɛ dèè kó dimàà,
25 ké ndè kpaá omáà kényié nkɛ maùnè onìtì mɔù nè kukũnwentóo.
26 Kè dɛ kóo nìtì nsɔ́ nwè í yóó na Sakɔbu, képoté o kpeyuu kòo naá ndikpɛ̃nnì.
27 Kè dɛ kóo nìtì dɔ̀: N yóu kè m pɛ̃ɛ̃té! Kè Sakɔbu dɔ̀: Kàa í m pã mɛsàà m báá
da yóu.
28 Kè dɛ kóo nìtìi bekɛ Sakɔbu kɛ dɔ̀: A yètìrì tu ba? Kòò dɔ̀: Sakɔbu.
29 Kòò dɔ̀: Bè tɛ́nkɛ í yó nda yu kɛ tú Sakɔbu, bè yó nda tú Isidayɛɛri nwe, kɛ
yɛ́ a manèmè ti Yiè nKuyie nnè bɛnìtìbè kɛ na.
30 Kè Sakɔbu dɔ̀: N da báámmu n nákέ a yètìrì, kòò dɔ̀: Ba nte kàa m bèkú n
yètìrì?
Ò mɛ nyĩ kóò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
31 Kè Sakɔbu dɔ̀: N yà Kuyie nkɛ kpaá fòù. Mɛmmɛ kòo yú dɛ kó dibòrì kɛ dɔ̀
Penniyɛɛdi (dèè tu ti Yiè nKuyie nyìikè).
32 Kè dèɛ wentέ kè Sakɔbu nsenti Penniyɛɛdi kó kukó nkè diyiè yènní kòò
cèntì dikpɛ̃nnì.
33 Dɛè te nè yíenní kè Isidayɛɛribɛ í yo nfɛɔ̀fè kpeyuu kó kumaa nkɛ yɛ́ ti Yiè
nKuyie ndo dɛ mpotémè Sakɔbu.

33

Sakɔbu conèmè Esayuu

1 Sakɔbu yà dìì mɔ̀nnì Esayuu duunnímè, kɛ nɛínè bɛhããpɔ̀mbè sikɔusìnàà
(400), kέtotí ibí Dea nè Dasɛɛdi nè bɛnitipotɔ̃mbè bɛdέ,
2 kénií nhonitipotɔ̃mbè nè bɛ bí, Dea nè o kpɛyi kè bè mpokoo, Dasɛɛdi nè
Sosɛfu kè bè ntũ.
3 Kòo niitέ o mɔ́mmuɔ mbɛ ìikè, kéyà o kóo kótì Esayuu, kénínkóo o ìikè kucɛ
mèyiekè kɛ yàa tɔ́ɔ́nnènko ò borè.
4 Kè Esayuu cokéní kóò ɔrí, kè diwèìi bè autέ, kè bèɛ kuɔ́ mbɛdέ.
5 Kè Esayuu yà bɛnitipòbè nè ibí, kébekɛ kɛ dɔ̀: Ɔmbɛ mbɛ biɛ mbèè da nɛínè?
Kè Sakɔbu dɔ̀: Ti Yiè nKuyie m pã bèmbɛ mí nha kóo tɔ̃ntì.
6 Kòo nitipotɔ̃mbèɛ tɔ́ɔ́nní nè bɛ bí kénínkóo o ìikè.
7 Kè Dea tɔ́ɔ́nní kénínkóo o ìikè nè o bí. Kè Dasɛɛdi nè Sosɛfu kè bè múnkɛɛ mɛ
nyĩ.
8 Kè Esayuu o bekɛ kɛ dɔ̀: A dó kédɔ̀ɔ̀nè ba m mè n conè ìi wũɔ̃? Kòò dɔ̀: N dó
fɔ́ n yiè nhá n cɔutέ mɛsàà mmɛ.
9 Kè Esayuu dɔ̀: M mɔkɛ kè dè sũmu n nantè, ńte a kpɛrɛ.
10 Kè Sakɔbu dɔ̀: N da báámmu, kàa n cɔutému, cɔutέ m pãrè, n da yà kè dè dò
n yà Kuyie nku, kɛ yɛ́ a n cɔutémè nè diwèì.
11 N da báámmu cɔutέ n da pã dè, ti Yiè nKuyie nni n dɔ̀ɔ̀mu mɛsàà, kè m̀ mɔkɛ
dɛmɔu.
Kè Sakɔbuu yetoo kè Esayuu cɔutέ.
12 Kè Esayuu dɔ̀: Íténè kè tí nɛi kékò.
13 Kè Sakɔbu dɔ̀: N yiè nha yɛ́mu kɛ dò nyibí kpaá yɔ̀ɔ̀, kè ipe bo nè inààkɛ nè
tinaabiiti, kè ti ì kèténè mɛcãã ndiyiè marì máà ì bo kú.
14 Fɔ́ n yiè nhá niitέ, mí nha kóo tɔ̃ntì kè nní ntũ mmɛyɔ̀ɔ̀mmè nè iwũɔ̃ nè ibí
kétuɔkoo a ciɛ Seii.
15 Kè Esayuu dɔ̀: M bo da yóunè n kó bɛnìtìbè mabè. Kè Sakɔbu dɔ̀: Kè bèɛ dɔ̀ɔ̀
ba? Fɔ́ ncɛ́nkɛ n cɔuténè diwèì.
16 Dɛ kó diyiè dimáà miɛkɛ kè Esayuu kétέ kénwɛ̃ti Seii.

17 Kɛ̀ Sakɔbuu kɔtɛ Sukɔti kémaá tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, kédɔ̀ɔ̀ o wũ̃ɔ̃ titouti. Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ kó dibòrì kɛ tú Sukɔti (dɛ̀ɛ̀ tu titouti).

Sakɔbu bàtɛ́mɛ̀ Sisɛmmu

18 Sakɔbu dɛ nyìtɛ́ Mɛsopotamii, kétuɔkɛnɛ̀ kukɔ̃ɲ̃naatí Sisɛmmu Kannahãã kó kɛtenkɛ̀, kékari dihɛì mànku,
19 kédontɛ́ kɛtenkɛ̀ mɛdítíbii ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) Amɔɔ bí borɛ̀, ìì te kɛtenkɛ̀ Sisɛmmu, kécónné o touku,
20 kémaá diwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì, ké dì yu kɛ dɔ̀ Edi-Edowɛɛ-Isidayɛɛri (dɛ̀ɛ̀ tu ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù).

34

Bɛ̀ pĩ́mmɛ̀ Dina kɛ duónɛ̀

1 Diyiè marì kɛ̀ Dina, Dea kóo sapàà ńyɛ̀ kɛ bo dɔu ndihɛì kó bɛsapàmbɛ̀.
2 Kɛ̀ Efiibɛ kóo kpààtì Amɔɔ kóo dapàà Sisɛmmuu ò yà, kóò pĩ nkéduónɛ̀,
3 kóò pénsìrì mɛdiɛ̀, kéndó kéyũ̃ɔ̃ nhosapàà nyèmmɛ̀.
4 Mɛm̀mɛ Sisɛmmu nàkémɛ̀ o cicɛ Amɔɔ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kéyà osapàà nyie nyɛmbɛ̀, n dó kóò puokɛmu.
5 Kɛ̀ Sakɔbuu keè Sisɛmmu duónèmɛ̀ Dina, kɛ sɔ̃́ nho kó bɛdapàmbɛ̀ bo kupaku kɛ cɛ̃mmú iwũ̃ɔ̃. Kòò ndò nyúóó kɛ kémmú bɛ̀ bo konnímɛ̀.
6 Kɛ̀ Sisɛmmu cicɛ Amɔɔ kɔtɛ Sakɔbu borɛ̀ kɛ bo ò nàké.
7 Kòo kó bɛdapàmbɛ̀ nkũntiní kupaku kékeè dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀, kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ yonkɛ, kɛ̀ bɛ̀ miɛkɛɛ pɛikɛ, kɛ yɛ̃́ Sisɛmmu dɔ̀ɔ̀mɛ̀ dɛ̀ɛ̀ tu isɔkɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, kɛ duónɛ̀ Sakɔbu kóo sapàà, dɛ̀ɛ̀ do ci Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
8 Kɛ̀ Amɔɔ dɔ̀: N kóo dapàà nSisɛmmu yèmmɛ̀ mɛɛ̀ ta di kóo sapàà, di we nhò duó nkòo puokɛ.
9 Ti wɛ̃nnénɛ̀ kɛ̀ tí mpuokú di kó bɛsapàmbɛ̀ kɛ̀ di puokú ti kɔbɛ.
10 Kɛ̀ tí nwɛ̃ nkɛ bo, kɛ̀ dihɛì ntú di kpɛri, kɛ̀ di ndɔɔri kupotaá nkɛ mɔkɛ sibaa.
11 Kɛ̀ Sisɛmmuu nákɛ́ osapàà ncicɛ nɛ̀ o tãbɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ bekɛ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà n di duó.
12 Kɛ̀ di n yiennɛ̀ di kóo sapàà nkɛ bekɛ tipocòntì kɛ̀ ti dɛu kɛ mamɛ̀ nɛ̀ yɛpãrɛ̀ n di duó.
13 Kɛ̀ Sakɔbu kó bɛdapàmbɛɛ nákɛ́ Sisɛmmu nɛ̀ o cicɛ nɛ̀ mɛciì nkɛ yɛ̃́ ò pĩ́mmɛ̀ bɛ tãũ Dina nɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ duónɛ̀.
14 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti báá na kéduó nti tãũ wèè í cãntɛ́, dɛ̀ tu mɛyɛi mmɛ ti borɛ̀.
15 Ti í yóó yie ndi yɛ̃ mmù, kɛ̀ di í cãmmú bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu.
16 Dɛ mɔ̀nnì ndi ti bo di duómmɛ̀ ti kó bɛsapàmbɛ̀, kétúókɛ́ di kɔbɛ, kɛ̀ ti ńwɛ̃ nkɛ bo, kénaá nkubotí kumáà.
17 Kɛ̀ di mɛ nyetɛ ti yɛ̃ mmù tí túótɛ́ ti tãũ képɛ̃ɛ̃tɛ́.
18 Amɔɔ nɛ̀ o birɛ Sisɛmmu kɛ̀ bɛɛ pénsìrì dɛ kó tináaǹtì.
19 Bá odapàà nyí nhɔɔtɛ ò bo dɔ̀ɔ̀mɛ̀ bɛ̀ béi ntì, kɛ yɛ̃́ ò dómɛ̀ osapàà mmɛdiɛ̀. Bɛ̀ do we ntɑ̃́ okpààtì cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛtɔbɛ̀.
20 Amɔɔ nɛ̀ o birɛ Sisɛmmu, kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ dihɛì kó dibòrì, kénákɛ́ bɛ kɔbɛ kɛ dɔ̀:
21 Bɛnìtìbɛ̀ biɛ ntu diwèì kɔbɛ mbɛ, yóunɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo ti ɛì, kɛ dɔɔri kupotaá, dihɛì í kɛ̃ńnì, kɛ̀ ti ḿpuokú bɛ kó bɛsapàmbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ puokú ti kɔbɛ.
22 Bɛ̀ tu, kɛ̀ ti yie mbɛ̀ yɛ̃ mmù, kɛ cãmmú bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu, bɛ̀ bo ti wɛ̃nnénɛ̀ kɛ̀ ti naá nkubotí kumáà.
23 Kɛ̀ ti yie mbɛ̀ yɛ̃ mmù, kɛ̀ bɛ̀ ti bonɛ̀, tíì yóó tiekɛ bɛ wũ̃ɔ̃ nɛ̀ bɛ kpɛrɛ dɛmɔu bɛ̀ mɔ̀kɛ dɛ̀.
24 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dɛborɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yie nhAmɔɔ nɛ̀ o birɛ Sisɛmmu bɛ̀ nàké tì, kɛ̀ dihɛì dimɔu kó bɛnitidaabɛɛ cãmmú.

25 Diyiè tããnnì yiè, dɛ̀ dɔ̀kɛ yóù dìì yiè kɛ̀ bɛ̀ kàri kɛ í yɛ́ tìmatì, Simmɛɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Defii Dina tãbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ bɛ kpàrìse kéta dihɛì kékuɔ bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu,
26 kékuɔ Amɔɔ nɛ̀ o birɛ Sisɛmmu, kédɛitɛ bɛ tãũ Dina Sisɛmmu cĩɛ̃tɛ̀ kékɔ̀nnɛ̀.
27 Kɛ̀ Sakɔbu bí tɛìi ítɛ́ kétúótɛ́ tikúnɛntì nɛ̀ dihɛì kpɛrɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ pĩḿmɛ̀ bɛ tãũ nɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ duɔ́nɛ̀,
28 kékpaakɛ bɛ pe nɛ̀ bɛ nààkɛ nɛ̀ sãmmarímúbɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dihɛì nɛ̀ dɛpaa,
29 kéhɛí bɛ kpàtì timɔu, bɛ bí nɛ̀ bɛ pobɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo bɛ cɛ̃ĩ miɛkɛ.
30 Kɛ̀ Sakɔbuu nákɛ́ Simmɛɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Defii kɛ dɔ̀: Di n càkɛmu, kɛ̀ ǹ naá nhoyɛiwe Kannahãã kɔbɛ nɛ̀ Pedisiibɛ bɛ ìikɛ̀. N kɔbɛ í sũ, bɛ̀ yóó tíímmu kɛ́ n dokɛ́nɛ̀, kɛ́ n na, kɛ́ n kuɔ nɛ̀ n cĩɛ̃tɛ̀ tɛmɔu.
31 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti na nyóu kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ́ntɛ́ ti tãũ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabàà?

35

Sakɔbu ìtɛ́mɛ̀ Sisɛmmu kɛ́kɔtɛ Betɛɛdi

1 Diyiè marì kɛ̀ Kuyie nnákɛ́ Sakɔbu kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kɛ́kɔtɛ Betɛɛdi kɛ́ m maá diwũɔ̃tɔ̀nnì, n do dɛ nda bɛnkɛ m máà a do cokùnɛ̀ dìì mɔ̀nnì a kóo kótì Esayuu.
2 Kɛ̀ Sakɔbuu nákɛ́ o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò bonɛ̀ bɛmɔu kɛ dɔ̀: Bɔntɛ́nko yɛbɔkɛ̀ kɛwɛ́nkùnnɛ dimáà, kɛ́ceetɛ di yààtì.
3 Báátínɛ̀ kɛ̀ tí kɔtɛ Betɛɛdi kɛ́maá diwũɔ̃tɔ̀nnì Kuyie nkpɛ́í, kɛ yɛ́ kuù do n teennɛ̀mɛ̀ n do áárì dìì mɔ̀nnì, kɛ́ nni mbonɛ̀ n cèmmu mumɔu miɛkɛ.
4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ duɔ́ mbɛ bɔkɛ̀ yɛmɔu Sakɔbu nɛ̀ bɛ mámánnɛ̀ bɛ̀ do tũɔ̃ dɛ̀ bɛ to, kòo dɛ̀ kũnnɛ́ mutie diɛmù takɛ́ Sisɛmmu,
5 kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́. Kɛ̀ Kuyie mbɔntɛ́ kufɔ̃waá nyɛhɛkɛ̀ yèè dɛ̀ tɔ̀kɛ́, bá bɛ̀ í ndàátí kɛ́ bɛ̀ tũnnɛ.
6 Sakɔbu nɛ̀ o kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ Duusi bɛ̀ tu dɛ̀ Betɛɛdi, Kannahãã kó dihɛì,
7 kémaá diwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ́ dì yu kɛ dɔ̀ Kuyie-mbo-Betɛɛdi, kɛ yɛ́ kù do dɛ nhò bɛnkɛmɛ̀ kumáà ò cokùnɛ̀ dìì mɔ̀nnì o kóo kótì.
8 Kɛ̀ Deboraa, Debekaa kóo yuɔ̀rìi kú kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnnɛ́ Betɛɛdi takɛ́, mutie diɛmù mamù yuu, bɛ̀ tu mù yɛdabùò nkɔ̃mu.
9 Sakɔbu kũntiní dìì mɔ̀nnì Mɛsopotamii kɛ̀ Kuyie nyíɛ́ kóò bɛnkɛ kumáà, kóò pã mɛsàà.
10 Kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A yètìrì tu Sakɔbu nwe, di mmɔ̀nnì kɛ yó ntú Isidayɛɛri.
Mɛm̀mɛ Kuyie nhò yúmɛ̀ kɛ dɔ̀ Isidayɛɛri.
11 Kɛ̀ kùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Míì tu Kuyie nkɛ kpeńnì. A bo piɛ́ kàa botíi sũũ nkàa naá nyibotí péu cicɛ, kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ɛ yènní i miɛkɛ.
12 N duɔ́ ndìì ɛì Abarahammu nɛ̀ Isaki, m bo dì nda duɔ́ nkɛ́ dì duɔ́ nha yaàbí.
13 Kuyie nhò nàkɛ́ mɛmmɛ kédeè kéítɛ́.
14 Kɛ̀ Sakɔbuu fíí nditɑ̃́rì, kécóú mmɛkùɔ nnɛ̀ mɛnaà nkɛ bo ndenniní,
15 kéyú Kuyie ndo ò nàánnɛ̀ dìì bòrì kɛ dɔ̀ Betɛɛdi (dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀).

Dasɛɛdi pɛímɛ̀ Bɛnsamɛɛ kékú

16 Sakɔbu nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ Betɛɛdi, kénkpaá díɛtirìnɛ̀ sám̀pɔ́ Efadata, kɛ̀ Dasɛɛdi ndɔ́ képɛitɛ́ kɛ̀ dɛ̀ɛ yonkɛ mɛdiɛ̀.
17 Kɛ̀ dɛbirɛ nyɛtìní wèè ò pɛinko kòo nákɛ́ Dasɛɛdi kɛ dɔ̀: Bá nyĩɛ̃kù a wɛ̃̀tɛ kɛ pɛité dɛnitidabirɛ ndɛ.
18 Kɛ̀ Dasɛɛdi ḿmaunɛ̀ mukũũ nkéyú dɛbirɛ kɛ dɔ̀: Bɛni-Oni (dɛ̀ɛ̀ tu: Mɛyɛi mbirɛ). Kɛ̀ Sakɔbuu dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Bɛnsamɛɛ (dɛ̀ɛ̀ tu kubakù yoú).

19 Kè Dasɛɛdii kú kè bèɛ ò kũnné Efadata kó kucɛ, bè yu dè yíe nkɛ tú
Bɛtideɛmmu.
20 Kè Sakɔbuu cónné ditárì Dasɛɛdi fɔ̃ti ĩnkè ké dì yu kɛ dɔ̀ Dasɛɛdi fɔ̃titárì, kè
dì kpaá bo nè yíenní.
21 Kè Sakɔbuu íté dɛborè kékari Mikidaa-Edɛɛ,
22 kémbo dɛ kó dihèì kè Dubɛnni duónè Bidaa onitipotɔ̃ntì o cicɛ po wè. Kè
Sakɔbuu keè, kè dèɛ ò yonkɛ.
Sakɔbu do mɔkɛ ibí tɛpíítè nè ìdéì nyi.
23 Kè Dea kó ibí tú: Dubɛnni, Sakɔbu kóò Po nè Simmɛɔ̃ɔ̃ nè Defii nè Sudaa nè
Isakaa nè Sabunɔɔ.
24 Kè Dasɛɛdi kpɛyi tú Sosɛfu nè Bɛnsamɛɛ.
25 Kè Bidaa Dasɛɛdi nitipotɔ̃ntì kpɛyi tú Danni nè Nɛfutadii.
26 Kè Sidipaa Dea kóo nitipotɔ̃ntì kpɛyi tú Kadi nè Asɛɛ. Sakɔbu nitidabí nyi
ò piɛ́ ì Mɛsopotamii.

Isaki kumè

27 Kè Sakɔbuu tuɔkɛ o cicɛ Isaki borè Mammudee, dèè tɔ̀kénè Kidiya-Adiba.
Bè tu dè yíe nhEbunɔɔ. Abarahammu nè Isaki bè do borè.
28 Isaki do mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtè nè sipísìni (180) ndi,
29 ò do yóó kú kɛ kòté mɛdiè mmɛ. Kòo bí Esayuu nè Sakɔbu kè bèɛ ò kũnné.

36

Esayuu kàrimè Edɔmmu

1 Ntɛ Esayuu bè tu wè Edɔmmu o kó kufuku:
2 Ò do puokɛ Kannahãã kó bɛnitipòbè mbɛ, Ada Edonni birɛ, Itiibɛ kó kubotí
kou, nè Odibamaa Ana birɛ, wèè yààrì tu Sibeɔ̃ɔ̃ Efiibɛ kó kubotí kou
3 nè Basimati Isimayɛɛri birɛ Nɛbayɔti tãũ.
4 Kè Ada pɛité Edifasi, kè Basimatii pɛité Deuyɛɛdi.
5 Kè Odibamaa pɛité Yeusi nè Yaedammu nè Kodaa Esayuu nitidabí nyi ò piɛ́
ì Kannahãã.
6 Kè Esayuu túóté o pobè nè o nitidabí, nè o nitipobí nè bèè kó dimàà bo o cĩ̀tè
nè o wũɔ̃ nè ò pèté dèè kó dimàà Kannahãã, kékɔtɛ dihèì tɛrì kédéténè o nantè
Sakɔbu.
7 Bè do mɔkɛ tikpàtì nti mɛdiè, mbè báá na kénwɛ̃ nkɛ kari, bè bo kèè tenkè í
sànnè bɛ wũɔ̃.
8 Kè Esayuu bè tu wè Edɔmmuu kòo kɔtɛ kémbo Seii tãrì.

Esayuu kó kufuku

9 Ntɛ Esayuu wèè tu Edɔmiibɛ yààrì wèè do bo Seii tãrì o fuku:
10 Edifasi Ada birɛ nè Deuyɛɛdi Basimati birɛ.
11 Edifasi bí tú: Temaa nè Omaadi nè Sefoo nè Katammu nè Kenasi.
12 Timuna do tú Edifasi pocɛ̃nnì ndi, kóò pɛité Amadɛki. Ada Esayuu pokù
yaàbí nyi.
13 Deuyɛɛdi bí tú: Naati nè Sedaa nè Samaa nè Misaa. Basimati Esayuu pokù
yaàbí nyi.
14 Ntɛ Odibamaa Ana birɛ, Sibeɔ̃ɔ̃ yaàbirɛ Esayuu pokù bí: Yeusi Yaedammu
nè Kodaa.
15-16 Ntɛ Esayuu yaàbí ìì di tikpàtì: Temaa nè Omaa nè Sefoo nè Kenasi nè
Kodaa nè Katammu nè Amadɛki. Bɛè do tú bɛkpààtìbè Edɔmmu, Esayuu nè o
pokù Adaa bɛ kóò Po Edifasi bí nyi.
17 Naati nè Sedaa nè Samaa nè Misaa bè do tú bɛkpààtìbè mbɛ Edɔmmu.
Esayuu nè o pokù Basimati bɛ birɛ Deuyɛɛdi bí nyi.

18 Yeusi nɛ̀ Yaedammu nɛ̀ Kodaa bɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛ̀ mbɛ. Esayuu nɛ̀ o pokù Odibamaa Ana birɛ bɛ bí nyi.
19 Esayuu yaàbí nyi ìì do tú Edɔmiibɛ kó bɛkpàátìbɛ̀.
20-21 Seii botí kou bɛ̀ tu wè Oditi o yaàbí, ìì do ketɛ́ kɛ́mbo Edɔmmu. Ɔriibɛ kpàátìbɛ̀ do tú: Dotãã nɛ̀ Sobadi nɛ̀ Sibeõõ nɛ̀ Ana nɛ̀ Disõõ nɛ̀ Esɛɛ nɛ̀ Disãã.
22 Kɛ̀ Dotãã bí ntú: Ɔɔri nɛ̀ Emammu kòo tãũ ntú Timuna.
23 Kɛ̀ Sobadi bí ntú: Adifanni Manaati nɛ̀ Ebaadi nɛ̀ Sefoo nɛ̀ Onammu.
24 Kɛ̀ Sibeõõ kpɛyi tú Aya nɛ̀ Ana. Ana weè do pètɛ́ tɛbintɛ tonnìtɛ̀ dikpáà cuokɛ̀, kɛ cɛ̃mmú o cicɛ Sibeõõ sãmmarímúbɛ̀.
25 Ana bí tú Disõõ nɛ̀ dɛnitipobirɛ Odibamaa.
26 Kɛ̀ Disõõ kó ibí ntú: Emmutãã nɛ̀ Esibanni nɛ̀ Itidanni nɛ̀ Kedanni.
27 Kɛ̀ Esɛɛ kpɛyi ntú: Bideanni nɛ̀ Safãã nɛ̀ Akanni.
28 Kɛ̀ Disãã kpɛyi ntú Uusi nɛ̀ Adanni.
29-30 Oriibɛ bɛ̀ɛ̀ do di tikpàtì Seii bɛɛ̀ tu: Dotãã nɛ̀ Sobadi nɛ̀ Sibeõõ nɛ̀ Ana nɛ̀ Disõõ nɛ̀ Esɛɛ nɛ̀ Disãã.
31 Isidayɛɛribɛ mu ndo í mɔkɛ dìì mɔ̀nnì okpàátì kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ntɔu tikpàtì Edɔmmu tenkɛ̀ kɛ feimmu bɛtɔbɛ̀, ntɛ bɛ yètɛ̀:
32 Beɔɔ birɛ Bedaa Dinabaa ɛì kou, weè do ketɛ́ kétɔ tikpàtì Edɔmmu,
33 kɛ́kú kɛ̀ Bosedaa ɛì kou Sedaa birɛ Yobabuu cɔuté tikpàtì.
34-39 O kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Temaa ɛì kou Usammuu cɔuté tikpàtì, kɛ́kú kɛ̀ Afiti ɛì kou Bedadi birɛ Adadii cɔuté tikpàtì, kɛ́kú, weè do dokɛ́nɛ̀ Mandiyããbɛ Mɔabu tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ́ bɛ̀ na. O kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Masedekaa ɛì kou Sãmudaa cɔuté tikpàtì, kɛ́kú kɛ̀ kukó ndiɛkù kó dihɛì Deobɔti ɛì kou Saudii cɔuté tikpàtì kɛ́kú, kɛ̀ Akibɔɔ birɛ Baadi-Ananni cɔuté tikpàtì kɛ́kú. Kɛ̀ Pauu ɛì kou Adadii cɔuté tikpàtì, weè do puokɛ Matidɛti kóo sapàà Mɛtabeyɛɛdi. O pokù yɔ̃ kótì yètìrì do tú Mɛsaabu.
40-43 Esayuu weè tu Edɔmiibɛ yààrì. Ntɛ dɛ kó bɛkpàátìbɛ̀ yètɛ̀: Timuna nɛ̀ Adifaa nɛ̀ Yetɛti nɛ̀ Odibamaa nɛ̀ Edaa nɛ̀ Pinɔɔ nɛ̀ Kenasi nɛ̀ Temaa nɛ̀ Mibisaa nɛ̀ Makidiyɛɛdi nɛ̀ Idammu. Edɔmiibɛ kpàátìbɛ̀ mbɛ bá wè nɛ̀ o ɛì.

SOSƐFU KÓ TINÁAŃTÌ

37

Sosɛfu yàmɛ̀ tidɔuǹtì

1 Kɛ̀ Sakɔbu ḿbo Kannahãã o cicɛ do borɛ̀.
2 Ntɛ Sakɔbu bí kó tináaǹtì. Sosɛfu do mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèyiekɛ̀ ndi, kɛ́nnɛitinɛ̀ o kó bɛkótíbɛ̀ Bidaa nɛ̀ Sidipaa Sakɔbu pobɛ̀ bí, kɛ̀ bɛ̀ cɛ̃mmù iwũõ, kɛ̀ Sosɛfu kũũnní kɛ náá nho cicɛ o kó bɛkótíbɛ̀ náantɛ tìì náaǹyɛiti.
3 Sakɔbu do dɔ́ Sosɛfu nwe kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ o bí tɛì kɛ yɛ́ ò do ò pɛitémɛ̀ o kótì cuokɛ̀ nkɛ, kóò yá ndiyaàbòrì sàárì inígkɛ kpɛri.
4 Kòo kó bɛkótíbèɛ yà o cicɛ ò dɔ́mɛ̀ mɛdiɛ̀, kɛ̀ bɛ miɛkɛ nhò péì, bá bɛ̀ í nhò dɔ́nɛ̀ tináaǹtì.
5 Diyiè marì kɛ̀ Sosɛfuu duɔ́ tidɔuǹtì kénákɛ́ o kó bɛkótíbɛ̀. Kɛ̀ bɛ miɛkɛ dɔ̀kɛɛ ò pɛikɛ.
6 Ntɛ dɛ kó tidɔuǹtì do tú mù:
7 Kòò dɔ̀: N duɔ́ kɛ̀ ti bo kupaku nku kɛ boú yɛyobuo, kɛ̀ n kpɛri cómmú dɛ cuokɛ̀, kɛ̀ di kpɛyɛ dì cɛ̃ɛ̃tɛ kɛ nínkú di ìikɛ̀, kɛ̀ bɛ miɛkɛ dɔ̀kɛɛ ò pɛikɛ.
8 Kòo kó bɛkótíbɛ̀ dɔ̀: A yèmmɛ̀ dò nfɔ̃ɔ̃ yóó ti baaté, kénaá nti kóo kpàátàà?
Kɛ̀ bɛ miɛkɛ dɔ̀kɛɛ ò pɛikɛ nɛ̀ ò yàu tìì dɔuǹtì kɛ bɛ̀ nàá nti kpéí.
9 Kòo yíé duɔ́ tidɔuǹtì tɛtì, kɛ́ bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: N yà tidɔuǹtì tɛtì nti. Diyiè nɛ̀ otãnkù nɛ̀ siwãã tɛpíítɛ̀ nɛ̀ tɛmáà kɛ̀ dɛ̀ nìńkú n yìikɛ̀.
10 Kòo tì nàké o cicɛ, kòo ò kpannɛ̀ kɛ dɔ̀: Ba nkó tidɔuǹtì nti? A yèmmɛ̀ dò mmí nnɛ̀ a yɔ̃ nɛ̀ a kó bɛkótíbɛ̀ ti bo nínkú a ìikàà?

11 Kòo kó bɛkótíbɛ̀ miɛkɛ nhò pɛ́ì, kòo cicɛ yie mɛ ntoti o yɛ̀mmɛ̀ dɛ kó tidɔuǹtì ĩnkɛ̀.

Sosɛfu kó bɛkótíbɛ̀ ò fitɛ́mɛ̀

12 Diyiè marì kɛ̀ Sosɛfu kó bɛkótíbɛɛ kɔtɛ Sisɛmmu kéncɛ̃mmú bɛ cicɛ wũɔ̃.
13 Kòo cicɛɛ ò yu, kɛ dɔ̀: M bo da tɔ̃ nkàa kɔtɛ Sisɛmmu kéyà a kó bɛkótíbɛ̀ cɛ̃mmú dɛ̀ iwũɔ̃. Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃.
14 Kòo cicɛ dɔ̀: Kɔtɛ Sisɛmmu kéyà bɛ kɔ̃nnaatí, kéyànɛ̀ iwũɔ̃, kéwɛ̃tɛní ké n nákɛ́ dɛ̀ dòmmɛ̀.
Kɛ̀ Sosɛfuu ítɛ́ Ebunɔɔ kékɔtɛ Sisɛmmu.
15 Kɛ̀ òmɔùu ò yà kòò àrì dikpáà miɛkɛ. Kɛ̀ dɛ yiè nhò bekɛ kɛ dɔ̀: A wanti ba?
16 Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: N wanti n kó bɛkótíbɛ̀ mbɛ, n nákɛ́ bɛ cɛ̃mmú dɛ̀ bɛ wũɔ̃.
17 Kɛ̀ dɛ kóo nìtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ í kpaá diɛ. N kèè kɛ̀ bɛ̀ tu bɛ̀ kɔ̀ri Dotãã.
Kɛ̀ Sosɛfuu kɔtɛ Dotãã kɛ́ bɛ̀ yà.
18 Kɛ̀ bɛɛ ò yàní mɛdétimɛ̀ kédakɛ kɛ bo ò kùɔ,
19 kénnáá mbɛtɔbɛ̀ kɛ tú: Ntɛnɛ̀ tidɔuǹtì yiè nkɛ kéríní.
20 Yóunɛ̀ kɛ̀ tí ò kùɔ kédootóo tɛbintɛ miɛkɛ, kɛ dɔ̀ musĩmmù muù ò pĩ, nkéyà o dɔuǹtì yóó yĩmɛ̀.
21 Kɛ̀ Dubɛnnii keè kéyetɛ kɛ dɔ̀: Ti báá ò kùɔ.
22 Ãnnénɛ̀ we tɛbintɛ tiɛ mmiɛkɛ! Di báá ò kùɔ.
Ò do dɔ́ kóò dɛɛtému kóò kpɛ̃nné o cicɛ borɛ̀.
23 Sosɛfu tùàkoo dìì mànnì o kó bɛkótíbɛ̀ borɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò pĩ nkédátɛ́ o yaàbòrì sààrì iníɛkɛ kpɛri.
24 Kóò dootóo tɛbintɛ miɛkɛ, dɛ kó tɛbintɛ do í ã mɛniɛ mbá sámpó.
25 Bɛ dèè mɛmmɛ kénkari kɛ yo nkéyàní Isimayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ boní Kadaadi kɛ dekɛ yòyóbɛ̀ kɛ tɔ tihúúntì nɛ̀ mɛkùà nnɛ̀ dɛtie nkɛ kɔri Esibiti.
26 Kɛ̀ Sudaa dɔ̀: Ti yóó sɔri kékuɔ ti nantɛ̀ kéyà ba?
27 Tí ò fiténɛ̀ Isimayɛɛribɛ ti báá ò kùɔ, ò tu ti cĩɛ̃tɛ̀ kou nwe, ti nantɛ̀, kɛ̀ ti wɛ̃ mmɛyĩĩ mmɛmáà.
28 Kɛ̀ bɛɛ yie nkóò dènnɛní tɛbintɛ kéfíténɛ̀ Isimayɛɛribɛ mɛdítíbii nsipísìdé kɛ̀ bɛɛ ò kònnɛ̀ Esibiti.
29 Kɛ̀ Dubɛnni wɛ̃tɛní késiékɛ́ tɛbintɛ kénsɔ́ nSosɛfu í dɛ̀ kpaá.
30 Kòo yɛmmɛɛ caàrɛ̀ kòo kɛ̃té o yaàbòrì, kéwɛ̃tɛ o kɔbɛ borɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛbirɛ í dɛ̀ kpaá, n yóó yĩmɛ?
31 Kɛ̀ bɛɛ kuɔ dibɔdaà kétúótɛ́ Sosɛfu yaàbòrì kétɛí mɛyĩĩ,
32 kɛ́ di duánko bɛ cicɛ kɛ dɔ̀: Ntɛ ti yà dìì yaàbòrì, wéntɛ́ kéyà a birɛ kpɛri bá nni ndi.
33 Kòo dì bantɛ́, kɛ dɔ̀: M birɛ yaàbòrì ndi. Musĩmmù mamù muù ò pĩ nkɛ càákɛ́.
34 Kòo kɛ̃té o yaàbòrì kédáátí tifɔ̀dtɔ̃ǹtì, kékari o birɛ kũũ nkɛ̀ dɛɛ mɔntɛ.
35 Kòo kó bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ o kó bɛsapàmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ò bàḿmú kòo yetɛ kɛ dɔ̀: N yó n kuɔmmu m birɛ kɛ yàa dɛ̀ sɔ̃ǹténko kudɔnkù, kénkuɔ.
36 Kɛ̀ Isimayɛɛribɛɛ kɔtɛ kéfíténɛ̀ Sosɛfu Potifaa, bɛhããpɔmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ baà Esibiti kóo kpààtì bɛ kóo kótì.

38

Sudaa nɛ̀ o cɔ̀kù Tamaa bɛ kó tináaǹtì

1 Dɛ mɔnnì kɛ̀ Sudaa ítɛ́ o tebìí borɛ̀ kékɔtɛ Adudammu Idaa borɛ̀,
2 kéyà osapàà mmɔù, Kannahãã kou bɛ̀ tu wè Suaa birɛ kóò tùótɛ́ képuokɛ.
3 Kòo púó nképɛitɛ́ dɛnitidabirɛ kòò dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Ɛɛ,
4 kéyíɛ́ képúó nképɛitɛ́ dɛnitidabirɛ ké dɛ̀ yú kɛ dɔ̀ Onaa,

5 kɛ́yíɛ́ kɛ́púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidɑbirɛ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Sedɑɑ. Ò do bo Kesibu nwe
kóò pɛitɛ́.
6 Kɛ̀ Sudɑɑ túótɛ́ onitipòkù bɛ̀ tu wè Tɑmɑɑ kóò puo nho kóò Po Ɛɛ.
7 Kɛ̀ Ɛɛ ndɔɔri dɛ̀ɛ̀ í wenni ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kùu ò kùɔ.
8 Kɛ̀ Sudɑɑ nákɛ́ Onɑɑ kɛ dɔ̀: Túótɛ́ ɑ kóo kótì pokù, kòo piɛ́ ibí kɛ̀ ìi sɔɔtɛ́ ɑ kóo
kótì cĩɛ̃tɛ̀.
9 Kɛ̀ Onɑɑ nyɛ̃́ kɛ dò nweè í yó nte ibí, kɛ níí ò duɔ́nɛ̀ kɛ́dɛitɛ kɛ́yɛ̃nkɛ kɛtenkɛ̀,
kòo bɑ́á pɛitɛ́ ibí o kóo kótì.
10 Kɛ̀ dɛ kó mɛdɔɔrìmɛɛ yonkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kù múnkɛɛ ò kùɔ.
11 Kɛ̀ Sudɑɑ nákɛ́ o cɔ̀kù Tɑmɑɑ kɛ dɔ̀: Kò nhɑ cicɛ borɛ̀ kɛ́mbɑà Sedɑɑ bo
kótɛ́mɛ̀. Ò do yĩɛ̃kù Sedɑɑ bo kúmɛ̀ mmɛ o kó bɛkótíbɛ̀ kɔ̃mɛ. Kɛ̀ Tɑmɑɑ kò nho
cicɛ cĩɛ̃tɛ̀.
12 Kɛ̀ dɛɛ mɔntɛ kɛ̀ Sudɑɑ pokù Suɑɑ birɛɛ kú, kòo kɑri mukũũ nkɛ́deè. Nɛ̀ o
nɛ́po Idɑɑ Adudɑmmu kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Timunɑ kɛ bo yà bɛ̀ kɛ̃ĩ dɛ̀ o pe cìtì.
13 Kɛ̀ Tɑmɑɑ keè o cɔ̀kù kɔ̀rimɛ̀ Timunɑ o pe cìtì kɛ̃ĩ,
14 kɛ́dɛitɛ tikúpoyààtì kɛ́dátínné o ìikɛ̀ kuyààkù, kɛ́kɔtɛ kɛ́nkɑri Enɑimmu ɛì
mànku, Timunɑ kó kucɛ kɛ yɛ̃́ ò do yàmɛ̀ Sedɑɑ kòtɛ́mɛ̀ bá bɛ̀ í wè nhò duɔ́ nkòò
bo ò yenkɛ.
15 Kɛ̀ Sudɑɑ ò yà kɛ́nyɛ̃́ kɛ tú onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitidɑɑbɛ̀,
kɛ yɛ̃́ ò dɑ̀ɑ́tímɛ̀ o ìikɛ̀ kuyààkù.
16 Sudɑɑ í nyɛ̃́ kɛ dò nho cɔ̀kù nwe, kɛ́kɛ́tóo o borɛ̀ kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ n dɑ duɔ́nɛ̀.
Kòò dɔ̀: Kɑɑ ǹ duɔ́nɛ̀ ɑ bo n duɔ́ mbɑ?
17 Kòò dɔ̀: M bo dɑ duɔ́ ndibɔbii. Kòo nitipòkù dɔ̀: Ɛɛ̃, ɑ́ né dɔú nhɑ kpɛrɛ
mɑrɛ̀, kɑɑ duɔnní dìì mɔ̀nnì dibɔbii ɑ́ dɛ̀ tùótɛ́.
18 Kòò dɔ̀: N yóó dɑ duɔ́ mbɑ? Kòò dɔ̀: A cɑnnimɛ̀ nɛ̀ ɑ ɔ̃ũ nɛ̀ ɑ pɑ̀ɑti.
Kòo dɛ̀ nhò duɔ́, kóò duɔ́nɛ̀, kòo púó,
19 kɛ́ítɛ́ kɛ́kò nkɛ́dátɛ́ kuyààkù kɛ́dɑ́ɑtí tikúpoyààtì.
20 Kɛ̀ Sudɑɑ tɔ̃nnɛ̀nní tɛbuɔtɛ̀ o nɛ́po Idɑɑ Adudɑmmu kou kòò bo cɔutóo o
nɛntì, bá wè í nhò yà,
21 kɛ́bekɛ dɛborɛ̀ kɔbɛ kɛ dɔ̀: Yé onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀, kɛ
ɔ̃ nkɑrì diɛ? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Onitipòkù mɔù í buotɛ́ diɛ ndiyiè mɑrì kɛ dɔuti dɔutinɛ̀
bɛnitidɑɑbɛ̀.
22 Kòo wɛ̃tɛ kɛ́nákɛ́ Sudɑɑ kɛ dɔ̀: N yí ò yà, kɛ̀ bɛɛ̀ dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ tu onitipòkù mɔù
ketɛ́ kɛ í dɛ̀ buotɛ́ diyiè mɑrì kɛ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀.
23 Kɛ̀ Sudɑɑ dɔ̀: Wèe kɔtɛnɛ̀ tinɛntì, ti bɑ́á yóu kɛ̀ bɛ̀ ti dɑɑ́, n dɑ duɔ́mmu
tɛbuɔtɛ̀ kɑɑ kɔ̀tɛ koò mɔ̀ńté.
24 Kɛ̀ dɛ mmɔkɛ bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ bɛ̀tɑ̃ɑti, kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Sudɑɑ kɛ dɔ̀: A cɔ̀kù dɔuti dɔutinɛ̀
bɛnitidɑɑbɛ̀ mbɛ kɛ pùó. Kòò dɔ̀: Dennɛnní we kóò cóu.
25 Kɛ̀ bɛɛ ò dɛ̀nnɛnní, kòo tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ o cɔ̀kù Sudɑɑ kɛ dɔ̀: N dɑ bɑ́ámmu,
bɑntɛ́ wèè te mɛcɑnnimɛ̀ miɛ nnɛ̀ kuhɔ̃ũ nɛ̀ ku mpɑ̀ɑti, weè mì pòńné.
26 Kɛ̀ Sudɑɑ bɑntɛ́ tinɛntì, kɛ́bɛ́i nkɛ́ dɔ̀: Ò tũnnɛmu ikuɔ́ kɛ m pɛ̃ɛ̃tɛ́, n do dò
nkóò duɔ́mmu n kóo dɑpɑà nSedɑɑ kòo yenkɛ, m mɛ̀ nyí wè nhò duɔ́.
Sudɑɑ tɛ̃́nkɛ í nhò duɔ́nɛ̀.
27 Kòò nyóó pɛitɛ́, kɛ́pɛitɛ́ itɑ́ɑtébí.
28 Kɛ̀ dɛketirɛɛ dennɛní dɛ bɑkù, wèè pɛinko kòo dɛ̀ ũńné mupɑ̀ɑkonwũ5̃ nkɛ
dɔ̀: Diɛ ndɛɛ̀ tu dɛketirɛ̀.
29 Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃tɛ kɛ́tɛ̃́nnɔ́ɔ dɛ bɑkù, kɛ̀ dɛtɛrɛɛ yènní.
Kɛ̀ Sudɑɑ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Pedɛsi (dɛ̀ɛ̀ tu Okpetíwè).
30 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bɛ̀ do ũńné dɛ̀ mupɑ̀ɑkonwũ5̃ nkɛ̀ dɛɛ yènní, kɛ̀ bɛɛ dɛ̀ yu
kɛ dɔ̀ Sedɑɑ.

39

Sosɛfu bomɛ̀ Esibiti Potifaa cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀

1 Kɛ̀ Isimayɛɛribɛɛ kɔtɛnɛ̀ Sosɛfu Esibiti, kóò fìténɛ̀ Potifaa, Esibiti ɛì kou. Potifaa do tu tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kóo kótì nwe kɛ bakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì Esibiti kóo kpààtì.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbonɛ̀ Sosɛfu, kòò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀, dɛ̀ɛ yie, kòò ḿbo o yiɛ̀ ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.
3 Kòo yiɛ̀ Potifaa yà ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bonèmɛ̀ kòò dɔ̀ɔri dɛ̀ dɛmɔu yíé,
4 kóò pénsìrì kóò duɔ́ mmutɔ̃mmú o cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kóò bànnɛ o kpɛrɛ dɛmɔu.
5 Nɛ̀ Sosɛfu kpéí nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀ Potifaa mɛsàà, kòò kpɛrɛ dɛmɔu nɛ̀ o paa nkɛ̀ dɛ̀ nyíé.
6 Kɛ̀ Potifaa túótɛ́ o kpɛrɛ dɛmɔu kɛ́ dɛ̀ bànnɛ Sosɛfu, ò tɛ́̃nkɛ í ndɔɔri mùmamù kɛ̀ dɛ̀ í tú ò bo dimɛ̀.

Potifaa pokù dɔ́mɛ̀ Sosɛfuu ò duɔ́nɛ̀

7 Sosɛfu do tú fɛdaduonfɛ nfɛ kɛ tú odasáátì, kɛ̀ Potifaa pokùu ò pénsìrì kóò nàkɛ́ diyiè marì kɛ dɔ̀: N duɔ́nɛ̀.
8 Kɛ̀ Sosɛfuu yetɛ, kénákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: N yiɛ̀ nni nyárímu, kɛ n nií mmutɔ̃mmú mumɔu tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
9 Ò í dɛu kɛ m pɛ̃ɛ̃tɛ́ tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ tiɛ mmiɛkɛ. Ò í n yetɛnɛ̀ dèmarɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í tú fɔ̃́, kɛ yɛ́ a túmɛ̀ o pokù. Dɛ̀ bo yĩ̃mɛ kɛ̀ n dɔɔ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ̀ miɛ nkéyeténɛ̀ Kuyie?
10 Kòo nnáánnɛ̀ Sosɛfu yɛwe yɛmɔu kɛ tú wèe ò duɔ́nɛ̀, kɛ̀ Sosɛfu yetírí.
11 Diyiè marì kɛ̀ Sosɛfuu ta tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, kɛ bo pĩ̃ mmutɔ̃mmú kɛ sɔ̃́ nhotɔ̃ntì mɔù í bo tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
12 Kɛ̀ Potifaa pokùu pĩ̃ nho yaàbòrì, kɛ dɔ̀: N duɔ́nɛ̀.
Kɛ̀ Sosɛfuu yóu o yaàbòrì kécoké kéyɛ̀.
13 Kòo nitipòkùu yà ò yóumɛ̀ o yaàbòrì, kɛ cokɛ́ kɛ yɛ̀,
14 kéyú bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Wénténɛ̀ n dɔù tɔní Ebedeebɛ botí kou wè kòò ti daú, ò kɔ̀tɛní kɛ bo n duɔ́nèmu, kɛ̀ m mɛ nkuɔ́nko,
15 kòò cokɛ́ kɛ yɛ̀ kɛ yóu o yaàbòrì.
16 Kòo nitipòkùu dɔú ndɛ kó diyaàbòrì kémbaà o dɔù bo konnímɛ̀.
17 Kòo konní kòò mɛ nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ebedeebɛ botí kó kudaakù a tɔní kù, kuù kɔ̀tɛní m borɛ̀ kɛ bo m pĩ̃ nkéduɔ́nɛ̀.
18 Kɛ̀ n kuɔ́nko kɛ̀ kù yóu ku yaàbòrì kɛ cokɛ́ kɛ yɛ̀.

Bɛ̀ kpetínnémɛ̀ Sosɛfu

19 Kòo dɔùu keè dɛ kó tináaǹtì, kɛ̀ dɛɛ ò yonkɛ mɛdiè.
20 Kòò duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ pĩ̃ nSosɛfu kékpetínné bɛ̀ kpetì dɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ kó tikpetíntì.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbonɛ̀ Sosɛfu kóò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà, kɛ̀ kuhããpɔ̀nkù kùù bɛ̀ bàà kɛ̀ kùu ò pénsìrì,
22 kéduɔ́ nkòo mbakɛ́ tikpetíntì timɔu dikpetíntou miɛkɛ. Dèmarɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ í ndɔ̀ɔ̀ kɛ̀ Sosɛfu í yɛ́.
23 Kuhããpɔ̀nkù kùù baa tikpetíntì kɛ̀ kùu ò yóu kòò ndɔɔri ò dɔ́mɛ̀, kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo bonèmɛ̀ Sosɛfu kòo tɔ̃mmú kérí.

40

Tikpetíntì tìdɛ́tì yàmɛ̀ tidɔuǹtì

1 Wèè bakɛ́ Esibiti kóo kpààtì naàkɔ̀tìbɛ̀ nɛ̀ wèè bakɛ́ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri pɛ́ɛ̃̀bɛ̀, kɛ̀ bɛɛ caàrɛ̀ okpààtì.
2 Kòo kpààtì miɛkɛɛ pɛikɛ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ bɛmbɛ bɛdɛ́,
3 kòo bɛ̀ kpetínné, wèè ni bɛ̀ɛ̀ bàa tikpetíntì o kó dikpetíntou, Sosɛfu kpetí dɛ̀.

4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa tikpetíntì bɛ kóo kótìi bɛ̀ duɔ́ nSosɛfu, kɛ̀ bɛ̀ ḿbo dikpetíntou yɛmɔ̀rɛ̀ maɣɛ̀ miɛkɛ.

5 Kɛyɛ̀nkɛ̀ makɛ̀, kɛ̀ wèè bakɛ́ okpàátì naàkɔ̀tìbɛ̀ nɛ̀ wèè bakɛ́ pɛ́ɛ̀ dɔɔ̀rìbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ yà tidɔuǹtì, bá wɛ̀ kòo kpɛti ncɑ́ɑ́ ntì dòmmɛ̀.

6 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ Sosɛfuu bɛ̀ yà kɛ sɔ́ mbɛ ìikɛ̀ sɔ̀ù.

7 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di ìikɛ̀ sɔ̀ù yíe mmiɛ mbotí?

8 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti yà tidɔuǹtì nti, òmɔù mɛ nyí bo diɛ nwèè bo ti nákɛ́ tì tu mù. Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: Kuyie mbo na kɛ́ di nákɛ́ tì tu mù. Di né tì nni nnákɛ́.

9 Wèè bakɛ́ bɛnaakɔ̀tìbɛ̀ kòò dɔ̀: N duɔ́ kɛ yà fínyĩ́ kó mutie mmu kɛ̀ mù cómmú n yìikɛ̀.

10 Kɛ mɔkɛ ibakɛ ìtɑ̃ɑ̃ti, kɛ pòrí, kɛ pɛitɛ́ yɛbɛ kɛ̀ yɛ̀ bi.

11 Kɛ̀ ǹ tɔ okpàátì bòòfɛ̀ kɛ tɔ̃ũ yɛbɛ kɛ niu fɛ miɛkɛ koò duɔ̀.

12 Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: Ntɛ a kó tidɔuǹtì tu mù: Ibakɛ itɑ̃ɑ̃ti tú yɛwe yètɑ̃ɑ̃ti ndi.

13 Yɛwe yètɑ̃ɑ̃ti kó difɔ̃nkúò okpàátì bo da kpetɛ́ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ da cónné a fɔ̃̀tìrì, kàa nhò duɔ mmɛnaà nha sòò dɔɔ̀rimɛ̀.

14 A né nyɛ́ n kpɛ́í nha bo di dìì mànnì diwɛ̀ì, n da báámmu á n dɔɔ mɛsàà nkɛ́nákɛ́ okpàátì n kpɛ́í, kɛ́ n dennɛ dikpetíntou.

15 Bɛ̀ ǹ dɛ̀ìtɛní nɛ̀ muwɛ̃rímú mmu Ebedeebɛ tenkɛ̀ kɛ n tɔní diɛ. Bá bɛ̀ mɛ nni nkpetímɛ̀ n yí càárɛ̀ mùmamù.

16 Wèè bakɛ́ pɛ́ɛ̀ dɔɔ̀rìbɛ̀ kòo yà Sosɛfu nàkɛ́mɛ̀ otɔù kó tidɔuǹtì kɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ dɔ̀: N duónɛ̀ tidɔuǹtì kɛ tɔ titòtòòtì tìtɑ̃ɑ̃ti ndi, kɛ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ ɑ̃ dɛ miɛkɛ.

17 Kutòtòkù kùù sɔkɛ́ dɛĩ̀nkɛ̀ kɛ̀ kù pìɛ́kɛ́ pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛbotí bɛbotí okpàátì nɔnnɛ̀ bɛ̀, kɛ̀ tinɔ̀tì kɔ̀rìní kɛ bɛ̀ sɛ̃ĩ n yuu ĩ̀nkɛ̀.

18 Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: Ntɛ a kó tidɔuǹtì tu mù: Titòtòòtì tìtɑ̃ɑ̃ti tú yɛwe yètɑ̃ɑ̃ti ndi.

19 Yɛwe yètɑ̃ɑ̃ti kó difɔ̃nkúò okpàátì bo da féútɛ́, kɛ́ da saa mmutie kɛ̀ tinɔ̀tì da cɔ.

20 Diyiè tɑ̃ɑ́nnì yiè kòo kpàátìi ɑ̃nné o pɛitéyiè kó dibanni kéyú o kó bɛtũmbɛ̀, kɛ́kpetɛ́ wèè bakɛ́ bɛnaakɔ̀tìbɛ̀ nɛ̀ wèè bakɛ́ pɛ́ɛ̀ dɔɔ̀rìbɛ̀,

21 kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́cónné wèè bakɛ́ bɛnaakɔ̀tìbɛ̀ o fɔ̃̀tìrì, kòo nhò duɔ̀ mmɛnaà,

22 kɛ́féútɛ́ wèè bakɛ́ pɛ́ɛ̀ dɔɔ̀rìbɛ̀ kɛ́saa mmutie, kɛ̀ dɛɛ dɔ̀ɔ̀ Sosɛfu nàkɛ́mɛ̀ dɛ kó tidɔuǹtì.

23 Wèè bakɛ́ bɛnaakɔ̀tìbɛ̀ kòo yɛ̀ nSosɛfu kpɛ́í.

41

Okpàátì yàmɛ̀ tidɔuǹtì

1 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nyɛ̀dɛ́ɛ̀, kòo kpàátìi duɔ́ kɛ́yà tidɔuǹtì kɛ bo kukó ndiɛkù Niidi takɛ́,

2 kɛ yà inààkɛ ìyiekɛ̀ kɛ̀ ì wenni kɛ ɑ̃ mɛkùɔ̀, kɛ yènní kukó nkɛ diiti timútì.

3 Kɛ̀ itɛì ìyiekɛ̀ ìì í wenni fɛnɔ̀nfɛ̀ kɛ kũɔ̃ mmɛdiɛ̀ nkɛ̀ ìi yènní késsɔ̃́ntóo itɛì kukó mbɛ̀nnì.

4 Kɛ̀ ìì í wenni kɛ kũɔ̃ nkɛ̀ ìi cáákɛ́ ìì wenni kɛ ɑ̃ mɛkùɔ̀. Kòo entɛ.

5 Kòo kpàátìi wɛ̃tɛ kéduɔ́ kéyà kuyòùkù kùmáà kɛ̀ kù òtɛ tiyòùtì tìyiekɛ̀.

6 Kɛ̀ kuyòùkù tɛkù òtɛ tiyòùtì tìyiekɛ̀ tìì pɔɔ̀, kɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó kuyaakù tì potɛ́ kɛ̀ tì mɔ̀tɛ́.

7 Kɛ̀ tìi maánko titɛtì tìyiekɛ̀ tìì wenni kɛ ɑ̃ mɛbii. Kòo entɛní kɛ́ nsɔ́ ntidɔuǹtì nti.

8 Kɛ̀ dɛɛ ò di, kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kòo yú Esibiti ɛì kó bɛnitinɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ mɛciì nyɛmbɛ̀, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ o dɔuǹtì. Òmɔù mɛ nyí nna kóò nàkɛ́ dɛ kó tidɔuǹtì tu mù.

9 Kɛ̀ bɛnaakɔ̀tìbɛ̀ kóo kótìi béi nkɛ dɔ̀: Okpàátì n dèntɛní ti do da càárɛ̀mɛ̀,

10 kàa miɛkɛɛ ti pɛikɛ mí nnɛ̀ pɛ́ɛ̀ dɔɔ̀rìbɛ̀ kóo kótì, kàa ti kpetínnɛ́ wèè bakɛ́ tikpetíntì o kó dikpetíntou.
11 Kɛ̀ tí yà tidɔuǹtì kɛyènkɛ̀ kɛ̀máà bá wè kòo kpɛti ncɑ́ɑ́ ntì bɛnkú mù.
12 Kɛ sɔ́ nhodapàà mmɔù dɛ̀ bo, kɛ tú Ebedeebɛ botí kou, wèè bakɛ́ bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ o kó kudaakù. Kɛ̀ tí ò nàkɛ́ dɛ kó tidɔuǹtì, kòo nákɛ́ bá tì tì tu mù.
13 Kɛ̀ dèɛ dɔɔ̀ kɛ́ndò nhò ti nàkɛ́mɛ̀ kɛ̀ bèɛ wɛ̃tɛ kɛ́ n cónnɛ́ n fɔ̃tìrì, kɛ́kuɔ otɔù.

Sosɛfu nàkɛ́mɛ̀ okpàatì dɔuǹtì tu mù

14 Mɛm̀mɛ, kɛ̀ Esibiti kóo kpààtìi duɔ́ nkɛ̀ bèɛ kɔtɛ mɛcɑ̃ɑ̃ nkɛ́dennɛní Sosɛfu dikpetíntou, kóò kuó, kóò cèètɛ tiyààtì, kóò kɔ̀tɛnɛ̀ okpààtì borɛ̀.
15 Kòo kpààtì dɔ̀: N yà tidɔuǹtì matì nti, òmɔù mɛ nyí na kɛ n nàkɛ́ tì tu mù. Kɛ̀ n kèè kɛ̀ bɛ̀ tu, kɛ̀ bɛ̀ da nàkɛ́ tidɔuǹtì a ɔ̃ɔ̃ nákɛ́mu tì tu mù.
16 Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: Míì í yóó da nákɛ́, Kuyie nkuù yóó da nákɛ́ a dɔuǹtì tu mù.
17 Kòo kpààtì dɔ̀: N yà tidɔuǹtì nti kɛ bo kukó ndiɛkù Niidi takɛ́,
18 kɛ yà inààkɛ ìyiekɛ̀ kɛ̀ ì wenni kɛ ɑ̃ tikɔ̃ntì kɛ̀ ì yènní kɛ diiti timútì.
19 Kɛ̀ itɛì ìyiekɛ̀ ìì í wenni fɛnɔ̀nfɛ̀ kɛ kũɔ̃nnì kɛ̀ ì yènní, m mu nyí yà dɛ kó inààkɛ botí Esibiti miɛkɛ.
20 Kɛ̀ ìì í wenni fɛnɔ̀nfɛ̀ kɛ kũɔ̃ nkɛ̀ ì càákɛ́ iketiyì ìì wenni kɛ ɑ̃ mɛkùɔ.
21 Kɛ baa ndò nyì do dòmmɛ̀ kɛ kũɔ̃nnì, mɛm̀mɛ kɛ̀ ǹh entɛní.
22 Kɛ̀ n wɛ̃tɛ kéyà tidɔuǹtì tɛtì kɛ̀ kuyòùkù kùmáà òtɛ tiyòùtì tìyiekɛ̀, kɛ̀ tì ɑ̃ mɛbii nkɛ wenni.
23 Kɛ̀ kutɛkùu yènní kéotɛ tiyòùtì tìyiekɛ̀ tìì pɔɔ̀ kɛ̀ diyiè yìèní kèɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kó kuyaakù tì potɛ́ kɛ̀ tì màtɛ́.
24 Tìì mɛ mpɔɔ̀ kɛ̀ tìi maanko titɛtì tìyiekɛ̀ tìì wenni kɛ ɑ̃ mɛbii. Kɛ̀ n tì nàkɛ́ bɛnitinɔ̀mbɛ̀, òmɔù mɛ nyí na kɛ n nàkɛ́ tì tu mù.
25 Kɛ̀ Sosɛfuu nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Dɛ kó tidɔuǹtì wɛ̃ ntì tu mù mmu. Kuyie nkuù da bɛnkɛ kù yóó dɔɔ̀mɛ̀.
26 Inààkɛ ìyiekɛ̀ ìì wenni nɛ̀ tiyòùtì tìyiekɛ̀ tìì wenni dɛ̀ tu yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ ndi, tidɔuǹtì tìmáà ndi.
27 Kɛ̀ inààkɛ ìyiekɛ̀ ìì í wenni fɛnɔ̀nfɛ̀ kɛ kũɔ̃nnì, nɛ̀ tiyòùtì tìyiekɛ̀ tìì pɔɔ̀, kɛ̀ diyiè yìèní kèɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kó kuyaakù ti potɛ́ kɛ̀ tì màtɛ́, dɛ̀ tu yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ nyɛ, dikɔ̀nnì kpɛyɛ.
28 M mɛ nda nàkɛ́ tì, Kuyie nkuù da bɛnkɛ kù yóó dɔɔ̀ tì.
29 Yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ yó ntú tidiitì kpɛyɛ nyɛ Esibiti kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu.
30 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀, dikɔ̀nnì kpɛyɛɛ tũnnɛní kéfɛ́ũ mbɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ bèɛ yɛ̃ nyɛ̀è do mɔkɛ tidiitì yɛ kpéí.
31 Dɛ kó dikɔ̀nnì bo ndɛu mɛdiè, bɛ̀ tɛ́nkɛ bá nyɛ́ kɛ dò ntidiitì do bo.
32 A yà dɛ kó tidɔuǹtì kucɛ mèdémɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo bɛnkɛ kɛ dò nKuyie nkuù dɔ́ kɛ́ dɛ̀ dɔɔ̀, kù mɛ nyí yóó ɔɔtɛ kù bo dɛ̀ dɔɔ̀mɛ̀.
33 Okpààtì bàmbà mmiɛ nhá yà onìtì wèè cii, kóò nií nhEsibiti tenkɛ̀,
34 kéwaá mbɛnìtìbɛ̀ dɛ kó yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ tidiitì kpɛyɛ miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ níí kɔ̃ũ tidiitì kɛ̀ tiyɔtì bo tìnùmmù bèɛ dɛitɛ kùmáà kécɑ̃nnɛ́.
35 Duɔ́ nkɛ̀ bèɛ waá ntidiitì tibotí tibotí dɛ kó yɛbie nsààyè miɛkɛ kɛ́ɑ̃nnɛ́ yɛbuɔ, kàa ndakɛ dɛ kpɛ́í nkɛ̀ bɛ̀ ntì bàa.
36 Kɛ̀ dɛ kó tidiitì ḿbo, kɛ̀ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ dikɔ̀nnì kpɛyɛ tùɔkɛní dì báá kuɔ bɛnìtìbɛ̀.

Sosɛfu naámmɛ̀ okpààtì kóo tũntì Esibiti

37 Dɛ mɔnnì okpààtì nɛ̀ o tũmbɛ̀ kɛ̀ bèɛ pɛ́nsìrì dɛ kó tináaǹtì.
38 Kòo kpààtì dɔ̀: Ti báá pétɛ́ onìtì mɔù wèè dɔ̀nnɛ̀ yie, kɛ̀ Kuyie nYaá nhò pìɛ́kɛ́.

39 Mɛm̀mɛ ò nàkémè Sosɛfu kɛ dɔ̀: Kuyie mmè ndɑ bɛnkɛmè dɛmɔu, òmɔù í bo wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmè kɛ ciì kɛ dɑ dɔ̀nnè.
40 Fɔ̃̋ɔ̃ yó mbɑké nh ɛì dimɔu, kè bɛnìtìbè bɛmɔu nyíé nhɑ kpɛti, n kpààtì yètìrì diì máà yó nte kè nni ndɑ dɛunè.
41 N dɑ duɔ́mmu muwɛ̃rímú, kàa bo mbɑké Esibiti omɔu.
42 Kòo kpààtìi ũté mukpààtìmámáá nho nɔ̀ùtè kéũnné Sosɛfu, kóò dàtínné tiyɑàkpetì, kóò dùú mmɛsɔɔfĩmmɛ,
43 kóò dèe ntɛkpàrìsãntè kè tè ntũ nho kpɛtɛ, kè bɛnìtìbè pĩɛ̃kù kɛ tú: Ǹninkunè. Mɛm̀mɛ okpààtì duɔ́mmè Sosɛfu muwɛ̃rímú kòo bɑɑté dihɛì.
44 Kòo kpààtìi náké Sosɛfu kɛ dɔ̀: Míì tu Esibiti kóo kpààtì, òmɔù báá dɔɔ̀ tìmɑtì Esibiti miɛkɛ kàa í duɔ́ ndinùù.
45-46 Kòo kpààtìi yú Sosɛfu Esibiti kó diyètìrì kɛ dɔ̀ Sɑfidɑti-Pɛnnɛɑ, kóò puó Asenɑti dihɛì kóo kótì Potifedɑɑ, Onni ɛì kó ikuɔ́ nìùtì kóo sɑpàà.
Sosɛfu do yóó tũnnɛ okpààtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti ndi, kéítɛ́ kéce nhEsibiti kó dihɛì dimɔu.
47 Yɛbie nyèyiekè tidiitì kpɛyɛ miɛkɛ kè tidiitìi piɛ́ mɛdiè.
48 Kè Sosɛfuu cuɔ́ tidiitì dɛpɑɑ nkécũɔ̃ yɛbuɔ yɛhɛkè diɛyè miɛkɛ.
49 Kè Sosɛfuu koú kékoú tidiitì kè dè nsũ kéndò ndàméèrì nùù kó mubirímú kè bèɛ yĩɛ̃kɛ bè bo nkɑàmmè.
50 Kè dikònnì kó yɛbie nní nkpɑɑní kè Sosɛfu pokù Asenɑti, Potifedɑ birɛɛ ò pɛité initidɑbí ìdéì.
51 Kè Sosɛfuu yú dɛketirè kɛ dɔ̀: Mɑnɑnsee kɛ yɛ́ Kuyie nhò teemmè kòò yɛ̀ mmɛfɛ́ũtímè nè ò yàtɛnèmè o kɔbɛ,
52 kéyú dɛdérè kɛ dɔ̀ Efɑdɑimmu kɛ yɛ́ Kuyie nhò teemmè kòò piɛ́ ibí ò di dìi ɛì mɛsémmè.
53 Kè yɛbie nyèyiekè tidiitì kpɛyɛɛ pɛ̃ɛ̃té.
54 Kè yɛbie nyèyiekè dikònnì kpɛyɛɛ tuɔkení kéndònnè Sosɛfu tì nàkémè. Kè tidiitì bɑɑ mbo Esibiti miɛkɛ.
55 Kè dikònnìi pĩ nhEsibiti ɛì kɔbɛ bɛmɔu kè bèɛ kɔtɛ kéyà okpààtì, kòò dɔ̀: Kɔtɛnè kéyà Sosɛfu, kòò di nàké tì, di ti ndɔɔ̀.
56 Kè dikònnìi tɑ dihɛì kè Sosɛfuu dennɛní tidiitì, kénfiitinè Esibiti kɔbɛ, kè dikònnì dɔ̀kɛ déúkú.
57 Kè yɛhɛkè yɛmɔu kɔbɛ ńkɔrìní Esibiti Sosɛfu borè kɛ do ntidiitì, kɛ yɛ́ dikònnì do tɑmè titentì timɔu ndi.

42

Sɑkɔbu tɔ̃mmè o bí Esibiti kè ì bo dontɛ́ tidiitì

1 Mɛm̀mɛ kè Sɑkɔbuu keè tidiitì bomè Esibiti kénɑ́ké o bí kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè di kɑri kɛ wúó nditɔbè?
2 N yo kè bè tu tidiitì bo Esibiti. Kɔtɛnè kédontɛ́ní, kè tí nyo nkénfòù, kɛ bɑ́á kú.
3 Kè Sosɛfu kó bɛkótíbè tɛpíítèɛ kɔtɛ Esibiti kɛ bo dontɛ́ní tidiitì.
4 Sɑkɔbu mɛ nyí nyie nkè Bɛnsɑmɛɛ, Sosɛfu nɑntè nnɛí. Ò do yĩɛ̃kù mɛyɛi mmɑmè yàà bo ò tùɔkɛnímè mmɛ.
5 Kè Sɑkɔbu bíi ítɛ́, kénɛinè bèè múnkɛ kɔrì mudidommu Esibiti, kɛ yɛ́ dikònnì do bomè Kɑnnɑhãã.

Sosɛfu màánèmè o kó bɛkótíbè

6 Sosɛfu weè do bɑké dihɛì, kè weè fiitinè bɛpɔ̀ɔbè tidiitì, kòo kó bɛkótíbèɛ tuɔkoo kénínkóo o ìikè.
7 Kè Sosɛfuu yà o kó bɛkótíbè ké bè bɑnté, kédɔɔ̀ kéndò nwè í bè bɑnté, ké bè béinnè mɛkperímè kɛ dɔ̀: Di yènní dɛ? Kè bè dɔ̀: Ti yènní Kɑnnɑhãã nwe, kɛ dɔ́ kédontɛ́ tidiitì.

8 Sosɛfu yie do bè bantɛ́mu, bɛmbɛ mɛ nyí nhò bantɛ́.
9 Kè Sosɛfuu dentɛní ò do yà tìì dɔunùtì, kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di tú bɛnitiyɛibɛ mbɛ, kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo yà dihɛì cĩĩnnì kùù píkù.
10 Kè bè dɔ̀: Áà, ti yiè, ti kɔ̀tɛní kɛ bo dontɛ́ tidiitì nti.
11 Ti tú onìtì omáà kó ibí nyi, kɛ tú bɛnitisààbè, ti í tú bɛnitiyɛibɛ.
12 Kè Sosɛfu dɔ̀: Bìtì! Di kɔtɛní kɛ bo yà dihɛì cĩĩnnì kùù píkù nku.
13 Kè bè dɔ̀: Mɛè dɔkɛ. Ti do bo bɛnìtìbè tɛpíítɛ̀ nè bèdébè ndi, ti cicɛ ti pɛitémè Kannahãã. Kòo sámpóù kpaá tɛcĩ̀ètè ti cicɛ borè, kòo tɔù feti.
14 Kè Sosɛfu dɔ̀: M baa di náámmu kɛ tú di tú bɛnitiyɛibɛ mbɛ.
15 Di nantè sámpótè bo tuɔkɛní dìì mànnì m bo dɛ m bantɛ́ di náámmè timómmɔnti. Míì béi nnè okpàátì kó diyètìrì.
16 Di yó nkpetímu diɛ nkòo mɔù máà kò nkéyúní di nantè. Mɛmmɛ ti bo bantémè di náámmè timɔ́mmɔnti kɛ mɛè dɔkɛ m béimmu nè okpàátì kó diyètìrì kɛ tú di kɔ̀tɛní kɛ bo paatɛ́ dihɛì ndi.
17 Mɛmmɛ kòo bè kpetínné yɛwe yètããti.
18 Diyiè tãã́nnì yiè kè Sosɛfu dɔ̀: Dɔɔnè n yóó di nákɛ́ tì kɛnfòù kɛ yɛ́ n démè Kuyie nku.
19 Kè di mènkɛ tú bɛnitisààbè mbɛ di kóò mɔù nkpaá kpetí, kè bɛsɔmbɛɛ tɔ tidiitì kɛ́kò nkéduó ndi cɛ̃ĩ kɔbɛ kè bèɛ di.
20 Kè dí tɔní di nantè, kè m bantɛ́ di náámmè timɔ́mmɔnti, kɛ dí cootɛ́.
Kè bèɛ yie nhò yĩ mù,
21 kɛnnáá mbɛmáà kɛ tú: Ti dɔ̀ɔ mèè yɛi nti nantè mɛè te kè bè ti kpetí, ò do kuɔmmu kɛ ti békú mɛcĩ́ɛ́mmè kè tí yetɛ, dɛè ti tùɔkɛní di mmɔnnì.
22 Kè Dubɛnni dɔ̀: N do di nàkɛ́mu kè ǹ dɔ̀, ti báá dɔɔ mɛyɛi ndɛbirɛ, kè dí yetɛ. Mɛè yɛi nkó tiyeti tii tùɔkɛní.
23 Bè do í yɛ́ kɛ do nSosɛfu yo bè tu mù. Kɛ yɛ́ ò do ɔ̃ mbè nàánnèmè kè bè tùònkomu.
24 Kè Sosɛfuu kɛntɛ́ kékuó, kéwɛ̃tɛní képĩ nSimmɛɔ̃ɔ̃ bɛ ìikè kékpetínné.

Sakɔbu bí kònnèmè tidiitì Kannahãã

25 Kè Sosɛfu dɔ̀: Bèɛ píɛ ntidiitì bɛ yɔ̀tì, kéwɛ̃tɛ kɛ́ bè tɛ̃ńné bɛ díítí bɛ yɔ̀tì miɛkɛ, kɛ́ bè duó mmudii kucɛ kpéí. Kè bèɛ mè ndɔ̀ɔ.
26 Kè bèɛ boú bɛ diitì sãmmarímúbè ĩnkè kékétɛ́.
27 Bè yóó yié ndè kucɛ kòò mɔù bɛ miɛkɛ boutɛ́ kuyɔ̀rìkù kɛ bo duó nsãmmarímú mudii kéyà idíítí kuyɔ̀rìkù nùù,
28 kénákɛ́ o tebìí kɛ dɔ̀: Bè ǹ tɛ̃ńné idíítí! Ntɛ i kuyɔ̀rìkù miɛkɛ.
Kè kufɔ̃waá mbè pĩ nkè bɛ kɔ̃ntì nhau. Kè bè dɔ̀: Kuyie nti dɔ̀ɔ ba!
29 Kè bèɛ tuɔkɛ bɛ cicɛ Sakɔbu borè Kannahãã, kóò nàkɛ́ dèè kó dimàà dɔ̀ɔ.
30 Kɛ dɔ̀: Onìtì wèè bakɛ́ dɛ kó dihɛì, wè ti kpannèmu kɛ yɛ̃ nti tú bɛnitiyɛibɛ, kɛ dó képaatɛ́ dihɛì kɛ́ dì pɔntɛ.
31 Kè ti yĩ: Ti í kɔ̀tɛní kɛ bo paatɛ́ dihɛì, ti tú bɛnitisààbè mbɛ.
32 Ti do bo bɛnìtìbè tɛpíítɛ̀ nè bèdébè ndi ti cicɛ ti pɛitémè, kòo sámpóù kpaaní tɛcĩ̀ètè ti cicɛ borè Kannahãã, kòo tɔù feti.
33 Kòò dɔ̀: Di bo yĩmɛ kè m bantɛ́ di túmè bɛnitisààbè. Yóunè di kóò mɔù kòo nkpaá m borè, kè dí waá ntidiitì kɛ́kò nkéduó ndi cɛ̃ĩ kɔbɛ kétɔní di nantè.
34 Dɛ mànnì ndi, m bo bantémè kɛ dò ndi í tú bɛnitiyɛibɛ kɛ tú bɛnitisààbè, kɛ di tɛ̃nné di tebitɛ kè di ce ndihɛì dimɔu di dó mèè botí.
35 Mɛmmɛ kè bèɛ yóótɛ́ tidiitì, bá wè kòo yà o díítí o yɔ̀rìkù miɛkɛ, kè kufɔ̃waá mbè pĩ mbɛmbɛ nè bɛ cicɛ Sakɔbu.
36 Kè Sakɔbu dɔ̀: Di yóó deè m bí nyi. Sosɛfu í kpaá, kè bè pĩ nSimmɛɔ̃ɔ̃ kè di wɛ̀tɛ kɛ dó kétúótɛ́ Bɛnsamɛɛ. Dɛ kó mɛyɛi mmɛmɔu duò míì yuu ĩnkè.

37 Kè Dubɛnni dɔ̀: Kè n yí wɛ̀tɛnèní Bɛnsaмɛɛ, a kuɔ m bí idé. N duɔ́ nwe kè n
yóó ò wɛ̀tɛnènímu.
38 Kè Sakɔbu dɔ̀: M birɛ báá di nɛinè. Kè mɛyɛi mmamè dè tùɔ̀kení kucɛ dí dɔɔ̀
ba? Di bá ntannɛ́ kudɔnkù mí nhodakótì nè tiyùpéítì.

43

Bè kɔ̀tɛnèmè Bɛnsaмɛɛ Esibiti

1 Kè dikɔ̀nnì baa nsɔkɛ́ kɛ dɛ́úkú Kannahãã.
2 Sakɔbu nè o bí kè bèɛ deè tidiitì bè sòò dontɛ́ní tì Esibiti, kè Sakɔbu dɔ̀:
Wɛ̃tɛnè kɛ́dontɛ́ní tidiitì.
3 Kè Sudaa dɔ̀: Dɛ kóo nìtì ti nàkɛ́mu weti weti kɛ tú kè ti í nɛinko ti nantè ò
báá ti cɔuté.
4 Kàa yie nkè ti nantè bo ti nɛinè tí kɔtɛ kɛ́ da dontɛ́ní tidiitì.
5 Kàa mɛ nyí wè nti duɔ́ nti báá kɔtɛ, kɛ yɛ́ wè ti nàkɛ́mè kɛ tú kè ti í tɔo ti nantè
ò í yóó ti cɔuté.
6 Kè Sakɔbu dɔ̀: Ba nte kè di nàkɛ́ dɛ kóo nìtì kɛ yɛ̃ ndi nantè bo? Di cààrèmu.
7 Kè bè dɔ̀: Weè ti bìékɛ́ tináaǹtì péu ti cĩ̀ɛ̃̀tè kpɛti kɛ tú: Di cicɛ kpaá boà? Di
yɔ̃fũɔ̃̀ kou mɔù boà? Kè ti tɛ̀ńné ò ti bekɛ tì. Ti do yɛ́mu kɛ dò nhò bo yĩ tí tɔní ti
nantàà?
8 Kè Sudaa náké bɛ cicɛ kɛ dɔ̀: N duɔ́ ndɛbirɛ, kè tí kɔtɛ, kɛ báá kúnè dikɔ̀nnì, fɔ̃́
nnè tínti nè ti bí.
9 Mí m bo ndakɛ dɛ kpéí nkè n yí dè wɛ̀tɛnèní kɛ da duɔ́, nni ntú ocaàrìwè a
ìikè sɔ̃́ã̀.
10 Kè ti do í ɔɔtí nè miɛ nti do kɔ̀tɛmu kɛ yĩ kucɛ mèdémè.
11 Kè bɛ cicɛ dɔ̀: Kè dè dò mmɛmmɛ waánnè mɛkɔpempemmè nè mɛcekùɔ
nnè tihúúntì nè mutie nè yɛtebɛ bè càá nyè, kɛ bií pã dɛ kóo nìtì.
12 Dí waá nyidíítí tɛì kɛ yíénè di yà ì di yɔ̀tì miɛkɛ kéntɔ, kè dè yèmmè bè
yetému.
13 Túótɛ́nè di nantè kéwɛ̃tɛ dɛ kóo nìtì borè.
14 Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè nyóó di teennèmu kè dɛ kóo nìtì dí kuɔ́
mmɛsémmè, ké di duɔ́ ndi tebitɛ tèè kpaaní nè Bɛnsaмɛɛ kè dí konní. Kè m mɛ
ndò nké paà m bí nyi, n yì pàà.

Sosɛfu cɔutémè o kó bɛkótíbè

15 Mɛm̀mɛ kè bèɛ túóté yɛpãrè nè idíítí kucɛ mèdémè, nè Bɛnsaмɛɛ kékété
kékɔtɛ Esibiti Sosɛfu borè.
16 Kòo yà bè nɛínèmè Bɛnsaмɛɛ kénáké o tɔ̃mbè kóo kótì kɛ dɔ̀: Kpɛ̃nné bɛ
nnìtìbè n cĩ̀ɛ̃̀tè kékuɔ fɛ̀ɔ̃̀fè kébénné, bè yóó di n cĩ̀ɛ̃̀tè ntɛ kuyie mɔ̀nnì.
17 Kè dɛ kóo nìtìi bè tɔ kɛ bo kpɛ̃nné Sosɛfu cĩ̀ɛ̃̀tè.
18 Kè bè ntati Sosɛfu cĩ̀ɛ̃̀tè, kè bè nàá mbɛmáà kɛ tú: Bè sòò wɛ̀tɛ kécũɔ̃́ ìì díítí
tiyɔtì miɛkɛ ii te kè bè ti tatinè diɛ, kɛ bo ti fɛ́ũ nkéfekɛ ti sãmmarímúbè, ké ti dɔɔ̀
tidaatì.
19 Bè tati dìì mɔ̀nnì tɛcĩ̀ɛ̃̀tè kè bèɛ náké Sosɛfu tɔ̃mbè kóo kótì kɛ dɔ̀:
20 Ti yiè nti sòò kɔ̀tɛnímu diɛ nkédonté tidiitì,
21 kénkũnti ké nyóó yié nkucɛ, kébouté ti yɔtì, bá wè kòo yà o díítí, kè ti ì tɔní
imɔu.
22 Ti í yɛ́ wèè sòò ì ãnné ti yɔtì miɛkɛ. Ti tɔnímu itɛì kɛ bo wɛ̃tɛ kédonté tidiitì.
23 Kòò dɔ̀: Diwèì ndi bo, di bá nyĩ̀ɛ̃̀kù. Kuyie ndi cicɛ tũ nkù kuù ãnné idíítí
di yɔtì miɛkɛ. N sòò cɔutému di yietí ì.
Dɛ mɔ̀nnì kè Sosɛfu tɔ̃mbè kóo kótìi kpeténí Simmɛɔ̃ɔ̃,
24 kéduɔ́ nkè bèɛ ta Sosɛfu cĩ̀ɛ̃̀tè kudieku, kè bèɛ bè duɔ́ mmɛniɛ nkè bèɛ ɔ́ú bɛ
naàcèi, kè bèɛ duɔ́ mmudiì sãmmarímúbè.

25 Kè bè ntũnni bɛ pãrè kɛ kémmú Sosɛfu bo konnímè kuyie mmɔ̀nnì, kɛ yḗ bè bè nàkémè kɛ tú bè yóó we nwɛ̃nnénè kédi.
26 Sosɛfu tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì tɛcĩ̀tè, kè bèɛ ò duó nyɛpãrè, kédo, kénínkú o ìikè.
27 Kè Sosɛfuu bè dɔunnè diwèì kɛ dɔ̀: Di kɔ̃̀ntì naataà? Di cicɛ odakótì di sòò nàá nwèè kpéí, ò kpaá fòù kòo kɔ̃̀ntì naataà?
28 Kè bè dɔ̀: A kóo tɔ̃ntì ti cicɛ fòùmu kòo kɔ̃̀ntì naati.
Kè bèɛ wɛ̃tɛ kédo kénínkú o ìikè.
29 Kè Sosɛfuu wénté kéyà Bɛnsamɛɛ o nantè nè wè bè wɛ̃ mbɛ yɔ̃ kɛ dɔ̀: Di sòò nàá ndi nantè tiɛ nkpéí nkaà? Kóò béinnè kɛ dɔ̀: Kuyie nda dɔɔ̀ mɛsàà m birɛ.
30 Kòo kɔ̃̀ntì dɔ̀ yúrùrùù, kòo ta kudieku mɛcãã nkékuó,
31 kédeè kéyuuté o ìikè, kéyènní kémmi nkɛ bè kàrinè, kɛ dɔ̀: Ãnnénè mudiì.
32 Kè bèɛ ãnné Sosɛfu kécā́nné, kéãnné o tebìí kécā́nné, kéãnné Esibiti kɔbɛ kécā́nné. Esibiti kó ikuó do í yié mbè bo wɛ̃nnénèmè Ebedeebɛ kédi.
33 Kè bèɛ bè kànnɛ bè dò ndòmmè, kéketé Mpo kédentɛ tɛyããtè, kè bè nkari koò wetí kɛ wéí bɛtɔbè kè dè bè di.
34 Kè Sosɛfuu bè duó mmudiì, kè Bɛnsamɛɛ kɔ̃mu nsũ kucɛ mènùmmù képɛ̃̄té bɛtɔbè kɔ̃mu, kè bèɛ yà̰ mɛnaà nkè bè yèmmèɛ cátɛ́.

44

Sosɛfu yàákémè o kó bɛkótíbè

1 Dɛ mɔ̀nnì kè Sosɛfuu náké o tɔ̃mbè kóo kótì kɛ dɔ̀: Píɛ mbɛ yɔ̀tì tidiitì bè yóó na kéto mèè botí, kéãnné bá wè o kó idíítí o yɔ̀rìkù nùù,
2 kétúótɛ́ n sɔɔbòòfè kéãnné tɛyããtè kó kuyɔ̀rìkù, kénóó nho díítí kuyɔ̀rìkù nùù.
Kòo tɔ̃ntìi mɛ ndɔ̀ɔ̀.
3 Kè dèɛ wentɛ́ dikũnweńnì sèì kè bèɛ duó nkè bèɛ kétɛ́ nè bɛ sãmmarímúbè. Kè bè nkũnti,
4 kɛ mu nyí ndétɛ́nè dihɛì kè Sosɛfuu náké o kóo tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Tũnnɛ bɛ. Kàa bè nìntɛ a dɔ̀: Dè yĩmɛ kè bè di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkè di dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi?
5 Dè dòmmɛ kè di tùótɛ́ n yiè mbòòfè o yɔ̃nnè fè kɛ fè pãũnè, di cààrèmu.
6 Kòo tɔ̃ntìi bè nìntɛ ké tì mbè nàké.
7 Kè bèɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Ti yiè ndè yĩmɛ kàa nàá mmɛmmɛ? Ti báá yie nkédɔɔ̀ mɛmmɛ kóò botí.
8 Ti tɔnímu ti sòò kò nKannahãã kéyà ìì díítí kɛ da duó, ti bo yĩmɛ kéyúúkú idíítí yoo mɛsɔɔ nha yiè ncĩ̀tè.
9 Kàa yà wèè borè dɛ kó fɛbòòfè á o kùɔ, tínti bɛsɔmbɛ kè tí naá ndi kó tidaatì.
10 Kè Sosɛfu tɔ̃ntì dɔ̀: N yiemmu di yĩmù n né bo yà wèè borè dɛ kó fɛbòòfè weè yóó naá n kó kudaakù, díndi bɛsɔmbɛ kè di kpɛti bá mbo.
11 Kè bèɛ cũũnní bɛ yɔ̀tì kébouté mɛcãã.
12 Kòo keté kéfié bɛ kóo Po kɔku kédentɛnè tɛyããtè Bɛnsamɛɛ kɔku, ké fè yà dɛ miɛkɛ.
13 Kè bɛ yèmmèɛ caàrè kè bèɛ kẽrí bɛ yaàbòrè, kéboú bɛ nɛntì bɛ sãmmarímúbè kéwɛ̃tɛ dihɛì.

Sudaa bàámmè Sosɛfu kòò bo fĩ̃ mBɛnsamɛɛ

14 Sudaa nè o kɔbɛ kè bèɛ tuɔkoo késɔ̃́ntɛ́ Sosɛfu, kédo kénínkóo o ìikè.
15 Kè Sosɛfu dɔ̀: Di dɔ̀ɔ̀ ba? Di í yḗ kɛ do nhonìtì wèè dò m mè ndòmmè ò bo na kényḗ dɛmɔuà?
16 Kè Sudaa dɔ̀: Okótì, ti bo da náké ɔ̃̀nti kàa banté ti í cààrèmè? Kuyie mbɛnkɛmu ti yɛi, kè ti bo ntú a kó tidaatì, tínti nè bè yà wèè kó tinɛntì miɛkɛ fɛbòòfè.

17 Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: Kuyie mbáá yie nkɛ̀ n dɔɔ̀ dɛndɛ. Bɛ̀ yà wèè nɛntì miɛkɛ fɛbòòfɛ̀ weè yó ntú n kó kudaakù, díndi bɛsɔmbɛ di kpɛti í bo, kɔ̀nnɛ̀ di cicɛ borɛ̀.
18 Kɛ̀ Sudaa tɔ́ɔnko Sosɛfu borɛ̀ kɛ dɔ̀: Okótì, n da báámmu, yóu kɛ̀ m béi, a miɛkɛ báá pɛikɛ, kɛ yɛ̃́ a í cɑ̃ɑ̃́nnɛ̀mɛ̀ okpàátì.
19 Okótì a sòò ti bekɛmu kɛ dɔ̀: Ti cicɛ kpaá boà? Kɛ̀ ti tebitɛ matɛ̀ kpaánáà?
20 Kɛ̀ tí da tɛ̃́nné kɛ dɔ̀: Ti cicɛ bomu kɛ kòté mɛdiɛ̀ nkɛ̀ ti nantɛ̀ bo, ti cicɛ pɛité tɛ̀ o kótì miɛkɛ, kɛ̀ tɛ kóo kótì nɛ̀ wè bɛ̀ wɛ̃ mbɛ yɔ̃ kòò ku, kòò kpaá omáà, kɛ̀ ti cicɛ ò tɑ̃́ mɛdiɛ̀.
21 Kàa dɔ̀: Ti ò kɔ̀tɛnèní kàa ò yà.
22 Okótì, kɛ̀ ti da tɛ̃́nné kɛ dɔ̀: Ò báá na kéítɛ́ o cicɛ borɛ̀, kòò ìtɛ́ o cicɛ yóó kúmu.
23 Kàa dɔ̀: Kɛ̀ ti í nɛinèní ti nantɛ̀ a báá ti cɔuté.
24 Kɛ̀ tí wɛ̃tɛ a kóo tɔ̃ntì ti cicɛ borɛ̀ kóò nàké a yɛ̃ mmù.
25 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti cicɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kédonté tidiitì.
26 Kɛ̀ tí ò nàké kɛ dɔ̀: Kɛ̀ ti í nɛínɛ̀ ti nantɛ̀ ti báá na kékɔtɛ. Kɛ̀ ti kɔ̀tɛ wèè bakɛ́ ò báá ti cɔuté.
27 Kàa kóo tɔ̃ntì ti cicɛ ti tɛ̃́nné kɛ dɔ̀: Di yɛ́mu kɛ tú m pokù m̀ pɛiténɛ̀ ibí ìdéì nyi.
28 Kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ máà yɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ yɛ̃ nyúóó, kɛ̀ n yɛmmɛ̀ dò mmusĩmmù muù bo ndɛ̀ cɑ̀ɑ́kɛ́.
29 Kɛ̀ di tùótɛ́ yie nkɛ̀ mɛyɛi mmamɛ̀ ò tùɔkɛní di bo duɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ n yonkɛ mí nhodakótì kɛ̀ n ta kudɔnkù nɛ̀ tiyùpéítì.
30 Okótì kɛ̀ ti wɛ̀tɛ ti cicɛ borɛ̀ kɛ í nɛínɛ̀ dɛbirɛ diɛ nhò dó dɛ̀ mɛdiɛ̀.
31 Kɛ̀ ti wɛ̀too kɛ í nɛínɛ̀ dɛbirɛ dɛ̀ yóó ò yonkɛmu wenwe odakótì, kòo ta kudɔnkù nɛ̀ tiyùpéítì, dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ dɛ̀ ntú ti kó mɛyɛi.
32 N sòò ò nàkému kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n yí wɛ̀tɛnko dɛbirɛ m bo ntú ocaàrìwè sɑ̃́ɑ̃̀ o ìikɛ̀.
33 N da báámmu yóu kɛ̀ míì cɔuté dɛbirɛ fɔ̃tìrì ké n tú a kó kudaakù kɛ̀ dɛɛ nɛinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kékò.
34 M báá na kéwɛ̃tɛ n cicɛ borɛ̀ kɛ í tɔ dɛbirɛ, n yí dó n yà o yɛ̀ncaàrìmɛ̀.

45

Sosɛfu bɛnkɛmɛ̀ omáà o kó bɛkótíbɛ̀

1 Dɛ mɔnnì Sosɛfu í nna kɛ bo pĩ nhomáà, kéduɔ́ nkɛ̀ bɛnìtìbɛɛ yɛ̀ bɛmɔu.
Kòò nkpaá nɛ̀ o tebìí, ké bɛ̀ nàké ò tumɛ̀ bɛ kou nwe,
2 kékuɔ́ mmɛdiɛ̀ nkɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ kèè, kɛ̀ tináaǹtìi tuɔkɛ okpàátì cĩ̃̀tɛ̀.
3 Kɛ̀ Sosɛfuu náké o tebìí kɛ dɔ̀: Míì tu Sosɛfu, n cicɛ kpaá fòùà?
Kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di ké bɛ̀ kpeí bá bɛ̀ í nna kóò tɛ̃́ńné tìmatì.
4 Kòò dɔ̀: Tɔ́ɔnnènní.
Kɛ̀ bɛɛ tɔ́ɔnní, kòò dɔ̀: Míì tu Sosɛfu di nantɛ̀ di fìté tɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tɛ̀ kɔ̀tɛnèní Esibiti.
5 Di yɛmmɛ̀ né báá caàrɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ di yonkɛ di n fìté mɛ̀ɛ̀ kpéí, Kuyie nkuù n niinní diɛ nkɛ̀ m bo di dɛɛté.
6 Yɛbie nyɛ̀déɛ̀ ndi dikɔ̀nnì bomɛ̀, dɛ̀ kpaá yɛnùmmù, onìtì í yóó buɔtí ò mɛ nyí yóó kɔ̃ũ.
7 Kuyie nkuù ǹ niinní kɛ̀ m̀ bo di dɛɛté, kɛ̀ di kó kubotí báá kú.
8 Díì í n duɔnní diɛ, Kuyie nkuù ǹ duɔ́nní, kɛ̀ n tũ nhokpàátì kɛ ni o cĩ̃̀tɛ̀ nɛ̀ Esibiti omɔu.
9 Íténɛ̀ mɛcɑ̃ɑ̃ nkékò nkénáké n cicɛ kɛ dɔ̀: Kuyie nkànnɛ a birɛ Sosɛfu Esibiti, kɛ̀ dɛ̀ bakɛ́, kɛ tú a ítɛ́ mɛcɑ̃ɑ̃ nkékɔtoo o borɛ̀.
10 Kɛ tú a kɔtoo nɛ̀ á bí nɛ̀ a yaàbí nɛ̀ a pe nɛ̀ a nààkɛ nɛ̀ a kpɛrɛ dɛmɔu, kékari Kosɛnni tempɛ̃ ké nhò tɔ̀kénɛ̀.

11 Kòò n da duɔ mmudiì fɔ̃ nnè a cĩ̀ètè kɔbɛ kàa nfòù, kɛ yɛ́ yɛbie nkpaámè
yènùmmù dikònnì kpɛyɛ.
12 Di bantému weti weti kɛ dò mmí nSosɛfu míì di náánnè, fɔ̃ mBɛnsamɛɛ n
nantè kàa múnkɛ banté.
13 Kònnè kénáké n cicɛ n yo ntìì kpàtì Esibiti, kóò nàké di yà dèè kó dimàà, kóò
kɔ̀tɛnèní diɛ mmɛcãã.
14 Kè Sosɛfuu ɔrí Bɛnsamɛɛ o nantè kè diwèìi ò auté kòo kuɔ́, nkòò múnkɛɛ kuɔ́.
15 Kè Sosɛfu ńhɔrì o kó bɛkótíbè tɔbè kɛ kuɔ̀, ndɛ mànnì ndi bè dàátímè kóò
béinnè.

Okpàátì duɔ́mmè kè Sakɔbu bo kònko

16 Kòo kpàátìi keè Sosɛfu tebìí kɔ̀tɛnímè, kè dèɛ ò narikɛ wenwe nè o kó
bɛtũ̃mbè.
17 Kòo kpàátìi náké Sosɛfu kɛ dɔ̀: Náké a tebìí kɛ tú, n yɛ̃ mbèɛ boú bɛ nɛntì
sãmmarímúbè kékò nKannahãã,
18 kétúóténí bɛ cicɛ nè bɛ cɛ̃ĩ kɔbɛ, kéwɛ̃tɛní kè m bè bɛnkɛ dikarì sàárì Esibiti
kè bè nkari kɛ yo ndɛsàárè.
19 Á bè nàké kè bèɛ túóté sinaasɛ̃ĩ kétɔnèní bɛ pobè nè bɛ bí nè bɛ cicɛ.
20 Bè bá mbɔti bè yóó yóu dè kpɛti, dɛsàárè dèè bo Esibiti dè tu bɛ kpɛrɛ ndɛ.
21 Kè Sakɔbu bíi dɔɔ̀ bè yɛ̃mmè kè Sosɛfuu bè duɔ́ nsinaasɛ̃ĩ okpàátì yɛ̃mmè, ké
bè duɔ́nnè mudiì bè bo nyo mmù kucɛ,
22 képã bá wè diyaàbòrì pànnì, képã Bɛnsamɛɛ yie yènùmmù nè mɛdítíbii
nsikɔusìtããti (300),
23 kéduɔ́ nho cicɛ sãmmarímúbè tɛpíítè, kè bè ntɔ Esibiti kpɛrɛ dɛsàárè, bɛtɔbè
tɛpíítè kè bè ntɔ tidiitì nè pɛ̃ɛ̃ nè mudiì tɛ̃mù bè bo nkérí kɛ diiti mù kucɛ.
24 Kè Sosɛfuu náké o tebìí kɛ dɔ̀: Kònnè, di né báá kpa nkucɛ.
25 Kè bèɛ ítɛ́ Esibiti kékò nKannahãã bɛ cicɛ Sakɔbu borè,
26 ké ò nàké kɛ dɔ̀: Sosɛfu kpaá fòùmu, kè weè ni Esibiti omɔu.
Dè mɛ nyí nnampɛ bɛ cicɛ, ò í nyie ndɛ kó tináaǹtì.
27 Kè bèɛ ò nàké Sosɛfu do bè nàké tì timɔu, kóò bɛnkɛ sinaasɛ̃ĩ ò duɔnní sì kè
sì bo ò tɔo, dɛ mànnì ndi o yèmmè tɔ́ónnímè.
28 Kòò dɔ̀: M bantému m birɛ Sosɛfu fòùmè, m bo kɔtɛ kóò yà kɛ né na kékú.

46

Sakɔbu kɔ̀rimè Sosɛfu borè

1 Mɛm̀mɛ kè Sakɔbuu túótɛ́ o kpɛrɛ dɛmɔu kékétɛ́ kémberínè Bɛɛrisebaa,
kéféútɛ́ fɛɔ̀fè Kuyie nho cicɛ Isaki do tũ nkù.
2 Kè Kuyie nhò yu kɛyènkè kɛ dɔ̀: Sakɔbu! Sakɔbu! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí.
3 Kè kù dɔ̀: Míì tu Kuyie nha cicɛ do tũ nkù. Bá nyĩ̀ɛ̀kù a bo kɔtɛmè Esibiti. N
yóó duɔ́ nkàa botíi nsũ̃mmu mɛdiè.
4 N yó nda nɛínèmu kɛ, kéwɛ̃tɛ kɛ́ da tɛ̃nnéní. Sosɛfu weè yó mbo a kɔ̃ ndè.
5 Kè Sakɔbuu ítɛ́ Bɛɛrisebaa kòo bíi ò dèe nsinaasɛ̃ĩ wenwe nè bɛnitipòbè nè
ibí.
6 Kè bè ntɔ bɛ wũɔ̃ nè bɛ kpɛrɛ dɛmɔu bè do mɔkɛ dè Kannahãã kékɔtɛnè Esibiti.
7 Mɛm̀mɛ Sakɔbu kòmmè Esibiti nè o bí. Initidabí nè initipobí nè o yaàbí
initidabí nè initipobí.

Sakɔbu kó kufuku

8 Ntɛ Sakɔbu bí ìì ìtɛ́ Kannahãã kɛ kò nhEsibiti i yètè: Dubɛnni bɛ kóò Po.
9 Dubɛnni kó ibí initidaaì tu: Enɔki nè Paduu nè Ɛtisidonni nè Kadimii.
10 Simmɛɔ̃ɔ̃ kó ibí initidaaì tu: Yemmuyɛɛdi nè Yaminni nè Oadi nè Yakinni
nè Soaa nè Sauri Kannahãã kóo nitipòkù kó dɛbirɛ.
11 Defii kó ibí initidaaì tu: Kɛrisonni nè Keati nè Mɛdadi.

12 Sudaa kó ibí initidaaì tu: Kedaa nè Pɛdɛsi nè Sedaa. Sudaa kó ibí tɛì: Ɛɛ nè
Onaa bè do kumu Kannahãã. Kè Pɛdɛsi kó ibí ntú Ɛtisidonni nè Amudi.
13 Isakaa kó ibí initidaaì tu: Todaa nè Puwaa nè Yobu nè Simudonni.
14 Sabunɔɔ kó ibí initidaaì tu: Sedɛti nè Edonni nè Yadeyɛɛdi.
15 Sakɔbu pokù Dea ò pié bèè dapàmbè mbɛ nè bɛ tãũ Dina Mɛsopotamii
tenkè. Bɛmbɛ nè bɛ bí bè wẽnné sipísìtããti nè bètããti ndi.
16 Kadi kó ibí initidaaì tu Sefonni nè Akii nè Suni nè Ɛsíbonni nè Ɛdi nè Adodi
nè Adedii.
17 Asɛɛ kó ibí initidaaì tu Immuna nè Isifaa nè Isifi nè Bediya nè bɛ tãũ Sedaa.
Kè Bediya kó ibí ntú: Ebɛɛ nè Madikiyɛɛdi.
18 Sidipaa, Damaa do duó nwèè nitipotɔ̃ntì nwe o kóo sapàà nDea kó ibí nyi
tɛpíítè nè ìkuɔ̀.
19 Sakɔbu pokù Dasɛɛdi kó ibí tú: Sosɛfu nè Bɛnsamɛɛ.
20 Kè Sosɛfu pokù Potifeda, dihèì Onni kóo kótì kóo sapàà nhAsenatii o
pɛiténè initidabí ìdéì Esibiti: Manansee nè Efadaimmu.
21 Kè Bɛnsamɛɛ pɛité initidabí tɛpíítè: Bedaa nè Bekɛɛ nè Asebɛɛdi nè Keda nè
Naamaa nè Eii nè Odoki nè Upĩmmu nè Mupĩmmu nè Adidi.
22 Sakɔbu pokù Dasɛɛdi yaàbí nyi tɛpíítè nè ìnàà.
23 Kè Danni kó dɛbirɛ ntú: Usimmu.
24 Nɛfutadii kó ibí tú: Yasiyɛɛdi nè Kunni nè Yesɛɛ nè Sidɛmmu.
25 Bidaa, Damaa do duó nwèè nitipotɔ̃ntì Dasɛɛdi kó iyaàbí nyi ìyiekè.
26 Sakɔbu bí nè o yaàbí ìì do kòtɛ Esibiti ì do bo sipísìkuɔ̀ nè ìkuɔ̀ ndi. Bè í
kàannè ibí nè bɛnitipòbè,
27 kéwẽnné nSosɛfu nè o pɛité ìì bí ìdéì Esibiti, kè bè ḿbo bɛmɔu bɛnìtìbè
sipísìyiekè.

Sakɔbu kòmmè Esibiti

28 Kè Sakɔbuu tɔ̃ nSudaa kòo nákɛ́ Sosɛfu kɛ tú bè tùɔ̀kɛní Kosɛnni, kòo kɔtoo.
29 Kè Sosɛfuu túótɛ́ o naasãntè kékɔtɛ kóò co, kóò yà kécokóo kóò ɔrí kè diwèìi
ò autɛ́ kòo ńkuɔ̀ nkè dèɛ mɔntɛ.
30 Kè Sakɔbu dɔ̀: Di mmònnì n yí yetɛ m bo kúmè kɛ yɛ́ n da yàmè kàa kpaá
fòù.
31 Kè Sosɛfuu nákɛ́ o tebìí nè o cicɛ nè o kɔbɛ kɛ dɔ̀: M bo kɔtɛ kénákɛ́ okpàátì
kɛ dɔ̀ di ìtɛ́ Kannahãã kɛ kòtɛní m borè.
32 M bo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di tú bɛnaacɛ̃mbɛ mbɛ, kɛ tɔ di pe nè di nààkɛ nè di kpɛrɛ
dɛmɔu.
33 Kòo kpàátì di yu kɛ di bekɛ kɛ tú: Di tɔ̃mmú tú ɔ̃mmu?
34 Di dɔ̀, di tú bɛnaacɛ̃mbɛ mbɛ nè di bomè. Di yɛmbè bɛè do ì cɛ̃mmù kè
di múnkɛ ì cɛ̃mmù. Mɛmmɛ, di bo namè kémbo Kosɛnni kɛ yɛ́ Esibiti kɔbɛ
wúómmè munaacɛ̃mmu mɛyɛi mmɛ.

47

1 Mɛmmɛ kè Sosɛfuu kɔtɛ kénákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: N tebìí nè n cicɛ bè ìténí
Kannahãã kɛ tùɔ̀kɛní kɛ tɔ bɛ pe nè bɛ nààkɛ nè bɛ kpɛrɛ dɛmɔu, kɛ bàté Kosɛnni.
2 Kè Sosɛfuu túótɛ́ o kó bɛkótíbè bènùmmù kébɛnkɛ okpàátì.
3 Kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di pĩ nhɔ̃mmu tɔ̃mmú botí? Kè bè dɔ̀: Okpàátì, ti cɛ̃mmù
inààkɛ nyi ti yɛmbè do ì cɛ̃mmùmè.
4 Kè bèɛ nákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: Dikònnì dii bo ti ciɛ kè timútì dèè Kannahãã kè ti
kòtɛní kɛ yɛ̃ nha tí pã Kosɛnni kó kutempɛ̃, kè tí ḿbo.
5 Kòo kpàátìi nákɛ́ Sosɛfu kɛ dɔ̀: A cicɛ nè a tebìí bè kòtɛní a borè ndɛ.
6 Fɔ́ɔ̃ te Esibiti, kannɛ bɛ dibòrì sààrì Kosɛnni, kè bèmabè bo bɛ miɛkɛ kɛ bo
na, á bè duó n kó iwũɔ̃ kè bè ncɛ̃mmù.

7 Kɛ̀ Sosɛfuu kɔtɛnɛ̀ o cicɛ Sakɔbu, kóò bɛnkɛ okpàátì kɛ̀ Sakɔbuu ò dɔu nkɛ dɔ̀: Kuyie nda pã mɛsàà.
8 Kòo kpàátìi o bekɛ kɛ dɔ̀: A bie mbo yèdɛ?
9 Kɛ̀ Sakɔbu dɔ̀: M bie mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti (130) ndi, kɛ̀ n kàtì kɛ sɔɔti tipíìtì timɔu, kɛ fɛ̃ũ̃rì, m bie nyí tùɔ̀kɛ n yɛmbɛ̀ kpɛyɛ.
10 Kɛ̀ Sakɔbuu cau nhokpàátì kédeè kéítɛ́.
11 Kɛ̀ Sosɛfuu kannɛ o cicɛ nɛ̀ o tebìí dibòrì sàárì Dammusɛsi, kɛ́ bɛ̀ pã kɛtenkɛ̀, kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ okpàátì do bɛ́immɛ̀.
12 Kɛ̀ Sosɛfuu pã tidiitì o cicɛ nɛ̀ o tebìí nɛ̀ bɛ kɔbɛ, bɛ̀ sũ kɛ màmɛ̀.

Sosɛfu dontɛ́mɛ̀ Esibiti ɛì kɔbɛ kɛ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ bɛ tenkɛ̀

13 Kɛ̀ dikɔ̀nnìi dɛukɛ mɛdiɛ̀ nhEsibiti nɛ̀ Kannahãã kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nkɔ̃nnɛ̀ dikɔ̀nnì.
14 Kɛ̀ Sosɛfuu tíí nyidíítí Esibiti kɔbɛ nɛ̀ Kannahãã kɔbɛ donnɛ̀ ì tidiitì, kɛ́kɔtɛnɛ̀ okpàátì cɪ̃ɛ̃tɛ̀.
15 Kɛ̀ idíítíi deè Esibiti nɛ̀ Kannahãã, kɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ kɔtɛ kɛ́yà Sosɛfu kɛ dɔ̀: Ti duɔ́ ntidiitì, báá yóu kɛ̀ tí kú dikɔ̀nnì, idíítí í kpaá.
16 Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: Kɛ̀ idíítí í kpaá n duɔ́nnɛ̀ di wũɔ̃ kɛ̀ n di duɔ́ ntidiitì.
17 Kɛ̀ bɛ̀ ńtɔuní bɛ wũɔ̃, sisɛ̃ĩ nɛ̀ ipe nɛ̀ inàákɛ nɛ̀ sãmmarímúbɛ̀, kɛ̀ Sosɛfu bɛ̀ duɔ̀ ntidiitì dɛ kó dibenni.
18 Kɛ̀ dɛ kó dibennii deè kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní Sosɛfu borɛ̀ kɛ dɔ̀: Okótì, ti báá da sɔnnɛ, tidiitì í kpaá kɛ̀ ti da duɔ́ nti wũɔ̃ imɔu, tíì kpaá ti mɔ́mmɔmbɛ nɛ̀ ti tenkɛ̀.
19 Báá yóu kɛ̀ tí kú dikɔ̀nnì kɛ̀ ti tenkɛɛ yɛi, tí dontɛ́ tínti nɛ̀ ti tenkɛ̀ kɛ̀ tí ntú okpàátì tɔ̃mbɛ̀ kɛ́ ti duɔ́ ntidiitì nɛ̀ tidibotì kɛ̀ ti báá kú, kɛ̀ ti tenkɛɛ yɛi.
20 Kɛ̀ Sosɛfuu do nhEsibiti kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu, kéduɔ́ nhokpàátì. Dikɔ̀nnì dii do bo, bá wè kòo fítɛ́ o tenkɛ̀. Mɛ̀mmɛ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu naá nhokpàátì kɔkɛ.
21 Kɛ̀ Sosɛfuu do nhEsibiti kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ naá ntidaatì.
22 Bɛ̀ í ndo nyikuɔ́ nìùbɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ kɛ yɛ́ okpàátì do ãnnémɛ̀ ikuɔ́ maì kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ duɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ yo, dɛ̀ í ndò mbɛɛ fítɛ́ bɛ tenkɛ̀.
23 Kɛ̀ Sosɛfuu nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀: N di dontému díndi nɛ̀ di tenkɛ̀ kɛ̀ okpàátì di tiekɛ. Ntonɛ̀ tidibotì di yóó buɔtí tì.
24 Kɛ̀ di kɔ̃ũ̃ tidiitì, kɛ̀ tiyɔ̀tì bo tìnùmmù di dɛitɛ kùmáà kéduɔ́ nhokpàátì, kɛ̀ tìnàà ntú di kpɛti, di yó nti nyonnɛ̀ di bí nɛ̀ di cɛ́ĩ̃ kɔbɛ.
25 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Okótì, a ti dɛɛtému kɛ̀ ti cɛ́nkɛ pètɛ́ mɛsàà, ti yiemmu kɛ bo ntú okpàátì kó tidaatì.
26 Kɛ̀ Sosɛfuu dɔú ndɛ kó dinùù kɛ̀ dì kpaá bo nɛ̀ yíenní kɛ̀ wèè dɛ̀itɛ tidiitì tiyɔ̀tì tìnùmmù wèe duɔ́ nkuyɔ̀rìkù kùmáà okpàátì. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛɛ máà kó kɛtenkɛ̀ do í tú okpàátì kɔkɛ.

Sakɔbu dɔ́mɛ̀ bɛɛ ò kũnné Kannahãã

27 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ ḿbo Kosɛnni, Esibiti kó kɛtenkɛ̀, kémɔɔtɛ bɛ kpɛrɛ képié késũ̃ũ̃ mmɛdiɛ̀.
28 Kɛ̀ Sakɔbu ḿbo Esibiti kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀. Sakɔbu do yóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ (147) ndi.
29 Kɛ̀ Sakɔbu tɔ́ɔ́nnɛ̀ mukũ̃ũ̃ nkéyú o birɛ Sosɛfu kɛ dɔ̀: N da báámmu kàa n dɔ́ sɛu nha nɔ̀ùtɛ̀ n kpèrɛ̀, kébéi nkɛ dɔ̀: A í yó n kũnné diɛ nhEsibiti miɛkɛ.
30 Kɛ̀ ǹ kú a n tɔ kéyènnɛ̀ Esibiti kɛ́ n kũnné n yɛmbɛ̀ kó kufɔ̃ti. Kɛ̀ Sosɛfuu yie.
31 Kòo yíɛ́ kɛ dɔ̀: Béi nkéyú Kuyie nyètìrì.
Kɛ̀ Sosɛfuu yú Kuyie nyètìrì kòo sĩ̃nnɔ́ɔ o dɔ́ù ĩ̃nkɛ̀.

48

Sakɔbu pãmɛ̀ mɛsàà nSosɛfu

47:29 *sɛu nha nɔ̀ùtɛ̀ n kpèrì*: Wéntɛ́ 24:2 kéyà bɛ̀ wèńkùnnɛmɛ̀ mùù mɛ ntú.

1 Kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Sosɛfu kɛ dɔ̀: A cicɛ kɔ̃̀ntì í naati. Kòo túótɛ́ o bí idɛ́ Manansee
nɛ̀ Efadaimmu.
2 Kɛ̀ Sakɔbuu keè o birɛ Sosɛfu kɔ̀roomɛ̀ o borɛ̀ kéyetoo kéítɛ́ kékari o dɔ́ù
ĩnkɛ̀,
3 kénákɛ́ Sosɛfu kɛ dɔ̀: Kuyie nkpeńnìmu kɛ m bɛnkɛ kumáà Duusi, Kannahãã
kó kɛtenkɛ̀ kɛ m pã mɛsàà,
4 kɛ bɛ́i nkɛ yĩ kù bo duɔ́ nkɛ̀ m piɛ́ kɛ́sũũ, kénaá nyibotí péu yààrì, kɛ̀ n yaàbíi
tiekɛ dɛ kó kɛtenkɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃̀.
5 Ibí a pɛitɛ́ ì diɛ nhEsibiti Efadaimmu nɛ̀ Manansee kɛ m̀ mu nyí tùɔ̀kɛní ì tu
n kpɛyi nyi kɛ dɔ̀nnɛ̀ Dubɛnni nɛ̀ Simmɛɔ̃̀ɔ̃̀.
6 Kɛ̀ ǹ tùɔ̀kɛní kàa piɛ́ ì tu a kpɛyi. Bɛ kó bɛkótíbɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ nkɛ bɛ̀ yóó
pétémɛ̀ bɛ kɔkɛ.
7 N dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ, n do dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ a yɔ̃ Daseedi. N yìtɛ́ní Mɛsopotamii
nwe kémberínɛ̀ Efadata, Kannahãã kó dihɛì kòo kú n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ nh ò kũnnɛ́
Efadata kucɛ nùù bɛ̀ tu dɛ̀ yíe mBɛtideɛmmu.
8 Kɛ̀ Sakɔbuu yà Sosɛfu bí idɛ́ kébekɛ Sosɛfu kɛ dɔ̀: Ɔmbɛ mbɛ biɛ?
9 Kɛ̀ Sosɛfu dɔ̀: Kuyie nni m pã ìì bí nyi diɛ nhEsibiti. Kɛ̀ Sakɔbu dɔ̀: Duɔ́ nkɛ̀
bɛ̀ɛ tɔ́ɔnní kɛ̀ m bɛ̀ pã mɛsàà.
10 Sakɔbu do kòtému mɛsàà mbá o nuɔ ntɛ̃́nkɛ í nnaati, kɛ̀ Sosɛfuu duɔ́ nkòo
bí tɔ́ɔnko Sakɔbu borɛ̀, kòo ì ɔrí,
11 kénákɛ́ Sosɛfu kɛ dɔ̀: N do í yɛ̃́ kɛ dò m bo wɛ̃tɛ kɛ́ da yà, kɛ̀ Kuyie nduɔ́ nkɛ̀
n da yà nɛ̀ a bí.
12 Kɛ̀ Sosɛfuu íinní o bí o cicɛ kpèrɛ̀ ĩnkɛ̀, kénínkú o ììkɛ̀,
13 kétúótɛ́ ibí idɛ́ kétɔ́ɔnko o cicɛ borɛ̀. Kɛ̀ Efadaimmu ḿbo Sosɛfu bakù youú,
Sakɔbu kó kucɑ̀nku, kɛ̀ Manansee ḿbo Sosɛfu bakù cɑ̀nku, Sakɔbu kó kuyoú.
14 Kɛ̀ Sakɔbu petìnnɛ o baà nkénɔ́ɔ́ nho nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ Efadaimmu osámpɔ́ù,
kénɔ́ɔ́ ntɛcɑ̀nkutɛ̀ Manansee okótì.
15 Kòo pã Sosɛfu Kuyie nkó mɛsàà nkɛ dɔ̀:
Kuyie n yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki bɛ̀ do tũ nkù,
kuù m bonɛ̀ kɛ n tɔ nɛ̀ yíenní.
16 Kuyie nkùù ǹ dɛɛrí nɛ̀ mɛyɛi mmɛmɔu,
kùu dɔɔ̀ ì mbí mɛsàà,
nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ̀ n yètìrì ńsɔkɛ́,
kédɔ̀nnɛ̀ n yààrì Abarahammu nɛ̀ n cicɛ Isaki bɛ kpɛyɛ.
17 Kɛ̀ Sosɛfuu yà o cicɛ nɔ̀ɔ́mmɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ Efadaimmu ĩnkɛ̀ bá dɛ̀ í nhò
narikɛ, kòo tɛ̀ nɔ̀ɔ́té kɛ bo nɔ́ɔ́ mManansee ĩnkɛ̀.
18 Kɛ dɔ̀: N cicɛ a yetému, yie nweè tu Mpo, nɔ́ɔ́ nha nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ o ĩnkɛ̀.
19 Kòo cicɛɛ yetɛ kɛ dɔ̀: M birɛ n yɛ̃́mu. Manansee kó kubotí múnkɛ yó
ndɛumu kòo sámpɔ́ù né ò pɛ̃̃tɛ́ mɛdiɛ̀, kénaá nyibotí péu yààrì.
20 Kɛ̀ Sakɔbuu bɛ̀ pã Kuyie nkó mɛsàà nkɛ dɔ̀: Kuyie ndi dɔɔ̀ mɛsàà ny-
Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ níí yĩ Kuyie nda dɔɔ̀ mɛsàà nkù dɔ̀ɔmɛ̀ Efadaimmu
nɛ̀ Manansee.
Mɛm̀mɛ ò niímmɛ̀ Efadaimmu kétũnnɛ Manansee.
21 Kɛ̀ Sakɔbuu nákɛ́ Sosɛfu kɛ dɔ̀: N yóó kúmu kɛ̀ Kuyie nní ndi bonɛ̀, kéduɔ́
nkɛ̀ di wɛ̃tɛ di yɛmbɛ̀ tenkɛ̀.
22 N da duómmu Sisɛmmu n dokénɛ̀ Amɔriibɛ kɛ cɔuté kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ pɛ̃̃té a
tebìí kɔkɛ.

49

Sakɔbu pãmɛ̀ mɛsàà nho bí tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì

1 Mɛm̀mɛ, kɛ̀ Sakɔbuu yú o bí kɛ dɔ̀:
Tíínnɛ̀nní kɛ̀ ǹ di nákɛ́ tìì yóó di tuɔkɛní diyiè marì.

2 Tíínnènní kékeè,
mí ndi cicɛ Sakɔbu n tú mù,
mí nyIsidayɛɛri n yóó di nákɛ́ tì.
3 Dubɛnni, fɔ̃ɔ̃ tu n kóo Po,
m pɛité wè nè n dacɛ̃ntì miɛkɛ,
kàa pɛ̃nkù bɛsɔmbɛ muwɛ̃rímú kè bè da dé.
4 A dònnè fɛnéwuonfɛ nfɛ.
A tɛ́nkɛ né í yó ntú Mpo.
Kɛ yɛ́ a duɔ́nèmè m pokù,
kɛ sĩnkùnnɛ n dɔ́ù.

5 Simmɛɔ̃ɔ̃ nè o nantè Defii,
di tú bɛkpàrìbè mbɛ kɛ kpannè muwɛ̃rímú.
6 N yí kɔkɛ́ di kpɛti miɛkɛ,
n yí di wɛ̃ńnè,
di kùɔ bɛnìtìbè mbɛ nè kɛmiɛkɛ,
kɛ kèkɛ́ yɛnaadakè duɔti dɛtetìrè.
7 Di báá pétɛ́ mɛsàà,
di kùɔ bɛnìtìbè mbɛ nè kɛmiɛkɛ,
di tɛ́nkɛ í yó nwɛ̃ńnè Isidayɛɛribɛ.
N yóó di cíɛmmu Isidayɛɛribɛ ɛì dimɔu miɛkɛ.

8 Sudaa, a tebìí yó nsãntí fɔ̃ nwe,
a bo nnɔ nha dootitɔbè,
kàa tebìí nninku a ìikè.
9 M birɛ Sudaa, a dònnè dicìrícìrì ndi,
dìì kɔ̀tɛ kupaawaá nkɛ kùɔ kɛ duɔ́ dɛ takɛ́.
We mbo dáátí kɛ dì íi.
10 Dikpààtìkàrì nè fɛkpààtìpàtìfè
dè yó mbo Sudaa kó kufuku miɛkɛ nkɛ,
kɛ tikpàtì yiè mmɔ́mmuɔ nyàa tuɔkɛnní,
ibotí yó nyíé nwèè kpɛti.
11 Sudaa, a bo mpiiti a sãmmarímú nè dɛ bii
fínyĩ kó mutie.
A bo mmɔkɛ mɛnaà mpɛ́u,
kɛ níí yã̀ kɛ́yĩ̃kɛ kɛ́hɔ́únè a yààtì.
12 A nuɔ mbo wũɔ̃ténè mɛnaà,
nkàa nìì mpɛikɛnè mɛnaamiè.

13 Sabunɔɔ, a bo mbo dàméèrì takɛ́
bàtóòbè commu dè,
kàa tenkè nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ Sidonni.

14 Isakaa, a tú sãmmarímú nwe, wèè kpeńnì,
kɛ né dɔ́ mɛdéè.
15 Bè bo nda tounko yɛtuɔ diɛyè
kàa yàa naánnè kudaakù.

16 Danni, a yó ntú obeéntì nwe
Isidayɛɛribɛ tɔbè dòmmè,
17 kéndò nfɛwààfè fèè duɔ́ kucɛ
kɛ dò ndidautiri, kɛ dɔmmù sisɛ̃ĩ kpèètè,

49:4 *a duɔ́nèmè m pokù*: Wéntɛ́ 35:22.

kɛ̀ si dèèbɛ̀ duò.

18 Ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃̋ɔ̃̀ yó n dɛɛtɛ́.

19 Kadi, a dootitəbɛ̀ yóó da pimu,
kàa kóntɛ́ kɛ́ bɛ̀ pi kɛ́ bɛ̀ bɛ̀ti.

20 Asɛɛ, a paa mbo mpɛí tidiitì sàátì,
tìì dò mbɛkpàátìbɛ̀ kpɛti.

21 Nɛfutadii, a yó ndò ntɛyúótɛ̀ ntɛ
kɛ te a máà kàa náaǹtì né nnaati.

22 Sosɛfu a dònnɛ̀ mutie mmu
mùù còḿmú mɛniɛ ntakɛ́,
kɛ̀ mu bakɛ yɛ̀ kɛ pɛ̃̀tɛ́ iduotí.
23 Kàa dootitəbɛ̀ da cɛ̃̀tɛ kɛ da tãũ ipie.
24 Kàa còḿmú tei tei, kɛ tɔ a tãmmù,
Kuyie mmí nSakɔbu n tũ nkù kpeńnìmu kɛ da ni
kɛ da kãnkɛ́ kɛ tú a kó muwɛ̃rímú.
25 Kuyie nha cicɛ do tũ nkù da teennɛ̀,
Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nda dɔɔ̀ mɛsàà,
kɛ́ da duɔ́ nfɛtaafɛ̀ kɛ̀ mɛniɛ nní mbo,
kàa pobɛ̀ ḿpɛí kɛ mɔkɛ mɛmiɛ̀,
kàa wũɔ̃ ḿpɛí.
26 A paa mbo piɛ́ nɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩ̃nkòo,
kɛ̀ yɛtãrɛ̀ diɛyɛ̀ da dɔɔ̀ mɛsàà.
Dɛ kó mɛsàà mmɛmɔu tu
fɔ̃̋ nSosɛfu wèè bakɛ́ a tebìí a kɔ̃mɛ mmɛ.

27 Bɛnsamɛɛ a tú kumuntũnkù nku,
kɛ kɔù dikũ̃nweńnì nɛ̀ kuyuoku kɛ cáá.
28 Isidayɛɛri bí nyi tɛpíítɛ̀ nɛ̀ idéì. Bɛ cicɛ bɛ̀ nàkɛ́ tìnti kɛ́ bɛ̀ pã̃ Kuyie nkó mɛsàà
mbá wè ò dò nkɛ́pɛ́tɛ́ mɛ̀.

Sakɔbu kúmɛ̀
29 Kɛ̀ Sakɔbuu nákɛ́ o bí kɛ dɔ̀: Kɛ̀ ǹ ku dí n kũnnɛ́ n yɛmbɛ̀ fɔ̃ti Makpedaa,
Efunɔɔ, Itiibɛ botí kou paku borɛ̀,
30 kɛ́ntɔ́kɛ́nɛ̀ Mammudee Kannahãã kó kɛtenkɛ̀. Abarahammu weè do dontɛ́
dɛ kó kupaku nɛ̀ dɛ kó kufɔ̃ti Efunɔɔ, Itiibɛ tenkɛ̀.
31 Bɛ̀ dɛ nkũnnɛ́ Abarahammu nɛ̀ o pokù Saraa, kɛ́ dɛ nkũnnɛ́ Isaki nɛ̀ o pokù
Debekaa, kɛ dɛ nkũnnɛ́ Dea.
32 Dɛ kó kupaku bɛ̀ kù dontɛ́nɛ̀ Itiibɛ mbɛ.
33 Kɛ̀ Sakɔbuu duɔ́ nho bí itié, nkɛ́deè kɛ́duɔ́ o dɔ́ù kɛ́kú, kɛ́kò nho yɛmbɛ̀ kũũ
nkɛ̀.

50

Sakɔbu kumɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kɔutɛ́
1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sosɛfuu ò ɔrí kɛ́kuɔ́,
2 kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛdòòtórìbɛ̀ bɛ̀è pĩ nho tɔ̃mmú, kɛ̀ bɛ̀ɛ ãnnɛ́ o cicɛ Isidayɛɛri mutie
kòò báá pããkɛ.
3 Kɛ̀ bɛ̀ nhò ãã̀ mutie kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà, kɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ kari o kũũ nkɛ dɔ̀
yɛwe sipísìyiekɛ̀.

4 Kè dɛ kó yɛwee pɛ̃ɛ̃té kè Sosɛfuu náké okpàátì tɔ̃mbè kɛ dɔ̀: N di báámmu kè
di bo yie ndi náké okpàátì kɛ dɔ̀:
5 N cicɛ yóó kú kɛ bɛ́immu kɛ tú, kòò ku nh ò kũnné kufɔ̃ti o donté kù
Kannahãã tenkè, kè n yie nkɛ yu Kuyie nyètìrì. N dɔ́ kékɔtɛ kɛ we nkũnné
kéwɛ̃tɛní.
6 Kòo kpàátì dɔ̀: Kɔtɛ kékũnné a cicɛ, kéndònnè ò bɛ́immè, kàa yie.
7 Kè Sosɛfu nkɔri kɛ bo kũnné o cicɛ, kè Esibiti kó bɛhɛikènkótíbè nè okpàátì
tɔ̃mbè diɛbè kè bèè ò cíe.
8 Sosɛfu cĩ̃ɛ̃tè tɛmɔu nè o tebìí nè si kɔbɛ, nè o cicɛ kɔbɛ kè bèɛ ítɛ́ bɛmɔu kɛ́súɔ́
nyibí máà ndi nè iwũɔ̃ Kosɛnni.
9 Kè ditĩnnì ndɛu mɛdiè nkè sinaasɛ̃ĩ nè bɛsãndèèbè kè dè mbo.
10 Kè bèɛ sénté kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kétuɔkɛ Ataadi kó kuwenniku, kékuɔ́
nyɛkúdabùò, kè Sosɛfu ndɔɔri ikúkuɔ́ o cicɛ kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.
11 Kannahãã kɔbɛ bèè bo dɛborè kè bèɛ yà ikúkuɔ́ bè dɔ̀ɔ̀ ì Ataadi kó kuyié kɛ
dɔ̀: Ntɛnè Esibiti kɔbɛ kó ikúkuɔ́ diɛyì.
Dɛè te kè bè yu dɛborè kɛ tú Abɛdi-Misidaimmu. Kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà do
ndi.
12 Mɛmmɛ Sakɔbu bí dɔ̀ɔ̀mè ò do ì nàké tì,
13 kóò tɔ kékònnè Kannahãã, kóò kũnné Makpedaa kupaku, kufɔ̃ti
Abarahammu do donté kù nè Efunɔɔ Itiibɛ botí kou, Mammudee také.
14 Kè Sosɛfuu kũnné o cicɛ kédeè. O tebìí nè bèè ò cíe nkè bèɛ wɛ̃tɛ Esibiti.

Kufɔwaá mpĩmmè Sosɛfu kó bɛkótíbè

15 Sakɔbu ku mɛmmɛ, kè Sosɛfu tebìí yà bɛ cicɛ kumè kɛ dɔ̀: Kè dè yèmmè
Sosɛfu bo ti fɔ́ké mɛyɛi nti ò dɔ̀ɔ̀ mè.
16 Kè bèɛ duɔ́ nkè bèɛ náké Sosɛfu kɛ dɔ̀: A cicɛ yóó kú kébéimmu kɛ dɔ̀:
17 Tí da náké kàa ti cĩ̃ɛ̃ mmɛyɛi nti da dɔ̀ɔ̀ mè. A ti cĩ̃ɛ̃ nti yɛi, ti tú Kuyie nha
cicɛ do tũ nkù kó bɛtɔ̃mbè mbɛ.
Kè Sosɛfuu keè dɛ kó tináàntì kékuɔ́.
18 Kòo kó bɛkótíbèɛ kɔtoo bɛmɔ́mmɔmbɛ kɛ nínkú o ìikè kɛ dɔ̀: Ti tú a kó tidaatì
nti.
19 Kè Sosɛfu dɔ̀: Di bá nyĩɛ̃kù, míì í tú Kuyie.
20 Di do dɔ́ ké n dɔɔ̀ mɛyɛi mmɛ kè Kuyie mmɛ mmè pèntɛ mɛsàà, kɛ bo dɛɛté
kubotí péu, kéndònnè di wúómmè yíe.
21 Bá nyĩɛ̃kùnè n yó ndi tɔmu díndi nè di bí.
Mɛmmɛ, ò bè bàńtèmè, kénáríkùnnɛ bɛ yèmmè.

Sosɛfu kumè

22 Sosɛfu nè o kɔbɛ kè bè mbo Esibiti, kè Sosɛfu dɔ̀ yɛbie ntɛkɔ̀ùtè nè tɛpíítè
(110),
23 kéyà o birɛ Efadaimmu yaàbí kéyɔ o birɛ Mananseе birɛ Makii bí.
24 Kè Sosɛfuu náké o kɔbɛ kɛ dɔ̀: N yóó kúmu. Kuyie nyó nyɛ́mu di kpéí, kɛ dí
wɛ̃tɛnè kù do yɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndìi ɛì Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu.
25 Kè dɛ yiè tùɔ̀kɛ, kè Kuyie ndi dènnɛ, kè di yɛtì dí ntɔ n kũɔ̃. Kɛ bèɛ yie nkéyú
Kuyie nyètìrì.
26 Sosɛfu yóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtè nè tɛpíítè (110) ntɛ kékú kè bèɛ ò ãnné
mutie mùù bo nte kòò báá pããkɛ, kóò ãnné ditɔu Esibiti tenkè miɛkɛ.

Mudennimù
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Dikònnì diì do tanní kè Sakɔbuu túótέ o bí sɔnyi kέtũnnε Sosεfu ò bo dìì mànnì Esibiti kε tú okpààtì kóo tũntì. Kè bèε pié késũũ kénaá nkuwuɔ ndiεkù. Kè Esibiti kóo kpààtì tɔùu buotέ wèè í yέ Sosεfu kénfέũnko Isidayεεribε kέ bè dɔ̀ɔ̀ tidaatì. Kè Kuyie nyà bè fέũrìmè kέtɔ̃ mMɔyiisi kòo bo bè niitέ kè bèε yè Esibiti. Okpààtì mε nyí nyie nkέ bè fĩĩ. Kuyie nnè ku kó tikpetì kè kùu dɔ̀ɔ̀ tidiεtì péu kè dè nsànnè, kè Esibiti kɔbεε bè yóu kè bèε yè.

Mɔyiisi weè do bè ni kè bè kòri Kuyie mbè nàkέ kε yε̃ nkù yóó bè duɔ́ nkèè tenkè. Nè bε kó itookperí kpέí nkè bεsũkùbè í nna kε ta kεtenkè Kuyie mbè duɔ́ nkè, kékú dikpáà miεkε. Kè Kuyie nní mbè kãnkέ kε bè ni bè kèrí dìì mànnì Sinaii kó dikpáà miεkε. Kè Kuyie mbè dɔ̀ɔ̀nè mεtaummè kέ bè nàkέ ku kuɔ́. Dε kó dipátíri dèntεnè Kuyie ncĩ̀ètè kó mumarimù kó tináaǹtì nti, tεcĩ̀ètè Kuyie nyó mbεnkú tèè miεkε ku wε̃rímú.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kε dòmmè

1. Isidayεεribε fε̃ũtémè Esibiti nè dimàù dìì ãnné Esibiti kóo kpààtì nè Mɔyiisi bε cuokè 1:1-15:21
2. Isidayεεribε yèmè Esibiti kéntɔ kétuɔkεnè Sinaii tãrì 15:22-18:27
3. Kuyie mbè dɔ̀ɔ̀nèmè mεtaummè kε bè duɔ́ nyikuɔ́ 19:1-24:18
4. Kuyie nyε̃ mbèε dɔ̀ɔ̀ mèè botí mεtaummè tou 25-31
5. Bè tɔ̃̀tεmè mεtaummè Kuyie mbè dɔ̀ɔ̀nè mè 32-34
6. Bè dɔ̀ɔ̀mè Kuyie ntaummè tou 35-40

KUYIE NDÈNNƐMƐ ISIDAYƐƐRIBƐ ESIBITI

Esibiti kɔbε fέũmmè Isidayεεribε

1 Ntε Sakɔbu bí ìì do ò nεínè kékò nhEsibiti i yètè, bá wè nè o cĩ̀ètè kɔbε:
2 Dubεnni nè Simmεɔ̃ɔ̃ nè Defii nè Sudaa,
3 nè Isakaa nè Sabunɔɔ nè Bεnsamεε,
4 nè Danni nè Nεfutadii nè Kadi nè Asεε.
5 Sakɔbu bí nè o yaàbí bεmɔu bè do bo sipísìyiekè ndi. Sosεfu do diε nkémbomu Esibiti.
6 Kè Sosεfuu kú kè dè ḿboní kòo tebìí kú, bε kó kutɔ̃nkù kumɔu.
7 Kè Isidayεεribεε pié, késũũ nképíε ndihεì, kénkpénkú.
8 Kòo kpààtì pànwè mɔùu buotέ wèè í yĩ́étέ Sosεfu,
9 kénákέ o kɔbε kε dɔ̀: Wénténè Isidayεεribε sũũnkomè kε kpénkú kε ti pε̃nkù.
10 Tí yànnè dè yóó yĩmè kè bè bá nsũũnko. Dikpànnì marì yàà bo ãnné kè bèε wε̃nné nè ti dootitɔbè kέ ti dókénè kéyè dihεì.
11 Mεm̀mε kè bèε waá mbèè yó mbaa bεtɔ̃mbè kè bè mbè bàa, kε bè fέũnko. Mεm̀mε kè bèε maá Pitommu nè Dammusεsi kó yεhεkè, kòo kpààtì bo nhãã̀ tidiitì.
12 Kè bè mbè fέũnko kè bè né dɔkε sũũnko kε kpénkú, kè bè bè dé.
13 Kè Esibiti kɔbε nfέũnko Isidayεεribε nè muwε̃rímú kè bè pĩ mmutɔ̃nkperímù.
14 Bè do bè fέũnko mεdiè mmε, kè bè nàù titã́tì kε piiku yεdombiε nkε pĩ ndεpaa nkó mutɔ̃mmú. Bè do bè dɔ̀ɔ̀ri mεmmε nè kuyonku nku.

Bèè pεinko bè yetεmè okpààtì kpεti

15 Kòo kpààtìi nákέ Sifaa nè Puaa bèè pεinko Ebedeebε kε dɔ̀:

16 Kè di níí pɛinko Ebedeebɛ kɛ yà kè dɛnitidabirɛ ndɛ, dí dè kùɔ, kè
dɛnitipobirɛ mɛ nni ndɛ, di yóu kè dè nfòù.
17 Bɛnitipòbè bèè pɛinko kè bèɛ depɛ Kuyie nkéyetɛ okpààtì bè nàké tì, kɛ níí
yóu initidabí kè ì ńfòù.
18 Kòo kpààtìi bè yu ké bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè di dɔɔri mɛmmɛ kɛ you
initidabí kè ì fòù?
19 Kè bè dɔ̀: Ebedeebɛ kó bɛnitipòbè í dònnè Esibiti kɔbɛ, bè kpeńnìmu kɛ ɔ̃
nyóó pɛité kè wèè pɛinko kòò mu nyí tùɔ̀koo.
20 Mɛmmɛ kè Isidayɛɛribɛɛ sũũ nkékpenkɛ kè Kuyie ndɔɔ̀ bèè pɛinko mɛsàà.
21 Kè bèɛ pié ibí bɛ cɛ̃ĩ kɛ yɛ́ bè démè Kuyie.
22 Kòo kpààtìi duó ndinùù o kɔbɛ kɛ dɔ̀ bè mbuɔ̀nko Ebedeebɛ pɛí ìì nitidabí
kukó nNiidi miɛkɛ, kɛ you initipobí.

2

Bè pɛitémè Mɔyiisi

1 Kè Defii naàmùnkù kou mɔùu puokɛ bɛ naàmùnkù kóo sapàà mmɔù.
2 Kòo púó nképɛité dɛnitidabirɛ, kéyà dè wennimè, ké dè sɔ̀nnɛ bɛtɜ̃ɜ̀bè
bètããti.
3 Ò tɛ́nkɛ í nna kɛ bo ndè sɔ̀rì, kétɛí dikũmànnì kùtìnɔ́ɔ̀, ké dè ãnné di miɛkɛ,
kéta kédɔú nkukó nNiidi tipèntì miɛkɛ.
4 Kè dɛbirɛ tãũ ńsɔri mɛkɛntímè kɛ bo yà dèè yóó tuɔkɛní dɛbirɛ.
5 Kòo kpààtì kóo sapàà ńta kukó mmuhɔ̀rìmù kɛ nɛínè o dúɔ̀bè. Kòo dúɔ̀bè
ńcentì kukó ntakɛ́, kòo yà dikũmànnì, kétõ nho kóo tõntì kòo dì tùóténí.
6 Kòo pootɛ kéyà dɛnitidabirɛ kè dè kuɔ̀, kè mɛsémmèɛ ò pĩ nkòò dɔ̀: Ebedeebɛ
kó dɛbirɛ ndɛ.
7 Kè dɛbirɛ tãũũ ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dó kè ń kɔtɛ ké da waanní Ebedee kóo nitipòkù
mɔù kòò ndè nda yããnkoàà?
8 Kòò dɔ̀: Ɛɛ̃, kɔtɛ!
Kòo kɔtɛ kéyúní dɛbirɛ yõ.
9 Kòo kpààtì kóo sapàà ndɔ̀: Túótɛ́ dɛbirɛ diɛ nkɛ́ ndè nni nyããnko kè n da
yietí.
Kòo nitipòkùu dè tùótɛ́ kényããnko.
10 Kè dèɛ kótɛ́ kòo dè duó nhokpààtì sapàà, kè dèɛ naá nho birɛ, kòo dè yu kɛ
dɔ̀: Mɔyiisi, dèè tu ò dè dèitɛ mɛniɛ mmiɛkɛ.

Mɔyiisi cokémè kɛ kɔ̀tɛ Mandiyãã tenkè

11 Kè Mɔyiisii kótɛ́ kékɔtɛ o kɔbɛ borè, kéyà bè bè fɛ̃ũnkonèmè mutõmmú, kéyà
Esibiti kou mɔù puotìmè o kou Ebedee.
12 Kòo wéntɛ́ wéntɛ́, ò í nyà òmɔù, képotɛ́ Esibiti kou kékuɔ, kékũnné mu-
birímú miɛkɛ.
13 Kè dèɛ wentɛ́ kòò tó yè diyiè tɛrì kéyà Ebedeebɛ máà kè bè kpà nkòo bekɛ
wèè í naati kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kàa puotì a tebitɛ?
14 Kòo ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: We nda pĩ ntikpàtì kàa bo nti bekùnè? A dó ké n kuɔ a
wee kùɔmè mmɛ Esibiti kouà?
Kè Mɔyiisi kõmbùɔ̀tìi do, kòò dɔ̀: Bɛnìtìbè kèèmu ti nnáaǹtàà?
15 Kòo kpààtìi keè dèè dɔ̀ɔ̀, kéndó kékuɔ Mɔyiisi. Kòo cokɛ́ kékɔtɛ Mandiyãã kó
kɛtenkè kénkari tɛbintɛ bè keú tè borè.
16 Mandiyãã tenkè kɔbɛ do mɔkɛ ikuó nìùtì mɔù nwe kòò mɔ̀kɛ bɛsapàmbè
bèyiekè, kè bèɛ tanní tɛbintɛ kɛ bo dó kénii mbɛ cicɛ wũõ.
17 Kè bɛnaacɛ̃mbɛɛ bè bèti, kè Mɔyiisii yetɛ kénii mbɛ wũõ.
18 Kè bèɛ wɛ̃tɛ kékò mbɛ cicɛ borè Deuyɛɛdi, kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè
di konní mɛcãã nyíe?

19 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Esibiti kou mɔù weè ti dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛnaacɛ̃mbɛ, kɛ nìi nti wũɔ̃.
20 Kɛ̀ bɛ̀ cicɛ dɔ̀: Ò borɛ? Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di kɛ̀ nhò yóu? Kɔtɛnɛ̀ kóò yuní kòo di.
21 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Mɔyiisi ḿbo dɛ kóo nìtì borɛ̀, kòo ò duɔ́ nho kóo sapàà nSefodaa kòo puokɛ.
22 Kòo púó nképɛité dɛnitidabirɛ, kòo dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Mbo-Kupɔ̀ɔ̀kù.

Kuyie ntããtémɛ̀ Mɔyiisi kòò bo dɛɛté Isidayɛɛribɛ

23 Kɛ̀ dɛɛ mɔntɛ kɛ̀ Esibiti kóo kpààtìi kú, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ baa nfɛ́ɛ̃rìnɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ kuɔ̀, kɛ̀ bɛ dabùò ntuɔkɛ Kuyie.
24 Kɛ̀ kùu keè bɛ dabùò nkédentɛní mɛtaummɛ̀ kù do dɔ̀ɔ̀nɛ̀mɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu,
25 kéwéntɛ́ kéyà Isidayɛɛribɛ kébantɛ́ bɛ̀ fɛ́ɛ̃rìmɛ̀.

3

1 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Mɔyiisi ńcɛ̃mmú o cɔ̀kù Mandiyããbɛ kuɔ́ nìùtì Setidoo wũɔ̃, kɛ́kɔtɛnɛ̀ dikpáà, kɛ́tuɔkɛ Odɛbu, Kuyie ntãrì.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bɛnkɛ kumáà, kòo yà difãpèù marì kɛ̀ dì cɔ̀ú nfɛhããdɛɛ̀nfɛ̀, bá ti fãã̀tì í cɔ́ú.
3 Kɛ̀ Mɔyiisii yà difãpèù cɔ̀úmmɛ̀ kédauté kɛ bo yà mùù dɔ̀ɔ̀ri, mùù te kɛ̀ difãpèù cɔ̀ú mbá tifãã̀tì í cɔ́ú.
4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyà ò dautémɛ̀ kɛ bo yà, kóò yu kɛ dɔ̀: Mɔyiisi, Mɔyiisi! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí.
5 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: Báá tɔ́ɔ́nní diɛ. Dɛitɛ a nɛùtì, a cómmú dìì bòrì cã̀ãmmu,
6 kɛ yíɛ́ kɛ dɔ̀: N tú Kuyie nku, a yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu, bɛ̀ do tũ nkù.
Kɛ̀ Mɔyiisii sɔnnɛ o ìikɛ̀, ò í ndàátí kɛ bo nwúó nKuyie.
7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: N yàmu n kó bɛnìtìbɛ̀ yo mmɛ̀ɛ̀ sémmɛ̀ Esibiti, n kɛ̀ɛ̀mu bɛ̀ bɛ̀ fɛ́ɛ̃nkomɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀, n yàmu bɛ̀ fɛ́ɛ̃rìmɛ̀.
8 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n cùténí kɛ bo bɛ̀ dɛɛténɛ̀ Esibiti kɔbɛ, kɛ́ bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ sààkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ dɛu, mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũɔ̃̀ nkɛ̀. Kannahãã kɔbɛ nɛ̀ Itiibɛ nɛ̀ Amɔriibɛ nɛ̀ Pedisiibɛ nɛ̀ Efiibɛ nɛ̀ Sebusiibɛ bɛ̀ bo kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀.
9 Isidayɛɛribɛ kuɔ́mmu kɛ̀ n kɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dabùò, kɛ yà Esibiti kɔbɛ bɛ̀ fɛ́ɛ̃nko mɛ̀ɛ̀ botí.
10 N da tɔ̃mmu Esibiti kóo kpààtì borɛ̀. Kɔtɛ kédennɛ n kó ibí Isidayɛɛribɛ Esibiti miɛkɛ.

Kuyie nnàkémɛ̀ ku yètìrì Mɔyiisi

11 Kɛ̀ Mɔyiisii nákɛ́ Kuyie nkɛ dɔ̀: N tú we, kɛ̀ míì bo kɔtɛ Esibiti kóo kpààtì borɛ̀ kédennɛ Isidayɛɛribɛ?
12 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: N yó nda bonèmu, ntɛ dɛ̀ɛ̀ yóó bɛnkɛ míì da tɔ̃mmɛ̀: Kàa bɛ̀ dènnɛ dìì mɔ̀nnì di mpĩ n tɔ̃mmú di ntãrì ĩnkɛ̀.
13 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: M bo kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀ Kuyie ndi yɛmbɛ̀ do tũ nkù, kuù n tɔ̃nní di borɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ né yĩ: Ku yètìrì tu ba? N dɔ̀ ba?
14 Kɛ̀ Kuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N tú wèè bo wè nwe. Kɛ̀ bɛ̀ da bekɛ a dɔ̀: Wèè yètìrì tu Mbo, weè n tɔ̃nní di borɛ̀.
15 Kɛ̀ Kuyie nwɛ̃tɛ kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie di yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ do tũ nkù, míì da tɔ̃ mbɛ borɛ̀, n yètìrì mɛ ntú, di yó mmɛ nni n yu sɑ́ɑ̃̀.
16 Kɔtɛ kétíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndi yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ do tũ nkù míì tu n yàmu bɛ̀ di fɛ́ɛ̃nkomɛ̀ Esibiti kɛ dɔ́ kɛ́ di dɛɛté.

17 N dó kɛ́ di dennɛmu Esibiti bɛ̀ di fɛ̃́ũnko dɛ̀, n yóó di kɔtɛnɛ̀ mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũɔ̃̀ ndɛ̀ ndɛ, Kannahãã kɔbɛ nɛ̀ Itiibɛ nɛ̀ Amɔriibɛ nɛ̀ Pedisiibɛ nɛ̀ Efiibɛ nɛ̀ Sebusiibɛ bɛ̀ bo kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀.
18 Kàa bɛ̀ nàkɛ́ bɛ̀ í yóó yetɛ. Á nnɛínɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ di kɔtɛ kɛ́yà Esibiti kóo kpààtì, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie díndi Ebedeebɛ di tũ nkù, míì di bɛnkɛ m máà kɛ tú ò di yóu kɛ̀ di ce nyɛwe yètããti kɛ́kɔtɛ dikpáà cuokɛ̀ kɛ́ n fíé iwũ̃ɔ̃.
19 N yɛ́mu kɛ tú okpààtì í yóó yie nkɛ̀ dí yɛ̀ kɛ̀ n sàà í ò dɔ̀ɔ̀nɛ̀ muwɛ̃rímú mmu.
20 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó bɛnkɛ n wɛ̃rímú, kédɔɔ̀ tidiɛtì péu, kòo kpààtì di yóu kɛ̀ di yɛ̀.
21 M bo duó nkɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ di dɔɔ̀ mɛsàà, di í yóó yɛ̀ di nɔu sitetìrì.
22 Bá wèè nitipòkù bo mɔɔ o pɛɛtitɔù yoo wèè bo o cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ idíítí nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ tiyààtì, kɛ̀ di toú ndi kó bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀. Di yó nyɛtì kɛ tɔmu Esibiti kɔbɛ kpɛrɛ.

4

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ ku wɛ̃rímú Mɔyiisi

1 Kɛ̀ Mɔyiisi tɛ̃́nné kɛ dɔ̀: Bɛ̀ í yóó yie, bɛ̀ í yó n kéntɛ́. Bɛ̀ yóó yĩmu ti Yiɛ̀ nKuyie mmakù í m bɛnkɛ kumáà.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: A tɔ ba? Kòò dɔ̀: Kupààti.
3 Kɛ̀ kù dɔ̀: Dɔú nku kɛtenkɛ̀.
Kòo kù dɔú nkɛ̀ kùu naá nfɛwààfɛ̀, kòo cokɛ́.
4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: Pĩ nfɛ yóú.
Kòo pĩ nfɛ yóú kɛ̀ fɛɛ wɛ̃tɛ kénaá nkupààti.
5 Kɛ̀ kù dɔ̀: A yóó mɛ nyĩ kɛ̀ bɛɛ bantɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie, nha yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ do tũ nkù míì da bɛnkɛmɛ̀ m máà.
6 Kɛ yíɛ́ kɛ́béi nkɛ dɔ̀: Baá a nɔ̀ùtɛ̀ a pɛ̃tɛ́mpĩɛ̃̀kù.
Kɛ̀ Mɔyiisii baá, kɛ́ nyóó dɛitɛní o nɔ̀ùtɛ̀ kɛ sɔ̃́ ntikɔ̀ntì tɛ̀ pĩ nkɛ̀ tɛ̀ pɛikɛ kɛ do ntipààkóntì.
7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: Wɛ̃tɛ kɛ́baá a pɛ̃tɛ́mpĩɛ̃̀kù.
Kòo baá kɛ́ nyóó dɛitɛní o nɔ̀ùtɛ̀ kɛ sɔ̃́ ntɛ̀ naá ntɛ̀ do dòmmɛ̀.
8 Kɛ̀ kù dɔ̀: Kàa dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì ketitì kɛ̀ bɛ̀ yetɛ, a yóó dɔɔ̀ dɛdɛ́rɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yiemmu.
9 Kàa dɔ̀ɔ̀ dɛdɛ́ mɛmmɛ, kɛ̀ bɛ̀ yetɛ á yɛ̃ntɛ́ kukó nNiidi kó mɛniɛ nkɛ́cóú nkɛtenkɛ̀ mɛ̀ yóó naá mmɛyĩ̃ mmɛ.

Kuyie ntããtɛ́mɛ̀ Anɔɔ kòò bo mpɛ́kɛ́nɛ̀ Mɔyiisi

10 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: N da báámmu n Yiɛ̀ nKuyie, n yí tú onáaǹtì. Dɛ̀ í tú yíe nyoo wenkɛ yoo sòkɛ, nɛ̀ m bomɛ̀ mmɛ.
11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: We nhãnné onìtì dinùù? We nhɔ̃ nte kòo nìtì nɔ́ndɛnfɛ̀ɛ dari yoo wèe ɔ̃? Yoo wè nwúó? Yoo wèe yɛ̃ĩ̃? Dɛ̀ í tú mí nKuyie nnaà?
12 Kɔtɛ! Míì yó nda náá nha yó nnáá ntì, kɛ da bɛnkú a yó nnáá ntì.
13 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: Kuyie, n da báámmu, tɔ̃ nhotɔù mɔù.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ pɛikɛ Mɔyiisi mɛdiɛ̀. Kɛ̀ kù dɔ̀: Defii kó kuwuɔ nkou a kóo kótì Anɔɔ nɔmmu kɛ náá. Ò kèrínímu kɛ bo da co, kɛ da yà kòo yèmmèɛ narikɛ.
15 Á ò nàkɛ́ n da nàkɛ́ tì, kóò tùo n náaǹtì, míì yó ndi bonɛ̀, kɛ di náá ndi yó nnáá ntì, kɛ di bɛnkú di yó nnáá ntì nɛ̀ di yó ndɔɔri dɛ̀.
16 Anɔɔ weè yó ncómmú a fɔ̃tìrì kɛ náánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ nní nda duɔ̀ ntináaǹtì kàa ò nàá.
17 A yó ntɔ ku mpààti nku kɛ dɔɔrinɛ̀ tidiɛtì.

Mɔyiisi wɛ̀̃tɛmɛ̀ Esibiti o kɔbɛ borɛ̀

18 Kɛ̀ Mɔyiisii kò nho cɔ̀kù Setidoo borɛ̀, kóò nàké kɛ dɔ̀: N dó kékɔtɛ n kɔbɛ borɛ̀ ndɛ Esibiti kéyà bɛ̀ bo nkpaá fòù. Kɛ̀ Setidoo dɔ̀: Kɔtɛ kɛ̀ dɛ̀ ńnaati.
19 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké Mɔyiisi Mandiyãã kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ Esibiti, bɛ̀ɛ̀ do dó kɛ da kuɔ bɛ̀ kumu bɛmɔu.
20 Kɛ̀ Mɔyiisii túótɛ́ o pokù nɛ̀ o bí kédee nsãmmarímúbɛ̀, kétúótɛ́ Kuyie nkó kupààti képikú kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ti Esibiti.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: N da duómmu muwɛ̃rímú kàa bo dɔɔ̀ tidiɛtì tibotí tibotí okpààtì ììkɛ̀, n né yóó kpénkùnnɛmu o to kòo yetɛ di bo yèmɛ̀.
22 Á nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntú: Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ ntú m birɛ ndɛ, n kóo po,
23 míì tu á yóu m birɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ yɛ̀, kɛ́ n fìé iwũɔ̃, kàa yetɛ m bo kuɔ a kóo po.
24 Kɛ̀ Mɔyiisi nkérí kéndɔ́ kéyié nkucɛ dibòrì marì, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔtení kéndɔ́ kóò kùɔ.
25 Kòo pokù Sefodaa túótɛ́ ditárì dìì ã mɛnatimɛ̀ kécãntɛ́ o birɛ, kékáákɛ́ kutakɔ̃nkù Mɔyiisi takɛ́ kɛ dɔ̀: A tú n kpéí mmɛyĩĩ nkóo dɔù nwe.
26 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóu Mɔyiisi kéítɛ́. Mɛmmɛ Sefodaa yumɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Mɛyĩĩ nkóo dɔù, mucãmmù kpéí.
27 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké Anɔɔ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kéco Mɔyiisi dikpáà.
Kɛ̀ Anɔɔ kɔtɛ, kóò yà Kuyie ntãrì kóò ɔrí.
28 Kòo ò nàké ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké tìì kó dimàà kóò nàké kù yɛ̃ nwèe dɔɔ̀ tìì diɛtì.
29 Mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ nɛi kékɔtɛ kétíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀.
30 Kɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ nàké ti Yiɛ̀ nKuyie nnàké tìì kó dimàà Mɔyiisi, kédɔɔ̀ tidiɛtì kɛ̀ bɛ̀ɛ yà,
31 kéyie. Kòo bɛ̀ nàké ti Yiɛ̀ nKuyie nyàmɛ̀ bɛ̀ fɛ́ũ̃rìmɛ̀ kɛ dó kɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́, kɛ̀ bɛ̀ɛ do kénínkú Kuyie n yììkɛ̀ kɛ́ kù bàńtɛ̀.

5

Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ kɔ̀tɛmɛ̀ okpààtì borɛ̀

1 Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kénákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie, tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu á ti yóu kɛ̀ tí kɔtɛ dikpáà kédɔɔ̀ dibanni, kédéúkùnnɛ ku yètìrì.
2 Kɛ̀ Esibiti kóo kpààtì dɔ̀: We ntú di Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ m bo yie nho kpɛti kɛ́ di yóu kɛ̀ dí yɛ̀? N yí ò yɛ́, m mɛ nyí yóó di yóu kɛ̀ dí yɛ̀.
3 Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntínti Ebedeebɛ ti tũ nkù ti bɛnkɛmu kumáà. Á ti pã kucɛ kɛ̀ tí ce nyɛwe yètããti kékɔtɛ dikpáà kɛ́ kù fìé iwũɔ̃, kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ kù bo duɔnní mumɔmmú kɛ̀ ti kú, yoo ti dootitɔbɛɛ tí kuɔ.
4 Kòo kpààtì dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di sukíí Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ bo yóu mutɔ̃mmú? Kɔtɛnɛ̀ di tɔ̃mmú.
5 Di mmɔ̀nnì ndi bɛ̀ sũũmmɛ̀ kɛ̀ di wɛ̀̃tɛ kɛ dó kéduó nkɛ̀ bɛ̀ɛ yóu mutɔ̃mmú.

Esibiti kóo kpààtì yìémɛ̀ Isidayɛɛribɛ mutɔ̃mmú

6 Dɛ kó diyiè mómmɔnni kòo kpààtìi nákɛ́ bɛ̀ɛ ni mutɔ̃mmú nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ baà kɛ dɔ̀:
7 Di tɛ́nkɛ bá nduɔ̀ nyIsidayɛɛribɛ timúkpetì kɛ̀ bɛ̀ piikunɛ̀ yɛdombiɛ. Bɛ̀ ńkɔrì bɛ mómmɔmbɛ kɛ tì waà.
8 Bɛ̀ mɛ mbaa yó mpiiku yɛdombiɛ nkɛ̀ yɛ̀ tùɔ̀kù yɛ̀ sòò màmɛ̀ mmɛ, di báá yaatɛ. Bɛtɔ̃nnékótíbɛ̀ mbɛ, dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ tu, tí bɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéfíé Kuyie nyiwũɔ̃.
9 Kɛ̀ bɛ̀ pĩ mmutɔ̃mmú mɛdiɛ̀ mbɛ̀ í yóó pétɛ́ bɛmáà kéndakɛnɛ̀ tiyáàbìsínáaǹtì.

10 Bèè bakέ mutõmmú nὲ bèè mù pakέ, kὲ bèε kɔtε kέ bὲ nàkέ kε dɔ̀: Okpààtì
tu bὲ tε̃́nkε bá ndi duɔ̀ ntimúkpetì.
11 Kɔtεnὲ kέwammú timúkpetì! Díì yε̃́ di yóó tì pètέ dὲ, kε baa né mpiiku
yεdombiε nkὲ yὲ mmànnὲ yὲ sòò õ mmàmὲ, ti í yóó yaatε.
12 Kὲ Isidayεεribεε cíétέ Esibiti omɔu miεkε kénwaà ntimúkpetì.
13 Bèè bὲ bàa kὲ bὲ mbὲ kpànnὲ kε tú: Pííkúnὲ yεdombiε nkὲ yὲε tuɔkε bὲ sòò
di duɔ̀ ntimútì kὲ yὲ màmὲ.
14 Kòo kpààtì kɔbε bèè bakέ, kὲ bὲ ḿpuotì Isidayεεribε bèè bàa bεtõmbὲ kε tú:
Dὲ yĩmε wenkε nὲ yíe nkὲ di í pìíkú yεdombiε nkὲ yὲ tùɔ̀kε di sòò piiku kὲ yὲ
màmὲ?
15 Kὲ Isidayεεribε bèè bàa bεtõmbὲ, kὲ bèε kɔtε kéyà okpààtì kε dɔ̀: Dὲ dòmmε
kàa ti fε̃́ũ̃nko mεmmε, tínti a kó bεtõmbὲ?
16 Bὲ tε̃́nkε í ti duɔ̀ ntimútì kε tú tí mpiiku yεdombiε nkὲ yὲ tùɔ̀kù yὲ sòò
màmὲ, kε ti puotì kε dò nti cààrὲ?
17 Kòo kpààtì dɔ̀: Di tú bεtõnnédíébὲ mbε, bεtõnnékótíbὲ. Dεὲ te kὲ di tú di bo
kɔtε kéfíé di Yiὲ nKuyie nyiwũ̃ɔ.
18 Kɔtεnὲ képĩ ndi tõmmú, bὲ í yó ndi duɔ̀ ntimútì, di mε mbaa né yó mpiiku
yεdombiε nkὲ yὲ tùɔ̀kù yὲ sòò õ mmàmὲ mmε.
19 Kὲ Isidayεεribε bèè bàa bεtõmbὲ, kὲ bèε banté bὲ baa bὲ fε̃́ũ̃nkomὲmu kε dɔ́
bὲ mpiiku yεdombiε nkὲ yὲ tùɔ̀kù yὲ sòò õ mmàmὲ, bὲ í yóó yaatε.
20 Kὲ bὲ nyεtìní okpààtì borὲ kéyà Mɔyiisi nὲ Anɔɔ, kὲ bὲ bὲ bàa. Kὲ bèε bὲ nàkέ
kε dɔ̀:
21 Ti Yiὲ nKuyie ndi wúómmu kε yóó di bekénὲ, díì te kòo kpààtì tε̃́nkε í dɔ́ ti
kpεti, díì ò duɔ́ ndisiὲ, kòò yóó ti kuɔ.
22 Kὲ Mɔyiisii béinnὲ ti Yiὲ nKuyie nkε dɔ̀: Dὲ yĩmε kàa fε̃́ũ̃nko ku mbotí? Dὲ
dòmmε kàa n tõnní diε?
23 Nὲ n kɔ̀tεmὲ kε yà okpààtì koò béinnὲ a kó diyètìrì, ò fε̃́ũ̃nkomu ti kó kubotí,
a mε nyí kù dεεtέ.

6

1 Kὲ ti Yiὲ nKuyie nyíέ kénákέ Mɔyiisi kε dɔ̀: A bo yà di mmànnì n yóó dɔɔ̀ dὲ
okpààtì.
M bo ò dɔ̀ɔnὲ muwε̃rímú kòò di yóu kὲ dí yὲ. M bo ò ὲ̃ũ̃tέ kòo di bεti.

Kuyie nyáúkùnnεmὲ Mɔyiisi kɔ̀ntì

2 Kὲ ti Yiὲ nKuyie nyíέ kóò nàkέ kε dɔ̀: Míì tu di Yiὲ nKuyie.
3 M bεnkεmu m máà Abarahammu nὲ Isaki nὲ Sakɔbu n túmὲ di Yiὲ nKuyie
nkὲ kpeńnì. Bὲ né do í yε̃́ kε dò mmíì tu bε Yiὲ nKuyie.
4 N do bὲ taunnὲmu m máà, kε dɔ̀ n yóó bὲ duɔ́ nKannahãã, kεtenkὲ bὲ do bo
kὲ kupɔ̀ɔkù.
5 N kὲὲmu Esibiti tenkὲ kɔbε di fε̃́ũ̃nkomὲ kὲ di kuɔ̀ nkὲ n dὲntεní ti kó
mεtaummὲ kpέí.
6 Dεὲ te kὲ n tu a kɔtε kénákέ Isidayεεribε kε dɔ̀ n tú: Mí ndi Yiὲ nKuyie n yóó
di dεεténὲmu mudaatõmmú Esibiti kɔbε di duɔ́ mmù, ké di omὲpùnnε. N yóó
bεnkεmu Esibiti kɔbε n wε̃rímú ké bὲ potέ, ké di dεεtέ.
7 Kὲ di ntú n kɔbε kὲ n di te. Kὲ di n yε̃́ míì di dὲnnεmὲ Esibiti kó
mudaatõmmú.
8 Mí ndi Yiὲ nKuyie mmíì béi nkε tú m bo di kɔtεnὲ n do yε̃ n yóó duɔ́ nkὲὲ
tenkὲ Abarahammu nὲ Isaki nὲ Sakɔbu kὲ di kὲ tiekε.
9 Kὲ Mɔyiisii tì nàkέ Isidayεεribε. Kὲ bὲ í nyie, kε yε̃́ bὲ fε̃́ũ̃rìnὲmὲ mutõmmú
mεdiὲ.

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
11 Kɔtɛ kɛ́nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀, wèe yóu Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bèɛ yɛ̀ o tenkɛ̀.
12 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: Isidayɛɛribɛ í yie n kpɛti, kɛ̀ m bo na kɛ́nákɛ́nɛ̀ okpààtì nwe, mí nwèè í nɔ nkɛ náánnáà?
13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ yóó nákɛ́ tì Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Esibiti kóo kpààtì, kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ bèɛ dennɛ Isidayɛɛribɛ Esibiti tenkɛ̀.

Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ yààrìbɛ̀ yètɛ̀

14 Ntɛ Isidayɛɛribɛ bèɛ̀ bakɛ́ Isidayɛɛribɛ naàmùntì bɛ yètɛ̀:
Sakɔbu kóo po Dubɛnni bí: Enɔki nɛ̀ Paduu nɛ̀ Ɛtisidonni nɛ̀ Kadimii bɛɛ̀ do tú Dubɛnni naàmùnkù kó bɛyààrìbɛ̀.
15 Simmɛɔ̃ɔ̃ bí tú: Yemmuyɛɛdi nɛ̀ Yaminni nɛ̀ Oadi nɛ̀ Yakinni nɛ̀ Soa nɛ̀ Saudi Kannahãã kóo nitipòkù birɛ bɛɛ̀ do tú Simmɛɔ̃ɔ̃ naàmùnkù kó bɛyààrìbɛ̀.
16 Kɛ̀ Defii pɛité initidabí ìtããti: Kɛrisonni nɛ̀ Keati nɛ̀ Mɛdadi kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ piɛ́ ibí. Defii do yóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ (137) ndi.
17 Kɛrisonni bí tú: Dibinii nɛ̀ Simɛii. Bɛɛ̀ do tú bɛ kó bɛyààrìbɛ̀.
18 Kɛ̀ Keati bí ntú: Amudamu nɛ̀ Isaadi nɛ̀ Ebunɔɔ nɛ̀ Usiyɛɛdi. Keati yóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ yètããti (133) ndi.
19 Kɛ̀ Mɛdadi bí ntú: Madi nɛ̀ Musi. Bɛɛ̀ do tú Defii naàmùnkù kó bɛyààrìbɛ̀.
20 Kɛ̀ Amudamuu puokɛ o cicɛ tãũ Yokebɛti kòo ò pɛité initidabí ìdéì, Anɔɔ nɛ̀ Mɔyiisi. Amudamu do yóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ (137) ndi.
21 Kɛ̀ Isaadi bí ntú: Kodee nɛ̀ Nɛfɛki nɛ̀ Sikidii.
22 Kɛ̀ Usiyɛɛdi kpɛyi ntú: Mikayɛɛdi nɛ̀ Edisafãã nɛ̀ Sitidi.
23 Kɛ̀ Anɔɔ puokɛ Edisebaa Amminadabu kóo sapàà, Nasɔ̃ɔ̃ tãũ kòo ò pɛité initidabí ìnàà: Nadabu nɛ̀ Abiu nɛ̀ Edeasaa nɛ̀ Itamaa.
24 Kɛ̀ Kodee bí ntú: Asii nɛ̀ Ɛdikanaa nɛ̀ Abiyasafu, Kodee naàmùnkù kɔbɛ kó bɛyààrìbɛ̀ mbɛ.
25 Kɛ̀ Edeasaa, Anɔɔ birɛɛ puokɛ Pusiyɛɛdi kóo sapàà nkòo ò pɛité dɛnitidabirɛ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Pinasi.
Defiibɛ yààrìbɛ̀ kó yɛyètɛ̀ nyɛ mɛmmɛ.
26 Anɔɔ nɛ̀ Mɔyiisi nwe ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́mɛ̀ kɛ tú: Dennɛnɛ̀ Isidayɛɛribɛ Esibiti bɛ naú dò ndòmmɛ̀.
27 Bɛɛ̀ do nàkɛ́ Esibiti kóo kpààtì kɛ dɔ̀ wèe yóu kɛ̀ Isidayɛɛribɛ yɛ̀ Esibiti.

Kuyie ndèntɛmɛ̀ Mɔyiisi kù ò dɔúnnɛ̀ dìì nùù

28 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Mɔyiisi Esibiti tenkɛ̀ kɛ dɔ̀:
29 Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie, á nákɛ́ Esibiti kóo kpààtì n da nàkɛ́ tì timɔu.
30 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: N yí nɔ nkɛ náá nhokpààtì bo yie n kpɛtaà?

7

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: N yóó da duɔ́mmu n kó muwɛ̃rímú kàa kɔtɛ okpààtì borɛ̀, nɛ̀ n kó diyètìrì, kàa kóo kótì Anɔɔ nnáá nha ò nàá ntì.
2 Fɔ̃ɔ̃ yó nnáá nha kóo kótì n da náá ntì, kòò tì cɛ̃ĩnko okpààtì, kòo di yóu kɛ̀ di yɛ̀ o tenkɛ̀.
3 N yóó kpénkùnnɛmu okpààtì to, kédɔɔ̀ tidiɛtì nɛ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ péu Esibiti miɛkɛ.
4 Okpààtì yóó yetɛmu di kpɛti, kɛ̀ m bɛnkɛ n wɛ̃rímú Esibiti miɛkɛ kɛ́ bɛ̀ poté, kédennɛ díndi n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
5 M bo bɛnkɛ dìì mɔ̀nnì n wɛ̃rímú Esibiti tenkɛ̀ kɔbɛ kɛ́ di dennɛ Esibiti tenkɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ bo banté n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
6 Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ̀ bèɛ dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ nàkɛ́ tì weti weti.

7 Bè do yó nnáánnè okpààtì kè Məyiisi mɔkɛ yɛbie nsipísìni ndi kè Anɔɔ mɔkɛ yɛbie nsipísìni nè yètããti.

Anɔɔ pààti naámmè fɛwààfè

8 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Məyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀:
9 Kòo kpààtì di bekɛ kɛ tú dí dɔɔ̀ tidiɛtì matì, fɔ̃́ mMəyiisi á nákέ Anɔɔ kòo túótέ o pààti kédɔúnko okpààtì ìikè, kè kùu naá nfɛwààfè.
10 Məyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ kɔtɛ okpààtì borè kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie mbè nàkέ tì. Kè Anɔɔ dɔúnko o pààti okpààtì nè o tɔ̃mbè bɛ ìikè, kè kùu naá nfɛwààfè.
11 Kòo kpààtìi yúní bɛhɛikènkótíbè nè bɛnitinɔmbè nè bɛtetiebɛ Esibiti kɔbɛ. Kè bè múnkɛɛ dɔɔ̀ mɛbotí,
12 kédɔú ndɔú mbɛ kó ipààti kɛ ìi naá nyiwààkɛ. Kè Anɔɔ kó kupààtii maá mmaánko bɛ kpɛyi.
13 Kòo kpààtìi kpénkùnnɛ o to, ò í nyie mMəyiisi nè Anɔɔ bɛ kpɛti kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì mbè nàkémè.

Mɛniɛ nnaámmè mɛyĩĩ

14 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Məyiisi kɛ dɔ̀: Okpààtì to kpenkɛmu, kòò yetɛ Isidaɣɛɛribɛ bo yèmè.
15 Túótέ kupààti kùù do naá nfɛwààfè kékɔtɛ dikũ̃nweńnì sèì okpààtì taà dìì mɔ̀nnì kukó nNiidi, kè dí ḿmà.
16 Kàa ò nàkέ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntínti Ebedeebɛ ti tũ nkù kuù n tɔ̃nní, kɛ tú n da nákέ kàa ti yóu kè tí kɔtɛ dikpáà kέ kù fiέ iwũ̃ɔ̃, a mɛ nyí yie.
17 Dɛè te kè kù béi nkɛ tú, nè mɛ ndɔɔ̀rìmè miɛkɛ nkɛ a yóó bantémè kù tumè ti Yiè nKuyie. M bo potέ kupààti m mɛ ntɔ kù mɛniɛ nkè mèɛ naá mmɛyĩĩ.
18 Kè siyĩĩ kú, kè mɛniɛ nhãnnέ kunɔ́ú, kè Esibiti kɔbɛɛ yĩɛ̃kɛ mɛ muyãã̀.
19 Kè ti Yiè nKuyie nyíέ kénákέ Məyiisii kɛ dɔ̀: Nákέ Anɔɔ kòo youtɛ o pààti Esibiti kó ikó ndiɛyì nè isámpɔ́ì nè yɛbirɛ nè sikondakɛsí dɛ bíékè Esibiti omɔu miɛkɛ. Kè dɛ kó mɛniɛ nnaá mmɛyĩĩ nkédátínnέ kɛtenkè kɛməu kétaunnè yɛdɔ́ nè yɛdíè ndɛ miɛkoo.
20 Məyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie mbè nàkέ tì, kè Anɔɔ youtɛ kupààti képotέ mɛniɛ nhokpààtì nè o tɔ̃mbè bɛ ìikè, kè kukó nkumɔuu naá mmɛyĩĩ.
21 Kè siyĩĩ kú, kè mɛniɛ nhãnnέ kunɔ́ú, kè Esibiti kɔbɛɛ yĩɛ̃kɛ muyãã̀.
22 Kè Esibiti kó bɛnitinɔmbè múnkɛɛ dɔɔ̀ mɛbotí. Kòo kpààtì to baa ńkpeńnì kòo yetɛ Məyiisi nè Anɔɔ bɛ kpɛti, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo bè nàkémè.
23 Kòo kpààtìi ítέ kékò nho cĩɛ̃̀tè, kéketέ kɛ í ndakɛ bɛ tɛrè kpɛti.
24 Kè Esibiti tenkè kɔbɛɛ dammú sibií kukó ntakέ kɛ bo pétέ mɛnésààmè, kɛ yɛ̃́ kukó nkɔ̃mɛ do í dòmmè kéyã̀.
25 Mɛniɛ ndo naá mmɛyĩĩ nkè dè mmɔkɛ yɛwe yèyiekè ndi.

Yɛcɛdakè píɛmmè Esibiti tenkè

26 Kè ti Yiè Kuyie nnákέ Məyiisi kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kénákέ okpààtì kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu, á yóu kè ku kó bɛnìtìbèɛ kɔtɛ kέ kù fiέ iwũ̃ɔ̃.
27 Kàa yetɛ kù bo duó nkè yɛcɛdakèɛ píɛ nha tenkè kɛməu miɛkɛ.
28 Yɛcɛdakè bo píɛ nkukó nkéyènní kéta a kpààtìcĩɛ̃̀tè, a dieku a dɔu dè nè a dóù ĩnkè nè a tɔ̃mbè kó sicɛ̃́ĩ nè a kɔbɛ kpɛsi, nè bè pũũ dè pɛ̃́ɛ̃̀ nè bè ò piiku dè.
29 Yɛcɛdakè bo ndekù a ĩnkè nè a tɔ̃mbè ĩnkè nè a kɔbɛ ĩnkè.

8

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Məyiisi kɛ dɔ̀: Nákέ Anɔɔ kòo youtɛ o pààti ikó nnè sikondakɛsí nè yɛbirɛ dɛ bíékè, kè yɛcɛdakèɛ píɛ nhEsibiti kó kɛtenkè.
2 Kè Anɔɔ youtɛ o nɔ̀ùtè Esibiti kó ikó mbíékè, kè yɛcɛdakèɛ píɛ nhEsibiti tenkè.

3 Kè bɛnitinɔmbè múnkɛɛ dɔɔ mɛbotí, kédennɛní yɛcɛdakè Esibiti.
4 Kòo kpààtìi yú Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀: Bántènè di Yiè nKuyie nkè kù ti dennɛ yɛcɛdakè mí nnè n kɔbɛ, kè n di yóu kè di kɔtɛ ké kù fié iwũɔ̃.
5 Kè Mɔyiisii nákέ okpààtì kɛ dɔ̀: N nákέ a dó m bántè dìì mɔ̀nnì Kuyie nfɔ̃́ nnè a tɔ̃mbè nè a kɔbɛ di kpέí, kè yɛcɛdakèɛ yè dihɛì, kénkpaá kukó mmáà.
6 Kòo kpààtì dɔ̀: Nankɛ. Kè Mɔyiisi dɔ̀: N yiemmu kɛ bo kù bàńtè, kàa bantέ kɛ dò nhòmɔù í dònnè ti Yiè nKuyie.
7 Yɛcɛdakè yóó yèmu fɔ̃́ nnè a tɔ̃mbè nè a kɔbɛ di cɛ̃́ĩ, kénkpaá kukó mmáà.
8 Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ ítέ okpààtì borè kè Mɔyiisi bántè ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀ kùu dɛitɛ yɛcɛdakè kù do tanné yè dihɛì.
9 Kè ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ Mɔyiisi kù bekɛ tì kè yɛcɛdakèɛ kú sicɛ́ĩ miɛkɛ nè yɛtowaarè nè dɛpaa.
10 Kè bèɛ yè tìkú kécóú nyɛcúò yɛcúò, kè dihɛìi dátínné kunóú.
11 Kòo kpààtìi yà yɛcɛdakè dèèmè kòo toò kpenkɛ, kòo yetɛ Mɔyiisi nè Anɔɔ bɛ kpɛti, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nhò nàkémè.

Inaméí píɛmmè Esibiti tenkè

12 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Nákέ Anɔɔ kòo youtɛ o pààti képotέ mutɑ́ɑ́ nkè mùu naá nyinaméí Esibiti tenkè kɛmɔu.
13 Kè bèɛ yie nKuyie mbè nàkέ tì, kè Anɔɔ youtέ o pààti képotέ mutɑ́ɑ́ nkè mùu naá nyinaméí képɔ̃nné bɛnìtìbè nè iwũɔ̃, kè mutɑ́ɑ́ mmumɔu naá nyinaméí Esibiti tenkè kɛmɔu miɛkɛ.
14 Kè bɛnitinɔmbè múnkɛ ndó kédennɛní bɛ kó inaméí kéyĩɛ̃kɛ, kè inaméí mpũɔ̃ bɛnìtìbè nè iwũɔ̃.
15 Kè bɛnitinɔmbèɛ nákέ okpààtì kɛ dɔ̀: Kuyie nkó tɛnɔ̀ùtè ntɛ.
Kòo kpààtì baa kpénkùnnɛ o to kéyetɛ Mɔyiisi nè Anɔɔ bɛ kpɛti.

Tidɔndɔntì píɛmmè Esibiti tenkè

16 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: A naa yè dikũnweńnì sèì késɔ̃́ntέ okpààtì ò yètì dìì mɔ̀nnì kɛ tati kukó, kàa ò nàkέ kɛ dɔ̀: Kuyie ntú a yóu ku kɔbɛ kè bèɛ kɔtɛ ké kù fié iwũɔ̃.
17 Kàa mɛ nyetɛ, kù bo dennɛní tidɔndɔntì yɛiti, kè tì nda dɔmmù nè a tɔ̃mbè nè a nìtìbè, tì bo píɛ nhEsibiti kɔbɛ kó sicɛ́ĩ, kédátínné kɛtenkè.
18 Kè dɛ kó tidɔndɔntì yènní, kù í yóó yie nkè tì mbo Kosɛnni, ku kɔbɛ ei, kàa bantέ kù bè bonèmè.
19 Kù bo nkãnkέ ku kɔbɛ kéyóu a kɔbɛ. Dè naa yóó dɔɔ̀mu.
20 Kè ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ kù béi ntì, kè tidɔndɔntì yɛitii tanní kénsũ képíɛ nhokpààtì cĩɛ̃̀tè nè o tɔ̃mbè kpɛsi nè Esibiti tenkè kɛmɔu miɛkɛ.
21 Kè dihɛìi cakɛ kòo kpààtìi yú Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kéfíé nyiwũɔ̃ Kuyie ndi tenkè miɛkɛ.
22 Kè Mɔyiisii yetɛ kɛ dɔ̀: Dè báá yie! Ti yóó fíé ìì wũɔ̃ ti Yiè nKuyie nyì dò nhEsibiti kɔbɛ borè isɔkɛ nyì, kè ti ì feu kè bè ti yà bè yóó ti búótí yɛtɑ́rè nyɛ kékuɔ.
23 Ti yó mmɔkɛ kucɛ yɛwe yètããti ndi dikpáà miɛkɛ, kéfíé ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̃ kù yɛ̃ dè ndòmmè.
24 Kòo kpààtì dɔ̀: N yiemmu kɛ bo di yóu kè di kɔtɛ dikpáà kéfíé ìwũɔ̃ di Yiè nKuyie, di né báá dété, dí kù bàńtè n kpέí.
25 Kè Mɔyiisi dɔ̀: N yóó ítέ a borè kébántèmu ti Yiè nKuyie nkè kù naa dennɛ tidɔndɔntì a cĩɛ̃̀tè nè a tɔ̃mbè kpɛsi nè a nìtìbè kpɛsi. A né báá ti soutέ kéyetɛ Isidayɛɛribɛ bo kɔtɛmè kéfíé iwũɔ̃ ti Yiè Kuyie.
26 Kè Mɔyiisii ítέ okpààtì borè kébántè ti Yiè nKuyie.

27 Kɛ ti Yiè nKuyie ndɔɔ wè kù bekɛ tì, kédennɛ tidɔndɔntì okpàátì nè o tɔ̃mbè nè o nìtìbè bɛ cɛ̃ĩ̃, kudɔndɔnkù makù í nkpaá bá kumáà.
28 Kòo kpàátì baa wɛ̃tɛ kékpénkùnnɛ o to kéyetɛ Isidayɛɛribɛ bo yèmè.

9

Iwũɔ̃ kumè

1 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Kɔtɛ okpàátì cɛ̃ɛ̃̀tè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie, tínti Ebedeebɛ ti tũ nkù tu á yóu tínti kù kó bɛnìtìbè kè tí yè kɛ́ kù fiɛ́ iwũɔ̃.
2 Kàa yetɛ bè bo yèmè, kàa baa kpaá yetírí,
3 kù bo duó nkè muwũɔ̃kũũ ntanní mɛdiè nkɛ́kuɔ a wũɔ̃: Sisɛ̃ĩ̃ nè sãmmarímúbè nè yòyóbè nè inàákɛ nè ipe nè sibɔɔ́.
4 Ti Yiè nKuyie nyó nyɛ́mu tínti Isidayɛɛribɛ ti kó iwũɔ̃ kpéí mbá fèmafè báá kú.
5 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Nankɛ nwe n yóó dɔɔ̀mè dɛ kó tidiɛtì Esibiti tenkè miɛkɛ.
6 Kè dèɛ wentɛ́ kè ti Yiè nKuyie mmɛ ndɔɔ̀ kè Esibiti kɔbɛ kó iwũɔ̃ kú, bá Isidayɛɛribɛ kɔfɛ mafè í nku bá fèmáà.
7 Kòo kpàátìi tɔ̃ nkè bèɛ síékɛ́ kénsɔ̃́ nyIsidayɛɛribɛ kó iwũɔ̃ í ku bá fèmáà, kòò to baa ńkpeńnì, kòo yetɛ Isidayɛɛribɛ bo yèmè.

Mɛkpɜ̃ɜ̃ mpĩńmè bɛnìtìbè nè iwũɔ̃

8 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀: Kouténè mutápɛí, nkè Mɔyiisii mù ùtóo kɛĩ̃nkè okpàátì ìikè.
9 Kè mùu naá nkutããyukú kédátínné Esibiti tenkè kɛmɔu, kédari bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ kénaá nyɛnúútè.
10 Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ kouté mutápɛí nkékɔtɛ okpàátì borè kè Mɔyiisii mù ùtóo kɛĩ̃nkè okpàátì ìikè kè mùu dátínné bɛnìtìbè kénaá nyɛnúútè nè yɛmuɔ.
11 Esibiti kó bɛnitinɔmbè í nna kɛ kɔ̀tɛ Mɔyiisi borè kɛ yɛ́ yɛnúútè múnkɛ do bè pĩńmè, yè pĩ mmèè botí bɛtɔbè.
12 Kè ti Yiè nKuyie nkpénkùnnɛ okpàátì to, kòo yetɛ Mɔyiisi nè Anɔɔ bɛ kpɛti kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Mɔyiisi.

Yɛmátɜ́rè kùɔmè bɛnìtìbè

13 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Á yè dikũnweńnì sèì kénákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie tínti Ebedeebɛ ti tũ nkù tu, á ti yóu, kè tí yè kɛ́ kù fiɛ́ iwũɔ̃.
14 Kè dè í dò mmɛmmɛ kù bo da potɛ́, fɔ̃́ nnè a tɔ̃mbè nè a nìtìbè, kàa banté òmɔù í bomè kɛtenkè kɛ kù mànnè.
15 Kè kù do tú kù bo duɔnní mumɔmmú kè mù da kuɔ fɔ̃́ nnè a kɔbɛ nè miɛ ndi do í kpaá bo kɛtenkè ĩnkè.
16 Kù né da yóu kàa kpaá fòù, kɛ bo yà ku wɛ̃rímú mmu kè bèɛ déúkùnnɛ ku yètìrì kɛtenkè ĩnkè.
17 Kàa mɛ mbaa dó kémpĩ nku nìtìbè kɛ yetírí bè bo yèmè.
18 Dè naa bo nkɜ́ɜ́kɛ́ miɛ nkè kùu duɔnní fɛtaafè nè yɛmátɜ́rè diɛyè, di mu nyí dè yà nè Esibiti bomè.
19 Á tanné a kó iwũɔ̃ tɛcĩ̃ɛ̃̀tè nè dèè kó dimàà tu a kpɛrɛ, iwũɔ̃ ìì bo mbo dikpáà nè bɛnìtìbè kɛ í nta tɛcĩ̃ɛ̃̀tè, yɛmátɜ́rè yeè yóó dè bùɔ́tí kè dèɛ kú.
20 Kòo kpàátì tɔ̃mbè mabèɛ depɛ Kuyie nnàkɛ́ tì, kétanné bɛ wũɔ̃ nè bɛ tɔ̃mbè dɛ yiè.
21 Bèè sènkèrì dɛ kó tináaǹtì kè bembɛɛ yóu bɛ wũɔ̃ nè bè kó bɛtɔ̃mbè dikpáà.

22 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Youtɛ a nɔ̀ùtè kɛĩnkè, kè yɛmátā́rèɛ duoní Esibiti tenkè kɛmɔu miɛkɛ, bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ nè dɛpaa ntidiitì ĩnkè.
23 Kè Mɔyiisii youtɛ o pààti tiwɛtì bíékè, kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè fɛtaafè mmíí nkɛ pέú kè yɛmátā́rè duòní Esibiti tenkè kɛmɔu miɛkɛ.
24 Esibiti kɔbɛ mu ndo í yà dɛ kó fɛtaafè botí nè bè bomè, fèè mìí nkɛ pέú kè yɛmátā́rè duòní.
25 Kè yɛmátā́rèɛ búɔ́tí bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ kékuɔ, kécakɛ tidiitì nè dɛtie.
26 Kè Kosɛnni Isidayɛɛribɛ kó dikarì dii máà nsokέ.
27 Kòo kpààtìi yú Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì mí nnè n kɔbɛ ti cààrèmu, di Yiè nKuyie nkuù wenni.
28 Bántènè ku, kè yɛmátā́rè nè itapíɛ kè dèɛ cómmú kè n di yóu kè dí yè.
29 Kè Mɔyiisi dɔ̀: N yóó yɛroomu dihεì kéyoutɛ n nɔu kébántè ti Yiè nKuyie, kè itapíɛ nè yɛmátā́rè kè dèɛ cómmú, kàa bantέ kuù temè kɛtenkè.
30 N né yέmu kɛ tú fɔ̃́ nnè a tũmbè di mu nyí depɛ ti Yiè nKuyie.
31 Dè do sɔ̃́ ntidiitì òtɛmu, kè titɔ̃̀ntì pòrí, kè fɛtaafè mátā́rè dè potέ.
32 Tidiniiti tiì máà do yentέ kɛ yέ ti mu ndo í òtɛmè.
33 Kè Mɔyiisii ítέ okpààtì borè, kéta dikpáà, kébántè ti Yiè nKuyie nkè itapíɛ nè yɛmátā́rè kè dèɛ cómmú, bá fɛtaafè tε̃́nkɛ í nniu.
34 Kòo kpààtìi yà fɛtaafè nè yɛmátā́rè nè itapíɛ dè dèèmè, kòo too wε̃tɛ kékpenkɛ wenwe nè o tũmbè.
35 Kòò baa n kpaá yetírí Isidayɛɛribɛ bo yèmè kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Mɔyiisi.

10

Fɛcofɛ tannímè Esibiti

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Kɔtɛ okpààtì borè, míì kpénkùnnɛ o to nè o tũmbè kpɛyɛ kɛ bo dɔɔ̀ tidiɛtì bɛ cuokè.
2 Kàa tì nàkέ a bí nè a yaàbí n dɔ̀ɔ̀ dè Esibiti kɔbɛ nè n dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì bɛ cuokè. Kè di nyέ n túmè di Yiè nKuyie.
3 Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ kɔtɛ okpààtì borè kóo nàkέ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntínti Ebedeebɛ ti tũ nkù tu, a yóó kέkùnnɛ ɔ̃mmɔ̀nnì amáà ku ìikè, ké ti yóu kè tí yè kɛ kù fìé iwũɔ̃?
4 Kàa yetɛ ti bo yèmè, kù bo duɔnní fɛcofɛ nankɛ a tenkè.
5 Kè fèɛ dátínné kɛtenkè bá kè tέnkɛ bá nfeí, fè bo cáákέ yɛmátā́rè sùɔ́ ndè, kécáákέ dɛtie ndɛmɔu kó tifãã̀tì dikpáà.
6 Fè bo píɛ nha cĩ̀ètè nè a tũmbè kpɛsi nè a nìtìbè kpɛsi. A cicɛbè nè a yààrìbè bè mu nyí yà dɛ kó kubotí nè bè bomè.

Mɔyiisi béi mmɛmmɛ kéítέ okpààtì cĩ̀ètè kéyè.

7 Kòo kpààtì tũmbèɛ ò nàkέ kɛ dɔ̀: Onìtì yiè nyóó yóu ɔ̃mmɔ̀nnì ò bo nti buɔmmè mɛyɛi? Yóu bɛ kè bèɛ yè kéfié bɛ Yiè nKuyie nyiwũɔ̃. A í wúó nhEsibiti kɔbɛ deumàà!
8 Kè bèɛ yúní Mɔyiisi nè Anɔɔ okpààtì borè kòo bè nàkέ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kéfié iwũɔ̃ di Yiè nKuyie. Ɔmbɛ kɔri?
9 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Ti kɔri timɔu ndi. Ibí nè bɛkótíbè bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè nè ti nààkɛ nè ti pe nè ti bɔɔ́. Ti Yiè nKuyie mbanni ndi.
10 Kòo kpààtì dɔ̀: Di yèmmè dò m bo di yóumu kè di kɔtɛ dimɔu, di pobè nè di bíàà? M báá dè dɔ̀ɔ̀! N yέmu kɛ dò ndi dɔ́ tì í wenni.
11 Bìtì! M báá di yóu. Kɔtɛnè díndi bɛnitidaabè máà kéfié iwũɔ̃ di Yiè nKuyie di do mɛ nyɛ̃.

Kè bɛɛ bè bèti okpààtì cĩ̃ɛ̃tɛ̀.

12 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Youtɛ a nɔ̀ùtɛ̀ Esibiti ĩ̃nkɛ̀, kè fɛcofɛɛ kɔtɛní kɛ́cáákɛ́ yɛmátã́rɛ̀ sùɔ́ ndɛ̀.
13 Kè Mɔyiisii youtɛ kupààti Esibiti tenkè ĩ̃nkɛ̀, kè diyiè yìèní kɛ̀è bíɛ́kɛ̀ kó kuyaakù ntũ̃ũ̃ nkɛ fuuti, kɛ́nyié nkɛ fuuti kè dè nyóó wentɛ́ kè kù tɔní fɛcofɛ dihɛì.
14 Kè fɛ̀ɛ tanní Esibiti tenkè kɛ́nsũ, kɛ́dátínnɛ́ Esibiti tentã́ã́ mmumɔu miɛkɛ. Bè mu nyí yà fɛ kóo botí Esibiti, fɛ kóo botí mɛ nyí kpaá bo buotɛ́.
15 Kè fɛcofɛɛ dátínnɛ́ kɛtenkè kɛmɔu, kè dɛ̀ɛ bitoo, kè fɛ̀ɛ cáákɛ́ tidiitì nè yɛtebɛ yɛmátã́rɛ̀ do sùɔ́ ndɛ̀. Timútì nè tifããtì dè tɛ̃́nkɛ í nkpaá Esibiti tenkè kɛmɔu miɛkɛ.
16 Kòo kpààtìi yú Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀: N yetɛ́nɛ̀ di Yiè nKuyie nku, kɛ di yetɛ́nɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ.
17 Di wɛ̃tɛ kɛ́ n cĩ̃ɛ̃́ n yɛi nkɛ́bántɛ̀ di Yiè nKuyie nkè kùu fũ̃ũ̃ mmɛyɛi nsĩ̃mmɛ̀ miɛ.
18 Kè Mɔyiisii ítɛ́ okpààtì borɛ̀, kɛ́bántɛ̀ ti Yiè nKuyie.
19 Kè kùu duɔ́ nkè diyiè yìèní kɛ̀è bíɛ́kɛ̀ kó kuyaakùu fuutɛ kɛ́túótɛ́ fɛcofɛ kɛ́tanné tipèntì kóo dàméèrì, bá fɛ̀mafɛ̀ í nkpaá Esibiti tempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ.
20 Kè ti Yiè nKuyie nkpénkùnnɛ okpààtì to, kòo yetɛ Isidayɛɛribɛ bo yèmɛ̀.

Dibiìnnì tannímè Esibiti

21 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Youtɛ a nɔ̀ùtɛ̀ kè dibiìnnìi tanní Esibiti tenkè kɛmɔu miɛkɛ kɛ́ncɛ̃́ɛ̃̀ kɛ dò nhonìtì bo na kɛ́ dì kàákɛ́.
22 Kè Mɔyiisii youtɛ o nɔ̀ùtɛ̀ kè dibiìnnì diɛrìi tanní Esibiti tenkè kɛmɔu miɛkɛ kɛ́mmɔkɛ yɛwe yètããti.
23 Òmɔù tɛ̃́nkɛ í nwúó nhotɔù, òmɔù í nyìtɛ́ o kàrì, kè kuwenniku né mbo Isidayɛɛribɛ kó dikarì.
24 Kòo kpààtìi yú Mɔyiisi kóò nákɛ́ kɛ dɔ̀: Di bo na kɛ́kɔtɛ dimɔu, di pobè nè di bí kɛ́fíé iwũ̃ɔ̃ di Yiè nKuyie. Di wũ̃ɔ̃ ìì máà yó nkpaá diɛ.
25 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Fɔ̃̃ɔ̃ yóó ti duɔ́ nti yóó fíé ìì wũ̃ɔ̃ ti Yiè nKuyie nnè ti yóó kù pã ì kɛ́tuɔ.
26 Ti yó ntɔmu ti wũ̃ɔ̃ imɔu, fɛ̀mafɛ̀ í yó nkpaá, ìì miɛkɛ nkɛ, ti yóó tããtémè kɛ́fíé ti Yiè nKuyie. Ti mɛ nyí yɛ̃́ ti yóó tããtɛ́ ì, ti yóó kɛ ntuɔkɛ kɛ́ ì yà.
27 Kè ti Yiè nKuyie nkpénkùnnɛ okpààtì to, kòo yetɛ bè bo yèmɛ̀,
28 kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Ítɛ́ m borɛ̀, kàa wɛ̃̀tɛní dìì yiè a kumu.
29 Kè Mɔyiisi dɔ̀: A bɛ́i ntì tìnti, n tɛ̃́nkɛ í wɛ̃tiní a borɛ̀.

11

Kuyie nnàkɛ́mè bɛ̀è tu Mpo bè yóó kúmè

1 Dɛ mɔ̀nnì kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: M bo yíɛ́ kɛ́potɛ́ mɛsɔmmɛ okpààtì nè o kɔbɛ kè bè di yóu kè dí yè, bè yóó di bɛtimu kè dí yè.
2 Nákɛ́ bá wèè nitidɔ̀ù, bá wèè nitipòkù kòo mɔɔ o cɛ̃pɛɛtitɔù yɛsɔɔbɔ nè timátì péítì kpɛyɛ.
3 Kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè Esibiti kɔbɛɛ dɔɔ̀ Isidayɛɛribɛ mɛsàà. Okpààtì tũmbè nè bɛnìtìbè bɛmɔu Esibiti tenkè miɛkɛ kè bè ndé Mɔyiisi.
4 Kè Mɔyiisii nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu kù bo tanní Esibiti kɛyènkè cuokè,
5 kɛ́kuɔ bɛ̀è tu Mpo bɛmɔu Esibiti tenkè miɛkɛ, kɛ́kuɔnè a kóo Po, wèè yóó da cɔutɛ́ tikpàtì, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè kunitipodaakù kùù te munàmmù ku kóò po nè iwũ̃ɔ̃ idaaì imɔu ìì tu iketiyì.

6 Yɛkúdabùò mbo dátínnɛ́ Esibiti tenkɛ̀ kɛməu miɛkɛ, yɛ kóo botí mu nyí ãnnɛ́,
yɛ̀ mɛ nyí kpaá bo ãnnɛ́.
7 Isidayɛɛribɛ kó dikarì nákɛ bɛ̀ báá keè tɛmətɛ̀ oomɛ̀ onìtì yoo fɛɔ̃̀fɛ̀. Kɛ̀ di
banté ti Yiɛ̀ nKuyie ncɑ̃́nnìnkomɛ̀ Esibiti kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
8 Dɛ mɔ̀nnì a tũmbɛ̀ bo kɔtɛní kɛ́nínkú n yììkɛ̀ kɛ dɔ̀: Yɛ̀, fɔ̃́ nnɛ̀ a kɔbɛ. Kɛ̀ n yɛ̀.
Mɔyiisi bɛ́i mɛmmɛ kɛ́yɛ̀nnɛ̀ kɛmiɛkɛ diɛkɛ̀ okpààtì cĩɛ̃̀tɛ̀.

9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n yí dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì Esibiti tenkɛ̀, okpààtì
í yóó di yóu kɛ̀ dí yɛ̀.
10 Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀mu tidiɛtì pɛ́u okpààtì ììkɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ́
kpénkùnnɛ okpààtì to kòo yetɛ bɛ̀ bo yɛ̀mɛ̀.

12

Bɛ̀ baámmɛ̀ diyentɛ́banni

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ Esibiti tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀:
2 We ntɑ̃̀nkù weè yó ntú di borɛ̀ dibenni kóo tɑ̃̀nkù ketiwè.
3 Á nákɛ́ Isidayɛɛribɛ, we ntɑ̃̀nkù kó diyiè píínnì bá tɛ̀ɛ̀ cĩɛ̃̀tɛ̀ tɛ̀ɛ tããté fɛpìèfɛ̀.
4 Kɛ̀ tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ matɛ̀ kɛ̃ńnì kɛ í yóó na kɛ́cáákɛ́ tɛ kó fɛpìèfɛ̀ kɛ́deè, tɛ̀ɛ yà
tɛcɛ̃pɛɛtitɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nnɛ́ kɛ́yà bɛ̀ màmɛ̀ kɛ bo na kɛ́ fɛ̀ càákɛ́ kɛ́deè.
5 Dɛ kó fɛpìèfɛ̀ yó ntú fɛ̀ɛ̀ kpa fɛ̀nfɛ kuyɛ̀nkù kɛ́ntú fɛdaafɛ̀, kɛ́mmɔkɛ dibenni
dìmáà. Dɛ̀ ntú fɛpìèfɛ̀ yoo tɛbuɔtɛ̀.
6 Dí nfɛ̀ wèí kɛ dɔ̀ yɛwe tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀nàà. Dɛ yiè ndi bá tɛ̀ɛ̀ cĩɛ̃̀tɛ̀ yóó kuɔ̀mɛ̀ tɛ
kɔfɛ dihúríkɛ̀pànnì mɔ̀nnì.
7 Kɛ̀ bɛ̀ɛ níɛ́té mɛyĩĩ ndibòrì tipíìtì tidɛ́ nɛ̀ dibòrì ĩnkɛ̀.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pũnnɛ́ dɛ kó imaa nkɛ́ ì càákɛ́ kɛyènkɛ̀ nɛ̀ pɛ̃́ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie
mùù muuti nɛ̀ tikũnfãɑ̃̀tì tiiti.
9 Ì bá nkpaá kɛ bɛ nkɛ̀ dí ì càákɛ́, di mɛ mbáá ì bèńnɛ́, dí ì pũńnɛ́ imɔu, diyuu
nɛ̀ itààkɛ nɛ̀ tinautì.
10 Dí báá cáákɛ́ kɛ́súɔ́ ndɛ̀marɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kpaá kɛ̀ dɛ̀ wentɛ́ dí dɛ̀ cɔ́u.
11 Dí nfɛ̀ càá nkɛ yi di naàkũɔ̃ nkɛ níɛ́ di nɛùtì kɛ tɔ di pààti, kɛ́ nfɛ̀ càá nkɛ dɔ́
mɛcãã. Diyentɛ́banni ndi.
12 Dɛ kó kɛyènkɛ̀ m bo fité kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɛ́kuɔ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo Esibiti miɛkɛ nɛ̀
iwũɔ̃ idaayì iketiyì. Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.
13 Di nìɛ́kɛ́ mɛ̀ɛ̀ yĩĩ ndi bòrɛ̀, mɛɛ̀ yó nte kɛ̀ m pɛ̃ɛ̃té di cɛ́ĩ kɛ́kuɔ Esibiti bɛ̀ɛ̀ tu
Mpo kɛ́ di yóu.
14 Di yó mbaàmmu dɛ kó diyiè kɛ denniní n kpɛ́í nsɑ́ɑ̃̀, ikuɔ́ nyi n di duɔ́ nyì
kɛ̀ ì yó mbo.

Isidayɛɛri yó mbaàmmɛ̀ pɛ́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ dɛ kó dibanni

15 Yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ miɛkɛ di bá nyo mpɛ́ɛ̃̀ wèè kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀,
diyiè ketirì yiè dí mù dènnɛ di cɛ́ĩ, yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ yɛnyɛ miɛkɛ. Kɛ̀ wèè càákɛ́ pɛ́ɛ̃̀
wèè kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ bɛ̀ɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
16 Dɛ kóo tɑ̃̀nkù yiè ketirì nɛ̀ diyiénnì di níí tíí nkɛ́baá ndibanni, di báá pĩ
mmutɔ̃mmú mamù dɛ kó yɛwe kɛ̀ dɛ̀ í tú di bo bénnɛ́mɛ̀ mudiì.
17 Di yó mbaà ndɛ kó dibanni kɛ denniní n di dènnɛ dìì yiè ndi Esibiti tenkɛ̀.
Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sɑ́ɑ̃̀ kɛ̀ di nyì dɔ̀ɔ̀ri.
18 Dɛ kóo tɑ̃̀nkù diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì yiè kuyuoku kɛ́tuɔkɛnɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀
dìmáà yiè kuyuoku, di bo ncáá mpɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti bɛ̀mbɛ.

19 Dɛ kó yɛwe yèyiekè miɛkɛ mutie mùù ɔ̃ nte kè pɛ́ɛ̀ múútí mù bá mbo di cɛ́ĩ̀. Dɛ kó yɛwe miɛkɛ wèè bo cáákɛ́ pɛ́ɛ̀ wèè kɔɔrɛnè mutie mùù muuti bèɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ cuokè, bá kòò tu opàà yoo Isidayɛɛri.
20 Bá kè di bo kèè bíékè di bá ncáá mpɛ́ɛ̀bè bèè kɔɔrɛnè mutie mùù muuti dɛ kó yɛwe.
21 Kè Mɔyiisii yú Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kònnè kɛ́pĩ̀mmú ipe yoo sibɔ́ bá tèè cĩ̀ètè, kɛ́fíé diyentébanni.
22 Dí waá ìsópù kó tifããtì kɛ́pɔ̀tè mɛyĩ̀ĩ̀ ndinaabuu miɛkɛ kéníétɛ́ dibòrì tipíìtì tidɛ́ nè dibòrì ĩ̀nkè. Òmɔù báá yè ditowaà kè dè yàa wentɛ́nè.
23 Di Yiè nKuyie ntatinímu kɛyènkè kɛ bo kuɔ Esibiti kɔbɛ, kè kù yà mɛyĩ̀ĩ̀ ndibòrì kù báá yóu kòo kɔ̀ùtìi ta di cɛ́ĩ̀.
24 Di yó ndɔɔrimu dɛ kó ikuɔ́ sɑ̃̃ nè di yaàbío.
25 Kè di ta kɛtenkè di Yiè nKuyie nyɛ̃ nkù yóó di duɔ́ nkè, dí ndɔɔri dɛ kó ikuɔ́.
26 Kè di bí di bekɛ kɛ tú, ɔ̃̀nyi kuɔ́ nyi di dɔɔrimè?
27 Di dɔ̀: Ti dɔɔri diyentébanni kó ikuɔ́ nyi kɛ déúkùnko ti Yiè nKuyie nyètìrì, kù do pɛ̃ɛ̃témè ti cɛ́ĩ̀ kékuɔ Esibiti kɔbɛ ké ti yóu.
Dɛ mɔ̀nnì kè Isidayɛɛribɛɛ sĩ̀nnɔ́ɔ kénínkú,
28 kéítɛ́ kékũũ mbɛ cɛ́ĩ̀ kédɔɔ̀ Kuyie ndo nàkɛ́ ti Mɔyiisi nè Anɔɔ.

Kuyie nkùɔmè Esibiti bèè tu Mpo

29 Kɛyènkè cuokè kè ti Yiè nKuyie nkɔtɛní kékuɔ bèè tu Mpo Esibiti tenkè miɛkɛ, kékuɔ okpààtì kóo po, wèè do yóó ò cɔutɛ́ tikpàtì kéntɔ kétuɔkɛnè kudaakù kùù bo dikpetíntou ku kóo po nè iwũ̃ ɔ̃ idaaì iketiyì.
30 Okpààtì nè o tũmbè nè o nìtìbè kè bèɛ entɛ kɛyènkè kénkuɔ nhEsibiti yɛkúdabùò, kɛ yɛ́ tɛcĩ̀ètè matè do í sokémè tèè kou í ku.
31 Kòo kpààtìi yú Mɔyiisi nè Anɔɔ dɛ kó kɛyènkè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi nè di kɔbɛ yènnè n kɔbɛ cuokè, kɔtɛnè kéfíé iwũ̃ ɔ̃ di Yiè nKuyie kéndònnè di béimmè.
32 Túótɛ́nè di wũ̃ ɔ̃ imɔu kéyè kéndònnè di béimmè. Di bántè Kuyie nkè kù n dɔɔ̀ mɛsàà.
33 Kè Esibiti kɔbɛ ńkuɔ nkɛ tú, ti yóó kú timɔu ndi, kémpéinko Isidayɛɛribɛ kɛ tú: Yènnè mɛcãã.
34 Kè bèɛ túótɛ́ tipɛ́ɛ̀cootì tìì í mùútí nè yɛbɔ kéditìnnɛ kétɔ.
35 Kè bèɛ dɔɔ̀ Mɔyiisi bè nàkɛ́ tì kémúɔ́kɛ́ Esibiti kɔbɛ yɛsɔɔbɔ nè timátì péítì kpɛyɛ nè tiyàátì.
36 Kè ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ Isidayɛɛribɛ mɛsàà, kè Esibitii kɔbɛ mbè pãã mbè mɔ̀ú dè. Mɛm̀mɛ kè Isidayɛɛribɛɛ tɔ Esibiti kɔbɛ kpɛrɛ kéyènnè.

Isidayɛɛribɛ yèmè Esibiti

37 Kè Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ Dammusɛsi kékɔtɛ Sukɔti, bè do bo ntùɔ̀kɛ bɛnìtìbè sikɔupíkɔ̀usìkuɔ̀ (600000). Bè í nkàa mbɛnitipòbè nè ibí.
38 Kè sɔ̃́ntíkɛ kɔbɛ mabè mbè nɛínè nè iwũ̃ ɔ̃ péu nè ipe nè inààkɛ.
39 Kè bèɛ pũnné pɛ́ɛ̀bè bèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti, kɛ́ yɛ́ bè do bè bètimè Esibiti, kè bè nyɛtì mɛcãã, mbè í ntɔ tidiitì matì.

40 Isidayɛɛribɛ do bo Esibiti kɛ dɔ̀ yɛbie sikɔusìnàà nè sipísìtããti (430) ndi,
41 kéyè bɛ naàmùntì tũ ntũ mmèè botí titɔbè. Bè do yè yɛbie nsikɔùsìnàà nè sipísìtããti kpɛri kó diyiè sɔnni ndi.
42 Dɛ kó diyiè kó kɛyènkè bè yó nkè baàmmu sɑ̃̃ kɛ déúkùnko ti Yiè nKuyie nyètìrì, kù bè dɛɛtɛ́ kèè yènkè nkɛ Esibiti tenkè.

Diyentébanni kó ikuɔ́

43 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Ntɛ diyentɛ́banni kó ikuɔ́:
Opɔ̀ɔ̀ mɔù báá di dɛ kó mudiì.
44 Kɛ̀ kudaakù bo bɛ̀ dontɛ́ kù, dí kù cãntɛ́ kɛ̀ kùu di dɛ kó mudiì.
45 Opɔ̀ɔ̀ nɛ̀ otɔ̃ntì bɛ̀ báá mù di.
46 Dɛ kó imaa ndi yóó ì càákɛ́ kudieku miɛkɛ nkɛ, di báá ì yènnɛ̀ ditowaà,
di mɛ mbáá kéétɛ́ dikɔ̃ũ marì.
47 Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ yó mbaà ndɛ kó dibanni.
48 Kòo pɔ̀ɔ̀ mɔù dɔ́ kɛ́baá ndɛ kó dibanni kɛ́dɛ́úkùnnɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì,
wèe cãmmú o cĩɛ̃tɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu. Mɛmmɛ ò bo namɛ̀ kɛ́ ndi kɔkɛ́nɛ̀, kòò í
cãntɛ́ ò báá di dɛ kó mudiì.
49 Dɛ kó ikuɔ́ yó mbo díndi Isidayɛɛribɛ di kpɛ́í nkɛ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ bɛ̀ɛ bo di cuokɛ̀.
50 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ dɔɔ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ nàkɛ́ tì weti weti.
51 Dɛ kó diyiè ndi ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ dènnɛmɛ̀, kɛ́ bɛ̀ tũnnɛ bɛ naú bɛ naú, bɛ̀
dò nkɛ́ndòmmɛ̀.

13

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ bɛ̀ɛ cǎnnɛ́ bɛ̀ɛ tu Mpo ku kpɛ́í

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Dí nni nduɔ̀ mbɛ̀ɛ̀ tu Mpo nɛ̀ iwũɔ̃ ketiyì, dɛ̀ tu n kpɛrɛ ndɛ.
3 Kɛ̀ Mɔyiisii nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dí ndenniní diyiè dii nkpɛ́í, di yɛ̀ dì Esibiti.
Di do kɛ̀ tu tidaatì nti, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi dènnɛní nɛ̀ ku kó muwɛ̃rímú. Kɛ̀ di
baà ndɛ kó dibanni di bá nyo mpɛ́ɛ̃bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti.
4 Di yèmu nyíe nhEsibiti mudidɛ̀ì kóo tǎnkù.
5 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nti tanné kù do yɛ̃ nkù yóó duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ ti yɛmbɛ̀,
mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũɔ̃ ndɛ̀, Kannahãã botí kɔbɛ borɛ̀, Itiibɛ nɛ̀
Amɔriibɛ nɛ̀ Efiibɛ nɛ̀ Sebusiibɛ. Dí mbaà ndɛ kó dibanni bá dìì benni dɛ kóo
tǎnkù Kuyie nkpɛ́í.
6 Yɛwe yèyiekɛ̀ miɛkɛ dí ncáá mpɛ́ɛ̃bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti diyiénnì
yiè kɛ́baá ndiyentɛ́banni.
7 Dɛ kó yɛwe yèyiekɛ̀ miɛkɛ di bá ncáá pɛ́ɛ̃bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti,
dɛ kóo pɛ́ɛ̃ mɛ mbá mbo di cɛ̃ĩ miɛkɛ, dɛ kó mutie mɛ mbá mbo dihɛì dimɔu.
8 Dɛ kó diyiè di nnáá ndi bí kɛ tú: Ti baà ndɛ kó dibanni ti Yiɛ̀ nKuyie nti dɔ̀ɔ̀
dɛ̀ kpɛ́í nkɛ ti yɛtì dìì mɔ̀nnì Esibiti.
9 Dɛ kó dibanni yó ńdò ndibɛnkɛ̀rì ndi di kpɛ́í, kɛ̀ dí dì dɔ̀ɔ̀ mɛcannimɛ̀ kɛ́ mmɛ̀
ũ di nɔu kɛ mɛ̀ ìrí di tĩĩ, kɛ̀ mɛ̀ di denniní di Yiɛ̀ nKuyie nkó ikuɔ́ kùù di dènnɛ
Esibiti nɛ̀ ku wɛ̃rímú.
10 Bá dìì benni di níí dɔɔ̀ dɛ kó ikuɔ́ dɛ kó dimɔ̀nnì.
11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nti tanné Kannahãã tenkɛ̀ kù dò yɛ̃ nkù yóó duɔ́ nkɛ̀ ti
yɛmbɛ̀ nɛ̀ tínti.
12 Tí nkù duɔ̀ mbɛ̀ɛ̀ tu Mpo nɛ̀ iwũɔ̃ daaì ketiyì, kuù dɛ̀ te.
13 Disãmmarímbii didaarì ketirì di níí dì cèètɛ nɛ̀ dipebii. Kàa mɛ nyí yóó di
cèètɛ, a pité di fɔ̃níí kékuɔ, kɛ níí kù donténɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo.
14 Kɛ̀ ti bí ti bekɛ kɛ tú dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ tu ba? Ti dɔ̀: Kuyie nti dènnɛ dìì yiè
ndì Esibiti nɛ̀ ku wɛ̃rímú ti do tú dɛ̀ tidaatì.
15 Okpààtì weè do kpénkùnnɛ o to kéyetɛ ti bo yèmɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuɔ
Esibiti kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo nɛ̀ iwũɔ̃ ketiyì. Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ ti kù duɔ̀ nyiwũɔ̃ ketiyì
kɛ ɔ̃ɔ̃ kù donténɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo.
16 Dɛ kó ikuɔ́ yó ntú dibɛnkɛ̀rì ndi di kpɛ́í, kɛ̀ di ì dɔ̀ɔ̀ mɛcannimɛ̀ kɛ́ũ di nɔu kɛ ì
ìrí di tĩĩ nkɛ̀ ì ndi denniní ti Yiɛ̀ nKuyie ndi dènnɛmɛ̀ Esibiti nɛ̀ ku kó muwɛ̃rímú.

Kuyie nduɔmmɛ̀ kɛ̀ ku kɔbɛɛ kɔntɛ́ tipèntì kóo dàméèrì

17 Okpààtì yóu dìì mɔ̀nnì Isidaɣɛɛribɛ kɛ̀ bèɛ yɛ̀, kɛ̀ Kuyie nyí nyóu kɛ̀ bèɛ yɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tenkɛ̀ kó kucɛ kùù tɔ̀ké, bɛ̀ yàà bo yɔtɛ mudoò kéwɛ̃tɛ Esibiti.
18 Kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ bèɛ kɔ́ntɛ́ dikpáà kéwetínné tipèntì kóo dàméèrì. Isidaɣɛɛribɛ do yɛtì Esibiti tenkɛ̀ kɛ tũ mbɛ naú bɛ naú nyi, bɛ̀ dò nkéndòmmɛ̀.
19 Kɛ̀ Mɔyiisii túótɛ́ Sosɛfu kũ̃ kɛ yɛ̃́ ò do duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ Isidaɣɛɛri bíí yú Kuyie nyètìrì, kòò dɔ̀: Kuyie nyóó di dennɛmu diɛ, kɛ̀ di yɛtì dí ntɔ n kũ̃.
20 Kɛ̀ bèɛ ítɛ́ Sukɔti kékari Etammu dikpáà nùù.
21 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbɛ̀ ni, kɛ níí ndò ndiwɛtirì kuyie mmɔ̀nnì, kéndò ndihããtĩnni kɛyènkɛ̀. Kɛ̀ bèɛ na kénkérí kɛyènkɛ̀ nɛ̀ kuyie.
22 Dɛ kó diwɛtirì do ɔ̃ɔ̃ í nyìtɛ́ bɛ ìikɛ̀ kuyie mmɔ̀nnì, kɛyènkɛ̀ dihããtĩnni mɛ mbáá ítɛ́.

14

Esibiti kóo kpààtì tũnnɛmɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidaɣɛɛribɛ kɛ̀ dí kɔ́ntɛ́ kébátɛ́ Pi-Aidɔti, Mikidɔdi nɛ̀ dàméèrì dɛ cuokɛ̀. Di yóó dɛ mbátɛ́, kénco Baari-Sefɔ̃ɔ̃, kéntɔ́kénɛ̀ dàméèrì.
3 Okpààtì yèmmɛ̀ yó ndò ndi fetimu dikpáà cuokɛ̀.
4 Kɛ̀ n kpénkùnnɛ o to, kòo di tũnnɛ kɛ̀ nh ò kùɔ nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kédéúkùnnɛ n yètìrì, kɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ banté míì tumɛ̀ di Yiè nKuyie.
Mɛmmɛ kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ dɔɔ̀ Kuyie mbéi ntì.

5 Kɛ̀ bɛnìtìbèɛ nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Isidaɣɛɛribɛ cokému, kòo yèmmèɛ ceetɛ, wenwe nɛ̀ o tũmbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti dɔ̀ɔ̀ ba kɛ yóu kɛ̀ bɛ̀ yɛ̀, kɛ yóu mutɔ̃mmú.
6 Kòo kpààtìi tũntɛ o kpàrìsãntɛ̀ kébáátí nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀,
7 kétúótɛ́ Esibiti kó sikpàrìsɛ̃ĩ simɔu sìi kpeńnì kɛ̀ sì mbo sikɔu sìkuɔ̀ (600), bá tèɛ kpàrìsãntɛ̀ nɛ̀ tɛ dèèbɛ̀.
8 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkpénkùnnɛ o to, kòo bɛ̀ tũnnɛ. Isidaɣɛɛribɛ do í yɛ̀ disɔ̀rì.
9 Okpààtì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ sikpàrìsɛ̃ĩ nɛ̀ si dèèbɛ̀ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ tũnnɛ kɛ́ bɛ̀ nìntɛ Pi-Aidɔti takɛ́ kɛ̀ bɛ̀ co Baadi-Sefɔ̃ɔ̃, kéntɔ́kénɛ̀ dàméèrì.
10 Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ wéntɛ́ kɛ́ bɛ̀ yà, kɛ sɔ́ nhokpààtì autóo, kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́ kɛ̀ bɛ̀ nkuɔ nkɛ yu ti Yiè nKuyie,
11 kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Ifɔ̃ti í bo Esibitàà? Dɛ̀ dòmmɛ kàa ti dènnɛní Esibiti kɛ̀ ti bo kú dikpáà miɛkɛ.
12 Ti sòò da nàkému ti kpaá bo dìì mɔ̀nnì Esibiti kɛ dɔ̀: A ti yóu ti bo mpĩmmɛ̀ Esibiti kó mutɔ̃mmú, dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ ti bo kúmɛ̀ dikpáà dìì mmiɛkɛ.
13 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: Di bá nyĩɛ̃̀kù, yĩnɛ̀ só kéyà Kuyie nyóó di dɛɛténèmɛ̀ Esibiti kɔbɛ di mɛ nwúó mbɛ̀, di tɛ̃́nkɛ í yóó bɛ̀ yà diyiè marì bìtì!
14 Ndònnɛ̀ béu! Ti Yiè nKuyie nkuù yóó kpa ndi kpéí.

Kuyie nkeutémɛ̀ kucɛ dàméèrì miɛkɛ

15 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa n yu? Nákɛ́ Isidaɣɛɛribɛ kɛ̀ bèɛ kétɛ́.
16 Youtɛ a pààti dàméèrì ĩnkɛ̀ kɛ̀ mɛniɛ nkéétɛ́, kɛ̀ bèɛ na dɛkperɛ̀ késéntɛ́.
17 N yóó kpénkùnnɛmu Esibiti kɔbɛ to, kɛ̀ bɛ̀ di tũnnɛ, kɛ̀ n kuɔ okpààtì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ o naasɛ̃ĩ nɛ̀ si dèèbɛ̀ kédéúkùnnɛ n yètìrì.
18 M bo kuɔ mèè botí okpààtì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ o kpàrìsɛ̃ĩ nɛ̀ si dèèbɛ̀ bo nte kɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ banté míì tumɛ̀ di Yiè nKuyie.
19 Kuyie ntɔ̃nnì dìì ni Isidaɣɛɛribɛ kɛ̀ dìi ítɛ́ bɛ ìikɛ̀ kɛtũnnɛ bɛ fɔ̃nkúò. Kɛ̀ diwɛtirì dìì ni bɛ ìikɛ̀ kɛ̀ dìi ítɛ́ kétũnnɛ bɛ̀ fɔ̃nkúò,

20 késooté Esibiti kɔbɛ nè Isidɑyɛɛribɛ bɛ cuokè, kéntú dibiìnnì Esibiti kɔbɛ
bíékè, kɛ tú kuwenniku Isidɑyɛɛribɛ bíékè. Bè í ntɔ́nnè bɛtɔbè kɛyènkè kɛmɔu.

21 Kè Mɔyiisii youtɛ o nɔ̀ùtè dàméèrì ĩnkè, kè ti Yiè nKuyie nduɔnní diyiè yìèní
kèè bíékè kó kuyɑakù, kè kù nyié nkɛ fuuti, kékéété mɛniɛ.
22 Kè mèɛ kpɛ́nné tipíìtì tìdé kéndò nyiduotí, kè Isidɑyɛɛribɛɛ nɑ dɛkperè
késénté bá bɛ naàcèi í mbùúté.
23 Kè Esibiti kɔbɛɛ bè tũnnɛ nè okpààtì nè o kpàrìsɛ̃ĩ nè si dèèbè, kéta dàméèrì
cuokè.
24 Kukũnwentóo mɔ̀nnì kè ti Yiè nKuyie nwénténí dihããtĩnni nè diwɛtirì
miɛkɛ kéyà Esibiti kɔbɛ kó fɛhããpɔ̀nnɑfɛ, ké bè bɔnté dikɔnkɔɔ̀nnì.
25 Kè bɛ kpàrìsɛ̃ĩ cɑkɛ kè bèɛ yĩɛ̃kɛ mucèmmu, kɛ dɔ̀: Tí cokénè, bɛ Yiè nKuyie
nkuù bè kòḿmú kɛ ti kpànnè.
26 Kè ti Yiè nKuyie nnɑ́ké Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Youtɛ ɑ nɔ̀ùtè dàméèrì ĩnkè kè mɛniɛ
nwɛ̃tɛ kédátínné Esibiti kɔbɛ nè bɛ kpàrìsɛ̃ĩ nè si dèèbè.
27 Kè Mɔyiisii youtɛ o nɔ̀ùtè dàméèrì ĩnkè kukũnwentóo mɔ̀nnì kè mɛniɛ
nwɛ̃tɛní mè do dòmmè, kè Esibiti kɔbɛɛ mè yà kéncokù kè ti Yiè nKuyie nduɔ́
nkè mèɛ bè pɔ̃nténè.
28 Kè mɛniɛ dátínné sikpàrìsɛ̃ĩ nè si dèèbè nè okpààtì ããpɔ̀mbè bèè tũ ny-
Isidɑyɛɛribɛ, bá òmɔù í nyentébá omáà.
29 Mɛniɛ ndo kpɛ̀ńné kéndò nyiduotí nyi, kubɑkù youú nè kucɑ̃̀nku, kè
Isidɑyɛɛribɛ nɑ dɛkperè késénté.
30 Dɛ yiè ndi ti Yiè nKuyie ndɛɛténèmè Isidɑyɛɛribɛ Esibiti kɔbɛ kè
Isidɑyɛɛribɛ yà Esibiti kɔbɛ kumè dàméèrì nùù,
31 kéyà ti Yiè nKuyie nkpeńnìmè kɛ kùɔ Esibiti kɔbɛ ké kù yɔ̀tɛ, kéyie nku kpɛti
nè ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi kpɛti.

15

Mɔyiisi kó fɛyènfè

1 Mɔyiisi nè Isidɑyɛɛribɛ kè bèɛ dentè fɛyènfè fiɛ nkésɑ̃ntɛnè ti Yiè nKuyie nkɛ
dɔ̀:
M bo ndiè nkɛ sɑ̃ntí ti Yiè nKuyie,
kù bɛnkɛmè ku wɛ̃rímú dɛumè,
kɛ diu ntɛsɑ̃ntè nè tɛ dèètì
kè dè pɔ̃nté dàméèrì miɛkɛ.

2 Ti Yiè nKuyie nkuù tu n wɛ̃rímú
n yó ndiè nkɛ ku nsɑ̃ntí,
kuù n dɛɛté, kuù n te,
n yó nku ndonti, n cicɛ do ku ntũ,
n yó ndéúkùnko kuù yètìrì.
3 Ti Yiè nKuyie ntú okpàrì nwe,
kɛ sànnè o yètìrì.

4 Kuù dìu nhokpààtì kpàrìsɛ̃ĩ nè o ããpɔ̀mbè dàméèrì miɛkɛ
kuù duó nkè iwɛ̃ĩ yɛmbè pɔ̃nté tipèntì kóo dàméèrì miɛkɛ.
5 Kè dàméèrì fũɔ̃̀ kó mɛniɛ mbè dàtínné,
kè bè dìu kɛ cùtóo ditɑ́̃rì kɔ̃mɛ.

6 Ti Yiè nKuyie nhɑ kpeńnìmu,
Ti Yiè nKuyie nfɔ̃̃́ɔ̀ kèkíí ɑ dootitɔbè.
7 A kó tikpetì tiì te kàɑ nɑ ɑ dootitɔbè,

kàa miɛkɛ kó muhãã̀ mbè cɔ̀útɛ́ timúkpetì kɔ̃mɛ.
8 Kuyie fɔ̃̀ɔ̃̀ wei kè mɛniɛ nkpɛ̀ńné
kè yɛnéfĩ̀nfĩ̀rè naá nyiduotí,
kɛ còḿmú kɛ tɛ́nkɛ í pũɔ̃̀.
9 Ti dootitɔbè do náámmu kɛ tú:
Ti bo bè tũ̃nnɛ ké bè nìntɛ,
kéfekɛ bɛ kpɛrɛ, kédi kénsànnè.
Ti bo kpatɛ ti se ké bè kùɔ bɛmɔu.
10 Kuyie nkàa wei kè dàméɛ̀rì bè dàtínné,
kè bè dìu kɛ cùtóo dibiɛrìmínnì kɔ̃mɛ
mɛnékperímè cuokè.

11 We mbo kɛ da dònnè fɔ́ nti Yiè nKuyie?
Kɛ dò mpáíí, kɛ kpa mɛyɛi nkɛ kpeńnì,
kɛ dɔɔri tidiɛtì kè bè ò dé.
Fɔ̃̀ɔ̃̀ nɔ nkɛ dɔɔri tidiɛtì.
12 Kuyie nfɔ̃̀ɔ̃̀ yòùtɛ a nɔ̀ùtè mèmáà
kè kɛtenkè bè maánko.

13 Nè a kó mɛsàà nkɛ niité a nìtìbè
a dontɛ́ bè nè a wɛ̃rímú,
kɛ bè kɔ̀rinè a tenkè sààkè.
14 Kè bɛnìtìbè tì kèè kè bè kɔ̃̀ntì au,
kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kɔ̃mbùɔtì duò.
15 Kè Edɔmmu kó bɛkpààtìbè yĩ̀ɛ̀kù,
kè kufɔ̃waá mpĩ Mɔabu kó bɛkpààtìbè,
kè Kannahãã kɔbɛ kɔ̃̀ntì yãrikɛ.
16 Kufɔ̃waá ndiɛkù nè kukɔ̃mbɔ̀dorí kè dè bè autɛ́.
A nɔ̀ùtè kpeńnìmu tɛè te kè dè bè kpeí,
kɛ bè dò nkárɛ́,
kɛ kémmúnè a nìtìbè bo pɛ̃ɛ̃témè,
a nìtìbè a dontɛ́ bè.
17 Kàa bè kɔ̀rinè a tãrì ĩnkè,
kɛ bo bè kànnɛ a ã̀ dè.
Ti Yiè nKuyie nfɔ̃̀ɔ̃̀ tũ̃ntɛ dikarì a yó mborè,
nè a nɔ̀ùtè ntɛ a maámè a cĩ̀ɛ̀tè.

18 Ti Yiè nKuyie nfɔ̃̀ɔ̃̀ yó ntú okpààtì sɔ̃̀ã̀.
19 Okpààtì sɛ̃ĩ̀ nè o kpàrìsɛ̃ĩ̀ nè si dèèbè dè dìu dìì mɔ̀nnì mɛniɛ, kè ti Yiè nKuyie nduó nkè dèɛ pɔ̃ntɛ́, kè Isidayɛɛribɛ biɛ sénté bá bɛ naàcèi í bùútɛ́.
20 Kè Midiyammu, Anɔɔ tãũ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò túótɛ́ dibàrì kè Isidayɛɛribɛ kó bɛnitipòbè bɛmɔuu ò tũ̃nnɛ, kòo mbie nkè bè au.
21 Kòò dìè nkɛ tú:
Nsãntínè ti Yiè nKuyie
kù bɛnkɛmè ku wɛ̃rímú dɛumè,
kɛ duó nkè tɛsãntè dìu nè tè dèètì
kè dè pɔ̃ntɛ́ dàméɛ̀rì miɛkɛ.

ISIDAYƐƐRIBƐ DO KÉRÍMƐ DIKPÁÀ TƐDƆNTƐ MIƐKƐ

Isidayɛɛribɛ yàmè mɛnétiimɛ

22 Kè Mɔyiisii bè íi ntipèntì kóo dàméɛ̀rì kè bèɛ kétɛ́ kénwetí dikpáà diɛrì Suudi, kémmɔkɛ yɛwe yètããti bá bè í pètɛ́ mɛniɛ,

23 kétuɔkɛ Maara kéyà mɛniɛ mbè í nna kɛ mè yɑ̃̀, kɛ yɛ́ mè tiimè. Mɛ tiiku kpéí
nte kè bè mè tu Maara.
24 Kè bɛnìtìbè ńkpannè Mɔyiisi kɛ tú: Ti yóó yɑ̃̀ ba?
25 Kè Mɔyiisii kuónnè ti Yiè nKuyie, kè kùu ò bɛnkɛ kudɔú makù, kòo kù mèú
nkè mèɛ narikɛ.
Kè ti Yiè nKuyie mbè duó nyikuó kébɛnkɛ bè yó ndɔɔrimè. Dɛǹdɛ Kuyie mbè
yàákémè,
26 ké bè nàké kɛ dɔ̀: Kè di kémmú mí ndi Yiè nKuyie n kpɛti, kɛ dɔɔri n dómè, kɛ
kémmú n di náá ntì, kɛ dɔɔri n kuó yɛ̃mmè, m báá dì bɔntɛ́ mumɔmmú m bɔntɛ́
mù Esibiti kɔbɛ. Míì tu di Yiè nKuyie nkùù di miɛkùnko.
27 Kè bèɛ tuɔkɛ dibòrì marì bè tu dì Edimmu kè sibií dè bo tɛpíítè nè sìdésì nè
dɛpuonnɛ sipísìyiekè kè bèɛ dè bàté kéntɔ́kénè mɛniɛ.

16

Kuyie mbè duɔmmè mánnì nè yɛpèpérè

1 Kè Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ bɛmɔu Edimmu kétuɔkɛ Sinni kó dikpáà, Edimmu nè
Sinaii dɛ cuokè, otɑ̃nkù déríwè diyiè tɛpíítè nè dinummurì nè bè yèmè Esibiti.
2 Kè Isidayɛɛribɛ ńkpannè Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ tú:
3 Dè yĩmɛ kè ti Yiè nKuyie nyí ti kùɔ Esibiti tenkè, ti do ɔ̃ nkari dè kè
simankũmboó ĩĩkú kè ti yo nkɛ sannè? Kè di ti tɔní diɛ ndikpáà dii mmiɛkɛ
kè ti bo kú timɔu nè dikònnì?
4 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀: M bo cũũnko kɛĩnkè kó mudiì, bá wè
ò níí yè kékoú ò yóó na kédimè dɛ kó diyiè. Mɛ̀mmɛ n yóó di yáákémè kéyà kè
di yie n náaǹtì.
5 Diyiè kuónnì yiè, di níí yóó bénné kè dè mmànnè di ɔ̃ɔ̃ bénné mèmmɛ kucɛ
mèdémè.
6 Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Kuyuoku kuù ndi bo bantɛ́
ti Yiè nKuyie nkuù di dènnɛnímè Esibiti tenkè.
7 Nankɛ dikũnweńnì kéyà ti Yiè nKuyie nkó tikpetì, kù kèèmu di kù
kpànnèmè. Ti tú ɔ̃mbɛ kè di ti kpannè?
8 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Kuyuoku kuù nti Yiè nKuyie nyóó di duómmu imaa nkè dì
cáákɛ́, nankɛ dikũnweńnì kè kù di duó mmudii kè di di kénsànnè. Kù kèèmu di
kù kpànnèmè. Ti tú ɔ̃mbɛ kè di ti kpannè? Di kpannè Kuyie nku.
9 Kè Mɔyiisii nákɛ́ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ tóónní Kuyie
morè, kù kèèmu bè kù kpannèmè.
10 Kè Anɔɔ nkpaá náánnè Isidayɛɛribɛ, kè bèɛ wɛ̃ɛ̃tɛ dikpáà bíékè kéyà ti Yiè
nKuyie nkó tikpetì diwɛtirì miɛkɛ.
11 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
12 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú: Di níí bo cáákɛ́ imaa nkuyuoku, dikũnweńnì kédi
mudiì kénsànnè, kébanté míì tumè di Yiè nKuyie.
13 Kuyuoku mànnì kè yɛpèpérèɛ yènní képíɛ mbɛ karì. Dikũnweńnì kè bèɛ yà
dè màntɛ̀mè kɛ bè fité.
14 Timaàntì yòtɛ dìì mànnì kè dèmarè nkpaá nónké kɛtenkè kɛ dò mmɛdibii
nkɛ dò mmupɑ̃̀ã.
15 Kè Isidayɛɛribɛ dè yà kénwúó nkɛ békú bɛtɔbè kɛ tú: Bá nnì mmu? Kè
Mɔyiisii bè nàké kɛ dɔ̀: Kuyie ndi duó mmùù dìì mmu.
16 Ntɛ ti Yiè nKuyie nyɛ̃ ndè ndòmmè: Bá wè ò níí koú bɛnìtìbè màmè o cĩ̃ètè.
Dɛmómbirɛ dèmáà onìtì.
17 Kè Isidayɛɛribɛɛ koú, kè bèmabè kpɛrɛ ńsũ kè bɛtɔbè kpɛrɛ kɛ̃ńnì.

18 Kè bèɛ berínè dɛmɔ́mbirɛ, kè wèè do koú péu o kpɛrɛ í mpɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛmɔ́mbirɛ, wèè do koú sám̀pɔ́ o kpɛrɛ í ndòńtɛ́ dɛmɔ́mbirɛ. Bá wè kè dè nhò sànnè ò bo dimè.

Ti Yiè nKuyie nyɛ̃ mbè ńwaà mmánnì mèè botí nè yèè we

19 Kè Mɔyiisii bè nàké kɛ dɔ̀: Òmɔù báá súɔ́ mmudiì nankɛ dikũnweńnì kpéí.
20 Kè bèmabèɛ yetɛ késúɔ́ nkè yɛbiè dè ta, kè dèɛ ãnné kunɔ́ú. Kè Mɔyiisi miɛkɛɛ bè pɛikɛ.
21 Kè bè níí pikɛ koú bè dò nkédi kè dè mmamè, kè diyiè tònkè dèɛ yɛntɛ́.
22 Diyiè kuɔ́nnì yiè kè bèɛ koú dɛmɔ́mbirɛ mèdémè démè onìtì. Kè bɛkótíbèɛ kɔtɛ kénáké Mɔyiisi.
23 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Kuyie nyɛ̃ ndí ndɔɔri mèmmɛ. Nankɛ tú tɛom̀pùtè ntè, diyiè sààrì Kuyie ntããtɛ́ dì. Ciennè di dɔ́ kécie ndè, kébénné di dɔ́ kébénné dè. Kè di di kè dèè sùɔ́ ndí dè ĩńné kémbaà nankɛ dikũnweńnì.
24 Kè bèɛ súɔ́ nnankɛ kpéí, kéndònnè Mɔyiisi bè nàkémè. Kè dèɛ wentɛ́ dè í nhãnné kunɔ́ú, yɛbiè mɛ nyí ndè ta.
25 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Dinè tɛom̀pùtè ntɛ yíe, Kuyie nkó diyiè. Kè di yè di í yóó pétɛ́.
26 Di níí yóó koú yɛwe yèkuɔ̀ ndì. Diyiénnì yiè mù í yó mbo. Tɛom̀pùtè ntɛ.
27 Kè bèmabè ncĩ́ɛ́ké kéyè diyiè yiénnì yiè kɛ bo koú kémɔ́ntɛ́.
28 Kè ti Yiè nKuyie mbeké Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Di yóó yie nhɔ̃̀mmɔ̀nnì, n di nàké tì nè n kuɔ́?
29 N di duɔ́mmè tɛom̀pùtè, dèè te kè nh ɔ̃ɔ̃ di duɔ́ mmudiì diyiè kuɔ́nnì yiè kucɛ mèdémè. Tɛom̀pùtè yiè bá wè ò níí nkari o cĩ́ɛ̃̀tè ò báá yè.
30 Mɛm̀mɛ kè Isidayɛɛribɛ nhompu diyiè yiénnì.

31 Kè Isidayɛɛribɛɛ yú dɛ kó mudiì kɛ dɔ̀: Mánnì. Mù do dònnè mɛdibii mmɛ, kɛ wɛɛti kɛ dònnè mucekɔ̀yuo.

32 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Ntɛ ti Yiè nKuyie ntu mù: Bennénè mánnì dɛmɔ́mbirɛ mèmáà kòo mbo kè di yaàbí níí ò yà kébantɛ́ mí nKuyie n di dènnɛ Esibiti ké ndi duɔ mmùù diì dikpáà miɛkɛ.
33 Kè Mɔyiisii nákɛ́ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Benné mánnì dɛmɔ́mbirɛ mèmáà kéutɛ́ diconkurì kéĩnné ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu miɛkɛ kè di bí nhò yàu.
34 Kè Anɔɔ yie nti Yiè nKuyie nnàké tì Mɔyiisi kéãnné mánnì diconkurì kéĩnné mɛtaummè tɔu miɛkɛ ikuɔ́ nɛntì ììkè.

35 Isidayɛɛribɛ do yo mmánnì nwe kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà. Bè do yo mmánnì nwe kɛ yàa tuɔkɛnè Kannahãã.
36 (Bè do bennénè dèè mɔ́mbirɛ mánnì kɛ ĩnné dè do mànnè dítìrì mènàà ndi.)

17

Isidayɛɛribɛ mòńtémè mɛniɛ
(Wéntɛ́ Mukétímù 20:2-13)

1 Kè Isidayɛɛribɛɛ yie nti Yiè nKuyie mbè nàké tì, kéítɛ́ Sinni kó dikpáà, kénkérí kébátɛ́ Defidimmu, bè í mpètɛ́ mɛniɛ nkɛ yå̀.
2 Kè bɛnìtìbèɛ íi ndikpànnì nè Mɔyiisi, kéntú: Tí duɔ́nnè mɛniɛ nkè tí yå̀. Kè Mɔyiisi dɔ̀: Dè dòmmɛ kè di n kpannè? Dè dòmmɛ kè di yáú ti Yiè nKuyie?
3 Kè sinéyɛ̃ĩ autɛ́ bɛnìtìbè kè bè ò kpànnè kɛ tú: A ti dènnɛní Esibiti kè sinéyɛ̃i sìi bo ti kuɔ tínti nè ti bí nè ti wũɔ̃à?
4 Kè Mɔyiisi kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: N yóó dɔɔ̀ ba bɛnìtìbè biɛ? Dè kpaá sám̀pɔ́ nwe kè bè m búɔ́tí yɛtã́rè kékuɔ.

5 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Dɛitɛ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè mabè, kέtúótέ a pààti a do poténè kù kukó nkéniité dɛ ììkè.
6 N yó mbomu ditãrì Odɛbu kó dipèrì borè, kàa dì poté, kè mɛniɛ nyènní kè bɛnìtìbèɛ yå̀.
Kè Mɔyiisii dɔɔ̀ Kuyie nhò nàké tì Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè ììkè.

7 Kè bèɛ yú dɛ kó dibòrì kɛ dɔ̀: Masa nè Mɛdiba, dèè tu Dikpànnì nè mɛyáàmè. Bè do dɛ nyíinnè dikpànnì Mɔyiisi, kéyáákέ ti Yiè nKuyie, kémbékú bɛmáà kɛ tú: Kuyie nti bonàa kè kù í ti bonè?

Isidayɛɛribɛ namè Amadesiibɛ

8 Kè Amadesiibɛɛ dintέ Isidayɛɛribɛ mudoò Defidimmu.
9 Kè Mɔyiisi nákέ Sosuwee kɛ dɔ̀: Tããté bɛnìtìbè kékɔtɛ kékpannè Amadesiibɛ. N naa yó mbo ditãrì ĩnkè nkɛ, kɛ tɔ Kuyie mpààti.
10 Kè Sosuwee dɔɔ̀ Mɔyiisi ò nàké tì, kékɔtɛ kénkpannè Amadesiibɛ, Mɔyiisi nè Anɔɔ nè Uuri kè bè bo ditãrì ĩnkè.
11 Kè Mɔyiisi yùo o bakù Isidayɛɛribɛ ńnɔ, kè kù cɔ̃nnè Amadesiibɛ ńnɔ.
12 Kè Mɔyiisi baà nhɔu, Anɔɔ nè Uuri kè bèɛ waá nditã́rì, kòo kari, kè yiè nni mpĩ nho bakù yoú, kòo tɔù pĩ nkucɔ̃nku. Kòo baà nni nyuo kè diyiè yàa tannè.
13 Kè Sosuwee na Amadesiibɛ, kέ bè kùɔ.
14 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Wãri dɛ kó tináaǹtì dipátíri miɛkɛ kè dí ntì yɛ́. N yóó kuɔmu Amadesiibɛ pái pái, bá òmɔù tɛ́nkɛ bá ndenniní bɛ kpέí kɛtenkè ĩnkè.
15 Kè Mɔyiisii maá diwũ5tɔ̀nnì kέ dì yu kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntú n kó mɛcannimè.
16 Kɛ béi nkɛ dɔ̀: Amadesiibɛ mè ndàátímè kɛ kpannè ti Yiè nKuyie, kuù yó mbè kpànnè sɑ̃́å̀.

18

Mɔyiisi cɔ̀kù Setidoo ò siékémè

1 Kè Setidoo Mandiyããbɛ kuɔ́ nìùtì, Mɔyiisi cɔ̀kùu keè ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ dè Mɔyiisi nè Isidayɛɛribɛ, kékeè kù bè dènnɛmè Esibiti,
2 kέtúótέ Mɔyiisi pokù Sefodaa ò do duɔ́ nkè wèe kònko, wenwe nè o bí idé.
3 Dɛketirè yètìrì do tú Kɛdisɔmmu (dèè tu Mbo-Kupɔ̀ɔkù).
4 Kòo sámpóù kpɛri tú Kù-Nteennè (Nè bè kó tináaǹtì Ediesɛɛ). Kòò dɔ̀: Kuyie n cicɛ do tũ nkù, kuù n teennè, kè n yenténè okpààtì siè.
5 Kè Setidoo Mɔyiisi cɔ̀kùu túótέ Mɔyiisi pokù nè o bí idé, kékɔtɛ Mɔyiisi borè, kɛ sɔ̃́ mbè bàtέ Kuyie ntãrì takέ.
6 Kòo nákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Mí nSetidoo a cɔ̀kù, míì tɔní a pokù nè a bí idé, kɛ kɔ̀tɛnèní a borè.
7 Kè Mɔyiisi ò co, kóò ɔrí, kè bèɛ bekɛ bɛtɔbè kɔ̃nnaatí, kéta Mɔyiisi tou.
8 Kòo nákέ ò cɔ̀kù ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔmè Esibiti kóo kpààtì nè o kɔbɛ, Isidayɛɛribɛ kpέí nnè bè màánè mèè áárìmè, kè ti Yiè nKuyie mbè dɛetέ.
9 Kè dèɛ narikɛ Setidoo ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔmè mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ, kɛ bè dɛeténè Esibiti kɔbɛ. Kòò dɔ̀:
10 Ti Yiè nKuyie nyètìrì ńdɛu, kunku kùù di dɛeténè okpààtì nè Esibiti kɔbɛ bɛ nɔu miɛkɛ.
11 M bantému di mmɔ̀nnì ti Yiè nKuyie pɛ̃ɛ̃témè yɛbɔkè, kù bɛnkɛmè ku wɛ̃rímú Esibiti kɔbɛ fɛ́ũnko dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ.
12 Kè Setidoo Mɔyiisi cɔ̀kùu kuɔ Kuyie nfɛɔ̃́fè kέtuɔ nkέ kù kùɔ fɛtɛfè kébénné. Anɔɔ nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kè bèɛ ò wɛ̃nnénè, kè bèɛ di Kuyie nyìikè.

Məyiisi tãnkémè bèmabè kè bè mbekù

13 Kè dèè wenté kè Məyiisii kari kémbekùnè bɛnìtìbè dikũnweńnì nè
kuyuokoo, kè bè còḿmú o ìikè.
14 Kòo cɔ̀kùu yà dèè dɔ̀ɔri kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔɔri ba? Dè yĩmɛ kàa kàri amáà
kè bɛnìtìbè da murí, dikũnweńnì nè kuyuokoo.
15 Kè Məyiisi dɔ̀: Bè kɔ̀tɛní m borè kɛ dó kékeè Kuyie mbo bè nàké tì nti.
16 Kè bè màkɛ tìmatì bè ɔ̃ɔ̃ kɔtɛní m borè ndɛ, kè n tì mbè tũntɛ, ké bè nàké
Kuyie nkuɔ́ nè ku tié.
17 Kòo cɔ̀kù dɔ̀: A dɔɔri dè í wenni.
18 A bo ɔu, kè bɛnìtìbè múnkɛɛ ɔu kéyĩ̃kɛ. Dɛ kó mutɔ̃mmú da dɛunèmu, a báá
na ké mù pĩ nhamáà.
19 Yie n yóó da duɔ́ nyìì tié nkè Kuyie nda teennè. Fɔ̃ɔ̃ yó ntɔu bɛnìtìbè kpɛti
tìì yóù kɛ kɔrìnè Kuyie mborè.
20 Náké bɛ Kuyie nkuɔ́ nè ku tié, ké bè bɛnkɛ kucɛ bè dò nkéntũ nkù.
21 Tããté bɛnìtìbè mɔ́mmɔmbɛ, bèè dé Kuyie nkɛ náá ntimɔ́mmɔnti, bèè í dɔ́
ticuuti kó mudiì, kè bè mbaké yɛtĩ̀rè. Yie mbɛnìtìbè tɛkɔupíítè (1000), otɔù
tɛkɔ̀ùtè (100), otɔù sipísìnùmmù, otɔù tɛpíítè.
22 Bɛè yó mbekùnè bɛnìtìbè. Kè tìì dɛu bèɛ tì nda nákɛ́, kè tìì kɛ̃ńnì bèɛ tì bekɛ́
bɛmáà. Yaatɛ a tɔu kè bèɛ dì nda toténè.
23 Kàa dɔ̀ɔ mɛmmɛ kɛ tũ nKuyie nda nàké tì a báá ɔu. Bɛnìtìbè níí bo nkũnti
kè diwèì bè bo.
24 Kè Məyiisii yie nho cɔ̀kù ò nàké tì, ké tì dɔ̀ɔ timɔu.
25 Mɛ̀mmɛ ò tãnkémè Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛnìtìbè mɔ́mmɔmbɛ, kè bè mbaké
bɛnìtìbè. Yiè ntɛkɔupíítè (1000), otɔù tɛkɔ̀ùtè (100), otɔù sipísìnùmmù, otɔù
tɛpíítè.
26 Kè bɛ mbekùnè bɛnìtìbè sɑ̃̀ɑ̃̀ kɛ kɔrìnèní Məyiisi borè tìì dɛu, kɛ bekù tìì
kɛ̃ńnì bɛmáà.

27 Kòo cɔ̀kùu ò cau nkékò nho ciɛ.

KUYIE NDƆƆMMƐ MƐTAUMMƐ NƐ ISIDAYƐƐRIBƐ

19

Kuyie nyɛ̃mmè kù bo taunnè Isidayɛɛribɛ

1-2 Kè Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ Defidimmu, kétuɔkɛ Sinaii tãrì kpáà, otɑ̃̀nkù tɑ̃ɑ́nwè
kó diyiè diketirì do ndi nè bè yèmè Esibiti, kè bèɛ bátɛ́ ditãrì takɛ́.
3 Kè Məyiisii dekɛ ditãrì ĩnkè, kɛ bo yà ti Yiè nKuyie.
Kè kùu ò yu ditãrì ĩnkè kɛ dɔ̀: Á nákɛ́ Sakɔbu kɔbɛ, Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀:
4 Di yàmu n dɔ̀ɔ dè Esibiti kɔbɛ, kɛ di tɔ fɛtúúfè tɔu mèè botí fɛ bí, kɛ kɔ̀tɛnèní
diɛ.
5 Kè di yie n kpɛti, kɛ pĩ n kó mɛtaummè, di bo ntú n kɔbɛ ibotí imɔu miɛkɛ.
Míì te kɛtenkè kɛmɔu.
6 Di botí bo ntú mí nKuyie n kuɔ́ nìùbè, kubotí n cɑ̃̀ńné kù, kè kù pĩ n tɔ̃mmú.
7 Kè Məyiisii cútɛní kéyú Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kɛ́ bè nàkɛ́ ti Yiè nKuyie nhò
nàkɛ́ tì timɔu.
8 Kè bɛnìtìbèɛ yie mbɛmɔu kɛ dɔ̀: Ti yóó dɔɔmu ti Yiè nKuyie mbéi ntì. Kè
Məyiisii kpéntɛ́ kɛ́ tì nàkɛ́ ti Yiè nKuyie.
9 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: M bo kɔtɛní kémbo diwɛtirì miɛkɛ kɛ da náánnè, kè bè
yo n tammè, kényié nha kpɛti sɑ̃̀ɑ̃̀.
Kè Məyiisi yíɛ́ kɛ́ kù nàkɛ́ bɛnìtìbè ò nàkɛ́ tì.

Kuyie nkɔ̀tɛnímè Sinaii tãrì

10 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Məyiisi kɛ dɔ̀: Nákέ bɛnìtìbè kè bèɛ dɔɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmè kó ikuɔ́ yíe nnankɛ kέhɔ́ú bɛ yààtì.
11 Kè dí nni mbaa diyiè tããnnì yiè, n cutoomu Sinaii tãrì ĩnkè, kè bɛnìtìbè bɛməu bo n yà.
12 Á níέtέ kumànku, kέfii nditãrì kέ bè nàkέ kɛ dɔ̀: Òməù báá dekɛ ditãrì yoo wèe dì kàákέ, kè wèè dì kàákέ bèɛ ò kùɔ.
13 Kè fɛɔ̃fè nfɛ yoo onìtì, di báá dè kàákέ, di dè bùɔ́tí yɛtãrè yoo di dè tãã ipie. Di báá yóu kè dè nfòù. Di bo keè dìì mànnì ditãtɛheù, bèè dò nkédekɛní ditãrì dɛ mànnì ndì bè dèètìnímè.
14 Kè Məyiisii cúténí kénákέ bɛnìtìbè kè bèɛ dɔɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmè kó ikuɔ́, kέhɔ́ú bɛ yààtì.
15 Kòo bè nàkέ kɛ dɔ̀: Dí mbaati yɛwe yètããti miɛkɛ, òməù báá duónè onitipòkù.
16 Diyiè tããnnì yiè dikũnweńnì sèì, kè fɛtaafè mpéú, kɛ míí nkè kuyukú fĩ nditãrì ĩnkè kè ditãtɛheù kuɔ̀ mmɛdiè nkè Isidayɛɛribɛ bɛməu kɔ̃ntì au sicέĩ.
17 Kè Məyiisii bè dènnɛ kè bè bo kɔtɛ kéyà Kuyie nkè bèɛ tuɔkoo kéncómmú ditãrì pε̃ri.
18 Kè Sinaii tãrì fĩ nkuyukú, ti Yiè nKuyie nkuù do cùténí muhãã́ mmiɛkɛ, kè dɛ kó kuyukú ńyiè kɛ dò nfɛpέὲpũnnétofɛ kɔku, kè ditãrì dimɔu sɔ̃nti.
19 Kè ditãtɛheù tammè dɔ̀kɛ kpénkú, kè Məyiisi nnàánnè Kuyie nkè kù ò tέnnìnko kɛ péú mɛtammè.
20 Kè ti Yiè nKuyie ncúténí Sinaii tãrì kéyú Məyiisi kòo dekoo.
21 Kè ti Yiè nKuyie nhò nàkέ kɛ dɔ̀: Cútέ kénákέ bɛnìtìbè kè bè báá cokéní kɛ bo n yà, kusũkù yàà bo kú.
22 Bá ikuɔ́ nìùbè bèè dò nkέ n tɔ́ɔnnè bèɛ dɔɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmè kó ikuɔ́.
23 Kè Məyiisi dɔ̀: Bɛnìtìbè í deètìní. A sòò ti nàkému kɛ tú ti níέtέ kumànku kè bɛnìtìbè ḿbo ditãrì pε̃ri.
24 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Cútέ kénákέ ikuɔ́ nìùbè nè bɛnìtìbè kè bè báá dekɛní bè yàà bo kú, nè Anɔɔ kè dí dekɛní.
25 Kè Məyiisii cúténí kénákέ bɛnìtìbè.

20

Kuyie ntannɔ̀ tɛpíítè
(Wéntέ Ikuɔ́ kòńtímù 5:6-21)

1 Mɛm̀mɛ kè Kuyie nnákέ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀:
2 Míì tu di Yiè nKuyie, kè míì di dènnɛní Esibiti di do tú kè tidaatì. Onìtì fɔ̃́:
3 A bá ntũ ndɛtɛrè marè kè dè í tú mí nKuyie.
4 A báá dɔɔ̀ tɛtenkaanìtè kédonnɛnè dèè bo kɛĩ̃nkè, yoo kɛtenkè kpɛrɛ, yoo mɛniɛ mmiɛkɛ kpɛrɛ.
5 A báá nínkú dɛ ìikè kέ dè bàńtè, míì máà tu a Yiè nKuyie! Kɛ yóó kpetínné wèè yetɛ n kpɛti nè o bí nè o yaàbí nè i kó ibí.
6 N yóó dɔɔ̀mu mɛsàà nwèè yie n kpɛti nè o bí nè o yaàbío, kucɛ tɛkɔupíítè (1000).
7 A báá yú mí nha Yiè nKuyie nyètìrì sɔ̃́ntíkɛ, kɛ yέ n yí yóó yóu wèè bo yú n yètìrì dɛtetìrè.
8 A nyέ tɛom̀pùtè yiè kpéí, kè dì ncáã́ nkéntú n kpɛri.
9 A níí pĩ nha tɔ̃mmú mumɔu yɛwe yèkuɔ̀.
10 Diyiénnì yiè tu mí nha Yiè nKuyie n kpɛri ndi. A báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ yiè. Bá a birɛ, bá a kóo tɔ̃ntì onitidɔ̀ù yoo onitipòkù, bá a ɔ̀fè, bá opɔ̀ɔ̀ wèè bo a cĩ̃ɛ̃̀tè.

11 Kɛ yɛ̋ n dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ kó dimàà bo yɛwe yɛ̀kuɔ ndì kɛ omɔ̀pɛ̀ diyiénnì, dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n dì pã̃ mɛsàà, kɛ tú dì ncɑ́ɑ́ nkɛ tú n kpɛri.
12 A ndé ɑ cicɛ nɛ̀ ɑ yɔ̃, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkàa fòmmuu okɛ̀, mí nhɑ Yiɛ̀ nKuyie n yóó dɑ duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ.
13 A bɑ́á kuɔ onìtì.
14 A bɑ́á duɔ́nɛ̀ wèè í tú ɑ pokù yoo wèè í tú ɑ dɔù.
15 A bɑ́á yúúkú.
16 A bɑ́á soutɛ́ kɛ́caàrɛ̀ ɑ kou tɔù yètìrì.
17 A bɑ́á yɑɑ nhotɔù kpɛrɛ mɑrɛ̀, o cĩɛ̃̀tɛ̀, yoo o pokù, yoo o kóo tɔ̃ntì, yoo o nààfɛ̀, yoo o sɑ̃mmɑrímú.
18 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ keè fɛtɑɑfɛ̀ pɛ̀úmɛ̀ kɛ̀ ditɑ̃tɛheù kuɔ̀, kéyà fɛtɑɑfɛ̀ mìímmɛ̀ kɛ̀ ditɑ̃rì fĩ nkuyukú, kɛ̀ kufɔ̃wɑɑ́ mbɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛ̀ ncómmú mɛkɛntímɛ̀,
19 kɛ́nɑ́kɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Nti nɑ́ɑ́nnɛ̀ ɑ mɔ́mmuɔ nti yóó yiemmu, Kuyie mbɑ́ nti nɑ́ɑ́nnɛ̀ ti yàà bo kú.
20 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: Di bɑ́ nyĩɛ̀kù, Kuyie ndi tɔ̀ɔ́nnɛ̀ kɛ bo di bɛnkɛmu kɛ̀ dì bɑntɛ́ kù kpeńnìmɛ̀ kɛ́ kù depɛ, kɛ́ bɑ́ ndɔɔri mɛyɛi.
21 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nciɛ́, kɛ̀ Mɔyiisii tɔ́ɔ́nnɛ̀ diwɛtirì Kuyie mborɛ̀.

Bɛ̀ yó mmɑà mɛ̀ɛ̀ botí yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀

22 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnɑ́kɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Nɑ́kɛ́ Isidɑyɛɛribɛ kɛ dɔ̀ n tú: Di yàmu n di bɛ́innɛ̀nnímɛ̀ kɛ̃nkɛ̀.
23 Dí n tũ mmíì mɑ́ɑ̀, di bɑ́á dɔɔ̀ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nkó sitenkɑɑnìi.
24 Di níí m mɑɑ́ diwũ̃tɔ̀nnì n tɑ̃ɑ̃tɛ́ dìì bòrì, kɛ́ nni nfeu ipe nɛ̀ inààkɛ, kɛ́nkɔù itɛì kɛ tuɔ̀, kɛ̀ n kɔ̀rìní kɛ di pɑ̃ɑ̃ mmɛsàà.
25 Kɛ̀ di yóó mɑɑ́ diwũ̃tɔ̀nnì nɛ̀ yɛtɑ́rɛ̀ di bɑ́á yɛ̀ cìɛ́kɛ́, kɛ̀ di yɛ̀ cìɛ́kɛ́ di yɛ̀ sĩ̃nkùnnɛmu.
26 Di níí bɑ́á mɑɑ́ diwũ̃tɔ̀nnì kɛ́ɑ̃nné yɛdɛtìsàkɛ̀, bɛ̀ yàà bo yà wèè dèètì o fɛ̀i.

21

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ tidɑɑtì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnɑ́kɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: N tɛ ikuɔ́ ɑ yóó duɔ́ nyì Isidɑyɛɛribɛ:
2 Kɛ̀ wèè dontɛ́nɛ̀ Ebedeebɛ kudɑɑkù, kù mpĩ mmutɔ̃mmú yɛbie nyɛ̀kuɔ̀, kéyɛ̀ diyiénnì bá kù bɑ́á yietí mùmɑmù.
3 Kɛ̀ wèè yóó dontɛ́ kudɑɑkù kɛ̀ kù kɔ̀kɛ́, kùu yɛ̀ kutetìrì, kɛ̀ kù mɛ̀ ndo po kùu yɛ̀nnɛ̀ ku pokù.
4 Kɛ̀ ku yiɛ̀ nweè mɛ nkù duɔ́ nhonitipòkù kòò pɛitɛ́ ibí, ku yiɛ̀ nweè yó nyì te kɛ̀ kùu yɛ̀ kutetìrì.
5 Kɛ̀ kudɑɑkù mɛ nyĩ: N dómu n yiɛ̀ nkɛ dɔ́ m pokù nɛ̀ m bí, n yí dɔ́ kéyɛ̀.
6 Ku yiɛ̀ nkù còńnɛ́ dibòrìnùù kéyú Kuyie nyètìrì kɛ́keutɛ́ ku toò, kɛ̀ kù ntú o kóo tɔ̃ntì sɑ̃́ɑ̃̀.
7 Kòò mɔù mɛ nfitɛ́ o kóo sɑpàà nkòò tu kudɑɑkù, ò bɑ́á nɑ kéyɛ̀ tidɑɑtì yìɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí.
8 Kòò mɛ nkù dontɛ́ kɛ yóó puokɛmu, kɛ tɛ́nkɛ í kù dɔ́, wèe wɛ̃tɛ kɛ́ kù fìtɛ́nɛ̀ ku cicɛ. Ò bɑ́á kù fìtɛ́nɛ̀ kubotí tɛkù. Kòò dɔ̀ɔ mɛmmɛ wè kù yetɛ́nɛ̀mu.
9 Kòò mɛ nkù dontɛ́ kɛ bo duɔ́ nho birɛ ndɛ, wè nkù dɔ̀ɔri ò dɔ̀ɔrimɛ̀ o kó bɛsɑpàmbɛ̀.
10 Kɛ̀ dɛ̀ boní kɛ̀ dɛ kó dɛbirɛ wɑɑ́ nhonitipòkù tɔù, dɛ̀ bɑ́á yɑɑtɛ dɛ̀ do pɑ̃ɑ̃ mmùù diì okótì nɛ̀ tiyàɑ̀tì nɛ̀ mudɔmmú.
11 Kòò í ò dɔ̀ɔri dɛnɛnnɛ̀ dètɑ̃ɑ̃ti dɛndɛ, ò bo nɑ kéyɛ̀ bá ò bɑ́á yietí idíítí.

Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ mànnɛ̀ mukũ̃ũ̃

12 Kɛ̀ wèè potɛ́ onìtì kɛ kùɔ bɛ̀ɛ̀ ò kùɔ.

13 Kòò mɛ nyí ó kùɔ kɛ dɔ́, kòo nɔ̀ùtɛ̀ tɛɛ̀ ò yetɛ́nɛ̀, wèe sɔri n yóó di bɛnkɛ dìì ɛì.
14 Kòò mɛ nhò kùɔ kɛ dɔ́mu, yoo wè ò kùɔnɛ̀ mɛcìì, bá kòò cokɛ́ kɛ sɔ̀ri n wũ̃tɔ̀nnì borɛ̀, dí ò dɛ̀itɛ kɛ́kuɔ.
15 Wèè potɛ́ o cicɛ yoo o yɔ̃, bɛ̀ɛ ò kùɔ.
16 Wèè yùúkú onìtì koò fìtɛ́ yoo ò bo o cǐ̃ɛ̃tɛ̀, bɛ̀ɛ ò kùɔ.
17 Wèè sɑ̃̀ɑ̃́ nho cicɛ yoo o yɔ̃ bɛ̀ɛ ò kùɔ.

A bo potɛ́mɛ̀ onìtì yoo ɑ bo ò kɔ̀utɛmɛ̀

18 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kpà nkòò mɔù potɛ́ otɔù kòò do kɛ í ku.
19 Kòò nɑ kɛ ìtɛ́ kɛ centìnɛ̀ kupààti, bɛ̀ báá kuɔ wèè ò kɔ̀ùtɛ, wèè ò kɔ̀ùtɛ wèe ò yietí ò ò kɔ̀ùtɛmɛ̀, kɛ́ nhò tɑà nkòo miɛtɛ́.
20 Kòò mɔù puotí o kó kudɑɑkù, kunitidɑɑkù yoo kunitipòrìkù, kɛ̀ kù ku bɛ̀ɛ pɛitɛ.
21 Kɛ̀ kù mɛ mmɔ̀kɛ diyiè yoo yɛwe yèdéè kɛ ku bɛ̀ báá pɛitɛ kɛ̀ yɛ̃́ weè kù dontɛ́mɛ̀.
22 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kpà nkɛ bòòtɛ onitipòkù wèè pùó nkòo pɔutì donní kòò í kɔ̀ùtɛ, o dɔùu bɛ̀ yu bɛbeémbɛ̀ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò yietí ò kèétɛ́ ìì díítí.
23 Kɛ̀ mɛyɛi mmɑmɛ̀ mɛ ntùɔ̀kɛní onitipòkù kòò ku, bɛ̀ɛ kuɔ wèè ò kùɔ.
24 Kɛ̀ wèè kpèétɛ́ otɔù nɔnfɛ̀, bɛ̀ɛ kpéétɛ́ o kɔfɛ, kɛ̀ wèè feutɛ́ otɔù nìnnì, bɛ̀ɛ feutɛ́ o kpɛri, kɛ̀ wèè kèétɛ́ otɔù nɔ̀ùtɛ̀, bɛ̀ɛ kéétɛ́ o kpɛtɛ, kɛ̀ wèè kèétɛ́ otɔù nɑɑcètɛ̀ bɛ̀ɛ kéétɛ́ o kpɛtɛ.
25 Kɛ̀ wèè cɔ́u nhotɔù, bɛ̀ɛ ò cɔ́u, kɛ̀ wèè kɔ̀ùtɛ otɔù, bɛ̀ɛ ò kɔ̀ùtɛ, kɛ̀ wèè ãnnɛ́ otɔù kuyɛ̀nkù, bɛ̀ɛ kù nhò ãnnɛ́.
26 Kòo nìtì potɛ́ o dɑɑkù, kunitidɑɑkù yoo kunitipòrìkù, kɛ kpèétɛ́ ku nɔnfɛ̀, wèe kù fĩ̃ nkù tɛ̃́nkɛ bá ntú kudɑɑkù ò kpèétɛ́ mèè kpéí nku nɔnfɛ̀.
27 Kòò feutɛ́ ku nìnnì wèe kù fĩ̃ nhò feutɛ́ mèè kpéí nku nìnnì.
28 Kɛ̀ fɛnààfɛ̀ kùɔ onitidɔ̀ù yoo onitipòkù, dɛ̀ í tú fɛ yiè nkó mɛyetímɛ̀, bɛ̀ɛ fɛ̀ bùɔ́tí yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ́kuɔ, bɛ̀ mɛ mbáá fɛ̀ càákɛ́.
29 Kɛ̀ dɛ kó fɛnààfɛ̀ mɛ nkũmmùmu, kɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ fɛ yiè nkòò í fɛ̀ pĩ nkɛ̀ fɛ̀ kùɔ onìtì, bɛ̀ɛ fɛ̀ bùɔ́tí yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ́kuɔ, kɛ́kuɔnɛ̀ fɛ yiè.
30 Kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ nfɛ yiè nyietí kɛ́cootɛ́, wèe yietí bɛ̀ ò bekɛ dèè kó dimàà.
31 Kɛ̀ fɛ̀ kùɔ dɛnitidɑbirɛ yoo dɛnitipobirɛ, bɛ̀ɛ dɔɔ̀ mɛɛ̀ máà.
32 Kɛ̀ fɛ̀ mɛ nkùɔ kudɑɑkù kunitidɑɑkù yoo kunitipòrìkù, bɛ̀ɛ yietí ku yiè mmɛdítíbii nsipísìtããti, kɛ́ fɛ̀ bùɔ́tí yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ́kuɔ.
33 Kòò mɔù kpetɛ́ tɛbintɛ yoo wè tɛ̀ keú, kɛ í pòo nkɛ̀ fɛnààfɛ̀ yoo sãmmɑrímú do dɛ miɛkɛ kɛ ku,
34 wèe yietí dɛ yiè nkɛ́ dɛ̀ tùótɛ́.
35 Kòò mɔù nààfɛ̀ kɔ̀ùtɛ otɔù kɔfɛ, kɛ̀ fɛ̀ ku bɛ̀ɛ fɛ̀ fìtɛ́ kɛ́totɛ́ idíítí, kɛ́totɛ́ fɛ̀ɛ ku.
36 Kɛ̀ dɛ kó fɛnààfɛ̀ mɛ ndo kũmmù itɛì nyi, kɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ fɛ yiè nkòò í fɛ̀ pĩ nwèe yietí fɛ̀ kùɔ wèe kɔfɛ fɛnààfɛ̀, kɛ́túótɛ́ fɛ̀ɛ ku.

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ iwũ̃ɔ́ kó muyóò

37 Kòò mɔù yùúkú otɔù nààfɛ̀ kɛ kùɔ yoo ò fìtɛ́, wèe yietí fɛnààfɛ̀ yiè nyinààkɛ ìnùmmù. Kɛ̀ fɛpìèfɛ̀ mɛ nni nfɛ wèe yietí ipe ìnàà.

22

1 Kòo yúókù yùúkú kɛyènkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ ò sɔ̃́ńkɛ́ koò kùɔ, dɛ̀ í tú munitikɔ̀ù.
2 Kɛ̀ diyiè mɛ nyènní kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ, munitikɔ̀ù mmu. Kòo yúókù mɔù mɛ nyí mɔkɛ dèmɑrɛ̀ kɛ bo yietí ò yùúkú dɛ̀ bɛ̀ɛ ò fìtɛ́ kéyietí.
3 Kòo yùúkú fɛnààfɛ̀ nfɛ yoo sãmmɑrímú yoo fɛpìèfɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ kpɑá o cǐ̃ɛ̃tɛ̀ wèe dɛ̀ tɛ̃́ńnɛ́ kénɔ́ɔ ndɛtɛrɛ̀.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ Isidayɛɛribɛ ndakɛ bɛ kɔbɛ kpɛrɛ kpéí

4 Kòo mɔù yóu kòo wũɔ̃ càákɛ́ otɔù diitì yoo o tebɛ, wèè te fɛɔ̀fɛ̀ wèe dɛitɛ o kó
kupaku tidiitì sààtì yoo o tebɛ sààyɛ̀ kɛ́yietí o ɔ̀fɛ̀ di wèè diitì.
5 Kòò mɔù cáu ndikpáà, kɛ̀ dɛ̀ càútɛ́ òmɔù diitì, tì còú dɛ̀ yoo tì kpaá cómmú
dɛ̀, wèe yietí tidiitì yiɛ̀.
6 Kòò mɔù sɔ̀nnɛ o diitì yoo o kpɛrɛ otɔù borɛ̀, kòò mɔù dɛ̀ yùúkú kɛ̀ bɛ̀ ò yà,
wèe yietí kucɛ mèdémɛ̀.
7 Kɛ̀ bɛ̀ í yà wèè yùúkú, dɛ̀ do duɔ́ wèè cĩɛ̃̀tɛ̀ɛ yú mí nKuyie nyètìrì kébéi nkɛ
dɔ̀: N yí tùótɛ́ n kou kpɛrɛ.
8 Kɛ̀ bèmabè nènni fɛnààfɛ̀ kpéí nyoo sãmmarímú, yoo fɛpìèfɛ̀, yoo kuyààkù,
yoo dèmarɛ̀ kpéí, bèɛ kɔtɛ m borɛ̀, kɛ̀ n yĩ wèè í naati, wèe yietí kucɛ mèdémɛ̀.
9 Kòo mɔù tannénè otɔù fɛnààfɛ̀, yoo sãmmarímú, yoo fɛpìèfɛ̀, yoo fɛɔ̀fɛ̀ tɛfɛ̀
mafɛ̀, kɛ̀ fɛ̀ ku yoo fɛ̀ kèétɛ́, yoo bɛ̀ fɛ̀ yùúkú, bá bɛ̀ í fɛ̀ yà.
10 Fɛɔ̀fɛ̀ taà wèè borèɛ yú n yètìrì kɛ dɔ̀, ò í fɛ̀ tùótɛ́. Kòò ĩ mɛmmɛ wèè te fɛɔ̀fɛ̀
wèe yie nhò béi ntì bá ò báá yietí.
11 Kòò mɛ nyóu kɛ̀ bɛ̀ fɛ̀ yùúkú o cĩɛ̃̀tɛ̀, wèe yietí fɛɔ̀fɛ̀ yiɛ̀.
12 Kɛ̀ musĩmmù muù mɛ nfɛ̀ pĩ nwèe tɔní mù càákɛ́ kɛ sùɔ́ ndɛ̀, kébɛnkɛ fɛ yiɛ̀
nhò báá yietí dèmarɛ̀.
13 Kòò mɔù yãũtɛ́ otɔù fɛɔ̀fɛ̀, kɛ̀ fɛ̀ kèétɛ́, yoo fɛ̀ ku, bá fɛ yiɛ̀ nyí dɛ̀ bo, wèè fɛ̀
yãũtɛ́ wèe yietí fɛ yiɛ̀.
14 Kɛ̀ fɛɔ̀fɛ̀ yiɛ̀ ndɛ̀ bo, ò báá yietí mùmamù, kòò mɛ nfɛ̀ yãũtɛ́ kɛ yietímu, dɛ kó
tiyeti ńsànnɛ̀.

Kuyie nduɔ́mmɛ̀ ikuɔ́ ibotí ibotí Isidayɛɛribɛ

15 Kòò mɔù ciitɛ́ osapàà nwèè í yɛ́ onitidɔ̀ù, ò mɛ nyí mɔkɛ didacɛ̃nnì, koò
duɔ́nɛ̀, wèe yietí tipocòntì kóò tùótɛ́ képuokɛ.
16 Kòo sapàà ncicɛ mɛ nhò yetɛnɛ̀ o kóo sapàà nwèe yietí idíítí kɛ̀ ì mmànnɛ̀
osapàà nkó tipocòntì kpɛyi bakɛ.
17 Dí kuɔ bɛnitipòbɛ̀ bèè tu bɛnitinɔ̀mbɛ̀ di cuokɛ̀.
18 Kòò mɔù duónè fɛɔ̀fɛ̀ bèɛ ò kùɔ.
19 Kòò mɔù fèútɛ́ fɛɔ̀fɛ̀ dibɔɔ̀, kɛ yóu mí nKuyie, mbèɛ ò kùɔ.
20 Di bá nfɛ́ɛ̃̀nko bɛpɔ̀ɔbɛ̀ yoo dí mbɛ̀ cií. Kɛ yɛ́ di do túmɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ mbɛ Esibiti
tenkɛ̀.
21 Di bá nfɛ́ɛ̃̀nko bɛkúpobɛ̀ nɛ̀ iciribí.
22 Kɛ̀ di bɛ̀ fɛ́ɛ̃̀nko, kɛ̀ bɛ̀ sautɛ kɛ n yu n yóó keèmu.
23 Kɛ̀ m miɛkɛɛ di pɛikɛ, kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ di dootitɔbɛ̀ di kuɔ, kɛ̀ di pobèɛ naá
mbɛkúpobɛ̀, kɛ̀ di bíi naá nyiciribí.
24 Kɛ̀ wèè pèntɛ ocĩrì idíítí o kó kubotí miɛkɛ o bá ndɔ́ wèe ò yietí kénɔ́ɔ́
mbɛtɔbɛ̀ ɔ̃mmɛ̀.
25 Kɛ̀ wèè kou yóó ò yãũtɛ́ dèmarɛ̀ kòò tùótɛ́ o yààkù wèe kù nhò tɛ̃́nɛ́ kɛ̀ diyiè
mu nyí ta.
26 Kɛ yɛ́ ò ku mmɔkɛmɛ̀ kumáà kɛ daati, kɛ̀ kù í bo ò bo duɔ́nɛ̀ ba, ò yóó
sautɛmu kɛ̀ n keè, kɛ yɛ́ m mɔkɛmɛ̀ mɛsémmɛ̀.
27 Di báá sɑ̃́ɑ̃́ mmí nKuyie, di mɛ mbáá sɑ̃́ɑ̃́ ndi kóo kpààtì.
28 Di níí n duɔ́ ndi diitì ketitì nɛ̀ di tebɛ ketiyɛ̀ nɛ̀ bèè tú Mpo.
29 Kɛ̀ wèè nààfɛ̀ yoo o pièfɛ̀ pɛitɛ́ fɛ birɛ ḿmɔkɛ yɛwe yèyiekɛ̀, diniínnì yiè kòò
dɛ̀ nni nféútɛ́.
30 Di tú n kó bɛnìtìbɛ̀ mbɛ, ńdònnɛ̀ páíí! Dì bá ncáá mmusĩmmù pĩ nfèè ɔ̀fɛ̀, di
níí fɛ̀ duɔ́ n simɔɔ́.

23

Ti bo ndakɛmɛ̀ bɛcĩ̀rìbɛ̀ kpéí

1 Òmɔù báá keè siyáàbìsí ké ntì sɔkénɛ̀. Òmɔù báá kónné oyɛiwe.
2 Òmɔù báá tũnnɛ kusṹkù kédɔ̀ɔ̀ mɛyɛi. Òmɔù báá yie nkusṹkù kpɛti kédɔ̀ɔ̀ dɛ̀è í wenni.
3 Òmɔù báá kónné òmɔù kòò í naati, bá kòò tu ocĩ̀rì.
4 Kɛ̀ wèè yà o dùɔ̀ntɔù nàáfɛ̀, yoo o sãmmarímú kɛ̀ dɛ̀ feti, wèe dɛ̀ nhò tɔní.
5 Kɛ̀ wèè dùɔ̀ntɔù sãmmarímú ɔ̀unɛ̀ ditɔu kɛ do, wèe ò teennɛ̀ kɛ̀ bèɛ dɛ̀ boutɛ́ tinɛntì.
6 Kòo cĩ̀rì naati di báá yóu di bo ò kòńnémɛ̀.
7 Di bá nyíé nsiyáàbìsí, di báá kuɔ wèè í dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi. N yí kómmú wèè cààrɛ̀.
8 Di bá ncɔ́ú ticuuti, tì yɛ̃ĩ̀kùnkomu bɛ̀è nuɔ nwùó, kɛ sĩ̃nkùnko wèè naati.
9 Di bá nfɛ̃́ũ̃nko bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀, di yɛ́mu kupɔ̀ɔ̀kù dòmmɛ̀, Di do tú bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ mbɛ Esibiti tenkɛ̀.

Kɛtenkɛ̀ kó mɛomɔ̀pùmɛ̀ nɛ̀ yɛdidɛ̀ìbaa

10 Di yó nkuuti yɛbie nyɛ̀kuɔ̀ yɛ̀kuɔ̀ ndi kɛ dɛì di diitì.
11 Dibenni diyiénnì kéyóu kɛtenkɛ̀ kɛ̀ kèɛ omɔ̀pɛ̀, kɛ̀ dihɛì kó bɛcĩ̀rìbɛ̀ɛ pétɛ́ kédi, kɛ̀ tikpasĩ̀ntìi di dɛsɔnnɛ.
12 Di níí yóó pĩ̀ ndi tɔ̃mmú yɛwe yɛ̀kuɔ̀ ndi, kéomɔ̀pɛ̀ ndiyiénnì, kɛ̀ di nààkɛ nɛ̀ di sãmmarímúbɛ̀ kɛ̀ dɛɛ omɔ̀pɛ̀. Kòo pɔ̀ɔ̀ nɛ̀ kudaakù nɛ̀ ku birɛ kɛ̀ dɛɛ wei.
13 Di ḿpĩ̀ n di nàké tì timɔu, di bá nyu yɛbɔkɛ̀ yètɛ̀, di bá nnáá nyɛ kpɛti.

Kuyie nyɛ̃ nyIsidayɛɛribɛ ḿbaà nyɛ̀è baa
(Wéntɛ́ 3:18-26, Ikuɔ́ kòńtímù 16:1-17)

14 Bá dìì benni dí ãnné yɛbaa nyètããti kédéúkùnnɛ n yètìrì.
15 Dibanni ketirì yó ntú pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie bɛ kpɛri ndi. Kɛ̀ di ndì baà nkɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀ kɛ cáá mpɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti, kéndònnɛ̀ n di nàkémɛ̀ di yɛtì dìì mɔ̀nnì Esibiti. Di n dì baà ndididɛ̀ì kóo tɛ̃nkù. Kɛ̀ di níí kɔrìní m borɛ̀ di báá kɔtɛní di nɔu sitetìsì.
16 Di ḿbaà ntidipàntì kó dibanni, kɛ baà ndididɛ̀ì banni dibenni kũ̃ũ mmiɛkɛ, di dɛ̀itɛ dìì mɔ̀nnì tidiitì.
17 Kucɛ mètããti dibenni miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ níí kɔtɛní mí ndi Yiè nKuyie m borɛ̀.
18 Òmɔù bá n féútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ kéwɛ̃nnénɛ̀ fɛ yĩ̃ĩ̀ mpɛ́ɛ̃̀ wèè kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti, fɛ kùɔ̀ mmɛ mbá nyĩ̃ĩ́kú kɛyènkɛ̀ kɛ̀ dèɛ wenténɛ̀.
19 Di ntɔuní tidipàntì mí ndi Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ yɛtebɛ ketiyɛ̀. Di níí báá bénnénɛ̀ dibɔbii di yɔ̃ miè.

Kuyie ntɔ̃nnì do nimɛ̀ Isidayɛɛribɛ

20 N duɔ́nkomu n tɔ̃nnì kɛ̀ dì bo ndi ni kɛ di kãnké kɛ̀ dí tuɔkɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ n tũntɛ kɛ̀ di kpéí.
21 Di ńdakɛ kɛ báá yetɛ n tɔ̃nnì kpɛti, kɛ̀ di tì yetɛ dì í yóó di cĩ́ɛ́ ndi yetímɛ̀ kɛ yɛ́ míì dì tɔ̃nkomɛ̀.
22 Kɛ̀ di yíé ndi kpɛti kɛ tũ n dì nàá ntì, m bo nníí mbɛ̀ɛ di níí, kɛ̀ di dùɔ̀ntɔbɛ̀ ntú n dùɔ̀ntɔbɛ̀.
23 N tɔ̃nnì yóó di niitému, Amɔriibɛ nɛ̀ Itiibɛ nɛ̀ Pedisiibɛ nɛ̀ Kannahãã kɔbɛ nɛ̀ Efiibɛ nɛ̀ Sebusiibɛ borɛ̀ kɛ̀ m bɛ̀ kùɔ.
24 Di báá nínkú bɛ bɔkɛ̀ ìkɛ̀, di báá yɛ̀ fìé iwũɔ̃, di mɛ mbáá teetɛ́ bɛ borimɛ. Dí bɛ̀ kùɔ képuɔ mbɛ bɔkɛ̀.
25 Dí ntũ mmí ndi Yiè nKuyie mmáà, kɛ̀ n di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nké ndi duɔ̀ ntidiitì nɛ̀ mɛniɛ, ké ndi péìrì mumɔmmú.

26 Di kó kɛtenkè miɛkɛ onitipòkù pɔutì báá donní, tɛhãũntɛ bá mbo, kè n yíé
di fòmmu kè dí nfòù kémɔntɛ.
27 M bo nni di ìikè kɛ ãã̀ bɛnìtìbè kufɔ̃waá, kè di tùɔ̀kɛ kùù botí ciɛ kùu cokɛ́,
di dootitɔbè bo ndi cokù.
28 M bo nií nyɛcãnkèndèèsùɔ̀ di ìikè, kè yè mbɛtì Efiibɛ nè Kannahãã kɔbɛ nè
Itiibɛ.
29 N yí yóó bɛ bèti dibenni dìmáà miɛkɛ dihɛì yàà bo naá ndikpáà, kè
dɛpĩmpĩnnèɛ sũũ.
30 N yó mbè bètì sámpó sámpó nwe, kè di yàa sũũnnè kétiekɛ kɛtenkè.
31 Di tenkè yóó keté dàméèrì wũ̃wè nwe kéntɔ kétuɔkɛnè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kóo
dàméèrì, kétúóté dikpáà kéntɔ kétuɔkɛnè kukó ndiɛkù Efadataa bèè dè bo, n yóó
duɔ́ nkè di bè bètimu.
32 Di bá mbè mɔ̀kɛnè mɛtaummè mamè di mɛ mbáá fíé iwũ̃ bɛ bɔkè.
33 Bè bá nkpaá di tenkè miɛkɛ, bè yàà bo di tentɛ kè di dɔɔ̀ mɛyɛi nké n yeténè,
kéfíé iwũ̃ bɛ bɔkè, kè dè di bɔ.

24

Kuyie nyumè Mɔyiisi nè o kɔbɛ ditãrì ĩnkè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nnè Anɔɔ nè Nadabu nè Abiu nè
Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè sipísìyiekè dí dekɛní ditãrì. Kè di kpaá díétìrìní di nínkú.
2 Kè bɛtɔbè ndɛ nkpaá, kàa tóónní m borè amáà, kubotí mɛ mbáá dekɛní.
3 Kè Mɔyiisi kɔtɛ kɛ́ tì nàkɛ́ bɛnìtìbè, kè bèɛ wɛ̃nné bɛmɔu kɛ dɔ̀: Ti yiemmu kɛ
bo dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyɛ̃ mmù.
4 Kè Mɔyiisii wãri ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì timɔu, kéítɛ́ dikũnweńnì sèì kémaá
diwũ̃tɔ̀nnì ditãrì pɛ̃ri kéfíí nyɛtã́rè tɛpíítè nè yèdéè, Isidayɛɛribɛ wuɔ ntɛpíítè nè
ìdéì kpɛyɛ,
5 kétããté Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛdapàmbè, kè bèɛ fíé ti Yiè nKuyie nyiwũ̃ kétuɔ
nkéfíé yɛnaadakè mɛtaummè kpɛyɛ.
6 Kè Mɔyiisii ceé mmɛyĩĩ ndibuu miɛkɛ, kétúóté mɛsɔmmɛ kémíétɛ́
diwũ̃tɔ̀nnì,
7 kétúóté mɛtaummè kó dipátíri, kékaa mbɛnìtìbè bɛmɔu ìikè. Kè bèɛ wɛ̃nné
bɛmɔu kɛ dɔ̀: Ti yiemmu kɛ bo dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie mbéi ntì.
8 Kè Mɔyiisii túóté mɛyĩĩ nkémíétɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Mɛ nyĩĩ mmɛè bɛnkú ti Yiè
nKuyie ndi taunnèmè kumáà nè ku náaǹtì miɛkɛ.
9 Dɛ kó difɔ̃nkúò Mɔyiisi nè Anɔɔ nè Nadabu nè Abiu nè Isidayɛɛribɛ kó
bɛkótíbè sipísìyiekè, kè bèɛ dekɛ ditãrì,
10 kéyà Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, kè ku naàcèi na dè dò nditãsààrì kɛ miɛti,
kɛ dò ntiwɛtì kɛ wenni páíí.
11 Kuyie mmɛ nyí ndɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè, kè bèɛ kù yà,
kédeè kédi kéyà̰.

Kuyie nyumè Mɔyiisi ditãrì ĩnkè

12 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Dekɛní m borè ditãrì kè n da duɔ́
ntitã́píètì n wãri tìì ĩnkè ikuɔ́, kàa ì tié nyIsidayɛɛribɛ.
13 Kè Mɔyiisii nɛinè Sosuwee o kóo tɔ̃ntì, kè bèɛ dekɛ Kuyie ntãrì.
14 Kè Mɔyiisi nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kɛ dɔ̀: Nkpaánè diɛ nkè ti wɛ̃tɛní.
Kòò mɔù mɔ̀kɛ tìmatì wèe yà Anɔɔ nè Uuri.
15 Kè Mɔyiisi ńdeètì ditãrì kè diwɛtirìi dì kã́ãnko.
16 Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpetì ḿbo Sinaii tãrì ĩnkè, kè diwɛtirì ndì dàátí kɛ́ dɔ̀
yɛwe yèkuɔ̀, diyiénnì yiè, kè ti Yiè nKuyie nyú Mɔyiisi diwɛtìrì miɛkɛ.

24:7 ***dipátíri:*** Bè nàá mèè taummè pátíri kpéí ndiɛ bè yɛ̃ mMɔyiisi wãri dìndi. Wéntɛ́ dináaǹkéè 4.

17 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ nwúó nti Yiè nKuyie nkó tikpetì kɛ̀ tì dò mmuhãã̀ mmùù cɔ̀ú.
18 Kɛ̀ Mɔyiisii ta diwɛtirì miɛkɛ, kédekoo ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ dò iyiè nsipísìnàà, dɛyènnɛ̀ sipísìnàà.

BƐ DÒ NKƐDƆƆ MƐƐ BOTÍ MƐTAUMMƐ TOU

25

Bɛ̀ dò nkɛ́pãmmú yɛ̀è pãrɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou dɔ̀ɔrìmù kpɛ́í

1 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bè n cuó yɛpãrɛ̀, bèè dó kɛ́ m pã bɛ kpɛrɛ nɛ̀ bè yèmmɛ̀ mɛmɔu dí cuó bɛɛ̀ kó yɛpãrɛ̀.
3 Ntɛ di yóó cuó yɛ̀è pãrɛ̀: Mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ disɔɔwũ̃,
4 nɛ̀ mupààkómmú mùù dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ mùù dò nfɛtònfɛ̀ nɛ̀ mùù dò mmɛyĩ̃ nnɛ̀ mupààkonkperímù nɛ̀ tibɔcìtì,
5 nɛ̀ tipekɔ̃̀ntì wũ̃tì nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí,
6 nɛ̀ mɛfìtíkùɔ̀ nnɛ̀ mɛkɔutékùɔ̀ mmèɛ̀ kɔkénɛ̀ tùdààrí nɛ̀ tihúúntì bɛ̀ tùɔ̀ ntì,
7 nɛ̀ yɛtã́rɛ̀ yɛ̀è sɔ̀ù kɛ do ndimantõnnì nɛ̀ yɛtã́sààyɛ̀ tɛyɛ̀ nɛ̀ dikɔutéyaàbòrì sámpórì nɛ̀ dicĩ̀ncĩ̀nkɔ̃̀nnì ikuó nìùtì kpɛ́í.
8 Kɛ̀ dí n dɔɔ̀ mɛtaummɛ̀ tou n yó mbo dì di cuokɛ̀.
9 Di yóó dì dɔɔ̀ nɛ̀ di nɛntì kɛ̀ dì ndònnɛ̀ n yóó da bɛnkɛ mɛ̀ mmɛ.

Mɛtaummɛ̀ tɔu

10 Dí dɔɔnɛ̀ ditɔu nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí, kɛ̀ di okùmɛ̀ ḿbo métìrì omáà nɛ̀ sãntimétìrì sipísìdɛ́ nɛ̀ mènùmmù, kɛ̀ di pɛ̃kùmɛ̀ ḿbo sãntimétìrì sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ mènùmmù, di cómmɛ̀ sãntimétìrì sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ mènùmmù.
11 Kɛ̀ dí dì dàri mɛsɔɔ mmɔ́mmɔmmɛ di miɛkɛ, nɛ̀ di ĩnkɛ̀ kɛ́ mɛ̀ kpɛ̃̀ ndi nùù,
12 kɛ́dɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnɛ̀ dɛ̀nàà bá kùù mànku mùmáà,
13 kɛ́dɔɔ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí kó ipààti ìdɛ́ì, kɛ́ ì dàri mɛsɔɔ.
14 Kɛ̀ dí ì tɔ̃nné dɛmámánnɛ̀ dèɛ̀ càátí ditɔu, kɛ̀ bɛ̀ ndi tòúnɛ̀.
15 Dɛ kó ipààti yó ndɛ ntũ̃ sã̃ã̀, di báá ì dɛ̀itɛ.
16 Di yóó dɛ nhãnné n tannɔ̀ kó titã́píɛ̀tì n yóó da duó ntì.
17 Kɛ̀ dí dɔɔ̀ kupòkù nɛ̀ mɛsɔɔ mmɔ́mmɔmmɛ, kɛ̀ ku okùmɛ̀ ḿbo métìrì òmáà nɛ̀ sãntimétìrì sipísìdɛ́ nɛ̀ mènùmmù, ku pɛ̃kùmɛ̀ sãntimétìrì sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ mènùmmù.
18 Kɛ̀ dí má bɛĩ̀nkɛ̀mbàrìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kó tifɛ̀ntì nɛ̀ mɛsɔɔ mmáà, kɛ́cónné ditɔu pòkù ĩnkɛ̀,
19 kɛ́cónné kuu ku m̀píkù, kutɛkù kupíkù tɛkù, kɛ̀ tì ntaunɛ̀ ditɔu pòkù,
20 kɛ́nco titɔbɛ̀ kɛ wetí ditɔu pòkù, kɛ yuo ti fìɛ̀ti kɛ dáátí ditɔu.
21 Kɛ̀ dí ãnné n tannɔ̀ kó titã́píɛ̀tì n yóó da duó ntì ditɔu miɛkɛ, kɛ́poo nkupòkù.
22 N níí yóó kɔtoo ditɔu ĩnkɛ̀ nkɛ bɛĩ̀nkɛ̀mbàrìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ fɛ̀ntì saku, tìì cò́mmú n taummɛ̀ tɔu ĩnkɛ̀, kɛ́ da nákɛ́ n dó á nákɛ́ tì Isidayɛɛribɛ.

Tábùrì bɛ̀ bo ndakù dɛ̀ pɛ̃̀ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ pãã mbɛ̀ Kuyie

23 Dí baakɛ́ tábùrì, nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí kòo okùmɛ̀ ḿbo métìrì òmáà, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì kó dikéè, mɛcómmɛ̀ sãntimétìrì sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ mènùmmù,
24 kɛ̀ dí ò dàri mɛsɔɔ mmɔ́mmɔmmɛ, kɛ́ mɛ̀ kpɛ̃ nho nùù.
25 Kɛ̀ dí ò ãnné kuperí kɛ́fii ntipíìtì tìnàà kɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ ḿbo sãntimétìrì mèni, kɛ̀ dí kù kpɛ̃ mmɛsɔɔ.
26 Dí dɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnɛ̀ kɛ́cátínné tábùrì mànkɛ inàà, o tààkɛ berí ndɛ̀.
27 Dɛ kó dɛmámánnɛ̀ yó ncáátí kɛ tɔ́kénɛ̀ kuperí nku, kɛ̀ bè níí tɔ̃nné ipààti kɛ́túótɛ́ tábùrì,

28 kédɔɔ dɛtekperè kó idɛí kó ipààti ìdéì ké ì dàri mɛsɔɔ, nyìì yó ntóúnè tábùrì.
29 Dí dɔɔ tisɔɔnɛntì mómmɔnti: Yɛsékébɔ nè ibòòkɛ nè yɛbɔ di yó ndɔɔri ndè ikuɔ́.
30 Weè tábùrì ĩnkè nkɛ di yó ndakùmè pɛ̃ɛ̃bè di m pãã mbè, kè bè mbo sɑ̃ɑ̃ n yìikè.

Kuyie nyɛ̃mmè bèɛ dɔɔ tɛfitíkèkètè ibakɛ ìyiekè kpɛtɛ

31 Dí dɔɔ tɛsɔɔfitíkèkètè ké tè mánè mɛsɔɔ mmáà, tɛ tàrì nè tè bakɛ nè tɛ tòkè nè dèè dò mmutepóó nnè tɛ kèkèɛ dè yó ntaumu.
32 Kè tɛ bakɛɛ yatɛ ìkuɔ̀, ku mpíkù ìtããti, kutɛkù ìtããti nè dɛ cuokè kɔku.
33 Kè dɛ kó ibakɛ ìkuɔ̀ mmɔkɛ bá kù yɛtòkè yètããti, kè yè ńdònnè yɛtebɛ bè tu yè amandì nè dèè dò mmutepóó.
34 Kè dɛ cuokè kɔku mmɔkɛ yɛtòkè yènàà, nè dèè dò mmutepóó nkɛ dònnè yɛtebɛ, bè tu yè amandì.
35 Tɛ bakɛ ìtããti tuuté ndè dɛ cuokè kó kudɔú kè dè mmɔkɛ yɛtòkè yètããti.
36 Yɛtòkè nè tɛ bakɛ kè dè ntú mɛsɔɔ mmómmɔmmɛ kɛ tau.
37 Kè dí dɔɔ sikèkèɛ sìyiekè kétoú ntoú nkè sì ncóú nkè dè wenni dɛ ìikè.
38 Dí dɔɔ ihaaké nè dèè yó nkounè mutápeí nkè dè ntú mɛsɔɔ mmómmɔmmɛ.
39 Tɛfitíkèkètè nè tɛ nɛntì dè yóó dɔɔnè mɛsɔɔ mmómmɔmmɛ mmɛ, cìdóòbè sipísìtããti.
40 Fɔ̃ mMɔyiisi, á tũnnɛ n da bɛnkɛmè diɛ nditãrì ĩnkè kè dí tè dɔ̀ɔ̀.

26

Kuyie ncɛ̃sààtè

1 Di dɔɔ n taummè tou nè tiyaàyɔ́ntì tɛpíítè tìì dùɔkɛnè mupààkonkperímù nè tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmè, nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì dò nfɛtònfè, dí kpɛ̃ mbɛĩnkèmbàrìbè kó tifèntì.
2 Kè ti okùmè ḿbo métìrì tɛpíítè nè mènàà, ti pɛ̃kùmè métìrì mèdémè. Timɔu ti yó mmɛ mmà.
3 Kè dí tì tau ntìnùmmù, tìnùmmù,
4 kécátínné tiketitì mànku tipecìtì kó iwɛ̃ĩ ìì dò mmɛbèrìmè, ké mɛ ndɔɔ tisɔnti.
5 Dɛ kó iwɛ̃ĩ yó mbo sipísìnùmmù ndi, ku mpíkù nè kutɛkù kɛ dò nyitɔbè.
6 Dí dɔɔ dɛsɔɔmámánnè sipísìnùmmù dèè sɛùnè, kè dèɛ tau ndɛ kó tiyààtì tidé, kè tìi naá nkùmáà.
7 Kè dí duɔkɛnè tibɔcìtì tiyaàyɔ́ntì tɛpíítè nè kùmáà. Dɛ kó tiyààtì tìì yó nkãnké n taummè tou.
8 Dɛ kó tiyaàyɔ́ntì okùmè yó ḿbo métìrì tɛpíítè nè mènùmmù ndi, kè ti pɛ̃kùmè mbo métìrì mèdé mèdé.
9 Kè dí tau ntìnùmmù, kétau ntitɛtì tìkuɔ̀, kukuɔ́nkù kunku kuù yó nkãnké mɛtaummè tou ìikè.
10 Kè dí cátínné kuyààkù ketikù mànku kù tuutɛ́nè dè kudéríkù iwɛ̃ĩ sipísìnùmmù, kécátínné kudéríkù mànku iwɛ̃ĩ sipísìnùmmù.
11 Kè dí dɔɔ dibiɛrìmínnì kó dɛmámánnè sipísìnùmmù, késɛunnè dɛ kó iwɛ̃ĩ, kè dèɛ naá nkuyààkù kùmáà,
12 kè dí tì dàtínné kè ti okùmè nsúɔ́ nkɛ bɛkɛ mɛtaummè tou fɔ̃nkúò bíékè.
13 Kè ti pɛ̃kùmè nsúɔ́ nkɛ bɛkɛ tipíìtì tidé, kénkãnké n taummè tou mɛsàà.
14 Kè dí waá ntipedakɔ̃ntì wũɔ̃tì kétau, kéwaá nkukɔ̃nkù kperíkù kénɔ́ɔ́.
15 Kè dí waá n taummè tou kó tidabɛɛtì kó idɛí, kè ì ntú dɛtekperè kó idɛí.
16 Bá kù, kè ku okùmè ḿbo métírìbè bènùmmù kè kù pɛ̃kùmè ḿbo sãntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù.
17 Dí tì waá nkè tì mmɔkɛ mɛyàà mmèdémè démè mèè yóó sɛunnè timátì péítì kó yɛcaubɛ. Di tì dɔ̀ɔ̀ timɔu kè tì mmɛ ndò.

18 Dí tì waá nkɛ̀ tì ḿbo sipísìdɛ́, kɛ́ncómmú kɛ wetí kubakù cǎnku.
19 Kɛ̀ dí dɔ̀ɔ timátì péítì kó yɛcaubɛ sipísìnàà, kɛ́sɛu mbá dìì sãã̀ fũ̃ɔ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀.
20 Kɛ̀ tidabɛɛtì tɛtì múnkɛ ḿbo sipísìdɛ́ kubakù youú bíɛ́kɛ̀.
21 Kɛ̀ dí dɔ̀ɔ timátì péítì kó yɛcaubɛ sipísìnàà kɛ́sɛu mbá dìì sãã̀ fũ̃ɔ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀.
22 Kɛ̀ dí waá ntidabɛɛtì tìkuɔ̀ kɛ́cónné dɛ ììkɛ̀ bíɛ́kɛ̀,
23 kɛ́waá ntitɛtì tìdétì mɛtaummɛ̀ tou kentímɛ̀ dɛ ììkɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kpɛti.
24 Kɛ̀ tì ntau tìdétì détì ti fũ̃ɔ̀, kétau mɛyómmɛ̀ nɛ̀ mumámáá, kɛ mmɛ ndò tipíìtì tidɛ́.
25 Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nnɛ́ tidabɛɛtì tìni, timátì péítì kó yɛcaubɛ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀kùɔ̀, bá kùù dabɛkù yɛ̀dɛ́ɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀.
26 Dí cíɛ́kɛ́ dɛtekperɛ̀ kó idɛí kó ipãnní ìnùmmù kɛ́pã̌nné mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ kupíkù ketikù.
27 Kɛ̀ kupíkù déríkù kpɛyi ḿbo ìnùmmù, dɛ ììkɛ̀ kpɛyi ìnùmmù.
28 Kɛ̀ dɛ cuokɛ̀ kó kupãnníi tɔ̃nné yɛsãǹkɛ̀ cuokɛ̀ ku mmànku nɛ̀ kutɛkù.
29 Kɛ̀ dí dari yɛsãǹkɛ̀ nɛ̀ ipãnní mɛsɔɔ nkédɔ̀ɔ dɛsɔɔmámánnɛ̀ a yóó tɔ̃nné dɛ̀ɛ̀ miɛkɛ ipãnní.
30 Á tũnnɛ n da bɛnkɛmɛ̀ diɛ nditãrì ĩnkɛ̀ kɛ̀ dí tɛ̀ dɔ̀ɔ.
31 Dí dɔ̀ɔ kuyaàkpenkpetínkù nɛ̀ mupààkonkperímù nɛ̀ tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ tìì dò mmɛyĩ̃ nnɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀, kékpɛ̃ nkɛ̀ dɛ̀ ndò mbɛĩ̃nkɛ̀mbàrìbɛ̀.
32 Kɛ̀ dí kù nùńné dɛtekperɛ̀ kó idɛí kó yɛsãǹkɛ̀ yɛ̀nàà kó ibaaké ìì dàri mɛsɔɔ, kɛ́sɛunɛ̀ timátì péítì kó yɛcaubɛ yɛ̀nàà,
33 kɛ́núnné kuyààkù ibaaké, kétannɛ́ n taummɛ̀ tɔu dɛ miɛkɛ.

Dɛ kó kuyààkù kuù yó nyaàtì ikuɔ́ dieku nɛ̀ ikuɔ́ nɛntì kó kufã̌ã̌.
34 Kɛ̀ dí poo nkupòkù n taummɛ̀ tɔu kɛ́ĩ̃nné ikuɔ́ nɛntì kó kufã̌ã̌ miɛkɛ.
35 Kàa ĩ̃nné tábùrì kudieku tɛkù, kubakù youú bíɛ́kɛ̀, kɛ́ĩ̃nné tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ kubakù cǎnku bíɛ́kɛ̀, kéwetínné tábùrì.
36 Dí dɔ̀ɔ dibòrì kó kuyààkù nɛ̀ mupààkonkperímù mùù kɔkénɛ̀ tipecìtì, tìì dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀ nɛ̀ tìì do mmɛyĩ̃.
37 Dí dɔ̀ɔ kuyaàkpenkpetínkù kó idɛí dɛtekperɛ̀ kpɛyi ìnùmmù, kɛ́ ì dàri mɛsɔɔ, kɛ́ãnné yɛsɔɔbàkɛ̀ yɛ̀nùmmù nɛ̀ dibiɛrìmínnì kó yɛcaubɛ yɛ̀nùmmù.

27

Diwũɔ̃tɔ̀nnì bɛ̀ tùɔ̀ ndìì ĩnkɛ̀ iwũɔ̃

1 Dí dɔ̀ɔ diwũɔ̃tɔ̀nnì nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí, kɛ̀ di okùmɛ̀ ḿbo métìrì mèdɛ́ nɛ̀ dikéɛ̀. Dì yó mmà di píìtì timɔu ndi, kɛ̀ di cómmɛ̀ ḿbo métìrì mèmáà nɛ̀ dikéɛ̀.
2 Kɛ̀ dí ãnné yɛbàkɛ̀ di kentímɛ̀ mɛnàà dɛ ĩnkɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ ntaunɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì, kàa yɛ̀ dàri disɔɔwũɔ̃̀.
3 Dí dɔ̀ɔ diwũɔ̃tɔ̀nnì kó tinɛntì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀: Dɛ̀ɛ̀ kounɛ̀ mutápeí nnɛ̀ yɛkã nɛ̀ yɛbɔ bɛ̀ yó mméínɛ̀ yɛ̀ mɛyĩ̃ nnɛ̀ sikũmboó,
4 kédɔ̀ɔ disɔɔwũɔ̃̀ kó tɛdìtɛ̀ nɛ̀ dɛ kó dɛmámánnɛ̀ dɛ̀nàà kécátínné di kentímɛ̀ mɛnàà.
5 Kɛ̀ dí tɛ̀ sàa nkɛ̀ tɛ̀ ḿberínɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì cuokɛ̀,
6 kédɔ̀ɔ dɛtekperɛ̀ kó idɛí kó ipààti ìdɛ́ì, kɛ́ ì dàri disɔɔwũɔ̃̀,
7 kɛ́ ì tɔ̃nné diwũɔ̃tɔ̀nnì kó dɛmámánnɛ̀ tipíìtì tidɛ́ kɛ̀ dí ndì tɔunɛ̀.
8 Di yóó dì dɔ̀ɔ kɛ̀ dì nhorímu kéndò n da bɛnkɛmɛ̀ diɛ nditãrì ĩnkɛ̀.

Mɛtaummɛ̀ tou kó kuperí

9 Ntɛ di yóó dɔ̀ɔmɛ̀ kuperí nɛ̀ mupààkonkperímù kécɛ̃̀ɛ̃tɛ n taummɛ̀ tou: Kubakù cǎnku bíɛ́kɛ̀ kó mɛokùmɛ̀ ḿbo métírì sipísìnùmmù.

10 Kè yɛsãǹkè ḿbo sipísìdé nè disɔɔwũɔ̃ kó yɛcaubɛ sipísìdé nè timátì péítì kó ibaakɛ́ nè ti kó ipààti tiyàátì yóó núnné ì.
11 Kubakù youú bíékè kó mɛokùmè ḿmà, kéndò mmɛtɛ̃mè dòmmè.
12 Kè dɛ ìikè bíékè kó mɛpɛ̃kùmè ḿbo métìrì sipísìdé nè mènùmmù nè yɛsãǹkè tɛpíítè nè yɛ kó yɛcaubɛ.
13 Kè didonfũɔ̃ bíékè kó mɛpɛ̃kùmè ḿbo métìrì sipísìdé nè mènùmmù.
14-15 Dibòrì píìtì tidé bá kù, kù mmɔkɛ métìrì mèyiekè nè dikéè, nè yɛsãǹkè yètããti nè yɛ kó yɛcaubɛ yètããti.
16 Kuperí kó dibòrì kó kuyààkù yó ḿbo métìrì tɛpíítè ntɛ, kéndò mmɛbèrìmè, kɛ dò nfɛtònfè, kɛ dò mmɛyĩĩ, kɛ dùɔkɛnè mupààkonkperímù, kɛ kpɛ̃. Kè yɛsãǹkè ḿbo yènàà nè yɛ kó yɛcaubɛ.
17 Yɛsãǹkè yɛmɔu yó ntaunè yɛtɔbè timátì péítì kó iwɛ̃ĩ nyi. Kè ibaakɛ́ ntú timátì péítì kè yɛcaubɛ ntú disɔɔwũɔ̃.
18 Kuperí okùmè yó mbo métìrì sipísìnùmmù ndi, kè mɛpɛ̃kùmè ḿbo métìrì sipísìdé nè mènùmmù, kè mɛcómmè ḿbo métìrì mèdémè nè dikéè. Kuperí yóó dɔɔnè mupààkonkperímù mmu, kè yɛsãǹkè kó yɛcaubɛ ntú disɔɔwũɔ̃.
19 Bè yó mpĩĩnnè tìì nɛntì n cĩɛ̃tè tɔ̃mmú nè yɛsãǹkè tɛcĩɛ̃tè kpɛyɛ nè kuperí kpɛyɛ yó ntú disɔɔwũɔ̃ ndi.

Tɛfitíkèkètè kó mɛkùɔ

20 Fɔ́ mMɔyiisi á duɔ́ nkè Isidayɛɛribɛ da díí mɛkɔsààmè odìfíè kó yɛtebɛ kɔ̃mɛ, kè dɛɛ yie nkè fitírè ńcɔ́ú nsɑ́ɑ̀.
21 Anɔɔ nè o bí bɛè níí yóó dè tùɔ nkɛ́ĩnné kuyààkù kùù kãnkɛ́ mí ndi Yiè nKuyie ntɔu kupíkù tɛkù bíékè, kè dè ncɔ́ú nkuyuoku nè dikũnweńnɔ̀ɔ mí nKuyie nyìikè. Dè yó ntú Isidayɛɛribɛ kuɔ́ nyi sɑ́ɑ̀.

28

Bè dɔ̀ɔmè ikuɔ́ nìùbè kó tiyàátì

1 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ: Fɔ́ mMɔyiisi á yú a kóo kótì Anɔɔ nè o bí Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Itamaa kɛ́ bè cɑ̃ńné nè Isidayɛɛribɛ tɔbè, kè bè ntú ikuɔ́ nìùbè kɛ pĩ n tɔ̃mmú.
2 Á dɔɔ̀ a kóo kótì Anɔɔ tiyaàkpetì ikuɔ́ kpɛti, tìì yó mbɛnkú ò cɑ̃ɑ̃nnèmè bɛtɔbè.
3 Á nákɛ́ bɛyaàdùɔbè n duɔ́ mbè mɛciì nkè bèɛ dɔɔ̀ Anɔɔ tiyàátì kòò ntì daati kɛ pĩĩnnè n tɔ̃mmú kè tì mbɛnkú ò cɑ̃ɑ̃mmè.
4 Dɛ kó tiyàátì yó ntú dicĩncĩnkɔ̃nnì, nè tɛkɔutéyaàbòtè, nè dikɔutéyaàbòkũpuri nè dikɔutéyaàbòhokùrì dìì kpɛ̃, nè fɛítòòdáfè nè fɛnaàkɔ̃nfè. A kóo kótì Anɔɔ nè o bí bè níí yó nti ndáátí kɛ pĩnnè ikuɔ́ tɔ̃mmú.
5 Bè yóó tì kpɛ̃ nnè tipecìtì nti tìì dò mmɛbèrìmè nè tìì dò nfɛtònfè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè musɔɔpààkómmú.

Tɛkɔutéyaàbòtè

6 Á duɔ́ nkè bèɛ dɔɔ̀ tɛkɔutéyaàbòtè nè mupààkonkperímù nè tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmè, nè tìì dò nfɛtònfè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè musɔɔpààkómmú.
7 Dɛ kó tɛkɔutéyaàbòtè yó mmɔkɛ ibaatí nyi tipíìtì tidé.
8 Kuyaàbomboúnkù múnkɛ yóó dɔɔ̀ nè muù paàkómmú botí, kéntaunè tɛkɔutéyaàbòtè.
9 Á waá nyɛtɑ̃rè yèdéè yèè dò ndimantɔ̃nnì kékerí Isidayɛɛribɛ bí yètè yɛ ĩnkè.
10 Yɛyètè yèkuɔ̀ ditɑ̃ketirì ĩnkè, yɛtɛyè yèkuɔ̀ didérì ĩnkè, kè yè ntũ nyɛtɔbè bè bè piɛ́ mèè botí.

11 Otɑ́cíétì weè yóó kérí yɛyètɛ̀ yɛtɑ́rɛ̀ yɛdé ĩnkɛ̀ kɛ́ yè dànnɛ nɛ̀ mɛsɔɔ.
12 Wèe yè càtínɛ́ tɛkɔutéyaàbòtɛ̀ baati idé, kɛ̀ yè ḿbɛnkú Isidayɛɛribɛ botí tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì, kɛ̀ Anɔɔ níí ntati n taummè tou kɛ̀ dì ã, mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ m báá di yɛ̀.
13 A yóó dannɛ dèè ĩnkɛ̀ yɛtɑ́rɛ̀ yó ntú mɛsɔɔ mmɛ.
14 Á dɔò mɛsɔɔfĩmmɛ mɔ́nmɔmmɛ mèdémè kɛ̀ mɛ̀ ndò nyiwɛ̃ĩ, kàa mè càtínnɛ́ yɛtɑ́rɛ̀ dàri dèè ĩnkɛ̀.

Dicĩncĩnkɔ̀nnì

15 Á duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ dɔò dicĩncĩnkɔ̃nnì nɛ̀ mupààkonkperímù mùù kɔkénɛ̀ tipecìtì, tìì dò mmɛbèrìmè nɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀ nɛ̀ tìì dò mmɛyĩĩ nkékpɛ̃nnɛ̀ musɔɔpààkómmú tɛkɔutéyaàbòtɛ̀ kɔ̃mɛ.
16 Di yóó poo mmèdémè mmɛ, di okùmè nɛ̀ di pɛ̃kùmè kɛ̀ dɛ̀ mbo sãntimétìrì sipísìdé nɛ̀ mènùmmù.
17 Kɛ̀ dí dì dàri itɑ́cuɔ́ ìnàà. Kucuɔ́ kuketikù kpɛyɛ, diketirì ndò ntisɛ̃ũmíétì, kɛ̀ didérì ndò ntiyãpemíétì, kɛ̀ ditãɑ́nnì ndò mmɛnɔ́ɔ̀nnúɔ̀.
18 Kɛ̀ kucuɔ́ déríkù kpɛyɛ, dìì dò mmɛcũmmè, nɛ̀ dìì dò ntiwɛtì nɛ̀ dìì dò nsàncìrɛ̀.
19 Kucuɔ́ ntãɑ́nkù kpɛyɛ, dìì dò ncòdóò, nɛ̀ dìì dò mpũtìpũtì, nɛ̀ dìì dò mmɛtekãɑ̀.
20 Kucuɔ́ nnɑankù kpɛyɛ, dìì dò ntinóbéntì nɛ̀ dìì dò ndimɑntɔ̃nnì nɛ̀ dìì dò nditɑ́wũɔ̃. Bá dìì tɑ́rì yóó dɑnnɛ mɛsɔɔ nyĩnkɛ̀ nkɛ.
21 Otɑ́cíétìi kerí Isidayɛɛri bí tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì bá dɛ̀ dɛ yètìrì ditɑ́rì ĩnkɛ̀.
22 Kɛ̀ dí ãnné dicĩncĩnkɔ̃nnì mɛsɔɔfĩmmɛ mɔ́mmɔmmɛ mèdémè kɛ̀ mɛ̀ ndò nyiwɛ̃ĩ,
23 nɛ̀ dɛsɔɔmámánnè dèdérɛ̀ kɛ́ dɛ̀ càtínnɛ́ dicĩncĩnkɔ̃nnì yómmè.
24 Kɛ̀ dí dɛ̀ càtínɛ́ mɛsɔɔfĩmmɛ kó iwɛ̃ĩ idé nɛ̀ dicĩncĩnkɔ̃nnì kó dɛmámánnè.
25 Kɛ̀ dí tuuté iwɛ̃ĩ yómmè tɛ̃mè yɛbakóyɔ borɛ̀, dɛ ìikɛ̀ bíékɛ̀.
26 Dí dɔò dɛsɔɔmámánnè tɛrɛ̀ dèdérɛ̀ kécátínnɛ́ kɛ̀ dɛfũɔ̃ bíékɛ̀ nkáá ntɛkɔutéyaàbòtɛ̀.
27 Kɛ̀ dí dɔò dɛsɔɔmámánnè tɛrɛ̀ dèdérɛ̀ kécátínnɛ́ tɛkɔutéyaàbòtɛ̀ fũɔ̃, fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ yá ndɛ kó diyuu.
28 Kɛ̀ dí dɔò kuhɔ̃ũ késɛu ndicĩncĩnkɔ̃nnì kó dɛmámánnè nɛ̀ tɛkɔutéyaàbòtɛ̀ kpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ nkɛ tau, kɛ̀ dicĩncĩnkɔ̃nnì báá totɛ.
29 Kɛ̀ Anɔɔ níí ntati n taummè tou kɛ dáátí dicĩncĩnkɔ̃nnì, kɛ̀ Isidayɛɛri bí yètɛ̀ ńdari o cĩncĩnnì, mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ m báá di yɛ̀.
30 Fɔ́ mMɔyiisi á ãnné udimmu nɛ̀ tumimmu Anɔɔ cĩncĩnkɔ̃nnì miɛkɛ, kɛ̀ Anɔɔ níí nkɔri m borɛ̀ kɛ̀ di dàátí, kɛ̀ dɛɛ yie nkòo bantɛ́ n dónè tì Isidayɛɛribɛ.

Tikɔutéyààtì tɛtì

31 Dikɔutéyaàbòkũpuri Anɔɔ yó nhãɑ̃ dì yóó duɔkɛnɛ̀ tipecìtì nti tìì dò mmɛbèrìmè.
32 Kɛ̀ diyuu yó nyiè dɛ̀ borɛɛ duɔkɛ yɛ́kɛ́ yɛ́kɛ́ kɛ báá kɛ̃tɛ́.
33 Kɛ̀ dí kpɛ̃ ndiyaàbòrì fũɔ̃ kéfitɛ́ nɛ̀ tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmè nɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀ nɛ̀ tìì dò mmɛyĩĩ nkɛ̀ dɛ̀ ndò nyɛtebɛ bɛ̀ tu yè kedenátì kécátínnɛ́ isɔɔdede.
34 Kɛ̀ ì nsoké kedenátìbɛ̀ cuokɛ̀. Diɛ nkedenátì, diɛ nfɛsɔɔdedefɛ̀.
35 Anɔɔ yó ndáátí dìì yaàbòrì kɛ pĩnnɛ̀ n kuɔ́ tɔ̃mmú. Ò tati dìì mànni nɛ̀ ò yètì dìì mànnì bɛ̀ nyo idedeké kuɔ̀mmè kɛ̀ dɛɛ yie kòò báá kú.

36 Dí dɔɔ̀ mɛsɔɔ mmɔ́mmɔmmɛ kó tɛmátìpètè kékerí tɛ ĩnkè kɛ dɔ̀: Wèè cɑ̃́ɑ̃́ nti Yiè nKuyie nkpéí.
37 Kè dí tè pĩ́ńnénè kuhɔ̃ũ kùù dò mmɛbèrìmè kuyaàbomboúnkù ĩnkè o tĩnnì níí yó mberínè dè.
38 Dɛ kó tɛsɔɔmátìpètè níí yó mberínè o tĩnnì ndi ò kɔ̀ri dìì mɔ̀nnì m borè, tɛè yó mbɛnkú kɛ dò nhAnɔɔ tɔ Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi mbè dɔ̀ɔri mè nè bɛ pɑ̃rè miɛkɛ tɛè yó nte kè ǹ cɔuté bɛ pɑ̃rè.
39 Dí dɔɔ̀ Anɔɔ dikɔutéyaàbòhokùrì dìì dùɔ̀kɛnè mupààkonkperímù, nè kuyaàbomboúnkù nè fɛnaàkɔ̃nfè fɛ̀è kpɛ̀.
40 Dí dɔɔ̀ Anɔɔ bí yɛyaàbòrè nè inaakũɔ̃ nnè tiyaàbomboúntì kè dèɛ bè cɑ̃́ńné nè bɛtɔbè.
41 Á dátínné Anɔɔ nè o bí tiyààtì kécóú mmɛkùɔ̀ mbè yɔ ĩnkè, ké bè wénkùnnɛ, kè bè ntú ikuó nìùbè.
42 Dí bè dɔɔ̀ yɛyaàtààkékè kè bɛɛ kɑ̃́ɑ̃́ mbɛ fɔ̃̀. Yè yó mberínè bɛ ka nyɛ kɛ kɑ̃́ɑ̃́ mbɛ kpèrè.
43 Anɔɔ nè o bí kè bè níí ɑ̃nné kétannè n taummè tou, yoo képĩnnè diwũɔ̃tɔ̀nnì kó mutɔ̃mmú, kè bè báá yà bɛ fɛi kè bèɛ kú. Dè yó ntú Anɔɔ nè o bí nè o yaàbío bɛ kó ikuó nyì sɑ̃́ɑ̃̀.

29

Bè cɑ̃́ńnémè Anɔɔ nè o bí ikuó tɔ̃mmú kpéí

1 Ntɛ a yóó yĩmè kécɑ̃́nné Anɔɔ nè o bí n tɔ̃mmú kpéí:
Tɑ̃ɑ̃té dinaadaà nè yɛpedakè yèdéè yèè kpa kuyènkù.
2 Á dɔɔ̀ pɛ́ɛ̀bè bèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti, kéwaá mmuyuo nké mù ɑ̃ntɛnè mɛkùɔ̀ nképɛ̃mmú, ké tì waarɛ mɛkùɔ̀, á dè dɔɔ̀nè dɛmɔu muyuo mmùù í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti pɛ́ɛ̀,
3 ké dè ɑ̃nné dimámmùyáà kéwɛ̃nnénè dinaadaà nè yɛpedakè yèdéè kétanné n taummè tou.
4 Kàa dèè a kɔtɛnè Anɔɔ nè o bí n taummè tou borè ké bè wùɔ,
5 kédátínné Anɔɔ tikɔutéyààtì: Diyaàbòrì okùrì, nè dikũpuri nè disámpórì nè dicĩncĩnkɔ̃nnì, kéboú tɛyaàbòtè kó fɛnaàkɔ̃nfè,
6 kéboú o yuu kuyaàbomboúnkù, kóò ĩnné mɛtɑ̃ɑ̃tímè kó fɛyítòòdáfè.
7 Kàa dèè á túóté ikuó kó mɛkùɔ̀ nkécóú nho yuu kóò cɑ̃́ńné n tɔ̃mmú kpéí.
8 Dɛ kó difɔ̃nkúò kàa duó nkè Anɔɔ bíi tóónní kàa ì dàtínné yɛkɔutéyaàbòhokùyè,
9 ké bè boú inaakũɔ̃, nkéboú bɛ yɔ tiyaàbomboúntì kè bèɛ naá n tɔ̃mbè sɑ̃́ɑ̃̀.
Ntɛ a yóó dɔɔ̀mè Anɔɔ nè o bí kè bè né na kéketé bɛ tɔ̃mmú.
10 Á túóté dinaadaà kékɔtɛnè n taummè tou bòrì, Anɔɔ nè o bí kè bèɛ nóó mbɛ nɔu di yuu ĩnkè.
11 Kàa dì fèúté n yìikè n taummè tou bòrì,
12 képɔ̀tè a nómbii mɛyĩĩ nkéwaarɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì bàkè, kécóú mmɛsɔmmɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì fũɔ̃̀,
13 kétúótétinautì kó mɛkùɔ̀ nnè yɛɔ̃, yɛceumbè nè yè kó mɛkùɔ̀ nké dè nni ntuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè,
14 kétúótédɛsɔnnɛ, imaa nnè kukɔ̃nkù nè tinautì ké dè tùɔ nditowaà ikuó nìùbè yɛi ncĩɛ́mmè kpéí.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò kétúótédipedaà ketirì, Anɔɔ nè o bí kè bèɛ nóó mbɛ nɔu di yuu ĩnkè.
16 Kàa dì fèútékétúótémɛyĩĩ nkémíétédiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè di píìtì timɔu,

17 kɛ́kɛ́kɛ́ imaa, kɛ́hɔ́ú tinautì nɛ̀ itààkɛ nɛ̀ diyuu kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ imaa nkɛ́daá ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀,
18 kɛ́tuɔ nfɛɔ̃̀fɛ̀ fɛmɔu, dɛ̀ yó ntú dipãnnì ndi, mí ndi Yiè nKuyie n dɔ́ dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku.
19 Kàa dèè a túótɛ́ dipedaà tɛrì. Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bèɛ nɔ́ɔ́ mbɛ nɔu di yuu ĩnkɛ̀.
20 Kàa dì fèútɛ́ kɛ́pɔɔ̀tɛ̀ mɛyĩĩ nkɛ́kɑ́ákɛ́ Anɔɔ toòyouri kó mɛyɔ́mmɛ̀ nɛ̀ o bí kɔ̃mɛ, bɛ nɔ́mbídakɛ̀ bɛ nɔu nɛ̀ bɛ naàcɛ̀i kpɛyɛ, kɛ́míɛ́tɛ́ mɛsɔmmɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì píìtì timɔu.
21 Kàa dèè á waá mmɛyĩĩ nsámpɔ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, kɛ́waá nyikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nsámpɔ́ kɛ́míɛ́tɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o yààtì nɛ̀ o bí nɛ̀ i kpɛti, kɛ̀ bèɛ wenkɛ bɛmbɛ nɛ̀ bɛ̀ yààtì.
22 A yóó kuɔ fɛpièfɛ̀ dɛ́rífɛ̀ nfɛ kɛ́ bɛ̀ tanné ikuɔ́ tɔ̃mmú. Kàa fɛ̀ kùɔ á túótɛ́ kuyóú nɛ̀ tinautì kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ yɛɔ̃ nɛ̀ yɛceumbɛ̀ nɛ̀ yɛ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ dikpèrì youri,
23 kɛ́dɛitɛ pɛ́ɛ̃̀ òmáà nɛ̀ dikàtìndàà nɛ̀ kupɛ́mpɛ̃ńkù,
24 kɛ́ dɛ̀ duɔ́ nhAnɔɔ nɛ̀ o bí, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ̀ bèɛ dɛ̀ nni mpã ikuɔ́ kó dipãnnì kɛ́ dɛ̀ nni mbɛnkɛ.
25 Dɛ kó difɔ̃nkúò kàa dɛ̀ cɔutɛ́ bɛ nɔu miɛkɛ kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ dipãnnì bɛ̀ m pã dì kɛ́tuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati,
26 kɛ́túótɛ́ mɛcɑ́̃nnímɛ̀ kó fɛpièfɛ̀ a cɑ́̃nnɛ́nɛ̀ fɛ̀ Anɔɔ nɛ̀ o bí fɛ cĩncĩnnì, kɛ́ m bɛnkɛ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀, kɛ̀ di dèè á dì tùótɛ́ a kó kumaa nku.
27 A túótɛ́ dipedaà bɛ̀ cɑ̀ńnɛ́nɛ̀ dì Anɔɔ di kó imaa mmiɛkɛ dicĩncĩnnì nɛ̀ dikpèrì, bɛ̀ dɛ̀ nni mpãmu, kɛ́ dɛ̀ nni mbɛnkɛ, á dɛ̀ cɑ̀ńnɛ́.
28 Isidayɛɛribɛ yó ndɛìmu dɛ kó kumaa mbɛ̀ feu ìì wũɔ̃ mɛtaummɛ̀ kpɛ́í nkɛ kù duɔ̀ nhAnɔɔ nɛ̀ o yaàbío sɑ́ɑ̃̀.
29 Kɛ̀ Anɔɔ ku bèɛ duɔ́ nyikuɔ́ yààtì o bí, kɛ̀ ìì tì dàátí bɛ̀ ì cɑ́̃nnìnko dìì yiè, kɛ̀ ì bo ta ikuɔ́ tɔ̃mmú.
30 Anɔɔ bí miɛkɛ bɛ̀ tããtɛ́ wè kòò bo ntú ikuɔ́ nìùtì kɛ taà mí nKuyie n kuɔ́ nɛntì bo kùù fɑ́ɑ̃́, kɛ pĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú, ò ndáátí ikuɔ́ yààtì kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
31 Kàa túótɛ́ fɛpièfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ bɛ̀ tannìnko ikuɔ́ tɔ̃mmú fɛ maa, kɛ́ ì bɛ̀ńnɛ́ dibòrì bɛ̀ tããtɛ́ dì dɛ kpɛ́í.
32 Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛɛ ì càákɛ́ n taummɛ̀ tou kó dibòrì nɛ̀ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛɛ̀ ã dɛmɔ́mbirɛ miɛkɛ.
33 Bɛɛ̀ máà yóó cáákɛ́ bɛ̀ dɔɔ̀nɛ̀ ìì maa nyikuɔ́ bɛ yɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛ́í, kɛ́ bɛ̀ cɑ̀ńnɛ́ kɛ̀ bɛɛ ta ikuɔ́ tɔ̃mmú. Otɔù mɔù báá ì càákɛ́, bɛ̀ ì cɑ̀ńnɛ́mu kɛ ì nni mpã.
34 Kɛ̀ dɛ̀ wentɛ́ kɛ̀ imaa nyoo pɛ́ɛ̃̀, kɛ̀ dɛ̀ sùɔ́ ndí dɛ̀ tùɔ, di báá dɛ̀ càákɛ́. Bɛ̀ dɛ̀ cɑ̀nnɛ́mu kɛ dɛ̀ nni mpã.
35 A dɔɔ̀ Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ́ntũ nweti weti n da nàkɛ́ tì, kɛ́ bɛ̀ tanné ikuɔ́ tɔ̃mmú, a yóó bɛ̀ dɔɔ̀ ìì kuɔ́ yó mmɔkɛ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ ndi.
36 Bá dìì yiè a níí kuɔ dinaadaà mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛ́í, kɛ́wɛ́nkùnnɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì, kɛ́ dì còú mmɛkùɔ̀ nkɛ́ dì cɑ̀ńnɛ́, kɛ̀ dì ntú n kpɛri.
37 Á yó mmɛ ndɔɔri kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀, kɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnìi wenkɛ mɛdiè, kòo nìtì yoo dɛ̀marɛ̀ dì kàákɛ́ dɛɛ kú.

Bɛ̀ yó nfeu ìì wũɔ̃ Kuyie nyɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀

38 Bá dìì yiè a níí n féútɛ́ yɛpedakɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀, yɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà a yó mmɛ nhɔ̃ nsɑ́ɑ̃̀.
39 Kɛ níí féútɛ́ dìmarì dikũnweńnì ditɛrì kuyuoku.

40-41 Dipedaà a yóó féútɛ́ dì dikũnweńnì nɛ̀ kuyuoku kpɛri, a níí waá mmuyuo ncìdóò bètããti, kɛ́ãntɛnɛ̀ mɛkɔ̀sààmɛ̀ dítìrì òmáà nɛ̀ mɛnaà mbɛ̀ tu mɛ̀ dìfɛ̃̀ɛ̃̀, dítìrì òmáà. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
42 Di yó nni nfeumu dɛ kó iwũɔ̃ sɑ̃̀ɑ̃̀ n taummɛ̀ tou kó dibòrì borɛ̀ kɛ̀ n kɔ̀rìní kɛ da náánnɛ̀.
43 N níí yóó dɛ nkɔtɛní kémáánɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ n kó kuwennikuu wénkùnnɛ dɛ kó dibòrì.
44 Míì mɔ́mmuɔ nyóó wénkùnnɛ dɛ kó dibòrì kéwénkùnnɛ Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛ̀ mpĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú.
45 Mí nKuyie kɛ̀ nní ḿbo Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
46 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bantɛ́ míì tumɛ̀ bɛ Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ míì bɛ̀ dènnɛní Esibiti, kɛ bo mbɛ̀ bonɛ̀.
Míì tu bɛ Yiɛ̀ nKuyie.

30

Dihúúntɔ̀nnì

1 A dɔɔnɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí dihúúntɔ̀nnì di yó ntuɔ ndìì ĩnkɛ̀ tihúúntì.
2 Kɛ̀ dì mma di pîìtì timɔu, di pɛ̃kùmɛ̀ ḿbo métìrì kó dikéè, mɛokùmɛ̀ métìrì kó dikéè, mɛcómmɛ̀ métìrì omáà, kɛ́ dì ãnné yɛbàkɛ̀ tipíìtì tinàà kɛ̀ yɛ̀ ntaunɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì.
3 Kàa dì dàri mɛsɔɔ ndi píìtì timɔu nɛ̀ di ĩnkɛ̀ kékpɛ̃ mmɛsɔɔ nkéfitɛ́ nɛ̀ di bàkɛ̀,
4 kɛ́ dì ãnné dɛsɔɔmámánnɛ̀ dèdérɛ̀ bá kùù píkù, mɛsɔɔ nkpɛ̃ ndɛ kó difũɔ̃. Di yóó dɛ ntɔ̃nné ipààti kɛ́ ndì tɔunɛ̀.
5 A cíékɛ́ dɛtekperɛ̀ kó idɛí kó ipààti ìdéì kɛ́ ì dàri mɛsɔɔ.
6 Á dì ĩńné kudieku kùù bakéní kuyààkù kpetí kùù fɑ̃́ɑ̃ mɛtaummɛ̀ tɔu ĩĩkú kù. N níí yóó kɔtoo ikuɔ́ dieku nku kɛ̀ ti máá.
7 Anɔɔ níí yóó cɔ́ú ndìì wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ tihúúntì bá dìì kũnweńnì, ò dɔ́ kɛ́ũtɛ́ dìì mɔ̀nnì n taummɛ̀ tou kó ifìtíì.
8 Kuyuoku kòò yóó cɔ́ú nfìtíì wèe tuɔ ntihúúntì. Di yó ntuɔmmu tihúúntì n kpɛ́í nsɑ̃́ɑ̃.
9 Di bá ntuɔ bá tìì úúntì dɛ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, yoo iwũɔ̃ di n feu ì kɛ tuɔ̀, yoo yɛpãrɛ̀ tidiitì kpɛyɛ di m pãã nyè. Di bá m pã mɛnaà nkɛ cóú ndɛ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀.
10 Bá dìì benni Anɔɔ níí túótɛ́ fɛɔ̀fɛ̀ bɛ̀ fèútɛ́ fɛ̀ kɛ̀ m bo bɛ̀ cĩɛ̃́ mbɛ yɛi, fɛ kó mɛyĩĩ, nkémíétɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀ kɛ́ dì wénkùnnɛ kɛ̀ dì ncɑ̃́ɑ̃ nkɛ tú n kpɛri kɛ wenni páíí. Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sɑ̃́ɑ̃ bá dìì benni kucɛ mèmáà.

Bɛ̀ do cuɔ́mɛ̀ idíítí Isidayɛɛribɛ wũɔ̃̀ nkpɛ́í

11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
12 Kɛ̀ mukàmmù níí bo dìì mɔ̀nnì bá wèè nìtìi yietí o ɔ̃nnì kpɛ́í, mumɔmmú mamù yàà bo di tuɔkɛní mukàmmù miɛkɛ.
13 Bá wè wèè tùɔ̀kɛ bɛ̀ bo ò kàa ndɛ̀ wèe yietí fɛdífɛ̀, bɛ̀ kèétɛ́ kɛ̀ fɛ̀ màmɛ̀ n taummɛ̀ tou kpɛ́í. Di yóó cuɔ́ dɛ kó idíítí n kpɛ́í nkɛ.
14 Bɛ̀ kàa mbɛ̀ɛ kó dimàà kétúótɛ́ yɛbie nsipísìdɛ́ yɛmbɛ̀ kéndeètìnko, bá wè wèe yietí dɛ kó fɛdífɛ̀.
15 Okpààtì nɛ̀ fɛdawanfɛ̀ bá wè wèè yietí fɛdífɛ̀ bɛ̀ kèétɛ́ kɛ̀ fɛ̀ màmɛ̀. Okpààtì kɔfɛ bɑ́á pɛ̃̀ɛ̃tɛ́, fɛdawanfɛ̀ kɔfɛ mɛ mbɑ́á dóntɛ́, bá wè wèe yietí o ɔ̃nnì kpɛ́í.
16 Kàa cɔutɛ́ dɛ kó idíítí imɔu Isidayɛɛribɛ borɛ̀, á nyì tũnninɛ̀ n taummɛ̀ tou. Mɛm̀mɛ n yó nyɛ́mɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpɛ́í kénkãnkɛ́ bɛ fòmmu.

Bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó kunankú

17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

18 Dɔɔ disɔɔwũɔ̃ kó kunankú, kɛ̀ ku tàrì ntú disɔɔwũɔ̃, kàa kù ĩńné diwũɔ̃tɔ̀nnì nɛ̀ n tou dɛ saku kɛ́ãnné mɛniɛ.
19 Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛ̀ ńniitì kɛ ɔu bɛ naàcɛ̀i.
20 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ báá kú bɛ̀ tati dìì mɔ̀nnì n taummɛ̀ tou kɛ bo tuɔ nyɛpãrɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀.
21 Bɛ̀ ńniitì kɛ ɔu bɛ naàcɛ̀i. Dɛ̀ yó ntú bɛ kó ikuɔ́ nyi sɑ̃ɑ̃.

Ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀

22 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
23 Waá ntihúúntì tìì kó kufɔ̃ɔ̃ku naati, tibotí tibotí míírì kpɛti cìdóòbɛ̀ bɛ̀nùmmù nɛ̀ sinamónnì kpɛti cìdóòbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ nɛ̀ dikéè nɛ̀ kanédì kpɛti cìdóòbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ nɛ̀ dikéè
24 nɛ̀ kaásì kpɛti cìdóòbɛ̀ bɛ̀nùmmù. Kɛ́ dɛ̀ benné n yɛ̃ ndí dɛ̀ benné mɛ̀ɛ̀ botí, nɛ̀ odìfíè kó mɛkùɔ̀ ndítìrìbɛ̀ bɛ̀kuɔ̀.
25 Wèè pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú kòò mɛ̀ kɔɔrɛ kɛ̀ mɛ̀ ntú mɛcɑ́ɑ́nnímɛ̀ kó ikuɔ́ kɔ̃mɛ.
26 A yóó mɛ mmiɛtɛ́ n tou nɛ̀ n tɔu,
27 nɛ̀ tábùrì nɛ̀ o kó tinɛntì, tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛ kó tinɛntì diwũɔ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ndɛ̀ tihúúntì,
28 nɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ndɛ̀ iwũɔ̃, nɛ̀ di kó tinɛntì, nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kó dibuu nɛ̀ di tàrì.
29 Á dɛ̀ cɑ̃ɑ́ńné dìì mɔ̀nnì dɛ̀ ntú dɛ̀ɛ̀ wenni páíí. Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dɛ̀ tɔ́ɔnnɛ̀ dɛ̀ ntú dɛ̀ɛ̀ wenni páíí.
30 A yóó mɛ mmíɛ́tɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ́ bɛ̀ cɑ̃ɑ́ńné kɛ̀ bɛ̀ ntú ikuɔ́ nìùbɛ̀ kémpĩ n tɔ̃mmú.
31 Á nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú dɛ kó mɛkùɔ̀ ntú ikuɔ́ kɔ̃mɛ mmɛ, bɛ̀ yó mmɛ̀ pĩńnɛ̀ ikuɔ́ tɔ̃mmú máà ndi sɑ̃ɑ̃ nɛ̀ bɛ̀ bo mbomɛ̀.
32 Di bá mmɛ̀ pe, òmɔù mɛ mbáá kɔɔrɛ o kɔ̃mɛ mɛ kóo botí. Mɛ̀ tu n kɔ̃mɛ mmɛ.
33 Kòò mɔù kɔɔrɛ o kɔ̃mɛ mɛ kóo botí, kòò mɔù mɛ̀ pe mbɛ̀ í cɑ̃ɑ́ńné wè n kuɔ́ tɔ̃mmú kpɛ́í, bɛ̀ɛ ò dènnɛ o kɔbɛ tĩnnì miɛkɛ.

Bɛ̀ bo ndɔɔrinɛ̀ dɛ̀ ikuɔ́ kóo tùdààrí

34 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Waá ntihúúntì tìì kó kufɔ̃ɔ̃ku naati tibotí tibotí, sitodási kpɛti, onikísì kpɛti nɛ̀ kadibanúmmù kpɛti kéwaá nhãnsɑ́ɑ́sì kpɛti kɛ̀ ti mmà.
35 Wèè pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú kòò tì kɔɔrɛnɛ̀ mukɔ́kúɔ́ kɛ̀ tì ntú n kpɛti kɛ wenni páíí.
36 Kàa tì nàa mmuyuo mbɛ̀ yó nyɔ́ɔ́rìmù n tou, n tɔu ĩĩkú dɛ̀, n kɔ̀rìní dɛ̀ kɛ̀ ti mau. Dɛ kó tihúúntì yó ntú n kpɛti nti, kɛ̀ di yɛ̃ ti kpɛ́í.
37 Òmɔù báá kɔɔrɛ o kó tihúúntì mɛ botí. Tì yó ntú n kuɔ́ tɔ̃mmú máà kpɛti nti.
38 Kòò mɔù dɔ̀ɔ ti botí kɛ bo nyo kufɔ̃ɔ̃ku, bɛ̀ɛ ò dènnɛ o kɔbɛ tĩnnì.

31

Bɛ̀ yóó dɔɔ̀mɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou nɛ̀ di nɛntì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Míì tããté Bɛsadɛdi Uuri yaàbirɛ, Urii kó dɛbirɛ, Sudaa naàmùnkù kou.
3 Koò duɔ́ mmɛcii kòò bo nyɛ̃ dɛmɔu kɛ nɔ nkɛ dɛ̀ dɔ̀ɔri.
4 Kòò níí bo na kékeuté dɛ̀ɛ̀ mu nyí bo, kɛ́ dɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛbiɛrimɛ, nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ disɔɔwũɔ̃.
5 Kòò bo nnɔ kɛ céú yɛtɑ́rɛ̀ kɛ yɛ̀ dàrì, kɛ nɔ nkɛ sɔ̃ũ idɛí kɛ nɔ ndɛmɔu.
6 Koò yìénɛ̀ Odiyabu Ayisamaki birɛ Danni naàmùnkù kou nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ n duɔ́ mbɛ̀ mɛcii. Bɛɛ̀ yó ndɔɔri mutɔ̃mmú mumɔu n da duɔ́ mmù.

7 Mùù tu mɛtaummɛ̀ tou kɔ̃mu, n taummɛ̀ tɔu, nɛ̀ di yààkù nɛ̀ di nɛntì
8 nɛ̀ n tábùrì nɛ̀ o nɛntì, nɛ̀ tɛsɔɔfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛ nɛntì nɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì bɛ yó ntuɔ̀ ndì tihúúntì,
9 nɛ̀ bɛ̀ yó tuɔ̀ ndì iwũɔ̃ nɛ̀ di nɛntì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kó dibuu nɛ̀ di tàrì.
10 Ikuɔ́ kó tiyààtì Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛ̀ yó ndaati tì kɛ pĩ n kuɔ́ tɔ̃mmú.
11 Mɛcɑ́ɑ́nnímɛ̀ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ mɛteniɛ n taummɛ̀ tou kpɛ́í. Dɛndɛ kó dimàà bɛ̀ yó ntũ n da bɛnkɛ mɛ̀ mmɛ kɛ́ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

Bɛ̀ bo nyɛ́mɛ̀ tɛomɔ̀ùtɛ̀ kó diyiè kpɛ́í

12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
13 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ nhompu tɛomɔ̀ùtɛ̀ yiè. Dɛ kó diyiè yó ndò ndibɛnkɛ̀rì ndì, mí nnɛ̀ díndi ti cuokɛ̀, diì yó mbɛnkú míì di tããtémɛ̀ kɛ̀ di bo ntú n kɔbɛ.
14 Di nyɛ́ dɛ kó diyiè kpɛ́í nkɛ̀ dì ncɑ̀ɑ́, di níí báá pĩ mmutɔ̃mmú dɛ kó diyiè. Kɛ̀ wèè pĩ mmutɔ̃mmú bɛ̀ɛ ò dènnɛ o kɔbɛ cuokɛ̀ kóò kùɔ.
15 Mutɔ̃mmú kó yɛwe bo yɛ̀kuɔ̀ ndi seménnì miɛkɛ. Diyiénnì tu n kpɛri ndi. Wèè pĩ mmutɔ̃mmú dɛ kó diyiè bɛ̀ɛ ò kùɔ.
16 Isidayɛɛribɛ nyɛ́ tɛomɔ̀ùtɛ̀ kó diyiè kpɛ́í, kɛ̀ dì ntú ti kó mɛtaummɛ̀ sɑ́ɑ̃́.
17 Dɛ kó diyiè yó ndò dibɛnkɛ̀rì ndi mí nnɛ̀ Isidayɛɛribɛ ti cuokɛ̀ kɛ bɛnkú n dɔ̀ɔ̀mɛ̀ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ yɛwe yɛ̀kuɔ̀ ndi kɛ omɔ̀pɛ̀ diyiénnì.

18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi Sinaii tãrì ĩnkɛ̀ kédeè kóò duɔ́ ntitɑ́píɛ̀tì tìdétì kumɔ́mmɔnku kù wɑ̀ri tìì ĩnkɛ̀ kù kuɔ́.

ISIDAYƐƐRIBƐ TƆTƐMƐ MƐTAUMMƐ KUYIE MBƐ DƆƆNƐMƐ

32

Bɛ̀ do maámɛ̀ fɛsɔɔmátìnààfɛ̀

1 Mɛmmɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ nsɔ́ mMɔyiisi í cãrikɛ kɛ bo cúténí ditãrì, kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nhAnɔɔ borɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti í yɛ́ tìì tùɔ̀kɛní Mɔyiisi wèè ti dènnɛní Esibiti. Tí dɔɔ̀ kuyie nkùù yó nti ní.
2 Kɛ̀ Anɔɔ dɔ̀: Tɔ̃téné di pobɛ̀ tootɔ̃rɛ nɛ̀ di bí initidabí nɛ̀ initipobí kpɛyɛ kɛ́ n duɔ́.
3 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu tɔ̃té bɛ tootɔ̃rɛ kéduɔ́ nhAnɔɔ.
4 Kòo yɛ̀ yìè nkéuté kɛ̀ dɛ̀ɛ naá nfɛsɔɔmátìnààfɛ̀. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ ti kó kuyie nkùù ti dènnɛní Esibiti!
5 Kɛ̀ Anɔɔ maá diwũɔ̃tɔ̀nnì fɛ ìikɛ̀ kédeè kɛ dɔ̀: Nankɛ, ti ãnné dibanni ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́í.
6 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ dikũnweńnì sɛ̀ì kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ iwũɔ̃ kétuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, kékuɔ itɛì mɛtaummɛ̀ kpɛ́í, kɛ̀ bɛ̀ɛ kari kédi kéyɑ̀ mɛnaà nkéítɛ́ kénhau.

7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀: Cútɛ́ mɛcãã, bɛnìtìbɛ̀ a dènnɛní bɛ̀ Esibiti bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ̀ mmɛ.
8 Bɛ̀ pɑ̃nkɛ bútínnému kucɛ m bɛ̀ bɛnkɛ kù. Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ fɛsɔɔmátìnààfɛ̀ nfɛ kɛ ninku fɛ ìikɛ̀, kɛ fìé iwũɔ̃, kɛ náá nkɛ tú: Isidayɛɛribɛ, ntɛnɛ̀ ti kó kuyie nkùù ti dènnɛní Esibiti.
9 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ to yɛɛ̀ kpeńnì.
10 Yóu kɛ̀ m miɛkɛɛ bɛ̀ yɛ̀ kɛ̀ m bɛ̀ kùɔ, kɛ́ da dɔɔ̀ kubotí diɛkù.
11 Kɛ̀ Mɔyiisii bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ ba nkpɛ́í mbo nte kàa miɛkɛ yɛ̀ a nìtìbɛ̀ a bɛnkɛ bɛ̀ a wɛ̃rímú nɛ̀ a kpetì kɛ bɛ̀ dènnɛ Esibiti?

12 Kàa bè kùɔ Esibiti kɔbɛ yóó yĩ a bè dènnɛ nè kɛmiɛkɛ nkɛ kɛ bo bè kùɔ yɛtãrè miɛkɛ ké bè dèè, n Yiè ḿbonkùnnɛ a miɛkɛ kéyóu a bo bè cààrèmè.
13 Dentɛní a tɔ̃mbè Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu bɛ kpéí nha do nàké bè kɛ dɔ̀: Míì béi nkɛ tú: M bo duó nkè di botíi sũũ, kè n di duó nkɛtenkè n yɛ̃ n yóó di duó nkè, kè dí nkè te sã̰ã̰.
14 Mɛm̀mɛ kè ti Yiè nKuyie nyóu kù bo dɔɔ̀mè ku nìtìbè mɛyɛi nkù na mbè dɔ̀ɔ mè.

15 Kè Mɔyiisi ncutiní ditãrì kɛ tɔ titã́píètì tìdétì kè tì wà̰ri tipíìtì tidé Kuyie ntannɔ̀.
16 Kuyie nkuù do dɔ̀ɔ dɛ kó titã́píètì ké tì wà̰ri nè ku nɔùtè.
17 Kè Sosuwee keè kutoweku kénáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀: N yo dikpànnì kó kutoweku Isidayɛɛribɛ karì.
18 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Dè í tú bè namè bɛ dootitɔbè kó kutoweku, yoo bè dootitɔbè bè namè kɔku, dibanni kó iyiɛ nyi.

19 Bè tɔ́ɔnní dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ karì, kè Mɔyiisii yà fɛsɔɔmátìnàà̰fè kè bɛnìtìbè au, kòo miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè nkòo dootóo titã́píètì ditãrì pɛ̃ri kè tìi pɔntɛ pɔntɛ.
20 Kòo túótɛ́ fɛsɔɔmátìnàà̰fè kécɔ́u kè dè nsúɔ́ nkòo dè nàa kéã̰nné mɛniɛ mmiɛkɛ ké bè duó nkè bèɛ yã̰.
21 Kòo bekɛ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbè da dɔ̀ɔ ba kàa bè tanné mɛyɛi ndiɛmè miɛ mmiɛkɛ?
22 Kè Anɔɔ dɔ̀: N da bá́ámmu a miɛkɛ bá́á pɛikɛ, a yɛ́̃mu a mɔ́mmuɔ mbɛ nnìtìbè nɔnnèmè mɛyɛi.
23 Bè kɔ̀tɛní m borè ndɛ kɛ yĩ: Ti í yɛ́ tìì tùɔ̀kɛní Mɔyiisi wèè ti dènnɛní Esibiti. A ti dɔ̀ɔ dèè yó ntú ti kó kuyie nkɛ ti ni.
24 Kè m bè bekɛ kɛ yĩ: Di we mmɔ̀kɛ mɛsɔɔ? Tɔ̃tɛ́nèní di tootɔ̃rɛ ké n duɔ́. Kè bè n duó kɛ n yè ã̰nné muhã̰ã́ mmiɛkɛ kè dè naá fɛsɔɔmátìnàà̰fè.

Kuyie mpotɛ́mè Isidayɛɛribɛ

25 Kè Mɔyiisii bantɛ́ Isidayɛɛribɛ dómè mɛyɛi, kè Anɔɔ bè yóu kè bè dɔ̀ɔri bè dómè, kɛ yáúkùnnɛ bɛmáà bɛ dootitɔbè ììkè.
26 Kè Mɔyiisii kɔtɛ kécómmú Isidayɛɛribɛ karì ììkè kébéi nkɛ dɔ̀: Bèè dó ti Yiè nKuyie mbèɛ kɔtɛní m borè.
Kè Defii naàmùnkù kɔbɛɛ kɔtoo.
27 Kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Ntɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu mù: Bá wè wèe túótɛ́ o siè kè dí ce ndi karì tipíìtì timɔu, bá wè kòo kuɔ o tebitɛ, o népo, o cĩ̃ɛ̃tè kou.
28 Kè Defiibɛɛ yie mMɔyiisi bè nàké tì, kékuɔ Isidayɛɛribɛ sikɔupísìtãã̰ti (3000).
29 Kè Mɔyiisii náké Defiibɛ kɛ dɔ̀: Di duó ndimáà ndi yíe Kuyie ntɔ̃mmú kpéí, di í yetɛ di bo kuɔ̀mè bá di bí mɔ́mmɔnyi yoo di tebìí. Ti Yiè nKuyie ndí dɔ̀ɔ mɛsàà.

Mɔyiisi bántèmè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ kpéí

30 Kè dèɛ wentɛ́ kè Mɔyiisii náké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Di cààrè kè dè dɛumu, n yóó wɛ̃tɛ kédekɛmu ditãrì ĩnkè ti Yiè nKuyie mborè, ké kù bántè kè kù bo yie nkù di cĩ̃ɛ̃́.
31 Mɛm̀mɛ kè Mɔyiisii wɛ̃tɛ ti Yiè nKuyie mborè ké kù nàké kɛ dɔ̀: Áú! N Yiè, dɛ kó bɛnìtìbè cààrèmu mɛdiè, bè dɔ̀ɔ fɛsɔɔmátìnàà̰fè nfɛ.
32 N da bá́ámmu cĩ̃ɛ̃́ mbɛ, kè mɛè dɔkɛ, á ũté n yètìrì a pátíri miɛkɛ.
33 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Áà! N yóó ũté bèè cààrè bɛ kó yɛyètè nyɛ m pátíri miɛkɛ.

34 Kɔtɛ kɛ́niité n nìtìbɛ̀ n yɛ̃ nhá bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ kɛ̀, n tɔ̃nnì yó ndɑ bonɛ̀mu kɛ̀ m
mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ dìì yiè m bɛ̀ poté bɛ cààrɛ̀mɛ̀ kpɛ́í.
35 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ḿpoté Isidɑyɛɛribɛ bɛ̀ duó nkɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ fɛ̀ɛ̀ sɔɔmátìnààfɛ̀
kpɛ́í.

33

Isidɑyɛɛribɛ wɑntimɛ̀ Kuyie mbo bɛ̀ cɪ̃ɛ̃mmɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Íténɛ̀ dɛborɛ̀ fɔ̃ nnɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ ɑ
dènnɛní bɛ̀ Esibiti, kɛ̀ dí kɔtɛ kɛtenkɛ̀ n do yɛ̃ n yóó duó nkɛ̀ Abɑrɑhɑmmu nɛ̀
Isɑki nɛ̀ Sɑkɔbu nɛ̀ bɛ yɑàbío.
2 M bo duó n tɔ̃nnì kɛ̀ dì ndi ni kɛ bɛtì Kɑnnɑhãã kɔbɛ, nɛ̀ Amɔriibɛ, nɛ̀ Itiibɛ,
nɛ̀ Efiibɛ nɛ̀ Pedisiibɛ nɛ̀ Sebusiibɛ.
3 Kɛ̀ dí tɑ kɛtenkɛ̀ mɛnɑɑmiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũɔ̃ nkɛ̀, n né í yó ndi nɛínɛ̀ m
móммuɔ, di to yɛɛ̀ kpeńnì, n yàà bo di kuɔ kucɛ kédeè.
4 Kɛ̀ bèɛ keè dɛ kó tináàǹtì kɛ̀ bɛ̀ yèmmèɛ cɑàrɛ̀, òmɔù tɛ́nkɛ í ndàátí kɛ bo nsãrì.
5 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkému Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀, bɛ to yɛɛ̀ kpeńnì, kɛ̀
m bɛ̀ nɛínɛ̀ n yàà bo bɛ̀ kùɔ kucɛ bɛmɔu dimɔ̀nnì dìmáà. Bèɛ dɛitɛ bɛ sãtì kɛ n yà
n dò nkɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀.
6 Kɛ̀ bɛ̀ nyiti Odɛbu bá Isidɑyɛɛribɛ tɛ́nkɛ í ã bɛ sãtì.

Kuyie ntou

7 Kɛ̀ bɛ̀ bàté dɛ̀ Mɔyiisii cónné ti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tou kɛ̀ dì nciénnɛ̀ bɛ̀ bàté
dɛ̀ mɛsàà, kɛ̀ bɛ̀ ndì yu kɛ tú: Kuyie ntɑummɛ̀ tou. Wèè dó kébéinnɛ̀ Kuyie nwèe
yènní bɛ̀ bàté dɛ̀ kékɔtɛ Kuyie ntou borɛ̀.
8 Kɛ̀ Mɔyiisi ìté kɛ bo tɑ Kuyie ntɑummɛ̀ tou, bá wè wèe íté kécómmú o tou
bòrì kɛ̀ bɛ̀ nwúó mMɔyiisi kòò yàɑ tɑnnɛ̀ Kuyie ntɑummɛ̀ tou.
9 Kòò tɑ, diwɛtirìi kɔtɛní kékãã́ nti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tou kó dibòrì kɛ̀
Mɔyiisi nnáánnɛ̀ Kuyie.
10 Kɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ yà dìì mɔ̀nnì diwɛtirì, bá wè wèe nínkú késĩnnóɔ kɛtenkɛ̀ o
tou bòrì.
11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnáánnɛ̀ Mɔyiisi onìtì ɔ̃ nnáánnèmɛ̀ o népo. Kù dèè
dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Mɔyiisii wɛ̃tɛ bɛ̀ bàté dɛ̀, kòo kóo tɔ̃ntì Sosuwee Nunni birɛ nkpɑá
Kuyie ntou miɛkɛ.

Kuyie nnɛ̀ Mɔyiisi bɛ̀ nàámmɛ̀

12 Kɛ̀ Mɔyiisi nákɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: N Yiɛ̀, fɔ̃ɔ̃ yɛ̃ n niité bɛ nnìtìbɛ̀, ɑ mɛ
nyí m bɛnkɛ wèè bo n teennɛ̀. Fɔ̃ɔ̃ mɛ mbéi nkɛ tú: A yɛ́mu kàɑ kó mɛsàà nni
mbonɛ̀.
13 Kàɑ kó mɛsàà mènkɛ m bonèmu, m bɛnkɛ ɑmáà kɛ̀ n dɑ yĩɛ́té weti weti,
kémmɔkɛ ɑ kó mɛsàà. A nyɛ́ bɛ nnìtìbɛ̀ tumɛ̀ ɑ kɔbɛ mbɛ.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: N kɔroomu m móммuɔ nhɑ bá nyĩɛ̀kù.
15 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: Kàɑ í kɔriní ɑ móммuɔ nhɑ báá yóu kɛ̀ ti ítɛ́ diɛ.
16 Kàɑ í ti nɛínɛ̀ bɛ̀ bo yĩmɛ kébɑntɛ́ ɑ sàà nti bonèmɛ̀ mí nnɛ̀ ɑ kó bɛnìtìbɛ̀. A
borimɛ ti cuokɛ̀ mɛɛ̀ yó nti yɑàtì tínti nɛ̀ ibotí tɛì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: N yóó dɔ̀ɔ̀mu ɑ béi ntì, n sàà ndɑ bonèmu kɛ yɛ́ míì dɑ
tããtémɛ̀.
18 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: M bɛnkɛ ɑ kpetì.
19 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: N yóó pɛ̃ɛ̃tému ɑ borɛ̀ nɛ̀ n sàà, n yóó dɑ nákému n
yètìrì. Nh ɔ̃ɔ̃ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ n dó ké mɛ̀ kuɔ́ nwènwe, kécĩɛ̃ n dó kécĩɛ̃ nwè.
20 Á né í yóó yà n yìikɛ̀, kɛ yɛ́ onìtì í yó n yàmɛ̀ kénfòù.
21 Dipèrì mɑrì bomu diɛ n tɑké, á ncómmú di ĩnkɛ̀.

22 Kè m pɛ̃nkɛ́ dìì mɔ̀nnì nɛ̀ n kpetì n yóó da sɔnnɛ dipèrì fíè mmɛ̀ kɛ́ n da
kãnkɛ́ n nɔ̀ùtɛ̀ kɛ yàa pɛ̃ɛ̃tɛ́nɛ̀.
23 Kè m pɛ̃ɛ̃tɛ́ n dɛitɛ n nɔ̀ùtɛ̀ kàa yà n yĩnkɛ̀ kɛ yɛ́ onìtì í yóó namɛ̀ kéyà n yìikɛ̀
kɛ́nfòù.

34

Mɔyiisi wàrimɛ̀ Kuyie nkuɔ́ titɑ́píɛ̀tì pàntì ĩnkɛ̀

1 Kè ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Cíɛ́kɛ́ titɑ́píɛ̀tì tìdɛ́tì kè tì ndɔ̀nnɛ̀ tiketitì
a pɔ̀ntɛ tì kè n wãri tináaǹtì n do wɑ̀ri tì tiketitì ĩnkɛ̀.
2 Bɑ́ɑ́tí nankɛ dikũ̃nweńnì kédekɛní Sinaii tãrì kɛ́ nni mbaa.
3 Òmɔù bɑ́á da nɛinèní, òmɔù mɛ mɔ̀bɑ́á dekɛ ditãrì kupíkù makù. Inààkɛ nɛ̀
ipe mɛ mɔ̀bɑ́á dekɛní.
4 Kè Mɔyiisi cíɛ́kɛ́ titɑ́píɛ̀tì tìdɛ́tì kè tì ndɔ̀nnɛ̀ tiketitì. Kòo pikɛ cutɛ
dikũ̃nweńnì sèì kédekɛ ditãrì Sinaii, kɛ tɔ titɑ́píɛ̀tì tidɛ́.
5 Kè ti Yiɛ̀ nKuyie ncútɛ́ní diwɛtirì miɛkɛ kécómmú Mɔyiisi takɛ́. Kè Mɔyiisii
yú ku yètìrì.
6 Kè ti Yiɛ̀ nKuyie mpɛ̃ɛ̃tɛ́ Mɔyiisi borɛ̀ kɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀: Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie nkɛ
kuɔ mmɛsémmɛ̀ kɛ cĩɛ̃nko, kɛ m miɛkɛ boo, kè n sàà ndɛu, kè n dɔ̀ɔri m bɛ́i ntì.
7 Míì ɔ̃ɔ̃ dɔɔ mɛsàà nhonìtì nè o yaàbío, tidapùntɔ̃ntì titɔ̃ntì tɛkɔupíítɛ̀ (1000).
Nh ɔ̃ɔ̃ cĩɛ́mmu onìtì o yɛi nnè o caàrìmɛ̀ nè o yetímɛ̀, m mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nwúónko
oyɛiwe kɛ dò nhò í cààrɛ̀ dèmarɛ̀ nh ɔ̃ɔ̃ potému oyɛiwe nè o yaàbío tidapùntɔ̃ntì
tìtããti yoo tìnàà.
8 Dɛ mɔ̀nnì kè Mɔyiisii nínkóo kébántè Kuyie,
9 kɛ ítɛ́ní kébɛ́i nkɛ dɔ̀: N Yiè nkàa sàà m mènkɛ m bonèmu n da bɑ́ámmu á nti
nɛínɛ̀. N yɛ́mu kɛ dò mbɛ nnìtìbɛ̀ to kpeńnì, a né ti cĩɛ́ nkɛ́ nti wúó nha kɔbɛ.

Kuyie nwɛ̀tɛ kɛ taunnèmɛ̀ ku nìtìbɛ̀

10 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: N yóó di dɔ̀nè mɛtaummè mmɛ. M
bo dɔɔ dè a nìtìbè cuokè, dè mu n yí buotɛ́ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ yoo kubotí makù miɛkɛ.
Isidayɛɛribɛ yóó yàmu mutɔ̃mmú n yóó da pĩnné mù mù dɛumu.
11 Ntũnnɛ weti weti n di náá ntì yíe, kè m bɛti Kannahãã kɔbɛ nè Amɔriibɛ nè
Itiibɛ nè Pedisiibɛ nè Efiibɛ nè Sebusiibɛ.
12 Dí ndakɛ kɛ bɑ́á taunnè dimáà dɛ kó bɛnìtìbè bè yàà bo naá ndidíìntɑ́rì di
kpéí.
13 Dí puɔ mbɛ wũɔ̃tɔrɛ̀ kéu yɛtɑ́rɛ̀ bè fìíkú yè kékékɛ́ bɛ tewuó.
14 Di bɑ́á fié bɛ bɔkɛ̀, mí ndi Yiè nKuyie n dó di ntũ mmí nwe m máà.
15 Di bɑ́á bè mɔ̀ɔtɛnè mɛtaummè mamè, kè di bè taunnè bè yóó fiému yɛbɔkɛ̀
kɛ́ di yú kè dí wɛ̃nné kédi,
16 Kè dí túókɛ́ bɛ kó bɛsapàmbè képuó ndi kó bɛdapàmbè kè bèɛ bè tanné
mubɔɔféù miɛkɛ.
17 Di bá mmáátí yɛmátìbɔkɛ̀.
18 Dí níí baá mpɛ́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti dɛ kó dibanni kɛ dɔ̀ yɛwe
yèyiekɛ̀ n dì bennɛ́ yèè we dididèì kóo tɑ̃nkù miɛkɛ di ncáá mpɛ́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnè
mutie mùù muuti, kéndò n di nàkémè weè tɑ̃nkù miɛkɛ nkɛ di yèmè Esibiti.
19 Di bí ìì tu Mpo i yó ntú n kɔbɛ mbɛ nè di wũɔ̃ ketiyì ìì tu idaaì, inààkɛ nè ipe
nè sibɔɔ́, dí ndè nni duɔ̀.
20 Disãmmarímbii didaarì ketirì di níí dì cèètɛnè dipebii didaarì, kàa mè nyí
yóó di cèètɛ a pitɛ́ di fɔ̃níí kékuɔ, kɛ nni ndonnè di bí ìì tu Mpo.
Di níí bá nkɔrìní m borè di nɔu sitetìsì.

21 Di níí pĩ mmutɔ̃mmú yɛwe yɛ̀kuɔ̀, diyiénnì yiè kéomɔ̀pè bá mudɔ̀rìmù mɔ̀nnì, bá mudidɛ̀ì mɔ̀nnì.
22 Di níí ãnné tidipàntì kó dibanni kéãnné dididɛ̀ì banni dipaà.
23 Di nìtìbè níí kɔtɛní m borè dibenni miɛkɛ kucɛ mètããti, mí ndi Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù.
24 N yóó bɛtimu ibotí képɛ̃kùnnɛ di tenkè, di kɔ̀tɛní dìì mɔ̀nnì m borè dibenni miɛkɛ kucɛ mètããti, dɛ kó mɛfíè mmiɛkɛ òmɔù báá cɔuté di tenkè.
25 Di báá féútɛ́ fɛɔ̃fè kéwɛ̃nnénè fɛ yĩĩ mpɛ́ɛ̀ wèè í kɔɔrɛnè mutie. Diyentébanni ɔ̃fè kó imaa mbá nkpaá kétuɔkɛnè dikũnweńnì.
26 Di níí tɔní tidipàntì mí ndi Yiè nKuyie ncĩɛ̀tè nè yɛtebɛ ketiyè. Di níí báá bénnénè dibɔbii di yɔ̃ miè.

27 Kè ti Yiè nKuyie nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Wãri dɛ kó tináaǹtì tiì tu mí nnè fɔ̃́ nnè Isidayɛɛribɛ ti kó mɛtaummè kũnnì.
28 Kè Mɔyiisi mbonè ti Yiè nKuyie nditãrì ĩnkè kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà nè dɛyènnè sipísìnàà, ò í di, ò mɛ nyí yɑ̃̀ mɛniɛ. Kè ti Yiè nKuyie nwãri titɑ́píètì tìdétì ĩnkè ku tannɔ̀ tɛpíítè.

Mɔyiisi cùténímè Sinaii tãrì kucɛ mɛdérímmè

29 Kè Mɔyiisi ncutiní Sinaii tãrì kɛ tɔ Kuyie ntannɔ̀ kó titɑ́píètì tìdétì. Bá ò í yɛ́ kɛ dò nho ììkè mìɛti ò do náánnè mèè kpéí nKuyie.
30 Anɔɔ nè Isidayɛɛribɛ kè bèɛ yà o ììkè mìɛtimè kéyɔtɛ bè bo ò tɔ́nnèmè.
31 Kè Mɔyiisii yú Anɔɔ nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kè bèɛ kɔtɛní kòo mbè nàánnè.
32 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu kɔtɛní kòo mbè nàá nti Yiè nKuyie nhò duó ntì Sinaii tãrì.
33 Mɔyiisi bè nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ dèè kékãɑ́ nkuyààkù o ììkè.
34 Kòò tati dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tè wèe dɛitɛ kuyààkù. Kòò ta kɛ yènní wè mbè nàá nKuyie nhò duó ntì.
35 Kè Isidayɛɛribɛ nwúó nho ììkè mìɛtimè. Kòò bè nàkɛ́ kɛ dèè wèe kãɑ́ nkuyààkù kémbaanè ò bo wɛ̃tɛ kétamè ti Yiè nKuyie mborè.

KUYIE NTAUMMƐ TOU KÓ MUDƆƆRÌMÙ

35

Diyiè yiénnì tumè tɛomɔ̀pùtè

1 Kè Mɔyiisi tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛnè ti Yiè nKuyie nni nduó ntì kɛ yɛ̃ ntí ntì tũ:
2 Yɛwe bo yɛ̀kuɔ̀ ndi seménnì miɛkɛ mutɔ̃mmú kpɛyɛ. Diyiénnì tu tɛomɔ̀pùtè ntɛ, kɛ tú ti Yiè nKuyie nkpɛri. Wèè pĩ mmutɔ̃mmú dɛ kó diyiè bèɛ ò kùɔ.
3 Bá kè di borè di báá tɔtìnnɛ muhãɑ́ ntɛomɔ̀pùtè yiè.

Isidayɛɛribɛ pãmmú yèè pãrè Kuyie ntaummè tou kpéí

4 Kè Mɔyiisii sɔɔté kénnáá nyIsidayɛɛribɛ ti Yiè nKuyie nhò duó ntì kɛ tú:
5 Wèè yèmmè dó wèe pã nyɛpãrè ti Yiè nKuyie nyɛbotí yɛbotí, mɛsɔɔ nyoo ntimátì péítì yoo disɔɔwũɔ̃,
6 nè mupààkómmú mùù dò mmɛbèrìmè nè mùù dò nfɛtònfè nè mùù dò mmɛyĩĩ nnè mupààkonkperímù nè tibɔcìtì.
7 Tipedakɔ̃ntì wũɔ̃tì nè tikɔ̃nkpetì nè dɛtekperè kó idɛí.
8 Fìtírè kó mɛkùɔ̀ nnè tihúúntì kè bèɛ kɔɔrɛnè ikuó kó mɛkùɔ̀ nnè tihúúntì bè tùɔ̀ ntì.

9 Yɛtɑ́rɛ̀ yèè dò ndimɑntɔ̃nnì nɛ̀ yɛtɑ́sààyè tɛyè nɛ̀ dikɔutéyɑàbòrì sɑ́mpɔ́rì nɛ̀ dicĩncĩnkɔ̃nnì ikuɔ́ nìùtì kpéí.
10 Kɛ̀ mɛciì nyɛmbèɛ kɔtɛní bɛmɔu kédɔɔ̀ mutɔ̃mmú ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ ntí dɔɔ̀ mù.
11 Mùù tu Kuyie ntou nɛ̀ di yààkù nɛ̀ di mɑmánnɛ̀ nɛ̀ di bòrɛ̀ kó idɛí nɛ̀ ticádɔɔti nɛ̀ yɛsɑ̃ǹkɛ̀ nɛ̀ yɛcɑubɛ.
12 Kuyie ntɔu nɛ̀ di pààti nɛ̀ di pòkù nɛ̀ kuyɑàkpenkpetínkù.
13 Tábùrì nɛ̀ o pààti nɛ̀ o nɛntì nɛ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ pɑ̃ bɛ̀ Kuyie.
14 Tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛ nɛntì nɛ̀ tɛ bɑkɛ nɛ̀ mɛkùɔ̀ mbɛ̀ yó ntɛ̀ tùɔ̀nnɛ̀ mɛ̀.
15 Diwũɔ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ndì tihúúntì nɛ̀ di pààti nɛ̀ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tihúúntì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ntì, nɛ̀ kuyɑàkpenkpetínkù.
16 Diwũɔ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ndì iwũɔ̃ nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó tɛdìtɛ̀ nɛ̀ di kó ipààti nɛ̀ di nɛntì nɛ̀ di buu nɛ̀ di tàrì.
17 Kudànkù kó kuperí nɛ̀ ku kó yɛsɑ̃ǹkɛ̀ nɛ̀ yɛcɑubɛ nɛ̀ kudànkù kó dibòrì kó kuyɑàkpenkpetínkù.
18 Kuyie ntɑummɛ̀ tou nɛ̀ kuperí dɛ kó yɛsɑ̃ǹkɛ̀ nɛ̀ yɛ wɛ̃ĩ,
19 nɛ̀ ikuɔ́ yààtì bɛ̀ bo mpĩnnɛ̀ tì Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ mutɔ̃mmú nɛ̀ ikuɔ́ yààtì Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛ̀ yó ndɑɑti tì kɛ pĩnnɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ mutɔ̃mmú.
20 Kɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ bɛmɔuu ítɛ́ Mɔyiisi borɛ̀.
21 Dɛ kó difɔ̃nkúò bɛ̀è kó dimàà yèmmɛ̀ dɔ́ bɛ̀ bo pɑ̃mɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntɔuní bɛ pɑ̃rɛ̀ bɛ̀ pɑ̃ yɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, nkɛ bo dɔɔ̀nɛ̀ ku tɑummɛ̀ tou, nɛ̀ tinɛntì bɛ̀ yó mpĩnnɛ̀ tì ku tɔ̃mmú nɛ̀ tikɔutéyààtì.
22 Bɛnitidɑɑbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀è yèmmɛ̀ dɔ́ kɛ̀ bɛ̀ ntɔuní mɛsɔɔ nkó tisɑ̃tì tibotí tibotí: Yɛtootɔ̃rɛ nɛ̀ dɛmámánnɛ̀ nɛ̀ sipɑpáheú nɛ̀ mɛfĩmmɛ kɛ dɛ̀ nkù pɑ̃ɑ̃.
23 Bɛ̀è mɔ̀kɛ tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀ nɛ̀ tìì dò mmɛyĩĩ nɛ̀ mupààkonkperímù nɛ̀ tibɔcìtì nɛ̀ tikɔ̃nkpetì kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ tɔuní.
24 Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tɔuní timátì péítì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kɛ pɑ̃ɑ̃ nti Yiɛ̀ nKuyie. Bɛ̀è mɔ̀kɛ dɛtekperɛ̀ kó tidɑbɛɛtì kɛ̀ bɛ̀ ntì tɔuní kɛ bo dɔɔ̀nɛ̀ Kuyie ntou.
25 Bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀è nɔ nkɛ duɔ̀kù kɛ̀ bɛ̀ ntɔuní mupààkonkperímù bɛ̀ dùɔ̀kù mù nɛ̀ mùù dùɔ̀kɛnɛ̀ tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ tìì dò mmɛyĩĩ nnɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀.
26 Kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀è nɔ nkɛ duɔ̀kù tibɔcìtì kɛ̀ bɛ̀ ntì dùɔ̀kù.
27 Kɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ ntɔuní yétɑ́sààyè yɛbotí yɛbotí yèè yóó dɑri tɛkɔutéyɑàbòtɛ̀ nɛ̀ dicĩncĩnkɔ̃nnì.
28 Kɛ tɔuní mɛkùɔ̀ mmɛ̀è cóunkonɛ̀ fitírɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tihúúntì tìì tùɔ̀.
29 Isidɑyɛɛribɛ bɛmɔu bɛnitidɑɑbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀è yèmmɛ̀ dɔ́, kɛ̀ bɛ̀ ntɔuní bɛ pɑ̃rɛ̀ kɛ pɑ̃ɑ̃ nti Yiɛ̀ nKuyie, kɛ̀ bɛ̀ bo dɔɔ̀nɛ̀ ku tɔ̃mmú kù tì nɑ̀kémɛ̀ Mɔyiisi.

Bɛtisadiɛdi nɛ̀ Odiyɑbu bɛ̀ pĩńmɛ̀ mutɔ̃mmú

30 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Mɔyiisii nɑ́kɛ́ Isidɑyɛɛribɛ bɛmɔu kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tɑ̃ɑ̃tɛ́ Sudɑɑ nɑɑ̀mùnkù miɛkɛ Uuri kó dɛbirɛ Bɛsɑdɛdi.
31 Koò píɛ nku Yɑá nkoò duɔ́ mmɛciì nkòò yɛ́ mutɔ̃mmú mumɔu.
32 Kɛ ɔ̃ɔ̃ nɑ kékeuté mɛciì, kɛ nɔ nkɛ máátí mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀.
33 Kɛ nɔ nkɛ céú yɛtɑ́sààyè kɛ yè dàrì ò yè dónɛ̀ dɛ̀, kɛ nɔ nkɛ céú idɛí. Ò do tú oyántì nwe.
34 Kɛ̀ múnkɛ mɛ ndɔɔ̀ Dɑnni nɑɑ̀mùnkù kou Ayisɑmɑki birɛ Odiyɑbu kɛ̀ bɛ̀ nnɔ nkɛ bɛnkú bɛnìtìbɛ̀ mutɔ̃mmú.
35 Kuyie mbɛ̀ duɔ́mmu mɛciì nkɛ̀ bɛ̀ nɔ nkɛ céú yɛtɑ́sààyè, kɛ nɔ nkɛ dɔɔri tifèntì, kɛ kpɛ̃nti mupààkómmú mùù dò mmɛbèrìmɛ̀, nɛ̀ mùù dò mmɛyĩĩ nnɛ̀ mùù dò nfɛtònfɛ̀ nɛ̀ mupààkonkperímù, kɛ nɔ nkɛ duɔ̀kù tiyààtì. Bɛ̀ do nɔmmu kɛ yántí dɛmɔu botí.

36

1 Mɛmmɛ kè Bɛtisadiɛdi nè Odiyabu nè bɛyántìbè tɔbè ti Yiè nKuyie nduɔ mbè mɛciì nkè bè nɔ nkɛ yántí, kɛ bo na kédɔɔ tikɔuténɛntì bè yó mpĩnnè tì ti Yiè nKuyie n tou miɛkɛ mutɔ̃mmú kéntũ nKuyie ntì nàkémè Mɔyiisi.
2 Kè Mɔyiisii yú Bɛtisadiɛdi nè Odiyabu nè bɛnìtìbè tɔbè ti Yiè nKuyie nduɔ mbè mɛciì nkè bè nɔ nkɛ yántí, kɛ duɔ mbɛmáà kɛ bo pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú.
3 Kòo bè duɔ nyIsidayɛɛribɛ pãã nyèè pãrè, kè bè bo dɔɔnè Kuyie ntaummè tou. Bá dìì kũnweńnì kè bɛnìtìbè baa ntɔuní bɛ pãrè bè pã yè Kuyie.
4 Dɛ mànnì bɛtɔ̃mbè bɛmɔu bèè duɔ mbɛmáà kɛ dɔɔri Kuyie ntaummè tou kè bèɛ kũnné bɛ tɔ̃mmú, kékɔtɛ Mɔyiisi borè kóò nàké kɛ dɔ̀:
5 Bɛnìtìbè pãmmú yèè pãrè sànnèmu kɛ pɛ̃ɛ̃té ketíkɛ ti bo dɔɔnèmè ti Yiè nKuyie ntaummè tou kù yɛ̃mmè.
6 Kè Mɔyiisi pǎnkɛɛ duɔ nkè bèɛ pĩɛ̃ké Isidayɛɛribɛ karì kɛ dɔ̀: Onitidɔ̀ù yoo onitipòkù, òmɔù tɛ́nkɛ báá pã dèmarè Kuyie ntou kpéí. Dɛ mànnì kè bèɛ yóu bè bo mpããmmè.
7 Bè do pãmu kè dè nsànnè bè bo dɔɔnèmè ti Yiè nKuyie ntaummè tou késúɔ́.

Bè dɔ̀ɔmè Kuyie ntaummè tou

8 Mɛmmɛ kè bɛyántìbè mɔ́mmɔmbɛɛ dɔɔ̀ Kuyie ntou, kéduɔkɛnè mupààkonkperímù tiyaàyɔ́ntì tɛpíítè tìì dò mmɛbèrìmè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì dò nfɛtònfè, ké ti kpɛ̃ nkè dè ndò mbɛĩnkèmbàrìbè.
9 Kè ti okùmè ḿbo métìrì tɛpíítè nè mènàà kè ti pɛ̃kùmè ḿbo métìrì mèdémè, kè tì mmà timɔu tɛpíítè tɛntɛ.
10 Kè bèɛ tì tau ntìnùmmù tìnùmmù,
11 kécátíné tiketitì tìnùmmù mànku iwɛ̃ĩ ìì dò mmɛbèrìmè ké mɛ nyĩ titɛtì tìnùmmù.
12 Kè dɛ kó iwɛ̃ĩ ḿbo sipísìnùmmù ku mpíkù nè kutɛkù kɛ dò nyitɔbè.
13 Kè bèɛ dɔɔ̀ mɛsɔɔ nkó iyárí kè ì ndò nyifɔ́dìnyárí ìì yó mpɛ̃ũnè sipísìnùmmù kè bèɛ taunnè dɛ kó tiyààtì kè tìì naá nkùmáà.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kéduɔkɛnè tibɔcìtì tiyaàyɔ́ntì tɛpíítè nè kùmáà, dɛ kó kuyaàdéríkù kuù yó nkãnké Kuyie ntou.
15 Kè dɛ kó tiyaàyɔ́ntì okùmè ḿbo métìrì tɛpíítè nè mènùmmù kè ti pɛ̃kùmè ḿbo métìrì mèdé mèdé.
16 Kè bèɛ keté kétau ntìnùmmù ké mɛ nyĩ tisɔnti tikuɔ̀,
17 kécátínné kuyààkù ketikù makù kù tuuténè dè kutɛkù iwɛ̃ĩ sipísìnùmmù, ké mɛ nyĩ kutɛkù,
18 kédɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kó iyárí sipísìnùmmù késɛunnè dɛ kó iwɛ̃ĩ kè dèɛ naá kuyààkù kùmáà.
19 Kè bèɛ nukú tipekɔ̃ntì ké tì cɛ̃ké kè tìi wũɔ̃té kè bèɛ dátínné Kuyie ntaummè tou ké nóó kukɔ̃nkperíkù.
20 Kè bèɛ deè kédɔɔ̀ nKuyie ntou nè dɛtekperè kó tidabɛɛtì.
21 Bá kùù dabɛkù kè ku okùmè ḿbo métìrì mènùmmù, mɛpɛ̃kùmè sãntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù.
22 Bá kùù dabɛkù kè kù mmɔkɛ mɛyàà mmèdémè démè mèè yóó sɛunè timátì péítì kó yɛcaubɛ. Kuyie ntaummè tou kó tidabɛɛtì timɔu do mɛ ndò.
23 Kè bèɛ dɔɔ̀ tidabɛɛtì sipísìdé tìì yó mbo diyiè yìèní kè kubakù cǎnku bíékè.
24 Kè bèɛ dɔɔ̀ yɛmátìcaubɛ sipísìnàà tidabɛɛtì yó ncómmú yèè ĩnkè, bá kùù dabɛkù yɛcaubɛ yèdéè yɛtɔ̃rɛ dò mmèè botí.
25 Kè bèɛ dɔɔ̀ tidabɛɛtì tɛtì sipísìdé tìì yó mbo kubakù youú bíékè.
26 Yɛmátìcaubɛ péíyè sipísìnàà bá kùù dabɛkù yɛcaubɛ yèdéè,
27 kédɔɔ̀ tidabɛɛtì tìkuɔ̀ tìì yó mbo dɛ kó ditou fitímè dè ìikè bíékè.

28 Kè titɛtì ncɑ́ɑ́ nkɛ bo tìdétì tìì bo ditou kentímè mɛfitímè dɛ ììkè bíékè.
29 Kè dɛ kó tidabɛɛtì ndétirìnè titɔbè kè dè sànnè kédekoo kémáá dɛ ĩnkè kè bèɛ tì pĩnnénè mumámáá. Ti do mɛ ndò ntidé ditou kentímè.
30 Kè ditou fɔ̃nkúò bíékè mmɔkɛ tidabɛɛtì tìni timátì péítì kó yɛcaubɛ tɛpíítè nè yèkuɔ̀ bá kùù dabɛkù yɛcaubɛ yèdéè.
31 Kè bèɛ cíékέ dɛtekperè kó tidabɛɛtì ipààti kè ì mbo ìnùmmù bá kùù píkù, kè ì bo mpĩ nKuyie ntaummè tou,
32 itɛyì ìnùmmù kupíkù tɛkù. Itεì ìnùmmù dɛ ììkè bíékè.
33 Kè dɛ cuokè kó kupãnníi tɔ̃nné yɛsãǹkè cuokè ku mmànku nè kutɛkù.
34 Kè bèɛ tì dàri timɔu mɛsɔɔ ntidabɛɛtì nè ipãnní kédɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnè ipãnní yó ntũ̃ dèè miɛkɛ.
35 Kè bɛyántìbèɛ dɔɔ̀ kuyaàkpenkpetínkù nè mupààkonkperímù nè tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì dò nfɛtònfè. Kè bèɛ kù kpɛ̃ ntifèntì kè dè ndò mbɛĩnkèmbàrìbè.
36 Kè bèɛ cíékέ dɛtekperè kó idεí yɛsãǹkè yènàà, kέ yè dàri mɛsɔɔ, nkέãnné yɛbàkè bè níí yóó saa nyè kuyààkù, kédɔɔ̀ yɛmátìcaubɛ nè timátì péítì yɛsãǹkè yó ncómmú yèè ĩnkè.
37 Kè bèɛ dɔɔ̀ kuyaàkpenkpetínkù kùù yó nkpetí ikuɔ́ dieku kέ kù kpɛ̃ mmupààkonkperímù nè tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmè, nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì do nfɛtònfè.
38 Dɛ kó difɔ̃nkúò kédɔɔ̀ bá dìì sãã̀ dibàù nè mɛyàà nè idεí pɑ̃́mpɑ̃́nníyì, kέ dè dàri dɛmɔu mɛsɔɔ, nkédɔɔ̀nè disɔɔwũ̃ kó yɛcaubɛ yènùmmù, bá dìì sãã̀ di kó dicaubii.

37

Bè dɔ̀ɔ̀mè Kuyie ntaummè tɔu

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Bɛtisadiɛdii dɔɔ̀ Kuyie ntaummè tɔu kέ dì dɔ̀ɔ̀nè dɛtekperè kó tidabɛɛtì, kè di okùmè ḿbo métìrì òmáà nè sãntimétìrì sipísìdé nè mènùmmù, mɛpɛ̃kùmè sãntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù, di cómmè sãntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù.
2 Kè bèɛ di dàri mɛsɔɔ ndi ĩnkè nè di miɛkɛ kέ dì kpɛ̃ mmɛsɔɔ ndi ĩnkè kέfité,
3 kédɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnè dènàà, bá kùù mànku mùmáà.
4 Kòo cíékέ dɛtekperè kó tidabɛɛtì ipààti kέ ì dàri mɛsɔɔ,
5 kέ ì tɔ̃nné di píìtì kɛ bo ndì tɔunè.
6 Ò dèè mɛmmɛ kédɔɔ̀ tɛ pòkù nè mɛsɔɔ mmáà kè ku okùmè ḿbo métìrì òmáà nè sãntimétìrì sipísìdé nè mènùmmù, kè ku pɛ̃kùmè ḿbo sãntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù,
7 kέ kù dɔɔ̀nè mɛsɔɔ mmáà kédɔɔ̀ tifèntì tìdétì ku ĩnkè kè tì ndò mbɛĩnkèmbàrìbè kɛ cómmú mɛtaummè tɔu píìtì tidé.
8 Kè ku nfènkù ḿbo ku mpíkù kutɛkù kupíkù tɛkù, kè tì nwɛ̃ nkɛ dì taunè,
9 kɛ cómmú kɛ wetí titɔbè, kè ti ììkè co ditɔu, kè ti fìèti dì dìékέ.

Bè dɔ̀ɔ̀mè tábùrì bè yó ndakù dè pɛ́ɛ̀bè bè pãã mbè Kuyie

10 Dɛ kó difɔ̃nkúò kédɔɔ̀ tábùrì nè dɛtekperè kó tidabɛɛtì, kòo okùmè ḿbo métìrì òmáà, mɛpɛ̃kùmè métìrì kó dikéè, mɛcómmè sãntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù.
11 Kòo ò dàri mɛsɔɔ nsààmè, kòo mmɔkɛ kukãkú kέfité, kè bèɛ kù kpɛ̀ mmɛsɔɔ,
12 kédɔɔ̀ kudabɛkù kè kù pɛ̃kùmè mmànnè tɛnɔ̀ùtè kɔ̃mɛ kέfii nyi mànkɛ ìnàà kέ kù kpɛ̃ mmɛsɔɔ nkέfité.
13 Kòo dɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnè dènàà kétɔ̃nné i mànkɛ ìnàà tábùrì tuuté ndè o tààkɛ.
14 Kè dè ntɔ́kénè kudɔú bè fìí nkù kè bèɛ tɔ̃nné ipààti bè yó nhò tɔunè ì.

15 Kòo cíékɛ́ dɛtekperɛ̀ kó tidabɛɛtì ipààti, kɛ́ ì dàri mɛsɔɔ mbɛ̀ yó ntɔunɛ̀ ì
tábùrì,
16 kɛ́dɔɔ̀ yɛbɔ kɛ́ĩnnɛ́ tábùrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ ibòòkɛ nɛ̀ icuutí nɛ̀ sibúkúsí bɛ̀ níí yóó
míétɛ́nɛ̀ dɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ dɛmɔu mɛsɔɔ nsààmɛ̀.

Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ tɛsɔɔfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀

17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ tɛsɔɔfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀, kɛ́ tɛ̀ utɛ́ kɛ̀ tɛ̀ nwɛ̃
ntimátì tìmáà, tɛ̀ tàrì nɛ̀ tɛ bàkɛ̀ nɛ̀ tɛ tòkɛ̀ nɛ̀ tɛ kɛ̀kɛ̀ɛ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dò mmutepóó.
18 Kɛ̀ tɛ cuokɛ̀ kó kudɔú ḿbo kɛ̀ ibakɛ bo ku mpíkù ìtããti, kutɛkù ìtããti.
19 Bá kùù bàku kɛ̀ kù mɔ̀kɛ yɛtòkɛ̀ yɛ̀tããti kɛ̀ yɛ̀ dònnɛ̀ mutie bɛ̀ tu mù amandíè
kó mupóó.
20 Kɛ̀ dɛ̀ cuokɛ̀ kó kudɔú mɔkɛ yɛtòkɛ̀ yɛnàà kù tuutɛ́nɛ̀ dɛ̀ ibakɛ, kɛ̀ yɛ̀ dònnɛ̀
mutie bɛ̀ tu mù amandíè mu kó mùpóó.
21 Dɛ kó ibàkɛ ku mpíkù ìtããti kutɛkù ìtããti tuutɛ́nɛ̀ dɛ̀, dɛ cuokɛ̀ kó kudɔú kɛ̀
dɛ̀ mɔ̀kɛ yɛtòkɛ̀.
22 Yɛtòkɛ̀ nɛ̀ ibakɛ kɛ̀ dɛ̀ wɛ̃ nkɛ tú mɛsɔɔ nsààmɛ̀ máà bɛ̀ yìɛmmɛ̀ kɛ utɛ́.
23 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ sikɛ̀kɛ̀ɛ kɛ̀ sì ḿbo sìyiekɛ̀ nɛ̀ tinɛntì tɛtì: Ihaakɛ́ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ yó nkounɛ̀
mutápɛí. Dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ ntú mɛsɔɔ nsààmɛ̀.
24 Bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ sɔɔ ntɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛ nɛntì, mɛ cɛ́ɛ́kù do bo cìdóòbɛ̀
sipísìtããti ndi, mɛsɔɔ nsààmɛ̀ máà.

Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ndìì ĩnkɛ̀ tihúúntì

25 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo dɔɔ̀ diwũ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ndɛ̀ tihúúntì kɛ́ dì dɔ̀ɔ̀nɛ̀
dɛtekperɛ̀ kó tidabɛɛtì, kɛ̀ di okùmɛ̀ ḿbo métìrì kó dikéè, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì kó
dikéè. Dì do màmu tipíìtì tinàà, mɛcómmɛ̀ métìrì òmáà. Kɛ̀ bɛ̀ɛ dì ãnnɛ́ yɛbàkɛ̀
kɛ̀ yɛ̀ ndì taunɛ̀.
26 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dì dàri mɛsɔɔ nkɛ́fítɛ́ di píìtì timɔu, di ĩnkɛ̀ nɛ̀ di miɛkɛ nɛ̀ di bìɛ̀ nkɛ́
dì kpɛ̃ mmɛsɔɔ nkɛ́fítɛ́ nɛ̀ di bàkɛ̀.
27 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnɛ̀ dɛ̀dérɛ̀ kɛ dì tɔ̃nnɛ́ di píìtì, kukãkú bɛ̀ kpɛ̀ nkù kó
difũ̃ɔ̃ kɛ́ dɛ̀ tɔ̃nnɛ́ ìdɛ́ì kɛ bo ndi tɔunɛ̀,
28 kɛ́cíékɛ́ dɛtekperɛ̀ kó tidabɛɛtì ipààti ìdɛ́ì kɛ́ ì dàri mɛsɔɔ.
29 Bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri tihúúntì kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tihúúntì tìì fɔ̃ɔ̃ku naati bɛ̀
yó ntuɔ̀ ntì diwũ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀.

38

Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó nfeu dìì ĩnkɛ̀ iwũ̃ɔ̃ nɛ̀ dɛ kó kunankú

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Bɛtisadiɛdii dɔɔ̀ diwũ̃tɔ̀nnì bɛ̀ yó ntuɔ̀ ndìì ĩnkɛ̀ iwũ̃ɔ̃ bɛ̀
feu ì Kuyie, kɛ́ dì dɔ̀ɔ̀nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó tidabɛɛtì, kɛ̀ di okùmɛ̀ ḿbo métìrì mèdémɛ̀
nɛ̀ dikéè, kɛ̀ di pɛ̃kùmɛ̀ mmɛ mbo, dì do mamu di píìtì tinàà. Kɛ̀ di cómmɛ̀ ḿbo
métìrì òmáà nɛ̀ dikéè.
2 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ bá kùù mànku dɛ ĩnkɛ̀ kɔku bá kù dibàù kɛ̀ yɛ̀ ntaunɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì
kɛ wɛ̃ ntimátì tìmáà kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ dàri disɔɔwũ̃ɔ̃.
3 Kòo deè kɛ́dɔɔ̀ dɛ kó titɔ̃nnɛntì tibotí tibotí: Yɛbɔ nɛ̀ tikãpenti nɛ̀ yɛbɔ diɛyɛ̀
nɛ̀ simátìkũmpeé yɛnìì nkpɛsi nɛ̀ tikàdààbuuti. Dɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ disɔɔwũ̃ɔ̃.
4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ disɔɔwũ̃ɔ̃ kó tɛdìtɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ pɑ̃́nɛ́ diwũ̃tɔ̀nnì cuokɛ̀, fɛkpɛ̃ntìfɛ̀ fũ̃ɔ̃,
5 kɛ́dɔɔ̀ dɛmámánnɛ̀ dɛ̀nàà kɛ́cátínnɛ́ tɛdìtɛ̀ mànkɛ ìnàà bɛ̀ yó ntũ̃ɔ̃ dɛ̀ ipààti.
6 Kɛ̀ bɛ̀ɛ cíékɛ́ idɛí nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó tidabɛɛtì kɛ́ ì dàri disɔɔwũ̃ɔ̃,
7 bɛ̀ níí yóó tɔ̃nnɛ́ ì diwũ̃tɔ̀nnì píìtì kɛ́na kɛ́ dì tùótɛ́. Bɛ̀ do dì dɔ̀ɔ̀nɛ̀ tidabɛɛtì
nti kɛ̀ mɛfíè nni mbo di miɛkɛ.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ disɔɔwũ̃ɔ̃ kó dibuu nɛ̀ di kó ditàrì kɛ̀ dì ntú bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ɔ̃
mbo Kuyie ntou bòrì bɛ kó tɛ̀wéìtɛ̀.

Bè cɛ̃ɛ̃tɛmè mɛtaummè tou tiyàatì

9 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo dɔɔ̀ kuyààkù nè mupààkonkperímù kéfii nKuyie
ntaummè tou difɔ̃nkúò kubakù cɛ̃nku bíékè. Kè ku okùmè ḿbo métìrì
sipísìnùmmù,
10 ké kù pìtínné ipààti sipísìdé dɛ kó ipààti nè yɛcaubɛ yèè ì tɔ, kè dè tu disɔɔwũɔ̃.
Dɛ kó ipààti kó yɛbàkè nè ipààti ìì pɛ̃ḿmú kè dè tu timátì péítì.
11 Kè kubakù cɛ̃nku bíékè kpɛrɛ mɛ ndò. Kè dè okùmè mɛ mma, kɛ baa cáátí
mɛè botí.
12 Kè diyiè taà kèè bíékè kpɛrɛ mɛ ndò, kè dɛ kó mɛokùmè ḿbo métìrì sipísìdé
nè mènùmmù, kè baa píítí mɛè botí, kè dɛ kó idεí bo tɛpíítè nè yɛcaubɛ tɛpíítè.
13 Diyiè yìèní kèè bíékè dibòrì bo kùù píkù kè ku pɛ̃kùmè múnkɛ ḿbo métìrì
sipísìdé nè mènùmmù.
14-15 Dibòrì píìtì tidé bá kùù píkù kè kuyààkù okùmè ḿbo métìrì mèyiekè nè
dikéè. Bá kùù píkù ipààti ìtããti nè yɛcaubɛ yètããti.
16 Dɛ kó kuyààkù kumɔu bè fii nkù Kuyie ntaummè tou, kù do tú kùù dùɔkɛnè
kùnku mupààkonkperímù.
17 Dɛ kó idεí kó yɛcaubɛ do tú disɔɔwũɔ̃ ndi, yɛbàkè nè idεí ìì pɛ̃ḿmú kè dè tu
timátì péítì kɛ tuuténè ìì pɛ̃ḿmú.
18 Kè bɛyántìbèɛ kpɛ̃ nkuyaàkpenkpetínkù mupààkonkperímù mùù dò
mmɛbèrìmè nè mùù dò mɛyĩĩ nnè mùù dò nfɛtònfè. Kè ku okùmè ḿbo métìrì
tɛpíítè, mɛcómmè métìrì mèdémè nè dikéè. Kè ku pɛ̃kùmè mànnè kuyààkù kùù
fité Kuyie ntaummè tou.
19 Kè kù mpíítí yɛsãǹkè yènàà kè yè còḿmú yɛcaubɛ yènàà ĩnkè, dɛmɔu kè dè
tu disɔɔwũɔ̃, kè yɛbàkè tu timátì péítì, yɛ yatimè, nè idεí ìì pɛ̃ḿmú kɛ ì dàri timátì
péítì.
20 Idεí bè fii nyì Kuyie ntou nè dɛ kó kudànkù kè dè tu disɔɔwũɔ̃.

Bè bàtɛmè tinɛntì bè dɔ̀ɔ̀nè tì Kuyie ntaummè tou

21 Ntɛ bè do dɔ̀ɔ̀nè tìì nɛntì Kuyie ntaummè tou tì màmè: Ikuɔ́ nɛntì do bo dìì
miɛkɛ. Mɔyiisi weè do duɔ́ nkè Kuyie nkuɔ́ nìùtì Anɔɔ birɛ Itamaa nè Defiibɛ kè
bèɛ kaa ndɛ kó tinɛntì.
22 Sudaa naàmùnkù kou Uu yaàbirɛ Uuri kó dɛbirɛ Bɛtisadiɛdi, weè do pĩ
mmutɔ̃mmú mumɔu kéndɔ̀nnè ti Yiè nKuyie ndo mù duɔ́mmè Mɔyiisi.
23 Kè Danni naàmùnkù kou Ayisamaki birɛ Odiyabu nhò teénnè, ò do tú
oyántì nwe kɛ nɔ nkɛ céú idεí, kɛ dɔɔri tifèntì, kɛ kpɛ̃ntinè tipecìtì tìì dò
mmɛbèrìmè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì dò nfɛtònfè.
24 Isidayɛɛribɛ do pã mèè sɔɔ nkó dimàà kè bè bo dɔ̀ɔ̀nè Kuyie ntaummè tou
mè do bo cìdóòbè sikɔu sìni nè sipísìyiekè nè bèyiekè (877) nè kadámmù sikɔu
sìtããti (300) ndi. Bè do beúnè tèè bièté tinɛntì tìì yóó dɔ̀ɔ̀nè Kuyie ntaummè tou
tè do cɑ́ɑ́mmu.
25 Isidayɛɛribɛ bè do kàa mbè kè bèɛ pã timátì péítì kè tì mbo cìdóòbè
sikɔupísìtããti nè tɛpíítè nè bèyiekè (3017) nè kadámmù sikɔu sìyiekè nè
sipísìnùmmù (750) dɛ kó tɛbiètè ĩnkè.
26 Bɛnìtìbè bè do kàa mbè do bo sikɔupíkɔu sìkuɔ̀, nè sikɔupísìtããti nè sikɔu
sìnùmmù nè sipísìnùmmù (603550) bèè do mɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko bɛè
do pã sámpɔ́ sámpɔ́ kè dèɛ wɛ̃nné mɛmmɛ.
27 Kè bèɛ túóté cìdóòbè sikɔupísìtããti (3000) timátì péítì kédɔɔ̀ yɛcaubɛ tɛkɔ̀ùtè
(100) Kuyie ntaummè tou kó yɛsãǹkè kpéí, nnè kuyaàkpenkpetínkù, dɛ miɛkɛ
kɔku, bá dìì caubii kè dì mmɔkɛ cìdóòbè sipísìtããti.
28 Cìdóòbè tɛpíítè nè bèyiekè nè dikéè bɛɛ̀ do kpaá, kè bèɛ tì tùóté kédɔɔ̀nè
yɛsãǹkè kó yɛbàkè kédari yɛ yatimè timátì, ké tì ndɔ̀ɔ̀nè ipààti ìì yóó pɑ̃nné.

29 Disɔɔwũ̃ bè do pã dì kè dindi ḿbo cìdóòbè sikɔupísìdé nè tɛkɔ̀ùtè nè sipísìdé nè bènàà (2124).
30 Kè bèɛ dì tùótɛ́ kédɔɔ̀nè Kuyie ntaummè tou bòrì kó yɛcaubɛ, kɛ́ di ntùótɛ́ kédɔɔ̀nè diwũ̃tɔ̀nnì, nè tɛdìtè nè diwũ̃tɔ̀nnì nɛntì sɔnti.
31 Kè bèɛ di ndɔɔ̀nè yɛsãǹkè yèè fitɛ́ Kuyie ntaummè tou kó yɛcaubɛ nè dibòrì kpɛyɛ dɛmɔu nè Kuyie ntaummè tou kó yɛsãǹkè nè yèè dì fitɛ́.

39

Bè dɔ̀ɔmè ikuɔ́ nìùbè kó tiyààtì: Dikɔutéyaàbòrì

1 Kè bèɛ túótɛ́ tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì dò nfɛtɔ̀nfè, kédɔɔ̀nè ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ tiyààtì ò yó mpĩ̃nnè tì ti Yiè nKuyie ntaummè tou miɛkɛ mutɔ̃mmú, kè bèɛ tì dɔɔ̀ kéndɔ̀nnè Kuyie ndo tì nàkémè Mɔyiisi.
2 Kè bèɛ dɔɔ̀nè dikɔutéyaàbòrì nè mupààkonkperímù mùù kɔkénè tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì dò nfɛtɔ̀nfè, kɛ́ dì kpɛ̀ mmɛsɔɔ,
3 kɛ́ dì detí mɛsɔɔ nkó iwɛ̃ĩ, kénkɔɔ́nnè mupààkonkperímù mùù dò mmɛbèrìmè nè mùù dò mmɛyĩĩ nnè mùù dò nfɛtɔ̀nfè.
4 Kè bèɛ dɔɔ̀ iyaàbòbaatí ìdɛ́ì kétuutɛ́ diyaàbòrì mànkɛ bè níí bo dì bàátínè ì.
5 Kè bèɛ dɔɔ̀ kuyaàbomboúnkù kɛ kù nwɛ̃nné diyaàbòrì kɛ tau kɛ dò ndɛ tɔbè. Bè do dì dɔɔ̀ kè dì ndɔ̀nnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè mmɛ Mɔyiisi,
6 kédɔɔ̀ yɛtã́sààyè bè tu yè kɔdinadínnì kéwɛ̃nné kɛ́ yè dànnɛ nè mɛsɔɔ yɛbaayɔ, kékerí yɛ ĩnkè Sakɔbu bí yètè.
7 Kè bèɛ yè càtíné diyaàbòrì kó iwɛ̃ĩ yɛbaayɔ ĩnkè kòò bo nyɛ́ Isidayɛɛribɛ botí tɛpíítè nè ìdɛ́ì kɔ̃mɛ. Bè tũnnɛ ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè mmɛ Mɔyiisi kɛ́ dè dɔɔ̀.

Bè dɔ̀ɔmè dicĩncĩnkɔ̃̀nnì

8 Kè bɛyántìbèɛ dɔɔ̀ dicĩncĩnkɔ̃̀nnì nè mupààkonkperímù mùù kɔkénè tipecìtì tìì dò mmèbèrìmè nè tìì dò mmɛyĩĩ nnè tìì dò nfɛtɔ̀nfè.
9 Kè bèɛ tì pòo mmèdémè kè di okùmè nè di pɛ̃kùmè kè dè mmànnè sãntimétìrì sipísìdé nè mènùmmù.
10 Kè bèɛ dì dàri itã́cuɔ́ ìnàà. Kucuɔ́ ketikù kpɛyɛ, kè diketirì ndò ntisɛ̃ũmíétì, kè didérì ndò ntiyãpemíétì. Kè ditãã́nnì ndò mmɛnɔ́ɔnnúɔ̀.
11 Kucuɔ́ déríkù kpɛyɛ kè dii nni ndò mmɛcũmmè kè ditɛrì dò ǹnùúsí kè ditɛrì dò nsàncìrè.
12 Kucuɔ́ tãã́nkù kpɛyɛ kè dii nní ndò ntiwɛtì kè ditɛrì dò mpũtìpũtì kè ditɛrì dò mmɛtekãã̀.
13 Kucuɔ́ naankù kpɛyɛ kè dii nní ndò tinɔ́béntì kè ditɛrì dò ntimantɔ̃ntì kè ditɛrì do nditã́wũ̃ kè bèɛ dannɛ bá dìì tã́rì mɛsɔɔ nyĩnkè.
14 Kè bèɛ kerí Isidayɛɛri bí tɛpíítè nè ìdɛ́ì yètè dɛ kó yɛtã́rè ĩnkè. Bá dìì tã́rì diyètìrì dìmáà, bè do yè kerí bè ɔ̃ɔ̃ kerí mèè botí nku onìtì cannimè tàmpɔ́ɔ̃ ĩnkè.
15 Kè bèɛ ãnné dicĩncĩnkɔ̃̀nnì mɛsɔɔfĩmmɛ mèdémè kè mè ndò nyiwɛ̃ĩ,
16 kédɔɔ̀ isɔɔwɛ̃ĩ ìdɛ́ì nè dɛsɔɔmámánnè dèdérè kɛ́ dè càtínné diyaàbòrì mànkɛ dɛĩnkè kpɛyi idɛ́.
17 Kè bèɛ cátíné mɛsɔɔfĩmmɛ kó iwɛ̃ĩ idɛ́ dicĩncĩnkɔ̃̀nnì kó dɛmámánnè.
18 Kè bèɛ tuutɛ́ iwɛ̃ĩ yómmè tɛ̃mè yɛbakóyɔ borè, dè bo yiemmè kè tɛkɔutéyaàbòtè níí mbo o cĩncĩnnì.
19 Kè bèɛ dɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnè tɛrè dèdérè kécátínné dɛ fũ̃ɔ̃ tɛkɔutéyaàbòtè dɛ miɛkɛ bíékè.
20 Kè bèɛ dɔɔ̀ dɛsɔɔmámánnè tɛrè dèdérè kécátínné tɛkɔutéyaàbòtè baati fũ̃ɔ̃ kuyaàbomboúnkù yá ndè yuu.

21 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔ̀ɔ̀ kuhɔ̃ũ kùù dò mmɛbèrìmɛ̀ késɛu ndicĩncĩnkɔ̃nnì kó dɛmámánnɛ̀ nɛ̀ tɛkɔutéyaàbòtɛ̀ kpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ ńwɛ̃ nkɛ tau kɛ̀ dicĩncĩnkɔ̃nnì báá totɛ. Bɛ̀ do dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ ndònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntì nàkémɛ̀ mmɛ Mɔyiisi.

Tikɔutéyàátì tɛtì

22 Kɛ̀ bɛ̀ɛ duɔkɛnɛ̀ tipecìtì tìì do mmɛbèrìmɛ̀ dikɔutéyaàbòrì tɛkɔutéyaàbòtɛ̀ yó nnɔ́nké dìì ĩnkɛ̀,
23 kéduɔkɛ diyuu yó nyiɛ̀ dɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ ndò nyɛ́kéyɛ́ké kɛ báá kɛ̃tɛ́,
24 kékpɛ̃ ndiyaàbòrì fũɔ̃ kéfité nɛ̀ tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ tìì dò mmɛyĩĩ nnɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀ nɛ̀ mupààkonkperímù kɛ̀ dɛ̀ ndò nyɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ kèdènátì.
25 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀ isɔɔdede kécátíné diyaàbòrì fũɔ̃ kéfité, kénsokù diɛ nkèdènátì, diɛ nfɛdedefɛ̀.
26 Bɛ̀ do càtínné kèdènátìbɛ̀ nɛ̀ idedeké késoó nsoó ndɛ tɔbɛ̀ cuokɛ̀ nkɛ, kéndònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.
27 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yíé kéduɔkɛ yɛyaàbòrɛ̀ nɛ̀ mupààkonkperímù Anɔɔ nɛ̀ o bí kpéí,
28 kédɔ̀ɔ̀ fɛyítoodáfɛ̀ nɛ̀ mupààkonkperímù nɛ̀ tiyaàbomboúntì nɛ̀ ifiɛtí.
29 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔ̀ɔ̀ kuyaàbomboúnkù ké kù kpɛ̃ nnɛ̀ mmupààkonkperímù mùù kɔkénɛ̀ tipecìtì tìì dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ tìì do mmɛyĩĩ nnɛ̀ tìì dò nfɛtònfɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ ndònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.
30 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔ̀ɔ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kó tɛmátìpètɛ̀, kékerí ikuɔ́ kó mɛcannimɛ̀ kɛ dɔ̀: Wèè cɑ̃ɑ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí.
31 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tɛ̀ pĩńnénɛ̀ kuhɔ̃ũ kùù dò mmɛbèrìmɛ̀ o tĩnnì kuyaàbomboúnkù ĩnkɛ̀ kéndònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.

Bɛ̀ dèèmɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ mù bɛnkɛ Mɔyiisi

32 Isidayɛɛribɛ do tũnnɛmu nweti weti tì Yiɛ̀ nKuyie nnàké tì Mɔyiisi, kédɔ̀ɔ̀ Kuyie ntaummɛ̀ tou.
33 Bɛ̀ dèè dìì mànnì ké dɛ̀ tɔní dɛmɔu kéduɔ́ mMɔyiisi Kuyie ntaummɛ̀ tou nɛ̀ di kó tinɛntì timɔu:
Yɛsɑ̃ɑ̀nkɛ̀ nɛ̀ yɛbàkɛ̀ nɛ̀ idɛí ipɑ́mpɑ́nníyì nɛ̀ tidabɛɛtì nɛ̀ yɛmátìcaubɛ.
34 Kupekɔ̃nkù kó kuyaàwũɔ̃kù nɛ̀ kukɔ̃kperíkù, nɛ̀ kuyààkù kùù kpetí dɛ miɛkɛ.
35 Kuyie ntaummɛ̀ tɔu nɛ̀ di nɛntì tìì bo di miɛkɛ nɛ̀ di pààti nɛ̀ di pòkù
36 nɛ̀ tábùrì nɛ̀ o nɛntì nɛ̀ pɛ́ɛ̃̀ bɛ̀ yó mpɑ̃ɑ̃ mbɛ̀ Kuyie nnɛ̀ dɛ kóo pɛ́ɛ̃̀.
37 Tɛsɔɔfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛ kó sibúkúsí nɛ̀ tɛ nɛntì nɛ̀ mɛkùɔ̀ mbɛ̀ yó ntɛ̀ tùɔ̀nnɛ̀ mɛ̀.
38 Diwũɔ̃tɔ̀nnì nɛ̀ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tihúúntì bɛ̀ yó tuɔ̀ ntì nɛ̀ kuyaàkpenkpetínkù kùù yó nkpetí Kuyie ntaummɛ̀ tou.
39 Disɔɔwũɔ̃ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì nɛ̀ di dìtɛ̀, dɛmɔu disɔɔwũɔ̃ nɛ̀ dɛ kó ipààti nɛ̀ di nɛntì, nɛ̀ dinaabuu bɛ̀ yó nniitì dì nɛ̀ di kó ditàrì.
40 Nɛ̀ tiyààtì bɛ̀ fii ntì Kuyie ntaummɛ̀ tou kó kudànkù nɛ̀ dɛ kó yɛsɑ̃ɑ̀nkɛ̀, nɛ̀ dɛ kó yɛcaubɛ, nɛ̀ kuyaàkpenkpetínkù kùù yó nkpetí dibòrì kudànkù kpɛri, nɛ̀ ku kó iwɛ̃ĩ nɛ̀ yɛsɑ̃ɑ̀nkɛ̀,
nɛ̀ tinɛntì timɔu tìì yó mpĩnnɛ̀ Kuyie ntaummɛ̀ tou miɛkɛ mutɔ̃mmú.
41 Tikɔutéyàátì ikuɔ́ nìùbɛ̀ níí yó ndáátí tì kɛ pĩnnɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú.
Nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛ̀ yó ndaati tì kɛ pĩĩnnɛ̀ bɛ tɔ̃mmú.
42 Isidayɛɛribɛ do tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàké mɛ̀ mmɛ Mɔyiisi kédɔ̀ɔ̀ dɛ kó mutɔ̃mmú mumɔu.
43 Kɛ̀ Mɔyiisi yà bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀, ké bɛ̀ pɑ̃ Kuyie nkó mɛsàà.

40

Bɛ̀ bo cónné mɛ̀ɛ̀ botí Kuyie ntaummɛ̀ tou

1 Dɛ mɔnnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Dibenni kóo tɛ̃nkù ketiwè kó diyiè ketirì yiè á cónné mɛtaummè tou,
3 kɛ́ĩnné mɛtaummè tɔu, ikuɔ́ nɛntì bo dìì miɛkɛ, a dì ĩńné kufɑ̃́ɑ̃́ mbè í yó ndì wùó ndè.
4 A yóó dɛ nyĩnné tábùrì, kédaá mpɛ́ɛ̃̀bè di m pã bè, kétɔní tɛfitíkɛ̀kètè kécɔ́u ntɛ fìtíyì.
5 Kàa dè tanné disɔɔhúúntɔ̀nnì di yó ntuɔ ndìì ĩnkè tihúúntì, kɛ́ dì ĩńné kè dì nwetí mɛtaummè tɔu. Kàa núnné kuyààkù kùù yó nkpetí ikuɔ́ tou kó dibòrì,
6 kécónné diwũõtɔ̀nnì di yó ntuɔ ndìì ĩnkè iwũõ di n feu ì, kè dì ḿbo n taummè tou bòrì ìikè.
7 Kàa ĩnné dinaabuu di níí yó nniitì dìì miɛkɛ ditou nè diwũõtɔ̀nnì dɛ saku, kɛ́ dì píɛ mmɛniɛ.
8 A fii mɛtaummè tou tiyààtì kɛ́ãnné dibòrì kɛ́ di kpetínné kuyààkù.
9 Kàa dèè mɛmmɛ á túótɛ́ mɛkùɔ nkéyɔɔrɛ mɛtaummè tou ĩnkè nè tinɛntì tìì kó dimàà bo di miɛkɛ kɛ́ tì cɑ̃́ńné, kè tìì wenkɛ, kɛ́nwenni.
10 A múnkɛɛ yɔɔrɛ mɛkùɔ ndiwũõtɔ̀nnì ĩnkè, kɛ́ dì cɑ̃́ńné kɛ́ dì wénkùnnɛ, kè dì ntú dìì wenni páíí.
11 Nè mɛè kùɔ mmáà ndi a yóó wénkùnnɛmè dinaabuu nè di kó ditàrì.
12 Kàa dèè mɛmmɛ á yú Anɔɔ nè o bí kɛ́ bè kɔ̀tɛnè mɛtaummè tou bòrì kɛ́ bè wùɔ,
13 kédátínné Anɔɔ ikuɔ́ yààtì, kóò cɑ̃́ńné kòo ntú ikuɔ́ nìùtì kɛ pĩ n tõmmú.
14 Kàa duɔ́ nkè Anɔɔ bíí tɔ́ɔnní kàa bè dàtínné sikɔutéyaàbòo,
15 kɛ́ bè còú mmɛkùɔ nkɛ́ bè cɑ̃́ńné a dɔ̀ɔmè bɛ cicɛ, kè bè ntú ikuɔ́ nìùbè kɛ́mpĩ n tõmmú. A yóó bè còú mmɛ̀è kùɔ, mmɛè yó nte bɛmbɛ nè bɛ yaàbío kè bè ncɑ́ɑ̃́ kɛ tú ikuɔ́ nìùbè sɑ̃́ɑ̃̀.

Mɔyiisi còńnémè Kuyie ntaummè tou

16 Kè Mɔyiisi dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì weti weti.
17 Kè bèɛ cónné Kuyie ntaummè tou dibenni dérì kóo tɛ̃nkù ketiwè diyiè ketirì nè bè yèmè Esibiti.
18 Kè Mɔyiisi fíí nyɛcaubɛ nè tidabɛɛtì nè idɛí pɑ̃́mpɑ̃́nníyì nè dɛ kó yɛsɑ̃̀nkè,
19 kè bèɛ dì dàtínné kuyààkù kénɔ́ɔ́ nkutɛkù kéndɔ̀nnè ti Yiè nKuyie ndo tì nhò nàkémè.
20 Kè Mɔyiisi túótɛ́ Kuyie ntannɔ̀ tɛpíítè wàri tìì tɑ̃́píètì ĩnkè kɛ́ãnné ku taummè tɔu miɛkɛ kè bèɛ tõnné ipààti, kɛ́ dì pòo ndi pòkù,
21 kɛ́ dì tanné ti Yiè nKuyie ntaummè tou miɛkɛ, kɛ́kpetínné kuyààkù kè bɛnìtìbè bá ndì yàu, Kuyie ndo tì nhò nàkémè.
22 Kòo tanné tábùrì dɛ miɛkɛ, kóò ĩńné kubakù yoú bíékè kɛ́pɛ́ɛ́nnè kuyààkù kùù kpetí dibòrì,
23 kédaá ndɛ ĩnkè pɛ́ɛ̃̀bè bè pã bè ti Yiè nKuyie, kù do tì nhò nàkémè.
24 Kòo tanné tɛfitíkɛ̀kètè Kuyie ntou miɛkɛ, kɛ́ĩnné kubakù cɑ̃́nku bíékè kɛ́wetínné tábùrì,
25 kétuɔ ntɛ fìtíyì ti Yiè nKuyie nyìikè, kɛ́ndɔ̀nnè kù tì nhò nàkémè.
26 Kòo ĩnné disɔɔhúúntɔ̀nnì dɛ miɛkɛ kɛ́wetínné kuyààkù kùù kpetí dibòrì,
27 kécɔ́u ntihúúntì dɛ ĩnkè, Kuyie tì nhò nàkémè.
28 Kòo núnné kuyààkù dibòrì kɔku,
29 kécónné diwũõtɔ̀nnì bè yó ntuɔ ndìì ĩnkè ti Yiè nKuyie nyiwũõ kè dì ntɔ́kɛ́nè dibòrì, kè bèɛ féútɛ́ Kuyie nfɛɔ̃̀fè kétuɔ nkɛ́ kù pãnè yɛpãrè tɛyè. Kù do tì nhò nàkémè.

30 Kòo ĩnné dinaabuu diwũɔ̃tɔ̀nnì nè Kuyie ntaummè tou dɛ saku, ké dì píɛ mmɛniɛ nkè bè bo nhɔunè bɛmáà.
31 Mɔyiisi nè Anɔɔ nè o bí bè do mɛ nniitìnè kɛ mɛ nhɔunè bɛ naàcèi.
32 Bè do ɔ̃ɔ̃ mɛ nhɔ́únè bɛmáà bè tati dìì mànnì ti Yiè nKuyie ntaummè tou, yoo bè dɔ́ kétɔ́ɔnnè dìì mànnì diwũɔ̃tɔ̀nnì. Kuyie ndo mɛ ntì nàké Mɔyiisi.
33 Kè Mɔyiisii fíí nyidɛí Kuyie ntaummè tou nè dihúúntɔ̀nnì kékpetínné kudànkù kó dibòrì kuyààkù. Ò do mɛ ndèè o tɔ̃mmú.

Kuyie nkó tidiɛtì do píɛmmè ku taummè tou

34 Dɛ mànnì kè diwɛtirìi kɔtɛní kédátínné ti Yiè nKuyie ntaummè tou kè ku diɛtìi dì píɛ.
35 Mɔyiisi í nna kɛ bo ta ti Yiè nKuyie ntaummè tou miɛkɛ.
36 Kè diwɛtirì ìté, bèɛ íté, bè do mɛ nhɔ̃ mbɛ cèmmu mumɔu miɛkɛ.
37 Kè diwɛtirì í nampɛ bè báá íté bè mbaà dì bo íté dìì yiè.
38 Kè dì níí ndáátí ti Yiè nKuyie ntaummè tou kuyie mmànnì, kɛyènkè kéndò ndihããtĩnni, bɛ cèmmu mumɔu miɛkɛ. Bè do ɔ̃ nkè bè bàté dè, dè mmɛ ndò.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔ̃mmú pátíri
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Dináaǹkéè ketirì ikuɔ́ nìùbɛ̀ pátíri miɛkɛ ti náá nKuyie ndo ɔ̃ɔ̃ yúmɛ̀ mmɛ Mɔyiisi mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ ké nhò nàánnɛ̀. Dɛ kó dipátíri dimɔu miɛkɛ ti yóó yàmu Kuyie nnàkémɛ̀ Mɔyiisi ku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ péu Isidaɣɛɛribɛ kpéí. Nɛ̀ kù bɛ̀ dɔúnnɛ̀mɛ̀ dinùù kɛ tú kɛ̀ wèè tũ nku tannɔ̀ kɛ dɔɔri yɛ̀ yɛ̃mmɛ̀ dɛɛ̀ yó nte kɛ̀ wè nfòù (18:5, dɛ kó tináaǹtì bomu Odommu mukàmmù 10:5). Kuyie nné nàké mu Isidaɣɛɛribɛ kɛ bɛ̀ wénkùnnɛ bɛ̀ bo dɛitɛ mɛ̀ɛ̀ botí yɛdíìntā́rɛ̀ yɛ̀ɛ̀ yó mbɛ̀ dìítí bɛmbɛ nɛ̀ ku bɛ kó mɛtaummɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ dò nkéndòmmɛ̀, kɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou mɛnkɛ ntú mɛtaummɛ̀ tou. Bɛ̀ɛ̀ feu iwũɔ̃ Kuyie nkɛ̀ bɛ̀ ntũ nyikuɔ́ duɔ́ kɛ dòmmɛ̀ kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ ndakɛ dɛ kó mutɔ̃mmú kpéí, ké ntú bɛnìtìbɛ̀. Bá wèè nìtì Isidaɣɛɛribɛ miɛkɛ kɛ̀ wèe yenténɛ̀ omáà mɛdɔɔrìmɛ̀ yɛimɛ kù yetɛmɛ̀ kɛ bá ncaàri ikuɔ́ nɛ̀ bɛ kó mɛdɔɔrìmɛ̀ miɛkɛ. Kuyie nyí tú mɛyɛi nkɔku, kù sàmu, kɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀. Kuù tu mufòmmu, dɛɛ̀ te kɛ̀ kù dɔ́ ku nìtìbɛ̀ nsà kù dòmmɛ̀, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ mɔ́mmɔmbɛ kɛ̀ bɛɛ mɔɔtɛ mufòmmu, kémɔɔtɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ kù duɔ́ nyɛɛ̀ tannɔ̀ Isidaɣɛɛribɛ.

Mɛm̀mɛ Yesu yɛ̀ nti dèntɛmɛ̀ kɛ ĩkú yɛ ĩnkɛ̀ kɛ béi nkɛ tú: Dí ndɔ́ di kɔbɛ tɔbɛ̀ di dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí di mɔ́mmɔmbɛ (Matie 22:39).

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Iwũɔ̃ féù kó ikuɔ́ 1-7
2. Mɔyiisi cā́ńnémɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ ketibɛ̀ Kuyie ntɔ̃mmú kpéí 8-10
3. Dɛɛ̀ ci nɛ̀ dɛɛ̀ í ci 11-16
4. Isidaɣɛɛribɛ cā́ā́mmɛ̀ kɛ tú Kuyie nkɔbɛ:
   Mùù te kɛ̀ bɛ̀ í dò nkényo mmɛyĩ̃ 17
   Kuyie ndonté bɛ̀ bo ndɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí bɛtɔbɛ̀ 18-20
   Ikuɔ́ tɔ̃mmú nɛ̀ yɛbaa nyɛ̀yiekɛ̀ Sifubɛ dò nkɛ níí baá nyɛ̀ bá dìì benni 21-23
   Kuyie ntannɔ̀ nɛ̀ ku kuɔ́ nɛ̀ kù bɛ̀ dɔúnnɛ̀ dìì nùù 24-27

IWŨƆ̃ FÉÙ KÓ IKUƆ

Bɛ̀ yó nfeu ìì wũɔ̃ kɛ tuɔ̀

1 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo yúo Mɔyiisi ku taummɛ̀ tou borɛ̀ ndɛ kóò nàké kɛ dɔ̀:

2 Á náké Isidaɣɛɛribɛ kɛ dɔ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú:

Kɛ̀ di kóò mɔù dɔ́ ké n féúté fɛɔ̃́fɛ̀, fɛ̀ bo na kéntú fɛdiɛfɛ̀ yoo fɛsámpɔ́fɛ̀.

3 Kɛ̀ wèè dɔ́ ké n féúté fɛɔ̃́fɛ̀ kétuɔ, fɛ̀ ntú fɛdaafɛ̀ kénkpa kuyɛ̀nkù, kòo fɛ̀ kùɔ mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù kɛ̀ n cɔuté o pãnnì.

4 Wèe daá nho nɔ̀ùtɛ̀ fɛ yuu ké fɛ̀ nni nféúté kétuɔ kɛ̀ n cɔuté o pãnnì kóò cĩ̃́ nho yɛi.

5 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo n féúté o ɔ̃fɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Anɔɔ bíi míétɛ́ mɛyĩ̃ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù kéfitɛ́,

6 ké fɛ̀ fɛ̀̃tɛ́ kékéké fɛ tùòti.

7 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Anɔɔ bíi tɔtìnnɛ muhãā́ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì kétií nyidɛí,

8 kétúótɛ́ itùòti nɛ̀ diyuu nɛ̀ mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ kédaá ndiwũɔ̃tɔ̀nnì muhãā́ ǹyĩ̃nkɛ̀,

9 kéhóútɛ́ tinautì nɛ̀ yɛkpáà nkɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dɛ tuɔ ndɛmɔu diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀. Dɛ kó fɛɔ̃́fɛ̀ yóó tuɔmmu kéntú dipãnnì dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.

10 Kòò mɔù mɛ ndɔ́ kéféútɛ́ fɛpìèfɛ̀ yoo tɛbuɔtɛ̀ ké m pã kétuɔ ndɛ̀ ntú dɛdaarɛ̀ kénkpa kuyɛ̀nkù.

11 Kòò dɛ̀ nni n féútɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì bakù cā̀nku bíékɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Anɔɔ bíi míétɛ́ mɛyĩ̃ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì kéfitɛ́.

12 Kòo kékɛ́ fɛ tùòti kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ì daá ndiwũ̃tɔ̀nnì muhãã̃ ǹyĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ diyuu
nɛ̀ mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ,
13 kɛ́ɔ́útɛ́ tinɑutì nɛ̀ yɛkpáà nkɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dɛ̀ nni mbɛnkɛ kɛ̀ dí dɛ̀ tùɔ ndɛmɔu
diwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀. Dɛ kó fɛɔ̀fɛ̀ yóó tuɔmmu kɛ́ntú dipãnnì dìi kó kufɔ̃̃ku n nɑati
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.

14 Kòò mɔù mɛ ndɔ́ kɛ́kuɔ tɛnɔ̀tɛ̀ kɛ́ m pã kɛ́tuɔ, wèe tɔní tɛnɔ́nkpetɛ yoo
dikpɛtinɔ́nkperi.
15 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi tɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì borɛ̀ kɛ́yĩ̃ũ̃tɛ́ tɛ fɔ̃̀níí kɛ́tɔ̃̃tɛ tɛ yuu kɛ́ dì
tùɔ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀, kɛ́dɛitɛ tɛ yĩ̃ĩ̃ nkɛ́míɛ́té diwũ̃tɔ̀nnì píkù,
16 kɛ́dɛitɛ tɛ bòtìrì nɛ̀ tɛ cìtì, kɛ́ dɛ̀ ùtóo diwũ̃tɔ̀nnì píkù diyiè yìèní kɛ̀è bíɛ́kɛ̀
bɛ̀ uutoo dɛ̀ mutápɛí mmɛkùɔ̀ nkɔ̃̃mu,
17 kɛ́yɑtɛ́ tɛnɔ̀tɛ̀ tɛ fiètì sɑku, kɛ́yóu kɛ̀ dɛ̀ nkpɑá cáátí kòo tɛ̀ tùɔ ndiwũ̃tɔ̀nnì
ĩ̃nkɛ̀, tɛ̀ yóó tuɔmmu kɛ́ntú dipãnnì dìi fɔ̃̃ku n nɑati mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.

2

Tidiitì kó yɛpãrɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Kòò mɔù dɔ́ kɛ́ m pã tidiitì tì ntú tisààtì,
kòò tì nàa nkéyɔɔrɛ mɛkùɔ̀ nkécɔ̃nné tihúúntì,
2 kɛ́tɔní dɛ kó muyuo nkéduɔ́ nyikuɔ́ nìùbɛ̀ Anɔɔ bí, kɛ̀ bɛɛ yɛ̃́té dɛ kó muyuo
mmùù mɛ nkɔkénɛ̀ mɛkùɔ̀ nkéyóóté tihúúntì timɔu dɛ ĩ̃nkɛ̀ kétuɔ nkɛ̀ dɛɛ bɛnkɛ
kɛ dò ndipãnnì dimɔu tú n kpɛri. Dɛ kó dipãnnì yóó tuɔmmu kɛ́ntú dipãnnì
dìi fɔ̃̃ku n nɑati mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.
3 Dɛ kó muyuo mmùù sùɔ́, mmù yó ntú Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛ̀ kɔ̃̃mu mmu kɛ yɛ́̃ bɛ̀
mù nni mpãmɛ̀ mu kɛ̀ mù cɑ̃̃ɑ́̃.

4 Kɛ̀ wèè dɔ́ kɛ́ m pã tidiitì kó dipãnnì, kòò dɔ́ kɛ́pũ̃nnému dɛ kó tidiitì wèe
ãntɛnɛ̀ dɛ kó muyuo nsààmù nɛ̀ mɛkùɔ̀ nkɛ bɑ́á ãnné mutie mùù muuti pɛ́̃ɛ̃̀,
kɛ́pũ̃nné dɛ kó mudiì kɛ́wɑɑrɛ mɛkùɔ̀.
5 Kɛ̀ kupɛ́̃mpɛ̃́ńkù mɛ nni nku, wèe ãntɛnɛ̀ muyuo nsààmù nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmáà,
kɛ bɑ́á ãnné mutie mùù muuti pɛ́̃ɛ̃̀,
6 kɛ́ kù wèrí kéyɔɔrɛ mɛkùɔ̀ nku ĩ̃nkɛ̀. Tidiitì kó dipãnnì ndi.
7 Kɛ̀ wèè dɔ́ kɛ́ m pã tidiitì kó dipãnnì, kòò dɔ́ kɛ́ tì cìemmu wèe ãntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀
ndɛ kó muyuo.

8 Wèè mɛ ndɔ́ kɛ́ m pã dɛ kó dipãnnì, kòò dì tũ̃ntɛ kɛ dèè wèe tɔní kéduɔ́
nyikuɔ́ nìùtì kòò dì kɔ̀tɛnɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì borɛ̀.
9 Dɛ kó dipãnnì miɛkɛ nkɛ, ikuɔ́ nìùtì yóó yɛ̃́témɛ̀ kétuɔ, nkɛ̀ dɛɛ bɛnkɛ kɛ dò
ndipãnnì dimɔu tú n kpɛri. Dɛ kó dipãnnì yó ntú dìi tùɔ dìndi dìi kó kufɔ̃̃ku n
nɑati mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.
10 Dɛ kó muyuo mmùù sùɔ́ mmù yó ntú Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛmáà kɔ̃̃mu mmu, kɛ
yɛ́̃ bɛ̀ mù nni mpãmɛ̀mu.
11 Di yóó m pã tìì diitì kó dimàà tì níí bá nkɔkénɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́̃ɛ̃̀, di
bɑ́á tì kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti yoo mɛcekùɔ̀ nkétuɔ.
12 Di bo nɑ kɛ́ m pã di pɑa nkó tidiketitì, tì né bá ntú tìì yóó tuɔ ntìì kó kufɔ̃̃ku
n nɑati.

13 Di níí ãnné mukɔ́kúɔ́ nyɛpãrɛ̀ yɛmɔu di yóó nní mpãã nyɛ̀, di níí bɑ́á
yóu di bo ãnnémɛ̀ mukɔ́kúɔ́ nyɛpãrɛ̀ yɛmɔu yɛ̀è tu tidiitì. Mukɔ́kúɔ́ mbɛnkú

mɛtaummɛ̀ n di dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ yó mbomɛ̀ mmɛ sɑ̃́ɑ̃̀. Yɛpɑ̃rɛ̀ yɛmɔu di m pɑ̃ɑ̃ nyɛ̀ níí nhɑ̃ mukɔ́kúɔ́.

14 Kɛ̀ di yóó m pɑ̃ di paa nkó tidiketitì dí tì pũńnɛ́ kɛ́ũntɛ́ kɛ́puɔ mbá di bɑ́ɑ́ fũ̃ũ̀tí,
15 kɛ́yɔɔrɛ mɛkùɔ̀ nkɛ́cɔ̃nnɛ́ tihúúntì. Tidiitì kó dipɑ̃nnì ndi.
16 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi yɛ̃tɛ́ dɛ kó muyuo mmùù mɛ nkɔkɛ́nɛ̀ mɛkùɔ̀ nkɛ́yóótɛ́ tihúúntì timɔu dɛ ĩnkɛ̀ kɛ́tuɔ, nkɛ̀ dɛ̀ɛ bɛnkɛ kɛ dò ndipɑ̃nnì dimɔu tú n kpɛri.

3

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ bɛ̀ níí bo kù féútɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí fɛ̀ɔ̃̀fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kɔfɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nsɔkɛ́ ku náaǹtì kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Kòò mɔù yó n féútɛ́ fɛ̀ɔ̃̀fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kɔfɛ, kɛ̀ dinaadaà ndi yoo fɛnifɛ fɛ̀ ntú fɛ̀ɛ̀ kpa kuyɛ̀nkù.
2 Wɛ̀e tɔní o ɔ̀̃fɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù kɛ́nɔ́ɔ́ nho nɔu fɛ yuu kɛ́ fɛ̀ fɛ̀útɛ́, kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ bíi míétɛ́ mɛyĩ̃ ndiwũ̃tɔ̀nnì kɛ́fitɛ́,
3 kɛ́dɛitɛ mɛtaummɛ̀ kó fɛ̀ɔ̃̀fɛ̀ kó imaa mmiɛkɛ bɛ̀ yó n tuɔ nyì: Tinautì kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tì dɑ̀ɑ́tí.
4 Nɛ̀ yɛceumbɛ̀ yɛdɛ́ nɛ̀ yɛ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ kutúúkú nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ cɑ̀ɑ́tínɛ̀ yɛɔ̃ nɛ̀ yɛceumbɛ̀.
5 Kɛ̀ Anɔɔ bíi dɛ̀ tùótɛ́ kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ bɛ̀ yóó tuɔ nfɛ̀ kɛ́daá ndiwũ̃tɔ̀nnì idɛí ĩnkɛ̀ kɛ́tuɔ. Dɛ̀ tu dipɑ̃nnì ndi dìì kó kufɔ̃̀ɔ̃ku n naati.

6 Kɛ̀ fɛ̀ɔ̃̀fɛ̀ sɑ́mpɔ́fɛ̀ mɛ nni nfɛ ò dɔ́ kɛ́ n féútɛ́mɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛ́í, kɛ̀ fɛdaafɛ̀ nfɛ̀ yoo fɛnifɛ fɛ̀ ntú fɛ̀ɛ̀ kpa kuyɛ̀nkù.
7 Kɛ̀ fɛpìɛfɛ̀ mɛ nni nfɛ ò dɔ́ kɛ́ n féútɛ́mɛ̀, wɛ̀e fɛ̀ tɔní mɛtaummɛ̀ tou ììkɛ̀,
8 kɛ́nɔ́ɔ́ nho nɔùtɛ̀ fɛ yuu kɛ́ fɛ̀ fɛ̀útɛ́ mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù, kɛ̀ Anɔɔ bíi míétɛ́ mɛyĩ̃ ndiwũ̃tɔ̀nnì kɛ́fitɛ́.
9 Dɛ kó fɛ̀ɔ̃̀fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kɔfɛ, bɛ̀ɛ dɛitɛ mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ ntú n kpɛrɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ tùɔ nkɛ́kɛ́ɛ́tɛ́ kuyóú kumɔu kù tuutɛ́nɛ̀ dɛ̀ kudiiku, nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ cɑ̀ɑ́tínɛ̀ tinautì nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tì dɑ̀ɑ́tí.
10 Yɛceumbɛ̀ yɛdɛ́ nɛ̀ yɛ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ kudiiku nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ cɑ̀ɑ́tí yɛɔ̃ nɛ̀ yɛceumbɛ̀.
11 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dɛ̀ nni ntuɔ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, n kpɛrɛ ndɛ.

12 Kɛ̀ tɛbuɔtɛ̀ mɛ nni ntɛ, wɛ̀e tɛ̀ tɔní mɛtaummɛ̀ tou ììkɛ̀,
13 kɛ́nɔ́ɔ́ nho nɔùtɛ̀ tɛ yuu kɛ́ tɛ̀ fɛ̀útɛ́ mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù. Kɛ̀ Anɔɔ bíi míétɛ́ mɛyĩ̃ ndiwũ̃tɔ̀nnì kɛ́fitɛ́.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò, ntɛ ò yóó tuɔ ndɛ̀ n kpɛ́í, mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ cɑ̀ɑ́tínɛ̀ tinautì nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tì dɑ̀ɑ́tí.
15 Yɛceumbɛ̀ yɛdɛ́ nɛ̀ yɛ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ kudiiku nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ dɑ̀ɑ́tí yɛɔ̃ nɛ̀ yɛceumbɛ̀.
16 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi tuɔ ndɛ kó imaa ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀. N kpɛrɛ ndɛ dipɑ̃nnì dìì kó kufɔ̃̀ɔ̃ku n naati.

Mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ kó dimàà, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì dɛ̀ te.
17 Òmɔù bá nyo mmɛkùɔ̀ nnɛ̀ mɛyĩ̃ mbá kɛ̀ di bo kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, dɛ̀ tu ikuɔ́ nyi di kpɛ́í nnɛ̀ di yɑàbío sɑ̃́ɑ̃̀.

4

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ bo nfeu ìì wũ̃ɔ̃ mɛyɛi ncĭ̃ɛ̃mmɛ̀ kpɛ́í

DÈÈNNÌ: Ikuɔ́ nìùtì diɛwè kó mɛyɛi ncĭ̃ɛ̃mmɛ̀ kpɛ́í

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́bɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Náké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀:
Kɛ̀ dɛ̀ kpɛtɛ́nɛ̀ òmɔù kòò dɔ̀ɔ̀ ikuɔ́ yetɛ dɛ̀, kòò dɔ̀ɔ̀ n yɛ̃ di báá dɔɔ̀ dɛ kó dɛ̀marɛ̀.
3 Kɛ̀ dɛ̀ dò nyikuɔ́ nìùtì bɛ̀ cɛ̃ǹɲé wè n tɔ̃mmú kpɛ́í weè yetɛ́ kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkɛ tannɛ́ n nìtìbɛ̀ mɛyɛi mmiɛkɛ. Wè n féútɛ́ dinaadaà dìì kpa kuyɛ̀nkù, mɛyɛi nhò dɔ̀ɔ̀mɛ̀ kó mɛcĩɛ̃́mmɛ̀ kó fɛɔ̃̀fɛ̀ nfɛ.
4 Wèe fɛ̀ tɔní mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀, kédaá nho nɔ̀ùtɛ̀ di yuu ĩnkɛ̀ ké di nni nféútɛ́,
5 kéyɛ̃ntɛ́ mɛyĩĩ nkétannɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou,
6 képɔɔ̀tɛ̀ o nómbii kémíétɛ́ kucɛ mèyiekɛ̀ kuyààkù kùù kpetí mɛtaummɛ̀ tou bòrì dɛ miɛkɛ kpɛri,
7 kécɔ̃nné dɛ kó mɛyĩĩ nhò yɛ̃ntémɛ̀ dihúúntɔ̀nnì dìì bo mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ di kó yɛbàkɛ̀ ĩnkɛ̀. Kòò dèè wèe cóú mmɛyĩĩ nsɔmmɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù di fũɔ̃̀.
8 Ntɛ bɛ̀ yóó dɔɔ̀mɛ̀ dɛ kó dinaadaà bɛ̀ n fèútɛ́ di mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛ́í, mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ càátínɛ̀ tinautì nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tì dàátí,
9 nɛ̀ yɛceumbɛ̀ yɛdɛ́ nɛ̀ yɛ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ kudiiku nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ dàátí yɛɔ̃ nɛ̀ yɛceumbɛ̀ yɛdɛ́,
10 kéndònnɛ̀ bɛ̀ baa ɔ̃ɔ̃ dɛitɛ dɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀ bɛ̀ n fèútɛ́ fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛ́í nkɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dɛ̀ tùɔ mbɛ̀ tùɔ̀ ndɛ̀ bɛ̀ n feu ìì wũɔ̃.
11 Dɛ kó dinaadaà kɔ̃̀nkù nɛ̀ di maa nnɛ̀ di yuu nɛ̀ di kpáà nnɛ̀ di nautì nɛ̀ di piti,
12 di maa nyimɔu cɛ̃́nkɛ, bɛɛ ì tɔ kédennɛ bɛ̀ karì, kékɔtɛnɛ̀ dibòrì dìì cɑ̃ɑ́̃, bɛ̀ uutoo dɛ̀ iwũɔ̃ kó mɛkùɔ̀ nkó mutápɛí, kétɔtìnnɛ muhɑ̃ɑ̃́ ndibòrì bɛ̀ tɑ̃ɑ̃tɛ́ dì kɛ uutoo iwũɔ̃ kó mutápɛí mbɛ̀ yóó dɛ ndì tùɔ.

DƐƐNNÍ: Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kó mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛ́í

13 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ kpɛtɛ́nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ndi, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ n yɛ̃ mbɛ̀ báá dɔɔ̀ dɛ kó dɛ̀marɛ̀ bá bɛ̀ í yɛ̃́.
14 Kɛ̀ bɛ̀ bantɛ́ dìì mɔ̀nnì dɛ kó mɛyɛi mbɛ̀ɛ waá ndinaadaà dìì kpa kuyɛ̀nkù ké dì kɔ̀tɛnèní mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀.
15 Dɛǹdɛ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ yóó nɔ́ɔ́mmɛ̀ bɛ nɔu dinaadaà yuu ĩnkɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ ké dì nni nféútɛ́ kɛ̀ n di cĩɛ́ ndi yɛi.
16 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe waá mmɛyĩĩ nkétanné mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ,
17 képɔɔ̀tɛ̀ o nómbii mɛyĩĩ nkémíétɛ́ kucɛ mèyiekɛ̀ kuyààkù kùù kpetí mɛtaummɛ̀ tou bòrì dɛ miɛkɛ kpɛri.
18 Kòò dèè wèe cɔ̃nné dɛ kó mɛyĩĩ nhò mìétémɛ̀ dihúúntɔ̀nnì dìì bo mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ di kó yɛbàkɛ̀, kòò dèè wèe cóú mmɛyĩĩ nsɔmmɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo mɛtaummɛ̀ tou bòrì di fũɔ̃̀.
19 Kòo dɛitɛ dɛ kó dinaadaà kó mɛkùɔ̀ mmɛmɔu ké mɛ̀ tùɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀.
20 Ò baa do dɔ̀ɔ̀mɛ̀ o kó dinaadaà mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛri ò yóó mɛ ndɔɔ̀ bɛ kpɛri, ké bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́, kɛ̀ m bɛ̀ cĩɛ́.
21 Wèe dennɛ dɛ kó dinaadaà Isidayɛɛribɛ karì ké dì tùɔ nhò do tùɔ mmɛ̀ɛ̀ botí o kpɛri. Isidayɛɛribɛ bɛmɔu yɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛri ndi.

TÃÃTI: Wèè bakɛ́ o kó mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛ́í

22 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ kpɛtɛ́nɛ̀ wèè bakɛ́, kòò dɔ̀ɔ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ kó dɛ̀marɛ̀.
23 Kɛ̀ bɛ̀ ò nàkɛ́ o yɛi nhò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀, wèe tɔní dibɔdaà dìì kpa kuyɛ̀nkù,
24 kénɔ́ɔ́ nho nɔ̀ùtɛ̀ di yuu ĩnkɛ̀ ké dì nni nféútɛ́ bɛ̀ feu dɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ tùɔ̀ nyì. O yɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó fɛɔ̃̀fɛ̀ nfɛ.

25 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe pɔ̀tɛ̀ mɛyĩ̃ nho nɔ́mbii kɛ́míɛ́té diwũ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀,
kɛ́cóú mmɛyĩ̃ nsɔmmɛ dɛ kó diwũ̃tɔ̀nnì fũ̃ɔ̀,
26 kɛ́tuɔ nfɛ kùɔ̀ mmɛmɔu dɛ kó diwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀mɛ̀ mɛtaummɛ̀ kɔfɛ
kɔ̃mɛ, kóò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́ kóò dɛɛtɛ́nɛ̀ o yɛi nkɛ̀ nh ò cĩ̃ɛ́.

NÀÀ: Bɛnìtìbɛ̀ sɔmbɛ, bá wè o kó mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í

27 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ kpɛtɛ́nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ nkɛ òmɔù, kòò dɔ̀ɔ̀ n yɛ̃ mbɛ̀ bɑ́á dɔɔ̀ dɛ
kó dɛ̀marɛ̀.
28 Kɛ̀ bɛ̀ ò nàkɛ́ ò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nwèe waá tɛbɔniitɛ tɛ̀ɛ̀ kpa kuyɛ̀nkù,
29 kɛ́nɔ́ɔ́ nho nɔ̀ùtɛ̀ tɛ yuu kɛ́ tɛ̀ nni nfɛ́útɛ́ bɛ̀ feu dɛ̀ iwũ̃ɔ bɛ̀ tùɔ̀ nyì.
30 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe pɔ̀tɛ̀ mɛyĩ̃ nho nɔ́mbii kɛ́míɛ́té diwũ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀,
kɛ́cóúnko mɛyĩ̃ nsɔmmɛ dɛ kó diwũ̃tɔ̀nnì fũ̃ɔ̀,
31 kɛ́dɛi dɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu mɛkùɔ̀ mbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛi mɛ̀ɛ̀ botí fɛɔ̃̀fɛ̀ bɛ̀ kùɔ fɛ̀ mɛtaummɛ̀
kpɛ́í nfɛ kɔ̃mɛ, kɛ́ mɛ̀ tùɔ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀ mɛ̀ tu dipãnnì ndi dìì fɔ̃ɔ̃ku n naati,
kóò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ̀ nh ò cĩ̃ɛ́.
32 Kɛ̀ dɛ yiɛ̀ mmɛ ndɔ́ kɛ́féútɛ́ fɛpìɛfɛ̀ nfɛ kɛ́ m pã, wèe tɔní fɛnifɛ fɛ̀ɛ̀ kpa
kuyɛ̀nkù,
33 kɛ́nɔ́ɔ́ nho nɔ̀ùtɛ̀ fɛ yuu kɛ́ fɛ̀ nni nfɛ́útɛ́ bɛ̀ feu dɛ̀ iwũ̃ɔ bɛ̀ tùɔ̀ nyì.
34 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi pɔ̀tɛ̀ o nɔ́mbii fɛ yĩ̃ nkɛ́míɛ́té diwũ̃tɔ̀nnì, bɛ̀ tùɔ̀ ndìì ĩ̃nkɛ̀
iwũ̃ɔ di bàkɛ̀, kɛ́cóúnko mɛsɔmmɛ di fũ̃ɔ̀,
35 kɛ́dɛi mɛkùɔ̀ mmɛmɔu bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛimɛ̀ mɛtaummɛ̀ kó fɛɔ̃fɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ́ mɛ̀ wɛ̃nnɛ́nɛ̀
dɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tuɔ nkɛ́tuɔ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀ n kpɛ́í, kɛ́dɔɔ̀ dɛ yiɛ̀ mmɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́
kɛ̀ nh ò cĩ̃ɛ́.

5

NÙMMÙ: Mɛdonnimɛ̀ mamɛ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́ ĩ̃nkɛ̀

1 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀marɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ waà mbɛ̀ɛ̀ yà, kɛ náá nkɛ tú dɛ yiɛ̀ mbo yà, kàa yɛ̃́
kɛ cĩ̃ɛ́ké kɛ yetɛ a bo béimmɛ̀, fɔ̃ɔ̃̀ te mɛyɛi.
2 Kòo mɔù weè mɛ nkàákɛ́ dɛ̀marɛ̀ ikuɔ́ yɛ̃ ndɛ̀ɛ̀ sĩ, kɛ̀ kuwanwankù makù nku
yoo fɛɔ̃fɛ̀ yoo dɛbambaànnɛ̀, kòò dɛ̀ kàákɛ́ bá ò í yɛ́, kɛ sĩ̃nkùnnɛ omáà kɛ tɔ dɛ
kó mɛyɛi.
3 Kòò mɛ nkáákɛ́ onìtì mɔù nwe ikuɔ́ yɛ̃ nwèè sĩ mbá ò í dakɛ, kɛ̀ dɛ̀ boní kòò
bantɛ́ ò tɔmɛ̀ dɛ kó mɛyɛi.
4 Kòò mɔù weè nùù mɛ nhò fítɛ́nɛ̀ kòò pàrìkɛ̀nɛ̀ mí nKuyie n yètìrì, bá ò í totí
o yɛmmɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ boní kòò bantɛ́ ò tɔmɛ̀ dɛ kó mɛyɛi.
5 Kòò tɔ dɛ kó mɛyɛi nkó mɛ̀mamɛ̀ ò dò nkɛ́ mɛ̀ dáammu.
6 Wèe tɔní fɛpenifɛ yoo tɛbɔniitɛ kɛ́ũ̃tɛ́ dɛ kó mɛyɛi, kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi o dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi
ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́, kóò dɛɛtɛ́nɛ̀ dɛ kó mɛyɛi.

KUƆ: Bɛcĩ̃rìbɛ̀ bo nfeu ìì wũ̃ɔ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í

7 Kɛ̀ dɛ̀ dò nhòmɔù í mɔkɛ fɛpìɛfɛ̀ yoo tɛbuɔtɛ̀ kɛ bo n féútɛ́ ò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í
kɛ̀ nh ò cĩ̃ɛ́, wèe tɔní sinɔ́nkperípíé sìdésì yoo yɛkpɛtinɔ́nkperɛ yèdéè, kɛ́ n féútɛ́
tɛmáà kɛ́tuɔ nkɛ́nféútɛ́ tɛtɛtɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í kɛ̀ nh ò cĩ̃ɛ́.
8 Wèe dɛ̀ tɔní kɛ́duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì kòo ketɛ́ kɛ́féútɛ́ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kpɛtɛ. Wèe
ĩ̃ũ̃tɛ́ tɛ fɔ̃nìí ò mɛ mbáá tɔ̃tɛ tɛ yuu,
9 kɛ́dɛitɛ tɛ yĩ̃ nkɛ́míɛ́té diwũ̃tɔ̀nnì píkù kɛ́cóúnko mɛsɔmmɛ diwũ̃tɔ̀nnì fũ̃ɔ̀,
mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kpɛtɛ ntɛ,
10 kɛ́kuɔ tɛdétɛ̀ kɛ́tuɔ nyikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀. Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ò dɔɔ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó
ikuɔ́, kɛ̀ nhò cĩ̃ɛ́ nho yɛi.

11 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nhòmɔ̀ù í mɔkɛ sinɔ́nkpeé yoo yɛkpɛtinɔ́nkperɛ, wèe tɔní muyuo ncìdóòbɛ̀ bɛ̀nàà, ò báá mù yɔɔrɛ mɛkùɔ̀ nhò mɛ mbáá cɔ̃nné tihúúntì mu ĩ̃nkɛ̀, kɛ yɛ́̃ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kɔ̃mu mmumɛ̀.
12 Wèe mù tɔní kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùtì, kòo mù yɛ̃tɛ́ dinacɛkutiri, kéwɛ̃nnénɛ̀ dɛ̀ɛ yóó tuɔ nkétuɔ, kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛnkɛ mumɔu mù tumɛ̀ n kɔ̃mu mmu, mù yóó ntu mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kɔ̃mu mmu.
13 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ̀ nhò cĩ̃ɛ́ nho yɛi.
Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì nte musɔmmu ò ɔ̃ nte mɛ̀ɛ̀ botí tidiitì kó yɛpɑ̃rɛ̀ kɔ̃mu.

Bɛ̀ bo nfeumɛ̀ iwũɔ̃ mɛyɛi nhũtímù kpéí

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
15 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ kpɛtɛ́nɛ̀ òmɔ̀ù kòò kàákɛ́ yɛpɑ̃rɛ̀ bɛ̀ m pɑ̃ɑ̃ nyɛ̀, wèe tɔní dipedaà dìì kpa kuyɛ̀nkù dìì donku mànnɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ɛ́tɛ́ ìì díítí n taummɛ̀ tou kpéí, mmɛyɛi nhũtímù kó fɛɔ̃fɛ̀ nfɛ.
16 Wèe yietí ò yùúkú dɛ̀ n taummɛ̀ tou kénɔ́ɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ ò bo totémɛ̀ ò yùúkú dɛ̀ yɛwétiyɛ̀ yɛ̀nùmmù kó dìmáà kòo dɛ̀ duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì. Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi féútɛ́ dìì pedaà kóò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́ kɛ̀ nh ò cĩ̃ɛ́ nho yɛi. Dɛ kó ikuɔ́ nyi mɛmmɛ.
17 Kòò mɔù yetɛ́ kɛ dɔ̀ɔ̀ n yɛ̃ n yí dɔ́ dɛ̀, kɛ í yɛ́̃, dɛ kó mɛyɛi mbaa bo o yuu ĩ̃nkɛ̀ nkɛ.
18 Kɛ̀ dɛ̀ boní kòò bantɛ́ wèe dɛitɛ o wũɔ̃ miɛkɛ dipedaà dìì kpa kuyɛ̀nkù kɛ̀ di donku mànnɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ɛ́tɛ́ ìì díítí mɛyɛi nhũtímù kpéí nkɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ kɛ í yɛ́̃ mɛ kó ikuɔ́ kɛ̀ nh ò cĩ̃ɛ́.
19 Dɛ kó dipedaà tu mɛyɛi nhũtímù kpɛri ndi. Kɛ yɛ́̃ dɛ yiɛ̀ nni nyetɛ́nɛ̀mu.

20 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀:
21 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nhòmɔ̀ù weè ciitɛ́ o kou kɛ n yetɛ́nɛ̀, kòo kou ò dɔúnnɛ̀ dɛ̀marɛ̀ yoo ò dɛ̀ nhò bànnɛ̀, kòò ò ciitɛ́ kɛ di o kpɛrɛ,
22 kòò mɛ mpɛtɛ́ dɛ̀marɛ̀ ndɛ kɛ nɛ̀nni, kɛ parìkɛ̀ kɛ bo sɔnnɛ, nɛ̀ dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ botí.
23 Kòò dɔ̀ɔ̀ dɛ kó mɛyɛi mbotí ò dò nkɛ́ dɛ̀ fɔ̀ɔ́mmu, ò yùúkú dɛ̀ yoo ò fìetɛ dɛ̀ yoo bɛ̀ ò dɔúnnɛ̀ dɛ̀, yoo ò pɛ̀tɛ́ dɛ̀,
24 yoo ò soú nkɛ parìku. Nɛ̀ dɛ kpéí nwèe yietí kénɔ́ɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ kòò do dɛ̀ totɛ́ kucɛ mɛ̀nùmmù dɛ̀máà na mmàmɛ̀. Bɛ̀ ò yà dìì yiè dimɔ́mmɔnni ndi ò dòmmɛ̀ kéyietí wèè te dɛnɛnnɛ̀.
25 Kòò dɛ̀ɛ mɛmmɛ ò né dɛitɛní dipedaà o wũɔ̃ miɛkɛ dìì kpa kuyɛ̀nkù, dìì mànnɛ̀ ikuɔ́ nìùtì kɛ̀ɛ́tɛ́ ìì díítí mɛyɛi nhũtímù kpéí.
26 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́ kɛ̀ nhò cĩ̃ɛ́ mbá kòò do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi mbotí.

6

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ muwũɔ̃féù nɛ̀ tidiitì kó yɛpɑ̃rɛ̀

DÈÈNNÌ: Iwũɔ̃ ìì feu kɛ tuɔ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ tú:
N yɛ̃ nkɛ̀ bɛ̀ n fèútɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ kɛ tuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀ bɛ̀ báá yie nkɛ̀ dɛ kó muhɑ̃ɑ́ nkú. Mù nyié nkɛ cɔ́ú nkɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́nɛ̀.
3 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dáátí dikɔutéyɑàbòrì, dìì dùɔ̀kɛnɛ̀ mupɑàkonkperímù, kéyi dɛfɛtirɛ dɛ̀ɛ dùɔ̀kɛnɛ̀ mupɑàkonkperímù, kédeè kɛ né koutɛ́ mutápɛí mmɛkùɔ̀ nkɔ̃mu bɛ̀ n tùɔ nfɛ̀ɛ̀ ɔ̀fɛ̀ kɔ̃mu ké mù ĩ́ńné diwũɔ̃tɔ̀nnì píkù,

4 kédɛitɛ o yààtì kéãnné titɛtì ké mù tɔ kédennɛ bè karì, kékɔtɛnè dibòrì bè tããté dì dɛ kpéí.
5 Diwũõtɔ̀nnì kó muhãã̀ mbáá kú. Bá dìì kũnweńnì ikuó nìùtì níí mù tií nkénóó nfɛɔ̀fè fɛ̀è õõ tuɔ nkɛ né na kétuɔ mmɛkùɔ̀ mmɛtaummè kó ikuó kõmɛ.
6 Diwũõtɔ̀nnì kó muhãã̀ nyó ncóúmmu nsã̀ã̀ mù báá kú.

DƐƐNNÍ: Tidiitì kó yɛpãrè

7 Ntɛ tidiitì kó yɛpãrè kó ikuó yo ndòmmè:
Anɔɔ bí ii níí yóó yè tɔní dihúúntɔ̀nnì borè.
8 Bè níí yẽté muyuo nnè mɛkùɔ̀ nnè tihúúntì timɔu bè õõ cõnné tì mu ĩnkè, kétuɔ ndihúúntɔ̀nnì ĩnkè, dɛ̀è bɛnkú mumɔu mù tumè n kõmu, dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
9 Anɔɔ nè o bí kè bɛɛ di dɛsɔnnɛ, bè mɛ mbáá kɔɔrɛnè mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃́, bè báá kari sɔ̃́ntíkoo kó dibòrì ké mù di. Bɛɛ kari mɛtaummè tou kó kudànkù nku ké mù di.
10 Dɛ kó mudii bè báá mù kɔɔrɛnè mutie mùù muuti képũnné kɛ yɛ́ bè m pã tìì diitì kɛ tùɔ ntii sùómmè, tì tu n kpɛti nti kɛ dònnè bè õõ m pã fɛɔ̀fè mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí nyoo mɛyɛi nhũtímù kpéí nkè dɛɛ súó.
11 Anɔɔ kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛè yóó nyo ndɛ kó mudii bè m pã kɛ yẽté kɛ sùó mmù, dè yó ntú di kó ikuó nyi sã̀ã̀.
12 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

13 Ntɛ Anɔɔ nè o bí bɛ yó m pã dìì pãnnì bè yóó bè cã̀ńné dìì yiè ikuó tõmmú kpéí. Bɛɛ waá mmuyuo nsààmù cìdóòbè bètããti, kétoté mu cuokè, muu ndikũnweńnì mutẽmù kuyuoku.
14 Bɛɛ mù ã̀ntɛnè mɛkùɔ̀ nképẽmmú kéwérí ké m pã. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
15 Anɔɔ wuɔ mmiɛkɛ kè bè yóó cã́nné òmɔù kòò ntú ikuó nìùtì, wèe mɛ ndɔɔ̀. Dɛ kó ikuó yó mbo sã̀ã̀ ndi, dɛ kó dipãnnì níí yó ntú dìì tùɔ ndìndi páíí.
16 Kè ikuó nìùtì m pã tidiitì kó dipãnnì bɛɛ dì tùɔ, mbè báá dì di.

TÃÃTI: Mɛyɛi ncĩɛ́mmè kó iwũõ

17 Kè ti Yiè nKuyie nni nsɔké ku náaǹtì kénáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
18 Náké Anɔɔ nè o bí kɛ tú: N yẽ nkè bè yó n féúté fɛɔ̀fè mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí mbɛɛ fè nni nféúté mɛtaummè tou ìikè bè n feu dè bè tùɔ̀ nyì. Bè fè nni mpãmu.
19 Ikuó nìùtì wèè kùɔ dɛ kó fɛɔ̀fè, weè dò nké fè di ò mɛ mbáá kari sɔ̃́ntíkoo kó dibòrì ké fè càáké, wèe kari mɛtaummè tou kó kudànkù.
20 Kòo tɔù mɔù kàáké dɛ kó kumaa nhò kúmu, kè mɛyĩĩ mmɛè mɛ ndàri o yààtì, wèe tì ɔ́ú dibòrì bè tããté dì dɛ kpéí.
21 Kè bè ì bèńnénè tiyaatì kó tɛkũmbotè kɛ dèè bɛɛ tè pɔ̀ntɛ. Kè disɔɔwũɔ̃ kpɛtɛ mɛ nni ntɛ bɛɛ tè ɔ́ú mɛsàà.
22 Ikuó nìùbè cɛ̃́ĩ̀ kɔbɛ bɛè bo na ké ì di, dɛ kó imaa ntu bè m pã ì nyi.
23 Kè bè n fèúté fɛè ɔ̀fè mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí nkɛ tannè fɛ yĩĩ mmɛtaummè tou miɛkɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩɛ́mmè kó ikuó bɛɛ fè cóu.

7

NÀÀ: Mɛyɛi nhũtímù kó iwũõ

1 Ntɛ mɛyɛi nhũtímù kó ikuó yó ndòmmè: Dɛ kó fɛɔ̀fè níí yó ntú bè m pã fè nfɛ.
2 Bɛɛ fè nni nféúté bè feu dè bè tùɔ̀ nyì, kè ikuó nìùtìi míété mɛyĩĩ ndiwũõtɔ̀nnì kéfité.
3 Kè bè n duó ndɛè tu mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ, kuyóú nè mɛkùɔ̀ mmèè dàátí tinautì

4 nɛ̀ yɛceumbɛ̀ nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ yɛ̀ dàátí nɛ̀ kutúúkú nɛ̀ yɛɔ̃ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ yɛceumbɛ̀.
5 Kɛ̀ dí dɛ̀ nni ntuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀. Mɛyɛi nhũtímù kó fɛɔ̃̀fɛ̀ nfɛ.
6 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ cɛ́ĩ̃ kɔbɛ bɛɛ̀ máà bo na kédi dɛ kó imaa. Bɛ̀ mɛ mbá nkari sɔ́̃ntíkoo kó dibòrì ké ì di, bɛ̀ fɛ̀ nni mpãmu.
7 Mɛyɛi nhũtímù nɛ̀ mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́ dɛmáà ndi, ikuɔ́ nìùtì wèè dɔ̀ɔ̀ dɛ kó ikuɔ́ weè níí yó nte fɛ kó imaa.

NÙMMÙ: Dɛ̀ɛ̀ dò nkɛ́ntú ikuɔ́ nìùbɛ̀ kpɛrɛ

8 Kɛ̀ bɛ̀ n fèútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ kɛ tùɔ, nyikuɔ́ nìùtì wèè dɔ̀ɔ̀ dɛ kó ikuɔ́ weè yó nte fɛ kɔ̃̀nkù.
9 Kɛ̀ bɛ̀ mɛ nni mpã tidiitì nti, kɛ tì pũńnɛ́ yoo kɛ tì fìu nyoo kɛ tì pɛ̃mmú, ikuɔ́ nìùtì wèè dɔ̀ɔ̀ ikuɔ́ weè yó ntì te.
10 Kɛ̀ bɛ̀ mɛ nni mpã tidiitì tìì kɔɔrɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tìì í mɛ̀ kɔɔrɛnɛ̀ tìì kó dimàà í pũńnɛ́ Anɔɔ bí tì totí kɛ̀ dɛ̀ mmà.

KUƆ: Mɛtaummɛ̀ kó iwũɔ̃

11 Ntɛ ikuɔ́ di yó nni n feu mɛɛ̀ botí iwũɔ̃ mɛtaummɛ̀ kpéí:
12 Kòò mɔù dɔ́ ké n féútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ disãnni kpéí nwèe yíénɛ̀ yɛkàtìndà yɛɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti, bɛ̀ ãntɛnɛ̀ yɛɛ̀ cootì mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tipɛ́̃mpɛ̃ńtì tìì waarɛ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ muyuo nsààmù ké mù kɔɔrɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ nképíítɛ́ képũ̃nnɛ́,
13 kéwaánnɛ̀ pɛ́ɛ̃̀ wèè kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti kéyíénɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀ bɛ̀ yó n féútɛ́ fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpéí nyoo disãnni kó fɛɔ̃̀fɛ̀
14 Kɛ̀ bɛɛ dɛitɛ dɛ kó mudiì miɛkɛ dɛɛ̀ yó ntú n kpɛrɛ, ikuɔ́ nìùtì wèè mìétɛ́ mɛtaummɛ̀ ɔ̃̀fɛ̀ kó mɛyĩĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì weè dɛ̀ te.
15 Bɛ̀ n fèútɛ́ dìì yiè dɛ kó fɛɔ̃̀fɛ̀ dìndi bɛ̀ yóó fɛ̀ càákémɛ̀, bɛ̀ báá súɔ́ ndɛ̀marɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nyĩĩkú kéwentɛ́.
16 Kòo nìtì weè mɛ nni ncànnɛ̀nɛ̀ dinùù kɛ dɔ́ ké fɛ̀ nni nféútɛ́ yoo ò baa dɔ́ ké fɛ̀ nni nkuɔ nɛ̀ o yèmmɛ̀ mmɛ, bɛɛ fɛ̀ càákɛ́ dɛ yiè nɛ̀ nankoo.
17 Kɛ̀ fɛ maa nkpaá kɛ tùɔ̀kɛ diyiè tããnnì yiè bɛɛ ì cɔ́u.
18 Kɛ̀ bɛ̀ ì càákɛ́ diyiè tããnnì yiè dɛ kó dipãnnì naá ndɛtetìrɛ̀ ndɛ, n tɛ́̃nkɛ báá dì cɔutɛ́, dɛ kó imaa ntú ìì sĩ̃ntɛ ì nyi, kɛ̀ wèè ì di weè tɔ dɛ kó mɛyɛi.
19 Kɛ̀ imaa mmaì kàákɛ́ dèmarɛ̀ ikuɔ́ yɛ̃ ndɛɛ̀ sĩ̃ mbɛ̀ báá ì di, bɛɛ ì cɔ́u.
Wèè wenni ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ weè bo na kédi mɛtaummɛ̀ kó fɛɔ̃̀fɛ̀ kó imaa.
20 Kɛ̀ wèè sĩ̃ nyikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ kɛ ì càákɛ́ bɛɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ tĩ̃nnì miɛkɛ.
21 Kòò mɔù kàákɛ́ dèmarɛ̀ ikuɔ́ yɛ̃ ndɛɛ̀ sĩ̃ kòo nìtì nwe yoo kuwanwankù yoo dètɛrɛ̀ marɛ̀ ikuɔ́ yetɛ dɛ̀, kɛ càákɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ bɛ̀ n fèútɛ́ fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpéí nfɛ kó imaa, dɛ yiè mbɛɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ tĩ̃nnì miɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ dò nkɛ́ncimɛ̀ iwũɔ̃ kó mɛkùɔ̀ nɛ̀ mɛyĩĩ

22 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nsɔkɛ́ ku náaǹtì kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
23 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú:
Di bá nyo mmɛnaakùɔ̀ nnɛ̀ ipe nɛ̀ sibɔ́ dɛ kɔ̃mɛ.
24 Kɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀ mafɛ̀ ku yoo musĩmmù fɛ̀ pĩ, di báá cáákɛ́ fɛ kùɔ̀, di né bo na kɛ́ mmɛ̀ pĩńnɛ̀ mutɔ̃mmú.
25 Kòò mɔù càákɛ́ mɛkùɔ̀ mbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ n kuɔ fɛɔ̃̀fɛ̀ kédɛitɛ mɛ̀ kétuɔ. Bɛɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ tĩ̃nnì miɛkɛ.
26 Bá kɛ̀ di bo kɛɛ̀ bíékɛ̀ di bá nyo mmɛyĩĩ, bá tɛnɔ̀tɛ̀ kɔ̃mɛ yoo itààkɛ inàà kpɛrɛ kɔ̃mɛ.
27 Kɛ̀ wèè di mɛyĩĩ mbá kòò tu wè bɛɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ tĩ̃nnì miɛkɛ.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ dò nkɛ́ te dɛ̀

28 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀:
29 Kòò mɔ̀ù n fèútɛ́ fɛ̃̀fɛ̀ wèe dɛitɛ kumaa nkùù tu n kɔku.
30 Wèe dɛitɛ o mɔ́mmuɔ nyìì tu n kpɛyi, mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ nè dicĩ̈ncĩ̈nnì kɛ́ dɛ̀ nni mbɛnkɛ.
31 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi tuɔ mmɛkùɔ̀ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̈nkɛ̀ Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ dicĩ̈ncĩ̈nnì.
32 Mɛtaummɛ̀ kó iwũ̃ di n feu ì miɛkɛ, di níí dɛitɛ dikpèrì youri kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùtì.
33 Anɔɔ bí ìì yóó míétɛ́ mɛtaummɛ̀ kó fɛ̃̀fɛ̀ kó mɛyĩ̈ nkétuɔ mmɛkùɔ̀. Bɛɛ̀ yó nte dɛ kó dikpèrì.
34 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu: Di níí dɛitɛ di n feu ìì wũ̃ mɛtaummɛ̀ kpɛyi miɛkɛ dicĩ̈ncĩ̈nnì kɛ́ m bɛnkɛ kédɛitɛ dikpèrì Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛ kpɛrɛ ndɛ. Dɛ̀ yó ntú di kó ikuɔ́ nyi sɑ̃̈ɑ̀.
35 Nɛ̀ bɛ̀ cɑ̃̀ńné dìì yiè ndi Anɔɔ nɛ̀ o bí n tɔ̃mmú kpɛ́í n dɛ̀itɛmɛ̀ dɛ kó imaa nyiwũ̃ bɛ̀ n feu ì kɛ tuɔ̀ nyi miɛkɛ kɛ dɔ̀, ì bo ntú bɛ kpɛyi.
36 Dii yiè ndi m bɛ́immɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ níí dɛ̀ mbɛ̀ duɔ́, kɛ dɔ̀: Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sɑ̃̈ɑ̀.

37 Ntɛ bɛ̀ yó nni nfeu ìì wũ̃ kɛ tuɔ̀ nnɛ̀ bɛ̀ yó nni mpãã ntìì diitì kɛ tuɔ̀ nnɛ̀ bɛ̀ yó nni nfeu ìì wũ̃ mɛyɛi ncĩ̈ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í nnɛ̀ mɛyɛi nhũ̃tímù kpɛ́í, nɛ̀ bɛ̀ níí bo nyóó cɑ́nnémɛ̀ ikuɔ́ nìùtì, nɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛyi dɛ kó ikuɔ́ duɔ́ kɛ mɛ ndò.
38 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkɛ́ tì nti Mɔyiisi Sinaii tãrì ĩ̈nkɛ̀ kù bɛ̀ nàá ndìì yiè kɛ tú bɛ̀ nkù feu iwũ̃ Sinaii kó dikpáà.

MƆYIISI CÃ̀ŃNƐMƐ IKUƆ NÌÙBƐ KETIBƐ KUYIE NTƆMMÚ KPƐ́Í

8

Bɛ̀ níí bo cɑ́nné mɛ̀ɛ̀ botí bɛ̀ɛ̀ yó ntú ikuɔ́ nìùbɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Yú Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ́túótɛ́ ikuɔ́ yààtì nɛ̀ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nkéwaá ndinaadaà mɛyɛi ncĩ̈ɛ́mmɛ̀ kpɛri nɛ̀ yɛpedakɛ̀ yèdéè, kɛ́ãnné pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti kuhɔnku miɛkɛ,
3 kéyú Isidayɛɛribɛ tĩ̈nnì dimɔu kɛ̀ dìi tíí mmɛtaummɛ̀ tou bòrì borɛ̀.
4 Kɛ̀ Mɔyiisii tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ tì kétíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu mɛtaummɛ̀ tou bòrì borɛ̀,
5 kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ nwèe dɔɔ̀mɛ̀,
6 kédeè kéduɔ́ nhAnɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛɛ tóɔ́nní kòo bɛ̀ wùɔ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀,
7 kédátínné Anɔɔ dikɔutéyaàbòrì kéboú fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀, kénɔ́ɔ́ ndikɔutéyaàbòkũpuri, kénɔ́ɔ́ ntɛkɔutéyaàbòtɛ̀ kéboú fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀,
8 kédeè kénɔ́ɔ́ ndicĩ̈ncĩ̈nkɔ̃̀nnì, kɛ́ãnné di miɛkɛ ikuɔ́ nɛntì bɛ̀ tu tì udimmu nɛ̀ tumimmu
9 kéboú o yuu kuyaàbomboúnkù, kóò ìńné fɛsɔɔyítòòdáfɛ̀, dɛɛ̀ yóó bɛnkɛ kɛ dò mbɛ̀ ò cɑ̃́ńné n kó mutɔ̃mmú kpɛ́í. Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo ti nàkémɛ̀ Mɔyiisi.
10 Kɛ̀ Mɔyiisii túótɛ́ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nkémíétɛ́ mɛtaummɛ̀ tou kɛ́ dì cɑ̃́ńné dindi nɛ̀ dɛɛ̀ kó dimàà bo di miɛkɛ,
11 kémíétɛ́ diwũ̃tɔ̀nnì kucɛ mèyiekɛ̀, dindi nɛ̀ di nɛntì, kunankú nɛ̀ ku tàrì,
12 kɛ́cóú nyikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nhAnɔɔ yuu ĩ̈nkɛ̀, kóò cɑ̃́ńné.
13 Kɛ̀ Mɔyiisii duɔ́ nkɛ̀ Anɔɔ bíí kɔtɛní kòo ì dàtínné yɛkɔutéyaàbòrɛ̀ kéboú inaakũ̃ nkɛ́ bɛ̀ boú tiyaàbomboúntì bɛ yɔ, kéndònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nhò nàkémɛ̀.

14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kétúóténí dinaadaà mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛri, Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bèɛ nɔ́ɔ́ mbɛ nɔu di yuu ĩnkɛ̀.
15 Kɛ̀ Mɔyiisi dì fèútɛ́ képɔ̀tɛ̀ mɛyĩĩ nho nɔ́mbii kémíétɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀ kéfítɛ́, ké dì wèńkùnnɛ ké dì cɑ̃ńné kɛ̀ dì ntú mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛri kécóúnko mɛsɔmmɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì fũɔ̃̀,
16 kédeè kétúótɛ́ mɛkùɔ̀ mmèè dàátí tinautì, nɛ̀ mèè càátí yeɔ̃ nɛ̀ yɛceumbɛ̀ yɛdɛ́ nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmèè yè càátínɛ̀ ké dɛ̀ tùɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀,
17 kétúótɛ́ di kɔ̃nkù nɛ̀ di maa nnɛ̀ di piti kédennɛ Isidayɛɛribɛ karì kétuɔ nti Yiè nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.
18 Kɛ̀ Mɔyiisii duɔ́ nkɛ̀ bèɛ túóténí dipedaà bɛ̀ yóó kuɔ dì kétuɔ. Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bèɛ nɔ́ɔ́ mbɛ nɔu di yuu ĩnkɛ̀.
19 Kɛ̀ Mɔyiisii dì fèútɛ́ kémíétɛ́ mɛyĩĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì kéfitɛ́,
20 ké dì kèkɛ́ kéwɛ̃nnɛ́nɛ̀ di yuu nɛ̀ di kùɔ̀ nkɛ́tuɔ,
21 kéɔ́útɛ́ di nautì nɛ̀ di kpáà nkɛ́ dɛ̀ wɛ̃nné dɛmɔu kétuɔ. Dì tu fɛɔ̃̀fɛ̀ fèè tùɔ nfènfɛ dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku naati ti Yiè nKuyie, kéndònnɛ̀ kù do tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.
22 Kɛ̀ Mɔyiisii túótɛ́ dipedaà tɛrì ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó mucɑ̃́nnímù kpɛri, Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bèɛ nɔ́ɔ́ mbɛ nɔu di yuu ĩnkɛ̀.
23 Kòo dì fèútɛ́ kéfɛtɛ́ mɛyĩĩ nhAnɔɔ tofɛ́kérì youri nɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ kó dinɔ́mbídaà nɛ̀ o naàcètɛ̀ youtɛ kpɛri,
24 kédeè kéyú Anɔɔ bí kéfɛtɛ́ mɛyĩĩ mbɛ tofɛ́kérɛ̀ youyɛ nɛ̀ bɛ nɔu yousi kó yɛnɔ́mbídakɛ̀ nɛ̀ bɛ naàcèi yousi kpɛyɛ kémíétɛ́ mɛyĩĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì kéfitɛ́,
25 kétúótɛ́ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ kuyóú nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmèè dàátí tinautì nɛ̀ mèè càátí yeɔ̃ nɛ̀ yɛceumbɛ̀ nɛ̀ yɛ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ dikpèrì youri,
26 kédɛitɛ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti, bɛ̀ pã bɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ miɛkɛ omáà nɛ̀ dikàtìndàà nɛ̀ kupɛ́mpɛ̃ńkù ké dɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ dikpèrì youri,
27 ké dɛ̀ duɔ́ nhAnɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bèɛ dɛ̀ nni mbɛnkɛ,
28 kédeè kɛ̀ Mɔyiisii dɛ̀ cɔutɛ́ kéwɛ̃nnénɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀ fèè yóó tuɔ nkétuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ cɑ̃ńnímù kó fɛɔ̃̀fɛ̀ nfɛ, dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku naati ti Yiè nKuyie.
29 Kɛ̀ Mɔyiisii túótɛ́ dicĩncĩnnì kébɛnkɛ mí ndi Yiè nKuyie. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó mucɑ̃́nnímù kó fɛpìèfɛ̀ nfɛ, kɛ̀ dɛ kó kumaa ntu Mɔyiisi kɔku. Ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémɛ̀ Mɔyiisi.
30 Kɛ̀ Mɔyiisii túótɛ́ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ mɛyĩĩ mmèè do bo diwũɔ̃tɔ̀nnì kémíétɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o yààtì nɛ̀ o bí nɛ̀ i yààtì kɛ́ bɛ̀ cɑ̃ńné.

31 Ò dèè mɛmmɛ kénákɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ dɔ̀: Bénnénɛ̀ imaa mmɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù ké dɛ nyì càákɛ́, kéwɛ̃nnénɛ̀ ikuɔ́ kóo pɛ́ɛ̃̀, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ cɑ́nnénɛ̀ wè ikuɔ́ nìùbɛ̀, kù n nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndi níí dɛ̀ di mèè botí.
32 Imaa nyìì bo súɔ́ nnɛ̀ pɛ́ɛ̃̀ wèè bo súɔ́ ndi dɛ̀ tùɔ.
33 Dí mbo mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀, di báá ítɛ́ dɛborɛ̀ kénkémmúnɛ̀ di cɑ́nnímù kó yɛwe bo deèmɛ̀. Di cɑ́nnímù kó yɛwe yó mbo yɛwe yèyiekɛ̀ ndi.
34 Ti Yiè nKuyie nkuù yɛ̃ ntí dɔɔ̀, ti mɛ̀ ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ yíe. Di yɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́ nyi.
35 Dí mbo mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀ nɛ̀ dɛyènnɛ̀ dèyiekɛ̀ kɛ dɔɔri ti Yiè nKuyie ndi nàké tì, kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ di báá kú. Kù n nàké dìì nùù ndi.
36 Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bèɛ dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nnàkɛ́ Mɔyiisi kɛ yɛ̃ mbèɛ dɔɔ̀mɛ̀.

9

Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛ̀ ketɛ́mɛ̀ ikuɔ́ tɔ̃mmú

1 Diyiè niínnì yiè kɛ̀ Mɔyiisii yú Anɔɔ nɛ̀ o bí nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀,
2 kénákɛ́ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Waanní dinaadabii mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpɛri nɛ̀ dipedaà a yóó féútɛ́ dì ti Yiè nKuyie nkétuɔ. Dɛdɛ́ kɛ̀ dɛ̀ ntú dɛ̀ɛ̀ kpa kuyènkù, kàa dɛ̀ tɔní mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀.
3 Kàa dèè a náké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Waánnɛ̀ dibɔdaà mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpɛri nɛ̀ dinaadabii nɛ̀ dipedabii dɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà, kɛ kpa kuyènkù kɛ́ dɛ̀ fèútɛ́ ti Yiè nKuyie nkétuɔ.
4 Kɛ̀ di dèè di tɔní dinaadaà nɛ̀ dipedaà mɛtaummɛ̀ kpɛyɛ kɛ́ yɛ̀ nkù fèútɛ́ mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ kéwaá nnɛ̀ muyuo mmùù ɑ̀ntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀. Yíe nkù yóó di bɛnkɛmu ku máà.
5 Kɛ̀ bɛ̀ɛ waanní Mɔyiisi yɛ̃ mbɛ̀ɛ waanní dɛ̀ kédeè kétíínní bɛmɔu mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ kéncómmú.
6 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: Ntɛ ti Yiè nKuyie nyɛ̃ ndí dɔɔ̀mɛ̀ kéyà ku kpetì.
7 Kɛ̀ Mɔyiisii nákɛ́ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Tɔ́ɔ́nní diwũɔ̃tɔ̀nnì borɛ̀ kéféútɛ́ a ɔ̀fɛ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kɔfɛ kéféútɛ́ fɛtɛfɛ̀ kétuɔ, kédɔɔ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kó ikuɔ́ a mómmuɔ nkpéí nnɛ̀ a cĩɛ̀tɛ̀ kɔbɛ kpéí. Kàa dèè a féútɛ́ bɛnìtìbɛ̀ yɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kɔfɛ, kɛ́ bɛ̀ dɔɔ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kó ikuɔ́, kéndònnɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéimmɛ̀.
8 Kɛ̀ Anɔɔ tɔ́ɔ́nní diwũɔ̃tɔ̀nnì borɛ̀ kéféútɛ́ ti Yiè nKuyie ndinaadabii o mómmuɔ nho yɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpéí.
9 Kòo bíí ò duɔ́ mmɛyĩĩ nkòo pɔ̀tɛ̀ o nómbifɛ kéfɛtɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀, kédeè kécóúnko mɛsɔmmɛ di fũɔ̃̀,
10 kédɛitɛ mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ nɛ̀ yɛceumbɛ̀ nɛ̀ yɛ kùɔ̀ nnɛ̀ yɛɔ̃ kɔ̃mɛ, kɛ́ dɛ̀ tùɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, kéndònnɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.
11 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dennɛ imaa nnɛ̀ kukɔ̃̀nkù Isidayɛɛribɛ karì kétuɔ.
12 Kɛ̀ Anɔɔ féútɛ́ dipedaà bɛ̀ yóó tuɔ ndì, kòo bíí ò duɔ́ ndi yĩĩ nkòo míétɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì kéfitɛ́.
13 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò duɔ́ ndɛ kó fɛɔ̃̀fɛ̀ kó imaa nnɛ̀ diyuu, kòo dɛ̀ wɛ̃nnɛ́ kétuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀,
14 kéɔ́ú tinautì nɛ̀ yɛkpáà nkéwɛ̃nnénɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀ fɛ̀ɛ̀ yóó tuɔ nkétuɔ.
15 Ò bɛnkɛ dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie mbɛnìtìbɛ̀ kù pã yɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀ kédeè kétúótɛ́ dibɔdaà mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpɛri kɛ́ dì fèútɛ́ ò do fèútɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí diketirì,
16 kétuɔ ndɛ kó iwũɔ̃ idɛ́ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀,
17 kétúótɛ́ní bɛ̀ pã mùù yuo nti Yiè nKuyie nkéyɛ̃tɛ́ kécóú ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fíé ì bá dìì kũnweńnì kétuɔ.
18 Mɛ̀mmɛ ò fèútémɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔní dìì naadaà nɛ̀ dipedaà mɛtaummɛ̀ kpéí kòo bíí ò duɔ́ mmɛyĩĩ nkòo míétɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì kéfitɛ́.
19 Dɛ kó dinaadaà kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ dipedaà kɔ̃mɛ nɛ̀ kuyóú nɛ̀ ku kó mɛkùɔ̀ nnɛ̀ yɛceumbɛ̀ nɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ càátínɛ̀ yɛɔ̃.
20 Kòo dɛ̀ daá nyiwũɔ̃ idɛ́ inyi kó yɛcĩncĩrɛ̀ ĩnkɛ̀, kédeè kɛ́ dɛ̀ tùɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀,
21 kétúótɛ́ dɛ kó yɛcĩncĩrɛ̀ nɛ̀ dikpèrì youri kɛ́ dɛ̀ bɛnkɛ ti Yiè nKuyie nkù do tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.

22 Kɛ̀ Anɔɔ fíé ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̃ mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpéí, nnɛ̀ ìì yóó tuɔ mmɛtaummɛ̀ kpéí, kéyoutɛ o nɔu bɛnìtìbɛ̀ bíékɛ̀ kɛ́ bɛ̀ pã ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà nkécútɛ́ní diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀.
23 Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ̀ bɛ̀ɛ nɛi kéta mɛtaummɛ̀ tou, kénɛi kéyènní képã ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà mbɛnìtìbɛ̀. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ yà ti Yiè nKuyie nkó tikpetì.

24 Kɛ̀ kɛ̃́nkɛ̀ kó muhãã́ ncùténí kétuɔ mmɛkùɔ̀ nnɛ̀ iwũ̃ɔ bɛ̀ fiɛ́ ì kɛ bo tuɔ ndɛ kó diyiè. Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ dɛ̀ yà kéii bɛməu kénínkú késĩ́nnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀.

10

Nabaadi nɛ̀ Abiyu bɛ̀ kumɛ̀

1 Anɔɔ bí Nadabu nɛ̀ Abiyu kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ bá wè tɛsɔɔsékébuutɛ kéwaá mmuhãã́ nsṍntíkɛ kõmu, ikuɔ́ yetɛ mù kétuɔ ntihúúntì ti Yiɛ̀ nKuyie.

2 Kɛ̀ muhãã́ nyɛ̀nní ikuɔ́ nɛntì kó kufãã́ nkó dibòrì kɛ́ bɛ̀ cɔ̀útɛ́ kɛ̀ bɛɛ kú ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tou ìikɛ̀.

3 Kɛ̀ Məyiisii nákɛ́ Anɔɔ kɛ dɔ̀:
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo ti nnáá
kù tu dìì mɔ̀nnì bɛ̀ɛ̀ kù tɔ̀kénɛ̀
kù bo bɛ̀ bɛnkɛ kù dòmmɛ̀ pái pái,
kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ bɛməu nkù dɛ̀úkùnko.
Kɛ̀ Anɔɔ ndò nkárɛ́.

4 Mɛmmɛ kɛ̀ Məyiisii yú Anɔɔ cicɛ nantɛ̀ Usiyɛɛdi bí Mikaɣɛɛdi nɛ̀ Edisafãã kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kétúótɛ́ di cicɛ nantɛ̀ bí ìì ku kɛ duɔ́ mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù, kédennɛ Isidaɣɛɛribɛ karì.

5 Kɛ̀ bɛɛ dɔɔ̀ Məyiisi bɛ̀ nàkɛ́ tì kɛ́ bɛ̀ tùótɛ́ nɛ̀ bɛ kuɔ́ yaàbòrɛ̀ kédennɛ Isidaɣɛɛribɛ karì.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ níí bo nkari mɛ̀ɛ̀ botí bɛtɔbɛ̀ kũ̃ũ̃

6 Kɛ̀ Məyiisii nákɛ́ Anɔɔ bí ìì kpaá, Edeasaa nɛ̀ Itamaa kɛ dɔ̀: Di báá yóu kɛ̀ di yùtìi yɛ̃́kɛ́. Di mɛ mbáá kɛ̃rí di yaàbòrɛ̀ kɛ bo bɛnkɛ di karimɛ̀ mukũ̃ũ̃ di yàà bo kú kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ pɛikɛ Isidaɣɛɛribɛ bɛməu. Isidaɣɛɛribɛ sɔmbɛ bɛɛ̀ yóó kɔmmú ti Yiɛ̀ nKuyie nkùɔnɛ̀ bɛ̀ muhãã́ mbɛ kpɛ́í.

7 Díndi báá ítɛ́ mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù di yàà bo kú! Bɛ̀ di còú nyikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ mmɛ kɛ di cɑ̃́ńné ti Yiɛ̀ nKuyie ntõmmú kpɛ́í.
Kɛ̀ bɛɛ yie nkédɔɔ̀ Məyiisi bɛ̀ nàkɛ́ tì.

Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo bàamɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ mɛnaà mmɛ̀ɛ̀ muɔ̀

8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Anɔɔ kɛ dɔ̀:

9 Fɔ̃́ nnɛ̀ a bí kɛ̀ di níí kɔri mɛtaummɛ̀ tou di báá yɑ̀ dìfɛ́ɛ̃́ yoo mɛnaà ntɛ̃mɛ̀ mamɛ̀ mɛ̀ɛ̀ muɔ̀ nkɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di báá kú. Dɛ yó ntú ikuɔ́ nyi di kpɛ́í nnɛ̀ di yaàbío sɑ̃́ɑ̃̀.

10 Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di na kémbaàtì dɛ̀ɛ̀ tu n kpɛrɛ, nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ í tú n kpɛrɛ. Dɛ̀ɛ̀ ci nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ í ci,

11 kéna kébɛnkɛ Isidaɣɛɛribɛ bɛməu n duɔ́ nyìì tié mMəyiisi kòò ì ndi nàkɛ́.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ níí yó nte dɛ̀ bɛ̀ pãã nyɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀ Kuyie nyɛ miɛkɛ

12 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Məyiisii nákɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí ìì kpaá Edeasaa nɛ̀ Itamaa kɛ dɔ̀: Kɛ̀ bɛ̀ pã ti Yiɛ̀ nKuyie ntidiitì, kɛ tùɔ ntìì kpaá di kpɛti nti. Dí cáákɛ́ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti diwũ̃tɔ̀nnì borɛ̀, bɛ̀ bɛ̀ nkù pãmu, kɛ̀ dɛ̀ cɑ̃́ɑ̃́.

13 Di bá nkari sṍntíkoo kó dibòrì kóò càákɛ́, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ kù pã tìì diitì miɛkɛ nkɛ kù dɛ̀itɛmɛ̀ kɛ di duɔ́. Kù ti nni nnàkɛ́.

14 Di níí cáákɛ́ dicĩ̃ncĩ̃nnì bɛ̀ bɛnkɛ dì Kuyie nnɛ̀ dikpèrì bɛ̀ dɛ̀itɛ dì, di báá kari sṍntíkoo kó dibòrì kɛ́ dɛ̀ càákɛ́. Bɛ̀ kù fiɛ́ ìì wũ̃ɔ mɛtaummɛ̀ kpɛ́í nyi miɛkɛ nkɛ bɛ̀ dɛ̀itɛmɛ̀ kɛ dì duɔ́. A bí initipoì bo na kɛ di wɛ̃nnénɛ̀ kɛ́ ì càákɛ́.

15 Dicĩ̃ncĩ̃nnì bɛ̀ kù bɛnkɛ dì nɛ̀ dikpèrì bɛ̀ dɛ̀itɛ dì bɛ̀ níí dɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ yóó tuɔ nkɛ́ dɛ̀ bɛnkɛ Kuyie nkédeè, kɛ̀ dí dɛ̀ tùótɛ́ fɔ̃́ nnɛ̀ a bí, di kpɛrɛ yó nni ndɛ sɑ̃́ɑ̃̀, kù ti nni nnàkɛ́.

16 Kɛ̀ Mɔyiisii bɛ̀ bekɛ bɛ̀ yĩmɛ̀ dibɔdaà bɛ̀ do kùɔ dì mɛyɛi ncĩ́ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í. Kɛ̀ bèɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ bɛ̀ dì tùɔmmu, kòo miɛkɛɛ pɛikɛ Anɔɔ bí ìì kpaá, Edeasaa nɛ̀ Itamaa.
17 Kòo bɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di í kari bɛ̀ tããtɛ́ dìì bòrì dɛ kpɛ́í nkɛ dì càákɛ́. Kɛ yɛ́ bɛ̀ dì pãmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nku kɛ̀ dì cɛ̃ɛ̃́, kɛ̀ di dì dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛyɛi ncĩ́ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́, kɛ dèitɛ Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi.
18 Di í mɛ ntannémɛ̀ mɛyĩĩ mmɛtaummɛ̀ tou di na nkàri dibòrì bɛ̀ tããtɛ́ dìndi dɛ kpɛ́í nkɛ dì càákɛ́.
19 Kɛ̀ Anɔɔ nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Bɛ̀ dì fèútɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nku mɛyɛi ncĩ́ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í nkɛ tùɔ. A mómmuɔ nha yɛ́mu tìì n tùɔ̀kɛní kɛ̀ n càákɛ́ yíe nfɛɔ̃̀fɛ̀ bɛ̀ kùɔ fɛ̀ mɛyɛi ncĩ́ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í, dɛ̀ bo narikɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnaà?
20 Kɛ̀ Mɔyiisi nsɔ̃́ ndɛ kó tináaǹtì wenni.

DƐƐ CI NƐ DƐƐ Í CI

11

Isidayɛɛribɛ bo nyo nyìì wũɔ̃ nɛ̀ bɛ̀ bo nci ì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ n tú:
Ntɛnɛ̀ iwũɔ̃ nɛ̀ tiwanwantì di yó nyo ndɛ̀:
3 Fɛɔ̃̀fɛ̀ yoo kuwanwankù dɛ̀ɛ̀ kó yɛkpɛ̀ɛ̀tɛ̀ yàtɛ yèdɛ́ɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dukii, di bo na kɛ́ ndɛ̀ yo,
4 iwũɔ̃ yoo tiwanwantì dɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛkpɛ̀ɛ̀tɛ̀ kɛ dùkii. Ntɛ di yó nci dɛ̀:
Di bá nyo nyòyó bá nɛ̀ ò mɛ ndukiimɛ̀ o kpɛ̀ɛ̀tɛ̀ í yàtɛ.
5 Di bá nyo ndisetiri bá nɛ̀ di mɛ ndukiimɛ̀ dì í mɔkɛ yɛkpɛ̀ɛ̀tɛ̀.
6 Di bá nyo ntɛhòntɛ̀ bá nɛ̀ tɛ̀ mɛ ndukiimɛ̀ tɛ í mɔkɛ yɛkpɛ̀ɛ̀tɛ̀.
7 Di bá nyo ndifɔ̃̀nkɛ̀rì bá di mɛ mmɔkɛmɛ̀ yɛkpɛ̀ɛ̀tɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ yàtɛ, dì í dukii, ikuɔ́ dɛ̀ yetɛmu.
8 Di bá ndɛ̀ yo nkɛ̀ dɛ̀ mɛ nku di báá dɛ̀ kàákɛ́, ikuɔ́ dɛ̀ yetɛmu.

9 Ntɛ tiwanwantì mɛniɛ mmiɛkɛ kpɛti di bo nyo ntì: Siyĩĩ sìì kó dimàà mɔ̀kɛ icietí nɛ̀ yɛyíɛ́kɛ̀ kɛ̀ sì bo mɛniɛ mmiɛkɛ, dàméɛ̀rì yoo ikó mmiɛkɛ di bo na kɛ́ nsì yo.
10 Sìì mɛ nyí mɔkɛ icietí nɛ̀ yɛyíɛ́kɛ̀ kɛ bo daméɛ̀rì miɛkɛ yoo ikó mmiɛkɛ, nɛ̀ dɛsĩntɛ́kpɛrɛ mɛniɛ mmiɛkɛ kpɛrɛ, di bá ndɛ̀ yo ikuɔ́ dɛ̀ yetɛmu.
11 Di bá ndɛ̀ yo nkɛ̀ dɛ̀ mɛ nku di báá dɛ̀ kàákɛ́, ikuɔ́ dɛ̀ yetɛmu.
12 Tiwanwantì tìì kó dimàà bo mɛniɛ mmiɛkɛ kɛ í mɔkɛ icietí nɛ̀ yɛyíɛ́kɛ̀ ikuɔ́ dɛ̀ yetɛmu.

13 Sinɔɔ miɛkɛ, ntɛ di yó nci sì, di bá nsì yo ikuɔ́ dɛ̀ yetɛmu: Kumancònkù nɛ̀ ditúsɔ̀ù nɛ̀ dàméɛ̀rì kó fɛtúúfɛ̀.
14 Kuwànkù nɛ̀ kutúbotí kumɔu.
15 Nɛ̀ kukãkãbotí kumɔu.
16 Fɛcònfɛ̀ diɛfɛ̀ nɛ̀ dihonduò nɛ̀ tɛkónnénɔ̀tɛ̀ nɛ̀ fɛcĩrifɛ nɛ̀ kucĩntibotí kumɔu,
17 nɛ̀ fɛkonkpànfɛ̀,
18 kucáduonku nɛ̀ dikonnéyou nɛ̀ kuyómmúpɛ́íkù.
19 Kutenkatíkàdáákù nɛ̀ kuyĩnwuokù kó kubotí kumɔu, nɛ̀ dikũntìbárì nɛ̀ kudɛ́íkù.

20 Yɛcandúɔ̀ nyèɛ̀ mɔ̀kɛ tibààtì tìnàà kɛ í nɔ nkɛ puù, ikuɔ́ dɛ̀ yetɛmu.
21 Yɛcandúɔ̀ mmiɛkɛ di bo nyo nyè tu: Yèɛ̀ mɔ̀kɛ tibààtì tinàà kɛ nɔ nkɛ puù.
22 Di nyo nkucádɔ́mbotí kumɔu nɛ̀ fɛcofɛ nɛ̀ sibɛi.

23 Dɛsɔnnɛ dɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ tibààtì tinàà ikuó dɛ̀ yetɛmu.

Iwũ̃ɔ̃ nɛ̀ tiwanwantì bɛ̀ í dò nkɛ́ níí káákɛ́ dɛ̀, dɛ̀ ku dìì mɔ̀nnì

24 Iwũ̃ɔ̃ bomu nɛ̀ tiwanwantì kɛ̀ dɛ̀ ku kàa dɛ̀ kàákɛ́ a sĩntɛmu dɛ kó diyiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
25 Kɛ̀ wèè dɛ̀ tɔ wèe ɔ́ú o yààtì, ò sĩntɛmu dɛ kó diyiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
26 Iwũ̃ɔ̃ yoo tiwanwantì dɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛkpɛ̀ɛ̀tɛ̀ bá yɛ̀ í yaati dɛ̀ mɛ nyi dukii ikuó dɛ̀ yetɛmu. Kɛ̀ wèè dɛ̀ kàákɛ́ ò sĩntɛmu.
27 Iwũ̃ɔ̃ yoo tiwanwantì dɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ itààkɛ ìnàà kɛ centì dɛ naàcɛ̀i yómmɛ̀ ikuó dɛ̀ yetɛmu. Kɛ̀ wèè dɛ̀ kàákɛ́ ò sĩntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
28 Ikuó dɛ̀ yetɛmu, kɛ̀ wèè dɛ̀ kàákɛ́ wèe ɔ́ú o yààtì, o sĩntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.

29 Ntɛ tiwanwantì tìì bààntɛ di yó nci tì: Tɛkɔ̀cɑ̃̀ɑ̃̀tɛ̀ nɛ̀ diyíù nɛ̀ kuhurímbotí kumɔu.
30 Didukpɛ̃nnì nɛ̀ dikpeunnì nɛ̀ dikũ̃ri nɛ̀ kudaàtìkonkonkù nɛ̀ kuwààtóntónkù.
31 Tiwanwantì miɛkɛ di bá nyo ndɛ kó tiwanwantì, kɛ̀ kùmakù ku kɛ̀ wèè kù kàákɛ́ ò sĩntɛmu dɛ kó diyiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
32 Kɛ̀ dɛ kó kuwanwankù makù ku kɛ kàákɛ́ kunɛnkù makù, dɛ kó kunɛnkù sĩntɛmu, tinɛntì idɛí kpɛti nɛ̀ tiyààtì nɛ̀ kukɔ̃̀nkù nɛ̀ tidɔutì tinɛmpĩ̃mpĩ̃ntì timɔu bá kɛ̀ kùù nɛnkù botí nku. Dí kù ɔ̀úté kɛ̀ kù nsĩ̀ ndɛ kó diyiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́wenkɛ.
33 Kɛ̀ dɛ kó kuwanwankù makù ta kunɛnkù titɑ̃́tì kɔku miɛkɛ dí kù pɔ̀ntɛ. Dɛ̀ɛ̀ bo ku miɛkɛ di báá dɛ̀ di, dɛ̀ sĩntɛmu.
34 Kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyɛ̃ntɛ́nɛ̀ dɛ kó kunɛnkù makù mɛniɛ nkɛ ãnné tidiitì bɛ̀ yo ntì, tì sĩntɛmu bá kɛ̀ mɛnésààmɛ̀ mmɛ bɛ̀ yɔ̃̀ mmɛ̀ mɛ̀ sĩntɛmu, bá kɛ̀ mɛ̀ ã kùù nɛnkù botí miɛkɛ.
35 Kɛ̀ dɛ kó tiwanwantì kó kùmakù do kunɛnkù makù miɛkɛ kù sĩntɛmu, kɛ tɛfiuntɛ̀ miɛkɛ nkɛ yoo kɛdɛkɛ̀ makɛ̀ dí dɛ̀ pɔ̀ntɛ, dɛ̀ sĩntɛmu kɛ yó ntú dɛ̀ɛ̀ sĩ ndi kpɛ́í.
36 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nkuwanwankù makù do kufɔ̃̀tìkù yoo tɛbintɛ yoo kubinku makù, mɛniɛ mmiɛ yó nwennimu, wèè kù wuoté weè sĩntɛ.
37 Kɛ̀ kù mɛ ndo tidibotì miɛkɛ nkɛ, tì yó nkpaá kɛ wennimu.
38 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ nsɔ̃́ mbɛ̀ tì búú nkɛ bo dimu, tì sĩntɛmu.

39 Bá kɛ̀ kuwanwankù di yo nkùnku, kɛ̀ kù ku kɛ̀ wèè kù kàákɛ́ ò sĩntɛmu dɛ kó diyiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
40 Kɛ̀ wèè kù càákɛ́ wèe ɔ́ú o yààtì, ò sĩntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku, wèè kù tùótɛ́ wèe ɔ́ú o yààtì, ò sĩntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.

41 Dɛbambaànnɛ̀ kó dimàà di bá ndɛ̀ yo nyikuó dɛ̀ yetɛmu.
42 Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà fũ̃rì dɛ pɔutì ĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bààntɛ, dɛbambaànnɛ̀ kó dimàà cɛ́̃nkɛ, di bá ndɛ yo, ikuó dɛ̀ yetɛmu.
43 Di báá ãnné dimáà isɔkɛ nɛ̀ dɛ kó dɛbambaànnɛ̀ yoo di yóu kɛ̀ dɛ̀ di sĩ̃nkùnnɛ di báá yóu kɛ̀ dɛ̀ di cakɛ.
44 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì di te kɛ̀ di dò nkéncɑ́ɑ́ nkɛ tú n kɔbɛ kɛ dò mpáíí n dòmmɛ̀ páíí, di báá yóu kɛ̀ dɛ kó dɛbambaànnɛ̀ kó dèmarɛ̀ di sĩ̃nkùnnɛ.
45 Mí ndi Yiè nKuyie míì di dènnɛní Esibiti, kɛ bo ndi te, ńdònnɛ̀ páíí kɛ yɛ́̃ n dòmmɛ̀ páíí.

46 Kuyie mbɛ̀ duɔ́ nyìì kuɔ́ nyi, iwũɔ̃ nɛ̀ tiwanwantì nɛ̀ sinɔɔ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà
bo mɛniɛ mmiɛkɛ nɛ̀ dɛbambaànnɛ̀ dɛ kpɛ́í.
47 Ìì kuɔ́ yó nte kɛ̀ bɛ̀ mbaàtì dɛ̀ɛ̀ ci nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ í ci, bɛ̀ bo nyo ndɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ bo nci dɛ̀.

12

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ onitipòkù wèè pɛitɛ́

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nsɔkɛ́ ku náaǹtì kébɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú:
Kòo nitipòkù pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ ò sĩntɛmu kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀,
kéndònnɛ̀ ò ɔ̃ nyúɔ́ nkɛ dòmmɛ̀.
3 Diyiè niínnì yiè bɛɛ cãntɛ́ dɛbirɛ.
4 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo mbaà yɛwe sipísìtããti nɛ̀ yètããti kòo né na kéwenkɛ. Dɛ
kó yɛwe miɛkɛ ò báá káákɛ́ dɛ̀ɛ̀ cãã́ nkɛ tú n kpɛrɛ, ò mɛ mbáá kɔtɛ n taummɛ̀
tou, kémbaanɛ̀ dɛ kó yɛwe bo deèmɛ̀.
5 Kòò mɛ mpɛitɛ́ dɛnitipobirɛ ndɛ ò sĩntɛmu kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ seménnì bèdébɛ̀
kéndònnɛ̀ ò ɔ̃ nyúɔ́ nkɛ dòmmɛ̀. Dɛ kó difɔ̃nkúò kémbaa yɛwe sipísìkuɔ̀ nɛ̀ yɛkuɔ̀
kòo né na kéwenkɛ.
6 Kɛ̀ dɛ kó yɛwe pɛ̃̃tɛ́, kɛ̀ dɛnitidabirɛ ndɛ yoo dɛnitipobirɛ, wèe tɔní
dipedabii dìì màkɛ dibenni dìmáà, ò yó n kùɔ dì kétuɔ, kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùtì
mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù, kéwaánnɛ̀ dikpɛtinɔ́nkperi yoo tɛnɔ́nkpetɛ tɛ̀ɛ̀ yó ntú
mɛwénkùmɛ̀ kpɛtɛ.
7 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dɛ̀ nni mbɛnkɛ, kédɔɔ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kòo wenkɛ.

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ ìnyi onitipòkù wèè pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ yoo dɛnitipobirɛ.

8 Kòò í na kɛ bo pétɛ́ dipedabii wèe waá nyɛkpɛtinɔ́nkperɛ yèdéɛ̀ yoo
sinɔ́nkpeé, kɛ̀ tèmáà ntú bɛ̀ yó n féútɛ́ tɛ̀ kétuɔ, nkɛ̀ tɛtɛtɛ̀ ntú mɛwénkùmɛ̀ kpɛtɛ.
Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ò dɔ̀ɔ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kòo naá nwèè nɔ̀ùtɛ̀ feitɛ́.

13

Bɛ̀ bo mbɛí dɛ̀ tikɔ̀ntì pĩ nwe

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kébɛ́innɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ dɔ̀:
2 Kɛ̀ dimutiri marì yènní onìtì kɔ̃̀ntì kɛ dò ntɛcètɛ̀ yoo tinaandotì, kɛ̀ di sɔ̃́ ndɛ̀
dò ntikɔ̀ntì, dí ò kɔ̀tɛnɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ borɛ̀, yoo o bí ikuɔ́ nìùbɛ̀ kóò mɔù borɛ̀.
3 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi wéntɛ́ dɛ kó mumɔmmú mùù bo o kɔ̃̀ntì ĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛborɛ̀ kó
ticìtì cèètɛ kɛ pɛikɛ, kɛ̀ dɛborɛ̀ sã́kɛ naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀, tikɔ̀ntì nti ò mɔmmɛ̀, ikuɔ́ nìùtìi
ò nàkɛ́ kɛ tú o mɔmmú tú musĩmmù mmu.
4 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò ndɛ kó diciitirì péì máà ndi, bá dɛborɛ̀ í do ntɛfɔ̃̀tɛ̀, bá ticìtì í
pɛikɛ, ikuɔ́ nìùtìi ò cã̀ńné omáà kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
5 Diyiè yiénnì yiè kòo wɛ̃tɛ kóò wɛ̀ńtɛ́, kòò sɔ̃́ ndɛ kó mumɔmmú baa dò mmu
dòntì kɛ í pɛ̃̀kɛ̀, wèe wɛ̃tɛ kóò kànnɛ kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
6 Kòo wɛ̃tɛ kóò wɛ̀ńtɛ́ diyiè yiénnì yiè, kòò sɔ̃́ ndɛ̀ tɔ̃ũkɛ kɛ í pɛ̃̀kɛ̀, wèe ò nàkɛ́
kɛ tú o mɔmmú í tú musĩmmù. Dɛ̀ tu tɛcètɛ̀ ntɛ cɛ́́nkoo, wèe ɔ́útɛ́ o yààtì máà
ndi kéwenkɛ.
7 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì ò nàkɛ́ kɛ tú o mɔmmú í tú musĩmmù, kòò ítóo kɛ̀ dɛ kó tɛwũɔ̃tɛ̀
pɛ̃̀kɛ̀, wèe wɛ̃tɛ kébɛnkɛ omáà ikuɔ́ nìùtì.
8 Kòo ò wɛ̀ńtɛ́ kòò sɔ̃́ ndɛ kó tɛwũɔ̃tɛ̀ pɛ̃̀kɛ̀, wèe ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A mɔmmú tú
tikɔ̀ntì nti, a sĩntɛmu.
9 Kɛ̀ tikɔ̀ntì feitɛ́ òmɔù, bɛɛ ò kɔ̀tɛnɛ̀ ikuɔ́ nìùtì borɛ̀.
10 Kòo ò wɛ̀ńtɛ́, kòò sɔ̃́ ndinútírì marì ãnné o kɔ̃̀ntì, kɛ̀ ticìtì wũɔ̃tɛ́ dɛborɛ̀ kɛ̀
dɛ̀ tɔ̀tɛ́.

11 Dɛ kó mumɔmmú ò bimu. Ikuɔ́ nìùtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ ò sĩmmu, ò báá bennɛ́
kóò cɑ̀nnɛ́ omáà borɛ̀ kɛ bo ò wèŋ́ní ò sĩmmu.
12 Kɛ̀ dɛ kó inútíbí mɛ mpitɛ́ o kɔ̃̀ntì timɔu ĩnkɛ̀, o yuu nɛ̀ o naàcɛ̀io, ikuɔ́ nìùtì
bo na kɛ́wɛ́ntɛ́ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà.
13 Kòò wèŋ́tɛ́ kɛ sɔ́̃ ndɛ kó mumɔmmú bo o kɔ̃̀ntì timɔu ndi wèe ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀
ò í sĩ. Kɛ yɛ̃́ o kɔ̃̀ntì timɔu tii pɛikɛmɛ̀, ò í sĩ.
14 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ mboní kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ tɔ̀tɛ́ kɛ naá ndɛmɔnnɛ ò sĩntɛmu.
15 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì wèŋ́tɛ́ dɛ kó ditɔ́tírì wèe ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ ò sĩmmu, tikɔ̀ntì nti.
16 Kɛ̀ dɛ kó ditɔ́tírì wɛ̃̀tɛ kɛ pɛikɛ wèe yà ikuɔ́ nìùtì.
17 Kòo ò wèŋ́tɛ́ kòò sɔ́̃ ndɛ kó ditɔ́tírì pɛikɛ wèe ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ o mɔmmú í tú
musĩmmù, ò í sĩ.
18 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò ndinútírì dii yɛ̀ ò̀mɔù kɛ miɛtɛ́.
19 Kɛ̀ dimutiri dii mɛ nhɑ̃nnɛ́ dinútírì do borɛ̀, kɛ dɔ́ kɛ́mpɛ́ì kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ wũɔ̃,
dɛ yiɛ̀ mbɛnkɛ omáà ikuɔ́ nìùtì.
20 Kòò ò wèŋ́tɛ́, kòò sɔ́̃ ntikɔ̃̀ntì dɔ́ kɛ́naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀ dɛborɛ̀ kɛ̀ ticìtì pɛikɛ, wèe ò
nàkɛ́ kɛ tú: Mumɔmmú sĩmmù muù dɔ́ kɛ́feitɛ́ dinútírì do yɛ̀ dɛ̀.
21 Kòò mɛ nhò wèŋ́tɛ́ kɛ sɔ́̃ nticìtì í pɛikɛ, tikɔ̃̀ntì mɛ nyí naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀ dɛborɛ̀ kɛ̀
dɛ̀ dɔ́ kɛ́ceetɛ, weè ò kànnɛ kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
22 Kɛ̀ mù pɛ̃̀kɛ̀ o kɔ̃̀ntì wèe ò nàkɛ́ kɛ tú dɛ kó mumɔmmú tú musĩmmù mmu,
tikɔ̀ntì nti.
23 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò ndɛ̀ í pɛ̃̀kɛ̀ o kɔ̃̀ntì ĩnkɛ̀, dinútírì kó kufíɛ̀kù nku, wèe ò nàkɛ́
kɛ dɔ̀ ò í sĩ.
24 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nhò̀mɔù weè cɔ́útɛ́ kɛ̀ dinútírì yɛ̀ dɛ kó kuhɑ̃ɑ̃tɔ̀ntɔ̀nkù ĩnkɛ̀,
kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ dɔ́ kɛ́nwũɔ̃, kɛ dɔ́ kɛ́mpɛ́ì yoo dɛ̀ pɛ́ì,
25 ikuɔ́ nìùtìi ò wèŋ́tɛ́, kòò sɔ́̃ nticìtì dɔ́ kɛ́pɛikɛ yoo tikɔ̃̀ntì dɔ́ kɛ́naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀
dɛborɛ̀, tikɔ̀ntì tii ò pĩ. Ikuɔ́ nìùtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ o mɔmmú tú musĩmmù mmu, ò
sĩmmu.
26 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nyikuɔ́ nìùtì ò wèŋ́tɛ́ kɛ sɔ́̃ nticìtì í pɛikɛ dɛborɛ̀, tikɔ̃̀ntì mɛ
nyí naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀ dɛborɛ̀ kɛ cèètɛ kɛ pɛikɛ, wèe ò kànnɛ kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
27 Diyiè yiénnì yiè wèe wɛ̃tɛ kóò wèŋ́tɛ́, kɛ̀ dɛ kó tɛwũɔ̃tɛ̀ pɛ̃̀kɛ̀, wèe ò nàkɛ́ kɛ
dɔ̀ o mɔmmú tú musĩmmù mmu, ò sĩmmu, tikɔ̀ntì nti.
28 Kɛ̀ dɛ kó tɛwũɔ̃tɛ̀ mɛ nyí dɛukɛ, kɛ dò ntɛdòntì kɛ pètìnkɛ dɔ́ kɛ́ceetɛ,
muhɑ̃́ɑ̃ mmuù ò cɔ́útɛ́ kɛ̀ dɛ̀ dɔ́ kɛ́pɛikɛ, ikuɔ́ nìùtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ o mɔmmú í tú
musĩmmù, kuhɑ̃ɑ̃tɔ̀ntɔ̀nkù kó kufíɛ̀kù nku.

Yɛyukɔ̃̀rɛ̀ kó mumɔmmú

29 Kɛ̀ yɛmuɔ nhɑ̃nnɛ́ onitidɔ̀ù yoo onitipòkù yuu yoo o kúóǹnì:
30 Ikuɔ́ nìùtìi wɛ́ntɛ́ dɛ kó dɛmɔnnɛ, kòò sɔ́̃ ndɛ̀ dɔ́ kɛ́naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀ dɛborɛ̀, kɛ̀
ticìtì wũɔ̃tɛ́ kɛ yɛ̃ ntima tima, wèe ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ o mɔmmú tú musĩmmù mmu,
yɛyukɔ̃̀rɛ̀ kó mumɔmmú mmu yoo dikúòǹnì kɔ̃́mu.
31 Kɛ̀ dɛ̀ dò nyikuɔ́ nìùtì ò wèŋ́tɛ́ kɛ sɔ́̃ nyɛyukɔ̃̀rɛ̀ í ɑ̃nnɛ́ tɛfɔ̃̀tɛ̀ dɛborɛ̀ yoo tiyùtì
í sɔùtɛ, wèe ò kànnɛ kòò dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
32 Diyiè yiénnì yiè kòo ò wèŋ́tɛ́ kòò sɔ́̃ ndɛ kó mumɔmmú í pɛ̃̀kɛ̀ tiyùtì mɛ nyí
wũɔ̃tɛ́, dɛ̀ mɛ nyí naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀ dɛborɛ̀,
33 omuɔntii kuó kɛ́soó ndɛ kó dibòrì kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi yíɛ́ kóò kànnɛ kòò dɔ̀ yɛwe
yɛ̀yiekɛ̀.
34 Diyiè yiénnì yiè kòò ò wèŋ́tɛ́ kɛ sɔ́̃ mmù í pɛ̃̀kɛ̀, dɛ̀ mɛ nyí naá ntɛfɔ̃̀tɛ̀ dɛborɛ̀,
wèe ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ ò wenkɛmu, kòo ɔ́ú o yààtì kɛ́wenkɛ.
35 Kòò mɛ nhɔ́ú o yààtì kɛ dèè kɛ̀ dɛ kó mumɔmmú pɛ̃̀kɛ̀.

36 Ikuó nìùtìi wɛ̃tɛ kóò wèńtɛ́ kòò sɔ́ ndɛ kó mumɔmmú pɛ̀kɛ̀ kɛ̀ tiyùtì wũɔ̃tɛ́ ò sĩmmu. Ikuó nìùtì báá benné kénwéí tiyùtì bo wũɔ̃témè.
37 Kɛ̀ mù í tòtɛ, kɛ baa dò mmudòntì. Kɛ̀ tiyusɔ̀ùtì yè, ò miɛtému, ò í sĩ. Ikuó nìùtìi ò nàké kɛ dɔ̀: A í sĩ.
38 Kòo nitidɔ̀ù nwe yoo onitipòkù, kòò sɔ́ nho kɔ̃ntì ãnné tɛpéítè.
39 Ikuó nìùtìi ò wèńtɛ́. Kɛ̀ dɛ kó tɛpéítè dò ntɛdòntì kɛ í cèètɛ, mùmamù í ò dò ntɛpéítè tɛè cɛ̃nkɛ ãnné o kɔ̃ntì, ò í sĩ.

Mɛyukánkámmè

40 Kòo nìtì yuu fɔ̃ũ ò mɔkɛ mɛyukánkámmè mmɛ, ò í sĩ.
41 Kòo tĩnnì kó tiyùtì tiì mɛ nfɔ̃ũ mɛyukánkámmè mmɛ ò í sĩ.
42 Kɛ̀ diciitirì marì mɛ nhãnné mɛɛ̀ yukánkámmè miɛkɛ, kòo bɔri ndi yoo o tĩnnì kɛ dɔ́ kémpéì kɛ wɛ̀tɛ kɛ dɔ́ kénwũɔ̃, tikɔ̀ntì nti.
43 Ikuó nìùtìi ò wèńtɛ́, kòò sɔ́ ndiciitirì ãnné o bɔri yoo o tĩnnì, kɛ wɛ̀tɛ kɛ dɔ́ kénwũɔ̃, kòò sɔ́ ndɛ̀ dò ntikɔ̀ntì,
44 dikɔ̀nnì ndi, ikuó nìùtìi ò nàké kɛ tú ò sĩmmu, tikɔ̀ntì tiì pĩ nho yuu.
45 Kɛ̀ tikɔ̀ntì pĩ nwè ndáátí tiyààtì tìì kɛ̃rí kɛ yóu kòò yùtìi yɛ̃ké kòo nkãnké o nucìtì, kɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: N sĩmmu! N sĩmmu!
46 Kɛ̀ dɛ kó mumɔmmú kpaá koò bo yèè we miɛkɛ ò yó sĩmmu, ò bá mbo Isidayɛɛribɛ karì, ò mbo mɛkɛntímè.

Tiyààtì bo pũũtimè

47 Kɛ̀ tiyààtì bɛ̀ dùɔ̀kɛnè tì tipecìtì yoo mupaàkonkperímù kɛ̀ tì pũũti.
48 Kɛ̀ dɛ̀ tu kuyààkù yoo kuyaàdándátínkù nku bɛ̀ dùɔ̀kɛnè kù tipecìtì yoo mupaàkonkperímù, kɛ̀ dɛ̀ mɛ ntú kukɔ̃nkù nku yoo kunɛnkù makù bɛ̀ dɔ̀ɔnè kù kukɔ̃nkù,
49 dɛè pũũti kuyààkù ĩnkɛ̀ yoo kukɔ̃nkù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunɛnkù kukɔ̃nkù kɔku ĩnkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛnɔ́ɔnnúɔ̀ nyoo dɛ̀ dɔ́ ké nwũɔ̃, bɛɛ dɛ̀ bɛnkɛ ikuó nìùtì.
50 Kòo wéntɛ́ dɛ kó kunɛnkù pũũti dɛ̀, ké kù dɔú nkumáà kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
51 Diyiè yiénnì yiè kòò sɔ́ ndɛ̀ pɛ̀kɛ̀ dɛ kó kuyààkù ĩnkɛ̀ yoo kuyaàdándátínkù yoo kukɔ̃nkù yoo kunɛnkù makù bɛ̀ dɔ̀ɔnè kù kukɔ̃nkù, bá kɛ̀ dɛ kó kunɛnkù tu kùù botí dɛ̀ í yóó deè, dɛ kó kunɛnkù sĩntɛmu.
52 Ikuó nìùtìi tuɔ ndɛ kó kuyààkù, yoo kuyaàdándátínkù kùù dùɔ̀kɛnè tipecìtì, yoo mupaàkonkperímù, kɛ̀ dɛ̀ mɛ ntu kukɔ̃nkù kó kunɛnkù makù nku, bá kɛ̀ kù tu kùù botí kɛ né pũũti dɛ̀ í yóó deè bɛɛ kù tùɔ.
53 Kɛ̀ ikuó nìùtì mɛ nsɔ́ ndɛ̀ɛ pũũti dɛ̀ í pɛ̀kɛ̀ kuyààkù yoo kuyaadándátínkù yoo kunɛnkù bɛ̀ dɔ̀ɔnè kù kukɔ̃nkù ku ĩnkɛ̀. Bá kɛ̀ kù tu kùù botí,
54 wèe duó nkɛ̀ bɛɛ kù ɔ̀útɛ́ kòo kù dɔú nku máà borɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
55 Dɛ kó difɔ̃nkúò dɛ̀ɛ pũũti kɛ̀ dɛ̀ baa dò ndɛ dòntì kɛ í pɛ̀kɛ̀, dɛ kó kunɛnkù sĩmmu, wèe kù tùɔ. Bá kɛ̀ kù pũũti ku ĩnkɛ̀ yoo ku miɛkɛ.
56 Kòò mɛ nsɔ́ mbɛ̀ kù ɔ̀ú kɛ̀ dɛ̀ dɔ́ kédeè kɛ kántɛ́, wèe kɛ̃tɛ́ dɛ kó dibòrì.
57 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nkù sɔɔ nkɛ pũũti kupíkù tɛkù dɛ kó kuyààkù ĩnkɛ̀ yoo kuyaàdándátínkù ĩnkɛ̀ yoo kunɛnkù bɛ̀ dɔ̀ɔnè kù kukɔ̃nkù ku ĩnkɛ̀, dɛ̀ tùòtìmu, wèe kù tùɔ.
58 Kɛ̀ bɛ̀ mɛ nkù ɔ̀útɛ́ kɛ dèè kɛ̀ dɛ̀ tɛ̃nkɛ í wɛ̀tɛní bɛɛ yíé ké kù ɔ̀útɛ́. Dɛ kó difɔ̃nkúò kù í sĩ.

59 Dɛ kó ikuó tukúnè tiyààtì tìì pũũti tìnti, tìì dùɔ̀kɛnè tipecìtì yoo mupaàkonkperímù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunɛnkù tɛkù makù bɛ̀ dɔ̀ɔnè kù

kukɔ̃nkù. Bá kɛ̀ kù tu kùù botí. Dɛɛ̀ yó nte kɛ̀ bɛ̀ níí na kɛ́batɛ kùù sĩ̃ nnɛ̀ kùù wenni.

14

Bɛ̀ bo wɛ́nkùnnɛ mɛ̀ɛ̀ botí tikɔ̀ntì pĩ̃ nwè

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Ntɛ ikuɔ́ di níí yóó tũnnɛ ì kɛ́wɛ́nkùnnɛ tikɔ̀ntì pĩ̃ nwè. Di níí ò kɔ̀tɛnɛ̀ ikuɔ́ nìùtì borɛ̀,
3 kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi yɛ̀nní Isidayɛɛribɛ karì kóò wɛ̀ńtɛ́. Kòo ò wɛ̀ńtɛ́ kɛ sɔ̃́ nhò miɛtɛ́,
4 wèe duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ waanní sinɔɔ sìdésì bɛ̀ n feu sì, bɛ̀ yóó wɛ́nkùnnɛ wè kpɛ́í, nnɛ̀ sɛ́tìrì kó kudɔ́ú nɛ̀ tipecìtì tìì tò mmɛwũ̃ nnɛ̀ ìsɔ́pù kó tifãã̀tì.
5 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ waá ndibuu tiyaatì kpɛri kɛ́ãnnɛ́ mɛnésààmɛ̀ di miɛkɛ kɛ́ n féútɛ́ tɛnɔ̀tɛ̀ tɛmáà mɛ ĩ̃nkɛ̀.
6 Kòò dèè wèe túótɛ́ tɛnɔ̀tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ kpaá fòù nɛ̀ sɛ́tìrì kó kudɔ́ú nɛ̀ tipecìtì tìì tò mmɛwũ̃ nnɛ̀ ìsɔ́pù kó tifãã̀tì kɛ́ dɛ̀ wɛ̃nnɛ́ dɛmɔu nɛ̀ tɛnɔ̀tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ kpaá fòù kɛ́pɔɔ̀tɛ̀ bɛ̀ fɛ̀útɛ́ tɛ̀ mɛnésààmɛ̀ miɛkɛ tɛ kó mɛyĩ̃ĩ̃,
7 kɛ́míɛ́tɛ́ bɛ̀ dɔ kɛ́wɛ́nkùnnɛ wè kucɛ mɛ̀yiekɛ̀, kòo wenkɛ kɛ tɛ́̃nkɛ bá nsĩ̃ kòo fĩ̃ĩ̃nko tɛnɔ̀tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ kpaá fòù kɛ̀ tɛ̀ɛ puu kɛ́ta dikpáà.
8 Kɛ̀ bɛ̀ wɛ̀ńkùnko wèe ɔ́ú o yààtì kɛ́kuó o cìtì timɔu kɛ́wuɔ, ò tɛ́̃nkɛ í sĩ̃. Kòò dèè mɛmmɛ ò bo na kɛ́ta Isidayɛɛribɛ karì ò mɛ mbáá ta o tou kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
9 Diyiè yiénnì yie kòo kuó o cìtì: O yùtì nɛ̀ o dɛɛ̀nfɛ̀ nɛ̀ o nɔncìtì, o cìtì timɔu cɛ́̃nkɛ, kɛ́ɔ́ú o yààtì, kɛ́wuɔ. Ò tɛ́̃nkɛ í sĩ̃.
10 Diyiè niínnì yiè wèe waá nyɛpedabɛ yɛdɛ́ɛ̀ nɛ̀ dipesɛrì dìì mɔ̀kɛ dibenni dìmáà, kɛ̀ dɛ̀ nkpa kuyɛ̀nkù, nɛ̀ muyuo nsààmù bɛ̀ yó m pã̃ mù, cìdóòbɛ̀ bɛ̀wɛi, kɛ́ mù ãntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ ndítìrì kó dikéè.
11 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kòo cónnɛ́ onìtì ò dɔ́ kɛ́wɛ́nkùnnɛ wè nɛ̀ o pãrɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀.
12 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi túótɛ́ yɛpedabɛ kó dìmarì kɛ́féútɛ́ mɛyɛi nhũ̃tímù kpɛ́í. Kòò dèè wèe túótɛ́ mɛkùɔ̀ ndítìrì dikéè kɛ́ dɛ̀ nni mbɛnkɛ.
13 Ikuɔ́ nìùtì weè yó n féútɛ́ dɛ kó dipedabii mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀, bɛ̀ n feu dɛ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kpɛyi nɛ̀ bɛ̀ tùɔ̀ nyì. Dɛ kó fɛɔ̃́fɛ̀ ikuɔ́ nìùtì weè yó nfɛ̀ te, bɛ̀ ɔ̃ ntemɛ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kɔfɛ. Bɛ̀ fɛ̀ nni mpãmu.
14 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi waá mmɛyĩ̃ĩ̃ nkɛ́fɛtɛ́ bɛ̀ wɛ̀ńkùnko wè tofɛ́kérì youri, nɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ kó dinɔ́mbídaà nɛ̀ o naàcètɛ̀ youtɛ kpɛri.
15 Kòò dèè wèe báútɛ́ o nɔ̀ùtɛ̀ cãnkutɛ̀ mɛkùɔ̀,
16 képɔɔ̀tɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ kó dinɔ́mbii marì kɛ́míɛ́tɛ́ mɛtaummɛ̀ tou kucɛ mɛ̀yiekɛ̀.
17 Kòò dèè wèe pɔɔ̀tɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ kpaá o nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ, kɛ́fɛtɛ́ ò wɛ̀ńkùnko wè tofɛ́kérì youri nɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ kó dinɔ́mbídaà nɛ̀ o naàcètɛ̀ youtɛ kpɛri, ò do fɛtɛ́ dɛ̀ mɛyɛi nhũ̃tímù kó fɛɔ̃́fɛ̀ kó mɛyĩ̃ĩ̃.
18 Kòò dèè, mɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ kpaá wèe mɛ̀ waarɛ ò wɛ̀ńkùnko wè yuu, kóò dɔ̀ɔ̀ mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́, mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀.
19 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi féútɛ́ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó fɛɔ̃́fɛ̀ kóò ũ̃tɛ́ mɛyɔ̃́ɔ̃́, kòò dèè ò né n féútɛ́ fɛ̀ɛ̀ yóó tuɔ.
20 Kɛ̀ bɛ̀ɛ fɛ̀ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ muyuo mbɛ̀ m pã̃ mù kɛ́tuɔ, kóò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́. Ò tɛ́̃nkɛ í sĩ̃.

Tɛkɔ̀ntɛ̀ tɛ̀ɛ̀ cĩ̃ĩ̃nnì tɛ̀ bo waá ndɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tɛ̀ wɛ́nkùnnɛ

21 Kòò mɛ ntu ocĩ̃rì nwe, wèe waá ndipedabii dimáà mɛyɛi nhũ̃tímù kpɛ́í, kɛ̀ bɛ̀ɛ dì fɛ̀útɛ́ kɛ́ m bɛnkɛ kóò dɔ̀ɔ̀ mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́, kɛwaánnɛ̀ muyuo nsààmù

cìdóòbɛ̀ bètããti kɛ́ mù ãntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ mbɛ̀ yó m pã mùù yuo mmu kɛ́yíɛ́nɛ̀ mɛkùɔ̀ ndítìrì dikéè.
22 Kòo waánnɛ̀ sinɔ́nkpeé sìdésì yoo yɛkpɛtinɔ́nkpedípàà nyèdéè. Kòò na kɛ sì pètɛ́, tèmáà ntú bɛ̀ yó n féútɛ́ tɛ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpéí nkɛ́ n féútɛ́ tɛtɛtɛ̀ kétuɔ.
23 Diyiè niínnì yiè ndi, ò yóó dɛ̀ tɔníme kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùtì mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ mɛwénkùmɛ̀ kpéí.
24 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi túótɛ́ dipedabii mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpɛri nɛ̀ mɛkùɔ̀ ndítìrì dikéè kɛ́ dɛ̀ nni mbɛnkɛ mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀,
25 kéféútɛ́ dɛ kó dipedabii mɛyɛi nhũtímù kpɛri, képɔɔtɛ̀ mɛyĩĩ nkéfɛtɛ́ bɛ̀ wénkùnko wè tofɛ́kérì youri nɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ kó dinɔ́mbídaà nɛ̀ o naàcètɛ̀ youtɛ kpɛri,
26 kécíú nho nɔ̀ùtɛ̀ cãnkutɛ̀ kébáútɛ́ mɛkùɔ̀,
27 kɛ́ mɛ̀ pɔ̀ɔtɛ̀ kémíétɛ́ mɛtaummɛ̀ tou kucɛ mèyiekɛ̀,
28 kɛ́ mɛ̀ fɛtɛ́ ò wèńkùnko wè tofɛ́kérì youri nɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ kó dinɔ́mbídaà nɛ̀ o naàcètɛ̀ youtɛ kpɛri, ò do fɛtɛ́ dɛ̀ mɛyɛi nhũtímù kó fɛɔ̃fɛ̀ kó mɛyĩĩ,
29 kédeè, mɛkùɔ̀ mmèè kpaá o nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ wèe mɛ̀ waarɛ ò wèńkùnko wè yuu kóò dɔ̀ɔ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ mí ndi Yiè nKuyie n taummè tou ìikɛ̀.
30 Sinɔ́nkpeé sìdésì sinsi kó tèmatɛ̀ yoo yɛkpɛtinɔ́nkperɛ yèdé kó dìmarì ò na kɛ pètɛ́ dɛ̀.
31 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì n féútɛ́ tèmáà mɛyɛi ncĩɛ̃mmɛ̀ kpéí, kɛ n féútɛ́ tɛtɛtɛ̀ kétuɔ nkéwɛ̃nnénɛ̀ muyuo mbɛ̀ m pã mù nɛ̀ ò na kɛ pètɛ́ dɛ̀, kóò dɔ̀ɔ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́, mí ndi Yiè nKuyie n taummè tou ìikɛ̀.
32 Dɛ kó ikuɔ́ tukúnɛ̀ tikɔ̀ntì bo pĩ nwè nwe kòò í mpètɛ́ ò dò nkɛ́ na nwaá ndɛ̀ kédɔɔnɛ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́.

Tɛcĩɛ̀tɛ̀ bo pũũtimɛ̀

33 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nsɔkɛ́ ku náaǹtì kénákɛ́ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ dɔ̀:
34 Kɛ̀ di tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Kannahãã èi n yóó di duɔ́ ndì kɛ̀ dí dì tiekɛ, kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ sicɛ̃ĩ di yóó tiekɛ sì kó tèmatɛ̀ pũũti.
35 Kɛ̀ tɛcĩɛ̀tɛ̀ yiè nkɔ̀tɛ kɛ nàkɛ́ ikuɔ́ nìùtì kɛ yĩ: N yà n cĩɛ̀tɛ̀ miɛkɛ nkɛ dèmarɛ̀ fɛmarifɛ pũũtimɛ̀.
36 Ikuɔ́ nìùtìi duɔ́ nkɛ̀ bèɛ dennɛ tinɛntì dɛ kó tɛcĩɛ̀tɛ̀ miɛkɛ, kòò né na kéta kɛ́ tɛ̀ wèńtɛ́. Kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ dèɛ kó dimàà bo tɛcĩɛ̀tɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ báá sĩntɛ, kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì mu nyí kɔ̀tɛ kɛ tɛ̀ wèńtɛ́.
37 Kòò tɛ̀ wèńtɛ́ kɛ sɔ̃́ nsifɔ̃ɔ̃ ãnnɛ́ imarí ĩnkɛ̀ kɛ dò mmɛnɔ́ɔnnúɔ̀ nkɛ wɛ̃̀tɛ kɛ dɔ́ kɛ́nwũɔ̃.
38 Ò nyɛtìní dibòrì kéduɔ́ nkɛ̀ bèɛ tɛ̀ kpetínnɛ́ kɛ̀ tɛ̀ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀ kɛ kpetí.
39 Kòo wɛ̃tɛ diyiè yiénnì yiè kɛ́ tɛ̀ wèńtɛ́ kòò sɔ́ ntɛfɔ̃tɛ̀ pɛ̃kɛ̀ imarí ĩnkɛ̀,
40 wèe duɔ́ nkɛ̀ bèɛ dɛi yɛtãrɛ̀ yèè pũũti kɛ́ yè ùtóo dihɛì mànku bɛ̀ uutoo dɛ̀ dɛsĩnnɛ̀,
41 kéduɔ́ nkɛ̀ bèɛ kũrí tɛcĩɛ̀tɛ̀ miɛkɛ imarí kékoú bɛ̀ kũrí dɛ̀ kédennɛ dihɛì mànku kéútóo bɛ̀ uutoo dɛ̀ dɛsĩnnɛ̀.
42 Kɛ̀ bèɛ waá nyɛtãrɛ̀ tɛyè kéãnnɛ́ bɛ̀ dèi yè kó yɛfɔ̃tɛ̀ kébí tibítì tɛtì.
43 Kɛ̀ bɛ̀ dèitɛ yɛtãrɛ̀ kɛ kũrí dèè pũũti kɛ bi tibítì tɛtì, kɛ̀ dɛ̀ wɛ̃tɛ kɛ feítɛ́ tɛcĩɛ̀tɛ̀ miɛkɛ.
44 Ikuɔ́ nìùtìi wɛ̃tɛ kɛ́ tɛ̀ wèńtɛ́, kòò sɔ́ ndɛ̀ pɛ̃kɛ̀ dɛ̀ í yóó deè, dɛ kó tɛcĩɛ̀tɛ̀ sĩmmu.
45 Bèɛ tɛ̀ pùɔ nkɛ́ koú tɛ tãã nnɛ̀ tɛ dɛí nɛ̀ tɛ bítì kédennɛ dihɛì kéútóo bɛ̀ uutoo dɛ̀ dɛsĩnnɛ̀.
46 Kɛ̀ wèè ta dɛ kó tɛcĩɛ̀tɛ̀ tɛ̀ kpaá kpetí dìì mɔ̀nnì ò sĩntɛmu dɛ kó diyiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku,

47 kɛ̀ wèè duɔ́ tɛ miɛkɛ yoo ò di tɛ miɛkɛ wèe ɔ́ú o yàátì.
48 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì mɛ nkɔ̀tɛ kɛ wèńtɛ́ kɛ sɔ́ ndɛ̀ í pɛ̀kɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tɛ̀ bimɛ̀ kɛ dèè, wèè béi nkɛ dɔ̀: Tɛ̀ í sĩ, ndèè do pũũti dɛ̀ dèèmu.
49 Kɛ̀ tɛ yiè nwaá nsinɔɔ sìdésì nɛ̀ sétìrì kó kudɔ́ú nɛ̀ tipecìtì tìì to mmɛwũ̀ nnɛ̀ ìsɔ́pù kó tifããtì ké tɛ̀ wénkùnnɛ.
50 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ãnné mɛnésààmɛ̀ tiyaatì kó dibuu miɛkɛ, kéféútɛ́ tɛnɔ̀tɛ̀ tɛmáà dɛ miɛkɛ,
51 kédeè kétúótɛ́ sétìrì kó kudɔ́ú nɛ̀ ìsɔ́pù kó tifããtì nɛ̀ tipecìtì tìì to mmɛwũ̀ nnɛ̀ tɛnɔ̀tɛ̀ tɛ̀è kpaá kɛ fòù, képɔɔ̀tɛ̀ tɛnɔ̀tɛ̀ bɛ̀ fèútɛ́ tɛ̀ mɛnésààmɛ̀ miɛkɛ tɛ yĩĩ, nkémíétɛ́ tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kucɛ mèyiekɛ̀.
52 Ò dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ nɛ̀ tɛnɔ̀tɛ̀ ò fèútɛ́ tɛ̀ mɛnésààmɛ̀ miɛkɛ tɛ kó mɛyĩĩ nnɛ̀ sétìrì kó kudɔ́ú nɛ̀ ìsɔ́pù kó tifããtì nɛ̀ tipecìtì tìì to mmɛwũ̀.
53 Kòò dèè wèe fĩĩnko tɛnɔ̀tɛ̀ tɛ̀è kpaá kɛ fòù dihɛì mànku kɛ̀ tɛ̀ɛ ta dikpáà. Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ dèè tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ tɛ̃́nkɛ í sĩ.

54 Dɛ kó ikuɔ́ tukúnɛ̀ tikɔ̀ntì nɛ̀ yɛyukɔ̃̀rɛ̀ ĩnkɛ̀ kó mumɔmmú mmu,
55 nɛ̀ tiyàátì nɛ̀ sicɛ́ĩ dɛ̀ bo pũũtimɛ̀.
56 Nɛ̀ yɛnúútɛ̀ bo da yèmɛ̀ nɛ̀ tɛcètɛ̀ bo da pĩmmɛ̀ nɛ̀ diciitirì bo ãnnémɛ̀ a kɔ̃̀ntì ĩnkɛ̀.
57 Dɛ kó ikuɔ́ ii yó mbaátì dèè sĩ nnɛ̀ dèè í sĩ. Tikɔ̀ntì nɛ̀ dèmarɛ̀ bo pũũtimɛ̀ kó ikuɔ́ nyi.

15

Dèè bo sĩnkùnnɛ onitidɔ̀ù
1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbaa nsɔkɛ́ kɛ náánnɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kébéi nkɛ dɔ̀:
2 Nákénɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ tú:
Kòo nitidɔ̀ù mɔù tùɔ̀ti yɛfɔtɛ̀ kɛ̀ mɛniɛ nyiè, dɛ kó mɛniɛ nhò sĩnkùnnɛmu.
3 Ntɛ dɛ̀ yó nhò dòmmɛ̀ ò mɔ nyɛ̀è we miɛkɛ: Kɛ̀ mɛniɛ nyiè yoo mɛ í yiè ò sĩmmu.
4 Kòò duɔ́ dìì dɔ́ù ĩnkɛ̀ dì sĩntɛmu, kòò kàri dìì kàrì ĩnkɛ̀ dì sĩntɛmu.
5 Kɛ̀ wèè kàákɛ́ dɛ yiè ndɔ́ù wèe ɔ́ú o yàátì kéwuɔ, ò sĩntɛmu dɛ yiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
6 Kɛ̀ wèè kàrì dikàrì ò kàrì dìì ĩnkɛ̀ wèe ɔ́ú o yàátì kéwuɔ, ò sĩntɛmu dɛ yiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
7 Wèè kàákɛ́ dɛ yiè nwèe ɔ́ú o yàátì kéwuɔ, ò sĩntɛmu dɛ yiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
8 Kɛ̀ dɛ yiè ntĩũtɛ́ òmɔù, ò mɛ ntĩũtɛ́ wèe ɔ́ú o yàátì kéwuɔ, ò sĩntɛmu dɛ yiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
9 Kòò kɔ̀ri mucèmmu kɛ kari dìì sãnkàrì dì sĩntɛmu.
10 Kɛ̀ wèè kàákɛ́ kunɛnkù makù ò yɔ̃̀kɛ kùù ĩnkɛ̀, ò sĩntɛmu dɛ yiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku. Kɛ̀ wèè tùótɛ́ dɛ kó kunɛnkù wèe ɔ́ú o yàátì kéwuɔ, ò sĩntɛmu dɛ yiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
11 Kɛ̀ dɛ kóo nìtì kàákɛ́ òmɔù kɛ í nìtɛ, ò kàákɛ́ wèe ɔ́ú o yàátì, ò sĩntɛmu dɛ yiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
12 Kɛ̀ dɛ kóo nìtì kàákɛ́ kunɛnkù tiyaatì kɔku bèɛ kù pɔ̀ntɛ, kɛ̀ kudɔ́ú kɔku mɛ nní nku bèɛ kù ɛitɛ́.
13 Kɛ̀ dɛ̀ yiè mmiɛtɛ́ ò mbaà yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ kɛ né na kéwenkɛ. Wèe ɔ́ú o yàátì nɛ̀ mɛniɛ mmɛ̀è pũ̃ nkɛ né wenkɛ.
14 Diyiè niínnì yiè kéwaá nsinɔ́nkpeé sìdésì yoo yɛkpɛtinɔ́nkperípàà nyɛ̀dɛ́è, kɛ́ dɛ̀ tɔní kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùtì mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù.

15 Kòo túótɛ́ tɛ̀máà kɛ́kuɔ mɛyɛi nhũ̃tímù kpɛ́í, kɛ́túótɛ́ tɛtɛtɛ̀ kɛ́kuɔ kɛ́tuɔ nkóò
dɔ̀ɔ̀ mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kòo wenkɛ.
16 Kòo nitidɔ̀ù duɔ́ kɛ yɛ̃nkɛ omáà wèe ɔ́ú o yààtì kɛ́wuɔ ò sĩ̃ntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ
kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
17 Kɛ̀ tiyààtì nti yoo kɛ̀ kukə̃̀nkù nku o taniɛ ndàrimɛ̀ wèe dɛ̀ ɔ́ú, dɛ̀ sĩ̃ntɛmu
dɛ yiè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
18 Kòo nitidɔ̀ù duɔ́nɛ̀ onitipòkù bèɛ wuɔ. Bɛ̀ sĩ̃ntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀
kuyuoku.

Dɛ̀ɛ̀ bo sĩ̃nkùnnɛ onitipòkù

19 Kòo nitipòkù yúɔ́ nhò sĩ̃ntɛmu kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀, kɛ̀ wèè ò kàákɛ́ ò
sĩ̃ntɛmu dɛ yiè, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
20 Kòò duɔ́ dìi dɔ́ù dì sĩ̃ntɛmu, kòò kàri dìi kàrì dì sĩ̃ntɛmu.
21 Kɛ̀ wèè kàákɛ́ o dɔ́ù wèe ɔ́ú o yààtì kɛ́wuɔ. Ò sĩ̃ntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀
kuyuoku.
22 Kɛ̀ wèe kàákɛ́ kunɛnkù makù ò kàri kùù ĩ̃nkɛ̀ wèe ɔ́ú o yààtì kɛ́wuɔ, ò
sĩ̃ntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
23 Kɛ̀ kunɛnkù makù bo o dɔ́ù ĩ̃nkɛ̀ yoo ò kàri dɛ̀ɛ̀ ĩ̃nkɛ̀, kòò mɔù dɛ̀ kàákɛ́ ò
sĩ̃ntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
24 Kòo nitidɔ̀ù duɔ́nɛ̀ onitipòkù ò yùɔ́ ndìi mɔ̀nnì ò sĩ̃ntɛmu kɛ dɔ̀ yɛwe
yɛ̀yiekɛ̀ kòò duɔ́ dìi dɔ́ù ĩ̃nkɛ̀ dì sĩ̃ntɛmu.
25 Kòo nitipòkù yùɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̃tɛ́ dɛ we kɛ̀ tì mu nyí dèè, yɛwe yɛ̀ɛ̀ sɔɔtɛ́ yɛ
miɛkɛ ò baa yó nsĩ̃ nhò ɔ̃ nyúɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ mmɛ.
26 Dɛ kó yɛwe yɛ̀ɛ̀ sɔɔtɛ́ yɛ miɛkɛ kòò duɔ́ dìi dɔ́ù yoo ò kàri dìi kàrì ĩ̃nkɛ̀, dì
sĩ̃ntɛmu kɛ́ndònnɛ̀ o yɔ́ntì kó yɛwe ɔ̃ ndòmmɛ̀.
27 Kɛ̀ wèè kàákɛ́ o dɔ́ù yoo o kàrì, wèe ɔ́ú o yààtì kɛ́wuɔ, ò sĩ̃ntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ
kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku.
28 Kòo yɔ́ntì còḿmú ò mmɔkɛ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ kɛ nɛ́ na kɛ́wenkɛ.
29 Diyiè niínnì yiè kòo waá nsinɔ́nkpeé sìdɛ́sì yoo yɛkpɛtinɔ́nkperípàà nkɛ́ dɛ̀
tɔní kɛ́duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù.
30 Kòo kuɔ tɛ̀máà mɛyɛi nhũ̃tímù kpɛ́í nkɛ́kuɔ tɛtɛtɛ̀ kɛ́tuɔ mmɛtaummɛ̀ tou
ìikɛ̀, kóò dɔ̀ɔ̀ mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kòo wenkɛ.

31 Dí nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ níí nciɛ́ mbɛ̀ sĩ̃ nyɛ̀ɛ̀ we, bɛ̀ báá ta n taummɛ̀ tou
bɛ̀ yàà bo dì sĩ̃nkùnnɛ kɛ́kú.
32 Dɛ kó ikuɔ́ tukúnɛ̀ onitidɔ̀ù wèè bo tuɔti wènwe yɛfɔtɛ̀ kɛ̀ mɛniɛ nní nyiɛ̀ nɛ̀
wèè bo duɔ́ kɛ́yɛ̃nkɛ omáà,
33 nɛ̀ onitipòkù wèè yúɔ́, nɛ̀ onitidɔ̀ù yoo onitipòkù wèè bo tuɔti yɛfɔtɛ̀ kɛ̀
mɛniɛ nní nyiɛ̀, nɛ̀ onitidɔ̀ù wèè bo duɔ́nɛ̀ onitipòkù ò yùɔ́ ndìi mɔ̀nnì.

16

Mɛyɛi ncĩ̃ɛ̃mmɛ̀ kó diyiè diɛrì

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíɛ́ kɛ́bɛ́inɛ̀ Mɔyiisi. Dɛ̀ do sɔ̃́ nhAnɔɔ bí idɛ́ kumu, ìì do tùɔ
ntihúúntì ti Yiè nKuyie ntaummɛ̀ tou miɛkɛ nɛ̀ muhãã́ nsɔ̃́ntíkoo kõmu.
2 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Nákɛ́ a kóo kótì Anɔɔ
kɛ dɔ̀ n yɛ̃ nhò bá ntaà mɛtaummɛ̀ tou yɛwe yɛmɔu kɛ fiitì kuyààkù fɔ̃nkúò
mɛtaummɛ̀ tɔu ĩ̃ĩ́kú dɛ̀, ò yàà bo kú, kɛ yɛ̃́ n níí yóó dɛ̀ kɔ̀toomɛ̀ diwɛtirì miɛkɛ
kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ m máà.
3 Kòò níí tati mɛtaummɛ̀ tou wèe waá ndinaadaà mɛyɛi nhũ̃tímù kpɛ́í, kɛ́waá
ndipedaà ò yó n féútɛ́ dì kɛ́tuɔ,

4 kédáátí dikɔutéyaàbòrì dìì dùɔ̀kɛnɛ̀ mupaàkonkperímù kéinɛ̀ dɛ kó dɛfɛtirɛ kéboú mu kó fɛnaàkɔ̃nfɛ̀, kéboú o yuu mu kó kuyaàbomboúnkù. Ikuɔ́ nɛntì nti, ò níí wuɔ kɛ né na ké tì ãnné.
5 Kè Isidayɛɛribɛɛ ò duɔ́ nyɛbɔdakɛ̀ yèdéè mɛyɛi nhũtímù kpéí nnɛ̀ dipedaà dìmáà ò yó n féúté dì kétuɔ.

6 Kè Anɔɔ keté ké n féúté dinaadaà o mɔ́mmuɔ nhò kó mɛyɛi nhũtímù kpéí nnɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ kɔ̃mɛ,
7 kédeè kétúótɛ́ yɛbɔdakɛ̀ yèdéè ké yè còńné mɛtaummè tou bòrìnùù,
8 kétãũ tété kéyà dìì yó ntú n kpɛri nè bè yóó fĩĩnko dì kè dìi ta dikpáà.
9 Kè Anɔɔ n féúté n kpɛri mɛyɛi nhũtímù kpéí,
10 kétúótɛ́ bè yóó tanné dì dikpáà kécónné mɛtaummè tou ìikè, kédɔɔ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃mmè kó ikuɔ́ kédeè kè bèɛ dì tanné dikpáà tɛdɔntè.

11 Dɛ kó difɔ̃nkúò kétúótɛ́ní dinaadaà o mɔ́mmuɔ nho yɛi nhũtímù kpéí nnɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ kɔ̃mɛ kpéí nké dì nni mbɛnkɛ kédɔɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́ ké dì nni nféútɛ́.
12 Kòò dèè wèe túótɛ́ tɛsɔɔsékébuutɛ, kékoutɛ́ yɛhããkũɔ̃ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo mɛtaummè tou ìikè kéãnné dɛ miɛkɛ, kéyɛ̃té tihúúntì dinacɛkutiri mèdémè, ké dè tanné dɛmɔu mɛtaummè tou kó kufãã́ nkuyààkù kpetí kù,
13 kétuɔ ntihúúntì mɛtaummè tɔu ikuɔ́ nɛntì ã dè ìikè, kè kuyukúu dátínné di ĩnkè nè di pòkù, kè dèɛ yie nkòò báá kú.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò képɔɔ̀tè dinaadaà kó mɛyĩĩ nkémiɛté mɛtaummè tɔu kó kupòkù diyiè yièní kèè bíékè mèmáà, di ìikè mèyiekè.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò ké n féúté kubotí kó mɛyɛi nhũtímù kó dibɔdaà, kétanné di yĩĩ nkuyààkù kpetí kùù fãã́ nkédɔɔ̀nè di yĩĩ nhò do dɔ̀ɔ̀mè dinaadaà kɔ̃mɛ kémíété mɛtaummè tɔu pòkù fɔ̃nkúò nè di ìikè,
16 kédɔɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́ kufãã́ mmiɛkɛ. Isidayɛɛribɛ caàrìmè kpéí nnɛ̀ bɛ yetírímè n kpɛti nè bɛ caàrìmè, kɛ múnkɛɛ mɛ ndɔɔ̀ mɛtaummè tou dimɔu kɛ yɛ̃ di bomè bɛnìtìbè bèè sĩ mbɛ cuokè.
17 Òmɔù bá mbo mɛtaummè tou miɛkɛ ò tati dìì mànnì kɛ bo dɔɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́, nè ò bo tamè kéyènnènní, kòò dɔ̀ɔ̀ o mɔ́mmuɔ nho kó mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́ nè o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ kɔ̃mɛ nè kubotí kɔ̃mɛ kpéí nkɛ dèè.
18 Wèe yènní kékɔtɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo mɛtaummè tou ìikè ké dì dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́, kéwaá ndinaadaà nè dibɔdaà kó mɛyĩĩ nkémíété diwũɔ̃tɔ̀nnì bàkè kéfité,
19 képɔɔ̀tè o nɔ́mbii dɛ kó mɛyĩĩ nkémíété diwũɔ̃tɔ̀nnì kucɛ mèyiekè ké dì wénkùnnɛ Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi mmèè do di sĩnkùnnɛ.

20 Kòò wèńkùnnɛ dìì mànnì mɛtaummè tou kufãã́ nnɛ̀ ditou dimɔu nè diwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ dèè, bèɛ túótɛ́ní dibɔdaà dìì kpaá kɛ fòù.
21 Kè Anɔɔ nóó nho nɔu di yuu ĩnkè nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kó diyètìrì, kéyie mbɛ caàrìmè nè bè yetírímè n kpɛti, ké dì toú ndɛ kó mɛyɛi nkédeè ké dì duɔ́ nhonìtì bè tããté wè kòò dì tanné dikpáà.
22 Kè dibɔdaà tɔ bɛ yɛi mɛmɔu kétanné dikpáà tɛdɔntè kɛ dèè.
23 Kè Anɔɔ kɔtɛ mɛtaummè tou kédɛitɛ mupààkonkperímù kó tiyààtì, ò do ãnné tì kétanné mɛtaummè tou kó kufãã́, ké tì dɔú ndɛborè,
24 kécómmú dibòrì bè tããté dì kéwuɔ kéwɛ̃tɛ kédáátí o yààtì tɛtì kéyènní kékɔtɛ ké n féúté fɛɔ̃fè kétuɔ nké n féúté kubotí kɔfɛ kétuɔ, kédɔɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́, o mɔ́mmuɔ nho kpéí nnɛ̀ kubotí kpéí,

25 kétuɔ nyiwũ̃ɔ̃ bɛ̀ n kùɔ ì mɛyɛi nhũ̃tímù kpéí nyi kó mɛkùɔ̀ ndiwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀.
26 Wèè do tannɛ́ dibɔdaà dikpáà tɛdɔntɛ̀ kòò ɔ́ú o yààtì kéwuɔ kɛ nɛ́ na kéta Isidayɛɛribɛ karì.
27 Dinaadaà nɛ̀ dibɔdaà bɛ̀ do n féútɛ́ dɛ̀ mɛyɛi nhũ̃tímù kpéí, nkétannɛ̀ mɛyĩ̃ mmɛtaummɛ̀ tou kédɔɔ̀ mɛyɛi nhũ̃tímù kó ikuɔ́, bèɛ dɛ̀ dènnɛ Isidayɛɛribɛ karì kétuɔ ndɛ kɔ̃̀ntì nɛ̀ dɛ maa nnɛ̀ dɛ piti.
28 Wèè dɛ̀ tùɔ nwèe ɔ́ú o yààtì kéwuɔ, kɛ nɛ́ na kéta Isidayɛɛribɛ karì.

29 Dɛ yó ntú ikuɔ́ nyi di kpéí nsɑ́ɑ̃̀, dibenni tɑ̀nkù oyiénwè kó diyiè píínnì, di níí boú dinùù di báá pĩ̃ mmutɔ̃mmú mamù, dihèì yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛpɔɔ̀bɛ̀ dimɔu.
30 Dɛ yiè ndi bɛ̀ yóó di dɔɔ̀mɛ̀ mɛyɛi nhũ̃tímù kó ikuɔ́ kɛ́ di wénkùnnɛ di yɛi mɛmɔu.
31 Dɛ yiè yó ndònnɛ̀ tɛompùtɛ̀ kpɛri ndi di kpéí, kɛ̀ di níí boú dinùù. Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sɑ́ɑ̃̀.

32 Ikuɔ́ nìùtì bɛ̀ cɑ̃̀ńnɛ́ wè koò còú mmɛkùɔ̀ nkòò cɔutɛ́ o cicɛ kó difɔ̃̀tìrì, weè níí yóó dáátí ikuɔ́ yààtì mupaàkonkperímù kpɛti kédɔɔ̀ mɛyɛi nhũ̃tímù kó ikuɔ́.
33 Weè níí yóó dɔɔ̀ ikuɔ́ kéwénkùnnɛ mɛtaummɛ̀ tou kó kufɑ̃́ɑ̃̀ nnɛ̀ di móməɔnni nɛ̀ diwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì weè níí yóó dɔɔ̀ ikuɔ́ kéwénkùnnɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ kubotí kumɔu.
34 Dɛ̀ yó ntú ikuɔ́ nyi di kpéí nsɑ́ɑ̃̀ kɛ̀ di níí ì dɔɔ̀ kucɛ mɛmáà dibenni miɛkɛ. Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kó mɛyɛi nhũ̃tímù kpéí.

Kɛ̀ Anɔɔ dɔɔ̀ Mɔyiisi ò nàkɛ́ tì timɔu.

ISIDAYƐƐRIBƐ CÃÃMMƐ KƐ TÚ KUYIE NKƆBƐ

17

Mùù te kè Isidayɛɛribɛ í dò nké nyo mmɛyĩ̃

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nsɔkɛ́ ku náaǹtì kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú:
3 Di miɛkɛ kòò mɔù fèútɛ́ fɛnààfɛ̀ yoo fɛpièfɛ̀ yoo tɛbuɔtɛ̀ di karì, yoo ò dɛ̀ yènnɛ̀ di karì kɛ dɛ̀ fèútɛ́,
4 kòò í dɛ̀ kɔ̀tɛnèní mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ kɛ dɛ̀ nni mbɛnkɛ, dɛ̀ doti o yuu ĩnkɛ̀ nkɛ, di ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
5 Kɛ̀ di níí dó ké n féútɛ́ dɛ̀, dí dɛ̀ tɔní kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùtì mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù, kòò dɛ̀ nni fíé mɛtaummɛ̀ kpéí,
6 kécóú mmɛyĩ̃ ndiwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ dìì bo mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ kétuɔ mmɛkùɔ̀ ndipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃̀ɔ̃ku n naati.
7 Di bá m bútínné kénfeu iwũ̃ɔ̃ sibɔɔtenkaanìi sìì dò nyɛbɔdakɛ̀. Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sɑ́ɑ̃̀ di kpéí nnɛ̀ di yaàbío.

8 Á tì mbɛ̀ nàkɛ́ kɛ̀ bɛ kóò mɔù yoo bɛpɔɔ̀bɛ̀ bèɛ bɛ̀ bonɛ̀, kòò mɔù n fèútɛ́ fɛɔ̀fɛ̀ kɛ tùɔ nyoo ò baa fɛ̀ nni nfèútému,
9 kɛ í fɛ̀ kɔ̀tɛnèní mɛtaummɛ̀ tou borìnùù, kɛ fɛ̀ nni nfèútɛ́ bèɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
10 Di miɛkɛ kɛ̀ di kóò mɔù di mɛyĩ̃ nyoo bɛpɔɔ̀bɛ̀ bèɛ di bonɛ̀ kɛ̀ bɛɛ̀ kóò mɔù mɛ̀ di, bá mùù botí kó mɛyĩ̃, m miɛkɛ bo ò yɛ̀, kɛ̀ nh ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
11 Kɛ yɛ̃́ mufòmmu bomɛ̀ mɛyĩ̃ mmiɛkɛ nkɛ. Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yɛ̃ ndí mmɛ ndɔɔrinɛ̀ ikuɔ́ diwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ di yɛi nhũ̃tímù kpéí, kénfòù, mɛyĩ̃ mmɛɛ̀ ɔ̃ nte kòo nìtìi wenkɛ.
12 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu díndi Isidayɛɛribɛ nɛ̀ bɛpɔɔ̀bɛ̀ bèɛ di bonɛ̀, di bá nyo mɛyĩ̃.

13 Kɛ̀ Isidayɛɛri yoo opɔ̀ɔ̀ wèè di bonɛ̀, kòò kɔ̀tɛ kupaawaá nkɛ kùɔ tɛhontɛ̀ yoo
tɛnɔ̀tɛ̀ di yo ndɛ̀, wèe yóu kɛ̀ dɛ yĩĩ nyɛ̀ kòò mɛ̀ dàtínné mutɑ́ɑ́.
14 Kɛ yɛ́ bá dɛ̀ dɛ fòmmu bomɛ̀ dɛ yĩĩ mmiɛkɛ nkɛ. Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu díndi
Isidayɛɛribɛ di bɑ́á di fɛɔ̀̃fɛ̀ mɑfɛ̀ kó mɛyĩĩ, bá dɛ̀ dɛ fòmmu bo dɛ yĩĩ mmiɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ wèè di mɛyĩĩ mbɛɛ ò dɛitɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
15 Bá wè dihɛì yiɛ̀ nyoo opɔ̀ɔ̀ kòò di dɛɛ̀ ku, yoo musĩmmù pĩ ndɛ̀ wèe ɔ́ú o
yààtì kɛ́wuɔ, ò sĩntɛmu dɛ yiè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku. Dɛ kó difɔ̃nkúò ò tɛ́nkɛ
í sĩ.
16 Kòò mɛ nyí ɔ́ú o yààtì ò mɛ nyí wùɔ dɛ kó mɛyɛi mbo o yuu ĩnkɛ̀ nkɛ.

18

Kuyie nyetɛmɛ̀ ti bo ndɔunɛ̀mɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú ti pobɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú ti daabɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ Kuyie nní nsɔkɛ́ ku náaǹtì kɛ́bɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
3 Di bɑ́á tũnnɛ Esibiti kɔbɛ di do bo bɛ̀ɛ̀ cuokɛ̀ bɛ kó mɛborimɛ nɛ̀ Kannahãã n
di kɔrinɛ̀ kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ kɔbɛ kɔ̃mɛ nɛ̀ bɛ kuɔ́.
4 N di nàkɛ́ tì dí nti mpĩ nkɛ tũ n kuɔ́. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
5 Dí ntũ n kuɔ́ nɛ̀ n tɑnnɔ̀, wèè dɔ̀ɔri n kuɔ́ nɛ̀ n tɑnnɔ̀ dɛ̀ yɛ̃mmɛ̀, weè yó nfòù.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
6 Di kóò mɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ nɛ̀ wè bɛ̀ tu mɛyĩĩ mmɛmɑ́à kɔbɛ! Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
mmíì di te.
7 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o yɔ̃, kɛ́fɛìkùnnɛ o cicɛ, ò bɑ́á duɔ́nɛ̀ o yɔ̃ kɛ́yà o fɛi.
8 Di kóò mɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o cicɛ pokù kóò fɛìkùnnɛ, o cicɛ pokù nwe.
9 Òmɔù di miɛkɛ bɑ́á duɔ́nɛ̀ o tãũ, kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ mbɛ yɔ̃ yoo bá kòo yɔ̃ yɑnto kou
nwe. Kɛ̀ bɛ̀ ò pɛité tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀ yoo bɛ̀ ò pɛité kupíkù mɑkù, ò bɑ́á ò duɔ́nɛ̀.
10 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o birɛ kóo sɑpàà nyoo o kóo dɑpàà nkou, o
mɔ́mmuɔ nho kóo sɑpàà nwe.
11 Òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o tãũ nɛ̀ wè bɛ̀ wɛ̃ mbɛ cicɛ, o cicɛ birɛ ndɛ, kòò tu o tãũ, ò
bɑ́á ò duɔ́nɛ̀.
12 Di kóò mɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o cicɛ tãũ, kɛ yɛ́ o cicɛ nɛ̀ o tãũ bɛ̀ tumɛ̀ mɛyĩĩ mmɛ̀mɑ́à
kɔbɛ mbɛ.
13 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o yɔ̃ nɑntɛ̀ yoo o yɔ̃ kóo kótì nɛ̀ o yɔ̃ bɛ̀ tu mɛyĩĩ
mmɛ̀mɑ́à kɔbɛ mbɛ.
14 Òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o cicɛ nɑntɛ̀ pokù, kɛ yɛ́ o cicɛ nɑntɛ̀ pokù nwemɛ̀.
15 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o birɛ pokù, o kóo dɑpàà mpokù nwe, ò bɑ́á ò
duɔ́nɛ̀.
16 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ o nɑntɛ̀ pokù. O nɑntɛ̀ pokù nwe, ò bɑ́á ò duɔ́nɛ̀.
17 Di kóò mɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ onitipòkù mɔù kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́duɔ́nɛ̀ o kóo sɑpàà nyoo o
kóo dɑpàà mbirɛ, bɛ̀ tu mɛyĩĩ mmɛ̀mɑ́à kɔbɛ mbɛ, dɛ̀ tu isɔkɛ nyi.
18 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á túótɛ́ o pokù nɑntɛ̀ yoo o kóo kótì, kòo pokù kpɑ́á kɛ fòù
kɛ̀ bɛɛ yɑntɛ.
19 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ onitipòkù ò yùɔ́ ndìì mɔnnì, ò sĩmmu.
20 Òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ otɔù pokù, kòò ò duɔ́nɛ̀ ò sĩntɛmu.
21 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á féútɛ́ o birɛ dibɔɔ̀ Mɔdɔki kɛ́tuɔ kɛ́cɑkɛ n yètìrì. Mí ndi
Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
22 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ onitidɔù bɛ̀ dɔunɛ̀ mɛɛ̀ botí onitipòkù. Dɛ tu isɔkɛ
nyi.
23 Di miɛkɛ òmɔù bɑ́á duɔ́nɛ̀ fɛɔ̀̃fɛ̀ kɛ́sĩ̃nkùnnɛ omɑ́à, onitipòkù mɛ mbɑ́á yóu
kɛ̀ fɛɔ̀̃fɛɛ ò duɔ́nɛ̀. Dɛ̀ tu isɔkɛ nyi.
24 Di bɑ́á sĩ̃nkùnnɛ dimɑ́à nɛ̀ dɛ kó mɛborimɛ botí, yɛbotɛ̀ yɛɛ̀ bo di ìikɛ̀ n yóó
bɛti yɛ̀, yɛ̀ mɛ ndɔɔ̀ kɛ sĩntɛ.

25 Dihɛì di mɔ́mmɔnni kɛ̀ dì sĩntɛ kɛ̀ ndì potɛ́, di yɛi nkpɛ́í nkɛ̀ dì tɔ̃́ di nìtìbɛ̀.

26 Díndi mpĩ ndi nàkɛ́ tì nɛ̀ n kuɔ́. Dihɛì yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di bonɛ̀ bɛ kóò mɔù báá dɔɔ̀ dɛ kó isɔkɛ.
27 Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ɛ̀ di niitɛ́nɛ̀ní dɛ kó dihɛì miɛkɛ bɛ̀ i ndɔ̀ɔ̀, kɛ̀ dihɛì sĩntɛ.
28 Kɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ dɛ kó isɔkɛ dihɛì múnkɛ yóó di tɔ̃́mu dì tɔ̃́ mɛ̀ɛ̀ botí bɛ̀ɛ̀ di niitɛ́nɛ̀ní.
29 Kɛ̀ wɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ kó isɔkɛ botí, bɛ̀ɛ ò dɛ̀nnɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
30 Mpĩnnɛ̀ n kuɔ́ kɛ báá dɔɔ̀ dɛ kó isɔkɛ bɛ̀ɛ̀ di niitɛ́nɛ̀ní bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ri ì. Di báá sĩnkùnnɛ dimáà. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

19

Kuyie ndɔ́ ti mpĩ mmɛ̀ɛ̀ botí ku tɔ̃mmú

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nsɔkɛ́ ku náaǹtì kébɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ tú:

Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te, ndɔ̀nnɛ̀ mpáíí, kɛ yɛ̃́ n dɔ̀mmɛ̀ páíí nwe.

3 Bá wè, wè ndé o yɔ̃ nɛ̀ o cicɛ kɛ́ntũ n di nàkɛ́ tì tɛompùtɛ̀ kó diyiè kpɛ́í, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
4 Di báá duɔ́ ndimáà yɛbɔkɛ̀, di báá yiɛ̀ ntimátì kɛ́utɛ́ sibɔɔtenkaanìi, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
5 Kɛ̀ di yó m pã fɛɔ̃̀fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛ́í ndi fɛ̀ nni mpã dɛ̀ bo yiennɛ̀mɛ̀ kɛ̀ n fɛ̀ cɔutɛ́.
6 Kɛ̀ di fɛ̀ nni nfèútɛ́ di fɛ̀ càákɛ́ dɛ yiè nɛ̀ dɛ̀ bo wentɛ́mɛ̀, kɛ̀ fɛ̀ kpaá kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀ diyiè tããnnì di fɛ̀ tùɔ.
7 Kòò mɔù fɛ̀ càákɛ́ diyiè tããnnì, dɛ yiè n tɛ́nkɛ báá ò cɔutɛ́, dɛ̀ ò sĩnkùnnɛmu.
8 Kɛ̀ wɛ̀ɛ̀ ì càákɛ́ weè tɔ dɛ kó mɛyɛi, nkɛ yɛ̃́ ò í ì wɛ́ntɛ́ kɛ dò mbɛ̀ ì nni mpã. Bɛ̀ɛ ò dɛ̀nnɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
9 Kɛ̀ di níí dɛ̀itɛ di paa nkó tidiitì di báá taunnɛ̀ tìì bo di paa mmànku, kɛ̀ di dɛ̀itɛ di diitì kɛ dɛ̀è di báá kóntɛ́ kédɛ́rí.
10 Kɛ̀ di mɛ ntɔ̃̀ũ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ dɛ bɛ nyɛ, di báá kóntɛ́ kétãnkɛ́ yɛbɛ yɛ̀ɛ̀ duò yoo dí dɛ́rí. Di níí yɛ̀ yóu bɛcĩ̀rìbɛ̀ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ kpɛ́í. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
11 Di miɛkɛ òmɔù báá yúúkú o kou, yoo wèe ò soutɛ́ yoo wèe ò ciitɛ́.
12 Di níí báá parìkɛ̀ nɛ̀ n yètìrì kɛ nɛ́ soú, kɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ di cààrɛ̀ n yètìrì ndi mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.
13 Di miɛkɛ òmɔù báá ciitɛ́ otɔù kɛ́di o kpɛrɛ, ò mɛ mbáá ò yùúkú, otɔ̃ntì kó tiyeti mɛ mbáá wentɛ́ di kóò mɔù borɛ̀.
14 Di miɛkɛ òmɔù báá sɔ̃́ã́ ndiɔ̃̀nnì, òmɔù mɛ mbáá dɔú mmɛdíímmɛ̀ kuyũɔ̃̀nkù kó kucɛ miɛkɛ. Di nni ndé. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
15 Òmɔù báá bekɛ́ tibeéntì mɛyɛi. Mɛbatimɛ̀ bá mbo, òmɔù báá kónné ocĩ̀rì, òmɔù mɛ mbáá yɔtɛ okperì. Bá wè ò níí bekɛ́ tibeéntì tì dò nwèe tì bekɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí.
16 Di miɛkɛ òmɔù báá wátí o kou, òmɔù báá tou nho kou tináaǹtì kénte kɛ̀ bɛɛ ò kùɔ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
17 Òmɔù bá nníí nho kou tɔù, kɛ̀ dɛ̀ né dò nha ò kpannɛ̀, a báá yóu a bo ò kpannɛ̀mɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ yie nkàa báá tɔ mɛyɛi mmamɛ̀.
18 Di miɛkɛ òmɔù báá pɛitɛ yoo ò nhu o kou mɛdɔ̀mmɛ̀, bá wè, wè ndɔ́ o kou tɔù ò dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí omáà. Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.
19 Di ntũ n kuɔ́, òmɔù di miɛkɛ báá yóu kòo wũɔ̃ ìì cɔ̃́ã́ nkubotí kɛ̀ ìì dekɛ itɔbɛ̀, òmɔù báá buɔtí kupaku kùmáà idibotí ìdɛ́ì ìì cɔ̃́ã́. Òmɔù di miɛkɛ níí báá dáátí tiyààtì tìì dùɔ̀kɛnɛ̀ mupaàkómmú mùù cɔ̃́ã́ nyibotí.

20 Kòò məù duɔ́nɛ̀ kudaakù, kɛ̀ dɛ̀ sɔ̃́ nhòməù kù cɛ̃, ò mɛ mmu nyí wɛ̃̀tɛ kɛ kù dontɛ́ ku yiɛ̀ mborɛ̀ ku yiɛ̀ mmɛ mmu nyí kù fĩĩ, nwèe yietí kɛ́fɔ́ɔ́, mbɛ̀ mɛ mbáá bɛ̀ kùɔ, kɛ yɛ̃́ ò do kpaá túmɛ̀ kudaakù nku.

21 Wèe waá ndipedaà mɛyɛi nhũtímù kpéí, kɛ́ dì kɔ̀tɛnèní mɛtaummɛ̀ tou bòrìnùù. Mɛyɛi nhũtímù kó fɛɔ̃̀fɛ̀ nfɛ.

22 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dɔɔ̀ dɛ yiɛ̀ mmɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́ kɛ̀ nh ò cĩ̃́ɛ̃́ mmɛyɛi nhò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.

23 Kɛ̀ di ta dìì mànnì Kannahãã kó dihɛì kɛ fiíkú dɛtie ndɛ botí dɛ botí dɛ̀ɛ̀ pɛí, dɛ̀ pɛí yɛ̀ɛ̀ bɛ yó ntú yɛsĩnyɛ nyɛ di kpéí yɛbie nyɛ̀tããti di bá nyɛ̀ yo.

24 Dibenni naannì kɛ̀ dí ãnné dibanni kɛ́ n dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ́ yɛ̀ nni mpã yɛməu.

25 Dibenni nummurì ndi di yóó dimɛ̀ dɛ bɛ, kɛ́ yɛ̀ dɛ̀itɛ kɛ́ yɛ̀ ntú di kpɛyɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

26 Òməù báá cáákɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ bɛ̀ í fèútɛ́ fɛ̀ kɛ̀ fɛ yĩĩ ncòú. Òməù bá mpãũ yoo wè ndɔɔri dɛnitinɔ̀nkpɛrɛ.

27 Di níí báá kuó kɛ́cíútɛ́, di mɛ nníí báá kuó di nucìtì kɛ́soó nfɛdɛɛ̀nfɛ̀.

28 Di níí bá ndɔɔri ikúsié kɛ yɔ́ú dimáà, di bá ndɔ́ú dimáà. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

29 Òməù báá duɔ nho birɛ tɛbɔɔcĩ̃̀tɛ̀ kɛ́nte kɛ̀ dɛɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀, kɛ́nte kɛ̀ dihɛì dimɔuu ndɛ dɔunɛ̀ kɛ dɔɔri isɔkɛ kpɛrɛ.

30 Dí ntũ ndi nàkɛ́ tì tɛomɔ̀pùtɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ́mmɔkɛ mɛtaummɛ̀ tou kó kufɔ̃waá.

31 Di bá nkɔrì bɛ̀ɛ̀ bourí tinùbootì nɛ̀ bɛpããbɛ̀ borɛ̀, dɛ̀ di sĩnkùnkomu. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

32 Kòo kótì níí tùɔ̀kɛní á ítɛ́ kóò feí ndikàrì kɛ́ndé odakótì nɛ̀ dɛɛ̀ miɛkɛ nkɛ di bo bɛnkɛmɛ̀ kɛ dò ndi n dé, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.

33 Kòo pɔ̀ɔ̀ kɔ̀tɛní kɛ di bonɛ̀ di bá nhò cií.

34 Opɔ̀ɔ̀ wèè di bonɛ̀ dí nhò wùó nkɛ dò ndi kou, kɛ́ nhò dɔ́ di dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí dimáà, kɛ yɛ̃́ di múnkɛ do túmɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ mbɛ Esibiti. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

35 Di dɔɔ̀rìmɛ̀ ntú mɛ̀ɛ̀ wenni dɛməu miɛkɛ. Kɛ̀ di dɔ́ dìì mànnì kébenné dɛ̀marɛ̀ dɛ pɛ̃kùmɛ̀ yoo dɛ cɛ̃́ɛ̃́kù dí benné kɛ̀ dɛ̀ nwenni.

36 Di biepeé nɛ̀ di cìdóòbɛ̀ dɛ̀ níí ntú dɛ̀ɛ̀ wenni, kɛ̀ dí benné kɛ̀ dɛ̀ nwenni. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te, kɛ di dɛ̀nnɛní Esibiti.

37 Dí mpĩ n di nàkɛ́ tì timəu nɛ̀ n tié nyiməu, kɛ́ndɔɔri dɛ̀ yɛ̃mmɛ̀. Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.

20

Kuyie nyí dɔ́mɛ̀ tí nfeu yɛbɔkɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kénákɛ́ Məyiisi kɛ dɔ̀:

2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú, kɛ̀ di kóò məù yoo opɔ̀ɔ̀ wèè di bonɛ̀ kòò fèútɛ́ o birɛ dibɔɔ̀ Mədɔki bɛɛ ò kùɔ. Dihɛì yɛmbɛɛ ò bùɔ́tí yɛtã́rɛ̀ kɛ́kuɔ.

3 Kòò məù mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mí m mɔ́mmuɔ m miɛkɛ yóó ò yɛ̀mu, kɛ̀ nh ò dɛ̀nnɛ o kɔbɛ miɛkɛ. Kɛ yɛ̃́ ò fèútɛ́mɛ̀ o birɛ dibɔɔ̀ Mədɔki kɛ sĩnkùnnɛ mɛtaummɛ̀ tou, kɛ càkɛ n yetisààrì.

4 Kɛ dihɛì yɛmbɛ̀ bùútóo dɛ kpɛti, kɛ í dɔ́ kóò kùɔ.

5 Mí m mɔ́mmuɔ mmíì miɛkɛ yóó ò yɛ̀, wenwe nɛ̀ o fuku kuməu, kɛ̀ m bɛ̀ dɛ̀nnɛ bɛ kɔbɛ miɛkɛ, nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà ò tũnnɛ kɛ fiɛ́ dɛ kó dibɔɔ̀.

6 Kɛ̀ wèè bùtínné mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ kɔrì bɛ̀ɛ̀ bourí tinubootì nɛ̀ bɛpããbɛ̀ borɛ̀, m miɛkɛ yóó ò yɛ̀mu kɛ̀ nhò dɛ̀nnɛ o kɔbɛ miɛkɛ.

7 Ncɑ̃́ɑ̃́nnɛ̀ kɛ dò mpáí pái mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

Kuyie nkuɔ́ yetɛ dɛ̀

8 Dí ntũ n tié nkɛ ndɔɔri n yɛ̃mmɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di tããtɛ́ kɛ̀ di cɑ́ɑ́.
9 Wèè sɑ̀ɑ́ nho cicɛ yoo o yɔ̃ bèɛ ò kùɔ. Ò kùɔ omɑ́ɑ̀ ndi kɛ yɛ́ o sɑ̀ɑ́mmɛ̀ o cicɛ nwe yoo o yɔ̃.
10 Kɛ̀ wèè duɔ́nɛ̀ otɔù pokù bèɛ bɛ̀ kùɔ bɛdɛ́, wenwe nɛ̀ dɛ kóo nitipòkù.
11 Kòò mɔù duɔ́nɛ̀ o cicɛ pokù bèɛ bɛ̀ kùɔ bɛdɛ́ wenwe nɛ̀ dɛ kóo nitipòkù. Bɛ̀ kùɔ bɛmɑ́ɑ̀ ndi.
12 Kɛ̀ wèè duɔ́nɛ̀ o birɛ pokù ò dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ nyi bèɛ bɛ̀ kùɔ. Bɛ̀ kùɔ bɛmɑ́ɑ̀ ndi.
13 Kòò mɔù duɔ́nɛ̀ onitidɔ̀ù bɛ̀ dɔunèmɛ̀ onitipòkù, bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ nyi, bèɛ bɛ̀ kùɔ bɛdɛ́. Bɛ̀ kùɔ bɛmɑ́ɑ̀ ndi.
14 Kòò mɔù po onitipòkù kɛ wɛ̀tɛ kɛ tùótɛ́ dɛ kóo nitipòkù yɔ̃, isɔkɛ nyi bèɛ bɛ̀ cɔ́u nwenwe nɛ̀ dɛ kóo nitipòkù kédɛitɛ isɔkɛ di cuokɛ̀. Bɛ̀ kùɔ bɛmɑ́ɑ̀ ndi.
15 Kòò mɔù duɔ́nɛ̀ fɛɔ̃fɛ̀ bèɛ ò kùɔ kékuɔ dɛ kó fɛɔ̃fɛ̀.
16 Kòo nitipòkù mɔù yóu kɛ̀ fɛɔ̃fɛ̀ ò duɔ́nɛ̀ bèɛ ò kùɔ kékuɔnɛ̀ dɛ kó fɛɔ̃fɛ̀. Dɛ̀ kùɔ dɛmɑ́ɑ̀ ndi dɛdɛ́.
17 Kòò mɔù puokɛ o tãũ kɛ̀ bɛ̀ cɑ̃ɑ́ mbɛ yɔ̃ yoo bɛ cɑ̃ɑ́ mbɛ cicɛ, kòò ò duɔ́nɛ̀ ifɛi kpɛrɛ ndɛ. Bèɛ bɛ̀ dèitɛ bɛ botí kɔbɛ miɛkɛ bɑ́ wè kòò nwúó, dɛ kó mɛyɛi mbo bɛ yɔ ĩnkɛ̀ nkɛ.
18 Kɛ̀ wèè mɛ nduɔ́nɛ̀ onitipòkù ò yùɔ́ ndìì mɔ̀nnì, kɛ yà o yɔ́ntì bèɛ bɛ̀ dènnɛ Isidɑyɛɛribɛ miɛkɛ. Kɛ yɛ́ bɛ̀ yɛ́mèmu bɛdɛ́ ò yùɔ́mmɛ̀ kɛ duɔ́.
19 Òmɔù bɑ́ɑ duɔ́nɛ̀ o yɔ̃ nɑntɛ̀ yoo o yɔ̃ kóo kótì yoo o cicɛ tãũ. Di tú mɛyĩĩ mmèmɑ́ɑ̀ kɔbɛ mbɛ, kòò mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ bɛɛ̀ yóó tɔ dɛ kó mɛyɛi. Wèè mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ wenwe nɛ̀ ò duɔ́nɛ̀ wè bɛ̀ tɔ bɛdɛ́ ndi dɛ kó mɛyɛi.
20 Kɛ̀ wèè puokɛ o cicɛ nɑntɛ̀ pokù yoo o cicɛ kóo kótì kou bɛdɛ́ bèɛ tɔ dɛ kó mɛyɛi. Bɛ̀ bo kú bɑ́ bɛ̀ í mɔ̀ɔ̀tɛ dɛbirɛ.
21 Wèè puokɛ o nɑntɛ̀ pokù yoo o kóo kótì pokù ò sĩnkùnnɛ omɑ́ɑ̀ ndi, bɛ̀ bɑ́ɑ pétɛ́ dɛbirɛ.
22 Dí mpĩ n di nɑ̀kɛ́ tì timɔu nɛ̀ n tié nkɛ́ndɔɔri dɛ̀ yɛ̃ mmù kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ dihɛì n di kɔrinɛ̀ dì bɑ́ɑ di tɔ̃.
23 Di bɑ́ɑ tũnnɛ ibotí n yóó bɛti ì dɛ kó dihɛì miɛkɛ ì borimɛ, bɛ̀ mɛ ndɔ̀ɔ̀ kɛ̀ m bɛ̀ pɛ̀.
24 N di nɑ̀kému kɛ tú:
Míì mɔ́mmuɔ nyóó di duɔ́ ndɛ kó kɛtenkɛ̀,
mɛnɑɑmiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũɔ̃ nkɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te kɛ di cɑ̃ńńɛ́ nɛ̀ ibotí tɛì.
25 Mbɑɑ̀tìnɛ̀ tũnkɛ́ iwũɔ̃, n yɛ̃ ndí nyo nyì nɛ̀ n yɛ̃ ndí nci ì. Di bɑ́ɑ di n yɛ̃ ndí nci kùù wɑnwɑnkù yoo tɛɛ̀ nɔ̀tɛ̀ yoo dɛɛ̀ bɑmbɑɑ̀nnɛ̀ késĩnkùnnɛ dimɑ́ɑ̀.
26 Ndònnɛ̀ páíí, kéncɑ́ɑ́ nkɛ tú n kɔbɛ, kɛ yɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndòmmɛ̀ páíí nwe, kɛ̀ míì di cɑ̃ńńɛ́nɛ̀ ibotí tɛì, kɛ̀ di bo ntú n kɔbɛ.
27 Di miɛkɛ kòo nitidɔ̀ù mɔù yoo onitipòkù tu opãũ yoo ò boorí tinubootì, bèɛ ò bùɔ́tí yɛtɑ́rɛ̀ kékuɔ. Ò kùɔ omɑ́ɑ̀ ndi.

21

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀

DÈÈNNÌ: Ikuɔ́ nìùbɛ̀ bo nci dɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nsɔkɛ́ ku náɑ̀ntì kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Nákɛ́ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Anɔɔ bí kɛ dɔ̀:
Ikuɔ́ nìùtì mɔù bɑ́ɑ tɔ́ɔnnɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kóo cíì mɔù késĩnkùnnɛ omɑ́ɑ̀.
2 Kɛ̀ dɛ̀ sɑ̀ɑ̀ í tú o cĩɛ̃tɛ̀ kou mɔ́mmuɔ nwe. O cicɛ yoo o yɔ̃ yoo o birɛ yoo o nɑntɛ̀ yoo o kóo kótì.

3 Nɛ̀ o tãũ wèè kpaá tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ mu nyí yĩ̃ɛ́tɛ́ onitidɔ̀ù kɛ yɛ́ ò mu nyí yenkɛmɛ̀, ò bo na kóò kàákɛ́.
4 Wenwe wèè ni bɛnìtìbɛ̀, ò báá dɔɔ̀ dɛ̀ɛ̀ ci o cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ́sĩ̃nkùnnɛ omáà.
5 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ níí báá fentɛ́ fentɛ́ tiyùtì bɛ yɔ ĩ̃nkɛ̀, yoo bɛ̀ɛ kuó bɛ nucìtì kɛ́soó mbɛ dɛbìi, bɛ̀ mɛ mbáá dúɔ́kɛ́ bɛmáà.
6 Bɛ̀ cɑ̃ɑ̃́mmu kɛ bo n kó mutɔ̃mmú kpɛ́í. Bɛ̀ báá cakɛ n yètìrì, bɛɛ̀ n feu iwũɔ̃ bɛ̀ m pãã nyì. Nɛ̀ dɛ kpɛ́í mbɛ̀ dò nkɛ́ndò mpáíí nwe.
7 Dɛ̀ cimu ikuɔ́ nìùtì bo puokɛmɛ̀ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ yoo osapàà mbɛ̀ càkɛ wè, yoo onitipòkù wèè yenkɛ kɛ yentɛ́, ikuɔ́ nìùtì cɑ̃ɑ̃́mmu kɛ tú n kóo nìtì.
8 Di dò nkɛ́nwúó nyikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ n tããtɛ́ bɛ̀mbɛ n tɔ̃mmú kpɛ́í bɛ̀ cɑ̃ɑ̃́mmu, kɛ yɛ́ bɛɛ̀ n feumɛ̀ iwũɔ̃ di m pãã nyì. Dí mbɛ̀ wùó mbɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cɑ̃ɑ̃́ nkɛ dò mpáíí. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ̀ cɑ̃ɑ́ńnɛ́.
9 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì mɔù kóo sapàà ncàkɛ omáà kɛ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ ò ãnnɛ́ o cicɛ nwe ifɛi, bɛɛ cɔ́u ndɛ kóo sapàà.
10 Ikuɔ́ nìùtì diɛwè wèè bakɛ́ bɛsɔmbɛ, bɛ̀ còú nwèè yuu mɛkùɔ̀ nkoò cɑ̃ɑ́ńnɛ́ kòò dɑati ikuɔ́ yààtì, ò báá yóu kòo yùtìi yɛ̃kɛ́ ò mɛ mbáá yóu kòo yààtìi kɛ̃rí.
11 Ò báá tɔ́ɔnnɛ̀ ocíì kɛ́sĩ̃nkùnnɛ omáà, bá kòo cicɛ nwe yoo o yɔ̃.
12 Ò báá yɛ̀ mɛtɑummɛ̀ tou, ò yàà bo dì sĩ̃nkùnnɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í. Bɛ̀ ò còú mmɛkùɔ̀ mmɛ koò cɑ̃ɑ́ńnɛ́ mí nKuyie n kpɛ́í. Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.
13 Wèe puokɛ osapàà nwèè mu nyí yɛ́ onitidɔ̀ù.
14 Ò báá puokɛ okúpokù yoo wèè yenkɛ kɛ yentɛ́ yoo wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ kɛ càkɛ omáà. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ botí miɛkɛ nkɛ ò dò nkɛ́tããtɛ́mɛ̀ osapàà nwèè mu nyí yɛ́ onitidɔ̀ù, kɛ́puokɛ.
15 Ò yàà bo sĩ̃nkùnnɛ o fuku. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì ò cɑ̃ɑ́ńnɛ́.

DƐƐNNÍ: Bɛ̀ɛ̀ báá na kɛ́ntú ikuɔ́ nìùbɛ̀

16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
17 Nákɛ́ Anɔɔ kɛ tú n yɛ̃ nnɛ̀ bɛ̀ bo mbomɛ̀ nɛ̀ bɛ yaàbío ikuɔ́ nìùtì wèè mɔ̀kɛ kuyɛ̀nkù ó bá n féútɛ́ fɛɔ̀̃fɛ̀ yoo ò m pã tidiitì.
18 Kòò mɔ̀kɛ kuyɛ̀nkù bá kùù botí ò báá na kɛ́pĩ̃ ndɛ kó mutɔ̃mmú, kòò tu kuyũɔ̃̀nkù yoo dikpɛ̃nnì yoo dɛ̀marɛ̀ yetɛ́ o ìikɛ̀.
19 Kòo tààku kuù mɛ nkɛ̀ɛ́tɛ́ yoo o bakù.
20 Kòò tu tɛhùtɛ̀ yiɛ̀, yoo ò dò ndɛcĩ̃ĩ̃rɛ̀ yoo ò ã dinɔmpénnì yoo mɛkpɑ̃ɑ̃̀, yoo tɛwũɔ̃tɛ̀ matɛ̀ ã o kɔ̃̀ntì yoo o takuò mpɔ̀ntɛ.
21 Anɔɔ kó kufuku miɛkɛ ikuɔ́ nìùtì mɔù bá n féútɛ́ fɛɔ̀̃fɛ̀ yoo ò m pã tidiitì kɛ́nsà kòò mɔ̀kɛ kuyɛ̀nkù, ò báá na kɛ́pĩ̃ nyikuɔ́ nìùtì kó mutɔ̃mmú.
22 Dɛ yiɛ̀ mbo na kɛ́di bɛ̀ m pã tìì diitì yoo bɛ̀ m pã dɛ̀ kɛ yɛ̃tɛ́ kɛ tuɔ nkɛ sùɔ́.
23 Ò mɛ mbáá ta mɛtɑummɛ̀ tou kuyààkù kpetí dɛ̀ yoo wèe tɔ́ɔnnɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì, ò tu kuyɛ̀nkù yiɛ̀ nwe, ò yàà bo sĩ̃nkùnnɛ mɛtɑummɛ̀ tou nɛ̀ di nɛntì. N tú di Yiɛ̀ nKuyie nku kɛ míì dɛ̀ cɑ̃ɑ́ńnɛ́.
24 Mɛm̀mɛ, kɛ̀ Mɔyiisii tì nàkɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ.

22

TÃÃTI: Bɛ̀ɛ̀ báá di bɛ̀ pã dɛ̀ Kuyie

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí, n yɛ̃ nkòo nìtì níí dòmmɛ̀ ò báá di Isidayɛɛribɛ m pã dɛ̀ kɛ́sĩ̃nkùnnɛ n yetìsààrì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

3 Nákɛ́ bɛ kɛ tú, n yɛ̃ mbɛ kó kufuku nɛ̀ bɛ yaàbío kɛ̀ wèè sĩ nkɛ kàákɛ́ bɛ̀ m pã dɛ̀, bɛ̀ɛ ò dènnɛ n kɔbɛ miɛkɛ mîì tu di Yiè nKuyie.
4 Anɔɔ kó kufuku miɛkɛ kɛ̀ tikɔ̀ntì pĩ nhòmɔù yoo ò tùɔ̀ti yɛfɔtɛ̀ kɛ̀ mu nyí wenkɛ ò báá di bɛ̀ m pã dɛ̀. Dɛ̀ mɛ ndò nɛ̀ wèè kàákɛ́ ocíì kɛ sĩntɛ nɛ̀ wèè bo nduɔ́ kɛ́yɛ̃nkɛ nɛ̀ omáà,
5 nɛ̀ wèè bo káákɛ́ dɛbambaànnɛ̀ marɛ̀ kɛ́sĩntɛ, yoo òmɔù wèè kàákɛ́ dɛ̀ɛ sĩ nkɛ́sĩnkùnnɛ omáà.
6 Kòò sĩnkùnnɛ omáà mɛbotí ò sĩmmu kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku. Ò báá na kɛ́di bɛ̀ m pã dɛ̀ kɛ́mbaanɛ̀ ò bo wuɔmɛ̀.
7 Kuyuoku mɔ̀nnì ò wenkɛmu ò bo na kɛ́di bɛ̀ m pã dɛ̀ kɛ yɛ́ ò kó mudiì mmumɛ̀.
8 Òmɔù di miɛkɛ báá di fɛɔ̃fɛ̀ fɛ̀ɛ ku yoo musĩmmù pĩ nfɛ̀. Kòò fɛ̀ di ò sĩntɛmu. Míì tu di Yiè nKuyie.
9 Bɛ̀ ntũ m bɛ̀ nàkɛ́ tì kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ báá di ikuɔ́ yetɛ dɛ̀ kɛ́tɔ dɛ kó mɛyɛi, kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ di, bɛ̀ yàà bo kú. Míì tu di Yiè nKuyie mmíì di cɑ̃́ńné.

10 Kɛ̀ bɛ̀ m pã dɛ̀marɛ̀ wèè í tú ikuɔ́ nìùtì ò báá dɛ̀ di. Bá kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì kóo pɔ̀ɔ nwe yoo o kóo tɔ̃ntì ò báá dɛ̀ di.
11 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì mɛ ndonté kudaakù, kù bo na ké dɛ̀ di kéndònnɛ̀ bɛ̀ pɛité kù tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.
12 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì mɔ̀kɛ osapàà nkòò yenkɛ wèè í tú ikuɔ́ nìùtì ò báá na kɛ́di bɛ̀ m pã dɛ̀.
13 Kòo dɔù mɛ nku yoo bɛ̀ ò bɛ̀ti kòò konní bá ò í mɔkɛ dɛbirɛ, kɛ wɛ̃̀tɛní kɛ bo o cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ ò do bɛ̀ bonɛ̀ kɛ dòmmɛ̀. Ò bo na kɛ́di o cicɛ yo ntìì diitì. Ikuɔ́ nìùtì cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kou í tú wè báá na ké tì di.
14 Kòò mɔù di bɛ̀ m pã dɛ̀ bá ò í yɛ́, kɛ̀ dɛ̀ boní kòò yĩ̃ɛ́té wèe dɛ̀ yietí ikuɔ́ nìùtì kénɔ́ɔ nkɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ ò yietí dɛ kó yɛwɛ́tiyè yènùmmù kó dìmáà.
15 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ báá yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ í dò nkɛ́di bɛ̀ m pã dɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ di.
16 Kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ di, ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ toú mmɛyɛi mmɛ bɛ̀ɛ yietí kéfɔ́ɔ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì dɛ̀ cɑ̃́ńné.

Kuyie nyɛ̃ mbɛ̀ bá nkù feu ìì wũɔ̃

17 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní nsɔkɛ́ ku náaǹtì kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
18 Nákɛ́ Anɔɔ nɛ̀ o bí nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ tú n yɛ̃ ndi miɛkɛ yoo opɔ̀ɔ wèè di bonɛ̀, kɛ̀ wèè dɔ́ kɛ́ m pã dipãnnì yoo ò dɔ́ kɛ́ n féútɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ kétuɔ nhò n dɔúnnɛ̀ dìì nùù kpéí nyoo kòò mɛ mbaa dɔ́ kɛ́ fɛ̀ nni nféútɛ́mu.
19 Kòò dɔ́ n cɔutɛ́ dɛ kó dipãnnì dɛ̀ ntú dinaadaà yoo dipedaà yoo dibɔdaà dɛ̀ɛ kpa kuyènkù.
20 Kɛ̀ di n fèútɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ fɛ̀ɛ mɔ̀kɛ kuyènkù m báá cɔutɛ́ dɛ kó dipãnnì.
21 Kɛ̀ fɛɔ̃fɛ̀ mɛtaummɛ̀ kɔfɛ nfɛ òmɔù dómɛ̀ kɛ n féútɛ́ yoo ò dɔ́ kɛ́dɛitɛ ò n dɔúnnɛ̀ dìì nùù yoo ò baa dɔ́ kɛ́ m pã dipãnnì ndi, dɛ kó fɛɔ̃fɛ̀ dò nkɛ́ntú di n feu fɛ̀ nfɛ, kɛ́nkpa kuyènkù kɛ̀ n né fɛ̀ cɔutɛ́.
22 Mí ndi Yiè nKuyie ndi bá n féútɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ fɛ̀ɛ yɛ̃ĩ yoo fɛ̀ ã dikpɛ̃nnì yoo bɛ̀ fɛ̀ fɛ̃̀tɛ yoo fɛ̀ ã mɛkpɑ̃ɑ̃ nyoo fɛ̀ ã tifíètì yoo fɛ̀ ã yɛmuɔ. Di báá daá ndɛ kó fɛɔ̃fɛ̀ botí kó kumaa ndiwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ́ntú di kù nni mpã.
23 Di bo na kɛ́ n féútɛ́ diwèì kó dipãnnì: Fɛnààfɛ̀ yoo fɛpìèfɛ̀ dɛ̀ɛ mɔ̀kɛ kuyènkù yoo dɛ̀ pusi yoo dɛ tààkɛ okù kɛ tontɛ́. Di mɛ mbáá dɛ̀ nni nféútɛ́ di n dɔúnnɛ̀ dìì nùù kpéí, nkɛ̀ di dɛ̀ nni nfèútɛ́ m báá dɛ̀ cɔutɛ́.
24 Di bá n féútɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ fɛ̀ɛ kó yɛtakuò nta yoo bɛ̀ fɛ̀ fɔ̃ntɛ yoo bɛ̀ yɛ̀ kɛ̀ɛ́tɛ́. Di kó dihɛì miɛkɛ òmɔù báá dɛ̀ dɔ̀ɔ.

25 Kòo pɔ̀ɔ̀ mɔù mɛ ntɔní dɛ kó fɛɔ̃fɛ̀ botí dí báá fɛ̀ cɔuté ké fɛ̀ nni nféúté, mí
nKuyie mmíì di te, kɛ̀ bɛ̀ fɛ̀ fɔ̃ntɛ dɛ̀ naá nkuyɛ̀nkù nku, m báá fɛ̀ cɔuté.

26 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nsɔké ku náaǹtì kénáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
27 Kɛ̀ fɛnààfɛ̀ yoo fɛpìèfɛ̀ yoo tɛbuɔtɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ pɛité dɛbirɛ dɛdaarɛ̀, dɛ̀ mbo dɛ yɔ̃
borɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀, diyiè niínnì yiè kɛ̀ di dɛ̀ nni nféúté, m bo cɔuté dɛ kó
dipãnnì.
28 Di báá kuɔ dɛnaabirɛ yoo dɛpebirɛ yoo dɛbɔbirɛ nɛ̀ dɛ yɔ̃ diyiè dìmáà.
29 Kɛ̀ di dɔ́ ké n féúté fɛɔ̃fɛ̀ ké n sãntɛ dí fɛ̀ nni nféúté dɛ̀ bo yiennɛ̀mɛ̀ kɛ̀ n fɛ̀
cɔuté.
30 Kɛ̀ di fɛ̀ nni nfɛ̀úté dí fɛ̀ càáké dɛ yiè, di báá súɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ɛ wenté. Míì tu di Yiɛ̀
nKuyie.
31 Dí mpĩ n tannɔ̀ nkéndɔɔri yɛ̀ yɛ̃ mmù míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.
32 Di báá cakɛ n yètisààrì díndi Isidayɛɛribɛ n dɔ́ dí nyɛ́̃mu n dòmmɛ̀ páíí mí
ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di cǎ́ńné.
33 Míì di dènnɛní Esibiti kɛ̀ di bo ntú n kɔbɛ. Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.

23

Isidayɛɛribɛ kó yɛbaa

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Náké Isidayɛɛribɛ bɛ̀ yo mbaà nyɛ̀ɛ̀ baa n kpéí.
Dɛ kó yɛbaa mmiɛkɛ di níí tíí nké n sãntɛ. N yóó di bɛnkɛmu dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ di
níí yoo tíí nyɛ̀.
3 Di níí pĩ ndi tɔ̃mmú yɛwe yɛ̀kuɔ̀ miɛkɛ, diyiénnì tu tɛomɔ̀pùtɛ̀ ntɛ. Di níí tíí
ndɛ yiè ké n sãntɛ, dɛ yiè di báá pĩ mmutɔ̃mmú bá kɛ̀ di bo kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ dɛ kó diyiè
tu n kpɛri ndi.

4 Ntɛ yɛbaa nkó yɛmɔ̀rɛ̀ tɛyɛ̀ di níí yóó tíí nyɛ̀ɛ̀ miɛkɛ ké n sãntɛ.

Diyentébanni

5 Dibenni tǎ́nkù ketiwè kó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì kó dihuri mɔ̀nnì yó ntú
diyentébanni ndi.
6 Dɛ kóo tǎ́nkù omáà kó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinummurì yó ntú pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀
mutie mùù muuti bɛ kó dibanni ndi. Dí nyo mpɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù
muuti kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
7 Diyiè ketirì yiè di tíí nké n sãntɛ, dɛ yiè di báá pĩ mmutɔ̃mmú.
8 Yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ miɛkɛ ké nni mpãã nyɛpãrɛ̀ kɛ tuɔ̀. Diyiè yiénnì kétíí nké n
sãntɛ, di báá pĩ mmutɔ̃mmú.

Tidiketitì kó dibanni

9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé kébɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
10 Náké Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nkɛ̀ di ta dìì mɔ̀nnì dihɛì n di duɔ́ ndì kɛ kùútí,
kɛ dɛ̀i tidiketitì, di boú dibou kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùtì.
11 Kòò dɛ̀ nni mbɛnkɛ, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ n dì cɔuté. Tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè kó diwentétɛrì
ndi ikuɔ́ nìùtì yóó dɛ̀ nni mbɛnkɛmɛ̀,
12 ké n féúté dipedabii dìì mɔ̀kɛ dibenni dimáà kɛ kpa kuyènkù kétuɔ,
13 kéwaá mmuyuo ncìdóòbɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ ké mù ǎntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀, nkéwaá mmɛnaà
mbɛ̀ tumɛ̀ difɛ́ɛ̃̀ dítìrì dikéè kécóú ndɛ̃́nkɛ̀ kétuɔ. N dɔkɛ dɔ́ dìì pãnnì ndi.
14 Di báá di di paa nkó tidiitì, di báá ti dɔ̀ɔnɛ̀ pɛ́ɛ̃̀, di mɛ mbáá tì pũńné kécáákɛ́,
yoo dí ntì càá ntibéntì kɛ í keté kɛ dɛ̀ boú dibou kɛ m pã. Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu
sǎ́ǎ̀ nɛ̀ di yaàbío bá kɛ̀ di bo kùù píkù.

Dididɛ̀ìbanni

15 Kɛ̀ di níí m pã tidipàntì dìì yiè, di báá kaa ndɛ kó diyiè kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ di
ketɛ́ kɛ́kaa nkɛ dɔ̀ seménnìbɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀,
16 Seménnì oyiénwè wenwe kó tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè, dɛ̀ yóó mbo yɛwe sipísìnùmmù
ndi, kɛ̀ di m pã tidiitì.
17 Dɛ yiè bá wè wèè waá ntidipàntì kó muyuo nsààmù cìdóòbɛ̀ bɛ̀tããti kédɔɔnɛ̀
pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kɛ́kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti kɛ̀ di tɔní dɛ kó dipãnnì kɛ́ m bɛnkɛ.
18 Pɛ́ɛ̃̀ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ dí n féútɛ́ yɛpedabɛ yèyiekɛ̀ yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà
dìmáà, kɛ kpa kuyènkù nɛ̀ dinaadapànnì dìmáà nɛ̀ yɛpedakɛ̀ yèdéè kɛ́ yɛ̀
wɛ̃nnénɛ̀ tidiitì di m pã tì, kɛ́ dɛ̀ còú mmɛnaà mbɛ̀ tu mɛ̀ difɛ́ɛ̃̀ kétuɔ, dipãnnì
ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
19 Kɛ̀ di dèè dí waá ndibɔdaà mɛyɛi nhũtímù kpéí nnɛ̀ yɛpedabɛ yèdéè yèè
mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ́ n féútɛ́ mɛtaummɛ̀ kpéí.
20 Kɛ̀ ikuó nìùtìi dɛ̀ nni mbɛnkɛ kɛ́ dɛ̀ nni nféútɛ́ mɛtaummɛ̀ tou borɛ̀,
kɛ́wɛ̃nnénɛ̀ tidipàntì kóo pɛ́ɛ̃̀ nɛ̀ yɛpedabɛ yɛdɛ́. Dɛ̀ tu n kpɛrɛ ndɛ bɛ̀ m pã dɛ̀
ikuó nìùbɛ̀ yóo nte dɛ̀.
21 Dɛ kó diyiè kétíí nkɛ́ n sãntɛ, dí báá pĩ mmutɔ̃mmú dɛ yiè. Dɛ̀ yó ntú ikuó
nyi di kpéí nsɑ́ɑ̃̀ nɛ̀ di yaàbío bá kɛ̀ di bo kèè bíékɛ̀.
22 Kɛ̀ di dɛi tidiitì di báá dɛitɛ kétaunnɛ̀ tìì bo di paa mmànku, di mɛ mbáá
kóntɛ́ kédérí, dí tì yóu bɛcĩrìbɛ̀ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì di te.

Siheú kó dibanni

23 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
24 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú:

Dibenni tɑ̃̀nkù yiénwè kó diyiè ketirì níí yó ntú tɛomɔ̀pùtɛ̀ ntɛ, di níí tíí nkɛ́ n
sãntɛ nɛ̀ tipíétì nɛ̀ siheú.

25 Dɛ yiè di báá pĩ mmutɔ̃mmú, dí n féútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ kétuɔ.

Mɛyɛi nhũtímù kó diyiè diɛrì

26 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíɛ́ kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
27 Otɑ̃̀nkù yiénwè yiè píínnì yó ntú mɛyɛi nhũtímù yiè ndi, di níí tíí nkɛ́ n
sãntɛ, kéboú dinùù kɛ́ n féútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ kétuɔ.
28 Di báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ yiè mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó diyiè ndi, bɛ̀ yóó di
dɔɔ̀ dì mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó ikuó kɛ̀ n di cĩɛ́ mmí ndi Yiè nKuyie.
29 Kɛ̀ wèè í boú dinùù dɛ yiè bɛɛ ò dènnɛ o kɔbɛ miɛkɛ.
30 Kɛ̀ wèè pĩ mmutɔ̃mmú dɛ yiè m bo ò dɛ̀itɛ o kɔbɛ miɛkɛ.
31 Di báá pĩ mmutɔ̃mmú dɛ yiè dɛ̀ yóó ntú ikuó nyi di kpéí nsɑ́ɑ̃̀ bá kɛ̀ di bo
kèè bíékɛ̀.
32 Dɛ kó diyiè yó ntú n kpɛri ndi, otɑ̃̀nkù yiè wɛínnì kó kuyuoku nku di yóó
boúmɛ̀ dinùù kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ diyiè tɛrì kuyuoku.

Dibanni bɛ̀ tu dì titouti kpɛri

33 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní nsɔkɛ́ ku náaǹtì kénákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
34 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nhotɑ̃̀nkù yiénwè yiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinummurì di
níí ãnné titouti kó dibanni kɛ́ n sãntɛ, kɛ̀ dì mbo kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀.
35 Diyiè ketirì yiè di tíí nkɛ́ n sãntɛ, dɛ yiè òmɔù báá pĩ mmutɔ̃ncɛ́ɛ́̃mù.
36 Yɛwe yèyiekɛ̀ yɛnyɛ miɛkɛ, bá dì di níí n féútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ kétuɔ. Diyiè niínnì yiè
kétíí nkɛ́ n sãntɛ kɛ́ n féútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ kétuɔ. Di báá pĩ mmutɔ̃ncɛ́ɛ́̃mù dibanni denni
dìì yiè.

37 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: M mɛ ntããtɛ́ yèè we di níí yóó yɛ ntíí kɛ́ n sãntɛ, kɛ́ n fíé iwũ̃ kɛ́tuɔ kɛ́ m pã tidiitì kó yɛpãrè, kɛ́ n fíénè iwũ̃ mɛtaummè kpɛyi, kɛ́cóú mmɛnaà nkɛ́tuɔ kɛ́ntũ̃ mbá dìì yiè di kuó dòmmè.
38 Kɛ né yíénè iwũ̃ di n feu ì siomùsi kó yɛwe nè yɛpãrè di m pãã nyè nè iwũ̃ di n feu ì, di n dɔunkonè yèè nɔ̀ kpɛ́í nnè yɛpãrè diwèì kpɛyɛ.

39 Dɛ kó difɔ̃nkúò otɛ̃nkù yiénwè kó diyiè tɛpíítè nè dinummurì kɛ sɔ́ ndi dèitɛ di diitì kɛ dèè, dí ãnné titouti kó dibanni kɛ́ nni nsãntí kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè. Dibanni yiè ketirì nè diniínnì yó ntú tɛomùtè ntɛ.
40 Diyiè ketirì, dí waá nyɛtebɛ sààyè nè tipuonti nè kukó nkó titieti, kényãnku mɛtaummè tou di Yiè nKuyie nyìikè kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.
41 Dibenni miɛkɛ di níí ãnné dibanni kɛ́ nni nsãntí kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè. Dè yó ntú ikuɔ nyi di kpɛ́í nsɔ́ã̀ nè di yaàbío. Dibenni tɛ̃nkù yiénwè miɛkɛ nkɛ di níí yóó ãnnémè dɛ kó dibanni.
42 Isidayɛɛribɛ di níí yó mbo titouti miɛkɛ nkɛ kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.
43 Kè dɛ̀ɛ yie kè di yaàbíi banté kɛ do ndi dò ã titouti miɛkɛ nkɛ, n di dènnɛní dìì mɔ̀nnì Esibiti. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì di te.

44 Kè Mɔyiisii nákɛ́ Isidayɛɛribɛ yɛmɔ̀rè bè yó mbaà nyè ti Yiè nKuyie nkó yɛbaa.

24

Bè bo mpĩ mmèè botí mɛtaummè tou kó tɛfitíkèkètè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kè bè da duó nhodìfíè kó mɛkɔ̀sààmè di bo ntuɔnnèmè tɛfitíkèkètè dɛyuo ndɛmɔu.
3 Kè Anɔɔ tè ĩńné mɛtaummè tou miɛkɛ kuyààkù kùù pì mɛtaummè tɔu ĩĩkú dè ku ìikè, kè tè níí nyié nkɛ cóú mí ndi Yiè nKuyie n yìikè kéwenténè. Dè yóó ntú ikuɔ nyi di kpɛ́í nnè di yaàbío sɔ́ã̀.
4 Anɔɔ yóó dɛ nyĩnné tɛfitíkèkètè mɛsɔɔ nsààmè kpɛtɛ kécɔ̃nné tɛ búkúsí kè dè níí ncóú nkɛyènkè kɛmɔu n yìikè.

Pɛ́ɛ̀bè bè yó mpãã mbè Kuyie

5 A waá mmuyuo nsààmù kédɔɔnè pɛ́ɛ̀bè tɛpíítè nè bèdébè bá wèè pɛ́ɛ̀ kòo yuo ncɛ́ɛ́kù mbo cìdóòbè bèkuɔ̀.
6 Kàa bè daá mmɛsɔɔ nsààmè kóo tábùrì ĩnkè icuó ìdéì bèkuɔ̀ bèkuɔ̀ mí ndi Yiè nKuyie n yìikè,
7 kécóú mbá kùù cuó ĩnkè tihúúntì sààtì bè yóó tuɔ ntì, kè dɛ̀ɛ bɛnkɛ pɛ́ɛ̀ omɔu túmè mí ndi Yiè nKuyie n kou.
8 Bá tèè omùtè ntɛ bè níí yóó daámmè dɛ kóo pɛ́ɛ̀ mɛsɔɔ nsààmè kóo tábùrì ĩnkè mí ndi Yiè nKuyie n yìikè. Díndi Isidayɛɛribɛ di dò nkɛ́ mmɛ ndɔɔri sɔ́ã̀.
9 Anɔɔ nè o bí bɛɛ yó nte dɛ kóo pɛ́ɛ̀, bè níí nkari mɛtaummè tou kó kudànkù kɛ́ bè càákɛ́ kɛ yɛ́ bè bè nni mpãmèmu kè bɛè cɔ̃ã́ nkè bɛè dò nkɛ́ bè di. Dɛ kó ikuɔ yó mbomu sɔ́ã̀.

Bè dò nkɛ́dɔɔmè wèè sɔ́ã́ nKuyie nè wèè bo potɛ́ otɔù kɛ́kuɔ

10-11 Danni kóo nitipòkù mɔù weè do bo Isidayɛɛribɛ cuokè kòo yètìrì tu Dibidi, kòo pɛitɛ́ osapàà nkòo yètìrì ntu Sedomii, kòo pɛiténè Esibiti kou mɔù odapàà. Diyiè marì kè dè kóo dapàà nnè Isidayɛɛri kou, kè bè nkpa nkè dɛ kóo dapàà nsɔ́ã́ nKuyie, kè bɛɛ ò kɔ̀tɛnè Mɔyiisi borè.

12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kànnɛ ké nhò bàa kɛ kémmúnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbo bɛ̀ nàkémɛ̀ bɛ̀ dò
nkóò dɔ̀ɔ̀mɛ̀.
13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
14 Dɛ kóo dapàà wèè n sɑ̃ɑ̃ mmí nKuyie, ɑ́ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ karì, bɛ̀ɛ̀
kó dimàà kèè ò n sɑ̃ɑ̃mmɛ̀ mí nKuyie nkɛ̀ bɛ̀ɛ nɔ́ɔ mbɛ nɔu o yuu ĩnkɛ̀ kɛ̀
Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu ò bùɔ́tí yɛtɑ̃rɛ̀ kékuɔ.
15 Kàa nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nkɛ̀ wèè n sɑ̃ɑ̃ mmí nKuyie nkùù ò te weè
tɔ dɛ kó mɛyɛi.
16 Kɛ̀ wèè n sɑ̃ɑ̃ mbɛ̀ dò nkóò bùɔ́tí yɛtɑ̃rɛ̀ nyɛ kékuɔ, kòò tu opɔ̀ɔ̀ yoo dihɛì yiɛ̀
nkɛ né n sɑ̃ɑ̃ mbɛ̀ɛ ò kùɔ.
17 Kɛ̀ wèè potɛ́ otɔù kɛ kùɔ, bɛ̀ɛ ò kùɔ.
18 Kɛ̀ wèè kùɔ otɔù kó fɛɔ̃fɛ̀ wèe ò yietí fɛfòùfɛ̀.
19 Wèè kɔ̀ùtɛ otɔù bɛ̀ múnkɛɛ ò kɔ̀ùtɛ.
20 Wèè kèétɛ́ otɔù kɔ̃ũ bɛ̀ɛ kèétɛ́ o kpɛri. Kɛ̀ wèè kpéétɛ́ otɔù nɔnfɛ̀ bɛ̀ɛ kpéétɛ́ o
kɔfɛ. Kɛ̀ wèè feutɛ́ otɔù nìnnì bɛ̀ɛ feutɛ́ o kpɛri. Kɛ̀ wèè ãnnɛ́ otɔù kuyɛ̀nkù bɛ̀ɛ
kù nhò ãnnɛ́ múnkɛ.
21 Kɛ̀ wèè potɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ kɛ kùɔ wèe yietí kéfɔ́ɔ́, kɛ̀ wèè potɛ́ onìtì kɛ kùɔ bɛ̀ɛ ò kùɔ.
22 Di bekùnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí dihɛì yɛmbɛ̀ di yó mmɛ mbekùnɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀. Mí ndi Yiɛ̀
nKuyie mmîì di te.
23 Mɔyiisi tì nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ dennɛ dɛ kóo dapàà nwèè sɑ̃ɑ̃
nKuyie mbɛ karì kóò bùɔ́tí yɛtɑ̃rɛ̀ kékuɔ. Mɛmmɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́
tì Mɔyiisi.

25

Dibenni kɛtenkɛ̀ bo ompɛ̀ dì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Mɔyiisi Sinɑii tãrì ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nkɛ̀ di tɑ dìì mɔ̀nnì dihɛì n di duɔ́ ndì, dí soó
mmukútímù, kɛ̀ kɛtenkɛɛ ompɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ntú n kó disãnni.
3 Dí nkuuti kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀kuɔ̀, kémbuɔtì di diitì, képíenko fínyĩ́ kó dɛtie nkɛ
tɔ̃ũ dɛ bɛ.
4 Dibenni yiénnì miɛkɛ kɛtenkɛ̀ kó diompùbenni ndi, di báá buɔtí, di mɛ mbáá
píe nfínyĩ́ kó dɛtie. Dɛ̀ yó ntú n kó disãnni ndi.
5 Kɛ̀ tididenti yɛ̀ di báá tì dɛ̀itɛ, bá nɛ̀ di í mɛ mpíemmɛ̀ di tie nkɛ̀ dɛ̀ pɛitɛ́, di
báá tɔ̃ũ dɛ bɛ, kɛtenkɛ̀ ompùbenni ndi.
6 Dí nyo ntididenti díndi nɛ̀ di kó tidɑatì nɛ̀ di kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ di
bonɛ̀.
7 Nɛ̀ dɛ kó tidiitì miɛkɛ nkɛ di wũɔ̃ yóó pétémɛ̀ kédi nɛ̀ dihɛì kó tiwɑnwɑntì
timɔu.

Tidɑatì fĩĩmmù kó dibenni

8 Di níí kɑà nyɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ kucɛ mɛ̀yiekɛ̀. Dɛ kó yɛbie nyó mbo yɛbie
nsipísìnàà nɛ̀ yɛ̀wɛi ndi.
9 Dibenni sipísìnàà nɛ̀ diwɛínnì kóo tɑ̃nkù yiénwè kó diyiè píínnì, diyiè diɛrì
ndi, mɛyɛi nhũtímù kpéí. Dí duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ eé ditãtɛheù dihɛì dimɔu miɛkɛ,
10 képĩɛ̃ké, dibenni sipísìnùmmù kpɛri yó ntúmɛ̀ tidɑatì fĩĩmmù kpɛri ndi,
dibɑnni diɛrì kó dibenni ndi, òmɔù tɛ́nkɛ bá ntú kudɑakù n kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu
miɛkɛ. Dɛ kó dibenni bá wè ò bo nɑ kéwɛ̃tɛ kétiekɛ o tenkɛ̀, bá wè kòo kò nho
cĩɛ̀tɛ̀.
11 Dibenni sipísìnùmmù kpɛri yó ntú tidɑatì fĩĩmmù kpɛri ndi, dibɑnni diɛrì
kó dibenni ndi. Dɛ benni di báá buɔtí di mɛ mbáá dɛitɛ tididenti yoo dí tɔ̃ũ
dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ́ dɛ bɛ, di í píe ndɛ kó yɛbɛ.

12 Dɛ kó dibenni tú tidaatì fĩĩmmù kpɛri ndi, dɛ kó dibenni miɛkɛ di yó nyo
ntididenti nti. Diwèì kó dibenni ndi, dí ndì wùó ndìì cǎǎ.
13 Dɛ kó dibenni miɛkɛ bá wè ò bo na kéwẽtɛ kétiekɛ o tenkè.
14 Kòò məù fiitinè o kou kɛtenkè yoo ò kè nhò donnè, ò báá ò ciité.
15 Wèe wénté dè kpaá yɛbie nyèdè kè n kó dibennii tuɔkɛní, dɛ miɛkɛ nkɛ ò
yóó namè kóò kèétɛ idíítí.
16 Kè yɛbie nsũ idíítí nsũ kè yè mɛ nkɛ̃ńnì idíítí nkɛ̃ńnì, di yó nwéí yɛbie
mmamè mmɛ kɛ kékíí idíítí.
17 Di miɛkɛ òməù báá ciité otəù. Di nni ndé, mí ndi Yiè nKuyie mmíì di te.
18 Dí mpĩ n tié nnè n kuó kéndɔɔri dè yẽmmè, mɛmmɛ di bo mbomè di tenkè
kɛ bá nyĩɛ̃kù dèmarè.
19 Kè di paa nní mpeí, kè di yo nkɛ sànnè kémbo kɛ í yĩɛ̃kù.
20 Kè dè yèmmè di bo bekɛ dimáà kɛ dɔ̀: Ti né yó nyo mba kè ti í kùútí dibenni
yiénnì kɛ dèitɛ tidiitì?
21 N yóó duó nkè n kó mɛsàà mmɛè níí mbo di ĩnkè, dibenni kuónnì miɛkɛ kè
di paa nníí pɛité, kè dè nsànnè di bo nyommè kɛ dɔ̀ yɛbie nyètããti.
22 Kè di buɔtí dibenni niínnì miɛkɛ di bo na kényo ntidikótì kétuɔkɛnè
dibenni wɛínnì di bo dɛitɛmè tipàntì.

A bo wẽtɛ kédontémè a tenkè

23 Òməù báá fíté kɛtenkè sǎǎ kè dèɛ deè kɛ yɛ́ míì temè kɛtenkè kè di tú bɛpɔ̀ɔbè
kɛ bo kɛ miɛkɛ.
24 Dihɛì n yóó di duó ndì miɛkɛ, dí dəú nyikuó kòò məù fìté o tenkè wèe na
kéwẽtɛ ké kè donté.
25 Kòò məù tebitɛ ta ticĩtì kɛ fité kɛtenkè, o cĩɛ̃tè kou wèè ò tɔ̀kénè weè dò
nkéwẽtɛ ké kè donté.
26 Kòò məù mɛ nyí məkɛ wèè ò tɔ̀kénè kɛ bo na ké kè donté, kòò wɛ̃tɛ kɛ pètɛ
dìì yiè idíítí ò bo na kéwẽtɛ kédonté o tenkè.
27 Bèɛ kaà nyɛbie nyèè pẽẽté kébatɛ yèè kpaá, kè tidaatì fĩĩmmù benni né na
kétuɔkɛní kòo ò tɛ̀ńné, kéwẽtɛ kétiekɛ o tenkè.
28 Kòò mɛ nyí pètɛ ò bo yietí mù wèè kè donté wè nkpaá kɛ kè te, kɛ baanè
tidaatì fĩĩmmù benni kòò né na kéwẽtɛ kécɔuté o tenkè.
29 Kòò mɛ nfìté tɛcĩɛ̃tè kè tè bo dihɛì iduotí fité dì, dibenni dìmáà kó mukũũ
mmiɛkɛ nkɛ ò bo namè kéwẽtɛ ké tè donté. Kòò dó kéwẽtɛ ké tè donté dè báá pẽẽté
dibenni nè ò tè fitémè.
30 Kè dè pẽẽté dibenni kòò í wɛ̃tɛ kɛ tè donté, wèè tè donté weè yó ntè te sǎǎ nè
o yaàbío. Tɛ yiè mbáá wẽtɛ ké tè cɔuté tidaatì fĩĩmmù bo tuɔkɛmè.
31 Kè sicɛ̃̃ĩ sìì bo yɛhɛkè iduotí í fité yè si yó ndònnè dɛpaa ndòmmè mmɛ, tɛ yiè
nníí bo na kéwẽtɛ ké tè donté yoo wèe wẽtɛ ké tè cɔuté tidaatì fĩĩmmù bo tuɔkɛmè.
32 Defiibɛ biɛ yó mmɔkɛmu kucɛ kɛ níí na kéwẽtɛ kédonté bɛ tenkè yoo bɛ cɛ̃̃ĩ
sǎǎ.
33 Bá kè Defii botí kou weè donténè o tebitɛ tɛcĩɛ̃tè, kè tidaatì fĩĩmmù benni
tùɔkɛ wèe wẽtɛ ké tè duó ntɛ yiè, kɛ yɛ́ bɛ cɛ̃̃ĩ sìì tumè bɛ kpɛrɛ bè mɔ̀kɛ dè
Isidayɛɛribɛ tenkè miɛkɛ.
34 Bè báá fíté bɛ pénnè bɛ kó kɛtenkè yó nni nkɛ sǎǎ.

Bè bo mpenni mèè botí bɛcĩrìbè bɛ kpɛrɛ

35 Kòò məù kou ta ticĩtì miɛkɛ kɛ tɛ́nkɛ í məkɛ mùmamù, wè nhò tɔ, kòò mɛ
ntú opɔ̀ɔ nwe ò nhò tɔ, kè dèɛ yie nkòò mbo o borè.
36 Ò bá nwanti mucɔ́ntimu o ĩnkè, ò bá nwanti kɛ bo ò di. Ò ndé mí ndi Yiè
nKuyie nkè o kou nhò bonè.

37 Kòò mɛ nhò pèntɛ idíítí nyi ò bá nwanti kɛ́cɔ̃ntɛ, kɛ̀ tidiitì mɛ nni nti ò bá nwanti wèe ò tɛ̃ńné kɛ́nɔ́ɔ́.
38 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te kɛ̀ di dènnɛní Esibiti kɛ bo di duɔ́ nKannahãã tenkɛ̀, kɛ̀ di ntú n kɔbɛ.

Onìtì bo wɛ̃tɛ kɛ́dontɛ́mɛ̀ otɔù

39 Kòò mɔù kou ta mɛsémmɛ̀ miɛkɛ kɛ tɛ̃́nkɛ í mɔkɛ mùmamù, kɛ fìtɛ́nɛ̀ omáà otɔù kɛ bo mpĩ nho tɔ̃mmú, wèè ò dontɛ́ ò báá ò pĩńné mudaatɔ̃mmú.
40 Wè nhò bonɛ̀ kɛ dònnɛ̀ o kóo tɔ̃ntì yoo wèè kɔ̀tɛní kɛ ò taànɛ̀. Wè nhò pĩńnɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ̀ tidaatì fĩĩmmù benni yàa tuɔkɛnní.
41 Kɛ̀ tidaatì fĩĩmmù benni tùɔ̀kɛní, wèe kò nwenwe nɛ̀ o bí o kɔbɛ borɛ̀, kɛ́kari o yɛmbɛ̀ tenkɛ̀.
42 Di tú n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ mbɛ, kɛ̀ n di dènnɛní Esibiti, òmɔù báá fítɛ́ omáà bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fítɛ́mɛ̀ kudaakù.
43 Di miɛkɛ òmɔù báá dɔɔ̀nɛ̀ otɔù muwɛ̃rímú. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te, di nni ndé!
44 Di kó tidaatì tinitidaatì nɛ̀ tinitipòtì tì yóó yènní yɛhɛkɛ̀ yèè di fitɛ́ yènyɛ. Di yó mbɛ ndonnɛ̀ tidaatì.
45 Bɛpɔ̀ɔbɛ̀ bèè kɔ̀tɛní kɛ di bonɛ̀, di bo na kɛ níí dontɛ́ bɛ bí, yoo bèè do di bonɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì bɛ yaàbí. Bɛ̀ bɛ̀ pɛitɛ́ di tenkɛ̀ nkɛ díì bɛ̀ te.
46 Di bo kú kéyóu dɛ̀ di bí ii dò nké dɛ̀ tùótɛ́, kɛ̀ bɛmbɛ ntú di kó tidaatì sɑ̃ɑ̃. Kɛ̀ di tebìí Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀, òmɔù báá dɔɔ̀nɛ̀ otɔù muwɛ̃rímú.
47 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò mbɛpɔ̀ɔbɛ̀ yoo bèè kɔ̀tɛnɛ̀ kɛ di bonɛ̀ bɛ kóò mɔù mɔ̀kɛ idíítí, kɛ̀ di tebitɛ matɛ̀ ò mɔ̀kɛnɛ̀ dibànnì, koò fìtɛ́nɛ̀ tɛmáà yoo bá kɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ kó dɛyaàbirɛ marɛ̀ ndɛ tɛ̀ fìtɛ́nɛ̀mɛ̀ tɛmáà.
48 Di mɔkɛmu kucɛ kɛ bo na kéwɛ̃tɛ kédontɛ́ di tebitɛ, di kou mɔù bo na kéwɛ̃tɛ kédontɛ́ di tebitɛ.
49 O cicɛ kou yoo o cicɛ kou kó dɛbirɛ bo na kéwɛ̃tɛ ké tɛ̀ dontɛ́, yoo otɔù mɔù nɛ̀ wè bɛ̀ tu mɛyĩĩ mmɛ̀máà kɔbɛ. Kɛ̀ dɛ̀ í dò mmɛmmɛ tɛ̀ wɛ̃̀tɛ kɛ pètɛ́ tɛ kpɛrɛ tɛ̀ bo na kéwɛ̃tɛ kédontɛ́ tɛmáà.
50 Kɛ̀ tɛ̀ yóó dontɛ́ tɛmáà bèɛ nákɛ́ nɛ̀ wèè do nkɛ́ tɛ̀ dontɛ́, kɛ̀ bèɛ kaa nyɛbie nwèè do tɛ̀ dontɛ́ ò tɛ̀ dontɛ́ kɛ̀ yèè bie sootɛ́ dɛ cuokɛ̀, kɛ̀ n kó dibenni né na kɛ́tuɔkɛní. Bɛ̀ yóó wéntɛ́ yɛbie nyèè sokɛ́ yènyɛ dɛ cuokɛ̀ kɛ né na kɛ́kéétɛ́ idíítí bá dìì yiè kɛ̀ idíítí mmànnɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yietí ì otɔ̃ntì diyiè dìmáà miɛkɛ.
51 Kɛ̀ dɛ kó yɛbie nkpaá kɛ sũ ò yóó yietí kɛ̀ ì nsũmu kɛ̀ di tebitɛ na kéwɛ̃tɛ kédontɛ́ tɛmáà.
52 Kɛ̀ yɛbie mmɛ nyí kpaá sũ kɛ̀ tidaatì fĩĩmmù benni tùɔ̀kɛní tɛ̀ tó yietí kɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ yɛbie mmàmɛ̀, kɛ̀ tɛɛ wɛ̃tɛ kédontɛ́ tɛmáà.
53 Kɛ̀ bɛ̀ dontɛ́ òmɔù ò níí yó mbo wèè ò dontɛ́ o cĩ̃tɛ̀ kɛ dò nho tɔ̃ntì nwe, di báá yie nkɛ̀ bɛ̀ nhò dɔɔ̀rinɛ̀ muwɛ̃rímú.
54 Kòò mɛ nyí na kɛ bo wɛ̃tɛ kédontɛ́ omáà dɛ kó mɛborimɛ mɛdɛ́ miɛkɛ wè mbaa tidaatì fĩĩmmù benni kéyɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ ku kɔbɛ dò nkɛ́ nku ntũ nkumáà

55 Díndi Isidayɛɛribɛ di tú n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ mbɛ kɛ̀ n di dènnɛní Esibiti kó kɛtenkɛ̀. Mí ndi Yiɛ̀ nkuyie míì di dènnɛní Esibiti tenkɛ̀. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.

26

1 Di báá dɔɔ̀ sitenkaanìi kɛ́ sì fìíkú yoo di fííkú yɛsĩmpókɛ̀, di báá cíɛ́kɛ́ yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ́ yɛ̀ kèrí tifèntì kɛ́fííkú kɛ́nninku yɛ ìikɛ̀. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te.
2 Dí mpĩ n di nàkɛ́ tì siomùsi ĩnkɛ̀, kɛ́ndé n taummɛ̀ tou. Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ nkù yóó bɛ̀ dɔɔ̀ mɛsàà

3 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di yie nkɛ pĩ n tié nnɛ̀ n
tannɔ̀ kɛ dɔɔri dɛ̀ yɛ̃mmɛ̀,
4 m bo ndi duɔ̀ nfɛtaafɛ̀ fɛ mɔ̀nnì, kɛ̀ di paa nní mpɛí mɛsàà nkɛ̀ di tebiiti mpɛí
mɛsàà.
5 Kɛ̀ di níí mpuotì tidiitì kɛ̀ di tebiitii binɛ̀, kɛ̀ di ntɔ̃ũ di tebiiti kétuɔkɛnɛ̀ di
bo buɔtímɛ̀ tidiitì, kɛ̀ di nyo kɛ sànnɛ̀ kémbo bá dɛ̀marɛ̀ í di kɔɔ́nnɛ̀.
6 Kɛ̀ n di duɔ́ ndiwɛ̀ì dihɛì miɛkɛ, kɛ̀ di níí nduɔ́ kɛ í yĩɛ̃kù. Kɛ̀ n kɛi ndɛsĩnnɛ̀,
mudoò tɛ́nkɛ báá ãnné di kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ.
7 Kɛ̀ di mbɛtì di dootitɔbɛ̀ kɛ bɛ̀ kɔ̀ù.
8 Di miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀nùmmù níí bo mbɛtì tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), kɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ mbɛtì
tɛkɔupípíítɛ̀ (10000) kɛ̀ di bɛ̀ kɔ̀ù.
9 Kɛ̀ nní mbo difɔ̃nkó kéduɔ́ nkɛ̀ di pié kɛ̀ nní mpĩ n di dɔ̀ɔnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀.
10 Kɛ̀ di níí nyo ndi diitì kɛ̀ tipàntìi bi, kɛ̀ di cũ̃nní tikótì kéãnné tipàntì.
11 Kɛ̀ n cĩɛ̃tɛ̀ mbo di cuokɛ̀ sɑ́ɑ̃̀, m báá di pɛ̃̀.
12 M bo mbo di cuokɛ̀, kɛ di te kɛ̀ di tú n kɔbɛ.
13 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te, kɛ di dènnɛní Esibiti. Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di
tɛ́nkɛ bá ntú tidaatì, kɛ toutɛ́ di tuɔ Esibiti kɔbɛ do di toú nyɛ̀, kɛ dí na kɛ ɔ̃ nkérí
kɛ yíéo.

Kuyie nyɛ̃ kù yóó bɛ̀ potɛ́ tìì yɛ̃ĩti

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nsɔkɛ́ ku náaǹtì kébéi nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ di mɛ nyetɛ n kpɛti kɛ
í tũnnɛ n tannɔ̀ yɛmɔu,
15 kɛ̀ di bùtínné n kuɔ́ kɛ pɛ̃̀ n tié, kɛ̀ di tɔ̃tɛ n di dɔ̀ɔnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀, kɛ yóu kɛ
tɛ́nkɛ í dɔɔri n tannɔ̀ yɛmɔu yɛ̃mmɛ̀.
16 Ntɛ n yóó di dɔ̀ɔmɛ̀:

M bo duɔ́ nkɛ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ̀ di do kɛ́ di kũɔ̃ nkɛ̀ kukɔ̃ntonnɔɔ diɛkù di pĩ nkɛ̀ di
nuɔ nta, kɛ̀ kùu ta kéncáá ndi kɔ̃ntì. Kɛ̀ di níí buɔtí tidiitì kɛ̀ tìi bi kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ɛ
kɔtɛní ké tì dɛ̀itɛ bá di báá cɔ̃ntɛ.
17 Kɛ̀ n di bútínné kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ɛ di na, di níìmbɛ̀ bo di baatɛ́ kɛ̀ di ncooti bá
bɛ̀ í di bɛtì.
18 Bá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ di í kèńté n kpɛti, nní ndi sɔkɛ́ tiyɛ̃ĩti di yɛi nkpɛ́í,
19 képɔntɛ di wɛ̃rímú mùù te kɛ̀ di mɔkɛ tɛfentɛ̀, m bo duɔ́ nkɛ̀ tiwɛtìi kpenkɛ
timátì tɛ̃mɛ̀ bá fɛtaafɛ̀ bá nniu, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ kpenkɛ kédontɛnɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀.
20 Kɛ̀ di sɔ́ntɛ́ kéndeu di wɛ̃rímú dɛtetìrɛ̀ bá di paa mbá mpɛí. Di paa nkó
titebiiti mɛ mbá mpɛí.
21 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ di yetɛ, kɛ í dɔ́ ké n kéntɛ́, nní ndi sɔkɛ́ tiyɛ̃ĩti di yɛi mmamɛ̀,
22 kéduɔ́ nkɛ̀ dɛsĩnnɛ̀ɛ yènní kémpĩĩ ndi bí, kédeè di wũɔ̃, dɛsĩnnɛ̀ bo di yaatɛ
kɛ̀ di cɛ di do keri ìi kpánné.
23 Kɛ̀ n yĩ mɛmmɛ kɛ̀ dɛ̀ í sànnɛ̀ kɛ bo di tié, kɛ̀ dɛ̀ dò ndi kpaá sɔkɛ́ kɛ yetírí n
kpɛti.
24 Dɛ mɔ̀nnì mí mmɔ́mmuɔ mmíì né yóó cómmú ké di potɛ́ di yɛi nkpɛ́í,
25 kéduɔ́ nkɛ̀ di dootitɔbɛ̀ ndi kɔ̀ù, kɛ pɛiri di tɔ̃tɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí n di dɔ̀ɔnɛ̀ mɛ̀ɛ̀
taummɛ̀. Kɛ̀ di cokɛ́ kɛ tìí ndi ɛkɛ̀ miɛkɛ, n duɔ́nko mutenkũũ nnɛ̀ dɛ kpéí nkɛ̀
di ta di dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ.
26 Kɛ̀ n di mɔntɛ mudiì, kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ tɛpíítɛ̀ níí wɛ̃nné képũ̃nné pɛ́ɛ̃̀
dipɛ́ɛ̃̀fiunnì dimáà miɛkɛ, ké wè ndi duɔ́ nkɛ̀ dí ò berí kéwérí kécáákɛ́ bá di bá
nsànnɛ̀.
27 Kɛ̀ n yĩ mɛmmɛ kɛ̀ di baa yetɛ kɛ í dɔ́ kɛ n kéntɛ́,
28 m miɛkɛ bo di yɛ̀, kɛ̀ n di ãnné tiyɛ̃ĩti di yɛi nkpɛ́í,
29 kɛ̀ di nkɔù di bí kɛ cáá, initidaaì nɛ̀ initipòì,

30 kɛ puɔ ndi bɔɔwũ̃tɔ̀rɛ̀ nɛ̀ di wũ̃tɔ̀rɛ̀ di tuɔ̀ nyɛ̀ɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ tihúúntì ké di kuɔ kéwɛ̃̀nnénɛ̀ di bɔkɛ̀ m pùɔ nyɛ̀.
31 M miɛkɛ bo di yɛ̀ kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ di ɛkɛ̀ɛ naá ntidobontì, kɛ̀ m puɔ ndi wũ̃tɔ̀rɛ̀, n tɛ́̃nkɛ bá nkémmú tihúúntì di tuɔ̀ ntì kó kufɔ̃̀ɔ̃ku.
32 Mîì mɔ́mmuɔ nyóó pɔntɛ di kó dihɛì kédéítɛ́, kɛ̀ dèɛ di di dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̀riní kɛ bo mbo dɛ kó dihɛì miɛkɛ.
33 Kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ mudoò tanní kɛ̀ dí cíétɛ́, kɛ̀ di cɛ́ĩ̃ naá ntidobontì, kɛ̀ di tenkɛ̀ɛ dɔúnko.
34 Di bo mbo dìì mɔ̀nnì di dootitɔbɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ, dɛ mɔ̀nnì di tenkɛ̀ bo pétɛ́ tɛompùtɛ̀ di do kɛ̀ mɔ̀ntɛ tɛ̀,
35 kɛ̀ bo ompè, dɛ mɔ̀nnì kéfɔ́ɔ ndi do kɛ̀ yetɛnɛ̀ tɛ̀ɛ̀ ompùtɛ̀ di bo dìì mɔ̀nnì kɛ miɛkɛ.
36 Di kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo yentɛ́ di dootitɔbɛ̀ ɛkɛ̀ miɛkɛ m bo bɛ̀ ãnné kufɔ̃waá, mbá kɛ̀ kufɔ̃kpɛ̀rìkù nampɛ bɛɛ cokɛ́ kéndò nhòmɔ̀ù bɛ̀ bèti nɛ̀ disiè, kɛ̀ bɛ̀ ncokù kɛ duò bá ò̀mɔ̀ù í bɛ̀ bèti.
37 Bɛ̀ bo ncokù kɛ bétírí bɛtɔbɛ̀ kɛ dò mbɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ bèti, ò̀mɔ̀ù mɛ nyí bɛ̀ bèti. Di báá na kébaao di dootitɔbɛ̀.
38 Kɛ̀ di yɛi ndi dootitɔbɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ kɛ̀ di di.
39 Di miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ bo yentɛ́ kémbo bɛ dootitɔbɛ̀ ɛkɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ bo ncĩ̃tiri, bɛ mɔ́mmɔmbɛ bɛ yɛi nkpéí nnɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ kɔ̃mɛ kpéí.

Kuyie nyóó daatɛnímɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀nɛ̀ Isidayɛɛribɛ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ kpéí

40 Dɛ mɔ̀nnì ndi Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ yó nkpaá bɛ̀ yóó bantémɛ̀ bɛmbɛ nɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mɛyɛi nké mɛ̀ dáa nkɛ dɔ̀: Ti cààrɛ̀mu ti yetɛmɛ̀ a kpɛti.
41 Dɛ mɔ̀nnì kébantɛ́ kɛ dò mmíì cò́mmú kɛ bɛ̀ dènnɛ bɛ tenkɛ̀, kɛ bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ ciɛ. Dɛ mɔ̀nnì bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ to do kpeńnì kɛ̀ bɛɛ kɛ́kùnnɛ bɛmáà kéyie mbɛ caàrìmɛ̀.
42 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n daatɛní n dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ Sakɔbu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Abarahammu nɛ̀ n do nàké tì bɛ kó dihɛì kpéí.
43 Bɛ̀ í bo yɛ̀ɛ̀ mɔ̀rɛ̀ miɛkɛ bɛ ɛì, dì bo ompè. Kɛ sɔ́̃ mbɛ̀ ìté kɛ̀ dì dɔúnko, dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛɛ yà mɛyɛi nkó mucɔ́̃ntimu bɛ̀ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí n tié nkɛ pɛ̃̀ n kuɔ́.
44 Bá nɛ̀ bɛ̀ yó mmɛ mbomɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ ciɛ n yí yóó bɛ̀ dootóo, yoo m miɛkɛɛ bɛ̀ yɛ̀ kɛ̀ mbɛ̀ kùɔ páíí, kétɔ̃tɛ mɛtaummɛ̀ n do bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀. Mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ̀ te.
45 N yóó daatɛmu bɛ kpéí nkédaatɛní n do dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ ké bɛ̀ dènnɛ Esibiti ibotí tɛì nuɔ mmiɛkɛ kɛ bo ntú bɛ Yiɛ̀ nKuyie. Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.

46 Yɛɛ̀ tannɔ̀ nyɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkémɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ ku tié nnɛ̀ ku kuɔ́ Sinaii tãrì ĩ̃nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpéí.

27

Bɛ̀ bo ndɛì mɛ̀ɛ̀ botí bɛ̀ dɔúnnɛ̀ yɛ̀ɛ̀ nɔ̀ Kuyie

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nkòò mɔù dɔ́ kédɛitɛ dinùù ò n dɔúnnɛ̀ dì, kòò n dɔúnnɛ̀ dinùù kɛ bennɛ́ nɛ̀ onìtì nwe.
3 Onìtì wèè mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ yɛbie nsipísìkuɔ̀ o díítí bo mɛdítíbii nsipísìnùmmù ndi, bɛ̀ kèétɛ́ ì mɛtaummɛ̀ tou kpéí.
4 Kòo nitipòkù nwe o díítí bo mɛdítíbii nsipísìtããti ndi.
5 Kɛ̀ dɛbirɛ ndɛ dèɛ̀ mɔkɛ yɛbie nyènùmmù kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ sipísìdɛ́, kɛ̀ dɛ̀ tu dɛnitidaarɛ ndɛ dɛ díítí mbo mɛdítíbii nsipísìdɛ́, kɛ̀ dɛnitipòrɛ̀ mɛ nni ndɛ ì mbo mɛdítíbii ntɛpíítɛ̀.
6 Dèɛ̀ mɔkɛ otɔ̃̀nkù òmáà kéntɔ kétuɔkɛ yɛbie nyènùmmù, kɛ̀ dɛnitidaarɛ̀ ndɛ dɛ díítí mbo mɛdítíbii mmènùmmù, kɛ̀ dɛnitipòrɛ̀ ndɛ mɛ̀ mbo mètããti.

7 Yɛbie nsipísìkuɔ̀ kó difɔ̃nkúò kɔbɛ, kòo nitidɔ̀ù nwe mɛdítíbii ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ mènùmmù, onitipòkù mɛdítíbii ntɛpíítɛ̀.

8 Kòo mɔù mɛ ncɪ̃tɛ kɛ í dò nhò bo na kéyietí dɛ kó idíítí, bɛ̀ɛ ò tɔní ikuɔ́ nìùtì borɛ̀, kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi kéétɛ́ o díítí.

9 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò mbɛ̀ m pã dɛ̀ tu fɛɔ̃fɛ̀ nfɛ bɛ̀ n feu fɛ̀, fɛ̀ tu n kɔfɛ nfɛ.
10 Bɛ̀ báá na kɛ́ fɛ̀ cèètɛnɛ̀ fɛtɛfɛ̀ fɛsààfɛ̀ yoo fɛsɪ̃nfɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ tùótɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ bɛ̀ m pã fɛ̀ kɛ cèètɛnɛ̀ fɛtɛfɛ̀ idɛ́ ì naá n kpɛyi nyi.
11 Kɛ̀ dɛ kó fɛɔ̃fɛ̀ mɛ ntu ikuɔ́ yetɛ fènfɛ, bɛ̀ɛ fɛ̀ bɛnkɛ ikuɔ́ nìùtì bá kɛ̀ fɛ̀ tu fɛ̀ɛ botí,
12 kòo fɛ̀ wèńtɛ́ kéyà fɛ̀ wenni yoo fɛ̀ sɪ̃ nkɛ́kéétɛ́ fɛ díítí.
13 Kɛ̀ fɛ yiɛ̀ nweè mɛ ndɔ́ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ fɛ̀ dontɛ́ wèe yietí bɛ̀ fɛ̀ kèétɛ́ ìì díítí kɛ́nɔ́ɔ nkɛ ì mmànnɛ̀ ò bo totɛ́mɛ̀ ò mɛ nyietí ì yɛcúò yènùmmù kó dìmáà.

14 Kòò mɔù m pã o cɪ̃ɛ̃tɛ̀, ikuɔ́ nìùtìi tɛ̀ wèńtɛ́, kɛ̀ tɛ̀ wenni yoo tɛ sɪ̃, kòò yɪ̃ mù, mummu.
15 Kɛ̀ tɛ̀ yiɛ̀ nweè mɛ ndɔ́ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ tɛ̀ dontɛ́ wèe yietí bɛ̀ tɛ̀ kèétɛ́ ìì díítí kɛ́nɔ́ɔ nkɛ̀ ì mmànnɛ̀ bɛ̀ bo totɛ́mɛ̀ ò yietí ì yɛcúò yènùmmù kó dìmáà kɛ́ ntɛ̀ te.

16 Kòò mɔù m pã kɛtenkɛ̀, dí wéntɛ́ bɛ̀ bo kɛ̀ buɔtí tidibotì kɛ̀ tì mmàmɛ̀, kɛ́kéétɛ́ kɛ díítí. Kɛ̀ kɛ̀ dò nkɛ bo na kɛcɔutɛ́ tidibotì cìdóòbɛ̀ sikɔusìtããti (300) kɛ díítí mbo mɛdítíbii nsipísìnùmmù.
17 Kòò yó m pã dɛ kó kɛtenkɛ̀, kɛ sɔ́ tidaatì fɪ̃ɪ̃mmù benni bo kɛ díítí baa mmɛ mmà.
18 Kɛ̀ tidaatì fɪ̃ɪ̃mmù benni mɛ mpɛ̃ɛ̃tɛ́, kòò kɛ̀ nni mpã, ikuɔ́ nìùtìi kaà nyɛbie nyɛ̀ɛ̀ kpaá kɛ̀ tidaatì fɪ̃ɪ̃mmù benni tɛrìi tuɔkɛní kékéétɛ́ kɛ díítí.
19 Kɛ̀ kɛ̀ yiɛ̀ nwɛ̃̀tɛ kɛ dɔ́ kɛ́ kɛ̀ dontɛ́ wèe yietí ikuɔ́ nìùtì kèétɛ́ ìì díítí kɛ́nɔ́ɔ nkɛ ì mmànnɛ̀ bɛ̀ bo totɛ́mɛ̀ ò yietí ì yɛcúò yènùmmù kó dìmáà kɛ́ kɛ̀ tiekɛ.
20 Kòo mɛ nyí kɛ̀ dontɛ́ o mɔ́mmuɔ nkòò kɛ̀ fitɛ́nɛ̀ otɔù mɔù dɛ̀ dèèmu. Ò tɛ̃́nkɛ báá na kɛ́ kɛ̀ dontɛ́.
21 Kɛ̀ tidaatì fɪ̃ɪ̃mmù benni mɛ ntùɔkɛ, wèè mɛ nkɛ̀ dontɛ́ wèe kɛ̀ yóu, kɛ̀ naá n kɔkɛ nkɛ. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛɛ̀ kɛ̀ tiekɛ. Bɛ̀ kɛ̀ nni mpãmu.

22 Kòò mɔù m pã kɛtenkɛ̀ ò dontɛ́ kɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ í tú o yɛmbɛ̀ kɔkɛ,
23 ikuɔ́ nìùtìi wéntɛ́ yɛbie nyɛ̀ɛ̀ kpaá kɛ̀ tidaatì fɪ̃ɪ̃mmù bennii tuɔkɛní kékéétɛ́ kɛ díítí wèè kɛ̀ nni mpãã nkòo yietí kɛ díítí dɛ yiè, ì tu n kpɛyi nyi.
24 Kɛ̀ tidaatì fɪ̃ɪ̃mmù benni tùɔkɛ wèè do kɛ̀ te nɛ̀ dimɔnnì wèe wɛ̃tɛ kɛ́ kɛ̀ cɔutɛ́, o yɛmbɛ̀ kɔkɛ nkɛ.

25 Bɛ̀ níí yóó tũnnɛ idìítí ìì kèétɛ́ mɛtaummɛ̀ tou kpɛ́í i kó kukperíkù nku, kɛ́kéétɛ́ dɛ kó idíítí. Dɛ kó idíítí kó fɛsámpɔ́fɛ̀ cɛ́ɛ́kù bo kàdámmù tɛpíítɛ̀ ntɛ.

Yɛpãrɛ̀ yɛbotí yɛbotí

26 Òmɔù bá m pã o ɔ̃fɛ̀ pɛitɛ́ fɛ̀ mɛketimɛ̀ kɛ̀ fɛ̀ tu fɛdaafɛ̀, fɛ̀ diɛ nkɛ tú n kɔfɛ nfɛ. Kòo nààfɛ̀ nfɛ yoo o pièfɛ̀ yoo o buɔtɛ̀.
27 Kòò mɔù m pã fɛɔ̃fɛ̀ bɛ̀ í n feu fɛ̀, bɛ̀ bo na kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ fɛ̀ dontɛ́ kéyietí fɛ díítí kɛ́nɔ́ɔ nkɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ bɛ̀ bo totɛ́mɛ̀ o yietí ì yɛcúò yènùmmù kó dìmáà. Kɛ̀ fɛ yiɛ̀ mɛ nyí dɔ́ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ fɛ̀ dontɛ́ bɛɛ fɛ̀ fìtɛ́ fɛ díítí.
28 Kòò mɔù m pã dɛmarɛ̀ kɛ tú, ò dɛ̀ nni mpãmu sãã̀, bɛ̀ báá na kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ dɛ̀ dontɛ́ yoo bɛɛ dɛ̀ fìtɛ́. Kòo nìtì nwe yoo fɛɔ̃fɛ̀ yoo o yɛmbɛ̀ o yóunɛ̀ kɛ̀ɛ tenkɛ̀, bɛ̀ m pãã ndɛ̀ɛ̀ kó dimàà mɛbotí dɛ̀ tu n kpɛrɛ ndɛ.

29 Kòo nìtì nwe bɛ̀ m pãmɛ̀ bɛ̀ báá na kéwɛ̃tɛ kóò dontɛ́, bèɛ ò kùɔ.

Ti bo n duòmmɛ̀ Kuyie nti mɔkɛ dɛ kó dimàà kó dɛpííndɛ̀

30 Kɛ̀ di dèitɛ di paa nkó tidiitì nɛ̀ di tebiiti dí dɛ̀ berí kédɛitɛ dèɛ̀ tu dɛpííndɛ̀, dɛ̀ tu n kpɛrɛ ndɛ.

31 Kòò mɔù dɔ́ kéwɛ̃tɛ kédontɛ́ o kó dɛpííndɛ̀ kó dèmarɛ̀ wèe yietí kénɔ́ɔ nkɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ bɛ̀ bo totémɛ̀ ò yietí ì yɛcúò yènùmmù kó dìmáà.

32 Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu iwũɔ̃, inààkɛ nɛ̀ ipe nɛ̀ sibɔɔ́, fɛ̀ɛ̀ ɔ̃fɛ̀ níí tú fɛpíínfɛ̀ fɛ̀ tu nkɔfɛ nfɛ.

33 Dí níí báá fɛ̀ cèètɛnɛ̀ fɛsààfɛ̀ yoo fɛsĩnfɛ̀. Kòò mɔù fɛ̀ cèètɛ, fɛnfɛ nɛ̀ ò cèètɛnɛ̀ fɛ̀ idé ì naá n kpɛyi nyi, bɛ̀ mɛ mbáá na kéwɛ̃tɛ ké ì dontɛ́.

34 Ti Yiɛ nKuyie ndo duɔ́ nyìì kuɔ́ nyi Mɔyiisi Sinaii tãrì ĩnkɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpéí.

Mukétímù
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Mukétímù kó dipátíri ti náá mMɔyiisi do bɛ̀ duɔ́ nKuyie nkuɔ́ Sinaii tãrì kédeè kɛ̀ bɛ̀ɛ báátímɛ̀ mmɛ kékété kɛ bo ta Kuyie mbɛ̀ duɔ́ ndìì ɛì. Bɛ̀ dɛ nkètɛ́ kétuɔkɛ Kadɛɛsi Badinnɛa tenkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nkpaá bɛ̀ bo tamɛ̀ dihɛì máà, kɛ̀ bɛ̀ né depɛ bɛ̀ bo tamɛ̀ dɛ kó dihɛì. Kɛ̀ Kuyie nyũ̃ mbɛ to, kɛ̀ bɛ̀ɛ fitɛ́ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà dikpáà miɛkɛ, kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ bɛ̀ baa tuɔkɛ Mɔabu tenkɛ̀ mukɔ́kúɔ́ nkóò dàméèrì bakù youú. Isidayɛɛribɛ do dò nké dɛ nyítɛ́ kéta Kuyie mbɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ Kannahãã.

Dɛ kó dipátíri sɔɔtɛ́ Mudennimù kó dipátíri nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ pátíri yɛ kó tináaǹtì nti, kɛ bɛnkú Kuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ do cĩĩnnìmɛ̀, kɛ̀ bɛ tãkùmɛ̀ níí bonkɛ di nyiè kéwɛ̃tɛ kétonkɛ̀ ditɛrì. Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie nkuu mɛ mpĩ nku nùù kù bɛ̀ dɔ́unnɛ̀ dì kɛ dɔ́ ké dì dɔ̀ɔ̀. Kɛ̀ Mɔyiisi ncómmú bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀ kɛ náá mbɛnìtìbɛ̀ Kuyie nhò nàké tì, kɛ kù bàá mbɛnìtìbɛ̀ kpéí.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Bɛ̀ do kérímɛ̀ ditãrì Sinaii kó dikpáà miɛkɛ 1:1-10:10
2. Bɛ̀ ìtémɛ̀ Sinaii kɛ ta Mɔabu biriku 10:11-21:35
3. Bɛ̀ bomɛ̀ Mɔabu tenkɛ̀:
   Badaki do yɛ̃mmɛ̀ Badammuu bɔntɛ́ Isidayɛɛribɛ kusĩnkù 22-24
   Bɛ̀ yeténɛ̀mɛ̀ Kuyie, mucèmmu sɔɔtémɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ maì dɛ kó tináaǹtì 25-36

ISIDAYƐƐRIBƐ DO KÉRÍMƐ DITÃRÌ SINNAII KÓ DIKPÁÀ

Bɛ̀ kàammɛ̀ Isidayɛɛribɛ mɛketimɛ̀

1 Isidayɛɛribɛ yɛ̀ Esibiti kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ dibenni ndi. Dibenni dérì kóo tǎ̀nkù odérì kó diyiè ketirì, kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnɛ̀ Mɔyiisi Sinaii kó dikpáà ku taummè tou miɛkɛ kɛ dɔ̀:
2 Kaannɛ̀ Isidayɛɛribɛ kéntũ mbɛ naàmùntì tũmmɛ̀ titɔbɛ̀ nɛ̀ bɛ cɛ̃́ĩ tũ ntũmmɛ̀ sitɔbɛ̀, di kaa mbɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu bɛnitidaabɛ̀ kéwãri bá wè o yètìrì.
3 Mɔyiisi fɔ̃́ nnɛ̀ Anɔɔ di kaa nyIsidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìdé kéntɔ kɛ deètìnko bɛ̀ɛ̀ bo na kékɔtɛ mudoò bɛ tĩrɛ̀ dòmmɛ̀.
4 Bá kùù naàmùnkù bɛ cɛ̃́ĩ miɛkɛ dí dɛitɛ okótì òmáà òmáà kɛ̀ bɛ̀ ndi nɛínɛ̀.
5 Ntɛ bɛ̀ɛ̀ yóó di nɛinɛ̀ bɛ yètɛ̀:
Dubɛnni kó kunaàmùnkù miɛkɛ, Sedeuu birɛ Edisuu.
6 Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔku miɛkɛ, Sudisadaii birɛ Sedumiɛri.
7 Sudaa kɔku, Amminadabu birɛ Nasɔ̃ɔ̃.
8 Isakaa kɔku, Suaa birɛ Nɛtannɛyɛɛdi.
9 Sabunɔɔ kɔku, Edonni birɛ Ediabu.
10 Sosɛfu kó ibí Efadaimmu nɛ̀ Manansee bɛ kó tinaàmùntì kɔbɛ:
Efadaimmu kɔku, Ammiudi birɛ Edisama.
Manansee kɔku, Pedasuu birɛ Kammidiyɛɛdi.
11 Bɛnsamɛɛ kɔku, Kideonii birɛ Abidanni.
12 Danni kɔku, Amisadaii birɛ Ayiesɛɛ.
13 Asɛɛ kɔku, Okadanni birɛ Pakiyɛɛdi.
14 Kadi kɔku, Deuyɛɛdi birɛ Ediasafu.
15 Nɛfutadii kɔku, Enanni birɛ Aida.

16 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do tú bɛ̀ tããtɛ́ bèmbɛ. Bɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ kòtí bèmbɛ bɛ botí miɛkɛ kɛ ni bɛnìtìbɛ̀ sikɔupí.
17 Mɛmmɛ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ tããtɛ́ bɛ̀,

18 kétíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu otǎnkù dérì kó diyiè ketirì, kè Isidayɛɛribɛɛ batɛ
bɛ naàmùntì nè bɛ cɛ̃̀ĩ̀, kè bèɛ dɛi bèè mɔkɛ yɛbie nsipísìdé sìdé kéndeètìnko.

19 Mɛmmɛ Mɔyiisi bè kàammè Sinaii kó dikpáà miɛkɛ ti Yiè nKuyie ndo tì nhò
nàké kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.

Bè ketémè mukàmmù

20 Bè bàtɛ dìi mɔnnì Dubɛnni wèè tu Isidayɛɛribɛ kóo po kó kunaàmùnkù
kédeè kè bèɛ kaa mbèè kó dimàà tùɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò mbè
bo na kékɔtɛ mudoò.
21 Bè do kàa mbè Dubɛnni kó kunaàmùnkù bè do bo sikɔupípísìnàà nè
sikɔupísìkuɔ̀ nè sikɔusìnùmmù ndi (46500).
22 Kè bèɛ batɛ Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kunaàmùnkù kékaa mbèè mɔkɛ yɛbie nsipísìdé
kéndeètìnko bɛnitidaabè máà kéwãri bɛ yètè.
23 Kè bè ḿbo sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìwɛi nè sikɔusìtããti (59300).
24 Kè bèɛ batɛ Kadi naàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè bɛnitidaabè, bèè mɔkɛ
yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò.
25 Kè bè ḿbo sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìnùmmù nè sikɔusìkuɔ̀ nè sipísìnùmmù
(45650).
26 Kè bèɛ batɛ Sudaa naàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè bɛnitidaabè, bèè mɔkɛ
yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò.
27 Kè bè ḿbo sikɔupípísìyiekè nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìkuɔ̀ (74600).
28 Kè bèɛ batɛ Isakaa naàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè bɛnitidaabè bèè mɔkɛ
yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò,
29 kè bè ḿbo sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìnàà (54400).
30 Kè bèɛ batɛ Sabunɔɔ naàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè bɛnitidaabè bèè mɔkɛ
yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò,
31 kè bè ḿbo sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìyiekè nè sikɔusìnàà (57400).
32 Kè bèɛ batɛ Sosɛfu birɛ Efadaimmu kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè
bɛnitidaabè bèè mɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò,
33 kè bè ḿbo sikɔupípísìnàà nè sikɔusìnùmmù (40500).
34 Kè bèɛ batɛ Manansee, Sosɛfu birɛ tɛrè kó kunaàmùnkù kɔbɛ, bɛnitidaabè bèè
mɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò,
35 kè bè ḿbo sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìdé nè sikɔusìdé (32200).
36 Kè bèɛ batɛ Bɛnsamɛɛ kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè bɛnitidaabè bèè
mɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò,
37 kè bè ḿbo sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìnùmmù nè sikɔusìnàà (35400).
38 Kè bèɛ batɛ Danni kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè, bɛnitidaabè bèè
mɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò,
39 kè bè ḿbo sikɔupípísìkuɔ̀ nè sikɔupísìdé nè sikɔusìyiekè (62700).
40 Kè bèɛ batɛ Asɛɛ kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè, bɛnitidaabè bèè mɔkɛ
yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò,
41 kè bè ḿbo sikɔupípísìnàà nè tɛkɔupíítè nè sikɔusìnùmmù (41500).
42 Kè bèɛ batɛ Nɛfutadii kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè, bɛnitidaabè bèè
mɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò.
43 Kè bè ḿbo sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìtããti nè sikɔusìnàà (53400).
44 Mɛmmɛ Mɔyiisi nè Anɔɔ nè Isidayɛɛribɛ kó tinaàmùntì tɛpíítè nè tìdétì kó
bɛkótíbè kàammè Isidayɛɛribɛ bɛ cɛ̃̀ĩ̀ dò ndòmmè.
45 Kè bèɛ batɛ bèè mɔkɛ yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko bèè dò nkéna kékɔtɛ
mudoò,
46 kè bèɛ wɛ̃nné bɛmɔu kémbo sikɔupíkɔùsìkuɔ̀ nè sikɔupísìtããti nè
sikɔusìnùmmù nè sipísìnùmmù (603550).

47 Bè né í nwɛ̃nnénè Defii kó kuwuɔ nkɛ kàa.

Defiibɛ kó mutɔ̃mmú

48 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
49 A báá kaa nDefii kó kuwuɔ, a báá bè kàannè Isidayɛɛribɛ.
50 Á bè duɔ́ mmɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú, kè bè ndakɛ n nɛntì kpéí nnè dèè kó dimàà cɛ́nkɛ tú mɛtaummè tou kpɛrɛ. Bɛè yó ntɔu n taummè tou nè di nɛntì, bɛè yó nte dɛ kó mutɔ̃mmú, kè di bàté dè bɛè yóó fité mɛtaummè tou.
51 Kè mɛtaummè tou do nkésɔɔ́ ndikarì bɛè yóó dì kpèétɛ́, kè dì tùɔ̀kɛ dì bo cómmú dɛ̀, bèɛ dì còńné. Wèè í tú Defii botí kou kòò dì tɔ̀ɔ́nnè bèɛ ò kùɔ.
52 Isidayɛɛribɛ bá dìì tĩnnì dì níí báté di kó mɛfíè, di kó mɛcannimè borè.
53 Kè Defiibɛ bɛè báté kéfité mɛtaummè tou, kè dèɛ yie mmí nKuyie nkè m miɛkɛ báá do Isidayɛɛribɛ. Defiibɛ bɛè yó mpĩ mɛtaummè tou miɛkɛ mutɔ̃mmú.
54 Mɛm̀mɛ kè Isidayɛɛribɛɛ tũnnɛ weti weti ti Yiè nKuyie nnàkɛ́ tì Mɔyiisi bɛ kpéí nkòò tì mbè nàkɛ́.

2

Bè kànnɛ mèè botí Isidayɛɛribɛ

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Isidayɛɛribɛ bá dìì tĩnnì dì níí báté di wuɔ nkó mɛcannimè borè kéfité mɛtaummè tou, ké ndì ciénnè.
3-8 Sudaa kó ditĩnnì kɔbɛ nè Isakaa kpɛri kɔbɛ nè Sabunɔɔ kpɛri bɛè yóó wɛ̃nné kébáté mɛtaummè tou diyiè yìèní kèè bíékè, Sudaa kó mɛcannimè borè.
Kè Amminadabu birɛ Nasɔ̃ɔ̃ nni Sudaa kɔbɛ kó dihããpàntĩnnì kè dì ḿbo bɛhããpàmbè sikɔupípísìyiekè nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìkuɔ (74600).
Kè Suaa birɛ Nɛtannɛ yɛɛdi nni Isakaa kɔbɛ kó dihããpàntĩnnì bɛhããpàmbè sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìnàà (54400).
Kè Edonni birɛ Ediabu ni Sabunɔɔ kɔbɛ kó dihããpàntĩnnì bɛhããpàmbè sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìyiekè nè sikɔusìnàà (57400).
9 Kè bèɛ wɛ̃nné bɛmɔu kémbo bɛhããpàmbè tɛkɔupíkàùtè nè sikɔupípísìni nè sikɔupísìkuɔ nè sikɔusìnàà (186400).
Bɛè kó dihããpàntĩnnì níí yóó niité kéité.
10-16 Dubɛnni kó ditĩnnì kɔbɛ nè Simmɛɔ̃ɔ̃ kó ditĩnnì kɔbɛ nè Kadi kó ditĩnnì kɔbɛ bɛè yóó wɛ̃nné kébáté mɛtaummè tou bakù cǎnku bíékè, Dubɛnni kó mɛcannimè borè.
Kè Sedeuu birɛ, Edisuu nni Dubɛnni kó dihããpàntĩnnì bɛhããpàmbè sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìkuɔ nè sikɔusìnùmmù (46500).
Kè Sudisadaii birɛ Sedumiɛri nni Simmɛɔ̃ɔ̃ kó ditĩnnì kɔbɛ bɛhããpàmbè sikɔupípísìnùmmù nè sipísìwɛi nè sikɔusìtããti (59300).
Kè Deuyɛɛdi birɛ Ediasafu nni Kadi kó ditĩnnì kɔbɛ bɛhããpàmbè sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìnùmmù nè sikɔusìkuɔ nè sipísìnùmmù (45650).
Kè bèɛ wɛ̃nné bɛmɔu kémbo bɛhããpàmbè tɛkɔupíkàùpíítè nè sikɔupípísìnùmmù nè tɛkɔupíítè nè sikɔusìnàà nè sipísìnùmmù (151450).
Bɛè yó mpokoo Sudaa nè o kɔbɛ bɛ kó yɛtĩrè.
17 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Defiibɛɛ tũnnɛ nè mɛtaummè tou, Defiibɛ kó dikarì dìi níí yó mbo dɛ cuokè. Bè yó ntũ mbè bàté mèè botí nku kɛ iiti, bá wè ò níí yó mbo o kó mɛcannimè borè ndɛ.
18-24 Efadaimmu kó ditĩnnì kɔbɛ nè Manansee kpɛri bɛè yóó wɛ̃nné kébáté mɛtaummè tou diyiè taà kèè bíékè Efadaimmu kó mɛcannimè borè.
Kè Ammiudi birɛ Edisama nni Efadaimmu kɔbɛ kó dihããpàntĩnnì bɛhããpàmbè sikɔupípísìnàà nè sikɔusìnùmmù (40500).

Kè Pedasuu birɛ Kammidiyɛɛri nni Manansee kɔbɛ kó dihããpɔ̀ntĩ̀nnì sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìdé nè sikɔusìdé (32200).
Kè Kideonii birɛ Abidanni nni Bɛnsamɛɛ kɔbɛ kó dihããpɔ̀ntĩ̀nnì bɛhããpɔ̀mbè sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìnùmmù nè sikɔusìnàà (35400).
Kè bɛ̀ɛ wɛ̃nné bɛmɔu bɛhããpɔ̀mbè tɛkɔupíkɔ̀ùpíítè nè sikɔupísìni nè tɛkɔ̀ùtè (108100).
Bɛè níí yó ntú ditĩ̀nnì tãã́nnì kéítɛ́.
25-31 Danni kó ditĩ̀nnì kɔbɛ nè Asɛɛ kó ditĩ̀nnì kɔbɛ nè Nɛfutadii kó ditĩ̀nnì kɔbɛ bɛè yóó wɛ̃nné kébátɛ́ mɛtaummè tou bakù youú bíékè, Danni kó mɛcannimè borè.
Kè Amisadaii birɛ Ayiesɛɛ nni Danni kó dihããpɔ̀ntĩ̀nnì kɔbɛ bɛhããpɔ̀mbè sikɔupípísìkuɔ̀ nè sikɔupísìdé nè sikɔusìyiekè (62700).
Kè Okadanni birɛ Pakiyɛɛdi nni Asɛɛ kó dihããpɔ̀ntĩ̀nnì kɔbɛ bɛhããpɔ̀mbè sikɔupípísìnàà nè tɛkɔupíítè nè sikɔusìnùmmù (41500).
Kè Enanni birɛ Aida nni Nɛfutadii kó dihããpɔ̀ntĩ̀nnì sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìtããti nè sikɔusìnàà (53400).
Kè bɛ̀ɛ wɛ̃nné bɛmɔu bɛhããpɔ̀mbè tɛkɔupíkɔ̀ùtè nè sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìyiekè nè sikɔusìkuɔ̀ (157600).
Bɛè níí yó ntú bɛsɔmbɛ kéítɛ́.
Bá dìì ããpɔ̀ntĩ̀nnì níí yó mbo di kó mɛcannimè borè ndɛ.

32 Isidayɛɛribɛ mbɛ bè do kàa mbè ké bè bàtɛ bɛ cɛ́ĩ̀ dòmmè, bɛ kó yɛhããpɔ̀ntĩ̀rè yɛmɔu kè yɛɛ wɛ̃nné kémbo bɛhããpɔ̀mbè sikɔupípísìkuɔ̀ nè sikɔupísìtããti nè sikɔusìnùmmù nè sipísìnùmmù (603550).
33 Bè mɛ nyí nkàannè Defiibɛ Isidayɛɛribɛ tɔbè cuokè ti Yiè nKuyie ndo ti nàké Mɔyiisi kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.
34 Kè Isidayɛɛribɛɛ tũnnɛ weti weti ti Yiè nKuyie ndo nàké tì Mɔyiisi. Mɛ̀mmɛ kè bɛ̀ɛ cómmú bɛma bɛma bɛ cannimè dò ndòmmè. Mɛ̀mmɛ bè ìtémè bɛ karì bá wè o naàmùnkù dòmmè nè o cĩ̃ɛ̃tè.

3

Defiibɛ kó mutɔ̃mmú dò nkéndòmmè

1 Ntɛ Mɔyiisi nè Anɔɔ bɛ kó iwuɔ. Ti Yiè nKuyie ndo yóó béinnè Mɔyiisi Sinaii tãrì ĩ̀nkè kè Anɔɔ mɔ̀kɛ ibí ìnàà ndi ìì yètè tu:
2 Nadabu weè do tú Mpo, kénantɛ Abiu, kòo nantɛ Edeasaa nè Itamaa.
3 Anɔɔ kó ibí nyi mɛmmɛ, bè do còú mbɛ̀è yɔ mɛkùɔ̀ nkɛ bè cã́ńné kè bè bo mpĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú.
4 Nadabu nè Abiu kè bɛ̀ɛ kú Sinaii kó dikpáà mɛtaummè tou bòrìnùù, kɛ yɛ́ bè do tùɔnnèmè ti Yiè nKuyie ntihúúntì muhãã́ nsɔ̃́ntíkɛ kɔ̃mu. Bè do yóó kú kɛ í mɔkɛ ibí. Edeasaa nè Itamaa kè bɛ̀ɛ sɔɔté kémpĩ̀nnè bɛ cicɛ Anɔɔ ikuɔ́ tɔ̃mmú.
5 Mɛ̀mmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
6 Duɔ́ nkè Defii kó kuwuɔ nkɔbɛɛ tíínní, kàa bè duɔ́ nhAnɔɔ kè bè nwɛ̃ nkɛ pĩ mmutɔ̃mmú.
7 Kè bɛ̀ɛ nhò teénnè kè bè mpĩ mmutɔ̃mmú mɛtaummè tou, Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kpéí.
8 Bɛè yó ndakɛ mɛtaummè tou kó tinɛntì kpéí kémpĩ nyIsidayɛɛribɛ kó mutɔ̃mmú mɛtaummè tou.
9 Á duɔ́ nDefiibɛ Anɔɔ nè o bí, míì bè dèitɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ kɛ yɛ̃ nhá bè mbè duɔ́.
10 Anɔɔ nè o bí bɛè máà yó ntú ikuɔ́ nìùbè, kémpĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú, kè wèè í tú Defii botí kou kòò kàákɛ́ dɛ kó mutɔ̃mmú bɛ̀ɛ ò kùɔ.
11 Kè ti Yiè nKuyie nní nsɔkɛ́ ku náaǹtì kébéi nkɛ dɔ̀:

12 Míì tããtɛ́ Defiibɛ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ cuokɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo cɔutɛ́ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo bɛ kó
difɔ̃tìrì kɛ́mpĩ̃ n tɔ̃mmú, míì bɛ̀ te.
13 Kɛ yɛ́ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo bɛ kó dimàà tumɛ̀ n kɔbɛ mbɛ. M potɛ́ dìì yiè Esibiti tenkɛ̀
miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo, dɛ yiè ndi n cɑ̃ńnɛ́mɛ̀ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo nɛ̀ bɛ
wũɔ̃ piɛ́ ìì bí ketiyì kɛ̀ ì tu idaaì, kɛ̀ dɛ̀ bo ntú mí ndi Yiè nKuyie n kpɛrɛ.

Bɛ̀ kàammɛ̀ Defiibɛ kó kubotí

14 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi Sinaii kó dikpáà miɛkɛ kɛ dɔ̀:
15 Á kaa nDefii kó ibí initidaaì bɛ naàmùntì nɛ̀ bɛ cɛ̃́ĩ̃, kɛ́ketɛ́nɛ̀ ìì mɔ̀kɛ otɑ̃̀nkù
òmáà òmáà kɛ́ndeètìnko.
16 Kɛ̀ Mɔyiisii tũnnɛ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì kɛ́ bɛ̀ kàa.

17 Ntɛ Defii bí kó yɛyètɛ̀: Kɛrisonni nɛ̀ Keati nɛ̀ Mɛdadi.
18 Kɛ̀ Kɛrisonni kó ibí ntú: Dibini nɛ̀ Simɛii. Bɛ kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ.
19 Kɛ̀ Keati kó ibí ntú: Amudamu nɛ̀ Isaadi nɛ̀ Ebunɔɔ nɛ̀ Usiyɛɛdi. Bɛ kó
tinaàmùntì nti mɛmmɛ.
20 Kɛ̀ Mɛdadi kpɛyi ntú: Madi nɛ̀ Musi. Defii kó ibí nyi mɛmmɛ bɛ naàmùntì
nɛ̀ bɛ cɛ̃́ĩ̃.
21 Kɛrisonni kó tinaàmùntì do tú: Dibunii kɔku nɛ̀ Semmɛii kɔku kɛ̀ bɛ̀ ntú
Kɛrisonniibɛ.
22 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kàa nkɛ́tuotɛ́ initidabí ìì mɔ̀kɛ otɑ̃̀nkù kɛ́ntɔ kɛ deètìnko kɛ̀ bɛ̀ mbo
sikɔupísìyiekɛ̀ nɛ̀ sikɔusìnùmmù (7500).
23 Kɛrisonniibɛɛ kó tinaàmùntì kɔbɛ bɛɛ̀ do kari mɛtaummɛ̀ tou fɔ̃nkúò diyiè
taà kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀.
24 Dayɛɛdi birɛ Ediasafu weè do tú bɛ kó tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kóo kótì.
25 Kɛrisonniibɛ kó mutɔ̃mmú do tú bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou kpɛ́í nnɛ̀
kuyààkù kùù dì dàátí nɛ̀ kùù kpetí dibòrì.
26 Nɛ̀ tìì fitɛ́ kudànkù nɛ̀ kùù kpetí ditowaà kó dibòrì nɛ̀ dɛ kó iwɛ̃́ĩ̃ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pítínnɛ́
ì dɛ kó tiyààtì.
27 Keati kó tinaàmùntì do tú: Amudaabɛ nɛ̀ Isaabɛ nɛ̀ Ebunɔɔbɛ nɛ̀ Usiyɛɛdibɛ
bɛ kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ.
28 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kàa nkɛ́túótɛ́ initidabí ìì mɔ̀kɛ otɑ̃̀nkù òmáà kɛ́ndeètìnko kɛ̀ bɛ̀ ḿbo
sikɔupísìni nɛ̀ sikɔusìkuɔ̀ (8600) bɛɛ̀ do pĩ̃ mmɛtaummɛ̀ tou kó mutɔ̃mmú.
29 Keatiibɛ kó tinaàmùntì kɔbɛ bɛɛ̀ do kari mɛtaummɛ̀ tou bakù cɑ̃̀nku bíɛ́kɛ̀.
30 Usiyɛɛdi birɛ Edisafãã weè do tú bɛ cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kóo kótì.
31 Bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ mɛtaummɛ̀ tɔu kpɛ́í nnɛ̀ tábùrì nɛ̀ tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀
yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ nɛ̀ tinɛntì tɛtì bɛ̀ pĩ̃ĩ̃nnɛ̀ tì ikuɔ́ tɔ̃mmú nɛ̀ kuyààkù dɛ miɛkɛ kɔku nɛ̀
iwɛ̃́ĩ̃ ìì kù pìítínɛ̀.
32 Bɛɛ̀ do pĩ̃ mmɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ mutɔ̃mmú kɛ̀ bɛ kóo kótì tu ikuɔ́ nìùtì
Anɔɔ birɛ Edeasaa, kɛ̀ weè mbɛ̀ bakɛ́.
33 Mɛdadi kó tinaàmùntì kɔbɛ do tú: Madiibɛ nɛ̀ Musiibɛ. Mɛdadi kó
tinaàmùntì nti mɛmmɛ.
34 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kaa nyinitidabí ìì mɔ̀kɛ otɑ̃̀nkù kɛ́ntɔ kɛ deètìnko kɛ̀ bɛ̀ mbo
sikɔupísìkuɔ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ (6200).
35 Kɛ̀ Abiyai birɛ Sudiyɛɛdi weè ntú bɛ kó tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kóo kótì, bɛɛ̀ do kari
mɛtaummɛ̀ tou bakù youú.
36 Mɛdadi kó tinaàmùntì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú do tú bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ mɛtaummɛ̀
tou kó tidabɛɛtì kpɛ́í nnɛ̀ ticádɔɔti nɛ̀ yɛsɑ̃̃ńkɛ̀ nɛ̀ yɛ kó yɛtɛitiyɛ̀ nɛ̀ di kó tinɛntì
tɛtì timɔu.
37 Bɛɛ̀ do dakɛnɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou kó kudànkù kó yɛsɑ̃̃ńkɛ̀ kpɛ́í nnɛ̀ yɛ kó
yɛtɛitiyɛ̀ nɛ̀ dɛ kó ibaakɛ́ nɛ̀ dɛ kó iwɛ̃́ĩ̃.

38 Mɔyiisi nè Anɔɔ nè bɛ bí kè bèɛ kari mɛtaummè tou diyiè yìèní kèè bíékè dibòrì bo kèè bíékè, kémpĩ nyikuó tɔ̃mmú Isidayɛɛribɛ kpéí. Kè wèè í tú Defii botí kou kɛ dè tóɔ́nko, bèɛ ò kùɔ.
39 Kè bèɛ kaa nDefiibɛ kétúótɛ́ initidabí ìì mɔkɛ otɛ̃nkù kéndeètìnko, bɛmɔu kè bè ḿbo sikɔupípísìdé nè sikɔupísìdé (22000). Mɔyiisi nè Anɔɔ bɛè do bè kàa kéntũ mbɛ naàmùntì dò ndòmmè, ti Yiè nKuyie ndo bè nàkémè.

Bè cèètɛnèmè Defiibɛ bèè tu Mpo

40 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Kaa nyIsidayɛɛribɛ bèè kó dimàà tu Mpo bɛmɔu, kéketénè ibí ìì mɔkɛ otɛ̃nkù òmáà kéndeètìnko, á bè kàa nkéwãri bɛ yètè.
41 Kàa dèè, á túótɛ́ Defiibɛ kɛ́ bè nni nduó, Isidayɛɛribɛ bèè tu Mpo bɛ kó difɔ̃̀tìrì kè bè ntú n kɔbɛ, kétúótɛ́ bɛ wũɔ̃ kéceetɛnè Isidayɛɛribɛ kó iwũɔ̃ pié ìì bí ketiyì kè ì tu idaaì.
42 Kè Mɔyiisii kaa nyIsidayɛɛribɛ bèè tu Mpo ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ yẽ ndè ndòmmè.
43 Kè bèɛ kaa nkéwãri bɛ yètè kétúótɛ́ ibí ìì mɔkɛ otɛ̃nkù kéndeètìnko kè bè mbo sikɔupípísìdé nè sikɔupísìdé nè sikɔusìdé nè sipísìyiekè nè bètããti (22273).
44 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

45 Túótɛ́ Defiibɛ kécónné Isidayɛɛribɛ bèè tu Mpo bɛ kó difɔ̃̀tìrì kè nní mbè te kétúótɛ́ Defiibɛ kó iwũɔ̃ pié ìì bí ketiyì kè ì tu idaaì kéceetɛnè Isidayɛɛribɛ kpɛyi Defiibɛ, míì yó mbè te, mí mbɛ Yiè nKuyie.
46 Isidayɛɛribɛ bèè tu Mpo bèè nɔ̀ńkɛ́ Defiibɛ ĩnkè sikɔusìdé nè sipísìyiekè nè bètããti (273).
47 A cɔutɛ́ bá wè yuu ĩnkè mɛdítíbii mmènùmmù ìì kèétɛ́ mɛtaummè tou kpéí.
48 Kàa duó ndɛ kó idíítí Anɔɔ nè o bí, kè bèɛ do mbèè tu Mpo bèè nɔ̀ńkɛ́.
49 Kè Mɔyiisi cuó dɛ kó idíítí kè bè bo donnè Isidayɛɛribɛ bèè tu Mpo bèè nɔ̀ńkɛ́.
50 Kè bèɛ ì cuó kè ì ḿbo mɛdítíbii ntɛkɔupíítè nè sikɔusìtããti nè sipísìkuɔ̀ nè mènùmmù (1365) bè do kèétɛ́ ìì díítí nyi mɛtaummè tou kpéí.
51 Kòo ì duó nhAnɔɔ nè o bí ti Yiè nKuyie ndo tì nhò nàkɛ́ wenwe Mɔyiisi kɛ nyẽ bèɛ dɔɔ̀mè.

4

Defiibɛ naàmùntì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú

DÈÈNNÌ: Keati naàmùnkù kɔbɛ kó mutɔ̃mmú

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀:
2 Kaannè Defiibɛ naàmùntì miɛkɛ Keati kó ibí bɛ naàmùntì dòmmè nè bɛ cɛ̃́ĩ,
3 kéketénè bɛnitidaabè bèè mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti kéntɔ kétuɔkɛnè bèè mɔkɛ yɛbie nsipísìnùmmù kɛ dò nkéna képĩ mɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú.
4 Keati naàmùntì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú yó ntú bè bo ndakɛmè ikuó nɛntì kpéí.
5 Kè dè níí tùòkɛ di bo ítémè di bàté dè késɔ́, Anɔɔ nè o bí bèɛ kɔtɛní kénúnté kuyààkù kùù pi ikuó nɛntì kó kufɑ̃́ɑ̃́.
6 Bèɛ kù pɔ̃ũ mmɛtaummè tɔu. Kè bè dèè bèɛ di dátínné kukɔ̃̀nkperíkù kénɔ́ɔ́ nkuyààkù kùù wũɔ̃ tibedɛncɛ̃ɛ̃̀tì kɛ́ dì tɔ̃nné ipààti.
7 Kè bè dèè bèɛ dátínné kuyààkù kùù do wũɔ̃ tibedɛncɛ̃ɛ̃̀tì tábùrì bè dakù dè pɛ́ɛ̃̀bè bè m pãã mbè mí ndi Yiè nKuyie, kécɔ̃nné yɛbɔ nè ibòòkɛ nè yɛbɔ yèè yĩɛ̃̀nnè mɛniɛ nnè yɛdíè nyikuó kó mɛnaà nhɔ̃ nhã̃ yèè miɛkɛ, bè yó ndɛ ndakù pɛ́ɛ̃̀bè bè yó nni mpãã mbè sɑ́ɑ̃̀.
8 Bèɛ dátínné dɛ ĩnkè kuyààkù kùù wũɔ̃ tibedɛncɛ̃ɛ̃̀tì kénɔ́ɔ́ nkukɔ̃̀nkperíkù kétɔ̃nné tábùrì kó ipààti.

9 Kɛ̀ bɛ̀ dèè bɛ̀ɛ dátínné tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ kuyààkù kùù wũ̃ tibedɛncɛ̃ɛ̃̀tì nɛ̀ yɛfitibɔ nɛ̀ dɛ kó siseú nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kounɛ̀ mutápɛí nnɛ̀ mɛkùɔ̀ ncũ̃ sìì bukúsí miɛkɛ.
10 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ wɛ̃nné képɔ̃ũ nkukɔ̃̀nkperíkù, kédaá nkudabɛkù ĩnkɛ̀,
11 kédátínné disɔɔwũ̃tɔ̀nnì kuyààkù kùù wũ̃ tibedɛncɛ̃ɛ̃̀tì kɛ nɔ́ɔ́ nkukɔ̃̀nkperíkù kétɔ̃nné ipààti.
12 Kɛ̀ bɛ̀ dèè bɛ̀ɛ túótɛ́ bɛ̀ pĩńnɛ̀ tìì nɛntì ikuɔ́ tɔ̃mmú képɔ̃ũ nkuyààkù kùù wũ̃ tibedɛncɛ̃ɛ̃̀tì nkénɔ́ɔ́ nkukɔ̃̀nkperíkù kɛ́ dɛ̀ wɛ̃nné kédaá nkudabɛkù ĩnkɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛ̀ koutɛ́ diwũ̃tɔ̀nnì kó mutápɛí nkɛ dèè bɛ̀ɛ dì dàtínné kuyaàwũ̃kù,
14 bɛ̀ yóó dɛ ndaá nyikuɔ́ nɛntì timɔu bɛ̀ tùɔ̀nnɛ̀ tì tihúúntì nɛ̀ simátìkũmpeé yɛnìì nkpɛsi nɛ̀ tikãpenti nɛ̀ ibɔ̀ɔ̀kɛ bɛ̀ mɛ̀ínɛ̀ ì mɛyĩ̃ĩ̃, diwũ̃tɔ̀nnì kó tinɛntì timɔu cɛ́nkɛ, kɛ́ dɛ̀ dàtínné kukɔ̃̀nkperíkù kétɔ̃nné ipààti kɛ bo ndi tòúnɛ̀.
15 Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛ̀ pɔ̃ũ ndìì mɔ̀nnì ikuɔ́ nɛntì kɛ dèè. Kɛ̀ dɛ̀ tùɔ̀kɛ di bo ítɛ́ dɛ̀ késɔɔ́, Keati kó ibí kɔtɛní kɛ́ dɛ̀ tɔ, bɛ̀ né báá yie nkɛ̀ bɛ nɔ̀ùtɛ̀ɛ káákɛ́ ikuɔ́ nɛntì, kɛ̀ bɛ̀ tì kàákɛ́ bɛ̀ yóó kúmu. Bɛ kó mutɔ̃mmú tú bɛ̀ bo ntɔumɛ̀ ikuɔ́ nɛntì.
16 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ birɛ Edeasaa yie kó mutɔ̃mmú yó ntú ò bo ndakɛmɛ̀ mmɛ tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ kó mɛkùɔ̀ nkpɛ́í nɛ̀ tihúúntì kufɔ̃ɔ̃ku kpɛti. Nɛ̀ tidiitì bɛ̀ m pãã ntì yɛwe yɛmɔu nɛ̀ mɛkùɔ̀ mbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ cóú mmɛ̀ onìtì yoo dɛ̀marɛ̀ kɛ́ dɛ̀ cɔ̃́ńné n tɔ̃mmú kpɛ́í. Weè yó ndakɛ mɛtaummè tou dimɔu kpɛ́í nnɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo di miɛkɛ nɛ̀ ikuɔ́ nɛntì timɔu.
17 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíɛ́ kénákɛ́ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ dɔ̀:
18 Dí ndakɛ kɛ̀ Keati naàmùnkù kɔbɛ báá kú.
19 Ntɛnɛ̀ di bo yĩ̃mɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ báá káákɛ́ ikuɔ́ nɛntì tìì bo kufɔ̃ɔ̃́ mmiɛkɛ kékú. Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛɛ̀ yóó bɛ̀ bɛnkɛ bá wè o tɔ̃mmú nɛ̀ ò yó ntɔu tìì nɛntì.
20 Di báá yie nkɛ̀ bɛ̀ɛ yà ikuɔ́ nɛntì tìì bo kufɔ̃ɔ̃́, kɛ̀ bɛ̀ tì yà bá sámpɔ́ bɛ̀ kumu.

DƐƐNNÍ: Kɛdisonni naàmùntì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú yó ntú mù

21 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíɛ́ kébéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
22 Kaa nKɛrisonni kɔbɛ bɛ naàmùntì dò ndòmmɛ̀ nɛ̀ bɛ cɛ́ĩ̃.
23 Á kaa mbɛnitidaabè bɛ̀ɛ̀ kó dimàà mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìtããti kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ sipísìnùmmù kɛ dò nkéna képĩ̃ mmɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú.
24 Ntɛ Kerisonni naàmùntì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú yó ntú mù nɛ̀ bɛ̀ yó ntɔu dɛ̀.
25 Bɛ̀ yó ntɔu mɛtaummè tou kó tiyààtì nti, kuyààkù kùù ɔ̃ɔ̃ di dàtínné nɛ̀ dɛ kó kukɔ̃̀nkù nɛ̀ kuyààkù kùù ɔ̃ɔ̃ kpetínné mɛtaummè tou kó dibòrì.
26 Nɛ̀ kuyààkù kùù fitɛ́ mɛtaummè tou nɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì nɛ̀ kùù kpetí dɛ kó kudànkù kó dibòrì nɛ̀ iwɛ̃̃ĩ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ núnné ì kuyààkù nɛ̀ ikuɔ́ nɛntì timɔu tìì pĩ̃ĩnnɛ̀ ikuɔ́ tɔ̃mmú. Bɛɛ̀ yó nte dɛ kó mutɔ̃mmú.
27-28 Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛɛ̀ yó mbɛnkú Kerisonni naàmùntì kɔbɛ bɛ kó mutɔ̃mmú nɛ̀ bɛ̀ yó ntɔu tìì nɛntì, kɛ̀ Itamaa ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ birɛ mbɛ̀ ni.

TÃÃTI: Bɛ̀ kaàmmè Mɛdadi naàmùnkù kɔbɛ

29 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíɛ́ kébéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Kaa Mɛdadi kɔbɛ bɛ naàmùntì nɛ̀ bɛ cɛ́ĩ̃ dò ndòmmɛ̀.
30 Á kaà mbɛnitidaabè bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìtããti kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ yɛbie nsipísìnùmmù kɛ dò nkéna képĩ̃ mɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú.
31 Ntɛ bɛ kó mutɔ̃mmú yó ntú mù: Bɛɛ̀ yó nte bɛ̀ bo ntɔumɛ̀ mɛtaummè tou kó tidabɛɛtì nɛ̀ di kó ipààti nɛ̀ di kó yɛsãǹkɛ̀ nɛ̀ yɛ kó yɛtɛitiyɛ̀,
32 yɛsãǹkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ fitɛ́ mɛtaummè tou kó kudànkù nɛ̀ yɛ kó yɛtɛitiyɛ̀ nɛ̀ dɛ kó ibaakɛ́ nɛ̀ dɛ kó iwɛ̃̃ĩ nɛ̀ dɛ kó tinɛntì timɔu. Dí bɛnkɛ bá wè ò dò nkéntɔu tìì nɛntì.
33 Mɛdadi naàmùntì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú mmu bɛ̀ yó mpĩ̃ mmù mɛtaummè tou miɛkɛ. Itamaa ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ birɛ, weè yó mbɛ̀ ni dɛ kó mutɔ̃mmú miɛkɛ.

Bè kàammè Defiibɛ bèè pĩ mmɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú

34-49 Mɔyiisi nè Anɔɔ nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kè bèɛ kaa nDefiibɛ bɛ naàmùntì nè bɛ cɛ̃ĩ dò ndòmmè. Keati naàmùntì kɔbɛ nè Kɛrisonni naàmùntì kɔbɛ nè Mɛdadi naàmùntì kɔbɛ, kéketénè bèè màkɛ yɛbie nsipísìtããti kéntɔ kétuɔkɛnè yɛbie nsipísìnùmmù kɛ dò nképĩ mmɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú.
Kuyie ndo nàké Mɔyiisi nwe kòo duɔ́ nkè bèɛ bè kàa nkè bè mbo:
Keati naàmùntì kɔbɛ sikɔupísìdé nè sikɔusìyiekè nè sipísìnùmmù (2750).
Kɛrisonni naàmùntì kɔbɛ sikɔupísìdé nè sikɔusìkuɔ nè sipísìtããti (2630).
Mɛdadi naàmùntì kɔbɛ sikɔupísìtããti nè sikɔusìdé (3200).
Bɛmɔu kè bèɛ wɛ̃nné kémbo sikɔupísìni nè sikɔusìnùmmù nè sipísìni (8580).

Kè bèɛ bè nàké bè dò nképĩ mmùù tɔ̃mmú nè tinɛntì bè dò nkéntɔu tì, ti Yiè nKuyie ndo ti nàké Mɔyiisi kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.

5

Dèè bo nte kè bèɛ dennɛ onìtì Isidayɛɛribɛ cuokè

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú kè tikɔ̀ntì pĩ nhòmɔù yoo ò tùɔ̀ti yɛfɔtè yoo ò kàákɛ́ ocíì.

3 Kòo nitidɔ̀ù nwe yoo onitipòkù dí ò bèti kóò dènnɛ di kó dikarì. Kè dèɛ yie ndíndi Isidayɛɛribɛ kè di báá sĩ̃nkùnnɛ di kó dikarì, m borè di cuokè.

4 Kè Isidayɛɛribɛɛ dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nnàké tì Mɔyiisi bɛ kpéí kòò tì mbè nàké, kémbɛtì bɛ kó dikarì bèè kó dimàà sĩ̃ntɛ.

A bo tũntɛmè a caàrìmè

5 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

6 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú: Kòò mɔù cààrè o kou tɔù kpɛrɛ yoo ò dɔ̀ɔ mɛyɛi mmamè, ò cààrè mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe.

7 Wèe dáa ndɛ kó mɛyɛi nhò dɔ̀ɔ mè kétɛ́nné ò cààrè dè dɛ yiè, kénóɔ́ nkè dè mmanè ò cààrè dɛ kó mɛtotímè yɛwétiyè yènùmmù kó dìmáà.

8 Kè bè cààrè wè mɛ nkumu kɛ í mɔkɛ o cɛ̃détè kou, bè na nhò yietí dè, bèɛ dè duɔ́ mmí ndi Yiè nKuyie nkè ikuɔ́ nìùtìi dè tùótɛ́, kɛ né mbúútí dipedaà mɛyɛi nhũtímù kpɛri, ò yóó dɔɔ̀nè dì mɛwénkùmè kó ikuɔ́.

9 Kè Isidayɛɛribɛ níí dèitɛ dèmarè dèè tu n kpɛrɛ dɛ miɛkɛ kɛ duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì o kpɛrɛ ndɛ, n yɛ̃ ndi mbè duɔ̀ ndènde.

10 Kè bè cɛ̃ńné dè n kpéí bèɛ dè duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì, kè bè duɔ́ ndè ikuɔ́ nìùtì o kpɛrɛ ndɛ.

Ikuɔ́ ìì tukúnè bè bo wátímè onitipòkù kɛ dɔ̀ ò dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè

11 Kè ti Yiè nKuyie m béinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

12 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Kòo mɔù kóo pokù dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè,

13 kɛ duónè onitidɔ̀ù mɔù kòo dɔù í bè sɔ̃ńké, kòò sãũ nhomáà bá òmɔù í ò yà, bè mɛ nyí ò sɔ̃ńké bè duɔ́ dè,

14 yoo kòo dɔù yèmmè mɛè mɛ yetɛ kòò ò wátìrì dɛtetìrè, yoo ò mènkɛ dè dɔ̀ɔmu.

15 Kè dè tùɔkɛní kɛ dò mmɛ botí dɛ yiè nkɔtɛnè o pokù ikuɔ́ nìùtì borè, kéntɔnè muyuo ncìdóòbè bètããti, ò báá mù yɔɔrɛ mɛkùɔ nyoo tihúúntì, kɛ yɛ́ dè tumè mɛpútímè kó mɛdɔɔ̀rìmè mmɛ, mɛè yóó bɛnkɛ bè wátìrì wè dɔ̀ɔmè mɛyɛi nyoo ò í mè dɔ̀ɔ.

16 Ikuɔ́ nìùtìi kɔtɛnè dɛ kóo nitipòkù mí ndi Yiè nKuyie ncĩ̃ètè kóò còńné n yìikè.

17 Kè ikuɔ́ nìùtìi yautɛ́ ikuɔ́ kó mɛniɛ ndibuu miɛkɛ kéyɛ̃tɛ́ n cĩ̃ètè kó mutãã nkéãnné dɛ miɛkɛ,

18 kécónné onitipòkù n yìikè kédáté o yuu kuyààkù, kéduɔ nkòo ceé nho nɔu,
kòo ãnné mɛpútímè kó muyuo nhò dɔù waanní mù kɛ bo ò yàákénè, kè ikuɔ
nìùtì mɔ́mmuɔ nní ntɔ mɛnétiimɛ mèè tɔuní mɛyɛi.
19 Dɛ mànnì kè ikuɔ́ nìùtìi béi nhonitipòkù ìikè kɛ dɔ̀: Kè nsà kàa í duónè
onitidɔ̀ù tɔù, kòò mɔù í da yùúkú kɛ duónè kɛ da sãũ, mɛnétiimɛ miè mmèè tɔ
kusĩnkù mè báá da tɔní mɛyɛi mmamè.
20 Kàa mɛ nduɔ́nèmu onitidɔ̀ù tɔù, kɛ soú nkè dè tu mɔ́mmuɔ nwe onitidɔ̀ù
tɔù da duónèmè,
21 ti Yiè nKuyie nda cɔ̃ɔ̃ kàa nitipòtìi kũũ kàa naá ntɛhãũntɛ, késuɔ nkénaá
ndibɛnkèrì, kàa botí kɔbɛ níí nnáá nha kpéí mbè dɔ́ dìì mànnì képarìkè.
22 Kè mɛniɛ mmiè nta a pɔutì a nitipòtìi kũũ kàa suɔ. Kòo nitipòkùu cóúté kɛ
dɔ̀: Dè mmɛ ndò.
23 Kè ikuɔ́ nìùtìi wãri yɛtannɔ̀ yɛiyɛ ò béi nyè ké yè ɔ̀úténè mɛnétiimɛ,
24 kɛ bo nii nhonitipòkù dɛ kó mɛnétiimɛ mɛmmɛ mèè tɔuní mɛyɛi nkòo yǎ
dɛ kó mɛnétiimɛ.
25 Kè ikuɔ́ nìùtìi cɔuté muyuo mɛpútímè kɔ̃mu ké mù bɛnkɛ ti Yiè nKuyie ké
mù kɔ̀tɛnè diwũɔ̃tɔ̀nnì borè,
26 kéfɔ́ɔ́té dɛ kó muyuo nkè mù ndò ndibɛnkèrì kòo mù tùɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè
kɛ né na kénii ndɛ kó mɛniɛ nhonitipòkù.
27 Kòò mè yǎ kɛ sɔ́ nhò mènkɛ duónèmu onitidɔ̀ù tɔù kɛ soú, kè dɛ kó
mɛnétiimɛ mèè tɔ kusĩnkù ta o pɔutì mè bo nte kòo nitipòtìi kũũ, kòo naá
ntɛhãũntɛ, késuɔ nkénaá ndibɛnkèrì kòo botí kɔbɛ níí béi nho kpéí bè dɔ́ dìì
mànnì képarìkè.
28 Kè dè mɛ nsɔ́ nhò í duónè onitidɔ̀ù tɔù kɛ dò mpáí pái kè dè sɔ́ nhò í sãũ
omáà mɛyɛi mmamè báá ò tùɔkení kòò nsɔké kɛ pεí ibí.
29 Dɛ kó ikuɔ́ tú mɛpútímè kpɛyi nyi, kɛ tukúnè onitipòkù wèè bo nye nkòo
nitidɔ̀ù tɔùu ò duónè kóò sĩnkùnnɛ.
30 Kè dè mɛ ndò nhonitipòkù í dɔ̀ɔ̀ dèmarè kòo dɔù yóù mèè kpéí nho ĩnkè kè
dɛè te, kòò ò kɔ̀tɛnè ikuɔ́ nìùtì borè kè ikuɔ́ nìùtì ò dɔ̀ɔ̀ dɛ kó ikuɔ́.
31 Bè í yóó sɛi nhonitidɔ̀ù ò wàtí mèè kpéí nho pokù, kòo nitipòkù mɛ mmènkɛ
mɛ dɔ̀ɔ̀mu weè yóó tɔ dɛ kó mucɔ̃ntimu.

6

Bèè cànnɛnè Kuyie ndinùù bɛ kó ikuɔ́

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákέ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yẽ nkòo nitidɔ̀ù yoo onitipòkù n cànnɛnè dinùù kɛ
bo soó ntiyùtì kè dɛɛ bɛnkɛ ò n cànnɛmè dinùù.
3 Ò bá nyɔ̃ mmɛnaà mbè tumè difɛ́ɛ̃̀ nè mɛtɛ̃mè mèè muɔ̀, ò bá nyɔ̃
mmɛnacéduo, kè bè nìú fínyĩ kó yɛbɛ ò báá yǎ dɛ kó dinaabénnì, ò mɛ mbáá
cáákέ fínyĩ kó yɛbɛ sũũyè yoo yɛkperè.
4 Dɛ kó yɛwe wè n cànnɛnè yè dinùù yɛ miɛkɛ, ò báá di fínyĩ kpɛrɛ marè, yɛtebɛ
kó tiwɛ́ɛ́tì yoo yɛ kó mɛbii.
5 Dɛ kó yɛwe ò n cànnɛnè yè dinùù yɛ miɛkɛ kuponkù báá káákέ o yuu yoo o
dɛènfè kè dɛ kó yɛwe ò n cànnɛnè yè dinùù yàa deènè.
6 Dɛ kó yɛwe ò n cànnɛnè yè dinùù yɛ miɛkɛ ò báá tɔ́ɔnnè ocíì.
7 Kòo cicɛ nwe yoo o yɔ̃ yoo o kóo kótì yoo o nantè yoo o tãũ ò báá ò tɔ̀ɔnnè,
késĩnkùnnɛ omáà. Ò cǎ̃ǎmmu n kó mutɔ̃mmú kpéí kɛ sokέ tiyùtì.
8 Ò sokέ yɛè we tiyùtì yɛ miɛkɛ ò cǎ̃ǎmmu n kó mutɔ̃mmú kpéí.
9 Kè dè mɛ ndò nhòmɔù ku o takέ mɛtòntòmmè kɛ sĩnkùnnɛ o yùtì diyiè yiénnì
yiè wèe kuó o yùtì kéwénkùnnɛ omáà.

10 Diyiè niínnì yiè kéwaá nsinónkpeé sìdésì yoo yɛkpɛtìnónkperɛ kó yɛpàà
nyèdéè ké dè duó nyikuó nìùtì mɛtaummè tou bòrì nùù.
11 Kè ikuó nìùtìi féúté tèmáà mɛyɛi n cĩ̃ɛ̃mmè kpéí, kéféúté tɛtɛtè kétuɔ nkédeè
kóò dɔ̀ɔ̀ ikuó mɛwénkùmè kpɛyi, kóò wénkùnnɛ ò tɔ̀ónnémè ocíì kɛ sĩ̃ntɛ. Dɛ kó
diyiè kòo wɛ̃tɛ kénaá nwèè cɔ̀ɔ̃́.
12 Kòo wɛ̃tɛ kécɑ́nné omáà mɛpàmmè késoó ntiyùtì kéwaá ndipedabii dìì
mɔkɛ dibenni dìmáà kɛ dì nni nféúté mɛyɛi nhũtímù kpéí, yɛwe yèè pɛ̃ɛ̃té yè
tɛ́nkɛ í kaà nkɛ yɛ́ ò sòò sĩnkùnnɛmè o yùtì.
13 Ntɛ wèè n cànnɛnɛ̀ dinùù dɛ kó ikuó yó ndòmmè, kè dɛ kó yɛwe dèè dìì
mɔnnì wèe kɔtɛ mɛtaummè tou,
14 kéntɔnè o wũ̃ ò yó n féúté ì dipedabii dìì mɔkɛ dibenni dìmáà kɛ kpa
kuyènkù ké dì nni nféúté kétuɔ, nnè dipesɛrì dìì mɔkɛ dibenni dìmáà kɛ kpa
kuyènkù kɛ dì nni nféúté mɛyɛi ncĩ̃ɛ̃mmè kpéí nnè dipedaà dìì kpa kuyènkù
mɛtaummè kpéí.
15 Muyuo nsààmù bè ɑ̃̀ntɛnè mù mɛkùɔ nkó yɛkàtìndà dɛmómbirɛ nè muyuo
mmùù í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti pɛ́ɛ̀ mu kó tipɛ́mpɛ̃ńtì ké tì waarɛ mɛkùɔ nnè
muyuo, ò yó m pã mù nè mɛnaà mbè õ̃ɔ̃ yɔɔrɛ mè.
16 Kòo dè tɔo dɛmɔu mɛtaummè tou borè, kè ikuó nìùtìi dè nni mbɛnkɛ
kéféúté, mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kó fɛɔ̀fè nè fèè yóó tuɔ nhò n cànnɛnɛ̀ dìì nùù kpéí.
17 Kòò dèè ò n féúté dipedaà mɛtaummè kpéí nké n duó mmuyuo mmùù í
kɔɔrɛnè mutie mùù muuti mu kó yɛkàtìndà dɛmómbirɛ, kè ikuó nìùtì n duó ndɛ
kó dipãnnì ké di yɔɔrɛ mɛnaà.
18 Kòò dèè, wèè n cànnɛnɛ̀ dinùù wèe kuó o yùtì mɛtaummè tou bòrìnùù,
kétúóté o yùtì ò kuó tì kéwɛ̃nnénè mɛtaummè kó fɛɔ̀fè kécɔ́u.
19 Kè ikuó nìùtìi túóté dipedaà kó kubakù kùù bèńné kédɛitɛ muyuo mmùù í
kɔɔrɛnè mutie mùù muuti mu kó dikàtìndàà dìmáà dɛmómbirɛ miɛkɛ nè mu kó
kupɛ́mpɛ̃ńkù kùmáà, ké dè duó nwèè n cànnɛnɛ̀ dinùù ò kuó dìì mɔnnì o yùtì
kɛ dèè.
20 Ikuó nìùtì mómmuɔ nwèè yóó dè bɛnkɛ mí ndi Yiè nKuyie nkédɔɔ̀ dɛ kó
ikuó, o kpɛrɛ ndɛ kɛ né mbúútí dicĩ̃ncĩ̃nnì kó kumaa ndi yòutɛ kù kɛ m bɛnkɛ
nè dikpèrì bè cɑ̃́né dì. Dɛ mɔnnì wèè n cànnɛnɛ̀ dinùù ò bo na kéwɛ̃tɛ kéyɑ̃̀
mɛnaà.
21 Wèè cànnɛnɛ̀ mí ndi Yiè nKuyie ndinùù o kó ikuó nyi mɛmmɛ nè ò dò
nkékuɔ ìì wũ̃ ò dó kékuó dìì yie, kòò mɔkɛ yɛpãrè kɛ bo yíé, dè í yetɛ, ò né dò
nkédɔɔ̀mu o korimù yiè ò n cànnɛnɛ̀ dìì nùù kó ikuó bekɛ́ dè.

Ikuó nìùtì níí bo pã mèè botí Kuyie nkó mɛsàà mbɛnìtìbè

22 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
23 Nákɛ́ Anɔɔ nè o bí kɛ tú n yɛ̃ mbè níí pã mɛsàà n kó bɛnìtìbè Isidayɛɛribɛ kɛ
dɔ̀:
24 Ti Yiè nKuyie ndi dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ́ ndi kãnkɛ́!
25 Ti Yiè nKuyie ndi wéntɛ́ fɛnɔnsààfè kɛ́ di pã diwèì!
26 Ti Yiè nKuyie nwénténí di bíékè kɛ dí duó ndiwèì!
27 Bè níí yóó mɛ nyú n yètìrì Isidayɛɛribɛ ĩ̃nkè kè ḿ bè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.

7

Bè do pã sìì naasɛ̃ĩ̃ mɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú kpéí

1 Mɔyiisi dèè dìì mɔnnì mɛtaummè tou kó mudɔɔ̀rìmù kɛ́ dì còú mmɛkùɔ nkɛ́
dì cɑ̃́né nè di nɛntì timɔu nè diwũ̃tɔ̀nnì nè di kó tinɛntì timɔu. Ò dè còú ndìì
mɔnnì mɛkùɔ nkɛ dè cɑ̃́né kɛ dèè,

2 dɛ yiè kɛ̀ Isidayɛɛribɛ cɛ̃̄ĩ́ kó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛ naàmùntì bɛ̀ɛ̀ do ni mukàmmù kó mutɔ̃mmú kɛ̀ bɛ̀ɛ pãmmú yɛpãrɛ̀.
3 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tɔní bɛ pãrɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀, sinaasɛ̃̄ĩ́ sìkuɔ̀ kɛ sì dàátí tiyààtì nɛ̀ inààkɛ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì, bɛkótíbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀, tɛnaasãntɛ̀ tɛ̀máà, bá wè fɛnààfɛ̀ fɛ̀máà. Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ tɔní dɛmɔu mɛtaummɛ̀ tou borɛ̀.
4 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
5 Cɔutɛ́ dɛ bɛ borɛ̀, kɛ́ dɛ̀ duɔ́ mmɛtaummɛ̀ tou mí ndi Yiè nKuyie n tɔ̃mmú kpɛ́í. Á dɛ̀ duɔ́ nDefiibɛ bá wè o tɔ̃mmú dòmmɛ̀.
6 Kɛ̀ Mɔyiisii túótɛ́ sinaasɛ̃̄ĩ́ nɛ̀ inààkɛ kɛ́ dɛ̀ duɔ́ nDefiibɛ
7 kɛ́duɔ́ nKɛrisonni naàmùntì kɔbɛ sinaasɛ̃̄ĩ́ sìdésì nɛ̀ inààkɛ ìnàà kɛ́ntũ mbɛ tɔ̃mmú dòmmɛ̀,
8 kɛ́duɔ́ mMɛdadi naàmùntì kɔbɛ sinaasɛ̃̄ĩ́ sìnàà nɛ̀ inààkɛ ìni kɛ́ntũ mbɛ tɔ̃mmú dòmmɛ̀. Ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ birɛ Itamaa do bɛ̀ ni kɛ̀ bɛ̀ pĩ̄ mmù.
9 Bɛ̀ í n duɔ́ nKeati kɔbɛ biɛ mùmamù kɛ yɛ̃́ bɛmbɛ do bukùmɛ̀mu ikuɔ́ nɛntì bɛ̀ do dò nkɛ́ntɔu tì.

Bɛ̀ pãmmú yɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì kpɛ́í

10 Bɛ̀ do cɑ̃́nnìnko dìì yiè diwũɔ̃tɔ̀nnì Kuyie nkpɛ́í kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ pãmmú yɛpãrɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì kó mucɑ̃́nnímù kpɛ́í, kɛ́ yɛ̀ tɔní diwũɔ̃tɔ̀nnì borɛ̀.
11 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Bá dìì yiè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ miɛkɛ òmáà níí tɔní yɛpãrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ cɑ̃́nnénɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì Kuyie nkpɛ́í.
12-83 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛ̀ nkɔrìnní bɛma bɛma bɛ pãrɛ̀.
Diyiè ketirì yiè Sudaa naàmùnkù kou, Nasɔ̃ɔ̃ birɛ Amminadabu.
Didérì yiè Isakaa naàmùnkù kou Suaa birɛ nNɛtannɛyɛɛdi.
Ditãɑ̃́nnì yiè Sabunɔɔ naàmùnkù kou Edonni birɛ Ediabu.
Dinaannì yiè Dubɛnni naàmùnkù kou Sedeuu birɛ Edisuu.
Dinummurì yiè Simmɛɔ̃ɔ̃ naàmùnkù kou Sudisadaii birɛ Sedumiɛri.
Dikuɔ́nnì yiè Kadi naàmùnkù kou Deuyɛɛdi birɛ Ediasafu.
Diyiénnì yiè Efadaimmu naàmùnkù kou Ammiudi birɛ Edisama.
Diniínnì yiè Manansee naàmùnkù kou Pedasuu birɛ Kammidiyɛɛri.
Diyiè wɛínnì yiè Bɛnsamɛɛ naàmùnkù kou Kideoni birɛ Abidanni.
Diyiè píínnì yiè Danni naàmùnkù kou Amisadaii birɛ Ayiesɛɛ.
Diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà yiè Asɛɛ naàmùnkù kou Okadanni birɛ Pakiyɛɛdi.
Diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ didérì yiè Nɛfutadii naàmùnkù kou Enanni birɛ Aida.
Ntɛ bá wè ò do tɔní yɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀:
Timátì péítì kó kubuuku cɛ̃́ɛ̃́kù do bo cìdóò òmáà nɛ̀ sám̀pórɛ̀ nɛ̀ timátì péítì kó dibuu dìì yó mmɛ́ínɛ̀ mɛyĩ̄ĩ kɛ̀ di cɛ̃́ɛ̃́kù mbo cìdóò kó dikéè nɛ̀ sám̀pó bɛ̀ do kɛ̀ɛ́tɛ́ wɛ̀ɛ̀ cìdóò nwe ti Yiè nKuyie ncĩ̄ɛ̃̀tɛ̀ kpɛ́í. Kɛ̀ Muyuo nsààmù mùù ɑ̃̃ntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ nkɛ̀ mù pìɛ́kɛ́ dɛ kó yɛbɔ. Tidiitì kó dipãnnì ndi.
Fɛsɔɔbòòfɛ̀ fɛ̀máà fɛ̀ɛ̀ cɛ̃́ɛ̃́kù bo kàdáàmmù tɛkɔ̀ùtɛ̀ kɛ̀ tihúúntì pìɛ́kɛ́ dɛ miɛkɛ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tuɔ ntì.
Dinaadaà dìmáà nɛ̀ dipedabii dìì mɔ̀kɛ dibenni dìmáà bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kuɔ dì kétuɔ
nnɛ̀ dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̄ɛ́mmɛ̀ kpɛrɛ.
Inààkɛ ìdéì, yɛpedakɛ̀ yɛnùmmù, yɛbɔdakɛ̀ yɛnùmmù nɛ̀ yɛpedabɛ yɛnùmmù yɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ féútɛ́ yɛ̀ ti Yiè nKuyie mmɛtaummɛ̀ kpɛ́í.

84 Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ do pãmmú yɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀ kɛ bo cɑ̃́nnénɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì Kuyie nkpɛ́í, ntɛ yɛ̀ do wɛ̃nné yɛmɔu kémbomɛ̀: Timátì péítì kó tibuuti tɛpíítɛ̀ nɛ̀ tìdɛ́ nɛ̀ yɛbɔ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ yɛ̀ɛ̀ yó mmɛ́ínɛ̀ mɛyĩ̄ĩ nnɛ̀ isɔɔbòòkɛ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì.
85 Bá kùù buuku kó kucɛ̃́ɛ̃́kù do bo cìdóò òmáà ndi nɛ̀ sám̀pó, bá dìì buu kɛ̀ di kɔku m̀bo cìdóò òmáà kó dikéè nɛ̀ sám̀pó, timátì péítì kó yɛbɔ yɛnyɛ kɛ̀ yɛ cɛ̃́ɛ̃́kùu

wɛ̃nné cìdóòbè sipísìdé nè bènàà. Bè kèétɛ́ wèè cìdóò nwe ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè kpéí.

86 Bá fèè sɔɔbòòfè kó kucɛ́ɛ́kù do bo kàdáàmmù tɛkɔ̀ùtè, kè ì mbo tɛpíítè nè ìdéì, kè dɛ cɛ́ɛ́kùu wɛ̃nné cìdóò òmáà nè sámpó, kè tihúúntì bè tùɔ̀ ntì pìɛ́ké i miɛkɛ.

87 Kɛ né mbúútí yɛnaadakè tɛpíítè nè yèdéè nè yɛpedakè tɛpíítè nè yèdéè nè yɛpedabɛ tɛpíítè nè yèdéè yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà. Bè do yóó kuɔ yè kétuɔ kéwɛ̃nnénè tidiitì kó yɛpãrè nè yɛbɔdakè tɛpíítè nè yèdéè bè yóó kuɔ yè mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí.

88 Kè dèɛ wɛ̃nné yɛnaadakè sipísìdé nè yènàà, yɛpedakè sipísìkuɔ̀, yɛbɔdakè sipísìkuɔ̀ yɛpedabɛ sipísìkuɔ̀ yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà. Bè yóó kuɔ yè mɛtaummè kpéí. Bè do pã̀ yèè pãrè nyɛ kè bè bo cã́nné diwũɔ̃tɔ̀nnì Kuyie nkpéí.

89 Mɔyiisi ta dìì mɔ̀nnì mɛtaummè tou kɛ bo béinnè ti Yiè nKuyie kékeè ti Yiè nKuyie ntammè mɛtaummè tɔu ĩnkè bɛĩnkèmbàrìbè kó sitenkaanìi sìdésì cuokè sìì cɔ́mmú mɛtaummè tɔu ikuɔ́ nɛntì ã dɛ kó kupòkù ĩnkè. Mɛ̀mmɛ kòò nkù nàánnè.

8

Kuyie ncĩɛ̃tè kó dɛfitírè yó ntuɔ̀ mmèè botí

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

2 Nákɛ́ Anɔɔ kɛ tú, kòò yóó cónné tɛfitíkɛ̀kètè, wèe dɔɔ̀ kè tè nwetí dɛ ìikè, kè ifìtíì ìyiekè mmí dɛ ìikè bíékè.

3 Kè Anɔɔ dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie ntì nàkémè Mɔyiisi, kécónné tɛfitíkɛ̀kètè kè tɛ fitíì nwetí dɛyìikè bíékè.

4 Dɛ kó tɛfitíkɛ̀kètè bè do yìɛ mmɛsɔɔ mmɛ ké tè uté, tɛ tàrì nè tɛ bàkɛ nè dèè dò mmutepóó. Bè do tè dɔ̀ɔ̀ kè tè ndònnè ti Yiè nKuyie ndo bɛnkɛ tèntɛ Mɔyiisi.

Kuyie nnàkémè bè yóó cã́nnémè Defiibɛ

5 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

6 Tããté Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ Defiibɛ ké bè dɔɔ̀ mɛwénkùmè kó ikuɔ́.

7 Ntɛ a yóó bè wénkùnnɛ mèè botí: Á bè mìété ikuɔ́ kó mɛniɛ kè bèɛ kuó bɛ cìtì timɔu kéɔ́ú bɛ yààtì kéwenkɛ.

8 Kàa dèè bèɛ tɔní dinaadapànnì nè muyuo nsààmù bè ãntɛnè mù mɛkùɔ̀. Kàa túótɛ́ dinaadapànnì tɛrì a yóó kuɔ dì mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí.

9 Á duɔ́ nkè Defiibɛɛ kɔtɛní mɛtaummè tou borè, kàa tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu.

10 Kè Defiibɛ tɔ́nní dìì mɔ̀nnì mɛtaummè tou bòrì n yìikè, á duɔ́ nkè Isidayɛɛribɛɛ bè nɔ̀ɔ́ nsinɔu.

11 Kè Anɔɔ bè tùótɛ́ Isidayɛɛribɛ borè, kɛ́ bè nni m bɛnkɛ bè ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀mè bè m pã̀ dìì pãnnì, kédeè kè bè né na kéta n kó mutɔ̃mmú.

12 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Defiibɛɛ nɔ́ɔ́ mbɛ nɔu yɛnaadakè yɔ ĩnkè, kàa féútɛ́ dìmáà mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí, kéféútɛ́ ditɛrì kétuɔ, kédɔɔ̀ Defiibɛ mɛwénkùmè kó ikuɔ́.

13 Kàa cɔ́nné dìì mɔ̀nnì Defiibɛ Anɔɔ nè o bí bɛ ìikè, fɔ́ mMɔyiisi á bè nni mbɛnkɛ di ɔ̃ɔ̃ m bɛnkɛ mèè botí dipãnnì.

14 Mɛ̀mmɛ a yóó dɔɔ̀mè kécã́nné Defiibɛ Isidayɛɛribɛ cuokè kè bè ntú n kɔbɛ.

15 Dɛ mɔ̀nnì ndi Defiibɛ bo namè kéketé n tɔ̃mmú mɛtaummè tou miɛkɛ.

Mɛ̀mmɛ a yóó bè wénkùnnɛmè nè mɛwénkùmè kó ikuɔ́ kɛ́ bè nni mbɛnkɛ kɛ́ bè nni nduɔ́.

16 Kɛ yɛ́ bè cɛ̃ɛ̃́mmèmu kɛ tú n kɔbɛ kɛ cɔutɛ́ Isidayɛɛribɛ bèè tu Mpo kó difɔ̀tìrì.

17 Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo míì bɛ̀ te, kétúótɛ́ n kùɔ dìì yiè bɛ̀ɛ̀ tu Mpo Esibiti miɛkɛ nɛ̀ yíennɨ́, míì te bɛ̀ɛ̀ tu Mpo nɛ̀ iwũ̃ pɛí ìì bí iketiyì kɛ̀ ì tu idaaì, dɛ yiè ndi m bɛ̀ tããtémɛ̀.
18 Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo bɛ kó difɔ̃̀tìrì ndi n tùótémɛ̀ Defiibɛ,
19 kɛ bɛ̀ duɔ́ nhAnɔɔ nɛ̀ o bí, m bɛ̀ nhò duómmu kɛ̀ bɛ̀ bo mpĩ̀ mmɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ mutɔ̃mmú Isidayɛɛribɛ kpéí. Bɛɛ̀ yó ndɔɔri mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ tɔ́ɔnnɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou m báá bɛ̀ potɛ́.

20 Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kɛ̀ bɛɛ tũnnɛ ti Yiè nKuyie ndo nàkɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀ bɛɛ dɔɔmɛ̀ Defiibɛ, kɛ̀ bɛɛ mɛ mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
21 Kɛ̀ Defiibɛɛ wénkùnnɛ bɛmáà kɛ́ɔ́ú bɛ yààtì kɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ duɔ́ nti Yiè nKuyie nkɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ kó ikuɔ́, kédeè kɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛwénkùmɛ̀ kpɛyi, kɛ́ bɛ̀ wénkùnnɛ.
22 Mɛmmɛ kɛ̀ Defiibɛ né na kéketé bɛ tɔ̃mmú mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ. Anɔɔ nɛ̀ o bí kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ ni ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi Defiibɛ kpéí, kɛ̀ bɛɛ mɛ ndɔɔ̀.
23 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíɛ́ nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
24 Defiibɛ níí yó mmɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yènùmmù ndi kàa bɛ̀ duɔ́ mmutɔ̃mmú mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ.
25 Kɛ̀ wèè tùɔ̀kɛ yɛbie nsipísìnùmmù wèe yóu mutɔ̃mmú kɛ tɛ̃́nkɛ bá mpĩ̀.
26 Ò né bo na kénteénnɛ̀ o kɔbɛ mutɔ̃mmú mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ, ò né tɛ̃́nkɛ bá mmɔkɛ o kɔ̃mu ò wetí mù. Defiibɛ tɔ̃mmú kó ikuɔ́ yó mmɛ ndò.

9

Kuyie nnàkémɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ bo mbaàmmɛ̀ diyentébanni

1 Isidayɛɛribɛ do bo bɛ benni didérì miɛkɛ nkɛ nɛ̀ bɛ̀ yèmɛ̀ Esibiti otǎ̀nkù ketiwè kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnɛ̀ Mɔyiisi Sinaii kó dikpáà miɛkɛ kɛ dɔ̀:
2 Isidayɛɛribɛ dò nkémbaàmmu diyentébanni n yɛ̃ mbɛ̀ ndì baà ndìì mɔ̀nnì.
3 Otǎ̀nkù yie nkó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì yie ndi dihuri, di yóó ketémɛ̀ dɛ kó dibanni. Dí ntũ ndɛ kó ikuɔ́ nɛ̀ dɛ kó itié n di nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.
4 Kɛ̀ Mɔyiisii nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Baánnɛ̀ diyentébanni.
5 Kɛ̀ bɛɛ di baá nSinaii kó dikpáà miɛkɛ, otǎ̀nkù ketiwè kó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì yiè kó dihuri. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nnàkɛ́ tì Mɔyiisi timɔu.

6 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mabɛ̀ mbo kɛ í nna kɛ baá ndiyentébanni bɛ̀ kàákɛ́ mèɛ̀ kpéí nhocíì kɛ sĩntɛ kéítɛ́ dɛ yiè kékɔtɛ kéyà Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ.
7 Kɛ dɔ̀: Ti kàákɛ́ mèɛ̀ kpéí nhocíì, kɛ sĩntɛ dɛɛ̀ bo nte kɛ̀ ti báá pã ti Yiè nKuyie nyɛpãrɛ̀ Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀ kɔ̃mɛ diyentébanni yièà?
8 Kɛ̀ Mɔyiisii bɛ̀ tɛ̃́nɛ́ kɛ dɔ̀: Ncómmúnɛ̀ dɛndɛ kɛ̀ n yà ti Yiè nKuyie mbo n nákɛ́ tì di kpéí.
9 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
10 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ ndíndi nɛ̀ di yaàbío kòò mɔù kàákɛ́ ocíì kɛ sĩntɛ yoo ò bo kupɔ̀ɔ̀kù dɛdétirɛ̀ ò dò nkébaámmu diyentébanni.
11 Otǎ̀nkù dérì kó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì kó dihuri ndi diyentébanni, dɛ yiè di níí cáákɛ́ dipedabii kó imaa nnɛ̀ pɛ̃́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti, kɛ́ ì càákɛ́ nɛ̀ tikũnfãã̀tì tiiti.
12 Di níí báá dì càákɛ́ késúɔ́ nkɛ̀ dɛɛ wentɛ́, di mɛ mbáá kéétɛ́ dikɔ̃́ũ marì. Dí ntũ ndiyentébanni kó ikuɔ́ duɔ́ kɛ dòmmɛ̀.
13 Kòò mɔù í sãũ nhomáà, ò mɛ nyí kɔ̀tɛ kupɔ̀ɔ̀kù kɛ né yóu ò bo baámmɛ̀ diyentébanni képã mí ndi Yiè nKuyie ndipãnnì, dɛ yiè mbɛɛ ò dɛ̀itɛ o kɔbɛ cuokɛ̀, kòò sèńtɛ́ diyentébanni kó diyiè n dɔú ndì, o yɛi mbo o yuu ĩnkɛ̀ nkɛ.

14 Kòo pɔ̀ɔ̀ mɔù bo di cuokè kɛ dɔ́ kébaá ndiyentébanni, wèe tũnnɛ diyentébanni kó itié nnè dɛ kó ikuɔ́ duɔ́ kɛ dòmmè. Diyentébanni kó ikuɔ́ imáà ndi, wèè tu Isidayɛɛri o kpéí, nnè wèè tu opɔ̀ɔ̀.

Diwɛtirì dàtínnémè mɛtaummè tou

15 Bè còńné dìì yiè Kuyie ntou mɛtaummè tɔu bo dìì miɛkɛ kédeè kè diwɛtirìi kɔtɛní ké dì dàtínné kuyuoku kéndò mmuhãã́ nkè dè yàa wenté.

16 Kè dìi sɔɔté ké mmɛ ndò, kɛ níí ntú kuyie mmɔ̀nnì diwɛtirì kéntú muhãã́ nkɛyènkè.

17 Kè diwɛtirì ìté dìì mɔ̀nnì Kuyie ntaummè tou ĩnkè Isidayɛɛribɛɛ íté. Kè dì kɔ̀tɛ kɛ còńmú dè, bèɛ dɛ mbáté.

18 Kè Isidayɛɛribɛ mmɛ ndɔɔri, kè diwɛtirì ìté bèɛ íté, kè dì còńmú bèɛ báté, kè diwɛtirì mɛ nyí ìté bè báá íté ti Yiè nKuyie ndo ti mbè nàké.

19 Kè diwɛtirì còńmú Kuyie ntou ĩnkè kɛ yĩ yɛwe péu, Isidayɛɛribɛ múnkɛ báá íté bè ndɛ mbo kɛ pĩ ti Yiè nKuyie mbè nàké tì.

20 Kè dè mɛ ndò ndiwɛtirì í mɔ̀ntɛ bè ḿbo, kè ti Yiè nKuyie mmɛ nyĩ bèɛ íté, bèɛ íté.

21 Di mɔ̀nnì marì diwɛtirì níí ncómmú Kuyie ntou ĩnkè kuyuoku nè dɛ bo wentémè, dikũnweńnì kè dì ìté bèɛ íté, yoo dì ncómmú kɛ dɔ̀ kɛyènkè kèmáà, kuyie nkùmáà, kè diwɛtirì ìté dìì mɔ̀nnì bèɛ íté.

22 Yoo dì dɔ̀ yɛwe yèdéè, yoo otɛ̀nkù yoo dibenni, kè diwɛtirì còńmú Kuyie ntou ĩnkè kɛ í ìté Isidayɛɛribɛ nkari bè bàté dè, bè báá íté. Kè dì mɛ nyìté dìì mɔ̀nnì bèɛ íté.

23 Isidayɛɛribɛ do ɔ̃ nkè bè bàté bè nkarimu, kè ti Yiè nKuyie nyí yĩ: Íténè. Bè báá íté. Kè kù mɛ nyĩ: Íténè! Bèɛ íté. Bè do tũ nti Yiè nKuyie mbè nàá tì nti nè Mɔyiisi nùù miɛkɛ.

10

Kuyie nyɛ̃mmè bèɛ dɔɔ̀ yɛmátìtãtɛhe

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

2 Duɔ́ nkè bèɛ yiɛ ntimátì péítì kédɔɔ̀ yɛmátìtãtɛhe yèdéè, bè níí yóó yɛ nheé kè dí tíí, yoo bèɛ eé kè dí íté di bàté dè.

3 Bè níí yóó yɛ nheé kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu tíí nha borè mɛtaummè tou borìnùù.

4 Kè bè níí eé ditãtɛheù dìmáà Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè nè sikpààtìbìí bɛè dò nkétíí nha borè.

5 Kè bè mɛ nheé kɛ iinè bèè kàri mɛtaummè tou diyiè yìèní kèè bíékè bèɛ íté kékété.

6 Kè bè yíé kɛ eé kɛ iinè, kubakù cɛ̃nku kɔbɛɛ íté kékété.

7 Kè dì mɛ ndɔ́ kétíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu ndi, dí eé di báá iinè.

8 Anɔɔ bí ikuɔ́ nìùbè bɛè yó nheu yɛtãtɛhe, dɛ yó ntú di kó ikuɔ́ nyi nè di yaàbío sáã̀.

9 Kè di mɛ mbàátí kɛ bo do di dootitɔbè bèè di fɛ̃ũnko bèmbɛ mudoò, di eé ditãtɛheù kéiinè. Mí ndi Yiè nKuyie mmí nwèè di te n yóó dentɛnímu di kpéí nké di dɛɛténè di dootitɔbè.

10 Kè di mɛ nhãnné tikpɛitì nti yoo dibanni n kpéí nyoo otɛ̀nkù pànwè kó dibanni, kè di yó n fié dìì mɔ̀nnì iwũõ kétuɔ nyoo mɛtaummè kpɛyi, dí eé ditãtɛheù kè n dentɛní di kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì di te.

BƐ ÌtƐMƐ DITÃRÌ SINAII KƐ TÙƆ̀KƐNƐ MƆABU TENKƐ MÀNKU

Bè dò nkényiiti mèè botí bɛ tĩrè

11 Isidayɛɛribɛ do yè Esibiti kémbo bɛ benni dérì otɛ̃nkù dérì kó diyiè sipísìdé kó diyiè ndi, diwɛtirì ìtémè Kuyie ntaummè tou mɛtaummè tɔu bo dìì miɛkɛ di ĩnkè.
12 Kè Isidayɛɛribɛɛ íté Sinaii kó dikpáà kédóóté bè dò nkékété mèè botí. Kè diwɛtirìi kɔtɛ kécómmú Padanni kpáà miɛkɛ.
13 Mɛè do tú kucɛ mɛketimè bè ìtémè kéntũ ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Mɔyiisi kòo tì mbè nàké.
14-16 Sudaa kó ditĩnnì kɔbɛ nè Isakaa kpɛri kɔbɛ nè Sabunɔɔ kpɛri kɔbɛ bɛè yó ntú bɛketibè kéíténè bɛ kó mɛcannimè kè Amminadabu birɛ Nasõ̃ nni Sudaa kɔbɛ kó dihããpòntĩnnì. Kè Suaa Nɛtanneyɛɛdi nni Isakaa kɔbɛ kó dihããpòntĩnnì kè Edonni birɛ Ediabu nni Sabunɔɔ kɔbɛ kó dihããpòntĩnnì.
17 Kè bèɛ uuté mɛtaummè tou kékpéú. Kɛrisonni bí nè Mɛdadi kpɛyi bɛè do te bè bo ndì tɔumè kè bèɛ tɔ kékété.
18-20 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Dubɛnni kó ditĩnnì kɔbɛ nè Simmɛõ̃ kó ditĩnnì nè Kadi kó ditĩnnì kɔbɛ kè bèɛ ntú bɛdéríbè kékéténè bɛ kó mɛcannimè kè Sedeuu birɛ Edisuu nni Dubɛnni kó dihããpòntĩnnì. Kè Sudisadaii birɛ Sedumiɛri nni Simmɛõ̃ kó dihããpòntĩnnì. Kè Deuyɛɛdi birɛ Ediasifu nni Kadi kó dihããpòntĩnnì.
21 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Keati naàmùnkù kɔbɛ bèè tɔu Kuyie ntaummè tɔu kè bèɛ kété, Defiibɛ tɔbè do niitému kécónné mɛtaummè tou kè bè bo ntuɔkòo.
22-24 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Efadaimmu kó ditĩnnì kɔbɛ nè Manansee kó ditĩnnì kɔbɛ nè Bɛnsamɛɛ kó ditĩnnì kɔbɛ kè bɛè ntú bɛtããmbè kékété nè bɛ kó mɛcannimè kè Ammiudi birɛ Edisama nni Efadaimmu kó dihããpòntĩnnì kè Pedasuu birɛ Kammidiyɛɛri nni Manansee kɔbɛ kó dihããpòntĩnnì kè Kideonii birɛ Abidanni nni Bɛnsamɛɛ kɔbɛ kó dihããpònntĩnnì
25-27 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Danni kɔbɛ kó ditĩnnì nè Asɛɛ kɔbɛ kó ditĩnnì nè Nɛfutadii kɔbɛ kó ditĩnnì kè bèɛ yãã nfɛnafɛ fũ̃ɔ̃ nè bɛ kó mɛcannimè. Kè Amisadaii birɛ Ayesɛɛ nni Danni kó dihããpòntĩnnì kè Okadanni birɛ nni Asɛɛ kó dihããpòntĩnnì kè Enanni birɛ Aida nni Nɛfutadii kó dihããpòntĩnnì.
28 Isidayɛɛribɛ kó yɛtĩrè do iiti miè mbotí nku bɛ ããpònkarè kɛ keri.

Mɔyiisi do waámmè wèè bo bè niité kucɛ

29 Mɛmmɛ kè Mɔyiisii náké o cɔkù Deuyɛɛdi, Mandiyãã ɛì kou kó dɛbirɛ Obabu kɛ dɔ̀: Ti kɔri ti Yiè nKuyie nyɛ̃ nkù yóó ti duó ndìì ɛì ndi, yóu kè tí nnɛí, a yóó pétému mɛsàà ti Yiè nKuyie nyɛ̃ nkù yóó ti duó mmè.
30 Kè Obabuu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N báá nɛi n kũnti n ciɛ nkɛ n kɔbɛ borè.
31 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Báá ti bɔntóo fõ̃ɔ̃ yɛ̃ dikpáà miɛkɛ dèè dò nkébáté, fõ̃ɔ̃ dò nké tí niité.
32 Kàa ti nɛinè kè ti Yiè nKuyie nti dɔ̀ɔ dìì mɔ̀nnì kù do yɛ̃ nkù yóó ti dɔɔ mèè sàà a í yóó mɔ́nté a kɔ̃mɛ.
33 Mɛmmɛ kè bèɛ íté ti Yiè nKuyie ntãrì kémmɔkɛ yɛwe yètããti mucèmmu kè Kuyie ntaummè tɔu ni bɛ ììkè, dɛ kó yɛwe yètããti miɛkɛ kɛ bo yà bè bo báté dè.
34 Bè do ìté kuyie nku, kè Kuyie nkó diwɛtirì mbè dàátí.
35 Kuyie ntaummè tɔu keté dìì mɔ̀nnì kè Mɔyiisii kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Kuyie, nyíté kécómmú! Kàa dootitɔbèɛ cíété, kàa níímbè ncokù a ììkè.
36 Kɛ bè ĩńné dìì mɔ̀nnì mɛtaummè tɔu wèe pĩ̃ɛ̃ké kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nwɛ̃tení kémbo a kɔbɛ kuwuɔ ndiɛkù Isidayɛɛribɛ cuokè.

11

Isidayɛɛribɛ do tùùtɛnèmè ti Yiè nKuyie

1 Diyiè marì kè Isidayɛɛribɛɛ tuutɛ kékpannè ti Yiè nKuyie nkè kùu dè kèè kè ku miɛkɛɛ bè pɛikɛ kè kùù cũ̃ũnní muhãã̃ nkè mùu cóúté bɛ karì kupíkù kùmáà.
2 Kè bèɛ kuónnè Mɔyiisi kòo bántè ti Yiè nKuyie nkè muhãã̃ nkú.

3 Kè bèɛ yú dɛborè kɛ dɔ̀ Tabedaa (dèè tu kuhããtɔ̀ntɔ̀nkù), kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie
ndo dɛ ncɔ́ummè bɛ karì.

Isidayɛɛribɛ do bekɛmè Kuyie nyimaa

4 Kè kunií pĩ mbɛsĩntɛnìtìbè bèè do nɛínè Isidayɛɛribɛ bè yètì dìì mɔ̀nnì Esibiti,
Isidayɛɛribɛ mómmɔmbɛ kè bèɛ tuutɛ kénkpannè ti Yiè nKuyie nkɛ tú: We mbo
ti duɔ́ nyimaa nkè ti cáákɛ́?
5 Ti kpaá wúónnímu siyĩĩ ti do cáá nsì Esibiti fàarè nè yɛpérè nè yɛyaà nwɛɛtìyè
nè tikũnfããtì nè yɛdimasirè dɛbotí dɛbotí.
6 Ti dɛ mpàà diɛ nkɛ kɔ̃nnè dikònnì. Mánnì máà máà baa né nwe yɛwe yɛmɔu.
7 Mánnì do ɔ̃ ndònnè mɛdibii mmɛ kɛ pɛ̀ì.
8-9 Timaàntì tìì ɔ̃ɔ̃ nwɛ̃nné dɛ kó tidiitì kéyènní kɛyènkè mɔ̀nnì. Kè dè wentɛ́
bèɛ cíétóo kékoúní, kénaa nyoo bèɛ ti kébénné, kè bè mɛ ndɔ́ bèɛ dɔɔ̀ yɛpɔ̃́mpũɔ̃.
Dɛ kó tidiitì naatí do ɔ̃ ndònnè yɛkàtìndà kó kunaatí nku.

Mɔyiisi kuɔ́nnèmè Kuyie

10 Kè Mɔyiisii keè Isidayɛɛribɛ tùùtɛmè kɛ kpannè ti Yiè nKuyie mbá tèè cĩ̃ɛ̃tè
tɛ touku bòrìnùù. Kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ pɛikɛ mɛdiè nkè Mɔyiisi yèmmèɛ
caàrè,
11 kòo kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie mba nkpéí nte kàa yóu kè tìì nni
ntùɔ̀kɛní? Dè yĩmɛ kàa n yetɛnè a kó mɛsàà, kɛ n tou nditɔu diì nkɛ tú nní nni
bɛ nnìtìbè?
12 Míì í pùó ndɛ kó kubotí, míì mɛ nyí kù pɛité. Dè né yĩmɛ kàa tu nní mbè
ùúkú kubíyɔ̃kù ɔ̃ nhúúkúmè ku birɛ, ké bè tannè dihèì a do yɛ̃ nha yóó duɔ́ ndì
bɛ yɛmbè?
13 M bo pétɛ́ dɛ imaa nkéduɔ́ nkubotí kuu? Bè n kuɔ̀nnèmu kɛ tú m bè duɔ́
nyimaa nkè bèɛ cáákɛ́!
14 M báá na m máà kétɔ bɛnìtìbè biɛ, dɛ kó ditɔu n cɛ́ɛ́nèmu.
15 Kè dè yó nni ndò mmiè, a pãnkɛ n kuɔ. Kuyie mbáá yóu kè n tɛ́nkɛɛ yà mɛyɛi
mmiɛ, n da báámmu.
16 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Tíí nyIsidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛkotibaabè
kè bè ḿbo sipísìyiekè. A yɛ́ kè bèè tu Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛkótíbè nè bèè bakɛ́, kè
di kɔtɛní mɛtaummè tou fɔ́ nnè bɛ kécómmú.
17 N cutoomu kɛ bo da béinnè, n yóó bè duɔ́ mmuyaá nha mɔkɛ mù botí nku,
dɛ mɔ̀nnì kè bè da teennè bɛ nnìtìbè kó ditɔu, kàa tɛ́nkɛ bá ndi tɔ amáà.
18 Á bè nàkɛ́ kè bèɛ wénkùnnɛ bɛmáà: Nankɛ di yóó cáákému imaa nkɛ yɛ́ díì n
kuɔ́nnèmè mí ndi Yiè nKuyie nkɛ tú: We mbo ti duɔ́ nyimaa nkè ti cáákɛ́? Ti do
bo Esibiti kɛ yo nkunaatí nku! Nè dɛ kpéí mí ndi Yiè nKuyie n yóó di duɔ́mmu
imaa nkè di cáákɛ́.
19 Dè í tú diyiè dìmáà miɛkɛ, yoo yèdéè yoo yènùmmù yoo tɛpíítè yoo sipísìdé
di yó nyì càámmè.
20 Di yó nyì càá nkédeè otãnkù nwe, di bo ciè nkékeè i nɔ́ú ké ì pɛ̃ kɛ yɛ́ mí
ndi Yiè nKuyie ndi bonèmèmu kè di m bùtínné kɛ kuɔ̀ nkɛ tú: Ba nte kè ti yènní
Esibiti.
21 Kè Mɔyiisi dɔ̀: Bɛnìtìbè bèè m bonè kɛ dò nkéna kékɔtɛ mudoò bè bo
sikɔupíkɔusìkuɔ̀ ndi (600000) kàa tu a bo mbè duɔ́ nyimaa nkɛ dɔ̀ otãnkàà!
22 Bá kè ti fié iwũɔ̃ imɔu bèɛ cáákɛ́ kénsànnàà? Bá kè ti ũrí dàméèrì kó siyĩĩ
simɔu bè bo cáákɛ́ kénsànnàà?
23 Kè ti Yiè nKuyie ntɛ́nné Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n nɔ̀ùtè
kũpúrìmaà? A yóó yàmu kénsà kè n da nàkɛ́ tì bo dɔɔ̀ yoo tì báá dɔɔ̀!

Kuyie ncũũnnímè ku yaá bɛkotibaabè ĩnkè

24 Kè Məyiisii yènní kénáké bɛnìtìbè ti Yiè nKuyie nhò nàké tì, kédeè
kétíí nyIsidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛkotibaabè sipísìyiekè kéduó nkè bèɛ cómmú kéfité
mɛtaummè tou.
25 Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwɛtirì miɛkɛ kébéinnè Məyiisi kéduó mmuyaá
nhò màkɛ mù botí bɛkotibaabè sipísìyiekè bɛmbɛ. Kuyie nYaá mbɛ ta dìì mànnì
kè bè nnáá nKuyie mpããnáaǹtì dɛ kó dimànnì dìmáà miɛkɛ, bè mɛ nyí sɔké.
26 Dè do sɔ́ mbɛkotibaabè sipísìyiekè bɛmbɛ miɛkɛ bèdébè bɛè kpaaní bè bàté
dè, kòò məù yètìrì tu Edidadi kòo tɔù kpɛri tú Mɛdadi, kè Kuyie nYaá ncúténí
bɛ ĩnkè, bá bè í mɛ nkɔ̀tɛnímè mɛtaummè tou, kè bèɛ keté kénnáá nKuyie
mpããnáaǹtì.
27 Kòo dapàà mmɔùu cokɛ́ kénáké Məyiisi kɛ dɔ̀: Edidadi nè Mɛdadi bè nàá
nKuyie mpããnáaǹtì.
28 Dɛ màànnì Nunni birɛ Sosuwee wèè do nɛitinè Məyiisi nè o bíkémbéntì, kòo
béi nkɛ dɔ̀: Okótì paa mbɛ kè bè bá nnáá nKuyie mpããnáaǹtì.
29 Kè Məyiisii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A yĩɛ̃kùmu n kpéínáà? Mí n dó Kuyie nduómmu
ku Yaá mbɛnìtìbè bɛməu kè bè nnáá nku pããnáaǹtì.
30 Mɛmmɛ Məyiisi nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kè bèɛ kò mbè bàté dè.

Kuyie mbè duómmè yɛpèpérè

31 Kè ti Yiè nKuyie nduɔnní kuyaakperíkù makù dàméèrì bíékè, kè kùu
tɔní yɛpèpérè kécóú mbɛ karì kè yèɛ fité tipíîtì timəu kédɔú ntɛbàtè mɛsàà,
kémmànnè a bo cemmè diyiè dìmáà miɛkɛ, kéncóú kɛ ìténè kɛtenkè kɛ mmànnè
métìrì òmáà.
32 Kè bɛnìtìbè ntũũ nkɛ kou, kɛ yàa nyié nkɛ kou kè dè yàa wenténko. Wèè tu
ò í koú kè dè sũ dè í ndòńté cìdóò sikɔu sikɔu kè bèɛ yè yenné kéfité bɛ karì.
33 Kè yè nkpaá kɛ ã bɛ nɔ̀ miɛkɛ bá bè mu nyí càáké yɛ kó imaa nkè ti Yiè nKuyie
mmiɛkɛ bɛ pɛikɛ kè kùu bè poté kuyɛ̃ĩku diɛkù.
34 Kè bèɛ yú dɛborè kɛ dɔ̀ Kibodoti-Ataafa, dèè tu kunií kó kufɔ̃ti, kɛ yɛ́ bè do
dɛ nkũnnémè kunií do pĩ mbè kè bè ndɔ́ kécáákɛ́ imaa.
35 Bè dɛ nyìté kékɔtɛ kébáté Asedɔti kékari.

12

Midiyammu nè Anɔɔ bè tùùtɛmè

1 Kɛ Midiyammu nnáánnè Anɔɔ kɛ kpa Məyiisi tùótɛ mèè kpéí Kuusi botí kóo
nitipòkù.
2 Kè bè nnáá nkɛ tú: Ti Yiè nKuyie nnáánnè Məyiisi máà ndi kɛ í ti náánnáà?
Kè ti Yiè nKuyie nkeè.
3 Məyiisi do tú onìtì wèè í mɔkɛ wènwe tɛfentè bá sámpó, bá òməù í bo
kutenkù miɛkɛ wèè ò dònnè.
4 Dɛndɛ bàmbà kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Məyiisi nè Anɔɔ nè Midiyammu kɛ dɔ̀:
Dí kɔtɛní dimɔu, di tããti mɛmmɛ mɛtaummè tou borè.
Kè bèɛ kɔtɛ.
5 Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwɛtirì miɛkɛ kécómmú mɛtaummè tou bòrìnùù
kɛ yú Anɔɔ nè Midiyammu kè bèɛ kɔtoo bɛdé.
6 Kè ti Yiè nKuyie mbè béinnè kɛ dɔ̀: Kénténè n yóó di nákɛ́ tì, kòò məù tu
di miɛkɛ mpããnáaǹtì náaǹtò mí nKuyie n yóó ò bɛnkɛ m máà nè mɛbɛnkùmè
miɛkɛ nkɛ, ké nhò nàánnè tidɔuǹtì miɛkɛ.
7 N kóo tɔ̃ntì Məyiisi kpɛrɛ í mɛ ndò, ò pĩ n nìtìbè mɛsàà mmɛ.
8 Nè wenwe ti ɔ̃ nnáá nkɛ cóú ntitɔbè mbɛ kè dè feío, n yí ò nàánnè
yɛnáaǹhãntíyè, nh ɔ̃ɔ̃ ò bɛnkɛmu m máà kòo yà n fènkù. Dè dòmmɛ kè di í ò
dé, wenwe n kóo tɔ̃ntì Məyiisi?
9 Mɛmmɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ bè yèmè kè kùu ítɛ́.

10 Diwɛtirì kããtɛ́ dìì mɔ̀nnì mɛtaummɛ̀ tou ĩnkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ nsɔ́̃ ntikɔ̀ntì pĩ mMidiyammu kòo kɔ̃̀ntì pɛikɛ kɛ naá ntikóntì kɛ̀ Anɔɔ ò yà kénsɔ́̃ ntikɔ̀ntì tiì ò pĩ.

11 Kòo nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Áú n yiè! N da báámmu báá yóu kɛ̀ mɛyɛi nti dɔ̀ɔ mèɛ do ti yɔ ĩnkɛ̀, ti dɔ̀ɔ tiyɛìntì nti, ti cààrèmu.

12 N da báámmu a báá yóu kòo kɔ̃̀ntì dɔntɛ́ dɔntɛ́ bɛ̀ pɛitɛ́ wè dicírì kpɛti kɔ̃mɛ.

13 Kɛ̀ Mɔyiisii kuónnɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: N da báámmu wɛ́ɛ́roo kóò miɛkùnnɛ.

14 Kɛ̀ Kuyie ntɛ́nnɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Kòo cicɛ weè do ntĩṹtɛ́ o ììkɛ̀ tinóntɔ̃ũ̃tì, ifɛi naa bá nhò bo kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekàà? Mɛè botí nku di dòmmɛ̀ kóò dènnɛ di kó dikarì, kɛ̀ yɛwe yèyiekèɛ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ kòo wɛ̃tɛní.

15 Mɛmmɛ kɛ̀ bèɛ dennɛ Midiyammu bɛ karì kénkémmú yɛwe yèyiekɛ̀ bo pɛ̃ɛ̃́tɛ́mɛ̀ kòo wɛ̃tɛní kɛ̀ bɛ̀ né na képɛ̃ɛ̃́tɛ́.

16 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bèɛ ítɛ́ Asedɔti kékɔtɛ kébátɛ́ Padanni kó dikpáà.

13

Mɔyiisi tɔ̃mmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo paatɛ́ Kannahãã kó dihɛì

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

2 Á dɛitɛ Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ bɛkotibaabɛ̀, bá kùù botí miɛkɛ onìtì òmáà òmáà kɛ́ bɛ̀ tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ paatɛ́ Kannahãã kó dihɛì n yɛ̃ n yóó di duó ndì.

3 Kɛ̀ Mɔyiisii tũnnɛ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì dɛndɛ Padanni kó dikpáà miɛkɛ, kédɛi Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛkotibaabɛ̀ kétɔ̃.

4 Ntɛ ò do tɔ̃ mbɛ̀ kó yɛyètɛ̀: Dubɛnni kó kubotí kou do tú Sakuu birɛ Sammua.
5 Kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kubotí kou ntú Ɔɔri birɛ Safati.
6 Kɛ̀ Sudaa kó kubotí kou ntú Yefundee birɛ Kadɛbu.
7 Kɛ̀ Isakaa kó kubotí kou ntú Sosɛfu birɛ Ikadi.
8 Kɛ̀ Efadaimmu kó kubotí kou ntú Nunni birɛ Osea.
9 Kɛ̀ Bɛnsamɛɛ kó kubotí kou ntú Dafuu birɛ Paditi.
10 Kɛ̀ Sabunɔɔ kó kubotí kou ntú Sodi birɛ Kadiyɛɛdi.
11 Kɛ̀ Sosɛfu kó kubotí nɛ̀ Manansee kɔku kɛ̀ bɛ kou ntú Susi birɛ Kadi.
12 Kɛ̀ Danni kó kubotí kou ntú Kemadi birɛ Amiyɛɛdi.
13 Kɛ̀ Asɛɛ kó kubotí kou ntú Mikayɛɛri birɛ Sefudi.
14 Kɛ̀ Nɛfutadii kó kubotí kou ntú Fofisi birɛ Nabi.
15 Kɛ̀ Kadi kó kubotí kou ntú Makii birɛ Ketuyɛɛdi.

16 Bɛnìtìbɛ̀ Mɔyiisi do tɔ̃ mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo paatɛ́ dihɛì bɛ yètɛ̀ nyɛ mɛmmɛ. Kɛ̀ Mɔyiisii yú Nunni birɛ Osea kɛ dɔ̀ Sosuwee.

17 Kɛ̀ Mɔyiisii bɛ̀ tɔ̃ nkɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di kétɛ́ kéta Kannahãã tenkɛ̀ kubakù cɔ̃̀nku bíékɛ̀, képɛ̃ɛ̃́tɛ́ kédekɛ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀,

18 képaatɛ́ dihɛì mɛsàà nkéyà dì dòmmɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ bo di miɛkɛ bɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ kpeńnì yoo bɛ̀ cĩĩnnì kɛ̀ bɛ̀ sũ yoo bɛ̀ í sũ.

19 Dí paatɛ́ bɛ tenkɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ̀ kɛ̀ wenni yoo kɛ̀ sĩ, nɛ̀ bɛ̀ bo yɛ̀ɛ ɛkɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ̀ iduotí yɛ̀ fitɛ́ yoo yɛ̀ feío,

20 kéyà kɛ̀ kɛtenkɛ̀ naati yoo kɛ̀ sɛɛ, kɛ̀ titieti bo yoo ti kpa, yáúkùnnɛnɛ̀ di kɔ̃̀ntì. Dí ntɔní bɛ tenkɛ̀ kó yɛtebɛ.

Dɛ̀ do sɔ́̃ ndɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ dɛ bɛ ketiyɛ̀ bìì dìì mɔ̀nnì ndi.

21 Kɛ̀ bèɛ kɔtɛ képaatɛ́ Kannahãã tenkɛ̀, kétúótɛ́ Sinni kpáà kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Deɔbu Amati tenkɛ̀ mànku,

22 kékɔtɛ kéta dihɛì kubakù cɔ̃̀nku bíékɛ̀ Ebunɔɔ kó diberímberi, Anakii yaàbí tidadiɛtì, Aimanni nɛ̀ Sesaii nɛ̀ Tadimaii bɛ kó dikarì. Ebunɔɔ kó dihɛì maá kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nyèyiekɛ̀ ndi kɛ̀ bɛ̀ né na kémaá Esibiti kpɛri bɛ̀ tu dì Taniisi.

23 Kè bèɛ tuɔkɛ Ɛsikɔɔdi biriku kékɔ̃ũ fínyĩ kó yɛbɛ tɛyùtè késɛu nkudɔú kébuuté bɛnìtìbè bèdébè, nè yɛtebɛ tɛyè bè tu yè kèdènátì nè fìkíè kó yɛbɛ.
24 Kè bèɛ yú dɛborè kɛ dɔ̀ Ɛsikɔɔdi biriku, dèè tu siyuu biriku, bè dè kɔ̃ũ mèè kpéí yɛtebɛ kó siyuu.

Mɔyiisi do tɔ̃ mbè kè bè bo paaté dihɛì bè konní kóò nàké tì

25 Yɛwe sipísìnàà kó difɔ̃nkúò bèè do kɔ̀tɛ dihɛì paatímù kè bèɛ konní,
26 kékɔtɛ kéyà Mɔyiisi nè Anɔɔ nè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ Padanni kó dikpáà Kadɛɛsi kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ ké bè nàké bè yàní tìì kó dimàà, ké bè bɛnkɛnè yɛtebɛ bè tɔní yè dɛ kó kɛtenkè.
27 Kè bèɛ bè nàké kɛ dɔ̀: Ti kɔ̀tɛmu dihɛì a ti tɔ̃ ndì tenkè miɛkɛ. Mómmuɔ nwe mɛnaamiè nnè mɛcekùɔ̀ ndè pũɔ̃mmu. Ntɛ ti tɔní yèè tebɛ.
28 Bɛnìtìbè bèè bo dɛ kó dihɛì miɛkɛ bɛè né kpeńnì kè iduotí fité bɛ ɛkè, kè ti yà yɛ miɛkɛ Anakii yaàbí tidadiɛtì.
29 Amadesiibɛ bɛè bo kubakù cǎnku bíékè kó kutempɛ̃, kè Itiibɛ nè Sebusiibɛ nè Amɔriibɛ kè bè bo yɛtãrè ĩnkè, kè Kannahãã kɔbɛ bo dàméèrì nè Suditɛ̃ɛ̃ dɛ pɛémmè.
30 Dɛ mànnì kè Kadɛbuu duɔ nkè bɛnìtìbè bèè kpànnè Mɔyiisi kè bè dɔ̀ yúóó. Kòò dɔ̀: Tí kɔtɛnè ti yóó bè namu kéfietɛ bɛ tenkè.
31 Bɛnìtìbè ò do nɛinè bè kè bɛmbɛ dɔ̀: Ti báá na kédokénè dɛ kó bɛnìtìbè, bè kpeńnìmu kɛ ti pɛ̃ɛ̃té.
32 Kè bèɛ keté bè bo nsĩnkùnkomè dɛ kó kɛtenkè, kénnáá nyIsidayɛɛribɛ kɛ tú: Dɛ kó kɛtenkè yo mbɛnìtìbè mbɛ! Ti yà bèè nìtìbè kɛ miɛkɛ bè tu tidadiɛtì nti.
33 Anakiibɛ bɛè kè bo, ti do bo bɛ ììkè kɛ do nyɛcádúɔ̀ nyɛ, kè bè múnkɛ mmɛ nti wúó.

14

Isidayɛɛribɛ yetɛmè Kuyie nkpɛti

1 Kè Isidayɛɛribɛ kó ditĩnnìi tiité yɛdabùò nké nyié nkɛ kuɔ nkɛyènkè kɛmɔu,
2 kénkpannè Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ náá nkɛ tú: Kè ti do nku Esibiti nwe yoo dikpáà miɛkɛ dè ntɔ̃ũ.
3 Ba nte kè ti Yiè nKuyie nti tɔní dikpáà dìì mmiɛkɛ kè ti dootitɔbè bo ti kuɔ kéhɛí ti pobè nè ti bí? Kè ti wɛ̀tɛ Esibiti dè bá ntɔ̃ũà?
4 Kè bè nnáá mbɛtɔbè kɛ tú: Tí tããténè wèè bo ntú ti kóo kpààtì kéwɛ̃tɛ Esibiti.
5 Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ do késĩnnóɔ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ììkè.
6 Kè Nunni birɛ Sosuwee nè Yefundee birɛ Kadɛbu bèè do kɔ̀tɛ képaaté kɛtenkè kè bèɛ kɛ̃rí bɛ yààtì,
7 kénáké Isidayɛɛribɛ bɛmɔu tĩnnì kɛ dɔ̀: Kɛtenkè ti kɔ̀tɛ kɛ yà kè, kè tu kɛtensààkè nkɛ, dihɛì sààrì mómmɔnni.
8 Ti Yiè nKuyie nti kómmúmu kɛ yóó ti tanné dɛ kó kɛtenkè mɛnaamiè nnè mɛcekùɔ̀ ndè pũɔ̃ nkè, ké kè nti duó.
9 Ti báá tuutɛnè Kuyie, ti báá yɔtɛ dɛ kó kɛtenkè kɔbɛ. Ti yóó bè autému dimɔ̀nnì dìmáà miɛkɛ. Bɛ bɔkè cokému! Ti Yiè nKuyie nti bonèmu, di bá mbè dé.

Kuyie mmiɛkɛ pɛikɛmè Isidayɛɛribɛ kè Mɔyiisii kù bántè

10 Mɛm̀mɛ kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu tĩnnì nnáá nkétú, bè bo búɔ́tí Mɔyiisi nè Anɔɔ yɛtǎ̃rè kékuɔ. Bè kpaá mɛ nnáá nkè ti Yiè nKuyie nkó tikpetìi cúténí mɛtaummè tou ĩnkè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nuɔ mmiɛkɛ.
11 Kè ti Yiè nKuyie mbéinè Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Dè yó nkǎ̃ǎ́ké dɛ kè bɛ nnìtìbè yóu bè bo nni nsenkumè? Dè yó nkǎ̃ǎ́ké dɛ kè bèɛ yie n kpɛti? M mɛ ndɔ̀ɔ̀mu tidiɛtì bɛ cuokè.

12 N yóó bɛ̀ bɔntɛ́ mutenkũ̃ũ̃ mmu kɛ̀ bɛ̀ɛ kú kɛ́deè pái pái kɛ̀ n duɔ́ nkàa botíi sũ̃ũ̃ nkɛ́ bɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́, kɛ́kpenkɛ kɛ́ bɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́.
13 Kɛ̀ Mɔyiisii nákɛ́ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Esibiti kɔbɛ kèèmu fɔ̃̀ɔ̃̌ dènnɛmɛ̀ a nìtìbɛ̀ bɛ ɛì miɛkɛ nɛ̀ a kó muwɛ̃̀rímú.
14 Dihɛì dii nkɔbɛ kèèmu fɔ̃́ ti Yiè nKuyie nha bɛ̀ bonɛ̀mɛ̀ kɛ bɛ̀ bɛnkú amáà, kàa wɛtirì ɔ̃ mbɛ̀ dìɛ́kɛ́ kuyie nkɛ́ mbɛ̀ mí kɛyènkɛ̀.
15 Kàa bɛ̀ kùɔ́ dimɔ̀nnì dìmáà miɛkɛ, bɛ̀ɛ̀ do kèè bɛ̀ nàámmɛ̀ a kpéí mbɛ̀ bo yĩ̃,
16 fɔ̃́ nti Yiè nKuyie nha yĩ̃ɛkɛ a bo bɛ̀ tannémɛ̀ mmɛ kɛtenkɛ̀ a do yɛ̃ nha yóó bɛ̀ duɔ́ nkɛ̀, dɛè te kàa bɛ̀ kùɔ dikpáà miɛkɛ.
17 N Yiè nKuyie n da báámmu, bɛnkɛ a wɛ̃rímú a béi nkɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.
18 A béimmu kɛ tú fɔ̃́ nti Yiè nKuyie nha miɛkɛ boo, kàa sàà ndɛu, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ɔ̃ nda caàri kɛ yetírí a kpɛti, kàa mmi a mɛ nhɔ̃ í nwúónko oyɛiwe kɛ ɔ̃ɔ̃ kpetínné ibí i yɛmbɛ̀ yɛi nkpéí nnɛ̀ bɛ yaàbí kó iyaàbío.
19 Ti Yiè nKuyie nha sémmɛ̀ dɛumu, cĩ̃ɛ́ mbɛ kéndònnɛ̀ a bɛ̀ cĩ̃ɛ́nkomɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ yèmɛ̀ Esibiti kɛ tùɔ̀kɛnní yíe.
20 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: A mɛ̀ nni mbántɛ̀mɛ̀ m bɛ̀ cĩ̃ɛ́mmu.
21 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! Kɛ̀ n kpetì pìɛ́kɛ́ kutenkù kumɔu dɛ̀ báá pã.
22 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yà n kpetì nɛ̀ n dɔ̀ɔ tìì diɛtì Esibiti nɛ̀ dikpáà miɛkɛ, nɛ̀ mɛmmɛ kɛ cĩ̃ɛ́kɛ́ kɛ n yáú kɛ tùɔ̀kɛ kucɛ tɛpíítɛ̀ bá bɛ̀ í yie n kpɛti.
23 M parìkɛ̀mu bɛ kóò mɔù báá yà dihɛì n do yɛ̃ n yóó duɔ́ ndì bɛ yɛmbɛ̀, bɛ̀ɛ̀ n sènkɛ̀rì, bɛ kóò mɔù báá dì yà.
24 N kóo tɔ̃ntì Kadɛbu yie kó mɛyèmmɛ̀ mɛ ncɑ̃̀ɑ̃́mmɛ̀, kòò yié n kpɛti timɔu, n yóo ò tannému dɛ kó dihɛì ò kɔ̀tɛ kɛ yà dì, kòo yaàbí di tiekɛ.
25 Amadesiibɛ nɛ̀ Kannahãã kɔbɛ mɛ̀ mbomɛ̀ kubiriku bíékɛ̀ kó yehɛkɛ̀, di naa kɔ́ntɛ́ kéyè dikpáà kétũnnɛ kucɛ kùù yìènɛ̀ tipèntì kóo dàméèrì.

Kuyie nyũ̃ɔ̃mmɛ̀ ku kɔbɛ to

26 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ dɔ̀:
27 Dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ́kɛ́ dɛ kɛ̀ kubotí yɛiku kuù nyóu kù bo nni nkpànnɛ̀mɛ̀ kɛ yetírí n kpɛti? N kèèmu bɛ̀ tùùtɛ kɛ náá ntì.
28 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀ n tú: Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kɛ̀ míì béi, n yóó di dɔɔ̀ di nàkɛ́ tìnti.
29 Di yóó kú dikpáà miɛkɛ nkɛ díndi bɛ̀ kàa mbɛ̀ kó dimàà kétúótɛ́ bɛ̀ɛ̀ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ kéndeètìnko. Díndi bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tùùtɛ,
30 di í tati kɛtenkɛ̀ n do béi nképarìkɛ̀ kɛ dɔ̀ n yóó di duɔ́ nkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ í tú Yefundee birɛ Kadɛbu nɛ̀ Nunni birɛ Sosuwee.
31 Di yaàbí di do yɛ̃ mbɛ̀ yóó di kuɔ kéhɛí ì, n yóó i ntannɛ́ kɛtenkɛ̀ di sènkɛ̀rì kɛ̀, kɛ̀ ìi kɛ̀ tiekɛ.
32 Kɛ̀ díndi biɛ di yóó kú dikpáà miɛkɛ nkɛ.
33 Di n yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí nte kɛ̀ di bí yó nhɑ̃́ɑ́ ndikpáà miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà kɛ fɛ̃́ũ̃rì kɛ baanɛ̀ di bo kúmɛ̀ dimɔu kédeè.
34 Yɛwe sipísìnàà di do dɔ̀ɔ yè di kɔ̀tɛ dìì mɔnnì kɛ bo paatɛ́ kɛtenkɛ̀, yè bo naá nyɛbie nsipísìnàà. Dibenni dìmáà diyiè dìmáà kpéí, di bo yà di yɛi nkó tiyeti kébantɛ́ di bo yetɛmɛ̀ n kpɛti dɛ̀ mɔkɛ mùù cɔ̃́ntimu.
35 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ yóó tì dɔ̀ɔ, kubotí yɛiku kuù nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ wɛ̃nné kɛ yetɛ n kpɛti, bɛ̀ yóó kú dikpáà dii mmiɛkɛ nkɛ, bá òmɔù báá súɔ́.
36 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ Mɔyiisi do tɔ̃ mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ képaatɛ́ dihɛì kéwɛ̃tení késukú bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tuutɛ kénsĩ̃nkùnko dɛ kó kɛtenkɛ̀ bɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ yà kɛ̀.
37 Bɛ̀ɛ̀ do tùùtɛ kɛ nnáá ntìì í wenni dɛ kó kɛtenkɛ̀ kpéí ti Yiè nKuyie ndo bɛ̀ potému kɛ̀ bɛ̀ɛ do ku ììkɛ̀ kékú.

38 Nunni birɛ Sosuwee nɛ̀ Yefundee birɛ Kadɛbu bɛɛ̀ do kpaá kɛ í nku bɛ̀ɛ̀ do
kɔ̀tɛ képaaté kɛtenkɛ̀ bɛ miɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ dèmmumɛ̀ kɛ né sɔ̃́ ndɛ̀ ɔɔtɛ

39 Kɛ̀ Mɔyiisii kɔtɛ kénáké Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké tì kɛ̀ bɛɛ
tiité yɛdabùò.
40 Kɛ̀ dɛɛ wenté kɛ̀ bɛɛ pikɛ cutɛ kédekɛ ditãrì ĩnkɛ̀ kénnáantɛ kɛ tú: Ti
bantému ti cààrèmɛ̀, ti né bàátímu kɛ kɔri ti Yiɛ̀ nKuyie nti duɔ́ ndìì ɛì.
41 Kɛ̀ Mɔyiisii bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di dɔ́ kéyetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti. Di
í yóó na.
42 Báá kɔtɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí di bonɛ̀, di báá benné kékɔtɛ kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ di
kuɔ.
43 Amadesiibɛ nɛ̀ Kannahãã kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo di ììkɛ̀, bɛ̀ yóó di fíému, di bùtínnému
ti Yiɛ̀ nKuyie, kù tɛ̃́nkɛ í di bonɛ̀.
44 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ yetɛ kékpénkùnnɛ bɛ to kɛ dɔ̀: Ti deètìmu ditãrì ĩnkɛ̀ kó
kutempɛ̃. Kɛ̀ Mɔyiisi yie mɛ nni nkpaá bɛ karì nɛ̀ Kuyie ntaummɛ̀ tɔu.
45 Mɛm̀mɛ Amadesiibɛ nɛ̀ Kannahãã kɔbɛ cùténímɛ̀ képoté Isidayɛɛribɛ ké
mbɛ̀ bètì kɛ kɔù kétuɔkɛnɛ̀ Ɔdimaa.

15

Kuyie nnàkémɛ̀ bɛ̀ yó nkù pãã mmɛ̀ɛ̀ botí tidiitì kó yɛpãrɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Náké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ n tú: Kɛ̀ di ta dìì mɔ̀nnì kɛtenkɛ̀ n yɛ̃ n yóó di duɔ́
nkɛ̀ kɛ̀ dí mbo,
3 kɛ̀ di yó n féútɛ́ fɛɔ̀fɛ̀ kétuɔ nyoo mɛtaummɛ̀ kpéí, kòò mɔù mɛ nyó n féútɛ́
fɛɔ̀fɛ̀ ò n cànnɛnɛ̀ dìì nùù kpéí, yoo ò baa dɔ́ ké m pã dipãnnì ndi, yoo dibanni
marì kpéí, kòò yó n féútɛ́ fɛɔ̀fɛ̀ diɛfɛ̀ nfɛ, yoo fɛsám̀pɔ́fɛ̀, dipãnnì ndi dìì kó
kufɔ̃ɔ̃ku n naati,
4 wèè te fɛɔ̀fɛ̀ wèe waá mmuyuo nsààmù cìdóò bètããti ké mù ãntɛnɛ̀
mɛkɔsààmɛ̀ dítìrì nɛ̀ dikéè.
5 Kɛ̀ dipebii mɛ nni ndi dɛ yiɛ̀ ndɔ́ ké n féútémɛ̀ kétuɔ nyoo mɛtaummɛ̀ kpéí,
wèe waá mmɛnaà ndítìrì òmáà nɛ̀ dikéè.
6 Kɛ̀ dipedaà mɛ nni ndi wèe waá mmuyuo nsààmù cìdóò bèkuɔ̀ ké mù ãntɛnɛ̀
mɛkɔsààmɛ̀ dítìrì bèdébɛ̀,
7 kéyɔɔrɛnɛ̀ mɛnaà ndítìrì bèdébɛ̀. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
8 Kɛ̀ fɛnààfɛ̀ mɛ nni nfɛ ò yó n féútémɛ̀ kétuɔ nyoo mɛtaummɛ̀ kpéí, yoo ò dɔ́
ké n féútɛ́ fɛɔ̀fɛ̀ ò n cànnɛnɛ̀ dìì nùù kpéí.
9 Dinaadaà dìmáà wèe waá mmuyuo ncìdóò bèwɛi, kéãntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ ndítìrì
bètããti,
10 kéyɔɔrɛnɛ̀ difɛ̃́ɛ̃̀ dítìrì bètããti. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
11-12 Bá kɛ̀ ì sũ kɛ mamɛ̀ di yó mmɛ ndɔɔri bá fɛɛ̀ ɔ̃fɛ̀ ĩnkɛ̀ kéntũ nfɛ kuɔ́ duɔ́ kɛ
dòmmɛ̀, kɛ̀ fɛnààfɛ̀ nfɛ yoo dipedaà yoo dipedabii yoo tɛbuɔtɛ̀.
13 Isidayɛɛribɛ níí yóó mɛ ndɔɔ̀ bɛ̀ m pãã nyɛɛ̀ pãrɛ̀ kɛ tuɔ̀. Yɛpãrɛ̀ nyɛ yɛɛ̀ kó
kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
14 Bɛpɔɔ̀bɛ̀ bɛɛ̀ bo di cuokɛ̀ yoo bɛɛ̀ kó bɛyààrìbɛ̀ do kɔ̀tení ké ndi bonɛ̀, bɛ
miɛkɛ kòò mɔù dɔ́ ké m pã mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndipãnnì kétuɔ ò yóó mɛ ndɔɔ̀.
Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
15 Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu ditĩnnì dimɔu kpéí nsɑ̃́ɑ̃̀ nɛ̀ di yaàbío opɔɔ̀ kpéí nnɛ̀
tɛhɛikɛ̀mbitɛ kpéí. Tɛhɛikɛ̀mbitɛ dɔɔrimɛ̀ opɔɔ̀ yóó mmɛ ndɔɔri.
16 Ikuɔ́ imáà yó nni nyi mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ mɛmáà, díndi nɛ̀ bɛpɔɔ̀bɛ̀ bɛɛ̀ di bonɛ̀.

Bɛ̀ bo mpããmmɛ̀ Kuyie ntidipàntì kóo pɛ̃́ɛ̃̀

17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
18 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ n tú: Kɛ̀ di ta dìì mɔ̀nnì kɛtenkɛ̀ n di kɔrinɛ̀ kɛ̀ɛ̀ miɛkɛ.
19 Kɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ kɛ bo cáákɛ́, dí dɛitɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n kpɛrɛ.
20-21 Kɛ̀ di níí nàa mmuyuo kɛ dɔ̀ɔ̀ tipɛ́mpɛ̃ńtì dí dɛitɛ n kɔku, di ɔ̃ɔ̃ dɛitɛ mɛ̀ɛ̀ botí tidiketitì miɛkɛ n kpɛti, di tì puotì dìì mɔ̀nnì kuyié. Di yó mmɛ ndɔɔri sɑ̃ɑ̃ nɛ̀ di yɑàbío.

Kɛ̀ dɛ̀ da kpɛtɛ́nɛ̀ kàa cààrɛ̀ a dò nkɛ́féútɛ́ fɛ̀ɛ̀ ɔ̃fɛ̀

22-23 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ di kpɛtɛ́nɛ̀ kɛ di yetɛnɛ̀ n duɔ́ nyìì kuɔ́ Mɔyiisi kòò ì ndi tùo i kó ìmaì, kétúótɛ́ yíe nnɛ̀ di bo mbomɛ̀ nɛ̀ di yɑàbío,
24 kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ kpɛtɛ́nɛ̀ òmɔù kɛ̀ ditĩnnì dimɔu í yɛ̃́ kɛ yetɛ́nɛ̀ ikuɔ́ maì, di wɛ̃nnɛ́ kɛ́waá ndinaadaà, kɛ́ dì nni nféútɛ́ kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ muyuo mmùù ɑ̃ntɛnɛ̀ mɛkùɔ nnɛ̀ mɛnaà kɛ́tuɔ nyikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati, dí waánnɛ̀ dibɔdaà mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛri.
25 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi dɔɔ̀ ditĩnnì dimɔu mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́, kɛ̀ n di cĩɛ́ nkɛ yɛ́ dɛ̀ di kpɛtɛ́nɛ̀mɛ̀mu. Kɛ̀ dí tɔní di diitì kó yɛpãrɛ̀ di yó m pã yɛ̀ kétuɔ, kéfiénɛ̀ mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó iwũɔ̃ kɛ yɛ́ dɛ̀ di kpɛtɛ́nɛ̀mɛ̀mu.
26 Dɛ mɔ̀nnì n yóó di cĩɛ́mmu di yɛi ndíndi Isidayɛɛribɛ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di bonɛ̀ kɛ yɛ́ dɛ̀ di kpɛtɛ́nɛ̀mu dimɔu.
27 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò ndɛ̀ kpɛtɛ́nɛ̀ onìtì òmáà ndi kòò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nwèe waá ndibɔsɛrì dìì mɔ̀kɛ dibenni dìmáà kɛ́ dì nni nféútɛ́ o yɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛ́í.
28 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhũtímù kó ikuɔ́ mɛtaummɛ̀ tou ìikɛ̀ kɛ̀ nhò cĩɛ́,
29 díndi Isidayɛɛribɛ kɛ̀ di kóò mɔù nwe yoo opɔ̀ɔ̀ wèè di bonɛ̀ ikuɔ́ imáà yóó nni nyi ìì tukúnɛ̀ dɛ̀ bo kpɛtɛ́nɛ̀ wè, kòo yetɛ́nɛ̀ ikuɔ́.
30 Kɛ̀ wèè yie bo ncaàri kɛ yɛ́, kòò tu Isidayɛɛri nwe yoo ò tu opɔ̀ɔ̀ ò cààrɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmí nwe. Dí ò dènnɛ di cuokɛ̀.
31 Dɛ kóo nìtì botí ò sènkɛ̀rì mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n náaǹtì nti kɛ caari n kuɔ́, dí ò dɛ̀itɛ di cuokɛ̀, o yɛi mbo o yuu ĩnkɛ̀ nkɛ.

Wèè do yetɛ́nɛ̀ tɛomɔ̀ùtɛ̀ kó ikuɔ́

32 Isidayɛɛribɛ do bo dìì mɔ̀nnì dikpáà miɛkɛ, diyiè marì kɛ̀ bèmabɛɛ yà òmɔù kòò kau idɛí tɛomɔ̀ùtɛ̀ yiè
33 kɛ̀ bɛɛ ò kɔ̀tɛnɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ borɛ̀,
34 kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nhò bàa kɛ yɛ́ ikuɔ́ mu ndo í nàkémɛ̀ bɛ̀ dò nkóò dɔ̀ɔ̀mɛ̀.
35 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Dɛ kóo nìtì dò nkékuɔmu, Isidayɛɛribɛ dimɔu dí ò dènnɛ di kó dikarì kóò bùótí yɛtɑ̃́rɛ̀ kékuɔ.
36 Mɛ̀mɛ kɛ̀ ditĩnnì dimɔuu ò dènnɛ bɛ karì kɛ́ nhò buɔti yɛtɑ̃́rɛ̀ kòò yàa kúnɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkémɛ̀ Mɔyiisi kɛ nyɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ ku nìtìbɛ̀ nhɑ̃ɑ̃ iyɑàyuɔ́ mbɛ yààtì

37 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
38 Á nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ n tú: Díndi nɛ̀ di yɑàbío di nhɑ̃ɑ̃ iyɑàyuɔ́ ndi yààtì, kɛ̀ di níí ya ntiyààtì di ɑ̃nné mupɑàkómmú mùù wũɔ̃ tiɔ̃tì tìì dònnɛ̀ tibedɛncɛ̃ɛ̃tì mu kó iyúɔ nti mànkɛ.
39 Di yààtì níí nhɑ̃ iyúɔ nkɛ̀ di nyì yàu kɛ denniní n kuɔ́ mí ndi Yiɛ̀ Kuyie nkɛ tũ nyì yɛ̃mmɛ̀, kɛ bá ndɔɔri di yèmmɛ̀ dɔ́ dɛ̀ nɛ̀ di nuɔ ndɔ́ dɛ̀, dɛ̀ yàà bo nte kɛ̀ dí m bútínné mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.
40 Mɛ̀mɛ di bo ndennimɛ̀ n tannɔ̀ yɛmɔu. Kɛ dɔɔri yɛ̀ yɛ̃mmɛ̀ kɛ̀ dɛɛ bɛnkɛ kɛ dò ndi cɑ́ɑ́ nkɛ tú n kɔbɛ.

41 Mí ndi Yiè nKuyie m míì di te kɛ di dènnɛní Esibiti kè di bo ntú n kɔbɛ.

16

Kodee yetɛmè Kuyie nkpɛti

1 Defii mɔù Keati naàmùnkù kou weè do pɛité Isaadi kè Isaadi pɛité Kodee. Kòo sukú Dubɛnni naàmùnkù kɔbɛ bètããti, Ediabu bí Datanni nè Abidammu nè Pedɛti birɛ Onni.
2 Nè Isidayɛɛribɛ sikɔusìdé nè sipísìnùmmù (250), bèè do tú bɛ botí miɛkɛ bɛkótíbè kɛ ni bɛ tĩrè kè bɛ yètè feí.
3 Kè bèɛ cẽẽtɛ Mɔyiisi nè Anɔɔ ké mbè kpànnè kɛ tú: Di tɛrè tontému Isidayɛɛribɛ botí kumɔu tu Kuyie nkɔbɛ mbɛ, kè kù bè bonè. Dè yĩmɛ kè di dó ké nti baké.
4 Mɔyiisi kèè dìì mònnì dɛ kó tináaǹtì kédo késĩnnóɔ kɛtenkè,
5 kénáké Kodee nè o kó ditĩnnì kɔbɛ kɛ dɔ̀: Nankɛ dikũnweńnì ti Yiè nKuyie mbo bɛnkɛ wèè tu ku kou, kù tããté wè koò cǎńné, kòò bo nkù tɔkunè, dɛ yiè nweè yó nkù tɔkunè.
6 Né ntɛ di dò nkédɔɔmè: Fɔ́ nKodee nè a kó ditĩnnì kɔbɛ bɛmɔu túóténè sisɔɔsékébúkúsí,
7 di naa sì ãnné muhãã́ nkéyɔɔrɛ tihúúntì mu ĩnkè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìikè, kè tí yà ti Yiè nKuyie nyóó tããté wè, wèè tu ku kou kù cǎńné wè. Díndi Defiibɛ di kpɛrɛ dɛè tonté.
8 Kè Mɔyiisii wẽtɛ kénáké Kodee kɛ dɔ̀: Kénténè díndi Defiibɛ,
9 dè í di sànnè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù di tããtémè Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ, kɛ di yu kɛ di dɔ̀ɔ̀ ku tɔ̃mbè kè di pĩ nku taummè tou miɛkɛ ku tɔ̃mmú nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kó diyètìràà?
10 Kuyie nda yu fɔ́ nKodee nè a kɔbɛ Defiibɛ bɛmɔu kè di kù tɔ̀kénè kè di né tonté kɛ wanti kénaá nyikuó nìùbàà?
11 Fɔ́ nnè a kó ditĩnnì kɔbɛ di kpannè ti Yiè nKuyie nku. Anɔɔ tu we kè di bo nhò sɛí?
12 Kè Mɔyiisii tɔ̃ nkè bè bo yúní Ediabu kó ibí Datanni nè Abidammu kè bèɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Ti í kɔroo?
13 A ti dènnɛní mɛnaamiè nnè mɛcekùɔ̀* dè pũɔ̃ ndè, kɛ ti kɔ̀tɛnní dikpáà tɛdɔntè tiè mmiɛkɛ kè dè í da sànnè kàa wɛ̃̀tɛ kɛ dó ké nti kpaatìràà?
14 Ti yetɛmu! Bìtì bìtì a í ti niité mɛnaamiè nnè mɛcekùɔ̀ ndè pũɔ̃ ndè, a mɛ nyí ti duó nkɛtenkè nè dɛpaa nnè fínyĩ kó dɛtie. A ti wúó ntiyũɔ̃ntì ntaà? Ti í kɔroo!
15 Kè Mɔyiisi miɛkɛɛ cóúté mɛdiè nkòo náké ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: A báá cɔuté bɛ pãrè, n yí cɔuté bɛ mɔù kóo sãmmarímú, m mɛ nyí yeténè òmɔù.

Kuyie mpùtémè Kodee nè Anɔɔ

16 Mɛ̀mmɛ kè Mɔyiisii náké Kodee kɛ dɔ̀: Nankɛ fɔ́ nnè a kó ditĩnnì kɔbɛ nè Anɔɔ, dí kɔtení kécómmú mɛtaummè tou ìikè.
17 A kɔbɛ sikɔusìdé nè sipísìnùmmù (250), bá wè wèe túóté o sɔɔsékébuutɛ kéãnné tihúúntì kétɔní ti Yiè nKuyie tou ìikè, fɔ́ nKodee nè Anɔɔ kè di múnkɛ mɛ ndɔɔ̀.
18 Kè Kodee tíí nyIsidayɛɛribɛ nè o kɔbɛ kè bèɛ yie mbá wè kòo túóté o sɔɔsékébuutɛ kéãnné muhãã́, nkéyɔɔrɛ tihúúntì muhãã́ nyĩnkè kékɔtɛ kécómmú mɛtaummè tou bòrìnùù, Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bè múnkɛ mɛ ndɔɔ̀.

---

* **16:13** ***mɛnaamiè nnè mɛcekùɔ̀:*** Kuyie ndo dènnɛní Isidayɛɛribɛ ké bè nàké kɛ dɔ̀ kù yóó bè duó mmɛnaamiè nnè mɛcekùɔ̀ ndè pũɔ̃ ndìì ɛì ndi. Bè berínè dìì mònnì dikpáà miɛkɛ kè tidiitìi bè dòńté kè bè ńkpannè Mɔyiisi kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ náá ndɛ kó ditanfɔ̃̀tìrì kɛ né buɔ̀ Esibiti ɛì, bè yènní kè. Wénté Mudennimù 3:8.

19 Kè Kodee tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu Mɔyiisi nè Anɔɔ bɛ ìikè mɛtaummè tou
bòrìnùù.
Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpetìi cúténí bɛ ĩnkè.
20 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀:
21 Kɛnténè dimáà dɛ kó bɛnìtìbè, n yóó bè kùɔmu dimɔnnì dimáà.
22 Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ do késĩnnóɔ kɛtenkè kékuɔnko kɛ dɔ̀: Áú Kuyie! Fɔ̃
nwèè duɔ̀ mmufòmmu dèè kó dimàà fòù, a miɛkɛ bo do kubotí kumɔu onìtì
omáà kó mɛcaàrìmè kpéínáà?
23 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
24 Á náké Isidayɛɛribɛ botí kumɔu kɛ dɔ̀: Bèɛ kɛnténè Kodee cĩ̃ètè nè Datanni
nè Abidammu bɛ kpɛsi.
25 Mɛm̀mɛ kè Mɔyiisii ítè kénkɔri Datanni nè Abidammu bɛ borè kè
Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè ò tũ.
26 Kòo nákè ditĩnnì kɛ dɔ̀: Kɛnténè bɛnitidɔnnibè biɛ ncɛ̃ĩ borè, di báá káákè
dèmarè dèè tu bɛ kpɛrɛ di yàà bo kú bɛ kó mɛcaàrìmè kpéí.
27 Kè bèɛ ítè kɛ déténè Kodee cĩ̃ètè.

Datanni nè Abidammu bè do yènní kéncómmú bɛ touti bòrè nyɛ nè bɛ pobè
nè bɛ bí nè bɛ yaàbí.
28 Kè Mɔyiisii béi nkɛ dɔ̀: Di yóó banté diɛ ndɛ kɛ dò ti Yiè nKuyie nkuù n tɔ̃nní
kè m pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú mumɔu kè dè í tú m mù pĩńnè m máà kó muwɛ̃rímú.
29 Kè dɛ kó bɛnìtìbè ku mukũũ mbɛtɔbè kɔ̃ mmù kɛ í ku kè dè cɑ̃ɑ̃nnè bɛtɔbè
kɔ̃mmè ti Yiè nKuyie nkuù í n tɔ̃nní.
30 Kè dè dò nti Yiè nKuyie mbo dɔɔ̀ tidiɛtì kpɛrɛ marè, kè kɛtenkèɛ aatɛ
kémaánko dɛ kó bɛnìtìbè nè dèè kó dimàà tu bɛ kpɛrɛ kè bèɛ ta kudɔnkù bɛfòùbè,
di bo banté kɛ dò ndɛ kó bɛnìtìbè cààrè ti Yiè nKuyie nku.
31 Mɔyiisi kpaá kɛ mɛ nnáá nkè kɛtenkèɛ yaté bè còḿmú dè,
32 kéaatɛ ké bè maánko bɛmbɛ nè bɛ cɛ̃ĩ kɔbɛ nè Kodee nè o kó ditĩnnì kɔbɛ nè
bɛ kpɛrɛ dɛmɔu.
33 Kè bèɛ ta kudɔnkù bɛfòùbè nè bɛ kpɛrɛ bè mòkɛ dè, kè kɛtenkèɛ mutìnnɛ.
Mɛm̀mɛ bè kpaakɛmè bɛ kɔbɛ Isidayɛɛribɛ cuokè.
34 Bèè kó dimàà dè bo kè bèɛ keè bɛ dabùò kéncooti kɛ tú: Tí cokénè kɛtenkè
yàà bo ti maánko!
35 Mɛm̀mɛ kè ti Yiè nKuyie ncũũnní muhɑ̃ɑ́ nkè mùù cɔ́útóo bɛnìtìbè sikɔusìdé
nè sipísìnùmmù (250) bɛmbɛ bèè do tuɔ̀ ntihúúntì.

17

Muhɑ̃ɑ́ ncɔ̀útémè Kodee kó ditĩnnì kɔbɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákè Anɔɔ birɛ Edeasaa ikuɔ́ nìùtì kɛ tú n yɛ̃ nwèe pũté sisɔɔsékébúkúsí
kéfũũ mmuhɑ̃ɑ́. Kɛ yɛ́ bè sì nni nduɔ́mmèmu kè sì tu n kpɛsi.
3 Bèè sì tɔní kè bè ku kɛ yietí bɛ yɛi. Dí sì ma timátipenti kédari n wũɔ̃tɔ̀nnì kè
dè ndò mmɛbɛnkùmè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kpéí.
4 Kè ikuɔ́ nìùtì Edeasaa túótè disɔɔwũɔ̃ kó sisɔɔsékébúkúsí dɛ kó bɛnìtìbè do
tɔní sì kè muhɑ̃ɑ́ nsì cɔ̀útè, kè bèɛ sì ma timátipenti kédari diwũɔ̃tɔ̀nnì.
5 Bè do ma tìì mátìpenti kédari diwũɔ̃tɔ̀nnì tìì do denniní Isidayɛɛribɛ òmɔù í
dòmmè kéntuɔ ntihúúntì ti Yiè nKuyie nyìikè kè dè í tú Anɔɔ nè o yaàbí, kè wèè
mè dɔ̀ɔ tìì tùɔ̀kení Kodee nè o kɔbɛ tìì yóó ò tùɔ̀kení ti Yiè nKuyie ndo mɛ ntì
nàké Mɔyiisi kòò tì mbè nàké.

Isidayɛɛribɛ tùùtɛmè

6 Kè dèè wenté kè Isidayɛɛribɛɛ íté bɛ botí kumɔu kénkpannè Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ tú: Díì kùɔ ti Yiè nKuyie nkɔbɛ.

7 Bè cɛ̃ɛ̃tɛ dìì mànnì Mɔyiisi nè Anɔɔ kéwɛ̃ɛ̃tɛ mɛtaummè tou bíékè kénsɔ̃ diwɛtirì dàtínné mɛtaummè tou, kè bèɛ yà ti Yiè nKuyie nkó tikpetì.
8 Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ kɔtɛ mɛtaummè tou ìikè
9 kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
10 Yènnè dɛ kó ditĩnnì cuokè, n yóó bè kùɔmu dimɔ̀nnì dimáà kè Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèɛ do késĩnnóɔ kɛtenkè.
11 Kè Mɔyiisii náké Anɔɔ kɛ dɔ̀: Túóté tɛsɔɔsékébuutɛ kédɛitɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè kó muhãã̃ nkéãnné tɛ miɛkɛ kétuɔ ntihúúntì kécokóo ditĩnnì borè, kédɔɔ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃mmè kó ikuɔ́ kɛ yɛ̃ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ cɔ́útémè kè bɛnìtìbè keté mukũũ.

12 Kè Anɔɔ túóté tɛsɔɔsékébuutɛ nè muhãã̃ Mɔyiisi tì nhò nàké kɛ yɛ̃ ndè ndɔ̀mmè, kécokóo ditĩnnì cuokè, kénsɔ̃ bɛnìtìbè keté mukũũ, kòo tuɔ ntihúúntì kédɔɔ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃mmè kó ikuɔ́ Isidayɛɛribɛ kpéí,
13 kéncómmú bɛcíríbè nè bɛfòùbè bɛ cuokè kè ti Yiè nKuyie mbè poté kùù yɛ̃ĩnkuu cómmú.
14 Bɛnìtìbè bèè do ku bè do bo tɛkɔupípíítè nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìyiekè ndi (14700) ké né mbúútí bèè do ku Kodee kó mɛcaàrìmè kpéí.
15 Kè Anɔɔ wɛ̃tɛní Mɔyiisi borè mɛtaummè tou bòrìnùù, kè ti Yiè nKuyie mbè poté kùù yɛ̃ĩkuu cómmú.

Anɔɔ kó kupààti yèmè tifãàtì

16 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
17 Á náké Isidayɛɛribɛ wuɔ ntɛpíítè nè ìdéì, bá kùù wuɔ nkè ku kóo kpààtì da tɔní kupààti. A yóó ì cuɔ́ kè ì mbo tɛpíítè nè ìdéì nyi, kàa wãri bá kùù wuɔ nkóo kpààtì tɔní kùù pààti ĩnkè dɛ kó kuwuɔ nyètìrì,
18 kéwãri Defii kó kupààti ĩnkè Anɔɔ kó diyètìrì. Mɛ̀mmɛ bá kùù wuɔ nkóo kpààtì yó mmɔkɛmè kupààti.
19 A yóó ì dɔú mmɛtaummè tou miɛkɛ nkɛ Kuyie ntaummè tɔu ìikè, mí nnè fɔ̃ nti ɔ̃ɔ̃ máá dè.
20 Onìtì wèè kó kupààti bo yɛ tifãã̀tì wenwe n tããtémè. Dɛ mànnì kè m paa nyɛsã̃ã̀mbè Isidayɛɛribɛ di sã̃ã́ nyè.
21 Kè Mɔyiisii tì nàké Isidayɛɛribɛ wuɔ ntɛpíítè nè ìdéì miɛkɛ bá kùù wuɔ nkè ku kóo kpààtìi tɔní kupààti bɛ wuɔ ndò ndɔ̀mmè imɔu kè ìi wɛ̃nné tɛpíítè nè ìdéì, kè Anɔɔ kɔku nsoké i cuokè.
22 Kè Mɔyiisi ì tannè mɛtaummè tou miɛkɛ ké ì dɔú ti Yiè nKuyie nyìikè mɛtaummè tɔu borè.
23 Kè dèɛ wenté kè Mɔyiisi mbo tuɔkoo kɛ sɔ̃ nhAnɔɔ Defii kó kuwuɔ nkou kó kupààti yè tifãã̀tì kɛ pòrí kɛ pɛité yɛbɛ kè yè bi.
24 Kè Mɔyiisii ì koutɛ imɔu ti Yiè nKuyie nyìikè kékɔtɛnè kébɛnkɛ Isidayɛɛribɛ kè bèɛ ì yà bɛmɔu, bá wè kòo túótɛ o kɔku.
25 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Dɔú nhAnɔɔ kó kupààti ikuɔ́ tɔu ìikè, kè kù ndò ndibɛnkèrì dɛ kó itookperí yɛmbè kpéí. Dɛ mànnì kè m paa nyɛsã̃ã̀mbè bè di sã̃ã́ nyè, kè yè tùɔ̀kɛní m borè kè bè tɛ̃nkɛ báá kú.
26 Kè Mɔyiisii dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké tì.

Ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ dò nkémpĩ mmùù tɔ̃mmú

27 Dɛ mànnì kè Isidayɛɛribɛɛ náké Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Ti yóó kúmu, ti kumu kɛ dèè.
28 Kòò mɔù tɔ́ɔnnè mɛtaummè tou ò ɔ̃ɔ̃ kúmu, ti yóó mɛ nhɔ̃ nkɛ yàa deèà?

18

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Kòò mɔù yetέnè mɛtaummè tou fɔ̃ nnè a bí díì te mɛyetímè. Kòò mɔù cààrè ikuɔ́ tɔ̃mmú díì te dɛ kó mɛcaàrìmè.
2 A yú a cicɛ naàmùnkù kɔbɛ Defiibɛ kè bè da wɛ̃nnénè kέ nda teénnè mutɔ̃mmú. Fɔ̃ nnè a bí díì níí yóó ta mɛtaummè tou kέpĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú mɛtaummè tɔu ììkè.
3 Bèè yó nda teénnè mɛtaummè tou dimɔu kó mutɔ̃mmú bè né báá tɔ́ɔnnè ikuɔ́ nɛntì matì yoo diwũɔ̃tɔ̀nnì, kè dèɛ yie nkè di báá kú kέ bè wɛ̃nnénè.
4 Bèè yó nda wɛ̃nné kɛ da teennè mɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú mumɔu, wèè í tú Defii botí kou ò báá di wɛ̃nnénè mutɔ̃mmú.
5 Fɔ̃ nnè a bí díì te mɛtaummè tou nè diwũɔ̃tɔ̀nnì dɛ kó mutɔ̃mmú kè dèɛ yie nkè m miɛkɛ báá do Isidayɛɛribɛ.
6 Míì tããté a kɔbɛ Defiibɛ Isidayɛɛribɛ cuokè, bè tu n kɔbɛ mbɛ kè m bè nda duɔ́ nkè bè bo mpĩ mmɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú.
7 Fɔ̃ nhAnɔɔ nè a bí n duɔ́ ndí mbɛ ikuɔ́ kó mutɔ̃mmú diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè nè ikuɔ́ nɛntì kó kufãã nkuyààkù pi kù, n duɔ́ ndí mbɛ dɛ kó mutɔ̃mmú, wèè í tú Defii botí kou kɛ dè tɔ́ɔnnè ò kumu.

Ikuɔ́ nìùbè dò nkέnte dè

8 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Míì da duɔ́ nkàa bo ndakɛ Isidayɛɛribɛ m pãã nyèè pãrè kpέí, a níí yóó dɛ ndɛitɛ dèè tu a kpɛrɛ, n da còú mmɛkùɔ̀ mmɛè kpέí nkɛ da cãńné fɔ̃ nnè a bí n tɔ̃mmú kpέí, dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sãã nè a yaàbío.
9 Ntɛ dèè yó ntú a kpɛrɛ, bè m pãã nyèè pãrè miɛkɛ, kέmbúútí yèè yóó tuɔ. Muyuo nkó yɛpãrè nè bè n fìé ìì wũɔ̃ mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpέí nnè mɛyɛi nhũtímù kpέí. Bè m pãã nyèè pãrè kó dimàà tu a kpɛyɛ nyɛ fɔ̃ nnè a yaàbío.
10 Díì níí dè di dè tu n kpɛrɛ ndɛ, bɛnitidaabè bèè bo di cɛ̃ĩ̃ bè bo na kέ dè di.
11 Ntɛ dɛtɛrè dèè níí yó ntú a kpɛrɛ Isidayɛɛribɛ dèìtɛ dèè kó dimàà kɛ m pã kɛ dè nni nyòutɛ, n dè nda duómmu fɔ̃ nnè a yaàbío initidaaì nè initipòì. Bèè kó dimàà bo a cĩ̃ɛ̃tè kɛ wenni bè bo na kέ dè di.
12 N di duómmu tidiketití kó yɛpãrè sààyè Isidayɛɛribɛ m pãã nyè: Mɛkùɔ̀ nnè mɛnaà nnè tidiití bè tu tì bèdéè.
13 Bɛ ei kó tidiketití bè m pãã ntìì kó dimàà, n ti n di duómmu bèè kó dimàà bo di cɛ̃ĩ̃ kɛ wenni bè bo na kέ dè di.
14 Kè Isidayɛɛribɛ níí m pã dè kɛ tú bè dè nni m pãmu sãã, díì yó ndè te.
15 Isidayɛɛribɛ bèè tu Mpo nè bɛ wũɔ̃ ketiyì bè m pãã ndè tu di kpɛrɛ ndɛ. Bèè tu Mpo bè níí bè ndi dontέnè, kè fɛɔ̃̀fè ketifè mafè tu bè í n feu fè bèɛ fè ndi dontέnè.
16 Dɛnitidabirɛ dèè mɔkɛ otãnkù omáà dɛ donku dò nkέmbo mɛdítíbii mmènùmmù ndi bè kèétémè mɛtaummè tou kpέí, mèè cɛ̃̀ɛ́kù bo kàdáàmmù tɛpíítè.
17 Kè fɛnààfè nfɛ yoo fɛpìèfè yoo tɛbuɔtè dè pɛitέ ìì bí idaaì mɛketimè, bè ì nni nfeumu, bè báá wɛ̃tɛ kέ ì ndi dontέnè, dí ì nni nféútέ kέcóú mmɛyĩĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì, kέtuɔ ndèè tu mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ, dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
18 Imaa ntu di kpɛyi nyi, kέyiénè di n yòùtɛ ì, dicĩ̃ncĩ̃nnì nè dikpèrì youri.
19 Isidayɛɛribɛ ɔ̃ɔ̃ dɛitɛ yèè pãrè kέ m pã, n yè ndi duómmu díndi nè di yaàbío, initidaaì nè initipòì, dɛ kó mɛtaummè yó mbomu, n di dɔúnnè dìì nùù ndi sãã.

Ikuɔ́ nìùbè Defiibɛ dò nkέnte dè

20 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénákέ Anɔɔ kɛ dɔ̀: N duɔ́ nkèè tenkè Isidayɛɛribɛ, kɛ miɛkɛ a í yó mmɔkɛ a kɔkɛ, míì yó ntú a kpɛrɛ Isidayɛɛribɛ cuokè.
21 Díndi Defiibɛ, kè Isidayɛɛribɛ níí dèitɛ bè mɔkɛ dè miɛkɛ dɛpííndè kɛ m pã, n dè ndi duómmu di pĩ mmùù tɔ̃mmú kpέí mɛtaummè tou.

22 Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bá ntɔkunè mɛtaummè tou bè yàà bo cé mbɛmáà mɛyɛi
nkékú.
23 Díndi Defiibɛ díì máà yó mpĩ mmɛtaummè tou kó mutɔ̃mmú, kòò mɔù
yeténè mɛtaummè tou díì te dɛ kó mɛyetímè, dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sɑ̃̀ɑ̃̀. Di í
yó mmɔkɛ di kó kɛtenkè Isidayɛɛribɛ tɔbè cuokè.
24 Isidayɛɛribɛ ɔ̃ɔ̃ dɛitɛ dè bè mɔ̀kɛ dɛ miɛkɛ dèè tu dɛpííndè ké m pã, n dè ndi
duɔ́mmu. Dɛè te kè n tu di í yó mmɔkɛ di kó kɛtenkè Isidayɛɛribɛ cuokè.
25 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
26 Á náké Defiibɛ kɛ tú n yɛ̃ nkè Isidayɛɛribɛ níí dèitɛ bè mɔ̀kɛ dè miɛkɛ dèè tu
dɛpííndè n yɛ̃ mbè ndi duɔ̀ ndè kɛ bɛ duɔ́, bèɛ dɛitɛ dɛ miɛkɛ dèè tu dɛpííndè ké n
duɔ́.
27 Dɛè múnkɛ yó ntú bɛ kpɛrɛ bè mɔ̀kɛ dɛ kó dɛpííndè. Bɛ kɔbɛ dèitɛ mèè botí
tidiitì kó dɛpííndè nè mɛnaà nkɛ dè mbè duɔ́.
28 Bè níí dɛitɛ Isidayɛɛribɛ dèitɛ dè bè mɔ̀kɛ dè miɛkɛ, dèè tu dɛpííndè ké bè duɔ́,
bèɛ dɛitɛ dɛpííndè dɛ miɛkɛ n kpɛrɛ ndɛ, dí dè duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì Anɔɔ.
29 Bè yó ndi duɔ̀ nyèè pãrè yɛmɔu ĩnkè di níí dɛitɛ bá dìì pãnnì ĩnkè dèè tu
dɛsààrè kécɑ́nné n kpéí, n kpɛrɛ ndɛ.
30 Náké bɛ kè bè dèitɛ dìì mɔ̀nnì dèè tu dɛsààrè n kpɛrɛ tú dè, kɛ cɑ̀ńné dèè kpaá
dè tu bɛ kpɛrɛ ndɛ. Kéndònnè Isidayɛɛribɛ ɔ̃ɔ̃ súɔ́mmè bɛ diitì nè bɛ naà.
31 Di bo na ké dè di bá kèè bíékè nè di cɛ̃ĩ kɔbɛ bɛmɔu. Dè tu di kó tiyeti nti
mutɔ̃mmú di pĩ mmù mɛtaummè tou mu kpéí.
32 Di dèitɛ dìì mɔ̀nnì dèè tu dɛsààrè n kpɛrɛ tú dè, kɛ n duɔ́, dí di dɛsɔnnɛ. Dɛ
mɔ̀nnì dè í tú mɛyɛi, di yó mmɛ ndɔɔri kɛ báá sĩnkùnnɛ Isidayɛɛribɛ m pãã nyèè
pãrè kékú.

19

Fɛnaàwũɔ̃fɛ kó mutápɛí nkó ikuɔ́ yó ndòmmè

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀:
2 Mí ndi Yiè nKuyie míì di dɔúnnè ikuɔ́. Dí náké Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ mbèɛ
waá nfɛnaàwũɔ̃fè fèè í mɔkɛ kuyènkù bá sámpɔ́, bè mu nyí buú nfè kudɔú kè fè
dùɔ.
3 Kè di fè duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì Edeasaa kòo fè dènnɛ dihɛì mànku kè dí fè fèútɛ o
ììkè.
4 Kè ikuɔ́ nìùtì Edeasaa pɔ̀tè o nɔ́mbii fɛ yĩĩ nkémíétɛ mɛtaummè tou bòrìnùù
kucɛ mèyiekè.
5 Kè dí fè tùɔ nkɛnkɛ ikuɔ́ nìùtì ììkè kétuɔ nfɛ yĩĩ nnè fɛ maa nnè fɛ kɔ̃nkù nè fɛ
piti.
6 Kè ikuɔ́ nìùtìi waá mmutie bè tu mù sétìrì mu kó kudɔú nè bè tu mù ìsɔ́pù
mu kɔku nè tipècìtì tìì to mmɛwũɔ̃ nké dè wɛ̃nné kéɑ̃nné muhɑ̃ɑ́ mbè tùɔ mmùù
miɛkɛ fɛnààfè.
7 Kòò dèè wèe ɔ́ú o yààtì kéwuɔ kɛ né na kékò mbè bàté dè. Ò yó nsĩmmu
kétuɔkɛnè kuyuoku.
8 Wèè tùɔ nfɛnààfè kòò ɔ́ú o yààtì, kéwuɔ. Ò yó nsĩmmu kétuɔkɛnè kuyuoku.
9 Onìtì wèè í sãũ nhomáà kè wèe koutɛ mutápɛí mbè tùɔ nfèè nààfè kɔ̃mu,
ké mù fũ̃tɛnè bɛ karì kécóú ndibòrì bè tããté dì dɛ kpéí, kè mù mbo Isidayɛɛribɛ
kpéí kè bè mmù dɔ̀ɔrinè mɛwénkùmè kó mɛniɛ. Dɛ kó ikuɔ́ yó ndònnè mɛyɛi
ncĩɛ̃mmè kpɛyi nyi.
10 Wèè koutɛ dɛ kó fɛnààfè kó mutápɛí nwèe ɔ́ú o yààtì ò yó nsĩmmu
kétuɔkɛnè kuyuoku. Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu Isidayɛɛribɛ kpéí nnè bɛpɔ̀ɔbè bèè
bè bonè.

Wèè sĩntɛ ò bo wénkùnnɛ mèè botí omáà

11 Kè wèè kàákɛ́ ocíì, bá wèè cíì botí cɛ̃́nkɛ ò sĩntɛmu, kɛ́nsĩ nkɛ dɔ̀ yɛwe
yèyiekè.
12 Wèe wuɔnè mmɛwɛ́nkùmè kó mɛniɛ diyiè tãã́nnì nè diyiɛ́nnì kɛ né na
kɛ́wenkɛ. Kòò í wùɔ diyiè tãã́nnì nè diyiɛ́nnì ò báá wenkɛ.
13 Wèè bo káɑ́kɛ́ ocíì kɛ í nwùɔnè mɛwɛ́nkùmè kó mɛniɛ nhò sĩnkùnko mí ndi
Yiè nKuyie n cĩ̃ètè ntɛ, dɛ yiè mbèɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ cuokè, ò sĩmmu kɛ yɛ̃́ ò
í wùɔmè ikuɔ́ kó mɛniɛ.
14 Ntɛnè ikuɔ́ tèì: Kòò mɔù ku ditou marì miɛkɛ kè wèè ta di miɛkɛ ò sĩntɛmu
wenwe nè bèè bo di miɛkɛ kénsĩ nkɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.
15 Tinɛntì tìì kó dimàà bo mbo dɛ kó ditou miɛkɛ kɛ í pokɛ kɛ boú teitei tì
sĩntɛmu.
16 Kòò mɔù kèrí dikpáà miɛkɛ kɛ kàákɛ́ ocíì bè kùɔ wè yoo ò na òmɔù kó yɛkũ̃ɔ̃
yoo kufɔ̃ti ò sĩntɛmu kɛ yó nsĩ nkɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.
17 Kòo nìtì sĩntɛ kè di yóó ò wénkùnnɛ, dí waá nfɛnaàwũɔ̃fè fɛnfɛ bè kùɔ fè kó
mutápɛí nkɛ́ãnné dibuu miɛkɛ kɛ́ãnné mɛniɛ.
18 Kè di dèè onìtì wèè í sãũ nhomáà wèe waá ìsópù kó kudɔú kɛ́pɔ̀tè dɛ kó
mɛniɛ nkɛ́míɛ́té míɛ́té dɛ kó ditou nè tinɛntì nè bɛnìtìbè bèè kó dimàà bo dɛ kó
ditou miɛkɛ nè wèè kàákɛ́ bè kùɔ wè yoo ò na òmɔù kó yɛkũ̃ɔ̃ yoo ò nà kufɔ̃ti.
19 Onìtì wèè í sãũ nhomáà weè yóó míɛ́té mɛniɛ nhonìtì wèè sãũ nhomáà
diyiè tãã́nnì nè diyiɛ́nnì. Diyiɛ́nnì yiè wèe óú o yààtì, kɛ́wuɔ kɛ́wenkɛ kuyuoku
mɔ̀nnì.
20 Wèè bo sãũ nhomáà kɛ í ndó kɛ́wɛ́nkùnnɛ omáà bèɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ
cuokè, kɛ yɛ̃́ ò sĩnkùnnɛmè mí ndi Yiè nKuyie n cĩ̃ètè ntɛ. Ò mɛ nyí wùɔnè ikuɔ́
kó mɛniɛ, nnè dɛ kpɛ́í nhò sĩmmu.
21 Dè yó ntú ikuɔ́ nyi sɑ̃̃ã̀, wèè bo míɛ́té ikuɔ́ kó mɛniɛ nwèe óú o yààtì, kè wèè
kàákɛ́ dɛ kó mɛniɛ nhò sĩntɛmu kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè kuyuoku.
22 Wèè sãũ nhomáà kòò kàákɛ́ dè, dè sĩntɛmu, kè wèè kàákɛ́ dèè sĩ nhò sĩntɛmu
kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè kuyuoku.

20

Isidayɛɛribɛ do mɔ̀ńtémè mɛniɛ nSinni kó dikpáà miɛkɛ

1 Dibenni tɑ̃̀nkù ketiwè kè Isidayɛɛribɛ tĩnnìi tuɔkɛ Sinni kó dikpáà kébátɛ́
Kadɛɛsi kékari. Midiyammu dɛ nku kè bèɛ ò kũnné.

2 Bè í mpètɛ́ mɛniɛ nkɛ bo yɑ̃̀ kɛ́tíí nkénkpannè Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ tú:
3 Kè ti Yiè nKuyie ndo nti wɛ̃nnɛ́nè ti kɔbɛ bèè ku képoté, kè ti kú dè í ntɔ̃ũà?
4 Dè yĩmɛ kè di tɔní tínti ti Yiè nKuyie nkɔbɛ kɛ kɔ̀tɛnní dikpáà dii mmiɛkɛ kè
ti bo kú tínti nè ti wũɔ̃?
5 Ba nte kè di ti dènnɛní Esibiti kɛ ti tɔní dibòrì yɛiri dii? Dè í dò mbuɔtí
dèmarè, dɛtie mbè tu dè fìkíè dè í bo kè ti né báá buónè fínyĩ nè kèdènátì kpɛrɛ,
mɛniɛ nketé kɛ í bo kɛ dò nyɑ̃̀.
6 Mɛmmɛ Mɔyiisi nè Anɔɔ bè ìtémè Isidayɛɛribɛ borè kékɔtɛ mɛtaummè tou
borìnùù kédo késĩnnɔ́ɔ kɛtenkè kè ti Yiè nKuyie mbè bɛnkɛ ku kpetì,
7 kébéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
8 Túótɛ́ a pààti fɔ̃ nnè a kóo kótì Anɔɔ kè di tíí nyIsidayɛɛribɛ, kè bè mbo kɛ
wúó nkàa béinnè diperì kè mɛniɛ nyènní, kàa duó nkè bèɛ yɑ̃̀ bɛmbɛ nè bɛ wũɔ̃.
9 Kè Mɔyiisii túótɛ́ o pààti mɛtaummè tou miɛkɛ kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo
tì nhò nàkémè.

10 Wenwe nè Anɔɔ kè bèɛ tíí nyIsidayɛɛribɛ dipèrì borè, kòo bè nàké kɛ dò: Kénténè díndi itookperí yɛmbè! Ti bo dennɛní mɛniɛ ndipèrì dii mmiɛkɛ nkɛ kè di yãã?
11 Mɛm̀mɛ ò yòùtɛmè o pààti képoté dipèrì mèdémè, kè mɛniɛ nyènní mɛdiè. Isidayɛɛribɛ nè bɛ wũɔ̃ kè dèɛ yà.

Kuyie nkpannèmè Mɔyiisi nè Anɔɔ bè yeté mèè kpéí

12 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi nè Anɔɔ kɛ dɔ̀: Di yèmmè í mɛ nyiemmè kɛ dò ndè bo dɔɔ, di í mɛ ndéúkùnnɛmè n yètìrì Isidayɛɛribɛ ìikè, dì tḗnkɛ í yóó tanné n nìtìbè kɛtenkè m bè duó nkè.
13 Dɛè do te kè bèɛ yú dɛ kó mɛniɛ nkɛ dò Mɛdiba, dèè tu dikpànnì, kɛ yḗ Isidayɛɛribɛ do dè nwɛ̃ńtémè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè bɛnkɛ kù dòmmè pái pái.

Edɔmmu kóo kpààtì yetɛmè Isidayɛɛribɛ bo pɛ̃ɛ̃témè o tenkè

14 Kè bè mbo Kadɛɛsi kè Mɔyiisii dɛitɛ bɛnìtìbè ké bè tɔ̃ nkɛ dɔ̀ bɛè kɔtɛ kénáké Edɔmmu kóo kpààtì kɛ dɔ̀: Tínti a tebìí tíì tu a yḗmu ti tamè mɛháárìmè miɛkɛ.
15 Ti yɛmbè bɛè do kòtɛ Esibiti kè ti nkɛ bo kémɔntɛ kè Esibiti kɔbɛ ti fɛ̃ũ tínti nè ti yɛmbè.
16 Kè ti kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie nkè kùu keè ti dabònnì kéduɔnní ku tɔ̃nnì kè dì ti dènnɛní Esibiti. Kè ti tùɔkɛní diɛ nKadɛɛsi dihɛì dìì bo a tenkè mànku,
17 kàa bo yie, nyóu kè ti pɛ̃ɛ̃té a ɛì miɛkɛ, ti í yɛtì dɛpaa mmiɛkɛ yoo fínyĩ kó dɛtie mmiɛkɛ, ti í yóó yã̀ a kó sibií kó mɛniɛ, ti yóó kétɛ́ kucɛ diɛkù nku képɛ̃ɛ̃ténè a ɛì, ti í yóó dautɛ́ kupíkù makù.
18 Kè Edɔmmu kóo kpààtìi bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di í yóó pɛ̃ɛ̃té diɛ nh ɛì. Kè di mɛ nyetɛ n yóó báátóomu ké di co kè tí doké.
19 Kè Isidayɛɛribɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti yóó kétɛ́ kucɛ diɛkù máà ndi kɛ ti yã̀ a ɛì kó mɛniɛ tínti nè ti wũɔ̃ ti bo da yietí. Dè í tú tìmatì, ti yóó na a tenkè máà ndi képɛ̃ɛ̃té.
20 Kè Edɔmmu kóo kpààtìi bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di í pɛ̃nké.
Kè Edomiibɛɛ báátí nè bɛhããpànkperíbè péu ké bè co.
21 Mɛm̀mɛ Edɔmmu kóo kpààtì yetɛmè Isidayɛɛribɛ bo pɛ̃ɛ̃témè o ɛì, kè Isidayɛɛribɛ pɛé nkupíkù tɛkù.

Anɔɔ yóó kúmè

22 Kè Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ Kadɛɛsi kékɔtɛ ditãrì bè tu dì Ɔdi.
23 Ti Yiè nKuyie ndɛ mbéinnè Mɔyiisi nè Anɔɔ Ɔdi tãrì Edɔmmu temmànku kɛ dɔ̀:
24 Anɔɔ kũnti o yɛmbè borè ndɛ, ò í tati dihɛì n yḗ n yóó duó ndì Isidayɛɛribɛ kɛ yḗ di do yetɛmè n kpɛti Mɛdiba kó mɛniɛ mborè.
25 Túótɛ́ Anɔɔ nè o birɛ Edeasaa kè di dekɛ Ɔdi tãrì.
26 Kàa dátɛ́ Anɔɔ yààtì kédátínné o birɛ Edeasaa. Anɔɔ yóó dɛ nkú.
27 Kè Mɔyiisii dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké tì Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikè, kè bèɛ dekɛ Ɔdi tãrì.
28 Kè Mɔyiisii dátɛ́ Anɔɔ yààtì kédátínné o birɛ Edeasaa. Anɔɔ dɛ nku Ɔdi tãrì ĩnkè. Mɔyiisi nè Edeasaa kè bèɛ cúténí.
29 Isidayɛɛribɛ tĩnnì dimɔu kè bèɛ yà Anɔɔ kumè kékɔmmú o kũũ nkɛ dɔ̀ yɛwe sipísìtããti.

21

Isidayɛɛribɛ namè Kannahãã tenkè kɔbɛ

1 Mɛmmɛ Kannahãã kóo kpààtì Adadi wèè do bo Nɛkɛbu ò kèèmè Isidayɛɛribɛ
kèróomè Atadimmu kó kucɛ, kéíténí ké bè do képĩmmú bɛ miɛkɛ bèmabè kédɔɔ
tidaatì.
2 Kè Isidayɛɛribɛɛ dɔúnnè ti Yiè nKuyie ndinùù kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkàa ti
duó mbɛ nnìtìbè ti bo bè kùɔ páíí képɔntɛ bɛ ɛì kédéítέ ti báá súó ndèmarè.
3 Kè ti Yiè nKuyie nkeè bɛ báammìi kéãnné Kannahãã kɔbɛ bɛ nɔu miɛkɛ, kè
bèɛ bè kùɔ páíí képɔntɛ bɛ ɛkè kédéítέ ké dè yu kɛ dɔ̀ Ɔdimaa, dèè tu tidobontì.

Mɔyiisi dɔ̀ɔmè disɔɔwũ̃ kó fɛwààfè kécónné

4 Kè Isidayɛɛribɛɛ ítέ Ɔdi tãrì kétũnnɛ kucɛ kùù yìènè dàméèrì tipèntì kou kɛ
bo kóntέ kɛ báá yènnè Edɔmmu tenkè.
5 Bè kètέ mɛmmɛ kénkắákέ kucɛ kè mɛminnímèɛ bè dòńtέ. Kè bèɛ ketέ bè bo
nkpànnèmè ti Yiè nKuyie nnè Mɔyiisi kɛ tú: Ba nte kè di ti dènnɛní Esibiti kè ti
bo kú dikpáà dii mmiɛkɛ? Tidiitì sààtì matì í bo, mɛniɛ mmɛ nyí bo, kè ti baa né
yó nyo tisénnìndiitì tii nti yɛwe yɛmɔu.
6 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie nduɔnní iwaayɛiyi kè ì mbè dɔmmù kè bèɛ kú
kusũkù.
7 Bèè kpaá kè bèɛ nákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Ti cààrèmu, ti tùùtɛnèmè ti Yiè nKuyie
nkɛ da kpannè. Nè dɛ kpéí, nhá bántè ti Yiè nKuyie nkè kùu détìnnɛ dɛ kó iwààkɛ.
Kè Mɔyiisii kuɔnnè ti Yiè nKuyie mbɛ kpéí.
8 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Túótέ disɔɔwũ̃ kédɔɔnè fɛwààfè ké fè
dànnɛ kudɔú kécónné, kè fɛwààfè níí dɔntέ wè kòò fè bɔútέ ò báá kú.
9 Mɛmmɛ kè Mɔyiisii dɔ̀ɔ disɔɔwũ̃ kó fɛwààfè kécónné, kè fɛwààfè níí dɔntέ
wè kòò fè bɔútέ o báá kú.

Isidayɛɛribɛ do katìmè kɛ sɔɔti kɛ yàa tuɔkɛnè Pisikaa tãrì.

10 Kè Isidayɛɛribɛɛ ítέ dɛborè kékɔtɛ kébátέ Obɔti,
11 kéítέ dɛndɛ kébátέ Iyee-Abadimmu kpáà kénwetí Mɔabu diyiè yìèní kèè
bíékè kó dikpáà.
12 Kè bèɛ ítέ dɛndɛ kébátέ kukó nSedɛti kó mɛpɛémmè.
13 Bè ìtέ dèndɛ késéntέ kukó nhAdinɔ, kùù pũ̃ nkɛ pẽnkù dikpáà kɛ kɔrì
Amɔriibɛ tenkè. Dɛ kó kukó kuù tu Mɔabu kɔbɛ nè Amɔriibɛ bɛ tenkè mànku.
14 Dɛè kpéí nte kè tì wằri ti Yiè nKuyie nkó mudoò pátíri* miɛkɛ kɛ tú...Waɛbu,
Sufa tempẽ mmiɛkɛ nè Adinɔ nè dɛ kó ikó,
15 nè ikó ntɛì ìì pũ̃ nkɛ taà Adinɔ dihɛì Adi píkù ìì tu Mɔabu tenkè mànku.
16 Bè dɛ nyìtέ kébátέ bè tu dè tɛbintɛ, ti Yiè nKuyie ndo nàké dè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
Tíí nyIsidayɛɛribɛ kè m bè duó mmɛniɛ.
17 Dɛ mɔnnì ndi Isidayɛɛribɛ dèntèmè fɛyènfè kɛ dɔ̀:
Tí dentè kè mɛniɛ nyènní tɛbintɛ.
18 Tɛbintɛ sikpààtìbìí keú tè,
dihɛì kó bɛkótíbè tũ tè
nè bɛ pààti nè bɛ dɔ̀.
Bè dɛ nyìtέ kékɔtɛ kébátέ Matana,
19 kéítέ dɛndɛ kébátέ Naadiɛdi, kéítέ dɛborè kékɔtɛ Baməti.
20 Bè ìtέ Baməti nwe kékɔtɛ Mɔabu kpáà kénwetí Pisikaa tãrì, dìì sĩ̃ ntɛdɔntè kó
dikpáà.

Isidayɛɛribɛ domè Amɔriibɛ kóo kpààtì Sionni

21 Mɛmmɛ kè Isidayɛɛribɛɛ dɛitɛ yɛtõrè kétõ nkè bèɛ nákέ Amɔriibɛ kóo kpààtì
Sionni kɛ dɔ̀:

---

* **21:14** ***mudoò pátíri:*** Dɛ kó dipátíri bè nàá ndìì kpéí ndiɛ ndì fetimu. Kè dè í tú diɛ mbè í bèí nkupíkù
tɛkù makù di kpéí.

22 Ti dɔ́ kɛpɛ̃ɛ̃tɛ́ a ɛì miɛkɛ nkɛ, ti í yóó ta dɛpaa mmiɛkɛ yoo fínyĩ́ kó dɛtie
mmiɛkɛ, ti í yóó yã̀ mɛniɛ nti yó mbɔkɛ́ kucɛ diɛkù nku, ti í yóó dautɛ́ kɛ yàa
pɛ̃ɛ̃tɛ́nɛ̀.
23 Okpààtì Sionni mɛ nyí nyie nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ bo pɛ̃ɛ̃tɛ́ o tempɛ̃, kòo ítɛ́nɛ̀
kɛmiɛkɛ kétíí nho nìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ kétɛ́ní kéco Isidayɛɛribɛ dikpáà kɛ́ bɛ̀ do
mudoò Yaasi ɛì miɛkɛ.
24 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ cɔ̀ yɛse kékuɔ kɛfietɛ bɛ tenkɛ̀, kétúótɛ́ kukó nhAdinɔ
kɛntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Sabɔki kɔku késɔɔtɛ́ kétuɔkɛnɛ̀ Amɔniibɛ tenkɛ̀ mànku kùù do
kpetí mɛsàà.
25 Kɛ̀ bɛɛ fietɛ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu, kétiekɛ Amɔriibɛ tenkɛ̀ kɛmɔu kékari,
kétaunnɛ̀ Ɛsibonni nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀kɛ́.
26 Ɛsibonni do tú Amɔriibɛ kpààtì Sionni bo dìì ɛì ndi. Sionni weè do pɔ̀ntɛ
Mɔabiibɛ kpààtì ketiwè kɛfietɛ o tenkɛ̀ kɛmɔu kékɔtɛ kédítɛ́nɛ̀ kukó nhAdinɔ.
27 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛyɛndèmbɛ̀ dìè nkɛ tú:
Tí kɔtɛnɛ̀ Ɛsibonni ɛì,
tí kɔtɛ kéwɛ̃tɛ kɛ dì maá,
tí wɛ̃tɛ kɛ́ dì còńné.
28 Muhãã̀ mmuù yènní Ɛsibonni,
Sionni ɛì miɛkɛ nkɛ mù tĩ́ɛ́témɛ̀
kɛ cɔ̀útɛ́ Adi ɛì Mɔabu tempɛ̃ mmiɛkɛ,
kɛ cɔ̀útɛ́nɛ̀ Baadi kó yɛtɔ̀rɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo kukó nhAdinɔ pɛ́mmɛ̀.
29 Díndi Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ di bo yà
di fetimu díndi dibɔɔ̀ Kɛmɔɔsi kɔbɛ
di dapàmbɛ̀ cokému
kɛ̀ bɛ̀ pĩńmú di sapùmbí kɛ kònnɛ̀
kɛ duɔ́ nhAmɔriibɛ kpààtì Sionni.
30 Díndi Ɛsibonni kɔbɛ bɛ̀ di tãã́ ipie nyi,
kɛ di bɛ̀ti kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀ Dibonni
kɛ̀ di ɛkɛ̀ dɔúnko
kétúótɛ́nɛ̀ Dofaa kɛntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Mɛdeba.

31 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ta Amɔriibɛ tenkɛ̀.
32 Kɛ̀ Mɔyiisii tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ paatɛ́ Yasɛɛ ɛì kédeè kɛ̀ bɛɛ di do, kébɛti Amɔriibɛ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀
bo nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀kɛ́ si kɔbɛ kɛfietɛ bɛ ɛkɛ̀ kékari.
33 Bɛ̀ kàri mɛ̀mmɛ kékétɛ́ kéwetínné Basãã ɛì bíékɛ̀. Kɛ̀ Basãã kóo kpààtì Ɔkuu
ítɛ́ní nɛ̀ o nìtìbɛ̀ kɛ bo do Isidayɛɛribɛ mudoò Etedeii ɛì.
34 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: A bá nhò yĩɛ̀kù, n wè ndi duɔ́mmu kɛ̀ di
bo ò na wenwe nɛ̀ o nìtìbɛ̀. Kàa ò dɔ̀ɔ̀ a dɔ̀ɔmɛ̀ Amɔriibɛ kpààtì Sionni Ɛsibonni
ɛì kou.
35 Mɛ̀mmɛ̀ Isidayɛɛribɛ namɛ̀ Ɔku kóò kùɔ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o nìtìbɛ̀ bá òmɔù
í nyentɛ́ bá òmáà kɛ̀ bɛɛ tiekɛ bɛ tenkɛ̀.

ISIDAYƐƐRIBƐ BOMƐ MƆABU TENKƐ

22

Badaki yumè Badammu kòò bo bɔntɛ́ kusĩnkù Isidayɛɛribɛ

1 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ dɛborɛ̀ kébátɛ́ Mɔabu kó kubiriku kukó nSuditɛ̃ɛ̃ yáà
kénwetí Sedikoo.
2 Kɛ̀ Mɔabu kóo kpààtì Sipɔɔ birɛ Badakii yà Isidayɛɛribɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Amɔriibɛ.
3 Kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́ mɛdiè wenwe nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ yɔtɛ Isidayɛɛribɛ kɛ yɛ́
bɛ̀ tumè kuwuɔ ndiɛkù nku.
4 Kòo tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Mandiyãã ɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ditĩnnì dii nyóó déútóomu
dɛɛ̀ kó dimàà bo ti tenkɛ̀, fɛnààfɛ̀ ɔ̃ɔ̃ déútóomɛ̀ mɛmúpàmmɛ̀. Sipɔɔ birɛ Badaki
weè do tú okpààtì Mɔabu tenkɛ̀ dɛ mànnì.

5 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Badaki dɛitɛ yɛtɔ̃rɛ̀ kétɔ̃ nho ɛì kótírì Petɔɔ dìì bo kukó nhEfadati borɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ bo náké Beɔɔ birɛ Badammu kɛ dɔ̀: Kubotí makù kùù yènní Esibiti kɛ mɔ́nkɛ pitírí kɛtenkɛ̀ kɛ bàté diɛ nh ɛì mànku kɛ n wetí.
6 Dɛ kó kubotí kpeńnìmu kɛ m pɛ̃ɛ̃té, n da báámmu kɔtɛní ké bɛ̀ bɔntɛ́ kusĩ̀nkù kɛ̀ dɛ̀ naati m bɛ̀ na. N yɛ́mu kɛ dò nkàa yĩ wèè yà mɛyɛi nhò ɔ̃ɔ̃ mɛ̀ yàmu. Kàa yĩ wèè yà mɛsàà nwèe mɛ̀ yà.
7 Mɔabu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Mandiyãã ɛì kɔbɛ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kéyà Badammu kɛ tɔnɛ̀ ticuuti kɛ bo ò cu, kétuɔkoo kóò nàké bɛ̀ tɔ tì timɔu.
8 Kɛ̀ Badammuu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Duónɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ wentɛ́ n di náké m beé nti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kù n nàké tì. Mɛm̀mɛ kɛ̀ Mɔabu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ɛ yié nho cĩ̀ɛ̃tɛ̀.
9 Kɛ̀ Kuyie nkɔtɛní kébekɛ Badammu kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ ɔ̃mbɛ bo a cĩ̀ɛ̃tɛ̀?
10 Kɛ̀ Badammuu kù tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Sipɔɔ birɛ Badaki Mɔabu ɛì kóo kpààtì weè bɛ̀ tɔ̃nní kɛ tú:
11 Kubotí makù kuù yènní Esibiti kɛ mɔ́nkɛ pitírí kɛtenkɛ̀, kòò tu kɛ̀ m bo yie n kɔtoo ké bɛ̀ bɔntɛ́ kusĩ̀nkù kɛ̀ dɛ̀ bo yie nwèe bɛ̀ na ké bɛ̀ bèti.
12 Kɛ̀ Kuyie nhò nàké kɛ dɔ̀: A báá kɔtɛ, a báá bɛ̀ bɔntɛ́ kusĩ̀nkù, míì bɛ̀ dɔ̀ɔ mɛsàà.
13 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ Badammuu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kònnɛ̀ di ciɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie nyetɛmu kɛ tú m báá di nɛinɛ̀.
14 Kɛ̀ Mɔabu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ɛ ítɛ́ kékò kénáké Badaki kɛ dɔ̀: Badammu yetɛmu kɛ tú ò báá ti nɛinní.
15 Kɛ̀ Badakii yíé kétɔ̃ nkutɔ̃nkù dérínkù kɛ̀ kù nsũnɛ̀ kuketikù kɛ tú bɛnitidiɛbɛ̀ kɛ pɛ̃ɛ̃té bɛketibɛ̀.
16 Kɛ̀ bèɛ tuɔkoo Badammu borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: Sipɔɔ birɛ Badaki weè ti tɔ̃nní kɛ tú ò da báámmu a báá yetɛ a bo kɔtoomɛ̀ o borɛ̀.
17 Ò tu ò yóó da déúkùnnɛmu mɛdiɛ̀ nkédɔɔ̀ a ò nàké tìì kó dimàà, ò tu ò da báámmu a báá yetɛ, á kɔtoo ké bɛ̀ nhò bɔntɛ́ kusĩ̀nkù.
18 Kɛ̀ Badammuu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bá kɛ̀ Badaki n duó nho cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ timátì péítì tɛ̀ pìékɛ́ nɛ̀ mɛsɔɔ nyí yóó na kédɔɔ̀ tìmatì kɛ̀ tì ndɛu yoo tì nkɛ̃ńnì képetɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie n tũ nkù bo n náké tì.
19 Di né yié ndiɛ nkɛyènkɛ̀ kɛ̀ n yà ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó yíé kɛ́ n náké tì.
20 Kɛ̀ Kuyie nkɔtɛní kɛyènkɛ̀ Badammu borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ mɛ nkɔ̀tɛnímɛ̀ kɛ bo da yú, ítɛ́ ké bɛ̀ nɛinɛ̀. A né yó ndɔɔri n da náá ntì máà ndi.
21 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ Badammuu boú o sãmmarímú dɛ kàrì kénɛinɛ̀ Mɔabu ɛì kó bɛkótíbɛ̀.

Sãmmarímú bɛ́innɛ̀mɛ̀ dɛ yiɛ̀

22 Kɛ̀ Badammuu ketɛ́ kénnɛínɛ̀ o kó bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀, kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛ ò yɛ̀ mɛdiɛ̀. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó ditɔ̃nnìi ò dintɛ́ kéncómmú kucɛ.
23 Kɛ̀ sãmmarímúu yà ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì cò́mmúmɛ̀ kucɛ kɛ pikú mɛsebii kɛ̀ sãmmarímúu dauté kéta dɛpaa mmiɛkɛ kɛ̀ Badammuu dɛ̀ poté kɛ̀ dèɛ bɔ́ nkucɛ.
24 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnìi sɔ́ nkékɔtɛ kécómmú fínyĩ kó dɛtie nkó kupaku makù kucɛ pɛ̃̀ũ dɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ maá kɛ pèńné ku m̀píkù nɛ̀ kutɛkù.
25 Kɛ̀ sãmmarímúu yà ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì kédauté kédínnénɛ̀ kumarí kéhɛ̃́ũté Badammu naàcètɛ̀ kumarí kòo wɛ̃tɛ ké dɛ̀ poté.
26 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnìi sɔ́ nkékɔtɛ kécómmú kucɛ pɛ̃̀ũ dɛ̀ mɛfíè nyí borɛ̀ kɛ dò nkɔ́ntɛ́ kubakù youú bíékɛ̀ yoo kucɛ̀nku bíékɛ̀.
27 Kɛ̀ sãmmarímúu yà ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì kéokoo, kɛ̀ Badammu miɛkɛɛ yènní kòò dɛ̀ poté kupààti.
28 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduó nkɛ̀ sãmmarímúu na kébéi, nkébekɛ́ Badammu kɛ dɔ̀: N da càkɛ ba kàa m puotì kucɛ mɛtãã́mmɛ̀?

29 Kè Badammu dɔ̀: A yetɛ n yɛ̃ mmù mmu dɛè te, kè n do ntɔ disiè nè yíe n
do da kùɔ̀mu nè dimɔ̀nnì.
30 Kè sãmmarímúu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N tú a sãmmarímú mmu kàa n dèkù sɑ̃ɑ̃̀, n
da dɔ̀ɔ̀ miè mbotí diyiè maràà? Kòò dɔ̀: Ɔɔ̀.
31 Dɛ mɔ̀nnì ndi ti Yiè nKuyie nkpetémè Badammu nuɔ nkòo yà ku tɔ̃nnì kè
dì cò́mmú kucɛ kɛ pikú mɛsebii nkòo do kénínkú késĩnnɔ́ɔ kɛtenkè.
32 Kè ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nte kàa poté sãmmarímú kɛ tùɔ̀kɛ
kucɛ mètããti? Míì da dinté kɛ bo da péíté, kɛ yɛ́ a kérímè kucɛ yɛiku nku.
33 Sãmmarímú n yàmu kɛ kɔ̀ńté kucɛ mètããti kè mɛè dɔkɛ nè yíe n do da
kùɔ̀mu kè sãmmarímú nfòù.
34 Kè Badammuu nákɛ́ ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnì kɛ dɔ̀: N cààrèmu n do í yɛ́ kɛ do
nfɔ̃ɔ̃̀ n dinté kucɛ. Kè dè í da naati m bo kɔtɛmè dɛ kó kucɛ m bo wɛ̃tɛ.
35 Kè ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnì dɔ̀: Nɛinè bɛ kè dí kɔtɛ, a né yó nnáá nh ãnné tì nti a
nùù miɛkɛ.
Mɛ̀mmɛ kè Badammuu nɛinè Badaki tɔ̃nní bèè kpààtìbè kè bèɛ kɔtɛ.

Badaki comè Badammu

36 Kè Badakii keè Badammu kèróomè kékéténí kóò co dihɛì bè tu dì Adi-Mɔabu
dìì tɔ̀kénè kukó nhAdinɔ kùù tu bɛ tenkè mànku.
37 Kòo bekɛ Badammu kɛ dɔ̀: N tɔ̃nko bɛnìtìbè kɛ tú bè da yúní, dè yĩmɛ kàa í
kɔ̀tɛní? Yáà a yèmmè do dò n yí yóó da déúkùnnɛmu?
38 Kè Badammuu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bá nè mmɛ nkɔ̀tɛnímè m bo nákɛ́ ɔ̃nti nè
mmáà? Kuyie nhãnné tì n nùù n yóó ti nda nákɛ́.
39 Mɛ̀mmɛ Badammu nɛinèmè Badaki kè bèɛ kò nKidiya-Usoo.
40 Kè Badakii fíé inààkɛ nè ipe képãmmú imaa Badammu nè bɛkótíbè bèè do
ò cíe.

Badammu pãmè Kuyie nkó mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ

41 Kè dèɛ wenté kè Badakii túótɛ́ Badammu kè bèɛ dekɛ Bamɔti-Baadi kó
ditennì yɛtɔ̀rè borè, kòo na kéyà Isidayɛɛribɛ kó dikéè.

23

1 Kè Badammuu duɔ́ nkè Badaki maá yɛwũɔ̃tɔ̀rè yèyiekè dɛborè, kéwaá
nyɛnaadakè yèyiekè nè yɛpedakè yèyiekè.
2 Kè Badakii dɔɔ̀ Badammu ò nàkɛ́ tì, kè bèɛ féútɛ́ bá dìì wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè
dinaadaà nè dipedaà.
3 Kòo deè kè Badammuu nákɛ́ Badaki kɛ dɔ̀: Ncómmú diɛ nha wũɔ̃ a fié ì kɛ
tùɔ nyì borè. Kè n kɛntɛ́ kéyà ti Yiè nKuyie bo m béinnè tì, kè n wɛ̃tɛní kɛ da nákɛ́
kù yɛ̃ mmù. Ò mɛ nyĩ kédekɛ ditãrì yómmè.
4 Kè Kuyie nkɔtɛní o borè kòo kù nàkɛ́ kɛ dɔ̀: M maá yɛwũɔ̃tɔ̀rè yèyiekè ndi kɛ
fèútɛ́ bá dìì ĩnkè dinaadaà nè dipedaà kɛ tùɔ.
5 Kè ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tináaǹtì ò bií yóó nákɛ́ tì Badaki, kédeè kóò nàkɛ́
kɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ kénákɛ́ Badaki kɛ dɔ̀ muu.
6 Kè Badammuu wɛ̃too Badaki borè o cómmú dè o wũɔ̃ ò fìé ì kɛ tùɔ nyi borè,
wenwe nè Mɔabu kó bɛkótíbè bɛmɔu.
7 Mɛ̀mmɛ Badammu dèntèmè o onnìfè kɛ dɔ̀:
Badaki duɔ́ nkè bè n yuní Aramu tenkè
wenwe Mɔabu kpààtì ò duɔ́ nkè bè n yuní
diyiè yìèní kèè bíékè kó yɛtãrè ĩnkè,
Ò tu n kɔtɛní kóò bɔntɛ́ kusĩnkù nku Sakɔbu yaàbí,
kɛ tú nhò cààrè Isidayɛɛribɛ.
8 N né bo yĩmɛ kébɔntɛ́ kusĩnkù Kuyie nyí bɔntɛ́ bè kusĩnkù?
M bo yĩmɛ kè m miɛkɛɛ pɛikɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ í pɛikɛ bè?
9 N wúónní Isidayɛɛribɛ yɛtãrè ĩnkè

m bè paaténí ditennì ĩnkè nkɛ
bè tu kubotí kùù cɑ̃ɑ̃́ nkù nku
bè í wɛ̃nné ibotí tɛì.
10 We mbo na ké bè kàa?
Bɛ yaàbí dònnè mubirímú mmu.
We mbo na kékaa nyIsidayɛɛribɛ kó dikéè
kénáké bè màmè?
N dó kéwɛ̃nnénè dɛ kó bɛnitisààbè mbɛ kékú.
N dó n fòmmu mànku ndònnè bɛ kɔ̃mu kɔku nku.
11 Kè Badakii náké Badammu kɛ dɔ̀: A n dɔ̀ɔ̀ ba? N da yùní kàa bo kɔtení
kébɔnté kusĩnkù n dootitɔbè, kàa né bè duɔ̀ mɛsàànàà?
12 Kè Badammuu ò tɛ̃Ɂnné kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nhãnné tì n nùù n dò nké tì
mbéi.

Badammu yìé kɛ pãmè Isidayɛɛribɛ Kuyie nkó mɛsàà

13 Kè Badaki dɔ̀: Kɔtení kè ti kɔtɛ kupíkù tɛkù, kàa bè yà bɛmɔu, a do yà dikéè
ndi, dɛborè a bo bè yàmu bɛmɔu ké bè nni mbɔnté kusĩnkù.
14 Ò mɛ nyĩ kóò kɔ̀tɛnè bèè pakέ dihɛì bɛ kó dikarì Pisikaa tãrì yómmè, kémaá
yɛwũɔ̃tɔ̀rè yèyiekè kéféútέ bá dìì wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè dinaadaà nè dipedaà kétuɔ.
15 Kè Badammuu nákέ Badaki kɛ dɔ̀: Ncómmú diɛ a fìé ìì wũɔ̃ borè kè n kɔtɛ
ciɛ nkéyà ti Yiè nKuyie nyó n nákέ tì.
16 Kè ti Yiè nKuyie nkɔtení Badammu borè kéãnné tináaǹtì ò nùù miɛkɛ kɛ dɔ̀:
Wɛ̃too kóò nàké kɛ dɔ̀ muu.
17 Kè Badammu wɛ̃too kénsɔ̃́ Badaki baa cómmú o wũɔ̃ ò fìé ì kɛ tùɔ nyi borè,
wenwe nè Mɔabu kó bɛkótíbè bɛmɔu. Kè Badakii ò bekɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nda
nàké ɔ̃nti?
18 Kè Badammuu denìtè fɛyènfè kɛ dɔ̀:
Badaki ítέ kékeè.
Fɔ́ nSipɔɔ birɛ kéntέ kékeè.
19 Kuyie nyí tú onìtì kɛ bo soutέ,
kù mɛ nyí do nhonìtì dòmmè kɛ bo béi nkéceetɛ,
kù ɔ̃ɔ̃ í nnàké tìmatì kè tì í ntùɔ̀kení
kù béi ntì kù ɔ̃ɔ̃ tì dɔ̀ɔ̀mu.
20 Kuyie nkuù n nàké kɛ tú m bè pã mɛsàà,
kè m mɛ mbè pã, n yí yóó ceetɛ.
21 Kù í yà Isidayɛɛribɛ cààrè mù
Kù í yà Sakɔbu yaàbí kó mɛyɛi mmamè,
bɛ Yiè nKuyie mbè bonèmu,
kè bè kù sãntí yɛkpààtìsãã.
22 Kuyie nkuù bè dènnɛní Esibiti
kɛ bè duó mmupaanààwɛ̃rímú.
23 Dɛnitinɔ̀nkpɛrɛ báá na kédɔɔ dèmarè Sakɔbu yaàbí.
Tidiɛtì kpɛrɛ báá káákέ Isidayɛɛribɛ.
Dɛè te kè bè ɔ̃ mbɛnkú Isidayɛɛribɛ kɛ tú:
Ntɛ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dè bɛ kpéí.
24 Dɛ kó kubotí ɔ̃ɔ̃ íténí musĩmmù kɔ̃mɛ mmɛ
bè còḿmú dicìrícìrì tɛ̃mè mmɛ
kè bè í nìntɛ kɛ pĩ nkɛ càákέ
kɛ yɑ̃̀ mɛyĩĩ mbè ɔ̃ɔ̃ í nduó.

25 Kè Badaki dɔ̀: Kàa í yóó bè bɔnté kusĩnkù a yóu a bo mbè pããmmè mɛsàà.
26 Kè Badammuu ò tɛ̃Ɂnέ kɛ dɔ̀: N do í da nàké kɛ tú kè Kuyie nni nnàké tì, n
dò nké ti nnákáà?

Badammu pãmè Isidayɛɛribɛ Kuyie nkó mɛsàà kucɛ mɛtããmmè

27 Kè Badaki dɔ̀: Kɔtɛní kè tí kɔtɛ kupíkù tɛkù kè dè naati Kuyie nyie nkàa bè
nni mbɔntɛ́ kusĩnkù.
28 Kè Badakii tɔ Badammu kè bèɛ dekɛ Peɔɔ tãrì yómmè dìì sĩĩ ndikpáà.
29 Kè Badammuu nákɛ́ Badaki kɛ dɔ̀: Maá diɛ nyɛwũɔ̃tɔ̀rè yèyiekè kɛ́féútɛ́ bá
dìì wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè dinaadaà nè dipedaà.
30 Kè Badakii dɔɔ̀ Badammu ò nàkɛ́ tì kɛ́féútɛ́ bá dìì wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè dinaadaà
nè dipedaà.

24

1 Kè Badammuu banté ti Yiè nKuyie ndómè képã Isidayɛɛribɛ mɛsàà nkéyóu
kɛ tɛ́nkɛ í nkɔ̀tɛ kɛ bo wammú ò dò nkénákɛ́ tì kéwɛ̃ɛ̃tɛ dikpáà bíékè,
2 kéwéntɛ́ kéyà Isidayɛɛribɛ bàtémè kɛ kari bɛ botí dò ndòmmè. Mɛm̀mɛ Kuyie
nYaá ncùténímè o ĩnkè.
3 Kòo denˋtè fɛyènfè kɛ dɔ̀:
Mí mBeɔɔ birɛ Badammu m béimmu,
onìtì wèè wùó ndisòrì kpɛti míì béi.
4 Mí nwèè yo Kuyie ntammè
mí nwèè õ̃ nínkú kébántè Kuyie nkè kùu kpetɛ́ n nuɔ,
mí nwèè yàu muwɛ̃rímú mumɔu yiè nkó mɛbɛnkùmè
ntɛ n tú mù:
5 Díndi bèè tu Isidayɛɛribɛ di karè wennimu,
Díndi Sakɔbu yaàbí di ã tìì touti wennimu,
6 dè pitɛ́ ikó nkɔ̃mɛ mmɛ,
kɛ do nkupúú dòmmè kukó ntakɛ́,
kɛ dònnè dɛtekperè ti Yiè nKuyie nfìí ndè.
Kɛ sɑ́kénè sétìrì kó dɛtie ndèè bo kukó ntakɛ́.
7 Kɛ dò mmɛniɛ nhõ̃ píɛmmè kukó
kéyaaténí kɛtenkè kényɔ́ɔ̀rì tidiitì.
Bɛ kóo kpààtì í wéí okpààtì Akaki
bɛ kó dikpààtìyuu kpénkúmu.
8 Kuyie mbè dènnɛní Esibiti kɛ bè duɔ́ mmupaanààwɛ̃rímú mmu
kè bè kɔ̀ùtì bɛ dootitɔbè
kɛ bè tãũ ipie.
9 Bè ɔ̃ nhokɛ yɛcìrícìrè kɔ̃mɛ mmɛ
kɛ duɔ́ musĩmmù kɔ̃mɛ.
We mbo dáátí kɛ́ bè íi?
Mɛsàà nní mbonè bèè bè dónè mɛsàà.
Bèè bè dónè mɛyɛi mmèɛ do bɛ ĩnkè.

10 Kè dèɛ yonkɛ Badaki kòo poté o nɔ̀ùtè kɛtenkè kénákɛ́ Badammu kɛ dɔ̀: N
do da yùní kàa bo bè bɔntɛ́ kusĩnkù nku, kàa né bè pã mɛsàà nkucɛ mɛtããtaà?
11 Di mmɔ̀nnì kò nha ciɛ! N do tú m bo da déúkùnnɛmu, a Yiè nKuyie mmɛ
ndè nda pàammu.

Badammu nàkémè Isidayɛɛribɛ yóó namè bɛ dootitɔbè

12 Kè Badammuu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: A do tɔ̃nní bɛnìtìbè kè n yí mbè nàkáà?
13 N do bè nàkému kè n dɔ̀: Bá kè Badaki n duɔ́ ntimátì péítì nè mɛsɔɔ ndèè
pìɛ́ké o cĩ̃tè n yí yóó na kédɔɔ̀ tìmatì nè m máà, tisĩntì yoo tisààtì. Kuyie nni
nnàkɛ́ tì nti n yóó dɔɔmè.
14 N kũntimu yíe n kɔbɛ borè n né yóó da nákému Isidayɛɛribɛ yóó dɔɔmè a
nìtìbè yɛwe yèè kpaaní yɛ miɛkɛ.
15 Mɛm̀mɛ ò dèntèmè fɛyènfè kɛ dɔ̀:

Mí mBeɔɔ birɛ Badammu m béimmu,
mí nhonìtì wèè wùó ndisɔ̀rì kpɛti míì béi.
16 Mí nwèè yo Kuyie ntammè,
mí nwèè yɛ́ Kuyie nkùù bakɛ́ kɛ̃ĩnkè nè kɛtenkè kù dɔ́ kédɔɔ̀ tì,
mí nwèè ɔ̃ɔ̃ nínkú kébántè Kuyie nkè kùu kpeté n nuɔ,
mí nwèè yàu muwɛ̃rímú mumɔu yiè nkó mɛbɛnkùmè ntɛ n tú mù:

17 N yàmu dèè kèríní dè né í yóó tuɔkɛní bàmbà
n dè wùónnímu dè né mu nyí tùɔ̀kɛ.
Okpààtì weè yètìní Isidayɛɛribɛ miɛkɛ,
tɛwɛ̀tè matè tɛè yètìní Sakɔbu yaàbí miɛkɛ,
kɛ yó mpuotì Mɔabu kɔbɛ tempáátì nè tɛ pààti
kɛ kɔ̃mmù Sɛti yaàbí yɔ.
18 Weè yóó tiekɛ Edɔmmu ɛì,
weè yóó fietɛ bɛ dootitɔbɛ̀ Seii ɛì kɔbɛ ɛkɛ̀.
Isidayɛɛribɛ wɛ̃rímú dɛumu.
19 Sakɔbu yaàbirɛ dɛè yóó baaté bɛ dootitɔbɛ̀,
kékuɔ bɛsɔmbɛ bèè bo yenté kénkpaá dihɛì.

Badammu nàkémè bè yóó pɔntɛmè Isidayɛɛribɛ dootitɔbè

20 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Badammuu yà Amadesiibɛ kédentè o onnìfɛ̀ kɛ dɔ̀:
Amadesiibɛ bɛè tu bɛketibè ibotí miɛkɛ
kɛ né yóó dentɛnè bè bo bè pàntɛmè páíí.
21 Kòo yà Keniibɛ kɛ dɔ̀:
Díndi Keniibɛ di bomu kɛ í yĩɛ̀kù
di dònnè tinɔriyĩɛ̀ntì tìì sĩɛ̃ké ntìnti tipètì miɛkɛ.
22 Nè mɛmmɛ muhãɑ̃ mmuù né yóó cóútɛ́ di kó dihɛì Kainni
kè Asidii kɔbɛɛ di pĩmmú kɛ kònnè.
23 Kòo sɔɔté o onnìfɛ̀ kɛ dɔ̀:
Kuyie mbo ítɛ́ kɛ cómmú dìì mònnì we mbo nkpaá bo?
24 Ketimmu itimu nè bàtóòbè
kɛ bo fɛ̃ũ Asuu ɛì kɔbɛ nè Ebɛɛ ɛì kɔbɛ
bɛ mómmɔmbɛ bè mɛ mmúnkɛ í yóó cooté.

25 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Badammuu ítɛ́ kékò, kè Badakii múnkɛɛ keté o kó kucɛ.

25

Isidayɛɛribɛ yetɛmè Kuyie nkɛ fié iwũɔ̃ yɛbɔkè

1 Mɛm̀mɛ kè Isidayɛɛribɛ ḿbo Sitimmu kéduɔ́ mbɛ máà mufòmmu yɛimu
kéndɔuti dɔutinè Mɔabu ɛì kó bɛnitipòbè.
2 Kè bɛè nitipòbèɛ bè yũɔ̃ nkétannɛ́ mubɔɔféù miɛkɛ kè bèɛ wɛ̃nné kédi
tibɔɔdiitì kénninku kɛ yè bàá.
3 Kè Isidayɛɛribɛɛ fié iwũɔ̃ dibɔɔ̀ Baadi-Peɔɔ, kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛɛ bè
cɔ̀úté.
4 Kè kùu nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Tɔní diɛ nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kɛ́ bè nùńné
diɛ n yìikè, kéwetínné diyiè, kè dèɛ yie mmí ndi Yiè nKuyie nkè m miɛkɛɛ do.
5 Kè Mɔyiisii nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kɛ dɔ̀: Di miɛkɛ bá wè wèe kuɔ o
kó bɛnìtìbè bèè fìé iwũɔ̃ dibɔɔ̀ Baadi-Peɔɔ.
6 Mɛm̀mɛ Mɔyiisi nè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kè bè ḿbo mɛtaummè tou bòrìnùù kɛ
kuɔ̀. Bɛ nuɔ mmiɛkɛ nkɛ Isidayɛɛribɛ kóò mɔù tɔníme Mandiyããbɛ kóo nitipòkù
mɔù.

7 Kè ikuó nìùtì Pinasi Edeasaa birɛ, Anɔɔ kó dɛyaàbirɛɛ ítɛ́ Isidayɛɛribɛ cuokè kétúótɛ́ dɛ kpãnnì,
8 kóò tũnnɔɔ o touku miɛkɛ ké bè tã dikpãnnì bɛ pɔutì bɛdɛ́ kékuɔ. Dɛ mànnì Kuyie ndo potɛ́ kùù yẽĩku Isidayɛɛribɛ kè kùu cómmú.
9 Kɛ mɛ nsɔ̃ mbɛnìtìbè kú sikɔupípísìdɛ́ nè sikɔupísìnàà (24000).

10 Mɛ̀mmɛ kè ti Yiè nKuyie mbɛ́innè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
11 Ikuó nìùtì Pinasi Edeasaa birɛ Anɔɔ yaàbirɛ bónkùnnɛmu m miɛkɛ kɛ yɛ́ Isidayɛɛribɛ n dɔ̀ɔ̀ dè ò yonkɛmè. Dɛè te kè n yí kùɔ Isidayɛɛribɛ kɛ bè dèè bá nè dè do mɛ nni nyonkɛmè.
12 Nè dɛ kpéí nnákɛ́ we kɛ tú m bo ò taunnè kè kunaatí mbo ti cuokè.
13 Wenwe nè o yaàbí nè i kó iyaàbío bè bo ntú ikuɔ́ nìùbè sɑ̃ã̀ kɛ yɛ́ bè n dɔ̀ɔ̀ dè ò yonkɛmè, kòò tũntɛ tìì do bo mí nnè Isidayɛɛribɛ ti cuokè.

14 Isidayɛɛribɛ do wɛ̃nnénè bɛ kou wè nè Mandiyãã kóo nitipòkù kékuɔ o yètìrì do tú Simudi Saduu kó dɛbirɛ, ò do tú Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kunaàmùnkù kóo kótì mɔù nwe.
15 Kè Mandiyããbɛ kóo nitipòkù wenwe yètìrì ntú Kosibi, kòo cicɛ tú Mandiyããbɛ kó kubotí kóo kótì kòo yètìrì tu Tisuu.

16 Kè ti Yiè nKuyie nnàkɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
17 Donè Mandiyãã ɛì kɔbɛ mudoò ké bè kùɔ.
18 Kɛ yɛ́ bè do di soutémè kè di fiɛ́ iwũɔ̃ dibɔɔ̀ Baadi Peɔɔ tãrì ĩnkè, kè ti Yiè nKuyie ndi potɛ́, nè tìì do dɔ̀ɔ̀ kè bèɛ kuɔ Mandiyãã ɛì kɔbɛ kóo kótì kóò sapàà nKosibi.

26

Bè kàammè Isidayɛɛribɛ kucɛ mɛdɛ́rímè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi nè ikuó nìùtì Edeasaa Anɔɔ birɛ kɛ dɔ̀:
2 Kaannè Isidayɛɛribɛ botí kumɔu bɛ cɛ̃ĩ dò ndòmmè kéketénè bèè mòkɛ yɛbie nsípísìdɛ́ kéndeètìnko, bèè dò nkéna kékɔtɛ mudoò.
3-4 Mɔyiisi nè Edeasaa ikuó nìùtì kè bèɛ dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie mbè nàkɛ́ tì kékaa mbèè mòkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ kéntɔ kɛ deètìnko. Bè do bè kàa mMɔabu biriku miɛkɛ nkɛ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ takɛ́, Sedikoo ɛì ìikè.

Ntɛ Isidayɛɛribɛ bèè do yè Esibiti kó dihɛì:
5-6 Sakɔbu bè do yu wè kɛ dɔ̀ Isidayɛɛri, o kóo po Dubɛnni weè pɛitɛ́ Enɔki nè Paduu nè Ɛtisidonni nè Kadimii. Kè Anɔkii piɛ́ Anɔkiibɛ. Kè Paduu piɛ́ Paduyiibɛ. Kè Ɛtisidonni piɛ́ Ɛtisidonniibɛ. Kè Kadimii piɛ́ Kadimiibɛ.
7 Dubɛnni kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìtããti nè sikɔusìyiekè nè sipísìtããti (43730).
8 Paduu birɛ marè do tú Ediabu.
9 Kè Ediabu kó ibí ntú Nɛmmuyɛɛdi nè Datanni nè Abidammu. Datanni nè Abidammu bɛè do niitɛ́ Kodee kó kutɔ̃nkù kɔbɛ bèè do yetɛ bɛ Yiè nKuyie nè Mɔyiisi nè Anɔɔ bɛ kpɛti.
10 Kè kɛtenkèɛ aatɛ ké bè maánko, bɛmbɛ nè Kodee, kè muhãã́ ncɔ́útɛ́ bɛnìtìbè sikɔusìdɛ́ nè sipísìnùmmù (250), kè dè bo ndò ndibɛnkèrì.
11 Kè Kodee kó ibí ii nkpaá, inyi do í ku dɛ yiè.

12-13 Ntɛ Simmɛɔ̃ɔ̃ naàmùnkù, weè do pɛitɛ́ Yemmuyɛɛdi nè Yaminni nè Yakinni nè Sedaa nè Saudi. Kòo birɛ Yemmuyɛɛdii piɛ́ Yemmuyɛɛdiibɛ, kè

Yaminnii pié Yaminniibɛ, kè Yakinnii pié Yakinniibɛ, kè Sedaa pié Sedaabɛ, kè Saudii pié Saudiibɛ.
14 Simmɛɔ̃ɔ̃ kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìdé nè sikɔupísìdé nè sikɔusìdé (22200).

15-17 Ntɛ Kadi kó kunaàmùnkù, weè do pɛité Sefonni nè Akii nè Suni nè Osini nè Ɛdi nè Adodi nè Adedii. Kòo birɛ Sefonnii pié Sefonniibɛ, kè Akii pié Akiibɛ, kè Sunni pié Suniibɛ kè Osini pié Osiniibɛ, kè Ɛdii pié Ɛdiibɛ, kè Adodii pié Adodiibɛ. Kè Adedii pié Adediibɛ.
18 Kadi kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìnàà nè sikɔusìnùmmù (40500).

19 Sudaa weè do pɛité Ɛɛ nè Onanni kè bèɛ kú Kannahãã kó dihɛì.
20 Kòo yié képɛité Sedaa nè Pɛdɛsi nè Seeda. Kè Sedaa pié Sedaabɛ, kè Pɛdɛsii pié Pɛdɛsiibɛ, kè Seedaa pié Seedaabɛ.
21 Pɛdɛsi weè do yìé képɛité Ɛtisidonni nè Amudi. Kè Ɛtisidonni pié Ɛtisidonniibɛ, kɛ Amudii pié Amudiibɛ.
22 Sudaa kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ, kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìyiekè nè sìkɔupísìkuɔ̀ nè sikɔusìnùmmù (76500).

23-24 Isakaa weè do pɛité Toda nè Puwa nè Yasubu nè Simmudonni. Kè Todaa pié Todaabɛ kè Puwa pié Puwaabɛ, kè Yasubuu pié Yasubuubɛ, kè Simmudonni pié Simmudonniibɛ.
25 Isakaa kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ, kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìkuɔ̀ nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìtããti (64300).

26 Sabunɔɔ weè do pɛité Sedɛdi nè Edonni nè Yadɛɛdi. Kè Sedɛdi pié Sedɛdiibɛ, kè Edonni pié Edonniibɛ, kè Yadɛɛdi pié Yadɛɛdiibɛ.
27 Sabunɔɔ kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ, kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìkuɔ̀ nè sikɔusìnùmmù (60500).

28 Sosɛfu weè do pɛité Manansee nè Efadaimmu.
29 Kè Manansee pɛité Makiidi, kè Makidii pié Makidiibɛ kɛ yié képɛité Kadaadi kòo pié Kadaadiibɛ,
30 kéyié képɛité Yesɛɛ nè Edɛki. Kè Yesɛɛ pié Yesɛɛbɛ, kè Edɛkii pié Edɛkiibɛ.
31 Asidiyɛɛdi weè pié Asidiyɛɛdibɛ, kè Sisɛmmu pié Sisɛmmubɛ,
32 Kè Semidaa pié Semidaabɛ, kè Efɛɛ pié Efɛɛbɛ.
33 Efɛɛ birɛ Sedofadi í mpɛité initidabí képié initipobí máà. Ntɛ i yètè: Mada nè Nɔa nè Okuda nè Midika nè Tidisaa.
34 Manansee kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìdé nè sikɔusìyiekè (52700).

35 Kè Efadaimmuu pɛité Sutedaa nè Bekɛɛ nè Taanni. Kè Sutedaa pié Sutedaabɛ, kè Bekɛɛ pié Bekɛɛbɛ, kè Taannii pié Taanniibɛ,
36 Kè Sutedaa yié képɛité Edanni kòo pié Edanniibɛ.
37 Efadaimmu kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìdé nè sikɔusìnùmmù (32500). Sosɛfu bí kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ.

38-39 Kè Bɛnsamɛɛ pɛité Bedaa nè Asebɛɛdi nè Ayidammu nè Sufammu nè Ufammu. Kè Bedaa pié Bedaabɛ, kè Asebɛɛdi pié Asebɛɛdiibɛ, kè Ayidammuu pié Ayidammuubɛ, kè Sufammuu pié Sufammuubɛ, kè Ufammu pié Ufammuubɛ.

40 Kè Bedaa yíé képɛité Adidi nè Namanni. Kè Adidi pié Adidiibɛ, kè Namanni
pié Namanniibɛ.
41 Bɛnsamɛɛ kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ, kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo
sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìnùmmù nè sikɔusìkuɔ (45600).

42-43 Danni kó kunaàmùnkù do bo kùmáà ndi, kuù do tú Suamiibɛ Suammuu
kó ibí, kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìkuɔ nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìnàà
(64400).

44 Kè Asɛɛ pɛité Imuna nè Isefii nè Bediya. Kè Imuna pié Imunaabɛ, kè Isifii
pié Isifiibɛ, kè Bediyaa pié Bediyaabɛ.
45 Kè Bediyaa yíé képɛité Ebɛɛ nè Madikiyɛɛdi. Kè Ebɛɛ pié Ebɛɛbɛ, kè
Madikiyɛɛdi pié Madikiyɛɛdibɛ.
46 Kè Asɛɛ pɛité dɛnitipobirɛ ké dè yu kɛ dɔ̀: Sedaki.
47 Asɛɛ kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupípísìnùmmù
nè sikɔupísìtããti nè sikɔusìnàà (53400).

48-49 Kè Nɛfutadii pɛité Yaseyɛɛdi nè Kunni nè Yesɛɛ nè Sidɛmmu. Kè
Yaseyɛɛdii pié Yaseyɛɛdiibɛ, kè Kunnii pié Kunniibɛ, kè Yesɛɛ pié Yesɛɛbɛ, kè
Sidɛmmuu pié Sidɛmmuubɛ.
50 Nɛfutadii kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo
sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìnùmmù nè sikɔusìnàà (45400).

51 Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupíkɔusìkuɔ nè tɛkɔupíítè
nè sikɔusìyiekè nè sipísìtããti (601730).

Kuyie mbè nàkémè bè bo totímè kɛtenkè

52 Kè ti Yiè nKuyie nsɔɔté kébéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
53 Tii naàmùntì nti di yóó totímè kɛtenkè kéntũ mbè sũ kɛ dò ndòmmè.
54 Kè bèè kó kunaàmùnkù dɛu bɛ kó kɛtenkè ndɛu, kè bèè kɔku kẽńnì bɛ kɔkɛ
nkẽńnì, di bè totí bá wè o naàmùnkù màmè.
55 Di yóó tãã́ tété nwe kétotí dɛ kó kɛtenkè, di níí yóó duɔ́ mbá wè o kó kɛtenkè
dí kàa nho naàmùnkù miɛkɛ bɛnìtìbè kè bè màmè mmɛ.
56 Tété weè níí yóó bɛnkɛ di yóó duɔ́ nkùù naàmùnkù dɛu kɛtenkè kè kè
mmamè, kéduɔ́ nkùù kẽńnì kè kè mmamè.

Bè kàammè Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ mɛdérímè

57 Kè bèɛ kaa nDefii kó kuwuɔ, ntɛ bè do kù kàa nkè kù ndò ndòmmè. Kè
Kɛrisonni kó kunaàmùnkù ntú Kɛrisonniibɛ, kè Keati kɔku ntú Keatiibɛ, kè
Mɛdadi kɔku ntú Mɛdadiibɛ.
58 Defii kó tinaàmùntì tɛtì do tú: Dibiniibɛ nè Ebedoniibɛ nè Madiibɛ nè
Musiibɛ nè Kodeyiibɛ. Keati weè do pɛité Amudamu.
59 Kè Amudamuu puokɛ Defii botí kóo sapàà mmɔù, kòo yètìrì tu Yokebɛti bè
do pɛité wè Esibiti kòò ò pɛiténè Anɔɔ nè Mɔyiisi nè bɛ tãũ Midiyammu.
60 Kè Anɔɔ pɛité Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Idamaa.
61 Nadabu nè Abiu kè bèɛ tùɔ nti Yiè nKuyie ntihúúntì nè muhãã́ nsɔ̃́ntíkɛ
kɔ̃mu kékú.
62 Kè bèɛ kaa mbɛnitidaabè kétúóté ibí ìì mɔ̀kɛ otãnkù òmáà kéntɔ kɛ
deètìnko kè bè mbo sikɔupípísìdé nè sikɔupísìtããti (23000). Bè do í bè wɛ̃nnénè
Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kékaa, nkɛ yɛ́ bè do í mɔkɛmè kɛtenkè Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
63 Mɔyiisi nè ikuɔ́ nìùtì Edeasaa kè bèɛ bè kàa Mɔabu biriku Suditɛ̃ɛ̃ kó ntaké
Sedikoo ɛì ìikè.
64 Mɔyiisi nè ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ bè do kàa mbè Sinaii kó dikpáà miɛkɛ bɛ kóò mɔù
tɛ́nkɛ do í kpaá.

65 Ti Yiè nKuyie nkuù do béi nkɛ dɔ̀: Bɛmɔu bè bo kú dikpáà miɛkɛ, kè bè mènkɛ kú bá ɔ̀mɔù í nsùɔ́ mbá ɔ̀máà, kè dè í tú Yefundee birɛ Kadɛbu nè Nunni birɛ Sosuwee.

27

Bɛnitipɔ̀bè dò nkénte dè

1 Sosɛfu birɛ Manansee kó kunaàmùnkù kou mɔù bè tu wè Makiidi, weè do pɛité Kadaadi kòo mɛ ntó pɛité Efɛɛ kè Efɛɛ pɛité Sedofadi kòo pié bɛsapàmbè máà bèè yètè tu: Mada nè Nɔa nè Okuda nè Midika nè Tidisaa.

2 Kè bèɛ kɔtɛ kéyà Mɔyiisi nè ikuɔ́ nìùtì Edeasaa nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu mɛtaummè tou borè, ké bè nàké kɛ dɔ̀:

3 Ti cicɛ ku dikpáà miɛkɛ nkɛ, ò mɛ ndo í kɔké Kodee kó kutɔ̃nkù miɛkɛ bèè do yetɛ ti Yiè nKuyie nkpɛti. Ò ku omáà kó mɛyɛi nkó mukũũ mmu ò mɛ nyí mɔkɛ dɛnitidabirɛ.

4 Ti cicɛ yètìrì bo kpánné o tebìí naàmùnkù miɛkɛ ò í mɔkɛ mèè kpéí nhonitidɔ̀ùà? Dí ti duɔ́ nti kó kɛtenkè ti cicɛ tebìí kɔkɛ borè.

5 Kè Mɔyiisii beé nKuyie,

6 Kè kùu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀:

7 Sedofadi kó bɛsapàmbè naatimu duɔ́ mbɛ bɛ kó kɛtenkè, bɛ cicɛ tebìí kɔkɛ borè, bɛè yó nte bɛ cicɛ kó kɛtenkè.

8 Kàa nákέ Isidayɛɛribɛ kɛ tú: Kòo nìtì níí ku kɛ í mɔkɛ dɛnitidabirɛ, kòò mɔ̀kɛ dɛnitipobirɛ dɛè yóó tiekɛ o kpɛrɛ.

9 Kòò mɛ nyí mɔkɛ dɛnitipobirɛ o tebìí tiekɛ o kpɛrɛ.

10 Kòò í mɔkɛ o tebìí o cicɛ kó sitebìí tiekɛ o kpɛrɛ.

11 Kòo cicɛ mɛ nyí mɔkɛ o tebìí o naàmùnkù kou wèè ò tɔ̀kénè wèe dè tiekɛ. Isidayɛɛribɛ kpɛrɛ bè mɔ̀kɛ dɛ kó ikuɔ́ yó nni nyi, ti Yiè nKuyie ndo mɛ nnàké Mɔyiisi.

Sosuwee cɔutémè Mɔyiisi mutɔ̃mmú

12 Kè ti Yiè nKuyie nsɔɔté kénákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Dekɛ ditãrì Abadimmu ĩnkè, kɛ wéntέ kéyà dihɛì n duɔ́ ndì Isidayɛɛribɛ.

13 Kàa di yà kɛ dèè a kũnti a yɛmbè borè ndɛ, a kóo kótì Anɔɔ kɔ̃mɛ.

14 Kɛ yɛ́ di do í yiemmè kɛ tũnnɛ n nùù Sinni kó dikpáà miɛkɛ. Isidayɛɛribɛ do tùùtɛ dìì mɔ̀nnì ké nni nkpannè, kè di ndò nkɛ bè duɔ́ mmɛniɛ nkè bèɛ yà n cáắmmè kɛ kpeńnì, di mɛ nyí mè dɔ̀ɔ̀.

Kù do buɔ̀ dikpànnì kó mɛniɛ mmɛ bè do bo dìì mɔ̀nnì Kadɛɛsi Sinni kó dikpáà miɛkɛ.

15 Kè Mɔyiisii nákέ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀:

16 Ti Yiè nKuyie nfɔ́ nwèè duɔ̀ ndɛnɛnnè dɛmɔu mufòmmu, tããté onìtì wèè yó mbakέ a nìtìbè.

17 Onìtì wèè yó mbè ni dɛmɔu miɛkɛ, wèè níí yóó bè dènnɛ ké bè tannέ, kè dèɛ yie nkè Isidayɛɛribɛɛ bá ndò ntipìètì tìì kpa ocɛ̃nti.

18 Kè ti Yiè Kuyie nnàkέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Túótέ Nunni birɛ Sosuwee, n kó Muyaá mbonè wè, kóò nɔ̀ɔ́ nsinɔu.

19 Kóò bɛnkɛ ikuɔ́ nìùtì Edeasaa nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kòo da cɔuté mutɔ̃mmú.

20 Kàa ò yààtɛ a kó muwɛ̃rímú kè dèɛ yie nkè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nyíé nho kpɛti.

21 Wenwe o mómmuɔ ò níí yóó kɔtɛ ikuɔ́ nìùtì Edeasaa borè ndɛ kòo m beé nnè ikuɔ́ nɛntì bè tu tì udimmu. Sosuwee o mómmuɔ nnè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bè níí yó ntũ nweè kó dinùù. Kòò yĩ: Yènnè! Bèɛ yè. Kòò yĩ: Tannè! Bèɛ ta.

22 Kè Mɔyiisii dɔɔ ti Yiè nKuyie nhò nàké tì kékɔtɛnè Sosuwee ikuɔ́ nìùtì
Edeasaa borè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu borè.
23 Kóò nɔ́ɔ́ nsinɔu, kóò duɔ́ mmutɔ̃mmú ti Yiè nKuyie ndo ò nàké kɛ yɛ̃ ndè
ndòmmè.

28

Kuyie mbè nàkémè bè bo nkù feumè iwũɔ̃

DÈÈNNÌ: Bè bo nkù feu ì yɛwe yɛmɔu

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Náké Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nkè dè níí tùɔ̀kɛ bè bo n fié dè iwũɔ̃ kétuɔ bè
ndakɛ kɛ ì nni nfié kétuɔ dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
3 Bá dìì yiè bè níí n féútɛ́ dipedabii dìì mɔ̀kɛ dibenni dìmáà kɛ kpa kuyènkù.
Bá dìì yiè yèdéè.
4 Di níí n féútɛ́ dipedapànnì dìmáà dikũnweńnì, didérì kuyuoku dihuri.
5 Kè dí dì wɛ̃nnénè muyuo nsààmù cìdóò bètããti ké mu kɔɔrɛnè mɛkɔ̀sààmè
dítìrì omáà nè dikéè kéãntɛ.
6 Di yó nyi nni nfeumu di do ì nni nfeumè Sinaii tãrì nè dimɔ̀nnì kɛ tuɔ̀,
dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
7 Dikũnweńnì kó dipedapànnì níí yó nnɛínè mɛnaà mmɛ dítìrì nè dikéè.
Mɛtaummè tou miɛkɛ nkɛ di níí yóó mɛ nni ncóúmmè.
8 Di níí féútɛ́ dipedapànnì tɛrì kuyuoku dihuri, kɛ yíénè yɛpãrè di baa do m
pãã nyè dikũnweńnì kó dipedapànnì ĩnkè, kɛ di nni ntuɔ, dipãnnì ndi dìì kó
kufɔ̃ɔ̃ku n naati.

DƐƐNNÍ: Bè bo nfeu ì tɛomɔ̀ùtè yiè

9 Tɛomɔ̀ùtè yiè di níí n féútɛ́ yɛpedabɛ yèdéè, yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà
dìmáà kɛ kpa kuyènkù, kéyíénè muyuo nsààmù cìdóò bèkuɔ̀, kɛ mù ãntɛnè
mɛkɔsààmè, kɛ yíénè mɛnaà.
10 Bá tèè omɔ̀ùtè yiè di níí yóó yíému dɛ kó iwũɔ̃ di do n feu ì yɛwe yɛmɔu i
ĩnkè nè dɛ kó mɛnaà.

TÃÃTI: Bè bo nfeu ì otãnkù yiè ketirì

11 Otãnkù yiè ketirì di níí n féútɛ́ yɛnaadakè yèdéè kétuɔ, nnè dipedaà dìmáà
nè yɛpedapàà yèyiekè yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù.
12 Kɛ níí pãnè bá fèè ɔ̃fè ĩnkè muyuo nsààmù mùù ãntɛnnè mɛkùɔ̀, ncìdóò
bèwɛi bá dìì naadaà ĩnkè, cìdóò bèkuɔ̀ bá dìì pedaà ĩnkè.
13 Cìdóò bètããti bètããti bá dìì pedapànnì ĩnkè, kè dí dè tùɔ, yɛpãrè nyɛ yèè kó
kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
14 Mɛnaà ndítìrì bètããti bètããti bá dìì naadaà ĩnkè, dítìrì bèdé bá dìì pedaà
ĩnkè, dítìrì òmáà òmáà nè dikéè bá dìì pedapànnì ĩnkè. Bá wèè tãnkù kó diyiè
ketirì di níí yó n fié ìì wũɔ̃ nyi nè dɛ kó yɛpãrè.
15 Di níí n féútɛ́ dibɔdaà dìmáà mɛyɛi ncĩ́ɛ́mmè kpéí, kémbúútí di n feu ìì wũɔ̃
kɛ tuɔ̀ nyɛwe yɛmɔu nè dɛ kó mɛnaà di m pãã mmè.

NÀÀ: Bè bo nfeu ì diyentɛ́banni yiè

16 Dibenni tãnkù ketiwè diyiè tɛpíítè nè dinaannì di níí baá ndiyentɛ́banni
kédéúkùnnɛ mí ndi Yiè nKuyie n yètìrì.
17 Diyiè tɛpíítè nè dinummurì yiè ndi, dibanni yóó ketémè kè di ncáá mpɛ́ɛ̃
wèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.
18 Dibanni ketírí dìì yiè di tíí nkésãntɛ mí ndi Yiè nKuyie di báá pĩ
mmutɔ̃mmú mamù dɛ yiè.

19 Dɛ yiè di níí n féútɛ́ i nwũ̃ kɛ́tuɔ: Yɛnaadakɛ̀ yèdéè, dipedaà dìmáà yɛpedapàà nyèyiekɛ̀ yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù.
20 Di níí pãnɛ̀ bá fèè ɔ̃̀fɛ̀ yuu ĩ̀nkɛ̀ muyuo nsààmù mùù ã̀ntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ ncìdóò bèwɛi bá dìì naadaà ĩ̀nkɛ̀, cìdóò bèkuɔ̀ bá dìì pedaà ĩ̀nkɛ̀,
21 cìdóò bètããti bètããti bá dìì pedapànnì ĩ̀nkɛ̀.
22 Kɛ̀ di n féútɛ́ dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̋ɛ́mmɛ̀ kpéí, kɛ̀ bɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩ̋ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́.
23 Di níí yó n fíé ìì wũ̃ nyi kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀.
24 Di yó mmɛ nhɔ̃ nkɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀, mudiì mmu di níí yó m pã mù kétuɔ, mùù kó kufɔ̃̀ɔ̃ku n naati. Dɛ kó dipãnnì cã̀ãnnɛ̀ mu di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nnɛ̀ dɛ kó mɛnaà.
25 Diyiè yiénnì yiè di tíí nkésãntɛ mí ndi Yiè nKuyie, di báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ yiè.

NÙMMÙ: Bɛ̀ bo nfeu ì dididèìbanni yiè

26 Dididèìbanni yiè, di yó m pã dìì yiè tidipàntì, dɛ yiè di tíí nkɛ́ n sãntɛ, di báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù.
27 Dɛ yiè di n féútɛ́ yɛnaadakɛ̀ yèdéè nɛ̀ dipedaà nɛ̀ yɛpedapàà nyèyiekɛ̀ yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ́ dɛ̀ tùɔ, dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃̀ɔ̃ku n naati.
28 Kɛ̀ di waá mbá fèè ɔ̃̀fɛ̀ yuu ĩ̀nkɛ̀ muyuo nsààmù mùù ã̀ntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ ncìdóò bèwɛi bá dìì naadaà ĩ̀nkɛ̀, cìdóò bèkuɔ̀ bá dìì pedaà ĩ̀nkɛ̀.
29 Cìdóò bètããti bètããti bá dìì pedapànnì ĩ̀nkɛ̀.
30 Kɛ̀ di kuɔnɛ̀ dibɔdaà kɛ̀ bɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩ̋ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́.
31 Di yó n fíé ìì wũ̃ nyi kɛ nɛ́ mbúútí di ɔ̃ n fíé ì nɛ̀ tidiitì kó yɛpãrɛ̀. Dɛ kó iwũ̃ yó ntú ìì kpa ìnyi kuyènkù kéyíénɛ̀ dɛ kó mɛnaà.

29

KUƆ: Bɛ̀ bo nfeu ì disãnni kó dibanni yiè

1 Dibenni tã̀nkù yiénwè kó diyiè ketirì di níí tíí nkɛ́ n sãntɛ dɛ yiè, di báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù. Disãnni kó dibanni ndi.
2 Dɛ yiè di n féútɛ́ dinaadaà nɛ̀ dipedaà nɛ̀ yɛpedapàà nyèyiekɛ̀ yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù, kɛ́ dɛ̀ tùɔ.
3 Di waá mbá fèè ɔ̃̀fɛ̀ kpéí muyuo nsààmù mùù ã̀ntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ ncìdóò bèwɛi dinaadaà ĩ̀nkɛ̀, cìdóò bèkuɔ̀ dipedaà ĩ̀nkɛ̀.
4 Cìdóò bètããti bètããti bá dìì pedapànnì ĩ̀nkɛ̀.
5 Kɛ̀ dí kuɔnɛ̀ dibɔdaà dìmáà mɛyɛi ncĩ̋ɛ́mmɛ̀ kpéí, kɛ̀ bɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ncĩ̋ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́.
6 Dɛ kó iwũ̃ cã̀ãnnɛ̀mu di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nnɛ̀ di m pãã mmùù dìì nɛ̀ dɛ kó mɛnaà. Dɛ kó dipãnnì níí yó ntú di tuɔ ndì ndi dìì kó kufɔ̃̀ɔ̃ku n naati.

YIEKƐ: Bɛ̀ bo nfeu ì mɛyɛi nhũ̃tímù kó diyiè diɛrì

7 Dibenni tã̀nkù yiénwè kó diyiè pííннì yiè di níí tíí nkéboú dinùù kɛ́ n sãntɛ. Di báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù.
8 Dɛ yiè di n féútɛ́ dinaadaà nɛ̀ dipedaà nɛ̀ yɛpedapàà nyèyiekɛ̀ yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmáà dìmáà, kɛ kpa kuyènkù kɛ́ yɛ̀ nni ntuɔ. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃̀ɔ̃ku n naati.
9 Dí waá mmuyuo nsààmù mùù ã̀ntɛnɛ̀ mɛkùɔ̀ ncìdóò bèwɛi dinaadaà ĩ̀nkɛ̀, cìdóò bèkuɔ̀ dipedaà ĩ̀nkɛ̀,
10 cìdóò bètããti bètããti bá dìì pedapànnì ĩ̀nkɛ̀,

11 kékuɔnè dibɔdaà dìmáà mɛyɛi nhũtímù kpéí kè bè di dɔɔ dɛ kó ikuɔ́, kɛ né mbúútí di n fèútɛ́ dì mɛyɛi nhũtímù kó diyiè diɛrì nè di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nnè dɛ kó mudiì nè dɛ kó mɛnaà.

NNI: Bè bo nfeu ì titouti kó dibanni yiè

12 Otǎ̃nkù yiénwè kó diyiè tɛpíítè nè dinummurì, di níí tíí nké n sãntɛ, di báá pĩ̃ mmutɔ̃mmú mamù. Di yó mbaà mmí ndi Yiè nKuyie n kó dibanni ndi kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.

13 Diyiè ketirì ké n féútɛ́ yɛnaadakè tɛpíítè nè yètããti kétuɔ nnè yɛpedakè yèdéè nè yɛpedapàà ntɛpíítè nè yènàà yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù. Dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.

14 Kè di waá mmuyuo mmùù ǎntɛnè mɛkùɔ̀ ncìdóò bèwɛi, bá dìì naadapànnì ĩnkè. Cìdóò bèkuɔ̀ bá dìì pedaà ĩnkè.

15 Cìdóò bètããti bètããti bá dìì pedapànnì ĩnkè.

16 Kè di kuɔnè dibɔdaà dìmáà mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nè dɛ kó mɛnaà.

17 Diyiè dérì yiè dí n féútɛ́ yɛnaadapàà ntɛpíítè nè yèdéè nè yɛpedakè nyèdéè nè yɛpedapàà ntɛpíítè nè yènàà yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù.

18 Dí nɔ́ɔnnè tidiitì di ɔ̃ɔ̃ nɔ́ɔ nkè tì mmamè bá fèè ɔ̃fè ĩnkè, kéndɔnnè di mɔkɛmè dɛ kó mɛmantímè.

19 Dí kuɔnè dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kétuɔ nnè dɛ kó tidiitì nè mɛnaà.

20 Diyiè tãã̌nnì yiè kè dí n féútɛ́ yɛnaadakè tɛpíítè nè dìmáà nè yɛpedakè yèdéè nè yɛpedapàà ntɛpíítè nè yènàà yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù.

21 Dí yíénè tidiitì nè dɛ kó mɛnaà, kè dè mmànnè yɛnaadakè nè yɛpedapàà ndè màmè, kéndɔnnè di mɔkɛmè dɛ kó mɛmantímè.

22 Dí di kùɔnè dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ nnè dɛ kó tidiitì nè dɛ kó mɛnaà.

23 Diyiè naannì yiè dí n féútɛ́ yɛnaadakè tɛpíítè nè yɛpedakè yèdéè, nè yɛpedapàà ntɛpíítè nè yènàà yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù.

24 Kè dí waánnè tidiitì nè mɛnaà kè dè mmànnè iwũɔ̃ mamè, kéndɔnnè di mɔkɛmè dɛ kó mɛmantímè.

25 Kè dí kuɔ dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nnè dɛ kó tidiitì nè dɛ kó mɛnaà.

26 Diyiè nummurì yiè dí n feuté yɛnaadakè yèwɛi, yɛpedakè yèdéè nè yɛpedapàà ntɛpíítè nè yènàà yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù.

27 Kè dí yíénè tidiitì nè mɛnaà kè dè mmanè yɛnaadakè nè yɛpedakè nè yɛpedapàà ndè màmè, kéndɔnnè di mɔkɛmè dɛ kó mɛmantímè.

28 Kè di kuɔnè dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nnè dɛ kó tidiitì nè dɛ kó mɛnaà.

29 Diyiè kuɔ́nnì yiè kè dí n feuté yɛnaadakè yèni, yɛpedakè yèdéè nè yɛpedapàà ntɛpíítè nè yènàà yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù,

30 ké yíénè tidiitì nè mɛnaà kè dè mmannè yɛnaadakè nè yɛpedakè nè yɛpedapàà ndè màmè, kéndɔnnè di mɔkɛmè dɛ kó mɛmantímè.

31 Kè dí kuɔ dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nnè dɛ kó tidiitì nè dɛ kó mɛnaà.

32 Diyiè yiénnì yiè kè dí n feuté yɛnaadakè yèyiekè, yɛpedakè yèdéè nè yɛpedapàà ntɛpíítè nè yènàà yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ kpa kuyènkù.

33 Kè dí yíénè tidiitì nè mɛnaà kè dè mmannè yɛnaadakè nè yɛpedakè nè yɛpedapàà ndè màmè, kéndɔnnè di mɔkɛmè dɛ kó mɛmantímè.

34 Kè dí kuɔ dibɔdaà dìmáà mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ̀ nnè dɛ kó tidiitì nè dɛ kó mɛnaà.

35 Diyiè niínnì yó ntú dibanni denni dìì yiè ndi di bá mpĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ kó diyiè.
36 Dɛ yiè dí n féútɛ́ dinaadaà dìmáà, yɛpedapàà nyèyiekè yèè mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kétuɔ, dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
37 Kè dí yíénè tidiitì nè mɛnaà kè dè mmanè dinaadaà nè yɛpedakè nè yɛpedapàà ndè màmè, kéndònnè di mɔkɛmè dɛ kó mɛmantímè.
38 Dí kuɔ dibɔdaà dìmáà mɛyɛi ncĩɛ̃mmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yɛwe yɛmɔu kɛ tuɔ nnè dɛ kó tidiitì nè dɛ kó mɛnaà.

39 Kè dɛ kó dimɔ̀nnì níí tùɔ̀kɛ di yóó i nni nfíé kémbúútí di n feu ì di n cànnɛnè yèè nɔ̀ kpéí nè di n feu ì nè diwèì nè di n feu ì kɛ tuɔ̀ nnè dɛ kó tidiitì nè dɛ kó mɛnaà nnè di n feu ì mɛtaummè kpéí.

30

1 Kè Mɔyiisii nákɛ Isidayɛɛribɛ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì timɔu.

Ikuɔ́ ìì tukúnè a bo cannɛmè Kuyie ndinùù

2 Mɛmmɛ kè Mɔyiisi béinnè Isidayɛɛribɛ botí kó bɛkótíbè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛnè ti Yiè nKuyie mbéi ntì.
3 Kù tu kòo mɔù kù cànnɛnè dinùù kɛ pàrìkè kɛ yu ku yètìrì kɛ yɛ̃ nhò yóó kù dɔ̀ɔ̀ mè, ò báá yóu ò bo mè dɔ̀ɔ̀ mè. Ò dò nkɛ́ mè dɔɔ̀mu mɛmɔu.
4 Kè dè dò nhosapàà mmɔù kpaá ã nè o cicɛ kɛ cànnɛnè ti Yiè nKuyie ndinùù kɛ yɛ̃ nhò yóó kù dɔ̀ɔ̀ mè,
5 kòo cicɛ kèè ò cànnɛnèmè ti Yiè nKuyie ndinùù kɛ pàrìkè. Kòo cicɛ í ò nàkɛ́ tìmatì ò dò nkɛ́ mè dɔ̀ɔ̀mu mɛmɔu ò yɛ̃ nhò yóó dɔɔ̀ mè.
6 Kè dè mɛ ndò nho cicɛ ti kèè dìì yiè kòò tì yetɛ ò tɛ́nkɛ báá dɔɔ̀ ò kù cànnɛnè dinùù kɛ pàrìkè kɛ yɛ̃ nhò yóó dɔɔ̀mè, ti Yiè nKuyie nyóó ò cĩɛ́mmu kɛ yɛ́ o cicɛ weè yetɛmè.
7 Kè dè mɛ ndò nhosapàà mmɔù yenkɛ, kòo nùù ò fìténè kòò cànnɛnè ti Yiè nKuyie ndinùù kɛ pàrìkè kɛ yunè ku yètìrì,
8 kòo dɔù tì kèè dìì yiè kɛ í béi ntìmatì, dɛ kó dinùù kpaá cammumu, kòò dò nkédɔɔ̀ ò pàrìkè kɛ yɛ̃ nhò yóó dɔɔ̀ mè.
9 Kè dè mɛ ndò nho dɔù tì kèè dìì yiè kòò tì yetɛ, o nùù do ò fìténè kòò kù cànnɛnè dinùù képarìkè kɛ yɛ̃ nhò yóó dɔɔ̀ mè, dɛ kó dinùù tɛ́nkɛ í yóó nhò pĩ, ti Yiè nKuyie nhò cĩɛ́mmu.
10 Kè dè mɛ ntu okúpokù nwe yoo wèè yenkɛ kòo dɔù ò yetɛ, kòò cànnɛnè ti Yiè nKuyie ndinùù ò dò nkɛ́ dì dɔɔ̀mu.

11 Kè dè mɛ ntú o dɔù cĩɛ̃tè ntɛ ò cànnènèmè dinùù ti Yiè nKuyie nkɛ pàrìkè,
12 kòo dɔù tì kèè kɛ í ò béinnè tìmatì ò mɛ nyí yetɛ ò dò nkédɔɔ̀mu ò kù cànnɛnè dìì nùù nè ò pàrìkè kɛ yɛ̃ nhò yóó dɔɔ̀ tì, bá kè tì tu tì.
13 Kè dè mɛ ndò nho dɔù tì kèè dìì yiè kòò tì yetɛ kɛ pàa ndɛ kó dinùù nè ò pàrìkè kɛ yɛ̃ nhò yóó dɔɔ̀ mè, mè pààmu kè ti Yiè nKuyie nhò cĩɛ́.
14 Onitipòkù cànnɛnè yèè nɔ̀ Kuyie nyɛmɔu nè ò pàrìkè kɛ béi nkɛ yɛ̃ nhò yóó fɛ̃ɛ̃ũ mmèè botí omáà, o dɔù bo na kɛ tì pàa.
15 Kè dè mɛ ndò nho dɔù tì kèè kɛ cĩɛ́kɛ́ kɛ í ò béinnè tìmatì, kè dè wentɛ́ ò yiemmu ò cànnɛnè tì ti Yiè nKuyie nyèè nɔ̀ yɛmɔu, nè ò pàrìkè kɛ bɛí ntì timɔu, kɛ yɛ́ ò tì kèè dìì yiè ò í ò nàkémè tìmatì.
16 Kòo dɔù mɛ nyóu kè dè wentɛ́ kòò né ti pàa, weè yóó tɔ o pokù kó mɛcaàrìmè kó tiyeti.

17 Ikuɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nyìnyi Mɔyiisi dèè tukúnɛ̀ onitipòkù wèè yenkɛ nɛ̀ osapàà nwèè kpaá ã̀ o cicɛ cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀.

31

Bɛ̀ dokénèmɛ̀ Mandiyããbɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Dokénɛ̀ Mandiyããbɛ képɛitɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi nyIsidayɛɛribɛ. Kàa dèè a kũnti a yɛmbɛ̀ borɛ̀ ndɛ.
3 Mɛmmɛ kɛ̀ Mɔyiisii nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Bɛmabèɛ báátí di miɛkɛ kékɔtɛ kédo Mandiyããbɛ mudoò képɛitɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó dipèì.
4 Di tããté Isidayɛɛribɛ wuɔ mmiɛkɛ bá kù bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ píítɛ̀ (1000) kɛ̀ bèɛ kɔtɛ mudoò.
5-6 Kɛ̀ bèɛ dɛitɛ Isidayɛɛribɛ wuɔ mmiɛkɛ bá kù tɛkɔupíítɛ̀ píítɛ̀ kɛ̀ bèɛ wɛ̃nné bɛmɔu bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sìkɔupísìdé (12000) kɛ̀ Mɔyiisi duɔ́ nkɛ̀ bèɛ kɔtɛ mudoò kòo bɛ̀ nɛínnɛ̀ Edeasaa birɛ Pinasi ikuɔ́ nìùtì, kòo ntɔ ikuɔ́ nɛntì nɛ̀ sikpàrìheú.
7 Kɛ̀ bèɛ do Mandiyããbɛ mudoò ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàkɛ́ Mɔyiisi kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀, kékuɔ bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu,
8 kékuɔnɛ̀ Mandiyããbɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛnùmmù, Efii nɛ̀ Dekɛmmu nɛ̀ Tisuu nɛ̀ Uuri nɛ̀ Debaa kɛ féúténɛ̀ Beɔɔ birɛ Badammu,
9 képɪ̃mmú bɛ pobɛ̀ nɛ̀ bɛ bí kékònnè, képɪ̃mmú bɛ wũɔ̃ imɔu kéhεí bɛ kpɛrɛ dɛmɔu,
10 kécɔ́u mbɛ ɛkɛ̀ nɛ̀ bɛ ããpɔ̀nkarɛ̀,
11 kéɛínɛ̀ bɛ kpɛrɛ bɛ̀ yà dɛ̀ dɛmɔu nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃,
12 ké dɛ̀ tɔní dɛmɔu bɛ ããpɔ̀nkarì Mɔyiisi nɛ̀ Edeasaa ikuɔ́ nìùtì nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ borɛ̀ Mɔabu biriku, kukó nSuditɛ̃ɛ̃ borɛ̀ Sedikoo ɛì ìikɛ̀.
13 Mɔyiisi nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Edeasaa nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkotibaabɛ̀ kɛ̀ bèɛ ítɛ́ kéyɛroo bɛ ããpɔ̀nkarì kɛ bo bɛ̀ co.
14 Kɛ̀ Mɔyiisi miɛkɛɛ pɛikɛ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ bèè ni bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ píítɛ̀ nɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ kɔ̀ùtɛ̀ bèè kũntiní mudoò.
15 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di yóu bɛnitipòbɛ̀ kɛ í bɛ̀ kùɔ?
16 Di yɛ́mu kɛ dò mbɛɛ̀ nitipòbɛ̀ do tũnnɛ Badammu kó itié nkénte kɛ̀ Isidayɛɛribɛ caàrɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛdiè mPeɔɔ tãrì kénte kɛ̀ kùu bɛ̀ poté.
17 Kuɔnɛ̀ di mmɔ̀nnì initidabí imɔu nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛmɔu bèè yenkɛ.
18 Di yóu isapùmbí ìì mu nyi yɛ́ onitidɔ̀ù képuokɛ.
19 Díndi bèɛ kó dimàà kùɔ onìtì yoo di kàákɛ́ ocíì, di nciénnɛ̀ dihããpɔ̀nkarì kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ di dɔɔ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ diyiè ditãã́nnì nɛ̀ diyiénnì, díndi nɛ̀ di pɪ̃ḿmú bɛ̀.
20 Kɛ̀ di múnkɛɛ wénkùnnɛ di yààtì nɛ̀ di nɛntì tikɔ̃̀ntì kpɛti nɛ̀ tibɔcìtì kpɛti nɛ̀ idɛí kpɛti.
21 Mɛmmɛ kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Edeasaa nákɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ bèè do kɔ̀tɛ mudoò kɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkɛ́ ìì kuɔ́ Mɔyiisi:
22 Mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ nɛ̀ timátì nɛ̀ mɛbiɛrimɛ nɛ̀ dibiɛrìmínnì,
23 dèè kó dimàà í yóó cóúté di dɛ̀ pũńné muhãã́ nkɛ̀ dèɛ wenkɛ. Dèè yóó cóúté di dɛ mpɔɔ̀tɛ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó mɛniɛ mmáà.
24 Diyiè yiénnì yiè kɛ̀ di ɔ́ú di yààtì kéwenkɛ, dɛ mɔ̀nnì di bo na kékò ndi bàté dɛ̀.

Bɛ̀ níí bo totí mèè botí bɛ̀ ɛí dɛ̀

25 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

26 Fɔ́ nnè Edeasaa nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè dí kaa mbè pĩḿmúní bèè nìtìbè nè ìì wũɔ̃,
27 kàa dè totɛ́ mèdɛ́mè, bèè kòtɛ mudoò kɛ̀ bè nte dikéè dìmáà, kɛ̀ bɛtɔbè bèè do kpaá kɛ̀ bè nte ditɛrì.
28 Kàa dɛitɛ bèè kòtɛ mudoò bɛ kpɛri miɛkɛ onìtì òmáà bɛnìtìbè sikɔusìnùmmù (500) miɛkɛ kóò cằnné n kpɛ́í, kɛ mɛ nyĩ inààkɛ nè sãmmarímú nè ipe nè sibɔ́.
29 Kè di dè duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì Edeasaa, dè tu mí ndi Yiè nKuyie n kpɛrɛ ndɛ.
30 Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bèè do kpaá bɛ kó dikéè miɛkɛ, á dɛitɛ bɛnìtìbè sipísìnùmmù miɛkɛ òmáà, kɛ mɛ nyĩ inààkɛ nè sãmmarímú nè ipe nè sibɔ́, kàa dè duɔ́ nDefiibɛ bèè pĩ n cĩ̃ɛ̃tè mutɔ̃mmú.
31 Mɔyiisi nè Edeasaa ikuɔ́ nìùtì kɛ̀ bèɛ dɔ̀ ti Yiè nKuyie nnàkɛ́ tì Mɔyiisi.
32 Bèè kòtɛ mudoò bè ɛí dèè kó dimàà miɛkɛ dèè kpaá kɛ̀ dè mbo sikɔupíkɔusìkuɔ̀ nè sikɔupípísìyiekè nè sikɔupísìnùmmù (675000) ipe nè sibɔ́.
33 Inààkɛ sikɔupípísìyiekè nè sikɔupísìdɛ́ (72000).
34 Sãmmarímú sikɔupípísìkuɔ̀ nè tɛkɔupíítè (61000).
35 Isapùmbí ìì mu nyí duónè onitidɔ̀ù kɛ̀ ì mbo sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìdɛ́ (32000).
36 Bè duɔ́ ndìì kéè bèè kòtɛ mudoò ipe nè sibɔ́ kɛ̀ dè mbo sikɔupíkɔusìtããti nè sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìyiekè nè sikɔu sìnùmmù (337500).
37 Kè bèɛ dɛitɛ dɛ miɛkɛ sikɔusìkuɔ̀ nè sipísìyiekè nè dènùmmù (675) bɛ Yiè nKuyie nkpɛ́í.
38 Inààkɛ sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìkuɔ̀ (36000) kɛ̀ bèɛ dɛitɛ sipísìyiekè nè ìdɛ́ì bɛ Yiè nKuyie nkpɛ́í.
39 Sãmmarímú sikɔupísìtããti nè sikɔusìnùmmù (30500) kɛ̀ bèɛ dɛitɛ sipísìkuɔ̀ nè dèmáà bɛ Yiè nKuyie nkpɛ́í.
40 Bɛnìtìbè tɛkɔupípíítè nè sikɔupísìkuɔ̀ (16000) kɛ̀ bèɛ dɛitɛ sipísìtããti nè bèdɛ́bè bɛ Yiè nKuyie nkpɛ́í.
41 Kè Mɔyiisii duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì Edeasaa dèè tu ti Yiè nKuyie nkpɛrɛ o Yiè nKuyie nhɔ̀ nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.
42-43 Dikéè tɛrì dìì kpaá Isidayɛɛribɛ kpɛ́í kè dì mmànnè bèè do kòtɛ mudoò bɛ kpɛri mamè, ipe nè sibɔ́ sikɔupíkɔusìtããti nè sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìyiekè nè sikɔu sìnùmmù (337500).
44 Inààkɛ sikɔupípísìtããti nè sikɔupísìkuɔ̀ (36000).
45 Sãmmarímú sikɔupísìtããti nè sikɔusìnùmmù (30500).
46 Bɛnìtìbè tɛkɔupípíítè nè sikɔupísìkuɔ̀ (16000).
47 Kè Mɔyiisii dɛitɛ bɛnìtìbè sipísìnùmmù miɛkɛ òmáà òmáà, iwũɔ̃ mɛmmɛ, kéduɔ́ nDefiibɛ bèè pĩ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè tɔ̃mmú ti Yiè nKuyie ndo ti nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.

Bè pã yèè pãrè Kuyie

48 Bèè do ni mudoò kɛ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbè tɛkɔupíítè píítè, tɛkɔ̀ùtè kɔ̀ùtè kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kéyà Mɔyiisi kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
49 Ti kàa mbɛhããpɔ̀mbè ti bakɛ́ bè kɛ sɔ́ nhòmɔù í kpa bá òmáà.
50 Dɛè te kè ti tɔní ti Yiè nKuyie nyɛpãrè kɛ bo mɔɔ ti yɛi ncĩ̃ɛ́mmè, mɛsɔɔ nkó tisãtì ti ɛí tì ti ti ntɔní, yɛtootɔ̃rɛ nè sinɛí nè mɛfĩmmɛ, nè dɛmámánnè nè dèè ɔ̃ ncáátí mɛfĩmmɛ.
51 Mɔyiisi nè ikuɔ́ nìùtì Edeasaa kɛ̀ bèɛ cuɔ́ mɛsɔɔ nkó tisãtì bè tɔní tì.
52 Bɛhããpɔ̀mbè bèè bakɛ́ yɛtĩ̃rè bè do duɔ́ ntìì nɛntì kó kucɛ́ɛ́kù do bo cìdóò tɛkɔ̀ùtè nè sipísìyiekè (170).
53 Kè bɛhããpɔ̀mbè sámpɔ́bè biɛ tiekɛ bá wè ò ɛí dè.

54 Mɔyiisi nɛ̀ Edeasaa kɛ̀ bɛ̀ɛ tanné mɛsɔɔ nkó tinɛntì bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ yɛtĩ̀rɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ píítɛ̀ nɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ kɔ̀ùtɛ̀ bɛ̀ duɔ́ ntì mɛtaummɛ̀ tou, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ ti Yiè nKuyie mbáá yɛ̃̀ nyIsidayɛɛribɛ kpéí.

32

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Dubɛnni nɛ̀ Kadi naàmùntì kɔbɛ kɛtenkɛ̀

1 Dubɛnni nɛ̀ Kadi bɛ naàmùnkù kɔbɛ do mɔkɛ iwũ̃ɔ nyi kɛ̀ ì sũ mɛdiè nkɛ̀ bɛɛ yà Yasɛɛ ɛì nɛ̀ Kadaadi kpɛri yɛ tenkɛ̀ bo yiénnɛ̀mɛ̀ iwũ̃ɔ kó mucɛ̃mmu.

2 Mɛ̀mmɛ bɛ̀ kɔ̀tɛmɛ̀ kéyà Mɔyiisi nɛ̀ Edeasaa nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:

3-4 Ti Yiè nKuyie nduɔ́ ntínti Isidayɛɛribɛ kɛ̀ ti fiètɛ yèè ɛkɛ̀ yè yiénnɛ̀ iwũ̃ɔ kó mucɛ̃mmu mmu, tínti a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ ti mɛ ntu iwũ̃ɔ kó bɛcɛ̃mbɛ mbɛ, dɛ kó yɛhɛkɛ̀ tu: Atadoti, Dibonni, Yasɛɛ nɛ̀ Nimuda, Ɛsibonni nɛ̀ Edeyade nɛ̀ Sebammu nɛ̀ Nɛbo nɛ̀ Beonni.

5 Kɛ̀ bɛ̀ɛ deè kɛ dɔ̀: Mɔyiisi, kàa bo yie nha ti duɔ́ ndɛ kó kɛtenkɛ̀, di báá ti sée kukó nSuditɛ̃̃ yáà.

6 Kɛ̀ Mɔyiisi bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di tú ba? Di tebìí bo nkɔri mudoò kɛ̀ di né nkpaá diɛnnaà?

7 Dɛ̀ yĩ̀mɛ kɛ̀ di dó kéyãríkùnnɛ Isidayɛɛribɛ kɔ̃̀ntì bɛ̀ bo tamɛ̀ dihɛì ti Yiè nKuyie mbɛ̀ duɔ́ ndì.

8 Ti bo dìì mɔ̀nnì Kadɛɛsi-Bannɛa, kɛ̀ n tɔ̃ ndi cicɛbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo paaté Kannahãã ɛì kɛ̀ bɛ̀ɛ mɛ ndɔɔ̀.

9 M bɛ̀ tɔ̃ mmɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Ɛsikɔɔdi biriku kéyà dihɛì kéwɛ̃tení kéyãríkùnnɛ Isidayɛɛribɛ kɔ̃̀ntì bɛ̀ bo tamɛ̀ dihɛì ti Yiè nKuyie mbɛ̀ duɔ́ ndì.

10 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛɛ pɛikɛ kɛ̀ kùu parìkɛ̀ kɛ dɔ̀:

11 Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yènní Esibiti, kétúótɛ́ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìdɛ́ kéndeètìnko òmɔù naàcètɛ̀ báá ta dihɛì n do yɛ̃ n yóó duɔ́ ndì bɛ yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ í yiemmɛ̀ kɛ n tũnnɛ sɛi.

12 Kɛ̀ dɛ̀ í tú Yefundee Kadɛbu Kenasi naàmùnkù kou nɛ̀ Nunni birɛ Sosuwee, bɛɛ̀ máà dì tati, kɛ yɛ̃́ bɛɛ̀ yiemmɛ̀ kɛ n tũnnɛ sɛi.

13 Mɛ̀mmɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ pɛikɛmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nhɑ̃́ɑ̃́ ndikpáà miɛkɛ kɛ kémmúnè dɛ kó kutɔ̃nkù kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ kù í dɔ́ dɛ̀ bɛ̀ bo kúmɛ̀ kédeè.

14 Bɛcaàrìbɛ̀ kó kubotí díndi, dɛ̀ yĩ̀mɛ kɛ̀ di dɔ́ késɔɔté di yɛmbɛ̀ tɔ̃mmú kɛ tikii ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kó muhãɑ́ nyIsidayɛɛribɛ ĩnkɛ̀?

15 Kɛ̀ di bùtínné di Yiè nKuyie nkù bo yóu kɛ̀ di nkpaá dikpáà dìì mmiɛkɛ kémɔntɛ, kɛ̀ díì né nte kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu feti.

16 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ tɔ́ɔ́nkoo Mɔyiisi borè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti dɔ́ kédɔɔ̀ ti wũ̃ɔ kó dibaakɛ̀rì ndi kémaá yɛhɛkɛ̀ kɛ̀ ti bí nhã.

17 Ti mɔ́mmɔmbɛ kɛ̀ ti túótɛ́ ti kpàrìnɛntì kéniité fɛnafɛ ìikɛ̀, kékɔtɛ kétanné ti tebìí dɛ kó yɛhɛkɛ̀, ti bí sámpɔ́ì ii yó mbo diɛ nyɛhɛkɛ̀ ti yóó maá yè kéfii nyiduotí kénsɔrinè dɛ kó kɛtenkɛ̀ kɔbɛ.

18 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu í kàri bá wè o tenkɛ̀ ti í wɛ̃tiní.

19 Kɛ̀ di ti duɔ́ ndiɛ nti kó kɛtenkɛ̀ ti tɛ̃́nkɛ í yó nwanti dí ti duɔ́ nkɛtɛkɛ̀ Suditɛ̃̃ kó nyáà tɛrì, kɛ yɛ̃́ ti kɔkɛ bomè diɛ ndiyáà diyiè yìèní kèè bíékè kpɛri.

20 Kɛ̀ Mɔyiisi dɔ̀: Kè di pĩ ndi béi ndìì nùù, kè di tùótɛ́ di kpàrìnɛntì kɛ dokɛ́ ti Yiè nKuyie nyɛ̃ ndè ndɔ̀mmè.

21 Kè di bàátí kɛ sèńté Suditɛ̃̃ di Yiè nKuyie nyɛ̃ ndè ndɔ̀mmè kɛ baanè kù bo duɔ́mmè kè bɛɛ na bɛ dootitɔbè ké bè bèti.

22 Kè ti Yiè nKuyie mbè duɔ́ ndìì mɔ̀nnì bɛ tenkè, dɛ mɔ̀nnì di bo na kéwɛ̃tení di tenkè, Isidayɛɛribɛ báá di sɛi ndi Yiè nKuyie mmɛ ntɛ̃́nkɛ báá di sɛi.

23 Kɛ̀ di mɛ nyí dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ di yeténè ti Yiè nKuyie nku, dɛ mɔ̀nnì di nyɛ́ kɛ dò
ndi yɛi mbo di pĩ.
24 Maánè tũnké yɛhɛkɛ̀ kétannɛ́ di bí sámpóì, kédɔɔ̀ di wũ̃ kó yɛbaakùyè, di né
báá yɛ̀ ndi béi ndìì nùù.
25 Kadi naàmùnkù nè Dubɛnni naàmùnkù kɔbɛ kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: A
kó bɛtɔ̃mbè tínti ti yóó dɔ̀ɔ̀mu fɔ̃́ nti yiè nha ti nàkɛ́ tì.
26 Ti bí nè ti pobè nè ti pe nè ti wũ̃ dè yó mbo diɛ ndɛ Kadaadi ɛkɛ̀ miɛkɛ.
27 A kó bɛtɔ̃mbè tínti bèè bàátí tikpàrìnɛntì ti kɔrimu kè ti Yiè nKuyie nyóó ti
niité kè tí bè dokénè a yɛ̃ ndè ndòmmè.
28 Mɛmmɛ kè Mɔyiisii nákɛ́ ikuɔ́ nìùtì Edeasaa nè Nunni birɛ Sosuwee nè
Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè dɛ kó bɛnìtìbè kpéí nkɛ dɔ̀:
29 Kɛ̀ Kadi naàmùnkù kɔbɛ nè Dubɛnni kɔku kɔbɛ bèè baati tikpàrìnɛntì kè bè
di nɛinè késéntɛ́ kukó nkè di Yiè nKuyie ndi niité kè di dokɛ́, kè di tiekɛ dìì mɔ̀nnì
di ɛkè, dí bè duɔ́ nKadaadi tenkè kè bèɛ tiekɛ.
30 Kè bè mɛ nyí bàátí kɛ di nɛinè Kannahãã kó kɛtenkè miɛkɛ nkɛ di yóó bè
duɔ́mmè kɛtenkè di kɔkɛ miɛkɛ.
31 Kadi naàmùnkù kɔbɛ nè Dubɛnni naàmùnkù kɔbɛ kè bè dɔ̀: Ti Yiè nKuyie
nnàkɛ́ tì tínti a kó bɛtɔ̃mbè ti yóó tì dɔ̀ɔ̀mu.
32 Ti yóó báátímu ti Yiè nKuyie nyɛ̃ ndè ndòmmè kékɔtɛ Kannahãã, ti né dɔ́ tì
tu, a tí duɔ́ nti kó kɛtenkè Suditɛ̃ɛ̃ kó nyáà dii ndi.

33 Mɛmmɛ kè Mɔyiisi duɔ́ nKadaadi naàmùnkù kɔbɛ nè Dubɛnni naàmùnkù
kɔbɛ nè Sosɛfu birɛ Manansee botí kɔbɛ dikéè, Amɔriibɛ kpààtì Sionni kó
dikpààtìyuu nè Basãã kɔbɛ kóo kpààtì Ɔku kpɛri nè yɛhɛkè yèè bo bɛ tenkè mànku
nè yɛhɛkè yèè dè tɔ̀kɛ́.

34 Mɛmmɛ kè Kadi naàmùnkù kɔbɛɛ maá Dibonni nè Atadoti nè Adowɛɛ,
35 nè Atadɔti-Sofanni Yasɛɛ nè Yoboa
36 nè Bɛti-Nimuda nè Bɛti-Adannii kɛ yè fii nyiduotí, kémaánè bɛ wũ̃ kó
yɛtuo.
37 Kè Dubɛnni naàmùnkù kɔbɛɛ wɛ̃tɛ kémaá Ɛsibonni Edeyade nè
Kidiyataimmu
38 nè Nɛbo nè Baadi-Nɛɔɔ nè Sibema kɛ́ yè cèètɛ yɛyètè.
39 Mɛmmɛ kè Manasee birɛ Makiidi naàmùnkù kɔbɛɛ do Kadaadi ɛì kébɛti
Amɔniibɛ bèè do dè bo.
40 Kè Mɔyiisi bè duɔ́ ndɛ kó dihèì kè bèɛ kari.
41 Kè Manasee birɛ tɛrè bè tu dè Yaii kó kunaàmùnkù kɔbɛɛ túótɛ́ Amɔriibɛ ɛkè
dɛpaa nkpɛyɛ kɛ́ yè yu kɛ dɔ̀: Yaii ɛkɛsí.
42 Kè Nɔbaa kɔbɛɛ do Kenati nè yɛhɛkè yèè ò tɔ̀kénè kɛ́ yè yu o mɔ́mmuɔ nho
kó diyètìrì kɛ dɔ̀ Nɔba.

33

Isidayɛɛribɛ yè Esibiti kénkatìmè kɛ sɔɔti kétuɔkɛnè kukó nSuditɛ̃ɛ̃

1 Ntɛ Isidayɛɛribɛ do yɛtì Esibiti kédɔ́témè bɛ ããpɔ̀ntĩrè dò ndòmmè, Mɔyiisi
nè Anɔɔ kè bè mbè ni kè bèɛ kété kéyè yèè bòrè.
2 Kè Ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kòo nwãũ bè kàtì dè kɛ sɔɔti, ntɛ ò do dè wɑ̃̃ũ
mèè botí:
3 Dibenni tɑ̃̃nkù ketiwè do nwe diyiè tɛpíítè nè dinummurì bè baámmè
diyentébanni, kè dèɛ wenté kè Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ Dammusɛsi ɛì kénkérí kɛ yɛtì
kè Esibiti tenkè kɔbɛ bè wùó nkè bè kérí.
4 Dɛ mɔ̀nnì kè Esibiti kɔbɛ kũrì bɛcíríbè, bèè tu Mpo ti Yiè nKuyie ndo poté bè
kɛ bo bɛnkɛ Esibiti kɔbɛ kù kpeńnìnèmè bɛ kó yɛbɔkè.

5 Kè Isidaɣɛɛribɛɛ ítɛ́ Dammusɛsi kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Sukɔti,
6 kɛ́ítɛ́ Sukɔti kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Etammu ɛì tɛdɔntɛ̀ kó dikpáà mànku.
7 Bɛ̀ ìtɛ́ Etammu ɛì ndi tɛdɔntɛ̀ kó dikpáà mànku kɛ́kɔ́ntɛ́ kɛ́wɛ̃tɛní Pi-Aidɔti,
Baadi-Sefɔ̃ɔ̃ ììkɛ̀, kɛ́bátɛ́ kɛ́nwetí Mikidɔdi.
8 Bɛ̀ ìtɛ́ Mikidɔdi nwe kɛ́sɛ́ntɛ́ dàméɛ̀rì tipèntì kou, kɛ́ta dikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri,
kɛ́mmɔkɛ mucèmmu yɛwe yètããti Etammu kó dikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri miɛkɛ,
kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ bɛ̀ tu dɛ̀ Mada.
9 Bɛ̀ ìtɛ́ Maara nwe kɛ́tuɔkɛ Edimmu sibií do borɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ sìdɛ́sì nɛ̀ dɛpuonnɛ
sipísìyiekɛ̀, kɛ́bátɛ́ dɛborɛ̀.
10 Bɛ̀ ìtɛ́ dɛǹdɛ kɛ́bátɛ́ tipèntì kóo dàméɛ̀rì pɛ́mmɛ̀,
11 kɛ́ítɛ́ tipèntì kóo dàméɛ̀rì pɛ́mmɛ̀ kɛ́bátɛ́ Sinni kpáà miɛkɛ,
12 kɛ́ítɛ́ Sinni kpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri kɛ́bátɛ́ Dofikaa,
13 kɛ́ítɛ́ Dofikaa kɛ́bátɛ́ Aduusi,
14 kɛ́ítɛ́ Aduusi kɛ́bátɛ́ Defidimmu kɛ í mpètɛ́ dɛborɛ̀ mɛniɛ nkɛ yà̰.
15 Bɛ̀ ìtɛ́ Defidimmu nwe kɛ́bátɛ́ Sinaii kó dikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri miɛkɛ.
16 Bɛ̀ ìtɛ́ dɛǹdɛ kɛ́bátɛ́ Kibodoti-Ataafa
17 kɛ́ítɛ́ Kibodoti-Ataafa kɛ́bátɛ́ Asedɔti,
18 kɛ́ítɛ́ Asedɔti kɛ́bátɛ́ Ditima,
19 kɛ́ítɛ́ Ditima kɛ́bátɛ́ Dimɔɔ Pɛdɛsi,
20 kɛ́ítɛ́ Dimɔɔ Pɛdɛsi kɛ́bátɛ́ Dibuna,
21 kɛ́ítɛ́ Dibuna kɛ́bátɛ́ Disaa,
22 kɛ́ítɛ́ Disaa kɛ́bátɛ́ Keedata.
23 Bɛ̀ ìtɛ́ Keedata nwe kɛ́bátɛ́ Sefɛɛdi tãrì.
24 Sefɛɛdi tãrì ndi bɛ̀ ìtɛ́mɛ̀ kɛ́bátɛ́ Adada,
25 kɛ́ítɛ́ Adada kɛ́bátɛ́ Makidɔti,
26 kɛ́ítɛ́ Makidɔti kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Taati,
27 kɛ́ítɛ́ Taati kɛ́bátɛ́ Tedaa,
28 kɛ́ítɛ́ Tedaa kɛ́bátɛ́ Mitika,
29 kɛ́ítɛ́ Mitika kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Asimɔna,
30 kɛ́ítɛ́ dɛndɛ kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Mɔsedɔti,
31 kɛ́ítɛ́ Mɔsedɔti kɛ́bátɛ́ Bendee-Yakanni,
32 kɛ́ítɛ́ Bendee-Yakanni kɛ́bátɛ́ Ɔdi-Kidikaadi,
33 kɛ́ítɛ́ Ɔdi-Kidikaadi kɛ́bátɛ́ Yotibata,
34 kɛ́ítɛ́ Yotibata kɛ́bátɛ́ Abudonna,
35 Bɛ̀ ìtɛ́ dɛǹdɛ kɛ́bátɛ́ Esiyonni-Kebɛɛ,
36 kɛ́ítɛ́ Esiyonni-Kebɛɛ kɛ́bátɛ́ Sinni kpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri bɛ̀ tu dɛ̀ Kadɛɛsi.
37 Bɛ̀ ìtɛ́ Kadɛɛsi nwe kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Ɔdi tãrì Edɔmmu tenkɛ̀ mànku.
38 Dɛǹdɛ ti Yiè nKuyie nduómmè kè ikuó nìùtì Anɔɔ dekɛ Ɔdi tãrì ĩnkɛ̀, ò
dɛ nku, kɛ sɔ́ ndè mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìnàà nɛ̀ bɛ̀ yɛ̀mɛ̀ Esibiti, dibenni tànkù
nummuwè do nwe diyiè ketirì.
39 Dɛndɛ Ɔdi tãrì ĩnkɛ̀ ò kumɛ̀, kɛ nyóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́
nɛ̀ yètããti.
40 Dɛ kó difɔ̃nkúò ndi Kannahãã kɔbɛ kóo kpàátì Adadi Nɛkɛfu ɛì kou kèèmè
Isidaɣɛɛribɛ kérómè.
41 Kè Isidaɣɛɛribɛ ìtɛ́ Ɔdi tãrì ĩnkɛ̀ kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Sadimɔna,
42 kɛ́ítɛ́ Sadimɔna kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Punɔɔ,
43 kɛ́ítɛ́ Punɔɔ kɛ́kɔtɛ kɛ́bátɛ́ Obɔdi,
44 kɛ́ítɛ́ Obɔdi kɛ́bátɛ́ Iyee-Abadimmu, Mɔabu tenkɛ̀ mànku,
45 kɛ́ítɛ́ Iye-Abadimmu kɛ́bátɛ́ Dibonni-Kadi,
46 kɛ́ítɛ́ Dibonni-Kadi kɛ́bátɛ́ Adimɔnni-Dibadataimmu,
47 kɛ́ítɛ́ Adimɔnni-Dibadataimmu kɛ́bátɛ́ Abadimmu tãrì ĩnkɛ̀ kɛ́nwetí Nɛbo
ɛì.

48 Bè ité Abadimmu tãrè nyɛ kébátɛ́ Mɔabu tenkè kó kubiriku, kukó nSuditɛ̃ɛ̃
takɛ́, kénwetí Sedikoo.
49 Bè do bàtɛ́ kénhérinè kukó nSuditɛ̃ɛ̃ nwe kétúótɛ́ Bɛti-Yesimɔti kéntɔ
kétuɔkɛnè Abɛɛdi-Sitimmu ɛì Mɔabu biriku.

Isidayɛɛribɛ dò nkétotí mèè botí kɛtenkè

50 Dɛndɛ Mɔabu biriku Suditɛ̃ɛ̃ kó ntakɛ́ Sedikoo ììkè ti Yiè nKuyie
mbéinnèmè Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
51 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nkè di sèńtɛ́ Suditɛ̃ɛ̃ kɛ ta Kannahãã tenkè,
52 dí bɛti dɛ kó kɛtenkè kɔbɛ bɛmɔu, kémpuɔ̀ mbɛ tenkaanìi yɛtā́rè kpɛsi
kébɔ́kɛ́ timátì kpɛsi, képuɔ mbɛ wũ5tɔ̀rè kécakɛ bɛ tɔ̀rè,
53 kétiekɛ dihɛì kémbo. N dì ndi duómmu kè di dò nkɛ́ ndi te.
54 Di yóó tãũ tétɛ́ nwe kétotí di tenkè di naàmùntì dò ndòmmè, kè kùù
naàmùnkù sũ ku kó kɛtenkè ndɛu, kè kùù kɛ̃ńnì ku kɔkɛ nkɛ̃ńnì, kè di tãũ tétɛ́ kè
kùù naàmùnkù do dè, ku kó kɛtenkè kɛ ntú. Di yó ntũ ndi wuɔ ndòmmè mmɛ
kétotí di tenkè.
55 Kè di mɛ nyí bèti Kannahãã kɔbɛ bɛmɔu, kè di yóu bèmabè bɛè yó ndo
ntipotì kénkũũ di nuɔ, kéndò nyinaacɛ̃mpààti ìì cùɔ́kɛ́ sikãũ kɛ kũũ di píìtì kɛ
di ɛ́ũ̃tɛ́ dihɛì di bo dìì miɛkɛ.
56 Dɛ mànnì n do na mbè dɔ̀ɔmè kè n né mè dɔ̀ɔ dí mbɛ.

34

Kannahãã tenkè mànkɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
2 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ nkè di tùɔ̀kɛ dìì mànnì Kannahãã tenkè n di duɔ́
nkè kè di bo tiekɛ, ntɛ di tenkè mànkɛ yóó dítɛ́ dè.
3 Kubakù cǎnku bíékè di tenkè kó kumànku yóó dítɛ́ tɛdɔntè kó dikpáà Sinni
nwe kémpɛkénè Edɔmmu kó kutempɛ̃. Kè diyiè yìèní kèè bíékè kó kumànkuu
dítɛ́ mukɔ́kúɔ nkóo dàméèrì.
4 Kù yóó fitɛ́ kubakù cǎnku bíékè nkɛ kékɔ́ntɛ́ kédekɛ inaá nkó ditennì kéyènnè
Sinni, Kadɛɛsi-Bannɛa kubakù cǎnku kétuɔkɛ Asaa-Adaa nè Asimɔɔ,
5 kékɔtɛ kédítɛ́ Esibiti kó kukó kéntɔ kétuɔkɛnè dàméèrì Mɛditedandee.
6 Kè diyiè taà kèè bíékè kó kumànku ntú Mɛditedandee kóo dàméèrì.
7 Kè kubakù youú bíékè kó kumànkuu dítɛ́ Mɛditedandee kóo dàméèrì kéntɔ
kétuɔkɛnè Ɔdi kó ditãrì,
8 kéítɛ́ Ɔdi kó ditãrì kéyè Debo-Amati kéntɔ kétuɔkɛnè Sedati,
9 képɛ̃ɛ̃tɛ́ kétuɔkɛnè Sifunɔɔ, képɛ̃ɛ̃tɛ́ kékɔtɛ Asaa-Anaanni di kó kutemmànku
kubakù youú kɔku yó ndɛ kā́ā́kɛ́.
10 Diyiè yìèní kèè bíékè kó kumànku kunku di kù yènnè Asaa-Enanni kéntɔ
kétuɔkɛnè Sefammu.
11 Kè kùu ítɛ́ Sefammu kéyènnè Dibuda Ainni diyiè yìèní kèè bíékè kéntɔ
kétuɔkɛnè ditennì yúnnímè Sennɛsadɛti kóo dàméèrì diyiè yìèní kèè bíékè.
12 Dɛ kó kumànku yó mmɛ ndò kétuɔkɛnè Suditɛ̃ɛ̃, kécáátínè mukɔ́kúɔ nkóo
dàméèrì. Di kó kɛtenkè kó kumànku yó ndɛ nkā́ā́kɛ́.
13 Mɛmmɛ kè Mɔyiisi nákɛ́ Isidayɛɛribɛ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: Ntɛ ti
Yiè nKuyie ndi duɔ́ nkèè tenkè díndi iwuɔ nyìwɛi nè dikéè kè di tãā́ tétɛ́ kɛ́ kè totí.
14-15 Kè Dubɛnni kó kuwuɔ nkɔbɛ nè bɛ cɛ̄ī nè Kadi kó kuwuɔ nkɔbɛ nè bɛ
cɛ̄ī kéyíénè Manansee kó kuwuɔ ndikéè, bɛmbɛ cɔutému bɛ kó kɛtenkè kukó
nSuditɛ̃ɛ̃ yáà diyiè yìèní kèè bíékè Sedikoo ììkè.

Bèè totí kɛtenkè bɛ yètè

16 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀:

17 Ntɛ bɛnìtìbè bèè yóó di totí di tenkè bɛ yètè: Edeasaa ikuɔ́ nìùtì kéyíénè
Nunni birɛ Sosuwee.
18 Dí dɛitɛ bá kùù wuɔ mmiɛkɛ wèè tu okótì kòo di teennè kɛtenkè kó
mutotímù.
19 Ntɛ dɛ kó bɛnìtìbè yètè:
Sudaa kó kuwuɔ Yefundee birɛ Kadɛbu,
20 Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kuwuɔ, Ammiudi birɛ Semmuyɛɛdi.
21 Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ, Kisinɔɔ birɛ Edidadi.
22 Danni bí kó kuwuɔ, Yokidi birɛ Bukii.
23 Sosɛfu birɛ Manansee kó kuwuɔ, Efodi birɛ Anniyɛɛdi.
24 Sosɛfu birɛ tɛrè Efadaimmu kó kuwuɔ, Sifutãã birɛ Kemmuyɛɛdi.
25 Sabunɔɔ kó kuwuɔ, Padunaki birɛ Edisafãã.
26 Isakaa kó kuwuɔ Asãã birɛ Pedayɛɛdi,
27 Asɛɛ kó kuwuɔ Sodomii birɛ Aiudi.
28 Nɛfutadii kó kuwuɔ, Ammiudi birɛ Pedayɛɛdi.
29 Bɛmbɛ ti Yiè nKuyie ntããtémè kè bè bo totí Kannahãã kó kɛtenkè.

35

Defii bí kó yɛhɛkè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi Mɔabu kó kubiriku miɛkɛ Suditɛ̃ɛ̃ také,
Sedikoo ììkè kɛ dɔ̀:
2 Náké Isidayɛɛribɛ kè bèɛ duɔ́ nDefiibɛ kɛtenkè bɛ kɔkɛ miɛkɛ nè bè yóó
ncɛ̃mmù dè bɛ wũɔ̃.
3 Kè bè mbo dɛ kó yɛhɛkè miɛkɛ kɛ cɛ̃mmù bɛ wũɔ̃ yɛ tenkè.
4 Kɛtenkè kèè fité dɛ kó yɛhɛkè bè yó ncɛ̃mmù kɛnkɛ bɛ wũɔ̃, kétúóté dihèi kó
kuduotí borè, di kè benné kè kè ḿbo métìrì sikɔusìnùmmù (500).
5 Kè dí túóté kuduotí borè dikpáà diyiè yìèní kèè bíékè kè kè mbo métìrì
tɛkɔupíítè (1000), kébenné kubakù youú bíékè kè kè mbo métìrì tɛkɔupíítè (1000),
kébenné diyiè taà kèè bíékè kè kè mbo métìrì tɛkɔupíítè (1000), kébenné kubakù
youú bíékè kè kè mbo métìrì tɛkɔupíítè (1000). Kè dihèi nsoké dɛ cuokè. Bè yó
mmɔkɛ kèè tenkè nkɛ bɛ èì fitímè.
6 Dí duɔ́ nDefiibɛ yɛhɛkè yèkuɔ disɔrì kpɛyɛ, kè dè kpɛténè òmɔù kòò kùɔ onìtì
wèe coké késɔri dɛ kó yɛhɛkè miɛkɛ, kéyíénè yɛhɛkè tɛyè sipísìnàà nè yèdéè.
7 Yɛmɔu kè yèɛ wẽnné kémbo yɛhɛkè sipísìnàà nè yèni kɛ né yíénè kɛtenkè bè
yó ncɛ̃mmù dè bɛ wũɔ̃.
8 Isidayɛɛribɛ wuɔ mmiɛkɛ bá kù kùu yaatɛ ku ɛkè bè kù duɔ́ nyè miɛkɛ kéduɔ́
nDefiibɛ, kè kùù mɔkɛ kè yè sũ ku kpɛyɛ nsũ, kè kùù mɔkɛ kè yè kɛ̃ńnì ku kpɛyɛ
nkɛ̃ńnì. Bá kùù wuɔ nkùu yaatɛ ku tenkè kéduɔ́ nDefiibɛ bè kù duɔ́ nkè kè màmè.

Disɔrì kó yɛhɛkè yó ntú yè

9 Kè Ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
10 Náké Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yẽ nkè di sèńté dìì mɔnnì kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kɛ bo ta
Kannahãã tenkè,
11 di tããté yɛhɛkè yèè yó ntú di kó disɔrì, kè dè kpɛténè òmɔù kòò kùɔ onìtì wèe
coké ké dì ta késɔri.
12 Dɛ kó yɛhɛkè yó ntú di kó disɔrì ndi kè dèɛ yie nkè dè kpɛténè òmɔù kòò kùɔ
onìtì, wèe coké kéta kéyenténè wèè dó képɛitɛ. Kè dè kpɛténè òmɔù kòò kùɔ onìtì
bè báá ò kùɔ kɛ mu nyí ò tɔní ditĩnnì ììkè kè dì ò bekénè.
13 Di yóó bè duɔ́ nyèè ɛkè miɛkɛ disɔrì kpɛyɛ yó mbo yèkuɔ ndi.
14 Di tããté yètããti Suditɛ̃ɛ̃ kó nyáà, yètããti Kannahãã kó dihèi.
15 Dɛ kó yɛhɛkè yɛkuɔ yɛnyɛ yó ntú Isidayɛɛribɛ kó disɔrì ndi, nè bɛpɔ̀ɔbè bèè
bo di cuokè. Kè dè kpɛténè òmɔù kòò kùɔ onìtì, dɛ yiè mbo na kécoké késɔri yɛ
miɛkɛ dìmarì.

16 Kòò mɔù poté otɔù nè kunɛnkù makù timátì kɔku, kòò kú, dɛ yiè nhonitikɔ̀ùtì nwe, bɛ̀ɛ ò kùɔ.
17 Kòò mɛ nhò bɔ̀té ditā̃rì ndi kòò kú dè yiè nhonitikɔ̀ùtì nwe, bɛ̀ɛ ò kùɔ.
18 Kè dè mɛ ndò nhò ò poténè kudɔú nku kòò kú, dɛ yiè nhonitikɔ̀ùtì nwe, bɛ̀ɛ ò kùɔ.
19 Wèè dò nképɛitɛ kòò ò màánè dè wèe ò kùɔ.
20 Kòò mɔù níí nhotɔù koò tèntɛ kòò do yoo ò díi nkóò bɔ̀té dèmarè kòò ku,
21 yoo kòo miɛkɛ kɛè mɛ nhò péì kòò ò poté dinacɛkutiri kòò ku, onitikɔ̀ùtì nwe, wèè dò nképɛitɛ kòò ò maánè dè wèe ò kùɔ.
22 Kè dè mɛ ndò ndè kpɛténè òmɔù kòò tèntɛ òmɔù kòò do kɛ ku, kè mɛníìmmè í bo bɛ cuokè, ò mɛ nyí ò dìí nkoò bɔ̀té dèmarè,
23 kòò mɛ ndooté ditā̃rì ndi kè dì ò màánè kòò ku, kɛ do í tú o dootitɔù, kòò do í ò dónè mɛyɛi,
24 kè dè dò mmɛmmɛ ditĩnnìi tũnnɛ ikuɔ́ ìì tukúnè wèè kùɔ nè wèè dɔ́ képɛitɛ kè bɛ̀ɛ bekénè dɛ yiè.
25 Kè ditĩnnìi dɛɛté wèè kùɔ wèè dò nképɛitɛ kòò báá ò kùɔ. Ditĩnnìi ò tɛ̃ńné dihɛì ò do sɔri dì, kòo nkè bo kɛ baanè ikuɔ́ nìùtì diɛwè bè còú nwe mɛkùɔ̀ nhò bo kúmè.
26 Kè dè mɛ ndò nwèè kùɔ ò yènní dihɛì ò do sɔri dì kó mutentā̃ā̃.
27 Kè wèè dò nképɛitɛ kòò ò yà kòò í bo dihɛì ò do sɔri dì kó mutentā̃ā̃ nkòò ò kùɔ ò í cààrè.
28 Kè dè mɛ nkpɛténè òmɔù kòò kùɔ onìtì ò dò nkémbo disɔ̀rì kó dihɛì ndi kɛ baanè ikuɔ́ nìùtì diɛwè bè cou nwè mɛkùɔ̀ nhò bo kúmè kòò né wɛ̃tɛ o ɛì.
29 Di yó ntũ nyiì kuɔ́ nè di yaàbío bá kè di borè.

30 Kè dè tùɔ̀kɛní kɛ dò mmɛmmɛ wèè kùɔ onìtì bè dò nké nyóó ò kùɔ kè bɛnìtìbè péu bɛɛ yḗ mùù te, bè báá kuɔ òmɔù kòo nìtì òmáà weè tu ò yḗ mùù te.
31 Òmɔù báá kuɔ onìtì kéndò ndi ò kùɔ kè dí cɔuté ticuuti kóò yóu, ò dò nkékuɔmu.
32 Di báá yie nkòò mɔù dí yietí ticuuti kéyènní disɔ̀rì kó dihɛì kékonní o ɛì, kè ikuɔ́ nìùtì diɛwè mu nyí ku.
33 Di yóó kari dìì ɛì di báá cóú mmɛnitiyĩĩ, mɛnitiyĩĩ nsĩnkùnko dihɛì ndi, dèmarè í bo di bo dɔɔ̀ dè kè dèɛ wénkùnnɛ dihɛì mɛnitiyĩĩ nsĩnkùnnɛ dì, kè dè í tú di bo kuɔmè wèè kùɔ.
34 Di báá sĩnkùnnɛ dihɛì di yóó kari dì, n yó mbo dì, mí ndi Yiè nKuyie n yó mbomu díndi Isidayɛɛribɛ di cuokè.

36

Bɛnitipòbè bèè tiekɛ bɛ yɛmbè tenkè bè dò nkényenkú mèè botí

1 Kè Sosɛfu birɛ Manansee birɛ Makiidi kó dɛbirɛ Kadaadi naàmùnkù kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkotibaabè nè bɛ cḗĩ kó bɛkótíbèɛ kɔtɛ kéyà Mɔyiisi kóò nàké kɛ dɔ̀:
2 Ti Yiè nKuyie nda nàkému kɛ tú di tāā́ tété kétotí kɛtenkè Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ kɛ da nàké kɛ tú: Á duɔ́ nti tebitɛ Sedofadi kó kɛtenkè o sapàmbè.
3 Kè bè mɛ nyenkɛ Isidayɛɛribɛ wuɔ mmiɛkɛ kutɛkù makù, ti kéétḗ dɛ kó kɛtenkè kɛ yíé bè yenkɛ kùù wuɔ nkɔkɛ, dɛ mànnì ti kó kɛtenkè yóó yaatɛmu.
4 Kè mɛtḗnnímè kó dibenni tùɔ̀kɛ Kuyie nkó dibanni diɛrì, bɛ kó kɛtenkɛ̀ɛ naá mbè yenkɛ kùù wuɔ nkɔkɛ kɛ tḗnkɛ bá ntú bɛ yɛmbè kɔkɛ.
5 Mɛm̀mɛ kè Mɔyiisii náké Isidayɛɛribɛ ti Yiè nKuyie nhò nàké tì kɛ dɔ̀: Sosɛfu yaàbí béi nkɛ naatimu.

6 Ntɛ Ti Yiè nKuyie nnàké tì tìì tukúnè Sedofadi kó bɛsapàmbè bèè yenkɛ bè
dɔ́ wè, kè dɛ yiè ncɛ́nkɛ tú bɛ kó kuwuɔ nkou.
7 Kè dèɛ yie nkè Isidayɛɛribɛ kó kɛtenkè bá ntaà iwuɔ ntɛì kɔkɛ miɛkɛ,
Isidayɛɛribɛ bá kùù wuɔ kè kù nkari ku yɛmbè tenkè.
8 Isidayɛɛribɛ wuɔ mmiɛkɛ bɛnitipòbè bèè yóó tiekɛ bɛ yɛmbè tenkè bè
nyenkú bɛ kó tinaàmùntì miɛkɛ nkɛ, kè dèɛ yie mbá wèè Isidayɛɛri kòo nte o
yɛmbè tenkè.
9 Mɛè botí nku bá kùù naàmùnkù bo ntemè ku yɛmbè tenkè.
10-11 Mɛmmɛ kè Tisododi kó bɛsapàmbè Mada nè Tidisaa nè Okuda nè Midika
nè Nɔa kè bèɛ tũnnɛ ti Yiè nKuyie ndo nàké tì Mɔyiisi kéyenkɛ bɛ cicɛ tebìí kó
bɛdapàmbè.
12 Sosɛfu birɛ Manansee kó ibí nyi bè do yenkɛmè kè bɛ cicɛbè tenkè nkpaá
kɛ tú bɛ naàmùnkù kɔkɛ.

13 Isidayɛɛribɛ bo dìì mɔ̀nnì Mɔabu biriku miɛkɛ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ pɛémmè kɛ
wetí Sedikoo, dɛndɛ ti Yiè nKuyie nduɔ́mmè Mɔyiisi i nkuɔ́ nè yɛ ntannè kòo dè
mbè tùo.

Ikuɔ́ kóntímù
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Mukétímù kó dipátíri ti náá nyIsidayɛɛribɛ tùɔ̀kɛmɛ̀ mmɛ Kuyie mbɛ̀ duɔ́ ndìì ɛì. Kɛ̀ Ikuɔ́ kóntímù kpɛri sɔɔté kɛ ti náá mMɔyiisi nàké tì Isidayɛɛribɛ. Mɔyiisi do denni Isidayɛɛribɛ Kuyie mbɛ̀ dómɛ̀ mmɛ nɛ̀ kù pĩ mmùù tɔ̃mmú bɛ kpéí.

Kù do bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛmɛ̀ mɛtaummɛ̀ ké mbɛ̀ ni dikpáà miɛkɛ bɛ̀ dò kérí dɛ̀, ké mbɛ̀ kãnké bɛ dootitɔbɛ̀, ké mbɛ̀ nàá nku tannɔ̀, nɛ̀ kù do bɛ̀ dɔúnnɛmɛ̀ dinùù.

Dɛ̀ né í tú kù cɛ̃nkɛ do bɛ̀ dènni máà ndi tìì dɔ̀ɔ̀, nɛ̀ Kuyie nkuɔ́ ti diɛ nkɛ yà dɛ̀ yɛpátɛ tɛyɛ̀ miɛkɛní. Mɔyiisi do náánnɛ̀ dinitidaà ndi, nɛ̀ kɛisɔ̀ùkɛ̀, kɛ tú bɛɛ kɔtɛní ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀ kéwammú ké kù taunnɛ̀ kunku Kuyie. Mɔyiisi do ĩkú tìì ĩnkɛ̀ tìì tu ò do bɛ̀ nàámmɛ̀ kɛ tú: Díndi Isidayɛɛri n nìtìbɛ̀ kénténɛ̀ Kuyie nkùù tu ti Yiɛ̀ nKuyie nkù tu mù. Di dò nkéndómu ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù di te, dí nkù dɔ́ nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu nɛ̀ di wɛ̃rímú mumɔu (6:4-5, tì nàkému Matie 22:37).

Ikuɔ́ kóntímù kó dipátíri náaǹtì kó dikũnnì tu ikuɔ́ nyi. Bɛ̀ do di yà Sedisadɛmmu nwe Kuyie ncĩ̃tɛ̀ miɛkɛ Sosiasi tu dìì mɔ̀nnì okpàátì. (Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 22). Dɛ kó dipátíri náaǹtì bomu mɛtaummɛ̀ kòtímɛ̀ kó yɛpátɛ tɛyɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ mɛtaummɛ̀ pàmmɛ̀ kpɛyɛ mayɛ̀ miɛkɛ.

Bɛ̀ɛ̀ do kaà ndɛ kó dipátíri dimɔ̀nnì nɛ̀ tínti bɛ̀ɛ̀ dì kàà nyíe, ndì ti denni tì tu: Onìtì a bo mbomɛ̀ kɛ̀ dɛ da naati tú: A bo nyiémmɛ̀ Kuyie nhOdɛɛtíwè opatiwè da náá ntì a borimɛ mɛmɔu miɛkɛ.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mɔyiisi do nàké tì mɛketimɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ yáà kɛ bɛ̀ dèntɛní Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ bɛ kpéí 1:1-4:43
2. Mɔyiisi nàké tì mɛdérímɛ̀:
   Ò bɛ̀ dèntɛmɛ̀ Kuyie ntannɔ̀ tɛpíítɛ̀ 4:44-5:22
   Itié nyitié Mɔyiisi bɛ̀ dèntɛ ì 5:23-11:32
   Ti Yiɛ̀ nKuyie nkó ikuɔ́ 12-26
3. Isidayɛɛribɛ do dòmmɛ̀ kétããté mɛsàà nyoo mɛyɛi, bɛ̀ bo yiemmɛ̀ Kuyie nkpɛti yoo bɛɛ ti yetɛ 27:1-28:68
4. Mɔyiisi nàké tì mɛsɔmmɛ 28:69-30:20
5. Mɔyiisi bɛ̀ caummɛ̀ kɛ dèè kɛ ku 31-34

MƆYIISI DO NÀKƐ TÌ MEKETIMƐ KUKÓ NSUDITƐƐ YÁÀ

1 Di mǹpátíri tɔ tináaǹtì Mɔyiisi do nàké tì nti Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ sɔ̃ mbɛ̀ bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà tɛrì dikpáà tɛdɔntɛ̀ Adaba kɛ wetí Sufu, kɛ̀ Padanni kpáà bo ku mǹpíkù. Tofɛɛdi nɛ̀ Dabanni nɛ̀ Asedɔti nɛ̀ Disaabu kɛ̀ yɛ̀ bo kupíkù tɛkù.

2 A bo ítémɛ̀ Odɛbu kékétɛ́ Seii tãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó kucɛ kénkɔri Kadɛɛsi-Bannɛa, dɛ̀ mɔ̀kɛ mucèmmu yɛwe tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà ndi.

3 Dɛ do sɔ̃ ndɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìnàà ndi nɛ̀ Isidayɛɛribɛ yèmɛ̀ Esibiti, dibenni tǎnkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ òmáà kó diyiè ketirì. Dɛ yiè ndi Mɔyiisi nàkémɛ̀ Isidayɛɛribɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké tì timɔu kɛ tú wèe tì mbɛ̀ nàké.

4 Dɛ̀ do sɔ̃ mMɔyiisi namu Amɔriibɛ kpàátì Sionni Ɛsibonni ɛì kou, kɛ na Basãã kóo kpàátì Ɔku Etedeii ɛì kou wèè do bo Asitadoti.

5 Bɛ̀ do bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ yáà ndi Mɔabu tenkɛ̀, dɛǹdɛ Mɔyiisi bɛ̀ dèntɛmɛ̀ Kuyie nkuɔ́.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ kɛ́sɔɔtɛ́

6 Kɛ̀ Mɔyiisii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti do bo dìì mɔ̀nnì ditãrì Odɛbu ĩnkɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie nkùù ti te kɛ̀ kùu bɛ́immu kɛ tú: Di bo diɛ nkɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛmu,
7 ítɛ́nɛ̀ kɛ́kɔtɛ Kannahãã kɔbɛ Amɔriibɛ tãrɛ̀ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ dɛ̀ tɔ̀kɛ́, yɛ̀ɛ bo kukó
nSuditɛ̃ɛ̃ pɛɛ́mmɛ̀ nɛ̀ tɛdɔntɛ̀ Adaba yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ Nɛkɛfu nɛ̀ dàméɛ̀rì pɛɛ́mmɛ̀
kó yɛhɛkɛ̀, kɛ́sɔɔté kɛ́tuɔkɛ Dimaa tãrɛ̀ kɛ́pɛ̃ɛ̃té kɛ́tuɔkɛ kukó ndiɛkù Efadati.
8 Ntɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkɛ̀. Kɔtɛnɛ̀ kɛ́ kɛ̀ tiekɛ!
Kɛ yɛ̃́ kuù do bɛ́immɛ̀ kɛ́parìkɛ̀ kɛ dɔ̀ kù yóó kɛ duɔ́ ndi yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀
Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛmbɛ nɛ̀ bɛ yaàbío.

Mɔyiisi ãnnɛ́mɛ̀ bɛnìùbɛ̀

9 Dɛ mɔ̀nnì ndi, n di nàkɛ́mɛ̀ kɛ̀ n dɔ̀: M báá na kɛ́ ndi ni m máà.
10 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di dɔ̀ɔmu mɛsàà nkɛ̀ di sũũ, ntɛ díndi yíe nkɛ
sũũ nsiwɔ̃ã dɔ̀mmɛ̀.
11 N dómu ti Yiɛ̀ nKuyie ndi yɛmbɛ̀ do tũ nkùu yóu kɛ̀ di sũũ nkɛ́pɛ̃ɛ̃té di mɛ̀
mmàmɛ̀ kucɛ tɛkɔupíítɛ̀ (1000), kɛ̀ kù di dɔɔ mɛsàà nkɛ́ndɔ̀nnɛ̀ kù bɛ́imɛ̀.
12 M bo yĩmɛ m máà kɛ́ntũnni di kpɛti nɛ̀ di kó iũũrii nɛ̀ di kó mutuutimù.
13 Tããténɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ di kó iwuɔ mmiɛkɛ bɛ̀ɛ mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ kɛ cii kɛ̀ m bɛ̀ duɔ́
ntikótì.
14 Kɛ̀ di yie nkɛ dɔ̀ m bɛ́i ntì wenni.
15 Mɛm̀mɛ ǹ tããtɛ́mɛ̀ di wuɔ mmiɛkɛ bɛ̀ɛ mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ kɛ cii kɛ́ bɛ̀ baá
nyɛtĩrɛ̀ nyɛtĩrɛ̀. Biɛ ntɛkɔupíítɛ̀ (1000) bɛtɔbɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), bɛtɔbɛ̀ sipísìnùmmù,
bɛtɔbɛ̀ tɛpíítɛ̀, kɛ nɛ́ yíénɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ ni di wuɔ.
16 Dɛ mɔ̀nnì ndi n nàkɛ́mɛ̀ bɛ̀ɛ tu bɛnìùbɛ̀ di cuokɛ̀ kɛ̀ n dɔ̀, kɛ̀ bɛ kɔbɛ níí tɔní
tináaǹtì bɛɛ bɛ̀ kɛǹté, kɛ̀ bɛ̀ dɔ́ kɛ́ bɛ̀ beé ntìmatì bɛɛ tì tũntɛ. Kòo nìtì nwe nɛ̀ o
kou, yoo onìtì nɛ̀ o kóo pɔ̀ɔ̀ bɛɛ mɛ ntì tũntɛ.
17 Bɛ̀ bá mbekù kɛ baàtì, bɛ̀ kɛǹté mɛ̀ɛ botí osámpóù bɛɛ mɛ nkéntɛ́ odiɛwè, bɛ̀
bá ndé òmɔù bɛ miɛkɛ kɛ yɛ̃́ bɛ̀ bekùmɛ̀ nɛ̀ Kuyie nkó diyètìrì ndi, kɛ̀ tìmatì mɛ
mpɛ̃ɛ̃té bɛ wɛ̃rímú bɛɛ tì tɔní m borɛ̀ kɛ̀ n tì kɛ̀ɛ̀.
18 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n di nákému di dò nkéndɔɔrimɛ̀.

Isidayɛɛribɛ do yetɛmɛ̀ Kuyie nkpɛti kɛ sɔ̃́ mbɛ̀ duúnnɛ̀ kɛtenkɛ̀ Kuyie mbɛ̀ duɔ́ nkɛ̀

19 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti ítɛ́ Odɛbu tãrì kɛ́ta fɛkpáfɛ̀ tɛdɔntɛ̀ kɔfɛ di mɛ̀ nkètɛ́ní fɛ̀,
kɛ́yènnɛ̀nní Amɔriibɛ tãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó kucɛ kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù ti te kù
do tì nti nnàkɛ́mɛ̀, kɛ̀ ti tuɔkɛní Kadɛɛsi-Bannɛa.
20 Kɛ̀ n di nákɛ́ kɛ̀ n dɔ̀: Ti tùɔ̀kɛ Amɔriibɛ tãrì ndi ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù ti te, kù
ti duɔ́ ndì,
21 ntɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkɛ̀, kɛ bo di ìikɛ̀. Kɔtɛnɛ̀
kɛ́ kɛ̀ cɔutɛ́ kɛ́tiekɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi yɛmbɛ̀ do tũ nkù mɛ nyɛ̃. Di bá nyĩɛ̃̀kù kɛ̀
di kɔ̃m̀bùɔ̀tì nduò.
22 Kɛ̀ dí kɔtɛní m borɛ̀ kɛ dɔ̀: Tí tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ képaatɛ́ kɛtenkɛ̀
kéwɛ̃tɛní kɛ́ ti nákɛ́ icɛ ti dò nkéketɛ́ ì nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ ti dò nkéta yɛ̀.
23 Kɛ̀ m pénsìrì dɛ kó tináaǹtì kédɛitɛ di wuɔ mmiɛkɛ onìtì òmáà òmáà kɛ̀ bɛɛ
wɛ̃nné bɛnìtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ̀ m bɛ tɔ̃.
24 Kɛ̀ bɛɛ kétɛ́ kédekɛ ditãrì, kɛ́tuɔkɛ Ɛsikɔɔdi biriku kɛ́ kù paaté,
25 kɛ́kɔ̃ũ dɛ kó kɛtenkɛ̀ kó yɛtebɛ kɛ́ntɔní kɛ́ ti bɛnkɛ, kɛ́ ti nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀
nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ ndìì ɛì tu disààrì ndi.
26 Kɛ̀ di mɛ nyí nyie nkɛ bo kɔtɛ, kéyetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di nàkɛ́ tì.
27 Kɛ̀ dí tuutɛ kénnáá ndi touti miɛkɛ kɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nyí di dómu dɛɛ̀ te kɛ̀
kù di dènnɛní Esibiti, kɛ bo di duɔ́ nhAmɔriibɛ kɛ̀ bɛ̀ di kuɔ.
28 Di kɔ̃́ntì dɛ nyãrikɛ kɛ̀ di dɔ̀: Ti kɔbɛ ti nàkɛ́ tì tii yãríkùnnɛ ti kɔ̃́ntì, ti yóó
tanné timáà ɔ̃́nti miɛkɛ? Bɛ̀ tu dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kpeńnìmu kɛ dɛu, kɛ ti pɛ̃ɛ̃té. Kɛ̀

tidadiɛtì kɛ̀ bo, kɛ̀ bɛ ɛkɛ̀ dɛu iduotí ìì yè fité kɛ̀ ì dekɛ kékáá ntiwɛtì. Kɛ̀ tidadiɛtì Anakiibɛ kɛ̀ bo.

29 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n di nákɛ́ kɛ̀ n dɔ̀: Di kɔ̃̀ntì bá nhau di bá mbɛ̀ yĩɛ̀kù.

30 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di bonɛ̀mu kɛ yóó bɛ̀ kpannɛ̀ di kpéí, kù kpannɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí Esibiti kɔbɛ kɛ̀ di dɛ̀ yà nɛ̀ di nuɔ.

31 Di yàmu di mɔ́mmɔmbɛ kuù di tɔmɛ̀ dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ di cɛ kumɔu onìtì ɔ̃ ntɔmɛ̀ o birɛ, kɛ̀ di mɛ̀ ntùɔ̀kɛnní diɛ.

32 Nɛ̀ mɛm̀mɛ di mɛ nyí yie nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpɛti.

33 Kunku kùù do di ni dikpáà miɛkɛ kɛ di bɛnkú di dò nkémbátírí dɛ̀, kɛ níí ndi mí kɛyènkɛ̀ kɛ̀ di wúó nkucɛ kuyie mmɔ̀nnì kɛ níí ndò ndiwɛtirì kɛ di ni.

34 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkeè di tùùtɛ kɛ náá ntì kɛ̀ ku miɛkɛɛ yènní kɛ̀ kùu béi nkɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu,

35 kutɔ̃nkù yɛiku kuu nkɔbɛ kó dimàà, òmɔù báá yà kɛtensààkɛ̀ n do béi nkɛ dɔ̀ n yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀.

36 Yefundee birɛ Kadɛbu weè máà yóó kɛ̀ yà, wenwe nɛ̀ o yaàbí, bɛm̀bɛ n yóó duɔ́mmɛ̀ kɛtenkɛ̀ ò ce nkɛ paatɛ́ kɛ̀. Kɛ yɛ́ ò yiemmɛ̀ kɛ tũnnɛ n yɛ̃ mmù weti weti.

37 Díì do te kɛ̀ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ n yènní kɛ̀ kù dɔ̀ bá mí m mɔ́mmuɔ n yí tati dɛ kó kɛtenkɛ̀,

38 kɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Sosuwee Nunni birɛ weè yóó kɛ̀ ta, kɛ dɔ̀, nh ò yìɛ́ dikɔ̃m̀bùɔ̀, kɛ̀ weè yóó di tanné díndi Isidayɛɛribɛ di tenkɛ̀, kɛ̀ dí kɛ̀ tiekɛ.

39 Di bí sám̀pói di do yɛ̃ mbɛ̀ yóó túókɛ́ ì, ìì í yɛ́ mɛyɛi nnɛ̀ mɛsàà, ìì yóó ta dɛ kó kɛtenkɛ̀. Inyi n yóó kɛ̀ duɔ́mmɛ̀, kɛ̀ ìi kɛ̀ tiekɛ.

40 Díndi biɛ, wɛ̃tɛnɛ̀ kéwetínné dikpáà tɛdɔntɛ̀ tipèntì kóo dàméèrì.

41 Dɛ mɔ̀nnì ndi di nàkémɛ̀ kɛ dɔ̀, di càkɛ ti Yiè nKuyie nku, di yóó báátímu, bá wè o kpàrìnɛntì kékɔtɛ kɛ́ bɛ̀ dokénɛ̀, di Yiè nKuyie nkùù di te kù tì ndi nàkɛ́ kɛ yɛ̃ mmù. Kɛ̀ dí báátí di kpàrìnɛntì kɛ bo dekɛ ditãrì, kɛ̀ di yèmmɛ̀ dò ndɛ̀ í yóù di bo túótémè kɛtenkɛ̀.

42 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Nákɛ́ bɛ kɛ̀ bɛ̀ báá kɔtɛ kédo bɛ dootitɔbɛ̀, kɛ yɛ́ n yí bɛ̀ bonɛ̀mɛ̀. Bɛ̀ báá benné kékɔtɛ kɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ɛ bɛ̀ kùɔ.

43 Kɛ̀ n tì ndi nákɛ́ bá di í nyie nkɛ n kèńté, kéyetɛ ti Yiè nKuyie nkó dinùù, kékété nɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ kó dikɔ̃m̀bùɔ̀ kéndeètì ditãrì kɛ bo bɛ̀ dokénɛ̀.

44 Kɛ̀ Amɔriibɛ bɛ̀ɛ̀ maá dɛ kó ditãrì kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyènní kɛ́ di munné ice kɔ̃mɛ, kɛ́ ndi bɛti Seii tãrì kɛ kɔùtì kétuɔkɛnɛ̀ Ɔdimaa ɛì.

45 Di kɛ nkonní kékuɔ́nnɛ̀ ti Yiè nKuyie, kɛ̀ kù í nkèè di dabùò bá kù í ndakɛ dɛ kpɛti.

46 Mɛm̀mɛ kɛ̀ dí mbo Kadɛɛsi kémɔntɛ mɛdiè.

2

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò ndi ti ìtémɛ̀ kékɔ́ntɛ́ kétũnnɛ dikpáà kó kucɛ kùù yìènɛ̀ dàméèrì tipèntì kou, ti Yiè nKuyie nti nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ńdòmmɛ̀. Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti nfirì Seii tãrì kɛ dɔ̀ yɛwe péu.

Isidayɛɛribɛ ìtémɛ̀ Kadɛɛsi kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Adinɔɔ

2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:

3 Di firì di ntãrì kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛmu, kéténɛ̀ kubakù youú bíékɛ̀.

4 Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ tú. Bɛ̀ itimu kɛ bo pɛ̃ɛ̃té Seii tenkɛ̀ bɛ kɔbɛ Esayuu yaàbí tenkɛ̀ mànku, bɛ̀ yó mbɛ̀ dému bɛ̀ né dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀.

5 Bɛ̀ báá bɛ̀ dokénɛ̀, n yí yóó bɛ̀ duɔ́ ndèmarɛ̀ bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ bá kɛ̀ dɛ̀ né mmànnɛ̀ tɛnaàcètɛ̀ kó mɛpɛ̃kùmɛ̀, kɛ yɛ́ n duɔ́mmɛ̀ Esayuu nwe Seii tãrì kó kɛtenkɛ̀ kɛ̀ weè yó nkɛ te.

6 Bè yóó dontému Esayuu kɔbɛ borè tidiitì bè yóó di tì nè mɛniɛ mbè yóó yɑ̀ mè.
7 Kɛ yɛ́ mí mbɛ Yiè nKuyie m bè dɔ̀ɔmè mɛsàà mbɛ tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ, yɛbie nsipísìnàà ndi yíe mí mbɛ Yiè nKuyie m bè bonèmè fɛkpáfè fiɛ mmiɛkɛ, dèmarè í bè dɔńté.
8 Mɛm̀mɛ ti ìtémè ti kɔbɛ Esayuu yaàbí bèè bo Seii tãrì bɛ borè képɛ̃ɛ̃té képɛɛ́nnè kucɛ kùù yíé Edati nè Esiyonni-Kebɛɛ tenkè, kétũnnɛ dikpáà tɛdɔntè Adaba kó kucɛ kùù yìènè Mɔabu.
9 Kè ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Di báá do Mɔabu kɔbɛ mudoò di báá bè wɛ̀ńté, n yí yóó di duɔ́ ndèmarè bɛ tenkè miɛkɛ. Dɔti yaàbí nyi n duómmè Adi tenkè kè bè kè te.
10 Nè dimɔ̀nnì Emiibɛ bɛɛ̀ do dè bo, bè do tú kuwuɔ ndiɛkù kɔbɛ mbɛ, bɛnitidiɛbè kɛ dɔnnè Anakiibɛ.
11 Bè do bè kɔɔ́nnè Emiibɛ mbɛ nè Defaiibɛ. Kè bɛnìtìbè yèmmè ndò nhAnakiibɛ tu Defaiibɛ mbɛ, kè Mɔabu kɔbɛ mbè yu kɛ tú Emiibɛ.
12 Ɔriibɛ bɛɛ̀ do bo Seii nè dimɔ̀nnì, kè Esayuu yaàbí bè bèti kɛ́ bè kùɔ bɛmɔu páíí kɛ́kari bɛ tenkè. Isidayɛɛribɛ do mɛ ndɔ̀ɔ kɛtenkè ti Yiè nKuyie mbè duɔ́ nkè.
13 Dɛ mɔ̀nnì ndi ti Yiè nKuyie nti nàkémè kɛ dɔ̀: Íténè késéntɛ́ kukó nSedɛki, kè tí kù sèńté.
14 Ti dɛ nyìtɛ́ Kadɛɛsi-Bannɛa kɛ́ nyóó tuɔkɛ kukó nSedɛdi kɛ bo séntɛ́, kè dè ti túótɛ́ yɛbie nsipísìtããti nè yèni. Kè ti do iti Kadɛɛsi-Bannɛa kè bèè dò nkéna kɛ́kɔtɛ mudoò kè bèɛ kú bɛmɔu kè ti mu nyí tùɔ̀kɛ Sedikoo. Ti Yiè nKuyie ndo yɛ̃ ndè yó ndòmmè.
15 Ti Yiè nKuyie nkuù do bè potɛ́ ku mɔ́mmɔnku kɛ́ bè dèè páíí bá bè kóò mɔù tɛ́nkɛ í nkpaá bɛ kó dikarì.
16 Bèè dò nkéna kɛ́kɔtɛ mudoò bè ku dìì mɔ̀nnì bɛmɔu kédeè,
17 kè ti Yiè nní mbɛ́innè kɛ dɔ̀:
18 Di mmɔ̀nnì di yóó séntɛ́mu Mɔabu tenkè kéta Adi kɔkɛ,
19 Amɔniibɛ tenkè di báá bè do mudoò di báá bè wɛ̀ńté n yí yóó di duɔ́ ndèmarè bɛ tenkè miɛkɛ, n kè duɔ́ nDɔti yaàbí nyi, bɛɛ̀ kè te.
20 Defaiibɛ ciɛ do nkɛ nè dimɔ̀nnì bɛɛ̀ do dè bo, kè Amɔniibɛ bè yu kɛ tú Sãnsumiibɛ,
21 bè do tú kuwuɔ ndiɛkù nku kɛ kpeńnì kɛ dɛu kɛ dɔnnè Anakiibɛ, kè Amɔniibɛɛ tuɔkɛní kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè bèɛ bè bèti kɛ́ bè kùɔ páíí kɛ́kari bɛ tenkè.
22 Kù do dɔ̀ɔmè Esayuu yaàbí bèè do bo Seii, kɛ duɔ́ nkè bèɛ bɛti Ɔriibɛ kɛ́kari bɛ tenkè, kɛ kpaá kè dè bo nè yíenní.
23 Afiibɛ bɛɛ̀ do bo Kasaa ɛì nè dɛ kó sihɛkɛsí, kè Kafutɔɔ ɛì kɔbɛ bè do tú bè Kafutodiibɛ kè bèɛ kɔtɛní kɛ́ bè kùɔ páíí kɛ́kari bɛ tenkè.
24 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Íténè késéntɛ́ kukó nhAdinɔ, n di duómmu Amɔriibɛ kpààtì Sionni Ɛsibonni ɛì kou nè o tenkè. Donè we mudoò,
25 kétúótɛ́ yíe nnè yɛwe yèɛ̀ kpaaní ibotí imɔu ìì bo kɛtenkè ĩnkè kùmakù í yóó di dáátí. Bèè kó dimàà bo keè di kpéí kufɔ̃waá nkuù yóó bè autɛ́ kè bè nkpeutí.

Isidayɛɛribɛ fièɛmè okpààtì Sionni kó dikpààtìyuu

26 Mɛm̀mɛ kè tí mbo Kedemɔti kó dikpáà tɛdɔntè kédɛitɛ bɛnìtìbè kétɔ̃ nhƐsibonni ɛì kóo kpààtì Sionni borè, kè bè bo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nè diwèì ndi ti kéróomè.
27 Ti dɔ́ kéna a tenkè nkɛ képɛ̃ɛ̃té, ti yó mbɔkɛ́ kucɛ máà ndi ti í yóó dautɛ́ kubakù youú yoo kucɑ̃nku.

28 Ti yóó dɑ dontɛ́nɛ̀mu tidiitì ti yóó di tì nti kɛ́ dɑ dontɛ́nɛ̀ mɛniɛ nkɛ́yɑ̃̀. Ti
yóó nɑ ɑ tenkɛ̀ máà ndi kɛ́pɛ̃̄tɛ́.
29 Esɑyuu yɑàbí ìì bo Seii tenkɛ̀ nɛ̀ Mɔɑbiibɛ bɛ̀ɛ̀ bo Adi ɛì bɛ̀ ti dɔ̀ɔ̀mɛ̀, ti dɔ́
késɛ́ntɛ́ Suditɛ̃̄ɛ̃̄ nwe kɛ́kɔtɛ kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù ti te kù ti duɔ́ nkɛ̀.
30 Ɛsibonni kóo kpààtì Sionni mɛ nyí nyie nkɛ bo ti pɑ̃ kucɛ kɛ̀ tí pɛ̃̄tɛ́ o tenkɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do kpénkùnnɛ o to nɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ kùu bɛ̀ ɑ̃nnɛ́
ti nɔu miɛkɛ dɛ̀ mɛ̀ ndɔ̀mmɛ̀ yíe.
31 Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkɛ́mɛ̀ kɛ dɔ̀: N dɑ duɔ́mmu okpààtì Sionni nɛ̀
o tenkɛ̀. Do we mudoò kɛ́fietɛ o tenkɛ̀.
32 Kòo kpààtì Sionni ítɛ́nɛ̀ o nìtìbɛ̀ kɛ́ ti do Yɑɑsi ɛì.
33 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò ɑ̃nnɛ́ ti nɔu miɛkɛ, kɛ̀ ti bɛ̀ potɛ́ wenwe nɛ̀ o nìtìbɛ̀,
34 kɛ́fietɛ bɛ ɛkɛ̀ yɛmɔu kɛ́kuɔ bɛnitidɑɑbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí, bá òmɔù í
nyentɛ́ bá òmáà.
35 Iwũ̄ɔ̃ máà ndi nɛ̀ tinɛntì ti do ɛímɛ̀ dɛ kó dihɛì miɛkɛ,
36 kɛ́túótɛ́ Adowɛɛ, dihɛì dìì bo kukó nhAdinɔ kó mɛpɛ́ɛmmɛ̀ nɛ̀ dihɛì tɛrì dìì
bo Adinɔ biriku miɛkɛ, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Kɑdɑɑdi tenkɛ̀, dihɛì mɑrì í mbo ti yĩ̄ɛ̃̄kɛ
dì. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do yɛ̀ nti duɔ́ nyɛmɔu.
37 Amɔniibɛ tenkɛ̀ máà ndi ti do í kàákɛ́mɛ̀ nɛ̀ kukó nSɑbɔki kó mɛpɛ́ɛmmɛ̀ nɛ̀
yɛtɑ̃rɛ̀ ĩ̄nkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ yɛbòrɛ̀ tɛyɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo ti nàkɛ́ kɛ dɔ̀ ti bɑ́á kɑ́ɑ́kɛ́
yɛ̀.

3

Bɛ̀ fiɛ̀tɛmɛ̀ okpààtì Ɔku kó yɛhɛkɛ̀

1 Kɛ̀ tí ítɛ́ dɛ borɛ̀ kɛ́pĩ̄ nkucɛ kɛ́nkɔri Bɑsɑ̃ɑ̃. Mɛm̀mɛ Ɔku Bɑsɑ̃ɑ̃ kóo kpààtì
ìtɛ́nímɛ̀ nɛ̀ o ɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu kɛ́ ti do mudoò Etedeii ɛì.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnɑ́kɛ́ kɛ dɔ̀: A bɑ́á ò yɔ̀tɛ, n we ndɑ duɔ́mmu wenwe
nɛ̀ o nìtìbɛ̀ nɛ̀ o ɛì. A yóó ò dɔ̀ɔ̀ ɑ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mmɛ Amɔriibɛ kpààtì Sionni Ɛsibonni ɛì
kou.
3 Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù ti te kù ti duɔ́mmɛ̀ Ɔku Bɑsɑ̃ɑ̃ kóo kpààtì nɛ̀ o
nìtìbɛ̀ kɛ ti bɛ̀ potɛ́ kɛ́kuɔ bɑ́ òmɔù í nyentɛ́ bá òmáà.
4 Kɛ̀ ti tiekɛ o ɛkɛ̀ yɛmɔu, dìmɑrì í nkpɑɑ́ kɛ́tú o kpɛri, dɛ kó yɛhɛkɛ̀ do bo yɛmɔu
sipísìkuɔ ndi. Adikɔbu kó kutempɛ̃ Bɑsɑ̃ɑ̃ tenkɛ̀ kɛmɔu okpààtì Ɔku kpààtìyuu
dimɔu.
5 Dɛ kó yɛhɛkɛ̀ do tú yɛhɛkɛ̀ diɛyɛ̀ nyɛ kɛ̀ iduotí yɛ̀ fitɛ́ kɛ̀ yɛbòrɛ̀ kpetí kɛ pɑ́kɛ́
imɑ́tìdɛí. Kɛ nɛ́ mbúútí yɛhɛkɛ̀ péu iduotí í fitɛ́ yɛ̀.
6 Kɛ̀ tí yɛ̀ pɔ̀ntɛ pɑ́íí kɛ́déítɛ́ ti do yĩ̄mɛ̀ Sionni Amɔriibɛ kpààtì kɛ́kuɔ
bɛnitidɑɑbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí,
7 kɛpĩ̄mmú iwũ̄ɔ̃ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ.

Bɛ̀ totímɛ̀ Kɑdɑɑdi tenkɛ̀

8 Mɛm̀mɛ ti fiɛ̀tɛmɛ̀ Amɔriibɛ kpààtìbɛ̀ bɛdɛ́ kó yɛhɛkɛ̀ kukó nSuditɛ̃̄ɛ̃̄ kó diyáà,
kɛ́túótɛ́ kutɛkù bɛ̀ yu kù kɛ tú Adinɔ kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Ɛdimɔɔ tɑ̃rì.
9 Sidonni ɛì kɔbɛ do yu Ɛdimɔɔ tɑ̃rì kɛ tú Sidiyonni nwe, kɛ̀ Amɔriibɛ di yu kɛ
tú Senii.
10 Kɛ̀ tí fietɛ ditennì kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu nɛ̀ Kɑdɑɑdi tempɛ̃ nkumɔu kpɛyɛ. Bɑsɑ̃ɑ̃
omɔu kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Sɑdikɑɑ ɛì nɛ̀ Etedeii ɛì, okpààtì Ɔku kó yɛhɛkɛ̀ nyɛ.
11 Ɔku Bɑsɑ̃ɑ̃ kóo kpààtì weè do yentɛ́ òmáà kɛ kpɑɑ́ fòù Defɑiibɛ botí miɛkɛ,
kòo dɔ́ù ntú timátì kpɛri, kɛ̀ di okùmɛ̀ pɛ̃nkù métìrì mɛ̀nàà, kɛ̀ di pɛ̃kùmɛ̀ bo mbo
métìrì mɛ̀dɛ́mɛ̀, kɛ̀ di mbo Adɑbɑ Amɔniibɛ ɛidiɛ̀.
12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti fietɛ dɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu, kɛ́túótɛ́ Adowɛɛ kukó nhAdinɔ
pɛ́ɛmmɛ̀, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Kɑdɑɑdi tɑ̃rì nɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ dikéè, kɛ̀ tí yɛ̀ duɔ́
nDubɛnniibɛ nɛ̀ Kɑdiibɛ,

13 kɛtúótɛ Kadaadi tenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ kpaá nɛ̀ Basãã kóo kpààtì Ɔku kó dikpààtìyuu dimɔu. Adikɔbu kó kutempɛ̃ nkumɔu kɛ́ dɛ̀ duɔ́ mManansee kó kuwuɔ ndikéè kɔbɛ, bɛ̀ múnkɛ dɛ nyu kɛ tú Defaiibɛ tenkɛ̀.
14 Manansee birɛ Yaii weè do fìètɛ Adikɔbu tempɛ̃ kumɔu, kékɔtɛ kédítɛ Kesuriibɛ nɛ̀ Makatiibɛ bɛ tenkɛ̀ mànku, kéyú dɛ kó yɛhɛkɛ̀ Basãã kpɛyɛ, o mɔ́mmuɔ nho kó diyètìrì kɛ dɔ̀ Yaii ɛkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ kpaá kɛ mɛ nyɛ̀ yu nɛ̀ yíenní.
15 Kɛ̀ n yɛ̀ duɔ́ nKadaadi tenkɛ̀ Makiidi yaàbí, Manansee birɛ,
16 kɛtúótɛ Kadaadi eì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kukó nhAdinɔ kɛ̀ n dɛ̀ duɔ́ Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ. Kɛ̀ dɛ kó kukó nni ntú bɛ tenkɛ̀ mànku kubakù cɛ̃nku bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kukó nSabɔki Amɔniibɛ tenkɛ̀ mànku.
17 Kɛ̀ kuù ntú Adaba nɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ dɛ̀ mànkɛ dɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Kinnɛdɛti kɛ mmɛ ndò nkétuɔkɛnɛ̀ Adaba kóò dàméèrì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ mukɔ́kúɔ́ nkóo dàméèrì pɛ́mmɛ̀ nɛ̀ Pisikaa tãrì diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.
18 Dɛ mɔ̀nnì ndi m bɛ̀ nàkémɛ̀ kɛ̀ n dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duɔ́mmu dɛ kó kɛtenkɛ̀. Díndi bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu bɛhããpɔ̀mbɛ̀ di dò nkétúótɛ tikpàrìnɛntì nti kéniité di kɔbɛ Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀, kɛ̀ dí séntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃.
19 Di pobɛ̀ nɛ̀ di bí nɛ̀ di wũɔ̃ dɛɛ̀ yó nkpaá yɛhɛkɛ̀ n di duɔ́ nyɛ̀ miɛkɛ, n yɛ́mu di wũɔ̃ sũmɛ̀.
20 Kɛ̀ díndii kɔtɛ kéteennɛ̀ di kɔbɛ, kémbaanɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù di te bo bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ bɛ kó yɛhɛkɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ yáà, diyiè taà kɛ̀, kɛ́ bɛ̀ kànnɛ kɛ́ bɛ̀ omɔ̀pùnnɛ, kù di yĩmɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ di né wɛ̃tɛní bá wè o ɛì nh ò duɔ́ ndì.
21 Dɛ mɔ̀nnì ndi n nàkémɛ̀ Sosuwee kɛ̀ n dɔ̀: A yàmu nɛ̀ a nuɔ nti Yiè nKuyie nkùù di te kù dɔ̀mɛ̀ Amɔriibɛ kpààtìbɛ̀ biɛ mbɛdɛ́, kù yóó mɛ ndɔɔ̀ yɛkpààtìyɔ yɛmɔu a yóó séntɛ́ kukó nkéta yɛ̀ɛ̀ miɛkɛ.
22 Di báá bɛ̀ yɔtɛ ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù yóó kpa ndi kpéí.

Mɔyiisi kuɔ́nnɛmɛ̀ Kuyie

23 Dɛndɛ n kuɔ́nnɛmɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ́ kù sautɛnɛ̀ kɛ dɔ̀:
24 Áú! N Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃ keté a bo bɛnkɛmɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì a wɛ̃rímú nɛ̀ a kpetì. Kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ duɔ́mɛ̀ òmɔù í bo kɛ da dònnɛ̀ wèè na kɛ dɔ̀ɔ̀ a dɔɔri dɛ̀.
25 N Yiè nKuyie, yóu kè n séntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kéyà kɛtensààkɛ̀ nɛ̀ yɛtãrɛ̀ sààyè, yɛ̀ɛ̀ kɛ̀ bo, nɛ̀ Dimaa kó ditãsààrì.
26 Díì kpéí nkɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ do m pɛikɛmɛ̀ bá kù í nkèè n kù kuɔ́nnɛ̀ dìì dabònnì, kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ sànnèmu mɛmmɛ, tɛ́nkɛ bá m bɛ́innɛ̀ dɛ kó tináanì.
27 Dekɛ Pisikaa tãrì yómmɛ̀ kéwéntɛ́ diyiè taà kɛ̀, nɛ̀ dì yìèní kɛ̀, nɛ̀ kubakù youú nɛ̀ kucɛ̃nku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kéwéntɛ́ kɛ́ dɛ̀ yà nɛ̀ a nuɔ, a né í senti kukó nSuditɛ̃ɛ̃ a mɛ̀ nwùó nkù.
28 Duɔ́ nyitié nSosuwee, yáukùnnɛ o kɔ̃ntì, yíɛ́ we dikɔ̃mbùɔ̀, weè yóó bɛ̀ niitɛ́ kɛ́ bɛ̀ tanné kɛtenkɛ̀ a mɛ̀ nwùó nkɛ̀.
29 Mɛmmɛ kɛ̀ tí mbo Bɛti-Peɔɔ biriku ìikɛ̀.

4

Mɔyiisi yɛ̃mmɛ̀ Isidayɛɛribɛ ntũ nKuyie nkuɔ́

1 Kɛ̀ Mɔyiisii yíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀: Díndi Isidayɛɛribɛ kéntɛ́nɛ̀ ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nɛ̀ kù di tiè ntì, kéndɔɔri dɛ̀ yɛ̃mmɛ̀, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ dí nfòù kéta kɛtenkɛ̀ ti Yiè nKuyie ndi yɛmbɛ̀ do tũ nkù di duɔ́ nkɛ̀ kɛ̀ di bo tiekɛ.
2 M mɛ̀ ndi duɔ́ nyìì tié ndi báá yaatɛ ìmaì i miɛkɛ, di mɛ mbáá yíɛ́ ìmaì. Di mpĩ nti Yiè nKuyie ntannɔ̀ yɛmɔu kényíé nyɛ̀ yɛ̃ mmù, n yɛ̀ ndí duɔ́ nkɛ̀ yɛ̀ dòmmɛ̀.
3 Di yàmu nɛ̀ di nuɔ nti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Baadi-Peɔɔ. Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà do tũnnɛ dibɔɔ̀ Baadi, di Yiè nKuyie nkùù di te, kù do bɛ̀ kùɔmu bɛmɔu páíí.
4 Díndi bɛ̀ɛ̀ do dɔɔri ti Yiè nKuyie nkùù di te kù dɔ́ dɛ̀, díì mɛ̀ nkpaá fòù yíe.

5 N Yiɛ nKuyie nni nnàkému ku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ kɛ̀ ǹ dɛ̀ ndi tùo, kɛ̀ dɛ̀ bo yie
nkɛ̀ di ta dìì mànnì kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi duɔ́ nkɛ̀, di ndɔɔri dɛ̀ yɛ̃mmɛ̀.
6 Mpĩnnɛ̀ Kuyie nkuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ kɛ dɔɔri dɛ̀ yɛ̃mmɛ̀. Mɛm̀mɛ di bo ntúmɛ̀
bèè màkɛ mɛyèmmɛ̀ kɛ cìì ibotí tɛì ìikɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ɛ keè di náámmɛ̀ Kuyie nkuɔ́ nɛ̀ ku
tannɔ̀ kéyĩ: Kuwuɔ ndiɛkù kɔbɛ biɛ̀ ntu bɛ̀è màkɛ bèmbɛ mɛyèmmɛ̀ kɛ cìì.
7 Kuwuɔ ndiɛkù ɔ̃nku bo kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ tɔ̀kénɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie nti tɔ́kénɛ̀ mèè
botì? Bá kɛ̀ ti kù kuɔ́nnɛ̀ dìì mànnì kù ɔ̃ɔ̃ keèmu.
8 Yáà kuwuɔ ndiɛkù ɔ̃nku bo kɛ mɔkɛ ikuɔ́ nɛ̀ yɛtannɔ̀ dèè tu timɔ́mmɔnti kɛ
dònnɛ̀ m mɛ̀ ndi duɔ́ nyìì kuɔ́ nɛ̀ yèè tannɔ̀ yíe?

Mɔyiisi nàkémɛ̀ Isidayɛɛribɛ Kuyie mbɛ̀ bɛnkɛmɛ̀ kumáà Odɛbu tãrì ĩnkɛ̀

9 Dɛ mànnì ndi ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkémɛ̀ kɛ dɔ̀: Di né dò nkédɔɔ mɛyɔɔmmɛ̀
mmɛ kényɛ̃ dimáà kpéí, di báá yɛ̀ n di nuɔ nyà dɛ̀ kpéí, di báá yóu kɛ̀ dɛɛ yè di
yèmmɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ di bo mbomɛ̀. Dí dɛ̀ nàké di bí nɛ̀ di yaàbío.
10 Dentɛnní di do cómmú dìì mànnì ditãrì Odɛbu di Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku
ìikɛ̀, kù do n nàkému kɛ dɔ̀: Tíí n nìtìbɛ̀ n dɔ́ ké bɛ̀ béinnèmu kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀
nni ndé sɑ̃̀ɑ̃ nɛ̀ bɛ̀ bo mbomɛ̀, kétuo n kuɔ́ bɛ bí.
11 Kɛ̀ n di nákɛ́ kɛ̀ di tíínní kéncómmú ditãrì pɛ̃ri kɛ̀ dì cɔ̀ú mmuhɑ̃́ɑ̃ nkɛ̀ mù
dèkù kɛĩnkɛ̀. Kɛ̀ dibiìnnì nɛ̀ yɛwɛtisùɔ̀ kɛ dɛ̀ dàátí.
12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni ndi náánnɛ̀ kɛ̀ ku tammɛ̀ yìèní muhɑ̃́ɑ̃ mmiɛkɛ kɛ̀ di
nyo ku tammɛ̀ máà bá di í yà ku ìikɛ̀.
13 Kɛ̀ kù di bɛnkɛ ku taummɛ̀ kéwãri ku tannɔ̀ tɛpíítɛ̀ titɑ́píètì tìdé ĩnkɛ̀, kɛ yɛ̃
ndí nyɛ̀ tũ nkɛ dɔɔri yè yɛ̃ mmù.
14 Dɛ mànnì ndi ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkémɛ̀ kɛ dɔ̀: N dí tié nku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀
kɛ̀ di ndɛ̀ tũ nkɛ dɔɔri dɛ̀ yɛ̃mmɛ̀ kɛtenkɛ̀ kù dì duɔ́ nkɛ̀ miɛkɛ.

Kuyie ncaummɛ̀ Isidayɛɛribɛ mubɔɔféù kpéí

15 Di báá yɛ̀ nti Yiɛ̀ nKuyie ndo di náánnɛ̀ dìì yiè ditãrì Odɛbu kɛ̀ di yo ku
tammɛ̀ muhɑ̃́ɑ̃ mmiɛkɛ, di do í yà ku ìikɛ̀.
16 Ndakɛnɛ̀ mɛsàà! Di báá yie nkédɔɔ sitenkaanìi ké sì dònnɛnɛ̀ bɛnitidaabɛ̀
yoo bɛnitipòbɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Kuyie mɛ ndò.
17 Yoo dí sì dònnènɛ̀ fɛɔ̃́fɛ̀ mafɛ̀, yoo kuwanwankù makù, yoo tɛnɔ̀tɛ̀,
18 yoo dɛbambaànnɛ̀ marɛ̀, yoo siyĩĩ.
19 Di báá bɔ́útɛ́ kɛĩnkɛ̀ kéyà diyiè nɛ̀ otɑ̃̀nkù yoo siwɑ̃̀ɑ̃, dèè kó dimàà bo kɛĩnkɛ̀,
kɛ̀ dɛɛ yũɑ̃́ ndi yèmmɛ̀, kɛ̀ dí nínkú ké dɛ̀ bàńtɛ̀. Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛ̀ yóunɛ̀ ibotí tɛì
nyi.
20 Díndi biɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi dènnɛní Esibiti muhɑ̃́ɑ̃ mmiɛkɛ kɛ̀ di bo ntú ku
kɔbɛ mbɛ di mɛ̀ ndòmmɛ̀ yíe.
21 Díì te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ m pɛikɛ kɛ̀ kù béi nkɛ tú nyí senti kukó
nSuditɛ̃̃ɛ̃, m mɛ n yí tati kɛtensààkɛ̀ kù di duɔ́ nkɛ̀ kɛ̀ di bo kɛ̀ tiekɛ.
22 N yóó kú di nhèì miɛkɛ nkɛ n yí senti kukó nSuditɛ̃̃ɛ̃, kɛ̀ díndi yóó kù sèńté
kétiekɛ kɛtensààkɛ̀.
23 Dɔànɛ̀ mɛyɔɔmmɛ̀ kɛ báá yɛ̀ nti Yiɛ̀ nKuyie ndi dàànɛ̀ mèè taummɛ̀. Di báá
dɔɔ tɛtenkaanìtɛ̀ yoo dèmarɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛ̀ yetému.
24 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntú muhɑ̃́ɑ̃ mmu kɛ tuɔ̀, kù dɔ́ kuù máà ndi te.
25 Kɛ̀ di kàri dìì mànnì kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi duɔ́ nkɛ̀ kɛ mànte kɛ piɛ́ ibí,
nɛ̀ di yaàbío kɛ̀ di do mɛyɛi mmiɛkɛ, kɛ dɔ̀ɔ̀ sitenkaanìi kɛ sì donnènɛ̀ dèmarɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ dò ndi yetɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ di Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kù yonkɛ.
26 Kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ dɛ̀ wùómmu ntì ndi nàkémɛ̀ yíe, kɛ̀ di mɛ̀ dɔ̀ɔ̀, di yóó kúmu
mɛcãã. Di bá nfòù kémɔntɛ kɛtenkɛ̀ di senti Suditɛ̃̃ɛ̃ kɛ bo ta kɛ̀. Ti Yiɛ̀ nKuyie
mbo di kuɔ páíí!

27 Di bo nkpaá sámpɔ́ kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndi cíɛ nkɛ̀ dí taá ibotí tɛì miɛkɛ.
28 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dí nínkú kébántɛ̀ sitenkaanìi bɛnìtìbɛ̀ cìékɛ́ sì idɛí nɛ̀ yɛtā́rɛ̀ bá sì í wúó sì í mɔkɛ yɛto kɛ õõ keè, sì mɛ nhõõ í ndi, sì õõ í nkèè kunɔ́ú.
29 Di yó nkɛ mbo kéwammú ti Yiè nKuyie, kɛ́ kù yà kɛ̀ nsà kɛ̀ di kù wammú nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu nɛ̀ di wɛ̃rímú mumɔu.
30 N di nàkɛ́ tìì kó dimàà bo di tuɔkɛní dìì mɔ̀nni, kɛ̀ dí ta mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ dɛ mɔ̀nnì di bo wɛ̃tɛ kétũnnɛ di Yiè nKuyie nkéyie nkù yɛ̃ mmù.
31 Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie ndi kuɔ̀mmɛ̀ mɛsémmɛ̀ kɛ di dɔ́, kù í yóó di bɔntóo, kù í yóó di kuɔ kɛ di deè, kù í yóó yɛ̀ mmɛtaummɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀nɛmɛ̀ di yɛmbɛ̀ kɛ ĩkú mɛ ĩnkɛ̀.

Kuyie ntããtémɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà

32 Bekɛnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di nákɛ́! Nɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ onìtì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ dɛ̀ mɛ̀ nduómɛ̀ dɛ̀marɛ̀ dɔ̀ɔ̀ diyiè marì kɛ mànnɛ̀ diɛnnàà? Òmɔù mu nkèè tii mbotí diyiè maràà?
33 Kuwuɔ mmakù kɔbɛ bo nkeè Kuyie ntammɛ̀ muhãã́ mmiɛkɛ di mɛ̀ mmɛ̀ kèè mɛ̀è botí kɛ kpaá kɛ fòùà?
34 Di mu nyà dibɔɔ̀ marì dɔ̀ɔ̀mɛ̀ tidiɛtì nɛ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ kɛ ãnné kukɔ̃mbɔ̀doróo kɛ dènnɛ kubotí makù kutɛkù miɛkɛ, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù mɛ̀ ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ Esibiti kɛ mà mɛdiè nkɛ di dènnɛníà?
35 Dímbɛ kù bɛnkɛmɛ̀ dɛndɛ kó dimàà, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di banté kɛ dò nti Yiè nKuyie nkuù máà tu Kuyie nkɛ̀ kutɛkù makù í bo.
36 Kɛĩnkɛ̀ nkɛ kù di béinnènnímɛ̀ kɛ bo di tié. Nkɛ di bɛnkɛ muhãã́ ndiɛmù kɛtenkɛ̀ kɛ̀ di keè ku tammɛ̀ mu miɛkɛ.
37 Kù do dɔ́ mɛ̀è kpéí ndi yɛmbɛ̀ dɛè do te kɛ̀ kù di tããté díndi bɛ yaàbí, kɛ di dènnɛní Esibiti nɛ̀ ku kó muwɛ̃rímú,
38 kɛ bèti iwuɔ ndiɛyì di ììkɛ̀ ìì dɛu kɛ di pɛ̃ɛ̃té, kɛ kpeńnì kɛ di pɛ̃ɛ̃té kɛ bo di kannɛ bɛ eì kɛ̀ dí dì tiekɛ, dɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀ yíe.
39 Yĩɛ́ténɛ̀ ti yíe, ãnnénɛ̀ ti di yèmmɛ̀ miɛkɛ, ti Yiè nKuyie nkuù tu Kuyie nkɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ duómɛ̀, ku kó difɔ̃nkúò kutɛkù makù í bo.
40 Mpĩnnɛ̀ ku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ n di duɔ́ ndɛ̀ yíe nkɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di mbo kɛ̀ dɛ̀ di naati díndi nɛ̀ di bí, kɛ̀ di fòmmuu mɔntɛ kɛtenkɛ̀ ti Yiè nKuyie ndi duɔ́ nkɛ̀ kɛ̀ dì bo nkɛ̀ te sã̄ã̄ kɛ miɛkɛ.

Disɔ̀rì kó yɛhɛkɛ̀

41 Mɛmmɛ kɛ̀ Mɔyiisii tããté yɛhɛkɛ̀ yètããti kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà diyiè yìèní kèè bíékɛ̀.
42 Kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ bo ntú disɔ̀rì kpɛyɛ. Kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ kpɛténɛ̀ òmɔù kòò kùɔ otɔù, bɛ̀ mɛ ndo í mɔkɛ tìmatì, dɛ yiè ncokɛ́ kéta dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kó dìmarì miɛkɛ kédɛɛté o fòmmu.
43 Kɛ̀ Dubɛnniibɛ nte Besɛɛ ɛì dìì bo dikpáà ditennì ĩnkɛ̀, kɛ̀ Kadiibɛ nte Damɔti Kadaadi tempɛ̃ nkɛ̀ Manansee te Kodanni Basãã tempɛ̃.

MƆYIISI NÀKƐ TÌ MƐDƐRÍMƐ KUKÓ NSUDITƐƐ YÁÀ

44 Ntɛ Mɔyiisi do duɔ́ nyìì kuɔ́ Isidayɛɛribɛ.
45 Ò do bɛ̀ nàkému ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ nɛ̀ ku tié, ò do tì mbɛ̀ nàkɛ́ bɛ̀ yènní dìì mɔ̀nni ndi Esibiti.
46 Dɛ̀ do sɔ̃́ mbɛ̀ bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà ndi Bɛti-Peɔɔ biriku ììkɛ̀ Amɔriibɛ kpààtì Sionni tenkɛ̀. Sionni do bo Ɛsibonni nwe Mɔyiisi nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛɛ ò pɔ̀ntɛ bɛ̀ yènní dìì mɔ̀nnì Esibiti,
47 kétiekɛ o tenkɛ̀ kɛ múnkɛɛ fietɛnɛ̀ Ɔku Basãã kóo kpààtì kɔkɛ, Amɔriibɛ kpààtìbɛ̀ bɛdɛ́ bèè do bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ diyáà diyiè yìèní kèè bíékɛ̀.

48 Kè bɛ tenkè tùótɛ́ Adowɛɛ ɛì kukó nhAdinɔ pɛ́mmè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè
Siyonni tãrì bè tu dì Ɛdimɔɔ,
49 Kè kùu kɔtɛ kɛ́dítɛ́ tɛdɔntè Adaba kó dikpáà kɛ́ntɔ kɛ́sɛ́ntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃,
diyiè yìèní kèè bíɛ́kè, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè dàmɛ́ɛ̀rì mukɔ́kúɔ́ nkou nè Pisikaa tãrì
pɛ̃ri.

5

Kuyie ntannɔ̀ tɛpíítè
(Wɛ́ntɛ́ Mudennimù 20:1-17)

1 Kè Mɔyiisii tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi Isidayɛɛribɛ
kɛ́ntɛ́nè Kuyie kuɔ́ nè ku tié n di náá ndè yíe nkɛ́ dè ãnnɛ́ di yèmmè miɛkɛ
kɛ́ndɔɔri dè yɛ̃ mmè.
2 Ti Yiè nKuyie nti dɔ̀ɔ̀nèmu mɛtaummè Odɛbu tãrì.
3 Dè í tú nè ti yɛmbè mbɛ ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀nèmè dɛ kó mɛtaummè, nè tímbɛ
bèè bo diɛ nyíe nkɛ kpaá fòù.
4 Ti Yiè nKuyie ndo di wetínnɛ́mu ditãrì Odɛbu ĩnkè kɛ́ di bɛ́innènní muhãã̀
mmiɛkɛ,
5 Dɛ mɔ̀nnì kè n còḿmú díndi nè ti Yiè nKuyie ndi cuokè kè kù n nàánnè kè n
di náá nkɛ yɛ̃́ di do í dàátímè muhãã̀ nkédekoo ditãrì ĩnkè. Kè ti Yiè nKuyie mbéi
nkɛ dɔ̀:
6 Fɔ̃́ nhonìtì mí nha Yiè nKuyie mmíì da te kè míì da dènnɛní Esibiti dihɛì a do
tú dì kudaakù,
7 Kuyie ntɛkù makù í bo a dò nkɛ́ntũ nkù kè dè í tú mí.
8 A báá dɔɔ̀ tɛtenkaanìtè kédonnènè dèè bo kɛĩnkè miɛkɛ yoo kɛtenkè ĩnkè, yoo
mɛniɛ mmiɛkɛ kpɛrɛ.
9 A báá nínkú dɛ ììkè kɛ́ dè bàńtè, míì tu Kuyie nkè míì máà da te, kɛ yóó kpetínné
wèè yetɛ n kpɛti nè o yaàbí nè i kó ibí nè i kó iyaàbí,
10 kɛ́ndɔɔri mɛsàà nwèè n dɔ́ kɛ yíé n kpɛti, nè o yaàbíyúóó.
11 A báá yú mí nha Yiè nKuyie n yètìrì sɔ̃́ntíkɛ, kɛ yɛ̃́ n yí yóó yóumè wèè yu n
yètìrì dɛtetìrè.
12 A nyɛ̃́ tɛomɔ̀pùtè kó diyiè kpéí nkè di ncɑ̃́ɑ̃́ nkɛ tú n kpɛri, mí nha Yiè nKuyie
n da nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndè ndɔ̀mmè.
13 A níí pĩ nha tɔ̃mmú mumɔu yɛwe yèkuɔ̀ miɛkɛ.
14 Diyiénnì tu mí nha Yiè nKuyie nkpɛri ndi. A níí báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ
yiè, bá a birɛ dɛnitidaarè yoo dɛnitipòbirɛ bá a kóo tɔ̃ntì onitipòkù yoo onitidɔ̀ù
bá a nààfè yoo a sãmmarímú yoo a wũɔ̃ tɛì, yoo opɔ̀ɔ̀ wèè bo a cĩ̃ɛ̃̀tè, bɛmɔu bèɛ
omɔ̀pè dɛ yiè a ompumè.
15 A nyɛ̃́ kɛ dò nha mɔ́mmuɔ nha do bo Esibiti nwe kɛ tú kudaakù, mí nha Yiè
nKuyie nkè m bɛnkɛ n wɛ̃rímú kɛ da dènnɛní nè n kó muwɛ̃rímú. Dɛè te kè n tu
a nhomɔ̀pu tɛomɔ̀pùtè yiè.
16 A ndé a cicɛ nè a yɔ̃. Mí nha Yiè nKuyie n tì n da nàkémè kè dèɛ yie nkàa
fòmmuu okè kɛtenkè n da duó nkè miɛkɛ, kàa mbo kè dè da naati.
17 A báá kuɔ onìtì.
18 A báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔù.
19 A báá yúúkú.
20 A báá soutɛ́ kɛcaàrè otɔù yètìrì.
21 A báá yaa nhotɔù pokù, yoo o cĩ̃ɛ̃̀tè, yoo o paa, nyoo o kóo tɔ̃ntì onitipòkù yoo
onitidɔ̀ù yoo o nààfè yoo o sãmmarímú, dèè kó dimàà cɛ̃́nkɛ tú o kpɛrɛ.
22 Ti nnáaǹtì, ti Yiè nKuyie nkuù do tì ndi nàkɛ́ di do tíkú dìì mɔ̀nnì ditãrì
Odɛbu ĩnkè. Kù do náánnè mɛtankperímè mmɛ ditãrì ĩnkè, muhãã̀ ncuokè, kè

kuyukú fĩ nnɛ̀ yɛwɛtisùɔ̀, kù í yìé tìmatì. Kù ti nwɑ̃̀ri titɑ́píètì ĩnkɛ̀ ké n duɔ́ nkɛ̀ ntì ndi nàké.

Məyiisi do náámmɛ̀ Kuyie nkpɛti Isidayɛɛribɛ

23 Di kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó mɛtammɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ yìèní ditãrì ĩnkɛ̀ dibiìnnì miɛkɛ, kɛ̀ ditãrì cɔ̀ú mmuhɑ̃́, bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ di naàmùntì nɛ̀ bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ kɛ̀ dí kɔtɛní m borɛ̀.
24 Kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nti bɛnkɛmu ku kpetì nɛ̀ kù dɛumɛ̀, kɛ ti bɛ́innɛ̀nní muhɑ̃́ mmiɛkɛ, kɛ̀ ti kèè ku tammɛ̀ yíe nti yàmu kɛ dò nti Yiɛ̀ nKuyie mbo na kɛ́bɛ́innɛ̀ onìtì kɛ̀ wè nkpaá fòù.
25 Ba nkpɛ́í nte kɛ̀ ti bo yóu kɛ̀ muhɑ̃́ ndiɛmù ti cɔ́útɛ́ kɛ̀ ti kú? Kɛ̀ ti sɔkɛ́ kɛ yo dɛ kó mɛtammɛ̀ muhɑ̃́ ndiɛmù yóó ti cɔ́útɛ́mu kɛ̀ ti kú.
26 Onìtì mɔù mu nyí kèè ti kèèmɛ̀ Kuyie ntammɛ̀ kù ò bɛ́innɛ̀mɛ̀ muhɑ̃́ mmiɛkɛ kɛ kpaá fòù.
27 Fɔ̃́ mMəyiisi, fɔ̃́ɔ̃̀ máà níí yóó kɔtɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nda nákɛ́ kàa wɛ̃tɛní kɛ́ tí nákɛ́ kù yɛ̃ mmù, ti yóó yiemmu kɛ́ tì dɔ̀ɔ̀.
28 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkeè di náá ntì kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: N kèèmu bɛnìtìbɛ̀ bɛmbɛ da náá ntì, tì wennimu.
29 Kɛ̀ bɛ̀ do n yie nkémmɔkɛ dɛ kó mɛyèmmɛ̀ botí sɑ́ɑ̃̀, kɛ́ nni ndé kɛ dɔɔri n tannɔ̀ yɛ̃ mmù dɛ̀ na nwennimu, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔri mɛmmɛ bɛ̀ bo mbo kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati bɛmbɛ nɛ̀ bɛ yaàbío sɑ́ɑ̃̀.
30 Kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔ̀nnɛ̀ di cɛ́ĩ.
31 Kɛ̀ fɔ̃́ nni nkpaá diɛ m borɛ̀ kɛ̀ n da nákɛ́ n tannɔ̀ yɛmɔu nɛ̀ n kuɔ́ nɛ̀ n tié kàa dɛ̀ mbɛ̀ nàkɛ́ dɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ ndɔɔri dɛ̀ yɛ̃ mmù kɛtenkɛ̀ m bɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo kɛ̀ tiekɛ kɛ miɛkɛ.
32 Nyɛ́nɛ̀ tũnkɛ́ kéndɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù yɛ̃ ndi ndɔɔri dɛ̀ dɛmɔu, di báá dautɛ́ kucɑ̀̃nku yoo kuyoú.
33 Dí ntũ nkucɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù di bɛnkɛ kù mɛsàà, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ dí nfòù kémbo dihɛì kù di duɔ́ ndì kɛ̀ dɛ̀ naati, kɛ̀ di fòmmuu mɔntɛ.

6

Ikuɔ́ imɔu kó dikũnnì

1 Ntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nduɔ́ nyɛ̀ɛ̀ tannɔ̀ nɛ̀ ìì tié nkɛ yɛ̃ n dɛ̀ ndi tié, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di ta dìì mɔ̀nnì dihɛì kù yɛ̃ nkù yóó di duɔ́ ndì kɛ̀ di tiekɛ, dí ndɔɔri dɛ̀ yɛ̃ mmù.
2 Mɛ̀mmɛ di bo ndémɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi fòmmu mumɔu miɛkɛ, kéntũ nku tannɔ̀ yɛmɔu nɛ̀ ku kuɔ́ n di tié ndɛ̀ díndi nɛ̀ di bí nɛ̀ di yaàbío kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di fòmmuu okɛ̀.
3 Díndi Isidayɛɛribɛ kénténɛ̀, kéndakɛ kéndɔɔri ku kuɔ́ yɛ̃ mmù, kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ di bo mbo kɛ̀ dɛ̀ di naati kɛ̀ dí sũũ nkɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi duɔ́ nkɛ̀, mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũɔ̃ nkɛ̀. Ti Yiɛ̀ nKuyie ndi yɛmbɛ̀ do tũ nku kù tu dìì mɔ̀nnì:

4 Kénténɛ̀ díndi Isidayɛɛribɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù tu kutenkù kumɔu yiɛ̀:
5 Onìtì fɔ̃́, a ndɔ́ a Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ a yèmmɛ̀ mɛmɔu nɛ̀ a wɛ̃nnì dimɔu nɛ̀ a wɛ̃rímú mumɔu.
6 Kuyie ntannɔ̀ n di tiè nyɛ̀ yíe ndí yɛ̀ ãnné di yèmmɛ̀ miɛkɛ.
7 Dí ntì tiè ndi bí di borɛ̀ tɛcĩ̀tɛ̀ nɛ̀ di borɛ̀ kupɔ̀ɔ̀kù di yóó duɔ́ dìì mɔ̀nnì nɛ̀ di ènte dìì mɔ̀nnì.
8 Dí ntì ũ di nɔu tɛnɛitɛ kɔ̃mɛ, ké ntì ìrí bɛ̀ ɔ̃ nyírímɛ̀ kuítùòkù,
9 ké tì wɑ̃̀ri di cɛ́ĩ kó yɛsɑ̃̀nkɛ̀ nɛ̀ yɛbòrɛ̀.

Isidayɛɛribɛ í dò nkéyɛ̀ mbɛ Yiɛ̀ nKuyie

10 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù bo di tanné dìì mɔ̀nnì kù do nàké di yɛmbè
Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu kéĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó bè duɔ́ nkèè tenkè nè yèè
ɛkè sààyè di í maá yè,
11 sicɛ́ĩ borè kɛ píéké dɛsààrè dɛmɔu botí, díì mɛ nyí dè ãnné, sibií borè díì mɛ
nyí sì keú, dɛtie mbè tu dè fínyĩ nè bè tu dè odìfíè dè borè díì mɛ nyí dè fiíkú,
12 kɛ yóó sɔ̃ntɛ́ kényo ndi dɔ́mè. Dí ndakɛ kɛ báá yɛ̀ nti Yiè nKuyie nkùù di
dènnɛní Esibiti miɛkɛ di do tú kè tidaatì ku kpéí.
13 Di yóó nku ndé ké nku mbáá nkumáà, di níí yóó parìkè nè kuù kó diyètìrì.
14 Di báá tũnnɛ ibotí tɛì ìì di fité ì tũ nyèè bɔkè.
15 Ti Yiè nKuyie mbomu di cuokè kù dɔ́ kuù máà ndi te, dí ndakɛ kɛ báá kù
wɛ̀ńté kè ku miɛkɛɛ dí yè kè kùu di kuɔ páíí kɛtenkè di bo kèè ĩnkè.
16 Di báá yáákɛ́ ti Yiè nKuyie ndi do kù yàákémè di do bo dìì mɔ̀nnì Masa
* Bè bo dìì mɔ̀nnì ndi dikpáà miɛkɛ kè mɛniɛ ndɛ mbè dòńté kè Kuyie nduɔ́
nkè Mɔyiisii poté dipèrì kè mɛniɛ nyɛnní, kè ifɛi bè pĩ, mbè do yĩɛ̀kù mèè kpéí.
(Mudennimù 17:7, Ikuɔ́ kɔ́ntímù 6:16, 9:22, Yɛsãã 95:8-9).
17 Dí ndakɛ kéntũ nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kó yɛtannɔ̀ nè ku tié nnè ku
kuɔ́ kù di duɔ́ ndè.
18 Dí ndɔɔri dèè sìé ti Yiè nKuyie ndɔ́ dè, kè dèɛ yie nkè dí mbo kè dè di naati,
kɛtensààkè ti Yiè nKuyie ndo béi nkéĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ nkè di yɛmbè,
19 kébéi nkɛ dɔ̀ kuù yóó bɛti di dootitɔbè.
20 Kè di bí naa di bekɛ kɛ yĩ: Ba nte kè ti Yiè nKuyie ndi duɔ́ ku tannɔ̀ nè ku
kuɔ́ nè ku tié?
21 Dí ì nàké kɛ dɔ̀: Ti do bo Esibiti nwe kɛ tú Esibiti kóo kpààtì kó tidaatì kè ti
Yiè nKuyie nti dènnɛní nè ku kó muwɛ̃rímú.
22 Ti Yiè nKuyie ndo dɔ̀ɔ tidiɛtì kpɛrɛ ndɛ nè mɛbɛnkùmè diɛmè kécaàrè Esibiti
kɔbɛ nè bɛ kóo kpààtì nè o cĩɛ̃tè kɔbɛ,
23 ké ti dennɛ kɛ ti tɔní diɛ nkɛtenkè kù do béi nkéĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ nkè ti
yɛmbè.
24 Mɛm̀mɛ ti Yiè nKuyie nti nàkémè kɛ dɔ̀, tí ndɔɔri ku kuɔ́ yɛ̃mmè, ké nkù dé
kè dèɛ yie nkè tí mbo kè dè ti naati, kɛ dò nti mè nfòù kè dè ti dòmmè yíe.
25 Kè ti duɔ́ nti yèmmè kɛ tũ nti Yiè nKuyie ntannɔ̀ nè ku kuɔ́ dè yɛ̃mmè,
mɛm̀mɛ ku yèmmè bo nti naatinèmè.

7

Isidayɛɛribɛ cằ́ammè kɛ tú Kuyie nkɔbɛ

1 Kè Mɔyiisi béi nkɛ dɔ̀: Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te di tannè dìì mɔ̀nnì kɛtenkè
di yóó tiekɛ kè kɛ bèti ibotí ìì di sũnè, ìì tu Itiibɛ nè Kidikasiibɛ nè Amɔriibɛ nè
Kannahãã kɔbɛ nè Pedisiibɛ nè Efiibɛ nè Sebusiibɛ. Ibotí inyi iyiekè ìì di sũnè
kɛ di kpeńnìnè.
2 Kè ti Yiè nKuyie mbè ndi duɔ́ dìì mɔ̀nnì kè di bè na, dí bè kùɔ bɛmɔu páíí kɛ
báá súɔ́ nhòmɔù, di báá bè dɔ̀ɔnè mɛtaummè, di báá bè kuɔ́ mmɛsémmè.
3 Nè dɛ kó ibotí kɔbɛ di bá mpuokú, di báá duɔ́ ndi kóo sapàà mmɔù bɛ kóo
dapàà nkè wèe puokɛ, di mɛ mbáá túótɛ́ bɛ kóo sapàà mmɔù kéduɔ́ ndi kóo
dapàà nkè wèe puokɛ.
4 Kè di dɔ̀ɔ mɛmmɛ bè yóó dɛ́tìnnɛ di bí nyi Kuyie nkó kucɛ, kénte kè bèɛ fié
iwũõ yɛbɔkè, kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛɛ di yè, kè kù di kuɔ bá dè báá ɔɔtɛ.
5 Ntɛ di dò nké bè dɔ̀ɔmè. Dí puɔ mbɛ wũõtɔ̀rè, kébɔ́ké bɛ bɔɔtã́rè, kéu bɛ bɔɔ
Asedaa kó itedɛí, kécɔ́u mbɛ bɔkè.

---

* **6:16** ***Masa:*** Dɛ kó diyètìrì tú mɛyáàmè mmɛ nè mɛbennímè.

6 Di cɑ̃ɑ̃mmu kɛ tú ti Yiè nKuyie nkɔbɛ, ti Yiè nKuyie ntɑ̃ɑ̃té dímbɛ ibotí tɛì miɛkɛ, kè di bo ntú ku kɔbɛ kù dɔ́ bè, kɛtenkè kɛmɔu duɔmè.

Kuyie mpĩmmè kù do dɔúnnè dìì nùù

7 Kè ti Yiè nKuyie ndi tɑunnè kumáà kɛ di tɑ̃ɑ̃té, dè í tú di sũ mèè kpéí. Díì pètìnkɛ tú kubotí sámpɔ́kù ibotí tɛì imɔu miɛkɛ.
8 Kù né di dɔ́mu dɛè kpéí nte, nè kù dɔ́mè kémpĩ ndinùù kù do dɔúnnè dì di yɛmbè kébéi nkéĩkú, dɛè te kè kù bɛnkɛ ku wɛ̃rímú kɛ di dènnɛ tidɑɑtì miɛkɛ, kɛ di dɛɛté Esibiti kóo kpààtì nɔu miɛkɛ.
9 Di tũ mbɑnté kɛ dò ndi Yiè nKuyie nkùù di te kuù tu Kuyie kɛ dɔɔri kù béi ntì kémpĩ mmɛtɑummè kù di dɔ̀ɔ̀nè mè kɛ dɔɔri mɛsàà mbèè kù dɔ́, kɛ pĩ nku tɑnnɔ̀ nè bɛ yɑàbíyúóó.
10 Kɛ ɔ̃ɔ̃ yṹɔ́ nwèè yetɛ ku kpɛti o to, bá dè báá ɔɔtɛ, wèè í kù dɔ́ dè ɔ̃ɔ̃ í ntùɔ̀kɛ tɛpɛ̃nkpɛ̀ntɛ̀ kè wèè yà o yetímè kó tiyeti.
11 Mpĩnnè tũnké Kuyie ntɑnnɔ̀ nè ku kuɔ́ nè ku tié, n di duɔ̀ ndè yíe nkéndɔɔri dè yɛ̃ mmù.
12 Kè di kemmu ku tié nkɛ ì pĩ nkɛ dɔɔri ì yɛ̃mmè. Mɛm̀mɛ di Yiè nKuyie nkùù di te kù bo mpĩmmè kù di dɔ̀ɔ̀nè mèè tɑummè ké ndi dɔɔri mɛsàà kù do béinnè di yɛmbè kɛ ĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó mbè dɔ̀ɔ̀ri mè.
13 Kù bo ndi dɔ́ kɛ di dɔɔri mɛsàà nkè dí sũũ, kè kù di duɔ́ nkupɛitóo, kéduɔ́ nkè di pɑɑ nni mpɛí, kè tidiitì mbo, kè fínyĩ kó dɛtie nnè odìfíè kó dɛtie kè dè mpɛí, kè di wũɔ̃ mpɛí inààkɛ nè ipe nè sibɔɔ́ di tenkè Kuyie ndo béi nkéĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ nkèè tenkè di yɛmbè kɛ miɛkɛ.
14 Kù bo dɔɔ̀ di kó kubotí mɛsàà nkè dèɛ pɛ̃ɛ̃té ibotí tɛì. Di miɛkɛ onitidɔ̀ù mɔù bá mbo wèè bo yĩɛ̃kɛ ò bo pónnémè, tɛhɑ̃ũntɛ mɛ mbá mbo. Di wũɔ̃ miɛkɛ fèmɑfè bɑ́ɑ́ ɑ̃ũ.
15 Ti Yiè nKuyie mbo kɛi mmumɔmmú mumɔu di borè kù bɑ́ɑ́ di bɔntɛ́ mumɔmmú yɛimu kù do bɔntɛ́ mù Esibiti kɔbɛ di yɛ́ mùù kpéí, kù bo mù bɔntɛ́ bèè kó dimàà di níí mbɛ ĩnkè.
16 Ti Yiè nKuyie nyóó duɔ́mmu kè dí nɑ ibotí tɛì kɔbɛ, dí bè kùɔ dí bɑ́ɑ́ kuɔ́ nhòmɔù mɛsémmè, di mɛ mbɑ́ɑ́ fíé iwũɔ̃ bɛ bɔkè. Kè di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ yè bo nɑɑ́ ndi kpéí ndidíìntɑ̃́rì kɛ di bɔ.

Kuyie nkɑ̃nkémè bèè tu ku kɔbɛ

17 Kè dè yèmmè di bo yĩ nè di yèmmè miɛkɛ dɛ kó ibotí mɛ nti sũnèmè ti bo yĩmɛ kéfietɛ bɛ tenkè?
18 Di bɑ́ɑ́ bè yɔ̀tɛ, dí dentɛní ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do dɔ̀ɔ̀mè Esibiti kóo kpààtì nè o kɔbɛ bɛmɔu.
19 Di yàmu ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do bè yàákémè nè kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì nè mèè bɛnkùmè kó dimàà, kɛ di dènnɛ nè muwɛ̃rímú Esibiti, kù yóó mɛ nyĩ iwuɔ ndi mè ndé ì.
20 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó nii nyɛcɑ̃nkèdèèsùɔ̀ nyɛ di ìikè kè yè mbɛtì bèè yentɛ́ yentɛ́ kɛ wɑnti késɔri.
21 Di bá mbè dé ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di bonèmu, kù kpeńnìmu kɛ dùò tikɔ̃mbùɔ̀tì.
22 Dɛ kó iwuɔ ndi yóó nyì kɔ̀ù sámpɔ́ sámpɔ́ nwe ké ì dèè. Di bɑ́ɑ́ nɑ ké ì kùɔ dimɔ̀nnì dìmáà, kè mɛè dɔkɛ dɛpĩmpĩnnè bo sũũ ndi tenkè ké di cɑ́ɑ́ké.
23 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duɔ́mmu dɛ kó iwuɔ kè di ì bèti kè kufɔ̃wɑá ndiɛkùu ì ɑutɛ́ kè dí ì kùɔ imɔu.
24 Kù yóó ɑ̃nnému i kó bɛkpààtìbè di nɔu miɛkɛ kè dí bè kùɔ kè bɛ yètèɛ kpánné kutenkù miɛkɛ. Bɛ kóò mɔù í yóó dɑ́ɑ́tí kécómmú di ìikè di yóó bè kùɔmu páíí ké bè dèè.

25 Dí cɔ́u mbɛ bɔɔtenkaanìi, di báá túótɛ́ bɛ̀ sì dàrì tìì mátì pɛ́ítì nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ sɔɔ, di báá dɛ̀ tùótɛ́ kɛ́tiekɛ, dɛ̀ í yóó di dɔɔ̀ mɛsàà, ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù dɛ̀ wùó nyisɔkɛ nyi.
26 Di báá tannɛ́ dɛ kó sibɔɔtenkaanìi di cɛ̃̄ miɛkɛ, di mɔ́mmɔmbɛ di yàà bo sì naánnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di kuɔ, bɛ̀ yóó sì pùɔ mmɛ̀ɛ̀ botí. Dí nsì wùó nyisɔkɛ kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀ dò nkɛ́puɔ.

8

Kuyie ntiémmɛ̀ Isidayɛɛribɛ dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ

1 Dí mpĩ nyɛtannɔ̀ m mɛ ndi duɔ́ nyɛ̀ yíe nkɛ́ndɔɔri yɛ̀ yɛ̃mmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ dí nfòù kɛ́sũ̃ũ̃ nkɛ́tiekɛ kɛtenkɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie ndo béi nkɛ́ĩ̃kú kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ nkɛ̀ di yɛmbɛ̀.
2 Di báá yɛ̃̀ nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù duɔ́ nkɛ̀ di ce mmùù cèmmu yɛbie nsipísìnàà dikpáà miɛkɛ, kɛ̀ kù di tannɛ́ mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ, kɛ di kɛ́̃kùnnɛ kɛ di yàákɛ́ kɛ bo yà di yèmmɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ̀ nsà di bo mpĩ nku tannɔ̀ yoo di bo yɛ̀ yetɛ.
3 Kuù yóu kɛ̀ di ta mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ dikònnì di pĩ nkɛ̀ kù di duɔ́ mmudiì bɛ̀ tu mù mánnì, di do í yɛ́̃ mù díndi nɛ̀ di yɛmbɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ dí bantɛ́ kɛ dò nhonìtì í fòùnɛ̀ mudiì máà dɔkɛ, kòò fòùnɛ̀ tìì yìɛ̀ní tìnti ti Yiɛ̀ nKuyie nnùù miɛkɛ.
4 Yɛɛ̀ bie nsipísìnàà miɛkɛ di yààtì í kɛ̃rí di naàcèi mɛ nyí mùútí.
5 Bantɛ́nɛ̀ kɛ dò nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di tié nhonìtì ɔ̃ɔ̃ tiémmɛ̀ mmɛ o birɛ.
6 Dí nyíé ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku kuɔ́ kɛ́ntũ nku kó kucɛ kɛ́ nkù dé.

Bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ kɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ báá bɛ̀ na

7 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù yóó di tannɛ́mu kɛtensààkɛ̀ ikó mborɛ̀ nɛ̀ sibií nɛ̀ yɛnɛ́bòrɛ̀, kɛ̀ mɛniɛ nyièní itãfuɔ nnɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.
8 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè nɛ̀ titɛtì bɛ̀ tu tì ɔ́dìsì nɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ nɛ̀ dɛtɛrɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ fìkíè nɛ̀ dɛtɛrɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ kèdènádíè, kɛ̀ odìfíè kó dɛtie mbo kɛ̀ mɛcekùɔ̀ mbo.
9 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ di yóó nyo ndi dómɛ̀ mmɛ dèmarɛ̀ í yóó di dónté, bɛ̀ í yó ndi beu tidiitì. Dɛ kó kɛtenkɛ̀ kó yɛtɛ́̃rɛ̀ mɔ̀kɛ timátì nti, kɛ̀ yɛtãrɛ̀ mɔ̀kɛ disɔɔwũ̃ɔ̃̀.
10 Kɛ̀ di di kɛ sànnɛ̀ dí ndɔú nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te nɛ̀ mutɔ̃mmú dihɛì sàárì kù di duɔ́ ndì kpéí.
11 Dí ndakɛ kɛ báá yɛ̃̀ nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te, kéyóu di bo ntũmmɛ̀ ku tannɔ̀ nɛ̀ ku kuɔ́ nɛ̀ ku tié n di duɔ̀ ndɛ̀ yíe,
12 kɛ̀ di di kɛ sànnɛ̀ kɛ maá sicɛ̃sààsì kɛ ã,
13 kɛ mɔ̀ɔ̀tɛ iwũɔ̃ péu idiɛyì nɛ̀ isámpóì, kɛ mɔ̀ɔ̀tɛ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ, kɛ kpàrìkɛ̀, dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ bo.
14 Dí dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀ kɛ báá mɔɔtɛ tɛfentɛ̀ kéyɛ̃̀ nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kùù di dènnɛní Esibiti di do tú dɛ̀ tidaatì,
15 kɛ duɔ́ nkɛ̀ di cè nfɛkpáfɛ̀ fiɛ mmiɛkɛ, iwaayɛiyi bo dɛ̀ nɛ̀ inaá, kɛ̀ sinéyɛ̃̀ĩ di pĩ nkɛ̀ mɛniɛ nyí mbo, kɛ̀ kùu dennɛní mɛniɛ nkupèrìkù miɛkɛ.
16 Kɛ di duɔ́ mmudiì di yɛmbɛ̀ do í yɛ́̃ mù bɛ̀ tu mù mánnì kɛ̀ di di. Kù yóu kɛ̀ di ta mɛháárìmɛ̀ kɛ̀ kù bo di yáákɛ́mu kɛ di kɛ́̃kùnnɛ kédeè kɛ né di dɔɔ̀ mɛsàà.
17 Dí ndakɛ kɛ báá yie nkɛ̀ di yèmmɛ̀ ndò di kó muwɛ̃rímú mmu nɛ̀ di kó mutɔ̃mmú mmu di pètémɛ̀ dɛ kó tikpàtì.
18 Di báá yɛ̃̀ nti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí, kuù di pãmɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ̀ di pèténɛ̀ dɛ kó tikpàtì, kù mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ di bo bantɛ́ kù pĩ́mmɛ̀ mmɛ mɛtaummɛ̀ kù do béi nkɛ́ĩ̃kú kɛ dɔ̀ kù bo dɔɔ̀nèmɛ̀ di yɛmbɛ̀, dɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀ yíe.

19 Kɛ̀ di yɛ̀ nti Yiè nKuyie nkùù di te kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ kɛ yè fiế iwũɔ̃, kɛ kɔ̃nkù yè ììkɛ̀ kɛ yè bàá ndi yóó kúmu. N di caummu yíe.
20 Timɔ́mmɔnti nti kɛ̀ di í yie nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpɛti di yóó kúmu kédeè ibotí tɛì kù kɔ̀ùtì ì di ììkɛ̀ i kɔ̃mɛ.

9

Isidayɛɛribɛ í tɔ̃ũnɛ̀ ibotí tɛì

1 Isidayɛɛribɛ, kénténè kékeè! Di yóó séntému yíe nkukó nSuditɛ̃ɛ̃ kékɔtɛ kébɛti ibotí ìì dɛu kɛ kpeńnì kɛ di pɛ̃ɛ̃té kétiekɛ yɛhɛkɛ̀ diɛyè yèè kó iduotí okù kɛ káá ntiwɛtì.
2 Di yóó namu Anakiibɛ bèè kpeńnì kɛ tú tidadiɛtì kɛ̀ bè ɔ̃ nnáá mbɛ kpéí nkɛ di yo kɛ̀ bè tu Anakiibaa? We mbo dáátí kécómmú bɛ ììkɛ̀?
3 Dí nyɛ́ yíe nkɛ dò nti Yiè nKuyie nkùù di te kuù ni di ììkɛ̀ kɛ dò mmuhãã́ nkɛ cɔ́ú ndɛmɔu. Kù yóó kuɔmu dɛ kó iwuɔ nyimɔu, kuù yóó duɔ́ nkɛ̀ bè di bɔ́úté kɛ̀ dí mbè bètì, ké bè kùɔ kédeè bá dè báá ɔɔtɛ, ti Yiè nKuyie ntì ndi nàkému.
4 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù di te bè bèti di ììkɛ̀ di bá mpɔtì kɛ tú di wenni mè kpéí nte kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndi tannế dɛ kó kɛtenkɛ̀, dɛ kó ibotí dɔrimè kpéí nte kè kù ì bèti.
5 Dè í tú di wetí mèè kpéí nyoo di yèmmè wenni mèè kpéí nte kè di yóó tiekɛ dɛ kó kɛtenkɛ̀, dɛ kó ibotí kó tidɔnnitì tiì kpéí nte kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù yóó bè bèti, kù dɔ́ mèè kpéí nkédɔɔ̀ kù do dɔúnnè dìì nùù di yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu.
6 Nyɛ́nè tũnké kɛ dò nkɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù di duɔ́ ndɛ kó kɛtenkɛ̀ dè í tú di wetí mèè kpéí nte kù di duɔ́mmè dɛ kó kɛtensààkɛ̀, díì pètìnkɛ tú ku botí kùù to kpeńnì.

Isidayɛɛribɛ do dɔ̀ɔ̀mè fɛsɔɔmátìnààfè kénkɔ̃nkù kɛ fè bàá

7 Díndi Isidayɛɛribɛ di báá yɛ̀ ndi do íinkomè ti Yiè nKuyie nkuù di te ku miɛkɛ dikpáà tɛdɔntè cuokɛ̀, kétúóté di yè dìì yiè Esibiti kéntɔ kétuɔkɛnèní yíe nti mɛ mborè, di í yie nKuyie nkpɛti.
8 Odɛbu tãrì di do íimmu ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ mɛdiè nkɛ̀ kù ndɔ́ ké di kuɔ dimɔu páíí.
9 N do dèkɛ dìì mɔ̀nnì ditãrì kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbo n duɔ́ ntitắpíètì ku taummè kuɔ́ wằri tìì ĩnkɛ̀, kè nní mbo ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà, dɛyènnè sipísìnàà kɛ í yo m mɛ nyí yɔ̃.
10 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nwãri titắpíètì tìdétì ĩnkɛ̀ ku tannɔ̀ kù do di nàké yè di tíkú dìì mɔ̀nnì ditãrì pɛ̃ri kɛ kù di náánnènní kɛ̀ di yo ku tammè muhãã́ mmiɛkɛ.
11 Yɛwe sipísìnàà nè dɛyènnè sipísìnàà kó difɔ̃nkúò kɛ̀ kù n duɔ́ nku taummè kuɔ́ kó titắpíètì tìdé,
12 ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kécúté mɛcãã nha nìtìbè a dènnɛní bè Esibiti bè n càkɛmu, bè yóumu dɛndɛ bàmbà n kó kucɛ n do bè bɛnkɛ kù kɛ dɔ̀ɔ̀ fɛsɔɔmátìnààfè.
13 Ti Yiè nKuyie dɛ nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: N yàmu dɛ kó bɛnìtìbè kɛ sɔ́ mbɛ to yɛè kpeńnì.
14 Yóu kɛ̀ m bè kùɔ bɛmɔu páíí kè bɛ yètìrìi kpánné kutenkù miɛkɛ kè n da dɔɔ̀ kuwuɔ nkperíkù kùù yó nsṹ képɛ̃ɛ̃té kuu.
15 Mɛ̀mmɛ kè n cúténí ditãrì dìì cɔ̀ú mmuhãã́ ndi ĩnkɛ̀, kɛ tɔ Kuyie ntaummè kuɔ́ wằri tìì tắpíètì ĩnkɛ̀, n nɔu sidé.
16 Kɛ̀ nní nyóó tuɔkɛní kɛ sɔ́ ndi bùtínné dɛndɛ bàmbà nti Yiè nKuyie nkùù di te kɛ ma fɛsɔɔmátìnààfè kɛ yóu kucɛ ti Yiè nKuyie ndi bɛnkɛ kù.

17 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ m pĩ̄ ntitā́píɛ̀tì n nɔu sidɛ́ kɛ́ tì bɔ̀tɛ́ kɛtenkɛ̀ di ìikɛ̀, kɛ̀ tìi pɔntɛ pɔntɛ.

Mɔyiisi kuɔ́nnɛ̀mɛ̀ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ dɔ̀ɔ fɛ̀ɛ sɔɔmátìnààfɛ kpɛ́í

18 Kɛ̀ n doroo kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀, kéwɛ̃tɛ kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà, dɛyènnɛ̀ sipísìnàà n yí yo, m mɛ nyí yɔ̃̄, mɛyɛi ndi dɔ̀ɔ mɛ̀ kpɛ́í. Di cààrèmu dɛɛ̀ te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ di yɛ̀ mɛdiɛ̀.

19 N do yĩ̄ɛ̃kù ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ nkɛ, ku miɛkɛ kɛɛ̀ do cɔ̀útɛ́ kɛ̀ kù ndɔ́ kɛ́ di kuɔ páíí, kɛ̀ n kù bàńtɛ̀ kɛ̀ kùu yie nkéwɛ̃tɛ kɛ́cɔutɛ́ m báammu dɛ mɔ̀nnì.

20 Kɛ̀ ku miɛkɛɛ pɛikɛ Anɔɔ mɛdiɛ̀ nkɛ̀ kù ndɔ́ kóò kùɔ, kɛ̀ n kù kuɔ́nnɛ̀ o kpɛ́í,

21 kétúótɛ́ fɛsɔɔmátìnààfɛ̀ di bùtínné Kuyie nkɛ dɔ̀ɔ fɛ̀, kɛ́ fɛ̀ cɔ̀ú nkɛ̀ fɛɛ cɔ́útɛ́, kɛ̀ n fɛ̀ pùɔ nkɛ́ fɛ̀ nàa nkɛ̀ fɛɛ naá mmuyuo nkɛ̀ m mù ùtóo kukó nkùù bonní ditārì ĩ̄nkɛ̀ ku miɛkɛ.

22 Kɛ̀ ti mbo Tabedaa* nɛ̀ Masa† nɛ̀ Kibodoti-Ataafa‡ kɛ̀ di to íi ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ.

23 Kɛ̀ ti mbo Kadɛɛsi-Bannɛa kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi tɔ̃̄ nkɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kéfietɛ dihɛì kù di duɔ́ ndì, kɛ̀ di í nyie nkɛ dò nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù béi ntì bo dɔɔ̀, bá di í nyie nkù di nàkɛ́ tì.

24 Nɛ̀ m baa di yɛ́mɛ̀ mmɛ, di í yie ndiyiè marì ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti.

25 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tãātɛ́ kɛ bo di kuɔmu páíí, mɛmmɛ kɛ̀ n do kɛ nínkú ku ìikɛ̀ kénnínkú kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà, dɛyènnɛ̀ sipísìnàà,

26 kɛ báá nti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie báá kuɔ kubotí kuù nkù tu a kɔku nku a te kù. Nɛ̀ a kó tikpetì miɛkɛ nkɛ a bɛ̀ dɛɛtémɛ̀ nɛ̀ a kó muwɛ̃rímú mmu a bɛ̀ dènnɛnímɛ̀ Esibiti.

27 Dentɛní a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ kpɛ́í, a bá ndakɛ kubotí kuu nkó itookperí kpɛ́í nnɛ̀ bɛ kó tidɔnnitì nɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi.

28 Kàa dɔ̀ɔ mɛmmɛ, a ti dènnɛní dìì ɛì kɔbɛ bo yĩ̄ fɔ̃̄ nti Yiɛ̀ nKuyie nha í na kɛ bo ti tanné dihɛì a do yɛ̃ nha yóó ti duɔ́ ndì. Bɛ̀ bo yĩ̄ a ti níímmu dɛɛ̀ kpɛ́í nte kàa ti dènnɛní kɛ bo ti kuɔ dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ.

29 N Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ tu a kɔbɛ mbɛ, fɔ̃̄ɔ̃̄ bɛ̀ te, a bɛ dɛɛtɛ́ nɛ̀ a kó tikpetì nti nɛ̀ a kó muwɛ̃rímú.

10

Kuyie mbɛ̀ cĩ̄ɛmmɛ̀ fɛsɔɔmátìnààfɛ̀ kó mɛyɛi

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Cíékɛ́ titā́píɛ̀tì tìdétì kɛ̀ tì ndò tiketitì, kàa dekɛní ditārì ĩ̄nkɛ̀, á nwaà nyidɛí kédɔɔ̀ ditɔu.

2 N yóó wārì tináaǹtì tìi sòò bo tìnti tiketitì a pɔntɛ tì ĩ̄nkɛ̀, kàa tì dɔú nditɔu miɛkɛ.

3 Kɛ̀ n dɔɔ̀ ditɔu nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí kécíékɛ́ titā́píɛ̀tì tìdétì kɛ̀ tì ndònnɛ̀ tiketitì kɛ ntì tɔ tìdɛ́ kédekɛnɛ̀ ditārì ĩ̄nkɛ̀.

4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nwārì dɛ kó titā́píɛ̀tì ĩ̄nkɛ̀ kù do wàri tìi náaǹtì tiketitì ĩ̄nkɛ̀ kɛ́ tì nni nduɔ́. Ku tannɔ̀ tɛpíítɛ̀ kù do di náá nyɛ̀ ditārì ĩ̄nkɛ̀ kɛ̀ muhāā́ ncóú nkɛ̀ di tíkú ditārì pɛ̃ri.

5 Kɛ̀ n wɛ̃tɛ kécúténí ditārì kɛ dɔú ndɛ kó titā́píɛ̀tì ditɔu n dɔ̀ɔ dì miɛkɛ kɛ̀ tì dɛ mbo. Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo n nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

6 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ Bendee Yakanni kó sibií borɛ̀ kékɔtɛ Musedaa. Anɔɔ dɛ nku kɛ̀ bɛɛ ò kũnné, kòo birɛ Edeasaa sɔɔtɛ́ kéntú ikuɔ́ nìùtì.

---

* **9:22** ***Tabed**aa:* Wéntɛ́ Mukétímù 11:3. † **9:22** ***Mas**a:* Wéntɛ́ Mudennimù 17:1-7. ‡ **9:22** ***Kibodoti-At**aa**f**a:* Wéntɛ́ Mukétímù 11:34.

7 Kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ dɛborɛ̀ kɛ́kɔtɛ Kudikodaa, kɛ́ítɛ́ dɛndɛ kɛ́kɔtɛ Yotibata ikó mborɛ̀ pɛ́u.
8 Dɛǹdɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncɑ̀ńnɛ́mɛ̀ Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo ntɔu ku taummɛ̀ tɔu kɛ́mbo ku cĩɛ̃tɛ̀ kɛ pĩ nku tɔ̃mmú kɛ níí yú ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì kɛ́pɑ̃ bɛnìtìbɛ̀ mɛsàà. Bɛ̀ mɛ ndɔɔri nɛ̀ yíennί.
9 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ í mɔkɛ kɛtenkɛ̀ bɛ kɔbɛ dòmmɛ̀ bɛ kpɛrɛ tú bɛ̀ bo mpĩmmɛ̀ Kuyie ntɔ̃mmú, ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì mbɛ̀ nàkémɛ̀.

10 Kɛ̀ m baa mbo ditɑ̃rì ĩnkɛ̀ n do kɛ bo mɛ̀ɛ̀ botí mɛketimɛ̀ mɔ̀nnì kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà, dɛyɛ̀nnɛ̀ sipísìnàà kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé kɛ́cɔutɛ́ m báammu kɛ́yóu, kɛ í ndi kùɔ.
11 Kɛ̀ kù n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kɛ́cútɛ́ kɛ́niitɛ́ n nìtìbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ tanné kɛtenkɛ̀ m béi nkɛ ĩkú kɛ yɛ̃ n yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀.

Kuyie nduɔ́mmɛ̀ ku kɔbɛ ikuɔ́ ìì tu bɛ̀ bo nkù dɔ́mɛ̀

12 Díndi Isidayɛɛribɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù dɔ́ dí dɔɔ̀ ba? Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ tì tu: Onìtì fɔ̃́ nha bo nkù démɛ̀, kɛ tũ nku kó kucɛ, kɛ́ nkù dɔ́ kɛ pĩ nku tɔ̃mmú nɛ̀ a yèmmɛ̀ mɛmɔu nɛ̀ a wɛ̃nnì dimɔu,
13 kɛ́mpĩ nku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ n di duɔ́ ndɛ̀ yíe, kɛ́mbo kɛ̀ dɛ̀ da naati.
14 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ tiwɛtì, kɛ te kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
15 Kuù dɔkɛ di yɛmbɛ̀ kɛ bɛ̀ taunnɛ̀ kumáà kɛ tɑ̃ɑ̃tɛ́ díndi bɛ yaàbí ibotí imɔu miɛkɛ dɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀ yíe.
16 Ceetɛnɛ̀ di yèmmɛ̀ kéduɔ́ ndimáà ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ tɛ̃́nkɛ báá kpénkùnnɛ di to.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu Kuyie nkɛ bakɛ́ dɛmɔu kɛ tú bɛkpààtìbɛ̀ kóo kpààtì kù dɛumu kɛ kpeńnì kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì kù í baàtì òmɔù kù í cɔ́ú ticuuti.
18 Kuù kommu iciribí nɛ̀ bɛkúpobɛ̀ kɛ dɔ́ bɛpɔ̀ɔbɛ̀, kɛ bɛ̀ duɔ̀ ntidiitì nɛ̀ tiyààtì.
19 Dí ndɔ́ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ kɛ yɛ̃́ di do túmɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ mbɛ Esibiti tenkɛ̀ miɛkɛ.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie nku di yóó ndémɛ̀ kɛ pĩ nku tɔ̃mmú kɛ kù taunɛ̀, di níí yóó parìkɛ̀nɛ̀ kunku.
21 Dí nkù sɑ̃ntí kuù di te, kuù dɔ̀ɔ̀ di cuokɛ̀ tidiɛtì tìì duò tikɔ̃mbùɔ̀tì kɛ̀ di tì yà nɛ̀ di nuɔ.
22 Di yɛmbɛ̀ do tati Esibiti kɛ bo sipísìyiekɛ̀ ndi, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kɛ̀ kù duɔ́ nkɛ̀ di sũũ nsiwɑ̀ɑ̃ dòmmɛ̀ tiwɛtì.

11

Bɛ̀ dèntɛmɛ̀ Isidayɛɛribɛ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ bɛ kpéí

1 Dí ndɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kɛ́ nkù tũ nkɛ dɔɔri ku kuɔ́ nɛ̀ ku tié nnɛ̀ ku tannɔ̀ dɛ̀ yɛ̃ mmù yɛwe yɛmɔu.
2 Di mɔ́mmɔmbɛ di yàmu nɛ̀ di nuɔ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù dɛumɛ̀ kɛ kpeńnì nɛ̀ kù pĩ mmùù tɔ̃mmú Esibiti tenkɛ̀, dɛ̀ í tú di bí.
3 Di yàmu yɛbɛnkùyɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀ yɛ̀ Esibiti kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ ku dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Esibiti kóo kpààtì nɛ̀ o kɔbɛ.
4 Kɛ yà kù dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Esibiti kó dihɑ̃ɑ̃pɔ̀ntĩ̃nnì dìì do di bɛtì nɛ̀ bɛ sɛ̃ĩ̃ nɛ̀ bɛ kpàrìnaasɛ̃ĩ̃, kɛ yà kù duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ dàméɛ̀rì tipèntì kou kó mɛniɛ mbɛ̀ dàtínnɛ́, kɛ bɛ̀ pɔ̃nténɛ̀, kɛ bɛ̀ kùɔ kɛ̀ dɛ̀ dèè.
5 Di yɛ́mu kù dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ di kpéí ndikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ di na kɛ tùɔ̀kɛnèní diɛ.
6 Di í biinnìnɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Dubɛnni botí kou Ediabu kó ibí idé Datanni nɛ̀ Abidammu, kɛtenkɛ̀ ɑatɛmɛ̀ kɛ bɛ̀ maanko Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nuɔ mmiɛkɛ, bɛmbɛ nɛ̀ bɛ cɛ́ĩ̃ kɔbɛ nɛ̀ bɛ touti nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ kó dimàà do tũ mbɛ fɔ̃nkúò.
7 Di yàmu nɛ̀ di nuɔ nti Yiɛ̀ nKuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú diɛmù.

8 Dí mpĩ nku tannɔ m mɛ ndi duó nyè yíe nyɛmɔu, mɛm̀mɛ di bo mmɔkɛmè
dikɔ̃m̀bùɔ̀ kékɔtɛ kécɔuté kɛtenkè di kɔri kɛ bo ta kè.
9 Kè di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ di bo mbo kémɔntɛ kɛtenkè ti Yiè nKuyie ndo béi nkéĩkú
kɛ yẽ nkù bo duó nkè di yembè nè bɛ yaàbío, mɛcekùɔ̀ nnè mɛnaamiè ndè pũ̃
nkè.

Kuyie ndàkɛ kèè tenkè kpéí kè ɔ̃ ndòmmè

10 Di tati kèè tenkè kè í dònnè Esibiti dòmmè, kè di níí bo buɔtí kupaku,
kédammú kukó nkéyũ̃nní mɛniɛ nkényóɔ̀rì, bè ɔ̃ nyóɔ́rì mèè botí kukũmpaku.
11 Di kɔri kɛ bo ta kèè tenkè tu yɛtãrè nè tibiti kó kɛtenkè nkɛ kè fɛtaafè nìu,
12 ti Yiè nKuyie nkùù di te kù dàkɛmu dɛ kó kɛtenkè kpéí, ku nɔnfè í iiti dɛ kó
kɛtenkè ĩnkè, dibenni bo ketémè nè di bo deèmè.
13 Bá wè kòò yie nkɛ tũ n di duó nyèè tannɔ́ yíe kɛ dó Kuyie nkɛ pĩ nku tɔ̃mmú
nè o yèmmè mɛmɔu nè o wẽnnì dimɔu.
14 Kù bo ndi duɔ̀ nfɛtaafè fɛ mɔnnì fɛĩnkèmbóntaafè kéntɔ kɛ tuɔkɛnè
fɛtadentifè, kè di paa nní mpεí dɛtie mbè tu dè fínyĩ nè bè tu dè fìkíè kè dè mpεí,
kɛ mɛnaà mpàmmèɛ buoté nè mɛkùɔ̀.
15 Kù bo ndènnimuní timútì di paa nkè di wũ̃ nyo nkè di nyo nkɛ sànnè.

16 Dɛ mɔnnì di né ndakɛ kɛ báá bútínné ku kó kucɛ, kɛ báá tũnnɛ yɛbɔkè
kénkɔ̃nkù yɛ ììkè.
17 Kè di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ bo di yè kè kùu kpetínné iwɛtibori
bá fɛtaafè tɛ̃nkɛ bá nniu, tidiitì tɛ̃nkɛ bá mpεí, bá di báá ɔɔtɛ di bo kúmè
kɛtensààkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè miɛkɛ.
18 Dí ãnné Kuyie nnáaǹtì di yèmmè miɛkɛ kè tìi ta di wɛ̃rè, di ntì ũ di nɔu
tɛnɛitɛ kɔ̃mɛ ké ntì ìrí bè ɔ̃ nyírímè kuítùòkù.
19 Dí nti tiè ndi bí di borè tɛcĩ̃tè, nè di borè kupɔ̀ɔkù di yóó duó dìì mɔnnì nè
di èntɛ dìì mɔnnì.
20 Dí tì wã̰ri di cɛ̃̃ĩ kó yɛsãǹkè nè yɛbòrè, nè dihɛì kó dibòrì.
21 Kè di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ díndi nè di bí di bo nfòù kémɔntɛ kɛtenkè ti Yiè nKuyie
ndo bɛi nkéĩkú kényɛ̃ nkù yóó duó nkè di yɛmbè kè dí nkè te sã̰ã̰.

22 Kè di pĩ nweti weti yɛtannɔ̀ kù di duó nyè kɛ dɔɔri yè yẽ mmù kɛ dó ti Yiè
nKuyie nkùù di te kɛ tũ nku kó kucɛ kɛ kù taunnè dimáà.
23 Dɛ mɔnnì kù bo nni kɛ bɛtì iwuɔ ndiɛyì imɔu ìì kpeńnì kɛ di pɛ̃̃tɛ́, kè di
tiekɛ i ɛkè kékari,
24 di naàcètè bo na kèè tenkè kó dimàà yo ntú di kɔkɛ nkɛ, kétúótɛ́ dikpáà
tɛdɔntè kpɛri kubakù cɔ̃nku bíékè kékɔtɛ kédítɛ́ Dimaa tãrì kubakù youú bíékè
kéntɔ kétuɔkɛ kukó ndiɛkù Efadati diyiè yìèní kèè bíékè, kéntɔ kétuɔkɛ dàméèrì
Mɛditedandee diyiè taà kèè bíékè.
25 Di naàcètè bo na kèè tenkè kó dimàà òmɔù báá dáátí ké di baao. Kuyie
mbo duó nkè bè ndi dé kè bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì ndi duɔ̀ Kuyie nti ndi nàké kɛ yẽ ndè
yó ndònmè.

26 N di pãmu yíe nkucɛ, tããténè mɛsàà nyoo mɛyɛi,
27 Kè di yie ti Yiè nKuyie nkùù di te ku tannɔ̀ kù di duó nyè yíe, kù bo di pã
mɛsàà.
28 Kè di mɛ nyè yetɛ kɛ bùtínné ku kó kucɛ kɛ tũnnɛ yɛbɔkè di do í yɛ́ yè, di bo
yà mɛyɛi.

29 Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di tanné dìì mɔnnì kɛtenkè di yóó tiekɛ kè,
dí dekɛ ditãrì Karisimmu képĩ̃ké ku kó mɛsàà, kédekɛ ditãrì Ebaadi képĩ̃ké
mɛyɛi.

30 Dɛ kó yɛtãrɛ̀ bo kukó nSuditɛ̃̃ɛ̃ yáà ndi diyiè taà kèè bíékè. Dɛ kó kucɛ kuù yìènè Kannahãã kɔbɛ kó kɛtenkè, tɛdɔntè kó dikpáà Adaba bo kukó nSuditɛ̃̃ɛ̃ kó kubiriku nku, kɛ tɔ́kénè kutieku sààkù Mɔdee* kɛ wetí Kidikaadi.
31 Di yóó séntému kukó nSuditɛ̃̃ɛ̃ kékɔtɛ kéta kɛtenkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkè ké kè fiètɛ kékari.
32 Dí ndakɛ kéndɔɔri Kuyie nkuɔ́ imɔu nè ku tannɔ̀ yɛmɔu n di duɔ̀ ndè yíe ndè yɛ̃ mmù.

TI YIƐ NKUYIE NKÓ IKUƆ

12

1 Ntɛnè ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nè itié ndi yó ndakɛ dèè kpéí, kéndɔɔri dɛ yɛ̃ mmù di fòmmu mumɔu miɛkɛ, kɛtenkè ti Yiè nKuyie ndi yɛmbè do tũ nkù di duɔ́ nkè kè di bo kari.

Isidayɛɛribɛ dòmmè kémbáá Kuyie dibòrì dimáà

2 Dí puɔ nyɛwũ̃tɔ̀rè nè yɛtɔrè di yóó bɛti ìì wuɔ nkɔbɛ do feu yè yɛtãrè nè sitãã̃ dɛ ĩ̃nkè nè dɛtie nyɔ.
3 Di puɔ mbɛ wũ̃tɔ̀rè kébóké bɛ bɔɔtã́rè kécóu mbɛ bɔ̀ɔ Asedaa kó kutedɔ́u, képuɔ nsitenkaanìi kè bè tɛ́̃nkɛ bá nnáá nsi kpéí dɛ kó dibòrì.
4 Dí báá tekɛ́ dɛ kó ibotí báá mmèè botí i kó yɛbɔkè ké mmɛ mbáá nti Yiè nKuyie nkùù di te.
5 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù tããté dìì karì di botí miɛkɛ kɛ bo ndɛ bo, kè di bo ndɛ yu ku yètìrì dí nkɔrì dɛborè kɛ kù bàá.
6 Di níí dɛ nkù fié iwũ̃ɔ̃ kétuɔ ké kù fiénè mɛtaummè kpɛyi, kɛ dɛ nkù duɔ́ ndi mɔkɛ dɛ kó dɛpííndè nè di pãrè diwèì kpɛyɛ, yoo di kù cànnɛnè dìì nùù kpéí nnè di wũ̃ɔ̃ diɛyì nè isámpóì kó iketiyì.
7 Di níí yóó dè nkari ti Yiè nKuyie nkùù di te ku ìikè díndi nè di cɛ́ĩ̃ kɔbɛ kè dí wɛ̃nné kédi dɛ kó mudiì kényãnkunè diwèì, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ ndè. Di Yiè nKuyie nkùù di te kù di dɔ̀ɔ mèè sàà mmɛ.
8 Dɛ mɔ̀nnì di tɛ́̃nkɛ í yóó ndɔɔri ti mè ndɔ̀ɔrimè yíe, bá wè kòò dɔ̀ɔri o yèmmè dò ndèè wenni.
9 Di mu nyí tùɔkɛ kɛtenkè di Yiè nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkè kè di bo kè tiekɛ kékari kéompè.
10 Di yóó séntému kukó nSuditɛ̃̃ɛ̃ kékari kɛtenkè di Yiè nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkè ké kè tiekɛ. Di yóó kè kàrimu kè kù di ompùnnɛ ké di dɛɛténè di dootitɔbè bèè di fité, kè dí mbo kè dè di naati.
11 Dɛ mɔ̀nnì di Yiè nKuyie nkùù di te kù bo tããté dìì karì kù yó mborè, ku yètìrì yó nyu dè, di yó ndɛ nkù duɔ̀ n di nàké dèè kó dimàà dèè tu: Iwũ̃ɔ̃ di yóó nkù feu ì kɛ tùɔ nnè mɛtaummè kpɛyi nè di kpɛrɛ di mɔkɛ dɛ kó dɛpííndè nè di yèmmè kó yɛpãrè, nè di kù cànnɛnè yèè nɔ̀ kpɛyɛ.
12 Kè dí nyãnku di Yiè nKuyie nkùù di te ku ìikè díndi nè di bí initidaaì nè initipòì, bɛtɔ̃mbè bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè kéwɛ̃nnénè Defiibɛ bèè di bonè kɛ yɛ́ bè í mɔkɛmè kɛtenkè di cuokè.
13 Dí ńdakɛ kɛ báá sɔ́̃ntɛ́ ké nkù feu iwũ̃ɔ̃ kɛ tuɔ̀ mbá kè di nìntɛ dìì bòrì.
14 Ti Yiè nKuyie ndi bɛnkɛ dìì karì di kó iwuɔ mmiɛkɛ, dɛ̀ndɛ di yóó nkù feumè iwũ̃ɔ̃ kɛ tuɔ̀ n di nàké kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.
15 Kè wèè níí dɔ́ dìì mɔ̀nni ò bo na kékuɔ iwũ̃ɔ̃ kécáákɛ́ ti Yiè nKuyie nkùù di te kù ò pã kè dè màmè. Bá kè di bo kùù píkù, yɛbòrè yɛmɔu, wèè sĩ nnè wèè í sĩ, mbè níí bo na kécáákɛ́ dɛ kó imaa ndi ɔ̃̃ɔ̃ yĩmè iorimaa, dè í mɔkɛ mɛbatimè.

---

* **11:30** ***Mɔdee:*** Araba do dɛ mberínè. Dɛ kó mutie bo Kuyie ndo bɛnkɛ dè ndɛ kumáà Abarahammu kè wèè maá diwũ̃tɔ̀nnì Kuyie dɛborè.

16 Di né níí báá cáákέ mɛyĩ̃ĩ̃, di níí mè ùtóo kɛtenkè di ɔ̃ɔ̃ yĩ̃mè mɛniɛ.
17 Di mɛ nníí bá mbo di cɛ̃ĩ̃ miɛkɛ kɛ yo ndi diitì kó dɛpííndè, di yààtɛ dè, di naà mpàmmè nè mɛkùɔ̀ nnè di wũɔ̃ piɛ́ ìì bí idaaì kó iketiyì nè di wũɔ̃ di kù feu ì di kù cànnɛnè yèè nɔ̀ kpɛ́í nnè di pãrè diwèì kpɛyɛ nè di do nkɛ́pã yè.
18 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tããté dìì karì di níí yóó dɛ nkari kɛ́ dè di díndi nè di bí initidaaì nè initipòì nè di kó bɛtɔ̃mbè bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè, kɛ́wɛ̃nnɛ́nè Defiibɛ bèè di bonè. Mɛm̀mɛ di yó ndɔɔrimè kényãnku Kuyie nkùù di te kù di duɔ́ ndè kpɛ́í.
19 Dí dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmè nè di bo mbomè di báá dootóo Defiibɛ.
20 Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te duɔ́ ndìì mànnì kè di tenkè dɛukɛ kù di nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndè yó ndòmmè. Kè kunií di pĩ nkè di dɔ́ kɛcáákɛ́ imaa ndi bo na kɛcáákɛ́ di dɔ́ mèè botí.
21 Kè dè mɛ ndò ndi dɛténè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tããté dìì karì kè di bo nyu ku yètìrì, di bo na kɛ́dɛitɛ di wũɔ̃ kù di duɔ́ nyì miɛkɛ kɛ́kuɔ kɛcáákɛ́ di dɔ́mè, n di nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè. Di bo na kɛ́mbo di cɛ̃ĩ kɛ́ ì càákɛ́ di dɔ́ mèè botí.
22 Di bo na kɛ níí ì càákɛ́ bè càámmè iorimaa, mɛbatimè bá mbo wèè sĩ̃ nnè wèè í sĩ̃, ndi bo na kɛ́wɛ̃nnɛ́ kɛ́ ì càákɛ́.
23 Di né ndakɛ kɛ báá cáákɛ́ mɛyĩ̃ĩ̃, nkɛ yɛ́ mufòmmu bomè mɛyĩ̃ĩ̃ mmiɛkɛ nkɛ.
24 Di báá cáákɛ́ imaa nkɛ́wɛ̃nnɛ́nè mɛyĩ̃ĩ̃, ndi níí mè còúnko kɛtenkè mɛniɛ nkɔ̃mɛ.
25 Di bá ncáá mmɛyĩ̃ĩ̃ nkè dèɛ yie nkè di mbo kè dè di naati, díndi nè di bí nè di yaàbío kɛ yɛ́ di dɔɔrimè ti Yiè nKuyie ndɔ́ dèndɛ.
26 Di cãńné ìì wũɔ̃ ti Yiè nKuyie nkpɛ́í nkɛ yóó kù nyì fiɛ́ nè di kù cànnɛnè dìì nùù kpɛ́í, di níí dè tɔní dikarì kù tããté dì.
27 Kè di níí fèúté fɛɔ̃fè ti Yiè nKuyie nkɛ bo tuɔ ndí tuɔ nfɛ maa nnè fɛ yĩ̃ĩ̃, kè di mɛ nkù fèúté fɛɔ̃fè mɛtaummè kɔfɛ nfɛ dí tuɔ mmɛyĩ̃ĩ̃ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì, kɛ́deè kɛcáákɛ́ imaa.
28 Kɛ́ntɛ́nè itié n di náá nyì nkɛ́tũnnɛ ì yɛ̃mmè, mɛm̀mɛ di bo mbomè kè dè di naati, díndi nè di bí nè di yaàbío sɑ̃ɑ̃̀, kɛ yɛ́ di dɔɔrimè Kuyie ndi tũ nkù dɔ́ dèndɛ.

Mɔyiisi caummè Isidayɛɛribɛ ibotí tɛì kó yɛbɔkè kpɛ́í

29 Ti Yiè nKuyie ndi tũ nkù bo kuɔ dìì mànnì ibotí tɛì kè dí ta bɛ tenkè. Kè di fièɛ dìì mànnì bɛ tenkè kɛ kàri,
30 di báá dítínné dimáà kɛ́ bè teetɛ́nè, dí ndakɛ kè bɛ bɔkè báá di pĩ, di báá yè fiɛ́ iwũɔ̃, di bá nwanti kɛ́yĩ̃ɛ́té bè do feu mèè botí iwũɔ̃ bɛ bɔkè kɛ́ yè tũnnɛ.
31 Di báá tũnnɛ dɛ kó ibotí báá mmèè botí i bɔkè kɛ́ mmè bàá ti Yiè nKuyie nkùù di te, kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie ndè wùómmè isɔkɛ nyi. Bè tùɔ̀nnèmu bɛ bí initidaaì nè initipòì bɛ bɔkè.

13

1 Dí ndakɛ kɛ́ntũ n di nàkɛ́ tì, di báá yíɛ́ tìmatì, di mɛ mbáá yaatɛ tìmatì.

Kuyie nyóó potɛ́mè Isidayɛɛribɛ bèè bo fié iwũɔ̃ yɛbɔkè

2 Kè dè dò nhòmɔù buoté di cuokè kɛ náá Kuyie mpããnáaǹtì, yoo ò yàu mɛbɛnkùmè, kòò di nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndèmarè cànnɛ bo dɔɔ̀.
3 Kòò tu dí fíé iwũɔ̃ yɛbɔkè di do í yɛ́ yè, bá kòò do di nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndèè bo dɔɔ̀, kè dè dɔɔ̀,
4 di báá yie nkɛ́kɛ́ntɛ́ dɛ kóo nìtì wèè tu ò nàá Kuyie mpããnáaǹtì kɛ tú ò yàu Kuyie nkó mɛbɛnkùmè. Ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù di yáú kɛ bo yà kɛ nsà kè di kù dɔ́ nè di yèmmè mɛmɔu.
5 Ti Yiè nKuyie nkuù di te, di yó nkù ntũ kɛ́ ń kù dé, kɛ́mpĩ nku tannɔ̀ kényíé nku kpɛti, kɛ́ nkù bàá nkɛ́ nkù taunè,

6 dɛ kóo nìtì wèè tu ò nàá Kuyie pãã náaǹtì yoo wèè tu ò yàu Kuyie nkó mɛbɛnkùmè kɛ di sukíí kè di bo yetɛ Kuyie nkpɛti, Kuyie nkùù di dènnɛní Esibiti kɛ di dɛɛténè mudaatɔ̃mmú. Kè wèè dó ké di détìnnɛ kucɛ ti Yiè nKuyie ndi bɛnkɛ kù, dí ò kùɔ kédɛitɛ mɛyɛi ndi cuokè.

7 Kè dè mɛ ndò nha yɔ̃fũ̃ kou mɔù nwe yoo a birɛ dɛnitidaarè yoo dɛnitipòrè yoo a pokù yoo a népo saù mɔù, kòò kɔtɛní a borè disɔ̀rì kɛ da sukíí,

8 kɛ tú, dí fíé iwũɔ̃ yɛbɔkè di do í yɛ́ yè fɔ́ nnè a yɛmbè, iwuɔ nyìì di fité mɛdétimè yoo mɛtóómmè i kó yɛbɔkè, di tenkè kɛmɔu miɛkɛ.

9 A báá yie nho kpɛti, a báá ò kèńté, a báá ò kuó mmɛsémmè, a báá ò kpàké a báá sɔnnɛ o yɛi.

10 A dò nkóò kùɔmu, fɔ̃̃ɔ̃ móммuɔ ndò nkéketé kóò bɔ̀té ditárì, kè bɛtɔbè né na kóò bùótí yɛtárè.

11 Ò mànnè kébúótí yɛtárè nyɛ kékuɔ, kɛ yɛ́ ò da sukíímè kàa bo yóu ti Yiè nKuyie nkùù di te ké kù dèténè, kunku kùù da dènnɛní Esibiti tenkè di do tú dè tidaatì.

12 Dɛ mànnì Isidayɛɛribɛ bɛmɔu yóó tì kèèmu kémɔɔtɛ kufɔ̃waá nkɛ tɛ́nkɛ báá dɔò mɛyɛi.

13 Kè dè mɛ ndò ndiyiè marì bo kè di kèè kɛtenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè miɛkɛ,

14 bɛsĩnténìtìbè sukíí dè dihɛì marì miɛkɛ bèmabè kè bè bo fíé iwũɔ̃ yɛkɔbè di do í yɛ́ yè.

15 Dí wammú kébíéké mɛsàà, kɛ nsà kè dè mènkɛ dɔò mɛbotí, kè di sɔ̃́ ndɛ kó mɛyɛi mbotí mènkɛ dɔòmu di cuokè,

16 dí kuɔ dɛ kó dihɛì kɔbɛ nè bɛ wũɔ̃ dɛmɔu di báá súɔ ndèmarè.

17 Dí tíí ntinɛntì tìì kó dimàà bo dɛ kó dihɛì miɛkɛ kécóú ndihɛì miɛkɛ bɛnìtìbè kàrì dè kéwɛ̃nnénè dihɛì kécóu mí ndi Yiè nKuyie n kpéí, kè dɛ kó dihɛìi naá ntidobontì, bá òmɔù tɛ́nkɛ báá dì maá.

18 Di báá túóté dèmarè bá dèmáà dɛ kó dihɛì miɛkɛ dɛ dò nkécóummu, kè dɛɛ yie nkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè ku miɛkɛɛ do, kè kù di kuó mmɛsémmè, kéduó nkè di sũũ nkù do nàké di yɛmbè kɛ dɔ dè yó ndòmmè.

19 Kè nsà kè di yie nti Yiè nKuyie ndi tũ nkù kó dinùù, kɛ tũ nku tannɔ̀ n di duó nyè yíe, kɛ dɔɔri ti Yiè nKuyie ndó dè kunku di tũ nkù.

14

Kuyie nyí dómè ku kɔbɛ ndɔɔri ikúkuó

1 Ti Yiè nKuyie nkuù di te kè di tú ku bí. Di bá nduɔku yoo dí nkuò di tĩĩ di kari dìì mànnì mukũũ.

2 Di tú ti Yiè nKuyie nkɔbɛ mbɛ ti Yiè nKuyie nkuù di te, kɛ di tããté iwuɔ nyimɔu ìì bo kɛtenkè ĩnkè i miɛkɛ kè di bo ntú kù te bè.

Isidayɛɛribɛ dò nkényo nyìì wũɔ̃ nè tìì wanwantì nè bè dò nkénci dè

3 Kè ti Yiè nKuyie nyĩ di ci dè di báá dè di.

4 Ntɛnè iwũɔ̃ di bo nyo nyì: Inààkɛ nè ipe nè sibɔ́.

5 Tɛhontè yɛyiè mpéu kpɛtɛ nè tɛhontè péítè nè tɛhontè tèè dònnè fɛpɛrifè kɛ né mɔkɛ yɛyiè nyèè yààti nè fɛsèfè nè tɛtãbuɔtè nè tɛbuɔtè nè fɛwaurìfè.

6 Tiwanwantì nè iwũɔ̃ dèè mɔkɛ yɛkpèètè yèè yààti kɛ dukii di bo na ké ndè yo.

7 Di báá di yòyó nè tɛhòntè nè disetiri dè dùkìimu dè mɛ nyí mɔkɛ yɛkpèètè di dè cimu,

8 dɛfɔ̃̃nkùrè, dè mɔkɛmu yɛkpèètè dè mɛ nyí dukii, di bá ndè yo ndɛmɔu di dè cimu. Kè dè mɛ nku di báá dè kàákɛ́.

9 Ntɛnè mɛniɛ mmiɛkɛ kpɛrɛ di bo nyo ndè, siyĩĩ sìì kó dimàà mɔkɛ icietí nè yɛyíékè.
10 Di bá nyo nsìì í mɔkɛ icietí nè yɛyíékè di sì cimu.
11 Di kó ikuɔ́ í ci sinɔɔ sìì kó dimàà di nsì yo.
12 Di báá di kumancònkù nè kutãmancònkù nè dàméèrì kó fɛtúúfè.
13 Ditúsɔ̀ù nè kutúbotí kumɔu di bá ndè yo.
14 Fɛtúúfè nè kukãkãbotí kumɔu.
15 Fɛcònfè diɛfè nè yɛondo kó kubotí kumɔu.
16 Fɛcònfè diɛfè nè dionduò nè tiyààkompéítì kó kubotí kumɔu nè kucĩrímbotí kumɔu.
17 Dikonnéyou nè yɛondo kó kubotí kumɔu nè fɛkonkpànfè.
18 Kutenkatíkàdáákù nè kukunaakù nè dikũntìbárì nè kudéíkù.
19 Tipumpùtì di bá ntì yo ndi dè cimu.
20 Di kó ikuɔ́ í ci sìì nɔɔ kó dimàà di nsì yo.
21 Kè fɛɔ̃fè kú di báá fè di, dí fè duɔ́ nhopɔ̀ɔ̀ wèè di bonè kè wèe di, yoo dí fè nhò fitɛ́nè. Di tú kubotí kùù cãã̃ nkù nku, kè ti Yiè nKuyie ndi te. Di níí báá bénné dibɔbii nè di yɔ̃ miè.

Ti bo nduɔ̀mmè Kuyie dɛpííndè

22-23 Bá dìì benni di níí dɛitɛ di paa nkpɛrɛ dɛmɔu dèè tu dɛpííndè, tidiitì nè mɛnaà mpàmmè nè mɛkùɔ̀, di níí dè tɔní nè iwũɔ̃ ketiyì inààkɛ nè ipe nè sibɔ́, ké dè kɔ̀tɛnè dibòrì kù tããté dì, ké dè di ku ìikè, kè dèɛ yie nkè dí ndé ti Yiè nKuyie nkùù di te sã̃ã̃.
24 Kè dɛ yèmmè a cĩ̃tè bo ndétirìnè ti Yiè nKuyie nkùù da te kù tããté dìì bòrì, kè ku yètìrì bo ndè yu kè ti Yiè nKuyie nkùù da te kè kù da dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkè dè sũ,
25 á túótɛ́ dèè tu dɛpííndè ké dè fìtɛ́ kɛ́ntɔ idíítí dɛ kó dibòrì ti Yiè nKuyie nkùù da te kù tããté dìì bòrì dɛ kpéí.
26 Dɛborè kédontɛ́ a dɔ́ dèè kó dimàà inààkɛ, ipe nè sibɔ́ nè mɛnaà nnè kunadaakù ké dè di, ti Yiè nKuyie nkùù da te ku ìikè, kè diwèì nda bo fɔ̃ nnè a cĩ̃tè kɔbɛ.
27 Di báá yɛ̃̀ nDefiibɛ bèè di bonè bɛ kpéí, kɛ yɛ́ bè í mɔkɛmè kɛtenkè.
28 Kè yɛbie nyètããti níí pɛ̃̃té, dí dennɛní dɛpííndè di dèitɛ dèè kó dimàà ké dè còú ndihɛì.
29 Defiibɛ bèè di bonè kɛ í mɔkɛ bɛ kó kɛtenkè nè bɛpɔ̀ɔ̀bè nè iciribí nè bɛkúpobè kè bèɛ pétɛ́ kédi kénsànnè. Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà ndi pĩ mùù tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ.

15

Kuyie nduɔ́ nyìì kuɔ́ Isidayɛɛribɛ bɛ bàà nyĩnkè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Yɛbie nyèyiekè yèyiekè kó difɔ̃nkúò di níí yóu di kɔbɛ bɛ bàà mbè di mɔkɛnè yè.
2 Ntɛnè di yóó tũnnɛ mèè botí dɛ kó ikuɔ́: Kòò mɔù pèntɛ o kou tɔù idíítí wèe ì nhò yóunè dɛ kó dibànnì. Òmɔù báá pĩ̃nnè muwɛ̃rímú o kou tɔù kɛ dɔ̀ wèe ò yietí o bànnì, kɛ yɛ́ Kuyie nkuù dɔúmmè dɛ kó dinùù.
3 Di bo na kɛ níí duɔ́ nkè opɔ̀ɔ̀ di yietí kè dè mɛ ntu di kou nwe dí ò yóu.
4-5 Kè nsà kè di kémmú weti weti ti Yiè nKuyie nyɛ̃ mmù, kɛ tũ nkù di duɔ́ nyìì kuɔ́ kè n yì ndi náá nyíe, ocĩ̃rì ketɛ́ ké bá mbo di kó kɛtenkè, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di dɔ̀ɔ̀mu mɛsàà nkù di duɔ́ kèè tenkè kè di yóó kè kàri ké kè tiekɛ kɛ miɛkɛ.
6 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di dɔ̀ɔ̀mu mɛsàà, kù tì ndi nàkɛ́ kɛ yɛ̃ nkù yóó di dɔ̀ɔ̀mè. Di í yó mpenni idíítí ibotí tɛì, ibotí tɛì péu ìì yó ndi penni. Di bo mbakɛ́ yɛbotè kusũkù yè mɛ mbá ndi bakɛ́.

7 Kè di kou màù bo kɛtenkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó nkè kó dihɛì marì kɛ tú ocĩrì di báá ò yetɛnè di diitì, di nɔu mɛ mbá nhò tɛ̃ĩnè.
8 Dí ò cɑ̃nnɛ di nɔu kóò pèntɛ dèè ò dónnì.
9 Kɛ né nyɛ́ kè mɛyèmmè yɛimɛ báá di ta kè di dò dibenni yiénnì dii yètìní kè di dò nké bè yóunè yɛbàà mbè di mɔkɛnè yè. Dí báá yóu kè mɛyèmmè yɛimɛɛ di ta kè di yóu di bo cãnnɛmè tɛnàùtè di kou tɔù kɛ í nhò duó ndèmarè. Kè di dɔ̀ɔ mɛmmɛ kòò di kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie ndíì yóó tɔ dɛ kó mɛyɛi.
10 Dí ò pã dɛ kó idíítí nè mɛyèmmè mɛmáà nè diwèì, mɛmìmɛ di Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di dɔ̀ɔmè mɛsàà ndi tõmmú mumɔu miɛkɛ, kɛ di dɔɔri dèè kó dimàà nyíé.
11 Bɛcĩrìbè yó mbomu di kó kɛtenkè miɛkɛ, dɛè kpéí nte kè n di duɔ ndɛ kó dinùù kè n tu di báá yie nkè di nɔu mpikú, di kɔbɛ bèè tu bɛcĩrìbè nè bɛsénnìbè kɛ bo di tenkè miɛkɛ bɛ kpéí.

Isidayɛɛribɛ bo nfĩĩnko mèè botí tidaatì

12 Kè wèè dontɛ́ kudaakù di kɔbɛ Ebedeebɛ miɛkɛ kù mpĩ nho tõmmú, kémmɔkɛ yɛbie nyèkuɔ, diyiénnì kòo kù fĩĩnko kè kùu kò.
13 Kè kù kũnti dìì mànnì ò báá yóu kè kùu kò nku nɔu sitetìrì,
14 kù nkũnti kè wèe dɛitɛ ti Yiè nKuyie nkùù o te kù ò duó ndèè kó dimàà dɛ miɛkɛ ké dè nkù pã, ipe nè sibɔ́ nè tidiitì nè mɛnaà.
15 Dí dentɛní di do bomè Esibiti kɛ tú tidaatì kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kùu di dɛɛtɛ́, dɛè kpéí nte kè n di duɔ nyíe ndɛ kó ikuɔ́.
16 Kè dè mɛ ndò nkudaakù bo fő nwèè cĩ̀ètè kè dè tùɔkɛ kù bo kòmmè kè kù yetɛ kù da dó mèè kpéí nè a cĩ̀ètè, kɛ bo kè dè kù naati.
17 Dɛ mɔnnì á túótɛ́ tɛkɑ̃ũ̃tè kédannɛ ku toò tɛcĩ̀ètè bòrì kó kudɔú kéduutɛ, kè kù ntú a kó kudaakù sɑ́ɑ̃̀. Kè dè mɛ ntu onitipòkù nwe a mɛ nyĩ.
18 Dè bá nda yóùnè a bo kù fĩĩmmè, kɛ yɛ́ kù da pĩ́ḿmè mutõmmú yɛbie nyèkuɔ miɛkɛ, kù da pĩ mmùù tõmmú pɛ̃ɛ̃tému a na nyietímè otõntì kucɛ mèdémè. Ti Yiè nKuyie nkùù da te kù yóó da dɔ̀ɔmu mɛsàà a tõmmú mumɔu miɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ dòmmè kéncɑ́nninko iwũɔ̃ ketiyì Kuyie nkpéí

19 Di nààkɛ nè di pe nè di bɔ́ kè dè níí pɛitɛ́ mɛketimè ìì bí idaaì dí ì cɑ̃ńné ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpéí, yɛnaadapàà nketiyè di báá yè pĩńnè mutõmmú, di mɛ mbáá kɛ̃ĩ di pedakè * ketiyè kó ticìtì.
20 Bá dìì benni di níí dè kùɔ ti Yiè nKuyie nkùù di te ku cĩ̀ètè kékari kù tããtɛ́ dìì bòrì dɛ kpéí díndi nè di cɛ́ĩ kɔbɛ ké dè di.
21 Kè dɛ kó fɛɔ̃fè mɛ nhã kuyènkù makù, kè fè tu dikpɛ̃nnì yoo fè yɛ̃ĩ di báá fè fèútɛ́ ti Yiè nKuyie nkùù di te.
22 Di níí fè di di cɛ́ĩ, kòò mɔù dɔ̀ɔ di kó ikuɔ́ ci dè kɛ sĩ nhò bo na kɛ níí dí wɛ̃nnénè ké fè di, di õõ dimè fɛwaurìfè nè tɛhontè yɛyiè mpéu kpɛtɛ.
23 Di né báá di fɛ yĩĩ ndi mè còúnko kɛtenkè mɛniɛ nkõmɛ.

16

Isidayɛɛribɛ dò nkémbaàmmè diyentébanni

1 Dí nyɛ́ dididèì kóo tɑ̃nkù kpéí kémbaà ndiyentébanni kɛ sãntí ti Yiè nKuyie nkùù di te kɛ yɛ́ dididèì kóo tɑ̃nkù miɛkɛ do nkɛmè kɛyènkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di dènnɛnímè Esibiti.

---

* **15:19** ***Yɛpedakè:*** Yɛpedakè bè nàá nyèè kpéí ndiɛ nyè í dònnè ti diɛ kpɛyɛ yè mɔkɛ ticìtì nti kè tì òkù mɛdiè, kè bè õõ kɛ̃ĩ dɛ kó ticìtì kéduɔkɛnè tiyààtì.

2 Diyentébanni kó diyiè di níí fíé iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie nkùù di te, inààkɛ nè ipe
nè sibɔɔ́, ti Yiè nKuyie ntããté dìì bòrì kè ku yètìrì dè yu.
3 Dɛ kó dibanni miɛkɛ di níí nyo mpɛ́ɛ̃ wèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti, di níí
nhò càá nkɛ dɔ yɛwe yèyiekè, dɛ kóò pɛ́ɛ̃ weè yó ndi denniní di do di mèè sémmè
Esibiti. Kɛ yɛ́ di do yɛtìnímè Esibiti kè dè dò mmɛcãã mmɛ, di níí yó mmɛ nhɔ̃
kɛ denninní di do yè dìì yiè Esibiti kó kɛtenkè.
4 Mutie mùù muuti mù bá mbo òmɔù cĩɛ̃tè dɛ kó yɛwe yèyiekè miɛkɛ di tenkè
kɛmɔu duɔ́mè. Di fìé ìì wũɔ̃ diyiè ketirì kó kuyuoku ì bá nkpaá kè dèɛ wentɛ́.
5 Di mɛ mbáá fíé dɛ kó iwũɔ̃ dihɛì marì cɛ̃́nkoo kpɛri, ti Yiè nKuyie nkùù di te
kù di duɔ nyèè ɛkè miɛkɛ kè di bo.
6 Di níí ì fìé diyentébanni ti Yiè nKuyie kùù di te kù tããté dìì bòrì ndi kè ku
yètìrì dè yu, kuyuoku diyiè tatoo dìì mànnì, di do yɛtìní Esibiti kè dè dòmmè.
7 Di bénné di wũɔ̃ ké ì càáké ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tããté dìì bòrì dɛ kpéí,
kè dè wentɛ́ di wɛ̃tɛ ké kò ndi touti borè.
8 Dí ncáá mpɛ́ɛ̃ wèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti kɛ dɔ yɛwe yèkuɔ, diyiè
yiénnì dibanni denni dìì yiè kè di tíí nkésãntɛ ti Yiè nKuyie kùù di te. Di báá
pĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ yiè.

Isidayɛɛribɛ dò nkémbaàmmè dididèì banni

9 Di níí kaà nyɛwe yèyiekè mɛfitímè kucɛ mèyiekè, kétúótɛ di ketírí dìì mànnì
mudidèì.
10 Dí mbaà ndididèì banni kɛ sãntí ti Yiè nKuyie kùù di te ké kù pãmmú diwèì
kó yɛpãrè kè dè mmànnè kù di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkè mè màmè.
11 Kè dí dè tɔní kù tããté dìì bòrì dɛ kpéí kè bè dè yu ku yètìrì. Diwèì ndi
bo mɛdiè díndi nè di bí initidaaì nè initipòì nè di kó bɛtɔ̃mbè bɛnitidaabè nè
bɛnitipòbè, nè Defiibɛ nè bɛpɔ̀ɔ̀bè bèè di bonè nè iciribí nè bɛkúpobè.
12 Dí ndenniní di do túmè Esibiti kó kɛtenkè tidaatì. Mpĩnnè dɛ kó ikuɔ́.

Titouti kó dibanni

13 Kè di puotí dìì mànni di diitì kɛ deè, kɛ kùɔ̀ti fínyĩ kó yɛbɛ mɛnaà, dí baá
ntitouti kó dibanni kɛ dɔ yɛwe yèyiekè.
14 Kè diwèì ńdi bo díndi nè di bí initidaaì nè initipòì nè di kó bɛtɔ̃mbè
bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè nè Defiibɛ nè bɛpɔ̀ɔ̀bè bèè di bonè nè iciribí nè
bɛkúpobè.
15 Di níí yóó kɔtɛ di Yiè nKuyie kùù di te kù tããté dìì bòrì ndi kébaá ndɛ kó
dibanni kɛ dɔ yɛwe yèyiekè kénsãntí ti Yiè nKuyie nkùù di te kɛ yɛ́ kù di dɔ̀ɔ̀mè
mɛsàà nkè di diitì pɛité kè di kpɛrɛ dɛmɔu yie nkè diwèì ndi bo mɛdiè.

16 Dibenni bɛnitidaabè níí kɔtɛ ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tããté dìì bòrì kucɛ
mètããti kébaá mpɛ́ɛ̃bè bèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti bɛ kó dibanni nè dididèì
banni nè titouti kpɛri, òmɔù báá kɔtɛ ti Yiè nKuyie mborè o nɔu sitetìrì.
17 Bá wè o níí pã kè dè mmànnè ti Yiè nKuyie nkùù ò te kù ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkè
mè màmè.

Tibeéntì kó ikuɔ́

18 Di tããté bɛnìùbè diɛbè nè bɛsámpóbè yɛhɛkè ti Yiè nKuyie nkùù di te
di duɔ nyè yɛmɔu miɛkɛ, di botí tũmmè itɔbè, kè bɛ mbekùnè bɛnìtìbè kɛ tũ
ntimɔ́mmɔnti.
19 Bè báá yeténè tibeéntì tì dò nkéndòmmè, di bá mbaàtì bɛnìtìbè, di mɛ
mbá ncɔú ticuuti kɛ yɛ́ ticuuti tìì ɔ̃ɔ̃ yɛ̃ĩkùnnɛmè mɛcìì nyɛmbè kè bè báá yà
timɔ́mmɔnti.
20 Dí mbekù kɛ tũ ntimɔ́mmɔnti, kè dèɛ yie nkè dí nfòù kémɔntɛ kéta kɛtenkè
ti Yiè nKuyie kùù di te kù di duɔ nkè kékari.

Kuyie nyí dɔ́ bɛ nkù feu ìì wũ̃ɔ

21 Di báá cónné kutedɔú diwũ̃ɔtɔ̀nnì di maá dì ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpéí di takɛ́.
22 Di mɛ mbáá fíí nditã́rì marì ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè.

17

1 Di báá féútɛ́ fɛnààfè yoo fɛpièfè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè dè nhã kuyènkù makù, kɛ yḛ́ kù dè wùómmè isɔkɛ nyi ti Yiè nKuyie nkùù di te.
2 Kòò mɔù bo yɛhɛkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nyè miɛkɛ, onitidɔ̀ù yoo onitipòkù kɛ dɔɔri dèè í wenni ti Yiè nKuyie nkùù di te, kɛ caàri kù di dɔ̀ɔnè mèè taummè,
3 kɛ kɔ̃nkù kɛ báá nyɛbɔkè nè diyiè nè otã̀nkù nè siwã̀ã ti Yiè nKuyie nyetɛ dè.
4 Kè bè tì ndi nàké, yoo di cḛ́nkɛ tì kèèmu, dí tũnnɛ dɛ kó tináaǹtì kó icɛ kéfié kéyà ti fɔ̃̀tìrì kó dikũnnì. Kè di yà kè tì mènkɛ dɔ̀ɔmu Isidayɛɛribɛ cuokè,
5 kòo nitidɔ̀ù nwe yoo onitipòkù, dí ò dènnɛ dihèì kó dibòrì kóò bùɔ́tí yɛtã́rè kékuɔ.

6 Onìtì òmáà weè báá béi nhò yàmè òmɔù kè dí ò kùɔ, bèdébè yoo bètããti kè bɛè béi ndí ò kùɔ.
7 Bèè ò yà bɛè dò nkéniité kóò bɔ̀té yɛtã́rè, kè bɛnìtìbè sɔmbɛ né na kóò bùɔ́tí yɛtã́rè kékuɔ, kè dèɛ yie nkè dí dɛitɛ mɛyɛi ndi cuokè.

Isidayɛɛribɛ dò nkɛ níí bekɛ́ dìì màà tináaǹtì tìì yóù

8 Kè dè dò mbè kùɔ òmɔù nwe, yoo bè puotí òmɔù nwe koò kɔ̀ùtɛ yoo yɛkpàrè kpɛti matì tiì tùɔ̀kení kè dè di yóùnè di bo tì bekémè dihèì kó dibòrì, dí tì tɔní ti Yiè nKuyie kùù di te ku cḭ̃ɛ̃̀tè kù tããté dìì bòrì dɛ kpéí.
9 Dí kɔtɛ késɔ̃́nké ikuɔ́ nìùbè Defiibɛ nè obeéntì, bèè pĩ ndɛ kó yɛwe mutɔ̃mmú, ké bè beé nkè bèɛ di náké di dò nkédɔɔmè.
10 Kè dí tũnnɛ bè di duɔ́ ndìì nùù, dɛndɛ di Yiè nKuyie nkùù di te kù tããté dìì bòrì dɛ kpéí nkédɔɔ bè yḛ̃ ndí dɔɔmè.
11 Bè yóó di duɔ́ ndìì nùù nè bè yóó di nákɛ́ tìì náaǹtì dí ndè tũ nweti weti kɛ báá súɔ́ ndèmarè, dí tũnnɛ bè yḛ̃ ndí dɔɔ tìì kó dimàà.
12 Kè wèè mɔ̀ɔtɛ tɛfentè kɛ bùtínné ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nìùtì wèè pĩ nku tɔ̃mmú nè obeéntì bè ò nàké tì. Dí ò kùɔ nkédɛitɛ mɛyɛi nyIsidayɛɛribɛ cuokè.
13 Kè Isidayɛɛribɛ botí kumɔu tí kèè kédepɛ ti Yiè nKuyie kɛ tḛ́nkɛ báá mɔɔtɛ dɛ kó tɛfentè.

Isidayɛɛribɛ bo ntũ nyìì kuɔ́ kɛ kannìnko mbɛkpààtìbè

14 Kè di ta dìì mɔ̀nnì kɛtenkè ti Yiè nKuyie ndi duɔ́ nkè kɛ kàri kɛ dèè kɛ dɔ́ di bo tããtémè okpààtì kè wè ndi bakɛ́ ibotí tɛì ìì di fité ì dɔɔrimè.
15 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di bɛnkɛ wè, di we mpĩ ntikpàtì di báá pĩ nhòmɔù wèè í tú di kó kubotí kou.
16 Dɛ kóo kpààtì né bá ntú wèè mɔ̀kɛ sikpàrìsɛ̃̄ mɛdiè nhò mɛ mbáá tɔ̃ mbɛnìtìbè Esibiti kè bè bo waá nsisɛ̃̄ kɛ yḛ́ ti Yiè nKuyie yetɛmè kɛ tú di báá na Esibiti kó mutentã́ã́.
17 Ò mɛ mbá ntú wèè mɔ̀kɛ bɛnitipòbè péu bè yàà bo ò détinnɛ Kuyie, ò mɛ mbá mmɔkɛ timátì péítì nè mɛsɔɔ mpéu.
18 Kè dɛ kóo kpààtì tùótɛ́ dìì mɔ̀nnì tikpàtì ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛɛ duɔ́ nkè bèɛ wãri ikuɔ́ pátíri tɛrì kóò duɔ́.
19 Kè dɛ kó dipátíri nduɔ́ o borè kè wè ndi kàà nyɛwe yɛmɔu o fòmmu mumɔu miɛkɛ. Kè dèɛ yie nkè wè ndé ti Yiè nKuyie kùù ò te, kéntũ ndɛ kó ikuɔ́ ò nàá nkɛ yḛ̃ ndè dòmmè, nè dɛ kó itié nyimɔu.

20 Kòò dɔ̀ɔri mɛmmɛ tɛfentɛ̀ báá ò ta kòo yèmmɛ̀ ndò nhò pɛ̃̀tɛ́ o kɔbɛ kɛ̀ wèe bútínné ikuɔ́ maì, mɛmmɛ okpààtì yó nsɔkémɛ̀ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀ wenwe nɛ̀ o yaàbío.

18

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ bo nte dɛ̀

1 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ Defii kó kuwuɔ nkumɔu, bɛ̀ í yó mmɔkɛ kɛtenkɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɔ̃mɛ, Isidayɛɛribɛ pãã ndɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɛè yó ntú bɛ kó mudiì.
2 Bɛ̀ í yó mmɔkɛ kɛtenkɛ̀ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀, bɛ̀ yó mpĩ nti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú mmu kɛ dɛ nyo, kɛ yɛ́ kù do ti mbɛ̀ nàkémɛ̀.
3 Ntɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ dò nkɛ níí nte dɛ̀ Isidayɛɛribɛ feu ìì wũɔ̃ Kuyie nyi miɛkɛ. Kɛ̀ fɛnààfɛ̀ nfɛ yoo fɛpìèfɛ̀ bɛɛ duɔ́ nyikuɔ́ nìùbɛ̀ kubakù nɛ̀ muyèì nɛ̀ tinautì.
4 Dí mbɛ̀ duɔ̀ ntidipàntì kó yɛpãrɛ̀ nɛ̀ mɛnaà mpàmmɛ̀ nɛ̀ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ di pecìtì di kɛ̃ĩ tì mɛketimɛ̀.
5 Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù tããtémɛ̀ Defii nɛ̀ o bí ibotí imɔu miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ bo pĩ nku tɔ̃mmú.
6 Defiibɛ bɛ̀ɛ̀ bo di tenkɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu bɛ miɛkɛ, kòò mɔù dɔ́ kékɔtɛní ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tããté dìì bòrì,
7 ò baa nkɛ̀ pĩ nti Yiè nKuyie nkùù di te ku tɔ̃mmú o kɔbɛ Defiibɛ tɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ pĩḿmɛ̀.
8 Bɛ dìì níí yó mmàmu kɛ né yíénɛ̀ ò yóó fítɛ́ o kpɛrɛ képétɛ́ dɛ̀.

Bɛ̀ɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá nKuyie mpããnáaǹtì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mènkɛ tì nàá

9 Kɛ̀ di ta dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nkùù di te, kù yóó di duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ di báá tekɛ́ dɛ kó kɛtenkɛ̀ yɛmbɛ̀ kétũnnɛ bɛ kó isɔkɛ bɛ̀ dɔ̀ɔri ì.
10 Di miɛkɛ òmɔù báá kuɔ o birɛ dɛnitidaarɛ̀ yoo dɛnitipòrɛ̀ kétuɔ, òmɔù mɛ mbáá kɔtɛ tipããtì. Bɛyuwúòmbɛ̀ mɛ mbá mbo, yoo bɛɛ̀ sòutinɛ̀ yɛbɔkɛ̀, yoo bɛnitinɔ̀mbɛ̀.
11 Òmɔù báá bɔntɛ́ kusĩnkù otɔù, òmɔù mɛ mbá mbekù yɛtenkɔ̃̀rɛ̀, òmɔù mɛ mbá mboorí tinùbootì.
12 Kɛ̀ wèè dɔ̀ɔ dɛ kó isɔkɛ kó kubotí ò naá nyisɔkɛ nyiè nwe, ìì te kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó bɛti ibotí tɛì di ììkɛ̀.
13 Duɔ́nnɛ̀ dimáà ti Yiè nKuyie nkùù di te páíí.
14 Kɛ yɛ́ ibotí di yóó bɛti ì kɔ̀rìmɛ̀ tipããtì nti kɛ boorí tinùbootì, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù mɛ nyí yie ndi bo ndɛ̀ dɔ̀ɔrimɛ̀.
15 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duɔ́mmu wèè yó nnáá ku pããnáaǹtì kòo nni ndɔ̀nnɛ̀ mí mMɔyiisi, dɛ yiè nyóó yènní di botí miɛkɛ nkɛ, kɛ̀ dí nyíé nhò di náá ntì.
16 Di do ti mbekɛ ti Yiè nKuyie nkùù di te di do tíkú dìì yiè ditãrì Odɛbu kɛ dɔ̀ dí í dɔ́ kɛ́ nyo ti Yiè nKuyie nkùù di te ku tammɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ, di mɛ nyí dɔ́ kɛ́nwúó nfɛhããdɛènfɛ̀ di yàà bo kú.
17 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ béi ntì wennimu,
18 m bo bɛ̀ duɔ́nko wèè yó nnáá m pããnáaǹtì, kɛ̀ wè nda dɔ̀nnɛ̀, ò yètìní bɛ̀ botí miɛkɛ nkɛ kɛ̀ m bo ò duɔ́ n náaǹtì kɛ̀ wè ntì mbɛ̀ nàá n yɛ̃ ndɛ̀ ndɔ̀mmɛ̀.
19 Kòò mɔù í yie n yɛ̃ wèè yó nnáá m pããnáaǹtì ò nàkɛ́ tì, míì mɔ́mmuɔ nyóó yũɔ́ nho to.
20 Kòò mɔù tu ò nàá m pããnáaǹtì, kɛ náá n yí yɛ̃ nwèe nákɛ́ tì, yoo ò nàá ntibɔɔnáaǹtì dɛ yiè dí ò kùɔ.
21 Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ di bo ntoti di yèmmɛ̀ kɛ tú: Yé ti níí bo yĩmɛ̀ kébantɛ́ ti Yiè nKuyie nyí béinnɛ̀ wè?

22 Wèè nàá m pããnáaǹtì nɛ̀ n kó diyètìrì kòò nàkɛ́ kɛ yɛ̃ mmí nKuyie n tú tìmatì yóó dɔɔ̀, kòò béi ntì í dɔɔ̀, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì í tì béi, dɛ yiɛ̀ nnàkɛ́ tɛfentɛ̀ kpɛti nti. Di báá ò depɛ.

19

Disɔ̀rì kó yɛhɛkɛ̀

1 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù bo kuɔ yɛbotɛ̀ yɛ̀ kɛ́ di duɔ́ mbɛ ɛkɛ̀ kɛ̀ di kari kénhã̃ bɛ cɛ̃́ĩ.

2-3 Dí totɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù yóó di duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ itempɛ̃ nyìtãã̃ti, kɛ́tãã̃tɛ́ bá kùù tempɛ̃ dihɛì dìmáà kɛ́dɔɔ̀ icɛ kɛ́kɔtɛnɛ̀, kòò mɔù kùɔ onìtì wèe cokɛ́ kɛ́ta di miɛkɛ kɛ́sɔri.

4 Kɛ̀ dɛ̀ fìtɛ́nɛ̀ wè kòò màánɛ̀ o kou tɔù kɛ̀ bɛ̀ do í mɔkɛ tìmatì dɛ yiɛ̀ mbo na kɛ́cokɛ́ kɛ́ta dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kó dìmarì.

5 Kɛ̀ dɛ̀ dò nhòmɔù ta dikpáà kɛ dɔ́ kɛ́kɔ̃ũ idɛí kɛ nɛínɛ̀ o népo kɛ kɔ̃ũ mutie, kɛ̀ tɛpĩ̃ɛ̃tɛ̀ feutɛ́ kɛ màánɛ̀ o népo kòò ku, dɛ yiɛ̀ mbo na kɛ́cokɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́sɔri dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kó dìmarì kɛ́dɛɛtɛ́ omáà.

6 Bɛ̀ kùɔ wèè kou kòo miɛkɛ yonkɛ kòò ò bètì kɛ dɔ́ kɛ́pɛitɛ. Kɛ̀ dɛ kó dihɛì dɛ́tirì ò yàà bo ò nìntɛ kucɛ kɛ́kuɔ, ò mɛ ndo í dò nkɛ́kuɔ, kɛ yɛ̃́ ò do í ò mɔ̀kɛnɛ̀mɛ̀ tìmatì.

7 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n di duɔ́ ndinùù kɛ̀ di bo tãã̃tɛ́ disɔ̀rì kó yɛhɛkɛ̀ yɛ̀tãã̃ti.

8-9 Kɛ̀ di yie nkɛ tũ nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku kó yɛtannɔ̀ n di duɔ́ nyɛ̀ yíe, kɛ kù dɔ́, kɛ yie nku kpɛti kù yóó yíé képɛ̃kùnnɛmu di tenkɛ̀, kù do béi nkɛ́ĩ̃kú kényɛ̃ nkù yóó duɔ́ nkɛ̀ di yɛmbɛ̀. Di yíé kɛ́tãã̃tɛ́ disɔ̀rì kó yɛhɛkɛ̀ yɛ̀tãã̃ti.

10 Mɛmmɛ di yó ndɔɔrimɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ báá kuɔ òmɔù wèè í cààrɛ̀ mùmamù.

11 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nhòmɔù níí nho kou koò dìí nkɛ dintɛ́ koò potɛ́. Kòò ku kɛ̀ dɛ yiɛ̀ ncokɛ́ kɛ sɔ̀ri dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kó dìmarì,

12 o ɛì kó bɛkótíbɛɛ tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ ò pĩ nkéduɔ́ nwèè dɔ́ képɛitɛ kòo ò kùɔ.

13 Di báá ò kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, di yó mmɛ nhɔ̃ nkéyenténɛ̀ bɛ bo nkɔùmɛ̀ bèè í caàri mùmamù Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀, kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ di bo mbo kɛ̀ dɛ̀ di naati.

Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ mànkɛ

14 Kɛ̀ di kàri dìì mànnì di Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ kɛ̀ di bo kɛ̀ tiekɛ di báá tuo ndi pénnɛ̀ kó yɛtɑ̃́rɛ̀ di yɛmbɛ̀ dɔú nyɛ̀, yèè bɛnkú bɛ tenkɛ̀ mànku.

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ wèè tu ò yà dèmarɛ̀

15 Kòo nìtì òmáà weè tu ò yɛ̃ dèè dɔɔ̀, dɛɛ̀ bá nsànnɛ̀ kɛ̀ dí kuɔ òmɔù. Bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ yoo bètãã̃ti bɛɛ̀ dò nkényɛ̃́ dɛ kó tináaǹtì kɛ́ tì béi.

16 Kòò mɔù toú nho kou tɔù tìmatì kòò í tì yɛ̃́,

17 bɛdɛ́ bɛɛ tì tɔ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ bèè pĩ mmutɔ̃mmú dɛ kó yɛwe kɛ̀ bɛɛ ti bekɛ́.

18 Bɛbeémbɛɛ tì wèńní mɛsàà, kɛ̀ bɛ̀ yà wèè tu ò yɛ̃́ kòò soúmmu kɛ toummu o kou tináaǹtì,

19 dí ò dɔɔ̀ ò do dɔ́ kédɔɔmɛ̀ o kou tɔù. Di yó mmɛ nhɔ̃ nkédɛitɛ mɛyɛi ndi cuokɛ̀.

20 Kɛ̀ bɛtɔbɛɛ tì kèè kémɔɔtɛ kufɔ̃waá nkɛ bá ndɔɔri mɛyɛi ndi cuokɛ̀.

21 Kɛ̀ wèè mɛ̀ dɔɔ̀ di báá ò kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ̀ wèè kùɔ onìtì bɛɛ ò kùɔ, kɛ̀ wèè kpɛ̀ɛ́tɛ o kou nɔnfɛ̀ bɛɛ kpɛ́ɛ́tɛ́ o kɔfɛ, kɛ̀ wèè feutɛ́ o kou nìnnì bɛɛ feutɛ́ o kpɛri, kɛ̀ wèè kèɛ́tɛ́ o kou nɔùtɛ̀ bɛɛ kɛ́ɛ́tɛ́ o kpɛtɛ, kòò mɔù kèɛ́tɛ́ o kou naàcètɛ̀ bɛɛ kɛ́ɛ́tɛ́ o kpɛtɛ.

20

Bɛ̀ɛ̀ í dò nkɛ́na kɛ́kɔtɛ mudoò

1 Di bàátí dìì mɔ̀nnì kɛ kɔri kɛ bo dokénè di dootitɔbè, kɛ yà bɛ kpàrìsɛ̃ĩ nè bɛ
kpàrìnaasɛ̃ĩ nè kunììti kè kù sũ kɛ di pɛ̃ɛ̃té di bá ndé. Ti Yiè nKuyie nkùù di te,
kùù di dènnɛní Esibiti kù di bonèmu.
2 Kè di duúnnè dìì mɔ̀nnì di dootitɔbè kɛ tũnni dimáà kɛ bo bè do mudoò, ikuɔ́
nìùbèɛ niité kécómmú ditĩnnì ìikè,
3 kébéi nkɛ dɔ̀: Kémmúnè Isidayɛɛribɛ ããpɔ̀mbè, yíe ndè tùɔ̀kɛ di bo dokénè
dènde di dootitɔbè di báá yie nkè di kɔ̃mbùɔ̀tì nduò, di bá ndé, di bá mbè yĩɛ̀kù
di báá bè yà kékpeutɛ.
4 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di nɛínèmu kɛ bo dokénè di dootitɔbè ké di dɛɛté.
5 Kè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbèɛ bekɛ bɛhããpɔ̀mbè kɛ dɔ̀: Di miɛkɛ òmɔù bomu
wèè maá tɛcĩɛ̃tè kɛ í tè taà? Dɛ yiè ńkò nho cĩɛ̃tè ò yàà bo kú mudoò miɛkɛ kòo
tɔù mɔùu tè ta.
6 Òmɔù bomu di miɛkɛ wèè bɔtínné mutie bè tumu fínyĩ kɛ mu nyí tɔ̃ũ mu
bɛà? Dɛ yiè nwɛ̃tɛ ò yàà bo kú kòò mɔù mu tɔ̃ũ.
7 Òmɔù bomu di miɛkɛ wèè mɔ̀kɛ dipocɛ̃nnì kɛ mu nyí dì tùótáà? Dɛ yiè nwɛ̃tɛ
ò yà bo kú kòò mɔù dì tùótɛ́.
8 Kè bɛhããpɔ̀nkótíbèɛ béi nkɛ dɔ̀: Kòò mɔù bo di miɛkɛ kɛ í ã dikɔ̃mbùɔ̀ wèe
kò nho cĩɛ̃tè ò yàà bo tonnɛ bɛtɔbè kufɔ̃waá.
9 Bɛhããpɔ̀nkótíbè nàké dìì mɔ̀nnì bɛnìtìbè kɛ dèè, kè bèɛ túótɛ́ bèè ni yɛtĩrè
kénií ndɛ ìikè.
10 Kè di tùɔ̀kɛ dihɛì marì kɛ bo bè do mudoò, di pɛ̀nkɛ bá mbè dɔ́nè dikpànnì,
dí mbè wantinè kunaatí.
11 Kè bè yie nkɛ di kpeté yɛcàkè, bɛnìtìbè bèè kó dimàà bo dɛ miɛkɛ, dí bè tùótɛ́
ké bè dɔ̀ɔ tidaatì ké bè pĩńné muhɛikèntɔ̃mmú.
12 Kè bè yetɛ kunaatí kɛ dɔ́ ké di dokénè, dɛ mɔ̀nnì di né pi bɛ ɛì.
13 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duɔ́mmu dɛ kó dihɛì kè dí kuɔ
bɛnitidaabè bɛmɔu nè disiè,
14 kétúótɛ́ bɛnitipòbè nè ibí nè inààkɛ nè ipe nè sibɔ́, kéhɛí bɛ kpɛrɛ bè mɔ̀kɛ
dè. Di dootitɔbè kpɛrɛ ndɛ dí dè tiekɛ, ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù dè ndi duɔ́.
15 Di yó mmɛ ndɔɔri yɛhɛkè yèè di détirìnè yèè í tú di yóó kari dìì ɛì kpɛyɛ.
16 Di Yiè nKuyie ndi duɔ́ nyèè ɛkè dɛ kó ibotí kpɛyɛ di báá yóu dèmarè yɛ miɛkɛ
kè dè nfòù.
17 Dí bè kùɔ páíí Itiibɛ nè Amɔriibɛ nè Kannahãã kɔbɛ nè Pedisiibɛ nè Efiibɛ
nè Sebusiibɛ, ti Yiè nKuyie ndi nàké kɛ yɛ̃ ndi mɛ ndɔɔ.
18 Kè di í dɔ̀ɔ mɛmmɛ kè di bè teeté kɛ tũnnɛ bɛ kó isɔkɛ kpɛrɛ di bo yeténè di
Yiè nKuyie.
19 Kè di do dihɛì marì kɛ di pi kè dè mɔ̀ntɛ di báá kɔ̃ũ dɛtie, dí nyo ndɛ bɛ kɛ
báá dè kɔ̃ũ, dɛtie nyí tú bɛnìtìbè kè di bo ndè dokùnè.
20 Di bo na kékɔ̃ũ dɛtie ndi yɛ́ kè dèè í pɛí yɛbɛ bè yo nyè, kɛɔnné dihɛì dìì di
dokùnè di kó iduotí kémbaanè dì bo domè.

21

Òmɔù bo kúmè kè bè í nyɛ́ wèè ò kùɔ dɛ kó ikuɔ́

1 Kè di ta dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duɔ́ nkèè tenkè kɛ kè
kàri, kè dè dò ndi yà kè bè kùɔ òmɔù, kòò duɔ́ dikpáà, di mɛ nyí yɛ́ wèè ò kùɔ,
2 Kɛtenkè kó bɛkótíbè nè bɛbeémbè bèɛ kɔtɛ kéberí mɛfíè mmèè sokɛ́ ocíì nè dɛ
kó yɛhɛkè dɛ cuokè.
3 Kè bè yà dihɛì dìì ò tɔ̀kénè, dɛ kó dihɛì kó bɛkótíbèɛ waá ndinaasɛrì bè í pĩńnè
dì mutɔ̃mmú dìì í buuté kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú,
4 ké dì kɔ̀tɛnè kukó nkùù í kũũ ku také, bè í kùútí dè, bè mɛ nyí buɔtí mùmamù,
ké dè pité di fɔ̃níí kékuɔ.

5 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Defii yaàbí ikuɔ́ nìùbèɛ kɔtɛ dɛborɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te
kuù bɛ̀ tããté, kɛ̀ bɛ̀ níí bo yú ku yètìrì képã bɛnìtìbɛ̀ mɛsàà. Bèɛ kɔtɛ kéyà bɛ̀ ò
kɔ̀ùtɛ kɛ̀ dɛ̀ màmɛ̀ kénáké obeéntì mànnɛ̀ tìì yeti.
6 Dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ bèè tókénè ocíì duɔ́ dɛ̀, kɛ̀ bèɛ niiti fɛnààfɛ̀ bɛ̀ kùɔ fɛ̀ ĩnkɛ̀
kukó,
7 kébéi nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ í tú tíì ò kùɔ, ti mɛ nyí yà wèè ò kùɔ.
8 Kɛ béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nti cĩ̃ɛ̃ ntínti a kó bɛnìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ, a báá yie
nkòo nìtì wèè í cààrè mùmamù kòo ti bɔntɛ́ mɛyɛi ntínti Isidayɛɛribɛ a dɛɛté bɛ̀.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ ndɔ́. Di yóó mmɛ dɔɔri kɛ báá tɔ bɛ̀ kùɔ wè kòò í càkɛ
mùmamù o kó icɛ.

Isidayɛɛribɛ bo mpuokúmɛ̀ bɛ̀ pĩ mbɛ̀ mudoò miɛkɛ

10 Kɛ̀ di do di dootitɔbɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ ãnné di nɔu miɛkɛ kɛ̀ di bɛ̀ pĩ́mmú.
11 Di miɛkɛ kòò mɔù yà di pĩ́mmú tìì daatì miɛkɛ, onitipòkù mɔù kòo yèmmɛ̀
ò ta, ò bo na kóò tùóté,
12 kóò tanné o cĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kòo nitipòkùu kuó o yùtì kékékɛ́ o nónkúótì,
13 kédɛitɛ tidaayààtì ò do ã tì, kéceetɛ titɛtì, kénkuɔ nho cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ bɛ kũũ nkɛ
dɔ̀ otã̀nkù, kòò né na kóò duónè.
14 Kɛ̀ dɛ̀ boní kòo tɛ́nkɛ í ò dɔ́, wèe ò yóu, kɛ̀ wèe kɔtɛ ò dɔ́ kɛ̀, ò báá ò fìtɛ́ kécɔuté
idíítí ò mɛ mbáá ò dɔ̀ɔ̀ kudaakù kɛ yɛ́ wè ò puokɛmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃nné didɔ́ù.

Mpo dò nkénte dɛ̀

15 Kòo nìtì mɔù po bɛnitipòbɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ dɔ́ òmɔù kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̃té otɔù kɛ̀ bɛ̀ ò
mɔ̀kɛnɛ̀ ibí, ò dɔ́ wè mɛsàà nkɛ̀ weè kó dɛbirɛ í tú Mpo,
16 ò bo mbɛ̀ toti dìì mɔ̀nnì bɛ̀ dò nkénte dɛ̀, ò báá duɔ́ nhò dɔ́ wèè nitipòkù kó
dɛbirɛ dèè í tú Mpo, wèè tu Mpo ò na nte dɛ̀, kéyóu ò bo dɛ̀ duɔ́mmɛ̀ ò í dɔ́ wè
kó dɛbirɛ dèè tu Mpo.
17 Ò dò nkényɛ́mu kéduɔ́ nhonitipòkù ò í dɔ́ wè kó dɛbirɛ dèè tu Mpo, Mpo
kpɛrɛ, ké dɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ ò duɔ́ ndɛ̀ ò dɔ́ wè, ò duɔ́ ndɛ̀ o kó dɛbirɛ kucɛ
mèdémè. Kɛ yɛ́ ò í dɔ́ wèè nitipòkù kó dɛbirɛ dɛè tumè o kó dɛbíketirè kɛ dò
nkétiekɛ Mpo kpɛrɛ.

Dɛbirɛ dèè yetɛ ditoò

18 Kòò mɔù mɔ̀kɛ dɛbirɛ kɛ̀ dɛ to kpeńnì kɛ̀ dɛ̀ í yié ndɛ cicɛ nɛ̀ dɛ yɔ̃ bɛ kpɛti,
kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ tiè nkɛ̀ dɛ̀ í dɔ́ kékeè bɛ̀ yɛ̃ mmù,
19 dɛ cicɛ nɛ̀ dɛ yɔ̃ bèɛ dɛ̀ pĩ nkékɔtɛnɛ̀ dihɛì kó dibòrì, dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kàrì
dɛ̀ kɛ bekù,
20 ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Ntɛnè ti birɛ, dɛ to yɛè kpeńnì dɛ̀ í yie nti kpɛti, dɛ̀ í ti dɔ́ kɛ
yetírí ti kpɛti, kɛ tú kudikétontíkù kɛ tú kunaàyɛ̃̀kémuónkù.
21 Kòo ɛì kɔbɛ bɛmɔuu ò bùótí yɛtã́rè kékuɔ kédɛitɛ mɛyɛi ndi cuokɛ̀, kɛ̀
Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ti kèè kémɔɔtɛ kufɔ̃waá.

Bɛ̀ nùńné wè kòò ku

22 Kɛ̀ dɛ̀ dò nhòmɔù dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ dò mbèɛ ò kùɔ, kɛ̀ bɛ̀ ò nùńné,
23 di báá yie nkɛ̀ wè nyié mmutie ĩnkɛ̀ dɛ yiè, dí ò kũnné dɛ yiè kɛ yɛ́ bɛ̀ nùńné
wè ɔ̃ nte kɛ̀ Kuyie ndɔɔ̀ mɛyɛi mmɛ dihɛì bɛ̀ ò nùńné dìì miɛkɛ. Dí nyɛ́ kɛ báá
sĩ̃nkùnnɛ kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkɛ̀ kɛ̀ di bo kɛ̀ kàri.

22

A kou kpɛrɛ bo fetimɛ̀ kàa dɛ̀ pètɛ́

1 Kàa yà a kou ɔ̃̀fɛ̀, fɛnààfɛ̀ yoo fɛpièfɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ cèntì a báá dɛ̀ yóu kɛ̀ dèɛ feti, a dɛ̀
tɔní kéduɔ́ ndɛ yiè.

2 Kè dɛ yiè mmɛ ndìétirì, yoo ɑ í ò yɛ́, á dè tɔní ɑ cĩ̃ètè kè dè mbo kɛ kémmúnè wèè dè te ò bo mbékɛtɛnímè ké dè tùótɛ́.
3 Di yóó mɛ nyĩ́ bá kè di yà musɑ̃mmɑrímú mmu, yoo diyɑàbòrì, yoo dèmɑrè cɛ̃́nkɛ dèè feti, kàɑ dè yà ɑ bá mbúútóo dɛ kpéí.
4 Kè di yà di kou mɔù kó musɑ̃mmɑrímú, yoo o nààfè, kè dè duɔ́ kucɛ, di báá yóu kè dɛ yiè nní nhàrì omáà, dí ò teennè ké dè íi.

Dɛtɛrè dɛtɛrè péu Kuyie nyetɛ dè

5 Onitipòkù mɔù báá ɑ̃nné onitidɔ̀ù kó tiyààtì, onitidɔ̀ù mɔù mɛ mbáá ɑ̃nné onitipòkù kó tiyààtì. Kè wèè dè dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nkùù di te kù ò wùó, nyisɔkɛ nyiè nwe.
6 Kàɑ kèrí kucɛ kɛ yà tinɔriyĩ́ɛ̃̀ntì mutie, yoo kɛtenkè kè tɛnɔ̀tè òkɛ tɛ bí ɑ báá tè tùótɛ́ nè tɛ bí.
7 Á yóu tɛnɔ̀tè kè tèɛ ítɛ́, kàɑ dɛitɛ tɛ bí, kè dèɛ yie nkè dè ndɑ nɑɑti kàɑ nfòù kémɔntɛ.
8 Kàɑ mɑá tɛcɛ̃pàntè á okùnnɛ iduotí, kè dèɛ yie nkòò mɔù báá donní kékú, kàɑ tuɔti icɛ.
9 Di bá mbuɔtì idibotí ìdéì fínyĩ́ kó dɛpɑɑ mmiɛkɛ, kè di mè dɔ̀ɔ̀ dè bo ntú dèè cɑ̀ńné Kuyie nkpéí.
10 Di bá mbuummu kunɑàdɔ̀dɔ̀rìdɔú fɛnààfè nè musɑ̃mmɑrímú,
11 di bá nhɑ̃ɑ̃̀ tiyààtì tìì kɔkénè mupɑàkonkperímù nè tipecìtì kɛ dùɔ̀kɛ.
12 Dí nhɑ̃ɑ̃̀ di yɑàbòrè mànkɛ iyɑàyuɔ́ nyìnàà.

Ikuɔ́ ìì tukúnè bɛnitipòbè

13 Kòò mɔù tùótɛ́ onitipòkù kè bè duɔ́, kè dè boní kòò tɛ́nkɛ í ò dɔ́,
14 kɛ sĩ̃nkùnnɛ o yètìrì kɛ yĩ́: N tùótɛ́ dɛ kóo nitipòkù kè ti wɛ̃nné didɔ́ù, kè n sɔ̃́ nhò diɛ́ nkɛ yĩ́ɛ́tému onitidɔ̀ù.
15 Osɑpàà ncicɛ nè o yɔ̃, bèɛ túótɛ́ dèè bɛnkú kɛ dò mbè kóo sɑpàà nyí yɛ́ onitidɔ̀ù, kékɔtɛnè bɛhɛìkɛ̀nkótíbè kàri dè, kɛ bekù ké bè bɛnkɛ,
16 kòo cicɛɛ nɑ́ké bɛkótíbè kɛ dɔ̀: N duɔ́mmu we nnitidɔ̀ù n kóo sɑpàà, kòò puokɛ kɛ tɛ́nkɛ í ò dɔ́,
17 kɛ tú n kóo sɑpàà nfòmmu í wenni, kɛ tú o yà n kóo sɑpàà nduɔ́nèmè onitidɔ̀ù. Ntɛnè dèè bɛnkú n kóo sɑpàà nyí yĩ́ɛ́témè onitidɔ̀ù. Bè yóó mɛ nyĩ́ képĩ̃ntɛ kuyààkù bè duɔ́ kùù ĩ̃nkè mɛketimè kè kù tɛí mɛyĩ́ĩ́ bɛkótíbè ìikè.
18 Kè bɛkótíbèɛ pĩ́ ndɛ kóo nitidɔ̀ù kóò puotí,
19 kéduɔ́ nkòo yietí osɑpàà ncicɛ mɛdítíbii ntɛkɔ̀ùtè (100), kɛ fɔ́ɔ́ nhò sĩ̃nkùnɛmè Isidɑyɛɛribɛ kóo sɑpàà nwèè í yɛ́ onitidɔ̀ù o yètìrì, kédeè ké nhò po kɛ tɛ́nkɛ báá ò yetɛ nè bè bo mbomè.
20 Kè dè mɛ ndò mbè nàá ntì tu timɔ́mmɔnti, kè bè í yà mùù bɛnkú dɛ kóo sɑpàà ndo í yɛ́mè onitidɔ̀ù,
21 bèɛ ò dènnɛ o cicɛ cĩ̃ètè bòrì, kè dɛ kó dihɛì kɔbɛɛ ò bùɔ́tí yɛtɑ̃́rè kékuɔ. Kɛ yɛ́ ò dɔ̀ɔmè Isidɑyɛɛribɛ ci dè, kɛ duɔ́nè onitidɔ̀ù kɛ kpɑá bo o cicɛ cĩ̃ètè. Di yó mmɛ nhɔ̃ nkédɛitɛ mɛyɛi nyIsidɑyɛɛribɛ cuokè.
22 Kè dè mɛ ndò ndi yà onitidɔ̀ù mɔù kòo duɔ́nè onitipòkù wèè ye, bɛdé dí bè kùɔ. Kè mɛyɛi ndɛitɛ Isidɑyɛɛribɛ cuokè.
23 Kè dihɛì mɑrì miɛkɛ mɛ nni nkɛ di yàmè onitidɔ̀ù mɔù màánè dè osɑpàà nwèè mɔ̀kɛ didɑcɛ̃nnì kòo ò duɔ́nè,
24 di bè dènnɛ dihɛì bòrìnùù, kɛ bè bùɔ́tí yɛtɑ̃́rè kékuɔ. Kè dɛ kóo sɑpàà nkú kɛ yɛ́ bè ò pĩ́mmè bá ò í kuɔ́ nkè bè bo ò teennè, kè onitidɔ̀ùu kú kɛ yɛ́ ò pĩ́mmè o kou tɔù pokù kéduɔ́nè. Di yóó mmɛ nhɔ̃ nkédɛitɛ mɛyɛi nyIsidɑyɛɛribɛ cuokè.

25 Kɛ̀ dikpáà miɛkɛ mɛ nni nkɛ onitidɔ̀ù mɔù màánèmɛ̀ osapàà mmɔù kòò mɔ̀kɛ didacɛ̃nnì, kòo ò pĩ nkɛ duɔ́nɛ̀, bɛ̀ɛ kuɔ onitidɔ̀ù omáà.
26 Di báá kuɔ dɛsapùmbirɛ, dɛ̀ í dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ dò ndí dɛ̀ kùɔ. Dɛ̀ dònnɛ̀ onìtì bo dintɛ́ mɛ̀mmɛ o kou tɔù kóò potɛ́ kɛ́kuɔ.
27 Kɛ yɛ́ bɛ̀ màámɛ̀ dikpáà ndi òmɔù do í kɛ̀ bo, kòo sapàà mbo kuɔ́ nkɛ̀ wèe ò dɛɛtɛ́.
28 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ntu onitidɔ̀ù mɔù weè màánè osapàà nwèè í yɛ́ onitidɔ̀ù, kɛ í mɔkɛ o dacɛ̃nnì koò pĩ kɛ duɔ́nɛ̀, kòò mɔù bɛ̀ yà,
29 dɛ yiè nyietí osapàà ncicɛ mɛdítíbii sipísìnùmmù kóò tùótɛ́ kɛ́puokɛ, kɛ yɛ́ ò wè pĩḿmɛ̀ kɛ duɔ́nɛ̀, ò báá ò yóu nè ò bo mbomɛ̀.

23

1 Òmɔù báá duɔ́nɛ̀ o cicɛ pokù mɔù. A báá fietɛ dɛ̀ɛ̀ tu a cicɛ kpɛrɛ.

Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔkɛ́ Kuyie nkɔbɛ miɛkɛ

2 Kɛ̀ bɛ̀ fɔ̃ntɛ onitidɔ̀ù mɔù, yoo bɛ̀ kèétɛ́ o takoncĩ̃ɛ̃, ò bá nkɔkɛ́ ti Yiè nKuyie nkɔbɛ miɛkɛ.
3 Kɛ̀ Isidayɛɛri mɔù tùótɛ́ onitipòkù wèè í tú bɛ kó kubotí kou, kɛ̀ bɛ̀ pɛitɛ́ dɛbirɛ. Dɛ kó dɛbirɛ bá nkɔkɛ́ ti Yiè nKuyie nkɔbɛ cuokɛ̀ nè bɛ yaàbío kétuɔkɛnɛ̀ kutɔ̃nkù tɛpíítɛ̀ kɔku.
4 Amɔniibɛ nè Mɔabiibɛ bɛ̀ í yóó kɔɔrɛ diyiè marì ti Yiè nKuyie nkɔbɛ miɛkɛ bá nè bɛ yaàbío, titɔ̃ntì tɛpíítɛ̀ bɛ̀ báá kɔɔrɛ ti Yiè nKuyie nkɔbɛ miɛkɛ.
5 Kɛ yɛ́ bɛ̀ do í di conèmɛ̀ mɛniɛ nnɛ̀ mudiì di do yè dìì mɔ̀nnì Esibiti kénhã kucɛ. Bɛ̀ do pètìnkɛ yúní Beɔɔ birɛ Badammu nwe Peɔɔ ɛì kou Mɛsopotamii tenkɛ̀ kóò cu kòo bo di bɔntɛ́ kusĩnkù.
6 Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù mɛ nyí kèńtɛ́ Badammu kpɛti, kòò bo di bɔntɛ́ kusĩnkù. Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do pètìnkɛɛ ceetɛ dɛ kó mɛyɛi nkɛ̀ mèɛ naá mmɛsàà mmɛ, kù di yárí mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
7 Nè di bo mbomɛ̀ di bá nwanti dɛ kó ibotí idɛ́ bo mɔɔtɛmɛ̀ mɛsàà nyoo bɛ̀ bo mbomɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati.
8 Di báá wéntɛ́ fɛnɔnsĩnfɛ̀ Edɔmiibɛ, bɛ̀ tu di kɔbɛ mbɛ. Di mɛ mmúnkɛ báá wéntɛ́ fɛnɔnsĩnfɛ̀ Esibiti kɔbɛ kɛ yɛ́ di do bonímɛ̀ bɛɛ̀ kó dihɛì.
9 Bɛ yaàbí kó kutɔ̃nkù tãã́nkù bo na kékɔɔrɛ ti Yiè nKuyie nkɔbɛ miɛkɛ.

Dɛsĩnnɛ̀ í dòmmɛ̀ kénkɔkɛ́ dihããpɔ̀nkarì

10 Kɛ̀ di yɛtì dìì mɔ̀nnì kɛ kɔri kɛ bo dokénɛ̀ di dootitɔbɛ̀, dí ndakɛ dɛ̀ɛ̀ bo sĩnkùnnɛ dihããpɔ̀nkarì dɛ kpɛ́í.
11 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndi miɛkɛ, kòo ããpɔ̀ntì mɔù duɔ́ kɛyènkɛ̀ kɛ yà tidɔunùtì, kòo taniɛ nyè, ò sĩntɛmu. Wèe yè dihããpɔ̀nkarì kɛ báá konní kɛ̀ diyiè kpaá.
12 Kɛ̀ kuyuoku yuotɛ́ wèe wuɔ. Kɛ̀ diyiè ntatoo kɛ̀ wèe konní dihããpɔ̀nkarì.
13 Di mmɔkɛ dibòrì dìì ciɛ́, kɛ nkɛ ntaà kɛ yɔ̃.
14 Bá wèè ããpɔ̀ntì mmɔkɛ tɛkãbùtɛ̀, kòò ta kɛ ni kɛ deè, wèe dátínné.
15 Kɛ̀ yɛ́ ti Yiè nKuyie mbomɛ̀ dihããpɔ̀nkarì kɛ yóó ndi kãnkɛ́, kɛ́ãnné di dootitɔbɛ̀ di nɔu miɛkɛ. Dihããpɔ̀nkarì yó ntú dìì cã̃ã́ ndìndi kɛ wenni. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù di te kɛ̀ kù báá yà dèmarɛ̀ kɛ̀ dɛɛ ku pĩ nyisíɛ́ kɛ̀ kù di bútínné.

Kudaakù bo cokémè

16 Kɛ̀ kudaakù makù cokénɛ̀ ku yiè nkɛ sòri di kó dihɛì, di báá kù dènnɛ kɛ́ kù tɛ̃́né ku yiè.
17 Dɛ yiè nni nkari di cuokɛ̀ dihɛì marì ò dɔ́ dìì bòrì, di bá nhò diimmu mɛsémmɛ̀.

Isidayɛɛribɛ í dòmmɛ̀ kénsãũrí bɛmáà

18 Isidayɛɛribɛ miɛkɛ onitipòkù mɔù báá naá nwèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀, onitidɔ̀ù mɔù mɛ mmúnkɛ báá ndɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitipòbɛ̀.
19 Di báá yie nkɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kóò mɔùu tɔní Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ dɛ kó idíítí kɛ bo dɛitɛnɛ̀ dinùù ò dɔúnnɛ̀ dì Kuyie, kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkùù di te kù dè wùómmè isɔkɛ nyi.

A bo pentɛmɛ̀ a kou dèmarɛ̀ kéndɔ́ kécɔ̃ntɛ

20 Kàa pèntɛ a kou tɔù idíítí yoo tidiitì a bá nwanti ticɔ̃nti.
21 Di bo na kéncɔú ticɔ̃nti bɛpɔ̀ɔbɛ̀ borɛ̀ kémbúútí di kɔbɛ. Di yóó ta dìì mànnì kɛtenkɛ̀ kékari dí ntũ ndɛ kó ikuɔ́ kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ di Yiè ndi dɔɔ̀ mɛsàà ndi tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ bo ndɔummunèmè Kuyie ndinùù

22 Kòò mɔù dɔúnnɛ̀ Kuyie ndinùù kɛ yɛ̃ nhò bo dɔɔ̀ tìmatì, ò báá ɔɔtɛ, kòò ɔɔtɛ ò càkɛmu kɛ̀ Kuyie nyóó ti nhò bekɛ́.
23 Kɛ̀ di í dɔummu nɛ̀ yɛnɔ̀ Kuyie dɛ̀ í tú mɛyɛi.
24 Di né nyɛ́ kɛ̀ wèè dɔúnnɛ̀ Kuyie ndinùù, wèe dì dɔɔ̀ kétũnnɛ weti weti ò dì dɔúnnɛ̀ ti Yiè nKuyie kɛ yɛ̃ nhò yóó dɔɔmè. Kɛ yɛ́ nè a yèmmè mmɛ a kù dɔúnnèmè dinùù.

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ Isidayɛɛribɛ bo ntɔ̃ũmɛ̀ yɛtebɛ

25 Kàa ta a kou tɔù kó kupaku miɛkɛ a bo na kétɔ̃ũ fínyĩ́ kó yɛbɛ kécáákɛ́ kénsànnɛ̀ a dɔ́ mèɛ̀ botí, a né báá súɔ́ nkéto kékònnɛ̀.
26 Mɛmmɛ kàa pɛ̃nkɛ́ a kou tɔù kó kupaku miɛkɛ a bo na kéũntɛ́ nè a nɔùtɛ̀ tidiitì kécáákɛ́, a né báá túótɛ́ disiè kékɛ̃ĩ.

24

Onìtì bo bɛtimɛ̀ o pokù

1 Kòò mɔù tùótɛ́ onitipòkù, kɛ̀ dɛ̀ boní kòò tɛ̃́nkɛ í ò dɔ́, ò yà mèɛ̀ kpéí ndɛ̀marɛ̀ dɛ kóò nitipòkù ĩ̃nkɛ̀, kɛ í dɛ̀ pénsìrì, wèe wãri dipátíri mɛyatimɛ̀ kpɛri kóò duɔ́ nkóò bɛ̀ti o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀.
2 Kòò kò nhò bo na kéwaá nhonitidɔ̀ù tɔù kéyenkɛ.
3 Kɛ̀ dɛ kóo nitidɔ̀ù mɛ ntó í ò dɔ́, wèe wãri mɛyatimɛ̀ kó dipátíri* kóò duɔ́ nkóò bɛ̀ti. Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nhò kumu,
4 onitidɔ̀ù wèè do ò tùótɛ́ mɛketimɛ̀ ò í mɔkɛ kucɛ kɛ bo wɛ̃tɛ kóò tùótɛ́ képuokɛ kɛ yɛ́ weè ò bɛ̀timɛ̀, kòò yenkɛ onitidɔ̀ù tɔù kɛ sĩ̃ntɛ. Dɛndɛ dò nyisɔkɛ nyi ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀. Di í dò nkétũnnɛ dɛ kó mɛborimɛ botí, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkèɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ di yóó kɛ̀ kàri.

Wèè bo túótɛ́ o pokù bàmbà nkó ikuɔ́

5 Kòò mɔù tùótɛ́ o pokù bàmbà di báá ò kɔ̀tɛnɛ̀ tihããpɔ̀ntì nè muwɛ̃rímú yoo di nhò duɔ̀ mmutɔ̃mmú mamù, di ò yóu kɛ̀ wè mbonɛ̀ o pokù kɛ̀ bɛ̀ yo ndiwɛ̀ì kɛ dɔ̀ dibenni dìmáà.

A bo pentɛmɛ̀ otɔù a kpɛrɛ

6 Kàa kou mɔù pèntɛ a kpɛrɛ marɛ̀ kɛ bo da yietí, a báá túótɛ́ ò nàà yoo o nàntɛ̀mbiku kɛ yɛ́ dɛɛ̀ temɛ̀ kòò fòù.

Òmɔù báá pĩ nhotɔù kéfítɛ́

7 Òmɔù báá yúúkú o kou tɔù kóò dɔɔ̀ kudaakù yoo wèe ò fìtɛ́, kòò mɔù mɛ̀ dɔɔ̀ dɛ yiè mbèɛ ò kùɔ, di yó mmɛ nhɔ̃ kédɛitɛ mɛyɛi ndi cuokɛ̀.

Ikuɔ́ ìì tukúnɛ̀ mumɔmmú mùù dònnɛ̀ tikɔ̀ntì mù bo pĩ nwè

---

* **24:3** ***Mɛyatimɛ̀ kó dipátíri:*** Wéntɛ́ Matie 5:31 nɛ̀ 19:7 nɛ̀ Mariki 10:4.

8 Dí mpĩ nyitié n nàké ì, ikuɔ́ nìùbè Defiibɛ kè bè ì ndi náké, ìì tukúnè
mumɔmmú mùù dɔnnè tikɔ̀ntì.
9 Dí dentɛní ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do dɔ̀ɔ̀ dè Midiyɑammu † di do yè dìì
mɔnnì Esibiti.

Ikuɔ́ ìì tukúnè ɑ bo pentɛmè ɑ kou tɔù dèmɑrè

10 Kàɑ pèntɛ ɑ kou tɔù, ɑ báá kɔtɛ kéta o cĩ̃ètè kétúóté dèmɑrè o kpɛrɛ ɑ ò pèntɛ
dè kpéí,
11 Kàɑ kɔtoo á mbo ditowɑà, kè weè tùóté ò dò nké dɑ duɔ́ ndè, ké dɑ duɔ́.
12 Kè dɛ yiè mmɛ ntu ocĩrì ɑ báá yie nkòò dɑ duɔ́ ndèɛ yié nhɑ cĩ̃ètè.
13 A dè nhò tɛ̃ńné kè diyiè mu nyí tɑ, kòo yɑàbòrì ndi ò dɑɑti dì, ɑ di nhò duɔ́
nkè wèe dáátí, kémɔɔ ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà nhɑ kpéí, kè ti Yiè nKuyie nkùù
di te bɑnté ɑ dɔ̀ɔ̀mè dèè wenni.

Di bá nsoú mbɛcĩ̃rìbè kɛ bè yo

14 Di bɑá di wèè tu osénnìwè, kɛ tú ocĩrì o tɔ̃mmú kó idíítí kè nsà kè di kou
nwe yoo opɔ̀ɔ̀ kɛ né bo di kó dihɛì miɛkɛ.
15 Di ò yietí o kpɛrɛ kè diyiè mu nyí tɑ, kɛ yɛ́ ò tumè ocĩrì nwe di bá nhɔɔtí di
bo ò duɔ́mmè o kpɛrɛ, kè mɛè dɔkɛ ò bo kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kùu
dí toú ndɛ kó mɛyɛi.

Bá wè ò dò nkɛ́nyɛ́ tì

16 Di í dò nkékuɔ dɛbirɛ cicɛ yoo dɛ yɔ̃ dɛbirɛ yɛi nkpéí. Di í dò nkékuɔ dɛbirɛ
dɛ cicɛ yɛi nkpéí, nyoo dɛ yɔ̃ kɔ̃mɛ. Bá wè ò dò nkékú o mɔ́mmuɔ nho yɛi nkpéí
nkɛ.

Isidayɛɛribɛ bo mbekùmè tibeéntì kè dè mà

17 Di bá mbekùnè siyáàbìsí kɛ soú mbɛpɔ̀ɔ̀bè bèè di bonè nè iciribí, di báá fietɛ
okúpokù kó tiyàɑtì ò tùóté di kpɛrɛ dè kpéí.
18 Di dentɛní di do túmè tidɑɑtì Esibiti kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù di
dɛɛtɛ́, dɛè kpéí nte kè n tu dí ntũ nku tié.
19 Kè di dɛì dìì mɔnnì di diitì kɛ ìntɛ́ ntìmɑtì kupɑku miɛkɛ, di báá wẽtɛ ké tì
tùóté, dí tì yóu bɛpɔ̀ɔ̀bè nè iciribí nè bɛkúpobè kpéí nkè dèɛ yie nkè ti Yiè nKuyie
nkùù di te, kè kù di dɔɔ mɛsàà di kpɛrɛ di dɔɔri dè dɛmɔu miɛkɛ.
20 Kè di níí tõũ dìì mɔnnì odìfíè kó yɛbɛ, di báá dérí yèè kpɑá, dí yè yóu bɛpɔ̀ɔ̀bè
nè iciribí nè bɛkúpobè kpéí.
21 Kè di tõũ fínyĩ kó yɛbɛ, di báá dérí yèè kpɑá, di yè yóu bɛpɔ̀ɔ̀bè nè iciribí nè
bɛkúpobè kpéí.
22 Di báá yɛ̃ ndi do túmè tidɑɑtì Esibiti, dɛè kpéí nte kè n di duɔ́ ndɛ kó ikuɔ́,
kè di bo nyì tũ.

25

Tibeéntì kó ikuɔ́ duɔ́ kɛ dòmmè

1 Kè bèmɑbè kpɑ nkɛ kɔtɛní, di bè bekénè kédɛitɛ wèè í nɑɑti, kéyũ̃ɔ́ nho to.
2 Kè dè mɛ ntu wèè í nɑɑti dè dò mbèɛ ò puotímu, obeéntìi duɔ́ nkè bèɛ ò tãũ
nkɛtenkè kóò puotí, bè ò bekénè kɛ yà kòò càkɛ kè dè màmè.
3 Di báá puotí òmɔù kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té tiyɛ̃ĩti sipísìnàà, kɛ yɛ́ kè di sɔké koò puotì di
yàà bo ò dií nyifɛi di ìikè.

Fɛnààfɛ kó mɛdonnimè

4 Di báá táú nfɛnààfè nùù fè puotì dìì mɔnnì tidiitì.

Okúpokù wèè í mɔkɛ dɛbirɛ

† **24:9** ***Midiyɑmmu:*** Wéntɛ́ Mukétímù 12:10.

5 Kɛ̀ dɛ̀ dò ntɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ matɛ̀ kó bɛdapàmbɛ̀ bo kɛ̀ bɛ kóò mɔù ku kɛ í mɔkɛnɛ̀ o pokù
dɛbirɛ, dɛ kóo nitipòkù báá yɛ̀ kéyenkɛ dikpáà, o danàà nhò tùótɛ́ képuokɛ.
6 Kòò pɛitɛ́ dɛ̀ɛ̀ bíketirɛɛ sɔɔtɛ́ dɛ cicɛ yètìrì kɛ̀ dɛɛ yie nkòo cicɛ yètìrì nkpaá bo
Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
7 Kɛ̀ dɛ kóo nitidɔ̀ù yetɛ ò bo túótémɛ̀ o ponàà nképuokɛ, dɛ kóo nitipòkùu kɔtɛ
Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ borɛ̀ dihɛì kó dibòrì, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N danàà nyetɛmu
ò bo n túótémɛ̀ kòo kou yètìrìi nkpaá Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
8 Kɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ɛ ò yu kóò bekɛ, kòò baa yetɛ kɛ tú, ò í dɔ́ kétúótɛ́ o ponàà
nképuokɛ.
9 Dɛ kóo nitipòkùu ò tɔ́ɔnnɛ̀ kɛ́ũ̃tɛ́ o nɛùtì késutɛ o ìikɛ̀ tinɔ́ntɔ̃ũ̃tì kébɛ́i nkɛ dɔ́:
Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yĩ miɛ mmɛ wèè yetɛ ò bo maámɛ̀ o kou cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.
10 Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yú dɛ kó tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ dɔ̀: Tɛnɛhũ̃tɛ́cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.

Dɛ̀ɛ̀ í dò nkɛ́dɔɔ̀ dikpànnì miɛkɛ

11 Kɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛdɛ́ kpa, mbɛ miɛkɛ kòò mɔù kóo pokù cokéní kɛ bo patɛ
kɛ dɔ́ kɛ́dɛɛtɛ́ o dɔù bɛ̀ na wè, kɛ pĩ nho dɔù kpantídɛ̀ntɔù takuò,
12 di báá kuɔ́ ndɛ kóo nitipòkù mɛsémmɛ̀, dí kéétɛ́ o nɔ̀ùtɛ̀.

Kàa dɔ̀ɔ̀ kupotaá á ntũ̃ ntimɔ́mmɔnti

13 Di bá ncɔ̃ti di yɔrɛ̀ timátì tìì dakù cìdóò ĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ tìmatì n cɛ́ɛ̃̀ kɛ̀ titɛtì yau.
14 Di bá mbeúnɛ̀ di potantì yɛbɔ sámpóyɛ̀ nɛ̀ yɛdiɛyɛ̀ kɛ̀ yɛ díítí mà.
15 Di cɔ̃mmùnɛ̀ tìì mátì cidóò tì ntú tìì cɛ̀ɛ́kù mà, kɛ̀ di beúnɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bɔ ntú yɛ̀ɛ̀ mà,
kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di nfòù kémɔntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀
ĩ̃nkɛ̀.
16 Kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ kɛ soú nditɔbɛ̀ dɛ̀ tu isɔkɛ nyi di Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te
ku ìikɛ̀.

Amadesiibɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ dokùmu sɑ́ɑ̀

17 Dentɛnní Amadesiibɛ do di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ kucɛ di yènní dìì mànnì Esibiti.
18 Bɛ̀ do okɛ kucɛ nku kɛ dimmù di kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ ɔu kɛ tũ̃tí di fɔ̃nkúò, kɛ bɛ̀ kɔ̀ù, bá
bɛ̀ í dé Kuyie.
19 Bàmbà mmiɛ nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù yóó di dɛɛtɛ́nèmu di dootitɔbɛ̀ ké
di kannɛ bàmmùù kɛtenkɛ̀ kù yɛ̃ nkù yóó di duɔ́ nkɛ̀ miɛkɛ. Dí kuɔ Amadesiibɛ
botí kumɔu páíí, kutenkù duɔ́mɛ̀. Di báá ti yɛ̀.

26

Ti dò nkɛ́nduɔ̀mmu Kuyie ntidiketitì nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ tu dɛpííndɛ̀

1 Kɛ̀ di ta dìì mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ kɛ̀ di kɛ̀ cɔuté
kɛ kàri.
2 Kɛ̀ di kùútí, di dɛitɛ di diketitì kɛ́ãnnɛ́ tɛmámbòòtɛ̀ miɛkɛ kétɔní dibòrì ti Yiɛ̀
nKuyie nkùù di te kù tããtɛ́ dì kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ yu ku yètìrì.
3 Dí kɔtɛ kéyà ikuɔ́ nìùtì wèè pĩ mmutɔ̃mmú dɛ mɔ̀nnì kébɛ́i nkɛ dɔ̀: M
béimmu yíe nha Yiɛ̀ nKuyie nkùù da te ku ìikɛ̀ kɛ tú, n tùɔ̀kɛmu kù do béi nkɛ́ĩ̃kú
kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ ti yɛmbɛ̀.
4 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi cɔuté a tɔní dɛ̀, kɛ dɛ̀ ĩ́ńné ti Yiɛ̀ nKuyie nwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì ìikɛ̀.
5 Kàa béi nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: N cicɛ do tú Aramu botí kou
nwe, kɛ tú ociɛntì, kétuɔkɛ Esibiti, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sámpó ò nɛínɛ̀. Kòo kari, kɛ̀ ti botíi
sũ̃ũ̃ nkékpenkɛ.
6 Kɛ̀ Esibiti kɔbɛ ti dií mmɛsémmɛ̀ ké ti fɛ́ũ̃ ké ti dɔɔ̀ tidaatì.
7 Dɛ̀ mɛ nyĩ kɛ̀ ti kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nti yɛmbɛ̀ do tũ̃ nkù, kɛ̀ kùu keè ti dabùò,
nkéyà ti bo mɛ̀ɛ̀ sémmɛ̀ miɛkɛ, nɛ̀ bɛ̀ ti fɛ́ũ̃nkomɛ̀.

8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nti dènnɛní Esibiti kɛ bɛnkú ku wɛ̃rímú, kɛ dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì nɛ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù te kɛ̀ ti tùɔ̀kɛ kù ti duɔ́ ndìì ɛì mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũ̃ ndɛ̀.
10 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ m pãní ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù n te tidipàntì, kù ti duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ kpɛti.
Kàa dèè mɛmmɛ á dɛ̀ ĩńné a Yiɛ̀ nKuyie nkùù da te ku ìikɛ̀, kɛ́kɔ̃nkɛ kɛ́ kù bántɛ̀.
11 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ diwɛ̀ì nda bo ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù da te kù da dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nkpɛ́í fɔ̃ nnɛ̀ a cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo di kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ dò nkɛ níí duɔ́ ndɛ̀ dibenni tããnnì Kuyie

12 Dibenni tããnnì kɛ̀ di dɛ̀itɛ di diitì kɛ dèè, dí tì berí kɛ́dɛitɛ dɛpííndɛ̀ kɛ duɔ́ nDefiibɛ, nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ nɛ̀ iciribí nɛ̀ bɛkúpobɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di bonɛ̀, kɛ̀ bɛɛ pétɛ́ kɛ́di kɛ́nsànnɛ̀.
13 Mɛm̀mɛ bá wè bo nákɛ́mɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kɛ dɔ̀: N duɔ́mmu dɛ̀ɛ̀ dò nkɛ́duɔ́ nDefiibɛ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ nɛ̀ iciribí nɛ̀ bɛkúpobɛ̀, kɛ tũnnɛ a dɔú ndinùù kɛ yɛ̃ ndɛ̀ níí ndòmmɛ̀, n yí yɛ̃ ndɛ̀marɛ̀, n yí yóu dɛ̀marɛ̀.
14 N do kari dìì mɔ̀nnì mukũ̃ũ̃, n yí di dɛ kó dɛ̀marɛ̀, m mɛ ndo í dɛ̀itɛ dɛ̀marɛ̀ n sĩ ndìì mɔ̀nnì, yoo m pã dɛ kó dɛ̀marɛ̀ ocíì. N Yiɛ̀ nKuyie nkùù n te, n tũnnɛmu a kpɛti timɔu, nɛ̀ a tannɔ̀ a n duɔ́ ndɛ̀.
15 A cɛ̃sààtɛ̀ bo kɛĩ̃nkɛ̀ nkɛ, wɛ́ntɛ́ní kɛ́dɔɔ̀ a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ mɛsàà nnɛ̀ kɛtenkɛ̀ a ti duɔ́ nkɛ̀, a do bɛ́immu kɛ́ĩ̃kú kɛ dɔ̀, a yóó duɔ́ nti yɛmbɛ̀ kɛtenkɛ̀ mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũ̃ nkɛ̀.

Kuyie ntããtɛ́mɛ̀ Isidayɛɛribɛ

16 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù duɔ́mmu yíe nyIsidayɛɛribɛ dinùù kɛ tú: Bá wè ò ntũ ku kuɔ́ nɛ̀ ku tié nkɛ́ndɔɔri dɛ̀ yɛ̃ mmù nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu nɛ̀ o wɛ̃nnì dimɔu.
17 Di duɔ́ nkɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie bɛ́immu yíe nkɛ ĩ̃kú kɛ yɛ̃ nkù yóó ntú di Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te, kɛ nsà kɛ̀ di tũ nku kó kucɛ nɛ̀ ku kuɔ́, nɛ̀ ku tannɔ̀ nɛ̀ ku tié nkɛ dɔɔri dɛ̀ yɛ̃ mmù.
18 Ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ di bɛ́immu yíe kɛ ĩ̃kú kɛ yɛ̃ ndi yó ntú ku kɔbɛ kɛ kù di te, kɛ̀ di tũ nku tannɔ̀ yɛmɔu kù di nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.
19 Di Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù dɔ́ díì mbakɛ́ yɛbotɛ̀ yɛmɔu kù dɔ̀ɔ̀ yɛ̀, kɛ́ nyɛ̀ kpeńnìnɛ̀, kɛ̀ di yètìrì nyɛ̀ feínɛ̀, kɛ̀ di sãnni nyɛ̀ dɛunɛ̀. Kɛ̀ dí ntú kubotí kùù cɑ̃̀ɑ̃́, nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te, kù ti ndi nàkɛ́.

ISIDAYƐƐRIBƐ BAÀMMƐ MƐTAUMMƐ KÓ DIBANNI

27

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ Isidayɛɛribɛ fíí nyɛtɑ̃́rɛ̀ ditãrì Ebaadi

1 Kɛ̀ Mɔyiisi duɔ́ ndinùù Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Dí ntũ n di duɔ́ nyìì kuɔ́ yíe nyimɔu.
2 Kɛ̀ di sèńtɛ́ dìì mɔ̀nnì kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kɛ bo ta kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nkɛ̀, dí túótɛ́ yɛtɑ̃́rɛ̀ diɛyɛ̀ kɛ́ yɛ̀ fìí, nkɛ́ yɛ̀ mɔ mmumɔ̀mmu péímù,
3 kɛ́wãri yɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ ikuɔ́ ndi tié nyì imɔu, kɛ̀ di pɛ̃ɛ̃tɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kɛ bo ta kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù do bɛ́i nkɛ́ĩ̃kú kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ nkɛ̀ di yɛmbɛ̀ mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũ̃ nkɛ̀,
4 kɛ̀ di sèńtɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ dí fíí nyɛtɑ̃́rɛ̀ n di náá nyɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nyíe Ebaadi tãrì ĩ̃nkɛ̀, kɛ́ yɛ̀ mɔ̀ mmumɔ̀mmu péímù.

5 Dí dɛ̀ maá diwũ̃tɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te nɛ̀ yɛtɑ̃́rɛ̀ di í cìɛ́kɛ́ yɛ̀ nɛ̀ timátì kó kunɛnkù makù.
6 Yɛtɑ̃́rɛ̀ di bo maánɛ̀ yɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te, di báá yɛ̀ cìɛ́kɛ́. Dɛ kó diwũ̃tɔ̀nnì ĩ̀nkɛ̀ nkɛ di yóó fíémɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te iwũ̃ kétuɔ.
7 Dí kù fiɛ́ iwũ̃ mɛtaummɛ̀ kpɛyi di yóó dɛ̀ nyì di, ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku ìikɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì.
8 Dí wãri yɛtɑ̃́rɛ̀ yɛnyɛ ĩ̀nkɛ̀ Kuyie nkuɔ́ náaǹtì timɔu, kɛ̀ dɛ̀ nfeí mɛsàà.
9 Mɛmmɛ Mɔyiisi nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ dɔ̀: Cĩ̃ɛ́kénɛ̀, kémmúnɛ̀! Yíe ndi naá nti Yiɛ̀ nKuyie nkɔbɛ mbɛ.
10 Yiennɛ̀ tũnkɛ́ kù di náá ntì yíe nkétũnnɛ ku tannɔ̀ nɛ̀ ku kuɔ́ kù di náá ndɛ̀ yíe.
11 Dɛ kó diyiè ndi Mɔyiisi duɔ́mmɛ̀ Isidayɛɛribɛ dinùù kɛ dɔ̀:
12 Kɛ̀ di sèńtɛ́ dìì mɔ̀nnì kukó nSuditɛ̃̃ɛ̃: Ntɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yóó dekɛ ditãrì Karisimmu képã mmɛsàà nyIsidayɛɛribɛ: Simmɛɔ̃̃ nɛ̀ Defii nɛ̀ Sudaa nɛ̀ Isakaa nɛ̀ Sosɛfu nɛ̀ Bɛnsamɛɛ naàmùntì kɔbɛ.
13 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Dubɛnni nɛ̀ Kadi nɛ̀ Asɛɛ nɛ̀ Sabunɔɔ nɛ̀ Danni nɛ̀ Nɛfutadii bɛɛ̀ naàmùntì kɔbɛ yóó dekɛ ditãrì Ebaadi ĩ̀nkɛ̀ kémbuɔ̀ nkusĩ̀nkù.

Mɛyɛi ntɛpíítɛ̀

14 Dɛndɛ Defiibɛ yóó pĩ̃ɛ́kémɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀ kɛ dɔ̀:
15 Wèè bo waá dibɔɔ̀ marì yoo wèè bo yiɛ ntimátì kéuté kɛ̀ dɛ̀ɛ naá ntɛtenkaanìtɛ̀, kòo tɛ̀ sɔ̀nnɛ, dɛ̀ dò nyisɔkɛ nyi di Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku ìikɛ̀. Kɛ̀ wèè dɛ̀ dɔ̀ɔ dɛ yiɛ̀ mbo yà. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò.
16 Kɛ̀ wèè í dakɛ o cicɛ nɛ̀ o yõ bɛ kpéí dɛ yiɛ̀ mbo yà. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò.
17 Kɛ̀ wèè fũũ nho cɛ̃pɛɛtitɔù kó mupérímù mànku kó ditãrì dɛ yiɛ̀ mbo yà. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò.
18 Kɛ̀ wèè fétìnnɛ kuyũ̃nkù, dɛ yiɛ̀ mbo yà. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò.
19 Kɛ̀ wèè bekɛ́ siyáàbìsí kó tibeéntì okúpokù ĩ̀nkɛ̀, yoo dɛciribirɛ, yoo opɔ̀ɔ, dɛ yiɛ̀ mbo yà. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò!
20 Kɛ̀ wèè duɔ́nɛ̀ o cicɛ pokù, dɛ yiɛ̀ mbo yà! Kɛ yɛ̃́ ò fietɛmɛ̀ o cicɛ kpɛrɛ ndɛ. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndo!
21 Kɛ̀ wèè duɔ́nɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀ mafɛ̀, dɛ yiɛ̀ mbo yà! Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò.
22 Kɛ̀ wèè duɔ́nɛ̀ o tãũ yoo o yõ yanti kou nwe yoo kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ mbɛ yõ kɛ cɑ̃́ɑ́ mbɛ cicɛ, dɛ yiɛ̀ mbo yà! Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò!
23 Kɛ̀ wèè duɔ́nɛ̀ o pokù yõ dɛ yiɛ̀ mbo yà. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò!
24 Kɛ̀ wèè poté o kou tɔù koò kɔ̀utɛ, dɛ yiɛ̀ mbo yà! Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò!
25 Wèè cɔuté ticuuti kɛ kùɔ wèè í cààrɛ̀ mùmamù, dɛ yiɛ̀ mbo yà! Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò!
26 Kɛ̀ wèè í tũnnɛ ikuɔ́ iì nyɛ̃mmɛ̀, dɛ yiɛ̀ mbo yà! Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndo!

28

Kuyie ntumɛ̀ kù yóó dɔɔ̀ Isidayɛɛribɛ mɛsàà

1 Kɛ̀ di kèńtɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku tannɔ̀ n di tiè nyɛ̀ yíe nkɛ yɛ̀ yie nkɛ dɔɔri yɛ̀ yɛ̃ mmù. Dɛ mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù bo duɔ́ nkɛ̀ di botíi kpenkɛ képɛ̃̃tɛ́ ibotí imɔu ìì bo kɛtenkɛ̀ ĩ̀nkɛ̀.
2 Kɛ̀ nsà kɛ̀ di yie nkɛ kèńtɛ́ kù tu mù, ntɛ kù yóó di dɔɔ̀ mɛ̀ɛ sàà:

3 Kù yóó dɔɔ̀mu mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ bo dihɛì miɛkɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dɛpaa.
4 Kɛ̀ di piɛ́ kɛ́sũ̃ũ̃ nkɛ̀ di diitì mpɛí mɛsàà, di nààkɛ nɛ̀ di pìètì kɛ̀ dɛ̀ɛ sũ̃ũ̃.
5 Kɛ̀ di níí kɔ̃ũ̃ di diitì kɛ́píɛ ndi mɛ̀mméi, bá muyuo mbáá kuotɛ́ di conkuyɛ miɛkɛ.
6 Di níí yó nyɛtì kɛ̀ ku sàà ndi bonɛ̀mu kɛ̀ di nkũ̃ntiní kɛ̀ mɛ̀ di bonɛ̀.
7 Kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ mɛ ndi do dìì mànnì ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù duɔ́ nkɛ̀ dí bɛ̀ na. Kɛ̀ bɛ̀ do kɔriní kɛ kéríní kucɛ kùmáà bɛ̀ɛ cokɛ́ kɛ́tũ̃nnɛ icɛ ìyiekɛ̀.
8 Kù bo di dɔɔ̀ mɛsàà kɛtenkɛ̀ kù di duɔ́ nkɛ̀ miɛkɛ. Kɛ̀ di buɔ mpíɛ́kɛ́ tidiitì, kɛ̀ di dɔɔri dɛ kó dimàà nyíé.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù yóó di dɔɔ̀ kubotí kùù cɑ̃ɑ́ nkùnku ku kpɛ́í kɛ̀ nsà kɛ̀ di yie nku tannɔ̀ kɛ tũ nkù yɛ̃ ndi ntũ nyìì cɛ, kù ti mbɛ́i nkɛ ĩkú.
10 Mɛm̀mɛ ibotí ìì kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ imɔu ì yóó yàmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi cɑ̃ńnɛ́mɛ̀ ku kpɛ́í nkɛ́ ndi dé.
11 Di Yiɛ̀ nKuyie nyóó di dɔɔ̀mu mɛsàà kù do bɛ́i nkɛ́ĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ nkɛ̀ɛ tenkɛ̀ di yɛmbɛ̀ kɛ miɛkɛ, kɛ̀ dí piɛ́ kɛ́sũ̃ũ̃ kɛ̀ di wũ̃ɔ̃ sũ̃ũ̃ nkɛ̀ di diitì mpɛí.
12 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó kpetému yɛwɛtibòrɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ fɛtaafɛ̀ ńniù fɛ mànnì kɛ̀ kù di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà, di dɔɔri dɛ̀ dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ nyíé, díì yó mmɔkɛ kɛ penni ibotí tɛì. Di báá mántɛ́ kɛ̀ ì di pentɛ.
13 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yóó di nií nyibotí imɔu ìikɛ̀ di báá tũnnɛ dɛ fɔ̃nkúò, díí yó nni ibotí imɔu bá dìì mànnì, kɛ̀ nsà kɛ̀ di yie n di tiè nku tannɔ̀ yɛ̀ yíe.
14 Di báá yóu di bo mpĩmmɛ̀ n di tiè ntì yíe, kɛ́ tì bùtínné kɛ́fié iwũ̃ɔ̃ yɛbɔkɛ̀.

Kuyie ntumɛ̀ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ yetɛ ku kpɛti kùu bɛ̀ poté

15 Kɛ̀ di yie nkɛ kèńté dɛ kó itié, di yóó yà mɛ̀ɛ̀ sàà mmɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku kó dinùù, m mɛ ndi tiè ndì yíe. Kɛ̀ di mɛ nyetɛ kɛ í tũnnɛ ku tannɔ̀ nɛ̀ ku kuɔ́
16 kù bo cɔ̃ɔ̃ bɛ̀ɛ̀ bo dihɛì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dɛpaa.
17 Tidiitì báá ta di mɛ̀mméi miɛkɛ, muyuo mmɛ mbáá buotɛ́ di conkuyɛ miɛkɛ.
18 Kù bo di mɔntɛ kupɛitóo di diitì mɛ mbá mpɛí di nààkɛ nɛ̀ di pìètì nɛ̀ di bɔɔ́ dɛ̀ báá sũ̃ũ̃.
19 Di níí yóó yɛ̀nɛ̀ kusĩnkù nku kéwɛ̃tɛnní kusĩnkù.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di potému kɛ̀ dɛ̀ɛ di di, kù yóó cɔ̃ɔ̃mu di dɔɔrìmɛ̀ mɛmɔu, kɛ̀ di kú kédeè bá dɛ̀ báá ɔɔtɛ di dɔri mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ kù bùtínné.
21 Kù bo di bɔntɛ́ mutenkũ̃ũ̃ ndi yóó ta kékari kɛ̀ɛ tenkɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ mù di deè.
22 Kù bo di bɔntɛ́ tikũ̃ɔntì nɛ̀ timíétì, nɛ̀ mumɔmmú yɛimu, kɛ̀ fɛtaafɛ̀ɛ yiɛtí kɛ̀ fɛtùɔ̀rìfɛ̀ɛ pĩ ntidiitìi dɛpaa nkɛ̀ tìi kpeí. Dɛ̀ yó mmɛ ndi ɔ̃ nkɛ̀ di yàa deènɛ̀.
23 Tiwɛtì bo kpenkɛ disɔɔwũ̃ɔ̃ kɔ̃mɛ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ kpenkɛ timátì tɛ̃mɛ̀.
24 Fɛtaafɛ̀ na nniùmɛ̀ kutããyukú kuù né ndáátí, dɛ̀ yó mmɛ ndi dò nkɛ̀ di yàa kú kédeènɛ̀.
25 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó duɔ́mmu kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ ndi nɔ, kɛ̀ di kɔri mudoò kɛ kérí kucɛ kùmáà bɛ̀ di na kɛ̀ dí cokɛ́ kɛ́tũ̃nnɛ icɛ ìyiekɛ̀, kutenkù kó yɛkpààtiyɔ yɛmɔu bo yà tìi di tùɔ̀kɛní kɛ̀ yɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tìi do.
26 Di bo nkɔ̃ tinɔ̀tì nɛ̀ tikpasĩntì kɛ̀ dɛ̀ di yo mbá òmɔù í dɛ̀ bɔnnɛ̀.
27 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di bɔntɛ́ yɛnúútɛ̀ nyɛ kù do bɔntɛ́ yɛ̀ Esibiti kɔbɛ, di fɔ̃̀ bo nyièní, mɛkpɑ̃ɑ̃̀ bo di pĩ nnɛ̀ yɛmuɔ nsĩnyɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bá ndò nkétaa nkémiɛtɛ́.
28 Kù bo di bɔntɛ́ kuwáátóo nɛ̀ tinɔnyũ̃ɔ̃ntì nɛ̀ tifentitì.
29 Kɛ̀ di nhɑ̃ɑ̃̃ntɛ kuyie ncuokɛ̀ tiyũ̃ɔ̃ntì kɔ̃mɛ. Di kpɛrɛ marɛ̀ bá nyíé bɛ̀ yó ndi fɛ̃̃ũnkomu kɛ fekù di kpɛrɛ, kɛ di soú nkɛ yo ndi kpɛrɛ bá òmɔù í di teennɛ̀.
30 Di níí bo tɑ̃ɑ̃tɛ́ bɛsapàmbɛ̀ kɛ ndɔ́ képuokɛ kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ bè duónɛ̀. Di níí bo maá sicɛ̃̃ĩ kɛ báá sì ta, kébuɔtí di paa ndɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ kɛ báá tɔ̃ũ dɛ bɛ.

31 Bɛ̀ bo nkɔ̀ù di nààkɛ di ììkɛ̀ kɛ̀ di í ì yo, bɛ̀ níí bo dɛitɛ di sãmmarímú di ììkɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ deè. Di dootitɔbɛ̀ bo kpaakɛ di pe nɛ̀ di bɔ́ɔ́ bá ɔ̀mɔ̀ù báá di teennɛ̀.
32 Ibotí tɛì bo dɛi di nitidabí nɛ̀ di nitipobí kékɔ̀nnɛ̀, kɛ̀ di níí ntũ̃ũ̃ nkébúɔ́ kucɛ, kɛ̀ di nuɔ nhɔu kékpeí, bá di báá na kédɔɔ̀ tìmatì.
33 Di níí bo kúútí kɛ̀ ibotí tɛì ii fekɛ dɛ kó tidiitì nɛ̀ di paa nkó yɛtebɛ, ké dɛ̀ di. Bɛ̀ bo ndi fɛ̃ũ̃nko kɛ di naù sɑ̃ɑ̃̀.
34 Di bo yà bɛ̀ di diimmu mèè sèḿmè, kɛ̀ mè nte kɛ̀ di wáátɛ́.

35 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbo di bɔntɛ́ yɛmuɔ nsĩnyɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ɛ pĩ ndi núù nnɛ̀ di kpèrɛ̀ nɛ̀ di yɔ nɛ̀ di taàkoo bá yɛ̀ bá ndò nkémiɛtɛ́.

36 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbo duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ di pĩmmú díndi nɛ̀ di yɛmbɛ̀ nɛ̀ di kóo kpààtì kékɔ̀nnɛ̀ dihɛì di í yɛ̃́ dì, kɛ̀ di mbáá sibɔɔtenkaanìi bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ sì idɛí nɛ̀ yɛtɑ̃́rɛ̀.
37 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbo di duɔ́ nyìì botí miɛkɛ, dɛ̀ bo ì di nɛ̀ tìì yóó di tuɔkɛní, ì bo ndi sɑ̃́ɑ̃́ nkɛ di daú.

38 Di níí bo buɔtí péu kédɛitɛ sámpɔ́, kɛ yɛ̃́ fɛcofɛ yóó dɛ̀ càákoomɛ̀.
39 Di níí bo buɔtí fínyĩ́ kó dɛtie di mɛ mbáá tõtɛ dɛ kó dibii kɛ̀ n né báá buónɛ̀ di bo yɑ̃̀mɛ̀ dɛ naà, kɛ yɛ̃́ yɛbiɛ̀ yóó dɛ̀ càákóomɛ̀.
40 Di yó mmɔkɛmu dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ odìfíè di mɛ mbáá pe ndɛ kó mɛkùɔ̀, kɛ yɛ̃́ dɛ bɛ dɛ yuommɛ̀.
41 Di bo piɛ́ ibí initidaaì nɛ̀ initipòì ì mɛ mbá ntú di kpɛyi, kɛ yɛ̃́ di dootitɔbɛ̀ yóó ì pĩḿmúmɛ̀ kékɔ̀nnɛ̀.
42 Yɛcádúɔ̀ mbo cáákóo di tie nnɛ̀ di tebiiti.
43 Bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di bonɛ̀ bɛ̀ bo ndeètì, kɛ̀ di cuti.
44 Di bo kpaakɛ di kpɛrɛ kɛ̀ bɛ̀ ndi penni di mɛ mbáá pétɛ́ dèmarɛ̀ ké bɛ̀ pèntɛ. Bɛ̀ bo ntú diyuu kɛ̀ di tú kuyóú.

45 Dɛ kó mɛyɛi mmɛmɔu yóó di tuɔkɛnímu, mɛ̀ dotimu di ĩnkɛ̀ kɛ bo ndi kɔ̀ù kɛ yàa di deènɛ̀, kɛ yɛ̃́ di í yiemmɛ̀ kɛ tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ntannɔ̀ nɛ̀ ku kuɔ́, kù di duɔ́ ndɛ̀.
46 Di yóó dɛ nyà kébantɛ́ Kuyie nyɛ̃́ĩti ntimɛ̀ díndi nɛ̀ di yaàbío.

47 Kɛ̀ di í yie nkɛ pĩ nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku tɔ̃mmú nɛ̀ diwèì nɛ̀ kuyɛǹnaatí di tuɔ́ ndìì mɔ̀nnì,
48 ti Yiɛ̀ nKuyie mbo di ãnné di dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ kɛ̀ di mpĩ mbɛ tɔ̃mmú nɛ̀ dikɔ̀nnì nɛ̀ sinéyɛ̃ĩ bá di tɛ̃́nkɛ báá pétɛ́ dèmarɛ̀, kɛ̀ kù di dii mmɛséḿmè kɛ̀ dí mmɛ yo kɛ yàa kú kédeènɛ̀.
49 Kù bo íinní kutemmànku kó ibotí, di í yo ìì kó tináaǹtì kɛ̀ ì di do fɛcĩ̃rifɛ õõ pĩ mmèɛ̀ botí fɛ̀ dɔ́ dɛ̀.
50 Bɛ̀ yó ntú bɛnitiyonkubɛ mbɛ bɛ̀ í yó ndé bɛkótíbɛ̀, bɛ̀ mɛ n yí yóó kuɔ́ nyibí mɛséḿmè.
51 Bɛɛ̀ yó nyo ndi wũ̃ɔ nɛ̀ di diitì bɛ̀ í yóó di súɔ́ ndɛ̀marɛ̀, tidiitì yoo mɛnapàmmɛ̀ mɛkùɔ̀ nyoo di naabiiti, yoo di pebí, yoo di bɔbí bɛɛ̀ yó ndɛ̀ yo nkɛ̀ di kɔ̃nnɛ̀ dikɔ̀nnì kɛ yàa deènɛ̀.
52 Bɛ̀ bo pi di ɛkɛ̀ yɛmɔu ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nyɛ̀ di tenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ kɛ̀ di maá iduotí kperíyì kɛ yɛ̀ fii nkɛ̀ di yèmmɛ̀ yɛ̀ naatinɛ̀, bɛ̀ bo ndi pi kɛ̀ dɛ kó iduotí yàa duónɛ̀.
53 Di dootitɔbɛ̀ bo di tanné mɛséḿmè nɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ diɛmɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ di kuɔ di bí ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ nyì initidaaì nɛ̀ initipòì kécáákɛ́.
54 Dɛ mɔ̀nnì onìtì wèè tu onitisàù kɛ yɔɔ̀ nhò bo nwúó o yɔ̃fũ̃ɔ̃ kɔbɛ nɛ̀ o pokù ò dɔunɛ̀ wè nɛ̀ o bí fɛnɔnsĩnfɛ̀.

55 Kɛ yɛ́ ò yóó kuɔmɛ̀ o bí kɛ́ndɔ́ kɛ́cáákɛ́, kɛ í ndɔ́ kɛ́totɛ́nɛ̀ dɛ kó imaa nho pokù nɛ̀ o bí sɔnyi ìì kpaá, kɛ yɛ́ di dootitɔbɛ̀ yóó di diímmɛ̀ mɛsémmɛ̀, kɛ́ di tanné mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ tɛ́nkɛ í kpaá di tenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ.
56 Onìtì wèè do ɔ̃ ntú onitipoyɔɔ̀nwè kɛ mɔkɛ diwɛ̀ì, wèè do í daati kɛ naù kɛtenkɛ̀ mɛkperímɛ̀, ò bo nwúó ndɛ mɔ̀nnì o dɔù nɛ̀ o bí fɛnɔnsĩnfɛ̀.
57 Dɛ mɔ̀nnì dɛ kóo nitipòkù bo pɛiténí dɛbirɛ kékóntɛ́ kɛ́ dɛ̀ kùɔ kɛ́cáákɛ́ disɔ̀rì nɛ̀ dɛ nɛititɔù, kɛ yɛ́ di dootitɔbɛ̀ yóó di diímmɛ̀ mɛsémmɛ̀ kɛ́ di tanné mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ bá dɛ̀marɛ̀ tɛ́nkɛ bá nkpaá, di tenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ.

58 Kɛ̀ di í dààtɛ kɛ tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ dɛ̀ɛ̀ wɔ̃̀ri dipátíri dii mmiɛkɛ kɛ mɔ̀ɔtɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku kó kufɔ̃waá kunku kùù yètìrì feí kɛ duò tikɔ̃mbùɔtì.
59 Kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ kù bo di poté tiyɛ̃ĩti tibotí tibotí, kɛ́ di bɔntɛ́ mumɔnsĩmmù mùù í deu nɛ̀ yɛmuɔ nsĩnyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ í miɛrí.
60 Kù bo di bɔntɛ́ tiyɛ̃ĩti kù do bɔntɛ́ tì Esibiti kɔbɛ kɛ dí tì yà kɛ́nkpeutí.
61 Tiyɛ̃ĩti nɛ̀ mumɔmmú mubotí mubotí mùù í wɔ̃̀ri di mpátíri miɛkɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie mbo mù ndi bɔntɛ́ kɛ̀ di nkɔ̃ nkɛ yàa deènɛ̀.
62 Bɛnìtìbɛ̀ sámpórɛ̀ di miɛkɛ bɛɛ̀ yó nkpaá, díndi bɛ̀ɛ̀ né do sũ siwɔ̃̀ã dòmmɛ̀ tiwɛtì, kɛ yɛ́ di í yiemmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku kpɛti.
63 Dɛ̀ do kù naatimɛ̀ kɛ̀ kù di dɔɔ̀ mɛsàà, dɛ̀ mɛ nkù naati kɛ̀ kù yóó di deè kɛ di dɛitɛ kɛtenkɛ̀ kù di duɔ́ nkɛ̀ kɛ̀ di yóó kari kɛ miɛkɛ.
64 Kù bo di cíɛ nkɛ̀ di taá ibotí tɛì kó mutentɔ́ɔ́ mmiɛkɛ kɛ́fié i kó yɛbɔkɛ̀ iwũɔ̃, sitenkaanìi idɛí kpɛsi nɛ̀ yɛtɔ́rɛ̀ kpɛsi díndi nɛ̀ di yɛmbɛ̀ di do í yɛ́ dɛ̀.
65 Bá di bá mmɔkɛ dɛ kó ibotí miɛkɛ tɛompùtɛ̀, di mɛ mbá mmɔkɛ difɔ̀tɔ̃ũ, ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di ãnné iyĩɛ̀kɛ nyi kɛ̀ di yèmmèɛ caàrɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ di di.
66 Mukũũ mbo ndi kétìrì kɛ̀ di nyĩɛ̀kù di bo kúmɛ̀ kɛ̀ di kɔ̃mbùɔtì duò kɛyènkɛ̀ nɛ̀ kuyie.
67 Di nuɔ mbo yà dɛ̀, dɛ̀ bo nte kɛ̀ di kɔ̃mbùɔtì ńduò kɛ̀ dɛ̀ wentɛ́ di ntú: Dɛɛ mónné kɛ́yuotɛ́, kɛ̀ dɛɛ yuotɛ́ kɛ̀ di ntú dɛɛ mónné kɛ́wentɛ́.
68 Dɛ mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie mbo di tanné tɛsãntɛ̀ tɛ̀ɛ̀ cèntì mɛniɛ nyĩnkɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ di sée kɛ́ di tɛ́nné Esibiti kɛtenkɛ̀ di do bo kɛ̀ kɛ̀ kù di nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di tɛ́nkɛ báá yà dɛ kó kɛtenkɛ̀, di yó nkɛ nfiitinɛ̀ dimáà di dootitɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di dɔɔri tidaatì kɛ̀ di pĩ mbɛ tɔ̃mmú, bá òmɔù bá mbo wèè bo di donté.

MƆYIISI NÀkƐ TÌ MƐSƆMMƐ

69 Ntɛ mɛtaummɛ̀ kó tináaǹtì ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkɛ́ tì Mɔyiisi, kòò bo mɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ Isidayɛɛribɛ Mɔabu kó dihɛì miɛkɛ, kɛ́mbúútí kù do bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nèmɛ̀ Odɛbu tãrì ĩnkɛ̀.

29

Kuyie ndɔ̀ɔ̀ tì Isidayɛɛribɛ kpéí

1 Tinti kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Mɔyiisi tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di yàmu di mómɔmbɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Esibiti kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ nɛ̀ bɛ kóo kpààtì nɛ̀ o kó bɛtũmbɛ̀ bɛmɔu.
2 Di yàmu kù bɛ̀ yàákémɛ̀ nɛ̀ yɛbɛnkùyɛ̀ nɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì.
3 Nɛ̀ yíennί ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nyí di pã mɛyèmmɛ̀ di bo banténɛ̀ mɛ̀, kù mɛ nyí di duɔ́ nyinuɔ ndi bo yànɛ̀ ì, kù mɛ nyí di duɔ́ nyɛto di bo keènɛ̀ yɛ̀.
4 Mɛmmɛ ò béimmɛ̀ kɛ dɔ̀: Kù do di dènnɛnímu Esibiti kɛ̀ di ĩ dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ yɛbie nsipísìnàà, di yààtì mɛ̀ nyí kɛ̃rí, di nɛùtì mɛ nyí ndèè.

5 Dɛ̀ do í békú di bo pũnnémɛ̀ pɛ́ɛ̀ kɛ́cáákɛ́, yoo di bo kuɔtimɛ̀ mɛnaà mbɛ̀ tumɛ̀ difɛ́ɛ̀ kɛ́yǎ, yoo mɛtɛ̃mɛ̀ mɛ̀ɛ̀ muɔ̀. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do dɛ̀ ndi duɔ̀ nkɛ̀ di bo bantɛ́ kù tumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te.
6 Ti tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì di mbòrì, kɛ̀ Ɛsibonni kóo kpàátì Sionni nɛ̀ Basãã kóo kpàátì Ɔku, kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀nní kɛ ti do mudoò kɛ̀ tí bɛ̀ na.
7 Ti dɛ nfìètɛ bɛ ɛì kɛ́duɔ́ Dubɛnniibɛ bɛ kó kɛtenkɛ̀ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kó kuwuɔ nkɔbɛ dikéè.
8 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ di dò nkéndakɛ kémpĩ tináaǹtì ti Yiɛ̀ nKuyie ndi taunnɛ̀ kɛ di nàké tì kɛ̀ di bo ndɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀. Mɛm̀mɛ di dɔɔri dɛ̀ɛ kó dimàà dɛmɔu dɛ̀ bo nyíémmɛ̀.

Isidayɛɛribɛ dòmmɛ̀ kéndakɛ Kuyie mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ kpɛ́í

9 Díndi Isidayɛɛribɛ dimɔu yíe nkó diyiè di cómmú di Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀ nkɛ nɛ̀ di wuɔ nkó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ di naàmùntì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ di kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀,
10 nɛ̀ di bí nɛ̀ di pobɛ̀ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ bɛ̀ɛ bo di kó dikarì kɛ di kɔ̃ũ idɛí kɛ di do mmɛniɛ.
11 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di dɔ̀ɔnèmu mɛtaummɛ̀ bàmbà, kɛ̀ di yie nku taummɛ̀ kó ikuɔ́.
12 Kù di taunnɛ̀ kɛ dɔ́ dí ntú ku kɔbɛ mbɛ. Kù tì ndi nàké kɛ yɛ̃ mmù, kù dɔúnnɛ̀ di yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu dinùù kɛ ĩkú kɛ yɛ̃ mmù.
13 Díì máà dɔkɛ kù dɔ̀ɔnèmɛ̀ dɛ kó mɛtaummɛ̀ kɛ béi nkɛ ĩkú,
14 nɛ̀ bɛ̀ɛ còḿmú diɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀, kɛ̀ kù bɛ̀ wùó nɛ̀ bɛ̀ɛ í dɛ̀ bo yíe, kù bɛ̀ dɔ̀ɔnèmu mɛtaummɛ̀.
15 Di móməmbɛ di yɛ́mu ti do bo Esibiti kó dihɛì kɛ dòmmɛ̀, nɛ̀ di kɛ̃tɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí ibotí tɛì kɔbɛ kɛ tùɔ̀kɛní diɛ.
16 Di yàmu bɛ kó isɔkɛ bɛ̀ dɔ̀ɔri ì nɛ̀ bɛ bɔɔtenkaanìi, idɛí kpɛsi nɛ̀ yɛtā́rɛ̀ kpɛsi nɛ̀ timátì péítì kpɛsi nɛ̀ mɛsɔɔ nkpɛsi.
17 Tũnkɛ́ di miɛkɛ òməù bá mbo onitidɔ̀ù yoo onitipòkù yoo kuwuɔ makù, yoo kunaàmùnkù makù kou wèè bo yetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíe nkétũnnɛ dɛ kó ibotí kɔbɛ, òməù di miɛkɛ báá naá nfɛkɛ̃nfɛ̀ tiifɛ.
18 Di miɛkɛ òməù báá keè ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù béi ntì kéĩkú kénsãntí omáà nɛ̀ o yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ tú: Bá kɛ̀ n dɔɔri n dɔ́ dɛ̀ m bo pétɛ́ diwèì, bá kɛ̀ n taunɛ̀ òməù mubɔɔféù miɛkɛ, dɛ kpɛti í bo.
19 Dɛ yiɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie mbáá yie nkóò cĩ̃ɛ̃. Dɛ̀ kù yóùmu kɛ̀ kù miɛkɛ ò cɔ̀ú, mɛyɛi nkù nàké mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í mɛɛ̀ ò doti, kɛ̀ kù bo dɛitɛ o yètìrì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
20 Kù bo ò cā̃ńnénɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ ntɛì kù bɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛtaummɛ̀ kɛ nàké mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í nkɛ̀ mɛ̀ wā̀ri di mpátíri miɛkɛ kɛ̀ mɛɛ ò do.

Ti Yiɛ̀ nKuyie mpotémɛ̀ Isidayɛɛribɛ

21 Dɛ mɔ̀nnì kubotí kùù bo sɔɔté di bí nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ bɛ̀ɛ bo íténí yɛhɛkɛ̀ détiyɛ̀ kétanní di kó dihɛì bɛ̀ bo yà di Yiɛ̀ ndi bantɛ́ mùù məmmú nɛ̀ kù di puotì tìì yɛ̃ĩti kébéi nkɛ dɔ̀:
22 Bɛ kó dihɛì muhãpòpùo nnɛ̀ mukɔ́kúɔ́ nnɛ̀ muhãā́ ndɛɛ̀ dì cɔ̀útóo, dèmarɛ̀ í dò mbɔtínné, dèmarɛ̀ í pɛí, bá timútì í yiɛ̀. Dɛ kó dihɛì naánnɛ̀ Sodɔmmu nwe nɛ̀ Komɔɔ nɛ̀ Adima nɛ̀ Seboimmu. Ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ do yɛ̀ yɛ̀, kɛ̀ kùu yɛ̀ cɔ̀ú.
23 Ibotí tɛì bo mbékú kɛ tú: Yé dɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ miɛ mbotí dɛ kó kɛtenkɛ̀? Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ ku miɛkɛ di cɔ̀útɛ́ miɛ?
24 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀, bɛ̀ tɔ̃̀tɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ Kuyie mbɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ kunku bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù. Kù bɛ̀ dènnɛní dìì mɔ̀nnì Esibiti.
25 Kɛ̀ bɛ̀ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ do í yɛ́ yè kɛ kɔ̃nkù kɛ yè bàá. Bɛ Yiɛ̀ nKuyie mmɛ ndo í yie mbɛ̀ bo yè tũnnɛmɛ̀.

26 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ku miɛkɛ cɔ́útɛ́ dɛ kó dihɛì, kɛ̀ kù duó nkɛ̀ mɛyɛi nkù nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í,
kɛ̀ mɛ̀ wɑ̃̀ri di mpátíri miɛkɛ kɛ̀ mɛ̀ bɛ̀ do.
27 Nɛ̀ kɛmiɛkɛ nkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ dɛ̀ìmɛ̀ bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ, kɛ bɛ̀ yóu kɛ bɛ̀
yèètoo kɛtenkɛ̀ tɛkɛ̀, bɛ̀ mɛ̀ mbo kɛ̀ yíe.
28 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kuù yɛ́ dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri kɛ ti bɛnkɛ ikuó ti bo nyɛ́ ì tínti nɛ̀
ti yɑàbío sɑ́ɑ̀, kɛ́ntũ nyì yɛ̃ mmù.

30

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kɛ́tũnnɛmɛ̀ Kuyie

1 Kɛ̀ Mɔyiisii sɔɔté kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: N tì ndi nàkɛ́mu kɛ̀ n tu kɛ̀ di yie ti Yiɛ̀ nKuyie
nkpɛti dí yà mɛsàà, kɛ̀ di tì yetɛ dí yà mɛyɛi. Kɛ̀ di bɑa cĩɛ́kɛ́ kɛ yetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie
nkùù di te ku kpɛti, kù yóó di yeètoomu ibotí tɛì miɛkɛ kɛ̀ dí nkɛ̀ bo kɛ́totí di
yèmmɛ̀ tìì di tùɔ̀kɛní ti ĩnkɛ̀.
2 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ di wɛ̀̃tɛní ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku borɛ̀ díndi nɛ̀ di bí nɛ̀ di
yɑàbí kɛ́kɛ́ntɛ́ ku kpɛti nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu, bá wè nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu m mɛ̀
ndi tié ntì yíe.
3 Dɛ mɔ̀nnì kù bo di kuó mmɛsɛ́mmɛ̀ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́tíí mbɛ̀ɛ̀ do cìɛ́tɛ́ kɛ bɛ̀ kpɛ̃nnɛ́ní.
4 Bá kɛ̀ bɛ̀ di tɔ kɛ kɔ̀tɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ mànku. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù bo kɛ̀
ndi tíí nkɛ́ di túótɛ́,
5 kɛ́kpɛ̃nnɛ́ní di yɛmbɛ̀ tentɑ́ɑ́ nkɛ̀ di kɑri kɛ́ mù tiekɛ kɛ̀ kù di dɔɔ̀ mɛsàà kɛ̀ di
sũũ nkɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ di yɛmbɛ̀ do màmɛ̀.
6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nku mɔ́mmɔnkuu wénkùnnɛ di yèmmɛ̀ díndi nɛ̀ di yɑàbí kɛ̀
dɛɛ yie nkɛ̀ dí kù dɔkɛ nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu bá wè nɛ̀ o wɛ̃nnì dimɔu kɛ̀ dɛɛ yie
nkɛ̀ di nfòù.
7 Mɛyɛi n di nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kɛ̀ kùu mɛ̀ bɔntɛ́ di
dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di níí nkɛ di fɛ̃́ũnko.
8 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ díndi né wɛ̀̃tɛ kɛ yie nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku kpɛti kɛ tũnnɛ
ku tɑnnɔ̀ n di tiè nyɛ̀ yíe.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kɛ̀ kù di dɔɔ̀ diwɛ̀ì di tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ, kɛ̀
mù nkɛ́rí séi, kɛ̀ di pié péu kɛ̀ di wũɔ̃ pié mɛdiɛ̀ nkɛ̀ di kùútí, di dɛitɛ mɛsàà. Dɛ̀
do kù nɑatimɛ̀ kɛ̀ kù ndɔɔri di yɛmbɛ̀ diwɛ̀ì, dɛ̀ bo wɛ̃tɛ kɛ́ mɛ nkù nɑrikɛ kɛ̀ kù
di dɔɔ̀ mɛsàà.
10 Di bo yà dɛ kó mɛsàà kɛ nsà kɛ̀ di wɛ̀̃tɛní ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te ku borɛ̀
nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu, kɛ tũnnɛ ku tɑnnɔ̀ nɛ̀ ku kuó dɛ̀ɛ̀ wɑ̃̀ri di mpátíri miɛkɛ, kɛ
kù dɔ́ nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu bá wè nɛ̀ o wɛ̃nnì.

Kuyie nnáaǹtì í dò nkɛ́yĩɛ̃kɛ a bo ti bɑntɛ́mɛ̀

11 M mɛ ndi tiè nyɛ̀ɛ̀ tɑnnɔ̀ yíe nyɛ̀ í yóù, di bɑ́á yĩɛ̃kɛ di bo yɛ̀ tũnnɛmɛ̀.
12 Dɛ kó yɛtɑnnɔ̀ í bo tiwɛtì kɛ̀ di né bo yĩ: We mbo dekɛ kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ́ yɛ̀ wɑɑnní
kɛ́ ti nɑ́kɛ́ kɛ tí yɛ̀ tũnnɛ.
13 Yɛ̀ mɛ nyí bo dàméɛ̀rì diyɑ́à tɛrì kɛ̀ di bo n tú: We mbo séntɛ́ dàméɛ̀rì kɛ́kɔtɛ
kɛ́ yɛ̀ wɑɑnní kɛ́ ti nɑ́kɛ́, kɛ̀ ti yɛ̀ kɛ̀ɛ̀ kɛ́ yɛ̀ tũnnɛ.
14 Dɛ̀ í dò mmɛmmɛ. Kuyie ntɑnnɔ̀ di bonɛ̀mu, kɛ bo di nɔ̀ miɛkɛ nɛ̀ di yèmmɛ̀
miɛkɛ. Ndɔɔrinɛ̀ yɛ̀ yɛ̃mmɛ̀.

Isidayɛɛribɛ dòmmɛ̀ kɛ́tɑ̃ɑ̃tɛ́ mufòmmu kó kucɛ

15 Díndi Isidayɛɛribɛ n dɔú mmufòmmu mmu nɛ̀ mɛsàà, mukũũ nnɛ̀ mɛyɛi
ndi ìikɛ̀.
16 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n di nɑ́á nyíe nkɛ tú dí ndɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kɛ́ntũ nku kó
kucɛ nɛ̀ ku tɑnnɔ̀ nɛ̀ ku kuó nɛ̀ ku tié, mɛm̀mɛ di bo nfòùmɛ̀ kɛ́sũũ, nkɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie nkùù di te kɛ̀ kù di dɔɔ̀ mɛsàà di yóó tɑ kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ́kɑri.

17 Kɛ̀ di mɛ mbùtínné ti Yiè nKuyie nkɛ yetɛ ku kpɛti kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ kɛ kɔ̃nkù
kɛ yɛ̀ bàá,
18 n di náámmu yíe nkɛ n tu, di kóò mɔù í yó nkpaá kɛ bo bá omáà, di we báá
yĩ yèdéè di yóó séntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kékari kɛ̀è tenkɛ̀ miɛkɛ.

19 Kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ dɛ̀ kèèmu n tì ndi nàkémè, kɛ wúó n dɔúmmè mufòmmu
nɛ̀ mɛsàà, mukũũ nnɛ̀ mɛyɛi ndi ìikè. Tããténè mufòmmu kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ dí nfòù
kémɔntɛ díndi nɛ̀ di yaàbío.
20 Bá wè kòò ndɔ́ ti Yiè nKuyie nkùù o te kényié nku kpɛti ké kù taunè omáà.
Kù bo nte kòò nfòù kémɔntɛ wenwe nɛ̀ o yaàbí kɛtenkɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo
dɔúnnè dinùù di yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu kéĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó
bɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ miɛkɛ.

MƆYIISI CAUMMƐ ISIDAYƐƐRIBƐ NƐ Ò KUMƐ

31

Kuyie ntããtémè Sosuwee kòò bo cɔutɛ́ Mɔyiisi

1 Kɛ̀ Mɔyiisii kɔtɛní kébéinnè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀:
2 Yíe n tùɔ̀kɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdé (120) ndi, n tɛ́nkɛ báá na kémbo n kó
difɔ̃̀tìrì ké ndi ni. Ti Yiè nKuyie nni nnàkému kɛ tú, n yí yóó séntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃.
3 Ti Yiè nKuyie nkuù yó nni di ìikè kɛ pɔntì yɛhɛkɛ̀ kɛ̀ di katì, kɛ̀ Sosuwee ndi
ni. Ti Yiè nKuyie nkuù tì nàké.
4 Kù dɔ̀ɔ̀ mèè botí Amɔriibɛ kpààtìbè Sionni nɛ̀ Ɔku, kɛ pɔ̀ntɛ bɛ ɛkɛ̀ kɛ bɛ̀ kùɔ.
Kù yóó mɛ nyĩ dɛ kó ibotí,
5 ti Yiè nKuyie nyóó bɛ̀ ãnnému di nɔu miɛkɛ kɛ̀ dí bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ n di nàké kɛ yɛ̃ ndi
yĩmè.
6 Tɛ̃ĩnnè kémɔɔtɛ dikɔ̃m̀bùɔ̀ di bá nkpeutí bɛ ìikè, di kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá mbè duò, ti
Yiè nKuyie ndi bonèmu, kù í yóó di yóu bìtì, kù í yóó di bɔntóo.
7 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Mɔyiisii yú Sosuwee Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikè kóò nàké kɛ dɔ̀ tɛ̃ĩ
nkémɔɔtɛ dikɔ̃m̀bùɔ̀! Fɔ̃̋ɔ̃̀ yóó tanné Isidayɛɛribɛ dihɛì ti Yiè nKuyie ndo dɔúnnè
bɛ yɛmbɛ̀ dinùù kéĩkú kɛ dɔ̀ kù yóó bɛ̀ duɔ́ ndì kɛ̀ bɛɛ kari. Fɔ̃̋ɔ̃̀ yóó dì mbè totí.
8 Ti Yiè nKuyie nkuù yó nni a ìikè kù í yóó da yóu, kù í yóó da bɔntóo, a bá n
yĩɛ̃̀kù kàa kɔ̃m̀bùɔ̀tìi ńduò.

Kuyie nkuɔ́ pátíri Isidayɛɛribɛ dò nkɛ níí kaa ndì yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀

9 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Mɔyiisii wãri Kuyie nkuɔ́ pátíri dìi, nké dì duɔ́ nDefii bí ikuɔ́
nìùbɛ̀ ìi do tɔu Kuyie ntaummè tɔu nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀.
10 Kòo bɛ̀ duɔ́ ndinùù ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ di dɔú nyɛ̀ kɛ
níí bo yóu bɛ̀è di bannè bɛ bàà. Di mbaà ntitouti kó dibanni.
11 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɔtɛní dìi mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nyìikè kù tããtɛ́ dìi bòrì,
dí kaa ndɛ kó ikuɔ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikè kɛ̀ bɛɛ ì kèè.
12 Dí tíí mbɛnìtìbè bɛmɔu bɛnitidaabè nɛ̀ bɛnitipòbè nɛ̀ ibí nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bè bɛɛ̀ bo
di ɛkɛ̀. Kɛ̀ bɛɛ ti kèè kéyĩɛ́tɛ́ bè bo ndémè ti Yiè nKuyie, kétũnnɛ dɛ kó ikuɔ́ imɔu
kéndɔɔri ì yɛ̃ mmù.
13 Kɛ̀ bè bí ìi í yɛ́ dèmarè, kɛ̀ ìi tì kèè kéyĩɛ́tɛ́ ì bo ndémè ti Yiè nKuyie yɛwe
yɛmɔu di yó nfòù yè, di yóó séntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kéta dìi ɛì kékari.

Isidayɛɛribɛ yetɛmè Kuyie

14 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti yiè nKuyie nnákɛ́ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: Ntɛ yɛwe a yóó kú yè kɛ
duunní, yúní Sosuwee kɛ̀ di kɔtɛ mɛtaummè tou borè kɛ̀ nh ò duɔ́ ndinùù.
Mɛm̀mɛ Mɔyiisi nɛ̀ Sosuwee bɛ̀ kɔ̀tɛmè kéta mɛtaummè tou miɛkɛ.
15 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ncúténní diwɛtirì kɛ cómmú mɛtaummè tou bòrìnùù,

16 kénákέ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: A kũnti a yɛmbὲ kũũ nkὲ nkɛ, a yóó kú kὲ Isidayɛɛribɛ
n yóumu kέtũnnɛ ibotí tɛì bὲ tati kὲὲ tenkὲ kɔbɛ kó yɛbɔkὲ, bὲ yó m butínnému,
kέtɔ̃tɛ m bὲ dɔ̀ɔ̀nὲ mὲὲ taummὲ.
17 Dɛ yiὲ ndi m miɛkɛ yóó bὲ yὲmὲ kὲ m bὲ bùtínné kέ bὲ yóu, kὲ mɛyɛi ndiɛmὲ
nὲ mɛyɛǹcaàrìmὲ diɛmὲ kὲ dὲɛ bὲ do. Kὲ bὲɛ kuɔ́ ndɛ yiὲ kɛ dɔ̀: Ti Yiὲ nKuyie nti
yóu mὲὲ kpέí nte kὲ mɛyɛi nti do.
18 Dɛ yiὲ mí nKuyie nkὲ n né dɔkɛ bὲ bùtínné bὲ dɔ̀ɔ̀ mὲὲ yɛi nkpέí nkɛ tũnnɛ
yɛbɔkὲ.
19 Wãri fɛ nyὲnfὲ kέ fὲ bɛnkɛ Isidayɛɛribɛ kὲ bὲ nfὲ diὲ, fɛὲ yó ntú n kóo pútíwὲ
mí nnὲ Isididayɛɛribɛ.
20 N yóó bὲ tannému kɛtenkὲ n do béi nkέĩkú kɛ dɔ̀ n yóó duɔ́ nkὲ bɛ yɛmbὲ
mɛnaamiὲ nnὲ mɛcekùɔ̀ ndὲ pũ̃ nkὲ. Kὲ bὲɛ di kénsànnὲ kέãnné tikɔ̀dɔ̀tì. Dɛ
kó difɔ̃nkúò kέ n yóu kέtũnnɛ yɛbɔkὲ kénkɔ̃nkù kɛ yὲ bàá, kέ m bútínné kέtɔ̃tɛ
mɛtaummὲ m bὲ dɔ̀ɔ̀nὲ mὲ.
21 Mɛyɛi ndiɛmὲ nὲ mɛyɛǹcaàrìmὲ dὲ bo bὲ do dìì mɔ̀nnì dɛ kó fɛyὲnfὲ fɛὲ yo
ntú n kóo pútíwὲ, kɛ yέ̋ bɛ yaàbí yó nfὲ diὲmmὲmu sáà̃. M pɑ̃nkɛ yέ̋mu bɛ yὲmmὲ
kὲ bὲ mu nyí ta kɛtenkὲ n do béi nkέĩkú kɛ dɔ̀, n yóó bὲ duɔ́ nkὲ.
22 Mɛm̀mɛ kὲ Mɔyiisii wãri dɛ kó fɛyὲnfὲ dɛ kó diyiὲ kέ fὲ bɛnkɛ Isidayɛɛribɛ.
23 Kὲ ti Yiὲ nKuyie nduɔ́ ndinùù Nunni birɛ Sosuwee kɛ dɔ̀: Tɛ̃ĩ nkémɔɔtɛ
dikɔ̃m̀bùɔ̀! Fɔ̃ɔ̃ yóó tannέ Isidayɛɛribɛ kɛtenkὲ n do béi nkέĩkú kɛ dɔ̀, n yóó bὲ
duɔ́ nkὲ. M mɔ́mmuɔ n yó nda bonèmu.

24 Kὲ Mɔyiisii wãri dɛ kó ikuɔ́ imɔu dipátíri miɛkɛ.
25 Ò wà̀ri dìì mɔ̀nnì ikuɔ́ kédeὲ kénákέ Defiibɛ bὲὲ tɔu ti Yiὲ nKuyie ntaummὲ
tɔu kɛ dɔ̀:
26 Ntonὲ dɛ kó dipátíri kέ di dɔú nti Yiὲ nKuyie ntaummὲ tɔu borὲ, dìì yó ntú
di kó bɛpútíbὲ.
27 Mí mMɔyiisi n yέ̋mu di to kpeńnìmὲ kὲ di yetírí ti Yiὲ nKuyie nkpɛti, n kpaá
kɛ fòùmu kɛ bo di cuokὲ, kὲ dὲ dò mmiὲ nkὲ n né bo kú kὲ dὲ ndòmmὲ?
28 Tíínnènní dimɔu m borὲ di botí kó bɛkótíbὲ nὲ bɛhããpɔ̀nkótíbὲ kὲ m béi nti
nnáaǹtì kὲ tìi ta di to, kɛĩnkὲ nὲ kɛtenkὲ kὲ dὲ nwúó.
29 N yέ̋mu n yóó kúmὲ kὲ di dɔkɛ mɛyɛi mmudɔ̀ɔrìmù kébútínné n di bɛnkɛ
kùù cɛ. Kὲ mɛyɛi ndi do yɛwe yὲὲ kpaaní yɛ miɛkɛ, kɛ yέ̋ di dɔ̀ɔmὲ dὲὲ í wenni ti
Yiὲ nKuyie nyìikὲ, kɛ íi nkù miɛkɛ nὲ mɛdɔ̀ɔrìmὲ yɛimɛ.

Mɔyiisi kó fɛyὲnfὲ
30 Mɛm̀mɛ kὲ Mɔyiisii dentὲ fɛ nyὲnfὲ fɛmɔu Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikὲ.

32

1 Kɛĩnkὲ kéntέ n yóó béimmu,
kɛtenkὲ keὲ n yóó béi nyὲὲ tannɔ̀.

2 N tié mpitέ fɛtaafὲ ɔ̃ɔ̃ cóúnnímὲ mmɛ,
n náaǹtì dàtínnému timaàntì kɔ̃mɛ,
fɛtadiɛfὲ ɔ̃ nniumὲ mɛmúpàmmὲ,
yɛnésìmbàkὲ ɔ̃ nduòmὲ timútì ĩnkὲ.
3 N yóó pĩɛ̃kέ ti Yiὲ nKuyie nyὲtìrì ndi,
nsãntínὲ Kuyie nti tũ nkù.

4 Kuù tu dipèrì kɛ ti kãnkέ,
ku kó icɛ tú isààyì nyi,
kù tu Kuyie nku timɔ́mmɔnti yiὲ,

kù ɔ̃ɔ̃ í nyetɛ́, kù dò nsɛi nwe kɛ wetí.
5 Díndi kubotí yɛiku, bɛnitiyonkubɛ,
di í mànnɛ̀ kɛ́ntú Kuyie mbí.
Di cààrɛ̀mu, kɛ sĩntɛ.
6 Kubotí kùù yɛi nkɛ í mɔkɛ mɛyèmmɛ̀,
di dò nkɛ́ mɛ nyĩ ti Yiɛ̀ nKuyie nnaà?
Di cicɛ nwe wèè di dɔ̀ɔ̀ kɛ di te,
di tú ku kɔbɛ mbɛ.

7 Dentɛnní yɛwe yèɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛ kpɛ́í,
Totínɛ̀ di yèmmɛ̀ yɛbie nyèɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ nɛ̀ dimɔ̀nnì yɛ kpɛ́í.
Bekɛ́nɛ̀ di cicɛbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di nákɛ́,
bekɛ́nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ yó tì ndi tuommu.
8 Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuù totí ibotí,
kuù cíɛ mbɛnìtìbɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
kuù bɛ̀ kèkɛ́ itemmànkɛ kɛ tũ nyIsidayɛɛribɛ kó iwuɔ mamɛ̀,
9 kɛ yɛ́ Kuyie nkpɛrɛ túmɛ̀ ku nìtìbɛ̀,
Sakɔbu yaàbí ii tu kù te dɛ̀.

10 Kù do bɛ̀ yà tɛdɔntɛ̀ kó dikpáà ndi,
kɛ̀ tikpasĩntì bɛ̀ fitɛ́ kɛ kuɔ̀,
kɛ̀ kù mbɛ̀ kãnkɛ́ kɛ dakɛ bɛ kpɛ́í,
kù dàkɛ mèɛ̀ botí ku nɔnnìtɛ̀ kpɛ́í.
11 Fɛcĩrifɛ ɔ̃ nhɛintɛmɛ̀ fɛ bí yĩɛ́ńtì ĩnkɛ̀,
kɛ ì bɛbíínɛ̀ mupùrìmù,
kɛ pĩntɛ fɛ fètì,
kɛ̀ fɛ birɛ marɛ̀ doti fɛɛ dɛ cɔuténɛ̀ fɛ fìèti.
12 Ti Yiɛ̀ nKuyie kuù do bɛ̀ ni kumáà,
dibɔɔ̀ marì do í kù nɛínɛ̀.

13 Kuù do bɛ̀ tanné yɛtãrɛ̀ kó dihɛì,
kuù do bɛ̀ piúnɛ̀ dɛpaa nkó tidiitì,
kuù do bɛ̀ duɔ̀ nyitãfuɔ nkó ticiètì
nɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ odìfíè kɛ̀ dɛ̀ yìɛ̀ yɛtãrɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
dèɛ̀ pɛí kɛ̀ bɛ̀ dii mmɛkùɔ̀.
14 Kɛ̀ bɛ̀ nyɔ̃ nyipe nɛ̀ inààkɛ dɛ kó mɛmiɛ̀,
kɛ cáá yɛpebɛ nɛ̀ yɛpedakɛ̀ nɛ̀ yɛbɔdakɛ̀ dèɛ̀ ã mɛkùɔ̀,
kɛ yonnɛ̀ tidisààtì, kɛ yɔ̃nnɛ̀ fínyĩ kó mɛnaà.

15 Yesudummu dɛ ndi kɛ́dɛ nkɛ́pokɛ́,
ò dɛ ncɛ̃ɛ̃kɛ kɛ́ãnné tikɔ̀dɔ̀ɔ̀tì,
kɛ́yetɛ Kuyie nkùù ò dɔ̀ɔ̀,
kòo kù sènkɛ̀rì kunku kùù tu o kó dipèrì,
koò kãnkɛ́, koò dɛɛrí.
16 Isidayɛɛribɛ do fìé iwũɔ̃ nyi ibotí tɛì kó yɛbɔkɛ̀,
kɛ̀ dèɛ yonkɛ Kuyie.
Bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ ndɛ kɛ́yíi nku miɛkɛ,
17 kɛ́nfeu iwũɔ̃ yɛbɔkɛ̀
bɛ yɛmbɛ̀ do í yɛ́ yɛ̀ kɛ yóu Kuyie,
kɛ́ntũ nyɛbɔkɛ̀ yèɛ̀ tanní bàmbà,
bɛ yɛmbɛ̀ do í dakɛ yèɛ̀ kpɛti.

18 Isidaɣɛɛribɛ senkɛ̀rìmu dipèrì dìì bɛ̀ te, kɛ bɛ̀ kãnkɛ́,
Isidaɣɛɛribɛ yɛ̃̀mmu Kuyie nkùù bɛ̀ ãnnɛ́.
19 Ti Yiɛ̀ Kuyie dɛ nyà, kɛ dɛ̀ sènkɛ̀rì,
kɛ̀ ku miɛkɛɛ yènní bɛ bí initidaaì nɛ̀ initipòì
bɛ̀ kù cààrɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
20 Kɛ̀ kùu bɛ́i nkɛ dɔ̀: M bo bɛ̀ bùtínnɛ́,
kɛ̀ bɛ̀ɛ yà tìì yóó bɛ̀ tùɔ̀kɛní.
Bɛ̀ tu fɛyanfɛ̀ yɛifɛ nfɛ,
bɛ̀ í dò nkɛ́ntɑ̃́.
21 Bɛ̀ n yóumu kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ n yóù.
Bɛ̀ tũnnɛ sitenkaanìi nsi dɛtetìrɛ̀ kpɛsi,
kɛ íi m miɛkɛ.
M múnkɛ yóó bɛ̀ yóumu,
mbo túótɛ́ ibotí ìì í tú imaì
kɛ̀ dɛ̀ mbɛ̀ yóù.
M bo íi mbɛ miɛkɛ nɛ̀ ibotí ìì í cìì.
22 M miɛkɛ kó muhãɑ̃́ mmuù bɛ̀ cɔ̀útɛ́,
kɛ̀ mu kó fɛhããdɛɛ̀nfɛ̀ tùɔ̀kɛ kudɔnkù,
kɛ cɔ̀útɛ́ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ kpɛrɛ dɛmɔu,
kɛ cɔ̀útɛ́ kɛ tùɔ̀kɛ yɛtãrɛ̀ kó yɛpũkɛ.
23 M bo bɛ̀ ùtɛ́ mɛyɛi,
m bo kúótɛ́ n doò bɛ ĩnkɛ̀,
24 bɛ̀ bo cĩtɛnɛ̀ dikònnì,
timíétì nɛ̀ mumɔnsĩ̀mmù dɛ̀ bo mbɛ̀ kɔ̀ù,
m bo duɔ́ nkɛ̀ tikpasĩ̀ntì mbɛ̀ càá,
kɛ̀ iwààkɛ bɛ̀ dɔmmù.
25 Mudoò bo tanní bɛ ɛì kɛ́nkɔù bɛ bí,
kɛ̀ kufɔ̃waá nhautɛ́ bɛ̀ɛ̀ bo sicɛ́ɛ̃́,
bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkɔ̃,
yɛbíkɛ́mpɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ bɛdakótíbɛ̀ bɛ̀ báá yentɛ́.

26 N do dɔ́ kɛ́ bɛ̀ deèmu,
bá òmɔù bá ndenniní bɛ kpɛ́i.
27 Kɛ̀ n do í yĩɛ̀kù bɛ dootitɔbɛ̀ bo n fuommɛ̀ kɛ tú:
Tíì bɛ̀ kùɔ, dɛ̀ í tú bɛ Yiɛ̀ nKuyie nkuù bɛ̀ kùɔ.

28 Kɛ yɛ́ɛ̃́ bɛ̀ tumɛ̀ kubotí nku kùù í yɛ́ɛ̃́ kù dɔ̀ɔ̀ri tì,
bɛmɔu, òmɔù í cìì.
29 Kɛ̀ bɛ̀ do ntú bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cìì,
bɛ̀ na n totí tii nti bɛ yèmmɛ̀,
bɛ̀ na ntotí bɛ yèmmɛ̀ kɛ tú:
Yé ti yóó dentɛnɛ̀ tì?
30 Bɛ̀ na mbɛ́kú bɛmáà kɛ tú:
Onìtì omáà bo yĩmɛ kɛ́bɛti bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000),
dɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀
bɛ̀ti bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (10000).
Kuyie nkùù tu ti kó dipèrì kuù í ti fìtáà?
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù í ti ãnnɛ́ ti dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkaà?

31 Bɛ kó yɛbɔkɛ̀ í dònnɛ̀ ti kó dipèrì dìì ti kãnkɛ́,
bɛ mɔ́mmɔmbɛ bɛ̀ tì yɛ́mu.
32 Bɛ̀ tiimu kɛ dònnɛ̀ Sodɔmmu kɔbɛ

bɛmbɛ nɛ̀ Kɔmɔɔ kɔbɛ bɛ pókù nku,
bɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ fínyĩ̀ wèè pɛité wènwe yɛbɛ kɛ̀ yɛ̀ tii kɛ dò mmɛdɔ̀mmɛ̀.
33 Kɛ̀ bɛ naà ntii kɛ dò mmɛwaàdɔ̀mmɛ̀,
kɛ kɔù kɛ dò mmɛdautidɔ̀mmɛ̀.

34 N dɛ̀ yɛ́́mu kɛ dɛ̀ pĩ̀,
n dɛ̀ cũ̃mu n yɔ̀rì miɛkɛ.
35 N yóó bɛ̀ fɔ̀kému,
ké bɛ̀ yietí mɛyɛi mbɛ̀ dɔ̀ɔ mɛ̀,
bɛ dorimù tùɔ̀kɛnímu,
mɛyɛi mbo bɛ̀ do dìì yiè auténímu kɛ dèè,
bɛ mànku í kpaá díɛtirì,

36 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó bekénèmu ku nìtìbɛ̀,
mɛséммɛ̀ mɛ nyóó kù pĩ̀nnɛ̀mu ku tɔ̃mbɛ̀.
Kù bo yà dìì mànnì kɛ̀ bɛ baà mbɛ̀ìtɛ̀,
bɛkperíbɛ̀ nɛ̀ bɛcĩ̀rìbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ duò.
37 Dɛ mànnì kù bo béi nkɛ dɔ̀:
Yé di bɔkɛ̀ borɛ̀?
Yé di kó dipèrì dìì di kãnké?
38 Yɛbɔkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do yo ndi wũ̃ di feu ì kó mɛkùɔ nyɛ̀ bo dɛ?
Yé yɛbɔkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do yɔ̃̀ ndi naà nyɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ?
Yɛ̀ɛ ítɛ́ ké di dɛɛté,
yɛ̀ɛ di kãã́ nkɛ̀ di pétɛ́ disɔ̀rì.

39 Di yàmu mí m máà míì tumɛ̀ Kuyie,
n kó difɔ̃nkúò Kuyie mmakù tɛ̃́nkɛ í bo,
míì te kòo nìtì fòù, kɛ̀ míì ɔ̃ɔ̃ ò kùɔ,
míì ɔ̃ɔ̃ kɔutɛ kɛ̀ míì taà,
òmɔù í bo m bo pĩ̀ nkɛ̀ wèe fietɛ.
40 M bomu nsã́ã̀,
nh ɔ̃ nkɛ̀ n yòùtɛ n nɔ̀ùtɛ̀ kɛ béi ntì, m béimmu.
41 Nh ɔ̃ nkɛ̀ n sũ̃ɔ́té n kpàrìseú,
kɛ̀ n nɔ̀ùtɛ̀ pĩ̀ ntimɔ́mmɔnti,
nh ɔ̃ɔ̃ í nyóu m bo pɛitɛmɛ̀ n dootitɔbɛ̀,
n yóó yietímu bɛ̀ɛ̀ n nìí mbɛ̀ mànnɛ̀ tìì yeti.
42 N yóó nii m pie mmɛnitiyĩ̃ĩ̃ mmɛ,
n kpàrìseú bo cáákɛ́ initimàa,
m pie mbo muɔti tidaatì kó mɛyĩ̃ĩ̃,
kɛ̀ n kpàrìseú kékɛ́ n dootitɔbɛ̀ kó bɛkpààtìbɛ̀ yɔ.

43 Yɛbotɛ̀, piɛtɛnɛ̀ Kuyie nkɔbɛ,
kɛ yɛ́́ kuù pɛ̀ìtɛmɛ̀ ku dootitɔbɛ̀ ku nìtìbɛ̀ kó dipɛ̀ì,
kuù potɛ́ ku dootitɔbɛ̀ kɛ pɛ̀ìtɛ,
kɛ dɛ̀itɛ mɛyɛi nku kɔbɛ ɛì kɛ bɛ̀ cĩ́ɛ́.

44 Mɛ̀mmɛ Mɔyiisi nɛ̀ Sosuwee Nunni birɛ bɛ̀ kɔ̀tɛmɛ̀ kénákɛ́ dɛ kó fɛyènfɛ̀ kó yɛtannɔ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ yɛ̀ɛ ta bɛ to.
45 Mɔyiisi nàkɛ́ dìì mànnì Isidayɛɛribɛ dɛ kó tináaǹtì kédeè,
46 kéyíé kɛ dɔ̀: Ikuó kó tináaǹtì n di nàkɛ́ tì yíe dí ntì pĩ̀ kɛ́ tì nàkɛ́ di bí, kɛ̀ ì ntì tũ̃ nkɛ dɔɔri tì yɛ̃ mmù.

47 Kɛ yɛ́ dɛ kó tináaǹtì í túmɛ̀ cɛ́nkoo kpɛti, tì tu di fòmmu mmu, tii yó nte kɛ̀ di fòmmu kó yɛwee okɛ dihɛì di yóó séntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kéta dìì miɛkɛ kékari.

Kuyie nnàkémɛ̀ Mɔyiisi ò yóó kúmɛ̀

48 Dɛ kó diyiè ndi ti Yiè nKuyie nni nnàkémɛ̀ mí Mɔyiisi kɛ dɔ̀:
49 Dekɛní ditãrì Abadimmu yómmɛ̀ bè tu dì Nɛbo kè dì bo Mɔabu ɛì kɛ wetí Sedikoo, kéwéntɛ́ dihɛì Kannahãã n duɔ́ ndì Isidayɛɛribɛ.
50 A deètìní dìì tãrì ĩnkɛ̀ a yóó dɛ nkú kékò nha yɛmbɛ̀ borɛ̀, a kóo kótì Anɔɔ kumɛ̀ Ɔdi tãrì ĩnkɛ̀ kɛ kò nho yɛmbɛ̀ borɛ̀.
51 Kɛ yɛ́ Anɔɔ nɛ̀ fɔ̃́ ndi do í yiemmɛ̀ kɛ tũnnɛ n nùù Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀ Mɛdiba kó dinébòrì Kadɛɛsi borɛ̀, Sinni kó dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ, kɛ yɛ́ di do í bɛnkɛ Isidayɛɛribɛ n cɑ̃ɑ̃mmɛ̀ kɛ kpeńnì.
52 A yóó yàmu dihɛì n yóó duɔ́ ndì Isidayɛɛribɛ a mɛ nyí dì tati.

33

Mɔyiisi mɔɔmɛ̀ Kuyie mmɛsàà Isidayɛɛribɛ wuɔ ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì kpéí

1 Ntɛ Kuyie nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi do yóó kú ké kù mɔɔ mɛ̀è sàà nyIsidayɛɛribɛ kpéí:

2 Kòo béi nkɛ dɔ̀:
Ti Yiè nKuyie nyìténí Sinaii tãrì ndi.
Dɛ ĩnkɛ̀ nkɛ kù ìténímɛ̀ Seii tãrì diyiè kɔ̃mɛ,
kɛ mìíténí ditãrì Padanni ĩnkɛ̀,
kù ìténí Mɛdiba Kadɛɛsi nwe,
kɛ̀ ku nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ tɔ ku kuɔ́ kó muhɑ̃ɑ̃́.
3 Kuyie nha dómu a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ,
kɛ kɑ̃nkɛ́ bɛ̀è kó dimàà tu a kɔbɛ,
bɛ̀è kɔ̀nkù a ìikɛ̀ kɛ kémmú a tié.

4 Mí mMɔyiisi m bè duɔ́mmu ikuɔ́.
Dɛ kó ikuɔ́ tú Sakɔbu yaàbí kó ditĩnnì kpɛyi nyi.
5 Kuù do tú Yesudummu kɔbɛ kóo kpààtì.
Isidayɛɛribɛ wuɔ nkó bɛkótíbɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ tíímmɛ̀,
nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ nyimɔu.

6 Kɛ̀ Mɔyiisii yíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀:
Dubɛnni kó kuwuɔ nni mbo sɑ̃ɑ̀ kɛ bɑ́á kú.
A kó fɛyanfɛ̀ɛ sũũ.

7 Ntɛ ò do nàké tì Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ:
Ti Yiè nKuyie nkéntɛ́ Sudaa kɔbɛ kó didabònnì
ké bè tɛ̃ńnéní bɛ kɔbɛ borɛ̀.
Kè bèɛ fietɛ bɛmáà.
Á bè dɛɛténè bɛ dootitɔbè.

8 Kòo nákɛ́ Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ kɛ dɔ̀:
Ti Yiè nKuyie nha bè duɔ́ nyikuɔ́ nɛntì
bè tu tì tumimmu nè udimmu,
bè yie mmèè kpéí nha yɛ̃ mmù.
A do bè yàákému Masa,
kɛ́ bè kpànnè Mɛdiba kó mɛniɛ mborè.
9 Bɛmbɛ Defiibɛ bè bɛnkɛmu bè da dómè
kè dè pɛ̃ɛ̃té bɛ cicɛbè nè bɛ yɔ̃bè,

nè bɛ yɔ̃fũ̃ɔ̃ kɔbɛ nè bɛ bí.
Bè yiemmu a nùù kɛ pĩ mmɛtaummè a bè dɔ̀ɔ̀nè mè.
10 Kɛ tiè nha tannɔ̀ Sakɔbu yaàbí,
kɛ bɛnkú a tié nyIsidayɛɛribɛ,
kɛ bè tùɔ̀ ntihúúntì kàa yo ti fɔ̃ɔ̃ku.
Kè bè da feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nha wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè.
11 Áú ti Yiè! Yíé bɛ muwɛ̃rímú.
Dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mbɛ tɔ̃mmú bè pĩ mmù
fɛ̃tɛ bɛ dootitɔbè ka.
Á báá yie nkè bɛníímbèɛ wɛ̃tɛ kéíté.
12 Kòo béi mBɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkpéí nkɛ dɔ̀:
Bɛ kó kuwuɔ ntú ti Yiè nKuyie ndɔ́ kù nku mɛdiè,
bè bo Kuyie mborè ndè béu.
Kuù dàkɛ bɛ kpéí mbá dìì mɔ̀nnì,
kɛ bè bukú.

13 Kòo nákɛ́ Sosɛfu kó kuwuɔ nkpɛ́í nkɛ dɔ̀:
Ti Yiè nKuyie mpã mɛsàà ndi tenkè,
kùu cũũnní kɛĩnkè kó mɛniɛ ndi tenkè,
kè sibií nhã mɛniɛ.
14 Diyiè níí náátɛ́ kè tidiitìi kótɛ́,
bá wèè tɛ̃nkù tidibitì níí bo mbo.
15 Tidisààtìi ãnnɛ́ yɛtãrè ĩnkè,
o tenkè mboo sɑ̃̃ã.
16 Dɛsààrèɛ buotɛ́ dihɛì miɛkɛ,
Kuyie nkùù do náánnè mí mMɔyiisi difãpèù miɛkɛ
ku kó mɛsàà n cùtɛ́ní Sosɛfu kó kuwuɔ nyĩnkè,
wenwe wèè do bakɛ́ o kɔbɛ.
17 Sosɛfu yètìrì ndɛu,
ò kpeńnìmu kɛ dònnè dinaadaà,
kòo yiè ndònnè fɛpaanààfè kpɛyɛ,
nè dɛ kó yɛyiè nyɛ ò yóó nkũmmùmè ibotí imɔu
kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè itemmànkɛ imɔu.
Diyènnì dìmáà tu Efadaimmu kó kunììti,
kè ditɛrì tu Manansee kó kunììti.

18 Kè Mɔyiisii béi Sabunɔɔ nè Isakaa bɛ kó iwuɔ nkpɛ́í nkɛ dɔ̀:
Sabunɔɔ kó kuwuɔ nkɔbɛ diwèì ndi bonè,
kupotaá ndi pĩ nkù.
Díndi Isakaa kó kuwuɔ nkɔbɛ dè ndi naati di touti miɛkɛ.
19 Dí yú di pɛɛtitɔbè ditãsààrì ĩnkè,
kè di fié Kuyie nyiwũɔ̃, ku kuɔ́ yɛ̃mmè.
Di bo mpiɛti di kó tikpàtì dàméèrì miɛkɛ,
kɛ yau mɛsàà mmèè bo mubirímú miɛkɛ.

20 Kòo nákɛ́ Kadi kó kuwuɔ nkɔbɛ kpéí nkɛ dɔ̀:
Kuyie nyètìrì ndɛu
kunku kùù duɔ́ nKadi wuɔ nkutempɛ̃ ndiɛkù,
kòò òkɛ kucìrícìrìyɔ̃kù kɔ̃mɛ,
kɛ wãkɛ́ kɛ bo nétɛ́ kubakù nè diyuuo.
21 Weè tããtɛ́ kɛtenkè miɛkɛ dikàrì sààrì
dìì do dò nkéntú okpààtì kpɛri,
weè baaté Isidayɛɛribɛ
kɛ tũnnɛ ku nùù kù nàkɛ́ dì Isidayɛɛribɛ kpéí.

22 Kòo nákɛ́ Danni kó kuwuɔ nkɔbɛ kpɛ́í kɛ dɔ̀:
Danni kó kuwuɔ nkɔbɛ dɔ̀nnɛ̀ dicìrícìrì pànnì ndi,
kɛ putìní Basãã kpáà miɛkɛ.

23 Kòo nákɛ́ Nɛfutadii kó kuwuɔ nkɔbɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
Nɛfutadii kó kuwuɔ nkɔbɛ ciɛ diwɛ̀ì ndi,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà,
kɛ̀ bɛ tenkɛ̀ dɛukɛ,
kétúótɛ́ dàméɛ̀rì Kadidee diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀,
kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kubakù cɛ̃nku bíɛ́kɛ̀.
24 Kòo nákɛ́ Asɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
Mɛsàà nni mbonɛ̀ Asɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ,
kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té bɛ kɔbɛ,
kɛ̀ bɛ̀ ntú diwɛ̀ì yɛmbɛ̀ bɛ kɔbɛ cuokɛ̀,
mɛkùɔ mbo mpíɛ́ké bɛ ɛì,
kɛ̀ bɛ̀ ncentì mɛ miɛkɛ.

25 Kɛ̀ bɛ ɛì kpetí yɛmátìcàkɛ̀ nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kpɛyɛ,
kɛ bɛ̀ mmɔkɛ muwɛ̃rímú nɛ̀ bɛ kũũnko.
26 Yesudummu kɔbɛ òmɔù í bo wèè dɔ̀nnɛ̀ Kuyie ndi tũ nkù,
nɛ̀ ku kó tikpetì nti kù dɛ̀kɛnímɛ̀ ku sãntɛ̀ kɛĩnkɛ̀,
kɛ pɛ̃nkɛ́ yɛwɛtɛ̀ nɛ̀ tiwɛtì kɛ kɔriní kɛ bo di teennɛ̀.
27 Kuyie mbomu sɑ́ɑ̀ kɛ tú di kó disɔ̀rì,
ku nɔ̀ùtɛ̀ yùomu di ĩnkɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì,
kuù ɔ̃ɔ̃ bɛti di dootitɔbɛ̀
kuù ɔ̃ɔ̃ béi nkɛ dɔ̀: Kuɔnɛ̀ bɛ páíí.

28 Kuù te díndi Isidayɛɛribɛ kɛ̀ di kari bá tìmatì í di kɔɔnnɛ̀,
kuù cɛ̃ńné díndi Sakɔbu yaàbí nɛ̀ ibotí tɛì,
kuù te kɛ̀ fɛtaafɛ̀ di pãã nkubooku tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè kɛ̀ tì bo.
Kɛ̀ mɛnaà mpàmmɛ̀ bo.

29 Díndi Isidayɛɛribɛ mbonɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ di naati,
kubotí makù í bo kùù di dɔ̀nnɛ̀
di tú Kuyie ndɛɛtɛ́ bɛ̀mbɛ,
kuù tu di kó kudɔpìkù kɛ di kãnkɛ́,
ku kó kukpàrìseú kuù ɔ̃ nte kɛ̀ di na di dootitɔbɛ̀.
Di dootitɔbɛ̀ kòrinímu kɛ yó ndi cií,
dí mbɛ̀ nàù.

34

Mɔyiisi kó mukũũ

1 Kɛ̀ Mɔyiisii dekɛ Nɛbo tãrì Pisikaa tãrì yómmɛ̀ dìì wetí Sedikoo. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bɛnkɛ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu, Kadaadi tenkɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Danni kɔkɛ.
2 Nɛfutadii kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu nɛ̀ Efadaimmu kɔkɛ nɛ̀ Manansee kɔkɛ nɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kɛmɔu kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméɛ̀rì Mɛditedandee.
3 Nɛ̀ Nɛkɛbu tenkɛ̀ kétannɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku tipuonti kó dihɛì, kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Tisoadi.
4 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛ nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ ntenkɛ̀ nkɛ n do dɔúnnɛ̀mɛ̀ dinùù Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu kɛ dɔ̀ n yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛ yaàbí, n kɛ̀ nda bɛnkɛmu kàa kɛ̀ yànɛ̀ a nuɔ. A mɛ nyí yóó kɛ ta.
5 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi dɛ nku Mɔabu kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie yɛ̃ ndɛ ndɔ̀mmɛ̀.

6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò kũnné Mɔabu kó kubiriku, Bɛti Peɔɔ ìikɛ̀. Òmɔù í yɛ́ Mɔyiisi kó kufɔ̃ti borɛ̀ nɛ̀ yíenní.
7 Mɔyiisi do yóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdé ndi (120), kɛ́ nyóó kú kòo nuɔ nkpaá wúó nkòò kpeńnì.
8 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ nkuɔ̀ mMɔyiisi kũũ mMɔabu biriku miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìtããti. Dɛ kó yɛwe miɛkɛ nkɛ bɛ̀ kɔmmúmɛ̀ o kũũ.
9 Mɔyiisi do nɔ̀ɔ́mmu o nɔu Sosuwee Nunni birɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò pã mɛyɛ̀mmɛ̀. Mɛm̀mɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ nyíé nho kpɛti kɛ tũ nti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkɛ́ tì Mɔyiisi.

10 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù tɛ́nkɛ í buotɛ́ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀, kɛ dònnɛ̀ Mɔyiisii. Wèè do ɔ̃ nwúó Kuyie nyìikɛ̀ kɛ kù náánnɛ̀.
11 Weǹwe Kuyie ndo tɔ̃mmɛ̀ Esibiti kòo dɔɔ̀ tidiɛtì okpààtì ìikɛ̀ nɛ̀ o tũmbɛ̀ nɛ̀ o kɔbɛ.
12 Mɔyiisi do dɔ̀ɔmu tidiɛtì tìì ãã̀ kukɔ̃m̀bɔ̀doróo Isidayɛɛribɛ ìikɛ̀.

Sosuwee
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Dɛ kó dipátíri tɔ tìì náaǹtì tu: Mɔyiisi do ku kɛ̀ Sosuwee weè sɔɔté kéniité Isidayɛɛribɛ, kɛ̀ bèɛ doké kéfietɛ Kannahãã kó kɛtenkɛ̀ Kuyie mbɛ̀ duɔ́ nkɛ̀. Kuyie nkuù do dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì bɛ̀ dokùnɛ̀ dìì mɔ̀nnì Kannahãã kɔbɛ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ na.

Yɛtanyɔ yɛdiɛyɛ̀ yèè bo dɛ kó dipátíri miɛkɛ yɛè tú: Bɛ̀ sèntémɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃. Bɛ̀ dokénèmɛ̀ Aii ɛì kɔbɛ. Bɛ̀ tããmɛ̀ tété kétotí kɛtenkɛ̀ Kuyie mbɛ̀ duɔ́ nkɛ̀. Kuyie nwɛ̃̀tɛ kɛ ɛ̀ntɛnɛ̀ mɛtaummɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀nèmɛ̀ ku nìtìbɛ̀. Sosuwee bɛ̀ tìímmɛ̀ kɛ dɔ̀: Bèɛ tããté bɛ̀ dɔ́ kétũnnɛ wè, bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ bɛ̀ dɔ́ kétũnnɛ Kuyie nku.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Bɛ̀ bàátímɛ̀ kɛ bo ta dihɛì Kuyie mbɛ̀ duɔ́ ndì 1-5
2. Bɛ̀ dokémɛ̀ kɛ fièɛtɛ dihɛì 6-12
3. Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ ntotémɛ̀ kɛtenkɛ̀ 13-22
4. Sosuwee náaǹtì sɔnti nɛ̀ o kũũ 23-24

Sosuwee nimɛ̀ Isidayɛɛribɛ

1 Mɔyiisi ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì do ku, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké o kóo tɔ̃ntì Nunni birɛ Sosuwee kɛ dɔ̀:

2 Mɔyiisi n kóo tɔ̃ntì kumu, ítɛ́ nɛ̀ n nìtìbɛ̀ kɛ̀ di séntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kéta dihɛì n duɔ́ ndì Isidayɛɛribɛ.

3 Di naàcètɛ̀ bo na kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ n kɛ̀ ndi duɔ́mmu, kéndɔ̀nnɛ̀ n tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi.

4 Di kó kɛtenkɛ̀ yóó keté dikpáà mànku nku kétúóténɛ̀ ditãrì Dimaa, kédíté kukó ndiɛkù Efadati Itiibɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu, kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì diɛwè Mɛditedandee diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.

5 Òmɔù í yóó da dáátí a fòmmu mumɔu, n yó nda bonèmu n do bonɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí Mɔyiisi. N yí yóó da bútínné, n yí yóó da dootóo.

6 Cómmú kétɛ̃ĩ nkéyáúkùnnɛ a kɔ̀ntì, fɔ̃ɔ̃ yóó tanné bɛ nnìtìbɛ̀ dihɛì n do yɛ̃ n yóó duɔ́ ndì bɛ yɛmbɛ̀, kɛ̀ bèɛ dì tiekɛ.

7 Fɔ́ ncɛ́nkɛɛ cómmú kétɛ̃ĩ, nkéntũ n kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi da duɔ́ nyìì kuɔ́, a báá wɛ̃ɛ̃tɛ a bakù cɛ̀nku yoo kuyoú. Mɛm̀mɛ a tɔ̃mmú mumɔu bo nkérímɛ̀ dɛ ìikɛ̀.

8 Ikuɔ́ pátíri dii mbáá déténɛ̀ a nùù, á ndì kàà kuyie nnɛ̀ kɛyènkɛ̀ kɛ tũ ntì wɛ̀ri kɛ yɛ̃mmɛ̀. Mɛm̀mɛ a tɔ̃mmú mumɔu bo nkérímɛ̀ dɛ ìikɛ̀ kàa dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ nyíé.

9 N da nàkému kɛ tú cómmú kétɛ̃ĩ nkéyáúkùnnɛ a kɔ̃ntì, a bá nyĩɛ̃̀kù kàa kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò. Mí nha Yiɛ̀ nKuyie n yó nda bonèmu a tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ.

Sosuwee duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo séntɛ́ Suditɛ̃ɛ̃

10 Kɛ̀ Sosuwee náké Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀:

11 Cennɛ̀ kénáké bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bèɛ báátí, kéwaá ntidiitì. Yɛwe yètããti miɛkɛ di yóó séntému Suditɛ̃ɛ̃ kéta dihɛì di Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di duɔ́ ndì.

12 Kɛ̀ Sosuwee náké Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè kɛ dɔ̀:

13 Dentɛnèní ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi do di nàké tì kɛ dɔ̀: Di Yiɛ̀ nKuyie ndi duɔ́mmu di kó kɛtenkɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ yáà diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kɛ di ompùnnɛ.

14 Di pobɛ̀ nɛ̀ di bí dɛ yó nkpaá diɛ ndɛ Mɔyiisi di duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀, kɛ̀ dí báátí kénɛinɛ̀ di tebìí kɛ̀ dí sénté kukó nkɛ̀ dí bɛ̀ teennɛ̀ dikpànnì,

15 kémbaànɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbo bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ bɛ kó kɛtenkɛ̀ kù di duɔ́ mmɛ̀ɛ̀ botí di kɔkɛ, kédeè kɛ̀ dí wɛ̃tɛní kékari di kɔkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi do di duɔ́ nkɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.

16 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti yiémmu a ti nàké tì timɔu, kàa yĩ tí kɔtɛ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ tí kɔtɛ.

17 Ti yó nyiemmu a kpɛti ti do yíé mmɛ̀ɛ̀ botí Mɔyiisi kpɛti ti Yiɛ̀ nKuyie nní
nda bonɛ̀ kù do bonɛ̀mɛ̀ Mɔyiisi.
18 Kòò mɔù yetɛ a kpɛti bɛ̀ɛ ò kùɔ. Cómmú kétɛ̃ĩ nkéyáúkùnnɛ a kɔ̃ntì.

2

Sosuwee tɔ̃mmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo paaté Sedikoo

1 Kɛ̀ Nunni birɛ Sosuwee tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛ kébánné képaaté
dihɛì. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ Sitimmu kékɔtɛ Sedikoo kébáté onitipòkù mɔù wèè dɔuti
dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ò tu Dahabu, kɛ bo yié.
2 Kɛ̀ bɛ̀ɛ náké Sedikoo kóo kpààtì kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ mabɛ̀ tanní diɛ nkɛyènkɛ̀
kɛ bo paaté dihɛì.
3 Kòo kpààtìi tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ Dahabu borɛ̀ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ kɔ̀tɛní a cĩɛ̃̀tɛ̀, bɛ̀
kɔ̀tɛní kɛ bo paaté dihɛì ndi. Dennɛní bɛ!
4 Kɛ̀ Dahabuu sɔnnɛ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛdé kɛ dɔ̀: Bɛ̀ kɔ̀tɛnímu yie n cĩɛ̃̀tɛ̀ m mɛ
nyí yɛ́ bɛ̀ yènní kɛ̀.
5 Bɛ̀ yɛ̀ dɛ̀ urikɛ dìì mɔ̀nnì ndi kɛ̀ bɛ̀ kpetí yɛcàkɛ̀, n yí yɛ́ bɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ̀ɛ bíékɛ̀.
Tũnnɛnɛ̀ bɛ di yóó bɛ̀ nìntɛmu.
6 Kɛ yɛ́ kòò bɛ̀ dèe ntimùmmùntì nti, kɛ bɛ̀ sɔ̀nnɛ titɔ̃̀ntì matì miɛkɛ ò dɔ̀ɔ tì.
7 Kòo kpààtì tɔ̃nní bɛ̀ɛ yɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kpetínné dihɛì kó dibòrì, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tũnnɛ kéyɛ̀
Suditɛ̃̀ɛ̃ tipètì borɛ̀ diyɛ̀rì.
8 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ nsɔri timùmmùntì ĩnkɛ̀, bɛ̀ mu nyí nduɔ́ kɛ̀ Dahabuu dekoo
bɛ borɛ̀,
9 ké bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yɛ́mu kɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie ndi duɔ́ ndi nhɛì. Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu
kɛ̀ɛ di kpɛ́í nkɛ̀ kufɔ̃waá nkuù bɛ̀ autɛ́ kɛ̀ bɛ̀ kɔ̃ntì au.
10 Ti kɛ̀ɛmu di yènní Esibiti kɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ dɛ̀, kɛ kɛ̀ɛ́tɛ́ tipèntì kóo
dàméɛ̀rì kɛ̀ dɛ̀ kpeí kɛ̀ di sèńté, kɛ kɛ̀ɛ di kùɔmɛ̀ Amɔriibɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛdé
Sionni nɛ̀ Ɔku kukó Suditɛ̃̀ɛ̃ kó diyáà kɛ bɛ̀ pɔ̀ntɛ.
11 Ti dɛ̀ kɛ̀ɛmu kɛ̀ ti kɔ̃mbùɔ̀tì duò, òmɔù tɛ́nkɛ í mɔkɛ dikɔ̃mbùɔ̀ kɛ bo di baao.
Di Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù kuù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀.
12 N di báammu kɛ tú di yú Kuyie nyètìrì kɛ dɔ̀ di yó n dɔɔ̀ mɛsàà n di dɔ̀ɔ mɛ̀,
ké m bɛnkɛ dɛ kó mɛcannimɛ̀.
13 Dí béi nweti weti kɛ dɔ̀ di yóó yóu n cicɛ nɛ̀ n yɔ̃ nɛ̀ n yɔ̃fũɔ̃̀ kɔbɛ nɛ̀ bɛ cɛ́ĩ
kɔbɛ bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀.
14 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ dɔ̀: Ti bo kúmɛ̀ bo ntɔ̃ũ kɛ̀ fɔ̃ɔ̃̀ sàà í ti dáa. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nti duɔ́ ndihɛì ti yóó da dɔɔ̀mu mɛsàà.

Dahabu sɔ̀nnɛmɛ̀ Sosuwee tɔ̃ mbɛ̀

15 Kɛ̀ Dahabuu bɛ̀ cũũnnɛ̀ kuhɔ̃ũ tɛbòtɛ̀. O cĩɛ̃̀tɛ̀ do cómmú dihɛì kó kuduotí
ĩnkɛ̀ nkɛ.
16 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ ditãrì bíékɛ̀ kénsɔri kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti. Kɛ̀ bɛ̀ɛ
wɛ̃tɛní kɛ̀ di né na kékété, kɛ̀ di kètɛ́ di yàà bo bɛ̀ conɛ̀.
17 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ dɔ̀: Ntɛ a yóó dɔɔ̀mɛ̀, kɛ̀ tí na kɛ́ da dɔɔ̀ ti yu Kuyie nyètìrì
kɛ béi ntì.
18 Kɛ̀ ti tatiní dìì mɔ̀nnì dihɛì á núnné mupààkonwũɔ́ ntɛbòtɛ̀ a ti cũũ ntɛ̀. Kàa
dèè á tíí nha kɔbɛ bɛmɔu a cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ. A cicɛ nɛ̀ a yɔ̃, a yɔ̃fũɔ̃̀ kɔbɛ nɛ̀ a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ
bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀.
19 Kàa cĩɛ̃̀tɛ̀ kou mɔù yɛ̀, kɛ̀ ti ò kùɔ dɛ̀ tu o kó mɛyɛi mmɛ, kɛ̀ ti mɛ nkùɔ òmɔù
a cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ dɛ̀ tu tíì kó mɛyɛi.
20 Kàa mɛ nti dáa, ti tɛ́nkɛ báá da dɔɔ̀ ti yu Kuyie nyètìrì kɛ béi ntì.
21 Kòò dɔ̀: N yiemmu di béi ntì.

Kè bɛɛ ò cau nkéítɛ́, kòo pɑ̃nkɛɛ núnné mupààkonwũ̃ ntɛbòtè.
22 Kè dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ɛ kɔtɛ kénsɔri ditãrì ĩnkè kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti, bɛ̀ɛ do bè tũnnɛ kè bɛɛ bè wɑmmú kémɔ́ntɛ́ kéwẽtɛní.
23 Kè dɛ kó bɛnìtìbè bɛdéɛ cúténí ditãrì, késéntɛ́ kukó nSuditɛ̃̃, kéwẽtɛ Nunni birɛ Sosuwee borè kóò nàké dɛ̀ɛ dɔ̀ɔ.
24 Kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mmènkɛ ti duɔ́mmu dɛ kó kɛtenkè, bè ti yà kɛ bɛ kɔ̃̀ntì ɑumu bɛmɔu.

3

Isidɑyɛɛribɛ sèńtémè kukó Suditɛ̃̃

1 Mɛmmɛ Sosuwee nè Isidɑyɛɛribɛ kè bɛɛ ítɛ́ Sitimmu dikũnweńnì sɛ̀ì kébátɛ́ Suditɛ̃̃ kényié nkɛ bɑànè bè bo séntémè.
2 Yɛwe yètããti kó difɔ̃nkúò kè Isidɑyɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ɛ ce mbɛ kɑrì dimɔu,
3 kénákɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Kè di yà kè ikuɔ́ nìùbè Defiibɛ tùótɛ́ ti Yiè nKuyie ntɑummè tɔu kɛ kètɛ́, dí tũnnɛ.
4 Dii yó nni kè di tũ nkɛ yɛ́ di í yɛ́mè kucɛ. Di bá ndì tɔ̀kénè, dí dì bɔ mmɛfíè nkè mè mbo cìdòmétìrì òmáà.
5 Kè Sosuwee nákɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Dí wénkùnnɛ dimáà, ti Yiè nKuyie nnɑɑ yóó dɔɔ̀ tidiɛtì kpɛrɛ ndɛ di cuokè.
6 Díndi ikuɔ́ nìùbè, túóténè Kuyie ntɑummè tɔu kéniitɛ́, kè bɛɛ dì tùótɛ́ kéniitɛ́.
7 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀: M bo dɑ déúkùnnɛ yíe nyIsidɑyɛɛribɛ bɛmɔu ììkè kè bɛɛ bɑntɛ́ n dɑ bonèmè n do bonè mèè botí Mɔyiisi.
8 Kè kùu yíé kɛ dɔ̀: Nákɛ́ ikuɔ́ nìùbè bɛ̀ɛ tɔ Kuyie ntɑummè tɔu, kè bè tɑ dìì mɔ̀nnì Suditɛ̃̃ bè ncómmú mɛniɛ mmiɛkɛ.
9 Kè Sosuwee yú bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Tɔ́ɔ́nnènní kékeè ti Yiè nKuyie nyɛ̃ mmù,
10 kénákɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Nè diɛ mmiɛkɛ nkɛ di yóó bɑntémè ti Yiè nKuyie ndi bonèmè, kɛ yóó bɛti Kɑnnɑhãã kɔbɛ nè Itiibɛ nè Efiibɛ nè Pedisiibɛ nè Kidikɑsiibɛ, Amɔriibɛ nè Sebusiibɛ.
11 Kuyie nkuù te ikuɔ́ nìùbè kɛtenkè kɛmɔu, bɛ̀ɛ tɔ ku tɑummè tɔu bɛɛ yóó niitɛ́ kéta Suditɛ̃̃ miɛkɛ.
12 Tããténè Isidɑyɛɛribɛ botí tɛpíítè nè idéì miɛkɛ onìtì òmáà òmáà.
13 Ikuɔ́ nìùbè bɛ̀ɛ tɔ ti Yiè nKuyie nkùù bɑkɛ́ kɛtenkè nè kɛ̃́nkè ku tɑummè tɔu, bè bo nyóó nɑ dìì mɔ̀nnì kukó nSuditɛ̃̃ kó mɛniɛ nkè mè pɑ̃nkɛ kèétému, mèè do pũɔ̃̀ ndɛ fũɔ̃̀ kè mè mpɛ̃nkù, kè mèè do pũɔ̃̀nní kè mèɛ cómmú só képénné.
14 Kè bɛnìtìbɛɛ ítɛ́ kɛ bo séntɛ́ Suditɛ̃̃, ikuɔ́ nìùbè bɛ̀ɛ tɔ Kuyie ntɑummè tɔu kè bɛɛ niitɛ́ dɛ ììkè.
15 Dè do tú mudidèì mɔ̀nnì ndi, kɛ sɔ̃́ nSuditɛ̃̃ tɑ mɛniɛ nkɛ píɛ, ikuɔ́ nìùbè bɛ̀ɛ tɔ Kuyie ntɑummè tɔu kè bɛɛ nɑ mɛniɛ.
16 Kè mèɛ cómmú kukó nyuu dɛdétirè Atãã Sɑditãã bíékè kè mɛtɛ̃mèɛ pɔ̃ntɛ́ kéyúnné dàméèrì mukɔ́kúɔ́ nkou bíékè tɛdɔntè Adɑbu kó dikpáà, kè Isidɑyɛɛribɛɛ nɑ dɛkperè késéntɛ́ kénwetí Sedikoo.
17 Kè ikuɔ́ nìùbè ncómmú kukó ncuokè kɛ tɔ Kuyie ntɑummè tɔu, kè Isidɑyɛɛribɛ bɛmɔuu yàɑ sénténè diyáà tɛrì.

4

Bè fií nyɛ̀ɛ tɑ̃́rè Suditɛ̃̃ miɛkɛ kɛ bo ndenniní

1 Isidɑyɛɛribɛ sèńtɛ́ dìì mɔ̀nnì Suditɛ̃̃ kédeè, kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀:
2 Tããténè Isidɑyɛɛribɛ botí tɛpíítè nè idéì miɛkɛ onìtì òmáà òmáà.
3 Kè bɛɛ tɑ kukó ncuokè ikuɔ́ nìùbè còḿmú dè, kéwɑá nyɛtɑ́̃rè tɛpíítè nè yèdéè kéntɔ kédɔú ndi yóó yié ndè.

4 Kɛ̀ Sosuwee yú bɛnìtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ bɛ̀ tããtɛ́ bɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ botí miɛkɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
5 Tannɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ cuokɛ̀ bɛ̀ còḿmúnɛ̀ dɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu, bá wɛ̀ kòo buutɛ́ ditā́rì, Isidaɣɛɛribɛ botí màmɛ̀.
6 Kɛ̀ yɛ̀ ḿbo, kɛ̀ di bí di bekɛ diyiè marì kɛ tú: Yɛtā́rɛ̀ yiɛ ǹtu ba? Di dɔ̀:
7 Ti do senti Suditɛ̃ɛ̃ nwe nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ̀ mɛniɛ ncómmú, dɛ kó yɛtā́rɛ̀ yó mbomu sā̃ã kɛ denniní Isidaɣɛɛribɛ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì.
8 Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ dɔɔ̀ Sosuwee bɛ̀ nàkɛ́ tì, kéwaá nyɛtā́rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ bɛ botí màmɛ̀ kéntũ nti Yiɛ̀ nKuyie nnàkémɛ̀ Sosuwee kɛ̀ bɛ̀ nyɛ̀ tɔ kédɔú mbɛ̀ yóó yié ndɛ̀.
9 Kɛ̀ Sosuwee fíí nyɛtā́rɛ̀ tɛyɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀, ikuó nìùbɛ̀ do tɔ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ cómmúnɛ̀ dɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ kpaá dɛ̀ bo nɛ̀ yíenní.
10 Ikuó nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɔ Kuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ̀ bɛ̀ ncómmú kukó ncuokɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo duó nkɛ̀ Sosuwee bɛ̀ nàkɛ́ tì timɔu dɔɔ̀. Sosuwee do tũnnɛ Mɔyiisi ò nàkɛ́ tì nti timɔu. Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu sɛ́ntɛ́ kukó mmɛcãã.
11 Bɛ̀ sɛ̀ńtɛ́ dìì mɔ̀nnì bɛmɔu kɛ deè kɛ̀ ikuó nìùbɛɛ niitɛ́ bɛ ìikɛ̀ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu.
12 Kɛ̀ Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Mannasee kɔbɛ dikéè kɛ̀ bɛɛ niitɛ́ fɛkpàrìnafɛ ìikɛ̀ kéntũ Mɔyiisi do bɛ̀ nàkémɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupípísìnàà (40000) bɛ̀ɛ̀ do baati tikpàrìnɛntì mudoò kpɛti. Kɛ̀ bɛɛ sɛ́ntɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kénwetí kubiriku kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ bonɛ̀.
14 Dɛ kó diyiè kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndéúkùnnɛ Sosuwee Isidaɣɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò yɔ̀tɛ kɛ́ nhò dé o fòmmu mumɔu miɛkɛ bɛ̀ do dé mɛ̀ɛ̀ botí Mɔyiisi.
15 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀:
16 Duó ndinùù ikuó nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɔ Kuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ̀ bɛɛ yɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃.
17 Kòo bɛ̀ duó ndinùù.
18 Ikuó nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɔ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu bɛ̀ yɛnní dìì mɔ̀nnì kéna dikonnébɛnnì, kɛ̀ mɛniɛ nwɛ̃tɛ képɔ̃ntɛ́ mɛ̀ do dòmmɛ̀ kɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ píɛ.
19 Bɛ̀ do sɛ̀ńtɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ otā̀nkù ketiwè yiè píínnì ndi, kébátɛ́ Kidikaadi Sedikoo fɔ̃nkúò.
20 Kɛ̀ Sosuwee fíí nKidikaadi yɛtā́rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ bɛ̀ do tùótɛ́ yɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ miɛkɛ.
21 Ò dɛ̀ɛ̀ mɛm̀mɛ kénákɛ́ Isidaɣɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di bí di bekɛ diyiè marì kɛ tú ba nkó yɛtā́rɛ̀ nyɛ?
22 Dí ì nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti do senti kukó nSuditɛ̃ɛ̃ nwe kɛ̀ mɛniɛ ncómmú kɛ̀ tí na dɛkperɛ̀ késɛ́ntɛ́.
23 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do còńnɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó mɛniɛ nkɛ̀ dɛɛ kpeí kɛ̀ tí sɛ́ntɛ́, kù do dɔɔ̀ mɛɛ̀ botí tipèntì kóo dàméɛ̀rì kɛ̀ tí sɛ́ntɛ́.
24 Kù dɔɔ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bo bantɛ́ kù kpeńnìmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ tí nkù dé sā̃ã.

5

Amɔriibɛ kɛɛ̀mɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ kpɛ́í nkɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ

1 Kɛ̀ Amɔriibɛ kpààtìbɛ̀ bɛɛ̀ bo Suditɛ̃ɛ̃ diyiè taà kɛɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ Kannahãã kɔbɛ bɛɛ̀ bo dàméɛ̀rì takɛ́, kɛ̀ bɛɛ keè ti Yiɛ̀ nKuyie ncòńnémɛ̀ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó mɛniɛ, kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ sɛ̀ńtɛ́, kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́, bɛ̀ í ndàátí kɛ bo baao Isidaɣɛɛribɛ.

Bɛ̀ cãmmúmɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ bɛ̀ piɛ́ bɛ̀ kucɛ miɛkɛ

2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀ mɛtā́ntènsiɛ̀ nkécãmmú Isidaɣɛɛribɛ bɛ̀ piɛ́ bɛ̀ kucɛ miɛkɛ.
3 Kòo dɔɔ̀ mɛtā́ntènsiɛ̀ nkɛ́ bɛ̀ cãmmú dicãntétãrì ĩnkɛ̀.

4 Ntɛ dɛ̀ɛ̀ do te kɛ̀ Sosuwee cãmmú bɛnitidɑɑbɛ̀ bɛ̀ do yɛtìní Esibiti kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà ndò nkéna kékɔtɛ mudoò, bɛ̀ do ku dikpáà cuokɛ̀ nkɛ.
5 Bɛ̀ do yɛtìní Esibiti kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo bɛ̀ do cãmmúmu, bɛ̀ do pié bɛ̀ kucɛ bɛɛ̀ do í cãmmú.
6 Isidɑyɛɛribɛ do yènní Esibiti kémmɔkɛ yɛbie nsipísìnàà ndi dikpáà, bɛ̀ do yɛtìní kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dò mbɛ̀ bo nɑ kékɔtɛ dikpànnì kɛ̀ bɛɛ kú, bɛ̀ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti, kɛ̀ kù dɔ̀ bɛ̀ í tɑti kù do yɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndìì ɛì bɛ yɛmbɛ̀, mɛnɑɑmiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũ̃ ndɛ̀.
7 Bɛ bí ii do cɔuté bɛ fɔ̃tɛ̀, kɛ̀ Sosuwee bɛ̀ cãmmú kɛ yɛ́ bɛ̀ mu ndo í cãmmúmɛ̀.
8 Ò bɛ̀ cãmmú kédeè kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛ kɑrɛ̀ nyɛ kɛ yàa miɛténɛ̀.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké kɛ dɔ̀: N dɛitɛ yíe ndi fɛi nyi, di yènnɛ̀nní ì Esibiti.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ kó dibòrì kɛ tú Kidikɑɑdi nɛ̀ yíennί.

Bɛ̀ bɑámmɛ̀ diyentébanni Kɑnnɑhãã

10 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ nkɑri Kidikɑɑdi kébɑá ndiyentébɑnni otãnkù yiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinɑannì yiè kuyuoku, Sedikoo ɛì kó kubiriku.
11 Kɛ̀ bɛɛ di dɛ yiè dihɛì kó tidiitì, kécááké pɛ́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti nɛ̀ tidiitì tìì cìe.
12 Kɛ̀ dɛɛ̀ wentɛ́ kɛ̀ mánnì tɛ̃́nkɛ í mbo, kɛ̀ bɛ̀ nyo nKɑnnɑhãã kó mudiì.

Sosuwee yàmɛ̀ wèè bɑkɛ́ Kuyie nhããpɔ̀nnɑfɛ

13 Diyiè mɑrì kɛ̀ Sosuwee ḿbo Sedikoo tɑkɛ́ kéyà onìtì mɔù kòò tɔ mɛsebii nkɛ cómmú, kɛ̀ Sosuwee ò bekɛ kɛ dɔ̀: A tú ti kouɑà kɛ̀ ti dootitɔù?
14 Kòò dɔ̀: N tú wèè bɑkɛ́ wènwe ti Yiɛ̀ nKuyie nhããpɔ̀nnɑfɛ, m bo kɛ tuɔ̀kùnímu. Kɛ̀ Sosuwee nínkóo o ììkɛ̀ kɛ dɔ̀: N yiè, ɑ dó ké n nákɛ́ ɔ̃̀nti?
15 Wèè bɑkɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nhããpɔ̀nnɑfɛ kòo dɔ̀: Dɛitɛ ɑ nɛùtì, ɑ cómmú dibòrì sààrì ndi.
Kɛ̀ Sosuwee tì dɛ̀itɛ.

6

Isidɑyɛɛribɛ pɔ̀ntɛmɛ̀ Sedikoo

1 Sedikoo ɛì do kpetí táu nwe kɛ pákɛ́ Isidɑyɛɛribɛ kpéí, òmɔù í tɑà òmɔù mɛ nyí yiè.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀: N dɑ duɔ́mmu Sedikoo ɛì nɛ̀ di kóo kpàɑ̀tì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kperíbɛ̀.
3 Fɔ̃́ nnɛ̀ ɑ ããpɔ̀mbɛ̀ di níí fité Sedikoo ɛì kucɛ mèmáà diyiè miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀kuɔ̀.
4 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ ntɔ yɛtãtɛhe yɛ̀yiekɛ̀ kɛ ni ti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tɔu ììkɛ̀, diyiè yiénnì yiè kénheu kɛ̀ di fité dihɛì kucɛ mɛ̀yiekɛ̀.
5 Kɛ̀ ditãtɛheù kuɔ́ ndìì mɔ̀nnì dí uu dimɔu Sedikoo ɛì duotí yóó domu bá wè kòo wetínnɛ́ o ììkɛ̀.
6 Kɛ̀ Nunni birɛ Sosuwee yú ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ kɛ dɔ̀: Túóténɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tɔu, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ ntɔ yɛtãtɛhe yɛ̀yiekɛ̀ kɛ ni.
7 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nni ti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tɔu ììkɛ̀ kɛ̀ dí fité dihɛì.
8 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ɛ túótɛ yɛtãtɛhe yɛ̀yiekɛ̀, kéniité ti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tɔu ììkɛ̀ kénheu.
9 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mɑbɛ̀ nni ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛɛ̀ eu yɛtãtɛhe, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tɔu bɛ̀ tũ nkɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tũnní kɛ̀ yɛtãtɛhe kuɔ̀.
10 Sosuwee do bɛ̀ nàkému kɛ tú bɛ̀ bɑ́á wekii bɛ̀ ndò nyúó kɛ kémmú ò bo yĩmɛ̀: Uunɛ̀! Kɛ̀ bɛ̀ né uu.
11 Kɛ̀ bɛɛ fité dihɛì kucɛ mèmáà diyiè mɑrì máà miɛkɛ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɑummɛ̀ tɔu, kékò mbɛ̀ bàté dɛ̀ kéduɔ́.

12 Kè dɛɛ wentɛ́ dikũ̃nweńnì sɛ̀ì, kè Sosuwee duɔ́ nkè ikuɔ́ nìùbɛɛ tɔ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu.
13 Kè bɛhããpɔ̀mbè mabè nni ikuɔ́ nìùbè bɛ̀è eu yɛtãtɛhe bɛ ììkè, kè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu bè tũ̃, kè bɛhããpɔ̀mbè tɔbè tũ̃nní, kè yɛtãtɛhe kuɔ̀.
14 Diyiè didɛ́rì yiè, kè bè tó fitɛ́ dihɛì kucɛ mèmáà, kɛ́ mmɛ nhɔ̃ nkɛ dɔ̀ yɛwe yèkuɔ̀.
15 Diyiénnì yiè kɛ́yè dikũ̃nweńnì sɛ̀ì kɛ́fitɛ́ dihɛì kɛ dɔ̀ kucɛ mèyiekè. Dɛ kó diyiè dimáà ndi bè fitémè kucɛ mèyiekè.
16 Kè bè nfiti kucɛ mɛyiémmè, kè ikuɔ́ nìùbè eu yɛtãtɛhe, kè Sosuwee nákɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Uunè! Ti Yiè nKuyie ndi duómmu dihɛì,
17 dí dì kùɔ páíí kè di ɛí dè ntú ti Yiè nKuyie nkpɛrɛ. Dí yóu Dahabu onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè omáà nè bɛ̀è bo o cĩ̀ɛ̃̀tè, ò sòò sɔ̀nnɛ mèè kpéí nti tɔ̃nní bè kè bè bo paaté dihɛì.
18 Dɔɔ̀nè mɛyɔɔ̀mmè di báá yúúkú dèmarè, kè di tùótɛ́ dèmarè di yóó ãnné mɛyɔ̃̀ɔ̃̀ mmɛ Isidayɛɛribɛ kè bɛɛ bè kùɔ.
19 Mɛsɔɔ nnè timátì péítì, disɔɔwũ̃ɔ̃̀ nè timátì dè yó ntú ti Yiè nKuyie nkpɛrɛ ndɛ, kè dí dè ãnné ku cĩ̀ɛ̃̀tè miɛkɛ.
20 Kè bɛɛ eé yɛtãtɛhe, kè bɛɛ uu kè kuduotíi do, kè Isidayɛɛribɛɛ ta dihɛì bá wè kòo wetínné o ììkè.
21 Kè bɛɛ kuɔ bɛnìtìbè bɛmɔu bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè, ibí nè bɛkótíbè, inààkɛ nè ipe nè sãmmarímúbè.

Sosuwee yóumè Dahabu

22 Kè Sosuwee nákɛ́ bɛnìtìbè bɛdébè bè do tɔ̃ mbè kɛ dɔ̀: Tannè Dahabu onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè cĩ̀ɛ̃̀tè kóo dènnɛní nè o cĩ̀ɛ̃̀tè kɔbɛ bɛmɔu kɛ́ntũ̃ ndi sòò ò nàkɛ́ tì.
23 Kè bɛɛ ta kɛ́dennɛní Dahabu nè o yɛmbè nè o yɔ̃fũ̃ɔ̃̀ kɔbɛ bɛmɔu, nè o kɔbɛ bɛmɔu. Kè bɛɛ bè kànnɛ bè bàtɛ́ dè kétɔ́ónnè bɛmáà, kɛ́ndakɛ bɛ kpéí.
24 Bè mɛ nyĩ kécóu ndihɛì nè dɛ̀è kó dimàà bo di miɛkɛ, kétúótɛ́ mɛsɔɔ nnè timátì péítì, disɔɔwũ̃ɔ̃̀ nè timátì kétannɛ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tè.
25 Kè Sosuwee yóu Dahabu onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè nè o kɔbɛ kè bè nfòù, ò sɔ̀nnɛ mèè kpéí nho tɔ̃ mbè kè bè paaté dihɛì. Dahabu kó kufuku kpaá bomu Isidayɛɛribɛ cuokè nè yíenní.
26 Dɛ mɔ̀nnì ndi Sosuwee bɛ́immè kɛ́yú ti Yiè nKuyie nyètìrì kɛ dɔ̀:
Wèè bo ndɔ́ kɛ́maá dihɛì dii, nhò bo yà!
Ò bo ndì pũ̃ũ̃ku kòo bíketirèɛ kú,
kòo ndì kpetì yɛcàkè kòo bíyããtèɛ kú.
27 Kuyie ndo bonèmu Sosuwee kòo yètìrìi feitɛ́ bɛ tenkè kɛmɔu miɛkɛ.

7

Akãã dɔɔ̀mè mɛyɛi nkè bɛɛ ò kùɔ

1 Kè Isidayɛɛribɛɛ dɔɔ̀ mɛyɛi ndiɛmè, kétúótɛ́ ti Yiè nKuyie nyɛ̃ mbè báá túótɛ́ dè, kè ku miɛkɛɛ bè pɛikɛ. Sudaa naàmùnkù kou Sedaa birɛ Sabudi weè do pɛitɛ́ Kadimii, kòo pɛitɛ́ Akãã. Akãã weè do yùúkú.
2 Kè Sosuwee tɔ̃ mbɛnìtìbè kè bè bo paaté Aii ɛì, dihɛì dìì bo Betɛɛdi diyiè yìèní kɛ̀è bíékè, kɛ tɔ́kénè Bɛti-Afɛnni, kè bɛɛ kɔtɛ kɛ́ dì paaté.
3 Bè wɛ̃̀tɛní mɛmmɛ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ kó dihɛì í dɛu a báá fɛ̃́ũ̃ mbɛnìtìbè bɛmɔu. Sikɔupísìdé (2000) yoo sikɔupísìtããti (3000) yó nsànnèmu.
4 Bɛ̀è do kɔtɛ, bè bo ntùɔ̀kɛ sikɔupísìtããti (3000). Kè Aii kɔbɛɛ bè na kébɛti.
5 Bè kùɔ bɛ̀è nìtìbè bo ntùɔ̀kɛ sipísìtããti nè bèkuɔ̀, kè bɛɛ bè bèti kédennɛ dihɛì kó dibòrì Sebadimmu kɛ́ bè cũ̃ũ̃nko, kè kufɔ̃waá mbè autɛ́ kè dɛɛ bè kpeí.

6 Sosuwee nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kè bèɛ kɛ̃rí bɛ yààtì, képũ mmutɑ́ɑ́ mbɛ yɔ kénníṅkú ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìikè nè kuyuokoo.
7 Kè Sosuwee béi nkɛ dɔ̀: Áú, n Yiè nKuyie! Dè yĩmɛ kàa ti séenní kukó nkè Amɔriibɛ yóó ti kuɔ? Ti na nkpaaní kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà.
8 Kuyie nha báá yĩ n da cààrè, m bo yĩ ba? Tínti Isidayɛɛribɛ ti dootitɔbè ti namu.
9 Kannahãã kɔbɛ nè yɛhɛkè tɛyè kɔbɛ yóó tì kèèmu ké ti dinté kékuɔ, kàa né yĩmɛ kébɛnkɛ a yetidiɛrì?
10 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee kɛ dɔ̀: Íté! Dè yĩmɛ kàa nìńkú kɛ sĩĩ?
11 Díndi Isidayɛɛribɛ di dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ kɛ yetɛ n di nàké tì, kɛ yùúkú n do yɛ̃ ndi báá yúúkú dè, kɛ dè sɔ̀nnɛ di nɛntì miɛkɛ.
12 Di tɛ́nkɛ í yóó na di dootitɔbè, di dootitɔbè yó ndi bɛtìmu kɛ di kɔù. N tɛ́nkɛ í yó ndi bonè, kè di í dènnɛ n yɛ̃ ndi báá túóté dè di cuokè.
13 Íté kéwénkùnnɛ bɛnìtìbè! Nákéɛ bɛ kè bèɛ wénkùnnɛ bɛmáà kè ti naa máá. Á bè nàké kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù mîi tu n yɛ̃ ndi báá túótɛ́ dè, dɛè bo di cuokè, kè di í dè dènnɛ di báá na kébaao di dootitɔbè.
14 Nankɛ dikũnweńnì, á tíí nyiwuɔ nyiwuɔ kétãũ tété kè m bɛnkɛ kùù wuɔ nkùu batɛ tinaàmùntì, kè m bɛnkɛ kùù naàmùnkù kùu batɛ sicɛ́ĩ̃, kè m bɛnkɛ tèè cĩ̃ɛ̃tè tèɛ batɛ bɛnìtìbè.
15 Kè m bɛnkɛ wèè nìtì bèɛ ò cóu nnè o kpɛrɛ dɛmɔu, ò yetɛ mèè kpéí n nàké tì kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ndiɛmè Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
16 Dikũnweńnì sèì kè Sosuwee tíí nyIsidayɛɛribɛ kó iwuɔ nyimɔu. Kè Kuyie mbɛnkɛ Sudaa kó kuwuɔ.
17 Kòo bè bàtɛ bɛ naàmùntì, kè Kuyie mbɛnkɛ Sedaa kɔku, kòo bè bàtɛ bɛ cɛ́ĩ̃, kè Kuyie mbɛnkɛ Sabudi kpɛtɛ.
18 Kòo bè bàtɛ onìtì onìtì, kè Kuyie mbɛnkɛ Akãã. Akãã cicɛ do tú Kadimii, kè Kadimii cicɛ tú Sabudi, kè Sabudi cicɛ tú Sedaa. Sudaa kó kuwuɔ kɔbɛ mbɛ.
19 Kè Sosuwee ò nàké kɛ dɔ̀: Banté ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù dɛumè ké n náké dɛmɔu, a báá n sɔnnɛ dèmarè.
20 Kè Akãã dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, míì dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù ìikè. Ntɛ n dɔ̀ɔ̀ dè:
21 N yà ti dootitɔbè nɛntì miɛkɛ nkɛ Mɛsopotamii kɔbɛ kó diyaàbòrì sààrì marì nè mɛdítíbii nsikɔusìdé (200) nè disɔɔwènnì cìdóò kó dikéè, kɛ dè yaa nkɛ tùótɛ́, di bo dè yà n tou miɛkɛ, kè dè kũrí kè idíítí ni.
22 Kè Sosuwee tɔ̃ mbɛnìtìbè kè bèɛ kɔtɛ o dieku kénsɔ́ ndè mɛ ndò nkè idíítí ni.
23 Kè bèɛ dè kũté o dieku kétɔní Sosuwee nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu borè, kè bèɛ dè còú ti Yiè nKuyie nyìikè.
24 Sosuwee nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ túótɛ́ Akãã nè idíítí nè diyaàbòrì nè disɔɔwènnì nè o bí, initidaaì nè initipòì nè o nààkɛ nè o sãmmarímúbè nè o pe nè o bɔ́ nè o touku nè ò mɔkɛ dèè kó dimàà, kékɔtɛnè kubiriku bè tu kù Dikɔnkɔɔ̀nnì biriku.
25 Kè Sosuwee náké Akãã kɛ dɔ̀: Fɔ̃ɔ̃ te kè mɛyɛi nti tùɔkɛní, ti Yiè nKuyie mbo da dɔɔ̀ mɛyɛi nyíe.

Mɛ̀mɛ kè Isidayɛɛribɛɛ buótí Akãã yɛtɑ́rè kékuɔ, ké mɛ ndɔɔ̀ o kɔbɛ bɛmɔu nè o kpɛrɛ dɛmɔu,
26 kétíí ndɛborè ditɑ́nténkou diɛrì kè dì kpaá bo nè yíenní, dɛè te kè bè yu dɛborè kɛ tú dikɔnkɔɔ̀nnì biriku.
Mɛ̀mɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ domè.

8

Bè pɔntɛmè Aii

1 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Sosuwee kɛ dɔ̀: A bá nyĩ̃ɛ̀kù, a kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá nduò, túótέ a ããpɔ̀mbè bɛmɔu kè dí kɔtɛ képi Aii, n we nda duɔ́mmu nè o kóo kpààtì nè o nìtìbè nè o ɛì nè o tenkè.
2 Á pɔntɛ Aii nè o kóo kpààtì a pɔ̀ntɛ mèè botí Sedikoo nè o kou, kè dí ɛí bɛ kpɛrɛ nè bɛ wũɔ̃. A duɔ́ nkè bɛhããpɔ̀mbèɛ bè dèké diyiè yìèní kèè bíékè.
3 Kè Sosuwee báátí nè o ããpɔ̀mbè kɛ bo pi Aii, kétããté bɛkpàrìnuɔmbɛ sikɔupípísìtããti (30000) kénii nkɛyènkè,
4 ké bè nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kénhokɛ dihɛì fɔ̃nkúò, di báá déténè dihɛì. Dí nwãké, kè dè fuutɛ dí yènní.
5 Mí nnè n kɔbɛ kè ti taroo dihɛì, kè bè yènní kɛ bo ti dokénè tí coké ti sòò yĩmè.
6 Bè yóó ti bɛtimu kè tí bè dèténè dihɛì kè bɛ yèmmè ndò nti coké ti sòò yĩmè.
7 Dɛ mɔ̀nnì kè dí yènní képɔntɛ dihɛì. Ti Yiè nKuyie ndì ndi duɔ́mmu.
8 Kè di ta dihɛì dí dì cóu nkédɔɔ̀ ti Yiè Kuyie nyɛ̃mmè kéntũ n di nàké tì.
9 Kè bɛkpàrìnuɔmbɛɛ kɔtɛ Sosuwee bè bɛnkɛ dè, kénhokɛ Aii nè Betɛɛdi dɛ cuokè diyiè yìèní kèè bíékè, kè Sosuwee nkpaánè bɛsɔmbɛ kɛyènkè.
10 Kè dèɛ wentέ kè Sosuwee wénní o nìtìbè kétãnké Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kè bèɛ niitέ fɛnafɛ.
11 Kè bɛkpàrìnuɔmbɛɛ ò nɛinè kè bèɛ kɔtɛ Aii kétɔ́ɔnko kébátέ Aii bakù cɛ̀nku bíékè kè kubiriku makù ńsoké nè Aii bɛ cuokè.
12 Kè Sosuwee túótέ bɛnìtìbè bè bo ntùɔ̀kɛ sikɔupísìnùmmù (5000) ké bè òo ndiyiè yìèní kèè bíékè Betɛɛdi nè Aii dɛ cuokè.
13 Kè ditĩnnì diɛrì ḿbo dihɛì bakù cɛ̀nku bíékè, kè ditɛrì bo diyiè yìèní kèè bíékè, kè Sosuwee yie ḿbo kubiriku dɛ kó kɛyènkè.
14 Kè Aii kóo kpààtìi yà Isidayɛɛribɛ, kébáátí mɛcãã nnè o ããpɔ̀mbè kɛ bo bè dokénè ò sòò bè doké ndè Suditɛ̃ɛ̃ biriku, kɛ wetí tɛdɔntè Adaba kó dikpáà. Bá bè í yɛ́ kɛ dò mbèmabè òkɛ diyiè yìèní kèè bíékè.
15 Sosuwee nè o kɔbɛ kè bèɛ dɔɔ̀ kéndò mbè coké kéwetínné dikpáà diɛrì bíékè.
16 Kè bèɛ péi nkè bɛnìtìbèɛ íté dihɛì dimɔu, ké bè tũnnɛ kédéténè dihɛì.
17 Kè bèɛ yè bɛmɔu kétũnnɛ Isidayɛɛribɛ, bá òmɔù í nkpaá Aii kɛ baa dihɛì.
18 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ Sosuwee kɛ dɔ̀: Youtɛ a kpãnnì Aii bíékè, n da duɔ́mmu dɛ kó dihɛì.
Kè Sosuwee yie.
19 Ò yòùtɛ dìì mɔ̀nnì o nɔ̀ùtè kè Isidayɛɛribɛ bèɛ do sɔri kè bèɛ yɛnní mɛcãã nkéta dihɛì ké dì do, ké dì cóu ndɛndɛ bàmbà.
20-21 Kè Aii kɔbɛɛ wɛ̃ɛ̃tɛ kéyà kuyukú dàtínnémè bɛ ɛì, kémɔ́ntέ bè bo coké kécuó nkèè bíékè. Sosuwee nè o kɔbɛ bèè do cokù kè bèɛ yà bèè do sɔri diyiè yìèní kèè bíékè bè yènnímè kɛ cóu ndihɛì, kéwɛ̃ɛ̃tɛ kédokénè bèè bè bèti.
22 Bèè cóu ndihɛì kè bèɛ yènní kè bèɛ cɛ̃tinnɛ Aii kɔbɛ dɛ cuokè, òmɔù í nyentέ. Kè bèɛ bè kùɔ bɛmɔu,
23 képĩ nhAii kóo kpààtì kékɔtɛnè Sosuwee borè.
24 Isidayɛɛribɛ kùɔ dìì mɔ̀nnì bèè bè tũnnɛ dikpáà miɛkɛ kédeè kéwɛ̃tɛní dihɛì kékuɔ bɛsɔmbɛ bɛmɔu.
25 Aii kɔbɛ, bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè bè kùɔ bè do bo tɛkɔupípíítè nè sikɔupísìdé ndi (12000).
26 Kè Sosuwee ńyuo o kpãnnì Aii bíékè kè bè yàa kuɔnè bɛnìtìbè bɛmɔu kédeè.
27 Sosuwee nè o kɔbɛ kè bèɛ ɛí bɛ kpɛrɛ nè bɛ wũɔ̃ kéndònnè ti Yiè nKuyie ntì nhò nàkémè.
28 Kè Sosuwee cóu nhAii kòo cóútέ fũku fũku kénaá ntidobontì bá dèmarè í dè bo nè yíenní,
29 kénúnné Aii kóo kpààtì mutie kòo nsakɛ nè kuyuokoo. Diyiè tati dìì mɔ̀nnì kè Sosuwee duɔ́ nkè bèɛ ò cũ̃ũnní kédɔú ndihɛì mànku dibòrì, kétíí nditã́ntɛ́nkou o ĩnkè kè dì kpaá bo nè yíenní.

Sosuwee kàammɛ̀ Kuyie nkuɔ́ imɔu Isidayɛɛribɛ

30 Kɛ̀ Sosuwee maá ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù diwũɔ̃tɔ̀nnì ditãrì bɛ̀ tu dì Ebaadi di ĩnkɛ̀.
31 Ò dì maánɛ̀ yɛtã́rɛ̀ yɛ̀ɛ̀ í cìɛ́kɛ́ yɛ̀nyɛ. Timátì matì í kàákɛ́ yɛ̀ kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ Mɔyiisi ti Yiɛ̀ nKuyie tɔ̃ntì do tì nàkɛ́mɛ̀ Isidayɛɛribɛ, kɛ̀ tì wɑ̃̀ri o kuɔ́ pátíri miɛkɛ, kòo kù fiɛ́ iwũɔ̃ kɛ́tuɔ nkɛ́fíé mɛtaummɛ̀ kpɛyi.
32 Kòo wãri Mɔyiisi kó ikuɔ́ yɛtã́rɛ̀ ĩnkɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀.
33 Isidayɛɛribɛ nɛ̀ bɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛpátíwãɑ̃̀bɛ̀ nɛ̀ bɛbaatíbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ cómmú kɛ́fitɛ́ mɛtaummɛ̀ tɔu kɛ́nwetí ikuɔ́ nìùbɛ̀ Defiibɛ bɛ̀ɛ̀ dì tɔ. Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ cɔ̀mmú biɛ nKarisimmu tãrì ĩnkɛ̀ bɛtɔbɛ̀ Ebaadi kpɛri ĩnkɛ̀, kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi do yɛ̃ mbɛ̀ níí dɔɔmɛ̀ kɛ́pã Kuyie nkó mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ.
34 Kɛ̀ Sosuwee kaa nyikuɔ́ imɔu, kɛ́kaannɛ̀ Kuyie nyɛ̃ nkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ dɛ̀ kùu bɛ̀ dɔ̀ɔ mɛsàà nnɛ̀ kù yɛ̃ nkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ dɛ̀ kùu bɛ̀ dɔ̀ɔ mɛyɛi, tìì kó dimàà wɑ̃̀ri ikuɔ́ pátíri miɛkɛ,
35 kɛ́kaa nKuyie ntannɔ̀ yɛmɔu kù do duɔ́ nyɛ̀ Mɔyiisi, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ìikɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀. Bá ò í nsùɔ́ ndìmarì.

9

Sosuwee do taunnɛ̀mɛ̀ Kabaɔ̃ɔ̃ kɔbɛ

1 Kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀: Yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ kubiriku kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dàméèrì pɛémmɛ̀ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Dimaa. Itiibɛ nɛ̀ Amɔriibɛ nɛ̀ Kannahãã kɔbɛ nɛ̀ Pedisiibɛ nɛ̀ Efiibɛ nɛ̀ Sebusiibɛ kɛ̀ bɛɛ keè bɛ̀ pɔ̀ntɛmɛ̀ Aii,
2 kɛ́wɛ̃nné bɛmɔu kɛ bo kpannɛ̀ Sosuwee nɛ̀ o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ.
3 Kɛ̀ Kabaɔ̃ɔ̃ kɔbɛɛ keè Sosuwee pɔ̀ntɛmɛ̀ Sedikoo nɛ̀ Aii,
4 kɛ́soutɛ́ kɛ́ndò mbɛ̀ bonní dɛdétirɛ̀ kɛ tɔ mudiì, kɛ boú tiyɔtì tìì kɛ̃rí bɛ sãmmarímúbɛ̀, kɛ tɔ mɛnaà nkó tidɔutì kótì, tìì kɛ̃rí kɛ̀ bɛ̀ yá.
5 Kɛ dáátí tiyaàcítì kɛ ãnné tinɛùtì tìì kɛ̃rí kɛ̀ bɛ̀ yá, kɛ tɔ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpeí kɛ wèrí.
6 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkoo Kidikaadi kéyà Sosuwee nɛ̀ o kɔbɛ kɛ dɔ̀: Ti boní dɛdétirɛ̀ ndɛ kɛ dɔ́ nɛ̀ díndi tí tau.
7 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ bɛ̀ tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: We nyɛ́ kɛ̀ di í ã diɛ ndɛ dɛtɔ́ɔnnɛ̀. Ti bo yĩmɛ kɛ́ di taunnɛ̀.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀: Ti tú a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ mbɛ. Kɛ̀ Sosuwee dɔ̀: Di tú ɔ̃mbɛ? Di bonní dɛ?
9 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: A kó bɛtɔ̃mbɛ̀ tínti ti bonní dihɛì détirì ndi, kɛ kèè a Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù kpéí nnɛ̀ kù dɔ̀ɔ tìì diɛtì Esibiti.
10 Nɛ̀ kù dɔ̀ɔ dɛ̀ Amɔriibɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛdé kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà. Sionni, Ɛsibonni kóo kpààtì nɛ̀ Ɔku Basãã kou, wèè do bo Asitadoti.
11 Ti ɛì kó bɛkótíbɛ̀ ti nàkɛ́mu kɛ tú: Túótɛ́nɛ̀ mudiì kɛ́kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ co, kɛ́mpĩ mbɛ tɔ̃mmú kɛ̀ dí dɔɔ mɛtaummɛ̀.
12 Ntɛnɛ̀ pɛ́ɛ̃̀, ti sòò yóó kétɛ́ní kòò kpaá tonnìmu, bàmbà mmiɛ nkɛ kpeí kɛ pũũti kɛ wèrí.
13 Ti sòò yóó túótɛ́ mɛnaà nkó tidɔutì kɛ̀ tì pàannìmu, di mmɔ̀nnì kɛ kɛ̃rí, tinɛùtì nɛ̀ tiyààtì kɛ̀ dɛ̀ kɛ̃rí kucɛ okù mèè kpéí.
14 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbèɛ cɔutɛ́ bɛ dii bá bɛ̀ í beé ti Yiɛ̀ nKuyie.
15 Kɛ̀ Sosuwee bɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛtaummɛ̀, kɛ̀ bɛɛ narikɛ, kòò dɔ̀ bɛ̀ í yóó bɛ̀ kùɔ. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbèɛ yie nkɛ yú ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì.
16 Yɛwe yètããti kó difɔ̃nkúò bɛ̀ taummɛ̀ kɛ dèè, kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ keè bɛ̀ bomɛ̀ dɛndɛ ndɛ dɛtɔ́ɔnnɛ̀.
17 Kɛ̀ bɛ̀ mmɔkɛ yɛwe yètããti mucèmmu kɛ́tuɔkɛ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ ciɛ: Kabaɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Kefidaa nɛ̀ Bedɔti nɛ̀ Kidiya-Yeadimmu.

18 Bè í mbè kùɔ, kɛ yɛ́ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè do bè taunnèmè kéyú ti Yiè nKuyie nyètìrì, kè bɛ kɔbɛ Isidayɛɛribɛ mbè kpànnè.
19 Kè bɛkótíbè bɛmɔu dɔ̀: Tíì bè taunnè kɛ yu ti Yiè nKuyie nyètìrì, ti báá na ké bè kùɔ,
20 ti yóó bè yóumu kè bè nfòù kɛ yɛ́ ti béimmè kɛ yu ti Yiè nKuyie nyètìrì, ti yàà bo íi nti Yiè nKuyie mmiɛkɛ. Ntɛnè ti yóó bè dɔ̀ɔmè.
21 Ti yóó bè yóumu kè bè nfòù kɛ ti do mmɛniɛ nkɛ ti kau idɛí.

Bɛkótíbè ti mbéi.
22 Kè Sosuwee yú Kabaɔ̃ɔ̃ nìtìbè ké bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè yĩmɛ kè di ti soutɛ́ kɛ yɛ̃ ndi ciɛ díɛtirì kɛ né bo ti takɛ́?
23 Di yó ntú tidaatì nti sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ kɔ̃ũ Kuyie ncĩɛ̃̀tè kó idɛí ké ndo mmɛniɛ.

24 Kè Kabaɔ̃ɔ̃ nìtìbèɛ tɛ́nné Sosuwee kɛ dɔ̀: Ti kèè di Yiè nKuyie nduɔmmè mmɛ ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi kɛ ntenkè kɛ tú dí nkɔù bèè kó dimàà dè bo, kè kufɔ̃waá nti pĩ nkè ti yĩɛ̃̀kù di bo ti kuɔmè, dɛè te kè ti dɔ̀ɔ mɛmmɛ.
25 Ti bo a nɔu miɛkɛ nkɛ a pénsìrìmè, mèè da wenni dɔɔ̀ mɛ.

26 Ntɛ Sosuwee do yetɛ bè bo bè kùɔmè kédɔɔ̀ tì.
27 Dɛ yiè kè Sosuwee duɔ́ nkè bè nkau idɛí kɛ do mmɛniɛ nyIsidayɛɛribɛ nè ti Yiè nKuyie nwũɔ̃tɔ̀nnì kpéí nkù dó bèɛ di maá dè. Dɛ kó bɛnìtìbè kpaá pĩmmu dɛ kó mutɔ̃mmú nè yíenní.

10

Isidayɛɛribɛ namè Amɔriibɛ

1 Kè Adoni-Sedɛki Sedisadɛmmu kóo kpààtìi keè Sosuwee pɔ̀ntɛmè Aii nè o kóo kpààtì kɛ bè kùɔ páíí ò do dɔ̀ɔmè Sedikoo nè o kóo kpààtì, kékeè Kabaɔ̃ɔ̃ kɔbɛ taunnèmè Isidayɛɛribɛ kɛ bo bɛ cuokè.
2 Kè kufɔ̃waá mbè auté, kɛ yɛ́ yɛkpààtìhɛkè miɛkɛ Kabaɔ̃ɔ̃ do túmè dihèì diɛrì ndi kɛ pɛ̃ɛ̃́té Aii, kè bɛkɔ̃m̀bɔ̀tiebɛ máà dì bo.
3 Kè Adoni-Sedɛki Sedisadɛmmu kóo kpààtìi tɔ̃ nkè bèɛ náké Oammu Ebunɔɔ kpààtì, nè Pidammu Yadimuti kpààtì, nè Yafia Dakiisi kpààtì nè Debii Ekunɔɔ kpààtì kɛ dɔ̀:
4 Kɔtɛnní ké n teennè kè ti kpannè Kabaɔ̃ɔ̃ kɔbɛ kɛ yɛ́ bè taunnèmè Sosuwee nè o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ.
5 Mɛm̀mɛ kè Amɔriibɛ kó bɛkpààtìbè bènùmmùu wɛ̃nnénè Sedisadɛmmu kou nè Ebunɔɔ kou nè Yadimuti kou nè Dakiisi kou nè Ekunɔɔ kou, kétúótɛ́ bɛ ããpɔ̀ntĩrè képi Kabaɔ̃ɔ̃ kɔbɛ mudoò.
6 Kè Kabaɔ̃ɔ̃ kɔbɛɛ tɔ̃ nSosuwee borè Kidikaadi kè bèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Kɔtení kédɛɛté a kó bɛtɔ̃mbè, báá yetɛ Amɔriibɛ kó bɛkpààtìbè bèè bo yɛtãrè ĩnkè bɛè wɛ̃nné kɛ bo ti dokénè.
7 Kè Sosuwee pànkɛɛ íté Kidikaadi nè bɛhããpɔ̀mbè nè bɛkpàrìnuɔmbɛ.
8 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee kɛ dɔ̀: A bá nyĩɛ̃̀kù m bè nda duɔ́mmu a yóó bè namu bɛmɔu páíí, òmɔù báá da na.
9 Sosuwee nè o kɔbɛ kè bèɛ íté Kidikaadi kényié nkɛ kérí kɛyènkè kɛmɔu képi Amɔriibɛ bá bè í yɛ́.
10 Kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè Amɔriibɛɛ bútínné kécoké kè Isidayɛɛribɛɛ na Amɔriibɛ, ké bè auté Kabaɔ̃ɔ̃, ké bè bèti Bɛti-Onɔɔ tãrì, ké mbè kɔùtì kétuɔkɛnè Asekaa nè Makedaa.
11 Kè Amɔriibɛɛ coké kéncuti Bɛti Onɔɔ kè ti Yiè nKuyie ncũũnní yɛmátɑ́̃rè diɛyè kè yèɛ bè kùɔ kè bè nsũ képɛ̃ɛ̃́té Isidayɛɛribɛ kùɔ bè nè yɛse.

12 Ti Yiè nKuyie nduɔ ndìì yiè Amɔriibɛ Isidayɛɛribɛ kè bè nkpa nkè Sosuwee
béi nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikè kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ ndiyiè, cómmú Kabaɔ̃ɔ̃ ĩnkè, fɔ̃́ nhotɛ̀nkù
kàa cómmú Ayanɔɔ biriku!
13 Kè diyièe cómmú, kòo tɛ̀nkùu cómmú, kè Isidayɛɛribɛ yàa nanè bɛ dootitɔbè.
Tì wɛ̃̀rimu Owenniwe pátíri* miɛkɛ kɛ tú: Kè diyiè ncómmú tiwɛtì cuokè kɛ dɔ̀
diyiè difòùrì kɛ í ta.
14 Kè dɛ kó diyiè í dɔkɛ ti Yiè nKuyie nyí yie ndiyiè marì onìtì kpɛti mɛmmɛ
kó kubotí. Ti Yiè nKuyie nku mɔ́mmɔnku kuù do kpa nyIsidayɛɛribɛ kpéí.
15 Sosuwee nè o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ wɛ̃tɛ bɛ kàri dè Kidikaadi.

Bɛkpààtìbè bènùmmù do sɔrimè Makedaa tãdènkù

16 Kè Amɔriibɛ kpààtìbè bɛnùmmùu cokɛ́ késɔri Makedaa tãdènkù.
17 Kè bèɛ nákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀: Ti yàmu bɛkpààtìbè bɛnùmmù kè bè cokɛ́ kɛ sɔ̀ri
Makedaa tãdènkù.
18 Kè Sosuwee nákɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Biennè yɛtɔ̃́diɛyè kékpetínné dibòrì
kémbaa.
19 Nkpaá bɛtìnè di dootitɔbè, kɛ́ bè dintɛ́, di báá yie nkè bèɛ kò nti Yiè nKuyie
mbè ndi duɔ́mmu.
20 Sosuwee nè o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ kè bèɛ kuɔ Amɔriibɛ kéndɔ́ kɛ́ bè dèè, kè
bèmabèɛ na kéyentɛ́ kétaá bɛ ɛkè iduotí fitɛ́ yè.
21 Kè Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃tɛ Makedaa bè bàté dè, òmɔù tɛ̃́nkɛ í ndàátí kɛ bè béinnè
tìmatì.
22 Kè Sosuwee dɔ̀: Kpetɛ́nè kutãdènkù kédennɛní bɛkpààtìbè bɛnùmmù
bɛmbɛ.
23 Kè bèɛ kpetɛ́ kɛ́ bè dènnɛní, Sedisadɛmmu kóo kpààtì nè Ebunɔɔ kou nè
Yadimuti kou nè Dakiisi kou, nè Ekunɔɔ kou, kɛ́ bè duɔ́ nSosuwee.
24 Kòo yú Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kénákɛ́ bèè do ò nɛínè kɛ ni mudoò kɛ dɔ̀:
Kɔtɛnní kéna bɛ fɔ̃nií. Kè bèɛ ì na, kè Sosuwee dɔ̀:
25 Di bá nyĩɛ̃kù kè di kɔ̃mbùɔ̀tì duò, tɛ̃́ĩnnè kéyáúkùnnɛ di kɔ̃ntì, ti Yiè nKuyie
nyóó dɔɔ̀ miɛ mmɛ di dootitɔbè bɛmɔu.
26 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́ bè kùɔ, késaa ndɛtie ndènùmmù. Kè bè nsakɛ nè
kuyuokoo.
27 Diyiè tati dìì mànnì kè Sosuwee duɔ́ nkè bèɛ bè cũũnní kétanné kutãdènkù
bè do sɔri kùù miɛkɛ, kɛ́ĩtínné yɛtɔ̃́rè diɛyè kè yè kpaá bo nè yíenní.

Sosuwee namè kubakù cɛ̀nku kó yɛhɛkè

28 Dɛ kó diyiè dimáà miɛkɛ kè Sosuwee pi Makedaa kó dihɛì kékuɔ okpààtì nè
bɛnìtìbè bɛmɔu ò í nsùɔ́ nhòmɔù, kédɔɔ̀ okpààtì ò do dɔ̀ɔmè Sedikoo kou.
29 Sosuwee nè o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ kè bèɛ ítɛ́ Makedaa kékɔtɛ képi Dibunaa ɛì
kɔbɛ.
30 Kè ti Yiè nKuyie mbè duɔ́ ndɛ kó dihɛì kè bèɛ kuɔ okpààtì nè bɛnìtìbè bɛmɔu,
bè í nsùɔ́ nhòmɔù, kédɔɔ̀ okpààtì bè do dɔ̀ɔmè Sedikoo kou.
31 Sosuwee nè o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ kè bèɛ ítɛ́ Dibunaa kékɔtɛ kébátɛ́ Dakiisi ɛì
takɛ́ kɛ́ dì pi.
32 Kè ti Yiè nKuyie mbè duɔ́ ndɛ kó dihɛì kɔbɛ kè bèɛ bè na diyiè dérì kékuɔ
bɛnìtìbè bɛmɔu bè dɔ̀ɔmè Dibunaa. Bè í nsùɔ́ nhòmɔù.
33 Kè Odammu Kesɛɛ kpààtìi báátí kéteennè Dakiisi, kè Sosuwee ò kùɔ nè o
kɔbɛ bɛmɔu, ò í nsùɔ́ nhòmɔù.
34 Sosuwee nè o kɔbɛ kè bèɛ ítɛ́ Dakiisi kébátɛ́ Ekunɔɔ ɛì takɛ́ kɛ́ bè pi kɛ́ bè
dokénè,
35 kɛ́ bè na kékuɔ bɛnìtìbè bɛmɔu dɛ yiè bè dɔ̀ɔ mèè botí Dakiisi ɛì kɔbɛ.

---

* **10:13** ***Owenniwe pátí****ri:* Iyiɛ nkó dipátíri dikótírì marì ndi kɛ feti bàmbà. Bè múnkɛ béimmu di kpéí 2 Sammuyɛɛri 1:18.

36 Sosuwee nè o kɔbɛ kè bèɛ ítɛ́ Ekunɔɔ kɛ́kɔtɛ Ebunɔɔ ɛì kɛ́ bè pi kɛ́ bè dokɛ́nè,
37 kɛ́ bè na kɛ́kuɔ okpààtì nè o nìtìbè, kɛ́pi yɛhɛkè yèè dè tɔ̀kɛ́ kɛ́kuɔ bɛnìtìbè bɛmɔu, ò í nsùɔ́ nhòmɔù, ò dɔ̀ɔ̀ mèè botí Ekunɔɔ ɛì kɔbɛ.
38 Sosuwee nè o kɔbɛ kè bèɛ kóntɛ́ kɛ́wetínné Debii ɛì kɔbɛ, kɛ́ bè pi, kɛ́ bè dokɛ́nè,
39 kɛ́ bè na kɛ́kuɔ okpààtì kɛ́puɔ nyɛhɛkè yèè dè tɔ̀kɛ́ ò í nsùɔ́ nhòmɔù, kɛ́dɔɔ̀ Dibii kpààtì ò dɔ̀ɔ̀ mèè botí Ebunɔɔ kou nè Dibunaa kou.
40 Kè Sosuwee na yɛhɛkè yɛmɔu: Yɛtãrè ĩnkè kó bɛkpààtìbè nè kubakù cɛ̃nku kɔbɛ nè kubiriku kɔbɛ nè diyiè yìèní kèè bíékè kɔbɛ. Ò í nsùɔ́ nhòmɔù. Kɛ́ndònnè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù do bè nàkémè.
41 Kè Sosuwee na Kadɛɛsi-Bannɛa kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè Kasaa diyiè yìèní kèè bíékè kubakù cɛ̃nku, kɛ́na Kɔsɛnni kó kutempɛ̃ kɛ́ntɔ nkɛ́tuɔkɛnè Kabaɔ̃ɔ̃ diyiè yìèní kèè bíékè kubakù youú.
42 Kè Sosuwee na bɛkpààtìbè bɛmɔu nè bɛ ɛkè kucɛ mèmáà. Ti Yiè nKuyie nkuù do kpa nku kó bɛnìtìbè Isidayɛɛribɛ kpànnì.
43 Dɛ kó difɔ̃nkúò Sosuwee nè o kɔbɛ bɛmɔu kè bèɛ wɛ̃tɛ bɛ karì Kidikaadi.

11

Bè dokɛ́mè Mɛdommu bií takɛ́

1 Kè Yabinni Asɔɔ kpààtìi keè Sosuwee namè yɛhɛkè kɛ́tɔ̃ nkè bèɛ nákɛ́ Yobabu Matɔ̃ɔ̃ kpààtì nè Simmudonni kou nè Akisafi kou,
2 kɛ́tɔ̃ nkè bèɛ nákɛ́ tɛdɔntè Adaba tãrè fíè nkó bɛkpààtìbè kubakù youú kɔbɛ nè Suditɛ̃ɛ̃ biriku kɔbɛ nè bèè tɔ̀kénè Kinnadoti* kóo dàméèrì, nè yɛhɛkè yèè soké ditãrì nè dàméèrì dɛ cuokè kɛ́tuɔkɛnè Dɔɔ kó kutempɛ̃ diyiè yìèní kèè bíékè.
3 Kòo taunnè Kannahãã kɔbɛ diyiè yìèní kèè bíékè kɔbɛ nè bèè bo yɛtãrè ĩnkè, nè Amɔriibɛ nè Itiibɛ nè Pedisiibɛ nè Sebusiibɛ bèè bo yɛtãrè ĩnkè nè Efiibɛ bèè bo Edimɔɔ tãrì pɛémmè Misipaa kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
4 Kè bèɛ báátí nè bɛhããpɔ̀mbè kénsũ mɛsàà nkɛ mànnè dàméèrì nùù kó mubirímú nè sisɛ̃ĩ péu nè sinaasɛ̃ĩ.
5 Kè bèɛ wɛ̃nné bɛmɔu kébáté Mɛdommu sibií borè kɛ bo dokénè Isidayɛɛribɛ.
6 Kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀: A báá bè yɔ̀tɛ, dè naa yó nkɑ́ɑ́kɛ́ miɛ nkè n duɔ́ nkè bèɛ kúmu bɛmɔu Isidayɛɛribɛ ìikè. Kàa kékɛ́ bɛ sɛ̃ĩ duɔti kɛ́cɔ́u mbɛ naasɛ̃ĩ.
7 Sosuwee nè o ããpɔ̀mbè kè bèɛ bè do kɛ́ bè dèétɛ́ dɛndɛ bàmbà mMɛdommu sibií borè.
8 Kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè Isidayɛɛribɛɛ bè na kɛ́ bè bèti kubakù youú bíékè kɛ́tuɔkɛnè dihɛì bè tu dì Sidonni diɛwè, kɛ́tuɔkɛnè Misidefɔti Misifɔɔ Mayimmu diyiè yìèní kèè bíékè, kɛ́tuɔkɛnè Misipee biriku diyiè yìèní kèè bíékè, kɛ́ bè kùɔ bɛmɔu bè í nsùɔ́ nhòmɔù.
9 Kè Sosuwee dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì kékékɛ́ bɛ sɛ̃ĩ duɔti kɛ́cɔ́u mbɛ naasɛ̃ĩ.

Sosuwee namè Asɔɔ

10 Kè Sosuwee nwɛ̃tiní képi Asɔɔ ɛì kɛ́kuɔ di kóo kpààtì. Asɔɔ do tú kubakù youú kó bɛkpààtìbè kó dihɛì diɛrì ndi.
11 Kòo kuɔ bɛnìtìbè bɛmɔu nè dèè kó dimàà weí, ò í nsùɔ́ nhòmɔù, kɛ́cɔ́u ndihɛì.
12 Kè bèɛ na bɛkpààtìbè bèè wɛ̃nné, kɛ́ bè kùɔ bɛmɔu nè bɛnìtìbè kɛ́ndònnè Mɔyiisi ti Yiè nKuyie tɔ̃ntì do tì nàkémè.
13 Isidayɛɛribɛ do í cɔ́u nyɛtãrè ĩnkè kó dihɛì marì, Asɔɔ máà ndi Sosuwe do cɔ́ummè.

---

* **11:2 *Kinnadoti:*** Dɛ kó tɛdɔntè bo Sennɛsadɛti kó mɛniɛ mborè.

14 Kè Isidayɛɛribɛɛ kuɔ bɛnìtìbè bɛmɔu bè í nsùó nhòmɔù, kéhɛí bɛ kpɛrɛ dɛmɔu nè bɛ wũɔ̃.
15 Ti Yiè nKuyie ndo nàké tì ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi ò do ti nnàké Sosuwee kè Sosuwee tì dɔ̀ɔ̀ timɔu ò í nsùó ntìmatì.

Sosuwee namè yɛhɛkè yɛmɔu

16 Mɛmmɛ Sosuwee namè yɛhɛkè yɛmɔu: Yɛtãrè ĩnkè kpɛyɛ Nɛkɛfu kpɛyɛ nè Kosɛnni kpɛyɛ dikpáà tɛdɔntè Adabaa biriku kpɛyɛ nè Sefedaa, nè kubakù youó kó yɛtãrè nè dɛ kó kubiriku kpɛyɛ.
17 Kè bèɛ na bɛkpààtìbè bèè bo ditãrì dìì í ã timútì, kɛ tɔ́kénè Seii, kétuɔkɛ Badikaadi kubiriku, Dimaa nè Edimɔɔ tãrì, ké bè kùɔ bɛmɔu páíí.
18 Sosuwee do dokénè bɛkpààtìbè kè dèɛ mɔntɛmu.
19 Bèmabè do í ò taunnè kè dè í tú Efiibɛ Kabaɔ̃ɔ̃ èì kɔbɛ. Kè Isidayɛɛribɛɛ kuɔ yɛhɛkè sɔnyɛ kɔbɛ bɛmɔu, kétiekɛ bɛ ɛkè.
20 Ti Yiè nKuyie nkuù do kpénkùnnɛ bɛ to, kè bè ndónè Isidayɛɛribɛ dikpànnì. Kè Isidayɛɛribɛ mbè kòù. Ti Yiè nKuyie nkuù do tì nàké ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi.
21 Dɛ kó dimènnì dimáà kè Sosuwee dokénè Anakiibɛ bèè do bo yɛtãrè kó yɛhɛkè nè Ebunɔɔ nè Debii nè Anabu nè Sudaa nè Isidayɛɛribɛ kó yɛtãrè yɛmɔu kɔbɛ kékuɔ dɛ kó bɛnìtìbè, képuɔ mbɛ ɛkè pái pái.
22 Anakiibɛ tɛ̃́nkɛ í nkpaá Isidayɛɛribɛ èì, bè do kpaá bo Kasaa nwe nè Kati nè Asidɔti.
23 Kè Sosuwee tiekɛ kɛtenkè kɛmɔu kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Mɔyiisi, kè Sosuwee kè totí bɛ botí dòmmè, kè dikpànnìi deè kè dèɛ bonkɛ.

12

Isidayɛɛribɛ na bèè kpààtìbè kó yɛyètè

1 Ntɛ Isidayɛɛribɛ do na yèè ɛkè kó bɛkpààtìbè kétiekɛ bɛ ɛkè Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kèè bíékè, kétúótè kukó nhAdinɔ nkétuɔkɛnè Ɛdimɔɔ tãrì nè Adaba biriku.
2 Oketiwè tu Sionni Amɔriibɛ kóo kpààtì wèè do bo Ɛsibonni kɛ te Adowɛɛ kétuɔkɛnè Adinɔ biriku kó dikéè nè Kadaadi kó dikéè kétuɔkɛnè kukó nSabɔki nè Amɔniibɛ bɛ mànku.
3 Weè do te nè Suditɛ̃ɛ̃ biriku diyiè yìèní kèè bíékè Sennɛsadɛti kóo dàméèrì kétuɔkɛ dàméèrì mukókúó nkou, Bɛti-Yesimɔti takɛ́, nè kubakù cǎnku Pisikaa tãrì kó yɛhɛkè.
4 Odérì do tú: Ɔku Dɛfaiibɛ botí kóò sɔnwe, wèè do bàté Basãã, kɛ ã Asetadoti nè Etedeii.
5 Weè do bakɛ́ Ɛdimɔɔ tãrì, kɛ bakɛ́ Sadikaa nè Basãã omɔu, kétuɔkɛ Kesuriibɛ nè Makatiibɛ bɛ mànku, nè Kadaadi kó dikéè kétuɔkɛ Sionni Ɛsibonni kpààtì mànku.
6 Mɔyiisi ti Yiè nKuyie nkóo tɔ̃ntì nè Isidayɛɛribɛ bè do namu dɛ kó bɛkpààtìbè kè Mɔyiisii duó ndɛ kó kɛtenkè Dubɛnniibɛ nè Kadiibɛ nè Manansee botí kɔbɛ kó dikéè.
7 Sosuwee nè Isidayɛɛribɛ kè bèɛ na bɛkpààtìbè bèè bo Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kèè bíékè. Bèè do te Badikaadi nè Dimaa kó kubiriku kéntɔ kétuɔkɛnè ditãrì dìì í ã timútì kubakù cǎnku bíékè, kɛ tɔ́kénè Seii diyiè yìèní kèè bíékè. Kè Sosuwee totí dɛ kó kɛtenkè Isidayɛɛribɛ bɛ botí dòmmè.
8 Dɛ kó yɛhɛkè yèè do tú yɛtãrè kó kutempɛ̃ nnè kubiriku nè Suditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku nè ditãrì pɛ̃ri nè dikpáà bíékè kpɛri nè Nɛkɛfu kpɛri. Itiibɛ, nè Amɔriibɛ, Kannahãã kɔbɛ Pedisiibɛ nè Efiibɛ nè Sebusiibɛ, bɛè do te dɛ kó yɛhɛkè.
9 Ntɛ Sosuwee na yèè ɛkè kó bɛkpààtìbè kó yɛhɛkè yètè: Sedikoo kou nè Aii kou dìì tɔ́kénè Betɛɛdi,
10 nè Sedisadɛmmu kou nè Ebunɔɔ kou

11 nɛ̀ Yadimuti kou nɛ̀ Dakiisi kou
12 nɛ̀ Ekunɔɔ kou nɛ̀ Kesɛɛ kou
13 nɛ̀ Debii kou nɛ̀ Kedɛɛ kou
14 nɛ̀ Ɔdimaa kou nɛ̀ Adadi kou
15 nɛ̀ Dibunaa kou nɛ̀ Adudammu kou
16 nɛ̀ Makedaa kou nɛ̀ Betɛɛdi kou
17 nɛ̀ Tapua kou nɛ̀ Efɛɛ kou
18 nɛ̀ Afɛki kou nɛ̀ Sanɔɔ kou
19 nɛ̀ Manɔɔ nɛ̀ Asɔɔ
20 nɛ̀ Simminɔɔ Mɛnɔɔ kou nɛ̀ Akisafi kou
21 nɛ̀ Tanaki kou nɛ̀ Mɛkidoo kou
22 nɛ̀ Kedɛsi kou nɛ̀ Yokindeammu kou nɛ̀ Kadimɛɛdi kou
23 nɛ̀ Dɔɔ dàméèrì také kou nɛ̀ Koimmu dìì bo Kidikaadi kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
24 Nɛ̀ Tidisaa kou. Bɛmɔu bɛ̀ bo bɛkpààtìbɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ òmáà ndi.

13

Isidayɛɛribɛ totí mèè botí kɛtenkɛ̀

1 Kɛ̀ Sosuwee kótɛ́ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké kɛ dɔ̀: A kòtému mɛdiè nkɛ̀ yɛhɛkɛ̀ kpaá sũ a dò nkétiekɛ yè.
2 Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ Kesuriibɛ kó itempɛ̃.
3 Kannahãã kɔbɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛ̀è ketɛ́ kukó nSiɔɔri nɛ̀ Esibiti kɔbɛ dɛ̀ mànku, kétuɔkɛ Ekunɔɔ kubakù youú. Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛnùmmù borɛ̀, kɛ̀ bɛ ɛkɛ̀ diɛyè tu: Kasaa nɛ̀ Asidɔti nɛ̀ Asikanɔɔ nɛ̀ Kati nɛ̀ Ekunɔɔ nɛ̀ Afiibɛ kó kɛtenkɛ̀,
4 kétúótɛ́ kubakù cɛ̃nku bíékɛ̀ Kannahãã kɔbɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu, kétúótɛ́ Adaa Sidonniibɛ kó kɛtenkɛ̀ kétuɔkɛ Afɛki, nɛ̀ Amɔriibɛ dɛ mànku.
5 Kebaadi kó kɛtenkɛ̀ nɛ̀ Dimaa diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀, kétúótɛ́ Badikaadi Ɛdimɔɔ tãrì pɛ̃ri, kétuɔkɛ Debo Amati.
6 Nɛ̀ ditãrì kó yɛhɛkɛ̀ yɛ̀è bo Dimaa nɛ̀ Misifɔɔ-Mayimmu dɛ cuokɛ̀, Sidonniibɛ bɛmɔu ã yè. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N yó nni kɛ bɛ̀ bètìmu kɛ̀ di tũ. Kàa totí Isidayɛɛribɛ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kéndònnɛ̀ n tì ndi nàkémè.
7 Totí dɛ kó kɛtenkɛ̀ Isidayɛɛribɛ ibotí iwèi nɛ̀ Manansee botí kɔbɛ kó dikéè.

Bɛ̀ totímɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀

8 Manansee botí kɔbɛ kó dikéè nɛ̀ Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ bɛ̀ do bɛ duómmu bɛ kó kɛtenkɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ yáà diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀. Mɔyiisi ti Yiè nKuyie nkóo tɔ̃ntì weè do kɛ̀ mbɛ̀ totí.
9 Bɛ tenkɛ̀ mànku do tú Adowɛɛ, kubakù cɛ̃nku bíékɛ̀, kéyènnɛ̀ kukó nhAdinɔ nɛ̀ dihɛì dìì sokɛ́ dɛ kó kubiriku dɛ cuokɛ̀, bɛè do te nɛ̀ Mɛdebaa Dibonni tãdànkù.
10 Nɛ̀ Amɔriibɛ kpààtì diɛwè Sionni kó yɛhɛkɛ̀. Weè do bakɛ́ Ɛsibonni kétuɔkɛnɛ̀ Amɔniibɛ dɛ mànku.
11 Bɛè do te nɛ̀ Kadaadi kó dihɛì nɛ̀ Kesuriibɛ kó kutempɛ̃ nnɛ̀ Maakaa nɛ̀ Ɛdimɔɔ tãrì nɛ̀ Basãã omɔu, kétuɔkɛ Sadikaa.
12 Kɛ tenɛ̀ okpààtì Ɔku Defaiibɛ botí kou sɔnwe kó kɛtenkɛ̀ weè do bakɛ́ Asetadoti nɛ̀ Etedeii Basãã tempɛ̃ mmiɛkɛ. Mɔyiisi weè do bɛ̀ na kécɔuté bɛ tenkɛ̀.
13 Isidayɛɛribɛ mɛ nyí mbèti Kesuriibɛ nɛ̀ Makatiibɛ, kɛ̀ bɛ̀ kpaá bo bɛ cuokɛ̀ nɛ̀ yíennì.
14 Defiibɛ bɛè máà do í mɔkɛ kɛtenkɛ̀ bɛ̀ do pãã nyèè pãrɛ̀ ti Yiè nKuyie nyɛè do tú bɛ kpɛrɛ kéndònnɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo tì mbɛ̀ nàkémè.

Bɛ̀ totímɛ̀ Dubɛnniibɛ bɛ tenkɛ̀

15 Ntɛnɛ̀ Mɔyiisi duómmè Dubɛnniibɛ bɛ kó kɛtenkɛ̀ bɛ botí dòmmè.

16 Bɛ tenkɛ̀ mànku do tú Adowɛɛ kubakù cɛ̀nku bíékɛ̀ kéyènnɛ̀ kukó nhAdinɔ nɛ̀ dihɛì dìì sokɛ́ dɛ kó kubiriku dɛ cuokɛ̀ bɛɛ̀ do te nɛ̀ Mɛdebaa tãdànkù kó kɛtenkɛ̀.
17 Nɛ̀ Ɛsibonni nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu yèɛ̀ bo kutãdànkù: Dibonni nɛ̀ Bamɔti-Baadi nɛ̀ Bɛtibadimɛɔ̃ɔ̃
18 nɛ̀ Yaasi nɛ̀ Ketimɔti nɛ̀ Mɛfaa
19 nɛ̀ Kidiyataimmu nɛ̀ Simbemaa nɛ̀ Sedesaa dìì bakɛ́ kubiriku
20 nɛ̀ Bɛti-Pɛɔɔ nɛ̀ Disikaa tãrì pɛ̃ri nɛ̀ Bɛti-Yesimɔti
21 nɛ̀ kutãdànkù kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu. Amɔriibɛ kpààtì Sionni wèè do bakɛ́ Ɛsibonni o kó yɛhɛkɛ̀ bomu dɛ miɛkɛ. Mɔyiisi weè do na Sionni nɛ̀ Mandiyãã kpààtì, kɛ̀ bɛ̀ ndò nho kó tidaatì kɛ bo o tenkɛ̀: Efii nɛ̀ Dekɛmmu nɛ̀ Tisuu nɛ̀ Uuri nɛ̀ Debaa.
22 Opãũ̃ Badammu Beɔɔ birɛ do kɔkému Isidayɛɛribɛ kùɔ bɛ̀ miɛkɛ.
23 Suditɛ̃ɛ̃ weè do tú Dubɛnniibɛ tenkɛ̀ mànku dɛ ììkɛ̀ bíékɛ̀. Bɛ̀ do bɛ̀ totí yèɛ̀ ɛkɛ̀ bɛ botí dòmmɛ̀ yɛɛ̀ kó yɛyètɛ̀ tu ti yàní yɛ̀.

Bɛ̀ totímɛ̀ Kadiibɛ bɛ tenkɛ̀

24 Ntɛnɛ̀ Mɔyiisi duɔ́mmɛ̀ Kadiibɛ bɛ kó kɛtenkɛ̀ bɛ botí dòmmɛ̀.
25 Yɛasɛɛ nɛ̀ Kadaadi kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu nɛ̀ Amɔniibɛ kó kɛtenkɛ̀ dikéè kétuɔkɛnɛ̀ Adowɛɛ ɛì dìì tɔ̀kénɛ̀ Dabaa,
26 kétúótɛ́ Ɛsibonni kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Damati-Misipee nɛ̀ Betonimmu kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Maanaimmu kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Debii tenkɛ̀ mànku.
27 Nɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku nɛ̀ Bɛti-Adammu nɛ̀ Bɛti Nimuda nɛ̀ Sukɔti nɛ̀ Safɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Sionni nɛ̀ Ɛsibonni kpààtì do bakɛ́ yèɛ̀ ɛkɛ̀. Dɛ kó yɛhɛkɛ̀ do bo Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nkɛ, kɛ tú bɛ mànku kétuɔkɛnɛ̀ Kinnɛdɛti kóo dàméèrì kubakù youú.
28 Bɛ̀ do totí yèɛ̀ ɛkɛ̀ nyɛ Kadiibɛ bɛ botí dòmmɛ̀.

Bɛ̀ totímɛ̀ Manansee kɔbɛ kó dikéè bɛ tenkɛ̀

29 Ntɛnɛ̀ Mɔyiisi duɔ́mmɛ̀ yɛhɛkɛ̀ Manansee botí kɔbɛ kó dikéè bɛ botí dòmmɛ̀.
30 Bɛ mànku do tú Maanaimmu kubakù cɛ̀nku, kétúótɛ́ Basãã Ɔku kpààtì tenkɛ̀ kɛmɔu, nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ sipísìkuɔ yèɛ̀ bo Yaii tempɛ̃ mmiɛkɛ,
31 kétúótɛ́ Kadaadi ɛì kó dikéè nɛ̀ Asetadoti nɛ̀ Etedeii nɛ̀ Ɔku Basãã kpààtì ɛkɛ̀ diɛyɛ̀ do tú yɛ̀, kéduɔ́ ndɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu Manansee yaàbirɛ Makii bí dikéè.
32 Mɔyiisi do bo Mɔabu biriku nku Sedikoo diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ ké bɛ̀ totí dɛ kó kɛtenkɛ̀.
33 Mɔyiisi do í duɔ́ nDefiibɛ kɛtenkɛ̀, ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kuù do tú bɛ kó ticɔ̃nti kéndònnɛ̀ kù do ti mbɛ̀ nàkémɛ̀.

14

Bɛ̀ totímɛ̀ Kannahãã kó kɛtenkɛ̀

1 Ntɛ bɛ̀ do duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ Isidayɛɛribɛ Kannahãã kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Edeasaa nɛ̀ Nunni birɛ Sosuwee nɛ̀ Isidayɛɛribɛ botí kó bɛkótíbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ̀ kɛ̀ mbɛ̀ totí.
2 Kɛ̀ bɛɛ̀ tãũ̃ tétɛ́ ibotí ìwɛi nɛ̀ dikéè kó kɛtenkɛ̀, kéntũ̃ nti Yiè nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ Mɔyiisi kòo bɛ̀ nàké.
3 Mɔyiisi do duɔ́mmu ibotí ìdéì nɛ̀ dikéè i kó kɛtenkɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ ò mɛ nyí nduɔ́ nDefiibɛ.
4 Bɛ̀ do bɛ̀ duɔ́ nyɛhɛkɛ̀ máà ndi bɛ̀ bo mborɛ̀ nɛ̀ bɛ wũɔ̃ bo ncentì dɛ̀ nɛ̀ bɛ kpɛrɛ bo mborɛ̀. Sosɛfu bí do totɛ́ tinaàmùntì tìdétì nti. Manansee kɔku nɛ̀ Efadaimmu kɔku.
5 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kuù do tì nàké Mɔyiisi kòo bɛ̀ totí kɛtenkɛ̀.

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Kadɛbu o kó kɛtenkɛ̀

6 Diyiè marì kè Sudaa botí kɔbɛɛ kɔtɛní Sosuwee borè Kidikaadi kè Kadɛbu
Yefundee birɛ Kenaasi naàmùnkù kouu béinnè Sosuwee kɛ dɔ̀: A kpaá yɛ́ ti do
bo Kadɛɛsi-Bannɛa kè ti Yiè nKuyie nnàké tì Mɔyiisi ku kóo nìtì a kpéí nnè n
kpéináà?
7 N do mɔkɛ yɛbie nsipísìnàà ndi kè ti mbo Kadɛɛsi-Bannɛa kè Mɔyiisi ti Yiè
nKuyie ntɔ̃ntì n tɔ̃ nkè n kɔtɛ képaaté dihɛì kéwɛ̃tɛní kóò nàké weti weti.
8 N kɔbɛ bèè do n nɛinè kè bèɛ yáríkùnnɛ bɛnìtìbè kɔ̃ntì, kè mí n yie ti Yiè
nKuyie nkpɛti.
9 Kè Mɔyiisii béi nkéyú Kuyie nyètìrì kɛ dɔ̀: M bo tiekɛ n naàcètè na dìì ɛì nè n
yaàbío sɑ́ɑ̃, n yié mmèè kpéí nti Yiè nKuyie nkpɛti.
10 Dè mɔ̀kɛ yíe nyɛbie nsipísìnàà nè yènùmmù ndi nè ti Yiè nKuyie mbéinnèmè
dɛ kó tináaǹtì Mɔyiisi Isidayɛɛribɛ bo dìì mɔ̀nnì dikpáà cuokè. Kè ti Yiè nKuyie
nni ntɔ kè n kpaá fòù nè yíenní, kɛ tùɔ̀kɛ yɛbie sipísìni nè yènùmmù.
11 N kpaá mɔkɛmu muwɛ̃rímú kɛ dònnè Mɔyiisi do yó n tɔ̃ nkè n dòmmè, kɛ
bo na kédoké, kéna képĩ mmutɔ̃mmú mumɔu.
12 N duɔ́ nyɛtãrè kó kutempɛ̃, Anakiibɛ borè yɛhɛkè diɛyè, iduotí fité yè. Ti Yiè
nKuyie yó nni mbonèmu kè m bè bèti kéndònnè kù béimmè.
13 Kè Sosuwee pã Kuyie nkó mɛsàà Yefundee birɛ Kadɛbu kóò duɔ́ nhEbunɔɔ.
14 Kè Yefundee birɛ Kadɛbu Kenaasi naàmùnkù kouu tiekɛ Ebunɔɔ, kɛ kpaá
koò te nè yíenní ò yié mmèè kpéí nti Yiè nKuyie nyɛ̃ mmù weti weti.
15 Bè do yu Ebunɔɔ nè dimɔ̀nnì kɛ tú Kidiya-Adiba nwe, Adiba do tú onìtì
diɛwè nwe Anakiibɛ miɛkɛ.
Mɛmmɛ kè dikpànnìi deè kè dèɛ bonkɛ.

15

Bè duɔmmè Sudaa o kó kɛtenkè

1 Bè do tɑ̃ɑ́ tété kéduɔ́ nkèè tenkè Sudaa kɔbɛ do keté diyiè yìèní kèè bíékè nkɛ
kubakù cɑ̀nku kétuɔkɛ Edɔmmu mànku, Tisĩnni kó dikpáà kénwetí Kadɛɛsi.
2 Kè kubakù cɑ̀nku kó kumànkuu keté kɛtenkè kèè cùɔ dàméèrì mukɔ́kúɔ́
nkou borè kénwetí Nɛkɛfu.
3 Kɛè yè Akadabimmu tennì kɛ yè Tisĩnni, kɛ yè Kadɛɛsi-Bannɛa bakù cɑ̀nku,
kɛ kɔ̀ńté kɛ yè Ɛtisidonni kɛ tùɔ̀kɛ Adaa, kɛ kɔ̀ńté kɛ nwetí Kadikaa,
4 kɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ tùɔ̀kɛ Asimɔɔ, kɛ ta Esibiti kó kukó, nkɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ ta Mɛditedandee,
ntɛ Sudaa tenkè mànku kubakù cɑ̀nku bíékè.
5 Diyiè yìèní kèè bíékè kó kumànku do keté dàméèrì mukɔ́kúɔ́ nkou nwe kéntɔ
kétuɔkɛnè Suditɛ̃ɛ̃ ò ta dè.
Dɛndɛ kubakù cɑ̀nku bíékè kó kumànku ketémè,
6 kétuɔkɛ Bɛti Okadaa nè Bɛti Adabaa bakù youú, képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ Dubɛnni birɛ
Bohãã tãrì.
7 Kuù yè kubiriku bè tu kù Dikɔnkɔ̀nnì biriku kɛ tùɔ̀kɛ Debii, kɛ kɔ̀ńté
kubakù youú bíékè kɛ yè Kidikaadi, kɛ wetínné Adumimmu ditennì, dìì bo kukó
mbakù cɑ̀nku, kɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ yè Ã-Semɛsi bií, kɛ tùɔ̀kɛ Ã-Dokɛdi,
8 kɛ yè Inɔmmu biriku, kɛ yè Sebusiibɛ tãrì pɛ̃ri nkubakù cɑ̀nku
Sedisadɛmmu borè. Kuù pɛ̃ɛ̃té kɛ yè ditãrì ĩnkè Inɔmmu biriku diyiè yìèní
kèè bíékè, kɛ tùɔ̀kɛ Defaimmu biriku mànku kubakù youú,
9 kɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ yè Nɛfutoa bií, kɛ tùɔ̀kɛ yɛhɛkè yèè bo Efunɔɔ tãrè, kɛ cuó mBadaa
bè tu wè Kidiya-Yeadimmu.
10 Bɛ mànku do yè Badaa diyiè yìèní kèè bíékè nkɛ kénwetí Seii tãrì, képɛ̃ɛ̃té
kéyè ditãrì dɛtie nkpɛri bè tu dì Kesanɔɔ kubakù youú kécuté Bɛti-Semɛsi képɛ̃ɛ̃té
Timuna,

11 képɛ̃ɛ̃té kéyè Ekunɔɔ kubakù youú, kékónté kéyè Sikaanɔɔ, képɛ̃ɛ̃té Badaa tãrì, kéyè Yabunnɛyɛɛri kékɑ̃ɑ̃ mMɛditedandee kóo dàméèrì.
12 Dɛ ììkè bíékè kó kumànku do tú dàméèrì Mɛditedandee kou nwe.
Sudaa botí kɔbɛ tenkè mànku nku.
13 Kè bèɛ wété Sudaa botí kɔbɛ tenkè kéduó nKadɛbu kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Sosuwee. Bè do ò duó nKidiya-Adiba nwe, Adiba do tú Anakiibɛ yààrì nwe. Kè bè yu dɛ kó dihèì di mmànnì kɛ tú Ebunɔɔ.
14 Kè Kadɛbuu bɛti Anakiibɛ botí itããti Sesaii kɔku nè Aimanni kɔku nè Tadimaii kɔku,
15 kéíté Ebunɔɔ képi Debii. Bè do yu Debii nè dimànnì kɛ tú Kidiya-Sefɛɛ nwe.
16 Kè Kadɛbu dɔ̀: Wèè bo na Kidiya-Sefɛɛ m bo ò duó n kóo sapàà nhAkisaa kòo puokɛ.
17 Kè Otinniyɛɛdi Kadɛbu yɔ̃fũɔ̃ kou Kenasi birɛɛ dì pàntɛ, kè Kadɛbuu ò duó nho kóo sapàà.
18 Ò tùɔ̀koo dìì mànnì Otinniyɛɛdi cĩɛ̃tè kóò nàké kɛ dɔ̀: Wèe mɔɔ o cicɛ Kadɛbu kɛtenkè. Kòo cúténí o sãmmarímú ĩnkè kòo cicɛ Kadɛbuu ò bekɛ kɛ dɔ̀: A yɛ̃ mba?
19 Kòò dɔ̀: N da báammu, n yɛ̃ nha m pã sibií nsi a n duó nkèè tenkè kubakù cɑ̃nku kè i mɔkɛ mɛniɛ.
Kè Kadɛbuu ò duó ndɛ ĩnkè kó sibií nè dɛ fũɔ̃ kpɛsi.
20 Bè duó nkèè tenkè Sudaa botí kɔbɛ.
21 Yɛhɛkè yèè bo kubakù cɑ̃nku Edɔmmu bè duó nyè Sudaa Nɛkɛfu miɛkɛ tú: Kabuseyɛɛdi nè Edɛɛ nè Yakuu
22 nè Kina nè Dimɔna nè Adadaa
23 nè Kedɛsi nè Asɔɔ nè Itina
24 nè Sifi nè Tedɛmmu nè Beadoti
25 nè Asɔɔ-Adata nè Kediyɔti-Esinɔɔ dìì tú Asɔɔ
26 nè Amammu nè Semaa nè Mɔdada
27 nè Asaa-Kadaa nè Ɛsibonni nè Bɛti-Padɛti
28 nè Asaa-Suadi nè Bɛɛrisebaa nè yɛhɛkè tɛyè yèè dè tɔ̀ké
29 nè Badaa nè Iyimmu nè Atisɛmmu
30 nè Editodadi nè Kesiidi nè Ɔdimaa
31 nè Sikidaki nè Madimanaa nè Sannaa
32 nè Debaoti nè Sidimmu nè Ainni nè Dimɔɔ, kè dèɛ wɛ̃nné yɛhɛkè sipísìdé nè yèwɛi nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké.
33 Kubiriku kó yɛyètè tu: Esitaɔdi nè Sodaa nè Asena
34 nè Sanɔaa nè Ã-ʞanimmu nè Tapua nè Enammu
35 nè Yadimuti nè Adudammu nè Sokoo nè Asekaa
36 nè Sadaimmu nè Aditaimmu nè Kededaa nè Kedeotaimmu, kè dèɛ wɛ̃nné yɛhɛkè tɛpíítè nè yènàà nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké.
37 Senaa nè Adasaa nè Mikidadi-Kadi
38 nè Dideanni Misipee nè Yokiteyɛɛdi
39 nè Dakiisi nè Bosikati nè Ekunɔɔ
40 nè Kabonni nè Damasu nè Kitidiisi
41 nè Kededoti nè Bɛti-Dakɔ̃ɔ̃ nè Damaasi nè Makedaa. Kè dèɛ wɛ̃nné yɛhɛkè tɛpíítè nè yɛkuɔ̀ nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké.
42 Dibunaa nè Etɛɛ nè Asãɑ̃
43 nè Ifita nè Asena nè Nɛsibu
44 nè Keidaa nè Akisibu nè Madesaa. Kè dèɛ wɛ̃nné yɛhɛkè yèwɛi nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké.
45 Nè Ekunɔɔ, nè o cɛ̃karè nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké,
46 kétúóté Asidɔti nè yɛhɛkè yèè ò tɔ̀kénè kɛ soké Ekunɔɔ nè Mɛditedandee kóo dàméèrì dɛ cuokè.

47 Asidɔti nɛ̀ Kasaa dɛ kó yɛcɛ̃karɛ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké kétuɔkɛ Esibiti kó kukó nnɛ̀ dàméɛ̀rì Mɛditedandee kou.
48 Yɛtãrɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ tu Samii nɛ̀ Yatiidi nɛ̀ Sokoo
49 nɛ̀ Danna nɛ̀ Kidiya-Sanna, bɛ̀ do di nyu kɛ tú Debii.
50 Nɛ̀ Anabu nɛ̀ Ɛsitemmɔa nɛ̀ Animmu
51 nɛ̀ Kosɛnni nɛ̀ Onɔɔ nɛ̀ Kido. Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
52 Adabu nɛ̀ Dumaa nɛ̀ Esehãã
53 nɛ̀ Yanummu nɛ̀ Bɛti-Tapuaa nɛ̀ Afɛki
54 nɛ̀ Ummuta nɛ̀ Kidiya-Adiba bɛ̀ do yu dì kɛ tú Ebunɔɔ nɛ̀ Siyɔɔ, kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ yɛ̀wɛi nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
55 Maɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Kadimɛɛdi nɛ̀ Sifi nɛ̀ Yuta
56 nɛ̀ Sisedɛɛri Yokindeammu nɛ̀ Sanɔaa
57 nɛ̀ Kayɛ̃ɛ̃ nɛ̀ Kibea nɛ̀ Timuna, kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
58 Adudi nɛ̀ Bɛti-Sudi nɛ̀ Kedɔɔri
59 nɛ̀ Madati nɛ̀ Bɛti-Anɔti nɛ̀ Editekonni. Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ yɛ̀kuɔ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
60 Kidiya-Baadi, bɛ̀ do yu di Kidiya-Yeadimmu nɛ̀ Dabaa, kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ yɛ̀déɛ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
61 Dikpáà kó yɛhɛkɛ̀: Bɛti-Adaba nɛ̀ Midinni nɛ̀ Sekaka,
62 Nibesãã mukɔ́kúɔ́ nkó dihɛì nɛ̀ Ã-Kedii. Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ yɛ̀kuɔ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
63 Sudaa botí kɔbɛ do í na kébɛti Sebusiibɛ bɛ̀ɛ̀ do bo Sedisadɛmmu, kɛ̀ bɛ̀ kpaá bo bɛ cuokɛ̀ nɛ̀ yíenní.

16

Bɛ̀ duɔmmɛ̀ Efadayimmu kɔbɛ bɛ kó kɛtenkɛ̀

1 Bɛ̀ do tãã́ tété kéduɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ Sosɛfu yaàbí kɛ mànku do tú: Suditɛ̃ɛ̃ kubakù cǎnku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ Sedikoo také mɛniɛ nyièní dɛ̀ kɛ taà dihɛì kɛ̀ kumànkuu pɛ̃ɛ̃té Sedikoo kéta dikpáà Betɛɛdi tãrì tempɛ̃,
2 képɛ̃ɛ̃té kénwetí Duusi, kéyènnɛ̀ Atadoti, Adikiibɛ ciɛ,
3 képɛ̃ɛ̃té kécúté dɛ ìikɛ̀ Yafedetiibɛ ciɛ, késĩnné Bɛti-Onɔɔ nɛ̀ Kesɛɛ, kékɑ̃́ɑ̃́ mMɛditedandee.
4 Sosɛfu yaàbí Manansee nɛ̀ Efadaimmu bɛ kó kɛtenkɛ̀ nkɛ.
5 Efadaimmu botí kɔbɛ tenkɛ̀ mànku tú: Atadoti-Adaa kubakù cǎnku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kétuɔkɛ Bɛti-Onɔɔ yuu.
6 Kuù pɛ̃ɛ̃té kɛ tùɔ̀kɛ Mɛditedandee kubakù youú bíékɛ̀, kɛ yɛ̀ Mikimbetaa také diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kɛ wetínné Taanati-Sidoo kɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ kɔ̀tɛ Yanandoa,
7 Kɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ kɔ̀tɛ Atadoti nɛ̀ Naada, kɛ yɛ̀ Sedikoo kɛ tùɔ̀kɛ Suditɛ̃ɛ̃.
8 Kuù ìté Mikimbetaa ìikɛ̀ Tapua, kɛ tùɔ̀kɛ Kana kó kukó nkɛ ta Mɛditedandee. Efadaimmu botí kɔbɛ tenkɛ̀ nkɛ.
9 Kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ yìé yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì bo Manansee botí kɔbɛ tenkɛ̀ miɛkɛ. Yɛ mànku do dìté kukó nku kɛ̀ kumànku tɛkù ntú dàméɛ̀rì Mɛditedandee kou.
10 Bɛ̀ í mbèti Kannahãã kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Kesɛɛ, Efadaimmu botí kɔbɛ cuokɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kpaá bo nɛ̀ yíenní, kɛ pĩ muhɛikɛ̀ntɔ̃mmú.

17

Bɛ̀ duɔmmɛ̀ Manansee kɔbɛ tɔbɛ̀ bɛ kó kɛtenkɛ̀

1 Bɛ̀ do duɔmmu Manansee Sosɛfu kóo po kɔbɛ bɛ kó kɛtenkɛ̀. Bɛ̀ do niité kéduɔmmu Makii okpàrìteu, Manansee kóo po Kadaadi cicɛ. Bɛ̀ do bɛ̀ duɔ́ nKadaadi nwe nɛ̀ Basãã, Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.

2 Bè do duómmu Manansee botí kɔbɛ tɔbè bɛ kó kɛtenkè. Bɛè do tú Abiesɛɛ nè Edɛki nè Dasiidiyɛɛdi nè Sisɛmmu nè Efɛɛ nè Semidaa nè Manansee Sosɛfu birɛ botí kɔbɛ.
3 Manansee birɛ do tú Makiidi, kè Makiidi kpɛrɛ ntú Kadaadi, kè Kadaadi kpɛrɛ ntú Efɛɛ, kè Efɛɛ kpɛrɛ ntú Sodofadi. Sodofadi do pié initipobí máà ndi. Ntɛ i yetè: Mada nè Nɔa nè Okuda nè Midikaa nè Tidisaa.
4 Kè bèɛ kɔtɛ késɔ́nté Edeasaa, ikuó nìùtì nè Nunni birɛ Sosuwee, nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ndo nàkému Mɔyiisi kɛ dɔ̀ wè ti duó nti kó kɛtenkè ò duómmè ti botí kɔbɛ bɛnitidaabè.
Kè bèɛ bè duó mbɛ kó kɛtenkè kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Mɔyiisi.
5 Kè bèɛ duó Manansee botí kɔbɛ yɛhɛkè tɛpíítè kéyíénè Kadaadi nè Basãã yèè bo Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kèè bíékè.
6 Bè do í duó mManansee botí kɔbɛ bɛnitidaabè máà ndi kɛtenkè, bè do duónnèmu bɛnitipòbè. Kadaadi do tú Manansee yaàbí tenkè nkɛ.
7 Manansee kó kumànku do ketɛ́ Asɛɛ nwe kétuɔkɛ Mikimbetaa Sisɛmmu diyiè yìèní kèè bíékè, kétúótɛ́ Mikimbetaa kétuɔkɛ Tapua kubakù cɛ̀nku bíékè,
8 Dɛ kó kutempɛ̃ ndo tú Manansee botí kɔbɛ kɔku nku, kè bè né duó nTapua dihɛì dìì bo bɛ tenkè mànku Efadaimiibɛ.
9 Kè bɛ tenkè mànkuu pɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ Kana kó kukó. Yɛhɛkè yèè do bo kukó mbakù cɛ̀nku bíékè do tú Efadaimiibɛ kpɛyɛ nyɛ, kè yè mbo Manansee kɔbɛ kó kɛtenkè miɛkɛ, kè yɛ mànku ndírínè kukó nkékɔtɛ kéta dàméèrì.
10 Kè Efadaimiibɛ nte kubakù cɛ̀nku kè Manansee kɔbɛ te kuyoú, kè dàméèrì Mɛditedandee tú bɛ mànku diyiè yìèní kèè bíékè kɔku. Kè Asɛɛ botí kɔbɛ te kuyoú diyiè taà kèè bíékè. Kè Isakaa te kucɛ̀nku diyiè yìèní kèè bíékè.
11 Kè bèɛ duó nyIsakaa nè Asɛɛ kó yɛhɛkè mayè Manansee yèè tú: Beti-Seanni, Ibedeammu nè Dɔɔ nè Ã-Ndɔɔ nè Tanaki nè Mɛkidoo nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké. Dɔɔ kó kutempɛ̃ nku.
12 Manansee kɔbɛ mɛ nyí nna kébɛti Kannahãã kɔbɛ bèè do bo dɛ kó yɛhɛkè kè bè nkpaá dè bo.
13 Kè Isidayɛɛribɛɛ kpenkɛ, bè mɛ nyí nna kébɛti Kannahãã kɔbɛ kɛ né bè pĩńné muhɛikèntɔ̃mmú.
14 Kè Sosɛfu botí kɔbɛɛ kɔtɛ Sosuwee borè kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkè ti sũ mɛdiè, dè yĩmɛ kàa ti duó nkutempɛ̃ nkùmáà?
15 Kè Sosuwee bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kè di sũũ nkɛ Efadaimmu tãrì í di sànnè, kɔtɛnè Pedisiibɛ nè Defaiibɛ kó dikpáà kékúútí.
16 Kè Sosɛfu botí kɔbɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ditãrì í ti sànnè, Kannahãã kɔbɛ bèè bo kubiriku bè mɔ̀kɛmu sikpàrìsɛ̃ĩ timátì kpɛsi nè Bɛti-Seanni kɔbɛ nè sihɛkɛsí kɔbɛ nè Sisedɛɛdi biriku kɔbɛ.
17 Kè Sosuwee nákɛ́ Sosɛfu yaàbí Efadaimmu nè Manansee botí kɔbɛ dikéè bèè bo diyiè taà kèè bíékè kɛ dɔ̀: Di sũmu kɛ kpeńnì di í dò nkémmɔkɛ kutempɛ̃ nkùmáà.
18 Di yóó tiekɛmu yɛtãrè ĩnkè kó titúútì kɛ́ tì kùútí, bá Kannahãã kɔbɛ mɛ nkpeńnìmè kɛ mɔkɛ sikpàrìsɛ̃ĩ timátì kpɛsi, di yóó bè namu kɛ́ bè bèti.

18

Bè tãã́mè tɛ́tɛ́ kéduó nyibotí ìì kpaá i kó kɛtenkè

1 Kè Isidayɛɛribɛɛ na ibotí kédeè kétíí nSidoo kécónné ti Yiè nKuyie ntaummè tou.
2 Kè ibotí ìyiekè nkpaá Isidayɛɛribɛ miɛkɛ ìì mu nyí pètɛ́ i tenkè.
3 Kè Sosuwee dɔ̀: Dè yó nkã́ã́kɛ́ dɛ kè dí tiekɛ ti Yiè nKuyie ndi yèmbè tũ nkù di duó nkèè tenkè?

4 Tããtɛ́nɛ̀ di botí miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ bètããti, bètããti, kɛ̀ m bɛ̀ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ paaté yɛhɛkɛ̀ kéyà bɛ karɛ̀ kéwɛ̃tɛní ké n nákɛ́.
5 Bɛ̀ yóó yɛ̀ toté kucɛ mèyiekɛ̀ ndi. Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ nkpaá bɛ tenkɛ̀ kubakù cɛ̀nku, kɛ̀ Sosɛfu kɔbɛ mbo kuyoú.
6 Kɛ̀ dí yɛ̀ wɛ̀ri yɛ̀ dòmmɛ̀ yɛyiekɛ̀ kɛ dèè dí kɔtɛní ké n nákɛ́, kɛ̀ n yɛ̀ tãũ tété ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀.
7 Defii wuɔ nkɔbɛ í yó mmɔkɛ kɛtenkɛ̀, bɛ̀ yó mpĩ ti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú mmu. Kadiibɛ nɛ̀ Dubɛnniibɛ nɛ̀ Manansee botí kɔbɛ dikéè, Mɔyiisi Kuyie nkóo tɔ̃ntì bɛ̀ duɔ́mmu bɛ tenkɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀.
8 Kɛ̀ bɛ̀ tããté bɛ̀è nìtìbɛ̀ nkɔri kɛ̀ Sosuwee bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ képaaté dihɛì weti weti kéwɛ̃tɛní ké n nákɛ́ dì dòmmɛ̀. Kɛ̀ n tãũ tété ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀ diɛ nSidoo ké di totí kɛtenkɛ̀.
9 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéce nyɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kéyè wɛ̀ri yɛyiekɛ̀ kéwɛ̃tɛní Sidoo Sosuwee borɛ̀.
10 Kɛ̀ Sosuwee tãũ tété ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀ kétotí Isidayɛɛribɛ yɛhɛkɛ̀.

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ bɛ tenkɛ̀

11 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ tété kéketé kéduɔ́ mBɛnsamɛɛ botí kɔbɛ bɛ tenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nsoké Sudaa botí kɔbɛ nɛ̀ Sosɛfu botí kɔbɛ bɛ cuokɛ̀.
12 Kɛ̀ kumànkuu íté Suditɛ̃ɛ̃ bakù youú bíékɛ̀ kétuɔkɛ Sedikoo bakù youú, kéyènnɛ̀ yɛtãrɛ̀ diyiè taà kɛ̀è bíékɛ̀, képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ Bɛti-Afɛnni kpáà.
13 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té dɛ borɛ̀ kétuɔkɛ Duusi kubakù cɛ̀nku bíékɛ̀ bɛ̀ yu dɛ̀ kɛ tú Betɛɛdi, kénsɔké kétuɔkɛ Atadɔoi-Adaa ditãrì ĩnkɛ̀ Bɛti-Onɔɔ fũɔ̃ kubakù cɛ̀nku.
14 Kɛ̀ kumànkuu kónté ditãrì ìikɛ̀ kéwetínné kubakù cɛ̀nku, kétuɔkɛ Kidiya-Baadi bɛ̀ tu dɛ̀ Kidiya-Yeadimmu, Sudaa botí kɔbɛ tenkɛ̀. Dɛ ìikɛ̀ kó kumànku do dɛ nkɑ́ɑ́ké.
15 Kɛ̀ kubakù cɛ̀nku bíékɛ̀ kó kumànku kuu íté Kidiya-Yeadimmu kéwetínné Kasɛ̃ɛ̃ kétuɔkɛ Nɛfutoa sibií borɛ̀,
16 képɛ̃ɛ̃té kécúté Inɔmmu biriku tãrì pɛ̃ri. Defaimmu biriku kubakù youú bíékɛ̀, képɛ̃ɛ̃té Sebusiibɛ tãrɛ̀ kécúté kétuɔkɛ Ã-Dokɛdi,
17 kékónté kéwetínné kubakù youú Ã-Semɛsi, kétuɔkɛ Kedidoti Adumimmu tennì ìikɛ̀, képɛ̃ɛ̃té kécúté kétuɔkɛ Dubɛnni birɛ Bohãã tãrì.
18 Kɛ̀ kùu pɛ̃ɛ̃té kédekɛ ditãrì kécúté Suditɛ̃ɛ̃ biriku,
19 képɛ̃ɛ̃té kékɔtɛ Bɛti-Okadaa tãrì bakù youú, képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ dàméèrì mukɔ́kúɔ́ nkou bakù youú Suditɛ̃ɛ̃ ò ta dɛ̀. Kubakù cɛ̀nku bíékɛ̀ kó kumànku nku.
20 Kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kuù do tú kumànku diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀.
Bɛnsamɛɛ kɔbɛ tenkɛ̀ mànku do dɛ ntú.
21 Bɛnsamɛɛ kɔbɛ ɛkɛ̀ do tú: Sedikoo, Bɛti-Okadaa, Emɛki nɛ̀ Kɛsisi.
22 Bɛti-Adaba nɛ̀ Semadaimmu nɛ̀ Betɛɛdi.
23 Afimmu nɛ̀ Padaa nɛ̀ Odidaa
24 nɛ̀ Kefaa-Amɔnai nɛ̀ Ofinii nɛ̀ Kebaa kɛ̀ dèɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
25 Kabaɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Damaa nɛ̀ Bedɔti
26 nɛ̀ Misipee nɛ̀ Kefidaa nɛ̀ Mɔsaa
27 nɛ̀ Dekɛmmu nɛ̀ Idipeyɛɛdi nɛ̀ Tadadaa
28 nɛ̀ Sedaa nɛ̀ Edɛfu nɛ̀ Sebusiibɛɛ kó dihɛì, bɛ̀ yu dì kɛ tú Sedisadɛmmu nɛ̀ Kibea nɛ̀ Kidiya. Kɛ̀ dèɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yènàà nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
Bɛnsamɛɛ kɔbɛ kó kɛtenkɛ̀ nkɛ mɛmmɛ.

19

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔbɛ bɛ tenkɛ̀

1 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ tété mɛdérímɛ̀ kéduɔ́ nSimmɛɔ̃ɔ̃ kɔbɛ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ mbo Sudaa kɔbɛ kɔkɛ cuokɛ̀.

2 Yɛɛ ɛkɛ̀ tu Bɛɛrisebaa kpɛyɛ nɛ̀ Sebaa nɛ̀ Mɔdadaa
3 nɛ̀ Asaa-Suadi nɛ̀ Bada nɛ̀ Esɛmmu
4 nɛ̀ Editodadi nɛ̀ Betudi nɛ̀ Ɔdimaa
5 nɛ̀ Sikidaki nɛ̀ Bɛti-Madikaboti nɛ̀ Asa-Susa
6 nɛ̀ Bɛti nɛ̀ Debaoti nɛ̀ Saduwã. Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀tããti nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké,
7 nɛ̀ Ainni nɛ̀ Ã-Dimɔnni nɛ̀ Etɛɛ nɛ̀ Asãã. Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ yɛ̀nàà nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké,
8 kétuɔkɛnɛ̀ Badati-Bɛɛdi nɛ̀ Damati-Nɛkɛfu. Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔbɛ tenkɛ̀ nkɛ.
9 Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔbɛ tenkɛ̀ do soké Sudaa kɔbɛ kɔkɛ cuokɛ̀ nkɛ, kɛ yɛ́ Sudaa kɔbɛ tenkɛ̀ do bɛ̀ dɛummu mɛdiɛ̀.

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Sabunɔɔ kɔbɛ kɛtenkɛ̀

10 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tété mɛtããmmɛ̀ kéduɔ́ nSabunɔɔ kɔbɛ kɛtenkɛ̀, kɛ̀ kɛ̀ɛ ketɛ́ diyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀ kétuɔkɛ Sadidi.
11 Kɛ̀ kùu pɛ̃ɛ̃té kécuó ndiyiè taà kɛ̀ɛ bíékɛ̀ kétuɔkɛ Madeyada, képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ Dabibesɛti, képɛ̃ɛ̃té kéta kukó nYokindeammu ììkɛ̀,
12 kéítɛ́ Sadidi kécuó ndiyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀, kétuɔkɛ Kisidɔti-Tabɔɔ temmànku kéyènnɛ̀ Dabedati kédekɛ Yafia,
13 kéítɛ́ dɛborɛ̀ kɛ baa nco diyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀, kétuɔkɛ Kati-Efɛɛ nɛ̀ Ɛti-Kasɛ̃ɛ̃, kétuɔkɛ Dimɔɔ kù dɛ nkɔ̀ńté kéwetínné Nɛaa.
14 Kɛ̀ kumànkuu ítɛ́ dɛborɛ̀ kétuɔkɛ kukó nhAnatɔ̃ɔ̃ bakù cɛ̀nku, kéta Ifita-Ɛdi kondaa.
15 Kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ɛ yíénɛ̀ Kataa nɛ̀ Naadadi nɛ̀ Simmudonni nɛ̀ Ideadaa nɛ̀ Bɛtideɛmmu. Kɛ̀ yɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛdéè, nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
16 Bɛ̀ do duɔ́ nkɛ̀ɛ tenkɛ̀ nkɛ Sabunɔɔ kɔbɛ nɛ̀ bɛ ɛkɛ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí.

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Isakaa kɔbɛ kɛtenkɛ̀

17 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tété mɛnaàmmɛ̀ kéduɔ́ nyIsakaa kɔbɛ kɛtenkɛ̀.
18 Bɛ̀ tenkɛ̀ do tú: Sisedɛɛdi, nɛ̀ Kesudɔti nɛ̀ Sunɛmmu
19 nɛ̀ Afadayimmu nɛ̀ Siyonni nɛ̀ Annaadati
20 nɛ̀ Dabiti nɛ̀ Kisiyɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Ebɛsi
21 nɛ̀ Demɛti nɛ̀ Ã-Kanimmu nɛ̀ Ã-Adaa nɛ̀ Bɛti-Pasɛsi.
22 Kɛ̀ bɛ mànkuu tuɔkɛ Tabɔɔ nɛ̀ Kasaimmu nɛ̀ Bɛti-Semɛsi kéta Suditɛ̃ɛ̃. Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀kuɔ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
23 Isakaa kɔbɛ tenkɛ̀ nkɛ nɛ̀ bɛ ɛkɛ̀.

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Asɛɛ kɔbɛ kɛtenkɛ̀

24 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tété mɛnummumɛ̀ kéduɔ́ nhAsɛɛ kɔbɛ kɛtenkɛ̀.
25 Kɛ̀ bɛ tenkɛ̀ ntú Edikati nɛ̀ Adii nɛ̀ Betɛnni nɛ̀ Akisafi
26 nɛ̀ Adamɛdɛki nɛ̀ Amadi nɛ̀ Misadi. Kɛ̀ dɛ mànku dɛ ììkɛ̀ kɔku ntú Kadimɛɛdi tãrì kéntũ nSiɔɔ-Dibunaa kó kukó.
27 Kɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀ kó kumànkuu kɔ́nté Bɛti-Dakɔ̃ɔ̃, kétuɔkɛ Sabunɔɔ tenkɛ̀ nɛ̀ Ifita-Ɛdi biriku, képɛ̃ɛ̃té kubakù youó bíékɛ̀ kétuɔkɛ Bɛti-Emɛki, nɛ̀ Nɛyɛɛdi késɔɔté kéyè Kabuudi.
28 Ebudonni nɛ̀ Deɔbu nɛ̀ Ammɔɔ nɛ̀ Kana kétuɔkɛ Sidonni dihɛidiè.
29 Kɛ̀ kùu kɔ́nté kéyè Damaa kétuɔkɛ Tiiti dihɛì iduotí fité dì, kéwetínné Osaa kéyè Maadabu nɛ̀ Akisibu kéta dàméèrì Mɛditedandee.
30 Kɛ̀ yɛɛ yíénɛ̀ Uma nɛ̀ Afɛki nɛ̀ Deɔbu. Kɛ̀ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛdéè nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tɔ̀ké.
31 Bɛ̀ do duɔ́ nkɛ̀ɛ tenkɛ̀ nkɛ Asɛɛ kɔbɛ nɛ̀ bɛ ɛkɛ̀.

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ Nɛfutadii kɔbɛ kɛtenkɛ̀

32 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tété mɛkuɔ́mmɛ̀ kéduɔ́ nNɛfutadii kɔbɛ kɛtenkɛ̀.
33 Kɛ̀ kubakù cɛ̀nku kó kumànkuu ítɛ́ Edɛfu nɛ̀ Sanamimmu tãrì kéyè Adami-Nɛkɛbu nɛ̀ Yabunnɛyɛɛri, kétuɔkɛ Dakummu kéta Suditɛ̃ɛ̃.

34 Kè dɛ ììkè bíékè kó kumànku ntú Asinɔti-Tabɔɔ, kétuɔkɛ Okoku, kémpɛkénè
Sabunɔɔ tempɛ̃ nkubakù cɛ̃nku kè Asɛɛ kɔku mbo dɛ ììkè, kè diyiè yìèní kèè bíékè
kó kumànku ntú Suditɛ̃ɛ̃.
35 Yɛhɛkè diɛyè iduotí fité yè tu Sidimmu nè Sɛɛ nè Ammati nè Dakati nè
Kinnɛdɛti
36 nè Adama nè Damaa nè Asɔɔ
37 nè Kedɛsi nè Ideii nè Ã-Asɔɔ
38 nè Inɔɔ nè Mikidadi-Ɛdi nè Odɛmmu nè Bɛti-Anati nè Bɛti-Semɛsi. Kè dèɛ
wɛ̃nné yɛhɛkè diɛyè tɛpíítè nè yèwɛi nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké.
39 Bè do duɔ́ nkèè tenkè nkɛ Nɛfutadii kɔbɛ nè kɛ ɛkè.

Bè do duɔ́mmè Danni kɔbɛ kɛtenkè

40 Kè bèɛ tãũ tété mɛyiémmè kéduɔ́ nDanni kɔbɛ kɛtenkè.
41 Bɛ tenkè tu Sodaa nè Esetaɔdi nè Idi-Semɛsi
42 nè Sadabinni nè Ayanɔɔ nè Itida
43 nè Edonni nè Timuna nè Ekinɔɔ
44 nè Editekee nè Kibetɔ̃ɔ̃ nè Badati
45 nè Yeudi nè Bendee-Bedaki nè Kati-Dimɔɔ
46 nè Yadikɔ̃ɔ̃ kó kukó nnè Dakɔ̃ɔ̃ nè Yafa kó kutempɛ̃.
47 Kè Danni kɔbɛɛ paà bɛ tenkè kékɔtɛ kédokénè Desɛmmu kɔbɛ ké bè kùɔ páíí,
kékari. Kè bèɛ yú Desɛmmu kɛ dɔ̀: Danni bɛ yààrì yètìrì.
48 Bè do duɔ́ nyɛɛ ɛkè diɛyè nè sìì ɛkɛsí Danni kɔbɛ.

Bè do duɔ́mmè Sosuwee kɛtenkè

49 Isidayɛɛribɛ totí dìì mɔ̀nnì kɛtenkè kédeè kéduɔ́ Nunni birɛ nSosuwee o
kɔkɛ bɛ cuokè.
50 Bè do dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie ndo béi ntì nti, kóò duɔ́ nhò dɔ́ dìì èì: Timinati-Sedaa
Efadaimmu tãrì ĩnkè kòo wɛ̃tɛ ké dè maá dihɛì kémbo.
51 Ikuɔ́ nìùtì Edeasaa nè Nunni birɛ nSosuwee nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè bè
do tãũ tété nwe Sidoo ti Yiè nKuyie nyìikè ku tou borè, kétotí bɛnìtìbè kɛtenkè
kédeè.

20

Bè tããtémè yɛsɔ̀rè kó yɛhɛkè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee kɛ dɔ̀:
2 Náké Isidayɛɛribɛ kè bèɛ tããté yɛsɔ̀rè kó yɛhɛkè n do nàké Mɔyiisi yèè kpéí
nkòo di náké.
3 Kòò mɔù nɔ̀ùtè ò yeténè kòò kùɔ onìtì, wèe coké kéta dɛ kó yɛhɛkè kó dìmarì,
kéyenténè wèè dɔ́ képɛitɛ.
4 Wèè nɔ̀ùtè ò yeténè kòò tùɔ̀koo dɛ kó dihɛì wèe cómmú dibòrì kénáké
bɛhɛikènkótíbè dèè dɔ̀ɔ̀, kè bèɛ ò cɔuté kóò bɛnkɛ ò yó mborè bɛ cuokè.
5 Kòò kùɔ wèè kou ò bèti kɛ bo pɛitɛ bè báá wè nhò duɔ́, kɛ yɛ̃́ o nɔ̀ùtè tɛè ò
yetémmè, bè do í mɔkɛ tìmatì.
6 Wè mbo dɛ kó dihɛì kè ditĩnnì yàa ò bekénè, kòo mbo kè ikuɔ́ nìùtì diɛwè
wèè pĩ mmutɔ̃mmú dɛ kó dimɔ̀nnì kòò ku. Dɛ mɔ̀nnì ndi ò bo namè kéwɛ̃tɛ o
ɛì ò do coké ndi, kémbo o cĩ̃ètè.
7 Kè bèɛ tããté Kedɛsi Kadidee miɛkɛ nè Nɛfutadii tãrì nè Sisɛmmu Efadaimmu
tãrì, nè Kidiya-Adiba bè tu dì Ebunɔɔ Sudaa tãrì.
8 Kè bèɛ tããté Suditɛ̃ɛ̃ yáà Sedikoo diyiè yìèní kèè bíékè: Besɛɛ Dubɛnni kɔbɛ
tãdànkù dikpáà, Damɔɔ Kadaadi miɛkɛ Kadi kɔbɛ tenkè nè Kodanni Basãã miɛkɛ
Manansee kɔbɛ tenkè.
9 Yɛhɛkè yiɛ nyɛ bè do tãnkémè Isidayɛɛribɛ kpéí nnè bɛpɔ̀ɔbè bèè bo bɛ cuokè
bɛ kpéí. Kòò mɔù nɔ̀ùtè ò kpɛténè kòò kùɔ onìtì wèe coké kéta kéyenténè wèè dɔ́
képɛitɛ. Bè báá ò kùɔ kè ditĩnnì í ò bekénè.

21

Bɛ duɔmmɛ yɛhɛkɛ Defiibɛ

1 Kɛ Defiibɛɛ kɔtɛ kéyà ikuɔ nìùtì diɛwè Edeasaa nɛ Nunni birɛ Sosuwee nɛ
Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ,
2 kóò nàké Sidoo Kannahãã ɛì kɛ dɔ: Ti Yiè nKuyie ndo nàké Mɔyiisi kɛ dɔ: Dí
ti duɔ nyɛhɛkɛ ti yó mborɛ nɛ ti yó ncɛ̃mmù dɛ ti wũɔ.
3 Kɛ Isidayɛɛribɛɛ tããté bɛ tenkɛ miɛkɛ yɛhɛkɛ mayɛ nɛ bɛ yó ncɛ̃mmù dɛ bɛ
wũɔ ké bɛ duɔ nkéndònnɛ ti Yiè nKuyie ntì béimmɛ.
4 Kɛ bɛɛ tãũ tété Keatiibɛ Defiibɛ miɛkɛ, kɛ Anɔɔ kɔbɛɛ pété yɛhɛkɛ tɛpíítɛ nɛ
yɛtããti yɛɛ bo Sudaa nɛ Simmɛɔ̃ɔ̃ nɛ Bɛnsamɛɛ bɛ tenkɛ miɛkɛ.
5 Kɛ bɛɛ tãũ tété kɛ Keatiibɛɛ pété bɛ tenkɛ Efadaimmu nɛ Danni nɛ Manansee
kɔbɛ dikéè bɛ tenkɛ miɛkɛ, diyiè taà kɛɛ bíékɛ.
6 Kɛ bɛɛ tãũ tété kɛ Kɛrisonni kɔbɛɛ pété yɛhɛkɛ tɛpíítɛ nɛ yɛtããti yɛɛ bo Basãã
Isakaa nɛ Asɛɛ nɛ Nɛfutadii nɛ Manansee kɔbɛ dikéè bɛ tenkɛ miɛkɛ.
7 Kɛ Mɛdadi kɔbɛɛ pété yɛhɛkɛ tɛpíítɛ nɛ yɛdéè yɛɛ bo: Dubɛnni, nɛ Kadi nɛ
Sabunɔɔ bɛ tenkɛ miɛkɛ.
8 Isidayɛɛribɛ do tãũ tété kéduɔ nyɛɛ ɛkɛ nyɛ Defiibɛ nɛ bɛ wũɔ yó ncentì dɛ,
kéndònnɛ ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémɛ Mɔyiisi kòo bɛ nàké.
9 Ntɛ bɛ duɔ nyɛɛ ɛkɛ Sudaa kɔbɛ nɛ Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔbɛ yɛ kó yɛyètɛ:
10 Bɛ do tãũ tété Anɔɔ botí kɛ Keatiibɛ Defii yaàbí ìì pété kɛtenkɛ mɛketimɛ.
11 Kɛ bɛɛ bɛ duɔ Kidiya-Adiba bɛ tu di Ebunɔɔ Sudaa tãrì nɛ bɛ wũɔ yó ncentì
dɛ. Adiba tu Anakiibɛ yààrì nwe.
12 Kɛ Yefundee birɛ Kadɛbu nte dihɛì diɛrì kó dɛpaa nnɛ dɛ kó yɛhɛkɛ.
13 Kɛ bɛɛ duɔ nyikuɔ nìùtì Anɔɔ kɔbɛ Ebunɔɔ ɛì kɛ dì ntú di sɔ̀rɛ kó dihɛì
Dibunaa,
14 Nɛ Yatiidi nɛ Esitemɔa
15 nɛ Onɔɔ nɛ Debii
16 nɛ Ainni nɛ Yuta nɛ Bɛti-Semɛsi, kɛ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ diɛyɛ̀ yɛ̀wɛi nɛ bɛ wũɔ
yó ncentì dɛ, kɛ yɛ bo Sudaa nɛ Simmɛɔ̃ɔ̃ tenkɛ miɛkɛ.
17 Bɛnsamɛɛ kó kɛtenkɛ miɛkɛ, kɛ bɛɛ bɛ duɔ nKabaɔ̃ nɛ Kebaa
18 nɛ Anatɔti nɛ Adimɔnni, kɛ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ diɛyɛ̀ yɛ̀nàà nɛ bɛ wũɔ yó
ncentì dɛ.
19 Kɛ Anɔɔ kɔbɛ ikuɔ nìùbɛ̀ ɛkɛ̀ diɛyɛɛ wɛ̃nné yɛmɔu tɛpíítɛ nɛ yɛtããti nɛ bɛ wũɔ
yó ncentì dɛ.
20 Kɛ bɛɛ tãũ tété kɛ Keatiibɛ tɔbɛɛ pété yɛhɛkɛ Efadaimmu tenkɛ miɛkɛ.
21 Kɛ bɛɛ bɛ duɔ nSisɛmmu nɛ Kesɛɛ ditãrì ĩnkɛ kó yɛhɛkɛ, kɛ yɛ ntú yɛsɔ̀rɛ
kpɛyɛ.
22 Kibusaimmu nɛ Bɛti-Onɔɔ, kɛ dɛɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ diɛyɛ̀ yɛ̀nàà nɛ bɛ wũɔ yó
ncentì dɛ.
23 Danni kó kɛtenkɛ miɛkɛ, kɛ bɛɛ bɛ duɔ nyɛhɛkɛ diɛyɛ̀ yɛ̀nàà nɛ bɛ wũɔ yó
ncentì dɛ: Editekee nɛ Kibetɔ̃ɔ̃,
24 Ayanɔɔ nɛ Kati-Dimɔɔ.
25 Manansee kɔbɛ dikéè kó kɛtenkɛ miɛkɛ kɛ bɛɛ pété yɛhɛkɛ diɛyɛ̀ yɛdéè:
Tanaki nɛ Ibedeammu nɛ bɛ wũɔ yó ncentì dɛ.
26 Kɛ dɛɛ wɛ̃nné dɛmɔu yɛhɛkɛ diɛyɛ̀ tɛpíítɛ nɛ bɛ wũɔ yó ncentì dɛ.
27 Kɛ bɛɛ duɔ nKɛrisonniibɛ yɛhɛkɛ diɛyɛ̀ yɛdéè nɛ bɛ wũɔ yó ncentì dɛ,
Manansee kɔbɛ dikéè kɔbɛ tenkɛ miɛkɛ nkɛ bɛ do yɛ mbɛ duɔmmɛ yɛɛ tu:
Kodanni wèè bo Basãã miɛkɛ kòo ntú disɔ̀rì kó dihɛì nɛ Bɛsetedaa.
28 Isakaa kó kɛtenkɛ miɛkɛ, kɛ bɛɛ bɛ duɔ nyɛhɛkɛ yɛnàà nɛ bɛ wũɔ yó ncentì
dɛ, yɛɛ tu: Kisiyɔ̃ɔ̃ nɛ Dabedati
29 nɛ Yadimuti nɛ Ã-Kanimmu.

30 Asɛɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bèɛ bɛ duɔ́ nyɛhɛkɛ̀ yɛ̀nàà nɛ̀ bɛ wũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀ yɛ̀è tu: Misadi nɛ̀ Abudonni
31 nɛ̀ Edikaki nɛ̀ Deɔbu.
32 Nɛfutadii kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bèɛ pétɛ́ yɛhɛkɛ̀ diɛyɛ̀ yɛ̀tããti yɛ̀è tu Kedɛsi dìì bo Kadidee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ nɛ̀ Amɔti-Dɔɔ nɛ̀ Katanni kɛ̀ yɛ̀ ntú yɛsɔ̀rɛ̀ kpɛyɛ nɛ̀ bɛ wũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀.
33 Kɛ̀ Kɛrisonniibɛ kó yɛhɛkɛ̀ diɛyɛ̀ yɛmɔuu wɛ̃nné tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀tããti nɛ̀ bɛ wũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀.
34 Kɛ̀ Defii kɔbɛ sɔmbɛ, Mɛdadii kɔbɛ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ duɔ́ nyɛhɛkɛ̀ yɛ̀nàà nɛ̀ bɛ wũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀ Sabunɔɔ tenkɛ̀ miɛkɛ yɛ̀è tu: Yokindeammu nɛ̀ Kaditaa
35 nɛ̀ Dimuna nɛ̀ Naadadi.
36 Dubɛnni kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀è bo Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀ kɛ wetí Sedikoo, kɛ̀ bèɛ bɛ̀ duɔ́ nyɛhɛkɛ̀ yɛ̀nàà nɛ̀ bɛ wũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀ yɛ̀è tu: Besɛɛ ɛì dìì bo tɛdɔntɛ̀ kɛ tú disɔ̀rì kó dihɛì nɛ̀ Yaasi ɛì,
37 nɛ̀ Kedemɔti nɛ̀ Mɛfaa.
38 Kati kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ duɔ́ yɛhɛkɛ̀ diɛyɛ̀ yɛ̀nàà nɛ̀ bɛ̀ wũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀ yɛ̀è tu: Damɔti dìì bo Kadaadi tempɛ̃ nkɛ tú disɔ̀rì kó dihɛì nɛ̀ Maanaimmu
39 nɛ̀ Ɛsibonni nɛ̀ Yasɛɛ.
40 Bɛ̀ tãũ tétɛ́ kéduɔ́ Mɛdadi kɔbɛ yɛ̀è ɛkɛ̀ wɛ̃nné yɛmɔu tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀déè ndi.
41 Bɛ̀ duɔ́ nyɛ̀è ɛkɛ̀ Defiibɛ bɛ kɔbɛ cuokɛ̀ do bo yɛmɔu sipísìnàà nɛ̀ yɛ̀ni ndi, nɛ̀ bɛ wũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀.
42 Bá dìì ɛì do mɔkɛmu iwũ̃ɔ yó ncentì dɛ̀.
43 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduɔ́ nyIsidayɛɛribɛ kù do yɛ̃ nkù yóó duɔ́ nkɛ̀è tenkɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀. Kɛ̀ bèɛ kari kémbo.
44 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ òmpùnnɛ kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ kù do nàkémɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ kɛ̀ bèɛ na bɛ dootitɔbɛ̀ bɛmɔu kénkari bɛ̀ dómɛ̀, bá òmɔù í mbɛ̀ daati
45 Ti Yiè nKuyie ndo nàké tìnti Isidayɛɛribɛ kɛ̀ tì dɔ̀ɔ timɔu bá tìmatì í nsùɔ́.

22

Kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó diyáà kɔbɛ wɛ̃tɛnímɛ̀ bɛ tenkɛ̀

1 Kɛ̀ Sosuwee yú Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè,
2 kɛ́ bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di yiemmu Mɔyiisi ti Yiè nKuyie ntɔ̃ntì di nàkɛ́ tì, kɛ yie n kpɛti timɔu kɛ dɔ̀ɔ n yɛ̃ mmù.
3 Di í yóu di kɔbɛ diyiè marì nɛ̀ yíenní kɛ tũnnɛ di Yiè nKuyie ndi nàkɛ́ tì.
4 Di mmɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nhòmpùmmu di kɔbɛ kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ kù do bɛ̀ nàkémɛ̀, kɔ̀nnɛ̀ di ɛkɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo nàké ku tɔ̃ntì Mɔyiisi kòo di duɔ́ nyè Suditɛ̃ɛ̃ yáà.
5 Mpĩnnɛ̀ ti Yiè Kuyie ntannɔ̀ mɛsàà nnɛ̀ ku kuɔ́, ku tɔ̃ntì Mɔyiisi do di nàkɛ́ tì. Ndɔ́nɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ́ntũ nku kó kucɛ, kɛ yié nku kpɛti, kɛ kù taunɛ̀, kɛ pĩ nku tɔ̃mmú nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu nɛ̀ di wɛ̃rímú mumɔu.
6 Kɛ̀ Sosuwee bɛ̀ pã Kuyie nkó mɛsàà nkéduɔ́ nkɛ̀ bèɛ kũũ mbɛ cɛ́ĩ.
7 Mɔyiisi do duɔ́mmu Manansee kɔbɛ dikéè bɛ kó kɛtenkɛ̀ Basãã miɛkɛ. Kɛ̀ Sosuwee duɔ́ mManansee kɔbɛ dikéè sɔnni bɛ tenkɛ̀ bɛ tebìí cuokɛ̀, Suditɛ̃ɛ̃ dɛ ììkɛ̀ bíékɛ̀. Kɛ̀ Sosuwee bɛ̀ pã Kuyie nkó mɛsàà nkéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ bo kò. Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
8 Di ɛímu di dootitɔbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ sũ: Iwũ̃ɔ péu, nɛ̀ mɛsɔɔ nɛ̀ timátì péítì nɛ̀ mɛbiɛrimɛ nɛ̀ timátì nɛ̀ tiyààtì. Túótɛ́nɛ̀ dɛ kékònnɛ̀ nɛ̀ di tebìí kɛ̀ di totí.

Bɛ̀ maámɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì Suditɛ̃ɛ̃ takɛ́

9 Kɛ̀ Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè ítɛ́ kéyóu Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀ Sidoo Kannahãã kéwɛ̃tɛ Kadaadi. Ti Yiè nKuyie ndo nàkɛ́ ku tɔ̃ntì Mɔyiisi kòo bɛ̀ duɔ́ nkɛ̀è tenkɛ̀.
10 Bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Suditɛ̃ɛ̃ kɛ kpaá bo Kannahãã tempɛ̃ nkémaá diwũ̃tɔ̀nnì diɛrì marì Suditɛ̃ɛ̃ takɛ́.

11 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀ɛ keè bɛ̀ tumɛ̀ Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè maá diwũɔ̃tɔ̀nnì kukó nSuditɛ̃ɛ̃ bɛ kó diyáà Kannahãã tempɛ̃ mmiɛkɛ.
12 Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀ tì kèè mɛmmɛ kétíí nSidoo kɛ bo bɛ̀ dokénɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tɔ̃ mPinaasi ikuó nìùtì Edeasaa birɛ, Kadaadi Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè borɛ̀.
14 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ tɛpíítɛ̀ɛ ò cíe, onìtì òmáà òmáà bá kùù wuɔ mmiɛkɛ. Bá wè ò do tú wèè bakɛ́ wènwe o wuɔ.
15 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Kadaadi Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
16 Isidayɛɛribɛ tĩnnì dimɔu tu: Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di cààrɛ̀ ti Yiè nKuyie ny-Isidayɛɛribɛ tũ nkù kɛ yetɛ ku kpɛti yíe nkɛ kù bùtínné kɛ maá dimáà diwũɔ̃tɔ̀nnì.
17 Ti do cààrɛ̀mɛ̀ ti Yiè nKuyie mPeɔɔ kɛ̀ Kuyie mpotɛ́ kù nìtìbɛ̀, kɛ̀ dɛ kó mucɔ̃ntimu kpaá bo nɛ̀ yíenní, dɛ̀ í sànnàà?
18 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di bùtínné Kuyie nyíe nkɛ yetɛ ku kpɛti? Ku miɛkɛ naa yóó pɛikɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ndi.
19 Kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ dò ti Yiè nKuyie nyí pénsìrì di kó kɛtenkɛ̀, kɔtɛnní ti kɔkɛ miɛkɛ, ti Yiè nKuyie ntou borɛ̀ kéwaá nkɛtenkɛ̀. Di báá bútínné ti Yiè nKuyie nkɛ́ ti yatɛnɛ̀, kémaá diwũɔ̃tɔ̀nnì tɛrì kɛ́ nti ɛ̃ɛ̃nnɛ̀.
20 Akãã Sedaa yaàbirɛ dɔ̀ɔ dìì mɔ̀nnì mɛyɛi nkɛ tùótɛ́ ti Yiè nKuyie ndo yɛ̃ mbɛ̀ báá túótɛ́ dɛ̀. Di yɛ́mu kɛ dò nku miɛkɛ do pɛikɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ndi, weè do í ku omáà ò cààrɛ̀mɛ̀ kpéí.
21 Kɛ̀ Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè tɛ́nné Isidayɛɛribɛ tɔ̃nní bɛ̀ kɛ dɔ̀:
22 Ti Yiè nKuyie nkùù bakɛ́ dɛmɔu, kù yɛ́mu mùù te kɛ̀ ti dɔ̀ɔ miɛ nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ yóó tì yĩɛ́té, kɛ̀ ti kù bùtínnému kɛ kù cààrɛ̀ kù ti kuɔ yíe.
23 Kɛ̀ ti yetɛ ti Yiè nKuyie nkpɛti nti kɛ maá timáà diwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ bo nkɔù iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nkɛ pãã ntidiitì, kɛ kɔù iwũɔ̃ mɛtaummɛ̀ kpɛyi, ti Yiè nKuyie nti potɛ́.
24 Ti mɛ̀ dɔ̀ɔ kɛ yɛ́ ti yĩɛ̃kùmɛ̀ di bí naa bo nákɛ́ mɛ̀mmɛ ti kpɛyi diyiè marì kɛ dɔ̀: Ɔmmɛ wɛ̃nnímɛ̀ bo díndi nɛ̀ ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù di cuokɛ̀?
25 Ti Yiè nKuyie nhãnnému Suditɛ̃ɛ̃ kòò tu kumànku, di í kɔkɛ́ ti Yiè nKuyie nkó mutɔ̃mmú mamù miɛkɛ. Dɛ̀ bo na kénte kɛ̀ ti bíí yóu ti Yiè nKuyie.
26 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti maá diwũɔ̃tɔ̀nnì, ti í di maá kɛ bo nfeu iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie nyoo ti nkù pãã ntidiitì.
27 Ti dì maá kɛ̀ dì bo bɛnkɛ ti taumɛ̀ mmɛ nɛ̀ díndi, kɛ dò ntínti nɛ̀ dínni nɛ̀ ti yaàbío ti mɔkɛ kucɛ kɛ bo mbáá nti Yiè nKuyie, nkɛ nkù feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nku wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, kɛ kù feu mɛtaummɛ̀ kpɛyi. Dɛ mɔ̀nnì di bí báá na kénákɛ́ ti kpɛyi kɛ dɔ̀ ì í mɔkɛ kucɛ kɛ bo nkɔkɛ́ ti Yiè nKuyie nkɔbɛ miɛkɛ.
28 Ti yɛ̀mmɛ̀ dò nkɛ̀ bɛ̀ naa tì béi nti borɛ̀ yoo ti yaàbí bo dɛ̀, ti dɔ̀: Ntɛ ti cicɛbɛ̀ maá dìì wũɔ̃tɔ̀nnì ti Yiè nKuyie. Bɛ̀ í dì maá kɛ bo nkɔù iwũɔ̃ Kuyie nkɛ tuɔ̀ nyoo bɛ̀ nkù pãã ntidiitì, bɛ̀ dì maá kɛ̀ dì bo bɛnkɛ ti taumɛ̀ mmɛ nɛ̀ díndi.
29 Ti í di maá kɛ bo yetɛ ti Yiè nKuyie nkɛ kù bùtínné yíe, ti í dì maá kɛ bo nkɔù iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nkɛ kù pãã ntidiitì, yoo kɛ kù feu iwũɔ̃. Ti í dɔ́ kénfeu iwũɔ̃ kupíkù tɛkù makù kɛ yóu ku wũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo ku cĩɛ̃tɛ̀.
30 Kɛ̀ ikuó nìùtì Pinasi nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ bakɛ́ iwuɔ nkɛ̀ bɛ̀ɛ keè Dubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ dikéè béi ntì kɛ̀ dɛɛ̀ bɛ̀ narikɛ.
31 Kɛ̀ Edeasaa birɛ Pinasi ikuó nìùtìi béi nkɛ dɔ̀: Ti banté di mmɔ̀nnì kɛ dò nti Yiè nKuyie mbo ti cuokɛ̀ kɛ yɛ́ di í kù cààrɛ̀mɛ̀ kɛ kù miɛkɛ bo pɛikɛ Isidayɛɛribɛ.
32 Kɛ̀ Edeasaa birɛ Pinasi ikuó nìùtì nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ cau nDubɛnniibɛ nɛ̀ Kadiibɛ kéítɛ́ Kadaadi kékò nKannahãã Isidayɛɛribɛ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́.

33 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ keè bɛ̀ nàké tì késãntɛ ti Yiè nKuyie nkɛ tɛ́nkɛ í mbàátí kɛ bo dokénè Dubɛnniibɛ nè Kadiibɛ.
34 Kɛ̀ Dubɛnniibɛ nè Kadiibɛ dɔ̀: Diwũɔ̃tɔ̀nnì dii ndiì bɛnkú kɛdò nti Yiè nKuyie ntu Kuyie nké dì yu kɛ dɔ̀ Dibɛnkèrì.

23

Sosuwee yàúkùnnɛmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃ntì mɛsɔmmɛ

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nteennè Isidayɛɛribɛ ké bɛ̀ dɛɛténè bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ̀ dèɛ mɔntɛ mɛdiè nkè Sosuwee kótɛ́ mɛdiè,
2 kéyú Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ nè bɛkpààtìbɛ̀ nè bɛbeémbɛ̀ nè bɛbaatíbɛ̀, ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: N kòtému mɛdiè.
3 Di yàmu ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ ibotí imɔu, kù kpa ndíì kó dikpànnì.
4 Di yàmu n tãũmè tété n na bɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ nè m mu nyí na bɛ kɔkɛ, kɛ̀è tu Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀ nè Mɛditedandee dɛ ìikɛ̀ bíékɛ̀, kɛ kɛ̀ ndi totí di botí dòmmè.
5 Ti Yiè nKuyie nkuù yóó bɛ̀ bɛ̀ti kumɔ́mmɔnku, kɛ̀ bɛɛ cokɛ́ kédété, kɛ̀ dí tiekɛ bɛ tenkɛ̀, kéndònnè kù bɛ́immè.
6 Ntɛ̃ĩnè kéndɔɔri Mɔyiisi di duɔ́ nyìì kuɔ́ yɛ̃mmè imɔu, di báá ì dèténè.
7 Di báá kɔɔrɛnè ibotí ìì kpaá di miɛkɛ, di bá nfeu bɛ bɔkè, di bá nyè pàrìkunè, di bá nninku yɛ ìikɛ̀ kɛ yè bàá.
8 Dí ntaunè ti Yiè nKuyie, di kù taunèmè nè yíenní.
9 Ti Yiè nKuyie nkuù bɛ̀ti ibotí diɛyì ìì kpeńnì, bá òmɔù í na kɛ di bàao nè yíenní.
10 Di miɛkɛ onìtì òmáà do ɔ̃ mbɛtì bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ ntɛ (1000), ti Yiè nKuyie nkuù kpa ndi kpéí, kéndònnè kù bɛ́immè.
11 Ndakɛnè dimáà kpéí nkɛ ndɔ́ ti Yiè nKuyie.
12 Kɛ̀ di mɛ nkù bùtínné kɛ taunè ibotí ìì kpaá di cuokè kɛ puokɛ bɛ kó bɛsapàmbè, kè bɛ̀ puokɛ di kɔbɛ, kè di taunnè ditɔbè.
13 Di nyɛ́ kɛ dò nti Yiè nKuyie nyí yó nsɔké kɛ bɛtì di dootitɔbè. Bè yó ndò ndi kpéí mmudìtìmù mmu nè ntimátì dindííntì, kéndò nyɛdá kɛ di puotì, kɛ dò nyipo kɛ kũũ di nuɔ, kè dí kú képaà dihɛì sààrì ti Yiè nKuyie ndi duɔ́ ndì.
14 M mɔnnì dii tùɔkɛ kè m pɛ̃nké, dɛnɛnnè dɛmɔu pɛ̃nkùmè. Di nyɛ́ nè di yèmmè mɛmɔu kɛ dò nti Yiè nKuyie ndo nàké tì, tìmatì í sùɔ́, timɔu tì dɔ̀ɔmu.
15 Kù dɔ̀ɔ mèè botí ku náaǹsàátì kù béi ntì kù yóó mɛ ndɔ̀ɔ kù di cau ntìì kpéí kɛ dí bɛti kɛ dí kuɔ dihɛì sàárì kù di duɔ́ ndì miɛkɛ.
16 Kɛ̀ nsà kè di yetɛ ku kpɛti, kɛ nìńkú yɛbɔkɛ̀ ìikè kɛ yè fìé iwũɔ̃, ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ yóó pɛikɛmu kè kù di kuɔ bàmbà ndihɛì sàárì kù di duɔ́ ndì miɛkɛ.

24

Isidayɛɛribɛ tããtémè kɛ bo ntũ nti Yiè nKuyie

1 Kɛ̀ Sosuwee yú Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ nyimɔu nè bɛkótíbɛ̀ nè bɛkpààtìbɛ̀ nè bɛbeémbɛ̀ nè bɛbaatíbɛ̀, kè bɛɛ kɔtɛ Sisɛmmu ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè.
2 Kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu: Di yɛmbɛ̀ do bo kukó ndiɛkù Efadati yáà ndi kɛ feu yɛbɔkè, kɛ kɑ́ɑ́ nTedaa Abarahammu nè Naɔɔ bɛ cicɛ kó dimɔ̀nnì.
3 Kɛ̀ kùu dennɛní Abarahammu kukó nyáà kó dihɛì, kéduɔ́ nkòo ce nKannahãã omɔu, kɛ̀ kùu ò duɔ́ nyIsaki kɛ dɔ̀: O botí bo sũũ.
4 Kɛ̀ kùu duɔ́ nyIsaki Sakɔbu nè Esayuu, kékannɛ Esayuu Seii tãrì, Sakɔbu nè o bí kè bɛɛ kɔtɛ Esibiti.
5 Kɛ̀ dè mboní kè kùu tɔ̃nní Mɔyiisi nè Anɔɔ, kédɔ̀ɔ Esibiti kɔbɛ mɛyɛi nkédennɛ di kɔbɛ.

6 Kè kùu dennɛní di yɛmbè Esibiti, kè bèɛ tuɔkɛ dàméèrì, kè Esibiti kɔbɛɛ bè
tũnnɛ nè sinɑɑsɛ̃ĩ̃ nè si dèèbè, ké bè nìntɛ tipèntì kóo dàméèrì.
7 Kè bèɛ kuɔ́ nkéyú ti Yiè nKuyie nkè kùu ãnné dibiìnnì bɛmbɛ nè Esibiti kɔbɛ
bɛ cuokè, kéduɔ́ nkè Esibiti kɔbɛɛ põnté dàméèrì. Di yàmu kù bè dɔ̀ɔ̀mè. Dɛ kó
difɔ̃nkúò kè di yɛmbè mbo dikpáà miɛkɛ kémɔntɛ.
8 Kè kù di kɔtɛnè Amɔriibɛ tenkè kè bè di dokénè, kè kùu duɔ́ nkè dí bè nɑ, kè
kùu bè kùɔ di nuɔ mmiɛkɛ, kè di tiekɛ bɛ tenkè.
9 Kè Mɔabu kpààtì Bɑdɑki Sipɔɔ birɛɛ íté kɛ bo di dokénè kéyú Bɑdɑmmu Beɔɔ
birɛ kòò bo di bɔnté kusĩ̃nkù.
10 Kè ti Yiè nKuyie nyetɛ kéduɔ́ nkòo di dɔɔ̀ mɛsàà, kè kù di dɛɛténè Bɑdɑki.
11 Kè di sénténí Suditɛ̃ɛ̃ kétuɔkɛ Sedikoo. Kè Sedikoo kɔbɛ nè Amɔriibɛ nè
Pedisiibɛ nè Kɑnnɑhãã kɔbɛ nè Itiibɛ nè Kidikɑsiibɛ nè Efiibɛ nè Sebusiibɛ, kè
bèɛ ítɛ́ kɛ bo di dokénè, kè kùu duɔ́ nkè dí bè nɑ.
12 Kù do nií nyɛcãnkèndèèsùɔ̀ nyɛ di ììkè, kè yèɛ bɛti Amɔriibɛ kpààtìbè bɛdé.
Di í bè kùɔ nè di pie nyoo di se.
13 Kè kù di duɔ́ nkɛtenkè di í kùútí kè kɛ fɛ̃ũ̃té, yɛhɛkè di í mɑá yè, dɛtie nfínyĩ̃
nè odìfíè di í fìíkú dè, kè di cáá ndɛ bɛ.
14 Di mmɔ̀nnì ndénè ti Yiè nKuyie kémpĩ̃ nku tɔ̃mmú nè di yèmmè mɛmɔu kè
dè wenni, kéyóu di yɛmbè do feu yèè bɔkè kukó nhEfɑdɑti yáà nè Esibiti miɛkɛ,
kémpĩ̃ ti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú.
15 Kè di mɛ nyí dɔ́ képĩ̃ ti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú, tããténè yíe ndi dɔ́ dè. Kè di dɔ́
di yɛmbè do feu yèè bɔkè nyɛ kukó nhEfɑdɑti yáà yoo Amɔriibɛ di mɛ mbo bèè
cuokè bɛ kpɛyɛ. Mí nnè n cĩ̃ɛ̃̃tè ti bo ntũ ti Yiè nKuyie.
16 Kè bɛnìtìbè dɔ̀: Tínti bɑ́á yóu ti Yiè nKuyie nkéfié yɛbɔkè.
17 Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkuù ti dènnɛnímè Esibiti tínti nè ti yɛmbè ti do pĩ̃ nkè
mudɑɑtɔ̃mmú, kɛ ti tɔ kucɛ kɛ ti kãnké kɛ dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì kè ti pɛ̃ɛ̃téní ibotí.
18 Kuù bèti ibotí imɔu ti nuɔ mmiɛkɛ, kɛ bèti Amɔriibɛ ti mè mbo bèè miɛkɛ.
Ti yó ntũ nti Yiè nKuyie nku.
19 Kè Sosuwee dɔ̀: Di bɑ́á nɑ képĩ̃ nti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú, kù í mɔkɛ mɛyɛi, kù
dɔ́ kuù máà ndi te. Kè di kù bùtínné kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkù í yóó di yóu.
20 Kè di kù yóu kɛ fié yɛbɔkè kù yóó di dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ kɛ di kuɔ, bá kù mɛ ndi
dɔ̀ɔ̀mè mɛsàà.
21 Kè bèɛ náké Sosuwee kɛ dɔ̀: Bìtì! Ti yó ntũ nti Yiè nKuyie nku.
22 Kè Sosuwee dɔ̀: Díì béi nnè di mɔ́mmɔmbɛ kɛ tú di yó ntũ nti Yiè nKuyie.
Kè bè dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, tíì béi!
23 Kè Sosuwee dɔ̀: Dennɛnè yɛbɔkè di cuokè, kéduɔ́ ndi yèmmè ti Yiè nKuyie.
24 Kè bè dɔ̀: Ti yó ntũ nti Yiè nKuyie nku kɛ yíé nkuù kpɛti.
25 Kè Sosuwee tɑunnè bɛnìtìbè ti Yiè nKuyie ndɛ yiè Sisɛmmu, ké bè duɔ́
nyikuɔ́ ké bè nàké bè yó ndɔɔrimè,
26 ké tì wɑ̃̀ri Kuyie nkuɔ́ pátíri miɛkɛ, kéfíí nditɑ́̃rì mutie diɛmù tɑké, mùù
còḿmú dibòrì sààrì ti Yiè nKuyie nkpɛri.
27 Kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Ditɑ́̃rì dii, dii tu dibɛnkèrì, kɛ yɛ́ di kèèmè ti Yiè nKuyie
nti nàké tì. Di yó ndi nyɑu kɛ denniní kɛ bɑ́á yeténè ti Yiè nKuyie.
28 Dɛ mɔ̀nnì kè Sosuwee duɔ́ nkè bèɛ kũũ̃ mbɛ cɛ̃ĩ̃.

Sosuwee kúmè

29 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Nunni birɛ Sosuwee ti Yiè nKuyie ntɔ̃ntì nyóó kú kɛ
mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtè nè tɛpíítè (110).
30 Kè bèɛ ò kũnné bè do ò duɔ́ nkèè tenkè Efɑdɑimmu tãrè, Kɑɑsi tãrì bíékè.
31 Kè Isidɑyɛɛribɛ ntũ nti Yiè nKuyie nSosuwee kpɑá fòù dìì mɔ̀nnì, kòo kú kè
bɛkótíbè tɔbè bèè yà ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀ mèè sàà nyIsidɑyɛɛribɛ kè bè nkpɑá fòù
kè bè kù tũ.

32 Isidaɣɛɛribɛ do tɔmu Sosɛfu kũ̃ kɛ́ yɛ̀ kũnnɛ́ Sisɛmmu, Sakɔbu do dontɛ́ kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ nɛ̀ Amɔɔ bí mɛdítíbii ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), kɛ̀ bɛ̀ɛ duɔ́ ndɛ kó kɛtenkɛ̀ Sosɛfu bí. Amɔɔ weè ketɛ́ Sisɛmmu.
33 Kɛ̀ Edeasaa Amɔɔ birɛɛ kú kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnnɛ́ o birɛ Pinasi tãtɛ̀ ĩnkɛ̀. Bɛ̀ do ò duɔ́ ndɛ kó kɛtenkɛ̀ Efadaimmu tãrì ĩnkɛ̀ nkɛ.

Bɛbaatíbɛ̀
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Dɛ kó dipátíri ti náá mbɛbaatíbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ nɛ̀ onitipòkù omáà Kuyie ndo tãnkíí bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ndɛɛrí Isidayɛɛribɛ nɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀. Bɛmɔu mɛmmɛ bɛ kóò mɔù í nna ké bɛ̀ niité Sosuwee do bɛ̀ nimɛ̀. Dɛ kó bɛbaatíbɛ̀ kó mɛfiè mmiɛkɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ nyetírí Kuyie nkpɛti kɛ tũũ Kannahãã tenkɛ̀ kɔbɛ kó yɛbɔkɛ̀, kɛ̀ Kuyie nníí bɛ̀ poté, kɛ̀ bèɛ ceetɛ kéwẽtɛní Kuyie mborɛ̀, kɛ̀ kùu bɛ̀ cĩ́ nkéwẽtɛ ké bɛ̀ còńné bɛ fɔ̃tìrì.

Dɛ kó dipátíri náaǹtì nàá nkɛ kónnì mɛ̀ɛ botí, bá wèè baatíwè nɛ̀ o kó mɛborimɛ do dòmmè.

Dipátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Isidayɛɛribɛ tamè Kannahãã kéntɔ kétuɔkɛnè Sosuwee kó mukũũ 1:1-2:10
2. Kuyie ndo ãnnémè bɛbaatíbɛ̀ kɛ̀ bèɛ dɛɛté Isidayɛɛribɛ 2:11-16:31
3. Dikɔnkɔànnì dìì do tanní Isidayɛɛribɛ cuokè 17-21

Isidayɛɛribɛ kàrimè Kuyie ndo yɛ̃ nkù yóó bɛ̀ duɔ́ ndìì èì

1 Sosuwee ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ bekɛ ti Yiè nKuyie nkɛ bo yà bɛ miɛkɛ bèɛ̀ yóó keté kékɔtɛ kédokénè Kannahãã kɔbɛ.

2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Sudaa botí kɔbɛ bɛɛ̀ dò nkéketé kékɔtɛ. M bè duɔ́mmu dihɛì.

3 Kɛ̀ Sudaa botí kɔbɛɛ nákɛ́ Simmɛɔ̃ɔ̃ Sudaa kóo kótì yaàbí kɛ dɔ̀: Kɔtɛnní kɛ̀ tí wɛ̃nné kédokénè Kannahãã kɔbɛ, kéfietɛ dihɛì bɛ̀ ti duɔ́ ndì. Kɛ̀ ti deè ti múnkɛɛ di nɛinɛ̀ kɛ̀ tí fietɛ di kpɛri.

Kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ botí kɔbɛɛ ítɛ́ kéwẽnnénè Sudaa botí kɔbɛ.

4 Kɛ̀ bèɛ kɔtɛ ké bɛ̀ do, kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbè teennè kɛ̀ bèɛ na Kannahãã kɔbɛ nè Pedisiibɛ, kékuɔ bɛnìtìbè tɛkɔupíítɛ̀ (1000) Besɛki borɛ̀,

5 kɛ̀ bèɛ yà dɛ kó dihɛì kóo kpààtì Adoni-Besɛki kóò dokénè kéna Kannahãã kɔbɛ nè Pedisiibɛ.

6 Kòo cokɛ́ kɛ̀ bèɛ ò bèti, kóò nìntɛ képĩ nkékɛ́ké o nɔ́mbídakè o nɔu kpɛyɛ nè o naàcèi kpɛyɛ.

7 Kɛ̀ Adoni-Besɛkii béi nkɛ dɔ̀: Bɛkpààtìbè sipísìyiekè ti do kèké bèɛ̀ kó yɛnɔ́mbídakè bɛ nɔu kpɛyɛ nè bɛ naàcèi kpɛyɛ, kɛ̀ bè níí nkou icabìri n yo nkè ìì duò. Kuyie ndɛ nni nyietí yíe.

Kɛ̀ bèɛ ò kònnè Sedisadɛmmu, ò dɛ nku.

8 Kɛ̀ Sudaa botí kɔbɛɛ do Sedisadɛmmu mudoò kécɔ bɛnìtìbè yɛse kékuɔ, kécɔ́u ndihɛì.

9 Dɛ kó difɔ̃nkúò kékɔtɛ kédo Kannahãã kɔbɛ bèɛ̀ bo Nɛkɛfu nè bèɛ̀ bo yɛtãrè ĩnkè nè bèɛ̀ bo kubiriku kó yɛhɛkɛ̀.

10 Bè bɛ ndèè kédo Ebunɔɔ kɔbɛ bè do yu dìì èì nè dimɔ̀nnì kɛ tú Kidiya-Adiba, kékuɔ Sesaii nè Aimanni nè Tadimaii bɛ naàmùntì kɔbɛ.

11 Kɛ̀ bèɛ deè bɛmbɛ, késɔ́ nkédo Debii kɔbɛ, bè do yu dè nè dimɔ̀nnì kɛ tú Kidiya-Sefɛɛ.

12 Kɛ̀ Kadɛbuu béi nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè dokénè Kidiya-Sefɛɛ kɔbɛ kɛ bè na kɛ fièɛ bɛ èì m bo ò duɔ́ n kóo sapàà nhAkisaa, kòo puokɛ.

13 Kɛ̀ Kadɛbu nantè Kenasi birɛ Otinniyɛɛdi bè dokénè ké bè na, kéfietɛ dihèì, kɛ̀ Kadɛbuu ò duɔ́ nho kóo sapàà nkòo puokɛ.

14 Dɛ kóo nitìpòkù tùàkoo dìì mɔ̀nnì Otinniyɛɛdi borɛ̀, kóò nàké kɛ dɔ̀ wèe mɔɔ o cicɛ Kadɛbu kupaku. Kɛ̀ bèɛ tuɔkɛ Kadɛbu borè kòo cúténí o sãmmarímú kénínkóo o ììkè kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ ba?

15 Kòò dɔ̀: N kuɔ́ mmɛséммɛ̀ ké m pã kɛtenkɛ̀ mɛniɛ mbo kɛ̀, kɛ yɛ́ mɛniɛ nyí bomɛ̀ Nɛkɛfu kó kɛtenkɛ̀ a n duɔ́ nkɛ̀.
Kɛ̀ Kadɛbuu ò duɔ́ nkɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ inécɛ idaatíyì nɛ̀ icũmpuyi.
16 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Mɔyiisi cɔ̀kù kó iyaàbí Keniibɛɛ íténí Sedikoo ɛì, bɛ̀ tu dì dɛpuonnɛ ɛì, kɛ nɛínɛ̀ Sudaa botí kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Sudaa tenkɛ̀, kubiriku kɔbɛ Adadi bakù cɛ̃nku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kénwɛ̃ńnɛ̀ Amadesiibɛ kɛ bo.
17 Sudaa nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ íté kéwɛ̃nnénɛ̀ o kóo kótì Simmɛɔ̃ɔ̃, nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kpannɛ̀ Kannahãã kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sefaa, ké bɛ̀ na kékuɔ, képɔntɛ bɛ ɛì kédéítɛ́, ké dì yu kɛ dɔ̀ Didobonnì.
18 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Sudaa naàmùnkù kɔbɛɛ yíé kéfietɛ Kasaa ɛì, Asikanɔɔ kpɛri nɛ̀ Ekunɔɔ kpɛri, nɛ̀ yɛ tenkɛ̀.
19 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ na, kéfietɛ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀, bɛ̀ mɛ nyí nna kéfietɛ kubiriku kpɛyɛ, bɛmbɛ do mɔkɛ sinaasɛ̃ĩ timátì kpɛsi nsi.
20 Bɛ̀ do tũnnɛ ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nti Mɔyiisi, kéduɔ́ nKadɛbu Ebunɔɔ tempɛ̃ nkòo bɛti Anakiibɛ kó iwuɔ nyìtããti ìì do dɛ̀ bo, kékari.
21 Bɛnsamɛɛ kɔbɛ í nna kébɛti Sebusiibɛ bɛ̀ɛ̀ do bo Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ nkɛ bo nɛ̀ yíennί.
22 Kɛ̀ Sosɛfu bí Efadaimmu nɛ̀ Manansee yaàbí nkɔri kɛ bo do Betɛɛdi, kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbɛ̀ bonɛ̀.
23 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tõ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo paaté dihɛì. Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ do di yu kɛ tú Duusi nwe.
24 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkoo kénsɔ́ nhonìtì mɔù yènní kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Tí bɛnkɛ ti bo yĩmɛ̀ kéta dihɛì, kɛ̀ tí da yóu.
25 Kɛ̀ dɛ kóo nìtìi bɛ̀ bɛnkɛ. Mɛm̀mɛ Efadaimmu nɛ̀ Manansee bɛ yaàbí kùɔmɛ̀ dɛ kó dihɛì kɔbɛ, kéyóu dɛ kóo nìtì nɛ̀ o kɔbɛ.
26 Kòo kɔtɛ Etiibɛ tenkɛ̀ kémaá dihɛì, ké di yu kɛ dɔ̀ Duusi, kɛ̀ dì kpaá tɔ dɛ kó diyètìrì nɛ̀ yíennί.
27 Manansee kɔbɛ í nna kébɛti Bɛti-Seanni kɔbɛ, nɛ̀ Tanaki kɔbɛ, nɛ̀ Dɔɔ kɔbɛ, nɛ̀ Ibedeammu kɔbɛ, nɛ̀ Mɛkidoo kɔbɛ, nɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀. Kɛ̀ Kannahãã kɔbɛ nkpaá bo dɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
28 Bá nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpenkɛ dìì mɔ̀nnì bɛ̀ í nna ké bɛ̀ bèti, kɛ né bɛ̀ pĩńné muhɛikèntõmmú.
29 Efadaimmu botí kɔbɛ í nna kébɛti Kannahãã kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do bo Kesɛɛ. Kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ bo.
30 Sabunɔɔ kɔbɛ í nna kébɛti Kannahãã kɔbɛ, bɛ̀ɛ̀ do bo Ketinɔɔ nɛ̀ Naaɔdi kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ bo, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩńné muhɛikèntõmmú.
31 Asɛɛ botí kɔbɛ í nna kébɛti Akoo nɛ̀ Sidonni, nɛ̀ Adabu, nɛ̀ Akisibu nɛ̀ Ediba nɛ̀ Afɛki, nɛ̀ Deɔbu dɛ kɔbɛ.
32 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Asɛɛ kɔbɛɛ wɛ̃nnénɛ̀ Kannahãã kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃nko. Bɛ̀ í na mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ bɛ̀ bèti.
33 Nɛfutadii kɔbɛ í nna kébɛti Kannahãã kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do bo Bɛti-Semɛsi nɛ̀ Bɛti-Anati kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ bo kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩńné muhɛikèntõmmú.
34 Kɛ̀ Amɔriibɛɛ bɛti Danni botí kɔbɛ, ké bɛ̀ dèe nyɛtãrɛ̀ kó itempɛ̃, mbɛ̀ í nyie nkɛ̀ bɛ̀ bo cúténí kubiriku.
35 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Amɔriibɛ nkpaá bo Adi-Edɛsi nɛ̀ Ayanɔɔ nɛ̀ Sadibimmu. Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ Efadaimmu nɛ̀ Manansee kɔbɛɛ bɛ tiekɛ ké bɛ̀ pĩńné muhɛikèntõmmú.
36 Amɔriibɛ tenkɛ̀ mànkɛ do tùótɛ́ Akadabimmu kéntɔ kéyènnɛ̀ Seda képɛ̃ɛ̃té kéndeètì ditennì bɛ̀ tu dì inaá nkó ditennì.

2

Kuyie nkpannèmè ku nìtìbè

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntõnnìi íténí Kidikaadi kétuɔkení Bokimmu kénákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Kuyie ntu, kuù di dènnɛní Esibiti, kɛ di tɔní kɛ tannɛ̀ dihɛì

kù do béi nképarìkɛ̀ kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ ndì di yɛmbɛ̀, kébéi nkɛ dɔ̀ kù í yóó tɔ̃tɛ mɛtaummɛ̀ mɛ̀ɛ̀ bo díndi nɛ̀ ku di cuokɛ̀.
2 Di mɛ mmúnkɛ í dò nkémɔɔtɛnɛ̀ dɛ kó dihɛì kɔbɛ mɛtaummɛ̀, dí puɔ mbɛ bɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀. Di mɛ nyí nyie nku kpɛti! Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di mɛ ndɔ̀ɔ̀?
3 Kù né di náámmu di mmɔ̀nnì kɛ tú, kù tɛ́nkɛ í yóó bɛti Kannahãã kɔbɛ, bɛ̀ yóó naá ndidíìntɑ̃rì ndi di kpéí nkɛ̀ bɛ bɔkɛ̀ naá ntimátì dindííntì kɛ di bɔ, kɛ̀ di fíé bɛ bɔkɛ̀.
4 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì bɛ̀ nàké dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kédeè, kɛ̀ bɛ̀ɛ tiité yɛdabùò mbɛmɔu kénkuɔ̀.
5 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yú dɛborɛ̀ kɛ dɔ̀ Bokimmu (dɛ̀ɛ̀ tu didabònkɔnnì), ké dɛ̀ fié ti Yiɛ̀ nKuyie nyiwũɔ̃.

Sosuwee kumɛ̀

6 Kɛ̀ Sosuwee cau mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ cíétɛ́ kékũũ mbá wɛ̀ kɛtenkɛ̀ bɛ̀ ò duɔ́ nkɛ̀ ké nkɛ̀ te.
7 Sosuwee kpaá fòù dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ ntũ nti Yiɛ̀ nKuyie. Kòo kú kɛ̀ bɛ̀ nkpaá kɛ kù tũ mbɛkótíbɛ̀ kpaá fòù dìì mɔ̀nnì, bɛ̀ɛ̀ do yà tidiɛtì ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀ tì Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì Sosuwee Nunni birɛ nyóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ (110),
9 kékú kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnné Timunati-Edɛsi, bɛ̀ do totí kóò duɔ́ nkɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ Efadaimmu tempɛ̃ nyɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀, Kaasi tãrì kubakù cǎnku bíékɛ̀.
10 Kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ bɛmbɛ kó kutɔ̃nkùu kú, kɛ̀ kutɔ̃nkù pànkùu yɛ̀nní, bɛ̀ tɛ́nkɛ í nyɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie kéyɛ̃ ntidiɛtì kù do dɔ̀ɔ̀ tì Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.

Isidayɛɛribɛ do yetɛmɛ̀ Kuyie

11 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, kéketé kénfeu yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ tu yɛ̀ Baadibɛ,
12 kéyetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù, kùù bɛ̀ dènnɛní Esibiti, kéfié yɛbɔkɛ̀, bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ bo kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ kɔbɛ do feu yɛ̀, kénninku yɛ ìikɛ̀ kɛ íinko ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ.
13 Bɛ̀ do kù yóumu kénfeu Baadibɛ nɛ̀ Asitaditeebɛ.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ bɛ̀ pɛikɛ kɛ̀ kùu dɛitɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ bɛ ĩnkɛ̀, kɛ̀ bɛfɛ̀ɛbɛ̀ nkɔrìní kɛ fekù bɛ kpɛrɛ kɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ɛ bɛ̀ na. Bá bɛ̀ níí í nna kɛ bɛ̀ bàao.
15 Mudoò bɛ̀ kɔ̀rì mùù kó dimàà, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛitɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ bɛ ĩnkɛ̀ kéndònnɛ̀ kù tì mbɛ̀ nàkémɛ̀ kɛ pàrìkɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ta mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ diɛmɛ̀ miɛkɛ.
16 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ duɔ́ mbɛbaatíbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ dɛɛténɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀, bɛ̀ɛ̀ fèkù bɛ kpɛrɛ.
17 Isidayɛɛribɛ mɛ nyí nyie mbɛbaatíbɛ̀ kpɛti, kénsɔké kɛ feu yɛbɔkɛ̀ kɛ ninku yɛ ìikɛ̀, kébútínné dɛndɛ bàmbà mbɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkùù cɛ, bɛ̀ tɛ́nkɛ í nyie ti Yiɛ̀ nKuyie nkuɔ́ bɛ yɛmbɛ̀ do í yiemmɛ̀.
18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ duɔ́nní dìì mɔ̀nnì obaatíwɛ̀ kù nhò bonɛ̀ o fòmmu mumɔu miɛkɛ, kɛ dɛɛrínɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ dootitɔbɛ̀. Mɛsémmɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ í nyóu mɛ̀ bo pĩmmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ fɛ̃ũnko dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀.
19 Kɛ̀ dɛ kóo baatíwɛ̀ ku dìì mɔ̀nnì bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kéta mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù, kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té bɛ yɛmbɛ̀ kpɛrɛ do dòmmɛ̀, kénfeu yɛbɔkɛ̀ kɛ ninku yɛ ìikɛ̀ kɛ yɛ̀ bàá. Bɛ̀ í nyóu bɛ̀ bo ndɔɔrimɛ̀ mɛyɛi mbɛ yɛmbɛ̀ do dɔɔri mɛ̀.

Kuyie ndo yàákémɛ̀ Isidayɛɛribɛ

20 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ pɛikɛ Isidayɛɛribɛ, kɛ̀ kùu béi nkɛ dɔ̀: Kubotí kuu ǹkɔbɛ mɛ̀ ncàkɛmɛ̀ mɛtaummɛ̀ n do yɛ̃ mbɛ yɛmbɛ̀ n yɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí, kɛ yetɛ n kpɛti.

21 Di mmɔ̀nnì n tɛ̃́nkɛ í yóó yóu kɛ̀ bèɛ bɛti kubotí bá kùmáà ibotí tɛì Sosuwee
do kpaá kɛ í bèti ì kɛ́kú.
22 Nɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ borimɛ bɛ cuokɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo dɔ́ kɛ́ bɛ̀ yàákɛ́mu kɛ́yà
kɛ̀ bɛ̀ bo yetɛ ku kpɛti yoo bɛ̀ bo ti yie mbɛ yɛmbɛ̀ do tì yiemmɛ̀.
23 Dɛɛ̀ do te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóu kɛ̀ ibotí Sosuwee mu ndo í bèti ì kɛ́kú kɛ̀ ì
ḿbo bɛ cuokɛ̀. Kù í mbɛ̀ bèti mɛcãã.

3

1 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo yóu kɛ̀ ìì botí ḿbo Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀, kɛ̀ kù bo
bɛ̀ yàákɛ́, bɛmbɛ kutɔ̃nkù pànkù kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do í kɔkɛ́ mudoò bɛ̀ ta dìì mɔ̀nnì
Kannahãã kɛ́dokɛ́ mù.
2 Kù do dɔ́ kutɔ̃nkù pànkù kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ mu nyí kɔ̀tɛ dikpànnì bɛɛ dì bɛbíímu.
3 Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó yɛkpààtìyɔ yɛnùmmù kɔbɛ mbɛ kù do yóumɛ̀ bɛɛ̀ tu Kannahãã
kɔbɛ bɛmɔu nè Sidoniibɛ nè Efiibɛ bɛ̀ɛ̀ bo Dimaa kó yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kétúótɛ́ Baadi-
Ɛdimɔɔ tãrì kétuɔkɛnɛ̀ Deboo-Amati.
4 Kù do dɔ́ kɛ́ bɛ̀ yàákɛ́mu, kɛ́yà kɛ nsà kɛ̀ bɛ̀ bo yie nkù do duɔ́ nkɛ̀ Mɔyiisii
duɔ́ nyìì kuɔ́ bɛ yɛmbɛ̀.
5 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ mbonɛ̀ Kannahãã kɔbɛ nè Etiibɛ nè Amɔriibɛ nè
Pedisiibɛ nè Ifiibɛ nè Sebusiibɛ.
6 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ túókɛ́ bɛ kó bɛsapàmbɛ̀ kɛ́puokɛ, kɛ́ bɛ̀ duɔ́ mbɛ kó
bɛsapàmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ puokɛ, kɛ̀ bɛɛ fíé iwũɔ̃ bɛ bɔkɛ̀.

KUYIE MBƐ DUƆNNÍMƐ BƐBAATÍBƐ

Otinniyɛɛdi

7 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ́ kù yóu, kɛ́nfeu iwũɔ̃ yɛbɔkɛ̀
kɛ báá nsibɔɔtenkaanìi bɛ̀ tu sì Baadi nɛ̀ Asedaa.
8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ bɛ̀ pɛikɛ kɛ̀ kùu bɛ̀ yóu, kɛ̀ Mɛsopotamii kóo kpààtì
Kusãã-Disataimmuu bɛ̀ na kɛ́ mbɛ̀ bakɛ́ yɛbie nyèni.
9 Kɛ̀ bèɛ kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́nní Kadɛbu nantɛ̀ Kenasi birɛ
Otinniyɛɛdi kòò bo bɛ̀ dɛɛté.
10 Kɛ̀ Kuyie nYaá nní nhò bonɛ̀, kòo mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ, kɛ́kɔtɛ kɛ́dokɛ́nɛ̀
Kusãã-Disataimmu, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkòo ò na.
11 Kɛ̀ bɛ ɛì ḿbo mɛom̀pùmɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀ nyɛbie nsipísìnàà. Kɛ̀ Kenasi birɛ
Otinniyɛɛdii kú.

Eudi

12 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃tɛ kɛ́dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ Mɔabu
kóo kpààtì Ekunɔɔ bo bɛ̀ dokɛ́nɛ̀.
13 Kòo wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Amɔniibɛ kou nɛ̀ Amadesii kou kɛ̀ bèɛ do Isidayɛɛribɛ mudoò
kɛ́ bɛ̀ na, kɛ́fietɛ Sedikoo.
14 Kòo mbɛ̀ bakɛ́ kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nè yèni.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bèɛ kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́nní Keda birɛ
Eudi kòò bo bɛ̀ dɛɛté. Bɛnsamɛɛ botí kou do nwe kòò tu dicǎ̀nkurì.
Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ò duɔ́ ndàmpóò díítí kòò bo kɔtɛ kɛ ì duɔ́ mMɔabu kóo kpààtì
Ekunɔɔ.
16 Kɛ̀ Eudii duɔ́ nkɛ̀ bèɛ ò má disiè mɛnatimɛ̀ mèdémɛ̀ kpɛri, kɛ̀ di okùmɛ̀
mmànnɛ̀ métìrì kó dikéè, kòo dì yì o kpènténkpenkù youku, kɛ dáátí o yààtì.
17 Mɛm̀mɛ ò kɔ̀tɛmɛ̀ kéduɔ́ nyidíítí okpààtì Ekunɔɔ. Ekunɔɔ do tú onitic ɛ̃́ɛ̃wè
nwe.
18 Wè ò duɔ́ ndìì mɔ̀nnì dàmpóò díítí kédeè, kéwɛ̃tɛ kécíe mbɛ̀ɛ̀ do tɔní dɛ kó
idíítí.
19 Bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Kidikaadi, sitenkaanìi yɛtā́rɛ̀ kpɛsi borɛ̀, kòo bɛ̀ yóu
dɛborɛ̀ kéwɛ̃tɛní okpààtì borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: Okpààtì m mɔkɛ tìmatì nti tidɛ́
kpɛti kɛ bo da nákɛ́.

Kòo kpààtì duɔ́ nkòo tɔ̃mbɛ̀ɛ yɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkpaá bɛdɛ́
20 kɛ kari muyaá nkó kudieku kùù do tú omáà kɔku. Kɛ̀ Eudi bɛ́innɛ̀ okpààtì kɛ dɔ̀: N tɔní tìì náaǹtì ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tì nni nduɔnní a kpɛ́í.

Kòo kpààtìi ítɛ́ní o kàrì.

21 Kɛ̀ Eudii pĩ ndisiè nɛ̀ tɛcɛ̀̃nkutɛ̀ kɛ́kpatɛ kɛ́kũ̃ũ̃ o pɔuniɛ.

22 Kɛ̀ dìi taroo dimɔu nɛ̀ di bɔo kɛ̀ mɛkùɔ̀ ndì dàtínné, kɛ̀ Euu yóu kɛ̀ dì nkpaá okpààtì pɔutì miɛkɛ.

23 Ò yĩ mɛmmɛ kɛ́deè kɛ́yɛ̀ difɔ̃nkúò kɛ́kpetínné kɛ́páá nkɛ́dɛitɛ tɛkpetíntɛ̀ kɛ́ítɛ́.

24 Kòo kpààtì tɔ̃mbɛ̀ɛ tuɔkɛní kɛ́yà dibòrì kpetímɛ̀ kɛ páké, kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ ndo nhokpààtì bo nyɛ̃́nkúmu dɛ miɛkɛ.

25 Kɛ̀ bɛ̀ ncómmú kɛ́baa okpààtì bo kpetɛ́mɛ̀ bá ò í kpetírí, kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di, kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ tɛkpetíntɛ̀ kɛ́kpeté kɛ́nsɔ̃́ nhò ku kɛ duɔ́ kɛ cããnko.

26 Bɛ̀ do cómmú dìì mɔ̀nnì kɛ baa okpààtì bo kpetɛ́mɛ̀, kɛ̀ Eudi cokùmu kɛ pɛ̃̃té yɛtɑ̃́rɛ̀ kó sitenkaanìi kɛ ta Seidaa tempɛ̃.

27-28 Ò tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì dɛborɛ̀ kɛ́heé ditãtɛheù Efadaimmu tempɛ̃ nyɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ tíí nkòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ndi duɔ́mmu di dootitɔbɛ̀ Mɔabiibɛ, n tũnnɛnɛ̀!

Ò yĩ mɛmmɛ kɛ́niité kɛ̀ bɛɛ ò tũnnɛ kɛ̀ bɛɛ do Mɔabiibɛ kukó nSuditɛ̃̃ɛ tɛpurɛ, kɛ́ bɛ̀ pĩ mbɛmɔu bá òmɔù í sèńté.

29 Dɛ yiè kɛ̀ bɛɛ kuɔ Mɔabiibɛ yɛdakperɛ̀ nɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (10000) bɛ kóò mɔù í kpaá bá òmáà wèè fòù.

30 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Mɔabiibɛɛ bɔ́úté Isidayɛɛribɛ kɛ̀ dihɛì ḿbo mɛom̀pùmɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀ nyɛbie nsipísìni.

Sãnkaa

31 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Anati birɛ Sãnkaa cɔuté Eudi, kɛ́kuɔ Fidisitɛ̃̃bɛ sikɔusìkuɔ̀ (600) nɛ̀ tɛkɑ̃̀ũ̃tɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kũ̃ũ tɛ̀ inààkɛ ìì dùɔ̀ kɛ múnkɛ dɛɛté Isidayɛɛribɛ.

4

Deboraa nɛ̀ Baaraki bɛ kó tináaǹtì

1 Eudi ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ wɛ̃tɛ kédɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀.

2 Kɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́ nKannahãã kóo kpààtì Yamɛɛ Asɔɔ ɛì kou. Wèè bakɛ́ Yabinni ããpɔ̀mbɛ̀ kòo yètìrì tu Sisedaa kòò bo Adosɛti-Koimmu.

3 Okpààtì Yabinni do mɔkɛ sinaasɛ̃̃ĩ timátì kpɛsi sikɔusìwɛi (900) ndi, kɛ́nfɛ̃́ũ̃nko Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́ kɛ̀ bɛɛ kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.

4 Dɛ mɔ̀nnì dɛ̀ do sɔ̃́ nDeboraa Dapidɔti pokù wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì kɛ̀ weè bakɛ́ Isidayɛɛribɛ.

5 Ò do bo mupuommu mamù yuu ndi Damaa nɛ̀ Betɛɛdi dɛ saku, Efadaimmu tãrì ĩnkɛ̀. Isidayɛɛribɛ do dɛ nkɔròo koò bekù bɛ kpɛti. Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ bɛɛ yú dɛ kó mupuommu kɛ dɔ̀ Deboraa puommu.

6 Kɛ̀ Deboraa yú diyiè marì Kedɛsi ɛì kou Abinnɔammu birɛ Baaraki, Nɛfutadii botí kou, kóò nàké kɛ dɔ̀: Ti yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù da náá ké tú a pĩmmú bɛhããpɔ̀mbɛ̀ Nɛfutadii nɛ̀ Sabunɔɔ botí miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ (1000) kàa bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ Tabɔɔ tãrì.

7 Kù tu kuù yóó duɔ́ nkɛ̀ Sisedaa wèè bakɛ́ Yamɛɛ ããpɔ̀mbɛ̀ kòo ítɛ́ní nɛ̀ o naasɛ̃̃ĩ nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di do mudoò kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ dí bɛ̀ na.

8 Kɛ̀ Baarakii tɛ̃́nné Deboraa kɛ dɔ̀: Kàa bo n nɛinɛ̀ ń kɔtɛ, kàa mɛ mbá n nɛinɛ̀ n yí kɔri.

9 Kɛ̀ Deboraa dɔ̀: M bo da nɛinɛ̀, a mɛ ntɛ́nkɛ í yóó pétɛ́ disãnni marì dɛ kó
mudoò miɛkɛ, kɛ yɛ́ nɛ̀ onitipòkù borɛ̀ ndɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ di na
Sisedaa.
Mɛmmɛ kɛ̀ Deboraa nɛinɛ̀ Baaraki kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Kedɛsi.
10 Kòo tíí nNɛfutadii nɛ̀ Sabunɔɔ botí kɔbɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupítɛ̀ɛ (1000) ò nɛinɛ̀
kɛ̀ Deboraa múnkɛɛ ò nɛinɛ̀.
11 Kɛ sɔ́ nhonìtì mɔù bo Kedɛsi borɛ̀ Keniibɛ botí kou kòo yètìrì tu Ebɛɛ. Ò
do yàtɛnèmu Keniibɛ tɔbɛ̀ Obabu Mɔyiisi cɔ̀kù yaàbí, kékɔtɛ kécónné o touku
kéntɔ́kénɛ̀ Sadanimmu tãrì.
12 Mɛmmɛ kɛ̀ Sisedaa keè Abinnɔammu birɛ Baaraki bomɛ̀ Tabɔɔ tãrì,
13 kétíí nho naasɛ̃ĩ sikɔusìwɛi (900) nɛ̀ o nìtìbɛ̀ Adosɛti-Koimmu borɛ̀, kɛ̀ bɛɛ
nɛi kékɔtɛ Kisɔ̃ɔ̃ kó mborɛ̀.
14 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Deboraa nákɛ́ Baaraki kɛ dɔ̀: Báátí kékɔtɛ! Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó
da duɔ́mmu yíe nSisedaa, ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù da ni ku mɔ́mmɔnku.
Kɛ̀ Baarakii nɛinɛ̀ o nìtìbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (10000) kɛ̀ bɛɛ cútɛ́ Tabɔɔ tãrì,
15 kédo bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ bɛɛ na Sisedaa nɛ̀ o kɔbɛ nɛ̀ bɛ
naasɛ̃ĩ, kɛ̀ bɛɛ bútínné kécoké, kɛ̀ Sisedaa cúténí o naasãntɛ̀ kécoké o naàcèi.
16 Kɛ̀ Baaraki mbɛti o dootitɔbɛ̀ nɛ̀ bɛ naasɛ̃ĩ kétuɔkɛnɛ̀ Adosɛti Koimmu, kɛ̀
bɛɛ kuɔ Sisedaa kɔbɛ bɛmɔu, bá òmɔù í nsùɔ́.
17 Kɛ̀ Sisedaa ńcooti kɛ kɔri Keniibɛ kou mɔù, bɛ̀ tu wè Ebɛɛ, o pokù Yaɛɛri
cĩɛ̃tɛ̀, kɛ yɛ́ Ebɛɛdi cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ okpààtì Yamɛɛ Asɔɔ ɛì kou bɛ̀ do naatimèmu.
18 Kɛ̀ Yaɛɛrii yɛnní kóò co kébéi nkɛ dɔ̀: Ohããpɔ̀nkótì tanní diɛ! Tanní kɛ bá
nyĩɛ̃kù.
Kòò taroo o tou miɛkɛ kòo ò dàtínné kuyààkù.
19 Kòo nákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: M pã mɛniɛ nkɛ̀ n yɑ̃̀.
Kòo pootɛ mɛnaamiè nkó kudɔukù kóò duɔ́ nkòo yɑ̃̀, kòo wɛ̃tɛ kóò dàtínné
kuyààkù.
20 Kòo nákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: Nkari dibòrì, kòò mɔù kɔ̀tɛní kɛ da bekɛ kɛ tú:
Òmɔù kɔ̀tɛní diɛnaà? A dɔ̀: Ɔɔ̀.
21 Sisedaa mɛ ncèmmɛ̀ kɛ ɔu kòo yɛ̀ nkéduɔ́ kòo nuɔ ncɛ̃ɛ̃kɛ. Kòo nitipòkùu
túótɛ́ dimàatóòrì nɛ̀ ditou kó fɛbaafɛ, kébánné kétɔ́ɔnko o borɛ̀ ké fɛ̀ baaké o yuu
kédannɛnko kɛtenkɛ̀ kòo kú.
22 Kɛ̀ Baaraki ntũnní Sisedaa kétuɔkɛní, kɛ̀ Yaɛɛrii yɛnní kóò nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛní
kɛ̀ n dá bɛnkɛ onìtì a wanti wè.
Kòo taroo ditou miɛkɛ kɛ sɔ́ nhò baaké Sisedaa yuu fɛbaafɛ kɛ dànnɛnɛ̀
kɛtenkɛ̀ kòò duɔ́ kɛ ku.
23 Dɛ yiè ndi Kuyie nduɔ́mmɛ̀ kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ autɛ́ Yamɛɛ Kannahãã kóo
kpààtì.
24 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ bɛti weti weti Kannahãã kóo kpààtì Yamɛɛ kóò fɛ̃nné kóò
nìntɛ kékuɔ.

5

Deboraa nɛ̀ Baaraki bɛ̀ dèntɛ̀mɛ̀ fɛyɛ̀nfɛ̀

1 Dɛ yiè Deboraa nɛ̀ Abinnɔammu birɛ Baaraki kɛ̀ bɛɛ dentɛ̀ fɛ nyɛ̀nfɛ̀:
2 Isidayɛɛribɛ bá wè wãkému mudoò kpéí,
bɛ̀ duɔ́mmu bɛmáà páíí mudoò kpéí!
Sãntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!
3 Díndi bɛkpààtìbɛ̀, díndi bɛ̀ɛ̀ baké,
kénténɛ̀ mɛsàà!
N yóó dentèmu késãntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie.
N yóó déúkùnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù nku.
4 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha yèní dìì mɔ̀nnì Edɔmmu,

kɛ cùtɛ́ní Seii tãrì,
dɛ mɔ̀nnì ndi kɛtenkɛ̀ aámɛ̀,
kɛ̀ yɛwɛtèɛ cóúnní mɛniɛ,
kɛ̀ fɛtaafɛ̀ diɛfèɛ cútɛ́ní tiwɛtì.
5 Kɛ̀ yɛtãrèɛ sãǹtɛ̀,
Ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidaɣɛɛribɛ tũ nkù
kuù do bɛ̀ bɛnkɛ kumáà Sinaii, kù tùɔkɛnímɛ̀.

6 Anati birɛ Sãnkaa do bo dìì mɔ̀nnì,
nɛ̀ Yaɣɛɛri kó dimɔ̀nnì,
kɛ̀ bɛciɛmbɛ̀ tɛ́nkɛ í nkeri dihɛì kó icɛ,
bɛ̀ do kónnìmu.
7 Okpààtì tɛ́nkɛ do í bo dihɛì,
wèè bakɛ́ Isidaɣɛɛribɛ ò tɛ́nkɛ do í bo,
kɛ́nkɛ́mmúnɛ̀ mí nDeboraa m bo buotɛ́mɛ̀,
kɛ́naá nyIsidaɣɛɛribɛ yɔ̃.
8 Isidaɣɛɛribɛ do ɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ fiɛ́ iwũɔ̃ yɛbɔkɛ̀,
mudoò muù pɛ̃nkɛɛ ítɛ́.
Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ bo sikɔupísìnàà (4000)
a báá yà dikpãnnì yoo disiè bɛ cuokɛ̀.

9 N yèmmɛ̀ naatinɛ̀ bɛ̀è bakɛ́ bɛ̀ mbɛ Isidaɣɛɛribɛ tĩrɛ̀,
nɛ̀ bɛ̀è duɔ́ mbɛmáà mudoò kpɛ́í.
Sãntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!
10 Díndi bɛ̀è dèkɛ sãmmarímúbɛ̀ pɛ́íbɛ̀,
díndi bɛ̀è kàri tiyààtì ĩnkɛ̀,
nɛ̀ díndi bɛ̀è kɛ́rí icɛ miɛkɛ piɛtɛnɛ̀ ku!
11 Bɛ̀è do mmɛniɛ nkɛ niinko bɛ wũɔ̃,
bɛ̀ sãntímu ti Yiɛ̀ nKuyie,
kù do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀è sàà nyIsidaɣɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ tiekɛ dihɛì.

12 Deboraa, entɛ, entɛ!
Ítɛ́, ítɛ́! Dentɛ̀ fɛkpàrìyɛnfɛ̀.
Abinnɔammu birɛ Baaraki ítɛ́ kɛ́tɔ a daatì kɛ́kɔ̀nnɛ̀.
13 Bɛ̀è kpaá kɛ̀ bɛ̀ɛ tũnnɛ bɛkperíbɛ̀
kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔbɛɛ tíí m borɛ̀ nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀ kɛ bo kɔtɛ mudoò.
14 Kɛ̀ Efadaimmu kó bɛkperíbɛ̀ bo kubiriku,
a kó difɔ̃nkúò Bɛnsamɛɛ weè da tũnko kɛ wɛ̃nnɛ̀ o kɔbɛ.
Makiidi botí kɔbɛ bɛ̀è tu bɛkpààtìbɛ̀
kɛ̀ Sabunɔɔ kɔbɛ tɔ fɛkpààtìpàtìfɛ̀.
15 Kɛ̀ Isakaa kpààtìbɛ̀ nɛinɛ̀ Deboraa,
kɛ̀ bɛsɔmbɛɛ nɛinɛ̀ Baaraki,
kɛ bɛ̀ tũnnɛ kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀tɛ kubiriku.
Dubɛnni botí kɔbɛ biɛ í nyà bɛ̀ bo tããtɛ́ tì.
16 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di kpaá di naacɛ̃nhòò kɛ kémmú iwũɔ̃ kuɔmmɛ̀?
Dubɛnni botí kɔbɛ do í yà bɛ bo tããtɛ́ tì.
17 Kadaadi tempɛ̃ nkɔbɛ bɛ̀è bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀è bíɛ́kɛ̀ bɛmbɛ í
nampɛ.
Danni kɔbɛ í cùtɛ́ní bɛ bàtóòbɛ̀ ĩnkɛ̀.
Asɛɛ kɔbɛ í ìtɛ́ bàtóò commu dɛ̀,
bɛ̀ dɛ mbo.

18 Sabunɔɔ kɔbɛ nɛ̀ Nɛfutadii kɔbɛ bɛ̀è yie nkɛ cĩnnɛ bɛ bɔ

kɛ kɔ̀tɛ mudoò.
19 Kannahãã kó bɛkpààtìbɛ̀ domu Tannaki ɛì kɔbɛ mudoò,
bɛ̀ mɛ nyí na kéhɛí dèmarɛ̀ yoo bèɛ pétɛ́ idíítí.
20 Kɛ̀ siwɑ̀ã bɛ wɛ̃nnénɛ̀ kémbo tiwɛtì miɛkɛ kɛ kpannènní Sisedaa.
21 Kukó nKisɔ̃ɔ̃ kó mɛnékperímɛ̀ mɛɛ̀ pɔ̃nténɛ̀ ti dootitɔbɛ̀
kɛ bɛ̀ kàútɛ́.
Tí kéténɛ̀ kɛ bá nyĩɛ̃kù.
22 Mɛm̀mɛ sisɛ̃ĩ potémɛ̀ yɛtàrɛ̀ kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ si kpèètèɛ kɛ̀ dammú.

23 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì bɛ́immu kɛ tú:
Mɛdosi ɛì bo yà!
Bèɛ̀ bo bɛ kó dihɛì miɛkɛ bɛ̀ bo yà!
Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ í wɛ̃nnémmɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ dikpànnì.
Bɛ̀ í tee nti Yiɛ̀ nKuyie.
24 Bɛnitipòbɛ̀ miɛkɛ mɛsàà nní mbonɛ̀ Keniibɛ botí kou Ebɛɛri pokù Yaɛɛri.
Bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo titouti miɛkɛ,
bɛ miɛkɛ mɛsàà nní mbonɛ̀ dɛ kóo nitipòkù.
25 Sisedaa we mmɔɔ mɛniɛ,
nkòò ò pã mɛnaamiɛ̀ nfɛkpààtìbòòfɛ̀ miɛkɛ,
kòò ãnné mɛnaamiɛ̀ mboomɛ koò duɔ́.
26 Dɛ kó difɔ̃nkúò tɛ nnɔ̀ùtɛ̀ fɛbaafɛ,
tɛtɛtɛ̀ dimàatóòrì,
kébaaké Sisedaa tempáákù kɛ dùùtɛ o yuu.
27 Kòò doroo kɛ duɔ́ kɛ cããnko kɛtenkɛ̀,
ò dɛ ndo kékú.

28 Kòo yɔ̃ nsíékéní tɛbòtɛ̀,
kuyààkù fíè nkɛ nkuɔ̀ nkɛ tú:
Ba nkpéí nte kòo sãntɛ̀ ɔɔtiní?
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ sɛ̃ĩ í konní mɛcãã?
29 Kòo pobɛ̀ bèɛ̀ cìì kɛ̀ bɛ̀ nnáá nho yɔ̃ kɛ tú:
30 Bɛ̀ bo mbɛ̀ pɔntɛmu kɛ eí kɛ totí tinɛntì,
bɛ̀ bo ntotí bɛsapàmbɛ̀ òmɔù mɔù yoo bɛ̀débɛ̀ débɛ̀.
Bɛ̀ bo nduɔ́ nSisedaa tiyààtì tìì tò nkɛ kpɛ̃̀,
diyaàbòrì dìì kpɛ̃̀ nkɛ kòńté mɛ̀démɛ̀
bɛ̀ yóó di nduɔ́ nwèè na.

31 Sisedaa ku mɛ̀ɛ̀ botí,
Ti Yiɛ̀ nKuyie nha yóu kàa dootitɔbɛ̀ɛ mɛ nkú,
nɛ̀ bɛ̀ di naati kɛ̀ bɛ̀ mmiɛti
kɛ dònnɛ̀ diyiè ɔ̃ nyɛtìní kɛ dòmmɛ̀.

Mɛm̀mɛ kɛ̀ dihɛì ḿbo mɛom̀pùmɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà.

6

Mandiyããbɛ fɛ́ũmmɛ̀ Isidayɛɛribɛ

1 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ yíé kédɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ Mandiyããbɛ
mbɛ̀ fɛ́ũnko kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀.
2 Kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ fɛ́ũnko mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ cokù kɛ dekù yɛtãrɛ̀ kɛ taà titãdèntì nɛ̀ itãfuɔ
mmiɛkɛ.

3 Kɛ̀ bɛ̀ kùútí kɛ dèè Mandiyããbɛ nɛ̀ Amadesiibɛ nɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ bèɛ kɔtɛní ké bɛ̀ do.
4 Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ báté bɛ tenkɛ̀ kécakɛ bɛ paa ndɛ kétuɔkɛnɛ̀ Kasaa képĩmmú bɛ wũɔ̃: Inààkɛ nɛ̀ ipe nɛ̀ sãmmarímúbɛ̀ bá bɛ̀ báá bɛ̀ sùɔ́ mmùmamù.
5 Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ íténí nɛ̀ bɛ wũɔ̃ nyi kéntɔnɛ̀ bɛ touti kó tiyààtì kénsũ kɛ dò nfɛcofɛ ɔ̃ ndòmmɛ̀ bá bɛ̀ bá ndò nkéna kékaa nkédeè, kɛ̀ bɛ̀ bàté dìi ɛì bèɛ dì pàntɛ.
6 Kɛ̀ Mandiyããbɛɛ dií nyIsidayɛɛribɛ mɛséммɛ̀ mɛdiè nkɛ̀ bèɛ kuɔ́nnɛ̀ ti Yiè nKuyie.
7 Isidayɛɛribɛ kuɔ́nnɛ̀ dìi mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nkɛ tú kùu bɛ̀ dɛɛténɛ̀ Mandiyããbɛ.
8 Kɛ̀ kùu tɔ̃nní ku pããnáaǹtì náaǹtò mɔù kòo bɛ̀ béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ndi tũ nkù tu kuù di dènnɛní Esibiti di do tú dɛ̀ tidaatì.
9 Kɛ̀ kuù di dɛɛténɛ̀ Esibiti kɔbɛ nɛ̀ bèɛ̀ kó dimàà do di fɛ̃ũnko, kɛ bɛ̀ bèti kɛ di duɔ́ ndihɛì.
10 Kɛ di nàké kɛ tú: Dí nyɛ́ kɛ báá fié Amɔdiibɛ di bo bèɛ̀ cuokɛ̀ bɛ kó yɛbɔkɛ̀. Di mɛ nyí yie nku kpɛti.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ dɛɛté Isidayɛɛribɛ

11 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi kɔtɛní Ofadaa ɛì kénkari Abiesɛɛ botí kou mɔù bɛ̀ tu wè Soasi paku mutie mamù yuu, kɛ̀ dɛ yiè nkóo dapàà nSedeɔ̃ɔ̃ puotì o diitì kupèrìkù makù fíè, bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ ũtí dɛ̀ yɛtebɛ, késɔrinɛ̀ Mandiyããbɛ.
12 Kòò nyóó daatɛní kéyà ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnì kɛ̀ dìi ò béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nda bommu fɔ̃ nhokpàrìteu!
13 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ dì tɛ̀ɱ́né kɛ dɔ̀: N yiè! N da báammu, kɛ̀ ti Yiè nKuyie nti bonè, ba nkpéí nte kɛ̀ mɛháárìmɛ̀ miɛ nti tuɔkùní, tidiɛtì ti yɛmbɛ̀ do ti náá ntìì kpéí ntì kɔ̀tɛ kɛ? Bɛ̀ do ti náámmu ti Yiè nKuyie mbɛ̀ dènnɛmɛ̀ Esibiti. Ti Yiè nKuyie nti dootóomu, dɛɛ̀ te kɛ̀ Mandiyããbɛ ti na.
14 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nwɛ̃ɛ̃tɛ o bíékɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛ nɛ̀ muwɛ̃rímú a mɔkɛ mù kédɛɛté Isidayɛɛribɛ Mandiyããbɛ nɔu miɛkɛ. Míì da tũɔ̃.
15 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ dì tɛ̀ɱ́né kɛ dɔ̀: N Yiè n da báammu, n kó kunaàmùnkù kuù tu ku sámpókù Manansee naàmùntì miɛkɛ, kɛ̀ míì wɛ̃̀tɛ kɛ tú tɛyããtɛ̀, m bo yĩmɛ kédɛɛté Isidayɛɛribɛ.
16 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò tɛ̀ɱ́né kɛ dɔ̀: N yó nda bonèmu kàa poté Mandiyããbɛ kɛ̀ dɛ̀ ndo nha poté onìtì òmáà.
17 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ dɔ̀: N Yiè nKuyie nkàa m bonèmu m bɛnkɛ kɛ̀ m banté kɛ dò nfɔ̃ɔ̃ n nàánnɛ̀.
18 Nkpaá diɛ nkɛ̀ n wɛ̃tɛnèní dipãnnì n dɔ́ kɛ da pã dì.
Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: N yó nkpaámu kàa wɛ̃tɛnèní.
19 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ kɔtɛ kɛ pĩ ndibɔsɛrì, kékuɔ kébénné, kéwaá mmuyuo ncìdóòbɛ̀ sipísìtããti, kédɔɔ̀ pɛ́ɛ̀ ò í nkɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti, kétúótɛ́ imaa nkɛ́ãnné tɛmɔ́mmùyáátɛ̀ miɛkɛ, kɛ́ãnné mɛkũmmɛ̀ dibuu, kétɔ kékɔtɛnɛ̀ mutie yuu kéduɔ́ nKuyie ntɔ̃nnì.
20 Kɛ̀ dìi ò nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kédaá nyimaa ndipèrì dìi nyĩnkɛ̀, kéyɔɔrɛ mɛkũmmɛ̀ i ĩnkɛ̀.
Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ mɛ ndɔ̀ɔ̀.
21 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi youtɛ kupààti dì do tɔ kù kékáákɛ́ imaa nnɛ̀ pɛ́ɛ̀, kɛ̀ muhãã́ nyɛnní dipèrì ké dɛ̀ cɔ̀úté. Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ móntóo ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnì.
22 Dɛ mɔ̀nnì ndi Sedeɔ̃ɔ̃ bantémɛ̀ kɛ dò nti Yiè nKuyie ntɔ̃nnì ndi, kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Áú! Ti Yiè Kuyie mmɛyɛi mbá n tuɔkɛní m mɛ̀ nyàmɛ̀ a tɔ̃nnì dò?
23 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: A bá nyĩɛ̀kù! A kɔ̃mbùɔ̀tì bá nduò, a í yóó kú.

24 Kɛ̀ Sedeõõ maá diwũõtɔ̀nnì dɛborɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ́ dì yu kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ nKuyie ndɛì iyĩɛ̃kɛ. Dɛ kó diwũõtɔ̀nnì kpaá bomu Ofidaa Abiesɛɛ ɛì miɛkɛ.

Sedeõõ pɔ̀ntɛmɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi wũõtɔ̀nnì

25 Dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sedeõõ kɛ dɔ̀: Túótɛ́ a cicɛ kó dinaadaà dìì mɔ̀kɛ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀, kɛ́pɔntɛ a cicɛ bɔɔ̀ Baadi wũõtɔ̀nnì kɛ́kõũ kutewuó nkùù cɔ̀ḿmú di takɛ́.

26 Kàa dèè á m maá n kpɛri dɛ kó ditennì ĩnkɛ̀, kɛ́túótɛ́ kutewuó nha kõũ kù kó idɛí kɛ́tɔtìnnɛ, kɛ́ n kuɔ fɛnààfɛ̀ kɛ́tuɔ.

27 Kɛ̀ Sedeõõ waá mbɛtõmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ bɛ̀ɛ yóó ò teennɛ̀ mutõmmú ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ nwèe pĩ mmù. Kɛ̀ bɛɛ mù pĩ nkɛyɛ̀nkɛ̀ kɛ yɛ́ ò do démɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ dihɛì kɔbɛ.

28 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ dihɛì kɔbɛɛ yà Baadi wũõtɔ̀nnì pɔ̀ntɛmɛ̀ kɛ̀ kutewuó nkõũ, kɛ̀ bɛ̀ maá diwũõtɔ̀nnì tɛrì dɛ ĩnkɛ̀, kɛ kùɔ fɛnààfɛ̀ kɛ tùɔ ndi ĩnkɛ̀.

29 Kɛ̀ bɛ̀ mbékú békú bɛtɔbɛ̀ wèè dɔɔ̀ mɛ kó kubotí.
Kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Sedeõõ nwe.

30 Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Soasi Sedeõõ cicɛ kɛ dɔ̀: Ti duó nha kóo dapàà nkɛ̀ tí ò kùɔ, ò pùɔ mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í mBaadi wũõtɔ̀nnì kɛ kõũ o tewuó.

31 Kɛ̀ Soasii bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Díì bo kpa mBaadi kpànnàa? Díì bo pɛitɛ o pɛ̀ìà? Kɛ̀ wèè kpa mBaadi kpànnì dɛ̀ báá ò wentɛ́. Kɛ̀ Baadi cɛ́nkɛ tú Baadi nwe weè yóó kpa nho kpànnì, bɛ̀ pɔntɛ weè kó diwũõtɔ̀nnì.

32 Dɛ yiè ndi bɛ̀ yumɛ̀ Sedeõõ kɛ dɔ̀ Yedubaadi (dɛ̀ɛ̀ tu Baadii pɛitɛ). Bɛ̀ do ò yu dɛ kó diyètìrì o cicɛ do béi ntìì náaǹtì kpɛ́í nkɛ kɛ dɔ̀: Baadii kpa nho kpànnì bɛ̀ pɔntɛ wèè wũõtɔ̀nnì.

Sedeõõ bekɛmɛ̀ Kuyie mmɛbɛnkùmɛ̀

33 Kɛ̀ Mandiyããbɛ nɛ̀ Amadesiibɛ nɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nkésentɛ́ Suditɛ̃ɛ̃ kɛ́bátɛ́ Sisedɛɛdi biriku.

34 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá mpíɛ nSedeõõ kòo kɔnnɛ́ ditãtɛheù kɛ́yú Abiesɛɛ naàmùnkù kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ bo ò nɛinɛ̀,

35 kɛ́tõ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Manansee kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní, kòo tõ mbɛtɔbɛ̀ Asɛɛ nɛ̀ Sabunɔɔ nɛ̀ Nɛfutadii naàmùntì miɛkɛ, kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ yɛnní kɛ́ bɛ̀ wɛ̃nnɛ́nɛ̀.

36 Kɛ̀ Sedeõõ nákɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ fɔ̃ɔ̃ béi nkɛ tú a yóó dɛɛtɛ́ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ n nɔùtɛ̀,

37 n yóó yennɛ́ m pecìtì nti kuyié, kɛ̀ dɛ̀ wenniní kɛ̀ tiì máà bùútɛ́, kɛ̀ kuyié waánnì m bantɛ́ kɛ dò nha mènkɛ dó kɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́ nɛ̀ míì kó tɛnɔùtɛ̀, kɛ́ndònnɛ̀ a tì béimmɛ̀.

38 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ Sedeõõ kɔtɛ kɛ́nsɔ̃ ndɛ̀ mɛ ndɔɔ̀, kòo koutɛ́ tipecìtì kɛ́níútɛ́ mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ màntɛ̀ kɛ̀ mɛɛ yɛ̀ kɛ́píɛ ndibuu.

39 Kòo nákɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nha miɛkɛ bá m pɛikɛ, kucɛ mɛsɔmmɛ mmɛ n yóó yíé kɛ́ da bekɛmɛ̀, n yóó wɛ̃tɛ kɛ yíé yennému tipecìtì, di mmɔ̀nnì n dó kɛtenkɛ̀ kɛɛ̀ búútɛ́ kɛ̀ tì ńwaánnì.

40 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔɔ̀ Sedeõõ kù bekɛ tì, kɛ̀ dɛ̀ nwenniní kɛ̀ kɛtenkɛ̀ bùútɛ́ kɛ fitɛ́ kɛ̀ tipecìtì máà waánnì.

7

Sedeõõ kɔ̀tɛmɛ̀ mudoò nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìtããti

1 Kɛ̀ dɛ̀ nkpaá uu kɛ̀ Sedeõõ, bɛ̀ tu wè Yedubaadi, kòo báátínɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu kɛ́bátɛ́ Adodi bintɛ borɛ̀, kɛ̀ Mandiyããbɛ mɛ ntó bátɛ́ kubakù cǎnku bíékɛ̀ Mɔdee tãrì bíékɛ̀ kubiriku miɛkɛ.

2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sedeõõ kɛ dɔ̀: A nìtìbɛ̀ sũnɛ̀ m bo duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ dí na Mandiyããbɛ, kɛ̀ n duó nkɛ̀ di bɛ̀ na, Isidayɛɛribɛ bo na kɛ́sãntɛ bɛmáà kɛ dɔ̀ bɛɛ̀ bɛ̀ na nɛ̀ bɛ kó muwɛ̃rímú, kɛ́cɔutɛ́ disãnni dìì na ntú n kpɛri.

3 Á nákɛ́ a nìtìbɛ̀ kɛ tú n yɛ̃ nkɛ̀ kufɔ̃waá mbo wè, kòo kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò, wèe kò nho cĩɛ̃̀tɛ̀.
Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ tì bɛ́i nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdɛ́ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ (22000) wɛ̃tɛ, kɛ̀ bɛ̀ nkpaá tɛkɔupípíítɛ̀ (10000).
4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sedeɔ̃ɔ̃ kɛ dɔ̀ a nìtìbɛ̀ kpaá sũmu, tannɛ̀ bɛ kukó nkɛ̀ m bɛ̀ nda batɛ, kɛ́ da nákɛ́ bɛ̀ɛ̀ yóó da nɛinɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yó nkpaá.
5 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ bɛ̀ tannɛ́ kukó nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ɛ̀ bo nkɛì mɛniɛ nnɛ̀ bɛ nɔu kɛ yɔ̃ nhá bɛ̀ bàtɛ, kébatɛ bɛ̀ɛ̀ bo nínkú késĩnnɛ́ kényɔ̃nnɛ̀ bɛ nɔ̀.
6 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìtããti (300) bɛɛ̀ nkɛìnɛ̀ bɛ nɔu kɛ yɔ̃, kɛ̀ bɛsɔmbɛɛ nínkú kényɔ̃nnɛ̀ bɛ nɔ̀.
7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sedeɔ̃ɔ̃ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ɛ̀ nìńkú kɛ yɔ̃nnɛ̀ bɛ nɔ̀ bɛɛ kũũ mbɛ cɛ́ĩ, sikɔu sìtããti (300) bɛ̀ɛ̀ kɛ̀ìnɛ̀ bɛ nɔu kɛ yɔ̃, fɔ̃ nnɛ̀ bɛ díì yóó kɔtɛ mudoò kɛ̀ n dí dɛɛtɛ́ kéduɔ́ nkɛ̀ dí na Mandiyããbɛ.
8 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ cuɔ́ bɛ diitì nɛ̀ bɛ tãtɛhe, kòo duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ kũũ mbɛ cɛ́ĩ, kòo nkpaánɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìtããti (300).
Kɛ̀ Mandiyããbɛ mɛ mbátɛ́ dɛ fũɔ̃ kubiriku kɛ kari.

Kuyie mbɛnkɛ mɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ ò yóó namɛ̀ o dootitɔbɛ̀

9 Dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Sedeɔ̃ɔ̃ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kɛ́kɔtɛ kédo Mandiyããbɛ m bɛ̀ nda duɔ́mmu.
10 Kàa mɛ nyí dàátí kɛ bo kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ do, á nɛinɛ̀ a kóo tɔ̃ntì Pudaa kɛ̀ di kɔtɛ.
11 Kàa keè bɛ̀ nàá ntì dɛ bíɛ́kɛ̀, dɛ mɔ̀nnì kémɔɔtɛ dikɔ̃m̀bùɔ̀, kɛ né kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ do.
Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ nɛinɛ̀ o kóo tɔ̃ntì kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Mandiyããbɛ karì dìì tɔ̀kéní.
12 Kɛ̀ Mandiyããbɛ nɛ̀ Amadesiibɛ nɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ pité kubiriku kɛ sũ kɛ mànnɛ̀ fɛcofɛ bá yòyóbɛ̀ í dò nkéna kékaa nkédeè, kɛ mènkɛ sũ kɛ dònnɛ̀ dàméɛ̀rì nùù kó mubirímú.
13 Bɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì kénsɔ̃ nhòmɔù nàá nho népo tidɔuǹtì kɛ tú: N duɔ́ tidɔuǹtì nti kɛ̀ dɛ̀ dò mpɛ̃ɛ̃̀ mɔù birimúní ditãrì ĩnkɛ̀, kɛ bɔ̀té kutouku makù kɛ̀ kù do kɛ kòńté kónté.
14 Kòo népoo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ kou Soasi birɛ Sedeɔ̃ɔ̃ kó disiè ndi, Kuyie nti ãnnɛ́ o nɔu miɛkɛ nkɛ tínti nɛ̀ ti kó ditĩnnì dimɔu.
15 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ keè tidɔuǹtì nɛ̀ tì bɛnkú mù, kénínkú késĩnnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀, kédɔunnɛ̀ ti Yiè nKuyie mmutɔ̃mmú, kédeè kéwɛ̃tɛní Isidayɛɛribɛ bàtɛ́ dɛ̀, képĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Báátínɛ̀ ti Yiè nKuyie ndi duɔ́mmu Mandiyããbɛ.

Kuyie nkpammɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ kpéí

16 Dɛ kó dimɔ̀nnì kòo totɛ́ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìtããti (300) sinsi yɛtĩrɛ̀ yètããti, képií mbá wè ditãtɛheù nɛ̀ dɛfìtírɛ̀ nɛ̀ dɛ dúù,
17 kédeè kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dí nni nwúó nkɛ̀ n tùɔ̀kɛ bɛ karì kɛ dɔ̀ɔ̀mɛ̀, dí mɛ ndɔɔ̀.
18 Mí nnɛ̀ n kó ditĩnnì kɛ̀ ti eé dìì mɔ̀nnì yɛtãtɛhe di múnkɛ eé kéfitɛ́ bɛ karì, kémpĩɛ̃kù kɛ tú: Ti Yiè nKuyie nnɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ bɛɛ̀ na.
19 Sedeɔ̃ɔ̃ nɛ̀ o nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntuɔ̀kòo Mandiyããbɛ karì kɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀ dɔ́ kétotɛ́ kɛ cuokɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo kɛ ceeri bɛ̀ɛ̀ bàa bɛ karì. Kɛ̀ bɛɛ eé yɛtãtɛhe képɔntɛ bɛ fìtídɔ́.
20 Kɛ̀ yɛtĩrɛ̀ tɛyɛ̀ yèdéè mɛ ndɔɔ̀ kéntɔ bɛ fìtíyì nɛ̀ sinɔu cǎnkusì, kɛ tɔ yɛtãtɛhe siyoú, kɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: Ti Yiè nKuyie nnɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ bɛɛ̀ na!
21 Bá wè kòo cómmú o kó mɛfíè, kɛ̀ bɛɛ cɛ̃tinnɛ bɛ karì, kɛ̀ bɛ̀ nkuɔ̀ ndɛ miɛkɛ kɛ cokù.
22 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìtããti (300) ncómmú kɛ eu yɛtãtɛhe kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ Mandiyããbɛ nkɔù bɛtɔbɛ̀ bɛ karì dimɔu miɛkɛ. Kɛ̀ dɛ̀ nyóó dentɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpaá kɛ̀ bɛɛ cokɛ́ kétuɔkɛ Bɛti-Ita kénwetí Sededaa kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ Abɛdi-Mɛodaa ɛì dìì tɔ̀kénɛ̀ Tabaa.

23 Kɛ̀ bèɛ yú Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ Nɛfutadii naàmùnkù kɔbɛ nɛ̀ Asɛɛ kɔku nɛ̀ Mananseе kɔku kɛ̀ bèɛ kɔtɛní kébɛti Mandiyããbɛ.
24 Kɛ̀ Sedeõõ tõ nkɛ̀ bèɛ nákɛ́ Efadaimmu tãrì kɔbɛ kɛ dɔ̀: Cútɛ́nèní mɛcãã nkɛ́niité kébaa mɛniɛ ntɛpurɛ kétúótɛ́ Suditɛ̃ɛ̃ kétuɔkɛnɛ̀ Bɛti-Badaa.
Mɛ̀mɛ kɛ̀ Efadaimmu kɔbɛ bɛmɔu kɔtɛ kébaa kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kétuɔkɛnɛ̀ Bɛti-Badaa,
25 képĩ mMandiyããbɛ kpààtìbɛ̀ bèdɛ́ Odɛbu nɛ̀ Sɛbu kékuɔ Odɛbu tãrì takɛ́ kékuɔ Sɛbu dinàà bɛ̀ tú dì Sɛbu nàa di takɛ́, késɔɔté kémbɛti Mandiyããbɛ, kétɔnní Odɛbu nɛ̀ Sɛbu bɛ yɔ késénténèní Suditɛ̃ɛ̃, kɛ́ yè duó nSedeõõ.

8

Efadaimmu kɔbɛ yèmmɛ̀ cààrɛ̀mɛ̀

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Efadaimmu kɔbɛɛ bekɛ Sedeõõ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa í ti yu kɛ̀ ti bo da teennɛ̀ mudoò, kɛ kɔ̀tɛ amáà kɛ dokénɛ̀ Mandiyããbɛ?
Kɛ̀ bɛ̀ nhò kpànnɛ̀ mɛdiɛ̀.
2 Kɛ̀ Sedeõõ bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N dɔ̀ɔ dɛ̀ báá na kétuɔkɛ di kpɛrɛ. Díndi Efadaimmu kɔbɛ di dɔ̀ɔ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému ti dɔ̀ɔ dɛ̀ tínti Abiesɛɛ naàmùnkù kɔbɛ.
3 Kuyie nhãnné díî nɔu miɛkɛ Mandiyããbɛ kpààtìbɛ̀ Odɛbu nɛ̀ Sɛbu kɛ̀ di bɛ̀ pĩ, n né dɔ̀ɔ ba kɛ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ.
Sedeõõ ti mbéi nkɛ̀ Efadaimmu kɔbɛ miɛkɛɛ do.

Sedeõõ domɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ

4 Sedeõõ nɛ̀ o nìtìbɛ̀ sikɔusìtããti (300) kɛ̀ bèɛ tuɔkɛ Suditɛ̃ɛ̃, kóò sèńté kɛ sɔ̃́ mbɛ̀ ɔu, kɛ mɛ mbaa nsɔkɛ́ kɛ bɛtì bɛ dootitɔbɛ̀,
5 kétuɔkɛ Sukɔti ɛì kɛ̀ Sedeõõ nákɛ́ dɛ kó dihɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀: Pãnɛ̀ n nìtìbɛ̀ mudiì bɛ̀ ɔumu, m bɛtì Mandiyããbɛ kpààtìbɛ̀ mbɛ, Seba nɛ̀ Sadimuna.
6 Kɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbèɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti di pã mudiì ba nkpéí? A namu Seba nɛ̀ Sadimuna kɛ dèèà?
7 Kɛ̀ Sedeõõ bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbo n duó ndìì mɔ̀nnì Seba nɛ̀ Sadimuna m bo di puotínɛ̀ dikpáà kó tipotì, kɛ́ dí yórí ipo.
8 Kɛ̀ Sedeõõ íté dɛborɛ̀ kékɔtɛ Penniyɛɛdi, kɛ́ bɛ̀ mɔɔ ò baa do mɔɔ mèɛ̀ botí Sukɔti ɛì kɔbɛ, kɛ̀ bèɛ ò tɛ̃ńné bɛtɔbɛ̀ baa do ò tɛ̃ńné tì.
9 Kɛ̀ Sedeõõ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n na n dootitɔbɛ̀ kɛ kũntiní n yóó pɔntɛmu dihɛì kó ditou kperì dii.
10 Seba nɛ̀ Sadimuna bɛ̀ do bo Kaadikɔɔdi nwe, nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìnùmmù (15000), kɛ yɛ́ bɛ̀ do kùɔmɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔupípísìdé (120000) kɛ̀ bɛɛ̀ nsúó.
11 Kɛ̀ Sedeõõ tũnnɛ bɛnaacɛ̃mbɛ keri fɛ̀ɛ̀ cìɛfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ yìènɛ̀ Nɔba nɛ̀ Yokoa diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kédo o dootitɔbɛ̀ kɛ sɔ̃́ mbɛ yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ sɔ̀ri kòò mɔù í yóó bɛ̀ yà.
12 Mandiyãã kpààtìbɛ̀ bɛdɛ́ Seba nɛ̀ Sadimuna kɛ̀ bèɛ cokɛ́. Kɛ̀ Sedeõõ bɛ bètì képĩ nkɛ̀ bèɛ na bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu kɛ́ bɛ̀ auté.
13 Kɛ̀ Sedeõõ nkũntiní mudoò kéyènní Edɛsi tennì,
14 képĩ nSukɔti kóo dapàà mmɔù kóò bekɛ kòo ò wãri bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ yètɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ m̀bo sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bèyiekɛ̀.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Sedeõõ kɔtɛ kéyà Sukɔti ɛì kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di kpaá yɛ́ di sòò n sɑ̃́ɑ̃mmɛ̀ kɛ tú n namu Seba nɛ̀ Sadimuna kɛ dèè, kɛ tú n nìtìbɛ̀ ɔu kɛ̀ di bɛ̀ pã mudià? M mɛ ndi tɔnímu Seba nɛ̀ Sadimuna.
16 Mɛ̀mɛ ò tùótémɛ̀ dikpáà kó tipotì nɛ̀ ipo képuotínɛ̀ Sukɔti ɛì kó bɛkótíbɛ̀,
17 kédeè képɔntɛ Penniyɛɛdi ɛì kó ditou kperì, kékuɔ dɛ kó dihɛì kɔbɛ.

18 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ bekɛ́ Seba nɛ̀ Sadimuna kɛ dɔ̀: Di do kùɔ bɛ̀ɛ nìtìbɛ̀ Tabɔɔ bɛ̀ do dòmmɛ? Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bɛ̀ do da dònnɛ̀mu kɛ dò nyikpààtìbí.
19 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N tebìí nsi ti yɔ̃ òmáà, kédeè kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kɛ̀ m pàrìkɛ̀ nɛ̀ ku yètìrì kɛ tú kɛ̀ di do mbɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ nfòù n na bá ndi kùɔ.
20 Ò béi mɛmmɛ kédeè képéi nho kóo po Yetɛɛ kɛ dɔ̀: A pĩ mba? Kuɔ bɛ̀!
Odapàà mmɛ nyí ndàátí ò do kpaá bɛmmu. Kɛ̀ dɛɛ̀ nte kòo yɔtɛ.
21 Seba nɛ̀ Sadimuna kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Sedeɔ̃ɔ̃ kɛ dɔ̀: Ti kuɔ a mómmuɔ, bá wè nɛ̀ o kó dikɔ̃mbùɔ̀ ndi.
Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ ítɛ́ kɛ́ bɛ̀ kùɔ kétúótɛ́ bɛ yòyóbɛ̀ do dúúkú tìì sãtì.

Sedeɔ̃ɔ̃ yetɛmɛ̀ tikpàtì

22 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ nákɛ́ Sedeɔ̃ɔ̃ kɛ dɔ̀: Fɔ̃ɔ̃ yó nti bakɛ́, a kó difɔ̃nkúò kàa birɛɛ sɔɔté kɛ́ nti bakɛ́, kàa yaàbirɛɛ sɔɔté kɛ́ nti bakɛ́. Fɔ̃ɔ̃ ti dɛɛténɛ̀ Mandiyããbɛ.
23 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yí yó ndi bakɛ́, m birɛ mɛ nyí yó ndi bakɛ́ ti Yiè nKuyie nkuù yó ndi bakɛ́.
24 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó di mɔɔ dèmarɛ̀ ndɛ, bá wè di miɛkɛ ò m pã mumámáá ntinɛntì di eíní tì miɛkɛ.
Isimayɛɛribɛ do mɔkɛ dɛsɔɔmámánnɛ̀ ndɛ. Bɛ kó mɛborimɛ do mmɛ.
25 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yienko kɛ dɔ̀: Ti bo dɛ̀ nda pã. Kɛ̀ bɛ̀ɛ pitɛ́ kuyààkù kɛtenkɛ̀ kéndɛì bɛ̀ eí ntìì nɛntì miɛkɛ mumámáá mùmáà mùmáà, kɛ dɔunko ku ĩnkɛ̀.
26 Dɛsɔɔmámánnɛ̀ bɛ̀ ò pãmmú dɛ̀, dɛ kó kucɛ́ɛ́kù do bo cìdóòbɛ̀ sipísìdé ndi, kɛ̀ bɛ̀ɛ yíɛ́ kóò pãmmú yɛtootɔ̃rɛ nɛ̀ tiyaàsààtì tiwũɔ̃tì, Mandiyããbɛ kpààtìbɛ̀ do daati tì nɛ̀ tisãtì yòyóbɛ̀ do duuku tì.
27 Kɛ̀ Sedeɔ̃ɔ̃ túótɛ́ dɛ kó mɛsɔɔ nkédɔ̀nɛ̀ tɛtenkaanìtɛ̀ kɛ́ tɛ̀ còńné Ofidaa o ɛì miɛkɛ, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ mbáá ndɛ kó tɛtenkaanìtɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ɛ naá ndidíìntã́rì Sedeɔ̃ɔ̃ nɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ kpéí.
28 Mɛmmɛ Isidayɛɛribɛ namɛ̀ Mandiyããbɛ, kɛ́ bɛ̀ bɔ mbá bɛ̀ tɛ́nkɛ í nna kɛ ìtɛ́, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ ei ḿbo mɛomùpùmɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà, Sedeɔ̃ɔ̃ fòmmu mumɔu miɛkɛ.
29 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Soasi birɛ Yedubaadi kò nkémbo o cĩɛ̃tɛ̀.
30 Sedeɔ̃ɔ̃ do mɔkɛ initidabí sipísìyiekɛ̀ ndi ò pɛitémɛ̀, o pobɛ̀ do í sénní.
31 Kòo pocɛ̃nnì dìì bo Sisɛmmu kɛ̀ dìi ò pɛité dɛnitidabirɛ kòo dɛ̀ yu kɛ dɔ̀: Abimɛdɛki.
32 Soasi birɛ Sedeɔ̃ɔ̃ do kòtému mɛdiè nkɛ̀ mɛborimɛ nhò naati kòò yàa kúnɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnné o cicɛ Soasi fɔ̃ti, Ofidaa Abiesɛɛ tempɛ̃ mmiɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ wɛ̀tɛ kɛ domɛ̀

33 Sedeɔ̃ɔ̃ ku dìì mònnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃tɛ kéfíé yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ kétúótɛ́ dibɔɔ̀ Baadi Beditì kédɔɔ̀ bɛ kó kuyie.
34 Isidayɛɛribɛ tɛ́nkɛ í ndenniní ti Yiè nKuyie nkpéí kùù do bɛ̀ dɛɛténɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ fitɛ́.
35 Bɛ̀ tɛ́nkɛ í ndakɛ Yedubaadi Sedeɔ̃ɔ̃ cĩɛ̃tɛ̀ kpéí, ò do bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ sàà ndo dò mbɛ̀ ndakɛmu tɛ kpéí.

9

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Abimɛdɛki tikpàtì Sisɛmmu

1 Kɛ̀ Yedubaadi birɛ Abimɛdɛkii kɔtɛ Sisɛmmu o mannìkù kénákɛ́ o yɔ̃ tãbɛ̀ kó kunaàmùnkù kumɔu kɛ dɔ̀:
2 Bekénɛ̀ Sisɛmmu ei kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ dó Yedubaadi bí sipísìyiekɛ̀ bo mbɛ̀ bakémàà, kɛ̀ bɛ̀ dó onìtì òmáà bo mbɛ̀ bakémɛ̀? Bɛ̀ né báá yɛ̃ n tumɛ̀ bɛ cĩɛ̃tɛ̀ kou nwe!

3 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kɛ́ tì nàkɛ́ Sisɛmmu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tããtɛ́ Abimɛdɛki ò tu mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í mbɛ kou.
4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛitɛ Baadi-Bediti kó idíítí miɛkɛ mɛdítíbii nsipísìyiekɛ̀ kóò duɔ́, nkòo túótɛ́ dɛ kó idíítí kɛ́yietí bɛnititetìbɛ̀ nɛ̀ bɛciɛ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nɛinɛ̀.

5 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Ofidaa o cicɛ Yedubaadi cĩɛ̃tɛ̀, kɛ́kuɔ o bí sipísìyiekɛ̀ dimɔ̀nnì dìmáà miɛkɛ, kòo sámpóù Yotammu weè máà na kɛ́sɔri kɛ́yentɛ́.
6 Sisɛmmu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kɔbɛ nɛ̀ Bɛti-Midoo kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nkɛ́kɔtɛ Sisɛmmu kó mutie borɛ̀ ditãrì còḿmú dɛ̀, bɛ̀ dɛ mpĩ nhAbimɛdɛki tikpàtì.

Yotammu kó dináaǹhãntirì

7 Yotammu tì kèè dìì mɔ̀nnì kɛ́dekɛ Karisimmu tãrì, kɛ́pĩɛ̃kɛ́ nɛ̀ o wɛ̃rímú mumɔu kɛ dɔ̀: Sisɛmmu ɛì kɔbɛ, n kɛ́ntɛ́nɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndí kɛ́ntɛ́!

8 Dɛtie ndɛɛ̀ do yɛ̃ ndɛ̀ dɔ́ okpààtì, kɛ́nákɛ́ odìfíè kɛ dɔ̀: Á nti bakɛ́.

9 Kɛ̀ odìfíè dɛ̀ tɛ̃ǹńɛ́ kɛ dɔ̀: M bo yóu m bo mpɛímɛ̀ yɛbɛ kɛ̀ bɛ̀ diinɛ̀ mɛkùɔ̀ yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀ dómɛ̀, kɛ́kɔtɛ kɛ́ntú m bakɛ́ dɛtiennaà?

10 Kɛ̀ dɛtie nnákɛ́ fìkíè kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nní nti bakɛ́!
11 Kɛ̀ fìkíè dɛ̀ tɛ̃ǹńɛ́ kɛ dɔ̀: M bo yóu m bo mpɛímɛ̀ yɛbɛ yèè wèètì kɛ́kɔtɛ kɛ́ntú m bakɛ́ dɛtiennaà?
12 Kɛ̀ dɛ̀ɛ sɔɔtɛ́ kɛ́nákɛ́ fínyĩ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ ntũ nní nti bakɛ́.

13 Kɛ̀ fínyĩĩ dɛ̀ tɛ̃ǹńɛ́ kɛ dɔ̀: M bo yóu m bo mpɛímɛ̀ yɛbɛ mɛnaà kpɛyɛ yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀ dómɛ̀, kɛ́kɔtɛ kɛ́ntú m bakɛ́ dɛtiennaà?
14 Kɛ̀ dɛtie nyóu kɛ́wɛ̃nnɛ́ kɛ́nákɛ́ tipotì kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nni nti bakɛ́!

15 Kɛ̀ tipotìi dɛ̀ tɛ̃ǹńɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di mɛ̀nkɛ dómu m bo ntúmɛ̀ di kóo kpààtì kɔtɛnɛ̀ní kɛ́ndíɛ́kɛ́ n kó mɛdɛ́ɛ̀. Kɛ̀ di mɛ nyetɛ muhãã́ mbo yɛ̀nní m miɛkɛ kɛ́ di cóu nkɛ́taunnɛ̀ dɛtie ndiɛrɛ̀ ditãrì Dimaa kpɛrɛ.
16 Kɛ̀ Yotammu nsɔkɛ́ o náaǹtì kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Díndi tá? Di yɛ̀mmɛ̀ í di bekùnɛ̀ di pĩḿmɛ̀ Abimɛdɛki tikpàtàà? Di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Yedubaadi cĩɛ̃tɛ̀ dɛ̀ wennimaà? Ò di dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà ndi mɛ nhò yietáà?
17 N cicɛ do cĩnnɛ o buu ndi kɛ́kpa ndi kpɛ́í nkɛ di dɛɛtɛ́ nɛ̀ Mandiyããbɛ.

18 Kɛ̀ di né ìtɛ́ yíe nkɛ dokùnɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kɛ kùɔ o bí sipísìyiekɛ̀ dimɔ̀nnì dìmáà kɛ pĩ nho pocɛ̃mbirɛ Abimɛdɛki tikpàtì ò tu mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í ndi kou.
19 Kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ í di bekùnnɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Yedubaadi nɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ dɛ kpɛ́í ndí yà Abimɛdɛki kó mɛsàà nkòo yà di kɔ̃mɛ.
20 Kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ Abimɛdɛkii tuɔ nSisɛmmu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Bɛti-Midoo kɔbɛ muhãã́ nkɛ̀ bɛ̀ múnkɛɛ ò tùɔ mmuhãã́.
21 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yotammuu cokɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́nsɔri Bedaa, ò do dé o tebitɛ Abimɛdɛki nwe.

Sisɛmmu kɔbɛ yetɛmɛ̀ Abimɛdɛki kpɛti

22 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Abimɛdɛki mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ yɛbie nyɛ̀tããti.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie nduɔnní mɛyèmmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ bo nte kɛ̀ Sisɛmmu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Abimɛdɛki kɛ̀ bɛ̀ɛ sĩntɛ, mɛ̀mmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ yetɛ Abimɛdɛki kpɛti.
24 Yedubaadi bí sipísìyiekɛ̀ Abimɛdɛki do kùɔ ì kó kusĩnkù kuù ò tùɔ̀kɛní wenwe nɛ̀ Sisɛmmu ɛì kɔbɛ. Kɛ yɛ́ bɛɛ̀ do ò teennèmɛ̀ kòo bɛ̀ kùɔ.
25 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Sisɛmmu ɛì kɔbɛɛ sɔri kɛ́hoo mbɛnìtìbɛ̀ ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ndimmù bɛ̀ɛ̀ pɛ̃nkù dɛborɛ̀ kɛ fekù bɛ kpɛrɛ kɛ̀ Abimɛdɛkii tì kèè.
26 Diyiè marì kɛ̀ Ebɛɛdi birɛ Kaadi tuɔkɛní Sisɛmmu kɛ nɛínɛ̀ o tebìí. Kɛ̀ Sisɛmmu ɛì kɔbɛ bɛmɔu ò duɔ́ mbɛ yɛ̀mmɛ̀,
27 kɛ́nkũɔ̃tì bɛ paa, kɛ́tɔ̃ũ fínyĩ kó yɛbɛ, bɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀ yɛ̀ mɛnaà, kɛ yɛ̀ nìú kɛ́dɔɔ̀ dibanni, kɛ́kɔtɛ bɛ kó dibɔɔ̀ tou kɛ́nyo nkɛ yɔ̃ nkɛ sãã́ nhAbimɛdɛki.

28 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Ebɛɛdi birɛ Kaadi bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Abimɛdɛki tu we kɛ̀ weè bo
mbaké Sisɛmmu kɛ̀ ti ò bùɔ́? Yedubaadi birɛ nɛ̀ o ããpɔ̀nkótì Sebuudi bɛɛ̀ dò
nkémbúɔ́, Amɔɔ ɛì kɔbɛ bɛɛ̀ te Sisɛmmu, ti bo nhò bùɔ́ ba nkpéí?
29 Kɛ̀ Ebɛɛri birɛ Kaarii sɔɔté kɛ dɔ̀: Kɛ̀ Sisɛmmu ɛì kɔbɛ do bo yie nké n tũnnɛ
n na mbɔ nhAbimɛdɛki, n na nhò nàké kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nnɛ̀ a ããpɔ̀mbɛ̀ báátínɛ̀ kɛ̀ ti
kpa!
30 Sebuudi weè do tú dɛ kó dihɛì kóo kùmàndáà, kékeè Ebɛɛdi birɛ Kaadi nàá
ntì kɛ̀ dèɛ ò yonkɛ.
31 Kòò tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ disɔ̀rì kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Abimɛdɛki Ebɛɛdi birɛ Kaadi tùɔ̀kɛnímɛ̀
kɛ sukii bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ò bɔ.
32 Kòo yíɛ́ kòo nùù dɔ̀ nɛ̀ dɛ kpéí nwèe ítɛ́ kɛyènkɛ̀ nɛ̀ o kó bɛnìtìbɛ̀ kékɔtɛ
dikpáà kénhokɛ.
33 Kɛ̀ bèɛ pikɛ yɛ̀ dikũnweńnì sɛ̀ì kédo dihɛì, kɛ̀ bɛ̀ yènní kɛ bo ò dokénɛ̀ wèe
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ ò dómɛ̀.
34 Mɛ̀mmɛ Abimɛdɛki nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bèɛ ítɛ́ kɛyènkɛ̀ kétoté yɛtĩ̀rɛ̀ yènàà, kékɔtɛ
kénhokɛ kɛ tɔ́kénɛ̀ Sisɛmmu.
35 Ebɛɛdi birɛ Kaadi yènní dìì mɔ̀nnì nɛ̀ o kɔbɛ, kɛ cómmɔ́ɔ dihɛì kó dibòrì,
Abimɛdɛki nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bèɛ ootɛní.
36 Kaadi yà dìì mɔ̀nnì ditĩnnì kénákɛ́ Sebuudi kɛ dɔ̀: Dihããpɔ̀ntĩnnì marì
dìì cutiní ditãrì kɛ̀ Sebuudii ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Ditãrì fènkù nku a wúómmɛ̀ kɛ tú
bɛnìtìbɛ̀.
37 Kɛ̀ Kaadi nyetíróo kɛ tú, bɛnìtìbɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ cutiní ditãrì kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kèríní
Mubɔɔtie mbíékɛ̀.
38 Kɛ̀ Sebuudii ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ɔ̃́ baa do náá nkɛ tú Abimɛdɛki tu we kɛ̀ weè
bo nti bakáà? A do sènkèrì wè weè tùɔ̀kɛní nɛ̀ o nìtìbɛ̀. Kɔtɛ kóò dokénɛ̀.
39 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Kaadi báátí kéniité Sisɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo dokénɛ̀ Abimɛdɛki.
40 Kɛ̀ Abimɛdɛki mbɛ bètì kɛ̀ bèɛ cokɛ́ kòo mbɛ̀ kɔ̀ùtì kɛ bií kã̃ã̀ ndihɛì kó dibòrì.
41 Mɛ̀mmɛ kòo mbo Aduma kɛ̀ Sebuudi bèti Kaadi nɛ̀ o kɔbɛ bá bɛ̀ í nna kémbo
Sisɛmmu.
42 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ Sisɛmmu ɛì kɔbɛɛ yɛ̀ kɛ bo dokénɛ̀ Abimɛdɛki.
43 Kòo tì kèè kétúótɛ́ o nìtìbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ totɛ́ yɛtĩ̀rɛ̀ yètããti kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kénhokɛ, kɛ̀ bɛ̀
nyɛtìní dihɛì kɛ̀ bèɛ bɛ̀ potɛ́.
44 Abimɛdɛki nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bèɛ cãrikɛ kébaa dihɛì kó dibòrì kɛ̀ yɛtĩ̀rɛ̀ tɛyɛ̀ yèdɛ́ɛ̀
yɛ̀ɛ̀ kpaá, kɛ̀ yɛnyɛ mɛ ntó puotì dikpáà kɔbɛ kɛ kɔù.
45 Kɛ̀ Abimɛdɛki ntũũ kénkuuri dihɛì kɛ́ di pɔ̀ntɛ páíí kékuɔ di nìtìbɛ̀, kédeè
kɛ́ dì yaá mukɔ́kúɔ́.
46 Mikidadi Sisɛmmu ɛì kɔbɛ tì kèè dìì mɔ̀nnì kékɔtɛ kéta dibɔɔ̀ Ɛdi-Beditì
tãdènkù.
47 Kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Abimɛdɛki Mikidadi-Sisɛmmu ɛì kɔbɛ tìímmɛ̀ dɛborɛ̀.
48 Kòo túótɛ́ o pĩ̃ɛ̃tɛ̀ kédekɛ Sadimɔɔ tãrì, kékɔ̃ũ kudɔ́ú kébuuté, kénákɛ́ o nìtìbɛ̀
kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀nɛ̀ n dɔ̀ɔ̀mɛ̀.
49 Bá wè kòo kɔ̃ũ kudɔ́ú kébuutɛ́ kóò tũnnɛ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kɛ́ ì còú mbɛ̀ bo kùù
tãdènkù kécóu nkɛ̀ dèɛ cóútɛ́ bɛ̀ɛ̀ bo dɛ miɛkɛ. Bɛ̀ bo ntùɔ̀kɛ tɛkɔupíítɛ̀ (1000),
bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀.

Abimɛdɛki kumɛ̀

50 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Abimɛdɛkii kɔtɛ kédo Tebɛsi ɛì kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ na kɛ́ dì fièɛ.
51 Ditou kperì marì dìì do bo dɛ kó dihɛì cuokɛ̀, kɛ mummu kɛ̀ bèɛ di kpetínné
kédekɛ kudànkù, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀.
52 Kɛ̀ Abimɛdɛkii kɔtoo kɛ bo bɛ̀ pi, kétɔ́ɔ́nko ditou kó dibòrì borɛ̀ kɛ bo dì cɔ́u.
53 Dɛndɛ onitipòkù mɔù bɔnténímɛ̀ dinàà kébɔ́té o yuu képɔntɛ.
54 Mɛ̀mmɛ Abimɛdɛki péimmɛ̀ odapàà nwèè tɔ o kpàrìnɛntì kɛ dɔ̀: Kpatɛ a siè
kɛ́ n kuɔ bɛ̀ yàà bo nnáá nkɛ tú onitipòkù weè n kùɔ.
Kòo kóo tɔ̃ntìi ò kũũ disiè kòo kú.
55 Isidayɛɛribɛ yà dìì mɔ̀nnì Abimɛdɛki kumɛ̀ bá wè kòo kò nho cĩ̃ɛ̃tɛ̀.

56 Mɛm̀mɛ Kuyie nyietímɛ̀ Abimɛdɛki mɛyɛi nhò dɔ̀ɔmɛ̀ o cicɛ kɛ kùɔ o tebìí
sipísìyiekɛ̀.
57 Sisɛmmu ɛì kɔbɛ kó kuyonku kpéí ndo te kɛ̀ bèɛ yà mɛyɛi nYedubaadi birɛ
Yotammu do yɛ̃ mmɛ̀ɛ̀ yóó bè tùɔ̀kɛní, dɛmɔu kɛ̀ dèɛ bè tùɔ̀kɛní.

10

Todaa

1 Abimɛdɛki ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Pua birɛ Todaa, Dodo yaàbirɛ weè ò cɔuté kédɛɛté
Isidayɛɛribɛ. Todaa do tú Isakaa naàmùnkù kou nwe kɛ bo Samii Efadaimmu
tãrì ĩnkɛ̀.
2 Kòo nni Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdé nɛ̀ yètããti kékú kɛ̀ bèɛ ò kũnné
Samii.

Yaii

3 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yaii Kadaadi ɛì kouu ò cɔuté kémbaké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀
yɛbie nsipísìdé nɛ̀ yèdéè,
4 kémmɔkɛ initidabí sipísìtããti kɛ̀ ì dèkù sãmmarímúbɛ̀ sipísìtããti kɛ mɔkɛ
yɛhɛkɛ̀ sipísìtããti Kadaadi tenkɛ̀ miɛkɛ. Bɛ̀ kpaá yu dɛ kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ yíenní kɛ
tú Yaii ɛkɛsí nsi.
5 Kòo kú kɛ̀ bèɛ ò kũnné Kamɔnni.

Amɔniibɛ domɛ̀ Isidayɛɛribɛ mudoò

6 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃tɛ kédɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dɛ̀, kéfié yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ
nɛ̀ Asitaditeebɛ nɛ̀ Sidii kɔbɛ kpɛyɛ nɛ̀ Sidoniibɛ kpɛyɛ nɛ̀ Mɔabiibɛ kpɛyɛ nɛ̀
Amɔniibɛ kpɛyɛ nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpɛyɛ, kéyóu ti Yiè nKuyie mbá bɛ̀ tɛ́nkɛ í nkù tũ.
7 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ bɛ̀ pɛikɛ, kɛ̀ kùu bɛ̀ ãnné Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ Amɔniibɛ
nɔu miɛkɛ,
8 kétúótɛ́ dɛ kó dimɔ̀nnì kétuɔkɛnɛ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèni kɛ̀ bɛ̀ nfɛ́ũnko
Isidayɛɛribɛ, bèɛ kó dimàà bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ yáà, Amɔriibɛ tenkɛ̀ Kadaadi
tempɛ̃ nkɛ bɛ̀ diinko mɛsémmɛ̀.
9 Kɛ̀ Amɔniibɛ sénténí Suditɛ̃ɛ̃ kɛ bo dokénɛ̀ Sudaa nɛ̀ Bɛnsamɛɛ nɛ̀
Efadaimmu bɛ naàmùntì kɔbɛ. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ yèmmèɛ caàrɛ̀ mɛdiè.
10 Kɛ̀ bèɛ kuɔ́nnɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti cààrèmu mɛdiè nti da yóumɛ̀ fɔ̃ nwèè
ti te, kɛ feu yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ.
11-12 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Esibiti kɔbɛ nɛ̀ Amɔdiibɛ nɛ̀ Amɔniibɛ
nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ Sidoniibɛ nɛ̀ Amadesiibɛ nɛ̀ Maɔ̃ɔ̃niibɛ bɛ̀ do di fɛ́ũnko kɛ̀ di n
kuɔ́nnɛ̀ kɛ̀ n yí di dɛɛtáà?
13 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ di n yóu kɛ feu yɛbɔkɛ̀, dɛɛ̀ te kɛ̀ n tɛ́nkɛ í yóó di dɛɛté.
14 Yɛbɔkɛ̀ nyɛ di tããtémɛ̀, yúnɛ̀ yɛ tũnké kɛ̀ yè di dɛɛténɛ̀ mɛsémmɛ̀.
15 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ tɛ́nné ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti cààrèmu, ti í dɔ̀ɔ a dómɛ̀! A
né ti dɛɛté kuu.
16 Bɛ̀ mɛ nyĩ képíe nyɛbɔkɛ̀, ti Yiè nKuyie ntɛ́nkɛ í nna kɛ bo yóu kɛ̀ bɛ̀ nsɔké
kɛ bɛ̀ fɛ́ũnko.
17 Kɛ̀ Amɔniibɛɛ tíí nkébáté Kadaadi, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ tíí nkébáté Misipaa.
18 Dɛ mɔ̀nnì Kadaadi ɛì kɔbɛ nɛ̀ bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛtɔbɛ̀ kɛ tú: We
nsàà bo kɔtɛ kédokénɛ̀ Amɔniibɛ? Kɛ̀ wèè bɛ̀ dokénɛ̀ weè yóó naá nKaadaadi
kóo kpààtì.

11

Sɛfutee naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

1 Onìtì mɔù weè do bo Kadaadi kɛ̀ bɛ̀ ò yu ké tú Kadaadi, kòo duɔ́nɛ̀ onitipòkù
mɔù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kɛ̀ wèè ò pɛiténɛ̀ dɛnitidabirɛ, kòo dɛ̀ yu kɛ
dɔ̀ Sɛfutee, kòo ntú okpàrìteu mɛdiè.

2 Kɛ̀ Kadaadi pokù múnkɛɛ ò pɛitɛ́nɛ̀ ibí kɛ̀ ìì kótɛ́ní kɛ́bɛti Sɛfutee, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A báá ti wɛ̃nnɛ́nɛ̀ kɛ́tiekɛ ti cicɛ kpɛrɛ ti í wɛ̃ nti yɔ̃.
3 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Sɛfutee ítɛ́ kɛ́dɛ́tɛ́nɛ̀ o tebìí kɛ́kɔtɛ kɛ́mbo Tobu tempɛ̃. Kɛ̀ itookperí yɛmbɛ̀ɛ ò sɔ̃ńkóo kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné kɛ́nkɔrì dikpànnì.
4 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yíɛ́ kɛ́mɔntoo sám̀pó kɛ̀ Amɔniibɛɛ do Isidayɛɛribɛ mudoò.
5 Mudoò ìtɛ́ dìì mànnì kɛ̀ Kadaadi ɛì kó bɛkótíbɛ̀ɛ kɔtɛ Tobu tempɛ̃ nSɛfutee wammù,
6 kóò yà, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kéniitɛ́ ti kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ tí na kédokénɛ̀ Amɔniibɛ.
7 Kɛ̀ Sɛfutee bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ í tú díì do n yetɛ kɛ́ m bɛti n cicɛ cĩɛ̃tàà? Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di ta mɛsémmɛ̀ miɛkɛ kɛ cokéní m bíékɛ̀?
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti kɔ̀tɛní a borɛ̀ kɛ dó a kɔtoo kɛ̀ tí wɛ̃nné kédokénɛ̀ Amɔniibɛ mbɛ kàa ntú ti kóo kpààtì kémbakɛ́ Kadaadi omɔu.
9 Kɛ̀ Sɛfutee dɔ̀: Kɛ̀ n di nɛinɛ̀ mudoò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyie nkɛ̀ m bɛ̀ na, mîì yó ntú di kòo kpààtì.
10 Kɛ̀ Kadaadi kó bɛkótíbɛ̀ɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nti wúómmu, tíì bɛ́i nkɛ tú ti bo dɔɔ̀ a bɛ́i ntì timɔu.
11 Kɛ̀ Sɛfutee nɛinɛ̀ Kadaadi ɛì kó bɛkótíbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tùótɛ́ kòo mbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Misipaa kɛ̀ Sɛfutee wɛ̃tɛ kɛ́bɛ́i ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀ ò do nàkɛ́ tì bɛkótíbɛ̀.

Sɛfutee nàkɛ́ tì Amɔniibɛ kpààtì

12 Kɛ̀ Sɛfutee tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Amɔniibɛ kpààtì kɛ dɔ̀: Sɛfutee tu, ɔ̃nti bo di cuokɛ̀ fɔ́ nnɛ̀ we kàa bàátí kɛ bo ò do mudoò?
13 Kɛ̀ Amɔniibɛ kpààtìi bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ yènní dìì mànnì Esibiti, dɛ mànnì ndi bɛ̀ fìètɛmɛ̀ n tenkɛ̀, kétúótɛ́ Adinɔ biriku kétuɔkɛnɛ̀ kukó nSabɔki kétuɔkɛnɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ biriku. Wè tí duɔ́ nti tenkɛ̀ mɛyɔɔmmɛ̀.
14 Kɛ̀ Sɛfutee wɛ̃tɛ kétɔ̃ mbɛtɔbɛ̀ Amɔniibɛ kpààtì borɛ̀.
15 Kɛ̀ bɛ̀ bo ò nàkɛ́ kɛ tú: Isidayɛɛribɛ do í fìètɛ Mɔabiibɛ nɛ̀ Amɔniibɛ tenkɛ̀ makɛ̀.
16 Bɛ̀ yènní dìì mànnì Esibiti kéta dikpáà ndi dibiri miɛkɛ, kétuɔkɛ dàméèrì tipèntì kou, képɛ̃ɛ̃té kékɔtɛ Kadɛɛsi.
17 Bɛ̀ do dɛ mbo kétɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Edɔmmu kóo kpààtì kòò bo bɛ̀ pã kucɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té o ɛì miɛkɛ, kòo yetɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ sɔɔté kémɔɔ Mɔabu kou kucɛ kòo múnkɛɛ yetɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ yóu kémbo Kadɛɛsi.
18 Bɛ̀ dɛ nyìté kékété dikpáà, kémpɛkénɛ̀ Edɔmmu nɛ̀ Mɔabu ɛkɛ̀, kétuɔkɛ Mɔabu ɛì diyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀, kébáté kukó nhAdinɔ yáà bɛ̀ í nta dihɛì. Adinɔ weè do tú Mɔabiibɛ tenkɛ̀ mànku.
19 Bɛ̀ dɛ mbo kétɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Sionni Amɔdiibɛ kpààtì Ɛsibonni ɛì kou kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ tu a bɛ̀ pã kucɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té a ɛì miɛkɛ, kékɔtɛ bɛ̀ kɔ̀ri kɛ̀.
20 Bá Sionni í nhò tã́, kéyetɛ kétíí nho ããpɔ̀mbɛ̀ Yaasi ɛì kébáátí kédo Isidayɛɛribɛ mudoò.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkùu duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ na Sionni nɛ̀ o nìtìbɛ̀, kéfietɛ o tenkɛ̀ kɛmɔu,
22 kétúótɛ́ Amɔriibɛ tenkɛ̀ kɛmɔu kéketɛ́ Adinɔ kubiriku kétuɔkɛnɛ̀ kukó nYaabɔku, kétúótɛ́ dibiri kó dikpáà kétuɔkɛnɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃.
23 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ tũ nkù, kuù duɔ́ nkɛ̀ ti fìètɛ Amɔdiibɛ tenkɛ̀ kɛ̀ fɔ́ nné dɔ́ ké kɛ̀ cɔutáà?
24 A kó dibɔɔ̀ Kemɔɔsi da duómmu kɛtenkɛ̀ kàa kɛ̀ te. Ti Yiɛ̀ nKuyie nti duɔ́ nkɛ̀, ti kɔkɛ nkɛ, kɛ̀ ti dò nké nkɛ̀ te.
25 A yèmmè dò nha kpeńnìnèmu Sipɔɔ birɛ Badaki Mɔabu ɛì kóo kpààtàà? Ò í wammú nɛ̀ Isidayɛɛribɛ dikpànnì, ò í bɛ̀ dokénɛ̀.

26 Nɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ bomɛ̀ Ɛsibonni ɛì nɛ̀ di pɛ́mmɛ̀ nɛ̀ Adowɛɛ ɛì nɛ̀ di pɛ́mmɛ̀ nɛ̀ Adimɔɔ pɛ́mmɛ̀ kpɛyɛ dɛ̀ màkɛ yɛbie nsikɔusìtããti ndi (300), dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di í cɔuté dɛ kó kɛtenkɛ̀ nɛ̀ yíenní?
27 N yí da cààrɛ̀ mùmamù, fɔ̃̀ɔ̃̀ n wɛ̀ńté kɛ n dónɛ̀ dikpànnì. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bo ti pútɛ́ yíe ntínti Isidaɣɛɛribɛ nɛ̀ díndi Amɔniibɛ.
28 Kɛ̀ Amɔniibɛ kpààtìi yetɛ Sɛfutee nàké tì.

Sɛfutee dɔúnnɛ̀mɛ̀ Kuyie ndinùù

29 Dɛ mànnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá ncútɛ́ní Sɛfutee ĩnkɛ̀, kòo ítɛ́ kɛ́ce nKadaadi tempɛ̃ nyimɔu, nɛ̀ Manansee kpɛyi képɛ̃ɛ̃té kékɔtɛ Misipee késɔɔténɛ̀ Amɔniibɛ tenkɛ̀,
30 kédɔúnnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndinùù kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkàa duɔ́ nkɛ̀ n na Amɔniibɛ,
31 m bo nkũntiní kɛ̀ wèè niitɛ́ kéyènní oketiwè n cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ́ n co, m bo wè nda pã, kɛ wè nda kuɔ kétuɔ.
32 Mɛmmɛ Sɛfutee tamɛ̀ Amɔniibɛ tenkɛ̀ kɛ́ bɛ̀ do, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkòo bɛ̀ na.
33 Kɛ̀ kùu ò teennɛ̀ kòo bɛ̀ poté kéfietɛ yɛhɛkɛ̀ sipísìdɛ́ kétúótɛ́ Adowɛɛ, dihɛì dìì tɔkénɛ̀ Miditi kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Abɛdi-Kedamimmu kɛ́ bɛ̀ autɛ́ mɛdiɛ̀, kɛ̀ Amɔniibɛɛ bɔ́utɛ́ Isidaɣɛɛribɛ.
34 Mudoò dèè dìì mànnì kɛ̀ Sɛfutee nkũntiní o cĩɛ̃̀tɛ̀ Misipaa, kòo kóo sapàà nweè yènní kóò co kɛ bie ndibàrì kɛ auti. Ò do we mmɔkɛ omáà.
35 Sɛfutee ò yàní dìì mànnì kékɛ̃̀té o yààtì kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: M birɛ a cààrɛ̀ n yèmmɛ̀ mmɛ kɛ n kɔutɛ, n dɔúnnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nku dinùù, n tɛ́nkɛ í yóó na kɛ́ di kpàtɛ.
36 Kòo kóo sapàà nhò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Kàa dɔúnnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndinùù n dɔɔ̀nɛ̀ a dì nkù dɔúnnɛ̀ kɛ yɛ̃ mmù kɛ yɛ́ kuù da teennèmɛ̀ kàa na a dootitɔbɛ̀ Amɔniibɛ,
37 kéyíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀: A né m pã mɛfíè mbɛtããbɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ̀ n dekɛ ditãrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ n dúɔbɛ̀ kékɔmmú n yóó kúmɛ̀ kɛ í yĩɛ́tɛ́ onitidɔù.
38 Kɛ̀ Sɛfutee ò pã kucɛ kòo dekɛ ditãrì nɛ̀ o dúɔbɛ̀, kɛ dɔ̀ bɛtããbɛ̀ bèdébɛ̀, kɛ kuɔ̀ nhò yóó kúmɛ̀ kɛ í yĩɛ́tɛ́ onitidɔù.
39 Bɛtããbɛ̀ bèdébɛ̀ dèè dìì mànnì kòo wɛ̃tɛní o cicɛ borɛ̀ kòo ò dɔɔ̀nɛ̀ ò dɔúnnɛ̀ dìì nùù ti Yiɛ̀ nKuyie. Mɛmmɛ ò kumɛ̀ kɛ mu nyí yĩɛ́tɛ́ onitidɔù. Kɛ̀ dɛ̀ naá nyIsidaɣɛɛribɛ kó ikuɔ́.
40 Bá dìì benni kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kɔtɛ kékɔmmú Kadaadi kou, Sɛfutee birɛ kpéí nkɛ dɔ̀ yɛwe yènàà.

12

Efadaimmu kɔbɛ kpannèmɛ̀ Sɛfutee

1 Diyiè marì kɛ̀ Efadaimmu kɔbɛɛ tíí nkénɛi, késéntɛ́ kukó nkékɔtɛ Safɔ̃ɔ̃, kénáké Sɛfutee kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa kɔ̀tɛ kɛ dokénɛ̀ Amɔniibɛ bá a í ti yu kɛ̀ ti bo da teennɛ̀? Ti yóó cóummu a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ́ da wɛ̃nnénɛ̀.
2 Kɛ̀ Sɛfutee bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Mí nnɛ̀ n nìtìbɛ̀ ti do màɔ̀tɛnɛ̀ Amɔniibɛ tináaǹtì kɛ̀ n di yúmu, di mɛ nyí nkɔ̀tení kɛ bo n dɛɛté.
3 M bantɛ́ dìì mànnì di í kɔriníméɛ̀ kɛ bo n teennɛ̀, dɛ mànnì ndi ncĩnnɛmɛ̀ m buu kɛ kɔ̀tɛ kɛ bɛ̀ do, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ mbɛ̀ ãnné n nɔu miɛkɛ. Dɛ̀ yĩmɛ̀ kɛ̀ di bàátí yíe nkɛ bo n kpannɛ̀?
4 Mɛmmɛ Sɛfutee tìímmɛ̀ Kadaadi kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bèɛ do Efadaimmu kɔbɛ mudoò kɛ́ bɛ̀ na. Efadaimmu kɔbɛ bèè do nàké bèmbɛ Kadaadi kɔbɛ kɛ dɔ̀: Di tú Efadaimmu kɔbɛ mbɛ kɛ cokɛ́ kɛ kɔ̀tɛ kɛ bo Manansee kɔbɛ cuokɛ̀.

5 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kadaadi kɔbɛɛ dintɛ́ Efadaimmu kɔbɛ kémbaa kukó nSuditɛ̃ɛ̃ tɛpurɛ kɛ̀ wèè cootiní kɛ dɔ́ késéntɛ́ bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: A tú Efadaimmu kou nweà?

Kòò yĩ: Áà.

6 Bɛ̀ dɔ̀ wèe béi nkɛ dɔ̀: Sibodɛɛ. Kòò yĩ: Cibodɛɛ. Kɛ í na kɛ béi ndɛ kó ditannùù weti weti bèɛ ò pĩ nkéféútɛ́ kukó nSuditɛ̃ɛ̃ borɛ̀. Kɛ̀ bèɛ kuɔ Efadaimmu kɔbɛ sikɔupípísìnàà nɛ̀ sikɔupísìdé (42000) dɛ mɔ̀nnì.

7 Kɛ̀ Sɛfutee Kadaadi botí kou mbaké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀kùɔ̀, kékú kɛ̀ bèɛ ò kũnné o ɛì Kadaadi bɛ̀ ò pɛitɛ́ dì.

Bɛ̀ nàkémɛ̀ Ibusãã nɛ̀ Enɔɔ nɛ̀ Abunɔɔ bɛ kpéí

8 Sɛfutee kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Ibusãã Bɛtideɛmmu kou weè ò cɔutɛ́, kémbaké Isidayɛɛribɛ,

9 képɛitɛ́ initidabí sipísìtããti, initipobí sipísìtããti, kéduɔ́ nho sapàmbɛ̀ ibotí tɛì kɛ̀ ìi puokɛ, kòo túótɛ́ ibotí tɛì kó bɛsapàmbɛ̀ képuó nho bí, kémbaké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀,

10 kékú kɛ̀ bèɛ ò kũnné Bɛtideɛmmu.

11 Ibusãã kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Edonni Sabunɔɔ botí kouu baaté Isidayɛɛribɛ ké mbɛ̀ baké kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀,

12 kékú kɛ̀ bèɛ ò kũnné Ayanɔɔ Sabunɔɔ tempɛ̃ mmiɛkɛ.

13 O kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Idɛɛdi birɛ Abudonni Pidatɔ̃ɔ̃ ɛì kouu ò cɔutɛ́ kémbaké Isidayɛɛribɛ,

14 képɛitɛ́ initidabí sipísìnàà o yaàbí sipísìtããti kɛ̀ bɛ̀ ndekù sãmmarímúbɛ̀ sipísìyiekɛ̀ kòo mbaké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀ni,

15 kékú kɛ̀ bèɛ ò kũnné Pidatɔ̃ɔ̃ Efadaimmu tempɛ̃ mmiɛkɛ Amadesiibɛ tãrì.

13

Bɛ̀ pɛitémɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ tó dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, nɛ̀ dɛ kpéí nkɛ̀ kùu bɛ̀ ãnné Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɔu miɛkɛ yɛbie nsipísìnàà.

2 Kɛ sɔ́ nhonìtì mɔù bo Sodaa ɛì miɛkɛ, Danni naàmùnkù, kòo yètìrì tu Mandoa. Bá o pokù í mɔkɛ dɛbirɛ.

3 Diyiè marì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnìi kɔtɛní dɛ kóo nitipòkù borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: N yɛ́mu kɛ dò nha tú tɛhãũntɛ kɛ í mɔkɛ dɛbirɛ. Nɛ̀ mɛmmɛ a yóó púómmu képɛitɛ́ dɛnitidabirɛ,

4 kétúótɛ́ yíe nnɛ̀ yɛwe yèɛ̀ kpaaní a bá nyɔ̃ ndifɛ́ɛ̃ nɛ̀ mɛnaà nsɔmmɛ mèɛ̀ muɔ̀, a bá nyo ntidiitì ikuɔ́ yetɛ tì.

5 A yóó púómmu képɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, kuponkù báá káákɛ́ dɛ yuu, a yó ndɛ̀ pɛiní kɛ̀ dɛ̀ pànkɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛrɛ ndɛ, weè yóó ketɛ́ ò bo dɛɛtémɛ̀ Isidayɛɛribɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɔu miɛkɛ.

6 Kòo nitipòkùu ta kénáké o dɔù kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo nìtì mɔù weè kɔ̀tení m borɛ̀ kɛ donnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì kɛ̀ nh ò yà kɛ̀ n kɔ̃mbùɔ̀tì dò n yí na koò bekɛ́ ò yènní dɛ̀ ò mɛ nyí n nàké o yètìrì.

7 Ò n nàké kɛ tú m bo púó nképɛitɛ́ dɛnitidabirɛ, kɛ tú kétúótɛ́ yíe nnɛ̀ yɛwe yèɛ̀ kpaaní mbá nyɔ̃ ndifɛ́ɛ̃ nɛ̀ mɛnaà mmèɛ̀ muɔ̀, m mɛ mbá nyo nyikuɔ́ yetɛ tìì diitì. Kɛ tú n yóó pɛité dèɛ̀ birɛ n yó ndɛ̀ pɛiní kɛ̀ dɛ̀ pànkɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛrɛ ndɛ, kɛ̀ kù ndɛ̀ te dɛ fòmmu mumɔu.

8 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Mandoa bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nKuyie nyóu kòo nìtì a tɔ̃nní wèe wɛ̃tɛní kɛ ti nákɛ́ ti dò nkédɔɔ̀mɛ̀ dɛbirɛ ti yóó pɛité dɛ̀ kpéí.

9 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔɔ̀ Mandoa kù mɔɔ́ tì, kɛ̀ ku kó ditɔ̃nnìi wɛ̃tɛní onitipòkù borɛ̀ kénsɔ́ nhò bo kupaku bá o dɔù í dɛ̀ bo.

10 Kòo cokɛ́ mɛcãã nkɛ́nákɛ́ o dɔù kɛ dɔ̀: Onìtì wèè sòò kɔ̀tɛní m borɛ̀ ò wɛ̃̀tɛnímu.
11 Kɛ̀ Mandoa pɛ̃̀nkɛɛ nɛinɛ̀ o pòkù kɛ̀ bèɛ kɔtɛ dɛ kóo nìtì borɛ̀ kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ɔ̃̀ sòò bɛ́innɛ̀ we nnitipòkàà? Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, mí nwe.
12 Kɛ̀ Mandoa dɔ̀: A bɛ́i ntì bo dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì ti dò nkɛ́dɔɔ̀ ɔ̃̀mmɛ dɛ kó dɛbirɛ kpɛ́í? Ti bo tũnnɛ ɔ̃̀nyi kuɔ́?
13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó ditɔ̃nnì dɔ̀: N yɛ̃ nhonitipòkùu yóu dɛ̀ɛ̀ kó dimàà wèe dɛ̀ yóu.
14 Ò bá nyo ndɛ̀marɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ dɛ̀ mutie bɛ̀ tu mù fínyĩ mu bɛ, ò mɛ mbá nyɔ̃̀ mmu kó mɛnaà mbɛ̀ tu mɛ̀ difɛ̃́ɛ̃̀ yoo mɛnaà mmɛ̀ɛ̀ kó dimàà muɔ̀. Ò bá nyo ntidiitì ikuɔ́ yetɛ tì, ò ntũ n kuɔ́ mɛsàà.
15 Kɛ̀ Mandoa nákɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó ditɔ̃nnì kɛ dɔ̀: Nkpaá kɛ̀ n da dɔɔ̀ kupɔ̀ɔkù kɛ da kuɔ dibɔbii.
16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó ditɔ̃nnìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá kɛ̀ n kpaá kàa n dɔ̀ɔ kupɔ̀ɔkù n yí yóó di, kàa dɔ́ a bo na kɛ́ dɛ̀ pã ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ́tuɔ.
Mandoa í mbantɛ́ kɛ dò ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì ndi,
17 kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A yètìrì tu ba? Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ ti na kɛ da sãntɛ a bɛ́i ntì bo dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì.
18 Kòò dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa bèkú n yètìrì? Dì tu diyetìdiɛrì ndi.
19 Kɛ̀ Mandoa ò kùɔ dibɔbii nɛ̀ dipãnnì tɛrì, kɛ́ dɛ̀ tɔní kɛ́daá nkupèrìkù ĩnkɛ̀, kɛ́ dɛ̀ pã ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù dɔ̀ɔri tidiɛtì, kɛ́ dɛ̀ tùɔ, wenwe nɛ̀ o pòkù kɛ̀ bɛ̀ ncómmú kɛ wúó,
20 nkɛ̀ fɛhããdɛènfɛ̀ dèkù kɛĩ̃nkɛ̀, kɛ̀ bèɛ yà ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì ìtémɛ̀ kɛ deètì kɛĩ̃nkɛ̀ fɛhããdɛènfɛ̀ miɛkɛ, kénínkú késĩ̃nnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀.
21 Kɛ̀ Mandoa bantɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì ndimɛ̀, dì mɛ ntɛ́̃nkɛ í nwɛ̃̀tɛní bɛ borɛ̀.
22 Kɛ̀ Mandoa nákɛ́ o pokù kɛ dɔ̀: Ti mɛ nyàmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nti yóó kúmu, dɛ̀ í mɔkɛ kpɛ̀rɛ̀.
23 Kòo pokùu ò tɛ̃́ɲné kɛ dɔ̀: Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo ndɔ́ kɛ ti kuɔ kù na bá ncɔutɛ́ ti pãnnì, kù mɛ nna bá nti bɛnkɛ ti mɛ nyà dɛ̀, kù mɛ nna bá nti nàkɛ́ kù mɛ nti nàkɛ́ tì.
24 Mɛmmɛ kɛ̀ Mandoa pokùu pɛitɛ́ dɛbirɛ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀: Sãnsɔ̃̀ɔ̃̀. Kòo kótɛ́ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà nní nhò bonɛ̀.
25 Kòo ḿbo Danni kɔbɛ kó dikarì Sodaa nɛ̀ Esitaɔdi dɛ cuokɛ̀. Ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá dɛ ncùténí o ĩnkɛ̀, kòo keté o tɔ̃mmú.

14

Sãnsɔ̃̀ɔ̃̀ dɔmɛ̀ kɛtúótɛ́ Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ kóo sapàà

1 Diyiè marì kɛ̀ Sãnsɔ̃̀ɔ̃̀ kɔtɛ Timuna kéyà Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ kóo sapàà mmɔù,
2 kékonní kénákɛ́ o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ kɛ dɔ̀: N yà Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ ciɛ nkɛ osapàà mmɔù koò dɔ́. Kɔtɛnɛ̀ kóò yà, n dɔ́ kóò puokɛmu.
3 Kòo yɛmbèɛ ò tɛ̃́ɲné kɛ dɔ̀: A í pètɛ́ osapàà nti naàmùnkù yoo ti botí miɛkɛ kɛ bo kɔtɛ Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ itayéí yɛmbɛ̀ ciɛ nkɛ kéwaá nhonitipòkàà?
Kɛ̀ Sãnsɔ̃̀ɔ̃̀ dɔ̀: N we mpénsìrì, kɔtɛnɛ̀ kóò yà kɛ̀ ńh ò tùótɛ́.
4 O yɛmbɛ̀ do í yɛ́̃ kɛ dò ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ò ãnné dɛ kó mɛyèmmɛ̀ kɛ bo na kénintɛnɛ̀ Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ. Dɛ mɔ̀nnì Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ bɛ̀ɛ̀ do bakɛ́ Isidayɛɛribɛ.
5 Kɛ̀ Sãnsɔ̃̀ɔ̃̀ nkɔri Timuna kɛ nɛinɛ̀ o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ kémberínɛ̀ fínyĩ kó dɛpaa mmarɛ̀, kɛ̀ dicìrícìrìi íténí kénhũntí koò wetí.
6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá ncúténí o ĩnkɛ̀ kòo dì nètɛ́ nétɛ́ dɛbɔbirɛ tɛ̃mɛ̀, ò mɛ nyí nnàkɛ́ o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃,
7 kékɔtɛ kémáánɛ̀ Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ kóo sapàà nkóò pénsìrì mɛdiɛ̀.

8 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yíé sámpó kòo nwɛ̃tiní Timuna kɛ bo túótɛ́ o pòkù, kénkérí kédautɛ́ kɛ bo yà ò sòò kùɔ dìì cìrícìrì, kénsɔ́ nyice taà dɛ kó kucirícìrìcíríkù kɛ̀ ticiètì ã mɛkùɔ̀.
9 Kòo dɛi ticiètì kénkérí kécáantɛ kɛ bií pã o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ kɛ̀ bɛ̀ɛ cáákɛ́, ò mɛ nyí mbɛ̀ nàkɛ́ ò dɛ̀imɛ̀ dɛ kó ticiètì kucirícìrìcíríkù miɛkɛ nkɛ.

Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀ɔ wèè pètèmpè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ

10 Mɛmmɛ kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ cicɛɛ tuɔkɛ Sãnsɔ̃ɔ̃ pocɛ̃nnì cĩɛ̃tɛ̀, kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ ãnné dibanni kɛ bo túótɛ́ o pocɛ̃nnì, kéndònnɛ̀ bɛdapàmbɛ̀ bɛmɔu do mɔkɛmɛ̀ dɛ kó mɛmantímɛ̀.
11 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tããté bɛdapàmbɛ̀ sipísìtããti kɛ̀ bɛ̀ bo ò cíe ndibanni.
12 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó di dɔɔ̀ pètèmpè nwe, dibanni kó yɛwe yèyiekɛ̀ yiɛ mmiɛkɛ, kɛ̀ di n nákɛ́ ò tu mù, n di duɔ́ nsiyaàbòo sipísìtããti nɛ̀ dibanni kó yɛyaàbòrɛ̀ sipísìtããti.
13 Kɛ̀ di mɛ nyĩɛ̃kɛ díì yó n duɔ́ nsiyaàbòo sipísìtããti nɛ̀ dibanni kó yɛyabòrɛ̀ sipísìtããti. Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Pɛtìrɛ̀! Ti da kémmúmu.
14 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀: Wèè càá nho miɛkɛ nkɛ bɛ̀ càá ndɛ̀ yènnímɛ̀. Kɛ̀ dɛnatirɛ̀ yènní dɛkperɛ̀ miɛkɛ.
Kɛ̀ yɛwe yàa tuɔkɛnɛ̀ yètããti bá bɛ̀ mu nyí pètɛ́ dɛ kóo pètèmpè tu mù.
15 Diyiè naannì yiè kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Sãnsɔ̃ɔ̃ pokù kɛ dɔ̀: Yetoo kàa dɔù ti nákɛ́ pètèmpè tu mù. Kàa mɛ nyetɛ ti da cóu nfɔ́ nnɛ̀ a cĩɛ̃tɛ̀. Di ti yu kɛ bo fekɛ ti kpɛrɛ ndɛà?
16 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ pokù nkɔnti kóò sɔ̃ńkɛ́ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A í n dó bá sámpórɛ̀, a n níímmu, dɛ̀ dòmmɛ kàa dɔɔ̀ pètèmpè m botí kɔbɛ bá a í n nàkɛ́ ò tu mù! Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀: N ketɛ́ kɛ í ò nàkɛ́ n cicɛ nɛ̀ n yɔ̃ kɛ bo ò nàkɛ́ fɔ́ nweà?
17 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ pokù baa nkuɔ̀ ndibanni kó yɛwe yèyiekɛ̀ miɛkɛ, diyiè sɔnni yiè kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ ò nàkɛ́ pètèmpè tu mù, kɛ̀ yɛ́ ò do ò ɔunèmè. Kòo nitipòkù pànkɛɛ kɔtɛ kénákɛ́ o kɔbɛ pètèmpè tu mù.
18 Diyiè yiénnì yiè kɛ̀ diyiè nkpaá kɛ mu nyí ta kɛ̀ bɛ̀ tùɔkɛní, kénákɛ́ Sãnsɔ̃ɔ̃ kɛ dɔ̀: Ba ntɛ́nkɛ naati kɛ pɛ̃ɛ̃té mɛcekùɔ̀? Ba ntɛ́nkɛ kpeńnì kɛ pɛ̃ɛ̃té dicìrícìrì? Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀: Kɛ̀ di do í dùɔnɛ̀ n naasɛrì, di na bá mbanté dɛ kóo pètèmpè tu mù.
19 Dɛ mànnì kɛ̀ ti Yiè nKuyie nYaá ncúténí Sãnsɔ̃ɔ̃ ĩnkɛ̀, kòo kɔtɛ Asikanɔɔ kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti, kétúótɛ́ bɛ yaàbòrɛ̀ kéduɔ́ mbɛ̀ɛ̀ banté pètèmpè tu mù, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ tibanyààtì. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ ítɛ́ nɛ̀ kɛmiɛkɛ kékò nho cicɛ borɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ o pokù kéduɔ́ nhodapàà nwèè do ni dibanni kó ikuɔ́.

15

Sãnsɔ̃ɔ̃ kpannèmè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ

1 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yíéo sámpó mudidèì mànnì kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ kɔtɛ kɛ bo yà o pokù, kɛ tɔnɛ̀ dibɔsɛrì kɛ bo bɛ̀ pã, kɛ dɔ̀ ò bo ta o pokù dieku nkòo càkù yetɛ.
2 Kɛ dɔ̀: N yèmmè do dò nha tɛ́nkɛ í ò dómu, koò tùótɛ́ kɛ duɔ́ nhodapàà nwèè sòò ni dibanni kó ikuɔ́. O nantè mɛ nhò wenninèmu, tɛ ntúótɛ́.
3 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀: Di mmànnì kɛ̀ n dɔɔ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mɛyɛi nhòmɔù tɛ́nkɛ bá nsɛi.
4 Mɛmmɛ ò ìtémè kékɔtɛ képĩ nyiãnké sikɔusìtããti (300), kɛ níí wɛ̃nné ìdéì kó iyéí kécĩnné kéwɛ̃nné kéboúnnɛ̀ timútì.
5 Kɛ mɛ nyĩ imɔu kédeè kécóu mmuhãã̀ nkéfĩĩnko kɛ̀ ìì ta dɛpaa nkɛ̀ tidiitì cóúté, tìì kɛ̃ĩ kɛ cóú nɛ̀ tìì kpaá cómmú, kétaunnè dɛtie mbè tu dɛ̀ fínyĩ nɛ̀ odìfíè kécóúté.
6 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ bekɛ wèè dɔɔ̀ mɛmmɛ, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Sãnsɔ̃ɔ̃ nwe. O càkù Timuna ɛì kou weè ò yetɛnɛ̀ o pokù, koò duɔ́ nhodapàà nwèè sòò ni dibanni kó ikuɔ́.

Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ kɔtɛ kɛ́cɔ́u ndɛ kóo nitipòkù nɛ̀ o cicɛ.
7 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di mɛ̀ ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀, kɛ̀ n yí pɛ̀ìtɛ dɛ kó dipɛ̀ì, m báá omɔ̀pɛ̀!
8 Mɛmmɛ ò bɛ̀ potémɛ̀ kɛ́ bɛ na, kɛ́ bɛ̀ auté mɛdiɛ̀. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́kɔtɛ kɛ́mbo Etammu tãdènkù.

Sãnsɔ̃ɔ̃ kùɔmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ sãmmarímú kó muyɛ̀ì

9 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ kɔtɛní kɛ́bátɛ́ Sudaa tenkɛ̀ kɛ́pitɛ́ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Deii.
10 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛɛ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di kɔ̀tɛní kɛ bo ti kpannɛ̀? Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ dɔ̀: Ti kɔ̀tɛní kɛ bo pĩ nSãnsɔ̃ɔ̃ nwe kóò dɔ̀ɔ̀ ò ti dɔ̀ɔmɛ̀.
11 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ sikɔupísìtããtii (3000) kɔtɛ Etammu tãdènkù Sãnsɔ̃ɔ̃ borɛ̀, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A í yɛ̃́ kɛ dò nFidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛɛ̀ ti bakáà? A ti dɔ̀ɔ̀ ba mɛmmɛ nákɛ? Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ n dɔ̀ɔmɛ̀, m mɛ mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
12 Kɛ̀ bɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti kɔ̀tɛní kɛ bo da boúmu kɛ́kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ duɔ́. Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀: Parìkɛ̀nɛ̀ kɛ dɔ̀ di í yó n kuɔ di mɔ́mmɔmbɛ.
13 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Áà ti í yóó da kuɔ, ti dɔ́ kɛ dá boúmu kɛ́kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ duɔ́.
Mɛmmɛ bɛ̀ ò boúmɛ̀ iwɛ̃ĩ pànyì ìdɛ́ì kóò dènnɛní kutãdènkù miɛkɛ.
14 Bɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì Deii kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ kɔtɛní kóò co kɛ íútí. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá cúténí o ĩnkɛ̀ kɛ̀ iwɛ̃ĩ bɛ̀ do ò boú ìì naá mmutápɛí nkéyotɛ.
15 Kòo yà sãmmarímú bɛ̀ kùɔ wè bàmbà nho kó muyɛ̀ì kɛ́túótɛ́ kɛ́kuɔnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000).
16 Ò mɛ ndèè kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Nɛ̀ sãmmarímú kó muyɛ̀ì mmu n kùɔnɛ̀mɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000).
Nɛ̀ sãmmarímú kó muyɛ̀ì mmu m bɛ̀ mɛ̀nnɛ̀ mɛ̀nnɛ̀mɛ̀.
17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́dootóo musãmmarínyɛ̀ì mmɛdétimɛ̀. Kɛ̀ bɛɛ yú dɛborɛ̀ kɛ dɔ̀ Damati-Deii (dɛ̀ɛ̀ tu Muyɛ̀ì kó ditãrì).
18 Kɛ sɔ́ nsinɛ́yɛ̃ĩ ò poté mɛdiɛ̀ nkòo kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ́ɔ̃ duɔ́ nkɛ̀ n na n dootitɔ̀bɛ̀, kɛ bɛ̀ auté kɛ̀ sinɛ́yɛ̃ĩ né bo wɛ̃tɛ kɛ́ m bɔ nkɛ̀ itayéí yɛmbɛ̀ n naà?
19 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ Deii tãrìi yaté kɛ̀ mɛniɛ nyɛnní kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ pétɛ́ kɛ́yɑ̀, kɛ́pétɛ́ muwɛ̃rímú. Mɛmmɛ kɛ̀ bɛɛ yú dɛ kó tɛbintɛ kɛ dɔ̀: Ãã-Koodee, kɛ̀ tɛ̀ kpaá bo nɛ̀ yíenní.
20 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ dokùnɛ̀ dìì mɔ̀nnì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́.

16

Sãnsɔ̃ɔ̃ kpetémɛ̀ Kasaa kó dicàù

1 Diyiè marì kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ kɔtɛ Kasaa kéyà onitipòkù mɔù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kéta o borɛ̀.
2 Kɛ̀ dihɛì yɛmbɛ̀ɛ keè Sãnsɔ̃ɔ̃ dɛ̀ bomɛ̀ kɛcɛ̃ɛ̃tɛ dihɛì kényié nkɛ baa dibòrì, kɛ náá nkɛ tú: Dɛ̀ bo wentɛ́ kòo nyɛtìní kɛ̀ ti ò kùɔ.
3 Sãnsɔ̃ɔ̃ mɛ nyí ndɛ wentɛ́, kɛyènkɛ̀ totɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ cuokɛ̀, kòo ítɛ́ kɛ́pĩ ndihɛì bòrì kó dicàù kéwɛ̃nnénɛ̀ di dɛí kéuuté, kébuuté, kédekɛnɛ̀ ditãrì dìì bo Ebunɔɔ ɛì ììkɛ̀ kɛcónné.

Dadidaa fitémɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃

4 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔkɛ onitipòkù mɔù kòo yètìrì tu Dadidaa kòò bo Sodɛki biriku.
5 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìbɛ̀ bɛnùmmùu kɔtɛ kéyà Dadidaa kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yetoo kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ da nákɛ́ ò pètɛ́ dɛ̀ muwɛ̃rímú diɛmù ò mɛ mmɔkɛ mù, nɛ̀ ti bo yĩmɛ̀ kóò na, kóò boú, kòo yɔkɛ̀, ti bo da duɔ́ mbá wè mɛdítíbii tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (10100).
6 Kɛ̀ Dadidaa bekɛ Sãnsɔ̃ɔ̃ kɛ dɔ̀: N nákɛ́ a wɛ̃rímú bonní dɛ̀ kɛ cɑ̃́ɑ̃́. Bɛ̀ bo da boúnɛ̀ ba kɛ̀ mùu yɛ̀?

7 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀: Kɛ̀ bɛ̀ m boúnɛ̀ itãnwɛ̃ĩ sũũyì ìì mu nyí kpeí, n wɛ̃rímú yèmu mɛmmɛ, kɛ̀ n naánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀.
8 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpàátìbɛ̀ɛ waannί itãnwɛ̃ĩ sũũì ìì mu nyí kpeí, kéduɔ́ nDadidaa kòo ì nhò boúnɛ̀.
9 Ò yóó mɛ nyĩ́ késɔnnɛ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ o cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kédeè kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Sãnsɔ̃ɔ̃ a dootitɔbɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tùɔ̀kɛní!
Kòo tɔ̃tɛ itãnwɛ̃ĩ kɛ̀ dɛ̀ ndò mmuhãã́ nhɔ̃ɔ̃ cóútémɛ̀ kuhɔ̃ũ. Bɛ̀ í nna kéyĩ́ɛ̃́té o wɛ̃rímú bonní dɛ̀.
10 Kɛ̀ Dadidaa yíé kóò nàké kɛ dɔ̀: A n daúmu kɛ n soú, n náké di mmɔ̀nnì bɛ̀ bo da boúnɛ̀ mù.
11 Kòo ò nàké kɛ dɔ̀: Kɛ̀ bɛ̀ m boúnɛ̀ iwɛ̃ĩ pànyì, bɛ̀ mu nyí pĩńnɛ̀ ì mutɔ̃mmú mamù, dɛ mɔ̀nnì n wɛ̃rímú yóó yèmu kɛ̀ n naánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀.
12 Kɛ̀ Dadidaa waá nyiwɛ̃ĩ pànyì, kóò boúnɛ̀, kédeè kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Sãnsɔ̃ɔ̃ a dootitɔbɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tùɔ̀kɛní.
Kɛ sɔ́ mbɛnìtìbɛ̀ tó sɔri o cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ tɔ̃tɛ iwɛ̃ĩ ìì do ò boú o baà nkɛ̀ dɛ̀ ndò mmupààkommú.
13 Kɛ̀ Dadidaa dɔ̀: A sɔké kɛ n daúmu kɛ n soúnnáà? Di mmɔ̀nnì n náké weti weti bɛ̀ bo da boúnɛ̀mu.
Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ dɔ̀: Kàa boú n yùtì iyùpããtí ìyiekɛ̀ kɛ taunnɛ̀ kuyaàdùɔ̀dɔú kɛ baaké. Dɛ mɔ̀nnì n wɛ̃rímú yóó yèmu kɛ̀ n naánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀.
14 Kɛ̀ Dadidaa dɔɔ̀ kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ yɛ̀ nkéduɔ́, kòo boú o yùtì iyùpããtí ìyiekɛ̀ kétaunnɛ̀ kuyaàdùɔ̀dɔú kébaaké, kédeè kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Sãnsɔ̃ɔ̃ a dootitɔbɛ̀ tùɔ̀kɛní!
Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ entɛ kéhuuténɛ̀ iyùpããtí kuyaàdùɔ̀dɔú.
15 Kɛ̀ Dadidaa dɔ̀: A bo yĩmɛ kéntú a n dɔ́ kɛ tɛ́nkɛ né í n tã́. Kucɛ mɛtãã́mmɛ̀ mmɛ miɛ nkàa n daú kɛ n soú, mbá a í yie nkɛ n nàké a wɛ̃rímú bonní dɛ̀.
16 Kɛ baa ntì kòńnì yɛwe yɛmɔu Sãnsɔ̃ɔ̃ borɛ̀ koò kɔɔ́nnɛ̀, kòo ò ɔunɛ̀, kɛ̀ dɛɛ ò bi.
17 Kòo ò nàké kɛ dɔ̀: N tú ti Yiè nKuyie nkou nwe nɛ̀ bɛ̀ m pɛítémɛ̀ kuponkù í kàáké n yuu, kɛ̀ bɛ̀ nkuó n wɛ̃rímú yóó yèmu kɛ̀ n naánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀.
18 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Dadidaa bantέ wè ò nàkémɛ̀ o yèmmɛ̀ kpɛti nti, kétɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ náké Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpàátìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dadidaa tu di kɔtoo kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ ò nàkému o yèmmɛ̀ kpɛti.
Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ ké bɛ̀ nàké kɛ̀ bɛ̀ nkɔroo kɛ tɔnɛ̀ idíítí bɛ̀ do yɛ̃ mbɛ̀ yóó ò duɔ́ nyì.
19 Mɛ̀mmɛ Dadidaa dɔɔ̀mɛ̀ kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ yɛ̀ nkéduɔ́ o kpèrɛ̀ ĩnkɛ̀, kòo duɔ́ nkòo nìtì mɔùu kɛ̃ĩ o yùpããtí iyiekɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì kòo keté ò bo cĩ̃tɛmɛ̀, kòo wɛ̃rímúu yɛ̀.
20 Kɛ̀ Dadidaa kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Sãnsɔ̃ɔ̃ a dootitɔbɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tùɔ̀kɛní!
Kòo entɛní kòo yèmmɛ̀ ndò nhò bo na képiùrɛ̀ ò ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀. Bá ò í nyɛ́ kɛ dò ti Yiè nKuyie ndèìtɛ ku wɛ̃rímú o ĩnkɛ̀.
21 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ ò pĩ nkékpékέ o nuɔ nkóò kònnɛ̀ Kasaa. Kóò boúnɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó mɛfĩ̃mmɛ mèdémɛ̀, kòo mbo dikpetíntou miɛkɛ, kɛ fiinko dinàà.
22 Kɛ̀ dɛɛ mɔntoo kòo yùtìi wɛ̃tɛ kéketé tì bo yènnímɛ̀.

Sãnsɔ̃ɔ̃ pèitɛmɛ̀ o dootitɔbɛ̀ mɛsɔmmɛ kɛ ku

23 Diyiè marì kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpàátìbɛ̀ɛ tíí nkɛ bo fíé bɛ bɔɔ̀ Dakɔ̃ɔ̃ kɛ̀ dɛ̀ ńdò ndibanni diɛrì, kɛ̀ bɛ̀ ndiè nkɛ tú:
Ti kó dibɔɔ̀ Dakɔ̃ɔ̃ weè ti dɛɛténɛ̀ ti dootitɔù Sãnsɔ̃ɔ̃,
kɛ duɔ́ nkɛ̀ ti ò pĩ.
24 Kɛ nwúó mbɛ bɔɔ̀ kɛ di sãntí kɛ tú:
Ti kó dibɔɔ̀ ti dɛɛténɛ̀ ti dootitɔù,
wèè do ti puɔ nkɛ ti kɔù.
25 Bɛ̀ mɛ mbomɛ̀ dibanni miɛkɛ nkɛ kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati, nɛ̀ dɛ kpéí nkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ bɛɛ tɔní Sãnsɔ̃ɔ̃, kòò yàa ndɔɔri mudaá nkpɛrɛ. Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ dikpetíntou, kétɔní Sansɔ̃ɔ̃,

kétuɔkɛní kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tannɛ̀ bɛ̀ bo dìì tou miɛkɛ, yɛsãǹkɛ̀ borɛ̀. Kòò ndɔɔri mudaá nkpɛrɛ bɛ ìikɛ̀.

26 Kɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ nákɛ́ dɛdapùmbirɛ dɛ̀ɛ̀ ò dɛ̀ri kɛ dɔ̀: N kɔtɛnɛ̀ ditou kó yɛsãǹkɛ̀ borɛ̀ kɛ̀ n yɛ̀ kàákɛ́, n dɔ́ kédírímu.

27 Bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ do píékɛ́ dɛ kó ditou miɛkɛ, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀, kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpàátìbɛ̀ bɛmɔu dɛ bo. Bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ kɔtɛní muwéìmù, kɛ̀ bɛ̀ bo kudànkù. Bɛ̀ bo ntùɔkɛ sikɔupísìtããti (3000), bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀.

28 Dɛǹdɛ Sãnsɔ̃ɔ̃ kuónnɛ̀mɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie n da báammu a bá m bɔnko, wɛ̃tɛ kɛ́ n duɔ́ mmuwɛ̃rímú dimɔ̀nnì dìmáà, kɛ̀ m pɛitɛ n dootitɔbɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛ̀ kpɛ̀kɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́i n nuɔ.

29 Sãnsɔ̃ɔ̃ mɛ nyĩ kédeè kébautɛ̀ yɛsãǹkɛ̀ yɛ̀dɛ́ dɛ cuokɛ̀ kpɛyɛ yɛ̀ɛ̀ tɔ ditou, kɛ́ yɛ̀ dìdóo kékɔtínné diì nho bakù youú, ditɛrì kucãnku,

30 kébɛ́i nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ n kunɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ dɛ̀ n sànnɛ̀.

Ò mɛ nyĩ kéfukii nɛ̀ o wɛ̃rímú mumɔu yɛsãǹkɛ̀ kɛ̀ ditouu do kéyãkɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpàátìbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ kó dimàà dɛ̀ bo. Ò wɛ̃nné nɛ̀ bɛɛ̀ nìtìbɛ̀ kɛ ku, kɛ̀ bɛ̀ nsũ képɛ̃ɛ̃té ò do kùɔ bɛ̀ ò kpaá fòù dìì mɔ̀nnì.

31 O tebìí nɛ̀ o naàmùnkù kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní kóò tùótɛ́ kékò nkékũnné o cicɛ Mandoa fɔ̃ti, Sodaa nɛ̀ Esetaɔdi dɛ cuokɛ̀.

Sãnsɔ̃ɔ̃ do bakɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́ ndi.

17

Mikaa dɔ̀ɔ̀mɛ̀ sitenkaanìi kɛ nsì báá

1 Onìtì mɔù weè do bo Efadaimmu tempɛ̃ nditãrì ĩnkɛ̀, kòo yètìrì tu Mikaa.

2 Diyiè marì kòo nákɛ́ o yɔ̃ kɛ dɔ̀: N yɔ̃ a kpaá yɛ́ bɛ̀ sòò da yùúkúmɛ̀ mɛdítíbii tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ (1010) kàa ntú dɛ yiɛ̀ mbo yà, yáa ba? Míì do ì tùótɛ́ n kpaá ì tɔmu.

Dɛ mɔ̀nnì kòo yɔ̃ dɔ̀: M birɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndá dɔɔ̀ mɛsàà.

3 Kòo ò tɛ̀ńné o díítí kòo yɔ̃ dɔ̀: N do pã dɛ kó idíítí ti Yiɛ̀ nKuyie nku kɛ ì dɔú nha kpéí nkɛ bo da dɔɔ̀ tɛtenkaanìtɛ̀. Bɛ̀ yóó ì yìɛmmu kéuté kɛ̀ ìì naá ntɛtenkaanìtɛ̀, n yì nda duómmu, nto i.

4 Mɛmmɛ ò wɛ̀tɛmɛ̀ kɛ́ ì tɛ̀ńné o yɔ̃ kòo dɛitɛ mɛdítíbii nsikɔusìdɛ́ (200) kéduɔ́ nhomáátì, kòo ò dɔɔ̀nɛ̀ tɛtenkaanìtɛ̀ kɛ́ tɛ̀ dàri timátì, kɛ́ tɛ̀ còńné Mikaa cĩɛ̃̀tɛ̀.

5 Kɛ sɔ̃́ nweè Mikaa mɔ̀kɛ ò kɔ̀rì dɛ̀ kɛ báá nti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ sitenkaanìi kéyíé kédɔɔ̀ tɛtenkaanìtɛ̀ tɛtɛ̀ nɛ̀ sitenkaanìi sámpósi, kétúótɛ́ o birɛ kédɔɔ̀ ikuɔ́ nìùtì.

6 Dɛ kó dimɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ do í mɔkɛ okpàátì, bá wè kòo ndɔɔri ò dómɛ̀.

7 Dɛ mɔ̀nnì dɛ̀ do sɔ̃́ nDefiibɛ botí kóo dapàà mmɔù weè bo Bɛtideɛmmu Sudaa kɔbɛ ciɛ kɛ tú opɔ̀ɔ̀ bɛ cuokɛ̀.

8 Kòo ítɛ́ dɛborɛ̀ kénwanti dikarì kupíkù tɛkù, kénkérí kétuɔkɛ Mikaa cĩɛ̃̀tɛ̀ Efadaimmu tempɛ̃ nyɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.

9 Kɛ̀ Mikaa ò bekɛ kɛ dɔ̀: A yènní dɛ? Kòò dɔ̀: N tú Defii wuɔ nkou nwe, kɛ ìténí Bɛtideɛmmu Sudaa tempɛ̃. N wanti m bo mborɛ̀ ndɛ.

10 Kɛ̀ Mikaa ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mbo m borɛ̀ kénaá n cĩɛ̃̀tɛ̀ kó ikuɔ́ nìùtì kɛ̀ n níí da duɔ́ ndibenni kũũ mmɛdítíbii ntɛpíítɛ̀, kɛ́ nda duɔ̀nnɛ̀ tiyàátì nɛ̀ tidiitì dɛ̀ da békú mɛ̀ɛ̀ botí.

Kɛ̀ Defiibɛ botí kou taroo,

11 kéyie nkémbo Mikaa cĩɛ̃̀tɛ̀, kòo ò dɔɔ̀ o birɛ.

12 Kóò dɔɔ̀ ikuɔ́ nìùtì, kòo mbo o cĩɛ̃̀tɛ̀.

13 Kɛ̀ Mikaa dɔ̀: Di mmɔ̀nnì n yɛ́mu kɛ dò nti Yiɛ̀ nKuyie mbo n dɔɔ̀ mɛsàà nDefii wuɔ nkou mɛ̀ nnaámmɛ̀ n cĩɛ̃̀tɛ̀ ikuɔ́ nìùtì.

18

Danniibɛ wantimɛ̀ bɛ kó kɛtenkɛ̀

1 Dɛ mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ do í mɔkɛ okpàátì. Mɛ̀mɛ kɛ̀ Danni botí kɔbɛ nwanti
bɛ kó kɛtenkɛ̀, bɛ̀ bo mborɛ̀. Bɛ̀ mu ndo í mɔkɛ kɛtenkɛ̀ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
2 Kɛ̀ bèɛ tããté bɛ botí miɛkɛ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ bènùmmù, kétɔ̃ nSodaa nɛ̀ Esitaɔdi
kɛ dɔ̀, bèɛ kɔtɛ képaaté dihɛì ké dì yĩ́té. Kɛ̀ bèɛ kété kétuɔkɛ Efadaimmu tempɛ̃
nditãrì ĩnkɛ̀, kébáté Mikaa cĩ̀ɛ̃tɛ̀ borɛ̀ kɛ bo yié.
3 Bɛ̀ mɛ ntɔ́kénɛ̀mɛ̀ Mikaa cĩ̀ɛ̃tɛ̀, kɛ̀ bèɛ keè Defii wuɔ nkou tammɛ̀ ké mɛ̀ bantɛ́,
kétɔ́ɔ́nko kóò bekɛ kɛ dɔ̀: We nda tɔní diɛ? A pĩ mba diɛ? A kó mucɔ̃́ntimu tu
ɔ̃mmu dɛborɛ̀?
4 Kòo bɛ̀ tɛ̀ɲ́né kɛ dɔ̀: Mikaa weè yɛ̃ nní mbo o borɛ̀ kɛ tú ikuɔ́ nìùtì, kòò n yietì.
5 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Tũ mbeé nti Yiɛ̀ nKuyie nkéyà kɛ̀ kucɛ ti kérí kù bo ntú kusààkù.
6 Kòò dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kɛ bá nyĩɛ̀kù ti Yiɛ̀ nKuyie nyó ndi bonɛ̀mu.
7 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛnùmmùu pɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ Daiisi kénsɔ́ bèɛ dɛ̀ bo bɛ̀ tuɔ́mmu
Sidoniibɛ tɛ̃mɛ̀, kɛ kari bá tìmatì í bɛ̀ kɔɔ́nnɛ̀. Bɛ̀ í yĩɛ̀kù dɛ̀marɛ̀, òmɔù í bɛ̀ fɛ̃́ũnko,
bɛ̀ mɛ nyí tɔ́kénɛ̀ Sidoniibɛ. Òmɔù do í bɛ̀ bakɛ́.
8 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbèɛ wɛ̃tɛní Sodaa nɛ̀ Esitaɔdi kɔbɛ borɛ̀ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀:
Dɛ̀ dɔ̀nníɲɛ?
9 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Tí kɔtɛnɛ̀ ké bɛ̀ do, ti kɔ̀tɛ kɛ yàmu dihɛì kɛ sɔ́ ndì wenni mɛdiɛ̀. Bá
nkarinɛ̀ dɛtetìrɛ̀, bá nhɔɔtínɛ̀! Tí kɔtɛnɛ̀ ké bɛ̀ do kéfietɛ dihɛì.
10 Kɛ̀ ti tùɔ̀koo di bo yà di nìtìbɛ̀ tuɔ́mmɛ̀, bá bɛ eì í sénní dɛ̀ bèkú dɛ̀ɛ kó dimàà
onìtì dɛ̀marɛ̀ í kpa dɛ kó dihɛì.
11 Mɛ̀mɛ kɛ̀ Danniibɛɛ báátí Sodaa nɛ̀ Esetaɔdi kémbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìkuɔ
(600),
12 kékɔtɛ kébáté Kidiya-Yeadimmu Sudaa tenkɛ̀, dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ kó dibòrì kɛ
tú: Danni kɔbɛ karì, kɛ mɛ ndɛ̀ yu nɛ̀ yíennί, kɛ̀ dɛ̀ bo Kidiya-Yeadimmu eì ìikɛ̀.
13 Bɛ̀ dɛ nyìté kékɔtɛ Efadaimmu tempɛ̃ nditãrì ĩnkɛ̀ kétuɔkɛ Mikaa cĩ̀ɛ̃tɛ̀.
14 Bɛnìtìbɛ̀ bènùmmù bèɛ do kɔ̀tɛ képaaté Daiisi eì, kɛ̀ bèɛ nákɛ́ bɛ tebìí kɛ dɔ̀:
Tɛtenkaanìtɛ̀ nɛ̀ sisámɔ̀pósì nɛ̀ tɛtɛtɛ̀ tèɛ dàri timátì dɛɛ̀ bo diɛ ntɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ matɛ̀ miɛkɛ.
Díì né yɛ̃́ di dò nkédɔɔ̀mɛ̀.
15 Bɛ̀ mɛ nyĩ kédeè, kéta Mikaa cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kédɔu nDefii wuɔ nkou.
16 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Danni botí kɔbɛ sikɔusìkuɔ (600) bèɛ do bàátí kɛ̀ bɛ̀ cɔ́mmú
dibòrì.
17 Kɛ̀ bèɛ ò dɔu nkédeè képɛ̃ɛ̃té kédekɛ kudànkù kéta kudieku kétúótɛ́
tɛtenkaanìtɛ̀ nɛ̀ sisámɔ̀pósì nɛ̀ tɛtɛtɛ̀ tèɛ dàri timátì. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀
sikɔusìkuɔ (600) bo dibòrì kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì bo bɛ borɛ̀.
18 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi yà bɛ̀ tamɛ̀ o cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ tùótɛ́ tɛtenkaanìtɛ̀ nɛ̀ sisámɔ̀pósì nɛ̀ tɛtɛtɛ̀
tèɛ dàri timátì, kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di dɔɔri ba dɛndɛ?
19 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Cĩ̀ɛ́ké kéyĩ a nùù cɛ́ũ, ké tí tũnnɛ kénaá nti botí kuɔ́ nìùtì. A bo
ntúmɛ̀ Isidayɛɛribɛ botí makù kuɔ́ nìùtì, dɛ̀ í tɔ̃ũnɛ̀ a bo ntúmɛ̀ tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ tèmáà
kouà?
20 Kɛ̀ diwɛ̀ìi pĩ nyikuɔ́ nìùtì, kòo túótɛ́ tɛtenkaanìtɛ̀ nɛ̀ sisámɔ̀pósì nɛ̀ tɛtɛtɛ̀ tèɛ
dàri timátì, kékɔɔrɛnko ditĩnnì.
21 Mɛ̀mɛ kɛ̀ bèɛ pɛ̃ɛ̃té késɔɔté bɛ cɛ kénií nyibí nɛ̀ iwũɔ̃ nɛ̀ tinɛntì.
22 Mikaa nɛ̀ o cɛ̃pɛɛtitɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nyóó bɛ̀ yà kɛ̀ bɛ̀ dètɛ́ kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ bètì.
23 Kɛ̀ Danni botí kɔbɛ keè bɛ̀ péikomɛ̀ kéwɛ̃ɛ̃tení kéyà Mikaa kóò bekɛ kɛ dɔ̀:
Dɛ̀ dɔ̀mmɛ? Ba nkó yɛùdìhurɛ nyɛ?
24 Kòo bɛ̀ tɛ̀ɲ́né kɛ dɔ̀: Di tùótɛ́ n tenkaanìtɛ̀ nɛ̀ sisámɔ̀pósì nɛ̀ tèɛ dàri timátì kɛ
kérínɛ̀ kɛ wɛ̀tɛ kɛ m békú dɛ̀ dɔ̀mmàà?

25 Kɛ̀ Danni botí kɔbɛ dɔ̀: Yíé kéyĩ fĩ́ẽ̃, kàa bo yà ti yóó da dɔ̀ dɛ̀! Kàa í yḗ a kú fɔ́ nnɛ̀ a cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ.
26 Mɛmmɛ kɛ̀ Danni botí kɔbɛ nsɔ́ké bɛ cɛ kɛ̀ Mikaa bantɛ́ bɛ̀ ò kpeńnìnɛ̀mɛ̀mu kéyóu kɛ́kò.

Danniibɛ pɔ̀ntɛmɛ̀ Daiisi kɛ maá bɛ ɛì nɛ̀ Kuyie ntaummɛ̀ tou

27 Mɛmmɛ Danni botí kɔbɛ tɔmɛ̀ Mikaa nɛntì nɛ̀ wèè do tú o kó ikuɔ́ nìùtì képɛ̃ɛ̃tɛ́nɛ̀, kɛ́kɔtɛ kédo Daiisi ɛì kékuɔ di nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kari kɛ tuɔ́ nkɛ í yĩɛ̃̀kù, kédeè kɛ́cɔ́u ndihɛì.
28 Bá òmɔù í mbɛ̀ dɛɛtɛ́ kɛ yḗ bɛ̀ do í tɔ́kénɛ̀mɛ̀ Sidonni, òmɔù mɛ ndo í bɛ̀ baké. Bɛ̀ do bo Bɛti-Deɔbu biriku nku. Kɛ̀ Danni botí kɔbɛɛ bɛ̀ pɔ̀ntɛ kémaá bɛ ɛì,
29 kɛ́ dì yu kɛ dɔ̀: Danni. Bɛ yààrì weè do te dɛ kó diyètìrì, Sakɔbu birɛ marɛ̀ kó diyètìrì do ndi.
30 Kɛ̀ Danniibɛɛ fíí ntɛtenkaanìtɛ̀ kɛ̀ Mɔyiisi birɛ Kɛdisɔmmu birɛ Yonnatãã ntú ikuɔ́ nìùtì késɔɔténɛ̀ bɛ kó ibío kétuɔkɛnɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ pĩḿmú dìì mɔ̀nnì kɛ kɔ̀nnɛ̀.
31 Bɛ̀ do fiímmu Mikaa do dɔ̀ɔ tɛ̀ɛ̀ tenkaanìtɛ̀ ké ntɛ̀ mɔ̀kɛ Kuyie ntaummɛ̀ tou do bo yɛ̀ɛ̀ mɔ̀rɛ̀ Sidoo.

19

Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ do dɔ̀ɔ ìì sɔkɛ

1 Dɛ mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ do í mɔkɛ okpààtì, kòo nìtì mɔù mbo Efadaimmu tempɛ̃ nditãrì ĩnkɛ̀ kó dihɛì, dìì détirìnɛ̀ yɛtɛyɛ̀. Ò do tú Defiibɛ botí kou nwe kɛ dɛ̀ bo, kétúótɛ́ o pocɛ̃nnì marì Bɛtideɛmmu Sudaa botí miɛkɛ.
2 Nɛ̀ di kɛ̀ bɛɛ kpa, kɛ̀ dìi ò yóu kékò ndi cicɛ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kémbo kɛ dɔ̀ bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ bɛ̀nàà.
3 Kòo dɔùu ítɛ́ kétũnnɛ kɛ bo ò bámmú kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kò, kétúótɛ́ sãmmarímúbɛ̀ bɛ̀débɛ̀ kòo kóo tɔ̃ntìi ò nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛɛ tuɔkoo, kòo pocɛ̃nnìi ò tanné di cicɛ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, kòo ò cɔutɛ́ nɛ̀ diwɛ̀ì,
4 kéduɔ́ nkòo mbo o cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀tɑ̃ɑ̃ti. Nɛ̀ o kóo tɔ̃ntì kɛ̀ bɛ̀ nyo nkɛ yɔ̀ nkɛ dɔu.
5 Diyiè naannì yiè kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ dikũnweńnì kɛ dɔ̀, bɛ̀ bo kò nkòo cɔ̀kùu yetɛ kɛ dɔ̀: Karinɛ̀ kédi képétɛ́ muwɛ̃rímú kɛ né na kékétɛ́.
6 Kɛ̀ bɛɛ karoo kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kédi kéyɑ̀, kédeè, kòo dapàà ncɔ̀kùu ò nàké kɛ dɔ̀: Túótɛ́ mɛfíè kéyíé kéyie ndiɛ nkàa yèmmɛɛ cátɛ́.
7 Kòo ndɔ́ kékò nkòo cɔ̀kù yetoo kòo yóu kɛ yíé kéyié.
8 Diyiè nummurì yiè kɛ̀ dɛ̀ nkpaá uu dikũnweńnì sɛ̀ì kòo báátí kɛ bo kò nkòo cɔ̀kùu yetɛ kɛ dɔ̀: Kari kédi, kuyuoku kɛ né kétɛ́.
Mɛmmɛ kòo kari kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kédi.
9 Bɛ̀ di dìì mɔ̀nnì kɛ deè kòo ndɔ́ kétúótɛ́ o pokù nɛ̀ o tɔ̃ntì kɛ̀ bɛɛ kò, kòo cɔ̀kù ò nàké kɛ dɔ̀: Diyiè diɛ nkɛ dèè kɛ̀ dɛ̀ bìiri, túótɛ́ mɛfíè nkéduɔ́ diɛ nkàa yèmmɛɛ cátɛ́, kɛ̀ dɛ̀ nkpaá uu kàa kò.
10 Dɛ mɔ̀nnì odapàà mmɛ ntḗnkɛ í nyie nkɛ bo nkpaá, kétúótɛ́ o pokù nɛ̀ o sãmmarímúbɛ̀ bɛdɛ́, kéboú tinɛntì dɛ ĩnkɛ̀, kénkérí kétuɔkɛ Sebusii, dihɛì bɛ̀ tu dì di mmɔ̀nnì Sedisadɛmmu.
11 Bɛ̀ tùɔkoo dìì mɔ̀nnì dihɛì kɛ sɔ́ ndiyiè dèè, kòo kóo tɔ̃ntìi ò nàké kɛ dɔ̀: Tí kɔtɛ Sebusiibɛ ciɛ kéyié.
12 Kòo yetɛ kɛ dɔ̀: Ti báá kɔtɛ dihɛì marì Isidayɛɛribɛ í bo dì. Ti pɛ̃ɛ̃tɛ́ kékɔtɛ Kibea.
13 Tí yetoo kétuɔkɛ Kibea yoo Damaa, yɛɛ̀ ɛkɛ̀ kó dìmarì ndi ti dò nkéyiémmɛ̀.
14 Kɛ̀ bɛɛ sɔɔtɛ́ bɛ cɛ, kɛ̀ diyiè nyóó ta kɛ̀ bɛ̀ tùɔkoo Kibea, Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ ciɛ.

15 Bɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì dihɛì kɛ́ta kɛ bo yié nKibea kɛ́bátɛ́, kɛ́nkari yaárɛ̀, òmɔù mɛ nyí mbɛ̀ yu kɛ̀ bɛ̀ bo ta o cĭɛ̃tɛ̀.
16 Kɛ̀ bɛ̀ nsɔ́ nhodakótì mɔù kũntiní kupaku, o ciɛ do bo Efadaimmu tempɛ̃ nditãrì ĩnkɛ̀ nkɛ, kòò kàtɛní kɛ bo Kibea Bɛnsamɛɛ kɔbɛ ciɛ.
17 Kòo yà opɔ̀ɔ̀ kòò kàri yaárɛ̀, kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: A yɛ̀nní dɛ? A kɔri kɛ?
18 Kòo ò tɛ̃ĭ́né kɛ dɔ̀: Ti bonní Bɛtideɛmmu nwe Sudaa botí kɔbɛ ciɛ, kɛ kũnti Efadaimmu ditãrì ĩnkɛ̀, dihɛì dìì í tɔ́kɛ́nɛ̀ yɛtɛyɛ̀. N do kàtɛ Bɛtideɛmmu nwe, kɛ kũntiní òmɔù mɛ nyí n yu kɛ̀ m bo yié nho cĭɛ̃tɛ̀.
19 M mɛ ntɔmu timútì n sãmmarímúbɛ̀ kpéí nkɛ mɔkɛ pɛ̃ɛ̃ nɛ̀ mɛnaà mmí nnɛ̀ m pokù nɛ̀ n kóo tɔ̃ntì ti kpéí, dɛ̀marɛ̀ í ti dónnì.
20 Kòo dakótì dɔ̀: Diwɛ̀ì nda bonɛ̀, míì yóó da duɔ́ ndɛ̀ da békú dɛ̀, a báá yié nyaárɛ.
21 Ò yĩ mɛmmɛ, kóò tanné o cĭɛ̃tɛ̀ kɛ́duɔ́ ntimútì sãmmarímúbɛ̀ kɛ́deè kɛ̀ bɛɛ ɔ́ú bɛ naàcɛ̀i, kɛ́di kɛ́yɛ̀.
22 Bɛ̀ kpaá mɛ nyo nnɛ̀ diwɛ̀ì, kɛ̀ dihɛì kó itookperí yɛmbɛɛ kɔtɛní, kɛ́cɛ̃ɛ̃tɛ tɛcĭɛ̃tɛ̀, kɛ́bentɛ dicàù, kɛ́nákɛ́ odakótì tɛcĭɛ̃tɛ̀ yiɛ̀ nkɛ dɔ̀: Dennɛní onìtì wèè ta a cĭɛ̃tɛ̀, ti dɔ́ kóò duɔ́nɛ̀mu.
23 Kòo dakótìi yɛnní kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N kɔbɛ báá dɔɔ̀nɛ̀ mɛyɛi mmɛmmɛ kó kubotí. Báá dɔɔ̀nɛ̀ isɔkɛ inyi, nkóo pɔ̀ɔ̀ nwe.
24 M mɔkɛ osapàà mbá ò mu nyí yɛ̃́ onitidɔ̀ù, m bo wè ndi duɔ́ nkɛ̀ dí dɔɔ̀nɛ̀ di dɔ́mɛ̀. Di báá dɔɔ̀nɛ̀ onìtì yiè nyisɔkɛ kpɛrɛ.
25 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ í ndɔ́ kɛ́keè. Mɛm̀mɛ kɛ̀ Defii wuɔ nkouu dennɛní o pokù, kɛ̀ bɛɛ ò pĭńnɛ̀ muwɛ̃rímú, kɛ́nyié nkoò duɔ́nɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀ kɛmɔu, kóò fĩĩnkoo kukũnwentóo.
26 Dikũnweńnì kòo nitipòkùu kɔtɛ odakótì cĭɛ̃tɛ̀ o dɔù bo tɛ̀ɛ miɛkɛ kɛ́doroo kɛ́nduɔ́ kɛ̀ diyiè yàa yɛnnɛ̀nní.
27 Dɛ̀ wentɛ́ dìì mɔ̀nnì kòo dɔùu yɛnní kɛ bo sɔɔtɛ́ o cɛ, kɛ́nsɔ́ nho pokù duɔ́ dibòrì kɛ cããnko, kòo nɔu dakɛ́ dibòrì.
28 Kòò dɔ̀: Ítɛ́ kɛ̀ tí pɛ̃ɛ̃tɛ́!

Kòo nduɔ́ kɛ́cĭɛ̃́kɛ́ kòo ò tùótɛ́ dicírì kɛ́daá nho sãmmarímú ĩnkɛ̀, kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ́kò nho ciɛ.
29 Ò tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì o ciɛ, kɛ́túótɛ́ disiè kɛ́kéétɛ́ ocíì yɛkékɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀, kɛ́duɔ́ nyIsidayɛɛribɛ botí bá kù dikéè dìmáà.
30 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ̀ yà kɛ̀ bɛ̀ nnaá nkɛ tú: Ti mu nyí yà diè mbotí ti mɛ nyí dɛ̀ kèè nɛ̀ Isidayɛɛribɛ yɛ̀nnímɛ̀ Esibiti. Dɛ kó tináaǹtì dò nti tì wɛńtɛ́mu kɛ́yà ti bo yĩmɛ̀.

20

Isidayɛɛribɛ dokɛ́nɛ̀mɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kɛ bo pɛitɛ

1 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃nné bɛmɔu kétíí mMisipaa ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀ kétúótɛ́ Danni tenkɛ̀ kétuɔkɛnɛ̀ Bɛɛrisebaa, kétuɔkɛnɛ̀ Kadaadi kɔkoo.
2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ botí imɔu nɛ̀ bɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ tíí nditĩnnì, kɛ́mbo sikɔupíkɔ̀ùsìnàà (400000) bɛ̀ɛ̀ nɔ mmudoò.
3 Kɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ keè Isidayɛɛribɛ tìímmɛ̀ Misipaa.
Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Ti nákɛ́ dɛ kó mɛyɛi mpɛitɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí?
4 Defiibɛ wuɔ kou bɛ̀ kùɔ wèè pokù, kòo bɛ̀ tɛ̃ĭ́né kɛ dɔ̀: N sòò tùɔ̀kɛní Bɛnsamɛɛ tempɛ̃ nku Kibea, mí nnɛ̀ m pokù kɛ̀ ti ndɔ́ kɛ́yié.
5 Kɛ̀ Kibea ɛì kɔbɛɛ kɔtɛní kɛ́cɛ̃ɛ̃tɛ m bo tɛ̀ɛ cĭɛ̃tɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀ kɛ́ndɔ́ kɛ́ n kuɔ, kɛ́duɔ́nɛ̀ m pokù muwɛ̃rímú kɛ tontɛ́ kóò kùɔ.

6 Kɛ̀ m mɛ nhò tùótɛ́ kɛ kèkɛ́, kɛ totí Isidaɣɛɛribɛ tenkɛ̀ duɔ́ kɛ mamɛ̀. Kɛ yɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ̀ mmɛ isɔkɛ Isidaɣɛɛribɛ cuokɛ̀.
7 Díndi Isidaɣɛɛribɛ di tìímmu diɛ ndimɔu. Nákénɛ̀ kéyà di bo yĩmɛ̀.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné bɛmɔu kɛ dɔ̀: Ti kóo mɔù í kũnti kɛ bo ta o fii yoo o cĩ̀tɛ̀.
9 Ti yóó do Kibea kɔbɛ mudoò mmu. Tí tãũnnɛ̀ tétɛ́.
10 Isidaɣɛɛribɛ botí imɔu miɛkɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) tí dɛitɛ tɛpíítɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ mɛ mbo tɛkɔupíítɛ̀ (1000) tí dɛitɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo tɛkɔupípíítɛ̀ (10000) tí dɛitɛ tɛkɔupíítɛ̀ (1000), bɛ̀ɛ yó nwaànní tidiitì kɛ duɔ̀ mbɛ̀ɛ kɔ̀ri kɛ bo do Kibea képɛitɛ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ dɔ̀ɔ̀ ìì sɔkɛ Isidaɣɛɛribɛ cuokɛ̀.
11 Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ wɛ̃nné dinùù dìmáà kɛ bo kɔtɛ kédo Kibea.
12 Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ botí imɔu kɔbɛɛ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ náké Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kɛ dɔ̀: Yé dɛ̀ yĩmɛ̀ kɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ ìì mbotí di cuokɛ̀?
13 Tí duɔ́nnɛ̀ Kibea ɛì kó itokperì yɛmbɛ̀, kɛ̀ ti bɛ̀ kùɔ, kédɛitɛ mɛyɛi ny-Isidaɣɛɛribɛ cuokɛ̀.
Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ mɛ nyí nyie nkɛ kèńtɛ́ bɛ tebìí Isidaɣɛɛribɛ nàá ntì,
14 kéwɛ̃nné bɛ ɛkɛ̀ yɛmɔu kétíí nKibea, kɛ bo dokénɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ.
15 Dɛ yiè kéwaá mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìkuɔ̀ (26000) bɛ ɛkɛ̀ tɛyɛ̀ kɔbɛ kémbúútí Kibea ɛì kɔbɛ, bɛ̀ɛ nɔ mmudoò mɛsàà nkɛ̀ bɛmbɛ mbo sikɔusìyiekɛ̀ (700).
16 Dɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ yɛcə̃̀nkuyɛ̀ mbo sikɔusìyiekɛ̀ (700) kɛ nɔ mmudoò mɛsàà. Bá kɛ̀ kuyùrìkù bo kumáà kòò dootɛ́ ditə̃́rì ò báá kù nɔ̀ɔ̀.
17 Isidaɣɛɛribɛ kó ditĩnnì kɛ̀ bɛmbɛ mɛ mbo bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupíkɔ̀ùsìnàà (400000) bɛ̀ɛ̀ na mudoò kɛ deè.
18 Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ kɔtɛ Betɛɛdi kɛ bo beé nti Yiè nKuyie nkéyà bɛ̀ botí miɛkɛ kùù dò nkéniité kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kédokénɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Sudaa botí kɔbɛ bɛ̀ɛ dò nkéniité.
19 Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ báátí dikũnweńnì sèì kékɔtɛ kébátɛ́ Kibea takɛ́.
20 Mɛ̀mɛ bɛ̀ pèńnémɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kudookɔti Kibea borè.
21 Kɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ yɛnní képotɛ́ Isidaɣɛɛribɛ, kékuɔ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔu sìdé dɛ yiè (2200).
22-23 Kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ kɔtɛ ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀, kénkuɔ̀ nnɛ̀ kuyuokoo kɛ kù bekù kɛ bo yà kɛ̀ bɛ̀ bo wɛ̃tɛ kéyíé dokénɛ̀ bɛ tebìí Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Ɛ̃ɛ̃ bɛ̀ɛ kɔtɛ. Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kétúótɛ́ tikɔ̃nyauti képénné kudookɔti bɛ̀ baa wee kù pèńné dɛ̀,
24-25 kéwɛ̃tɛ kédo Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ mudoò, kɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ yɛnní képotɛ́ Isidaɣɛɛribɛ kékuɔ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìnì (18000).
26 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ bɛmɔuu kɔtɛ Betɛɛdi kénkari ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀ kɛ kuɔ̀ nkɛ bou dinùù nɛ̀ kuyuokoo, kɛ kɔù ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̃ kɛ tuɔ̀, kɛ ku kɔ̀ù itɛì mɛtaummɛ̀ kpɛyi.
27-28 Dɛ kó dimɔ̀nnì dɛ̀ do sɔ̃́ ti Yiè nKuyie ntaummɛ̀ tɔu dɛ mbo kɛ̀ Anɔɔ birɛ Edeasaa kó dɛbirɛ Pinasi weè dì bàa kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ beé ti Yiè nKuyie nkɛ bo yà bɛ̀ bo wɛ̃tɛ kédokénɛ̀ bɛ tebìí Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ yoo bɛ bo yóu. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ nankɛ n yóó duɔ́ nkɛ̀ di bɛ̀ namu.
29 Mɛ̀mɛ kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ oo mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ Kibea kéfitɛ́.
30 Diyiè tãã́nnì kɛ̀ Isidaɣɛɛribɛɛ do Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ mudoò, bɛ̀ baa ɔ̃ɔ̃ máá dɛ̀ Kibea ɛì ìikɛ̀.
31 Kɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ yɛnní kéndokùnɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ, kédéténɛ̀ dihɛì, kɛ tó ketɛ́ bɛ̀ bo mbɛ̀ kɔ̀ùmɛ̀ bɛ̀ baa ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀ yɛwe tɛyɛ̀, kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti Betɛɛdi nɛ̀ Kibea dɛ kó icɛ ĩnkɛ̀.
32 Kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ ndò mbɛ̀ to namu Isidaɣɛɛribɛ, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ bɛ̀ na mèè botí. Kɛ yɛ́ ba? Kɛ̀ bɛ̀ dó kɛ́ bɛ̀ yṹmmu kédéténɛ̀, kɛ́ bɛ̀ tannɛ́ Kibea kpáà miɛkɛ.

33 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ tĩrèɛ wɛ̃nné kémáá Baadi-Tamaa bèè do okɛ dihɛì takɛ́ kɛ̀ bèɛ ootɛní Kibea biriku bíékɛ̀.
34 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bèè nɔ mmudoò mɛsàà nkɛ̀ bèɛ tuɔkɛní Kibea borɛ̀, kɛ bo tɛkɔupípíítɛ̀ (10000), kɛ̀ mudoò bintɛ́, Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ mɛ nyí ndakɛ kɛ dò ndɛ̀ yóó bɛ̀ di.
35 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ ãnné Isidayɛɛribɛ nɔu miɛkɛ, kɛ̀ bèɛ kuɔ dɛ yiè bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnùmmù nɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (250100).
36 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ banté bɛ̀ bɛ̀ namèmu.

Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ bɛ̀ yóu, kɛ yɛ́ bɛ̀ tãmɛ̀ bɛ kɔbɛ bɛ̀ do òo mbɛ̀ Kibea takɛ́.
37 Bèè do okɛ kɛ̀ bèɛ ootɛní mɛcãã nkédo dihɛì kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
38 Bɛ̀ mɛ ndo nàkému nɛ̀ Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀ kɛ tú bɛ̀ bo yà kuyukú nku dihɛì kébanté bɛ̀ dì domɛ̀.
39 Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ yà dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ bótìrìmɛ̀, kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ ndò mbɛ̀ tó bɛ̀ namu yɛwe tɛyɛ̀ kɔ̃mɛ.
40 Dɛ mɔ̀nnì ndi kuyukú fĩnnémɛ̀ dihɛì, kɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ wɛ̃ɛ̃tɛ kénsɔ́ mbɛ ɛì Kibea dìì pĩ mmuhãã́ nkɛ̀ kuyukú fĩ.
41 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃ɛ̃tɛ kécuó mBɛnsamɛɛ botí kɔbɛ, kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ auté, kɛ yɛ́ bɛ̀ yàmɛ̀ mɛyɛi mmèè bɛ̀ do.
42 Kɛ̀ bèɛ cokɛ́ Isidayɛɛribɛ kéwetínné dikpáà, kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ bèti, bèè ìténí dihɛì bíékɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkéríní, kɛ̀ bèɛ bɛ̀ soó ndɛ cuokɛ̀ ké mbɛ̀ puotì kɛ kɔù.
43 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ cɛ̃ɛ̃tɛ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ ké bɛ̀ fɛ̃nné ké mbɛ̀ kɔ̀ùtì, kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ Kibea diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ bá bɛ̀ í mbɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ bo wei.
44 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bèɛ kuɔ Bɛnsamɛɛ botí kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ máà tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìni (18000).
45 Kɛ̀ bɛsɔmbɛɛ cokɛ́ kénwetí ditãrì Dimɔɔ, kɛ̀ bèɛ nintɛ sikɔupísìnùmmù (5000) kékuɔ, késɔɔté kémbɛtì bɛsɔmbɛ kétuɔkɛnɛ̀ Kidommu kéyíé kékuɔ sikɔupísìdé (2000).
46 Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ kùɔ bɛ̀ dɛ yiè, bɛmɔu bɛ̀ do bo sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnùmmù ndi (25000) yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ máà.
47 Bèè do cokɛ́ kénwetí ditãrì Dimɔɔ bɛ miɛkɛ kɛ̀ sikɔusìkuɔ̀ (600) na kéyentɛ́, kétuɔkɛ di borɛ̀ ké ndɛ̀ bo kɛ dɔ̀ bɛtɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀nàà.
48 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃ɛ̃tɛ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ bèè kpaá dɛ bíékɛ̀ ké mbɛ̀ tũ mbɛ̀ bo yèè ɛkɛ̀ miɛkɛ kɛ kɔù, kɛ kɔùnɛ̀ bɛ wũɔ̃, kɛ cóunko yɛhɛkɛ̀ bɛ tempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ.

21

Bɛnsamɛɛ botí wɛ̀tɛ kɛ ketémɛ̀

1 Isidayɛɛribɛ do tìí ndìì mɔ̀nnì Misipaa képarìkɛ̀mu kɛ dɔ̀, bɛ miɛkɛ òmɔù báá duɔ́ nho kóo sapàà mBɛnsamɛɛ botí kou kòo puokɛ.
2 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ kɔtɛ Betɛɛdi, kéntũũ nkɛ kari ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀ nɛ̀ kuyuokoo, kɛ kuɔ̀ ntinɔnniɛti.
3 Kɛ náá nkɛ tú: Ti Yiè nKuyie mba nkpéí nte Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ kɛ̀ kùmakù kpánné?
4 Kɛ̀ dɛ̀ nkpaá uu kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ítɛ́ kémaá diwũɔ̃tɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nkpéí, kɛ́ kù fiɛ́ iwũɔ̃ kétuɔ, kɛ́ nkù feu itɛì mɛtaummɛ̀ kpɛyi,
5 kébekɛ bɛtɔbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti botí miɛkɛ kùmakù bo kùù sòò í bo ti tíkú dɛ̀ Misipaa?

Kɛ yɛ́ bɛ̀ sòò nàkémèmu kɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè í kɔ̀tɛní dɛ kó mɛtíímmɛ̀ bèɛ ò kùɔ.
6 Kɛ̀ mɛsémmèɛ bɛ̀ pĩ mbɛ tebìí Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kpéí nkɛ̀ bɛ̀ nnáá nkɛ tú: Isidayɛɛribɛ botí makù dèèmu mɛmmaà?

7 Ti bo yĩmɛ nákɛ bèè na kɛ yentɛ́ mudoò miɛkɛ kè bèɛ pétɛ́ bɛ pobè? Ti sòò
pàrìkèmu ti Yiè nKuyie nyìikè kɛ dɔ̀: Ti kóo mɔù báá duɔ́ nho kóo sapàà mbɛ
kóo mɔù kòo puokɛ.
8 Kè bèɛ bíékɛ́ bɛtɔbè kɛ bo yà bɛ botí miɛkɛ kè kùmakù bo mbo kùù sòò í kɔkɛ́
bè tìí ndè Misipaa ti Yiè nKuyie nyìikè, kénsɔ̃ nKadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ Yabɛsi ɛì
kɔbɛ sòò í bo dɛ kó mɛtíímmè.
9 Kè bèɛ batɛ bèè sòò kɔ̀tɛní, kɛ í nyà Kadaadi tempɛ̃ nYabɛsi ɛì kou mɔù.
10 Bèè sòò bo dɛ kó mɛtíímmè kè bèɛ dɛitɛ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè, kè bè mbo tɛkɔupíítè
nè sikɔusìdɛ́ (12000), kè bèɛ bè tɔ̃ ndɛ kó dihɛì kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè Kadaadi
tenkè nYabɛsi ɛì kɛ́kuɔ di nìtìbè nè bɛnitipòbè nè ibí.
11 Dí kuɔ bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè bèè yĩɛ́té bɛnitidaabè kɛ́súɔ́ mbɛsapàmbè
bèè mu nyí yĩɛ́té bɛnitidaabè.
12 Kè bèɛ pétɛ́ Kadaadi tenkè Yabɛsi ɛì miɛkɛ bɛsapàmbè sikɔusìnàà (400) bèè
mu nyí yĩɛ́té bɛnitidaabè. Kɛ bè kɔ̀tɛnní Sidoo Kannahãã, bè borè.
13 Dɛ kó difɔ̃nkúò bèè sòò bo bè tìí ndè, kè bèɛ tɔ̃ mbɛnìtìbè Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ
bèè sòò cokɛ́ kɛ́sɔri ditãrì Dimɔɔ bè borè, kɛ bo bè wammúnè mɛtaummè.
14 Kè Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ wɛ̃tɛ kɛ́konní mɛcãã nkè bèɛ bè duɔ́ mbɛsapàmbè,
bè kùɔ Yabɛsi ɛì kɔbɛ kɛ sùɔ́ mbè. Bè mɛ nyí mbè cɛ̃tinɛ.
15 Kè mɛsémmèɛ pĩ nyIsidayɛɛribɛ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kpéí nkɛ yɛ́ ti Yiè
nKuyie ndo duɔ́mmè kè dɛ kó kubotí fɔ̃tìrìi feitɛ́ Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ.
16 Kè Isidayɛɛribɛ tĩnnì kó bɛkótíbè dɔ̀: Bɛnitipòbè tɛ́nkɛ í bo Bɛnsamɛɛ botí
miɛkɛ. Ti bo pétɛ́ dɛ bɛnitipòbè kéduɔ́ mbèè yentɛ́ mudoò miɛkɛ?
17 Bɛnsamɛɛ botí miɛkɛ bèè yentɛ́ bɛ fuku dò nkésɔɔtému. Kè dèɛ yié nkè dɛ
kó kubotí báá kú Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ.
18 Ti mɛ nyí yóó na kɛ́ bè duɔ́ nti kó bɛsapàmbè kè bèɛ puokɛ. Ti sòò pàrìkè
mèè kpéí nkɛ dɔ̀: Ti miɛkɛ kè wèè bè duɔ́ nho kóo sapàà nti Yiè nKuyie nhò cɔ̃ɔ̃.
19 Kè bè dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbanni ɔ̃ mmɛ mbomè bá dìì benni Sidoo Betɛɛdi
bakù youɔ́ kucɛ kùù kòrìnè Betɛɛdi nè Sisɛmmu ku kó diyiè yìèní kèè bíékè
Debona bakù cɛ̀nku.
20 Mɛ̀mmɛ kè bèɛ tié mBɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kénsɔri fínyĩ kó dɛpaa
mmiɛkɛ,
21 kénwéí, kè Sidoo ɛì kó bɛsapàmbè yènní dìì mɔ̀nnì kɛ kɔri tihautì di íténí,
bá wè kòo pĩ nhosapàà nhòmáà kè di kònnè képuokɛ.
22 Bɛ cicɛbè yoo bɛ tãbè kè bè ti sɔ̃ńkénní dikpànnì, ti bo bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bè di
kuɔ́ mmɛsémmè kɛ yɛ́ ti í namè kɛ pèténí bɛsapàmbè Yabɛsi ɛì kè bè di cɛ̀tinɛ. Bɛè
mɛ nyí yóó di duɔ́ mbɛ kó bɛsapàmbè kɛ bo nyĩɛ̀kù bè bo yĩmɛ bè yeténè dinùù
bè do dɔúnnè dì ti Yiè nKuyie.
23 Mɛ̀mmɛ kè Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛɛ tũnnɛ bè bè duɔ́ nyìi tié Sidoo kó
bɛsapàmbè yènní dìì mɔ̀nnì kɛ bo kɔtɛ tihautì, kè bèɛ pĩmmú bɛsapàmbè dè bè
bèkú mèè botí kékònnè kémaá bɛ ɛì kénkari.
24 Kè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛɛ cíétɛ́, bá wè kòo kɔtɛ o botí kɔbɛ borè, nè o
naàmùnkù kɔbɛ. Bá wè kòo mbo o tenkè.
25 Dɛ kó dimɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ do í mɔkɛ okpààtì, bá wè kòo ndɔɔri ò dómè.

ODUTI
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Oduti kó dipátíri ti náá ntìì do dɔ̀ɔ̀ tì nti Bɛbaatíbɛ̀ do bakɛ́ dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ.

Dikɔ̀nnì marì dìì do tanní Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kòo nìtì mɔù bo Betideɛmmu ɛì, Sudaa tenkɛ̀ miɛkɛ, kòo yètìrì tu Edimɛdɛki kòò mɔ̀kɛ initidabí idɛ́, kòo ítɛ́ wenwe nɛ̀ o pokù Naomii nɛ̀ bɛ bí idɛ́ kɛ́kɔtɛ Mɔabu ɛì, kɛtenkɛ̀ naati dɛ̀ kɛ́kari. Kòo nitidabí idɛ́ puokɛ Mɔabu ɛì kó bɛnitipòbɛ̀ Ɔripa nɛ̀ Oduti.

Oduti kó dipátíri dɔ́ kɛ́ ti nákɛ́ dɛ kóo nitipopɔ̀ɔ̀ Oduti wèè í tú Isidayɛɛribɛ botí kou ò tamɛ̀ mmɛ̀ Kuyie kɔbɛ miɛkɛ. Dɛ kpɛ́í nkɛ̀ dɛ kó dipátíri ti náá nhOduti do tũnni mmɛ̀ɛ̀ botí o dɔù cĩɛ̀tɛ̀ nɛ̀ ò do tũ mmɛ̀ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, wenwe wèè í tú Isidayɛɛribɛ botí kou.

Dì nàámmu Kuyie nhɔ̃ɔ̃ yietí mɛ̀ɛ̀ botí onìtì wèè dɔɔ̀rìmɛ̀ wenni ò pĩ mmùu tɔ̃mmú kpɛ́í. Di ti náámmu Oduti nɛ̀ o cɔ̀kù Naomii bɛ̀ ta mɛ̀ɛ̀ sémmɛ̀ miɛkɛ. Kɛ̀ Kuyie nné bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà ndiɛmɛ̀. Dɛ̀ɛ̀ bɛnkú ò do taunnɛ̀mɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀.

Okpààtì Dafiti yààrì tu weè kó dɛbirɛ, wenwe Mɔabu ɛì kóò nitipòkù weè te Dafiti yààrìbɛ̀, Odɛɛtíwè Yesu yènní bɛ̀ɛ̀ kó kufuku miɛkɛ. (Matie 1:5).

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Dɛ̀ wũ5́kémɛ̀ kɛ̀ Oduti yàa nɛinɛ̀ o cɔ̀kù kékonní Bɛtideɛmmu tì 1
2. Oduti kɔ̃témɛ̀ kupaku kɛ bo dérí tidiitì 2
3. Dɛ̀ wũ5́kémɛ̀ kɛ̀ Boasi yàa puokɛnɛ̀ Oduti 3-4

Edimɛdɛki nɛ̀ o pokù bɛ̀ kɔ̀tɛmɛ̀ Mɔabu

1 Bɛbaatíbɛ̀ bakɛ́ dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛ̀ dikɔ̀nnì diɛrì marìi tanní dihɛì, kòo nìtì mɔùu ítɛ́ Bɛtideɛmmu ɛì Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ o pokù nɛ̀ o nitidabí ìdɛ́ì kɛ́kɔtɛ kɛ́mbo Mɔabu kɔbɛ tenkɛ̀.

2 Dɛ kóo nìtì yètìrì do tú Edimɛdɛki (dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie mbakɛ́), kòo pokù kpɛri tú Naomii (dɛ̀ɛ̀ tu Diwɛ̀ì yiɛ̀), kòo birɛ marɛ̀ kó diyètìrì tú Madonni (dɛ̀ɛ̀ tu Ocĩrì) kɛ̀ dɛtɛrɛ̀ kpɛri tú Kidionni (dɛ̀ɛ̀ tu Mumɔmmú). Bɛ̀ do tú Efadata naàmùnkù kɔbɛ mbɛ. Bɛ̀ do ìténí Bɛtideɛmmu ɛì ndi Sudaa tenkɛ̀ kɛ́kɔtɛ kɛ́mbo Mɔabu tenkɛ̀ dɛpaa.

3 Kɛ̀ Edimɛdɛkii kú kɛ̀ Naomii nkpaá nɛ̀ o nitidabí idɛ́.

4 Kòo bí puokɛ Mɔabu ɛì kó bɛsapàmbɛ̀. Kòo mɔù yètìrì ntú Ɔdipaa, kòo tɔù kpɛri tú Oduti. Kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀.

5 Madonni nɛ̀ Kidionni kɛ̀ bɛ̀ɛ kú kɛ̀ bɛ yɔ̃ nkpaá omáà kɛ pàà o dɔù nɛ̀ o bí.

Oduti nɛinɛ̀mɛ̀ Naomii kɛ̀ bɛ̀ɛ kò mBɛtideɛmmu

6 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Naomii keè ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ o kɔbɛ mɛsàà nkɛ̀ tidiitì buoté kɛ́ité Mɔabu kɛ́báátí kɛ́nkũnti kɛ nɛínɛ̀ o cɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛdɛ́.

7 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ́té kɛ́mberínɛ̀ kucɛ.

8 Kɛ̀ Naomii nákɛ́ o cɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛdɛ́ kɛ dɔ̀: Bá wè wèe kò nho cĩɛ̀tɛ̀ o yɔ̃ borɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi dɔ̀ɔ mɛsàà nkɛ́ndɔ̀nnɛ̀ di mɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ bɛ̀ɛ ku, nɛ̀ mí m mɔ́mmuɔ.

9 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndi teennɛ̀ kɛ̀ di pɛ́té di daabɛ̀ kɛ́om̀pɛ̀. Kòo bɛ̀ kɔúnnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ́.

10 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Bìtì, ti yó nda nɛínɛ̀mu a ciɛ.

11 Kɛ̀ Naomii dɔ̀: M bí, kɔ̀nnɛ̀. Ba nte kɛ̀ di dɔ́ kɛ́ nni nnɛínɛ̀? N yí kpaá kɛ dò m bo pɛité ibí kɛ̀ ì di puokɛ.

12 M bí, Wɛ̃tɛnɛ̀, N kòtému mɛdiɛ̀, n yí kpaá kɛ dò nkɛ́yenkɛ onitidɔ̀ù, Bá kɛ̀ n tu m bo yenkɛ yíe nkɛ́piɛ́ ibí,

13 di bo na kémbaa kè ìi kótáà? Di báá yenkɛ otɔù mɔùàà? N sémmè di pɛ̃ɛ̃tému.
Ti Yiè nKuyie nkpànnè mí nwe.
14 Kòo cɔ̀ɔbèɛ kuɔ́ mbɛdé kè Ɔdipaa kɔúnnè o cɔ̀kù kóò cau nkéwɛ̃tɛ, kè Oduti
nhò kpaánè.
15 Kè Naomii dɔ̀: Ntɛ a dúɔ̀ kɛ wɛ̀tɛ o kɔbɛ nè o bɔkè dɛ borè, múnkɛɛ wɛ̃tɛ.
16 Kè Oduti dɔ̀: Bá ntú n da yóu kéwɛ̃tɛ, a tati dè n dɛ ntati, a kɔbɛ yó ntú n kɔbɛ
mbɛ, Kuyie nha tũ nkù n yó nku ntũ.
17 A yóó kú dè, n yóó dɛ nkú kè bè n kũnné. Kè n yí dè dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nní
mpoté. Mukũũ mmuù máà bo ti yatɛ mí nnè fɔ̃.
18 Kè Naomii yà ò yetoomè kɛ bo nhò nɛínè kɛ dɔ yúóó.
19 Kè bè ńnɛí bɛdé kétuɔkɛ Bɛtideɛmmu, kéntatoo dihɛì, kè dèɛ di bɛnìtìbè. Kè
bɛnitipòbè ntú: Naomii nweà?
20 Kòo dɔ̀: Di bá nni nyu kɛ tú: Naomii, di nni nyu kɛ tú: Mɛyɛǹcaàrìmè. Kɛ yɛ́
muwɛ̃rímú mumɔu yiè nni ndiímmè mɛsémmè.
21 N do iti kɛ tɔmu, kɛ konní n nɔu sinùmmù. Bá nni nyunè kɛ tú Naomii, ti Yiè
nKuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè nni mbùtínnému kɛ n tanné mɛsémmè miɛkɛ.
22 Mɛm̀mɛ Naomii nè o cɔ̀kù Oduti Mɔabu ɛì kou bè ìtémè Mɔabu kétuɔkɛ
Bɛtideɛmmu, dididèì ketírí dìì mɔ̀nnì.

2

Oduti dɛ̀ɛmmè tidiitì Boasi paku

1 Naomii dɔù Edimɛdɛki naàmùnkù kou mɔù weè do bo kɛ mɔkɛ o kpɛrɛ kòo
yètìrì feí, kè bè ò tu Boasi.
2 Diyiè marì kè Odutii nákɛ́ Naomii kɛ dɔ̀: N dɔ́ kékɔ̃té òmɔù paku nku, kòo
yie n dérí tidiitì. Kè Naomii dɔ̀: Kɔ̃té m birɛ.
3 Kòo kɔ̃té kupaku makù kè bɛtɔ̃mbè nni kòò tũ nkɛ déɛ́ntɛ. O yuu yó nnaati
dè kɛ sɔ́ nku paku tú Boasi kɔku nku.
4 Kè Boasii ítɛ́ Bɛtideɛmmu kékɔ̃tóo kédɔu mbɛtɔ̃mbè kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nni
ndi bonè. Kè bèɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kù da dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
5 Kè Boasii bekɛ wèè bàa bɛtɔ̃mbè kɛ dɔ̀: We ntu onitipòkù yie?
6 Kòò dɔ̀: Naomii nɛínèní wènwe Mɔabu,
7 ò mɔɔmu dinùù kɛ bo dérí, nè dikũnweńnì ndi ò dɛ̀ɛmmè, ò yĩ cókè sámpɔ́
nwe.
8 Kè Boasii nákɛ́ Oduti kɛ dɔ̀: N kóo sapàà nha báá kɔtɛ òmɔù paku, ḿbo diɛ
nnè n nitipotɔ̃mbè kɛ déɛ́.
9 N nàkému bɛtɔ̃mbè kɛ tú bè báá da bɛ́innè, kè sinéyɛ̃ĩ da pĩ nhá kɔtɛ kéyà bè
dòní mɛ̀è niɛ.
10 Kè Odutii nínkú Boasi ìikè kóò nàké kɛ dɔ̀: Dè yĩmɛ kàa n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ m
pénsìrì, mí nwèè tu opɔ̀ɔ̀?
11 Kè Boasi dɔ̀: Bè ǹ nàkému a dɔ̀ɔmè a cɔ̀kù nè a dɔù kumè nè a yóumè a cicɛ
nè a yɔ̃ nè a ɛì kɛ kɔ̀tɛní kɛ bonè kubotí tɛkù, a do í yɛ́ kù.
12 Ti Yiè nKuyie nda yietí mɛsàà nha dɔ̀ɔ̀ mè. Ti Yiè nKuyie tínti nyIsidayɛɛribɛ
tũ nkù da dɔɔ mɛsàà nkè mè ndɛu, ké n da kãnké.
13 Kè Oduti dɔ̀: N yiè a nni ndɔɔri mɛsàà nha n dɔ̀ɔmè kɛ náríkùnnɛ n yèmmè,
kɛ n náánè diwèì kɛ dò nha kó bɛtɔ̃mbè m mɛ nyí bè tùɔkɛ.
14 Bè yóó di dìì mɔ̀nnì kè Boasii nákɛ́ Oduti kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kédi, pɔ̀tè a pɛ́ɛ̃
tikũntì. Kòo ò duɔ́ ntidiitì bè pũńné tì, kòò càákɛ́ kénsànnè késúó.
15 Ò wɛ̀tɛ dìì mɔ̀nnì kɛ bo dérí kè Boasii nákɛ́ bɛtɔ̃mbè kɛ dɔ̀: Yóunè we kòo
ndéɛ́, di báá ò kɔkénè.
16 Di yóu kè tidiitì nduò kòò dɛ̀ɛ́, di báá ò kpannè.
17 Kè Oduti ntũũ nkɛ déɛ́ nkétuɔkɛnè kuyuoku, képuotí képíɛ ntɛyààtè,

18 kétɔ kékònnè kébɛnkɛ o cɔkù, kóò duɔ́nnè tidiitì ò do di késúɔ́ ntì.
19 Kòo cɔkùu ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dèrí we mpaku yíe? A pĩ ndɛ mutɔ̃mmú? Ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ mɛsàà nwèè da cɔuté.
Kè Odutii ò nàké dèè dɔ̀ɔ̀, kɛ dɔ̀ ò dèrí wèè paku o yètìrì tu Boasi.
20 Kè Naomii dɔ̀: M bantɛ́ kɛ dò nti Yiè nKuyie nkuù ti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkù do mɛ dɔ̀ɔ̀mè bèè ku, kùu dɔɔ̀ mɛsàà ndɛ kóo nìtì. Kɛ yíé béi nkɛ dɔ̀: Boasi tu tinaàmùnkù kɔbɛ kóò mɔù nwe wèè dò nkɛ́ndakɛ ti kpɛ́í.
21 Kè Oduti dɔ̀: Ò béimmu kɛ tú nní mbonè o tɔ̃mbè kɛ dɛ́ɛ́ nkɛ bè yàa deènè mudidèì.
22 Kè Naomii dɔ̀: Mbonè Boasi tɔ̃mbè, a báá kɔtɛ kupaku tɛkù makù, bè yàà bo da kpannè.
23 Kè Oduti nkũɔ̃tìnè Boasi nitipotɔ̃mbè kɛ dɛ́ɛ́ nkɛ yàa deènè tidiitì ketitì nè tidérítì, kɛ baa bonè o cɔkù.

3

Naomii tiémmè Oduti

1 Diyiè marì kè Naomii nákɛ́ Oduti kɛ dɔ̀: M birɛ, n waà ndè bo yĩmè mmɛ kàa ḿbo kè dè da naati.
2 Di mmɔ̀nnì a bantɛ́mu kɛ dò mBoasi a nièné wèè kó bɛnitipotɔ̃mbè kɛ dɛ́ɛ́ nho paku ò tu ti naàmùnkù kou nwe, ò puotì yíe nkó kɛyènkè nkɛ o yié.
3 Wuɔ kéyɔɔrɛ amáà tùdààrí kédáátí a yaàsààtì kékɔtɛ o yié, a né báá yie nkòò da yà kɛ mu nyí di kɛ yɛ̃̀.
4 Kòò yóó duɔ́ a nhò pakɛ́, kòo duɔ́ kàa kɔtoo kédáa nho yààkù kéduɔ́ o naàcèi takɛ́ kòo bantɛ́ a dómè wèe daatɛ a kpéí. Ò bo da nákɛ́ a dò nkédɔɔ̀ dè.
5 Kè Oduti dɔ̀: N yóó dɔɔ̀mu a n nàkɛ́ tì timɔu.
6 Kè Odutii ítɛ́ kékɔtɛ kuyié kédɔɔ̀ o cɔkù ò nàkɛ́ tì weti weti.
7 Kè Boasii di kéyɛ̃̀ kòo yèmmèe cátɛ́ kòo kɔtɛ kénduɔ́ o diitì còú dè. Kè Odutii bánné kékɔtoo kédáa nkuyààkù o naàcèi takɛ́ kénduɔ́.
8 Kɛyènkè cuokè kè Boasii entɛní kéyà onitipòkù duɔ́mè o naàcèi takɛ́ kè dèe ò di.
9 Kòo dɔ̀: Wenninwe?
Kè Oduti dɔ̀: Mí nhOduti nwe a kóo tɔ̃ntì, daatɛ n kpéí, fɔ̃ɔ̃̀ tu ti naàmùnkù kou wèè tɔ̀kɛ́, kɛ dò nkɛ́ n tiekɛ.
10 Kè Boasi dɔ̀: N kóo sapàà ti Yiè nKuyie nda dɔɔ̀ mɛsàà, a dɔ̀ɔ̀ dè bàmbà ndè pɛ̃ɛ̃tému a dɔ̀ɔ̀ ndè a cɔkù, dɛmɔu dɛè bɛnkú a dómè ti naàmùnkù, a í wammú bɛdapàmbè bèè mɔkɛ bɛ kpɛrɛ yoo idawaá.
11 N kóo sapàà mbá nyĩɛ̃̀kù, n yóó dɔɔ̀mu a dó tì. Bɛnìtìbè bɛmɔu yɛ́mu a túmè onitiposààwè.
12 Mɔ́mmuɔ nwe n dòmmè kɛ da túótɛ́, òmɔù né bomu wèè da tɔ́kénè kɛ m pɛ̃ɛ̃tɛ́.
13 Nduɔ́ diɛ nkè dèe wentɛ́ kè tí tì yà. Kòò dɔ́ ké da túótɛ́, wè da túótɛ́, kòo mɛ nyí dɔ́, m béimmu kɛ yu ti Yiè nKuyie nyètìrì kɛ tú, m bo da túótɛ́.
14 Kè Oduti nduɔ́ kè dèe wentɛ́ kòo yè kè dè kpaá uu. Boasi do í dɔ́ bè nyɛ̃́ ò kɔtɛníme kuyié.
15 Kòò dɔ̀: N duɔnní a yààkù.
Kè Odutii ò duɔ́, kòo cũ̃ɔ́ tidiitì cìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù kóò toú.
16 Kòo kò ndihɛì o cɔkù Naomii borè, kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: M birɛ ɔ̃nti dɔɔ̀?
Kè Odutii ò nàké dɛ kóo nìtì ò dɔɔ̀ dèè kó dimàà.
17 Kɛ dɔ̀: Ò m pã tidiitì cìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù kɛ tú m báá wɛ̃tɛní n nɔunùmmù a borè.

18 Kè Naomii dɔ̀: M birɛ nkari béu kéyà dɛ kó tináaǹtì yóó kú dè. Boasi yóó
tũntɛmu dɛ kó tináaǹtì yíe.

4

Boasi sɔɔtémè Edimɛdɛki fuku

1 Mɛmmɛ kè Boasii kɔtɛ kénkari dihɛì bòrì bè kàrì dè kɛ tũnni tihɛikènnáaǹtì.
Wèè do dò nkéndakɛ Oduti nè o cɔkù Naomii bɛ kpéí kòo mpɛ̃nké, kè Boasi dɔ̀:
N kou kɔtɛní kékari diɛ!
Kòo kari.
2 Kè Boasii yú bɛhɛikènkótíbè tɛpíítè kɛ dɔ̀: Karinè diɛ, kè bèɛ kari.
3 Kè Boasii náké wèè dò nkéndakɛ bɛ kpéí kɛ dɔ̀: Naomii wèè konní Mɔabu
weè fiiti ti tebitɛ Edimɛdɛki bàtè.
4 Kè n né yɛ̃ m bo da náké kàa tè dontɛ́ bèè kàri diɛ nnè bɛhɛikènkótíbè bɛ ìikè.
Kàa mɛ nyí yóó tè dontɛ́ a n náké kè nni nyɛ́, kɛ yɛ́ a kó difɔ̃nkúò míì baatémmè.
Kòò dɔ̀: Kè n na m bo tè dontɛ́.
5 Kè Boasi dɔ̀: Kàa dontɛ́ tɛbàtè, á túótɛ́ Oduti Moabu kou okúpokù, késɔɔtɛ́
wèè ku o cĩ̀ètè.
6 Kòò dɔ̀: M báá na kɛ́ dè dontɛ́ n yàà bo paà wèè bo túótɛ́ n kpɛrɛ. Dontɛ́ n na
ndontɛ́ dè, n yí yóó na.
7 Nè dimɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ do ɔ̃ nkè bè dontɛ́ dèmarè yoo bè cèètɛ, òmɔù weè
ɔ̃ɔ̃ dɛitɛ o nɛùkù kéduɔ́ nhotɔù, dèè bɛnkú tináaǹtì tũntɛmè.
8 Wèè do dò nkédontɛ́ tɛbàtè kòo náké Boasi kɛ dɔ̀: Dontɛ́, kédɛitɛ o nɛùkù kóò
duɔ́.
9 Kè Boasii náké bɛhɛikènkótíbè nè bèè kó dimàà dè bo kɛ dɔ̀: Di yàmu yíe n
dontémmè Naomii, Edimɛdɛki, Madonni nè Kidionni bɛ kpɛrɛ dɛmɔu,
10 kétúótɛ́nè Oduti Mɔabu kou Madonni wèè ku o pokù késɔɔtɛ́ ocíì cĩ̀ètè, kòo
yètìrì báá feti o kɔbɛ cuokè nè o èì.
11 Bèè dè bo nè bɛhɛikènkótíbè kè bè dɔ̀: Ti yàmu! Ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ mɛsàà
a yóó túótɛ́ wèè nitipòkù kòo ndònnè Dasɛɛdi nè Dea bè do dòmmè bèè maá
Isidayɛɛri cĩ̀ètè. Á kpenkɛ Efadata tenkè miɛkɛ kàa yètìrìi feité Bɛtideɛmmu.
12 Ti Yiè nKuyie nyóu kè dɛ kóo nitipòkù da pié ibí péu, kàa cĩ̀ètèɛ naánnè
Sudaa nè Tamaa bɛ birɛ di yààrì Pɛdɛsi kpɛtɛ do dòmmè.

Boasi tùótémè Oduti kɛ puokɛ

13 Dɛ mɔ̀nnì ndi Boasii tùótémè Oduti, kè ti Yiè nKuyie nhò dɔɔ̀ mɛsàà nkòo
púó nképɛité dɛnitidabirɛ.
14 Kè bɛnitipòbè nnáá Naomii kɛ tú: Ti sãntí ti Yiè nKuyie nku yóumè kàa pètɛ́
dɛyaàbirɛ dèè bo da pií. Dɛ yètìrìi dɛukɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
15 Dɛè yó nte a ɔ̃nnì, kɛ́ nda tɔ a kótì miɛkɛ. A cɔ̀kù wèè dè nda pɛité ò da dɔ́mu.
Ò pɛ̃ɛ̃tému initidabí ìyiekè.
16 Kè Naomii cɔuté dɛbirɛ kéntɔu kɛ́ dè yɔ̀.
17 Kòo cɛ̃pɛɛtitɔbè dɔ̀: Bè pɛité Naomii dɛnitidabirɛ, kɛ́ dè yú kɛ dɔ̀ Obɛdi. Kè
Obɛdii pɛité Sɛsee kè Sɛsee pɛité Dafiti.

Dafiti kó kufuku

18 Pɛdɛsi weè pɛité Ɛtisidonni.
19 Kè Ɛtisidonnii pɛité Adamu, kè Adamuu pɛité Amminadabu.
20 Kè Amminadabuu pɛité Nasɔ̃ɔ̃, kè Nasɔ̃ɔ̃ pɛité Sadima.
21 Kè Sadimaa pɛité Boasi, kè Boasii pɛité Obɛdi.
22 Kè Obɛdii pɛité Sɛsee, kè Sɛsee pɛité Dafiti.

Sammuyɛɛri pátíri ketirì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Dɛ kó dipátíri ti náá nSammuyɛɛri kpéí nkɛ, wèè do tú Kuyie ndo tããté bèè baatíbè Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛ kóo sɔnwe. Weè do tũnni dihèì kó tináaǹtì, kɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kè weè tu ikuɔ́ nìùtì Kuyie ncĩ̃tè. Kè dè mboní kè Isidayɛɛribɛ tḛ́nkɛ í ndɔ́ bɛbaatíbè bɛè mbè bakɛ́, kɛ́ndɔ́ kɛ́waá nhokpàátì wèè yó mbè bakɛ́ ibotí tɛì kɔ̃mɛ.

Kè Kuyie mbè duɔ́ nhokpàátì ketiwè wèè tu Sauri. Sauri mɛ nyí nhɔɔtɛ ò bo dɔ̀ɔmè Kuyie nyí ndɔ́ dè kè kùu ò dootóo kɛ́tããté Dafiti. Mɛm̀mɛ kè Sauri nkḛ́kú kè Dafiti dèúkú.

Dɛ kó dipátíri ti náá ntì tu: Kuyie nkuù máà tu ku kɔbɛ kóo kpàátì. Nè dɛ kpéí nkù báá na kḛ́pĩ̃nnè mutɔ̃mmú wèè í kù duɔ́ nhomáà.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Sammuyɛɛri kó tináaǹtì o bíkḛ́mbḛ́ntì nè o tɔ̃mmú ò do ni mèè botí Isidayɛɛribɛ 1-8
2. Sauri naá mmèè botí okpàátì nè Kuyie nho dootóomè 9-15
3. Dafiti kó tináaǹtì nè o do ɔ̃ɔ̃ yentḛ́nèmè Sauri nè Sauri kó mukũũ 16-31

Anni mɔɔmè Kuyie ndɛbirɛ

1 Onìtì mɔù weè do bo Damaa ɛì, Efadaimmu tempẽ nyɛtãrè ĩnkè kɔku, kòo yètìrì tu Ɛdikanaa. Ò do tú Efadaimmu kó kuwuɔ nkou nwe. Sufu weè do pɛité Tou, kè Touu pɛité Ediu, kè Ediuu pɛité Yedokammu kòo né pɛité Ɛdikanaa.

2 Kòo ḿpo bɛnitipòbè bèdébè, kòò mɔù yètìrì ntú Anni, kòo tɔù kpɛri tú Peninna. Kè Peninna mmɔkɛ ibí bá Anni yie í mɔkɛ.

3 Bá dìì benni kè Ɛdikanaa níí íté Damaa, kékɔtɛ Sidoo ti Yiè nKuyie ncĩ̃tè kɛ bo nínkú kḛ́ kù bàńté kunku Mpakɛdaa kḛ́ kù fìé iwũɔ̃. Dè do sɔ̃́ nhEdii bí idḛ́ Ɔfinii nè Findee bɛè tu ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nìùbè.

4 Kè Ɛdikanaa níí féútḛ́ o ɔ̃fè ti Yiè nKuyie nkḛ́pã kumaa nkùmáà Peninna nè o bí,

5 kḛ́pã Anni yie ò pã Peninna kè dè màmè kucɛ mèdémè. Ò do we ndɔ́ mɛdiè mbá ti Yiè nKuyie nyí mɛ nhò pãmè ibí.

6 Kè Peninna Anni yanti nhò cɛ̃ĩ kɛ caàri o yèmmè, koò ãã̀ ifɛi ò í mɔkɛ mèè kpéí nyibí.

7 Bá dìì benni kè bè kòtɛ ti Yiè nKuyie ncĩ̃tè kɛ bo fíé iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie, Peninna nwanti kɛ bo caàrè Anni yèmmè, kè dèɛ nyóù Anni kòo nkuɔ̀ nkéyetɛ mudiì.

8 Kòo dɔù Edikana ò bàńtè kɛ dɔ̀: Anni dè dòmmɛ kàa kuɔ̀ nkɛ yetɛ mudiì, kàa yèmmè càárè? A mɛ nni nte kè dè í pɛ̃̃té initidabí tɛpíítàà?

9 Kè Annii íté bè di dìì mɔ̀nnì kɛ dèè kéta ti Yiè nKuyie ncĩ̃tè, kɛ sɔ̃́ ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nìùtì Edii kàri ti Yiè nKuyie ncĩ̃tè bòrì.

10 Kè Anni yèmmè càárè, kòò kuɔ̀ nkè ntinɔnniɛti yiè kòo báá nti Yiè nKuyie nkɛ tú:

11 N Yiè nKuyie nfɔ̃́ Mpakɛdaa, n kuɔ́ mmɛsémmè, n wéntḛ́ fɛnɔnsààfè mí nha kóo tɔ̃ntì sámpóù kḛ́ m pã dɛnitidabirɛ, kàa dè nni mpã, m bo dè n da duɔ́ nkè dè mpĩ nha tɔ̃mmú sã̃ã̀ bá kuponkù báá káákḛ́ dɛ yuu.

12 Kè Anni mbáá ti Yiè nKuyie nkè dèɛ mɔntɛ kè Edii ò wùó nkɛ wúó nho bìè mmáà yɛè nampúmè.

13 Ò mɛ nyí yo ò nàá nkɛ tú mù, ò baa do báá nti Yiè nKuyie nnè o yèmmè
mmɛ, kè Edii yèmmè ndò nhò muɔ mmɛnaà mmɛ,
14 kóò nàké kɛ dɔ̀: Dè yó nkɑ̃ɑ̃ké dɛ kàa naà mmɔntɛ́? Diɛ ndɔkɛ a yóó dennɛmè
a naà.
15 Kè Annii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okótì, n yí muɔ mmɛnaà, mɛyɛ̀ncaàrìmè mɛè ǹ dɛuté,
kè ǹ kuɔnnè ti Yiè nKuyie.
16 Bá n wéntɛ́ mufòmmu yɛimu yiè, iyɛntotí nè mɛyɛ̀ncaàrìmè dɛè ǹ dɛuté, dɛè
te kè m bàá nti Yiè nKuyie nkè dè mɔntɛ.
17 Kè Edii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ bá nyĩɛ̃kù, kè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ
nkù da pã a kù mɔɔ dè.
18 Kè Annii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N wéntɛ́ fɛnɔnsààfɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì.
Dɛ mɔ̀nnì kè Anni yèmmèɛ cáté, kòo kò nkédi.
19 Kè dèɛ wentɛ́ Ɛdikanaa nè o cĩɛ̃tè kɔbɛ kè bèɛ piké cutɛ kénínkú kébántè ti Yiè
nKuyie nkédeè kékò nDamaa.

Bè pɛitémè Sammuyɛɛri kóò duɔ́ ti Yiè nKuyie

Ɛdikana nè o pokù Anni kè bèɛ duɔ́, kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nhAnni ò kù mɔɔ
dè.
20 Kòo púó nképɛité dɛnitidabirɛ, ké dè yu kɛ dɔ̀ Sammuyɛɛri (dèè tu Kuyie
nkèè).
21 Mɛm̀mɛ kè dibenni tɛrì ḿboní, kè Ɛdikanaa nwɛ̃ti Sidoo nè o cĩɛ̃tè kɔbɛ kɛ
bo féúté fɛɔ̃fè ti Yiè nKuyie, kéféúténè ò kù cànnɛnè dìì nùù kɔfɛ.
22 Anni í nnɛínè o dɔù, kóò nàké kɛ dɔ̀: N dɔ́ dɛbirɛ dɛè cáté kè nní nkɔri ké ndè
nɛínè ké dè duɔ́ ti Yiè nKuyie nSidoo kè dè nkɛ mbo sɑ́ɑ̃.
23 Kè Ɛdikanaa ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kàa mɛ ndɔ́ dè wenni, nkpaá diɛ nkè dɛbirɛ yàa
cáténè. Ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ kù béi ntì.
Mɛm̀mɛ kè Anni nkpaá kè dɛbirɛ yàa cáténè.
24 Dɛbirɛ càté dìì mɔ̀nnì kénkpaá kɛ̃ńnì, kòo dè kɔ̀tɛnè ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè
Sidoo, wenwe nè o dɔù, kè bè ńtɔ dinaadaà* yɛbie nyètɑ̃ɑ̃ti kpɛri nè muyuo nnè
nè mɛnaà nkudɔukù.
25 Kòo féúté fɛnààfè ti Yiè nKuyie, kédeè kékɔtɛnè dɛbirɛ Edii borè.
26 Kè Anni béinnè Edii kɛ dɔ̀: N yiè nha bomu, dentení onitipòkù wèè yàà
cò ḿmú diɛ nha ìikè kɛ báá nho Yiè nKuyie, mĩi yàà nwe.
27 Ntɛ dɛbirɛ n yàà sèńní dè ké ndè mɔ̀ú n Yiè nKuyie kù dè nni mpãmu.
28 N yóó dè nkù duɔ́mmu kè kù ndè te dɛ fòmmu mumɔu.
Kè bèɛ nínkú ti Yiè nKuyie nyìikè kɛ sĩnnɔ́ɔ.

2

Anni sɑ̃ntɛmè ti Yiè nKuyie

1 Kè Annii sɑ̃ntɛ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀:
Ti Yiè nKuyie nkuù te kè m pètɛ́ diwèì,
kuù m̀ pã dikɔ̃m̀bùɔ̀ kè m bo ndaú n dootitɔbè,
kuù ǹ teennè dɛè te kè n yèmmè naati.
2 Ti Yiè Kuyie nkuù máà kpa mɛyɛi,
kuù máà tu dipèrì dìì n kãnké,
òmɔù tɔù í kù dònnè kɛ kpa mɛyɛi.
3 Di bá nsũũnko sipɔɔ kó tináaǹtì,
tisĩnténáaǹtì tɛ́nkɛ bá nyièní di nɔ̀ miɛkɛ,
Ti Yiè nKuyie nyɛ́mu dɛmɔu,

---

* **1:24** ***din**aa**d**aà:* Yɛpátɛ mayè miɛkɛ bè wɑ̀ri yɛnaadakè yètɑ̃ɑ̃ti, yɛtɛyè kɛ wɑ̃ri dinaadaà dìmáà dìì mɔkɛ yɛbie nyètɑ̃ɑ̃ti.

kù yóó bekénè bɛnìtìbè bɛ dɔɔ̀rìmè dòmmè mmɛ.
4 Kuù keku bɛkpàrìtiebɛ tãnnè,
bèè do cĩĩnnì kè bè kpenkɛ.
5 Bèè do yo nkɛ diè nkè bè wanti bè bo di mù kɛ mɔ́ntɛ́.
Bèè do fɛ́ũ̃rìnè dikònnì kè bè òmpu.
Kè tɛhãũ̃ntɛ pɛité kucɛ mèyiekè,
wèè do pɛí kòò naá ntɛhãũ̃ntɛ.
6 Ti Yiè nKuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ kuɔ kè kuù fòùkùnnɛ,
kuù ɔ̃ɔ̃ tannɛ́ onìtì kudɔnkù kè kuù ò dènnɛní kudɔnkù.
7 Ti Yiè nKuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀ onìtì fɛdawanfè kè kuù ò kparìkùnnɛ,
kuù ɔ̃ɔ̃ kɛ́kùnnɛ onìtì kè kuù ò dɛ́úkùnnɛ.
8 Kuù ɔ̃ɔ̃ íi nhocĩrì mutɑ́ɑ́ mmiɛkɛ,
kédennɛ osénnìwè mɛsémmè miɛkɛ,
ké bè wɛ̃nnénè bɛnitidiɛbè kè bè nkari,
ké bè duó ndikpààtìkàrì.
Ti Yiè nKuyie nkuù te kɛtenkè,
kuù ãnné yɛsãǹkè yèè kè tɔ.
9 Kuù dàkɛ bèè kù dé bɛ fòmmu kpéí,
kè bɛnitiyɛibɛ kɔ̃ ndibiìnnì miɛkɛ
kɛ yɛ́ onìtì ɔ̃ɔ̃ í nnamè nè omáà kó muwɛ̃rímú.
10 Ti Yiè nKuyie nyóó pɔntɛmu ku dootitɔbè,
fɛtaafè bo bè pɛɛ,
Ti Yiè nKuyie nkuù yóó bekénè kutenkù kumɔu,
kéduó nku kóo kpààtì kù tããté wè muwɛ̃rímú,
kédéúkùnnɛ kù tããté wè.

11 Mɛm̀mɛ Ɛdikanaa nè o kɔbɛ kè bèɛ kò nho ciɛ Damaa, kè dɛbirɛ nkpaánè Kuyie nkuó nìùtì Edii kɛ pĩ nti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú.

Edii bí kó mɛborimɛ

12 Edii bí borimɛ í nwenni, ì do í dakɛ ti Yiè nKuyie nkpɛti,
13 bá nè bè do mɛ ntúmè ikuó nìùbè. Ntɛ bè do dɔɔri mèè botí: Bè do ɔ̃ nkòò mɔù fèúté fɛɔ̃fè ti Yiè nKuyie nkɛ kpaá bérí, bɛ kóo tɔ̃ntìi tuɔkɛní kɛ tɔ tɛmátìkũ̃mpetɛ yɛnìì nyètããti kpɛtɛ,
14 kémbauntɛ sinakɛsí nè sikũ̃mboó nè sidóu nè tikàdààbuuti miɛkɛ. Kòò nìntɛ dèè kó dimàà bɛ kpɛrɛ ndɛ. Bè do mɛ ndɔɔri Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bèè kòroo Sidoo.
15 Bá kè bè mu nyí tùɔ mmɛkùɔ̀ nyikuó nìùtì tɔ̃ntìi kɔtɛní, kénákɛ wèè fèúté fɛɔ̃fè kɛ dɔ̀: Ikuó nìùtì tu a ò pã imaa nhò yóó pũnné ì, ò í yóó cɔuté ibirí, ò dó ibénní nyi.
16 Kòò yĩ: N dò nkétuɔ mmɛkùɔ̀ mmɛ kédeè kàa túótɛ́ a dó ì. Otɔ̃ntì dɔ̀: Bàmbà nwe a dò nké n duó mmè, kàa yetɛ n yì fièté.
17 Kè Edii bí ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyí dó dè, bá bè í nwúó mbè kù pãã nyèè pãrè kɛ dò nyè tu ku kpɛyɛ.

Sammuyɛɛri bomè Sidoo

18 Kè Sammuyɛɛri mbo Sidoo kɛ daati dikɔutéyaàbòrì kɛ pĩ ti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú.
19 Bá dìì benni o yɔ̃ nè o cicɛ kè bè kòri Sidoo kɛ bo fíé iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie, nho yɔ̃ ò dùɔ̀kɛ diyaàbòrì kéntɔ.
20 Kè Edii níí pã Ɛdikanaa nè o pokù ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyóu kòo nitipòkù yie nyíé képié ibí, kè ìì ĩtínné ò mɛ nkù pã dè kó difɔ̃̀tìrì. Kòo deè kè bèɛ kò.

21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀ mɛsàà nhAnni kòo yíé képɛité initidabí ìtããti nɛ̀ initipobí ìdéì.

Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbonɛ̀ Sammuyɛɛri kòò kòtírí.

Edii do kpannèmɛ̀ o bí

22 Dɛ mɔ̀nnì Kuyie nkuɔ́ nìùtì Edii do kòtému mɛdiɛ̀ nkékeè o bí dɔɔri dɛ̀ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ dɔutinèmɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ɔ̃ ntíkú ti Yiɛ̀ nKuyie ncʃ̃ɛ̃tɛ̀ bòrì nùù.
23 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di dɔɔri ba mbotí nku? Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nàámmu di borimɛ í wennimɛ̀.
24 M bí yóunɛ̀ dɛndɛ! Bɛnìtìbɛ̀ nàá ntì di kpéí ntì í wenni.
25 Kòo nìtì yeténɛ̀ onìtì ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ bɛ̀ pùté. Kòò né yeténɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nwe mbo ò pùté?
Bɛ̀ mɛ nketé kɛ í ndakɛ bɛ cicɛ bɛ̀ nàá ntì. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do dɔ́ ké bɛ̀ kùɔ.

26 Kɛ̀ Sammuyɛɛri baa kótírí, ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ò dɔ́.

Kuyie nnàkémɛ̀ Edii kù yóó ò dɔɔ dɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí

27 Diyiè marì kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔùu kɔtɛní Edii borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: A yɛ́̃mu a yɛmbɛ̀ do bo dìì mɔ̀nnì Esibiti kɛ tú tidaatì, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ bɛnkɛmɛ̀ kumáà,
28 kétããté Isidayɛɛribɛ bɛmɔu miɛkɛ a yààrì Anɔɔ kòo ntú ikuɔ́ nìùtì, kɛ daati dikɔutéyaàbòrì, kɛ tóú iwũɔ̃ bɛ̀ kù feu ì kɛ tuɔ̀ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ kɛ tuɔnnɛ̀ tihúúntì, kɛ kù nàánnɛ̀ kɛ kù dɔ̀, kɛ̀ bɛ̀ níí kù fèúté fɛɔ̃fɛ̀ bɛ̀ bo mmɔkɛ bɛ kó kumaa.
29 Ba nkpéí nné te kɛ̀ di caàri kù yɛ̃ mbɛ̀ nkù feu ìì wũɔ̃ nɛ̀ yɛpãrɛ̀ kù yɛ̃ mbɛ̀ nkù pãã nyɛ̀ ku cʃ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ? Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di tãnkíí imaa nsààyì, Isidayɛɛribɛ kù feu ìì wũɔ̃ miɛkɛ nɛ̀ bɛ̀ kù pãã nyɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀, kɛ cũɔ̃ di kɔ̃ntì? Dɛ̀ dòmmɛ kàa yàrí a bí nyi kɛ kù pɛ̃ɛ̃té?
30 Nɛ̀ dɛ kpéí, ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kuù do dɔúnnɛ̀ dinùù a naàmùnkù kɔbɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ bo ntú ikuɔ́ nìùbɛ̀ sɑ̃ɑ̃̀. Di mmɔ̀nnì mɛɛ̀ tɛ́̃nkɛ dɔkɛ kù yetɛmu kɛ tú wèè kù déúkùnnɛ kù ɔ̃ɔ̃ we ndéúkùnnɛ, kɛ̀ wèè kù sènkèrì kù múnkɛɛ o sènkèrì.
31 Dɛ̀ tùɔ̀kɛ kɛ dèèmu kù bo duɔ́mmɛ̀ kàa kɔbɛ nkɔ̃ mmunantékũũ, okótì tɛ́̃nkɛ í yó mbo a cʃ̃ɛ̃tɛ̀. Kɛ̀ kùu dɔɔ mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ.
32 Otɔù mɔù bo cɔuté ku cʃ̃ɛ̃tɛ̀. A cʃ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ okótì mɛ mbá ndɛ̀ kpaá.
33 Kù né yóó súɔ́ nhòmɔù nwe a yaàbí miɛkɛ kòo ntɔ́kénɛ̀ ku wũɔ̃tɔ̀nnì, kɛ wúó nhò na mborɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ò yóù kɛ caàri o yèmmɛ̀, kɛ̀ bɛsɔmbɛ nkɔ̃ mmunantékũũ.
34 A bí idé Ofinii nɛ̀ Findee bɛ̀ yóó kú diyiè dìmáà ndi kàa bantɛ́ kù béi ntì yóó dɔɔ̀mɛ̀.
35 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ kùu tããté ikuɔ́ nìùtì kòo mpĩ nku tɔ̃mmú kɛ̀ dɛ̀ wenni kɛ dɔɔri kù dɔ́mɛ̀. Kɛ̀ kùu duɔ́ nkòo yaàbí ntú ikuɔ́ nìùbɛ̀ sɑ̃ɑ̃̀, kémbo okpààtì kù yóó tããtɛ́ wè borɛ̀.
36 A kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo yentɛ́, kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní kénninku o borɛ̀ kɛ bo pétɛ́ dárɛ̀ yoo mudìì sámpɔ́, ké nhò bàá nkɛ tú: Ti duɔ́ mbá mùù tɔ̃mmú ti Yiɛ̀ nKuyie ncʃ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ ti pétɛ́ kédinɛ̀.

3

1 Kɛ̀ Sammuyɛɛri ḿbo Edii borɛ̀ kɛ pĩ nti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mmú.

Kuyie nyumɛ̀ Sammuyɛɛri

Dɛ mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie ndo í náánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mɛcãã mmɛcãã nyoo nɛ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ miɛkɛ.
2 Kɛyènkɛ̀ makɛ̀ kòo kótì Edii nduɔ́ o dɔ́ù. Ò do kòtɛ́mu kòo nuɔ ntɛ̃́nkɛ í nnaati.
3 Kɛ̀ Sammuyɛɛri nduɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ ku taummɛ̀ tɔu také, kɛ sɔ̃́ nku cĩɛ̃̀tɛ̀ fìtírɛ̀ mu nyí ku.
4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò yu kɛ dɔ̀: Sammuyɛɛri! Sammuyɛɛri! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí.
5 Kòo cokóo Edii borɛ̀ kɛ dɔ̀: N kɔ̀tɛnímu. Kɛ̀ Edii dɔ̀: N yí da yu, kɔtɛ kɛ́duɔ́. Kòo wɛ̃tɛ kɛ́duɔ́.
6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́yú Sammuyɛɛri kucɛ mɛdɛ́rímɛ̀, kòo kɔtoo Edii borɛ̀ kɛ dɔ̀: N kɔ̀tɛnímu, n kèè a n yumɛ̀ mmɛ kɛ kɔ̀tɛní. Kɛ̀ Edii dɔ̀: M birɛ n yí da yu, kɔtɛ kɛ́duɔ́.
7 Sammuyɛɛri mu ndo í yɛ̃́ kɛ dò nti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ò yu, kù mu ndo í ò bɛ́innɛ̀ diyiè marì.
8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́yú Sammuyɛɛri mɛtãã́mmɛ̀, kòo ítɛ́ kɛ́kɔtoo Edii borɛ̀ kɛ dɔ̀: N kèè a n yumɛ̀ mmɛ kɛ kɔ̀tɛní.
Kɛ̀ Edii bantɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ò yumɛ̀,
9 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ kɛ́duɔ́, kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃̀tɛ kɛ da yu a dɔ̀: N yiɛ̀, bɛ́i nkàa kóo tɔ̃ntì kèḿmúmu.
Kɛ̀ Sammuyɛɛrii wɛ̃tɛ kɛ́duɔ́.

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nwɛ̃tɛní kɛ́cómmú o borɛ̀ kɛ́yíɛ́ kóò yu kɛ dɔ̀: Sammuyɛɛri! Sammuyɛɛri! Kòò dɔ̀: Bɛ́i nkàa kóo tɔ̃ntì kèḿmúmu.
11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó potɛ́ Edii cĩɛ̃̀tɛ̀ ntɛ kuyɛ̃ĩku makù, kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ tì kèè kɛ̀ dɛ̀ɛ kpɛ́ɛ́tɛ́ bɛ to.
12 Dɛ kó dimɔ̀nnì ndi n yóó dɔɔ̀mɛ̀ Edii cĩɛ̃̀tɛ̀, n nàkɛ́ kɛ yɛ̃ n yóó tɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ bá m báá íntɛ́ tìmatì.
13 M bɛ́immu kɛ tú: M bo potɛ́ Edii cĩɛ̃̀tɛ̀ sã́ã̀ nɛ̀ o bí dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í nkɛ caàri n yètìrì kòò yɛ̃́ kɛ cĩɛ̃́kɛ́.
14 Mí nKuyie m bɛ́immu kɛ tú dɛ̀marɛ̀ í bo dɛ̀ɛ̀ bo ũtɛ́ Edii cĩɛ̃̀tɛ̀ yɛi mbá kɛ̀ bɛ̀ nfìé iwũɔ̃ kɛ m pãmmú yɛpãrɛ̀.
15 Kɛ̀ Sammuyɛɛri nduɔ́, kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kòo kpetɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀. Ò í ndàátí kɛ bo nákɛ́ Edii ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ tì.
16 Kɛ̀ Edii yú Sammuyɛɛri kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Sammuyɛɛri n kóo dapàà! Kòò dɔ̀: Ntɛ mí.
17 Kɛ̀ Edii dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nda nàkɛ́ ɔ̃nti? Bá n sɔnnɛ tìmatì bá tìmáà, kàa n sɔ̀nnɛ tìmatì ti Yiɛ̀ nKuyie nda potɛ́.
18 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii ò nàkɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ tì timɔu bá ò í nsùɔ́ ntìmatì, kɛ̀ Edii dɔ̀: Kuù tu ti Yiɛ̀ nKuyie, nkùu dɔɔ̀ kù dɔ́mɛ̀.

19 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii kótɛ́ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nhò bonɛ̀. Kù ò nàá ntìì náaǹtì kó dimàà kòò nàá mbɛnìtìbɛ̀ tìmatì í nduò kɛtenkɛ̀.
20 Mɛm̀mɛ Isidayɛɛribɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu, kɛ́túótɛ́ Danni kó kutempɛ̃ nkɛ́tuɔkɛnɛ̀ Bɛɛrisebaa, kɛ̀ bɛ̀ɛ bantɛ́ kɛ dò nSammuyɛɛri mɛ̀nkɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nsɔɔtɛ́ kɛ́mbɛnkú kumáà Sammuyɛɛri Sidoo, kòo nnáá nku náaǹtì.

4

1 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Sammuyɛɛri ntuonko Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ti Yiɛ̀ nKuyie nnàá ntì.

Isidayɛɛribɛ dootitɔbɛ̀ tùótɛ́mɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu

Diyiè marì kè Isidayɛɛribɛɛ dintɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mudoò kɛ́bátɛ́ Ɛbɛnni-Ɛsɛɛ, kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bátɛ́ Afɛki.
2 Kè mudoò bintɛ́ mɛdiè nkè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ autɛ́ Isidayɛɛribɛ, kɛ́kuɔ bɛnìtìbè sikɔupísìnàà (4000) dɛ kó mudoò miɛkɛ.
3 Bɛ̀è yentɛ́ kè bɛ̀ɛ cokɛ́ kɛ́konní bè do bàtɛ́ dɛ̀, kè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè dɔ̀: Ba nkpɛ́í nte kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ti autɛ́ miɛ mbotí? Tí kɔtɛnè Sidoo kɛ́túótɛ́ní ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu, kè dì mbo ti borè kɛ́ ti dɛɛtɛ́nè ti dootitɔbè.
4 Kè bɛ̀ɛ tɔ̃ nkè bɛ̀ɛ túótɛ́ní ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu, ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kari dè bɛ̃ĩnkèmbàrìbè bèdébè sàku. Kè Edii bí idɛ́ Ɔfinii nè Findee kè bɛ̀ dè bo.
5 Bè tùɔ̀kɛnè dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu Isidayɛɛribɛ karì, kè Isidayɛɛribɛɛ iitɛ kè kɛtenkɛ̀ɛ sɔ̃ntè.
6 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ keè bè iitɛmè Isidayɛɛribɛ karì kɛ dɔ̀: Ba nte kè bè ìítí Ebedeebɛ karì?
Bè kèè dìì mɔ̀nnì kɛ dò ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu tùɔ̀kɛní bɛ borè,
7 kè kufɔ̃waá mpĩ nFidisitɛ̃ɛ̃bɛ kè bè nnáá nkɛ tú: Ti Yiè nKuyie nkuù tùɔ̀kɛní bɛ karì, ti pàkɛ́mu! Kù do í bè bonè, bàmbà nkɛ tùɔ̀kɛní.
8 Dè ti dimu, we nyóó ti dɛɛtɛ́nè Kuyie nkperíkù kùù do potɛ́ Esibiti kɔbɛ tiyɛ̃ĩti tibotí tibotí dikpáà cuokè.
9 Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ yetɛnko kè ti bè bàao nè dikɔ̃mbùɔ̀, kè mɛè dɔkɛ ti yóó naá mbɛ kó tidaatì nti kɛ́ndònnè bè do túmè ti kó tidaatì. Ítɛ́nè kè ti bè bàao nè muwɛ̃rímú.
10 Mɛmme Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nè Isidayɛɛribɛ bè tamè bɛtɔbè mudoò kè bɛ̀ɛ na Isidayɛɛribɛ, kè bɛ̀ɛ cokɛ́ kɛ́kũũ mbɛ cɛ́ĩ̃, kè bɛ̀ɛ bè autɛ́ mɛdiè nkɛ́kuɔ bɛnìtìbè sikɔupípísìtããti (30000),
11 kɛ́túótɛ́ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu. Edii bí idɛ́ Ɔfinii nè Findee kè bɛ̀ɛ kú.

Edii kumè

12 Kè Bɛnsamɛɛ naàmùnkù kou mɔùu kɛ̃rí o yààtì, kɛ́pũ nho yuu mutɑ́ɑ́ nkɛ́cokɛ́ kɛ́tuɔkɛ Sidoo dɛ kó diyiè dimáà miɛkɛ.
13 Kɛ sɔ́ nkè Edii kàri o kàrì ĩnkè kucɛ nùù kɛ pakɛ́ kɛ yɛ́ o kɔ̃mbùɔ̀tì duòmè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kpɛ́í. Kè dɛ kóo nìtìi nákɛ́ tìi bè tùɔ̀kɛní kè bɛnìtìbè bɛmɔuu kuɔ́nko.
14 Kè Edii keè yɛdabùò nkɛ́bekɛ mùù dɔ̀ɔri, kè weè nìtìi cokóo mɛcãã nkóò nàkɛ́ dè dɔ̀ɔmè.
15 Dè do sɔ́ nhEdii mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìwɛi nè yèni ndi, bá ò tɛ́nkɛ í wúó mbá sámpɔ́.
16 Kè dɛ kóo nìtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: M boní mudoò borè ndɛ yíe nkɛ cokɛ́ní. Kè Edii dɔ̀: N kóo dapàà ndè dònníme?
17 Kòò dɔ̀: Ti dootitɔbè ti bètimu kɛ ti autɛ́, dɛ̀è né dɔkɛ yóù dɛè tu a bí idɛ́ Ɔfinii nè Findee bè kumè, kè bè tùótɛ́ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu.
18 Dɛ kóo nìtì yu dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kó diyètìrì, kɛ sɔ́ nhEdii kàri o kàrì ĩnkè, kɛ́donní diyànyànnì ti Yiè nKuyie ntou borè kɛ kèétɛ́ o fɔ̃nií kɛ́kú. Ò do kòtɛ́mu mɛsàà nkɛ́ncɛ́ɛ̃. Ò do bakɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà ndi.

19 Edii cɔ̀kù, o birɛ Findee pokù do púómmu kɛ duúnnè ò bo pɛitɛ́mè. Ò kèè dìì mɔ̀nnì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tùótɛ́mè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu, kòo cɔ̀kù nè o dɔù kè bè kú kè kuyonkuu ò autɛ́ kòo kũũ kɛ́pɛitɛ́,
20 kɛ́mmaùnè mukũũ, bɛ̀è ò teénnè kè bè dɔ̀: Bá nyĩɛ̀kù! A pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ ndɛ. Ò í mbè tɛ̃ɱné tìmatì. Ò ketɛ́ kɛ í ndakɛ bɛ tɛrè kpɛ́í.
21 Kòo béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntɛ́nkɛ í bonè Isidayɛɛribɛ, kɛ́ yú o birɛ kɛ dɔ̀ Ikabɔdi.

Dɛ kó diyètìrì do tukúnè bè tùótɛ́ mèmmɛ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu nè o cɔ̀kù Edii kó mukũ̃ũ̃ nnè o dɔù kɔ̃mu.
22 Kòo béi nkɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ pààmu muwɛ̃rímú kɛ yɛ́ bɛ dootitɔbè tùótɛ́mè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu.

5

Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kònnèmè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu

1 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ túótɛ́ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu Ebɛni-Ɛsɛɛ kékònnè Asidɔdi.
2 Kɛ bii dì tanné bɛ bɔɔ̀ Dakɔ̃ɔ̃ tou kéĩnné di takɛ́.
3 Kè dèɛ wentɛ́ kè Asidɔdi kɔbɛɛ entɛ kénsɔ́ nDakɔ̃ɔ̃ do kɛ duó ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìikè kè bèɛ íi mbɛ bɔɔ̀ kécónné dì do borè.
4 Di wentírì kè bè nsɔ́ nDakɔ̃ɔ̃ tó do kɛ duó ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìikè, di yuu nè di nɔu kè dè bɔ̀kɛ́ kɛ cóú dɛ kó kudieku bòrì.
5 Dɛɛ̀ te nè yíenní kè dɛ kó bɛbɔɔyɛmbè nè Asidɔdi ɛì kɔbɛ bèè taà dɛ kó kudieku kè bè í naù ku bòrì.
6 Kè ti Yiè nKuyie mbɛnkɛ ku wɛ̃rímú Asidɔdi kɔbɛ, kɛ́ bè potɛ́ fɔ̃kúùkúùrè kè bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tìi do, bɛmbɛ nè yɛhɛkè yèè bè tɔ̀kénè yɛ kɔbɛ.
7 Bè yà dìì mɔ̀nnì tìì bè tùɔ̀kɛní, kékuó nkɛ dɔ̀: Ti í dó ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tɔu mbo ti ciɛ, kù ti potɛ́mu, tínti nè ti bɔɔ̀ Dakɔ̃ɔ̃.
8 Kè bèɛ yú Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìbè bɛmɔu kɛ́ bè bekɛ kɛ dɔ̀: Ti yóó yĩmɛ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tɔu? Kè bè dɔ̀: Tɔnè di kékɔtɛnè Kati kó dihɛì.
Kè bèɛ dì tɔ kékɔtɛnè Kati ɛì.
9 Bè dì tùɔ̀kɛnko dìì mɔ̀nnì Kati, kè ti Yiè nKuyie mpotɛ́ dɛ kó dihɛì kɔbɛ bɛmɔu, ibí nè bɛkótíbè kè fɔ̃kúùkúùrèɛ bè pĩ nkè bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tìi do.
10 Kè bèɛ dì tɔ késɔɔ́nnè Ekinɔɔ. Ekinɔɔ kɔbɛ dì yà dìì mɔ̀nnì kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Bè tɔní Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tɔu kɛ bo ti kuɔ timɔu.
11 Kɛ múnkɛɛ yú Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìbè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kpɛ̃nnénè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tɔu, kè mɛè dɔkɛ ti yóó kú timɔu ndi.
Kufɔ̃waá nkuù do autɛ́ bɛnìtìbè dihɛì miɛkɛ, kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie ndo bè potɛ́mè.
12 Bèè kpaá kɛ í ku kè bèɛ muɔkɛ fɔ̃kúùkúùrè, kénkuɔ̀nnè kuyonku, kè yɛdabùò ndèkù kɛĩnkè.

6

Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpɛ̃nnémè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu Isidayɛɛribɛ ciɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu mbo Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ciɛ, kɛ dɔ̀ bɛtɑ̃ɑ̃bè bèyiekè.
2 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ yú bɛ kó bɛbɔɔyɛmbè nè bɛ pããbè kɛ́ bè bekɛ kɛ dɔ̀: Ti yóó yĩmɛ bɛ Yiè nKuyie ntaummè tɔu? Ti nákénè ti bo yĩmè kɛ́ dì kpɛ̃nné dì yènní dè.
3 Kè bèɛ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kè di dó kékpɛ̃nné Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tɔu, di báá dì kpɛ̃nné dɛtetìrè, di pã dèmarè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù di yɛi nhũ̃tímù kpɛ́í, dɛ mɔ̀nnì ndi di yóó miɛtémè kébantɛ́ mùù do te kè Kuyie nni ndi puotì.
4 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Ba mbotí nku ti dò nképãmè Kuyie nkéfɔ́ɔ́?
Bɛbɔɔyɛmbè nè bɛpããbè kè bè dɔ̀: Dí kù pã yɛsɔɔwèrè kè yè mmànnè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìbè màmè kè dí má mɛsɔɔ nkè dè ndò nyiti kémbo dènùmmù kɛ yɛ́ mɛyɛi mmɛmáà mɛè di tùɔ̀kɛní díndi nè di kó bɛkpààtìbè.
5 Dɔɔ̀nè yɛnúútè yèè do di yiè yɛ kó mɛbɛnkùmè nè iti ìì do caàri di paa nyi kó mɛbɛnkùmè kébantɛ́ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù dɛumè. Kè dè naati kùu yóu kù bo ndi dɔɔrimè mɛyɛi nnè di bɔkè nè di ɛì.
6 Di báá kpénkùnnɛ di to Esibiti kóo kpààtì nè o kɔbɛ bè do dɔ̀ɔ̀mè, di yɛ́mu kù do bè dɔ̀ɔ̀mè kè bè yàa yóunè Isidayɛɛribɛ kè bèɛ yè.

7 Dɔɔnɛ̀ tɛnaasãntɛ̀ pàntɛ̀, kéyà inaani ìdéì ìì tɔ tibiiti, ìì mu nyí buutɛ́ kudɔ́u, kɛ̀ ìi dɛtɛ tɛnaasãntɛ̀, kɛ̀ dí pítínné i biiti tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀.
8 Kɛ̀ dí túótɛ́ bɛ Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ́ãnné tɛnaasãntɛ̀ miɛkɛ kéwaá nditɔu marì kɛ́ĩ̃nné kɛ́pɛ́ɛ́nnɛ̀ bɛ Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu, di yóó ãnné diì miɛkɛ di pã̀ mɛ̀ɛ̀ sɔɔ bɛ Yiɛ̀ nKuyie nkɛ fɔ́ɔ́. Kɛ̀ di dɛ̀ɛ̀ mɛmmɛ dí yóu kɛ̀ tɛnaasãntɛ̀ɛ kétɛ́.
9 Kɛ̀ di yà kɛ̀ ì kɛ̀tɛ́ Isidayɛɛribɛ ciɛ kó kucɛ kɛ wetí Bɛti-Semɛsi dí bantɛ́ kɛ dò nKuyie nkuù do di dɔɔri dɛ kó mɛyɛi. Kɛ̀ ì mɛ nkɛ̀tɛ́ kupíkù makù dí bantɛ́ kɛ do nkuù í mɛ̀ ndi dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ baa di tùɔ̀kɛnímu.
10 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ bɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ tì timɔu, kéwaá nyinaani ìdéì ìì tɔ tibiiti kɛ́ ì buú nkudɔ́u kɛ̀ ìì dɛtɛ tɛnaasãntɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ pítínné i biiti tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀,
11 kɛ́tannɛ́ ditɔu mɛsɔɔ nkó iti ã dì nɛ̀ yɛsɔɔwèrɛ̀, yɛ̀ɛ̀ bɛnkú fɔ̃̀kúùkúùrɛ̀ dɛ̀ɛ̀ do bɛ̀ pĩ.
12 Kɛ̀ inààkɛ pɛ̃̀nkɛɛ kɛ́tɛ́ Bɛti-Semɛsi kó kucɛ kɛ́mmunti bá ì í wɛ̃kii i fɔ̃nkúò bíɛ́kɛ̀ yoo kubakù youú yoo kucɛ̃̀nku kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ kpààtìbɛ̀ ntɛ̀ tũ nkɛ́tuɔkɛnɛ̀ Bɛti-Semɛsi temmànku.
13 Kɛ̀ dɛ kó dihɛì kɔbɛ bo kubiriku kɛ kɔ̃ũ bɛ diitì, kéyà ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ̀ diwɛ̀ìi bɛ̀ pĩ mmɛdiɛ̀.
14 Tɛnaasãntɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì Sosuwee paku kɛcómmɔ́ɔ kupèrìkù diɛkù makù takɛ́ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ɛ kékɛ́ tɛnaasãntɛ̀ kó idɛí kɛ fíé ti Yiɛ̀ nKuyie nyinààkɛ ìì do tɛ̀ dèri kétuɔ.

15 Kɛ̀ Defiibɛɛ cũũ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu nɛ̀ ditɔu mɛsɔɔ nnɛntì do ã dì kédɔ́u ndɛmɔu kupèrìkù ĩ̃nkɛ̀. Dɛ kó diyiè kɛ̀ Bɛti-Semɛsi kɔbɛɛ fíé iwũ̃ɔ nKuyie nkétuɔ nkékuɔ itɛì, mɛtaummɛ̀ kpéí.
16 Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ kpààtìbɛ̀ dɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì dɛmɔu kékò ndɛ kó diyiè.
17 Ntɛ bɛ̀ do totí mɛ̀ɛ̀ botí Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ do pã̀ yɛ̀ɛ̀ sɔɔwèrɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ bo fɔ́ɔ́. Kɛ̀ bɛ̀ɛ duɔ́ nhAsidɔri dìmáà, Asikanɔɔ dìmáà, Kati dìmáà, Ekinɔɔ dìmáà.
18 Kɛ̀ bɛ̀ má dɛ̀ mɛsɔɔ nkɛ̀ dɛ̀ dò nyiti kɛ̀ dɛ̀ nsũ kɛ mànnɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ kpààtìbɛ̀ ɛkɛ̀ màmɛ̀, yɛdiɛyɛ̀ iduotí fitɛ́ yɛ̀ nɛ̀ yɛsámpɔ́yɛ̀, Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ kpààtìbɛ̀ bɛnùmmù bakɛ́ yɛ̀. Dɛ kó kupèrìkù bɛ̀ do ĩńné kùù ĩ̃nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu Sosuwee Bɛti-Semɛsi kou paku, kù kpaá kɛ bomu nɛ̀ yíenní.
19 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpotɛ́ Bɛti-Semɛsi kɔbɛ, kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ kú sipísìyiekɛ̀, bɛ̀ wɛ̀ńtɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nku taummɛ̀ tɔu, kɛ̀ bɛsɔmbɛ yɛ̀mmɛɛ caàrɛ̀ Kuyie mbɛ̀ potɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkuyɛ̃ĩ̃ku diɛkù.
20 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Òmɔù í yó nkpaá fòù, ti bo cuó nkɛ kédétɛ́nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù nkpa mɛyɛi nku taummɛ̀ tɔu?
21 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Kidiya-Yeadimmu ɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀: Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ kpɛ̃nnɛ́nímu ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu, kɔtɛnní kɛ́ dì tùótɛ́ kékɔ̀nnɛ̀ di ciɛ.

7

Isidayɛɛribɛ do wɛ̀tɛnímɛ̀ Kuyie mborɛ̀ kɛ̀ kùu bɛ̀ dɛɛtɛ́

1 Kɛ̀ Kidiya-Yeadimmu kɔbɛɛ kɔtɛ kɛ́túótɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu kékɔ̀nnɛ̀ kɛ́tannɛ́ Abinnadabu cĩ̃ɛ̃tɛ̀ ditãrì ĩ̃nkɛ̀ kɛ́tããtɛ́ o birɛ Edeasaa kòo ntɛ̀ bàa.
2 Bɛ̀ kpɛ̃nné ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu Kidiya-Yeadimmu kɛ̀ dɛɛ mɔntɛ mɛsàà nkémmɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃tɛ kékuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ́ kù wammú.
3 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di mɛ̀nkɛ dɔ́ nɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi kéwɛ̃tɛní ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀, dootɛ́nko dibɔɔ̀ Asitaditee nɛ̀ yɛtɛyɛ̀ yɛmɔu kó kubotí, kɛ́taunnɛ̀ dimáà ti Yiɛ̀ nKuyie nkémpĩ nkuù máà tɔ̃mmú kɛ̀ kù di dɛɛtɛ́nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ.

4 Kè Isidayɛɛribɛɛ útóo yɛbɔkè yɛmɔu Baadibɛ nè Asitaditeebɛ kéntũ ti Yiè
nKuyie mmáà.
5 Dɛ mɔnnì kè Sammuyɛɛri dɔ̀, Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu tíí mMisipaa, kòo bántè
ti Yiè nKuyie mbɛ kpéí.
6 Kè Isidayɛɛribɛ tíí Misipaa kéyɛ̃ntɛ́ mɛniɛ nkécóúnko ti Yiè nKuyie nyìikè,
kéboú dinùù kédáa mbɛ yɛi nkɛ dɔ̀: Ti yeténèmu ti Yiè nKuyie. Dɛ̀ndɛ Misipaa
Sammuyɛɛri bekénèmè Isidayɛɛribɛ.

7 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ keè Isidayɛɛribɛ tìímmè Misipaa, kébáátí yɛkpààtìyɔ
yènùmmù kɛ bo dokénè Isidayɛɛribɛ, kè bèɛ ti kèè kè kufɔ̃waá mbè pĩ.
8 Kè bèɛ nákɛ́ Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀: Báá ti bɔntóo bántè ti Yiè nKuyie nkè kù ti
dɛɛténè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ.
9 Kè Sammuyɛɛri túótɛ́ dipedabii dìì kpaá yãã́ nkɛ́ dì fèútɛ́ ti Yiè nKuyie
nkétuɔ, kɛ́ kù bántè Isidayɛɛribɛ kpéí nkè kùu cɔutɛ́ o báammu.
10 Sammuyɛɛri kpaá tuɔ̀ nfɛè pièfè kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kèríní kɛ bo bè dokénè. Kè
ti Yiè nKuyie nduó nkè fɛtaafè mpéú mɛdiè nkè kufɔ̃waá mpĩ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kè bèɛ
cokɛ́, kè Isidayɛɛribɛɛ bè na.
11 Kè bèɛ ítɛ́ Misipaa kɛ́ bè bèti kétuɔkɛnè Bɛti-Kaa kɛ́ bè kùɔ.
12 Kè Sammuyɛɛrii túótɛ́ ditãrì kéfíí mMisipaa nè Sɛnni dɛ cuokè kɛ́ dì yu kɛ
dɔ̀: Mɛteèmmè-tãrì, kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nti teennènní kɛ kã̀ã́ ndiɛ ndɛ.
13 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ yɔtɛ Isidayɛɛribɛ, bè tɛ́nkɛ í ndàátí kétanní bɛ tenkè miɛkɛ, kè
ti Yiè nKuyie nni mbɛnkú ku wɛ̃rímú Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ Sammuyɛɛri fòmmu mumɔu
miɛkɛ.
14 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ tɛ́nné Isidayɛɛribɛ bɛ ɛkè bè do fèkɛ yè, yèè sokɛ́ Ekinɔɔ nè
Kati dɛ cuokè, kè Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃tɛ kétiekɛ bɛ tenkè. Amɔriibɛ nè Isidayɛɛribɛ
kè bèɛ narikɛ.

15 Kè Sammuyɛɛri ntú Isidayɛɛribɛ kóo beéntì o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
16 Bá dìì benni kɛ níí fitɛ́ Betɛɛdi nè Kidikaadi nè Misipaa kó yɛhɛkè kébekénè
Isidayɛɛribɛ.
17 Kòò dèè wèe kò nho cĩ̃ètè Damaa kémbekùnè Isidayɛɛribɛ. Ò do dɛ mmaá
ti Yiè nKuyie ndiwũɔ̃tɔ̀nnì.

8

Isidayɛɛribɛ bekémè okpààtì

1-2 Sammuyɛɛri kòtɛ́ dìì mɔnnì kétúótɛ́ o bí ìdɛ́, o kóo po Sowɛɛri nè Abiya, kɛ́
bè kànnɛ Bɛɛrisebaa kè bè bo mbekùnè Isidayɛɛribɛ.
3 Bè mɛ nyí ntũnnɛ wenwe bɛ cicɛ o kó mɛborimɛ kéndó idíítí kɛ cɔú ticuuti
kɛ caàri tibeéntì.
4 Kè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbèɛ tíí nkékɔtɛ kéyà Sammuyɛɛri Damaa,
5 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A kòtému, a bí mɛ nyí tũ nha borimɛ, á ti pĩ nhokpààtì kòo
nti bekùnè ibotí tèi kpɛrɛ dòmmè.
6 Dè í nnarikɛ Sammuyɛɛri bè ò bekémè okpààtì, kòo tì beé ti Yiè nKuyie.
7 Kè kùu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Yie mbè da bekɛ tì. Dè í tú fɔ̃́ nwe bè yetɛmè, bè yetɛ mí
nwe, kɛ tɛ́nkɛ í dó nní mbè bakɛ́.
8 Nè m bè dènnɛmè Esibiti nè yíenní bè n yetírímu kɛ feu yɛbɔkè, bè n dɔ̀ɔmè
bè mɛ nda dɔɔri.
9 Nè dɛ kpéí nyie bè da bekɛ tì, kɛ né bè cau nweti weti kɛ́ bè nákɛ́ okpààtì wèè
yó mbè bakɛ́ ò yó mbè dɔ̀ɔrimè.

Bɛkpààtìbè yó ndɔɔrimè

10 Kè Sammuyɛɛrii nákɛ́ bèè ò bekɛ okpààtì ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀:

11 Ntɛ okpààtì wèè yó ndi bakέ ò yó ndi dɔɔrimè: Ò bo tãnkέ di miɛkɛ
bɛdapàmbè kè bè nniù o kpàrìnaasɛ̃ĩ, kέtãnkέ bɛsãndèèbè bèè níí yó nni o
kpàrìnaasãntè ìikè.
12 Kòo baá mbɛtɔbè bɛnìtìbè tɛkɔupíítè (1000), kέbaá mbɛtɔbè bɛnìtìbè
sipísìnùmmù, kè bè nhò kuuti kɛ kɔ̃ũ o diitì, koò màátí tikpàrìnɛntì nè sinaasɛ̃ĩ
kó tinɛntì.
13 Ò bo túókέ di kó bɛsapàmbè kè bè nhò dɔ̀ɔri tùdààrí, koò beri, koò pũũ pɛ́ɛ̀.
14 Weè níí yó nte di paa nsààrè nè fínyĩ kó dɛtie nsààrè nè odìfíè kpɛrɛ sààrè
kέnduɔ ndɛ bɛ mbɛhããpɔmbè.
15 Kè di kɔ̃ũ tidiitì yoo di tɔ̃ũ fínyĩ kó yɛbɛ, wèe bennέ kέdɛitɛ dɛpíínnè kέduɔ
nho kpààtìcĩɛ̀tè kó bɛkótíbè nè o ããpɔmbè.
16 Ò níí bo tãnkέ di tɔ̃mbè miɛkɛ bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè nè di miɛkɛ
yɛdakperè nè yɛsapùnkperè kέtaunnè di sãmmarímúbè kè bè mpĩ nho tɔ̃mmú.
17 Kàa wũɔ̃ bo tɛpíítè wèe dɛitɛ fèmáà, ipe nè sibɔ́ dɛmɔu. Nè díndi di
mɔ́mmɔmbɛ kè dí ntú o kó tidaatì.
18 Dɛ mànnì kè di kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie ndi tããtέ wèè kpààtì kpέí, nkù mɛ
mbáá di tɛ́nnέ.
19 Kè Isidayɛɛribɛɛ yetɛ Sammuyɛɛri bè nàkέ tì kɛ dɔ̀: Ti baa dómu okpààtì.
20 Ti dɔ́ kέndònnè ibotí tɛì nyi, kέmmɔkɛ okpààtì kòo nti bekùnè kέnni ti kó
fɛkpàrìnafɛ.
21 Kè Sammuyɛɛrii keè Isidayɛɛribɛ nàkέ tì timɔu kέ tì beé nti Yiè nKuyie.
22 Kè kùu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Duɔ́ mbɛ bè da békú dè, pĩ mbɛ okpààtì.
Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Sammuyɛɛrii nákέ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Bá wè wèe kò nho
cĩɛ̀tè.

9

Sauri wantimè o cicɛ sãmmarímúbè

1-2 Onìtì mɔù weè do bo Bɛnsamɛɛ kó dihèì kɛ tú Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ kou,
kòo yètìrì tu Afiya kòo pɛitέ Bekoda, kòo pɛitέ Sedo, kòo pɛitέ Abiyɛɛdi, kòo pɛitέ
Kiisi, kòo mmɔkɛ o kpɛrɛ kè bè ò dé, kòo pɛitέ o birɛ kέ dè yu kɛ dɔ̀: Sauri, kè dè
ntú odasáátì, òmɔù do í wenni Isidayɛɛribɛ miɛkɛ kɛ tùɔkɛ Sauri, kòo mpɛ̃nkù
bɛnìtìbè bɛmɔu mɛokùmè.
3 Diyiè marì kè Kiisi sãmmarímúbèɛ feti kòo nákέ o birɛ Sauri kɛ dɔ̀: Túótέ
otɔ̃ntì òmáà kè dí kɔtɛ kέwammú sãmmarímúbè.
4 Sauri nè o tɔ̃ntì kè bèɛ kɔtɛ kέketénè Efadaimmu tãrè, kέdeè kέta Sadisaa
tempɛ̃ mbè mɛ nyí nyà mùmamù, kέpɛ̃ɛ̃tέ kέta Sadimmu kɔku kέmɔ́ntέ kέta
Bɛnsamɛɛ kɔku bè mɛ mbaa í nyà mùmamù.
5 Bè tùɔkɛ dìì mànnì Sufu tempɛ̃ nkè Saurii nákέ o tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Ti kò ntɛcĩɛ̀tè n
cicɛ yàà bo ti mɔ́ntέ kέyɛ̃ nsãmmarímúbè kpέí kέnyĩɛ̀kù tíì kpέí.
6 Kòo tɔ̃ntìi ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Dihèì dìì mè mbo ti ìikè Kuyie nkóo nìtì mɔù weè kè
bo, kòo yètìrì feí, kòò béi ntì tìi dɔɔ, yóu kè tí kɔtɛ kóò yà, kè dè yèmmè ò ti nákέ
ti bo kɔtɛ kɛ̀ɛ̀ bíékè muwammù.
7 Kè Sauri dɔ̀: Kè ti né kɔri ti bo ntɔ ba kóò pã? Ntɛ pɛ́ɛ̀ í kpaá ti yɔ̀rè miɛkɛ. Ti
mɛ nyí mɔkɛ dɛtɛrè marè kɛ bo ò pã.
8 Kòo tɔ̃ntìi ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: M mɔkɛmu fɛdífɛ̀ diɛ nti bo fè nhò duɔ́ nkòò ti bɛnkɛ
ti bo cuó nkè.
9-11 Kè Saurii ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Dè wenni, tí kɔtɛ. Kè bèɛ kétέ kénkɔri dihèì Kuyie
nkóo nìtì bo dì, kéconè bɛsapàmbè kè bè tati kukó mmudúò kè bèɛ bè bekɛ kɛ dɔ̀:
Oyuwúoǹtì bo diɛnaà? (Dɛ mànnì Isidayɛɛribɛ do ɔ̃ nkè bè dɔ́ kébeé ntìmatì ti
Yiè nKuyie mbè do ɔ̃ɔ̃ yĩ: Ti kɔtɛnè oyuwúoǹti borè. Ti yu wè yíe nKuyie mpãã
náaǹtì náaǹtò, bɛ do we ntú oyuwúoǹtì.)

12 Kɛ̀ bɛsapàmbɛ̀ɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ò bo kɛ tuɔ̀kùnímu, ò kɔ̀tɛní ti ciɛ nkɛ yíe nkɛ
yɛ̃́ yíe ntumɛ̀ diyiè ndi bɛnìtìbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fíé dì iwũɔ̃ ditɔ̀nnì ĩnkɛ̀. Cãrikɛnɛ̀ mɛcãã.
13 Di yóó ò yàmu, di bo ntati dihɛì kòò mu nyí tùɔ̀kɛ ditɔ̀nnì bɛ̀ yóó di dɛ̀.
Òməù í yóó di kòò mu nyí tùɔ̀koo. Weè ɔ̃ɔ̃ məɔ ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà mbɛ̀ kù
fìé ìì wũɔ̃ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ né na kédi. Kɔtɛnɛ̀ miɛ mbàmbà ndi yóó ò yàmu.

Sauri màánɛ̀mɛ̀ Sammuyɛɛri

14 Kɛ̀ bèɛ sɔɔté bɛ cɛ, bɛ̀ tatoo dìì mɔ̀nnì dihɛì kɛ sɔ̃́ nSammuyɛɛri yènní kɛ kɔri
ditɔ̀nnì borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ conɛ̀.

15 Kɛ mɛ nsɔ̃́ ti Yiè nKuyie nwee nàkɛ́ Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀:
16 Dɛ̀ naa bo nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ miɛ nkɛ̀ n duɔ́ nkàa máánè onìtì məù Bɛnsamɛɛ kó
kuwuɔ kou, ɑ ò pĩ ntikpàtì kòo mbakɛ́ n kó bɛnìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ, kɛ́ bɛ̀ dɛɛténè
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ, bɛ̀ n kuɔ̀nnɛ̀mu kɛ̀ n yà bɛ sémmè.
17 Sammuyɛɛri yà dìì mɔ̀nnì Sauri kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛ onìtì
n wee da náá nwèè kpéí, weè yó mbakɛ́ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.

18 Kɛ̀ Saurii tɔ́ɔ́nko Sammuyɛɛri borɛ̀ dihɛì kó dibòrì borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: N
da bɑ́ɑ́mmu n nákɛ́ oyuwúoǹtì borɛ̀?
19 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Míì tú ɑ wanti wè ti kɔtɛ ditɔ̀nnì borɛ̀, yíe nti
yóó wɛ̃nné kédimu, nankɛ dikũnweńnì kɛ̀ n da nákɛ́ tìì da tɔ, kàa kò.
20 Sãmmarímúbɛ̀ bèè feti kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀kɛ yíe nyɛwè yètããti, ɑ bá nyĩɛ̃̀kù, bɛ̀ bɛ̀
yàmu. Dèmarɛ̀ né bomu dèè pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ, Isidayɛɛribɛ bùɔ́ fɔ̃́ nwe nɛ̀ ɑ cĩɛ̃̀tɛ̀.
21 Kɛ̀ Sauri dɔ̀: Mí nwèè tu Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ kunaàmùnkù sámɔ̀pɔ́kù kou,
kɛ̀ n cĩɛ̃̀tɛ̀ tu tɛsámɔ̀pɔ́tɛ̀. Dɛ̀ yĩmɛ kàa n nàánnè dɛ kó tináaǹtì?

22 Mɛmɔ̀mɛ kɛ̀ Sammuyɛɛrii túótɛ́ Sauri nɛ̀ o kóo tɔ̃ntì kɛ̀ bèɛ ta kucadiitidieku,
kòo bɛ̀ kànnɛ yɛkotikàrɛ̀ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ ò yu bɛ̀ sipísìtããti.
23 Kòo deè kénákɛ́ ocabénníwè kɛ dɔ̀: Túótɛ́ní kumaa n do da duɔ́ nkù kàa
cɑ̃́nné.
24 Kòo kɔtɛ kétúótɛ́ní dikpèrì nɛ̀ kudiiku kɛ́ĩnné Sauri ìikɛ̀, kɛ̀ Sammuyɛɛrii
nákɛ́ Sauri kɛ dɔ̀: Ntɛ kumaa nti da sùɔ́ nkù yíe nkó diyiè kpéí, túótɛ́ ku kɛ̀ dí
cáákɛ́ fɔ̃́ nnɛ̀ n yu bɛ̀.
Mɛmɔ̀mɛ kɛ̀ Saurii wɛ̃nnénè Sammuyɛɛri kɛ̀ bèɛ di dɛ yiè.
25 Kɛ̀ bèɛ deè kéítɛ́ ditɔ̀nnì borɛ̀ kékonní dihɛì. Bɛ̀ kàri dìì mɔ̀nnì kudànkù,
Sammuyɛɛri nɛ̀ Sauri kɛ̀ bɛ̀ nnáá.

Sammuyɛɛri pĩḿmɛ̀ Sauri tikpàtì

26 Mɛmɔ̀mɛ kɛ̀ dèɛ wentɛ́ Sauri nɛ̀ o kóo tɔ̃ntì kɛ̀ bèɛ pikɛ́ entɛ. Diyiè yènní dìì
mɔ̀nnì kɛ̀ Sammuyɛɛrii yú Sauri kudànkù ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀: Kétɛ́! N dɔ́ kɛ́ da cíemmu.
Mɛmɔ̀mɛ kɛ̀ bèɛ nɛí kékétɛ́.
27 Bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì dihɛì mànku kɛ̀ Sammuyɛɛrii nákɛ́ Sauri kɛ dɔ̀: Duɔ́ nkàa
kóo tɔ̃ntìi niitɛ́.
Kòo tɔ̃ntìi niitɛ́ kɛ̀ Sammuyɛɛri dɔ̀: Fɔ̃́ nni nkpɑ́ɑ diè nkɛ̀ n da tuo ti Yiè nKuyie
nní n nàkɛ́ tì.

10

1 Mɛmɔ̀mɛ kɛ̀ Sammuyɛɛrii túótɛ́ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tɛdéntɛ̀ kécóú nSauri yuu kóò ɔrí
kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù da tããtɛ́ yíe nkàa bo nkpààtirì ku nìtìbɛ̀ kɛ́ bɛ̀
dɛɛténè bɛ dootitɔbɛ̀ bèè bɛ̀ fitɛ́. Ntɛ dèè yóó bɛnkɛ ti Yiè nKuyie nda tããtémè kàa
bo nkpààtirì ku kɔbɛ.
2 A yóó ítóo yíe m borɛ̀, ɑ bo mberínè Sedisaa kéconè bɛnìtìbɛ̀ bèdébè Dasɛɛdi
fɔ̃ti borɛ̀, Bɛnsamɛɛ ɛì mànku, kɛ̀ bɛ̀ da nákɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ yàmu ɑ cicɛ sãmmarímúbɛ̀

a do waà mbè. A cicɛ tɛ́nkɛ í buɔ bɛ kpɛti ò né yĩɛ̀kù fɔ̃ nwe kɛ mɔ̀ńté ò bo yĩmè ké da yà.
3 Kàa pɛ̃ɛ̃té dɛndɛ kétuɔkɛ bè tu dè Tabɔɔ-tie borè, bɛnìtìbè bètããti bo dè nda conè kɛ kɔri ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tè Betɛɛdi. Kòò mɔù tɔ yɛbɔbɛ yètããti, kòo dérì tɔ pɛ́ɛ̀bè bètããti, kòo tãã́nwè tɔ mɛnaà nnè kudɔukù.
4 Kè bè da dɔu nkɛ da pã pɛ́ɛ̀bè bèdébè a cɔuté.
5 Kàa dèè a pɛ̃ɛ̃té Kibea Kuyie ntãtè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ããpɔ̀mbè karì. Kàa tɔónnènko dìì mɔ̀nnì dihɛì a bo conè Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè mabè ditĩnnì kè bè cutiní ditɔ̀nnì bíékè, bèè ni kè bè bie ntikùtìdùùtì nè yɛbàrè kɛ eu siheú nè itãrí, kè mɛpããyèmmè bè bo kè bè dìè nkɛ au.
6 Dɛ mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie nYaá mbo da ta kàa yèmmèɛ dontɛnè bɛ kɔ̃mɛ kàa ceetɛ ké bè naánnè.
7 Kè dɛndɛ kó dimàà dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì á dɔɔ̀ a wúó ntì, ti Yiè nKuyie nda bommu.
8 A niité kékɔtɛ Kidikaadi, n yóó tũnnɔɔmu kéfié iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie nyìì bo tuɔ nnè mɛtaummè kpɛyi, a nni mbaa yɛwe yèyiekè miɛkɛ, n yóó kɔtoomu kɛ da nákɛ́ a dò nkédɔɔ̀ dè.
9 Sauri ìté dìì mɔ̀nnì Sammuyɛɛri borè kè ti Yiè nKuyie nceetɛ o yèmmè. Sammuyɛɛri do nàké tìì kó dimàà kè tìì dɔ̀ɔ̀ dɛ yiè.
10 Ò tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Kibea, kè Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè mabè péuu kɔtɛní kóò co, kè Kuyie nYaá nhò ta, kòo bè naánnè kéta Kuyie mpããnáaǹtì náaḿmù.
11 Bɛ̀è do ò yɛ́ nè dimɔ̀nnì kè bèɛ yà ò nàámmè Kuyie mpããnáaǹtì nè Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè, kémbékú bɛtɔbè kɛ tú: Ɔnti tùɔ̀kení Kiisi birɛ, Sauri múnkɛ naámmu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòà?
12 Kè dɛ kó dihɛì kou mɔùu béi nkɛ dɔ̀? Bɛ kóo nìùtì né tú we? Dɛǹdɛ dináaǹhãntírì dìì nyènnímè dìì tú: Sauri múnkɛ naámmu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòà?
13 Sauri yèmmè tɛ̃ńnéní dìì mɔ̀nnì kòo kɔtɛ ditɔ̀nnì bo kè.
14 Kòo cicɛ sámpóùu ò bekɛ kɛ dɔ̀: Di kɔ̀tɛ kɛ fɔ̃ nnè a kóo tɔ̃ntì? Kè Sauri dɔ̀: Ti kɔ̀tɛ sãmmarímúbè wammù mmu, kɛ mɔ̀ńté kɛ yóu kɛ kɔ̀tɛ Sammuyɛɛri borè tipããtì.
15 Kòo cicɛ dɔ̀: N nákɛ́ Sammuyɛɛri di nàké tì.
16 Kè Sauri dɔ̀: Ò ti nàké kɛ tú bè yàmu sãmmarímúbè.

Ò mɛ nyí nhò nàké tìmatì tìì tukúnè tikpàtì.

Sauri naámmè okpàátì

17 Kè Sammuyɛɛrii tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu Misipaa ti Yiè nKuyie mborè,
18 ké bè nàké kɛ dɔ̀: Ntɛnè ti Yiè nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù béi ntì: Ti Yiè nKuyie ntú kuù di dènnɛ Esibiti kɛ di dɛɛténè Esibiti kɔbɛ nè di dootitɔbè bɛ̀è do di fɛ́ũ̃nko.
19 Yíe nkó diyiè kè di kù yetɛ kunku kùù di dɛɛténè mɛfɛ́ũ̃tímè nè mɛyɛǹcaàrìmè, kɛ yɛ̃ n di pĩ nhokpàátì! Kɔtɛnní tũ̃nké kétíí ti Yiè nKuyie nyìikè di wuɔ ndòmmè nè di naàmùntì dòmmè.
20 Mɛm̀mɛ kè Sammuyɛɛrii tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛ wuɔ ndòmmè kétãũ tété. Kè ti Yiè nKuyie ntããté Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ.
21 Kòo mbè yu bɛ naàmùntì dòmmè kè ti Yiè nKuyie ntããté Matidi kɔku, kè bè mbè bàátì onìtì omáà omáà kè Kuyie n tããté Sauri Kiisi birɛ. Kè bèɛ ò wammú kémɔ́nté.
22 Kè bèɛ yóu kéwɛ̃tɛ kébekɛ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Dɛ kóo nìtì baa kɔtɛnímu diɛnaà? Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Ntɛ we kɛ sɔri tinɛntì miɛkɛ.
23 Kè bèɛ kɔtɛ kóò tùóténí, kécónné bɛnìtìbè cuokè, kòo mbè òkùnè bɛmɔu.

24 Kè Sammuyɛɛrii nákέ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Ntɛnè ti Yiè nKuyie ntããté wè, ò í
màànnè òmɔù Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.

Bɛmɔu kè bèɛ pĩɛ̃kέ kɛ dɔ̀: Okpàátì mbo sɑ̃ɑ̃.
25 Kè Sammuyɛɛri né bè nàkέ bè dò nkéndɔɔrimè okpàátì, kέ ti wɑ̀ri dipátíri
miɛkɛ, kédɔú nti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè miɛkɛ, kédeè kécíɛ nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu kè
bèɛ kũũ mbɛ cɛ̃ĩ.
26 Kè Sɑuri múnkɛɛ kò nho cĩɛ̃tè Kibeɑ kɛ nɛínè bɛnìtìbè mómmɔmbɛ ti Yiè
nKuyie nkàákέ bèè yèmmè.
27 Nè mɛmmɛ kè itookperí yɛmbè mbo bèè tu: Onìtì yiè mbo yĩmɛ kέ ti dɛɛté?
Bè do ò sènkèrìmu bá bɛmbɛ í nhò pã yɛpãrè. Sɑuri mɛ nyí mbέi ntìmatì.

11

Sɑuri namè Amɔriibɛ

1 Kè Nɑɑsi Amɔdiibɛ kpàátìi kɔtɛní képi Yɑbɛsi eì kɔbɛ kɛ bo bè dokénè Kɑdɑɑdi
tempɛ̃ mmiɛkɛ, kè Yɑbɛsi eì kɔbɛɛ ò nàkέ kɛ dɔ̀: Tí dɔɔ̀nè mɛtɑummè, ti yó
nyíémmu ɑ kpɛti.
2 Kè Nɑɑsi Amɔriibɛ kpàátìi bè nàkέ kɛ dɔ̀: N yiemmu kɛ bo di dɔɔ̀nè
mɛtɑummè, n né dò nkékpékέ di nuɔ nyouyi nyi kéɛ̃nné ifɛi Isidayɛɛribɛ bɛmɔu.
3 Kè Yɑbɛsi eì kó bɛkótíbè dɔ̀: Tí pã yɛwe yèyiekè kè ti tõ mbɛnìtìbè kè bèɛ ce
nyIsidayɛɛribɛ tenkè kɛmɔu, kέ bè nàkέ. Kòò mɔù í bo wèè bo ti teennè ti né dɑ
duɔ́ ntimáà.
4 Kè bèɛ tõ nkè bèɛ kɔtɛ Kibeɑ Sɑuri eì kénákέ bɛnìtìbè tìì tùɔ̀kení, kè bèɛ tiité
bɛmɔu yɛdɑbùò.
5 Kɛ sɔ́ ndɛ mànnì Sɑuri kũntinní o nààkɛ kupɑku kébekέ mùù te kè bɛnìtìbè
bɛmɔu kuɔ̀, kè bèɛ ò nàkέ Yɑbɛsi kɔbɛ bè nàkέ tì.
6 Sɑuri tì kèè dìì mànnì kè Kuyie nYɑá nhò pìé nkè dèɛ ò yonkɛ mɛdiè,
7 kòo pĩ nyinààkɛ ìdéì kékuɔ, kékékέ, kéduɔ́ mbɛnìtìbè kè bèɛ cennè
Isidayɛɛribɛ tenkè kɛmɔu, kɛ náá nkétú wèè bo yetɛ kɛ í nnɛinè Sammuyɛɛri
nè Sɑuri mudoò, bè yóó dɔɔ̀ miè mbotí nku o nààkɛ.

Kè ti Yiè nKuyie ndonné bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì kè bèɛ tíí nkéndò nhonìtì òmáà.
8 Kè Sɑurii bè kàɑ mBesɛki kè bè mbo sikɔupíkɔùsìtããti (300000), Sudɑɑ kɔbɛ
sikɔupípísìtããti (30000).
9 Kè bèɛ nákέ bè tɔ̃nní bè kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kénákέ Yɑbɛsi kɔbɛ kɛ dɔ̀: Nɑnkɛ diyiè
bo nyóó cónné yɛyɔ kè di pété mɛdɛɛtímè. Kè yɛtɔ̃rèɛ kɔtɛ kénákέ Yɑbɛsi kɔbɛ kè
diwɛ̀ìi bè pĩ.
10 Kè bèɛ nákέ Amɔriibɛ kɛ dɔ̀: Nɑnkɛ ti yóó di duɔ́mmu timáà kè dí ti dɔɔ̀nè
di dɔ́mè.
11 Kè dèɛ wentέ kè Sɑurii totέ Isidayɛɛribɛ yɛtĩrè yètããti, kè bèɛ pikɛ cutɛ kéta
Amɔriibɛ kɑrì kέ bè potέ, kè diyiè nyóó cónné yɛyɔ kè bè bè autέ, bèè yentέ kè bèɛ
cíétέ bɛmáà bɛmáà.
12 Kè Isidayɛɛribɛɛ nákέ Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀: Ɔmbɛ do tú: Sɑuri bá ntú ti kóo
kpàátì? Ti bɛnkɛnè bɛ kè tí bè kùɔ.
13 Kè Sɑurii yetɛ kɛ dɔ̀: Yíe nwe ti Yiè nKuyie ndɛɛtémè Isidayɛɛribɛ, ti í yóó
kuɔ òmɔù.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Sammuyɛɛrii nákέ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Tí kɔtɛnè
Kidikɑɑdi kédɔɔ̀ kéfíí nSɑuri kpàtì.
15 Kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu kɔtɛ Kidikɑɑdi ti Yiè nKuyie tɑummè tou borè
kédɔɔ̀ kékɑnnɛ Sɑuri tikpàtì kéfíé iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie mmɛtɑummè kpɛyi. Sɑuri
nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bè nyãnku.

12

Sammuyɛɛri cɑummɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ

1 Kɛ̀ Sɑmmuyɛɛrii nɑ́kɛ́ Isidɑyɛɛribɛ bɛmɔu kɛ dɔ̀: N dɔ̀ɔmu di m bekɛ tì kɛ di
pĩ nhokpɑ̀ɑ̀tì.
2 Di mmɔ̀nnì weè yó ndi ni. Mí nkɔ̀tɛ́mu kɛ̀ n yùtì pɛikɛ, kɛ̀ n kó bɛdɑpàmbɛ̀
di bonɛ̀. N di niité nɛ̀ m bíkɛ́mbɛ́ntì nti kɛ tùɔ̀kɛnní yíe.
3 N cómmú yíe ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀ nkɛ nɛ̀ okpɑ̀ɑ̀tì kù tɑ̃ɑ̃té wè ìikɛ̀, kɛ̀ di m
mɔkɛnɛ̀ tì, dí tì nɑ̀kɛ́. Kɛ̀ ǹ cɔuté òmɔù nɑ̀ɑfɛ̀ yoo o sɑ̃mmɑrímú, kɛ̀ n ciité òmɔù
kɛ di o kpɛrɛ, yoo n fɛ́ũ nhòmɔù, kɛ̀ m̀ mɛ ncɔuté òmɔù kó idíítí nyi kòo kòńné,
kɛ̀ ǹ dɛ̀ dɔ̀ɔ m bo dɛ̀ ndi yietí.
4 Kɛ̀ Isidɑyɛɛribɛɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Ɔɔ̀, ɑ í ciité òmɔù kɛ di o kpɛrɛ, ɑ mɛ nyí fɛ́ũ
nhòmɔù, ɑ í cɔuté òmɔù kó ticuuti.
5 Kɛ̀ Sɑmmuyɛɛrii béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nnè okpɑ̀ɑ̀tì bɛ̀ yàmu di í yàmɛ̀ n
kó mɛyɛi mmɑmɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ɛɛ̃, kù yàmu.
6 Kɛ̀ Sɑmmuyɛɛrii yíé kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyàmu kunku kùù do tɑ̃ɑ̃té
Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ kɛ̀ bɛ̀ɛ dennɛ di yɛmbɛ̀ Esibiti.
7 Di mmɔ̀nnì tíínnɛ̀nní ti Yiè nKuyie mborɛ̀ kɛ̀ n di bɛnkɛ kù di dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ sɑ̀ɑ
ndíndi nɛ̀ di yɛmbɛ̀.
8 Sɑkɔbu do kɔ̀tɛ Esibiti kɛ̀ bɛ̀ nfɛ́ũnko di yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔnnɛ̀ ti Yiè nKuyie,
kɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́nní Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ dɛ̀nnɛ kɛ́ bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ di mɛ̀ mbo dìì ɛì.
9 Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ di yɛmbɛ̀ɛ yɛ̃̀ nti Yiè nKuyie, nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ̀ ti Yiè nKuyie
nduɔ́ nkɛ̀ Sisedɑɑ Asɔɔ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kóo ɑ̃ɑ̃pɔ̀nkótì nɛ̀ Mɔɑbu kóo kpɑ̀ɑ̀tì kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀
kpɑ̀nnɛ kɛ́ bɛ̀ nɑ.
10 Kɛ̀ di yɛmbɛ̀ tó kuɔ́nnɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie, ti
cɑɑ̀rɛ̀mu, ti dɑ yóu mɛ̀ɛ kpɛ́í nkɛ tũ nyɛbɔkɛ̀ Bɑɑdibɛ nɛ̀ Asitɑditeebɛ, ti dɛɛténɛ̀
ti dootitɔbɛ̀ kɛ̀ tí mpĩ nhɑ tɔ̃mmú.
11 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduɑnní Sedeɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Edɑnni nɛ̀ Sɛfutee nɛ̀ mí
nSɑmmuyɛɛri, kɛ̀ tí di dɛɛténɛ̀ di dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do di fité, kɛ̀ di nɑ kɛ bonɛ̀ diwɛ̀ì
di nhɛì miɛkɛ.
12 Di yà dìì mɔ̀nnì Nɑɑsi, Amɔriibɛ kpɑ̀ɑ̀tì kòò kèríní kɛ bo di dòkénɛ̀ kɛ dɔ̀ di
dɔ́ okpɑ̀ɑ̀tì kɛ yɛ̃̀ nti Yiè nKuyie ntumɛ̀ di kóo kpɑ̀ɑ̀tì.
13 Di mmɔ̀nnì ntɛnɛ̀ okpɑ̀ɑ̀tì di tɑ̃ɑ̃té wè, díì yɛ̃ ndi ò dɔ́ kɛ̀ ti Yiè nKuyie mmɛ
nwè ndi duɔ́.
14 Kɛ̀ di dé ti Yiè nKuyie nkɛ pĩ nku tɔ̃mmú, kɛ yíe nku kpɛti, kɛ í yetɛ tìmɑtì,
mɛmmɛ díndi nɛ̀ di kóo kpɑ̀ɑ̀tì di bo ntɑunɛ̀mɛ̀ ti Yiè nKuyie.
15 Kɛ̀ di mɛ nyí yie nku kpɛti kɛ̀ di yetɛ ku kuɔ́, kù bo di bɛnkɛ ku wɛ̃rímú kù
do mù bɛnkɛ mɛ̀ɛ botí di yɛmbɛ̀.
16 Nkpɑɑ́nɛ̀ diè nkéyà tidiɛtì ti Yiè nKuyie nyóó dɔɔ̀ tì.
17 Dɛ̀ í dò ndididèì ndi ti bomɑà? N yó mbɑ́ɑ́mmu ti Yiè nKuyie nkɛ̀ fɛtɑɑfɛ̀ɛ
kperi kéni, kɛ̀ dí bɑnté di cɑ̀kɛmɛ̀ mɛdiè, di yɛ̃mmɛ̀ di dɔ́ okpɑ̀ɑ̀tì.
18 Kɛ̀ Sɑmmuyɛɛri mbɑ́ɑ́ nti Yiè nKuyie nkɛ̀ fɛtɑɑfɛ̀ɛ kperi kéni dɛ kó diyiè, kɛ̀
Isidɑyɛɛribɛɛ yɔtɛ ti Yiè nKuyie nnè Sɑmmuyɛɛri.
19 Kɛ̀ bɛ̀ɛ nɑ́kɛ́ Sɑmmuyɛɛri kɛ dɔ̀: Bɑ́ntɛ̀ ɑ Yiè nKuyie nhɑ tũ nkù ti kpɛ́í nkɛ̀ ti
bɑ́ɑ́ kú, kɛ yɛ̃ ti yɛi nyí sénnímɛ̀, kɛ̀ ti wɛ̃̀tɛ kɛ yìé kɛ cɑ̀ɑrɛ̀ kɛ yɛ̃ nti dɔ́ okpɑ̀ɑ̀tì.
20 Kɛ̀ Sɑmmuyɛɛrii bɛ̀ nɑ̀kɛ́ kɛ dɔ̀: Di cɑ̀ɑrɛ̀mu yie mɛdiè, di tɛ́nkɛ nɛ́ bɑ́ɑ yie
nkébútínné ti Yiè nKuyie, mpĩnnɛ̀ ku tɔ̃mmú nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu.
21 Di yóó kù bùtínné kéntũ nyɛbɔkɛ̀ nyɛ yèè í yóó nɑ kɛ di teennɛ̀ yoo yɛ̀ di
dɛɛté, yè tu dɛtetìrè ndɛ.
22 Ti Yiè nKuyie ntu Kuyie nku, kù í yóó di yóu kɛ yɛ̃ kuù dɔ́mɛ̀ kɛ di dɔɔ̀ ku
kɔbɛ.

23 Mí mmɔ́mmuɔ nyí yóó yie nkéyeténè ti Yiè nKuyie nkéyóu m bo nsɔkémè
kɛ di bɛnkú kucɛ sààkù.
24 Dí ndé ti Yiè nKuyie kémpĩ nku tɔ̃mmú mɛsàà nnè di yèmmè mɛmɔu, di
yàmèmu kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì di cuokè.
25 Kè di mɛ ndɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi ndi bo kú díndi nè di kóo kpààtì.

13

Bè dɔ́mè kédokénè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kè Sauri yeténè Kuyie

1 Sauri do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie... * kédi tikpàtì kémbaké Isidayɛɛribɛ
kɛ dɔ̀ yɛbie nyèdéè,
2 kétããté Isidayɛɛribɛ cuokè bɛhããpɔ̀mbè sikɔupísìtããti (3000), kè sikɔupísìdé
(2000) nhò bonè Mikimasi Betɛɛdi tãrì ĩnkè, kè tɛkɔ̀upíítè (1000) tɛtè mbonè
o birɛ Sonnatãã Kibea Bɛnsamɛɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ. Kè Saurii kpɛ̃nné
Isidayɛɛribɛ tɔbè bá wè o cĩɛ̃tè.

3-4 Diyiè marì kè Sonnatãã do mudoò Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kóò kùmàndáà wèè bo Kibea
kóò kùɔ. Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ tì kèè kè bɛ miɛkɛ ncóú nyIsidayɛɛribɛ kè Saurii kɔnné
ditãtɛheù kɛ dɔ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu tì kèè. Kè bèɛ keè Sauri kùɔmè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ
kóò kùmàndáà. Kè bɛhããpɔ̀mbè bɛmɔu tíí nSauri borè Kidikaadi.
5 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ múnkɛɛ báátí kɛ bo dokénè Isidayɛɛribɛ, kémmɔkɛ
sikpàrìnaasɛ̃ĩ sikɔupísìtããti (3000) nè sisɛ̃ĩ sikɔupísìkuɔ̀ (6000) nè si dèèbè, kè
bɛhããpɔ̀mbè nsũ kɛ mànnè dàméèrì kó mubirímú, kébáté Mikimasi Bɛti-Afɛnni
diyiè yiè kèè bíékè.
6 Isidayɛɛribɛ yà dìì mɔ̀nnì dè bè pàkémèmu kéncokù kɛ taà titãdèntì nè yɛfɔ̃̀tè
miɛkɛ nè yɛpèrè fíè nnè yɛbèmbíè nkó ifɔ̃ti kɛ yɛ́ bè do bè ɛ̃ũ̃témè.
7 Kè bèmabè sei Suditɛ̃ɛ̃ kɛ bo sɔri Kadi nè Kadaadi bɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
Kè Sauri baa bo Kidikaadi kòo ããpɔ̀mbè bɛmɔu kpeutí nè kufɔ̃waá.
8 Kè bè mbaa Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè, kòò bè benné dìì mɔ̀nnì ndɔ́
képɛ̃ɛ̃té, kòo mu nyí tùɔ̀kení Kidikaadi, kè tihããpɔ̀ntìi keté kéncíérì kɛ yóu Sauri.
9 Kè Sauri dɔ̀: Tɔnèní iwũɔ̃ kè n fié Kuyie nkétuɔ nkéfiénè mɛtaummè kpɛyi.
Mɛm̀mɛ ò ì fièmè Kuyie.
10 Ò tùɔ ndìì mɔ̀nnì dɛ kó iwũɔ̃ kédeè kè Sammuyɛɛrii tuɔkení kè Saurii yènní
kóò co kɛ bo ò dɔu.
11 Kè Sammuyɛɛrii ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ̀ɔ̀ ba? Kè Sauri dɔ̀: N yà Isidayɛɛribɛ n
yóumè mmɛ kɛ cíèrì, a mɔ́mmuɔ nha mɛ nyí tùɔ̀kení a m benné dìì mɔ̀nnì, kè
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tìkú Mikimasi.
12 Kè n yĩɛ̃kù Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ yàà bo kɔtɛnímè ké ti do Kidikaadi bá ti mu nyí beé
ti Yiè nKuyie, dɛè te kè n yóu kɛ fìé m mɔ́mmuɔ nKuyie nyiwũɔ̃ kɛ tùɔ.
13 Kè Sammuyɛɛrii ò nàké kɛ dɔ̀: A dɔ̀ɔ̀ dɛyɛinkpɛrɛ ndɛ bá a í pĩ nti Yiè nKuyie
nda nàké dìì nùù, kàa do tũnnɛ ti Yiè nKuyie nda nàké dìì nùù, a cĩɛ̃tè tɛè na ntú
tɛkpààtìcĩɛ̃tè sɑ̃́ɑ̃̀ Isidayɛɛribɛ cuokè.
14 Di mɔ̀nnì a kpàtì tɛ́nkɛ í yóó mɔntɛ, ti Yiè nKuyie ntããtému ku yèmmè
kóo nìtì kòò bo ntú ku nìtìbè kóo kpààtì a í tũnnɛ mèè kpéí nti Yiè nKuyie nda
nàké tì.
15 Kè Sammuyɛɛrii íté Kidikaadi kékɔtɛ Kibea Bɛnsamɛɛ kó kutempɛ̃. Kè
Saurii kaa mbɛnìtìbè ò kpaánè bè kè bè mbo sikɔusìkuɔ̀ (600) kɛ bo kɔtɛ
kémáúténè bɛ dootitɔbè Kibea Bɛnsamɛɛ tempɛ̃ mmiɛkɛ.

---

* **13:1** ***yɛbie...:*** Bè wàri Sammuyɛɛri kó dipátíri kè wèè dì cɛ́ĩ, kòò nyóó di cɛ́ĩ nkɛ sɔ́ nSauri bie nkó
fɛwãrìfɛ̀ ũtému, ò yí nna kɛ banté mɛsàà nkɛ né yóu késoó ndɛ kó mɛfíè.

16 Sauri nɛ̀ o birɛ Sonnatãã nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò kpaánɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo Kibea
Bɛnsamɛɛ tempɛ̃ nkɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bàté kɛ bo Mikimasi.
17 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ totɛ́ yɛtĩrɛ̀ yètããti kɛ̀ diketirìi kétɛ́ kénwetí
Ɔfidaa Suadi ɛì bíékɛ̀.
18 Kɛ̀ didérìi wetínné Bɛti-Onɔɔ kɛ̀ ditãáńnì mbo ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ wetí bɛ tenkɛ̀
mànku bɛ̀ tu dɛ̀ Yɛkoutɛ kó kubiriku dikpáà bíékɛ̀.
19 Bɛmáábɛ̀ do í bo Isidayɛɛribɛ ɛì dimɔu miɛkɛ kɛ yɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ do yetɛmɛ̀ kɛ
dɔ̀: Di báá yie nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ mmáátí yɛse nɛ̀ yɛkpãã̀.
20 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ nkɔrì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ borɛ̀ ndɛ kɛ nɛtírí bɛ naakã nɛ̀ bɛ tũkusi nɛ̀
bɛ pɛ̃ɛ́̃.
21 Kɛ̀ bɛ̀ níí ndò nkéyietí idíítí maì kɛ né na kénɛtɛ́ bɛ tɔ̃nnɛntì: Yɛnaakã nɛ̀
sipɛ̃ɛ́̃ nɛ̀ sitũkusi nɛ̀ sikãũ.
22 Mudoò kó diyiè kɛ̀ bɛ̀ɛ mónté tikpàrìnɛntì, Sauri nɛ̀ Sonnatãã kɛ̀ bɛɛ̀ nkpaá
mɔkɛ yɛse nɛ̀ yɛkpãã̀.
23 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó dihããpɔ̀ntĩnnì marìi kɔtɛ kébátɛ́ Mikimasi tãrì.

14

Sonnatãã namɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ

1 Diyiè marì kɛ̀ Sonnatãã nákɛ́ o kóo tɔ̃ntì wèè tɔ o kpàrìnɛntì kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kɛ̀
tí kɔtɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ karì dìì mɛ̀ mbo ciɛ ndi borɛ̀.

Ò mɛ nyí nnàkɛ́ o cicɛ Sauri.

2 Dɛ̀ do sɔ̃́ nSauri bo Kibea nwe kɛ kari mutie bɛ̀ tú mù kèdènàdíè mùù bo
Mikinɔɔ mu yuu nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔusìkuɔ̀ (600).
3 Kɛ̀ Aiya Aitubu birɛ, Ikabɔdi tebitɛ, Edii Kuyie nkuó nìùtì wèè do bo Sidoo
o birɛ Findee kó dɛbirɛ dɛɛ̀ do bo kɛ tɔ ikuó nɛntì. Isidayɛɛribɛ do í yɛ́ Sonnatãã
kɔtɛ kɛ̀.
4 Kɛ̀ Sonnatãã ndɔ́ képi Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ, kékétɛ́ yɛtãrɛ̀ mayè cuokɛ̀, kɛ̀ dìmarì yètìrì
tu Bosɛɛ, kɛ̀ ditɛrì kpɛri tú Sendee.
5 Kɛ̀ dìmarì bo kubakù cǎnku kɛ wetí Mikimasi kɛ̀ ditɛrì bo kuyoú kɛ wetí
Kebaa.
6 Kɛ̀ Sonnatãã nákɛ́ o kóo tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Tí kɔtɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ itayéí yɛmbɛ̀ borɛ̀ kéyà
ti Yiè nKuyie mbo bɛ̀ nti duɔ́, kù í yĩɛ̃kú dèmarɛ̀, kɛ̀ kù dɔ́ tí bɛ̀ na, ti yóó bɛ̀ namu
bá ti í mɛ̀ nsũmɛ̀.
7 Kòo kóo tɔ̃ntìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀ a yèmmɛ̀ da pã tì, m bo a fɔ̃nkúò ndi, n da
tũmmu.
8 Kɛ̀ Sonnatãã ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti yóó kɔtɛmu kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ timáà.
9 Kɛ̀ bɛ̀ ti nàkɛ́ kɛ tú: Ncómmúnɛ̀, kɛ̀ ti di sɔ̃́nkóo! Ti ncómmú.
10 Kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyĩ: Dekɛnèní! Tí dekoo, dɛɛ̀ yóó bɛnkɛ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ nti
duɔ́mmɛ̀.
11 Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kébɛnkɛ bɛmáà Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ntɛnè Ebedeebɛ kɛ yièní
yɛfɔ̃̀tɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ do sɔri dɛ̀.
12 Kɛ̀ bɛɛ yú Sonnatãã nɛ̀ o kóo tɔ̃ntì kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dekɛnní kɛ̀ tí di bɛnkɛ.
Kɛ̀ Sonnatãã nákɛ́ o kóo tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: A ntũ n fɔ̃nkúò kɛ̀ tí dekɛ, ti Yiè nKuyie
mbɛ̀ duɔ́mmu Isidayɛɛribɛ.
13 Kɛ̀ Sonnatãã ndeètòo kɛ ĩkú nɛ̀ o naàcèi nɛ̀ o nɔu, kòo kóo tɔ̃ntì ò tũ, kɛ̀
Sonnatãã mbɛ̀ puotì kɛ̀ bɛ̀ duò, kòo kóo tɔ̃ntì bɛ̀ dèu.
14 Sonnatãã nɛ̀ o kóo tɔ̃ntì kɛ̀ bɛɛ kuɔ bɛnìtìbɛ̀ sipísìdé tɛpɛ̃kpɛ̃̀ntɛ̀ sámpótɛ̀
miɛkɛ.
15 Kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ nFidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛmɔu nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpaá dikarì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀
kɔtɛ dikpànnì, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ nhau kɛ̀ dɛɛ kpeí bɛnìtìbɛ̀ mɛdiè nkɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì nhau.

16 Sauri kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pakɛ́ kɛ̀ bɛ̀ mbo Kibea kɛ́wɛ́ntɛ́ kɛ́yà Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ cìɛ́tɛ́mɛ̀ tipíìtì timɔu.
17 Kɛ̀ Saurii nákɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Kaannɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ́yà bɛ̀ɛ̀ kpa ti cuokɛ̀.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ kaa nkɛ́mɔ́ntɛ́ Sonnatãã nɛ̀ o kóo tɔ̃ntì.
18 Kɛ̀ Saurii nákɛ́ ikuɔ́ nìùtì Aiya kɛ dɔ̀: Tɔní ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu.
Dɛ̀ do sɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu bo Isidayɛɛribɛ karì ndi.
19 Kɛ̀ Saurii nkpaá kɛ náánnɛ̀ ikuɔ́ nìùtì, kɛ̀ kutoweku dɔkɛ dɛ́úkú Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ karì, kɛ̀ Sauri nákɛ́ Aiyaa kɛ dɔ̀: Báá benné kébeé ntìmatì ti Yiɛ̀ nKuyie.
20 Kòò tíí nho ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ mudoò kénsɔ́ mbɛ̀ dootitɔbɛ̀ kpà mbɛmáà kɛ ãnti kɛ̀ kunɔɔ̀roo dáátí mɛdiɛ̀.
21 Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ do wɛ̃nnénɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kénkɔrì dikpànnì, kɛ̀ bɛ̀ɛ kónté kéwɛ̃nnénɛ̀ Sauri nɛ̀ Sonnatãã bɛ tĩnnì.
22 Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bɛ̀ɛ̀ do sɔri Efadaimmu tãrì ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ keè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ cokémɛ̀ kéíténí ké bɛ̀ bèti kékuɔ.
23 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ bɛ̀ na dɛ kó diyiè ké mbɛ̀ bètì késénténɛ̀ Bɛti-Afɛnni.

Isidayɛɛribɛ dɛɛtémɛ̀ Sonnatãã

24 Dɛ kó diyiè kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ fɛ̃ṹtɛ́ mɛdiɛ̀ nkɛ yɛ́ Sauri do béimmɛ̀ kɛ dɔ̀: Wèè bo déútɛ́ dèmarɛ̀ kɛ̀ diyiè mu nyí ta, kòò mu nyí na o doootitɔbɛ̀ kɛ pèitɛ, dɛ yiè mbo yà! Nɛ̀ dɛ kpéí nhòmɔù í ndi dèmarɛ̀ dɛ yiè.
25 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ dikpáà marì kɛ̀ mɛcekùɔ mpìékɛ́ kɛ counɛ̀ kɛtenkɛ̀.
26 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ ta dɛ kó dikpáà kéyà mɛcekùɔ nhòmɔù mɛ nyí ndàátí kékáákɛ́ kɛ yɛ́ bɛ̀ démɛ̀ Sauri béi ndìi nùù.
27 Sonnatãã mɛ nyí nyɛ́ kɛ dò nho cicɛ béi ndinùù marì kéyà ticiètì, kékũũ kupààti yómmɛ̀ kédéútɛ́ kòo ììkɛ̀ɛ wenkɛ.
28 Kɛ̀ kuhããpɔ̀nkù makùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A cicɛ béi nkɛ tú kɛ̀ wèè di dèmarɛ̀ yíe nhò bo yà. Dɛɛ̀ te kɛ̀ muwɛ̃rímú dòńtɛ́ bɛnìtìbɛ̀.
29 Kɛ̀ Sonnatãã dɔ̀: N cicɛ kɔɔ́nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ, wéntɛ́ ndɛ̀útémɛ̀ mɛcekùɔ nkɛ̀ n yììkɛ̀ wenkɛ,
30 kéndò nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ né do ndi bɛ̀ ɛí dɛ̀ bɛ̀ na nnamu bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃té dɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀.
31 Dɛ kó diyiè kɛ̀ Isidayɛɛribɛ mbɛtì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kɛ kɔù, kɛ́ bɛ̀ bèti Mikimasi kétuɔkɛnɛ̀ Ayanɔɔ kɛ́ou mɛdiɛ̀ nkɛ́cĩrimɛ.
32 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pĩmmú bɛ̀ na bɛ̀ kó ipe nɛ̀ bɛ nààkɛ, kɛ́ nyì feu kɛ cáá ndɛndɛ mɛyĩĩ ncóú dɛ̀.
33 Kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Sauri kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ dɔ̀ɔ mɛyɛi mmɛ kɛ feu iwũɔ̃ kɛ cáá mbɛ̀ ì fiɛ́ dɛ̀, mɛyĩĩ ncòú dɛ̀, kɛ̀ Saurii kuɔ́nkoo kɛ dɔ̀: Di cààrèmu! Biennèní ditãrì marì diɛ.
34 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kénákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Bá wè wèe tɔní o nààfɛ̀ yoo o pièfɛ̀ dɛborɛ̀ kékuɔ kécáákɛ́, kɛ̀ di bá nyì càá nyi yĩĩ ncòú dɛ̀ kéyeténɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
Dɛ kó kuyuoku kɛ̀ bá wèe tɔní o ɔ̃fɛ̀ ké fɛ̀ fèútɛ́ dɛborɛ̀.
35 Mɛ̀mmɛ Sauri maámɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ketirì kébéi nkɛ dɔ̀:
36 Ti sɔɔtɛ́ kɛ nyènkɛ̀ kémpuɔ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ké bɛ̀ kùɔ páíí kéhɛí bɛ kpɛrɛ, bá ti báá súɔ́ nhòmɔù. Kɛ̀ tihããpɔ̀ntì dɔ̀: Dɔɔ̀ a dómɛ̀.
Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì dɔ̀: Ti keténɛ̀ kébeé ti Yiɛ̀ nKuyie.
37 Kɛ̀ Saurii beé nti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie nti kɔtɛ kédokénɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃baa? A bo duɔ́ nkɛ̀ ti bɛ̀ naà?
Ti Yiɛ̀ nKuyie mɛ nyí nhò tɛ̃ńné tìmatì dɛ yiè.
38 Kɛ̀ Saurii tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀: Wénténɛ̀ kéyà mɛyɛi mmɛ̀ɛ dɔ̀ɔ yíe.

39 Ti Yiè nKuyie mbomu kɛ dɛɛrí Isidayɛɛribɛ, m béi ntì yóó dɔɔmu. Wèè te
dɛ kó mɛyɛi nhò yóó kúmu bá kè m birɛ Sonnatãã nwe.
Ditĩnnì miɛkɛ òmɔù í nhò tɛ̃ńné tìmatì.
40 Kè Saurii náké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Di cómmú kupíkù kùmáà, mí nnè m birɛ
Sonnatãã kè ti cómmú kutɛkù. Kè ditĩnnìi náké Sauri kɛ dɔ̀: Dɔɔ a dómè.
41 Kè Sauri dɔ̀: N Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù dè dòmmè kàa í n tɛ̃ńné
yíe ntìmatì? Kè mɛcaàrìmè bo mí n nè m birɛ Sonnatãã tíì ĩnkè yoo a nìtìbè
Isidayɛɛribɛ ĩnkè, kè ti bɔ nyipããdíítí ìi bɛnkɛ.
Mɛm̀mɛ kè bèè bɔ nyipããdíítí kè ìi bɛnkɛ Sauri nè Sonnatãã. Kè bɛhããpɔ̀mbèɛ
yè.
42 Kè Sauri dɔ̀: Tãũnè tété mí nnè m birɛ Sonnatãã ti ĩnkè, kè bèɛ tãũ kòo do
Sonnatãã ĩnkè.
43 Dɛ mɔ̀nnì kè Sauri dɔ̀: N náké a dɔ̀ɔ mù.
Kè Sonnatãã dɔ̀: N káákέ m pààti yómmè mmɛ mɛcekùɔ nkɛ dèútέ. N yiemmu
kɛ bo kú.
44 Kè Saurii béi nkɛ dɔ̀: Kuyie nni mpotέ kè nsà kè Sonnatãã í ku.
45 Kè tihããpɔ̀ntì dɔ̀: Sonnatãã báá kú, weè te kè Isidayɛɛribɛ autέ bɛ dootitɔbè.
Ti Yiè nKuyie mbomu! Dɛndɛ báá dɔɔ̀, ti báá yie nkòo yùrìkù bá kùmáà do
kɛtenkè. Nè Kuyie nkó mɛteèmmè mmɛ ò pĩḿmè mutɔ̃mmú yíe.
Mɛm̀mɛ kè tihããpɔ̀ntìi dɛɛtέ Sonnatãã bá ò í nku dɛ kó mukũũ.
46 Mɛm̀mɛ kè Saurii yóu Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mubɛtìmù kè bèɛ kũũ mbɛ cɛ́ĩ.

Bè nàkέ tì Sauri kpàtì ĩnkè

47 Sauri naá ndìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kέ pɛ̀nkɛɛ dokénè o dootitɔbè
bèè ò fitέ: Mɔabiibɛ nè Amɔdiibɛ nè Edomiibɛ nè Tisoba kó dikpààtìyuu nè
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ. Kòò cuó nkɛ̀è bíékè wèe na.
48 Weè do dokénè dikɔ̃mbùɔ̀ Amadesiibɛ bɛmbɛ bèè do fekù Isidayɛɛribɛ
kpɛrɛ kòo bè na, kédɛɛtέ Isidayɛɛribɛ.

49 Sauri kó ibí do tú Sonnatãã nè Isefii nè Madikisina nè initipobí ìdéì, kè
dɛketirè ntú Mɛdabu kè dɛdérè tu Mikaadi.
50 Kòo pokù yètìrì tu Ainɔammu, Aimasi birɛ. Wèè bakέ bɛhããpɔ̀mbè kòo
yètìrì ntú Abunɛɛ, kòo cicɛ kpɛri tú Nɛɛ, Sauri tebitɛ kó dɛbirɛ.
51 Kiisi Sauri cicɛ nè Nɛɛ nè Abunɛɛ cicɛ, bɛ cicɛ do tú Abiyɛɛdi.

52 Sauri kpàtì timɔu miɛkɛ ò do dokùnè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mbɛ kè dè tònnì, kòò yà
onìtì wèè mɔ̀kɛ dikɔ̃mbùɔ̀ yoo ò kpeńnì wèe ò pĩ ntihããpɔ̀ntì.

15

Sauri yetɛmè Kuyie nkpɛti

1 Kè Sammuyɛɛrii náké Sauri kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ndo tɔ̃nní mí nwe kè n da
pĩ ntikpàtì kàa bo mbakέ Isidayɛɛribɛ, kéntέ kù yɛ̃ n da náké tì:
2 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tu kù yóó potému Amadesiibɛ kéfɔ́ɔ́ mbè do
dintémè Isidayɛɛribɛ bè yènní dìì mɔ̀nnì Esibiti kέ bè potέ.
3 Kɔtɛ kέ bè dokénè kέ bè kùɔ bɛmɔu páíí! A báá kuɔ́ nhòmɔù mɛsémmè, á kuɔ
dèè kó dimàà weí, bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè, ibí nè ibíbénní, inààkɛ nè ipe nè
yòyóbè nè sãmmarímúbè.
4 Kè Saurii tíí mbɛhããpɔ̀mbè Tedaimmu, kέ bè kaa nkè bè mbo
sikɔupíkɔ̀ùpísìdé (200000). Sudaa kɔbɛ tɛkɔupípíítè (10000).
5 Kè bèɛ tuɔkɛ Amadesiibɛ ɛì kɛ dékέ kénhokɛ kudúókù
6 Kè Saurii náké Keniibɛ kɛ dɔ̀: Yènnè Amadesiibɛ cuokè kédétέ. N yí dó kέ
di wɛ̃nné kunasãã kɛ yɛ̃ di do dɔɔ̀mè Isidayɛɛribɛ mɛsàà mbè yènní dìì mɔ̀nnì
Esibiti. Mɛm̀mɛ kè Keniibɛɛ yɛ Amadesiibɛ cuokè.

7 Kɛ̀ Saurii potɛ́ Amadesiibɛ, kɛ́túótɛ́ Afidaa kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Suudi Esibiti tenkɛ̀ diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀,
8 kɛ́kuɔ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ́súɔ́ mbɛ kóo kpààtì Akaki kóò pĩ nhofòùwè.
9 Sauri nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yóu Akaki nɛ̀ iwũ̃ ìì kó dimàà tu isààyì: Inààkɛ nɛ̀ ipe. Iwũ̃ ìì kó dimàà cɛ̃́nkɛ tu isààyì, kɛ́kuɔ dɛ̀ɛ̀ tu dɛsĩ̃ntɛ́kpɛrɛ, dɛ̀ɛ̀ í dò nkɛ́dɔɔ̀nɛ̀ mùmamù.
10 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀:
11 N dèmmumu dɛ̀ yĩmɛ̀ kɛ̀ n tããté Sauri kòo bo ntú Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì. Ntɛ we kɛ m bùtínné, ò í yie nkɛ tũ̃nnɛ nh ò nàké tì.
Kɛ̀ Sammuyɛɛri yèmmèɛ caàrɛ̀ kòo nyie nkɛ kuɔ̀nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
12 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ dikũ̃nweńnì sɛ̀ì kòo kɔtɛ kɛ bo yà Sauri, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Sauri kɔtɛ Kadimɛɛdi kɛ bo maá dicɔ̃̀ncɔ̃̀nnì kɛ́ndenniní ò namɛ̀ Amadesiibɛ, kɛ dèè kɛ pɛ̃̀ɛ̃́té kɛ kɔ̀tɛ Kidikaadi.
13 Kɛ̀ Sammuyɛɛri ntùɔ̀koo Sauri borɛ̀, kòo ò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nda dɔ̀ɔ̀ mɛsàà, n dɔ̀ɔ̀mu kù n nàké tì timɔu.
14 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii ò bekɛ kɛ dɔ̀: M mɛ n yo yɛ̀ɛ̀ pedabùò nnɛ̀ inààkɛ kpɛyɛ, yɛ̀ bonní dɛ?
15 Kɛ̀ Saurii ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Tihããpɔ̀ntì tiì soó nhAmadesiibɛ wũ̃ sààyì kɛ ì tɔní, kɛ ti bo fíé ti Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù. Dɛsɔnnɛ̀ kó dimàà ti dɛ̀ kùɔmu páíí.
16 Kɛ̀ Sammuyɛɛri dɔ̀: Dɛ̀ sànnèmu mɛmmɛ. N yóó da nákɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkɛ́ tìnti kɛyɛ̀nkɛ̀. Kɛ̀ Sauri dɔ̀: Béi.
17 Kɛ̀ Sammuyɛɛri dɔ̀: A do cĩ̃ɛ̃̀ ndìì mɔ̀nnì amáà kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù da tããté, di mmɔ̀nnì kàa bakɛ́ Isidayɛɛribɛ.
18 Kuù da tɔ̃ nkɛ tú: A kɔtɛ kɛ́dokɛ́nɛ̀ Amadesiibɛ dɛ kó bɛnitiyɛibɛ, kɛ́ bɛ̀ kuɔ páíí kɛ báá súɔ́ ndɛ̀marɛ̀.
19 Dɛ̀ yĩmɛ kàa í yie nkù da nàkɛ́ tì, kɛ ɛí bɛ kpɛrɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ kù í dɔ́ dɛ̀?
20 Kɛ̀ Sauri dɔ̀: N yiemmèmu kù n nàkɛ́ tì kɛ kùɔ Amadesiibɛ bɛmɔu, kɛ sùɔ́ mbɛ kóo kpààtì Akaki máà ndi koò tɔní diɛ.
21 Kɛ̀ n kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ soó nyiwũ̃ sààyì kɛ ì tɔní diɛ nKidikaadi kɛ̀ ti bo ì fiɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù.
22 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ di bo nkù feumɛ̀ mmɛ iwũ̃ kɛ pɛ̃̀ɛ̃́té di bo nyíémmɛ̀ ku náaǹtàà? Kàa yie nti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì dɛɛ̀ kù naati kɛ pɛ̃̀ɛ̃́té a bo kù fìémɛ̀ iwũ̃ mɛkùɔ̀ nkpɛyi.
23 A bo yetɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti dɛ̀ í cãã́nnɛ̀ a bo pãã́mɛ̀, itookperí mɛ nyí cãã́nnɛ̀ a bo fíémɛ̀ yɛbɔkɛ̀. A mɛ̀ nyetɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti, kù múnkɛ da yetɛmu yíe. A tɛ̃́nkɛ í yó ntú ku nìtìbɛ̀ kóo kpààtì.
24 Kɛ̀ Saurii kuónko kɛ dɔ̀: N cààrèmu! N yetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti nti kɛ yetɛ a kó itié. N yɔ̀tɛ tihããpɔ̀ntì nti kɛ dɔ̀ɔ̀ tì yɛ̃ mmù.
25 Di mmɔ̀nnì n da báammu! N cààrèmu, ncĩ̃ɛ̃ n yɛi, nkéwɛ̃̀tɛní kɛ̀ ti kɔtɛ kɛ̀ m bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
26 Kɛ̀ Sammuyɛɛri dɔ̀: Mí nnɛ̀ fɔ̃́ nti báá nɛí, a yetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti nti kɛ̀ kù mɛ nda yetɛ, a tɛ̃́nkɛ í yó ntú Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì.
27 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii bútínné kɛ bo íté, kɛ̀ Saurii pĩ nho yaàbòrì kɛ̀ dìi kɛ̃́té.
28 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii ò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mmúnkɛ kɛ̃́tému a kpàtì yíe nyIsidayɛɛribɛ cuokɛ̀, kɛ tì duɔ́ nhotɔù mɔù wèè wenni kɛ da pɛ̃̀ɛ̃́té.
29 Isidayɛɛribɛ kó muwɛ̃́rímú tú ti Yiɛ̀ nKuyie nku, kù í soú nkù í tú onìtì kɛ bo béi nkéwɛ̃̀tɛ kɛ́ceetɛ.
30 Kɛ̀ Saurii yíé kébéi nkɛ dɔ̀: N cààrèmu, a n cĩ̃ɛ̃ nké n déúkùnnɛ bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀ kéwɛ̃̀tɛní kɛ̀ m bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
31 Kɛ̀ Sammuyɛɛrii wɛ̃̀tɛní kóò tũ̃nnɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kɛ̀ Saurii bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.

32 Kè Sammuyɛɛri dɔ̀: Tɔní diɛ nhAkaki Amadesiibɛ kpààtì n yìikè. Kè Akaki
nkéríní kòo yèmmè naati, nè o yèmmè miɛkɛ kòò tu mukũũ nkó kunɔ́ú dètému
di mmɔ̀nnì.
33 Kè Sammuyɛɛri né ò nàké kɛ dɔ̀:
A siè dii te kè tibíyɔ̃tì pàà ti bí,
a kóo yɔ̃ múnkɛ yóó pààmu o birɛ.
Dɛǹdɛ Sammuyɛɛri ò kùɔmè Kidikaadi ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìikè.

34 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Sammuyɛɛrii kò nDamaa, kè Saurii kò nKibea.
35 Kè Sammuyɛɛri yèmmèɛ caàrè mɛdiè nSauri kpéí nkòò yàa kúnè ò tɛ́nkɛ í ò
yà. Kè ti Yiè nKuyie nyèmmè múnkɛɛ caàrè kù tããté mèè kpéí Sauri kòò bo ntú
Isidayɛɛribɛ kpààtì.

16

Bè pĩ́mmè Dafiti tikpàtì

1 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀: Dè yó nkɑ̃́ɑ̃́ké dɛ kàa yóu a bo
nkuɔ̀mmè Sauri kpéí? Nh ò dootóomu, ò tɛ́nkɛ í yó ntú Isidayɛɛribɛ kpààtì, ítɛ́
kétúótɛ́ a naàyènnì, ké dì cṹɔ̃ mɛkùɔ̀ nkékɔtɛ Sɛsee ciɛ Bɛtideɛmmu. O bí miɛkɛ
nkɛ n tããtémè okpààtì n yèmmè kou.
2 Kè Sammuyɛɛri dɔ̀: Yé mbo yĩmè? Kè n kɔ̀tɛ Sauri yóó keèmu ké n kuɔ. Kè ti
Yiè nKuyie ndɔ̀: Ítɛ́ kéntɔ fɛnààfè, kàa tùɔ̀koo a dɔ̀: N kɔ̀tɛní kɛ bo féútɛ́ fɛɔ̃̀fè nfɛ
ti Yiè nKuyie.
3 A yú Sɛsee kòò nda nɛínè, míì yóó da bɛnkɛ a dò nkédɔɔ̀mè, kàa pĩ n da bɛnkɛ
wè tikpàtì.
4 Kè Sammuyɛɛrii dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké tì kékɔtɛ Bɛtideɛmmu, kétuɔkoo
kè dihɛì kó bɛkótíbèɛ ò yà, kè dèɛ bè di kè bɛ kɔ̃̀ntì nhau, kè bèɛ kɔtɛní kóò co kɛ
dɔ̀: Kusààkù bakaà?
5 Kòo bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N kɔ̀tɛní kɛ bo féútɛ́ fɛɔ̃̀fè nfɛ ti Yiè nKuyie. Wénkùnnɛ
dimáà kè ti nɛi kéféútɛ́ fɛɔ̃̀fè.
Kè Sammuyɛɛrii duɔ́ nkè Sɛsee nè o bí kè bèɛ wénkùnnɛ bɛmáà, kóò nɛinè kè
bè bo fié iwũɔ̃.
6 Bè tùɔ̀koo dìi mɔ̀nnì kè Sammuyɛɛrii yà Ediabu, nè o yèmmè miɛkɛ kɛ dɔ̀:
Ntɛ ti Yiè nKuyie ntããtɛ́ wè mènkɛ.
7 Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké kɛ dɔ̀: Bá nwúó nho dòmmè nè o okùmè, nyí
we ntããtɛ́, n yí wúó mbɛnìtìbè wùó ndè, bɛnìtìbè wèí tikɔ̃̀ntì nti kè mí nwéí
mɛyèmmè.
8 Kè Sɛsee yúní Abinnadabu, kòo tuɔkɛní, kè Sammuyɛɛri dɔ̀: Ti Yiè nKuyie
nyí tããtɛ́ yie.
9 Kè Sɛsee yúní Samaa, kè Sammuyɛɛri dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyí tããtɛ́ yie.
10 Kè Sɛsee nyuní o bí kétuɔkɛnè ìyiekè, ti Yiè nKuyie nyí ntããtɛ́ bɛ kóò mɔù.
11 Kè Sammuyɛɛrii bekɛ Sɛsee kɛ dɔ̀: Bɛdapàmbè bɛmɔu ndaà? Kòò dɔ̀:
Osámm̀pɔ́ù weè kpaaní kɛ cɛ̃mmú ipe. Kè Sammuyɛɛri dɔ̀: Tɔ̃ nkè bèɛ ò yuní,
kòò í tùɔ̀kɛní ti í yóó di ikuɔ́ dii.
12 Kè Sɛsee tɔ̃ nkè bèɛ ò yuní. Ò do tú onitiwũɔ̃wè nwe kòo ìikè wenni, kòo
yèmmè duɔ́ cátirɛ. Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀: Weǹwe, pĩ nwe
tikpàtì.
13 Kè Sammuyɛɛrii ítɛ́ kétúótɛ́ o naàyènnì kécóú mmɛkùɔ̀ nDafiti yuu ĩnkè, o
tebìí ìikè, kè ti Yiè nKuyie nYaá ncútɛ́ní dɛ kó diyiè Dafiti ĩnkè ké nhò bonè.
Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Sammuyɛɛrii kò nho ciɛ Damaa.

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó muyaá nyítɛ́ Sauri ĩnkɛ̀, kɛ̀ kùu ò duɔnní mɛyèmmɛ̀ yɛimɛ kɛ̀ mɛ̀ nhò kɔ́nnɛ̀.
15 Kòo tɔ̃mbɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù da duɔnní mɛyèmmɛ̀ yɛimɛ kɛ̀ mɛ̀ da kɔ́nnɛ̀.
16 Ti yiɛ̀ nkàa ti pã dinùù tínti a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ ti yóó waámmu onìtì wèè nɔ nkɛ bie nkukùtìdùkù, kɛ̀ mɛyèmmɛ̀ yɛimɛ Kuyie nduànní mɛ̀ níí da ìtɛ́ dìì mànnì wèe bentɛ kukùtìdùkù kɛ̀ dɛ̀ da tɔ̃ũkɛ.
17 Kɛ̀ Sauri dɔ̀: Yànɛ̀ onìtì wèè nɔ nkɛ bie nkukùtìdùkù mɛsàà nkòò kɔtɛní.
18 Kòo kóo tɔ̃ntì mɔùu béi nkɛ dɔ̀: N yɛ́mu onìtì mɔù, Sɛsee Bɛtideɛmmu ɛì kou kó dɛbirɛ kòò nɔ nkɛ bie nkukùtìdùkù mɛsàà, onìtì mómmuɔ nwe kòò tu onitidɔ̀ù kɛ náánnɛ̀ mɛcìì, kɛ tú odasáátì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bonɛ̀.
19 Kɛ̀ Saurii tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ nákɛ́ Sɛsee kɛ dɔ̀: Sauri tu a ò duónko a birɛ Dafiti wèè cɛ̃mmù ipe.
20 Kɛ̀ Sɛsee waá mpɛ́ɛ̃̀ nɛ̀ mɛnaà nkécṹɔ̃́ kudɔukù miɛkɛ, képĩ ntɛbuɔtɛ̀ ké dɛ̀ toú nsãmmarímú, kɛ̀ Dafiti bii bo dɛ̀ duɔ́ nSauri.
21 Kɛ̀ Dafitii tuɔkɛ Sauri cĩɛ̃̀tɛ̀ kémpĩ nho tɔ̃mmú, kɛ̀ Saurii ò pénsìrì, kóò tããté kòò ntɔu o kpàrìnɛntì.
22 Kɛ̀ Saurii tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ nákɛ́ Sɛsee kɛ dɔ̀: Sauri tu ò dɔ́ Dafiti mbo o cĩɛ̃̀tɛ̀ ntɛ kɛ pĩ nho tɔ̃mmú kɛ yɛ́ wè ò pénsìrìmɛ̀ mɛdiɛ̀.
23 Kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ mɛyèmmɛ̀ yɛimɛ Kuyie nduànnímɛ̀ níí ò ìtɛ́, Dafitii túótɛ́ kukùtìdùkù kébentɛ kɛ̀ dèɛ tɔ̃ũkɛ Sauri, kòo yèmmèɛ bonkɛ kɛ̀ mɛyèmmɛ̀ yɛimɛɛ ítɛ́.

17

Dafiti kpannèmɛ̀ Kodiyati

1 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛɛ tíí mbɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mudoò kpéí nSokoo Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ, kékari Efɛɛsi-Damimmu, Sokoo nɛ̀ Asekaa dɛ cuokɛ̀.
2 Sauri nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛmbɛ múnkɛɛ bátɛ́ kubiriku bɛ̀ tu kù Tedemɛntì biriku kémbaati kɛ bo dokénɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ.
3 Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ ndekɛ yɛtãrɛ̀ kɛ wetí bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ kubiriku sokɛ́ bɛ cuokɛ̀.
4 Kòo nìtì mɔù yìɛní Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ miɛkɛ Kati naàmùnkù kou, kòo yètìrì tu Kodiyati, o okùmɛ̀ bo ntùɔ̀kɛ métìrì mètããti nɛ̀ sãntimétìrì sipísìdé nɛ̀ mɛ̀nùmmù.
5 Kòò òkɛ́ disɔɔwũɔ̃̀ kó dipìì kɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó kupenku pi o cĩncĩnnì kɛ̀ ku cɛ́ɛ́̃kù bo cìdóò sipísìkuɔ̀.
6 Kòò kãnkɛ́ o tààkɛ disɔɔwũɔ̃̀ kó kupenku, kɛ báátí disɔɔwũɔ̃̀ kó dikpàrìsiè.
7 Kòo kpãnnì kó kudɔú mànnɛ̀ kucuudɔú kɛ̀ mɛkpãmbii nkó kucɛ́ɛ́̃kù bo cìdóò bɛ̀yiekɛ̀. Wèè tɔ o dɔpìkù kòò ni o ìikɛ̀.
8 Kòo cómmú képĩɛ̃́kɛ́ kɛ dɔ̀: Di bennɛ́ kɛ yènnímu kɛ bo ti dokénɛ̀, n tú Fidisitɛ̃ɛ̃ nwe kɛ̀ díndi tú Sauri kó tidaatì. Tããténɛ̀ di miɛkɛ onìtì òmáà kòo kɔtɛní kɛ̀ tí kpa!
9 Kòò n na tí naá ndi kó tidaatì, kɛ̀ m mɛ nhò na dí naá nti kó tidaatì kémpĩ nti tɔ̃mmú.
10 N yí di wúó nfɛnɔ̀nfɛ̀ kɛ̀ di yetɛ, dí dɛitɛní di miɛkɛ onìtì òmáà kɛ̀ tí kpa.
11 Kɛ̀ Sauri nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bèɛ keè dɛ kóo nìtì nàámmɛ̀, kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́.

12 Dafiti cicɛ do tú Sɛsee Efadataa kó dihɛì kou nwe kɛ bo Bɛtideɛmmu Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ mɔkɛ ibí ìyiekɛ̀. Sauri kó dimɔ̀nnì do sɔ́ nhò kòtému mɛdiɛ̀.
13-14 Kòo bí ikótí itããti niɛ̀nɛ̀ Sauri dikpànnì, bɛ kóo po Ediabu nɛ̀ Abinnadabu nɛ̀ Samaa. Dafiti weè do tú tɛyããtɛ̀.

15 Kɛ̀ Dafiti níí mbo Sauri cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ kũũnní o cicɛ cĩ̃ɛ̃tɛ̀ Bɛtideɛmmu kɛ cɛ̃mmù o pe.

16 Kɛ̀ weè Fidisitɛ̃ɛ̃ nyiitiní dikũnweńnì nɛ̀ kuyuoku kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà.
17 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ nkɛ Sɛsee nàkémè o birɛ Dafiti kɛ dɔ̀: Túótɛ́ tidiitì tii nnɛ̀ kuyɔ̀rìkù ti cìe ntì nɛ̀ pɛ̃ɛ̃bè biɛ ntɛpíítɛ̀, kékɔtɛ kéduɔ́ nha kó bɛkótíbè bɛ̀ bàtɛ́ dɛ̀.
18 Á ntonɛ̀ yɛnaakãã̀ ntɛpíítɛ̀ tiɛ kéntɔ kɛ bií duɔ́ nwèè bɛ̀ baké. Kàa dɔu nha kó bɛkótíbè kɛ wɛ̃tiní bɛ̀ da duɔnní dèmarɛ̀ dèɛ̀ bɛnkú bɛ kɔ̃̀ntì naatimɛ̀.
19 Bɛmbɛ nɛ̀ Sauri nɛ̀ Isidayɛɛribɛ tɔbɛ̀, bɛ̀ bo kubiriku bɛ̀ tu kù Tedimɛnti biriku nku kɛ dokùnɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ.
20 Dikũnweńnì sèì kɛ̀ Dafitii pikɛ cutɛ kébannɛ ipe onìtì mɔù kétúótɛ́ ò dò nkéntɔ dɛ̀, kékétɛ́, kéndònnɛ̀ o cicɛ do ò nàké dìì nùù. Ò tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì bɛ̀ bàtɛ́ dɛ̀, kɛ sɔ̃́ mbɛ̀ dɔ́ kébootɛ bɛ dootitɔbɛ̀ kéuu dikpànnì kó fɛhúùfɛ̀.
21 Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bèɛ wetínné bɛtɔbɛ̀.
22 Kɛ̀ Dafitii dɔúnko o nɛntì o nɛmbàrì borɛ̀ kékɔtɛ mudoò borɛ̀ kéndɔu nho kó bɛkótíbè.
23 Bɛ̀ kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ Kodiyati Fidisitɛ̃ɛ̃, Kati naàmùnkù kouu íténí o ããpɔ̀mbɛ̀ ììkɛ̀ kéwɛ̃tɛ kébéi ò baa ɔ̃ nnáá ntì, kɛ̀ Dafitii keè.
24 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ò yàní kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ auté kɛ̀ bɛ̀ ncokù,
25 kɛ nnáá nkɛ tú: Dɛ kòo nìtì dɔ́ kɛ ti wɛ́ntému, dɛɛ̀ te kòò iitiní miɛ̀ mbotí, kòò mɔù na koò kùɔ okpààtì bo ò pã tikpàtì péu kóò duɔ́ nho kóo sapàà nkòo puokɛ, kédɔɔ̀ dɛ yiɛ̀ ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
26 Kɛ̀ Dafitii bekɛ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bèɛ̀ ò tɔ̀kénɛ̀ kɛ dɔ̀: Kòò mɔù kùɔ Fidisitɛ̃ɛ̃ yie nkɛ dènnɛ Isidayɛɛribɛ ifɛi bɛ̀ bo ò yietí ba? O yèmmɛ̀ dò nhò tu we dɛ kóo Fidisitɛ̃ɛ̃, kutayóú yiɛ̀, kòo bo nsɑ́ɑ́ Kuyie nkɔbɛ.
27 Kɛ̀ bèɛ ò tɛ̃ńné kóò nàké bɛ̀ baa do yɛ̃ mbɛ̀ yóó yietí dɛ̀ wèè bo na dɛ kóo nìtì.
28 Kòo kóo kótì Ediabuu keè bɛ̀ nàámmè, kòo miɛkɛ pɛikɛ kòò dɔ̀: We nyɛ̃ nha kɔtɛní diɛ! A yóunɛ̀ we ipe dikpáà miɛkɛ? N da yɛ́mu a í yo ditoò, N yɛ́mu a yèmmè dòmmè. A kɔ̀tɛní kɛ bo yà dikpànnì ndi.
29 Kɛ̀ Dafitii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N dɔ̀ɔ̀ ba dèɛ̀ tu dɛyɛirɛ? N na bá mbekaà?
30 Kɛ̀ Dafitii ítɛ́ onìtì wenwe borɛ̀ kékɔtɛ kébeké otɔù mɔù kòò baa ò tɛ̃ńné bɛtɔbɛ̀ do ò nàké tì nti.
31 Kɛ̀ bɛnìtìbè bɛmɔuu keè dɛ kó tináaǹtì, dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ tìi tuɔkɛ Sauri kòo duɔ́ nkɛ̀ bèɛ yúní Dafiti.
32 Kɛ̀ Dafitii ò nàké kɛ dɔ̀: Okpààtì, a yèmmè báá caàrènɛ̀ dɛ kóo Fidisitɛ̃ɛ̃. A kóo tɔ̃ntì, mí, m bo kɔtɛ kóò kpannɛ̀.
33 Kɛ̀ Sauri dɔ̀: A báá na kékpannɛ̀ dɛ kóo nìtì, a kpaá bɛmmu, wenwe mɛ ntu okpàrì nwe nɛ̀ o bíkémbéntì.
34 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: Mí nha kóo tɔ̃ntì n tú opecɛ̃nti nwe n cicɛ cĩ̃ɛ̃tɛ̀, kɛ ɔ̃ ncɛ̃mmú ipe, kɛ̀ dicìrícìrì kɔ̀tɛní yoo mupĩmpĩmmù mamù kɛ bo pĩ m pièfɛ̀ mafɛ̀,
35 N fɛ̀ pàtɛ ké dɛ̀ bèti, kéfietɛ m pièfɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ wɛ̃ɛ̃̀tɛní m bíékɛ̀, m pĩ dɛ fɔ̃̀níí ké dɛ̀ poté kékuɔ.
36 N kɔù mèɛ̀ botí yɛcìrícìrɛ̀ nɛ̀ dɛpĩmpĩnnɛ̀, n yóó mɛ ndɔɔ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃ yie nwenwe kutayóú yiɛ̀ nkɛ yɛ́ ò sɑ̃́ɑ́mmɛ̀ Kuyie nkɔbɛ.
37 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù n dɛɛténɛ̀ dicìrícìrì nɛ̀ mupĩmpĩmmù kù yó n dɛɛténèmu Fidisitɛ̃ɛ̃ yie. Kɛ̀ Sauri dɔ̀: Kɔtɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nda teennɛ̀.
38 Mɛ̀mmɛ Saurii duɔ́mmè Dafiti o kpàrìnɛntì kóò òó ndisɔɔwũ̃ kó dipìì kóò dàtínné dicĩ̃ncĩ̃nkɔ̃̀nnì.
39 Kɛ̀ Dafiti túótɛ́ Sauri siè kébáátí dicĩ̃ncĩ̃nkɔ̃̀nnì ĩ̃nkɛ̀, ò í nna kɛ bo centɛ kɛ yɛ́ ò do í dè manténèmè, kénáké Sauri kɛ dɔ̀: N yĩ̃ɛ̃kɛmu! Kɛ̀ bèɛ dɛ̀ dàtɛ́.

40 Kòo túótɛ́ mutā́ntɛ̀ndìtìmù kɛ́ta kukó mpɛ́ɛmmɛ̀ kɛ́tããtɛ́ yɛtā́rɛ̀ yɛ̀nùmmù
kɛ́cũ̄ o yɔ̀rì miɛkɛ kɛ́pikú o tā́ntɛ̀ndìtìmù kɛ́kɛ́tɛ́ kɛ́nwetí Kodiyati.
41 Kɛ̀ Kodiyati múnkɛ mmɔ́ nkɛ tóóntɛnɛ̀ Dafiti, wèè tɔ o dɔpìkù kòò ni o ìikɛ̀.
42 Kòo wɛ́ntɛ́ Dafiti kóò sɛ̀nkɛ̀rì. Dafiti do tú dɛdapùmbirɛ ndɛ kɛ wũ̄ kòo ìikɛ̀
wenni.
43 Kɛ̀ Kodiyatii nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: A n wúó ntɛmɔtɛ̀ ntɛ kɛ tɔ kupààti kɛ kɛ́ríní
m boràà? Kɛ̀ Kodoyatii parìkɛ̀ kɛ́yú Fidisitɛ̃̄ɛ̃̄bɛ kó yɛbɔkɛ̀ yɛmɔu yètɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: A
bo yà!
44 Kɔtɛní kɛ̀ n duó nha maa ndɛĩ̄nkɛ̀ kó tinɔ̀tì nɛ̀ tikpasĩ̄ntì.
45 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: Fɔ̃̄ nkéríní m borɛ̀ nɛ̀ disiè ndi nɛ̀ kukpãnseú nɛ̀ dikpãnnì, mí
mmɛ nkéróo a borɛ̀ nɛ̀ ti Yiè nKuyie nyètìrì ndi, Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nwè,
a sɑ̄́ɑ̄́ nwè.
46 Ti Yiè nKuyie nda ãnné n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ yíe, kɛ̀ m bo da kuɔ kɛ́kɛ́ɛ́tɛ́ a yuu. Yíe
ntinɔ̀tì nɛ̀ tikpasĩ̄ntì dɛɛ̀ yóó pétɛ́ Fidisitɛ̃̄ɛ̃̄bɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ́cɔ. Kɛ̀ kutenkù
kumɔu kɔbɛɛ banté Isidayɛɛribɛ tũmmɛ̀ Kuyie.
47 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ banté kɛ dò ti Yiè nKuyie nyí dɛɛ́rínɛ̀ disiè yoo dikpãnnì, ti
Yiè nKuyie nkuù bakɛ́ dikpànnì kɛ di ãnné ti nɔu miɛkɛ yíe.
48 Kodiyati kètɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ́wetínné Dafiti, kɛ̀ Dafitii cokóo mɛcãã nho ìikɛ̀ kɛ
bo ò dokɛ́nɛ̀,
49 kɛ́dɛitɛ ditā́rì dìmáà o yɔ̀rì miɛkɛ kɛ́ãnné o tā́ntɛ̀ndìtìmù kɛ́dooté kɛ́bótɛ́
Kodiyati tĩ̄nnì kɛ̀ ditā́rìi taroo, kòò do o nùù ĩ̄nkɛ̀.
50 Mɛ̀mmɛ Dafiti namɛ̀ Fidisitɛ̃̄ɛ̃̄ nɛ̀ ditā́ntɛ̀ndìtìtā́rì kóò kùɔ bá ò í tɔ disiè.
51 Kɛ̀ Dafitii cokóo Kodiyati duó dɛ̀ kɛ́kpatɛ Kodiyati siè kóò fèútɛ́nɛ̀. Kɛ̀
Fidisitɛ̃̄ɛ̃̄bɛɛ yà bɛ kóo kperì kumɛ̀ kɛ́cokɛ́.
52 Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kɛ̀ bèɛ yà Fidisitɛ̃̄ɛ̃̄bɛ cokɛ́mɛ̀, kɛ́uu fɛkpàrìhúùfɛ̀,
kɛ́ bɛ̀ bèti kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Kati ɛì nɛ̀ Ekinɔɔ dɛ ɛkɛ̀. Kɛ̀ Fidisitɛ̃̄ɛ̃̄bɛ kó bɛcíríbɛ̀ nnɛnkóo
Sadaimmu kó kucɛ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Kati nɛ̀ Ekinɔɔ.
53 Isidayɛɛribɛ do bɛ bètì kɛ̀ dɛ̀ fuutímu, kɛ̀ bèɛ yóu kɛ́wɛ̃̄tení kɛ́hɛí tinɛntì
Fidisitɛ̃̄ɛ̃̄bɛ kó dikarì.
54 Kɛ̀ Dafitii túótɛ́ Kodiyati yuu kɛ́kɔ̀nnɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ́túótɛ́ kudadiɛkù
kpàrìnɛntì kɛ́tannɛ o touku miɛkɛ.

Bɛ̀ bɛnkɛmɛ̀ Dafiti Sauri

55 Dafiti do kɔri dìì mɔ̀nnì kɛ bo kpannɛ̀ Kodiyati kɛ̀ Saurii ò yàmu kɛ́bekɛ
Abunɛɛ wèè bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ dɔ̀: We nte odapàà nyie? Kɛ̀ Abunɛɛ ò tɛ̃́ńné
kɛ dɔ̀: Okpààtì, n yí yɛ̃́ wèè ò te.
56 Kòo kpààtì dɔ̀: Bekɛ́ kɛ́yà wèè te dɛ kóo dapàà.
57 Dafiti kùɔ dìì mɔ̀nnì Kodiyati kɛ́deè, kɛ́nwɛ̃̄tiní, kɛ̀ Abunɛɛ ò kɔ̀tɛnɛ̀ Sauri
borɛ̀, kɛ̀ Dafiti kpaá tɔ Kodiyati yuu.
58 Kɛ̀ Saurii ò bekɛ kɛ dɔ̀: N kóo dapàà nha tú we nkó dɛbirɛ? Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: N
tú a kóo tɔ̃̄ntì Sɛsee wèè bo Bɛtideɛmmu o birɛ ndɛ.

18

Dafiti nɛ̀ Sonnatãã bɛ̀ dapɛmɛ̀

1 Dafiti nàkɛ́nɛ̀ Sauri dìì mɔ̀nnì kɛ́deè kɛ̀ Sonnatãã wɛ̃̄nnìi pĩ̄nnɛ̀ Dafiti kpɛri,
kòo yɛ̀mmɛɛ ò ta, kòo ò dɔkɛ kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ ò dɔ́mɛ̀ omáà.
2 Nɛ̀ dɛ kó diyiè Sauri tɛ̃́nkɛ í nyie nkɛ̀ Dafitii wɛ̃̄tɛ o cĩ̄ɛ̃̄tɛ̀ o cicɛ borɛ̀.
3 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sonnatãã taunnɛ̀ Dafiti kɛ yɛ̃́ wè ò dɔ́mɛ̀ kɛ dɔ̀nnɛ̀ ò dɔ́mɛ̀ omáà.
4 Kɛ̀ Sonnatãã dátɛ́ o yaàbòrì kɛ́duó nDafiti, kóò duónnɛ̀ o ããpɔ̀nyààtì nɛ̀ o siè
nɛ̀ o tãmmù nɛ̀ o naàkɔ̃̀nnì.

5 Tipíìtì timɔu kɛ̀ Sauri bɛ̀ tɔ̃ nkɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ mudoò Dafitii na kɛ̀ Saurii ò baá nkòo
mbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ò dɔ́ nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ̀ yɛmbɛ̀.

Sauri miɛkɛ do yonkɛmɛ̀ Dafiti bɛ̀ ò sãntɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í

6 Dafiti do kùɔ dìì mɔ̀nnì Kodiyati kékonní kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kɔbɛɛ
yɛ̀nní kéco Sauri, kéndiè nkɛ au kɛ bie nyɛbàrɛ̀ nɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ tɛrɛ̀.
7 Kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ dìè nkɛ cóú mbɛtɔbɛ̀ kɛ tú:
Sauri kùɔ sikɔupí,
kɛ̀ Dafiti kùɔ sikɔupípí.
8 Kɛ̀ Sauri miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè, ò í mpénsìrì dɛ kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: Bɛ̀ mɛ nhò
duɔ̀ nsikɔupípí kɛ n duɔ̀ sikɔupí, dɛ̀ kpaá sámpɔ́ nwe kɛ̀ bɛɛ ò duɔ́ ntikpàtì.
9 Nɛ̀ dɛ kó diyiè ndi Saurii wèńtémɛ̀ Dafiti fɛnɔnsĩ̀nfɛ̀.
10 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ yɛimɛ Kuyie ntɔ̃nní mɛɛ pĩ̀ nSauri, kòo ítɛ́
kénharì o cĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ pikú o kpãnnì, kɛ̀ Dafiti tó nhò bie nkukùtìdùkù ò ɔ̃
mbie mmɛ̀ɛ̀ botí,
11 kòo youtɛ o kpãnnì, nɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀: M bo tã Dafiti kédannɛnɛ̀
fɛmarifɛ, kɛ̀ Dafitii yentɛ́nɛ̀ dikpãnnì kucɛ mɛ̀dɛ́mɛ̀.
12 Kɛ̀ Saurii ò yɔ̀tɛ kɛ yɛ̃́ ti Yiè nKuyie ndo ò yóumɛ̀ kɛ́mbonɛ̀ Dafiti.
13 Kòo túótɛ́ Dafiti kénií mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔùpíítɛ̀ kɛ bo ò dɛ́tinnɛnɛ̀ omáà.
Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafiti nni bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkɔrì mudoò.
14 Mudoò ò kɔ̀rì mùù kó dimàà kɛ̀ weè nɔ nkɛ yɛ̃́ ti Yiè nKuyie nho bonɛ̀mɛ̀.
15 Sauri yà dìì mɔ̀nnì Dafiti nɔmmɛ̀ o dootitɔbɛ̀ kóò depɛ mɛdiè.
16 Isidayɛɛribɛ biɛ bɛmɔu nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ Dafiti kɛ yɛ̃́ weè bɛ̀ nimɛ̀
mudoò miɛkɛ.

Dafiti puokɛmɛ̀ Mikaadi Sauri kóo sapàà

17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Saurii náké Dafiti kɛ dɔ̀: Ntɛ n kóo sapàà mMɛdabu, n wè
nda duómmu kàa bo puokɛ, mpĩ̀ n tɔ̃mmú nɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ kénkpa nti Yiè nKuyie
nkó dikpànnì. Ò do í dɔ́ kóò kùɔ o mómmuɔ nkɛ né ndɔ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛɛ̀ ò kùɔ.
18 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: N yí tú òmɔù, ti naàmùnkù í tú kùmakù, ti wuɔ nyí tú kùmakù
Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, kɛ̀ míì bo puokɛ okpààtì kóo sapàànàà?
19 Dɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Mɛdabu bo yenkɛmɛ̀ Dafiti kɛ̀ Saurii ò duɔ́ nhAdidiɛdi
Abɛti Mɛodaa ɛì kou.
20 Kɛ̀ Sauri kóo sapàà ntɔù Mikaadii dɔkɛ Dafiti kɛ̀ bɛɛ tì nàké Sauri, kɛ̀ dɛɛ o
narikɛ.
21 Nɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ kòò dɔ̀: M bo wè nhò duɔ́ kóò dìí nkɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ ò nìntɛ.
Kucɛ mɛdérímmɛ̀ mmɛ Sauri nàkémɛ̀ Dafiti kɛ dɔ̀ wèe puokɛ o kóo sapàà.
22 Kɛ̀ Saurii náké o kó bɛtũ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Nákénɛ̀ Dafiti didé borɛ̀ kɛ dɔ̀: Okpààtì
tu ò da dómu, tínti o kó bɛtũ̃mbɛ̀ kɛ̀ ti múnkɛ da dɔ́, yie nképuokɛ o kóo sapàà.
23 Kòo kpààtì tũ̃mbɛɛ tì nàké Dafiti, kòò dɔ̀: Di yɛ̀mmɛ̀ dò ndɛ̀ tu diwántìrì ndi
a bo puokɛmɛ̀ okpààtì kóo sapàànàà? Ntɛ mí nkɛ í mɔkɛ mùmamù m mɛ nyí tú
òmɔù.
24 Kòo kpààtì tũ̃mbɛɛ wɛ̃too kénáké okpààtì Sauri Dafiti yɛ̃ mmù.
25 Kòò dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ tú: N yí wanti ò n yietí tipocòntì, n dɔ́ wèe kuɔ
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mbɛ képɛitɛ kétɔní bɛ tayéí tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
Sauri do dɔ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛɛ̀ nintɛ Dafiti.
26 Kòo kpààtì tũ̃mbɛɛ kɔtɛ ké tì nàké Dafiti, kòo ti yie. Bá dɛ kó diyiè mu nyí
tùɔ̀kɛ,
27 kɛ̀ Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kékuɔ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ sikɔusìdé (200), kétɔní bɛ
tayéí kéduɔ́ nhokpààtì, kòo ì kàa. Dɛ mɔ̀nnì kòo ò duɔ́ nho kóo sapàà nkòo
puokɛ.
28 Kɛ̀ Saurii bantɛ́ kɛ dò ti Yiè nKuyie nkuù bonɛ̀ Dafiti kɛ̀ Mikaadi o kóo sapàà
nhò dɔ́.

29 Kɛ̀ Sauri dɔkɛɛ yɔtɛ Dafiti, ké nhò nìí mmɛdiè.
30 Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìbè dokɛ́ mùù doò kó dimàà nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ weè nnɔ mmudoò kɛ́pɛ̃ɛ̃té Sauri kó bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè. Kòo yètìrìi feité mɛdiè.

19

Sonnatãã kòńnémè Dafiti

1 Diyiè marì kɛ̀ Saurii nákɛ́ o kóo dapàà nSonnatãã nɛ̀ o kó bɛtũmbè ò dómè kékuɔ Dafiti. Sonnatãã né do mɛ ndómè Dafiti mɛdiè nkòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
2 N cicɛ Sauri dɔ́ kɛ da kuɔmu, á ndakɛ nankɛ dikũnweńnì, a báá yie nkòo da yà, á nsɔri.
3 Kɛ̀ nh ò nɛinɛ̀ kɛ tí kɔtɛ a sɔri kɛ̀è bíékɛ̀, kɛ̀ ńh ò bɛ́innɛ̀ a kpɛ́í, kɛ́yà ò yóó yĩmè, kɛ̀ n da nákɛ́.
4 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ Sonnatãã nsãntí Dafiti o cicɛ Sauri borè, koò nàá nkɛ tú: Fɔ̃ nhokpààtì a báá dɔ̀ɔ mɛyɛi mmamè Dafiti, ò í da dɔ̀ɔ mɛyɛi mmamè, ò pètìnkɛ dɔɔri dè tu a kó mɛsàà mmɛ.
5 Weè kàátɛ́ mukũũ nkɛ kùɔ Fidisitɛ̃ɛ̃ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè Isidayɛɛribɛ bè na, kàa dè yà kɛ̀ dè da narikɛ. Ba nkpéí nte kàa bo dɔɔ̀ mɛyɛi nkékuɔ onitisàù? Ba nte kàa sɔ̃ńtɛ́ kɛ dɔ́ kékuɔ Dafiti dɛtetìrɛ̀?
6 Kɛ̀ Saurii yie nSonnatãã kpɛti kébéi nkéyú ti Yiè nKuyie nyètìrì kɛ dɔ̀: M báá kuɔ Dafiti.
7 Kɛ̀ Sonnatãã kɔtɛ kéyà Dafiti kóò nàkɛ́ bè nàkɛ́ tìì kó dimàà, kóò tɔ kékpɛ̃nnéní tɛcĩ̃tɛ̀, kòo wɛ̃tɛ késɔɔté o tɔ̃mmú ò ɔ̃ mmù pĩ mmèè botí.

Mikaadi dɛɛtémè Dafiti

8 Kɛ̀ bèɛ wɛ̃tɛ késɔɔté mudoò kɛ̀ Dafitii autɛ́ o dootitɔbè kɛ̀ bèɛ cokɛ́.
9 Diyiè marì kɛ̀ mɛyèmmè yeimɛ Kuyie ntɔ̃nní mèɛ pĩ nSauri o cĩ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ sɔ́ nhò tɔ o kpãnnì kɛ̀ Dafiti ò bie nkukùtìdùkù.
10 Kɛ̀ Saurii tãũ dikpãnnì kɛ bo wɛ̃nnénè Dafiti kumarí kédannɔɔ, kɛ̀ Dafitii yentɛ́ kɛ̀ dikpãnnìi tã kumarí kénfũũkú kɛ̀ Dafitii yè kécoké dɛ kó kɛyènkɛ̀ késɔri.
11 Kɛ̀ Saurii tɔ̃ mbɛnìtìbè dɛ kó kɛyènkɛ̀ kɛ̀ bè mbaa Dafiti cĩ̃tɛ̀ kɛ bo ò kùɔ dikũnweńnì, kɛ̀ Dafiti pokù Mikaadii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kàa í cokɛ́ kɛ sɔ̀ri kɛyènkɛ̀ kiɛ mbè naa yóó pikɛ da kuɔmu.
12 Ò yĩ mɛmmɛ kóò cũũ nfenétì, kòo cokɛ́ kédɛɛté o fòmmu.
13 Kɛ̀ Mikaadi túótɛ́ tɛtenkaanìtè kédɔú nDafiti dóù ĩnkɛ̀ kédátínné kubɔkɔ̃nkù tɛ yuu ké tè dàtínné kuyààkù.
14 Saurì tɔ̃ mbè kɛ̀ bè bo pĩ nDafiti bè tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì kòo pokùu bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: O kɔ̃ntì í naati.
15 Kɛ̀ Saurii yíé ké bè tɔ̃ nkɛ dɔ̀: Kɔtɛnko kóò tùóténí o dóù ĩnkɛ̀ kɛ̀ nh ò kùɔ.
16 Kɛ̀ bè ntùɔ̀koo kɛ sɔ́ ntɛtenkaanìtè tɛɛ̀ duɔ́ o dóù ĩnkɛ̀ kɛ̀ kubɔkɔ̃nkù dàátí tɛ yuu.
17 Kɛ̀ Saurii bekɛ Mikaadi kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa n soutɛ́ mɛmmɛ botí kɛ yóu kɛ̀ n dootitɔù cokɛ́. Kɛ̀ Mikaadi dɔ̀: Weè yĩ nh ò yóu, kɛ̀ n yí ò yóu ò bo n kuɔ.

Sauri tũnnɛmè Dafiti Nayɔti

18 Mɛm̀mɛ Dafiti namè kécoké kékɔtɛ Damaa Sammuyɛɛri borè, kóò nàkɛ́ Sauri ò dɔ̀ɔ dɛ̀ɛ kó dimàà. Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kémbo Nayɔti Damaa tempɛ̃ mmiɛkɛ.
19 Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Sauri kɛ dɔ̀: Dafiti bo Nayɔti Damaa tempɛ̃ mmiɛkɛ.
20 Kɛ̀ Saurii tɔ̃ nkɛ̀ bè bo ò pĩńní. Bɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì kéyà Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bè nɛ̀ bɛ kóo kótì Sammuyɛɛri kɛ̀ bè nnáá nKuyie mpããnáaǹtì kɛ̀ Kuyie nYaá mbè pĩ nkɛ̀ bèɛ ta Kuyie mpããnáaǹtì náam̀mù.
21 Kɛ̀ Saurii tì kèè kéyíé kétɔ̃ mbɛtɔbè kɛ̀ Kuyie nYaá mbè pĩ nkɛ̀ bèɛ ta nKuyie mpããnáaǹtì náam̀mù, kòò yíé kétɔ̃ mbɛtɔbè mɛɛ̀ máà.

22 Kòo yóu kɛ́pĩ nkucɛ o mɔ́mmuɔ nkɛ́kɔtɛ Damaa kɛ́tuɔkoo tɛbintɛ diɛtɛ̀ tɛ̀ɛ̀ bo Seku kɛ́bekɛ kɛ dɔ̀: Sammuyɛɛri nɛ̀ Dafiti bɛ̀ borɛ? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Bɛ̀ bo Nayɔti nwe Damaa ɛì takɛ́.
23 Kòo kɛ́té kɛ́mberínɛ̀ kucɛ cuokɛ̀ kɛ̀ Kuyie nYaá nhò pĩ nkòo sɔɔté kɛ́nnáantoo Kuyie mpããnáaǹtì kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Nayɔti Damaa takɛ́.
24 Kɛ mú nkɛɛ dáté o yààtì kɛ́nnáá nKuyie mpããnáaǹtì Sammuyɛɛri ìikɛ̀, kɛ́do kɛ́nduɔ́ kɛtenkɛ̀ o tetìrì kuyie nkumɔu nɛ̀ kɛyènkɛ̀ kɛmɔu. Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ nàá ndɛ kó dikotinùù kɛ tú: Sauri mú nkɛ kɔkému Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ miɛkaà?

20

Sonnatãã teemɛ̀ Dafiti

1 Diyiè marì kɛ̀ Dafitii ítɛ́ Nayɔti Damaa takɛ́ kɛ́kɔtɛ Sauri birɛ Sonnatãã borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: N cààrɛ̀ ba? N dɔ̀ɔ̀ ɔ̃mmɛ yɛi nha cicɛ kòo dɔ́ kɛ́ n kuɔ?
2 Kɛ̀ Sonnatãã dɔ̀: Dɛndɛ báá dɔɔ, a í yóó kú, n cicɛ ɔ̃ɔ̃ í ndɔ̀ɔ̀ dèmarɛ̀ kɛ í n nàkɛ́, ba nte kòò bo n sɔnnɛ tii? Dɛ̀ í bo!
3 Kɛ̀ Dafitii béi nkɛ dɔ̀: Nɛ̀ ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì m béimmu kɛ tú a cicɛ yèmmɛ̀ tì bomu, ò né yɛ́mu kɛ dò nti dápú, dɛɛ̀ te kòò í dɔ́ kéyóu kàa tì keè, a yèmmɛ̀ yàà bo caàrɛ̀. N da náá ntimɔ́mmɔnti nti nɛ̀ mukũũ nti tɔ́kɛ́ kɛ dò fɛnɔnfɛ̀ nɛ̀ diɔ̃nnì ndi.
4 Kɛ̀ Sonnatãã nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Kàa dɔ́ n dɔɔ dɛ̀ n yóó dɛ̀ dɔɔmu.
5 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: Nankɛ tú otǎ̃nkù pànwè nwe n dò nkémbomu okpààtì cĩ̀tɛ̀ kɛ̀ tí wɛ̃nné kédi. A né m pã dinùù kɛ̀ n ta dikpáà kénsɔri, nankɛ nɛ̀ diyiè tɛrì kuyuoku.
6 A cicɛ yó m mɔ́ntému, kòò bekɛ, a ò nàkɛ́ kɛ tú n yãũté fɔ̃́ nwe kucɛ kɛ kɔ̀tɛ Bɛtideɛmmu n ciɛ, kɛ bo wɛ̃nnénɛ̀ n cĩ̀tɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ ti fíé iwũɔ̃ dibenni kó mukũũ nkpɛyi.
7 Kòò yĩ dɛ̀ wenni, tìmatì í bo. Kòò miɛkɛ mɛ mpɛikɛ, a banté kɛ dò nhò n dónɛ̀ mukũũ mmu.
8 Bɛnkɛ a n dómɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì, kɛ yɛ́ a n dɔ̀ɔnèmɛ̀ mɛtaummɛ̀ kɛ yu ti Yiè nKuyie nyètìrì. Kɛ̀ m mɛ ncààrèmu a n kuɔ a mɔ́mmuɔ nha bá n duó nha cicɛ.
9 Kɛ̀ Sonnatãã kuónko kɛ dɔ̀: Kuyie mbáá dɛ̀ tɔní! Kɛ̀ n kèè kɛ̀ n cicɛ dɔ́ kɛ́ da dɔɔ̀ mɛyɛi m báá da sɔnnɛ, míì béi.
10 Kɛ̀ Dafitii bekɛ Sonnatãã kɛ dɔ̀: Kàa béi nkàa cicɛ bàaní we mbo n nákɛ́?
11 Kɛ̀ Sonnatãã nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kɛ̀ tí kɔtɛ dikpáà.
Kɛ̀ bèɛ nɛi bɛdɛ́ kɛ́kɔtɛ.
12 Kɛ̀ Sonnatãã nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Nɛ̀ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù yètìrì, nankɛ yoo diyiè tɛrì dɛ̀ bo nkɛ́ãkɛ́ miɛ nkɛ̀ n yáákɛ́ n cicɛ kéyà o yèmmɛ̀ dòmmɛ̀. Kɛ̀ tìmatì í bo fɔ̃́ nnɛ̀ we di cuokɛ̀ a báá keè tìmatì.
13 Kɛ̀ n cicɛ mɛ ndɔ́ kɛ́ da dɔɔ̀ mɛyɛi, kɛ̀ n yí da nàkɛ́ ti Yiè nKuyie nni mpotɛ́ mɛdiè. N yóó da pãmu kucɛ kàa ítɛ́, a bá nyĩ̀kù, ti Yiè nKuyie nni nda bonɛ̀ kù do bonèmɛ̀ n cicɛ.
14 Kɛ̀ ǹ kpaá fòù a nyɛ́ ti Yiè nKuyie nda dɔɔ̀ mèè sàà nkpéí nkɛ́ n dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ̀ m báá kú.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò á nsɔkɛ́ kɛ dɔɔri n yaàbí mɛsàà nkɛ̀ ti Yiè nKuyie nduó nkàa nkɔù a dootitɔbɛ̀ omáà omáà kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
16 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduó nkàa na a dootitɔbɛ̀ bɛmɔu, a báá tɔ̃tɛ mɛtaummɛ̀ mèè bo ti cuokɛ̀ mí nnɛ̀ fɔ̃́, kàa mɛ̀ tɔ̃̀tɛ ti Yiè nKuyie nda poté.
17 Kɛ̀ Sonnatãã duó nkɛ̀ Dafitii béi nkéyú Kuyie nyètìrì kébɛnkɛ wè ò dómɛ̀ kɛ yɛ́ wenwe Sonnatãã ò dómɛ̀ Dafiti nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu ndi.
18 Kɛ̀ Sonnatãã ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nankɛ tú otǎ̃nkù pànwè kó dibanni ndi. A fíè nnaa yóó nfeímu kɛ̀ bɛ̀ da mɔ́ntɛ́.

19 Nankɛ diyiè tɛrì bè yóó da móntému, a kɔtɛní a sòò sɔ̀ri dè diyiè tɛrì
kéncómmú ditãrì Esɛdi takɛ́.
20 N naa yóó tãũmu ipie nyìtããti ii ndɛ bíékè kéfietí n dɔ́ dè,
21 kétɔ̃ n kóo tɔ̃ntì odapàà nkòò nyóó ì tùótɛ́ní, kè nh ò nàkɛ́ kɛ yĩ: Ipie nyí
da détirìnè, wɛ̃tɛní diɛ nkɛ́ ì tùótɛ́! Á banté kɛ dò ntìmatì í bo kéwɛ̃tɛní. Ti Yiè
nKuyie mbomu míì béi.
22 Kè mmɛ nnàkɛ́ n kóo tɔ̃ntì kɛ yĩ: Ipie nyí tókɛ́ dɛndɛ, ì bo dɛ ìikè nkɛ, á dété,
ti Yiè nKuyie ndɔ́ á ítému.
23 Mɛtaummè ti dɔ̀ɔmè mí nnè fɔ̃, ti Yiè nKuyie nti wúómmu kɛ yó nyɛ́ mɛ kpéí
nsɑ̃̀ɑ̃̀.
24 Kè Dafiti nsɔri dikpáà.

Kòo tɑ̃̀nkù pànwèe yènní kè bèɛ ãnné dibanni kòo kpààtìi kari kɛ bo di
dibanni,
25 kénkari o kàrì kɛ dírí kumarí, kè bɛhããpɔ̀mbè kóo kótì Abunɛɛ kàri o takɛ́,
kè Sonnatãã kàri o ìikè, kè Dafiti kó mɛfíè nfeí.
26 Sauri í mbéi ntìmatì dɛ yiè kòo yèmmè ndò nkè dè yèmmè ò bo nsãũ omáà
ndi, kè dɛè te kòò í kɔ̀tɛní.
27 Otɑ̃̀nkù yiè dérì kòo kpààtì wɛ̃tɛ kéyà Dafiti kàrì feímè kébekɛ Sonnatãã kɛ
dɔ̀: Dè yĩmɛ kè Dafiti wee í kɔ̀tɛní kɛ wɛ̀̃tɛ kɛ í kɔ̀tɛní yíe?
28 Kè Sonnatãã dɔ̀: Dafiti n yãũtému kɛ tú nh ò pã kucɛ kòò dɔ́ kékɔtɛ
Bɛtideɛmmu nwe, kɛ yetoo,
29 ò m mɔɔmu kɛ tú nh ò yóu kòo kɔtɛ kè bè mɔ̀kɛ ikuɔ́ nyi bɛ cĩɛ̃̀tè, kòo kóo
kótì yɛ̃ nwèe kɔtoo. Ntɛ dèè te kè Dafiti í na kɛ kɔ̀tɛní okpààtì banni.
30 Kòo kpààtì Sauri miɛkɛɛ pɛikɛ Sonnatãã kòo ò sɑ̃̀ɑ́ nkɛ dɔ̀: Tɛmɔtè kó dɛbirɛ
fɔ̃! N yɛ́mu kɛ dò nha tùótɛ́ Sɛsee kó dɛbirɛ ndɛ kɛ dɔ̀ɔ a népo! A fɛi ĩnkè nkɛ nè
a yɔ̃ kpɛyi.
31 A nyɛ́ kɛ dò nkè dɛ kóo nìtì kpaá fòù a í yóó na kédi tikpàtì, tɔ̃ nkè bèɛ we
nni mpĩnní, ò dò nkékuɔmu.
32 Kè Sonnatãã tɛ́nné o cicɛ Sauri kɛ dɔ̀: Ba nkpéí nte kòò dò nkékú? Ò càárè
ba?
33 Kè Sauri youtɛ o kpãnnì kɛ bo ò tã, kè Sonnatãã banté o cicɛ baa dómèmu
kékuɔ Dafiti.
34 Kòo miɛkɛɛ pɛikɛ kòo ítɛ́, bá ò tɛ́nkɛ í ndi tibandiitì, diyiè dérì kpɛti. Kòo
yèmmèɛ caàrè mɛdiè nho cicɛ sɑ̀ḿmúmè Dafiti.
35 Kè dèɛ wentɛ́ kè Sonnatãã yè kékɔtɛ bè wee benné dè bɛtɔbè wenwe nè Dafiti
kɛ nɛínè dɛdapùmbirɛ,
36 ké dè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Cokɛ́ kétúótɛ́ní ipie n yóó tãũ ì.
Kòo dapàà ncokɛ́ kè Sonnatãã tãũ kupie nkè kùu ò sèńté.
37 Odapàà tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì kupie mborè kè Sonnatãã pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Kupie nyí
pɛ̃ɛ̃té dɛndaà?
38 Cokɛ́ mɛcãã mbá cómmú!
Kòo dapàà ntúótɛ́ kupie nkéwɛ̃tɛní.
39 Odapàà nyí nyɛ́ tìmatì, Sonnatãã nè Dafiti kè bɛmbɛ mɛ nyɛ̃.
40 Kè Sonnatãã duɔ́ nho duokè nè o tãmmù odapàà nkɛ dɔ̀: Kpɛ̃nné dɛ tɛcĩɛ̃̀tè.
41 Kòo dapàà nkò nkè Dafitii yènní ò do sɔri dè ditãrì píkù, kubakù cɑ̃̀nku
bíékè, kénínkú késĩnnóɔ Sonnatãã ìikè kucɛ mètããti, kè bèɛ kɔúnnè bɛtɔbè kékuɔ́
mmɛdiè.

42 Kè Sonnatãã náké Dafiti kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kè dè nnaati, a báá yɛ̃ nti dɔ̀ɔ̀ mèè taummè kɛ yu ti Yiè nKuyie nyètìrì, kù yɛ́mu dɛ kó mɛtaummè kpéí nkè mè yó mbo sɑ́ɑ̃ nè ti yaàbío.

21

1 Mɛmmɛ kè Dafitii ítɛ́ kè Sonnatãã kò.

Dafiti kɔ̀tɛmè Nɔbu ɛì

2 Kè Dafitii kɔtɛ Nɔbu ikuó nìùtì Aimmɛdɛki borè. Kè Aimmɛdɛkii ò yà kécokóo o borè nè iyĩɛ̃kɛ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kàa bo amáà bá òmɔù í da nɛínè?

3 Kè Dafiti dɔ̀: Okpààtì weè n duó mmutɔ̃mmú kɛ yɛ̃ m báá yie nkòò mɔù nyɛ́ ò yɛ̃ n dɔɔ̀ dè. Dɛè te kè n yĩ n kó bɛtɔ̃mbè nni mbaa dibòrì marì.

4 A mɔkɛ mudiì mamàà? M pã pɛ́ɛ̃bè bènùmmù yoo dɛtɛrè marè a mɔkɛ dè.

5 Kè ikuó nìùtì dɔ̀: N yí mɔkɛ pɛ́ɛ̃bè sɔ̃́ntíkɛ kɔbɛ, bèè bo, bè bè pã Kuyie nku, m bo na ké bè n da duó nké nsà kàa yɛ́ kɛ dò nha kɔbɛ í duónè bɛnitipòbè.

6 Kè Dafitii tɛ́nné ikuó nìùtì kɛ dɔ̀: Ti ɔ̃ nkè ti kɔri mudoò bè ti baamu bɛnitipòbè, yíe nkó kucɛ tu cɛ́nkoo kɔku nku yie, kɛ né cɑ́ɑ̃ nkɛ yɛ́ bè tɔ tìì kpàrìnɛntì bè tì wénkùnnɛmè ikuó yɛ̃mmè. Bá kè dɛ kó kucɛ do í tú kusààkù kù yóó wenkɛmu bè tɔ tìì kpàrìnɛntì kpéí.

7 Dɛ mɔ̀nnì kè ikuó nìùtìi ò duó mpɛ́ɛ̃bè bè do pã bè Kuyie, kè bè ndakɛ́ tábùrì ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tè miɛkɛ, kè bèɛ bè daaténí kéceètɛ bɛpàmbè.

8 Kɛ sɔ̃ nSauri kóo nìtì mɔù dè bo ti Yiè nKuyie ntaummè tou miɛkɛ kɛ dɔɔri Kuyie nkuɔ́, kòo yètìrì tu Dowɛki, kòo tu Edomiibɛ botí kou, weè do bakɛ́ Sauri kó bɛpecɛ̃mbɛ.

9 Kè Dafitii yíé kébekɛ Aimmɛdɛki kɛ dɔ̀: A í mɔkɛ dikpãnnì marì yoo disièà? Okpààtì mì péi mmɛcãã mmɛcãã mmɛ n yí na kɛ tùótɛ́ n siè yoo kukpàrìnɛnkù tɛkù makù.

10 Kè ikuó nìùtì dɔ̀: Kodiyati a kùɔ wè kubiriku bè tu kù Tedimɛnti biriku o kó disiè diì bo, kɛ duó ikuó nɛntì fɔ̃nkúò, kɛ pṹɔ̃ kuyààkù, kàa dó a bo di ntúótɛ́, ditɛrì marì í bo. Kè Dafiti dɔ̀: Duɔnní di, n yí yóó pétɛ́ dìmarì diì pɛ̃ɛ̃tɛ́ dii.

Dafiti kɔ̀tɛmè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ɛì

11 Dɛ kó diyiè kè Dafitii sɔɔtɛ́ kéncokù Sauri kétuɔkɛnè Kati kóo kpààtì Akiisi ciɛ.

12 Kè Akiisi tɔ̃mbèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dè í dò nDafiti nwe Isidayɛɛribɛ kpààtì bɛnitipòbè sòò diè nkɛ sãntí wè kɛ tú:
Sauri kùɔ sikɔupí,
kè Dafiti kùɔ sikɔupípíà?

13 Kè dɛ kó tináaǹtì pĩ nDafiti kè kufɔ̃waá nhò autɛ́ Akiisi Kati kóo kpààtì ìikè.

14 Kòò dɔɔ̀ omáà wèè yèmmè í naati kénnáantɛ náantɛ kɛ kóú kóú dicàù kó idɛí ĩnkè kè tinɔ́ntɔ̃ũtì yiè kɛ ɔrì o dɛènfè.

15 Kè Akiisii nákɛ́ o kó bɛtũmbè kɛ dɔ̀: Di yàmu onìtì yie nyèmmè í naatimè, dè yĩmɛ kè di ò kɔ̀tɛnní m borè?

16 M mɔ̀ńtɛ́ tiwáátítì nti kè di n tɔní yie mbotí kòò bo ndɔɔri dɛwáátɛ́kpɛrɛ n yìikàà? Yie mbotí báá ta n cĩɛ̃tè!

22

Dafiti ketémè muceé

1 Kè Dafitii ítɛ́ Kati kékɔtɛ kénsɔri Adudammu kó kutãdènkù. O kó bɛkótíbè nè o kɔbɛ bɛmɔu bè tì kèè diì mɔ̀nnì kékɔtoo kóò sɔ̃ńké.

2 Bèè kó dimàà bo mɛsémmè miɛkɛ nè yɛbàà nyɛmbè nè dè í naati bè, kè bèɛ
wɛ̃nné bɛməu kémbo sikəusìnàà (400) kè weè bè bakɛ́.
3 Kè Dafitii ítɛ́ dɛborè kɛ́kətɛ Misipaa Məabu tenkè miɛkɛ kɛ́nákɛ́ Məabu kpààtì
kɛ dɔ̀: Yóu n cicɛ nè n yɔ̃ kè bèɛ kətɛní kémbo a borè kɛ baanè m bo bantémè Kuyie
nni ndɔ́nè tì.
4 Kòo bè niitɛ́ Məabu kóo kpààtì cĩ̀ɛ̃tè, kè bè ndè bo kòò səri.
5 Diyiè marì kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Kadii nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Bá nsəri
dɛndɛ, kò nha cĩ̀ɛ̃tè Sudaa tenkè.
Kè Dafiti ítɛ́ kɛ́kətɛ Edɛti kó dikpáà.

Sauri kùəmè Kuyie nkuɔ́ nìùbè Nəbu kó dihɛì

6 Kè Saurii mbo Kibea kɛ kari tɛtãtè ĩnkè mutie mamù dɛ́è nkɛ pikú o kpãnnì
kòo kó bɛtɔ̃mbè bɛməu ò murí kòo keè bè yàmè Dafiti nè o kəbɛ.
7 Kè Saurii béi nkɛ dɔ̀: Kénténè díndi Bɛnsamɛɛ wuə nkəbɛ! Sɛsee kó dɛbirɛ bo
di duɔ́ ndɛpaa nnè fínyĩ́ kó dɛpaanaà? Di yèmmè bá ndò nhò yóó duɔ́ ndímbɛ kè
di mbakɛ́ o tenkarè, kòo di baati iwɛ̃ĩ? Mpútì!
8 Dè dòmmɛ kè di dɔ́ kɛ́ m bɔ ndiməu? Bá di məù í n náá nkóo dapàà nnè Dafiti
bè taummè. Dè dòmmɛ kè di məù í dààtɛ n kpéí nkɛ bo n nákɛ́ m birɛ wɛ̃nnénèmè
dɛ kóo nìtì kè bè bo m bɔ, yáa dè í mɛ ndò nyíe?
9 Dɛ mànnì kè Dowɛki Edomiibɛ botí kou dɛ bo, kɛ béi nkɛ dɔ̀: N sòò yàmu
diyiè marì Sɛsee birɛ kè dè kòtoo Nəbu Aimmɛdɛki Aitubu birɛ borè.
10 Kòo beé nKuyie nho kpéí nkóò pã tidiitì, kóò duɔ́ nKodiyati, Fidisitɛ̃ɛ̃ kou
kó disiè.
11 Kè Saurii tɔ̃ nkè bèɛ pĩ̀nní ikuɔ́ nìùtì, Aimmɛdɛki Nəbu kou nè o naàmùnkù
kəbɛ bèè tu ikuɔ́ nìùbè, kɛ bè kòtɛnní bɛməu okpààtì borè.
12 Kè Saurii nákɛ́ Aimmɛdɛki kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nhAitubu birɛ, kéntɛ́ kɛ́keè. Kòò dɔ̀:
Okpààtì, ntɛ mí.
13 Kè Sauri dɔ̀: Ba nkpéí nte kè di dɔ́ kɛ́ m bɔ nfɔ̃́ nnè Sɛsee birɛ, kàa ò duɔ́
ntidiitì, koò duɔ́ ndikpãnnì, kɛ beé nKuyie nho kpéí nkòò bo m bɔ? Mɛè dəkaà?
14 Kè Aimmɛdɛkii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Òməù bomu a tɔ̃mbè miɛkɛ wèè tu onitisàù
kɛ dònnè Dafitaa? Ò tu a cɔ̀kù nwe kɛ weè bakɛ́ bèè da baa bɛməu kè bè ò sãntí a
cĩ̀ɛ̃tè.
15 Dɛ yiè dəkɛ ǹ ketémè m bo beémmè Kuyie nho kpéí. N yí dɔ́ kɛ da bɔ.
Okpààtì bá n tou ntìmatì, mí nyoo n cĩ̀ɛ̃tè kou məù, n do í yɛ̃́ kɛ dò ntìmatì bo di
cuokè, bá sámpɔ́.
16 Kòo kpààtì dɔ̀: Fɔ̃́ nhAimmɛdɛki a yóó kúmu, fɔ̃́ nnè a cĩ̀ɛ̃tè tɛməu.
17 Kòo nákɛ́ bɛhããpɔ̀mbè bèè ò bàa kɛ dɔ̀: Kuənè Kuyie nkuɔ́ nìùbè bɛməu, bè
mɛ nwɛ̃nnémè Dafiti nwe koò teennè. Bè do yɛ́mu Dafiti cootimèmu, bè mɛ nyí
n nàkɛ́.
Bɛhããpɔ̀mbè miɛkɛ òməù í ndàátí kɛ bo káákɛ́ ikuɔ́ nìùbè kɛ́ bè kùə.
18 Kòo kpààtìi nákɛ́ Dowɛki Edomiibɛ botí kou kɛ dɔ̀: Kuɔ bɛ! A báá bè yóu.
Kè Dowɛkii bɛ wetínné kɛ́kuɔ ikuɔ́ nìùbè sipísìni nè bènùmmù kè bè ã ikuɔ́
yààtì.
19 Kè Saurii kuɔ ikuɔ́ nìùbè Nəbu eì miɛkɛ, bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè nè ibí nè
ibíbénni, inààkɛ nè sãmmarímúbè, ipe nè sibɔ́ kɛ́ dè fèútɛ́ dɛməu páíí.
20 Kè Aimmɛdɛki Aitubu birɛ kó dɛbirɛ Abiataa weè máà yentɛ́ kécokɛ́
késɔ̃́nkóo Dafiti,
21 kóò nàkɛ́ Sauri kùəmè ikuɔ́ nìùbè bɛməu.
22 Kè Dafitii nákɛ́ Abiataa kɛ dɔ̀: N sòò yɛ́mu Edomiibɛ botí kou Dowɛki dè
bomè kɛ yóó nákɛ́ Sauri. Míì te kè bè kùə a kəbɛ bɛməu.

23 Mbo diɛ m borè a bá nyĩɛ̀kù, ti dootitɔù omáà ndi Sauri weè dɔ́ ké ti kuɔ mí
nnè fɔ̃. M borè dèmarè í yóó da dɔɔ̀.

23

Dafiti dɛɛtémè Keidaa ɛì kɔbɛ

1 Diyiè marì kòò mɔùu nákέ Dafiti kɛ dɔ̀: Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ do Keidaa kɛ ɛí bɛ diitì.
2 Kè Dafitii beé nti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie, n dò nkékɔtɛ ké bè dokénáà? Kè
ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kɔtɛ kédokénè bɛ kéfietɛ Keidaa.
3 Bɛ̀ɛ̀ nɛínè Dafiti kè bèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Ti bo diɛ nSudaa ɛì kè kufɔ̃waá nti bo, ti
bo dáátí Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mbaà?
4 Kòò yíé kébeé nti Yiè nKuyie nkè kù dɔ̀: Kɔtɛ kè n yóó bè nda duómmu kàa
bè na.
5 Dafiti nè o kɔbɛ kè bèɛ kɔtɛ Keidaa kéta Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mudoò kéfietɛ bɛ wũɔ̃, ké
bè autɛ mɛdiè nkédɛɛté Keidaa ɛì kɔbɛ.
6 Aimmɛdɛki birɛ Abiataa do yóó coké dìì mɔ̀nnì kɛ bo kɔtɛ Dafiti borè
kéntɔmu ikuɔ́ nɛntì bè ɔ̃ɔ̃ beénnè tì Kuyie.
7 Kè Saurii keè Dafiti tamè Keidaa kébéi nkɛ dɔ̀: Kuyie nwe nni nduɔ́mmu, ò
pĩ nhomáà ndi, ò mè nyiémmè kɛ ta dihɛì dìì kó yɛbòrè kpetí kɛ pákέ.
8 Kè Saurii báátí nè bɛhããpɔ̀mbè kɛ bo kɔtɛ képi Dafiti nè o kɔbɛ Keidaa ɛì
miɛkɛ.
9 Kè Dafitii keè Sauri bàátímè kɛ bo ò pĩ kénákέ ikuɔ́ nìùtì Abiataa kɛ dɔ̀: Tɔní
ikuɔ́ nɛntì kè m beénnè Kuyie.
10 Kòo beé nKuyie nkɛ dɔ̀: N Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, n kèè kè bè tú
Sauri bàátí kɛ bo pi Keidaa ɛì kɛ di pɔ̀ntɛ nè n kpéí.
11 Kòò kɔ̀tɛní, dihɛì yɛmbè bo m pĩ nkóò duónnaà? Ò bo kɔtɛní kéndònnè n yo
kè bè nàámmàà? N Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù n da báammu á n nákέ.
Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Ɛɛ̃ ò kɔ̀rinímu.
12 Kè Dafiti dɔ̀: Kòò kɔ̀tɛní, dihɛì yɛmbè bo m pĩ nkóò duónáà? Kè ti Yiè nKuyie
ndɔ̀: Ɛɛ̃, bè yóó da pĩmmu kóò duɔ́.
13 Dɛ mɔ̀nnì kè Dafitii ítέ nè o kɔbɛ, bè bo ntùɔ̀kɛ sikɔusìkuɔ̀ (600) kè bèɛ ítέ
kéta dikpáà kè Saurii keè Dafiti ìtémè kéyóu ò tɛ́nkɛ í mpì dihɛì.
14 Kè Dafiti mbo Sifi kpáà yɛtãrè ĩnkè, kè Sauri nhò wanti yɛwe yɛmɔu duómè,
Kuyie mmɛ nyí nwè nhò duɔ́.
15 Kè Dafiti nyɛ́ Sauri ò waàmmè kɛ bo ò kùɔ kémbo Odisaa Sifi kpáà miɛkɛ.
16 Diyiè marì kè Sonnatãã, Sauri kóo dapàà nkɔtoo Dafiti borè Odisaa
kéyáúkùnnɛ o kɔ̃ntì kɛ dɔ̀, ò ntɛ̃ĩ Kuyie mbíékè.
17 Kóò nàké kɛ dɔ̀: Bá nyĩɛ̀kù n cicɛ Sauri í yóó da nintɛ, fɔ̃ɔ̃ yóó naá
nyIsidayɛɛribɛ kpààtì, kè nni ntú wèè da tũ, n cicɛ ti yɛ́mu o mómmuɔ.
18 Kè bèɛ yú ti Yiè nKuyie nyètìrì kétau, kè Sonnatãã kò nho cĩɛ̀tè kè Dafiti
nkpaá Odisaa.

Sauri bètimè Dafiti

19 Mɛ̀mmɛ kè Sifi ɛì kɔbɛɛ kɔtɛ Sauri borè Kibea kóò nàké kɛ dɔ̀: Dafiti sòri ti
ciɛ nkɛ yɛtãrè ĩnkè Odisaa borè Akidaa tãrè, kubiriku kubakù cânku bíékè.
20 Okpààtì, kàa dɔ́ kɛ bo ò pĩ nha kɔtɛní, tíì yóó ò pĩ nkɛ da duɔ́.
21 Kè Sauri dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ndi dɔɔ̀ mɛsàà ndíndi bɛ̀ɛ̀ n kuɔ́ mmɛsémmè.
22 Kɔtɛnè kéyíé kéwénní mɛsàà, kéyà ò borè weti weti nè wèè ò yà, bè n náá
nkétú ò ciìmu mɛdiè.
23 Di yà o sòrè yɛmɔu ò bo na késɔri yè, kéwɛ̃tɛní ké n náké weti weti kè tí nnɛí
kékɔtɛ, kòò bo dihɛì ndi tí fié Sudaa botí kumɔu miɛkɛ kóò yà.

24 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Sifi ɛì kɔbɛɛ ítɛ́ Sauri borɛ̀ kéniitɛ́ kékɔ̀ mbɛ ciɛ. Dɛ mɔ̀nnì
Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo Maɔ̃ɔ̃ kó dikpáà kubiriku kubakù cɛ̃nku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀
bíɛ́kɛ̀.
25 Sauri nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ̀ kɔ̀tɛ o wammù kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Dafiti kòo dekɛ
Maɔ̃ɔ̃ kpáà tãrì kénsɔri. Kɛ̀ Saurii keè kɛ́ kɛ̀ tũnnɛ o wammù.
26 Sauri nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ mbo ditãrì píkù kuu, Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo kutɛkù,
kɛ̀ Dafiti ndɔ́ mɛcãã nkɛ bo yentɛ́nɛ̀ Sauri. Sauri nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ ò duúnnɛ̀ kɛ dèè
kɛ dɔ́ kóò cɛ̃ɛ̃tɛ kɛ́pĩ.
27 Kòò mɔùu tuɔkɛní kénákɛ́ Sauri kɛ dɔ̀: Kɔtɛ mɛcãã nFidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛɛ̀ do dihɛì.
28 Kɛ̀ Saurii kũnnɔ́ɔ Dafiti kó mubɛ̀tìmù kécuó nFidisitɛ̃ɛ̃bɛ. Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ
kó dibòrì kɛ tú Dipatɛtãrì.

24

Dafiti yetɛmɛ̀ ò bo kuɔmɛ̀ Sauri

1 Kɛ̀ Dafitii ítɛ́ dɛborɛ̀ kékɔtɛ kémbo Ãnkedii yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.
2 Kɛ̀ Saurii bɛti Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kédeè kékonní kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dafiti bo Ãnkedii
kó dikpáà.
3 Kòo tããté Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛnitidaabɛ̀ mómmɔmbɛ kɛ̀ bɛ̀ mbo
sikɔupísìtããti (3000) kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ bɛ wammù kɛ sɔ̃ mbɛ̀ bo
ditãrì bɛ̀ tu dì Sitãbɔ́ kó ditãrì ìikɛ̀.
4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ dibòrì marì bɛ̀ tu dì Dipebaakɛ̀rì kucɛ nùù kɛ̀ kutãdènkù makù
dɛ̀ bo, kɛ̀ Saurii ta ku miɛkɛ kɛ bo yɛ̃nkɛ kɛ sɔ́ nDafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo
kutãdènkù fũɔ̃.
5 Kɛ̀ Dafiti kɔbɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nda nàkɛ́ dìì yiè kpɛ́í dìì tùɔ̀kɛ, kù
do yɛ̃ nkù yóó da duɔ́ ndì a dootitɔù kàa ò dɔ̀ɔnɛ̀ a dómè.
Kɛ̀ Dafiti ítɛ́ mɛyɔ̀ɔmmɛ̀ kékéétɛ́ Sauri yaàbòrì fũɔ̃,
6 ò dì kèétɛ́ mɛmmɛ kédeè kòo kɔ̃mbùɔ̀tìi do mɛdiè nhò kèétɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nSauri
yaàbòrì.
7 Kòo nákɛ́ o kɔbɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbáá yie kɛ̀ n daá n nɔ̀ùtɛ̀ n yiè nyĩnkɛ̀!
Ti Yiè nKuyie nkuù ò tããté kòò tu okpààtì.
8 Dafiti béi mɛmmɛ képéítɛ́ o kɔbɛ bá bɛ̀ í ndɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamè Sauri.
Kɛ̀ Saurii yè kutãdènkù késɔɔté o cɛ.
9 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Dafitii yènní kutãdènkù miɛkɛ képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: N yiè
nhokpààtì!
Kɛ̀ Saurii wɛ̃ɛ̃tɛní kɛ̀ Dafitii nínkú késĩnnɔ́ɔ,
10 kénákɛ́ Sauri kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa yie mbɛ̀ɛ̀ tu n wanti a kó mɛyɛi mbɛ kpɛti?
11 A yàmu yíe nnè a nuɔ ti Yiè nKuyie nda pĩḿmè kɛ n duɔ́, bɛ̀ do n tiémmu
kutãdènkù miɛkɛ kɛ tú n da kuɔ kɛ̀ n da coo nkɛ tú m báá daá n nɔ̀ùtɛ̀ a ĩnkɛ̀ kɛ
yɛ̃ ti Yiè nKuyie nkuù da tããtémè kàa tu okpààtì.
12 Okpààtì wéntɛ́ n kèétémè a yaàbòrì kɛ pikú, m mɛ nkèétémè a yaàbòrì máà
kɛ í da kùɔ, a yàmu n yí dómè kɛ́ da kuɔ yoo n da dɔ̀ɔ mɛyɛi, n yí da cààrɛ̀ dèmarɛ̀,
fɔ̃ɔ̃ n wanti kɛ bo n kuɔ.
13 Ti Yiè nKuyie nkuù bo ti pútɛ́ mí nnè fɔ̃ nkuù bo kpa n kpànnì, m báá daá
n nɔ̀ùtɛ̀ a ĩnkɛ̀.
14 Dikotinùù marì tu: Kuyonku bonní bɛnitiyonkubɛ borɛ̀ ndɛ. Mí mmɛ báá
daá n nɔ̀ùtɛ̀ a ĩnkɛ̀.
15 Isidayɛɛribɛ kpààtì wanti we? Weninwe a bɛtìmɛ̀ mí ndɛmɔcírɛ̀, mí
nfɛnacékɔ̀fàà?
16 Ti Yiè nKuyie nkuù bo ti pútɛ́, kuù bo ti wéntɛ́, kù n kónné kɛ́ m patɛ nè fɔ̃!
17 Dafiti béi ndìi mɔ̀nnì kédeè kɛ̀ Sauri dɔ̀: M birɛ Dafiti fɔ̃ɔ̃ n nàánáà? Kékuó
mmɛdiè,

18 kénáké Dafiti kɛ dɔ̀: A tú onitisàù nwe kɛ m pɛ̃ɛ̃té, a n wantinè mɛsàà mmɛ kè n da wantinè mɛyɛi.
19 A m bɛnkɛmu yíe nha n dónèmè mɛsàà, ti Yiè nKuyie nni nhãnnému a nɔ̀ùtè miɛkɛ yíe, a mɛ nyí n kùɔ.
20 Òmɔù ɔ̃ɔ̃ í nyà o dootitɔù kóò yóu kòo ítɛ́. Ti yiè nKuyie nda yietí mɛsàà nha n dɔ̀ɔ̀ mè yíe.
21 N yɛ́mu kɛ dò nfɔ̃ɔ̃ yóó di Isidayɛɛribɛ kpàtì, fɔ̃ɔ̃ yóó tì tiekɛ.
22 Di mmɔ̀nnì béi nkéyú nti Yiè nKuyie nyètìrì kɛ dɔ̀, a í yóó kuɔ n cĩɛ̃tè kɔbɛ nè n yaàbí n kũũ nkó difɔ̃nkúò kè n yètìrìi kpánné.
23 Kè Dafitii parìkè nè ti Yiè nKuyie nyètìrì, kédeè kè Saurii kò. Dafiti nè o kɔbɛ kè bèɛ wɛ̃tɛ bè do sɔri dè ditãrì ĩnkè.

25

Nabaadi yetɛmè o bo teennèmè Dafiti

1 Kè Sammuyɛɛrii kú kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu tíí nkóò kɔmmú kédeè kóò kũnné o ciɛ Damaa. Kè bèɛ deè kè Dafitii ta Panaa kó dikpáà.

2 Kè Maɔ̃ɔ̃ èì miɛkɛ kóo nìtì mɔù dè bo kɛ mɔkɛ o kpɛrɛ mɛdiè: Ipe sikɔupísìtããti (3000) nè sibɔ́ tɛkɔupíítè (1000) kɛ sɔ́ nhò bo Kadimɛɛdi o pecìtì kɛ̃ĩ kó dibanni.
3 Dɛ kóo nìtì yètìrì do tú Nabaadi, kòo pokù kpɛri tú Abikayɛɛdi kòò cii kɛ tú oposáátì, kòo dɔù yie yóù bá ò í yo ditoò kɛ tú Kadɛbu naàmùnkù kou.
4 Kè Dafitii keè ò bomè Kadimɛɛdi o pecìtì kɛ̃ĩ,
5 kétɔ̃ mbɛdapàmbè tɛpíítè ké bè nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè Kadimɛɛdi kè di yà Nabaadi dí wè nni ndɔu.
6 Di ò dɔu nkɛ dɔ̀: Dibenni ntú disààrì o kpéí. O kpɛrɛ dɛmɔu kè dèɛ yie nnè o cĩɛ̃tè tɛmɔu dèè kó dimàà tu o kpɛrɛ.
7 Di ò nàké kɛ dɔ̀: Dafiti tu ò kèè o pecìtì kɛ̃ibè bomè o cĩɛ̃tè. O pecɛ̃mbɛ do ti bonè dìì mɔ̀nnì Kadimɛɛdi, ti do í bè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamè, bɛ kpɛrɛ marè do í feti.
8 Bekɛ bɛ kè bè bo da náké, ti da báammu kɛ tú a ti cɔuté tínti a kó bɛtɔ̃mbè ké ti pã a mɔkɛ dè ti kpéí nnè o kpéí. Ti kɔ̀tɛní dibanni ndi a cĩɛ̃tè.
9 Kè Dafiti tɔ̃mbèɛ kɔtɛ kénáké Nabaadi Dafiti yɛ̃ mmù, kédeè ké nhò kèḿmú.
10 Kè Nabaadii bè tɛ̃ḿné kɛ dɔ̀: Dafiti Sɛsee biraà? We mmɛ ntú? Tidaatì í sénní yíe ntìì iiti ti yɛmbè borè.
11 Kè n né bo túóté n kóo pɛ̃ɛ̃ nè n kó mɛniɛ nnè n kó imaa n waá ndè n tɔ̃mbè kpéí nkéduó mbèmabè n yí yɛ́ bèè yènní dàà?
12 Kè Dafiti tɔ̃mbèɛ wɛ̃tɛní o borè kóò nàké Nabaadi bè nàké tì timɔu.
13 Kè Dafitii náké o tɔ̃mbè kɛ dɔ̀: Bá wè wèe báátí o siè.
Kè bèɛ báátí, kòò múnkɛ túóté o kpɛri, kè bɛnìtìbè sikɔusìnàà (400) báátí kóò nɛinè kè sikɔusìdé (200) nkpaá kɛ baa tinɛntì.

Abikayɛɛdi teemmè Dafiti

14 Kè Nabaadi kó bɛtɔ̃mbè kóò mɔùu kɔtɛ kénáké Abikayɛɛdi Nabaadi pokù kɛ dɔ̀: Dafiti bo dikpáà ndi kɛ tɔ̃nní bɛnìtìbè kè bè dɔu nti cicɛ kòò bè bàao.
15 Dɛ kó bɛnìtìbè mɛ ndo ti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mmɛ ti do bè bonè dìì mɔ̀nnì dikpáà, bè í ti dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamè. Ti kpɛrɛ marè mɛ nyí feti.
16 Kɛyènkè nè kuyie mbè do ɔ̃ ndò nti kó kuduotí nku ké nti kãnké sɔ̃ɔ̃, ti do bè bonè yèè mòrè kɛ cɛ̃mmú ti pe.
17 Dɔ̀ɔ̀ a yóó namè, ti yɛ́mu kɛ dò mmɛyɛi nyóó tuɔkení ti cicɛ nè o cĩɛ̃tè tɛmɔu. Ò mɛ nyóùmu bá ò í yo ditoò, ti í yóó dáátí kóò nàké tìmatì.
18 Kè Abikayɛɛdii cokέ mɛcãã nkétúótɛ́ní pɛ̃ɛ̃ sikɔusìdé (200), mɛnaà nkó tidɔutì tìdétì, ipe inùmmù ìì bèńné, tidiitì tìì cìe nkuyɔ̀rìkù, fínyĩ kó yɛbɛ

yɛkperè, siyuu tɛkòùtè (100), fikíè kó yɛbɛ kó yɛkàtìndà sikɔusìdé (200), ké dè toú nsãmmarímú.
19 Kòo nákɛ́ o tɔ̃mbè kɛ dɔ̀: Niitɛ́nè kè n yó ndi tũmmu.
Bá ò í n nàkɛ́ tìmatì o dɔù Nabaadi.
20 Kòo dekɛ o sãmmarímú kɛ́nkérí ditãrì fũ̃, Dafiti nè o kɔbɛ kè bè kérí koò wetíní, kòo bè conè.
21 Kɛ sɔ́ nDafiti nàá nhomáà kɛ tú: Dɛtetìrè ndɛ n sòò bàamè onìtì yie nkó iwũɔ̃ dikpáà miɛkɛ bá fèmafè í nfetaà? Nh ò dɔ̀ɔ mèè sàà nhò mɛ nni nyietí mɛyɛi.
22 Kè dè naa yóó wentɛ́ kòo nìtì kpaá bá omáà Nabaadi cĩ̃ètè miɛkɛ kɛ fòù Kuyie nni mpotɛ́ mɛdiè.
23 Abikayɛɛdi yàní dìì mɔ̀nnì Dafiti kɛ́cútɛ́ní mɛcãã nho sãmmarímú ĩnkè kɛ́do Dafiti ìikè kɛ́nínkú kɛ́sĩnnɔ́ɔ o ìikè,
24 kɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀: N yiè mmîì te mɛyɛi! N yiè, yóu mí nha kóo tɔ̃ntì kè n da bɛ́innè, kɛ́ntɛ́ n náaǹtì.
25 A bá ndakɛ Nabaadi kpɛti, kuyɛìnkù nku, kɛ́ndònnè o yètìrì tumè Nabaadi, o yuu í bo. N yiè mí nha kóo tɔ̃ntì n do í yɛ́ a tɔ̃nnímè bɛnìtìbè ti borè.
26 Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, ti Yiè nKuyie nyí yóu kàa kùɔ onìtì kɛ pèitɛ a dootitɔbè nè bèè kó dimàà dɔ́ a kó mɛyɛi nnè Nabaadi bè nwɛ̃ nkunasɑ̃ã kùmáà.
27 N yiè cɔutɛ́ yɛpãrè n da tɔní yè kè dí totí fɔ̃ nnè a tɔ̃mbè.
28 N da báammu a n cĩ̃ɛ́ n yɛi, n yɛ́mu kɛ dò nti Yiè nKuyie nyóó da duɔ́ ntikpàtì fɔ̃ nnè a cĩ̃ètè kɛ yɛ́ a kpammè kuù kpànnì nè mɛwetímmè. Òmɔù í yóó yà a kó mɛyɛi nha fòmmu mumɔu miɛkɛ.
29 Kòò mɔù ìtɛ́ kɛ da bɛtì kɛ bo da kuɔ, a Yiè nKuyie nyó nkãnkému a fòmmu sɑ̃̀ kɛ́ mmù sɔ̀ri ku borè, kɛ́dootóo mɛdétimè a dootitɔbè fòmmu bè ɔ̃ɔ̃ dootóo mèè botí ditɑ̃́rì nè mutɑ̃́ntèndìtìmù.
30 Kè ti Yiè nKuyie nda dɔ̀ɔ dìì mɔ̀nnì mɛsàà nkù yɛ̃ nkù yóó da dɔɔ̀ mè, kàa di Isidayɛɛribɛ kpàtì.
31 Kuyie mbáá yóu kè tìmatì nda kɔɔ́nnè a yèmmè miɛkɛ, yoo dè nsɔ́ nha kùɔ òmɔù kɛ bo pɛitɛ. N yiè, kè ti Yiè nKuyie nda dɔ̀ɔ dìì yiè mɛsàà nha yɛ́ n kpéí.
32 Kè Dafitii tɛ́nné Abikayɛɛdi kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù yètìrì ndɛu, kuù da íinní kàa n conè.
33 M múnkɛ da dɔummu nè mutɔ̃mmú fɔ̃ nwèè pètɛ́ mɛyèmmè sààmè kɛ m pèítɛ́ n na nkùɔmè bɛnìtìbè kɛ pèìtɛ!
34 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù bomu, kuù m bàa, kè n yí da dɔɔ̀ mɛyɛi. Kàa do í kɔ̀tɛní mɛcãã nkɛ́ n co, diyiè na nyóó yènní kòo mɔù í kpaá bá òmáà Nabaadi cĩ̃ètè kɛ fòù.
35 Kòo cɔutɛ́ Abikayɛɛdì do pãní yèè pãrè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kò nkɛ dè nnaati n kèèmu a báammìi kɛ ì cɔutɛ́ nè diwèì.

Nabaadi kumè kè Dafiti puokɛ Abikayɛɛdi

36 Abikayɛɛdi tùɔkɛ dìì mɔ̀nnì o cĩ̃ètè kɛ́nsɔ́ nNabaadi dɔɔ̀ri dibanni diɛrì mɔ́mmɔnni dikpààtìbanni. Kè diwèì ò bo mɛdiè nkòò yɑ̃̀ mɛnaà nkɛ muɔ́ nhò í nhò nàkɛ́ tìmatì.
37 Kòò mbaa kòo naà mmɔntɛ́ dikũnweńnì kòò né ò nàkɛ́. Nabaadi kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kè dèɛ ò kpeí mɛdiè mbá ò í nna kɛ nampɛ.
38 Kè dè mmɔkɛ yɛwe tɛpíítè kè ti Yiè nKuyie nhò potɛ́ kòo kú.
39 Dafiti kèè dìì mɔ̀nnì Nabaadi kumè kɛ́sãntɛ Kuyie nkɛ dɔ̀: ti Yiè nKuyie n da sãntí fɔ̃ nwèè ti pàtɛ mí nnè Nabaadi wèè do n sɑ̃́ɑ̃́. Fɔ̃ nwèè m pèítɛ́ kè n yí ò dɔɔ̀ mɛyɛi, fɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkòo yɛi ndo o yuu ĩnkè.
Kè Dafitii deè kétɔ̃ mbɛnìtìbè kè bè bo nákɛ́ Abikayɛɛdi kɛ dɔ̀ ò dɔ́ kóò puokɛ.

40 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ o ciɛ Kadimɛɛdi kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dafiti weè ti tɔ̃nní kɛ tú á kɔtoo kòò da puokɛ.
41 Kɛ̀ Abikayɛɛdii nínkú kɛ́sĩnnɔ́ɔ bɛ ìikɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí nho kóo tɔ̃ntì n yiemmu kɛ bo naá nho daakù kɛ́nhɔu o tɔ̃mbɛ̀ naàcɛ̀i.
42 Kòo ítɛ́ mɛcãã nkɛ́dekɛ o sãmmarímú kòo kó bɛnitipotɔ̃mbɛ̀ bènùmmùu ò cíe. Mɛmmɛ kɛ̀ Dafitii ò puokɛ.
43 Kɛ sɔ́ nDafiti po Ainɔammu Sisedɛɛdi kou, bɛdɛ́ kɛ̀ bɛ̀ɛ naá nho pobɛ̀.
44 Dafiti pokù ketiwè Mikaadi Sauri kóo sapàà, Saudi do ò duɔ́ mPaditi nwe Dakaisi birɛ Kadimmu kou.

26

Dafiti coommè kucɛ mɛdérímè Sauri

1 Mɛmmɛ kɛ̀ Sifi ɛì kɔbɛɛ kɔtɛ kéyà Sauri Kibea kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dafiti bo Akidaa tãrì ĩnkɛ̀ kubiriku takɛ́.
2 Kɛ̀ Saurii báátí kénɛinɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kperíbɛ̀ sikɔupísìtããti (3000), kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Sifi kpáà Dafiti wammù.
3 Kɛ bii bátɛ́ Adidaa tãrì ĩnkɛ̀ kucɛ takɛ́. Kɛ̀ Dafiti mbo dikpáà kékeè Sauri kèróomè kɛ bo ò bèti,
4 kɛ̀ Dafitii tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ paatɛ́ kébantɛ́ Sauri kèróomè weti weti.
5 Kòo kɔtɛ bɛ̀ bàtɛ́ dɛ̀ képaatɛ́ Sauri nɛ̀ Abunɛɛ Nɛɛ birɛ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì bɛ̀ dɔu dɛ̀, kɛ̀ Sauri dɔu dɛ cuokɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ò cɛ̃̀ɛ̃tɛ.
6 Aimmɛdɛki Itiibɛ botí kou nɛ̀ Abikaii Dafiti tãũ Seduya birɛ Soabu nantɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nɛínɛ̀ Dafiti kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di miɛkɛ we mbo n nɛinɛ̀ kɛ̀ tí kɔtɛ Sauri karì? Kɛ̀ Abikaii dɔ̀: M bo da nɛinɛ̀ kɛ̀ tí kɔtɛ.
7 Kɛ̀ bɛ̀ɛ nɛi kékɔtɛ Sauri karì kɛyènkɛ̀ kɛ̀ Sauri duɔ́ dɛ cuokɛ̀, kòo kpãnnì cùɔ́kɛ́ o yuu takɛ́ Abunɛɛ nɛ̀ ditĩnnì kɛ̀ bɛ̀ duɔ́ koò fitɛ́.
8 Kɛ̀ Abikaii nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Kuyie nkuù da duɔ́ nyíe nha dootitɔù yóu kɛ̀ n kɔtɛ kétúótɛ́ o kpãnnì kóò tã kédannɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ kucɛ mèmáà sànnèmu m báá yíɛ́ mɛdérímè.
9 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: Yóu we, báá ò kùɔ, ti Yiè nKuyie nyí yóó yóu wèè kùɔ okpààtì kù tããtɛ́ wè.
10 N da náámmu ti Yiè nKuyie mbomu, kuù yɛ̃ o mɔnnì ò yóó kúmu, o kɔ̃mu yoo wèe kú dikpànnì marì miɛkɛ.
11 Ti Yiè nKuyie mbáá yóu kɛ̀ n kuɔ okpààtì kù tããtɛ́ wè, yóu kɛ̀ tí túótɛ́ o kpãnnì dìì cùɔ́kɛ́ o yuu takɛ́ nɛ̀ mɛniɛ nkó didénnì dìì duɔ́ o takɛ́ dɛmáà kéítɛ́.
12 Kɛ̀ Dafitii túótɛ́ Sauri kpãnnì o yuu takɛ́ nɛ̀ mɛniɛ ǹdénnì kéítɛ́nɛ̀, òmɔù í nhèntɛ, òmɔù í mbɛ̀ yà, òmɔù í ndakɛ dèè dɔ̀ɔri. Ti Yiè nKuyie nkuù do bɛ̀ bɔntɛ́ munɔndɔmmú cɛ̃́ɛ̃mù.
13 Kɛ̀ Dafitii ítɛ́ késéntɛ́ kubiriku kédekɛ kéncómmú ditãrì ĩnkɛ̀ mɛdétimè,
14 képĩɛ̃kɛ́ Sauri tĩnnì bíékɛ̀ kéyú Abunɛɛ Nɛɛ birɛ. Kɛ̀ Abunɛɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Weninwe wèè wèkíí mɛmmɛ kɛ kɔɔ́nnɛ̀ okpààtì?
15 Kɛ̀ Dafitii o tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ í do nfɔ̃́ɔ̃̀ tu onitidɔ̀ùà? Isidayɛɛribɛ miɛkɛ we nda dònnɛ̀? Dɛ̀ yĩmɛ kàa í baa a yiè nhokpààtì mɛsàà? Òmɔù weè kɔtɛní kɛ bo ò kùɔ.
16 A dɔ̀ɔ dɛ̀ í wenni, ti Yiè nKuyie mbomu di dò nkékúmu dimɔu di í baa mèè kpéí mmɛsàà ndi yiè nhokpààtì ti Yiè nKuyie ntããtɛ́ wè. Wéntɛ́ okpààtì yuu takɛ́ o kpãnnì nɛ̀ o dénnì dɛ̀ borɛ?
17 Kɛ̀ Saurii bantɛ́ Dafiti tammè kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ɔ̃̀ n nàánáà? Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: Mínwe okpààtì.
18 Kòo béi nkɛ dɔ̀: Okpààtì, dɛ̀ yĩmɛ kàa m bètì? N da cààrè ba?
19 Okpààtì n da báammu kéntɛ́ n dɔ́ kɛ́ da nákɛ́ tì. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkuù yɛ̃ nha nni m bɛtì kuù cɔutɛ́ m pãnnì kébónkùnnɛ ku miɛkɛ, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mɛ nni mbɛ ti

Yiè nKuyie mbè cɔ̃ɔ̃. Bè m bètimu yíe ndihɛì ti Yiè nKuyie nduɔ́ ndì ku kɔbɛ, kɛ bo duɔ́ nkè n fíé yɛbɔkè.
20 N yí dɔ́ kékú dikpáà kéndétirìnè n Yiè nKuyie. Okpàátì dè dòmmɛ kàa m bèti opaawaà nhɔ̃ mbɛtìmè tɛnahɛ́ĩ̃tè yɛtãrè ĩ̃nkè mí nfɛnacékɔ̀fè.
21 Kè Sauri dɔ̀: Wɛ̃tɛní m birɛ n tɛ́nkɛ í yóó da dɔɔ̀ mɛyɛi, a mè nni ncoommè kɛ nyènkè. N dɔ̀ɔ̀ kɛ dò nwèè yèmmè í naati wènwe. N yetému mɛdiè.
22 Kè Dafiti dɔ̀: Okpàátì ntɛ a kpãnnì diɛ, a tɔ̃mbè kóò mɔù bo na kékɔtɛní ké dì tùótɛ́.
23 Ti Yiè nKuyie nyietí bá wè o dɔɔ̀rìmè nè o sàà. Ti Yiè nKuyie nda ãnnému n nɔ̀utè miɛkɛ yíe kè n yetɛ m bo da daámmè tɛnɔ̀ùtè kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkuù da tããtémè.
24 N wèńté mèè botí a fòmmu dèmarè diɛrè, ti Yiè nKuyie mmɛ nwéntɛ́ n kɔ̃mu ké nni ndɛɛrí nè mɛyɛi mɛmɔu.
25 Kè Saurii béi nkɛ dɔ̀: Kuyie nda dɔɔ̀ mɛsàà m birɛ Dafiti kàa dɔ̀ɔ̀ dè dèɛ yie. Ò béi mɛmmɛ kédeè kè Dafiti sɔɔté o cɛ, kè Sauri kò nho cĩ̀ètè.

27

Dafiti cokémè kɛ kòtɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ciɛ

1 Kè Dafiti ntotí o yèmmè kɛ tú bá nè dìì yiè Sauri yó n nintɛmu, n yí mɔkɛ m bo yĩ̃mɛ kè n yí cokému kɛ kɔtɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ciɛ koò yenténè, kòò n yóu mubètìmù Isidayɛɛribɛ tenkè.
2 Mɛm̀mɛ kè Dafitii ítɛ́ nè o kɔbɛ sikɔusìkuɔ̀ (600) kékɔtɛ Maɔki birɛ Akiisi Kati kpàátì borè.
3 Kɛ bií bátɛ́ kémbo Kati Akiisi borè bá wè nè o cĩ̀ètè kɔbɛ, Dafiti nè o pobè bɛdé Ainnɔammu Sisedɛɛdi eì kou nè Abikayɛɛdi Nabaadi Kadimɛɛdi kou wèè ku o pokù.
4 Kè Saurii keè Dafiti bo mè Kati kéyóu, ò tɛ́nkɛ í nhò bètì.
5 Diyiè marì kè Dafitii nákɛ́ Akiisi kɛ dɔ̀: Okpàátì kàa yiemmu kɛ n cɔuté m pã kɛtenkè tɛhɛitè matè kè nní mbo, ba nte kè ti bo nwɛ̃ nkɛ bo dikpàátìhɛì miɛkɛ.
6 Dɛ kó diyiè kè Akiisii ò duɔ́ nSikidaa eì. Dɛè te kè dɛ kó dihɛì naá nSudaa kpàátìbè kpɛri nè yíenní.
7 Kè Dafiti mbo Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tenkè kɛ dɔ̀ dibenni dìmáà nè bɛtããbè bènàà.
8 Kɛ bo Sikidaa kɛ dokùnè bèè do bo dɛ kó kɛtenkè, képɔntɛ Kesuriibɛ nè Kidisiibɛ yoo Amadesiibɛ bèè do dè bo nè dimɔ̀nnì Suudi bíékè kɛ bií tuɔkɛnè Esibiti eì.
9 Kè Dafiti nkɔù bɛnìtìbè bɛmɔu, bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè bá ò í nsùɔ́ nhòmɔù kéhɛí iwũɔ̃ sámpɔ́ì nè idiɛyì, sãmmarímúbè nè yòyóbè nè tiyàátì. Kòo konní wèe kɔtɛ Akiisi borè.
10 Kè Akiisi ò bekɛ kɛ yĩ a pɔ̀ntɛ ɔ̃mbɛ yíe? Ò dɔ̀: Sudaa eì kubakù youú, kòo mɛ ndɔ́ ò dɔ̀: Yedamɛdiibɛ yoo ò dɔ̀: Keniibɛ eì kubakù youú.
11 Dafiti do ɔ̃ɔ̃ í nkonnènní Kati òmɔù ofòùwè, onitidɔ̀ù yoo onitipòkù bè yàà bo nákɛ́ Akiisi tìmatì kɛ dɔ̀: Ntɛ Dafiti dɔ̀ɔ̀mè. Dafiti borimɛ do mɛ ndò nhò bo dìì mɔ̀nnì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tenkè.
12 Kè Akiisi nhò tã́ mɛdiè nkéntú nè o yèmmè miɛkɛ Dafiti kɔbɛ Isidayɛɛribɛ tɛ́nkɛ bá nhò dɔ́, ò bo ntú o kóo tɔ̃ntì sãã̀.

28

1 Diyiè marì kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ wɛ̃nné dihããpɔ̀ntĩ̃nnì dìmáà kɛ bo dokénè Isidayɛɛribɛ, kè Akiisii nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nnè a kɔbɛ di bo n nɛinè mudoò.
2 Kè Dafiti dɔ̀: Okpàátì n yiemmu, a mómmuɔ nha bo yà m bo dɔɔ̀ dè. Kè Akiisi dɔ̀: Dè wenni fɔ̃̃ɔ̃ yó ntú n kóo bàrì sãã̀.

Saurí yumɛ̀ onitipòkù wèè bourí kunùbokù

3 Dɛ̀ do sɔ̃́ nSammuyɛɛri kumu, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kàri o kũ̃ũ̃ nkɛ dèè koò
kũnné Damaa. Kɛ̀ Saurii kuɔ bɛ̀ɛ̀ bourí tinùbootì Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.
4 Diyiè marì kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ tíí mbɛhããpɔ̀ntĩ̃nnì kébátɛ́ Sunɛmmu, kɛ̀ Saurii
tíí nho kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kari Kidiboa.
5 Kɛ̀ Saurii yà Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ããpɔ̀ntĩ̃nnì kɛ̀ kufɔ̃waá nhò autɛ́ kòo kɔ̃m̀bùɔ̀tì nduò.
6 Kòo beé nti Yiè nKuyie, kù mɛ nyí nhò tɛ̃ɛ́nné bá nɛ̀ tidɔuǹtì miɛkɛ yoo bá nɛ̀
idíítí kó mubɔmmù yoo kùu duó nkɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò mɔù ò béinnɛ̀.
7 Kɛ̀ Saurii nákɛ́ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Waánnènní onitipòkù wèè bourí kunùbokù
kɛ̀ n kɔtɛ kòò m pãã́. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Òmɔù bo Ã-Ndɔɔ.
8 Kɛ̀ Saurii ceetɛ tiyààtì kénɛinɛ̀ o tɔ̃mbɛ̀ bɛ̀débɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Ã-Ndɔɔ, kétuɔkoo
kɛyènkɛ̀ kòo nákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: N dɔ́ a n yú ocíì mɔù nwe kɛ̀ nh ò bekɛ tìmatì,
kɛ̀ n da nàkɛ́ kɛ yĩ a yú wè, a we nyú.
9 Kòo nitipòkùu ò tɛ̃ɛ́nné kɛ dɔ̀: A yɛ́mu a mómmuɔ nSauri kùɔmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀
yu bɛcíríbɛ̀ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ, yáa a dɔ́ kɛ́ n díímmu kɛ́ n kuɔ?
10 Kɛ̀ Saurii ò tɛ̃ɛ́nné kɛ dɔ́: Ti Yiè nKuyie mbomu, míì béi nkɛ tú a bá nyĩɛ̃̀kù
tìmatì.
11 Kòo nitipòkù dɔ̀: N dò nkɛ́ da yú we? Kòò dɔ̀: Á n yú Sammuyɛɛri.
12 Onitipòkù yàní dìì mɔ̀nnì Sammuyɛɛri kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa n
soutɛ́? Fɔ̃́ nSauri.
13 Kɛ̀ Sauri dɔ̀: Bá nyĩɛ̃̀kù, fɔ̃́ ncɛ́nkɛ n nákɛ́ a yà mù. Kòò dɔ̀: N yà
kukúkéyɛ̃́ntíkù makù nku kɛ̀ kù yènní kɛtenkɛ̀ miɛkɛ.
14 Kɛ̀ Sauri dɔ̀: Ò dòmmɛ? Kòo nitipòkù dɔ̀: N yà odakótì nwe kòò dàátí
kuyaàbòrìkù.

Kɛ̀ Saurii bantɛ́ Sammuyɛɛri nwe mɛ̀, kénínkú késĩ̃nnɔ́ɔ o ìikɛ̀.
15 Kɛ̀ Sammuyɛɛri nákɛ́ Sauri kɛ dɔ̀: A n kɔ́nnɛ̀ ba nkpéí, kɛ duó nkɛ̀ bɛ̀ n
yuní? Kɛ̀ Sauri dɔ̀: Dɛ̀ n dimu mɛdiè, Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛ̀ɛ̀ ǹ do mudoò, kɛ̀ Kuyie nni
ndètɛ́nɛ̀, kù í duó nkɛ̀ ku pããnáaǹtì náam̀bɛ̀ kóo mɔù bo m béinnɛ̀ yoo kù m
béinnɛ̀ tidɔuǹtì, kɛ̀ n né da yùní kàa bo n nákɛ́ n dò nkédɔɔ̀mɛ̀.
16 Kɛ̀ Sammuyɛɛri dɔ̀: A né m bekù kɛ yɛ̃ mba, kɛ̀ nsà kɛ̀ ti Yiè nKuyie nda
bùtínné kɛ naá nha dootitɔù.
17 Ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀ kù sòò n nàkɛ́ tì nti, kɛ̀ n da nákɛ́ kɛ tú kù cɔutɛ́ tikpàtì
a borɛ̀ kɛ duó nDafiti.
18 A í yie nkù yɛ̃ mmù kɛ bo kuɔ Amadesiibɛ bɛmɔu, dɛɛ̀ te kɛ̀ ti Yiè nKuyie
nda dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ yíe.
19 Fɔ̃́ nnɛ̀ a nìtìbɛ̀ di bo Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɔu miɛkɛ nkɛ, nankɛ fɔ̃́ nnɛ̀ a bí di bo konní
m borɛ̀ kudɔnkù, kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ na Isidayɛɛribɛ kó dihããpɔ̀ntĩ̃nnì.

20 Sauri kèè tìi náaǹtì kɛ̀ kufɔ̃waá nhò autɛ́ kòò do. Ò tɛ́nkɛ do í mɔkɛ
muwɛ̃rímú kɛ yɛ̃ ò do tũ̃ũmmɛ̀ kɛ yàà yiénnɛ̀ ò í di mùmamù.
21 Kòo nitipòkùu kɔtɛní o borɛ̀ kéyà kufɔ̃waá nhò autémɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí
nha kóo tɔ̃ntì n yiemmu kɛ cĩ̃nnɛ m buu kɛ dɔ̀ɔ̀ a m bekɛ tì.
22 Múnkɛɛ kéntɛ́ mí nha kóo tɔ̃ntì n dɔ́ kɛ da nákɛ́ tì, yóu kɛ̀ n da waanní mudìi
sám̀pɔ́ kàa di képétɛ́ muwɛ̃rímú kéna kékétɛ́ kucɛ.

23 Kɛ̀ Saurii yetɛ kɛ dɔ̀ ò báá di, o tɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ onitipòkù kɛ̀ bɛ̀ɛ yetoo, kòo mbo
kéyie nkéítɛ́ kɛtenkɛ̀ kékari dikàrì ĩnkɛ̀.
24 Kòo nitipòkùu cokɛ́ mɛcãã nkékuɔ dinaadabii ò do dùnnɛ dì kéwaá
mmuyuo nkéãntɛ kékakɛ yɛkàtìndà,
25 kéduó nSauri nɛ̀ o tɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ cáákɛ́ kédeè, kékò ndɛ kó kɛyènkɛ̀.

29

Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bètimè Dafiti

1 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ tíí mbɛhããpɔ̀mbè bɛmɔu kénkari Afɛki kè Sauri kàri
Sisedɛɛdi kɛ tɔ́kénè tɛbintɛ.
2 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìbè mabè ni yɛtĩrè sikɔupí kpɛyɛ kè bɛtɔbè ni sikɔu kpɛyɛ.
Dafiti nè o kɔbɛ bèè cíenko okpààtì Akiisi kè bè tũnní.
3 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ããpɔ̀mbèɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Ebedeebɛ biɛ nkpɛti dòmmɛ? Kè Akiisii
bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dafiti nwe Isidayɛɛribɛ kpààtì Sauri kóo tɔ̃ntì, nè ti bomè yɛbie
mbo ntùɔ̀kɛ yèdéè, m mɛ nyí yà mɛyɛi mmamè ò dɔ̀ɔ̀ mè.
4 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè miɛkɛɛ pɛikɛ Akiisi kè bè dɔ̀: Bɛti dɛ kóo
nìtì kòò kɔtɛ kémbo a ò duɔ́ ndìì ɛì miɛkɛ, ò báá ti nɛinɛ dikpànnì, ò yàà bo kónté
kénaá nti dootitɔù. Ò yóó yĩmɛ nè o yiè nkè bèɛ wɛ̃tɛ kénarikɛ? Dè í tú ò kùɔ dìì
mànnì ndi ti kó bɛnìtìbàà?
5 Di báá yɛ̃ nweè Dafiti nwemè bɛnitipòbè sòò cɛ̃ɛ̃tɛmè kéndiè nkɛ au kɛ tú:
Sauri kùɔ sikɔupí,
kè Dafiti kùɔ sikɔupípí.
6 Kè Akiisii yú Dafiti kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu, a dɔɔ̀rìmè mɛè sìé kè n da
pénsìrì kɛ dɔ́ a na nni nnɛínè dikpànnì kɛ yɛ́ nè a tùɔ̀kɛní dìì yiè m borè m mu
nyí yà a kó mɛyɛi mmamè. Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìtũmbè mɛ nyí da dɔ́.
7 Nè dɛ kpéí nkò nkè dè nnaati, kàa báá íi mbɛ miɛkɛ.
8 Kè Dafitii ò bekɛ kɛ dɔ̀: N càkɛ ba okpààtì? Nè n kɔ̀tɛnímè a borè nda dɔ̀ɔ̀ ba?
Dɛɛ̀ te kàa tu m báá da nɛinè kè tí kɔtɛ kékpannè a dootitɔbè.
9 Kè Akiisi dɔ̀: N yɛ́mu kɛ dò nha í càkɛ dèmarè, mí nkpéí nha dò nKuyie
ntɔ̃nnì ndi kè n da dɔ́. Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpààtìtũmbè bɛè yetɛ kɛ tú a báá bè nɛinè
dikpànnì.
10 Nankɛ dikũnweńnì sèì dí báátí fɔ̃ nnè a kɔbɛ bèè da cíenní, kè diyiè yènní dí
kétɛ́.
11 Kè Dafitii báátí dikũnweńnì sèì nè o kɔbɛ kékétɛ́ kénkũnti Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ei, kè
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ biɛ kɔri Sisedɛɛdi.

30

Dafiti dokénèmè Amadesiibɛ

1 Diyiè tãã́nnì yiè Dafiti nè o kɔbɛ kè bèɛ tuɔkoo Sikidaa Sudaa tempɛ̃ ndiyiè
yìèní kèè bíékè, kénsɔ̃ nhAmadesiibɛ bè do kɛ pɔ̀ntɛ dihɛì kɛ dèítɛ́ kɛ cóu,
2 kɛ pĩḿmú bɛnitipòbè nè ibí nè bèè tú bèè mɔ̀kɛ bɛ kpɛrɛ nè bèè tu bɛcĩrìbè bè
do í kuɔ́ nhòmɔù mɛséммè bè do bè pĩḿmú máà ndi képɛ̃ɛ̃téné.
3 Dafiti nè o kɔbɛ kè bè ntùɔ̀koo kɛ sɔ̃́ mbè pɔ̀ntɛ dihɛì kɛ pĩḿmú bɛ pobè nè bɛ
bí initidaaì nè initipòì.
4 Dafiti nè o kɔbɛ kè bèɛ tiité didabònnì kénkuɔ̀ nkécĩrimɛ.
5 Bè múnkɛ do pĩńnèmu Dafiti pobè bɛdé Ainɔammu Sisedɛɛdi kou nè
Abikayɛɛdi Nabaadi Kadimɛɛdi kou kóo kúpokù.
6 Kè Dafiti kɔbɛ bè pĩḿmú bèè kó ibí initidaaì nè initipòì kè bɛ miɛkɛɛ ò pɛikɛ,
kè bè ndɔ́ kóò bùɔ́tí yɛtã́rè kékuɔ, kòo kɔ̃m̀bùɔ̀tì nduò mɛdiè nkè ti Yiè nKuyie
nhò duɔ́ ndikɔ̃m̀bùɔ̀.
7 Kòo nákɛ́ ikuɔ́ nìùtì Abiataa Aimmɛdɛki birɛ kɛ dɔ̀: Tɔní ikuɔ́ nɛntì bè ɔ̃ɔ̃
beénnè tì Kuyie.
Kè Abiataa ti nhò duɔ́.
8 Kè Dafitii beé nti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie nkè n tũnnɛ dɛ kó bɛnìtìbè bèè
mɛ nti pɔ̀ntɛ m bè nìntaà? Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Tũnnɛ bɛ kàa yóó bè nìntɛmu
kédɛɛtɛ́ a kɔbɛ.
9 Kè Dafitii pĩ nkucɛ nè o kɔbɛ sikɔusìkuɔ̀ (600) kétuɔkɛ kukó mBesɔɔ.

10 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìdé (200) ɔ̀u kɛ í na kɛ bo séntɛ́ kukó ké nkpaá kɛ̀ Dafitii sɔɔté nɛ̀ bɛsɔmbɛ sikɔusìnàà (400).
11 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ yà Esibiti kóo dapàà mmɔù dikpáà miɛkɛ, kóò tɔní Dafiti borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò duɔ́ mpɛ̃ɛ̃ nɛ̀ fínyĩ́ kó yɛbɛ nɛ̀ mɛniɛ
12 nɛ̀ fínyĩ́ kó yɛbɛ kperɛ̀ siyɔɔ sìdésì, kòo cáákɛ́ kéyɛ̃̀ képétɛ́ muwɛ̃rímú. Ò do í di dɛ̀marɛ̀ iyie nyìtããti, dɛyènnɛ̀ dɛ̀tããti.
13 Kɛ̀ Dafitii ò bekɛ kɛ dɔ̀: A tú ɔ̃nkubotí kou? A bonní dɛ? Kòò dɔ̀: N tú Esibiti kou nwe, Amadesiibɛ botí kou mɔù kó kudaakù, kɛ muɔkɛ kòò n dootóo, dɛ̀ mɔ̀kɛ yíe nyɛwè yɛ̀tããti.
14 Tíi sòò pɔ̀ntɛ Sudaa tempɛ̃ ndiyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀ Kɛdɛtiibɛ nɛ̀ Kadɛbu botí kɔbɛ kécóu nSikidaa kó dihɛì.
15 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: A bo yie nké n niité dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ boràà?

Kɛ̀ dɛ kóo nìtìi ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Kàa béi nkɛ yu Kuyie nyètìrì kɛ yĩ a í yó n kuɔ, a mɛ mbá n duɔ́ n yiɛ̀, n da niité bɛ borɛ̀.

Dafiti kùɔmɛ̀ Amadesiibɛ

16 Mɛmmɛ kɛ̀ weè nìtìi niité Dafiti Amadesiibɛ borɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntuɔkoo kɛ sɔ̃́ mbɛ̀ pité dɛ kó kutempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ kɛ ãnné dibanni nɛ̀ bɛ̀ ɛíní dɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ciɛ nɛ̀ Sudaa ciɛ kɛ yo nkɛ yɔ̃̀.
17 Kɛ̀ Dafitii bɛ̀ poté weti weti ké bɛ̀ auté dɛ kó diyiè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ diwentírì tɛrì kó kuyuoku, òmɔù í nna kɛ cooté kɛ̀ dɛ̀ í tú bɛdapàmbɛ̀ bɛ̀ɛ do dèkɛ yòyóbɛ̀ kécoké.
18 Kɛ̀ Dafitii fietɛ Amadesiibɛ do ɛí dɛ̀ kó dimàà kéfietɛnɛ̀ o pobɛ̀ bɛdé.
19 Bɛ̀ í mmɔ̀ńté bɛ kóò mɔù, ibí nɛ̀ bɛkótíbɛ̀, initidabí nɛ̀ initipobí, bɛ̀ mu ndo í nampɛ bɛ̀ ɛí dɛ̀ kó dɛmarɛ̀. Kɛ̀ Dafitii dɛ̀ tɔní dɛmɔu.
20 Kɛ̀ Dafiti tɔ̃mbɛ̀ɛ kpaakɛnɛ̀ Amadesiibɛ kó iwũɔ̃ iyɔɔnyì nɛ̀ idiɛyì ké nyì cɛ̃mmù kɛ tú: Ntɛ Dafiti ɛí dɛ̀.
21 Kɛ̀ Dafitii wɛ̃tɛ o kɔbɛ sikɔusìdé (400) bɛ̀ɛ do ɔ̀u kɛ kpaá kukó mBesɔɔ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní kóò co nɛ̀ o kɔbɛ bɛ̀ɛ do ò nɛínɛ̀, kɛ̀ Dafitii tɔ́ɔ́nko ké bɛ̀ dɔu.
22 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ do ò nɛínɛ̀ bɛ miɛkɛ kɛ̀ bɛnitiyonkubɛ nɛ̀ itookperí yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Bɛ̀ do í mɛ̀ nti nɛinèmɛ̀ ti báá bɛ̀ pã ti ɛíní dɛ̀ kó dɛ̀marɛ̀, tí bɛ̀ duɔ́ mbɛ pobɛ̀ nɛ̀ bɛ bí máà kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́.
23 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: N kɔbɛ báá dɔɔnɛ̀ mɛmmɛ ti Yiè nKuyie nti duɔ́ ndɛ̀, kuù ti kãnké kɛ ti dɛɛténɛ̀ ti dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ pɔ̀ntɛ Sikidaa.
24 Òmɔù í yóó yie ndi kpɛti.
Wèè kɔ̀tɛ dikpànnì nɛ̀ wèè bàa tinɛntì
bɛ̀ yóó bɛ̀ totí kɛ̀ dɛ̀ mmàmu,
bɛ̀ yóó wɛ̃nné kétotímu.
25 Nɛ̀ dɛ yiè ndi Dafiti duɔ́mmɛ̀ dɛ kó ikuɔ́ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ ì kpaá bo nɛ̀ yíenní.

26 Kɛ̀ bɛ̀ɛ konní Sikidaa kɛ̀ Dafitii dɛitɛ bɛ̀ ɛí dɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ ciɛ képã o népobɛ̀ Sudaa botí kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ntonɛ̀ ti dèitɛ ti ɛí dɛ̀ɛ miɛkɛ nkɛ kɛ di pã.
27 Kòo pãnɛ̀ Betɛɛdi ɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Damɔti ɛì kɔbɛ bɛ̀ɛ bo Nɛkɛfu tempɛ̃ nnɛ̀ Yatiidi ɛì kɔbɛ.
28 Nɛ̀ Adoɛɛ ɛì kɔbɛ nɛ̀ Sifɛmɔti ɛì kɔbɛ nɛ̀ Ɛsitimɔɔ ɛì kɔbɛ,
29 nɛ̀ Dakadii ɛì kɔbɛ nɛ̀ Yedamɛdiibɛ nɛ̀ Keniibɛ,
30 nɛ̀ Odimaa ɛì kɔbɛ nɛ̀ Bɔɔ-Asãã ɛì kɔbɛ nɛ̀ Ataki ɛì kɔbɛ,
31 képã Ebunɔɔ ɛì kɔbɛ képãmmúnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ bɛ̀ do kètɛ́ yɛ̀ɛ miɛkɛ.

31

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Sauri

1 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ do Isidayɛɛribɛ mudoò Kidiboa tãrì kè bèɛ cokɛ́, kè bèɛ kuɔ bɛsũ̀kùbè.
2 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ fɛ̃nnɛ́ Sauri kɛ́na, kɛ́kuɔ o bí Sonnatãã nè Abinnadabu nè Madikisua.
3 Mɛmmɛ kè bɛtãntãũbèɛ yà Sauri kè mudoò fuutɛ kè bèɛ ò kɔ̀ùtɛ.
4 Kòo nákɛ́ wèè tɔ o kpàrìnɛntì kɛ dɔ̀: Túótɛ́ a kpãnnì kɛ́ n kuɔ, n yí dɔ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ itayéí yɛmbè n kuɔ kɛ́ nni ndaú.
Wèè tɔ o kpàrìnɛntì kòo yɔtɛ kɛ́yetɛ, kè Saurii túótɛ́ o kpãnnì kɛ́fíí nkɛ́do di ĩnkè.
5 Wèè tɔ o kpàrìnɛntì ò yà dìì mɔ̀nnì o yiè nkúmè, kɛ fíí nho kó dikpãnnì kɛ́do di ĩnkè kɛ múnkɛɛ kú.
6 Mɛmmɛ kè Sauri nè o bí itããti nè wèè tɔu o kpàrìnɛntì nè o ããpɔ̀mbè bè kumè bɛmɔu diyiè dìmáà.
7 Isidayɛɛribɛ bèè kó dimàà bo kubiriku kè bèɛ yà Isidayɛɛribɛ ããpɔ̀mbè cokɛ́mè kè mudoò kɔ̀nnè Sauri nè o bí, kɛ́ítɛ́ kɛ́cokɛ́ kɛ́yóu bɛ ɛkè, kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ kɔtɛní kɛ́kari.
8 Kè dèɛ wentɛ́ kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ kɔtɛní kɛ bo fiɛ bɛcíríbè kɛ́yà Sauri nè o bí itããti kè bè ku kɛ duó Kidiboa tãrì ĩnkè.
9 Kè bèɛ kɛ́ɛ́tɛ́ Sauri yuu kɛ́túótɛ́ o kpàrìnɛntì kɛ́fitɛ́nè bɛ ɛkè yɛmɔu nè bɛ bɔkè kó yɛtuo miɛkɛ kɛ náantɛ bè bè namè.
10 Dɛ kò difɔ̃nkúò kɛ́dɔú nho kpàrìnɛntì bɛ bɔ̀ɔ̀ bè tu dì Asitaditee kó ditou miɛkɛ, kɛ́túótɛ́ Sauri kɛ́dannɛ Bɛti-Seã kó kuduotí kɛ́baakɛ́.
11 Kè Yabɛsi nè Kadaadi ɛì kɔbɛɛ keè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ dɔ̀ɔ̀ dè Sauri.
12 Kè bɛnitidaabè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbèɛ ítɛ́ kɛ́pĩ nkucɛ kɛ́nyié nkɛ kɛ́rí kɛyènkè kɛmɔu kɛ́tuɔkɛ Bɛti-Seã kɛ́baaté Sauri nè o bí kɛ́kɔ̀nnè Yabɛsi kɛ́ bè cóu,
13 kɛ́koutɛ́ bɛ kũ̃ɔ̃ kɛ́kũnnɛ́ mutie mamù yuu bè tu mù Esɛdi Yabɛsi ɛì miɛkɛ, kɛ́boú dinùù yɛwe yɛ̀yiekè.

Sammuyɛɛri pátíri didérì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bè yu dɛ kó dipátíri kɛ tú Sammuyɛɛri pátíri dérì ndi, kɛ yḗ yɛ náaǹtì tũmmè titɔbè mbɛ nè diketirì kpɛti, kɛ náá nDafiti do tɔmè tikpàtì. Ò do túmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì. Dɛ kó difɔ̃nkúò kébaaté Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛ wuɔ ntɛpíítè nè ìdéì.

Sammuyɛɛri pátíri dérì dìì ti náá nDafiti dokénèmè o dootitɔbè o cĩ̀ètè kɔbɛ nè ditowaà kɔbɛ, kè dè bo yie nkòo fíí nho kpàtì kédéúkùnnɛ o kpààtìyuu. Dɛ kó dipátíri dìì ti náá nDafiti do túmè onìtì wèè tḗ Kuyie, wèè do na kéyṹ mbɛnìtìbè yèmmè o ĩnkè kè bè nhò dó. Dìì pátíri ti náá nDafiti do túmè okpààtì diɛwè kɛ kpeńnì. Dì mɛ mmúnkɛ í yóu di bo nákémè mɛyɛi nhò dɔ̀ɔmè.

Kuyie ndo pénsìrì Dafiti dèè ĩnkè dɛè tu ò do bantémè o caàrìmè kémɔɔ Kuyie mmɛcĩ́ɛ̃mmè. Kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu pénsìrì Dafiti dɔ̀ɔ dè nè ò bè dɛɛténèmè bɛ dootitɔbè do bè fɛ́ũ̃nko dìì mɔnnì.

Kuyie nné do ò dɔúnnèmu dinùù kɛ dɔ̀ o kó kunaàmùnkù miɛkɛ okpààtì í yóó pàà o kó difɔ̃nkúò.

Kuyie ntɔ̃nní Odɛɛtíwè Yesu o kó kunaàmùnkù miɛkɛ nkɛ, dɛè te mɛtaummè pàmmè kó dipátíri miɛkɛ kupíkù makù kè bè yu Yesu kɛ tú: Dafiti kó dɛbirɛ (Matie mukàmmù 20:29-34, 21:9).

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Kétúótɛ́ Saudi kũũ nkétuɔkɛnè Dafiti kpàtì kó diketírì 1-4
2. Bè pĩḿmè Dafiti tikpàtì kòo bo mbaké Isidayɛɛri bɛmɔu, kéntɔ kétuɔkɛnè Abusadɔmmu yetɛmè o kpɛti 5-14
3. Abusadɔmmu yetɛmè Dafiti kpɛti kéntɔ kétuɔkɛ bè kaàmmè Isidayɛɛribɛ 15-24

Dafiti kèèmè Sauri kũũ

1 Dafiti do pɔntɛ Amadesiibɛ kékonní Sikidaa kɛ sɔ́ nSauri kumu, kòo báté kémmɔkɛ yɛwe yèdéè.

2 Ditãã́nnì yiè kòo dapàà mmɔùu tuɔkɛní kɛ bonní Sauri ããpɔ̀nkarì kòo yààtì kɛ̃rí kòò pũ nho yuu mutã́ã́, kétuɔkɛní Dafiti borè kénínkú késĩnnɔ́ɔ o ìikè.

3 Kè Dafitii ò bekɛ kɛ dɔ̀: A bonní dɛ? Kòò dɔ̀: N cokéní Isidayɛɛribɛ ããpɔ̀nkarì ndi.

4 Kè Dafiti dɔ̀: N nákɛ́ dè dònnímè dɛ bíékè. Kòò dɔ̀: Isidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀mbè cokému kè bè kùɔ bɛsṹkùbè, kɛ kùɔnè Sauri nè o birɛ Sonnatãã.

5 Kè Dafiti dɔ̀: A yĩmɛ kɛ yḗ Sauri nè o birɛ Sonnatãã bè kumè?

6 Kè dɛ kóo dapàà ndɔ̀: Dè do sɔ́ m bo Kidiboa tãrì ndi, kè Saurii ĩkú o kpãnnì ĩnkè kòo dootitɔbè ò cɛ̃̀ɛ̃tɛ kɛ dekɛ sikpàrìsɛ̃ĩ nè sisɛ̃ĩ.

7 Kòo wɛ̃̀ɛ̃tɛ ké n yà, ké n yú kè n dɔ̀: Okpààtì, ntɛ mí!

8 Kòo m bekɛ n tú wè, kè nh ò nàké kɛ dɔ̀: N tú Amadesii nwe.

9 Kòò dɔ̀ n kɔtoo kóò kùɔ kɛ yḗ kuyonku do ò autémè kòo wemmu né kpaá.

10 Kè nní nwúó nhò yĩɛ̃kɛmè kɛ í yóó foutɛ kékɔtoo kóò kùɔ kétúótɛ́ dikpààtìpìì nè o nɛitɛ kɛ dè nda tɔní fɔ́ n yiè.

11 Kè Dafitii kɛ̃té o yààtì kòo kɔbɛ múnkɛɛ kɛ̃rí bɛ kpɛti.

12 Kè bè nkuɔ mmukũ̃ũ̃ ndikũ̃nweńnì nè kuyuokoo kɛ boú dinùù Sauri nè o birɛ Sonnatãã kpéí nnè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu, ti Yiè nKuyie nkó bɛnìtìbè bèè ku dikpànnì miɛkɛ bɛ kpéí.

13 Kè Dafitii bekɛ dɛ kóo dapàà nkɛ dɔ̀: A tú we? Kòò dɔ̀: N cicɛ tú Amadesii
nwe kɛ konní diɛ ndi nhɛì miɛkɛ kɛ m pɛité.
14 Kè Dafiti dɔ̀: Bá a né í yɔ̀tɛ a bo kuɔmè okpààtì Kuyie ntããté wèà?
15 Kè Dafitii yú o tɔ̃mbè kóò mɔù kɛ dɔ̀: A báá ò yóu, kuɔ we!
Kòo tɔ̃ntìi poté Amadesiibɛ botí kou wenwe kékuɔ.
16 Kè Dafitii béi nkɛ dɔ̀: A kùɔ amáà ndi kɛ yɛ́ fɔ̃̌ béimmè nè a nùù kɛ tú fɔ̃̌
kùɔ okpààtì ti Yiè nKuyie ntããté wè.

Dafiti kuɔ̀mmè Saudi kũũ

17 Kè Dafitii dentè Sauri nè o birɛ Sonnatãã bɛ kũũ nkó fɛyènfè,
18 kéduɔ nkè bèɛ fè bɛnkɛ Sudaa ɛì kɔbɛ. Bè fɛ ntú Mutãmmù kó fɛyɛnfè kè fè
wàri Owenniwe* pátíri miɛkɛ. Fɛè tu:

19 Isidayɛɛribɛ yé dè dòmmè kè di kó sinitidabíí ku ditãrì ĩnkè?
Ba nte kè bɛkpàrìtiebɛ yɛyètè diɛyè yɛmbè duɔ́ sitãã́ ĩnkè?

20 Di báá yie nkè Kati ɛì kɔbɛɛ keè ti!
Di báá yie nké tì yèè Asikanɔɔ kó icɛ miɛkɛ
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛsapàmbè yàà bo tì banté kè diwèìi bè auté.
Itayéí yɛmbè kó bɛsapàmbè yàà bo ntì nyɛ̀nkunè.

21 Fɛtaafè tɛ́nkɛ báá dúóté Kidiboa tãrì,
dì tɛ́nkɛ báá mantè
dɛpaa ndèè bo di pɛ̃ri dè tɛ́nkɛ báá pɛité.
Bè dɛ nsãũ bɛkpàrìnuɔmbɛ diɛbè dɔpìitì.

22 Sauri kó tidɔpìitì nè o siè dè do ɔ̃ɔ̃ í ndò nkéwaarɛ mɛkùɔ̀.
Dè do ɔ̃ mpũɔ̃̀ nho dootitɔbè yĩĩ̃ mmɛ nè bɛ kùɔ nhòrì ɔ̀rì.
Sonnatãã tãmmù múnkɛ do í mɔkɛ botirɛ bìtì bìtì.
Sauri kó disiè do ɔ̃ɔ̃ í nkonní dɛkperè bìtì bìtì!

23 Sauri nè Sonnatãã bè do naatimu kɛ dó bɛtɔbè,
kéntau bɛ fòmmu miɛkɛ nè bɛ kũũ mmiɛkoo,
kɛ toǹnì kɛ dò nyicĩrí,
kè bɛ kɔ̃mbɔ̀ dɛu yɛcìrícìrè kpɛyɛ dòmmè.

24 Isidayɛɛribɛ kó bɛnitipòbè kɔmmúnè Sauri kpéí,
Wèè do di daati tiyaàwũɔ̃tì mupààkònkperímù kpɛti
kɛ caati mɛsɔɔ nkó tisãtì timɔu botí di yààtì ĩnkè.

25 Dè yĩmɛ kè bɛkpàrìtiebɛ ku mudoò miɛkɛ?
Ba nte kè Sonnatãã ku ditãrì ĩnkè?

26 N tebitɛ Sonnatãã n kèè a kũũ nkè n yèmmè cààrè mmɛdiè mmɛ,
m mènkɛ do da dɔ́mu.
N do da dɔ́ kè dè pɛ̃ɛ̃tému m bo ndɔ́mè onitipòkù.

27 Ba nte kè bɛ kpàrìtiebɛ ku?
Ba nte kè bɛkpàrìtiebɛ nɛntì mɛ nyɛinko dikpáà?

---

* **1:18** ***Owenniwe pátíri:*** Wéntɛ́ Sosuwe 10:13 nè bè wénkùnnɛ tì dɛborè.

2

Sudaa kɔbɛ pĩḿmɛ̀ Dafiti tikpàtì Ebunɔɔ

1 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafitii beé nti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: N dò nkékɔtɛ Sudaa kɔbɛ ɛkɛ̀ kó dìmaràà? Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Ɛ̃ɛ̃. Kòò dɔ̀: Ɔndi? Kɛ̀ kù dɔ̀: Ebunɔɔ.

2 Kɛ̀ Dafitii nɛinɛ̀ o pobè bɛdé Ainɔammu Sisedɛɛdi ɛì kou nè Abikayɛɛdi Nabaadi Kadimɛɛdi ɛì kou do po wè kɛ kú, kòo ò tùótɛ́.

3 Dafiti kɔbɛ nè bɛ cɛ̃ĩ̃ kɔbɛ kɛ̀ bè múnkɛɛ ò nɛinɛ̀ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kémbo Ebunɔɔ ɛì nè yèè dì tɔ̀kénɛ̀.

4 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛɛ kɔtoo Ebunɔɔ képĩ nDafiti tikpàtì kóò còú mmɛkùɔ̀ nkòò bo mbɛ̀ bakɛ́.

Kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Yabɛsi Kadasii tenkɛ̀ kɔbɛ sòò kũnnémɛ̀ Sauri.

5 Kòo tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ndi dɔɔ̀ mɛsàà ndí kũnné mèè kpɛ́í nhokpààtì Sauri kɛ bɛnkɛ di ò dɔ́mɛ̀.

6 Ti Yiè nKuyie ndí yietí mɛsàà ndi dɔ̀ɔ mè, m mɔ́mmuɔ m múnkɛ yóó mè ndi dɔɔ̀mu, di mè dɔ̀ɔ mèè botí.

7 Di mmɔ̀nnì yáúkùnnɛ di kɔ̃̀ntì, ntúnè yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀, okpààtì Sauri kumu, mí nwe Sudaa naàmùnkù kɔbɛ còúmmè mɛkùɔ̀ kɛ m pĩ ntikpàtì kɛ̀ m bo mbɛ̀ bakɛ́.

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Isibosɛti tikpàtì

8 Diyiè marì kɛ̀ Nɛɛ birɛ Abunɛɛ Sauri ããpɔ̀mbè kóo kótìi tɔ Sauri birɛ Isibosɛti kékɔtɛnɛ̀ Maanaimmu,

9 kóò pĩ ntikpàtì kòò bo mbakɛ́ Kadaadi nè Asɛɛ nè Sisedɛɛdi nè Efadaimmu nè Bɛnsamɛɛ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛmɔu.

10 Isibosɛti do mɔkɛ yɛbie nsipísìnàà ndi kɛ di tikpàtì, kémbakɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nyèdéè. Sudaa kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛè máà do tũ nDafiti.

11 Dafiti do bakɛ́ Sudaa kɔbɛ máà ndi kɛ bo Ebunɔɔ kɛ dɔ̀ yɛbie nyèyiekɛ̀ nè bɛtɑ̃̀ɑ̃bè bèkuɔ̀.

Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ kpammɛ̀ Kabaɔ̃ɔ̃

12 Nɛɛ birɛ Abunɛɛ nè Sauri birɛ Isibosɛti ããpɔ̀mbè bèè ò bàa kɛ̀ bèɛ ítɛ́ Maanaimmu kénwetí Kabaɔ̃ɔ̃.

13 Kɛ̀ Seduya birɛ Soabu nè Dafiti ããpɔ̀mbè bèè ò bàa kɛ̀ bè múnkɛɛ pĩ nkucɛ kɛ̀ dɛ kó yɛtĩ̃rèɛ máá Kabaɔ̃ɔ̃ binku kébátɛ biɛ ku mpíkù bɛtɔbè kutɛkù.

14 Kɛ̀ Abunɛɛ nákɛ́ Soabu kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbèɛ yáákɛ́ bɛtɔbè bèdébè débè ti ìikè. Kɛ̀ Soabu dɔ̀: Dè wenni, bèɛ kpa.

15 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbèɛ ítɛ́ kécómmú kɛ̀ bèɛ kaa mBɛnsamɛɛ naàmùnkù kou Isibosɛti kɔbɛ kɛ̀ bè mbo tɛpíítè nè bèdébè, kɛ̀ Dafiti kɔbɛ mbo tɛpíítè nè bèdébè.

16 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbèɛ pĩ mbɛtɔbè, bá wè kòo kũũ o népo píkù disiè, kɛ̀ bèɛ duó bɛmɔu dimɔ̀nnì dìmáà miɛkɛ kɛ̀ bèɛ yú dɛborè kɛ dɔ̀ Kabaɔ̃ɔ̃ (dèè tu Yɛse kó dikpáà).

17 Kɛ̀ mudoò bintɛ́ dɛ yiè kɛ̀ Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbèɛ na Abunɛɛ kɔbɛ.

18 Kɛ̀ Seduya bí itããti dɛ kɔkɛ́ Soabu nè Abikaii nè Asayɛɛdi. Asayɛɛdi do cãã muceé mmu kɛ dò ntɛhontè.

19 Kòo bɛti Abunɛɛ kóò fɛ̃nné fɛ̃nfɛ̃.

20 Kɛ̀ Abunɛɛ wɛ̃ɛ̃tɛ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Asayɛɛdi fɔ̃́ nweà? Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, mí nwe.

21 Kɛ̀ Abunɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wɛ̃ɛ̃tɛ a bakù youú yoo kucɑ̀nku kébɛti bɛhããpɔ̀mbè kóò mɔù kéfietɛ o nɛntì.

Asayɛɛdi mɛ nyí nyie nkɛ yóu ò bo nhò bètimè.

22 Kɛ̀ Abunɛɛ yíé kɛ dɔ̀: Asayɛɛdi bá nni mbɛti, báá duó nkɛ̀ n da kuɔ bá nè a kóo kótì Soabu ti nuɔ mbáá máá.

23 Asayɛɛdi mɛ nyí nyie nkɛ bo ò yóu mubètìmù. Mɛmmɛ kè Abunɛɛ ò tã dikpãnnì o pɔutì kè dìi yèroo o fɔ̃nkúò kòo do kékú. Bèè kó dimàà keriní kè bè ncommu ò duɔ́ dè.
24 Soabu nè Abikaii kè bè mɛ ntó fɛ̃nné Abunɛɛ fɛ̃nfɛ̃. Kè diyiè nyóó ta kè bè berínè Kibea Amma Kiyaa donfũ̀ kucɛ kùù yìènè Kabaɔ̃ɔ̃ kpáà bíékè ku borè.
25 Kè Abunɛɛ Bɛnsamɛɛ botí kou ããpɔ̀mbè nhò kèrí ditãrì ĩnkè.
26 Kè Abunɛɛ yú Soabu kɛ dɔ̀: Ti yó nsɔké kɛ kɔùmu titɔbè nè yɛseà? A í yɛ́ kɛ dò ndè bo ti dentɛnè mɛyɛinaà? A baa ba? Nákɛ́ a nìtìbè kè bèɛ yóu bè bo nkɔùmè bɛ tebìí.
27 Kè Soabu dɔ̀: Kuyie mbomu, kàa do í béi n kɔbɛ na nsɔké kɛ di bɛtìmu bá wè o tebitɛ nè nankoo dikũ̃nweńnì.
28 Kè Soabuu eé ditãtɛheù kòo ããpɔ̀mbèɛ kũ̃nné bè bo mbɛtìmè Isidayɛɛribɛ kè dikpànnìi deè.
29 Abunɛɛ nè o kɔbɛ kè bè nyié nkɛ kérí kɛyènkè kɛmɔu Suditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku, késéntɛ́ kukó nképɛ̃ɛ̃té Bitinɔɔ kétuɔkɛ Maanaimmu.
30 Soabu yóu dìì mànnì ò bo mbɛtìmè Abunɛɛ kétíí nho ããpɔ̀mbè kémɔ́ntɛ́ Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbè miɛkɛ tɛpíítè nè bèwɛi kéyíénè Asayɛɛdi.
31 Kè Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbè mɛ nkùɔ Bɛnsamɛɛ botí kó bɛhããpɔ̀mbè nè Abunɛɛ kɔbɛ sikɔusìtããti nè sipísìkuɔ̀ (360).
32 Kè bèɛ túótɛ́ Asayɛɛdi kéntɔ kɛ bií kũnné o cicɛ fɔ̃ti Bɛtideɛmmu. Soabu nè o kɔbɛ kè bèɛ sɔɔtɛ́ kényié nkɛ kérí kétuɔkoo Ebunɔɔ kukũ̃nwentóo kè diyiè yètìní.

3

1 Mɛmmɛ kè dikpànnì ḿbo Sauri kɔbɛ nè Dafiti kɔbɛ cuokè kémɔntɛ, kè Dafiti nsɔké kɛ kpénkú kè Sauri kɔbɛ cĩ̃tiri.

Dafiti pɛitɛ́ ìì bí Ebunɔɔ i yètè
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 3:1-4)

2 Dafiti do piɛ́ ibí péu nwe Ebunɔɔ. O kóo po do tú Amunɔɔ o pokù Ainɔammu Sisedɛɛdi ɛì kou pɛitɛ́ wè.
3 Kòo dérì ntú Kidiabu Abikayɛɛdi Nabaadi Kadimɛɛdi kou ò pɛitɛ́ wè. Kòo tãã́nwè ntú Abusadɔmmu Tamai Kesuu kpààtì kóo sapàà mMaaka ò pɛitɛ́ wè.
4 Kòo naanwè ntú Adonniya Akiti birɛ. Kòo nummuwè ntú Sefatia Abitadi birɛ.
5 Kòo kuɔ́nwè ntú Itedeammu Ekidaa birɛ. Dafiti piɛ́ ìì bí nyi Ebunɔɔ.

Abunɛɛ nè Ibosɛti bè pètɛmè

6 Sauri kɔbɛ nè Dafiti kɔbɛ bɛ kpànnì miɛkɛ kè Abunɛɛ yètìrì mmɔ́nkɛ́ feirí Sauri tĩ̃nnì miɛkɛ.
7 Sauri do mɔkɛ o pocɛ̃nnì marì ndi kè di yètìrì ntú Disipaa Aya kóo sapàà. Diyiè marì kè Isibosɛtii bekɛ́ Abunɛɛ kɛ dɔ̀: Dè yĩ̃mɛ kàa duɔ́nè n cicɛ pocɛ̃nnì?
8 Kè Abunɛɛ keè dɛ kó tináaǹtì kè dèɛ ò yonkɛ mɛdiè, kòo béi nkɛ dɔ̀: N tú Sudaa kɔbɛ kó tɛmɔtè ntaà? M bɛnkɛmu n dómè Sauri cĩ̃ɛ̃tè nè o tebìí nè o népobè kpɛsi kɛ bè taunè nè yíenní kɛ da kãnkɛ́ bá a í do Dafiti nɔu miɛkɛ, kàa né dɔ́ ké n kpannè yíe, we nnitipòkù kpéínáà?
9 Kuyie nní ndɔɔ̀ kù dómè kè nsà kè n yí dɔ̀ɔ̀ Dafiti Kuyie nyɛ̃ nkù yóó ò dɔ̀ɔ̀ dè.
10 Kù béimmu kɛ tú kù bo fietɛ tikpàtì Sauri borè ké tì duɔ́ nDafiti, kòo mbaké Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nè Sudaa kɔbɛ bɛ tenkè duɔ́ kɛ mamè. Danni tenkè kéntɔ kétuɔkɛ Bɛɛrisebaa.
11 Isibosɛti í ndàátí kɛ tɛ̀ńné Abunɛɛ tìmatì ò wè dé mèè kpéí.

Abunɛɛ taunnèmè Dafiti

12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Abunɛɛ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Ti yɛ́mu fɔ́ɔ̃ temɛ̀ dihɛì, yóu
mí nnɛ̀ fɔ́ nkɛ̀ ti tau nkɛ̀ n da teennɛ̀ kéyũɔ̃nní Isidayɛɛribɛ bɛmɔu a borɛ̀.
13 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: N yiemmu kɛ̀ ti bo tau, n né da békú tìmatì máà ndi, kàa kɔ̀riní
a nnɛínní m pokù Mikaadi Sauri kóo sapàà. Kàa í nɛínní wenwe a báá kɔtɛní.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Dafitii tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Isibosɛti kɛ dɔ̀: Dafiti tu a tɛ́nnɔ́ɔ
o pokù Mikaadi ò do yietí Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó itayéí tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) képuokɛ wè.
15 Kɛ̀ Isibosɛtii tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ túóténí Mikaadi o dɔù Paditiyɛdi Daiisi birɛ borɛ̀.
16 Kɛ̀ Paditiyɛdi nhò tũ nkɛ kɔnti kétuɔkɛnɛ̀ Baudimmu. Dɛndɛ Abunɛɛ ò
nàkémɛ̀ kɛ dɔ̀ wèe wɛ̃tɛ. Kòo wɛ̃tɛ.

17 Kɛ̀ Abunɛɛ tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mɔ̀ntɛ di dɔ́mɛ̀
Dafiti bo naámmɛ̀ di kóo kpàátì yáa ba?
18 Dɛ mɔ̀nnì dii tùɔ̀kɛ ti Yiè nKuyie ndo béimmu kɛ tú nɛ̀ Dafiti borɛ̀ ndɛ
kù yóó dɛɛtémɛ̀ ku nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɔu miɛkɛ, nɛ̀ bɛ bɛdootitɔbɛ̀
bɛmɔu.
19 Kɛ múnkɛɛ nákɛ́nɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ kédeè kénkɔri Ebunɔɔ kɛ bo nákɛ́
Dafiti ò tũntɛmɛ̀ tináaǹtì Bɛnsamɛɛ botí kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ borɛ̀.
20 Kòo tuɔkoo Dafiti borɛ̀ kɛ nɛinɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sipísìdé kɛ̀ Dafitii bɛ dɔ̀ɔ̀ kupɔ̀ɔkù.
21 Kɛ̀ Abunɛɛ nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Okpàátì n yóó kòmmu kétíí nyIsidayɛɛribɛ
bɛmɔu a borɛ̀, kɛ̀ dí taunnɛ̀ ditɔbɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì kàa mbɛ̀ baké a dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí.
Mɛm̀mɛ Dafiti caummɛ̀ Abunɛɛ kòo kò nnɛ̀ diwɛ̀ì.

Soabu kùɔmɛ̀ Abunɛɛ

22 O kò mɛm̀mɛ Dafiti ããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ Soabu kɛ̀ bɛ̀ nkũntiní mudoò kɛ ɛí tinɛntì
péu kénsɔ́ nhAbunɛɛ ìté, kɛ yɛ́ Dafiti do ò yóumu kòo íté nɛ̀ diwɛ̀ì.
23 Soabu tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì nɛ̀ dihããpɔ̀ntĩnnì kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Nɛɛ birɛ
Abunɛɛ kɔ̀tɛní diɛ nhokpàátì borɛ̀, kòo kpàátì ò yóu kòò kònnɛ̀ diwɛ̀ì.
24 Kɛ̀ Soabuu ta okpàátì borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ̀ɔ̀ ba mbotí nku! Abunɛɛ
weè kɔ̀tɛní a borɛ̀ kàa ò yóu kòò kònnàà?
25 A yɛ́mu Nɛɛ birɛ Abunɛɛ mɛsàà, ò kɔ̀tɛní kɛ bo da soutému, ò dɔ́ ké da
paatému.

26 Soabu yènní dìì mɔ̀nnì okpàátì borɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ tũnnɛ Abunɛɛ, bá
okpàátì í yɛ́. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nìntɛ Siida kó tɛbintɛ borɛ̀, kóò wɛ̃̀tɛnní.
27 Abunɛɛ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì Ebunɔɔ kɛ̀ Soabuu ò yu kétannɛ̀ dihɛì kó dibòrì
bɛdé borɛ̀ kéndò nhò dɔ́ kóò nàké tìmatì disɔ̀rì, ò dɛ nhò kũũ disiè o pɔutì kékuɔ,
képɛitɛ ò do kùɔmɛ̀ o nantɛ̀ Asayɛɛdi.
28 Dafiti kèè dìì mɔ̀nnì Abunɛɛ kũũ nkékuónko kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyɛ́mu
kɛ dò mmí nnɛ̀ n nìtìbɛ̀ tíì í te kɛ̀ bɛ̀ kùɔ Nɛɛ birɛ Abunɛɛ.
29 Wèe kãnkiri Soabu nɛ̀ o cĩɛ̃̀tɛ̀, o cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ bo mmuɔkú yɛfɔtɛ̀ nɛ̀ tikɔ̀ntì,
kɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀ mbo kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ nkɔ̃ ndikpànnì miɛkɛ, kɛ̀ dikònnì mbo o cĩɛ̃̀tɛ̀.
30 Mɛm̀mɛ Soabu nɛ̀ o nantɛ̀ Abikaii bɛ̀ kùɔmɛ̀ Abunɛɛ ò do kùɔ mɛ̀ɛ̀ kpéí mbɛ
nantɛ̀ Asayɛɛdi dikpànnì dìì do ãnné Kabaɔ̃ɔ̃ di miɛkɛ.

31 Kòo kpàátì Dafitii nákɛ́ Soabu nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò nɛínɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɛ̃rínɛ̀ di yàátì kédáátí
tifɔ̀ɔtɔ̃̀ntì kɛ̀ tí kɔuté Abunɛɛ.
Dafiti o mómmuɔ nkòo ntũ nho dɛɛnkù fɔ̃nkúò.
32 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kũnné Abunɛɛ Ebunɔɔ, kòo kpàátì Dafitii kuɔ́ nho fɔ̃ti ĩnkɛ̀ kɛ̀ ditĩnnì
dimɔu múnkɛɛ kuɔ́.
33 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátì kuɔ́ ndikúdabònnì dii nhAbunɛɛ kpéí nkɛ dɔ̀:

Abunɛɛ a do í dò nkékú onitisĩntíwè kɔ̃mɛ.
34 Bɛ̀ do í boú a nɔu,

a naàcèi do í táú mɛfĩmmɛ.
Kè bɛ né da kùɔ bè kòù mèè botí bɛnitiyɛibɛ.

Bèè kó dimàà dè bo kè bèɛ yíé kékuɔ́.
35 Kè bèɛ tɔ́nní okpààtì Dafiti borè kɛ bo o duɔ́ mmudiì kòo parìkè kɛ dɔ̀: Kè
n di bá sámpɔ́ kè diyiè kpaá feí Kuyie nni ndɔɔ̀ kù dɔ́mè.
36 Kè bɛnìtìbè bɛmɔuu ti kèè ké tì pénsìrì. Bè do ɔ̃ɔ̃ pénsìrìmu ò dɔɔ̀ri tìì kó
dimàà.
37 Kè Sudaa kɔbɛ bɛmɔu nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ banté dɛ yiè Dafiti weè
ì duɔ́mmè dinùù kè bè kùɔ Nɛɛ birɛ Abunɛɛ.
38 Kè Dafitii nákɛ́ o tũmbè kɛ dɔ̀: Yíe ndi nyɛ́ kɛ dò nhonìtì diɛwè iwɛ̃ĩ yiè nwèè
ku yíe nyIsidayɛɛribɛ cuokè.
39 Bá mí nnè n kó tikpàtì m mu nyí pètɛ́ dɛ kó muwɛ̃rímú mùù bo dɔɔ̀nè
bɛnìtìbè biɛ mmè ndɔɔ̀ dè Seduya kó ibí, ti Yiè nKuyie nkuù bo ì yietí mɛyɛi
nyì dɔɔ̀ mè.

4

Bè kùɔmè Isibosɛti
1 Kè Isibosɛti Sauri birɛɛ keè Abunɛɛ kumè kè dèɛ ò kpeí kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu
kɔ̃mbùɔ̀tìi do.

2 Kɛ sɔ́ nwee Isibosɛti mɔkɛ bɛnìtìbè bèdébè bèè bakɛ́ yɛhããpɔntĩrè. Kòò mɔù
yètìrì tu Baana kòo tɔù kpɛri tú Dekabu Dimɔɔ Bedɔti ɛì kou, Bɛnsamɛɛ botí kou
bí dò nyi.
3 Bɛ yɛmbè do dɛ ncokɛ́ kékò nKitaimmu, kè bɛ yaàbí kpaá kɛ dè bo nè yíenní.
4 Kɛ sɔ́ nSonnatãã Sauri birɛ tɛrè ku kɛ yóu dɛbirɛ marè kè dɛ yètìrì tu
Mɛfibosɛti kè dè tu kuhɔ̀ùkù. Dè do mɔkɛ yɛbie nyènùmmù ndi bè bè nàkɛ́ dìì
mɔnnì Sauri nè Sonnatãã kũũ nSisedɛdi kè dɛ yuɔrì ncooti kɛ dɔ́ mɛcãã nkè dèɛ
fité kédo kénaá nkuhɔ̀ùkù.

5 Dimɔɔ Bedɔti ɛì kou kó ìbí Dekabu nè Baana kè bèɛ kɔtɛ Isibosɛti cĩ̀ètè
kéntuɔ̀koo kuyie ncuokè kɛ sɔ́ nhò duɔ́ kɛ ompu.
6-7 Kè bèɛ ta o cĩ̀ètè kéndò mbè ò tɔo tidiitì kɛ sɔ́ Isibosɛti duɔ́ kè bèɛ ò poté
o pɔutì kóò kùɔ kédeè kéféútɛ o yuu kécoké kéyènnè kényié nkɛ kérí Suditɛ̃ɛ̃
biriku kó kucɛ,
8 kétuɔkɛ Ebunɔɔ kéduɔ́ nhokpààtì Dafiti Isibosɛti yuu kɛ dɔ̀: Okpààtì ntɛ a
dootitɔù Sauri wèè do dɔ́ a kũũ nho birɛ Isibosɛti yuu. Ti Yiè nKuyie mpèitɛmu
yíe nha pèì Sauri ĩnkè nè o yaàbío.
9 Kè Dafitii bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkùù n dɛɛté nè mɛháárìmè mɛmɔu,
kù bomu.
10 Wèè do n nàkɛ́ Sauri kũũ nho yèmmè do dò nhò n nàá ntináaǹsààtì nti, kè
n duɔ́ nkè bèɛ ò pĩ nkékuɔ Sikidaa. O kũũ mmuù do tú tináaǹsààtì ò yɛ̃ nhò tɔní
tì kó ticuuti.
11 Bèè né kùɔ onitisàù wèè í bè dɔɔ̀ dèmarè o dɔ́ù ĩnkè tá? M bo di kuɔ kéfɔ́ɔ́
mmɛyɛi ndi dɔɔ̀ mè, di tɛ́nkɛ bá nkpaá kɛtenkè ĩnkè.
12 Ò béi mɛmmɛ képéi nho ããpɔmbè kè bèɛ bè pĩ nkékuɔ kɛ kékɛ́ bɛ nɔu nè bɛ
naàcèi kénúnné Ebunɔɔ kó kubinku takɛ́, kétúótɛ́ Isibosɛti yuu kékũnné Abunɛɛ
fɔ̃ti Ebunɔɔ.

5

Bè do pĩḿmè Dafiti tikpàtì kòo mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 11:1-3)

1 Kɛ̀ Isidayɛɛri wuɔ nyimɔu kɔbɛɛ tíí nDafiti borɛ̀ Ebunɔɔ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti
tú a botí kɔbɛ mbɛ, mɛyĩ̃ mmɛmáà.
2 Sauri do tɔ dìì mɔ̀nnì tikpàtì kɛ̀ fõ̃ õ̃ niù Isidayɛɛribɛ mudoò, ti Yiɛ̀ nKuyie
nda nàkɛ́mu nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ tu fõ̃ õ̃ yó mbakɛ́ ku nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ tú bɛ kóo
kpààtì.
3 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ bɛmɔuu kɔtɛ Dafiti borɛ̀ Ebunɔɔ. Kɛ̀ Dafitii bɛ̀
dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛtaummɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò cóú mmɛkùɔ̀ kóò pĩ ntikpàtì.
4 Dɛ̀ do sṍ nhò mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìtããti ndi, kɛ́ di tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà.
5 Ò do mɔkɛ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ ndi nɛ̀ bɛtɔ̃ɔ̃bɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ kɛ bo Ebunɔɔ kɛ kpàatirì
Sudaa kɔbɛ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ dɔ̀ Sedisadɛmmu yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yɛ̀tããti kɛ
kpàatirì Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nɛ̀ Sudaa kɔbɛ.

Dafiti tiekɛmɛ̀ Sedisadɛmmu
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 11:4-9. 14:1-2)

6 Sebusiibɛ bɛɛ̀ do ã Sedisadɛmmu kɛ̀ Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ báátí kɛ bo bɛ̀
pɔ̀ntɛ kɛ̀ bɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Tiyũ̃ɔ̃ntì nɛ̀ yɛkpĩɛ̃ ndɛɛ̀ yóó da baao.
Nɛ̀ dɛ kó tináaǹtì miɛkɛ bɛ̀ do dó kɛ dɔ̀ Dafiti í tatimu bɛ ɛì.
7 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ Dafiti ncĩɛ́kɛ́ kɛ́fietɛ dihɛì kperì Siyõ̃ kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ bɛɛ dì
yú kɛ dɔ̀ Dafiti ɛì.
8 Dɛ yiè ndi Dafiti béimmɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè dó kékpannɛ̀ Sebusiibɛ wèe tõ̃
ndikondaa kɛ́ bɛ̀ tùɔ̀kɛ. Dɛ kó yɛkpĩɛ̃ nnɛ̀ tiyũ̃ɔ̃ntì n yí dɛ̀ dó fɛnɔ̀nfɛ̀. Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀
do ɔ̃ nnáá nkɛ tú yɛkpĩɛ̃ nɛ̀ tiyũ̃ɔ̃ntì bɛ̀ í taà Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀.

9 Kɛ̀ Dafitii kari dihɛì kperì kɛ́ dì yu kɛ dɔ̀: Dafiti ɛì kperì. Kɛ yíɛ́ kémaá iduotí
kéketɛ́ bɛ̀ do ĩtínné kùù tãdɛ̀ìkù borɛ̀ kétannɛ̀nko dɛ miɛkɛ.
10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa mbonɛ̀ Dafiti kòo yɛ̀tìrì feirí.

11 Kɛ̀ Idammu Tiiri kóo kpààtìi tɔ̃nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tidabɛɛkpetì Dafiti borɛ̀ kóò
duɔ́nnɛ̀ bɛdabɛɛsũ̃ɔ̃bɛ̀ nɛ̀ bɛtɔ̃́cíɛbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ò maá tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀.
12 Kɛ̀ Dafitii banté kɛ dò nti Yiè nKuyie kuù ò duɔ́ ntikpàtì, kɛ̀ kuù tì déúkùnnɛ
ku nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpéí.

Dafiti pɛitɛ́ ìì bí Sedisadɛmmu i yètɛ̀
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 3:5-9. 14:3-7)

13 Kɛ̀ Dafitii ítɛ́ Ebunɔɔ kékò nSedisadɛmmu kétúókɛ́ bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ nɛ̀
yɛpocĩɛ̃ nkɛ̀ bɛɛ ò piɛ́ initidabí nɛ̀ initipobí.
14 Ntɛ ibí ò piɛ́ ì Sedisadɛmmu i yètɛ̀: Sammua nɛ̀ Sobabu nɛ̀ Natãã nɛ̀
Sadomɔɔ,
15 nɛ̀ Ibadi nɛ̀ Edisua nɛ̀ Nɛfɛki nɛ̀ Yafiya,
16 nɛ̀ Edisamaa nɛ̀ Ediada nɛ̀ Edifedee.

Dafiti namɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 14:8-16)

17 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ keè Isidayɛɛribɛ còúmmɛ̀ mɛkùɔ̀ nDafiti koò pĩ ntikpàtì kòo
bo mbɛ̀ bakɛ́ kɛ̀ Fidisisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛmɔu ítɛ́ kɛ bo o pì, kɛ̀ Dafitii tì kèè kéta kutãdènkù
késɔri.
18 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ tuɔkoo képitɛ́ Defaiibɛ biriku miɛkɛ.
19 Kɛ̀ Dafitii beé nti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie n dò nkékɔtɛ kékpannɛ̀
Fidisitɛ̃ɛ̃baa? A bo bɛ̀ ãnné n nɔu miɛkaà? Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Kɔtɛ n yóó
bɛ̀ ãnnému a nɔu miɛkɛ.

5:8 Dɛ̀ bɛnkú kɛ dò ndɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do tú Dafiti dootitɔbɛ̀ mbɛ, dɛɛ̀ te kɛ̀ Dafiti bɛ̀ dònnɛnɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ pátíri
náá mbɛ̀ɛ̀ kõmɛ. (Ikuó nìùbɛ̀ pátíri 21:17-23).

20 Kè Dafitii kɔtɛ Baadi-Pedasimmu kéna Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkpɛ̀té n dootitɔbè mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ kpɛ́té mèè botí kukpɛ́roo.
Dɛè te kè bè yu dɛ kó dibòrì kɛ tú Bɛkpɛ̃tíbè yiè.
21 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ cokɛ́ kéyóu bɛ bɔkè, Dafiti nè o kɔbɛ kè bèɛ yè tùótɛ́.

22 Kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ wɛ̃tɛ kébáátí kucɛ mɛdérímè kɛ bo dokénè Isidayɛɛribɛ, kɛ tó bátɛ́ Defaiibɛ biriku képitɛ́.
23 Kè Dafiti tó beé nti Yiè nKuyie nkè kù dɔ̀: A báá bè wetínné, tũnnɛ bɛ fɔ̃nkúò a bo bè nìntɛ dɛtediɛrè túúkù borè.
24 Kàa kèè dìì mɔ̀nnì kunampoo dɛtie nyómmè á tonkùnnɛ amáà míì tùɔ̀koo kɛ bo poté Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ããpɔ̀mbè.
25 Kè Dafitii dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tì képoté Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ké bè bèti Kebaa kétuɔkɛnè Kesɛɛ borè.

6

Dafiti dɔ́mè kékpɛ̃nné Kuyie ntaummè tɔu Sedisadɛmmu
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 13:4-14)

1 Kè Dafiti tó tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀nkperíbè bɛmɔu kè bè mbo sikɔupípísìtããti (30000).
2 Kè bèɛ nɛinè Dafiti kè bèɛ kɔtɛ Baada-Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ kòò bo túótɛ́ní Kuyie ntaummè tɔu. Dìì borè ndɛ bè do ɔ̃ɔ̃ yúmè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yètìrì, Kuyie ntɔ̃rè yèdéè bè tu yè bɛĩnkèmbàrìbè yɛ fèntì ĩnkè.
3-4 Dɛ kó ditɔu do bo Abinnadabu cĩɛ̃tè ntɛ ditãrì ĩnkè. Kè bèɛ dì daá ntɛnaasãntè pàntè ĩnkè, kè Abinnadabu bí Usaa nè Aiyo kè bè ntè nɛínè kè Usaa bo tɛ píkù kè Aiyo tè dèri kè bè kèrí.
5 Dafiti nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bè yànku ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìikè, kɛ bie ntikùtìdùùtì tibotí tibotí, nè yɛbàrè kɛ sáárì yɛcírè.
6 Bè tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Nakɔ̃ɔ̃ yié borè, kè inààkɛ ndɔ́ kébɔ nKuyie ntaummè tɔu, kè Usaa youtɛ o nɔ̀ùtè kɛ bo dì cɔ̀útɛ́,
7 kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛɛ ò pɛikɛ kè kùu ò poté dɛndɛ bàmbà o yetímè kpéí, kòo kú Kuyie ntaummè tɔu borè.
8 Kè dèɛ yonkɛ Dafiti ti Yiè nKuyie mpoté mèè kpéí nhUsaa. Kòò yú dɛborè kɛ dɔ̀. Pedɛsi-Usaa, kè dɛ kó diyètìrì kpaá bo nè yíenní.
9 Kè Dafitii yɔtɛ ti Yiè nKuyie ndɛ yiè kɛ dɔ̀: M báá dáátí kè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔuu ta n cĩɛ̃tè.
10 Mɛ̀mɛ kòo yetɛ bè bo di tannémè o cĩɛ̃tè kéduɔ́ nkè bèɛ di tanné Obɛdi-Edɔmmu Kati kó dihɛì kou cĩɛ̃tè.
11 Kè dì mbo o cĩɛ̃tè kɛ dɔ̀ bɛtɔ̀ɔ̃bè bètããti, kè ti Yiè nKuyie nhò dɔɔ̀ mɛsàà nwenwe nè o cĩɛ̃tè tɛmɔu.

Kuyie ntaummè tɔu tùɔ̀kɛmè Sedisadɛmmu
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 15:25-16:3)

12 Kè bèɛ nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀ ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ Obɛdi-Edɔmmu mɛsàà nkòo kpɛrɛ dɛmɔu kèrí séi, Kuyie ntaummè tɔu bo mèè kpéí nho cĩɛ̃tè, kè Dafitii kɔtɛ Obɛdi-Edɔmmu ciɛ kè bè bo dì tùótɛ́ kékonnènní o ciɛ kè bè ndi tɔ kè dè dò ndibanni mɛdiè.
13 Bèè tɔ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kè bè dò yɛnacènà yèkuɔ kè Dafitii féútɛ́ dinaadapànnì nè dipedaà dèè ã mɛkùɔ,
14 kédeè kénhau nè o wɛ̃rímú mumɔu kɛ déúkùnko ti Yiè nKuyie nyètìrì kɛ dáátí ikuó yaàbòrì.
15 Kè bè ntɔní ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kɛ íútí nè diwèì kɛ eu siheú kɛ kũntiní Sedisadɛmmu.

16 Ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu tùɔkɛní dìì mɔ̀nnì Dafiti cĩ̀ètè, kè Sauri kóo sapàà mMikaadi síékéní tɛbòtè kéyà Dafiti aumè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìikè, kóò sènkèrì.
17 Kè bèɛ tannɛ́ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ditou Dafiti do dì maá dì, kɛ́ĩnné dɛ cuokè dì do dò nkɛ́nyĩ̃ĩkú dè, kɛ́fié iwũ̃ ti Yiè nKuyie nkɛ́tuɔ kɛ́fié itɛì mɛtaummè kpɛyi.
18 Ò fìé dìì mɔ̀nnì iwũ̃ kɛ́deè nkɛ́yú ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ bàá nkù yètìrì ké bè pã mɛsàà,
19 kɛ́deè kɛ́totí Isidayɛɛribɛ bɛmɔu tidiitì bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè, kɛ́duɔ́ mbá wè pɛ́ɛ̃ nè dikàtìndàà bè dɔ̀ɔnè dì ditebii bè tu dì dátì nè ditɛrì bè dɔ̀ɔnè dì fínyĩ kó yɛbɛ kperè. Dɛ kó difɔ̃nkúò bá wè kòo kò nho cĩ̀ètè.
20 Mɛm̀mɛ Dafiti tamè o cĩ̀ètè kɛ bo dɔu nho kɔbɛ, kè Mikaadii yènní kóò co kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ kpààtì waá nhomáà disãnni yíe nkɛ feí nho kɔ̃ntì tidaatì bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè ìikè, dɛnitisĩntékpɛrɛ tẽmè.
21 Kè Dafiti dɔ̀: N dɔ̀ɔ mɛmmɛ kɛ déúkùnko ti Yiè nKuyie nyètìrì ndi, kunku kùù yóu a cicɛ nè a cĩ̀ètè tɛmɔu kɛ n tããté kè n tú Isidayɛɛribɛ kpààtì, n yóó dɔkɛ bɛnkɛmu n wèì ku ìikè.
22 N yóó yíé kɛ dɔkɛ kɛ́kùnnɛmu m máà ku ìikè, kécɛ̃ m máà, mɛmmɛ bɛtɔ̃mbè a náá mbèɛ kpɛ́í né yó n déúkùnɛmè.
23 Sauri kóo sapàà mMikaadi í mpɛitɛ́ kɛ yàa kúnè.

7

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã nàkɛ́ tì Dafiti (Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 17:1-15)

1 Kè Dafiti mbo o cĩ̀ètè kè ti Yiè nKuyie nkɛi nho dootitɔbè bèɛ ò fitɛ́ kóò ɔmpùnnɛ.
2 Diyiè marì kòo nákɛ́ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã kɛ dɔ̀: Mí nh ã tɛcĩ̀ètè idɛí kperí kpɛtɛ kè Kuyie ntaummè tɔu né bo ditou dìì dɔ̀ɔnè tiyààtì di miɛkɛ. A yèmmè dɔ̀mmɛ?
3 Kè Natãã ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Okpààtì kàa yèmmè dɔ̀mmè, dɔɔ̀ mɛ, ti Yiè nKuyie nda bonèmu.
4 Dɛ kó kɛyènkè kè ti Yiè nKuyie nnákɛ́ Natãã kɛ dɔ̀:
5 Kɔtɛ kénákɛ́ n kóo tɔ̃ntì Dafiti kɛ dɔ̀ weè í yó m maá tɛcĩ̀ètè n yó mbo tèè miɛkɛ.
6 M mu nyí buoté tɛcĩ̀ètè matè miɛkɛ nè n dènnɛ dìì yiè Isidayɛɛribɛ Esibiti miɛkɛ nè yíennί, n do bè nɛínè kɛ bo kutouku miɛkɛ nkɛ.
7 Nè m bonè dìì daà Isidayɛɛribɛ bɛ cèmmu miɛkɛ m bá mbekɛ onìtì mɔù kɛ tú wè m maá tɛcĩ̀ètè nè idɛí kperí.
8 Á nákɛ́ n kóo tɔ̃ntì Dafiti kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tu ò do cɛmmù ipe nyi kè nh ò tããté kòò naá nyIsidayɛɛribɛ kóo kpààtì.
9 Kè nni nhò bonè ò kòrì yèè borè, kékuɔ o dootitɔbè bɛmɔu, kɛ déúkùnnɛ o yètìrì kè dì mààtɛnè kutenkù kó bɛnitidiɛbè kpɛyɛ.
10 N yóó duɔ́mmu n nìtìbè Isidayɛɛribɛ dikarì bè yó mborè kɛ í yĩ̀kù tìmatì. Kubotí yɛiku tɛkù makù kɔbɛ tɛ́nkɛ báá na kɛ́ mbè fɛ́ũ̃nko bè do bè fɛ́ũ̃nko mèè botí,
11 nh ãnnɛ́ dìì mɔ̀nnì bɛbaatíbè kè bè nni n nìtìbè Isidayɛɛribɛ. Di mmɔ̀nnì n fũũmmu a dootitɔbè kɛ da ɔm̀pùnnɛ, n né da náámmu kɛ tú mí ndi Yiè nKuyie m bo da duɔ́ ntɛcĩ̀ètè.
12 Kàa yiè tùɔkɛ dìì mɔ̀nnì kàa kò nha yɛmbè kũũ nkè m bo tããté a bí a pɛité ì miɛkɛ òmɔù kéfíí nho kpàtì.

13 Weè yó m maá tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀, mí mmɔ́mmuɔ nkɛ̀ n fíí nho kpàtì teii, kɛ̀ tì mbo yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu.
14 M bo ntú o cicɛ kòò tu m birɛ, kòò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ í wenni nh ò potɛ́ onìtì õõ potɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí o birɛ.
15 N né í yóó dɛitɛ n kó mɛsàà nho ĩ̃nkɛ̀ kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ m mɛ̀ dɛ̀itɛmɛ̀ Sauri ĩ̃nkɛ̀, nh ò yóu dìi mɔ̀nnì kɛ da tùótɛ́.
16 Tikpàtì yó mbomu a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃̀ kàa yaàbí ntì sɔkɛ́.
17 Kɛ̀ Natãã kɔtɛ kɛ́nákɛ́ Dafiti Kuyie nhò nàkɛ́ tì nɛ̀ kù ò bɛnkɛ tì timɔu.

Dafiti bàámmɛ̀ Kuyie
(Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 17:16-27)

18 Kɛ̀ Dafitii kɔtɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummè tou kɛ́ kù bántɛ̀ kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nKuyie, n tú we! N cĩ̃ɛ̃̀tɛ tu ɔ̃ntɛ kàa n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nha mɛ̀ nni dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.
19 Bá dɛ̀ né mu nyí da sànnɛ̀ kàa sɔkɛ́ kɛ náá ndɛ̀ yó mboní kàa dɔɔ̀ dɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ tì nni nnáá mmí nhonìtì.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie, m bo yíɛ́ kɛ dɔ̀ ba tɛ́nkɛ, a n yɛ́mɛ̀mu mí nha kóo tɔ̃ntì.
21 A n dómu dɛɛ̀ te kàa n nàkɛ́ dɛ̀ yó mboní kàa n dɔɔ̀ tì kɛ ti nni mbɛnkɛ mí nha kóo tɔ̃ntì.
22 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha dɛumu òmɔù í da mànnɛ̀, ti kɛ̀ɛ̀mu nɛ̀ ti to bɛ̀ nàámmɛ̀ kɛ tú, kɛ̀ dɛ̀ í tú fɔ̃́ nhòmɔù í da dònnɛ̀.
23 Kubotí makù mɛ nyí bo kùù dònnɛ̀ Isidayɛɛribɛ, a kɔ̀tɛní kɛ dɛɛtɛ́ bɛ̀ Esibiti kɔbɛ nɔu miɛkɛ nɛ̀ bɛ kó yɛbɔkɛ̀, kɛ bɛ̀ dɔɔ̀ a bí, kɛ fei mbɛ yètìrì, kɛ pĩ mmutɔ̃mmú diɛmù a bɛ̀ duó ndìì ɛì miɛkɛ, kɛ mù duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì.
24 Kàa tããté Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ bo ntú a kɔbɛ sɑ̃̀ɑ̃̀ kàa bɛ̀ te.
25 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha béi ntìì kó dimàà mí nha kóo tɔ̃ntì n kpéí nnɛ̀ n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kpéí, m pĩ nti kédɔɔ̀ kéndɔ̀nnɛ̀ a béimmè.
26 A sãnni ńdɛu sɑ̃̀ɑ̃̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ntú ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ bàá nkù kuù tu Kuyie. Mí nha kóo tɔ̃ntì kɛ̀ n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ mbo sɑ̃̀ɑ̃̀.
27 Fɔ̃́ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ bàá nkù, fɔ̃́ɔ̃̀ béi nnɛ̀ a nùù kɛ tú a bo n duó nyibí kɛ̀ ìi sɔɔtɛ́ n kpàtì, dɛɛ̀ te kɛ̀ n dàátí kɛ da béinnɛ̀ miɛ mbotí mí nha kóo tɔ̃ntì.
28 Á tú Kuyie nku, kàa béi ntì tìi dɔɔ̀, fɔ̃́ɔ̃̀ béi nkɛ tú a bo n dɔɔ̀ mɛsàà.
29 A dɔɔ̀ n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ mɛsàà, kɛ̀ n yaàbí ii ntú bɛkpààtìbɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃̀, ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ́ndɔ̀nnɛ̀ a béimmè a kó mɛsàà nni mbonɛ̀ n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃̀.

8

Dafiti namɛ̀ ibotí tɛì
(Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 18:1-13)

1 Kɛ̀ Dafitii na Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ kɛ̀ bɛɛ ò bɔ̀útɛ́, kɛ tɛ́nkɛ í mmɔkɛ muwɛ̃rímú mamù dɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
2 Kɛ múnkɛɛ na Moabiibɛ, kɛ́ mbɛ̀ tãũnko kɛtenkɛ̀, kɛ níí benné kuhɔ̃ũ mèdémè kɛ́kuɔ kébenné mèmáà kɛ́fĩĩ̃, nkɛ̀ Moabiibɛɛ naá nDafiti kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ́ nhò yietì dàmpóò.
3 Kòo yíɛ́ kɛ́na Adadesɛɛ Deɔbu birɛ Tisoba kpààtì kɛ sɔ̃́ nhò dó kɛ́cɔuté Efadati kó kutempɛ̃.
4 Kɛ̀ Dafitii pĩ mbɛsãndèèbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ (1700) képĩ mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupípísìdɛ́ (20000) kɛ́kɛ́kɛ́ sikpàrìsɛ̃ĩ̃ sìì dɛ̀rì sinaasɛ̃ĩ̃ si duɔti, kɛ́súó nhòmáà sikpàrìsɛ̃ĩ̃ nɛ̀ dɛ kó sinaasɛ̃ĩ̃ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
5 Kɛ̀ Sidii kɔbɛ bɛɛ̀ bo Damaasi kɛ̀ bɛɛ íténí kétee nhAdadesɛɛ Tisoba kóo kpààtì kɔbɛ, kɛ̀ Dafitii kuɔ Sidii kɔbɛ sikɔupípísìdɛ́ nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ (22000),

6 kétiekɛ Sidii kó kɛtenkè kékannɛ kùmàndáàbè Damaasi èì kè Sidii kɔbɛ nhò
yietì dàmpóò. Kè ti Yiè nKuyie nhò duɔ mmuwɛ̃rímú kòo nnɔ nho dootitɔbè ò
kòrì kèè bíékè mudoò.
7 Kè Dafitii fietɛ Adadesɛɛ ããpòmbè sɔɔdɔpìitì kékònnè Sedisadɛmmu,
8 kétúótɛ disɔɔwũ̃ mɛdiè ndìì do bo Betaa nè Bedotai Adadesɛɛ kó yɛhɛkè
miɛkɛ.
9 Kè Amati èì kóo kpààtì Touu keè Dafiti namè Adadesɛɛ ããpòmbè
10 kétɔ̃nní o birɛ Yodammu kòò bo dɔu nDafiti kóò sãntɛ ò kòtɛmè mudoò kɛ
na Adadesɛɛ. Tou dootitɔù múnkɛ do tú weè Adadesɛɛ. Kè Yodammu nkérí kɛ tɔ
disɔɔwũ̃ nè mɛsɔɔ nnè timátì péítì bè dàòrinè tì idíítí dɛ kó tinɛntì kéduɔ nDafiti.
11-12 Kòo dè duɔ nti Yiè nKuyie nhò do duɔ mmèè botí dɛketirè ò do na Sidii
kɔbɛ nè Mɔabiibɛ nè Amɔniibɛ nè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kéhɛí dè, kɛ né yíénè ò do na
Adadesɛɛ kéɛí dè.
13 Mɛ̀mmɛ Dafiti yètìrì dɛukɛmè.

Ò na dìì mònnì Sidii kɔbɛ kékonní kénamu Edomiibɛ kubiriku bè tu kù
Kukókébiriku ku miɛkɛ kɔbɛ kékuɔ bɛnìtìbè tɛkɔupípíítè nè sikɔupísìni (18000),
14 kétiekɛ Edɔmmu kékannɛ kùmàndáàbè kè ti Yiè nKuyie nhò duɔ
mmuwɛ̃rímú, kòò kòtɛ kùù píkù weè na.

Dafiti kó bɛtɔ̃mbè
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 18:14-17)

15 Kè Dafiti mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu, kémbekùnè bɛnìtìbè bɛmɔu kè dè
wenni.
16 Kè Soabu Seduya birɛ mbakɛ́ bɛhããpòmbè kè Aidudi birɛ Yosafati ntú wèè
tɔ dihɛì kó yɛpátɛ.
17 Kè Aitubu birɛ Sadɔki nè Abiataa birɛ Aimmɛdɛki kè bè ntú ikuɔ́ nìùbè. Kè
Seduyaa tu opátíwããtì.
18 Kè Yoyada birɛ Bennaya mbakɛ́ Kedetiibɛ nè Pedesiibɛ bèè bàa
tɛkpààtìcĩ̀ètè. Kè Dafiti bí nhò tũnko.

9

Dafiti cɔutémè Mɛfibosɛti o cĩ̀ètè miɛkɛ

1 Diyiè marì kè Dafitii bekɛ kɛ dɔ̀: Òmɔù í kpaá fòù Sauri naàmùnkù miɛkɛ kè
nh ò dɔ̀ɔ mɛsàà nnè Sonnatãã kpéínáà?
2 Kɛ sɔ̃́ nSauri màkɛ otɔ̃ntì mɔù kòo yètìrì tu Sibaa kòo kɔtɛní Dafiti borè kòo
ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nwe Sibaa? Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, mínwe a kóo tɔ̃ntì.
3 Kòo kpààtì Dafiti dɔ̀: Sauri naàmùnkù miɛkɛ òmɔù í kpaá fòù kè nh ò dɔ̀ɔ
mɛsàà nKuyie nkpéínáà? Kòo tɔ̃ntì dɔ̀: Sonnatãã birɛ kpaámu kɛ tu kuhɔ̀ùkù.
4 Kòo kpààtì dɔ̀: Ò borɛ? Kòo tɔ̃ntì dɔ̀: Ò bo Doo-Dabaa nwe Makiiri Amiyɛɛdi
birɛ cĩ̀ètè.
5 Kè Dafitii tɔ̃ nhòmɔù kè bèɛ kɔtɛ Makiiri cĩ̀ètè kétɔní Mɛfibosɛti.
6 Sauri kóo dapàà Sonnatãã birɛ, ò tùɔ̀kení dìì mònnì okpààtì Dafiti borè
kénínkú késĩ̀nnɔ́ɔ o ìikè kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ɔ̃̀ tu Mɛfibosɛtaa? Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, mínwe
a kóo tɔ̃ntì.
7 Kòo kpààtì Dafiti dɔ̀: A bá nyĩ̀ɛ̀kù n yóó da dɔ̀ɔmu mɛsàà nha cicɛ Sonnatãã
kpéí, n yóó da tɛ̃́nnému a yààkù Sauri tenkè kɛmɔu kàa nyo m borè yɛwe yɛmɔu.
8 Kè Mɛfibosɛtii nínkú késĩ̀nnɔ́ɔ kɛ dɔ̀: Okpààtì, dè dòmmɛ kàa dàkɛ n kpéí mmí
ndɛmɔcírè?
9 Kòo kpààtìi duɔ́ nkè bèɛ yúní Sibaa Sauri kóo tɔ̃ntì kòo ò nàké kɛ dɔ̀: Sauri
kpɛrɛ dɛmɔu nè o cĩ̀ètè kɔbɛ kpɛrɛ, n dè duɔ́ nho yaàbirɛ Mɛfibosɛti nwe.

10 Fɔ́ nnɛ̀ a bí díì yó nhò kuuti, kɛ tɔuní ò bo nyo mmù. Mɛfibosɛti yó nyo m borɛ̀ ndɛ sɑ́ɑ̀.
Sibaa do mɔkɛ initidabí tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìnùmmù ndi, bɛtɔ̃mbɛ̀ sipísìdɛ́.
11 Kòo nàkɛ́ okpààtì Dafiti kɛ dɔ̀: N yóó dɔɔ̀mu a n nàkɛ́ tìì kó dimàà. Mɛm̀mɛ kɛ̀ Mɛfibosɛti nyo nhokpààtì Dafiti borɛ̀ kɛ dònnɛ̀ o bí.

12 Mɛfibosɛti do mɔkɛ dɛdapùmbirɛ dèmáà ndi kɛ̀ dɛ yètìrì tu Mikaa, kɛ̀ Sibaa cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu tu Mɛfibosɛti kó bɛtɔ̃mbɛ̀.
13 Kɛ̀ Mɛfibosɛti mbo Sedisadɛmmu kénkɔrì kɛ yo nhokpààtì Dafiti borɛ̀. Ò do tú kuhɔ̀ùkù nku.

10

Amɔniibɛ fɛikùnnɛmɛ̀ Dafiti tũmbɛ̀
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 19:1-5)

1 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛwe mayɛ̀ kɛ̀ Amɔniibɛ kóo kpààtìi kú, kòo birɛ Anunnii cɔuté tikpàtì.
2 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: M bo dɔɔ̀ Naasi birɛ Anunni mɛsàà nho cicɛ do mɛ nni ndɔ̀ɔ̀ mɛ̀. Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafitii tɔ̃ nho tũmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo dɔu nhAnunni nɛ̀ o cicɛ kó mukũũ. O tũmbɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì Amɔniibɛ ciɛ,
3 kɛ̀ Amɔniibɛ kpààtì tũmbɛ̀ɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A yèmmɛ̀ dò nDafiti tɔ̃nní o tũmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo da dɔu nha cicɛ kũũ máà ndi yáa ba? Ò bɛ̀ tɔ̃nní kɛ̀ bɛ̀ bo paaté dihɛì ndi kéwɛ̃tɛní kɛ́ dì pɔ̀ntɛ.
4 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Anunnii duó nkɛ̀ bɛɛ bɛ̀ pĩ, kɛ́kuó bɛ̀ dɛɛ̀mbìi dikéè, kɛ́kɛ́kɛ́ bɛ yaàbòrɛ̀ kɛ́bennɛ́nɛ̀ bɛ fɔ̀, kɛ́deè kòo bɛ̀ bèti.
5 Kɛ̀ bɛɛ náké okpààtì Dafiti, kòo tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ co kɛ yɛ́ ifɛi do bɛ̀ kùɔmɛ̀. Kɛ̀ Dafitii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀, bɛ̀ nkpaá Sedikoo kɛ̀ bɛ dɛɛ̀mbìi yènní kɛ̀ bɛ̀ né na kékonní.

Isidayɛɛribɛ kpannèmɛ̀ Amɔniibɛ nɛ̀ Sidii kɔbɛ
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 19:6-19)

6 Kɛ̀ Amɔniibɛɛ bantɛ́ bɛ̀ wɛ̀ńtémɛ̀ Dafiti kéyietí Sidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ Bɛti-Deɔbu nɛ̀ Tisoba kɔbɛ sikɔupípísìdɛ́ (20000), okpààtì Maaka kɔbɛ tɛkɔupíítɛ̀ (1000), Tobu kɔbɛ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ (12000).
7 Dafiti tì kèè dìì mɔ̀nnì kétɔ̃ nSoabu nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yɛ̃ dikpànnì weti weti.
8 Kɛ̀ Amɔniibɛɛ yíé képénné bɛ kó kudookɔti dihɛì kó dibòrì borɛ̀, kɛ̀ Sidii kɔbɛ nɛ̀ Tisoba kɔbɛ nɛ̀ Bɛti-Deɔbu kɔbɛ nɛ̀ Tobu kɔbɛ nɛ̀ Maaka kɔbɛ kɛ̀ bɛmbɛ ḿbo kupíkù tɛkù dikpáà miɛkɛ.
9 Kɛ̀ Soabuu yà ò dòmmɛ̀ kébootɛ o dootitɔbɛ̀ tipíìtì tidétì nti, biɛ nho fɔ̃nkúò bɛtɔbɛ̀ o ìikɛ̀. Kòo tããté bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sààbɛ̀ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wetínné Sidii kɔbɛ.
10 Kòo túótɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sɔmbɛ kéduó nho nantɛ̀ Abikaii, kɛ̀ bɛɛ wetínné Amɔniibɛ.
11 Kòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kàa sɔ̃ nkɛ̀ Sidii kɔbɛ dó kɛ́ n na a kɔtení kɛ́ n teennɛ̀, kɛ̀ Amɔniibɛ bɛ̀ɛ mɛ ndó kɛ da na n kɔtoo kɛ́ da teennɛ̀.
12 Yáúkùnnɛ a kɔ̃ntì, kɛ̀ tí kpannɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ kédɛɛté ti nìtìbɛ̀ nɛ̀ Kuyie nti báá nku ɛì. Kuyie ndɔɔ̀ kù dómɛ̀.
13 Soabu nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kétɛ́ kɛ bo dokénɛ̀ Sidii kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ coké.
14 Amɔniibɛ yà dìì mɔ̀nnì Sidii kɔbɛ cokémɛ̀ kɛ múnkɛɛ coké Abikaii kékò mbɛ ɛì. Kɛ̀ Soabuu yóu Amɔniibɛ mubètìmù kékò nSedisadɛmmu.

15 Kɛ̀ Sidii kɔbɛɛ yà Isidayɛɛribɛ bɛ̀ namɛ̀ kɛ tíí mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu.

16 Kè Adadesɛɛ tɔ̃ nkè bèɛ nákέ Sidii kɔbɛ bèè bo kukó nhEfadati yáà, kè bèɛ tuɔkɛní Edammu, kè Sobaki wèè bakέ Adadesɛɛ ããpɔ̀mbè kòò bè ni.
17 Kè Dafitii tì kèè kέtíí nyIsidayɛɛribɛ ããpɔ̀mbè késéntέ Suditɛ̃ɛ̃ kέtuɔkɛ Edammu, kè Sidii kɔbɛɛ ò pèńné kudookɔti kè bèɛ ta mudoò.
18 Dafiti nè o kɔbɛ kè bèɛ bè na kέkuɔ sinaasɛ̃ĩ sikɔusìyiekè (700), sisɛ̃ĩ sikɔupípísìnàà (40000) nè sì dèèbè kέkɔutɛ bɛ kóo kótì Sobaki kòo kú dɛborè.
19 Adadesɛɛ kó bɛhããpɔ̀mbè bɛmɔu sɔ̃́ ndìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ bè na kέyóu kέ bè narikɛnè, kέmpĩ mbɛ tɔ̃mmú. Sidii kɔbɛ tɛ́nkɛ í ndàátí kɛ bo teennè Amɔniibɛ mudoò.

11

Dafiti duɔ́nèmè Batisebaa

1 Dibenni pànnì bè ɔ̃ɔ̃ ketέ dìì mɔ̀nnì mudoò, kòo kpàátì Dafitii tɔ̃ nSoabu wèè bakέ Isidayɛɛribɛ ããpɔ̀mbè, nè bɛhããpɔ̀mbè kè bè bo dokénè Amɔniibɛ kέ bè pɔntɛ kέpi bɛ ɛidiè Dabaa. Wenwe Dafiti kè wenwe nkpaá Sedisadɛmmu.
2 Kuyuoku makù kɛ sɔ́ nhò ɔ̀mpè kέíténí kέdekɛ kudànkù kέncentì tɛkpàátìcĩɛ̃tè ĩnkè kέyà onitipòkù mɔù kòò wùɔ̀ kɛ wenni mɛdiè.
3 Kè Dafitii bíékέ kɛ bo yà wèè nitipòkù nwe, kè bèɛ ò nàkέ kɛ dɔ̀: Batisebaa Udii Itiibɛ botí kou pokù nwe Ediammu kóo sapàà.
4 Kòo tɔ̃ nkè bèɛ ò yuní, kòo kɔtɛní o cĩɛ̃tè kɛ sɔ́ nho yɔ́ntì dèè kòò wèńkùnnɛ òmáà bàmbà, kòo ò duɔ́nè kέdeè kòo kò.
5 Kè dɛ kóo nitipòkù púó nkέtɔ̃ nkè bèɛ nákέ Dafiti ò pùómmè.
6 Kè Dafiti pǎnkɛɛ duɔ́ ntináaǹtì bɛhããpɔ̀mbè kóo kótì Soabu kɛ dɔ̀: Duɔ́ nkè Itiibɛ botí kou Udii konní.
Kè Soabu duɔ́ nkòo konní.
7 Kè Udii tuɔkɛní okpàátì Dafiti borè, kòo ò bekɛ Soabu kɔ̃nnaatí dòmmè nè bɛhããpɔ̀mbè kɔku nè mudoò cèntì mèè botí.
8 Ò ò bekɛ mɛmmɛ kέdeè kóò nàkέ kɛ dɔ̀: Kò nha cĩɛ̃tè kέomǹpè sámpó.
Kè Udii ítέ okpàátì cĩɛ̃tè, kòo ò pã dipãnnì kέduónko.
9 Udii mɛ nyí nkò nho cĩɛ̃tè, kέkɔtɛ kέduɔ́ mbɛhããpɔ̀mbè bèè bàa okpàátì cĩɛ̃tè bɛ borè ditowaà.
10 Dafiti tì kèè dìì mɔ̀nnì, kέbekɛ Udii kɛ dɔ̀: A bonní kupɔ̀ɔ̀kù dέtíkù nku dè dòmmɛ kàa í kò nha cĩɛ̃tè?
11 Kè Udii ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Okpàátì, Kuyie ntaummè tɔu nè Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ kó bɛhããpɔ̀mbè bá mbo titouti miɛkɛ, ti kóo kótì Soabu nè iwɛ̃ĩ yɛmbè bá mbo dikpáà miɛkɛ kè mí nné bo n cĩɛ̃tè kɛ yo nkɛ yɔ̃ nkɛ dɔunè m pokù, okpàátì nè a yètìrì kpέí n yetɛmu m báá dɔɔ̀ dɛ kó kubotí, míì béi!
12 Kòo kpàátì Dafiti dɔ̀: Dè wenni nkpaá diɛ nyíe nkè dè wentέ n né duɔ́ nkàa wɛ̃tɛ.
Kè Udii nkpaá Sedisadɛmmu kè dè yàa wenténè.
13 Kè Dafitii ò yu kè bèɛ wɛ̃nné kédi kéyà̀ mɛnaà nkòo ò duɔ́ mmɛnaà nkòo yà̀ kémuɔ́, nè mɛmmɛ kuyuoku mɔ̀nnì kè Udii kɔtɛ kéwɛ̃nnénè bɛhããpɔ̀mbè bèè bàa okpàátì cĩɛ̃tè kéduɔ́ ò í nkò nho cĩɛ̃tè.
14 Kè dèɛ wentέ kè Dafitii wãri dipátíri Soabu kέ dì duɔ́ nhUdii.
15 Kè dì tú: Niínnè Udii fɛkpàrìnafɛ ìikè mudoò cɛ́ɛ̃ dè kέwɛ̃tɛ difɔ̃nkúò kóò yóu dɛ ìikè òmáà kè dèɛ yie nkè di dootitɔbèɛ ò kɔ̀utɛ kòo kú.

Udii Batisebaa dɔù kumè

16 Soabu wèè pakέ dihεì kɛ yɛ́ bɛ dootitɔbè kperíbè bo dìì bòrì, kòo túótέ Udii kénií ndɛ ìikè.

17 Kɛ̀ dihɛì kɔbɛɛ yɛ̀nní kédo Soabu, kékuɔ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ kékuɔnɛ̀
Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kékuɔ Udii Itiibɛ botí kou.
18 Kɛ̀ Soabuu tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ bo nákɛ́ Dafiti dɛ̀ wũɔ̃kémɛ̀ mudoò miɛkɛ,
19 kénákɛ́ ò tɔ̃ nwè kɛ dɔ̀: Kàa nàkɛ́ okpààtì dɛ̀ wũɔ̃kémɛ̀ mudoò miɛkɛ kɛ dèè,
20 kɛ sɔ̃́ nkòo miɛkɛ pɛikɛ kòò tu dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di tɔ́ɔnnɛ̀ dihɛì, di í yɛ̃́ kɛ dò mbɛ̀
bo na kémbo kuduotí ĩnkɛ̀ kétãũnáà?
21 We ndo kùɔ Abimɛdɛki Yedubaadi birɛ Tebɛsi ɛì kou? Onitipòkù weè do
bɔnténí kupèrìkù kuduotí ĩnkɛ̀ kɛ̀ kùu donní kóò yɛ̀kɛ kékuɔ, dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di
tɔ́ɔnnɛ̀ kuduotí mɛdiè? Kɛ̀ nsà kòo kpààtì da béinnɛ̀ mɛ kóo botí á ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
A kóo tɔ̃ntì Udii Itiibɛ botí kou kumu múnkɛ mudoò miɛkɛ.
22 Kɛ̀ ditɔ̃nnìi kétɛ́ kékò nkénákɛ́ Dafiti Soabu ò nàkɛ́ tì timɔu.
23 Kɛ dɔ̀ bɛ̀è bàa dihɛì bɛ̀ kpeńnìmu kɛ ti pɛ̃ɛ̃tɛ́. Bɛè yɛ̀nní kɛ ti dintɛ́ dikpáà kɛ̀
ti yetoo kɛ bɛ̀ bɛ̀ti kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀ dihɛì kó dibòrì borɛ̀.
24 Dɛndɛ dɛtãnnɛ̀ yembɛ̀ còńmúmɛ̀ kuduotí ĩnkɛ̀ kɛ ti tãũní kɛ kùɔ
bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mabɛ̀ kɛ̀ a kóo tɔ̃ntì Udii Itiibɛ botí kou kɔ́kɛ́ bɛ miɛkɛ.
25 Kòo kpààtìi tɛ́nné ditɔ̃nnì kɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ kéyáúkùnnɛ Soabu kɔ̃́ntì kɛ dɔ̀, o
yèmmɛ̀ báá caàrɛ̀ nɛ̀ dɛ̀è dɔ̀ɔ dɛ kpéí. Mudoò miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ í yóó paà mukũũ,
wèe yetoo képɔntɛ dɛ kó dihɛì.
26 Batisebaa kɛ̀è dìì mɔ̀nnì o dɔù kumɛ̀ kékɔmmú o kũũ.
27 Mukũũ nkó yɛwe pɛ̃ɛ̃tɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Dafitii tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò yuní kòo ò puokɛ
kòo pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ. Dɛ̀ í nnarikɛ ti Yiè nKuyie nnɛ̀ Dafiti dɔ̀ɔ dɛ̀ kpéí.

12

Dafiti duónèmè Batisebaa kè Kuyie nhò kpannè

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃ nku pããnáaǹtì náaǹtò Natãã Dafiti borɛ̀, kɛ̀ Natãã tuɔkoo
kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀è do bo bèdébɛ̀ dihɛì marì, kòo mɔù mɔ̀kɛ o kpɛrɛ kòò
tɔù tu ocĩ̀rì.
2 Kɛ̀ tikpàtì yiè mmɔ̀kɛ iwũɔ̃ péu.
3 Kòo cĩ̀rì mɔ̀kɛ fɛpièfɛ̀ fɛ̀máà ò dontémɛ̀ kɛ fɛ̀ piú kɛ̀ fɛ̀ wɛ̃ńnɛ̀ o bí kɛ bo, kɛ
kótírí kɛ yo nhò yo mmùù dìì, kɛ yɔ̃́ nhò yɔ̃́ mmɛ̀è niɛ, kɛ dɔu o borɛ̀ kɛ dò nho
birɛ.
4 Diyiè marì kɛ̀ opɔ̀ɔ né tuɔkɛní okpààtì wenwe cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kòo yóu ò bo pĩmmɛ̀
o wũɔ̃ miɛkɛ fɛ̀mafɛ̀ kɛ né kɔtɛ kétúótɛ́ òcĩ̀rì wenwe kó fɛpièfɛ̀ fɛmáà kékuɔ
kébénné opɔ̀ɔ.
5 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yonkɛ Dafiti mɛdiè okpààtì wenwe dɔ̀ɔ dɛ̀ kpéí nkòo nákɛ́ Natãã kɛ dɔ̀:
Nɛ̀ Kuyie, wèè dɔ̀ɔ mɛmmɛ dɛ yiè ndò nkékúmu.
6 Nɛ̀ ò í kuɔ́ mmɛ̀è kpéí nhocĩ̀rì wenwe mɛsémmɛ̀, ò bo yietí ocĩ̀rì fɛpièfɛ̀ ò
tùótɛ́ fɛ̀ ipe ìnàà.
7 Kɛ̀ Natãã né ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Fɔ́ nwe dɛ kóo nìtì. Né ntɛ ti Yiè nKuyie
nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu mù: Kù tu kuù da pĩ ntikpàtì kàa bakɛ́ Isidayɛɛribɛ
kɛ̀ kù da dɛɛténɛ̀ Sauri.
8 Kɛ duɔ́ nkàa na Sauri nɛ̀ o cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ kù tùótɛ́ o pobɛ̀ kɛ da duɔ́, kɛ duɔ́ nkàa
bakɛ́ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ, kɛ̀ dɛ̀ í da sànnɛ̀ kù na nda yìému.
9 Ba nkpéí nné te kàa sènkèrì ku nùù, kɛ dɔ̀ɔ kù í dɔ́ dɛ̀, kɛ dɔ̀ɔ dɛ̀ bo yiennèmè
kɛ̀ Amɔniibɛɛ kuɔ Udii, kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kàa tùótɛ́ o pokù kɛ puokɛ?
10 Di mmɔ̀nnì mudoò í yóó fũtɛnɛ̀ a cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, a mɛ nkù sènkèrìmɛ̀ kɛ tùótɛ́ Udii
Itiibɛ botí kou pokù kɛ puokɛ.
11 Kéntɛ́ kékeè ti Yiè nKuyie ntu mù. Kù tu kù bo duɔ́ nkɛ̀ mɛyɛi nda tuɔkɛní,
mè yóó yɛ̀nní a cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ móɔmmɔntɛ ntɛ. Kù bo túótɛ́ a pobɛ̀ a nuɔ mmiɛkɛ kéduɔ́
nha tebìí kɛ̀ sìi bɛ̀ duónɛ̀ kuyie ncuokɛ̀.

12 A dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ disɔ̀rì, kunku bo dɛ̀ dɔɔ̀ kuyie ncuokɛ̀ kupììti miɛkɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀.
13 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: N cààrèmu. Kɛ̀ Natãã dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mmúnkɛ da cĩɛ́mmu a í yóó kú.
14 Dɛ miɛkɛ nákɛ a cààrèmu ti Yiɛ̀ nKuyie, nɛ̀ dɛ kpɛ́í nha birɛ bɛ̀ pɛitɛ́nɛ̀ dɛ̀ bàmbà ndɛ̀ yóó kúmu.
15 Natãã ò nàké mɛmmɛ kédeè kékò nho cĩɛ̃̀tɛ̀.

Batisebaa birɛ kumɛ̀

Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpoté Udii pokù Batisebaa pɛité dɛ̀ɛ̀ birɛ Dafiti kɛ̀ dɛ̀ɛ muɔkɛ kɛ̀ dɛ̀ ncɛ́ɛ̃̀ mɛdiɛ̀.
16 Kɛ̀ Dafitii bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛ kó dɛbirɛ kpɛ́í nkɛ́boú dinùù, kɛ ntũũnko kékonní kuyuoku kényié nkɛ duɔ́ kɛtenkɛ̀.
17 Kòo kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kótíbɛɛ ò bàńtɛ̀ kɛ dɔ̀ wèe ítɛ́. Kòo yetɛ, ò ketɛ́ kɛ í nyie nkɛ bo bɛ̀ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ kédi.
18 Kɛ̀ dɛbirɛ mmɔkɛ yɛwe yèyiekɛ̀ nɛ̀ dɛ muɔkɛmɛ̀ kékú. Kɛ̀ Dafiti tɔ̃mbɛ̀ ńyĩɛ̃̀kù bɛ̀ bo tì nhò nàkémɛ̀ kénnáá mbɛ máà kɛ wéú kɛ tú: Dɛbirɛ sòò kpaá kɛ fòùmu kɛ̀ tí nhò nàánnɛ̀ ò í nti kémmú, ti bo yĩmɛ kɛ dáátí kóò nàké dɛbirɛ kumɛ̀ ò yàà bo dɔɔ̀ omáà mɛyɛi.
19 Kɛ̀ Dafitii yà bɛ̀ náá nnáámmɛ̀ bɛmáà kɛ wéú kébantɛ́ tìì tùɔ̀kɛní ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: M birɛ kumáà? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, dɛ̀ kumu.
20 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Dafitii ítɛ́ kɛtenkɛ̀ kéwuɔ, kɛ́ãnné tùdààrí, kéceetɛ tiyààtì, kéta ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kébántɛ̀ Kuyie. Ò konní dìì mɔ̀nnì o cĩɛ̃̀tɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛɛ ò waá mmudiì kòo di.
21 Kòo kó bɛtɔ̃mbɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Okpààtì a dɔɔri ba mbotí nku? A birɛ sòò kpaá fòù kàa boú dinùù kénkuɔ̀, kɛ̀ dɛ̀ né ku kàa ìtɛ́ kɛ yonnaà?
22 Kòò dɔ̀: M birɛ sòò kpaá fòù kɛ̀ m boú dinùù kénkuɔ̀nnɛ̀ Kuyie nku kɛ tú kɛ̀ dɛ̀ naati kù n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ báá kú.
23 Dɛ̀ né mɛ nkumèmu kɛ dèè n né bo mboú dinùù ba nkpɛ́í? N yí kpaá bo na ké dɛ̀ fòùkùnnɛ, míì sàà bo dɛ̀ sɔ̃́nkóo dɛ̀ í wɛ̃tiní m borɛ̀.

Bɛ̀ pɛitémɛ̀ Sadomɔɔ

24 Kɛ̀ Dafitii kɔtɛ kébámmú o pokù Batisebaa o borɛ kũũ nkpɛ́í, kóò duónɛ̀ kòo pɛité dɛnitidabirɛ kòo dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Sadomɔɔ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní ndɛ̀ dɔ́,
25 kétɔ̃ nku pããnáaǹtì náaǹtò Natãã kòo nákɛ́ Dafiti Kuyie ndómɛ̀ dɛ kó dɛbirɛ, ké dɛ̀ yú kɛ dɔ̀ Yedidia, dɛ̀ɛ̀ bɛnkú kɛ tú Kuyie ndɔ́ wè.

Dafiti pɔ̀ntɛmɛ̀ Adaba
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 20:1-3)

26 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì Soabu do Adaba Amɔniibɛ ei diɛrì kéfietɛ okpààtì kó dicɛ̃karì,
27 kétɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Soabu tu ò pɔ̀ntɛmu Adabaa kɛ fièt ɛ mɛniɛ mbo dìì ɛikarì.
28 Kàa túótɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ di kɔtoo képɔntɛ dihɛì kàa dì fièt ɛ ò í ndɔ́ wèe dì tùótɛ́ o mómmuɔ nkɛ̀ dì ntɔ weè kó diyètìrì.
29 Kɛ̀ Dafitii túótɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sɔmbɛ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kédo dihɛì kɛ́ dì pɔ̀ntɛ kòo dì tiekɛ,
30 Kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ bɛ kóo kpààtì òkɛ́ dìì sɔɔpìì, kɛ̀ di cɛ́ɛ́kù tùɔ̀kɛ cìdóòbɛ̀ bɛ̀kuɔ̀, kɛ̀ dì dàri ditãsààrì dìì donku kpeńnì kɛ́ di òó nDafiti kɛɛínɛ̀ tinɛntì tɛtì péu.
31 Kɛ̀ Dafitii pĩmmú bɛnìtìbɛ̀ kékònnɛ̀ kɛ́ bɛ̀ pĩńné muhɛikɛ̀ntɔ̃mmú, kɛ̀ bɛ̀ nsɔ́ũ tidabɛɛtì, kɛ céú yɛtã́rɛ̀. Kɛ kɔ̃ũ idɛí, kɛ piiku yɛdombiɛ kɛ múnkɛ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ Amɔniibɛ ɛkɛ̀ tɛyɛ̀. Dɛ kó difɔ̃nkúò Dafiti nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kò nSedisadɛmmu.

13

Amunɔɔ duɔ́nɛ̀mɛ̀ Tamaa

1 Dafiti kóo dapàà nhAbusadɔmmu do mɔkɛ o tãũ mɔù nwe, oposáátì mɛsàà,
kòo yètìrì tu Tamaa. Dafiti kóo dapàà ntɔù mɔù bɛ̀ tu wè Amunɔɔ. Kòo dɔkɛ dɛ
kóo sapàà mmɛdiɛ̀.
2 Kɛ mɛ̀nkɛɛ ò dɔkɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ tonté kóò dɔ̀ɔ̀ mumɔmmú. Ò í nyà ò bo yĩmɛ̀ kóò
nìntɛ kɛ yɛ́ ò mu ndo í yĩɛ̃témɛ̀ onitidɔ̀ù.
3 Kɛ̀ Amunɔɔ né mɔkɛ o népo mɔù Dafiti kóo kótì Simɛa birɛ, kòo yètìrì tu
Yonnadabu kòò cìì mɛdiɛ̀,
4 kébekɛ Amunɔɔ kɛ dɔ̀: Ba nkpéí nte fɔ́ nhokpààtì birɛ kàa ììkɛ̀ ɔ̃ nsɔ̀ù
yɛkũnwerɛ̀ yɛmɔu? A bá n nákɛ́ mùù teà? Kɛ̀ Amunɔɔ dɔ̀: N tebitɛ
Abusadɔmmu tãũ Tamaa nwe n dómɛ̀.
5 Kɛ̀ Yonnadabuu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɔ̀ɔ́ kéndò nha mɔ nkénduɔ́ a dɔ́ù ĩnkɛ̀ kàa cicɛ
kɔtɛní kɛ bo da síékɛ́ á ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Duɔ́ nkɛ̀ n tãũ Tamaa kɔtɛní ké n yɛ̃ntɛ́. Wèe
kɔtɛní kémbérí diɛ m borɛ̀, kòò dèè wèe tɔní o mómmuɔ nké n duɔ́ nkɛ̀ n di.
6 Kɛ̀ Amunɔɔ dɔ̀ɔ́ kéndò nhò mɔ, kòo cicɛɛ kɔtɛní kɛ bo ò sìékɛ́, kòo ò nàkɛ́ kɛ
dɔ̀: Duɔ́ nkɛ̀ n tãũ Tamaa kɔtɛní ké n kakɛ yɛkàtìndà yèdéɛ̀ ké n duɔ́ nkɛ̀ n cáákɛ́.
7 Kɛ̀ Dafitii tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ nákɛ́ Tamaa kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kébénné a tãũ Amunɔɔ kòo di.
8 Kɛ̀ Tamaa kɔtɛ kénsɔ́ nhò duɔ́ o dɔ́ù ĩnkɛ̀, kòo ãntɛ ticootì kénkaati kɛ̀ Amunɔɔ
wùó.
9 Kòo yè tùótɛ́ kɛ́ĩnné Amunɔɔ ììkɛ̀, kòo yetɛ kɛ dɔ̀ bèɛ dennɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu,
kɛ̀ bèɛ yie nkɛ́yɛ̀.
10 Dɛ mɔ̀nnì kòo nákɛ́ Tamaa kɛ dɔ̀: Tɔní dɛ kó yɛkàtìndà n dɔ́ù borɛ̀, fɔ́ɔ̃ yóó
yè nni nduɔ́ nha mómmuɔ nkɛ̀ n cáákɛ́. Kɛ̀ Tamaa yè tùótɛ́ kékɔtɛnko ò duɔ́ dɛ̀.
11 Ò yè nhò yòutoo dìì mɔ̀nnì kòò bo cáákɛ́, kòo ò pĩ nkɛ dɔ̀: Kɔtɛní n tãũ kɛ̀ tí
duɔ́.
12 Kɛ̀ Tamaa yetɛ kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Bá m pĩnnɛ̀ muwɛ̃rímú Isidayɛɛribɛ í dɔɔri
mɛmmɛ, bá n dɔ̀ɔnè isɔkɛ inyi botí.
13 M bo cuónnɛ̀ kɛ dɛ kó ifɛi, fɔ́ nha mómmuɔ mbɛ̀ yóó da wéntɛ́ onitiyɛiwe
nwe Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀. Béinnɛ̀ okpààtì ò í yóó yetɛ a bo m puokɛmɛ̀.
14 Amunɔɔ í nyie nkɛ bo kéntɛ́, kóò pĩńnɛ̀ muwɛ̃rímú kéduɔ́nè.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò ò tɛ́nkɛ í ndɔ́ kóò yà fɛnɔ̀nfɛ̀ kóò sènkɛ̀rì kɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ ò do ò
dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí kòo ò bèti kɛ dɔ̀: Yɛ̀!
16 Kòo yetɛ kɛ dɔ̀: Kàa m bèti dɛ kó mɛyɛi mbo ndɛu képɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛketimɛ̀ a n dɔ̀ɔ
mɛ̀.
Amunɔɔ mɛ nyí nkèɲtɛ́,
17 képéi nho kóo tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Dennɛ we nsapàà nkékpetínné dicàù képáá.
18 Kòo tɔ̃ntìi ò dènnɛ kékpetínné képáá.

Tamaa do dáátí disapùnyaàbòrì sààrì ndi, dɛ mɔ̀nnì kó bɛkpààtìsapàmbɛ̀ mu
ndo ɔ̃ɔ̃ í nyɛ́ onitidɔ̀ù kéndáátí yè.
19 Kòo pũ nhomáà mutápεí nkékɛ̃rí o yaàbòrì kémpi o ììkɛ̀ kɛ kérí kɛ kɔnti.
20 Kòo tãũ Abusadɔmmuu ò bekɛ kɛ dɔ̀: Amunɔɔ da duɔ́nèmaà? Cĩɛ́ké a tãũ
nwe a bá ndakɛ dɛ kpɛti.
Kɛ túótɛ́ dɛ kó diyiè kɛ̀ Tamaa ḿbo o tãũ Abusadɔmmu cĩɛ̃tè, bá òmɔù í ndakɛ
o kpɛti.
21 Kòo kpààtì Dafitii keè dɛ̀ɛ dɔ̀ɔ kɛ̀ dɛɛ ò yonkɛ mɛdiɛ̀ nhò mɛ nyí mbéi ntìmatì,
kɛ yɛ́ Amunɔɔ do túmɛ̀ Mpo nwe kòo ò dɔ́ mɛdiɛ̀.
22 Kɛ̀ Abusadɔmmu miɛkɛ ḿpéì Amunɔɔ ò càkɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí nho tãũ, bá ò tɛ́nkɛ í
nhò náánnè.

Abusadɔmmu duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kuɔ Amunɔɔ

23 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nyèdéè kɛ̀ bɛ̀ nkɛ̃ĩ Abusadɔmmu pe cìtì Baa-Aso
Efadaimmu tenkɛ̀ mànku, kòo yú okpàátì dapàmbɛ̀ bɛmɔu mudiì,
24 kékɔtɛ okpàátì cĩɛ̃tɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: N cicɛ n da báámmu, n yikú m pecìtì
kɛ̃ĩ mmu, kɛ dɔ́ fɔ̃ nnɛ̀ a tũmbɛ̀ di kɔtɛní dɛ kó dibanni.
25 Kòo kpàátì dɔ̀: M birɛ kɛ̀ ti kɔ̀tɛ timɔu ditɔu yàà bo da cɛ̃ɛ̃kɛ, ti báá na kékɔtɛ
timɔu.
Kɛ̀ Abusadɔmmu nyetíróo, kòo kpàátìi yetɛ kébekɛ Kuyie nkó mɛsàà mmáà o
ĩnkɛ̀ bá wenwe í nkɔ̀tɛ o mómmuɔ.
26 Kɛ̀ Abusadɔmmu dɔ̀: Kàa í kɔri a mómmuɔ nyóu kɛ̀ ń tebitɛ Amunɔɔ n nɛinɛ̀,
kòo kpàátì dɔ̀: Ò da nɛinɛ̀ ba nkpéí?
27 Kɛ̀ Abusadɔmmu baa nyetíróo kòo kpàátì ḿbo kéyóu kòo kó bɛdapàmbèɛ ò
nɛinɛ̀ kékɔtɛ.

28 Kɛ̀ Abusadɔmmu náké o kò bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dí ńwéí kɛ̀ Amunɔɔ muó ndìì
mànnì mɛnaà nkòo ìikɛ̀ kɔɔrɛ, kɛ̀ m péi nkɛ yĩ poténɛ̀ we, di ò kùɔ kɛ bá nyĩɛ̀kù,
míì mɛ nyɛ̃. Di kɔ̃mbùàtì bá nduò, dɔànɛ̀ dinitidaà.
29 Kòo tɔ̃mbèɛ dɔà ò bɛ̀ nàké tì kékuɔ Amunɔɔ, kòo kpàátì dapàmbɛ̀ sɔmbɛɛ
cíétɛ́ bá wè kòo dekɛ o sãntɛ̀ kécoké.
30 Kɛ̀ bɛ̀ nkpaá kɛ mu nyí tùàkoo kɛ̀ Dafiti tì kèè kɛ̀ bɛ̀ tu: Abusadɔmmu kùɔ
okpàátì dapàmbɛ̀ bɛmɔu bá òmɔù í kpaá bá omáà.
31 Kòo kpàátì yèmmèɛ caàrɛ̀ kòo kɛ̃té o yaàbòrì, kédoroo kɛtenkɛ̀, kòo kó
bɛtũmbɛ̀ múnkɛ kɛ̃rí bɛ kpɛyɛ ké nhò murí.
32 Kɛ̀ Dafiti kóo kótì birɛ Yonnadabuu béi nkɛ dɔ̀: Okpàátì a yèmmɛ̀ bá ndò
nha kó bɛdapàmbɛ̀ ku bɛmɔu, Amunɔɔ máà ndi bɛ̀ kùɔmɛ̀, nɛ̀ ò càkɛ dìì yiè ndi
Tamaa dɛ kó mɛyèmmɛ̀ tamɛ̀ Abusadɔmmu.
33 Tũ mbá ntoti a yèmmɛ̀ kɛ tú a kó bɛdapàmbɛ̀ bɛmɔu ndi bɛ̀ kùɔmɛ̀, Amunɔɔ
máà ndi bɛ̀ kùɔmɛ̀.
34 Kɛ̀ Abusadɔmmuu cokɛ́.
Odapàà nwèè pakɛ́ dihɛì kòo yà ditĩnnì marì cootiníɛ̀ Odonnaimmu tãrì
pɛ̃ri, kékɔtɛ kénáké okpàátì kɛ dɔ̀: N yà bɛnìtìbɛ̀ mabɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ cootiní
Odonnaimmu tãrì pɛ̃ri.
35 Kɛ̀ Yonnadabuu nákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: A bí ii kèríní. N da nàké tìnti.
36 Yonnadabu kpaá mɛ nnáá nkòo kpàátì dapàmbèɛ tuɔkɛní, kétiité yɛdabùò,
okpàátì nɛ̀ o tũmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛɛ tiité yɛdabùò.

37-38 Kɛ̀ Abusadɔmmu yie cokɛ́ kékɔtɛ Tamai Ammiudi Kesuu kpàátì ciɛ ké
nkɛ mbo kɛ dɔ̀ yɛbie nyètããti, dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ kɛ̀ Dafiti kuɔ nho birɛ Amunɔɔ kũũ.
39 Kɛ̀ bèɛ ò bàńtɛ̀ Amunɔɔ kũũ nkpéí mbá o miɛkɛ tɛ́nkɛ í mpéí Abusadɔmmu.

14

Abusadɔmmu wɛ̀tɛníɛ̀ Sedisadɛmmu

1 Kɛ̀ Seduyaa birɛ Soabuu bantɛ́ Dafiti yèmmɛ̀ bomɛ̀ Abusadɔmmu bíékɛ̀,
2 kétɔ̃ nkɛ̀ bèɛ yúní onitipòkù mɔù Tekoa ɛì, kòò cii mɛdiè, kòo ò nàké kɛ dɔ̀:
Dɔà kɛ̀ dɛ̀ ńdò nha tɔ tiyɔ́ɔ̃́tì, a báá yɔɔrɛ amáà tùdàárí, dɔà kéndò nha tɔ tiyɔ́ɔ̃́tì kɛ̀
dɛ̀ mɔntɛ,
3 kékɔtɛ kéyà okpàátì kóò nàké n yóó mɛ nda nákɛ́ tì.
Mɛmmɛ kɛ̀ Soabuu ò nàké ò dò nkɛ bií nákɛ́ tì.
4 Kòo nitipòkùu kɔtɛ kéyà okpàátì kénínkú késĩnné o ìikè, kóò nàké kɛ dɔ̀: N dɔ́
a n teennèmu.
5 Kòo kpàátìi ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ ba? Kòò dɔ̀: Okpàátì n tú okúpokù nwe, n dɔù
weè ku,

6 kɛ sɔ́ m mɔkɛ ibí ìdéì, kɛ̀ ì né kpa nkupaku bá òmɔù í dɛ̀ bo kɛ bo ì pàtɛ, kɛ̀ dɛ̀máà kùɔ dɛ̀tɛrɛ̀.
7 Kɛ̀ n dɔù naàmùnkù kɔbɛ né ìtɛ́ kɛ bo ò kùɔ, kɛ tú m bɛ̀ duɔ́ nhonitikɔ̀ùtì, kɛ̀ bɛɛ ò kùɔ kɛ́pɛitɛ ò kùɔmɛ̀ o nantɛ̀. Bɛ̀ dɔ́ kɛ́kuɔmu osɔnwe n kpaá wúó nwe kɛ̀ n dɔù kó kufukuu kpánné.
8 Kòo kpààtì dɔ̀: Kò nha cĩɛ̃tɛ̀, n yóó yàmu a kpɛti.
9 Kòo nitipòkù dɔ̀: Okpààtì, kɛ̀ tìmatì tùɔ̀kɛní, dɛ kó tináaǹtì ĩnkɛ̀, mí nnɛ̀ n cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ ti bo ti tɔ, ti í yó ntú a kpɛti yoo a kpààtìyuu kpɛti.
10 Kòo kpààtì dɔ̀: Kòò mɔù da kpannɛ̀, a wè nni ntɔní ò tɛ̃nkɛ báá dɛ̀ yìɛ́ nɛ̀ ò bo mbomɛ̀.
11 Kòo nitipòkùu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Okpààtì, béi nkéyú Kuyie nha báá nkù yètìrì, wèè dɔ́ képɛitɛ kòò báá kuɔ m birɛ sɔnnɛ. Kòo kpààtì dɔ̀: Kuyie mbomu kɛ̀ n yú ku yètìrì kɛ béi nkɛ tú a birɛ kó kuyùrìkù makù í doti kɛtenkɛ̀ bá kùmáà.
12 Kòo nitipòkù dɔ̀: Okpààtì yóu kɛ̀ n yíé kɛ da béinnɛ̀ tìmatì. Kòo dɔ̀: Béi.
13 Kòo nitipòkù dɔ̀: A dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ í yóó dɔɔ̀ Kuyie nkɔbɛ mɛsàà, kéndònnɛ̀ a bo kɛ náámmɛ̀, nɛ̀ a náaǹtì miɛkɛ a bɛnkɛ kɛ dò nha cààrèmu, a í yóumɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bèti wè bo wɛ̃tɛní.
14 Timɔu ti yóó kúmu. Ti dònnɛ̀ mɛkùɔ̀ mmɛ, kɛ̀ mɛkùɔ̀ ncòú nkoutɛ́ í bo, mɛɛ̀ botí nku Kuyie nyí yóó fòùkùnnɛ wèè ku. Okpààtì, Kuyie nné í dɔ́ bɛ̀ bèti we bo yɛinkoomɛ̀.
15 Bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ donné n kɔ̃m̀bùàtì dɛɛ̀ te kɛ̀ n kɔ̀tɛní kɛ da yà, kɛ tú kɛ̀ dɛ̀ bo yie n yiɛ̀ nhokpààtì á dɔɔ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì sám̀pɔ́ù n da bekɛ tì.
16 Okpààtì n yɛ́mu kɛ dò nha yó n dɛɛténɛ̀ wèè dɔ́ kɛ ti kuɔ mí nnɛ̀ m birɛ kɛ̀ ti kpɛrɛɛ deè dihɛì Kuyie nduɔ́ ndì ku kó bɛnìtìbɛ̀ di miɛkɛ.
17 Nɛ̀ n yèmmɛ̀ miɛkɛ n do yɛ́mu kɛ dò nfɔ́ nhokpààtì a bo náríkùnnɛ n yèmmɛ̀, kɛ yɛ́ a í cɑ́ɑ́nnɛmɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì! A yɛ́mu mɛsàà nnɛ̀ mɛyɛi. Ti Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù ńda bonɛ̀.
18 Kòo kpààtìi nákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: N yóó da bekɛ tìmatì nti, kɛ̀ m mɛ ntì nda bekɛ a bá n sɔnnɛ. Kòo nitipòkù dɔ̀: Okpààtì béi.
19 Kòo kpààtìi ò bekɛ kɛ dɔ̀: Soabu nɔ̀ùtɛ̀ í kɔkɛ́ dɛ miɛkaà? Kòo nitipòkù dɔ̀: Okpààtì a bomu! Weti weti nwe a béimmɛ̀, a kóo tɔ̃ntì Soabu weè n nàkɛ́ n dò nkénákɛ́ tì timɔu.
20 Ò mɛ dɔ̀ɔ̀ kɛ bo pentɛ tináaǹtì nti mètɛ̃mɛ̀, kɛ̀ n yiɛ̀ mmɛ nciì kɛ dònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì kɛ yɛ́ dɛmɔu dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.

21 Kòo kpààtìi kɔtɛ kénákɛ́ Soabu kɛ dɔ̀: N yiemmu kɛ bo dɔɔ̀ a m bekɛ tì, kɔtɛ kéyúní odapàà nhAbusadɔmmu kɛ̀ di konní.
22 Kɛ̀ Soabuu nínkú okpààtì ìikɛ̀ késĩnnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀ kóò dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ dɔ̀: Okpààtì n yɛ́mu kɛ dò m pètɛ́ a kó mɛsàà, a mɛ̀ nyiemmɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì n da bekɛ tì.
23 Kɛ̀ Soabuu ítɛ́ képĩ nkucɛ kékɔtɛ Kesuu kétɔní Abusadɔmmu, kɛ̀ bɛɛ konní Sedisadɛmmu.
24 Kòo kpààtìi béi nkɛ dɔ̀: Wèe kò nho cĩɛ̃tɛ̀ n yí dɔ́ kóò yà.
Mɛm̀mɛ kɛ̀ Abusadɔmmuu kò mbá ò í yà okpààtì.

Dafiti nɛ̀ Abusadɔmmu bɛ̀ wɛ̀tɛ kɛ taummɛ̀

25 Isidayɛɛribɛ miɛkɛ òmɔù do í bo wèè wenni kɛ dònnɛ̀ Abusadɔmmu, kétúótɛ́ o naàcèi kédekɛnɛ̀ o yuu dèmarè do í bo a bo yĩ dɛɛ̀ yeté. Dɛɛ̀ do te kɛ̀ bɛ̀ nhò sãntí.
26 Bá dìì benni kó mukũũ nkòò níí kɛ̃ĩ o yùtì, kɛ yɛ́ tì ɔ̃ɔ̃ cɛ̃ɛ̃kɛmɛ̀ mɛdiɛ̀ nkòò níí tì kɛ̃ĩ kécɔ̃nné okpààtì kó tɛbiètɛ̀ kɛ̀ tì mbo cìdóò bèdébè.

27 Abusadɔmmu do mɔkɛ initidabí itããti ndi dɛnitipobirɛ dèmáà, kè dɛ yètìrì
tú Tamaa kè dè wenni mɛdiè.

28 Kè Abusadɔmmu mbo Sedisadɛmmu kɛ dɔ yɛbie nyèdéè bá ò í kɔ̀tɛ okpààtì
cĩ̃ɛ̃̀tè.
29 Diyiè marì kòo yú Soabu kɛ bo ò tɔ̃ nhokpààtì borè kè Soabuu yetɛ kɛ í
nkɔ̀tɛní. Kòò yíé kétɔ̃nko otɔù kè Soabu baa yetɛ, ò í nkɔ̀tɛní.
30 Dɛ mànnì kè Abusadɔmmuu nákɛ́ o kó bɛtɔ̃mbè kɛ dɔ̀: Kupaku kùù mɛ mbo
n kɔku borè dí kù cóu. Kòo kó bɛtɔ̃mbèɛ dɔɔ̀ ò bè nàké tì.
31 Kè Soabuu kɔtɛ dɛndɛ bàmbà nhAbusadɔmmu borè kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Dè
yĩmɛ kàa kó bɛtɔ̃mbè cóu m paku?
32 Kè Abusadɔmmu dɔ̀: N da yumu kàa yetɛ, n do dó kɛ da tɔ̃ nhokpààtì borè
ndɛ kàa ò bekɛ kɛ tú, n yɛ̃ mba nte kè n yìtɛ́ní Kesuu? Kè n do nkpaaní dè na
ntɔ̃ũ. Di mmànnì n dó kékɔtɛmu okpààtì borè, kè n cààrèmu kòò bo n kuɔ wè n
kuɔ.
33 Kè Soabuu kɔtɛ kénákɛ́ okpààtì Abusadɔmmu ò nàkɛ́ tì timɔu. Kòo kpààtìi
duɔ́ nkè bèɛ ò yùní kòo cokɛ́ní kɛ́nínkóo o ìikè kòo ò kɔúnnè.

15

Abusadɔmmu dómè kɛ́cɔutɛ́ tikpàtì

1 Kè Abusadɔmmuu waá ntɛkpàrìnaasãntè nè bɛnìtìbè sipísìnùmmù kè bè nni
o ìikè kɛ cokù.
2 Kɛ níí pikɛ cutɛ dikũ̃nweńnì sɛ̀ì kénkari kucɛ nùù kùù kɔ̀rìnè dihɛì kó dibòrì,
kòò mɔù mɔ̀kɛ tìmatì kɛ kɔri kɛ bo beé nhokpààtì, Abusadɔmmuu ò yu kébeké
ò yènní dè, kòò ĩ: Okpààtì dapàà m bonní Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ nkɛ.
3 Abusadɔmmu dɔ̀: Dè wenni, fɔ̃̃ɔ̃ naati òmɔù mɛ nyí yóó da keènè a tɛtì
okpààtì borè.
4 Kòò dèè mɛmmɛ ò dɔ̀: Kè míì né do ntú obeéntì di nhɛì, bèè kɔ̀rìní tibeéntì
n na mbè bekùnè weti weti nwe.
5 Kè dɛ yiè nkɔ̀tɛní kɛ bo nínkú o ìikè wèe ò íinní kóò kɔúnnè.

6 Mɛm̀mɛ Abusadɔmmu do dɔɔrimè bèè kó dimàà kɔ̀rìní tibeéntì okpààtì
borè, kɛ yũ̃ɔ̃ nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu yèmmè o bíékè.

7 Yɛbie nyènàà kó difɔ̃nkúò kè Abusadɔmmuu nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀ okpààtì m
pã̃ kucɛ kè n kɔtɛ Ebunɔɔ kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nkó ikuɔ́, n do kù dɔúnnè dinùù
ndi
8 n do bo dìì mànnì Kesuu Sidii tempɛ̃ mmiɛkɛ kédɔúnnè Kuyie nku dinùù kɛ
dɔ̀ kè kù yie nkɛ n kpɛ̃nnɛ́ní Sedisadɛmmu m bo kù fìé iwũ̃ɔ̃ Ebunɔɔ.
9 Kòo kpààtì dɔ̀: Kɔtɛ kè dè nnaati.
Mɛm̀mɛ kè Abusadɔmmuu kɔtɛ Ebunɔɔ.
10 Ò kɛ mbo kétɔ̃ nho kó bɛnìtìbè disɔ̀rì Isidayɛɛribɛ bɛmɔu borè kè bèɛ bè
nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kè di kèè dìì mànnì ditãtɛheù kuɔ́mmè, dimɔu di pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀:
Abusadɔmmu naá nhokpààtì Ebunɔɔ.
11 Bɛnìtìbè sikɔupísìdɛ́ (2000) bèè do ò nɛínè Sedisadɛmmu kékɔtɛ Ebunɔɔ bè
mɛ ndo í yɛ́ kɛ dò nhò dó kédɔɔ̀ tìmatì.
12 Bè feu dìì mànnì Kuyie nyiwũ̃ɔ̃, kè Abusadɔmmuu tɔ̃ nkè bèɛ yúní Aitofɛɛdi
wèè do ɔ̃ nduɔ nyitié nDafiti, kòò bo Kido o ɛì miɛkɛ. Kè Abusadɔmmu kó
bɛnìtìbè mmɔ́ nkɛ sũũnko, kòo bo bɔmmè okpààtì kó mɛyèmmè mmɔ́ nkɛ déúkú
o miɛkɛ.

Dafiti yèmè Sedisadɛmmu

13 Dɛ mànnì kè bèɛ nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ bɛmɔu tũnnɛ Abusadɔmmu
nwe.

14 Kɛ̀ Dafiti pɑ̀nkɛɛ nákɛ́ o kó bɛtũmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò bonɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀: Tí
cokɛ́nɛ̀, Abusadɔmmu yàà bo ti kuɔ, tí cãrikɛ kòò yàà bo ti sɔ́nkɛ́ kɛ̀ mɛyɛi mpɛitɛ́
dihɛì kòo kuɔ kubotí kumɔu.
15 Kòo tũmbɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kàa tããté tì ti bo ɑ fɔ̃nkúò ndi.
16 Dɛ mɔ̀nnì okpàɑ̀tì nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ tɛkpàɑ̀tìcĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ sinaɑ̀cɛ̀i, kòo yóu o
pocĩɛ̃ ntɛpíítɛ̀ máà kɛ̀ yɛ̀ mbaa o cĩɛ̃tɛ̀.
17 Okpàɑ̀tì nɛ̀ o kɔbɛ bɛ̀ yɛ̀nní dìì mɔ̀nnì dihɛì kɛ́cómmú tɛcĩɛ̃tɛ̀ sɔntɛ takɛ́,
18 kòo kó bɛtũmbɛ̀ ḿpɛ̃nkù. Kɛdɛtiibɛ nɛ̀ Pedɛsiibɛ kɛ̀ bɛ̀ ḿpɛ̃nkù nɛ̀ Itaii nɛ̀
Kati kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔusìkuɔ (600) bɛ̀ɛ̀ do tũnnɛ Dafiti kɛ̀ bɛɛ dɔ́ɔ́té kɛ́mpɛ̃nkù
o ììkɛ̀.
19 Kòo nákɛ́ Itaii Kati ɛì kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa dɔ́ kɛ́ nti
nɛínɛ̀? Wɛ̃tɛ dihɛì kɛ́mbonɛ̀ okpàɑ̀tì pànwè, ɑ tú opɔ̀ɔ̀ nwe kɛ kɔ̀tɛní kɛ ompu
diɛ.
20 A tùɔ̀kɛní ti ciɛ dɛ̀ í mɔntɛ pɑ̃nkɛ báá ti nɛinɛ̀, m mɛ nkètɛ́ kɛ í yɛ́ n kɔri kɛ̀.
Nɛinɛ̀ ɑ kɔbɛ kɛ̀ dí wɛ̃tɛ dihɛì kɛ̀ Kuyie nní ndi bonɛ̀ kɛ́ di dɔɔ̀ mɛsàà.
21 Kɛ̀ Itaii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okpàɑ̀tì, ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, ɑ yó morɛ̀ n
yó ndɛ mbo, kɛ̀ mukũũ mmu tí kú, kɛ̀ mufòmmu mmu tí nfòù.
22 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: Dɛ̀ wenni niitɛ́, kòo niitɛ́ nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ cɛ̃́ĩ kɔbɛ nɛ̀ bɛ
bí.
23 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu tiitɛ́ yɛdabùò nkɛ́mpɛ̃nkù Dafiti ììkɛ̀. O mómmuɔ nkòo
séntɛ́ kukó nSetinɔɔ, kòo kɔbɛ nhò tũ nkɛ̀ bɛ̀ kèrí kucɛ kùù dìrínɛ̀ dikpáà.
24 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Sadɔki dɛ̀ bo nɛ̀ Defiibɛ bɛ̀ɛ̀ tɔ Kuyie ntaummɛ̀ tɔu, kɛ̀ bɛɛ dì
dɔú nyikuɔ́ nìùtì Abiataa borɛ̀ kɛ́mbaanɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo yɛ̀mɛ̀ dihɛì bɛmɔu.
25 Kɛ̀ bɛɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ́deè, kòo kpàɑ̀tìi nákɛ́ Sadɔki kɛ dɔ̀: Kpɛ̃nné Kuyie ntaummɛ̀
tɔu dihɛì, kɛ̀ Kuyie nni ndónɛ̀ mɛsàà nkù yóó duómmu kɛ̀ n wɛ̃tɛní kéyà ku cĩɛ̃tɛ̀
nɛ̀ ku taummɛ̀ tɔu.
26 Kɛ̀ kù mɛ ndɔ́ kɛ́ m mɔntɛ ku kó mɛsàà nkùu dɔɔ̀ kù dómɛ̀.
27 Kòo yíɛ́ nákɛ́ ikuɔ́ nìùtì Sadɔki kɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ dihɛì nɛ̀ ɑ birɛ Ayimasi nɛ̀ Abiataa
nɛ̀ o birɛ Yonnatãã kɛ̀ dɛ̀ nnaati.
28 Mí n yó mbo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ pɛɛ́mmɛ̀ mmɛ kɛ yàa keènɛ̀ di kpɛti dòmmɛ̀.
29 Mɛ̀mmɛ Sadɔki nɛ̀ Abiataa kɛ̀ bɛɛ kpɛ̃nné Kuyie ntaummɛ̀ tɔu
Sedisadɛmmu kɛ́ nkɛ mbo.

Dafiti tɔ̃mmɛ̀ Usaii kòò bo paatɛ́ Abusadɔmmu

30 Kɛ̀ Dafiti ńdeètì Odìfíè tãrì kɛ kɔnti, kɛ dɑ́ɑ́tí o yuu kuyàɑ̀kù, kɛ kérí
mɛnacɛ̀bii, bɛ̀ɛ̀ ò nɛínɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ dɑ́ɑ́tí bɛ yɔ tiyàɑ̀tì kɛ kɔnti.
31 Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Dafiti Aitofɛɛdi kɔkémɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kóò bɔ mbɛ miɛkɛ, kɛ wɛ̃nné
Abusadɔmmu. Kɛ̀ Dafitii kuónko kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie, n da bɑ́ámmu! Yóu kɛ̀
Aitofɛɛdi kó itié nnaá nyisĩntɛ́kpɛyi.
32 Dafiti tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì ditãrì yómmɛ̀, bɛ̀ bàá ndɛ̀ Kuyie, kéyàní Usaii Adikɛ̃ɛ̃
ɛì kou wèè do ɔ̃ nhò duɔ̀ nyitié nkòò kèríní o ììkɛ̀, kòo yaàbòrì kɛ̃rí kɛ̀ mutɑ́ɑ́
ndɑ́ɑ́tí o yuu.
33 Kɛ̀ Dafitii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A bá n tũnnɛ ɑ yó ntú ditɔu ndi n kpɛ́í.
34 Wɛ̃tɛ dihɛì kénákɛ́ Abusadɔmmu kɛ dɔ̀: Okpàɑ̀tì n dɔ́ kɛ́mpĩ nha tɔ̃mmú
mmu, n do ɔ̃ mpĩ nha cicɛ kɔ̃mu mmu. Dɛ mɔ̀nnì ɑ bo na kɛ́ n teennɛ̀ kɛ́dítínné
Aitofɛɛdi tié.
35 Kàa ntɔ́kɛ́nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Sadɔki nɛ̀ Abiataa, bɛ̀ kɛ mbo, kàa kèè tìì kó dimàà
okpàɑ̀tì cĩɛ̃tɛ̀ ɑ bɛ̀ nàkɛ́.
36 Sadɔki birɛ Ayimasi nɛ̀ Abiataa birɛ Yonatãã bɛ̀ kɛ mbo, ɑ yó mbɛ ntũɔ̃nní
kɛ̀ bɛ̀ n nàá nha yo tìì kó dimàà.
37 Usaii wèè do ɔ̃ nduɔ̀ nDafiti itié nkòo ntùɔ̀koo Sedisadɛmmu kɛ mɔ̀nnɛ̀
Abusadɔmmu tùɔ̀koomɛ̀.

16

Dafiti dɔ̀ɔmɛ̀ mɛsàà nSibaa

1 Dafiti pɛ̃ɛ̃tɛ́ dìì mɔ̀nnì ditãrì yómmɛ̀ sámpó kɛ̀ Mɛfibosɛti kóo tɔ̃ntì Sibaa tuɔkoo kɛ kpaakɛ sãmmarímúbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tɔ pɛ́ɛ̃bɛ̀ sikɔusìdɛ́ (200), fínyĩ kó yɛbɛ kperɛ̀ siyùu ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) yɛsũũyɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) nɛ̀ mɛnaà nkudɔukù kumáà.

2 Kòo kpààtì Dafitii ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dó ké dɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ ba? Kɛ̀ Sibaa ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okpààtì a cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bo ndekù sãmmarímúbɛ̀, kàa ããpɔmbɛɛ cáákɛ́ pɛ́ɛ̃bɛ̀ nɛ̀ yɛtebɛ, bɛ̀ɛ̀ ce ndikpáà miɛkɛ kɛ ɔu kɛ̀ bɛɛ yã̃ mɛnaà.

3 Kòo kpààtì dɔ̀: Mɛfibosɛti a yiɛ̀ nSauri yaàbirɛ borɛ? Kɛ̀ Sibaa dɔ̀: Ò kpaá Sedisadɛmmu nwe kòo yɛmmɛ̀ dò ndi mmɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ bo ò duɔ́ nho yààkù kpàtì.

4 Kòo kpààtì dɔ̀: M bo da duɔ́ mMɛfibosɛti kpɛrɛ dɛmɔu kɛ̀ Sibaa nínkóo okpààtì ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: Okpààtì fɔ̃ nnɛ̀ mutɔ̃mmú a nsɔkɛ́ ké nni nkuɔ̀ mmɛsémmɛ̀.

Simɛii nɔɔsìrìmɛ̀ Dafiti

5 Dafiti tùɔkɛ dìì mɔ̀nnì Baudimmu ɛì kɛ̀ Sauri naàmùnkù kou mɔù Keda birɛ, kòo yètìrì tu Simɛii, kòo yɛnní kémbuɔ̀ nDafiti kusĩnkù.

6 Koò bɔmmu yɛtárɛ̀ koò uuti mutáã́, bá nɛ̀ Dafiti kò bɛtũmbɛ̀ nɛ̀ bɛhããpɔmbɛ̀ do mɛ nhò murímɛ̀.

7 Kòo nhò sàã́ nkɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: Fũtɛ, fũtɛ dɛsĩnnɛ̀ fɔ̃ nhonitikɔ̀ùtì!

8 Ti Yiɛ̀ nKuyie nda kpetínné a kùɔ mɛɛ̀ kpéí nkɛ Sauri cĩɛ̃tɛ̀ a yùúkúmu Sauri kpàtì dɛɛ̀ te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nti duɔ́ nha birɛ Abusadɔmmu, kàa ta mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ a tú onitikɔ̀ùtì nwe.

9 Kɛ̀ Seduyaa birɛ Abikaii nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Dɛmɔcírɛ̀ diɛ mbá ntũũ nkɛ da sáã́, yóu kɛ̀ n kɔtɛ ké dɛ̀ fèútɛ́.

10 Kòo kpààtì Dafiti dɔ̀: Di báá ti ta fɔ̃ nnɛ̀ a kóo kótì Soabu kòò n sàã́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yɛ̃ nhò nni nsáã́ nhòmɔù báá na kóò bàa.

11 Kɛ̀ Dafitii nákɛ́ o tũmbɛ̀ nɛ̀ Abikaii kɛ dɔ̀: Mí m birɛ mómmɔnnɛ m pɛitɛ́ dɛ̀ dó ké n kuɔ, kɛ̀ Bɛnsamɛɛ botí kou weè né bo n yóuà? Yóunɛ̀ we kòo nni nsáã́, ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yɛ̃ nhò nni nsáã́.

12 Kɛ̀ dɛ̀ yɛmmɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbo wéntɛ́ n sémmɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ mɛyɛi nhò n dónɛ̀ mɛɛ naá mmɛsàà.

13 Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ bɛ cɛ kɛ̀ Simɛii bɛ̀ dirínɛ̀ ditãrì pɛ̃ri kɛ bɛ̀ bɔmmù kusĩnkù kɛ tú bɛ̀ bo yà, kɛ bɛ̀ bɔmmù yɛtárɛ̀ kɛ bɛ̀ uuti mutáã́.

14 Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ ntuɔkoo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ pɛémmɛ̀, kɛ ɔu mmucèmmu kékaroo kénhompu dɛborɛ̀.

Usaii kɔ̀tɛmɛ̀ Abusadɔmmu borɛ̀

15 Dɛ mɔ̀nnì Abusadɔmmu nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛɛ kò nSedisadɛmmu kɛ̀ Aitofɛɛdi mbɛ̀ nɛínɛ̀.

16 Usaii Adikiti ɛì kou wèè do ɔ̃ nduɔ̀ nDafiti itié nhò tùɔkoo dìì mɔ̀nnì Abusadɔmmu borɛ̀ kɛ dɔ̀: Okpààtì mbo sáã́!

17 Kɛ̀ Abusadɔmmuu ò bekɛ kɛ dɔ̀: Nɛ̀ a népo Dafiti di népotì dèèmu dɛndaà? Dɛ̀ dòmmɛ kàa í nɛínɛ̀ a népo.

18 Kɛ̀ Usaii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu tããté wè n we ndɔ́ n yó nwe mbonɛ̀.

19 Kàa wɛ̃̀tɛ kɛ tú n népo birɛ, n yí sɔ̃ńtɛ́ kɛ tũ mbá wè, n do pĩ mmɛɛ̀ botí a cicɛ tɔ̃mmú n yó mmɛ mpĩ nha kɔ̃mu.

Abusadɔmmu duónèmè Dafiti pocĩ̃ɛ̃

20 Kè Abusadɔmmuu nákɛ́ Aitofɛɛdi kɛ dɔ̀: Nákɛ́nè kɛ́yà ti dò nkɛ́dɔɔmè.
21 Kè Aitofɛɛdi pǎnkɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kéduónè a cicɛ pocĩ̃ɛ̃ nhò yóu yè kè yè
bàa tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tè. Isidayɛɛribɛ yóó tì kèèmu kébantɛ́ a cicɛ da yĩ̃ɛ̃kɛmè kàa kɔbɛ
kɔ̃̀ntìi yaukɛ.
22 Kè bèɛ cónné kutouku tiyààtì kɔku Abusadɔmmu kpààtìcĩ̃ɛ̀tè kudànkù, kòo
ta kéndɔunè o cicɛ pocĩ̃ɛ̃ nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikè.

23 Dɛ kó dimɔ̀nnì Aitofɛɛdi do ɔ̃ nkòò béi ntì bèɛ tì yienkomu kéndò nKuyie
nkuù tì béi, Dafiti nè Abusadɔmmu bè do tì yìémmu bɛmɔu.

17

Abusadɔmmu yiemmè itié nyɛiyi

1 Kè Aitofɛɛdii nákɛ́ Abusadɔmmu kɛ dɔ̀: M pã kucɛ kè n tããté bɛnìtìbè
tɛkɔ̀ùpípíítè nè sikɔupísìdé (12000), kè tí kɔtɛ Dafiti wammù kɛ nyènkè.
2 Ti yóó ò nìntɛmu ò bo ɔu dìì mɔ̀nnì kòo wɛ̃rímúu deè, kè tí bè cùtɛ bèè kó
dimàà ò nɛínè kè bèɛ cokɛ́ kè tí ò kùɔ omáà.
3 N yóó mɛ nyĩ kétɛ̃́nnéní Isidayɛɛribɛ bɛmɔu a borè. Kàa nìntɛ a do waà nwè
kɛ dèè, bɛnìtìbè bɛmɔu yóó wɛ̃tɛní a borè ndɛ képété mɛomɔ̀ùmè.
4 Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè bɛmɔu kè bèɛ pénsìrì dɛ kó
tináaǹtì.
5 Nè mɛmmɛ kè Abusadɔmmuu duó nkè bèɛ yúní Usaii Adikiti ɛì kou kòò
múnkɛɛ ò bekɛ kɛ bo yà wenwe kó mɛyèmmè dòmmè.
6 Kòo tuɔkoo kè Abusadɔmmuu ò nàkɛ́ Aitofɛɛdi ò nàkɛ́ tì timɔu kédeè kóò
bekɛ kɛ dɔ̀: Ti dò nkɛ́dɔɔ ò béi ntàa kè tí yóu? Ti nákɛ́ fɔ̃̀ nkó mɛyèmmè dòmmè.
7 Kè Usaii nákɛ́ Abusadɔmmu kɛ dɔ̀: Aitofɛɛdi mɛ nduó nyìì tié nyíe nyì í tú
isààyì.
8 A yɛ̃́mu a cicɛ nè o nìtìbè bè dòmmè, bè tu bɛkpàrìnuɔmbɛ mbɛ bɛ kpɛti
yóumu, kɛ dò ndicìrícìrì dìì birɛ feti dikpáà. Ketíkɛ a cicɛ wèè yɛ̃ dikpànnì
dòmmè, ò í yóó yie nkéwɛ̃nnénè bɛnìtìbè kɛyènkè kéduó.
9 Kè dè yèmmè nè miɛ nhò sɔ̀ri kutãdènkù makù nku yoo kupíkù tɛkù, kè bè
ketɛ́ ti kɔbɛ mukɔ̀ù bɛnìtìbè yóó tì kèèmu kɛ dɔ̀: Abusadɔmmu kɔbɛ yĩ̃ɛ̃kɛ.
10 Dɛ mɔ̀nnì bá bèè mɔ̀kɛ yɛkɔ̃̀mbɔ̀ yɛcìrícìrè kɔ̃̀mɛ bɛ kɔ̃̀ntì yóó yãrikɛmu, kɛ yɛ́
Isidayɛɛribɛ bɛmɔu yɛ́mèmu kɛ dò nha cicɛ tú okparìnuɔnti kòo kó bɛhããpɔ̀mbè
tu yɛkɔ̃̀mbɔ̀ yɛmbè.
11 Ntɛ n yóó da nákɛ́ tì: Túótɛ́ Isidayɛɛribɛ tenkè kɛmɔu miɛkɛ bɛhããpɔ̀mbè
kè bè nsũ kɛ mannè dàméèrì nùù kó mubirímú, kàa bè nɛinè a mómmuɔ nkè dí
kɔtɛ kɛ bè kpannè.
12 Ti yóó nintɛmu Dafiti bá kòò dó wèe sɔri kè tí ò do timaàntì ɔ̃ɔ̃ domè
kɛtenkè, wenwe nè o kɔbɛ bá òmɔù báá cooté.
13 Kòò sɔ̀ri dihɛì marì miɛkɛ bɛhããpɔ̀mbè bo waá nyiwɛ̃ĩ kè ti dì dètɛ kétannɛ́
kukó mmiɛkɛ bá ti báá súó nditã́rì marì.
14 Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kè bèɛ pénsìrì Usaaii kó itié nkɛ béi nkɛ dɔ̀:
Usaii kó itié nwenninè Aitofɛɛdi kpɛyi.
Aitofɛɛdi kó itié nyii do tú isààyì kè ti Yiè nKuyie nkuù ndó ì báá di, kè dè bo
yie nkè kùu tanné Abusadɔmmu mɛyɛi mmiɛkɛ.

Dafiti sèńtémè Suditɛ̃ɛ̃

15 Kè Usaii yĩ mɛmmɛ kénákɛ́ ikuó nìùtì Sadɔki nè Abiataa Aitofɛɛdi duó nyìì
tié Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè, kè wenwe né yɛ̃ mmù.

16 Ò dèè mɛmmɛ ké bè nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè mɛcãã nkénáké Dafiti kòò báá duɔ́ Suditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku borè, wèe yetoo ké kù sénté bè yàà bo bè kùɔ wenwe nè o kɔbɛ.
17 Abiataa birɛ Yonatãã nè Sadɔki birɛ Ayimasi kè bè bo Ã-Dokɛdi kè bèɛ tɔ̃nko onitipòkù mɔù kòò bo bè nàké, kè bèɛ kɔtɛ kɛ tì nàké Dafiti. Bè do í dò nkéta dihɛì bè yàà bo bè yà.
18 Nè mɛmmɛ kòo dapàà mmɔùu bè yà kékɔtɛ kénáké Abusadɔmmu, kè bèɛ coké mɛcãã nkéta onìtì mɔù cĩɛ̃tè Baudimmu ɛì, kè tɛbintɛ matè bo dɛ yiè ncĩɛ̃tè kè bèɛ ta tɛ miɛkɛ késɔri.
19 Kè tɛcĩɛ̃tè kóo nitipòkùu túóté diyaàkɔ̃nnì képité dɛĩnkè kéyenné tidiitì bá bè í mbantɛ́ kɛ dò mbɛnìtìbè bo dɛ miɛkɛ.
20 Kè Abusadɔmmu tɔ̃rèɛ tuɔkoo dɛ kóo nitipòkù cĩɛ̃tè kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Yé Ayimasi nè Yonatãã bè borè? Kòo nitipòkù dɔ̀: Bè pɛ̃ɛ̃té kɛ ta mɛniɛ.
Kè bèɛ bè wammú kémɔ́nté kékò nSedisadɛmmu.
21 Bè ìté dìì mànnì, Ayimasi nè Yonatãã kè bèɛ yènní tɛbintɛ miɛkɛ, kékɔtɛ kénáké okpààtì Dafiti Aitofɛɛdi nàké tì bɛnìtìbè, kédeè kóò nàké kɛ dɔ̀, bèɛ coké mɛcãã nkésenté Suditɛ̃ɛ̃.
22 Dafiti nè o kɔbɛ bɛmɔu kè bèɛ ítɛ́ páíí késénté kukó nSuditɛ̃ɛ̃, kè dè nyóó wentɛ́ bá òmɔù í kpaá wèè í sèɲté.

23 Kè Aitofɛɛdii bantɛ́ bè í dɔ̀ɔmè ò bè nàké tì, kéboú o nɛntì o sãmmarímú kékò nho ɛì kénáké o kɔbɛ o kpɛti, kédeè kénúnné omáà, kè bèɛ ò kũnné o cicɛ kó kufɔ̃ti.

Dafiti kɔ̀tɛmè Maanaimmu

24 Abusadɔmmu nè o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ kè bè ḿpɛ̃nké Suditɛ̃ɛ̃ kɛ sɔ́ nDafiti tùɔ̀kɛ Maanaimmu.
25 Abusadɔmmu do tããté Amasa nwe kòò mbaké o ããpɔ̀mbè, weè do cɔuté Soabu fɔ̃tìrì. Amasa cicɛ do tú Itira nwe, kè bè ò tu Isidayɛɛri, kòo puokɛ Abikayɛɛdi. Abikayɛɛdi cicɛ tu Naasi, kòo kóo kótì tu Seduya tãũ Soabu yɔ̃.
26 Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kè bèɛ báté Kadaadi ɛì.
27-29 Dafiti tùɔ̀kɛ dìì mànnì Maanaimmu kè bèɛ ò tɔo yɛdúɔ nè tipecìtì kó tiyààtì nè yɛbɔ nè tidiitì nè muyuo nnè tidiitì tìì cìe nnè itũ nè itũ bè tu ì Soyaa nè mɛcekùɔ nnè yɛnaakãã̀. Nè bɛ yèmmè miɛkɛ kɛ tú dɛ kó bɛnìtìbè bo nhɔ̀unè dikònnì nè sinéyɛ̃ĩ. Bèè do dè mbè tɔo bɛè yètè tú: Sobii Naasi birɛ Adaba Amɔniibɛ ɛì diɛrì kou, nè Makiiri Amiyɛɛdi birɛ Dodabaa ɛì kou nè Badisidaii Dokɛdimu ɛì kou kòò bonní Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ.

18

Bè namè Abusadɔmmu nè o kɔbɛ

1 Kè Dafitii kaà mbɛnìtìbè bèè ò bonè, kétããté bèè yó mbè baké, yie nsikɔ̀upí otɔù sikɔu,
2 kétoté bɛhããpɔ̀mbè yɛtĩrè yètããti kéduɔ́ ndìmáà Soabu kéduɔ́ nditɛrì Seduya birɛ Abikaii Soabu nantè kéduɔ́ nditɛrì Itaii Kadi kou, kédeè ké bè nàké kɛ dɔ̀: N dɔ́ ké ndi nɛínèmu m mómmuɔ.
3 Kè bɛhããpɔ̀mbè dɔ̀: A í dò nké nti nɛínè, bá kè tínti coké ti dootitɔbè í yó mbɔti ti kpɛti, bá kè bè ti kùɔ dikéè, bɛ kpɛti í ti bonè. Fɔ̃ mmɛ mmànnè bɛhããpɔ̀mbè tɛkɔupípíítè (10000) ntɛ amáà. A dò nkénkpaá dihɛì ndi, kè dè dòmmè a ti teennè.
4 Kòo kpààtì dɔ̀: Dè wenni m bo dɔɔ di dómè.
Mɛ̀mmɛ kòò nkpaá dihɛì kó dibòrì borè kè bɛhããpɔ̀mbè dɔku inaú bɛ tɔ̃ntì bɛ tɔ̃ntì dòmmè, biɛ nsikɔupí bɛtɔbè sikɔu.
5 Kòo kpààtìi náké Soabu nè Abikaii nè Itaii kɛ dɔ̀: N di báámmu, di báá kɔutɛ m birɛ Abusadɔmmu dò! Kè bɛhããpɔ̀mbè bɛmɔuu keè ò tì nàámmè bèè baké.

6 Kɛ̀ Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ báátí kɛ bo kɔtɛ kédokénɛ̀ Abusadɔmmu kɔbɛ,
képénné kudookɔti Efadaimmu kó kutúúkù.
7 Kɛ̀ Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ na Abusadɔmmu kɔbɛ ké bɛ̀ auté mɛdiɛ̀
mmómmɔmmɛ dɛ yiè, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ duó kɛtenkɛ̀ sikɔupípísìdé (20000).
8 Kɛ̀ mudoò pité dɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, bɛ̀ɛ ku kutúúkù miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ńsũnɛ̀
bɛ̀ kùɔ bɛ̀ mudoò miɛkɛ.

Soabu kùɔmɛ̀ Abusadɔmmu

9 Kɛ̀ Abusadɔmmu nyóó daatɛ kɛ̀ Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ ò dùtì kòo sãntɛ̀ɛ dauté
kutúúkù tidabiti miɛkɛ, kòò yuu sakɛ tidabiti kɛ̀ tɛsãntɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té kòo nsakɛ dɛndɛ
kɛ núú.
10 Kɛ̀ Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóò mɔùu ò yà kékɔtɛ kénáké Soabu kɛ dɔ̀: N yà
Abusadɔmmu kòò sĩɛ̃ké mutie mamù.
11 Kɛ̀ Soabu dɔ̀: A mɛ nhò yà kɛ̀ dɛ̀ yĩmɛ, a pànkɛ na nhò potémɛ̀ kɛ kùɔ! N na
nda cu mɛdítíbii ntɛpíítɛ̀ ntɛ nɛ̀ fɛnaàkɔ̀nfɛ̀.
12 Kɛ̀ kuhããpɔ̀nkùu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bá kàa n duó mɛdítíbii ntɛkɔ̀ùpíítɛ̀ (1000)
m báá yie nkékɔutɛ okpààtì kóo dapàà. Ti do yomu timɔu ò di náámmɛ̀ fɔ̃ nnɛ̀
Abikaii nɛ̀ Itaii kɛ tú: N di báámmu di báá káákɛ́ m birɛ Abusadɔmmu.
13 Kɛ̀ n do nhò kùɔ bá kɛ souté kɛ tú n yí kèè, okpààtì yó m bantému, bá fɔ̃ nha
mómmuɔ nha tɛ́nkɛ bá n kónné.
14 Kɛ̀ Soabu dɔ̀: N díítí ba mmáà a borɛ̀!
Kɛ̀ Soabuu túótɛ́ ikpãmbɔkɛ́ ìtããti kékɔtɛ ké ì kũũ o píkù o dinni berí ndɛ̀, kɛ
sɔ̃ nhò kpaá fòù kɛ sĩɛ̃ké titieti miɛkɛ.
15 Kɛ̀ Soabu ããpɔ̀mbɛ̀ tɛpíítɛ̀ bɛ̀ɛ tɔu o kpàrìnɛntì kɛ̀ bɛɛ munnéní kóò dèè.
16 Kɛ̀ Soabuu eé ditãtɛheù, kéduɔ́ nkɛ̀ bɛɛ yóu mudoò kɛ yóu bɛ̀ bo mbɛtìmɛ̀
Abusadɔmmu kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀.
17 Kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ Abusadɔmmu kédootóo difɔ̃̀tìrì marì miɛkɛ kutúúkù cuokɛ̀,
kóò yɔ̃̀ɔ̃̀ nyɛtɔ́̃rɛ̀ kɛ̀ dɛɛ naá nditɔ́̃nténkou. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Abusadɔmmu ããpɔ̀mbɛ̀
cokù bɛmáà bɛmáà kɛ kũũ mbɛ cɛ́ĩ.

18 Abusadɔmmu do kpaá fòù kɛ cónné ditɔ́̃rì marì ndi dibòrì marì bɛ̀ tu dì
okpààtì kó kubiriku, ké ndì commu kɛ náá nkɛ tú ò í mɔkɛ dɛbirɛ dɛ̀ɛ bo sɔɔté
o yètìrì, kɛ yú dɛ kó ditɔ́̃rì ò yètìrì. Dɛɛ̀ te kòò còńné dɛ kó ditɔ́̃rì dìì bo nte kɛ̀
bɛ̀ ndenniní o kpéí nké dì yu o yètìrì, kɛ̀ bɛ̀ kpaá mɛ ndì yu nɛ̀ yíenní, kɛ tú
Abusadɔmmu tɔ́̃rì.

Bɛ̀ nàkémɛ̀ Dafiti o birɛ kũũ

19 Kɛ̀ Sadɔki birɛ Ayimasi náké Soabu kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ n cokɛ́ kénáké okpààtì
Kuyie nhò kòńnémɛ̀ koò pàtɛnɛ̀ o dootitɔbɛ̀.
20 Kɛ̀ Soabuu yetɛ kɛ dɔ̀: A yóó ò nàké tì yíe ntì í yóó ò narikɛ. Yóu a bo ò nàké
titɛtì matì diyiè marì, o birɛ kũũ mmu yíe.
21 Kɛ̀ Soabuu náké o kó kudaakù Etiopii ɛì kou kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kénáké okpààtì a yà
dɛ̀!
Kɛ̀ kudaakùu nínkóo o ìikɛ̀ kédeè kékétɛ́.
22 Kɛ̀ Ayimasi baa nyetíróo kɛ tú: M baa dó kékɔtɛmu, yóu kɛ̀ n tũnnɛ Etiopii
kou, bá kɛ̀ dɛ̀ bo ndòmmɛ̀, dɛ̀ mmɛ ndò. Kɛ̀ Soabu dɔ̀: Ba nte kàa dó kékɔtɛ? M
birɛ ò í yóó da duó nticuuti matì dɛ kpéí.
23 Kɛ̀ Ayimasi dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ bo ndòmmɛ̀ n dó kékɔtɛmu. Kɛ̀ Soabu dɔ̀: Kɔtɛ!
Kɛ̀ Ayimasi cokɛ́ kéyè Suditɛ̃ɛ̃ biriku kédiénnɛ̀ Etiopii kou.

24 Kɛ sɔ̃ nDafiti bo dihɛì kó dibòrì nɛ̀ ditowaà kpɛri dɛ cuokɛ̀ kòo bàrì kàri
kuduotí ĩnkɛ̀ kɛ pakɛ́ mɛdétimɛ̀. Kɛ nyóó daatɛ kéyà onìtì mɔù omáà kòò cootiní.
25 Kòo pĩɛ̃ké kénáké okpààtì, kòò dɔ̀: Kòò bo omáà ò tɔ tináaȵsààtì nti.

Kɛ̀ dɛ yiɛ̀ mmɔ nkɛ tɔ́ɔ́ntɛní.
26 Kòo bàrìi yà otɔù mɔù kòò kèríní kòò bɛ́i nkɛ dɔ̀: Ntɛ otɔù mɔù kɛ cootiní kɛ bo omáà. Kòo kpààtì dɔ̀: Ò múnkɛ tɔ tináaɲsààtì nti.
27 Kòo bàrìi yíɛ́ kɛ dɔ̀: M bantɛ́mu oketiwè kó muceé, Sadɔki birɛ Ayimasi nwe. Kòo kpààtì dɔ̀: Onitisààwè nwe, ò bo ntɔní tináaɲsààtì nti.
28 Kɛ̀ Ayimasi tuɔkɛní kɛ́nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Dɛmɔu dɛ̀ wennimu kɛ́do kɛ́nínkú kɛ́sĩnnɔɔ okpààtì ììkɛ̀, kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù yètìrì ndɛu! Kuù duɔ́ nkàa na bɛ̀ɛ̀ do dɔ́ a kòu.
29 Kòo kpààtì dɔ̀: Odapàà nhAbusadɔmmu kɔ̃ntì naataà?
Kɛ̀ Ayimasi dɔ̀: Soabu do yóó ti tɔ̃ ndìì mɔnnì mí nnɛ̀ a kóo tɔ̃ntì tɔù kɛ̀ n yomu kunɔɔ̀roo, m mɛ nnɛ́ í yɛ́ mùù dɔɔ̀ri.
30 Kòo kpààtì dɔ̀: Ítɛ́, a né báá dɛ́tɛ́.
Kɛ̀ Ayimasi fũtɛ kɛ́nkɛ́mmú.
31 Kɛ̀ Etiopii kouu tuɔkɛní kɛ dɔ̀: Okpààtì n da tɔní tináaɲsààtì nti. Ti Yiɛ̀ nKuyie n da kòńnɛ́mu yíe nkɛ da dɛɛtɛ́nɛ̀ a dootitɔbɛ̀.
32 Kòo kpààtì dɔ̀: Kɛ̀ n kóo dapàà nhAbusadɔmmu kɔ̃ntì naataà? Kɛ̀ Etiopii kou dɔ̀: Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà dónɛ̀ n yiɛ̀ nhokpààtì mɛyɛi ndɛɛ bɛ̀ dɔɔ̀ bɛ̀ dɔɔ̀mɛ̀ dɛ kóo dapàà.

19

Dafiti kuɔ̀mmɛ̀ o birɛ Abusadɔmmu kpɛ́í

1 Dɛ mɔnnì kòo kpààtì yɛmmɛ̀ɛ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀ nkòò ta kudieku kùù bo dihɛì kó kuduotí dibòrì ĩnkɛ̀ kɛ́nkérí kɛ kɔnti kɛ tú: Áú yoo! Áú yoo! M birɛ Abusadɔmmu. M birɛ Abusadɔmmu! Kɛ̀ míì do nku dɛ̀ ntɔ̃ũ. Áú yoo! M birɛ Abusadɔmmu. M birɛ!
2 Kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Soabu kɛ dɔ̀: Dafiti kuɔ̀mu Abusadɔmmu kpɛ́í nkɛ í dɔ́ kɛ́cĩ́kɛ́.
3 Diwèì dìì do bɛ̀ bo bɛ̀ namɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀, kɛ̀ dì né naá ndidabɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kpɛ́í ndɛ yiɛ̀, kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu do kɛ̀ɛmɛ̀ okpààtì yɛmmɛ̀ cààrɛ̀mɛ̀ o birɛ Abusadɔmmu kpɛ́í.
4 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ konní dɛ yiè disɔ̀rì kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ na, kɛ̀ bɛ̀ kũntinní nɛ̀ ifɛi,
5 kòo kpààtì kãnkɛ́ o ììkɛ̀ kuyààkù, kɛ ti didabɔ̀nnì kɛ tú: Áú yoo! M birɛ Abusadɔmmu. M birɛ!

6 Kɛ̀ Soabuu kɔtɛ kɛ́yà okpààtì o dieku miɛkɛ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A ãã̀ a ããpɔ̀mbɛ̀ mbɛ ifɛi, bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ dɛɛtɛ́ a ɔ̃nnì, nɛ̀ a bí nɛ̀ a kó bɛsapàmbɛ̀ nɛ̀ a pobɛ̀ nɛ̀ a pocĩɛ̃̀ ndɛ kpɛyɛ.
7 A dɔ́ bɛ̀ɛ̀ da níí mbɛmbɛ kɛ níí mbɛ̀ɛ̀ da dɔ́, a bɛnkɛmu yíe nkɛ dò nha kpɛti í bonɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ a ãã̀pɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ a kó bɛtɔ̃mbɛ̀. M bantɛ́mu yíe nkɛ dò mbá kɛ̀ ti do nku timɔu kɛ̀ Abusadɔmmu nkpaá dɛɛ̀ na nda naati.
8 N da náámmu, cĩ́kɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́yáúkùnnɛ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɔ̃ntì, kàa í kɔ̀tɛ òmɔù tɛ́̃nkɛ í yóó nda bonɛ̀, bɛmɔu bɛ̀ bo cíɛ́tɛ́ kɛ nyènkɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ né dɔkɛ da yonkɛnɛ̀ kɛ́pɛ̃̃tɛ́ dɛ̀ mɛ̀ ndɔ̀mmɛ̀ kɛ́pɛ̃̃tɛ́ a yà mɛ̀ɛ̀ yɛi nnɛ̀ bɛ̀ da pɛitɛ́mɛ̀.
9 Kòo kpààtìi ítɛ́ kɛ́kɔtɛ dihɛì kó dibòrì kɛ́nkari kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Okpààtì kàri dihɛì kó dibòrì. Kɛ̀ bɛ̀ ńkɔròo o borɛ̀.

Bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ Dafitii wɛ̃tɛní

Dɛ mɔnnì kɛ̀ sɔ̃́ Abusadɔmmu ããpɔ̀mbɛ̀ɛ cokɛ́ kɛ́kũũ mbɛ cɛ́ĩ.

10 Isidayɛɛribɛ kó ibotí imɔu miɛkɛ kè bɛnìtìbèɛ ketɛ́ kénsɛ́í mbɛtɔbè kɛ tú:
Okpààtì Dafiti wèè do ti dɛɛtɛ́nè ti dootitɔbè kɛ ti fìètɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nɔu miɛkɛ,
weè cokɛ́ Abusadɔmmu kɛ yè dihɛì.
11 Ntɛ weè Abusadɔmmu ti do pĩ nwè tikpàtì kɛ ku mudoò miɛkɛ. Ti tɛ̃nkɛ
baa ba? Ti duɔ́nnè kòo kpààtì Dafitii konní.
12 Kè Dafitii keè Isidayɛɛribɛ nàá ntì, kétõ nkè bèɛ nákɛ́ ikuɔ́ nìùbè Sadɔki nè
Abiataa kè bè bo bekɛ́ Sudaa naàmùnkù kó bɛkótíbè kɛ dɔ̀: Dè yĩmè, kè díì yó ntú
bɛsɔmbɛ bèè tu bèɛ yuní okpààtì?
13 Di tú n tebìí nsi kè ti wɛ̃ nti yõ miè. Dè yĩmɛ kè díì yó ntú bɛdentibè bèè dɔ́
n wɛ̃timù?
14 Kòo yíé kɛ dɔ̀: Kè di dèè di kɔtɛ kénákɛ́ Amasa kɛ dɔ̀ n yɛ̃ nhò tu n tebitɛ
ntɛ, kè ti wɛ̃ nti yõ miɛ, kòò í cɔutɛ́ Soabu fɔ̃tìrì kɛ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbè, Kuyie nní
mpotɛ́.
15 Kè Sudaa kɔbɛɛ yie nDafiti bè nàkɛ́ tì kéwɛ̃nné bɛmɔu dinùù dìmáà kɛ dɔ̀:
Okpààtì wɛ̃tɛní diɛ nnè a tõmbè bɛmɔu.

Dafiti coommè Simɛii

16 Mɛmìmɛ kòo kpààtìi ítɛ́ kénkũnti, kɛ́ nyóó tuɔkoo Suditɛ̃ɛ̃, kɛ sɔ̃́ nSudaa kɔbɛ
kɔ̀tɛní Kidikaadi kɛ bo ò co kóò teennè kòo sénté.
17 Kè Simɛii Keda birɛ Bɛnsamɛɛ botí kou, wèè bonní Baudimmu, kòo ítɛ́
mɛcãã nkɛ́ bè nɛinè kénkɔrì kè bo co okpààtì.
18 Kɛ nɛínè Bɛnsamɛɛ kɔbɛ tɛkɔupíítè (1000) nè Sibaa wèè do pĩ nSauri cĩ̃ɛ̃tè
mutõmmú nè o bí tɛpíítè nè ìnùmmù nè o tõmbè sipísìdé kè bè bo kɔtɛ mɛcãã
nSuditɛ̃ɛ̃ kéco okpààtì.
19 Bè sée ndìì mànnì o cĩ̃ɛ̃tè kɔbɛ nè kudabɛkù kédɔɔ̀ ò dómè.
Okpààtì senti dìì mànnì kè Sebaa birɛ Simɛii nínkóo o ìikè,
20 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yiè nhokpààtì, a bá n tɛ̃nné n yɛi. Báá dentɛní a kóo tõntì
do da dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi nha iti dìì mànnì Sedisadɛmmu, okpààtì bá ntì ã a miɛkɛ.
21 Okpààtì n yɛ́mu kɛ dò n do da cààrè, kɛ mɛ n niiténní yíe nyIsidayɛɛribɛ
sɔmbɛ kɛ bo da co.
22 Kè Abikaii Seduya birɛ nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Dɛè bá nte kè ti yóu ti bo kuɔmè
Simɛii wèè do buɔ̀ nkusĩnkù okpààtì ti Yiè nKuyie ntããté wè.
23 Kè Dafitii nákɛ́ Abikaii nè o tebitɛ Soabu kɛ dɔ̀: Di kpɛti tú ba dɛ miɛkɛ
Seduya bí díndi? Dè dòmmɛ kè di dó tí nɛnni, n yí dó n cɔú dìì yiè tikpàtì bèɛ kuɔ
Isidayɛɛribɛ kóo mɔù, we nyí yɛ́ yíe nkɛ dò mmíì tu Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì?
24 Kòo kpààtìi nákɛ́ Simɛii kɛ dɔ̀: Bè í yóó da kuɔ, míì béi.

Mɛfibosɛti wɛ̀tɛ kɛ taunnèmè okpààtì

25 Dɛ kó dimɔ̀nnì kè Sauri yaàbirɛ Mɛfibosɛti múnkɛɛ kɔtɛ kɛ bo co okpààtì,
kétúótɛ okpààtì ìtɛ́ dìì yiè Sedisadɛmmu kétuɔkɛnè dɛ yiè, ò do í kuó o dɛènfɛ̀, ò
mɛ ndo í ɔ̀útɛ́ o naàcɛi yoo o yààtì kòo kpààtì yàa końnènní kukõǹnaatí.
26 Ò tùɔkoo dìì mànnì okpààtì borè kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Mɛfibosɛti dɛ sòò yĩmɛ
kàa í nni nɛinè?
27 Kòò dɔ̀: Okpààtì n kóo tõntì weè sòò n soutɛ́, n sòò nàámmu kɛ tú: N yí mè
nnɔmmè mucèmmu yóu kè m boú sãmmarímú kédekɛ kénɛinè okpààtì.
28 Kòo kɔtoo kécakɛ n yètìrì a borè, n yiè nhokpààtì a í cããnnè Kuyie ntõnnì,
dɔɔ̀ a dómè.
29 N yààrì Sauri cĩ̃ɛ̃tè kɔbɛ bɛmɔu do dò nha bè kùɔmu nè mɛmmɛ kàa n dɔ̀ɔ̀
mɛsàà nkɛ n wɛ̃nnénè bèè dò nkényo nha borè. N tɛ̃nkɛ bo da bekɛ ba?
30 Kòo kpààtì dɔ̀: Dè wenni a nàkɛ́ kè dè sànnèmu, n tããtému kɛ tú fɔ̃́ nnè Sibaa
díì yóó totɛ́ Sauri tenkè.

31 Kɛ̀ Mɛfibosɛti dɔ̀: Sibaa bo na kétúótɛ́ dɛmɔu. N yiɛ̀ nha cɛ́nkɛ mɛ̀ nkonnímɛ̀
nɛ̀ kukɔ̃ǹnaatí.

Dafiti cumɛ̀ Badisidaii

32 Kadaadi tempɛ̃ Edokedimmu ɛì kou Badisidaii múnkɛ do cíemmu okpààtì
késée nSuditɛ̃ɛ̃ kɛ né na kékpéntɛ́.
33 Odakótì do nwe mɛsàà nkɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìni, kɛ mɔkɛ o kpɛrɛ mɛdiɛ̀.
Okpààtì do bo dìì mɔ̀nnì Maanaimmu kòo nhò pĩ nkɛ̀ dɛ̀ wennimu.
34 Kòo kpààtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Á n nɛinɛ̀ kɛ̀ ti kò nSedisadɛmmu kɛ̀ nní ndakɛ a
kpɛ́í.
35 Kɛ̀ Badisidaii nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: M bie nkpaá yèdɛ kɛ̀ m bo benné kɛ da
nɛinɛ̀ Sedisadɛmmu?
36 Yɛbie nsipísìni kóo nìtì tɛ́nkɛ kpaá yɛ́ dèè naati nɛ̀ dèè sɛɛà? M bo na kénsãntí
tidiitì n yo ntì nɛ̀ mɛnaà n yɔ̃mmàà? N tɛ́nkɛ í yo bɛdèmbɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀
bɛnitipòbɛ̀ kó mɛtammɛ̀. Okpààtì m báá benné kéyóu kàa nni ntɔ.
37 A kóo tɔ̃ntì mí, n dɔ́ kɛ da cíe nkésée nkukó nku, n yí mànnɛ̀ ticuuti tii
nketíkɛ.
38 Yóu mí nha kóo tɔ̃ntì kɛ̀ n wɛ̃tɛ kékú n kɔbɛ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ n kũnné képɛ́ɛ́nɛ̀ n
cicɛ nɛ̀ n yɔ̃. Né ntɛ a kóo tɔ̃ntì Kimmammu, yóu kɛ̀ weè da nɛinɛ̀, kàa we ndɔɔ̀
a pénsìrìmɛ̀.
39 Kòo kpààtì dɔ̀: Kimmammu tũ n kɔtɛní kɛ̀ ti kò nkɛ̀ nh ò dɔ̀ɔ̀ a dómɛ̀. Kàa
dɔ́ tìì kó dimàà m bo tì nda dɔɔ̀.
40 Kɛ̀ ditĩnnì dimɔuu sénté kukó nkédeè, kòo kpààtìi sénté kékɔúnnɛ̀ Badisidaii
kóò pã Kuyie nkó mɛsàà, kòò wɛ̃tɛ kékò nho ciɛ.

Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ pètɛmɛ̀

41 Kòo kpààtìi kɔtɛ Kidikaadi kɛ nɛínɛ̀ Kimmammu, kɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛmɔu nɛ̀
Isidayɛɛribɛ dikéè ò nɛínɛ̀.
42 Kɛ̀ bɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛɛ̀ máà da sée nkukó, timɔu kɛ̀
ti né do da cíenko?
43 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛɛ bɛ̀ tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Ti tú mèmmɛ kubotí kùmáà kɔbɛ, dɛ̀ di yonkɛ
ba nkpéí? Okpààtì weè ti piúà? Yáà ò ti cumu dèmarɛ̀?
44 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Ti temu okpààtì kɛ di pɛ̃ɛ̃té kucɛ tɛpíítɛ̀. Bá kòò
tu di botí kou tíì ò te. Di í dò nkɛ ti senkèrì mɛmmɛ. Kɛ̀ dɛ̀ tu mùmamù tíì sòò
niité kénnáá nkɛ tú: Tɛ́nnéní okpààtì.
Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kó mɛtammɛ̀ baa yetɛ kénkpeńnìnɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɔ̃mɛ.

20

Sebaa yetɛmɛ̀ Dafiti kpɛti

1 Kɛ sɔ́ nhonitidɔnniwè mɔù bo Kidikaadi, Bɛnsamɛɛ botí kou Bikidi birɛ kòo
yètìrì tu Sebaa, kòo eé ditãtɛheù képĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀:
Ti kpɛti í bonɛ̀ Dafiti,
ti í kɔkɛ́ Sɛsee birɛ kpɛti!
Isidayɛɛribɛ bá wè wèe kò nho cĩɛ̃tɛ̀.

2 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu yóu Dafiti kétũnnɛ Bikidi birɛ Sebaa, kɛ̀ Sudaa
kɔbɛ bɛɛ̀ máà nkpaá nɛ̀ bɛ kóo kpààtì kóò nɛinɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ borɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kò
nSedisadɛmmu.
3 Okpààtì Dafiti tùàkɛ dìì mɔ̀nnì o cĩɛ̃tɛ̀ kéduó nkɛ̀ bɛɛ yúní o pocĩɛ̃ ntɛpíítɛ̀ ò
do yóu yɛ̀ kéítɛ́. Kòo yɛ̀ tannɛ̀ tɛcĩɛ̃tɛ̀ bɛ̀ bàa tɛ̀, kɛ́ nyɛ̀ duɔ̀ ntidiitì, ò mɛ nyí nyɛ̀
duónɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ ḿbo bɛkúpobɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ̀ bɛ̀ nyɛ̀ kpetí kɛ̀ yɛ̀ yàa kúnɛ̀.

Soabu kuɔmɛ̀ Amasa

4 Kòo kpààtì Dafitii nákέ Amasa kɛ dɔ̀: Tíí nSudaa kó bɛhããpɔ̀mbὲ yɛwe yὲtããti miɛkɛ kὲ n di yà diɛ.
5 Kὲ Amasa kɔtɛ kέdɔɔ̀ okpààtì ò nàkέ tì, ò mɛ nyí nkonní, kòo kpààtì Dafiti ò dɔú nyὲὲ we yàa pɛ̃ɛ̃té.
6 Kòo kpààtì Dafitii nákέ Abikaii kɛ dɔ̀: Bikidi birɛ Sebaa bo ti dɔɔ̀ mὲὲ yɛi mbo pɛ̃ɛ̃té Abusadɔmmu kɔ̃mɛ. Túótέ nkó tihããpɔ̀ntì kὲ di ò tũnnɛ kòò mu nyí dὲtέ, kòo yàa bo ta dihɛì kperì marì késɔri kὲ tí ò mɔ̀ńtέ.
7 Soabu kɔbɛ nὲ Kedetiibɛ nὲ Pediisibɛ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbὲ kὲ bὲɛ yὲnní kέtũnnɛ Abikaii kὲ bὲɛ ítέ Sedisadɛmmu kέmbɛti Bikidi birɛ Sebaa.
8 Kὲ bὲɛ kέtέ kέmberínὲ Kabaõõ kó kupὲrìkù borὲ, kὲ Amasa kɔtɛní bɛ borὲ kɛ sɔ́ nSoabu dàátí tihããpɔ̀nyààtì kɛ yinὲ o naakɔ̃nfὲ o siὲ, kéketéní kὲ dìi kpatɛ kédo.
9 Kòo dɔu nhAmasa kɛ dɔ̀: A kpeńnàa n népo? Képĩ nho dɛὲnfὲ nὲ o nɔ̀ùtὲ youtɛ kéndò nhò yóó ò kɔúnnὲ.
10 Bá Amasa í ndakɛ Soabu tùótémὲ o siὲ nὲ o nɔ̀ùtὲ cɛ̃nkutὲ kέ dì nhò kũũ o pɔuniɛ mmiɛkɛ kὲ tinautìi cóúnní kòo doroo kέkú bá bὲ í nhò yìέ kuyɛ̃ĩku.

Bὲ namὲ Sebaa

Soabu nὲ o nantὲ Abikaii kὲ bὲɛ sɔɔtέ kέmbɛti Sebaa.
11 Kὲ Soabu kó kuhããpɔ̀nkù makù ńkpaá ocíì borὲ kɛ náá nkɛ tú bὲὲ kó dimàà tu Soabu kɔbɛ nὲ Dafiti kɔbɛ bὲ ntũ nSoabu.
12 Kɛ sɔ́ nhocíì kpaá duó kucɛ cuokὲ kɛ mùɔ̀ti mɛyĩĩ. Kὲ bɛnìtìbὲ bὲὲ keriní kὲ bὲ ncommu kɛ wéí, kὲ kuhããpɔ̀nkùu dὲ yà, kóò fũtέ kέtanné dikpáà kupaku makù miɛkɛ kóò dàtínné diyaàbòrì.
13 Dɛ mànnì kὲ tihããpɔ̀ntì nkeriní kɛ pɛ̃nkù kɛ tũũ nSoabu kὲ bὲ bὲti Bikidi birɛ Sebaa.
14 Kὲ Soabuu pɛ̃ɛ̃té Isidayɛɛribɛ kó yɛhɛkὲ yɛmɔu kέtuɔkɛ Abɛdi-Bɛti-Maaka kὲ yɛhɛkὲ yὲὲ dὲ tɔ̀kέ yɛ kɔbɛ bɛmɔuu íténí kóò tũnnɛ.
15 Soabu nὲ o kɔbɛ kὲ bὲɛ cɛ̃tinnɛ Sebaa ta dìì ὲì, kédammú mutɑ́ɑ́ nkέɔnné dihɛì kó kuduotí ketikù kéta kéndammù kudéríkù kɛ bo bɔ.
16 Kὲ dɛ kó dihɛì kóo nitipòkù mɔù dὲ bo kɛ ciì mɛdiὲ nkɛ péinní kɛ dɔ̀: Kémmúnὲ! Nákénὲ Soabu kòo kɔtɛní, kὲ m mɔ̀kɛ tìmatì nti kɛ dó kóò béinnὲ.
17 Kὲ Soabuu tɔ́ɔnní kòo nitipòkù dɔ̀: Fɔ́ Soabu nweà? Kòò dɔ̀: Ɛɛ̃, mínwe. Kòo nitipòkù dɔ̀: Okpààtì n dó kɛ da nákέ tìmatì nti, kéntέ! Kὲ Soabu dɔ̀: Béi!
18 Kòo nitipòkù dɔ̀: Nὲ ti bomὲ kὲ dὲ dòmmὲ ti ɔ̃ɔ̃ yĩ ti bo beé nhAbɛɛdi nwe kὲ tináaǹtìi deὲ.
19 Ti kó dihɛì í wantinὲ òmɔù tináaǹtì Isidayɛɛribɛ bὲὲ dὲ bo bὲ í dó dɛsĩntékpɛrɛ kàa né dó képɔntɛ dɛ kó dihɛì dimɔuà? Dì tú Isidayɛɛribɛ ɛkὲ diɛyὲ kó dìmarì ndi. Ba nkpéí nte kàa dó képɔntɛ ti Yiὲ nKuyie nkɔbɛ ὲì?
20 Kὲ Soabu dɔ̀: Nὲ Kuyie, n yí dó képɔntɛ dihɛì yoo n dì cààrὲ.
21 N wanti onìtì òmáà ndi wὲὲ yὲnní yɛtãrὲ ĩnkὲ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, Efadaimmu botí kou Bikidi birɛ Sebaa wὲὲ dó kébɔ nhokpààtì. N duónnὲ we omáà kὲ n yóu dihɛì. Kòo nitipòkù dɔ̀: Dὲ wenni ti bo dooténí o yuu kuduotí.
22 Kòo nitipòkùu wɛ̃too kénákέ o kɔbɛ itié nsààyì, kὲ bὲɛ féútέ Sebaa kédooténí Soabu o yuu kuduotí. Kòo eé ditãtɛheù kὲ bɛhããpɔ̀mbὲɛ yóu dihɛì kéítέ kékũũ mbɛ cɛ́ĩ. Soabu móммuɔ nkòo wɛ̃tɛ okpààtì borὲ Sedisadɛmmu.

Dafiti kó bɛtũmbὲ yὲtὲ

23 Soabu weὲ do bakέ Isidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀mbὲ bɛmɔu, kὲ Yoyadaa birɛ Bennaya bakέ Kedetiibɛ nὲ Pedɛsiibɛ.
24 Kὲ Adodammu bakέ bɛnuntɔ̃mbὲ bὲ pĩńné bὲ mutɔ̃mmú. Kὲ Aidudi birɛ Yosafati ntú wὲὲ tɔ dihɛì kó yɛpátɛ.
25 Kὲ Sewaa tu opátíwããtì, Sadɔki nὲ Abiataa kὲ bὲ tu ikuó nìùbὲ.

26 Kɛ̀ Yaii yaàbirɛ Idaa múnkɛ tú ikuɔ́ nìùtì kɛ bonɛ̀ Dafiti.

21

Kabaoniibɛ nɛ̀ Sauri yaàbí bɛ kó tináaǹtì

1 Dafiti kó tikpàtì miɛkɛ kɛ̀ dikɔ̀nnì marìi tanní kɛ dɔ̀ yɛbie nyètããti. Kɛ̀ Dafitii beé nti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kùu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ di tùɔ̀kɛní, Sauri nɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ bɛ̀ tu mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀ kɛ kùɔ Kabaoniibɛ.

2 Kɛ̀ okpààtì Dafitii yú Kabaoniibɛ kɛ bo bɛ̀ nàké. Bɛ̀ do í tú Isidayɛɛribɛ, Amɔriibɛ bɛ̀ɛ̀ do sùɔ́ bɛmbɛ, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ dɔ̀ bɛ̀ í yóó bɛ̀ kùɔ. Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ Sauri ndɔ́ ké bɛ̀ kùɔ ò dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkénkãnké Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ mɛyɛi.

3 Kɛ̀ Dafitii bekɛ Kabaoniibɛ kɛ dɔ̀: N do nkédɔɔ̀ ba di kpɛ́í? M bo yĩmɛ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ di do kɛ̀ mɛɛ nɔ́ɔ́té di ĩnkɛ̀, kɛ̀ di pã ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔbɛ mɛsàà?

4 Kɛ̀ Kabaoniibɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti kó dipɛ̀ì tínti nɛ̀ Sauri cĩɛ̃tɛ̀ í yóó yietí nɛ̀ idíítí yoo nɛ̀ mɛsɔɔ nyoo ti kuɔ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ òmɔ̀ù. Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: N nákénɛ̀ di dɔ́ tì, kɛ̀ n yóó tì dɔ̀ɔ̀mu.

5 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Sauri do dɔ́ kɛ tí deèmu bá ti kou mɔù bá nkpaá Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ.

6 Ti duɔ́nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛyiekɛ̀ Sauri yaàbí miɛkɛ kɛ̀ ti bɛ̀ nùńné okpààtì ti Yiɛ̀ nKuyie ntããté wè ɛì, Kibea, kɛ̀ Kuyie nyà. Kòo kpààtì dɔ̀ n yóó bɛ̀ ndi duɔ́mmu.

7 Kɛ̀ Dafitii coo nSauri birɛ Sonnatãã birɛ Mɛfibosɛti ò do dɔúnnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nho népo Sonnatãã dinùù kɛ yú ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì.

8 Kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ yúní Adimɔnni nɛ̀ Mɛfibosɛti Disipaa Aya kóo sapàà mbí idé ò do pɛiténɛ̀ ì Sauri, nɛ̀ Sauri kóo sapàà mmɔù kó initidabí ìnùmmù ò do pɛiténɛ̀ ì Badisidaii birɛ Adidiɛdi Abɛdi-Mɛodaa ɛì kou.

9 Kòo bɛ̀ duɔ́ nKabaoniibɛ kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ nùńné kɛ̀ bɛɛ kú bɛmɔu bɛyiekɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀. Bɛ̀ do yóó bɛ̀ kùɔ kɛ sɔ̃́ mbɛ̀ ketírí mudidɛ̀ì mmu.

10 Kɛ̀ Disipaa Aya kóo sapàà ntúótɛ́ kufɔ̀ɔ̀tɔ̃́nkù képitɛ́ dipèrì ĩnkɛ̀ kɛ ndɛ mbo, kétúótɛ́ mudidɛ̀ì ketírí dìì mɔ̀nnì kétuɔkɛnɛ̀ fɛtaafɛ̀ bo domɛ̀ kɛ bɛ̀ nì. Kòò níí ntũ̃ũ̃ nkɛ bɛ̀ bàa tinɔ̀tì kényié nkɛ bɛ̀ bàa tikpasĩntì.

11 Mɛmmɛ kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Dafiti Disipaa Sauri pocɛ̃nnì Aya birɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀.

12 Kòo kɔtɛ Kadaadi tempɛ̃ Yabɛsi ɛì kɔbɛ borɛ̀ kécɔuté Sauri nɛ̀ Sonnatãã bɛ kũ̃ɔ̃̀. Kɛ yɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ do na dìì mɔ̀nnì Sauri Kidiboa ɛì ké bɛ̀ kùɔmu wenwe nɛ̀ Sonnatãã Bɛti-Seã tentémbii késaa nkɛ̀ Yabɛsi ɛì kɔbɛɛ sɔri ké bɛ̀ tùótɛ́.

13 Kɛ̀ Dafitii túótɛ́ Yabɛsi ɛì Sauri nɛ̀ Sonnatãã bɛ kũ̃ɔ̃̀, kétíí mbɛtɔbɛ̀ bɛ̀ múnkɛ kùɔ bɛ̀ kɛ sàà mbɛ kpɛyɛ,

14 kòo bɛ̀ wɛ̃nné kékũnné Sauri cicɛ Kiisi fɔ̃ti Sedaa ɛì Bɛnsamɛɛ tempɛ̃ miɛkɛ.

Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì okpààtì yɛ̃ mmù kédeè kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ do.

Isidayɛɛribɛ wɛ̀tɛ kédokénɛmɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ
(1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 20:4-8)

15 Kɛ̀ mudoò wɛ̃tɛ kéãnné Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ bɛ cuokɛ̀. Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ ndokùnɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ kòo ɔu.

16 Kɛ̀ Benɔdi Adafaa yaàbirɛ nnáá nkɛ tú ò bo kuɔ Dafiti, kɛ báátí disiè pànnì kòo kpãmbii ntú disɔɔwũ̃ɔ̃̀ kɛ̀ mɛ cɛ́ɛ́kù bo cìdóò bètããti.

17 Kɛ̀ Abikaii Seduya birɛɛ teennɛ̀ Dafiti képoté Fidisitɛ̃ɛ̃ kékuɔ. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛɛ yetɛ kɛ dɔ̀: Dafiti bá mbɛ̀ nièné mudoò, weè tu Isidayɛɛribɛ kó fɛmíînfɛ̀ bɛ̀ mɛ nyí dɔ́ fɛ kó muhãã́ nkú.

18 Kɛ̀ dɛɛ yíé kɛ̀ mudoò tɛ̃mùu wɛ̃tɛ kéãnné Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̀bɛ bɛ cuokɛ̀ Kɔbu tempɛ̃. Muù miɛkɛ nkɛ Sibekaii Usaa ɛì kou kùɔmɛ̀ Safu Adaa yaàbirɛ tɛrɛ̀.

19 Kè mudoò tɛ̃mùu wɛ̃tɛ kɛ yíé ãnné Kɔbu tempɛ̃ mmiɛkɛ bakɛ kè Yadi
Bɛtideɛmmu tempɛ̃ kou birɛ Edananni kuɔ Kodiyati tɔù mɔù Kati ɛì kou, kòo
kpãnnì kó kudɔú cɛ́ɛ́kù mànnè kuyaàdùɔ̀dɔú.
20 Kè mudoò tɛ̃mùu wɛ̃tɛ kéãnné Kati, Isidayɛɛribɛ dootitɔbè miɛkɛ kè
kuhããpɔ̀nkù makù mbo kɛ nɔ ndikpànnì mɛdiè. Kɛ mɔkɛ inómbí ikuɔ̀ o nɔu
nè o naàcèi, imɔu kè ìì wɛ̃nné sipísìdé nè ìnàà. Adafaa kó dɛyaàbirɛ marè tó ndɛ.
21 Kòò nsɑ́ɑ́ nyIsidayɛɛribɛ, kè Dafiti tãũ Samma birɛ Yonnatãã ò kùɔ.
22 Dafiti nè o ããpɔ̀mbè kè bèɛ kuɔ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛhããpɔ̀mbè bènàà, bɛmɔu
Adafaa naàmùnkù kɔbɛ do mbɛ.

22

Dafiti dèntɛ̀mè kɛ sãntɛ Kuyie
(Wéntɛ́ Yɛsãã 18)

1 Dafiti do dèntè fɛ nyènfè ti Yiè nKuyie nhò dɛɛténè dìì mànnì ndi o dootitɔbè,
dɔ̀kɛ Sauri.

2 Kòò dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù tu n kó dipèrì dìì n kãnké,
n kó tɛcɛ̃kpetè n sɔri tèè miɛkɛ, n dɛɛtíwè.
3 Kuù n te, n sɔri kuù borè,
kuù tu n kó kupèrìkù kùù n kãnké,
kuù tu n kó kudɔpìkù, kuù tu okperì wèè n dɛɛrí,
kuù tu n kó tɛcɛ̃kpetè n sɔri tèè miɛkɛ,
kuù tu n dɛɛtíwè wèè n dɛɛténè bɛyɛibɛ,
4 Nh ɔ̃ɔ̃ yĩ ti Yiè nKuyie nyètìrì ńdɛu nwe,
kè kù n dɛɛténè n dootitɔbè.
5 Mukũũ ndo n cɛ̀ɛ̀tɛmu mɛniɛ nkɔ̃mɛ,
kédonné n kɔ̃mbùɔ̀tì mɛnéyɛimɛ kɔ̃mɛ.
6 Kudɔnkù kó iwɛ̃ĩ ii do n cɛ̀ɛ̀tɛ,
kè mukũũ nkó ticùɔ̀tì nduɔ́ n yìikè.
7 Dè do n di kè n yú ti Yiè nKuyie nku ké ku nkuɔ́nnè,
kè kùu kèè n tammè ku cĩɛ̀tè miɛkɛ kè m báamìi tuɔ̀koo ku borè.

8 Dɛ mɔ̀nnì kè ku miɛkɛɛ pɛikɛ,
kè kɛtenkèɛ aá, késãntè,
kè kɛĩnkè kó dipũũ aá késãntè.
9 Kè kuyukú nyièní Kuyie nwũɔ̃,
kè fɛhããdɛènfè yièní ku nùù nè ihããpémpérí.
10 Kè kùu kpéú ntiwɛtì kécúténí,
kéncutiní kɛ na yɛwɛtìsùɔ̀.
11 Kɛ dekɛ oĩnkèmbàrì, kɛ puù,
kémputì kuyaakù miɛkɛ.
12 Kè dibiìnnì kù fité
kè yɛwɛtè diɛyè kù cɛ̀ɛ̀tɛ
kè dè sɔ̀ù kɛ dò ndibinni cũmpuri.
13 Kè kuwenniku diɛkù yièní ku ìikè
Kè ihããpémpérí yiè.
14 Kè ti Yiè nKuyie mpèú mɛtammè,
Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè kè kù pèú mɛtammè
15 Kè fɛtaafè nwéí tipíìtì timɔu kè bè sɔ̀rì
kè Kuyie ntãũ ku pie ntipíìtì timɔu ké bè cíɛ.
16 Kè kùu pɛɛ kè dàméèrì fũɔ̃ feité,

kè kùu wei kè kɛtenkè miɛkɛɛ feité.

17 Kè kùu youtɛní ku nɔùtè kɛĩnkè,
ké n yũ̃ mmɛniɛ mmiɛkɛ kédennɛní.
18 Kuù n dɛɛrínè n dootitɔbè,
nè n sĩmbè bèè wɛ̃rímú pɛ̃ɛ̃té n kɔ̃mu.
19 N do bo mɛsémmè miɛkɛ nkɛ kè bè n cɛ̃ɛ̃tɛ.
Kè ti Yiè nKuyie mmɛ nní nni mbonè.
20 Kɛ n dènnɛní difɔ̃̀tìrì miɛkɛ,
kɛ nh òmpùnnɛ kù n dɔ́ mèè kpéí.

21 Ti Yiè nKuyie nni nyietí n dɔɔri mèmmɛ dèè sìé
N wennimu kè kù n yietí mɛsàà.
22 N tũmmu ti Yiè nKuyie nkó kucɛ,
n yí yetɛ ku kpɛti matì.
23 N yí yetɛ ku kuɔ́ maì,
m mɛ n yí yetɛ ku tannùù marì.
24 N dɔɔrimu kù dɔ́mè.
N dakɛmu n yàà bo yeté mèè kpéí.
25 Ti Yiè nKuyie nni nyietí n wetí kè dè mamè mmɛ,
n wennimu kè kù n yietí mɛsàà.

26 Ti Yiè nKuyie nwèè da dɔɔri dèè wenni, a we ndɔɔri dèè wenni.
Wèè tu onìtì mɔ́mmuɔ a we ndɔɔri timɔ́mmɔnti.
27 Kè wèè dò mpáíí, á ɔ̃ɔ̃ ò bɛnkɛmu amáà paíí.
Kòò tu onìtì ciiǹti a nyɛ́ a bo ò yĩmè.
28 Fɔ́ɔ̃ dɛɛrí bɛsénnìbè
fɔ́ɔ̃ ɔ̃ɔ̃ wénté sifeí yɛmbè kɛ bèɛ kɛ̃kɛ
29 N Yiè nfɔ́ɔ̃ tu n fìtírè,
fɔ́ɔ̃ m mí dibiìnnì miɛkɛ.
30 Fɔ́ɔ̃ te kè n do n dootitɔbè.
Fɔ́ɔ̃ te kè n sèńté kuduotí.

31 Kuyie nkó kucɛ dò mpáíí nwe,
kè ku náaǹtì tu timɔ́mmɔnti,
kè kù dò nkudɔpìkù kɛ kãnkù bèè sòri ku borè.
32 We ntu Kuyie nkè dè í tú fɔ́ nti Yiè.
We ntu ti kó dipèrì dìì ti kãnké kè dè í tú fɔ́ nKuyie.
33 Kuyie nkuù tu n kó tɛcɛ̃kpetè,
kuù wèńkùnko n cɛ.
34 Kuù kpénkùnko n tààkɛ tɛhontè kpɛyi kɔ̃mɛ.
Kuù te kè n cò́mmú ditennì ĩnkè.
35 Kuù m bɛnkú dikpànnì,
kɛ n teénnè kè n nɔ nkɛ yũɔ̃ ndisɔɔwũɔ̃ kó mutãmmù.
36 N Yiè nha nɔùtè youtɛ tɛè n tɔ,
kɛ n kãnké kudɔpìkù kɔ̃mɛ, kɛ n dɛɛrí,
nh ɔ̃ɔ̃ da yú kàa yiemmu kɛ n kpénkùnnɛ.
37 Fɔ́ɔ̃ te kè n kèrí mɛcãã,
bá n tààkɛ í seití.
38 M bèti n dootitɔbè mbɛ kɛ bè nìntɛ,
kè n yí bè kùɔ bɛmɔu m báá wɛ̃tɛ.
39 M bè kèétɛ kéétɛ́mu kè bè còú,

kè m bè nàù bè báá na kéítέ, m bè namu.
40 Kuù n duɔ mmukpàrìwɛ̃rímú,
kɛ te kè n dootitɔbè m bɔ̀útέ.
41 Fɔ̃ɔ̃ te kè n dootitɔbè bùtínné kɛ cokέ,
kè nh autέ n sĩmbè kɛ bè kɔ̀ù.
42 Kè bè kuɔ mbá òmɔù í bè teénnè,
kè bè kuɔ̀nnè ti Yiè nKuyie mbá kù í bè cɔ̀ú.
43 M bè nàntɛmu kè bè naá nkutããyukú,
kè m bè nàù kucɛ kó tisãsããtì kõmɛ.

44 Kuù n dɛɛténè m botí kɔbɛ bèè yetɛ n kpɛti,
kɛ n nií nyibotí ììkè,
kè kubotí n yí yɛ́ kù naá n kó tidaatì.
45 Kè bɛpɔ̀ɔbè n sãntí,
kè m béi mmèmáà bèɛ yie n kpɛti,
46 Bè cĩtɛmu kɛ kpeutí,
kɛ yièní bɛ sɔ̀rè miɛkɛ.

47 N Yiè nKuyie mbomu, kuù tu n kó dipèrì,
ndéúkùnkonè ku yètìrì, kuù tu n dɛɛtíwè.
48 Kuyie nkuù m pèiri,
kɛ te kè ibotí m bɔ̀útέ.
49 Kuù n dɛɛrínè n dootitɔbè,
kɛ te kè n nɔ n dootitɔbè,
kɛ n dɛɛrínè bɛnitiyonkubɛ.
50 Dɛè kpéí nte kè n yó nkù sãntí ibotí cuokè,
kéndiè nkɛ déúkùnko ku yètìrì.
51 Kuù dɛɛrí ku kóo kpààtì kù tããtέ wè,
koò dɔ̀ɔri mɛsàà,
kuù dɔ̀ɔri mɛsàà nDafiti nè o yaàbío sɑ̃ɑ̃.

23

Dafiti kó tináaǹtì sɔnti

1 Kénténè Isaii birɛ Dafiti kó tináaǹtì sɔnti,
keènè dɛ kóo nitidiɛwè náaǹtì,
weè tu okpààtì Kuyie nSakɔbu do tũ nkù tããtέ wè,
Isidayɛɛribɛ kóò dèntì bè dɔ́ wè.
2 Ti Yiè nKuyie nYaá muù nàá m miɛkɛ,
Kuyie nkuù ãã̀ ku náaǹtì n nùù miɛkɛ.
3 Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù béimmu,
Kuyie nkùù kãnkέ Isidayɛɛribɛ kuù béi nkɛ tú
wèè bakέ bɛnìtìbè nè Kuyie nkó kufɔ̃waá.
Wèè kó tikpàtì wenni.
4 Ò dò ndiwennécànnì kó kuwenniku nku,
dikũnweńnì dìì caánnì di kó kuwenniku.
Fɛtaafè ɔ̃ɔ̃ ni kédeè kè kùù wennikuu míítέ,
kè tifãã̀tìi yènní.

5 Mí nDafiti n cĩɛ̀tè kpɛrɛ mɛ ndò,
kè kù n dɔ̀ɔnè mɛtaummè mèè yó mbo sɑ̃ɑ̃
kɛ dɔú nyikuɔ́ ìì yó mmɛ nkãnkέ,
kuù te kè n nɔ ndɛmɔu,

kuù yó n dɛɛtɛ́ kéndɔɔri n yèmmè dɔ́ dè.
6 Bèè borimɛ í wenni bè dònnè tipotì nti,
kè bè bè píenko,
bè mɛ nyí bè pĩĩnnè sinɔu kperí.
7 Wèè dɔ́ kɛ́ tì pĩ nhò ɔ̃ ntɔ tɛmátìdùòtè ntɛ,
yoo kukpãndɔú.
Kòò dèè wèe ti cɔ́ú mpɛ̀nkɛ.

Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè (Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 11:10-47)

8 Ntɛ Dafiti ããpɔ̀mbè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè kó yɛyètè: Oketiwè kpɛri tú Isebaadi Akimɔniibɛ kou, weè do bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbè kó ditĩnnì. Weè do kùɔ bɛnìtìbè sikɔusìni (800) dimɔ̀nnì dìmáà.
9 O kó difɔ̃nkúò kè Aoa birɛ Dodo kó dɛbirɛ Edeasaa nhò pòkoo. Yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè bètããti kóò mɔù nwe wèè do nɛínè Dafiti Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bè dintémè kè Isidayɛɛribɛɛ bótí.
10 Kè Edasaa ncómmú kébaao Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kɛ pikú o siè kòo nɔ̀ùtè yàa tãté kòo sonnɛ́ kɛ́ ndì pikú. Kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè Isidayɛɛribɛ na bɛ dootitɔbè mɛdiè ndè yiè. Kè bɛhããpɔ̀mbè tɔbèɛ wɛ̃tɛní kɛ́ m bè tũ nkɛ ɛiti máà.
11 O kó difɔ̃nkúò kè Adaa kou Akee birɛ Samaa mbè pòkoo. Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ do tìí ndìì mɔ̀nnì Deii itũ maì kó kupaku borè kè Isidayɛɛribɛɛ cokɛ́.
12 Kè Samaa cómmú kébaao, kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkòo potɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kékuɔ. Kè Isidayɛɛribɛɛ bè na mɛdiè.

13 Diyiè marì mudidèì mɔ̀nnì kè bɛnìtìbè bètããtii yènní bɛhããpɔ̀nsãndèèbè tĩnnì miɛkɛ, kékɔtɛ kéyà Dafiti Adudammu tãdènkù miɛkɛ, kɛ yɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ do bàtémè Defaii biriku.
14 Kè Dafiti ḿbo o sɔ̀rì, kè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bo Bɛtideɛmmu.
15 Kè Dafitii dɔkɛ Bɛtideɛmmu kó mɛniɛ, kɛ dɔ̀: We mbo kɔtɛ Bɛtideɛmmu tɛbintɛ tèè bo dihèì bòrì kɛ n dónní kè n yɑ̃̀?
16 Kè bɛhããpɔ̀mbè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè bètããtii ítɛ́ kékɛ̃tɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ cuokè bè kàri dè, kékɔtɛ Bɛtideɛmmu kó tɛbintɛ kédónní mɛniɛ nkékɔtɛnní kóò duɔ́, ò mɛ nyí nyie nkɛ́ mè yɑ̃̀, kɛ́ mè pã Kuyie nkécóúnko kɛtenkè
17 kɛ dɔ̀: N Yiè nKuyie, m báá yɑ̃̀ dɛ kó mɛniɛ, mè dònnè bɛnìtìbè bèè duɔ́ mbɛ fòmmu kɛ kɔ̀tɛ kɛ donní dɛ kó mɛniɛ mbɛ kó mɛyĩĩ mmɛ.
Ò í nyie nkɛ́ mè yɑ̃̀.
Bɛhããpɔ̀mbè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè bètããti bɛè do pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú.

18 Kè Seduyaa birɛ Abikaii, Soabu nantè mbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbè sipísìtããti tĩnnì. Weè do kùɔnè o kpãnnì o dootitɔbè sikɔusìtããti (300). Mɛ̀mɛ kòo yètìrìi feitɛ́ bɛhããpɔ̀mbè sipísìtããti miɛkɛ.
19 Kòo naá nhodiɛwè bɛ cuokè, kɛ́ bè baatɛ́, ò mɛ nnɛ́ í nna kémaatɛnè bètããti tĩnnì kɔbɛ bɛmbɛ.
20 Yoyadaa birɛ Bennaya Kabusɛɛdi ɛì kou, ohããpɔ̀nkperì mɔù kó dɛbirɛ, kòò kpa nkéna o dootitɔbè mɛdiè. Weè do kùɔ Adiyɛɛdi bí idɛ́ Mɔabu ɛì kɔbɛ. Weè do ta yɛcìrícìrè fɔ̃̀tìrì nè muséé nkékuɔ dicìrícìrì.
21 Weè múnkɛ do kùɔ Esibiti kɔbɛ kóo nitikperì mɔù, kɛ sɔ̃́ nkòò tɔ dikpãnnì kòo kɔtɛnko kupààti kɛ́ dì fiètɛ kóò kùɔnè.
22 Bennaya do kpa ndiì kpànnì képétɛ́ diyètìrì sipísìtããti kɔbɛ tĩnnì miɛkɛ.
23 Kòo yètìrìi feitɛ́ mɛdiè nsipísìtããti kɔbɛ tĩnnì miɛkɛ, ò mɛ nyí nna kɛ tùɔkɛ bètããti tĩnnì kɔbɛ. Kè Dafitii ò tããtɛ́ kòò mbakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì ò bàa.

24 Sipísìtããti tĩnnì kɔbɛ do tú: Asayɛɛdi Soabu nantè nè Dodo Bɛtideɛmmu ɛì
kou birɛ Edananni.
25 Nè Samaa nè Edikaa Adodi ɛì kɔbɛ.
26 Edɛsi Pedɛti ɛì kou Ikɛsi birɛ Idaa Tekoa ɛì kou.
27 Abiesɛɛ Anatɔti ɛì kou nè Mɛbunnaii Usaa ɛì kou.
28 Sadimɔɔ Aoa ɛì kou nè Madaii Nɛtofaa ɛì kou.
29 Baana birɛ Edɛbu Nɛtofaa ɛì kou tókɛ nè Dibaii birɛ Itaii Kibea ɛì kou,
Bɛnsamɛɛ tempɛ̃ miɛkɛ.
30 Nè Bennaya Pidatõ̃ ɛì kou nè Itaii Kaasi ɛì kou.
31 Nè Abi-Adinɔɔ Bɛti-Adaba ɛì kou nè Asimafɛti Baudimmu ɛì kou.
32 Ediaba Sadimɔɔ ɛì kou, Yasenni bí kó dèmarè, kè dɛ yètìrì tu Yonnatãã.
33 Samaa Adaa ɛì kou nè Sadadi birɛ Aiyammu Adaa ɛì kou.
34 Nè Edifedee Akasibaii birɛ Maaka ɛì kou nè Aitofɛɛdi Kido ɛì kou birɛ
Ediyammu.
35 Esidaii Kadimɛɛdi ɛì kou nè Padaii Adabu ɛì kou,
36 nè Natãã birɛ Ikadi Tisoba ɛì kou nè Bani Kadi naàmùnkù kou.
37 Sedɛki Amɔniibɛ botí kou nè Nadaii Bedɔti ɛì kou wèè do tɔu Seduya birɛ
Soabu kpàrìnɛntì,
38 nè Idaa Yetɛɛ naàmùnkù kou nè Kaarɛbu, tɛè cĩɛ̃tè tɛmáà kou.
39 Nè Udii Itiibɛ botí kou, kè bèɛ wɛ̃nné bɛmɔu sipísìtããti nè bèyiekè.

24

Dafiti kàammè Isidayɛɛribɛ kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ bè pɛikɛ
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tõmmú 21:1-6)

1 Diyiè marì kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛɛ yènní Isidayɛɛribɛ, kè kùu nampɛ Dafiti
yèmmè kòo dɔ̀ dèè yóó bè tɔní mɛyɛi, kòò dɔ̀ bèɛ kaa nyIsidayɛɛribɛ nè Sudaa
kɔbɛ.
2 Kòo nákɛ́ bɛhããpɔ̀mbè kóo kótì Soabu wèè ò bonè kɛ dɔ̀: Ce nyIsidayɛɛribɛ
tenkè kɛmɔu kɛ́kaa mbɛnitidaabè n dó kényɛ́ bè màmè mmɛ.
3 Kè Soabuu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okpààtì n dómu ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè
Isidayɛɛribɛɛ sũũ nkɛ́pɛ̃ɛ̃té miɛ nkucɛ tɛkɔ̀ùtè (100), kàa bè yà nè a nɔ̀nfɛ̀. Dè
né dòmmɛ kàa dó kɛ́pĩ ndɛ kó mutõmmú botí?
4 Kòo kpààtì baa mpĩ nho béi ntì Soabu nè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè tɔbè. Kè
bèɛ yóu kɛ́dɔɔ̀ okpààtì yɛ̃mmè, kɛ́ité o cĩɛ̃tè kɛ́kɔtɛ bɛnìtìbè kàmmù,
5 kɛ́sɛ́ntɛ́ Suditɛ̃ɛ̃ kɛ́keté Adowɛɛ ɛì dìì bo Kadi kó kubiriku cuokè, kɛ́deè kɛ́kɔtɛ
Yasɛɛ.
6 Kè bèɛ ta Kadaadi kɛ́pɛ̃ɛ̃té kɛ́kɔtɛ Itiibɛ ɛì Kadɛɛsi nè Tãã-Yaani nè dɛ kó
sihɛkɛsí nè Sitõ̃,
7 kɛ́pɛ̃ɛ̃té kɛ́kɔtɛ Tiiri kó dihɛì kperì kuduotí fité dì, Itiibɛ nè Kannahãã kɔbɛ
do te yè, kɛ́pɛ̃ɛ̃té kɛ́tuɔkɛ Bɛɛrisebaa Sudaa tempɛ̃ nkubakù cǎnku bíékè.
8 Bè dèè dìì mɔ̀nnì bɛ tenkè kɛmɔu kɛ́wɛ̃tɛ Sedisadɛmmu kɛ sɔ́ ndè mɔ̀kɛ
bɛtǎ̃bè bèwɛi nè yɛwe sipísìdɛ́ nè bè ketémè mukàmmù.
9 Kè Soabuu nákɛ́ okpààtì bè kàa nyIsidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀mbè kè bè màmè
sikɔupíkɔ̀ùsìni (800000), Sudaa kɔbɛ sikɔupíkɔ̀ùsìnùmmù (500000).

Kuyie mpotémè Dafiti ò kàa mmèè kpéí mbɛnìtìbè
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè tõmmú 21:7-17)

10 Kè Dafitii bantɛ́ ò cààrèmè kòo kɔ̃mbùɔ̀tìi do, kòo nákɛ́ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀:
N Yiè nKuyie n cààrèmu mɛdiè n kàammè bɛnìtìbè. M bantému n cààrèmè, n
dɔ̀ɔ̀ tiyɛìntì nti, á n cĩɛ̃.
11 Ò yĩ mɛ̀mmɛ kénhenniní dikũnweńnì kɛ sɔ́ ti Yiè nKuyie mbéinnè ku
pããnáaǹtì náaǹtò Kadi wèè do ò bonè kɛ tú:

12 Kɔtɛ kénáké Dafiti kɛ dɔ̀: N tú nh ò duɔ́ ntiyɛ̃ĩti tìtããti ndi, kɛ tú wèe tããté ò
dɔ́ kù kɛ̀ n kù nhò poté.
13 Kɛ̀ Kadii kɔtɛ kéyà Dafiti kóò nàké Kuyie nhò nàké tì kɛ dɔ̀: Kàa dɔ́ dikònnì
bo tannímɛ̀ a ɛì kɛ dɔ̀ yɛbie nyèyiekɛ̀ á tããté. Kàa mɛ ndɔ́ a dootitɔbɛ̀ bo nda
bɛtìmɛ̀ bɛtããbɛ̀ bètããti miɛkɛ, á tããté. Kàa mɛ ndɔ́ mukũũ mbo tannímɛ̀ mmɛ kɛ̀
bɛnìtìbɛ̀ nkɔ̃ nkɛ dɔ̀ yɛwe yètããti, á tããté. Totí a yèmmɛ̀ ké n nákɛ́ n dò nkénáké
tì wèè n tɔ̃nní.
14 Kɛ̀ Dafitii nákɛ́ Kadi kɛ dɔ̀: N yèmmɛ̀ mɛè cààrɛ̀ mɛdiè. Kɛ̀ ti do ti Yiè nKuyie
nnɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ dɛ̀ tɔ̃ũmu, kɛ yɛ́ kù sémmɛ̀ dɛumɛ̀. M báá do n nititɔù nɔu miɛkɛ.
15 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduɔnní mumɔmmú mùù kɔ̀ù Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.
Dɛ kó dikũnweńnì kétuɔkɛnɛ̀ kù dɔú ndìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛmɔu
miɛkɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ kú sikɔupípísìyiekɛ̀ (70000) dɛ yiè.
16 Kuyie ntɔ̃nnì yòutɛ dìì mɔ̀nnì di nɔ̀ùtɛ̀ Sedisadɛmmu ĩnkɛ̀ kɛ bo bɛ̀ poté
kuyɛ̃ĩku, kɛ̀ ti Yiè nKuyie n nákɛ́ ku tɔ̃nnì kɛ dɔ̀: Dɛ̀ sànnèmu mɛmmɛ, a tɛ̃́nkɛ
báá poté.
Kɛ sɔ̃́ ndì berínɛ̀ Sebusiibɛ kou mɔù bɛ̀ tu wè Adafunaa o kó kuyié borɛ̀.
17 Kɛ̀ Dafitii yà ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnì kɔ̀ùmɛ̀ kékuɔ́nnɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: N cààrèmu.
Míì yeté! Bɛnìtìbɛ̀ biɛ nyí cààrɛ̀ mùmamù, mí nnè n cĩ̃ɛ̀tɛ̀ tíì dò nha ti poté.

Dafiti maámɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì Kuyie nkpéí
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 21:18-26)

18 Dɛ kó diyiè dimáà miɛkɛ kɛ̀ Kadii kɔtɛ kéyà Dafiti kóò nàké kɛ dɔ̀: Dekɛ
Adafunaa yié borɛ̀ kémaá diwũɔ̃tɔ̀nnì ti Yiè nKuyie.
19 Kɛ̀ Dafiti kɔtɛ kéndònnɛ̀ ti Yiè nKuyie ntì nàkémɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò Kati
kòò ò nàké.
20 Kɛ̀ Adafunaa sĩnnéní kéyà okpààtì Dafiti kòo kèróo, kòo cokéní kénínkú
késĩnnɔ́ɔ o ììkɛ̀.
21 Kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Okpààtì dɛ̀ dòmmɛ̀ kàa kɔ̀riní m borɛ̀? Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: N dɔ́ a n
fíténɛ̀ a yié nku kɛ̀ m maá ti Yiè nKuyie ndiwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ kù poté kùù
yɛ̃ĩku Isidayɛɛribɛ kɛ̀ kùu deè.
22 Kɛ̀ Adafunaa dɔ̀: Okpààtì túótɛ́ a dɔ́ dɛ̀è kó dimàà képã Kuyie. Ntɛ inààkɛ,
túótɛ́ i kéféútɛ́, túótɛ́ tɛnaasãntɛ̀ kó idɛí kétuɔnnɛ̀.
23 Okpààtì, n da pãmu dɛmɔu, kɛ tú a Yiè nKuyie ncɔutɛ́ a pãnnì, ké da dɔɔ̀
mɛsàà.
24 Kòo kpààtì Dafitii ò tɛ̃ńnɛ́ kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ n dɛ̀ dontɛ́ kɛ da yietí, n yí dɔ́ képã n
Yiè nKuyie ndèmarɛ̀ n yí fɛ̃ũ̃tɛ́ dɛ̀è kpéí.
Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafitii dontɛ́ kuyié nè inààkɛ mɛdítíbii nsipísìnùmmù,
25 kémaá diwũɔ̃tɔ̀nnì dɛborɛ̀ kéfié ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̃ kétuɔ kéfiénɛ̀
mɛtaummɛ̀ kpɛyi. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ wèńtɛ́ fɛnɔnsààfɛ̀, kɛ̀ kuyɛ̃ĩku
kù do bɛ̀ poté kùu deè.

Bɛkpàátìbɛ̀ pátíri ketirì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Mɛketimɛ̀ mɔ̀nnì Bɛkpàátìbɛ̀ pátíri ketirì nɛ̀ di dérì dɛ kó yɛpátɛ yɛdé do wɛ̃ ndìmarì máà ndi. Bɛkpàátìbɛ̀ pátíri ketirì ti náá nSadomɔɔ kó tikpàtì kpéí nkɛ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò tũnnɛní bɛ kpɛti, Sadomɔɔ kó tikpàtì kpɛti tiì né dɔkɛ feí nɛ̀ ò maámɛ̀ Kuyie ncĩɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛkpàátìcĩɛ̀tɛ̀. O fòmmu kó kumànku, kòo né wɛ̃tɛ kéta mubɔɔféù, nɛ̀ mufòmmu yɛimu miɛkɛ, kétúóké bɛnitipòbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ tonté.

Mɛm̀mɛ kɛ̀ Kuyie nyóu kɛ̀ bɛ kpàátìyuu totɛ́ iwuɔ nyìì do bo kubakù youú bíékɛ̀ ì tɛ́nkɛ í nyie nkɛ bo mbúɔ́ Sadomɔɔ birɛ, kéwaá mbɛ kóo kpàátì. Mɛm̀mɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ dɔɔ̀ yɛkpàátìyɔ yàtɛ yɛdéɛ̀, Sudaa kɔbɛ kó dikpàátìyuu nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpɛri kɛ̀ yɛ̀ níí nnaati di mmɔ̀nnì ditɛrì késĩntɛ.

Dii pátíri ti náá nhokpàátì dòmmɛ̀ kéndé Kuyie. Wèè kpàátì dé Kuyie nweè ɔ̃ ntɔ dihɛì kɛ̀ dɛ̀ naati. Kàa bo yetɛmɛ̀ Kuyie nkéfíé yɛbɔkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ tɔuní dihɛì kó mucaàrìmù. Kuyie ndo duɔnnímu ku pããnáaǹtì náam̀bɛ̀ péu kɛ̀ bɛ̀ bo ndenni bɛkpàátìbɛ̀ ku náaǹtì, wèè né do dɔkɛ ńfeí mbɛ miɛkɛ weè tu Edii 17-19:21

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Dafiti kó yɛwe sɔnyɛ kó tináaǹtì 1:1-2:12
2. Sadomɔɔ kó tikpàtì 2:13-11:43
3. Yɛkpàátìyɔ totémɛ̀ Odoboammu nɛ̀ Sodoboammu bɛ kó dimɔ̀nnì 12:1-14:31
4. Sudaa kɔbɛ kó dikpàátìyuu nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpɛri yɛ kó tináaǹtì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Akabu kó dimɔ̀nnì 15:1-16:28
5. Akabu kó tikpàtì 16:29-22:40
6. Sosafati nɛ̀ Sodammu nɛ̀ Asadia 22:41-54

Adonniya dɔ́mɛ̀ kécɔutɛ́ tikpàtì

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ sɔ̃́ nhokpàátì Dafiti kòté kɛ mɛ̀nkɛ kòté, bá kɛ̀ bɛ̀ ò dàtínné tiyàátì ò báá keè kuyiìnkù.

2 Kòo kó bɛtɔ̃mbɛ̀ɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Okpàátì yóu kɛ̀ tí da waá nhosapàà nkòo nda pĩ mmutɔ̃mmú kéntú a pokù kɛ̀ dí nwɛ̃ nkɛ dɔu kòò nda dɛì muséé.

3-4 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ osapàà nsààwè wammù, képétɛ́ Sunɛmmu ɛitɛ̀ miɛkɛ osapàà, kòò mɛ̀nkɛ wenni mɛdiɛ̀, nkòo yètìrì tu Abisaki, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kɔ̀tɛnní kóò duɔ́ nhokpàátì kòò mpĩ nho tɔ̃mmú. Ò mɛ nyí nhò duɔ́nɛ̀.

5-6 Abusadɔmmu do ku kɛ̀ Adonniyaa Akiti do pɛiténɛ̀ wè Dafiti. Kɛ̀ wèe naá Mpo, kéntú odasáátì, o cicɛ do í ò bɔnnɛ̀ tìmatì, kòò mpɔtì ò túmɛ̀ okpàátì kóo dapàà nkénnáá nkɛ tú: Míì yóó naá nhokpàátì. Kòo waá ntɛnaasãntɛ̀ nɛ̀ tɛ dèèbɛ̀ nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sipísìnùmmù,

7 kédakɛnɛ̀ Seduya birɛ Soabu nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Abiataa kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tũnnɛ.

8 Ikuɔ́ nìùtì Sadɔki nɛ̀ Yoyada birɛ Bennaya nɛ̀ Natãã ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nɛ̀ Simmɛi kéyíénɛ̀ Dei nɛ̀ Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmbɛ í nyie nkóò tũnnɛ.

Natãã nɛ̀ Batisebaa bɛ̀ kòńnémɛ̀ Sadomɔɔ

9 Diyiè marì kɛ̀ Adonniyaa ãnné dibanni diyaàhɔ́útã́rì borɛ̀, Ã-Dokɛdi bintɛ takɛ́, kéfíé ipe nɛ̀ inààkɛ nɛ̀ iwũɔ̃ ìì ã mɛkùɔ̀, kéyú o tebìí nɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do pĩ nhokpàátì Dafiti tɔ̃mmú.

10 Ò mɛ nyí nyu ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã nè Bɛnnaya nè
bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃mbɔ̀ yèmbɛ̀ nè o tebitɛ Sadomɔɔ.
11 Dɛ mɔ̀nnì kè Natãã kɔtɛ kéyà Batisebaa Sadomɔɔ yɔ̃, kóò nàké kɛ dɔ̀: A kèè
Akiti birɛ Adonniya dɔ̀rimɛ̀ kɛ dò nhò tu okpààtì, bá n yiè nhokpààtì mɛ nyí tì
yɛ́à?
12 N yóó da duɔ́ nyitié nyi, kàa yie nkɛ ì tũnnɛ a dɛɛté amáà nè a kóo dapàà
nSadomɔɔ.
13 Kɔtɛ kéyà okpààtì Dafiti kóò nàké kɛ dɔ̀: Okpààtì a do n nàkému kɛ dɔ̀ n kóo
dapàà nweè yóó naá nhokpààtì a kó difɔ̃nkúò kékari a kpààtìkàrì, dè né yĩmɛ kè
Adonniya weè naá nhokpààtì?
14 A yó nkpaá koò nàánnè kè n kɔtoomu m mɔ́mmuɔ nkéyíé kónné a nùù.
15 Mɛmmɛ kè Batisebaa kɔtɛ okpààtì borè, ò do mɛ nkòtémèmu, kénsɔ́ nho bo
kudieku kè Abisaki Sunɛmmu kou dɛ bo kɛ pĩ nho tɔ̃mmú.
16 Kè Batisebaa nínkú késĩnnɔ́o okpààtì ìikè, kòo kpààtì ò bekɛ kɛ dɔ̀: A yɛ̃ mba?
17 Kòò dɔ̀: Okpààtì a do béimmu kéyú ti Yiè nKuyie nyètìrì kɛ dɔ̀, n kóo dapàà
nweè yóó naá nhokpààtì a kó difɔ̃nkúò, kékari a kpààtìkàrì.
18 N né bo kɛ yo kè bè tu Adonniya weè naá nhokpààtì bá a í yɛ́.
19 Ò ãnné dibanni ndi kɛ kùɔ inààkɛ péu nè iwũɔ̃ ìì ã mɛkùɔ nnè ipe, kɛ yu a
kó bɛdapàmbè bɛmɔu nè ikuɔ́ nìùtì Abiataa nè bɛhããpɔ̀mbè kóo kótì Soabu, ò
mɛ nyí yu a kóo dapàà nSadomɔɔ.
20 Okpààtì, Isidayɛɛribɛ bɛmɔu da kémmúmu a bo bè nàkémè wèè yóó sɔɔté a
kpàtì.
21 Kè mɛè dɔkɛ a bo kú dìì mɔ̀nnì bè bo ti wénté bɛyɛibɛ mí nnè m birɛ.
22 Kè Batisebaa nkpaá mɛ nnáánnè okpààtì, kè Natãã tuɔkoo.
23 Kè bèɛ nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Natãã kɔ̀tɛní. Kè Natãã taroo kénínkú késĩnnɔ́o
okpààtì ìikè,
24 kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Okpààtì, fɔ̃ɔ̃ yɛ̃ nhAdonniyaa naá nhokpààtì kékari a
kpààtìkàràà?
25 Ò kɔ̀tɛmu yíe nDokɛɛdi bintɛ borè, kɛ ãnné dibanni diɛrì, kɛ kùɔ inààkɛ péu
nè yɛnaadabɛ yèè ã mɛkùɔ nnè ipe, kɛ yu a kó bɛdapàmbè bɛmɔu nè bɛhããpɔ̀mbè
kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ nìùtì Abiataa. Bɛmɔu kè bè wɛ̃ nkɛ yo nkɛ yɔ̃ mmɛnaà nkɛ
pĩɛ̃kù kɛ tú: Okpààtì Adonniya mbo sɑ́ɑ̃!
26 Ò mɛ nyí yu ikuɔ́ nìùtì Sadɔki nè Yeoyada birɛ Bɛnnaya, bá a birɛ Sadomɔɔ
nè mí m mɔ́mmuɔ.
27 Okpààtì fɔ̃ɔ̃ yie nkɛ tããté wèè yóó sɔɔté a kpàtì, bá a í ti nàké tínti a kó
bɛtɔ̃mbàà?

Dafiti tããtémè wèè yóó sɔɔté o kpàtì

28 Dɛ mɔ̀nnì kòo kpààtì Dafiti duɔ́ nkè bèɛ yúní Batisebaa kòo wɛ̃tɛní kécómmɔ́o
okpààtì ìikè.
29 Kòo kpààtìi béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu! M béimmu kɛ yu ku yètìrì,
kuù do n dɛɛté m bo dìì mɔ̀nnì mɛháárìmè miɛkɛ.
30 M béimmu kɛ tú n yóó dɔɔ̀mu yíe n da dɔúnnè dìì nùù, kɛ tú a birɛ Sadomɔɔ
bo sɔɔté n kpàtì kékari n kpààtìkàrì.
31 Kè Batisebaa nínkóo késĩnnɔ́o okpààtì ìikè kébéi nkɛ dɔ̀: Okpààtì, ḿbo sɑ́ɑ̃!
32 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpààtì Dafitii duɔ́ nkè bèè yúní ikuɔ́ nìùtì Sadɔki nè ti
Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã, nè Yeoyadaa birɛ Bɛnnaya kè bèɛ tuɔkɛní.
33 Kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Túóténè nh ããpɔ̀mbè bèè n kpaánè kè dí kɔtɛ kédee m
birɛ Sadomɔɔ sãmmarímú kóò kɔtɛnnè Kiyɔ̃ɔ̃.

34 Kè ikuɔ́ nìùtì Sadɔki nè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã, kè bèɛ ò cóú mmɛkùɔ̀ nkóò cǎ́ńné, kòò ntú Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì. Kè bè dèè dí eé ditãtɛheù kéhuu kɛ dɔ̀: Okpàátì Sadomɔɔ mbo sǎ́ǎ̀!
35 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè di ò tũnnɛ kékonní dihɛì, kòo kari n kpàátìkàrì, weè yóó sɔɔté n kpàtì, n we ntããté kòò bo mbaké Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nè Sudaa kɔbɛ.
36 Kè Bennaya tɛ́nné okpàátì kɛ dɔ̀: Okpàátì, dè wennimu mɛdiè, ti Yiè nKuyie nha tũ nkù kuù béi nnè a kó dinùù miɛkɛ.
37 Kù do da bonè mèè botí, kù mmɛ mbonè okpàátì Sadomɔɔ, kédéúkùnnɛ o kpàtì kè tìi pɛ̃ɛ̃té fɔ̃ n yiè nDafiti a kpɛti.

Bè pĩḿmè Sadomɔɔ tikpàtì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 29:21-25)

38 Kè ikuɔ́ nìùtì Sadɔki nè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã nè Yeyoyada birɛ Bennaya nè Kɛdɛtiibɛ nè Pedɛsiibɛ, kè bèɛ kɔtɛ Sadomɔɔ borè, kóò dèe nhokpàátì kóò sãmmarímú, kóò kɔ̀tɛnè Kiyɔ̃ɔ̃.
39 Kè ikuɔ́ nìùtì Sadɔkii ta ti Yiè nKuyie ntou kétúótɛ́ dinaàyènnì kɛ di cṹɔ̃ mɛkùɔ̀, ké mè còú nSadomɔɔ yuu ĩnkè, kóò cǎ́ńné kòò bo ntú okpàátì. Ò dèè mɛm̀mɛ kè bèɛ eé ditãtɛheù kéhuu kɛ dɔ̀: Okpàátì, Sadomɔɔ ḿbo sǎ́ǎ̀!
40 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè bèɛ ò tũnnɛ kè bèɛ wɛ̃tɛní dihɛì. Kè bɛnìtìbè eu itãrí kè diwèì bè bo mɛdiè nkè bè ùú kè kɛtenkè sǎ̀nti.

Adonniya yĩɛ̃kɛmè ò do dɔ́ kédɔɔ̀ tì

41 Dɛ mɔ̀nnì kɛ sɔ̃ nhAdonniya nè ò do yu bè kè bè di kɛ dèè, kékeè kutoweku, kè Soabuu banté ditãtɛheù dabɔ̀nnì kɛ dɔ̀: Ba nkó kutoweku dáátí dihɛì?
42 Ò kpaá mɛ nnáá nkè ikuɔ́ nìùtì Abiataa birɛ Yonnatãã tùɔ̀kɛní, kè Adonniya dɔ̀: A tú onìtì mómmuɔ nwe, tanní! N yɛ́mu kɛ dò nha ti tɔní tináaǹsàátì nti.
43 Kòò dɔ̀: Áà, m pètìnkɛ dɔ́ kɛ da náké okpàátì Dafiti tããtémè mmɛ Sadomɔɔ kòò bo sɔɔté o kpàtì.
44 Ò duɔ́ nkè ikuɔ́ nìùtì Sadɔki nè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã nè Yeyoyada birɛ Bennaya nè Kedetiibɛ nè Pedɛsiibɛ nè okpàátì kó tihããpɔ̀ntì kè bèɛ dee nSadomɔɔ wenwe okpàátì o kóò sãmmarímú koò cíe Kiyɔ̃ɔ̃ bintɛ borè.
45 Kiyɔ̃ɔ̃ bintɛ borè kè ikuɔ́ nìùtì Sadɔki nè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã kè bè ò còú mmɛkùɔ̀ nkoò pĩ ntikpàtì. Kɛ dèè kè bɛnìtìbè bɛmɔu ò cíenní nè diwèì, di do yo dɛè kó kutoweku.
46 Kòo tùɔ̀kɛní, kɛ dàátí kɛ kàri dikpàátìkàrì.
47 Kòo kpàátì tũmbè kɔ̀tɛní kɛ sãntí okpàátì Dafiti kɛ tú: Ti Yiè nKuyie nha tũ nkùu déúkùnnɛ Sadomɔɔ kpàtì kè tìi pɛ̃ɛ̃té a kpɛti do dòmmè, ké ntì cɛ́ɛ̃nè. Bè yĩ mɛm̀mɛ kòo kpàátìi sĩnnɔ́ɔ o dɔ́ù ĩnkè,
48 kébéi nkɛ dɔ̀, ò sãntí o Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kùù ò duɔ́ nwèè yóó sɔɔté o kpàtì, kòò yà nè o nɔ̀nfɛ̀ dè dɔ̀ɔ̀mè.
49 Kè Adonniya kɔbɛɛ tì kèè kè bɛ kɔ̃ntìi aá, kè bèɛ cíétɛ́ bɛmáà bɛmáà bá wè o kó kupíkù.
50 Kè kufɔ̃waá nhautɛ́ Adonniya kòo cokɛ́ Sadomɔɔ kɛ́kɔtɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì borè, kɛ́ncómmú kɛ́pĩ ndi bàkè.
51 Kè bèɛ nákɛ́ Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: Adonniya cokɛ́ fɔ̃ nwe kɛ kɔ̀tɛ kɛ cómmú kɛ pĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì kó yɛbàkè, kɛ náá nkétú ò í iti kàa í pàrìkè kɛ tú a í yóó ò kùɔ.
52 Kè Sadomɔɔ bè tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Kòò dɔɔri kè dè wenni m báá ò kàákɛ́, kòò mɛ nyí dɔɔri kè dè sìɛ́ ò dò nkékúmu.
53 Mɛm̀mɛ kè Sadomɔɔ tɔ̃ nkè bèɛ yúní Adonniya diwũɔ̃tɔ̀nnì borè, kòo kɔtɛní kɛ nínkóo okpàátì Sadomɔɔ ìikè. Kòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kò nha cĩɛ̃̀tè.

2

Dafiti duómmè o tié nsɔnyi Sadomɔɔ

1 Dafiti bantɛ́ dìì mànnì ò duúnnɛ̀mɛ̀ mukũ̃ũ̃ nkɛ́duɔ́ nyitié nsɔnyi o birɛ Sadomɔɔ,
2 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N tɔ́ɔnnɛ̀ m bo tũnnɛ mèmmɛ ti yɛmbɛ̀ kó kucɛ. Túótɛ́ tikɔ̃nyauti a kòtému.
3 Á ndɔɔri ti Yiè nKuyie nha tũ nkù dómè, á ntũ nku kó kucɛ, kéntũ nku kuɔ́ nè ku tannɔ̀, kéntũ nku béi ntì nè ku kuɔ́ ìì wɑ̃̀ri Mɔyiisi pátɛ miɛkɛ. Mɛ̀mmɛ a dɔɔri dè dɛmɔu bo nyiémmè.
4 Mɛ̀mmɛ ti Yiè nKuyie mbo dɔɔ̀mè kù do n nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: Kàa yaàbí dɔɔri n dómè kɛ tũ n kó kucɛ nè timómmɔnti kɛ n tũnnè bɛ yèmmè mɛmɔu, a cǐ̃ɛ̀tè báá paà okpàátì.
5 Dɛ kó difɔ̃nkúò a báá yɛ̀ nYeduya birɛ Soabu n dɔ̀ɔ dè, weè kùɔ Isidayɛɛribɛ kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè bèdé, Nɛɛ birɛ Abunɛɛ nè Yetɛɛ birɛ Amasa. Bè do kari bàmmùù nwe bá mudoò í bo, kòo bè kùɔ. Dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmè dònnè ò tɛí mɛyĩĩ mmɛ n nɛùtì nè n naàkɔ̃nfè. Dɛ kó mɛyɛi mbo o yuu ĩnkè nkɛ.
6 Dɔɔ̀ mɛciì nha báá ò yóu kòo kótɛ́ kékú.
7 Á nyɛ́ Badisidaii bí nKadaadi ɛì kɔbɛ kpéí. N do cokù a kóo kótì Abusadɔmmu kè bɛè kɔtɛní kɛ́ n teennè. Nè dɛ kpéí nhá bè dɔɔ̀ mɛsàà.
8 A múnkɛ báá yɛ̀ mBɛnsamɛɛ botí kou Kedaa birɛ Simɛii kpéí mBaudimmu ɛì kou. N do cooti dìì mànnì kɛ kɔri Maannaimmu kè weè ní nni mbɔmmù kusĩnkù kɛ tú m bo yà! Kɛ n wɛ̃tɛ kénkũntiní kòo kɔtɛní Suditɛ̃ɛ̃ kɛ́ n co. N dɛ nhò dɔúnnè dinùù ti Yiè nKuyie nyìikè kɛ dɔ̀: M báá ò kùɔ.
9 A tú mɛciì nyiè nwe a bá nhò wùó nhosààwè bá ò mɛ nkòtémè, a nyɛ́ a bo yĩmè kóò dèitɛ.

Dafiti kumè kè Sadomɔɔ nsɔkénè o kpàtì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 29:26-28)

10 Kè Dafitii kú kè bèɛ ò kũnné o ɛì Sedisadɛmmu.
11 Ò do bakɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà ndi. Ò do bo Ebunɔɔ kɛ dɔ̀ yɛbie nyèyiekè ndi kémbo Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìtɑ̃ɑ̃ti nè yètɑ̃ɑ̃ti.
12 Mɛ̀mmɛ kè Sadomɔɔ sɔɔtɛ́ o cicɛ Dafiti kó tikpàtì, kòo kpàtìì dɛukɛ mɛdiè.

Sadomɔɔ kùɔmè Adonniya

13 Dɛ mànnì kè Adonniyaa, Dafiti pokù Akiti do ò pɛiténè wèe kɔtɛ kéyà Batisebaa Sadomɔɔ yɔ̃, kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: A kòtɛnní kusààkù nku bakaà? Kòo ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ɛɛ̃,
14 kédeè kɛ dɔ̀: M mɔkɛ tìmatì nti kɛ bo da nákɛ́. Kòò dɔ̀: Béi!
15 Kè Adonniya dɔ̀: A yɛ́mu a mómmuɔ, mmíì do dòmmè kédi tikpàtì. Isidayɛɛribɛ bɛmɔu do baa míì bo naámmè okpàátì. Dè mɛ nyí yie nkɛ mè dɔ̀ɔ. Kè n tebitɛ Sadomɔɔ weè tì di, ti Yiè nKuyie nkuù mɛ nyɛ̃.
16 N dó a n dɔɔ̀ tìmatì nti, a báá yetɛ! Kè Batisebaa dɔ̀: Béi!
17 Kè Adonniya dɔ̀: N da báámmu, mɔɔ okpàátì Sadomɔɔ kòo n duɔ́ nhAbisaki Sunɛmmu ɛì kou kè m puokɛ, n yèmmè dò nhò báá wè nda yetɛnè.
18 Kè Batisebaa dɔ̀: Dè wenni, m bo kɔtɛ kéyà okpàátì, kóò béinnè a kpéí.
19 Mɛ̀mmɛ kòo kɔtɛ kéyà Sadomɔɔ kɛ bo ò béinnè Adonniya kpéí. Kòo kpàátìi Sadomɔɔ ítɛ́ o kàrì ĩnkè kékétɛní o bíékè kénínkú késĩnnɔ́ɔ kéwɛ̃tɛ kékari, kéduɔ́ nkè bèɛ dɔú ndikpàátìkàrì tɛrì o bakù youú, kòo yɔ̃ɔ̃ kari kóò pèénnè,
20 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N dó kɛ da mɔɔ tìmatì nti sámpórè a báá yetɛ dò! Kòo kpàátìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yɔ̃ mɔɔ a dó dè n yí yóó dè nda yetɛnè.
21 Kòo yɔ̃ dɔ̀: Ti báá duɔ́ nhAbisaki Sunɛmmu kou Adonniya kòo puokaà?

22 Kɛ̀ Sadomɔɔ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa tu n duɔ́ nhAbisaki Sunɛmmu
kou Adonniya kòo puokɛ? A pɑ̃nkɛ na nyĩ nh ò duɔ́ ntikpàtì, weè mɛ ntúmɛ̀
Mpo. Duɔ́ nkɛ̀ nh ò duɔ́ ntikpàtì wenwe nɛ̀ o kɔbɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Abiataa nɛ̀
bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì Soabu.
23 Kɛ̀ Sadomɔɔ parìkɛ̀ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì kɛ dɔ̀: Adonniya mɛ ndàátí kɛ
bekɛ tì, kɛ̀ n yí ò kùɔ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mpotɛ́!
24 Nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù n kànnɛ n cicɛ Dafiti kó dikpàátìkàrì, kɛ fìí n kpàtì, kɛ
béi nkɛ yĩ: Tikpàtì bo mbo n cĩɛ̃tɛ̀ sɑ̃́ɑ̃. M pàrìkɛ̀mu nɛ̀ ku yètìrì kɛ tú Adonniya
bo kú yíe,
25 kétɔ̃ nYeoyada birɛ Bennaya kòo ò kùɔ. Mɛmmɛ Adonniya kumɛ̀.

Sadomɔɔ bɛ̀timɛ̀ Abiataa Sedisadɛmmu

26 Kòo kpàátì Sadomɔɔ nákɛ́ ikuɔ́ nìùtì Abiataa kɛ dɔ̀: Ítɛ́ diɛ nkɛ́kò nhAnatɔti
a ciɛ. A dò nkɛ́kuɔmu. M mɛ nyí dɔ́ kɛ da kuɔ kɛ yɛ́ fɔ̃́ɔ̃ do tɔumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
ntaummɛ̀ tɔu n cicɛ Dafiti kó dimɔ̀nnì, kɛ̀ di wɛ̃nné kɛ ta mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ.
27 Mɛmmɛ Sadomɔɔ ò bɛ̀timɛ̀ bá ò tɛ́nkɛ í ntú ikuɔ́ nìùtì. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dɛɛ dɔɔ̀
ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkɛ́ tì Sidoo ɛì kɛ dɔ̀ tì yóó tuɔkɛní Edii cĩɛ̃tɛ̀.

Sadomɔɔ kùɔmɛ̀ Soabu

28 Kɛ̀ Soabuu keè tìì tùɔ̀kɛní Adonniya nɛ̀ Abiataa kɛ́cokɛ́ kɛ́ta ti Yiɛ̀ nKuyie
ntaummɛ̀ tou kɛ́ncómmú kɛ́pĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀. Soabu do kómmúmu Adon-
niya nɛ̀ dimɔ̀nnì, ò mɛ ndo í kómmú Abusadɔmmu.
29 Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ okpàátì Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: Soabu cokɛ́ kɛ kɔ̀tɛ ti Yiɛ̀ nKuyie
ntaummɛ̀ tou kɛ cómmú kɛ́pĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀. Kɛ̀ Sadomɔɔ tɔ̃ nYeoyada birɛ
Bennaya kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kóò kùɔ.
30 Kɛ̀ Bennaya kɔtɛ kénákɛ́ Soabu kɛ dɔ̀: Okpàátì tu a yènní dɛndɛ, kòo yetɛ kɛ
dɔ̀: N yí yɛtì! N dɔ́ kɛ́kú diɛ ndɛ.
Kɛ̀ Bennaya wɛ̃tɛ kénákɛ́ okpàátì Soabu nàkɛ́ tì.
31 Kòo kpàátì dɔ̀: Dɛ̀ wenni, kuɔ we dɛborɛ̀ kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ ò béi ntì, kóò kũnné. Kòò
kùɔ bɛɛ̀ nitisàábɛ̀ báá ti bɔntɛ́ kukúsĩnkù, mí nnɛ̀ n cicɛ cĩɛ̃tɛ̀.
32 Nɛɛ birɛ Abunɛɛ Isidayɛɛribɛ ããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì nɛ̀ Amasa Sudaa ããpɔ̀mbɛ̀
kóo kótì. Bɛ̀ do tú bɛnitisàábɛ̀ mbɛ koò pɛ̃ɛ̃té, kòo bɛ̀ kùɔ disɔ̀rì bá n cicɛ í yɛ́. Dɛ
kó mɛyɛi mbo do o yuu ĩnkɛ̀.
33 Bɛɛ ò bɔntɛ́ kusĩnkù wenwe nɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kɔboo sɑ̃́ɑ̃. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà
nní mbonɛ̀ Dafiti nɛ̀ o yaàbío ìì yó nsɔkɛ́ o kpàtì sɑ̃́ɑ̃.
34 Mɛmmɛ kɛ̀ Yeoyada birɛ Bennaya kɔtɛ kóò kùɔ kɛ̀ bɛɛ o kũnné o cĩɛ̃tɛ̀. O cĩɛ̃tɛ̀
do bo dikpáà ndi.
35 Dɛ mɔ̀nnì kòo kpàátìi túótɛ́ Bennaya kécónné Soabu fɔ̃̀tìrì kòò mbakɛ́
bɛhããpɔ̀mbɛ̀, kétúótɛ́ Sadɔki kécónné Abiataa fɔ̃̀tìrì kòo ntú ikuɔ́ nìùtì.

Sadomɔɔ kùɔmɛ̀ Simɛii

36 Kɛ̀ Sadomɔɔ duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ yúní Simɛii, kòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Maá a cĩɛ̃tɛ̀
Sedisadɛmmu kɛ́mbo, a báá yɛ̀ kɛ́ntú a bo kɔtɛ dɛ̀marɛ̀.
37 Kàa yɛ̀ diyiè marì kɛ sɛńtɛ́ kukó nSetinɔɔ a nyɛ́ kɛ dò nha kumu, dɛ̀ mɛ mbá
ntú n kpɛti, nɛ̀ a yuu ndi.
38 Kɛ̀ Simɛii dɔ̀: Dɛ̀ wenni okpàátì, n yóó dɔɔ̀mu a béi ntì. Mɛmmɛ kɛ̀ Simɛii
mbo Sedisadɛmmu kɛ́mɔntɛ.
39 Yɛbie nyètɑ̃ɑ̃ti kó difɔ̃nkúò kòo kó tidaatì matì tidétìi cokɛ́, kɛ́kɔtɛ Maaka
birɛ Akiisi Kati kóo kpàátì borɛ̀. Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Simɛii kɛ dɔ̀: A daatì bo Kati nwe.
40 Kòo dekɛ o sɑ̃mmarímú kɛ́kɔtɛ Kati, kɛ́cɔutɛ́ o daatì Akiisi borɛ̀, kéwɛ̃tɛ
kɛ́kònnɛ̀ Sedisadɛmmu.

41 Kè bèɛ nákɛ́ okpàátì Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: Simɛii kɔ̀tɛ Kati kɛ wɛ̀̃tɛ kɛ kò
nSedisadɛmmu.
42 Kòo duɔ́ nkɛ̀ bèɛ ò yùní kòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N sòò duɔ́ nkàa parìkè ti Yiè nKuyie
nyìikè kɛ dɔ̀: A í yètì dihɛì, kè n da nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kàa yè bá kɛ kɔ̀tɛ kupíkù makù, a
kumu. Kàa dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, a kèèmu.
43 Dè yĩ̃mɛ kàa né í pĩ̃ nha dɔúnnè dìi nùù ti Yiè nKuyie? Dè dòmmɛ kàa yetɛ n
sòò da nàkɛ́ dìi nùù?
44 Kòo yíɛ́ kénákɛ́ Simɛii kɛ dɔ̀: A mɔ́mmuɔ nha yɛ́̃mu, a yèmmè da náámmu
mɛyɛi nha dɔ̀ɔ̀ mè n cicɛ Dafiti, mɛè do a yuu ĩ̃nkè,
45 ti Yiè nKuyie mmɛ nyó nni ndɔɔrimu mɛsàà nkè Dafiti kpàtì nfííkú sɑ̃̃ã.
46 Mɛ̀mmɛ okpàátì duɔ́mmè kè Yeoyada birɛ Bennaya dennɛ Simɛii kóò kùɔ.
Dɛ mɔ̀nnì kè Sadomɔɔ kpàtì né dɔkɛ fííkú.

3

Sadomɔɔ puokɛmè Esibiti kóo kpàátì kóo sapàà

1 Kòo kpàátì Sadomɔɔ puokɛ Esibiti kóo kpàátì kóo sapàà, nnè okpàátì kè
bèɛ mɔɔtɛ mɛtaummè, kè Sadomɔɔ konnènní o pokù Dafiti ei Sedisadɛmmu,
kémbaanè ò bo maámmè o kó tɛkpàátìcĩ̃ɛ̃tè nè ti Yiè nKuyie nkpɛtɛ, kémaánè
kuduotí kéfitɛ́ Sedisadɛmmu.
2 Dɛ kó dimɔ̀nnì bè do feu iwũ̃ ti Yiè nKuyie nyɛtãrè ĩ̃nkè nkɛ yɛtɔ̀rè borè. Kɛ
yɛ́̃ bè mu ndo í maámè tɛcĩ̃ɛ̃tè ti Yiè nKuyie nkpɛtɛ.
3 Kè Sadomɔɔ ndɔ́ ti Yiè nKuyie nkéntũ nho cicɛ Dafiti do nàkɛ́ tì, kɛ né nkpaá
feu iwũ̃ ti Yiè nKuyie nyɛtãrè ĩ̃nkè kó yɛtɔ̀rè kɛ tuɔ̀nnè tihúúntì.

Sadomɔɔ mɔɔmè ti Yiè nKuyie mmɛcìi
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 1:2-13)

4 Diyiè marì kòo kpàátì Sadomɔɔ kɔtɛ Kabaɔ̃ɔ̃ kɛ bo fíé iwũ̃ ti Yiè nKuyie.
Diwũ̃tɔ̀nnì didiɛrì do kɛ mbo kòo fíé iwũ̃ ti Yiè nKuyie ntɛkɔupíítè (1000)
kétuɔ ndɛ ĩ̃nkè.
5 Kè ti Yiè nKuyie nkɔtɛní Kabaɔ̃ɔ̃ Sadomɔɔ borè kɛyènkè. Kóò bɛ́innè tidɔuǹtì
miɛkɛ kɛ dɔ̀: M mɔ́ a dó dè kè n dè nda pã.
6 Kè Sadomɔɔ dɔ̀: N Yiè nKuyie, a dɔ̀ɔ̀mu a kóo tɔ̃ntì n cicɛ Dafiti mɛsàà nkɛ yɛ́̃
ò do tũmmè a kó kucɛ nè timɔ́mmɔnti, kɛ dɔɔri dèè wenni kòo borimɛ síé. Kàa ò
dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ duɔ́ nkòo bí kó dèmarè kàri yíe nho kpàátìkàrì ĩ̃nkè.
7 Ti Yiè nKuyie nfɔ̃̃ɔ̃ n dɔ̀ɔ̀ okpàátì kè ǹ sɔɔté n cicɛ Dafiti kpàtì. M mɛ nkpaá
tú odapàà nwe, n yí yɛ́̃ m bo niité mèè botí bɛnìtìbè.
8 Ntɛ mí nkɛ dò nkéniité a nìtìbè a tããté bè kè bè sũ, kɛ í dò nkékaa nkédeè.
9 N Yiè nKuyie duɔ́ mí nha kóo tɔ̃ntì mɛcii kè n na kéniité a nìtìbè, kéna
kémbaàtì mɛyɛi nnè mɛsàà, kè dè í dò mmɛmmɛ we mbo na kéniité a nìtìbè,
kunitisũkù kuu.
10 Kè ti Yiè nKuyie mpénsìrì Sadomɔɔ kù mɔ́ tì,
11 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A í mɛ mmɔɔmè a fòmmu bo mɔntɛmè, a mɛ nyí mɔ́ tikpàtì
yoo a dootitɔbè bo kúmè, kɛ m mɔɔ mɛcii, kɛ bo na kémbekùnè n nìtìbè,
12 n yóó da duɔ́mmu a m mɔɔ dè, mɛyèmmè nè mɛcii nhòmɔù mu nyí dè mɔ̀ɔ̀tɛ,
òmɔù mɛ nyí kpaá kɛ bo dè mɔ̀ɔ̀tɛ.
13 M bo da pãnè a í m mɔɔ dè, n yóó da duɔ́mmu tikpàtì mɛdiè nkàa yètìrì ncɛ́̃ɛ̃,
képɛ̃̃ɛ̃té bɛkpàátìbè bɛmɔu.
14 Kàa tũ n kó kucɛ kɛ dɔɔri n kuɔ́ nè n tannɔ̀ dè yɛ̃mmè, a cicɛ Dafiti do dòmmè,
m bo duɔ́ nkàa fòmmuu okè.
15 Kè Sadomɔɔ entɛní kénsɔ́ nti Yiè nKuyie nhò bɛ́innè tidɔuǹtì nti. Kòo konní
Sedisadɛmmu, kékɔtɛ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu borè, kéfíé iwũ̃ Kuyie nkétuɔ
nké kù fiè mɛtaummè kpɛyi, kéyú o tũmbè ké bè ãnné dibanni.

Sadomɔɔ bekémè mɛciì nkó tibeéntì

16 Diyiè marì kè bɛnitipòbè mabè bèdébè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabèɛ kɔtɛní
okpàátì Sadomɔɔ borè.
17 Kòo ketiwè dɔ̀: Okpàátì n da báámmu kéntɛ́ kékeè n dɔ́ kɛ́ da nákɛ́ tì. Mí
nnè onitipòkù yie ntíì bo tɛcĩ̀tè tidɛ́, kè m pɛitɛ́ m birɛ.
18 Kè dè mɔkɛ yɛwe yètããti kòo pɛitɛ́ o kpɛrɛ. Ti mɛ mbo tɛcĩ̀tè tidɛ́ ndi, otɔù
mɔù í dè bo.
19 Kɛyènkè mɔ̀nnì kòò duɔ́ kɛ yãkɛ o birɛ kè dè ku.
20 Kòò ìtɛ́ kè n kpaá duɔ́, kòò tùótɛ́ m birɛ kɛ dɔú nho kó didɔ́ù kɛ tùótɛní o
kpɛrɛ dèè ku kɛ dɔu m borè.
21 Kè nh èntɛní dikũ̃nweńnì kɛ bo yãã́ m birɛ, kɛ sɔ̃́ ndè ku. Kè dè wenkɛ kè n
dè wèńtɛ́ mɛsàà nkɛ sɔ̃́ n kpɛrɛ dɔkɛ.
22 Kòo nitipòkù tɔù dɔ̀: Ò soúmmu míì kpɛrɛ fòù, o kpɛrɛ dɛè ku.
Kòò tɔù dɔ̀: Bìtì! N kpɛrɛ dɛè fòù, a kpɛrɛ dɛè ku.
Kè bè ńnɛì okpàátì Sadomɔɔ ìikè.
23 Dɛ mɔ̀nnì kòo kpàátì Sadomɔɔ dɔ̀: Yie nhɔ̃̀ɔ̃ mè nyĩmè: Míì kpɛrɛ fòù kàa
kpɛrɛ dɛè ku. Kòo tɔù dɔ̀: Míì kpɛrɛ fòù, kàa kpɛrɛ dɛè ku. Ti yóó yàmu.
24 Túótɛ́nní disiè! Kè bèɛ dì tùótɛní.
25 Kòò dɔ̀: Yatɛ́nè dɛbirɛ dèè fòù! Kéduɔ́ nwe nnitipòkù diyarì otɔù ditɛrì.
26 Kè mɛsémmèɛ pĩ ndɛbirɛ dèè fòù dɛ yɔ̃ kòò dɔ̀: Okpàátì n da báámmu! Báá
kuɔnè dɛbirɛ, duɔ́nnè we dɛ kè dè nfòù. Kòo nitipòkù tɔù yie tú: Yatɛ́nè dɛ kè tí
paà tidɛ́.
27 Dɛ mɔ̀nnì kòo kpàátì dɔ̀: Báá kuɔnè dɛbirɛ, duɔ́nnè dɛ onitipòkù ketiwè dɛ
yɔ̃ we ntú.
28 Kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu keè Sadomɔɔ bekɛ́ mèè botí dɛ kó tibeéntì, kóò depɛ,
kébantɛ́ ti Yiè nKuyie nkuù ò duɔ́mmè mɛciì nkòò bekɛ́ dɛ kó tibeéntì.

4

Bèè tu bɛkótíbè Sadomɔɔ kpàtì miɛkɛ

1 Kòo kpàátì Sadomɔɔ mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu.
2 Ntɛ bèè do ni o kpàtì miɛkɛ bɛ yètè: Sadɔki birɛ Asadia, weè do tú ikuɔ́ nìùtì.
3 Kè Sisaa bí Ediodɛfu nè Aiya, kè bè ntú bɛpátíwããbè. Kè Aidudi birɛ Yoyafati
ntú dikpàátìtɔ̃nnì.
4 Kè Yeyoyada birɛ Bennaya mbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbè. Sadɔki nè Abiataa kè bè ntú
ikuɔ́ nìùbè.
5 Kè Natãã birɛ Asadia mbakɛ́ kùmàndáàbè. Kè Natãã birɛ tɛrè Sabudi ntú ikuɔ́
nìùtì, okpàátì népo, wèè ò duɔ̀ nyitié.
6 Kè Aisaa mbakɛ́ okpàátì cĩ̀tè miɛkɛ. Kè Abuda birɛ Adonnidammu bakɛ́
muhɛikèntɔ̃mmú.

7 Sadomɔɔ do mɔkɛ kùmàndáàbè tɛpíítè nè bèdébè ndi o kpàátìyuu miɛkɛ, kè
bɛè nte bè bo nduɔ̀mmè tidiitì okpàátì nè o cĩ̀tè tɛmɔu, bá wèè kùmàndáà kòò
níí nte otɛ̃nkù òmáà dibenni miɛkɛ ò bo nduɔ̀mmè okpàátì nè o cĩ̀tè kɔbɛ tidiitì.
8 Ntɛ dɛ kóo kùmàndáàbè yètè: Uuri birɛ dɛè do te Efadaimmu tempɛ̃ nyɛtãrè
ĩnkè.
9 Kè Dekɛri birɛ nte Makaa tempɛ̃ nè Sadibimmu kɔku nè Bɛti-Semɛsi kɔku
nè Edonni Bɛti-Ananni kɔku.
10 Kè Esɛti birɛ nte Adibɔti Sokoo tempɛ̃ nnè Efɛɛ kó kɛtenkè kɛmɔu.
11 Kè Abinnadabu birɛ nte Dɔɔ tempɛ̃ nyɛtãrè kɔku, képuokɛ Sadomɔɔ birɛ
Tafati.

12 Kè Aidudi birɛ Baana nte Tanaki ɛì nè Mɛkidoo kpɛri nè Bɛti-Seanni kó kutempɛ̃ nkumɔu kùù tɔ̀kénè Saditanni Sisedɛɛdi bakù cɛ̀nku kétuɔkɛnè Abɛdi-Mɛodaa nè Yokindeammu.
13 Kè Kebɛɛ birɛ nte Damɔti ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃ nnè Yaii Manansee birɛ kó sihɛkɛsí, kè weè nte Adikɔbu Basãã tempɛ̃, ndɛ kó kutempɛ̃ ndo mɔkɛ yɛhɛkè sipísìkuɔ ndi kè iduotí yè fité kè yɛcàkè kpetí kɛ páké nè disɔɔwũ̃ kó imátìdeí.
14 Kè Ido birɛ Ainnadabu nte Maannaimmu tempɛ̃.
15 Kè Ayimasi nte Nɛfutadii tempɛ̃. Ò múnkɛ do po Sadomɔɔ kóo sapàà nwe, kòo yètìrì tu Basimati.
16 Kè Usaii birɛ Baana nte Asɛɛ tempɛ̃ nnè Beadoti ɛì.
17 Kè Paduyaa Yosafati birɛ nte Isakaa tempɛ̃.
18 Kè Edaa birɛ Simɛii nte Bɛnsamɛɛ tempɛ̃.
19 Kè Uudi birɛ Kebɛɛ nte Kadaadi tempɛ̃ nnè Amɔriibɛ kpàátì Sionni ɛì nè Basãã kɔbɛ kpàátì Ɔku kpɛri. Kè kùmàndáà diɛwè mbo òmáà wèè bakɛ́ dɛ kó yɛhɛkè tɛpíítè nè yèdéè.
20 Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ bè do sũ kɛ dònnè dàméèrì nùù kó mubirímú mmu kɛ mɔkɛ kɛ yo nkɛ yɔ̃ nkè dè bè naati.

5

1 Sadomɔɔ weè do bakɛ́ kukó ndiɛkù Efadati kó yɛkpàátìyɔ yɛmɔu kéntɔ kétuɔkɛnè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tenkè Esibiti kó kutempɛ̃ mmànku. Kè dɛ kó yɛkpàátìyɔ yɛmɔuu ò bɔ́té, ké nhò yietì dàmpóò.
2 Kè bè ndò nké nhò duɔ mbá dìì yiè muyuo mmùù nàa nkɛ í yɔ̀kè mɛsàà ncìdóòbè sikɔupísìwɛi (9000), mùù yɔ̀kè mɛsàà ncìdóòbè tɛkɔupípíítè nè sikɔùpísìni (18000),
3 yɛnaadakè bè soó nyè kɛ yè duɔ ntidisàátì tɛpíítè, cɛ́nkoo kpɛyɛ sipísìdé, ipe tɛkɔ̀ùtè (100). Bè í kàannè iwũ̃ tɛì, siweí iwaurìi nè ipɛrí nè sikoó bè soó nsì kɛ sì duɔ ntidisàátì.
4 Sadomɔɔ weè do bakɛ́ diyiè yìèní kè, kubakù cɛ̀nku bíékè kó kutempɛ̃ nkumɔu kétúótè Tifisaa kétuɔkɛnè Kasaa, kè dɛ kó bɛkpàátìbè bɛmɔuu ò bɔ́té. Mudoò í mbo bɛ cuokè wenwe nè yɛhɛkè yèè ò tɔ̀kénè, kè bè mbo kè dè bè naati.
5 Sadomɔɔ kpàtì bie mmiɛkɛ Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ kè bè mbo bá bè í yĩ̀kù bɛ tenkè kɛmɔu miɛkɛ. Bá wè kòo fiiku o tie mbè tu dè fínyĩ̀ nè fìkíè.
6 Sadomɔɔ do mɔkɛ sisɛ̃ĩ nè si dèèbè tɛkɔupípíítè nè sikɔupísìdé ndi (12000) nè yɛtuo sisɛ̃ĩ sikɔupísìnàà bo na kɛ ta yè (4000).
7 Kùmàndáàbè bè tããté bè kè bè bo nhò duɔ ntidiitì bá wè otɛ̀nkù òmáà òmáà dibenni miɛkɛ, kè bè ndakɛ ké ntì nhò duɔ mbá dèmarè í nhò dónnì, wenwe nè o népobè,
8 ké nhò tɔuní sisɛ̃ĩ kó tidiitì nè timútì o sɛ̃ĩ kpéí nnè inàákɛ ìì dùɔ, kè bè ndè tɔuní bá wè o kó mɛfíè nnè dè dò nkémmàmè.

Ti Yiè nKuyie ndo duómmè Sadomɔɔ mɛciì

9 Ti Yiè nKuyie ndo duó nSadomɔɔ mèè yèmmè nè mɛciì ndɛ do í sénní, kòo nyɛ́ kè dè sũ kɛ dònnè dàméèrì kó mubirímú.
10 Sadomɔɔ ciì ndo pɛ̃ɛ̃tému diyiè yìèní kèè bíékè kɔbɛ kó mɛciì nyɛmbè nè Esibiti kɔbɛ bɛmɔu kɔ̃mɛ.
11 Ò do pɛ̃nkùmu bɛnìtìbè bɛmɔu mɛciì, nkémpɛ̃nkùnè Etãã mómmuɔ nhEdaasi ɛì kou, kémpɛ̃nkù mɛciì mMaodii kó ibí, Emaa nè Kadikɔɔdi nè Dadidaa. Nè dɛ kpéí nkòo yètìrìi feité yɛhɛkè yɛmɔu miɛkɛ yèè bè fité.
12 Kòo ãnné yɛkotinɔ̀ sikɔupísìtããti (3000) iyiɛ tɛkɔupíítè nè ìnùmmù (1005).

13 Kòo nákɛ́ dɛtie nkpɛ́í, kɛ́túótɛ́ dɛtie ndiɛrɛ̀ Dimaa kpɛrɛ, kɛ́taunnɛ̀ tifãpèùtì tìì yìɛ̀ imarí ĩnkɛ̀, kɛ́nákɛ́ tiwanwantì itààkɛ ìnàà kpɛti kpɛ́í nɛ̀ sinɔɔ nɛ̀ dɛbambaànnɛ̀ nɛ̀ siyĩĩ.
14 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nyiitiní ibotí imɔu miɛkɛ kɛ kɔrìní kɛ bo keè mɛciì nkó tináaǹtì Sadomɔɔ nàá ntì. Kɛ̀ bɛkpàátìbɛ̀ bɛmɔu keè o kpɛ́í kɛ́ntũ̃nní bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀rìní kɛ yo o náaǹtì.

Sadomɔɔ bàátímɛ̀ ti Yìɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ marimù
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 2:2-15)

15 Idammu Tiiri kóo kpàátì do ɔ̃ ndápúnɛ̀mu Dafiti. Ò kèè dìì mɔ̀nnì bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Sadomɔɔ tikpàtì kòo bo sɔɔté o cicɛ Dafiti kpàtì kédɛitɛ bɛnìtìbɛ̀ kétɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ bo ò dɔu nSadomɔɔ.
16 Kɛ̀ Sadomɔɔ múnkɛɛ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ bo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
17 A yɛ́mu kɛ dò n cicɛ Dafiti do í na nɛ̀ o dootitɔbɛ̀ kémaá ti Yìɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀. Kɛ̀ kù mɛ nduɔ́ nkòò bɛ̀ na.
18 Di mmɔ̀nnì ti Yìɛ̀ nKuyie mmɛ nni nhòmpùmmu, dèmarɛ̀ tɛ́nkɛ í n kɔɔ́nnɛ̀.
19 N yèmmɛ̀ dò ndi mmɔ̀nnì m maámu ti Yìɛ̀ nKuyie ntɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ bɛ̀ yó nkù bàá ntɛ̀ɛ̀ miɛkɛ kéndònnɛ̀ kù do ti nàkémɛ̀ n cicɛ Dafiti kɛ dɔ̀: A birɛ dɛ̀ɛ̀ bo sɔɔté a kpàtì dɛɛ̀ yó m maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀.
20 N da báámmu duɔ́ nkàa kó bɛtɔ̃mbɛ̀ n kɔ̃ũ Dimaa tãrì kó dɛtekperɛ̀. N yóó duɔ́nkomu n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ teènnɛ̀ a kɔbɛ, kàa yĩ n yietí ìdɛ̀ a tɔ̃mbɛ̀, m bɛ̀ yietí. A yɛ́mu kɛ dò mbɛ̀mabɛ̀ í bo n ciɛ bɛ̀ɛ̀ nɔ mmutekɔ̃ũ kɛ dònnɛ̀ a kɔbɛ Sidonniibɛ.
21 Kɛ̀ Idammuu keè dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ dɛ̀ɛ o narikɛ, kòo sãntɛ ti Yìɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yìɛ̀ nKuyie nyètìrì ndɛu kunku kùù duɔ́ nDafiti dɛbirɛ dɛ̀ɛ̀ ciì, kɛ̀ dɛ̀ bakɛ́ kubotí kudiɛkù Isidayɛɛribɛ.
22 Dɛ kó difɔ̃nkúò kétɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: Okpàátì tu ò kèèmu a yɛ̃ mmù, kɛ tú ò bo da pã dɛtekperɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sétìrì a dɔ́ dɛ̀ mmamɛ̀.
23 O tɔ̃mbɛ̀ yóó dɛ̀ cũ̃ũ̃nkomu ditãrì Dimaa kékɔtɛnɛ̀ dàméèrì, kɛ́ dɛ̀ boú kétannɛ́ dàméèrì, kɛ̀ dɛ̀ɛ tuɔkɛ a dɔ́ dɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ cũ̃ũ kàa dɛ̀ tùótɛ́. Ò dɔ́ tìì yeti tú: A bo nhò duɔ̀mmɛ̀ tidiitì kòo piúnɛ̀ o cĩ̀ɛ̃tɛ̀.
24 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Idammuu duɔ́ nSadomɔɔ dɛtekperɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sìpɛ̀rɛ́sì, ò dɔ́ dɛ̀ mmàmɛ̀.
25 Kɛ̀ Sadomɔɔ mɛ nni nhò duɔ̀ ntidiitì bá dìì benni tɔ́nnì sikɔupísìkuɔ̀ (6000), dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ odìfíè dɛ kó mɛkɔsààmɛ̀ dítìrìbɛ̀ sikɔupísìni (8000). Sadomɔɔ do dɛ nhò duɔ̀ mbá dìì benni.
26 Kɛ̀ ti Yìɛ̀ nKuyie nduɔ́ nSadomɔɔ mɛciì nkéndònnɛ̀ kù do tì nhò nàkémɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ nnaati wenwe nɛ̀ Idammu kédɔɔ̀nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mɛtaummɛ̀.

Sadomɔɔ do pĩńné bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛ̀ muhɛikɛ̀ntɔ̃mmú
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 1:18. 2:1, 16-17)

27 Kɛ̀ Sadomɔɔ pĩnné Isidayɛɛribɛ sikɔupípísìtããti (30000) muhɛikɛ̀ntɔ̃mmú,
28 kɛ́ mbɛ̀ duɔ̀nko ditãrì Dimaa bá wèè tɛ̃̀nkù bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (10000). Bá dìì tĩnnì kɛ̀ dì níí dɔ̀ otɛ̃̀nkù òmáà ditãrì Dimaa, bèdébɛ̀ tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀. Adonidammu weè do bɛ̀ bakɛ́ bɛ̀ pĩ ndɛ̀ muhɛikɛ̀ntɔ̃mmú.
29 Bɛ̀ɛ̀ te mutɔù kɛ̀ bɛmbɛ mbo sikɔupípísìyiekɛ̀ (70000). Bɛ̀ɛ̀ pùɔ̀ nyɛtã́rɛ̀ ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛmbɛ mbo sikɔupípísìni (80000).
30 Kɛ nɛ́ mbúútí bɛ̀ do tããté bɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ mpokoo bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛtɔ̃mbɛ̀, bɛmbɛ do bo sikɔupípísìtããti nɛ̀ sikɔusìtããti ndi (3300).
31 Kòo kpàátìi duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ ndɛì yɛtã́sààyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ kpeńnì kɛ̀ yɛ̀ ncã́ã́ nkɛ dɛu, bɛ̀ bo pũ̃ũ̃ténɛ̀ yɛ̀ ti Yìɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀.

32 Mɛm̀mɛ Sadomɔɔ kó bɛtɔ̃mbè nè Idammu kɔbɛ nè Bibudo ɛì kɔbɛ, bɛ̀ɛ̀ yɛ̃ yɛtɑ́rɛ̀ tɔ̃mmú, kɛ̀ bè ndɔɔri yɛtɑ́rɛ̀ nè idɛí kɛ dè tũnni ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ marimù kpɛ́í.

6

Sadomɔɔ maámè ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ (Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 3:1-14)

1 Okpààtì Sadomɔɔ do yóó keté ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ mumarimù, kɛ̀ dè mɔkɛ yɛbie nsikɔusìnàà nè sipísìni ndi nè bè yèmè Esibiti o kpàtì benni naannì, otɑ̃nkù odérì bè do tú wè Sifi*.

2 Sadomɔɔ do maá ti Yiè nKuyie ntɛ̀ɛ̀ cĩɛ̀tɛ̀ okùmè do bo métìrì sipísìtããti ndi, mɛpɛ̃kùmè métìrì tɛpíítɛ̀, mɛcómmè métìrì tɛpíítɛ̀ nè mènùmmù.

3 Kòo maá kukpɑ̃nkpɑ̃nkù bè ɔ̃ɔ̃ ta kù kɛ né tuɔkɛ kudieku diɛkù, Kuyie ncĩɛ̀tɛ̀ kɔku. Kɛ̀ dɛ kó kukpɑ̃nkpɑ̃nkù okùmè mbo métìrì tɛpíítɛ̀, kudieku okùmè bíékɛ̀ métìrì mènùmmù, kudieku pɛ̃kùmè bíékɛ̀, métìrì mènùmmù.

4 Kòo keú sibòo kɛ́ãnné simátìdìi,

5 kémaá ditou marì kékpeénnè kudieku diɛkù nè dɛ fũɔ̃ kɔku ké kù mùnnɛ mètããti.

6 Kɛ̀ kudieku dɛ fũɔ̃ kɔku mmɔkɛ mɛpɛ̃kùmè métìrì mèdémè nè dikéè, kɛ̀ dɛ cuokɛ̀ kɔku mɔkɛ métìrì mètããti nè dikéè, kutãɑ̃nkù métìrì mètããti nè dikéè. Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ kó imarí cɛ́ɛ̃ ndo í mamè imɔu dɛ fũɔ̃ nè dɛ ĩnkè. Fɛmarifɛ mafɛ̀ do í mànnè fɛtɛfɛ̀ mɛcɛ́ɛ̃ nnè dɛ kpɛ́í mbè kpeé nkùù dieku ku kó tipĩmpĩntì í nkáá nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ kó imarí.

7 Bè do dɔ̀ɔ̀ yɛtɑ́rɛ̀ páíí nwe, kédeè kɛ né na kéketé mumarimù, bè maà dìì mànnì dihenkèrì yoo tɛtũũtɛ̀ kó kunampoo í mbo, yoo timátì kó kutɔ̃nnɛnkù tɛkù makù.

8 Ditou dìì kpekɛ́ dɛfũɔ̃ kó kudieku kó dibòrì do bo Kuyie ncĩɛ̀tɛ̀ bakù cɑ̀nku nku. Kɛ̀ yɛdɛtìsàkɛ̀ bo ku miɛkɛ yèɛ̀ dèkùnè kudéríkù, kɛ pɛ̃ɛ̃té kɛ tùɔ̀kɛ kutɑ̃ɑ̃nkù.

9 Bè maá dìì mànnì kédeè, kɛ̀ Sadomɔɔ tè mùnnɛ nè dɛtekperè kó imundɛí nè dɛ kó tidabɛɛtì.

10 Bè do maá dìì tou kékpeénnè ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ kɛ́ dì mùmmu késɔ́ ntidieti, bá kùù dieku kɛ̀ ku cómmè mbo métìrì mèdémè nè dikéè, kɛ̀ bɛɛ tì mùnnɛ nè dɛtekperè kó imundɛí, kétaunnè ti Yié nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀.

11 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnè Sadomɔɔ kɛ dɔ̀:

12 A mè nni mmaámè tɛcĩɛ̀tɛ̀, kàa tũ n kuɔ́ kɛ dɔɔri n da nàké tì kɛ dakɛ kɛ yié n tannɔ̀ yɛmɔu, m bo da dɔ̀ɔ̀ n do nàké tì a cicɛ Dafiti a kpɛ́í.

13 M bo mbo n kɔbɛ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀, m báá bè yóu.

Bè sɑ̀rimè ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ tɛ miɛkɛ

14 Sadomɔɔ maá dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ kédeè,

15 kécónné dɛtekperè kó tidabɛɛtì kɛ̀ dɛè ntú kumarí, dɛ miɛkɛ kɛtenkɛ̀ kétuɔkɛnè timùmmùntì, kédeè kénɛé ndɛtekperè bè tu dè sìpèrésì dɛ kó tidabɛɛtì kɛtenkɛ̀,

16 kédínné dɛtekperè kó tidabɛɛtì dɛ miɛkɛ kó kufɑ́ɑ́ nkè ku okùmè mbo métìrì tɛpíítɛ̀ kè bèɛ kù dàri tidaabɛɛtì dɛ fũɔ̃ nè dɛ ĩnkè. Dɛ kó kufɑ́ɑ́ nku bè do túmè ikuɔ́ nɛntì dieku.

---

* **6:1** ***Sifi:*** Bè do kaà mmɛ̀ɛ̀ botí bɛtɑ̀ɑ̀bè nè ti kaàmmè yíe ndè í wɛ̃, bɛ kóo tɑ̀nkù sifi berínè tínti kó bɛtɑ̀ɑ̀bè onaanwè nè onummuwè dɛ cuokɛ̀ nkɛ (dinótɔ̃ɔ̃rì nè tipɔɔ̀dùtì dɛ cuokɛ̀).

17 Bè do totɛ́ kutempìèti kɛ́deè, kè kùù dieku nkpaá ku okùmè do bo métìrì sipísìdɛ́ ndi.
18 Kè bèɛ kù dàri tidabɛɛtì, kɛ́kerí tifèntì ti ĩnkè, kè tì ndònnè yɛyaà nnè yɛ póó, tì do dàri kufɑ̃́ɑ̃́ nkumɔu ndi bá kumarí í nfeí.
19 Kè bèɛ dɔɔ kɛ́tũntɛ kufɑ̃́ɑ̃́ nkɛ́ kù wèńkùnnɛ kɛ́tanné ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu.
20-21 Dɛ kó kufɑ̃́ɑ̃́ mpɛ̃kùmè do bo métìrì tɛpíítè ntɛ, mɛokùmè mɛè máà, mɛcómmè mɛè máà, kè bèɛ kù dàri mɛsɔɔ nsààmè, kédɔɔ diwũɔ̃tɔ̀nnì nè dɛtekperè kó idɛí, kɛ́ dì dàri mɛsɔɔ nsààmè, kédɔɔ isɔɔwɛ̃ĩ kɛ núnné ikuɔ́ nɛntì dieku kó dibòrì.
22 Mɛ̀mmɛ bè do dàrimè ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tè tɛmɔu mɛsɔɔ, tɛmɔu páí páí nè diwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo kufɑ̃́ɑ̃́ mbòrì.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́cíɛ́kɛ́ odìfíè, dikpáà kou kó idɛí sitenkaanìi, kè sì ndò mbɛĩnkèmbàrìbè, kè si okùmè mbo métìrì mènùmmù.
24 Kè tɛketitè fìèti okùmè mbo bá kù métìrì mèdémè nè dikéè, kè ì wɛ̃nné ì mbo métìrì mènùmmù.
25 Kè tɛtɛtè kó ifìèti okùmè múnkɛ mmɛ mmà, mɛokùmè mèmáà mɛpɛ̃kùmè mèmáà.
26 Sidɛ́ kè si okùmè mma kɛ bo métìrì mènùmmù.
27 Kòo sì tanné kufɑ̃́ɑ̃́ nkɛ́cónné dɛ cuokè kè tiè nkó kufìèti nkáá nkummarí, kè tɛtɛtè kɔku nkáá nkutɛkù kè ì kɔ̀tɛní kɛ màá dɛ cuokè
28 kòo sì dàri mɛsɔɔ.
29 Ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tè kó tidieti tidé miɛkɛ, kédɔɔ tifèntì kè dɛ kó tifèntì ndònnè tipuonti nè mutepóó mmùù tìtɛ.
30 Kòo dari mɛsɔɔ nfɛcàrìfè ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tè dieti tidɛ́, kuketikù nè kufɑ̃́ɑ̃́.
31 Kè bèɛ dɔɔ dicàù dìì kpetírí mèdémè kɛ bo kpetínné ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu bo kùù dieku, kɛ́ dì dɔ̀ɔ̀nè dɛtie mbè tu dè odìfíè dikpáà kou kó tidabɛɛtì, kédɔɔ tidabɛɛtì tìì pĩńnè dicàù kè tì pɛ̃kùmè mmànnè bè bo yarímè kudieku kó kumarí mènùmmù diyarì dìmáà kó mɛcɛ̃́ɛ̃̀.
32 Kè bèɛ cíɛ́kɛ́ tifèntì yɛcàkè yèdé kó tidabɛɛtì ĩnkè, kè ti ndònnè bɛĩnkèmbàrìbè nè tipuonti nè mutepóó mmùù tìtɛ, kédeè kòò dè dàri mɛsɔɔ.
33 Kɛ múnkɛɛ dari kudieku kó dicàù nè ii dɛí máà. Kè di kó tidabɛɛtì tìì dì pĩńnè, kè tinti kó mɛpɛ̃kùmè mmànnè bè bo yarímè kudieku kó kumarí mènàà diyarì dìmáà kó mɛcɛ̃́ɛ̃̀.
34 Kè dɛ kó yɛcàkè ntú idɛí bè tu ì sìpèrésì i kó tidabɛɛtì, kè bèɛ yè dɔ̀ɔ̀ kè yè ntau nyèdɛ́è yèdɛ́è bá kùù píkù, kɛ́ yè pĩńnénè yɛcaubɛ kè yè nyè fiinko.
35 Kè bèɛ cíɛ́kɛ́ dɛ kó yɛcàkè ĩnkè tifèntì kè tì ndònnè bɛĩnkèmbàrìbè nè tipuonti nè mutepóó mmùù tìtɛ. Kòo dè dàri mɛsɔɔ.
36 Dɛ kó difɔ̃nkúò kémaá kuduotí kéfii nKuyie ncĩ̃ɛ̀tè, kɛ́ kù maánè yɛtɑ̃́rè diɛyè, kè yè ndɔ́ké inaú ìtɑ̃ɑ̃ti kɛ sɔkɛ́ sɔkɛ́ yɛtɔbè ĩnkè, kédeè kécónné dɛtekperè kó tidabɛɛtì yɛ ĩnkè.

37 Sadomɔɔ kpàtì benni dinaannì miɛkɛ do nkɛ, otɑ̃́nkù bè tu wè Sifi† o miɛkɛ, bè pũũ̃témè ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tè.
38 O kpàtì benni tɛpíítè nè dìmáà miɛkɛ, dɛ kó dibenni otɑ̃́nkù oniínwè bè tu wè Buudi, kɛ́ tè dèè tɛmɔu páíí ti Yiè nKuyie ndo bè nàkɛ́ kɛ dɔ tè ndòmmè.
Bè do tè maá kɛ dɔ yɛbie nyèyiekè ndi.

† **6:37** ***Sifi:*** Wentɛ́ 6:1 nè tìì wèńkùnnɛ dɛfũ̃ɔ̃ dɛ kóo tɑ̃́nkù kpɛ́í. **6:38** ***Buudi:*** Bè do kaà mmèè botí bɛ kó bɛtɑ̃ɑ̃̀bè nè ti kaàmmè dè í wɛ̃, bè kóo tɑ̃́nkù Buudi berínè ti kó bɛtɑ̃ɑ̃̀bè opíínwè nè tɛpíítè nè oketiwè dɛ cuokè nkɛ (tipɛɛ̀ntì nè diyosɛ́è dɛ cuokè).

7

Sadomɔɔ maámɛ̀ okpàátì cɛ̃̀tɛ̀

1 Kɛ̀ Sadomɔɔ maá tɛkpàátìcɛ̃̀tɛ̀, ké ntɛ̀ maà kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yètããti kɛ
né na ké tɛ̀ dèè tɛmɔu páíí,
2-3 kémaá kudieku kɛ̀ ku okùmɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì
sipísìdé nɛ̀ mènùmmù, mɛcómmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mènùmmù. Ò do còńné Dimaa
kó dɛtekperɛ̀ kó yɛsãǹkɛ̀ nyɛ ké yè dɔ́ɔ́ nyinaú ìnàà, képā́nné dɛ kó yɛsãǹkɛ̀ ĩnkɛ̀
dɛtekperɛ̀ kó imundeí sipísìnàà nɛ̀ ìnùmmù, bá kùù cuó tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìnùmmù. Ìì do
pĩńnɛ̀ timùmmùntì. Dɛɛ̀ do te kɛ̀ bɛɛ kù yu kɛ dɔ̀: Dimaa túúkù.
4 Kɛ̀ sibòo mbo tipíìtì timɔu icuó ìtããti ìtããti kɛ wetí sitɔbè.
5 Dɛ kó sibòo kó tidabɛɛtì tìì yè pĩńnɛ̀ kɛ̀ ti okùmɛ̀ mma tipíìtì tidé, kɛ̀ tì tɔ̃nké
bá dìì càù kɛ̀ dì wetí ditɛrì yèdéè yèdéè kucɛ mètããti.
6 Dɛ kó difɔ̃nkúò kécónné kudieku tɛkù yɛsãǹkɛ̀ kémunnɛ, kɛ̀ ku okùmɛ̀ mbo
métìrì sipísìdé nɛ̀ mènùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mènùmmù, kòo keuté
dibòrì diɛrì kéãnné kuhā̃nhā̃nkù ké kù cɔ́uténɛ̀ yɛsãǹkɛ̀.
7 Kòo ãnné dikpàátìkàrì kó kudieku ò yó nkari dɛ̀ kɛ bekù, kécónné Dimaa kó
dɛtekperɛ̀ kó tidabɛɛtì kédínné kumarí, kéketé kɛtenkɛ̀ kétuɔkɛnɛ̀ timùmmùntì.
8 Sadomɔɔ o mɔ́mmuɔ nhò yó nhã tèè cɛ̃̀tɛ̀ tɛntɛ do cā́ā́ ntɛmáà borè ndɛ, tɛ̀
do í wɛ̃nné kubeéndieku. Sì né do maá kéndòmmu sidé.
Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo maá o pokù Esibiti kóo kpàátì kóo sapàà nho kpɛtɛ kɛ̀ tɛ̀
mmɛ ndò.

9 Dɛ kó sicɛ́ɛ̃́ simɔu bè sì maánè yɛtā́sààyè nyɛ yɛdiɛyè, bè cìékɛ́ yè, kɛ yè kèkɛ́
kɛ ènnɛ yɛ píìtì tidé. Kɛ̀ bɛɛ yɛ mpũ̃ũ̃ténɛ̀, kɛ yɛ ndeènɛ̀, kɛ́ yɛ mmaánɛ̀ kuduotí
kùù fité tɛcɛ̃̀tɛ̀.
10 Dipũ̃ũ mɔ́mmɔnni dii, bè do di pũ̃ũ̃ténɛ̀ yɛtā́sààyè nyɛ yɛdiɛyè, yèè okùmɛ̀
bo métìrì mènàà yoo mènùmmù.
11 Kɛ̀ bɛɛ deè késɔ́ nyɛtā́sààyè, bè benné yè kɛ̀ yè mà, kédeè kécónné yɛ ĩnkɛ̀
Dimaa kó dɛtekperɛ̀ kó yɛsãǹkɛ̀.
12 Kuduotí kùù fité tɛcɛ̃̀tɛ̀ ku kó yɛtā́rɛ̀ do bo icuó nyìtããti ndi, kɛ sɔké yɛtɔbè
ĩnkɛ̀. Nɛ̀ Dimaa kó dɛtekperɛ̀ kó tidabɛɛtì, kucuó nkùmáà. Kéndònnè kuduotí ti
Yiè nKuyie ncɛ̃̀tɛ̀ kɔku nɛ̀ dɛ kó kuhā̃nhā̃nkù.

Bè do duó mmùù tɔ̃mmú Idammu
(Wénté 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 2:12-13)

13-14 Onìtì mɔù weè do bo Tiiri, kòo yètìrì tu Idammu, kòo cicɛ tú dɛ kó dihɛì
kou, kòo yɔ̃ tú Nɛfutadii kó kuwuɔ nkou kɛ tú okúpokù. Kòò cìì kɛ nɔ nkɛ máátí
dɛmɔu nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀. Kòo kpàátì Sadomɔɔ duó nkɛ̀ bɛɛ ò yúní, kòo duó nkòò bo
dɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó tinɛntì timɔu.

Bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó yɛsãǹkɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 3:15-17)

15 Mɛmmɛ ò yìɛmmɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kéuté kɛ̀ dèɛ naá nyɛsãǹkɛ̀ yèdéè, kɛ̀ dìmarì kó
mɛokùmɛ̀ mbo métìrì mèwɛi kɛ̀ di cɛ́ɛ́kù bo métìrì mèkuɔ̀.
16 Kòo dɔɔ̀ kéuté kɛ̀ dèɛ naá disɔɔwũɔ̃̀ kó yɛtɛitiyè yèdéyè kɛ́ yè òó nyɛsãǹkɛ̀
yómmɛ̀, kɛ̀ dɛ kó yɛtɛitiyè okùmɛ̀ mbo métìrì mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè bá dì.
17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo dɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó mɛfĩmmɛ kɛ́ mɛ̀ sèu mmɛtɛ̃mɛ̀, bá dìì
tɛitirì ĩnkɛ̀ mèyiekɛ̀ mèyiekɛ̀.
18 Kòo sɛu ndɛ kó yɛtɛitiyè disɔɔwũɔ̃̀ icuó ìdéì kéfité kɛ̀ dɛ̀ ndònnè yɛtebɛ bè tu
yè kèdènátì.

19 Kòo yíé sɔ́ ndɛ kó yɛtɛitiyè yómmè yɛtɛyè kè yè ndònnè mutepóó mbè tu mù díísì kè yɛ okùmè mbo métìrì mèdémè.
20 Dɛ kó yɛtɛitiyè mɛfĩmmɛ sèu yèè ĩnkè, kédɔ̀ɔ̀ kè dè ndò nyɛbìè nkéfité. Kè bèɛ yè kpɛ̃ ndisɔɔwũ̀ kéfité kè dè ndò nyɛtebɛ bè tu yè kèdènátì, kémbo sikɔusìdé bá kùù cuó ĩnkè.
21 Kòo deè ké yè còńné ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó kuhɑ̃̀nhɑ̃̀nkù ìikè, dii nkubɑkù youú ditɛrì kucɑ̀nku, kéyú kuyoú kpɛri kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkpénkùnko, kéyú kucɑ̀nku kpɛri kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu muwɛ̃rímú.
22 Kòo sɔ́ dii tɛitirì ĩnkè yɛtɛitiyè tɛyè kè yè ndò mmutepóó. Mɛm̀mɛ bè dèèmè yɛsɑ̃ǹkè kó mutɔ̃mmú.

Bè dɔ̀ɔ̀mè disɔɔwũ̀ kó kunɑnkú (Wénté 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 4:2-5)

23 Kè Idɑmmuu dɔɔ̀nè disɔɔwũ̀ kunɑnkú pɛ̃kùkù mɑkù, kè ku pɛ̃kùmè mbo métìrì mènùmmù, mɛcómmè métìrì mèdémè nè dikéè. Kàɑ bo kù benné kéfité dè mbo métìrì tɛpíítè nè mènùmmù.
24 Kè bèɛ kpɛ̃ ndɛ kó kunɑnkú bìè nkéfité, kè dè ndò nyɛyɑà, kémbo bá wèè métìrì miɛkɛ sipísìdé, métìrìbè tɛpíítè nè bènùmmù bɛmbɛ miɛkɛ, dɛ kó kunɑnkú nè dɛ kó yɛyɑà mbè do dè wɛ̃nné kéuténè dii sɔɔwũ̀ máà ndi.
25 Kòo di ndɔɔ̀nè inààkɛ tɛpíítè nè ìdéì, ké ì còńné kè ìtɑ̃ɑ̃ti nwetí kubɑkù youú bíékè, kè ìtɑ̃ɑ̃ti wetí diyiè yìèní kèè bíékè kè ìtɑ̃ɑ̃ti wetí kubɑkù cɑ̃̀nku, kè ìtɑ̃ɑ̃ti wetí diyiè tɑà kèè bíékè, kè i fɔ̃̀ bíékè máá dɛ cuokè. Kè bèɛ cɔ̃nné dɛ kó kunɑnkú i ĩnkè.
26 Kè ku bìè ncɛ́ɛ́kù mànnè tɛnɔ̀ùtè kó mɛpɛ̃kùmè, kɛ yɑɑ nkɛ dò mmutepóó. Kè bè ɑnté ku bìè nfɛbòòfè kpɛyɛ kɔ̃mɛ, kàɑ kù píɛ mmɛniɛ, mè mbo dítìrìbè sikɔupípísìni (80000).

Bè dɔ̀ɔ̀nèmè disɔɔwũ̀ sikpàrìnɑɑsɛ̃ĩ nè si bɔ

27 Kòo dɔɔ̀nè disɔɔwũ̀ sinɑɑsɛ̃ĩ tɛpíítè, bá tè kè tè mmɔkɛ mɛokùmè métìrì mèdémè. Kè mɛpɛ̃kùmè mmɛ mmɑ, mɛcómmè métìrì òmáà nè dikéè.
28 Bè do sì dɔ̀ɔ̀ kémunnɛnè disɔɔwũ̀ ndi, kétɔ̃nné ipààti.
29 Kè bèɛ dè kpɛ̃ ndisɔɔwũ̀ kè dè ndò nyɛcìrícìrè nè inààkɛ nè bɛĩnkèmbàrìbè. Dɛ kó dɛnɛnnè dɛtɑ̃ɑ̃ti dɛndɛ bá dè kè dɛ fũ̀ɔ̃ mmɔkɛ ditàrì, kè bèɛ sì cátínné tisɑ̃ti dɛ ĩnkè nè dɛ fũ̀ɔ̃.
30 Bá tèè nɑɑsɑ̃ntè kè tè mmɔkɛ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyè yènàà nè yɛbàkè yèè pĩńnè imànkɛ ìnàà bè dɔ̀ɔ̀nè yè disɔɔwũ̀ɔ̃, kumátìdɔú pĩnnè yèè cɛ̃̀ɛ̃tiyè kè dè wɛ̃ nkɛ uté kɛ tú disɔɔwũ̀ɔ̃ máà.
31 Kɛ cɔ̃nné dèmarè tɛ miɛkɛ kè dè ntɔ̃nkɛ kɛ tè dònnè, kɛ tè sèńté métìrì kó dikéè, kè bèɛ cirimɛ dɛ nùù bè níí bo nɑ mèè kpéí nkétɔ dèè dò ncírícírí kè di pɛ̃kùmè mbo sɑ̃ntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù kè bèɛ dè kerí.
32 Kè dɛ kó yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyè yɛnàà mbo tɛnɑɑsɑ̃ntè fũ̀ɔ̃. Kumátìdɔú kùù yè pĩńnè kè kù tàunè tɛnɑɑsɑ̃ntè, kè tɛ cɛ̃̀ɛ̃̀tiyè cómmè mbo bá dì sɑ̃ntimétìrì sipísìyiekè nè mènùmmù.
33 Bè do yè dɔ̀ɔ̀ kè yè ndònnè tɛkpàrìnɑɑsɑ̃ntè kpɛyɛ ɔ̃ ndòmmè mmɛ, kè dè nwɛ̃ ndɛ kó ticɛ̃̀ɛ̃titì nè dɛ kó idɑbí nè dɛ kó yɛdɔ́ idɑbí tũɔ̃ yè kè dè wɛ̃ nkɛ uté disɔɔwũ̀ɔ̃ máà.
34 Yɛbàkè yènàà imànkɛ kpɛyɛ kɛ dè wɛ̃nnénè tɛnɑɑsɑ̃ntè kɛ uté disɔɔwũ̀ɔ̃ dimáà.
35 Kè kukɑ̃kú mɑkù mbo bá tèè nɑɑsɑ̃ntè bìè, kè ku cómmè bo sɑ̃ntimétìrì sipísìdé nè mènùmmù kɛ fité. Kè tè mɔkɛ yɛbàkè kè yè wɛ̃ nkɛ uté disɔɔwũ̀ɔ̃ máà.

36 Kè bèɛ dɔɔ̀ tidabɛɛtì tipíîtì kpɛti, nè yɛbàkè ĩnkè tifèntì kè tì ndɔ̀nnè
bɛĩnkèmbàrìbè, nè yɛcìrícìrè, nè tipuonti, kɛ mɛ nyĩ kécátíncátínné tisãtì kéfité.
37 Dɛ kó sinaasɛ̃ĩ̀ tɛpíítè bè do sì dɔ̀ɔ̀ kè sì ndɔ̀mmu, bá tè kè tè nwɛ̃ nkɛ uténè
disɔɔwũɔ̃ máà, kɛ mà simɔu kɛ dò nsimɔu.
38 Kè bèɛ deè kédɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kó inankɛ́ tɛpíítè, bá kù kè ku cómmè mbo métìrì
mèdémè bè bo na kɛ́ãnné bá kùù miɛkɛ dítìrìbè tɛkɔupíítè nè sikɔusìkuɔ̀ (1600).
Kòo cɔ̃nné dɛ kó inankɛ́ sinaasɛ̃ĩ̀ ĩnkè bá tè kùmáà.
39 Ò dèè mɛmmɛ kécónné sikpàrìnaasɛ̃ĩ̀ sìnùmmù ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè bakù
youú, sìnùmmù tɔù kucɑ̃̀nku, diyiè yìèní kèè bíékè kɛ́ĩnné kunankú diɛkù ti Yiè
nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè diyiè yìèní kèè bíékè, kétɔ́ɔnnè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè.

Bè bàtɛmè tinɛntì bè yó mpĩĩnnè tì mutɔ̃mmú ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè (Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 4:7-5:1)

40 Idammu dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì yɛnaabɔ, nè tikãpenti, nè yɛbɔ bè yó mméínè yè
mɛyĩĩ. Mɛmmɛ ò dèèmè Sadomɔɔ do yɛ̃ nwèe dɔɔ̀ tìì nɛntì ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè
kpéí. Tìì tú:
41 Yɛmátìsãǹkè yèdéè
nè yɛtɛitiyè yèdéè bè yóó sɛu nyèè yómmè mɛsɔɔfĩmmɛ yɛtɛitiyè ĩnkè.
42 Nè bè do dɔɔ̀ dè kè dè ndò nyɛtebɛ bè tú yè kèdènátìbè kémbo sikɔusìnàà, kè
bèɛ dè càtínné mɛsɔɔfĩmmɛ sɛu dè icuó ìdéì kéfité.
43 Sinaasɛ̃ĩ̀ tɛpíítè nè dɛ kó yɛbɔ yèè cɔ̃mmú si ĩnkè tɛpíítè.
44 Kunankú diɛkù nè disɔɔwũɔ̃ kó inààkɛ tɛpíítè nè ìdéì, kù cɔ̃mmú ìì ĩnkè.
45 Bè yó nkounè tìì nɛntì mutápɛí nnè tikãpenti nè yɛbɔ bè yó mméínè yè mɛyĩĩ.
Dɛ kó tinɛntì timɔu Sadomɔɔ do yɛ̃ nwèe dɔɔ̀ tì, ò do tì dɔ̀ɔ̀nè disɔɔwũɔ̃ ndi ké tì
anté mɛsàà.
46 Suditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku miɛkɛ nkɛ bè do yìɛmmè disɔɔwũɔ̃, ké dè má Sukɔti ɛì nè
Saditanni kpɛri dɛ cuokè.
47 Kè bèɛ deè kè Sadomɔɔ tì tanné ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè. Tì do sũ mɛdiè mmɛ, bá
bè í nna kɛ bo batɛ disɔɔwũɔ̃ bè tì dɔ̀ɔ̀nè dì kó kucɛ́ɛ́kù.

48 Kè Sadomɔɔ dɔɔ̀nè mɛsɔɔ nsààmè tinɛntì tɛtì bè yó mpĩĩnnè tì ti Yiè nKuyie
ncĩ̀ɛ̃tè miɛkɛ mutɔ̃mmú. Tìì tú:
Dihúúntɔ̀nnì,
nè tábùrì bè yó ndakù wèè ĩnkè pɛ́ɛ̃̀bè bè pãã mbè ti Yiè nKuyie.
49 Sifitíkèkèɛ tɛpíítè sìì do ĩĩkú kɛ wetí ikuó nɛntì kó kudieku,
sìnùmmù kubakù youú,
sìnùmmù kubakù cɑ̃̀nku.
Bè do sì dɔ̀ɔ̀nè mɛsɔɔ nsààmè mmɛ nè si tòkè yèè dò mmutepóó
nè sibúkúsí bè yóó ãnné sìì miɛkɛ ifitíwɛ̃ĩ
nè dɛ kó ihaaké,
dɛmɔu mɛsɔɔ nsààmè máà.
50 Nè yɛnaabɔ nè siseú,
nè yɛbɔ bè yó mméínè yè mɛyĩĩ,
nè ibòòkɛ nè tikàdààbuuti bè yó ntuɔ ntìì miɛkɛ tihúúntì,
kè dè ntú mɛsɔɔ nsààmè.
Timátì tìì pĩńnè yɛcàkè yèè kpetí ikuó nɛntì kó kudieku nè ikuó dieku kpɛyɛ.
Dɛmɔu kè dè ntú mɛsɔɔ.
51 Okpàátì Sadomɔɔ dèè dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè kó mutɔ̃mmú, kétɔní o
cicɛ Dafiti do cɑ̃́ńné dè Kuyie nkpéí: Timátì péítì nè mɛsɔɔ nnè tinɛntì tɛtì tibotí
tibotí, ké dè tanné ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè kó tinɛntì do dò kémbo kùù dieku.

8

Bè tannémè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ku cĩ̃ètè miɛkɛ
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 5:2-6:2)

1 Kè Sadomɔɔ tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè nè bèè bakɛ́ iwuɔ nnè tinaàmùntì
kè bè bo kɔtɛ Dafiti eì bè tu dì Siyɔ̃ɔ̃ kétúóténí ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu.
2 Kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu tíínní okpàátì Sadomɔɔ borè. Dɛ kó dibenni tǎnkù
oyiénwè do nwe bè tu wè Etanimmu*, kè bè mɔkɛ dibanni.
3-4 Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè bɛmɔu tíí ndìì mɔ̀nnì kɛ dèè, kè ikuɔ́ nìùbèɛ túótɛ́
ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kétɔ, kétúóténè ti Yiè nKuyie ntaummè tou nè
tikɔuténɛntì tìì bo di miɛkɛ.
5 Okpàátì Sadomɔɔ nè Isidayɛɛribɛ kè bèɛ tíí nKuyie ntaummè tɔu borè kéfié
inàákɛ nè ipe kè dè nsũ kɛ í dò nkéna kékaa nkédeè.
6 Kè ikuɔ́ nìùbèɛ di tanné ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè miɛkɛ kéĩ̃nné di kó kufǎ̃ mbè tú
kù ikuɔ́ nɛntì dieku, bè dɔ̀ɔ̀ tìì fèntì kɛ donnɛnè bɛĩ̃nkèmbàrìbè ti fièti déè.
7 Bè do ti dɔ̀ɔ̀ tìdé kè ti fièti nyuo kɛ kãnké ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ndi nè
di pàáti.
8-9 Dɛ kó ipàáti do dɛumu, kàa ta ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè kudieku diɛkù, a nyì wùó,
nkàa mɛ mbo ditowaà a bá nyì wùó. Titǎ́píètì tìdétì máà tìì do bo ti Yiè nKuyie
ntaummè tɔu miɛkɛ, kù do bè dènnɛ Esibiti kéduɔ́ ntì Mɔyiisi, kù bè tàunnè dìì
mɔ̀nnì kumáà ditãrì Odɛbu kè tì kpaá bo nè yíenní.
10 Ikuɔ́ nìùbè yènní dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè kè diwɛtirìi tè píɛ.
11 Bá bè í nna késɔɔté bɛ tɔ̃mmú. Ti Yiè nKuyie nkó tikpetì tìì do píɛ nku cĩ̃ètè.
12 Dɛ mɔ̀nnì kè Sadomɔɔ béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nha dó kémbo diwɛtisɔ̀ùrì
miɛkɛ nkɛ.
13 Kè n né da maá tɛkpàátìcĩ̃ètè a yó mbo tè sǎ̃ǎ̃!

Sadomɔɔ nàkɛ́ tì bɛnìtìbè
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 6:3-11)

14 Kòo kpàátì Sadomɔɔ wɛ̃ɛ̃tɛ Isidayɛɛribɛ tĩ̃nnì còḿmú dè kémɔɔ ti Yiè nKuyie
nkó mɛsàà mbɛ kpéí, kédeè kɛ dɔ̀:
15 Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndɛu tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù, kuù dɔ̀ɔ̀ nè ku wɛ̃rímú
kù do nàkɛ́ tì n cicɛ Dafiti kɛ dɔ̀:
16 Nè ǹ dènnɛ dìì yiè n nìtìbè Isidayɛɛribɛ Esibiti, n yí tããté diyiè marì
Isidayɛɛribɛ ɛkè miɛkɛ dìmarì, kɛ tú bè m maá tɛcĩ̃ètè n yó mbo tèè miɛkɛ. N
tããté Dafiti nwe kòo bo mbakɛ́ n nìtìbè Isidayɛɛribɛ.
17 Kè n cicɛ Dafiti yèmmèɛ ò pã kéndò nwèe maá tɛcĩ̃ètè ti Yiè nKuyie ntínti
Isidayɛɛribɛ tũ nkù.
18 Kè kùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A yèmmè mè nda pãmè kɛ dò nhá m maá tɛcĩ̃ètè dè
wennimu.
19 Dè né í tú fɔ̃ɔ̃ yóó tè nni mmaá, a yóó pɛité dèè birɛ dɛè yóó tè nni mmaá.
20 Kù ti ndɔ̀ɔ̀ kɛ duɔ́ nkè n sɔɔté n cicɛ Dafiti kpàtì, kɛ kàri o kpàátìkàrì, kɛ bakɛ́
Isidayɛɛribɛ, kéndònnè kù do ti nhò nàkémè. M maá tɛ ncĩ̃ètè nè ti Yiè nKuyie
nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kó diyètìrì kpéí nkɛ,
21 kɛ ãnné kudieku ditɔu ti Yiè nKuyie ndo tàunnè kumáà Isidayɛɛribɛ kù bè
dènnɛ dìì mɔ̀nnì Esibiti kɛ́ bè duɔ́ nyìì kuɔ́ ã dìì miɛkɛ.

Sadomɔɔ bántèmè ti Yiè nKuyie nku cĩ̃ètè kpetímù yiè
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 6:12-40)

---

* **8:2** ***Etanimmu:*** Bè do kaà mmèè botí bɛ kó bɛtǎ̃ǎ̃bè nè ti kaammè yíe ndè í wɛ̃, bɛ kóo tǎnkù Etanimmu
berínè ti kó bɛtǎ̃ǎ̃bè owɛínwè nè opiínwe dɛ cuokè nkɛ (kupɔɔsɛ̃ĩkù nè tipɛèntì dɛ cuokè).

22 Kè Sadomɔɔ cómmú diwũõtɔ̀nnì ìikè nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikè, kéyoutɛ o nɔu kɛĩnkè bíékè kébántè ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀:
23 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, otɔù mɔù í bo kɛ da dɔ̀nnè bá kɛĩnkè miɛkɛ bá kɛtenkè ĩnkè. Fɔ́ nwèè pĩ mmɛtaummè a dɔ̀ɔ̀nèmè a tɔ̃mbè kɛ dɔɔri mɛsàà mbɛ̀è da tũ nnè bɛ yèmmè mɛmɔu.
24 A dɔ̀ɔmu a kóo tɔ̃ntì n cicɛ Dafiti a do ò nàké tì. A ti ndɔ̀ɔ yíe nnè a wɛ̃rímú.
25 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù a báá yɛ̀ nha do nàké tì a kóo tɔ̃ntì n cicɛ Dafiti kɛ dɔ̀: Kòo bí yie nkɛ tũ nha kó kucɛ ò kù tũ mmɛ̀è botí, ii yó nsɔké o kpàtì kémbaké a nìtìbè Isidayɛɛribɛ.
26 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, dɔɔ̀ di mmɔ̀nnì a do nàké tì a kóo tɔ̃ntì n cicɛ Dafiti.
27 Kè Sadomɔɔ sɔɔté kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mmènkɛ bo na kémbonè bɛnìtìbè kɛtenkàà? Kɛĩnkè kiɛ dɛu kɛ í na kɛ tɔ ti Yiè nKuyie nkè m mè mmaá tèè cĩɛ̃tè tɛè bo na ké kù tɔà?
28 Ti Yiè nKuyie nkénté kékeè mí nha kóo tɔ̃ntì n da báámmè yíe!
29 A nɔ̀nfè báá ũũ nkɛyènkè nè kuyie ntɛ ncĩɛ̃tè ĩnkè, a béi nkɛ tú a yètìrì yó mbo tèè miɛkɛ. Kénté a kóo tɔ̃ntì yóó da bántè ìì báammìi tɛ miɛkɛ.
30 Ti Yiè nKuyie, n kénté mí nnè a nìtìbè Isidayɛɛribɛ, kè ti da bàńtè tɛ ncĩɛ̃tè miɛkɛ, á mboní kɛĩnkè kékeè ké ti cĩɛ̃.

31 Kòo nìtì cààrè otɔù, kè dɛ yiè nyĩ wèe parìkè, kòò kɔ̀tɛní a cĩɛ̃tè kɛ pàrìkè a wũõtɔ̀nnì ìikè,
32 ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè kékeè, ké bè pùté, kékpetínné osĩnwè kédɛɛté wèè naati.
33 Kàa nìtìbè Isidayɛɛribɛ da yeténè, kè bɛ dootitɔbè bè na, kè bè wɛ̃ɛ̃tɛní a cĩɛ̃tè bíékè kɛ da mɔɔ mɛcĩɛ́mmè, kɛ da sɔ̃ntɛ, kɛ da bàńtè.
34 Ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè kékeè kécĩɛ́ nha nìtìbè Isidayɛɛribɛ, kéwɛ̃tɛ ké bè kpɛ̃nnéní dihɛì a do duó ndì bɛ yɛmbè.

35 Kè bè mɛ mbo da yeténèmu, kàa kpetínné iwɛtibori kè fɛtaafè tɛ́nkɛ í nniu, kè bè banté bè yetémè a bè poté mèè kpéí, kɛ kɔ̀tɛní tɛ ncĩɛ̃tè miɛkɛ kɛ da bàńtè kɛ da sɔ̃ntɛ.
36 Ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè, kécĩɛ́ nha kóo tɔ̃ntì nè a nìtìbè Isidayɛɛribɛ, ké bè bɛnkɛ kucɛ sààkù bè dò nkétũnnɛ kù, kéyɔɔrɛ mɛniɛ nkɛtenkè a duó nkè a kɔbɛ kè bè kè te.
37 Kè dikònnì dii mɛ ntanní dihɛì yoo mutenkũũ, kè tidiitì tii mɛ nfãũ ndɛpaa nyoo kè fɛtùòrìfè fɛè mɛ ntì pĩ. Kè yɛcádúɔ̀ nyɛè mɛ ntanní yoo fɛcofɛ. Kè Isidayɛɛribɛ dootitɔbè bɛè mɛ mbo bè pi bɛ ɛì ké mbè fɛ́ũnko. Kè mɛyɛi mmamè tanní yoo mumɔmmú bá mù.
38 Kàa nìtìbè Isidayɛɛribɛ yèmmè cààrè bɛ yɛi nkpéí, kè bè wèe wɛ̃ɛ̃tɛní a cĩɛ̃tè bíékè kɛ da bàńtè, bá kòò da mɔɔ mù, yoo ò da bàńtè tìmatì kpéí.
39 Ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè a karì, kékeè, kécĩɛ́, nkéteennè, kédɔɔ̀ bá wè o borimɛ dòmmè, kɛ yɛ́ a yɛ́mèmu o yèmmè. Fɔ̃ɔ̃ máà yɛ́ bɛnìtìbè bɛmɔu yèmmè.
40 Ǹdɔɔri mɛmmɛ kè dèɛ yie nkè Isidayɛɛribɛ nda dé bɛ fòmmu mumɔu, bè yó nfòù mù dihɛì a duó ndì bɛ yɛmbè di miɛkɛ.

41-42 Bɛnìtìbè yóó keèmu a yetidiɛrì nè a kpeńnìmè kɛ pĩ mmutɔ̃mmú nè muwɛ̃rímú. Bá opɔ̀ɔ wèè í tú Isidayɛɛri, kòò ìténí dɛdétirè kɛ kɔ̀tɛní a cĩɛ̃tè nè a yètìrì kpéí nkɛ da báá.

43 Ti Yiè nKuyie nha mboní kɛĩnkè kékeè kédɔɔ̀ o yɛ̃ mmù. Mɛmmɛ kutenkù kumɔu kɔbɛ bo bantémè, kɛ da depɛ a nìtìbè Isidayɛɛribɛ da dé mèè botí. Kè bèɛ banté kɛ dò n da maá tèè cĩɛ̃tè mènkɛ tú a kpɛtɛ.
44 Kàa duɔ́ nkàa kɔbɛ dokénè bɛ dootitɔbè, kè bè bo a bɛ tɔ̃ nkè kɛ wɛ̃ɛ̃tení a ɛì a tããté dì, n da maá dì tɛcĩɛ̃tè di bíékè kɛ da bàńtè,
45 Ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè kékeè bɛ báammìi ké bè teennè.
46 Kè Isidayɛɛribɛ bɛɛ̀ mɛ nda yeténè, kɛ yɛ́ òmɔù í bomè wèè bo yĩ ò báá yeté. Kè dè dò mbè da yeténè, kàa miɛkɛ bè pɛikɛ, kàa yóu kè bɛ dootitɔbè bè pĩḿmú kɛ kònnè dɛdétirè yoo dɛ tóónnè, kɛ bè dɔ̀ɔ̀ tidaatì,
47 kè bè kè bo kɛ totí bɛ yèmmè kɛ da bántè kɛ tú: Tíì do kpénkùnnɛ ti to, ti yetému, ti cààrèmu.
48 Kè bè kè bo kɛ da mɔɔ mɛcĩɛ́mmè nè bɛ yèmmè mɛmɔu kɛ wɛ̃ɛ̃tení dihɛì a duɔ́ ndì bɛ yɛmbè di bíékè, a tããté dì, n da maá dì tɛcĩɛ̃tè, kè bè da báá,
49 ti Yiè nKuyie nha mboní kɛĩnkè kékeè bɛ báammìi ké bè teennè.
50 Á bè cĩɛ́ mbè da yeténèmè, nè bɛ yetɛmè a kpɛti, á duɔ́ nkè bè dootitɔbèɛ bè kuɔ́ mmɛsémmè.
51 Bè tú a kɔbɛ mbɛ, kàa bè te, kɛ bè dènnɛ Esibiti mɛháárìmè miɛkɛ.
52 A nɔ̀nfè báá ítέ mí nha kóo tɔ̃ntì nè a nìtìbè Isidayɛɛribɛ ti ĩnkè. Nyo ti báammìi, ti yóó nkuɔ̀ nkɛ da báá nyì.
53 Ti Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃ ti tããté ibotí tɛì miɛkɛ kè ti bo ntú a kɔbɛ, kéndònnè a do tì nàkémè a kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi, a dènnɛ dìì mònnì ti yɛmbè Esibiti.

Sadomɔɔ mɔɔmè ti Yiè nKuyie nkɛ tú kùu bè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà

54 Sadomɔɔ kuɔ́nnè dìì mònnì ti Yiè nKuyie nkɛ kù sautɛnè, kédeè kéítέ ò do nínkú dè diwũɔ̃tɔ̀nnì ììkè kɛ yuo o nɔu kɛĩnkè bíékè,
55 kécómmú kémɔɔ ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu ĩnkè kɛ dɔ̀:
56 N sãntímu ti Yiè nKuyie nkùù òmpùnnɛ ku nìtìbè Isidayɛɛribɛ kéndònnè kù do ti nàkémè ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi. Timɔu ti tì dɔ̀ɔ̀mu tìmatì í sùɔ́.
57 Ti Yiè nKuyie nha nti bonè a do bonè mèè botí ti yɛmbè, a báá ti bantóo! A báá ti yóu!
58 Yũɔ́nní ti yèmmè a bíékè, kè ti ndɔɔri a dómè, kéntũ nha kuɔ́ nè a tannɔ̀ a duɔ́ nyè ti yɛmbè.
59 Ti Yiè nKuyie nha báá yɛ̀ n da báá nyìì báammìi, yóu kè ì mbo a yèmmè kɛyènkè nè kuyie, kè dèɛ yie nkàa nteénnè a nìtìbè Isidayɛɛribɛ nè mí nha kóo tɔ̃ntì yɛwe yɛmɔu.
60 Mɛmmɛ ibotí imɔu bo bantémè kɛ dò nfɔ́ nti Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃ tu Kuyie, kòò mɔù í bo kɛ da dònnè.
61 Díndi Isidayɛɛribɛ kè di duɔ́ ndi yèmmè mɛmɔu ti Yiè nKuyie kényié nku kuɔ́ nè ku tannɔ̀, kéndònnè dè mè ndòmmè yíe.

Bè do fié ìì wũɔ̃ ti Yiè nKuyie nku ncĩɛ̃tè kpetímù yiè (Wéntέ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 7:4-10)

62 Okpàátì Sadomɔɔ bàńtè mɛmmɛ ti Yiè nKuyie nkédeè, wenwe nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ fié ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̃.
63 Bè kpetírí dìì yiè ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè kè Sadomɔɔ fié ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̃ mɛtaummè kpɛyi. Yɛnaadakè sikɔupípísìdé nè sikɔupísìdé (22000) ipe tɛkɔupíkɔ̀ùtè nè sikɔupípísìdé (120000).
64 Disɔɔwũɔ̃ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì í nsànnè, kè Sadomɔɔ duɔ́ nkè bèɛ túótέ ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè kó kudànkù, ké dɛ ntùɔ nyiwũɔ̃ ìì dò nkétuɔ nnè yɛpãrè yèè tú tidiitì nè bè fiè ìì wũɔ̃ mɛtaummè kpɛyi kó mɛkùɔ̀ mmɛkùɔ̀ nkpɛrɛ.

65 Sadomɔɔ nè Isidayɛɛribɛ bè do tíkú ditĩnnì diɛrì ndi, kɛ baà ndɛ kó dibanni. Bɛnìtìbè do ìténí Debo-Amati nwe kéntɔ kétuɔkɛnè Esibiti kó kukó nkè bè mbaà ndɛ kó dibanni kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.
66 Diyiè niínnì yiè kòo kpàátìi cau mbɛnìtìbè, kè bèɛ kɔtɛní kémɔɔ Kuyie nkó mɛsàà nho ĩnkè bá wè kòo kò nho cĩ̃ètè. Kè diwèì mbè bo ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔmè mɛsàà nku kóo tɔ̃ntì Dafiti nè ku nìtìbè Isidayɛɛribɛ.

9

Ti Yiè nKuyie nyìé kɛ bɛnkɛmè kumáà Sadomɔɔ
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 7:11-22)

1 Sadomɔɔ maá dìì mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè nè tɛkpàátìcĩ̃ètè kédeè nè ò dɔ́ dèè kó dimàà.
2 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kóò bɛnkɛ kumáà kù do o bɛnkɛ mèè botí kumáà Kabaɔ̃ɔ̃,
3 kóò nàké kɛ dɔ̀: N kèèmu a m báámmè kɛ n kuɔ̀nnè. N cɑ̃́ńnému tɛcĩ̃ètè a m maá tè n yó mbomu tɛ miɛkɛ, n yèmmè nè n nuɔ ndè í yóó ítɛ́ tɛ ĩnkè bìtì!
4 Fɔ̃́ nha mɔ́mmuɔ nha cɛ́nkɛ ntũ n kó kucɛ nè a yèmmè mɛmɔu, kàa dɔ̀ɔri dèè sìé, kɛ dɔɔri n da nàké tì timɔu, kɛ tũ n kuó nè n tannɔ̀ a cicɛ Dafiti do dòmmè.
5 A kpàtì yó mbomu sɑ̃́ɑ̃ kéndònnè n do tì nàkémè a cicɛ Dafiti kɛ dɔ̀ o bí ii yó nsɔké o kpàtì sɑ̃́ɑ̃ kémbaké Isidayɛɛribɛ.
6 Fɔ̃́ nnè a bí kè di mɛ nni mbùtínné, kè di í pĩ n tannɔ̀ nè n kuó n di duó ndè, kè di kɔ̀tɛ kɛ nìńkú yɛbɔkè ìikè kɛ yè fié.
7 Dɛ mɔ̀nnì m bo di bɛti díndi Isidayɛɛribɛ kɛtenkè n di duó nkè miɛkɛ, kédootóo tɛcĩ̃ètè a m maá tè, ké di wámpùnnɛ, kè ibotí tèi di daá,
8 dɛ mɔ̀nnì bèè bo mpɛ̃nkù tɛcɛ̃diɛtè tiɛ mborè, dè bo bè di, kè bè mbékú mùù kpéí nte kè n dɔ̀ɔ mɛbotí dɛ kó dihèì nè dɛ kó tɛcĩ̃ètè tèè do dɛu kɛ wenni.
9 Kè bèɛ bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Bè dootóo bɛ Yiè nKuyie nku, kùù do dènnɛ bɛ yɛmbè Esibiti kɛ ninku kɛ feu iwũɔ̃ yɛbɔkè kɛ pĩ nyɛ tɔ̃mmú. Dɛè te kè kù yóu kè dɛ kó mɛyɛi mmɛmɔu bè tùɔ̀kení.

Sadomɔɔ pĩ mmùù tɔ̃mmú
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 8:1-18)

10-11 Idammu Tiiri kóo kpàátì weè do duó nSadomɔɔ dɛtekperè nè bè tu dè sìpèrésì nè mɛsɔɔ nhò dó mèè botí, kòò yàa maánè ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè nè tɛkpàátìcĩ̃ètè yɛbie nsipísìdé miɛkɛ. Sadomɔɔ dèè dìì mɔ̀nnì mumarimù képã Idammu yɛhɛkè sipísìdé, yèè bo Kadidee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
12 Kè Idammuu ítɛ́ Tiiri kékɔtɛ kéyà dɛ kó yɛhɛkè, ò mɛ nyí nyè pénsìrì,
13 kébéi nkɛ dɔ̀: N népo Sadomɔɔ, a mè nni mpã yèè ɛkè í tú yèmayè. Kè bèɛ yè yu kɛ dɔ̀ Kabudi ɛkè. Nè yíenní kè bè yè yu kɛ tú Kabudi ɛkè.
14 Kè Idammuu pã Sadomɔɔ mɛsɔɔ ntɔ́nnì bètããti nè dikéè.
15 Ntɛ okpàátì Sadomɔɔ do pĩńné mèè botí bɛnìtìbè muhɛikèntɔ̃mmú kè bèɛ maá ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè, nè tɛkpàátìcĩ̃ètè, nè kudànkù bè do tú kù Midoo, nè Sedisadɛmmu kó iduotí, nè Asɔɔ nè Mɛkidoo nè Kesɛɛ kó yɛhɛkè.
16 Esibiti kóo kpàátì weè do bè do képɔntɛ Kesɛɛ, kécóu ndihèì kékuɔ Kannahãã kɔbɛ bèè do dè bo, képã dɛ kó dihèì o kóo sapàà nhò yètì dìì mɔ̀nnì o dɔù Sadomɔɔ.
17 Dɛè te kè Sadomɔɔ do wɛ̃̀tɛ kémaá Kesɛɛ ɛì kéwɛ̃tɛ kémaánè Bɛti-Onɔɔ ɛkè dɛfũɔ̃̀ kpɛyɛ.
18 Nè Badati kpɛri, nè Tamaa kpɛri yèè bo bɛ tenkè tempɛ̃ ntɛdɔntè kɔku.

19 Nè yɛhɛkè o diitì do ã yè nè o kpàrìnaasɛ̃ĩ do bo yè nè o sɛ̃ĩ. Kòo maánè ò dɔ́ dèè kó dimàà Sedisadɛmmu, nè ditãrì Dimaa, o tenkè kɛmɔu miɛkɛ cɛ́nkɛ.
20 Bɛnìtìbè mabè bɛè do kpaá bɛ tenkè miɛkɛ bèè í tú Isidayɛɛribɛ: Amɔriibɛ nè Itiibɛ nè Pedisiibɛ nè Efiibɛ nè Sebusiibɛ.
21 Dɛ kó ibotí do kpaá bɛ cuokè kɛ yɛ́ Isidayɛɛribɛ do í namè ké bè kùɔ bɛmɔu. Sadomɔɔ do bɛ mpĩ́ńné muhɛikèntɔ̃mmú, kè bè kpaá kɛ mù pĩ nnè yíenní.
22 Kè Sadomɔɔ soó nyIsidayɛɛribɛ ké bɛ ndɔ̀ɔ̀ bɛhããpɔ̀mbè nè tihããpɔ̀ntì tìì ò bàa, iwɛ̃ĩ yɛmbè nè bèè tɔu bɛhããpɔ̀mbè bèè dèkù sikpàrìnaasɛ̃ĩ bɛ kpàrìnɛntì nè bèè bè bakɛ́.
23 Kè kùmàndáàbèɛ waá mbèè yó mbakɛ́ muhɛikèntɔ̃mmú kè bè mbo sikɔusìnùmmù nè sipísìnùmmù (550) kè bɛè nni ditĩ́nnì dìì pĩ mmutɔ̃mmú.
24 Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà nyìtɛ́ dìì yiè Dafiti ɛì kéta Sadomɔɔ maá tèè cĩ́ɛ̃tè, dɛ mɔ̀nnì ndi Sadomɔɔ maámè kudànkù bè tu kù Midoo.
25 Kè Sadomɔɔ níí fíé iwũ̃ɔ̃ ti Yiè nKuyie kucɛ mètããti dibenni miɛkɛ. Kɛ níí fíé ii nkétuɔ nkéfíé itɛì mɛtaummè kpɛyi kémpĩ nti Yiè nKuyie ncĩ́ɛ̃tè kè dè wenni.
26 Okpàátì Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ̀mu bàtóòbè, kè bè mbo Esiyonni-Kebɛɛ Edɔti borè, tipèntì kóo dàméèrì takɛ́ Edɔmmu tenkè.
27 Kè Idammuu duó nSadomɔɔ bɛnìtìbè bèè nɔ mmɛniɛ mmɛsàà nkɛ pĩ ndàméèrì miɛkɛ mutɔ̃mmú kè bèɛ nɛinè Sadomɔɔ kó bɛtɔ̃mbè.
28 Kè bèɛ kɔtɛ Ofii ɛì kéwaá mmɛsɔɔ ntɔ́nnìbè tɛpíítè nè bèdébè kéto kéduó nSadomɔɔ.

10

Sebaa kóo nitipokpàátì kɔ̀tɛmè kɛ dɔu nSadomɔɔ
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 9:1-12)

1 Mɛm̀mɛ kè Sebaa tenkè kóo nitipokpàátìi keè Sadomɔɔ ciì nkpéí nkékɔtɛ kɛ bo ò yàákɛ́ nè yɛnáaǹhãntíyè,
2 kétuɔkoo Sedisadɛmmu kɛ nɛinè bɛtɔ̃mbè péu nè yòyóbè kè bè ntɔ mɛsɔɔ mpéu nè yɛtã́sààyè yèè donku dɛu, kétuɔkɛ Sadomɔɔ borè kóò bìékɛ́ tináaǹtì o tɔní tì péu.
3 Kè Sadomɔɔ ò tɛ̃ĩ́né ti timɔu ò tɔnní tì, kɛ í nyĩɛ̃kɛ tìmatì.
4 Kòo nitipokpàátìi keè Sadomɔɔ náaǹtì mɛciì nkpɛti, kéyànè tɛkpàátìcĩ́ɛ̃tè ò maá tè,
5 nè tidiitì ò yo ntì, nè o tũmbè ã sìì cɛ́ĩ nè o tɔ̃mbè pĩ mmèè botí mutɔ̃mmú, nè bè ã tìì yàátì, nè bèè ò duɔ mmɛnaà, kéyànè bè feu ìì wũ̃ɔ̃ ti Yiè nKuyie kɛ tuɔ nkè dèɛ ò di mɛdiè nkóò kpeí.
6 Kòo nákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: N do kpaaní n ciɛ kè bè n nàkému a kpéí nnè a ciimè. Kè ǹ tùɔ̀kɛní kɛ mènkɛ sɔ́ ndè mɛ ndo.
7 M mu ndo í yie, nkè n do í mè ntùɔ̀kɛní kɛ yà nè n nɔnfè. N yàmu a ciì ndɛumè nè a mɔkɛ dè nè a yetìdiɛrì, kɛ sɔ́ mbè do n nàkɛ́ tì í tùɔ̀kɛ n yà dè kó dikéè.
8 A kɔbɛ nè a tɔ̃mbè bèè da bonè sɔ̃ã̀ kɛ kémmú a náaǹtì tì bè duó diwèì ndi.
9 A Yiè nKuyie nyètìrì ndɛu, kùù da dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ da dɔ̀ɔ̀ okpàátì kàa bakɛ́ Isidayɛɛribɛ. Kù dómu Isidayɛɛribɛ sɔ̃ã̀ dɛè te kè kù da tããté kàa bo mbè bekùnè kè dè wenni.
10 Mɛm̀mɛ kè Sebaa kóo nitipokpàátìi pã Sadomɔɔ mɛsɔɔ mmè bo ntùɔ̀kɛ tɔ́nnìbè bètããti nè dikéè, nè tùdààrí kè dè í mmɔkɛ dè màmè, nè yɛtã́sààyè yèè donku dɛu. Dɛ kó difɔ̃nkúò tùdààrí tɛ́nkɛ í tùɔ̀kɛní mɛbotí Isidayɛɛribɛ tenkè.

11 Okpàátì Idammu kóò bàtóòbè bèè do kɔ̀tɛ Ofii ɛì kétɔní mɛsɔɔ, bè múnkɛ do tɔnímu idɛí péu bè tú ì sɔ̀ntádì nè yɛtã́sààyè yèè donku dɛu.

12 Kòo kpàátì Sadomɔɔ túótɛ́ ii dɛí kédɔɔ̀nɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀ kó yɛsãǹkɛ̀ tɛkpàátìcɪ̃ɛ̃tɛ̀, nè tikùtìdùùtì nè tibómbonti bɛyɛndèmbè kpéí. Nè dɛ kó diyiè idɛí bè tu ì sàntádì ì tɛ̃nkɛ í tùɔkɛní Isidayɛɛribɛ tenkè mɛ kó kubotí.

13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátì Sadomɔɔ pãmmú Sebaa kóo nitipokpàátì ò yɛ̃ nhò dɔ́ dɛ̀è kó dimàà, kédeè kóò pãmmú yɛpãrè òmɔù tɔù í yóó na képã yè, kè dè í tú wenwe Sadomɔɔ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kò nho ciɛ nè o tɔ̃mbè.

Sadomɔɔ do mɔkɛ tìì kpàtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 1:14-17. 9:13-28)

14 Mɛsɔɔ mmèè̀ do ɔ̃ɔ̃ tuɔkɛní Sadomɔɔ borè dibenni dìmáà miɛkɛ mɛ cɛ̃ɛ̃kù do ɔ̃ mbo tɔ́nnì sipísìdɛ́ ndi.
15 Kɛ né yíénè bɛpotambè diɛbè nè bɛsámpɔ́bè do ɔ̃ nyietì ìì dìítí bɛ potantì kpéí nnè Adabii kó bɛkpàátìbè do ɔ̃ɔ̃ cuɔ́ wèè dàmpóò kóò duɔ́.
16 Kòo kpàátì Sadomɔɔ dɔɔ̀ tidɔpììtì diɛtì sikɔusìdɛ́ (200) kè tì ntú mɛsɔɔ mmáà bè yìɛmmè kɛ uté, bá kùù dɔpìkù kó mɛsɔɔ ncɛ̃ɛ̃kù do bo cìdóò bèkuɔ̀ ndi.
17 Tidɔpìitì sámpótì sikɔusìtããti (300) bè dɔɔ̀nè tì mɛsɔɔ mmáà, bá kùù dɔpìkù mɛsɔɔ ncìdóò òmáà nè dikéè. Kè bèɛ deè ké tì tanné kudieku bè tu kù Dimaa kó kutúúkù.
18 Dɛ kó difɔ̃nkúò kédɔɔ̀nè dikpàátìkàrì yɛpápánìì nké dì dàri mɛsɔɔ nsààmè.
19 Kè dì mmɔkɛ yɛdɛtìsàkè yèkuɔ̀ kòò níí yó nkari kɛ dírí dè ndò ncírícírí, kɛ mɔkɛ o baà nníí yó nyĩkú dè kè bèɛ cíéké yɛcìrícìrè kó tifèntì tìdétì, kécónné kuu nho bakù youú kutɛkù kucǎnku.
20 Kè yɛtɛyè ndɔ́ké diwũɔ̃tɔ̀nnì dɛtìsàkè kɛ cútóo, ku mpíkù yèkuɔ̀ kutɛkù yèkuɔ̀, kè tìi wɛ̃nné tɛpíítè nè tìdétì. Bè í dɔɔ̀ mɛ kó kubotí dikpàátìyuu tɛrì marì miɛkɛ.
21 Okpàátì Sadomɔɔ kó ibòòkɛ do tú mɛsɔɔ mmáà ndi kè yɛbɔ yèè bo tɛcɪ̃ɛ̃tɛ̀ bè tu tè Dimaa kó kutúúkù, kè yè ntú mɛsɔɔ nsààmè. Dèmarè do í tú timátì péítì kpɛrɛ, kɛ yɛ̃ Sadomɔɔ kó dimɔ̀nnì bè dɔ̀kɛ do í wúó ntimátì péítì dèmarè sàárè.
22 Ò do mɔkɛmu bàtóòbè péu kè bè nièǹè okpàátì Idammu kɔbɛ kè bè kòri dɛdétirè, kɛ níí dɔ̀ yɛbie nyètããti kénwɛ̃tiní kɛ tɔ mɛsɔɔ nsààmè nè timátì péítì, nè yɛpápánìì, nnè iwaá nnè sinɔɔ sààsì.
23 Okpàátì Sadomɔɔ do pɛ̃nkùmu bɛkpàátìbè sɔmbɛ mɛcii nnè tikpàtì.
24 Ti Yiè nKuyie nkuù mènkɛ do ò duɔ́ mmɛcìì mmɛdiè, nnè dɛ kpéí nkè bɛnìtìbè nyiitiní tipíìtì timɔu kɛ kɔrìní o borè, kɛ kemmu mɛcii nKuyie nhò duɔ́mè.
25 Mɛmmɛ kè bè nhò tɔuní yɛbie yɛmɔu duɔ́mè tinɛntì mɛsɔɔ nkpɛti, nè timátì péítì kpɛti, nè tiyaàsàátì nè tikpàrìnɛntì, nè tihúúntì nè sisɛ̃ĩ, nè sisɛ̃ĩ tɛsì masì, sisɛ̃ĩ dekɛ sãmmarímúbè kè dè pɛité sì.
26 Kè Sadomɔɔ tíí nsikpàrìnaasɛ̃ĩ nè sisɛ̃ĩ kè dè mbo sikpàrìnaasɛ̃ĩ tɛkɔupíítè nè sikɔusìnàà (1400) bɛsãndèèbè tɛkɔupípíítè nè sikɔupísìdɛ́ (12000) kòo dɛitɛ sìmasì kè sì mbo o borè. Kòo totí sitɛsì yɛhããpɔ̀nkarè tɛyè.
27 Nè Sadomɔɔ kpéí nkè timátì péítì mbo Sedisadɛmmu kɛ sũ kɛ dònnè yɛtā́rè, kè dɛtekperè nsũ kɛ mannè dɛtie mbè tu dè sikomɔɔ, dèè yìè dàméèrì Mɛditedandee pɛémmè.
28 Sadomɔɔ kó sisɛ̃ĩ do bonní Esibiti nè Sidisii nwe, o kó bɛpotambè do kɛ nkɔrì kɛ sì nhò donní.
29 Bè do fiiti dɛ kó sikpàrìnaasɛ̃ĩ tèmáà mɛdítíbii nsikɔusìkuɔ̀ ndi (600), tɛsãntè tèmáà mɛdítíbii ntɛkɔ̀ùtè nè sipísìnùmmù (150). Bɛpotambè bèè do sì tɔu kɛ múnkɛ fiitinè Itiibɛ kpàátìbè nè Sidii kɔbɛ.

11

Sadomɔɔ yetɛ́nɛ̀mɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 11:18-12:1)

1 Kòo kpààtì Sadomɔɔ yíɛ́ kɛ́túókɛ́ bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ péu bɛ̀ɛ̀ í tú Isidayɛɛribɛ, kɛ́mbúútí Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà. Ntɛ ò do tùókɛ́ ìì botí kɔbɛ: Mɔabiibɛ nɛ̀ Amɔniibɛ nɛ̀ Edɔmiibɛ nɛ̀ Sidoniibɛ nɛ̀ Itiibɛ.
2 Ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ ndo nàkému Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ báá túótɛ́ dɛ kó ibotí miɛkɛ bɛnitipòbɛ̀. Kù do bɛ̀ nàkému weti weti kɛ dɔ̀: Di báá ta bɛ miɛkɛ, bɛ̀ mɛ mbáá ta di miɛkɛ. Kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ bɛ̀ bo di yũ̃ nkɛ̀ di fíé bɛ bɔkɛ̀. Bá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ Sadomɔɔ bɛ dɔkɛ kɛ́ bɛ̀ tàunnɛ̀.
3 Kòo mmɔkɛ o pobɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ (700) bɛ̀ɛ̀ tu bɛkpààtìbɛ̀ kó bɛsapàmbɛ̀ o pocĩɛ̃ nsikɔusìtããti (300), kɛ́tũnnɛ bɛ yèmmɛ̀.
4 Ò kòtɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛɛ yũ̃ nho yèmmɛ̀ kóò tanné mubɔɔféù miɛkɛ. Ò tɛ̃́nkɛ í ntũ nti Yiɛ̀ nKuyie nhò cicɛ Dafiti do kù tũ mmɛ̀ɛ̀ botí.
5 Kòo fíé Sidoniibɛ bɔɔ̀ Asitaditee nɛ̀ Amɔniibɛ kó dibɔɔ̀ yɛiri Midikɔmmu,
6 kédɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, ò tɛ̃́nkɛ í nkù tũ nsɛi o cicɛ Dafiti do kù tũmmɛ̀.
7 Yɛɛ̀ mɔ̀rɛ̀ miɛkɛ nkɛ Sadomɔɔ maámɛ̀ ditɔ̀nnì Sedisadɛmmu ìikɛ̀ dɛ kó ditãrì ĩnkɛ̀ Mɔabiibɛ kó dibɔɔ̀ yɛiri Kemɔɔsi kpéí, kɛ múnkɛɛ maánɛ̀ ditɔ̀nnì Amɔniibɛ kó dibɔɔ̀ yɛiri Midikɔmmu kpéí.
8 Ò do mɛ ndɔɔ̀ kɛ maá o pobɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Isidayɛɛribɛ yɛtɔ̀rɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntuɔ̀ ntihúúntì kɛ feu iwũ̃.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ pɛikɛ Sadomɔɔ ò kù bùtínnémɛ̀ kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, kunku kùù ò bɛnkɛ kumáà kucɛ mɛ̀démɛ̀,
10 kóò nàké weti weti kɛ dɔ̀ ò báá tũnnɛ yɛbɔkɛ̀. Sadomɔɔ mɛ nyí nyie nkɛ tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké tì.
11 Kɛ̀ kùu ò nàké kɛ dɔ̀: A í mɛ̀ nyiemmɛ̀ kɛ pĩ mmɛtaummɛ̀ n da dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀, a mɛ nyí yie nyitié n da duó nyì, n yóó cɔutému a kpàtì kéduó nha tɔ̃mbɛ̀ kóò mɔù.
12 A cicɛ Dafiti kpéí nte kɛ̀ n yí yóó mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kàa kpaá fòù, n yóó ti cɔuté a birɛ nɔu miɛkɛ nkɛ.
13 N yí yóó cɔuté tikpàtì timɔu, n yóó súɔmmu kubotí kùmáà a cicɛ Dafiti kpéí nnɛ̀ Sedisadɛmmu dihɛì n tããté dì kpéí.

Sadomɔɔ dootitɔbɛ̀
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduó nkɛ̀ Sadomɔɔ mɔɔtɛ o dùɔ̀ntɔù Edɔmiibɛ kó tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ kou, kòo yètìrì tu Adadi.
15 Dafiti do pɔ̀ntɛ dìì mɔ̀nnì Edɔmmu, ohããpɔ̀nkótì Soabu nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kɛ bo kũnné bɛcíríbɛ̀, mɛmmɛ bɛ̀ kùɔmɛ̀ Edɔmmu ɛì kó bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu.
16 Bɛ̀ do kɛ̀ bo kɛ dɔ̀ bɛtɑ̃̀ɑ̃̀bɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ ndi kɛ bɛ̀ kɔ̀ù kɛ yàa bɛ̀ dɛ̀ɛ̀nɛ̀ bɛmɔu páíí.
17 Dɛ mɔ̀nnì ndi Adadi do cokémɛ̀ kénɛinɛ̀ Edɔmiibɛ mabɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do tú o cicɛ kó bɛtɔ̃mbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Esibiti, dɛ mɔ̀nnì kòo kpaá tú dɛdapùmbirɛ.
18 Bɛ̀ do ìté Mandiyãã nwe kétuɔkɛ Padanni kétúótɛ́ dɛ kó dihɛì kɔbɛ mabɛ̀ kɛ̀ bɛɛ nɛi kétuɔkɛ Esibiti kóo kpààtì borɛ̀. Kòo duó nhAdadi tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ́ nhò piú kóò pã̃ kɛtenkɛ̀.
19 Kɛ̀ dɛ kóo kpààtìi pénsìrì Adadi mɛdiɛ̀ nkóò duó nho pokù Tapenɛsi nantɛ̀ kòo puokɛ.
20 Kòo kpààtì pokù Tapenɛsi nantɛɛ pɛité Adadi dɛnitidabirɛ kòo dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Kennubati. Kɛ̀ Tapenɛsi ndɛ̀ piú okpààtì cĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ ńwɛ̃́nnɛ̀ okpààtì bí kɛ bo.
21 Adadi kɛ̀ɛ̀ dìì mɔ̀nnì kɛ dò nDafiti ku kɛ̀ ohããpɔ̀nkótì Soabu múnkɛ ku, kòo nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ n kò n tenkɛ̀.

22 Kòo kpàátì dɔ̀: Ba nda dòńtɛ́ n cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kàa dɔ́ kɛ́kò? Kòò dɔ̀: Dɛ̀marɛ̀ í n dòńtɛ́,
m baa dɔ́ kɛ́kòmmu.

23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́duɔ́ nkɛ̀ Desɔ̃ Ediada birɛɛ naá
nSadomɔɔ dootitɔù. Desɔ̃ do tú Tisoba ɛì kóo kpàátì Adadesɛɛ kó kudaakù nku
kɛ́cokɛ́,
24 kɛ́waá nho kó dihããpɔ̀ntĩ̃nnì kɛ̀ Dafiti mbɛ̀ kɔù kòo kɔtɛ Damaasi kɛ́mbo kɛ
yàa kɛ̀ naánnɛ̀ okpàátì.
25 Ò do dokùnɛ̀mu Isidayɛɛribɛ Sadomɔɔ fòmmu mumɔu miɛkɛ.

Sedoboammu yetɛmɛ̀ okpàátì Sadomɔɔ kpɛti
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 9:29-31)

26 Sedoboammu do tú Nɛbati birɛ ndɛ Efadaimmu naàmùnkù kou, Sededa ɛì
kou. Kòo yɔ̃ ntú okúpokù, kòo yètìrì tu Seduya. Sedoboammu do tú Sadomɔɔ
kóo tɔ̃ntì nwe, kɛ́yetɛ o kpɛti.
27 Ntɛ dɛ̀ wũɔ̃kɛ́mɛ̀ kòo yàa yetɛnɛ̀ Sadomɔɔ kpɛti: Okpàátì Sadomɔɔ do maá
dìì mɔ̀nnì kudànkù bɛ̀ tu kù Midoo kɛ́nfiɛti o cicɛ Dafiti ɛì kuduotí kó iyiɛ.
28 Kɛ̀ Sedoboammu ntú wèè kpeńnì kòo kɔ̃ntì naati kòo nɔ mmutɔ̃mmú kɛ
mù pĩ nkɛ̀ dɛ̀ wenni. Kɛ̀ Sadomɔɔ ò pénsìrì kóò tããtɛ́ kòo mbakɛ́ Efadaimmu nɛ̀
Manansee bɛ naàmùntì kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ pĩ mmutɔ̃mmú.
29 Diyiè marì kɛ̀ Sedoboammuu yɛ̀ Sedisadɛmmu mucèmmu, kɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò Aiya Sidoo ɛì kouu ò conɛ̀ dikpáà bɛdɛ́ borɛ̀, kɛ sɔ́ nhAiya
dàátí diyaàbòrì pànnì marì.
30 Kòo dì dàtɛ́ kɛ́kɛ̃tɛ́ yɛkɛ̃tíyɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀,
31 kɛ́nákɛ́ Sedoboamu kɛ dɔ̀: Túótɛ́ yɛyaàbòkɛ̃tíyɛ̀ tɛpíítɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie
nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu, kù yóó fietɛmu dikpàátìyuu Sadomɔɔ borɛ̀, kɛ́ da baá
nyibotí tɛpíítɛ̀.
32 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu ku yóó súɔ́ nkubotí kùmáà ndi ku kóo tɔ̃ntì Dafiti kpɛ́í
nnɛ̀ Sedisadɛmmu dihɛì kù tããtɛ́ dì ibotí imɔu miɛkɛ di kpɛ́í.
33 Bɛ̀ kù bùtínnɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ fiɛ́ yɛbɔkɛ̀ Sidoniibɛ bɔɔ̀ Asitaditee nɛ̀ Mɔabiibɛ
kpɛri Kemɔɔsi nɛ̀ Amɔniibɛ kpɛri Midikɔmmu, bá bɛ̀ í tũnnɛ ku kó kucɛ, bɛ̀ í
dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́, bɛ̀ í tũ nku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ bɛ cicɛ Dafiti do yɛ̀ tũmmɛ̀.
34 Dɛ̀ nɛ́ í tú kù yóó fietɛnɛ̀ Sadomɔɔ nwe tikpàtì, ò yó nkpaá kɛ tì tɔmu o
fòmmu mumɔu miɛkɛ ku kóo tɔ̃ntì Dafiti kù tããtɛ́ wè, kòò yìé nku kuɔ́ nɛ̀ ku
tannɔ̀ o kpɛ́í.
35 O birɛ ndɛ kù yóó fietɛnɛ̀mɛ̀ tikpàtì kɛ́duɔ́ nfɔ̃ nSedoboammu ibotí tɛpíítɛ̀
kàa mbakɛ́.
36 Kù yóó yóumu kubotí kùmáà kòo nkù bakɛ́, kɛ̀ ku kóo tɔ̃ntì Dafiti fuku báá
paà okpàátì wèè bo mbo Sedisadɛmmu ku ɛì kù tããtɛ́ dì kɛ bo mbo.

37 Fɔ́ nSedoboammu kù yóó da duómmu tikpàtì a dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí kàa mbakɛ́
Isidayɛɛribɛ.
38 Kàa yie nkù da náá ntì timɔu, kɛ tũ nku kó kucɛ kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́, kɛ dɔɔri
ku kuɔ́ yɛ̃mmɛ̀, kɛ tũ nkù tannɔ̀ ku kóo tɔ̃ntì Dafiti do dòmmɛ̀. Kù yó nda
bonèmu kàa yaàbí ntú bɛkpàátìbɛ̀ sɑ̃̃ Dafiti kó iyaàbí dòmmɛ̀, kɛ̀ kù da duɔ́
nyIsidayɛɛribɛ, kàa mbɛ̀ bakɛ́,
39 kɛ̀ kùu yáúkùnnɛ Dafiti yaàbí kpàtì, dɛ̀ nɛ́ í yó ntú sɑ́̃.
40 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Sadomɔɔ nwanti kɛ bo kuɔ Sedoboammu, kòo cokɛ́ kɛ́kɔtɛ
Esibiti, kɛ́mbo bɛ kóo kpàátì Sisaki borɛ̀ kɛ̀ Sadomɔɔ yàa kúnɛ̀.

41 Sadomɔɔ tɔ̃mmú tɛ̃mù nɛ̀ o cii ndɛ̀ wɑ̀rimu o tɔ̃mmú pátíri miɛkɛ.

42 Sadomɔɔ do bo Sedisadɛmmu nwe kɛ baké Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ dɔ̀ yɛbie
nsipísìnàà,
43 kékú kè bèɛ ò kũnné o cicɛ Dafiti ɛì, kòo birɛ Odoboammuu sɔɔté o kpàtì.

12

Bè tìímmè Sisɛmmu
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 10:1-15)

1 Kè Odoboammuu kɔtɛ Sisɛmmu kè Isidayɛɛribɛɛ tíí nkɛ bo ò pĩ ntikpàtì.
2 Dè do sɔ́ nNɛbati birɛ Sedoboammu kpaaní Esibiti nwe ò do cokénè okpààtì
Sadomɔɔ nwe ké kè kɔtɛ. Ò do kɛ mbo kékeè bè tìímmè kékonní.
3 Kè bèɛ ò yu kòo kɔtɛní Isidayɛɛribɛ tìí ndè kè bèɛ wɛ̃nné kénáké Odoboammu
kɛ dɔ̀:
4 A cicɛ do ti fɛ̃ũ mudaatɔ̃mmú mmu kè mù ti kèitɛ a mù nti yaatɛ kè ti mpĩ
nha tɔ̃mmú.
5 Kè Odoboammuu bè tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Cíéténè, yɛwe yètããti kó difɔ̃nkúò kéwɛ̃tení.
Kè bèɛ cíété.
6 Kòo tíí mbɛkótíbè bèè do bonè o cicɛ Sadomɔɔ ké bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di yèmmè dò
n tɛ̀ńné ɔ̃nti bɛ nnìtìbè.
7 Kè bɛkótíbèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Kàa yie nkɛ dɔ̀ɔ amáà bɛ kóo tɔ̃ntì kɛ bè nàánnè
tináaǹsààtì, bè yó mpĩmmu a tɔ̃mmú sɑ̃̀ɑ̃̀.
8 Okpààtì mɛ nyí nyie mbɛkótíbè ò duɔ́ nyìì tié, kébekɛ bɛdapàmbè, o kó
kutɔ̃nkù kɔbɛ bèè ò bonè kɛ dɔ̀:
9 Bɛ nnìtìbè tu m bè yààtɛ ditɔu n cicɛ bè toú ndì cɛ́ɛ́kù, di yèmmè dò m bè nàké
ɔ̃nti?
10 Kè bɛdapàmbè o kó kutɔ̃nkù kɔbɛɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbè bèè tu a cicɛ bè
toú ndìì tɔu cɛ́ɛ̀, kɛ tú á bè yààtɛ di cɛ́ɛ́kù, nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀ a nɔ́mbíyããrɛ cɛ́ɛ̀nèmu a
cicɛ ka.
11 Kàa cicɛ do bè toú ndìì tɔu cɛ́ɛ̀, a kpɛri bo pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ. A cicɛ do bè tiènnè
idá nyi, kè fɔ́ mbo mbè tiènnè yɛdá yèè ã timátì yɛ yómmè.
12 Diyiè tããnnì yiè, Sedoboammu nè bɛnìtìbè kè bèɛ wɛ̃tení Odoboammu
borè, ò sòò bè nàké kɛ yɛ̃mmè.
13 Kòo sènkèrì bɛkótíbè do ò duɔ́ nyìì tié nkébaao bɛnìtìbè nè mɛtankperímè,
14 kétũnnɛ o kó kutɔ̃nkù kɔbɛ ò tié ntì nti, kébéi nkɛ dɔ̀: N cicɛ do di toú nditɔu
cɛ́ɛ́rì kè n kpɛri bo pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ, n cicɛ do di tiènnè idá nyi, kè mí m bo di tiénnè
yɛdá yèè ã timátì yɛ yómmè.
15 Mɛm̀mɛ okpààtì yetɛmè bɛnìtìbè ò bekɛ tì. Ti Yiè nKuyie nkuù do dɔ̀ɔ
mɛmmɛ dè bo yiemmè kè kù do nàké tì Nɛbati birɛ Sedoboammu nè ku kóo
tɔ̃ntì Aiya Sidoo kou nùù miɛkɛ kè tii dɔɔ̀.

Dikpààtìyuu totémè
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 10:16-11:4)

16 Isidayɛɛribɛ sɔ́ ndìì mànnì okpààtì í yie mbɛ kpɛti kóò nàké kɛ dɔ̀:
Ti kpɛti tú nè ba Dafiti Sɛsee birɛ?
Ti múú mba tínti nè we?
Tínti Isidayɛɛribɛ tí kònnè,
kè Dafiti birɛ mbaké dɛ cĩ̀ɛ̀tè.
Mɛm̀mɛ kè bèɛ cíété kékũũ.
17 Dɛ mànnì kè Odoboammu nkpaá baké Sudaa tempɛ̃ nkɔbɛ máà,
18 kétɔ̃ nhAdodammu wèè baké muhɛikèntɔ̃mmú Isidayɛɛribɛ borè, kè bèɛ ò
bùɔ́tí bɛmɔu yɛtɑ̃́rè kékuɔ. Kè Odoboammu nsɔ́ ndè fuutɛ, kòo dekɛ o naasãntè
mɛcãã nkécoké kékɔtɛ Sedisadɛmmu.

19 Mɛmmɛ Isidayɛɛribɛ yatɛnèmè Dafiti cĩɛ̃tɛ̀ nè yíenní.
20 Isidayɛɛribɛ kèè dìì mànnì Sedoboammu konnímè, kétíí nkétɔ̃ nkè bèɛ ò yùní. Kòo tuɔkɛní kè bèɛ ò pĩ ntikpàtì. Kè Sudaa naàmùnkù kɔbɛ máà bɛè nkpaá tũ nDafiti cĩɛ̃tɛ̀ kóo kpàátì.
21 Mɛmmɛ Odoboammu tùɔ̀kɛmè Sedisadɛmmu kétíí nSudaa wuɔ nkɔbɛ nè Bɛnsamɛɛ wuɔ nkɔbɛ kó bɛhããpàmbè bèè nɔ mmudoò, kè bè mbo tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nè sikɔupípísìni (180000) kè bèɛ kɔtɛ kɛ bo pɔntɛ Isidayɛɛribɛ kó dikpàátìyuu kòò mbè bakɛ́ wenwe Sadomɔɔ kó dɛbirɛ.
22 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku kóo nìtì Semmaya kɛ dɔ̀:
23 Nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Sadomɔɔ birɛ Odoboammu nè o kɔbɛ nè Bɛnsamɛɛ wuɔ nkɔbɛ nè bɛsɔmbɛ kɛ dɔ̀:
24 N tú di báá kɔtɛ kékpannè di tebìí Isidayɛɛribɛ. Bá wè, wèe kò nho cĩɛ̃tɛ̀, míì yɛ̃ ndɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ dɔɔ̀.
Kòo ti mbè nàkɛ́ kè bèɛ tì kèè kɛ tì yie mbá wè kòo kò nho cĩɛ̃tɛ̀.
25 Mɛmmɛ kè Sedoboammuu maá kuduotí kéfii nSisɛmmu Efadaimmu tãrì kó dihɛì kémbo. Ò dɛ nyìté kékɔtɛ kémaá kuduotí kéfii mPenniyɛɛdi.

Sedoboammu dɔ̀ɔ̀mè mɛyɛi

26 Kè Sedoboammuu totí o yèmmè kɛ dɔ̀: Kè dè sɔkɛ́ miɛ mbotí n kpàátìyuu wɛ̃ti kɛ bo tũnnɛ Dafiti cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ mbɛ.
27 Kè bɛnìtìbè kpaá kɔrì Sedisadɛmmu ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ iwũɔ̃ féù, bɛ yèmmè bo wɛ̃tɛ kétũnnɛ Odoboammu Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì kè bè n kuɔ.
28 Ò totí dìì mànnì o yèmmè kédɔ̀ɔ isɔɔnààkɛ ìdéì, kénákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Di sũũ nSedisadɛmmu nwe mukɔtimù. Di mmànnì ntɛnè kuyie nkùù ti dènnɛní Esibiti.
29 Ò mɛ nyĩ kécónné fɛsɔɔnààfè mafè Betɛɛdi, fɛtɛfè Danni tenkè.
30 Mɛmmɛ ò tannémè Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ kè bèɛ tɔ fɛsɔɔnààfè tɛfè kéndentì ké fè kɔ̀tɛnè Danni eì.

31 Kòo maá yɛwũɔ̃tɔ̀rè yɛtãrè ĩnkè kédɛi bɛ cuokè ikuɔ́ nìùbè, bè tɛ́nkɛ í ntú Defii botí kɔbɛ.
32 Mɛmmɛ Sedoboammu dɔ̀ɔ̀mè dibanni otɛ̃nkù niínwè yiè tɛpíítɛ̀ nè dinummurì Sudaa kɔbɛ do baà mmèè botí, kédekɛ o mómmuɔ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè kéfié iwũɔ̃ isɔɔnààkɛ ò do dɔ̀ɔ̀ ì, kéwaá nyikuɔ́ nìùbè kékannɛ Betɛɛdi ò maá yèè wũɔ̃tɔ̀rè kpéí.
33 Ò do dèkɛ ò maá dìì wũɔ̃tɔ̀nnì Betɛɛdi di ĩnkè otɛ̃nkù niínwè ò do tããté wè kó diyiè tɛpíítɛ̀ nè dinummurì ndi. Dɛ yiè ndi ò duómmè kè Isidayɛɛribɛɛ ãnné dibanni, kòo dekɛ kɛ bo tuɔ nyɛpãrè.

13

Ti Yiè nKuyie nkpànnèmè Sedoboammu Betɛɛdi

1 Kè ti Yiè Kuyie ntɔ̃nní ku kóo nìtì mɔù, kòo ítɛ́ Sudaa tenkè kétuɔkɛ Betɛɛdi, kɛ sɔ̃́ nSedoboammu bo kɛ tuɔ nyɛpãrè diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè.
2 Kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè ku kóo tɔ̃ntìi béinnè diwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì, keè ti Yiè nKuyie ntu mù. Ti Yiè nKuyie ntu bè yóó pɛitɛ́ dɛbirɛ marè ndɛ Dafiti naàmùnkù miɛkɛ ké dè yu kɛ dɔ̀: Sosiasi, kè dɛ kó dɛbirɛɛ da fié ikuɔ́ nìùbè bèè tùɔ̀ nyiwũɔ̃ a ĩnkè, kétuɔ nyɛnitikũɔ̃ a ĩnkè.
3 Kòo deè kɛ dɔ̀: Ntɛ di bo banté dè kɛ dò nti Yiè nKuyie nkuù béi. Diwũɔ̃tɔ̀nnì bo yaté kè mɛkùɔ̀ nkó mutápeí mmùù còú di ĩnkè kè mùu nunté.
4 Kòo kpàátìi keè ò kpànnèmè diwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ pĩɛ̃kù kóò fietí fɛnómbifɛ kɛ dɔ̀: Pĩnnè we!
Kè dɛ kó tɛnɔ̀ùtɛɛ kpeío ò tɛ́nkɛ í nna ké tè tɛ̃ńnéní.

5 Kɛ̀ diwũõtɔnnìi yatɛ́, kɛ̀ mutápɛí nnuntɛ́ kù tì nàkémɛ̀ ku kóo nìtì kòo tì béi.
6 Kòo kpààtìi nákɛ́ Kuyie nkóo nìtì kɛ dɔ̀: N da báámmu bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nha tũ nkù kɛ̀ n nɔ̀ùtɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kétɛ̃nné.
Kɛ̀ Kuyie nkóo nìtì bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ tɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kénaá ntɛ̀ do dòmmɛ̀.
7 Kòo kpààtìi nákɛ́ Kuyie nkóo nìtì kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kɛ̀ ti kò n cɛ̃ɛ̃tɛ̀ kàa di kɛ̀ n da
cú.
8 Kɛ̀ Kuyie nkóo nìtìi nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Bá kàa bo n duɔ́ nha kpàtì kó dikéè
n yí kɔri a cɛ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ bo di yoo n yã̀ dɛ̀marɛ̀ diɛ.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nni n nàkému kɛ tú m báá di dɛ̀marɛ̀, m mɛ mbáá yã̀, m mɛ
mbáá wɛ̃tɛ kétũnnɛ n kètɛ́ní kùù cɛ kékò.
10 Ò mɛ nyĩ kétũnnɛ kucɛ tɛkù, ò tɛ́nkɛ í ntũnnɛ ò kɔ̀tɛnní kù Betɛɛdi.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò yetɛmɛ̀ ku kpɛti

11 Dɛ do sɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù weè bo Betɛɛdi kɛ tú
odakótì, kòo bíi kɔtɛ kóò nàkɛ́ Kuyie nkóo nìtì dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Betɛɛdi nɛ̀ ò nàkɛ́ tìi náaǹtì
okpààtì, kɛ tì nàkɛ́ timɔu bɛ cicɛ.
12 Kòo bekɛ kɛ dɔ̀: Ò kètɛ́ ɔ̃nkucɛ?
Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò bɛnkɛ Kuyie nkóo nìtì wèè yɛ̀nní Sudaa tenkɛ̀ ò tũnnɛ kùù cɛ.
13 Kòo nákɛ́ o bí kɛ dɔ̀: Boúnɛ̀ n sãmmarímú kàrì.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ dì boú kòo dekɛ,
14 kétũnnɛ Kuyie nkóo nìtì, kóò nìntɛ kɛ sɔ́ nhò dìékɛ́ mutie diɛmù mamù kó
mɛdɛ́ɛ̀. Kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ́ɔ̃ tu Kuyie nkóo nìtì wèè yɛ̀nní Sudaa tenkàà? Kòò
dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, mí nwe.
15 Kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò dɔ̀: Kɔtɛní kɛ̀ ti kò nkàa di.
16 Kɛ̀ Kuyie nkóo nìtì dɔ̀: N yí yóó da nɛinɛ̀ kɛ̀ ti kò nkɛ̀ ǹ di dɛ̀marɛ̀ yoo n yã̀
diɛ.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkému kɛ tú m báá di dɛ̀marɛ̀ diɛ m mɛ mbáá yã̀, m mɛ
mbáá wɛ̃tɛ kétũnnɛ ǹ kètɛ́ní kùù cɛ kékò.
18 Kòo népoo ò tɛ̃ɛ́né kɛ dɔ̀: M múnkɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe kɛ da
dɔ̀nnɛ̀. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tɔ̃nní ku tɔ̃nnì kɛ̀ dì ǹ nàkɛ́ kɛ tú n da yúní kɛ̀ ti kò
nkàa di kéyã̀.
Kɛ yɛ́ kòò soúmmu!
19 Mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie nkóo nìtìi ò nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kò nkɛ bo di kéyã̀.

Kuyie nkpànnɛmɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò

20 Bɛ̀ kàri dìi mɔ̀nnì kɛ yo nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò,
wèè mɛ ntũnnɛ koò yùní,
21 kòo nákɛ́ Kuyie nkóo nìtì kɛ dɔ̀: ti Yiɛ̀ nKuyie ntu a mɛ̀ nyetɛmɛ̀ ku náaǹtì,
bá a í tũnnɛ kù do da nàkɛ́ tì.
22 Kɛ wɛ̃tɛní kɛ di kɛ yã̀, kù do yɛ̃ nha báá di dɛ̀, a mɛ mbáá yã̀. A yóó naá
nhokpadɔutì nwe. Bɛ̀ í yóó da kũnné a yɛmbɛ̀ fɔ̃ti.
23 Bɛ̀ di dìi mɔ̀nnì kɛ yã̀ kɛ dèè, kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò wèè do ò tɛ̃ɛ́néní
kòo boú o népo sãmmarímú kàrì,
24 kòo dekɛ kénkũnti. Kɛ̀ dicìrícìrìi ò dintɛ́ kucɛ kékuɔ kédɔúnko, kòo nduɔ́ kɛ̀
sãmmarímú cɔ̀ḿmú kɛ̀ dicìrícìrì cɔ̀ḿmú.
25 Kɛ̀ bɛcɛpɛ̃mbɛ̀ mpɛ̃nkù koò yàu kòò duɔ́ kɛ̀ dicìrícìrì cɔ̀ḿmú, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kɛ
tì nàkɛ́ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò wenwe kó dihɛì.
26 Ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò wèè do ò tɛ̃ɛ́néní, ò tì kèè dìi mɔ̀nnì kébéi
nkɛ dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì weè yetɛ kù do ò nàkɛ́ tì, kɛ̀ kù duónní dicìrícìrì kɛ̀ dì ò
kùɔ, kéndɔ̀nnɛ̀ kù do tì nhò nàkémɛ̀.
27 Ò béi mɛmmɛ kédeè kɛ dɔ̀ o bíi boú o sãmmarímú kàrì.
Kɛ̀ ìi dì boú,

28 kòò kɔtɛ kénsɔ̃́ nti Yiè nKuyie nkóo nìtì duɔ́ kɛ cããnko kucɛ miɛkɛ, dicìrícìrì nè sãmmarímú kè dè còḿmú, bá dicìrícìrì í ò càákɛ́, dì mɛ nyí kùɔ sãmmarímú.
29 Kòo ò tùótɛ́ kédaá nsãmmarímú ĩnkè kékònnè kɛ bo ò sié, kóò kũnné.
30 Wè ò sié dìì mànnì kédeè kóò kũnné kufɔ̃ti ò do keú kù o mómmuɔ nho kpéí, ké nhò kũrì kɛ sáútí kɛ tú: Áú! Ti népo kumu.
31 Bè ò kũnné dìì mànnì kédeè kè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo nákɛ́ o bí kɛ dɔ̀: Kè ǹ ku dìì yiè dí n kũnné di mɛ nkũnné kùù fɔ̃ti Kuyie nkóo nìtì ké n dɔú nképéénnè o kũ̃.
32 Ti Yiè nKuyie nhò duɔ́ ntìì náaǹtì kòo tì béi ntì yóó dɔ̀mu, ò nàkɛ́ tì Betɛɛdi kó diwũɔ̃tɔ̀nnì kpéí nnè yèè bo Sammarii tempɛ̃ nyɛ kpéí.
33 Nè mɛmmɛ Sedoboammu í ncèètɛ, kòo baa nsɔkɛ́ kɛ waà nyikuɔ́ nìùbè, kè wèè dɔ́ wèe ò dɔ̀ɔ̀ ikuɔ́ nìùtì, kòò nfeu iwũɔ̃ yɛwũɔ̃tɔ̀rè yèè bo yɛtɔ̀rè ĩnkè.
34 Dɛ kó mɛborimɛ mɛè do tannɛ́ Sedoboammu cĩ̃ètè tɛmɔu mɛyɛi mmiɛkɛ, kénte kè bèɛ tè kùɔ páíí kè tɛ yètìrìi kpánné.

14

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Aiya nàkémè Sedoboammu birɛ yóó kúmè

1 Kè Sedoboammu birɛ Abiya muɔkɛ.
2 Kòo nákɛ́ o pokù kɛ dɔ̀: Íté kékɔtɛ Sidoo ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Aiya borè. Weè do n nàkɛ́ kɛ dɔ̀ n yóó di tikpàtì. Á ceetɛ amáà kòò báá bantɛ́ a túmè m pokù.
3 Ntɔ pɛ́ɛ̀bè tɛpíítè, nè yɛkàtìndà, nè mɛcekùɔ̀ ndidénnì, kékɔtɛ kóò yà kòo da nákɛ́ tìì yóó tuɔkɛní dɛbirɛ.
4 Kòo pokùu dɔ̀ɔ̀ ò ò nàkɛ́ tì, kéítɛ́ kénkɔri Sidoo Aiya cĩ̃ètè. Aiya do kòtému kɛ tɛ́nkɛ í nkpaá wúó.
5 Kè ti Yiè nKuyie mmɛ ndiɛ nkóò nàkɛ́ kɛ tú: Sedoboammu birɛ dɛè mɔ nkòo pokù kòriní a borè kɛ bo pãã́, kòò tùɔ̀kɛní á ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ muu, ò í yó ndɔ́ á ò bantɛ́.
6 Aiya kèè dìì mànnì o nacènà dibòrì kébéi nkɛ dɔ̀: Tanní fɔ̃ nSedoboammu pokù. Dè dòmmɛ kàa í dɔ́ bè da bantɛ́? N yóó da nákɛ́ tìì náaǹtì cɛ́ɛ̃mu.
7 Kɔtɛ kénákɛ́ Sedoboammu kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kuù ò dèitɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ koò dɔ̀ɔ̀ okpààtì.
8 Kuù fièɛ Dafiti kó tikpàtì kɛ tì nhò duɔ́, ò mɛ nyí yie nkɛ tũ nku kóo tɔ̃ntì Dafiti yèmmè, ò do tũmmu ku tannɔ̀ yɛmɔu, kɛ kù tũnnè o yèmmè mɛmɔu kɛ dɔɔri kù dómè máà.
9 Kè wenwe mɛ ndɔ̀ɔri mɛyɛi nkè dè pɛ̃ɛ̃té bèè ò niiténè kɛ di tikpàtì, kɛ dɔ̀ɔ̀ yɛbɔkè, kɛ maá sitenkaanìi, kéyíi nti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛ kù bùtínné.
10 Dɛè te kè kù yóó yóu kè mɛyɛi ndo o cĩ̃ètè. Kù tu kù yóó kuɔmu o fuku kó bɛnitidaabè, bɛkótíbè nè ibí bɛmɔu, tidaatì nè bèè í tú tidaatì kékáútɛ́ o cĩ̃ètè bè ɔ̃ɔ̃ káútɛ́ mèè botí tiyontì nè kuhaa.
11 Sedoboammu cĩ̃ètè kɔbɛ bèè bo kú dihɛì simɔ́ sìì yóó bè càákɛ́, kè bèè ku dikpáà tinɔ̀tìi bè cɔ̀. Ti Yiè nKuyie nkuù béi.
12 Onitipòkù fɔ̃ nyítɛ́ kékò. A naàcètè bo na dìì mànnì dihɛì kó dibòrì dɛbirɛ yóó kú dìì mànnì.
13 Kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu kɔmmú dɛ kũũ nkɛ́ dè kũnné, dɛǹdɛ dɛmáà Sedoboammu cĩ̃ètè miɛkɛ bè yóó kũnnémè. Dɛè miɛkɛ nkɛ dɛmáà ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù yàmè mɛborimɛ kù pénsìrì mè.
14 Ti Yiè nKuyie nyóó waámmu okpààtì Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, wèè yóó kuɔ Sedoboammu cĩ̃ètè tɛmɔu. Dè yóó dɔ̀ɔ̀mu bàmbà.

15 Ti Yiè nKuyie nyóó potému Isidayɛɛribɛ kè bèɛ sãntè tipèntì õõ sãntèmè mɛniɛ mmiɛkɛ, kuyaakù nampɛ dìì mànnì. Kè kùu bè bèti ku ɛì sààrì kù duó ndì bɛ yɛmbè, ké bè ciɛ nkè bèɛ séntɛ́ kukó nyáà bè fìíkú mèè kpéí ndibɔ̀ɔ̀ Asedaa kó itedɛí kɛ íi nku miɛkɛ.
16 Ti Yiè nKuyie mbo dootóo Isidayɛɛribɛ Sedoboammu dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi nkpéí nkɛ te kè bɛ múnkɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi.
17 Kè Sedoboammu pokùu ítɛ́ kénkũnti kétuɔkɛ Tidisaa, ò nà dìì mànnì o cĩ̀ètè kó dibòrì kè dɛbirɛɛ kú.
18 Kè bèɛ dè kũnné kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɔmmú dɛ kũũ nkéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku pããnáaǹtì náaǹtò Aiya kòo tì béi.
19 Sedoboammu pĩ mmùù tõmmú tɛmù, ò dokɛ́ mèè botí nè ò di mèè botí tikpàtì dè wa̋rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè dɔɔrimè pátíri miɛkɛ.
20 Sedoboammu do tú okpààtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsìpísìdé nè yèdéè ndi kékú kòo birɛ Nadabuu sɔɔtɛ́ o kpàtì.

Odoboammu naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tõmmú 12:1-16)

21 Dɛ mànnì kɛ sɔ̃́ nSadomɔɔ birɛ Odoboammu tu Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì. Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsìpísìnàà nè dìmáà ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítè nè yèyiekè, kémbo Sedisadɛmmu ti Yiè nKuyie ntããté dìì ɛì Isidayɛɛribɛ botí imɔu miɛkɛ kè ku yètìrì bo ndì bo. O yõ yètìrì do tú Naama kòò tu Amɔniibɛ botí kou.
22 Kè Odoboammuu dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dè, kéyíi nku miɛkɛ kè dèɛ pɛ̃̃té o yɛmbè kpɛrɛ do dòmmè.
23 Bɛmbɛ bèè do maá yɛtɔ̀rè kɛ fííkú yɛtã́rè nè dibɔ̀ɔ̀ Asedaa kó itedɛí yɛtãrè yɛmɔu ĩnkè nè dɛtie ndɛmɔu takɛ́.
24 Kòo tontɛ́ kédɔ̀nè titouti kétannɛ́ bɛnitipòbè bè yó nkɔrì kɛ dɔunè bè bɛ kó ibɔɔkuó yɛ̃mmè. Bè do tekíí ibotí ti Yiè nKuyie ndo duó nkè bèɛ bɛti ì kó isɔkɛ nyi.

25 Mɛm̀mɛ Odoboammu kpàtì benni nummurì miɛkɛ Sisaki Esibiti kóo kpààtì domè Sedisadɛmmu ké bè pàntɛ,
26 kétúótɛ́ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó tinɛntì, nè tɛkpààtìcĩ̀ètè kpɛti timɔu páíí, kétúótɛ́nè tisɔɔdɔpììtì Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ̀ tì.
27 Kòo kpààtì Odoboammuu dɔ̀ɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kó tidɔpììtì kéfɔ́ó ndɛ kó difɔ̃̀tìrì, ké tì duó ntihããpɔntì tìì bàa tɛkpààtìcĩ̀ètè kó dibòrì.
28 Kòo kpààtì níí nkɔri ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kè bè tì tɔ, kòo kò mbèɛ tì kɔ̀tɛnè tihããpɔntì tìì bàa tɛkpààtìcĩ̀ètè ti kó kudieku.
29 Odoboammu dɔɔ̀rìmè tɛ̃mè ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà, dɛ wa̋rimu Sudaa kpààtìbè dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
30 Odoboammu nè Sedoboammu bè do dokùmu sa̋ã̀.
31 Kè Odoboammuu kú kè bèɛ ò kũnné o ciɛ Dafiti ɛì, o yõ yètìrì do tú Naama Amɔniibɛ ɛì kou, kòo birɛ Abiyammuu sɔɔtɛ́ o kpàtì.

15

Abiyammu tumè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tõmmú 13:1-3, 22-23)

1 Nɛbati birɛ Sedoboammu kpàtì benni tɛpíítè nè diniínnì miɛkɛ nkɛ Abiyammu naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì,
2 kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nyètããti kɛ bo Sedisadɛmmu. Abusadɔmmu kóo sapàà mMaaka weè do ò pɛité.

3 Kòo tũnnɛ o cicɛ do dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi mbá ò í nduɔ́ nho yèmmè mɛməu ti Yiè
nKuyie nho yààrì Dafiti kɔ̃mɛ.
4 Nè Dafiti kpéí nkè ti Yiè nKuyie nyóu kòo yaàbirɛ baa sɔɔté tikpàtì kòo fuku
báá paà tikpàtì, nè Sedisadɛmmu bo ntúmè bɛ kó dihɛidiè.
5 Dafiti do dɔɔri ti Yiè nKuyie ndɔ́ mèmmɛ, ò do í yóu ti Yiè nKuyie nhò nàké
yèè nɔ̀ kó dìmarì mudɔɔ̀rìmù, kè dè í tú Udii Itiibɛ botí kou kpɛti.

6 Odoboammu fòmmu mumɔu miɛkɛ ò do dokùnèmu Sedoboammu.

7 Abiyammu dɔɔ̀rìmè tɛ̃mè ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà dè wɛ̀rimu Sudaa kpààtìbè
dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ. Abiyammu nè Sedoboammu bè do dokùmu o fòmmu
mumɔu miɛkɛ.
8 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Abiyammuu kú kè bèɛ ò kũnné Dafiti eì, kòo birɛ Asaa
sɔɔté o kpàtì.

Asaa tumè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 14:1-2. 15:16-19. 16:1-6,11-14)

9 Isidayɛɛribɛ kpààtì Sedoboammu kpàtì benni sìpísìdé kpɛri miɛkɛ nkɛ Asaa
naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì,
10 kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà nè dìmáà kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ kóo
yɔ̃ yètìrì do tú Maaka Abusadɔmmu kóo sapàà.
11 Kè Asaa ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndɔ́mè kéndònnè ò yààrì Dafiti,
12 kédennɛ o eì bɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè bɛ kó ibɔɔkuɔ́ yɛ̃mmè,
kédɛitɛ sibɔɔtenkaanìi o yɛmbè do dɔ̀ɔ̀ sì,
13 kédennɛnè ketíkɛ o yɔ̃ kótì tinitipokpàtì, kɛ yɛ́ ò do cìékémè isɔkɛ kó
tɛbɔɔtenkaanìtè bè tu tè Asitaditee, kè Asaa tɛ kɔ̃ũ kébɔ nké tè cóu nSetinɔɔ biriku
miɛkɛ.
14 Kè yɛtɔ̀rè baa nè nkpaá, bá nè mɛmmɛ kè Asaa duó nho yèmmè mɛməu ti
Yiè nKuyie nho fòmmu mumɔu miɛkɛ.
15 Kòo tanné ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè miɛkɛ o cicɛ ku pã yèè pãrè nè o mómmuɔ
nhò kù pã yè, yèè tu timátì péítì nè mɛsɔɔ nnè tinɛntì.
16 Mudoò muù do bo Asaa nè Basaa bɛ cuokè bɛ fòmmu mumɔu miɛkɛ.
17 Kè Basaa Isidayɛɛribɛ kpààtìi do Sudaa kɔbɛ mudoò, kémaá kuduotí kéfité
Damaa kɛ bo pénné kucɛ Asaa Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì.
18 Mɛmmɛ kè Asaa túótɛ́ timátì péítì timɔu nè mɛsɔɔ mmɛməu ndèè do kpaá
ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè nè tɛkpààtìcĩɛ̃tè ké dè toú nho kó bɛtɔ̃mbè, kè bè bo kɔtɛ
Damaasi ké dè duó nTabidimɔɔ birɛ Esiyɔ̃ɔ̃ birɛ Bɛnni-Adadi, Sidii kóo kpààtì,
kóò nàké kɛ dɔ̀,
19 wèe yóu kè bèɛ mɔɔtɛ mɛtaummè bɛ nnè we, bɛ yɛmbè do mè mɔ̀kɛ mèè
botí, dɛè te kòò ò pã dɛ kó dipãnnì kɛ tú wèe tɔ̃tɛnè Basaa Isidayɛɛribɛ kpààtì
mɛtaummè, kòo tɛ́nkɛ báá ò do mudoò.
20 Kè Bɛnni-Adadii yie nhokpààtì Asaa ò nàké tì, kédɛitɛ bèè ni okpààtì
ããpɔ̀mbè kétɔ̃ nkè bèɛ kɔtɛ képɔntɛ Isidayɛɛribɛ ɛkè, Iyɔ̃ɔ̃ eì nè Danni kpɛri
nè Abɛdi-Bɛti-Maaka kpɛri nè Kinnɛdoti kó kutempɛ̃ nkumɔu, képɔntɛnè
Nɛfutadii eì dimɔu.
21 Basaa tì kèè dìì mɔ̀nnì kékũnné kuduotí marimù Damaa kéwɛ̃tɛ Tidisaa.
22 Kòo kpààtì Asaa tíí nSudaa kɔbɛ bɛmɔu páíí, ò í nsùó nhòmɔù, kè bèɛ
túótɛ́ yɛtárè yɛmɔu nè idéí Basaa do maánè dè kuduotí kéfii Damaa eì, kémaánè
kuduotí Kebaa eì Bɛnsamɛɛ tempɛ̃ mmiɛkɛ nè Misipaa kpɛri.

23 Asaa dɔɔ̀rìmè tɛ̃mè, o kɔ̃mbùɔ̀, nè ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà, dè wɛ̀rimu Sudaa
kpààtìbè dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ. Asaa kòté dìì mɔ̀nnì kémuɔkɛ sinaàcèi.

24 Ò do ku kɛ̀ bèɛ ò kũnné o yààrì Dafiti ɛì ndi, kòo birɛ Sosafatii weè sɔɔtɛ́ o kpàtì.

Nadabu naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpààtì

25 Sedoboammu birɛ Nadabu do naá nyIsidayɛɛribɛ kpààtì Asaa Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kpàtì benni dèrínnì ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nyèdéè,
26 kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, kétũnnɛ o cicɛ do dɔ̀ɔ mèè yɛi nkétanné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ.
27 Kè Isakaa naàmùnkù kou Aiya birɛ Basaa ndɔ́ kébɔ nNadabu kɛ sɔ̃ ny-Isidayɛɛribɛ pi Kibetɔ̃ɔ̃ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ɛì, bè dɛ nhò kùɔ.
28 Basaa do kùɔ Nadabu Asaa Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kpàtì benni tãã́nnì ndi, kéfietɛ tikpàtì.
29 Ò cɔutɛ́ dìì mànnì tikpàtì kékuɔ Sedoboammu cĩɛ̃tɛ̀ tɛmɔu páí, ò í nsùɔ́ nhòmɔù, kéndònnɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo tì béimmè Sidoo ɛì miɛkɛ nè ku pããnáaǹtì náaǹtò Aiya nùù miɛkɛ.
30 Sedoboammu do dɔ̀ɔ mèè yɛi nkétanné Isidayɛɛribɛ bɛmɔu mɛyɛi mmiɛkɛ mɛɛ̀ do íi nti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù miɛkɛ, mɛɛ̀ do te kè tìi bè tùɔkɛní.
31 Nadabu dɔɔrimè tɛ̃mè ò dɔ̀ɔ mèè kó dimàà, dè wɑ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ dɔɔrìmè pátíri miɛkɛ.

32 Asaa do dokùnèmu Isidayɛɛribɛ kpààtì Basaa sɑ́ɑ̃́.

Basaa naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpààtì

33 Sudaa kɔbɛ kpààtì Asaa kpàtì benni tãã́nnì ndi Aiya birɛ Basaa naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kémbo Tidisaa kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdé nè yènàà,
34 kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, ò do tũnnɛ o cicɛ Sedoboammu kó mɛyɛi mmɛ ò do dɔ̀ɔ mè kétanné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ.

16

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnè Ananni birɛ Seuu kɛ dɔ̀ wèe nákɛ́ Basaa kɛ dɔ̀:
2 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì ò kũténí mutɑ́ɑ́ mmiɛkɛ koò dɔ̀ɔ okpààtì, kòò bakɛ́ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ, kɛ tũnnɛ Sedoboammu kó mɛborimɛ, kɛ tanné n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ kɛ íi mmiɛkɛ.
3 N yóó káútému o cĩɛ̃tɛ̀ kè tèɛ dontɛnè Nɛbati birɛ Sedoboammu kpɛtɛ.
4 Á ò nàkɛ́ kɛ tú n yɛ̃ nho cĩɛ̃tɛ̀ kou wèè bo kú dihɛì simɔ́ sìi yóó ò càákɛ́, kè wèè ku dikpáà tinɔ̀tìi ò cɔ.
5 Basaa dɔɔrìmè tɛ̃mè ò dɔ̀ɔ dèè kó dimàà nè ò dokɛ́ mùù doò. Dɛmɔu dè wɑ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ dɔɔrìmè pátíri miɛkɛ.
6 Kè Basaa kú kè bèɛ ò kũnné Tidisaa. Kòo birɛ Edaa sɔɔtɛ́ o kpàtì.

7 Ti Yiè nKuyie ndo duɔ́ nkè Ananni birɛ ku pããnáaǹtì náaǹtò Seuu béinnè Basaa nè o cĩɛ̃tɛ̀ ò dɔ̀ɔ mèè kpéí mmɛyɛi kɛ íi nti Yiè nKuyie mmiɛkɛ nSe-doboammu do dɔ̀ɔmè, nè ò kùɔmè Sedoboammu cĩɛ̃tɛ̀ tɛmɔu.

Edaa tumɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpààtì

8 Asaa Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kpàtì benni sipísìdé nè dikuɔ́nnì miɛkɛ nkɛ Basaa birɛ Edaa naámmè Isidayɛɛribɛ kpààtì kémbo Tidisaa kɛ dɔ̀ yɛbie nyèdéè.
9-10 Kòo kóo ããpɔ̀nkótì Simmidi wèè do bakɛ́ okpàrìnaasɛ̃ĩ dikéè kòo ndɔ́ kóo bɔ. Asaa Sudaa kóo kpààtì benni sipísìdé nè diyiennì miɛkɛ do nkɛ. Diyiè marì kè Edaa mbo Tidisaa wèè bakɛ́ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kéyɑ̀ mɛnaà nkémuɔ́. Kè Simmidii taroo kóò poté kékuɔ kécɔutɛ́ tikpàtì.

11 Ò na dìì mànnì kékari dikpààtìkàrì kékuɔ Basaa cĩ̃ètè tɛməu páíí ò í nsùɔ́
nhonitidɔ̀ù məù o cĩ̃ètè miɛkɛ yoo o cɛ̃détè kou, yoo òməù wèè taunè Basaa.
12 Kè Simmidii kuɔ Basaa cĩ̃ètè tɛməu kéndɔ̀nnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè
Basaa kpéí nnè ku pãnáaǹtì náaǹtò Seuu nùù miɛkɛ.
13 Dɛndɛ kó dimàà dè ò tùɔ̀kɛní o yɛi kpéí nkɛ nè o birɛ Edaa kɔ̃mɛ ò do dɔ̀ɔ̀
mè kétanné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ kéyíi nti Yiè nKuyie mmiɛkɛ nè bɛ kó
mubɔɔféù.
14 Edaa dɔ̀ɔrìmè tɛ̃mè ò dɔ̀ɔ dèè kó dimàà dè wɑ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè
dɔ̀ɔrìmè pátíri miɛkɛ* ndè í tú Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú pátíri ketirì yoo didérì, bè nàá
nyèmayè kpéí nkɛ kè dɛ kó yɛpátɛ í bo nkɔ́ké Kuyie nnáaǹtì pátíri miɛkɛ.

Simmidi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

15 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísìdé nè diyiénnì miɛkɛ nkè
Simmidi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè. Dè
do sɔ́ mbè pi Kibetɔ̃ɔ̃ nwe Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ɛì.
16 Bɛhããpɔ̀mbè kèè dìì mànnì bɛ karì kɛ dò nSimmidi bɔ nhokpààtì koò kùɔ.
Dɛ kó diyiè dìmáà miɛkɛ kè Isidayɛɛribɛɛ pĩ̃ nhohããpɔ̀nkótì Omidi tikpàtì dɛndɛ
dihããpɔ̀nkarì.
17 Dɛ mànnì Omidi nè o ããpɔ̀mbè kè bèɛ ítɛ́ bɛ do kari dè képi Kibetɔ̃ɔ̃ kékɔtɛ
kédo Tidisaa.
18 Simmidi sɔ́ ndìì mànnì bɛhããpɔ̀mbè do dihɛì kòo kɔtɛ kéta tɛkpààtìcĩ̃ètè o
kó kudieku kécɔ́u nkè tèɛ ò wɛ̃nnénè kécɔ́útɛ́ kòo kú.
19 Dɛndɛ ò tùɔ̀kɛní o yɛi nkpéí nkɛ, ò dɔ̀ɔ̀ mè ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè, kɛ tũnnɛ
o cicɛ Sedoboammu kó mɛyɛi nhò do dɔ̀ɔ̀ mè kétanné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi miɛkɛ.
20 Simmidi dɔ̀ɔrìmè tɛ̃mè, ò bɔmmè okpààtì, dè wɑ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè
dɔ̀ɔrìmè pátíri miɛkɛ.
21 Dɛ mànnì kè Isidayɛɛribɛɛ totɛ́ kè diwɛ́tirìi tũnnɛ Kinati birɛ Tibinni ké we
mpĩ̃ ntikpàtì. Kè diwɛ́tirì tɛrì nkpaá tũ nhOmidi.
22 Omidi kó ditĩ̃nnì dìì do na Tibinni kpɛri kè Tibinnii kú kè Omidii naá
nhokpààtì.

Omidi naámmè Isidayɛɛribɛ kóò kpààtì

23 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísìtããti nè dìmáà miɛkɛ nkɛ
Omidi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kémbo Tidisaa kɛ dɔ̀ yɛbie nyèkuɔ̀. Ò
do tɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítè nè yèdéè ndi.
24 Dɛ kó difɔ̃nkúò kédonté Simmɛdi borè Sammarii tãrì mɛdítíbii
nsikɔupísìkuɔ̀ (6000) kémaá dihɛì dɛ kó ditãrì ĩnkè, ké dì yú ò dì donténè
wè kó diyètìrì kɛ dɔ̀ Sammarii.
25 Kè Omidii dɔ̀ɔ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè képɛ̃ɛ̃té bèè ò niiténè kɛ di tikpàtì.
26 Ò do tũnnɛ Nɛbati birɛ Sedoboammu kó mɛborimɛ mmɛ, ò do dɔ̀ɔ̀ mèè
yɛi nkétanné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi miɛkɛ kéyíi nti Yiè nKuyie mmiɛkɛ nè bɛ kó
mubɔɔféù.
27 Omidi dɔ̀ɔrìmè tɛ̃mè nè ò dokɛ́ mùù doò dè wɑ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè
dɔ̀ɔrìmè pátíri miɛkɛ.
28 Kòo kú kè bèɛ ò kũnné Sammarii kòo birɛ Akabuu sɔɔté o kpàtì.

Akabu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

29 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísìtããti nè diniínnì ndi, Omidi
birɛ Akabu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdé
nè yèdéè, kɛ bo Sammarii.

---

* **16:14** ***…kp**àà**tì**bè **d**ɔ̀ɔ**rì**mè **p**á**tí**ri:* Bè nàá ndìì pátíri kpéí diɛ

30 Kòo birɛ Akabuu dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ̀ dèɛ pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́ bèè ò niitɛ́nɛ̀ kɛ di tikpàtì.
31 Ò tũnnɛmɛ̀ Sedoboammu borimɛ kɛ̀ dɛndɛ ntú mpútì, kòo kɔtɛ kɛ́túótɛ́ Sidoniibɛ kpàátì Itibaadi kóo sapàà nSesabɛɛdi kɛ́puokɛ kɛ́nínkú dibɔ̀ɔ̀ Baadi ìikɛ̀ kɛ́ dì fiɛ́ iwũɔ̃,
32 kɛ́maá dibɔ̀ɔ̀ Baadi ditou Sammarii kɛ́maá dɛ kó ditou miɛkɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì,
33 kɛ́fíínnɛ̀ ndibɔ̀ɔ̀ Asedaa kó kutedɔ́ú kɛ́yíi ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛ̀ dèɛ pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́ Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ sɔmbɛ bèè ò niitɛ́nɛ̀ kɛ di tikpàtì.

34 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ nkɛ Iyɛdi Betɛɛdi kou wɛ̀tɛ kɛ maámɛ̀ Sedikoo kó kuduotí kɛ́ nkù pũũku kɛ̀ o kóo po Abidammuu kú, kòo nkpetì yɛcàkɛ̀ kòo bíyããtɛ̀ Sikubuu kú, ti Yiè nKuyie ndo tì nàkému Nunni birɛ Sosuwee.

17

NKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edii nàkémɛ̀ kutayiɛtí kpéí

1 Kɛ̀ Edii, Tisibii ɛì kou, Kadaadi tempɛ̃ nkouu náké okpàátì Akabu kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù bomu kɛ̀ n tu ku kóo tɔ̃ntì. Timaàntì í yóó mantɛ̀, fɛtaafɛ̀ mɛ nyí yóó ni, kɛ̀ míì sàà í béi nkɛ tú fèɛ ni.

Edii bomɛ̀ Kediti kó tɛkóntɛ̀

2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnɛ̀ Edii kɛ dɔ̀:
3 Ítɛ́ kɛ́kɔtɛ diyiè yìèní kèè bíékè kukó nSuditɛ̃̀ɛ̃ kénsɔri Keditii kó tɛkóntɛ̀ miɛkɛ tèè bo Suditɛ̃̀ɛ̃ yáà diyiè yìèní kèè bíékè.
4 A yó ntɛ nyɔ̃ nkɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ yɛkãkã nda duɔ̀ mmudiì.
5 Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké tì kéítɛ́ kɛ́kɔtɛ kémbo Keditii kó tɛkóntɛ̀ miɛkɛ Suditɛ̃̀ɛ̃ diyiè yìèní kèè bíékè.
6 Kɛ̀ yɛkãkã níí ò duɔ́ mudiì nɛ̀ imaa ndikũnweńnì nɛ̀ kuyuoku.

Edii kɔ̀tɛmɛ̀ Sadɛputaa okúpokù cɪ̃̀ɛ̃tɛ̀

7 Kɛ̀ dɛ mboní kɛ̀ tɛkóntɛ̀ kó mɛniɛ nkũũ kɛ yɛ́ fɛtaafɛ̀ tɛ́nkɛ do í niùmɛ̀.
8 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
9 Ítɛ́ kɛ́kɔtɛ Sitɔ̃ɔ̃ tempɛ̃ nSadɛputaa ɛì kémbo, n nàkému okúpokù mɔù dɛborɛ̀, kòò bo nda duɔ̀ nkàa yo.
10 Mɛm̀mɛ kòo ítɛ́ képɪ̃ nSadɛputaa kó kucɛ, kétuɔkoo dihɛì kó dibòrì kéyà okúpokù mɔù kòò kau idɛí. Kòo o yu kɛ dɔ̀: M pã mɛniɛ nkɛ̀ n yã.
11 Kòo nitipòkù nkɔri kɛ bo yɛ̃nténí kòo wɛ̃tɛ kóò yu kɛ dɔ̀: Á m pãní mudiì.
12 Kòo nitipòkùu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nha tũ nkù yɛ́mu n yí mɔkɛmɛ̀ mudiì mamù mùù bèńné, muyuo mmuù kpaá tɛconkutɛ miɛkɛ kɛ mànnè a bo pikúmè dinacɛkutiri, mɛkùɔ̀ nsám̀pɔ́ dikɔdénnì miɛkɛ. M mè nkau idabí kɛ yóó dɛ ndɔ̀ɔ̀, nè m birɛ kè ti di kédeè kémbaa mukũũ.
13 Kɛ̀ Edii ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: A bá nyĩɛ̀kù, kɔtɛ kédɔ̀ɔ̀ a dɔ́ kédɔ̀ɔ̀mɛ̀, kàa dɔ̀ɔ̀ á keté kékakɛ dikàtìndàà sám̀pɔ́ kékɔtɛnní ké n duɔ́ nkɛ nɛ́ na kékakɛ fɔ̃́ nnè a birɛ di kpɛri.
14 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù béimmu kɛ tú: Muyuo nyí yóó deè tɛconkutɛ miɛkɛ, mɛkùɔ̀ mmɛ nyí yóó deè dikɔdénnì miɛkɛ, kɛ̀ kù yàa duɔ́nnènní fɛtaafɛ̀.
15 Kòo kɔtɛ kédɔ̀ɔ̀ Edii ò nàké tì, kɛ̀ bè nyo mbɛmɔu wenwe nè o birɛ nè Edii.
16 Muyuo nyí ndèè tɛconkutɛ miɛkɛ, mɛkùɔ̀ mmɛ nyí ndèè dikɔdénnì miɛkɛ, ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémɛ̀ Edii kòo ti béi.

Edii fòùkùnnɛmɛ̀ okúpokù birɛ

17 Kɛ̀ okúpokù Edii bo wèè cɪ̃̀ɛ̃tɛ̀, kòo birɛɛ muɔkɛ kɛ̀ dɛ ncɛ́ɛ̃̀ mɛdiè nkɛ̀ dèɛ kú.

18 Kòo nákɛ́ Edii kɛ dɔ̀: Ti kpɛti dòmmɛ mí nnɛ̀ fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nkóo nìtì? A kɔ̀tɛní n cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ bo dentɛ n yɛi mmɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ́kuɔ m biraà?
19 Kɛ̀ Edii dɔ̀: N duɔnní a birɛ.
Kòo dɛ̀ cɔuté onitipòkù nɔu miɛkɛ kédekɛnɛ̀ kudànkù kudieku nhò ã dɛ̀, kɛ́ dɛ̀ dɔú nho dɔ́ù ĩnkɛ̀,
20 kɛ́bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie n tũ nkù, a dɔ́ kɛ́dɔɔ̀mu mɛyɛi nhonitipòkù yie nkɛ kùɔ o birɛ, wenwe wèè n cɔuté o cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkaà?
21 Kɛ̀ Edii nhokù dɛbirɛ ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀ kucɛ mètããti kɛ báá nti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie n tũ nkù, n da báámmu yóu kɛ̀ dɛbirɛ wɛ̃nnìi wɛ̃tɛní dɛ miɛkɛ.
22 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncɔuté Edii báammìi, kɛ̀ dɛbirɛ wɛ̃nnìi wɛ̃tɛní dɛ miɛkɛ kɛ̀ dèɛ foutɛ.
23 Kòo dɛ̀ cùténní kéduɔ́ ndɛ yɔ̃ kɛ dɔ̀: A birɛ fòùmu!
24 Koò nitipòkùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì m bantému kɛ dò nha tú Kuyie nkóo nìtì, kɛ náá ntimɔ́mmɔnti ti Yiɛ̀ nKuyie nda duɔ̀ ntì.

18

Edii nàkɛ́mɛ̀ fɛtaafɛ̀ yóó wɛ̃tɛ kɛ́nimɛ̀

1 Kɛ̀ dèɛ mɔntɛ kɛ́mmɔkɛ yɛbie nyɛ̀tããti kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Edii kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ́bɛnkɛ amáà Akabu, n yóó duɔ́ nkɛ̀ fɛtaafɛ̀ɛ nimu.
2 Kɛ̀ Edii nkɔri kɛ bo bɛnkɛ omáà Akabu.
Dɛ do sɔ́ ndikɔ̀nnì dɛukɛmu Sammarii.
3 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ Akabuu yú Abudiasi wèè bakɛ́ tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀. Abudiasi do tú wèè dé wenwe ti Yiɛ̀ nKuyie.
4 Sesabɛɛdi do kɔù dìì mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ kɛ̀ weè sɔnnɛ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kɛ́ bɛ̀ totɛ́ yɛtĩrɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀, dii nsipísìnùmmù, ditɛrì mɛmmɛ kɛ́ bɛ̀ sɔnnɛ titãdɛ̀ntì tìdétì miɛkɛ, kɛ́ mbɛ̀ duɔ̀ mmudiì nɛ̀ mɛniɛ.
5 Kɛ̀ Akabuu ò yu kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti ce ndihɛì dimɔu sibií borɛ̀ nɛ̀ ikó mborɛ̀, kɛ́yà ti bo pétɛ́ timútì kéduɔ́ nsisɛ̃ĩ nɛ̀ sãmmarímúbɛ̀, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ ti báá kuɔ iwũɔ̃.
6 Kɛ̀ bɛɛ totɛ́ dihɛì yɛwétiyɛ̀ bɛ̀ yóó ce nyɛ̀. Kɛ̀ Akabuu kétɛ́ o kó kucɛ, kɛ̀ Abudiasi ketɛ́ o kó kupíkù.
7 Ò kɛ̀tóo mɛmmɛ kéconɛ̀ Edii kóò bantɛ́ kénínkú késĩnnóɔ o ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: Okótì Edii, fɔ̃́ nweà?
8 Kòo ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Mí nwe! Kɔtɛ kénákɛ́ okpàátì kɛ tú n kéróomu.
9 Kɛ̀ Abudiasi kuɔ́nko kɛ dɔ̀: N da càkɛ ba okótì kàa yó n fítɛ́ kɛ̀ Akabu m pĩ nkɛ́kuɔ?
10 Nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù, dihɛì marì í bo okpàátì í tɔ̃ ndì bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo da wammú, kɛ̀ dihɛì marì kɔbɛ yoo dikpàátìyuu marì yĩ a í dɛ̀ bo, bɛɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ parìkɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ í da yà.
11 A né mɛ̀ ntu n kɔtɛ kóò nàkɛ́ a kéróomɛ̀.
12 Kɛ̀ n yìtɛ́ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá nda tùótɛ́ bá n yí yɛ́ mù da kɔ̀tɛnɛ̀ kɛ̀, kòo kpàátì kɔ̀tɛní kɛ da mɔ̀ńtɛ́ ò yóó n kuɔmu. M mɛ ndému ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ m bíkɛ́mbɛ́ntì.
13 Okótì bɛ̀ í da nàkɛ́ Sesabɛɛdi do kɔù Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ kɛ̀ n dɔ̀ɔraà? Míì do sɔ̀nnɛ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kɛ́ bɛ̀ totɛ́ yɛtĩrɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀, kɛ́ bɛ̀ sɔ̀nnɛ titãdɛ̀ntì tìdétì miɛkɛ, kuu nsipísìnùmmù kutɛkù sipísìnùmmù, kɛ́ mbɛ̀ duɔ̀ mmudiì nɛ̀ mɛniɛ.
14 A né mɛ̀ ntu n kɔtɛ kóò nàkɛ́ a kéróomɛ̀, n yóó kɔtɛ kòo n kuɔmu.
15 Kɛ̀ Edii béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa bomu kɛ̀ n tu ku kóo tɔ̃ntì. N kɔrimu yie nkɛ bo bɛnkɛ m máà Akabu.

Edii nɛ̀ Akabu bɛ̀ màútɛ́mɛ̀

16 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Abudiasi kɔtɛ kéconɛ̀ Akabu kɛ tì nhò nàké, kɛ̀ Akabuu kɔtɛ Edii borɛ̀.
17 Ò yà dìì mɔ̀nnì Edii kóò nàké kɛ dɔ̀: N da yàmu! Fɔ̃́ nwèè te kɛ̀ mɛyɛi ndo Isidayɛɛribɛ.
18 Kɛ̀ Edii ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Míì í te kɛ̀ mɛyɛi ndo Isidayɛɛribɛ, fɔ̃́ nnɛ̀ a cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɔbɛ díì te, kɛ yɛ́ di yetɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, kàa feu iwũ̃ɔ̃ yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ.
19 A né kɔtɛ kénáké Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ̀ di kɔtení m borɛ̀ Kadimɛɛdi tãrì ĩ̃nkɛ̀, kénnɛínɛ̀ní Baadi kó bɛpããbɛ̀ sikɔusìnàà nɛ̀ sipísìnùmmù (450), nɛ̀ Asedaa kɔbɛ sikɔusìnàà (400) bɛ̀ɛ̀ yo nSesabɛɛdi borɛ̀.

Bɛ̀ fiémɛ̀ iwũ̃ɔ̃ Kadimɛɛdi

20 Kɛ̀ Akabuu tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu nɛ̀ Baadi kó bɛpããbɛ̀ Kadimɛɛdi tãrì ĩ̃nkɛ̀.
21 Kɛ̀ Edii kɔtoo bɛ borɛ̀ kɛ béi nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ́kɛ́ dɛ kɛ̀ di yóu di bo ncaatimɛ̀ tipíìtì tìdétì? Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu, tũnnɛnɛ̀ ku! Kɛ̀ Baadi weè mɛ ntu, tũnnɛnɛ̀ we!
Bá bɛ̀ í nhò tɛ̃́ńné tìmatì.
22 Kɛ̀ Edii baa nkpaá sɔkɛ́ o náaǹtì kébéi nkɛ dɔ̀: Mí nwèè nàá nti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì n kpaá m máà ndi, díndi Baadi kó bɛpããbɛ̀ kɛ̀ di bo sikɔusìnàà nɛ̀ sipísìnùmmù (450).
23 Ti duɔ́nnɛ̀ yɛnaadakɛ̀ yèdéɛ̀, kɛ̀ dí dɛitɛ di kpɛri dìmáà, kɛ̀ dí dì kùɔ kékékɛ́ kédaá nyidɛí ĩ̃nkɛ̀, di mɛ̀ mbáá ãnnɛ́ muhɑ̃́ɑ̃́. Kɛ̀ n kùɔ n kpɛri kékékɛ́ kédaá nyidɛí ĩ̃nkɛ̀ m mɛ̀ mbáá ãnnɛ́ muhɑ̃́ɑ̃́.
24 Kɛ̀ dí yú di kó dibɔɔ̀ Baadi kɛ̀ n yú ti Yiɛ̀ nKuyie. Kɛ̀ Baadi duɔnní muhɑ̃́ɑ̃́ nweè tu. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù mɛ nduɔnní muhɑ̃́ɑ̃́ nkuù tu.
Kɛ̀ bèɛ yie mbɛmɔu kɛ dɔ̀: Dɛ̀ wenni.
25 Kɛ̀ Edii nákɛ́ Baadi kó bɛpããbɛ̀ kɛ dɔ̀: Keténɛ̀ kétããté di kó dinaadaà kɛ yɛ́ díì sũmɛ̀, dí yú Baadi, di mɛ mbáá ãnnɛ́ muhɑ̃́ɑ̃́.
26 Kɛ̀ bèɛ túótɛ́ dinaadaà kékuɔ kédɔɔ̀ kédeè, kényu bɛ bɔɔ̀ Baadi kɛ tú: Baadi keè ti da yumɛ̀! Kɛ̀ bɛ̀ nyu dikũ̃nweńnì kɛ̀ diyiè yàa cónnénɛ̀ yɛyɔ. Bɛ̀ í nkèè tìmatì yoo bèɛ yà mɛtɛ̃́ɛ́nnímɛ̀ mamɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ nhau kɛ ninku diwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì ìikɛ̀.
27 Diyiè còḿmú dìì mɔ̀nnì yɛyɔ kɛ̀ Edii ndó kɛ́ bɛ̀ daá kɛ dɔ̀: Yúnɛ̀ mɛdiè! Baadi mɛ ntúmɛ̀ nKuyie nku, ò bo ntoti o yèmmɛ̀ mmɛ, yoo o nɔ̀ùtɛ̀ í feí, bá ò mbo kupɔɔ̀kù, yoo ò yɛ̀ nkɛ duɔ́, yúnɛ̀ we mɛdiè nkòo entɛ!
28 Kɛ̀ bèɛ wekii mɛdiè nkényóúnɛ̀ bɛmáà yɛse nɛ̀ yɛkpãɑ̃̀ nkɛ̀ mɛyĩ̃ĩ̃ nyiè, kéndònnɛ̀ bɛ̀ do mɔkɛmɛ̀ dɛ kó mɛmantímɛ̀.
29 Diyiè tũntɛ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bèɛ ítɛ́ ihúu kɛ̀ kutoweku ndáátí kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ kuyuoku bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fíé dìì mɔ̀nnì iwũ̃ɔ̃, bɛ̀ mɛ nyí nkèè tìmatì yoo mɛtɛ̃́ɛ́nnímɛ̀ mamɛ̀ yoo bèɛ yà mɛcannimɛ̀ mamɛ̀.
30 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Edii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Tɔ́ɔ́nnɛ̀nní m borɛ̀! Kɛ̀ bèɛ tɔ́ɔ́nní bɛmɔu o borɛ̀, kòo wɛ̃tɛ kétũntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó diwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì dìì do pɔ̀ntɛ,
31 kédeè kétuótɛ́ yɛtɑ̃́rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ mbo Sakɔbu bí do mamɛ̀. Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkɛ́ wè kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì bɛ̀ yó nda yu kɛ tú Isidayɛɛri nwe.
32 Mɛm̀mɛ Edii maámɛ̀ diwũ̃ɔ̃tɔ̀nnì nɛ̀ yɛtɑ̃́rɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí, kékeú difɔ̃̀tìrì kéfitɛ́, kàa bo dɛ̀ cũ̃ɔ̃ mɛniɛ mmɛ̀ mbo dítìrì sipísìtããti.
33 Kòo daá nyidɛí kékuɔ o nààfɛ̀, kékékɛ́ kénóó nyi ĩ̃nkɛ̀.
34 Kɛ dɔ̀: Píɛnnɛ̀ mɛniɛ nsicee sìnàà kɛ̀ bèɛ sì píɛ. Kòo dɔ̀: Cóúnnɛ̀ idɛí nɛ̀ fɛnààfɛ̀ dɛ ĩ̃nkɛ̀. Kɛ̀ bèɛ cóú. Kòò dɔ̀: Yíénɛ̀ kucɛ mɛdérímɛ̀.
Kɛ̀ bèɛ yíé. Koò dɔ̀: Yíénɛ̀ kucɛ mɛtɑ̃́ɑ̃mmɛ̀.
Kɛ̀ bèɛ yíé.

35 Kɛ̀ mɛniɛ mpɔ̃ntɛ́ diwũɔ̃tɔnnì, kɛ́píɛ́ ndifɔ̃̀tìrì bɛ̀ keú dì kɛ fitɛ́.
36 Dɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔnnì bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fíé dɛ̀ kuyuoku iwũɔ̃ kɛ̀ Edii Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò tɔ́ɔnko bɛ borɛ̀ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nhAbarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ do tũ nkù, dɔɔ̀ yíe nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ banté a túmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, kɛ̀ ǹ tu a kóo tɔ̃ntì, kɛ̀ fɔ̃̀ɔ̃ n nàkɛ́ kɛ̀ ǹ dɔ̀ɔ̀ m mɛ̀ ndɔ̀ɔmɛ̀.
37 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔɔ̀ n yɛ̃mmɛ̀, dɔɔ̀ n yɛ̃mmɛ̀! Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ banté fɔ̃̀ɔ̃ tumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ ceeri bɛnìtìbɛ̀ yèmmɛ̀, kɛ̀ mɛ̀ wĩɛ̃tiní a bíékɛ̀.
38 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncũũnní muhãã́ nkɛ̀ mùu cóútɛ́ fɛnààfɛ̀ nɛ̀ idɛí kɛ́sũɔ̃too mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ bo difɔ̃̀tìrì miɛkɛ.
39 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yà dɛ̀ɛ̀ dɔɔ̀ kɛ́do kɛ́sĩnnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu Kuyie! Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu Kuyie!
40 Kɛ̀ Edii bɛ́i nkɛ dɔ̀: Pĩnnɛ̀nní dibɔɔ̀ Baadi kó bɛpããbɛ̀, di báá yie nkòò mɔù cokɛ́ bá òmáà.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩńní kòo bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ Kisɔ̃ɔ̃ kó mborɛ̀ kɛ́ bɛ̀ fiɛ́.

Fɛtaafɛ̀ wɛ̀tɛ kɛ nimɛ̀

41 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Edii nákɛ́ Akabu kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ́di kɛ́yɔ̀, n kɛ̀ɛmu fɛtaafɛ̀ kuɔmmɛ̀.
42 Kɛ̀ Akabu nkɔri kɛ bo di kɛ́yɔ̀. Kɛ̀ Edii ítɛ́ kɛ́dekɛ Kadimɛɛdi tãrì yómmɛ̀ kɛ́nsĩĩ nkòo yuu sokɛ́ o núù nsàku.
43 Kòo nákɛ́ o kóo tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kɛ́dekoo kɛ́wɛ́ntɛ́ dàmɛ́ɛ̀rì bíékɛ̀.
Kòo dekoo kɛ́wɛ́ntɛ́ kɛ dɔ̀: N yí yà dɛ̀marɛ̀ bá sám̀pɔ́.
Kɛ̀ Edii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nwĩɛ̃ti kɛ dɔ̀ kucɛ mɛ̀yiekɛ̀.
44 Kucɛ mɛyiémmɛ̀ mɔnnì kòo tɔ̃ntìi wɛ̃tɛní kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yàmu diwɛtirì dàmɛ́ɛ̀rì bíékɛ̀ kɛ̀ dì mànnɛ̀ tɛnɔùtɛ̀ kó mɛpɛ̃kùmɛ̀. Kɛ̀ Edii dɔ̀: Dekoo kɛ́nákɛ́ Akabu kòo cátínné o sɛ̃ĩ tɛnaasãntɛ̀ kɛ́cútɛ́ fɛtaafɛ̀ yàà bo ò pĩ.
45 Kɛ̀ dɛ̀ nyóó yíɛ́ kɛ̀ yɛwɛtɛɛ ãnné, kɛ̀ kɛĩ̀nkɛɛ sɔutɛ, kɛ̀ kuyaakùu fuutɛ kɛ̀ fɛtaafɛɛ ni mɛdiɛ̀. Kɛ̀ Akabuu dekɛ o naasãntɛ̀ kɛ́nkũnti Sisedɛɛdi.
46 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó muwɛ̃rímúu cútɛ́ní Edii ĩnkɛ̀, kòo boú o naàkɔ̃̀nfɛ̀ kɛ́cokɛ́ kɛ́niitɛ́nɛ̀ Akabu kɛ́tuɔkɛ Sisedɛɛdi.

19

Edii cokɛ́mɛ̀ kɛ́kɔtɛ Odɛbu tãrì

1 Kɛ̀ Akabuu nákɛ́ Sesabɛɛdi Edii dɔɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, nɛ̀ ò fiémɛ̀ Baadi pããbɛ̀ bɛmɔu.
2 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Sesabɛɛdii tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Edii kɛ dɔ̀: Sesabɛɛdi tu kɛ̀ dɛ̀ naa kɑ́ɑ́kɛ́ miɛ nkòò í da kùɔ a kùɔ mɛ̀ɛ̀ botí Baadi pããbɛ̀ o bɔkɛɛ ò dɔɔ̀ yɛ̀ dɔ́mɛ̀!
3 Kɛ̀ Edii tì kɛ̀ɛ̀ kɛ̀ kufɔ̃waá nhò pĩ nkòò cokɛ́. Ò tùɔ̀kɛ dìì mɔnnì Bɛɛrisebaa Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ dɛ nyóu o kóo tɔ̃ntì,
4 kɛ́ntũũ kɛ centì dikpáà miɛkɛ kɛ́tuɔkoo mutie mamù takɛ́ kɛ́karoo kɛ́bekɛ Kuyie mmukũũ nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ ǹ tontɛ́mu! N Yiɛ̀ nKuyie túótɛ́ n wɛ̃ǹnì, n yí wenni kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ n yembɛ̀.
5 Mɛm̀mɛ kòo duɔ́, kɛ̀ munɔndɔmmúu ò pĩ kòo yɛ̀ nkéduɔ́. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì marìi kɔtɛní kóò bàùtɛ̀ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kɛ́di!
6 Kòo ítɛ́ kɛ́wɛ́ntɛ́ kɛ́nsɔ̃́ nkupɛ́mpɛ̃nkù duɔ́ o yuu do bo kùù píkù, kɛ̀ mɛniɛ nyĩĩkú nɛ̀ didɛ́nnì, kòo kù tùótɛ́ kɛ́cáákɛ́, kɛ́yɔ̀ mɛniɛ nkɛ́wɛ̃tɛ kɛ́duɔ́.
7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnìi wɛ̃tɛní kucɛ mɛdɛ́rímɛ̀ kóò bàùtɛ̀ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kɛ́di! A cɛ kpaá dɛ́tirìmu mɛdiɛ̀.
8 Kòo ítɛ́ kɛ́di kɛ́yɔ̀, kɛ̀ dɛ kó tidiitìi ò duɔ́ mmuwɛ̃rímú kòo ncentì kɛ dɔ̀ iyie nsipísìnàà, dɛyènnɛ̀ sipísìnàà kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntãrì Odɛbu.

Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛmɛ̀ kumáà Edii

9 Kɛ̀ Edii tuɔkoo Odɛbu tãrì kéta kutãdènkù kɛ bo yié nkɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Edii a dó ba diɛ?
10 Kòo kù tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N kɔ̃ntì yaumu fɔ̃ nti Yiè nKuyie Mpakɛdaa a kpéí nkɛ̀ dɛ̀ ǹ yóù Isidayɛɛribɛ dootóomè a bè dɔ̀ɔnè mèè taummè, kɛ pùɔ nha wũɔ̃tɔ̀rè, kɛ kùɔ a pããnáaǹtì náambè kɛ̀ n kpaá m máà kɛ̀ bè dó ké n kuɔ.
11 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Yènní kécómmú ditãrì ĩnkɛ̀ n yìikè, n yóó pɛ̃ɛ̃tému.
Mɛmmɛ kuyaakù diɛkù ìténímè kénfuutí ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀ kɛ̀ yɛtãrè yaú, kɛ̀ yɛpèrè pùɔ̀. Ti Yiè nKuyie mɛ nyí bo dɛ miɛkɛ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ kɛtenkèɛ aá, Kuyie mmɛ nyí mbo dɛ miɛkɛ.
12 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ muhãã̀ ncóúté, ti Yiè nKuyie mɛ nyí mbo mu miɛkɛ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ muyaá nyɔɔ̀mmù mamùu tuɔ̀kɛní.
13 Edii mù kèè dìi mɔ̀nnì kékãã́ nho yaàbòrì o ìikè, kéyènní kéncómmú kutãdènkù bòrì, kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Edii a dó ba diɛ?
14 Kòo kù tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N kɔ̃ntì yaumu fɔ̃ nti Yiè nKuyie Mpakɛdaa a kpéí nkɛ̀ dɛ̀ ǹ yóù Isidayɛɛribɛ dootóomè a bè dɔ̀ɔnè mèè taummè, kɛ pùɔ nha wũɔ̃tɔ̀rè, kɛ kùɔ a pããnáaǹtì náambè kɛ̀ ǹ kpaá m máà, kɛ̀ bè dó ké n kuɔ.
15 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké kɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ kétũnnɛ kucɛ kùù yìènè dikpáà kɛ kɔrì Damaasi. Kàa tùɔ̀koo a pĩ nhAsayɛɛdi tikpàtì kòò mbaké Sidii.
16 Kàa cóú mmɛkùɔ̀ nNimmusi birɛ Seuu kóò pĩ ntikpàtì kòo mbaké Isidayɛɛribɛ. Kàa pĩ nSafati Abɛdi-Mɛodaa kou birɛ Edisee, kòo cɔuté a fɔ̃̀tìrì kéntú m pããnáaǹtì náaǹtò.
17 Kɛ̀ wèè yenténè Asayɛɛdi siè Seuu ò kùɔ, kɛ̀ wèè yenténè Seuu kpɛri Edisee ò kùɔ.
18 N soómmu Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛnìtìbè sikɔupísìyiekɛ̀ (7000) bèè í nìńkú dibɔɔ̀ Baadi tenkaanìtè ìikè kɛ tè dɔu nkɛ tè waarɛ.

Edii tããténɛ̀ Edisee kòo bo sɔɔté o tɔ̃mmú

19 Kɛ̀ Edii kɔtɛ kéyà Satati birɛ Edisee késɔ̃́ nhò dùɔnè inààkɛ ìdéì dɛì titɔ̃ntì tɛpíítè nè tìdétì kòo tɔ kutɔ̃nkù tɛpíítè nè kudéríkù kpɛyi, kɛ̀ Edii dáté o yaàbòrì ké dì dootóo o ĩnkɛ̀.
20 Kɛ̀ Edisee yóu o nààkɛ kécoké tũnnɛ Edii, kóò nàké kɛ dɔ̀: Yóu kè n kɔtɛ kécau n cicɛ nè n yɔ̃ kéwɛ̃tení kɛ da tũnnɛ. Kɛ̀ Edii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ né nyɛ̃́ n da dɔɔ̀ dè.
21 Kɛ̀ Edisee kɔtɛ kétúótè inààkɛ ò do duɔnè ì, ké i fèútè ti Yiè nKuyie nkétúótè kudɔú ì do bukú kù kétɔtìnnɛ ké ì bèńné, kéduó nho kɔbɛ kɛ̀ bèɛ cáákè. Kòo ítè kétũnnɛ Edii kéntú o kóo tɔ̃ntì.

20

Sidii kóo kpàátì pimè Sammarii

1 Kɛ̀ Sidii kóo kpàátì Bɛnni-Adadii tíí mbɛhããpɔ̀mbè bɛmɔu, kɛ̀ bɛkpàátìbɛ̀ sipísìtããti nè bèdébè nhò bonè nè sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ képi Sammarii kóo do.
2 Kòo tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ nákè Akabu Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì dihɛì miɛkɛ kɛ dɔ̀:
3 Bɛnni-Adadi tu weè te a mátì péítì nè a sɔɔ, nè a pobè nè a nitidabí sààyì.
4 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okpàátì n yiemmu a béi ntì, fɔ̃̀ɔ̃ n te nè n kpɛrɛ dɛmɔu.
5 Kɛ̀ bè do tɔ̃nní bèɛ yíé wɛ̃tení Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì borè kóò nàké kɛ dɔ̀: Bɛnni-Adadi tu, ò do yɛ̃ nhá ò duó nha mátì péítì nti nè a sɔɔ nnè a pobè nè a bí.
6 Dè naa bo nkɑ́ɑ́ké miɛ nkòò tɔ̃nní o tɔ̃mbè kɛ̀ bèɛ ta a cĩ̀ètè nè a tɔ̃mbè kpɛsi, kékuti, kétúótè a yèmmè naatinè dè.

7 Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi tíí nho ɛì kó bɛkótíbè, ké bè nàké kɛ dɔ̀: Banténè kɛ dò nhonìtì yie nni ndónè mɛyɛi mmɛ, ò m bekɛ m pobè nè m bí, timátì péítì nè mɛsɔɔ m mɛ nyí yetɛ.
8 Kòo ɛì kó bɛkótíbèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Ntì bùútí! A báá tì yie.
9 Kòo náké Bɛnni-Adadi kó yɛtɔ̃rè kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kénáké okpààtì kɛ tú: N yɛ̃ nhò m bekɛ tì mɛketimè m bo tì dɔ̀ɔ̀, tiì ntii m báá na ké tì dɔ̀ɔ̀.
Kè bèɛ kɔtɛ ké tì nhò nàké.
10 Mɛm̀mɛ kè Bɛnni Adadii tɔ̃ nkè bèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Bɛnni-Adadi tu: Kòò pɔntɛ Sammarii, kòo tɑ́ɑ́ nsànnè bèè ò nɛinè bè bo pikúmè bá wè dinacɛkutiri o bɔkèɛ ò dɔ̀ɔ̀ yè dómè.
11 Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi bè nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kóò nàké kɛ dɔ̀: Bè ɔ̃ɔ̃ í nkɔ̃ti kɛ euti.
12 Bɛnni-Adadi tì kèè dìì mɔnnì kɛ sɔ́ mbè kàri bɛ touti kɛ yɔ̃ mmɛnaà nwenwe nè bɛkpààtìbè bèè do ò bonè. Kòo péi nho ããpɔmbè kɛ dɔ̀: Bá wè wèe kɔtɛ o cónnì! Mɛm̀mɛ kè bèɛ cómmú kéwetínné dihɛì.

Isidayɛɛribɛ namè Bɛnni-Adadi

13 Mɛm̀mɛ kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔùu kɔtɛní Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Akabu borè, kóò nàké kɛ dɔ̀: A wúó nkunitisũkù kuu naà? Ti Yiè nKuyie ntu kù bè nda duómmu kè dè bo yie kàa banté kɛ do nkù tú ti Yiè nKuyie.
14 Kè Akabu dɔ̀: Nè we mborè ndɛ kù yóó bè nti duómmè? Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu bèè baké itempɛ̃ nnè bɛ kó bɛhããpɔmbè borè ndɛ. Kè Akabu dɔ̀: We nyóó keté mudoò? Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò dɔ̀: Fɔ́ nwe.
15 Kè Akabuu kaa mbèè baké itempɛ̃ nnè bɛ kó bɛhããpɔmbè kè bè mbo sikɔusìdé nè sipísìtããti nè bèdébè (232). Dɛ kó difɔ̃nkúò kékaa mbɛhããpɔmbè nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bè mbo sikɔupísìyiekè (7000).
16 Kè bèɛ yènní kɛ bo bè do, kɛ sɔ́ ndiyiè còḿmú yɛyɔ, kòo kpààtì Bɛnni-Adadi nè o kɔbɛ bɛkpààtìbè sipísìtããti nè bèdébè bèè do ò bonè kè bè kàri bɛ touti miɛkɛ kɛ yɔ̃ mmɛnaà nkɛ muɔ̀.
17 Bèè ni itempɛ̃ nnè bɛ kó bɛhããpɔmbè bɛè do niité kéyènní. Kè bèɛ tɔ̃ nkè bèɛ náké Bɛnni-Adadi kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbè yènní Sammarii.
18 Kòo dɔ̀: Kè bè yènní kɛ dó ti narikɛmu dí bè pĩ ndi báá bè kùɔ, kè bè mɛ ndó mudoò mmu di bè pĩ ndi báá bɛ kùɔ.
19 Bèè baké itempɛ̃ mbɛ kó bɛsám̀pɔ́bè, bɛè do keté kéyènní kè bɛhããpɔmbè sɔmbɛ mbè tũ.
20 Bá wè kòo poté o dootitɔù kè bèɛ cokέ kè Isidayɛɛribɛɛ bè bèti, kè bɛ kóo kpààtì Bɛnni-Adadii dekɛ o sãntè kécoké.
21 Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi yènní kétúótέ sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ kéauté Sidii kóo kpààtì mɛdiè.

Akabu wɛ̀tɛ kɛ namè Sidii kóo kpààtì

22 Mɛm̀mɛ ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kɔ̀tɛmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì borè kóò nàké kɛ dɔ̀: A kɔ̃ntì báá yãrikɛ, daatɛ kéyà a yóó dɔɔ̀mè, dibenni yó nfitiní kè Sidii kóo kpààtìi wɛ̃tɛ ké da domu.
23 Kè Sidii kɔbɛɛ náké bɛ kóo kpààtì kɛ dɔ̀: Akabu nè o kɔbɛ bɛ Yiè nKuyie ntu yɛtãrè kɔku nku, dɛè te kè bè ti na, ti bè do kubiriku ti yóó bè namu.
24 Ntɛ a dò nkédɔɔ̀mè: A dennɛ bɛkpààtìbè kétúótέ bèè ni itempɛ̃ nkécónné bɛ fɔ̃̀tè,
25 képĩmmú bɛhããpɔmbè kè bè nsũ kɛ mànnè a do mɔkɛ bè, nè sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ kè tí bè do kubiriku ti yóó bè namu.
Kòo yie mbɛ kpɛti.

26 Mɛm̀mɛ kè dibenni nfitiní kè Bɛnni-Adadii tíí nSidii kɔbɛ, kè bèɛ kɔtɛ Afɛki
kɛ bo do Isidayɛɛribɛ mudoò.
27 Kè Isidayɛɛribɛɛ tíí mbɛtɔbè kéwaá ntidiitì kénkɔri kɛ bo dokénè Sidii kɔbɛ,
kétuɔkoo kébáté bɛ ìikè, kénkari kɛ mànnè tibɔcẽnti sám̀pótì tìdétì. Kè Sidii kɔbɛ
pité kɛtenkè kɛmɔu.
28 Kè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo nákέ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kɛ dɔ̀: ti
Yiè nKuyie ntu Sidii kɔbɛ mè mbέimmè kɛ yẽ nkù tu yɛtãrè kɔku nku kè ku í bo
kubiriku, kù ãnné dɛ kó ditĩnnì dimɔu a nɔu miɛkɛ nkɛ. Kè dè bo yie nkàa bantέ
kɛ do nkù tu ti Yiè nKuyie.
29 Kè bè nkari kɛ wetí bɛtɔbè kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè. Dɛ kó difɔ̃nkúò kè mudoò
ketέ kè Isidayɛɛribɛɛ kuɔ Sidii kó bɛhããpɔ̀mbè, tɛkɔupíkɔ̀ùpíítè (100000) diyiè
dìmáà.
30 Kè bɛsɔmbɛ bèè do kpaá fòù kè bèɛ cokέ kéta Afɛki ɛì kè kuduotíi donní kέ
bè yɔ̀̀kɛ.

Akabu coommè Sidii kɔbɛ kóo kpààtì

Bè do bo sikɔupípísìdé nè sikɔupísìyiekè (27000) ndi. Dè do sɔ́ mBɛnni-Adadi
cokému kɛ ta dihɛì tɛcĩ̀tè matè kɛ sɔri kufɑ́ɑ́ mmiɛkɛ.
31 Kòo kɔbɛɛ ò nàkέ kɛ dɔ̀: Ti kèè kè bè tu Isidayɛɛribɛ kó bɛkpààtìbè mɔkɛ
bɛnìtìbè kó mɛsémmè mmɛ. Ti yóó yi tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì nti kémpĩ nti yɔ kékɔtɛ kóò yà,
kè dè naati ò da yóu kàa nfòù.
32 Mɛm̀mɛ kè bèɛ yi tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì, kémpĩ mbɛ yɔ, kékɔtɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì
borè kóò nàkέ kɛ dɔ̀: A kóo tɔ̃ntì Bɛnni-Adadi weè tu á yóu kòo nfòù. Kòo bè
tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ò kpaá fòùmaà? Ò tu n tebitɛ ntɛ.
33 Kè bèɛ bantέ o yèmmè képoo nhò yĩmù kɛ dɔ̀: Bɛnni-Adadi tu a tebitɛ
ntɛ. Kè Akabu dɔ̀: Kɔtɛnè kóò yuní! Kè Bɛnni-Adadii tuɔkɛní kòo ò dèe nho
kpàrìnaasãntè ĩnkè.
34 Kè Bɛnni-Adadii ò nàkέ kɛ dɔ̀: M bo da tɛ̃́nné n cicɛ do fièɛnè yèè ɛkè a cicɛ,
kàa dɔɔ̀ yɛkɑ̃̀ɑ̃̀tè Damaasi kéndònnè n cicɛ dɔɔ̀mè Sammarii. Kè Akabu dɔ̀: N yóó
da fĩĩnkomu, ti né dò nkédɔɔ̀ mɛtaummè mmɛ.
Mɛm̀mɛ Akabu ò dɔɔ̀nèmè mɛtaummè kóò fĩĩnko.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù nàkémè Akabu ò dɔɔ̀ dè í wennimè

35 Kè ti Yiè nKuyie nnákέ ku pããnáaǹtì náam̀bè miɛkɛ òmɔù kɛ dɔ̀ wèe nákέ
otɔù kòo ò potέ. Kòo ò nàkέ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu á m potέ! Kòo népoo yetɛ,
ò í nhò potέ.
36 Kòo ò nàkέ kɛ dɔ̀: A í mè nyiemmè ti Yiè nKuyie nda nàkέ tì, dicìrícìrì bo da
kuɔ.
Kòo ítóo kéconè dicìrícìrì kè dìi ò pĩ nkékuɔ.
37 Kè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo kɔtɛ kéyà otɔù kɛ dɔ̀: M potέ! Kòo ò
potέ kóò kɔ̀ùtɛ.
38 Kòo kɔtɛ kémbaa okpààtì kucɛ. Ò do boú kuyààkù nku o ìikè, dè í ndò
nhokpààtì bo na kóò bantέ.
39 Kòo kpààtì mpɛ̃nkέ, kòo kuánko kɛ dɔ̀: Okpààtì! Mí nha kóo tɔ̃ntì n do bo
mudoò miɛkɛ nkɛ, kòò mɔùu yènní fɛkpàrìnafɛ miɛkɛ kɛ tɔ onìtì kɛ wè nni nduɔ́
nkɛ yẽ nní nhò bàa, kè ǹ yóu kòò cokέ, mí nwe bè yóó kuɔmè, kè mɛè dɔkɛ n yietí
mɛdítíbii nsikɔupísìtããti (3000).
40 Okpààtì mí nha kóo tɔ̃ntì n nɔ̀ùtè í nfeí, kòo cokέ. Kòo kpààtì dɔ̀: A bekénè
amáà ndi.
41 Kòo dɛitɛ kuyààkù kùù do boú o ìikè. Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi bantέ ti
Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náam̀bè kóò mɔù nwe mè.

42 Kòo nákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu, a mɛ̀ nyóumɛ̀ onìtì kù do yɛ̃ mbɛ̀ɛ kuɔ wè. Fɔ̃̂ɔ̃ yóó cómmú o fɔ̃̀tìrì, kàa nìtìbɛ̀ɛ cómmú o kɔbɛ fɔ̃̀tìrì.
43 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì ììkɛ̀ɛ sɔutɛ, kòo kò nho ciɛ Sammarii nɛ̀ kɛmiɛkɛ.

21

Nabɔti yetɛmɛ̀ ò bo duómmɛ̀ o paku Akabu

1 Ntɛ tìì do dɔ̀ɔ dɛ kó difɔ̃nkúò: Sisedɛɛdi ɛì kou mɔù weè do bo kòo yètìrì tu Nabɔti, kòo paku tɔ́kénɛ̀ Sammarii kóo kpàátì Akabu cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀.
2 Diyiè marì kɛ̀ Akabuu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N duɔ́ nha paku kɛ̀ n dɔɔ̀ mupérímù kù mɛ ntɔ́kénɛ̀mɛ̀ n cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀, m bo da duɔ́ nkupaku tɛkù kùù kù pɛ̃ɛ̃́té, kàa mɛ ndɔ́ n kù dontɛ́.
3 Kɛ̀ Nabɔtii nákɛ́ Akabu kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mbáá yie nkɛ̀ n da duɔ́ n yɛmbɛ̀ tenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ duɔ́ nkɛ̀.
4 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Akabu ììkɛ̀ sɔuté kòo ítɛ́ nɛ̀ kɛmiɛkɛ Nabɔti ò nàkɛ́ tìì náaǹtì kpéí nkɛ tú ò í yóó ò duɔ́ nho yɛmbɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ duɔ́ nkɛ̀. Nɛ̀ dɛ kpéí nkòò nduɔ́ kɛ cɪ̃mmu o ììkɛ̀ o dɔ́ù ɪ̃nkɛ̀ kéyetɛ mudiì.
5 Kòo pokù Sesabɛɛdii o bekɛ kɛ dɔ̀: A yèmmè cààrènè ba? Dɛ̀ dòmmɛ kàa yetɛ mudiì?
6 Kòo ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: M béinnɛ̀ Nabɔti nwe Sisedɛɛdi ɛì kou kɛ tú ò n fíténɛ̀ o paku, kòo mɛ ndɔ́ nhò cèètɛ kutɛkù. Kòo yetɛ kɛ tú ò í yó n duɔ́ nho paku.
7 Kòo pokù dɔ̀: Kɛ̀ fɔ̃̂ɔ̃ baa tú Isidayɛɛribɛ kóo kpàátàà? Ítɛ́ kédi! Cátinnɛ a yèmmɛ̀, mí n yóó kù nda duɔ́mmu.
8 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Sesabɛɛdii wãri yɛpátɛ nɛ̀ okpàátì yètìrì kɛ́ɪ̃kú okpàátì kó mɛcannimɛ̀, kɛ́ yɛ̀ duɔ́ ndihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ muwɛ̃rímú yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ bo Nabɔti bo dìì ɛì.
9 Ò do wɑ̃̀ri tì dɛ kó yɛpátɛ miɛkɛ tìì tu: Dɔúnnɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀ kó diyiè, kɛ̀ dì tùɔ̀kɛ di kannɛ Nabɔti dɛ ììkɛ̀,
10 kékannɛ bɛnitiyonkubɛ o ììkɛ̀ bɛ̀ɛ yóó yɪ̃ ò sɑ̃̂ɑ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nku nɛ̀ okpàátì, kɛ̀ dí ò dènnɛ ditowaà kóò bùɔ́tí yɛtɑ̃́rɛ̀ kékuɔ.
11 Kɛ̀ Nabɔti ɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ muwɛ̃rímú yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ dɔɔ̀ Sesabɛɛdi bɛ̀ wɑ̃̀ri yɛ̀ɛ pátɛ yɛ̃ mmù.
12 Kɛ̀ bɛɛ dɔú mmɛnùboúmmɛ̀ kó diyiè kɛ̀ dìì tuɔkɛ kɛ̀ bɛɛ kannɛ Nabɔti ditɪ̃nnì ììkɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛnitiyonkubɛ bèdébɛɛ kari kóò wetínné kɛ béi nkɛ dɔ̀: Nabɔti sɑ̃̂ɑ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nku nè okpàátì.

Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛɛ ò dènnɛ dihɛì kóò bùɔ́tí yɛtɑ̃́rɛ̀ kékuɔ.
14 Kɛ̀ bɛɛ deè kétɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Sesabɛɛdi kɛ dɔ̀: Ti bùɔ́tímu Nabɔti yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ kùɔ.
15 Sesabɛɛdi kèè dìì mɔ̀nnì Nabɔti kumɛ̀ kénákɛ́ Akabu kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kétúótɛ́ Nabɔti Sisedɛɛdi kou paku ò do yɛ̃ nhò í yóó da fíténɛ̀ kù. Ò kumu, ò tɛ̃́nkɛ í kpaá fòù.
16 Kɛ̀ Akabuu tì kèè kéítɛ́ kékɔtɛ Nabɔti Sisedɛɛdi kou paku borè kɛ bo kù tùótɛ́ kétiekɛ.

Kuyie nkpannèmè Akabu nè Sesabɛɛdi

17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Edii Tisibiti ɛì kou kɛ dɔ̀:
18 Ítɛ́ kékɔtɛ Sammarii kéyà Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Akabu, kòo bo Nabɔti paku miɛkɛ, ò kɔ̀tɛ kɛ bo kù tùótému kétiekɛ.
19 Kɔtɛ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N tú ò kùɔ onìtì kɛ dèè kɛ tóú o paku yáàba? Nɛ̀ dɛ kpéí mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie m béimmu kɛ tú simɔ́ dìɛ́ dɛ̀ Nabɔti yɪ̃ɪ̃ nsì yóó dɛ ndíɛ́ o kɔ̃mɛ. Kɛ̀ Edii kɔtɛ kéyà Akabu.

20 Kɛ̀ Akabu dɔ̀: Edii n dootitɔù a wɛ̃̀tɛ kɛ m pĩ́mmaà? Kɛ̀ Edii dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, n da
pĩ́mmu kéyɛ́ a dɔ̀ɔmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ sɔ̀nnɛ.
21 Kuyie ntu kù yóó duɔ́ nkɛ̀ mɛyɛi mmɛɛ̀ dá tuɔkɛní, kù yóó káútému a kó
kubotí. A cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ òmɔù í yó nkpaá, onitidɔ̀ù yoo kudaakù yoo wèè te omáà.
22 Kù yóó dɔɔ̀ a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kù dɔ̀ɔ mèmmɛ Nɛbati birɛ Sedoboammu kpɛtɛ nɛ̀
Aiya birɛ Basaa kɛ yɛ́ a tannémɛ̀ Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ kɛ íi ti Yiɛ̀ nKuyie
mmiɛkɛ.
23 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie n nàké tìì yóó tuɔkɛní Sesabɛɛdi kɛ dɔ̀: Simɔɔ́ sii yóó cáákɛ́
Sesabɛɛdi kupaku bɛ̀ tú ku Sisedɛɛdi ku miɛkɛ.
24 Akabu cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kou wèè bo ku dihɛì miɛkɛ simɔɔ́ sii yóó ò càákɛ́, kɛ̀ wèè kú
dikpáà tinɔ̀tìi ò cɔ̀.
25 Òmɔù í bo wèè duɔ́ nhomáà mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù Akabu tɛ̃mɛ̀ kɛ dɔɔri ti Yiɛ̀
nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ sɔri. O pokù Sesabɛɛdi weè do ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkòò mɛ̀ dɔ̀ɔ.
26 Kòò dɔɔ̀ isɔkɛ dihɛì ò fiémɛ̀ yɛbɔkɛ̀ Amɔriibɛ do dɔɔ̀rìmɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
mbɛ̀ bèti kɛ kànnɛ Isidayɛɛribɛ.

Akabu bantémɛ̀ o yɛi nkɛ cèètɛ

27 Mɛmmɛ kɛ̀ Akabuu keè dɛ kó tináaǹtì kékɛ̃́té o yaàbòrì kédáátí kufɔ̀tɔ̃̀nkù
máà, kéboú dinùù, kéndɔunɛ̀ dɛ kó kufɔ̀tɔ̃̀nkù, kòò ìté wèe bánné kénkérí
mɛyɔɔ̀mmɛ̀.
28 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Edii Tisibiti ɛì kou kɛ dɔ̀:
29 A yà Akabu kɛ́kùnnɛmɛ̀ omáà n yìikàà? Ò mɛ n kɛ́kùnnɛmɛ̀ omáà n yìikɛ̀,
n tɛ́nkɛ báá yóu kɛ̀ mɛyɛi ntuɔkɛní o kó dimɔ̀nnì, o birɛ kó dimɔ̀nnì ndi n yóó
yóumɛ̀ kɛ̀ mɛyɛi ntuɔkɛní o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀.

22

Mudoò wɛ̃̀tɛ kɛ ãnnémɛ̀ Sidii kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ cuokɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 18:1-3)

1 Kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀tããti bá mudoò í bo Sidii kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ cuokɛ̀.
2 Dibenni tãã́nnì miɛkɛ kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Sosafatii kɔtɛ kéyà
Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì.
3 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi nákɛ́ o kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Di yɛ́mu kɛ dò ntîi
te Damɔti ɛì dìi bo Kadaadi tempɛ̃. Ti pĩ mba? Ti bo kɔtɛmɛ̀ kɛ́ dì fièɛnɛ̀ Sidii
kɔbɛ kóo kpàátì.
4 Kɛ̀ bɛɛ bekɛ Sosafati kɛ dɔ̀: A bo n nɛinɛ̀ kɛ̀ tí kɔtɛ Damɔti ɛì Kadaadi tempɛ̃
ndikpànnàà? Kɛ̀ Sosafatii ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Ti yóó nɛimu, ti dò nhonìtì omáà ndi n
nìtìbɛ̀ nɛ̀ a kɔbɛ, n kó sisɛ̃́ĩ nɛ̀ a kpɛsi.

Kuyie mpããnáaǹtì náamɛ̀bɛ̀ soutémɛ̀ Akabu
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 18:4-11)

5 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sosafatii nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kɛ dɔ̀: N da báámmu ketɛ́
kébeé nti Yiɛ̀ nKuyie nkéyà.
6 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi tíí nti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náamɛ̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo
sikɔusìnàà (400), kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ǹ kɔtɛ kédo Damɔti dihɛì dìi bo Kadaadi
tempɛ̃ mmudoòà, yáà n yóu? Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó bɛ̀
ãnnému a nɔu miɛkɛ.
7 Kɛ̀ Sosafatii bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù í kpaá ti bo
na kékɔtɛ wèè borɛ̀ kébeé nKuyie nti dɔ́ tàà?

8 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì tɛ̃ńné Sosafati kɛ dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì kpaámu ti
bo na kékɔtɛ wèè borɛ̀ kébeé nti Yiɛ̀ nKuyie nti dɔ́ tì, m mɛ nyí dɔ́ o kpɛti nh ɔ̃ɔ̃ í
nhò beé ntìmatì kòò n nàké tisàátì, ò ɔ̃ n náké tiyɛiti nti. Imida birɛ Misee nwe.
Kɛ̀ Sosafati dɔ̀: Okpàátì bá nnáá mmɛmmɛ.
9 Kòo kpàátìi yú bɛ̀ fɔ̃ntɛ wè kòò tu tɛkpàátìcĩɛ̃tɛ̀ kóo kótì kóò nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛ
mɛcãã nkéyúní Imida birɛ Misee.
10 Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kou kɛ̀ bɛ nkari bèdé bɛ kpàátìkàrɛ̀
ĩnkɛ̀ kédáátí yɛkpàátìyaàbòrɛ̀ diɛyɛ̀, kɛ kari Sammarii ɛì kó dibòrì borɛ̀
ditíínkarì, kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ̀ bɛmɔu náá mbɛ pããnáaǹtì bɛ ììkɛ̀.
11 Kɛ̀ Kenaana birɛ Sedesia duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ ò má timátì matì kɛ̀ tì dò nyɛyìè, kòo
béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu nɛ̀ yɛ̀ nyìè nyɛ a yó nkũmmùmɛ̀ Sidii kɔbɛ kɛ yàa
bɛ̀ dèènɛ̀.
12 Ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ ti nnáá nkɛ tú: Kɔtɛ Damɔti
ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃, a yóó di namu, ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di ãnnému a nɔu
miɛkɛ.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Misee nàkémɛ̀ Akabu ò yóó yĩɛ̃kɛmɛ̀

13 Mɛm̀mɛ bɛ̀ tɔ̃ nwè kòo bo yúní Misee kòo kɔtɛ kóò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie
mpããnáaǹtì náamb̀ɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ wɛ̃ ndinùù ndi kɛ náá ntìmatì máà okpàátì, a
tũnnɛ bɛ kpɛti kóò nàké weè yóó namɛ̀.
14 Kɛ̀ Misee ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mbomu, kɛ̀ kù n nàké tì n yóó ti mbéi!
15 Ò tùɔkɛ dìì mɔnnì okpàátì borɛ̀ kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Misee, ń kɔtɛ kédo Damɔti
ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃ mmudoòà, yáà n yóu? Kòo dɔ̀: Kɔtɛ a yóó bɛ̀ namu, ti
Yiɛ̀ nKuyie nyóó bɛ̀ ãnnému a nɔu miɛkɛ.
16 Kòo kpàátìi ò nàké kɛ dɔ̀: Nɛ̀ yíe ndɔkɛ nda báámmɛ̀ kɛ tú á n náké
timɔ́mmɔnti ti Yiɛ̀ nKuyie nda nàké tì.
17 Dɛ mɔnnì ndi Misee béimmɛ̀ kɛ dɔ̀: N yàmu Isidayɛɛribɛ bɛmɔu cìétémɛ̀
yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ dònnɛ̀ tipìètì tìì kpa ocɛ̃nti. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀ bɛ̀ tɛ̃́nkɛ
í mɔkɛ wèè bɛ̀ ni, bá wè wèe kò nho cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ kunaatí.
18 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi náké Sosafati kɛ dɔ̀: N do í da nàké kɛ̀ n dɔ̀ ò ɔ̃ɔ̃ í
nni mpãã́ tìmatì kɛ̀ tì ntú tisàátì n kpéínáà? Ò ɔ̃ n náké tì timɔu baa ɔ̃ ntú tiyɛiti
nti.
19 Kɛ̀ Misee sɔɔté o náaǹtì kébéi nkɛ dɔ̀: Okpàátì kéntɛ́ kékeè ti Yiɛ̀ nKuyie ntu
mù: N yàmu ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kù kàri ku kpàátìkàrì kɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kó bɛkperíbɛ̀
còḿmú, biɛ nho bakù youú bɛtɔbɛ̀ kucã̀nku.
20 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: We mbo kɔtɛ késoutɛ́ Akabu kòo kɔtɛ kédo Damɔti ɛì
dìì bo Kadaadi tempɛ̃ nkɛ̀ bèɛ ò na? Kɛ̀ yie ndɔ̀ muu nkòo tɔù dɔ̀ mutɛ̃mù.
21 Dɛ mɔnnì kɛ̀ bèɛ kperíbɛ̀ kóò mɔù còḿmú ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀ kébéi nkɛ dɔ̀:
Mí m bo kɔtɛ kóò soutɛ́. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bekɛ kɛ dɔ̀: A yóó yĩmɛ?
22 Kòò dɔ̀: M bo naá mmɛyáàbìsíyɛ̀mmɛ̀ kéta a pããnáaǹtì náamb̀ɛ̀ bɛmɔu nɔ
miɛkɛ. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: A yóó namu, kɔtɛ kóò soutɛ́, kɔtɛ kédɔɔ mɛmmɛ.
23 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ãnné mɛyáàbìsíyɛ̀mmɛ̀ ku pããnáaǹtì náamb̀ɛ̀ nɔ̀ miɛkɛ
bèè bo a borɛ, kù tũ ndɔ́ kɛ da dɔɔ̀ mɛyɛi mmɛ̀.
24 Dɛ mɔnnì kɛ̀ Kenaana birɛ Sedesia tɔ́ɔ́nko Misee borɛ̀ kóò bèntɛ kɛ dɔ̀: Ɔnkɛ
bíékɛ̀ nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó muyaá nyèmɛ̀ m borɛ̀ kɛ da béinnɛ̀?
25 Kɛ̀ Misee dɔ̀: A yóó dɛ̀ yàmu a bo ntati dìì yiè sicɛ́ĩ̃ kɛ sɔɔti kɛ wanti a bo sɔri
dɛ̀.
26 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì dɔ̀: Pĩnnɛ̀ Misee, kéduɔ́ nhAmɔɔ wèè do tú dɛ kó
dihɛì kóò kùmàndáà nɛ̀ okpàátì kóo dapàà nSoasi,
27 ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Okpàátì tu di kpetínné dɛ kóo nìtì ké nhò duɔ mpɛ́ɛ̃̀ sámpɔ́
nɛ̀ mɛniɛ nkémbaanɛ̀ ò bo wɛ̃tɛnnímɛ̀ nɛ̀ kukɔ̃ǹnaatí.

28 Kè Misee dɔ̀: Kàa wɛ̃̀tɛnní kukɔ̃̀nnaatí nè míì kó dinùù dɔkɛ, ti Yiè nKuyie
mbɛ́immè kédeè kɛ dɔ̀: Díndi bɛnìtìbè dimɔu kénténè n tú mù.

Akabu kumè Damɔti ɛì Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 18:28-34)

29 Mɛm̀mɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì nè Sudaa kɔbɛ kou kè bèɛ kɔtɛ kédo Damɔti
ɛì Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ mudoò.
30 Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi nákɛ́ Sosafati kɛ dɔ̀: N yóó ceetɛ m máà ndi kɛ́ta
mudoò miɛkɛ, kè fɔ́ nní nhã a kpàátìyàátì.
Mɛm̀mɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì cèètɛmè omáà kɛ́ta mudoò miɛkɛ.
31 Dè do sɔ́ nSidii kóo kpàátì nàkému o kó bɛhããpɔ̀mbè bèè ni bèè dekɛ o
kparìnaasɛ̃̄ kɛ yī bè bá nwanti bɛhããpɔ̀mbè sám̀pɔ́bè yoo iwɛ̃̄ yɛmbè, bè nwanti
Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì máà ndi.
32 Bèè ni sikpàrìnaasɛ̃̄ kó bɛdèèbè kè bèɛ yà Sosafati kényɛ́ kɛ tú Isidayɛɛribɛ
kóo kpàátì nwe, kékétóo o bíékè, kòo kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie kè kùu ò teennè.
33 Bèè ni sikpàrìnaasɛ̃̄ kó bɛdèèbè kè bèɛ bantɛ́ kɛ dò nyIsidayɛɛribɛ kóo kpàátì
dɔkɛ kóò yóu kɛ́pɛ̃̄tɛ́.
34 Kòo nìtì mɔù ntɔ mutãmmù kɛ́tãũ cɛ̃́nkoo kémáánè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì,
kè kupie nta dicĩ̄ncĩ̄nkɔ̃̀nnì mànku dì tuutɛ́nè dè ibaatí. Kòo nákɛ́ wèè piú o
kpàrìsãntè kɛ dɔ̀: Tũntɛ tɛsãntè kè tí yɛ fɛkpàrìnafɛ miɛkɛ, bè n kɔ̀ùtɛmu.
35 Kè mudoò bintɛ́ dɛ yiè kòo kpàátì mbo o sãntè miɛkɛ kè bè ò pĩ nkɛ́cómmúnè
kɛ wetí Sidii kó bɛhããpɔ̀mbè. Kè mɛyĩ̄ nyìè. Kè dè nyóó yĩ kuyuoku kòo kú.
36 Diyiè tati dìì mɔ̀nnì kè bèɛ pĩɛ̃kɛ́ dihããpɔ̀nkarì kɛ dɔ̀: Bá wè wèe kò nho ciɛ,
o ɛì,
37 okpàátì kumu.
Mɛm̀mɛ kè bèɛ ò kɔtɛnè Sammarii kékũnné,
38 kékɔtɛnè o kpàrìsãntè kubinkɛnkɛnkù makù Sammarii ɛì mɛniɛ nsũ dè kɛ
tè ɔ́ú, kè simɔɔ́ diɛ́ dɛ kó mɛyĩ̄ nkè bɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè kè
bèɛ wuɔ, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti bɛ́immè.

39 Akabu borimɛ tɛ̃mè ò dɔ̀ɔ̀ mèè kó dimàà, ò do maá tèè cĩ̄ɛ̃̀tè kɛ́ tè dàri
yɛpápánìì nnè yɛhɛkè ò maá yèè kó dimàà, dè wɔ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbè
dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
40 Akabu do ku kòo birɛ Aasia weè sɔɔtɛ́ o kpàtì.

Sosafati tumè Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 20:31-21:1)

41 Asaa birɛ Sosafati do naá nSudaa kɔbɛ kóo kpàátì Akabu Isidayɛɛribɛ kóo
kpàátì kpàtì benni naannì miɛkɛ nkɛ.
42 Sosafati do mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nè yènùmmù ndi kédi tikpàtì, kémbo
Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdé nè yènùmmù. Sidii kóo sapàà Asuba weè do
ò pɛité.
43 Kòo tũnnɛ ò cicɛ Asaa kó mɛborimɛ weti weti kéndɔɔri ti Yiè nKuyie ndɔ́
dè.
44 Yɛtɔ̀rè yèè máà do kpaá kè bɛnìtìbè feu iwũ̃ kɛ tuɔnnè tihúúntì.
45 Sosafati nè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kè bèɛ narikɛ.

46 Sosafati kó mɛborimɛ tɛ̃mè, ò do mɔkɛ dìì kɔ̃m̀bùɔ nè ò dokɛ́ mùù doò. Dè
wɔ̃̀rimu Sudaa kpàátìbè dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
47 Bɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè bèè do sùɔ́ nho cicɛ Asaa kó
dimɔ̀nnì, kòo bè dènnɛ o ɛì.
48 Okpàátì do í bo Edɔmmu.

49 Kè Sosafatii dɔɔ̀ bàtóòbè diɛbè tɛpíítè Esiyonni-Kebɛɛ kè bè bo nkɔrì Ofii kɛ
waànní mɛsɔɔ. Dɛ kóo bàtóòbè mɛ nyí nna kɛ bo kɔtɛ, kè bèɛ puɔ Esiyonni-Kebɛɛ.
50 Dɛ mɔ̀nnì kè Akabu birɛ Aasia nákέ Sosafati kɛ dɔ̀: Yóu kè n kó bɛtɔ̃mbèɛ
nɛinè a kɔbɛ kóo bàtóòbè, kè Sosafatii yetɛ.
51 Mɛm̀mɛ kè Sosafatii kú kè bèɛ ò kũnné o yàárì Dafiti ɛì. Kè Yodammuu sɔɔté
o kpàtì.

Aasia tumè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì

52 Kè Akabu birɛ Aasia naá nyIsidayɛɛribɛ kóo kpàátì kémbo Sammarii.
Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Sosafati kpàtì benni tɛpíítè nè diyiénnì ndi ò do naámmè
okpàátì, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nyèdéè,
53 kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dè kétũnnɛ o cicɛ nè o yɔ̃ bè do tũ nkùù cɛ nè
Nɛbati birɛ Sedeboammu do tũ nkù kétannέ Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ.
54 Ò do fìé iwũɔ̃ nyi dibɔɔ̀ Baadi kénninku di ìikè kéyíi nti Yiè nKuyie
nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù miɛkɛ, o cicɛ do dɔ̀ɔmè.

Bɛkpààtìbè pátíri dérì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bɛkpààtìbè pátíri dérì sɔɔté diketirì kó tináaǹtì nti. Kɛ ti náá nSudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛri kɔbɛ dɛ kó bɛkpààtìbè sɔmbɛ kó tináaǹtì.

Dɛ kó dipátíri kó diwétirì ketirì ti náá nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkpààtìbè do bùtínnémè mmɛ Kuyie nkè kùu pɔntɛ bɛ kó dikpààtìyuu. Asidii kóo kpààtì weè do bè do mudoò ké bè na képĩmmú bɛnìtìbè mabè kékònnè o ciɛ.

Dɛ kó dipátíri ketirì miɛkɛ nkɛ bè nàkémè Edisee pĩ mmùù tɔ̃mmú. Edisee do tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe wèè do sɔɔté Edii fɔ̃tìrì.

Dɛ kó dipátíri kó diwétirì diketirì mukàmmù 18-25 ti náá nSudaa kó dikpààtìyuu do kpaámè dimáà kémɔntɛ mɛdiè nkétuɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtè nè sipísìtããti (130) kè Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa yàà bè donè mudoò kéfietɛ Sedisadɛmmu ɛì, képɔntɛ Kuyie ncĩ̀ètè, képĩmmú bɛnìtìbè mabè kékònnè Babidɔnni.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Edii tɔ̃mmú kó kumànku 1-2
2. Edisee kó mutɔ̃mmú kéntɔ kétuɔkɛnè Isidayɛɛri kó dikpààtìyuu pɔntɛmè 3-17
4. Sudaa kpààtìyuu kó tináaǹtì kétúótɛ Esekiasi tɔmè tikpàtì kéntɔ kétuɔkɛnè bɛ dootitɔbè bè pĩḿmúmè kɛ kònnè 18-25

Okpààtì Aasia beémmè dibɔ̀ɔ̀ Baadi-Sebuudi

1 Okpààtì Akabu kũũ nkó difɔ̃nkúò kè Mɔabu kɔbɛɛ yetɛmu Isidayɛɛribɛ kpɛti.

2 Diyiè marì kòo kpààtì Aasia ḿbo Sammarii okpààtì cĩ̃ètè kudànkù ĩnkè kédonní kékɔutɛ mɛdiè nkétɔ̃ nyɛtɔ̃rè ké yè nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè Ekunɔɔ kébeé ndibɔ̀ɔ̀ Baadi-Sebuudi kéyà kè m bo miɛté.

3 Kè ti Yiè nKuyie ntɔ̃nní ku tɔ̃nnì marì kè dìi náké Edii Tisibiti ɛì kou kɛ dɔ̀: Íté kékɔtɛ kéconè Sammarii kóo kpààtì kó yɛtɔ̃rè ké yè bekɛ kɛ dɔ̀: Kuyie nyí bomu Isidayɛɛribɛ tenkè kòò duɔ́ nkè di kɔ̀tɛ Ekunɔɔ kɛ bo beé mbɛ bɔ̀ɔ̀ Baadi-Sebuudaa?

4 Nè dɛ kpéí nti Yiè nKuyie ntu nh ò nàké kɛ tú ò mè nduɔ́ dìì dɔ́ù ò tḛ́nkɛ í iti, ò yóó kúmu.

Edii ti mbè nàké képɛ̃ɛ̃té.

5 Kòo kpààtì Aasia do tɔ̃ mbɛɛ wɛ̃too o borè kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè di wɛ̀tɛní?

6 Kè bɛɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Onìtì mɔù weè ti conè kɛ tú tí wɛ̃tɛní kɛ da bekɛ kɛ tú, ti Yiè nKuyie nyí bomu Isidayɛɛribɛ tenkè kàa duɔ́ nkè ti kɔ̀tɛ Ekunɔɔ kɛ beé mbɛ bɔ̀ɔ̀ Baadi-Sebuudaa? Ò tu nè dɛ kpéí nha mè nduɔ́ dìì dɔ́ù a í yóó ítɛ́, a yóó kúmu.

7 Kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: Onìtì wèè di conè kɛ di nàké dɛ kó tináaǹtì ò dòmmɛ?

8 Kè bɛɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Onìtì nwe kɛ dáátí diyaàbòrì bè dùɔ̀kénè dì yòyó kó ticìtì kɛ boú fɛnaàkɔ̀nfɛ̀ o ka.

Kòo kpààtì dɔ̀: Edii nwe Tisibiti ɛì kou.

Aasia dɔ́mè képĩ nhEdii

9 Kòo kpààtìi dɛitɛ kuhããpɔ̀nkù nè bɛhããpɔ̀mbè sipísìnùmmù kè bɛɛ dekoo Edii kàri dè ditãrì ĩnkè kóò nàké kɛ dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì, okpààtì tu a cúténí!

10 Kè Edii bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kè mènkɛ nwe n túmè Kuyie nkóo nìtì, muhãã̀ ncúténí kɛ̃nkè kɛ da cóúté fɔ̃́ nnè a kɔbɛ.
Kè muhãã̀ ncúténí kóò cɔ̀úté wenwe nè o kɔbɛ.
11 Kòo kpàátìi yíé kétɔ̃nko kuhããpɔ̀nkù tɛkù nè bɛhããpɔ̀mbè tɔbè sipísìnùmmù kè bèɛ dekoo kóò nàké kɛ dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì, okpàátì tu a cúténí.
12 Kòo bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kè mènkɛ nwe n túmè Kuyie nkóo nìtì muhãã̀ ncúténí kɛ̃nkè ké da cóúté fɔ̃́ nnè a kɔbɛ!
Kè muhãã̀ ncúténí kóò cɔ̀úté wenwe nè o kɔbɛ.
13 Kòo kpàátìi Aasia yíé kétɔ̃nko kuhããpɔ̀nkù tãã́nkù nè bɛhããpɔ̀mbè tɔbè sipísìnùmmù. Kè bèɛ tuɔkoo Edii borè kénínkóo o ìikè kuhããpɔ̀nkù kùù bè ni kè kùu ò bàńtè kɛ dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì, donté ti wũ̃, mmí nnè bɛ nnìtìbè sipísìnùmmù ti tú a kó bɛtɔ̃mbè mbɛ, a báá ti kuɔ,
14 kéndònnè muhãã̀ ncùténímè kɛ cɔ̀úté titɔ̃ntì ketití tidétì nè ti kó bɛnìùbè bɛmɔu. Di mmɔ̀nnì donté nh ɔ̃nnì kɛ bá n kuɔ!
15 Dɛ mɔ̀nnì kè ti Yiè nKuyie ntɔ̃nnìi náké Edii kɛ dɔ̀: Nɛinè we kè dí cúté, a bá nhò yĩɛ̃kù.
Kè Edii íté kóò nɛinè kè bèɛ cúté, kékɔtɛ okpàátì borè.
16 Kè Edii ò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu a mè nkɔ̀tɛmè Ekunɔɔ kɛ beé mbɛ bɔɔ Baadi-Sebuudi, nè dɛ kpéí nha tɛ́nkɛ í iti a mè nduó dìì dɔ́ù ĩnkè. A yóó kúmu.
17 Kè Aasia mènkɛɛ kú ti Yiè nKuyie nti nàkémè Edii, kòò ti béi. Ò ku mɛmmɛ kòo tebitɛ Yodammu sɔɔté tikpàtì kɛ yɛ́ Aasia do í mɔkɛmè dɛbirɛ. Dè do sɔ́ nSosafati birɛ Yodammu tɔù Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì bo o kpàtì benni dérì ndi.
18 Aasia dɔ̀rìmè tɛ̃mè nè o tɔ̃mmú dè wɑ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbè dɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.

2

Kuyie ntùótémè Edii

1 Ntɛ dè do wũɔ̃kémè ti Yiè Kuyie ndɔ́ kétúótɛ dìì mɔ̀nnì Edii nè tɛfɔ̀dɔ́ntè kédekɛnè kɛ̃nkè.
Edii nè Edisee bè do iti Kidikaadi nwe,
2 kè Edii náké Edisee kɛ dɔ̀: Nkpaá diɛ, ti Yiè nKuyie nni ntɔ̃ mBetɛɛdi nwe.
Kè Edisee parìkè kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu!
Mɛm̀mɛ kè bèɛ nɛi kékɔtɛ Betɛɛdi.
3 Ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náam̀bè tɔbè bèè tikú Betɛɛdi kè bèɛ yènní kéco Edisee kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A yɛ́ kɛ dò nKuyie nyóó túótɛ yíe nha cicɛ kédekɛnè kɛ̃nkàà? Kòo bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yɛ́mu, yĩnè yúóó.
4 Kè Edii yíé kénáké Edisee kɛ dɔ̀: Nkpaá diɛ, ti Yiè nKuyie nni ntɔ̃ nSedikoo nwe.
Kè Edisee parìkè kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu! Kè bèɛ nɛi kékɔtɛ Sedikoo.
5 Ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náam̀bè tɔbè bèè bo Sedikoo kè bèɛ yènní kéco Edisee kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A í yɛ́ kɛ dò nti Yiè nKuyie mbo túótɛ yíe nha cicɛ kédekɛnè kɛ̃nkàà? Kòo bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yɛ́mu, yĩnè yúóó.
6 Kè Edii ò nàké kɛ dɔ̀: Nkpaá diɛ, ti Yiè nKuyie nni ntɔ̃ nSuditɛ̃ɛ̃ nwe.
Kè Edisee parìkè kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu.
Kè bèɛ sɔɔté kénnεí bɛdé.
7 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bè tɔbè sipísìnùmmùu kɔtɛní kéncómmú mɛdétimè, Edii nè Edisee kè bè bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ také.
8 Kè Edii dáté o yaàbòrì ké dì kpèú nképoté Suditɛ̃ɛ̃ kó mmɛniɛ nkè mèɛ kéété kécómmú tipíìtì tìdé kè bèɛ na dɛkperè késéntɛ́.

9 Bɛ̀ sèńtóo dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Edii bekɛ Edisee kɛ dɔ̀: A dó bɑ? Kɛ̀ n dɛ̀ ndɑ dɔɔ̀ kɛ̀ Kuyie nné nɑ ké n túótɛ́ kédekɛnɛ̀ kɛ̃nkɛ̀?

Kɛ̀ Edisee dɔ̀: N dó képétɛ́ Kuyie nYɑá mmùù dɑ bonɛ̀ mùmmu kucɛ mèdémɛ̀.

10 Kɛ̀ Edii dɔ̀: A m békú dɛ̀ yóumu, kàa ǹ wùó n yiti dìì mɔ̀nnì kɛ deètì kɛ̃nkɛ̀ ɑ bo dɛ̀ pètɛ́, kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ ɑ báá dɛ̀ pètɛ́.

11 Bɛ̀ nɛí mɛmmɛ kɛ náantɛ kɛ́ nyóó dɑɑtɛní kéyà tɛkpàrìsɑ̃ntɛ̀ mɑtɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ cɔ̀ú mmuhɑ̃ɑ́ nkɛ̀ sisɛ̃ĩ sìì tɛ̀ dèri kɛ̀ sì cɔ̀ú mmuhɑ̃ɑ́. Kɛ̀ sìi tuɔkɛní bɛ borɛ̀ kɛ́cómmóɔ bɛ cuokɛ̀, kɛ̀ fɛfɔ̀dónfɛ̀ɛ túótɛ́ Edii nɛ̀ tɛkpàrìsɑ̃ntɛ̀ kédekɛnɛ̀ kɛ̃nkɛ̀.

12 Kɛ̀ Edisee ndɛ̀ wùó nkɛ́kuɔ́nko kɛ dɔ̀: N cicɛ! N cicɛ! Isidɑyɛɛribɛ kpàrìsɛ̃ĩ nɛ̀ si dèèbɛ̀ tu fɔ̃ nwe.

Ò mɛ nyĩ kóò mɔ̀ńtóo kɛ pĩ nho yɑàbòrì kɛ́kɛ̃tɛ́ yɛkɛ̃tíyɛ̀ yèdɛ́ɛ̀,

13 kɛ́túótɛ́ Edii yɑàbòrì ò bɔntɛ́ní dì kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ncómmú kukó nSuditɛ̃ɛ̃ bènnì,

14 kɛ tɔ Edii yɑàbòrì ò tùótɛ́ dì, kɛ́ dì potɛ́ mɛniɛ nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nhEdii tũ nkù borɛ? Kɛ́yíɛ́ képotɛ́ mɛniɛ kɛ̀ mɛɛ kéétɛ́, kòo séntɛ́.

15 Kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ̀ tɔbɛ̀ bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ do tíkú mɛdétimɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò yà kébéi nkɛ dɔ̀: Kuyie nYɑá mmùù do bonɛ̀ Edii, muù bonɛ̀ Edisee, kékétóo kóò conɛ̀ kénínkú késĩnnɔ́ɔ o ììkɛ̀.

16 Kóò nàké kɛ dɔ̀: Tínti ɑ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ ti miɛkɛ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ bomu sipísìnùmmù, duó nkɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéwɑmmú ɑ cicɛ kéyà ti Yiɛ̀ nKuyie nYɑá mbá nhò tùótɛ́ kɛ kɔ̀tɛ kɛ dootóo ditãrì mɑrì ĩnkɛ̀ yoo kubiriku mɑkù miɛkɛ.

Kɛ̀ Edisee yetɛ kɛ dɔ̀: Báá tɔ̃nnɛ̀ òmɔù.

17 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yetoo kɛ bɑɑ nhò kɔɔ́nnɛ̀ kòo mbo kɛ dɔ̀: Tɔ̃nnɛ̀ bɛ! Kɛ̀ bɛ̀ɛ tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ sipísìnùmmù, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kénwɑà nhEdii kɛ dɔ̀ yɛwe yètɑ̃ɑ̃ti bá bɛ̀ í nhò yà,

18 kéwɛ̃tɛní Edisee borɛ̀ Sedikoo, kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: N do di nàkému kɛ̀ n dɔ̀ di bɑ́á kɔtɛ!

Edisee wèńkùnnɛmɛ̀ Sedikoo kó mɛniɛ

19 Kɛ̀ Sedikoo ɛì kɔbɛɛ nɑ́ké Edisee kɛ dɔ̀: Okótì, ɑ wúómmu ɑ mómmuɔ nti ɛì wennimɛ̀, mɛniɛ nné í wenni dèmarɛ̀ í pɛí ti tenkɛ̀ miɛkɛ.

20 Kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Waánnènní dibúpànnì, kɛ́ɑ̃nné mukɔ́kúɔ́ nké n duó.

Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ nhò duó.

21 Kòo kɔtɛ dinébòrì kɛ́ɑ̃nné mukɔ́kúɔ́ ndi miɛkɛ kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu kù wèńkùnnɛmu mɛ nniɛ, mmɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yó ntɔuní mukũũ nyoo dèmarɛ̀ í mpɛí di tenkɛ̀ miɛkɛ.

22 Mɛm̀mɛ kɛ̀ mɛniɛ nwenkɛ kéndònnɛ̀ Edisee béimmɛ̀, kɛ kpɑá wenni nɛ̀ yíennί.

Ibí dɑámɛ̀ Edisee kòo ì bɔntɛ́ kusĩnkù

23 Kɛ̀ Edisee ítɛ́ dɛ borɛ̀ kéndeètì Betɛɛdi, dɛ kó dihɛì do bo ditennì ndi. Ò kèrí dìì mɔ̀nnì kɛ deètì Betɛɛdi kɛ̀ idɑpùmbíi yènní Betɛɛdi kɛ́ nhò sɑ̃ɑ́ nkɛ tú: Dekɛní ɑ yukũɔ̃tikù! Dekɛní ɑ yukũɔ̃tikù!

24 Kɛ̀ Edisee wɛ̃ɛ̃tɛ kɛ́ nyì wùó nkɛ́ ì bɔntɛ́ kusĩnkù nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì kɛ̀ dɛpĩmpĩnnɛ̀ɛ yènní dèdérɛ̀ képĩmmú ii dɑpùmbí sipísìnàà nɛ̀ ìdéì kétɔ̃tɛ tɔ̃tɛ.

25 Ò dɛ nyìtɛ́ kédekɛ Kɑdimɛɛdi tãrì, kéítɛ́ dɛndɛ kéwɛ̃tɛ Sɑmmɑrii.

3

Yodɑmmu nɑámmɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ kóo kpààtì

1 Sosɑfɑti Sudɑɑ kɔbɛ kóo kpààtì kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ diniínnì miɛkɛ nkɛ Akɑbu birɛ Yodɑmmu nɑámmɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ kóo kpààtì, kémbo Sɑmmɑrii kɛ bɑké Isidɑyɛɛribɛ kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdɛ́ɛ̀.

2 Kɛ̀ Yodɑmmuu dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dó dɛ̀, o yɛi nné í ntùɔ̀kɛ o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀. Weè do pùɔ ndibɔɔ̀ Bɑɑdi kó diwũɔ̃tɔ̀nnì o cicɛ do mɑá dì.

3 Kɛ né nkpaá taunɛ̀ mɛyɛi nNabati birɛ Sedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mɛ̀ɛ̀ miɛkɛ. Ò do í mɛ̀ yóu.

Isidayɛɛribɛ do domɛ̀ Mɔabu kɔbɛ mudoò

4 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Mɔabu kóo kpààtì Mɛsa tu opecɛ̃nti, kɛ níí ndò nkéduó mbá dìì benni Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì ipeni tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ (100000), nɛ̀ yɛpedakɛ̀ yɛ̀ɛ̀ cìtì òkù tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ (100000).

5 Kɛ̀ Akabuu kú kòo yetɛ Isidayɛɛribɛ kpɛti.

6 Dɛ yiè kòo kpààtì Yodammuu yènní Sammarii kékaa nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu,

7 kétɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kɛ dɔ̀: Okpààtì Yodammu tu Mɔabu kóo kpààtì weè yetɛ o kpɛti, kòò tu kàa bo yie nhá kɔtoo kɛ̀ di ò dokénɛ̀. Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtìi bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N kɔroomu, mí nnɛ̀ we ti tú onìtì òmáà ndi. N nìtìbɛ̀ tu o kɔbɛ mbɛ kɛ̀ n sɛ̃ĩ tú o kpɛsi.

8 Kɛ̀ Yodammuu yíé kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ɔnkucɛ nku ti yóó kétémɛ̀? Kòò dɔ̀: Edɔmmu kó kucɛ kùù yìɛ̀ dikpáà.

9 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kou nɛ̀ Edɔmmu kou kékété, kɛ dɔ̀ kucɛ yɛwe yèyiekɛ̀ kɛ̀ mɛniɛ ndónté bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ ìì tɔ bɛ nɛntì.

10 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Ti pàkému! Ti Yiè nKuyie nkuù ti tìí ntínti bɛ nkpààtìbɛ̀ titããti kɛ bo ti ãnné Mɔabu kɔbɛ nɔu miɛkɛ.

11 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì dɔ̀: Ti Yiè nKuyie m pããnáaǹtì náaǹtò mɔù í bo diɛ nkɛ dò ntí kɔtɛ o borɛ̀ kòo beé nKuyie nti kpéínáà? Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kóo tɔ̃ntì mɔù dɔ̀: Safati birɛ Edisee bomu diɛ nwèè do ãã̀ Edii mɛniɛ nkòò nìitì.

12 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì dɔ̀, ò yóó ti nákému ti Yiè nKuyie nti dónɛ̀ tì.

Mɛ̀mmɛ kɛ̀ bɛɛ nɛi bɛtããti, Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kou nɛ̀ Edɔmmu kou kékɔtɛ kéyà Edisee.

13 Kɛ̀ Edisee nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n kpɛti né da dònnɛ̀ mɛ? Kɔtɛ kéyà ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ a cicɛ nɛ̀ a yɔ̃ bɛ kɔbɛ, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì dɔ̀: Dɛ̀ í tú ti Yiè nKuyie nkuù ti tìí ndiɛ ntínti bɛ nkpààtìbɛ̀ titããti kɛ bo ti ãnné mMɔabu kɔbɛ nɔu miɛkaà?

14 Kɛ̀ Edisee ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa, n tú kùù kóo tɔ̃ntì, kɛ̀ dɛ̀ í tú ku kpéí nnɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosafati kpéí, n na bá ndakɛ a kpɛti, n keté kɛ na bá nda wèńté bá sáǹpɔ́.

15 Kòo deè kɛ dɔ̀: Waánnènní wèè bie nkukùtìdùkù.

Kɛ̀ bɛɛ ò waanní, kòo bentɛ, kɛ̀ ti Yiè nKuyie nYaá ncúténí Edisee ĩnkɛ̀.

16 Kòo béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu dí dammú yɛfɔ̃̀tɛ̀ yɛfɔ̃̀tɛ̀ dikondaa dii mmiɛkɛ.

17 Ti Yiè nKuyie mbéimmu kɛ tú: Di í yóó keè kuyaakù, di mɛ nyí yóó yà fɛtaafɛ̀ nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ mɛniɛ nné píɛ ndikondaa dimɔu, kɛ̀ di yã̀ díndi nɛ̀ di ããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ di wũɔ̃ ìì tɔ di nɛntì.

18 Dɛndɛ keté kɛ né tú dɛsáǹpórɛ̀ ndɛ ti Yiè nKuyie mborɛ̀, kù yóó ãnnému Mɔabu kɔbɛ di nɔu miɛkɛ.

19 Kɛ̀ di puɔ mbɛ ɛkɛ̀ diɛyè nɛ̀ iduotí fité yè, kékɔ̃ũ dɛtie ndɛmɔu bɛ̀ yo ndèè bɛ, kɛ́ĩtínné bɛ nébòrè yɛmɔu, képíɛ mbɛ paa ndɛmɔu yɛtã́rɛ̀ kɛ̀ dèɛ cakɛ.

20 Kɛ̀ dèɛ wenté dikũnweńnì bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fíé dìì mɔ̀nnì iwũɔ̃ Kuyie. Kɛ̀ mɛniɛ nyènní Edɔmmu bíékɛ̀, képíɛ mbɛ tenkɛ̀ kɛmɔu.

21 Kɛ sɔ̃́ mMɔabu ɛì kɔbɛ kèè bɛkpààtìbɛ̀ bètããti bàátímɛ̀ kɛ yóó bɛ̀ do mudoò, kɛ̀ bèɛ tíí mbèè kó dimàà dò nkéna kékɔtɛ mudoò kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kéokɛ bɛ temmànku.

22 Dɛ̀ wentɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ diyiè yènní, kɛ̀ diwennécànnìi tiité mɛniɛ nyĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ Mɔabu kɔbɛɛ yà mɛniɛ nkó kuwũɔ̃kù, kɛ̀ kù ndò mmɛyĩ̃ĩ̃.

23 Kè bè dɔ̀: Mɛyĩĩ mmɛ, bɛè kpàátìbè bɛè kòńté kɛ kùɔ bɛmáà, tí kɔtɛnè kéhɛí bɛ kpɛrɛ.
24 Bè tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ karì, kè bèɛ ootɛní ké bè do tiyɛ̃ĩti, kè bèɛ coké kéta bɛ tenkè, kè bèɛ bè dinté ké bè bèíté béíté,
25 képuɔ mbɛ ɛkè kédooté dooté bá wè ditárì bɛ paa nsàárè miɛkɛ ké dè píɛ nyɛtárè, kɛ̃ĩtínné sibií simɔu kékɔ̃ũ dɛtie mbè yo ndèè kó yɛbɛ.
Kè dè nkpaá Kiidi-Adesɛti ɛì máà ndi, kè dɛtántèndìtìrè yɛmbèɛ di cɛ̃ɛ̃tɛ ké dì bùɔ́tí yɛtárè képuɔ.
26 Dɛ mɔ̀nnì kè Mɔabu kóo kpàátìi yà dè ò fuutɛnèmè kétúótɛ́ bɛhããpɔ̀mbè yɛsebábátè yɛmbè sikɔusìyiekè (700) kɛ bo kɛ̃té bɛnìtìbè kékɔtɛ Edɔmmu kóo kpàátì borè kéyĩɛ̃kɛ.
27 Ò yĩɛ̃kɛ mɛmmɛ kéyóu kétúótɛ́ o kóo po wèè na nsɔɔté o kpàtì, kóò fèútɛ́ dihɛì kó kuduotí ĩnkè kétuɔ, kè dèɛ yonkɛ Isidayɛɛribɛ, kè bèɛ ò yóu kékò.

4

Edisee dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì okúpokù kpéí

1 Diyiè marì kè Kuyie mpããnáaǹtì náamǹbè miɛkɛ kóò mɔù kóo pokùu kɔtɛ kéyà Edisee kóò bàńtè kɛ dɔ̀: A yɛ́mu a kóo tɔ̃ntì n dɔù wèè ku, ò do túmè ti Yiè nKuyie nkóo nìtì nwe. Ò ku kè ti banteu weè kɔ̀tɛní kɛ dó kétúótɛ́ m bí idé kédɔɔ̀ o daatì.
2 Kè Edisee dɔ̀: M bo na kédɔɔ̀ ba a kpéí? Kédeè kɛ dɔ̀: Kàa mɔ̀kɛ mù tɛcĩɛ̃tè a n nákɛ́. Kòo nitipòkùu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A kóo tɔ̃ntì mí, n yí mɔkɛ dèmarè, kè dè í tú mɛkùɔ̀, mɛè kpaá sámǹpórè tɛdéntè miɛkɛ.
3 Kè Edisee ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ a cɛ̃pɛɛtitɔbè borè képentɛ yɛmátìdíè mpéu a bo na képété kè yè mmamè.
4 Kàa dèè dí ta kudieku fɔ́ nnè a bí, kàa kpetínné dibòrì, kénhuti mɛkùɔ̀ mmɛmmɛ yɛdíè nkè dìì níí píɛ nhá dì kɛi nkɛ́ĩnné.
5 Kòo nitipòkùu ítóo kékò nkéta o dieku wenwe nè o nitidabí kékpetínné dicàù, kòo bí nhò duɔ̀ nyɛdíè nkòò uti mɛkùɔ̀.
6 Yɛdíè mpíɛ ndìì mɔ̀nnì kédeè kòo nákɛ́ o birɛ marè kɛ dɔ̀: N duɔnní didénnì!
Kòo birɛ dɔ̀: Didénnì í kpaá. Dɛ mɔ̀nnì ndi mɛkùɔ̀ ncòḿmúmè.
7 Kòo kɔtɛ ké tì nàkɛ́ Kuyie nkóo nìtì Edisee. Kòo dɔ̀: Kɔtɛ kéfítɛ́ dɛ kó mɛkùɔ̀ nkéyietí a bànnì! Kè ìì sùɔ́ ndí nyo nfɔ́ nnè a bí.

Edisee nàkémè Sunɛmmu kóo nitipòkù ò yóó pɛitémè

8 Kè Edisee mpɛ̃nkɛ́ diyiè marì Sunɛmmu ɛì, kòo nitipòkù mɔù dè bo kɛ mɔkɛ o kpɛrɛ mɛsàà nkéyú Edisee kɛ dɔ̀ wèe di, kétúótɛ́ dɛ kó diyiè nè yɛwe tɛyè yèè kpaaní kè Edisee níí dɛ mbátɛ́ kédi.
9 Diyiè marì kòo nitipòkùu nákɛ́ o dɔù kɛ dɔ̀: N yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkóo nitisàù weè bàtírí ti cĩɛ̃tè,
10 yóu kè tí ò ãnné kudieku kóò dɔú mmutɛ̃ĩ nè dikàrì nè tábùrì nè fìtírè, kòò níí pɛ̃nkɛ́ wèe dɛ mbátɛ́.
11 Mɛǹmɛ diyiè marì kè Edisee mpɛ̃nkɛ́ dɛ borè kébátɛ́ kéta kudieku kénduɔ́,
12 kénákɛ́ o kóo tɔ̃ntì Keasii kɛ dɔ̀: N yúní tɛ ncĩɛ̃tè kóo nitipòkù. Kòo o yúní, kòo kɔtɛní kécómmɔ́ɔ o ìikè.
13 Kè Edisee duɔ́ nkòo kóo tɔ̃ntìi nákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: A dɔɔ̀ dè ti kpéí ndè dɛumu, a dɔ́ ti dɔɔ̀ ba a kpéí? A dɔ́ tí nákɛ́ okpàátì yoo ohããpɔ̀nkótì a kpéínáà?
Kòo nitipòkùu tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: M bo n kɔbɛ cuokè kè dè n naatimu.
14 Kè Edisee nákɛ́ Keasii kɛ dɔ̀: Ti né bo dɔɔ̀ ba o kpéí? Kè Keasii dɔ̀: Ò í mɔkɛ dɛbirɛ, kòo dɔù mɛ nkòtɛ́.

15 Kɛ̀ Edisee dɔ̀: Yúní we! Kòo ò yúní. Kòo cómmɔ́ɔ o dieku bòrì,
16 kɛ̀ Edisee dɔ̀: Dɛ̀ yàa bo nkɑ̃́ɑ̃́ké miɛ nkàa ùúkú dɛnitidabirɛ ndɛ.
Kòo nitipòkù dɔ̀: Áà okótì, Kuyie nkóo nìtì a bá n soutɛ́, mí nha kóo tɔ̃ntì dò!
17 Mɛmmɛ kòo nitipòkùu púó nképɛitɛ́ dɛnitidabirɛ Edisee baa do ò bennénɛ̀ dìì mɔnnì.

Edisee fòùkùnnɛmɛ̀ dɛbirɛ

18 Kɛ̀ dɛbirɛɛ kótɛ́. Diyiè marì kékɔ̃té dɛ cicɛ nɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ì dɛ̀ tidiitì.
19 Bɛ̀ dɛ mbo kɛ̀ dɛbirɛ kuɔ́nko kɛ dɔ̀: N yuu diì yóù! N yuu diì yóù!
Kɛ̀ dɛ cicɛɛ nákɛ́ otɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Túótɛ́ dɛbirɛ kékɔtɛnɛ̀ dɛ yɔ̃ borɛ̀.
20 Kòo dɛ̀ tùótɛ́ kékɔtɛ kéduɔ́ ndɛ yɔ̃, kòo ndɛ̀ ùúkú kɛ̀ diyiè nyóó cónné yɛyɔ kɛ̀ dɛ̀ɛ kú.
21 Kòo dɛ̀ dèe nkudànkù kétannɛ́ Kuyie nkóo nìtì dieku kédɔú nho dɔ́ù ĩnkɛ̀ kéyènní kékpetínné,
22 kéyú o dɔù kɛ dɔ̀: N duɔ́ nhotɔ̃ntì mɔù nɛ̀ sãmmarímú n dɔ́ kécokóo Kuyie nkóo nìtì borɛ̀ ndɛ kéwɛ̃tɛní.
23 Kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀ dɛ̀ dòmmɛ? Kàa kòri o borɛ̀ yíe? Otɑ̃̀nkù pànwè dɔkɛ yíe, dɛ̀ mɛ nyí tú tɛomɔ̀pùtɛ̀. Kòo dɔ̀: Dɛ̀marɛ̀ í dò.
24 Kòo duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ boú o sãmmarímú dikàrì, kòo nákɛ́ otɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Kétɛ́! A báá cómmú kucɛ! Kɛ̀ míì sàà í yĩ á cómmú.

25 Mɛmmɛ ò kètémɛ̀ kékɔtɛ Kuyie nkóo nìtì borɛ̀ Kadimɛɛdi tãrì ĩnkɛ̀. Kénkpaá díɛtirì kɛ̀ Kuyie nkóo nìtìi ò yàní kénákɛ́ o kóo tɔ̃ntì Keasi kɛ dɔ̀: Sunɛmmu kóo nitipòkù wenwe kéríní.
26 Cokóo kóò co, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Kunaatí nku bakaà? A dɔù kpeńnàà? A birɛ kpeńnàà?
Kòo nitipòkùu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀marɛ̀ í dò.
27 Kòo nitipòkùu tuɔkoo Kuyie nkóo nìtì borɛ̀ kénínkóo képĩ nho naàcɛ̀i, kɛ̀ Keasi ndɔ́ kóò bɛ̀ti. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkóo nìtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yóu we! Ò bo mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ nkɛ. Ti Yiè nKuyie mmɛ nyí n nàkɛ́ o yèmmè cààrènɛ̀ tì.
28 Kòo nitipòkù dɔ̀: Okótì n sòò da mɔɔmu dɛbiraà? N sòò ti n da nàkɛ́ kɛ̀ n tú a bá n soutɛ́ mí nha kóo tɔ̃ntì.
29 Mɛmmɛ kɛ̀ Edisee nákɛ́ Keasii kɛ dɔ̀: Báátí kétúótɛ́ m pààti kékétɛ́, kàa kèrí kɛ conɛ̀ òmɔù a báá ò dɔu. Kòò mɔù mɛ nda dɔu nha báá yie. Kàa tùɔ̀koo a nɔ́ɔ́ m pààti dɛbirɛ ììkɛ̀.
30 Kɛ̀ dɛbirɛ yɔ̃ dɔ̀: Kuyie mbomu kàa bo, n yí yóó wɛ̃tɛ kɛ í da nɛínɛ̀.
Mɛmmɛ kɛ̀ Edisee ò nɛinɛ̀.
31 Kɛ sɔ̃́ nKeasii ò niiténɛ̀ kɛ nɔ́ɔ́ nkupààti dɛbirɛ ĩnkɛ̀ bá tìmatì í dɔ̀ɔ̀. Dɛbirɛ í béi ndɛ̀ mmɛ nyí nampɛ. Kòo wɛ̃tɛní kéco Edisee kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛbirɛ í èntɛ.
32 Kɛ̀ Edisee tuɔkoo, kéta o dieku kɛ sɔ̃́ ndɛbirɛ duɔ́ o dɔ́ù ĩnkɛ̀ kɛ ku.
33 Kòo taroo kékpetínné kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛdɛ́ dɛ miɛkɛ, wenwe nɛ̀ dɛbirɛ, kòo bántɛ̀ ti Yiè nKuyie.
34 Kɛ níí okɛ dɛbirɛ ĩnkɛ̀ kétuú nho nùù dɛ kpɛri, o nuɔ ndɛ kpɛyi, kɛ nɔ́ɔ́ nho nɔu dɛ kpɛsi ĩnkɛ̀, kénhokɛ dɛbirɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ dèɛ wɛ̃tɛ kétonkɛ̀.
35 Kɛ̀ Edisee cúténí kudieku kécentɛ, centɛ, kéwɛ̃tɛ kédekɛ kéokɛ dɛbirɛ ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀ kucɛ mèyiekɛ̀ kɛ̀ dèɛ cĩɛ̃ nkéwénténí.
36 Kɛ̀ Edisee yú Keasii kɛ dɔ̀: Yúní weè nitipòkù!
Kɛ̀ Keasi ò yùní. Koò kɔtoo Edisee borɛ̀. Kɛ̀ Edisee dɔ̀: Túótɛ́ a birɛ.
37 Kòo taroo kénínkóo Edisee ììkɛ̀ késĩnnɔ́ɔ, kédeè kétúótɛ́ o birɛ kéyè.

Edisee do nàríkùnnɛmɛ̀ tikũntì tìì tii

38 Kɛ̀ Edisee wɛ̃tɛ Kidikaadi, dɛ̀ do sɔ́ ndikɔ̀nnì dii bo dihɛì. Kɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ tɔbɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ bo o borɛ̀, kɔ̀o nákɛ́ o kóo tɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Saa
ntɛkʉ̃mbotɛ̀ diɛtɛ̀ kɛ̀ ti bénné tikʉ̃ntì kɛ́sori.
39 Kɛ̀ bɛ kou mɔùu yɛ̀ kɛ́ta dikpáà mukʉ̃nwammù kɛ́yà dikpáà kó yɛyaà
mmayɛ̀ bá ò í nyɛ̀ bantɛ́ kɛ́ yɛ̀ tɔ̃ʉ̃ kɛ́cʉ̃ɔ́ o yaàyɔ̀rì kɛ́konnɛ̀nní kɛ́cɔ kɛ́utɛ́
tɛkʉ̃mbotɛ̀.
40 Bɛ̀ ãnné dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ bo di kɛ̀ bɛ̀ɛ sotɛ kɛ́kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì
mukʉ̃ʉ̃ mmuù ã dɛ miɛkɛ bá dɛ̀ í dò nkɛ́di.
41 Kɛ̀ Edisee dɔ̀: Waánnènní muyuo. Kɛ̀ bɛ̀ɛ mù waanní. Kòo ãnné tɛkʉ̃mbotɛ̀
kɛ dɔ̀: Ãnnénè kɛ́ bɛ̀ duɔ́.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ ãnné kɛ́ bɛ̀ duɔ́ mbá tì tɛ̃́nkɛ í dò mmɛ̀mamɛ̀.

Edisee piímɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀

42 Diyiè marì kòo nìtì mɔùu yɛ̀nní Baadi-Sadisa ɛì kɛ tɔní pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ bɛ̀
tidipàntì kɛ̀ bɛ̀ bo sipísìdɛ́, kɛ tɔnɛ̀ tidipàntì tɛyààtɛ̀ kɛ́kɔtɛní kɛ́ dɛ̀ duɔ́ nKuyie
nkóo nìtì Edisee kòò dɔ̀: Totínɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ di.
43 Kòo kóo tɔ̃ntì dɔ̀: M bo dɛ̀ totí ɔ̃mmɛ botí bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100)? Kɛ̀ Edisee
dɔ̀: Totí bɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ di, ti Yiè nKuyie nni nnàkɛ́mu kɛ tú bɛ̀ yóó di kɛ̀ dɛ̀ɛ súɔ́.
44 Mɛmmɛ kòo bɛ̀ totí kɛ̀ bɛ̀ɛ di kɛ dɛ̀ɛ súɔ́ nkɛ́ndɔ̀nnɛ̀ ti Yiè nKuyie ntì nhò
nàkɛ́mɛ̀.

5

Naamaa miɛtɛ́mɛ̀

1 Naamaa do tú Sidii kɔbɛ kóo ããpɔ̀nkótì nwe kɛ̀ bɛ kóo kpààtì ò tɑ́ mɛdiè, kɛ
yɛ́ nɛ̀ weè borɛ̀ ndɛ ti Yiè nKuyie ndo duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ na bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ̀ weè nni
fɛhããpɔ̀nnafɛ, kɛ né mɔ ntikɔ̀ntì.
2 Dɛ̀ do sɔ́ nSidii kɔbɛ bɛɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ pɔ̀ntɛ Isidayɛɛribɛ kɛ pĩńní dɛsapùmbirɛ marɛ̀
kɛ konní kɛ dɛ̀ duɔ́ nNaamaa pokù, kɛ̀ dɛ̀ ò pĩ mmutɔ̃mmú.
3 Diyiè marì kɛ̀ dɛsapùmbirɛɛ nákɛ́ Naamaa pokù kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n yiè ndo bo na
kétuɔkɛ Sammarii Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò borɛ̀ ò na nhò miɛkùnnɛmu.
4 Kɛ̀ Naamaa kɔtɛ kɛ́ tì nàkɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀: Ntɛ Isidayɛɛribɛ kó dɛsapùmbirɛ yɛ̃
mmù.
5 Kɛ̀ Sidii kóo kpààtì dɔ̀: Báátí! N yóó wãrimu dipátíri Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì
kɛ́ da duɔ́ nkàa bií ò duɔ́.
Kɛ̀ Naamaa túótɛ́ timátì péítì cìdóòbɛ̀ sikɔusìtããti (300) mɛsɔɔ ncìdóòbɛ̀
sipísìkuɔ̀, tiyààtì mɛãnnímɛ̀ tɛpíítɛ̀,
6 kétuɔkoo kéduɔ́ nyIsidayɛɛribɛ kóo kpààtì dipátíri kɛ̀ dì tu: Míì duɔ́nko n
kóo tɔ̃ntì Naamaa dipátíri kɛ tú á ò miɛkùnnɛ o kɔ̀ntì.
7 Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kàa ndìì mɔ̀nnì dipátíri kɛ́kɛ̃tɛ́ o yààtì kɛ́kuɔ́nko kɛ
dɔ̀: N tú Kuyie nku, kɛ nɔ nkɛ kɔù kɛ nɔ nkɛ fòùkùnkoà? Dɛ̀ dòmmɛ kòò n duɔnní
onìtì kɛ tú nh ò miɛkùnnɛ? Banténè kɛ dò nhò n wantinè dikpànnì ndi.

8 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edisee kèè dìì mɔ̀nnì okpààtì kɛ̃tɛ́mɛ̀ o yààtì kɛ́tɔ̃
nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ba nkpɛ́í nte kàa kɛ̃rí a yààtì? Yóu kòo kɔtɛní m borɛ̀
kébantɛ́ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò bomɛ̀ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀.
9 Kɛ̀ Naamaa tuɔkoo nɛ̀ o sɛ̃ĩ nɛ̀ o naasãntɛ̀ kɛ́cómmɔ́ɔ Kuyie mpããnáaǹtì
náaǹtò Edisee cĩɛ̃̀tɛ̀ bòrì nùù.
10 Kɛ̀ Edisee tɔ̃nní kɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ò yɛ̃ nha ta kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kɛ́nduò kɛ
kurì kɛ dɔ̀ kucɛ mɛ̀yiekɛ̀, a yóó miɛtɛ́mu kàa kɔ̃ntìi wenkɛ!
11 Kɛ̀ Naamaa miɛkɛɛ pɛikɛ kòò nkɛ́rí kɛ kpantì kɛ tú: N yɛ̀mmɛ̀ do dò nhò yóó
yɛ̀nnímu o mómmuɔ nkɛ́cómmú kɛ́bántɛ̀ o Yiè nKuyie nkɛ n káákɛ́ o nɔ̀ùtɛ̀ kɛ́ m
miɛkùnnɛ.

12 Damaasi kó ikó nhAbana nè Padipaa ì í pɛ̃ɛ̃tɛ́ Isidayɛɛribɛ kondakésíà? Kè
n do nyì ta kéwuɔ mbáá wenkaà?
Ò mɛ nyĩ kékónténè o naasãntè nè kɛmiɛkɛ kɛ bo kò.
13 Kòo kó bɛtɔ̃mbèɛ cokóo kóò nàké kɛ dɔ̀: Okótì! Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò
do nda bekɛ dèmarè dèè yóù a na bá ndè dɔ̀ɔ̀? Ba nné te kàa báá dɔɔ̀ ò da nàké
tì kɛ tú a wuɔ kémiɛté?
14 Mɛm̀mɛ kòo ta kukó nSuditɛ̃ɛ̃, Edisee ò nàkémè kénduò kɛ kurì, kɛ dɔ̀ kucɛ
mèyiekè, kòo kɔ̀ntìi wɛ̃tɛ kéwenkɛ kénaánnè dɛbíbénnè kpɛti, kòo wenkɛ.
15 Dɛ mɔ̀nnì kè Naamaa wɛ̃tɛní Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò borè wenwe nè o
tũmbè, kétaroo kécómmɔ́ɔ Edisee ìikè kóò nàké kɛ dɔ̀: M bantému di mmɔ̀nnì
kɛ dò nkɛtenkè kɛmɔu miɛkɛ Kuyie nyí bo dèmarè kè dè í tú Isidayɛɛribɛ tenkè.
Mí nha kóo tɔ̃ntì n da báámmu, cɔuté dipãnnì dii.
16 Kè Edisee dɔ̀: M pàrìkèmu kɛ tú: Ti Yiè nKuyie mbomu kè n tú ku kóo tɔ̃ntì,
n yí yóó cɔuté dèmarè.
Kè Naamaa yetoo, kòo yetɛ.
17 Kè Naamaa dɔ̀: Kàa yetɛmu m pãrè á yóu kè bè m pã a tenkè kó mutɑ̃́ɑ̃́ mmùù
bo nsànnè sinaasɛ̃ĩ sìdésì kɛ yɛ̃́ mí nha kóo tɔ̃ntì n tɛ̃́nkɛ í yóó féútémè fɛɔ̀fè kétuɔ
nyoo mɛtaummè kpɛyi dibɔɔ̀ marì kè dè í tú ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù.
18 N né kù bèkú tì tii tu: Kè n kònko, kè nh ɛì kóo kpàátì kɔ̀ri kɛ bo fié iwũ5
dibɔɔ̀ Dimɔɔ, kòò ǹ nɛinɛ̀ kè n nìńkú dibɔɔ̀ Dimɔɔ ìikè ti Yiè nKuyie nhá n cĩɛ́.
19 Kè Edisee dɔ̀: Kɔtɛ kè dè nnaati. Kòo ítóo kédété sám̀pó.

Naamaa kó mumɔmmú cɑ̀ńtɛ́mè Keasi

20 Kè Edisee kóo tɔ̃ntì Keasii totí o yèmmè kɛ dɔ̀: N cicɛ Edisee mè nyetɛmè
Naamaa Sidii tenkè kou kó yɛpãrè, ti Yiè nKuyie mbomu, m bo cokɛ́ kóò nìntɛ
kéyà ò bo m pã dèmarè.
21 Ò mɛ nyĩ kécokɛ́ kémbɛti Naamaa, kè Naamaa ò yàní kécúté mɛcãã nho
naasãntè ĩnkè kékétóo kóò co kɛ dɔ̀: Kusààkù baka?
22 Kè Keasii dɔ̀: Dèmarè í dòmmè. N cicɛ weè n tɔ̃nní kɛ tú n da nákɛ́ kɛ tú
Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bè tɔbè bɛè bo kɛ tuɔ̀kùní bèdébè kɛ bonní Efadaimmu
tãrì, kòò tu kàa bo yie nhá ò duónko timátì péítì cìdóòbè sipísìtããti nè tiyàátì
mɛãnnímè mèdémè, kòo bè duɔ́.
23 Kè Naamaa dɔ̀: Nto timátì péítì cìdóòbè sipísìkuɔ̀, kényetíróo kɛ́ tì
cũ5́ siyàkèsi sìdésì kéboú kóò duónnè tiyàátì mɛãnnímè mèdémè kéduó nkè
bɛdapàmbè bèdébèɛ dè tɔ kóò cíennè.
24 Bè tùɔ̀kɛ dìi mɔ̀nnì Ofɛdi ɛì kè Keasii dè cɔuté dɛmɔu kétanné tɛcĩɛ̃tè kédeè
kɛ́ bè cau nkè bèɛ íté.
25 O mɔ́mmuɔ nkòo kɔtɛ o yiè nhEdisee borè, kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Keasii a bonní
dɛ? Kòò dɔ̀: Mí nha kóo tɔ̃ntì n yí kɔ̀tɛmè dèmarè.
26 Kè Edisee né ò nàké kɛ dɔ̀: N wɛ̃nnì do dè bomu onìtì mɔù cùténí dè
tɛnaasãntè kɛ da co. A í dò nkécɔuté di mmɔ̀nnì ndi tiyàátì, kè n né báá buónè
a bo cɔutémè idíítí kédonnè odìfíè kó dɛpaa nnè fínyĩ kpɛrɛ nè iwũ5 nè bɛtɔ̃mbè
bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè.
27 Naamaa kó mumɔmmú yóó cɑ̃́ntɛ́ fɔ́ nwe nè a yaàbío sɑ́ɑ̃́.
Kè Keasii ńyètì Edisee borè kè tikɔ̀ntì ò pĩ nkoò kɔ̃ntìi pɛikɛ kénaánnè tikóntì.

6

Tɛpĩɛ̃tè domè dibinni

1 Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bè tɔbè bèè bonè Edisee, kè bèɛ ò nàké diyiè marì kɛ
dɔ̀: Mɛfíè ntɛ̃́nkɛ í ti sànnè a borè.
2 Yóu kè tí kɔtɛ Suditɛ̃ɛ̃ kékɔ̃ũ bá wè kudɔú kédɔɔ̀ titouti kémbo. Kòo dɔ̀:
Kɔtɛnè!

3 Kè bɛ kóò mɔù dɔ̀: A bá nti nɛínè tínti a kó bɛtɔ̃mbàà? Kòo dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, n kɔrimu.
4 Kè bèɛ nɛi kétuɔkɛ Suditɛ̃ɛ̃ kénkɔ̃ũ idɛí.
5 Kè bɛ kóò mɔù ńkɔ̃ũ, kòo pĩɛ̃tèɛ feuté kédoroo dibinni miɛkɛ, kòo kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Áú yoo n yiè! Dè n dimu. M mɛ ntè yãũténímu.
6 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Yé tè do dè?
Kòo ò bɛnkɛ tè do dè, kòo kéétɛ́ kudɔú kédootóo dɛ borè, kè tèɛ nɔ́ɔnní.
7 Kòo nákɛ́ dɛ yiè nkɛ dɔ̀: Dɛitɛní tɛ!
Kòo youtoo o nɔ̀ùtè kɛ́ tè dèitɛní.

Edisee dɔummè Kuyie nkè kùu bɔntɛ́ Sidii kɔbɛ tiyũ̃ɔ̃ntì

8 Sidii kɔbɛ kóo kpàátì nè Isidayɛɛribɛ kou kè bè mmɔkɛ mudoò, kè Sidii kɔbɛ kóo kpàátìi tíí mbɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kè di kètɛ́ dí bátɛ́ diɛ nnè diɛ.
9 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edii nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kɛ dɔ̀: Á ndakɛ, kɛ báá kétɛ́ ku mpíkù Sidii kɔbɛ bɛè kè bo.
10 Kòò níí ò nàkɛ́ kòo dɛitɛ bɛnìtìbè kétɔ̃ nhEdisee ò bennɛ́ dìi bòrì.
Weè do ɔ̃ɔ̃ ò nàkɛ́ kòo yentɛ́, dè í tú kucɛ mèmáà yoo mèdémè.
11 Kè dèɛ di Sidii kɔbɛ kóo kpàátì, kòo yú o ããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè, kɛ́ bè bekɛ kɛ dɔ̀: N nákɛ́nè di miɛkɛ wèè kòḿmú Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì! Koò nàá nti kpɛti.
12 Kòo tɔ̃mbè kóò mɔù dɔ̀: Okpàátì, tínti a kó bɛtɔ̃mbè ti kóò mɔù dɔkɛ, Isidayɛɛribɛ kou, Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edisee weè dáanko Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì a náá ntì a dieku kufɑ̃́ɑ̃́ mmiɛkɛ.
13 Kè Sidii kɔbɛ kóo kpàátì dɔ̀: Kɔtɛnè kéyà ò borè, kè n tɔ̃ nkè bèɛ ò pĩńní.
Kè bèɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ò bo Dotãã nwe.
14 Kòo tɔ̃ mbɛhããpɔ̀mbè péu nè sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ kè bèɛ tuɔkoo kɛyènkè kécɛ̃tinnɛ dihɛì.
15 Kè dèɛ wentɛ́ kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kóo tɔ̃ntìi yènní sèì kénsɔ́ mbɛhããpɔ̀mbè cɛ̃ɛ̃tɛ dihɛì nè sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ, kòo nákɛ́ Edisee kɛ dɔ̀: Áú n yiè! Yé ti yóó yĩmè?
16 Kòo ò tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: A bá nyĩɛ̃̀kù, bèè ti bonè bè sũmu kɛ pɛ̃ɛ̃té bèè bè bonè.
17 Edisee mɛ nyĩ kébántè ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie nkpetɛ́ o nuɔ nkòo yà.
Kè Kuyie nyì kpetɛ́, kòo yà sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ kè dè pìékɛ́ ditãrì kɛ bè fitɛ́ kécóu mmuhãɑ̃́.

18 Sidii kɔbɛ tɔ́ɔnní dìi mɔ̀nnì Edisee borè kòo bántè Kuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nfentɛ bɛ.
Kè Kuyie mbè fèntɛ kéndɔ̀nnè ò béimmè.
19 Dɛ mɔ̀nnì kè Edisee bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di yetɛ́ kucɛ nku, dè í tú dihɛì di dɔ́ dì, n tũnnɛnè kè n dí bɛnkɛ onìtì di waà nwè.
Mɛm̀mɛ ò bè kɔ̀tɛnèmè Sammarii.
20 Bè ta dìi mɔ̀nnì Sammarii kè Edisee bántè ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntɛ́nné bɛ bɛ yèmmè.
Kè Kuyie mmɛ mbè tɛ̃ɛ́ńné, kɛ bè nsɔ́ mbè bo Sammarii eì.
21 Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi bè yà kébekɛ Edisee kɛ dɔ̀: n cicɛ, m bè kùɔà?
22 Kè Edisee dɔ̀: Báá bè kùɔ, bè ɔ̃ɔ̃ í nkùɔ bè pĩḿmú bè mudoò miɛkɛ, duɔ́ mbɛ kè bèɛ di, kàa bè duɔ́ mmɛniɛ nkè bèɛ yɑ̃̀ kékò mbɛ yiè mborè.
23 Kòo kpàátìi duɔ́ nkè bèɛ bénné tidiitì kè bèɛ di kéyɑ̃̀ kédeè kòo bè yóu kè bèɛ kò nSidii bɛ kóo kpàátì borè. Bè tɛ̃́nkɛ í nwɛ̃tɛní Isidayɛɛribɛ tenkè.

Dikònnì tannímè Sammarii

24 Kè Sidii kóo kpàátì Bɛnni-Adadii tíí nho ããpɔ̀mbè bɛmɔu kè bèɛ kɔtɛ képi Sammarii eì,

25 kɛ́ ndì pi weti weti kɛ̀ dikɔ̀nnì diɛrìi tanní kɛ̀ bɛ̀ nfiiti disãmmarínyuu mɛdítíbii nsipísìdɛ́. Kɛ nií benné dibuu sámpórì yèdìmásè koò mbo mɛdítíbii mmènùmmù.
26 Diyiè marì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì mpɛ̃nkɛ́ kuduotí ĩnkɛ̀ kòo nitipòkù mɔùu ò yà kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Áú! Okpàátì n dɛɛté!
27 Kòo kpàátìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyí da dɛɛté, mîì báá na kɛ́ da dɛɛté! Tidiitì í kpaá, yɛtebɛ mɛ nyí kpaá.
28 Kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nda kɔɔ́nnè?
Kòo dɔ̀: Onitipòkù yie nweè sòò yɛ̃ ntí cáákɛ́ m birɛ kɛ naa cáákɛ́ o kpɛrɛ.
29 Kɛ̀ ti bèńné n kpɛrɛ kɛ càákɛ́, kɛ̀ dè wentɛ́ kɛ̀ n yɛ̃ nwèe duɔnní o kpɛrɛ kɛ̀ tí cáákɛ́, kòò dè sɔnnɛ.
30 Okpàátì tì kèè dìì mònnì kékɛ̃tɛ́ o yàátì kéndáátí kufɔ̀ɔtɔ̃nkù, kɛ centì kuduotí ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ò yà, kòò dàátí kufɔɔtɔ̃nkù.
31 Mɛmmɛ ò bɛ́immè kɛ dɔ̀: Kɛ̀ diyiè yóó ta yíe nkɛ̀ Safati birɛ Edisee kpaánè o yuu Kuyie nni ndɔɔ̀ kù dómè.

Edisee do nàkɛ́mè dikɔ̀nnì yóó deèmè

32 Dè do sɔ́ nhEdisee kàri o cĩ̃ɛ̃tè ntɛ nè dihɛì kó bɛkótíbè. Kòo kpàátìi tɔ̃nko o kóo tɔ̃ntì mɔù Edisee borè kòò nkpaá kɛ í tùɔkoo kɛ̀ Edisee nàkɛ́ dihɛì kó bɛkótíbè kɛ dɔ̀: Di yɛ̃́nàà? Weè nitikɔ̀ùtì weè tɔ̃nní kɛ tú bè n féútɛ́. N wãkɛ́nè! Kòò tùɔkɛní di kpetínné dibòrì, di báá yie nkòò tanní. N yo kɛ̀ dè dò nhokpàátì kó kunampoo kérínímu dɛ yiè nfɔ̃nkúò.
33 Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo kpàátìi tuɔkɛní o borè kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù te kɛ̀ mɛyɛi mmiɛ nkó dimàà ti tùɔkɛní. N tɛ̃́nkɛ né kù dó ba nkpéí?

7

1 Kɛ̀ Edisee dɔ̀: Kéntɛ́nè kékeè ti Yiè nKuyie nni nnàkɛ́ tì: Ti Yiè nKuyie ntu dè naa bo mmè nkɑ̃̃ãkɛ́ kè bè do mmuyuo ncìdóòbè tɛpíítè nè bèdébè mɛdítíbii mmèmáà ndi dihɛì kó dibòrì. Kɛ̀ mɛdibii ncìdóòbè sipísìdɛ́ nè bèdébè do mmɛdítíbii mmèmáà múnkɛ.
2 Kòo kpàátì kóo tɔ̃ntì wèè tɔu o kpàrìnɛntì, kòo bekɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kɛ dɔ̀: Bá kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkpeté yɛwɛtibòrè a mè nnàkɛ́ tì bo na kédɔɔ̀à? Kɛ̀ Edisee dɔ̀: A yóó dè yàmu nè a nuɔ nha mɛ mbáá dè di.

Sidii kɔbɛ cokémè kɛ yóu bɛ ããpɔ̀nkarì

3 Dè do sɔ́ mbɛnìtìbè mabè bɛè mɔ ntikɔ̀ntì bènàà, kɛ bo dihɛì kó dibòrì, kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ bɛmáà kɛ dɔ̀: Ba nte kɛ̀ ti yó mbo diɛ nkɛ yàà kúnè?
4 Kɛ̀ ti tú ti bo ta dihɛì dikɔ̀nnì dii kɛ̀ bo, kɛ̀ ti mɛ nkàri diɛ nti baa yóó kúmu. Yóunè kɛ̀ ti kɔtɛ Sidii kɔbɛ kó dihããpɔ̀nkarì kɛ̀ bè ti yóu tí nfòù, kɛ̀ bè mɛ nti kùɔ dè nsànnè.
5 Mɛmmɛ kè bɛɛ ítɛ́ dihuri kɛ́ntuɔkoo Sidii kɔbɛ ããpɔ̀nkarì mànku kɛ sɔ́ nhòmɔù í dè bo.

6 Ti Yiè nKuyie nkuù do duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ keè kunampoo makù, kɛ̀ dè ndò nsisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ nè bɛhããpɔ̀mbè péu dɛ kɔku. Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ bɛmáà kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì weè yietí Itiibɛ kpàátìbè nè Esibiti kɔbɛ kɛ̀ bè bo ti dokénè.
7 Kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ dihuri kécoké kéyóu bɛ touti nè bɛ sɛ̃ĩ nè bɛ sãmmarímúbè kè dè mpíítí. Bè cɛ́nkɛ do ìtɛ́ kécoké máà ndi kɛ bo dɛɛté bɛ fòmmu. Bè do yóu bɛ ããpɔ̀nkarì kè dì mmɛ ndò.

8 Mɛmmɛ kè bɛè nìtìbèɛ tuɔkoo bɛ ããpɔ̀nkarì mànku kéta kutouku makù kédi
kéyà, kétɔ mɛsɔɔ nnè timátì péítì nè mɛsɔɔ nnè tiyàátì kékɔtɛ késɔnnɛ. Bè sɔ̀nnɛ
mɛmmɛ kéwɛ̃tɛní kéta kutouku tɛkù kétɔ bè yà dèè kó dimàà kékɔtɛ késɔnnɛ.

Sidii kɔbɛ ìtémè kɛ yóu Sammarii kè dikɔ̀nnìi yè

9 Bɛnìtìbè bèè mɛ mmɔ ntikɔ̀ntì kè bèɛ nákɛ́ bɛmáà kɛ dɔ̀: Ti dɔɔri dè í wenni,
yíe ntu tináaǹsàátì kó diyiè ndi, kè ti cɪ̃ɛ̃kénè dɛ kó tináaǹtì kè dè yàa wenténè
Kuyie mbo ti poté. Yóunɛ̀ kè ti kɔtɛ kɛ́ tì nàkɛ́ okpàátì.

10 Mɛmmɛ bè kɔ̀tɛmè dihɛì kéyú wèè bàa dibòrì kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti kɔ̀tɛ Sidii
kɔbɛ kó dihããpɔ̀nkarì ti í yà òmɔù, onìtì kó kunampoo keté kɛ í bo, sisɛ̃ĩ nè
sãmmarímú dɛè bo kɛ píítí kè titouti duɔ́o dɛtetìrè.

11 Bèè bàa dibòrì kè bèɛ pɪ̃ɛ̃ké, kè bèɛ tì nàkɛ́ okpàátì o cɪ̃ɛ̃tè miɛkɛ.

12 Kòo kpàátìi ítɛ́ kɛyènkè kénákɛ́ bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè kɛ dɔ̀: N di náámmu
Sidii kɔbɛ yɛ́mu kɛ dò ndikɔ̀nnì ti bo, kɛ dɔ̀ɔ kɛ dò mbè ìtɛ́ kɛ kɔ̀tɛ kɛ sɔri, kè ti bo
yɛroo kè bè ti pĩmmú kéta ti ɛì.

13 Kòo kpàátì tɔ̃mbè kóo mɔù dɔ̀: Sisɛ̃ĩ sìì kpaá dihɛì si miɛkɛ ti dɛitɛ sìnùmmù
kétɔ̃nnè bɛnìtìbè kè bèɛ kɔtɛ kéyà. Bá kè sì kpaá tìì tùɔ̀kɛní bɛnìtìbè tìì yóó sì
tùɔ̀kɛní.

14 Kè bèɛ túótɛ́ sikpàrìnaasɛ̃ĩ sìdésì nè si dèèbè bèdébè kɛ́ bè tɔ̃ nkɛ dɔ̀: Tũnnɛnè
Sidii kó bɛhããpɔ̀mbè kéyà.

15 Kè bè ntũ mbɛ nacènà kétuɔkɛnè Suditɛ̃ɛ̃ tiyàátì nè tinɛntì Sidii kɔbɛ cooti
kɛ buɔ̀nko dè, kè dè nɛnkoo kucɛ. Kè bè do tɔ̃ mbèɛ wɛ̃tɛní kɛ́ tì nàkɛ́ okpàátì.

16 Kè bɛnìtìbèɛ yè kékɔtɛ kéhɛí dèè bo Sidii kɔbɛ kó dihããpɔ̀nkarì kénfiiti
muyuo ncìdóòbè tɛpíítè nè bèdébè mɛdítíbii mmèmáà. Mɛdibii ncìdóòbè sipísìdé
nè bènàà mɛdítíbii mmɛmáà múnkɛ, kéndɔ̀nnè ti Yiè nKuyie ndo tì mbè nàkémè.

17 Dè do sɔ̃́ nhokpàátì duɔ́ nkòo kó ditɔ̃nnì dìì tɔu o kpàrìnɛntì kè dì kɔ̀tɛ kɛ baa
dibòrì ndi. Bè dɛ ndì nàu kékuɔ kéndɔ̀nnè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò do nàkɛ́ tì
okpàátì ò do kɔ̀tɛní dìì mɔ̀nnì o borè.

18 Kòo ò nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: Dè naa bo mmè nkɑ̃ɑ̃ké, kè bè do mmuyuo ncìdóòbè
tɛpíítè nè bèdébè mɛdítíbii mmèmáà ndi dihɛì kó dibòrì, kè mɛdibii ncìdóòbè
sipísìdé nè bènàà do mmɛdítíbii mmèmáà múnkɛ.

19 Wèè do bekɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kɛ dɔ̀: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté
yɛwɛtibòrè a mè nnàkɛ́ tì bo na kédɔɔà? Kòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A yóó dè yàmu nè a
nuɔ nha mɛ mbáá dè di.

20 Tìi do tùɔ̀kɛní kè bèɛ ò nàu dihɛì kó dibòrì borè kòo kú.

8

Okpàátì duɔ́mmè kè bèɛ tɛ̃nné Sunɛmmu kóo nitipòkù o kpɛrɛ

1 Dimɔ̀nnì marì miɛkɛ kè Edisee nákɛ́ Sunɛmmu kóo nitipòkù ò do fòùkùnnɛ
wèè birɛ kɛ dɔ̀: Íté fɔ́ nnè a cɪ̃ɛ̃tè kɔbɛ kékɔtɛ dihɛì tɛrì marì a dó dì kémbo, ti Yiè
nKuyie nkuù yùní dikɔ̀nnì kè di kɔ̀riní dihɛì kɛ bo mbo kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀yiekè.

2 Kòo nitipòkùu dɔɔ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò ò nàkɛ́ tì, kéítɛ́ wenwe nè o
cɪ̃ɛ̃tè kɔbɛ, kékɔtɛ kémbo Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ tenkè kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀yiekè.

3 Yɛbie nyɛ̀yiekè kó difɔ̃nkúò kè dɛ kóò nitipòkùu konní kékɔtɛ kɛ bo yà
okpàátì, kóò beé nho cɪ̃ɛ̃tè nè o paku kpɛti.

4 Kɛ sɔ́ nhokpàátì nàánnè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edisee kóo tɔ̃ntì Keasii
kóò bekɛ kɛ tú: N nákɛ́ Edisee dɔ̀ɔ tìi diɛtì timɔu.

5 Kɛ̀ Keasii nhò nàá nhEdisee do fòùkùnnɛmɛ̀ dɛbirɛ. Dɛ mɔ̀nnì ndi onitipòkù ò do fòùkùnnɛ wèè birɛ ò tùɔ̀koomɛ̀ kɛ bo beé nhokpààtì o cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ o paku kpɛti. Kɛ̀ Keasii dɔ̀: Okpààtì ntɛ dɛ kóo nitipòkù nɛ̀ o birɛ Edisee do fòùkùnnɛ dɛ̀.
6 Kòo kpààtìi bekɛ onitipòkù, kòo ò nàké dɛ̀ wũɔ̃kémɛ̀. Kòo kpààtìi ò nɛínnɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kóo kótì kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃ńné o kpɛrɛ nɛ̀ bɛ̀ dɛ̀itɛ dɛ̀ɛ kó dimàà o paku miɛkɛ nɛ̀ ò ìtémɛ̀ nɛ̀ yíenní.

Edisee nàkémɛ̀ Asayɛɛdi yóó naámmɛ̀ okpààtì

7 Kɛ̀ Edisee kɔtɛ Damaasi kɛ sɔ̃́ nSidii kóo kpààtì Bɛnni-Adadi mɔ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kɔ̀tɛní ti ciɛ.
8 Kòo kpààtìi náké Asayɛɛdi kɛ dɔ̀: Túóté yɛpãrɛ̀ kékɔtɛ kéyà Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kòo beé nti Yiɛ̀ nKuyie nkéyà kɛ̀ nsà kɛ̀ m bo miɛté.
9 Kòo kɔtɛ kékpéé nDamaasi kpɛrɛ dɛmɔu dɛ̀ɛ kó dimàà tu dɛsààrɛ̀ kétoú nyòyóbɛ̀ sipísìnàà kékɔtɛnɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò borɛ̀ kécómmɔ́ɔ o ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: A kóo dapàà mBɛnni-Adadi Sidii kɔbɛ kóo kpààtì weè n tɔ̃nní kɛ tú: N da bekɛ kɛ̀ nsà kòò bo miɛté mumɔmmú ò mɛ̀ mmɔ mmù.
10 Kɛ̀ Edisee dɔ̀: Kɔtɛ kóò nàké kɛ tú ò yóó miɛté, ti Yiɛ̀ nKuyie nné n nàkému kɛ tú ò yóó kú.
11 Ò mɛ nyĩ kɛ dɔ̀ só kénwúó nfù! Kɛ̀ tinɔnniɛtii yènní.
12 Kɛ̀ Asayɛɛdi dɔ̀: Ba nte okótì kàa kuɔ̀?
Kɛ̀ Edisee dɔ̀: N yà mɛyɛi nha yóó dɔɔ̀ mèmmɛ Isidayɛɛribɛ. A yóó cɔummɛ̀ bɛ ɛkɛ̀ iduotí fité yɛ̀, kéfié bɛ kó bɛkpàrìtiebɛ kɛ nau ibíbénní, képuoti bɛpɔupómpómbɛ̀.
13 Kɛ̀ Asayɛɛdi dɔ̀: Yé n tú wè mí nha kóo tɔ̃ntì? Mí ndɛmɔcírɛ̀ kɛ bo pĩ mmutɔ̃mmú diɛmù mummu? Kɛ̀ Edisee dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntì nni nnàkému kɛ tú: A yóó naá nSidii kɔbɛ kóo kpààtì.

14 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Asayɛɛdii ité Edisee borɛ̀ kékò nho kóo kpààtì Bɛnni-Adadi borɛ̀. Kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Edisee da nàké ɔ̃nti? Kòo ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ò tu a yóó miɛtému.
15 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wenté kɛ̀ Asayɛɛdii túóté kuyààkù képɔ̀tɛ̀ mɛniɛ nkénɔ́ɔ nhomuɔnti ìikɛ̀ kòo kú. Kòo cɔuté tikpàtì.

Yodammu naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 21:2-20)

16 Akabu birɛ Yodammu Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kpàtì benni nummurì ndi Sosafati birɛ Yodammu naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì.
17 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yèdéè ndi, kéntɔ tikpàtì kémbo Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛbie nyèni,
18 kétũnnɛ Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ kó icɛ, Akabu cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ do dɔ̀ɔmɛ̀. Kɛ yɛ́ ò do puokɛmɛ̀ Akabu kóo sapàà nwe kédɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀.
19 Bá nɛ̀ mɛmmɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí ndɔ́ kékuɔ Sudaa kó kubotí ku kóo tɔ̃ntì Dafiti kpéí. Kù do béimmu kɛ dɔ̀: O cĩɛ̃tɛ̀ báá paà okpààtì dimɔ̀nnì marì.

20 Yodammu kpàtì miɛkɛ nkɛ Edɔmmu kɔbɛ yetɛmɛ̀ Sudaa kɔbɛ bo mbɛ̀ bakémɛ̀, kéwaá mbɛ kóo kpààtì.
21 Kɛ̀ Yodammuu ité nɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃ĩ simɔu nɛ̀ si dèèbɛ̀ kékɔtɛ Saii. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ité kɛyènkɛ̀ wenwe nɛ̀ bèè baké sikpàrìnaasɛ̃ĩ képoté Edɔmmu kɔbɛ bèè do bè cɛ̃̀ti. Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sɔmbɛ biɛ cokɛ́ kékũũ mbɛ cɛ́ĩ.
22 Mɛ̀mmɛ Edɔmmu kɔbɛ fièɛtɛmɛ̀ bɛmáà Sudaa kɔbɛ nɔu miɛkɛ nɛ̀ yíenní.
Dii mɔ̀nnì dimáà miɛkɛ nkɛ, Dibunaa ɛì kɔbɛ múnkɛ yetɛmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kpɛti.

23 Yodammu tɔ̃mmú sɔmmu ò dɔ̀ɔ dɛ̀ɛ kó dimàà dɛ̀ wɑ̃̀rimu Sudaa kpàátìbè dɔɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.
24 Kòo kú kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnné Dafiti ɛì o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti. Kòo birɛ Aasia sɔɔté o kpàtì.

Aasia naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 22:1-6)

25 Akabu birɛ Yodammu Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ didérì ndi Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Yodammu birɛ Aasia naámmɛ̀ okpàátì.
26 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé nɛ̀ yèdéɛ̀ ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ dibenni kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ yètìrì do tú Atadii Omidi Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kóo sapàà.
27 Kɛ̀ Aasia tũnnɛ Akabu cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ kó mɛborimɛ kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, Akabu cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ baa do dɔ̀ɔ dɛ̀, kɛ yɛ́ ò do tùótémɛ̀ bɛ kóo sapàà nwe képuokɛ.

28 Mɛmmɛ Aasia nɛinèmɛ̀ Akabu birɛ Yodammu kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Damɔti Kadaadi tempɛ̃ nkɛ bo dokénè Sidii kɔbɛ kóo kpàátì Asayɛɛdi, kɛ̀ Sidii kɔbɛɛ kɔutɛ Yodammu.
29 Kòo wɛ̃tɛní Sisedɛɛdi kɛ bo taà nhomáà Sidii kɔbɛ ò kɔ̀ùtɛ yɛ̀ɛ muɔ mbɛ̀ kpà ndìì mɔnnì wenwe nɛ̀ Sidii kɔbɛ kóo kpàátì Asayɛɛdi. Ò dɛ mbo kɛ̀ Yodammu birɛ Aasia Sudaa kɔbɛ kóo kpàátìi kɔtɛ Sisedɛɛdi kɛ bo ò dɔu nwenwe nɛ̀ kuyonku.

9

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Yeu tikpàtì

1 Diyiè marì kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edisee yú Kuyie mpããnáaǹtì náamǹbɛ̀ tɔbɛ̀ miɛkɛ odapàà mmɔù kóò nàké kɛ dɔ̀: Báátí kétúótɛ́ tɛdéntɛ̀ nɛ̀ mɛkùɔ̀ nkékɔtɛ Damɔti Kadaadi tempɛ̃.
2 Kàa tùɔ̀koo á yà Nimmusi birɛ Sosafati birɛ Yeu, kóò yu kékɛnténè o kɔbɛ, kɛ̀ dí ta kudieku dimáà borɛ̀.
3 Kàa cóú nho yuu mɛkùɔ̀ nkóò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu ku da tããtému kàa yó ntú Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì, kàa dèè á yɛ̀ kécoké, a báá dɛ̀ ɔɔtɛ.
4 Kɛ̀ weè dapàà nkɔtɛ Damɔti Kadaadi tempɛ̃,
5 kétuɔkoo kɛ sɔ̃́ mbɛhããpɔ̀nkótíbè wɛ̃ nkɛ kari dibòrì dìmáà. Kòo dɔ̀: Okótì m mɔkɛ tìmatì nti kɛ bo da nákɛ́, kɛ̀ Yeuu o bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ kéyà we ti miɛkɛ? Kòò dɔ̀: Okótì fɔ̃́ nwe n dɔ́ kéyàmɛ̀.
6 Kɛ̀ Yeuu ítɛ́ kéta kudieku, kòo dapàà nhò còú mmɛkùɔ̀ nho yuu kóò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kuù da tããté kàa bo ntú ku nìtìbè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì.
7 Fɔ̃́ɔ̃̀ yóó potɛ́ Akabu a kóo kpàátì cĩɛ̃̀tɛ̀ képɛitɛ ku kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ ku pããnáaǹtì náamǹbɛ̀ Sesabɛɛdi kùɔ bɛ̀.
8 Kù tu kù yóó kuɔmu Akabu cĩɛ̃̀tɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu, tidaatì nɛ̀ bɛ̀ɛ́ í tú tidaatì,
9 kédɔɔ̀ Akabu cĩɛ̃̀tɛ̀ kù do dɔ̀ɔmɛ̀ Nɛbati birɛ Sedoboammu kpɛtɛ nɛ̀ Aiya birɛ Basaa kpɛtɛ.
10 Kɛ̀ Sesabɛɛdi yie, simɔ́ siì yóó ò càákɛ́ kupaku bɛ̀ tu kù Sisedɛɛdi ku miɛkɛ, ɔ̀mɔù í yóó ò kũnné.
Ò ti nhò nàké kékpetɛ́ dicàù kéyɛ̀ kécoké.

11 Kɛ̀ Yeuu yènní bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɔbɛ̀ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Kusàákù bakaà? Dɛ kó kuwáátíkù da yɛ̃ mba? Kòo bɛ̀ tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Di yɛ́mu dɛ kóo nìtì botí bo na kénákɛ́ tì.

12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yetɛ kɛ dɔ̀: A soúmmu, tí nákɛ́ ò yɛ̃ mmù! Kɛ̀ Yeu dɔ̀: Ò n nàkɛ́ kɛ yɛ̃
mmuu mmu nɛ̀ muu nkɛ n còú mmɛkùɔ̀ nkɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nni ntããté kɛ̀ m
bo ntú Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì.
13 Bá wè kòo pǎnkɛɛ túótɛ́ o yaàbòrì kédɔú ndikpààtìkàrì ĩnkɛ̀ kɛ̀ Yeuu kari,
kɛ̀ bɛ̀ɛ eé ditãtɛheù képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Yeu weè tu okpààtì!

*Yeu fièt*ɛ*mɛ̀ tikpàtì Yodammu bor*ɛ̀

14 Mɛmmɛ Nimmusi birɛ Sosafati birɛ Yeu còḿmúmɛ̀ kɛ bo bɔ nhokpààtì
Yodammu. Dɛ̀ do sɔ̃́ nYodammu nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛ̀ bo Damɔti nwe
Kadaadi tempɛ̃ nkɛ baa dihɛì, Sidii kɔbɛ kóo kpààtì Asayɛɛdi kpéí,
15 kɛ̀ Yodammu yie kɔtɛ Sisedɛɛdi kɛ bo taà nho muɔ mbɛ̀ ò kɔ̀ùtɛ yɛ̀ bɛ̀ kpà
ndìì mɔ̀nnì wenwe nɛ̀ Sidii kɔbɛ kóo kpààtì Asayɛɛdi.
Dɛ mɔ̀nnì ndi Yeu bɛ̀ nàkémɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di yiemmu kɛ n kómmú, òmɔù báá yɛ̀
dihɛì kékɔtɛnɛ̀ dɛ kó tináaǹtì Sisedɛɛdi ɛì.
16 Ò mɛ nyĩ kédeè kédekɛ o kparìnaasãntɛ̀ kékɔtɛ Sisedɛɛdi Yodammu mɔ nkɛ
duɔ́ dɛ̀, kɛ̀ Aasia kɔ̀tɛ kɛ bo ò dɔu.
17 Wèè bàa Sisedɛɛdi ɛì kòo ḿbo didènnì ĩnkɛ̀, Yeu nɛ̀ o tĩnnì kɛ̀ bɛ̀ nkéróo, kòo
pĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: N wúó nditĩnnì marì ndi kɛ̀ dì kèríní, kɛ̀ Yodammu dɔ̀: Tɔ̃ nhonìtì
nɛ̀ tɛsãntɛ̀ kòo bɛ̀ co, kɛ́ bɛ̀ bekɛ kéyà kɛ̀ bɛ̀ kèríní kusààkù.
18 Kòo tuɔkoo Yeu borɛ̀ kɛ dɔ̀: Okpààtì tu n da bekɛ kéyà kàa kèríníné kusààkù?
Kɛ̀ Yeu dɔ̀: Kàa kpɛti né tú ba dɛ miɛkɛ? Wɛ̃tɛ n fɔ̃nkúò!
Wèè bàa dihɛì kòo pĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Ditɔ̃nnì tùɔ̀koomu bɛ borɛ̀, dì mɛ nyí wɛ̀tɛní.
19 Kòo kpààtìi yíɛ́ kétɔ̃ nditɔ̃nnì tɛrì kɛ̀ dìì tuɔkoo kɛ dɔ̀: Okpààtì weè n tɔ̃nní
kɛ tú n da bekɛ kéyà kàa kèróo nɛ̀ kusààkù. Kòo dɔ̀: A kpɛti nè tú ba dɛ miɛkɛ?
Wɛ̃tɛ n fɔ̃nkúò!
20 Wèè bàa dibòrì, kòo pĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Ditɔ̃nnì tùɔ̀kɛmu, di mɛ nyí wɛ̀tɛní. Dɛ yiɛ̀
nceé ndonnɛ̀ Nimmusi yaàbirɛ Yeu kɔ̃mu mmu. Ò fĩmmúnímu!
21 Kɛ̀ Yodammu dɔ̀: Pítínné sisɛ̃́ĩ n naasãntɛ̀! Kɛ̀ bɛ̀ɛ pítínné, wenwe Yodammu
Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì nɛ̀ Aasia Sudaa kɔbɛ kou, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéco Yeu Nabɔti
Sisedɛɛdi kou paku miɛkɛ.

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Yodammu

22 Yodammu yà dìì mɔ̀nnì Yeu, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Kunaatí bakaà? Kòo ò tɛ̃ńné
kɛ dɔ̀: Kunaatí bo yĩmɛ kémbo kàa yɔ̃ Sesabɛɛdi bùtínné Kuyie nkɛ feu yɛbɔkɛ̀
kɛ dɔɔri munitinàntɔ̃mmù.
23 Yodammu ti nkèè kénákɛ́ Aasia kɛ dɔ̀: Bɛ̀ ti fìtému! Kékónténè o
kpàrìnaasãntɛ̀ kɛ bo cokɛ́.
24 Kɛ sɔ̃́ nYeu sèu nkupie nkétãũ kétã Yodammu cĩncĩnnì, kɛ̀ kupie nta képĩ
nho dinni, kòo do ò kparìnaasãntɛ̀ miɛkɛ.
25 Kɛ̀ Yeuu nákɛ́ Bidikaa wèè tɔ o kpàrìnɛntì kɛ dɔ̀: Dɛitɛnɛ̀ we, kédootóo
Nabɔti Sisedɛɛdi kou paku miɛkɛ! Dentení ti do tũ ndìì mɔ̀nnì o cicɛ Akabu
kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ tì o kpéí.
26 Kù do ò nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n yàmu a kùɔmɛ̀ Nabɔti nè o bí, n
yóó dɛ nda fóó ndɛ mómmɔnnɛ dɛ kó kupaku miɛkɛ. Mí nKuyie mmíì béi! Dɛitɛ
we tũnkɛ́, kédootóo dɛ kó kupaku miɛkɛ kéndònnè ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì béimmè.

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Okosia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 22:7-9)

27 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Aasia dɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì kécokɛ́ kétũnnɛ Bɛti-Akãã kó
kucɛ kɛ̀ Yeuu ò bèti kɛ dɔ̀: Poténè we! Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò potɛ́ kóò kɔ̀ùtɛ o kpàrìnaasãntɛ̀
miɛkɛ, Kuudi tennì ĩnkɛ̀ dìì tɔkénè Ibedeammu ɛì, kòo cokɛ́ kékɔtɛ Mɛkidoo ɛì,
ò dɛ nku,

28 kòo kó bɛtɔ̃mbèɛ ò tùótɛ́ kɛ́kɔtɛnè Sedisadɛmmu kóò kũnné o yɛmbè fɔ̃ti
Dafiti ɛì miɛkɛ.
29 Akabu birɛ Yodammu kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nè dìmáà miɛkɛ do nkɛ Aasia
naámè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì.

Bè kùɔmè Sesabɛɛdi

30 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Yeuu kɔtɛ Sisedɛɛdi kè Sesabɛɛdii tì kèè kɛ́ãnné còdóò
kɛ́sãri o yùtì kɛ́nsíɛ́kɛ́ní o dieku kó tɛbòtè.
31 Yeu na dìì mànnì dihɛì kó dibòrì kòò dɔ̀: Kusààkù bakaà? Fɔ́ nnè Simmidi
wèè kùɔ o kóo kpààtì di pókù nku.
32 Kè Yeuu bɔ́útɛ́ tɛbòtè bíɛ́kè kɛ́pɛ́i nkɛ dɔ̀: We ntú n kou? We nni nkómmú!
Kè bɛnìtìbè bèdébè yoo bɛtããtii síɛ́kɛ́ní, kɛ tú bè fɔ̃mmu bè kè tu tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tè
kó bɛkótíbè.
33 Kè Yeu dɔ̀: Tentɛnèní we!
Kè bèɛ ò tèntɛní, kòo donní kòo yĩ̃ nsɛri kuduotí kè bèè na o ĩnkè nè tɛnaasãntè.
34 Kè bèɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ́ta tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tè kɛ́di kɛ́yå̀, kòo nákɛ́ o kɔbɛ kɛ dɔ̀: Túótɛ́nè dɛ
kóo nitipòkù isɔkɛ yiè nkɛ́kũnné bá nè mɛmmɛ ò tu okpààtì kóo sapàà nwe.
35 Kè bèɛ kɔtɛ kɛ bo ò tùótɛ́ kɛ́kũnné, kɛ́sɔ̃ntɛ́ kuyukɔ́ũ̃ nè sinaàcèi nè sinɔu máà.
36 Kè bèɛ wɛ̃tɛní kɛ́ tì nàkɛ́ Yeu. Kòò dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ndo nàkɛ́ tì nè ku
pããnáaǹtì náaǹtò Edii Tisibiti ɛì kou nùù miɛkɛ, tiì dɔ̀ɔ̀. Ò do béimmu kɛ dɔ̀
simɔɔ́ sii yóó cáákɛ́ Sesabɛɛdi kupaku bè tu kù Sisedɛɛdi paku ku miɛkɛ.
37 Kòò naá ntikùtì Sisedɛɛdi paku miɛkɛ, òmɔù tɛ́nkɛ ketɛ́ kɛ báá yie nkɛ dɔ̀
Sesabɛɛdi nwe.

10

Bè kùɔmè Akabu cĩ̃ɛ̃tè kɔbɛ bɛmɔu

1 Dè do sɔ́ nhAkabu bí ii bo Sammarii sipísìyiekè, kè Yeuu wãri dipátíri
kɛ́duɔ́nko Sammarii kóo kùmàndáà nè dihɛì kó bɛkótíbè nè Akabu bí inyi bo
bèè cɛ́ĩ, kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
2 Díì mè mbonèmè di kóo kpààtì bí, kè di yà dìì mànnì di mpátíri di mɔkɛmu
sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ nè dihɛì kuduotí fitɛ́ dì nè tikpàrìnɛntì.
3 Dí yà di kóo kpààtì bí miɛkɛ dèè mànnè tikpàtì kè tì ndè pĩ nkè dí kpa ndi cicɛ
kpààtìyuu kpɛ́í.
4 Kè bèɛ yà dipátíri kè kufɔ̃waá mbè autɛ́ kè bè dɔ̀: Bɛkpààtìbè bèdébè í na kɛ
còḿmú o ìikè kè tíì bo naà?
5 Wèè bakɛ́ tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tè nè dihɛì kó bɛkótíbè nè kùmàndáà nè Akabu bí bonè
bè, kè bèɛ tɛ́nné Yeu dipátíri kɛ dɔ̀: Ti tú a kó bɛtɔ̃mbè mbɛ, á ti nàkɛ́ tì ti yóó ti
ndɔɔ̀, ti í yóó waá nhokpààtì mɔù, dɔɔ̀ a dómè.
6 Kè Yeuu wɛ̃tɛ kɛ́wãri dipátíri tɛrì kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kè di tũ nni nwɛ̃nnèmu
kɛ bo nyíé n kpɛti, dè naa nkɑ́ɑ́kɛ́ miɛ nkè di tùɔkɛní Sisedɛɛdi nè di kóo kpààtì
bí yɔ.
Bɛ kóo kpààtì bí do bo sipísìyiekè ndi kè dihɛì kó bɛkótíbè ì tɔ.

7 Bè kàa ndìi mànnì dipátíri kɛ́pĩmmú bɛ kóo kpààtì bí sipísìyiekè kɛ́fíé kɛ́ãnné
i yɔ yɛmómmùyákè kɛ́ yè nhò duónko Sisedɛɛdi èì.
8 Kè ditɔ̃nnìi tuɔkoo kɛ́nákɛ́ Yeu kɛ dɔ̀: N tɔnímu okpààtì bí yɔ. Kòo dɔ̀: Cóúnè
yɛ yɛcúò yèdɛ́è dihɛì bòrì kè dèɛ wentɛ́.
9 Kè dèɛ wentɛ́ kòo yènní kɛ́cómmɔ́ɔ bɛnìtìbè bɛmɔu ìikè kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Díndi mɛ
nwennimèmu kè míì dòri kɛ bɔ n kóo kpààtì Yodammu koò kùɔ! We nné kùɔ
bɛnìtìbè biɛ?
10 Banténè tũnkɛ́ kɛ dò nti Yiè nKuyie nhɔ̃ í mbɛ́i nkè ku nùù do kɛtenkè. Kù
do nàkɛ́ tì nè ku pããnáaǹtì náaǹtò Edii nùù miɛkɛ, tiì dɔ̀ɔ̀.

11 Mɛm̀mɛ ò kùɔmɛ̀ Akabu cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bèè do kpaá Sisedɛɛdi ɛì miɛkɛ kɛ tú
bɛnitidiɛbɛ̀, o cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɔbɛ kó dimàà nɛ̀ bèè tú ikuɔ́ nìùbɛ̀, òmɔù í nsùɔ́ nwèè tu
Akabu cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kou.

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kó sikpààtìbìí (Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 22:8)

12 Kɛ̀ Yeuu ítɛ́ dɛborɛ̀ kékò nkénkɔri Sammarii kékétɛ́ kémberínɛ̀ Bɛti-Ekɛdi
dinaacɛ̃nhòò.
13 Ò dɛ nyà Aasia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì tebìí ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di tú ɔ̃mbɛ?
Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti tú Aasia tebìí nsi ti kɔri kɛ bo dɔu nhokpààtì Akabu bí nyi nɛ̀
onitipokpààtì Sesabɛɛdi kpɛyi.
14 Kòo péi nkɛ̀ bèɛ bɛ̀ pĩ́mmú kòo bɛ̀ fìé Bɛti-Ekɛdi tɛbintɛ borɛ̀ bɛmɔu.
Bɛ̀ do bo bɛnìtìbɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bèdébɛ̀ ndi. Ò í nsùɔ́ nhòmɔù.

Yeu nɛ̀ Yonnadabu bɛ̀ màútémɛ̀

15 Kɛ̀ Yeuu ítɛ́ dɛborɛ̀ kéconɛ̀ Dekabu birɛ Yonnadabu kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A
yèmmɛ̀ n naatinɛ̀ n kɔ̃mɛ da naatinèmàà? Kɛ̀ Yonnadabu dɔ̀: N yèmmɛ̀ da
naatinèmu. Kòo dɔ̀: Kàa yèmmɛ̀ n naatinèmu, youtɛní a nɔùtɛ̀!
Kɛ̀ Yonnadabuu youtoo kòo ò dèenko o kparìnaasãntɛ̀ miɛkɛ,
16 kóò nàké kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ tí nɛi kàa yà m mɔkɛ tìì kɔ̃nyauti ti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí.
Mɛm̀mɛ kɛ̀ bèɛ nɛi.
17 Bɛ̀ tùɔkɛ dìì mɔnnì Sammarii képoté Akabu cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɔbɛ ké bɛ̀ dèè, kéndonnɛ̀
ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàkémɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò Edii kòo tì béi.

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi yɛmbɛ̀ kɛ pùɔ mbɛ kó dibɔɔ̀ tou

18 Kɛ̀ Yeuu tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Akabu do fìé dibɔɔ̀ Baadi
sám̀pɔ́ nwe, kɛ̀ m bo dì fìé kɛ̀ dèɛ pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ.
19 N yúǹní dibɔɔ̀ Baadi kó bɛpããbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ bèè kó dimàà dì tũ. N yóó ãnné
dibanni diɛrì ndi, òmɔù bá nkpa, kɛ̀ wèè kpa bèɛ ò kùɔ.
Ò do dɔɔrinɛ̀ mɛcii mmɛ kɛ bo kuɔ Baadi kɔbɛ bɛmɔu.
20 Kòo béi nkɛ dɔ̀: Ikúnɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi kó mufèù kó diyiè. Kɛ̀ bèɛ ikú.
21 Kòo tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ nákɛ́ dihèì dimɔu bèè kó dimàà tũ ndibɔɔ̀ Baadi, kɛ̀ bèɛ kɔtɛní,
bá òmɔù í nkpa. Kɛ̀ bèɛ ta Baadi kó kudieku képíɛ nféi féi.
22 Kɛ̀ Yeuu nákɛ́ wèè ni dibanni kó ikuɔ́ kɛ dɔ̀: Dennɛní dibɔɔ̀ Baadi kó tiyààtì
kéduɔ́ mbɛnìtìbɛ̀. Kòo tì dènnɛní kɛ́ bɛ̀ duɔ́.
23 Yeu nɛ̀ Nakabu birɛ Yonnadabu kɛ̀ bèɛ ta Baadi kó kudieku kénákɛ́ Baadi
kɔbɛ kɛ dɔ̀: Wénténɛ̀ kéyà kɛ̀ Baadi kɔbɛ bɛɛ̀ máà bo diɛ nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkou
mɔù bá ndɛ̀ kɔké.
24 Mɛm̀mɛ bɛ̀ tamɛ̀ kɛ bo fíé dibɔɔ̀ Baadi iwũɔ̃ kétuɔ.
Dɛ̀ do sɔ̃́ nYeu òo mbɛnìtìbɛ̀ mbɛ sipísìni kɛ bɛ̀ nàké kɛ tú: Kɛ̀ wèè yóu kòo mɔù
yentɛ́ nɛ̀ omáà ndi! Bɛ̀ yóó we nkuɔ dɛ yiɛ̀ nkó difɔ̃̀tìrì.
25 Bɛ̀ fìé dìì mɔnnì iwũɔ̃ kétuɔ nkɛ̀ Yeuu nákɛ́ bɛhããpɔmbɛ̀ nɛ̀ bèɛ bɛ̀ bàa kɛ dɔ̀:
Tannènní ké bɛ̀ poté kékuɔ, di báá yóu koò mɔùu yɛ̀.
Kɛ̀ bèɛ ta ké bɛ̀ kùɔ kédokóo ditowaà kéta dibɔɔ̀ Baadi kó kudieku dì borɛ̀,
26 kéuuté kutedɔú kùù dɛ̀ bo kécɔ́u,
27 képɔntɛ dibɔɔ̀ Baadi tenkaanìtɛ̀ képɔntɛ dɛ kó dibɔɔ̀ tou, kédɔɔ̀ dɛ borɛ̀
ditápùò kɛ̀ dì kpaá bo nɛ̀ yíenní.

Yeuu do bakémɛ̀ Isidayɛɛribɛ

28 Mɛm̀mɛ Yeu dènnɛmɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ.
29 Kɛ né taunnɛ̀ Nɛbati birɛ Sedoboammuu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè yɛi
miɛkɛ. Isɔɔmátìnààkɛ ìì do bo Bɛtɛɛdi ɛì nɛ̀ Danni kpɛri.
30 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Yeu kɛ dɔ̀: A dɔ̀ɔ̀ mèè kpéí nkɛ̀ m̀ pénsìrì, kàa dɔ̀ɔ̀
Akabu cĩ̀ɛ̃tɛ̀ n do dɔ́ ké tɛ̀ dɔɔmɛ̀, a yaàbí nɛ̀ a yaàbíyúóó bo ntú bɛkpààtìbɛ̀.

31 Yeu mɛ nyí ndààtɛ kɛ bo tũnnɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù nè o
yèmmè mɛmɔu. Ò í nyóu mmɛyɛi nSedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè
miɛkɛ.

32 Dɛ mɔ̀nnì kè ti Yiè nKuyie nketé kù bo yaatɛmè Isidayɛɛribɛ tenkè, kéduɔ́
nkè Asayɛɛdii bè poté kédennɛ bɛ tenkè kɛmɔu miɛkɛ.
33 Mɛ̀mmɛ bè pààmè Suditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀è bíékè kó kutempɛ̃ nnè Adinɔɔ-
Adowɛɛ bakù cɛ̃nku Kadaadi kó yɛhɛkè nè Basãã kpɛyɛ nè Dubɛnni nè Kati nè
Mananseе botí kɔbɛ bo yè.

34 Yeu kó mɛdɔɔ̀rìmè tɛ̃mè ò dɔ̀ɔ dɛ̀è kó dimàà nè dikɔ̃mbùɔ ò do mɔkɛ dì, dè
wɛ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
35 Kòo kú kè bɛɛ ò kũnné Sammarii kòo birɛ Yoakasi sɔɔté o kpàtì.
36 Ò do tɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdé nè yèni ndi kɛ bo Sammarii.

11

Atadii dimɛ̀ tikpàtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 22:10-12)
1 Aasia yɔ̃ Atadii kèè dìì mɔ̀nnì ò kumè kéítɛ́ kécómmú kɛ bo kuɔ Sudaa
kpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu.
2 Mɛ̀mmɛ Yodammu kóo sapàà nYeoseba Aasia tãũ tùótémè o tãũ Aasia birɛ
Soasi ikpààtìbí tɛì bè do dó kékuɔ ì miɛkɛ kékɔtɛ kóò sɔ̀nnɛ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó kufãã
mmakù yɛdúɔ̀ borɛ̀ wenwe nè o yuɔ̀rì. Bá Atadii í nhò nìntɛ kékuɔ.
3 Kè Soasi nsɔri ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nyèkuɔ̀, dɛ mɔ̀nnì kè
Atadii weè ntú okpààtì Isidayɛɛribɛ tenkè miɛkɛ.

Bè pĩ̀mmɛ̀ Soasi tikpàtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 23:1-21)
4 Soasi kpàtì benni yiénnì miɛkɛ nkɛ ikuɔ́ nìùtì Yeoyadaa tɔ̃mmè kè bèɛ yúní
Asii kó bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè nè tihããpɔ̀ntì tìì bàa tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀. Kè bèɛ kɔtɛní
o borè ti Yiɛ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀. Kòo bè dɔ̀ɔnè mɛtaummè ké bè bɛnkɛ okpààtì birɛ,
5 ké bè nàké kɛ dɔ̀: Ntɛnè di yóó yĩmè: Díndi bèè bàa tɛomɔ̀pùtè yiè. Dí toté
bɛhããpɔ̀mbè yɛtĩ̀rè yètããti, ditĩ̀nnì dìì te mubàrìmù tɛomɔ̀pùtè yiè, bè mbaa
okpààtì cĩ̀ɛ̃tɛ̀.
6 Kè ditĩ̀nnì dérì mbaa dibòrì bè tu di dipũũ kó dibòrì, kè ditĩ̀nnì tããnnì mbo
kuhããpɔ̀nkù kùù bàa okpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ fɔ̃nkúò, kè di ncɔú ditɔbè.
7 Yɛtĩ̀rè ketiyè yèdéè yèè cuti mutɔ̃mmú tɛomɔ̀pùtè yiè kè yè mbaa ti Yiè nKuyie
ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ okpààtì kpéí.
8 Kè dí cɛ̃ɛ̃tɛ okpààtì, bá wè kòò mpikú o kpàrìnɛntì, kè wèè ta kukɔriku miɛkɛ
di ò kùɔ, kè di mmurí okpààtì bá kòo kɔ̀ri kùù píkù, dí nhò nɛínè.
9 Kè bèè bakɛ́ bɛnìtìbè tɛkɔ̀ùtè (100) kɔ̀ùtè kè bèɛ dɔ̀ɔ ikuɔ́ nìùtì Yeoyada bè nàkɛ́
tì, bá wè kòo tíí nho kó bɛnìtìbè bèè dèètì mubàrìmù tɛomɔ̀pùtè yiè, nè bèè cuti,
kè bèɛ kɔtɛní ikuɔ́ nìùtì Yeoyada borè.
10 Kè ikuɔ́ nìùtìi duɔ́ mbɛhããpɔ̀mbè bèè bakɛ́ bɛnìtìbè tɛkɔ̀ùtè kɔ̀ùtè Dafiti kó
tikpàrìnɛntì, yɛkpãã nnè tidɔpììtì dèè do bo ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
11 Kè bè mpikú tikpàrìnɛntì kɛ cómmú Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ bakù youú nè kucɛ̃nku, kɛ
fitɛ́ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ nè diwũõtɔ̀nnì.
12 Dɛ mɔ̀nnì kè Yeoyadaa dennɛní okpààtì birɛ ké dè ìńné fɛsɔɔyítòòdáfè, ké dè
duɔ́ nKuyie ntannɔ̀ pátíri, ké dè còú mmɛkùɔ̀ nkè bè mpĩ̃ɛkù kɛ tú: Soaasi weè
tu okpààtì!

13 Kɛ̀ Atadii keè ditĩnnì ùúmɛ̀ kɛ́cokóo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tìkú dɛ̀.
14 Ò tùɔ̀koo kɛ́nsɔ́ nhokpààtì còḿmú diwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀, kɛ́ndòⁿnɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ mmɔkɛmɛ̀ dɛ kó mɛmantímɛ̀. Kɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ eu siheú kɛ̀ bɛ̀ ò murí kɛ eu siheú, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yèmmɛ̀ naati. Kɛ̀ Atadii kɛ̃tɛ́ o yààtì kékuánko kɛ dɔ̀: Bɛ̀ m bɔmmu! Bɛ̀ m bɔmmu!
15 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Yeoyadaa nákɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dennɛnɛ̀ we ditĩnnì miɛkɛ, kòo mɔù ò tũ ndí ò kùɔ. Ikuɔ́ nìùtì do í dɔ́ bɛɛ ò kùɔ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
16 Bɛ̀ɛ̀ ò pĩ mbɛ̀ ò tùɔ̀kɛnɛ̀ dìì mɔ̀nnì tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó dibòrì bɛ̀ tu dì sisɛ̃ĩ kó dibòrì kɛ́ dɛ̀ nhò kùɔ.

17 Mɛm̀mɛ Yeoyada duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ dɔúnnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndinùù kɛ bo ntú ku kɔbɛ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ múnkɛɛ dɔúnnɛ̀ okpààtì dinùù.
18 Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné bɛmɔu kɛ́kɔtɛ dibɔ̀ɔ Baadi cĩ̀ɛ̃tɛ̀, kɛ́ tɛ̀ pɔ̀ntɛ, kɛ́puɔnnɛ̀ yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ nɛ̀ sitenkaanìi páíí, kɛ́kuɔnɛ̀ o bɔɔyiè mMatãã Baadi wũ̃tɔ̀rɛ̀ takɛ́. Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Yeoyada waá mbɛ̀ɛ yó mbaa ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀.
19 Kɛ̀ Yeoyada tíí mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ bakɛ́ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ kɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ dihɛì tɛrì Asii kó tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀, kóò yɛnnɛ̀ dibòrì bɛ̀ɛ̀ bàa tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ bɛ̀ bàa dì, kóò tannɛ̀ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kòo nkari dikpààtìkàrì.
20 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bo diwɛ̀ì miɛkɛ.
Bɛ̀ do kùɔ dìì mɔ̀nnì Atadii bá kunampoo tɛ̃́nkɛ í mbo dihɛì miɛkɛ.

12

Soasi do túmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 24:1-3)
1 Soasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ ndi.
2 Yeu kpàtì benni diyiénnì miɛkɛ nkɛ ò do naámmɛ̀ okpààtì kɛ́ntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ yètìrì do tú Sibia nwe Bɛɛrisebaa ɛì kou.
3 Kɛ̀ Soasi ndɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀ o fòmmu mumɔu miɛkɛ, kɛ yɛ́ ikuɔ́ nìùtì Yeoyada do ò tièmmɛ̀ mɛsàà.
4 Nɛ̀ mɛmmɛ bɛ̀ í nyóu yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ muféù, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nkpaá feu iwũ̃ yɛtɔ̀rɛ̀ kó yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ ĩ̃nkɛ̀, kɛ tuɔ̀ ntihúúntì.

Soasi tũ̃ntɛmɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 24:4-14)
5 Diyiè marì kɛ̀ Soasii nákɛ́ ikuɔ́ nìùtì Yeoyada kɛ dɔ̀: Idíítí ìì tu Kuyie nkpɛyi, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ì tɔuní Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ bèkú ì bá wè yuu ĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ yɛpãrɛ̀.
6 Di níí ì cɔutɛ́ ikuɔ́ nìùtì bá wè ò yɛ́ bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛ̀, kɛ̀ dí túótɛ́ dɛ kó idíítí kétũ̃ntɛnɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ dɛ̀ɛ̀ càkɛ.
7 Soasi do bo o kpàtì benni sipísìdɛ́ nɛ̀ ditãã̃nnì ndi, bá ikuɔ́ nìùbɛ̀ mu nyí tũ̃ntɛ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀.
8 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Soasii yú ikuɔ́ nìùtì Yeoyada nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nkpɛ́í nte kɛ̀ di í tũ̃ntɛ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀? Di tũ mbá nsɔkɛ́ kɛ cɔ́ú idíítí bɛnìtìbɛ̀ borɛ̀. Di níí ì duɔ́ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ tũ̃ntimù kpɛ́í.
9 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛɛ yie nhò bɛ́i ntì bá bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í ncɔ́ú idíítí bɛnìtìbɛ̀ borɛ̀. Bɛɛ̀ tɛ̃́nkɛ í nte ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó mutũ̃ntimù.
10 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Yeoyada waá ntɛtɔutɛ kɛ́ tɛ̀ dùùtɛ tɛ pòkù kɛ́ tɛ̀ ĩńné a bo ntatoomɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kubakù youú diwũ̃tɔ̀nnì takɛ́. Bɛ̀ɛ̀ bàa ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ncɔ́ú Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó idíítí kɛ ãã̀ tɛ miɛkɛ.

11 Kè bè sɔ́ nyì sũũ nhokpàátì kóo pátíwããtì nè ikuɔ́ nìùtì diɛwè bèɛ kɔtɛ ké ì kàa,
12 kè bè kàa nkɛ dèè bèɛ ì duɔ́ mbèè ni mumarimù nè bèè yóó pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú, kè bèɛ yietí bɛdabɛɛsũ̀bè nè bɛtɔ̃mbè,
13 nè bɛmaribè nè bɛtã́cíèbè, kè bèɛ dońnè idɛí nè yɛtã́okùyè bè yóó dɔ̀ɔ̀nè yè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè. Dèè kó dimàà dò nkétũntɛ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ.
14 Bè mɛ nyí ndɔ̀ɔ̀nè tì Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó tinɛntì timátì péítì yoo mɛsɔɔ. Yɛbɔ nè yɛse, nè yɛbɔ bè yó mméínè yè mɛyĩĩ nnè siheú. Kunɛnkù tɛkù makù do í dɔ̀ɔ̀nɛ timátì péítì yoo mɛsɔɔ mbè cuɔ́ dè Kuyie ncĩ̀ètè kpéí.
15 Bè do ɔ̃ɔ̃ duɔ́ ndɛ kó idíítí bèè ni bèmbɛ mumarimù, kè bèɛ ì tùótɛ́ kétũntɛnè Kuyie ncĩ̀ètè.
16 Bè duɔ́ mbè dɛ kó idíítí kè bè bo nyietì bɛtɔ̃mbè. Bè do ɔ̃ɔ̃ í mbekɛ bɛ kóò mɔù kɛ dɔ̀ wèe nákɛ́ ò pĩńnè mèè botí idíítí mutɔ̃mmú. Kɛ yɛ́ bè do ì pĩńnèmè kè dè wennimu mɛsàà.
17 Bè duɔ̀ nyì mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí nnè mɛyɛi nhũtímù kpéí, bè do í ì duɔ̀ nKuyie ncĩ̀ètè tũntimù kpéí, ì do tú ikuɔ́ nìùbè kpɛyi nyi.

Soasi kó tikpàtì kó kumànku
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 24:23-27)

18 Dɛ kó dimɔ̀nnì ndi Asayɛɛdi Sidii kóo kpàátì domè Kati kɔbɛ mudoò kɛ́ bè na, kémbaati kɛ bo do Sedisadɛmmu.
19 Kè Soasi Sudaa kɔbɛ kóo kpàátìi túótɛ́ dèè tu Kuyie nkpɛrɛ. O yɛmbè Sosafati nè Yodammu nè Aasia Sudaa kpàátìbè do cǎ́ńné dè Kuyie nkpéí nnè o mómmuɔ nhò do cǎ́ńné dè, nè mɛsɔɔ mmèè kó dimàà do bo Kuyie ncĩ̀ètè kó ditɔu miɛkɛ, kɛ́ dè duɔ́nko Sidii kóo kpàátì Asayɛɛdii, kòo yóu Sedisadɛmmu kéítɛ́ ò tɛ́nkɛ í mbè do mudoò.
20 Soasi dɔɔ̀rìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà dè wǎ̀rimu Sudaa kpàátìbè dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
21 Kòo kó bɛtũmbèɛ yetɛ o kpɛti kédakɛ kɛ bo ò bɔ. Mɛm̀mɛ kòo nkɔri Sida ɛì kè bèɛ ò poté Bɛti-Midoo borè.
22 Simmɛa birɛ Sosakaa nè Somɛɛ birɛ Sosabati bɛè do ò pòtɛ́ kékuɔ, kè bèɛ ò kũnné o yɛmbè fɔ̃ti Dafiti ɛì. Kòo birɛ Amasia sɔɔtɛ́ o kpàtì.

13

Yoakasi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì

1 Aasia birɛ Soasi Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì kpàtì benni sipísìdé nè ditãã́nnì ndi Yeu birɛ Yoakasi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítè nè yèyiekè kɛ bo Sammarii.
2 Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè kétũnnɛ Nɛbati birɛ Sedoboammu borimɛ, ò do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ, ò í mmè yóu.
3 Mɛm̀mɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ bè yèmè kè kùu bè tanné Asayɛɛdi Sidii kɔbɛ kóo kpàátì nè o birɛ Bɛnni-Adadi bɛ nɔu miɛkɛ bɛ fòmmu mumɔu.
4 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Yoakasii bántè ti Yiè nKuyie nkè kùu yie nkébónkùnnɛ ku miɛkɛ kɛ yɛ́ kù do yàmè Sidii kɔbɛ kóo kpàátì bè fɛ̃ũnkomè.
5 Kè ti Yiè nKuyie mbè duɔ́ nwèè bo bè fièɛ Sidii kóo kpàátì nɔu miɛkɛ kè Isidayɛɛribɛ sɔɔtɛ́ kénhã bɛ touti miɛkɛ bè baa ɔ̃ ndòmmè.
6 Bè mɛ nyi nyóu mɛyɛi nSedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ. Kè kutedɔú Akabu do fìí nkù nkpaá fííkú Sammarii ɛì miɛkɛ.

7 Yoakasi do kpaánè bɛsãndèèbè sipísìnùmmù ndi, sikpàrìnaasɛ̃ĩ̃ tɛpíítè, bɛhããpòmbè tɛkɔupípíítè (10000) Sidii kóo kpàátì weè do bè na ké bè autɛ́ ké mbè nàu mutɑ̃́ɑ̃́ nkɔ̃mɛ.

8 Yoakasi dɔɔrìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà, nè dikɔ̃mbùɔ̀ ò do mɔkɛ dì dè wɑ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbè dɔɔrìmè pátíri miɛkɛ.
9 Kòo kú kè bèɛ ò kũnné Sammarii o yɛmbè fɔ̃ti, kòo birɛ Soasi sɔɔté o kpàtì.

Soasi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì

10 Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Soasi kpàtì benni sipísìtããti nè diyiénnì ndi Yoakasi birɛ Soasi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítè nè yèkuɔ̀ kɛ bo Sammarii,
11 kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè, ò í nyóu mɛyɛi nNɛbati birɛ Sedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ, ké mmè sɔké.
12 Soasi dɔɔrìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà, nè dikɔ̃mbùɔ̀ ò do mɔkɛ dì nè ò do dokénè mèè botí Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Amasia dè wɑ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbè dɔɔrìmè pátíri miɛkɛ.
13 Kòo kú kè bèɛ ò kũnné Sammarii Isidayɛɛribɛ kpàátìbè fɔ̃ti. Kè Sedoboammuu cɔuté tikpàtì.

Edisee kumè

14 Kè Edisee muɔkɛ kéduúnnè mukũ̃ũ̃ nkè Soasi Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kɔtoo o borè kénkuɔ̀ nkɛ tú: Áú n cicɛ! Áú n cicɛ! Isidayɛɛribɛ kparìsɛ̃ĩ̃ nè si dèèbè tu fɔ̃́ nwe.
15 Kè Edisee ò nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kéwaanní mutãmmù nè ipie.
Kòo kɔtɛ ké dè waanní.
16 Kè Edisee dɔ̀: Sɛu nkupie nkòo kù sèu. Kè Edisee nɔ́ɔ́ nho nɔu o kpɛsi ĩ̃nkè,
17 kóò nàké kɛ dɔ̀: Kpeté tɛbòtè diyiè yìèní kèè bíékè.
Kòo tè kpeté. Kè Edisee dɔ̀: Tãũ!
Kòo tãũ. Kè Edisee dɔ̀: Kupie nkuu nkuù bɛnkú ti Yiè nKuyie nyóó duɔ́mmè kàa na Sidii kɔbɛ ké bè poté Afɛki kékuɔ bɛmɔu páíí.
18 Kè Edisee deè kɛ dɔ̀: Tùótɛ́ a pie!
Kòo ì tùótɛ́. Kòò dɔ̀: Poté kɛtenkè!
Kòo kè poté kɛ dɔ̀ kucɛ mètããti kéyóu.
19 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edisee miɛkɛɛ ò pɛikɛ. Kòò dɔ̀: A na nkè poté kucɛ mènùmmù ndi yoo mèkuɔ̀. A na nnamu Sidii kɔbɛ ké bè kùɔ kédeè páíí. Di mmɔ̀nnì a né yóó bè na kucɛ mètããti máà ndi.

20 Kè Edisee kú kè bèɛ ò kũnné. Dɛ do sɔ̃́ mMɔabu kɔbɛ bɛè do ɔ̃ɔ̃ dɔ́ɔ́té bá dìi benni ké bè do mudoò kéfekɛ bɛ kpɛrɛ.
21 Kè bèmabèɛ tɔ ocíì kékɔtɛ kɛ bo kũnné, kè bèɛ bè yàní kédootóo ocíì Edisee fɔ̃ti miɛkɛ. Kòo cíì kàáké Edisee kũ̃ɔ̃ kéyɑ̃́ntɛ́ kéítɛ́ kécómmú.

Isidayɛɛribɛ namè Asayɛɛdi

22 Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Yoakasi kpàtì timɔu miɛkɛ kè Asayɛɛdi Sidii kóo kpàátì mbè fɛ̃́ũnko mɛdiè.
23 Kè ti Yiè nKuyie mmɛ mbè kuó mmɛsémmè ké bè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkéwɛ̃ɛ̃tɛní bɛ bíékè mɛtaummè kù do dɔ̀ɔ̀nèmè bɛ yɛmbè Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu mɛ kpéí. Kù í ndɔ́ ké bè dèè, kù mu ndo í bè dootóo.

24 Kè Sidii kɔbɛ kóo kpàátì Asayɛɛdii kú kòo kóo dapàà mBɛnni-Adadi sɔɔté o kpàtì.

25 Mɛm̀mɛ Yoakasi birɛ Soasii wɛ̀tɛ kɛ́cɔ́útɛ́mɛ̀ Asayɛɛdi birɛ Bɛnni-Adadi borɛ̀ yɛhɛkɛ̀ Asayɛɛdi do bɛ̀ pɔntɛ kɛ́fekɛ yɛ̀ o cicɛ Yoakasi borɛ̀, kɛ̀ Soasii wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ na kucɛ mètããti kɛ́cɔuté Isidayɛɛribɛ ɛkɛ̀.

14

Amasia naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 25:1-4, 11-12, 17-28. 26:1-2)

1 Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Yoakasi birɛ Soasi kpàtì benni dɛ́rì miɛkɛ nkɛ Soasi birɛ Amasia naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì.
2 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yènùmmù ndi, kɛ́ntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yèwɛi kɛ bo Sedisadɛmmu. Kòo yɔ̃ yètìrì tu Yeoyadanni Sedisadɛmmu ɛì kou.
3 Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndɔ́ dɛ̀, ò né í ntùɔ̀kɛ o yàárì Dafiti, ò do tũ nho cicɛ Soasi borimɛ mmɛ weti weti.
4 Kɛ̀ yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ né nkpaá bo kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nfeu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ ntihúúntì yɛ ĩnkɛ̀.

5 O kpàtì fiíkú dìì mɔ̀nnì kɛ́deè kòo kuɔ bɛkperíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kùɔ o cicɛ wèè do tú bɛ kóo kpàátì.
6 Ò mɛ nyí nkùɔ bɛ̀ɛ̀ do kùɔ o cicɛ bɛ bí, kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ tì wɔ̀rimɛ̀ ti Yiè nKuyie nkuó pátíri Mɔyiisi wɔ̀ri dì miɛkɛ. Kuyie ndo béimmu di miɛkɛ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ báá kuɔ dɛbirɛ cicɛ dɛbirɛ yɛi nkpéí, bɛ̀ mɛ mbáá kuɔ dɛbirɛ dɛ cicɛ yɛi nkpéí. Bá wè ò dò nkékú o yɛi nkpéí nkɛ.
7 Weè Amasia do poté Edɔmmu kɔbɛ kubiriku bɛ̀ tu kù kukókébiriku ku miɛkɛ, kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (10000). Mudoò tɛ̃mù mamù miɛkɛ kòo fietɛ Sedaa ɛì ké dì yu kɛ dɔ̀: Yokɛtɛɛdi, kɛ̀ dɛ kó diyètìrì kpaá bo nɛ̀ yíenní.

8 Mɛm̀mɛ Amasia tɔ̃mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Yoakasi birɛ Soasi Yeu yaàbirɛ kɛ dɔ̀: Amasia tu a kɔtoo kɛ̀ dí yáákɛ́ ditɔbɛ̀.
9 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Soasii bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ditãrì Dimaa kó tipotì tii do nàkɛ́ diyiè marì Dimaa kó dɛtediɛrɛ̀ kɛ dɔ̀ dɛɛ tì duɔ́ ndɛ kóo sapàà nkɛ̀ tìi puó nti kóo dapàà. Kɛ̀ mupĩmpĩmmùu yènní Dimaa kɛ́ tì na kɛ́ũ̃tiroo.
10 Ò béi mmɛmmɛ kɛ́deè kɛ dɔ̀: N yɛ́mu a namɛ̀ Edɔmmu kɔbɛ mbɛ kɛ̀ dɛɛ̀ kó tɛfentɛ̀ da bo. Né mbo a cĩɛ̃tɛ̀ kɛ sãntí amáà, báá dántɛ́ mudoò mùù yóó da dɔɔ̀ mɛyɛi nkɛ́nte kɛ̀ bɛ̀ da na fɔ̃ nnɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛmɔu.
11 Amasia mɛ nyí nyie. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Soasi báátí kɛ̀ bɛɛ yáákɛ́ bɛtɔbɛ̀ Bɛti-Semɛsi Sudaa kɔbɛ tenkɛ̀ miɛkɛ.
12 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ na Sudaa kɔbɛ, kɛ bɛ̀ɛ cíétɛ́ kɛ́kũ̃ũ̃ mbɛ cɛ̃́ĩ̃.
13 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ pĩ nSoasi birɛ Amasia Aasia yaàbirɛ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì. Bɛ̀ do ò pĩ mBɛti-Semɛsi nwe kóò kònnɛ̀ o ciɛ Sedisadɛmmu, képɔntɛ Sedisadɛmmu ɛì kó kuduotí, ku okùmɛ̀ bo ntùɔ̀kɛ métìrì sikɔusìdɛ́ (200), kétúótɛ́ Efadaimmu kó dibòrì kɛ́ntɔ kétuɔ̀kɛnɛ̀ kuduotí kɛ́ntímɛ̀ kó dibòrì.
14 Kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó mɛsɔɔ mmɛmɔu nɛ̀ timátì péítì nɛ̀ tinɛntì tìi kó dimàà bo tɛ miɛkɛ nɛ̀ dɛɛ̀ bo tɛkpàátìcĩɛ̃tɛ̀, kétúóténɛ̀ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ mudoò miɛkɛ kéwɛ̃tɛ kékònnɛ̀ Sammarii.

15 Soasi kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ dɛɛ̀ kó dimàà, nɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ ò do mɔkɛ dì nɛ̀ ò dokénɛ̀ mɛɛ̀ botí Amasia Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì, dɛ̀ wɔ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.
16 Kòo kú kɛ̀ bɛɛ ò kũnné Sammarii Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ fɔ̃ti. Kòo birɛ Sedoboammuu sɔɔté o kpàtì.

17 Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Yoakasi birɛ Soasi ku dìì mɔ̀nnì kédeè kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Soasi birɛ Amasia nkpaá fòùmu kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yènùmmù.
18 Amasia dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ wɛ̃̀rimu Sudaa kpàátìbɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.
19 Kɛ̀ bèɛ dakɛ kɛ bo ò bɔ nkóò pi Sedisadɛmmu, kòo cokɛ́ kékɔtɛ Dakiisi kɛ̀ bèɛ tɔ̃nko bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bèɛ kɛ̀ nhò kùɔ.
20 Kɛ̀ bèɛ ò tùóténnɛ̀ sisɛ̃ĩ kékonnènní Sedisadɛmmu, kóò kũnné o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti Dafiti ɛì miɛkɛ.
21 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛɛ túótɛ́ Asadia kéduɔ́ nkòo sɔɔté o cicɛ kpàtì, dɛ̀ do sɔ̃́ nhò mɔ̀kɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ ndi.
22 Weè do wɛ̃̀tɛ kémaá Edati ɛì kɛ́ dì tɛ̃́ńné Sudaa kɔbɛ o cicɛ kũũ nkó difɔ̃nkúò.

Sedoboammu naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì

23 Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Soasi birɛ Amasia kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinummurì ndi Soasi birɛ Sedoboammu naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà nɛ̀ dìmáà kɛ bo Sammarii,
24 kédɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, ò í nyóu mɛyɛi nNɛbati birɛ Sedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ.
25 Weè do wɛ̃̀tɛ kécɔuté Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kétúótɛ́ Amati kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Adaba. Kéndònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù do tì nàkémɛ̀ nɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò Amitaii birɛ Sonaasi Kati-Efɛɛ ɛì kou nùù miɛkɛ.
26 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo yà Isidayɛɛribɛ yo mmèè sémmè dɛummè mmɛ. Onìtì tɛ̃́nkɛ do í kpaá bá omáà Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ wèè bo bɛ̀ teennɛ̀.
27 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo í dɔ́ Isidayɛɛribɛ bo kúmɛ̀ kédeè kɛ̀ bɛ yètìrìi kpánné kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀, dɛɛ̀ do te kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ Soasi birɛ Sedoboammuu bɛ̀ dɛɛté.

28 Sedoboammu dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà, nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀ ò do mɔkɛ dì nɛ̀ ò dokɛ́ mèè botí kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ fièɛ Damaasi nɛ̀ Amati ɛkɛ̀ kɛ yè tɛ̃́ńné Isidayɛɛribɛ, dɛ̀ wɛ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.
29 Kòo kú kɛ̀ bèɛ ò kũnné Sammarii Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ fɔ̃ti, kòo birɛ Sakarii sɔɔté o kpàtì.

15

Asadia naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 26:3-4, 21-23)

1 Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Sedoboammu kpàtì benni sipísìdɛ́ nɛ̀ diyiénnì miɛkɛ nkɛ Amasia birɛ Asadia naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì.
2 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ ndi kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnùmmù nɛ̀ yèdéè kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ yètìrì do tú: Yekodiyauu nwe Sedisadɛmmu ɛì kou.
3 Kòo ndɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀ o cicɛ Amasia do dɔɔ̀rìmɛ̀.
4 Kɛ̀ yɛtɔ̀rɛ̀ né nkpaá bo kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ ntihúúntì yɛ ĩnkɛ̀.
5 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò poté kòo muɔkɛ tikɔ̀ntì kɛ̀ bèɛ ò cɑ̃́ńné kòo mbo omáà borɛ̀ kòo birɛ Yotammu weè mbaké tɛkpàátìcĩ̃tɛ̀ kɛ ni bɛnìtìbɛ̀, kòo mmɛ ndò nkɛ yàa kúnɛ̀.
6 Asadia dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà dɛ̀ wɛ̃̀rimu Sudaa kpàátìbɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.
7 Kòo kú kɛ̀ bèɛ ò kũnné o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti Dafiti ɛì miɛkɛ. Kòo birɛ Yotammuu sɔɔté tikpàtì.

Sakarii naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì

8 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìtããti nè diniínnì miɛkɛ nkɛ
Sedoboammu birɛ Sakarii naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀
bɛtããbè bèkuɔ̀ kɛ bo Sammarii.
9 Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè o yɛmbè do dɔ̀rìmè, ò í nyóu mɛyɛi
nNɛbati birɛ Sedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ.
10 Kè Yabɛsi birɛ Sadummuu cómmú kɛ bo ò bɔ. Mɛ̀mɛ kóo ò poté
Ibedeammu ɛì kékuɔ, kéfietɛ tikpàtì.
11 Sakarii kó tináaǹtì sɔnti wɔ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè dɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
12 Ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nti Yeu kɛ dɔ̀: A yaàbí nè a yaàbíyúó bo nkàrì
Isidayɛɛribɛ kpààtìkàrì ĩnkè.

Sadummu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

13 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Osiasi kpàtì benni sipísìtããti nè diwɛínnì miɛkɛ nkɛ
Yabɛsi birɛ Sadummu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kétɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ otɔ̃̀nkù
òmáà kɛ bo Sammarii.
14 Mɛ̀mɛ Kadi birɛ Mɛnnaɛmmu ìtémè Tidisaa kékɔtɛ kéta Sammarii képoté
okpààtì kékuɔ kéfietɛ tikpàtì.
15 Sadummu kó tináaǹtì sɔnti ò bɔ mmèè botí okpààtì dè wɔ̀rimu Isidayɛɛribɛ
kpààtìbè dɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
16 Mɛ̀mɛ Mɛnnaɛmmu domè Tapua ɛì képoté bèè kó dimàà bo di miɛkɛ nè
di tempẽ nyimɔu kɔbɛ kétaunnè Tifisa képuotí bɛpɔupómpómbè bèè kó dimàà
dè bo. Dɛ kó dihɛì kɔbɛ í yiemmè koò kpeté yɛbòrè.

Mɛnnaɛmmu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

17 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìtããti nè diwɛínnì miɛkɛ
nkɛ Kadi birɛ Mɛnnaɛmmu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀
yɛbie ntɛpíítè kɛ bo Sammarii.
18 Kòo dɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè, ò í nyóu mɛyɛi Nɛbati birɛ nSedoboammu
do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ.
19 Weè kó dimɔ̀nnì ndi Asidii kóo kpààtì Pudi bè domè kè Mɛnnaɛmmuu ò
duɔ́ ntimátì péítì tɔ́nnì sipísìtããti kòò bo ò teennè kékpénkùnnɛ o kpàtì.
20 Mɛnnaɛmmu do cuó dɛ kó timátì péítì Isidayɛɛribɛ kó bɛkotibaabè borè ndɛ
bá wè yuu ĩnkè mɛdítíbii nsipísìnùmmù ké dè wẽnné kéduó nhAsidii kóo kpààtì
kòo bè yóu kéwẽtɛ.
21 Mɛnnaɛmmu dɔ̀rìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà dè wɔ̀rimu Isidayɛɛribɛ
kpààtìbè dɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
22 Kè Mɛnnaɛmmuu ku, kòo birɛ Pekayaa sɔɔté o kpàtì.

Pekayaa naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

23 Sudaa kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù kpɛri miɛkɛ nkɛ
Mɛnnaɛmmu birɛ Pekayaa naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀
yɛbie nyèdéè kɛ bo Sammarii.
24 Kòo dɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè ò í nyóu mɛyɛi nNɛbati birɛ Sedoboammu
do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ.
25 Mɛ̀mɛ Demadia birɛ Pekaa wèè tɔu o kpàrìnɛntì, kòo cómmú kɛ bo ò bɔ,
kòo mbo Sammarii tɛkpààtìcĩ̃ètè kó kudieku makù, kòo ò poté kékuɔ, kékuɔnè
Adikɔbu nè Adiyee, kénɛinè Kadaadi ɛì kɔbɛ sipísìnùmmù, ò mɛ nhò kùɔ kéfietɛ
tikpàtì.
26 Pekayaa borimɛ sɔmmɛ wɔ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè dɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.

Pekaa naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

27 Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù nɛ̀ didérínnì miɛkɛ nkɛ Demadia birɛ, Pekaa naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdé kɛ bo Sammarii.
28 Kòo dɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, ò í nyóu mɛyɛi Nɛbati birɛ Sedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mɛ̀ɛ̀ miɛkɛ.
29 Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Pekaa kpàtì miɛkɛ nkɛ Tekadati-Fadasaa Asidii kóo kpàátì bɛ̀ domɛ̀ kéfietɛ Nɛfutadii tenkɛ̀ kɛmɔu: Iyɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Abɛdi-Bɛti-Maaka nɛ̀ Yannɔa nɛ̀ Kedɛsi nɛ̀ Asɔɔ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ diɛyɛ̀ Kadaadi nɛ̀ Kadidee, képĩmmú bɛnìtìbɛ̀ kékònnɛ̀ Asidii.
30 Kɛ̀ Edaa birɛ Osee cómmú kɛ bo bɔ nDemadia birɛ Pekaa kóò poté kékuɔ, kéfietɛ tikpàtì.

31 Pekaa dɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ̀ wɑ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ dɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.

Yotammu naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 27:1-3,7-9)

32 Isidayɛɛribɛ kpàátì Demadia kpàtì benni dérì miɛkɛ nkɛ Osiasi birɛ Yotammu naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì.
33 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé nɛ̀ yènùmmù ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ do tú Sadɔki kóo sapàà nwe kòo yètìrì tu Yedusaa.
34 Kòo dɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀, ò do tũnnɛ o cicɛ Osiasi borimɛ mmɛ weti weti.
35 Kɛ̀ yɛtɔ̀rɛ̀ né nkpaá bo, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ ntihúúntì yɛ borɛ̀.

Weè do keuté ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó dibòrì bɛ̀ tu dì Dibòrì diɛrì.

36 Yotammu dɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ, ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, dɛ̀ wɑ̃̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ dɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.
37 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ nkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔmmɛ̀ kɛ̀ Sidii kóo kpàátì Desinni nɛ̀ Demadia birɛ Pekaa Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kɛ̀ bɛ̀ bo dokénɛ̀ Sudaa kɔbɛ.
38 Kɛ̀ Yotammuu kú kɛ̀ bɛɛ ò kũnné o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti Dafiti eì miɛkɛ. Kòo birɛ Aasii sɔɔté o kpàtì.

16

Aasi naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 28:1-27)

1 Demadia birɛ Pekaa kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ diyiénnì miɛkɛ nkɛ Yotammu birɛ Aasi naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì.
2 Aasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé ndi kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu, bá ò í ndɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀, ò í ntũnnɛ o yàárì Dafiti kó mɛborimɛ.
3 Ò do tũnnɛ Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ borimɛ mmɛ kéféúténɛ̀ ketíkɛ o birɛ kétuɔ, ibotí ti Yiɛ̀ nKuyie ndo bèti ì ké bɛ̀ kànnɛ, ì do dɔɔri ìì sɔkɛ botí.
4 Kòo nkɔù iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ ntihúúntì yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ dɛtie nyɔ.
5 Mɛm̀mɛ Sidii kóo kpàátì Desinni nɛ̀ Demadia birɛ Pekaa Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì bɛ̀ domɛ̀ Sedisadɛmmu eì ké dì pì, bɛ̀ mɛ nyí ndì na.
6 Dii mɔ̀nnì dimáà miɛkɛ nkɛ Sidii kóo kpàátì tɛ̃ɛ́nɛ́mɛ̀ Edɔmmu kɔbɛ bɛ eì Edaa, kébɛti Sudaa kɔbɛ di miɛkɛ, kɛ̀ Edɔmmu kɔbɛɛ dì ta kɛ bo nɛ̀ yíenní.
7 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Aasii tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Asidii kóo kpàátì Tekadati-Fadasaa kɛ dɔ̀ Sidii kóo kpàátì nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kou bɛɛ̀ do mí nha birɛ, a kóo tɔ̃ntì, kɛ̀ n tu á kɔtɛní kɛ́ n dɛɛté.

8 Ò mɛ nyĩ kétúótɛ́ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ dèè bo ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó ditɔu miɛkɛ nɛ̀ dèè bo tɛkpàátìcĩ̀ètè miɛkɛ kéduɔ́nko Asidii kóo kpàátì kɛ dɔ̀ wè ò pãmu.
9 Kè Asidii kóo kpàátìi yie nkékɔtɛ kédo Damaasi eì ké dì pɔntɛ képĩ́mmú di nìtìbɛ̀ kékɔ̀nnɛ̀ Kiidi, kékuɔ okpàátì Desinni.
10 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátì Aasii kɔtɛ Damaasi kɛ bo yà Asidii kóo kpàátì Tekadati-Fadasaa. Mɛm̀mɛ ò yàmè diwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo Damaasi kéwãri dì dòmmè weti weti, kéduɔ́nko ikuɔ́ nìùtì Udii wèè bo Sedisadɛmmu.
11 Kòo maá diwũɔ̃tɔ̀nnì kè dì ndò nhokpàátì Aasi ò duɔnní itié nDamaasi kɛ yɛ̃ nwè dì maá kè dì ndòmmè, ké dì maá kédeè bá okpàátì Aasi mu nyí kònko.
12 Kòo ítɛ́ Damaasi kékɔ̀nko kéyà diwũɔ̃tɔ̀nnì kédekɛ di ĩnkè,
13 kéféútɛ́ o ɔ̃fè kétuɔ nkétuɔnnɛ̀ tihúúntì nɛ̀ muyuo nkɛ cóú mmɛnaà mbɛ̀ tu mè dìfɛ́ɛ̀ mu ĩnkè kémíétɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì iwũɔ̃ ò fìé ì mɛtaummè kpɛyi i kó mɛyĩĩ,
14 kétúótɛ́ disɔɔwũɔ̀ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè ìikè kékɔtɛ ké dì cò́nné diwũɔ̃tɔ̀nnì pànnì bakù youú bíékè,
15 kédeè kénáké ikuɔ́ nìùtì Udii kɛ dɔ̀: Diwũɔ̃tɔ̀nnì diɛrì ĩnkè nkɛ a yó ntuɔmmè di feu ìì wũɔ̃ dikũ̃nweńnì nɛ̀ kuyuoku, okpàátì kó iwũɔ̃ nè o kó yɛpãrè nè kubotí kó iwũɔ̃ nè ku kó yɛpãrè, muyuo nkpɛyɛ nè dìfɛ́ɛ̀ bè ɔ̃ɔ̃ yɔɔrɛ wè yɛpãrè ĩnkè. A níí yóó di mmíétɛ́ iwũɔ̃ di kù feu ì kó mɛyĩĩ, kè disɔɔwũɔ̀ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì dii, míì yó nyɛ́ di kpɛti.
16 Kè ikuɔ́ nìùtì Udii dɔ̀ɔ okpàátì Aasi ò nàké tì timɔu.
17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátì Aasii kéké sinaasɛ̃ĩ bè do dɔ̀ɔ sìì kó tifèntì Kuyie ncĩ̀ètè kpéí si kó yɛtàrè kédɛi yɛbɔ yèè cò́mmú sì ĩnkè, kécɔ̃ntɛ́ disɔɔwũɔ̀ kó kunankú diɛkù isɔɔmátìnààkɛ kɔku, ké kù ĩ́nné kɛtenkè bè cè kè nè yɛtɑ́́rè,
18 képɔntɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì Kuyie ncĩ̀ètè okpàátì do dɔunko dè o kpàátìkàrì kékpetínné okpàátì kó dibòrì.

19 Aasi dɔɔ̀rìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ mèè kó dimàà dè wɑ̀́rimu Sudaa kpàátìbɛ̀ dɔɔ̀rìmè pátírì miɛkɛ.
20 Kòo kú kè bèɛ ò kũnné o yɛmbè fɔ̃ti Dafiti eì miɛkɛ, kòo birɛ Esekiasii sɔɔtɛ́ o kpàtì.

17

Osee naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì

1 Sudaa kóo kpàátì Aasi kpàtì benni tɛpíítè nɛ̀ didérì miɛkɛ nkɛ Edaa birɛ Osee naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nyèwɛi kɛ bo Sammarii,
2 kédɔ̀ɔ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè ò né í ntùɔ̀kɛ Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ bèè ò niiténè kɛ di tikpàtì.
3 Dɛ mɔ̀nnì kè Asidii kóo kpàátì Sadimanasaa kɔtɛní kédo Osee kóò na, kòo ò bɔ̀útɛ́ ké nhò yietì dàmpóò.
4 Kè Asidii kóo kpàátìi bantɛ́ Osee dammùmè o cĩ̃ nyi, ò sɔ́ ndìì mɔ̀nnì Osee tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ Saii eì Esibiti kóo kpàátì borè. Ò mɛ nyí yietí dɛ benni Asidii kóo kpàátì dàmpóò ò ɔ̃ nhò yietì mèè botí yɛbie ntɛyè. Mɛm̀mɛ Asidii kóo kpàátì duɔ́mmè kè bèɛ pĩ nhOsee kéboú mɛfĩmmɛ kékpetínné.
5 Kè Asidii kɔbɛɛ ítɛ́ képitɛ́ kɛtenkè kɛmɔu, kékɔtɛ képi Sammarii eì ké ndì pi kɛ dɔ̀ yɛbie nyètããti.

6 Osee kpàtì benni wɛínnì miɛkɛ nkɛ Asidii kóo kpààtì namè Sammarii
kɛ́pĩmmú bɛnìtìbè kɛ́kònnè Asidii ké bè kànnɛ Adaa ɛì nè Abɔɔ kó mpɛ́mmè
Kosãã tempɛ̃ nnè Mɛdii ɛkè.

Dèè te kè Isidayɛɛribɛ kpààtìyuu pòntɛ

7 Isidayɛɛribɛ yetɛ mèè kpɛ́í mbɛ Yiè nKuyie nkùù bè dènnɛní Esibiti miɛkɛ
kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ndɛè te kè tii mbè tùɔkɛní. Kuyie ndo bè fìètɛnè Esibiti kóo kpààtì
nwe ké bè dènnɛ kè bèɛ kù yóu kɛ́fíé yɛbɔkè.
8 Bè do tũnnɛ ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè kànnɛ i borimɛ mmɛ,
9 kɛ́ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyɛ̃ mbè báá dɔɔ̀ dè kɛmaá yɛtɔ̀rè yɛhɛkè yɛmɔu miɛkɛ
kɛ́túótɛ́ bèè bàa dihɛì bɛ kó yɛtuo kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè yɛhɛkè diɛyè iduotí fité yè,
10 kɛ́fiíkú yɛtã́rè, kɛ́fiíkú itedɛí sitã́ã́ simɔu ĩnkè nè yɛteyɔ yɛmɔu.
11 Kè bè nfeu iwũõ yɛtɔ̀rè ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè kànnɛ, ì do
dɔɔ̀rìmè, kɛ́dɔɔ̀ dèè í wenni kè ti Yiè nKuyie miɛkɛɛ bè yè.
12 Bè do feu yɛbɔkè nyɛ ti Yiè nKuyie mmɛ ndo bè nàkému kɛ dɔ̀ bè báá dɔɔ̀ dɛ
kó kubotí.
13 Ti Yiè nKuyie ndo duɔ́ nkè ku pããnáaǹtì náaǜbè bè caummu weti weti
bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ kɛ́ bè nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ceetɛnè kɛ́yóu di yɛi
nkɛ́tũnnɛ n tannɔ̀ nè n tié nnè n kuɔ́ n duɔ́ nkè m pããnáaǹtì náaǜbè bɛmɔu duɔ́
ndè di yɛmbè.
14 Bè mɛ nyí nyie, kè bèɛ kpénkùnnɛ bɛ to kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té bɛ yɛmbè do kpénkùnnɛ
mèè botí bɛ kpɛyɛ, kè bèɛ yetɛ ti Yiè nKuyie nkpɛti.
15 Bè dootóo ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nyi nè mɛtaummè kù do dɔ̀ɔ̀nè mè bɛ yɛmbè
nè kù do bè nàkɛ́ yèè tannɔ̀, kɛ tũnnɛ dɛtetìrè kpɛrɛ, kɛ naá mbɛ mómmɔmbɛ
dɛtetìrè. Bè tũnnɛ ibotí tɛì kó mɛborimɛ mmɛ Kuyie ndo yɛ̃ mbè báá tũnnɛ mè.
16 Bè do dootóomu ti Yiè nKuyie ntannɔ̀ páíí, kɛ́dɔɔ̀ isɔɔmátìnààkɛ ìdɛì kɛ́fíí
nkutedɔú kɛ́nninku kɛ dɔu ndiyiè nè otã̀nkù nè siwã̃ã kɛ feu iwũõ dibɔɔ̀ Baadi.
17 Kɛ tuɔ̀ mbɛ bí initidaaì nè initipòì kɛ pãũ kɛ dɔɔri munitinɔ̀ntɔ̃mmú, kɛ́duɔ́
mbɛmáà mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù miɛkɛ, kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛɛ bè yè.
18 Kɛ mènkɛɛ bè yè mɛdiè nkè kùu bè kɛi nku borè kè dè nkpaá Sudaa botí kɔbɛ
máà ndi.
19 Weè Sudaa kɔbɛ múnkɛ í ntũnnɛ ti Yiè nKuyie ntannɔ̀, kɛ́tũnnɛ Isidayɛɛribɛ
do mɔkɛ mèè mantímè bɛ kó dikpààtìyuu miɛkɛ.
20 Nè dɛ kpɛ́í nkè ti Yiè nKuyie ndootóo Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ́ bè ãnné ifɛi,
kɛ́duɔ́ nkè ibotí tɛìi bè na kɛ́nfekù bɛ kpɛrɛ, kè kùu bè kɛi nku ìikè.

21 Ti Yiè nKuyie nkuù do bè totɛ́ kɛ́dɛitɛ Isidayɛɛribɛ kɛ́cã́nnɛ́nè Dafiti kó
tɛcĩ̃ɛ̃tè, kè Isidayɛɛribɛɛ pĩ nNabati birɛ Sedoboammu tikpàtì, kòo fétìnnɛ
Isidayɛɛribɛ kɛ́ bè tannɛ́ mɛyɛi ndiɛmè miɛkɛ.
22 Kè Isidayɛɛribɛ ntũ nSedoboammu do dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi, bè í mmè yóu.
23 Kè ti Yiè nKuyie nYaá mbè kɛinnè ku borè kɛ́ndònnè kù do tì nàkɛ́mè nè ku
pããnáaǹtì náaǜbè nɔ̀ miɛkɛ. Mɛǜmɛ kù bè cíɛmmè ku tenkè ĩnkè kè bèɛ kɔtɛ
Asidii kɛ kɛ mbo nè yíenní.

Kuyie ndènnɛmè Isidayɛɛribɛ kè ibotí tɛì kari bɛ tenkè

24 Kè Asidii kóo kpààtìi duɔ́ nkè Babidɔnni kɔbɛ nè Kutaa kɔbɛ nè Awa kɔbɛ
nè Amati kɔbɛ nè Sefawayimmu kɔbɛ kè bèɛ kɔtení kɛ́mbo Sammarii kó yɛhɛkè
miɛkɛ kɛ́fietɛ Isidayɛɛribɛ ɛkè bè do bo yè Sammarii kɛ́mbo.
25 Bè kàri dìi mɔ̀nnì dɛ kó yɛhɛkè miɛkɛ kɛ í ntũ nti Yiè nKuyie nkè kùu duɔ́
nkè yɛcìrícìrè mbè pĩĩ.
26 Kè bèɛ tɔ̃ nkè bèɛ nákɛ́ Asidii kóo kpààtì kɛ dɔ̀: A tɔ bèè nìtìbè kɛ kànnɛ
Sammarii bè í yɛ̃́ bè bàámmè Kuyie dɛè te kè kù duɔnní yɛcìrícìrè kè yè bè pĩĩ.

27 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Asidii kóo kpàátìi duɔ́ ndinùù kɛ dɔ̀: Túótɛ́nɛ̀ m pĩ́mmúní bèè
nìtìbè Sammarii bɛ miɛkɛ Kuyie nkuɔ́ nìùtì mɔù kóò tɛ̃́nɔ́ɔ kóo nkɛ̀ bo ké bè
bɛnkɛ bè bàámmè Kuyie.
28 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bèɛ dɛitɛ ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nìùbè miɛkɛ òmɔù kéduɔ́nko kòo
mbo Betɛɛdi kɛ bè bɛnkú bè bàámmè Kuyie.

29 Bá kùù botí kù do dɔ̀ɔ tɛbɔɔtenkaanìtè ntɛ kéfíí nyɛtuo bè do maá yè
Sammarii kó yɛtɔ̀rè yɛ miɛkɛ. Bá kùù botí kù do mɛ ndɔ̀ɔ ku ɛì kù bo dìì miɛkɛ.
30 Kè Babidɔnni kɔbɛ mmɔkɛ bɛ kpɛtɛ kè tè tú Sukɔti-Bɛnnɔti, kè Kuta ɛì kɔbɛ
kpɛtɛ ntú Nɛdikadi, kè Amati ɛì kɔbɛ kpɛtɛ tú Asimati.
31 Kè Awa ɛì kɔbɛ kpɛsi tú Nibasi nè Taditaki, kè Sefawayimmu ɛì kɔbɛ kpɛsi
ntú Adadamadɛki nè Annammɛdɛki, kè bè sì kɔ̀ù ibí kɛ tuɔ̀.
32 Kè bè ntũ mbakɛ ti Yiè nKuyie nkɛ né waá mbɛ botí miɛkɛ ikuɔ́ nìùbè bèè yó
mbo bè maá yèè tuo kɛ pĩ mmubɔɔtɔ̃mmú nè bɛ kpéí.
33 Kè bè ntũ nti Yiè nKuyie nkɛ feunè bɛ bɔkè bè do yè feu mèè botí bɛ ciɛ bè
do boní kè, kè bè bè tɔní.
34 Nè yíennní bè kpaá tũ mmɛè mantímè, bè í tũ nti Yiè nKuyie nséi bè mɛ nyí
tũ mbɛ kó ikuɔ́, bè mɛ nyí tũ nti Yiè nKuyie nkuɔ́ kù do duɔ́ nyì Sakɔbu bí, kù
do yu ì kɛ dɔ̀ Isidayɛɛribɛ.
35 Ti Yiè nKuyie ndo bè dɔ̀ɔnè mɛtaummè mmɛ ké bè nàké ku nùù kɛ dɔ̀: Di bá
mmɔkɛ yɛbɔkè, di bá nninku yɛ ììkè, di bá nyè dɔú ndi mɛ mbá nyè feu iwũ5.
36 Di dò nkémbáá mmí ndi Yiè nKuyie nku, mí nwèè di dènnɛní Esibiti nè
muwɛ̃rímú. Di dò nkéndé míì máà ndi, kɛ nni ntũ nkɛ n feu iwũ5.
37 Dí mpĩ n di nàké tì nè n tié, nnè n tannɔ̀ nè n kuɔ́ ké ndè tũ nsɑ́ɑ̃́, di báá fíé
yɛbɔkè.
38 Di báá yɛ̃̀ mmɛtaummè n di dɔ̀ɔnè mè, kéfíé yɛbɔkè.
39 Di ntũ mmí ndi Yiè nKuyie m máà ndi kè nní ndi dɛɛrí nè di dootitɔbè.
40 Bè mɛ nyí nyie nkè bè baa nkpaá kɛ tũ mbè do mɔkɛ mèè mantímè nè
dimɔ̀nnì.
41 Mɛm̀mɛ kè bè ntũ nti Yiè nKuyie nkɛ feunè yɛbɔkè, kè bɛ bíi mɛ nsɔɔté nè bɛ
yaàbío. Kɛ mɛ ndɔɔri nè yíennní.

18

Esekiasi naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 29:1-2. 31:1)

1 Isidayɛɛribɛ kpàátì Edaa birɛ Osee kpàtì benni tɑ̃ɑ̃́nnì miɛkɛ nkɛ Aasi birɛ
Esekiasi naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì.
2 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé nè yènùmmù ndi, kéntɔ tikpàtì
kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdé nè yèwɛi kɛ bo Sedisadɛmmu. Sakarii birɛ Abi weè do tú
o yɔ̃.
3 Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndɔ́ dè o yàárì Dafiti do dɔ̀rìmè sósó.
4 Weè do pùɔ nyɛtɔ̀rè képuɔ nsitenkaanìi kékɔ̃ũ Asedaa kutedɔú kébɔ́ké
fɛsɔɔmátìwààfè Mɔyiisi do dɔ̀ɔ fè, Isidayɛɛribɛ do kpaá kɛ fè tùɔmmu ntihúúntì
kétuɔkɛnní dɛ mɔ̀nnì, kè bè fè yu kɛ tú fɛsɔɔmátìwààfè.
5 Esekiasi do dómu mɛdiè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù képɛ̃̃tɛ́ Sudaa
kpàátìbè sɔmbɛ, bèè ò niiténè nè bèè ò tũnní.
6 Kòo ntaunè ti Yiè nKuyie nweti weti, ò í nkù yatɛnè kéntũ nKuyie ntannɔ̀
kù do duɔ́ nyè Mɔyiisi.
7 Kè ti Yiè nKuyie nni nhò bonè kòò dɔɔri dè dɛmɔu yie. Kòo yetɛ Asidii kóo
kpàátì kpɛti kɛ tɛ̃́nkɛ í nhò bùɔ́.

8 Weè do poté Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kéfietɛ bɛ tenkɛ̀ kétúótɛ́ bèè baa dihɛì bɛ kó yɛtuo
kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ iduotí fité yè.

Sidii kóo kpààtì Sadimanasaa pimɛ̀ Sammarii

9 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Esekiasi kpàtì benni naannì miɛkɛ nkɛ Isidayɛɛribɛ
kóo kpààtì Edaa birɛ Osee kó tikpàtì benni yiénnì miɛkɛ dò nkɛ, Asidii kóo
kpààtì Sadimanasaa domɛ̀ Sammarii ɛì ké dì pi.

10 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nyètããti kòo di na kɛ sɔ́ nhEsekiasi bo o kpàtì benni
kuɔ́nnì, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Osee bo o kpàtì benni wɛínnì. Dɛ benni ndi
bɛ̀ pàntɛmɛ̀ Sammarii.

11 Mɛm̀mɛ Asidii kóo kpààtì pĩḿmúmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kékònnɛ̀ Asidii ké bɛ̀
kànnɛ Adaa, Abɔɔ kó mpɛ́mmɛ̀ Kosãã tempɛ̃ nnɛ̀ Mɛdii ɛkɛ̀.

12 Bɛ̀ do í yie mmèè kpéí nkɛ ti Yiè nKuyie nnáaǹtì, kétɔ̃tɛ mɛtaummɛ̀ kù do
nàké tìì kó dimàà ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi bɛ̀ do í kèńté tìmatì, bɛ̀ mɛ nyí nyie nkɛ
dɔ̀ɔ̀ tìmatì.

Asidii kóo kpààtì Sãnsedibu domɛ̀ Sudaa kɔbɛ tenkɛ̀
(Wéntɛ́ Esaii 36:1 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 32:1)

13 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Esekiasi kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì miɛkɛ nkɛ
Asidii kóo kpààtì Sãnsedibu domɛ̀ Sudaa ɛkɛ̀ iduotí fité yè ké yè fièɛ.

14 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtìi tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ Dakiisi ɛì kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Asidii
kóo kpààtì kɛ dɔ̀: Okpààtì tu ò cààrèmu a ò yóu kɛ tɛ́nkɛ báá ò dokénɛ̀, kàa ò bekɛ
tì, ò yóó tì dɔ̀ɔ̀mu.

Kɛ̀ Asidi kóo kpààtì dɔ̀, wèe ò duɔ́ ntimátì péítì cìdóòbɛ̀ sikɔupísìwɛi (9000),
mɛsɔɔ ncìdóòbɛ̀ sikɔusìwɛi (900).

15 Kɛ̀ Esekiasii túótɛ́ timátì péítì tìì do bo ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó ditɔu miɛkɛ
nɛ̀ tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ timɔu.

16 Kòo pɔntɛ ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó yɛcàkɛ̀ kédatɛ mɛsɔɔ nwenwe Esekiasi o
mómmuɔ nhò do dànnɛmɛ̀ tidabɛɛtì tìì pĩńnɛ̀ yɛcàkɛ̀. Kòo dɛ̀ duɔ́ ndɛmɔu Asidii
kóo kpààtì.

Wèè ni Senakedibɛ ããpɔ̀mbɛ̀ nàkɛ́ tì
(Wéntɛ́ Esaii 36:2-22 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 32:9-16)

17 Kɛ̀ Asidii kóo kpààtì mbo Dakiisi kédɛitɛ wèè bakɛ́ o kó fɛhããpɔ̀nnafɛ nɛ̀
wèè bakɛ́ tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tɛ̀, nɛ̀ wèè bàa wenwe okpààtì o mómmuɔ, nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀
péu, kɛ́ bɛ̀ tɔ̃nko Sedisadɛmmu okpààtì Esekiasi borɛ̀. Kɛ̀ bèɛ tuɔkoo kébátɛ́
kéntɔ́kénɛ̀ diyaàhóútãrì kó kucɛ, mɛniɛ mpũ̃ nkùù nécɛ kɛ taà dihɛì kubiriku.

18 Bɛ̀ dɛ mbo kɛ dɔ̀ bɛ̀ dɔ́ kéyà okpààtì kɛ̀ Idikiya birɛ Ediakimmu wèè kòtí
tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ weè né yènní nɛ̀ Sebuna opátíwããtì nɛ̀ Asafu birɛ Soaa
wèè tɔu dihɛì kó yɛpátɛ.

19 Wèè bakɛ́ fɛhããpɔ̀nnafɛ kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nákénɛ̀ okpààtì Esekiasi kɛ dɔ̀
okpààtì diɛwè Asidii kóo kpààtì tu ti da bekɛ kɛ dɔ̀: A tã́ ba kɛ kari?

20 Yáà a yèmmɛ̀ dò ntináaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti tú itié nyi nɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ a kpéí nkàa
bo ò dòkénɛ̀? Yáà a yèmmɛ̀ naatinɛ̀ we, kàa dàátí kɛ yetɛ wenwe Asidii kóo
kpààtì kpɛti?

21 Ò tu ò yɛ́mu kɛ dò nha yèmmɛ̀ naatinɛ̀ Esibiti nwe a né í yɛ́ kɛ dò nhEsibiti
dò ndipènnì dìì pɔntɛ dìndi, kɛ̀ wèè di pĩ ndìì ò kòutɛ. Esibiti kóo kpààtì mɛ
ndɔɔri bèè ò duɔ́ mbɛ yèmmɛ̀.

22 Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ di bo yĩ di yèmmɛ̀ naatinɛ̀ di Yiè nKuyie ndi tũ nkù dɛ̀ né
í tú kuù kó yɛtòrɛ̀ nyɛ nɛ̀ yɛwũ̃tòrɛ̀ Esekiasi pùɔmmɛ̀ o mómmuɔ nkɛ nàké
Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ nfeu bɛ wũ̃ diwũ̃tɔ̀nnì dìì bo
Sedisadɛmmu máà?

23 Kàa yèmmè dò nnè n cicɛ Asidii kóo kpàátì di mà, a dò fĩ́ẽ̃ũ! Kòo da duó
nsisɛ̃ĩ sikɔupísìdé (2000) kè nsà kàa bo pétɛ́ bèè bo sì dèkɛ!
24 A í yóó na kébaao n kóo kpàátì kó bɛtɔ̃mbè miɛkɛ bá omáà bá ketíkɛ wèè
tu osámpóù bɛ miɛkɛ. Kàa yèmmè né naatinè Esibiti yóó da duómmè sisɛ̃ĩ nè si
dèèbè!
25 Di yèmmè dò nhò kɔ̀tɛní nè omáà ndi kɛ bo pɔntɛ di nhɛì bá di Yiè nKuyie
nyí dóàà? Kuù ò nàké kɛ tú ò dò nké dì pàntɛ.
26 Dɛ mànnì Idikiya birɛ Ediakimmu nè Sebunaa nè Soaa, kè bèɛ nákɛ́ wèè
ni Asidii kó fɛhããpànnafɛ kɛ dɔ̀: Ti da báámmu nti náánnè Aramu ɛì kɔbɛ kó
tináaǹtì, bèè bo kuduotí ĩnkè kè bè bá nyo.
27 Wèè bakɛ́ Asidii kó bɛhããpàmbè kòo dɔ̀: N kóo kpàátì í n tɔ̃nní kè m bo tì
nàkɛ́ fɔ̃ nnè a kóo kpàátì díì máà. Ò pètinkɛ n tɔ̃nní kè m̀ bo tì nàkɛ́ bɛnìtìbè mbɛ
bèè bo kuduotí ĩnkè, díndi nè bè, di yóó di di míntì kéyɑ̃̀ di yɛ́nkúmè.
28 Mɛm̀mɛ wèè ni Asidii kó fɛhããpànnafɛ ò còḿmúmè képĩɛ̃kɛ́ nè Sudaa kɔbɛ
kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: Kénténè Asidii kóo kpàátì diɛwè tu mù:
29 Ò tu Esekiasi báá bennɛ́ kɛ́ ndi soú nhò í yóó na kɛ́ di fietɛ o nɔu miɛkɛ.
30 Esekiasi bá ndi soú nkɛ tú di duó ndi yèmmè di Yiè nKuyie nkè kù yóó di
dɛɛtɛ́. Bá Asidii kɔbɛ báá pɔntɛ dihɛì.
31 Asidii kóo kpàátì tu dí báá yie nhEsekiasi kpɛti, di taunnè wenwe Asidii
kóo kpàátì, kè dèɛ yie nkè di nyo mbá wè o paku kó tidiitì kɛ cáá fínyĩ nè fìkíè dɛ
bɛ kɛ yɔ̃ mbá wè o bintɛ niɛ,
32 kɛ kémmúnè ò bo tuɔkɛníme kɛ́ di túótɛ́ kékònnè kɛ́kannɛ dihɛì dìì dònnè di
kpɛri, kè tidiitì nè dɛtie mbè tu dè fínyĩ nè bè tu dè odìfíè bè dii dèè bɛ mɛkɔsààmè
kè dè bo, kè mɛcekùɔ mmúnkɛ bo di miɛkɛ, kè dí mbo dɛborè kɛ báá kú diɛ
ndɛtetìrè. Di báá kéntɛ́ Esekiasi di náá ntì kɛ tú Kuyie nyóó di dɛɛtɛ́. Ò di
fétìnkomu.
33 Yɛhɛkè tɛyè kó yɛbɔkè na kɛ bè dɛɛtɛ́ kè Asidii kóo kpàátì í bè pĩńnáà?
34 Amati nè Adipadi kó yɛbɔkè borɛ? Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa dɛ kpɛyɛ
borɛ? Yè dɛɛtɛ́ Sammarii kɔbɛ kòò í bè naà?
35 Ɔndi ɛì kó dibɔɔ̀ na kɛ dɛɛtɛ́ di kó kɛtenkè kòò kè yóu kè di Yiè nKuyie nnɛ́
bo na kédɛɛtɛ́ Sedisadɛmmu?

36 Kè bè ndò nkárɛ́ bá òmɔù í mbè tɛ̃ńnɛ́ tìmatì. Kɛ yɛ́ okpàátì Esekiasi do bè
nàkémè kɛ tú bè báá ò tɛ̃ńnɛ́ tìmatì.
37 Kè Ikidiya birɛ Ediakimmu wèè kòtí tɛkpàátìcĩ̃ɛ̃tɛ̀ nè opátíwããtì Sebuna nè
Asafu birɛ Soaa wèè tɔu dihɛì kó yɛpátɛ kè bèɛ kɛ̃rí bɛ yàátì kéwɛ̃too Esekiasi
borè, kóò nàkɛ́ wèè bakɛ́ Asidii kó fɛhããpànnafɛ ò bè nàkɛ́ tì.

19

Esekiasi beémmè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii o kpɛti
(Wéntɛ́ Esaii 37:1-7)

1 Okpàátì Esekiasi ti kèè dìì mànnì kòo yèmmèɛ caàrè kòo kɛ̃rí o yàátì kɛ dáátí
kufɔ̀ɔtɔ̃nkù kéntati ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀,
2 kétɔ̃ nhEdiakimmu wèè kòtí tɛkpàátìcĩ̃ɛ̃tɛ̀ nè o pátíwããtì Sebuna nè ikuó
nìùbè bèè tu bɛkótíbè kɛ dò bè ndáátí tifɔ̀ɔtɔ̃ntì kékɔtɛ Amɔti birɛ Esaii Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò borè.
3 Kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Okpàátì Esekiasi tu tí da náké kɛ dɔ̀: Yíe nkó diyiè tu
mɛyɛǹcaàrìmè kpɛri ndi, ti pàkému, Kuyie nkuù ti poté kɛ ti di ifɛi. Ti kpɛrɛ
dònnè kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ ítɛ́ mèmmɛ onitipòkù kè muwɛ̃rímú né ò dòńtɛ́ ò bo
nɔrímè kè dɛbirɛɛ yènní.

4 Kɛ̀ dɛ̀ naati ti Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù bo nkeè Asidii kóo kpààtì tɔ̃nní wèè ni
o ããpɔ̀mbɛ̀, kòo kù sɛ̃́mmú mèè botí kɛ bo ò potɛ́ yɛsɔ̃̃mbɛ̀ ò kù sɛ̃́mmú yèè kpéí.
A né kù bàńtɛ̀ ku kɔbɛ bèɛ kpaá bɛ kpéí.
5 Kòo kpààtì Esekiasi kó yɛtɔ̃rèɛ tuɔkoo Esaii borɛ̀.
6 Kòo yè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu dí nákɛ́ okpààtì Esekiasi kɛ dɔ̀ o
kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá nduò ò kèè tìì náaǹtì nɛ̀ yɛsɔ̃̃mbɛ̀ Asidii kóo kpààtì tɔ̃nní kɛ̀ bɛ̀
kù sɛ̃́mmú yɛ̀ kpéí.
7 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu kuù mɔ́mmɔnku yóó ò ãnnɛ́ mɛyɛ̀mmɛ̀ mèè bo nte kòo
keè tináaǹtì matì kɛ́kò nho ciɛ kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ kɛ̀ nhò kùɔ.

Asidii kóo kpààtì wɔ̀ri dìì pátíri kɛ bo donnɛ́ Sedisadɛmmu kɔbɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì (Wéntɛ́ Esaii 37:8-13 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 32:17)

8 Mɛm̀mɛ wèè ni Asidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ ò kèèmɛ̀ Asidii kóo kpààtì ìtɛ́mɛ̀
Dakiisi kɛ kɔ̀tɛ kɛ do Dibuna mudoò, kòo kɛ nhò sɔ̃ńtóo.
9 Asidii kóo kpààtì do kèè Etiopii kóo kpààtì Tiidakaa kɔ̀riní mèmmɛ kɛ bo ò
do mudoò. Kòo yíɛ́ tɔ̃ nkɛ dɔ̀ bèɛ nákɛ́ Esekiasi kɛ dɔ̀:
10 Asidii kóo kpààtì tu ti da nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie nha duɔ́ nkù a yèmmɛ̀ kù báá
da soutɛ́ kàa yèmmɛ̀ ndò nhò í yóó pɔntɛ Sedisadɛmmu.
11 A mɔ́mmuɔ nha kèèmu wenwe Asidii kóo kpààtì ò dɔ̀ɔ dɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀, ò yɛ̀
kùɔmɛ̀ yɛmɔu páíí, kɛ̀ fɔ̃́ nyèmmɛ̀ né dò nkù bo da coonnaà?
12 Kosãã nɛ̀ Anaa kpɛri nɛ̀ Desɛfu kpɛri nɛ̀ Edennibɛ bèɛ̀ do bo Tedasaa dɛ kó
ibotí yɛmbɛ̀ ò kùɔ ì i bɔkɛ̀ na kɛ ì dɛɛtáà?
13 Amati nɛ̀ Adipadi nɛ̀ Dayii nɛ̀ Sefadifaimmu nɛ̀ Enaa nɛ̀ Ifa yɛ kpààtìbɛ̀ bo
dɛ?

Esekiasi bántɛ̀mɛ̀ Kuyie (Wéntɛ́ Esaii 37:14-20)

14 Kɛ̀ Esekiasii cɔutɛ́ dipátíri yɛtɔ̃rɛ̀ nɔu miɛkɛ kékaa nkédeè kéta ti Yiɛ̀ nKuyie
ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ́ dì pĩ̃ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀,
15 kɛ́ kù bántɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, fɔ̃́ nwèè kàri
a taummɛ̀ tɔu bɛĩ̃nkèmbàrìbɛ̀ fèntì ĩ̃nkɛ̀, fɔ̃̃ɔ̃ baké yɛkpààtìyɔ yɛmɔu yèè bo
kɛtenkɛ̀. Fɔ̃́ nwèè dɔ̀ɔ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀.
16 Ti Yiɛ̀ nKuyie n da báámmu kéntɛ́ kékeè! Sĩ̃nnéní kéyà! A bomu fɔ̃́ nti Yiɛ̀
nKuyie, keè Sennakedibu da sɔ̃́ɔ̃mmɛ̀.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie! Mɔ́mmuɔ nwe nhAsidii kó bɛkpààtìbɛ̀ dèèmɛ̀ ibotí tɛì kó
yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu.
18 Kɛ cɔ́u mbɛ bɔɔtenkaanìi, bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ sì dɔ̀ɔ, sì í da dònnɛ̀ fɔ̃́ nKuyie. Sì tu
idɛí nyi nɛ̀ yɛtɔ̃́rɛ̀.
19 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha ti dɛɛténɛ̀ Sennakedibu kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ kɛtenkɛ̀ kó
yɛkpààtìyɔ yɛmɔuu bantɛ́ fɔ̃̃ɔ̃ tumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhamáà.

Esaii nàkémɛ̀ Esekiasi ò bàńtɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kù ò tɛ̃́ńné ti (Wéntɛ́ Esaii 37:21-35)

20 Mɛm̀mɛ Amɔti birɛ Esaii tɔ̃mmɛ̀ kɛ bèɛ nákɛ́ Esekiasi kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀
nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kù kèèmu a kù kuɔ́nnèmɛ̀ Asidii kóo kpààtì
Sennakedibu kpéí.
21 Ntɛ kù n nàkɛ́ tì o kpéí:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu:
Siyɔ̃ɔ̃ kó dɛsapùmbirɛ da sènkèrìmu,
kɛ da daú kɛ da cokù,
kɛ̀ Sedisadɛmmu kó dɛsapùmbirɛ da cɔ̃́ũ.

22 Wenninwe a sɑ̃́mmúmɛ̀?
Wenninwe a ommúmɛ̀?
Wenninwe a sèémmɛ̀ fɛnɔ̀nfɛ̀?
Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkùà?
23 A baa tɔ̃nní a tɔ̃rɛ̀ kɛ̀ yè sɑ̃́mmú mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkuà?
Kɛ nàké ké tú a naasɛ̃̄ kpeńnì mèè kpéí nte kàa dèkɛ Dimaa tãrì yómmɛ̀,
kɛ ta Dimaa túúkù cuokɛ̀ kɛ kɔ̃ũ dɛtekperɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sìpɛ̀rɛ́sì.
Kɛ tùàkɛnɛ̀ ditãrì yóntényómmɛ̀ dɛtie nsũdaà?
24 Kɛ bɛ́i nkɛ tú a keúmu sibií bɛtɔbɛ̀ ciɛ,
kɛ yɑ̀ bɛtɔbɛ̀ tenkɛ̀ kó mɛniɛ,
kɛ na a naàcètè mɛmáà kɛ ĩtínné Esibiti kó ikó nyìì tukúnɛ̀ kukó ndiɛkù Niirià?
25 A né í yɛ́ kɛ dò mmí nKuyie mmíì pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú.
Nɛ̀ dimɔ̀nnì kótírì miɛkɛ nkɛ
n tããtémɛ̀ kɛ yɛ́ n dò nkédɔɔ̀mɛ̀,
kɛ yóó mɛ̀ dɔɔ̀ di mmɔ̀nnì.
Míì do da tããté,
kàa bo puɔ nyɛhɛkɛ̀ iduotí fité yɛ̀ ké yɛ̀ dɛ̀ítɛ̀.
26 Kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛɛ dónté muwɛ̃rímú,
kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ kpeí kɛ̀ bɛɛ di ifɛi,
késɑ̃́ɑ̃́ténɛ̀ timútì,
bɛ̀ í yó ncɑ̀ɑ̃́nnɛ̀ mɛmúyɔɔ̀mmɛ̀,
bɛ̀ yóó dòntɛnɛ̀ tiyoyiɛnti nti,
nɛ̀ timútì tìì ɔ̃ɔ̃ yè tɛcádopòtɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ kpeío bá ti mɔ̀nnì í tùɔkɛ.
27 A kpɛti matì í bo tìì m biininɛ̀, mí nKuyie.
Kàa kàri n yɛ́mu,
kàa yètì n yɛ́mu,
kàa mɛ ntati n yɛ́mu,
kàa miɛkɛ m pɛikɛ n yɛ́mu.
28 A n yè mèè kpéí nkɛmiɛkɛ,
kɛ̀ tɛpɔ̀tɛ̀ da dɛuté,
dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó tɔ̃nné a ɔ̃nnì mumámáá
kéɑ̃nné a nùù tisɑ̃ndántì,
ké da dɛtɛ képoonnɛ̀ a nacɛfɔ̃̀tɛ̀ kékpɛ̃nné a ciɛ.

29 Fɔ́ nhEsekiasi, ntɛ dèè yó ntú mɛbɛnkùmɛ̀: Di mbenni di yóó di tidiitì tìì ɛ̃nké tìnti, dibenni tɛrì kédi tididenti, dibenni tɑ̃ɑ́nnì kébuɔtí kékɔ̃ũ, kéfííkú dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ kétɔ̃ũ dɛ bɛ.
30 Dɛ mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ bèè bo nkpaá, bɛ cĩɛ̃ mbo ta kɛtenkɛ̀ kɛ̀ bɛ bakɛɛ pɛité yɛbɛ.
31 Sedisadɛmmu nwe bèè bo yenté bɛ̀ yètìnímɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ndi bɛ̀ yètìnímɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa ti dɔ́ mèè kpéí nkɛ̀ dɛ̀ dɛu te, kòò yóó mɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
32 Kɛ̀ tìì tukúnɛ̀ Asidii kóo kpààtì, ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàké tì o kpéí. Kù tu ò í tati di nhɛì, ò báá dì tãũ ipie, ò mɛ mbáá di do nɛ̀ tidɔpìitì, yoo wèe ɔnné di duotí mutɑ́ɑ́ nkéna kéta.
33 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mbéimmu kɛ tú ò í tati di nhɛì. Ò wɛ̃ti kɛ bo poo nhò kèténí kùù cɛ nku kékònnɛ̀.
34 N yó nkɑ̃nkému di nhɛì ké dì dɛɛté n yètìrì kpéí nnɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Dafiti kpéí.

Sennakedibu yĩɛ̃kɛmɛ̀ dikpànnì kɛ kò
(Wéntɛ Esaii 37:36-38 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 32:21-22)

35 Dɛ kó kɛyènkɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó ditɔ̃nnìi kɔtɛní Asidii kɔbɛ kó
dihããpànkarì, kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìni (18000). Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́
kɛ̀ bɛ̀ nsɔ́ mbɛcíríbɛ̀ bɛɛ̀ máà duɔ́ duɔ́.
36 Dɛ mànnì kɛ̀ Asidii kóo kpààtì Sennakedibuu uutɛ́ o ããpànkarì kéítɛ́ kékò
nkémbo Ninifu.
37 Mɛmmɛ ò tamɛ̀ diyiè marì o bɔɔ̀ Nisidɔki tou kénnínkú di ìikɛ̀, kòo bí
Adadamadɛki nɛ̀ Sadetisɛɛ, kɛ̀ bɛɛ ò kɔ̃ũ disiè kékuɔ kécokɛ́ kékɔtɛ Adadati ɛì,
kòo birɛ Ɛda-Adonnii sɔɔtɛ́ o kpàtì.

20

Esekiasi muɔkɛmɛ̀ kɛ̀ Kuyie nhò miɛkùnnɛ
(Wéntɛ́ Esaii 38:1-8 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 32:24)

1 Dɛ kó dimànnì ndi Esekiasii muɔkɛmɛ̀ kéduúnnɛ̀ mukũũ nkɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò Amɔti birɛ Esaii kɔtɛ o borɛ̀, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie
ntú a tũntɛ a cĩɛ̃tɛ̀ kpɛti, a í yóó foutɛ a yóó kúmu.
2 Kɛ̀ Esekiasii tũntɛ o ìikɛ̀ kécuó nkumarí, kékuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀:
3 Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie. N da báámmu, n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀. A yɛ́mu n da tũmmɛ̀ nɛ̀
n yèmmɛ̀ mɛmɔu kɛ dɔɔri a dɔ́mɛ̀.
Ò mɛ nyĩ kékuɔ́.
4 Kɛ̀ Esaii nkpaá kɛ mu nyí yɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kó kudànkù, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò
béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
5 Wɛ̃tɛ kénákɛ́ n nìtìbɛ̀ kóo kpààtì Esekiasi kɛ tú: N yɛ̃ mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie
nho yààrì Dafiti do tũ nkù, n kèèmu ò n kuɔ́nnèmɛ̀ kɛ yà o nɔnniɛti, kɛ yóó ò
miɛkùnnɛ diyiè tããnnì yiè, kòo ta n cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
6 M bo ò yìɛ́ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yènùmmù, kóò dɛɛtɛ́ wenwe nɛ̀ di nhɛì, kɛ̀ Asidii
kóo kpààtì báá dì na. N yó nkãnkému di nhɛì n yètìrì kpéí nnɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Dafiti
kpéí.

7 Kɛ̀ Esaii dɔ̀, bɛɛ nantɛ fikíè kó yɛbɛ kéwaarɛ okpààtì mɔ ndɛ̀, kòo miɛtɛ́.
8 Dɛ̀ do sɔ́ nhEsekiasi bekɛmu Esaii ò yóó yà mù kébantɛ́ kɛ dɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nyóó ò miɛkùnnɛ diyiè tããnnì yiè kòo wɛ̃tɛ kéta ku cĩɛ̃tɛ̀.
9 Kɛ̀ Esaii dɔ̀: Ntɛ a yóó yà dɛ̀ kébantɛ́ kɛ dò nti Yiè nKuyie nyóó dɔɔ̀ kù béi ntì,
mɛdéɛ̀ mbo totɛ yɛdɛtìsàkɛ̀ tɛpíítɛ̀ tɛ̃mɛ̀. A dó mèɛ̀ keté dɛ ìikàa kɛ̀ dɛ fɔ̃nkúò?
10 Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀: Dɛ̀ í yóùnɛ̀ mɛdéɛ̀ mmɛ̀ bo kétémɛ̀ dɛ ìikɛ̀, n dó mèɛ̀ botí
difɔ̃nkúò ndi.
11 Mɛmmɛ Esaii bàńtèmɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ̀ mɛdéɛ̀ mbotirɛ kétuɔkɛ yɛdɛtìsàkɛ̀
tɛpíítɛ̀.

Esekiasi cɔutémɛ̀ Babidɔnni kó yɛhɛikèntɔ̃rɛ̀
(Wéntɛ́ Esaii 39)

12 Dɛ kó yɛmòrɛ̀ miɛkɛ nkɛ Babidɔnni kóo kpààtì Badadanni birɛ Mɛdodaki-
Badanni tɔ̃nnènnímɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yɛpãrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo dɔu nhEsekiasi o muɔkɛ mèɛ̀ kpéí.
13 Kɛ̀ Esekiasi bɛ̀ cɔutɛ́ kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ o kpàtì sòri kùù dieku nɛ̀ timátì péítì nɛ̀
mɛsɔɔ nnɛ̀ tihúúntì tibotí tibotí nɛ̀ mɛkɔsààmɛ̀, kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛnɛ̀ o kpàrìnɛntì sòri
dɛ̀. Ò kó yɛsòrɛ̀ yɛmɔu cɛ́nkɛ, dèmarɛ̀ í nsùó nhò í bɛ̀ bɛnkɛ dɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ,
yoo o mómmuɔ nho cĩɛ̃tɛ̀.
14 Dɛ̀ yĩ mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii kɔtoo o cĩɛ̃tɛ̀ kóò bekɛ kɛ
dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ kɔtɛní a cĩɛ̃tɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ mba? Bɛ̀ yènní dɛ? Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀: Bɛ̀ bonní
dihɛì détirì ndi Babidɔnni.
15 Kɛ̀ Esaii dɔ̀: Bɛ̀ yà ba a kpààtìcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ? Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀: Dèmarɛ̀ í sùó n yí
bɛ̀ bɛnkɛ dɛ̀ n sòrɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ.

16 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Esaii dɔ̀: Kéntɛ́ ti Yiè nKuyie ntu n da nákɛ́ tì.
17 Ti Yiè nKuyie ntu: Dɛ̀ kpaanímu kɛ̀ bɛ̀ bo túótɛ́ dèè kó dimàà bo a kpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kékɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni, kétúótɛ́ a yɛmbɛ̀ do koú dɛ̀, kéntɔ kétuɔkɛnèní yíe ndèmarɛ̀ í yó nkpaá.
18 A mɔ́mmuɔ nha bí a pɛitɛ́ ì bɛ̀ bo ì pĩ́mmú kékɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni, kɛ́ bɛ̀ fɔ̃̀mmu kɛ́ bɛ̀ pĩ́ńnɛ̀ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú.
19 Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nduó nkàa n nàá ntì wennimu. Nɛ̀ o yèmmè miɛkɛ kɛ né tú: Kɛ̀ kunaatí cɛ́nkɛ bo n kó dimɔ̀nnì kɛ̀ tìmatì í n kɔ́nnɛ̀.

20 Esekiasi dɔɔrìmè sɔmmɛ, ò dɔ̀ɔ dèè kó dimàà, ò do mɔkɛ dìì kɔ̃m̀bùɔ nɛ̀ ò maá mɛ̀ɛ botí kubinku dihɛì kékeú kukondɔú kékpɛ̃nnéní mɛniɛ ndihɛì, dɛndɛ kó dimàà dɛ̀ wɔ̃̀rimu Sudaa kpààtìbè dɔɔrìmè pátíri miɛkɛ.
21 Kòo kú kòo birɛ Manansee sɔɔtɛ́ o kpàtì.

21

Manansee naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 33:1-10,18-20)

1 Manansee do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè ndi kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnùmmù nɛ̀ yènùmmù kɛ bo Sedisadɛmmu, o yɔ̃ yètìrì do tú Efisiba nwe.
2 Kòo dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀. Ò do tũnnɛ ibotí kù do bèti ì kɛ́ bɛ̀ kànnɛ ì do dɔɔri ìì sɔkɛ nyi,
3 kéwɛ̃tɛ kémaá o cicɛ Esekiasi do pùɔ nyèè wũɔ̃tɔrɛ̀, yɛtɔrɛ̀ borè kémaá dibɔɔ̀ Baadi yɛtɔrɛ̀ kécíékɛ́ Asedaa tedɔú kéfíí, kénninku kɛ dɔu ndiyiè nɛ̀ otɔ̃̀nkù nɛ̀ siwɔ̃̀ã Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Akabu do dɔ̀ɔmè.
4 Kòo maá yɛbɔɔwũɔ̃tɔrɛ̀ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ Sedisadɛmmu, kù do bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀ kù dɔ́ ku yètìrì mborè.
5 Kòo maá ti Yiè nKuyie nkó tidàntì tidɛ́ miɛkɛ yɛwũɔ̃tɔrɛ̀, diyiè nɛ̀ otɔ̃̀nkù nɛ̀ siwɔ̃̀ã dɛ kpéí,
6 kékuɔ o birɛ kétuɔ, kénkɔrì tipããtì kɛ náánnɛ̀ yɛbɔkɛ̀, kɛ waà mbɛnitinɔ̀mbɛ̀ bèè yu bɛcíríbɛ̀, nɛ̀ bèè bourí tinùbootì kéndɔɔri mɛdɔɔ̀rìmè pɛ́u ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ̀ ku miɛkɛɛ ò yè.
7 Kòo tanné tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ Asedaa Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ. Ti Yiè nKuyie ndo nàkému ku kóo tɔ̃ntì Dafiti nɛ̀ o birɛ Sadomɔɔ kɛ dɔ̀ Isidayɛɛribɛ tɛ́nkɛ bá nhɔ̃́ɔ̃ ntipíìtì timɔu kédéténè kɛtenkɛ̀ kù duó nkɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ cɛ́nkɛ dɔɔri kù bɛ̀ nàkɛ́ tì timɔu ku kuó imɔu ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi bè wɔ̃̀ri ì.
9 Sudaa kɔbɛ mɛ nyí nyie ti Yiè nKuyie nkpɛti kɛ̀ Manansee bè fétìnnɛ kɛ̀ bèɛ dɔɔ̀ mɛyɛi nképɛ̃ɛ̃tɛ́ ibotí Kuyie ndo kùɔ ì kɛ́ bɛ̀ kànnɛ ì do dɔɔ̀rìmè.
10 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbè nnàánnè kɛ̀ ku pããnáaǹtì náam̀bè tùònko.
11 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Manansee mɛ ndɔɔ̀rìmè isɔkɛ kpɛrɛ, kédɔɔ̀ mɛyɛi nkɛ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ Amɔriibɛ bèè do dɛ̀ bo nɛ̀ dimɔ̀nnì bɛ̀ do dɔɔrimè, weè tanné Sudaa kɔbɛ bɛmɔu mubɔɔféù miɛkɛ.
12 Ntɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu mù: Kù tu kù yóó duɔnní mɛ̀ɛ yɛi nSedisadɛmmu nɛ̀ Sudaa kɔbɛ tenkɛ̀, bèè kó dimàà bo tì kèè tì bo kpéétɛ́ bɛ to.
13 Kù tu kù bennénɛ̀ Sammarii kùù ɔ̃ũ kù yóó ku mbennénɛ̀ Sedisadɛmmu. Kù anténè fèè nuɔfɛ̀ Akabu cĩ̀ɛ̃tɛ̀, kù yóó fɛ nhanténè Sedisadɛmmu, kóò ɛitɛ́ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ɛitɛ́ mɛ̀ɛ botí dibuu kékónténè di ĩnkɛ̀.

14 Ku nìtìbè bèè bo nkpaá, kù bo bè ùtóo. Kù bo duɔ nkè bɛ dootitɔbè mbè pĩĩ
nkɛ fekù bɛ kpɛrɛ.
15 Kɛ yɛ̃ nè bɛ yɛmbè yèmè Esibiti bè baa dɔɔri kù í dɔ́ dè ndɛ kéyíinko ku miɛkɛ
nè yíennɪ́.

16 Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Manansee do kùɔnèmu bɛnìtìbè péu bèè í càkɛ
mùmamù, kè bɛ yĩĩ mpíɛ nSedisadɛmmu ɛì. Kɛ né yíénè mɛyɛi nhò tanné Sudaa
kɔbɛ mèè miɛkɛ, kè bè ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè.

17 Manansee kó mɛdɔɔrìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà nè ò dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi
ndɛmɔu dè wɑ̃̀rimu Sudaa kpàátìbè dɔɔrìmè pátíri miɛkɛ.
18 Kòo kú kè bèɛ ò kũnné okpàátì cĩɛ̃̀tɛ̀ kó mupérímù bè tú mù Usaa mu miɛkɛ.
Kòo birɛ Amɔɔ sɔɔté o kpàtì.

Amɔɔ naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 33:21-25)
19 Amɔɔ do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nè yèdɛ́ɛ̀ ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ
dɔ̀ yɛbie nyèdɛ́ɛ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu. Kòo yɔ̃ yètìrì tu: Mɛsudemɛti Adusi birɛ,
Yotiba ɛì kou.
20 Kòò dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè o cicɛ Manansee baa do dɔ̀ɔ̀mè
mɛmɔ́mmɔmmɛ,
21 kétũnnɛ o cicɛ borimɛ weti weti kénfeu yɛbɔkè o cicɛ do feu yè kɛ ninku yɛ
ìikè,
22 kédootóo ti Yiè nKuyie nho yɛmbè do tũ nkù, ò í ntũnnɛ ku kó kucɛ.
23 Mɛmmɛ kòo tũmbèɛ cómmú kɛ bo ò bɔ nkóò kùɔ o cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
24 Kè dihèì kó bɛnìtìbèɛ bè poté kékuɔ, kéduɔ́ nkòo birɛ Sosiasii sɔɔté o kpàtì.
25 Amɔɔ dɔɔrìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà dè wɑ̃̀rimu Sudaa kpàátìbè dɔɔrìmè
pátíri miɛkɛ.
26 Kòo kú kè bèɛ ò kũnné o cicɛ fɔ̃ti miɛkɛ Usaa pérímù. Kòo birɛ Sosiasii sɔɔté
tikpàtì.

22

Sosiasi naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 34:1-2)
1 Sosiasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nyèni ndi kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie
nsipísìtããti nè dìmáà, kɛ bo Sedisadɛmmu kòo yɔ̃ yètìrì tu Sedida Adaya birɛ
Bosikati ɛì kou.
2 Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndɔ́ dè, ò do tũnnɛ o yàárì Dafiti borimɛ mmɛ weti
weti, ò í nyóu mèmamè.

Sosiasi pètémè Kuyie nkuɔ́ pátíri ku cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 34:8-18)
3 Sosiasi do bo o kpàtì benni tɛpíítè nè diniínnì miɛkɛ nkɛ kétɔ̃ nho kóo
pátíwããtì Safãã Asadia birɛ, Mɛsudammu yaàbirɛ, kɛ dɔ̀ bèɛ kɔtɛ ti Yiè nKuyie
ncĩɛ̃̀tɛ̀,
4 kénákɛ́ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Idikiya kòo ya timátì péítì bè tɔní tì ti Yiè nKuyie
ncĩɛ̃̀tɛ̀ kpéí, mbèè tè bàa kè bè tì cuɔ́ tì màmè,
5 kɛ́ tì tùótɛ́ kéduɔ́ mbèè bakɛ́ ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ tũntimù kó mutɔ̃mmú, kè
bèɛ yietí bèè pĩ mmutɔ̃mmú ku cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ tũnni dèè càkɛ.
6 Bɛdabɛɛsũɔ̃̀bè, nè bèè ni mumarimù, nè bɛmaribè, kɛ donnè idɛí nè yɛtɑ̃́diɛyè
kétũntɛnè Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀.

7 Kè bè bè duó mbè bá mbékú kɛ tú bèɛ nákɛ́ bè tì pĩńnè mèè botí mutɔ̃mmú,
kɛ yɛ́ bè pĩḿmè kè dè wennnimu.
8 Kè ikuó nìùtì diɛwè Idikiya nákɛ́ opátíwɑ̃̀ɑ̃̀tì Safãã ò pètémè ti Yiè nKuyie
nkuó pátíri ku cĩ̀ètè miɛkɛ, kɛ́ dì nhò duó nkòo kaà.
9 Ò kàà mmɛmmɛ kédeè kékɔtɛ kénákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: Tínti a kó bɛtɔ̃mbè ti
tùótému timátì péítì kɛ duó mbèè ni ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó mutɔ̃mmú.
10 Kòo nákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: Ikuó nìùtì Idikiya weè n duó ndipátíri marì, kɛ́ dì
nhò kàa.

Osiasi beémmè onitipòkù wèè náá nKuyie mpããnáaǹtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 34:19-28)

11 Okpàátì kèè mɛmmɛ Kuyie nkuó bè ò kàa nyì kɛ́kɛ̃tɛ́ o yàátì,
12 kénákɛ́ ikuó nìùtì Idikiya nè Safãã birɛ Ayikammu nè Misee birɛ Akibɔɔ nè
opátíwɑ̃̀ɑ̃̀tì Safãã nè okpàátì kóo tũntì Asaya kɛ dɔ̀:
13 Kɔtɛnè kébeé nti Yiè nKuyie n kpéí nnè bɛnìtìbè kpéí, Sudaa botí kumɔu
kpéí nkéyà dipátíri bè mè mpètɛ́ dì tɔ tì! Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ ti yè mɛdiè mmè
ti yɛmbè í yie mmèè kpéí nkɛ tũnnɛ dipátíri dii ntɔ tì, bè í yie nkɛ dɔ̀ɔ̀ dì yɛ̃ mmù.
14 Mɛm̀mɛ ikuó nìùtì Idikiya nè Ayikammu nè Akibɔɔ nè Safãã nè Asaya bè
kɔ̀tɛmè onitipòkù Udida borè wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì. Kòo dɔù yètìrì tu
Sadummu Tikifa birɛ, Adasi yaàbirɛ kòò bàa ikuó yàátì. Dɛ kóo nitipòkù do bo
Sedisadɛmmu nwe, dicɛ̃karì bè tu dì: Dihèì pànnì kè bèɛ ò nàkɛ́ bè tɔ tì.
15 Kòo bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kénákɛ́ onìtì wèè di tɔ̃nní m borè kɛ dɔ̀: Ti Yiè
nKuyie ntu
16 Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì kàa ndìì pátíri náá mmèè yɛi nkpéí mè yóó bɔ́té
Sedisadɛmmu nwe nè o nìtìbè.
17 Bè kù bɔntóo mèè kpéí nkɛ tuɔ̀ ntihúúntì yɛbɔkè kè bɛ dɔɔ̀rìmè íinko ku
miɛkɛ. Dɛè te kè ku miɛkɛ yè di nhèì, kɛ í yóó bonkɛ.
18 Dí nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì wèè di tɔ̃nní kè di bo beé nti Yiè nKuyie
nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kɛ tú ò kèè tìì náaǹtì yóó dɔɔ̀mu.
19 Ò né mè ntì kèèmè kòo yèmmè cààrɛ, kòo kɛ̃́kùnnɛ omáà. Kù nàkɛ́ tì di nhèì
kpéí nnè di yɛmbè kpéí. Mɛyɛi ndiɛmè mɛè yóó bè tùɔ̀kɛní kè bɛ tenkèɛ naá Kuyie
ncɔ̃ɔ̃ kè. Ò mè nkɛ̃rímè o yàátì kɛ kɔmmú ku ìikè kù tu kù kèèmu.
20 Nè dɛ kpéí nkù tu kù bo ò òmpùnnɛ o yɛmbè borè bàmmùù, o nɔnfè báá yà
mɛyɛi nkù yóó bɔnténímè Sedisadɛmmu. Mɛm̀mɛ kè bèɛ kɔtɛ kɛ tì nhò nàkɛ́.

23

Okpàátì Sosiasi kaàmmè bɛnìtìbè Kuyie nkuó pátíri
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 34:29-32)

1 Kòo kpàátìi tíí nSudaa naàmùnkù kó bɛkótíbè, nè Sedisadɛmmu eì kɔbɛ,
2 kékɔtɛ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kɛ nɛínè Sudaa eì kɔbɛ nè Sedisadɛmmu eì kɔbɛ
bɛmɔu, ikuó nìùbè nè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náam̀bè nè bɛnitidiɛbè nè
cɛ́nkoo kɔbɛ, bɛnìtìbè bɛmɔu. Kòo bè kàa nyikuó pátíri bè pètɛ́ dì ti Yiè nKuyie
ncĩ̀ètè miɛkɛ dimɔu.
3 Kòò nkpaá cómmú diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩ̀nkè, kédɔúnnè ti Yiè nKuyie ndinùù dìì tu
bè ntũ bɛ Yiè nKuyie kényie nku tannɔ̀ nè ku kuó nè ku tié nè bɛ yèmmè mɛmɔu,
kéndɔɔri tìì kó dimàà wɑ̃̀ri ikuó pátíri miɛkɛ ti yɛ̃ mmù. Kè bɛnìtìbè bɛmɔu dɔ̀:
Ti yiemmu kɛ bo ntaunnè Kuyie.

Bè wɛ̀tɛ kɛ tũntɛmè Kuyie mbáámmù Sudaa tenkè
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 34:3-5)

4 Kòo kpàátìi nákɛ́ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Idikiya nè bèè ò tũnko nè bèè bàa ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kɛ dɔ̀ bèɛ dennɛ tinɛntì bè do pĩńnè tì dibɔɔ̀ Baadi nè Asedaa nè diyiè nè otǎ̀nkù nè siwǎ̀ã dɛ tɔ̃mmú ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ. Kè bèɛ dè dènnɛ Sedisadɛmmu kɛ́ dè tùɔ nSetinɔɔ biriku, kétɔ dɛ tápeí nkɛ́kɔtɛnè Betɛɛdi.
5 Kè bèɛ bɛti bèè do ni ibɔɔkuɔ́ Sudaa kpàátìbè do ãnné bè kè bè ntùɔ̀ ntihúúntì yɛtɔ̀rè yèè bo Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ nè yɛhɛkè yèè tɔ̀kénè Sedisadɛmmu nè bèè do tuɔ̀ ndibɔɔ̀ Baadi nè otǎ̀nkù nè siwǎ̀ã simɔu botí tihúúntì.
6 Kè bèɛ uutɛ́ Asedaa tedɔú ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ, kɛ́dennɛ Sedisadɛmmu, kɛ́kɔtɛnè Setinɔɔ kubiriku kɛ́ kù tuɔ nkè kùu naá mmutápeí nkè bèɛ mù útóo ifɔ̃ti miɛkɛ.
7 Kè bèɛ puɔ nyɛtuo bè do maá yè kétannɛ́ bɛnitipòbè bè do soó mbè kénkɔrì kɛ bè dɔunè bɛ kó ikuɔ́ yɛ̃mmè. Nè bɛnitipòbè do ɔ̃ɔ̃ nkàri dè kɛ duɔ̀kù tiyàátì bè ɔ̃ nhã̃ tì kɛ dɔúnnè tɛbɔɔtenkaanìtè Asedaa.
8 Kè Soasii duɔ́ nkè bèɛ yúní ikuɔ́ nìùbè Sudaa tenkè kɛmɔu miɛkɛ kè bèɛ sĩnkùnnɛ yɛtɔ̀rè bè do tuɔ̀ nyèè ĩnkè tihúúntì kéketé Kebaa kéntɔ kétuɔkɛnè Bɛrisebaa yèè bo dibòrì bè do tú dì dihɛì yiè nSosuwee kó dibòrì borè. Kè bèɛ puɔ nyɛtɛyè yèè bo a bo ntatoomè dihɛì kó dibòrì kubakù cǎ̀nku.
9 Ikuɔ́ nìùbè bèè do tuɔ̀ ntihúúntì yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rè ĩnkè bè í ndò mbè bo na kɛ́kɔtɛ ti Yiè nKuyie nkó diwũɔ̃tɔ̀nnì borè Sedisadɛmmu. Bè né bo na kéwɛ̃nnénè bɛ kɔbɛ tɔbè kécáákɛ́ pɛ́ɛ̀ wèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti.
10 Kè bèɛ sĩnkùnnɛ ditɔ̀nnì dìì bo Bɛnni-Inɔmmu Biriku bè tu dì Tofɛti, bè do ɔ̃ ntuɔ̀ ndìì ĩnkè ibí, kòo mɔù tɛ̃nkɛ báá tuɔ ndɛnitidabirɛ yoo dɛnitipobirɛ dibɔɔ̀ Mɔdɔki.
11 Kè bèɛ kuɔ sisɛ̃ĩ Sudaa kpàátìbè do duɔ́ nsì kè bè bo ndɔúnnè diyiè kè sì mbo ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó dibòrì takɛ́, kɛ tɔ́kénè tɛkpàátìcĩ̀ètè kóo kótì Mɛdanni-Mɛdɛki cĩ̀ètè. O cĩ̀ètè do tɔ́kénè bè do maá kùù dieku nku kékpeénnè Kuyie ncĩ̀ètè, kétuɔ nnè sinaasɛ̃ĩ bè do pã sì kè bè bo ndɔúnnè diyiè.
12 Kòo puɔ nyɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rè Sudaa kpàátìbè do maá yè Aasi kó kudànkù ĩnkè nè Manansee do maá yè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó dɛdànnè dɛdé miɛkɛ, kòo yè pɔ̀ntɛ kédéítɛ́ kéútóo yɛ tǎ́ã nSetinɔɔ biriku miɛkɛ.
13 Kòo cakɛ yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rè Sadomɔɔ do maá yè Sedisadɛmmu kó yɛtɔ̀rè odìfíè tãrì bakù cǎ̀nku Sidoniibɛ bɔɔyɛiri Asitaditee kpéí nnè Mɔabiibɛ bɔɔyɛiri Kemɔɔsi kpéí nnè Amɔniibɛ bɔɔyɛiri Midikɔmmu kpéí nkòo yè sĩnkùnnɛ yɛmɔu,
14 képuɔ nyɛbɔɔtǎ́rè bè do fìíkú yè kéu itedeí kétɔní bɛcíríbè kũ̃ɔ̃ képíɛ ndè do bo yèè borè.

Isidayɛɛribɛ wètɛ kɛ tũntɛmè mubáammu (Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 34:6-7)

15 Kè Sosiasii puɔ nNɛbati birɛ Sedoboammu do maá dìì wũɔ̃tɔ̀nnì Betɛɛdi kó ditɔ̀nnì borè kétannɛ́ Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ. Kòo dì pùɔ kécóu nditɔ̀nnì nè kutedɔú, dɛmɔu kè dèɛ naá mmutǎ́ǎ̃.
16 Mɛm̀mɛ ò wèńtémè kéyà ifɔ̃ti ìì do bo dɛborè ditãrì ĩnkè kétɔ̃ nkè bèè kũténí bɛ kũ̃ɔ̃ kòò yɛ cóu ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè, kɛ́ dì sĩnkùnnɛ kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè ku pããnáaǹtì náaǹtò kòo tì béi, Sedoboammu dèkɛ dìì mɔ̀nnì diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè dibanni yiè. Ò dɛ mbo kéwéntɛ́ kéyà Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò wèè do nàkɛ́ dɛ kó tipããnáaǹtì o fɔ̃ti.
17 Kè Sosiasii bekɛ kɛ dɔ̀: Difɔ̃titǎ́rì dii we nkó kufɔ̃ti kpɛri ndi?

Kè dihɛì yɛmbèɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò wèè do ìténí Sudaa tenkè kékɔtení kénákɛ́ a mɛ mbo kɛ dɔɔri tì yíe, nho fɔ̃titǎ́rì ndi.

18 Kè Sosiasi dɔ̀: Yóunè dɛ kó kufɔ̃ti, di báá kù kàákɛ́! Mɛm̀mɛ kè bèɛ yóu o
kɔ̃ɔ̃ ɔ̀mɔù í nyè kɔ̃tɛ́, kɛ́yóunè múnkɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtɔ̀ wèè do yènní
Sammarii tenkè o kpɛyɛ.

19 Kè Sosiasi múnkɛɛ puɔ nyɛbɔɔtuo bè do maá yè Sammarii ɛkè miɛkɛ
Isidayɛɛribɛ kpààtìbè do maá yè kɛ́íi ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ. Kòo yè pùɔ mpáíí
ò pùɔ mmèè botí Betɛɛdi kpɛyɛ.
20 Kòo pĩmmú bɛbɔɔyɛmbè bèè dè bo ké bè fìé bɛ bɔɔwũɔ̃tɔ̀rè ĩnkè, kɛ́cɔ́unnè
yɛnitikɔ̃ɔ̃ dɛ kó yɛwũɔ̃tɔ̀rè ĩnkè.
Ò mɛ nyĩ kédeè kéwɛ̃tɛ Sedisadɛmmu.

Sosiasi duɔ́mmè kè bèɛ baa ndiyentébanni
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 35:1, 18-19)

21 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpààtì Sosiasii nákɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Baánnè
diyentébanni kédéúkùnnɛ ti Yiè nKuyie nyètìrì, kéntũ ntìì wɔ̃̀ri ku kuɔ́ pátíri
miɛkɛ.
22 Nè bɛbaatíbè kó dimɔ̀nnì, kéntɔ kétuɔkɛnní bɛkpààtìbè kó dimɔ̀nnì
Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ, bè do í baà ndiyentébanni mɛbotí.
23 Okpààtì Sosiasi kpàtì benni tɛpíítè nè diniínnì ndi bè wɛ̃̀tɛ kébaámmè
diyentébanni mɛbotí Sedisadɛmmu kɛ bo déúkùnnɛ ti Yiè nKuyie nyètìrì.

Sosiasi kpàtì mànku
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 35:20-27. 36:1)

24 Kè Sosiasii paa mpáíí Sudaa tenkè kɛmɔu miɛkɛ nè Sedisadɛmmu ɔ̀mɔù
miɛkɛ bèè yu bɛcíríbè nè bèè bourí tinùbootì, nè bèè fìíkú bɛcíríbè, nè
sibɔɔtenkaanìi, nè isɔkɛ ìì kó dimàà do dɔɔri Sudaa tenkè, nè Sedisadɛmmu
omɔu miɛkɛ. Sosiasi do tũnnɛ ikuɔ́ nìùtì Idikiya do pètɛ́ ti Yiè nKuyie nkuɔ́ pátíri
dì ku cĩ̀ètè miɛkɛ di yɛ̃ mmù mmu, kékáútɛ́ dɛndɛ kó dimàà páíí.
25 Bɛkpààtìbè bèè do ò niiténè kédi tikpàtì nè bèè ò tũnnɛní ɔ̀mɔù do í bo wèè
ò dɔ̀nnè, weè duɔ́ nhomáà Kuyie nnè o yèmmè mɛmɔu nè o wɛ̃rímú mumɔu,
kéndɔɔri ti Yiè nKuyie ndo duɔ́ nyìì kuɔ́ Mɔyiisi kòò ì wɔ̃̀ri ì yɛ̃ mmù.
26 Bá nè mɛmmɛ kè Kuyie mmiɛkɛ nkpaá péì Sudaa kɔbɛ bɛ kóo kpààtì
Manansee, weè do cààrè ti Yiè nKuyie nkè ku miɛkɛɛ bè yè bá kè í nyie nkɛ bo
do.
27 Mɛm̀mɛ kè ti Yiè nKuyie mbè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: M bo kɛi nSudaa kɔbɛ m borè, n
kɛi mmèè botí Isidayɛɛribɛ. N yóó dootóomu Sedisadɛmmu dihɛì n tããté dì, nè
n cĩ̀ètè n do béi nkɛ dɔ̀ n yètìrì yó mbo tèè miɛkɛ.

28 Sosiasi dɔɔrìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ɔ dèè kó dimàà dɛ wɔ̃̀rimu Sudaa kpààtìbè
dɔɔrìmè pátíri miɛkɛ.
29 O kó tikpàtì miɛkɛ nkɛ Esibiti kóo kpààtì Nɛkoo kɔ̀rimè kɛ bo tee nhAsidii
kóo kpààtì mudoò kukó nhEfadati borè. Kè Sosiasii ò dintɛ́, kè Nɛkoo ò kùɔ
Mɛkidoo kó mudoò ketimù miɛkɛ.
30 Kòo kó bɛtɔ̃mbèɛ ò tùótɛ́ nè tɛkpàrìnaasãntè Mɛkidoo kékɔ̀nnè
Sedisadɛmmu, kóò kũnné Sudaa kpààtìbè fɔ̃ti miɛkɛ. Kè dihɛì yɛmbèɛ pĩ
nYoakasi tikpàtì, kóò còú mmɛkùɔ̀ nkòo sɔɔté o cicɛ Sosiasi kpàtì.

Yoakasi naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 36:2-4)

31 Yoakasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé nè yètããti ndi kéntɔ tikpàtì
kɛ dɔ̀ bɛtɔ̃ɔ̃̀bè bètããti kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ yètìrì do tú Amitadi Yedimɛyau
birɛ, Dibuna ɛì kou.

32 Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ o yɛmbɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí weti weti.
33 Mɛmmɛ Esibiti kóo kpàátì Nɛkoo ò pĩḿmɛ̀ kékpetínné Dibuda Amati tenkɛ̀ miɛkɛ bá ò tɛ̃́nkɛ í ntú Sedisadɛmmu kóo kpàátì. Kòo duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nhò yietì dàmpóò bá dìi benni timátì péítì cìdóòbɛ̀ sikɔupísìtããti (3000), mɛsɔɔ ncìdóòbɛ̀ sikɔusìtããti (300).
34 Kɛ̀ weè kpàátì Esibiti kouu túótɛ́ Sosiasi birɛ Ediakimmu kɛduɔ́ nkòo sɔɔtɛ́ o cicɛ kpàtì, kòo ò cèètɛ diyètìrì kóò yú kɛ dɔ̀: Sosakimmu, kétúótɛ́ Yoakasi kékònnɛ̀ Esibiti kòo kɛ nkú.
35 Kɛ̀ Sosakimmuu kéétɛ́ o nìtìbɛ̀ bá wè o wɛ̃rímú mamɛ̀ ò bo duɔ́mmɛ̀ timátì péítì, nɛ̀ mɛsɔɔ nkɛ̀ dɛ̀ nsànnɛ̀ Esibiti kóo kpàátì bekɛ dɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ níí dɛ̀ nhò duɔ́ nkòò dɛ̀ duɔ́ nhokpàátì Nɛkoo.

Sosakimmu naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 36:5-8)

36 Sosakimmu do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yènùmmù ndi, kɛ́ntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà kɛ bo Sedisadɛmmu, kòo yɔ̃ yètìrì tu: Sebida Pedaya birɛ Dumaa ɛì kou.
37 Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ o yɛmbɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí weti weti.

24

1 Sosakimmu kpàtì miɛkɛ nkɛ Babidɔnni kóo kpàátì Nɛbukannɛsaa ò domɛ̀ kóò na, kòo ò bɔ̀úté ké nhò bùɔ́ kɛ dɔ̀ yɛbie nyètããti kéwɛ̃tɛ kéyetɛ o kpɛti.
2 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ bɛfɛ̀ɛ̀bɛ̀ Babidɔnni kɔbɛ nɛ̀ Asidii kɔbɛ nɛ̀ Mɔabu kɔbɛ nɛ̀ Amɔniibɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ do Sudaa kó dikpàátìyuu kɛ bo di dèè páíí kéndònnɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémɛ̀ ku kó bɛtɔ̃mbɛ̀ ku pããnáaǹtì náambɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tì béi.
3 Ti Yiè nKuyie ndo duɔ́ nkɛ̀ dɛndɛ kó dimàà bɛ̀ tùɔ̀kɛní kɛ bo bɛ̀ kɛi nku borɛ̀ ndɛ, Manansee kó mɛyɛi nkpéí nnɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà,
4 nɛ̀ ò do kùɔ bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ yĩĩ ncóú nképíɛ nSedisadɛmmu bá bɛ̀ í càárɛ̀ mùmamù, mɛɛ̀ do te kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyetɛ kù bo bɛ̀ cĩɛ́mmɛ̀.

5 Sosakimmu dɔ̀ɔrìmɛ̀ sɔmmɛ ò do dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ̀ wà̰rimu Sudaa kpàátìbɛ̀ dɔ̀ɔrìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.
6 Kòo kú kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnné o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti. Kòo birɛ Sosakinni sɔɔtɛ́ o kpàtì.

7 Esibiti kóo kpàátì tɛ̃́nkɛ í nyè o ɛì kɛ yɛ̃́ Babidɔnni kóo kpàátì do fìètɛmɛ̀ o tenkɛ̀ ò do te kɛ̀ kétúótɛ́ Esibiti kó kukó nkétuɔkɛnɛ̀ kukó nhEfadati.

Bɛ̀ pĩḿmúmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 36:9-10)

8 Sosakinni do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèni ndi, kɛ́ntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ bɛtɔ̃̃bɛ̀ bètããti kɛ bo Sedisadɛmmu. Kòò yɔ̃ yètìrì tu Nɛusitaa Edinatãã birɛ Sedisadɛmmu ɛì kou.
9 Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀. Ò do tũnnɛ o yɛmbɛ̀ borimɛ mmɛ weti weti.
10 Dɛ mànnì ndi Babidɔnni kóo kpàátì Nɛbukannɛsaa domɛ̀ Sedisadɛmmu kóò pi.
11 Kɛ̀ Nɛbukannɛsaa o mómmuɔ nkɔtɛní kédo dihɛì o ããpɔ̀mbɛ̀ pi dì.
12 Mɛmmɛ Sosakinni Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì yènnímɛ̀ kékɔtɛ kóò duɔ́ nhomáà kénɛinɛ̀ o yɔ̃ nɛ̀ o kó bɛtũmbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ fɔ̃̀mmu bɛ̀ kɛ̀ tu tɛkpàátìcĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀. Kɛ̀ Babidɔnni kóo kpàátìi bɛ̀ pĩḿmú kédɔ̀ɔ̀ tidaatì. O kpàtì benni diniínnì miɛkɛ do nkɛ ò bɛ̀ pĩḿmúmɛ̀.

13 Mɛm̀mɛ ò tɔmɛ̀ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó tinɛntì timɔu tìì do bo tɛ miɛkɛ nè
tɛkpààtìcĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ kpɛti. Kè bèɛ puɔ mmɛsɔɔ nkó tinɛntì timɔu Isidayɛɛribɛ kóo
kpààtì Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ̀ tì ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kpéí, nkù do tì nàké kɛ yɛ̃mmɛ̀.
14 Kòo pĩmmú okpààtì kó bɛ̀tũ̃mbɛ̀ nè bèè tu bɛnitidiɛbɛ̀, kè bè mbo
tɛkɔupípíítɛ̀ (10000), képĩmmúnè bɛmáábè nè bèè dɔ̀ɔ̀ri yɛcaukpetínyè, kè
cɛ́̃nkoo kɔbɛ bɛè nkpaá dihɛì.
15 Kòo tɔ Sosakinni nè o yɔ̃ nè o pobè nè iwɛ̃ĩ yɛmbè nè bè fɔ̃mmu bè kè bè tu
tɛkpààtìcĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ, ké bè kònnè Babidɔnni.
16 Bèè kó dimàà nɔ mmudoò kè bè mbo sikɔupísìyiekè (7000) bɛmáábè nè bèè
dɔ̀ɔ̀ri yɛcaukpetínyè kè bɛmbɛ mbo tɛkɔupíítɛ̀ (1000), képĩmmú bɛhããpɔ̀mbɛ̀
yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè kékònnè Babidɔnni.
17 Kè Babidɔnni kóo kpààtìi túótɛ́ Sosakinni yɔ̃ tãũ Matanniya kédɔ̀ɔ̀ okpààtì
kòo sɔɔtɛ́ Sosakinni kpàtì. Kòo ò cèètɛ diyètìrì kóò yu kɛ dɔ̀: Sedesia.

Sedesia naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ Sedemii 52:1-3 nè 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 36:11-12)

18 Sedesia do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nè dìmáà ndi kɛ́ntɔ tikpàtì
kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nè dìmáà kɛ bo Sedisadɛmmu. Kòo yɔ̃ yètìrì tu Amitadi
Sedemii birɛ Dibuna eì kou.
19 Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè, ò do tũnnɛ Sosakimmu borimɛ mmɛ weti
weti.
20 Ti Yiè nKuyie nkuù miɛkɛ do yè Sedisadɛmmu nè Sudaa kɔbɛ kè dɛndɛ kó
dimàà bè tùɔ̀kɛní, kè Kuyie mbè kɛi nku borè.
Kè dè mboní kè Sedesia yetɛ Babidɔnni kóo kpààtì kpɛti.

25

Babidɔnni kóo kpààtì pimè Sedisadɛmmu
(Wéntɛ́ Sedemii 39:1-7. 52:3-11)

1 Sedesia kpàtì benni diwɛínnì miɛkɛ do nkɛ otɛ̃nkù píínwè miɛkɛ diyiè
píínnì Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì domè Sedisadɛmmu mudoò nè o
ããpɔ̀ntĩ̀nnì dimɔu kécɛ̃ɛ̃tɛ Sedisadɛmmu eì képénné kudookɔti ké ndì pi.
2 Kè dɛ̀ɛ tuɔkɛ Sedesia kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nè dìmáà.

3 Dibenni tɛ̀nkù naanwè diyiè wɛínnì kɛ sɔ̃́ ndikònnì dɛukɛ bá bɛnìtìbɛ̀ tɛ́̃nkɛ
í péú mudiì.
4 Kè bɛɛ duutɛ kuduotí kɛyènkè, kòo kpààtìi yè nè o ããpɔ̀mbɛ̀ kétũ̃nnɛ Adaba
kó kucɛ, dibòrì kɔku iduotí idé saku, kùù tɔ̀kénè okpààtì pérímù. Kè Babidɔnni
kɔbɛɛ fité dihɛì.
5 Kè Babidɔnni kɔbɛɛ bɛti okpààtì kóò nìntɛ Sedikoo biriku kòo ããpɔ̀mbɛɛ cíétɛ́
kóò yóu.
6 Kè bɛɛ ò pĩ nkékɔtɛnè Dibuna Babidɔnni kóo kpààtì borè kóò nàké bɛ dɔ́ kóò
dɔ̀ɔ̀mè.
7 Kè Babidɔnni kóo kpààtìi fíé okpààtì Sedesia bí o nuɔ mmiɛkɛ, kédokɛ́
Sedesia nuɔ nkóò boú timátì kékònnè Babidɔnni.

Bè wɛ̀tɛ kɛ pĩ́mmúmè Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ kònnè Babidɔnni
(Wéntɛ́ Sedemii 39:8-10. 52:12-30 nè 2 Bɛkpààtìbè tɔ̃mmú 36:17-21)

8 Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nè diwɛínnì miɛkɛ
nkɛ Nɛbusadadanni tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì ti kóo kótì wèè tũ nhokpààtì, ò
tùɔ̀kɛnímè Sedisadɛmmu,
9 kéduɔ́ nkè bèɛ cɔ́u nti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ nè tɛhããpɔ̀ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ nè Sedisadɛmmu
kó sicɛ́̃ĩ simɔu, kɛ cɔ́unnè bɛnitidiɛbɛ̀ kó sicɛ́̃ĩ simɔu.

10 Kɛ̀ Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cíennί tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì ti kóo kótì kɛ̀ tìi puɔ nkuduotí kùù fitɛ́ Sedisadɛmmu.
11 Kɛ̀ Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì, kòo pĩmmú bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛ̀ do kpaá dihɛì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do yɛ̀ kóò tũnnɛ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ péu kékɔ̀nnɛ̀ o ciɛ.
12 Kɛ súó mbɛtenkútíbɛ̀ máà bɛ̀ɛ̀ bo nkuuti nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo nhò fiiku dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ.

13 Kɛ̀ Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ bɔ́kɛ́ disɔɔwũ̃ kó yɛsãǹkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kpɛyɛ nɛ̀ yɛ kó yɛtɛitiyɛ̀ nɛ̀ disɔɔwũ̃ kó kunankú diɛkù kùù bo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kétɔ disɔɔwũ̃ kékɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni.
14 Kòo túóténɛ̀ yɛsɔɔbɔ bɛ̀ do ɔ̃ nkounɛ̀ yɛ̀ mutápɛí nnɛ̀ dɛ kó tikãpenti nɛ̀ dɛ kó yɛse nɛ̀ dɛ kó ihaakɛ́ nɛ̀ sibúkúsí. Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà cɛ́nkɛ tú disɔɔwũ̃ kó tinɛntì bɛ̀ do pĩnnɛ̀ tì ti Yiɛ̀ nKuyie cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú.
15 Kuhããpɔ̀nkù kùù bakɛ́ tìì bàà okpààtì kɛ̀ kùu túótɛ́ sisɔɔbúkúsí nɛ̀ yɛbɔ bɛ̀ do méúnɛ̀ yɛ̀ mɛyĩĩ ndɛ̀ɛ̀ kó dimàà cɛ́nkɛ tú mɛsɔɔ nkpɛrɛ nɛ̀ timátì péítì kpɛrɛ.
16 Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ̀nɛ̀ dìì sɔɔwũ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó tinɛntì ti cɛ́ɛ́kù do í mɔkɛ kù màmɛ̀. Yɛsãǹkɛ̀ diɛyɛ̀ yɛ̀dɛ́ nɛ̀ kunankú diɛkù nɛ̀ tɛnaasãntɛ̀ tɛ̀ɛ̀ kù tɔ nɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀.
17 Dɛ kó yɛsãǹkɛ̀ yɛdɛ́, dìmáà kó mɛokùmɛ̀ do bo métìrì bɛ̀wɛi ndi, bá dì kɛ̀ dì mɔ̀kɛ ditɛitirì di yómmɛ̀ kɛ̀ di okùmɛ̀ bo métìrì mɛ̀dɛ́mɛ̀ nɛ̀ dikéè. Bá dìì tɛitirì ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kpɛ̃ mmɛsɔɔ nkɛ fitɛ́ kɛ̀ dɛ̀ dò nyɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ kèdènátì. Dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ wɛ̃ nkɛ tú disɔɔwũ̃ máà, kɛ mɛ ndò nyɛdɛ́.

18 Kɛ̀ dɛ kó kuhããpɔ̀nkùu pĩ nyikuó nìùtì diɛwè Sedaya nɛ̀ Sofonii wèè ò pòkoo, nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bètããti bɛ̀ɛ̀ bàa ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ́ bɛ̀ kpetínnɛ́.
19 Kɛ̀ kùu pĩnnɛ̀ bɛ̀ fɔ̃̀ntɛ wè kòò tu tɛkpààtìcíɛ̃̀tɛ̀ kóo kótì nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mabɛ̀ bènùmmù bɛ̀ɛ̀ wɛ̃́nɛ̀ okpààtì kɛ bo dihɛì miɛkɛ. Nɛ̀ wèè bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ o kóo pátíwãã̃tì, wèè pĩĩ mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ mabɛ̀ sipísìkuɔ̀.
20 Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ Babidɔnni kó tihããpɔ̀ntì weè do bɛ̀ pĩḿmú kékɔ̀nnɛ̀ Dibuda ɛì Babidɔnni kóo kpààtì borɛ̀.
21 Kòò kɛ̀ mbɛ̀ kùɔ Dibuda ɛì Amati tenkɛ̀.

Mɛm̀mɛ Sudaa kɔbɛ yɛ̀mɛ̀ bɛ tenkɛ̀.

Kedaya naámmɛ̀ kùmàndáà Sudaa tenkɛ̀ (Wéntɛ́ Sedemii 40:7-41:18)

22 Kɛ̀ Nɛbukannɛsaa túótɛ́ Ayikammu yaàbirɛ Kedadia Safanni birɛ kédɔɔ̀ kùmàndáà kòò bo mbakɛ́ bɛnìtìbɛ̀ ò pĩḿmú kɛ sùó mbɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ miɛkɛ.
23 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ mabɛ̀ nɛ̀ bɛ kó tihããpɔ̀ntì kɛ̀ bɛɛ keè Babidɔnni kóo kpààtì dɔ̀ɔ̀mɛ̀ Kedadia kùmàndáà kékɔtɛ o borɛ̀ Misipaa. Ntɛ dɛ yɛmbɛ̀ yètɛ̀: Isimayɛɛri nɛ̀ Nɛtanniya birɛ nɛ̀ Soananni Kadeya birɛ nɛ̀ Kedadia Tannɛumɛti birɛ Nɛtofaa ɛì kou nɛ̀ Yasanniyau Maaka birɛ, bɛɛ̀ do mbɛ nɛ̀ bɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀.
24 Kɛ̀ Kedadia bɛ dɔúnnɛ̀ dinùù kɛ dɔ̀: Di bá nyĩɛ̃̀kù Babidɔnni kɔbɛ kɛ̀ di kɔ̃m̀bùɔ̀tì bɛ̀ duò, mbonɛ̀ dihɛì miɛkɛ kɛ pĩ mBabidɔnni kóo kpààtì tɔ̃mmú, di yó mbomu kɛ̀ dɛ̀ di naati tìmatì í yóó di kɔkénɛ̀.
25 Mɛm̀mɛ otɔ̃̀nkù oyiénwè miɛkɛ Isimayɛɛri Nɛtanniya birɛ nɛ̀ Edisamaa wèè do tú tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ kou, kéyíénɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mabɛ̀ tɛpíítɛ̀, kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ képoté Kedadia kékuɔ, kéwɛ̃nnénɛ̀ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Babidɔnni kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do o bonɛ̀ Misipaa.
26 Mɛm̀mɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yɔ̀tɛmɛ̀ Babidɔnni kɔbɛ, kétúótɛ́ bɛsám̀pɔ́bɛ̀ nɛ̀ bɛdiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ cokɛ́ bɛmɔu kékɔtɛ Esibiti.

Babidɔnni kóo kpààtì dɔ̀ɔ̀mɛ̀ Sosakinni mɛsàà (Wéntɛ́ Sedemii 52:31-34)

27 Bɛ̀ mɛ mpĩ nSudaa kóo kpààtì Sosakinni kɛ́kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni, kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀, otɛ̃̀nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odɛ́ríwè, diyiè sipísìdɛ́ nɛ̀ diyiénnì yiè kɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì Efidi-Mɛdodakii di tikpàtì, kóò kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kóò kpetɛ́ kóò dènnɛ dikpetíntou,
28 kóò nàkɛ́ tináaɲsààtì, kóò nií nkoò mbakɛ́ bɛkpààtìbɛ̀ tɔbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ do wɛ̃ nkɛ bo Babidɔnni.
29 Kòo duɔ́ nkɛ̀ Sosakinnii dátɛ́ tikpetínyààtì, kɛ́nyo nwenwe Babidɔnni kóo kpààtì borɛ̀ o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
30 Kòo kpààtì weè nyɛ́ o kpɛ́í nsɑ̃̃ã̀, yɛwe yɛmɔu duɔ́mɛ̀, o fòmmu mumɔu miɛkɛ.

Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú pátíri ketirì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú pátíri ketirì nɛ̀ didérì yɛ̀ wɛ̃̀tɛ kɛ kòńtɛ́ tìì nàkɛ́ tìnti Sammuyɛɛri pátíri ketirì nɛ̀ didérì yɛ miɛkɛ nɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ pátíri diketirì nɛ̀ didérì yɛ miɛkɛ. Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú pátɛ yɛdɛ́ miɛkɛ kɛ né nàkɛ́ kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Kuyie mbɛ kó mɛtaummɛ̀.

Dɛ kó yɛpátɛ yɛè ti bɛnkú kɛ dò mbá nɛ̀ mɛyɛi mmèè do Isidayɛɛri kó dikpààtìyuu nɛ̀ Sudaa kpɛri, Kuyie nyí yɛ̀ ndinùù kù do bɛ̀ dɔúnnɛ̀ dì, kɛ dɔɔri kù bo yĩ̀mɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dɛɛté bɛmbɛ ku nìtìbɛ̀ bèè bo Sudaa tenkɛ̀. Dɛ kó kucɛ kuù tu Dafiti nɛ̀ Sadomɔɔ nɛ̀ Sosafati nɛ̀ Esekiasi nɛ̀ Sosiasi nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bèè do dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀. Bɛ kó mɛdɔ̀rìmɛ̀ mɛɛ̀ bɛnkú Kuyie nkuù dɔ́mɛ̀ kɛ́dɔ̀ɔ̀ kù do dɔúnnɛ̀ dìì nùù ku nìtìbɛ̀

Dìì pátíri ti bɛnkú Kuyie nkuɔ́ tɔ̃mmú ketɛ́mɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ kànnɛmɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ. Dɛ kó dipátíri dìì ti náá nDafiti weè do yàmɛ̀ bɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ́maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, weè dɔú nyikuɔ́ tɔ̃mmú. Kɛ̀ Sadomɔɔ weè né maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ 1-9
2. Sauri kó mukũ̃ũ̃ 10
3. Dafiti kó tikpàtì 11-29

ISIDAYƐƐRIBƐ KÓ IWUƆ NDUƆ KƐ DÒMMƐ

Adammu kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Esayuu kó iyaàbí

1 Adammu weè do pɛité Sɛti kɛ̀ Sɛtii pɛité Enɔsi.
2 Kɛ̀ Enɔsii pɛité Kenaa, kɛ̀ Kenaa pɛité Matadeyɛɛdi, kɛ̀ Matadeyɛɛdii pɛité Yederi.
3 Kɛ̀ Yederii pɛité Enɔki, kɛ̀ Enɔkii pɛité Matusadɛmmu, kɛ̀ Matusadɛmmuu pɛité Demɛki,
4 kɛ̀ Demɛkii pɛité Nɔwee kɛ̀ Nɔwee pɛité ibí ìtããti: Sɛmmu nɛ̀ Kammu nɛ̀ Safɛti.
5 Kɛ̀ Safɛtii pɛité Komɛɛ nɛ̀ Makɔku nɛ̀ Madaii nɛ̀ Safãã nɛ̀ Tubaadi nɛ̀ Mɛsɛki nɛ̀ Tidaasi.
6 Kɛ̀ Komɛɛ pɛité Asekenaasi nɛ̀ Difati nɛ̀ Tokadima.
7 Kɛ̀ Safãã pɛité Edisaa nɛ̀ Tadisa nɛ̀ Kitimmu nɛ̀ Dodanimmu.
8 Kɛ̀ Kammu pɛité Kuusi nɛ̀ Misidaimmu nɛ̀ Puti nɛ̀ Kannahãã.
9 Kɛ̀ Kuusi pɛité Sebaa nɛ̀ Afidaa nɛ̀ Sabuta nɛ̀ Dakima nɛ̀ Sabutekaa. Kɛ̀ Dakima kó ìbí ntú: Saba nɛ̀ Dedanni.
10 Kɛ̀ Kuusi yíé képɛité Nɛmudodi, weè do tú okpàrìteu ketiwè kɛtenkɛ̀ ĩ̀nkɛ̀.
11 Misidaimmu, weè do tú Dudimmu kɔbɛ nɛ̀ Anamimmu kɔbɛ nɛ̀ Deabu kɔbɛ nɛ̀ Nafutuyimmu kɔbɛ, bɛ yàárì.
12 Patidoosi nɛ̀ Kasiduimmu nɛ̀ Kafutɔɔ, bɛɛ̀ do tú Fidisitɛ̃̀ɛ̃̀bɛ yàárìbɛ̀.
13 Kɛ̀ Kannahãã pɛité o kóo po Posidonni nɛ̀ Ɛti.
14 Kannahãã weè do tú Sebusiibɛ nɛ̀ Amɔriibɛ nɛ̀ Kidikasiibɛ
15 nɛ̀ Efiibɛ nɛ̀ Adikiibɛ nɛ̀ Sidoniibɛ,
16 nɛ̀ Adifadiibɛ nɛ̀ Semadiibɛ nɛ̀ Amatiibɛ bɛ yàárì.
17 Kɛ̀ Sɛmmu kó ibí ntú Edammu nɛ̀ Asuu nɛ̀ Adipakisadi nɛ̀ Dudi nɛ̀ Aramu nɛ̀ Uusi nɛ̀ Udi nɛ̀ Ketɛɛ nɛ̀ Mɛsɛki.
18 Kɛ̀ Adipakisadii pɛité Sedaa, kɛ̀ Sedaa pɛité Ebɛɛ.
19 Kɛ̀ Ebɛɛ pɛité ibí ìdéì. O kóo po yètìrì do tú Mɛyatimɛ̀. Nɛ̀ bɛ kó tináaǹtì Pedɛki, kɛ yɛ́ dɛ kó dimɔ̀nnì ndi bɛnìtìbɛ̀ yàtɛmɛ̀. Kòo nantɛ̀ yètìrì ntú Yokitanni.

20 Kɛ̀ Yokitannii pɛitɛ́ Adimɔdadi nɛ̀ Sedɛfu nɛ̀ Asadimafɛti nɛ̀ Yedaki,
21 nɛ̀ Adodammu nɛ̀ Usadi nɛ̀ Diida,
22 nɛ̀ Ebaadi nɛ̀ Abimmayɛɛdi nɛ̀ Sebaa,
23 nɛ̀ Ofidi nɛ̀ Afidaa nɛ̀ Yobabu. Yokitanni bí nyi mɛmmɛ.
24 Kɛ̀ Sɛmmuu pɛitɛ́ Adipakisadi, kɛ̀ Adipakisadii pɛitɛ́ Seda.
25 Kɛ̀ Sedaa pɛitɛ́ Ebɛɛdi, kɛ̀ Ebɛɛdii pɛitɛ́ Pedɛki, kɛ̀ Pedɛkii pɛitɛ́ Deu.
26 Kɛ̀ Deuu pɛitɛ́ Seduku, kɛ̀ Sedukuu pɛitɛ́ Naɔɔ, kɛ̀ Naɔɔ pɛitɛ́ Teda,
27 kɛ̀ Tedaa pɛitɛ́ Abarammu. Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ Kuyie nhò yu kɛ dɔ̀ Abarahammu.

28 Kɛ̀ Abarahammuu pɛitɛ́ Isaki nɛ̀ Isimayɛɛri.
29 Ntɛ Abarahammu yaàbí yètɛ̀. Kɛ̀ Isimayɛɛri pɛitɛ́ Nɛbayɔti o kóo po, nɛ̀ Kedaa nɛ̀ Adeberi nɛ̀ Mibisammu,
30 nɛ̀ Misemaa nɛ̀ Duma nɛ̀ Masa nɛ̀ Adadi nɛ̀ Temaa,
31 nɛ̀ Yetudi nɛ̀ Nafisi nɛ̀ Kedimaa. Isimayɛɛri bí nyi mɛmmɛ.
32 Kɛ̀ Ketudaa, Abarahammu do yìɛ́ kɛ́túótɛ́ wèè nitipòkù kòo ò pɛitɛ́ Simidanni nɛ̀ Yokisanni nɛ̀ Mɛdanni nɛ̀ Mandiyãã nɛ̀ Isebaki nɛ̀ Suaa. Kɛ̀ Yokisannii pɛitɛ́ Sebaa nɛ̀ Dedanni.
33 Kɛ̀ Mandiyãã pɛitɛ́ Efaa nɛ̀ Efɛɛ nɛ̀ Enɔki nɛ̀ Abidaa nɛ̀ Edidaa, Ketudaa bí nyi nɛ̀ o yaàbí.
34 Kɛ̀ Abarahammu birɛ Isakii pɛitɛ́ Esayuu nɛ̀ Isidayɛɛri.
35 Kɛ̀ Esayuu pɛitɛ́ Edifasi nɛ̀ Deuyɛɛdi nɛ̀ Yeusi nɛ̀ Yaedammu nɛ̀ Kodaa,
36 kɛ̀ Edifasii pɛitɛ́ Temaa nɛ̀ Omaadi nɛ̀ Sefi nɛ̀ Katammu nɛ̀ Kenasi nɛ̀ Timuna nɛ̀ Amadeki.
37 Kɛ̀ Deuyɛɛdii pɛitɛ́ Naati nɛ̀ Seda nɛ̀ Samaa nɛ̀ Misaa.
38 Kɛ̀ Seii kó ibí ntú: Dotanni nɛ̀ Sobadi nɛ̀ Sibeɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Ana nɛ̀ Disɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Esɛɛ nɛ̀ Disãã.
39 Kɛ̀ Dotãã pɛitɛ́ Ɔdi nɛ̀ Omammu. Kɛ̀ Dotãã tãũ yètìrì ntú Timuna,
40 kɛ̀ Sobadi pɛitɛ́ Adiyanni Manati nɛ̀ Ebaadi Sefi nɛ̀ Onammu kɛ̀ Sibeɔ̃ɔ̃ pɛitɛ́ Aya nɛ̀ Ana.
41 Kɛ̀ Ana pɛitɛ́ Disɔ̃ɔ̃. Kɛ̀ Disɔ̃ɔ̃ pɛitɛ́ Amidanni nɛ̀ Esibanni nɛ̀ Itidanni nɛ̀ Kedanni.
42 Kɛ̀ Esɛɛ pɛitɛ́ Bideanni nɛ̀ Safãã nɛ̀ Yakãã, kɛ̀ Disãã pɛitɛ́ Usi nɛ̀ Adanni.

Edɔmmu ɛì kó bɛkpààtìbɛ̀ (Wéntɛ́ Tenketɛ́ 36:31-43)

43-50 Ntɛ bɛkpààtìbɛ̀ bèɛ̀ do di tikpàtì Edɔmmu ɛì kɛ́feí mbɛtɔbɛ̀ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ mu nyí mɔkɛ okpààtì. Dinabaa ɛì kou Beɔɔ birɛ Bedaa weè do bakɛ́ Edɔmmu kɛ́kú kɛ̀ Bosedaa ɛì kou Sedaa birɛ Yobabuu cɔutɛ́ tikpàtì, kɛ́kú, kɛ̀ Temanni ɛì kou Usammu túótɛ́ tikpàtì, kɛ́kú kɛ̀ Afiti ɛì kou Bedadi birɛ Adadii di tikpàtì, weè do dokɛ́nɛ̀ Mandiyãã ɛì kɔbɛ Mɔabu ɛì, kɛ́ bɛ̀ na. Ò ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Masedekaa ɛì kou Sammudaa di tikpàtì kɛ́kú. Kɛ̀ Sauri wèè do bo Deobɔti ɛì kó kukó mborɛ̀ kòo di tikpàtì. Ò ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Akibɔɔ birɛ Baadi-Ananni sɔɔtɛ́ tikpàtì. Ò ku dìì mɔ̀nni kɛ̀ Pauu ɛì kou Adadi cɔutɛ́ tikpàtì kɛ́mpo Masabu birɛ Matedɛdi kó dɛbirɛ Mɛtebeyɛɛdi.
51 Okpààtì Adadii ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Edɔmmu naàmùnkù kó bɛkótíbɛ̀ bɛɛ̀ mbakɛ́. Ntɛ bɛ yètɛ̀: Timuna nɛ̀ Adifa nɛ̀ Yetɛti
52 nɛ̀ Odibamaa nɛ̀ Edaa nɛ̀ Pinɔɔ
53 nɛ̀ Kenasi nɛ̀ Temaa nɛ̀ Mibisaa
54 nɛ̀ Makidiyɛɛdi nɛ̀ Idammu bɛɛ̀ do tú Edɔmmu naàmùntì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ bakɛ́.

1:38 Wéntɛ́ Tenketɛ́ 36:19-21.

2

Sakɔbu birɛ Sudaa yaàbí

1 Ntɛ Sakɔbu bɛ̀ do yu wè kɛ tú Isidayɛɛri o bí yètɛ̀: Dubɛnni nɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ nɛ̀
Defi nɛ̀ Sudaa nɛ̀ Isakaa nɛ̀ Sabunɔɔ,
2 nɛ̀ Danni nɛ̀ Sosɛfu nɛ̀ Bɛnsamɛɛ nɛ̀ Nɛfutadii nɛ̀ Kati nɛ̀ Asɛɛ.
3 Kɛ̀ Sudaa puokɛ Kannahãã ɛì kóo sapàà Suaa, kòo ò pɛité initidabí ìtããti: Ɛ̀ɛ
nɛ̀ Onanni nɛ̀ Seda. Ɛ̀di weè do tú Mpo, kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀ kɛ̀ kùu ò
kùɔ.
4 Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ Sudaa kóo dapàà mpokù Tamaa ò pɛité initidabí tɛì ìdéì, kɛ̀
bɛ̀ mbɛ̀ yu kɛ tú Pedɛsi nɛ̀ Seda. O bí imɔu kɛ̀ ìi wɛ̃nné kémbo initidabí ìnùmmù.
5 Kɛ̀ Pedɛsi kó ibí ntú Ɛtisidonni nɛ̀ Amudi.
6 Kɛ̀ Sedaa pɛité Simudi nɛ̀ Etanni nɛ̀ Emanni nɛ̀ Kadikɔɔdi nɛ̀ Dada kɛ̀ bɛ̀ mbo
initidabí ìnùmmù.
7 Kɛ̀ Kadimii pɛité Akaa* weè do te kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛɛ do Isidayɛɛribɛ, kɛ yɛ́ ò
do sɔnnɛmɛ̀ Kuyie nyɛ̃ mbɛ̀ báá túótɛ́ dɛ̀ kétiekɛ.
8 Kɛ̀ Etannii pɛité Asadia,
9 kɛ̀ Ɛtisidonnii pɛité Yedamɛyɛɛdi nɛ̀ Dammu nɛ̀ Kadɛbu, kòo yètìrì tɛrì ntú
Kedubaii.
10 Kɛ̀ Dammuu pɛité Amminnadabu kɛ̀ Amminnadabuu pɛité Nasɔ̃ɔ̃ weè do
tú Sudaa naàmùnkù kóo kótì.
11 Kɛ̀ Nasɔ̃ɔ̃ pɛité Sadima kɛ̀ Sadimaa pɛité Boasi,
12 kɛ̀ Boasii pɛité Obɛdi, kɛ̀ Obɛdii pɛité Sɛsee,
13 kɛ̀ Sɛsee pɛité ibí ìyiekɛ̀. Kòo kóo po ntú Ediabu kòo nantɛ Abinnadabu kɛ̀
Aminnadabuu nantɛ Simmea,
14 kɛ̀ Samaa nantɛ Nɛtannɛyɛɛdi, kɛ̀ Nɛtannɛyɛɛdii nantɛ Dadaii.
15 Kòò mɛ ntó nantɛ Osɛmmu, kòo nantɛ Dafiti,
16 kɛ̀ bɛ tãbɛ̀ ntú Seduya nɛ̀ Abikayɛɛdi, kɛ̀ Seduyaa pɛité Abikaii nɛ̀ Soabu nɛ̀
Asayɛɛdi kɛ̀ bèɛ wɛ̃nné bètããti.
17 Kɛ̀ Abikayɛɛdii pɛité dɛnitidabirɛ kɛ̀ bèɛ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Amasa o cicɛ do tú Yetɛɛ
Isimayɛɛri wuɔ kou.
18 Kɛ̀ Ɛsidonni birɛ Kadɛbu pokù Asuba pɛité ibí ìnàà kɛ̀ dɛnitipobirɛ yètìrì ntú
Yediyoti nɛ̀ initidabí ìtããti Yesɛɛ nɛ̀ Sobabu nɛ̀ Adidonni.
19 Asuba ku dìì mànnì kɛ̀ Kadɛbuu puokɛ Efadati kɛ̀ Efadatii pɛité Uuri.
20 Kɛ̀ Uuri pɛité Udi kɛ̀ Udii pɛité Besadɛdi.
21 Ɛtisidonni màkɛ dìì mànnì yɛbie nsipísìkuɔ̀, képuokɛ Kadaadi cicɛ Makidi
kóo sapàà nkòo ò pɛité Sekubu.
22 Kɛ̀ Sekubuu pɛité Yaii weè do tiekɛ yɛhɛkɛ̀ sipísìdé nɛ̀ yètããti Kadaadi tempɛ̃
mmiɛkɛ.
23 Kesuu ɛì nɛ̀ Adamu ɛì kɛ̀ yɛ kpàátìbèɛ fietɛ Yaii kétiekɛ yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Kenati
ɛidiè, nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yèɛ̀ yɛ tɔ̀kénè yɛmɔu kɛ̀ yèɛ wɛ̃nné yɛhɛkɛ̀ sipísìkuɔ̀. Bèɛ̀ do bo yɛ
miɛkɛ bɛmɔu bɛ̀ do tú Kadaadi cicɛ Makiidì yaàbí nyi.
24 Ɛtisidonni weè do po Abiya kékú kɛ̀ Kadɛbuu duónè o pokù tɔù Efadata kòo
ò pɛité dɛnitidabirɛ, kɛ̀ bèɛ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Asuu, weè do keté Tekoa ɛì.
25 Kɛ̀ Ɛtisidonni kóo po Yedamɛyɛɛdi pié ibí péu kɛ̀ Dammu ntú o kóo po
kénantɛ Buna, kɛ̀ Buna nantɛ Odɛni, kɛ̀ Odɛnii nantɛ Osemmu, kɛ̀ Osemmuu
nantɛ Aiya.
26 Kɛ̀ Yedamɛyɛɛdi puokɛ onitipòkù tɔù Atada kòo ò pɛité Onammu.
27 Kɛ̀ Yedamɛyɛɛdi kóo po pɛité Masasi nɛ̀ Yaminni nɛ̀ Ekɛɛ.
28 Kɛ̀ Onammuu pɛité Sammaii nɛ̀ Yada. Kɛ̀ Sammaii pɛité Nadabu nɛ̀ Abisuu.
29 Kɛ̀ Abisuu puokɛ Abiyaii kòo ò pɛité Abanni nɛ̀ Mɔdidi.

2:4 ***Tam****aa:* Wéntɛ́ Tenketɛ́ 38. * **2:7** ***Ak****aa:* Sosuwee pátíri miɛkɛ bɛ̀ we nyu kɛ tú Akãã.

30 Kɛ̀ Nadabuu pɛité Sedɛdi nɛ̀ Apayimmu, kɛ̀ Sedɛdii kú bá ò í mɔ̀ɔ̀tɛ dɛbirɛ.
31 Kɛ̀ Apayimmuu pɛité Iseii, kɛ̀ Iseii pɛité Sesãã, kɛ̀ Sesãã pɛité Adaii.
32 Kɛ̀ Sammaii nantɛ̀ Yada pɛité Yetɛɛ nɛ̀ Sonnatãã, kɛ̀ Yetɛɛ kú bá ò í mɔ̀ɔ̀tɛ dɛbirɛ.
33 Kɛ̀ Sonnatãã pɛité Pedɛti nɛ̀ Sasa. Yedamɛyɛɛdi yaàbí nyi mɛmmɛ.
34 Sesãã í mpɛité initidabí, képɛité initipobí máà, kémmɔkɛ o tɔ̃ntì Esibiti ɛì kou mɔù kɛ̀ bɛ̀ ò yu kɛ tú Yada,
35 kòo ò duó nho kóo sapàà mmɔù kòo ò puokɛ kòo pɛité dɛnitidabirɛ, kɛ̀ bɛɛ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Ataii.
36 Kɛ̀ Ataii pɛité Natãã, kɛ̀ Natãã pɛité Sabadi.
37 Kɛ̀ Sabadi pɛité Efudadi, kɛ̀ Efudadii pɛité Obɛdi.
38 Kɛ̀ Obɛdii pɛité Yeu, kɛ̀ Yeuu pɛité Asadia.
39 Kɛ̀ Asadia pɛité Edɛsi, kɛ̀ Edɛsii pɛité Edasaa.
40 Kɛ̀ Edasaa pɛité Sisimaii, kɛ̀ Sisimaii pɛité Sadummu.
41 Kɛ̀ Sadummuu pɛité Yekammia, kɛ̀ Yekammia pɛité Edisamaa.
42 Kɛ̀ Kadɛbuu pɛité o kóo po Mɛsa kòo nantɛ Yedamɛyɛɛdi, kɛ̀ Mɛsaa pɛité Sifi nɛ̀ Madesa, kɛ̀ Madesaa pɛité Ebunɔɔ.
43 Kɛ̀ Ebunɔɔ pɛité Kodaa nɛ̀ Tapua nɛ̀ Dekɛmmu nɛ̀ Sema.
44 Kɛ̀ Semaa pɛité Daammu, kɛ̀ Daammuu pɛité Yodikoammu, kɛ̀ Dekɛmmuu pɛité Sammaii.
45 Kɛ̀ Sammaii pɛité Maõõ, kɛ̀ Maõõ pɛité Bɛti-Sudi.
46 Kɛ̀ Kadɛbuu puokɛ onitipòkù tɔù kɛ̀ bɛ̀ ò yu kɛ tú Efaa, kòo ò pɛité Anaa nɛ̀ Mɔsa nɛ̀ Kasɛsi. Kɛ̀ Adaa pɛité dɛnitidabirɛ ké dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Kasɛsi.
47 Kɛ̀ Yadaii pɛité Dekɛmmu nɛ̀ Yotammu nɛ̀ Kesãã nɛ̀ Pedɛti nɛ̀ Efaa nɛ̀ Saafu.
48 Kɛ̀ Kadɛbuu yíé képuokɛ onitipòkù tɔù, kòo yètìrì tu Maaka, kòo pɛité Sebɛɛ nɛ̀ Tidana.
49 Kɛ̀ dɛ̀ m boní kòo yíé képɛité Saafu, kɛ̀ Safuu pɛité Madimana nɛ̀ Sefaa, kɛ̀ Sefaa pɛité Makibena, kɛ̀ Makibenaa pɛité Kibea. Bɛ kó di fɔ̃nkúò kɛ̀ Kadɛbuu yíé képɛité dɛnitipobirɛ ké dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Akisaa.
50 Ntɛ Kadɛbu yaàbí kó yɛyètɛ̀: O pokù Efadata kóo po do tú Uuri, kòo nantɛ Sobadi, weè do ketɛ́ Kidiya-Yeadimmu kó dihɛì, bɛ yɔ̃fũɔ̃ bɛ̀ do bo bètããti ndi.
51 Sadima weè do ketɛ́ Bɛtideɛmmu ɛì. Kɛ̀ Adɛfuu ketɛ́ Bɛti Kedɛɛ ɛì.
52 Kɛ̀ Sobadii ketɛ́ Kidiya-Yeadimmu ɛì. Kɛ̀ Sobadi yaàbí mbo Adowɛɛ nɛ̀ Mɛnuɔti kɔbɛ ɛì kó dikéè.
53 Bɛɛ̀ kó tinaàmùntì do tú Iditiibɛ nɛ̀ Putibɛ nɛ̀ Sumatiibɛ nɛ̀ Misedaiibɛ bɛɛ̀ do bo Sodaa ɛì nɛ̀ Esitaɔdi kpɛri yɛ miɛkɛ.
54 Sadima yaàbí do tú Bɛtideɛmmu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Nɛtofaa ɛì kɔbɛ nɛ̀ Adidoti-Bɛti-Yoabu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Manaati ɛì kɔbɛ kó dikéè nɛ̀ Sodaa ɛì kɔbɛ,
55 kéyíénɛ̀ bɛɛ̀ yɛ́ yɛpátɛ bɛ kó tinaàmùntì. Bɛɛ̀ do tú Yabɛsi ɛì kɔbɛ bɛɛ̀ do tú Tidatiibɛ nɛ̀ Simatiibɛ nɛ̀ Sukatiibɛ nɛ̀ bɛ̀ tu bɛ̀ Keniibɛ Amati kó kuwuɔ nkɔbɛ, bɛɛ̀ pié Dekabiibɛ.

3

Dafiti bí kó yɛyètɛ̀

1 Ntɛ Dafiti kó initidabí ò pɛité ì Ebunɔɔ i kó yɛyètɛ̀: Amunɔɔ weè do tú Mpo, kòo yɔ̃ tú Ainɔammu Sisedɛɛdi ɛì kou. Kòo dérì ntú Danniyɛɛdi, kòo yɔ̃ tú Abikayɛɛdi, Kadimɛɛdi ɛì kou.
2 Kòo tãã́nwè ntú Abusadɔmmu Kesuu ɛì kóo kpàátì Tadimaii kóo sapàà Maaka ò pɛité wè. Kɛ̀ onaanwè ntú Adonniya, kòo yɔ̃ yètìrì tu Akiti.
3 Kòo nummuwè ntú Sefatia, kòo yɔ̃ yètìrì tu Abitadi. Kòo kuónwè ntú Itediammu, kòo yɔ̃ tú Ekidaa.

4 Dafiti tɔ dìì mɔ̀nnì tikpàtì kémbo Ebunɔɔ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ nɛ̀ dikéè. Dìì mɔ̀ǹnì
ndi ò piémɛ̀ dɛ kó initidabí ikuɔ̀. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Dafiti ntɔ tikpàtì kékɔtɛ
Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛbie sipísìtããti nɛ̀ yɛ̀tããti.
5 Ò dɛ mbo, kòo pokù Batisebaa Amiyɛɛdi kóo sapàà nhò pɛité initidabí ìnàà:
Simaa nɛ̀ Sobabu nɛ̀ Natãã nɛ̀ Sadomɔɔ.
6-8 Kɛ̀ Dafitii yíé képɛité ibí tɛì ìwɛi: Ibaa nɛ̀ Edisua nɛ̀ Edifedee nɛ̀ Nɔka nɛ̀
Nɛfɛki nɛ̀ Yafia nɛ̀ Edisamaa nɛ̀ Ediada nɛ̀ Edifedee. Kɛ̀ bɛ tãũ ntú Tamaa,
9 ké né mbúútí initidabí o pobɛ̀ tɔbɛ̀ ò pié ì.
10 Ntɛ Sadomɔɔ bí nɛ̀ o yaàbí: Weè do pɛité Odoboammu kɛ̀ Odoboammuu
pɛité Abiya, kɛ̀ Abiyaa pɛité Asaa, kɛ̀ Asaa pɛité Sosafati.
11 Kɛ̀ Sosafatii pɛité Yodammu kɛ̀ Yodammuu pɛité Aasia, kɛ̀ Aasiaa pɛité
Soasi,
12 kɛ̀ Soasii pɛité Amasia, kɛ̀ Amasiaa pɛité Asadia, kɛ̀ Asadiaa pɛité Yotammu.
13 Kɛ̀ Yotammuu pɛité Aasi, kɛ̀ Aasii pɛité Esekiasi, kɛ̀ Esekiasii pɛité
Manansee, kɛ̀ Manansee pɛité Amɔɔ,
14 kɛ̀ Amɔɔ pɛité Sosiasi.
15 Kɛ̀ Sosiasi kóo po ntú Yoananni, kòo nantɛ Sosakimmu, kɛ̀ Sosakimmuu
nantɛ Sedesiasi, kɛ̀ Sedesiasii nantɛ Sadummu,
16 kɛ̀ Sosakimmuu pɛité Yekonniasi nɛ̀ Sedesiasi.
17 Yekonniasi bɛ̀ do pĩ n wè kékɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni o kó ibí do tú Seditiɛri
18 nɛ̀ Madikidammu nɛ̀ Pedaya nɛ̀ Sennasaa nɛ̀ Yekammia nɛ̀ Osama nɛ̀
Nɛdabia.
19 Kɛ̀ Pedaya kó ibí ntú Sodobabɛɛdi nɛ̀ Simmɛii, kɛ̀ Sodobabɛɛdi pɛité ibí ìdéì:
Mɛsudammu nɛ̀ Ananniya nɛ̀ dɛnitipobirɛ Sedomiti,
20 kéyíénɛ̀ initidabí ìnùmmù Asuba nɛ̀ Oɛdi nɛ̀ Bedekia nɛ̀ Asadia nɛ̀ Yusuba
Esɛdi.
21 Kɛ̀ Ananniya pɛité ibí ìdéì: Pedatia nɛ̀ Yesaya, kɛ̀ Yesayaa pɛité Defaya,
kɛ̀ Defayaa pɛité Adinanni, kɛ̀ Adinannii pɛité Abudiasi, kɛ̀ Abudiasii pɛité
Sekanniya.
22 Kɛ̀ Sekanniya pɛité ibí ìkuɔ̀: Semmaya nɛ̀ Atuusi nɛ̀ Ikadi nɛ̀ Badia nɛ̀ Nɛadia
nɛ̀ Safati.
23 Kɛ̀ Nɛadia pɛité ibí ìtããti Edioyennaii nɛ̀ Isikia nɛ̀ Asidikammu.
24 Edioyennaii do pɛité initidabí ìyiekɛ̀ ndi. Odafia nɛ̀ Ediasibu nɛ̀ Pedaya nɛ̀
Akubu nɛ̀ Yoananni nɛ̀ Dedaya nɛ̀ Ananni.

4

Sudaa bí nɛ̀ o yaàbí

1 Sudaa pɛité ìì bí do tú: Pedɛsi nɛ̀ Ɛtisibonni nɛ̀ Kadimii nɛ̀ Uuri nɛ̀ Sobadi.
2 Kɛ̀ Sobadii pɛité Deayaa kɛ̀ Deayaa pɛité Yaati kɛ̀ Yaatii pɛité Aummaii nɛ̀
Daadu bɛɛ̀ do tú Sodaa naàmùnkù kɔbɛ kó bɛyààrìbɛ̀.
3-4 Efadata kóo po do tú Uuri, weè ketɛ́ Betideɛmmu ɛì képié initidabí:
Etammu nɛ̀ Sisedɛɛdi nɛ̀ Isema nɛ̀ Idibasi nɛ̀ dɛnitipobirɛ Asɛdɛponni, kéyíé
képɛité Pennuyɛɛdi wèè ketɛ́ Kedɔɔri ɛì, kéyíé képɛité Esɛɛ wèè ketɛ́ Usaa ɛì.
5 Asuu weè ketɛ́ Tekoa ɛì kémpo bɛnitipòbɛ̀ bèdébɛ̀ Edaa nɛ̀ Naada.
6 Kɛ̀ Naada pɛité initidabí ìnàà Ausammu nɛ̀ Efɛɛ kɛ̀ Efɛɛ nantɛ Teminni kɛ̀
Teminnii nantɛ Aasitadi. Naadaa kó ibí nyi mɛmmɛ.
7 Kɛ̀ Edaa pɛité ibí ìtããti Sedɛti nɛ̀ Soaa nɛ̀ Etina.
8 Kɛ̀ Kɔtii pɛité Anubi nɛ̀ Sobeba weè do tú Adummu Adadeyɛɛdi birɛ
naàmùnkù kɔbɛ yààrì.
9 Yabɛsi do tú onìtì nwe bɛ̀ bùɔ́ wè kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̀tɛ́ o tebìí. O yɔ̃ do ò pɛí kɛ́fɛ́ũ̃tɛ́
mɛdiɛ̀ mmɛ kɛ̀ dɛɛ̀ nte kòo ò yu kɛ dɔ̀ Yabɛsi.

10 Weè do bàńtɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù á m pã mɛsàà, n yíé m mɔkɛ dɛ̀, nni nkãnké mɛyɛi nnɛ̀ mɛfɛ̃ũtímɛ̀ mɛmɔu. Kɛ̀ Kuyie nhò duó nhò kù mɔɔ dɛ̀.
11 Suaa kóo kótì Kedubu weè pɛité Mɛii, kɛ̀ Mɛii pɛité Ɛsitɔ̃ɔ̃.
12 Kɛ̀ Ɛsitɔ̃ɔ̃ mbo Bɛti-Dafaa képɛité Paseãã nɛ̀ Teina kòo keté Naasi ɛì kɛ̀ bɛ yaàbí mbo Dekaa ɛì.
13 Kɛ̀ Kenaai pɛité Otinniyɛɛdi nɛ̀ Sedaya. Kɛ̀ Otinniyɛɛdi pɛité Atati nɛ̀ Mɛonɔtaii.
14 Kɛ̀ Mɛonɔtaii pɛité Ofidaa, kɛ̀ Sedayaa pɛité Yoabu weè do tú bɛyántìbɛ̀ yààrì, bɛ̀ɛ̀ do bo kubiriku bɛ̀ tu kù bɛyántìbɛ̀ biriku.
15 Kɛ̀ Yefundee birɛ Kadɛbuu pɛité initidabí ìtããti: Idu nɛ̀ Edaa nɛ̀ Naammu. Kɛ̀ Edaa pɛité Kenasi.
16 Kɛ̀ Yadeyɛɛdii pɛité Sifi nɛ̀ Sifaa nɛ̀ Idiyaa nɛ̀ Asadeyɛɛdi.
17-18 Kɛ̀ Esida pɛité Yetɛɛ nɛ̀ Mɛdɛdi nɛ̀ Efɛɛ nɛ̀ Yanɔɔ, kɛ̀ Mɛdɛdii puokɛ Esibiti kóo kpàátì kóo sapàà Bitiya, kòo pɛité Midiyammu nɛ̀ Sammaii nɛ̀ Iseba wèè keté Esitemɔa ɛì. Kɛ̀ Mɛdɛdii yíé képuokɛ Sudaa kó kuwuɔ kou, kòo ò pɛité Yedɛdi nɛ̀ Ebɛɛ nɛ̀ Yekutiyɛɛdi. Kɛ̀ Yedɛdii keté Kedɔɔ ɛì, kɛ̀ Ebɛɛ keté Sokoo ɛì, kɛ̀ Yekutiyɛɛdii keté Sandoyaa ɛì.
19 Kɛ̀ Odiya puokɛ Naammu tãũ. Weè kó iyaàbí do tú Kadimiibɛ nɛ̀ Makatiibɛ, kɛ̀ Kadimiibɛ mbo Keidaa ɛì kɛ̀ Makatiibɛ bo Esitemɔa ɛì.
20 Kɛ̀ Simɔɔ pɛité Amunɔɔ nɛ̀ Dinna nɛ̀ Bɛnni-Anaa nɛ̀ Tinɔɔ. Kɛ̀ Iseii naàmùnkù kɔbɛ ntú Soɛti nɛ̀ o birɛ.
21-22 Kɛ̀ Sudaa birɛ Sedaa pɛité Ɛɛ nɛ̀ Dada nɛ̀ Yokimmu nɛ̀ Soasi nɛ̀ Sadafi, kɛ̀ Ɛdii keté Deka ɛì, kɛ̀ Dada keté Madesa ɛì kéyíénɛ̀ bɛyaàdùɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do duɔkù tiyaàkpetì bɛ kó tinaàmùntì bɛɛ̀ do bo Isɛti Asebeaa ɛì. Kɛ̀ Yokimmuu kɔbɛ ḿbo Koseba. Soasi nɛ̀ Sadafi kɛ̀ bɛ̀ɛ puokɛ Mɔabiibɛ kɛ̀ mu nyí konní Deɛmmu. Dɛ kó tináaǹtì tu tìì dɔ̀ɔ̀ tìnti nɛ̀ dimɔ̀nnì.
23 Bɛ̀ do tú bɛyaamaribɛ̀ mbɛ kémbo Nɛtaimmu ɛì nɛ̀ Kededaa ɛì okpàátì borɛ̀ koò maà tiyaatì.

Simmɛɔ̃ɔ̃ kó ibí

24 Kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ pɛité Nɛmmuyɛɛdi nɛ̀ Yaminni nɛ̀ Yadibu nɛ̀ Seda nɛ̀ Sauri.
25 Kɛ̀ Saurii pɛité Sadummu, kɛ̀ Sadummuu pɛité Mibisammu, kɛ̀ Mibisammuu pɛité Misemaa.
26 Kɛ̀ Misemaa pɛité Amuyɛɛdi kɛ̀ Amuyɛɛdii pɛité Sakuu kɛ̀ Sakuu pɛité Simmɛii.
27 Kɛ̀ Simmɛii pɛité initidabí tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìkuɔ̀ initipobí ìkuɔ̀. O tebìí í mpɛité kɛ̀ dɛ̀ nsũ dɛɛ̀ te kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kuwuɔ nyí nsũ kɛ mànnɛ̀ Sudaa kɔku mamɛ̀.
28-32 Dafiti mu nyí cɔuté dìì mànnì tikpàtì kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kuwuɔ nkɔbɛ bo yɛɛ̀ ɛkɛ̀ tu yiɛ nɛ̀ sii ɛkɛsí kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Dafiti cɔuté dìì mànnì tikpàtì: Bɛɛrisebaa nɛ̀ Mɔdada nɛ̀ Asaa-Suadi nɛ̀ Bidaa nɛ̀ Esɛmmu nɛ̀ Todadi nɛ̀ Betuyɛɛdi nɛ̀ Ɔdimaa nɛ̀ Sikidaki nɛ̀ Bɛti-Madikaboti nɛ̀ Atisaa-Susimmu nɛ̀ Bɛtibidii nɛ̀ Sadaimmu nɛ̀ Etammu nɛ̀ Ainni nɛ̀ Dimɔɔ nɛ̀ Tokɛnni nɛ̀ Asãã.
33 Nɛ̀ sihɛkɛsí sìì yɛ̀ tɔ̀kénɛ̀, kétuɔkɛnɛ̀ Badati yɛhɛkɛ̀ bɛ̀ do bo yènyɛ. Bɛ̀ cɛ̃ĩ kó yɛyètɛ̀ bomu dihɛikèmpátíri miɛkɛ.
34-38 Ntɛ Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kuwuɔ nkó tinaàmùntì kó bɛkótíbɛ̀: Amasia bí do tú Mɛsobabu nɛ̀ Yammideki nɛ̀ Yosaa. Asiadi weè do pɛité Sedaya, kɛ̀ Sedayaa pɛité Yosibia, kòo né pɛité Yeu nɛ̀ Sowɛɛri. Semmaya weè do pɛité Simidi kɛ̀ Simidii pɛité Yedayaa kɛ̀ Yedayaa pɛité Anɔɔ, kɛ̀ Anɔɔ pɛité Sifei, kɛ̀ Sifei kó ibí ntú Sisa nɛ̀ Bennaya nɛ̀ Yesimiyɛɛdi nɛ̀ Adiyɛdi nɛ̀ Asayaa nɛ̀ Yekoaya nɛ̀ Yakoba nɛ̀ Edioyennaii. Bɛ kó kuwuɔ ndo sũũ mmɛdiɛ̀ mmɛ.
39 Kɛ̀ bɛɛ cíété kétuɔkɛ Kedɔɔ tenkɛ̀ mànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó kubiriku kɛ wanti bɛ̀ bo ncɛ̃mmù dɛ̀ bɛ wũɔ̃,

40 képétɛ́ dinaacɛ̃nni sàárì kɛ̀ dì ndɛu mɛsàà mbá òmɔù í mbɛ̀ kɔ́nnɛ̀. Kammu yaàbí do dɛ mbo nɛ̀ dimɔ̀nnì.
41 Sudaa kóo kpàátì Esekiasi tɔ dìì mɔ̀nnì tikpàtì, dɛ mɔ̀nnì ndi bɛkpàátìbɛ̀ ti bo kɛ yu bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ bɛ̀ domɛ̀ dɛ kó kutempɛ̃, képuɔ ntitouti nɛ̀ yɛfɛ Kammu yaàbí do borɛ̀, kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do dɛ̀ bo bɛmɔu kédeè kékari dɛborɛ̀ kɛ kpaá kɛ dɛ̀ bo nɛ̀ yíennί. Kɛ yɛ́ dinaacɛ̃nni sàárì dɛ̀ bomɛ̀ bɛ̀ bo ncɛ̃mmù dɛ̀ bɛ pe.
42 Kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kunaàmùnkù kɔbɛ mabɛ̀ sikɔusìnùmmùu (500) kɔtɛ Edɔmmu tempɛ̃ nyɛtãrɛ̀ kɔku, kɛ̀ Iseii bí ìnàà mbɛ̀ ni bɛɛ̀ tu: Pedatia nɛ̀ Adia nɛ̀ Defaya nɛ̀ Usiyɛɛdi.
43 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ Amadesiibɛ, bɛ̀ɛ̀ do yentɛ́ kénkpaá kɛ dɛ̀ bo kédeè kékari. Kɛ̀ bɛ yaàbí kpaá dɛ̀ bo nɛ̀ yíennί.

5

Dubɛnni kó kuwuɔ

1 Dubɛnni weè do tú Sakɔbu kóo po kɛ né duónè o cicɛ pokù mɔù, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kòo paà Mpo dò nkétiekɛ dɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ duó nSosɛfu kó ibí, bá ò tɛ̃nkɛ í ncómmú o fɔ̃tìrì.
2 Kɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkpenkɛ képɛ̃ɛ̃té o tebìí kpɛyi. Weè kó kuwuɔ mmiɛkɛ nkɛ okpàátì do yènnímɛ̀ kémbaké Isidayɛɛribɛ. Kɛ̀ Sosɛfu bí iì baa né nte Mpo ɔ̃ nte dɛ̀.
3 Kɛ̀ Sakɔbu kóo po Dubɛnnii pɛité initidabí ìnàà. Enɔki nɛ̀ Paduu nɛ̀ Ɛtisibonni nɛ̀ Kadimii.
4 Kɛ̀ Sowɛɛrii pɛité Semmaya kɛ̀ Semmayaa pɛité Kɔku kɛ̀ Kɔkuu pɛité Simɛii,
5 kɛ̀ Simɛii pɛité Misee kɛ̀ Misee Deaya kɛ̀ Deaya pɛité Baadi,
6 kɛ̀ Baadii pɛité Beedaa. Beedaa do tú Dubɛnni kó kuwuɔ nkóo kpàátì nwe. Kɛ̀ Asidii ɛì kóo kpàátì Tikidaa Fadasaa ò pĩ nkékònnɛ̀ Asidii tenkɛ̀.
7 Ntɛ Beedaa tebìí naàmùntì miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ do tú bɛnìùbɛ̀ bɛ̀ do bɛ̀ kàà nkɛ̀ bɛ̀ ntũmmɛ̀ bɛtɔbɛ̀. Yeiyɛɛdi weè do tú oketiwè. Kɛ̀ Sakarii ntú odérì.
8 Bɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Bedaa ntũnní. Ò do tú Sowɛɛri naàmùnkù kou nwe, Sema yaàbirɛ. Kòo cicɛ tú Asaai.

Bɛɛ̀ kó tinaàmùntì kɔbɛ do bo kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bo Adowɛɛ tempɛ̃ nkubakù cɛ̃nku bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Nɛbo tãrì nɛ̀ Baadi-Nɛɔɔ ɛì kubakù youú bíékɛ̀.
9 Bɛ kó kɛtenkɛ̀ do ketɛ́ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó dikpáà ndi kéntɔ kédíténè kukó nhEfadati kɛ yɛ́ bɛ̀ do mɔkɛmɛ̀ iwũɔ̃ péu Kadaadi ɛì.
10 Sauri do tú dìì mɔ̀nnì okpàátì kɛ̀ bɛ̀ɛ dokénè Akidiibɛ ké bɛ̀ na kéfietɛ bɛ ɛì Kadaadi tempɛ̃ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.

Kadi kó kufuku do duó ké dò mmɛ̀ɛ̀ botí

11 Kɛ̀ Kadi yaàbí mbo Basãã kó kubiriku kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Sadikaa diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɛ bɛ̀ ɛ̀rínɛ̀.
12 Kɛ̀ Sowɛɛri kó kunaàmùnkù kuù mbaké tisɔnti kɛ̀ bɛ̀ mbo Basãã, kɛ̀ Safãã kɔku mbɛ̀ pòkoo kéyíénè Yanaii kɔku nɛ̀ Safati kɔku.
13 Bɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ tinaàmùntì tɛtì ḿbo tìyiekɛ̀ Mikayɛɛri kɔku nɛ̀ Mɛsudammu kɔku nɛ̀ Sebaa kɔku nɛ̀ Yodaii kɔku nɛ̀ Mɛyakãã kɔku nɛ̀ Sebaa kɔku nɛ̀ Siyaa kɔku nɛ̀ Ebɛɛ kɔku.
14 Bɛ kó kunaàmùnkù kó bɛyàárìbɛ̀ do tú Abiyai nɛ̀ Uuri nɛ̀ Yadoaa nɛ̀ Kadaadi nɛ̀ Mikayɛɛri nɛ̀ Yesisaii nɛ̀ Yado nɛ̀ Buusi.
15 Kunni yaabirɛ Abidayɛɛdi birɛ Aii weè do bɛ̀ baké,
16 kémbo Kadaadi tempɛ̃ Basãã tenkɛ̀ kɛ né yíénè yɛhɛkɛ̀ yèè dɛ̀ tɔ̀kénè, kɛ̀ bɛ naacɛ̃nni ntú Sadonni kó kubiriku kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ bɛ tenkɛ̀ mànku.
17 Kɛ̀ bɛ̀ɛ wãri bɛ̀ yètɛ̀ dihɛì kó yɛpátɛ miɛkɛ Yotammu tu dìì mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì nɛ̀ Sedoboammu tu dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì.

18 Dubɛnni nè Kadi nè Manansee naàmùnkù kɔbɛ kó dikéè tɛrì bè do mɔkɛ bɛhããpòmbè sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìyiekè nè sipísìkuɔ (44760) bè do tú bèè nɔ mbèmbɛ mudoò mɛsàà kɛ tɔu tidɔpìitì nè yɛkpàrìse nè dɛtãnnè.
19 Kè bèɛ dokénè Akidiibɛ nè Ayetuu botí kɔbɛ nè Nafisi botí kɔbɛ nè Nadabu botí.
20 Dɛ kó mudoò miɛkɛ kè bèɛ banté kɛ dò nKuyie mbo tee, ké kù bàńtè ké kù mɔɔ mɛteèmmè. Kè kùu bè teennè kè bèɛ na Akidiibɛ nè bèè bè kòḿmú,
21 képĩmmú bɛ wũɔ̃ ìì tu: Yòyóbè sikɔupípísìnùmmù (50000) ipe nè sibɔ́ sikɔupíkɔ̀ùpísìdé nè sikɔupípísìnùmmù (250000) nè sãmmarímú sikɔupísìdé (2000) képĩmmúnè bɛnìtìbè tɛkɔupíkɔ̀ùtè kékònnè (100000).
22 Kè bèɛ kuɔ bɛ dootitɔbè péu kɛ yḗ dɛ kó mudoò do túmè Kuyie nkɔ̃mu mmu, kédeè kékari bɛ tenkè kémbo kè Asidii kóo kpàátì yàa bè pĩḿmúnè kékònnè o eì.

Manansee kó kuwuɔ ndikéè tɛrì kɔbɛ

23 Kè Manansee kó kuwuɔ ndikéè sɔnnii kɔtɛ kékari Basãã tenkè, kéntɔ kétuɔkɛnè Baadi-Ɛdimɔɔ nè Senii nè Ɛdimɔɔ tãrè. Kè bɛ wuɔ nsũũ.
24 Ntɛ bèè do ni bɛ cḗĩ bɛ yètè: Efɛɛ nè Iseii nè Ediyɛɛdi nè Asidiyɛɛdi nè Idimmɛya nè Odafia nè Yadiyɛɛdi. Bɛmɔu bè do tú bèè yètè feí bèmbɛ, yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè.
25 Dubɛnni kó kuwuɔ nnè Kadi kɔku nè Manansee kɔku dikéè, kè bèɛ yetɛ Kuyie mbɛ yɛmbè do tũ nkù, ké kù bùtínné kéfíé iwũɔ̃ yɛbɔkè ibotí tɛì do feu yè, kè Kuyie nyì kùɔ ké bè kànnɛ.
26 Mɛm̀mɛ kè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkùu íi nhAsidii kpàátìbè Pudi nè Tekidati-Fadasaa bɛ miɛkɛ, kè bèɛ bè do mudoò ké bè na ké bè pĩḿmú kékònnè Adaa ɛì nè Abɔɔ kpɛri nè Ada yɛ tenkè. Kè bè mpɛkénè Kosãã kó kukó nkɛ kpaá dè bo nè yíenní.

Defii kó kufuku duɔ́ kɛ dòmmè

27 Defii kó ibí ìì tu: Kɛrisonni nè Keati nè Mɛdadi.
28 Kè Keatii pɛité Amidammu nè Yesea nè Ebunɔɔ nè Usiyɛɛdi.
29 Kè Amidammu pɛité Anɔɔ nè Mɔyiisi nè bɛ tãũ Midiyammu. Kè Anɔɔ pɛité Nadabu nè Abiu nè Edasaa nè Itamaa.
30 Kè Edasaa pɛité Pinasi kè Pinasii pɛité Abisua.
31 Kè Abisua pɛité Buki kè Bukii pɛité Usi,
32 kè Usii pɛité Sedaya kè Sedayaa pɛité Mɛdayɔti.
33 Kè Mɛdayɔtii pɛité Amadia kè Amadia pɛité Aitubu.
34 Kè Aitubuu pɛité Sadɔki kè Sadɔkii pɛité Aimasi
35 kè Aimasii pɛité Asadia kè Asadiaa pɛité Yoananni
36 kè Yoanannii pɛité Asadia weè do tú ikuɔ́ nìùtì Kuyie ncĩ̀tè miɛkɛ Sadomɔɔ do maá tè Sedisadɛmmu.
37 Kè Asadia pɛité Amadia kè Amadiaa pɛité Aitubu
38 kè Aitubuu pɛité Sadɔki kè Sadɔkii pɛité Sadummu
39 kè Sadummuu pɛité Idikiya kè Idikiyaa pɛité Asadia
40 kè Asadiaa pɛité Sedaya kè Sedayaa pɛité Yosadaki.
41 Kuyie ndo duɔ́ ndìì mɔ̀nnì kè okpàátì Nɛbukannɛsaa pĩ nSudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ ké we nwẽnnénè Yosadaki kékònnè Babidɔnni.

6

Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ tɔbè

1 Defii kó ibí do tú: Kɛrisonni nè Keati nè Mɛdadi.
2 Kè Kɛrisonni kó ibí ntú Dibini nè Simmɛii.
3 Kè Keati kpɛyi tú: Amudamu nè Isaadi nè Abunɔɔ nè Usiyɛɛdi.
4 Kè Mɛdadi kpɛyi ntú Madi nè Musii. Bɛè do tú Defii kó kuwuɔ nkó tinaàmùntì kó bɛyàárìbè.

5 Ntɛ Kɛrisonni kó kunaàmùnkù do duɔ́ kɛ dòmmɛ̀: Kɛrisonni weè do pɛité
Dibini, kɛ̀ Dibinii pɛité Yaati, kɛ̀ Yaatii pɛité Simma,
6 kɛ̀ Simma pɛité Yoa kɛ̀ Yoa pɛité Ido kɛ̀ Idoo pɛité Seda, nɛ̀ Yeatidaii.
7 Ntɛ Keati kó kunaàmùnkù duɔ́ kɛ dòmmɛ̀: Keati weè do pɛité Aminnadabu
kɛ̀ Aminnadabuu pɛité Kodee kɛ̀ Kodee pɛité Aitubu.
8 Kɛ̀ Aitubuu pɛité Ɛdikanaa kɛ̀ Ɛdikanaa pɛité Abiyasafu, kɛ̀ Abiyasafuu pɛité
Aimasi,
9 kɛ̀ Aimasii pɛité Taati kɛ̀ Taatii pɛité Udiyɛɛdi kɛ̀ Udiyɛɛdii pɛité Osiasi, kɛ̀
Osiasii pɛité Sauri.
10 Ɛdikanaa do pɛité initidabí ìdéì ndi, Amasaii nɛ̀ Aimɔti.
11 Kɛ̀ Aimɔtii pɛité Ɛdikanaa, kɛ̀ Ɛdikanaa pɛité Safaii, kɛ̀ Safaii pɛité Naati
12 kɛ̀ Naatii pɛité Sammuyɛɛri,
13 kɛ̀ Sammuyɛɛrii pɛité o kóo po Sowɛɛri nɛ̀ o nantɛ̀ Abia.
14 Ntɛ Mɛdadi kó kunaàmùnkù duɔ́ kɛ dòmmɛ̀: Mɛdadi weè do pɛité Madi, kɛ̀
Madii pɛité Dibini, kɛ̀ Dibinii pɛité Simmɛii, kɛ̀ Simmɛii pɛité Usaa,
15 kɛ̀ Usaa pɛité Sima kɛ̀ Simaa pɛité Akiya, kɛ̀ Akiyaa pɛité Asaya.
16 Bɛ̀ tannɛ́ dìì mɔ̀nnì Kuyie ntaummɛ̀ tɔu ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ Dafiti duɔ́ nkɛ̀
Defii yaàbí ìì nte mudèmmù.
17 Sadomɔɔ mu ndo í maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛè te mudèmmù
Kuyie ntaummɛ̀ tɔu ìikɛ̀ ikuɔ́ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.
18 Ntɛ bɛ̀è do te mudèmmù nɛ̀ bɛ bío: Keati naàmùnkù miɛkɛ Sammuyɛɛri
yaàbirɛ Emanni Sowɛɛri birɛ.
19-23 Ntɛ o kó kuwuɔ ndo duɔ́ kɛ dòmmɛ̀: Sakɔbu weè pɛité Defii kɛ̀ Defii pɛité
Keati kɛ̀ Keatii pɛité Isaadi, kɛ̀ Isaadi pɛité Kodee kɛ̀ Kodee pɛité Ebiyasafu kɛ̀
Ebiyasafuu pɛité Asii kɛ̀ Asii pɛité Taati kɛ̀ Taatii pɛité Sefanniya kɛ̀ Sefanniyaa
pɛité Asadia kɛ̀ Asadiaa pɛité Sowɛɛri kɛ̀ Sowɛɛrii pɛité Ɛdikanaa kɛ̀ Ɛdikanaa
pɛité Amasaii kɛ̀ Amasaii pɛité Maati kɛ̀ Maatii pɛité Ɛdikanaa kɛ̀ Ɛdikanaa pɛité
Sufu kɛ̀ Sufuu pɛité Toaa kɛ̀ Toaa pɛité Pediyɛɛdi kɛ̀ Pediyɛɛdi pɛité Yeodammu
kɛ̀ Yeodammuu pɛité Ɛdikanaa kɛ̀ Ɛdikanaa pɛité Sammuyɛɛri.
24 Kɛ̀ Emanni tebitɛ Asafu ncómmú o bakù youú kɛ ni didentĩ̀nnì tɛrì, ò do tú
Simmɛaa yaàbirɛ Bedikia birɛ ndɛ.
25-28 Ntɛ o kó kuwuɔ ndo duɔ́ kɛ̀ dòmmɛ̀: Defii weè do pɛité Kɛrisonni, kɛ̀
Kerisonni pɛité Yaati kɛ̀ Yaatii pɛité Simmɛii kɛ̀ Simmɛii pɛité Sima kɛ̀ Simaa
pɛité Etãã kɛ̀ Etãã pɛité Adaya kɛ̀ Adayaa pɛité Seda kɛ̀ Sedaa pɛité Etinii kɛ̀ Etinii
pɛité Madikia kɛ̀ Madikiaa pɛité Basiya kɛ̀ Basiyaa pɛité Mikayɛɛri kɛ̀ Mikayɛɛrii
pɛité Sima kɛ̀ Simaa pɛité Bedikiaa kɛ̀ Bedikiaa pɛité Asafu. Kɛ̀ Defii weè ntú bɛ
yààrì.
29-32 Kɛ̀ Emanni nɛ̀ Asafu bɛ tebitɛ Etãã cò́mmú o bakù cǎnku kɛ ni didentĩ̀nnì
tɛrì. Ò do tú Abudi yaàbirɛ Kisi birɛ ndɛ. Ntɛ o kó kuwuɔ ndo duɔ́ kɛ dòmmɛ̀:
Defii weè do pɛité Mɛdadii kɛ̀ Mɛdadii pɛité Muusi kɛ̀ Muusii pɛité Madi kɛ̀
Madii pɛité Semmɛɛdi kɛ̀ Semmɛɛdii pɛité Bani kɛ̀ Banii pɛité Amisi kɛ̀ Amisii
pɛité Idikiya kɛ̀ Idikiya pɛité Amasia kɛ̀ Amasiaa pɛité Asabia kɛ̀ Asabiaa pɛité
Maduki kɛ̀ Madukii pɛité Abudi kɛ̀ Abudii pɛité Kiisi, kɛ̀ Kiisi pɛité Etanni.

33 Kɛ̀ Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ mpĩ mmutɔ̃mmú tɛ̃mù mumɔu Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀
miɛkɛ.
34 Anɔɔ nɛ̀ o bí bɛè do te bɛ̀ bo mbɛnkúmɛ̀ Kuyie nyiwũɔ̃ bɛnìtìbɛ̀ kù pãã nyì,
kɛ ì tùɔ̀ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩ̀nkɛ̀, kɛ tuɔ̀ ntihúúntì dihúúntɔ̀nnì ĩ̀nkɛ̀. Bɛè do te bɛ̀
bo mpĩmmɛ̀ mutɔ̃mmú mumɔu mùù tu Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɔ̃mu. Bɛè do te bɛ̀ bo
ndɔɔrimɛ̀ mɛyɛi ncĩ̀ɛ́mmɛ̀ kó ikuɔ́ Isidayɛɛribɛ Kuyie ndo tì nàké ku kóo tɔ̃ntì
Mɔyiisi kɛ yɛ̃ ndɛmɔu dɛ̀ dò nkéndòmmɛ̀.

35 Ntɛ Anɔɔ yaàbí: Anɔɔ weè do pɛité Edasaa kè Edasaa pɛité Pinasi kè Pinasii
pɛité Abisua.
36 Kè Abisuaa pɛité Buki kè Bukii pɛité Usi kè Usii pɛité Sedaya,
37 kè Sedayaa pɛité Mɛdayɔti. Kè Mɛdayɔtii pɛité Amadia kè Amadia pɛité
Aitubu,
38 Kè Aitubuu pɛité Sadɔki kè Sadɔkii pɛité Aimasi.

Bè do duɔ́ nyèɛ̀ ɛkè Defii yaàbí

39 Ntɛ bè do totí mèɛ̀ botí yɛhɛkè Anɔɔ yaàbí: Bè do tãũ tété kè Keati kó
kunaàmùnkù kɔbɛ bɛè ntú bɛketibɛ̀ kécɔuté bɛ kó kɛtenkè.
40 Yɛè ɛkè do tú Ebunɔɔ eì Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ nè bɛ wũɔ̃ yó ncentì dè,
41 kéduɔ́ ndɛpaa nnè dɛ kó sihɛkɛsí Yefundee birɛ Kadɛbu.
42-45 Kè bèɛ duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì Anɔɔ yaàbí Ebunɔɔ disɔ̀rì kó yɛhɛkè. Ebunɔɔ nè
Dibunaa nè Yatiidi nè Ɛsitemmɔa nè Idenni nè Debii nè Asãã nè Bɛti-Semɛsi. Kè
Bɛnsamɛɛ kó kutempɛ̃ nkpɛyɛ ntú Kebaa nè Adimɛti nè Anatɔti, kè dɛ kó yɛhɛkèɛ
wɛ̃nné tɛpíítè nè yètããti nè bè wũɔ̃ yó ncentì dè.
46 Kè bèɛ tãũ tété kéduɔ́ nKeati kó kunaàmùnkù kɔbɛ tɔbè bɛ kó yɛhɛkè
Efadaimmu tempɛ̃ mmiɛkɛ, nè Danni kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, nè Mananssee kó
kuwuɔ ndikéè kùù bo diyiè yìèní kè ku miɛkɛ.
47 Kè bèɛ duɔ́ nKedisõõ̃ kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛ kó yɛhɛkè tɛpíítè nè yètããti
Isakaa nè Asɛɛ nè Nɛfutadii nè Mananssee kó kuwuɔ itempɛ̃ mmiɛkɛ ìì bo Basãã
tenkè miɛkɛ.
48 Kè bèɛ tãũ tété kéduɔ́ Mɛdadi kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛ kó yɛhɛkè tɛpíítè nè
yèdéè, Dubɛnni nè Kadi nè Sabunɔɔ bɛ tenkè miɛkɛ.
49 Isidayɛɛribɛ do duɔ́ ndɛ kó yɛhɛkè Defiibɛ, ké bè duɔ́nnèmu bɛ wũɔ̃ yó
ncentì dè.
50 Yɛhɛkè ti nàké yèè kpéí yè do bo Sudaa nè Simmɛõõ̃ nè Bɛnsamɛɛ bɛ kó
itempɛ̃ mmiɛkɛ nkɛ, bè do tãũ tété nwe ké yè mbè duɔ́.
51-55 Ntɛ disɔ̀rì kó yɛhɛkè bè do duɔ́ nyè Keati kó kunaàmùnkù kɔbɛ
Efadaimmu tempɛ̃ mmiɛkɛ nè Sisɛmmu tãrè kɔku miɛkɛ, yèè tu: Kesɛɛ nè
Yokimɛammu nè Bɛti-Onɔɔ nè Ayanɔɔ nè Kati-Dimɔɔ ké bè duɔ́nnè Mananssee
kó kuwuɔ ndikéè tɛrì, dìì bo diyiè taà kèè bíékè dɛ kó yɛhɛkè yèè tu: Anɛɛ nè
Bideammu, bè do yè mbè duɔ́, ké bè duɔ́nnèmu bɛ wũɔ̃ yó ncentì dè.
56-61 Ntɛ bè do duɔ́ nyèè ɛkè Kɛrisonni kó kunaàmùnkù kɔbɛ, Mananssee kó
kuwuɔ ndikéè dìì bo diyiè yìèní kèè bíékè kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ Konaa eì nè
Asitadoti yèè bo Basãã tenkè miɛkɛ. Isakaa kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ ké bè duɔ́nnè
Kedɛsi nè Dabedati nè Damɔti nè Anɛmmɛii. Asɛɛ tempɛ̃ mmiɛkɛ ké bè duɔ́
Masadi nè Abudonni nè Ukoki nè Deɔbu. Nɛfutadii tempɛ̃ mmiɛkɛ ké bè duɔ́
Kedɛsi eì dìì bo Kadidee nè Amɔɔ nè Kidiyataimmu. Bè do yè mbè duɔ́ nké bè
duɔ́nnèmu bɛ wũɔ̃ yó ncentì dè.
62-66 Ntɛ bè do duɔ́ nyèè ɛkè Mɛdadi kó kunaàmùnkù kɔbɛ, Sabunɔɔ kó
kutempɛ̃ mmiɛkɛ, dɛ kó yɛhɛkè tu yiɛ: Dimmɔnɔɔ nè Tabɔɔ, ké bè duɔ́ nDubɛnni
kó kutempɛ̃ nkùù bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ diyiè yìèní kèè bíékè kɛ tókénè Sedikoo dɛ
kó yɛhɛkè yèè tu: Dikpáà kó dihèì Besɛɛ Yaasi nè Kedemɔti nè Mɛtaati. Kadi
tempɛ̃ mmiɛkɛ ké bè duɔ́ Damɔti eì dìì bo Kadaadi tenkè miɛkɛ nè Madaimmu
nè Ɛsibonni nè Yasɛɛ, kéãnné bá dìì eì nè bɛ wũɔ̃ yó ncentì dè.

7

Isakaa kó kuwuɔ ndo duɔ́ kɛ dòmmè

1 Kè Isakaa kó ibí mbo ìnàà: Toda nè Pua nè Yasubu nè Simmudonni.
2 Kè Toda kpɛyi ntú: Usi nè Defaya nè Yediyɛɛdi nè Yammaii nè Ibusammu nè
Sammuyɛɛri, bɛè do tú bɛkótíbɛ̀ Toda naàmùnkù miɛkɛ, kɛ tú yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè.

Okpààtì Dafiti bakɛ́ dìì mɔ̀nnì bɛ̀ do bo sikɔupípísìdɛ́ nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ nɛ̀ sikɔusìkuɔ ndi (22600).
3 Kɛ̀ Usii kpɛyi ntú Isidaya kɛ̀ Isidayaa pɛitɛ́ Mikayɛɛri nɛ̀ Abudiasi nɛ̀ Sowɛɛdi
nɛ̀ Isiya bɛmɔu mɛmmɛ bɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ kòtí bɛ̀mbɛ bɛ cɛ̃ĩ miɛkɛ.
4 Bɛ kó tinaàmùntì miɛkɛ kɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dò nkéna kékɔtɛ mudoò kɛ̀ bɛ̀
mbo sikɔupípísìtããti nɛ̀ sikɔupísìkuɔ (36000), kɛ yɛ̃ bɛ̀ do mɔkɛmɛ̀ bɛnitipòbɛ̀
péu kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pié ibí.
5 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kaa nyIsakaa kó kunaàmùnkù miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ nɔ mmudoò kɛ tú yɛkɔ̃m̀bɔ̀
yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupípísìni nɛ̀ sikɔupísìyiekɛ̀ (87000).

Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ ndo duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

6 Kɛ̀ Bɛnsamɛɛ kó ibí mbo ìtããti Bedaa nɛ̀ Bekɛɛ nɛ̀ Yediyayɛɛdi.
7 Kɛ̀ Bedaa pɛitɛ́ inùmmù Etisibonni nɛ̀ Uusi nɛ̀ Usiyɛɛdi nɛ̀ Yediməti nɛ̀ Idi, bɛ̀
do tú yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ mbɛ kɛ bakɛ́ bɛ naàmùntì, bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupípísìdɛ́
nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bɛ̀nàà (22034).
8 Kɛ̀ Bekɛɛ pɛitɛ́ Semidaa nɛ̀ Yoasi nɛ̀ Ediesɛɛ nɛ̀ Edioyennaii nɛ̀ Omudi nɛ̀
Yedeməti nɛ̀ Abiya nɛ̀ Anatəti nɛ̀ Ademɛti. Bekɛɛ kó ibí nyì mɛmmɛ.
9 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kaa mbɛ kó tinaàmùntì kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdɛ́ nɛ̀
sikɔusìdɛ́ (20200) bɛ̀ɛ̀ nɔ mmudoò kɛ tú yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀.
10 Yediyayɛɛdi weè do pɛitɛ́ Bideanni kɛ̀ Bideanni bí ntú Seusi nɛ̀ Bɛnsamɛɛ
nɛ̀ Eudi nɛ̀ Kennanaa nɛ̀ Setãã nɛ̀ Tadisisi nɛ̀ Aisayaa.
11 Yediyayɛɛdi yaàbí nyi mɛmmɛ. Bá wè koò nkótí o naàmùnkù miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ
bɛ̀ kaa nkɛ̀ bɛ̀ mbo tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìyiekɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ (17200). Bɛɛ̀ nɔ
mmudoò kɛ tú yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀.
12 Idi weè do pɛitɛ́ Supimmu nɛ̀ Upimmu, Kɛ̀ Aɛɛ pɛitɛ́ Usimmu.
13 Kɛ̀ Nɛfutadii bí ntú Yasiyɛɛdi nɛ̀ Kunni nɛ̀ Yesɛɛ nɛ̀ Sadummu. Bɛ̀ do tú
Bidaa yaàbí nyi.

Manansee kó kuwuɔ nduɔ́ kɛ dòmmɛ̀

14 Manansee pocɛ̃nnì ò do tùótɛ́ dì Asidii kɔbɛ miɛkɛ weè do ò pɛitɛ́ Asidiyɛɛdi
nɛ̀ Makiidi, kɛ̀ Makiidii pɛitɛ́ Kadaadi,
15 kɛ̀ Makiidi waá nhonitipòkù képuó Supimmu kéwaá nhotɔù képuó Up-
immu, kémmɔkɛ o tãũ mɔù kòo yètìrì tu Maaka. Makiidi birɛ tɛrɛ̀ do tú
Sedofadi, kɛ̀ Sedofadii pié initipobí máà.
16 Kɛ̀ Makiidii puokɛ Maaka kòo ò pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ ké dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Pɛdɛsi,
kéyíé képɛitɛ́ dɛtɛrɛ̀ ké dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Sedɛsi kɛ̀ Sedɛsii pɛitɛ́ Udammu nɛ̀ Dekɛmmu,
17 kɛ̀ Udammuu pɛitɛ́ Bedanni.
Kadaadi naàmùnkù kɔbɛ mbɛ mɛmmɛ. Kadaadi do tú Makiidi birɛ ndɛ
Manansee yaàbirɛ.
18 Kɛ̀ Kadaadi tãũ Amɔdekɛtii pɛitɛ́ Isehɔɔdi nɛ̀ Abiesɛɛ nɛ̀ Mada.
19 Kɛ̀ Semidaa bí ntú: Ayanni nɛ̀ Sisɛmmu nɛ̀ Dikii nɛ̀ Anniyammu.

Efadaimmu kó kuwuɔ nduɔ́ kɛ dòmmɛ̀

20 Kɛ̀ Efadaimmuu pɛitɛ́ Sutedaa kɛ̀ Sutedaa pɛitɛ́ Bedɛdi kɛ̀ Bedɛdii pɛitɛ́ Taati
kɛ̀ Taatii pɛitɛ́ Edeyada kɛ̀ Edeyadaa pɛitɛ́ Taati.
21 Kɛ̀ Taatii pɛitɛ́ Sabadi nɛ̀ Sutedaa. Kɛ̀ Efadaimmu bí tɛì ìdéì Esɛɛ nɛ̀ Edeyaadi
kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ kéfietɛ Kadi ɛì kɔbɛ kó iwũɔ̃ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kùɔ.
22 Kɛ̀ bɛ̀ cicɛ Efadaimmu nkuɔ mbɛ kũũ nkɛ dɔ̀ yɛwe péu, kòo tebìí ò bàńtɛ̀.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo duónɛ̀ o pokù kòo púó nképɛitɛ́ dɛnitidabirɛ ké dɛ̀ yu
kɛ dɔ̀: Bediya, kɛ yɛ̃ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ do bomɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀.
24 Kòo yíé képɛitɛ́ dɛnitipobirɛ ké dɛ̀ yu kɛ dɔ̀: Seeda, dɛɛ̀ do maá Bɛti-Onɔɔ
tennì ĩnkɛ̀ nɛ̀ Bɛti-Onɔɔ biriku nɛ̀ dihɛì bɛ̀ tu dì Usenni Seeda.
25 Kɛ̀ Beda pɛitɛ́ Defaa kòò pɛitɛ́ Desɛfu kɛ̀ Desɛfuu pɛitɛ́ Tedaa kɛ̀ Tedaa pɛitɛ́
Taammu,

26 kɛ̀ Teannii pɛité Daedanni kɛ̀ Daedannii pɛité Ammiudi kɛ̀ Ammiudii pɛité
Edisamaa,
27 kɛ̀ Edisamaa pɛité Nunni kɛ̀ Nunnii pɛité Sosuwee.
28 Bɛɛ̀ do te Betɛɛdi ɛì nɛ̀ bɛ wũɔ̃ yó ncentì dɛ̀, Nadaa diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀,
kénte Kesɛɛ ɛì nɛ̀ Sisɛmmu ɛì nɛ̀ bɛ wũɔ̃ yó ncentì dɛ̀ diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kéntɔ
kétuɔkɛnɛ̀ Aya ɛì nɛ̀ bɛ̀ wũɔ̃ yó ncentì dɛ̀.
29 Manansee kó ibí iì do te Bɛti-Seanni ɛì nɛ̀ Taanaki kpɛri nɛ̀ Mɛkidoo ɛì nɛ̀
Dɔdia nɛ̀ bɛ wũɔ̃ yó ncentì dɛ̀.
Dɛ kó yɛhɛkɛ̀ Isidayɛɛri birɛ Sosɛfu yaàbí iì do yɛ̀ ã.

Asɛɛ kó kufuku duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

30 Kɛ̀ Asɛɛ pɛité Imuna nɛ̀ Isifa nɛ̀ Isifi nɛ̀ Bediya nɛ̀ bɛ tãũ Sedaa.
31 Kɛ̀ Bediya pɛité Ebɛɛ nɛ̀ Madikiyɛɛdi, weè do pɛité Bidisaiti,
32 kɛ̀ Ebɛɛ pɛité Yafidɛti nɛ̀ Somɛɛ nɛ̀ Otammu nɛ̀ bɛ tãũ Suaa.
33 Kɛ̀ Yafidɛtii pɛité Pasaki nɛ̀ Bimadi nɛ̀ Asefati. Yafiti pɛité bèmbɛ.
34 Semɛɛ weè do pɛité Doka nɛ̀ Ububa nɛ̀ Aramu,
35 Edɛmmu weè do pɛité Sofaa nɛ̀ Imuna nɛ̀ Sedɛsi nɛ̀ Amadi.
36 Kɛ̀ Sofaa pɛité Suaa nɛ̀ Adinɛfɛɛ nɛ̀ Suadi nɛ̀ Bedi nɛ̀ Imida,
37 nɛ̀ Besɛɛ nɛ̀ Udi nɛ̀ Samaa nɛ̀ Sidisa nɛ̀ Itidanni nɛ̀ Beeda.
38 Kɛ̀ Itidannii pɛité Yefundee nɛ̀ Pisipa nɛ̀ Ada.
39 Kɛ̀ Udaa pɛité Ada nɛ̀ Anniyɛɛdi nɛ̀ Disia.
40 Bɛmɔu mɛmmɛ bɛ̀ do tú Asɛɛ yaàbí nyi mɛmmɛ. Bɛɛ̀ do tú bɛ cɛ́ĩ́ kó bɛkótíbɛ̀,
kɛ tú bɛkpàrìnuɔmbɛ nɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀. Kɛ̀ bɛɛ kaa Asɛɛ naàmùnkù kɔbɛ bɛɛ̀ nɔ
mmudoò kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupípísìdɛ́ nɛ̀ sikɔupísìkuɔ̀ (26000).

8

Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛɛ̀ do bo Sedisadɛmmu

1 Ntɛ Bɛnsamɛɛ pɛité ibí ìnùmmù kɛ̀ ì ntũmmɛ̀ itɔbɛ̀:
2 Bedaa nɛ̀ Asebɛɛdi nɛ̀ Aada nɛ̀ Nɔo nɛ̀ Dafa.
3 Kɛ̀ Bedaa pɛité Adari nɛ̀ Keda nɛ̀ Ayiudi
4 nɛ̀ Abisuaa nɛ̀ Naama nɛ̀ Aoa,
5 nɛ̀ Keda nɛ̀ Sefammu nɛ̀ Udammu.
6-7 Kɛ̀ Eudii pɛité Naamaa nɛ̀ Aiya nɛ̀ Keda. Bɛɛ̀ do tú bɛ cɛ́ĩ́ kó bɛkótíbɛ̀ kémbo
Kebaa kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ bɛ̀ti kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kémbo Mannaati ɛì. Usaa cicɛ Keda nɛ̀ Ahiudi
bɛɛ̀ do bɛ̀ niité dɛ kó dihɛì.
8-9 Kɛ̀ Sadaimmuu bɛti o pobɛ̀ bɛdɛ́ Usimmu nɛ̀ Baada. Bɛ kó difɔ̃nkúò kòo
ḿbo Mɔabu tempɛ̃ nkéyíé kétúótɛ́ Odɛsi, kòo pɛité initidabí ìyiekɛ̀: Yobabu nɛ̀
Sibia nɛ̀ Mɛsa nɛ̀ Madikammu
10 nɛ̀ Yesusi nɛ̀ Sakia nɛ̀ Midima, bɛɛ̀ do kótí bɛ cɛ́ĩ́ miɛkɛ.
11 O pokù Usimmu weè do pɛité Abitubu nɛ̀ Edipadi.
12 Kɛ̀ Edipadii pɛité Ebɛɛ nɛ̀ Miseammu nɛ̀ Semmɛɛdi. Weè do maá Onɔɔ nɛ̀
Dɔdi ɛkɛ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dɛ̀ tòké.
13 Bediya nɛ̀ Semma bɛɛ̀ do tú Ayanɔɔ ɛì kɔbɛ cɛ́ĩ́ kó bɛkótíbɛ̀. Bɛɛ̀ do bɛ̀ti Kadi
ɛì kɔbɛ.
14-16 Kɛ̀ Bediya kó ibí ntú: Aiyo nɛ̀ Saasaki nɛ̀ Yedemɔti nɛ̀ Adadi nɛ̀ Edɛɛ nɛ̀
Makayɛɛdi nɛ̀ Isepa nɛ̀ Yoa.
17-18 Kɛ̀ Edipadi kó ibí ntú: Sebadia nɛ̀ Mɛsudammu nɛ̀ Isikia nɛ̀ Ebɛɛ nɛ̀
Isimɛdia nɛ̀ Isidia nɛ̀ Yobabu.
19-21 Kɛ̀ Simmɛii kó ibí ntú: Yakimmu nɛ̀ Sikidi nɛ̀ Sabudi nɛ̀ Edienaii nɛ̀
Sidetaii nɛ̀ Ediyɛɛri nɛ̀ Adaya nɛ̀ Bedaya nɛ̀ Simmuda.
22-25 Kɛ̀ Sasaki kó ibí ntú: Isepãã nɛ̀ Ebɛɛ nɛ̀ Ediyɛɛri nɛ̀ Abudonni nɛ̀ Sikidi
nɛ̀ Ananni nɛ̀ Ananniya nɛ̀ Edammu nɛ̀ Anɛtotia nɛ̀ Ifidea nɛ̀ Pennuyɛɛdi.

26-27 Kɛ̀ Yedoammu kó ibí ntú: Sammɛsedaii nɛ̀ Seadia nɛ̀ Atadii nɛ̀ Yadesia nɛ̀ Edia nɛ̀ Sikidi.
28 Bɛɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ kòtí bɛ naàmùntì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀ kémbo Sedisadɛmmu.
29 Kabaɔ̃ɔ̃ weè do ketɛ́ Kabaɔ̃ɔ̃ ɛì kémbo di miɛkɛ kòo pokù yètìrì tu Maaka.
30 Kòo bísapo tu Abudonni kòo nɛi ntú Tisuu nɛ̀ Kiisi nɛ̀ Baadi nɛ̀ Nadabu,
31 nɛ̀ Kedɔɔri nɛ̀ Aiyo nɛ̀ Kesɛɛ,
32 kɛ̀ Mitidotii pɛitɛ́ Simma kɛ̀ bɛ̀ mbo Sedisadɛmmu nɛ̀ bɛ tebìí.

Sauri yaàbí
(Wéntɛ́ 9:39-44)

33 Nɛɛ weè do pɛitɛ́ Kiisi kɛ̀ Kiisii pɛitɛ́ Sauri kɛ̀ Saurii pɛitɛ́ Sonnatãã nɛ̀ Madikisua nɛ̀ Abinnadabu nɛ̀ Esibadi.
34 Kɛ̀ Sonnatãã pɛitɛ́ Mɛdibaadi, kɛ̀ Mɛdibaadi pɛitɛ́ Misee.
35 Kɛ̀ Misee pɛitɛ́ Pitɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Mɛdɛki nɛ̀ Tadea.
36 Kɛ̀ Aasii pɛitɛ́ Yoada kɛ̀ Yoadaa pɛitɛ́ Ademɛti nɛ̀ Asimafɛti nɛ̀ Simidi, kɛ̀ Simidii pɛitɛ́ Mɔsa.
37 Kɛ̀ Mɔsaa pɛitɛ́ Binnɛa, kɛ̀ Binnɛaa pɛitɛ́ Defayaa kɛ̀ Defayaa pɛitɛ́ Edasaa kɛ̀ Edasaa pɛitɛ́ Asɛɛdi.
38 Kɛ̀ Asɛɛdii pɛitɛ́ initidabí ìkuɔ̀: Asidikammu nɛ̀ Bokedu nɛ̀ Isimayɛɛri nɛ̀ Seadia nɛ̀ Abudiasi nɛ̀ Annani. Bɛmɔu Asɛɛdi bí nyi mɛmmɛ.
39 Kɛ̀ Asɛɛdi mmɔkɛ o tebitɛ kɛ̀ tɛ yètìrì tu Esɛki, kòo pɛitɛ́ o kóo po Udammu nɛ̀ o nɛi Yeusi nɛ̀ Edifedee.
40 Kɛ̀ Udammu kó ibí ntú yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ mmɔkɛ initidabí péu nɛ̀ bɛ yaàbí bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù (150).
Bɛmɔu Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ mbɛ mɛmmɛ.

9

Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ do niitɛ́ kékonní Sedisadɛmmu

1 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kaa nyIsidayɛɛribɛ bɛ wuɔ ntũ nyitɔbɛ̀ kɛ dòmmɛ̀ kéwãri bɛ yètɛ̀, Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ pátɛ miɛkɛ. Dɛ mànnì ndi bɛ̀ pĩ́mmúmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kékònnɛ̀ Babidɔnni, bɛ̀ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí nKuyie nkpɛti.
2 Isidayɛɛribɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do teénnɛ̀ Defiibɛ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó mutɔ̃mmú, bɛɛ̀ do tú bɛketibɛ̀ kéniité kékonní kékari bɛ ɛkɛ̀.
3 Sudaa kɔbɛ mabɛ̀ nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ mabɛ̀ nɛ̀ Efadaimmu kɔbɛ mabɛ̀ nɛ̀ Manansee kɔbɛ mabɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtení kékari Sedisadɛmmu.
4 Sudaa kó kuwuɔ mmiɛkɛ Utaii weè do ni Pɛdɛsi kó kunaàmùnkù. Ntɛ o yààrìbɛ̀ kó kufuku do duɔ́ kɛ dòmmɛ̀: Sudaa weè pɛitɛ́ Pɛdɛsi kɛ̀ Pɛdɛsii pɛitɛ́ Bani kɛ̀ Banii pɛitɛ́ Immuri kɛ̀ Immurii pɛitɛ́ Omudi kɛ̀ Omudi pɛítɛ́ Ammiudi kɛ̀ Ammiudii né pɛitɛ́ Utaii.
5 Sedoniibɛ kó kunaàmùnkù miɛkɛ bɛ kóo po Asayaa weè do bɛ̀ ni nɛ̀ o bí.
6 Sedaa kó kunaàmùnkù miɛkɛ kɛ̀ Yeuyɛɛdi mbɛ̀ ni. Sudaa kó kuwuɔ nkumɔu kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kémbo sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìwɛi (690).
7 Saduu weè do ni Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ. Ntɛ o yààrìbɛ̀ kó kufuku do duɔ́ kɛ dòmmɛ̀: Asennuyaa weè do pɛitɛ́ Odafia kɛ̀ Odafiaa pɛitɛ́ Mɛsudammu kɛ̀ Mɛsudammu né pɛitɛ́ Saduu.
8 Yedoammu birɛ Ibinniyaa weè do ni o kó tɛcĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ̀ Uusi birɛ Edanni nni o kpɛtɛ. Mikidi weè pɛitɛ́ Uusi kòo pɛitɛ́ Edaa kòo nni bɛ̀ cĩɛ̃̀tɛ̀. Ibinnɛyaa weè do pɛitɛ́ Deuyɛɛdi, kòo pɛitɛ́ Sefatia, kɛ̀ Sefatiaa pɛitɛ́ Mɛsudammu kòo nni bɛ kó tɛcĩɛ̃̀tɛ̀.
9 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ kòtí bɛ̀mbɛ bɛ cɛ́ĩ̃. Bɛmbɛ nɛ̀ bɛ tebìí bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kémbo sikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ (956).
10 Ntɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ do konní bɛ yètɛ̀: Yedaya nɛ̀ Yoyadibu nɛ̀ Yakinni.

11 Asadiaa weè do kótí Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó mutɔ̃mmú. Ntɛ o yààrìbɛ̀ do tũnnɛmɛ̀ bɛtɔbɛ̀: Aitubu weè do pɛité Mɛdayɔti kɛ̀ Mɛdayɔtii pɛité Sadɔki kɛ̀ Sadɔkii pɛité Mɛsudammu kɛ̀ Mɛsudammuu pɛité Idikiya kɛ̀ Idikiyaa né pɛité weè Asadia.
12 Kòo tɔù ntú Adaya ntɛ o yààrìbɛ̀ do tũnnɛ̀mɛ̀ bɛtɔbɛ̀: Madikiyaa weè pɛité Pasuu kɛ̀ Pasuu pɛité Yedoammu kòò né pɛité weè Adaya. Kòo tɔù ntú Masaii, ntɛ o yààrìbɛ̀ do tũnnɛmɛ̀ bɛtɔbɛ̀: Imɛɛ weè do pɛité Mɛsidomiti kɛ̀ Mɛsidomitii pɛité Mɛsudammu kɛ̀ Mɛsudammuu pɛité Yaseda kɛ̀ Yasedaa pɛité Adiyɛɛri kɛ̀ Adiyɛɛri né pɛité weè Masaii.
13 Nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kòtí bɛ kó sicɛ́ĩ̃ kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ (1760) bɛmɔu bɛ̀ do tú bɛdiɛbɛ̀ mbɛ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ tɔ̃mmú miɛkɛ.
14 Defiibɛ kó kuwuɔ mmiɛkɛ Semmaya weè do ni Mɛdadi kó kunaàmùnkù. Ntɛ o yààrìbɛ̀ do tũnnɛmɛ̀ bɛtɔbɛ̀: Mɛdadi weè do pɛité Asabia, kòo pɛité Asidikammu, kòo pɛité Asubu, kɛ̀ Asubuu né pɛité weè Semmaya,
15 Asafu kó kunaàmùnkù miɛkɛ Bakibakaa weè do ni. Asafu weè do pɛité Sikidi kɛ̀ Sikidii pɛité Misee kɛ̀ Misee pɛité Matanniya kɛ̀ Matanniyaa pɛité Kadaadi kɛ̀ Kadaadii pɛité Edɛsi kòò né pɛité weè Bakibakaa.
16 Yedutunni kó kunaàmùnkù Abudiasi weè do kù ni. Kɛ̀ Yedutunnii pɛité Kadaadi kɛ̀ Kadaadii pɛité Semmaya kɛ̀ Semmayaa né pɛité weè Obudiasi. Ɛdikanaa weè do pɛité Asaa kɛ̀ Asaa né pɛité weè Bedekia. Kɛ̀ bɛ̀ mbo Nɛtofaa ɛì kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
17 Ntɛ yɛbòrɛ̀ kó bɛbàrìbɛ̀ kó yɛyètɛ̀: Sadummu nɛ̀ Akubu nɛ̀ Tadimɔɔ nɛ̀ Aimanni kɛ né yíénɛ̀ bɛ tebìí, kɛ̀ Sadummu ntú bɛ kóo kótì.
18 Nɛ̀ yíenní bɛɛ̀ bàà okpààtì kó yɛbòrɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kpɛyɛ. Bɛɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ bàà Defiibɛ karì kó yɛbòrɛ̀.
19 Abiyasafu yaàbirɛ Sadummu Kodee birɛ nɛ̀ o tebìí bɛɛ̀ do baà Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó dibòrì nɛ̀ dimɔ̀nnì bɛ cicɛbɛ̀ bɛɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ bàa Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó dibòrì.
20 Edasaa birɛ Pinasi nɛ̀ dimɔ̀nnì weè do tú bɛ kóo nìùtì kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nhò bonɛ̀.
21 Kɛ̀ Mɛsedemia birɛ Sakarii mbaà mɛtaummɛ̀ tou kó dibòrì.
22 Bɛ̀ do bɛ̀ tããté bɛ ɛkɛ̀ miɛkɛ nkɛ kɛ̀ bɛ̀ bo mbaà yɛbòrɛ̀ bɛ̀ do bɛ̀ kàa mbɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔusìdɛ́ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (212). Dafiti nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sammuyɛɛri bɛɛ̀ do bɛ̀ duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú.
23 Bɛmbɛ nɛ̀ bɛ bí bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo mbaàmɛ̀ ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀ bɛɛ̀ do baànɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou nɛ̀ dimɔ̀nnì.
24 Bɛbàrìbɛ̀ do ɔ̃ mbo tipíìtì tìnàà ndi. Diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ di taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ kubakù youú nɛ̀ kucànku.
25 Kɛ̀ bɛ tebìí sìì kpaá bɛ ɛkɛ̀ kɛ̀ sì níí kɔtɛní bɛ borɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀.
26 Bɛ̀ɛ̀ do kótí yɛbòrɛ̀ bàrìmù bɛ̀ do bo bɛ̀nàà ndi kɛ níí ndɛ̀ bo sɑ̃̀ɑ̃̀. Defiibɛ bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo mbaàmɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀, nɛ̀ tidieti ku cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kpàtì borɛ̀.
27 Bɛ̀ do wentí Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ píìtì nti, bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo ntɛ̀ bàamɛ̀ kɛ tɛ̀ kpetírí bá dìì kũnweńnì.
28 Bɛ̀mabɛ̀ bɛ miɛkɛ bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ nɛntì kpɛ́í. Kɛ níí nyóó tì dènnɛní ké tì kàa, kɛ nyóó tì tanné ké tì kàa.
29 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tããté bɛtɔbɛ̀ mabɛ̀ bɛ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ndakɛ ikuɔ́ nɛntì kpɛ́í nnɛ̀ muyuo nsààmù nɛ̀ mɛnaà nnɛ̀ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ tihúúntì nɛ̀ mɛteniɛ nfɔ̃mɛ.
30 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ bí ìì do te ì bo ndɔɔrimɛ̀ mɛteniɛ nfɔ̃mɛ.
31 Defiibɛ miɛkɛ Kodee naàmùnkù kou Sadummu bísapo Matitaa weè do te ò bo nkaatimɛ̀ yɛkàtìndà bɛ̀ pãã nyɛ̀ Kuyie.
32 Keati naàmùnkù kɔbɛ mabɛ̀ bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo mpũ̃ũmɛ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ pãã mbɛ̀ Kuyie mbá tɛ̀ɛ̀ omìpùtɛ̀.

33 Defiibɛ bɛ̀ɛ̀ do tú bɛdèmbɛ̀ kɛ kótí bɛ cɛ̃̂ĩ kɛ̀ bɛ̀ nhã̃ Kuyie ncĩ̂ɛ̃̀tɛ̀ kó tidieti,
bɛ̀ do í pĩ̃ mmutɔ̃mmú tɛ̃mù mamù, bɛ kó mutɔ̃mmú do tú mudèmmù máà ndi
kuyie nnɛ̀ kɛyènkɛ̀.
34 Bɛɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ kòtí bɛ cɛ̃̂ĩ miɛkɛ bɛ yààrìbɛ̀ wuɔ ntũmmɛ̀ itɔbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ mbo
Sedisadɛmmu.

Bɛ̀ bàtɛmɛ̀ Sauri yààrìbɛ̀
(Wéntɛ́ Mukàmmù 8:29-38)
35 Yeiyɛɛdi weè do ketɛ́ Kabaɔ̃ɔ̃ ɛì kɛ́mbo di miɛkɛ kòo pokù yètìrì ntú Maaka.
36 Kɛ̀ bɛ bísapo yètìrì ntú Abudonni nɛ̀ Tisuu nɛ̀ Kiisi nɛ̀ Baadi nɛ̀ Nɛɛ nɛ̀
Nadabu,
37 nɛ̀ Kedɔɔ nɛ̀ Aiyo nɛ̀ Sakarii nɛ̀ Mikidoti.
38 Kɛ̀ Mikidoti pɛitɛ́ Simmammu kɛ̀ bɛ̀ mbo Sedisadɛmmu nɛ̀ bɛ tebìí.

39 Nɛɛ weè do pɛitɛ́ Kiisi, kɛ̀ Kiisi pɛitɛ́ Sauri. Kɛ̀ Saurii pɛitɛ́ Sonnatãã nɛ̀
Madikisuaa nɛ̀ Abinnadabu nɛ̀ Esibadi.
40 Kɛ̀ Sonnatãã pɛitɛ́ Mɛdibaadi, kɛ̀ Mɛdibaadi pɛitɛ́ Misee.
41 Kɛ̀ Misee pɛitɛ́ Pitɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Mɛdɛki nɛ̀ Tadea.
42 Kɛ̀ Aasii pɛitɛ́ Yada, kɛ̀ Yadaa pɛitɛ́ Ademɛti nɛ̀ Asimafɛti nɛ̀ Simidi kɛ̀
Simidii pɛitɛ́ Mɔsa.
43 Kɛ̀ Mɔsaa pɛitɛ́ Binnɛa kɛ̀ Binnɛaa pɛitɛ́ Defayaa kɛ̀ Defayaa pɛitɛ́ Edeyasaa
kɛ̀ Edeyasaa pɛitɛ́ Asɛɛdi.
44 Kɛ̀ Asɛɛdii pɛitɛ́ initidabí ìkuɔ̀: Asidikammu nɛ̀ Bokedu nɛ̀ Isimayɛɛri nɛ̀
Seadia nɛ̀ Abudiasi nɛ̀ Annani.

DAFITI, ISIDAYƐƐRIBƐ KPÀÀTÌ KÓ TINÁAŃTÌ

10

Sauri kó mukũũ
(Wéntɛ́ 1 Sammuyɛɛri 31:1-13)
1 Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ bɛɛ̀ do do Isidayɛɛribɛ mudoò, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛhããpòmbɛ̀
ncokù kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ puotì ditãrì Kidiboa kɛ kɔù.
2 Bɛ̀ mɛ nyĩ kɛ́cɛ̃tinnɛ Sauri nɛ̀ o bí kɛ́kuɔ o bí: Sonnatãã nɛ̀ Abinnadabu nɛ̀
Madikisuaa.
3 Kɛ̀ mudoò fuutɛ kɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀ɛ kɔutɛ Sauri.
4 Kɛ̀ Saurii nákɛ́ wèè tɔ o kpàrìnɛntì kɛ dɔ̀: Kpatɛ a kpàrìsiè kɛ́ n kuɔ n yí dɔ́
itayéí yɛmbɛ̀ n kuɔ kɛ́ nni ndaú.
Wèè tɔ o kpàrìnɛntì kòo yɔtɛ kɛ í nyie. Kɛ̀ Sauri cɔ́ɔ́ nho kpàrìsiè kédo di ĩ̃nkɛ̀.
5 Wèè tɔ o kpàrìnɛntì kòo yà ò kumɛ̀ kɛ múnkɛɛ cɔ́ɔ́ nho kpɛri kédo di ĩ̃nkɛ̀
kɛ́kú.
6 Mɛmmɛ Sauri nɛ̀ o bí ìtããti bɛ̀ kumɛ̀, bɛ cĩ̂ɛ̃̀tɛ̀ bɛ mɔu.
7 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛɛ̀ kó dimàà do bo kubiriku kɛ̀ bɛɛ yà Isidayɛɛribɛ cokùmɛ̀,
kɛ̀ mudoò kònnɛ̀ Sauri nɛ̀ o bí, kɛ yóu bɛ ɛkɛ̀ kécoké, kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛɛ kɔtɛní kɛ yɛ̀
kàri.
8 Mɛmmɛ kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛɛ kɔtɛ kénkutiri bɛcíríbɛ̀ kéyà Sauri nɛ̀ o
bí kɛ̀ bɛ̀ ku kɛ duó Kidiboa tãrì ĩ̃nkɛ̀.
9 Kɛ̀ bɛɛ kuti Sauri kékéétɛ́ o yuu kéwɛ̃nnénɛ̀ o kpàrìnɛntì kétúótɛ́ kékònnɛ̀, kɛ́
tì pĩ̃kɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ ɛì dimɔu kénákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ yɛbɔ̀kɛ̀ bɛ̀ namɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
10 Kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ Sauri kpàrìnɛntì kétanné bɛ kó tɛbɔɔcĩ̂ɛ̃̀tɛ̀, kétúótɛ́ o yukɔ̃̃ũ
kénúnné bɛ kó dibɔɔ̀ bɛ̀ tu dì Dakɔ̃ɔ̃ di kó ditou miɛkɛ.
11 Yabɛsi ɛì kɔbɛ bɛmɔu bɛɛ̀ bo Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ bɛ̀ kɛ̀ɛ̀ dìì mɔ̀nnì
Fidisitɛ̃ɛ̃̃bɛ dɔɔ̀ dɛ̀ Sauri dɛmɔu,

12 kè bɛnitidaabè yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè bɛmɔu ítɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́túótɛ́ Sauri nè o bí kɛ́ bè
kònnè Yabɛsi ɛì kɛ́kũnné bɛ kũ̀ɔ̃̀ Yabɛsi ɛì kó mutie bè yu mù kɛ tú tedeméntì mu
takɛ́.
13 Sauri do yetɛ ti Yiè nKuyie nkpɛti nti kè dɛè nte kòo kú. Ò do í yie nkɛ́tũnnɛ
ti Yiè nKuyie nkpɛti, ò do bùtínné ku kuɔ́ nyi kɛ́mbourí tinùbootì,
14 kɛ́yetɛ ò bo mbekùmè ti Yiè nKuyie. Kè ti Yiè nKuyie nyóu kòo kú kè kùu
duɔ́ ntikpàtì Sɛsee birɛ Dafiti.

11

Bè pĩḿmè Dafiti tikpàtì
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 5:1-3)

1 Kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu tíí nDafiti borè Ebunɔɔ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛ tínti ti tú
a botí kɔbɛ mbɛ kè ti wɛ̃ mmɛyĩĩ mmɛmáà.
2 Nè dimɔ̀nnìní Sauri do tú dìì mɔ̀nnì okpàátì kè fɔ̃̀ɔ̃̀ niù Isidayɛɛribɛ mudoò.
Ti Yiè nKuyie nda nàkɛ́mu fɔ̃̀ɔ̃̀ yó mbakɛ́mè ku nìtìbè Isidayɛɛribɛ, fɔ̃̀ɔ̃̀ yó ntúmè
bè kóo kpàátì.
3 Mɛm̀mɛ kè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè bɛmɔu kɔtɛ kɛ́sɔ̃́nkɛ́ Dafiti Ebunɔɔ. Kòo
bè dɔ̀ɔ̀nè mɛtaummè ti Yiè nKuyie nyììkè Ebunɔɔ. Kè bèɛ ò còú mmɛkùɔ̀ nkóò
pĩ ntikpàtì kòò bo mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ ti Yiè nKuyie ndo tì nàkɛ́ Sammuyɛɛri
kényɛ̃ ndè ndòmmè.

Dafiti tiekɛmè Sedisadɛmmu
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 5:6-10)

4 Dafiti nè o kɔbɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu, kè bèɛ báátí kɛ bo do Sebusiibɛ bèè do
bo Sedisadɛmmu.
5 Kè Sebusiibɛ bèè bo dɛ kó dihɛì miɛkɛ kè bèɛ nákɛ́ Dafiti kɛ dɔ̀: A í tatiní di
nhɛì!
Nè mɛmmɛ kè Dafitii fietɛ dihɛì kperì iduotí fitɛ́ dì Siyɔ̃ɔ̃. Kè bèɛ dè yu kɛ dɔ̀
Dafiti ɛì Siyɔ̃ɔ̃.
6 Dafiti do béimmu kɛ dɔ̀: wèè bo niitɛ́ képotɛ́ Sebusiibɛ weè yóó
niitɛ́ bɛhããpɔ̀mbè kè Seduyaa birɛ Soabuu niitɛ́ képotɛ́ Sebusiibɛ kéniitɛ́
bɛhããpɔ̀mbè.
7 Kè Dafiti ḿbo dɛ kó dihɛì kperì iduotí fitɛ́ dì. Dɛè te kè bè dì yu kɛ tú Dafiti
ɛì.
8 Kòo maá iduotí kɛ́fitɛ́ kutãdèìkù bè ĩtínné kù, kɛ́ kù yu kɛ dɔ̀ Midoo kè Soabuu
tũntɛ dihɛì sɔnni.
9 Mɛm̀mɛ kè Dafiti yètìrì nfeirí, kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa ní nhò bonè.

Dafiti kó bɛhããpɔ̀mbè yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 23:8-39)

10 Ntɛ bɛhããpɔ̀mbè yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè bèè do bonè Dafiti o kpàtì timɔu miɛkɛ, bɛè
do wɛ̃nnénè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kè bèɛ pĩ nDafiti tikpàtì kéntũ mbɛ Yiè nKuyie
mbè nàkɛ́ tì.
11 Ntɛ dɛ kó bɛhããpɔ̀mbè yètè: Yasobeammu, Akimɔniibɛ botí kou mɔù kó
dɛbirɛ weè do kótí yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè bètããti tĩnnì, weè do èì nho kpãnnì kékuɔ
bɛnìtìbè sikɔusìtããti (300) dimɔ̀nnì dìmáà.
12 O kó difɔ̃nkúò kè Edeasaa Dodo Ahoa ɛì kou kó dɛbirɛ nhò tũnko, ò do kɔkɛ́
yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè bètããti tĩnnì miɛkɛ nkɛ.
13 Ò do bonèmu Dafiti Pasi-Damimmu Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ do tìí ndìì mɔ̀nnì kɛ bo
dokénè Isidayɛɛribɛ, kè Isidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀mbèɛ cokɛ́, kɛ sɔ́ ntidiitì bè tú
tì ɔ́dìsì ti kó kupaku dè bo.
14 Edasaa nè o kɔbɛ kè bèɛ cómmú kɛ́ kù fièɛ kɛ́potɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ, kè ti Yiè
nKuyie nduɔ́ nkè Isidayɛɛribɛɛ bè na kɛ́ bè autɛ́ mɛdiè.

15 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀tããti bɛmbɛ bɛ̀ɛ ni bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní
kɛ bo yà Dafiti dipèrì dìì bo Adudammu tãdènkù borɛ̀. Dɛ kó dimɔ̀nnì kɛ̀
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bàté Defaimmu biriku kɛ kari.
16 Kɛ̀ Dafiti mbo tɛcɛ̃kpetɛ̀ miɛkɛ kɛ sɔri, kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó dikarì marì bo
Bɛtideɛmmu.
17 Kɛ̀ Bɛtideɛmmu ɛì bòrì kó tɛbintɛ niɛ nkó kudɔ́kùu pĩ nDafiti, kòo sautɛ kɛ
dɔ̀: We mbo ndónní Bɛtideɛmmu ɛì bòrì kó tɛbintɛ niɛ kɛ̀ n yɑ̃̀?
18 Ò yĩ mɛmmɛ kɛ̀ bɛkpàrìnuɔmbɛ bɛ̀tããti bɛmbɛ kɛ̃tɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó
dihããpɔ̀nkarì kékɔtɛ kédóní mɛniɛ Bɛtideɛmmu ké mɛ̀ tɔní kóò duɔ́ nkòo yetɛ
ò bo yãmɛ̀, ké mɛ pã ti Yiɛ̀ nKuyie ké mɛ̀ còúnko ku ìikɛ̀.
19 Kɛ béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mbáá yie nkɛ̀ n yɑ̃̀ dɛ kó mɛniɛ, mɛ̀ n dò mmɛyĩĩ
mmɛ kɛ yɛ́ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ cĩnnɛmɛ̀ bɛ bɔ nyɛ, kɛ kàátɛ́ mukũũ nkɛ kòtɛ kɛ mɛ̀
dòńní. Kòo yetɛ ò bo mɛ̀ yɑ̃̀mɛ̀. Dɛ kó bɛkpàrìnuɔmbɛ bɛtããti bɛɛ̀ do pĩ ndɛ kó
mutɔ̃mmú.

20 Soabu tebitɛ Abikaii weè do ni bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti, kékuɔnɛ̀ o kpãnnì bɛ
dootitɔbɛ̀ sikɔusìtããti (300), kòo yètìrìi feité bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti sinsi miɛkɛ.
21 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò dèúkùnnɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té sipísìtããti sinsi, o yètìrì mɛ nyí nfeité kɛ tùɔ̀kɛ
bɛketibɛ̀ bɛ̀tããti kpɛyɛ, kòo bɛ̀ baaté.
22 Yoyada dikɔ̃mbùɔ̀ yiɛ̀ nweè do pɛité Bennaya, o yààrì do tú Kabuseyɛɛdi
ɛì kou nwe, kòò mbaké bɛnìtìbɛ̀ péu, weè Bennaya do kùɔ Mɔabu ɛì kó
bɛkpàrìnuɔmbɛ bèdé, weè do kùɔ Mɔabu ɛì kó kubinku kó dicìrícìrì museé
diɛmù kó diyiè.
23 Weè do wɛ̃̀tɛ kékuɔ Esibiti kou mɔù kòo okùmɛ̀ bo métìrì bèdé nɛ̀ dikéè, kòo
tɔ dikpãnnì kɛ̀ dikpãndɔú mannè kupààkondùɔ̀dɔú, kɛ̀ Bennaya fietɛ o kpãnnì
kóò kùɔnɛ̀.
24 Ntɛ Yodayada birɛ Bennaya dɔ̀ɔ̀ dɛ̀, kòo yètìrìi feité bɛkpàrìnuɔmbɛ
sipísìtããti bɛmbɛ miɛkɛ.
25 Ò do tú wèè yètìrì feí wènwe bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti bɛmbɛ miɛkɛ, ò mɛ nné
í ntùɔ̀kɛ bɛ̀tããti bɛmbɛ, kòo kpààtì Dafitii duɔ́ nkɛ̀ wè mbaké bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ
bàà wenwe okpààtì.
26 Bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ tɔbɛ̀ do tú: Asaɛdi Soabu nantɛ nɛ̀ Edananni
Dodo Bɛtideɛmmu ɛì kou kó dɛbirɛ.
27 Nɛ̀ Samɔti Adodi ɛì kou nɛ̀ Edɛsi Padonni ɛì kou.
28 Nɛ̀ Idaa Ekɛsi Tekoa ɛì kou kó dɛbirɛ, nɛ̀ Abiesɛɛ Anatɔti ɛì kou.
29 Nɛ̀ Sibekaii Usaa ɛì kou, nɛ̀ Idaii Ahoa ɛì kou.
30 Nɛ̀ Madaii Nɛtofaa ɛì kou, nɛ̀ Edɛdi Nɛtofaa ɛì kou Baana kó dɛbirɛ.
31 Nɛ̀ Itaii Dibaii Kibea ɛì kou kó dɛbirɛ Bɛnsamɛɛ kó kutempɛ̃ nkou, nɛ̀
Bennaya Pidatonni ɛì kou,
32 nɛ̀ Kasi ɛì kó ikó mpɛémmɛ̀ kou Udaii nɛ̀ Abiyɛɛdi nɛ̀ Bɛtii Adaba ɛì kou,
33 nɛ̀ Baodimmu ɛì kou Asimafɛti nɛ̀ Sadibonni ɛì kou Ediaba.
34 Kisɔ̃ɔ̃ ɛì kou Asɛmmu kó ibí tú: Sakee birɛ Sonnatãã Adadii ɛì kou
35 nɛ̀ Adadii ɛì kou Sakaa birɛ Aiyammu nɛ̀ Udii birɛ Edifadi,
36 nɛ̀ Mɛkeda ɛì kou Efɛɛ nɛ̀ Padonni ɛì kou Aiya
37 nɛ̀ Kadimɛɛdi ɛì kou Esido nɛ̀ Esebaii birɛ Naadaii.
38 Natãã tebitɛ Sowɛɛri nɛ̀ Akiditi botí kou Mikaadi.
39 Nɛ̀ Amɔniibɛ botí kou Sedɛki, nɛ̀ Bedɔti ɛì kou Nadaii wèè do tɔu Seduya
birɛ Soabu kpàrìnɛntì.
40 Nɛ̀ Yetɛɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ kou Idaa nɛ̀ Kaarɛbu bɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ tɛmáà ndi,
41 Itiibɛ kó kunaàmùnkù Udii Adaii birɛ Sabadi,
42 nɛ̀ Dubɛnni kó kuwuɔ nkou Sisa birɛ Adinna weè do nɛinɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀
sipísìtããti.

43 Nɛ̀ Maaka birɛ Annani nɛ̀ Mɛtenni ɛì kou Sosafati.
44 Nɛ̀ Asetado ɛì kou Usia nɛ̀ Adowɛɛ ɛì kou Otammu bí Samma nɛ̀ Yeyɛɛdi,
45 nɛ̀ Semudii birɛ Yediayɛɛdi nɛ̀ o tebitɛ Tisi ɛì kou Yoa.
46 Nɛ̀ Mataa ɛì kou Ediɛdi nɛ̀ Edinammu bí Yedibaii nɛ̀ Sosafia nɛ̀ Məabu ɛì kou Itima,
47 kéyíénɛ̀ Tisoba ɛì kɔbɛ Ediyɛɛri, nɛ̀ Obɛdi nɛ̀ Yasiɛdi.

12

Bɛnìtìbɛ̀ ketibɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do wɛ̃nnénɛ̀ Dafiti

1 Ntɛ bɛ̀ɛ̀ do kɔ̀tɛ kéwɛ̃nnénɛ̀ Dafiti kɛ sɔ́ nhò bo Sikida kɛ sɔri Kiisi birɛ Sauri kpéí, dɛ yɛmbɛ̀ do tú yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ mbɛ, bɛkpàrìnuɔmbɛ, bɛɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ ò teennɛ̀ mudoò.
2 Kɛ nɔ nkɛ tãũ kucɛ̀nku nɛ̀ kuyoú, kɛ si dokùnɛ̀ dɛtɛ́nténdìtìrɛ̀.
Bɛnsamɛɛ naàmùnkù kou Sauri tebìí nsi, sìì yètɛ̀ tu yiɛ:
3 Kibea ɛì kou Simaa bí, Soasi nɛ̀ o tebitɛ Ayesɛɛ wèè do ni bɛ kó kunaàmùnkù nɛ̀ Asimafɛti bí Yesiɛdi nɛ̀ Pedɛti nɛ̀ Anatɔti ɛì kɔbɛ Bedakaa nɛ̀ Yeuu.
4 Isimayaa Kabaɔ̃ ɛì kou, ohããpɔ̀nkperì weè do ni bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sipísìtããti,
5 nɛ̀ Kededaa ɛì kɔbɛ Sedemii nɛ̀ Yayɛɛdi nɛ̀ Yoanna nɛ̀ Yosabadi,
6 nɛ̀ Adufu ɛì kɔbɛ Edusaii nɛ̀ Yediməti nɛ̀ Beadia nɛ̀ Semmadia nɛ̀ Sefatia,
7 nɛ̀ Koda naàmùnkù kɔbɛ Ɛdikanaa nɛ̀ Isia nɛ̀ Asadɛɛdi nɛ̀ Yoesɛɛ nɛ̀ Yasobeammu
8 nɛ̀ Kedɔɔ ɛì kɔbɛ Sedoammu bí Yoeda nɛ̀ Sebadia.
9 Bɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kadi kó kuwuɔ nkɔbɛɛ tũnnɔɔ kéwɛ̃nnénɛ̀ Dafiti ò sɔ̀ri dɛ̀ dikpáà miɛkɛ. Yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ do mbɛ bɛkpàrìnuɔmbɛ bá wè kòò nɔ nkɛ kéí kudɔpìkù, kɛ nɔ nkɛ tãũ yɛkpãã̀ nkɛ mɔkɛ yɛcìrícìrɛ̀ kó yɛkɔ̃mbɔ̀ kɛ cãã́ nsiweí cããmɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.
10 Bɛ̀ do bo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ òmáà ndi, Esɛɛ weè do tú oketiwè kɛ̀ Abudiasi ntú odéríwè, kɛ̀ Ediabu ntú otãã́nwè,
11 kɛ̀ Masemmana ntú onaanwè kɛ̀ Sedemii ntú onummuwè,
12 kɛ̀ Ataii ntú okuɔ́nwè kɛ̀ Ediyɛɛri ntú oyiénwè,
13 kɛ̀ Yoana ntú oniínwè, kɛ̀ Edisabadi ntú owɛínwè,
14 kɛ̀ Immɛyau ntú opíínwè, kɛ̀ Makemanaii ntú tɛpíítɛ̀ nɛ̀ oketiwè.
15 Kadi kó kuwuɔ nkɔbɛ mabɛ̀ do mbɛ, bɛɛ̀ bakɛ́ yɛhããpɔ̀ntĩ̄rɛ̀ bɛ miɛkɛ, wèè tu osámpóù kòo wɛ̃rímú mmànnɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kɔ̃mu, kòo diɛwè kɔ̃mu mànnɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000) kɔ̃mu.
16 Bɛɛ̀ do sèńté kukó nSuditɛ̃ɛ̃ dibenni kóo tɛ̀nkù ketiwè miɛkɛ, kɛ sɔ́ mɛniɛ mpíɛ kɛ yènnɛ̀ yɛkonnébìɛ̀ kébɛti bɛɛ̀ maá ku takɛ́ diyiè yìèní kɛɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ di taà kɛɛ̀ bíékɛ̀.
17 Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ mabɛ̀ nɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ mabɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kékɔtɛ késɔ́nkɛ́ Dafiti ò sɔ̀ri dɛ̀.
18 Kɛ̀ Dafitii íténí kɛ́ bɛ̀ co kébéi nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ di kɔ̀tɛní m borɛ̀ nɛ̀ kunaatí nku kɛ bo n teennɛ̀ n yóó yiémmu kɛ̀ ti yèmmɛɛ wɛ̃nné, kɛ̀ di mɛ nkɔ̀tɛní kɛ bo n soutému kɛ́ n fíténɛ̀ n dootitɔbɛ̀, m mɛ nyí càárɛ̀ mùmamù, ti Yiè nKuyie nti yɛmbɛ̀ do tũ nkù ti wúómmu kɛ bo ti pútɛ́.
19 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nYaá nta Amasaii wèè do ni bɛnìtìbɛ̀ sipísìtããti kòò béi nkɛ dɔ̀:
Ti da wɛ̃nnèmu.
Fɔ́ nDafiti Sɛsee birɛ ti da kómmúmu
kunaatí nda bonè kémbonè bɛ̀ɛ̀ da teénnɛ̀.
A kóo teèntì tu ti Yiè nKuyie nku.

Kɛ̀ Dafitii yie nkɛ́ bɛ̀ cɔuté, kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃́nnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ yɛhããpɔ̀ntĩ̄rɛ̀.

20 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Manansee kó kuwuɔ nkɔbɛɛ kɔ̀tɛ Dafiti borɛ̀ kɛ sɔ́ nhò kàtɛ
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ dokù ndɛ̀ Sauri kɛ bo bɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀. Ò mɛ nyí mbɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ kɛ yɛ́
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛkpàátìbɛ̀ do nàkémɛ̀ bɛ máà kóò bèti kɛ dɔ̀ ò yàà bo kónté
kéwɛ̃nnénɛ̀ o yiè nSauri ké bɛ̀ kùɔ.
21 Mɛm̀mɛ Dafiti ìtémɛ̀ kénwɛ̃ti Sikidaa kɛ̀ Manansee kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛmbɛ
nhò nɛínɛ̀. Bɛɛ̀ yètɛ̀ tu: Adinaa nɛ̀ Yosabadi nɛ̀ Yediyayɛɛri nɛ̀ Mikayɛɛdi, nɛ̀
Yosabadi, nɛ̀ Ediu nɛ̀ Sidetaii. Bɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ ni bɛmbɛ Manansee kó kuwuɔ nkɔbɛ
bá wè tɛkɔupíítɛ̀ (1000).
22 Kɛ̀ bɛ̀ nteénnɛ̀ Dafiti kɛ baké dihããpɔ̀ntĩ̀nnì, kɛ yɛ́ bɛ̀ do túmɛ̀ bɛmɔu
bɛkpàrìnuɔmbɛ mbɛ, kòo bɛ̀ baá mbɛhããpɔmbɛ̀.
23 Bá dìì yiè kɛ̀ Dafitii mpiɛti bɛteèmbɛ̀ kòo kó dihããpɔ̀ntĩ̀nnì dɛ̀úkú kɛ kpeńnì.

Bɛhããpɔmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do pĩ̀ nDafiti tikpàtì

24 Ntɛ bɛhããpɔmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do bàátí késɔ́nké Dafiti Ebunɔɔ kɛ bo ò cɛ́ĩ̀ nSauri kpàtì
ti Yiè nKuyie ndo yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

25 Sudaa kó kuwuɔ mmiɛkɛ bɛhããpɔmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do tɔ tidɔpìítì nɛ̀ yɛkpãã̀ bɛ̀ do bo
sikɔupísìkuɔ̀ nɛ̀ sikɔusìni ndi (6800).
26 Simmɛɔ̃ɔ̃ kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛkpàrìnuɔmbɛ ḿbo sikɔupísìyiekɛ̀ nɛ̀
tɛkɔ̀ùtɛ̀ (7100).
27 Defii kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ̀ sinitidabíí ḿbo sikɔupísìnàà nɛ̀ sikɔusìkuɔ̀
(4600),
28 kéyíénɛ̀ Yoyada wèè do baké Anɔɔ yaàbí nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupísìtããti
nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ (3700),
29 nɛ̀ odapàà nSadɔki okpàrìnuɔnti nɛ̀ o cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ sipísìdé nɛ̀
bɛ̀débɛ̀.
30 Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ Sauri tebìí sikɔupísìtããti (3000) sìi do wɛ̃nné kɛ
yɛ́ bɛsũ̃kùbɛ̀ bɛ miɛkɛ do kpaá tũmmɛ̀ Sauri fɔ̃nkúò ndi.
31 Efadaimmu kó kuwuɔ mmiɛkɛ bɛkpàrìnuɔmbɛ bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ do feí bɛ naàmùntì
miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔusìni (20800).
32 Kɛ̀ Manansee wuɔ nkó dikéè miɛkɛ kɛ̀ bɛɛ tããté tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔùpísìni
(18000) kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛ képĩ̃ɛ̃ké Dafiti tumɛ̀ okpàátì.
33 Isakaa kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛkpàrìnuɔmbɛ ḿbo sikɔusìdé (200) kémbaké
bɛ tebìí bɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ yɛ̃ bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ dò nkédɔɔ̀ tì nɛ̀ bɛ̀ dò nké tì dɔ̀ɔ̀ dìì
mɔ̀nnì.
34 Sabunɔɔ kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛhããpɔmbɛ̀ ḿbo sikɔupípísìnùmmù (50000)
kɛ yɛ́ mudoò, kɛ wãké mudoò kpéí nkɛ mɔkɛ tikpàrìnɛntì timɔu kɛ dokùnɛ̀ bɛ
yèmmɛ̀ mɛmɔu.
35 Nɛfutadii kó kunaàmùnkù miɛkɛ kɛ̀ bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ (1000)
nɛ̀ bɛhããpɔmbɛ̀ sikɔupípísìtããti nɛ̀ sikɔupísìyiekɛ̀ (37000) kɛ báátí tidɔpìítì nɛ̀
yɛkpãã̀.
36 Danni kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛhããpɔmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ wãké mudoò kpéí, kɛ̀ bɛ̀ ḿbo
sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìni nɛ̀ sikɔùsìkuɔ̀ (28600).
37 Asɛɛ kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛhããpɔmbɛ̀ ḿbo sikɔupípísìnàà (40000) bɛ̀ɛ̀ nɔ
mmudoò kɛ wãké mudoò kpéí
38 nɛ̀ iwuɔ ntɛì ìì bo kukó nSuditɛ̃ɛ̃ yáà diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ Dubɛnni kɔbɛ nɛ̀
Kadi kɔku nɛ̀ Manansee kɔku dikéè tɛrì, kɛ̀ bɛ̀ ḿbo tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔupípísìdé
(120000) kɛ mɔkɛ tikpàrìnɛntì timɔu.

39 Bɛhããpɔmbɛ̀ ti mɛ̀ nnàké bɛ̀ɛ̀ kpéí bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ do wãké bèmbɛ mudoò kpéí
nkédɔ́ɔ́té nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛmáà kékɔtɛ Ebunɔɔ képĩ̀ nDafiti tikpàtì. Bɛsɔmbɛ
bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ mɛyèmmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ pĩ̀ ntikpàtì Dafiti.

40 Kè bè nké bo kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti kɛ wɛ̃nnè Dafiti kɛ yo nkɛ yɔ̃. Bè tebìí sìì do bè bɛ́ńné mudiì.
41 Kè bè pɛɛtitɔbèɛ bè yìé tidiitì, kétúóté Isakaa kó kutempɛ̃ nè Sabunɔɔ
kéntɔ kétuɔkɛnè Nɛfutadii kɔku. Kè bè ntoummu sãmmarímú nè yòyóbè nè
yɛsãmmaríннarè nè inààkɛ, tidiitì tibotí tibotí, muyuo nnè yɛkàtìndà bè dɔ̀ɔnè
yè fikíè kó yɛbɛ nè fínyĩ kó yɛbɛ kperè nè mɛnaà nnè mɛkùɔ nnè inààkɛ nè ipe
péu. Dè do tú dibanni diɛrì ndi Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kpéí.

13

Dafiti dɔ́mɛ̀ kɛ́konnènní Kuyie ntaummè tɔu
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 6:1-11)

1 Kè Dafitii tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛnìùbè bèè ni bɛnìtìbè biɛ nsikɔùpí, bɛtɔbè
sikɔu nè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè.
2 Kòo bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kè di wèńté kè dè wenni, kè dè bonní tí Yiè nKuyie mborè,
tí tɔ̃ nkè ti tebìí sìì kpaá Isidayɛɛribɛ tempɛ̃ nyimɔu nè ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ bèè
bo Isidayɛɛribɛ ɛkè kè bèɛ kɔtɛní ti borè.
3 Kè tí kɔtɛ kétɔní ti Yiè nKuyie nti tũ nkù taummè tɔu, kɛ yɛ́ ti do í dakɛmè di
kpéí Sauri kó dimɔ̀nnì.
4 Kè ditĩnnì dimɔuu tì yie nkɛ yɛ́ dì wùómmè kè dè wennimu kɛ dò nkédɔɔ̀.
5 Kè Dafitii tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu, kétúótɛ́ bɛmbɛ nè Esibiti kɔbɛ bɛ
temmànku kéntɔ kétuɔkɛnè Debo-Amati kè bè bo kɔtɛ Kidiya-Yeadimmu kétɔní
ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu.
6 Dafiti nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ tíí Badaa ɛì Kidiya-Yeadimmu dìì bo
Sudaa tempɛ̃ kè bè bo túóténí ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu. Kuyie ntɔ̃rè yèdéè
bè tu yè bɛĩnkèmbàrìbè yɛ fèntì còḿmú dìì ĩnkè ti Yiè nKuyie mborè.
7 Mɛ̀mmɛ bè tùótémè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu Abinnadabu cĩ̀ètè ké dì ãnné
tɛnaasãntè pàntè miɛkɛ Usaa nè Aiyo kè bè ndɛri inààkɛ ìì dì tɔ.
8 Dafiti nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bè nyãnku ti Yiè nKuyie nyìikè nè bɛ wɛ̃rímú
mumɔu kɛ diè nkɛ bie ntibómbonti nè tikùtìdùùtì nè yɛbàrè nè tikãpenti nè
yɛtãtɛhe.
9 Bè tùɔkɛ dìì mànnì Kidonni yié borè kè inààkɛ ndɔ́ kébɔ ti Yiè nKuyie
ntaummè tɔu kè Usaa youtɛ o nɔ̀ùtè kɛ bo dì cɔ́úté,
10 kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ ò cɔ́úté, kè kùu ò poté ò yòutɛ mèè kpéí nho nɔ̀ùtè
kɛ kàákɛ́ mɛtaummè tɔu. Kè Usaa kú dɛndɛ ti Yiè nKuyie nyìikè.
11 Kè dèɛ yonkɛ Dafiti ti Yiè nKuyie mpotémè Usaa kòo yú dɛborè kɛ dɔ̀: Pedɛsi-
Usaa kè bè kpaá mɛ ndè yu nè yíenní.
12 Dɛ yiè kè Dafitii yɔtɛ ti Yiè nKuyie nkɛ béi nkɛ dɔ̀: M bo dáátí kè ti Yiè nKuyie
ntaummè tɔuu ta n cĩ̀ètàà?
13 Mɛ̀mmɛ kè Dafiti í nyie nkɛ bo kònnè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu o ciɛ, kéduɔ́
nkè bèɛ dì kɔ̀tɛnè Kati ɛì kou Obɛdi-Edɔmmu cĩ̀ètè.
14 Kè dì ḿbo o cĩ̀ètè kɛ dɔ̀ bɛtɔ̀ãbè bètããti, kè ti Yiè nKuyie nhò dɔ̀ɔ mɛsàà nnè
o cĩ̀ètè tɛmɔu nè ò mɔ̀kɛ dè dɛmɔu.

14

Dafiti kàrimè Sedisadɛmmu
(Wéntɛ́ 3:5-9 nè 2 Sammuyɛɛri 5:11-16)

1 Kè Tiiri kóo kpàátì Idammuu tɔ̃nnè bɛnìtìbè dɛtekperè kó idɛí nè
bɛdabɛɛsũ̀ɔ̃bè nè bɛtã́cíèbè kè bè bo maá Dafiti tɛkpàátìcĩ̀ètè.

12:41 *yɛsãmmarínnarè:* Dèè naá ndènde sãmmarímú dè mɛ nyí tú sãmmarímú, sisɛ̃ĩ nè sãmmarímú dè wɛ̃nné kɛ pɛité dènde, kè dè cɛ́nkɛ bo dɛ cuokè dè mɛ nyí tú sãmmarímú yoo tɛsãntè.

2 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafitii bantɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ò duómmɛ̀ tikpàtì kòò bakɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ kù dɛ̀úkùnko o kpàtì kù dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nyIsidayɛɛribɛ.
3 Kɛ̀ Dafiti ḿbo Sedisadɛmmu kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́puokɛ bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ò piɛ́ initidabí nɛ̀ initipobí.
4 Ntɛ bɛ̀ do piɛ́ ìì bí Sedisadɛmmu i yètɛ̀: Sammua nɛ̀ Sobabu nɛ̀ Natãã nɛ̀ Sadomɔɔ,
5 nɛ̀ Ibaa nɛ̀ Ediisua nɛ̀ Edipedɛti
6 nɛ̀ Nɔkaa nɛ̀ Nɛfɛki nɛ̀ Safia,
7 nɛ̀ Edisamaa nɛ̀ Beediyada nɛ̀ Edifedee.

Dafiti namɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 5:17-25)

8 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ keè Isidayɛɛribɛ còúmmɛ̀ mɛkùɔ̀ Dafiti, koò pĩ ntikpàtì kòò bo mbɛ̀ bakɛ́ bɛmɔu. Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ ítɛ́ bɛmɔu kɛ́nwanti Dafiti kɛ bo ò pĩ nkɛ̀ Dafitii tì kèè kɛ́báátí kɛ́yèroo kɛ́ bɛ̀ co.
9 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ tuɔkoo kɛ́pitɛ́ Defaimmu biriku miɛkɛ.
10 Kɛ̀ Dafiti beé nti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ ń kɔ̀tɛ kɛ dokɛ́nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ á bɛ̀ ãnné n nɔu miɛkaà? Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛ! N yóó bɛ̀ ãnnému a nɔu miɛkɛ.
11 Kɛ̀ Dafitii kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ do Baadi-Pedasimmu kɛ́na Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Nɛ̀ n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ Kuyie mpètɛ́mɛ̀ n dootitɔbɛ̀ mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ kpɛ̃́té mɛ̀ɛ̀ botí kukpɛ́roo.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ kó dibòrì kɛ tú Baadi-Pedasimmu.
12 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ cokɛ́ kɛ́buónko bɛ̀ bɔkɛ̀, kɛ̀ Dafitii duó nkɛ̀ bɛɛ yè cɔu.
13 Kɛ̀ dɛɛ yíɛ́ kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ítɛ́ní kɛ́pitɛ́ Defaiibɛ biriku.
14 Kɛ̀ Dafiti wɛ̃tɛ kɛ́beé ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A báá bɛ̀ do bɛ fɔ̃nkúò bíɛ́kɛ̀, á kɔ́ntɛ́ mɛdétimɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dintɛ́, dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ mukokudiè dɛ kó kubiriku pɛɛ́mmɛ̀.
15 Kàa kèè dìì mɔ̀nnì kunampoo makù dɛtie nyómmɛ̀ á kétóo kɛ́ bɛ̀ do, kɛ yɛ̃́ dɛ mɔ̀nnì ndi n kèróomɛ̀ kɛ bo do Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ potɛ́.
16 Kɛ̀ Dafitii dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ tì, kɛ̀ bɛɛ potɛ́ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀, kɛ́ bɛ̀ bɛ̀ti Kabaɔ̃ɔ̃ kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Kesɛɛ.
17 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Dafiti yètìrìi feitɛ́ dihɛì dimɔu miɛkɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ ibotí tɛìi ò yɔ̀tɛ.

15

Dafiti bàátímɛ̀ kɛ bo kɔtɛ kɛ́túótɛ́ Kuyie ntaummɛ̀ tɔu

1 Kɛ̀ Dafitii maá sicɛ́ĩ̃ dihɛì bɛ̀ tu dì Dafiti ɛì, kɛ́deè kɛ́tũntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu yó nyĩ̃ĩ́kú dɛ̀ kɛ́dɔɔ̀ ditou.
2 Kɛ̀ Dafitii béi nkɛ̀ dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ í tú Defiibɛ ti í do nkɛ́na kɛ́túótɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu, kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ ntããtɛ́mɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ndì tɔu, kɛ pĩ ndì kó mutɔ̃mmú sɑ̃́ɑ̃̀.
3 Kɛ̀ Dafitii tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu Sedisadɛmmu miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛ kɛ́konnènní ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ́ dì tanné kɛ́ĩ̃nné kudieku ò tũntɛ kù di kpɛ́í.
4 Kòo tíí nhAnɔɔ yaàbí ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛmɔu,
5 kɛ̀ Udiyɛɛdi mbakɛ́ Keati kó kunaàmùnkù nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kɛ́mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ (120).
6 Kɛ̀ Asaya mbakɛ́ Mɛdadi kɔku nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìdɛ́ (220).
7 Kɛ̀ Sowɛɛri mbakɛ́ Kɛrisonni kó kunaàmùnkù nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti (130).
8 Kɛ̀ Semmaya mbakɛ́ Edisafãã kó kunaàmùnkù nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo sikɔusìdɛ́ (200).

9 Kɛ̀ Ediyɛɛri mbaké Ebunɔɔ kó kunaàmùnkù nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo sipísìni.
10 Kɛ̀ Amminadabu mbaké Usayɛɛdi kó kunaàmùnkù miɛkɛ nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ (112).
11 Kɛ̀ Dafitii yú ikuɔ́ nìùbɛ̀ Sadɔki nɛ̀ Abiataa kéyúnɛ̀ Defiibɛ bɛ̀kuɔ̀, Udiɛdi nɛ̀ Asaya nɛ̀ Sowɛɛri Semmaya Ediyɛɛri Amminadabu.
12 Kòò dɔ̀: Díì tu bɛ̀ɛ̀ baké Defiibɛ naàmùntì, dɔɔnɛ̀ dimáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́, díndi nɛ̀ di tebìí kékɔtɛ kétúóténí ti Yiè nKuyie tinti nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tɔu ké dì tanné n tũntɛ dìì bòrì di kpéí.
13 Ti do yóó dì tɔní mɛketimè mànnì kɛ̀ dì í bo, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ ti Yiè nKuyie nti poté, ti í tũnnɛ mèɛ̀ kpéí nku kuɔ́ yɛ̃ ndɛ ndòmmè.
14 Dɛ mànnì kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kɛ̀ bɛɛ dɔɔ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ bo túóténí ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tɔu.
15 Defiibɛ bɛɛ̀ do dì tɔunè ipààti kɛ níí ndì bukú ti Yiè nKuyie ndo nàké Mɔyiisi kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.
16 Kɛ̀ Dafitii náké Defiibɛ kó bɛnìùbɛ̀ kè dɔ̀ bɛɛ tããté bɛ tebìí miɛkɛ bɛdèmbɛ̀ bɛɛ̀ nɔ nkɛ bie ntikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti nɛ̀ tikãpenti. Kɛ̀ bɛ̀ ndiè nkɛ déúkùnko ti Yiè nKuyie nyètìrì nɛ̀ diwèì.
17 Kɛ̀ Defiibɛɛ tããté Sowɛɛri birɛ Emanni nɛ̀ Bedekia birɛ Asafu, kétããté Mɛdadi kó kunaàmùnkù miɛkɛ Kusaya birɛ Edanni.
18 Kɛ né yíénè bɛ tebìí sìì do bɛ̀ teénné mutɔ̃mmú kɛ baànɛ̀ yɛbòrɛ̀ Sakarii nɛ̀ Bɛnnii nɛ̀ Yaasiɛdi nɛ̀ Semidamɔti nɛ̀ Yeiyɛɛdi nɛ̀ Unni nɛ̀ Ediabu nɛ̀ Bennaya nɛ̀ Maseya nɛ̀ Matitia nɛ̀ Edifedeu nɛ̀ Mikinɛya nɛ̀ Obɛdi Edɔmmu nɛ̀ Yeiyɛɛdi.
19 Bɛ miɛkɛ Emanni nɛ̀ Asafu nɛ̀ Etanni bɛɛ̀ do nɔ nkɛ bie ntikãpenti disɔɔwũ̃ kpɛti tìì kuɔ̀ mmɛdiè.
20 Sakarii nɛ̀ Asiyɛɛdi nɛ̀ Semidamɔti nɛ̀ Yeyɛɛdi nɛ̀ Unni nɛ̀ Ediabu nɛ̀ Maseya nɛ̀ Bennaya kɛ̀ bɛ̀ mbie ntikùtìdùùtì mɛtammè daamè kpɛti.
21 Kɛ̀ Matitia nɛ̀ Edifedeu nɛ̀ Mikinɛya nɛ̀ Obɛdi Edɔmmu nɛ̀ Yeiyɛɛdi nɛ̀ Asasiaa bɛɛ̀ do bie ntikùtìdùùtì iwɛ̃ĩ ìni kpɛti, bɛɛ̀ do niù iyiɛ.
22 Defiibɛ kó bɛkótíbɛ̀ miɛkɛ Kenannia weè do ni bɛɛ̀ tɔu mɛtaummè tɔu, ò yɛ̃ mèɛ̀ kpéí dɛ kó mutɔ̃mmú.
23-24 Bedekia nɛ̀ Ɛdikanaa nɛ̀ Obɛdi-Edɔmmu nɛ̀ Sesia bɛɛ̀ do te yɛbòrɛ̀ kó mubàrìmù kɛ̀ bɛɛ̀ mbaà mɛtaummè tɔu. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ Sebanniya nɛ̀ Sosafati nɛ̀ Nɛtannɛyɛɛdi nɛ̀ Amasaii nɛ̀ Sakarii nɛ̀ Bennaya nɛ̀ Ediesɛɛ bɛɛ̀ do eu siheú ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìikɛ̀.

Kuyie ntaummè tɔu konnímè Sedisadɛmmu (Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 6:12-19)

25 Dafiti nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛɛ̀ ni bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000) kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ kékɔtɛ kɛ bo túóténí ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu Obɛdi Edɔmmu cɛ̃̀tɛ̀ ké ndì kũntinní kɛ̀ dè dò ndibanni mɛdiè.
26 Kɛ̀ bɛɛ fíé yɛnaadakè yèyiekè nɛ̀ yɛpedakè yèyiekè kɛ̀ dè bo yie nkɛ̀ ti Yiè nKuyie nteennè Defiibɛ bɛɛ̀ tɔu ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu.
27 Dafiti do nií mmupààkonkperímù kó diyaàbòrì ndi kénɔ́ ntɛkɔutéyaàbòtɛ̀ péítɛ̀, bɛ̀ dùɔ̀kɛnɛ̀ tɛ̀ mupààkommú sààmù. Kɛ̀ Defiibɛ bɛɛ̀ do tɔu ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu nɛ̀ Kannia wèè do bɛ̀ ni dɛ kó mutɔ̃mmú miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ dàátí yɛɛ̀ yaàbòrè botí.
28 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ntɔní ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kɛ íútí nɛ̀ diwèì kɛ eu ditãtɛheù nɛ̀ sihããpɔ̀nheú kɛ bie nyɛbàrɛ̀ nɛ̀ tikãpenti nɛ̀ tikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti.
29 Ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu tùɔ̀kení dìì mɔ̀nnì Dafiti ɛì kɛ̀ Sauri kóo sapàà Mikaadi nsíékéní tɛbòtɛ̀ kéyà okpààtì Dafiti aumè kɛ puù. Kòo sènkèrì Dafiti.

16

1 Kɛ̀ bèɛ tuɔkɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu ké dì tanné ditou Dafiti do dɔ̀ɔ dì,
ké dì ĩńné dɛ cuokɛ̀ kɛ̀ Dafitii fié ti Yiɛ̀ nKuyie nyiwũɔ̃ kétuɔ kéfié itɛì mɛtaummɛ̀
kpɛyi.
2 Ò dèè dìì mɔ̀nnì kémɔɔ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà Isidayɛɛribɛ ĩnkɛ̀,
3 kédeè ké bɛ̀ totí tidiitì, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀, kéduɔ́ mbá wè pɛ́ɛ̃̀ nɛ̀
dikàtìndàà bɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ dì yɛtebɛ bè tu yè dátì, nɛ̀ dikàtìndàà bɛ̀ dɔ̀ɔ nɛ̀ dì fínyĩ kó
yɛtebɛ̀ kperɛ̀.

Defiibɛ dièmmɛ̀ kɛ sãntí ti Yiɛ̀ nKuyie
(Wéntɛ́ Yɛsãã 105:1-15 nɛ̀ 76 nɛ̀ 106:1, 47-48)

4 Bɛ̀ dèè mɛmmɛ kɛ̀ Dafitii cónné ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu ìikɛ̀ Defiibɛ,
kɛ̀ bɛ̀ bo nkù dònti kɛ kù sãntí, kɛ dɛ́úkùnko ku yètìrì, kunku ti Yiɛ̀ nKuyie
nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù.
5 Asafu weè do bɛ̀ bakɛ́ kɛ̀ Sakarii ò pòkoo, kɛ́yíɛ́nɛ̀ Yasiɛdi nɛ̀ Semidaməti nɛ̀
Yeiyɛɛdi nɛ̀ Matitia nɛ̀ Ediabu nɛ̀ Bennaya nɛ̀ Obɛdi Edɔmmu nɛ̀ Yeiyɛɛdi, kɛ̀ bɛ̀
mbie ntibómbonti nɛ̀ tikùtìdùùtì, kɛ̀ Asafu bie ntikãpenti.
6 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Bennaya nɛ̀ Yayɛɛdi kɛ̀ bɛ̀ eu sihããpɔ̀nheú ti Yiɛ̀ nKuyie
ntaummɛ̀ tɔu ìikɛ̀ bá bɛ̀ í ompu.
7 Dɛ kó diyiè do tú diketìrì ndi Dafiti duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ Asafu nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo
sãntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie.

Bɛ̀ dèntɛ̀mɛ̀ fɛyènfɛ̀

8 Dɛ́úkùnnɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì,
ndontinɛ̀ ku.
Nákénɛ̀ ibotí miɛkɛ tidiɛtì kù dɔ̀ɔ tì.
9 Ndiènnɛ̀ kɛ kù sãntí
mbiennɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ ku kpéí.
Totínɛ̀ di yèmmɛ̀ tidiɛtì kù dɔ̀ɔ tì kpéí.
10 Mpɔtìnɛ̀ ku, kunku kùù kpa mɛyɛi,
kɛ̀ diwèì ndi bo díndi bèè wanti ti Yiɛ̀ nKuyie.
11 Wɛ̃tɛ kéwammúnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nɛ̀ ku wɛ̃rímú
nɛ̀ ku kpetì,
nwantinɛ̀ di bo nkù tɔ̀kénèmɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃̀.
12 Dentɛnèní tidiɛtì kù dɔ̀ɔ tì
nɛ̀ ku tɔ̃mmú càncàmmù,
Dentɛnèní tibeéntì kù nàkɛ́ tìì kpéí.
13 Díndi ku kóo tɔ̃ntì Isidayɛɛri kó fɛyanfɛ̀
díndi Sakɔbu yaàbí kù tããté ì.
14 Kuù tu ti Yiɛ̀ nKuyie,
kuù bekùnɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu.
15 Di báá yɛ̀ nku taummɛ̀ kpéí.
Di báá yɛ̀ ku tannɔ̀ kù dɔú nyɛ̀ yó mbomu sɑ̃̀ɑ̃̀
nɛ̀ ti bo mbomɛ̀.
16 Báá yɛ̀nnɛ̀ mɛtaummɛ̀
kù do dɔ̀ɔnèmɛ̀ Abarahammu
nyɛ́nɛ̀ kù dɔúnnɛ̀ dìì nùù Isaki.
17 Kù tããté kɛ yóó dɔ̀ɔ tì Sakɔbu,
kù dɔ̀ɔ mèè taummɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ
mɛ̀ í yóó deè.
18 Kù béimmu kɛ tú:
n yóó da duómmu Kannahãã kó kɛtenkɛ̀.
N duómmu dɛ kó kɛtenkɛ̀ fɔ́ nnɛ̀ a yaàbío.

19 Bá nɛ̀ di í mɛ nsũmɛ̀, kɛ í tú bɛ̀mabɛ̀,
kɛ tú bɛpààbɛ̀.
20 Di do ɔ̃ɔ̃ ta ku mbotí kéyɛ̀ kéta kutɛkù nku,
kéta di nkpààtìyuu kécántɛ́ ditɛrì.
21 Kuyie mmɛ nyí yóu kɛ̀ bɛ̀ di fɛ̃ũ
kù do puotìmu bɛkpààtìbɛ̀ di kpɛ́í.
22 Kɛ tú bɛ̀ báá káákɛ́ ku nìtìbɛ̀ kù tããtɛ́ bɛ̀
ku pããnáaǹtì náaǹbɛ̀ mbɛ bɛ̀ báá bɛ̀ cààrɛ̀.

23 Kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ,
ndièɲnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́í.
Mpĩɛ̃kùnɛ̀ yɛwe duómɛ̀ tináaǹsàátì
ku dɛɛtímɛ̀ kpɛti.
24 Nákénɛ̀ yɛbotɛ̀ ku kó tikpetì kpɛ́í,
nákénɛ̀ ibotí tidiɛtì kù dɔ̀ɔ̀ tì.
25 Kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛumɛ̀,
kɛ dò nti nkù sãntí,
kuù pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛbɔkɛ̀ yɛmɔu kɛ dò nti nkù dé.
26 Yɛbotɛ̀ tũ nyɛbɔkɛ̀ nyɛ,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ kɛĩnkɛ̀.
27 Tikpetì nɛ̀ kuwenniku diɛkù dɛ̀ bo ku borɛ̀ ndɛ.
Muwɛ̃rímú nɛ̀ diwɛ̀ì dɛ̀ bo kuù borɛ̀.
28 Kutenkù kumɔu kɔbɛ,
ńsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
ndontinɛ̀ ku,
ku kpetì nɛ̀ ku wɛ̃rímú dɛ kpɛ́í.
29 Ndéúkùnkonɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì.
Tɔnɛ̀ní yɛpãrɛ̀ kékɔtɛnɛ̀ní ku borɛ̀.
Kɔ̃nkɛnɛ̀ ku ììkɛ̀,
kɛ́ nkù sãntí kù dò mpáí páí nwe.
30 Kutenkù kumɔu kɔbɛ, ńkpeutínɛ̀!
Kɛtenkɛ̀ fiíkúmu kɛ í nampú.
31 Kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ diwɛ̀ì ndi bo,
kɛtenkɛ̀ kɔbɛ, ńyãnkunɛ̀!
Nákénɛ̀ yɛbotɛ̀ miɛkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bakémɛ̀.
32 Dàméèrì nɛ̀ dɛ̀è bo o miɛkɛ, nyɔ̃ɔ̃tinɛ̀!
Dikpáà nɛ̀ dɛ̀è kó dimàà bo di miɛkɛ, nyãnkunɛ̀!
33 Titúútì kó dɛtie nyíútínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́í.
Kù kèrínímu kɛ yóó bekénɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu.

34 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
kù wennimu, kɛ̀ ku sémmɛ̀ bo sɑ́ɑ̃́.
Di kù kuónnɛ̀ kɛ dɔ̀:
35 Ti dɛɛtɛ́!
Fɔ́ɔ̃́ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù ti dɛɛrí,
ti fietɛ yɛbotɛ̀ nɔu miɛkɛ,
ti tíí nkɛ̀ tí ndéúkùnko a yetìsààrì,
kɛ̀ tí nda pɔtìnɛ̀ kɛ da sãntí.
36 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù
ku yètìrì dɛumu nsɑ́ɑ̃́.

Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò ti Yiɛ̀ Kuyie nyètìrì ndɛu!

37 Kɛ̀ Dafiti yóu Asafu nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ nkpaá ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu borɛ̀ kɛ bo mpĩ mmutɔ̃mmú bɛ̀ dò nké mmù pĩḿmɛ̀ bá dìi yiè.
38 Kɛ̀ Yedutunni birɛ Obɛdi Edɔmmu nɛ̀ Osaa nɛ̀ bɛ tebìí sipísìkuɔ̀ nɛ̀ bèni kɛ̀ bɛ̀ mbaà yɛbòrɛ̀.
39 Kɛ̀ Dafitii duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì Sadɔki nɛ̀ o tebìí ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo mpĩ Kuyie ntaummɛ̀ tou dìi bo Kabaɔ̃ɔ̃ kó ditɔ̀nnì di kó mutɔ̃mmú.
40 Kɛ̀ bɛ̀ nfeu iwũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ tuɔ̀ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, bá dìi kũnweńnì nɛ̀ kuyuoku, kéntũ nyikuɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nyì Isidayɛɛribɛ,
41 kéyíénɛ̀ Emanni nɛ̀ Yedutunni nɛ̀ bɛsɔmbɛ bɛ̀ do yu bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ ké bɛ̀ tããté kɛ̀ bɛ̀ bo nsãntí ti Yiɛ̀ nKuyie kɛ yɛ́ kù sémmɛ̀ dɛumɛ̀ sɔ̃ɔ̃.
42 Emanni nɛ̀ Yedutunni bɛɛ̀ do eu sihããpɔ̀nheú kɛ biennɛ̀ tikãpenti kɛ biennɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó iyiɛ nkó dɛbémbénnɛ̀ kɛ̀ Yedutunni bí baa dibòrì.
43 Dɛndɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bɛɛ kũũ mbɛ cɛ́ĩ. Kɛ̀ Dafitii kò nho cĩɛ̀tɛ̀ kɛ bo pã o kɔbɛ mɛsàà.

17

Kuyie ndɔúnnɛ̀mɛ̀ dinùù Dafiti nɛ̀ o yaàbí (Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 7:1-17)

1 Kɛ̀ Dafiti ḿbo o cĩɛ̀tɛ̀ kénáké Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã kɛ dɔ̀: Ntɛ mí nkɛ ã dɛtekperɛ̀ kó tɛcĩɛ̀tɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu ĩĩkú ditou bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ dì tiyààtì.
2 Kɛ̀ Natãã ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: A yèmmɛ̀ dò nhá dɔɔ̀ tìì kó dimàà, dɔɔ̀ tì, Kuyie nda bonèmu.
3 Dɛ kó kɛyènkɛ̀ kɛ̀ Kuyie nnáké Natãã kɛ dɔ̀:
4 Kɔtɛ kénáké n kóo tɔ̃ntì Dafiti kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú, weè í yó m maá tɛcĩɛ̀tɛ̀ n yó nhã tɛ̀.
5 Nɛ̀ n dènnɛní dìi yiè Isidayɛɛribɛ Esibiti ɛì miɛkɛ n yí ta tɛcĩɛ̀tɛ̀ matɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ yíenní. N do bɛ̀ nɛínɛ̀, kɛ ã mɛtaummɛ̀ tou ndi.
6 Nɛ̀ m bonɛ̀ dìi daà Isidayɛɛribɛ bɛ cèmmu miɛkɛ kɛ bɛ̀ duɔ̀ mbɛbaatíbɛ̀, m bá mbekɛ Isidayɛɛribɛ kóo nìùtì mɔù, kɛ tú ò m maá tɛcĩɛ̀tɛ̀ nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí?
7 Á kɔtɛ kénáké n kóo tɔ̃ntì Dafiti kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì tu ò do cɛ̃mmù ipe nyi kɛ̀ nh ò tããté kòò naá nyIsidayɛɛribɛ kóo kpàátì.
8 Kɛ̀ nní nhò niènɛ̀ ò kɔ̀rì yɛ̀ɛ̀ bòrɛ̀ yɛmɔu, kɛ̀ míì kùɔ o dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò wetí bɛmɔu. Kɛ dèúkùnnɛ o yètìrì kɛ̀ dì màatɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ kó bɛkpàátìbɛ̀ kpɛyɛ.
9 N yóó duɔ́mmu n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ dikarì ké bɛ̀ kànnɛ kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ bo kɛ í yĩɛ̀kù, kɛ̀ ibotí yɛiyi kó bɛnìtìbɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá bɛ̀ fɛ̃́ũ, bɛ̀ do bɛ̀ fɛ̃́ũnko mèɛ̀ botí.
10 N kànnɛ dìi mɔ̀nnì bɛbaatíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbɛ bakɛ́. N yóó duɔ́mmu kòo dootitɔbɛɛ ò bɔ̀úté. M béimmu kɛ tú n yóó ò duɔ́mmu tɛcĩɛ̀tɛ̀.
11 Ò we bo tuɔkɛ dìi mɔ̀nnì, kòo kò nho yɛmbɛ̀ kũũ nkɛ̀, o kó difɔ̃nkúò m bo tããté o bí o pɛité ì miɛkɛ o birɛ marɛ̀ kɛ̀ dɛɛ sɔɔté o kpàtì kɛ̀ n tì fií.
12 Dɛɛ̀ yó m maá tɛcĩɛ̀tɛ̀ kɛ̀ n fíí ndɛ kpàátìkàrì, kɛ̀ dì mbo sɔ̃ɔ̃.
13 Kɛ̀ nni ntú dɛ cicɛ kɛ̀ dɛ̀ tu m birɛ, n yí yóó nɔ́ɔ́té n kó mɛsàà ndɛ ĩnkɛ̀ n do mɛ̀ nɔ́ɔ́té mèɛ̀ botí okpàátì wèè ò niiténɛ̀ kɛ di tikpàtì.
14 Dɛɛ̀ yó mbakɛ́ n nìtìbɛ̀ sɔ̃ɔ̃ nɛ̀ n kpàátìyuu kɛ̀ dɛ kpàtì mbo sɔ̃ɔ̃.
15 Mɛmmɛ Natãã nàkémɛ̀ Dafiti Kuyie nhò bɛnkɛ tì timɔu.

Dafiti bàńtɛ̀mɛ̀ Kuyie (Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 7:18-29)

16 Kɛ̀ Dafitii kɔtɛ Kuyie ntaummɛ̀ tou borɛ̀ kéta ké kù bántɛ̀ kɛ dɔ̀: Áú n Yiɛ̀ nKuyie, n tú we? N cĩɛ̃tɛ̀ tu ɔ̃ntɛ, kàa n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà a mɛ̀ nni ndɔ̀ɔ̀ mɛ̀,
17 kɛ wúó nkɛ̀ dɛ̀ í sànnɛ̀ kàa nàá ndɛ̀ yó mboní kàa dɔɔ̀ dɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì n cĩɛ̃tɛ̀. N Yiɛ̀ nKuyie a n wèńté kɛ̀ dɛ̀ dò n tú onitidiɛwè mɔù nwe.
18 Mí nDafiti n tɛ̃́nkɛ né bo da béinnɛ̀ ɔ̃nti? A n yɛ́mèmu mí nha kóo tɔ̃ntì kɛ baa né dó ké n déúkùnnɛ.
19 Ti Yiɛ̀ nKuyie! A n dó mɛ̀ɛ̀ kpéí nte kàa pĩ ndɛ kó mutɔ̃ndiɛmù kɛ bo bɛnkɛ a dɛumɛ̀ kɛ í mɔkɛ kumànku.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie! Òmɔù í bo wèè da dònnɛ̀. Bɛ̀ ti nàkému a dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, òmɔù í bo wèè da dònnɛ̀.
21 Kubotí makù í bo kɛtenkɛ̀ kiɛ nyĩnkɛ̀ kùù dònnɛ̀ a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ a kɔ̀tɛní kɛ dɛɛté bɛ̀ Esibiti kɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ a nìtìbɛ̀ kɛ ni kɛ̀ bɛtì ibotí tɛì. A yètìrì bo dɛukɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ̀ bɛ̀ da yɔtɛ dɛɛ̀ te kàa pĩ ndɛ kó mutɔ̃ndiɛmù.
22 A tããté a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bɛ̀ bo ntú a nìtìbɛ̀ mbɛ sɑ̃́ɑ̃̀. Fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nkàa bɛ̀ te.
23 Ti Yiɛ̀ nKuyie, a béi ntì mí nha kóo tɔ̃ntì n kpéí nnɛ̀ a dɔúnnɛ̀ dìì nùù n cĩɛ̃tɛ̀ kpéí ndì pĩ nsɑ́ɑ̃̀ ké dì dɔ̀ɔ̀, a béi nkɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.
24 Á ntì pĩ nkɛ̀ dɛɛ yie nkàa yètìrì ndɛu, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa weè te Isidayɛɛribɛ, kàa fíí mmí nha kóo tɔ̃ntì Dafiti n cĩɛ̃tɛ̀.
25 Kɛ yɛ́ fɔ̃́ nha mɔ́mmuɔ fɔ̃́ɔ̃̀ béi nkɛ tú a bo n duó ntɛcĩɛ̃tɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yóó sɔɔté n kpàtì, kɛ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ n dàátí kɛ da bɑ́ɑ́.
26 Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃́ɔ̃̀ tu Kuyie, kɛ béi mmɛsàà a yó n dɔɔ̀ mɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì.
27 A dɔ́mu kédɔɔ̀ a kóo tɔ̃ntì cĩɛ̃tɛ̀ mɛsàà kɛ̀ dɛɛ yie nkòo cĩɛ̃tɛ̀ nsɔké tikpàtì sɑ́ɑ̃̀. Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nha ɔ̃ nkàa pã dɛ̀ mɛsàà mɛ̀ ɔ̃ mbomu sɑ́ɑ̃̀.

18

Dafiti namɛ̀ bɛ pɛɛtitɔbɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 8:1-14)

1 Kɛ̀ Dafitii na Fidisitɛ̃́ɛ̃bɛ kéfietɛ Kadi kó dihɛì nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bɛ̀ tɔ̀kénɛ̀. Kɛ̀ Fidisitɛ̃́ɛ̃bɛɛ ò bɔ̀úté.
2 Kòo nanɛ̀ Mɔabu ɛì kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ ò bɔ̀úté ké nhò yietì dàmpóò.
3 Kòo yíé kéna Tisoba ɛì dìì bo Amati tempɛ̃ mbíékɛ̀ di kóo kpààtì Adadesɛɛ kɛ sɔ́ nhò dó kébaaté kukó nhEfadati pɛémmɛ̀ kɔbɛ.
4 Kɛ̀ Dafitii fietɛ sikpàrìnaasɛ̃́ĩ̃ tɛkɔupíítɛ̀ (1000) nɛ̀ bɛhããpɔ̀nsãndèèbɛ̀ sikɔupísìyiekɛ̀ (7000) nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cɛ̀ntì nɛ̀ bɛ naàcɛ̀i sikɔupípísìdé (20000) kékékɛ́ sikpàrìsɛ̃́ĩ̃ duɔti késúó nhomáà tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
5 Kɛ̀ Sidii kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Damaasi kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní kétee Tisoba kóo kpààtì Adadesɛɛ kɛ̀ Dafitii kuɔ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìdé (22000),
6 kékannɛ kùmàndáàbɛ̀ dɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛɛ ò bɔ̀úté ké nhò yietì dàmpóò. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduó nDafiti muwɛ̃rímú, bá kòò kɔ̀tɛ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ wèe na.
7 Kòo fietɛ Adadesɛɛ ããpɔ̀mbɛ̀ dɔpììtì mɛsɔɔ nkpɛti kékònnɛ̀ Sedisadɛmmu,
8 kéhɛí disɔɔwũɔ̃̀ mɛdiɛ̀ Adadesɛɛ kó yɛhɛkɛ̀ yɛ̀déyɛ̀ Tibati nɛ̀ Kũnni yɛ miɛkɛ. Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ Sadomɔɔ túótɛ́ dɛ kó disɔɔwũɔ̃̀ kédɔɔ̀nɛ̀ kunankú nɛ̀ yɛsãǹkɛ̀ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó tinɛntì.
9 Kɛ̀ Amati kóo kpààtì Touu keè Dafiti namɛ̀ Tisoba ɛì kóo kpààtì Adadesɛɛ ããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu,

10 kétɔ̃ nho birɛ Adodammu okpàátì Dafiti borɛ̀ kòò bo ò dɔu nkóò sãntɛnɛ̀ ò namɛ̀ Adadesɛɛ, kóò pã nɛ̀ mɛsɔɔ nkó tinɛntì nɛ̀ timátì péítì kpɛti nɛ̀ disɔɔwũ̃ kpɛti. Kɛ yɛ́ Tou dootitɔù do túmɛ̀ Adadesɛɛ.
11 Kòo kpàátì Dafiti dɛ pã ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nhò do ɛí dɛ̀ ibotí tɛì miɛkɛ, Edɔmmu ɛì nɛ̀ Mɔabu ɛì nɛ̀ Amɔniibɛ ɛì nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ɛì nɛ̀ Amadeki kpɛri.
12 Kɛ̀ Seduia birɛ Abikaii do Edomiibɛ kékuɔ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìni (18000) kubiriku bɛ̀ tu kù mukɔ́kúɔ́ nkó kubiriku miɛkɛ,
13 kékannɛ kùmàndáàbɛ̀ Edɔmmu kó kutempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ, kɛ̀ Edɔmmu kɔbɛ bɛmɔuu naá nDafiti kó bɛtɔ̃mbɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò duɔ́ muwɛ̃rímú bá kòò kɔté kɛ̀ mudoò wèe na.

Okpàátì Dafiti tɔ̃mbɛ̀ kó yɛyètɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 8:15-18)

14 Kɛ̀ Dafiti mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu, kɛ bɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ wenni kɛ bɛ̀ bekùnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ wenni.
15 Seduya birɛ Soabu weè do bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀, kɛ̀ Aidudi birɛ Yosafati tu wèè tɔ dihɛì kó yɛpátɛ.
16 Kɛ̀ Aitubu birɛ Sadɔki nɛ̀ Abiataa birɛ Abimɛdɛki kɛ̀ bɛ̀ tu ikuɔ́ nìùbɛ̀, kɛ̀ Safesaa tu opátíwããtì.
17 Kɛ̀ Yoyada birɛ Bennaya bakɛ́ Kedetiibɛ nɛ̀ Pedesiibɛ bɛ̀ɛ bàa tɛkpàátìcĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ Dafiti bí o tũnko.

19

Bɛ̀ diímmɛ̀ Dafiti kó bɛtũmbɛ̀ ifɛi
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 10:1-5)

1 Dɛndɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Amɔniibɛ kóo kpàátì Naasii kú kòo birɛɛ sɔɔté o kpàtì.
2 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: M bo dɔɔ̀ Naasi birɛ Anunni mɛsàà, kɛ yɛ́ o cicɛ do n dɔ̀ɔmɛ̀ mɛsàà. Mɛm̀mɛ ò tɔ̃mmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ò dɔu nho cicɛ kũũ kóò bàńtɛ̀. Kɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ɛ tuɔkoo Amɔniibɛ ɛì Anunni borɛ̀ kɛ bo ò bàńtɛ̀.
3 Kɛ̀ Amɔniibɛ kóo kpàátì tũmbɛ̀ɛ nákɛ́ Anunni kɛ dɔ̀: A yèmmɛ̀ dò nDafiti dɔ́ kédéúkùnnɛ a cicɛ yètìrì ndi kɛ tɔ̃nní kɛ̀ bɛ̀ bo da bántàà? Ò í bɛ̀ tɔ̃nní kɛ̀ bɛ̀ bo paaté dihɛì ndi kéwɛ̃tɛní kɛ́ dì pòntaà?

4 Kɛ̀ Anunni duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ pĩ nDafiti tɔ̃mbɛ̀ kékuó bɛ dɛɛ̀mbìi kékékɛ́ bɛ yaàbòrɛ̀ kébennénɛ̀ bɛ fɔ̃ kɛ né bɛ̀ bèti.
5 Kɛ̀ ifɛii bɛ̀ auté mɛdiɛ̀ nkɛ̀ Dafitii keè tìi tùɔkení o tɔ̃mbɛ̀ kétɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ co, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dafiti yɛ̃ ndi nkpaáo Sedikoo kɛ kémmúnɛ̀ di dɛɛ̀mbìi bo yènnímɛ̀ kɛ̀ dì né na kékonní.

Dafiti kpannèmɛ̀ Amɔniibɛ nɛ̀ Asidii ɛì kɔbɛ
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 10:6-19)

6 Kɛ̀ Amɔniibɛɛ bantɛ́ bɛ̀ wɛ̃ńtémɛ̀ Dafiti, kɛ̀ Anunni nɛ̀ o kɔbɛ Amɔniibɛ kɛ̀ bɛɛ yietí mɛdítíbii tɛkɔupípíítɛ̀ (10000) Sidii ɛì kɔbɛ bɛ̀ɛ bo Mɛsopotamii, nɛ̀ Maaka kɔbɛ nɛ̀ Tisoba kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo bɛ̀ duɔnní bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛhããpɔ̀nsãndèèbɛ̀ nɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃ĩ.
7 Kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ sikpàrìnaasɛ̃ĩ sikɔupípísìtããti nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ (32000) nɛ̀ okpàátì Maaka nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ kɔtení kébátɛ́ Mɛdebaa ìikɛ̀. Kɛ̀ Amɔniibɛ yènní bɛ ɛkɛ̀ kɛ̀ bèɛ wɛ̃nné kɛ bo do Dafiti nɛ̀ o kɔbɛ mudoò.
8 Kɛ̀ Dafiti tì kèè kéduónko o ããpɔ̀nkótì Soabu nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ɛ nɔ mmudoò.
9 Kɛ̀ Amɔniibɛ yènní képénné kudookɔti dihɛì kó dibòrìnùù kɛ̀ bɛkpàátìbɛ̀ bɛ̀ɛ do kɔ̀tení kɛ bo bɛ̀ tee kɛ̀ bɛmbɛ nhokɛ dikpáà miɛkɛ.

10 Kɛ̀ Soabu yà ò yóó bootɛmɛ̀ o dootitɔbɛ̀ tipíîtì tìdétì biɛ nho ìikɛ̀, bɛtɔbɛ̀ o fɔ̃nkúò, kétããté Isidayɛɛribɛ ããpɔ̀mbɛ̀ miɛkɛ bèè nɔ mmudoò kɛ̀ bèɛ wetínné Sidii kɔbɛ.
11 Kɛ̀ Soabuu túóté bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sɔmbɛ kéduó nho tebitɛ Abikaii kɛ̀ wenwe nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bèɛ wetínné Amɔniibɛ.
12 Kòo nákɛ́ Abikaii kɛ dɔ̀: Kàa yà kɛ̀ Sidii kɔbɛ bo n na, á kɔtɛní kɛ́ n teennɛ̀. Kɛ̀ Amɔniibɛ bɛɛ̀ mɛ ndɔ́ kɛ́ da na, n kɔtoo kɛ́ da teennɛ̀.
13 Yáúkùnnɛ a kɔ̃ntì kɛ̀ tí dokénè dikɔ̃m̀bùɔ̀ kédɛɛté ti nìtìbɛ̀ nɛ̀ ti Yiè nKuyie nti tũ nkù kó yɛhɛkɛ̀. Kùu dɔɔ̀ kù dɔ́mɛ̀.
14 Soabu nɛ̀ o kó dihããpɔ̀ntĩ̀nnì kɛ̀ bèɛ kétɛ́ kɛ bo dokénè Sidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bèɛ cokɛ́.
15 Amɔniibɛ yà dìì mɔ̀nnì Sidii kɔbɛ cokémɛ̀, kécoké Soabu tebitɛ Abikaii kékò mbɛ ɛì. Kɛ̀ Soabuu kò nSedisadɛmmu.

16 Kɛ̀ Sidii kɔbɛɛ yà Isidayɛɛribɛ bè namɛ̀, kétɔ̃ nkɛ̀ bèɛ íinní bɛ kɔbɛ bèɛ̀ bo kukó nhEfadati kó diyáà. Kɛ̀ Adadesɛɛ kóo ããpɔ̀nkótì Sofaki mbɛ̀ ni.
17 Kɛ̀ bèɛ ti nàkɛ́ Dafiti kòò tìí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu késéntɛ́ Suditɛ̃ɛ̃ kétuɔkɛ kécómmú kɛ́ bè wetínné kɛ́ bè do mudoò.
18 Dafiti nè o kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bèɛ bè na kɛ̀ bèɛ cokɛ́ kɛ̀ Dafiti nè o kɔbɛ kɛ̀ bèɛ kuɔ bèɛ̀ dèkɛ sikpàrìnaasɛ̃ĩ sikɔupísìyiekɛ̀ (7000) nɛ̀ bèɛ̀ cèntì sinaàcèi sikɔupípísìnàà (40000) kékuɔnè ohããpɔ̀nkótì Sofaki wèè do bè ni.
19 Kɛ̀ bɛkpàátìbɛ̀ bèɛ̀ do teénnè Adadesɛɛ kɛ̀ bèɛ yà Isidayɛɛribɛ bè namè kɛ̀ bèɛ yie Dafiti kpɛti kémpĩ nho tɔ̃mmú bá Sidii kɔbɛ tɛ́nkɛ í nyie nkɛ teennè mudoò Amɔniibɛ.

20

Dafiti cɔutémè Dabaa ɛì
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 11:1. 12:26-31)

1 Kɛ̀ dibenni tɛrìi yènní, bɛkpàátìbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ keté dìì mɔ̀nnì mudoò, kɛ̀ Soabuu niité dihããpɔ̀ntĩ̀nnì diɛrì, kɛ̀ bèɛ do Amɔniibɛ tempɛ̃ nkɛ́ bè pɔ̀ntɛ, képi Dabaa ɛì.
Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Dafiti wenwe bo Sedisadɛmmu, kɛ̀ Soabuu poté Dabaa ɛì kɔbɛ kɛ́ bè pɔ̀ntɛ.
2 Kɛ̀ Dafitii túótɛ́ bɛ kóo kpàátì òkɛ́ dìì sɔɔpìì, kɛ̀ di cɛ́ɛ́kù tùɔ̀kɛ cìdóòbɛ̀ sipísìtããti kɛ̀ dì dàri ditã́sàárì dìì donku kpeńnì kɛ dì òkù, kéhɛínɛ̀ tinɛntì tɛtì péu kékonnènní.
3 Kòo pĩmmúnè bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ do bo dihɛì kékònnè kɛ́ bè pĩńné tidaatì kó mutɔ̃mmú, kɛ̀ bè nsɔ̃́ũ tidabɛɛtì, kɛ duɔ̀, kɛ kɔ̃ũ idɛí, kɛ mɛ nyĩ Amɔniibɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ tɔbɛ̀. Mɛm̀mɛ Dafiti kòmmè Sedisadɛmmu nè o ããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu.

Dafiti dokénèmè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 21:18-22)

4 Dɛ kó mudoò kó difɔ̃nkúò kɛ̀ mudoò tɛ̃mùu ãnné Kesɛɛdi ɛì Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛ cuokè, muù miɛkɛ nkɛ Sibekaii Usaa ɛì kou kùɔmè Defaii botí kou mɔù Sipaii. Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ bóútɛ́ Isidayɛɛribɛ.
5 Kɛ̀ mudoò tɛ̃mùu wɛ̃tɛ kɛ́ãnnénè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bakɛ. Kɛ̀ Yaii birɛ Edananni kuɔ Dami Kadi ɛì kou, Kodiyati nantè, kòo kpãnnì kó kudɔú cɛ́ɛ́kù mànnè kuyaàdùɔ̀dɔú.
6 Kɛ̀ mudoò tɛ̃mùu yíé kɛ́ãnné Kadi, kòo nìtì mɔù dè bo kɛ okù mɛdiè, kɛ mɔkɛ inómbí ìkuɔ̀ ìkuɔ̀ o naàcèi nè o nɔu kè ì wɛ̃nné sipísìdé nè ìnàà. Ò do tú Adafaa naàmùnkù kou nwe.
7 Kòo sáã́ nyIsidayɛɛribɛ kɛ̀ Dafiti tebitɛ Simma birɛ Yonnatãã ò kùɔ.

8 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do tú Kadi ɛì kou Adafaa naàmùnkù kɔbɛ mbɛ, Dafiti nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ kùɔ.

21

Dafiti do kààmmɛ̀ Isidayɛɛribɛ
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 24:1-9)

1 Kɛ̀ dibɔɔ̀ ndɔ́ kédɔɔ̀ Isidayɛɛribɛ mɛyɛi, kénampɛ Dafiti yèmmɛ̀ kòo bo kaa nyIsidayɛɛribɛ.
2 Kɛ̀ Dafitii náké Soabu nɛ̀ o tũmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kékaa nyIsidayɛɛribɛ kétúótɛ́ Bɛɛrisebaa ɛì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Danni kpɛri. Kɛ̀ di dèè di n náké kɛ̀ nní nyɛ́ bɛ̀ màmɛ̀.
3 Kòo ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N dómu ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ ku nìtìbèɛ sũũ nképɛ̃ɛ̃té miɛ nkucɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100). N yiɛ̀ nhokpàátì, bɛmɔu bɛ̀ í tú a kó bɛtɔ̃mbàà? Dɛ̀ dòmmɛ kàa dɔ́ kɛ́ bɛ̀ kàa? Ba nte kàa dɔ́ kétanné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ?
4 Kòo kpàátì baa mpĩ nho béi ntì, kɛ̀ Soabuu ítɛ́ kéce nyIsidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛmɔu, kéwɛ̃tɛní Sedisadɛmmu,
5 kénáké Dafiti ò kàa mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ màmɛ̀. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu mbo tɛkɔupíkɔ̀ùpíítɛ̀ nɛ̀ tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ (1100000). Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ mbo sikɔupíkɔ̀ùsìnàà nɛ̀ sikɔupípísìyiekɛ̀ (470000).
6 Soabu í nkàannɛ̀ Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ, nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔku kɔbɛ kɛ yɛ́ ò do wúómmɛ̀ okpàátì béi ndìì nùù isɔkɛ nyi.

Kuyie mpotɛ́mɛ̀ Isidayɛɛribɛ Dafiti caàrìmɛ̀ kpéí
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 24.10-17)

7 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ dèɛ yonkɛ Kuyie nkɛ̀ kùu poté Isidayɛɛribɛ.
8 Kɛ̀ Dafitii kù kuɔ́nnɛ̀ kɛ dɔ̀: N càárɛ̀ mɛdiɛ̀ mmɛ m bantému n dɔ̀ɔmɛ̀ tiyɛìntì nti, n cĩɛ́ ndɛ kó mɛcaàrìmɛ̀.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò wèè do bonɛ̀ Dafiti kɛ dɔ̀:
10 Kɔtɛ kénáké Dafiti kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú nh ò duɔ́ ntiyɛ̃ĩti nti tìtããti kɛ́ tú wèe tããté ò dɔ́ kù, kɛ̀ n kù nhò poté.
11 Kɛ̀ Kadii kɔtɛ kénáké Dafiti kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu:
12 Kàa dɔ́ dikɔ̀nnì dii bo tannímɛ̀ yɛbie nyètããti, á tããté, kàa mɛ ndɔ́ di dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ bo di namɛ̀ kɛ́ ndi kɔù kɛ dɔ̀ bɛtɛ̀ãbɛ̀ bètããti á tããté, kàa mɛ ndɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie mbo di potémɛ̀ mmɛ yɛwe yètããti kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nkɔ̃ dihɛì, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnìi duɔ́nní mutenkũũ nyIsidayɛɛribɛ tempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ, á tããté. Totí a yèmmɛ̀ kɛ́ n náké n yóó náké tì wèè n tɔ̃nní.
13 Kɛ̀ Dafitii tɛ́nné Kadi kɛ dɔ̀: N yèmmɛ̀ càárɛ̀ mɛdiɛ̀ mmɛ, kɛ̀ ti do ti Yiɛ̀ nKuyie nnɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ dɛ̀ ntɔ̃ũmu, kɛ yɛ́ kù sémmɛ̀ dɛumɛ̀. N yí dɔ́ kédo n nititɔù nɔu miɛkɛ.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔnní mutenkũũ nyIsidayɛɛribɛ. Kɛ̀ bɛnìtìbèɛ kú sikɔupípísìyiekɛ̀ (70000).
15 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃ nku tɔ̃nnì marì kɛ̀ dì bo pɔntɛ Sedisadɛmmu. Ti Yiɛ̀ nKuyie nyà dìi mànnì ku tɔ̃nnì kɔ̀ùmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ mɛsémmèɛ kù pĩ, nkɛ̀ kù dɔ̀: Dɛ̀ sànnɛmu mɛmmɛ tɛ́nkɛ báá poté.

Kɛ sɔ́ ndì berínɛ̀ Sebusiibɛ botí kou mɔù bɛ̀ tu wè Odinanni o kó kuyié borɛ̀.
16 Kɛ̀ Dafitii wéntɛ́ kéyà ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì ɛ̀intɛmɛ̀ kɛ pikú mɛsebii nkɛ wetí Sedisadɛmmu. Kɛ sɔ́ Dafiti nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ dàátí tifɔ̀tɔ̃ntì kɛ bo bɛnkɛ bɛ yɛǹcaàrìmɛ̀ kédo kénínkóo kɛtenkɛ̀.
17 Kɛ̀ Dafitii kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Míì duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ kàa mbɛnìtìbɛ̀, míì càárɛ̀, míì dɔ̀ɔ dèɛ̀ í wenni, bɛnìtìbɛ̀ í càárɛ̀ mùmamù! N Yiɛ̀ nKuyie nkùù n te poté mí nwe nɛ̀ n cĩɛ̃̀tɛ̀, báá poté kuyɛ̃ĩku makù a nìtìbɛ̀.

Dafiti maámɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì Kuyie nkpéí
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 24:18-25)

18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ Kadi kɛ dɔ̀: Nákɛ́ Dafiti kòo dekɛ Yebusiibɛ botí kou Odinanni yiɛ́ borɛ̀ kɛ́ m maá diwũ̃tɔ̀nnì.
19 Kɛ̀ Dafitii tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ tì Kadi kòò tì nhò nàkɛ́.
20 Kɛ̀ Odinanni mpuotì o diitì bɛ̀ tu tì bèdéè kɛ́wɛ̃̀ɛ̃tɛ kɛ́yàní Kuyie ntɔ̃nnì, kòo dapùmbí ìnàà ìì do ò bonɛ̀, kɛ̀ ìì sɔri.
21 Dafiti duunní dìì mànnì Odinanni borɛ̀, kɛ̀ Odinannii wéntɛ́ kóò yà kɛ́yɛ̀nní o yiɛ́ miɛkɛ kɛ́nínkú Dafiti ìikɛ̀ kɛ́sĩnnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀.
22 Kɛ̀ Dafitii nákɛ́ Odinanni kɛ dɔ̀: N dɔ́ á n duɔ́ a yiɛ́ nku kɛ̀ m maá diwũ̃tɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí, á kù nni nfítɛ́nɛ̀ kudonku dò nkémmàmɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpotɛ́ kùù yɛ̃́ku Isidayɛɛribɛ kɛ̀ kùu deè.
23 Kɛ̀ Odinannii ò tɛ̀ńnɛ́ kɛ dɔ̀: N yiɛ̀ nhokpààtì túótɛ́ ku kɛ́dɔɔ̀nɛ̀ a dɔ́mɛ̀. Ntɛ inààkɛ n yì nda duɔ́mmu nɛ̀ tɛnaasãntɛ̀ kó idɛí kàa bo féútɛ́ inààkɛ kɛ́tuɔnnɛ̀, kɛ da duɔ́nnɛ̀ bèdéè kàa bo kù pã, n dɛ̀ nda duɔ́mmu dɛmɔu.
24 Kòo kpàátìi nákɛ́ Odinanni kɛ dɔ̀: Bìtì n dɔ́ kɛ́ kù dontému kudonku dò nkémmàmɛ̀, n yí dɔ́ kɛ́pã n Yiɛ̀ nKuyie dɛ̀ɛ̀ tu a kpɛrɛ, dɛ̀marɛ̀ n yí fɛ̃̀útɛ́ dɛ̀ɛ̀ kpéí.
25 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafitii dontɛ́ kuyiɛ́ nɛ̀ inààkɛ, mɛsɔɔ mmɛdítíbii nsikɔusìkuɔ̀ (600),
26 kɛ́maá dɛborɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì, kɛ́kuɔ iwũ̃ɔ nkɛ́tuɔ nkɛ́fiénɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛyi, kéyú ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kùu yie nkɛ́cũ̃ũnní muhãã́ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ kɛ́ mùu cóútɛ́ ò fèútɛ́ ìì wũ̃ɔ.
27 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ ku tɔ̃nnì kɛ̀ dìì nɔnnɛ disiè.

28 Dafiti yà ti Yiɛ̀ nKuyie nhò tɛ̀ńnɛ́mɛ̀ ò kù mɔɔ tì Sebusiibɛ botí kou Odinanni yiɛ́ miɛkɛ, kɛ́ ndɛ̀ nkù feu iwũ̃ɔ.
29 Mɔyiisi do dɔ̀ɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntou dì dikpáà miɛkɛ nɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì, kɛ̀ dɛ̀ bomu Kabaɔ̃ɔ̃ ɛì kó ditɔ̀nnì borɛ̀.
30 Dafiti mɛ nyí ndàátí kɛ bo kɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ́bántɛ̀ Kuyie, ò do depɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nnì tɔ dìì siè ndi.

22

1 Kɛ̀ Dafitii béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ yó mbo diɛ ndɛ, diɛ ndɛ Isidayɛɛribɛ kó diwũ̃tɔ̀nnì yó mbomɛ̀.

Dafiti bàátímɛ̀ kɛ̀ bo maá ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀

2 Kɛ̀ Dafitii duó nkɛ̀ bɛɛ tíí mbɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ, kòo tãnkɛ́ bɛ̀ɛ̀ bo cíékɛ́ yɛtãrɛ̀ kòo maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.
3 Kɛ̀ Dafiti waá ntimátì mɛdiɛ̀, bɛ̀ yóó dɔɔ̀nɛ̀ tì sikãũ kɛ́baakɛ́ yɛcàkɛ̀, nɛ̀ sinɛí, bá disɔɔwũ̃ɔ̃ í ndò nkɛ́kaa nkɛ́deè,
4 nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí bá ì í ndò nkɛ́na kɛ́kaa nkɛ́deè, kɛ yɛ̃́ Sidoniibɛ nɛ̀ Tiiri ɛì kɔbɛ bɛ̀ ò tɔnímɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí mɛdiɛ̀.
5 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafitii béi nkɛ dɔ̀: M birɛ Sadomɔɔ kpaá bɛnnèmu dɛ kó mutɔ̃mmú weè mɛ ndò nkémaá ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ ndɛu kɛ wenni kɛ̀ bɛɛ fei ntɛ yètìrì kɛ̀ dìì feítɛ́ dihɛì dimɔu. M bo ò waá ntinɛntì. Mɛm̀mɛ kɛ̀ Dafitii waá ntinɛntì mɛdiɛ̀ nkɛ́ né na kɛ́kú.

Dafiti duómmɛ̀ Sadomɔɔ Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ marimù

6 Kɛ̀ Dafitii yú o birɛ Sadomɔɔ kóò nàkɛ́ kòò bo maá ti Yiɛ̀ nKuyie ny-Isidayɛɛribɛ tũ nkù tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.
7 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀: M birɛ n do dómu m mómmuɔ nkémaá ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù n te tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.

8 Kɛ̀ kù né n nàkɛ́ kɛ tú n dokɛ́ mɛdiɛ̀, kɛ còú mmɛnitiyĩ̃ nkɛ̀ mɛ̀ sũ, m báá kù maá tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀ bɛ̀ yó nkɔrì dɛ̀ kɛ kù bàá, n còú mmɛ̀ɛ̀ kpéí mmɛnitiyĩ̃ mmɛdiɛ̀.
9 Kù né n nàkému kɛ tú m pɛité dɛ̀ɛ̀ birɛ yó mbaké dìì mɔ̀nnì mudoò í yó mbo, nɛ̀ dɛ dootitɔbɛ̀ dɛ̀ yóó narikɛmu. Bɛ̀ bo ndɛ̀ yu kɛ tú Sadomɔɔ. Diyètìrì dìì tu mɛomɔ̀pùmɛ̀. Kɛ̀ kùu duɔ́ nyIsidayɛɛribɛ mɛomɔ̀pùmɛ̀ dɛ kpàtì timɔu miɛkɛ,
10 dɛɛ̀ yóó kù maá tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀ kéntú ku birɛ kɛ̀ kù tu dɛ cicɛ. Kɛ̀ kùu fíí ndɛ kpààtìkàrì, kɛ̀ dɛ̀ mbaké Isidayɛɛribɛ sɑ̃ɑ̃.
11 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Dafitii béi nkɛ dɔ̀: M birɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nda bonɛ̀, kàa na ké kù maá tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀. Kù dɔú ndinùù a kpéí kɛ yɛ̃ mmɛ̀.
12 Kù da duɔ́ mmɛciì nkàa nnɔ nkɛ baàtì mɛsàà nnɛ̀ mɛyɛi, kù bo da duɔ́ ndìì mɔ̀nnì kàa mbaké Isidayɛɛribɛ kéntũ nku kuɔ́ kunku kùù da te.
13 Kàa tũ nku kuɔ́ nɛ̀ ku tié nkù duɔ́ ndɛ̀ Mɔyiisi Isidayɛɛribɛ kpéí, a tɔ̃mmú mumɔu bo nyíé! Cómmú kétɛ̃ĩ nkémɔɔtɛ dikɔ̃mɔ̀bùɔ̀. Bá nyĩɛ̃kù, kufɔ̃waá mbá nda bo.
14 N yetoomu kɛ waá mmɛsɔɔ ntɔ́nnì sikɔupísìtɑ̃ɑ̃ti (3000) ntimátì péítì, tɔnnì sikɔupípísìtɑ̃ɑ̃ti (30000), kɛ yìénɛ̀ disɔɔwũɔ̃ nɛ̀ timátì, bá dɛ̀ í dò nkékaa nkédeè, kɛ waánnɛ̀ idɛí nɛ̀ yɛtɑ̃rɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ marimù kpéí, kàa né yóó wɛ̃tɛ kéyíé.
15 A mɔkɛmu bɛtɔ̃mbɛ̀ péu: Bɛtɑ́cíɛ̀bɛ̀ nɛ̀ bɛmaribɛ̀ nɛ̀ bɛdabɛɛsũɔ̃bɛ̀ nɛ̀ bɛyántìbɛ̀, bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ yɛ́ mutɔ̃mmú mumɔu.
16 Mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ timátì, dɛ̀ í dò nkékaa nkédeè. Ítɛ́ kéketé mutɔ̃mmú. Ti Yiɛ̀ nKuyie nní nda bonɛ̀!
17 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Dafitii duɔ́ ndinùù Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ bɛmɔu kɛ dɔ̀: Dí teennɛ̀ m birɛ Sadomɔɔ.
18 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù di te kù di bonèmu. Kuù di duɔ́ mmɛomɔ̀pùmɛ̀ tipíìtì timɔu, kuù ãnné bɛ̀ɛ̀ bo dihɛì dìì mmiɛkɛ n nɔùtɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ bɔútɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ ku nìtìbɛ̀.
19 Duɔ́nnɛ̀ dimáà ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ di yɛmmɛ̀ mɛmɔu kunku kùù di te. Íténɛ̀ ké kù maá tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀, kétɔní ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu nɛ̀ ku kuɔ́ nɛntì kɛ́ĩ̃nné tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀ di maá tɛ̀ ku kpéí ntɛ miɛkɛ.

23

Bɛ̀ kàammɛ̀ Defiibɛ kɛ bɛ̀ duɔ́ mbɛ tɔ̃mmú

1 Dafiti kòté dìì mɔ̀nnì mɛsàà, ké nyóó kú kéduɔ́ nho birɛ Sadomɔɔ tikpàtì kòò bo sɔɔté kémbaké Isidayɛɛribɛ.
2 Kòo tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Defiibɛ.
3 Kɛ̀ bɛɛ kaa nDefiibɛ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìtɑ̃ɑ̃ti kéndeètìnko, kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìtɑ̃ɑ̃ti nɛ̀ sikɔupísìni (38000).
4 Kɛ̀ Dafiti dɔ̀ bɛɛ tɑ̃ɑ̃té bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000) bɛ̀ɛ̀ bo nni mutɔ̃mmú mùù bo ndo nkédɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ, kétɑ̃ɑ̃té bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìkuɔ̀ (6000) bɛ̀ɛ̀ tu bɛhɛikɛ̀mpátíwɑ̃ɑ̃bɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀, kétɑ̃ɑ̃té bɛ̀ɛ̀ bo mbaà yɛbòrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupísìnàà (4000),
5 kétɑ̃ɑ̃té bɛ̀ɛ̀ yó ndiè nkɛ bie ntikùtìdùùtì nɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ Dafiti do dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo nsɑ̃ntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupísìnàà (4000).
6 Kɛ̀ Dafitii totí Defii bí i naàmùntì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀. Kɛrisonni kɔbɛ bɛ kɔku. Keadi kɔbɛ bɛ kɔku. Mɛdadi kɔbɛ bɛ kɔku.
7 Kɛ̀ Kɛrisonni pɛité ibí ìdéì, Daedanni nɛ̀ Simmɛii.
8 Kɛ̀ Daedannii pɛité ibí ìtɑ̃ɑ̃ti, Yeyɛɛdi nɛ̀ Setammu nɛ̀ Sowɛɛri. Kɛ̀ Yeyɛɛdii mbɛ̀ kòtí.
9 Kɛ̀ Simmɛii pɛité ibí ìtɑ̃ɑ̃ti Sedomɔti nɛ̀ Asiyɛɛdi nɛ̀ Adaa bɛɛ̀ do baké Daedanni kó sicɛ́ĩ̃.

10 Kòo bí tɛì mbo ìnàà, Yaati nɛ̀ Sisa nɛ̀ Yeusi nɛ̀ Bediya.
11 Yaati weè do bɛ̀ kòtí, kɛ̀ Sisaa nhò pòkoo, Yeusi nɛ̀ Bediya bɛ̀ í mmɔkɛ ibí
péu, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kàa nkéwɛ̃nné tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀ tèmáà.

12 Kɛ̀ Keati kó ibí mbo ìnàà, Amudamu nɛ̀ Isaadi nɛ̀ Ebunɔɔ nɛ̀ Usiyɛɛdi.
13 Kɛ̀ Amudamuu pɛité Anɔɔ nɛ̀ Mɔyiisi. Kɛ̀ bɛ̀ɛ cɑ̃́nné Anɔɔ nɛ̀ o bí ti Yiɛ̀
nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú kpéí n sɑ́ɑ̃́. Bɛɛ̀ do dò kéntuɔ̀ ntihúúntì ti Yiɛ̀
nKuyie, kɛ pĩ̃ nku tɔ̃mmú, kɛ níí yú Kuyie nyètìrì képɑ̃ bɛnìtìbɛ̀ mɛsàà.
14 Mɔyiisi do tú Kuyie nkóo nìtì nwe, kòo bí nwɛ̃nné Defii kó kuwuɔ.
15 Kɛ̀ Mɔyiisi bí ntú Kɛrisonni nɛ̀ Ediesɛɛ.
16 Kɛ̀ Kɛrisonni pɛité Sebuyɛɛdi kòo ńkótí o naàmùnkù.
17 Kɛ̀ Ediesɛɛ pɛité Deabia omáà, kòo nkótí o naàmùnkù Ediesɛɛ do í pɛité kɛ̀
dɛ̀ nsũ. Kòo birɛ Deabia né pɛité kɛ̀ dɛ̀ nsũ mɛdiɛ̀.
18 Kɛ̀ Isaadi pɛité Sedomiti kòò ntú okótì o naàmùnkù miɛkɛ.
19 Kɛ̀ Ebunɔɔ pɛité Yediyau kòò nkótí o naàmùnkù. Kòo nɛi ntú: Amadia nɛ̀
Yasiaɛdi nɛ̀ Yekamammu.
20 Kɛ̀ Usiyɛɛdii pɛité Misee kòo nkótí o naàmùnkù miɛkɛ, kɛ̀ Isia nhò pòkoo.

21 Kɛ̀ Mɛdadii pɛité ibí idéì: Madi nɛ̀ Muusi. Kɛ̀ Madii pɛité Edeasaa nɛ̀ Kiisi.
22 Kɛ̀ Edeasaa kú bá ò í mmɔkɛ initidabí. Ò do pɛité initipobí máà ndi, kòo
nantɛ̀ Kiisi kó ibí ì puokɛ.
23 Kɛ̀ Muusii pɛité Madi nɛ̀ Edɛɛ nɛ̀ Yedemɔti bètããti.

24 Bɛɛ̀ do tú Defii yaàbí kénkótí bɛ naàmùntì miɛkɛ. Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kaa mbɛ̀ mɔ̀kɛ dìì
mɔ̀nnì yɛbie nsipísìdé kéndeètìnko ké bɛ̀ duɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú.
25 Dafiti do béimmu kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́mmu mɛomǹpùmɛ̀ ku nìtìbɛ̀
Isidayɛɛribɛ, ku mɔ́mmɔnku kɛ yó mbo Sedisadɛmmu sɑ́ɑ̃́.
26 Defiibɛ tɛ̃́nkɛ í yó ntɔu mɛtaummɛ̀ tou nɛ̀ ikuɔ́ nɛntì.
27 Dafiti weè do yɛ̃ mbɛ̀ níí wãri Defiibɛ bɛ̀ mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie nsipísìdé
kéndeètìnko ké bɛ̀ duɔ́ mmutɔ̃mmú Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
28 Bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo nteénnɛ̀mɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀, Anɔɔ bí ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó
mutɔ̃mmú, kéndakɛ tɛ dàntì nɛ̀ tɛ dieti dɛ kpéí. Bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo ndɔɔrimɛ̀ ikuɔ́
nɛntì, mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́. Bɛɛ̀ do te Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú.
29 Bɛɛ̀ dò nkéndakɛ bɛ̀ pãã ndɛ̀ Kuyie ndɛ kpéí, pɛ́ɛ̃̀ bɛ̀ pãã nwè Kuyie nnɛ̀
muyuo nsààmù bɛ̀ pãã mmù Kuyie nnɛ̀ yɛkàtìndà yèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù
muuti, nɛ̀ yɛkàtìndà nɛ̀ tipɛ́mpɛ̃́ntì, kémbeú bɛ̀ pãã ndɛ̀ Kuyie, dɛ cɛ́ɛ́kù nɛ̀ dɛ
okùmɛ̀.
30 Bɛ̀ do dò nkénsãntímu ti Yiɛ̀ nKuyie mbá dìì kũnweńnì nɛ̀ kuyuoku,
31 kéntuɔ̀ nyiwũɔ̃ bɛ̀ feu ì ti Yiɛ̀ nKuyie, siomǹpùsi kó yɛwe nɛ̀ bɛtɑ̃́ɑ̃́bɛ̀ kó yɛwe
ketiyɛ̀ nɛ̀ Kuyie nkó yɛbaa, kéntũ mbɛ̀ dɔú nyikuɔ́ kɛ kèétɛ́ mèè fíè mmɛ̀ duɔ́ kɛ
mamè.
32 Bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tou kpéí, nɛ̀ ikuɔ́ nɛntì bo
kùù fɑ́ɑ̃́. Kɛ̀ bɛ̀ ntũ mbɛ tebìí Anɔɔ bí bɛ̀ nàá ntì kɛ pĩ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ tɔ̃mmú.

24

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó yɛtĩ̃rɛ̀

1 Ntɛ Anɔɔ bí kó yɛtĩ̃rɛ̀: Anɔɔ weè pɛité Nadabu nɛ̀ Abiu nɛ̀ Edeasaa nɛ̀ Itamaa.
2 Nadabu nɛ̀ Abiu kɛ̀ bɛ̀ɛ niiténɛ̀ bɛ cicɛ kékú, bá bɛ̀ í mɔ̀ɔ̀tɛ initidabí. Edeasaa
nɛ̀ Itamaa kɛ̀ bɛ̀ɛ sɔɔté bɛ tɔ̃mmú bɛ̀ do pĩ̃ mmù ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.

3 Edeasaa yaàbirɛ Sadɔki nɛ̀ Itamaa yaàbirɛ Aimmɛdɛki bɛɛ̀ do teennɛ̀ Dafiti
kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ totí yɛtĩ̀rɛ̀ ké bɛ̀ duó mbɛ tɔ̃mmú.
4 Kɛ̀ Edeasaa kó iyaàbí nsũ képɛ̃̀tɛ́ Itamaa kpɛyi kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bɛɛ totɛ́ Edeasaa
kó iyaàbí kó yɛtĩ̀rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀kuɔ̀, bá dìì tĩ̀nnì kɛ̀ dì mmɔkɛ wèè dì bakɛ́, kétotɛ́
Itamaa kó iyaàbí kó yɛtĩ̀rɛ̀ yèni bá dìì tĩ̀nnì kɛ̀ dì mmɔkɛ wèè dì bakɛ́.
5 Kɛ̀ bɛɛ tãã́ tétɛ́ kɛ́ bɛ̀ totí kɛ yɛ́ Edeasaa kó iyaàbí kó yɛtĩ̀rɛ̀ do mɔkɛmɛ̀mu bɛɛ̀
kòtí ikuó tɔ̃mmú nɛ̀ bɛɛ̀ kòtí Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kɔ̃mu. Kɛ̀ Itamaa kó iyaàbí kó yɛtĩ̀rɛ̀ m
mɔkɛ yɛ kɔbɛ.

6 Defii kó kuwuɔ nkou Nɛtannɛyɛɛdi birɛ Semmaya opátíwãã̀tì weè do wã̀ũ
bɛ yètɛ̀, kɛ́ nyɛ̀ wã̀ũ kòo kpààtì Dafiti nɛ̀ o tũmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ Sadɔki
nɛ̀ Abiataa birɛ Aimmɛdɛki nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ Defiibɛ kó sicɛ́ĩ̀ kó bɛkótíbɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ níí
tãũ tétɛ́ Edeasaa kó yɛtĩ̀rɛ̀ kucɛ mèdémè Itamaa kó yɛtĩ̀rɛ̀ kucɛ mèmáà.
7 Kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛketimè, kɛ̀ tétɛ́ɛ do Yoyadibu ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛdérímmè, kɛ̀ dɛɛ
do Yedaya ĩ̀nkɛ̀.
8 Kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛtãã́mmè, kɛ̀ tétɛ́ do Adimmu ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛnaammè, kɛ̀ dɛɛ
do Seodimmu ĩ̀nkɛ̀.
9 Kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛnummumè, kɛ̀ dɛɛ do Madikiyaa ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ mɛkuómmɛɛ do
Minyaminni ĩ̀nkɛ̀.
10 Kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛyiémmè, kɛ̀ dɛɛ do Akikoti ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛniímmè, kɛ̀ dɛɛ
do Abiya ĩ̀nkɛ̀.
11 Kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛwɛímmè, kɛ̀ dɛɛ do Yesuwa ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ mɛpíímmè, kɛ̀ dɛɛ
do Sekanniya ĩ̀nkɛ̀.
12 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèmáà, kɛ̀ dɛɛ do Ediasibu ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀
mɛdérímmè, kɛ̀ dɛɛ do Yakimmu ĩ̀nkɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛtãã́mmè, kɛ̀ dɛɛ do Upa ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀
mɛnaammè, kɛ̀ dɛɛ do Yesebabu ĩ̀nkɛ̀,
14 kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛnummumè, kɛ̀ tétɛ́ɛ do Bidikaa ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀
nɛ̀ mɛkuómmè, kɛ̀ dɛɛ do Imɛɛ ĩ̀nkɛ̀.
15 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛyiémmè, kɛ̀ dɛɛ do Esii ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀
mɛniímmè, kɛ̀ dɛɛ do Apitisɛti ĩ̀nkɛ̀.
16 Kɛ̀ bɛɛ tãũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛwɛímmè, kɛ̀ dɛɛ do Petayaa ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ sipísìdɛ́
kɔ̃mɛ, kɛ̀ dɛɛ do Esekiɛri ĩ̀nkɛ̀.
17 Kɛ̀ bɛɛ tãũ sipísìdɛ́ nɛ̀ mèmáà, kɛ̀ dɛɛ do Yakinni ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ sipísìdɛ́ nɛ̀
mɛdérímmè, kɛ̀ dɛɛ do Kamudi ĩ̀nkɛ̀.
18 Kɛ̀ bɛɛ tãũ sipísìdɛ́ nɛ̀ mɛtãã́mmè, kɛ̀ dɛɛ do Dedaya ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãũ sipísìdɛ́
nɛ̀ mɛnaammè, kɛ̀ dɛɛ do Maasia ĩ̀nkɛ̀.
19 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ bɛɛ tũnnɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù do duó nyìì tié mbɛ
yààrì Anɔɔ, kɛ́ bɛ̀ totí yɛtĩ̀rɛ̀ kɛ́ bɛ̀ duó mbɛ tɔ̃mmú ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ.

Defiibɛ tɔbɛ̀ kó yɛyètɛ̀

20 Defiibɛ sɔmbɛ bɛɛ̀ do kpaá bɛ miɛkɛ bɛɛ̀ do ni bɛɛ̀ yètɛ̀ tu: Amudamu kó
kunaàmùnkù kɛ̀ Subayɛɛdi nkótí.
Kɛ̀ Yedia kòtí Subayɛɛdi kɔku miɛkɛ.
21 Kɛ̀ Isia kòtí Deabia kó kunaàmùnkù miɛkɛ.
22 Kɛ̀ Sedomɔti kòtí Isia kó kunaàmùnkù kɛ̀ Yaati kòtí Sedomɔti kó
kunaàmùnkù.
23 Ebunɔɔ naàmùnkù miɛkɛ kɛ̀ Yediyo nkótí kɛ̀ Amadia ò pòkoo kɛ̀ Yasɛɛdi ntú
otãã́nwè kɛ̀ Yekamammu tu onaanwè.
24 Usiyɛɛdi kó kunaàmùnkù miɛkɛ kɛ̀ Misee mbakɛ́. O kó ibí miɛkɛ kɛ̀ Samiidi
mbakɛ́.
25 Kɛ̀ Sakarii bakɛ́ Misee tebitɛ Yesiya kó kunaàmùnkù.

26 Kɛ̀ Mɛdadi bí ntú: Madi nɛ̀ Musi nɛ̀ Yaasiyau, kɛ̀ bɛ̀ nkótí o kó kunaàmùnkù miɛkɛ.
27 Kɛ̀ Mɛdadi birɛ Yaasiyau bí ntú: Soammu nɛ̀ Yakudi nɛ̀ Ibidi kɛ̀ bɛ̀ nkótí o kó kunaàmùnkù.
28 Madi kó kunaàmùnkù miɛkɛ kɛ̀ Edeasaa kòtí. Ò í mpɛitɛ́ initidabí.
29 Kiisi naàmùnkù miɛkɛ kɛ̀ Yedamɛyɛɛdi mbakɛ́.
30 Kɛ̀ Muusi bí ntú: Madi nɛ̀ Edɛɛ nɛ̀ Yedemɔti kɛ̀ bɛ̀ mbakɛ́ bɛ kó kunaàmùnkù.
Defiibɛ bí naàmùntì kó bɛkótíbɛ̀ mbɛ.
31 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tãũ tétɛ́ bɛ̀ dɔ̀mɛ̀ bɛ tebìí Anɔɔ yaàbí, kɛ́ mbɛ̀ tãũ kòo kpààtì Dafiti dɛ̀ bo, nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Sadɔki nɛ̀ Aimmɛdɛki nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ cɛ̃ĩ́ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ bakɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncɩ̃ɛ̃̀tɛ̀ tɔ̃mmú. Bɛ̀ dɔ̀mɛ̀ Mpo kó tɛcɩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ́ bɛ̀ɛ mɛ ndɔɔ̀ tɛyããtɛ̀ kpɛtɛ.

25

Kuyie ncɩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kó bɛdèmbɛ̀ kó yɛtɩ̃rɛ̀

1 Dafiti nɛ̀ bɛ̀ɛ bakɛ́ Kuyie ncɩ̃ɛ̃̀tɛ̀ tɔ̃mmú kɛ̀ bɛ̀ɛ cánné Asafu nɛ̀ Emanni nɛ̀ Yedutunni bɛ naàmùntì kɔbɛ, kɛ̀ bɛ̀ bo ndonti Kuyie nkɛ náá kù bɛ̀ bɛnkɛ tì, kémbie ntikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti nɛ̀ tikãpenti.
2 Ntɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ do tããté bɛ̀ dɛ kó mutɔ̃mmú kpéí mbɛ yètɛ̀, bɛɛ̀ tu Asafu kó ibí: Sakuu nɛ̀ Sosɛfu nɛ̀ Nɛtanniya nɛ̀ Asadeda. Bɛɛ̀ do tú bɛdèmbɛ̀, kɛ̀ bɛ cicɛ bɛ̀ ni kɛ donti Kuyie nkɛ náá nkù ò bɛnkɛ tì kɛ tũ Dafiti kó itié.
3 Kɛ̀ Yedutunni kó ibí ntú: Kedadia nɛ̀ Sedi nɛ̀ Yesayaa nɛ̀ Semɛii nɛ̀ Asabia nɛ̀ Matitia bɛkuɔ̀. Bɛɛ̀ do tú bɛdèmbɛ̀ kɛ̀ bɛ cicɛ Yedutunni bɛ̀ ni kɛ dɛ́úkùnko ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì kɛ kù dònti kɛ náá nkù ò bɛnkɛ tì, kɛ bie nkukùtìdùkù.
4 Emanni kó initidabí do tú: Bukiyau nɛ̀ Matanniya nɛ̀ Usɛɛdi nɛ̀ Sebuyɛɛdi nɛ̀ Yedimɔti nɛ̀ Amanniya nɛ̀ Ananni nɛ̀ Ediataa nɛ̀ Kidaditi nɛ̀ Dommamɛti nɛ̀ Esɛɛ nɛ̀ Yosebekasa nɛ̀ Madoti nɛ̀ Otii nɛ̀ Maasioti.
5 Emanni bí nyi mɛmmɛ weè do náá nhokpààtì Kuyie nhò bɛnkɛ tì, kɛ bo dɛ́úkùnnɛ ku yètìrì kunku kùù ò duɔ́ nyinitidabí tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìnàà nɛ̀ initipobí ìtããti.
6 Bɛmɔu bɛɛ̀ do tú bɛdèmbɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncɩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ bie ntikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti nɛ̀ tikãpenti, kɛ̀ bɛ cicɛ bɛ̀ ni. Kɛ̀ bɛ̀ mpɩ̃ nhokpààtì tɔ̃mmú, Asafu nɛ̀ Yedutunni nɛ̀ Emanni kɛ̀ bɛ̀ bakɛ́.
7 Bɛmɔu bɛ̀ do tú bɛ̀ɛ nɔ mbèmbɛ mudèmmù mɛsàà kɛ dɛ́úkùnko ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì, bɛmbɛ nɛ̀ bɛ tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔusìdé nɛ̀ sipísìni nɛ̀ bèni (288).
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ tétɛ́ kɛ bo yà bɛ̀ dò nkémpɩ̃ mmèɛ̀ botí mutɔ̃mmú, bá bɛ̀ í mbaàtì bɛdènkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛpàmbɛ̀.
9 Ntɛ bɛ̀ do tãũ tétɛ́ kédɛi bɛ̀ɛ kótíbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo nni bɛ yètɛ̀: Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ tétɛ́ Asafu kó kunaàmùnkù kɛ̀ dɛ̀ɛ do Sosɛfu ĩnkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ yíé kétãũ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Kedadia ĩnkɛ̀, wenwe nɛ̀ o tebìí nɛ̀ bɛ bí kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀.
10 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ mɛtãã́mmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ do Sakuu ĩnkɛ̀, wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀.
11 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ mɛnaammɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Isidi ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀.
12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ mɛnummumɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Nɛtanniya ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ mɛkuɔ́mmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ do Bukiyau ĩnkɛ̀, wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀.
14 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tãũ mɛyiémmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Yesadeda ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀.

15 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ mɛniímmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Yesaya ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
16 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ mɛwɛ́mmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Matanniya ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
17 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ mɛpíímmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Simmɛii ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
18 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèmáà kɛ̀ tétɛ́ɛ do Asadɛɛdi ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
19 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛdérímmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Asabia ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
20 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛtɑ̃ɑ́mmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Subayɛɛdi ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
21 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛnaammɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Matitia ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
22 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛnummumɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Yedemɔti ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
23 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛkuɔ́mmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Ananniya ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
24 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛyiémmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Yosebekasaa ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
25 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛniímmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Ananni ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
26 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛwɛ́mmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Madoti ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
27 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ sipísìdé kɔ̃mɛ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Ediataa ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
28 Kɛ̀ bèɛ̀ tɑ̃ũ sipísìdé nɛ̀ mèmáà kɛ̀ tétɛ́ɛ do Otii ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
29 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ sipísìdé nɛ̀ mɛdérímmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Kidaditi ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
30 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ sipísìdé nɛ̀ mɛtɑ̃ɑ́mmɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Maasioti ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.
31 Kɛ̀ bèɛ tɑ̃ũ sipísìdé nɛ̀ mɛnaammɛ̀ kɛ̀ tétɛ́ɛ do Dommamɛti Esɛɛ ĩnkɛ̀ wenwe nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè.

26

Bèè do baà Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀

1 Bèè do baà Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀ bɛ̀ do bɛ̀ totému yɛtĩ̃rɛ̀, Asafu birɛ Kodee kó dɛbirɛ Mɛsedemia kó ibí ii do bakɛ́ Kodee kó kunaàmùnkù.
2 Kɛ̀ Sakarii ntú oketiwè kɛ̀ Yesayɛɛdi ntú odéríwè kɛ̀ Sebadi tu otɑ̃ɑ́nwè kɛ̀ Yatinniyɛɛdi tu onaanwè.
3 Kɛ̀ Edammu tu onummuwè kɛ̀ Yeoananni tu okuɔ́nwè kɛ̀ Ediyoyennaii tu oyiénwè.
4-5 Kɛ̀ Kuyie ndɔɔ mɛsàà Obɛdi-Edɔmmu kòò pɛitɛ́ initidabí ìni. Semmaya nɛ̀ o nɛí, Yoa nɛ̀ Sakaa nɛ̀ Nɛtannɛyɛɛdi nɛ̀ Amiyɛɛdi nɛ̀ Isakaa nɛ̀ Peudetaii.
6 Kɛ̀ Obɛdi-Edɔmmu kóo po Semmaya kó ibí mbakɛ́ bɛ naàmùntì kɛ yɛ́ bɛ̀ tumè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè mbɛ.
7 Bɛè yètɛ̀ tu Otinni nɛ̀ Defayɛɛdi nɛ̀ Obɛti nɛ̀ Edisabadi nɛ̀ o nɛí, sìì yètɛ̀ do feí mɛsàà Ediu nɛ̀ Semmasia.

8 Obɛdi Edommu kó ibí nyi mɛmmɛ. Bè do tú yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè mbɛ kè bɛ kɔ̃ntì
yaunè bɛ tɔ̃mmú. Bɛmɔu kè bè mbo sipísìkuɔ nè bèdébè.
9 Kè Mɛsedemia bí nè o tebìí kè bè mbo bɛnìtìbè tɛpíítè nè bèni, kɛ tú yɛkɔ̃m̀bɔ̀
yɛmbè.
10 Kè Mɛdadi kó kunaàmùnkù kou Osaa mmɔkɛ ibí inàà Simidi weè do tú
Mpo. O cicɛ weè do ò duó ndɛ kó difɔ̃tìrì, weè do í tú Mpo.
11 Kè Idikiya nhò pòkoo kè Tebadiya tu otãã́nwè kè Sakarii tu onaanwè. Osaa
kó kunaàmùnkù kɔbɛ do tú o bí nyi, nè o tebìí kè bèɛ wɛ̃nné kémbo tɛpíítè nè
bètããti.
12 Bɛè do ni bèè bàà yɛbòrè bɛ kó yɛtĩ̀rè kɔbɛ, bɛmɔu bè do wɛ̃mmu kɛ pĩ̀ mbɛ
tɔ̃mmú ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè miɛkɛ, bɛ tebìí kɔ̃mɛ.
13 Bè do tãũ tété nwe kɛ bo yà bá tèè cĩ̀ɛ̃tè tè dò nkémbaà dìì bòrì, bè tãũ tɛcɛ̃diɛtè
kè dè dòmmè bèɛ tãũ tɛsám̀pótè kè dè mmɛ ndò.
14 Kè bèɛ tãũ tété kɛ bo yà tèè cĩ̀ɛ̃tè kɔbɛ yó mbaà diyiè yìèní kèè bíékè kó dibòrì,
kè tétée do Sedemmiya ĩ̀nkè, kè bèɛ yíé kétãũ tété kɛ bo yà bèè yó mbaà kubakù
youú bíékè kó dibòrì, kè tétée do o birɛ Sakarii ĩ̀nkè, Sakarii do tú wèè cii wènwe
kɛ nɔ nkɛ tiè.
15 Kè bèɛ tãũ tété kɛ bo yà bèè yó mbaà kubakù cɛ̃̀nku bíékè kó dibòrì, kè tétée
do Obɛdi-Edɔmmu ĩ̀nkè, kòo bí nte ì bo mbaàmè tidiitì kó tidieti.
16 Kè bèɛ tãũ tété kɛ bo yà bèè yó mbaà diyiè taà kèè bíékè kó dibòrì nè dibòrì
bè tu dì Sadikɛti, kè dì pèkénè ditennì kó kucɛ. Kè tétée do Supimmu nè Osaa bɛ
ĩ̀nkè kè bèɛ yè mbè toté.
Bá dìì tĩ̀nnì kè di mbaà kɛ wetí ditɛrì.
17 Kè Defiibɛ níí mbaà diyiè taà kèè bíékè kó dibòrì bèkuɔ bèkuɔ kɛ feimmu
bɛtɔbè, bá dìì yiè kè bènàà níí mbaà kubakù youú bíékè kó dibòrì kɛ feimmu
bɛtɔbè. Kè bènàà níí mbaà kubakù cɛ̃̀nku bíékè kó dibòrì bènàà bènàà kɛ
feimmu bɛtɔbè bá dìì yiè. Kè bèdébè bèdébè mbaà tidiitì ã tìì dieti kó yɛbòrè
kɛ feimmu bɛtɔbè.
18 Bè maá kùù dieku kɛ kpeénnè Kuyie ncĩ̀ɛ̃tè tɛ ìikè, Defiibɛ bɛè do tè bàà,
bènàà kucɛ bíékè, bèdébè tɛ miɛkɛ.

19 Kodee nè Mɛdadi bɛ kó tinaàmùntì kɔbɛ kó yɛtĩ̀rè nyɛ yèè do baà yɛbòrè.

Defiibɛ tɔbè do pĩ̀ mmùù tɔ̃mmú

20 Kè bɛ tebìí Defiibɛ tɔbè kó mutɔ̃mmú ntú bè bo mbaàmè Kuyie ncĩ̀ɛ̃tè kó
tikpàtì nè ikuɔ nɛntì.
21 Kè Kɛrisonni kó kunaàmùnkù kou Daedanni birɛ Yeyɛɛdi weè mbaké bɛ kó
sicɛ́ĩ̃.
22 Yeyɛɛdi nè Setammu nè bɛ tebitɛ Sowɛɛri bɛè kó ibí do te ì bo mbaàmè
Kuyie ncĩ̀ɛ̃tè kó tikpàtì.
23 Amudamu nè Isaa nè Ebunɔɔ nè Usiyɛɛdi bɛ yaàbí múnkɛ do pĩ̀ mmuù
tɔ̃mmú.
24 Mɔyiisi birɛ Kɛrisonni kó dɛbirɛ Sebayɛɛdi weè do baké bèè bàà Kuyie
ncĩ̀ɛ̃tè kpàtì.
25 Kè Mɔyiisi birɛ tɛrè Ediesɛɛ pɛité Deabia kè Deabiaa pɛité Yesaya kè Yesayaa
pɛité Yodammu kè Yodammuu pɛité Sikidi, kè Sikidii pɛité Sedomɔti.
26 Sedomɔti nè o tebìí bɛè do te bè bo ndakɛmè okpàátì Dafiti nè sicɛ́ĩ̃
kó bɛkótíbè nè kùmàndáàbè bèè baké bɛhããpɔ̀mbè sikɔupí nè sikɔu nè
bɛhããpɔ̀nkótíbè tɔbè bè do cɛ̃ńné dè Kuyie nkpéí.
27 Bè do dokému ké dè ɛí ké dè duó ti Yiè nKuyie kè bè bo ntũnninè ku cĩ̀ɛ̃tè.

28 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sammuyɛɛri nɛ̀ Kiisi birɛ Sauri nɛ̀ Nɛɛ birɛ
Abunɛɛ nɛ̀ Seduya birɛ Soabu bɛ̀ do cɛ̃ńné dɛ̀ Kuyie nkpéí. Sedomii nɛ̀ o tebìí
bɛɛ̀ do dɛ̀ bàà dɛmɔu mɛmmɛ.
29 Iseyari yaàbirɛ Kenania nɛ̀ o bí, kɛ̀ bɛ̀ tɔ̃mmú ntú bɛ̀ bo nwãũmɛ̀ dihɛì kó
yɛpátɛ kɛ bekù bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ tɔuní tì.
30 Ebunɔɔ birɛ Asabia nɛ̀ o tebìí tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ (1700) bɛmɔu bɛ̀ do
tú yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ mbɛ, kɛ̀ bɛ tɔ̃mmú ntú bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ ti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú
kpéí nnɛ̀ okpààtì kɔ̃mu kpéí, nyIsidayɛɛribɛ tempɛ̃ Suditɛ̃ɛ̃ diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.
31 Kɛ̀ Yedeya weè mbaké Ebunɔɔ kó kunaàmùnkù, Dafiti kpàtì benni sipísìnàà
kpɛri miɛkɛ kɛ̀ bɛɛ fié bɛ naàmùnkù miɛkɛ kénsɔ̃ nyɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ bo Yasɛɛ
ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃.
32 Yediyaa tebìí do nsi kɛ̀ bɛ̀ ntú yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ kɛ kótí bɛ cɛ̃́ĩ̃, kɛ̀ bɛ̀
mbo sikɔupísìdé nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ (2700) kɛ̀ okpààtì Dafitii bɛ̀ baá nkɛ̀ bɛ̀ mbaké
Dubɛnni kɔbɛ nɛ̀ Kadi kɔbɛ nɛ̀ Manansee kó kuwuɔ ndikéè kɔbɛ, kɛ dakɛ ti Yiè
nKuyie ntɔ̃mmú kpéí nɛ̀ okpààtì kɔ̃mu kpéí.

27

Bɛ̀ bàatimɛ̀ bɛhããpɔ̀ntɛ̃̄rɛ̀ bɛɛ̀ yó mpɛ̃̄ nhokpààtì tɔ̃mmú

1 Kɛ̀ bɛɛ̀ batɛ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ màmè. Bɛ̀ cɛ̃́ĩ̃ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀
bɛɛ̀ baké bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupí nɛ̀ sikɔu nɛ̀ bɛpátíwããbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo mpɛ̃̄ nhokpààtì
tɔ̃mmú kɛ̀ bɛ kó mutɔ̃mmú ntú bɛ̀ bo nnimɛ̀ yɛtɛ̃̄rɛ̀ yɛɛ̀ bo mpɛ̃̄ mmutɔ̃mmú. Bá
dìì tɛ̃̄nnì otɛ̃̄nkù ké mɛ nhɔ̃ ndibenni dimɔu kɛ feimmu bɛtɔbɛ̀. Bá dìì tɛ̃̄nnì kɛ̀
bɛnìtìbɛ̀ mbo sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000).
2 Kɛ̀ Sabudiyɛɛdi birɛ Yasobeammu nni ditɛ̃̄nnì ketirì dìì do te otɛ̃̄nkù ketiwè,
kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000).
3 Ò do tú Pɛdɛsi naàmùnkù kou nwe kémbaké bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ otɛ̃̄nkù ketiwè
kɔbɛ.
4 Kɛ̀ Ahoa ɛì kou Dodaii kó ditɛ̃̄nnì ntú otɛ̃̄nkù dérínwè kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀
sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000) kɛ̀ Mikudoti nhò pòkoo.
5 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntɛ̃̄nnì tãã́nnì ntú otɛ̃̄nkù tãã́nwè kɔbɛ, kɛ̀ ikuó nìùtì diɛwè Yoyada
birɛ Bennaya mbaké dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000).
6 Dɛ kóo Bennaya do tú okpàrìnuɔnti nwe bɛkpàrìnuɔmbɛ sipísìtããti tɛ̃̄nnì
miɛkɛ. Kòo birɛ Amisabadi bo o kó ditɛ̃̄nnì miɛkɛ.
7 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntɛ̃̄nnì naannì ntú otɛ̃̄nkù naanwè kɔbɛ kɛ̀ Soabu nantè Asayɛɛdi
nɛ̀ o birɛ Sebadia mbɛ̀ baké, kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà
(24000).
8 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntɛ̃̄nnì nummurì ntú otɛ̃̄nkù nummuwè kpɛri kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀
sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000) kɛ̀ Isidaa naàmùnkù kou Samuti mbɛ̀
baké.
9 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntɛ̃̄nnì kuónnì ntú otããkuónwè kpɛri kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀
sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000) kɛ̀ Tekoa ɛì kou Ikɛsi birɛ Idaa mbɛ̀ baké.
10 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntɛ̃̄nnì yiénnì ntú otããyiénwè kpɛri, kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀
sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000), kɛ̀ Efadaimmu kó kuwuɔ nkou Edɛsi
wèè bo Padonni ɛì kòò mbɛ̀ baké.
11 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntɛ̃̄nnì niínnì ntú otããniínwè kpɛri kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé
nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000). Kɛ̀ Sedaa naàmùnkù kou Sebekaii wèè bo Usaa ɛì kòò
mbɛ̀ baké.
12 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntɛ̃̄nnì wɛínnì ntú otããwɛínwè kpɛri kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀
sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000). Kɛ̀ Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkou Abiesɛɛ
wèè bo Annatɔti ɛì kòò mbɛ̀ baké.

13 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntĩ̀nnì píínnì ntú otããpíínwè kpɛri kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000). Kɛ̀ Sedaa naàmùnkù kou Madaii Nɛtofaa ɛì kou mbɛ̀ bakɛ́.
14 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntĩ̀nnì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà ntú otãnkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ omáà kpɛri kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000). Kɛ̀ Efadaimmu kó kuwuɔ nkou Bennaya Pidatonni ɛì kou mbɛ̀ bakɛ́.
15 Kɛ̀ dihããpɔ̀ntĩ̀nnì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ didérì ntú otãnkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odéríwè kpɛri, kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìnàà (24000). Kɛ̀ Otinniyɛɛdi naàmùnkù kou Nɛtofaa ɛì kou Edidaii mbɛ̀ bakɛ́.

Bɛ̀ bàtɛmɛ̀ Isidayɛɛribɛ wuɔ nkó bɛkótíbɛ̀

16 Ntɛ bɛ̀ɛ̀ do bakɛ́ Isidayɛɛribɛ wuɔ:
Sikidi birɛ Ediesɛɛ weè do bakɛ́ Dubɛnni kó kuwuɔ,
kɛ̀ Maaka birɛ Sefatia bakɛ́ Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔku.
17 Kɛ̀ Kemmuyɛɛdi birɛ Asabia bakɛ́ Defiibɛ kó kuwuɔ,
kɛ̀ Sadɔki bakɛ́ Anɔɔ kɔku.
18 Kɛ̀ Dafiti tebitɛ Ediuu mbakɛ́ Sudaa kó kuwuɔ,
kɛ̀ Mikayɛɛri birɛ Omidi bakɛ́ Isakaa kó kuwuɔ.
19 Sabunɔɔ kó kunaàmùnkù kɔbɛ,
kɛ̀ Abudiasi birɛ Semmaya mbakɛ́, Nɛfutadii kó kunaàmùnkù,
kɛ̀ Asidiyɛɛdi birɛ Yedemɔti mbɛ̀ bakɛ́.
20 Efadaimmu kó kunaàmùnkù,
kɛ̀ Asadia birɛ Osea mbɛ̀ bakɛ́,
kɛ̀ Pedaya birɛ Sowɛɛri mbakɛ́ Manansee kó kuwuɔ ndikéè kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.
21 Kɛ̀ Manansee kó kuwuɔ ndikéè kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Kadaadi diyiè yièní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀,
kɛ̀ Sakarii birɛ Ido mbɛ̀ bakɛ́ Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ,
kɛ̀ Abunɛɛ birɛ Yasiɛdi mbɛ̀ bakɛ́.
22 Danni kó kuwuɔ nkɔbɛ, kɛ̀ Yedoammu birɛ Asadɛɛdi mbɛ̀ bakɛ́. Bɛɛ̀ do tú bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ.

23 Dafiti do í kàa mbɛdapàmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìdé kéntɔ kécutinko, kɛ yɛ̃́ ti Yiè nKuyie ndo nàkémè kɛ dɔ̀, kù yóó duɔ́ nkɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ sũũ nsiwɑ̃̀ɑ̃ dòmmɛ̀ kɛĩ̀nkɛ̀.
24 Seduɑ birɛ Soabu do ketému bɛ kàmmù, ò mɛ nyí mpũɔ̃, kɛ yɛ̃́ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ do yèmè Isidayɛɛribɛ dɛ kó mukàmmù kpéí, dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ í wɑ̃̀ri bɛ̀ màmè okpàátì Dafiti dɔɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.

Bɛ̀ɛ̀ do dakɛ tɛkpàátìcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kó tinɛntì kpéí

25 Adiyɛɛdi birɛ Asimafɛti weè do te ò bo ndakɛmè tikpàtì tìì bo tɛkpàátìcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ tì kpéí.
Kɛ̀ Osiasi birɛ te dɛ̀ bo ndakɛmè dihɛì dimɔu, yɛhɛkɛ̀ diɛyè nɛ̀ yɛsámpóyè, nɛ̀ yɛhããpɔ̀nkarɛ̀ kó yɛbuɔ kpéí.
26 Kɛ̀ Kedubu birɛ Esidi te ò bo ndakɛmè bɛ̀ɛ̀ tu bɛtenkútíbɛ̀ bɛ ɛì miɛkɛ bɛ kpéí.
27 Kɛ̀ Simɛii Damaa ɛì kou nte ò bo ndakɛmè fínyĩ́ kó dɛpaa nkpéí.
Kɛ̀ Sabudi nte ò bo ndakɛmè mɛnaà mbɛ̀ kùɔ̀tìmè nɛ̀ fínyĩ́ kó yɛbɛ mɛ kó tidieti kpéí.
28 Kɛ̀ Baadi-Ananni Bɛti-Kedɛɛdi ɛì kou te ò bo ndakɛmè odìfíè kó dɛtie nnɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sikomɔ́ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ yìè Mɛditedandee kó kubiriku dɛ kpéí.
Kɛ̀ Yoasi te ò bo ndakɛmè mɛkùɔ̀ nkó tidieti kpéí.
29 Kɛ̀ Sitadayii Sadonni ɛì kou ndakɛ bɛ̀ɛ̀ cɛ̃mmù inààkɛ Sadonni bɛ kpéí.
Kɛ̀ Adidayii birɛ Safati nte ò bo ndakɛmè iwũɔ̃ cɛ̃mbɛ bɛ̀ɛ̀ bo kubiriku bíékɛ̀ bɛ kpéí.

30 Kɛ̀ Isimaɣɛɛribɛ botí kou Obidi nte ò bo ndakɛmɛ̀ yòyóbɛ̀ kpɛ́í.
Kɛ̀ Yedia Mɛdonɔti ɛì kou nte ò bo ndakɛmɛ̀ sãmarímúbɛ̀ kpɛ́í.
31 Kɛ̀ Yasisi Akiditi ɛì kou nte ò bo ndakɛmɛ̀ ipe nɛ̀ sibɔ́ dɛ kpɛ́í.
Bɛmbɛ kó dimàà do tú bɛ̀ɛ̀ dàkɛ bɛ̀mbɛ okpààtì Dafiti kpɛrɛ kpɛ́í.

Bɛ̀ɛ̀ do ɔrí okpààtì Dafiti

32 Kɛ̀ Sonnatãã Dafiti yɔ̃ tãũ, onìtì mɛcii mpìɛ́kɛ́ wè mɛsàà nkòò yɛ́ mɛcii, kòò ntú wèè duɔ nhokpààtì itié. Kɛ̀ Yeyɛɛdi Akimɔnniibɛ botí kou mɔù kó dɛbirɛ te ò bo nduɔ́mmɛ̀ okpààtì bí itié.
33 Kɛ̀ Aitofɛɛdi ntú wèè múnkɛ duɔ́ nhokpààtì itié, nkɛ Usaii Adikiti ɛì kou ntú okpààtì népo.
34 Aitofɛɛdi kó difɔ̃nkúò, kɛ̀ Bennaya birɛ Yoyadaa bɛ̀ cɔutɛ́ wenwe nɛ̀ Abiataa. Kɛ̀ Soabu weè ntú wèè bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ okpààtì kɔbɛ.

28

Dafiti duɔ́mmɛ̀ itié nSadomɔɔ kòo bo maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀

1 Kɛ̀ Dafitii tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ bɛmɔu Sedisadɛmmu. Bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛ wuɔ nnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛ̀ɛ̀ bàà okpààtì bɛ kó yɛtĩ̀rɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupípí nɛ̀ sikɔu nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàà o kpàtì ò mɔ̀kɛ tì. Nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dàkɛ wenwe okpààtì nɛ̀ o bí bɛ wũɔ̃ kpɛ́í nɛ̀ bɛ̀ fɔ̃̀mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tu tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛkpàrìnuɔmbɛ nɛ̀ bɛnitimɔ́mmɔmbɛ.
2 Kòo kpààtìi ítɛ́ kɛ́cómmú kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: n tebìí nɛ̀ n nìtìbɛ̀ kɛ́mmúnɛ̀ n tú mù: N yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ n duɔ́ nkɛ dò m maá ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ ku taummɛ̀ tɔu yó mborɛ̀, nɛ̀ kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù naàcɛ̀tɛ̀ yó nna dɛ̀, kɛ̀ nní mbaati kɛ bo tɛ̀ maá.
3 Kɛ̀ Kuyie nnɛ́ n nàkɛ́ kɛ tú m báá kù maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ ku yètìrì yó nyu dɛ̀, kɛ yɛ́ n dokémɛ̀ kɛ còú mmɛnitiyĩ̃ĩ̃.
4 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kuù n tããté n cicɛ cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ m bo ntú Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì sɑ̃́ɑ̃̀. Kuù do tããté Sudaa kó kuwuɔ kɛ̀ kù bo mbɛ̀ ni, Sudaa kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ tããté n cicɛ cĩ̀ɛ̃tɛ̀, n cicɛ cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ n tããté kɛ̀ m bo mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ.
5 Ti Yiɛ̀ nKuyie nni nduɔ́ nyibí péu nwe, dɛ kó ibí miɛkɛ kɛ tããté m birɛ Sadomɔɔ kòò bo kari dikpààtìkàrì kémbakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nkó dikpààtìyuu.
6 Kù n nàkému kɛ tú m birɛ Sadomɔɔ weè yóó kù maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ tɛ dàntì, kɛ yɛ́ kù we ntããtémɛ̀ kòò tu ku birɛ, kɛ̀ kù tu o cicɛ.
7 Kù bo fíí nho kpàtì kɛ̀ tì mbo sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ̀ nsà kòò tũ nku tié nnɛ̀ ku tannɔ̀ ò dɛ̀ tũmmɛ̀ yíe.
8 Ti cómmú Isidayɛɛribɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ nkɛ kɛ̀ Kuyie nti tũ nkù bo kɛ ti kémmú. Tũnnɛnɛ̀ weti weti ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù kuɔ́ imɔu, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di tiekɛ dihɛì sààrì kɛ̀ di bí ndi sɔké sɑ̃́ɑ̃̀.
9 Fɔ̃́ m birɛ Sadomɔɔ nyɛ́ Kuyie nha cicɛ tũ nkù, kémpĩ nku tɔ̃mmú nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛ̀máà, kɛ́ kù duɔ́ nha yèmmɛ̀ mɛmɔu. Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie kuù wèímɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ dòmmɛ̀ nɛ̀ bɛ dɔ́ kédɔɔ̀ tì nɛ̀ bɛ yɛntotí imɔu. Kàa kù wanti kù bo da bɛnkɛ kumáà, kàa mɛ nkù bùtínné kù da dootóo sɑ̃́ɑ̃̀.
10 A nyɛ́ kɛ dò nti Yiɛ̀ nKuyie nkuù da tããté kàa bo kù maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kù yó nte tɛ̀. Yáúkùnnɛ a kɔ̃̀ntì képĩ mmutɔ̃mmú.

Dafiti bɛnkɛmɛ̀ Sadomɔɔ ò yóó maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ ndòmmɛ̀

11 Kɛ̀ Dafitii bɛnkɛ o birɛ Sadomɔɔ ò yóó maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ ndòmmɛ̀. Dɛ fũ̃ kó kukpã́nkpã́nkù nɛ̀ tidieti, nɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó tikpàtì yó mborɛ̀, nɛ̀ tidieti tìì mùmmu nɛ̀ dɛ miɛkɛ kpɛti, nɛ̀ mɛtaummɛ̀ tɔu yó mborɛ̀.

12 Kòo ò nàkénɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀ do dò nwèè maá ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ ndòmmɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó kucuudànkù nɛ̀ tidieti tìì tɛ̀ fité, nɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kpàtì yó mborɛ̀, nɛ̀ tinɛntì bɛ̀ kù pãã ntì yó mborɛ̀.

13 Kòo ò bɛnkɛ ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛ tĩ̃rɛ̀ yó ndòmmɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ yó mpĩ̃ mmùù tɔ̃mmú ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ. Nɛ̀ tinɛntì timɔu tìì dò nkémpĩ̃nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ tɔ̃mmú.

14 Kòo ò nàké bá kùù nɛnkù ò dò nkébenné mɛsɔɔ nkɛ̀ mɛ̀ mmamɛ̀ kòo kù dɔ̀ɔ̀nɛ̀, kóò nàké ò dò nkébenné timátì péítì kɛ̀ tì mmamɛ̀ kòo kù dɔ̀ɔ̀nɛ̀ tinɛntì, kóò nàké bá kùù nɛnkù ku tɔ̃mmú yó ntú mù.

15 Kɛ mɛ ndɔɔ̀nɛ̀ sisɔɔfitíkɛ̀kɛ̀ɛ nɛ̀ sì kó isɔɔfìtíì, kɛ mɛ ndɔɔ̀ timátì péítì kó sifitíkɛ̀kɛ̀ɛ nɛ̀ si kó ifìtíì, kéntũ mbá kùù nɛnkù dò nkémpĩ̃nnɛ̀ mùù tɔ̃mmú.

16 Kòò ò nàkénɛ̀ mɛsɔɔ nkóo tábùrì bɛ̀ yó ndakù wè pɛ̃̀ɛ̃ bɛ̀ pãã nwè Kuyie nkó mɛsɔɔ nkó kucɛ́ɛ́kù yó mmamɛ̀, nɛ̀ timátì péítì kó tábùrì kó timátì kó kucɛ́ɛ́kù yó mmamɛ̀.

17 Kòo ò nàkénɛ̀ simátìpeé yɛnìì nkpɛsi nɛ̀ yɛbɔ nɛ̀ ibòòkɛ, dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ ntú mɛsɔɔ nsààmɛ̀ máà, nɛ̀ mɛsɔɔ nkó ibòòkɛ nɛ̀ timátì péítì kpɛyi, bá dɛ̀ nɛ̀ dɛ cɛ́ɛ́kù yó mmamɛ̀.

18 Kòo ò nàkénɛ̀ bɛ̀ yó maá dihúúntɔ̀nnì kɛ̀ dì ńdòmmɛ̀, nɛ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ yóó dɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ cɛ́ɛ́kù dò nkémmàmɛ̀. Nɛ̀ tɛnaasãntɛ̀ dò nkéndòmmɛ̀, nɛ̀ mɛsɔɔ mmɛ̀ɛ̀ yóó dɔɔ̀nɛ̀ bɛĩ̀nkɛ̀mbàrìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ fìɛ̀ti díɛ́ké ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu mɛ cɛ́ɛ́kù dò nkémmàmɛ̀.

19 Kɛ̀ Dafiti béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù wɜ̀ri n do nkémaá ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ ndòmmɛ̀ nɛ̀ n dò nképĩ̃ mmùù tɔ̃mmú, kɛ m bɛnkɛ kɛ̀ n dɛ̀ yĩ̃ɛ́tɛ́.

20 Kɛ̀ Dafitii náké o birɛ Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: Tɛ̃ĩ̃ nkéyáúkùnnɛ a kɔ̃̀ntì, kɛ pĩ̃ mmutɔ̃mmú. A bá ndé, kufɔ̃waá bá nda bo kɛ yɛ́ n Yiɛ̀ nKuyie n tũ nkù yó nda bonɛ̀mɛ̀. Kù í yóó da yóu, kù báá da bútínné nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú bo deɛ̀mɛ̀.

21 Sadomɔɔ a bá ndé ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛ̀ bomu bɛ kó mutɔ̃mmú kpéí, bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ duó mbɛ máà dɛ kó mutɔ̃mmú kpéí, kɛ yɛ́ bɛ tɔ̃mmú, bɛ̀ da bonɛ̀mu. Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛ̀ yó ntũmmu a bɛ̀ nàá ntì.

29

Isidayɛɛribɛ pãmmúmɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ kó yɛpãrɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó mumarimù kpéí

1 Kòo kpàátì Dafitii náké ditĩ̃nnì dimɔu kɛ dɔ̀: M birɛ Sadomɔɔ nwe ti Yiɛ̀ nKuyie ntããtémɛ̀ kòò né kpaá bɛnnɛ̀ dɛ kó mutɔ̃mmú. Dɛ kó mutɔ̃mmú mɛ ndɛumu kɛ yɛ́ dɛ kó tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ í túmɛ̀ onìtì kpɛtɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛtɛ ntɛ.

2 Nɛ̀ n wɛ̃rímú mumɔu ndi m bàátímɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó mumarimù kpéí, kɛ waá mmɛsɔɔ ndɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ mɛsɔɔ ndɛ kpéí timátì péítì dɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ timátì péítì dɛ kpéí, disɔɔwũ̃ dɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ disɔɔwũ̃ dɛ kpéí, timátì dɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ timátì dɛ kpéí, idɛí dɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ idɛí dɛ kpéí, yɛtã́sààyɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ yɛtã́sààyɛ̀ dɛ kpéí nɛ̀ yɛtɛyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ yóó dari imarí nɛ̀ yɛtã́sɔ̀ùyɛ̀ nɛ̀ mɛɔ̃̀rìmɛ̀ mɛbotí mɛbotí kpɛyɛ yɛ̀ɛ̀ donku kpeńnì nɛ̀ yɛtã́rɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dò ndoii péu.

3 N dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ɛ maá, m bo duó mmɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì, m mɔ́mmuɔ m mɔkɛ dɛ̀ Kuyie n tũ nkù cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kpéí, kɛ́ né yíénɛ̀ n waá dɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ marimù kpéí.

4 M bo duɔ́ mmɛsɔɔ mmɛ̀ɛ̀ yɛ̀nní Ofii tempɛ̃ nkɛ̀ mɛ cɛ́ɛ́kù mbo tɔ́nnì tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), timátì péítì bɛ̀ pɔ̃ńné tì kɛ̀ ti wénkùnnɛ tɔ́nnì sikɔusìdé (200) kɛ̀ bɛ̀ bo dɑri Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀.

5 N duɔ́mmu mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì kɛ̀ bɛyántìbɛ̀ bo dɔɔ̀nɛ̀ mɛsɔɔ ndɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ mɛsɔɔ, timátì péítì dɛ̀ɛ̀ dò nkédɔɔ̀nɛ̀ timátì péítì. Díndi, di miɛkɛ we nyɛ̀mmɛ̀ ò pɑ̃ kɛ dò nwɛ̀e pɑ̃ o yɛ̀mmɛ̀ dɔ́mɛ̀ yíe.

6 Kɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ botí kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛ cɛ̃ĩ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ nhokpààtì tɔ̃mmú nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bɑké bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ sikɔupí nɛ̀ sikɔu kɛ̀ bɛɛ pɑ̃ bɛ yɛ̀mmɛ̀ kó yɛpɑ̃rɛ̀.

7 Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú kpéí mɛsɔɔ ntɔ́nnì tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ (170) nɛ̀ mɛsɔɔ nkó mɛdítíbii ntɛkɔupípíítɛ̀ (1000), timátì péítì tɔ́nnì sikɔusìtɑ̃ɑ̃ti (300) nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ tɔ́nnì sikɔusìkuɔ̀ (600), timátì tɔ́nnì sikɔupísìtɑ̃ɑ̃ti (3000).

8 Kɛ̀ di túótɛ́ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu yɛtɑ́sààyɛ̀ kɛ́ dɛ̀ duɔ́ nKerisɔ̃ɔ̃ kunɑàmùnkù kou Yeyɛɛdi, kòò yɛ̀ ɑ̃nné ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó tikpàtì borɛ̀.

9 Kɛ̀ diwɛ̀ì mbo Isidɑyɛɛribɛ bɛmɔu bɛ yɛ̀mmɛ̀ kó yɛpɑ̃rɛ̀ bɛ̀ pɑ̃ yɛ̀ kpéí, kɛ yɛ́ bɛ̀ do yɛ̀ pɑ̃mɛ̀ nɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi bɛ Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kpéí. Kɛ̀ diwɛ̀ì diɛrì pĩ nhokpààtì Dɑfiti.

Dɑfiti sɑ̃ntɛmɛ̀ Kuyie

10 Kɛ̀ Dɑfitii sɑ̃ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidɑyɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀, kɛ dɔ̀: A yètìrì dɛumu sɑ́ɑ̃́, fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nSɑkɔbu do tũ nkù.

11 Fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nhɑ dɛumu kɛ kpeńnì kɛ wenni mɛdiɛ̀ nkɛ bo sɑ́ɑ̃́ nkɛ tú tikpetì timɔu yiɛ̀, kɛ yɛ́ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ fɔ̃́ɔ̃́ dɛ̀ temɛ̀.

12 Tikpàtì nɛ̀ tikpetì bonní ɑ borɛ̀ ndɛ, fɔ̃́ɔ̃́ bɑké dɛmɔu, fɔ̃́ɔ̃́ kpeńnì, kɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú, fɔ̃́ɔ̃́ ɔ̃ɔ̃ déúkùnnɛ ɑ dɔ́ wè kénte koò kpenkɛ.

13 Dɛɛ̀ kpéí nte fɔ̃́ nKuyie nti tũ nkù kɛ̀ ti dɑ sɑ̃ntí, kɛ déúkùnko ɑ yetidiɛrì.

14 N yí tú òmɔù, n kɔbɛ mɛ nyí tú bèmɑbɛ̀, dɛ̀ í tú nɛ̀ ti mómmɔmbɛ kó muwɛ̃rímú mmu ti dɑ pɑ̃ɑ̃mmɛ̀ ti yɛ̀mmɛ̀ kó yɛpɑ̃rɛ̀, dɛmɔu dɛ̀ bonní ɑ borɛ̀ ndɛ ti dɑ pɑ̃ɑ̃ ndɛ̀ tu ɑ nɔu kpɛrɛ ndɛ.

15 Kɛ yɛ́ ti tú mɛ̀ bɛpàɔ̀bɛ̀ mbɛ ɑ ìikɛ̀, ti yóó pɛ̃ɛ̃tému ti yɛmbɛ̀ yĩmɛ̀, ti we diɛ nkɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ yɛ̀ pɛ̃nkù mɛdéɛ̀ ndòmmɛ̀ mmɛ. Ti bɑ́á nɑ kéyíé ti fòmmu kó yɛwe.

16 Ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù ti tíímmu dɛ̀ɛ̀ kó dimàà dò nkémɑánɛ̀ ɑ cĩɛ̃tɛ̀ ti yó ndéúkùnko tɛ̀ɛ̀ miɛkɛ ɑ yetìsààrì dɛmɔu dɛ̀ tu ɑ nɔùtɛ̀ kpɛrɛ ndɛ, fɔ̃́ɔ̃́ dɛ̀ te.

17 Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie n tũ nkù n yɛ́mu kɛ dò nhɑ wúó nhonìtì yèmmɛ̀, ɑ dɔ́ wèè yɛ̀mmɛ̀ wenni wènwe, m mɛ ndɑ pɑ̃nɛ̀ mɛyɛnwennimɛ mmɛ yɛpɑ̃rɛ̀ yiɛ nkó dimàà, kàɑ wùó nhɑ nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo diɛ mbɛ̀ dɑ pɑ̃mɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ kó yɛpɑ̃rɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì.

18 Ti Yiɛ̀ nKuyie ti yɛmbɛ̀ Abɑrɑhɑmmu nɛ̀ Isɑki nɛ̀ Sɑkɔbu bɛ̀ do tũ nkù, yóu kàɑ nìtìbɛ̀ mmɔkɛ dɛ kó iyɛntotí botí kémbo ɑ bíékɛ̀ sɑ́ɑ̃́.

19 Duɔ́ m birɛ Sɑdomɔɔ mɛyèmmɛ̀ mèmáà kòo tũnnɛ ɑ tɑnnɔ̀, nɛ̀ ɑ tié nnɛ̀ ɑ kuɔ́. Kɛ̀ dɛɛ yie nkòo mɑá ɑ cĩɛ̃tɛ̀ n wɑá ntinɛntì tɛ̀ɛ̀ kpéí.

20 Kɛ̀ Dɑfitii béinnɛ̀ ditĩnnì kɛ dɔ̀: Déúkùnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì.

Kɛ̀ ditĩnnì dimɔu déúkùnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù, kɛ sĩnnɔ́ɔ kékɔ̃nkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀ nɛ̀ okpààtì ìikɛ̀.

Sɑdomɔɔ dimɛ̀ tikpàtì

21 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ bɛɛ fíé ti Yiɛ̀ nKuyie nyiwũɔ̃ ìì yóó tuɔ: Nyɛnɑɑdɑkɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000), yɛpedɑkɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000), nɛ̀ mɛtɑummɛ̀ kpɛyi tɛkɔupíítɛ̀ (1000) nɛ̀ mɛnɑà mbɛ̀ yóó yɔɔrɛ mɛ̀ kétuɔ, kéfiénɛ̀ iwũɔ̃ tɛì péu, Isidɑyɛɛribɛ bɛmɔu yóó di ì.

22 Dɛ yiè kɛ̀ bɛ̀ɛ di kéyà̰ ti Yiè nKuyie nyìikɛ̀, kɛ̀ diwɛ̀ì diɛrì mbɛ̀ bo. Kɛ̀ bɛ̀ɛ
wɛ̃tɛ képĩɛ̃ké Dafiti birɛ Sadomɔɔ weè tumɛ̀ okpààtì, kóò còú mmɛkùɔ̀, nkòò bo
mbakɛ́. Kɛ mɛ ndɔɔ̀ Sadɔki kòò bo ntú ikuɔ́ nìùtì.
23 Kɛ̀ Sadomɔɔ sɔɔté o cicɛ Dafiti kpààtìkàrì ti Yiè nKuyie nhò duɔ́ ndì, kɛ̀
tikpàtìi ò yie nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nyíe nhò yɛ̃ mmù.
24 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ nɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀, nɛ̀ okpààtì Dafiti bí tɛì imɔu
kɛ̀ bɛ̀ mbuɔ́ Sadomɔɔ.
25 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndéúkùnnɛ Sadomɔɔ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀. Kòo kpàtìi
dɛukɛ képɛ̃ɛ̃té bɛ̀ɛ̀ ò niiténɛ̀ kɛ di tikpàtì.

26 Sɛsee birɛ Dafiti do bakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ndi.
27 Ò do bɛ̀ bakɛ́ yɛbie nsipísìnàà ndi, kémbo Ebunɔɔ kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀,
Sedisadɛmmu yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yètããti.
28 Dafiti do mɔkɛmu tikpàtì kòo yètìrì feí, kòo kótɛ́ mɛsàà nkétuɔkɛ o mànnì
kékúnɛ̀ kunaatí, kòo birɛ Sadomɔɔ sɔɔté o kpàtì.
29 Okpààtì Dafiti tɔ̃mmú ò mù ketémɛ̀ nɛ̀ ò mù dèèmɛ̀ dɛ̀ wɑ̃̀rimu Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò Sammuyɛɛri pátíri miɛkɛ nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀
Natãã nɛ̀ Kadi bɛ kpɛyɛ* miɛkɛ.
30 Dɛ kó yɛpátɛ yɛɛ̀ nàá nhò do tɔ mɛ̀ɛ̀ botí tikpàtì nɛ̀ o wɛ̃rímú do dɛu mɛ̀ɛ̀ botí
nɛ̀ tìì do ò tùɔ̀kɛní, nɛ̀ tìì do tùɔ̀kɛní Isidayɛɛribɛ, nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyè kó yɛkpààtìyɔ
yɛmɔu miɛkɛ.

* **29:29** ***Natãã nɛ̀ Kadi bɛ kó yɛpátɛ:*** Bɛ̀ nàá mbɛ kó yɛpátɛ yɛ̀ɛ̀ kpéí diɛ nyɛ̀ fetimu. Bɛ̀ nàá mbɛ̀ɛ̀ kpéí 1, 2 Sammuyɛɛri kó yɛpátɛ miɛkɛ.

Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú pátíri dérì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú pátíri dérì totɛ́ yɛwɛ́tiyɛ̀ yèdɛ́ɛ̀ ndi. Sadomɔɔ kó tikpàtì, nɛ̀ o kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ sɔɔtɛ́ kɛ di tikpàtì, kɛ́mbakɛ́ Sudaa kó dikpàátìyuu kɛ yàa tuɔ̀kɛnɛ̀ Nɛbukannɛsaa bɛ̀ domɛ̀ kɛ́pɔntɛ Sedisadɛmmu kɛ́ bɛ̀ pĩḿmú kɛ́kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni. Dɛ kó dipátíri dìì múnkɛ ti náá nyIsidayɛɛribɛ kó yɛkpàátìyɔ totɛ́mɛ̀ yɛdɛ́ɛ̀: Isidayɛɛri kpɛri nɛ̀ Sudaa kpɛri.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Sadomɔɔ kó tikpàtì nɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́mɛ̀ kɛ wɛ̀ńkùnnɛ bɛ̀ maámɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ nɛ̀ bɛ̀ tɛ̀ kpetɛ́mɛ̀ 1-9
2. Sudaa kó dipàátìyuu kó tináaǹtì Odoboammu do túmɛ̀ okpàátì kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Nɛbukannɛsaa pɔ̀ntɛmɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ bɛ̀ pĩḿmú kɛ́kɔ̀nnɛ̀ 10-36

ISIDAYƐƐRIBƐ KPÀÀTÌ SADOMƆƆ KÓ TINÁAŃTÌ

1 Kɛ̀ Dafiti birɛ Sadomɔɔ kpàtì nfííkú kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nhò bonɛ̀ kɛ́fei nhò yètìrìi.

Sadomɔɔ mɔɔmɛ̀ Kuyie mmɛcii
(Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpàátìbɛ̀ pátíri 3:4-15)

2 Kɛ̀ Sadomɔɔ tíí nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupí nɛ̀ sikɔu nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀, bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛ cɛ̃́ĩ.

3 Kɛ̀ Sadomɔɔ bɛ̀ nɛinɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ ditɔ̀nnì dìì bo Kabaɔ̃ɔ̃ di borɛ̀, kɛ yɛ̃́ Kuyie ntaummɛ̀ tou ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi do dɔ̀ɔ̀ dì dikpáà miɛkɛ dì do kɛ mbomɛ̀.

4 Kuyie ntaummɛ̀ tɔu mɛ ndo í dɛ̀ bo, Dafiti do dì tùótɛ́mu Kidiya-Yeadimmu kɛ́kɔ̀nnɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ́ dì tanné ò do dɔ̀ɔ̀ kùù dieku mɛtaummɛ̀ tɔu kpɛ́í.

5 Disɔɔwũɔ̃ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì Udi birɛ Besadɛdi Uuri yaàbirɛ do dɔ̀ɔ̀ dì do kɛ mbo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ ìikɛ̀.

Sadomɔɔ nɛ̀ Isididayɛɛribɛ bɛ̀ do kɔrì dìì borɛ̀ kɛ bekù ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ kpɛti.

6 Sadomɔɔ do kɛ nkɔ̀tɛ kɛ́fíé iwũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛkɔupíítɛ̀ (1000) disɔɔwũɔ̃ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ kɛ́tuɔ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ ìikɛ̀ ku taummɛ̀ tou borɛ̀.

7 Dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ nkɛ Kuyie nkɔ̀tɛníḿmɛ̀ kɛ́nákɛ́ Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: Mɔɔ a dɔ́ kɛ̀ n da pã dɛ̀.

8 Kɛ̀ Sadomɔɔ tɛ̃́nné Kuyie nkɛ dɔ̀: Fɔ̃́ɔ̃ dɔ̀ɔ̀ n cicɛ Dafiti mɛsàà, kɛ duɔ́ nkɛ̀ n sɔɔtɛ́ o kpàtì,

9 ti Yiɛ̀ nKuyie nha nàkɛ́ tì n cicɛ Dafiti tiì dɔ̀ɔ̀ kɛ yɛ̃́ a m baámmɛ̀ kubotí diɛkù kùu sũ kɛ mànnɛ̀ mubirímú.

10 Á n duɔ́ mmɛyèmmɛ̀ nɛ̀ mɛcii, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ n niité dɛ kó kubotí diɛkù. We mbo na kɛ́mbakɛ́ a nìtìbɛ̀ kubotí diɛkù kuu.

11 Kɛ̀ Kuyie ntɛ́nné Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: A í mɛ nni mmɔɔmɛ̀ tikpàtì yoo a bo mmɔkɛmɛ̀ a kpɛrɛ, yoo kuyètìfeitóo, yoo a níiḿbɛ̀ bo kúmɛ̀, a mɛ nyí m mɔɔ a bo nfòùmɛ̀ kɛ́mɔntɛ, kɛ nɛ́ mɔɔ mɛyèmmɛ̀ mmɛ nɛ̀ mɛcii kɛ bo na kɛ́mbakɛ́ kubotí n da baá nkù. Tiì mɛ̀ mbomɛ̀ a yèmmɛ̀ miɛkɛ,

12 n da duɔ́mmu mɛyèmmɛ̀ nɛ̀ mɛcii nkɛ yóó da yíé tikpàtì nɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ a kpɛrɛ, nɛ̀ kuyètìfeitóo. Bɛkpàátìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ da niitɛ́nɛ̀ kɛ di tikpàtì òmɔù í pètɛ́ dɛ botí. Bɛ̀ɛ̀ mɛ nkpaaní kɛ bo di tikpàtì òmɔù í yóó dɛ̀ mɔ̀ɔ̀tɛ kɛ́ da tuɔkɛ.

13 Kɛ̀ Sadomɔɔ ítɛ́ Kabaɔ̃ɔ̃ mɛtaummɛ̀ tou borɛ̀ nɛ̀ ditɔ̀nnì borɛ̀ kɛ́konní Sedisadɛmmu kɛ́mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ.

Sadomɔɔ wɛ̃rímú nɛ̀ o kpàtì
(Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 10:26-29 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 9:25-28)

14 Mɛm̀mɛ ò tìímmɛ̀ okpàrìnaasɛ̃ĩ nɛ̀ sikpàrìsɛ̃ĩ. Ò do mɔkɛ sikpàrìnaasɛ̃ĩ tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìnàà ndi (1400) sikpàrìsɛ̃ĩ nɛ̀ si dèèbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ (12000) kɛ́ dɛ̀ duɔ́ nyɛhããpɔ̀nkarɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ kɛ̀ sitɛsì nkpaá o borɛ̀ Sedisadɛmmu.

15 Weè do te kɛ̀ timátì pɛ́ítì nɛ̀ mɛsɔɔ nkɛ̀ dèɛ buotɛ́ Sedisadɛmmu kɛ́mmànnɛ̀ yɛtɑ̃́rɛ̀, kɛ̀ dɛtekperɛ̀ nsũ kɛ mànnɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sìkòmɔ́ɔ̀, kɛ̀ dɛ̀ yìɛ̀ dàméèrì Mɛditedandee pɛɛ́mmɛ̀.

16 Sadomɔɔ kó bɛpotambɛ̀ do kɔrì Esibiti nwe nɛ̀ Sidisii kɛ donní o kó sisɛ̃ĩ.

17 Bɛ̀ do fiiti dɛ kó sikpàrìnaasɛ̃ĩ tèmáà mɛdítíbii nsikɔusìkuɔ̀ ndi (600), tɛsãntɛ̀ tèmáà mɛdítíbii ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù (150). Bɛpotambɛ̀ bɛɛ̀ do sì tɔu kɛ múnkɛ fiitinɛ̀ Itiibɛ kpààtìbɛ̀ nɛ̀ Sidii kɔbɛ.

Sadomɔɔ bàátímɛ̀ kɛ bo maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 5:15-32 nɛ̀ 7:13-14)

18 Kɛ̀ Sadomɔɔ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ bo maá ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ ò yóó nhã tɛ̀.

2

1 Kɛ̀ Sadomɔɔ kaa mbɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìyiekɛ̀ (70000), kɛ̀ bɛ̀ bo ntɔu tinɛntì, kɛ́kaa mbɛ̀ɛ̀ yó ncéú yɛtɑ̃́rɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìni (80000), kɛ́kaa mbɛ̀ɛ̀ yó mbɛ̀ bàa kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupísìtããti nɛ̀ sikɔusìkuɔ̀ (3600).

2 Kɛ̀ Sadomɔɔ tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Tiiri kóo kpààtì Udammu kɛ̀ dɔ̀: A do naatinèmu n cicɛ Dafiti kɛ́ nhò duɔ̀nní dɛtekperɛ̀ kó idɛí kòò bo maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ ò yó nhã tɛ̀.

3 Ntɛ mí nkɛ maà ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀, Kuyie n tũ nkù. Tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kù te tɛ̀. Bɛ̀ yó nkù tùɔ̀ ndɛ̀ tihúúntì nɛ̀ bɛ̀ níí yóó nɛɛ́ ndɛ̀ pɛ̃́ɛ̃bɛ̀ bɛ̀ kù pãã mbɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ́ntuɔ̀ nyiwũɔ̃ bɛ̀ kù feu ì, dikũnweńnì nɛ̀ kuyuoku nɛ̀ siom̀pùsi simɔu nɛ̀ bɛtɑ̃́ɑ̃pàmbɛ̀ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó yɛbaa, Isidayɛɛribɛ do dò nkéndɔɔrimɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀.

4 N yóó maá tɛcɛ̃diɛtɛ̀ ntɛ, kɛ yɛ̃́ Kuyie nti tũ nkù kuù dɛumɛ̀ kɛ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ yɛbɔkɛ̀.

5 We mbo na kémaá Kuyie ntɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀? Kɛĩ̃nkɛ̀ kɛnkɛ dɛu, kɛ̀ í na kɛ kù tɔ. Yé n tú wè kɛ bo na kɛ́ kù maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀? N cɛ̃́nkɛ dó kɛ́ãnné bɛ̀ yó nkù tùɔ̀ ndɛ̀ ndɛ tihúúntì fɔ̃ɔ̃ti.

6 Á n duɔ́ nhonìtì wèè yɛ̃ mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì pɛ́ítì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ nɛ̀ timátì dɛ kó mutɔ̃mmú, kɛ yɛ́nɛ̀ mupààkonwũɔ̃mù nɛ̀ mùù dò mmɛyĩĩ nnɛ̀ mùù dò mmɛbèrìmɛ̀ dɛ kó mutɔ̃mmú, kɛ nɔ mmuyántìmù kòo pĩnnɛ̀ mutɔ̃mmú n cicɛ Dafiti n duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ yántìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo nni mbonɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu.

7 Á n duɔ́ nditãrì Dimaa kó dɛtekperɛ̀ nɛ̀ dɛtɛrɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sìpèrésì nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sɑ̃̀ntádì, n yɛ́mu a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nɔmmɛ̀ kɛ kɔ̃ũ Dimaa kó dɛtie, m bo bɛ̀ nɛínnɛ̀ n kó bɛtɔ̃mbɛ̀.

8 Kɛ̀ bɛ̀ n kɔ̃ũní idɛí mɛdiɛ̀ kɛ yɛ́ n yóó maámɛ̀ tɛcɛ̃diɛtɛ̀ ntɛ tɛcɛ̃sààtɛ̀.

9 N yóó duɔmmu mudiì bɛ̀ɛ̀ yó nkɔ̃ũ idɛí, m bo bɛ̀ duɔ́ ntidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè tɔnnì sikɔupísìkuɔ̀ (6000), nɛ̀ tidiitì tɛtì bɛ̀ tu tì ɔdìsì tɔnnì sikɔupísìkuɔ̀ (6000), nɛ̀ mɛnaà ndítìrìbɛ̀ sikɔupíkɔusìni (800000), nɛ̀ mɛkùɔ̀ ndítìrì nsikɔupíkɔusìni (800000).

10 Kɛ̀ Tiiri kóo kpààtì Udammuu wãri dipátíri kóò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ mɛɛ̀ kpɛ́í nku nìtìbɛ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ kù da dɔ̀ɔ̀ bɛ kóo kpààtì.

11 Kòo yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndɛu kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù
kuù dɔ̀ɔ̀ kɛ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kunku kùù duó nhokpàátì Dafiti dɛbirɛ Sadomɔɔ,
dèè mɔkɛ mɛyèmmɛ̀, kɛ yɛ́ dɛ yèmmè kɛ cii kɛ yóó maá ti Yiè nKuyie ntɛcɪ̃ɛ̃tɛ̀ nɛ̀
tɛkpàátìcɪ̃ɛ̃tɛ̀ dɛ̀ yó nhã tɛ̀.
12 N yóó da duɔ́nkomu onìtì wèè yɛ́ o tɔ̃mmú kɛ cii kòo yètìrì tu Udammu-
Abi.
13 Kòo yɔ̃ tú Danni botí kou, kòo cicɛ tú Tiiri ɛì kou. Kòò nɔ mmɛsɔɔ nnɛ̀ timátì
péítì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ nɛ̀ timátì nɛ̀ yɛtā́rɛ̀ nɛ̀ idɛí dɛ kó mutɔ̃mmú, kɛ nɔ nkɛ duɔ̀kù
mupààkonwũɔ̃mù nɛ̀ mùù dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ tiyàátì kpetì kó mupààkómmú nɛ̀
mùù dò mmɛyɪ̃ɪ̃ nkɛ nɔ mmuyántìmù bá kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ nwèe dɔɔ̀ kùù nɛnkù wèe kù
dɔ̀ɔ̀. Ò bo pɪ̃nnɛ̀ a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nɔ mbɛ tɔ̃mmú nɛ̀ a cicɛ okpàátì Dafiti kɔbɛ.
14 Fɔ̃́ n yiè nkàa bo duɔnní a tɔ̃mbè tidiitì bè tu tì bèdéè nè ódìsì nè mɛkùɔ̀ nnè
mɛnaà a béi ndèè kpéí,
15 ti yóó dekɛmu ditãrì Dimaa ké da kɔ̃ũní dɛtie nha dó dèè kó dimàà ké dè boú
ké dè tanné dàméèrì kè dɛɛ tuɔkɛ Safaa ɛì, kàa dè tùótɛ́ kékònnè Sedisadɛmmu.
16 Kè Sadomɔɔ kaa mbɛpɔ̀ɔbè bèè bo Isidayɛɛribɛ ei o cicɛ Dafiti do kàa
mbè, kɛ̀ bè mbo bɛnìtìbè tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nè sikɔupípísìnùmmù nè sikɔupísìtããti nè
sikɔusìkuɔ̀ (153600).
17 Kòo dɛitɛ bɛnìtìbè sikɔupípísìyiekè (70000) kè bè bo ntɔu tinɛntì,
sikɔupípísìni (80000) bèè bo ncéú yɛtā́rɛ̀ yɛtãrè ĩnkè, bɛtɔbè sikɔupísìtããti
nè sikɔusìkuɔ̀ (3600) bèè bo mbaa bɛtɔ̃mbè.

3

Sadomɔɔ maámè Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè 6:1-38)

1 Kè Sadomɔɔ keté ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀ kó mumarimù Sedisadɛmmu Mɔdiyaa
tãrì ĩnkè. Ti Yiè nKuyie ndo bɛnkɛ dè kumáà o cicɛ Dafiti Sebusiibɛ botí kou
Odinanni yié miɛkɛ kòo dè tũntɛ.
2 O kpàtì benni naannì miɛkɛ kóo tããdérì miɛkɛ do nkɛ ò ketémè Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀
mumarimù.
3 Ntɛ Sadomɔɔ do maá Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀ kè tɛ ndòmmè: Ò do benné tɛ bè do beúmè
mmɛ dɛ mɔnnì kè mɛokùmè mbo métìrì sipísìtããti kè mɛpɛ̃kùmè mbo métìrì
tɛpíítè.
4 Kòo maá kukpā́nkpā́nkù kè ku okùmè mmànnè tɛcɪ̃ɛ̃tɛ̀ diɛtɛ̀ kɔ̃mɛ métìrì
tɛpíítè, mɛcómmè métìrì sipísìkuɔ̀ kédari ku miɛkɛ mɛsɔɔ nsàámè.
5 Kòo dari kudieku diɛkù dɛtekperè kó tidabɛɛtì, kòo tì dàri mɛsɔɔ nsàámè, ké
tì kerí kè dè ndò ntipuonti nè mɛfɪ̃mmɛ.
6 Kòo kù dàri yɛtā́sàáyè, kè tɛ sɔɔ nní ntú Padifaimmu kó kɛtenkè kó mɛsɔɔ.
7 Kòo dari mɛsɔɔ nyɛsãǹkè nè yɛbòrè nè yɛcàkè, kékerí bɛ̃nkɛ̀mbàrìbè kó
tifèntì dɛ kó imarí ĩnkè.
8 Kòo maá ikuó nɛntì dieku kè ku okùmè mmànnè tɛcɪ̃ɛ̃tɛ̀ kó mɛpɛ̃kùmè métìrì
tɛpíítè, kè ku pɛ̃kùmè mbo métìrì tɛpíítè. Kòo kù dàri mɛsɔɔ nsàámè kè mɛ cɛ́ɛ́kù
mbo tɔ́nnì sipísìdé.
9 Kè sikãũ kó mɛsɔɔ ncɛ́ɛ́kù mbo cìdóò dikéè. Kòo dari mɛsɔɔ nkudànkù kó
tidieti.
10 Kòo dɔɔ̀ bɛ̃nkɛ̀mbàrìbè kó tifèntì tìdétì ké tì dàri mɛsɔɔ nké tì còńné ikuó
dieku, ikuó nɛntì kó kufā́ā́.
11 Kè dɛ kó bɛ̃nkɛ̀mbàrìbè bɛdé kó ifìèti kó mɛokùmè mbo métìrì tɛpíítè, kè
oketiwè kó kufìèti kùmáà kó mɛokùmè mbo métìrì mèdémè nè dikéè kɛ káá

kumaɾí, kɛ̀ kutɛkù kó mɛokùmɛ̀ ḿbo métìrì mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè kɛ káá nhodérì kɔku.
12 Kɛ̀ odérì kɔku ketikù kó mɛokùmɛ̀ mɛ mma kɛ káá nhoketiwè kɔku, kɛ̀ kudéríkù mɛ mma kɛ káá kumaɾí.
13 Kɛ̀ dɛ kó bɛ̃ĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ bɛdé ncómmú kɛ pĩntɛ bɛ fètì kɛ̀ ti okùmɛ̀ bo métìrì tɛpíítɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ wetí Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ.
14 Kòo dɔɔ̀ kuyààkù kùù bo kpetínné dibòrì nɛ̀ mupààkonkperímù mùù dò mmɛbèrìmɛ̀ nɛ̀ muwũɔ̃mmù nɛ̀ mùù dò mmɛyĩ̃ĩ̃, kɛ kpɛ̃ nkɛ̀ dɛ̀ dò mbɛ̃ĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀.

Sadomɔɔ dɔ̀ɔmɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kó yɛsãǹkɛ̀ nɛ̀ diwũɔ̃tɔnnì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè 7:15-22)

15 Kɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kó yɛsãǹkɛ̀ ncómmú Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ ìikɛ̀ kɛ̀ yɛ okùmɛ̀ ḿbo métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mènùmmù kédɔɔ̀ yɛtɛitiyɛ̀ dɛ kó yɛsãǹkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀, kɛ̀ yɛ okùmɛ̀ ḿbo métìrì mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè.
16 Kòo dɔɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ ndò mmɛfĩ̃mmɛ kɛ́fii ndɛ kó yɛtɛitiyɛ̀ yómmɛ̀, kédɔɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ ndò nyɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ kèdènátì, kɛ̀ yɛ̀ mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ càtínné mɛfĩ̃mmɛ yɛtɛitiyɛ̀ yómmɛ̀.
17 Kòo deè kɛ́cónné Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ ìikɛ̀ yɛsãǹkɛ̀, diì nkubakù youú, ditɛrì kucɑ̀̃nku, kɛ́yú kuyoú kpɛri kɛ dɔ̀: Yakinni (dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nfìí) kɛ yú kucɑ̀̃nku kpɛri kɛ dɔ̀: Boasi (dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie ntú muwɛ̃rímú yiè).

4

1 Kòo maá disɔɔwũɔ̃ kó diwũɔ̃tɔnnì kɛ̀ di okùmɛ̀ ḿbo métìrì tɛpíítɛ̀, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ mɛcómmɛ̀ métìrì mènùmmù.

Sadomɔɔ dɔ̀ɔmɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kó kunankú nɛ̀ yɛnaabɔ
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè 7:23-26)

2 Kòo deè kédɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kó kunankú kɛ̀ ku pɛ̃kùmɛ̀ ḿbo métìrì mènùmmù, kɛ̀ ku cómmɛ̀ ḿbo métìrì mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè, kàa kù benné kɛ fité dɛ̀ ḿbo métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mènùmmù.
3 Kòo dɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kɛ̀ dɛ̀ ndò nyinààkɛ kéwɛ̃nnénɛ̀ kunankú bìè nkéuté, kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ nyicuó nyìdéì, kɛ̀ ì mbo kucuó nkumáà miɛkɛ inààkɛ sipísìnàà, kɛ̀ dɛ̀ ntú disɔɔwũɔ̃ máà.
4 Kɛ̀ di ndɔ̀ɔ̀nɛ̀ inààkɛ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdéì kɛ̀ ì ncómmú kɛ̀ ìtããti wetí kubakù youú bíékɛ̀, kɛ̀ ìtããti wetí diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kɛ̀ ìtããti wetí kubakù cɑ̀̃nku bíékɛ̀, kɛ̀ ìtããti wetí diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɛ̀ ì fɔ̃ màá dɛ cuokɛ̀, kɛ̀ kunankú cɔ̃mmú i ĩ̃nkɛ̀.
5 Kɛ̀ ku kɔ̃ntì kó mɛcɛ́ɛ̃̀ mmànnɛ̀ tɛnɔ̀ùtɛ̀ kó mɛpɛ̃kùmɛ̀, kɛ yaa nkɛ dò mmutepóó nkɛ̀ bɛ̀ɛ antɛ́ ku bìè nfɛsɔɔbòòfɛ̀ kpɛyɛ kɔ̃mɛ, kàa kù benné mɛniɛ mmɛ̀ mbo dítìrìbɛ̀ tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔúpípísìdé (120000).
6 Kòo dɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kó yɛnaabɔ tɛpíítɛ̀, kɛ́ĩ̃nné yɛ̀nùmmù Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ bakù youú, kɛ́ĩ̃nné yɛ̀nùmmù tɛ bakù cɑ̀̃nku, kɛ̀ bɛ̀ bo nwuɔ̀ kɛ ɔunɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ feu ì Kuyie nkɛ tuɔ̀, kɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ bɛmbɛ nwuɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kó kunankú miɛkɛ.

Bɛ̀ bàtɛmɛ̀ tinɛntì tìì kó dimàà tu timátì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè 7:40-51)

7 Kòo dɔ̀ɔ mɛsɔɔ nkó sifitíkɛ̀kɛɛ tɛpíítɛ̀, tì wɑ̃̀ri kɛ yɛ̃ nsì ndòmmɛ̀, kɛ́ sì ĩ́ńné Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ kubakù youú sìnùmmù, kucɑ̀̃nku sìnùmmù.
8 Kòo dɔɔ̀ tábùdìbè tɛpíítɛ̀ kɛ́cónné Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ bènùmmù kubakù youú, bènùmmù kubakù cɑ̀̃nku.
Kòo dɔ̀ɔ̀ yɛsɔɔbɔ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) bɛ̀ yóó mmɛ́ínɛ̀ yɛ̀ mɛyĩ̃ĩ̃,

9 kédɔ̀ɔ̀ ikuɔ́ nìùbè kó kucuudànkù nè kucuudànkù diɛkù kéãnné yɛcàkè ké yè dàri disɔɔwũ̀ɔ̃̀.
10 Bè do ĩńné kunankú diɛkù Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kubakù cãnku diyiè yìèní kèè bíékè nkɛ.
11 Kè Udammuu yíé kédɔɔ̀ yɛnaabɔ bè yó nhuti dè mutápεí nnè tikãpenti nè yɛbɔ yèè yó mméínè mɛyĩ̃ĩ̀. Mɛmmè ò dèèmè mutɔ̃mmú okpààtì Sadomɔɔ do yɛ̃ nwèe dɔ̀ɔ̀ mù Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kpéí.
12 Kòo dɔɔ̀ disɔɔwũ̀ɔ̃̀ kó yɛsãǹkè yèdéè, kédɔɔ̀ yɛtɛitiyè yɛ ĩnkè, bè yóó sɛunnè yè mɛsɔɔfĩ̀mmɛ.
13 Nè bè do dɔ̀ɔ̀ dè kè dè ndònnè yɛtebɛ bè tu yè kèdènátì kè yè mbo sikɔusìnàà (400). Kè bèɛ dè càtínné mɛsɔɔfĩ̀mmɛ bá dìì tɛitirì ĩnkè icuɔ́ ìdéì kéfité.
14 Kòo dɔɔ̀ yɛnaabɔ kéĩnné tɛnaasãntè miɛkɛ,
15 kédɔɔ̀ disɔɔwũ̀ɔ̃̀ kó kunankú diɛkù ké kù cɔ̃nné disɔɔwũ̀ɔ̃̀ kó inààkɛ tɛpíítè nè ìdéì ĩnkè.
16 Kòo dɔɔ̀ yɛnaabɔ nè tikãpenti nè simátìpeé yɛnìì nkpɛsi nè tinɛntì sɔnti okpààtì Sadomɔɔ do duɔ́ nkè Udammu-Abi ti dɔ̀ɔ̀nè disɔɔwũ̀ɔ̃̀ ndi ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kpéí nké tì anté mɛsàà.
17 Suditɛ̃̃ɛ̃ kó kubiriku miɛkɛ nkɛ bè do yìɛmmè disɔɔwũ̀ɔ̃̀ ké dè uté Sukɔti ɛì nè Sededataa kpɛri yɛ cuokè.
18 Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ̀ dɛ kó tinɛntì kè tì nsũ mɛdiè mmɛ bá bè í ndò nkéna kébatɛ disɔɔwũ̀ɔ̃̀ bè tì dɔ̀ɔ̀nè dì di cɛ́ɛ́kù màmè.

19 Kè Sadomɔɔ yíé kédɔɔ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kó tinɛntì timɔu nè mɛsɔɔ nkó diwũ̃tɔ̀nnì nè tábùdìbè bè yó nnɛnkù bèè ĩnkè pɛ́ɛ̃̀ bè pãã nwè Kuyie.
20 Ò do dɔ̀ɔ̀mu sifitíkèkèɛ nè si kó ifitîì bè yó ntuɔ̀nnè sì ikuɔ́ nɛntì bo kùù dieku ììkè, ikuɔ́ yɛ̃ ndè ndòmmè nè mɛsɔɔ nsààmè.
21 Nè sì tòkè yèè dò mmutepóó nè sifitíbúúsí nè ihaakέ, dɛmɔu ò do dè dɔ̀ɔ̀nè mɛsɔɔ nsààmè mmɛ.
22 Kédɔɔ̀ yɛse kédɔɔ̀ yɛbɔ bè yó mméínè yè mɛyĩ̃ĩ̀ nè sibúúsí, bè yóó nwaànnè sì muhãa̋, dɛmɔu ò do dè dɔ̀ɔ̀nè mɛsɔɔ nsààmè mmɛ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kó yɛcàkè nè tɛ miɛkɛ kpɛyɛ ikuɔ́ nɛntì ã kùù fa̋a̋ nè Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kó kudieku diɛkù kpɛri, dɛmɔu ò do dè dɔ̀ɔ̀nè mɛsɔɔ mmɛ.

5

1 Sadomɔɔ dèè dìì mɔ̀nnì tì Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kó mumarimù, kétɔní o cicɛ Dafiti do cãńné dè Kuyie nkpéí: Timátì nè mɛsɔɔ nnè tinɛntì tɛtì tibotí tibotí, kétannέ Kuyie cĩ̃ɛ̃̀tè kó tikpàtì dò nkémbo kùù dieku.

Bè kɔutémè Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kɛ tanné Kuyie ntaummè tɔu
(Wéntέ 1 Bɛkpààtìbè 8:1-13)

2 Kè Sadomɔɔ tíí nSedisadɛmmu Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè nè bɛ wuɔ nkó bɛkótíbè nè bɛ naàmùntì kó bɛkótíbè kè bè bo kɔtɛ Dafiti ɛì Siyɔ̃ɔ̃ kétúóténí Kuyie ntaummè tɔu.
3 Kè Isidayɛɛribɛ kó bɛnitidaabè bɛmɔu tíí nhokpààtì Sadomɔɔ borè, dibenni tãnkù yiénwè dò nwe kè bè mɔ̀kɛ dibanni.
4 Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè tìí ndìì mɔ̀nnì kédeè, kè Defiibɛɛ túótέ Kuyie ntaummè tɔu,
5 kékpéétέ mɛtaummè tou kó tinɛntì kétúóténè ikuɔ́ nɛntì tìì kó dimàà do ã di miɛkɛ. Ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ bɛè do dè tɔu.
6 Kòo kpààtì Sadomɔɔ nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kè bèɛ tíí mmɛtaummè tou ììkè kéfié ipe nè inààkɛ kè dè nsũ bá dè í ndò nkékaa nkédeè.

7 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ɛ tɔní ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu kɛ́ dì tannɛ́ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ́ dì ĩńné ikuɔ́ nɛntì kó kufɑ̃́ɑ̃́ m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ tìì fèntì kɛ dònnɛnɛ̀ bɛĩ̀nkɛ̀mbàrìbɛ̀ ti fìɛ̀ti dɛ́ɛ̀.
8 Kɛ̀ dɛ kó bɛĩ̀nkɛ̀mbàrìbɛ̀ fèntì ncómmú kɛ yuo bɛ fìɛ̀ti kɛ kɑ̃nkɛ́ Kuyie ntaummɛ̀ tɔu nɛ̀ di kó ipààti.
9 Dɛ kó ipààti do dɛumu kàa tatoo Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kudieku diɛkù a nyì wùó, kàa mɛ mbo ditowaà a bá nyì wùó. Mɛtaummɛ̀ tɔu kpaá dɛ̀ bomu nɛ̀ yíennɛ́.
10 Titɑ́píɛ̀tì tìdɛ́ tìì do ɑ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummɛ̀ tɔu miɛkɛ kù do bɛ̀ dènnɛ dìì mɔ̀nnì Esibiti kɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛtaummɛ̀ Odɛbu tɑ̃rì kɛ́duɔ́ ntì Mɔyiisi.
11 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ɛ yènní Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ ikuɔ́ nɛntì ɑ̃ kùù fɑ̃̀ɑ́ kɛ́dɔɔ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ bá bɛ̀ í mbaàtì bɛ̀ tũmmɛ̀ bɛtɔbɛ̀,
12 ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu bɛdèmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ bo bɛmɔu. Asafu nɛ̀ Emanni nɛ̀ Yedutunni nɛ̀ bɛ bí nɛ̀ bɛ kɔbɛ, bɛ̀ do ɑ̃ tiyaàkpetì nti kɛ tɔ tikɑ̃penti nɛ̀ tibómbonti nɛ̀ tikùtìdùùtì kɛ cómmú diwũ̃tɔ̀nnì diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɛ́ né yíénɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nɔ nkɛ eu siheú kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdé (120).
13 Bɛ̀ɛ̀ do eu siheú nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ diè nkɛ̀ bɛ̀ nsɑ̃ntí ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ déúkùnko ku yètìrì nɛ̀ mɛtammɛ̀ mèmáà. Kɛ̀ siheú tammɛ̀ yìè nɛ̀ tikɑ̃penti nɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ tɛrɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ sɑ̃ntí ti Yiɛ̀ nKuyie kɛ tú: Déúkùnnɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, kù nitimu, kɛ̀ ku sàà mbo sɑ́ɑ̃̀. Kɛ̀ diwɛtirìi píɛ nti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀.
14 Bá ikuɔ́ nìùbɛ̀ í nna kɛ sɔɔté bɛ tɔ̃mmú kɛ yɛ́ diwɛtirì nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó tikpetì dɛ̀ píɛmmɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.

6

1 Kɛ̀ Sadomɔɔ béi nkɛ dɔ̀:
Ti Yiɛ̀ nKuyie nha tɑ̃ɑ̃tému kɛ dɔ́ kémbo diwɛtirì miɛkɛ,
2 kɛ̀ mí nné da maá tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀,
tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ a yó mbo tèɛ̀ miɛkɛ sɑ́ɑ̃̀!

Sadomɔɔ nàké tì bɛ̀ kɔurí dìì yiè Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ (1 Bɛkpààtìbɛ̀ 8:14-21)

3 Okpààtì yĩ mɛmmɛ kéwɛ̃ɛ̃tɛ Isidayɛɛribɛ tĩnnì còḿmú dɛ̀ kémɔɔ Kuyie nkó mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu kpéí,
4 kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì ndɛu kunku tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù. Kuù dɔ̀ɔ̀ nɛ̀ ku wɛ̃rímú kù do nàké tì n cicɛ Dafiti kɛ dɔ̀:
5 Nɛ̀ n dènnɛní dìì yiè n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ Esibiti n yí tɑ̃ɑ̃té Isidayɛɛribɛ wuɔ mmiɛkɛ dihɛì marì kɛ yɛ̃ mbɛ̀ m maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀, m mɛ nyí tɑ̃ɑ̃té onìtì mɔù kɛ yɛ̃ nwè mbakɛ́ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
6 N né tɑ̃ɑ̃té Sedisadɛmmu nwe kɛ yɛ̃ mbɛ̀ m maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀. Kɛ da tɑ̃ɑ̃té fɔ̃́ nDafiti kàa bo mbakɛ́ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
7 Kɛ̀ Sadomɔɔ sɔɔté o náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ n cicɛ Dafiti yèmmèɛ o pɑ̃, kòo ndɔ́ kémaá ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀, kunku tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù.
8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké kɛ dɔ̀: A totí iyɛntotí sààyì nyi a bo m maámɛ̀ tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀, m pénsìrìmu.
9 Dɛ̀ né í tú fɔ̃̃ɔ̃̀ yóó tɛ̀ nni mmaá. A birɛ a pɛité dɛ̀ dɛɛ̀ yóó m maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀.
10 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀mu kù do béi ntì kɛ̀ n sɔɔté n cicɛ Dafiti kpàtì, kɛ kàri o kpààtìkàrì kɛ bakɛ́ Isidayɛɛribɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàké kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀, kɛ̀ n kù maá tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kunku ti Yiɛ̀ nKuyie tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù kɛ̀ ti bo nkù bàá.
11 N tannému ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ mɛtaummɛ̀ tɔu titɑ́píɛ̀tì kù do dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛtaummɛ̀ Isidayɛɛribɛ, kéwãri tìì ĩnkɛ̀ ku kuɔ́.

Sadomɔɔ bàńtɛ̀mɛ̀ Kuyie nku cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kpetímù kpɛ́í (Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpàátìbɛ̀ 8:22-53)

12 Kòo kpàátì Sadomɔɔ cómmú ti Yiɛ̀ nKuyie nwũ̃tɔ̀nnì ìikɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀ kéyoutɛ o nɔu kɛ bo bántɛ̀ Kuyie.
13 Sadomɔɔ do maá disɔɔwũ̃ kó diwũ̃tɔ̀nnì marì ndi Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ dànkù cuokɛ̀, kɛ̀ di okùmɛ̀ mbo métìrì mɛ̀démɛ̀ nɛ̀ dikéè mɛpɛ̃kùmɛ̀ mɛ̀nùmmù mɛcómmɛ̀ mɛ̀tãã̃ti. Ò do dɛ̀kɛ dii ĩnkɛ̀ kénínkú Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ìikɛ̀ kéyoutɛ o nɔu kɛĩ̃nkɛ̀ bíékɛ̀.
14 Kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù kɛ̀ dɛ̀ í tú fɔ̃́, ɔ̀mɔù í bo, kɛĩ̃nkɛ̀ miɛkɛ yoo kɛtenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɛ da dɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwèè pĩ̃ mmɛtaummɛ̀ a dɔ̀ɔnɛ̀ mɛ̀ a tɔ̃mbɛ̀, kɛ bɛ̀ dɔ̀ɔri mɛsàà, bɛmbɛ a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ da tũ nnɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu.
15 A do nàké tì a kóo tɔ̃ntì n cicɛ Dafiti a ti ndɔ̀ɔ yíe.
16 Ti Yiɛ̀ nKuyie tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù a báá yɛ̃̀ nha do nàké dìi nùù a kóo tɔ̃ntì n cicɛ Dafiti kéyĩ̃, kòo bí yie nkɛ da tũ̃nnɛ ò da tũ mmɛ̀ɛ̀ botí kɛ yíé nha kuɔ́, bɛɛ̀ yó nsɔkɛ́ o kpàtì kémbaké a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ pĩ̃ nha tɔ̃mmú, o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ báá paà okpàátì.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù dɔɔ̀ a nàké dìi nùù a kóo tɔ̃ntì Dafiti.
18 Kuyie mmɛ̀nkɛ bo na kémbonɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩ̃nkàà? Kɛĩ̃nkɛ̀ dɛu kɛ í mɔkɛ kɛ̀ màmɛ̀ kɛ í na kɛ bo tɔ Kuyie, kɛ̀ dɛcɛ̃birɛ m maá dɛ̀ dɛɛ̀ bo na ké kù tɔàà?
19 N Yiɛ̀ nKuyie nkémmú mí nha kóo tɔ̃ntì n da báámmɛ̀, keè mí nha kóo tɔ̃ntì n da kuɔnnɛ̀ tì, kénté n dabònnì nɛ̀ m báammìi n da báá nyì.
20 A nɔnfɛ̀ báá ũ̃nné kuyie nnɛ̀ kɛyènkɛ̀ dɛ kó tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ ĩ̃nkɛ̀, a béi nkɛ yɛ̃ nha yètìrì yó mborɛ̀, kénté mí nha kóo tɔ̃ntì da báá nyìi báammìi tɛ miɛkɛ.
21 Kénté mɛyɔɔ̀mmɛ̀ yɛdabùò n da kuɔnnɛ̀ yɛ̀ nɛ̀ a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ ti da báámmɛ̀ dɛ kó tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kpéí. Á mboní kɛĩ̃nkɛ̀ kékeè ké ti cĩ̃ɛ̃́.

22 Kuyie, kɛ̀ dɛ̀ dò nhòmɔù cààrɛ̀ o kou tɔù, kɛ̀ bɛ̀ yĩ̃ wèe parìkɛ̀ kòò kɔ̀tɛní a kó tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ a wũ̃tɔ̀nnì borɛ̀,
23 fɔ̃́ nKuyie, á mboní kɛĩ̃nkɛ̀ kékeè ké bɛ̀ pùté, bɛmbɛ a kó bɛtɔ̃mbɛ̀, kéduɔ́ nkɛ̀ ocaàrìwè caàrìmɛɛ do o yuu ĩ̃nkɛ̀, kàa dɛɛté wèè naati o naatí kpéí.
24 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò nha nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ da yeténɛ̀ kɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ na, kɛ̀ bɛ̀ bantɛ́ bɛ̀ yetémɛ̀ kɛ wɛ̃̀ɛ̃̀tɛní a bíékɛ̀ kɛ da sãntɛ, kɛ da bàńtɛ̀, kɛ da kuɔ́nnɛ̀ a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ,
25 fɔ̃́ nKuyie nha mboní kɛĩ̃nkɛ̀ kékeè, ké bɛ̀ cĩ̃ɛ̃́ mbɛ caàrìmɛ̀ bɛmbɛ a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ, kéwɛ̃tɛ ké bɛ̀ tɛ̃̀ńnéní kɛtenkɛ̀ a do duɔ́ nkɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛmbɛ.
26 Kɛ̀ dɛ̀ dò mbɛ̀ da yeténɛ̀ kàa kpetínné iwɛtibori, kɛ̀ fɛtaafɛ̀ tɛ̃́nkɛ í niu, kɛ̀ bɛ̀ bantɛ́ bɛ yetímɛ̀ kpéí ntemɛ̀ kàa bɛ̀ poté, kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃̀ɛ̃̀tení a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ bíékɛ̀ kɛ da bàńtɛ̀ kɛ dɛúkùnnɛ a yètìrì,
27 fɔ̃́ nKuyie nhá mboní kɛĩ̃nkɛ̀ kékeè ké bɛ̀ cĩ̃ɛ̃́ bɛmbɛ a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ, ké bɛ̀ bɛnkɛ kucɛ bɛ̀ dò nkétũ̃nnɛ kù, kéduɔnní fɛtaafɛ̀ a ɛì, dihɛì a duɔ́ ndì a kó bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ dì te.
28 Kɛ̀ dikònnì tanní dìi mɔnnì dihɛì yoo mutenkũ̃ũ̃, yoo tidiitì tii mɛ nfãũ̃ ndɛpaa, yoo fɛtùɔrìfɛ̀ fɛɛ̀ mɛ ntì pĩ̃ yoo yɛcádúɔ̀ nyɛɛ̀ mɛ ntanní yoo fɛcofɛ, kɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ mɛ mbo bɛ̀ pì bɛ ɛì, kɛ̀ mɛyɛi mmamɛ̀ mɛɛ̀ mɛ ntanní yoo mumɔmmú mamù,
29 kɛ̀ bɛ̀ da bàńtɛ̀ mùù báammu, kɛ̀ bɛ̀ da kuɔ́nnɛ̀ dìi dabònnì, kòo nìtì omáà ndi yoo a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu, kɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mamɛ̀ mɛɛ̀ bɛ̀ sɔ̃́ńké, yoo kuyonku makù kɛ̀ bɛ̀ yòùtɛní bɛ nɔu tɛ ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ bíékɛ̀ kɛ da kuɔ́nnɛ̀,

30 fɔ́ nKuyie nhá mboní kɛĩnkɛ̀ a cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kékeè ké bɛ̀ cĩɛ́, kédɔɔ̀ bá wè
ò dɔɔ̀rìmɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ yɛ́ fɔ́ nyɛ́mɛ̀mu bɛ yèmmɛ̀ dòmmɛ̀. Fɔ́ɔ̃ máà yɛ́ bɛnìtìbɛ̀
yèmmɛ̀ dòmmɛ̀.
31 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ nda dé kɛ́ntũ nha kó kucɛ bɛ fòmmu mumɔu bɛ̀
yó mbomɛ̀ kɛtenkɛ̀ a duɔ́ nkɛ̀ ti yɛmbɛ̀.
32 Kɛ̀ dɛ̀ dò nhopɔ̀ɔ̀ mɔù wèè í tú Isidayɛɛri kòò kèè a yètìrì dɛumɛ̀, kàa kpeńnì
kɛ pĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ muwɛ̃rímú, kɛ ìtɛ́ní dɛdétirɛ̀ kɛ kɔ̀tɛní a cĩɛ̃tɛ̀ kɛ da bàńtɛ̀,
33 fɔ́ nKuyie nhá boní kɛĩnkɛ̀ kékeè kédɔɔ̀ dɛ kóo pɔ̀ɔ̀ yɛ̃ mmù. Mɛ̀mmɛ
kutenkù kɔbɛ bo da bantémɛ̀ ké nda dé a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ da dé mèè botí, bɛ̀
bo bantɛ́ kɛ dò ntɛcĩɛ̃tɛ̀ n da maá tɛ̀ tu a kpɛtɛ ntɛ.
34 Kàa nìtìbɛ̀ kɔ̀ri mudoò kɛ bo dokénɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀, a bɛ̀ tɔ̃ nkèè bíékɛ̀, kɛ̀ bɛ̀
wɛ̃ɛ̃tení a bíékɛ̀ a tããté dìì ɛì kɛ̀ n di n da maá tɛcĩɛ̃tɛ̀, kɛ da bàńtɛ̀,
35 Kuyie, á m boní kɛĩnkɛ̀ kékeè bɛ báammìi nɛ̀ bɛ̀ da kuɔ̀nnɛ̀ yèè dabùò nkédɔɔ̀
bɛ̀ yɛ̃ mmù.
36 Kàa nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛɛ̀ mɛ nda cààrɛ̀ kɛ yɛ́ òmɔù í bomɛ̀ wèè bo yĩ ò báá
caàrɛ̀. Kàa miɛkɛ bɛ̀ pɛikɛ kàa duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ na kɛ bɛ̀ pĩḿmú kɛ kònnɛ̀
dihɛì détirì yoo di tɔ́ɔ́nnì.
37 Kɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ bo dɛ kó dihɛì bɛ̀ tu dì tidaatì kɛ totí bɛ yèmmɛ̀ kɛ bantɛ́ bɛ caàrìmɛ̀,
kɛ da kuɔ́nnɛ̀ kɛ yĩ: Ti tú bɛyɛibɛ mbɛ, ti í tũ ntimɔ́mmɔnti, ti càkɛmu.
38 Kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ɛ̃tení a borɛ̀ nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ mɛmɔu, kɛ da duɔ́ mbɛmáà dɛ kó dihɛì bɛ̀
bɛ̀ pĩḿmu kɛ kònnɛ̀ dìì miɛkɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì. Kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ɛ̃tení bɛ kó dihɛì bíékɛ̀ kɛ da
bàńtɛ̀, dihɛì a duɔ́ ndì bɛ yembɛ̀, dihɛì a tããté dì kɛ̀ n da maá tɛcĩɛ̃tɛ̀ dì miɛkɛ.
39 Kuyie, á mboní kɛĩnkɛ̀ kékeè bɛ báammìi nɛ̀ bɛ dabùò nkɛ́ bɛ̀ dɛɛté kɛ́ bɛ̀ cĩɛ́
mbɛ caàrìmɛ̀ bɛmbɛ a nìtìbɛ̀ bɛɛ̀ da cààrɛ̀.
40 Kuyie n tũ nkù a nɔnfɛ̀ báá ũnné ti ĩnkɛ̀, kéntɛ́, kékeè n da kuɔ̀nnɛ̀ tì diɛ.
41 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔtení a cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ a taummɛ̀ tɔu a kpetì borɛ̀,
kéduɔ́ nyikuɔ́ nìùbɛ̀ muwɛ̃rímú bɛ̀ bo nti náánnɛ̀ mù a kó mɛdɛɛtímɛ̀ kpɛti, kɛ̀
diwɛ̀ì mbo bɛɛ̀ tu a kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ nyãnku.
42 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbáá bɔntóo okpààtì a cằńné wè,
dentení mɛsàà nha dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ a kóo tɔ̃ntì mɛ kpéí.

7

Bɛ̀ do fié ìì wũɔ̃ Kuyie nku cĩɛ̃tɛ̀ kpetímù yiè
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 8:62-66)

1 Sadomɔɔ bàńtɛ̀ dìì mɔ̀nnì Kuyie nkédeè, kɛ̀ muhãã́ ncútɛ́ní kɛĩnkɛ̀ kɛ́cɔ́útɛ́
iwũɔ̃ bɛ̀ kù fiɛ́ ì, kɛ bo tuɔ nnɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛyi. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó tikpetìi
píɛ nku cĩɛ̃tɛ̀.
2 Bá ikuɔ́ nìùbɛ̀ í nna kɛ bo ta ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀, kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó
tikpetì do píɛmmɛ̀ tɛ miɛkɛ.
3 Mɛ̀mmɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu yàmɛ̀ muhãã́ ncùtɛ́nímɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó tikpetì
pĩnti ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔ̃nkɛ bɛ̀ ce dɛ̀ kɛ dàri titãpíètì, késĩnnɔ́ɔ
kɛ̀ bɛ ììkɛɛ káákɛ́ kɛtenkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ sãntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nku sàà nkpéí, kɛ yɛ́ kù bɛ̀
dómɛ̀mu nsãã̀.
4 Okpààtì Sadomɔɔ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ fíé iwũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie,
5 kéfíé inààkɛ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔupísìdé (22000) nɛ̀ ipe tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀
sikɔupípísìdé (120000). Mɛ̀mmɛ okpààtì Sadomɔɔ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛ̀
kpetémɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀.

6 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ɛ kari bɛ tɔ̃mmú bɛ tɔ̃mmú, kɛ̀ Defiibɛ mbie ndɛbémbénnɛ̀ ti
Yiɛ̀ nKuyie kpéí okpàátì Dafiti do dɔ̀ɔ dɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ndéúkùnkonɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ
yɛ̃́ ku sàà nyí mɔkɛmɛ̀ kumànku. Kɛ̀ bɛ̀ ndiè nDafiti do bɛ̀ keuté fɛ̀ɛ yènfɛ̀, kɛ̀
ikuɔ́ nìùbɛ̀ còḿmú bɛ ììkɛ̀ kɛ eu siheú. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu íté kécómmú.
7 Kɛ̀ Sadomɔɔ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ cɑ̃́nné ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó kucuùdànkù kéfié
iwũ̃ kétuɔ, kétuɔnnɛ̀ iwũ̃ bɛ̀ fìé ì mɛtaummɛ̀ kpéí nyi kó mɛkùɔ̀. Kɛ yɛ̃́
disɔɔwũ̃ɔ̃ kó diwũ̃tɔ̀nnì okpàátì Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ dì do í sànnɛmɛ̀ bɛ̀ bo tuɔmmɛ̀
iwũ̃ɔ bɛ̀ fìé ì Kuyie nnɛ̀ bɛ̀ bo tuɔmmɛ̀ tidiitì kó yɛpãrɛ̀ nɛ̀ iwũ̃ɔ kó mɛkùɔ̀.

8 Sadomɔɔ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ baá nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kpetímù kó
dibanni kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀, kétúóté Debo-Amati kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Esibiti kó
kukó mpɛ́ɛmmɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ ntíkú ditĩ̀nnì diɛrì.
9 Diyiè niínnì yiè, kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nkékɔuté diwũ̃tɔ̀nnì, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do baámmɛ̀
diwũ̃tɔ̀nnì kó dibanni kémmɔkɛ yɛwe yèyiekɛ̀ ndi. Kɛ̀ bɛ̀ɛ sɔɔté kémbaà nkɛ
dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀.
10 Otɑ̀nkù yiénwè kó diyiè sipísìdɛ́ nɛ̀ ditɑ̃́ɑ̃nnì yiè, kɛ̀ Sadomɔɔ duɔ́ nkɛ̀
Isidayɛɛribɛɛ kò mbɛ ciɛ nɛ̀ diwɛ̀ì kɛ̀ bɛ̀ yèmmɛ̀ nnaatinɛ̀ mɛsàà nti Yiɛ̀ nKuyie
ndɔ̀ɔ mɛ̀ Dafiti nɛ̀ Sadomɔɔ nɛ̀ bɛmbɛ ku nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.

Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛ dɛ̀ Sadomɔɔ
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbɛ̀ 9:1-9 nɛ̀ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ tɔ̃mmú 1:7-12)

11 Sadomɔɔ dèèmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛkpàátìcĩ̀ɛ̀tɛ̀ kɛ́ sì dɔ̀ɔ o yèmmɛ̀ do
dɔ́ wèe sì dɔ̀ɔmɛ̀.
12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔtɛní o borɛ̀ kɛyènkɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: N kèèmu a báammìi.
Kɛ tɑ̃ɑ̃té dɛ kó tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ kɛ̀ di bo ndɛ̀ nni nfeu iwũ̃ɔ.
13 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndiyiè marì bo kɛ̀ n kpetínné iwɛtibori kɛ̀ fɛtaafɛ̀ tɛ́nkɛ í niu, yoo
n duɔ́ nkɛ̀ fɛcofɛ fɛɛ̀ tanní dihɛì kɛ dì càkɛ, yoo m bɔntɛ́ n nìtìbɛ̀ mutenkũ̃ũ̃,
14 kɛ̀ bɛmbɛ kubotí n dɔ̀ɔ kù, bɛmbɛ n nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ m bɔ̀úté, kɛ n wammú kɛ m
bàńtɛ̀, kɛ bùtínné icɛ yɛiyi bɛ̀ tũ nyì. Nní mboní kɛĩ̀nkɛ̀ kékeè bɛ báammìi, kɛ́ bɛ̀
cĩ̀ɛ̃́ mbɛ yɛi, kétũ̃ntɛ dèɛ̀ càkɛ bɛ ɛì miɛkɛ,
15 kétúótɛ́ yíe nnɛ̀ yɛwe yèɛ̀ kpaaní n wúómmu kɛ kémmú bɛ̀ yó m bántɛ̀ ìì
báammìi dɛ kó tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ.
16 N tɑ̃ɑ̃tému dɛ kó tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ kɛ tɛ̀ cɑ̃́ńné kɛ̀ n yètìrì bo nyu tɛ miɛkɛ sɑ̃́ɑ̃̀. N nɔ̀nfɛ̀
nɛ̀ n yèmmɛ̀ dɛ̀ yóó mbomu tɛ ĩ̀nkɛ̀ yɛwe yɛmɔu.
17 Fɔ́ nSadomɔɔ nkàa n tũ, a cicɛ Dafiti do n tũ mmèɛ̀ botí kɛ dɔɔri n yɛ̃ nha
ndɔɔri dèɛ̀ kó dimàà kɛ pĩ n kuɔ́ nɛ̀ n tié.
18 N yóó fíímmu a kpàátìkàrì n do dɔúnnɛ̀ a cicɛ Dafiti dinùù kɛ́ nyɛ̃ ndɛ̀ yóó
ndòmmɛ̀, kɛ bɛ́i kɛ dɔ̀: O cĩ̀ɛ̀tɛ̀ í yóó paà okpàátì wèè bo mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ.
19 Kɛ̀ di mɛ nni nyetɛ kɛ bùtínné n kuɔ́ nɛ̀ n tié n di duɔ́ ndɛ̀ kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀
kɛ kɔ̃nkù yɛ ììkɛ̀.
20 Dɛ mɔ̀nnì m bo di dɛitɛ díndi Isidayɛɛribɛ kɛtenkɛ̀ n di duɔ́ nkɛ̀ ĩ̀nkɛ̀,
kédootóo tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ n tɑ̃ɑ̃té tɛ̀ kɛ̀ di bo ndɛ̀ yu n yètìrì. M bo di wámpùnnɛ kɛ̀ bɛ̀
n di daú ibotí imɔu miɛkɛ.
21 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ɛ̀ bo m pɛ̃nkù dɛ kó tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ borɛ̀ dɛ̀ bo bɛ̀ di. Kɛ̀ bɛ̀ mbékú mùù
te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ miɛ ndɛ kó dihɛì nɛ̀ dɛ kó tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ tɛ̀ɛ kó diyètìrì do feí.
22 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀, bɛ̀ bùtínné bɛ Yiɛ̀ nKuyie nku bɛ̀ yɛmbɛ̀ do tũ nkù kuù
bɛ̀ dènnɛní Esibiti. Bɛ̀ taunnɛ̀ mèɛ̀ kpéí nkɛ yɛbɔkɛ̀, kɛ kɔ̃nkù yɛ ììkɛ̀ kɛ pĩ n yɛ
tɔ̃mmú, dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ bɔntɛ́ dɛ kó mɛyɛi mmɛmɔu.

8

Sadomɔɔ tũntɛmɛ̀ o kpààtìyuu
(1 Bɛkpààtìbɛ̀ 9:10-28)

1 Yɛbie nsipísìdé miɛkɛ nkɛ Sadomɔɔ maámè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè nè o mɔ́mmuɔ nho kpɛtɛ.
2 Kòo wɛ̃tɛ kémaánè Udammu do ò pã̀ yèè ɛkè kéduó nkè Isidayɛɛribɛ nyè bo.
3 Kè Sadomɔɔ kɔtɛ kédo Amati ɛì dìì bo Tisoba ɛì bíékè di kɔbɛ ké dì fiètɛ,
4 kémaá Tadimɔɔ ɛì kó dikpáà miɛkɛ nè Amati tenkè kó yɛhɛkè yɛmɔu. Ò do yè maá yè kɛ bo ãnné tidiitì nti.
5 Kòo maá Bɛti-Onɔɔ ɛì ditennì ĩnkè nè Bɛti-Onɔɔ dɛ fũ̃ bíékè ké yè fii nyiduotí, kékpetínné yɛcàkè képáá nyimátìdeí.
6 Kòo maánè Badati ɛì nè yɛhɛkè yɛmɔu kéãnné tidiitì yɛ miɛkɛ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ nè sisɛ̃ĩ dè do bo yèè miɛkɛ kémaá nè ò dó dèè kó dimàà Sedisadɛmmu nè ditãrì Dimaa nè o tenkè kɛmɔu ò cɛ́nkɛ bakɛ́ kèè kó dimàà.
7 Bɛnìtìbɛ̀ mabè bɛè do kpaá bɛ tenkè miɛkɛ bèè í tú Isidayɛɛribɛ: Itiibɛ nè Amɔriibɛ nè Pedisiibɛ nè Efiibɛ nè Sebusiibɛ.
8 Dɛ kó ibotí kó ibí ii do kpaá bɛ cuokè, kɛ yɛ́ Isidayɛɛribɛ do í bè kùɔmè. Sadomɔɔ do bè pĩńné muhɛikèntɔ̃mmú mmu. Kè bè kpaá mù pĩ nnè yíennί.
9 Kè Sadomɔɔ soó nyIsidayɛɛribɛ kɛ í mbè pĩńné mudaatɔ̃mmú, ké bè ndɔ̀ɔ̀ bɛhããpɔ̀mbè, kè bèɛ ntú bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè, kémbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbè bèè tɔu tikpàrìnɛntì, kémbakɛ́ bèè ããpɔ̀mbè dèkù sikpàrìnaasɛ̃ĩ.
10 Okpààtì Sadomɔɔ do bɛ ntããté kè bè mbakɛ́ o nìtìbè, bè do bo sikɔusìdé nè sipísìnùmmù ndi (250).
11 Kè Sadomɔɔ duɔ́ nkòo pokù Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà nyíténí Dafiti ɛì kékɔtɛ kéta tɛkpààtìcĩ̀ètè okpààtì maá tè o kpéí. Okpààtì do béimmu kɛ dɔ̀ o pokù í dò nkémbo Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Dafiti kpààtìcĩ̀ètè. Kɛ yɛ́ bè do dɛ ntannémè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu. Nè dɛ kpéí nkè tè cɑ̃̃ɑ́.
12 Kè Sadomɔɔ fíé iwũ̃ ti Yiè nKuyie nkétuɔ ndiwũ̃tɔ̀nnì ò do kù dɔ̀ɔ̀ dì, kunku Kuyie ku cĩ̀ètè kpɑ́nkpɑ́nkù ìikè.
13 Ò do tũnnɛ Mɔyiisi do yɛ̃ mbè nfeu mèè botí nku ti Yiè nKuyie nyiwũ̃ kɛ tuɔ̀ mbá dìi yiè, nè siompùsi kpɛyi nnè bɛtããpàmbè kó yɛbaa nkpɛyi nnè Kuyie kó yɛbaa ndiɛyè bè do baà nyè bá dìi benni, kucɛ mètããti pɛ́ɛ̀bè bèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti dɛ kó dibanni nè diyentébanni nè titouti kpɛri.
14 Kè Sadomɔɔ tũnnɛ o cicɛ Dafiti do yɛ̃ nwèe dɔɔmè, kékannɛ ikuɔ́ nìùbè bɛ kó mutɔ̃mmú, kéduó nDefiibɛ bɛ kɔ̃mu, kè bè bo ndiè kɛ sãntí ti Yiè nKuyie kɛ teénnè ikuɔ́ nìùbè bɛ tɔ̃mmú bè dò nkémpĩ mmù bá dìi yiè. Kòo totí yɛbòrè kó bɛbàrìbè bɛ bòrè bɛ bòrè, bɛ tĩrè dò ndòmmè, Kuyie nkóo nìtì Dafiti do ò nàké kényɛ̃ ndè ndòmmè.
15 Kòo ntũ nhokpààtì Dafiti duó ndìi nùù ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ kpéí mbè dò nkémpĩ mmùù tɔ̃mmú Kuyie ncĩ̀ètè kpàtì bo tìi dieti miɛkɛ.
16 Mɛmmɛ Sadomɔɔ tɔ̃mmú mumɔu dɔ̀ɔ̀mè séi, kétúótɛ́ ò pũũtɛ́ dìi yiè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè, kéntɔ kétuɔkɛnè ò tè dèèmè. Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè dèèmè páíí.

17 Kè Sadomɔɔ kɔtɛ Esiyonni Kebɛɛ nè Edati bíékè dàméèrì pɛémmè Edɔmmu tenkè miɛkɛ.
18 Kè Udammuu duɔ́nko bàtóòbè nè o kó bɛtɔ̃mbè bèè yɛ̃ dàméèrì mɛsàà, kè bèɛ nɛinè Sadomɔɔ kó bɛtɔ̃mbè kè bèɛ kɔtɛ Ofii ɛì kétɔ mɛsɔɔ ntɔ́nnìbè tɛpíítè nè bètããti, kékɔtɛ ké dè duó nhokpààtì Sadomɔɔ.

9

Onitipokpààtì Sebaa ɛì kou kɔ̀tɛmɛ̀ kɛ dɔu nSadomɔɔ (Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 10:1-13)

1 Kɛ̀ Sabaa ɛì kóo nitipokpààtìi keè Sadomɔɔ yètìrì dɛumɛ̀ kéndɔ́ kóò yàákɛ́ nɛ̀ yɛnáaǹhãntíyɛ̀, kɛ́kɔtɛ Sedisadɛmmu kénnɛínɛ̀ o kó bɛtɔ̃mbɛ̀ pɛ́u nɛ̀ yòyóbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntɔ mɛteniɛ nfɔ̃ɔ̃mɛ nɛ̀ mɛsɔɔ mpɛ́u nɛ̀ yɛtɑ́̃sààyɛ̀ yɛ̀è donku kpeńnì. Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkoo Sadomɔɔ borɛ̀, kòo ò nàkɛ́ o yèmmɛ̀ tɔ tìì kó dimàà.

2 Kɛ̀ Sadomɔɔ ò tɛ̃ńné ò ò bìékɛ́ tìì kó dimàà timɔu, ò í n yĩɛ̃kɛ tìmatì ò bo ò tɛ̀ńnémɛ̀.

3 Kɛ̀ Sebaa ɛì kóo nitipokpààtìi yà Sadomɔɔ ciìmɛ̀ nɛ̀ ò maá tɛ̀ɛ kpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀,

4 kéyànɛ̀ tidiitì ò yo ntì nɛ̀ o kó bɛtũmbɛ̀ taà sìì cɛ́ĩ nɛ̀ bɛ̀ɛ ò duɔ̀ mmɛnaà mbɛ̀ pĩ mmɛ̀è botí mutɔ̃mmú nɛ̀ bɛ̀ ã tìì yààtì, kéyànɛ̀ bɛ̀ feu ìì wũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ ò di mmɛdiɛ̀ nké ò kpeí.

5 Kòo nákɛ́ Sadomɔɔ kɛ dɔ̀: N do bo nh ɛì kɛ yo bɛ̀ nàámmɛ̀ a kpéí nnɛ̀ a ciìmɛ̀, kɛ̀ n tùɔ̀kɛní kɛ mɛ̀nkɛ sɔ́̃ ndɛ̀ mɛ ndò.

6 M mu ndo í yie, m mɛ n tùɔ̀kɛnímɛ̀ kɛ yà dɛ̀ nɛ̀ n nɔ̀nfɛ̀. N yàmu kɛ sɔ́̃ mbɛ̀ do n nàkɛ́ tì í tùɔ̀kɛ n yà dɛ̀ kó dikéè, n yà kàa ciì mpɛ̃ɛ̃̀tému bɛ̀ n nàkɛ́ tì.

7 Dɛ̀ ńnaati a kó bɛnìtìbɛ̀! Dɛ̀ ńnaati a tɔ̃mbɛ̀, bɛmbɛ bɛ̀ɛ da bonɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀ kɛ kémmú a ciì nkó tináaǹtì.

8 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù yètìrì ndɛu, kunku kùù da dɔ́ kɛ da kànnɛ dikpààtìkàrì kàa bo ntú okpààtì, kunku ti Yiɛ̀ nKuyie, kù dɔ́ mɛ̀è kpéí nkɛ Isidayɛɛribɛ, kɛ dɔ́ bɛ̀ mbo sɑ́̃ɑ̃̀, dɛ̀è te kɛ̀ kù duɔ́ n kàa bo mbɛ̀ baké kɛ bɛ̀ bekùnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ wenni.

9 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Sabaa ɛì kóo nitipokpààtìi pã Sadomɔɔ mɛsɔɔ ntɔ́nnìbɛ̀ bètããti nɛ̀ dikéè, nɛ̀ mɛteniɛ nfɔ̃ɔ̃mɛ pɛ́u nɛ̀ yɛtɑ́̃sààyɛ̀ yɛ̀è donku kpeńnì. Bá mɛteniɛ nfɔ̃ɔ̃mɛ mamɛ̀ tɛ́nkɛ í buoté kɛ mànnɛ̀ onitipòkù Sebaa ɛì kóo kpààtì do pãmɛ̀ okpààtì Sadomɔɔ.

10 Okpààtì Udammu kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ Sadomɔɔ kɔbɛ bɛ̀ɛ do kɔ̀tɛ Ofii ɛì kétɔní mɛsɔɔ nɛ̀ dɛtekperɛ̀ kó idɛí nɛ̀ yɛtɑ́̃sààyɛ̀ yɛ̀è donku kpeńnì.

11 Kòo kpààtì Sadomɔɔ túótɛ́ dɛ kó idɛí kédɔɔ̀ yɛdɛtìsàkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ o kpɛtɛ, kɛ́ i ndɔ̀ɔ̀nɛ̀ tibómbonti nɛ̀ tikùtìdùùtì bɛdɛ̀mbɛ̀ kpéí. Bɛ̀ í yà dɛ kó kubotí nɛ̀ bɛ̀ bomɛ̀ Sudaa tenkɛ̀.

12 Kòo kpààtì Sadomɔɔ pã Sebaa ɛì kóo nitipokpààtì ò ò mɔɔ dɛ̀ɛ kó dimàà, kóò pã kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃́té ò ò tɔní dɛ̀. Kòo wɛ̃́tɛ o ɛì wenwe nɛ̀ o kó bɛtɔ̃mbɛ̀.

Bɛ̀ bàtɛmɛ̀ Sadomɔɔ kpàtì (Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 10:14-29)

13 Mɛsɔɔ mmɛ̀è do ɔ̃ ntuɔ̀kùní Sadomɔɔ borɛ̀ dibenni dìmáà miɛkɛ, mɛ cɛ́ɛ́kù do ɔ̃ mbo tɔ́nnì sipísìdɛ́ ndi,

14 kɛ́ né mbúútí bɛpotandiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsámpóbɛ̀ bɛ̀ ò yietì mɛ̀è sɔɔ mbɛ potantì kpéí nɛ̀ Adabii ɛì kó bɛkpààtìbɛ̀ do ò yietì wɛ̀è dàmpóò nɛ̀ dihɛì kó kùmàndáàbɛ̀ do ò tɔuní mɛ̀è sɔɔ nnɛ̀ timátì péítì.

15 Kòo kpààtì Sadomɔɔ dɔɔ̀ mɛsɔɔ nkó tidɔpìitì diɛtì sikɔusìdɛ́ (200) kɛ̀ tì ntú mɛsɔɔ mmáà bɛ̀ yìɛmmɛ̀ kɛ utɛ́ bá kùù sɔɔdɔpìkù kɛ̀ ku kó kucɛ́ɛ́kù mbo cìdóòbɛ̀ bɛ̀kuɔ̀.

16 Kòo dɔɔ̀nɛ̀ tisɔɔdɔpìitì tisámpótì sikɔusìtããti (300) mɛsɔɔ mmáà, bá kùù sɔɔdɔpìkù kɛ̀ ku kó kucɛ́ɛ́kù mbo cìdóò bètããti, kédeè kɛ́ tì tannɛ́ tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ * bɛ̀ tu tɛ̀ Dimaa túúkù.

---

* **9:16** ***tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ tu tɛ̀ Dimaa túúkù:*** Bɛ̀ do tɛ̀ yu Dimaa túúkù kɛ yɛ́ bɛ̀ do tɛ̀ dɔɔ̀nɛmɛ̀ ditãrì Dimaa kó dɛtekperɛ̀ kó idɛí nyi péù. (1 Bɛkpààtìbɛ̀ 7:2).

17 Kòo kpààtìi dɔɔ dikpààtìkàrì diɛrì nɛ̀ yɛpápánìì nkɛ́ dì dàri mɛsɔɔ nsààmɛ̀.
18 Kɛ̀ dɛ kó dikpààtìkàrì mmɔkɛ yɛdɛtìsàkɛ̀ yɛ̀kuɔ̀ nɛ̀ o naàcɛ̀i yó nna dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ntú mɛsɔɔ, kɛ mɔkɛ ò níí yó nkari kòo baà nyĩ́kú dɛ̀. Kòo dɔ̀ɔ yɛcìrícìrɛ̀ yɛ̀déɛ̀ kɛ́ yɛ̀ còńné dikàrì píìtì tìdɛ́ dii nkubakù youú dìtɛrì kùcɛ̃̀nku.
19 Kòo dɔ̀ɔ dɛtɛrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ndò nyɛcìrícìrɛ̀ kɛ́mbo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dɛ̀dérɛ̀ kòo dɛ̀ còńné dikpààtìkàrì kó yɛdɛtìsàkɛ̀ ĩ̀nkɛ̀, dɛ̀kuɔ̀ kubakù youú, dɛ̀kuɔ̀ kucɛ̃̀nku. Bɛ̀ í dɔ̀ɔ mɛ botí dikpààtìyuu marì miɛkɛ.
20 Kòo kpààtì Sadomɔɔ kó ibòòkɛ imɔu ntú mɛsɔɔ mmáà, kɛ̀ tinɛntì tìì kó dimàà bo tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ tu tɛ̀ Dimaa túúkù kɛ̀ tì ntú mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kpɛti, dɛ̀marɛ̀ do í dɔ̀ɔnɛ̀ timátì péítì kɛ yɛ̃́ okpààtì Sadomɔɔ kó dimɔ̀nnì bɛ̀ do í wúómmɛ̀ ntimátì péítì dɛ̀marɛ̀ diɛrɛ̀.
21 Kɛ yɛ̃́ okpààtì do mɔkɛmɛ̀ bàtóòbɛ̀ kɛ̀ Udammu kó bɛtɔ̃mbɛ̀ mbɛ̀ kɔ̀rìnɛ̀ Tadisisi. Yɛbie nyɛ̀tããti miɛkɛ kɛ níí nkũ̃ntiní koò tɔní mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ yɛpápánìì nnɛ̀ iwaá kpɛyɛ nɛ̀ tinɔ̀tì yɛfùrɛ̀ yɛdiɛyɛ̀ kpɛti.
22 Kòo kpààtì Sadomɔɔ kpenkɛ képɛ̃̃tɛ́ kutenkù kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ́ mbɛ̀ ciìnɛ̀.
23 Kɛ̀ kutenkù kumɔu kó bɛkpààtìbɛ̀ nwanti kɛ bo yà Sadomɔɔ kékémmú tináaǹtì Kuyie nhò duó mmɛciì nkòo nàá ntì.
24 Bá dìì benni kɛ̀ bɛ̀ ò tɔuní yɛpãrɛ̀: Timátì péítì kó tinɛntì nɛ̀ mɛsɔɔ nkpɛti, nɛ̀ tiyààtì nɛ̀ tikpàrìnɛntì, nɛ̀ tùdààríbɛ̀ nɛ̀ sisɛ̃̀ĩ nɛ̀ yɛsãmmarínnarɛ̀.
25 Sadomɔɔ do mɔkɛ sisɛ̃̀ĩ kó yɛtuo sikɔupísìnàà (4000) ndi sì bo ntaà dɛ̀ nɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃̀ĩ. Bɛsãndèèbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ (12000), kɛ́ bɛ̀ kànnɛ nɛ̀ bɛ sɛ̃̀ĩ yɛhɛkɛ̀ yɛhããpɔ̀nkarɛ̀, nɛ̀ o borɛ̀ Sedisadɛmmu.
26 Kɛ̀ Sadomɔɔ mbakɛ́ bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu, kédítɛ́ kukó ndiɛkù Efadati kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Fidisitɛ̃̃ɛ̃bɛ kó dihɛì, kétúóténɛ̀ Esibiti kó kumànku.
27 Sadomɔɔ weè do te kɛ̀ timátì péítì nsũ Sedisadɛmmu kɛ dònnɛ̀ yɛtã́rɛ̀ dòmmɛ̀ o miɛkɛ nɛ̀ dɛtekperɛ̀, kɛ pɛ̃̃tɛ́ dɛpùò ndòmmɛ̀ Mɛditedandee kóo dàméɛ̀rì pɛémmɛ̀.
28 Sadomɔɔ kó sisɛ̃̀ĩ bɛ̀ do sì tɔní Esibiti nwe nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ yɛmɔu.

Sadomɔɔ kumɛ̀
(Wentɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 11:41-43)

29 Sadomɔɔ tɔ̃mmú sɔmmu nɛ̀ ò mù ketémɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kumànku dɛ̀ wɛ̀rimu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã tɔ̃mmú pátíri miɛkɛ. Kɛ wɛ̀ri Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Aiya Sidoo ɛì kou kpɛri miɛkɛ. Kɛ wɛ̀ri Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Yedo yà mèè bɛnkùmɛ̀ Nɛbati birɛ Sedoboammu ĩ̀nkɛ̀ mɛ̀ wɛ̀ri dìì pátíri miɛkɛ.
30 Sadomɔɔ do bo Sedisadɛmmu nwe kɛ́mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà,
31 kékò nho yɛmbɛ̀ kũũ nkɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ò kũnné o cicɛ Dafiti ɛì, kòo birɛ Odoboammu sɔɔté o kpàtì.

SUDAA KPÀÀTÌBƐ KÓ TINÁAŃTÌ

10

Sisɛmmu ɛì kɔbɛ tìímmɛ̀ kɛ totí dikpààtìyuu
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 12:1-15)

1 Kɛ̀ Odoboammuu kɔtɛ Sisɛmmu ɛì Isidayɛɛribɛ do tíkú dɛ̀ bɛmɔu kɛ bo ò pĩ ntikpàtì.
2 Dɛ̀ do sɔ́ Nɛbati birɛ Sedoboammu bo Esibiti nwe, ò do cokénɛ̀ okpààtì Sadomɔɔ nwe kɛ́ kɛ̀ kɔ̀tɛ, ò kɛ m bo kékeè bɛ̀ tìímmɛ̀ kékonní.

3 Kɛ̀ bɛɛ̀ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò yùní kòo nɛinɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛməu kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéyà
Odoboɑmmu kóò nàké kɛ dɔ̀:
4 A cicɛ do ti pǐńné mudaatɔ̃mmú mmu kɛ̀ mù ti kɛ̀ìtɛ, ɑ mù nti yaatɛ kɛ̀ ti mpĩ
nhɑ tɔ̃mmú,
5 kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Yɛwe yètããti kó difɔ̃nkúò di wɛ̃tɛní ké n yà.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ cíétɛ́.
6 Dɛ̀ mɛ nyĩ kòo kpààtì Odoboɑmmuu tíí mbɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ do pǐńné mutɔ̃mmú
o cicɛ Sɑdomɔɔ ò kpɑá fòù dìì mɔ̀nni ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di yɛmmɛ̀ dò n tɛ́nné ɔ̃nti
bɛ nnìtìbɛ̀?
7 Kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ dɔ̀: Kàɑ bɛ̀ pĩ mmɛsàà, kɛ dɔɔri bɛ̀ dɔ́ dɛ̀ kɛ bɛ̀ nàánnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ wenni
bɛ̀ yó mpĩmmu ɑ tɔ̃mmú sɑ̃ɑ̃.
8 Okpààtì Odoboɑmmu mɛ nyí nyie mbɛkótíbɛ̀ ò duó nyìì tié, kébekɛ
bɛdapàmbɛ̀ o kó kutɔ̃nkù kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ ò bonɛ̀ kɛ dɔ̀:
9 Bɛnìtìbɛ̀ tu m bɛ̀ yàɑtɛ mudaatɔ̃mmú n cicɛ bɛ̀ pǐńné mù, kɛ̀ mù bɛ̀ kɛ̀ìtɛ, di
yɛmmɛ̀ dò m bɛ̀ nàké ɔ̃nti?
10 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu ɑ cicɛ bɛ̀ tou ndìì tɔu cɛ́ɛ̃̀, kɛ tú ɑ bɛ̀ yàɑtɛ̀
di cɛ́ɛ́kù, nɑ́ké bɛ kɛ dɔ̀: A nɔ́mbí yããrɛ̀ cɛ́ɛ́nɛ̀mu ɑ cicɛ kɑ.
11 Kàɑ cicɛ do bɛ̀ tou dìì tɔu cɛ́ɛ̃̀ ɑ kpɛri bo pɛ̃ɛ̃́té mɛmmɛ, ɑ cicɛ do bɛ̀ tiènnɛ̀ idá
nyi, kɛ̀ fɔ̃ mbo mbɛ̀ tiènnɛ̀ yɛdá yɛ̀ɛ̀ ã timátì yɛ yómmɛ̀.
12 Diyiè tɑ̃ɑ́nnì yiè Sedoboɑmmu nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛní Odoboɑmmu borɛ̀,
ò sòò bɛ̀ nàké kényɛ̃ mmù.
13 Kɛ̀ wèe sènkɛ̀rì bɛkótíbɛ̀ ò duó nyìì tié nkébɑɑo bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ mɛtɑnkperímɛ̀,
14 kétũnnɛ o kó kutɔ̃nkù kɔbɛ ò tié nyìì tié nkébéi nkɛ dɔ̀: N cicɛ do di tou
nditɔu cɛ́ɛ́rì, kɛ̀ n kpɛri bo pɛ̃ɛ̃́té mɛmmɛ, n cicɛ do di tiènnɛ̀ idá nyi, kɛ̀ mí m bo
ndi tiènnɛ̀ yɛdá yɛ̀ɛ̀ ã timátì yɛ yómmɛ̀.

Isidayɛɛribɛ kpààtìyuu totémɛ̀ kɛ̀ Odoboɑmmu mbɑké Sudɑɑ kɔbɛ (Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 12:16-25)

15 Mɛmmɛ kòo kpààtìi yetɛ bɛnìtìbɛ̀ ò bekɛ tì. Ti Yiè nKuyie nkuù do dɔ̀ɔ
mɛmmɛ, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ kù do nàké tìi dɔɔ. Kù do tì nàké ku pããnɑɑ̀ntì nɑɑ̀ntò
Aiyɑ nwe Nɛbɑti birɛ Sedoboɑmmu kpéí.
16 Isidayɛɛribɛ sɔ́ ndìì mɔ̀nnì okpààtì í yie mbɛ kpɛti kóò nàké kɛ dɔ̀:

Ti kpɛti túnɛ̀ bɑ Dɑfiti Sɛsee birɛ kó tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀,
ti wɛ̃ mbɑ tínti nɛ̀ we?
Tínti Isidayɛɛribɛ,
tí kònnɛ̀ kɛ̀ Dɑfiti birɛ mbɑké dɛ cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀.

Mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ cíétɛ́ kékũũ.
17 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Odoboɑmmu mbɑké Sudɑɑ tempɛ̃ nkɔbɛ máà,
18 kétɔ̃ nhAdodɑmmu wèè bɑké bɛ̀ɛ̀ pĩ mmuhɛìkɛ̀ntɔ̃mmú Isidayɛɛribɛ borɛ̀,
kɛ̀ bɛɛ ò bùótí yɛtɑ́rɛ̀ kékuɔ. Kɛ̀ Odoboɑmmuu yà dɛ̀ fuutɛmɛ̀ kédekɛ o
kpàrìnɑɑsãntɛ̀ mɛcãã nkécoké kékɔtɛ Sedisɑdɑmmu.
19 Mɛmmɛ Isidayɛɛribɛ yàtɛnɛmɛ̀ Dɑfiti cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ yíenní.

11

Kuyie ndo nàké tì ku pããnɑɑ̀ntì nɑɑ̀ntò Semmayɑɑ kòo tì béi

1 Kɛ̀ Odoboɑmmuu tuɔkɛ Sedisɑdɛmmu kétíí nSudɑɑ nɛ̀ Bɛnsɑmɛɛ dɛ kó
bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nɔ mmudoò, kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔupípísìni (180000)
kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛ képɔntɛ Isidayɛɛribɛ kó dikpààtìyuu, kɛ̀ dɛ kó yɛkpààtìyɔɔ wɛ̃tɛ
kéwɛ̃nné.
2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnɛ̀ ku kóo nìtì Semmɑyɑ kɛ dɔ̀:

3 Nákɛ́ Sadomɔɔ birɛ Odoboammu Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ bo Sudaa nɛ̀ Bɛnsamɛɛ dɛ tempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ tú:
4 N yɛ̃ mbɛ̀ báá kɔtɛ kédokénɛ̀ bɛ kɔbɛ. Bá wè wèe kò nho cɪ̃ɛ̃tɛ̀. Míì yɛ̃ ndɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ dɔ̀ɔ̀.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ tì kɛ̀è kɛ́ tì yie nkéyóu bɛ̀ bo dokénɛmɛ̀ Sedoboammu.

Odoboammu fiimmɛ̀ yɛhɛkɛ̀ mayɛ̀ iduotí

5 Kɛ̀ Odoboammuu mbo Sedisadɛmmu kémaá yɛhɛkɛ̀ Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ́ yɛ̀ fii nyiduotí.
6 Kòo maá Bɛtideɛmmu ɛì nɛ̀ Etammu ɛì nɛ̀ Tekoaa ɛì
7 nɛ̀ Bɛti-Sudi ɛì nɛ̀ Sokoo ɛì nɛ̀ Adudammu ɛì
8 nɛ̀ Kati ɛì nɛ̀ Madesaa ɛì nɛ̀ Sifi ɛì
9 nɛ̀ Adodaimmu ɛì nɛ̀ Dakiisi ɛì nɛ̀ Asekaa ɛì
10 nɛ̀ Sodaa ɛì nɛ̀ Ayanɔɔ ɛì nɛ̀ Ebunɔɔ ɛì. Dɛ kó yɛhɛkɛ̀ yɛɛ̀ tu Odoboammu do maá yɛ̀, kémaá iduotí kɛ́ yɛ̀ fii Sudaa nɛ̀ Bɛnsamɛɛ bɛ tempɛ̃ mmiɛkɛ.
11 Kòo dɔ̀ɔ kɛ́ yɛ̀ tɔ̃ntɛ kɛ̀ yɛɛ kpenkɛ, kòo kannɛ kùmàndáàbɛ̀ yɛ miɛkɛ kɛ́ãnné tidiitì nɛ̀ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ mɛnaà nyɛ miɛkɛ,
12 kɛ́ãnné tidɔpìitì nɛ̀ yɛkpãã̀ bá dìì ɛì, mɛmmɛ kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ɛ kpenkɛ mɛsàà, Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ mbo o fɔ̃nkúò.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛ wɛ̃nnénɛmɛ̀ okpàátì

13 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛ̀ɛ̀ do cìétɛ́ Isidayɛɛri ɛì dimɔu miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ konní kóò wɛ̃nnɛ́nɛ̀.
14 Kɛ yɛ́ Sedoboammu nɛ̀ o bí bɛ̀ do yetɛmɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bo mpɪ̃mmɛ̀ bɛ̀ Yiè nKuyie nkuɔ́ tɔ̃mmú. Kɛ̀ bɛ̀ɛ yóu bɛ cɛ́ɪ̃ nɛ̀ bɛ kpɛrɛ kékɔtɛ Sudaa tempɛ̃ nSedisadɛmmu ɛì.
15 Sedoboammu do waá nho mɔ́mmuɔ nho kó ikuɔ́ nìùbɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo nfeu iwũɔ̃ yɛtɔrɛ̀ ɪ̃nkɛ̀ nɛ̀ sitenkaanìi ò dɔ̀ɔ sì kɛ sì dɔ̀nnɛ̀nɛ̀ yɛbɔdakɛ̀ nɛ̀ tinaabiiti.
16 Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ nyimɔu miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ do dɔ́ kétũnnɛ ti Yiè nKuyie nnɛ̀ bɛ yèmmè mɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ tũnnɛ Defiibɛ kétuɔkɛ Sedisadɛmmu kéfié iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie mbɛ yàárìbɛ̀ do tũ nkù.
17 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yíé Sudaa kpàátìyuu muwɛ̃rímú, kɛ̀ Sadomɔɔ birɛ Odoboammu kpàtìi kpenkɛ yɛbie nyètããti miɛkɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ do tũmmɛ̀ Dafiti nɛ̀ o birɛ Sadomɔɔ bɛ kó kucɛ yɛbie nyètããti ndi.

Odoboammu kó kunaàmùnkù

18 Odoboammuu do puokɛ Maadati nwe, Yedimɔti kóo sapàà. Yedimɔti cicɛ do tú Dafiti kòo yɔ̃ tú Abiyaidi. Abiyaiidi cicɛ do tú Ediabu, kɛ̀ Ediabu cicɛ tú Sɛsee.
19 Kɛ̀ Madati bí ntú Yesusi nɛ̀ Semmadia nɛ̀ Saammu.
20 Maadati kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Odoboammuu puokɛ Abusadɔmmu kóo sapàà mMaaka kɛ̀ wèe pɛitɛ́ Abiya nɛ̀ Ataii nɛ̀ Sisaa nɛ̀ Sedomiti.
21 Kɛ̀ Odoboammuu ndɔ́ Abusadɔmmu kóo sapàà mMaaka kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ o pobɛ̀ tɔbɛ̀ nɛ̀ o pocɪ̃ɛ̃ nyɛmɔu. Ò do puokɛ bɛnitipòbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèni ndi kémmɔkɛ yɛpocɪ̃ɛ̃ nsipísìkuɔ̀, képɛitɛ́ initidabí sipísìdɛ́ nɛ̀ ìni nɛ̀ initipobí sipísìkuɔ̀.
22 Kɛ̀ Odoboammuu tããtɛ́ Maaka birɛ Abiya kòò bo mbakɛ́ o kɔbɛ kɛ yɛ́ ò do dɔ́mɛ̀ wèe naá nhokpàátì.
23 Kɛ̀ Odoboammuu pétɛ́ mɛcìi nkécìɛ nho bí imɔu Sudaa nɛ̀ Bɛnsamɛɛ bɛ tempɛ̃ nkó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu bɛ̀ fii nyɛ̀ iduotí, kɛ́ mbɛ̀ duɔ̀ ntidiitì mɛsàà, kéwaá mbɛnitipòbɛ̀ péu kɛ́ bɛ̀ puó.

12

Okpàátì Sisaki domɛ̀ Sudaa kɔbɛ mudoò
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbɛ̀ 14:25-28)

1 Odoboɑmmu kpàtì fiíkú dìì mɔ̀nnì kòo kpenkɛ, kéyóu ò bo ntũmmɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie nkó ikuɔ́, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ò tũnnɛ kɛ́ ì yóu.
2 Okpàtì benni nummurì miɛkɛ kɛ̀ Esibiti kóo kpààtì Sisakii do Sedisadɛmmu
mudoò kɛ yɛ́ bɛ̀ do yetɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
3 Sisaki do tɔ sikpàrìnaasɛ̃ĩ tɛkɔùpíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ (1200) ndi nɛ̀ sisɛ̃ĩ nɛ̀ si
dèèbɛ̀ sikɔupípísìkuɔ̀ (60000) nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ péu bèɛ̀ bonní Esibiti nɛ̀ Dibii kɔbɛ
nɛ̀ Suki kɔbɛ nɛ̀ Etiopii kɔbɛ
4 koò fietɛ Sudaa ɛkɛ̀ iduotí fité yɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Sedisadɛmmu.
5 Sisaki tɔ́ónní dìì mɔ̀nnì Odoboɑmmu nɛ̀ Sudaa ɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bèɛ cokɛ́
kékɔtɛ Sedisadɛmmu kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Semmayaa kɔtoo okpààtì
Odoboɑmmu nɛ̀ o kó bɛtũmbɛ̀ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntú di kù
bɔntóomu dɛɛ̀ te kɛ̀ kù yóu kɛ̀ di tɑ okpààtì Sisaki kó sinɔu miɛkɛ.
6 Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ okpààtì kɛ̀ bèɛ yie mbɛ caàrìmɛ̀ kébéi nkɛ dɔ̀: Ti
Yiɛ̀ nKuyie nha naatimu.
7 Ti Yiɛ̀ nKuyie yà dìì mɔ̀nnì bɛ̀ bantémɛ̀ bɛ caàrìmɛ̀ kénákɛ́ Semmaya kɛ dɔ̀: Bɛ̀
mɛ̀ mbantémɛ̀ bɛ caàrìmɛ̀ n yí yóó bɛ̀ kùɔ, dɛ̀ bo nyóó yĩ sámpɔ́ kɛ̀ m bɛ̀ dɛɛtému,
m miɛkɛ í yóó bɛ̀ yɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ Sisakii bɛ̀ kùɔ.
8 Sisaki né yóó bɛ̀ namu, kɛ̀ bèɛ ò bɔ̀útɛ́ kébantɛ́ bɛ̀ bo mpĩmmɛ̀ n kó mutɔ̃mmú
nɛ̀ bɛ̀ bo mpĩmmɛ̀ yɛkpààtìyɔ tɛyɛ̀ kɔ̃mu dɛ cɑ̃ɑ́ ndɛ̀.
9 Mɛmmɛ Esibiti kóo kpààtì Sisaki domɛ̀ Sedisadɛmmu mudoò kóò pɔntɛ,
kétúótɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó tikpàtì nɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kpɛti timɔu, kétúótɛ́nɛ̀
tisɔɔdɔpìítì Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ̀ tì.
10 Kòo kpààtì Odoboɑmmuu dɔɔ̀ disɔɔwũɔ̃ kó tidɔpìítì kéfɔ́ɔ́ ntisɔɔdɔpìítì kó
difɔ̃tìrì kɛ́ tì bànnɛ tihããpɔntì tìì bàà tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kó dibòrì.
11 Kòo kpààtì níí nkɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tì tɔ, kòò kò mbèɛ tì kɔ̀tɛnɛ̀
tihããpɔntì tìì bàà tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ ti kó kudieku.
12 Okpààtì Odoboɑmmu do kɛ́kùnnɛ mèɛ̀ kpéí nhomáà ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀
dɛɛ̀ do te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóu bá kù miɛkɛ í nhò do. Dɛmɔu dɛɛ̀ do í càkɛ Sudaa
tenkɛ̀ miɛkɛ.

Odoboɑmmu kpàtì tùɔkɛmɛ̀ ti mànku
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 14:21-24,29-31)

13 Kòo kpààtì Odoboɑmmu ntɔ tikpàtì kɛ bo Sedisadɛmmu kòo kpààtìyuu
fiíkú mɛsàà. Odoboɑmmu do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìnàà nɛ̀ dìmáà
ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèyiekɛ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu, ti Yiɛ̀
nKuyie ntããtɛ́ dìì ɛì Isidayɛɛribɛ wuɔ nyimɔu miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ bo ndì yu ku yètìrì. O
yɔ̃ do tú Amɔniibɛ botí kou nwe kòo yètìrì tu Nama.
14 Odoboɑmmu í n duɔ́ nhomáà kɛ bo bantɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀. Kɛ̀ dɛɛ̀ nte
kɛ̀ wèe dɔɔ dɛɛ̀ í wenni.
15 Odoboɑmmu dɔɔrìmɛ̀ mɛmɔu ò ketémɛ̀ nɛ̀ o dèntɛmɛ̀ dɛ̀ wɑ̀rimu Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò Semmaya tɔ̃mmú pátíri miɛkɛ nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì
náaǹtò Yedo tɔ̃mmú pátíri miɛkɛ. Odoboɑmmu nɛ̀ Sedoboɑmmu bɛ̀ do dokùmu
sɑ́ɑ̃̀.
16 Kɛ̀ Odoboɑmmuu kò nho yɛmbɛ̀ kũũ nkɛ̀, kɛ̀ bèɛ o kũnnɛ́ Dafiti ɛì kòo birɛ
Abiya sɔɔtɛ́ o kpàtì.

13

Abiya do tɔmɛ̀ tikpàtì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 15:1-8)

1 Sedoboɑmmu kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ diniínnì miɛkɛ nkɛ Abiya naámmɛ̀
Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì,

2 kɛ́ntɔ tikpàtì kɛ̀ dɔ̀ yɛbie nyɛ̀tããti kɛ bo Sedisadɛmmu. Ò yɔ̃ yètìrì do tú Mikaya nwe, Kibea ɛ̀ì kou Udiyɛɛdi weè do ò pɛité.

Abiya nɛ̀ Sedoboammu bɛ̀ do dokùmu sɑ̃̀ɑ̃̀.
3 Kɛ̀ Abiya íté kɛ bo dokénè Sedoboammu kénnɛínè bɛkpàrìnuɔmbɛ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ sikɔupíkɔ̀ùsìnàà (400000) kɛ̀ Sedoboammuu báátí nè o kɔbɛ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ kɛ̀ bè mbo sikɔupíkɔ̀ùsìni (800000) kɛ bo ò dokénè.
4 Kɛ̀ Abiya dekɛ kéncómmú Efadaimmu tãrì yómmè bè tu dè Semadaimmu, képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Sedoboammu nè díndi Isidayɛɛribɛ dimɔu kémmúnè!
5 Di nyɛ̃́ kɛ dò nti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kuù duɔ́ ntikpàtì Dafiti nè o bí, kù ò dɔ̀ɔ̀nè mèè taummè í yóó tɔ̃tɛ. Kù do ò nàkému kɛ tú wenwe nè o bí bɛɛ̀ yó mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ sɑ̃̀ɑ̃̀.
6 Bá nè mɛmmɛ kɛ̀ Dafiti birɛ Sadomɔɔ kóo tɔ̃ntì Sedoboammu Nɛbati birɛɛ yetɛ o yiè nkpɛti ké nhò dokùnè.
7 Odoboammu do kpaá kɛ bɛmmu kɛ̀ mɛyèmmè nhò dónnì kɛ̀ bɛnitiyonkubɛ nè bɛsĩnténìtìbè, kè bèɛ tíí nho borè kóò na.
8 Di mmɔ̀nnì di dɔ́ kédokénè ti Yiè nKuyie nkó dikpààtìyuu ndi kù tããté dì kɛ di duɔ́ mmí nDafiti birɛ. Di sũmu mɛdiè kɛ tɔ sibɔɔtenkaanìi mɛsɔɔ nkpɛsi sìì dònnè tinaabiiti Sedoboammu do dɔ̀ɔ̀ sì kè sì tu di kó kuyie.
9 Díì bèti ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nìùbè Anɔɔ yaàbí nè Defiibɛ kɛ ãnné di kó ikuɔ́ nìùbè ibotí tɛì kɔ̃mɛ. Kè wèè cɛ́̃nkɛ kɔ̀tɛnní dinaadaà nè yɛpedakè yèyiekè kɛ tú ò dɔ́ kéntú ikuɔ́ nìùtì dí ò dɔ̀ɔ̀ ikuɔ́ nìùtì nè dimáà bá Kuyie nyí ò yĩ ikuɔ́ nìùtì.
10 Tínti biɛ tũ nti Yiè nKuyie nku, ti í kù bùtínné Anɔɔ yaàbí ìì tu ikuɔ́ nìùbè, kè Defiibɛ pĩ mbɛ tɔ̃mmú,
11 kɛ feu ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̃ ti kpéí dikũnweńnì nè kuyuoku kɛ tuɔ̀, kɛ tuɔ̀nnè tihúúntì fɔ̃ɔ̃ti kɛ dakù pɛ́ɛ̃̀ tábùrì sààwè ĩnkè. Kɛ tuɔ̀mmu tɛsɔɔfitíkèkètè bá kùù yuoku. Tínti tũmmu ti Yiè nKuyie kùù ti te ku kuɔ́, kè díndi kù bùtínné.
12 Kuyie nti bonèmu kɛ ti ni kè ikuɔ́ nìùbè bo kɛ tɔ sikpàrìheú kɛ bo eé mɛdiè nkè tí di dokénè. Isidayɛɛribɛ di báá dokénè ti Yiè nKuyie ndi yɛmbè do tũ nkù. Di í yóó na.
13 Kè Sedoboammuu duɔ́ nkè bɛhããpɔ̀mbèɛ kónté ké bè dinté bɛ fɔ̃nkúò bíékè. Mɛm̀mɛ kè bɛhããpɔ̀mbè mabè mbo bɛ ììkè, bɛtɔbè bɛ fɔ̃nkúò.
14 Sudaa kɔbɛ wɛ̃̀ɛ̃̀tɛ dìì mɔ̀nnì kéyà bè bè cɛ̃̀tinnèmè kékuɔ́nnè ti Yiè nKuyie, kè ikuɔ́ nìùbèɛ eé sikpàrìheú.
15 Kè Sudaa kɔbɛɛ uu kénhúú kè ti Yiè nKuyie ndokénè Sedoboammu nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu, Abiya nè Sudaa kɔbɛ bɛ ììkè.
16 Kè Isidayɛɛribɛɛ cokɛ́, kè ti Yiè nKuyie mbè ãnné Sudaa kɔbɛ nɔu miɛkɛ.
17 Kè bèɛ bè na mɛdiè nkékuɔ bɛkpàrìnuɔmbɛ sikɔupíkɔ̀ùsìnùmmù (500000).
18 Kè Isidayɛɛribɛɛ di ifɛi dɛ yiè mɛdiè nkè Sudaa kɔbɛɛ bè auté kɛ yɛ́̃ bè do ĩkúmè ti Yiè nKuyie nyĩnkè nkɛ bɛ yɛmbè do tũ nkù.
19 Kè Abiya bɛti Sedoboammu kéfietɛ Betɛɛdi ɛì nè Yesanna ɛì nè Efunɔɔ ɛì, nè yɛhɛkè yèè yè tɔ̀kénè.
20 Abiya kó tikpàtì miɛkɛ Sedoboammu í mmɔkɛ muwɛ̃rímú, dɛ kó difɔ̃nkúò kè ti Yiè nKuyie nhò poté kòo kú.
21 Kè Abiya kpàtìi fííkú kè wèe puokɛ bɛnitipòbè tɛpíítè nè bènàà képɛité initidabí sipísìdé nè ìdéì initipobí tɛpíítè nè ìkuɔ̀.

22 Abiya dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà dè wɑ̃̀rimu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Yedo pátíri miɛkɛ.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Abiya kò nho yɛmbè kũũ nkè kè bèɛ ò kũnné Dafiti ɛì, kòo birɛ Asaa sɔɔté o kpàtì.

Asaa do tɔmɛ̀ tikpàtì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 15:9-11)

Asaa tɔ dìì mɔ̀nnì tikpàtì kɛ̀ dihɛì bo mɛomɔ̀pùmɛ̀ miɛkɛ nkɛ kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀.

14

1 Kɛ̀ Asaa ndɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni kɛ síɛ́ o Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀,
2 képuɔ nyibotí tɛì kó yɛbɔɔwũ̃tɔ̀rɛ̀ kédíɛ́ yɛtɔ̀rɛ̀, képuɔ nyɛbɔɔtã́rɛ̀ bɛ̀ do fiíkú yɛ̀, kéu itedɛí.
3 Kòo nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kéwammú ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù, kéndɔɔri ku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ yɛ̃ mmù.
4 Kɛ̀ wèe dɛitɛ yɛtɔ̀rɛ̀ yɛmɔu yɛ̀ɛ̀ do bo Sudaa ɛkɛ̀ miɛkɛ képuɔ ndibɔɔtã́rì* bɛ̀ do tuɔ̀ ndì tihúúntì. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ mɛomɔ̀pùmɛ̀ mbo dihɛì dimɔu miɛkɛ.
5 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo maá yɛhɛkɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ, kɛ́ yɛ̀ fii nyiduotí. Kɛ̀ bɛ̀ mbo diwɛ̀ì miɛkɛ bá òmɔù í bɛ̀ dokùnɛ̀ dɛ kó yɛbie mmiɛkɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do bɛ̀ duɔ́ mmɛomɔ̀pùmɛ̀,
6 kɛ̀ Asaa nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kɛ̀ dɔ̀: Ti maánɛ̀ yɛhɛkɛ̀ kɛ́ yɛ̀ fii nyiduotí, kɛ́ãnné yɛdèrɛ̀ kɛ́kpetínné yɛcàkɛ̀ kɛ́páá nyimátìdɛí. Dihɛì kpaá bomu ti nɔu miɛkɛ, kɛ yɛ́ ti wɛ̃̀tɛ kɛ wammúmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nku, kɛ̀ kù ti duɔ́ mmɛomɔ̀pùmɛ̀ dihɛì dimɔu.
Mɛmɔ̀mɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ maá dihɛì bɛ̀ dɔ́mɛ̀.

7 Asaa kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ do bo sikɔupíkɔ̀ùsìtããti ndi (300000) kɛ tɔ tidɔpìitì diɛtì nɛ̀ yɛkpãã̀, kɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ mbo sikɔupíkɔ̀ùsìdé nɛ̀ sikɔupípísìni (280000) kɛ tɔ tidɔpìitì tisámpótì nɛ̀ dɛtãnnɛ̀. Bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ tu bɛkpàrìnuɔmbɛ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀.
8 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Etiopii ɛì kou Sedaa ítɛ́ nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupíkɔ̀ùpí kɛ bo bɛ̀ dokénɛ̀ kéntɔ sikpàrìnaasɛ̃̀ĩ sikɔusìtããti (300) kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkoo bɛ̀ tu dɛ̀ Madesaa.
9 Kɛ̀ Asaa ítɛ́ kɛ bo bɛ̀ dokénɛ̀ kɛ́ bɛ̀ wetínné Sefataa biriku miɛkɛ Madesaa.
10 Kɛ̀ Asaa kuónnɛ̀ o Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀ n Yiɛ̀ fɔ̃̀ɔ̃ máà ɔ̃ɔ̃ na kédɛɛté ocĩrì kɛ̀ fɔ̃̀ɔ̃ dɛɛrí okperì, ti teennɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ti ĩkú fɔ̃̀ɔ̃ ĩnkɛ̀. Nɛ̀ a kó diyètìrì ndi ti kɔ̀tɛnímɛ̀ kɛ bo dokénɛ̀ dɛ kó ditĩnnì diɛrì. Ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃̀ɔ̃ ti te a báá yóu kòo nìtì weè da na.
11 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nteennɛ̀ Asaa nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ na Etiopii ɛì kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ cokɛ́.
12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ bɛ̀ti kétuɔkɛnɛ̀ Kedaari kɛ́ bɛ̀ kùɔ bɛmɔu bá òmɔù í nyentɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔbɛ bɛɛ̀ do bɛ̀ auté kɛ́ɛí bɛ kpɛrɛ mɛdiɛ̀,
13 képoté yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ tɔ̀kénɛ̀ Kedaari ɛì yɛ kɔbɛ. Bɛ kpɛrɛ bɛ̀ do mɔkɛ dɛ̀ do sũmu mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ ɛí. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do bɛ̀ ãnné kufɔ̃waá nkɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ auté,
14 kéta bɛɔ̃cɛ̃mbɛ kó yɛkarɛ̀ kékpaakɛ ipe péu nɛ̀ yòyóbɛ̀ kékònnɛ̀ Sedisadɛmmu.

15

Asaa pùɔmmɛ̀ sibɔɔtenkaanìi
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 15:12-15)

1 Kɛ̀ Kuyie nYaá ncúténí Odɛdi birɛ Asadia ĩnkɛ̀.
2 Kòo ítɛ́ kékɔtɛ kéconɛ̀ Asaa kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Fɔ́ nhAsaa nɛ̀ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ, kémmúnè! Ti Yiɛ̀ nKuyie ndi bonɛ̀ di kù bonɛ̀ dìì mɔ̀nnì ndi, kɛ̀ di kù wammú, di yóó kù yàmu, kɛ̀ di mɛ nkù bùtínné, kù di bútínné.
3 Isidayɛɛribɛ dɛ̀ mɔ̀ntɛ di í tũmmɛ̀ Kuyie, di mɛ nyí mɔkɛ ikuɔ́ nìùtì wèè di tiè, bá di í mɔkɛ Kuyie nkuɔ́.

---

* **14:4** ***dibɔɔtã́rì***: Dibɔɔtã́rì ndi bɛ̀ do fiímmɛ̀ kɛ́ ndì tùɔ̀ ntihúúntì kɛ báá ndiyiè.

4 Kɛ ta mɛsémmɛ̀ miɛkɛ, kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ wammú di Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ do
tũ nkù, kɛ̀ kùu yóu kɛ̀ di kù yà.
5 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ òmɔù do ɔ̃ɔ̃ í nyɛ̀ kékonní nɛ̀ kusààkù, kɛ yɛ́ yɛkpàrɛ̀ yɛɛ̀
do bomɛ̀ dihɛì dimɔu miɛkɛ.
6 Kɛ̀ ibotí ndokùnɛ̀ itɛì kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ dokùnɛ̀ yɛtɛyɛ̀ Kuyie nkuù do di bɔntɛ́
mɛsémmɛ̀ mɛbotí mɛbotí.
7 Díndi nfííkúnɛ̀, di kɔ̃̀ntì báá yãrikɛ kɛ yɛ́ di tɔ̃mmú yeti yó mbomɛ̀mu.
8 Asaa kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Odɛdi do ò
nàkɛ́ tì, kɛ̀ dɛɛ yáúkùnnɛ o kɔ̃̀ntì, kòo dɛitɛ sibɔɔtenkaanìi simɔu Sudaa tempɛ̃
mmiɛkɛ, nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔku miɛkɛ nɛ̀ ò do fìètɛ yɛ̀ɛ̀ ɛkɛ̀ Efadaimmu tãrì yɛ miɛkɛ
kétũntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nwũɔ̃tɔ̀nnì dìì bo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bòrì ììkɛ̀.
9 Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ nkɔbɛ kusũkù Efadaimmu kɔku kɔbɛ nɛ̀ Mananseе
kɔku kɔbɛ nɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔku kɔbɛ bɛ̀ do yàmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bonɛ̀mɛ̀ kékonní
o kpààtìyuu. Mɛm̀mɛ kòo kpààtìi bɛ̀ yu bɛmbɛ nɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀
Bɛnsamɛɛ kɔku kɔbɛ.
10 Kɛ̀ bɛɛ tíí nSedisadɛmmu o kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinummurì otããtããnwe
miɛkɛ.
11 Dɛ kó diyiè kɛ̀ bɛɛ fíé ti Yiɛ̀ nKuyie nyiwũɔ̃ bɛ̀ do ɛí ì bɛ dootitɔbɛ̀ ciɛ
kékonnɛ̀nní inààkɛ sikɔusìyiekɛ̀ (700) ipe sikɔupísìyiekɛ̀ (7000).
12 Kɛ̀ bɛɛ dɔúnnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndinùù bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù kɛ dɔ̀ bɛ̀ yó nkù tũ
nnɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi, nɛ̀ bɛ wɛ̃rímú mumɔu.
13 Kɛ̀ wèè í tũ nti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, kɛ̀ dɛbirɛ ndɛ yoo okótì,
kòo nitipòkù nwe yoo onitidɔ̀ù bɛɛ ò kùɔ.
14 Kɛ̀ bɛɛ dɔúnnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndinùù kényíú kɛ eu siheú nɛ̀ yɛtãtɛhe nɛ̀
sipɔ̃̃mpɔ̃ɔ̃̃.
15 Kɛ̀ diwɛ̀ìi pĩ Sudaa kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ nyãnkunɛ̀ bɛ̀ dɔúnnɛ̀ dìì nùù ti Yiɛ̀
nKuyie ndi kpéí, kɛ yɛ́ bɛ̀ do kù dɔúnnɛ̀mɛ̀ dinùù nɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi, kɛ́
kù wammú kɛ̀ kùu yóu kɛ̀ bɛɛ kù yà, kɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́ mmɛomp̀ùmɛ̀ dihɛì dimɔu
miɛkɛ.

16 Kòo kpààtì Asaa dennɛ o yɔ̃ kótì tinitipokpàtì miɛkɛ kɛ yɛ́ ò do cìɛ́kɛ́mɛ̀ isɔkɛ
kó tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ bɛ̀ tu tɛ̀ Asedaa, kɛ̀ Asaa tɛ̀ bɔ nképɔntɛ kécóu Setinɔɔ biriku
miɛkɛ.
17 Kɛ̀ yɛtɔ̀rɛ̀ baa né nkpaá bo, nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ Asaa duɔ́ nho yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ti
Yiɛ̀ nKuyie nho fòmmu mumɔu miɛkɛ.
18 Kòo tanné ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ o cicɛ ku pã yɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀, nɛ̀ o mómmuɔ ò
kù pã yɛ̀, yɛ̀ɛ̀ tu timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ tinɛntì.
19 Bá mudoò tɛ̃nkɛ í nhãnné kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Asaa kpàtì benni sipísìtããti nɛ̀
dinummurì.

16

Asaa do dokùnɛ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì (Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 15:16-22)

1 Okpààtì Asaa kpàtì benni sipísìtããti nɛ̀ dikuónnì miɛkɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo
kpààtì Basaa domɛ̀ Sudaa kɔbɛ mudoò, kémaá kuduotí kéfitɛ́ Damaa ɛì kɛ bo
pénné kucɛ Asaa Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì.
2 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Asaa túótɛ́ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ ndɛ̀ɛ̀ do bo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀
nɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ́ dɛ̀ duɔ́ Sidii kóo kpààtì Bɛnni-Adadi wèè do bo Damaasi ɛì
kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀,

3 wèe yóu kɛ̀ bèɛ mɔɔtɛ mɛtaummè bɛmbɛ nè we, bɛ yɛmbè do mè mɔ̀kɛ mèè
botí. Kɛ̀ dɛè te kòo ò pã̀ dɛ kó dipã̀nnì kɛ tú wèe tɔ̃tɛ wenwe nè Basaa Isidayɛɛribɛ
kpàátì mɛtaummè, kòò tɛ̃́nkɛ báá ò do mudoò.
4 Kɛ̀ Bɛnni Adadii yie nhokpàátì Asaa ò nàkɛ́ tì, kɛ́dɛitɛ bèè ni o ããpɔ̀mbè kɛ́
bè tɔ̃ nkè bèɛ kɔtɛ kɛ́pɔntɛ Isidayɛɛribɛ ɛkè: Iyɔ̃ɔ̃ ɛì nè Danni kpɛri, nè Abɛdi-
Maimmu ɛì nè Nɛfutadii ɛkɛ̀ bè do sɔrì dè tidiitì.
5 Basaa tì kèè dìi mɔ̀nnì kɛ́kũ̃nné kuduotí marimù Damaa ɛì nè mutɔ̃mmú
tɛ̃mù ò do pĩ̃ mmù.
6 Kòo kpàátì Asaa íi nSudaa kɔbɛ bɛmɔu, kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kétúótɛ́ Basaa do maànè
yèè tã́rè Damaa ɛì kó kuduotí nè dɛ kó idɛí, kòo kɔtɛ kémaánè Kebaa ɛì nè Misipaa
ɛì.

Asa kpetínnémè Ananni

7 Dɛ kó dimɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie mpãã̀náaǹtì náaǹtò Ananni kɔtɛ Sudaa kóo kpàátì
Asaa borè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A mè nyóumè a bo wammúmè mɛteèmmè ti Yiè nKuyie
mborè, kɛ kɔ̀tɛ kɛ mè wanti Sidii kóo kpàátì borè, nè dɛ kpéí Sidii kó bɛhãã̀pɔ̀mbè
yèmu a nɔu miɛkɛ.
8 Etiopii nè Dibii dɛ kó bɛhãã̀pɔ̀mbè do sũmu kɛ pɛ̃̀tɛ́ mɛmmɛ nè sikpàrìnaasɛ̃̀ĩ
nè si dèèbè péu, nè mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbè ãnné a nɔ̀ùtè miɛkɛ, a wammú
mèè kpéí mɛteèmmè ku borè.
9 Ti Yiè nKuyie nwùómmu kutenkù kumɔu kɔbɛ kɛ teénnè bèè kù duɔ̀ mbɛmáà
nè bɛ yèmmè mɛmɔu. A dɔ̀ɔ̀ dɛyɛinkpɛrɛ ndɛ dɛè te, kétúótɛ́ yíe nnè yɛwe yèè
kpaaní yɛ miɛkɛ kè di yó mbo mudoò miɛkɛ sɑ̃́ɑ̃́.
10 Kɛ̀ Asaa miɛkɛɛ pɛikɛ Kuyie mpãã̀náaǹtì náaǹtò, kòo ò kpetínné. O miɛkɛ
do pɛikɛ mɛdiè mmómmɔmmɛ mmɛ ò nàkɛ́ tìì kpéí. Dɛ mɔ̀nnì ndi Asaa ketémè
kénfɛ̃́ũnko bɛnìtìbè.

Asa kpàtì mànku
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè 15:23-24)

11 Asaa dɔɔrìmè, ò ketémè nè ò dèntɛmè dè wɑ̃̀rimu Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ
kó bɛkpàátìbè pátɛ* miɛkɛ.
12 Asaa do muɔkɛmu o naàcèi kè dè ncɛ́ɛ̃̀ o kpàtì benni sipísìtãã̀ti nè diwɛínnì
miɛkɛ, bá nè o mɔmmú miɛkɛ ò í nwammú mɛteèmmè ti Yiè nKuyie mborè,
kékɔtɛ bɛdòòtórìbè borè.
13 Kɛ̀ Asaa kò nho yɛmbè kũ̃ũ̃ nkè o kpàtì benni sipísìnàà nè dìmáà benni.
14 Kɛ̀ bèɛ ò kũ̃nné kufɔ̃ti ò do keú kù Dafiti ɛì ku miɛkɛ, kóò dɔú ntihúúntì
tibotí tibotí kó didɔ́ù kóò pe mmɛkùɔ̀ mmèè bo nte kòò báá pãã̀kɛ mɛcãã̀, kédeè
kétuɔ ntihúúntì tɛtì péu o kpéí.

17

Sosafati tɔmɛ̀ tikpàtì

1 Kɛ̀ Asaa birɛ Sosafatii sɔɔté o kpàtì, kétɛ̃́ĩ nkébaao Isidayɛɛribɛ.
2 Kòo kannɛ bɛhãã̀pɔ̀mbè Sudaa ɛkè iduotí fitɛ́ yè yɛmɔu miɛkɛ nè
kùmàndáàbè, Sudaa tenkè miɛkɛ nè Efadaimmu ɛkè o cicɛ Asaa do fièɛ yè.
3 Kè ti Yiè nKuyie nni mbonè Sosafati kɛ yɛ́ ò do kù tũ̃nnɛmè o cicɛ do cɔutɛ́
tikpàtì bàmbà nkɛ́ nkù tũ̃ mèè botí nku, bá ò í ntũ̃ nyɛbɔkè Baadibɛ.
4 Sosafati do wanti kɛ bo ntũ̃ ti Yiè nKuyie nku, o cicɛ do tũ̃ nkù nè ku kuɔ́, ò
do í yie nkɛ bo tũ̃nnɛ Isidayɛɛribɛ kó mɛdɔɔrìmè.
5 Kè ti Yiè nKuyie nfíí nho kpàtì, kè Sudaa kɔbɛ bɛmɔu nhò pãã̀ nyɛpãrè,
mɛmmɛ kòo mɔɔtɛ tikpàtì mɛdiè kòo yètìrìi feitɛ́.

---

* **16:11** ***bɛkp**àà**t**ìbè **p**átɛ:* Bè nàá mbɛkpàátìbè páte yèè kpéí ndiɛ nyè cɑ̃́ɑ̃nnèmu 1 Bɛkpàátìbè nè 2
Bɛkpàátìbè yèè bo Kuyie mpátíri miɛkɛ.

6 Ò do duɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nku o yɛ̀mmɛ̀ kɛ́ nkù tũ nkɛ́díɛ́ Sudaa tenkɛ̀ kó yɛtɔ̀rɛ̀ nɛ̀ dɛ kó itedɛí.
7 O kpàtì benni tãã́nnì kòo tɔ̃ nho kó bɛtũmbɛ̀ mabɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo duɔ́ nSudaa ɛkɛ̀ kɔbɛ itié bèɛ yètɛ̀ tu: Bɛnni-Adadi nɛ̀ Obadia nɛ̀ Sakarii nɛ̀ Nɛtanneɛdi nɛ̀ Misee.
8 Kɛ̀ bèɛ nɛinnɛ̀ Defiibɛ bèwɛi: Semmaya nɛ̀ Nɛtanniya nɛ̀ Sebadia nɛ̀ Asayɛɛdi nɛ̀ Semidamɔti nɛ̀ Sonnatãã nɛ̀ Adonniya nɛ̀ Tobiya nɛ̀ Tobu-Adonniya kɛ nɛ́ yíénɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛdɛ́ Edisama nɛ̀ Yodammu.
9 Kɛ̀ bɛ̀ ntɔ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuɔ́ pátíri kɛ́ce nSudaa tenkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kɛ́ dì tié mbɛnìtìbɛ̀.

Sosafati kpenkɛmɛ̀

10 Kɛ̀ yɛkpàátìyɔ yèɛ̀ kó dimàà fitɛ́ Sudaa tenkɛ̀ kɛ̀ yèɛ yɔtɛ ti Yiɛ̀ nKuyie, bá yɛ̀ tɛ́nkɛ í ndokùnɛ̀ Sosafati.
11 Kɛ̀ Fidisitɛbɛɛ pãmmú yɛpãrɛ̀ Sosafati kóò yietínɛ̀ dàmpóò, kɛ̀ Adabubɛ bèɛ̀ bɛ̀ bonɛ̀ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ pãmmú yɛpedakɛ̀ sikɔupísìyiekɛ̀ nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ (7700) yɛbɔdakɛ̀ mɛɛ̀ máà.
12 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Sosafatii nsɔkɛ́ kɛ kpénkú kémaá Sudaa tenkɛ̀ miɛkɛ yɛhɛkɛ̀ kɛ́ yɛ̀ fii nyiduotí, kémaánɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tidiitì yó mbo yɛ̀.
13 Kòo mmɔkɛ dɛtɔ̃ndiɛrɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ bɛhããpɔ̀nkperíbɛ̀ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ bèɛ̀ nɔ mmudoò, kɛ̀ bɛ̀ mbo Sedisadɛmmu.
14 Dɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ do bɛ̀ kàa mbɛ cɛ̃́ĩ tũ mmɛ̀ mmɛ sitɔbɛ̀, Sudaa kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃́ĩ yɛmbɛ̀ sikɔupíkɔ̀ùsìtããti (300000) kòo ããpɔ̀nkótì Adinaa mbɛ̀ bakɛ́.
15 Kɛ̀ ohããpɔ̀nkótì Yoananni nhò pòkoo, kɛ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupíkɔ̀ùsìdɛ́ nɛ̀ sikɔupípísìni (280000)
16 Sikidi birɛ Amasia ohããpɔ̀nkótì wèè do duɔ́ nhomáà nɛ̀ o mɔ́mmuɔ nkɛ bo pĩ nti Yiɛ̀ nKuyie nkó mutɔ̃mmú kòo nhò pòkoo kɛ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ bèɛ̀ nɔ mmudoò. Kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupíkɔ̀ùsìdɛ́ (200000)
17 Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ mmiɛkɛ kɛ̀ dikɔ̃mbùɔ yiɛ̀ Ediada wèè nɔ mmudoò kòo mbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupíkɔ̀ùsìdɛ́ (200000) bɛ̀ɛ̀ nɔ nkɛ tãũ dɛtannɛ̀ kɛ nɔ nkɛ kɛ́í ntidɔpìitì.
18 Kɛ̀ Yosabadi nhò tũnko nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔupípísìni (18000) bèɛ̀ bàátí mudoò kpɛ́í.
19 Bɛɛ̀ do pĩ nhokpàátì tɔ̃mmú, kɛ nɛ́ mbúútí ò kànnɛ bɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kɛmɔu kó yɛhɛkɛ̀ iduotí fitɛ́ yɛ̀.

18

Sosafati taunnèmɛ̀ Akabu
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbɛ̀ 22:1-4)

1 Kɛ̀ Sosafatii mɔɔtɛ tikpàtì mɛdiɛ̀ kòo yètìrìi feitɛ́ kòo kóò dapàà mpuokɛ Akabu kóo sapàà, kɛ̀ bèɛ tau.
2 Kɛ̀ dèɛ̀ yĩ yɛbie mmayɛ̀ kòo kpàátì Sosafati nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ Sammarii kɛ bo dɔu nyIsidayɛɛribɛ kóo kpàátì Akabu, kɛ̀ Akabuu ò dɔ̀ɔ̀ kupɔ̀ɔ̀kù wenwe nɛ̀ o kɔbɛ bèɛ̀ ò nɛínɛ̀, kɛ́ bɛ̀ kùɔ ipe nɛ̀ inààkɛ mɛdiɛ̀, kédeè kénáké Sosafati kɛ dɔ̀: Tí kɔtɛ kédo Damɔti ɛì dìi bo Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ di kɔbɛ kɛ́ dì fièɛ.
3 Wenwe Akabu Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kɛ̀ wèe bekɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Sosafati kɛ dɔ̀: A dɔ́ kɛ́ n nɛinɛ̀ kɛ̀ tí kɔtɛ kédo Damɔti ɛì dìi bo Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ mudoòà?
Kɛ̀ Sosafatii ò tɛ̃́nɛ́ kɛ dɔ̀: Mí nnɛ̀ fɔ̃́ nti wɛ̃́mmu, n kó bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ a kɔbɛ ti kɔrimu kɛ bo bɛ̀ dokénɛ̀.

Bèɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá nKuyie mpããnáaǹtì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbɛ̀ 22:5-12)

4 Kɛ̀ Sosafatii nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kɛ dɔ̀: Beé nti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ tí yà
kù yóó ti nákɛ́ tì.
5 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi tíí Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ sikɔusìnàà (400)
kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ti kɔtɛ kɛ́ do Daməti ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ mudoòà
yáà tí yóu? Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛ, Kuyie nyóó bɛ̀ ãnnému a nɔu miɛkɛ.
6 Kɛ̀ Sosafati dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù í kpaá kɛ bo diɛ nti bo
na kékɔtɛ wèè borɛ̀ kébeé nti Yiɛ̀ nKuyie nti dɔ́ tàà?
7 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi tɛ́nné Sosafati kɛ dɔ̀: Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò
mɔù kpaámu, ti bo kɔtɛ wèè borɛ̀ kébeé nti Yiɛ̀ nKuyie nti mɔkɛ tì. Nɛ̀ we ti mɛ
nyí naati, nh ɔ̃ɔ̃ ò beé kòò í nni nnàkɛ́ tisààtì matì. Ò ɔ̃ n nákɛ́ tiyɛiti nti, Imida
birɛ Misee nwe.
Kɛ̀ Sosafati dɔ̀: Okpààtì bá nnáá mmɛmmɛ botí.
8 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo ããpɔ̀ntì yú bɛ̀ fɔ̃̀ntɛ wè kòò pĩ ntɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ
mutɔ̃mmú kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ mɛcãã nkɛ́yúní Imida birɛ Misee.

9 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kou kɛ̀ bɛ̀ɛ dáátí bɛ kpààtìyààtì
kɛ́nkari bá wè o kpààtìkàrì ĩnkɛ̀. Sammarii ɛì kó dibòrì nùù ditíínkarì, kɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ nàá mbɛ pããnáaǹtì.
10 Kɛ̀ Kennanaa birɛ Sidekia duɔ́ nkɛ bɛ̀ ò má timátì kɛ̀ dɛ̀ dò nyɛyìè, kòo béi
nkɛ dɔ̀: Kuyie ntu nɛ̀ dɛ kó yɛyìè nyɛ a yóó nkũmmùmɛ̀ Sidii kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ dèè.
11 Kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ tɔbɛ̀ baa nnáá ntìì máà, kɛ tú kɔtɛ kɛ́do
Daməti ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃, ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó bɛ̀ ãnnému a nɔu miɛkɛ kàa
bɛ̀ na.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Misee nàkɛ́mɛ̀ Akabu yóó yĩɛ̃kɛmɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ 22:13-28)

12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛ̀ tɔ̃ nwè koò bo yúní Misee, kòo nákɛ́ Misee kɛ dɔ̀: Kuyie
mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ bɛməu wɛ̃ ndinùù dìmáà ndi kɛ náá nhokpààtì tìmatì máà,
á tũnnɛ bɛ kpɛti kóò nàkɛ́ weè yóó namɛ̀.
13 Kɛ̀ Misee ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mbomu, Kuyie n tũ nkù n nàkɛ́ tì, n
yóó ti mbɛ́i.
14 Kòo tuɔkɛní dìì mɔnnì okpààtì borɛ̀, kòo kpààtìi ò bekɛ kɛ dɔ̀: Misee, tí kɔtɛ
kɛ́do Daməti ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ mudoòà? Kòò dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ di yóó
bɛ̀ namu ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di duɔ́mmu dɛ kó dihɛì.
15 Kòo kpààtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nɛ̀ yíe ndɔkɛ n da báámmɛ̀, kɛ̀ n tú á n nákɛ́
timɔ́mmɔnti ti Yiɛ̀ nKuyie nda nàkɛ́ tì.
16 Dɛ mɔnnì ndi Misee ò nàkɛ́mɛ̀ kɛ dɔ̀:
N yàmu Isidayɛɛribɛ cìɛ́tɛ́mɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ dɔnnɛ̀ tipìètì tìì í mɔkɛ wèè tì cɛ̃mmú.
Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ tú,
bɛ̀ tɛ́nkɛ í mɔkɛ wèè bɛ̀ ni,
bá wè wèe kò nho cĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ kunaatí.
17 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtìi nákɛ́ Sosafati kɛ dɔ̀: N do da nàkɛ́mu kɛ̀ n dɔ̀, ò
ɔ̃ɔ̃ í nni nnàkɛ́ tìmatì kɛ̀ tì ntú tisààtì, ò ɔ̃ nnákɛ́ tì timəu tì ɔ̃ ntú tiyɛiti nti.
18 Kɛ̀ Misee yíɛ́ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Okpààtì kéntɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ntú mù, n yàmu
ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kù kàri ku kpààtìkàrì ĩnkɛ̀, kɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kó bɛkperíbɛ̀ còḿmú, biɛ
nkubakù youú bɛtɔbɛ̀ kucɑ̃̀nku,
19 kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: We mbo kɔtɛ késoutɛ́ Akabu kòo kɔtɛ kɛ́do Daməti ɛì
dìì bo Kadaadi tempɛ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò na? Kɛ̀ yie ndɔ̀ muu nkòo tɔù dɔ̀ mutɛ̃mù.
20 Dɛ mɔnnì kɛ̀ bɛ̀ɛ kperíbɛ̀ kóo mɔùu cómmú ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀ kɛ béi nkɛ
dɔ̀: Mí m bo kɔtɛ kóò soutɛ́. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bekɛ kɛ dɔ̀: A yóó yĩmɛ?

21 Kòo dɔ̀: m bo naá mɛyáàbìsíyɛ̀mmɛ̀ kéta a pããnáaǹtì náaḿbɛ̀ bɛmɔu nɔ̀ miɛkɛ. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛ ké bɛ̀ soutɛ́, a yóó namu, kɔtɛ ké mɛ dɔɔ̀.
22 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ãnné mɛyáàbìsíyɛ̀mmɛ̀ ku pããnáaǹtì náaḿbɛ̀ nɔ̀ miɛkɛ. Kù tũ ndɔ́ ké da dɔɔ̀ mɛyɛi mmɛ.
23 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kennanaa birɛ Sidekia tɔ́ɔnko Misee borɛ̀ kóò bèntɛ kɛ dɔ̀: Ɔnkɛ bíékɛ̀ nkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó Muyaá nyɛ̀mɛ̀ m borɛ̀ kɛ da béinnɛ̀.
24 Kɛ̀ Misee dɔ̀: A bo dɛ̀ yà a bo ntati dìì yiè sicɛ̃́ĩ kɛ yɛtì kɛ wanti a bo sɔri dɛ̀.
25 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì dɔ̀: Pĩnnɛ̀ Misee kékɔtɛ kóò duó nwèè bakɛ́ dihɛì, Amɔɔ nɛ̀ okpàátì birɛ Soasi,
26 ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Okpàátì tu a kpetínné dɛ kóo nìtì ké nhò duɔ̀ mpɛ́ɛ̃̀ sámpɔ́ nɛ̀ mɛniɛ nsámpɔ́ kémbaanɛ̀ m bo wɛ̃tɛnɛ̀nímɛ̀ kukɔ̃ǹnaatí.
27 Kɛ̀ Misee dɔ̀: Kàa wɛ̀tɛnɛ̀ní kukɔ̃ǹnaatí nɛ̀ míì kó dinùù dɔkɛ Kuyie mbéimmɛ̀. Kòo deè kébéi nkɛ dɔ̀: Díndi bɛnìtìbɛ̀ dimɔu keènɛ̀ n yĩmù!

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Akabu mudoò miɛkɛ
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbɛ̀ 22:29-40)

28 Mɛm̀mɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kou kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kédo Daməti ɛì dìì bo Kadaadi tempɛ̃ mmiɛkɛ mudoò.
29 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Sosafati kɛ dɔ̀: N yóó ceetɛ m máà ndi kéta mudoò miɛkɛ kɛ̀ fɔ̃́ nni nhã a kpàátìyàátì.
Mɛm̀mɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì cèètɛmɛ̀ omáà kéta mudoò miɛkɛ.
30 Dɛ mɔ̀nnì kɛ sɔ̃́ nSidii kɔbɛ kóo kpàátì nàkému o kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bèè ni bèè dekɛ o kpàrìnaasɛ̃́ĩ kɛ yĩ, bè bá nwanti bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sámpɔ́bɛ̀ yoo iwɛ̃́ĩ yɛmbɛ̀. Bè nwanti Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì máà ndi.
31 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bèè ni sikpàrìnaasɛ̃́ĩ kó bɛdèèbɛ̀ kɛ̀ bèɛ yà Sosafati kényɛ́ kétú Akabu nwe kécoké kécɛ̃tinnɛ kɛ bo ò kùɔ, kɛ̀ Sosafatii kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ kùu ò teennɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ bèɛ wɛ̃tɛ.
32 Mɛm̀mɛ bèè ni sikpàrìnaasɛ̃́ĩ kó bɛdèèbɛ̀ bè bantémɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì dɔkɛmɛ̀ kóò yóu képɛ̃́ɛ̃́té.
33 Kɛ sɔ̃́ nhonìtì mɔù dɛ̀ bo kɛ tɔ mutã̀mmù kétãũ cɛ́́nkoo kémáánɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kɛ̀ kupie nta dicĩ̃ncĩ̃nkɔ̃̀nnì mànku di tuuténɛ̀ dɛ̀ ibaatí, kòo nákɛ́ wèè tũnni tɛkpàrìnaasãntɛ̀ kɛ dɔ̀: Tũntɛ tɛnaasãntɛ̀ kɛ̀ ti yɛ mudoò miɛkɛ, bɛ̀ n kɔ̀utɛmu.
34 Kɛ̀ mudoò bintɛ́ dɛ kó diyiè mɛdiè, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátìi ncómmú o naasãntɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ò pĩ kɛ̀ bɛ̀ wetí Sidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nyóó tuɔkɛ kuyuoku kòò ku.

19

Sosafati kànnɛmɛ̀ bɛkótíbɛ̀ Sudaa tenkɛ̀

1 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátìi kò nho ciɛ Sedisadɛmmu nɛ̀ kukɔ̃nnaatí.
2 Kɛ̀ Ananni birɛ Yeu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò ò co kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa teennɛ̀ onitiyɛiwe? A dɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ndootitɔbɛ̀ mbɛà? A dɔɔ̀ dɛ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ yóó da do.
3 Dɛsàárɛ̀ né bomu a dɔɔ̀ dɛ̀ kɛ yɛ́ a cɔ́ummɛ̀ itedɛí ìì do bo dihɛì, kɛ duɔ́ nha yɛmmɛ̀ kɛ tũnnɛ Kuyie.

4 Kɛ̀ Sosafati mbo Sedisadɛmmu kéwɛ̃tɛ kéítɛ́ kéce ndihɛì kétúótɛ́ Bɛɛrisebaa kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Efadaimmu tãrì, kɛ bo tɛ́nnéní bɛnìtìbɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀, kunku bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù.

5 Kòo kannɛ bɛkótíbɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkó yɛhɛkɛ̀ iduotí fitɛ́ yɛ̀ yɛmɔu, bá dìì ɛì nɛ̀ di kó bɛkótíbɛ̀,
6 kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dí n dakɛ kɛ́mpĩ ndi tɔ̃mmú mɛsàà nkɛ bá mbekù bɛnìtìbɛ̀ dómɛ̀, dí mbekù ti Yiɛ̀ nKuyie ndómɛ̀, kù yó ndi bonèmu dɛ kó mutɔ̃mmú miɛkɛ.
7 Dí ndé ti Yiɛ̀ nKuyie nkéndakɛ di pĩ mmùù tɔ̃mmú kpɛ́í, kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkunku ti tũ nkù borɛ̀ siyáàbìsí í bomɛ̀, ku borɛ̀ mɛbatimɛ̀ í bo, kù í cɔ́ú ticuuti.
8 Bá né Sedisadɛmmu miɛkoo, kɛ̀ Sosafatii kannɛ ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ, nɛ̀ Isidayɛɛribɛ cɛ́ĩ́ kó bɛkótíbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo mbekùnɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ tũ ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ mmù, kɛ tũnni bɛ kpɛti.
9 Kòo bɛ̀ duó ndinùù kɛ dɔ̀: Mɛmmɛ di yóó ndɔɔrimɛ̀ kéndé ti Yiɛ̀ nKuyie, kɛ tũ nku yɛ̃ mmù nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mèmáà.
10 Bá dìì mɔnnì kɛ̀ di kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo yɛhɛkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ níí tɔní tìmatì, kòò mɔù weè kùɔ onìtì yoo ò yetɛ́nɛ̀ ikuó, yoo Kuyie ntannùù marì, yoo ikuó tɛì maì, dí tì wèńtɛ́, kɛ́ mbɛ̀ tiè nkɛ̀ dɛ̀ nwenni, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ báá yetɛ́nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ ku miɛkɛ báá di do díndi nɛ̀ di kɔbɛ. Kɛ̀ di mɛ ndɔɔri di báá yetɛ́nɛ̀ Kuyie.
11 Ntɛ ikuó nìùtì diɛwè Amadia wèè yó ndi bakɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mutɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ, kɛ̀ Isimayɛɛri birɛ Sebadia mbakɛ́ Sudaa kɛ teénnɛ̀ mí nhokpààtì. Kɛ̀ Defiibɛ biɛ yó ndi bonèmu kɛ pĩ nyɛpátɛ kó mutɔ̃mmú. Íténɛ̀ kɛ pĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyó mbonèmu wèè dɔɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ wenni.

20

Sosafati namɛ̀ Mɔabiibɛ nɛ̀ Amɔniibɛ

1 Kɛ̀ Mɔabu kɔbɛ nɛ̀ Amɔniibɛ kɛ̀ bɛ̀ nkɔri kɛ bo do Sosafati mudoò kɛ̀ Mɛuniibɛɛ bɛ̀ cíe.
2 Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kɛ́ tì nàkɛ́ okpààtì Sosafati kɛ dɔ̀: Bɛhããpɔmbɛ̀ mabɛ̀ bɛɛ̀ ìténí kɛ sũ mɛsàà nkɛ yóó da do mudoò, bɛ̀ ìténí Edɔmmu ɛì ndi dàméèrì mukókúó nkou kó diyáà kɛ bo Asasɔ̃nni Tamaa dihɛì bɛ̀ tu dì Ãnkedi.
3 Mɛmmɛ kɛ̀ Sosafatii depɛ kétããté kɛ bo beé nti Yiɛ̀ nKuyie, kéduó nkɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkumɔu kɔbɛɛ boú dinùù.
4 Kɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛɛ íténí Sudaa ɛkɛ̀ yɛmɔu kétíí nkɛ bo kuónnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
5 Kɛ̀ Sosafatii cómmú Sudaa ɛì kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ ìikɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ́ɛ̃̀tɛ̀ ìikɛ̀ kénwetí tɛ dànkù pànkù,
6 kébántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie nti yɛmbɛ̀ do tũ nkù dɛ̀ í tú fɔ̃̃ɔ̃̀ bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀, kɛ bakɛ́ yɛbotɛ̀ yɛmɔu kó yɛkpààtìyɔà? Fɔ̃̃ɔ̃̀ mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ kpeńnì, ɔmɔù báá na kɛ́ da dokénɛ̀.
7 Fɔ̃̃ɔ̃̀ tu Kuyie nti tũ nkù, fɔ̃̃ɔ̃̀ bɛ̀ti bɛ̀ɛ̀ do maá di nhɛì kɛ kànnɛ a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ yɛ̀nnímɛ̀ Esibiti. Bɛmbɛ Abarahammu a dɔ́ wè yaàbí sɑ̃́ɑ̃̀.
8 Kɛ̀ bɛ̀ dì kàri kɛ da maá tɛcĩ́ɛ̃̀tɛ̀ a yètìrì yó nyu dɛ̀, kɛ bɛ́i nkɛ yĩ:
9 Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛyɛi mmamɛ̀ ti tùɔ̀kɛní, kɛ̀ dɛ̀ dò mbɛ̀ ti do mudoò mmu, yoo a yũɔ̃́ ti to nyɛ, yoo mutenkũũ mmuù tanní, yoo dikònnì, ti yóó kɔtɛ kécómmú tɛɛ̀ cĩ́ɛ̃̀tɛ̀ borɛ̀, kɛ yɛ̃́ a yètìrì dɛ nyumɛ̀, kɛ́ da kuónnɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mèɛ̀ ti tùɔ̀kɛní mɛ kpɛ́í, kàa keè ti dabùò nkɛ́ tí dɛɛté.
10 Wéntɛ́ Amɔɔ ɛì kɔbɛ nɛ̀ Mɔabu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Edɔmmu ɛì kɔbɛ, kɛ ti do mudoò, ti yɛmbɛ̀ do yènní dìì mɔnnì Esibiti kó dihɛì kàa duó nkɛ̀ bɛɛ bɛ̀ pɛé nkɛ í mbɛ̀ pɔntɛ.
11 Né ntɛ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ ti duó ntìì cuuti tú bɛ̀ bo ti bɛtimɛ̀ kɛtenkɛ̀ a ti duó nkɛ̀ kɛ̀ ti kɛ̀ te.

12 Fɔ́ nKuyie nti tũ nkù poté bɛ, ti í mɔkɛ muwɛ̃rímú mamù dɛ kó kunììti ìikɛ̀, kù kèrínímu kɛ bo ti do mudoò ti í yɛ́ ti bo dɔ̀ tì, ti búɔ́ fɔ́ nwe.
13 Mɛmmɛ kè Sudaa kɔbɛ bɛmɔu ncómmú ti Yiè nKuyie nyìikè, bɛmɔu nè bɛnitipòbè nè ibí.

Ti Yiè nKuyie nduɔ́mmè kè Sudaa kɔbɛ bɛ na

14 Kè bè ntíkú, kè ti Yiè nKuyie nYaá cúténí Defiibɛ botí kou mɔù Asafu yaàbirɛ Yayɛɛdi ĩnkè. Asafu weè do pɛité Matanniya, kè wèe pɛité Yeiyɛɛdi, kè Yeiyɛɛdi pɛité Bennaya, kòo pɛité Sakarii, kè Sakarii né pɛité Yasiɛdi.
15 Kè Yasiɛdi pĩɛ̃ké mɛdiè nkɛ dɔ̀: Kénténè mɛsàà dimɔu, díndi Sudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ, nè fɔ́ ndɔkɛ okpààtì Sosafati! Ntɛ ti Yiè nKuyie ndi náá ntì: Di báá depɛ, kè kufɔ̃waá nni ndi bo dɛ kó kuhããpɔ̀nnììti ìikè. Kɛ yɛ́ dɛ kó mudoò í tú di kɔ̃mu, mù tu Kuyie nkɔ̃mu mmu.
16 Nankɛ dí ítɛ́ ké bè do, ntɛ bɛ kɛ deètìní Atisiti kó ditennì, di naa yóó bè bùɔ́ténè kukó nwetí ndè ndɛ Yeduyɛɛdi kó dikpáà.
17 Di í yóó bè dokénè, kè di tùɔkoo, di cómmú kénwúó nti Yiè nKuyie nyóó di dɛɛté mèè botí. Sudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ bá ndénè kè di kɔ̃ntì nhau. Nankɛ dí yèroo ké bè bùɔ́ténè ti Yiè nKuyie nyó ndi bonèmu.
18 Kè Sosafatii kɔ̃nkɛ késĩnnɔ́ɔ kɛtenkè, kè Sedisadɛmmu kɔbɛ nè Sudaa kɔbɛ bɛmɔu kè bèɛ kɔ̃nkɛ késĩnnɔ́ɔ kɛtenkè ti Yiè nKuyie nyìikè ké kù sãntɛ.
19 Kè Defiibɛ, Keati nè Kodee wuɔ kɔbɛɛ ítɛ́ késãntɛ ti Yiè nKuyie nnè mɛtammè kperímè kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù.

20 Kè dèɛ wentɛ́ kè bè nyɛtì Tekoa dikpáà bíékè, kè Sosafatii ítɛ́ kécómmú kébéi nkɛ dɔ̀: Kénténè n tú mù díndi Sudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ, nyĩkúnè ti Yiè nKuyie nyĩnkè kunku di tũ nkù, mɛmmɛ di bo namè ké bè bàao, ńtɛ̃ĩnè kéntɑ̃ Kuyie pããnáaǹtì náamǹbè di náá ntì. Mɛmmɛ di bo bè namè.
21 Sosafati nè o ɛì kɔbɛ kè bèɛ wɛ̃nné kétíí nkétãnké bɛdèmbè, kè bèɛ dáátí tiyààtì bè cɑ̃ńné tì mudèmmù kpéí, kòo bè nií mbɛhããpɔ̀mbè ìikè kè bè ndiè nkɛ sãntí ti Yiè nKuyie nkɛ tú: Ndiènnè kɛ sãntí ti Yiè nkɛ yɛ́ ku sàà ndɛumè sɑ̃̀ɑ̃̀.
22 Bè ketɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ diè nkɛ déúkùnko ti Yiè nKuyie nnè yɛsãã nkè kùu duɔ́ nkè Amɔniibɛ nè Mɔabiibɛ nè Edɔmiibɛ bèè do ìténí kéndɔ́ kédo Sudaa ɛì kɔbɛ mudoò, kè bè í nkèè bɛtɔbè tu mù, kéta bɛtɔbè mukɔ̀ù.
23 Kè Amɔniibɛ nè Mɔabiibɛ kè bèɛ do Edɔmiibɛ ké bè dèè, bè dèè dìì mɔ̀nnì Edɔmiibɛ kéta bɛmáà mukɔ̀ù.
24 Sudaa kɔbɛ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì ditennì dìì sĩĩ ndikpáà kɛ wéntɛ́ kéyà bɛcíríbè kè bè còú cóú kɛtenkè bá òmɔù í kpaá.
25 Sosafati nè o kɔbɛ kè bèɛ kɔtɛ kékuti bɛcíríbè kéyà tinɛnsààtì nè bɛ kpɛrɛ dɛsààrè kè dè nsũ mɛsàà, kè bèɛ dè koú mɛdiè bá bè í nna ké dè kònnè dɛmɔu ké ndè ɛi kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti kɛ yɛ́ dè do sũmèmu mɛdiè.
26 Diyiè naannì yiè kè bèɛ tíí kubiriku makù kéndéúkùnko ti Yiè nKuyie, kè dɛè nte kè bèɛ kù yu kɛ dɔ̀ Mɛsàà nkó kubiriku, kɛ kpaá kɛ mɛ nkù yu nè yíenní.
27 Kè bèɛ deè kè Sosafatii niité Sudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛmɔu kè bèɛ kò nSedisadɛmmu nè diwèì, kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkuù do bè dɔ̀ɔmè diwèì kè bèɛ na bɛ dootitɔbè.
28 Kè bè mbie ntibómbonti nè tikùtìdùùtì kɛ eutinè sipɔ̃́mpɔ̃ɔ̃́ kɛ kũnti Sedisadɛmmu kétuɔkɛnè ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè.
29 Kè yɛhɛkè yɛmɔu kó yɛkpààtìyɔɔ keè ti Yiè nKuyie nkuù dokénèmè Isidayɛɛribɛ dootitɔbè ké kù depɛ.
30 Kè Sosafati ntɔ tikpàtì kè dè dò mbàmmùù, kè Kuyie nhò tũ nkùu ò duɔ́ mmɛomǹpùmè dihɛì dimɔu.

Sosafati kpàtì tùɔ̀kɛmɛ̀ ti mànku
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè 22:41-51)

31 Sosafati do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yènùmmù ndi,
kémbaké Sudaa kɔbɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yènùmmù. O yɔ̃ do tú Sidii kóo
sapàà nhAsuba.
32 Kòò ntũ nho cicɛ Asaa kó kucɛ, kéndɔɔri ti Yiè nKuyie ndó dè.
33 Bá nè mɛmmɛ kè yɛtòrè nkpaá bo, bɛnìtìbè mu ndo í duó mbɛmáà Kuyie
mbɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù.
34 Sosafati tɔ̃mmú sɔmmu ò mù ketémè nè ò mù pɔ̃ńtémè dè wɔ̀rimu Ananni
birɛ Yeu tɔ̃mmú pátíri miɛkɛ, kɛ bo Isidayɛɛribɛ kpààtìbè pátíri miɛkɛ.
35 Dɛndɛ kó difɔ̃nkúò kè Sudaa kóo kpààtì Sosafatii taunnè Isidayɛɛribɛ kóo
kpààtì Aasia wèè dɔɔrìmè do í wenni.
36 Ò do ò taunnè kè bè bo dɔɔ̀ bàtóòbè mbɛ kè bè nkɔrì Tadisisi. Bè do bè dɔɔ̀
Esiyonni Kebɛɛ ɛì ndi.
37 Mɛmmɛ kè Madesaa Kebɛɛ ɛì kou Dodafau birɛ Ediesɛɛ nákɛ́ Sosafati Kuyie
mpããnáaǹtì kɛ dɔ̀: A taunnèmè Aasia kpéí nte kè ti Yiè nKuyie nyóó cakɛ a
tɔ̃mmú.
Mɛmmɛ kè bàtóòbèɛ péítɛ́ péítɛ́ kɛ tɛ́nkɛ í nna kɛ kɔ̀tɛ Tadisisi.

21

1 Kè Sosafatii kò nho yɛmbè kũũ ndè, kè bèɛ ò kũnné o yɛmbè fɔ̃ti Dafiti ɛì. Kòo
birɛ Yodammuu sɔɔtɛ́ tikpàtì.

Yodammu tumè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè 8:16-24)

2 Yodammu do mɔkɛ o nɛí nsi, bɛ cicɛ òmáà bɛè yètè tu: Asadia nè Yeyɛɛdi nè
Sakarii nè Asadiyau nè Mikayɛɛri nè Sefatia bɛmɔu bè do tú Isidayɛɛribɛ kóo
kpààtì Sosafati bí nyi.
3 Bɛ cicɛ do bè pãmmú yɛpãrè diɛyè nyɛ, timátì péítì nè mɛsɔɔ nè tinɛnkpetì kɛ́
bè duónnè yɛhɛkè iduotí fitɛ́ yè Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ kéduó nYodammu tikpàtì
ò tu mèè kpéí Mpo.
4 Yodammu kàri dìi mɔ̀nnì o cicɛ kpààtìkàrì kòo kpàtìi fííkú, dɛ mɔ̀nnì ndi ò
kùɔmè o yɔ̃fũ̃ kɔbɛ bɛmɔu bá nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè mabè.
5 Yodammu do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nè yèdéè ndi kéntɔ
tikpàtì kémbo Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛbie nyèni,
6 kétũnnɛ Isidayɛɛribɛ kó bɛkpààtìbè kó icɛ Akabu cɛ̃ɛ̀tè kɔbɛ do dɔɔ̀mè. Kɛ yɛ́
ò do puokɛmè Akabu kóo sapàà nwe, kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dè.
7 Kè ti Yiè nKuyie mmɛ nyí ndó kékuɔ Dafiti cɛ̃ɛ̀tè kù do ò dɔɔ̀nè mɛè taummè
kpéí, kɛ yɛ́ kù do ò nàkémè kɛ dɔ̀ wenwe nè o bí okpààtì báá pàà bɛ cɛ̃ɛ̀tè dimɔ̀nnì
marì.
8 Yodammu kpàtì miɛkɛ nkɛ Edɔmmu ɛì kɔbɛ yetɛmè Sudaa kɔbɛ bo mbè
bakémè, kéwaá mbɛ kóo kpààtì.
9 Kè Yodammuu ítɛ́ nè o kó bɛhããpɔ̀nkótíbè nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ kè bèɛ kɔtɛ
kɛyènkè kédo mudoò Edomiibɛ, bèè do bè cɛ̀ti nè bèè bakɛ́ bèè dèkɛ sikpàrìnaasɛ̃ĩ.
10 Dɛ kó dimɔ̀nnì ndi Edɔmmu ɛì kɔbɛ fièɛtɛmè bɛmáà Sudaa kɔbɛ nɔu miɛkɛ
nè yíennɛ́.
Dɛ kó dimɔ̀nnì dìmáà miɛkɛ do nkɛ Dibuna ɛì kɔbɛ yetɛmè Sudaa ɛì kɔbɛ kóo
kpààtì Yodammu kpɛti ò do bùtínné mèè kpéí nkɛ ti Yiè nKuyie o yɛmbè do tũ
nkù.

11 Kè Yodammu dɔ̀ɔ yɛtɔ̀rɛ̀ Sudaa tãrè ĩnkè kɛ yṹɔ́ nSedisadɛmmu kɔbɛ nè
Sudaa kɔbɛ kè bèɛ bútínné Kuyie nkɛ nfeu yɛbɔkè* kɛ cǎnnì.
12 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edii wãri dipátíri kébéi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie
nha cicɛ Dafiti do tũ nkù tu: A í tũnnɛ mèè kpéí nkɛ a cicɛ Sosafati kó kucɛ, o
cicɛ Asaa Sudaa kóo kpààtì kɔku,
13 kɛ tũnnɛ Isidayɛɛribɛ kpààtìbè kó kucɛ kɛ tanné Sudaa kɔbɛ nè
Sedisadɛmmu kɔbɛ mubɔɔtɔ̃mmú miɛkɛ, Akabu cĩɛ̃tè kɔbɛ do dɔ̀ɔmè. Fɔ́
nYodammu kàa kùɔ a yɔ̃fũɔ̃ kɔbɛ, bèè tu bɛnìtìbè kɛ da pɛ̃ɛ̃té.
14 Ntɛ ti Yiè nKuyie nyóó potému kuyɛ̃ĩku diɛkù a kɔbɛ, a bí nè a pobè nè a
kpɛrɛ dɛmɔu.
15 Fɔ́ nkɛ yóó da bɔnté kɛmiɛkɛ kó mumɔncɛ́ɛ́mù, kè mù nyéútí yɛwe yɛmɔu,
kénte kàa nautìi yènní.
16 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nè Adabubɛ nè Etiopii eì kɔbɛ
kè bèɛ do Yodammu mudoò,
17 kédo Sudaa eì kéhεí bɛ kpɛrɛ nè dèè kó dimàà bo tɛkpààtìcĩɛ̃tè képĩmmú o
bí nè o pobè, kòo bíyããtè Yoakasi weè máà nkpaá.
18 Kè ti Yiè nhò poté kɛmiɛkɛ kó mumɔmmú kè mù í ndò nkémiɛté.
19 Kè dɛ kó mumɔmmú nyéútí yɛwe yɛmɔu. Dibenni dérì kó mukũũ nkè dɛ
kó mumɔmmú nte kòo nautìi yènní kòo fɛ̃ũté mɛdiè nkékú, bá o kɔbɛ í nhò tùɔ
ntihúúntì bè do dɔ̀ɔmè o cicɛbè.
20 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nè yèdéè ndi, kédi tikpàtì
kémbo Sedisadɛmmu kékú bá bɛ yèmmè í ncààrè, kè bèɛ ò kũnné Dafiti eì, bè
mɛ nyí nhò kũnné bè kũrì dè bɛkpààtìbè tɔbè.

22

Aasia tɔmè tikpàtì
(Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè 8:25-29. 9:27-29)

1 Kè Sedisadɛmmu kɔbɛɛ duɔ́ nkè o bíyããtè Aasia sɔɔté tikpàtì kɛ yɛ́ Adabubɛ
do bè domè kékuɔ o bí ikótí imɔu. Mɛmmɛ kè Sudaa kóo kpààtì Yodammu
bíyããtè Aasia ntɔ tikpàtì.
2 Yoakasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìnàà nè yèdéè ndi, kédi tikpàtì
kémbo Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ dibenni dìmáà. Omidi kóo sapàà nhAtadii weè do
tú o yɔ̃.
3 Kòo yɔ̃ nhò tiè nyitié nyɛiyì, kòo tũnnɛ Akabu cĩɛ̃tè kɔbɛ kó icɛ,
4 kédɔɔ̀ dèè í wenni ti Yiè nKuyie nyìikè Akabu cĩɛ̃tè kɔbɛ do dɔ̀ɔmè, kɛ yɛ́ o
cicɛ kũũ nkó difɔ̃nkúò bè do ò tiémmè itié nyɛiyi kè ìì ò fétìnnɛ.
5 Ò do tũnnɛ bɛɛ kó itié nkénɛinè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Akabu birɛ
Yodammu, kè bè bo dokénè Sidii kóo kpààtì Asayɛɛdi Damɔti eì dìì bo Kadaadi
tempɛ̃ mmiɛkɛ. Kè Sidii kɔbɛɛ kɔutɛ Yodammu.
6 Kòo wɛ̃tɛ Sisedɛɛdi kɛ bo taa nyɛkɔutiyè Sidii kɔbɛ ò kɔ̀utɛ yè Damaa ò do
dokùnè dìì mɔ̀nnì Sidii kóo kpààtì Asayɛɛdi, ò kɛ mbo kè Sudaa kóo kpààtì
Yodammu birɛ Aasia kɔtɛ Sisedɛɛdi kɛ bo dɔu nhAkabu birɛ Yodammu nè
kuyonku.
7 Kuyie nkuù do dɔ́ kékuɔ Aasia kéduɔ́ nkè wèe kɔtɛ kɛ bo dɔu nYodammu. Ò
tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Yodammu borè kòo ò nɛinè kékɔtɛ kɛ bo co Nimmusi birɛ Yeu.
Ti Yiè nKuyie nkuù do tããté Yeu kòo bo ntú okpààtì kékuɔ Akabu cĩɛ̃tè ké tè dèè.
8 Kè Yeuu dɔ̀ɔ Kuyie nyɛ̃ nwèe dɔ̀ɔ tì Akabu cĩɛ̃tè, képĩ nSudaa eì kɔbɛ kó
bɛkótíbè nè Aasia kó ibí ìì do pĩ nhokpààtì tɔ̃mmú ké bè kùɔ.

---

* **21:11** ***feu yɛbɔkè:*** Bè do dekù sitãã́ ĩnkè nkɛ kɛ dɔɔri yɛtɔ̀rè kɛ feu iwũɔ̃.

9 Kɛ̀ bèɛ wammú Aasia kóò pĩ nhò do sɔri dɛ̀ Sammarii kóò tɔní Yeu borɛ̀, kóò kùɔ. Bɛ̀ ò kùɔ mɛmmɛ kóò kũnnému bakɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ do náámmɛ̀ kɛ tú Sosafati wèè do tũ ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu, o birɛ ndɛ.

Aasia cĩɛ̃tɛ̀ tɛmɔu òmɔù tɛ́nkɛ í nkpaá wèè bo na kédi tikpàtì.

Atadii fièɛmɛ̀ tikpàtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 11:1-3)

10 Aasia yɔ̃ Atadii kèè dìì mɔ̀nnì Aasia kumɛ̀ kéítɛ́ kécómmú kɛ bo kuɔ Sudaa kpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu.

11 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Yodammu kóo sapàà nYeoseba túótɛ́ o tãũ Aasia birɛ Soasi ikpààtìbí tɛì bɛ̀ do dɔ́ kékuɔ ì miɛkɛ, ké dɛ̀ sɔ̀nnɛ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó kudieku makù yɛdúɔ̀ borɛ̀ wenwe nɛ̀ o yuɔ̀rì bá Atadii í ndɛ̀ nìntɛ kɛ kùɔ. Yeoseba do tú ikuó nìùtì Yoyadaa pokù nwe.

12 Kɛ̀ Soasii nsɔri bɛ borɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ yɛbie nyèkuɔ̀ kɛ̀ Atadii tu dihɛì kóo kpààtì.

23

Bɛ̀ còúmmɛ̀ mɛkùɔ̀ nSoasi kóò pĩ ntikpàtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 11:4-20)

1 Dibenni yiénnì miɛkɛ, kɛ̀ ikuó nìùtì Yoyada túótɛ́ mɛtããtímɛ̀ nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀ kédɔɔ̀nɛ̀ mɛtaummɛ̀ bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ bèɛ̀ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔu bɛɛ̀ tu: Yeodammu birɛ Asadia nɛ̀ Yoananni birɛ Isimayɛɛri nɛ̀ Obɛdi birɛ Asadia nɛ̀ Adaya birɛ Maseya nɛ̀ Sikidi birɛ Edisafati.

2 Kɛ̀ bèɛ ce nSudaa tenkɛ̀ kɛmɔu kétíí nDefiibɛ bèɛ̀ bo Sudaa tenkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu, nɛ̀ Isidayɛɛribɛ cɛ̃ĩ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ Sedisadɛmmu.

3 Kɛ̀ ditĩnnì dimɔu tíí nkédɔɔ̀nɛ̀ okpààtì mɛtaummɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ikuó nìùtìi Yoyada bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛ okpààtì birɛ dɛ̀ɛ̀ yóó naá nhokpààtì ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàkɛ́ Dafiti kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndɔ̀mmɛ̀.

4 Ntɛ di yóó yĩmɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bèɛ̀ te mutɔ̃mmú tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè, dí bɛ̀ totɛ́ yɛtĩrɛ̀ yètããti, kɛ̀ ditĩnnì ketirì mbaa nyɛbòrɛ̀.

5 Kɛ̀ ditĩnnì didérì mbaa tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ ditãã́nnì mbaa dibòrì bɛ̀ tu dì dipũũ kó dibòrì, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu mbo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ dànkù miɛkɛ.

6 Òmɔù báá ta ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ í tú ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bèɛ̀ ni Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú, kɛ yɛ́ bɛ̀ bɛ̀ cã̀ńnémɛ̀mu dɛ kó mutɔ̃mmú kpéí. Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ dànkù.

7 Kɛ̀ Defiibɛɛ cɛ̃ɛ̃tɛ okpààtì bá wè kòo mpikú o kpàrìnɛnkù, kòo mɔù tanní tɛcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ bɛɛ ò kùɔ. Kòo kpààtì yètì dí nhò nɛínɛ̀ kòò kũntiní di nhò nɛínɛ̀.

8 Kɛ̀ Defiibɛ bɛmɔu nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ ndɔɔri ikuó nìùtì Yoyada bɛ̀ nàkɛ́ kɛ yɛ̃ mmù. Bá wè kòo tíí nho kó bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ te mutɔ̃mmú dɛ kó tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè nɛ̀ bèɛ̀ dò nkéomɔ̀pè dɛ kó tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè. Kɛ yɛ́ ikuó nìùtì Yoyada do dómè bɛ̀ mpĩ mmutɔ̃mmú dɛ kó diyiè.

9 Kɛ̀ ikuó nìùtì Yoyada duó mbèɛ̀ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔu yɛkpãã̀ nnɛ̀ tidɔpìitì diɛtì nɛ̀ tisámɔ̀pótì okpààtì Dafiti do te dɛ̀ ké dɛ̀ duó nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀.

10 Kɛ̀ bèɛ bɛ̀ cónné kétúótɛ́ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ bakù youú kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ tɛ bakù cã̀nku, kédítɛ́nɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì nɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ dɛ saku, bá wè kɛ̀ wè mpikú o kpàrìnɛntì, kɛ̀ bɛ̀ cɛ̃̀ti okpààtì.

11 Kɛ̀ bèɛ kɔtɛnní okpààtì birɛ ké dɛ̀ òó ndikpààtìpìì ké dɛ̀ duó nKuyie ntannɔ̀ pátíri, kɛ̀ bèɛ dɛ̀ kànnɛ tikpàtì kɛ̀ ikuó nìùtì Yoyada nɛ̀ o bí kɛ̀ bèɛ dɛ̀ còú mmɛkùɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ mpĩɛ̃kù kɛ tú Yoasi weè tu okpààtì.

12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Atadii keè ditĩnnì ùúmɛ̀ kɛ cokù kɛ sãntí okpààtì.
13 Koò kɔtoo bɛ borɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kénwúó, kéyà okpààtì kòò còḿmú dibòrì borɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì ĩ̀nkɛ̀. Kɛ̀ bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɔ sipɔ̃̃mpɔ̃̃ kɛ̀ bɛ̀ ò murí, kɛ̀ diwɛ̀ì bo dihɛì yɛmbɛ̀ bɛmɔu, kɛ̀ bɛ̀ eu sipɔ̃̃mpɔ̃̃, kɛ̀ bɛdɛ̀mbɛ̀ dìè nyɛsãã nkó iyiɛ kɛ bie ndɛbémbénnɛ̀. Kɛ̀ Atadii kɛ̃tɛ́ o yààtì kébéi nkɛ dɔ̀: Bɛ̀ m bɔmmu! Bɛ̀ m bɔmmu!
14 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ikuó nìùtì Yoyada dɛitɛ bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔu, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dennɛnɛ̀ we ditĩnnì miɛkɛ! Kòò mɔù ò tũ ndí ò kùɔ. Kɛ yɛ̃́ ikuó nìùtì do béimmɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ báá ò kùɔ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
15 Kɛ̀ bɛɛ ò pĩ nkɛ́ nhò dɛ̀ri kétuɔkɛ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ borɛ̀, dibòrì bɛ̀ tu dì sisɛ̃̃ĩ kó dibòrì, kɛ́ dɛ̀ nhò kùɔ.

16 Mɛm̀mɛ Yoyada dɔ̀ɔ̀nɛmɛ̀ mɛtaummɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ okpààtì kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ̀ ntú ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔbɛ.
17 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu kɔtɛ dibɔɔ̀ Baadi cĩ̀ɛ̃tɛ̀, kɛ́ tɛ̀ pùɔ, képuɔnnɛ̀ yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ nɛ̀ sitenkaanìi kékuɔnɛ̀ obɔɔyiɛ̀ mMatãã yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ takɛ́.
18 Kɛ̀ ikuó nìùtì Yoyada duó nkɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kɛ̀ bɛ̀ mbaà ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀. Dafiti do bɛ̀ totímɛ̀ yɛtĩ̀rɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ bo nfeu ti Yiɛ̀ nKuyie nyiwũ̃ kɛ tuɔ̀. Mɔyiisi do wɜ̀̃ri dɛ kó ikuó kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri nɛ̀ diwɛ̀ì kɛ diè nDafiti do keú ìì yiɛ.
19 Kɛ duó nkɛ̀ bɛ̀ mbaa nti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀. Bɛ̀ɛ̀ sãũ mbɛmáà nɛ̀ mɛborimɛ mamɛ̀ kɛ̀ bɛ kóò mɔù báá ta.
20 Kɛ̀ Yoyada tíí bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔu nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ nɛ̀ dihɛì yɛmbɛ̀ bɛmɔu. Kòo túótɛ́ okpààtì ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kóò tannɛ́ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó dibòrì diɛrì kóò kànnɛ dikpààtìkàrì.
21 Dihɛì yɛmbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ diwɛ̀ì mbɛ̀ bo, kɛ̀ dihɛì nkari bàmmùù.
Bɛ̀ do kùɔ Atadii nɛ̀ disiè ndi.

24

Soasi dimɛ̀ tikpàtì kɛ tũntɛ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 12:1-17)

1 Soasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ ndi, kɛ́ntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà kɛ bo Sedisadɛmmu o yɔ̃ do tú Bɛɛrisebaa ɛì kou nwe, kòo yètìrì tu Sibia.
2 Kɛ̀ Soasii ndɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀ ikuó nìùtì Yoyada fòmmu mumɔu miɛkɛ.
3 Kɛ̀ Yoyada ò puó mbɛnitipòbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kòo piɛ́ initidabí nɛ̀ initipobí.
4 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Soasii duó nho yɛ̀mmɛ̀ kɛ bo tũntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀.
5 Kòo tíí nyikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ Sudaa ɛkɛ̀ kécuɔ́ní idíítí Isidayɛɛribɛ bɛmɔu borɛ̀. Bá dìi benni Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ tũntimù kpéí. Dɔɔ̀nɛ̀ ti mɛcãã.
Bá Defiibɛ í ntì dɔ̀ɔ̀ mɛcãã.
6 Kòo kpààtìi yú ikuó nìùtì diɛwè Yoyada kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi do yɛ̃ nDefiibɛ níí cuó wèè dàmpóò Sudaa kɔbɛ kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kpéí. Dɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ í ò cuó?
7 Onitipoyɛiwe Atadii nɛ̀ o bí bɛɛ̀ càkɛ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ tùótɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó tinɛntì bɛ̀ cɜ̃́ńné tì kɛ tì pĩ́ńnɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi kó mutɔ̃mmú.

8 Mɛm̀mɛ kòo kpààtì dɔ̀ bɛɛ dɔɔ̀ tɛtɔutɛ kɛ́ tɛ̀ ĩ́ńné ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ bòrì ditowaà bíékɛ̀,

9 képĩ̃kɛ́ Sudaa ɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu bɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ́ntɔuní ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo
tɔ̃ntì Mɔyiisi do bɛ́i ndikpáà miɛkɛ kényɛ̃ nyIsidayɛɛribɛ dò nkényietì ìì díítí.
10 Kɛ̀ diwɛ̀li pĩ̀ mbɛkótíbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ ntɔuní idíítí kɛ ãã̀ dɛ
kó tɛtɔutɛ miɛkɛ kɛ̀ tɛ̀ yàa píɛnnɛ̀.
11 Defiibɛ yà dìì màànnì tɛtɔutɛ cɛ̃̀ɛ̃kɛmɛ̀ kɛ́ tɛ̀ tùótɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́ tɛ̀ duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ pĩ̀ńnɛ̀
okpàátì mutɔ̃mmú, kɛ̀ okpàátì kó opátíwãã̀tì nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwɛ̀ kou kɛ̀ bɛ̀ɛ tɛ̀
tùótɛ́ kɛ́utɛ́ idíítí kɛ́wɛ̃tɛní kɛ́ tɛ̀ ĩ̀ńné tɛ do ĩ̀ĩ́kú dɛ̀. Bɛ̀ do mɛ dɔɔri yɛwe yɛmɔu
kɛ́cuɔ́ idíítí mɛdiɛ̀.
12 Kòo kpàátì nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Yoyada kɛ̀ bɛ̀ɛ ì tùótɛ́ kɛ́duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ ni ti Yiɛ̀ nKuyie
ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kó mutɔ̃mmú kɛ̀ bɛ̀ nyietì bɛtã́cíɛ̀bɛ̀ nɛ̀ bɛdabɛɛsũ̀ɔ̃̀bɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ̀ ntimátì kó
mutɔ̃mmú nɛ̀ disɔɔwũ̀ɔ̃̀ kɔ̃mu, kɛ̀ bɛ̀ bo tũntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ mpĩ̀ mmutɔ̃mmú kɛ tũnni Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kèrí séi. Mɛmmɛ
bɛ̀ tũntɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ tɛɛ kpenkɛ mɛsàà.
14 Bɛ̀ dèè dìì màànnì kétɔo okpàátì Yoyada timátì péítì sɔnti kɛ̀ bɛɛ tì dàànɛ̀ ti
Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kó tinɛntì bɛ̀ yó mpĩ̀nnɛ̀ tì mutɔ̃mmú, kɛ feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀,
ibòòkɛ nɛ̀ mɛsɔɔ nkó tinɛntì tɛtì nɛ̀ timátì péítì kpɛti kɛ̀ bɛ̀ nfeu ti Yiɛ̀ nKuyie
ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ iwũɔ̃ sã̀ã̀ kɛ tuɔ̀, Yoyada fòmmu mumɔu miɛkɛ.

Soasi yetɛmɛ̀ Kuyie

15 Kɛ̀ Yoyada kótɛ́ kétuɔkɛ o we kɛ́kú, kɛ́ nyóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkàùtɛ̀ nɛ̀
sipísìtããti (130).
16 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũnné bɛ̀ kũrì dɛ̀ bɛkpàátìbɛ̀ Dafiti ɛì kó ifɔ̃ti. Kɛ yɛ́ ò dàárimɛ̀
Isidayɛɛribɛ mɛsàà, kɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀ kɛ dakɛ ku cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kpɛ́í.
17 Yoyada kũũ nkó difɔ̃nkúò, kɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkó bɛkótíbɛ̀ɛ kɔtɛ kédɔu
nhokpàátì kékɔ̃nkɛ o ìikɛ̀ kóò déúkùnnɛ kɛ̀ wèe yie mbɛ kpɛti.
18 Mɛmmɛ bɛ̀ bùtínnémɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù kédɔɔ̀
sibɔɔtenkaanìi kéfííkú itedɛí. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ do Sudaa tempɛ̃ nnɛ̀
Sedisadɛmmu dɛ kó mɛcaàrìmɛ̀ kpɛ́í.
19 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃ nku pããnáanàtì náambɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ nàké kɛ̀ bɛ̀ bo wɛ̃tɛní
ku borɛ̀ bá bɛ̀ í mbɛ̀ kèńté.
20 Mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie nYaá ncútɛ́ní ikuɔ́ nìùtì Yoyada birɛ Sakarii ĩ̀nkɛ̀, kòo
cómmú bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ kébɛ́i nkɛ dɔ̀: Kuyie ntú dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di yetɛ ku tannɔ̀ di
í yóó yà mɛsàà mmamɛ̀ di mɛ nkù yetɛmɛ̀ kù di yetɛmu.
21 Mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ dakɛ o kpɛ́í nkòo kpàátìi duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò bùótí yɛtã́rɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ towaà kékuɔ.
22 Okpàátì Soasi do í kpaá yɛ́ Yoyada do ò dɔ̀ɔ mèɛ̀ sàà kékuɔ o birɛ Sakarii kòo
nyóó kú, kébɛ́i nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nni nwúó nké ti pútɛ́.

Soasi kpàtì kó kumànku
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 12:18-22)

23 Kɛ̀ dibenni tɛrì nyɛtìní kɛ̀ Sidii kó bɛhããpɔ̀mbɛɛ kɔtɛní kédo Soasi Sudaa
kpàátìyuu nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kékuɔ yɛhɛkɛ̀ kó bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ bɛmɔu kéhɛí bɛ
kpɛrɛ, kɛ́ dɛ̀ duɔ́ nDamaasi ɛì kóo kpàátì dɛmɔu.
24 Sidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mɛ nyí nkɔ̀too kɛ sũ, kɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛɛ̀ nsũ kɛ í sénní
kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ ãnné Sidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɔu miɛkɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ do kù
bùtínnémɛ̀ kunku bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do duɔ́ nkɛ̀ Sidii
kó bɛhããpɔ̀mbɛɛ bɛ̀ poté kɛ bo yṹɔ̃ mbɛ to,
25 kékɔutɛ okpàátì mɛsàà nkɛ̀ wè nduɔ́ kɛ mɔ nkɛ̀ bɛɛ pɛ̃̀ɛ̃tɛ́ kóò yóu, kòo kó
bɛtɔ̃mbɛɛ dakɛ o kpɛ́í ò kùɔ mèɛ̀ kpɛ́í ikuɔ́ nìùtì Yoyada birɛ, kɛ̀ bɛɛ ò kùɔ o dóù
ĩ̀nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò kũnné Dafiti ɛì bɛ̀ né do í ò kũnné bɛkpàátìbɛ̀ kó ifɔ̃ti.

26 Ntɛ bɛ̀ɛ̀ do dàkɛ o kpéí: Amɔniibɛ botí kóo nitipòkù Simmɛati birɛ Sabadi
nɛ̀ Mɔabiibɛ botí kóo nitipòkù Simudi birɛ Yoyabadi.
27 O bí yètɛ̀ nɛ̀ o tɔ̃mmú diɛmù ò pĩ mmù nɛ̀ ò tũntɛmɛ̀ Kuyie ncĩètɛ̀ dɛ̀ wɑ̀rimu
bɛkpàátìbɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ pátíri miɛkɛ.

25

Amasia tɔmɛ̀ tikpàtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 14:1-7)

1 Amasia do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀nùmmù ndi kɛ́ntɔ
tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀wɛi, kɛ bo Sedisadɛmmu. Kɛ̀ o yɔ̃ ntú
Sedisadɛmmu kou kòo yètìrì tu Yoadanni.
2 Kòo ndɔ̀ɔ̀ri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀, kɛ né í nkù duɔ́ nho yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu.
3 O kpàtì fiíkú dìì mɔ̀nnì kɛ dèè, kòo kuɔ o tɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kùɔ o cicɛ.
4 Ò mɛ nyí nkùɔ bɛ bí, ò do tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nyìì kuɔ́ nyi Mɔyiisi kòò
ì wɑ̀ri kɛ tú: Dɛbirɛ cicɛ báá kú o birɛ caàrìmɛ̀ kpéí, dɛbirɛ mɛ mbáá kú dɛ cicɛ
caàrìmɛ̀ kpéí. Bá wè ò dò nkékú o caàrìmɛ̀ kpéí nkɛ.
5 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Amasia tíí nSudaa kɔbɛ nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ bɛ naàmùntì duɔ́
kɛ dòmmè, kétãnkɛ́ bɛ̀ɛ̀ bo mbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ sikɔupí nɛ̀ sikɔu. Kɛ̀ bɛɛ kaa
mbɛnitidaabɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ kɛ́ndeètìnko, kɛ nɔ nkɛ tãũ yɛkpãã̀, kɛ
nɔ nkɛ kɛ́í ntidɔpìitì, kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔupíkɔusìtããti (300000).
6 Kòo duɔ́ timátì péítì tɔ́nnì bètããti kó kudonku Isidayɛɛribɛ kpàátìyuu kɛ̀ bɛɛ
ò duɔ́ mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃mɓɔ yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ (100000).
7 Kɛ̀ Kuyie nkóo nìtì mɔù né kɔtɛní kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Okpàátì! A báá nɛinɛ̀
Isidayɛɛribɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mabɛ̀ bɛmbɛ Efadaimmu kɔbɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie nyí
bɛ̀ bonɛ̀.
8 Kàa bɛ̀ nɛinɛ̀ bá kàa nù ndokénɛ̀ dikɔ̃mɓùɔ̀ a dootitɔbɛ̀ yóó da namu, kɛ yɛ́
Kuyie nkuù mɔ̀kɛmɛ̀ muwɛ̃rímú, kɛ̀ kuù ɔ̃ nte kàa na, kuù mɛ nhɔ̃ nte kàa do.
9 Kɛ̀ Amasia bekɛ Kuyie nkóo nìtì kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n né yietí tìì mátì péítì tɔ́nnì
bètããti Isidayɛɛribɛ kó dihããpɔ̀ntĩnnì tá? Kɛ̀ Kuyie nkóo nìtìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti
Yiɛ̀ nKuyie mbo na kɛ́ da duɔ́ nkɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ.
10 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Amasia yatɛ Efadaimmu kó kuwuɔ nkɔbɛ kɛ dɔ̀, bɛɛ kò, kɛ̀ bɛ
miɛkɛɛ cɔ́úté Sudaa kɔbɛ mɛdiɛ̀, nkɛ̀ bɛɛ kònnɛ̀ kɛmiɛkɛ.
11 Kɛ̀ Amasia túótɛ́ dikɔ̃mɓùɔ̀, kétúótɛ́ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kubiriku bɛ̀
tu kù mukɔ́kúɔ́ nkó kubiriku. Dɛndɛ ò kùɔmɛ̀ Edɔmmu ɛì kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀
tɛkɔupípíítɛ̀ (10000).
12 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛɛ pĩmmú bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɔbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dèkɛnɛ̀
ditãrì yómmè kɛ́ bɛ̀ tèntɛní kɛ̀ bɛɛ duoní kékú bɛmɔu.
13 Bɛhããpɔ̀mbɛ̀ tɔbɛ̀ Amasia do yetɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ̀ bá nnɛí mudoò kɛ́ bɛ̀ kpɛ̃nné,
kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kédo Sudaa kɔbɛ kó yɛhɛkɛ̀, kétúótɛ́ Sammarii, kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Bɛti-
Onɔɔ. Kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ kùɔ kétuɔkɛ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìtããti (3000), kɛ́hɛí bɛ kpɛrɛ pɛ́u,
bá dɛ̀ í mmɔkɛ dɛ̀ màmɛ̀.

Isidayɛɛribɛ kpàátì Soasi namɛ̀ Amasia
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 14:8-14)

14 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Amasiaa na Edomiibɛ kénkũntiní kɛ tɔ bɛ bɔɔtenkaanìi kɛ́ sì fií
nkénkɔ̃nkù kɛ sì bàá, kɛ sì tùɔ̀ tihúúntì.
15 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ yɛ̀ Amasia kɛ̀ kùu tɔ̃nko ku pããnáaǹtì náaǹtò kòo
ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ í na kɛ dɛɛté yɛ kɔbɛ n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ?
16 Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo kpàátìi ò bàao, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A túmu wèè duɔ̀
mmí nhokpàátì itiénnáà! Yĩ káré, kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ a bo cɔuté tiyɛ̃ĩti.

Mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò cĩ́ɛ́kɛ́ kɛ nɛ́ béi n kɛ dɔ̀: N yɛ́mu Kuyie n kuù tããtɛ́mɛ̀ kɛ bo da kuɔ dɛɛ̀ te a dɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ í kɛ̀ńtɛ́ n tié.

17 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tié nSudaa kóo kpàátì Amasia kòo tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Yeu birɛ Yoakasi birɛ Soasi Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kɛ dɔ̀: Amasia tú á kɔtoo kɛ̀ di búɔ́té.
18 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Soasii tɛ̃́nné Sudaa kóo kpàátì Amasia kɛ dɔ̀: Dimaa kó tipotì tiì do nàkɛ́ diyiè marì Dimaa kó dɛtediɛrɛ̀ kɛ dɔ̀ dɛ̀ɛ tì duɔ́ ndɛ kóo sapáà nkɛ̀ tìi puó nti kóo dapàà, kɛ̀ Dimaa kó mupĩmpĩmmù nɛ́ yènní kɛ́ tì na kɛ́ ũtiroo.
19 A na Edɔmmu kɔbɛ mbɛ, kɛ̀ dɛɛ̀ kó tɛfentɛ̀ da bo. Nɛ́ mbo a cĩ́ɛ̃̀tɛ̀ kɛ sãntí amáà, dɛ̀ dòmmɛ kàa yóó dántɛ́ mudoò mùù yó nte kɛ̀ bɛ̀ da kuɔ fɔ̃́ nnɛ̀ Sudaa kɔbɛ.
20 Amasia mɛ nyí nkɛ̀ńtɛ́ kɛ yɛ̃́ ò do bùtínnɛ́mɛ̀ Kuyie nku kɛ́tũnnɛ Edɔmmu kɔbɛ kó yɛbɔkɛ̀, kɛ̀ kù ndɔ́ kòo dootitɔbɛ̀ɛ ò kùɔ wenwe nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀.
21 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Soasii báátí kɛ̀ bɛ̀ɛ búɔ́té Bɛti-Semɛsi Sudaa kɔbɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
22 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ poté Sudaa kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ na bá wè kɛ̀ wèe cokɛ́ kɛ́kò nho cĩ́ɛ̃̀tɛ̀.
23 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Soasii pĩ Yoakasi yaàbirɛ Soasi birɛ Amasia Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Bɛti-Semɛsì ɛì kɛ́kònnɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ́pɔntɛ kuduotí kɛ̀ ku okùmɛ̀ bo métìrì sikɔusìdɛ́ (200), kɛ́túótɛ́ Efadaimmu kó dibòrì kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kuduotí kentímɛ̀ kó dibòrì.
24 Kòo túótɛ́ mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ tinɛntì tìi kó dimàà bo Kuyie ncĩ́ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ Obɛdi-Edɔmmu kpɛti nɛ̀ tɛkpàátìcĩ́ɛ̃̀tɛ̀ kpɛti, kɛ́túótɛ́nɛ̀ bɛ̀ pĩ́mmú bɛ̀ mudoò miɛkɛ kɛ́kònnɛ̀ Sammarii.

Amasia kpàtì kó kumànku
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 14:15-20)

25 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Yoakasi birɛ Soasi kú kɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Amasia nkpaá fòù kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yènùmmù.
26 Amasia dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ ò ketémɛ̀ nɛ̀ ò pɔ̃́ńtémɛ̀ dɛ̀ wɑ̃̀rimu Sudaa kpàátìbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ pátɛ miɛkɛ.
27 Amasi do yetɛ dìì mɔ̀nnì ndi ti Yiè nKuyie mbɛ̀ dàkɛmɛ̀ o kpéí Sedisadɛmmu, kòo cokɛ́ kɛ́kɔtɛ Dakiisi kɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ̀ nhò tũnnɛ kóò kùɔ.
28 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tùótɛ́nɛ̀ sisɛ̃ĩ kɛ́kònnɛ̀ Sedisadɛmmu kóò kũnné o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ Dafiti ɛì.

26

Osiasi sɔɔtémɛ̀ o cicɛ kpàtì
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 14:21-22. 15:1-3)

1 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛmɔuu túótɛ́ Osiasi kɛ́duɔ́ nkɛ̀ wèe sɔɔtɛ́ o cicɛ kpàtì, ò do yóó sɔɔtɛ́ o cicɛ Amasia kpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛkuɔ̀ ndi.
2 Weè do wɛ̀̃tɛ kémaá Edati ɛì kɛ́ dì tɛ̃́ńné Sudaa kɔbɛ o cicɛ kũũ nkó difɔ̃nkúò.
3 Osiasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ ndi kɛ́ntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnùmmù nɛ̀ yèdɛ́ɛ̀, kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ do tú Sedisadɛmmu ɛì kou nwe kòo yètìrì tu Yekodia.
4 Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndɔ́ dɛ̀ o cicɛ Amasia do dɔɔrimɛ̀ só.

Osiasi dɔ̀ɔ̀rimɛ̀ Kuyie ndɔ́mɛ̀ nɛ̀ o kù yetɛ́nɛ̀mɛ̀

5 Kòo duɔ́ nhomáà kɛ́tũnnɛ Kuyie, ku pããnáaǹtì náaǹtò Sakarii fòmmu kó yɛwe yɛmɔu miɛkɛ. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹto Sakarii weè do ò tiè nkòo mmɔkɛ ti Yiè nKuyie nkó kufɔ̃waá. Ò dɔ̀ɔri dìì mɔ̀nnì Kuyie ndɔ́ dɛ̀, kɛ̀ kùu duɔ́ nkòo dɔ̀ɔri dɛ̀ nyíé.

6 Kòo kɔtɛ kédokénɛ̀ Fidisitɛ̃̃bɛ képɔntɛ Kadi ɛì kó kuduotí nɛ̀ Yabunɛɛ kɔku
nɛ̀ Asidɔti kɔku, kémaá yɛhɛkɛ̀ Asidɔti tempɛ̃ mmiɛkɛ nɛ̀ Fidisitɛ̃̃bɛ cuokɛ̀.
7 Kɛ̀ Kuyie nhò teennɛ̀ kòo dokénɛ̀ Fidisitɛ̃̃bɛ nɛ̀ Adabubɛ bɛ̀ɛ̀ do bo
Kudibaadi ɛì nɛ̀ Mɛuniibɛ.
8 Kɛ̀ Amɔniibɛ nhò yietì bɛ kóò dàmpóò, kòo yètìrìi feité kɛ̀ Esibiti ɛì kɔbɛɛ kɛ̀è
o kpéí.

Kɛ yɛ̃́ ò do kpenkɛmɛ̀ mɛdiɛ̀ mmɛ.
9 Kòo maá yɛdèrɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kó dibòrì bɛ̀ tu dì mɛkentímɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tu dì
kubiriku kpɛri nɛ̀ dibòrì kuduotí kentímɛ̀ kpɛri, kɛ̀ yɛɛ kpenkɛ.
10 Kòo maá yɛdèrɛ̀ dikpáà miɛkɛ kédammúnɛ̀ sibií péu. Kɛ yɛ̃́ ò do mɔkɛmɛ̀
iwũ̃ nyi mɛdiɛ̀ nkubiriku miɛkɛ nɛ̀ kutãfuɔ mmiɛkɛ, kémmɔkɛ bɛtenkútíbɛ̀
Kadimɛɛri kó yɛtãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ fiiku fínyĩ̃ kó dɛtie nkɛ yɛ̃́ ò dómɛ̀ mutenkútímù.
11 Osiasi do mɔkɛ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ nɔ mmudoò, kòo kpààtì kóo
pátíwããtì Yeiyɛɛdi nɛ̀ Maseya wèè dàkɛ dihɛì kó tináaǹtì kpéí nkɛ̀ bɛɛ bɛ̀ kàà
nkétoté yɛtĩ̃rɛ̀. Kòo kpààtì kóo tũ̃ntì Ananniya mbɛ̀ ni.
12 Sicɛ̃́ĩ̃ kó bɛkótíbɛ̀ bɛɛ̀ do ni dɛ kó bɛkpàrìnuɔmbɛ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ kɛ bo
bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìdé nɛ̀ sikɔusìkuɔ̀ (2600).
13 Kɛ̀ bɛ̀ mbakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpeńnì kɛ bo na kéteennɛ̀
okpààtì kòo dokénɛ̀ o dootitɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupíkɔ̀ùsìtããti nɛ̀ sikɔ̀ùpísìyiekɛ̀ nɛ̀
sikɔusìnùmmù (307500).
14 Kòo kpààtì Osiasii bɛ̀ duó tikpàrìnɛntì, tidɔpììtì nɛ̀ yɛkpãã̀ nnɛ̀ mudoò kó
yɛpìkɛ̀ nɛ̀ yɛcĩ̃ncĩ̃nkɔ̃̀rɛ̀ nɛ̀ dɛtãnnɛ̀ nɛ̀ yɛtã́ntɛ̀ndìtìtã́rɛ̀.
15 Kɛ̀ Osiasii duó nkɛ̀ mɛcìì nyɛmbɛ̀ɛ ò má Sedisadɛmmu dɛ̀ɛ̀ bo ntãũ̃nɛ̀ ipie
nkɛ bɔmmùnɛ̀ yɛtã́rɛ̀ diɛyɛ̀. Kòo dɛ̀ còńné yɛdèrɛ̀ nɛ̀ iduotí kentímɛ̀. Ò mɛ nyĩ
kòo yètìrìi feité. Kuyie nkuù do ò teennɛ̀ kòo kpenkɛ.

16 Ò né kpenkɛ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ tɛfentɛ̀ɛ ò ta tɛ̀ɛ̀ yóó ò bɔ. Kòo dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ í wenni ti
Yiɛ̀ nKuyie nhò tũ̃ nkù, kéta ku cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kétuɔ ntihúúntì dihúúntɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀.
17 Kɛ̀ ikuó nìùtì Asadia ò tũ̃nnɔɔ kɛ nɛinɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuó nìùbɛ̀, yɛkɔ̃m̀bɔ̀
yɛmbɛ̀ sipísìni.
18 Kɛ̀ bɛɛ kpannɛ̀ okpààtì Osiasi kɛ dɔ̀: Osiasi! Fɔ̃̃ɔ̃̃ í te a bo ntuɔ̀mmɛ̀ tihúúntì
ti Yiɛ̀ nKuyie, ikuó nìùtì Anɔɔ bí nyi bɛ̀ cãńnémɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ntuɔ̀ tihúúntì ti Yiɛ̀
nKuyie, ku cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ. Yɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀! A caàri ti Yiɛ̀ nKuyie nku. Dɛ̀ í
yóó da dɔɔ̀ mɛsàà.
19 Osiasi kpaá dɛ̀ ncómmú diwũ̃tɔ̀nnì borɛ̀ kɛ tɔ tɛbuutɛ bɛ̀ tùɔ̀nnɛ̀ tɛ̀ tihúúntì,
kòo miɛkɛɛ pɛikɛ ikuó nìùbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ yà tikɔ̀ntì yɛ̀nnímɛ̀ o tĩ̃nnì.
20 Kɛ̀ ikuó nìùtì diɛwè Asadia nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ nhò dò nfù! Bɛ̀ yà dìì
mɔ̀nnì tikɔ̀ntì tìì ò pĩ̃ńmɛ̀ o tĩ̃nnì, kóò dènnɛ mɛcãã̃ nditowaà, o mómmuɔ kòo
ndɔ́ mɛcãã̃ kɛ bo yɛ̀, kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù do ò potémɛ̀.

Osiasi kpàtì kó kumànku
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 15:5-7)

21 Kòo kpààtì Osiasii naá ndikɔ̀nnì, kɛ̀ bɛɛ ò cãńné tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yĩ̃mɛ̀ dikɔ̀nnì,
kòo mmɛ ndò nkɛ yàa kúnɛ̀, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do ò bètimɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀. O birɛ
Yotammu weè do bakɛ́ tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀, kɛ bakɛ́ dihɛì.
22 Amɔti birɛ Esaii wɔ̀rimu Osiasi dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ, ò ketémɛ̀ nɛ̀ ò pɔ̀ńtémɛ̀.
23 Kòo kò nho yɛmbɛ̀ kũ̃ũ̃ nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò kũ̃nné bɛ kũ̃rì dɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀, bɛ̀ né í
nhò kũ̃nné o yɛmbɛ̀ kó ifɔ̃ti kɛ yɛ̃́ ò do túmɛ̀ dikɔ̀nnì. Kòo birɛ Yotammu sɔɔté
tikpàtì.

27

Yotammu tɔmɛ̀ tikpàtì
(2 Bɛkpàátìbɛ̀ 15:32-38)

1 Yotammu do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé nɛ̀ yènùmmù ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀, kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ̃ do tú Sadɔki kóo sapàà nwe kòo yètìrì tu Yedusa.
2 Kɛ̀ Yotammuu ndɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀, ò do tũnnɛ o cicɛ Osiasi borimɛ mmɛ weti weti. Ò né do í ta ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kɛ bo tuɔ ntihúúntì. Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ né nkpaá bo mɛdɔ̀rìmɛ̀ yeimɛ miɛkɛ.
3 Weè do maá ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó dibòrì diɛrì, kétũntɛ kuduotí kó yɛbòrɛ̀ péu Sedisadɛmmu ɛì kó dicɛ̃karì bɛ̀ tu dì Ofɛdi.
4 Kòo maá yɛhɛkɛ̀ Sudaa tãrɛ̀ ĩnkɛ̀, kémaá sicɛ̃kperí nɛ̀ yɛdèrɛ̀ titúútì miɛkɛ.
5 Weè do dokénɛ̀ Amɔniibɛ ké bɛ̀ na. Dɛ kó dibenni kɛ̀ Amɔniibɛɛ nhò yietì dàmpóò timátì péítì tɔ́nnì bètããti nɛ̀ tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè tɔ́nnì sikɔupísìtããti (3000) nɛ̀ tidiitì bɛ̀ tu tì ɔdisì tɔ́nnì sikɔupísìtããti (3000), ké mmɛ nhò yietì kɛ dɔ̀ yɛbie nyètããti.
6 Mɛmmɛ kɛ̀ Yotammuu kpenkɛ, kɛ yɛ̃́ ò do tũnnɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kucɛ nku.
7 Yotammu dɔɔrìmɛ̀ sɔmmɛ ò dokémɛ̀ nɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ dɛmɔu dɛ̀ wɑ̀rimu Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kpàátìbɛ̀ pátɛ miɛkɛ.
8 Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé nɛ̀ yènùmmù ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu.
9 Kɛ̀ Yotammuu kò nho yɛmbɛ̀ kũũ nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò kũnné Dafiti ɛì o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti. Kòo birɛ Aasii sɔɔté tikpàtì.

28

Aasi naámmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 16:1-6)

1 Aasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdé ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu, ò í ndɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́mɛ̀ kɛ dònnɛ̀ o yàárì Dafiti do dòmmɛ̀.
2 Ò do tũnnɛ Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ kó mɛdɔ̀rìmɛ̀ mmɛ kétonté kédɔɔ̀ timátì kó sibɔɔtenkaanìi Baadibɛ,
3 kéntuɔ̀ ntihúúntì Bɛnni-Inɔmmu biriku miɛkɛ, kéfiénɛ̀ o bí kétuɔ, ibotí ti Yiɛ̀ nKuyie ndo bèti ì kékannɛ Isidayɛɛribɛ, ì do dɔɔri ìì sɔkɛ.
4 Kòo nkɔù iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ ntihúúntì yɛtɔ̀rɛ̀ nɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ dɛtie nyɔ.
5 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ Sidii kóo kpàátì ò do mudoò kóò na, képĩmmú bɛnìtìbɛ̀ péu kékònnɛ̀ Damaasi ɛì kéduɔ́ nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkpàátìbɛ̀ɛ bɛ do mudoò ké bɛ̀ na mɛdiè.
6 Kɛ̀ Demadia birɛ Pekaa kuɔ Sudaa kó bɛnìtìbɛ̀ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔupípísìdé (120000) diyiè dìmáà kɛ yɛ̃́ bɛ do bùtínnémɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù.
7 Kɛ̀ Efadaimmu kó kuwuɔ nkou okpàrìnuɔnti Sikidi kuɔ okpàátì Asidikammu birɛ Maseya wèè kòtí tɛkpàátìcĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ okpàátì kóo tũntì Ɛdikanaa.
8 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ pĩmmú bɛ tebìí miɛkɛ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ isapùmbí bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupíkɔ̀ùsìdé (200000) kéhɛínɛ̀ bɛ kpɛrɛ péu kékònnɛ̀ Sammarii.
9 Kòo mbɛ̀ kũntinko kɛ sɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù dɛ̀ bo kòo yètìrì tu Odɛdi kòo yèroo kéco bɛhããpòmbɛ̀ bɛ̀ɛ kũntiní Sammarii ké bɛ̀ nàké kɛ

dɔ̀: Ntɛnɛ̀ ti Yiè nKuyie di yɛmbɛ̀ do tũ nkù miɛkɛ kɛ cɔ̀útɛ́ Sudaa kɔbɛ kɛ̀ kù bɛ̀ ãnné di nɔu miɛkɛ kɛ̀ di bɛ̀ kɔ̀ù mukɔ̀ù yɛimu kɛ̀ dɛ̀ kpekii kɛ tùɔ̀kɛ kɛĩ̃nkɛ̀.

10 Di mɛ ndɔ́mɛ̀ kédɔɔ̀ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ tidaatì bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀, di í dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nku mɛyɛi nnaà?

11 N kéntɛ́nɛ̀ kéfĩĩ ndi pĩḿmú bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛ̀ di tebìí cuokɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì, kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ yóó di cɔ́útɛ́mɛ̀.

12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Efadaimmu naàmùnkù kó bɛkótíbɛ̀ Yoananni birɛ Asadia nɛ̀ Mɛsidemɔti birɛ Bedekia nɛ̀ Sadummu birɛ Yeikia nɛ̀ Adidaii birɛ Amasa. Kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ kékpannɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kũntiní,

13 ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di báá tanní diɛ nnɛ̀ dɛ kó tidaatì kɛ yɛ́ di yóó duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ tí cakɛ ti Yiè nKuyie nku. Di dɔ́ kéyíé mɛyɛi mmɛ ti yeténèmɛ̀ ti Yiè nKuyie mmɛ ĩnkɛ̀. Ti diɛ nkɛ càkɛmu ti Yiè nKuyie mmɛdiè. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ do tínti Isidayɛɛribɛ ti ĩnkɛ̀.

14 Kɛ̀ dɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛɛ fĩĩnko dɛ kó tidaatì kéyóunɛ̀ bɛ ɛí dɛ̀ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ditĩnnì dimɔu ìikɛ̀.

15 Kɛ̀ bɛ̀ tããtɛ́ bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛɛ cɔutɛ́ dɛ kó tidaatì ké tì bàńtɛ̀ kétúótɛ́ bɛ kpɛrɛ bɛ̀ ɛíní dɛ̀, kédɛitɛ tiyààtì kéyii mbɛ̀ɛ̀ feío, ké bɛ̀ ãnné tinɛùtì, ké bɛ̀ duɔ́ mmudii nɛ̀ mɛniɛ nkɛ̀ bɛɛ di kéyã̀. Kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ tàa nyɛkɔutiyɛ̀, kétúótɛ́ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà cĩtɛ kédee nsãmmarímúbɛ̀ ké bɛ̀ tɔ Sedikoo tipuonti kó dihɛì, bɛ tebìí borɛ̀ kɛ né na kéwɛ̃tɛ Sammarii.

Aasi mɔɔmɛ̀ Asidii kóo kpààtì mɛteèmmɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 16:7-20)

16 Dɛ kó dimɔ̀nnì ndi okpààtì Aasi tɔ̃mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo mɔɔ mɛteèmmɛ̀ Asidii kóo kpààtì.

17 Edomiibɛ bɛɛ̀ do wɛ̀tɛní kédo Sudaa kɔbɛ ké bɛ̀ na ké bɛ̀ pĩḿmú kékɔ̀nnɛ̀.

18 Kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛɛ pi Sudaa tempɛ̃ nkó yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo kubiriku miɛkɛ nɛ̀ kubakù cànku bíékɛ̀ kpɛyɛ, kéfietɛ Bɛti-Semɛsi nɛ̀ Ayanɔɔ nɛ̀ Kededoti kéyíénɛ̀ Soko nɛ̀ Timuna nɛ̀ Kimmuso nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dɛ̀ tàké kékari.

19 Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkuù do kɛ́kùnnɛmɛ̀ Sudaa kɔbɛ. Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Aasi kpéí, weè do te kɛ̀ Sudaa kɔbɛɛ ta dikɔnkɔɔ̀nnì miɛkɛ kédɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dɛ̀. O mɔ́mmuɔ nhò do í yie nti Yiè nKuyie nkpɛti bìtì bìtì.

20 Kɛ̀ Asidii kóo kpààtì Tekidati Fadasaa kɔtɛní, ò na nhò teennèmɛ̀ kòo né ò do mudoò képi dihɛì ò mɛ nyí nhò na.

21 Aasi do tùótɛ́ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kpɛrɛ ké dɛ̀ pã̃ Asidii kóo kpààtì bá dɛ̀ mɛ nyí nhò teennɛ̀.

22 Kòo kpààtì Aasi baa mbo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ kɛ sɔ́kɛ́ kɛ yetírí ti Yiè nKuyie nkpɛti.

23 Kòo túótɛ́ Damaasi ɛì kó yɛbɔkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do ò potɛ́, kénnáá nkɛ tú: Yɛ̀ mɛ̀ nteennèmɛ̀ Asidii kóo kpààtì n yó nyɛ nfeu kɛ̀ yɛ̀ n teénnɛ̀. Kɛ yɛ́ kòò waá nhomáà ndi mudorimù nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɔ̃mu.

24 Kɛ̀ Aasii tíí nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó tinɛntì ké tì pùɔ nkékpetínné Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀, kémaá yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì dimɔu miɛkɛ,

25 kéhãã́ yɛtɔ̀rɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ntuɔ̀ nyɛbɔkɛ̀ tihúúntì. Mɛm̀mɛ ò íimmɛ̀ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ.

26 Aasi dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ nɛ̀ ò pĩ mmùù tɔ̃mmú, ò ketémɛ̀ nɛ̀ ò pɔ̃́ńtémɛ̀ dɛ̀ wɔ̀rimu Sudaa nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ pátɛ miɛkɛ.

27 Kɛ̀ Aasi kò nho yɛmbɛ̀ kũũ nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò kũnné Sedisadɛmmu ɛì. Bɛ̀ í nhò kũnné Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ kó ìfɔ̃ti. Kòo birɛ Esekiasii sɔɔtɛ́ tikpàtì.

29

Esekiasi sɔɔtɛ́mɛ̀ tikpàtì kɛ wèńkùnnɛ Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ (Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 18:1-4)

1 Esekiasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yènùmmù ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yèwɛi kɛ bo Sedisadɛmmu. Sakarii birɛ Abi weè do tú o yɔ̃.
2 Kòo ndɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀ o yàárì Dafiti do dɔɔrimɛ̀ só.
3 O kpàtì benni ketirì otããkètiwè kɛ̀ wèe kpetɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀, kɛ́ yɛ̀ dɔ̀ɔ̀,
4 kéduɔ́ nkɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kɛ̀ bèɛ kɔtɛní kɛ tíí nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kó kupíkù diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.
5 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kéntɛ́nɛ̀ n tú mù díndi Defiibɛ! Dɔɔnɛ̀ dimáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, di yɛmbɛ̀ do tũ nkù, kédɛitɛ mɛyɔ̃ɔ̃.
6 Kɛ yɛ́ ti yɛmbɛ̀ do dɔ̀ɔmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, kɛ́ kù càkɛ kunku Kuyie nti tũ nkù, kɛ́ kù bùtínné kɛ í ndakɛ ku taummɛ̀ tou kpɛ́í, kɛ́ kù yóu.
7 Kɛ̀ bèɛ tontɛ́ kɛ́kpetínné kukpãnkpãnkù kó yɛbòrɛ̀ kɛ́kuɔ ifitíi, bá bɛ̀ tɛ̃nkɛ í ntuɔ̀ ntihúúntì Kuyie mbɛmbɛ Isidayɛɛribɛ tũ nkù, bɛ̀ mɛ nyí ntuɔ̀ nyiwũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
8 Kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ cóútɛ́ Sudaa tempɛ̃ nɛ̀ Sedisadɛmmu dɛ kɔbɛ, kɛ̀ bɛ kpɛrɛ nduò tikɔ̃mbùɔ̀tì, kɛ̀ kùu bɛ̀ yóu kɛ̀ bèɛ ta mɛsémmɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ daú, di mɛ̀ nwúó nkɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ̀.
9 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ bɛ̀ kùɔmɛ̀ ti yɛmbɛ̀ kɛ pĩḿmú ti bí, initidaaì nɛ̀ initipòì nɛ̀ ti pobɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì.
10 Bàmbà n dɔ́ kétaunnɛ̀ m máà ti Yiɛ̀ nKuyie nku, tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù, kɛ̀ ku miɛkɛ tí bonkɛ.
11 N kɔbɛ báá ɔɔnnɛ̀ dimáà ti Yiɛ̀ nKuyie, kù tããtɛ́ dímbɛ, kɛ̀ di bo nkù tũ nkɛ pĩ nku tɔ̃mmú kɛ tú ku tɔ̃mbɛ̀ kɛ kù tùɔ̀ ntihúúntì.
12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Defiibɛ Keati kó kunaàmùnkù kɔbɛɛ kɔtɛní bɛ̀ɛ tu: Maati birɛ Amasii nɛ̀ Asadia Yoɛdi birɛ. Kɛ̀ Mɛdadi kó kunaàmùnkù kɔbɛ ntú: Kiisi Afidi birɛ nɛ̀ Asadiyau Yeadɛɛdi birɛ. Kɛ̀ Kɛrisonni kó kunaàmùnkù kɔbɛ ntú: Yoa Simma birɛ nɛ̀ Edɛnni Yoa birɛ.
13 Kɛ̀ Edisafãã kó kunaàmùnkù kɔbɛ ntú Simmidi nɛ̀ Yeyɛɛdi, kɛ̀ Asafu kɔku kɔbɛ ntú Sakarii nɛ̀ Matanniya.
14 Kɛ̀ Emanni kɔku kɔbɛ ntú Yeiyɛɛdi nɛ̀ Semmɛii. Kɛ̀ Yedutunni kɔku kɔbɛ ntú Semmaya nɛ̀ Usiyɛɛdi.
15 Kɛ̀ bèɛ tíí mbɛ naàmùntì kɔbɛ, kɛ̀ bèɛ dɔ̀ɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́, kédeè, kétũnnɛ okpàátì kó dinùù nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ tì, kékɔtɛ kédɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́.
16 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbèɛ ta ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ bo tɛ̀ wèńkùnnɛ kétúótɛ́ tinɛntì tìì kó dimàà bo tɛ miɛkɛ kɛ sĩ nkédennɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ dànkù, kɛ̀ Defiibɛɛ tì tɔ kédennɛ dihɛì mànku kéútóo Setinɔɔ kó kubontémbònkù miɛkɛ.
17 Bɛ̀ do ketɛ́ bɛ̀ bo dɔ̀ɔmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ dibenni tɛ̀nkù ketiwè kó diyiè ketirì ndi. Diyiè niínnì yiè kéta kukpãkpãnkù kɛ dɔ̀ yɛwe yèni. Bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ tɛmɔu mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ dɔ̀ yɛwe tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèkuɔ̀ ndi kédeè.
18 Dɛ kó difɔ̃nkúò kékɔtɛ okpàátì Esekiasi borɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti dɔ̀ɔmu mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ tɛmɔu, diwũɔ̃tɔ̀nnì nɛ̀ di kó tinɛntì timɔu, tábùrì bɛ̀ pãã nwèè pɛ̃̀ɛ̃̀ Kuyie ndakù wèè ĩnkɛ̀ nɛ̀ dɛ kó tinɛntì timɔu.
19 Ti tũntɛmu Aasi do tú dìì mònnì okpàátì kéyetɛ Kuyie nkécakɛ tìì nɛntì kó dimàà, kɛ tì dɔ̀ɔ̀ mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ tì tɔní ti Yiɛ̀ nKuyie nwũɔ̃tɔ̀nnì ìikɛ̀.

Bè wɛ̀tɛ kɛ ketémè mubáammu Kuyie n cĩ̀ɛ̃tɛ̀

20 Kòo kpààtì Esekiasii ítɛ́ dikũ̃nweńnì sèì kétíí ndihɛì kó bɛkótíbè kɛ̀ bèɛ kɔtɛ
ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀.
21 Kɛ̀ bèɛ tɔní yɛnaadakɛ̀ yèyiekɛ̀, yɛpedakɛ̀ yèyiekɛ̀, yɛpedabɛ yèyiekɛ̀,
yɛbɔdakɛ̀ yèyiekɛ̀, kɛ̀ bè bo ì fèútɛ́ Kuyie nkémɔɔ mɛyɛi ncĩ́ɛ̃mmè, okpààtì cĩ̀ɛ̃tɛ̀
nɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkɔbɛ kpéí. Kɛ̀ wèe nákɛ́ ikuɔ́ nìùbè Anɔɔ bí kɛ
dɔ̀, bèɛ dɛ̀ fèútɛ́ ti Yiè nKuyie nkó diwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀.
22 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbèɛ féútɛ́ inààkɛ kéceé mmɛyĩ̃ĩ̃ nkécóú ndiwũ̃tɔ̀nnì, kéféútɛ́
yɛpedakɛ̀ nɛ̀ yɛpedabɛ kécóú mmɛyĩ̃ĩ̃ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kétɔní yɛbɔdakɛ̀ bè yóó féútɛ́ yè Kuyie nkémɔɔ mɛyɛi
ncĩ́ɛ̃mmè okpààtì nɛ̀ ditĩ̃nnì bɛ ìikɛ̀, kɛ̀ bèɛ nɔ́ɔ mbɛ nɔu yɛ ĩ̃nkɛ̀.
24 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbèɛ yè fèútɛ́ kécóú mmɛyĩ̃ĩ̃ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀ kémɔɔ Kuyie
mbɛmɔu bɛ kó mɛyɛi ncĩ́ɛ̃mmè, kɛ yɛ́ okpààtì weè do duɔ́mmè kɛ̀ bè bo dɔɔ̀
mɛyɛi ncĩ́ɛ̃mmè kó ikuɔ́, kéfíé iwũ̃ kétuɔ nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu kpéí.
25 Kòo cónné Defiibɛ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bè ntɔ tikùtìdùùtì nɛ̀
tibómbonti nɛ̀ tikãpenti, kéntũ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Kadi okpààtì kou nɛ̀
Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Natãã bè do tì nàkɛ́ Dafiti kényɛ̃ mmù, kɛ yɛ́ ti Yiè
nKuyie nkuù do duɔ́mmè dɛ kó dinùù ku pããnáaǹtì náaǹbè kɛ̀ bèɛ tì nàkɛ́.
26 Kɛ̀ Defiibɛ mbo bɛ kó mɛfíè nkɛ bie ndɛbémbénnè Dafiti do duɔ́ nkɛ̀ bèɛ dɔ̀ɔ̀
dɛ̀, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbè ntɔ siheú.
27 Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀ bèɛ fíé iwũ̃ kétuɔ ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀. Bè keté dìì mɔ̀nnì dɛ kó
mutɔ̃mmú kɛ̀ bɛdèmbè ndiè nkɛ sãntí ti Yiè nKuyie, kɛ̀ bè eu siheú kɛ bie nnɛ̀
dɛbémbénnè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Dafiti do duɔ́ nkɛ̀ bèɛ dɔɔ̀ dɛ̀.
28 Kɛ̀ ditĩ̃nnì dimɔu nkɔ̃nkɛ kɛ diè nkɛ eu siheú kɛ̀ iwũ̃ yàa cɔ́útɛ́nɛ̀ kédeè.
29 Bè tùɔ ndìì mɔ̀nnì iwũ̃ kédeè kɛ̀ bèɛ̀ kó dimàà nɛínɛ̀ okpààtì kɛ̀ bèɛ sĩ̃nné
kékɔ̃nkɛ.
30 Okpààtì nɛ̀ o kó bɛtũmbè kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Defiibɛ kɛ dɔ̀, bè nsãntí ti Yiè nKuyie
nkɛ tũ nDafiti nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè bè do bè nàkɛ́ tì késĩ̃nnɔ́ɔ kékɔ̃nkɛ
kénsãntí Kuyie nnɛ̀ diwɛ̀ì.
31 Kɛ̀ Esekiasii bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di cɑ́ɑ́mmu ti Yiè nKuyie nkpéí, tɔnní iwũ̃ kɛ́ ì
fìé ti Yiè nKuyie kɛ́ kù fiénɛ̀ yɛsãã nkpɛyi.
Kɛ̀ ditĩ̃nnì dimɔu ntɔuní iwũ̃ nɛ̀ disãnni kpɛyi. Bèɛ̀ nìti kɛ̀ bèɛ fíé bɛ kpɛyi
kétuɔ.
32 Ditĩ̃nnì dimɔu tɔní ìì wũ̃ kó dimàà kɛ̀ bèɛ ì kùɔ kétuɔ, kɛ̀ inààkɛ mbo
sipísìyiekɛ̀, yɛpedakɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) yɛpedabɛ sikɔusìdɛ́ (200), dɛmɔu kɛ̀ bèɛ dɛ̀
tùɔ nti Yiè nKuyie.
33 Kɛ̀ bèɛ fíé inààkɛ sikɔusìkuɔ̀ (600), ipe nɛ̀ sibɔɔ́ sikɔupísìtããti (3000).
34 Ikuɔ́ nìùbè mɛ nyí nsũ kɛ bo na kɛ fɛ́rí iwũ̃ imɔu kɛ̀ bɛ tebìí Defiibɛɛ
bè teennè kɛ̀ bèɛ deè dɛ kó mutɔ̃mmú kénkémmúnè ikuɔ́ nìùbè tɔbè bo dɔɔ̀mè
bɛmáà mɛwénkùmè kó ikuɔ́. Kɛ yɛ́ Defiibɛ do duɔ́mmè bɛmáà kɛ̀ dèɛ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ ikuɔ́
nìùbè kɛ̀ bèɛ bè dɔɔ̀ mɛwénkùmè kó ikuɔ́, kɛ̀ bè nsũnè ikuɔ́ nìùbè.
35 Kɛ yɛ́ iwũ̃ bè do yóó tuɔ nyì do sũmè nɛ̀ mɛkùɔ mbè do yóó tuɔmmè kpéí
nɛ̀ mɛnaà mbè ɔ̃ɔ̃ yɔɔrɛmè yɛpãrè ĩ̃nkɛ̀ kétuɔ.
Mɛ̀mmɛ bè do wɛ̀tɛ kéketémè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú.
36 Esekiasi nɛ̀ bɛnìtìbè bɛmɔu kɛ̀ bè yèmmè nnaati nɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ bɛ kpéí.
Kɛ yɛ́ bè do dɛ̀ dɔ̀ɔ̀mè kɛ̀ dɛ̀ ndò mmɛcãã mmɛ.

30

Esekiasi yumè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɛ̀ bè baá ndiyentébanni

1 Kɛ̀ Esekiasii tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ Isidayɛɛri wuɔ nkumɔu miɛkɛ nɛ̀ Sudaa kɔku
kumɔu miɛkɛ, kéwãrinɛ̀ yɛpátɛ Efadaimmu kó kuwuɔ nnɛ̀ Manansee kɔku kɛ̀
bɛ̀ bo kɔtɛní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛɛ baá ndiyentébanni ti Yiɛ̀ nKuyie
nkpéí kunku Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù.
2 Okpàátì nɛ̀ o kó bɛtũmbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, bɛ̀ do tìí nSedisadɛmmu nwe,
kénáké bɛ̀ bo baámmɛ̀ ndiyentébanni dibenni kóo tããdérì.
3 Bɛ̀ do í na kɛ bo dì baá ndi kó dimɔ̀nnì, kɛ yɛ́ ikuɔ́ nìùbɛ̀ do í dɔ̀ɔmɛ̀ bɛmáà
mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kénsũ. Bɛnìtìbɛ̀ mɛ ndo í tìí nSedisadɛmmu.
4 Okpàátì nɛ̀ ditĩnnì dimɔu kɛ̀ bɛɛ pénsìrì dɛ kó tináaǹtì,
5 kétããté ké tì nàké Isidayɛɛri wuɔ nkumɔu kétúóté Bɛɛrisebaa kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀
Danni kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛní Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛɛ baá ndiyentébanni ti Yiɛ̀ nKuyie
nkpéí kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù kɛ yɛ́ bɛ̀ tɛ́nkɛ do í dì baàmmɛ̀ kɛ sũ tì wɛ̀ri kɛ
yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.
6 Kɛ̀ yɛtɔ̃rɛɛ kɔtɛnɛ̀ okpàátì nɛ̀ o tũmbɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ duó nyɛ̀ɛ̀ pátɛ Isidayɛɛri tenkɛ̀
kumɔu miɛkɛ nɛ̀ Sudaa kɔkɛ kɛmɔu miɛkɛ kéntũ nhokpàátì bɛ̀ nàké dìì nùù, ké
bɛ̀ nàké kɛ dɔ́, díndi Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ yentɛ́ Asidii kóo kpàátì nɔu miɛkɛ wɛ̃tɛnní
ti Yiɛ̀ nKuyie ndi yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ do tũ nkù borɛ̀ kɛ̀
kù di cɔuté.
7 Di bá ndònnɛ̀ di yɛmbɛ̀ nɛ̀ di kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do yetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti, kunku
Kuyie mbɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù. Kɛ̀ kùu duó nkɛ̀ bɛɛ bɛ̀ kùɔ kédeè kéndò ndi mɛ
ndɛ̀ wùómmɛ̀.
8 Di báá kpénkùnnɛ di to di yɛmbɛ̀ do dɔ̀ɔmɛ̀. Duónnɛ̀ dimáà ti Yiɛ̀ nKuyie
kékɔtɛní ku cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kù cãńné tɛ̀ sɔ̃ã̀ képĩ nku tɔ̃mmú, kunku Kuyie ndi tũ
nkù, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ ku miɛkɛ kɛ̀ɛ̀ di cóú nkɛ̀ kɛɛ do.
9 Kɛ̀ nsà kɛ̀ di wɛ̃̀tɛní ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀, bɛ̀ɛ̀ do pĩḿmú di tebìí nɛ̀ di bí, bɛ̀
bo bɛ̀ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ ké bɛ̀ yóu kɛ̀ bɛɛ konní di nhɛì, kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie kunku
di yɛmbɛ̀ do tũ nkù, kuù ɔ̃ɔ̃ kuɔ́ mɛsémmɛ̀ kédɔɔ̀ mɛsàà, kɛ̀ di wɛ̃̀tɛní ku borɛ̀ kù
í yóó di yetɛ.

10 Mɛmmɛ kɛ̀ yɛtɔ̃rɛ̀ níí ta di nhɛì kécɑ́ntɛ́ ditɛrì, kɛ mɛ nyĩ Efadaimmu tempɛ̃
nkumɔu nɛ̀ Manansee kɔku kumɔu. Kɛ̀ bɛ̀ mmɛ ndò kétuɔkɛnɛ̀ Sabunɔɔ kɔku,
kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ daú kɛ bɛ̀ sɑ̃ɑ́.
11 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ Asɛɛ kɔbɛ mabɛ̀ nɛ̀ Manansee kó kuwuɔ nkɔbɛ mabɛ̀ nɛ̀
Sabunɔɔ kó kuwuɔ nkɔbɛ mabɛ̀ kɛ̀ bɛɛ banté bɛ caàrìmɛ̀ kékɔtɛní Sedisadɛmmu.
12 Kɛ̀ Kuyie nnampɛ Sudaa kɔbɛ yèmmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné mɛyèmmɛ̀ mèmáà kéyíé
nhokpàátì nɛ̀ o tũmbɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ mmù, ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

Esekiasi baámmɛ̀ diyentébanni

13 Mɛmmɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu tíí nSedisadɛmmu dibenni kóo tɑ̃̀nkù dérì kébaá
mpɛ́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti dɛ̀ kó dibanni. Kunììti kuù do tìí mmɛdiɛ̀.
14 Kɛ̀ bɛɛ puɔ nyɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ nɛ̀ yɛhúúntɔ̀rɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu ké yɛ̀ útóo
Setinɔɔ kó kubontémbònkù.
15 Kɛ̀ bɛɛ fíé diyentébanni kó iwũɔ̃ dibenni kóo tɑ̃̀nkù dérì miɛkɛ diyiè tɛpíítɛ̀
nɛ̀ dinaannì. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ sòò mɛ ndimɛ̀ ifɛi, kɛ̀ bɛɛ dɔɔ̀ bɛmáà
mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́, kétɔní iwũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kétuɔ.
16 Kɛ̀ bɛɛ kari bɛ̀ dò nkékari yɛ̀ɛ̀ kàrɛ̀ kéntũ nyikuɔ́ Kuyie nkóo nìtì Mɔyiisi do
dɔú nyì, kéncɔu Defiibɛ borɛ̀ mɛyĩĩ nkɛ méí diwũɔ̃tɔ̀nnì.
17 Dɛ kó kunììti miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ péu do bomu bɛ̀ɛ̀ í dɔ̀ɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó
ikuɔ́, kɛ bo fíé iwũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie, kɛ̀ Defiibɛ bɛɛ̀ cɔuté bɛ kó yɛfɔ̃̀tɛ̀ kéfíé iwũɔ̃ ti
Yiɛ̀ nKuyie.

18 Kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ dikéè diɛrì do í dɔ̀ɔmɛ̀ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́: Efadaimmu kɔbɛ nɛ̀ Manansee kɔbɛ nɛ̀ Isakaa kɔbɛ nɛ̀ Sabunɔɔ kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do í dɔ̀ɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́, kédi diyentébanni kó mudiì, kɛ í tɔ̃nnɛ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀. Dɛɛ̀ do te kɛ̀ Esekiasii bántɛ̀ Kuyie mbɛ kpéí nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ́ nwèè sà, cɪ̃ɛ́ mbɛ.

19 Bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà duɔ́ mbɛ yèmmɛ̀ kɛ wanti fɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie, Kuyie nti yɛmbɛ̀ do tũ nkù, kɛ né í dɔ̀ɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́.

20 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncɔuté Esekiasi kù bàńtɛ̀ kɛ yɛ̃ mmù, ké bɛ̀ cɪ̃ɛ́ nkɛ í mbɛ̀ poté.

21 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ̀ mbaà mpɛ́ɛ̃́ wèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti dɛ kó dibanni nɛ̀ diwèì diɛrì kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀. Bá dìì yiè kɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nsãntí ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ bɛ wɛ̃rímú mumɔu kɛ̀ biennɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ kɛ déúkùnko ti Yiɛ̀ nKuyie.

22 Kɛ̀ Esekiasii sãntɛ Defiibɛ bɛmɔu bɛ̀ pɪ̃ḿmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mmú nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛmáà. Kɛ̀ bɛ̀ nyo ndibanni kó iwũɔ̃ kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀ kéfiénɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛyi, kéndéúkùnko ti Yiɛ̀ nKuyie nkunku bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù.

23 Kɛ̀ ditɪ̃nnì dimɔuu wɛ̃nné dinùù kɛ̀ bɛɛ yíé kébaá ndibanni kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀ nɛ̀ diwèì.

24 Kɛ̀ okpàátì Esekiasi duɔ́ nyɛnaadakɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000) ditɪ̃nnì kpéí, yɛpedakɛ̀ sikɔupísìyiekɛ̀ (7000) kòo kó bɛtũmbɛɛ duɔ́ nyɛnaadakɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (1000) ipe tɛkɔùpípíítɛ̀ (10000), kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ péuu dɔɔ̀ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́.

25 Kɛ̀ diwèìi pĩ nSudaa kɔbɛ bɛmɔu nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bɛɛ̀ kó dimàà ìítíní Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛ kɔ̀tɛní nɛ̀ bɛpɔɔ̀bɛ̀ bɛɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ bo Sudaa tenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nyãnkunɛ̀ diwèì.

26 Kɛ̀ diwèì diɛrì mbo Sedisadɛmmu, dɛ kó diwèì botí í buoté diyiè marì kétúóté Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì Dafiti birɛ Sadomɔɔ kó dimɔ̀nnì kéntɔ kétuɔkɛnní dɛ yiè.

27 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kɛ̀ bɛɛ pã bɛnìtìbɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà, kɛ̀ Kuyie nkeè bɛ tammɛ̀ nɛ̀ bɛ báammu kɛĩnkɛ̀.

31

Esekiasi tũntɛmɛ̀ Kuyie ncɪ̃ɛ̀tɛ̀ kó mutɔ̃mmú

1 Dibanni dèè dìì mɔ̀nnì, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ̀ bo kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Sudaa ɛkɛ̀, képuɔ nyɛbɔɔtã́rɛ̀, kékékéitedeí kédíé yɛtɔ̀rɛ̀, képuɔ nyɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔku nɛ̀ Efadaimmu kɔku nɛ̀ Mananseе kɔku, kédeè kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu kũũ mbɛ ɛkɛ̀ bá wè o cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀.

2 Kɛ̀ Esekiasii kannɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛ tɪ̃rɛ̀ bɛ tɪ̃rɛ̀ bá wè o tɔ̃mmú tú mù. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo nfeumɛ̀ iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nɛ̀ bɛ̀ bo nfeumɛ̀ mɛtaummɛ̀ kpɛyi. Nɛ̀ bɛ̀ bo ndièmmɛ̀ kɛ sãntí ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ bɛ̀ bo mbaamɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀.

3 Kɛ̀ okpàátìi dɛitɛ o kpɛrɛ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ bo waánnɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ yó nfeu ì kɛ tuɔ̀ dikũnweńnì kpɛyi nɛ̀ kuyuoku kpɛyi nɛ̀ siom̀pùsi kó yɛwe kpɛyi, nɛ̀ bɛtãã̀pàmbɛ̀ nɛ̀ yɛbaa ndɛ kpɛyi. Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuɔ́ wã̀ri kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

4 Kòo nákɛ́ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀, bɛɛ duɔ́ nyikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛ kpɛrɛ kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ ntũ nti Yiɛ̀ nKuyie nkuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ weti weti.

5 Bɛ̀ kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ pã mɛdiè mbɛ paa nkó tidiitì: Tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè nɛ̀ mɛnaà nnɛ̀ mɛkùɔ̀ nɛ̀ mɛcekùɔ̀ kɛ yíénɛ̀ dɛsɔnnɛ dɛsɔnnɛ nɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ berí bɛ diitì timɔu kɛ̀ dɛɛ̀ ntú dɛpííndɛ̀ kɛ̀ bɛɛ dɛ̀ dɛitɛ dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ nsũ mɛsàà.

6 Nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sudaa tempɛ̃ nkó yɛhɛkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kaa mbɛ wũɔ̃ kédɛi ìì tu ipíínyì kétɔní, inàákɛ nɛ̀ ipe. Nɛ̀ yɛpãrɛ̀ bɛ̀ cɑ̃́ńné yɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí, ké dɛ̀ còú nyɛcúò nyɛcúò.

7 Bɛ̀ do ketɛ́ bɛ̀ bo ncoumɛ̀ yɛcúò otɑ̃ɑ̀tɑ̃ɑ́nwɛ̀ nwe kédeè oyiénwɛ̀.

8 Okpàátì nɛ̀ o tũmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní kéyà dɛ kó yɛcúò kénsɑ̃ntí ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ ku nìtìbɛ̀.

9 Kɛ̀ Esekiasii bekɛ́ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ dɛ kó yɛcúò kpɛti.

10 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Sadɔki cĩɛ̃̀tɛ̀ kou Asadia ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Nɛ̀ bɛ̀ ketɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ tɔuní yɛpãrɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ ti yommu kɛ sɑ̀nnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ sùɔ́ nkɛ sũ, dɛɛ̀ kó yɛcúò mɛ̀ ntu yiɛ. Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie mpɑ̃mɛ̀ mɛsàà nku nìtìbɛ̀.

11 Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀, bɛ̀ɛ tũntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ tidieti, kɛ̀ bɛ̀ɛ tì tũntɛ.

12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ bɛ̀ pã dɛ̀ Kuyie nnɛ̀ bɛ̀ berí bɛ diitì kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu dɛpííndɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ dɛitɛ nɛ̀ yɛpãrɛ̀ bɛ̀ cɑ̃́ńné yɛ̀ Kuyie nkpéí. Kɛ̀ Defii botí kou Konanniya nni dɛ kó mutɔ̃mmú kòo yɔ̃fũɔ̃ kou Simmɛii nhò tũnko.

13 Kɛ̀ Defiibɛ tɛpíítɛ̀ mbɛ̀ tũnko kɛ tú bɛ̀ɛ̀ dàkɛ tidiitì kpéí. Bɛɛ̀ yètɛ̀ tu: Yeyɛɛdi nɛ̀ Asasiau nɛ̀ Naati nɛ̀ Asayɛɛdi nɛ̀ Yedemɔti nɛ̀ Yosabadi nɛ̀ Ediyɛɛdi nɛ̀ Isimayaa nɛ̀ Maati nɛ̀ Bennaya bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ ntũ Konanniya nɛ̀ o tebitɛ bɛ kó dinùù nɛ̀ okpàátì Esekiasi nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Asasiau wèè bakɛ́ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ kó dinùù.

14 Kɛ̀ Defii wuɔ nkou Immuna birɛ Kodee wèè bàa diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó dibòrì, kòo nte ò bo ndakɛmɛ̀ yɛpãrɛ̀ bɛ̀ pãã nyɛ̀ Kuyie nnɛ̀ bɛ yèmmɛ̀, kɛ toti nɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ì dɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ cɑ̃́ɑ́ nkɛ tú ikuɔ́ nìùbɛ̀ máà kpɛrɛ.

15 Edɛnni nɛ̀ Minyaminni nɛ̀ Yesua nɛ̀ Semmaya nɛ̀ Amadia nɛ̀ Sekanniya kɛ̀ bɛ̀ nhò tũnko. Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ do te bɛ̀ bo ntotimɛ̀ tidiitì bɛ kɔbɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ. Bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ibí bɛ tɔ̃ntì bɛ tɔ̃ntì.

16 Dɛ̀ í tú bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ wɑ̀ri kétúótɛ́ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nyètɑ̃ɑ̃ti kéndeètìnko máà ndi bɛ̀ do totímɛ̀ tidiitì, bɛ̀ do totínèmu bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̀rìní bá dìì yiè ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ pĩĩ mbɛ tɔ̃mmú bɛ tɔ̃ntì bɛ tɔ̃ntì.

17 Bɛ̀ do kàa nyikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ cɛ́ĩ̃ bɛ cɛ́ĩ̃ nsi kéwɑ̃ri bɛ yètɛ̀ kékaa nDefiibɛ bɛ̀ mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie nsipísìdɛ́ kéndeètìnko bɛ̀ pĩmpĩ̃mmɛ̀ bɛ tɔ̃mmú nɛ̀ bɛ tĩ̃rɛ̀.

18 Bɛ̀ do bɛ̀ kàà nnɛ̀ bɛ cɛ́ĩ̃ kɔbɛ mbɛ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí initidaaì nɛ̀ initipòì nɛ̀ bɛɛ̀ bɛ̀ bonɛ̀ kɛ yɛ́ bɛ̀ do túmɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ cɛ́ĩ̃ kɔbɛ mbɛ.

19 Bɛ̀ do tɑ̃ɑ̃tému bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ntoti tidiitì ikuɔ́ nìùbɛ̀ Anɔɔ bí bɛɛ̀ bo dikpáà kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛɛ̀ yètɛ̀ wɑ̀ri.

20 Ntɛ Esekiasi dɔɔ̀ dɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ, ò do dɔɔ̀ dɛɛ̀ wenni dèndɛ kɛ síé kɛ tú timómmɔnti ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀.

21 Ò do pĩ mmùù tɔ̃mmú kó dimàà Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, ò do mù pĩ nkɛ bo wɛ̃tɛ kéentɛ Kuyie nkuɔ́ nyi nɛ̀ ku tannɔ̀, ké ndɛ̀ dɔɔ̀ri kɛ tũ nKuyie nnɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu, kòò dɔɔ̀ri dɛɛ̀ kó dimàà dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ nyíé.

32

Sennakedibu domɛ̀ Sudaa kó dikpàátìyuu kɔbɛ mudoò (Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 18:13. Esaii 36:1)

1 Esekiasi dɔɔ̀ mùù tɔ̃mmú sàámù kɛ bɛnkɛ ò dómɛ̀ Kuyie mmu kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Asidii kóo kpàátì Sennakedibuu kɔtɛní kédo Sudaa tempɛ̃, nképi yɛhɛkɛ̀ iduotí fitɛ́ yɛ̀, kéndó ké yɛ̀ fiètɛ.

2 Esekiasi yà dìì mɔ̀nnì Sennakedibu kèrínímɛ̀ kɛ dó kédo Sedisadɛmmu mudoò.

3 Kòo tíí nho ããpɔ̀nkótíbɛ̀ nɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ kéndɔ́ bèɛ ĩĩtí sibií sìì bo dihɛì mànku. Kɛ̀ bèɛ yie nho kpɛti.
4 Kɛ̀ bɛnìtìbèɛ tíí nditĩnnì kéyĩĩtí sibií simɔu nɛ̀ dinébòrì* dìì pũ̃ mbɛ kó kutempɛ̃, ké ndì ĩĩti kɛ náá nkɛ tú Asidii kɔbɛ báá kɔtení kéyà mɛnnésũ̃kùmɛ̀.
5 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Esekiasii íténɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ kɛ̀ bèɛ wɛ̃tɛ kémaá kuduotí bɛ̀ pɔntɛ kù kéíinko, kɛ̀ kùu maatɛnɛ̀ yɛdèrɛ̀, kɛ̀ bèɛ maá kutɛkù ditowaà kéfii, kétũntɛ kudànkù bɛ̀ tu kù Midoo Dafiti ɛì, kémá yɛkpãã̀ nnɛ̀ tidɔpìitì diɛtì.
6 Kɛ̀ okpààtìi tããté bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ yóó niité bɛnìtìbɛ̀.
Kɛ̀ bèɛ tíí nho borɛ̀ dihɛì kó dibòrì borɛ̀, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tíí ndɛ̀ kòo mbɛ̀ tiè nkɛ tú:
7 Tɛ̃ĩnnɛ̀ di bá ndé Asidii kóo kpààtì nɛ̀ ditĩnnì dìì ò nɛínɛ̀ kɛ̀ kufɔ̃waá ndi bo, wèè ti bonɛ̀ weè kpeńnì kɛ bɛ̀ pɛ̃ɛ̃té.
8 Wenwe bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ ò nɛínɛ̀ nɛ̀ bɛ kó muwɛ̃rímú. Tínti ti Yiè nKuyie nkuù ti nɛínɛ̀ kunku Kuyie nti tũ nkù, kuù yóó ti dɛɛté kédoké ti kó mudoò.
Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nyĩkú Sudaa kóo kpààtì Esekiasì béi ntì ĩnkɛ̀.

Sennakedibu tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ nàké tì Sudaa kɔbɛ
(Wénté 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 18:17-37. Esaii 36:2-22)

9 Dɛ kó di fɔ̃nkúò kɛ̀ Asidii kóo kpààtì Sennakedibuu pi Dakiisi nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu kétɔ̃ nho kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ Sedisadɛmmu Sudaa kóo kpààtì Esekiasi borɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ do ò bonɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo bɛ̀ nàké ké ĩ:
10 Asidii kóo kpààtì Sennakedibu tú: Di tɑ́ ɔ̃nwe kɛ kari Sedisadɛmmu, dihɛì dìì ã o nɔùtɛ̀ miɛkɛ?
11 Esekiasi di soúmmu kɛ náá nkɛ tú di Yiè nKuyie ndi tũ nkù bo di dɛɛté Asidii kóo kpààtì nɔu miɛkɛ, kɛ duɔ́ nkɛ̀ sinéyɛ̃ĩ nɛ̀ dikɔ̀nnì kɛ̀ dɛ̀ yóó di kuɔ.
12 Dɛ̀ í tú dɛ kó Esekiasi weè dìé yɛtɔ̀rɛ̀ kɛ pùɔ nyɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ Sudaa tempɛ̃ nkɛ nàké Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ tú diwũ̃tɔ̀nnì dìmáà ndi bɛ̀ dò nkénkɔ̃nkù dìì ìikɛ̀ kɛ di ntùɔ ntihúúntàà?
13 Di í yɛ́ wenwe o mɔ́mmuɔ nnɛ̀ o yɛmbɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ dɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ kɔbaà? Dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kó yɛbɔkɛ̀ na kɛ bɛ̀ dɛɛté bɛ nɔu miɛkaà?
14 O yɛmbɛ̀ kùɔ yèɛ ɛkɛ̀ kɛ dèè páíí, ɔ̃ndi kó yɛbɔkɛ̀ na kɛ dɛɛté yɛ kɔbɛ bɛ nɔu miɛkɛ, kɛ̀ di né yɛ̃ ndi kó Kuyie ndi tũ nkù bo na ké di dɛɛté o nɔùtɛ̀ miɛkɛ?
15 Esekiasi báá di ciité ké di soutɛ́ di bá nhò tũ, kubotí makù yoo dikpààtìyuu marì kó dibɔɔ̀ í na kɛ dɛɛté di kɔbɛ o nɔu miɛkɛ nɛ̀ ò yɛmbɛ̀ kpɛsi miɛkɛ. Kuyie ndi tũ nkù báá na ké dì dɛɛté o nɔu miɛkɛ múnkɛ.
16 Kɛ̀ Sennakedibu kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nnáá nkɛ sɑ́ɑ́ nti Yiè nKuyie nɛ̀ ku kóo tɔ̃ntì Esekiasi.

Bɛ̀ wàrimɛ̀ dipátíri kɛ sàḿmú ti Yiè nKuyie
(Wénté 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 19:14-19. Esaii 37:14-20)

17 Kɛ̀ Sennakedibuu wãri dipátíri késɑ́mmú ti Yiè nKuyie kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù, kòo béi nkɛ dɔ̀: Yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ kó yɛbɔkɛ̀ í na kɛ dɛɛté yɛ kɔbɛ n nɔu miɛkɛ, kɛ̀ Esekiasi kó Kuyie nkuù bo na kédɛɛté ku nìtìbɛ̀ n nɔu miɛkaà?
18 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Sennakedibu kó bɛtɔ̃mbɛ̀ɛ tì pĩɛ̃ké nɛ̀ Ebedeebɛ kó tináaǹtì kɛ bo donné Sedisadɛmmu kɔbɛ bèɛ bo kuduotí ĩnkɛ̀ bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì ké bɛ̀ ãnné kufɔ̃waá nkɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ bèɛ na kéfietɛ dihɛì.
19 Sennakedibu kó bɛtɔ̃mbɛ̀ do náá nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kpéí, kɛ kù dɔ̀nnìnkonɛ̀ sibɔɔtenkaanìi ibotí tɛì dɔ̀ɔ sì nsi.

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Sennakedibu ããpɔ̀mbɛɛ kòò cokɛ́
(Wénté 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 19:15, 35-37 nɛ̀ Esaii 37:15,36-38)

---

* **32:4** ***dinébòrì:*** Bɛ̀ nàá ndìì nébòrì kpéí, Kiyɔ̃ɔ̃ kó kukó nku, kùù pũ̃ nkɛ kɔrì Setinɔɔ biriku, kɛ̀ Esekiasii kù dinté ké kù tanné kɛtenkɛ̀ kɛ̀ kùu pòutoo dihɛì miɛkɛ.

20 Mɛm̀mɛ okpàátì Esekiasi nɛ̀ Amɔti birɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii bɛ̀ bàńtɛ̀mɛ̀ Kuyie ndɛ kpɛ́í kɛ́ kù kuɔ́nnɛ̀.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃nní ku tɔ̃nnì Sennakedibu kó dihããpɔ̀nkarì miɛkɛ kɛ̀ dìi kuɔ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ nɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́, kòo kpàátìi ítɛ́ nɛ̀ ifɛi kɛ́ kò nho ɛì, kɛ́ntati o bɔɔ̀ cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kòo bíi ò kùɔ.
22 Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛɛtɛ́mɛ̀ Esekiasi nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ Asidii kóo kpàátì nɔu miɛkɛ nɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ sɔmbɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ omp̀ɛ̀nɛ̀ dɛ kó ibotí ìì bɛ̀ fitɛ́.
23 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu pãmmú yɛpãrɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nSedisadɛmmu, kɛ́pãmmúnɛ̀ yɛpãrɛ̀ Esekiasi wenwe Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ kóo kpàátì, kɛ̀ ibotí tɛìi ò dɛ̀úkùnnɛ.

Esekiasi kó tikpàtì mànku
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 20:1-21 nɛ̀ Esaii 38:1-8,39)

24 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ kɛ̀ Esekiasii muɔkɛ kɛ́duúnnɛ̀ mukũũ kɛ́bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ kùu dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì.
25 Kɛ̀ Esekiasi í mbantɛ́ mɛsàà nKuyie nhò dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ́ãnnɛ́ tɛfentɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛɛ ò do nɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu.
26 Bá nɛ̀ Esekiasi mɛ nhãmɛ̀ tɛfentɛ̀ kòo kɛ́kùnnɛ omáà wenwe nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ í mbɛ̀ do o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
27 Kɛ̀ Esekiasii mɔɔtɛ tikpàtì mɛdiɛ̀, kòo yètìrìi feitɛ́, kɛ̀ wè mmɔkɛ tikpàtì kémaá sicɛ̃́ĩ kɛ́ãnnɛ́ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ yɛtɑ̃́sààyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ donku kpeńnì nɛ̀ tùdààríbɛ̀ nɛ̀ tidɔpìitì nɛ̀ tinɛnsàátì tibotí tibotí.
28 Kòo maá ò yóó nhãã̀ dɛ̀ tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè nɛ̀ mɛkùɔ̀, nnɛ̀ bɛ̀ yóó ntannìnko dɛ̀ o wũɔ̃ ibotí ibotí.
29 Kòo maá yɛhɛkɛ̀ kémɔɔtɛ iwũɔ̃ mɛdiɛ̀ nyisám̀pɔ́ì nɛ̀ idiɛyì. Kuyie nkuù do ò duɔ́ ntikpàtì mɛdiɛ̀.
30 Wenwe Esekiasi weè do kũnnɛ́ Kiyɔ̃ɔ̃ kó kukó nkó mɛniɛ nkɛ́ mɛ̀ tanné dɛfũɔ̃̀ kɛ̀ mɛɛ yèroo Dafiti ɛì diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.
Esekiasi tɔ̃mmú mumɔu do yíémmu.
31 Dɛɛ̀ kpɛ́í ndo te kɛ̀ Babidɔnni ɛì kó bɛkpàátìbɛ̀ɛ tɔ̃nní bɛ kó yɛhɛikɛ̀ntɔ̃rɛ̀ bɛ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo dɔkɛ yĩɛ́tɛ́ tidiɛtì tìì dɔ̀ɔ̀ ò ɛì, kɛ̀ Kuyie nhò yóu kɛ bo yà tìì bo o yèmmɛ̀ miɛkɛ.
32 Esekiasi dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ nɛ̀ ò pĩ mmùù tɔ̃mmú Kuyie nkpɛ́í ndɛ̀ wɑ̀̃rimu Kuyie bɛnkɛ tì ku pããnáaǹtì náaǹtò Amɔti birɛ Esaii kòò tì wɑ̀̃ri dɛ kó dipátíri miɛkɛ nɛ̀ Sudaa kpàátìbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛri kɔbɛ bɛ pátɛ miɛkɛ.
33 Kòo kò nho yɛmbɛ̀ kũũ nkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò kũnnɛ́ Dafiti bí fɔ̃ti kó ditennì. Kɛ̀ Sudaa kɔbɛɛ ò kɔutɛ́ kòò birɛ Manansee sɔɔtɛ́ tikpàtì.

33

Manansee sɔɔtɛ́mɛ̀ tikpàtì
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 21:1-18)

1 Manansee do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè ndi, kémbo Sedisadɛmmu kɛ tɔ tikpàtì yɛbie nsipísìnùmmù nɛ̀ yɛnùmmù,
2 kédɔɔ̀ Kuyie nyí dɔ́ dɛ̀, kétũnnɛ ibotí tɛì do dɔɔri ìì sɔ̀kɛ kpɛrɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyì bèti kɛ bɛ̀ kànnɛ bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.
3 Kòo wɛ̃tɛ kémaá o cicɛ Esekiasi do pùɔ nyèè bɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ kémaá dibɔɔ̀ Baadi kó diwũɔ̃tɔ̀nnì kécíékɛ́ itedɛí kéfíí nkénkɔ̃nkù kɛ báá ndiyiè nɛ̀ otɑ̃̀nkù nɛ̀ siwɑ̀ɑ̃̀.
4 Kòo maá yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ Sedisadɛmmu. Ti Yiɛ̀ nKuyie ndo bɛ̀ nàkému kɛ dɔ̀, kù dɔ́ bɛ̀ nkù bàá nSedisadɛmmu nwe sɑ̃́ɑ̃̀.

5 Kòo maá yɛè wũɔ̃tɔrɛ̀ ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè dàntì tìdɛ́ miɛkɛ diyiè nè otɑ̃̀nkù nè
siwɑ̃̀ã dɛ kpɛ́í,
6 kɛ́kuɔ o birɛ kɛ́tuɔ Inɔmmu biriku miɛkɛ kɛ́nnɑ́ɑ́nnè yɛbɔkɛ̀, kɛ kɔrì tipɑ̃ãtì,
kɛ pĩnnè muhɔ̃ũtɔ̃mmú, kɛ́waá mbɛnitinɔ̀mbɛ̀ bɛè yu bɛcíríbɛ̀ nè bɛè boorí
tinùbootì, kɛ́ndɔɔrinè mɛdɔɔ̀rìmè yɛimɛ kɛ íinko ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ.
7 Kòo tanné tɛbɔɔtenkaanìtè ò do dɔ̀ɔ̀ tè Kuyie ncĩ̃ètè miɛkɛ. Kuyie ndo
nàkému ku kóo tɔ̃ntì Dafitì nè o birɛ Sadomɔɔ kɛ dɔ̀, Isidayɛɛribɛ tenkè miɛkɛ
kù tɑ̃ãtɛ́ kɛ dɔ́ ku yètìrì nyu Sedisadɛmmu nwe ku cĩ̃ètè miɛkɛ sɑ́ɑ̃̀.
8 Kù do bɛ́immu kɛ dɔ̀, kè Isidayɛɛribɛ tũ nku tannɔ̀ nè ku kuɔ́ nè ku tié nkù
duɔ́ ndè bɛ yɛmbè kɛ nàkɛ́ Mɔyiisi kòo dè wɑ̃̀ri, kù báá bè dènnɛ dihɛì kù duɔ́ ndì
bɛ yɛmbè.
9 Kè Manansee nte kè Isidayɛɛribɛɛ feti, kɛ́cakɛ ti Yiè nKuyie nkè dèɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́
ibotí tɛì kù do kùɔ ì kɛ́ bè kànnɛ ì do dɔ̀ɔrimè.
10 Kè ti Yiè nKuyie nni nhò nàánnè wenwe Manansee, nè o kɔbɛ kè bè í nkù
kèḿmú.
11 Kè ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkè bɛè bakɛ́ Asidii kóo kpàátì kó bɛhɑ̃ãpɔ̀mbè kè bɛɛ
kɔtɛ kɛ́pĩ mManansee kɛ́tɔ̃nné o yèì kuyĩmpie nkóò boú disɔɔwũɔ̃ kó mɛfĩmmɛ
kɛ́tɔ, kɛ́kɔ̀nnè Babidɔnni.
12 Ò ta dìì mɔ̀nnì mɛsɛ́mmè miɛkɛ kɛ́kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie nkɛ́mɔɔ mɛcĩ̃ɛ́mmè,
kɛ́kɛ́kùnnɛ omáà kunku Kuyie nhò yɛmbè do tũ nkù ìikè.
13 Kòo bántè ti Yiè nKuyie nkè mɛsɛ́mmèɛ kù pĩ, kè kùù kémmú o dabònnì
kóo tɛ̃ńnéní Sedisadɛmmu o kpàátìyuu miɛkɛ, kè Manansee banté ti Yiè nKuyie
mmènkɛ túmè Kuyie nku.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo maá kuduotí Dafiti ɛì miɛkɛ diyiè taà kè, Kiyɔ̃ɔ̃ kó
kubiriku bíékè, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè bè tú dè siyĩĩ kó dibòrì, kɛ́maá kɛ́fii nhOfɛdi
tɑ̃rì kè dèɛ okè mɛdiè, kòo kannɛ bɛhɑ̃ãpɔ̀nkótíbɛ̀ Sudaa tenkè kó yɛhɛkè iduotí
fité yè miɛkɛ.
15 Kòo dennɛ ibotí tɛì kó yɛbɔkè ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè miɛkɛ nè tɛtenkaanìtè, kɛ́
dè dènnɛ dihɛì mànku kɛ́útóo, kɛ́puɔ nyɛbɔɔwũɔ̃tɔrè yèè bo ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè
tèè bo Sedisadɛmmu ditɑ̃rì ĩnkè.
16 Kòo maá ti Yiè nKuyie nkó diwũɔ̃tɔ̀nnì kɛ́fié iwũɔ̃ mɛtaummè kpɛyi nnè
yɛsɑ̃ã nkpɛyi, kɛ́duɔ́ nkè Sudaa kɔbɛ ntũ nti Yiè nKuyie nkunku Isidayɛɛribɛ tũ
nkù.
17 Bá nè mɛmmɛ kè bɛnìtìbè nkpaá feu yɛtɔrè, kɛ baa né báá nti Yiè nKuyie.
18 Manansee dɔ̀ɔ̀rìmè sɔmmɛ nè ò bàńtèmè Kuyie, nnè ku pããnáaǹtì náaǹtò
ò nàkɛ́ tì ti Yiè nKuyie nkpɛ́í, bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ bè tũ nkù dè wɑ̃̀rimu
Isidayɛɛribɛ kpàátìbè dɔ̀ɔ̀rìmè pátíri miɛkɛ.
19 Ò bàńtèmè Kuyie nnè kù cɔutémè o báammu nè ò càkɛmè Kuyie nnè ò kù
yetɛmè nè ò ɑ̃ɑ́mè yɛtɔrè kɛ fiíkú itedɛí nè ò dɔ̀ɔ̀mè sibɔɔtenkaanìi, ò dɔ̀ɔ̀ dè kɛ né
bo na kébanté ò càkɛmè Kuyie ndè wɑ̃̀rimu Esaii tɔ̃mmú pátíri miɛkɛ.
20 Manansee kò ndìi mɔ̀nnì o yɛmbè kũũ nkè kè bèɛ ò kũnné o cĩ̃ètè pérímù
miɛkɛ kòo birɛ Amɔɔ sɔɔté tikpàtì.

Amɔɔ tɔmè tikpàtì
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 21:19-26)

21 Amɔɔ do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nè yèdɛ́è ndi, kɛ́ntɔ tikpàtì
kɛ bo Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛbie nyèdɛ́è,
22 kɛ́dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè o cicɛ Manansee do dɔ̀ɔ̀mè, kɛ́fié yɛbɔkè o cicɛ
do dɔ̀ɔ̀ yè kɛ́ nyè bàá.

23 Ò mɛ nyí mbantɛ́ o caàrìmɛ̀ o cicɛ do bantɛ́mɛ̀ o kɔ̃mɛ, ò do càkɛmu kɛ́pɛ̃̀tɛ́
o cicɛ.
24 Kòo kó bɛtɔ̃mbèɛ dakɛ o kpɛ́í kóò kùɔ tɛkpàátìcĩ̀tɛ̀ miɛkɛ.
25 Kɛ̀ dihɛì yɛmbèɛ kuɔ bèɛ̀ kó dimàà do dàkɛ kɛ́kuɔ okpàátì Amɔɔ kɛ́duɔ́ nkòo
birɛ Sosiasii sɔɔtɛ́ tikpàtì.

34

Sosiasi tɔmɛ̀ tikpàtì
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 22:1-2. 23:4-20)

1 Sosiasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nyèni ndi kémbo Sedisadɛmmu kɛ
tɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ dìmáà,
2 kétũnnɛ o yàárì Dafiti kó mɛborimɛ weti weti.
3 O kpàtì benni niínnì o do kpaá tú odapàà nwe kéwammú Kuyie nho yàárì
Dafiti do tũ nkù. O kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ didérì miɛkɛ, kéketé ò bo puɔmmɛ̀
yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu, kédíé yɛtɔ̀rɛ̀, kébuɔ́ nyitedɛí,
kébɔ́kɛ́ sibɔɔtenkaanìi nɛ̀ bɛ̀ yìɛ̀ ntimátì kɛ utɛ́ sì.
4 Kòo duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ mpuɔ ndibɔɔ̀ Baadi kó yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ kòo wùó, kɛ̀ bèɛ puɔ nti-
húúntì kó yɛtɔ̀rɛ̀ yèɛ̀ do bo dɛ kó yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ ĩnkɛ̀, képíé itedɛí nɛ̀ sibɔɔtenkaanìi
bɛ̀ yìɛ̀ ntimátì kɛ utɛ́ sì, ké dɛ̀ pùɔ nkɛ̀ dèɛ naá mmutã̃ã́, kɛ̀ bèɛ dɛ̀ ùtóo bèɛ̀ do sì
feu bɛ̀ kũrì ìì fɔ̃ti ĩnkɛ̀.
5 Kòo tuɔ mbɛ bɔɔyɛmbɛ̀ kó yɛkũ̃ɔ̃̀, bɛ bɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ ĩnkɛ̀. Mɛmmɛ Sosiasi
wèńkùnnɛmɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu.
6 Manansee kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Efadaimmu kpɛyɛ nɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kpɛyɛ kéntɔ
kétuɔkɛnɛ̀ Nɛfutadii kpɛyɛ nɛ̀ bɛ pɛɛtitɔbɛ̀ kpɛyoo.
7 Kòo puɔ nyɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ képíé itedɛí képuɔ nnɛ̀ sibɔɔtenkaanìi kɛ̀ dèɛ naá
mmuyuo, kòo puɔ nyɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ bɛ̀ tùɔ̀ nyèɛ̀ ĩnkɛ̀ tihúúntì Isidayɛɛribɛ ɛkɛ̀
yɛmɔu miɛkɛ kéwɛ̃tɛ kékò nSedisadɛmmu.

Ikuɔ́ nìùtì diɛwè yàmɛ̀ Kuyie nkuɔ́ pátíri
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 22:3-10)

8 Kɛ̀ Sosiasi mbo o kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ diniínnì miɛkɛ. Ò wèńkùnnɛ dìì
mànnì dihɛì nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀tɛ̀ kɛ dèè kétɔ̃ Asadia birɛ Safãã Maseya ɛì
kóo kpàátì nɛ̀ okpàátì kóo pátíwããtì Yoakasi birɛ Yoa kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛ kétũntɛ ti Yiɛ̀
nKuyie ncĩ̀tɛ̀.
9 Kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kéyà ikuɔ́ nìùtì diɛwè Idikiya, ké nhò tɔo Mananseе kó kuwuɔ
nkɔbɛ, nɛ̀ Efadaimmu kɔku kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ Sudaa tenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ
nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ̀ do tɔní ìì díítí Kuyie
ncĩ̀tɛ̀. Defiibɛ bèɛ̀ bàa Kuyie ncĩ̀tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀ kɛ̀ bèɛ ì cuɔ́.
10 Kɛ̀ bèɛ ì duɔ́ mbèɛ̀ ni bèɛ̀ pĩ nKuyie ncĩ̀tɛ̀ tɔ̃mmú, kɛ̀ bɛ̀ bo dɔ̀ɔ̀nɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie ncĩ̀tɛ̀ kɛ́ tɛ̀ tũntɛ.
11 Kɛ̀ bèɛ ì duɔ́ mbèɛ̀ yɛ̃́ ideí kó mutɔ̃mmú nɛ̀ bɛmaribɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo dontɛ́nɛ̀ yɛtã́rɛ̀
bɛ̀ cìɛ́kɛ́ yɛ̀ nɛ̀ imundeí kɛ́íinnɛ̀ tidieti Sudaa kpàátìbɛ̀ do càkɛ tì.
12 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ mènkɛ mpĩ mmutɔ̃mmú kɛ̀ dɛ̀ wenni mɛsàà, kɛ̀ Defiibɛ bí
Yaati nɛ̀ Abudiasi nɛ̀ Sakarii nɛ̀ Mɛsudammu ii do bɛ̀ ni. Kɛ̀ Defiibɛ tɔbɛ̀ bèɛ̀ nɔ
nkɛ bie ndɛbémbénnɛ̀ kɛ nɔnnɛ̀ mudèmmù.
13 Kɛ̀ bɛ̀ mbakɛ́ bèɛ̀ tɔu tinɛntì, kɛ bakénɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛmɔu bá wè nɛ̀ o tɔ̃mmú.
Kɛ̀ Defiibɛ tɔbɛ̀ tu bɛpátíwããbɛ̀ kɛ baanɛ̀ Kuyie ncĩ̀tɛ̀ tɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ yɛbòrɛ̀.
14 Bɛ̀ dèì dìì mànnì idíítí bɛ̀ do dɔú nyì ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì
Idikiya yà ti Yiɛ̀ nKuyie nkuɔ́ pátíri, kù do duɔ́ nyì Mɔyiisi kòo ì wã̀ri.

15 Kɛ̀ Idikiya náké opátíwɑ̃̀ɑ̃̀tì Safɑ̃ɑ̃ kɛ dɔ̀: M pètɛ́ ikuɔ́ pátíri ti Yiɛ̀ nKuyie
ncĩ̀ètɛ̀, ké dì nhò duɔ́.
16 Kɛ̀ Safɑ̃ɑ̃ dì tɔo okpàátì, kóò nàké nɛ̀ mutɔ̃mmú kpɛti kɛ dɔ̀: Tínti a kó
bɛtɔ̃mbɛ̀ ti pĩ́mmu mutɔ̃mmú a do yɛ̃ ntí dɔɔ̀ mù.
17 Ti tùótɛ́mu ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ètɛ̀ kó idíítí imɔu kɛ duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ bakɛ́ mutɔ̃mmú
nɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀.
18 Kɛ̀ opátíwɑ̃̀ɑ̃̀tì Safɑ̃ɑ̃ yíɛ́ kɛ́nákɛ́ okpàátì kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ nìùtì diɛwɛ̀ Idikiya weè
n duɔ́ ndipátíri, kɛ́ dì kàà nhokpàátì ìikɛ̀.

Sosiasi beémmɛ̀ Udida
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 22:11-20a)

19 Okpàátì kèè mɛmmɛ Kuyie nkuɔ́ bɛ̀ ò kàa nyì kɛ́kɛ̃tɛ́ o yàátì,
20 kɛ́yú Idikiya nɛ̀ Safɑ̃ɑ̃ Ayikammu nɛ̀ Mikee birɛ Abudonni nɛ̀ opátíwɑ̃̀ɑ̃̀tì
Safɑ̃ɑ̃ nɛ̀ okpàátì kóo tũntì Asayaa, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
21 Kɔtɛnɛ̀ kɛ́beé nti Yiɛ̀ nKuyie n kpɛ́í nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kpɛ́í nnɛ̀ Sudaa
kɔbɛ kpɛ́í ndipátíri bɛ̀ pètɛ́ dì tɔ tìì náaǹtì ĩnkɛ̀. Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ ti
domɛ̀ mɛdiɛ̀ mmɛ, ti yɛmbɛ̀ í yiemmɛ̀ kɛ tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie yɛ̃ mmù, tìì wɑ̀̃ri
dipátíri miɛkɛ timɔu.
22 Idikiya nɛ̀ okpàátì tɑ̃ɑ̃tɛ́ bɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ onitipòkù Udida borɛ̀ wèè nàá nKuyie
mpɑ̃ɑ̃náaǹtì. Ò do tú Asidaa birɛ Tokiyati birɛ Sadummu pokù nwe, weè do baa
ikuɔ́ yàátì. Dɛ kó Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò do bo Sedisadɛmmu nwe, dicɛ̃karì
bɛ̀ tu di dihɛì pànnì, kɛ̀ bɛɛ ò nàké bɛ̀ tɔ tì.
23 Kòo bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kɛ́nákɛ́ onìtì wèè di tɔ̃nní m borɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀
nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nku tu:
24 Bɛ̀ kàà ndìì pátíri Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì di nàá mmɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í kù yóó mɛ̀
bɔntɛ́ Sedisadɛmmu ɛì ndi nɛ̀ di kɔbɛ.
25 Bɛ̀ mɛ̀ nkù mbɔntóomɛ̀ kɛ tuɔ̀ tihúúntì yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ yɛ̀ kɛ íinko ku miɛkɛ,
nɛ̀ mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ ku miɛkɛ bɛ̀ yèmu kɛ í yóó bɛ̀ bonkɛ.
26 Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì wèè di tɔ̃nní kɛ̀ di bo beé nti Yiɛ̀ nKuyie, dí ò nàké
kɛ tú, ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu ò kèèmu kù ò nàké tì.
27 Ò mɛ̀ nkèèmɛ̀ kù nàké tì Sedisadɛmmu kpɛ́í kɛ̀ dɛ̀ kàáké o yèmmɛ̀, kòò
kɛ̃́kùnnɛ omáà kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nku ìikɛ̀, kɛ kɛ̃rí o yàátì kɛ kɔmmú tinɔnniɛti.
Kunku ku mómmɔnku kù kèèmu o dabònnì kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bɛ́i.
28 Ò yóó kòmmu bàmmùù o yɛmbɛ̀ kũũ nkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ò kũnné o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti o
nɔ̀nfɛ̀ í yóó yà mɛyɛi nkù yóó bɔntémɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì nɛ̀ di nìtìbɛ̀.

Sosiasi wɛ̀̃tɛ kɛ tũntɛmɛ̀ nɛ̀ Kuyie mbɛ kó mɛtaummɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 22:20b-23:3)

Ikuɔ́ nìùtì diɛwɛ̀ Idikiya nɛ̀ okpàátì do ò nɛínɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛ kɛ́nákɛ́ okpàátì
Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò bɛ̀ nàkɛ́ tì,
29 kòo kpàátìi tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀
bɛɛ tíí.
30 Bɛ̀ tìí ndìì mɔnnì kòo kɔtɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ètɛ̀ kɛ nɛinɛ̀ Sudaa ɛì kɔbɛ nɛ̀
Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛkótíbɛ̀
nɛ̀ ibí kòo bɛ̀ kàa nti Yiɛ̀ Kuyie nkuɔ́ nɛ̀ ku taummɛ̀ pátíri bɛ̀ pètɛ́ dì ti Yiɛ̀ nKuyie
ncĩ̀ètɛ̀ miɛkɛ.
31 Okpàátì dɛ ncómmú o cónnì kɛ́bɛi ndinùù dìì tu bɛ̀ ntũ mbɛ Yiɛ̀ nKuyie, kɛ
yíe nku tannɔ̀, nɛ̀ ku kuɔ́, nɛ̀ ku tié nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ mɛmɔu, nɛ̀ bɛ wɛ̃rímú mumɔu.
Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛɛ na kéndɔɔri ku kuɔ́ nɛ̀ ku taummɛ̀ pátíri dìì ntɔ tì yɛ̃ mmù.
32 Kòo kpàátìi duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo Sedisadɛmmu ɛì nɛ̀ Bɛnsamɛɛ tempɛ̃
nkɔbɛ kɛ̀ bɛɛ tũnnɛ Kuyie mbɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ kunku bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù.

33 Kɛ̀ Sosiasii paa mmubɔɔtɔ̃mmú Isidayɛɛribɛ ɛkɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ, kéduó nkɛ̀ bèɛ̀ kó dimàà bo Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mpĩ nti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mmú kunku Kuyie mbɛ̀ tũ nkù, o fòmmu mumɔu miɛkɛ, bá bɛ̀ í nyetɛ bɛ Yiɛ̀ nKuyie bɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù.

35

Sosiasi baámmɛ̀ ndiyentɛ́banni
(Wɛ́ntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 23:21-23)

1 Kɛ̀ Sosiasii baá ndiyentébanni Sedisadɛmmu ti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí nkéfié dibanni kó iwũɔ̃ dibenni kóo tànkù ketiwè kó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì.

2 Kòo wɛ̃tɛ kékannɛ ikuó nìùbɛ̀ bɛ tɔ̃mmú, kéyáúkùnnɛ bɛ kɔ̀ntì kɛ̀ bɛ̀ mpĩ nti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú,

3 kénákénɛ̀ Defiibɛ bɛmbɛ bèɛ̀ cɑ̃ɑ́ nti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mmú kpéí, kɛ te bɛ̀ bo tiémmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Tannénɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntaummè tɔu ku cĩɛ̃tɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Dafiti birɛ Sadomɔɔ do maá tɛ̀, di tɛ̃́nkɛ í yóó ndi tɔu. Pĩnnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mmú kunku di tũ nkù nɛ̀ ku nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.

4 Báátínɛ̀ kéntũ ndi naàmùntì duó kɛ dòmmɛ̀ nɛ̀ di tĩrɛ̀ di pĩ mpĩmmɛ̀ mutɔ̃mmú kéntũ nyIsidayɛɛribɛ kóo kpààtì Dafiti wɑ̃̀ri ìì tié nyɛ̃ mmù, kòo birɛ Sadomɔɔ ì ĩkú.

5 Mbonɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ di cɛ̃́ĩ tũmmɛ̀ sitɔbɛ̀, kénteénnɛ̀ di kɔbɛ Isidayɛɛribɛ bɛ naàmùntì tũmmɛ̀ titɔbɛ̀.

6 Díì yóó fié diyentébanni kó iwũɔ̃, dɔɔnɛ̀ dimáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuó kéteennɛ̀ di kɔbɛ kɛ̀ bèɛ tũnnɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàké tì Mɔyiisi kòò tì wɑ̃̀ri.

7 Kɛ̀ Sosiasii duó nyiwũɔ̃ nyIsidayɛɛribɛ bèɛ̀ kó dimàà dɛ̀ bo bɛ kpéí yɛpebɛ nɛ̀ yɛbɔbɛ sikɔupísìtããti (3000) nɛ̀ inààkɛ sikɔupísìtããti (3000), kɛ̀ bɛ̀ bo fié diyentébanni. Dɛ kó iwũɔ̃ do tú o kpɛyi nyi wenwe okpààtì.

8 Kòo kpààtì kó bɛtũmbɛɛ duónnɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ iwũɔ̃, kɛ̀ bɛ̀ bo fié dibanni bɛnìtìbɛ̀ kpéí, nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ Idikiya nɛ̀ Sakarii nɛ̀ Yeyɛɛdi bèɛ̀ kòtí Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ bèɛ duó nyiwũɔ̃ ikuó nìùbɛ̀ kpéí, yɛpedabɛ nɛ̀ yɛbɔbɛ sikɔupípísìdé nɛ̀ sikɔusìkuɔ̀ (2600) nɛ̀ inààkɛ sikɔusìtããti (300) kɛ̀ bɛ̀ bo fié diyentébanni.

9 Kɛ̀ Defiibɛ kó bɛkótíbɛ̀ Konanniya nɛ̀ o kɔbɛ Semmaya nɛ̀ Nɛtannɛyɛɛdi nɛ̀ Asabia nɛ̀ Yeiyɛɛdi nɛ̀ Yosabadi kɛ̀ bèɛ duó nDefiibɛ yɛpedabɛ nɛ̀ yɛbɔdabɛ sikɔupísìnùmmù (5000) nɛ̀ yɛnaadakɛ̀ sikɔusìnùmmù (500).

10 Ntɛ bɛ̀ do tũntɛ mèɛ̀ botí dibanni ikuó nìùbɛ̀ do pĩḿmu bɛ tɔ̃mmú kɛ̀ Defiibɛ pĩ mbɛ kɔ̃mu, kɛ̀ bɛ̀ ntũ nhokpààtì dɔú ndìì nùù.

11 Kɛ̀ bɛ̀ nfeu diyentébanni kó iwũɔ̃ kɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ cɔú mɛyĩĩ nDefiibɛ borɛ̀ kɛ cou diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀. Kɛ̀ Defiibɛ biɛ fɛ̃́ũ iwũɔ̃ bɛ̀ fìé ì.

12 Kɛ cɑ́nnìnko dɛ̀ɛ̀ dò nkétuɔ nKuyie, kéduó nDefiibɛ bɛ̀ dò nkénte dɛ̀, ké mɛ nyĩ nɛ̀ inààkɛ, kéntũ mMɔyiisi kó ikuó duó kɛ dòmmɛ̀.

13 Kɛ̀ bèɛ tũnnɛ bɛ kó ikuó képũnnɛ́ diyentébanni kó ipe, kébénnɛ́ iwũɔ̃ tɛì bɛ̀ cɑ̃ńnɛ́ ì Kuyie nkpéí nɛ̀ sikũmboó nɛ̀ tikàdààbuuti nɛ̀ sidóù, kédeè ké dɛ̀ totí bɛnìtìbɛ̀ mɛcãã nkɛ̀ bèɛ di,

14 kédeè kébénnɛ́ bɛ kpɛyi nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ kpɛyi, kɛ yɛ́ ikuó nìùtì Anɔɔ bí do pĩmmɛ̀ mutɔ̃mmú nɛ̀ kɛyènkòo kɛ feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀, kɛ tuɔnnɛ̀ mɛkùɔ̀. Dɛɛ̀ kpéí ndo te kɛ̀ ikuó nìùbɛɛ bénnɛ́ dɛɛ̀ tu bɛ kpɛrɛ nɛ̀ bɛmbɛ ikuó nìùbɛ̀ kpɛrɛ.

15 Asafu yaàbí bèɛ̀ tu bɛdèmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mpĩ mbɛ tɔ̃mmú kɛ tũ nDafiti nɛ̀ Asafu nɛ̀ Emanni nɛ̀ Yedutunni Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò okpààtì kou bɛ̀ do dɔú ndìì

nùù. Kɛ̀ yɛbòrɛ̀ kó bɛbàrìbɛ̀ mbaa bá dìì bòrì. Bá bɛ̀ í nyóu bɛ tɔ̃mmú, kɛ yɛ́ bɛ kɔbɛ Defiibɛ do bérímɛ̀ dɛ̀ɛ̀ tu bɛ kpɛrɛ.
16 Mɛɛ̀ botí nku bɛ̀ tũntɛmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mutɔ̃mmú mumɔu dɛ yiè kébaá ndiyentébanni, kéntũ nhokpàátì Sosiasi kó dinùù, kéfié iwũɔ̃ kétuɔ nti Yiɛ̀ nKuyie nwũɔ̃tɔnnì ĩnkɛ̀.
17 Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà do bo ndiyentébanni, kɛ̀ bɛɛ yíé kébaá mpɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti bɛ kó dibanni kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀.
18 Bɛ̀ í baá ndiyentébanni marì mɛ kó kubotí kétúótɛ́ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sammuyɛɛri kó dimɔ̀nnì kéntɔ kétuɔkɛnní Sosiasi kó dimɔ̀nnì. Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ òmɔù í baá ndiyentébanni kɛ̀ di dɔ̀nnɛ̀ Sosiasi baá ndi. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ̀ do bomu dɛ kó dibanni.
19 Dɛ kó diyentébanni bɛ̀ do dì baá nhokpàátì Sosiasi kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ diniínnì miɛkɛ nkɛ.

Sosiasi kpàtì tùɔ̀kɛmɛ̀ ti mànku
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 23:28-30)

20 Sosiasi tũntɛ dìì mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kédeè, kɛ̀ Esibiti kóo kpàátì Nɛko íténí nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ bo do mudoò Kadikemiisi ɛì kɔbɛ kukó nhEfadati borɛ̀, kɛ̀ Sosiasii yɛ̀roo kéndɔ́ kóò bùɔ́tɛ́nɛ̀.
21 Kɛ̀ Nɛkoo tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ ò nàké kɛ dɔ̀ n kpɛti da dɔ̀nnɛ̀mɛ, fɔ̃́ nSudaa kɔbɛ kóo kpàátì? Dɛ̀ í tú ǹ kɔ̀tɛní yíe nkɛ bo dokénɛ̀ fɔ̃́ nwe, ǹ kɔtɛní kɛ bo dokénɛ̀ tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ n dokùnɛ̀ tɛ̀ ntɛ, kɛ̀ Kuyie nné tú n dɔɔ̀ mɛcãã, báá dinté Kuyie nkuù m bonɛ̀ kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ kù yàà bo da kuɔ.
22 Bá nɛ̀ mɛmmɛ Sosiasi mɛ nyí nyie nkɛ bo yóu, kéceetɛ omáà kékɔtɛ kɛ bo ò dokénɛ̀. Bá ò í nkɛ̀ńtɛ́ Nɛko náaǹtì Kuyie nhò nàké tì kòo tì nàá, kékɔtɛ kédo mudoò Nɛko Mɛkidoo biriku miɛkɛ.
23 Kɛ̀ dɛtãnnɛ̀ yɛmbɛɛ̀ ò tã kòo náké o kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀, bɛɛ ò tùótɛ́ kɛ̀ bɛ̀ ò kɔ̀ùtɛmu.
24 Kòo tɔ̃mbɛɛ ò dɛ̀itɛ o kparìnaasãntɛ̀ miɛkɛ kɛ́ãnné o kpàrìnaasãntɛ̀ tɛtɛ̀ miɛkɛ, kóò tɔ Sedisadɛmmu kòo kú kɛ̀ bɛɛ ò kũnné o yɛmbɛ̀ fɔ̃ti. Kɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ kari o kũũ.
25 Bɛ̀ yĩ mɛmmɛ kɛ̀ Sedemii kuɔ́ ndikúdabɔ̀nnì Sosiasi kpɛ́í, kɛ̀ bɛnitidadɛ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipodɛ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ bɛ́i nSosiasi kpɛ́í, kɛ̀ dɛ̀ sonné nkɛ yĩ Isidayɛɛribɛ kó ikuɔ́. Dɛ kó dikúdabɔ̀nnì wɛ̀rimu Sedemii kúdabùò mpátíri miɛkɛ.
26-27 Sosiasi dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ ò ketémɛ̀ nɛ̀ ò pɔ̃́ńtémɛ̀ nɛ̀ ò pĩ́mmɛ̀ mutɔ̃mmú Kuyie nkpɛ́í, kɛ tũ nKuyie nkuɔ́ duɔ́ kɛ dɔ̀mmɛ̀, dɛ̀ wɛ̀rimu Isidayɛɛribɛ kpàátìbɛ̀ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ* páte miɛkɛ.

36

Yoakasi tɔmɛ̀ tikpàtì Sudaa tenkɛ̀
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 23:30-24:17)

1 Dɛ̀ dɔɔ̀ mɛmmɛ kɛ̀ dihɛì yɛmbɛɛ̀ túótɛ́ Sosiasi birɛ Yoakasi, kéduɔ́ nkòo túótɛ́ o cicɛ fɔ̃̀tìrì kéntú okpàátì Sedisadɛmmu.
2 Yoakasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yètããti ndi, kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ bɛtɛ̃̀ãbɛ̀ bètããti kɛ bo Sedisadɛmmu.
3 Kɛ̀ Esibiti kóo kpàátì Nɛko ò pĩ nkéduɔ́ nkɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ nhò yietì dàmpóò, nɛ̀ timátì péítì cìdóò sikɔupísìtããti (3000), nɛ̀ mɛsɔɔ ncìdóò sipísìtããti.

---

* **35:26-27** Wéntɛ́ 16:11 nɛ̀ tìì wèńkùnnɛ.

4 Kɛ̀ Esibiti kóo kpààtìi túótɛ́ Yoakasi nantɛ̀ Ediakimmu kɛ́duɔ́ nkòo bo ntú
Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì dɛ kóo kpààtì. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ceetɛ o yètìrì kɛ́ nhò yu
kɛ tú Sosakimmu. Kɛ̀ Nɛko kònnɛ̀ o kóo kótì Yoakasi Esibiti.

5 Sosakimmu do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yènùmmù ndi kɛ́ntɔ
tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà kɛ́dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nho tũ nkù í dɔ́ dɛ̀.
6 Kɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa ò do mudoò kóò pĩ nkɛ́pítínnɛ́
disɔɔwũ̀ɔ̃ kó mɛfĩmmɛ kɛ́kònnɛ̀ Babidɔnni,
7 kɛ́ntɔnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó tinɛntì, kɛ́ kò nkɛ́ tì tanné o kó tɛbɔɔcĩ̀ɛ̃tɛ̀
miɛkɛ.
8 Sosakimmu dɔɔ̀rìmɛ̀ sɔmmɛ, isɔkɛ kpɛrɛ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀, nɛ̀ tìì ò tùɔ̀kɛní dɛ̀ wɑ̃̀rimu
Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ pátɛ* miɛkɛ. O birɛ Sosakinni weè do
sɔɔté tikpàtì.

9 Sosakinni do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèni ndi, kɛ́ntɔ tikpàtì
bɛtɑ̃̀ɑ̃bɛ̀ bètɑ̃ɑ̃ti nɛ̀ yɛwe tɛpíítɛ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu, kɛ́dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́
dɛ̀.
10 Dibenni pànnì yètìní dìì mɔnnì kòo kpààtì Nɛbukannɛsaa ò pĩ nkɛ́kònnɛ̀,
kɛ́ntɔnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó tinɛnkpetì. Kòo túótɛ́ o cicɛ nantɛ̀ Sedesiasi kɛ̀
weè ntú okpààtì Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu.

Sedesiasi tumɛ̀ okpààtì Sedisadɛmmu
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 24:18-25:21 nɛ̀ Sedemii 39:1-10. 52:1-27)

11 Sedesiasi do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ dìmáà ndi kɛ́ntɔ
tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà kɛ bo Sedisadɛmmu.
12 Kòo dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, kunku ò tũ nkù, ò í nkɛ́́kùnnɛ omáà Kuyie
mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò Sedemii ìikɛ̀, wenwe ti Yiɛ̀ nKuyie ndo náánnɛ̀ wè kòò ò
nàá.
13 Kòo yetɛ okpààtì Nɛbukannɛsaa kpɛti. Nɛbukannɛsaa do duɔ́ nkòo ò
dɔúnnɛ̀mu dinùù kɛ́ yú Kuyie nyètìrì, kɛ bo nyíé nho kpɛti. Bá nɛ̀ mɛmmɛ kòo
kpénkùnnɛ o to kéyetɛ ti Yiɛ̀ nKuyie kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù.
14 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ sũ̃ mbɛ̀ bo nyetírímɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nkpɛti, kétũnnɛ ibotí tɛì dɔ̀ɔri ìì sɔ̀kɛ kpɛrɛ, kécakɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ bɛ̀ do
cɑ̃̀ńné tɛ̀ Sedisadɛmmu.
15 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ yɛmbɛ̀ do tũ nkù do dɔ́mu kɛ́dɛɛté ku nìtìbɛ̀ nɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀,
kɛ́ntũɔ̃nní ku tɔ̃rɛ̀ sɑ̃́ɑ̃ kɛ̀ yɛ̀ bɛ̀ caú.
16 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ ndaú ku pɑ̃ɑ̃náaǹtì náaṁbɛ̀, kɛ bɛ̀ sènku kɛ bɛ̀ sɑ̃́ɑ̃́, nkɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie mmiɛkɛ yàa bɛ̀ cɔ̀útɛ́nɛ̀, bá bɛ̀ í mmɔkɛ bɛ̀ bo yĩmɛ̀ kɛ́ kɛ̀ cò́ńné.
17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtìi bɛ̀ do mudoò kɛ́kuɔ
bɛkpàrìnuɔmbɛ nɛ̀ bɛbɛ́mbɛ̀ nɛ̀ isapùmbí nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ sidakóó, kɛ́ mbɛ̀ kɔ̀ùtìnɛ̀
Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkoo, bá ò í nsùɔ́ nhòmɔù. Kuyie nkuù do bɛ̀ nhò duɔ́ mbɛmɔu.
18 Kòo kpààtì Nɛbukannɛsaa ɛí Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó tinɛntì tidiɛtì nɛ̀ tisámpótì
nɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó tikpàtì, nɛ̀ okpààtì kpɛti nɛ̀ o tũmbɛ̀ kpɛti, dɛmɔu kɛ́ dɛ̀ kònnɛ̀
Babidɔnni.
19 Kòo cɔ́u nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ képuɔ Sedisadɛmmu kó kuduotí kɛ́cɔ́u
ntɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ bɛkperíbɛ̀ kpɛsi, kécakɛ dihɛì kó tinɛnsààtì timɔu,
20 képĩmmú bɛ̀ɛ̀ do yentɛ́ yentɛ́ kɛ́kònnɛ̀ Babidɔnni kɛ́ mɛ nyĩnɛ̀ okpààtì nɛ̀ o
bí, kɛ̀ bɛ̀ ntú tidaatì kɛ̀ Pɛrɛsi kó dikpààtìyuu yàa cɔuténɛ̀ tikpàtì.

---

* **36:8** Wéntɛ́ 16:11 nɛ̀ tìì wèńkùnnɛ.

21 Mɛmmɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo nàkɛ́ tì ku pããnáaǹtì náaǹtò Sedemii tì dɔ̀ɔmɛ̀. Kù do ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ ɛì dii yóó dɔúnko yɛbie nsipísìyiekɛ̀ miɛkɛ, kɛ́fɔ́ nsiomm̀pùsì kó yɛbie mbɛ̀ na mbaà nyɛ̀.

Okpààtì Siduusi duɔ́mmɛ̀ dinùù kɛ̀ Sifubɛ bo kò nkɛ́maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀

22 Pɛrɛsi kóo kpààtì Siduusi kpàtì benni ketirì miɛkɛ nkɛ kɛ̀ Kuyie nni ndɔ́ kɛ́dɔɔ̀ kù do nàkɛ́ tì ku pããnáaǹtì náaǹtò Sedemii, kòo tì wɛ̃̀ri. Mɛmmɛ Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ okpààtì Siduusi ò dò nkɛ́dɔɔ̀ tì, kòo tì wɛ̃̀ri kɛ̀ bèɛ dari yɛpátɛ o ɛì dimɔu kɛ́pĩ̃ɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀:

23 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù bo kɛĩ̃nkɛ̀ kùù n duɔ́ nyɛkpààtìyɔ yɛmɔu kutenkù kɛ̀ n yɛ̀ bakɛ́, kuù n nàkɛ́ kɛ tú n kù maá tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀ Sedisadɛmmu Sudaa tenkɛ̀ miɛkɛ. Díndi bèɛ̀ kó dimàà tu Kuyie nkɔbɛ kù ndi bonɛ̀ kɛ̀ di kò Sedisadɛmmu Sudaa tenkɛ̀ kɛ́ kù maá tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀.

Ɛsitadasi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Ɛsitadasi nɛ̀ Nɛemii dɛ kó yɛpátɛ yɛdé ti náá nSifubɛ bɛ̀ do pĩḿmú bɛ̀ kékɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni kɛ̀ bɛ̀ɛ konní bɛ ɛì Sedisadɛmmu, bɛ kó tináaǹtì nti.

Tìì wɑ̃̀ri dɛ kó yɛpátɛ yɛdé yɛ miɛkɛ tìì dɔ̀ɔ̀ tìnti yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ. Ɛsitadasi kó dipátíri ti náá mPɛrɛsi tenkɛ̀ kóo kpààtì Siduusi pãmɛ̀ mmɛ kucɛ mɛketimɛ̀ Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ konní Sedisadɛmmu. Bɛ̀ do konní kéketé kémaá diwũ5tɔ̀nnì ndi bɛ̀ do feu dɛ̀ iwũ5 Kuyie, dɛ kó difɔ̃nkúò yɛbie mmayɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ maá Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ Dadiyuusi tu dìì mɔ̀nnì okpààtì (5:1-2). Asee nɛ̀ Sakarii bɛ̀ tu dìì mɔ̀nnì ndi Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀. Kɛ̀ dɛndɛɛ pɛ̃ɛ̃́té kɛ̀ Pɛrɛsi tenkɛ̀ kóo kpààtì Aditakisɛsii tɔ̃ Ɛsitadasi wèè do tú ikuɔ́ nìùtì nɛ̀ i wɑ̃ɑ̃̀tì Sedisadɛmmu, kòo yáúkùnnɛ bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃ntì Kuyie mbáámmù bíékɛ̀.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Okpààtì duɔ́mmɛ̀ dinùù Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ bo kò nkémaá Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ 1
2. Sifubɛ bɛ̀ɛ kò nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó mumarimù 2
3. Bɛ̀ íimmɛ̀ Kuyie mbáámmù 3
4. Bɛ dootitɔbɛ̀ kó tináaǹtì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ bɛ̀ baámmɛ̀ diyentébanni 4-6
5. Ɛsitadasi pĩ mmùù tɔ̃mmú 7-10

Okpààtì Siduusi duɔ́mmɛ̀ dinùù kɛ̀ Sifubɛ bo kò nkémaá Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀

1 Pɛrɛsi tenkɛ̀ kóo kpààtì Siduusi kpàtì benni ketirì miɛkɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní ndɔ́ kédɔɔ̀ kù do nàké tì ku pããnáaǹtì náaǹtò Sedemii kòò tì wɑ̃̀ri. Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛmɛ̀ okpààtì Siduusi ò dò nkédɔɔ̀ tì kòo tì wɑ̃̀ri, képĩɛ̃́ké kɛ dɔ̀:

2 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù bo kɛĩnkɛ̀ kuù n duɔ́ nyɛkpààtìyɔ yɛmɔu kutenkù kɛ̀ n yɛ̀ bakɛ́. Kuù n nàké kɛ tú n kù maá tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ Sedisadɛmmu Sudaa tenkɛ̀ miɛkɛ.

3 Díndi bɛ̀ɛ kó dimàà tu ku kɔbɛ kù ndi bonɛ̀ kɛ̀ di kɔtɛ Sedisadɛmmu Sudaa tenkɛ̀ ké kù maá tɛcĩɛ̃̀tɛ̀. Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù bo Sedisadɛmmu nwe.

4 Isidayɛɛribɛ bo yɛ̀ɛ̀ kàrɛ̀ kɔbɛɛ yíé timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nɛ̀ tinɛntì nɛ̀ iwũ5 ké bɛ̀ pãnɛ̀ yɛpãrɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ kpɛyɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ marimù kpéí nSedisadɛmmu.

5 Mɛm̀mɛ Sudaa wuɔ nkɔbɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ Kuyie nnampɛ bɛ̀ɛ kó mɛyèmmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ íté kébáátí kɛ bo kò nSedisadɛmmu kémaá ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀.

6 Kɛ̀ bɛ pɛɛtitɔbɛ̀ɛ bɛ̀ teennɛ̀ mɛsàà nké bɛ̀ pãmmú timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ tinɛntì nɛ̀ iwũ5 nɛ̀ tinɛntì tɛtì tìì donku yóù, bɛ̀ í nkàannɛ̀ ketíkɛ bɛ̀ɛ̀ dɔ́ képã nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ bɛ kó yɛpãrɛ̀.

7 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpààtì Siduusii duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ dennɛní ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó tinɛntì okpààtì Nɛbukannɛsaa do tùótɛ́ tì kétannɛ́ o bɔɔcĩɛ̃̀tɛ̀.

8 Kòo duɔ́ nkɛ̀ odítísɔnniwè Mitidedati tì dènnɛní kékaa nké tì duɔ́ nSudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sebasaa.

9 Ntɛ bɛ̀ do kàa ndɛ kó tinɛntì kɛ̀ tì mmàmɛ̀: Mɛsɔɔ nyɛbɔ sipísìtããti, timátì péítì yɛbɔ tɛkɔupíítɛ̀ (1000), yɛse sipísìdé nɛ̀ yèwɛi.

10 Isɔɔbɔ̀ɔ̀kɛ sipísìtããti, timátì péítì ibɔ̀ɔ̀kɛ isààyì tɛkɔupíítɛ̀ (1000), itɛì ìì kó kuwenniku í ì mànnɛ̀ sikɔusìnàà nɛ̀ tɛpíítɛ̀ (410) nɛ̀ titɛtì tɛkɔupíítɛ̀ (1000).

11 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tì bàtɛ tisɔɔnɛntì nɛ̀ timátì péítì kpɛti kɛ̀ tì ḿbo sikɔupísìnùmmù nɛ̀ sikɔusìnàà (5400), kɛ̀ Sebasaa ndɛ̀ tɔ dɛmɔu bɛ̀ iti dìì mɔ̀nnì kɛ kũnti Sedisadɛmmu.

2

Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ do kò nSedisadɛmmu bɛ̀ do mamɛ̀

1 Ntɛ Isidayɛɛribɛ do ìté Babidɔnni okpààtì Nɛbukannɛsaa do pĩḿmú bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntú tidaatì o ciɛ, kéíté kékonní Sedisadɛmmu Sudaa tenkɛ̀ bá wè kòo kari o ɛì.
2 Ntɛ bɛ̀ɛ̀ do bɛ̀ ni bɛ yètɛ̀: Sodobabɛɛdi nɛ̀ Sosuwee nɛ̀ Nɛemii nɛ̀ Sedayaa nɛ̀ Ededayaa nɛ̀ Maadosee nɛ̀ Bidisanni nɛ̀ Misipaadi nɛ̀ Bikibaii nɛ̀ Deummu nɛ̀ Baana.
Bɛɛ̀ naàmùntì tu tii:
3 Padosi kó kunaàmùnkù kɔbɛ do bo sikɔupísìdé nɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ mbɛ (2172).
4 Kɛ̀ Sefatia naàmùnkù ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ (372).
5 Kɛ̀ Adaa naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀nùmmù (775).
6 Kɛ̀ Pasati-Mɔabu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔupísìdé nɛ̀ sikɔusìni nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ (2812), Sosuwee nɛ̀ Soabu bɛ yaàbí nyi.
7 Kɛ̀ Edammu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdé nɛ̀ bɛ̀nàà (1254).
8 Kɛ̀ Satuu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀nùmmù (945).
9 Kɛ̀ Sakaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ (760).
10 Kɛ̀ Bani naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ (642).
11 Kɛ̀ Bɛbaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀tããti (623).
12 Kɛ̀ Asikadi naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdé nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ (1222).
13 Kɛ̀ Adonnikammu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ nɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ (666).
14 Kɛ̀ Bikibaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔupísìdé nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ (256).
15 Kɛ̀ Adinni naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìnàà nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀nàà (454).
16 Kɛ̀ Atɛɛ naàmùnkù kɔbɛ Esekiasi yaàbí ḿbo sipísìwɛi nɛ̀ bɛ̀ni.
17 Kɛ̀ Besaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀tããti (323).
18 Kɛ̀ Yoda naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ (112).
19 Kɛ̀ Asummu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìdé nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀tããti (223).
20 Kɛ̀ Kibaa naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sipísìwɛi nɛ̀ bɛ̀nùmmù.
21 Kɛ̀ Bɛtideɛmmu kó tɛhɛitɛ̀ kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀tããti (123).
22 Kɛ̀ Nɛtofaa kó tɛhɛitɛ̀ kɔbɛ ḿbo sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀kuɔ̀.
23 Kɛ̀ Anatɔti kó tɛhɛitɛ̀ kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀ni (128).
24 Kɛ̀ Asimafɛti kó tɛhɛitɛ̀ kɔbɛ ḿbo sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀débɛ̀.
25 Kɛ̀ Kidiati-Yeadimmu nɛ̀ Kefidaa nɛ̀ Bedɔti dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀tããti (743).
26 Damaa nɛ̀ Kebaa kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ òmáà (621).
27 Kɛ̀ Mikimasi ɛì kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ (122).
28 Betɛɛdi nɛ̀ Aii kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo sikɔusìdé nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀tããti (223).
29 Kɛ̀ Nɛbo kó tɛhɛitɛ̀ kɔbɛ ḿbo sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀débɛ̀.
30 Kɛ̀ Makibisi ɛì kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ (156).
31 Kɛ̀ Edammu tɔù kó kunaàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀nàà (1254).
32 Kɛ̀ Adimmu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìdé (320).
33 Dɔdi ɛì nɛ̀ Adidi nɛ̀ Onɔɔ kɛ̀ dɛ kɔbɛ ḿbo sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀nùmmù (725).
34 Kɛ̀ Sedikoo ɛì kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀nùmmù (345).
35 Kɛ̀ Sennaa ɛì kɔbɛ ḿbo sikɔupísìtããti nɛ̀ sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìtããti (3630).

36 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ Yedaya naàmùnkù kɔbɛ Sosuwee yaàbí ḿbo sikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀tããti (973).

37 Kɛ̀ Imɛɛ naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (1052).
38 Kɛ̀ Pasuu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ (1247).
39 Kɛ̀ Adimmu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ (1017).

40 Defiibɛ nɛ̀ Sosuwee nɛ̀ Kadimiɛdi Odafia kɛ̀ bɛ yaàbí ḿbo sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀nàà.

41 Kɛ̀ Asafu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀ni (128) bɛɛ̀ do tú bɛdɛ̀mbɛ̀ Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.

42 Sadummu nɛ̀ Aṭɛɛ nɛ̀ Tadimɔɔ nɛ̀ Akubu nɛ̀ Atita nɛ̀ Sobaii bɛɛ̀ kó ibí do tú bɛ̀ɛ̀ bàa Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bɛ̀wɛi (139).

43 Tisisa nɛ̀ Asufa nɛ̀ Tabaɔti bɛɛ̀ kó tinaàmùntì kɔbɛ do pĩ mmutɔ̃nyɔɔ̀mmù Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ,
44 nɛ̀ Kedosi nɛ̀ Siyaa nɛ̀ Padonni bɛ naàmùntì kɔbɛ,
45 Debannaa nɛ̀ Akaba nɛ̀ Akubu bɛ naàmùntì kɔbɛ,
46 Akaabu nɛ̀ Sammudaii nɛ̀ Annani bɛ naàmùntì kɔbɛ,
47 Kidɛdi nɛ̀ Kasaa nɛ̀ Edaya bɛ naàmùntì kɔbɛ,
48 Edetisinni nɛ̀ Nɛkoda nɛ̀ Kasammu bɛ naàmùntì kɔbɛ,
49 Usaa nɛ̀ Pasiyaa nɛ̀ Besaii bɛ naàmùntì kɔbɛ,
50 Asina nɛ̀ Mɛunimmu nɛ̀ Nɛfusimmu bɛ naàmùntì kɔbɛ,
51 Bakibuku nɛ̀ Akufa nɛ̀ Aduuri bɛ naàmùntì kɔbɛ,
52 Basiduti nɛ̀ Mɛyida nɛ̀ Adisa,
53 Badikosi nɛ̀ Sisedaa nɛ̀ Tamasi bɛ naàmùntì kɔbɛ,
54 Nɛsiasi nɛ̀ Atifa bɛ naàmùntì kɔbɛ.

55 Sadomɔɔ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kó tinaàmùntì kɔbɛ do tú: Sotaii nɛ̀ Sofedɛti nɛ̀ Peduda bɛ naàmùntì kɔbɛ,
56 Yaada nɛ̀ Dadikonni nɛ̀ Kidɛdi bɛ naàmùntì kɔbɛ,
57 Sefatia nɛ̀ Atidi nɛ̀ Pokedɛti-Asebaimmu nɛ̀ Ami bɛ naàmùntì kɔbɛ.

58 Bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kémbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìwɛi nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (392).

59 Bɛ̀ɛ̀ do ìtɛ́ Babidɔnni kékò nSedisadɛmmu kɛ í nna kénákɛ́ weti weti kébɛnkɛ bɛ̀ tumɛ̀ Isidayɛɛribɛ. Bɛ̀ɛ̀ do bonní bɛ̀ mbɛ Tɛdi-Mɛdaa nɛ̀ Tɛdi-Adisaa nɛ̀ Kedubu nɛ̀ Adanni nɛ̀ Imɛɛ.
60 Dedaya nɛ̀ Tobiya nɛ̀ Nɛkoda bɛ naàmùntì kɔbɛ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (652).

61 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ ḿbo: Obayaa nɛ̀ Akikoti nɛ̀ Badisidaii bɛ naàmùntì kɔbɛ. Badisidaii do tùótɛ́ onitipòkù mɔù nwe kòò tu Kadaadi ɛì kou, kòo túótɛ́ dɛ kó diyètìrì.
62 Kɛ̀ bɛɛ wammú o botí kó diyètìrì kémɔ́ntɛ́, kɛ́ bɛ̀ bàa ikuɔ́ tɔ̃mmú.
63 Kɛ̀ kùmàndáà bɛ̀ bàa kɛ dɔ̀ bɛ̀ báá di bɛ̀ pã mùù dii Kuyie kénkémmúnɛ̀ ikuɔ́ nìùtì bo beémmɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ikuɔ́ nɛntì bɛ̀ tu tì udimmu nɛ̀ tumimmu.

64 Bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kémbo sikɔupípísìnàà nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ nɛ̀ sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìkuɔ̀ (42360),
65 kɛ né mbúútí tidaatì nɛ̀ bɛnitipotɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛmbɛ ḿbo sikɔupísìyiekɛ̀ nɛ̀ sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀, (7337) kɛ̀ bɛnitidadɛ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipodɛ̀mbɛ̀, kɛ̀ bɛmbɛ ḿbo sikɔusìdɛ́ (200).
66 Kɛ̀ sisɛ̃ĩ ḿbo sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ sikuɔ̀ (736), sãmmarímú nɛ̀ sisɛ̃ĩ dɛ̀ wɛ̃nné kɛ pɛitɛ́ sì kɛ̀ sì ḿbo sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ sìnùmmù (245).

67 Kɛ̀ yòyóbɛ̀ ḿbo sikɔusìnàà nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bɛ̀nùmmù (435) kɛ̀ sãmmarímúbɛ̀ ḿbo sikɔupísìkuɔ̀ nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ (6720).

68 Bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó dihɛì kɛ̀ bɛ cɛ́ĩ̃ kó bɛkótíbɛ̀ mabɛ̀ɛ pãmmú bɛ yɛ̀mmɛ̀ kó yɛpãrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo wɛ̃tɛ kémaánɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ tɛ fɔ̃̀tìrì.

69 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pã bɛ wɛ̃rímú màmɛ̀ kɛ̀ dɛ kó yɛpãrɛ̀ ḿbo yɛsɔɔwèrɛ̀ sikɔupípísìkuɔ̀ nɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (61000), mɛdítíbii sikɔupísìnùmmù (5000), yɛkɔutéyaàbòrɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).

70 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛdɛ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó yɛbòrɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛtɔ̃mbɛ̀ tɛ miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ kari yɛhɛkɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ duɔ́ nyɛ̀ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛɛ kari bɛ ɛkɛ̀ bɛ̀ do te yɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.

3

Sosuwee nɛ̀ Sodobabɛɛdi bɛ̀ wɛ̀̃tɛ kɛ ímmɛ̀ Kuyie mbáámmù

1 Dibenni tɑ̃̀nkù yiénwè miɛkɛ kɛ sɔ̃́ nyIsidayɛɛribɛ kàri bɛ ɛkɛ̀ kɛ dèè. Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné dinùù dìmáà kétíí nSedisadɛmmu.

2 Kɛ̀ Yotisadaki birɛ Sosuwee nɛ̀ o tebìí ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀ nɛ̀ Sodobabɛɛdi Seditiɛri birɛ nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ kémaá diwũ̃tɔ̀nnì Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kpɛ́í nkɛ bo kù fìé iwũ̃ kù do duɔ́ nyìì kuɔ́ ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi kòo ì wɑ̀̃ri ì yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

3 Bá nɛ̀ bɛ̀ do mɛ ndémɛ̀ dihɛì yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kémaá ti Yiɛ̀ nKuyie ndiwũ̃tɔ̀nnì dì do bo dìì fɔ̃̀tìrì kéfíé iwũ̃, dikũ̃nweńnì kpɛyi nɛ̀ kuyuoku kpɛyi.

4 Dɛ kó difɔ̃nkúò kébaá ntitouti kó dibanni tì wɑ̀̃ri kɛ yɛ̃mmɛ̀ kéfíé Kuyie nyiwũ̃ɔ bɛ̀ do dò nké ì fìémɛ̀, dibanni kó yɛwe miɛkɛ bá dìì yiè nɛ̀ di kó iwũ̃ɔ ì dò nkémmàmɛ̀,

5 kéfíé bɛ̀ ɔ̃̃ɔ fíé ì bá dìì yiè kétuɔ, kéfiénɛ̀ otɑ̃̀nkù pànwè kó dibanni kpɛyi nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó yɛbaa ntɛyɛ̀ kpɛyi. Kɛ né mbúútí bɛ yɛ̀mmɛ̀ kó yɛpãrɛ̀ bɛ̀ do kù pãmmú yɛ̀.

6 Otɑ̃̀nkù yiénwè kó diyiè ketirì kɛ̀ bɛ̀ɛ keté bɛ̀ bo nfeumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyiwũ̃ɔ kɛ tuɔ̀ mbá bɛ̀ mu nyí dɔ́ú ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó dipũ̃ũ.

7 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yietí idíítí bɛtɑ̃́cíɛ̀bɛ̀ nɛ̀ bɛdayaàbɛ̀, kéduɔ́ ntidiitì nɛ̀ mɛnaà nnɛ̀ mɛkùɔ nSitɔ̃ɔ nɛ̀ Tiiri ɛì kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛ Dimaa kéwaá ndɛtekperɛ̀ kó idɛí kɛ́ dɛ̀ tannéní dàméɛ̀rì, kɛ̀ dɛ̀ɛ cútɛ́ Safaa ɛì. Pɛrɛsi kóo kpààtì Siduusi weè do bɛ̀ duɔ́ ndinùù kɛ̀ bɛ̀ɛ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

8 Dibenni dérínnì do ndi nɛ̀ bɛ̀ tùɔ̀kɛmɛ̀ Sedisadɛmmu Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ borɛ̀ otɑ̃̀nkù odérì miɛkɛ. Kɛ̀ Sedobabɛɛdi Seditiɛri birɛ nɛ̀ Sosuwee Yotisadaki birɛ nɛ̀ bɛ tebìí nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bɛ̀ɛ̀ do konní Sedisadɛmmu, kɛ̀ bɛ̀ɛ keté mutɔ̃mmú. Bɛ̀ do tããté Defiibɛ miɛkɛ nkɛ bɛdapàmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìdɛ́ sìdɛ́ kɛ́ntɔ kɛ deètìnko, kɛ̀ bɛ̀ nni ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú.

9 Mɛmmɛ Sosuwee nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí Kadimiɛdi nɛ̀ o bí nɛ̀ Odaya kó ibí, kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné dinùù dìmáà kénni Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ Enadadi naàmùnkù kɔbɛ Defiibɛ mbɛ̀ teénnɛ̀.

10 Bɛmaribɛ̀ dɔ́ú ndìì mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó dipũ̃ũ kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ɛ dáátí ikuɔ́ yààtì kénheu siheú, kɛ̀ Defiibɛ Asafu naàmùnkù kɔbɛɛ túótɛ́ tikãpenti kɛ bo sãntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, Dafiti Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì do tì wɑ̀̃ri kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

11 Kè bè ndiè kɛ sãntí ti Yiè nKuyie nkɛ kù dɔúnnè mutɔ̃mmú kè bɛtɔbè cɔ́ú
nkɛ tú kù wennimu kɛ dɔ́ Isidayɛɛribɛ sɑ̃́ɑ̃̀. Kè bɛnìtìbè bɛmɔu yìútí kɛ sãntí ti
Yiè nKuyie mbè dɔú mmèè kpéí ku cĩ̀ètè kó dipũũ.
12 Kè ikuɔ́ nìùbè kusũkù nè Defiibɛ kusũkù bèè kòté kɛ do yà Kuyie ncĩ̀ètè
ketitè, kè bɛmbɛ nti yɛdabùò mbè dɔunko dìì mònnì ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó
dipũũ, kè bɛtɔbè biɛ yíútí.
13 Bè í nna kɛ bàtɛ iyíutii nè yɛdabùò, dè do yiè kɛ détírí mɛdiè mmɛ.

4

Sifubɛ dootitɔbè do dɔ́mè kécónné mutɔ̃mmú

1 Kè Sudaa kɔbɛ nè Bɛnsamɛɛ kɔbɛ kè bɛ dootitɔbèɛ keè bèè konní Babidɔnni
bè maámè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù cĩ̀ètè,
2 kéíté kékɔtɛ kéyà Sodobabɛɛdi nè Sosuwee nè bɛhɛikènkótíbè mabè ké bè
nàké kɛ dɔ̀: Ti dɔ́ kɛ di wɛ̃nnénèmu kè ti maá Kuyie ncĩ̀ètè, ti tũmmu di kó Kuyie.
Nè Asidii kóo kpààtì Ɛdi-Adonni ti tɔníme diɛ nti kù feumu iwũɔ̃.
3 Sodobabɛɛdi nè Sosuwee nè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè kè bèɛ bè nàké kɛ dɔ̀:
Dè báá yie nkè tí wɛ̃nné tínti nè díndi kémaá ti Yiè nKuyie nti tũ nkù tɛcĩ̀ètè. Tíì
dò nké tè maá timáà. Pɛrɛsi kóo kpààtì Siduusi weè ti duó ndinùù.
4 Kè dihɛì kɔbɛ íté kécómmú kɛ bo yɑ̃́ríkùnnɛ Sudaa kɔbɛ kɔ̃̀ntì ké bè ãnné
kufɔ̃waá nkè bèɛ yóu mumarimù.
5 Kè bèɛ yietí Pɛrɛsi kóo kpààtì tɔ̃mbè kè bè bo cónné nKuyie ncĩ̀ètè marimù kó
mutɔ̃mmú. Kè bè mmɛ nhɔ̃ Siduusi kpàtì timɔu miɛkɛ kétannènko Dariyuusi
kpɛti miɛkɛ.

Bè nàkémè okpààtì Aditakisɛsi Sifubɛ kpéí

6 Okpààtì Siduusi kpàtì ketírí dìì mònnì ndi Sifubɛ dootitɔbè wɑ̃̀rimè dipátíri
kéwátí Sudaa tenkè kɔbɛ nè bèè bo Sedisadɛmmu.
7 Aditakisɛsi tu dìì mònnì Pɛrɛsi kóo kpààtì, kè Bisidammu nè Mitidedati nè
Tabɛɛdi nè bɛ tɔ̃ntitɔbè mabè, kè bèɛ ò wɑ̃̀ri dipátíri nè Aramu eì kɔbɛ kó tináaǹtì.
8 Kè Deummu kùmàndáà nè opátíwɑ̃̃̀tì Simisaii kè bè múnkɛ wãri dipátíri
okpààtì Aditakisɛsi bèè bo Sedisadɛmmu bɛ kpéí nkɛ dɔ̀:
9 Mí nkùmàndáà Deummu nè opátíwɑ̃̃̀tì nè titɔ̃ntitɔbè bèè bo Dinni eì nè
Afadisataki nè Tadipedi nè Afadasi nè Ɛdɛsi nè Babidɔnni nè Susi nè Dena nè
Edammu dɛ kó yɛhɛkè kɔbɛ,
10 nè ibotí tɛì okpààtì diɛwè Asinnapaa do pĩ́ḿmúní bè ké bè kànnɛ Sammarii
nè kukó nhEfadati yáà kó yɛhɛkè tɛyè.
11 Ntɛ bè do wɑ̃̀ri dìì pátíri kéduó nhokpààtì Aditakisɛsi kɛ tú: Tínti a kó
bɛtɔ̃mbè nè bèè bo kukó nyáà nè bɛtɔbè, tíì da wɑ̃̀ri di mpátíri,
12 kɛ dɔ́ ké da náké kétú Sifubɛ bèè ìténí a ciɛ kɛ konní Sedisadɛmmu bè wɛ̀̃tɛ
kɛ maámu dihɛì dìì do yetɛ a kpɛti, dihɛì yonkurì, bè íinkomu iduotí kɛ dammù
kɛ bo dɔú ndipũũ.
13 Okpààtì, á nyɛ́ kɛ dò nkè bè wɛ̃̀tɛ kɛ dì maá kɛ íi ndi duotí di nìtìbè tɛ́nkɛ í
yóó nyietì dàmpóò yoo dihɛì kó idíítí yoo tipotantì kpɛyi dɛ mònnì a nyɛ́ kɛ dò
nha eì cĩ̀tɛmu.
14 Dɛè te tínti bèè tu a kpààtìyuu kɔbɛ kɛ da mɔkɛnè mɛtaummè dè í ti naati bè
bo da sènkèrìmè, dɛè te kè ti dɔ́ ké tì nda náké.
15 Kàa fié dihɛì kó yɛpátɛ dɛ kó bɛnìtìbè kó tináaǹtì kéyà dɛ kó dihɛì do yetɛmu
bɛkpààtìbè kpɛti kéndɔɔri bè í dɔ́ dè, bè baa yetírímu bɛkpààtìbè nè bè bomè, dɛè
do te kè bèɛ pɔntɛ bɛ eì.

16 Ti da náámmu kɛ tú kàa yóu kè bè wɛ̀tɛ kɛ maá dihɛì kɛ íi nyiduotí a tɛ́nkɛ í yó mmɔkɛ kɛtenkè kukó nyáà.

Okpààtì Aditakisɛsi bè tɛ̃ńnémè dipátíri

17 Mɛm̀mɛ kòo kpààtìi wãri ké bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Mí nhokpààtì míì wɛ̃̀ri di mpátíri kùmàndáà Deummu nè opátíwãɛ̃̀tì Simɛsaii, nè bɛtɔ̃ntitɔbè bèè bo Sammarii nè bɛtɔbè bèè bo kukó nyáà míì di dɔunko.

18 Dipátíri di n duɔnní dì, bè dì nni nkàammu kɛ n cɛ́ĩ.

19 Kè n duɔ́ nkè bè fié yɛpátɛ kɛ sɔ̃ ndɛ kó dihɛì nè dì bomè di í yié mbɛkpààtìbè kpɛti, kɛ ãɛ̃̀ yɛkpàrè bá dìì mànnì kɛ yetírí bɛkpààtìbè.

20 Bɛkpààtìdiɛbè do buotému Sedisadɛmmu kémbaké kukó nyáà kó yɛhɛkè kè bè mbè yietì dàmpóò nè ihɛikèndíítí nè tipotantì kpɛyi.

21 Nè dɛ kpéí duɔ́nnè ké bèɛ cónné mutɔ̃mmú kɛ báá sɔɔté mumarimù kénkémmúnè m bo wɛ̃tɛ kéduɔ́mmè dinùù.

22 Dí ndakɛ kɛ báá wánnè dɛ kó tináaǹtì kè mɛè dɔkɛ dɛ kó mɛcaàrìmè bo nsɔ́ké kɛ déúkú kè dè ti yonkɛnè tínti bɛkpààtìbè.

23 Bè kàa ndìì mànnì okpààtì Aditakisɛsi wɛ̃̀ri dìì pátíri kùmàndáà Deummu ìikè nè opátíwãɛ̃̀tì Simɛsaii nè bɛtɔ̃ntitɔbè kè bèɛ ítɛ́ mɛcãã kékɔtɛ Sedisadɛmmu Sifubɛ borè kɛ nɛinè bɛhããpɔ̀mbè kécónné mutɔ̃mmú nè muwɛ̃rímú.

24 Mɛm̀mɛ Kuyie ncĩɛ̃̀tè marimù kó mutɔ̃mmú còḿmúmè Sedisadɛmmu, kéncómmú kè dè yàà tuɔkɛnè Pɛrɛsi kóo kpààtì Dadiyuusi kpàtì benni dérì.

5

Bè wɛ̀tɛ késɔɔtémè Kuyie ncĩɛ̃̀tè kó mumarimù

1 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bè Ido birɛ Sakarii nè Asee, kè bè mbè nàá nKuyie mpããnáaǹtì Sifubɛ bèè bo Sudaa tenkè nè Sedisadɛmmu. Kè bè bè nàá nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kùù bè bakɛ́ kù bè nàkɛ́ tì.

2 Mɛm̀mɛ Sodobabɛɛdi Seditiɛri birɛ nè Sosuwee Yotisadaki birɛ kè bèɛ ítɛ́ képĩ nKuyie ncĩɛ̃̀tè mumarimù Sedisadɛmmu miɛkɛ, kè Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bè bè bonè kɛ bè teénnè.

3 Dɛ mànnì kè kukó nyáà kóo kùmàndáà Tatennaii nè Sedaa-Bosinaii nè bɛtɔ̃ntitɔbè, kè bèɛ kɔtɛ kébekɛ Sifubɛ kɛ dɔ̀: We ndi duɔ́ ndinùù kè di maà Kuyie ncĩɛ̃̀tè kɛ íinko iduotí?

4 Di yètè tu ba díndi bèè maà dihɛì kɛ íinko iduotí?

5 Kè Kuyie mmɛ nní ḿbonè Sifubɛ kó bɛkótíbè bá bè í còńné bɛ tɔ̃mmú, kè bè nsɔ́ké mutɔ̃mmú kékémmúnè bè bo duɔ́mmè okpààtì Dariyuusi yɛpátɛ kòo bè tɛ̃ńné o kpɛri dɛ kó tináaǹtì ĩnkè.

Sifubɛ dootitɔbè wɛ̀ri dìì pátíri kɛ duɔ́ nDariyuusi

6 Ntɛ dipátíri kukó nyáà kóo kùmàndáà Tatennaii nè Sedaa-Bosinaii nè bɛtɔ̃ntitɔbè bè do duɔ́ ndìì pátíri Dariyuusi.

7 Ntɛ bè do dì wɛ̃̀ri mèè botí: Okpààtì diɛwè Dariyuusi ti da dɔunkomu, ḿbo kè dè naati.

8 Okpààtì ti dɔ́ ké da nákɛ́ kɛ tú: Ti kɔ̀tɛmu Sudaa kɔbɛ kó dikarì Kuyie ncĩɛ̃̀tè borè kɛ sɔ̃ mbè maà Kuyie ncĩɛ̃̀tè nè yɛtɛ́̃rè kɛ commu yɛsãǹkè imarí cuokè kɛ pĩ mmutɔ̃mmú mɛsàà nkè mù kèrí.

9 Kè ti bekɛ bèè ni mutɔ̃mmú, wèè bè duɔ́ ndinùù kè bè maà Kuyie ncĩɛ̃̀tè kɛ íinko dihɛì kó iduotí?

10 Kè ti bè bìékɛ́ bɛ yètè kɛ yè wɛ̃̀ri kɛ bo yè nda duɔ́.

11 Kè bè ti tɛ̃ńné kɛ tú, bè tu Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩ̃nkè nè kɛtenkè ku kɔbɛ mbɛ, kè bɛ kóo kpààtì diɛwè mɔù weè do maá Kuyie ncĩɛ̃̀tè nè dimɔ̀nnì.

12 Kè bɛ yɛmbèɛ cààrè Kuyie nkùù bo kɛ̃ĩnkè kè ku miɛkɛɛ bè yè, kè kùu duɔ́ nkè Kandee kɔbɛ kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa wèè bo Babidɔnni kòo bè pɔ̀ntɛ kɛ taunnè Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè ké bè kɔ̀nnè Babidɔnni kè bè ntú tidaatì.
13 Mɛm̀mɛ okpààtì Siduusi kpàtì benni ketirì miɛkɛ kòo duɔ́ ndinùù kɛ dɔ̀ bèɛ wɛ̃tɛ ké tè maá.
14 Kòò tùótɛ́ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè nɛntì mɛsɔɔ nnè timátì péítì okpààtì Nɛbukannɛsaa do tùótɛ́ tì Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè miɛkɛ Sedisadɛmmu kékɔ̀nnè Babidɔnni kétannɛ tɛbɔɔcĩ̃ɛ̃tè, kòo tì duɔ́ Sesibasaa wèè tu bɛ kóo kùmàndáà.
15 Kòo ò nàké kɛ tú wèe túótɛ́ dɛ kó tinɛntì kékɔtɛnè Sedisadɛmmu Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè borè kéwɛ̃tɛ ké tè maá tɛ fɔ̃tìrì.
16 Mɛm̀mɛ kè Sesibasaa kɔtɛ kɛ pũũtɛ́ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè Sedisadɛmmu kè bè kpaá kɛ tè maà, bá tè í dèè.
17 Okpààtì kàa bo yie mbèɛ fié Babidɔnni kóo kpààtì kó yɛpátɛ kéyà kè nsà kòo kpààtì Siduusi mènkɛ do duɔ́ ndinùù kɛ dɔ̀ bèɛ wɛ̃tɛ kémaá Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè Sedisadɛmmu. Kè bè dèè okpààtì, á ti nákɛ́ a yèmmè dɔ̀mmè dɛ kó tináaǹtì ĩ̃nkè.

6

Okpààtì Dariyuusi bè tɛ̃ɔ́nɛ́ tì

1 Mɛm̀mɛ kòo kpààtì Dariyuusii duɔ́ nkè bèɛ fié Babidɔnni eì kó tinɛntì nè yɛpátɛ yèè tɔ dihɛì kó tináaǹtì duɔ́ duɔ́ sìì cɛ̃ĩ̃ miɛkɛ,
2 kéyà kupátíkɔ̃̀nkù makù Mɛdii kó kutempɛ̃ Ekibataṅni eì kó tɛcɛ̃kpetè matè miɛkɛ, kè kù cití kɛ wɔ̀ri kɛ tú: Ntɛ tìì dɔ̀ɔ̀.
3 Okpààtì Siduusi kpàtì benni ketirì miɛkɛ kòo duɔ́ ndinùù kɛ dɔ̀: Bèɛ wɛ̃tɛ kémaá Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè Sedisadɛmmu tɛ fɔ̃tìrì tɛ pũũ borè, kè bè nfeu Kuyie nyiwũɔ̃ tɛ miɛkɛ, bèɛ tè maá kè tɛ cómmè ḿbo métìrìbè sipísìtããti, mɛpɛ̃kùmè mɛè máà.
4 Bèɛ cónné titã́píètì icuɔ́ ìtããti tidabɛɛtì kucuɔ́ kùmáà, okpààtì kó ditɔu kó idíítí ìì yó nyietì tɛ marimù kó idíítí.
5 Kè dèè tukúnè Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè kó tinɛntì, mɛsɔɔ nkpɛti nè timátì péítì kpɛti okpààtì Nɛbukannɛsaa do tɔní tì Sedisadɛmmu kékonnènní Babidɔnni bèɛ tì tɛ̃ɔ́nɛ́ Sedisadɛmmu Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè bá kùù nɛnkù ku fɔ̃tìrì.
6 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè okpààtì Dariyuusii wãri dipátíri kukó nyáà kóo kùmàndáà Tatennaii nè Setaa-Bosinnaii nè bɛtɔ̃ntitɔbè ké bè nàké kɛ dɔ̀: Di bá mbè kɔ́nnè.
7 Yóunè Sifubɛ kóo kùmàndáàbè nè Sifubɛ kó bɛkótíbè kè bè mpĩ̃ mbɛ tɔ̃mmú kémaá Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè tɛ fɔ̃tìrì.
8 Ntɛ di yó mpĩ̃ mmèè botí mumarimù kó mutɔ̃mmú: Díndi kukó nyáà kɔbɛ di kó dihɛì kó ditɔu di yietì dàmpóò kè ìì taà, di yó nyi nyietì bɛtɔ̃mbè kɛ báá kũ̃ntɛ́.
9 Kè di ndakɛ kénduɔ nyikuɔ́ nìùbè dè bè bèkú dè bá dìì yiè. Yɛnaadapàà nnè yɛpedakè nè yɛpedabɛ bè yó nfeu dè Kuyie nkùù bakɛ́ kɛ̃ĩnkè nè kɛtenkè kɛ tuɔ̀, ké nkù pããnnè tidiitì nè mukɔ́kúɔ́ nnè mɛnaà nnè mɛkùɔ̀.
10 Kè di nfeu Kuyie nkùù bakɛ́ kɛ̃ĩnkè nè kɛtenkè iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀, ku dɔkɛ dɔ́ yèè pãrè kufɔ̃ɔ̃ku kpɛyɛ ké nkù bàánnè okpààtì kpéí, wenwe nè o bí kè bè nfòù.
11 Kè wèè yetɛ dɛ kó dinùù bèɛ dɛitɛ o cĩ̃ɛ̃tè kó kudɔú kóò tɔ̃nné kòo cĩ̃ɛ̃tèɛ naá nditápùò.
12 Kòo kpààtì mɔù yoo kubotí makù yetɛ n dɔú ndìì nùù, kɛ dì pɛénnè kɛ pɔ̀ntɛ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè Sedisadɛmmu bè yu dè ku yètìrì, Kuyie nku mɔ́mmɔnku kuù yóó ò potɛ́. Mí nhokpààtì Dariyuusi míì dɔú ndɛ kó dinùù kɛ di dò nkédɔɔ̀ weti weti.

13 Mɛm̀mɛ kɛ̀ kukó nyáà kóo kùmàndáà Tatennaii nɛ̀ Setaa-Bosinnaii nɛ̀ bɛtɔ̃ntitɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tũnnɛ okpààtì Dariyuusi dɔ́ ndìì nùù weti weti.

Bɛ̀ do kpetɛ́mɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ pàntɛ̀

14 Kɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ biɛ nsɔkɛ́ bɛ tɔ̃mmú kɛ́ntũ Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ Ido birɛ Sakarii nɛ̀ Asee bɛ̀ do bɛ̀ nàkɛ́ tì, kɛ́deè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù cĩ̀ɛ̃tɛ̀ mumarimù kù do bɛ̀ nàkɛ́ kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀. Nɛ̀ Pɛrɛsi tenkɛ̀ kó bɛkpààtìbɛ̀ Siduusi nɛ̀ Dariyuusi nɛ̀ Aditakisɛsi bɛ̀ do bɛ̀ duɔ́ ndìì nùù.

15 Kɛ̀ bɛ̀ɛ deè Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ mumarimù okpààtì Dariyuusi kpàtì benni dikuɔ́nnì, otã̀nkù bɛ̀ tu wè Adari * o yiè tãã́nnì.

16 Isidayɛɛribɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ sɔmbɛ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ do ìté Babidɔnni kɛ́konní Sedisadɛmmu, kɛ̀ bɛ̀ɛ ãnné dibanni, kɛ́nyãnkunɛ̀ diwɛ̀ì bɛ̀ maámɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ dèè.

17 Kɛ̀ bɛ̀ɛ fíé ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kpetímù kpɛ́í yɛnaadakɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) yɛpedakɛ̀ sikɔusìdɛ́, (200) yɛpedabɛ sikɔusìnàà (400), kɛ́yíɛ́nɛ̀ yɛbɔdakɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdɛ́ɛ̀ Isidayɛɛribɛ bá kùù wuɔ kó mɛyɛi ncĩ̀ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í.

18 Kòo kannɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ tɔ̃ntì bɛ tɔ̃ntì nɛ̀ Defiibɛ sɔmbɛ bɛ̀ dò nkɛ́mpĩ mmɛ̀ɛ̀ botí Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú Sedisadɛmmu. Kɛ̀ bɛ̀ ntũ nti wã̀ri Mɔyiisi pátɛ miɛkɛ kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndòmmɛ̀.

Bɛ̀ baámmɛ̀ diyentɛ́banni

19 Dibenni pànnì kóo tã̀nkù ketiwè kó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì bɛ̀ɛ kó dimàà do konní Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ̀ɛ baá ndiyentɛ́banni.

20 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ tebìí Defiibɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné kɛ́dɔɔ̀ mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ́wɛ́nkùnnɛ bɛmáà kɛ́fíé diyentɛ́banni kó iwũɔ̃ bɛ̀ɛ konní Babidɔnni bɛ kpɛ́í nnɛ̀ bɛmɔ́mmɔmbɛ bɛ kpɛ́í,

21 kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné kɛ́di diyentɛ́banni kó mudiì nɛ̀ bɛ̀ɛ do tú tidaatì Babidɔnni kɛ konní, nɛ̀ bɛ̀ɛ do kpaá dihɛì kɛ́yatɛnɛ̀ bɛmáà yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ kɔbɛ dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi, kɛ́wammú ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù.

22 Kɛ̀ bɛ̀ɛ sɔɔté kɛ́mbaà mpɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀ɛ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti bɛ kó dibanni kɛ nyãnkunɛ̀ diwɛ̀ì kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀. Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ mɛsàà nkɛ́kɔ́ákɛ́ Asidii kóo kpààtì yèmmɛ̀ kòo bo bɛ̀ teennɛ̀ Kuyie bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ tũ nkù cĩ̀ɛ̃tɛ̀ marimù.

7

Ikuɔ́ nìùtì Ɛsitadasi kó tináaǹtì

1-6 Pɛrɛsi kóo kpààtì Aditakisɛsi kó tikpàtì miɛkɛ nkɛ onìtì bɛ̀ tu wè Ɛsitadasi ò konnímɛ̀ Babidɔnni. Ò do tú ikuɔ́ nìùtì diɛwè Anɔɔ kó kufuku kou mɔù nwe. Weè pɛité Pinasi kɛ̀ Pinasii pɛité Abisuaa kòo pɛité Bukii kɛ̀ Bukii pɛité Uusii kòò mɛ ntó pɛité Sedaya kɛ̀ Sedayaa pɛité Mɛdayɔti kɛ̀ Mɛdayɔtii pɛité Aitubu kɛ̀ Aitubuu pɛité Sadɔki, kòo pɛité Sadummu, kɛ̀ Sadummuu pɛité Idikiya, kɛ̀ Idikiya pɛité Asadia, kɛ̀ Asadiaa pɛité Sedaya, kòo pɛité Ɛsitadasi. Bɛ̀ do bɛ̀ pĩḿmú kɛ́kònnɛ̀ Babidɔnni, kɛ̀ wèe wɛ̃tɛ kɛ́konní Sedisadɛmmu. Ɛsitadasi do tú wèè yɛ́ wènwe Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kuɔ́, kù do duɔ́ nyì Mɔyiisi. Kɛ̀ Kuyie nní nhò bonɛ̀ kɛ́duɔ́ nkɛ̀ Pɛrɛsi kóo kpààtìi ò duɔ́ nwè ò bekɛ́ dɛ̀ɛ kó dimàà.

7 Dɛ̀ do tú okpààtì Aditakisɛsi kpàtì benni yiénnì ndi Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ mabɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bɛdɛ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ bàa yɛbòrɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ tu bɛtɔ̃mbɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ tùɔ̀kɛníḿɛ̀ Sedisadɛmmu.

---

* **6:15** ***Adari:*** Bɛ̀ do kaa mmɛ̀ɛ̀ botí bɛ kó bɛtɔ̃ɔ̃̃bɛ̀ nɛ̀ ti kaammɛ yíe ndɛ̀ í wɛ̃. Bɛ kóo tã̀nkù Adadi berínɛ̀ ti kó bɛtɔ̃ɔ̃̃bɛ̀ odérì nɛ̀ tãã́nwè dɛ cuokɛ̀ nkɛ (dɛwannɛ̀ nɛ̀ tibéntì dɛ cuokɛ̀).

8 Dii benni yiénnì kóo tǎnkù nummuwè miɛkɛ nkɛ Ɛsitadasi konnímè Sedisadɛmmu.
9 Ò do ìtɛ́ Babidɔnni dibenni tǎnkù ketiwè kó diyiè ketirì ndi, kɛ̀ Kuyie nní nhò bonɛ̀ kòo tuɔkɛ Sedisadɛmmu nɛ̀ kusààkù otǎnkù nummuwè kó diyiè ketirì.
10 Ɛsitadasi do duɔ́ nho yèmmè mmɛ kɛ́nkaa ti Yiè nKuyie nkuɔ́ pátíri kɛ dɔɔri ì yɛ̃mmè, kɛ́tié nyIsidayɛɛribɛ Kuyie nkuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀.

Okpààtì Aditakisɛsi do duɔ́mmè mutɔ̃mmú Ɛsitadasi

11 Ntɛ okpààtì Aditakisɛsi do duɔ́ ndìì pátíri Ɛsitadasi wèè do tú ikuɔ́ nìùtì, kɛ wãũ Kuyie nkuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ kɛ dɛ̀ tiè nyIsidayɛɛribɛ.
12 Kɛ̀ dɛ kó dipátíri wǎri kɛ tú: Mí nhokpààtì diɛwè Aditakisɛsi míì wǎri dipátíri kɛ da dɔu nfɔ̃ nhƐsitadasi Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku kuɔ́ nìùtì wèè ì wǎũ.
13 N duɔ́mmu dinùù kɛ tú bèè kó dimàà bo n kó dikpààtìyuu miɛkɛ kɛ tú Isidayɛɛribɛ, ikuɔ́ nìùbɛ̀ yoo Defiibɛ kɛ dɔ́ kɛ́kò nSedisadɛmmu bɛ̀ bo na kɛ́ da nɛinɛ̀.
14 Mí nhokpààtì nɛ̀ nh ɛì kó bɛtũmbɛ̀ bèyiekɛ̀ tíì wɛ̃nné kɛ da duɔ́nko Sudaa kɔbɛ tenkɛ̀ Sedisadɛmmu, kàa bo yà kɛ̀ nsà kɛ̀ bɛ̀ tũ nKuyie nha tũ nkù kuɔ́ pátíri a tɔ dì yɛ̃mmè.
15 Kàa bo ntɔ mí nhokpààtì nɛ̀ n kó bɛtũmbɛ̀ ti yèmmè kó yɛpãrɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì ti pã dɛ̀ Kuyie, kùù cĩɛ̃tɛ̀ bo Sedisadɛmmu, Isidayɛɛribɛ tũ nkù.
16 A múnkɛɛ cuɔ́nɛ̀ Babidɔnni kó kutempɛ̃ nkɔbɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ cɛ̃́nkoo kɔbɛ duɔ́ nyɛ̀ɛ pãrɛ̀ kɛ̀ yɛ bo kò nSedisadɛmmu nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kpɛ́í, yɛ̀ɛ tu timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ.
17 Nɛ̀ dɛ kó timátì péítì nti, a bii yóó dońnèmè yɛnaadakɛ̀ nɛ̀ yɛpedakɛ̀ nɛ̀ yɛpedapàà nnɛ̀ tidiitì nɛ̀ mɛnaà dɛ̀ɛ õõ kɔɔrɛnɛ̀, kàa dɛ̀ tùɔ ndiwũõtɔ̀nnì ĩnkɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ Sedisadɛmmu.
18 Timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ ndɛ̀ɛ bo nkpaá dí dɛ̀ dɔ̀nɛ̀ di dɔ́mè fɔ̃ nnɛ̀ a tebìí kɛ́ntũ nKuyie di tũ nkù dɔ́mè.
19 Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ nɛntì bɛ̀ da duɔ́ ntì ku cĩɛ̃tɛ̀ tɔ̃mmú kpɛ́í, ntɔ ti kɛ́ kù duɔ́ nku cĩɛ̃tɛ̀ Sedisadɛmmu.
20 Kɛ̀ dɛmarɛ̀ kpaá kɛ dò nkɛ́dɔɔ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kpɛ́í a baá okpààtì kó didítítɔu miɛkɛ kɛ́ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
21 Mí nhokpààtì Aditakisɛsi m mɔ́mmuɔ, mmíì duɔ́ ndinùù kukó nyáà kó sidítícɛ̃ĩ simɔu kɛ tú kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Ɛsitadasi Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ ku kuɔ́ wããtì di bekɛ dɛ̀ɛ kó dimàà dí dɛ̀ nhò duɔ́ nkɛ báá ɔɔtɛ.
22 Dí ò duɔ́ ntimátì péítì cìdóòbɛ̀ sikɔupísìtããti (3000) tidiitì cìdóòbɛ̀ sikɔupípísìtããti (30000), mɛnaà nyɛdíè nsikɔupísìnàà (4000), mmɛkùɔ̀ nyɛdíè nsikɔupísìtããti (3000), di pã mukɔ́kúɔ́ ndi dɔ́ dɛ̀ mmamè.
23 Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kù bɛ́i ndìì nùù ku kó bɛnìtìbɛ̀ dò nkɛ́ dì dɔ̀ɔmu nɛ̀ tikɔ̃nyauti, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ ku miɛkɛ báá ti do, mí nnɛ̀ m bí nɛ̀ n kpààtìyuu.
24 Ntɛ dinùù tɛrì n di duɔ́ ndì: Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bɛdèmbɛ̀ nɛ̀ bèɛ bàa yɛbòrɛ̀ di bá mbɛ̀ cɔú dàmpóò nɛ̀ ihɛikɛ̀ndíítí nɛ̀ tipotantì kpɛyi, bèɛ kó dimàà pĩ mmutɔ̃mmú Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀.

25 Fɔ̃ nha mɔ́mmuɔ Ɛsitadasi, nɛ̀ Kuyie nda duɔ́ mmèɛ cìì mmiɛkɛ á ãnné Kuyie nkuɔ́ wããbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ bèɛ yó mbekùnɛ̀ kukó nyáà kó bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu. Bèɛ kó dimàà yɛ̃́ Kuyie nkuɔ́ kɛ̀ bèmabɛ̀ í ì yɛ̃́ dí ì mbɛ̀ tié.

26 Kɛ̀ wèè yetɛ kɛ í tũnnɛ Kuyie nha tũ nkù kó ikuɔ́ yoo mí nhokpààtì kpɛyi,
bèɛ yṹɔ̃ nho to, kòò dò nkékuɔmu, bèɛ ò kùɔ. Kɛ̀ bɛ̀ bo ò dènnɛ o kɔbɛ cuokɛ̀ bèɛ
ò dènnɛ, kòò bo yietímu wèe yietí, kɛ̀ bɛ̀ mɛ mbo ò kpetínnému bèɛ ò kpetínné.

Ɛsitadasi sãntɛmɛ̀ Kuyie

27 Kɛ̀ Ɛsitadasii sãntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie n yɛmbɛ̀ do tũ
nkù yètìrì ńdɛu. Kuù ãnné okpààtì mɛyèmmɛ̀ ò bo déúkùnnɛmɛ̀ ku cĩ̃ɛ̃tɛ̀ tèè bo
Sedisadɛmmuu.
28 Kuù duɔ́ nkòo kpààtì nɛ̀ bèè tu o kó bɛtũmbɛ̀ nɛ̀ bèè tu bɛkperíbɛ̀ o kpààtìyuu
miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà. Mí m mómmuɔ nkɛ̀ m múnkɛɛ túótɛ́ tikɔ̃nyauti, kɛ yɛ́
ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbonèmɛ̀. Mɛmmɛ kɛ̀ n tíí nyIsidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ n
nɛinɛ̀ kékonní.

8

Bèè do nɛinɛ̀ Ɛsitadasi kékò nSedisadɛmmu

1 Kɛ̀ Ɛsitadasii béi nkɛ dɔ̀: Ntɛ tìì naàmùntì kɔbɛ do n nɛinɛ̀ n yìtɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ
nkũ̃nti Sedisadɛmmu okpààtì Aditakisɛsi kó dimɔ̀nnì.
2 Bɛɛ̀ tu:
Kɛdisɔmmu Findee naàmùnkou
nɛ̀ Etamaa naàmùnkou,
Danniyɛɛri nɛ̀ Atuusi Dafiti naàmùnkù kou,
3 nɛ̀ Sekanniya nɛ̀ Padosi naàmùnkù kɔbɛ nɛ̀ Sakarii kɔku kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛmɔu
bɛnitidaabɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù (150),
4 nɛ̀ Pasati-Mɔabu naàmùnkù kɔbɛ nɛ̀ Ediyoyennaii naàmùnkù kɔbɛ nɛ̀ Sakarii
naàmùnkù kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀ sikɔusìdɛ́ (200).
5 Sekanniya Yasiyɛɛdi naàmùnkù kou Satuu yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛmɔu sikɔusìtããti
(300).
6 Adinni naàmùnkù kɔbɛ, Ebɛɛdi Sonnatãã yaàbí, kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀
sipísìnùmmù.
7 Edammu naàmùnkù kɔbɛ Yesayaa Atadii yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀
sipísìyiekɛ̀.
8 Sefatia naàmùnkù kɔbɛ Sebadia Mikayɛɛdi yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀
sipísìdɛ́.
9 Soabu naàmùnkù kɔbɛ Abudiasi Yeyɛɛdi yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀ sikɔusìdɛ́
nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèni (218).
10 Yedomiti naàmùnkù kɔbɛ Yosifia yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀
sipísìkuɔ (160).
11 Bebaii naàmùnkù kɔbɛ Bebaii yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛmɔu bɛnitidaabɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀
bèni.
12 Asikadi naàmùnkù kou Akatanni yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀
tɛpíítɛ̀ (110).
13 Adonnikammu naàmùnkù kɔbɛ bètããti bèè do tú bɛsámpɔ́bɛ̀ Edifedee nɛ̀
Yeiyɛɛdi nɛ̀ Semmaya kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀ sipísìkuɔ.
14 Bikibaii naàmùnkù kou Utaii nɛ̀ Sabudi yaàbí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛmɔu bɛnitidaabɛ̀
sipísìyiekɛ̀.

Ɛsitadasi nɛ̀ o kɔbɛ bɛ̀ bàátímɛ̀ kɛ bo wɛ̃tɛní Sedisadɛmmu

15 Mɛmmɛ kɛ̀ n tíí mbɛnìtìbɛ̀ kukó nkùù pũ̃ɔ̃ nkɛ kɔrì Aafa ɛì ku borɛ̀ kɛ̀ ti
ndɛ̀ bo kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti, kɛ̀ n wèí bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bá n yí nyà Defii wuɔ
nkɔbɛ.
16 Mɛmmɛ kɛ̀ n tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ yúní bɛkótíbɛ̀ Ediesɛɛ nɛ̀ Adiyɛɛri nɛ̀ Semmaya nɛ̀
Edunatanni nɛ̀ Natãã nɛ̀ Sakarii nɛ̀ Mɛsudammu kéyíénɛ̀ Yoyadibu nɛ̀ Edinatãã
tɔù, bɛdɛ́ bɛɛ̀ do tiè nKuyie nkuɔ́.

17 Kɛ̀ m bɛ̀ tɔ̃ Kasifia kóo kpààtì Ido borɛ̀ nɛ̀ o tebìí kɛ dɔ̀ bèɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ̀ bèɛ duɔnní bɛtɔ̃mbɛ̀ bèɛ̀ bo ti teennɛ̀ mutɔ̃mmú Kuyie nti tũ nkù cɛ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
18 Kɛ̀ Kuyie nní nti bonɛ̀, kòo ti duɔnní Sedebia, onìtì wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀. Ò do tú Madi bí kó dèmarɛ̀ ndɛ Defii birɛ, Sakɔbu yaàbirɛ nɛ̀ o bí nɛ̀ o tebìí kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèni.
19 Kɛ̀ bèɛ yíénɛ̀ Asabia nɛ̀ o nantɛ̀ Yesaya Mɛdidaa birɛ nɛ̀ o yaàbí, kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnitidaabɛ̀ sipísìdé.
20 Dafiti nɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀ do tããté bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìdé nɛ̀ sipísìdé (220) kɛ̀ bèɛ bɛ̀ duɔ́ nDefiibɛ, kɛ̀ bɛ̀ bo mbɛ̀ teénnɛ̀ mutɔ̃mmú Kuyie ncɛ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bèɛ wãri bɛ yètɛ̀.
21 Dɛǹdɛ Aafa kó kukó mborɛ̀ n dɔúmmɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀ kó dikɛ̀tìrì kɛ̀ ti bo boú ndinùù kɛ́kɛ́kùnnɛ timáà Kuyie nyììkɛ̀, kɛ̀ ti cèmmu nnaati kɛ̀ tí tuɔkɛnɛ̀ diwèì, tínti nɛ̀ ti cɛ́ɛ̃ kɔbɛ nɛ̀ ti kpɛrɛ.
22 Ifɛi iì do m bonɛ̀ m bo bekɛmɛ̀ okpààtì bɛhããpɔ̀nsãndèèbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ti cíe, kɛ́ nti kãnkɛ́ ti dootitɔbɛ̀. Ti do diɛ nkénákému okpààtì kɛ dɔ̀: Kuyie nhɔ̃ mbonèmu bèè̀ kù waà, kɛ̀ bèè̀ kù yetɛ ku miɛkɛ diɛkèɛ do bɛ ĩnkɛ̀.
23 Mɛm̀mɛ kɛ̀ tí boú dinùù kɛ́kuɔ́nnɛ̀ Kuyie, kɛ̀ kùu cɔuté ti báammìi kɛ́ ti teennɛ̀.
24 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n tããté ikuɔ́ nìùbɛ̀ miɛkɛ bɛkótíbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ kéyíénɛ̀ Sedebia nɛ̀ Asabia nɛ̀ bɛ tebìí miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀.
25 Dènde bɛ ìikɛ̀ m bennémɛ̀ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ tinɛntì okpààtì nɛ̀ o tũmbɛ̀ nɛ̀ o ɛì kó bɛkótíbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bèè̀ dɛ̀ bo bɛ̀ do pãmmú yèè̀ pãrɛ̀ Kuyie ncɛ̃ɛ̃tɛ̀ kpéí.
26 Kɛ̀ dɛ̀ ḿbo timátì péítì tɔ́nnì sipísìdé, timátì péítì kó tinɛntì sààtì tɔ́nnìbɛ̀ bètããti mɛsɔɔ ntɔ́nnì bètããti.
27 Yɛsɔɔbɔ sipísìdé kɛ̀ yɛ̀ donku mànnɛ̀ mɛdítíbii ntɛkɔupíítɛ̀ (1000) nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kó ibòòkɛ ìdéì kɛ̀ ì wenni kɛ miɛti kɛ dònnɛ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kɛ̀ i donku kpeńnì.
28 Kɛ̀ m bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ di cãńné mèè̀ botí kɛ̀ di tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔbɛ kɛ pĩ nku tɔ̃mmú, tinɛntì bɛ̀ múnkɛ ti cãńnému kɛ̀ tì tu ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti, kɛ̀ bɛ̀ tì pĩńnɛ̀ Kuyie ndi yɛmbɛ̀ do tũ nkù tɔ̃mmú.
29 Dí ntì tɔ mɛsàà nkɛ́ tì tùɔ̀kɛnɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ́ tì benné ikuɔ́ nìùbɛ̀ diɛbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ ìikɛ̀, kɛ́ tì dɔú nSedisadɛmmu ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù cɛ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
30 Mɛm̀mɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kɛ̀ bèɛ túótɛ́ dɛ kó timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ tinɛntì bɛ̀ benné tì kɛ́ ntì tɔ kétuɔkɛnɛ̀ Sedisadɛmmu Kuyie nti tũ nkù cɛ̃ɛ̃tɛ̀.

Bɛ̀ kètémɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tùɔ̀kɛmɛ̀ Sedisadɛmmu

31 Dibenni tãnkù ketiwè kó diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ didérì yiè ndi ti do ìtémɛ̀ Aafa kó kukó mborɛ̀ kénkɔri Sedisadɛmmu. Kɛ̀ Kuyie nní nti bonɛ̀ kucɛ kɛ́ nti kãnkɛ́ ti dootitɔbɛ̀ nɛ̀ bɛyóóbɛ̀ bo ti dintémɛ̀ kucɛ,
32 kɛ̀ tí tuɔkɛní Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti kɛ ompu.
33 Diyiè naannì yiè kɛ̀ tí benné timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ tinɛntì Kuyie ncɛ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ tí dɛ̀ duɔ́ nyikuɔ́ nìùtì Odia birɛ Mɛdimɔti, kɛ̀ Pinasi birɛ Edeasaa ò bonɛ̀, Defiibɛ wuɔ nkɔbɛ Sosuwee birɛ Yosabati nɛ̀ Binnuii birɛ Nɔadia kɛ̀ bɛ̀ bonɛ̀.
34 Kɛ̀ ti dɛ̀ kàa ndɛmɔu, kɛ́ dɛ̀ benné kɛ̀ dɛ̀ cɛ́ɛ́kù mma kù do mamɛ̀.

35 Bèè̀ kó dimàà ìté Babidɔnni kɛ konní Sedisadɛmmu kɛ̀ bèɛ fíé iwũɔ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kétuɔ, yɛnaadakɛ̀ sipísìdé nɛ̀ yèdéè̀ Isidayɛɛribɛ wuɔ nyimɔu kpéí, yɛpedakɛ̀ sipísìwɛi nɛ̀ yèkuɔ̀ (96), yɛpedapàà nsipísìyiekɛ̀ nɛ̀

yèyiekè (77), yɛbɔdakè tɛpíítè nè yèdéè mɛyɛi ncĩ̋ɛ̃mmè kpéí, dɛmɔu kè bèɛ dè tùɔ.
36 Kè bèɛ deè kè n nákɛ́ bɛhɛìkènkótíbè nè kukó nyáà kóò kùmàndáàbè kè bè bo ndakɛ ké n teénnè Isidayɛɛribɛ bèè pĩ nKuyie ncĩ̋ètè kó mutɔ̃mmú.

9

Isidayɛɛribɛ do tùókémè bɛnitipòbè bèè í tũ nKuyie

1 Kè Isidayɛɛribɛ kó bɛkpààtìbèɛ kɔtɛní m borè ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ bèè í yàtɛnè bɛmáà ibotí tɛì, bè teeté Kannahãã kɔbɛ mbɛ nè Itiibɛ nè Pedisiibɛ nè Sebusiibɛ nè Amɔniibɛ nè Mɔabiibɛ nè Esibiti kɔbɛ nè Amɔriibɛ bè dɔ̀ɔ̀ri mèè yɛi mmɛ.
2 Bɛmbɛ nè bɛ bí bè tùókɛ́ ibotí tɛì kó bɛsapàmbè mbɛ kɛ puokɛ, bɛmbɛ bèè tu Kuyie nkɔbɛ kɛ kɔkénè bèè í tú Kuyie nkɔbɛ. Bɛkpààtìbè nè sikpààtìbìí bɛè tu bɛketibè kɛ ta dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmè yɛimɛ miɛkɛ.
3 N kèè dìì mɔnnì dɛ kó tináaǹtì kékɛ̃rí n yààtì kéfɔ̃ri n yùtì nè n dɛènfɛ̀, kénkari kè n yèmmè cààrè.
4 Kè kufɔ̃waá nhautɛ́ bɛnìtìbè mabè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù yàà bo bè potémè kè bè ntíkú m borè, kè nní nkari dikũ̃nweńnì kè dèɛ tuɔkɛnè bè ɔ̃ɔ̃ fié dìì mɔnnì kuyuoku kó iwũɔ̃.

Ɛsitadasi bàámmè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu kpéí

5 Dè tùɔkɛ dìì mɔnnì bè bo fié dè kuyuoku kó iwũɔ̃ kè n yíténí n do kari dè nè mɛyɛǹcaàrìmè kɛ baa dáátí tiyaàkɛ̃títì kédoroo kénínkú kéyoutɛ n nɔu n Yiè Kuyie mbíékè ké kù bántè kɛ dɔ̀:
6 N Yiè nKuyie, ifɛi ii m bo n yí dàátí kɛ bo mbúɔ́ a bíékè ti cààrìmè mɛè dɛukɛ kɛ sèńté ti yɔ, kè ti yɛi nyotí kɛ káá ntiwɛtì.
7 Nè ti yɛmbè kó dimɔ̀nnì nè yíenní ti caàrìmè í sénní dɛè te kè ti dootitɔbè ti na tínti nè ti kó bɛkpààtìbè nè ti kó ikuɔ́ nìùbè, kɛ ti kɔù kè ti naá ntidaatì kè bè fèkù ti kpɛrɛ kè ti ta ifɛi miɛkɛ, dè mè mbo kɛ ti dòmmè yíe.
8 Kè dè í tú di mmɔ̀nnì ti Yiè nKuyie a mɛ nti kuómmè mɛsémmè kɛ duɔ́ nkè bèmabè yenté, kàa ti kànnɛ a cã̀ńné dìì bòrì ti kpéí ndimɔ̀nnì sám̀pórì miɛkɛ kè ti yèmmè càté kàa ti om̀pùnnɛ.
9 Bá nè ti mɛ ntúmè tidaatì, ti Yiè nKuyie nha í ti dootóo, fɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkè ti mɔkɛ mɛtaummè sààmè nè Pɛrɛsi kóo kpààtì, kòò ti pã kucɛ kè ti bo íi nha cĩ̋ètè tèè do, kémɔɔtɛ ti bo mborè Sedisadɛmmu Sudaa tenkè miɛkɛ.
10 Ti Yiè nKuyie nkè tiì nti tùɔkení ti bo yĩ ba? Ti yetɛ mèè kpéí nkɛ a nùù
11 a do nàkɛ́ dì a pããnáaǹtì náam̀bè kè bèɛ dì wã̀ri, dìì tu: Dihɛì di tati dì kɛ bo dì tiekɛ, dì tu dihɛì mɛyɛi mbo dì ndi, bɛnìtìbè bèè dì bo bɛè dɔ̀ɔri isɔkɛ dihɛì dimɔu miɛkɛ.
12 Nè dɛ kpéí di báá bè duɔ́ ndi kó bɛsampàmbè kè bèɛ puokɛ, di mɛ mbáá túókɛ́ bɛ kó bɛsapàmbè képuó ndi bí. Di bá nwanti dɛ kó ibotí kó kuyɛǹnaatí makù bìtì, yoo bɛ kó mmɛsàà mmamè! Mɛm̀mɛ di bo kpenkɛmè kényo ndèè tu dɛsààrè dɛ kó dihɛì miɛkɛ, kè di bíi sɔɔté kényo dɛ kó dihɛì kó dɛsààrè sã̀ã̀.
13 Ti yɛi nnè ti yetímè dɛè sũũ ndɛè te kè tiì nti tùɔkení, nè mɛmmɛ ti Yiè nKuyie mbá a í yũ̃ nti to a do dò nké yè yũ̃mmè, kɛ ti sùɔ́ mbɛ nnìtìbè.
14 Ti tɛ̃́nkɛ báá yie nkécaàrè a tannɔ̀ kétaunnè timáà bɛbɔɔféúbè kéntóú bɛ kó bɛsapàmbè kɛ puokú a miɛkɛ yàà bo ti yè kàa ti kuɔ páíí bá a báá súɔ́ nhòmɔù.
15 A wetímu fɔ̃ nti Yiè nKuyie tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù, dɛè te kè ti kpaá yíe nkɛ bo a ìikè. Ti bantému ti caàrìmè, ti kóo mɔù do í mànnè kénkpaá kɛ fòù.

10

Sifubɛ bètimè bè do tùóké bèè nitipòbè ibotí tɛì miɛkɛ

1 Kè Ɛsitadasi nnínkú Kuyie ncĩ̃ètè ìikè kɛ kuɔ nkɛ kù bàá nkɛ dáanko bɛ yɛi, kè Isidayɛɛribɛ còḿmú o borè ditĩnnì péu bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè nè ibí, kɛ kuɔ ntinɔǹniɛti.
2 Mɛm̀mɛ Edammu birɛ Yeyɛɛdi kó dɛbirɛ Sekanniya nàkémè Ɛsitadasi kɛ dɔ̀: Kuyie, ti cààrèmu ti tùókémè bɛnitipòbè ibotí tɛì ì̀ bo di nhɛì miɛkɛ i cuokè kɛ puokɛ, nè mɛmmɛ kucɛ kpaá bomu tínti Isidayɛɛribɛ ti kpéí.
3 Ti dò nkétúóté mɛtããtímè mmɛ Kuyie nyìikè kébɛti ti cuokè ibotí tɛì kó bɛnitipòbè ti tùóké bè nè bɛ bí kéntũ nhokótì Ɛsitadasi nè bèè mɔ̀kɛ Kuyie nti tũ nkù kó kufɔ̃waá mbè bo ti duɔ ndìì nùù. Ti yó ntũ Kuyie nkuɔ́ yɛ̃mmè mmɛ.
4 Á ítɛ́ kɛ́cómmú! Fɔ́ɔ̃ te dɛ kó mutɔ̃mmú a bá nyĩ̃ètù ti bo a fɔ̃nkúò ndi, pĩ mmutɔ̃mmú.
5 Kè Ɛsitadasii ítɛ́ kɛ́cómmú kéduɔ́ nkè ikuɔ́ nìùbèɛ parìkè. Kè Defiibɛɛ parìkè kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔuu parìkè kɛ dɔ̀, bè yóó dɔ̀ɔmu Sekanniya do béi ntì.
6 Kè Ɛsitadasi ítɛ́ Kuyie ncĩ̃ètè borè, kékɔtɛ kéta Ediasibu birɛ Yoananni dieku kéyié mbá ò í ndi, ò mɛ nyí nyã̀ mɛniɛ, kòo yèmmè cààrè mɛyɛi nho kɔbɛ bèè yentɛ́ kɛ konní bè dɔ̀ɔ mè kpéí.
7 Kè bèɛ pĩ̃ɛ̃ké Sudaa tenkè miɛkɛ nè Sedisadɛmmu Sifubɛ bèè kó dimàà konní bɛ kpéí nkɛ dɔ̀, bèɛ tíí nSedisadɛmmu.
8 Bɛkpààtìbè nè bɛhɛikènkótíbè kè bèɛ tããté kɛ tú: Kè yɛwe yètããti pɛ̃ɛ̃té kè wèè í kɔ̀tɛní mɛtíímmè bèɛ ò dènnɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ kétúótɛ́ o kpɛrɛ.
9 Dɛ mɔ̀nnì kè Sudaa kɔbɛ bɛmɔu nè Bɛnsamɛɛ kɔbɛ kè bèɛ tíí nSedisadɛmmu yɛwe yètããti yɛnyɛ miɛkɛ otã̀nkù owɛínwè kó diyiè sipísìdé, kè bɛnìtìbè bɛmɔu ntíkú Kuyie ncĩ̃ètè kɛ kpeutí nè dɛ kó tináaǹtì kpéí nè fɛtaafè nìumè.
10 Kè ikuɔ́ nìùtì Ɛsitadasii ítɛ́ ké bè nàké kɛ dɔ̀: Di cààrèmu di tùótɛ́ dè ibotí tɛì kó bɛnitipòbè kè dɛ kó mɛyɛi nyìé mɛtɛ̃mè ĩnkè.
11 Di mmɔ̀nnì bantɛ́nè di caàrìmè ti Yiè nKuyie ndi yɛmbè do tũ nkù ìikè, kédɔɔ kù dómè kéyatɛnè dimáà ibotí tɛì kɔbɛ bèè bo di nhɛì miɛkɛ kébɛti i kó bɛnitipòbè di tùóké bè.
12 Bɛnìtìbè bɛmɔu bèè do tíkú kè bèɛ pĩ̃ɛ̃ké kɛ dɔ̀: Ti dò nkédɔɔmu a béi ntì.
13 Ti né sũmu kè dè wɛ̃̀tɛ kɛ tú diyɔ̃ɔ̃̀, ti báá na kémbo ditowaà, dè mɛ nyí tú diyiè dìmáà kó mutɔ̃mmú yoo yèdéè, ti í sénní tínti bèè bo dɛ kó mɛyɛi mmiɛkɛ.
14 Ti kó bɛkpààtìbè ḿbo diɛ nnè ti kó yɛyètè, bèè kó dimàà tùóké bɛnitipòbè ibotí tɛì miɛkɛ kè bè nkɔrìní di bè kèétɛ́ yèè we, kénnɛínè bɛ ɛkè kó bɛkótíbè nè bɛbeémbè, kè ti nkémmúnè Kuyie ndo ti yè kèè miɛkɛ dɛ kó mɛyɛi nkpéí nkè bo bonkɛmè.
15 Kè Asayɛɛdi birɛ Yonnatanni nè Tikifa birɛ Yasia kè bɛè máà yetɛ dɛ kó tináaǹtì, kè Mɛsudammu nè Sabetaii Defii wuɔ nkou kè bèɛ bè kòńné.
16 Bá nè mɛmmɛ kè Isidayɛɛribɛɛ dɔɔ bè do tããté tì kè ikuɔ́ nìùtì Ɛsitadasii tããté sicɛ̃́ĩ kó bɛkótíbè bá tèè cĩ̃ètè kéwãri bɛ yètè, kè bèɛ kari otã̀nkù píínwè kó diyiè ketirì kɛ bo yà dɛ kó tináaǹtì.
17 Dibenni tɛrì kóo tã̀nkù ketiwè kó diyiè ketirì do ndi bè dèèmè bèè do tùóké ibotí tɛì kó bɛnitipòbè dɛ kó tináaǹtì.

Bè bàtɛmè bèè do tùóké ibotí tɛì kó bɛnitipòbè

18 Ikuɔ́ nìùbè miɛkɛ ntɛ bèè do tùóké ibotí tɛì kó bɛnitipòbè bɛ yètè: Sosuwee naàmùnkù miɛkɛ Yotisadaki yaàbí nè bɛ tebìí, Maseya nè Ediesɛɛ nè Yadibu nè Kedadia.
19 Kè bèɛ béi bɛnìtìbè bɛmɔu ìikè kɛ dɔ̀, bè bo bɛti bɛ pobè, kéféútɛ́ dipedaà mɛyɛi nhũtímù kpéí.

20 Imɛɛ naàmùnkù kɔbɛ Ananni nè Sebadia
21 Adimmu naàmùnkù kɔbɛ Maseya nè Ediya nè Semmaya nè Yeyɛɛdi nè Usiya
22 Pasuu naàmùnkù kɔbɛ Ediyoyennaii nè Maseya nè Isimayɛɛri nè Natannɛyɛɛdi nè Yosabadi nè Edasaa.
23 Defii naàmùnkù kɔbɛ: Yosabadi nè Simmɛii nè Kedaya kè bɛtɔbè ò yu kɛ tú Kedita yoo Petayaa nè Yeuda nè Ediesɛɛ.
24 Kè bɛdèmbè kó kutɔ̃nkù kou ḿbo weè tu Ediasibu, bèè bàa Kuyie ncʃ̃ɛ̃tè, kè bɛ kó kutɔ̃nkù kɔbɛ ḿbo bɛè yètè tu: Sadummu nè Tedɛmmu nè Uudi.
25 Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ miɛkɛ ntɛ bèè do tùóké ibotí tɛì kó bɛnitipòbè Padosi naàmùnkù kɔbɛ Adammia nè Isiya Madikia Minyaminni nè Edeasaa Madikia tɔu nè Bennaya.
26 Edammu naàmùnkù kɔbɛ: Matanniya nè Sekanniya nè Yeyɛɛdi nè Abudi nè Yedemɔti nè Edii.
27 Satuu naàmùnkù kɔbɛ: Ediyoyennaii nè Ediasibu nè Matanniya nè Yedemɔti nè Sabadi nè Asisa.
28 Bebaii naàmùnkù kɔbɛ Yeoananni nè Ananniya nè Babaii nè Atidaii.
29 Bani naàmùnkù kɔbɛ Mɛsudammu nè Maduki nè Adaya nè Yasubu nè Seadi nè Yedamɔti.
30 Pasati-Mɔabu naàmùnkù kɔbɛ Adina nè Kedadi nè Bennaya nè Maseya nè Matanniya nè Besadɛdi Binnuii Manansee.
31 Adimmu naàmùnkù kou Ediesɛɛ nè Isia nè Madia nè Semmaya nè Simmɛɔ̃ɔ̃,
32 nè Bɛnsamɛɛ nè Maduki tɔù nè Semmadia.
33 Asummu naàmùnkù kɔbɛ, Matennaii nè Matata nè Sabati. Edifedee nè Yedemmaii nè Manansee nè Simmɛii.
34 Bani naàmùnkù kɔbɛ, Madaii Amudamu nè Uyɛɛdi,
35 nè Bennaya Bedeiya nè Keduii.
36 Wanniya nè Mɛdimɔti nè Ediasibu,
37 nè Matanniya nè Matennaii nè Yasaii,
38 nè Banni nè Binnuii nè Simmɛii,
39 nè Sedemia nè Natanni nè Adaya.
40 Makinadebaii nè Sasaii nè Sadaii.
41 Asadɛɛdi nè Sedemia nè Semmadia.
42 Sadummu nè Amadia nè Sosɛfu.
43 Nɛbo naàmùnkù kɔbɛ, Yeiyɛɛdi nè Matitia nè Sabadi nè Sebina nè Yadaii nè Yoyɛɛdi nè Bennaya.
44 Bɛmbɛ kó dimàà tu bèè do tùóké bɛmbɛ ibotí tɛì kó bɛnitipòbè. Kè bèmabè kɔbɛɛ bè piénè ibí.

Nɛemii
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Nɛemii kó dipátíri ti náá nNɛemii kpéí nkɛ, wèè do tú okpàátì Aditakisɛsi kóo tɔ̃ntì diɛwè. Kòo kɔbɛ mabèɛ kò nSedisadɛmmu kéwɛ̃tɛní kóò nàké Sedisadɛmmu ɛì domè kè dè dò mmɛsémmè kòo tì kèè kòo yèmmèɛ caàrè mɛdiè. Mɛm̀mɛ kòo mɔɔ kucɛ okpàátì kɛ bo kò nkéyà Sedisadɛmmu do mèè botí, kɛ bo wɛ̃tɛ kémaá iduotí kémaánè dihɛì.

Nɛemii kɔ̃nyauti kpéí ndo te kè kuduotíi maá kédeè, dè do ò yóùnèmu mɛdiè, kɛ yɛ́ bɛ dootitɔbè do bomèmu kɛ dó képaa mmutɔ̃mmú, kòo ndakɛ bɛ kpéí nkɛ yáúkùnko bɛtɔ̃mbè kɔ̃ntì, kè kuduotí kó mumarimùu deè yɛwè sipísìnùmmù nè yèdéè miɛkɛ.

Nɛemii do dó kétũntɛmu kuduotí kupànkù ò maá kù kó dibanni, kébɛnkɛ bè dò nkémpĩ mmèè botí Kuyie ncĩ̃tè nè bèè pĩ ntɛ miɛkɛ mutɔ̃mmú, nè bè bo ndakɛmè tɛom̀pùtè yiè kpéí.

Di mpátíri náaǹtì duó kɛ dòmmè

1. Okpàátì Aditakisɛsi pãmè Nɛemii kucɛ kòo bo kò nképàárè Sedisadɛmmu 1:1-2:10
2. Bè wɛ̃̀tɛ kɛ maámè Sedisadɛmmu kó iduotí 2:11-7:72
3. Ɛsitadasi kàammè Kuyie nkuɔ́ pátíri kè Sifubɛ banté bè yeténèmè Kuyie 8-10
4. Nɛemii do pĩ mmùù tɔ̃mmú tɛmù 11-13

Bè nàkémè Nɛemii Sedisadɛmmu kpɛti dòmmè

1 Okpàátì Aditakisɛsi kpàtì benni sipísìdé kpɛri miɛkɛ nkɛ, otɑ̃̀nkù bè tu wè Kiside* o miɛkɛ, kɛ sɔ́ mmí Akadia birɛ Nɛemii kè m bo dihɛidiè Susi miɛkɛ.

2 Kè n tebitɛ Ananni íténí Sedisadɛmmu Sudaa tenkè kékɔtení kɛ nɛínè bɛnìtìbè mabè, kè m bè bekɛ sifubɛ bèè do tú tidaatì kɛ kònko bɛ kpɛti dòmmè, nè Sedisadɛmmu kpɛti dòmmè.

3 Kè bè n tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Tidaatì tìì kònko kɛ bo Sudaa tempɛ̃ mmiɛkɛ bè bo mɛsémmè diɛmè miɛkɛ nkɛ nè ifɛi diɛyì. Sedisadɛmmu kó iduotí pɔ̀ntɛ pɔntɛmu, kè yɛcàkè yèè do kpetí dihɛì kó yɛbòrè kè yè cɔ̀útɛ.

Nɛemii kuɔ́nnèmè Kuyie nSifubɛ kpéí

4 N kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kénkari kɛ kuɔ̀, kɛ dɔ̀ yɛwe péu kè n yèmmè càárè mɛdiè nkè m boú dinùù kénkuɔ̀nnè Kuyie nkunku kùù bo kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ tú:

5 Áú! N Yiè nKuyie nfɔ̃́ nwèè bo kɛĩ̃nkɛ̀, fɔ̃́ nwèè dɛu kè ti da dé, fɔ̃́ nwèè pĩ mmɛtaummè a dɔ̀ɔ̀nèmè a kɔbɛ, kɛ kuɔ̀ mmɛsémmè bèè da dó kɛ pĩ nha tannɔ̀,

6 wɛ̃̃tɛní m bíékè, kéntɛ́ kékeè n da kuɔ̀nnè dìì dabɔ̀nnì, n da báámmu kɛyènkè nè kuyie a kó bɛtɔ̃mbè Isidayɛɛribɛ kpéí, ti bantému mɛyɛi ntínti Isidayɛɛribɛ ti dɔ̀ɔ̀ mè. Mí nnè n yɛmbè ti càárèmu.

7 Ti da càárèmu mɛdiè, ti í tũnnɛmè a tannɔ̀ nè a tié nnè a kuɔ́ a duɔ́ ndè a kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi.

8 Kuyie ndentení a do nàké dìì nùù a kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi dìì tu: Kè ti yetɛ a kpɛti a bo ti cíɛ nkè tí ta ibotí tèi miɛkɛ.

9 Kè ti mɛ nwɛ̃̀tení a borè kɛ tũnnɛ a tannɔ̀ kɛ dɔɔri yè yɛ̃mmè, bá kè dè sɔ̃́ nti cìétɛ́ kɛ bo itemmànkɛ, a bo wɛ̃tɛ ké ti tíí ndibòrì a tããté dì kɛ dó a yètìrì ndè yu.

---

* **1:1 *Kiside:*** Bè do kaammè bɛtɑ̃̀ɑ̃̀bè nè ti bè kaammè dè í wɛ̃. Bɛ kóo tɑ̀nkù Kiside berínè ti kó bɛtɑ̃̀ɑ̃̀bè tɛpíítè nè oketiwè nè tɛpíítè nè odérì dɛ cuokè nkè (diyosée nè mɛwaanaà ndɛ cuokè).

10 Ti Yiè nKuyie nti tú a tɔ̃mbè mbɛ, a nìtìbè, fɔ̃ɔ̃ ti dɛɛté nè a kó tikpetì nè a wɛ̃rímú diɛmù.
11 Áú! N Yiè nKuyie, kéntɛ́ mí nha kóo tɔ̃ntí, n da báámmè, a kó bɛtɔ̃mbè tɔbè bèè da dé, bè da báámmè, dɔɔ̀ n da móú tì, yóu kòo kpàátì n kéntɛ́.
Dɛ mɔ̀nnì míì do tú wèè yaurí okpàátì mɛnaà nkòò yɔ̃.

2

Bè pãmè Nɛemii kucɛ kòò bo kò nSedisadɛmmu

1 Okpàátì Aditakisɛsi kpàtì benni sipísìdé kpɛri miɛkɛ bakɛ, otɛ̃nkù bè tu wè Nisãã* o miɛkɛ, kɛ sɔ́ ndè tu n kó mɛfíè mmɛ m bo duɔ́mmè okpàátì mɛnaà. Kè n túótɛ́ mɛnaà ké mmè yaurí okpàátì, kè n yèmmè càárè, mè mu nyí càárè diyiè marì o ìikè.
2 Kòo kpàátì m bekɛ́ kɛ dɔ̀: A yèmmè càárè nè ba? A kɔ̃ntì baa naatimaà? Yáà tìmatì tiì da kɔɔ́nnè?
Kè n kɔ̃mbùɔ̀tìi do mɛdiè.
3 Kè nhò nàké kɛ dɔ̀: Okpàátì ḿbo sáã̀! N yèmmè bo yĩmɛ kɛ báá caárè dihɛì n yɛmbè kũrí dì pɔntɛ dìì mɔ̀nnì kè yɛcàkè yèè kpetí dihɛì kó iduotí kè yè cɔ́utɛ́?
4 Kòo kpàátì m bekɛ́ kɛ dɔ̀: A yèmmè dòmmè?
Nè n yèmmè miɛkɛ kè m bántè Kuyie nkunku kùù bo kɛĩnkè,
5 kébéinnè okpàátì kɛ dɔ̀: Okpàátì kàa bo yie nké n dɔɔ̀ diwèì, mí nha kóo tɔ̃ntì, m pã kucɛ kè n kɔtɛ Sudaa tenkè n yɛmbè kũrí dìì ei kéwɛ̃tɛ ké dì maá.
6 Kòo kpàátì m bekɛ́ kɛ dɔ̀: A dɔ́ kémɔntɛ kè dè mmamè? A bo wɛ̃tɛní ɔ̃mmɔ̀nnì?
Kɛ sɔ́ nhonitipokpàátì kàri koò pèkénè, kè nh ò nàké m bo wɛ̃tɛní dìì mɔ̀nnì, kè dè nhò sànnɛ̀, kòò yie nkɛ dɔ̀: Kɔtɛ.
7 Kè n yíé kɛ dɔ̀: Okpàátì kàa bo yie nhá n duɔ́ nyɛpátɛ yèè bo nte kè kukó nyáà kóo kùmàndáàbè n yóu kè m pɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ Sudaa tenkè,
8 ké n duɔ́nnè dipátíri tɛrì m bo duɔ́ ndì Asafu wèè bàa fɔ̃ nhokpàátì a tie nkòo n duɔ́ nyidɛí kè n dɔɔ̀nè yɛcàkè, yèè bo kpetínné tɛcɛ̃kpetè tèè tɔ̀kénè Kuyie ncĩɛ̃tè nè dihɛì kó kuduotí nè n cĩɛ̃tè n yó mbo tè.
Kòo kpàátìi yie nkɛ yè nni nduɔ́ nkɛ yɛ́ Kuyie ndo m bonèmè kè n dɔɔri mɛsàà.
9 Mɛmmɛ kè n tuɔkɛ kukó nyáà kóo kùmàndáàbè borè ké bè duɔ́ nyɛpátɛ. Okpàátì do duɔ́ nkè bɛhããpɔmbè iwɛ̃ĩ yɛmbè nè bɛsãndèèbè kè bɛè n cíe.
10 Odoniibɛ botí kou Sãmbadaa nè Tobiya wèè do ò pòkoo kɛ bakɛ́ Amɔɔ ei, kè bèɛ keè òmɔù kɔ̀tɛnímè kɛ bo tũntɛ Isidayɛɛribɛ kpɛti, kè dèɛ bè yonkɛ mɛdiè.

Nɛemii cemmè Sedisadɛmmu kɛ pàárè iduotí

11 Kè n tuɔkɛ Sedisadɛmmu kémmɔkɛ yɛwe yètããti,
12 bá m mu nyí nàké òmɔù Kuyie nyɛ̃ n dɔɔ̀ tì Sedisadɛmmu, kéítɛ́ kɛyènkè kédekɛ nsãmmarímú kè bɛnìtìbè mabè n cíe, fɛɔ̃fè mafè do í ti nɛínè kè dè í tú n do dekɛ wèè sãmmarímú.
13 Mɛmmɛ n yìtémè kɛyènkè kéyɛ kubiriku bíékè kó dibòrì kɛ kétɛ́ kénwetí musĩmmù bintɛ nè dibòrì bè tu dì tikùtì kó dibòrì, kénwéitɛ mɛsàà Sedisadɛmmu kó iduotí kénsɔ́ nyì dùùtɛ duutɛ kè yɛcàkè cùó.
14 Kè n kétɛ́ képɛ̃ɛ̃tɛ́ tɛbintɛ kó dibòrì kénwetí okpàátì kó kubinku, kè n dèkɛ wèè sãmmarímú tɛ̃nkɛ í mpètɛ́ mɛfíè nkɛ bo pɛ̃ɛ̃té.
15 Kè n yóu kétũnnɛ dikondaa kébóu, kɛyènkè kèmáà bakɛ, kɛ wéitɛ kuduotí mɛsàà kékɔtɛ kétũnnɛ kubiriku kó dibòrì kékonní.

---

* **2:1** ***Nis****ãã:* Bè do kaammè bɛtɔ̃ãbè nè ti bè kaammè dè í wɛ̃. Bɛ kóo tɛ̀nkù Nisãã berínè ti kó bɛtɔ̃ãbè otããnwè nè onaanwè dɛ cuokè nkɛ (tibéntì nè dinɔ́tɔ̃ɔ̃rì dɛ cuokè).

16 Bèè bakɛ́ dihɛì bɛ kóò mɔù do í yɛ̋ n kɔ̀tɛ kè nè m pĩ mmù. M mɛ mmu n do í
nàkɛ́ tìmatì Sifubɛ nè ikuɔ́ nìùbè nè bɛhɛikènkótíbè nè bɛkótíbè sɔmbɛ, òmɔù do
í yɛ̋ n kɔ̀tɛ kè.
17 Dɛ mɔ̀nnì ndi m bè nàkɛ́mè kɛ dɔ̀: Wéntɛ́nè ti bo mèè sémmè miɛkɛ,
Sedisadɛmmu domu kɛ naá ntidobontì, kòo bòrè kó yɛcàkè cùɔ́. Kɔtɛnèní kè
ti maá Sedisadɛmmu kó iduotí kɛ tɛ́nkɛ bá mbo ifɛi miɛkɛ.
18 Mɛ̀mmɛ m bè nàkɛ́mè Kuyie ndo m bonèmè kɛ n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà, nè okpààtì do
m bɛ́innè mèè botí. Kè bè dɔ̀: Ítɛ́nè kè tí maá dihɛì!
Kè tí ítɛ́nè tikɔ̃nyauti kɛ bo pĩ mmutɔ̃mmú.
19 Mɛ̀mmɛ Sãmbadaa Odoniibɛ botí kou nè Tobiya wèè do ò pòkoo kɛ bakɛ́
Amɔɔ ɛì, nè Adabubɛ botí kou Kesɛmmu, bè ti sènkèrìmè kɛ́ nti daú kɛ náá nkɛ
tú: Di dɔɔri ba dɛndɛ, di dɔ́ kɛ́yetɛ okpààtì kpɛti ntaà?
20 Kè m bè tɛ̃ɲné kɛ dɔ̀: Kuyie nkunku kùù bo kɛĩnkè kù yóó ti teennèmu, tínti
ku kó bɛtɔ̃mbè, ti itimu kɛ bo maá dihɛì. Di í mɔkɛ kɛtenkè Sedisadɛmmu miɛkɛ,
di í mɔkɛ kucɛ, òmɔù í yɛ̋ di kpɛ́í Sedisadɛmmu miɛkɛ.

3

Sifubɛ wɛ̀tɛ kɛ maámè Sedisadɛmmu kó kuduotí

1 Kè ikuɔ́ nìùtì diɛwè Ediasibu nè o tebìí ikuɔ́ nìùbè tɔbè kè bèɛ maá bè tu dè
ipe kó dibòrì, kɛ́ dì kɔutɛ́, kɛ́cónné dicàù kó idɛí, kɛ́deè kɛ́tɔ̃ntɛ kuduotí kɛ́ntɔ
kɛ́tuɔkɛnè ditou bè tu dì tɛkɔ̀ùtè. Kè bèɛ sɔɔté kɛ́tuɔkɛnè ditou tɛrì bè tu di
Ananɛɛdi, kɛ́deè kɛ́ kù kɔutɛ́.
2 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Sedikoo kɔbɛɛ sɔɔté, bɛ kó difɔ̃nkúò kè Immuri birɛ Sakuu
sɔɔté.
3 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Asennaa bíi maá bè tu dè siyĩĩ kó dibòrì kɛ́cónné ticádɔɔti
kɛ́ãnné yɛcàkè kó idɛí nè dɛ kó yɛkpetínyè.
4 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Akikoti birɛ Udiya birɛ Mɛdemɔtii sɔɔté. O kó difɔ̃nkúò
kè Mɛsesabɛɛri birɛ Bedekia birɛ Mɛsudammuu sɔɔté. O kó difɔ̃nkúò kè Baana
birɛ Sakɔbuu sɔɔté.
5 Bɛmbɛ kó difɔ̃nkúò kè Tekoaa ɛì kɔbɛɛ sɔɔté. Kè bɛ kó bɛkótíbè í ntũnnɛ bèè
bè ni mutɔ̃mmú bè bè nàá ntì, kɛ́yetɛ mutɔ̃mmú.
6 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Paseyaa birɛ Yoyada nè Besodia birɛ Mɛsudammu kè
bèɛ sɔɔté kɛ́dɔɔ̀ dicàù ketirì, kɛ́deè kɛ́cónné dicàù kó idɛí nè dɛ kó ipààti nè
yɛkpetínyè.
7 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Kabaɔ̃ɔ̃ ɛì kou Mɛdatia nè Mɛdonniibɛ botí kou Yadonni
kè bèɛ sɔɔté nè Kabaɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ nè Misepaa ɛì kɔbɛ. Kukó nyáà diyiè taà kɛ̀è bíɛ́kè
kóo kùmàndáà kɔbɛ do mbɛ.
8 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Adaya birɛ Osiyɛɛri wèè do tú mɛsɔɔ nkóo máátì kòò sɔɔté.
O kó difɔ̃kúò kɛ́feí Ananniya wèè do tú tihúúntì kóo dɔɔ̀rìwè. Bè do dèè bɛ
tɔ̃mmú Sedisadɛmmu duotí pɛ̃kè dìì bòrì ndi.
9 Bɛ kó difɔ̃nkúò kè Uuri birɛ Edefayaa sɔɔté, weè do bakɛ́ Sedisadɛmmu ɛì kó
dikɛ́è.
10 Kè wenwee feí Adumafu birɛ Yedayaa, kòo sɔɔté kɛ́nwetí o cĩɛ̃tè ìikè, kɛ́feí
Asabunniya birɛ Atuusi.
11 Bɛmbɛ kó difɔ̃nkúò Adimmu birɛ Madikia nè Pasati-Mɔabu birɛ Asubu kè
bèɛ sɔɔté kɛ́tuɔkɛnè yɛpɛ́ɛ̃pũnnétuo kó mɛkentímè.
12 Kè bèɛ deè kɛ́feí Adoɛsi birɛ Sadummu wèè do bakɛ́ Sedisadɛmmu kó dihɛì
kó dikɛ́è tɛrì wenwe nè o nitipobí.
13 Anunni nè Sandoaa ɛì kɔbɛ kè bɛmbɛ mɛ ntó sɔɔté kubiriku kó dibòrì bíɛ́kè
bɛè do kù maá kɛ́cónné yɛcàkè kó idɛí nè dɛ kó ipààti nè yɛkpetínyè, kɛ́nsɔkɛ́
kɛ́tuɔkɛnè bè tu dè tikùtì kó dibòrì.
14 Bè dɛ nkɑ̃̃ɑ́ nkè Edekabu birɛ Madikia sɔɔté, weè do bakɛ́ Bɛti-Kedɛmmu kó
dihɛì, weè do kù maá kɛ́cónné yɛcàkè kó idɛí ipààti nè yɛkpetínyè.

15 Bɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kɔdi-Osee birɛ Sadummu wèè do bakɛ́ Misipaa kó dihɛì, kòo sɔɔté kémaá dibòrì bɛ̀ tu dì tɛbintɛ kó dibòrì kɛ̀ dì pĩĩ nkécónné yɛcàkɛ̀ kó idɛí nɛ̀ ipààti nɛ̀ yɛkpetínyɛ̀, kémaánɛ̀ Sidoee kó kubiriku okpààtì kó mupérímù takɛ́ kéntɔ kétúɔkɛnɛ̀ yɛdɛtìsàkɛ̀ yèè kòrìnɛ̀ Dafiti ɛì.

16 Ò dɛ ndɔú nkɛ̀ Asibuku birɛ Nɛemiaa túótɛ́, weè do bakɛ́ Bɛti-Tisuu ɛì dikéè kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Dafiti kó kufɔ̃ti borɛ̀, kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ kubinku bɛ̀ do keú kù képɛ̃̀tɛ́ kétuɔkɛnɛ̀ bèè bàa okpààtì bɛ kó tɛcĩ̀tɛ̀.

17 Bɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Defiibɛ wuɔ nkou Bani birɛ Deummu nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ sɔɔté kédɔú, kɛ̀ Asabia wèè do bakɛ́ Keidaa kó dihɛì dikéè kòo sɔɔté o ɛì kó mɛfíè.

18 Kɛ̀ wenwee dɔú, nkɛ̀ Enadadi birɛ Binnuii tebitɛɛ sɔɔté. Weè do bakɛ́ Keidaa kó dihɛì tɛrì dikéè.

19 Kɛ̀ wenwee feí Yesuaa birɛ Asɛɛ wèè do bakɛ́ Misipaa, kòo sɔɔté kénwetí ditennì bɛ̀ dɔ̀ri dɛ̀ tikpàrìnɛntì, kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ iduotí maá dɛ̀.

20 O kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Sabuyii Baduki birɛɛ sɔɔté nɛ̀ tikɔ̃nyauti kétúótɛ́ iduotí màá dɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ ikuó nìùtì diɛwè Ediasibu cĩ̀tɛ̀ bòrìnùù.

21 Bɛ kó difɔ̃nkúò kéfeí Akikoti birɛ Udiya kó dɛbirɛ Mɛdemɔti, kòo túótɛ́ Ediasibu cĩ̀tɛ̀ bòrìnùù kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ tɛ mànku.

22 O kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ bèè yènní yɛhɛkɛ̀ yèè tɔ̀kénɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ̀ bèɛ sɔɔté.

23 Kɛ̀ bɛmbɛɛ dɔú nkɛ̀ Bɛnsamɛɛ nɛ̀ Asubu kɛ̀ bèɛ sɔɔté bɛ cɛ̃̃ĩ ìikè. Bɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Ananniya birɛ Maseya kó dɛbirɛ Asadia sɔɔté o cĩ̀tɛ̀ ìikè.

24 Kɛ̀ bɛmbɛɛ feí Enadadi birɛ Binnuii, kòo túótɛ́ Asadia cĩ̀tɛ̀ píkù tɛkù kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ iduotí màá dɛ̀ nɛ̀ i kentímɛ̀.

25 Kɛ̀ bɛmbɛɛ feí Usaii birɛ Padadi, kòo túótɛ́ kuduotí kentímɛ̀ kétuɔkɛ okpààtì cĩ̀tɛ̀ kó ditou diɛrì dìi benkɛ́ kɛ tɔ́kénɛ̀ dikpetíntou kó ditowaà. Kɛ̀ wenwee feí mPadosi birɛ Pedayaa

26 nɛ̀ bèè teénnɛ̀ Kuyie ncĩ̀tɛ̀ tɔ̃mbɛ̀ bèè ã̃ Ofɛri ɛì, kɛ̀ bèɛ túótɛ́ dibòrì bɛ̀ tu dì mɛniɛ nkó dibòrì dìi bo diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ ditou dìi benkɛ́.

27 Kɛ̀ Tekoaa ɛì kɔbɛɛ sɔɔté ditou diɛrì dìi benkɛ́ di ìikè, kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Ofɛri duotí.

28 Kɛ̀ ikuó nìùbèɛ sɔɔté sisɛ̃̃ĩ kó dibòrì kó mɛfíè, bá wè kòo nwetí o cĩ̀tɛ̀.

29 Bɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Imɛɛ birɛ Sadɔki mɛ ntó sɔɔté kénwetí o cĩ̀tɛ̀, kéfeí nSekanniya birɛ Semmaya wèè do tú diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kó dibòrì kóo bàrì, kòò tó sɔɔté.

30 Kɛ̀ wenwee deè kéfeí Sedemia birɛ Ananniya nɛ̀ Tisadafu birɛ dèè do tú dɛkuónnɛ̀ nɛ̀ Anunni, kɛ̀ Bedekia birɛ Mɛsudammuu sɔɔté kénwetí o cĩ̀tɛ̀.

31 Kɛ̀ wenwee deè kéfeí Madikia, wèè do máátí mɛsɔɔ nkó tinɛntì, kòo túótɛ́ bèè teé mbèè pĩ nKuyie ncĩ̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú nɛ̀ bɛpotambɛ̀ bɛ cɛ̃̃ĩ kó mɛfíè mmèè wetí dibòrì bɛ̀ tu dì Mifikadi, kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ ditou diɛrì dìi bo mɛkentímɛ̀.

32 Bèè tu tisɔɔnɛntì kó bɛmáábɛ̀ nɛ̀ bɛpotambɛ̀ kɛ̀ bèɛ túótɛ́ dikéè sɔnni kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ ipe kó dibòrì.

Sɔ̃mbadaa nɛ̀ Tobiya bɛ̀ dɔmɛ̀ kɛpaa nkuduotí kó mumarimù

33 Mɛmmɛ Sɔ̃mbadaa kèèmɛ̀ ti maàmɛ̀ kuduotí kòo miɛkɛɛ pɛikɛ kécɔ́útɛ́ mɛdiè kòò ti senkèrì tínti Sifubɛ,

34 kénnáá nho kɔbɛ nɛ̀ Sammarii kó bɛhããpòmbɛ̀ kɛ tú: Dɛ kó bɛsĩnténìtìbɛ̀ dɔ̀ri ba? Ti yóu kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ kɛ pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú kɛ́ mù dèèà? Diyiè dìmáà kó mutɔ̃mmú dɔkɛ. Yɛtã́rɛ̀ yèè diɛ nkɛ cɔútɛ́, bɛ̀ bo na kéwɛ̃̀tɛ kéyíi ndɛ kó tidobontì kéfié nKuyie nyiwũɔ̃à?

35 Dɛ̀ do sɔ́ nTobiya Amɔniibɛ botí kou weè bo Sãmbadaa borɛ̀, kébɛ́i nkɛ dɔ̀: Yóunɛ̀ kɛ̀ bɛɛ maá! Kɛ̀ tɛkpamɔtɛ̀ dèkɛ dɛ kó kuduotí kùù maánɛ̀ yɛtɔ́rɛ̀ kù dotimu.

36 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ m bántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nwéntɛ́ bɛ̀ ti sènkɛ̀rìmɛ̀, yóu kɛ̀ yɛsɔ́ɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ ti sɔ́ɔ́ nyɛɛ do bɛ yɔ ĩnkɛ̀, yóu kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ pĩńmú kékɔ̀nnɛ̀ dihɛì tɛrì kɛ̀ bɛɛ naá ntidaatì kédi ifɛi.
37 Báá bɛ̀ cĩɛ́, báá ũté bɛ yɛi, bɛ̀ ti cààrèmu tínti bɛ̀ɛ̀ maà kuduotí.

38 Mɛ̀mɛ kɛ̀ ti maá kuduotí kɛ́ kù tũntɛ kéfité kɛ̀ mɛokùmɛ̀ mɛɛ̀ máà nkpaá kũmmú. Bɛnìtìbɛ̀ do pĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ mɛmɔu ndi.

4

1 Sãmbadaa nɛ̀ Tobiya nɛ̀ Adabubɛ nɛ̀ Amɔniibɛ nɛ̀ Asidodiibɛ bɛ̀ kɛèè dìì mɔ̀nnì ti maámɛ̀ kuduotí kɛ ĩĩtí yɛfɔ̃̀tɛ̀ kɛ fité, kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiɛ̀.
2 Kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné bɛmɔu kɛ bo kɔtɛní kédo Sedisadɛmmu kóò càkɛ.
3 Kɛ̀ tí kuɔ́nnɛ̀ Kuyie nkéwaá mbɛ̀ɛ̀ bo mbaa dihɛì kuyie nnɛ̀ kɛyènkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ báá tanní.
4 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ náá nkɛ tú:
Bɛtɔ̃mbɛ̀ ɔumu!
Dɛ̀ɛ̀ pùɔ nkɛ̀ dɛ̀ dɛu,
ti báá na kémaá kuduotí kédeè.
5 Kɛ̀ ti dootitɔbɛ̀ biɛ náá nkɛ tú: Bɛ̀ í yó ndakɛ ti kpéí nkɛ̀, tí bɛ̀ do kɛ́ bɛ̀ kùɔ kɛ̀ mutɔ̃mmúu paà.

Nɛemii duɔ́mmɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ tikpàrìnɛntì

6 Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo ti dootitɔbɛ̀ ɛkɛ̀ fitímɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkɔrìní kucɛ mɛ̀pɛ́u kɛ ti náá nkɛ tú: Bɛ̀ kɛ̀rínímu tipíìtì timɔu kɛ bo ti do.
7 Mɛ̀mɛ kɛ̀ nh oo nhoo mbɛnìtìbɛ̀ kuduotí fɔ̃nkúò yɛfɔ̃̀tɛ̀ miɛkɛ ké bɛ̀ tũnnɛ bɛ naàmùntì dò ndòmmɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ ntɔ bɛ se nɛ̀ bɛ kpɔ̃ɔ̃̀ nnɛ̀ bɛ tãnnɛ̀.
8 Kɛ̀ n yà kufɔ̃waá mbɛ̀ bomɛ̀ kéité képĩɛ̃ké kénáké dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ nɛ̀ bɛsɔmbɛ kɛ dɔ̀: Di bá mbɛ̀ yĩɛ̃kù, dentɛnèní Kuyie ndi tũ nkù kpeńnìmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kù dé, kpannɛ̀ di tebìí kpéí nnɛ̀ di bí kpéí, initidaaì nɛ̀ initipòì nɛ̀ di pobɛ̀ nɛ̀ di cɛ́ĩ.
9 Mɛ̀mɛ kɛ̀ ti dootitɔbɛɛ keè ti kèèmɛ̀ bɛ kpéí, kébantɛ́ Kuyie ncàkɛmɛ̀ bɛ dɔ́ kédɔɔ̀ tì. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ tí wɛ̃tɛ kuduotí borɛ̀ bá wè kòo sɔɔté o tɔ̃mmú.
10 Kɛ̀ tí túótɛ́ dɛ kó diyiè nɛ̀ yɛwe yèɛ̀ kpaaní, kɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ dikéè dìì nní mpĩ mmutɔ̃mmú, kɛ̀ dikéè tɛrì tɔ yɛkpɔ̃ɔ̃̀ nnɛ̀ tidɔpììtì nɛ̀ dɛtãnnɛ̀ kɛ dáátí yɛmátìyaàbòrɛ̀, kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ còńmú Sudaa kɔbɛ fɔ̃nkúò.
11 Kɛ̀ bɛmaribɛ̀ mmaà, bɛɛ̀ bɛ̀ duɔ ntitɔ́tì kɛ̀ bɛ̀ mpĩnnɛ̀ mutɔ̃mmú sinɔu sìmasì masì kɛ̀ sitɛsì tɔ tikpàrìnɛntì.
12 Kɛ̀ bɛmaribɛ̀ mmaà kɛ yi yɛse, kɛ̀ ditãtɛheù yiɛ̀ ncòńmú m píkù.
13 Kɛ̀ n nákɛ́ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sɔmbɛ kɛ dɔ̀: Mutɔ̃mmú dɛumu kuduotí í sénní kɛ̀ ti dò nti bíékɛ̀ ti bíékɛ̀ òmɔù í tɔ̀kénɛ̀ otɔù.
14 Kɛ̀ di bo kùù píkù kɛ kèè ditãtɛheù kuɔ́mmɛ̀, dí tíí nkékɔtɛní ti borɛ̀, Kuyie nti tũ nkù yóó kpàmmu ti kpéí.
15 Mɛ̀mɛ kɛ̀ ti níí mpĩ mmutɔ̃mmú kukũnwentóo nɛ̀ kɛyènkɛ̀, ti miɛkɛ kɛ̀ dikéè níí ntɔ yɛkpɔ̃ɔ̃̀.
16 Kɛ̀ n nákɛ́ bɛɛ̀ ni mutɔ̃mmú kɛ dɔ̀: Bá wè nɛ̀ o kó ditĩnnì bɛ̀ níí nyié nSedisadɛmmu miɛkɛ kɛ níí nti baa kɛyènkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ wentɛ́ bɛ̀ mpĩ mmutɔ̃mmú.
17 Mí nnɛ̀ n tebìí nɛ̀ n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ ti bàrìbɛ̀ bɛɛ̀ ti nɛínɛ̀, òmɔù í ndɛì o yààtì, bá wè kòò mpikú kukpàrìnɛnkù o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ.

5

Nɛemii yetɛmɛ̀ Sifubɛ bo wɛ̃tɛ kénfɛ́ũnkomɛ̀ bɛ tebìí

1 Diyiè marì kɛ̀ Sifubɛ mabɛ̀, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbèɛ ítɛ́ kénsɛ́í mbɛ tebìí mɛdiè.
2 Kɛ bɛ̀ nàá nkɛ tú: Tínti nɛ̀ ti bí ti sũmu initidaaì nɛ̀ initipòì dí ti duɔ́ ntidiitì kɛ̀ tí nyo nkɛ fòùnɛ̀.
3 Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu: Dikònnì ɔ̃ɔ̃ tanní kɛ̀ ti duɔ́ ndɛpaa ndɛ nɛ̀ ti kó titebiiti nɛ̀ ti cɛ́ĩ kɛ̀ bɛ̀ bo ti duɔ́ ntidiitì.
4 Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu ti ɔ̃ ndò nkéyietí okpàátì dàmpóò képentɛmu ké bɛ̀ yietí ti paa nnɛ̀ fínyĩ́ kó dɛtie.
5 Ti mɛ ntu mɛyĩ́ĩ mmèmáà kɔbɛ mbɛ, bɛ bí í pɛ̃ɛ̃té ti kpɛyi, nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ ti dò nkéduɔ́ nti bí initidaaì nɛ̀ initipòì kɛ̀ ìi naá mbɛ kó tidaatì. Ti bí initipòì maì naámmu bɛ kó tidaatì képĩ́ mbɛ tɔ̃mmú. Ti í mɔkɛ ti bo yĩ́mɛ̀, ti paa nnɛ̀ fínyĩ́ kó dɛtie, bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ dɛ̀ tiekɛ.
6 N kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ dɛ̀ n yonkɛ mɛdiè.
7 Kɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mamɛ̀ n tanní kéndò n kpannɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀, ké bɛ̀ nàké kɛ tú dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di diinko di tebìí mɛsémmɛ̀. Mɛm̀mɛ n yumɛ̀ mɛtíímmɛ̀ diɛmɛ̀,
8 ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ti wɛ̃tɛ kɛ do nti tebìí bɛ̀ do fiítí sì bɛtɔbɛ̀ ciɛ, kɛ̀ sì tu tidaatì, kɛ̀ di né wɛ̃tɛ ké sì fiiti di miɛkaà?
Kɛ̀ bɛ̀ ndò nkárɛ́, òmɔù í mpètɛ́ kébéi.
9 Kɛ̀ m bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di dɔɔri dɛ̀ í wenni, di dò nkéndému Kuyie nkɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ ti báá ãnné timáà ifɛi ibotí tɛì ìikɛ̀, ìì tu ti dootitɔbɛ̀.
10 Mí m mɔ́mmuɔ nnɛ̀ n tebìí nɛ̀ n kó bɛtũmbɛ̀ ti múnkɛ do pèntɛmu bɛnìtìbɛ̀ idíítí nɛ̀ tidiitì, ti dɛ̀ mbɛ̀ pã, ti báá bɛ̀ bekɛ dɛ kó yɛbàà.
11 Di do cuɔ́ bɛ̀ɛ kó dɛpaa mbɛ̀ di bannɛ̀ mɛ̀ɛ kpéí, dí dɛ̀ mbɛ̀ tɛ̃ɛ́né yíe nyíe. Bɛ paa nnɛ̀ bɛ fínyĩ́ kó dɛtie nnɛ̀ odìfíè kpɛrɛ nɛ̀ bɛ cɛ́ĩ nɛ̀ bɛ diitì nɛ̀ mɛnaàbémmɛ̀ nɛ̀ mɛkùɔ̀ di do bɛ̀ pèntɛ dɛ̀ nɛ̀ di do dɔ́ ké cɔ̃ntɛ dɛ̀.
12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yie mbɛmɔu kɛ dɔ̀: Ti yóó dɔɔmu a ti nàké tì, ti bo bɛ̀ tɛ̃ɛ́né ti do cuɔ́ dɛ̀ bá ti tɛ́nkɛ báá bɛ̀ bekɛ dèmarɛ̀.
Mɛm̀mɛ kɛ̀ n tíí nyikuɔ́ nìùbɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛɛ parìkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ bo dɔɔ̀ bɛ̀ béi ntì.
13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n kpɑ̃ɑ̃té n yaàyɔrì kébéi nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè í dɔ̀ɔ ò béi ntì Kuyie nyóó ò kpɑ̃ɑ̃té mɛɛ̀ botí kóò dènnɛ o cĩɛ̃tɛ̀ kòo paà o kpɛrɛ dɛmɔu kɛ tɛ́nkɛ bá mmɔkɛ dèmarɛ̀. Ditĩnnì dimɔu kɛ̀ di dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ sãntɛ Kuyie nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ dɔɔ̀ bɛ̀ béi ntì.

14 Nɛ̀ n naámmɛ̀ Sifubɛ kóo kùmàndáà Sudaa tenkɛ̀ okpàátì Aditakisɛsi kpàtì benni sipísìdé kpɛri miɛkɛ kéntɔ kétuɔkɛnní yɛbie nsipísìtããti dɛ̀ mɔ̀kɛ yíe nyɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè mí nnɛ̀ n kɔbɛ ti í bekɛ bɛ̀ dò nkéyietí dɛ̀ kùmàndáà.
15 Bɛ̀ɛ n niiténɛ̀ kɛ naá nkùmàndáàbɛ̀ bɛ do fɛ́ũnkomu bɛnìtìbɛ̀ kɛ békú idíítí nɛ̀ mɛnaà nkɛ cɔ́ú dàmpóò mɛdítíbii nsipísìnàà sìnàà bá dìi yiè, kɛ̀ kùmàndáà kó bɛtũmbɛ̀ múnkɛ nfɛ́ũnko bɛnìtìbɛ̀. Mí mmɛ nyí dɔ̀ɔ dɛndɛ kó dimàà n dé mɛ̀ɛ kpéí nKuyie.
16 M pètìnkɛ do pĩmmu m mɔ́mmuɔ mmutɔ̃mmú kɛ maà kuduotí, n kɔbɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ m bonɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ pĩ mmutɔ̃mmú. N yí dontɛ́ òmɔù kó kupaku kudonku sámpɔ́kù n tú mɛ̀ɛ kpéí kùmàndáà.
17 Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ bɛ̀ɛ do yo n kó mudiì bɛ̀ do bo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù (150) ndi kɛ né mbúútí bɛ̀ɛ do iitiní ibotí tɛì ìì ti tɔ́kénɛ̀ i miɛkɛ kɛ kɔrìní.

18 Bá dìì yiè n do õõ dontɛ́nɛ̀ n kó idíítí nyi fɛnààfɛ̀ nɛ̀ yɛpedakɛ̀ mɛkùɔ nkpɛyɛ yɛkuɔ kɛ né yíɛ́nɛ̀ sikoó. Yɛwe tɛpíítɛ̀ mɛnaà nyɛnaadɔ́ yɛnaadɔ́. Bá nɛ̀ mɛmmɛ n yí bɛ̀ bekɛ kɛ tú bɛ̀ nni nyietì bɛ dò nkɛ́ n yietì dɛ̀ kùmàndáà kɛ yɛ̃́ kuduotí kó mumarimù do túmɛ̀ mutõmmú cɛ̃́ɛ̃́mù mmu dihɛì yɛmbɛ̀ kpɛ́í.

19 Áú Kuyie! M pĩ mmùù tõmmú bɛnìtìbɛ̀ biɛ nkpɛ́í mmù dɛumu, a báá yɛ̃ n kpɛ́í.

6

Bɛ̀ maámɛ̀ kuduotí kɛdeè

1 Bɛ̀ nàkɛ́ dìì mànnì Sãmbadaa nɛ̀ Tobiya nɛ̀ Kesɛmmu Adabubɛ botí kou nɛ̀ ti dootitɔbɛ̀ ti maámɛ̀ kuduotí kɛ dèè kɛ̀ mɛfíè mmamɛ̀ í kpaá. Dɛ̀ do sɔ̃́ m mu nyí còńné yɛcàkɛ̀ kó idɛí.

2 Sãmbadaa nɛ̀ Kesɛmmu kɛ̀ bèɛ tõnní kɛ̀ bɛ̀ n nákɛ́ kɛ dɔ̀ n kɔtoo kɛ̀ tí máá Kefɛdimmu Onɔɔ biriku kénákɛ́. Nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ né dɔ́ kɛ́ n dɔɔ̀ mɛyɛi.

3 Kɛ̀ n tõnkoo kɛ̀ bèɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: M pĩ mmùù tõmmú í tú musámpómù, m báá na kɛ́ mù kũńné kékɔtoo kɛ́ bɛ̀ yà, kɛ̀ n yìtɛ́, mutõmmú yóó cómmúmu.

4 Kucɛ mènàà bɛ̀ n duɔnnímɛ̀ dipátíri kɛ̀ dì tɔ tináaǹtì tìmáà. Kɛ̀ m múnkɛ mbɛ̀ tɛ̀ńnìnko mɛtɛ́ɛ́nnímɛ̀ mèmáà.

5 Kucɛ mènùmmù Sãmbadaa tõnnènnímɛ̀ o kóo tõntì dipátíri kɛ̀ dì feí,

6 kɛ wɛ̃̀ri kɛ tú yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ náámmu kɛ̀ Kesɛmmu nàá nkɛ tú: Fɔ́ nnɛ̀ Sifubɛ sɔmbɛ di dɔ́ kébɔ nhokpààtì nwe, kɛ̀ dɛɛ̀ te kàa maá kuduotí kɛ bo naá nSedisadɛmmu kóo kpààtì,

7 kɛ̀ kannɛ ikuó nìùbɛ̀ bèɛ yóó pĩɛ̃kɛ́ Sedisadɛmmu miɛkɛ a túmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì. Okpààtì yóó tì kèèmu. Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu á kɔtení kɛ̀ ti nákɛ́.

8 Kɛ̀ nh ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: A mɛ nnàkɛ́ tì òmɔù weè í tì béi, fɔ̃́ɔ̃́ yèmmɛ̀ mɛ̀ dò nkɛ̀ fɔ̃́ɔ̃́ tì keuté kɛ náá.

9 Bɛ̀ dɔ́ kédonné ti kɔ̃mbùɔ̀tì nti kɛ náá nkɛ tú: Bɛ kɔ̃̀ntì bo yãrikɛ kɛ̀ mutõmmúu cómmú.

N Yiɛ̀ nKuyie nhá n kpénkùnnɛ n tõmmú miɛkɛ.

10 Diyiè marì kɛ̀ n kɔtɛ Dedaya birɛ Semmaya borɛ̀ Mɛetabɛɛdi yaàbirɛ, kɛ yɛ̃́ ò do í namɛ̀ kékɔtení m borɛ̀. Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Tí ta Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kékpetínné yɛbòrɛ̀, a dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ kɔ̀riní kɛ nyènkɛ̀ kɛ bo da pĩ nkékuɔ.

11 Kɛ̀ nh ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Míì kó kubotí í cokù, n ketɛ́ kɛ í dò nkéta Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kénkpaá kɛ fòù. N yí tati.

12 N do bantému kɛ dò nhò nnàá ntìì náaǹtì í bonní Kuyie mborɛ̀, ò tì nàá nTobiya nɛ̀ Sãmbadaa bɛ̀ ò yietí mèɛ̀ kpɛ́í nkɛ.

13 Ò béi mmɛmmɛ kɛ̀ kufɔ̃waá nkuù bo m pĩ nkɛ̀ n dɔɔ̀ ò yɛ̃mmɛ̀ kéyetɛ́nɛ̀ Kuyie, kòo na késĩ̃nkùnnɛ n yètìrì ké nh ãnné ifɛi.

14 Kuyie nha báá yɛ̃ Tobiya nɛ̀ Sãmbadaa bɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ dɛ̀, a múnkɛ í yɛ̃ Nɔdadia onitipòkù wèè nàá nha pããnáaǹtì nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ nàá nha pããnáaǹtì bɛ̀ do dɔ́mɛ̀ kédonné n kɔ̃mbùɔ̀tì.

15 Kuduotí kó mumarimù do dèè dibenni tɛ̃̀nkù bɛ̀ tu wè Edudi* kó diyiè sipísìdé nɛ̀ dinummurì ndi. Ti do maà kémmɔkɛ yɛwe sipísìnùmmù nɛ̀ yèdéɛ̀ ndi.

---

* **6:15** ***Edudi:*** Bɛ̀ do kaammɛ̀ bɛtɛ̃̀ɛ̃̀bɛ̀ nɛ̀ ti bɛ̀ kaammɛ̀ dɛ̀ í wɛ̃. Bɛ kóo tɛ̃̀nkù Edudi berínɛ̀ ti kó bɛtɛ̃̀ɛ̃̀bɛ̀ oniínwè nɛ̀ owɛínwè dɛ cuokɛ̀ nkɛ (diyofíì nɛ̀ kupɔɔsɛ̃́kù dɛ cuokɛ̀).

16 Ti dootitɔbè nè yɛhɛkè yèè ti fité yɛ kɔbɛ kèè dìì mɔ̀nnì ti maámè kuduotí kɛ dèè kè dèɛ bè di kè bè ti yɔtɛ, kébanté Kuyie nkuù ti niitémè dɛ kó mutɔ̃mmú.
17 Dɛ kó mɛfíè mmiɛkɛ Sudaa eì kó bɛkótíbè nè Tobiya kè bè wɛ̀ɛ̃ũ bɛtɔbè yɛpátɛ mɛcãã mmɛcãã.
18 Kè Sudaa kɔbɛ péu nhò mɔ̀kɛnè mɛtaummè kɛ yɛ́ ò do túmè Sifubɛ botí kou Adaa birɛ Sikanniya cɔ̀kù nwe. Kòo birɛ Yoananni po Bɛdekia birɛ Mɛsudammu kóo sapàà.
19 Kè bè nhò sãntí n yìikè kɛ tɔu n náaǹtì koò nàá. Mɛm̀mɛ kè Tobiya wãriní yɛpátɛ kɛ bo yɛ́ríkùnnɛ n kɔ̃ntì.

7

Bè kànnɛmè bɛbàrìbè dihɛì kpéí

1 Kuduotí maá dìì mɔ̀nnì kédeè kè n cónné yɛbòrè kó idɛí nè yɛcàkè kédeè, bèɛ yó mbaa yɛbòrè nè bɛyɛndèmbè nè Defiibɛ kè bèɛ keté bɛ tɔ̃mmú.
2 Kè n túóté n tebitɛ Ananni kébaá nSedisadɛmmu kétúóté Ananniya bɛhããpɔ̀mbè kóo kótí kòo mbaké tɛcɛ̃kpetè. Ò do tú onìtì wèè dɔ̀ɔri wènwe ò béi ntì kɛ dé Kuyie nkè dè pɛ̃ɛ̃té bɛsɔmbɛ péu.
3 Kè m bè nàké kɛ dɔ̀: Sedisadɛmmu kó yɛbòrè níí báá kpeté kè diyiè í tònkè, kuyuoku ké nyè kpetí. Bèè bàa yɛbòrè kè bè bo kɛ cómmú bɛ karè bè karè. Kè m bè nàké kɛ dɔ̀ bèɛ maá didènnì bèè yó mbaa dihɛì bɛ kpéí, bá wè o kó dikarì mbo o cɪ̃ɛ̃tè ìikè.
4 Sedisadɛmmu eì do pɛ̃kèmu kɛ dɛu, bɛnìtìbè né í nsũ di miɛkɛ, sicɛ́ɪ̃ mu ndo í maá kédeè.

Bè kàammè Sifubɛ bèè bo Sedisadɛmmu

5 Kè Kuyie nni mbéinnè kè n tíí ndihɛì kó bɛkótíbè nè bɛbeémbè nè bɛnìtìbè sɔmbɛ. Kè n duó nkè bèɛ kaa mbɛnìtìbè kè n wénté bèɛ do niité kékonní Sedisadɛmmu bɛ yètè wãri dìì pátíri miɛkɛ kéyà yɛyètè yèè mè ntũnní.
6 Ntɛ okpààtì Nɛbukannɛsaa kó dimɔ̀nnì bè do pɪ̃ḿmú bè kékònnè Babidɔnni, kè kusũkùu wɛ̃tɛ kékò nSedisadɛmmu Sudaa tenkè, bá wè kòo kari o eì.
7 Bèè do nɛínè Sodobabɛɛdi kékonní bɛè yètè tu yiɛ: Sosuwee nè Nɛemii nè Asadia nè Adammia nè Naamanni nè Mɔdokaii nè Bidisanni nè Misipedɛti nè Bikibaii nè Nɛummu nè Baana. Ntɛ bɛ naàmùntì dò ndòmmè.
8 Kè Padeosi naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔupísìdé nè tɛkɔ̀ùtè nè sipísìyiekè nè bèdébè (2172).
9 Kè Sefatia naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nè sipísìyiekè nè bèdébè (372).
10 Kè Adaa naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nè sipísìnùmmù nè bèdébè (652).
11 Kè Sosuwee nè Yoabu bɛ yaàbirɛ Pasati-Mɔabu kó kunaàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔupísìdé nè sikɔusìni nè tɛpíítè nè bèni (2818).
12 Kè Edammu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔùpíítè nè sikɔusìdé nè sipísìnùmmù nè bènàà (10254).
13 Kè Satuu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìni nè sipísìnàà nè bènùmmù (845).
14 Kè Sakaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìyiekè nè sipísìkuɔ̀ (760).
15 Kè Binnuii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nè sipísìnàà nè bèni (648).
16 Kɛ Bebaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nè sipísìdé nè bèni (628).
17 Kɛ Asikadi naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔupísìdé nè sipísìtããti nè sipísìdé nè bèdébè (2322).
18 Kè Adonnikammu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nè sipísìkuɔ̀ nè bèyiekè (667).
19 Bikibaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔupísìdé nè sipísìkuɔ̀ nè bèyiekè (267).
20 Kè Adinni naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nè sipísìnùmmù nè bènùmmù (655).

21 Kɛ̀ Esekiasi yaàbirɛ Atɛɛ naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sipísìwɛi nɛ̀ bɛ̀ni.
22 Kɛ̀ Asummu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀ni (328).
23 Kɛ̀ Besaii naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀nàà (324).
24 Kɛ̀ Adifi naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (112).
25 Kɛ̀ Kabaõ̃ ɛì kɔbɛ ḿbo sipísìwɛi nɛ̀ bɛ̀nùmmù (95).
26 Kɛ̀ Bɛtideɛmmu nɛ̀ Nɛtofaa kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìni nɛ̀ bɛ̀ni (188).
27 Anatɔti ɛì kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀ni (128).
28 Kɛ̀ Bɛti-Asimmafɛti ɛì kɔbɛ ḿbo sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀.
29 Kɛ̀ Kidiya-Yeadimmu nɛ̀ Kefidaa nɛ̀ Bedɔti kɛ̀ dɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀tããti (743).
30 Kɛ̀ Damaa nɛ̀ Kebaa kɛ dɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo sikɔusìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ òmáà (621).
31 Kɛ̀ Mikimasi ɛì kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (122).
32 Kɛ̀ Betɛɛdi nɛ̀ Aii kɛ̀ dɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀tããti (123).
33 Kɛ̀ Nɛbo kó dihɛì tɛrì kɔbɛ ḿbo sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀.
34 Kɛ̀ Edammu tɔù kó kunaàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔ̀ùpíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ bɛ̀nàà (1254).
35 Kɛ̀ Adimmu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìdɛ́ (320).
36 Kɛ̀ Sedikoo ɛì kɔbɛ ḿbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀nùmmù (345).
37 Dɔdi nɛ̀ Adidi nɛ̀ Onɔɔ ɛkɛ̀ kɔbɛ ḿbo sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ òmáà (721).

38 Kɛ̀ Senaa ɛì kɔbɛ ḿbo sikɔupísìtããti nɛ̀ sikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìtããti (3930).
39 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Sosuwee yaàbirɛ Yedaya naàmùnkù kɔbɛ ḿbo sikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀tããti (973).
40 Imɛɛ naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìnùmmù nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (1052).
41 Kɛ̀ Pasuu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ (1247).

42 Kɛ̀ Abimmu naàmùnkù kɔbɛ ḿbo tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ (1017).

43 Kɛ̀ Defiibɛ kó kunaàmùnkù kɔbɛ ntú biɛ: Odefaa yaàbí Sosuwee nɛ̀ Kadimiɛdi bɛ naàmùnkù sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀nàà.

44 Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó bɛdɛ̀mbɛ̀ miɛkɛ Asafu naàmùnkù kɔbɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀ni (148).
45 Bɛ̀ɛ̀ bàa yɛbòrɛ̀ bɛ miɛkɛ Sadummu nɛ̀ Atɛɛ nɛ̀ Tadimɔɔ nɛ̀ Akubu nɛ̀ Atita nɛ̀ Sobaii bɛ naàmùntì kɔbɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bɛ̀ni (138).

46 Kɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ tõmbɛ̀ kó ditĩ̃nnì kɔbɛ ntú biɛ: Tisisa nɛ̀ Asufa nɛ̀ Tabaɔti
47 nɛ̀ Kedosi nɛ̀ Siya nɛ̀ Padonni
48 nɛ̀ Debanaa nɛ̀ Akaba nɛ̀ Sadimaii
49 Annani nɛ̀ Kidɛdi nɛ̀ Kasaa
50 nɛ̀ Edeayaa nɛ̀ Edesinni nɛ̀ Nɛkodaa
51 nɛ̀ Kasammu nɛ̀ Usaa nɛ̀ Paseyaa
52 nɛ̀ Besaii nɛ̀ Mɛunimmu nɛ̀ Nɛfusesimmu
53 Bakibuku nɛ̀ Akufa nɛ̀ Aduuri
54 nɛ̀ Batisidouti nɛ̀ Mɛidaa nɛ̀ Adisa
55 nɛ̀ Badikosi nɛ̀ Sisedaa nɛ̀ Temaa,
56 nɛ̀ Nɛtisia nɛ̀ Atifa.

57 Sadomɔɔ kó bɛtõmbɛ̀ naàmùntì kɔbɛ do tú biɛ: Sotaii nɛ̀ Sofedɛti nɛ̀ Pedida,
58 Yaada nɛ̀ Dadikonni nɛ̀ Kidɛdi,
59 Sefatia nɛ̀ Atidi nɛ̀ Pokedɛti-Asebaimmu nɛ̀ Amɔɔ.

60 Bèɛ do tú Kuyie ncĩ̃ètɛ̀ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ Sadomɔɔ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ yaàbí kɛ̀ bèɛ wɛ̃nné kémbo sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìwɛi nɛ̀ bèdébè (392).

61 Bèè do ìté Babidɔnni kékonní Sedisadɛmmu kɛ í nna kénáké bɛ yaàrìbè yètɛ̀ kébɛnkɛ bè tumè Isidayɛɛribɛ bèɛ do tú: Tɛdi-Mɛdaa nɛ̀ Tɛdi-Adisaa nɛ̀ Kedubu-Adonni nɛ̀ Imɛɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ.
62 Bɛmɔu kɛ̀ bèɛ wɛ̃nné kémbo sikɔusìkuɔ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bèdébè (642). Dedaya nɛ̀ Tobiya nɛ̀ Nɛkoda bɛ yaàbí nyi mɛmmɛ.
63 Ikuó nìùbè miɛkɛ kɛ̀ bèmabè ḿbo kɛ tú: Obayaa nɛ̀ Akikoti nɛ̀ Badisidaii bɛ naàmùntì kɔbɛ. Badisidaii do tùótɛ́ Badisidaii Kadaadi ɛì kou kóo sapàà nwe kɛ̀ bèɛ ò yu o yètìrì.
64 Kòo wammú o botí kɔbɛ pátíri miɛkɛ o yètìrì kémónté kɛ̀ bèɛ bè dènnɛ ikuó tɔ̃mmú miɛkɛ.
65 Kɛ̀ kùmàndáà bè nàké kɛ dɔ̀: Bè báá di bè pã mùù dii Kuyie kénkémmúnè ikuó nìùtì bo beémmè Kuyie nnɛ̀ ikuó nɛntì bè tu tì udimmu nɛ̀ tumimmu.

66 Isidayɛɛribɛ bèè ìté Babidɔnni kɛ konní Sedisadɛmmu bè do bo sikɔupípísìnàà nɛ̀ sikɔupísìdé nɛ̀ sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìkuɔ ndi (42360).
67 Kɛ̀ bèɛ nɛínɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛnitidaabè nɛ̀ bɛnitipòbè sikɔupísìyiekɛ̀ nɛ̀ sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bèyiekɛ̀ (7337). Bɛdèmbè bɛnitidaabè nɛ̀ bɛnitipòbè kɛ̀ bè ḿbo sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bènùmmù (245),
68 kɛ mɔkɛnɛ̀ yòyóbè sikɔusìnàà nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bènùmmù (435). Sãmmarímú sikɔupísìkuɔ nɛ̀ sikɔusìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìdé (6720).
69 Kɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbè mabèɛ pãmmú yɛpãrɛ̀ kɛ̀ bè bo maánè Kuyie ncĩ̃ètɛ̀. Kɛ̀ kùmàndáà pã yɛsɔɔwèrè tɛkɔupíítɛ̀ (1000). Yɛbɔ bè bo mméínè yè mɛyĩ̃ nsipísìnùmmù yɛkɔutéyaàbòrè sikɔusìnùmmù nɛ̀ sipísìtããti (530) kɛ̀ bè bo mpĩ̃nnè Kuyie ncĩ̃ètɛ̀ miɛkɛ ikuó tɔ̃mmú.
70 Bɛhɛikènkótíbè do pãmmú yèè pãrè miɛkɛ kɛ̀ mɛsɔɔ nní ḿbo yɛsɔɔwèrè sikɔupípísìdé (20000) nɛ̀ timátì péítì cìdóòbè tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (1100).
71 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛɛ pã yɛsɔɔwèrè sikɔupípísìdé (20000), timátì péítì cìdóòbè tɛkɔupíítɛ̀ (1000) nɛ̀ yɛkɔutéyaàbòrè sipísìkuɔ nɛ̀ yèyiekɛ̀ ikuó nìùbè kpéí.

72 Ikuó nìùbè nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bèè bàa yɛbòrè nɛ̀ bɛdèmbè nɛ̀ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bèmabè bèè pĩ mmutɔ̃mmú Kuyie ncĩ̃ètɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kɛ̀ bèɛ kari bɛ ɛkɛ̀ bɛ ɛkɛ̀.

8

Ɛsitadasi do kàammè Kuyie nkuó bɛnìtìbè ìlkè

Dibenni tɛ̃nkù yiénwè miɛkɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ íténí bɛ ɛkɛ̀ bè do bo yèè miɛkɛ.
1 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃nné dinùù kétíí mbè tu dìi bòrì mɛniɛ nkó dibòrì, kénáké ikuó wããtì Ɛsitadasi kɛ dɔ̀ wèe túótɛ́ní Kuyie nkuó pátíri kù do duó nkɛ̀ Mɔyiisii wãri dì.
2 Mɛmmɛ kɛ̀ ikuó nìùtì Ɛsitadasii túótɛ́ní Kuyie nkuó pátíri kɛ̀ bɛnìtìbèɛ tíí, mbɛnitidaabè nɛ̀ bɛnitipòbè nɛ̀ bèè kó dimàà màkɛ mɛyèmmè kɛ bo na kékeè, otɛ̃nkù yiénwè kó diyiè ketirì do ndi.
3 Dɛndɛ dibòrì bè tu dì mɛniɛ nkó dibòrì ò kàammè Kuyie nkuó pátíri kɛ́ ndì kàà ndikũnweńnì kɛ̀ diyiè yàa cónnénè yɛyɔ, kòo dì kàà mbɛnitidaabè nɛ̀ bɛnitipòbè nɛ̀ bèè kó dimàà dò nkéna kékeè. Bɛmɔu kɛ̀ bè kémmú.
4 Bè do dɔ̀ɔ diwũɔ̃tɔ̀nnì ndi nɛ̀ idɛí kɛ̀ Ɛsitadasi ndekɛ di ĩ̃nkè. Matitia nɛ̀ Sɛmma nɛ̀ Annaya nɛ̀ Udii nɛ̀ Idikiya nɛ̀ Maseya kɛ̀ bè còḿmú o bakù youú.

Pedaya nè Mikayɛɛdi nè Madikia nè Asummu nè Asibadana nè Sekadii nè Mɛsudammu kè bè bo kucǎnku.

5 Kè Ɛsitadasii pĩntɛ dipátíri bɛnìtìbè bɛmɔu ììkɛ, kè bèɛ di yà kɛ yɛ́ ò do cómmúmè dɛ iitírè ndɛ. Ò dì pĩntɛ dìì mɔnnì kè bèɛ ítɛ́ kécómmú.

6 Kè Ɛsitadasii sãntɛ Kuyie nkperíkù kè bɛnìtìbè bɛmɔu cóútɛ́ kɛ dɔ̀: Dè mmɛ ndò. Kédo kénínkú késĩnnɔ́ɔ kɛtenkè,

7 kéíténí kécómmɔ́ɔ Defiibɛ bèè do tú ikuɔ́ nìùbè, kè bè mbè tiè Kuyie nkuɔ́ bè kàa nyì ĩnkè, bɛɛ Defiibɛ yètè do tú: Sosuwee nè Bani nè Sedebia nè Yaminni nè Akubu nè Sabetaii nè Odia nè Maseya nè Keitaa nè Asadia nè Yosabadi nè Annani nè Pedayaa.

8 Kè Ɛsitadasi nkaa nKuyie nkuɔ́ pátíri kè dè feí kɛ tì wèńkùnko, kɛ náá mbɛnìtìbè tì tu mù, kè bè kèḿmú.

9 Kè bɛnìtìbè bɛmɔuu tì kèè nkɛ́tiitɛ́ yɛdabùò. Mɛm̀mɛ kùmàndáà Nɛemii nè ikuɔ́ nìùtì Ɛsitadasi nè Defiibɛ bèè do duɔ̀ nyitié mbɛnìtìbè kè bèɛ nákɛ́ bɛnìtìbè kɛ dɔ̀: Bá nkuɔ̀nnè, yíe nkó diyiè tu Kuyie nkpɛri ndi.

10 Kɔtɛnè kédi tidiitì sàátì kéyǎ mɛnaà nsààmè, kòò mɔù bo di cuokè kɛ í mɔkɛ, dí ò totɛ́nè. Yíe nkó diyiè tu Kuyie nkpɛri ndi, di yèmmè báá cààrè, yóunè kè Kuyie ndi duɔ́ ndìì wèì ntú di kó muwɛ̃rímú.

11 Kè Defiibɛ mbáá mbɛnìtìbè kɛ tú: Cĩɛ́kɛ́nè, yíe nkó diyiè tu Kuyie nkpɛri ndi, báá yóunè kè di yèmmèɛ caàrè.

12 Mɛm̀mɛ kè bɛnìtìbèɛ kɔtɛ kédi kéyǎ mɛnaà képãmmú bɛ kɔbɛ tidiitì kè diwèì mbè bo mɛdiè nkɛ yɛ́ bè do kèèmèmu bè bè nàkɛ́ tì.

Bè do baámmè titouti kó dibanni

13 Otǎnkù yiè dérì yiè, bɛhɛikènkótíbè nè ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ kè bèɛ tíí nyikuɔ́ wããtì Ɛsitadasi borè kénwéí Kuyie nkuɔ́ pátíri ò bè kàa ndì kó tináaǹtì.

14 Kè bèɛ yà ikuɔ́ pátíri Kuyie ndo duɔ́ nkè Mɔyiisii wãri dì miɛkɛ tì wǎrimè kɛ tú Isidayɛɛribɛ dò nkémbo titouti miɛkɛ nkɛ otǎnkù yiénwè kó dibanni miɛkɛ.

15 Mɛm̀mɛ bè yàmè kɛ dɔ̀ bè dò nképĩɛ̃ké yɛhɛkè yɛmɔu miɛkɛ nè Sedisadɛmmu. Mɛm̀mɛ kè bèɛ pĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Dekɛnè ditãrì kékɔ̃ũní odìfíè dikpáà kou kó tifããtì nè dɛtie mbè tu dè míírì dɛ kó tifããtì nè tipuonti nè tifãpèùtì, kédɔɔ̀nè tì wǎrimè.

16 Bè pĩɛ̃ké mɛmmɛ kè Isidayɛɛribɛɛ yè kéwaanní tifããtì, bá wè kòo dɔɔ̀ kutouku o cĩɛ̃tè dànkù nè o pérímù miɛkɛ nè Kuyie ncĩɛ̃tè pérímù miɛkɛ, nè bè tu dìì bòrì mɛniɛ nkó dibòrì borè, nè dibòrì bè tu dì Efadaimmu kpɛri dì borè.

17 Isidayɛɛribɛ bèè do tú tidaatì Babidɔnni kɛ konní Sedisadɛmmu kè bèɛ dɔɔ̀ titouti bɛmɔu kémbo, kɛ yãnkùnnɛ diwèì mɛsàà, kɛ yɛ́ nè Nunni birɛ Sosuwee kó dimɔ̀nnì kéntɔ kétuɔkɛnní dɛ yiè bè do í dɔɔ̀mè mɛbotí.

18 Kè bè nkaa nKuyie nkuɔ́ pátíri yɛwe yɛmɔu, kétúótɛ́ dibanni yiè ketirì kéntɔ kétuɔkɛnè disɔnni. Kè dibanni mmɔkɛ yɛwe yèyiekè kè diniínnì ntú dibanni denni dìì yiè, kè bèɛ ãnné mɛtíímmè diɛmè ikuɔ́ yɛ̃mmè.

9

Bè kuɔ́nnèmè Kuyie nkɛ́ kù nàkɛ́ bè caàrìmè

1 Mɛm̀mɛ dɛ kóo tǎnkù omáà miɛkɛ bakɛ diyiè sipísìdɛ́ nè dinaannì yiè kè Isidayɛɛribɛɛ tíí mbɛmɔu kɛ bo boú dinùù kédáátí tifɔ̀ɔtɔ̃ntì képũ mbɛ yɔ mutǎ̃ã.

2 Kè Isidayɛɛribɛ kó kubotí kɔbɛɛ bantɛ́ bɛ caàrìmè kécǎ̃nnénè ibotí tɛì kɔbɛ kénnáá nKuyie mbɛ caàrìmè nè bɛ yɛmbè kɔ̃mɛ.

3 Kè bèɛ ítɛ́ kɛ́cómmú, kè bèɛ kaa nKuyie nkuɔ́ pátíri kɛ́mmɔkɛ tɛwebièтè
mɛfitímè mètããti, kédeè kè bèɛ sɔɔté kɛ́nnáá nKuyie mbɛ caàrìmè, kɛ dɔ̀
tɛwebièтè mɛfitímè mètããti kɛ ninku kɛ kù bàá.
4 Kè Sosuwee nè Bani nè Kadimiɛdi nè Sebanniya nè Bunni nè Sedebia nè
Banni nè Kenanni kè bèɛ dekɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè kɛ bɔ́útɛ́ kɛĩnkè, kɛ bántè Kuyie
nnè mɛtammè kperímè.
5 Kè Defiibɛ Sosuwee nè Kadimiɛdi nè Bani nè Asabunniya nè Sedebia nè Odia
nè Sebanniya nè Petayaa kè bèɛ béi nkɛ dɔ̀: Ítɛ́nè kɛ́cómmú kɛ́sãntɛ ti Yiè nKuyie
nkuù te disãnni sɑ̃̃ã.

Ɛsitadasi bántèmè Kuyie

Kè Ɛsitadasii bántè Kuyie nkɛ dɔ̀:
Kuyie nfɔ̃̃ɔ̃ yètìrì dɛu kɛ dò ntí nda sãntí,
fɔ̃̃ɔ̃ yètìrì pɛ̃ɛ̃té yɛsãã nyɛmɔu,
fɔ̃̃ɔ̃ te disãnni.

6 Fɔ̃́ nhamáà fɔ̃̃ɔ̃ tu ti Yiè,
fɔ̃̃ɔ̃ dɔ̀ɔ kɛĩnkè nè dɛ̀è kó dimàà bo kɛĩnkè miɛkɛ,
fɔ̃̃ɔ̃ dɔ̀ɔ kɛtenkè nè dɛ̀è kó dimàà bo kɛtenkè miɛkɛ,
dàméɛ̀rì nè dɛ̀è kó dimàà bo o miɛkɛ.
Fɔ̃̃ɔ̃ te dɛmɔu kɛ dè fòù,
kɛĩnkè kó bɛkperíbè* ninku fɔ̃̃ɔ̃ ìikè kɛ da báá.
7 Ti Yiè nKuyie, fɔ̃̃ɔ̃ tããté Abaraammu
koò dènnɛ Uudi Kandee kó kɛtenkè koò yu kɛ yĩ Abarahammu.
8 Kɛ pénsìrì o yèmmè,
koò dɔ̀ɔnè mɛtaummè kɛ béi nkɛ yĩ,
a bo ò duɔ́ nKannahãã kó kɛtenkè,
Itiibɛ nè Amɔriibɛ nè Pedisiibɛ nè
Sebusiibɛ nè Kidikasiibɛ bè bo kè,
kòo tiekɛ wenwe nè o yaàbío.
Kɛ dɔ̀ɔ a béi ntì kɛ yɛ́ a wetímèmu.

9 Kɛ yà ti yɛmbè fɛ́ɛ̃ũrìmè Esibiti
kékeè bɛ dabùò ntipèntì kóo dàméɛ̀rì pɛémmè.
10 Kɛ dɔ̀ɔ mmɛbɛnkùmè péu nè tidiɛtì,
kɛ bɛnkɛ Esibiti kóo kpààtì
nè o kó bɛtɔ̃mbè nè o ɛì kɔbɛ bɛmɔu,
kɛ yɛ́ a do yàmè bè fɛ́ɛ̃ũnkomè ti yɛmbè nè kɛmiɛkɛ,
kɛ bè dɛɛté kɛ dèúkùnnɛ a yètìrì
kè di kpaá kɛ dɛu nè yíennɪ́.
11 Kɛ kèétɛ́ dàméɛ̀rì niɛ mbɛ nùɔ mmiɛkɛ
kè bè nà dɛkperè késéntɛ́,
kàa dìu mbɛ̀ɛ̀ do bè bètiní mɛniɛ mmiɛkɛ
ditɑ́rì ɔ̃ɔ̃ do mɛ̀ɛ̀ botí dibinni.
12 Kɛ níí mbè ni kuyie nnè diwɛtirì
kɛ́ mbè ni kɛyènkè nè muhɑ̃́ɑ̃ nkó diwɛtirì
kɛ́ mbè mí kè bè wùó mbè kèrí dè.
13 Kàa cùténí Sinaii tãrì ĩnkè kɛ́ bè béinnè,
kɛ́ bè duɔ́ nha tié nnè a kuɔ́
ìì tu timɔ́mmɔnti kpɛyi,

---

* **9:6** ***kɛĩnkè kó bɛkperíbè:*** Bè nàá mbɛ̀ɛ̀ kpɛ́í diɛ, ti í yɛ́ bɛ̀ɛ̀ kperíbè botí nku. Mànnì marì dè bo na kɛ́ntú Kuyie ntɔ̃rè yoo diyiè yoo otɑ̃̀nkù nè siwɑ̃̀ã.

nè a cìrìmù nè a tannɔ̀ sààyè.
14 Kàa bè nàké a kó diyiè kpéí
dìì tu tɛomɔ̀pùtè yiè
ké bè duɔ́ nha tannɔ̀ nè a kuɔ́ nè a tié
kàa kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi tì mbè tùo.
15 Kè dikɔ̀nnìi bè pĩ
kàa cũũnní mudiì kɛĩnkè kè bèɛ di.
Kè sinéyɛ̃ĩĩ bè pĩ
kàa duɔ́ nkè mɛniɛ nyènní dipèrì kè bèɛ yɑ̃̀
kàa bè nàké kɛ tú,
bèɛ kɔtɛ kétúóté dihèì a do béi nké parìkè
kɛ dɔ̀ a yóó duɔ́ ndì bɛ yɛmbè
kè bèɛ tiekɛ.

16 Kè tɛfentè né dɛuté ti yɛmbè,
kè bèɛ kpénkùnnɛ bɛ to kéyetɛ a kpɛti
bá bè í ntũnnɛ a tannɔ̀.
17 Kè bèɛ yɛ̃ ntidiɛtì a do dɔ̀ɔ̀ tì bɛ cuokè
kékpénkùnnɛ bɛ to kéyetɛ a kpɛti,
kétããté kɛ bo wɛ̃tɛ Esibiti
bè do borè kɛ pĩ mmudaatɔ̃mmú.
Fɔ́ nKuyie nha mɛ ntú wèè cĩɛ̃nko wè nwe,
kɛ dɔɔri mɛsàà nkɛ kuɔ̀ mmɛsémmè,
kàa miɛkɛ boo,
nè dè kpéí nha í mbè bɔntóo.
18 Bá nè bè mɛ ndɔ̀ɔ̀mè fɛsɔɔmátínààfè kénnáá nkɛ tú:
Ntɛnè Kuyie nkùù ti dènnɛní Esibiti.
Bè do da yeténèmu kénnáá nkɛ tú:
Ntɛnè Kuyie nkùù ti dènnɛní Esibiti.
Bè do da yeténèmu mɛdiè.
19 Nè a kó mɛsémmè diɛmè kpéí,
nha í mbè yóu kè bè nhɑ́ɑ́ ndikpáà miɛkɛ,
kè diwɛtirì baa níí mbè ni kuyie nnè kɛyènkè
ké mbè mí kè bè kèrí.
20 Kàa bè duɔ́ nha kó muyaá
kè bè bo na kémbaàtìnè dèè wenni,
kàa cũũnní mudiì kɛĩnkè kè bèɛ di.
Kàa bè duɔ́ mmɛniɛ nkè bèɛ yɑ̃̀.
21 Kàa mbè tɔ dikpáà miɛkɛ
kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà
bá bè í mmɔ̀ńté mùmamù bɛ yààtì í nkɛ̃rí,
bɛ naàcèi mɛ nyí mmùútí.

22 Kàa duɔ́ nkɛ bèɛ na ibotí nè yɛkpààtìyɔ
nè yɛhɛkè yèè bè fité
nè Ɛsimɔɔ kóo kpààtì Sionni tenkè
nè Basãã kóo kpààtì Ɔku kɔkɛ.
23 Kàa duɔ́ nkè bɛ yaàbíi sũũ
kémaatɛnè siwɑ̃̀ã dòmmè kɛĩnkè,
kàa bè tanné dihèì a do béi nképarìkè
kɛ dɔ̀ a yóó duɔ́ ndì bɛ yɛmbè kè bèɛ dì tiekɛ.
24 Kè bè bíi dì ta ké di tiekɛ,
kàa duɔ́ nkè bèè do bo dɛ kó kɛtenkè

kè bèɛ bè bɔ̀útɛ́,
kéduɔ́ nkè bèɛ na Kannahãã kɔbɛ
nè bɛ kó bɛkpààtìbè nè bèè bo bɛ tenkè miɛkɛ.
Kè bè mbè dɔ̀ɔ̀ri bè bè dɔ́ mmè,
25 kéfietɛ yɛhɛkè iduotí fité yè
kè yɛ tenkè naati,
kétiekɛ sicɛ́ĩ̀ kè sì pìɛ́kɛ́ tinɛntì
nè sibií bè keú sì,
kè fínyĩ̀ kó dɛtie nnè fìkíè kpɛrɛ
nè titebiiti timɔu botí kó dɛtie,
kè bè nyo nkɛ sànnè kédunnɛ
kétuɔ nha bè dɔ̀ɔ̀ mèè sàà nkpéí.

26 Nè mɛmmɛ kè bɛ too kpenkɛ
kè bèɛ yetɛ a kpɛti kédootóo a tié
kɛ ì bùtínné,
kékuɔ bèè nàá nha pããnáaǹtì
bèè do bè tiè nkɛ tú bèɛ wɛ̃tɛní a borè.
Bè do da yeténèmu mɛdiè.
27 Mɛm̀mɛ kàa dɛitɛ a nɔ̀ùtè bɛ ĩ̀nkè
kè bɛ dootitɔbèɛ bè do mudoò,
kè bèɛ ta mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ kɛ da kuɔ́nnè,
kàa ḿbo kɛĩ̀nkè kékeè bɛ dabùò.
Nè a kó mɛséɛmmè miɛkɛ ké bè duɔ́ mbèè bo bè dɛɛténè bɛ dootitɔbè.
28 Bè ta dìì mànnì mɛom̀pùmè miɛkɛ
kéwɛ̃tɛ kéta mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù,
kàa nɔ́ɔ́té a nɔ̀ùtè bɛ ĩ̀nkè
kè bɛ dootitɔbèɛ bè na ké mbè fɛ́ɛ̃̀nko.
Kè bè da kuɔ́nnè kàa ḿboní kɛĩ̀nkè kékeè,
ké bè dɛɛté kucɛ mèpéu nè a kó mɛséɛmmè kpéí.
29 Kàa bè tié nkɛ dɔ̀ bèɛ wɛ̃tɛní a borè,
kè tɛfentèɛ bè dɛuté kè bè í nyie nkɛ kèńté a tié
kéyeténè a tannɔ̀,
bè bo ntũ nyè kénfòù,
kè bèɛ kpénkùnnɛ bɛ to,
bè í nyie nkɛ kèńté a kpɛti.

30 Kàa mbè mɔ̀kɛnè mɛminníɛmè yɛbie mpéu miɛkɛ,
kéduɔ́ nha kó muyaá mbèè nàá nha pããnáaǹtì
kè bè mbè tiè, bè mè nyí nkèńté,
mɛmmɛ kàa duɔ́ nkè yɛhɛkè tɛyè kɔbɛɛ bè na.
31 Nè a kó mɛséɛmmè kpéí nha í mbè kùɔ bɛmɔu,
a í mbè dootóo,
kɛ yɛ́ a túmè Kuyie nku kɛ dɔɔri mɛsàà,
kɛ mɔkɛ onìtì kó mɛséɛmmè.

32 Áú! Ti Yiè nKuyie nha dɛumu kɛ kpeńnì,
kɛ duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì.
Fɔ́ nwèè pĩ mmɛtaummè a ti dɔ̀ɔ̀nè mè,
a báá cɛ̃̀ mmɛháárìmè ti ta mè,
tínti nè ti kó bɛkpààtìbè
nè bèè bakɛ́ ti kó yɛhɛkè,
nè ikuɔ́ nìùbè nè ti yɛmbè,

ti kó kubotí kumɔu,
kétúótɛ́ Asidii kó bɛkpààtìbɛ̀ ti do dìì yiè kéntɔ kétuɔkɛnní yíe.
33 Tìì ti tùɔ̀kɛní timɔu ti miɛkɛ a naatimu,
a dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ wennimu,
tíì cààrɛ̀.
34 Ti kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti bakɛ́
nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ ti yɛmbɛ̀ bɛ̀ í yie nha tié,
bɛ̀ í tũnnɛ a kuɔ́ nɛ̀ a tannɔ̀.
35 Bá nɛ̀ a mɛ mbɛ̀ duɔ́mmɛ̀ dihɛì
kɛ̀ bɛ̀ di te kɛ dì bakɛ́,
kàa bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mmɛ botí mmɛ botí dɛ kó kɛtendiɛkɛ̀,
kɛtennatikɛ̀, bɛ̀ í nyie nkɛ da tũnnɛ,
bɛ̀ í nyóu mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ.
36 Ntɛ tínti yíe nkɛ tú tidaatì
dihɛì a do duɔ́ ndì ti yɛmbɛ̀,
kɛ dɔ̀ bɛ̀ ḿbo kɛ yo ntidiitì kɛ̀ dɛ̀ bɛ naati.
Tíì né naá ntidaatì yíe ndɛ kó dihɛì miɛkɛ.
37 Bɛkpààtìbɛ̀ a duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ti na
ti yɛi ǹkpéí bɛɛ̀ né yo ndɛ kó tidiitì,
kɛ ti dɔɔrinɛ̀ bɛ̀ dómɛ̀ tínti nɛ̀ ti wũ5,
kɛ̀ ti bo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ diɛmɛ̀ miɛkɛ.

10

Isidayɛɛribɛ do tããtémɛ̀ kɛ bo ntũ nKuyie nkuɔ́

1 Nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà ti tùɔ̀kɛní dɛ kpéí, kɛ̀ ti wɛ̃nné kédɔúnnɛ̀ Kuyie ndinùù
kéwãri dipátíri kɛ̀ ti kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ĩkú bɛ nɔu.
2 Ntɛ bɛ̀ɛ̀ do ĩkú bɛ nɔu bɛ yètɛ̀: Akadia birɛ Nɛemii wèè do tú kùmàndáà nɛ̀
Sidikia.
3 Sedaya nɛ̀ Aasadia Idimmɛya.
4 Pasuu nɛ̀ Amadia nɛ̀ Madikia
5 Atuusi nɛ̀ Sebanniya nɛ̀ Maduki
6 Adimmu nɛ̀ Mɛdemɔti nɛ̀ Abudiasi
7 Danniyɛɛri nɛ̀ Kinnɛtonni nɛ̀ Baduki
8 Mɛsudammu nɛ̀ Abiya nɛ̀ Minyaminni
9 Masia nɛ̀ Bidikaii Semmaya.
Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó kutõnkù kɔbɛ mbɛ,
10 kéfeí nDefiibɛ kó kutõnkù kɔbɛ Asanniya birɛ Sosuwee, Enadadi bí miɛkɛ kɛ̀
Binnuii yènní nɛ̀ Kamiɛdi,
11 nɛ̀ bɛ tebitɛ Sebanniya nɛ̀ Odiya nɛ̀ Kedita nɛ̀ Pedaya nɛ̀ Annani,
12 nɛ̀ Misee nɛ̀ Deɔbu nɛ̀ Asabia
13 nɛ̀ Sakudi nɛ̀ Sedebia nɛ̀ Sebanniya
14 nɛ̀ Odiya nɛ̀ Bani nɛ̀ Beninu.
15 Bɛkpààtìbɛ̀ kó kutõnkù miɛkɛ Padeosi nɛ̀ Pasati-Mɔabu, nɛ̀ Edammu nɛ̀ Satuu
nɛ̀ Banni,
16 nɛ̀ Bunni nɛ̀ Asikadi nɛ̀ Bebaii,
17 nɛ̀ Adonniya nɛ̀ Bikibaii nɛ̀ Adinni,
18 nɛ̀ Atɛɛ nɛ̀ Esekiasi nɛ̀ Asuu,
19 nɛ̀ Odiya nɛ̀ Asummu nɛ̀ Bɛsaii,
20 nɛ̀ Adifi nɛ̀ Anatɔti nɛ̀ Nɛbaii,
21 nɛ̀ Makipiasi nɛ̀ Mɛsudammu nɛ̀ Esii,
22 nɛ̀ Mɛsesabɛɛri nɛ̀ Sadɔki nɛ̀ Yaduɔ,
23 nɛ̀ Pedatia nɛ̀ Annani nɛ̀ Ananniya,
24 nɛ̀ Osea nɛ̀ Ananniya nɛ̀ Asubu,

25 nè Adosɛsi nè Pidisa nè Sobɛki,
26 nè Deummu nè Asabuna nè Maseya,
27 nè Aiya nè Annani nè Anaa,
28 nè Maduki nè Adimmu nè Baana.

29 Tínti Isidayɛɛribɛ kɛ né yíénè ikuɔ́ nìùbè sɔmbɛ nè Defiibɛ nè bèè bàa yɛbòrè nè bɛdèmbè nè bèè pĩ nKuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ mutɔ̃mmú nè bèè kó dimàà do yatɛnè ibotí tɛì kéntũ nKuyie nkuɔ́ nè bɛ pobè nè bɛ bí initidaaì nè initipòì bèè kó dimàà dò nké na kékeè.
30 Mɛmmɛ ti kɔbɛ bèè tu bɛkótíbè kè bèɛ bè wɛ̃nnénè kédɔúnnè Kuyie ndinùù kébéi nképarìkè kɛ dɔ̀: Ti bo ntũ nku kuɔ́ nè kù do duɔ́ nyì ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi kòo ì wɔ̀ri kéndɔɔri ku tié nnè ku kuɔ́ nè ku tannɔ̀ dè yɛ̃mmè.
31 Kè bèɛ yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Ti í yóó duɔ́ nti bí di nhɛì kɔbɛ kè bèɛ puokɛ yoo tí túókɛ́ bɛ kó bɛsapàmbè képuó nti bí.
32 Kè dihɛì yɛmbè mɛ ntɔní bɛ potantì tɛomùtè yiè kɛ fiiti yoo dibanni marì yiè ti báá tì dontɛ́. Dibenni yiénnì késoó mmukútímù, kè bèè ti mɔkɛnè yɛbàà nti yè mbè pã.
33 Kè ti túótɛ́ mɛtããtímè timɔ́mmɔmbɛ kɛ bo nduɔ̀ mmɛdítíbii mmèmáà bá dìì benni Kuyie ntɔ̃mmú kpéí.
34 Kè bè bo ndonnè pɛ́ɛ̀bè bè pãã mbè Kuyie mbá dìì yiè nè dɛ kó tidiitì nè bè kù feu ìì wũɔ̃ yɛwe yɛmɔu kɛ cɔ́unko nè bè kù feu ì siomùsi kó yɛwe nè yɛbaa nkó yɛwe nè otãã̀pànwè kó dibanni nè yɛbaa ntɛyè nè dèè kó dimàà tu Kuyie nkpɛrɛ nè bè bo nkɔù ìì wũɔ̃ mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpéí Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ kó mutɔ̃mmú mumɔu.
35 Tínti ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ nè kubotí kumɔu kè tí tãã́ tétɛ́ kɛ bo yà ti yó nwaànní mèè botí idɛí bè yó ntuɔnnè ì iwũɔ̃ diwũɔ̃tɔnnì ĩnkè bá dìì benni, bá tèè cĩ̀ètè nè tɛ kó mɛfíè tì wɔ̀ri Kuyie nkuɔ́ pátíri miɛkɛ kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè.
36 Kè ti nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ti dò nkéntɔuní Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ ti paa nkó tidiitì ketitì, dɛtie ndɛmɔu kó yɛtebɛ ketiyè bá dìì benni,
37 nè ti bí ìì tu Mpo nè ti wũɔ̃ ketiyì. Tì wɔ̀rimu Kuyie nkuɔ́ pátíri miɛkɛ kɛ tú ti ntɔuní iwũɔ̃ diɛyì nè isámpóì dɛ kó ibí ketiyì Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ, ikuɔ́ nìùbè bèè pĩ mmutɔ̃mmú Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ bɛ kpéí.
38 Kè bè dò nkénduɔ́ mmuyuo nsààmù nè yɛtebɛ sààyè nè mɛnaà mpàmmè nè mɛkùɔ̀ kɛ dè duɔ̀ nyikuɔ́ nìùbè Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ. Kè ti níí kùútí kɛ dèitɛ tidiitì ti túótɛ́ dèè tu dɛpíínnè kéduɔ́ nDefiibɛ, ti ɛkè yɛmɔu ti yó mmɛ ndɔɔri.
39 Kè ikuɔ́ nìùbè Anɔɔ bí miɛkɛ kòò mɔù níí nnɛínè Defiibɛ bè yóó cuɔ́ dìì mànnì bè kùútí kɛ dèitɛ tìì diitì kó dɛpíínnè, kè Defiibɛɛ dɛi dɛ kó dɛpíínnè kó dɛpíínnè ké dè tanné Kuyie ncĩ̀ètè kó tidiitì kó kudieku.
40 Tɛè cĩ̀ètè miɛkɛ nkɛ Isidayɛɛribɛ nè Defiibɛ nɔ́ɔ̀rì dè bɛ diitì kó dɛpíínnè ĩnkè dɛ bomè dèè tu: Tidiitì nè mɛnaà nè mɛkùɔ̀ nè tinɛntì tìì pĩ́ńnè Kuyie ncĩ̀ètè mutɔ̃mmú ikuɔ́ nìùbè nè bèè bàa yɛbòrè nè bɛdèmbè bè pĩ́ńnè tì mutɔ̃mmú.

Mɛmmɛ ti do dɔ̀ɔmè kè dè bo yie nkè ti báá dootóo Kuyie ncĩ̀ètè.

11

Bè do kàammè Sifubɛ bèè wɛ̀tɛ kékonní Sedisadɛmmu

1 Sifubɛ kó bɛkpààtìbè bèè do bo Sedisadɛmmu. Sifubɛ sɔmbɛ bèè do bo yehɛkè tɛyè kè bèè tãã́ tétɛ́ bɛnìtìbè tɛpíítè ĩnkè kédɛitɛ onìtì omáà omáà kòo kɔtɛ kémbo Sedisadɛmmu Kuyie nhɛì kè bɛsɔmbɛ nkpaá bɛ ɛkè.

2 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ mɔɔ Kuyie nkó mɛsàà mbɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ duɔ́ mbɛmáà kɛ bo
kɔtɛ kémbo Sedisadɛmmu bɛ kpéí.

3 Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ tɔ̃mbɛ̀ nɛ̀
Sadomɔɔ tɔ̃mbɛ̀ yaàbí, kɛ̀ bɛ̀ m̀bo bɛ ɛkɛ̀ bá wè o tenkɛ̀. Ntɛ bɛ̀ɛ do bakɛ́ bakɛ́
yɛhɛikarɛ̀ kɛ bo Sedisadɛmmu bɛ yètɛ̀:
4 Sudaa wuɔ nkɔbɛ mabɛ̀ nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kɔbɛ mabɛ̀ bɛ̀ do bomu Sedisadɛmmu.
Sudaa wuɔ nkɔbɛ do tú: Madadeyɛɛdi kòo pɛitɛ́ Sefatia, kɛ̀ Sefatia pɛitɛ́
Amadia kɛ̀ Amadiaa pɛitɛ́ Sakarii kòo pɛitɛ́ Osia kɛ̀ Osiaa pɛitɛ́ Ataya bɛɛ̀ do tú
Pedɛsi naàmùnkù kɔbɛ.
5 Sidonni weè pɛitɛ́ Sakarii, kɛ̀ Sakarii pɛitɛ́ Yoyadibu kɛ̀ Yoyadibuu pɛitɛ́
Adaya kɛ̀ Adayaa pɛitɛ́ Asayaa kɛ̀ Asayaa mɛ ntó pɛitɛ́ Kɔdi-Osee kɛ̀ Kɔdi-Osee
pɛitɛ́ Baduki kòo pɛitɛ́ Maseya.
6 Pedɛsi yaàbí miɛkɛ bɛɛ̀ do bo Sedisadɛmmu kɛ bo bɛnitidaabɛ̀ sikɔusìnàà nɛ̀
sipísìkuɔ nɛ̀ bèni (468) bɛ̀ɛ tu yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀.
7 Esaii weè do pɛitɛ́ Itiyɛɛdi kɛ̀ Itiyɛɛdii pɛitɛ́ Maseya kɛ̀ Maseyaa pɛitɛ́ Kodaya
kɛ̀ Kodayaa pɛitɛ́ Pedaya kɛ̀ Pedayaa mɛ ntó pɛitɛ́ Yoɛri kòo pɛitɛ́ Mɛsudammu.
Bɛnsamɛɛ wuɔ nkɔbɛ mbɛ bɛɛ̀ do bo Sedisadɛmmu,
8 kéyíénɛ̀ Kabibaii nɛ̀ Sadaii kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné bɛmɔu kémbo sikɔusìwɛi nɛ̀ sipísìdé
nɛ̀ bèni (928).
9 Sikidi birɛ Sowɛɛri weè do bakɛ́ dɛ kó ditĩnnì kɛ̀ Sennuyaa birɛ Sudaa ò
pòkoo.
10 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ Yoyadibu birɛ Yedaya m̀bo nɛ̀ Yakinni.
11 Ikuɔ́ nìùtì diɛwè Asitubu weè do pɛitɛ́ Mɛdayɔti, kòo pɛitɛ́ Sadɔki, kòo pɛitɛ́
Mɛsudammu kòo pɛitɛ́ Idikiya kòo pɛitɛ́ Sedayaa.
12 Kɛ̀ bɛɛ yíénɛ̀ bɛ naàmùntì kɔbɛ bɛ̀ɛ do pĩ nKuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ mutɔ̃mmú, kɛ̀
bɛɛ wɛ̃nné sikɔusìni nɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bèdébɛ̀ (822). Madikia weè do pɛitɛ́ Pesuu
kɛ̀ Peseuu pɛitɛ́ Sakarii kɛ̀ Sakarii pɛitɛ́ Amutisi kɛ̀ Amutisii pɛitɛ́ Pedayaa kɛ̀
Pedayaa pɛitɛ́ Yedokammu, kòo pɛitɛ́ Adaya.
13 Kɛ̀ bɛɛ yíénɛ̀ sicɛ̃̃ĩ kó bɛkótíbɛ̀ sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bèdébɛ̀ (242) nɛ̀
Amasaii bɛɛ̀ do tú o botí kɔbɛ: Imɛɛ weè do pɛitɛ́ Misidemɔti kòo pɛitɛ́ Asaii
kɛ̀ Asaii pɛitɛ́ Asadɛɛdi.
14 Nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃m̀bùɔ̀ yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ do tú o botí kɔbɛ Sabidiɛri weè do
bakɛ́ dɛ kó ditĩnnì, ò do tú Akedodimmu birɛ ndɛ.
15 Bunni weè do pɛitɛ́ Asabia kɛ̀ Asabiaa pɛitɛ́ Asidikammu, kòo pɛitɛ́ Asubu,
kɛ̀ Asubuu pɛitɛ́ Semmaya Defiibɛ botí kɔbɛ mbɛ.
16 Nɛ̀ Defiibɛ kó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ do bakɛ́ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ towaà kó mutɔ̃mmú
Sabetaii nɛ̀ Yosabadi
17 Asafu weè do pɛitɛ́ Sabudi, kɛ̀ Sabudii pɛitɛ́ Misee, kɛ̀ Misee pɛitɛ́
Matanniya bɛɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ niité Kuyie nsãã nkó iyiɛ kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ɛ né cɔ́úté. Kɛ̀ Bakibukia
ntú odérì Matanniya tebìí miɛkɛ tɛɛ̀ ò pòkoo, kéyíénɛ̀ Abuda. Yedutunni weè do
pɛitɛ́ Kadari, kɛ̀ Kadari pɛitɛ́ Sammua kɛ̀ Sammua né pɛitɛ́ Abuda.
18 Defiibɛ bɛ̀ɛ do bo Sedisadɛmmu bɛ̀ do bo sikɔusìdé nɛ̀ sipísìni nɛ̀ bènàà ndi
(284).
19 Dɛ kó difɔ̃nkúò bɛ̀ɛ bàa yɛbòrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntú Akubu nɛ̀ o naàmùnkù kɔbɛ bɛ̀ɛ do
ɔ m̀bo yɛbòrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ m̀bo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ (172).
20 Defiibɛ sɔmbɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kɛ̀ bɛ̀ m̀bo Sudaa kɔbɛ kó
yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ miɛkɛ bá wè o ɛì.
21 Bɛ̀ɛ do tú Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛɛ̀ do bo Sedisadɛmmu kó dicɛ̃karì bɛ̀
tu dì Ofɛri, Tisia nɛ̀ Kisipa kɛ̀ bɛɛ̀ mbɛ̀ ni.

22 Asafu weè do pɛitɛ́ Misee, kòo pɛitɛ́ Matanniya kè Matanniya pɛitɛ́ Asabia,
kè Asabiaa pɛitɛ́ Bani kòo pɛitɛ́ Usii, kòò nni Defiibɛ Sedisadɛmmu miɛkɛ, Asafu
kó kunaàmùnkù kɔbɛ mbɛ, bèè do ni bèè tu bɛdèmbè kó ditĩnnì Kuyie ncĩ̃tè
miɛkɛ.
23 Bèè yó mbie ndɛbémbénnè, okpààtì do wã̀rimu bɛ yètè kényɛ́ ò yó mbè toti
mèè botí mutɔ̃mmú bá dìì yiè.
24 Sedaa naàmùnkù kou Mɛsesabɛɛri birɛ Petayaa Sudaa wuɔ nkou weè do
náánnè bɛ kó diyètìrì Pɛdɛsi kóo kpààtì borè.

Sifubɛ tɔbè bèè do í bo Sedisadɛmmu

25 Sudaa wuɔ nkɔbɛ mabè bɛè do bo Kidiya-Adiba nè o kó sihɛkɛsí kè bɛtɔbè
ḿbo Dibonni nè o kó sihɛkɛsí kè bɛtɔbè bo Yekabusɛdi nè o kó sihɛkɛsí.
26 Kè bɛtɔbè bo Yesuwa nè Mɔdada nè Bɛti-Padɛti
27 nè Asaa-Suadi nè Bɛɛrisebaa nè yɛ kó sihɛkɛsí.
28 Nè Sikidaki nè Mɛkonna nè dɛ kó sihɛkɛsí
29 nè Ã-Dimɔɔ nè Tisodea nè Yadimuti
30 Sandoaa nè Adudammu dɛ kó sihɛkɛsí nè Dakiisi nè o kó sihɛkɛsí nè Asekaa
nè o kó sihɛkɛsí bè do bo Bɛɛrisebaa bakù cã̀nku nku kéntɔ kétuɔkɛnè Inɔmmu
kó kubiriku kubakù youú bíékè.
31 Bɛnsamɛɛ wuɔ nkɔbɛ do bo Kebaa nè Mikimasi nè Aya nè Bɛtɛɛri dɛ kó
sihɛkɛsí nsi,
32 Annatɔti nè Nɔbu nè Ananniya
33 Asɔɔ nè Damaa Kitaimmu
34 Adidi nè Siboyimmu nè Nɛbadadi
35 Dɔdi nè Anɔɔ nè bè do tú dè bɛyántìbè kó kubiriku.
36 Kè Defiibɛ mabè ḿbo Sudaa kɔbɛ nè Bɛnsamɛɛ kɔbɛ cuokè.

12

Bè bàtɛmè ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ

1 Ntɛ ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ bèè do nɛínɛ̀ Sodobabɛɛri Seditiɛri birɛ nè Sosuwee
kékò Sedisadɛmmu Sedayaa nè Sedemii nè Esidadasi
2 nè Amadia nè Maduki nè Atuusi,
3 nè Sekanniya nè Edeummu nè Mɛdemɔti.
4 Ido nè Kinnɛtoii nè Abiya.
5 Minyaminni nè Maadia nè Bidikaa,
6 nè Semmaya nè Yoyadibu nè Yedaya.
7 Saduu nè Amɔki nè Idikiya Yedaya bɛè do tú bèè ní ikuɔ́ nìùbè bɛmbɛ nè bɛ
tebìí Sosuwee kó dimɔ̀nnì.
8 Defiibɛ miɛkɛ Sosuwee nè Binnuii nè Kadimiɛdi nè Sedebia nè Sudaa nè
Matanniya nè o tebìí bɛè do niù iyiɛ nKuyie ncĩ̃tè miɛkɛ.
9 Kè bɛ tebìí Bakibukia nè Unni kè bè ḿbo bɛ ìikè kɛ pĩ̃ mbɛ kó mutɔ̃mmú.

Ikuɔ́ nìùbè diɛbè kó yɛyètè

10 Sosuwee weè do pɛitɛ́ Yoyakimmu kè Yoyakimmuu pɛitɛ́ Ediasibu kè
Ediasibuu pɛitɛ́ Yoyada.
11 Kè Yoyadaa pɛitɛ́ Yonnatanni kè Yonnatannii pɛitɛ́ Yadua.
12 Yoyakimmu kó dimɔ̀nnì kè ikuɔ́ nìùbè bèè baké tinaàmùntì bɛè tu biɛ:
Sedaya wèè do baké Mɛdaya kó kunaàmùnkù kè Ananniya mbaké Sedemii
kɔku.
13 Kè Mɛsudammu mbaké Esitadasi kɔku, kè Yoananni Amadia kɔku.
14 Kè Sonnatãã mbaké Mɛduii kɔku, kè Sosɛfu mbaké Sebanniya kɔku.
15 Kè Adina mbaké Adimmu kɔku, kè Edikaii mbaké Mɛdayɔti kɔku.
16 Kè Sakarii mbaké Ido kɔku, kè Mɛsudammu mbaké Kinnɛtonni kɔku.

17 Kè Sikidi mbaké Abiya kɔku, kòò tɔù mɔù mbaké Minyaminni kɔku, kè
Piditayii mbaké Mɔadia kɔku.
18 Kè Sammuyaa mbaké Bidikaa kɔku, kè Sonnatãã mbaké Semmaya kɔku.
19 Kè Matennaii mbaké Yoyadibu kɔku, kè Usii mbaké Yedaya kɔku.
20 Kè Kadaii mbaké Sadaii kɔku, kè Ebɛɛ mbaké Amɔki kɔku.
21 Kè Asabia mbaké Idikiya kɔku kè Nɛtannɛyɛɛdi mbaké Yedaya kɔku.
22 Ikuɔ́ nìùbè diɛbè Ediasibu nè Yoyada nè Yosananni nè Yadua bɛ kó dimɔ̀nnì
kè bè wɑ̃̀ũmu Defiibɛ kó bɛkótíbè yètè kéntɔ kétuɔkɛnní Dariyuusi Pɛrɛsi tenkè
kóo kpààtì diɛwè kó dimɔ̀nnì.
23 Defii wuɔ nkɔbɛ bèè bakέ bè do wãũmu bɛ yètè okpààtì dɔ̀ɔrìmè pátíri miɛkɛ
kéntɔ Ediasibu birɛ Yosananni kó dimɔ̀nnì.
24 Bèè do bakέ Defii wuɔ nkɔbɛ bèè do tú Asabia nè Sedebia nè Sosuwee nè
Kadimiɛdi birɛ nè bɛ tebìí sìì do ɔ̃ ḿbo bɛ ìikè kɛ diè Kuyie nkóo nìtì Dafiti kó
iyiɛ, bá wè o kó mɛfíè ndɔ̀mmè kè bè ndiè nkɛ sãntí Kuyie.
25 Matanniya nè Bakibukia nè Abudiasi nè Mɛsudammu nè Tadimɔɔ nè
Akubu bɛè do tú bèè bàa yɛbòrè kó yɛtuo tinɛntì do ɔ̃ nhã̀ yèè miɛkɛ.
26 Bè do pĩ mbɛ tɔ̃mmú Sosuwee birɛ Yoyakimmu, Yotisadaki yaàbirɛ kó
dimɔ̀nnì ndi. Nɛemii weè do tú kùmàndáà kè Ɛsitadasi tu ikuɔ́ nìùtì nè ikuɔ́
wããtì dɛ kó dimɔ̀nnì.

Bè baámmè kuduotí kó dibanni

27 Ti maá dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kó kuduotí kédeè, kéce nDefiibɛ ɛkɛsí
simɔu miɛkɛ, ké bè nàké kè bèɛ tíí nSedisadɛmmu kè tí ãnné dibanni kéndiè
nyiyiè nkɛ bie nyɛbàrè nè tikùtìdùùtì nè tibómbonti, kɛ déúkùnko Kuyie nyètìrì.
28-29 Bɛyɛndèmbè bèɛ do maá kéfité Sedisadɛmmu nè ditennì Nɛfotaa kétúóté
Bɛti-Kidikaadi kéntɔ kétuɔkɛnè Kebaa nè Asimafɛti, kè bèɛ tíínní Sedisadɛmmu.
30 Kè ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ kè bèɛ wénkùnnɛ bɛmáà kéwénkùnnɛ Isidayɛɛribɛ
bɛmɔu, kéwénkùnnɛ kuduotí nè yɛbòrè.
31 Kè n tããté Sudaa wuɔ mmiɛkɛ bɛkótíbè kéduó nkè bèɛ dekɛ kuduotí ĩnkè
kè n toté yɛdentĩrè diɛyè yèdéè, kè diketirìi kété kubakù youú kénwetí bè tu dè
Tikùtì kó dibòrì.
32 Kè Osea mbè tũnko nè Sudaa wuɔ nkó bɛkótíbè dikéè,
33 Asadia nè Ɛsitadasi nè Mɛsudammu,
34 nè Sudaa nè Bɛnsamɛɛ nè Sedemii nè Semmaya.
35 Ikuɔ́ nìùbè miɛkɛ, kè Sonnatãã birɛ Sakarii ntɔ tɛheutè, weè yààrìbè tu:
Semmaya nè Matanniya nè Misee nè Sakuu nè Asafu.
36 Kè bèɛ yíénè bɛ tebìí Semmaya nè Asadɛɛdi nè Midadaii nè Kidadaii nè
Mahaii nè Natannɛyɛɛdi nè Sudaa nè Ananni. Kè bè ntɔ dɛbémbénnè nè siheú
Kuyie nkóo tɔ̃ntì Dafiti do dɔ̀ɔ dè. Ikuɔ́ wããtì Ɛsitadasi weè do ni dɛ kó ditĩnnì.
37 Bè tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì dibòrì bè tu dì tɛbintɛ kó dibòrì, kéyóu kuduotí kétũnnɛ
yɛdɛtìsàkè yèè kɔ̀rìnè Dafiti kó dicɛ̃karì dìì sĩĩ ntɛkpààtìcĩ̃ètè, képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ
dibòrì mɛniɛ nkpɛri diyiè yìèní kèè bíékè.
38 Kè didentĩnnì dérìi kété kubakù cɑ̃̀nku bíékè, m mómmuɔ nkè nní mbè tũ.
Kè Sudaa wuɔ nkó bɛkótíbè dikéè sɔnni n nɛinè, kè tí tuɔkɛ fɛpɛ̃̃ɛ̃pũnnétofɛ kó
dibòrì kuduotí pɛ̃kè dè,
39 késɔɔté kétuɔkɛ Efadaimmu kó dibòrì nè Yesanna kpɛri, nè bè tu dì siyĩĩ
kpɛri, késɔɔté kétuɔkɛnè Ananɛɛdi kó didènnì nè bè tu dì tɛkɔ̀ùtè kó didènnì,
képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ ipe kó dibòrì kɛ kɑ̃́ɑ̃́ mbɛbàrìbè kó dibòrì.
40 Kè yɛdentĩrè yèdéè tuɔkɛ Kuyie ncĩ̃ètè kéta, kè m múnkɛ bè nɛinè nè
bɛbeémbè kó ditĩnnì kɔbɛ mabè bèè do n nɛínè.
41 Kè ikuɔ́ nìùbè Ediakimmu nè Maaseya nè Minyaminni nè Misee nè Ediy-
oyennaii nè Sakarii nè Ananniya kè bè eu siheú.

42 Kɛ̀ Maseya nɛ̀ Semmaya nɛ̀ Edeasaa nɛ̀ Usii nɛ̀ Yoanaɔni nɛ̀ Madikia nɛ̀ Edammu nɛ̀ Ɛsɛɛ kɛ̀ bɛ̀ dìè, kɛ̀ Sisidasia bɛ̀ ni.
43 Dɛ yiè kɛ̀ tí fíé iwũ̃ pɛ́u Kuyie nkɛ́mbo diwɛ̀ì miɛkɛ. Kuyie nkuù do tì duɔ́ diwɛ̀ì dɛ yiè, bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí kɛ̀ bɛ̀ nyãnku Sedisadɛmmu, bɛ̀ɛ̀ bo mɛdétimɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nyo bɛ̀ ìítímɛ̀.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɛ̀ dò nkɛ́nte dɛ̀

44 Dɛ yiè kɛ̀ bɛ̀ɛ tããté bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo mbaa tidieti kɛ́cɔ́u tidiitì bɛ̀ pãã ntì Kuyie nnɛ̀ tidiketitì nɛ̀ dɛpíínnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dɛpaa kɛ kuuti bɛ̀ dò nkɛ níí duɔ́ ndɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ kpɛ́í. Bɛnìtìbɛ̀ do pɛ́nsìrìmu Defiibɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ pĩ mmùù tõmmú.
45 Kɛ̀ bɛ̀ mpĩ nKuyie ntõmmú kɛ dɔɔri mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́ bɛnìtìbɛ̀, bɛmbɛ nɛ̀ bɛyɛndɛ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa yɛbòrɛ̀ bɛ̀ do tũ nKuyie nkóo tõntì Dafiti nɛ̀ o birɛ Sadomɔɔ bɛ̀ do dɔ́u ndìì nùù ndi,
46 kɛ́túótɛ́ Dafiti nɛ̀ Asafu bɛ kó dimɔ̀nnì bɛ̀ɛ̀ niù iyiɛ mbɛ̀ do bomu kɛ níí nni bɛyɛndɛ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀úkùnko Kuyie nyètìrì kɛ kù sãntí.
47 Sodobabɛɛri kó dimɔ̀nnì nɛ̀ Nɛemii kpɛri Isidayɛɛribɛ bɛmɔu do duɔ́mmu bɛ̀ dò nkɛ́duɔ́ ndɛ̀ bɛdɛ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa yɛbòrɛ̀ bá dìì yiè, kɛ́dɛì dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nkpɛrɛ kɛ́duɔ̀ nDefiibɛ kɛ̀ bɛɛ dɛì ikuɔ́ nìùbɛ̀ Anɔɔ yaàbí kpɛrɛ kɛ́ bɛ̀ duɔ́.

13

Nɛemii do wɛ̀tɛ kɛ́tũ̃ntɛmɛ̀ Kuyie ntõmmú

1 Mɛ̀mmɛ bɛ̀ kàammɛ̀ Mɔyiisi wàri ìì kuɔ́ kɛ́yà tì wàrimɛ̀ kɛ tú Amɔniibɛ nɛ̀ Mɔabiibɛ bɛ̀ bá nkɔkɛ́ Kuyie nkɔbɛ kó ditĩ̀nnì bìtì nɛ̀ bɛ̀ bo mbomɛ̀.
2 Kɛ yɛ́ bɛ̀ do í comɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ́ bɛ̀ pã̃ mudiì nɛ̀ mɛniɛ, bɛɛ̀ Mɔabiibɛ bɛɛ̀ do yietí Badammu, kòo bɔntɛ́ kusĩ̀nkù Isidayɛɛribɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nceetɛ dɛ kó kusĩ̀nkù kɛ̀ kùu naá mmɛsàà.
3 Bɛ̀ kàa ndìì mɔ̀nnì Kuyie nkuɔ́ pátíri kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ dènnɛ bɛ cuokɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà í tú Sifubɛ weti weti.

4 Dɛ̀ do sɔ̃́ nyikuɔ́ nìùtì nhEdiasibu weè bakɛ́ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó tidieti. Ò né do mɛ ntaunnèmɛ̀ Tobiya
5 kòo ò duɔ́ nkudieku makù bɛ̀ do ãã̀ kù yɛpãrɛ̀ bɛ̀ pãã nyɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ku cĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó tinɛntì nɛ̀ dɛpíínnɛ̀ bɛ̀ do õõ nóótɛ́ dɛ̀ kɛ́duɔ́ nKuyie, tidiitì nɛ̀ mɛnaà mpàmmɛ̀ nɛ̀ mɛkùɔ̀ bɛ̀ do dò nkɛ níí duɔ́ ndɛ̀ Defiibɛ nɛ̀ bɛyɛndɛ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa yɛbòrɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ do tú ikuɔ́ nìùbɛ̀ kpɛrɛ.
6 Dɛ kó dimɔ̀nnì dɛ̀ do sɔ̃́ mmí nNɛemii n yí bo Sedisadɛmmu kɛ yɛ́ okpààtì Aditakisɛsi kpàtì benni sipísìtããti nɛ̀ yèdéè miɛkɛ n do kɔ̀tɛmɛ̀ o borɛ̀ Babidɔnni kɛ̀ ti dɔ̀ yɛwe sámpó kòo m pã̃ kucɛ kɛ̀ n wɛ̃tɛní Sedisadɛmmu.
7 Mɛ̀mmɛ n yàmɛ̀ mɛyɛi Ediasibu do dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ́duɔ́ nTobiya Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó kudieku makù.
8 Kɛ̀ dɛ̀ n yonkɛ mɛdiè, kɛ̀ n dennɛ Tobiya kó tinɛntì timɔu dɛ kó kudieku miɛkɛ,
9 kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ kù dɔ̀ɔ mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́. Kɛ̀ n tɔní Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ nɛntì nɛ̀ yɛpãrɛ̀ bɛ̀ kù pãã nyɛ̀ nɛ̀ tihúúntì kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́tannɛ́ ku miɛkɛ.

10 Kɛ̀ n keè bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í duɔ̀mmɛ̀ Defiibɛ bɛ̀ do dò nkɛ́ mbɛ̀ duɔ̀ ndɛ̀, bɛmbɛ nɛ̀ bɛdɛ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ cìɛ́té kɛ kũ̃ɔ̃tí bɛ paa nkɛ yóu Kuyie ntõmmú.
11 Kɛ̀ n kpannɛ̀ bɛbeɛ́mbɛ̀ mùù kpɛ́í nte kɛ̀ bɛ̀ yóu kɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó mutõmmú do, kɛ́deè kɛ́tíí nDefiibɛ kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ sɔɔté bɛ tõmmú.
12 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛmɔuu ndɛì bɛ kpɛrɛ bɛ̀ mɔ̀kɛ dɛ kó dɛpííndɛ̀ kɛ ãã̀ Kuyie nkó yɛbuɔ.

13 Kè n tããtɛ́ ikuɔ́ nìùtì Sedemia nɛ̀ ikuɔ́ wããtì Tisadɔki nɛ̀ Pedaya Defii wuɔ nkou, kè Matanniya birɛ Sakuu kó dɛbirɛ Annani nhò teénnɛ̀, bɛ̀ do bɛ̀ yɛ́mu kè bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ sìɛ́, kè m bɛ̀ duɔ́ mmutɔ̃mmú kè bɛɛ̀ nte bɛ̀ bo ntotimɛ̀ tidiitì bɛ tebìí.

14 Áú! N Yiè nKuyie nha báá yɛ̃̀ n kpɛ́í nɛ̀ m pĩ̀ mmùù tɔ̃mmú sààmù a cĩ̃̀tɛ̀ mu kpɛ́í nnɛ̀ n tũnnèmɛ̀ a kuɔ́.

15 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ bakɛ kè n yà bɛnìtìbɛ̀ Sudaa ɛì miɛkɛ kè bɛ̀ nàù fínyĩ́ kó yɛbɛ diyɛtituò miɛkɛ tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè kè bɛtɔbɛ̀ tɔu tidiitì kɛ deenko bɛ sãmmarímúbɛ̀ nɛ̀ mɛnaà mpàmmɛ̀ nɛ̀ fínyĩ́ kó yɛbɛ nɛ̀ fìkíè kpɛyɛ nɛ̀ tinɛntì tɛtì péu kɛ kũũnnɛ̀ Sedisadɛmmu, kè m bɛ̀ cau nkɛ dɔ̀ bɛ̀ bá nfiiti bɛ potantì tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè.
16 Kè Tiiri ɛì kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu kè bɛ̀ tɔuní siyĩ̀ĩ nɛ̀ tipotantì tibotí tibotí kɛ fiitinɛ̀ Sudaa kɔbɛ Sedisadɛmmu miɛkɛ tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè.
17 Kè n kpannɛ̀ Sudaa kó bɛkótíbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di dɔɔri ba mbotí nku kɛ sĩ̃nkùnko tɛomɔ̀pùtɛ̀ kó diyiè?
18 Dɛ̀ í dò ndi yɛmbɛ̀ do mɛ ndɔ̀ɔ̀, kè Kuyie nduɔ́ nkɛ̀ mɛyɛi nti do, tínti nɛ̀ ti ɛìà? Di sĩ̃nkùnko dìì mɔ̀nnì tɛomɔ̀pùtɛ̀ kó diyiè di dɔkɛ íinko Kuyie mmiɛkɛ nkɛ Isidayɛɛribɛ ĩ̃nkɛ̀.
19 Dɛ mɔ̀nnì ndi n duɔ́mmɛ̀ kè bɛ̀ níí kpetínné Sedisadɛmmu kó yɛbòrɛ̀ kuyuoku kè dɛɛ wentɛ́ tɛomɔ̀pùtɛ̀, kɛ́mbaanɛ̀ tɛomɔ̀pùtɛ̀ bo pɛ̃̀tɛ́mɛ̀ kè bɛ̀ né yɛ̀ kpetɛ́, kè n dɛitɛ n kɔbɛ mabɛ̀ kébannɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀ bɛ̀ báá yie nkɛ̀ tipotantì matìi tanní dihɛì tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè.
20 Kucɛ mèmáà ndi yoo mèdémɛ̀ n yàmɛ̀ bɛpotambɛ̀ dènnɛmɛ̀ bɛ potantì kɛ́kɛ́nné kuduotí fɔ̃nkúò.
21 Kè m bɛ̀ kpannɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ̀ kè di kɛ̀ńné kuduotí? Kè di dɛ̀ yìɛ́ n yóó di pĩmmu. Dɛ kó diyiè nɛ̀ yɛwe yɛ̀ɛ̀ kpaaní òmɔù tɛ́nkɛ í nyɛ̀nnɛ̀ tipotantì tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè.
22 Mɛ̀mmɛ n nàkémɛ̀ Defiibɛ kɛ dɔ̀ bɛɛ dɔɔ bɛmáà mɛwénkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kékɔtɛ kémbaa yɛbòrɛ̀ kè dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ báá sĩ̃nkùnnɛ tɛomɔ̀pùtɛ̀ kó diyiè.

Nɛ̀ dɛ kpɛ́í, áú! Kuyie nha nyɛ̃́ n kpɛ́í, fɔ̃́ nwèè tu osàù, á n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀.

23 Mɛ̀mmɛ n yàmɛ̀ Sifubɛ mabɛ̀ tùókémɛ̀ Asidodiibɛ nɛ̀ Amɔniibɛ nɛ̀ Mɔabiibɛ miɛkɛ bɛnitipòbɛ̀.
24 Kè bɛmabɛ̀ nàá nhAsidotiibɛ kó tináaǹtì kè bɛtɔbɛ̀ nàá ntitɛtì, bá bɛ̀ tɛ́nkɛ í náá nSifubɛ kó tináaǹtì.
25 Kè m bɛ̀ kpannɛ̀ mɛdiɛ̀ kɛ́ bɛ̀ bɔntɛ́ kusĩ̃nkù, képuotí bɛsũ̃kùbɛ̀ kɛ́fɔ̃ri bɛ yùtì, kéduɔ́ nkɛ̀ bɛɛ parìkɛ̀ kéyú Kuyie nyètìrì kɛ dɔ̀: Ti í yóó bɛ̀ duɔ́ nti kó bɛsapàmbɛ̀ kè bɛɛ puó mbɛ bí, ti mɛ nyí yóó túókɛ́ bɛ kó bɛsapàmbɛ̀ képuó nti bí yoo tí bɛ̀ puokɛ ti mɔ́mmɔmbɛ.
26 Kè m bɛ̀ nàkɛ́ dɛ kó mɛborimɛ mɛɛ̀ bɔmmɛ̀ Sadomɔɔ wèè do tú Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì, ibotí tɛì imɔu miɛkɛ okpààtì mɔù do í bo wèè ò mànnɛ̀ tikpàtì Kuyie ndo ò dómu kóò dɔ̀ɔ̀ okpààtì kòo mbakɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu. Nɛ̀ mɛmmɛ kè bɛnìtìbɛ̀ ibotí tɛì kɔbɛɛ ò tèntɛ kòo yeténɛ̀ Kuyie.
27 Kè m bɛ̀ kpannɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti tɛ́nkɛ í dɔ́ kékeè kè di dɔɔri mɛyɛi ndiɛmɛ̀ miɛ mbotí kɛ tóú ibotí tɛì kó bɛnitipòbɛ̀ kɛ caàri Kuyie nyètìrì.

28 Dɛ̀ do sɔ̃́ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Ediasibu birɛ Yoyada po Sãmbadaa Odoniibɛ botí kou kóo sapàà nwe, kè nh ò bèti m borɛ̀.

29 Kuyie nhɑ nyɛ́ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kpɛ́í bɛ̀ɛ̀ do cɑ̀kɛ ɑ yètìrì nɛ̀ ɑ tɔ̃mmú, kɛ́tɔ̃tɛ mɛtɑummɛ̀ ɑ do dɔ̀ɔ̀nɛ̀mɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ.

30 Mɛmɩ̀mɛ m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mɛwɛ́nkùmɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́kɑnnɛ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ bɑ́ wè o tɔ̃mmú.
31 Kɛ̀ n wɛ̃tɛ kɛ́dɔu mmɛfíè ti yóó ntɔuní mɛ̀ɛ̀ botí idɛí Kuyie ncɩ̃ɛ̀tɛ̀ nɛ̀ tidipɑ̀ntì.

Kuyie ɑ nyɛ́ n kpɛ́í kɛ́ n dɔɔ̀ mɛsɑ̀ɑ̀.

Ɛsitɛɛ
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Dɛ kó dipátíri ti náá ntìì do dɔ̀ɔ̀ tì nti Pɛrisi kó kɛtenkɛ̀ bɛ kó dihɛì bɛ̀ tu dì Susi di miɛkɛ Sifubɛ do kɛ̀ tu dìì mɔ̀nnì tidaatì. Onìtì mɔù bɛ̀ tu wè Amaa kòò í ndɔ́ Sifubɛ kénwanti ò bo yĩmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ kɛ̀ bo.

Sifubɛ kóò sapàà mmɔù bɛ̀ tu wè Ɛsitɛɛ kòo kɛ naá nhokpààtì pokù, weè do tì nàké okpààtì kénte kɛ̀ bɛ̀ í nkùɔ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ do bo bɛ ɛì miɛkɛ. Nɛ̀ Kuyie nkó mɛteèmmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ Amaa kɛ̀ Sifubɛɛ cooté.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Bɛ̀ tããtémɛ̀ Ɛsitɛɛ kòo bo naá nhokpààtì pokù 1:1-2:20
2. Ɛsitɛɛ coommɛ̀ Sifubɛ 2:21-7:10
3. Sifubɛ pɛ̀itɛmɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ 8-10

Okpààtì Asuyeduusi ãnnémɛ̀ dibanni

1 Asuyeduusi tu dìì mɔ̀nnì okpààtì kɛ bakɛ́ Ɛndi nɛ̀ Etiopii itempɛ̃ ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ iyìekɛ̀ (127),
2 kɛ kari dihɛidiɛ̀ Susi miɛkɛ nkɛ.
3 O kpàtì benni tããnnì kòo ãnnɛ́ dibanni, kéyú bɛnitidiɛbɛ̀ nɛ̀ mìníísìbɛ̀ nɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ Pɛrisi nɛ̀ Mɛdii kɔbɛ nɛ̀ kùmàndáàbɛ̀,
4 kédennɛní tikpààtìnɛntì nɛ̀ tinɛntì tɛtì tìì mìèti, kɛ̀ dɛ kó dibannii mɔntɛ kémmɔkɛ bɛtɛ̃ãbɛ̀ bɛ̀kuɔ.
5 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo yú dihɛidiɛ̀ Susi kɔbɛ bɛmɔu, bɛkperíbɛ̀ nɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀, kéãnnɛ́ dibanni o cĩɛ̃̀tɛ̀ towaà kɛ̀ dì mmɔkɛ yɛwe yèyiekɛ̀.
6 Kòo núnnɛ́ tiyaàpéítì nɛ̀ tìì dò nnúúsí nɛ̀ tiwũɔ̃tì, kécátínnɛ́ dɛmámánnɛ̀ mɛsɔɔ nkpɛrɛ, kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ pítínnɛ́ yɛtɛ̃́kperɛ̀ kó yɛsãǹkɛ̀, kédennɛní mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì kó yɛdúɔ̀ kédɔú mbɛ ce dɛ̀ kɛ dàri yɛtɛ̃́píɛ̀ nɛ̀ yɛwũɔ̃yɛ̀ nɛ̀ yɛsɔ̀ùyɛ̀.
7 Bɛ̀ do yɔ̃ǹnɛ̀ ìì bòòkɛ mɛnaà nyì do tú mɛsɔɔ nkpɛyi nyi kɛ cɛ̃́ɛ̃́ nyibotí ibotí, kɛ̀ mɛnaà nsũ kɛ̀ bɛ̀ toti bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
8 Bá wè kòo nyɔ̃ nhò dɔ́mɛ̀, kɛ yɛ́ okpààtì do nàkémɛ̀ o tɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ nduɔ̀ mbá wè ò dɔ́mɛ̀.
9 Kòo nitipokpààtì Fasitii mɛ ntó ãã̀ bɛnitipòbɛ̀ dibanni okpààtì Asuyeduusi cĩɛ̃̀tɛ̀.

Okpààtì pokù Fasitii yetɛmɛ̀ o dɔù kpɛti

10 Diyiè yiénnì yiè kòo kpààtìi yã̀ mɛnaà nkòo yèmmɛ̀ɛ cátɛ́, kòo yú bɛ̀ fɔ̃̀mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pĩ ntɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú, bɛ̀ɛ̀ tu: Mɛumaa nɛ̀ Bisitaa nɛ̀ Adibona nɛ̀ Bikitaa nɛ̀ Akakitaa nɛ̀ Setaa nɛ̀ Kadikasi.
11 Kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéyúní onitipokpààtì Fasitii kòo nhókɛ́ dikpààtìpìì kékɔtení kébɛnkɛ o wenniku bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ bɛnitidiɛbɛ̀ kɛ yɛ́ ò wennimɛ̀ mɛdiɛ̀.
12 Kòo kpààtì tɔ̃mbɛ̀ɛ kɔtɛ kénákɛ́ Fasitii kòo yetɛ kɛ í nkɔ̀tɛ, kòo kpààtì miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiɛ̀.
13 Kòo yú mɛciì nyɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yɛ́ ikuɔ́ nɛ̀ tibeéntì kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nho borɛ̀.
14 Bɛ̀ɛ̀ tu Kasena nɛ̀ Setaa nɛ̀ Adimata nɛ̀ Tasisi nɛ̀ Mɛdɛsi nɛ̀ Maaseonaa nɛ̀ Mɛmukãã bɛyiekɛ̀ bɛ̀ do tú Pɛrisi nɛ̀ Mɛdii kɔbɛ mbɛ, bɛɛ̀ do bakɛ́ dihɛì ìikɛ̀ kɛ tũ nhokpààtì.
15 Kòo kpààtìi bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ti dò nkédɔɔ̀ ba onitipokpààtì Fasitii wèè yetɛ n tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ ò nàké tì?
16 Kɛ̀ Mɛmukãã náké okpààtì nɛ̀ mìníísìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Onitipokpààtì í ãnnɛ́ okpààtì máà ndi ifɛi, wè ì ãnnému mìníísìbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, itempɛ̃ nyimɔu.

17 Bɛnitipòbè bɛmɔu yóó keèmu okpààtì yumè onitipokpààtì Fasitii kòò yetɛ kɛ múnkɛ nyetírí bɛ daabè kpɛti, kɛ tú okpààtì do yu o pokù kòo yetɛmu.
18 Pɛrisi nè Mɛdii kóò mìníísìbè pobè yóó tì kèèmu kétúótɛ́ dɛ kó mɛborimɛ kényetírí bɛ daabè kpɛti, kɛ íinko bɛ miɛkɛ.
19 Okpààtì, kàa bo yie nha wãri yɛpátɛ kédennɛ Fasitii kéwaá nhotɔù wèè ò pɛ̃ɛ̃tɛ́, kòo cɔutɛ́ o fɔ̃tìrì kè dɛ kó tináaǹtìi wãri Pɛrisi nè Mɛdii kuɔ́ pátíri miɛkɛ bá òmɔù báá na kɛ́ tì cèètɛ.
20 A tenkè diɛkè kɛmɔu kɔbɛ bo keè dìì mɔ̀nnì a dɔ̀ɔ̀ tì bá wèè nitipòkù bo nyíé nho dɔù kpɛti, bá kòò dɛu yoo ò kɛ̃ńnì.
21 Kè dɛ kó tináaǹtìi narikɛ okpààtì nè mìníísìbè kè bèɛ yie Mɛmukãã kpɛti.
22 Kòo wãri yɛpátɛ itempɛ̃ nyimɔu bá kùù botí, ku wãrii dòmmè nè ku náaǹtì kɛ dɔ̀, bá wèè nitidɔ̀ù mbakɛ́ o cɪ̃ɛ̃tè kɛ tè nàá nho botí náaǹtì.

2

Ɛsitɛɛ naámmè onitipokpààtì

1 Kè dèɛ mɔntɛ kòo kpààtì miɛkɛɛ do, kòo dentɛní Fasitii do dɔ̀ɔ̀ dè nè bè do ò nàkɛ́ tì.
2 Kòo kpààtì tɔ̃mbè dɔ̀: Tí waánnè okpààtì bɛsapàmbè bèè wenni kɛ mu nyí yɛ́ bɛnitidaabè.
3 Okpààtì á dɛi bɛnìtìbè a tempɛ̃ nyimɔu, kè bèɛ tããtɛ́ bɛsapàmbè bèè wenni kɛ́ bè tanné tɛnitipocɪ̃ɛ̃tè dihɛidiè Susi, kè Ekee ndakɛ bɛ kpéí nkɛ bè duɔ̀ ndèè bo wénkùnnɛ bɛ kɔ̃ntì. Ekee do tú bè fɔ̃ntɛ wènwe kòò pĩ ntɛkpààtìcɪ̃ɛ̃tè miɛkɛ mutɔ̃mmú kɛ baa bɛnitipòbè.
4 Kè bè dɔ̀: Okpààtì, a bo pénsìrì wèè sapàà mbɛ miɛkɛ kòo cɔutɛ́ onitipokpààtì Fasitii fɔ̃tìrì.
Kòo kpààtìi yie ndɛ kó tináaǹtì.

5 Kɛ sɔ̃́ nSifu mɔù bo Susi dihɛidiè kòo yètìrì tu Maadosee Yaii birɛ, Simmɛii nè Kiisi bɛ yaàbirɛ Bɛnsamɛɛ wuɔ nkou.
6 Nɛbukannɛsaa do na Sedisadɛmmu képĩmmú bèmbɛ kékònnè. Bè do pĩ mèmmɛ Yekonniya Sudaa kóo kpààtì.
7 Kɛ sɔ́ nhƐsitɛɛ yɛmbè ku kè bɛ tebitɛ Maadosee ò tùótɛ́ kɛ bonè. Ɛsitɛɛ do wenni mɛdiè mmɛ.
8 Bè duɔ́ ndìì mɔ̀nni tináaǹtì kè bè ntɔuní bɛsapàmbè Susi dihɛidiè, kè Ɛsitɛɛ nkɔkɛ́ dɛ miɛkɛ kè bèɛ bè duɔ́ nhEkee wèè bàa bɛnitipòbè, kòo ndakɛ bɛ kpéí.
9 Kòo pénsìrì Ɛsitɛɛ mɛsàà nkóò duɔ́ ndèè bo wénkùnnɛ o kɔ̃ntì, kɛ́ nhò duɔ̀ mmudiì, kétããtɛ́ bɛnitipotɔ̃mbè bèyiekè tɛkpààtìcɪ̃ɛ̃tè kóò duɔ́, kóò tanné tɛnitipocɪ̃ɛ̃tè sààtè.
10 Ɛsitɛɛ do í nàkɛ́ ò tumè Sifu kɛ yɛ́ Maadosee do ò tiémmè kɛ dɔ̀ ò báá nákɛ́.
11 Yɛwe yɛmɔu kè Maadosee níí nfirì tɛnitipocɪ̃ɛ̃tè kɛ bo yà Ɛsitɛɛ kɔ̃nnaatí nè bè ò dɔ̀ɔ̀rimè.
12 Dɛ kó bɛsapàmbè do mɔkɛ dibenni ndi kɛ wuɔ̀ kɛ panti. Bè do ketɛ́ kɛ́ bè duɔ́ mmíírì kó mɛkùɔ̀ mmɛ bɛtɑ̃ɑ̃bè bèkuɔ̀ kpéí, kɛ́ bè yìɛ́ tùdààrí nè dɛtɛrè dèè wèńkùnko tikɔ̃ntì, bá wèè sapàà nkòo ndò nkékɔtɛ okpààtì Asuyeduusi borè,
13 kè wèè sapàà nkòri bèɛ ò duɔ́ nhò dɔ́ kéntɔ dèè kó dimàà.
14 Bè do ɔ̃ɔ̃ kɔtɛ kuyuoku nku okpààtì borè, kè dèɛ wentɛ́ kè bèɛ bè kɔ̀tɛnè tɛnitipocɪ̃ɛ̃tè tɛtè Sasikaasi bàa dè okpààtì pocɪ̃ɛ̃. Sasikaasi do tú bè fɔ̃ntɛ wè nwe kòò pĩ ntɛkpààtìcɪ̃ɛ̃tè miɛkɛ mutɔ̃mmú kɛ baa okpààtì pocɪ̃ɛ̃. Òmɔù ɔ̃ɔ̃ í nwɛ̃̀tɛ okpààtì borè kè dè í tú okpààtì weè ò dɔ́ koò yu.

15 Dɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì yiè Maadosee tebitɛ Abikaii do ku kòo túótɛ́ dɛ̀ɛ̀ birɛ Ɛsitɛɛ bo kɔtɛmɛ̀ okpààtì borɛ̀, bá wenwe í mbekɛ dɛ̀marɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í tú Ekee do yɛ̃ nhò ntɔ dɛ̀. Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu pénsìrì Ɛsitɛɛ.

16 Kɛ̀ bɛɛ ò tùótɛ́ kɛ́kɔtɛnɛ̀ okpààtì Asuyeduusi borɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ o kpàtì benni yiénnì, dibenni kóo tɑ̃nkù pííɲwè, bɛ̀ tu wèè tɑ̃nkù Kisideu* bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odérì nɛ̀ otɑ̃ɑ̃kètiwè dɛ cuokɛ̀ nkɛ (mɛwaanaà nnɛ̀ tɑ̃ɑ̃pò dɛ cuokɛ̀).

17 Kòo kpààtìi pénsìrì Ɛsitɛɛ, kɛ́ nhò dɔ́ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃té bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀, kòo ò òó ndikpààtìpìì kòo cɔuté Fasitii fɛ̃̀tìrì.

18 Kòo kpààtìi ɑ̃nné dibanni Ɛsitɛɛ kpéí nkéyú bɛnitidiɛbɛ̀ nɛ̀ mìníísìbɛ̀ képaa ndàmpóò o tempɛ̃ nyimɔu, képɑ̃mmú yɛpɑ̃rɛ̀ nɛ̀ diwèì.

19 Kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛ kétíí mbɛsapàmbɛ̀ kucɛ mɛdérímɛ̀ kɛ̀ Maadosee mpĩ mmutɔ̃mmú tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀.

20 Ɛsitɛɛ do í nàké ò bonní dɛ̀ nɛ̀ o botí kéndònnɛ̀ Maadosee do ò nàkémɛ̀, kòo tì yie nkéndò nhò kpaá kɛ bo o cĩɛ̃̀tɛ̀.

Bɛ̀ do dɔ́mɛ̀ kɛ́kuɔ okpààtì kɛ̀ Maadosee bɛ̀ dáa

21 Diyiè marì kɛ̀ Maadosee mpĩ nho tɔ̃mmú tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ Bikitɑ̃ɑ̃ nɛ̀ Tɛdɛki bɛdɛ́ kɛ̀ bɛ̀ tu bɛ̀ fɔ̃̀mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pĩ ntɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú kɛ baa tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ bòrɛ̀, kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ okpààtì kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ kóò kùɔ.

22 Kɛ̀ Maadosee tì kèè kénáké Ɛsitɛɛ, kɛ̀ Ɛsitɛɛ tì nàké okpààtì nɛ̀ Maadosee kó diyètìrì.

23 Kɛ̀ bɛɛ fiɛ́ tináaǹtì kɛ nsɔ̃́ ntì tu timɔ́mmɔnti, kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ pĩ mbɛdɛ́, kɛ́cɔ́ɔ́ nyidɛí, kéwɑ̃ri dɛ kó tináaǹtì dihɛikèmpátíri miɛkɛ okpààtì ìikɛ̀.

3

Amanni dɔ́mɛ̀ kɛ́kuɔ Sifubɛ

1 Kòo kpààtì Asuyeduusi déúkùnnɛ Amanni Amɛdata birɛ, Akaki yaàbirɛ, kóò nií ndɛyìikɛ̀ kòo mbakɛ́ mìníísìbɛ̀ bɛmɔu.

2 Kɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ tɔ̃mbɛ̀ bɛmɔu nninku kɛ dɔuo Amanni ìikɛ̀, kɛ̀ Maadosee weè máà yetɛ.

3 Kɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ tɔbɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa yetɛ okpààtì duó ndìi nùù?

4 Kɛ̀ bɛ̀ mbékú Maadosee yɛwe yɛmɔu. Kòò dɔ̀: N tú Sifu nwe, kɛ̀ bɛɛ tì nàké Amanni kɛ bo yà Maadosee bo nkpaá sɔké.

5 Kɛ̀ Amanni yà Maadosee yetɛmɛ̀ kɛ í ninku kɛ dɔuo o ìikɛ̀, kòo miɛkɛɛ pɛikɛ.

6 Kɛ̀ bɛɛ ò nàké Maadosee túmɛ̀ Sifu, kòo nsɔ̃́ ndɛ̀ í sànnɛ̀ ò bo wè nkuɔmɛ̀ omáà, kéndɔ́ kɛ́kuɔ Sifubɛ bɛmɔu bɛɛ̀ bo okpààtì Asuyeduusi tenkɛ̀.

7 Okpààtì Asuyeduusi kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ didérì, otɑ̃nkù ketiwè, bɛ̀ tu wèè tɑ̃nkù Nisɑ̃ɑ̃*. Kɛ̀ Amanni bɔ nyipɑ̃ɑ̃díítí kɛ bo yà wèè tɑ̃nkù nwe nɛ̀ dìi yiè ndi ò yóó pĩmmɛ̀ o tɔ̃mmú, kɛ̀ idíítí do dibenni tɑ̃nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odériwè, bɛ̀ tu wèè tɑ̃nkù Adari†

Amanni dɔ́mɛ̀ bɛɛ kuɔ Sifubɛ bɛmɔu

8 Kɛ̀ Amanni nákɛ́ Asuyeduusi kɛ dɔ̀: Kubotí makù kuù bo ɑ ei kó itempɛ̃ nyimɔu kɛ̀ ku borimɛ cɑ̃́ɑ̃́, mɛ̀ í dònnɛ̀ ibotí tɛì kɔ̃mɛ, kù í yie nyikpààtìkuó. Okpààtì bɑ́ɑ́ sɔ̃́ntɛ̃́ kéyóu kɛ̀ dɛ̀ mbɛ̀ dò mbàmmùù.

---

* **2:16 *Kisideu:*** Bɛ̀ do kaa mmɛèɛ̀ botí bɛ kó bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ nɛ̀ ti kaammɛ̀ yíe ndɛ̀ í wɛ̃. Bɛ kóo tɑ̃nkù Kisideu berínɛ̀ ti kó * **3:7 *Nis*ɑ̃ɑ̃*:*** Bɛ̀ do kaa mmɛèɛ̀ botí bɛ kó bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ nɛ̀ ti kaammɛ̀ yíe ndɛ̀ í wɛ̃, bɛ kóo tɑ̃nkù Nisɑ̃ɑ̃ berínɛ̀ ti kó bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ otɑ̃ɑ̃nwè nɛ̀ onaanwè dɛ cuokɛ̀ nkɛ (tibéntì nɛ̀ dinótɔ̃̀rì dɛ cuokɛ̀). † **3:7 *Adari:*** Bɛ kóo tɑ̃nkù Adari berínɛ̀ ti kó bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ odérì nɛ̀ otɑ̃ɑ̃nwe dɛ cuokɛ̀ nkɛ (dɛwannɛ̀ nɛ̀ tibéntì dɛ cuokɛ̀).

9 Okpààtì kàa tì pénsìrì wãri dipátíri kɛ̀ bèɛ bɛ̀ kùɔ. N yóó duómmu idíítí
cìdóòbɛ̀ sikɔupíkɔusìtããti (300000) kɛ̀ mìníísìbèɛ ì tanné dikpààtìtɔu.
10 Kòo kpààtìi ũté o mámáá nkéduó nhAmanni Amɛdata birɛ Akaki yaàbirɛ
Sifubɛ dootitɔù.
11 Kòo kpààtì dɔ̀: Bá n duó nyìdíítí, n da duómmu dɛ kó bɛnìtìbɛ̀, dɔɔ̀ bɛ̀ a dómɛ̀.
12 Kɛ̀ Amanni náké kɛ̀ bèɛ wãri yɛpátɛ kéduó nhokpààtì tũmbɛ̀ nɛ̀ kùmàndáàbɛ̀
bèè bakɛ́ itempɛ̃, nnɛ̀ ibotí kó bɛkpààtìbɛ̀, kéwãri bá kùù botí nɛ̀ ku náaǹtì nɛ̀
ku wãrii, bɛ̀ náá ntì bɛ̀ eì miɛkɛ, kédeè kɛ ĩkú bɛ nɔu nɛ̀ okpààtì yètìrì kɛ ĩkú o
cannimɛ̀, kéduó mbèè bakɛ́ itempɛ̃ nyimɔu nɛ̀ ibotí kó bɛkpààtìbɛ̀.
13 Kɛ̀ bèɛ tɔ̃ nyɛtɔ̃rɛ̀ kɛ̀ yèɛ kɔtɛnɛ̀ yɛpátɛ itempɛ̃ nyimɔu kɛ̀ bɛ̀ bo kuɔ Sifubɛ
bɛmɔu páíí, ibí nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ diyiè dìmáà, dibenni tǎnkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀
odéríwè diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ditãã̌nnì ndi bɛ̀ yóó bɛ̀ kuɔmɛ̀ kéhɛí bɛ kpɛrɛ.
14 Kɛ̀ bèɛ cɔuté dipátíri bá kùù tempɛ̃ nképĩɛ̃ké kɛ̀ bɛ̀ bo nyɛ̃́ dɛ kó diyiè kébáátí.
15 Kɛ̀ yɛtɔ̃rèɛ ítɛ́ mɛcãã nképité tináaǹtì dihɛidiè Susi miɛkɛ, kòo kpààtì nɛ̀
Amanni kɛ̀ bɛmbɛ kari kɛ yɔ̀, nkɛ̀ dihɛì dimɔu yèmmɛ̀ cààrɛ̀.

4

Sifubɛ yèmmɛ̀ cààrɛmɛ̀ kɛ̀ bèɛ boú dinùù

1 Maadosee tì kèè dìì mɔ̀nnì kékɛ̃té o yaàbòrì kédáátí kufɔɔ̀tɔ̃nkù képũ
mmutápeí nkénkuɔ̀ mmɛdiè nkɛ firì dihɛì,
2 kɛ bii tuɔkɛ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kéncómmú ditowaà kɛ yɛ́ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ndáátímɛ̀
mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ kó tiyààtì kéta tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀.
3 Dɛ kó tináaǹtì do tùɔ̀kɛ ìì tempɛ̃, nkɛ̀ Sifubɛɛ tì kèè bɛ yèmmɛ̀ do cààrɛ̀mu kɛ̀
bɛ̀ mboú yɛnɔ̀ kɛ dáátí tifɔɔ̀tɔ̃ntì képũ mmutápeí.
4 Kòo nitipokpààtì Ɛsitɛɛ nitipotɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ fɔ̃̀mmu bɛ̀ kɛ̀ pĩ nho tɔ̃mmú
tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bèɛ tì nhò nàké kɛ̀ dèɛ caàrɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛdiè. Kòo waá
ntiyààtì kéduónko kɛ̀ Maadosee bo dáátí kéyóu kufɔɔ̀tɔ̃nkù, kòo yetɛ.
5 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ yu Ataki bɛ̀ fɔ̃́ntɛ wè kòò pĩ ntɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú, kòo
kpààtì wè nhò duó nkòo bo mpĩ nho tɔ̃mmú, kóò tɔ̃ nkɛ dɔ̀ wèe bekɛ Maadosee
kéyà dɛ̀ dòmmɛ̀ nɛ̀ mùù te.
6 Kɛ̀ Atakii yɛroo kéyà Maadosee tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ towaà.
7 Kɛ̀ Maadosee ò nàké dɛmɔu nɛ̀ Amanni yɛ̃ nhò bo tanné ìì díítí dikpààtìtɔu
kénsà kɛ̀ bɛ̀ kùɔ Sifubɛ bɛmɔu.
8 Kɛ̀ Maadosee duó nhAtaki dipátíri bɛ̀ wãri dì Susi kɛ bo kuɔ Sifubɛ kó dimàà,
kɛ dɔ̀ wèe dì duó nhƐsitɛɛ kóò nàké dɛ̀ dòmmɛ̀. Kòo kɔtɛ kébántɛ̀ okpààtì o botí
kɔbɛ kpéí.
9 Kɛ̀ Atakii wɛ̃tɛ kénáké Ɛsitɛɛ Maadosee ò nàké tì.
10 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ dɔ̀: Wɛ̃too kénáké Maadosee kɛ dɔ̀:
11 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ okpààtì tɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ bèè kó dimàà bo o tempɛ̃ nyimɔu bɛ̀
yɛ́mu ikuó túmɛ̀ òmɔù báá ta okpààtì cĩɛ̃tɛ̀ kòò í ò yu, kɛ̀ wèè ta bèɛ ò kùɔ, okpààtì
bo youtɛ wè kupààti mɛsɔɔ nkɔku weè máà bo nfòù. Dɛ̀ mɔ̀kɛ yíe nhotǎnkù nwe
okpààtì n yumɛ̀.
12 Kɛ̀ bèɛ náké Maadosee Ɛsitɛɛ yɛ̃ mmù.
13 Kɛ̀ Maadosee tɛ́nnɔ́ɔ tináaǹtì kɛ dɔ̀: A yèmmɛ̀ bá ndò nha bo cootɛ́ amáà a
bo mèè kpéí nhokpààtì cĩɛ̃tɛ̀.
14 Kàa cĩɛ̃́ké kɛ í béi, nSifubɛ yóó pétému mɛteèmmɛ̀ kupíkù tɛkù kécootɛ́, kàa
kú fɔ́ nnɛ̀ a cĩɛ̃tɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ mɛháárìmɛ̀ miɛ nkpéí nkɛ a naámmɛ̀ okpààtìpokù.
15 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ tɛ́nnɔ́ɔ Maadosee kɛ dɔ̀:

16 Kɔtɛ kétíí nSifubɛ bɛmɔu bèè bo Susi kè dí boú dinùù n kpéí nyɛwe yètããti,
kɛyènkè nè kuyie, di báá di muciè, di báá yã̀ mɛniɛ. M múnkɛ yóó boúmu nè n
nitipotɔ̃mbè. Bá nè ikuɔ́ mɛ mbomè n yóó kɔtɛmu okpàátì borè, kè m bo kú, n
kú.
17 Kè Maadosee kɔtɛ kédɔɔ̀ Ɛsitɛɛ ò nàké tì.

5

Ɛsitɛɛ kɔ̀tɛmè okpàátì borè

1 Bè boú mɛmmɛ dinùù kédeè, diyiè tãã́nnì yiè kè Ɛsitɛɛ dáátí tikpàátìpoyàátì
kétaroo tɛkpàátìcĩ̃ètè kudànkù, kécómmú kéwetínné okpàátì kàrì kùù dieku
bòrì kɛ sɔ́ nhokpàátì kàri o kpàátìkàrì kɛ wetí dibòrì.
2 Kòo kpàátìi yà onitipokpàátì Ɛsitɛɛ kòò cò́mmú kudànkù, kòo yie nkóò youtɛ
kukpàátìpàáti mɛsɔɔ nkɔku, kè Ɛsitɛɛ taroo kékáákékè ku yómmè.
3 Kòo kpàátìi ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ɛsitɛɛ, a dɔ́ ba kè n dè nda duɔ́, mbá n kpàtì kó dikéè!
4 Kè Ɛsitɛɛ dɔ̀: Okpàátì n da ãnné dibanni ndi. Kàa bo yie nè Amanni dí kɔtɛní
yíe n cĩ̃ètè kédi.
5 Kòo kpàátìi tɔ̃ nkɛ dɔ̀: Bèɛ nákéè Amanni kòo kɔtɛní mɛcãã nkè bèɛ kɔtɛ bɛdé
Ɛsitɛɛ bè yu dìì banni.
6 Bè di dìì mànnì kédeè kòo kpàátìi bekɛ Ɛsitɛɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ ba kè n dè nda duɔ́?
Bá n kpàtì kó dikéè m bo da duɔ́.
7 Kè Ɛsitɛɛ dɔ̀: Okpàátì n dɔ́ tì tu:
8 Kàa yie nkɛ bo n dɔɔ̀ mɛsàà nha naa wɛ̃tɛní nè Amanni kè dí di n cĩ̃ètè kè n
da nákéè n dɔ́ tì.

Amanni cìɛ́kémè kudɔú kɛ bo cɔ́ɔ́ mMaadosee

9 Mɛmmɛ kɛ Amanni nyɛtìní Ɛsitɛɛ cĩ̃ètè kè diwèì ò bo kòo yèmmè naati mɛdiè
nkòo yà Maadosee kòo kàri tɛkpàátìcĩ̃ètè towaà, wè í nyìté kɛ cò́mmú, ò mè nyí
bɛnkɛ fɛdedíéfè mafè, kè Amanni miɛkɛɛ ò cɔ́úté mɛsàà.
10 Kòo minné kékò nkétíí nho néposàábè nè o pokù Sedɛsi.
11 Kòo bè kàmmu o kpàtì màmè nè o bí nè okpàátì ò tããtémè kɛ nií mbɛtɔ̃mbè
nè mìníísìbè bɛmɔu ìikè tikpàtì miɛkɛ.
12 Kɛ dɔ̀: Mí nwe onitipokpàátì Ɛsitɛɛ yumè nè okpàátì kè ti wɛ̃nné kɛ di o cĩ̃ètè,
kòò wɛ̃̀tɛ kɛ n yu nankɛ nè okpàátì kè ti kɔri.
13 Dɛndɛ kó dimàà í n naati kè nsà kè Maadosee Sifu kpaá kɛ pĩ ntɛkpàátìcĩ̃ètè
mutɔ̃mmú.
14 Kòo pokù Sedɛsi nè o népobè bɛmɔuu ò nàké kɛ dɔ̀: Cíékéè kudɔú kè ku
okùmè mbo métìrìbè sipísìdé nè bènùmmù, kàa yè dikũ̃nweńnì kɛ nákéè okpàátì
kè dí cɔ́ɔ́ mMaadosee ku ĩnkè, kàa na kékɔtɛ dibanni nè diwèì.
Kè dɛ kó tináaǹtìi narikɛ Amanni.

6

Bè dèúkùmmè Maadosee kɛ kɛ́kùnnɛ Amanni

1 Dè yiè kè inuɔ nyetɛ okpàátì Asuyeduusi dɛ kó kɛyènkè, kòo duɔ́ nkè bèɛ
túóténí dihɛikèmpátíri bè wãũ dìì miɛkɛ tìì kó dimàà dɔ̀ɔri. Kòo duɔ́ nkè bèɛ dì
kàa nho ìikè.
2 Kè bèɛ kaa Bikitana nè Tedɛki bèè do tú bè fɔ̃mmu bè kè bè pĩ ntɛkpàátìcĩ̃ètè
miɛkɛ mutɔ̃mmú, kɛ baa tɛkpàátìcĩ̃ètè bòrè kéndɔ́ kékuɔ okpàátì kè Maadosee bè
dáa nkè bèɛ wãri tì.
3 Kòo kpàátì dɔ̀: Kè bè né ò dɔɔ̀ ɔ̃mmɛ sàà nkɛ dèúkùnnɛ o yètìrì dɛ kpéí? Kè bè
dɔ̀: Bè í ò dɔɔ̀ mùmamù.

4 Kòo kpàátì dɔ̀: We mbo kudànkù? Dɛ̀ do sɔ́ nhAmanni weè taroo kɛ bo nákɛ́ okpàátì kɛ̀ bèɛ cɔ́ɔ́ mMaadosee ò cìɛ́kɛ́ kùù dɔú.
5 Kòo kpàátì tɔ̃mbɛ̀ dɔ̀: Amanni nwe. Kòo kpàátì dɔ̀ wèe tanní.
6 Kɛ̀ Amanni taroo kòo kpàátìi ò bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀ ba onìtì okpàátì dɔ́ kɛ́dɛ́úkùnnɛ wè nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu? Kɛ̀ Amanni dɔ̀ nɛ̀ o yèmmɛ̀ miɛkɛ okpàátì yóó dɛ́úkùnnɛ wè kɛ̀ dɛ̀ í tú mí!
7 Kɛ dɔ̀: Kòo kpàátì dɔ́ kɛ́dɛ́úkùnnɛ onìtì
8 wèe ò dàtínné dikpàátìyaàbòrì ò daati dì, kóò dèe ntɛsɔ̃ntɛ̀ ò dèkù tɛ̀, kóò òó ndikpàátìpìì,
9 kɛ́duɔ́ nkɛ̀ mìníísì mɔùu dátínné dɛ yiɛ̀ tikpàátìyàátì, kóò dèe ntɛsɔ̃ntɛ̀ kóò fitɛ́nɛ̀ dihɛì, kɛ́mpĩɛ̃kù kɛ tú: Kòo kpàátì dɔ́ kɛ́dɛ́úkùnnɛ onìtì ò ɔ̃ɔ̃ ò dɔɔ̀ miɛ mmɛ.
10 Kòo kpàátìi nákɛ́ Amanni kɛ dɔ̀: Mɛcãã nkɛ́túótɛ́ diyaàbòrì nɛ̀ tɛsɔ̃ntɛ̀ kɛ́ mɛ̀ dɔɔ̀ Sifu Maadosee wèè bo tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ towaà, a báá súɔ́ ntìmatì a béi ntì.
11 Kɛ̀ Amanni túótɛ́ diyaàbòrì kɛ́dátínné Maadosee kóò dèe ntɛsɔ̃ntɛ̀ kɛ́nfiríné dihɛì kɛ tú: Kòo kpàátì dɔ́ kɛ́dɛ́úkùnnɛ onìtì ò ɔ̃ɔ̃ ò dɔɔ̀ miɛ mmɛ.
12 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Maadosee kò ntɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ̀ Amanni nkũnti mɛcãã kɛ kãnkɛ́ kuyààkù o ìikɛ̀ nɛ̀ ifɛi,
13 kɛ́nákɛ́ o pokù Sedɛsi nɛ̀ o népobɛ̀ dèɛ̀ dɔɔ̀. Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Dɛ kóò Maadosee a di wèè ìikɛ̀ ifɛi ò tu Sifu nwe, a í yóó na kɛ́dɔɔ̀ tìmatì, a dɔkɛ yóó yíɛ́ kɛ́dimu ifɛi.
14 Bɛ̀ kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ bɛ̀ fɔ̃̀mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pĩ ntɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú kɛ̀ bèɛ tuɔkoo kóò tùótɛ́ mɛcãã nkɛ́kɔtɛnɛ̀ Ɛsitɛɛ ciɛ, wenwe nɛ̀ okpàátì kɛ̀ bɛ̀ bo di Ɛsitɛɛ bɛ̀ bèńné mùù dii.

7

Bɛ̀ cɔ́ɔ́mmɛ̀ Amanni kudɔú

1 Okpàátì nɛ̀ Amanni kɛ̀ bèɛ kɔtɛ Ɛsitɛɛ ciɛ mudii.
2 Diyiè dérì kɛ̀ bèɛ di kédeè kòo kpàátì dɔ̀: Onitipokpàátì Ɛsitɛɛ a dɔ́ ba? Bá n kpàtì kó dikéè m bo tì nda duɔ́.
3 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ dɔ̀: Okpàátì kàa bo yie nha yóu kɛ̀ nní nfòù mí nnɛ̀ n kɔbɛ.
4 Bɛ̀ ti fìtému mí nnɛ̀ n kɔbɛ kɛ yóó ti fíé. Kɛ̀ bɛ̀ do nti fìté kɛ ti bo ntú ntidaatì n na bá mbéi nkébenné ké nda kɔɔ́nnɛ̀ fɔ̃́ nhokpàátì.
5 Kòo kpàátì Asuyeduusi dɔ̀: Wenninwe wèè totí mɛyèmmɛ̀ mɛmmɛ, dɛ yiɛ̀ mborɛ?
6 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ dɔ̀: Ti kpantídèntɔù, ti dootitɔù tu Amanni nwe onitiyonkuwe.
Kɛ̀ kufɔ̃waá nhautɛ́ Amanni okpàátì nɛ̀ o pokù bɛ ìikɛ̀.
7 Kòo kpàátì miɛkɛ pɛikɛ, kòo ítɛ́ dɛndɛ bàmbà nkéyɛ̀ tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ towaà, kɛ̀ Amanni nkpaá kɛ báá nhƐsitɛɛ kòo bo yóu kòo nfòù.
8 Kòo kpàátì nwɛ̃tiní bɛ̀ do yo ndɛ̀, kénsɔ́ nhAmanni do Ɛsitɛɛ duɔ́ dìì dɔ́ù ĩnkɛ̀. Kòo kpàátì kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Dɛ kóo nìtì dɔ́ képĩ m pokù nwe kéduɔ́nɛ̀ n nɔ̀nfɛ̀ miɛkɛ n cĩɛ̃̀tɛ̀!
Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo tɔ̃mbèɛ boú Amanni ìikɛ̀ kuyààkù.
9 Bɛ miɛkɛ kɛ̀ Adibona dɔ̀: Okpàátì Amanni cìɛ́kɛ́ kudɔú nku kɛ bo cɔ́ɔ́ mMaadosee wèè do da dɛɛtɛ́, kɛ̀ ku okùmɛ̀ bo métìrìbɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ mènùmmù. Kòo kpàátì dɔ̀: Cɔ́ɔnnɛ̀ Amanni ku ĩnkɛ̀.
10 Kɛ̀ bèɛ cɔ́ɔ́ nhAmanni kudɔú ò do cìɛ́kɛ́ kù, kòo kpàátì miɛkɛɛ do.

8

Okpàátì duɔ́mmɛ̀ dinùù Sifubɛ

1 Dɛ kó diyiè ndi okpààtì Asuyeduusi duómmè Ɛsitɛɛ Amanni Sifubɛ dootitɔù
kpɛrɛ dɛmɔu, kè Ɛsitɛɛ nákɛ́ okpààtì Maadosee tumè o cĩ̀ètè kou, kòo duó nkè bèɛ
ò yùní.
2 Kòo kpààtìi túótɛ́ mumámáá nhò do duó mmù Amanni kéduó mMaadosee
kè Ɛsitɛɛ ò duó nhAmanni cĩ̀ètè kòò mbakɛ́.
3 Kè Ɛsitɛɛ wẽ̀tɛ okpààtì borè kédo kénínkú o ìikè kɛ́ nhò bàá nkɛ tú, wèe yetɛ
Amanni Akaki yaàbirɛ yẽ̀ mbèɛ dɔò mèè̀ yɛi nSifubɛ.
4 Kòo kpààtìi youtɛ o pààtii mɛsɔɔ nkɔku, kè Ɛsitɛɛ ítɛ́ kɛ́cómmú
5 kɛ dɔ̀: Okpààtì kàa pénsìrì kɛ bo n dɔò mɛsàà nkɛ n dó, a wãri yɛpátɛ képaa
nhAmanni Mɛmɛdata birɛ Akaki yaàbirɛ do wà̰ri tì kɛ bo kuɔ Sifubɛ a tempẽ
nyimɔu miɛkɛ.
6 M bo yĩ̀mɛ kɛ nwúónko kè bèɛ kuɔ n kɔbɛ? M bo yĩ̀mɛ kénwúó mbè kòù dè n
kɔbɛ?
7 Kòo kpààtì Asuyeduusii nákɛ́ Ɛsitɛɛ nè Sifu Maadosee kɛ dɔ̀: N duómmu
Ɛsitɛɛ Amanni cĩ̀ètè kè bè ò cɔ́ɔ́ nkudɔú ò do dó mèè̀ kpéí nkékuɔ Sifubɛ.
8 Di bo na kéwãri nè n kó diyètìrì di dó tì, tìì yóó teennè Sifubɛ, kɛ́ĩ̃kú n
cannimè. Kɛ yɛ́ tìì wà̰ri kɛ ĩ̃kú n cannimè nè n kó diyètìrì tì ɔ̃ɔ̃ í ncèètɛmè.
9 Dɛ kó diyiè otãã̀tãã́nwè, otã̀nkù bè tu we Sifãã*, diyiè sipísìdé nè ditãã́nnì
kè bèɛ tíí nhokpààtì pátíwãã̀bè kè Maadosee nákɛ́ kè bèɛ wãri yɛpátɛ kéduó
nSifubɛ nè okpààtì tũ̀mbè, nè mìníísìbè nè kùmàndáàbè bèè̀ bo itempẽ ntɛkɔ̀ùtè
nè sipísìdé nè ìyiekè (127) miɛkɛ, kétúótɛ́ Ɛndi kétuɔkɛnè Etiopii, kéwãri bá kùù
botí nè ku náaǹtì nè ku wãrii, kéwãri Sifubɛ nè bɛ náaǹtì.
10 Bè do yè wà̰ri nè okpààtì yètìrì ndi kɛ́ĩ̃kú o cannimè, kɛ́ yè duó mbɛsãndèèbè
kè bèɛ dekɛ sisɛ̃ĩ̃ sìì cãã́ kékɔtɛ ké yè totí,
11 kɛ wà̰ri yɛpátɛ miɛkɛ kɛ tú: Okpààtì duómmu dinùù Sifubɛ bèè̀ bo o ɛkè
yɛmɔu kɛ tú bèɛ tíí nkédɛɛté bɛ fòmmu, ò bè pãmu dinùù kɛ tú bèɛ fíé itempẽ
nyimɔu kɔbɛ bèɛ bo ndó ké bè dokénè, bè bo na kékuɔ bɛnitipòbè nè ibí kéhɛí bɛ
kpɛrɛ.
12 Okpààtì Asuyeduusi do bè duó ndìì nùù do dò nkédɔò diyiè dìmáà ndi,
dibenni tã̀nkù tɛpíítè nè odérì diyiè tɛpíítè nè ditãã́nnì.
13 Dɛ kó yɛpátɛ do mɔkɛ muwẽ̀rímú mmu bè yè duó nyìì tempẽ mmiɛkɛ, kɛ
náá mbɛnìtìbè bɛmɔu kɛ tú kè dè yiè tùɔ̀kení Sifubɛɛ báátí kédokénè bèè̀ dó ké bè
kùɔ.
14 Okpààtì bè duó ndìì mɔ̀nnì dinùù, kè bɛsãndèèbèɛ dekɛ sisɛ̃ĩ̃ cããsi kécoké
mɛcãã nképité tináaǹtì dihɛidiè Susi.
15 Kè Maadosee yɛnní tɛkpààtìcĩ̀ètè kɛ dáátí dikpààtìyaàbòrì dìì ã mɛwũ̃ɔ̃ nnè
mɛpɛ́ì, kénɔ́ɔ́ ndiyààbòkperì dìì wũɔ̃ kɛ pɛ́ì. Kè dèɛ narikɛ Susi kɔbɛ kè bè mpĩ̃ɛ̃kù
kɛ pɛ́ú.
16 Kè dèɛ narikɛ Sifubɛ, kè diwɛ̀ì mbè bo bè bè dɛ̀úkùnnɛmè.
17 Okpààtì duó ndìì nùù tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛhɛkè kè dèɛ narikɛ Sifubɛ kè diwɛ̀ì
mbè bo kè bè ãã̀ yɛbaa nkɛ yo ntidiitì, kè kufɔ̃waá nhauté bɛnìtìbè, kè bɛsũ̃kùbèɛ
naá nSifubɛ.

9

Sifubɛ namè bɛ dootitɔbè

* **8:9** ***Sif****ãã:* Bè do kaa mmèè̀ botí bɛtã̀ã̀bè ti í mɛ nkaa nyíe. Wéntɛ́ 3:7. Bɛ kóo tã̀nkù Sifãã berínè ti kó bɛtã̀ã̀bè onummuwè nè okuónwe dɛ cuokè nkɛ (tipɔɔ̀dùtì nè diyodɔ̀rì dɛ cuokè).

1 Dibenni tɑ̃nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odɛ́rì diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ditɑ̃ɑ́nnì, okpààtì dɔú ndìì nùù do dò nkɛ́dɔɔ̀ dìì yiè, Sifubɛ dootitɔbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ do dò mbɛɛ̀ yóó bɛ̀ na, kɛ̀ Sifubɛ bɛɛ̀ nɛ́ wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ na.
2 Okpààtì Asuyeduusi tempɛ̃ nyimɔu miɛkɛ kɛ̀ Sifubɛɛ tíí nkɛ́baao bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dɔ́nɛ̀ mɛyɛi, nhòmɔù í ndàátí kɛ́cómmú bɛ ìì kɛ̀, kɛ yɛ́ kufɔ̃waá ndo bɛ̀ autémɛ̀.
3 Kòo kpààtì tũmbɛ̀ nɛ̀ kùmàndáàbɛ̀ bɛɛ̀ bakɛ́ itempɛ̃, mìníísìbɛ̀ nɛ̀ okpààtì tɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kónné Sifubɛ bɛ̀ dé mɛɛ̀ kpɛ́í mMaadosee.
4 Mɛnkɛ Maadosee do dɛukɛmu tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kòo yètìrìi feitɛ́ itempɛ̃ nyimɔu kòò ndɛ́úkú.
5 Kɛ̀ Sifubɛɛ dɔɔ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ dómɛ̀, kɛ́ bɛ̀ kùɔnɛ̀ yɛse kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ kú kɛ́nsũ mɛdiɛ̀.
6 Sifubɛ do kùɔ Susi dihɛidiɛ̀ miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìnùmmù (500) ndi.
7-10 Kɛ̀ bɛɛ kuɔ Amanni Amɛdata birɛ Sifubɛ dootitɔù bí tɛpíítɛ̀: Padisannɛdata nɛ̀ Dadifɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Asipata nɛ̀ Podata nɛ̀ Adaya nɛ̀ Adidata nɛ̀ Padimaseta nɛ̀ Adisaii nɛ̀ Adidadia nɛ̀ Fayesata. Bɛ̀ mɛ nyí nhɛí dɛ̀marɛ̀.
11 Dɛ yiè mómmɔnni kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ okpààtì bɛ̀ kùɔ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ màmɛ̀ Susi dihɛidiɛ̀ miɛkɛ.
12 Kòo kpààtìi nákɛ́ Ɛsitɛɛ kɛ dɔ̀: Sifubɛ kùɔ Susi dihɛidiɛ̀ miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìnùmmù (500) ndi nɛ̀ Amanni bí tɛpíítɛ̀, bɛ̀ né bo nkùɔ bɛ̀dɛ itempɛ̃ ntɛì miɛkɛ? Kàa kpaá dó tìmatì n nákɛ́ kɛ̀ n tì dɔɔ̀, a dó ɔ̃nti? N yóó tì dɔ̀ɔmu.
13 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ dɔ̀: Okpààtì kàa bo yie nha duó ndinùù Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ naa yíé dɔɔ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ yíe nSusi kó dihɛì kɛ́cɔ́ɔ nhAmanni bí tɛpíítɛ̀ idɛí ĩnkɛ̀.
14 Kòo kpààtìi yie nkɛ̀ bɛɛ pité dɛ kó tináaǹtì dihɛì kɛ́cɔ́ɔ nhAmanni bí tɛpíítɛ̀ idɛí ĩnkɛ̀.
15 Kɛ̀ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo Susi kɛ̀ bɛɛ tíí ndibenni tɑ̃nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odɛ́rì diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì, kɛ́kuɔ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìtɑ̃ɑ̃ti (300), bɛ̀ mɛ̀ nyí nhɛí dɛ̀marɛ̀.
16 Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo itempɛ̃ ntɛì kɛ̀ bɛɛ tíí nkɛ́baao bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ́dɛɛtɛ́ bɛ fòmmu, kɛ́kuɔ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupípísìyiekɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìnùmmù (75000), bɛ̀ mɛ nyí nhɛí dɛ̀marɛ̀.
17 Dɛ do dɔɔ̀ dibenni tɑ̃nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odɛ́rì diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ditɑ̃ɑ́nnì yiè ndi. Diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì yiè kɛ̀ bɛɛ yóu kɛ́ɑ̃nné dibanni kɛ́nyɑ̃nku nɛ̀ diwɛ̀ì.
18 Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo Susi bɛmbɛ do kpa ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ ditɑ̃ɑ́nnì nɛ̀ dinaannì ndi, kɛ́omɔ̀pɛ̀ nɛ̀ dinummurì, kɛ́ɑ̃nné dibanni kɛ́nyɑ̃nku nɛ̀ diwɛ̀ì.
19 Kɛ̀ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo yɛhɛkɛ̀ sámɔ̀pɔ́yɛ̀ kɛ̀ bɛmbɛɛ baá ndibenni tɑ̃nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odɛ́rì diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì kɛ́pɑ̃mmú bɛtɔbɛ̀ yɛpɑ̃rɛ̀.

Sifubɛ ɑ̃ɑ̀mɛ̀ dibanni kɛ denniní bɛ̀ namɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀

20 Kɛ̀ Maadosee wɑ̃ri dɛ kó tináaǹtì yɛpátɛ kɛ́duó nSifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo Asuyeduusi tempɛ̃ nyimɔu, ìì tɔ̀kɛ́ nɛ̀ ìì détirì.
21 Kɛ dɔ̀ bɛ̀ nɛ́ɛ́ ɑ̃nné dibanni bá dìì benni otɑ̃nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odɛ́rì diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinaannì nɛ̀ dinummurì.
22 Dɛ kó yɛwe nyɛ Sifubɛ namɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀, kɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛɛ naá ndiwɛ̀ì, kɛ̀ mɛyɛi nnaá mmɛsàà mbɛ̀ do dò nkɛ́mbaàmmu kɛ́ndenniní dɛ kó yɛwe kpɛ́í nkɛ pɑ̃ɑ mbɛtɔbɛ̀ yɛpɑ̃rɛ̀, kɛ pɑ̃ɑ nnɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀ yɛpɑ̃rɛ̀.
23 Kɛ̀ Sifubɛɛ yie mMaadosee bɛ́i ntì, kɛ̀ dɛ kó dibannii naá mbɛ kó ikuɔ́.
24 Kɛ yɛ́ Amanni Amɛdata birɛ Akaki yaàbirɛ do dómɛ̀ kɛ́kuɔ Sifubɛ kɛ́bɔ nyipɑ̃ɑ̃díítí kɛ bo yà dìì yiè ndi ò yóó bɛ̀ kùɔmɛ̀.
25 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ kɔtɛ kɛ́yà okpààtì, kòo yie nkɛ́wɑ̃ri kɛ dɔ̀: Bɛɛ kuɔ Amanni wèè dó kɛ́kuɔ Sifubɛ. Mɛ̀mɛ bɛ̀ cɔ̀ómmɛ̀ Amanni nɛ̀ o bí idɛí.
26 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ kó dibanni kɛ tú mudítíbɔmmù.

Kɛ̀ Sifubɛɛ yie mMaadosee bɛ́i ntì kɛ yɛ́ bɛ̀ yàmɛ̀ bɛmɔ́mmɔmbɛ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ.

27 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔú ndɛ kó ikuɔ́ bɛ kpɛ́í nnɛ̀ bɛ yaàbí kpɛ́í nnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yóó naá nSifubɛ bɛ kpɛ́í nkɛ̀ bɛ̀ bo mbaà ndɛ kó yɛwe yɛdɛ́ bá dìì benni kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ Maadosee bɛ́immɛ̀.
28 Dɛ kó dibanni dò nkɛ́mbomu sɑ̃̀ɑ̃̀, bá tɛ̀ɛ̀ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, bá kùù tempɛ̃ mbá dìì ɛì, bɛ̀ mbaà mmudítíbɔmmù banni kɛ denniní dɛ kó yɛwe, bɛ̀ báá yɛ̀ yɛ̃̀ mbɛ̀ báá yɛ̀ yóu.
29 Kòo nitipokpààtì Ɛsitɛɛ nɛ̀ Sifu Maadosee, kɛ̀ bɛ̀ɛ yíé kéwɑ̃ri yɛpátɛ kɛ yíé kécɛ́ɛ́kùnnɛ mudítíbɔmmù banni.
30 Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɑ̃ri yɛpátɛ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo Asuyeduusi tempɛ̃ nyimɔu miɛkɛ kɛ dɔ̀ diwɛ̀ì mbɛ̀ bo nɛ̀ kunaatí.
31 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀ bɛ̀ mbaà mmudítíbɔmmù banni dɛ kó yɛwe. Onitipokpààtì Ɛsitɛɛ nɛ̀ Maadosee bɛɛ̀ do dɔú ndɛ kó ikuɔ́ ké ì mbo bɛ kpɛ́í nnɛ̀ bɛ yaàbío, kɛ dɔ̀nnɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀ nɛ̀ yɛdabùò nkpɛyi.
32 Kɛ̀ Ɛsitɛɛ yíé kécɛ́ɛ́kùnnɛ mudítíbɔmmù banni, kɛ̀ bɛ̀ɛ wɑ̃ri dɛ kó tináaǹtì dipátíri miɛkɛ.

10

Maadosee dɛukɛmɛ̀

1 Kòo kpààtì Asuyeduusii duɔ́ nkòò tenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ mpĩ̀ mmutɔ̃mmú nɛ̀ muwɛ̃rímú nɛ̀ dàméɛ̀rì takɛ́ kɔboo.
2 Okpààtì wɛ̃rímú diɛmù nɛ̀ o kɔ̃m̀bɔ̀tɔ̃mmú nɛ̀ ò dèe mmɛ̀ɛ̀ botí Maadosee, tì wɑ̀̃rimu Mɛdiibɛ nɛ̀ Pɛrisiibɛ kpààtìbɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ pátɛ miɛkɛ.
3 Maadosee weè do tũ nhokpààtì Asuyeduusi o tenkɛ̀ miɛkɛ, kɛ tú onitidiɛwè, kòò kɔbɛ ò dé koò dɔ́, kòò wanti bɛ kó mɛsàà nkɛ dɔ́ bɛ̀ bo mbomɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ naati.

Isɔbu
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Isɔbu do tú onitisààwè nwe kɛ dé Kuyie nkɛ yennínè omáà mɛyɛi, mbá ò í mmɔkɛ a bo ò sɛi ntìì ĩnkè. Kè Kuyie nhò dɔ̀ɔ̀ mmɛsàà nkòò mɔ̀kɛ dɛ̀è kó dimàà dò nho nìtì ndè dɔ́, kòò né dè mɔ̀ńtóo dɛmɔu dimɔ̀nnì dimáà, o kpàtì timɔu nè o bí nè o kɔ̃nnaatóo. Dɛ kó mɛfɛ̃ũ̃tímè diɛmè miɛkɛ Isɔbu bo nkpaá kɛ tũ nKuyie naà? Weti, Isɔbu í wɛ̀tɛ o fɔ̃nkúò.

Nè mɛmmɛ kòo népobè mabèɛ kɔtɛní kɛ bo ò dɔu nkɛ né dɔkɛ yíé kécaàrè o yèmmè. Bɛmbɛ yèmmè do dò nyIsɔbu yetému dɛè te kòò fɛ̃ũ̃rì. Kè Isɔbuu bè bàao nè muwɛ̃rímú kucɛ mèpéu miɛkɛ, kɛ dɔ̀ ò í càkɛ mùmamù.

Kè Ediu ntú onaanwè bɛ miɛkɛ kébéi nkɛ dɔ̀: Kuyie nhɔ̃ɔ̃ duɔnní onìtì mɛfɛ̃ũ̃tímè kéndó kóò tiémmu.

Kè dè nyóó dentɛ kè Kuyie nné béi nkɛ dɔ̀: Isɔbu máà weè nàá nku kpéí nkè dè wenni, kóò tɛ̀ńné o kpɛrɛ dɛ̀è kó dimàà càkɛ dɛmɔu kénɔ́ɔ́ nkè dè mmànnè dɛ̀è do feti.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Dibɔɔ̀ bɔntémè mɛfɛ̃ũ̃tímè Isɔbu 1-2
2. Isɔbu népobè náaǹtì 3-31
3. Ediu nàké tì Isɔbu 32-37
4. Kuyie mbéi ntì 38-41
5. Isɔbu dáammè o yetímè 42:1-6
6. Kuyie ntɛ̀ńnémè Isɔbu ò do fetìnnɛ dè 42:7-17

Dibɔɔ̀ bennémè Isɔbu mɛketimè

1 Uusi ɛì miɛkɛ nkɛ onìtì mɔù do bomè kòo yètìrì tu Isɔbu kè dɛ kóo nìtì ntú wèè dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndómè, kɛ wetí, kɛ dé Kuyie, kɛ yennínè omáà mɛyɛi.

2 Kòo pɛité initidabí ìyiekè initipobí ìtããti,

3 kémmɔkɛ ipe sikɔupísìyiekè (7000), yòyóbè sikɔupísìtããti (3000), inaàdɔ̀dɔ̀rìyì ìdéì ìdéì sikɔusìnùmmù (500), sãmmarímúbè sikɔusìnùmmù (500) bá o tɔ̃mbè í ndò nkaà nkédeè. O yètìrì do feímu kɛ pɛ̃nkù bɛnìtìbè bɛmɔu, diyiè yìɛní kɛ̀è bíékè kɔbɛ kpɛyɛ.

4 Kòo kó bɛdapàmbè nhãã̀ yɛbaa nkɛ firì bɛtɔbè cɛ́ĩ, kɛ níí yúní bɛ tãbè bɛtããti kè bɛɛ wɛ̃nné kédi dibanni.

5 Kè bè baá nhòmɔù cĩɛ̃tè kè dibanni dèè, Isɔbuu duɔ́ nkè bɛɛ tíínní kòo bè dɔ̀ɔ̀ mɛwénkùmè kó ikuɔ́, kè bè nyié nkè dɛɛ wentɛ́ kòo pikɛ yè dikũ̃nweńnì sɛ̀ì kéféútɛ́ bá wèè yuu ĩnkè fɛɔ̀fè kétuɔ, kɛ náá nkɛ tú kè dè yèmmè m bí bo ndɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nyoo bè sɔ̃ã́ nKuyie nnè bɛ yèmmè miɛkɛ. Isɔbu do mɛ ndɔɔri sɔ́ã̀.

6 Kè diyiè marì né mbo kè Kuyie ntɔ̃rè ntíkú ti Yiè nKuyie mborè, kè dibɔɔ̀ múnkɛɛ kɔtoo bɛ cuokè.

7 Kè ti Yiè nKuyie ndì bekɛ kɛ dɔ̀: A boní dɛ? Kè dìi ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: N firíní kɛtenkè nkɛ kɛ ceǹtì ceǹtì.

8 Kè ti Yiè nKuyie ndì nàké kɛ dɔ̀: A yɛ̃́ n kóo tɔ̃ntì Isɔbu kpéínáà? Òmɔù í bo kɛtenkè ĩnkè koò dɔnnè, kɛ dɔɔri n dómè, kɛ wetí, kɛ dé mí nKuyie, kɛ yennínè omáà mɛyɛi.

9 Kè dibɔɔ̀ tɛ́nné ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀: Isɔbu sɔ̃ńté kɛ da démaà?

10 Dɛ́ í tú a ò kãnkému, we nɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ o kpɛrɛ dɛmɔuà? Kàa kó mɛsàà nhò bonɛ̀ kòò dɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ kó dimàà yié nkòo pièti pɛí képíɛnko kɛtenkɛ̀ kɛmɔuà?
11 Mu nyoutɛ a nɔùtɛ̀ kénampɛ o kpɛrɛ, n yɛ́mu kɛ dò nhò bo da cõõ kɛ̀ dɛ̀ nfeío.
12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ dibɔɔ̀ kɛ dɔ̀: O kpɛrɛ kó dimàà n dɛ̀ nda duómmu, a né báá ò kàákɛ́ o mómmuɔ.

Mɛmmɛ kɛ̀ dibɔɔ̀ ítɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀.

13 Diyiè marì kɛ sɔ́ nyIsɔbu kó bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ o kó bɛsapàmbɛ̀ bɛ̀ bo o kóo po cĩɛ̃tɛ̀ kɛ yo ndibanni.
14 Kɛ̀ ditɔ̃nnì marìi tuɔkɛní Isɔbu borɛ̀ kɛ dɔ̀: Inààkɛ do duɔmu kɛ̀ sãmmarímúbɛ̀ cèntì i borɛ̀ kɛ diiti,
15 kɛ̀ Sabaa ɛì kɔbɛ kɔ̀tɛní kɛ ti do kɛ fìé a tɔ̃mbɛ̀ kɛ fìètɛ inààkɛ, kɛ̀ míì máà yentɛ́ kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo da nákɛ́.

16 Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo tɔù tùɔ̀kɛní kɛ dɔ̀: Fɛtaafɛ̀ fɛɛ̀ pɛɛ, kɛ̀ fɛ kó muhãã́ ncùtɛní kɛĩnkɛ̀ kɛ cɔ́utɛ́ ipe nɛ̀ i cɛ̃mbɛ kɛ bɛ̀ kùɔ, kɛ̀ míì máà yentɛ́ kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo tì nda nákɛ́.

17 O nùù í do kɛtenkɛ̀ kòo tɔù tùɔ̀kɛní kɛ dɔ̀: Kandee ɛì kɔbɛ bɛɛ̀ kɔ̀tɛní titɔ̃ntì tìtããti kɛ ti do kɛ fèkɛ ti yòyóbɛ̀, kɛ fìé bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ míì máà yentɛ́ kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo da nákɛ́.
18 Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo tɔù tùɔ̀kɛní kɛ dɔ̀: A kó bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ a kó bɛsapàmbɛ̀ bɛɛ̀ tìkú bɛ kóo po cĩɛ̃tɛ̀ kɛ yo ndibanni,
19 kɛ̀ kuyaakù makù ìtɛ́ní dikpáà tɛdɔntɛ̀ bíékɛ̀, kɛ sɛ̃̀ntɛ̀ tɛcĩɛ̃tɛ̀ kentímɛ̀ mɛnàà, kɛ̀ tɛ̀ do kɛ bɛ̀ yɛ̃̀kɛ kɛ̀ bɛ̀ kú, kɛ̀ míì yentɛ́ m máà kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo da nákɛ́.

20 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Isɔbuu ítɛ́ní, kékɛ̃tɛ́ o yaàbòrì kékuó o yùtì kédoroo kɛtenkɛ̀ kénínkú késĩnnɔɔ,
21 kébéi nkɛ dɔ̀:
N yènní n yɔ̃ pɔutì ntetìrì ndi,
kɛ yó nkũnti n tetìrì,
n Yiɛ̀ nKuyie nkuù ǹ duɔ́ nkɛ̀ kuù wɛ̃̀tɛ kɛ cɔuté,
ku yètìrì ndɛu.

22 Dɛmɔu dɛ miɛkɛ Isɔbu í nyetɛ́, ò í nnàkɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie tiyɛiti matì.

2

Dibɔɔ̀ bennémɛ̀ Isɔbu kucɛ mɛdérímɛ̀

1 Diyiè marì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ tó tíí nti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀, kɛ̀ dibɔɔ̀ múnkɛɛ kɔtoo bɛ cuokɛ̀ kɛ cómmú ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndì bekɛ kɛ dɔ̀: A boní dɛ? Kɛ̀ dibɔɔ̀ kù tɛ̃̀ńné kɛ dɔ̀: N firíní kɛtenkɛ̀ nkɛ kɛ ceǹtì ceǹtì.
3 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbekɛ dibɔɔ̀ kɛ dɔ̀: A yɛ́ n kóo tɔ̃ntì Isɔbu kpéínáà? Òmɔù í bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ wèè ò dɔ̀nnɛ̀, ò dɔ̀ɔrimu n dómɛ̀ kɛ n dé mí nKuyie, kɛ yennínɛ̀ omáà mɛyɛi. Ò fìíkúmu kɛ wetí kàa ǹ tèmmù kɛ dó nh ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ndɛtetìrɛ̀.
4 Kɛ̀ dibɔɔ̀ dɔ̀: Onìtì kɔ̃̀ntì tu o kɔ̃̀ntì nti, onìtì mɔ̀kɛ dɛ̀ dɛmɔu ò bo dɛ̀ duómmu o fòmmu kpéí.
5 Youtɛ a nɔùtɛ̀ kénampɛ o kɔ̃̀ntì, n yɛ́mu kɛ dò nhò bo da cõõ kɛ̀ dɛ̀ nfeío.
6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ dibɔɔ̀ kɛ dɔ̀: N wè nda duómmu, a né báá káákɛ́ o fòmmu.

7 Kɛ̀ dibɔɔ́ ítɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀, kɛ́kɔtɛ kɛ́útɛ́ Isɔbu yɛmuɔ nyonkuyɛ, kɛ́túótɛ́ o naàcɛ̀i kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ o yuu ĩnkòo.
8 Kɛ̀ Isɔbuu waá nditã́ntènyãã́, kɛ́nkpɛ̃ũnɛ̀ omáà kɛ kari mutápɛí mmiɛkɛ.

9 Kòo pokùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A kpaá wetímaà? Cɔ̃ɔ̃ Kuyie nkɛ́kú.
10 Kɛ̀ Isɔbuu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa nàá nkɛ dò nwèè yɛ̀mmɛ̀ í bo? Ti cɔú Kuyie mborɛ̀ mɛsàà nkɛ báá cɔutɛ́ mɛyɛinaà?

Dɛmɔu dɛ miɛkɛ Isɔbu nùù í nhò yetɛ́nɛ̀.

Isɔbu nɛ́pobɛ̀ bɛ̀tããti kɔ̀tɛmɛ̀ o dɔumu
11 Kɛ̀ Isɔbu nɛ́pobɛ̀ bɛ̀tããtii keè mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ ò tùɔ̀kɛní kɛ́ítɛ́ bá wè o ɛì kɛ bo ò dɔu. Edifasi Temmaa ɛì kou do nwe nɛ̀ Bididaa Suaa ɛì kou, nɛ̀ Sofaa Naama ɛì kou kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné kɛ́kɔtɛ kɛ bo ò totɛ́nɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ kóò bàńtènɛ̀ o sémmɛ̀ miɛkɛ.
12 Kɛ̀ bɛ̀ nkpaá díɛtirì kɛ́wɛ́ntɛ́ kóò yà, bɛ̀ í nna kóò bantɛ́ kɛ́tiitɛ́ yɛdabùò kɛ́kɛ̃rí bɛ yaàbòrɛ̀ kɛ́puo mbɛ máà mutã́ã́,
13 kɛ́karoo kɛtenkɛ̀ o borɛ̀ kɛ́nkari kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ dɛyɛ̀nnɛ̀ dɛ̀yiekɛ̀ bá bɛ kóò mɔù í nna kɛ́aatɛ o nùù kɛ́bɛ́i ntìmatì, kɛ yɛ́ bɛ̀ yàmɛ̀ kuyonku ò dɛutɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí.

ISƆBU NƐ O NƐPOBƐ BƐ NÀÁMMƐ

3

Isɔbu dɛmmɛ̀ mufòmmu
(3-31)
1 Kɛ̀ Isɔbuu cɔ̃ɔ̃ o pɛitɛ́yiè,
2 kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀:

3 Bɛ̀ m pɛitɛ́ dìì yiè, dɛ kó diyiè dìi feti,
nɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ yĩ bɛ̀ cɔ̀útɛ́ dɛnitidabirɛ pɔutì kɛɛ feti!
4 Dɛ kó diyiè ntú dibiìnnì kpɛri,
Kuyie nha borɛ̀ kɛĩnkɛ̀,
a bá ndakɛ dɛ kó diyiè kpɛti,
a báá míítɛ́ di ĩnkɛ̀ a wenniku!
5 Kudɔnkùu dì dàtínné ku kó dibiìnnì,
yɛwɛtisùɔ̀ mbo di ĩnkɛ̀
kɛ̀ kupã̀kù ndì dàátí kɛ̀ kufɔ̃waá ndì bo!

6 Dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ kupã̀kù diɛkùu kɛ̀ dàtínné,
bɛ̀ báá kaa ndɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ dibenni kó yɛwe miɛkɛ,
dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ bá nkɔkɛ́ bɛtã̀ã̀bɛ̀ kó yɛwe miɛkɛ!
7 Dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ɛ naá ntɛhãũntɛ,
bɛ̀ báá keè diwɛ̀ì kó tɛyíìtɛ̀ dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀!
8 Dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ bɛɛ kɛ̀ fietí bɛnitinɔ̀mbɛ̀
kɛ̀ bɛɛ kɛ̀ bɔntɛ́ kusĩnkù!
Bɛɛ kɛ̀ fietí bɛwaàdàà bɛ̀, kɛ̀ bɛɛ kɛ̀ maánko!
9 Siwã̀ã sìì ɔ̃ɔ̃ yɛ̀nní diúríkɛ̀pànnì sìi sɔutɛ,
kɛ̀ kɛ̀ mbaa kuwenniku kémɔ́ntɛ́,
kɛ̀ báá yà diyiè yɛ̀tìní dɛ̀!
10 Kɛ yɛ́ dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ í kpetínnémɛ̀ n yɔ̃ pɔutì,
kɛ̀ í ǹ fũũnnɛ̀ mɛsémmɛ̀ diɛmɛ̀!

11 Ba nte kè n yí ku n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ?
Ba nte kè nyí ku n yènní dìì mànnì?
12 Ba nte kè bè n ceé n yɛtìní dìì mànnì?
Dè dòmmɛ kè bè n yãã́ ndi miè?
13 Nè yíe n na nduómu béu,
nè miɛ n do duómu kɛ ompu.
14 Kɛ na nwɛ̃ńnè bɛkpààtìbè nè bèè bakɛ́ kutenkù,
bèè maà sikpààtìcɛ́ĩ̃ kè sì naá nyɛdobuò.
15 N na mbonè sikpààtìbìí nsi,
sìì do mɔkɛ mɛsɔɔ,
sìì do piɛku timátì péítì si cɛ́ĩ̃.
16 Yoo bè pɛ̃nkɛ na nni ncùù kè m bá mbo,
n na nkɛ nsɔroo ibí ìì í yà diyiè ì kɔ̃mɛ.
17 Dɛ bíékè bɛyɛibɛ í kè dàɔ̀ri bɛ tɔ̃mmú,
bèè wɛ̃rímú dèè bè ɔ̃ɔ̃ ké nhomǹpè.
18 Tikpetíntì kɛ nhompu,
bè tɛ́̃nkɛ í kè yo wèè bè bàa o kó fɛpíèfè.
19 Dɛ bíékè bè í baàtì bèè tu bɛdiɛbè nè bèè tu bɛsámǹpóbè,
tidaatì yɛmbè tɛ́̃nkɛ í tì bakɛ́.

20 Ba nte kè Kuyie nhɔ̃ɔ̃ dennɛní wèè yó nfɛ́ũ̃rì?
Ba nte kè Kuyie nhɔ̃ɔ̃ duɔ mmufòmmu wèè yo nyo mmɛsémmè?
21 Wèè ɔ̃ mbaa mukũ̃ũ̃ mbá mù í tuàkùní,
wèè ɔ̃ nyáá mmukũ̃ũ̃ mbè yàámmè tikpàtì.
22 Kòò bo nsɔ́ nhò kè bo diwèì bo ò kùɔ,
kòò do mpètɛ́ kufɔ̃ti dè na nhò naati,
23 wèè í wúó nhò kèrí dè
kè Kuyie nhò peri tipíìtì timɔu
24 Mí nkó mudiì né tú fɛkũ̃ũfè,
kè n nɔnniɛti pũ̃ɔ̃ mmɛniɛ ntɛ̃mè.
25 N cokù tì tiì n tùàkùní,
n dé tì tiì né m bonè.
26 Kari só í bo, mɛomǹpùmè í bo,
diwèì í bo,
mɛháárìmè máà mɛè né m bonè.

4

Edifasi nàkɛ́ tì Isɔbu

1 Kè Edifasi Temaa èì kou nyóó béinnè Isɔbu kòo nùù dɔ̀:

2 Kè ti sàà yɛ̃ nti bo da béinnè dè mè nda bimè dè báá da yonkaà?
Ti mɛ nyí yóó na kéncĩ́ɛ́kɛ́
3 Fɔ́ nwèè do duɔ mbɛnìtìbè itié,
fɔ́ nwèè do teénnè bèè baà mbèìtè kɛ bè kpénkùnko,
4 fɔ́ nwèè náaǹtì do íinko bèè do,
fɔ́ nwèè do kpénkùnko bèè kɔ̃ntì bèìtè.
5 Di mmànnì kàa kó dimànnì tùàkɛ kàa yèmmè càárè.
Kuyɛ̃ĩku kuù da do kɛ da auté.

6 A baa yɛ̃ nha dé Kuyie nku kɛ fũ̃kú kuù ĩnkàà?

A mè nwetímèmu kɛ ĩkú kuù ĩnkè a bá nkù bùɔ́à?
7 Totí a yèmmè, a yà diyiè marì wèè í mɔkɛ mɛyɛi nkòò fɛ̃ũràà?
Yáà a yà bɛnitisààbè kɔ̃ ndè?
8 Mí nyɛ̃ kɛ do mbèè kuuti mɛyɛi
kɛ buɔtì mɛsémmè bɛtɔbè kpéí bɛè mè kɔ̃ũ.
9 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ fuutɛ muyaá kè bɛè kú
ku ɔ̃nnì kó muyaá nhɔ̃ɔ̃ bɛ nnɛinè.
10 Dicìrícìrì kó fɛkontìfè nè dimannì kó fɛũntìfè
Kuyie nkuù ɔ̃ nte kè dèɛ cĩɛ̃ké.
Kuù bɔ̀kíí yɛcìrícìrìpàà nkó yɛnìì.
11 Dicìrícìrì ɔ̃ɔ̃ mɔ́ntému dì bo pĩ ndè kécáákɛ́ kékú,
kè yɛcìrícìrìbɛɛ cíétɛ́.

12 Tináaǹtì matì tii bàńné kɛ yɛ̃ nkããroo
kè n kèè ti kó kunampoo.
13 Kɛyènkè mànnì ndi iyɛǹtotí ɔ̃ɔ̃ tuɔkɛnímè onìtì kè tidɔùntìi ò sɔ̀ńké.
Bɛnìtìbè nuɔ ncɛ̃ɛ̃kɛ dìì mànnì,
14 dɛ mànnì ndi kufɔ̃waá nni mpĩḿmè kè n kpeutɛ,
kè n kũɔ̃ bɔ́ótɛ́ bóótɛ́.
15 Kè muyaá mmamùu pɛ̃ɛ̃tóo n yìikè
kè n kɔ̀ntì yɛ̃ nyúdùdù.
16 Kòò mɔù dè bo m mɛ nyí na koò bantɛ́.
Kè n né nwúó nho fènkù n yìikè kékeè fɛyíèfè kè fè tu:
17 Onìtì bo na kɛ dɔ̀ ò wenni Kuyie n yìikàà?
Onìtì bo na kénákɛ́ wèè ò dɔ̀ɔ̀ kɛ dɔ̀ ò do nséià?
18 Kuyie nkunku í tã ku kó bɛtɔ̃mbè
ku tɔ̃rè yiɛ tú ku tɔ̃rè kɛ í kpa mɛyɛi!
Kè nii bɛnìtìbè bɛè né bo nwennaà?
19 Bɛmbɛ bèè taà titátì miɛkɛ, kɛ ã mutáá mmiɛkɛ
bè ɔ̃ɔ̃ yɛ̃tɛ bè tɛmíétè kɔ̃mɛ.
20 Bèè ɔ̃ɔ̃ yènní dikũnweńnì kè dɛ nyóó yĩ kuyuoku kè bè í kpaá
bèè ɔ̃ɔ̃ kú kè bè ketɛ́ kɛ bá ndakɛ.
21 Bèè ɔ̃ũ ɔ̃ɔ̃ tɔ̃tɛ kè bèɛ do,
kɛ kú bá mɛcii nyí bè sànnè.

5

1 Tũ n kuɔ́ kè nsà kòò mɔù bo da teennè!
Kuyie ntɔ̃nnì ɔ̀ndi ndi a yóó kuɔnnèmè?

2 Kunaupíé kuù kɔ̀ù kuyɛìnkù,
kè tiyantitì kɔ̀ù kudìènkù.
3 N yàmu kuyɛìnkù kpɛrɛ yíé ndè,
kè dè nyóó yíé kè ku cĩɛ̀tè naá ntidobontì.
4 Kè ku bí dètɛ́nè mɛdɛɛtímè
kè bè nyì bekùnè bá òmɔù í ì kòḿmú.
5 Kè bɛkòmbè bɛè di ku diitì,
bè bo kɛ̃té tipotì kó kuperí kéta ké tì tùótɛ́.
Bèè yàá ntikpàtì bɛè tùótɛ́ kù mɔkɛ dè.

6 Mɛyɛi nyí yièní mutáá mmiɛkɛ,
mɛfɛ́ũtímè mɛ nyí boní kɛtenkè.

7 Onìtì bo kɛ bo fɛ̃́ũtɛ́mu,
ihããpɛ́m̀pɛ́rí ɔ̃ɔ̃ tĩɛ̃́tɛ́mɛ̀ kɛ́puu.

8 Kɛ̀ n do nda tú, n na nkuɔ́nnɛ̀ Kuyie nku,
n na nku nàkɛ́ m mɔkɛ tì.
9 Kù dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ dɛumu dɛ̀ í dò nna kɛ́bantɛ́,
ku diɛtì í dò nkaa nkɛ́deè.
10 Kuù ɔ̃ɔ̃ cũũnní fɛtaafɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
kuù duɔ̀nní mɛniɛ ndɛpaa mmiɛkɛ,
11 kuù ɔ̃ɔ̃ dee mbɛ̀ɛ̀ do bo dɛ fũɔ̃̀
kuù ɔ̃ɔ̃ dɛɛtɛ́ bɛ̀ɛ̀ kuɔ̀.
12 Kuù ɔ̃ɔ̃ cakɛ mɛciì nyɛmbɛ̀ do dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì
kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yĩɛ̃kɛ bɛ̀ dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì.
13 Kuù duɔ̀ nkɛ̀ mɛciì nyɛmbɛ̀ ciì mbɛ̀ pĩĩ,
kɛ̀ bɛ tié mmɛciì nkpɛyi yiɛ̀ dɛtetìrɛ̀.
14 Kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ dò ndibiìnnì kuyie ncuokɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ ãã́ nkuyie ncuokɛ̀ kɛ dò ndɛ̀ tu kɛyènkɛ̀.
15 Kuyie nkuu mɛ nhɔ̃ɔ̃ dɛɛtɛ́mu osénnìwè,
kɛ́ nhò kãnkɛ́ disiè dìì yìɛ̀ní bɛ nɔ̀ miɛkɛ.
Kóò fìètɛ bɛkperíbɛ̀ nɔu miɛkɛ.
16 Ocĩrì yie mɔkɛmu ò ĩkú tìì ĩnkɛ̀.
Oyɛiwe yie nùù báá táútɛ́.

17 Dɛ̀ nnaati tũnkɛ́ Kuyie nyũɔ́ nwèè to,
Isɔbu a báá senkɛ̀rì muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nda tié ntì.

18 Kɛ yɛ̃́ kuù ɔ̃ɔ̃ kɔutɛmɛ̀ kɛ̀ kuù taa,
kuù ɔ̃ɔ̃ potɛ́ kɛ̀ kuù miɛkùnnɛ.
19 Kù yó nda dɛɛrímu nɛ̀ mɛyɛi,
mɛyɛi mmamɛ̀ báá da nintɛ.
20 Kɛ̀ dikònnì tanní kù da dɛɛtɛ́ bá a báá kú,
kɛ̀ mudoò mɛ ntanní kù da dɛɛtɛ́nɛ̀ kukpàrìseú,
21 Kù yóó nda kãnkɛ́mu tináaǹyɛiti tìì puotì didáù kɔ̃mɛ,
kɛ̀ bɛyɛibɛ di do, a bá nyĩɛ̃̀kù.
22 Kɛ̀ mudoò tanní yoo dikònnì fɔ́̃ nní ndaú,
kɛ̀ dɛpĩmpĩnnɛ̀ tanní kufɔ̃waá mbá nda bo.
23 Bɛ̀ bɔmmù yɛ̀ɛ̀ tã́rɛ̀ a paku miɛkɛ yɛ̀ bá ncaàri a diitì,
dɛpĩmpĩnnɛ̀ mɛ mbá nda kɔɔ́nnɛ̀.
24 Kunaatí yó mbomu a cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ,
kàa sìékɛ́ a naabaakɛ̀rì a ɔ̃̀fɛ̀ mafɛ̀ bá nkpa.
25 A yaàbí yóó sũũmmu,
a yoo yɛ̀mu yɛpàà kɛ̀ yɛ̀ɛ siku kɛ́nsũ kɛ dò ntimútì dòmmɛ̀.
26 A yóó ntati a fɔ̃ti kɛ sànnɛ̀mu a we.
Tidiitì ɔ̃ɔ̃ tuɔkɛmɛ̀ ti mɔ̀nnì kɛ́bi kɛ̀ bɛ̀ɛ tì dɛ̀itɛ.

27 Ti yà tìnti mɛmmɛ, tì tu timɔ́mmɔnti nti,
ntì pĩ mmɛsàà kɛ̀ tì da duɔ́ nyitié.

6

Isɔbu tɛ̃̀ńnɛ́ tì Edifasi

1 Kɛ̀ Isɔbuu bɛ́i nkɛ dɔ̀:

2 Kɛ dò nkɛ̀ bɛ̀ do bàtɛ n kó mɛháárìmɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ bo benné n sémmɛ̀ tɛbiètɛ̀
3 Mɛ cɛ́ɛ́kù bo pɛ̃ɛ̃té dàméèrì nùù kó mubirímú kó kucɛ́ɛ́kù,
dɛɛ̀ te kɛ̀ n nàá nkɛ í yɛ́ n yɛ̃ mmù.
4 Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nkó ipie nyii ǹ tùɔ̀ti
kɛ̀ ì dɔ̀mmɛ̀ ta m miɛkɛ.
Dɛkɔ̃mbɔ̀dorikpɛrɛ Kuyie nduɔnní dɛ̀ dɛmɔu duò n yĩnkɛ̀ nkɛ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɔ̃mɛ.

5 Sãmmarímú bo nwúó ntimúsùùtì o ììkɛ̀ kéncómmú kɛ kuɔnnàà?
Yáà fɛnààfɛ̀ bo nwúó ntimútì kéncómmú kɛ kuɔ nnɛ̀ dikònnàà?
6 We mbo na kédi dɛsɛɛrɛ dɛ̀ɛ̀ í ã mukókúɔ́?
Kunaatí bomu mɛkoyennɔtimɛ mɛpéímɛ̀ miɛkaà?
7 N do ɔ̃ɔ̃ í ndɔ́ kédéútɛ́ dɛ̀,
dɛɛ̀ né tú n kó mudiì kɛ̀ n dɛ̀ pɛ̃̀ mmɛdiɛ̀.

8 Kɛ̀ Kuyie ndo bo yie nkédɔɔ̀ n kù bekɛ tì,
kɛ̀ kù do yie nkédɔɔ̀ mbaa tì.
9 Kɛ̀ Kuyie ndo bo yie nké n yɛ̃tɛ,
kù na nyòutɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ ké n deè.
10 Dɛ̀ na nni mbàńtɛ̀,
diwɛ̀ì na nni nkùɔ bá nɛ̀ n fɛ́ũ̃tímɛ̀ í mɛ ndeumɛ̀,
kɛ̀ m mu n yí yetɛ Kuyie nkùù dò mpáíí ku náaǹtì.

11 N wɛ̃rímú tú ɔ̃mmu kɛ̀ m bo nsɔkɛ́ kɛ baa?
N yó nsɔkɛ́ kɛ baa ba m mɛ nkumèmu kɛ dèè?
12 N kpeńnì ditárì kɔ̃mɛ mmaà?
Yáà n kɔ̀ntì kpeńnìmu disɔɔwũɔ̃ kɔ̃mɛ?
13 N kó mɛteèmmɛ̀ kpɛrɛ naá mpútì nweà?
N tɛ́nkɛ í mɔkɛ dipĩnkɛ̀rì maràà?

14 Wèè fɛ́ũ̃rì ò dò nho népobɛ̀ nhò dómu,
bá kòò tɛ́nkɛ í dé muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ nwe.
15 N népobɛ̀ n yóumu dikondaa kó mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀,
kukó nkùù kó mɛniɛ nyí karì mɛ kɔ̃mɛ.
16 Fɛtaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ni diyɔ̃ɔ̃ kɛ̀ mɛnésĩmmɛ̀ mɛɛ̀ kù ta
kɛ̀ mupãã mboomu ndáátí.
17 Kɛ̀ kuyiìnkù yènní kùu kũũ,
kɛ̀ diyiè nàátɛ́ kùu kpeío dɛndɛ bàmbà.
18 Kɛ̀ bɛkãtìpotambɛ̀ɛ yóu bɛ cɛ kɛ́ ndɛ̀ daurí kɛ kù tũ,
kɛ deètì dikpáà tɛdɔntɛ̀ kɛ yàa fetinɛ̀.
19 Temaa ɛì kó bɛpotambɛ̀ do i mbúɔ́
Sebaa ɛì kó bɛpotambɛ̀ do ĩkú ìì ĩnkɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ cààrɛ̀ nɛ̀ ikó mbɛ̀ do tấ ì,
bɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì bɛ̀ í yà bɛ̀ do dɔ́ dɛ̀, kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di.

21 Di kpɛrɛ mɛ ndo nnɛ̀ mí,
di yà tìì n tùɔ̀kɛní kɛ̀ di kɔ̃mbùɔ̀tì tìì do,
kɛ̀ kufɔ̃waá ndi pĩ.
22 N di mɔɔmu kɛ̀ n tu di m pã dèmaràà?
N yɛ̃ mmu di nóótɛ́ dèmarɛ̀ di kpàtì miɛkɛ ké m pãã?

23 N yɛ̃ mmu di n dɛɛtɛ́nɛ̀ n dootitɔbàà?
N yĩmu dí n fietɛ bɛyɛibɛ nɔu miɛkaà?
24 N wɛ́nkùnnɛ ti, n yóó yĩmu nyúóó,
n nákɛ́nɛ̀ m bɛ́i ntì kɛ yetɛ́.
25 Tináaǹtì tìì tu timɔ́mmɔnti tì í kɔùrì
di n wátìrì ìì wátii tukúnɛ̀ ba?
26 Di n wátírì ɔ̃nti ĩnkɛ̀?
Di wúó n náaǹtì kɛ̀ tì dò nkuyaakù nku mí nhosɛ́nnìwèà?
27 Di í yóó yetɛ di bo tãã́mɛ̀ tɛ́tɛ́ dɛciribirɛ kpɛ́í,
di í yĩɛ̃kɛ di bo fítɛ́mɛ̀ di nɛ́po.

28 Wɛ̃ɛ̃tɛnɛ̀ní m bíɛ́kɛ̀ di mmɔ̀nnì
m bo na kɛ́nákɛ́ siyáàbìsí di ììkàà?
29 Yóunɛ̀ di bo nni mbekùnɛ̀mɛ̀,
dɔɔ̀nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ wetí,
míì kpaá kɛ tú onatì.
30 Siyáàbìsí bomu n nùù miɛkaà?
Yáà n nɔ́ndɛnfɛ̀ í baàtì tiyɛiti?

7

Isɔbu sɛimmɛ̀ Kuyie

1 Onìtì kó mufòmmu dònnɛ̀ kuhããpɔ̀nkù kɔ̃mu mmu kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ dònnɛ̀ wèè pĩ mmutɔ̃nyonkumu.
2 Kɛ do nkudaakù ɔ̃ nyeḿmɛ̀ Kuyie kɛ yáá mmɛdɛ́ɛ̀,
otɔ̃ntì ɔ̃ mbaa mɛ̀ɛ̀ botí tiyeti.
3 Mí nkpɛrɛ n yau dɛ̀ bɛtɛ̃ɛ̃bɛ̀ bɛmɔu dɛɛ̀ tu mɛyɛǹcaàrìmɛ̀,
m baa né wentí kɛ wuommu nɛ̀ kuyonku dɛyènnɛ̀ dɛmɔu.
4 Nh ɔ̃ nyóó duɔ́ kɛ tú dɛɛ cãrikɛ kéwentɛ́mu
kɛ̀ ǹ duɔ́ dɛ̀ nni nkɔɔ́nnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ yàa wentɛ́nko.
5 Yɛbiɛ̀ yɛɛ̀ ta n kɔ̃ntì kɛ̀ ǹ dàátí yɛmɔnkpɛ̃rɛ̀,
kɛ puòtì kɛ̀ mɛmɔ́tímɛ̀ yìɛ̀.
6 N we firì kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́mu tɛyaàdùɔ̀dabɛɛtɛ̀,
yɛ̀ pɛ̃nkɛ́mu n tɛ́nkɛ í baa mùmamù.

7 Kuyie nha yɛ́mu kɛ dò n fòmmu tú kuyaakù nku,
n yí kpaá kɛ bo yà mɛtuɔ̀ mmamɛ̀.
8 Fɔ́ nwèè nɔ̀nfɛ̀ bo n yĩnkɛ̀ a tɛ́nkɛ í yó n yà,
a bo nyóó wɛ́ntɛ́ kɛtenkɛ̀ kɛ bá n yà.
9 Diwɛtirì ɔ̃ɔ̃ yɛntɛ́mɛ̀ kédeè,
wèè ta kudɔnkù o kpɛrɛ mɛ ndò, ò í wɛ̃tiní.
10 Ò tɛ́nkɛ í wɛ̃tiní o cĩɛ̃tɛ̀,
o cĩɛ̃tɛ̀ tɛ́nkɛ báá ò yà bìtì.

11 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yí yóó yóu m bo nnáámmɛ̀
m bo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ nkɛ, kɛ yó nnáá,
n yó nsáútínɛ̀mu n kó mɛsémmɛ̀ n yo mmɛ̀.
12 N túmu dàmɛ́ɛ̀ràà?
Yáà n túmu dàmɛ́ɛ̀rì kó musĩmmù?
kàa waá mbɛbàrìbɛ̀ kɛ m bannɛ̀?
13 Nh ɔ̃ nyóó duɔ́ kɛ́tú m bo omɔ̀pèmu,
kɛ̀ n dóùu yaatɛ n sáútìi.

14 Dɛ mɔ̀nnì kàa né n duɔnní tidɔùntì tìì nh ãã̀ kufɔ̃waá,
Mɛbɛnkùmɛ̀ mɛɛ̀ donnìnko n kɔ̃mbùɔ̀tì.
15 Kuyie nkàa pɛ̃nkɛ do n yĩɛ̃o dɛ̀ nni ntɔ̃ũ,
kɛ̀ n do ku dɛ̀ ntɔ̃ũnɛ̀ tikɔ́ũ̃tì tikɔ́ũ̃tì tii.
16 N cĩtirimu n yí yó nfòù kémɔntɛ
n yóu, kɛ yɛ́ n fòmmu dònnɛ̀mɛ̀ kuyaakù nku.

17 Onìtì tu we kɛ dò nhá ndakɛ o kpéí?
Kàa yɛ̀mmɛ̀ mbo o ĩnkɛ̀?
18 Kàa ò sèú yɛkũ̃nwerɛ̀ yɛmɔu,
koò yàú yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu.
19 Dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kàa yóu a bo nni ntãmɛ̀ fɛnɔ̀nfɛ̀?
A bá n yóu kɛ̀ m maá n nóntɔ̃ũtàà?
20 Bá kɛ̀ n cààrɛ̀mu dɛ̀ bo da dɔɔ̀ ba fɔ́ nwèè pakɛ́ bɛnìtìbɛ̀?
Dɛ̀ dòmmɛ kàa yɛ̃ĩti timɔu duò n yĩnkɛ̀?
Ba nte kàa nh ɔunɛ̀?
21 Ba nte kàa báá minné kɛ́ n cĩɛ́ n yɛi?
N yóó ta kɛtenkɛ̀ nkɛ kàa n wammú kémɔ́ntɛ́.

8

Suaa ɛì kou Bididaa béi ntì
1 Kɛ̀ Bididaa Suaa ɛì kou béi nkɛ dɔ̀:

2 Dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kàa yóu a bo nnáámmɛ̀ tìì mbotí?
Ɔmmɔ̀nnì ndi a náaǹtì yóó yóumɛ̀ ti bo nyiènímɛ̀ kuyaakperíkù kɔ̃mɛ?
3 Kuyie mbo na kédi onìtì muwɛ̃rímáà?
Muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ mbo dɔɔ̀ dɛ̀ɛ̀ í síéà?
4 A nyɛ́ kɛ dò nha bí dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ,
dɛɛ̀ te kɛ̀ kù bɛ̀ yietí bɛ yɛi mmànnè tìì yeti.

5 Kɛ̀ fɔ̃ nkó fɛnɔ̀nfɛ̀ bo ku bíɛ́kɛ̀,
kàa kù bàá kunku muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀,
6 Kàa tu onitisàù kɛ wetí,
dɛ mɔ̀nnì kù yóó ndakɛmu a kpéí,
ké da cónné a fɔ̃tìrì só.
7 A borimɛ mɛketimɛ̀ yó ntú mɛsámpómɛ̀ mmɛ.
Mɛdérímɛ̀ yóó mɛ̀ dɛuténɛ̀mu mɛdiɛ̀.

8 Bekɛ bɛ̀ɛ̀ do bo nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ da nákɛ́,
kéntɛ́ mɛsàà nkɛ̀ bɛ̀ da nákɛ́ bɛ yɛmbɛ̀ do yɛ́ dɛ̀.
9 Kɛ yɛ́ ti túmɛ̀ wenkɛ kɔbɛ mbɛ ti í yɛ́ dɛ̀marɛ̀.
Onìtì fòmmu dònnɛ̀ mɛdɛ́ɛ̀ mmɛ kɛ pɛ̃nkɛ́ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
10 Bɛmbɛ bo na kɛ da nákɛ́,
bɛ̀ yóó da tiémmu tìì bo bɛ yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ yɛ̃ tì.
11 Tipèntì yìèmu mɛniɛ nyí boràà?
Yáà titàùtì yìɛmu kubooku kpa dɛ̀?
12 Tì ɔ̃ ndò nsùòò nwe nɛ̀ mupóó mbɛ̀ tì kɔ̃ũ dìì mɔ̀nnì,
kɛ̀ mɛniɛ mmɛ ndèè tì kpeíomu kɛ̀ titieti tɛtì nkpaá kɛ sũ.

13 Onìtì wèè í yɛ́ Kuyie nhò kpɛrɛ ɔ̃ mmɛ ndò,
oyɛiwe ĩkú dɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ ɔ̃ɔ̃ mɛ ndentɛnɛ̀.

14 Ò do baa dɛ̀ dèumu,
kòo do ĩkú tìì ĩnkɛ̀ɛ cĩtɛ tinátì dòmmɛ̀.
15 Kòò níí pĩ̃ nho cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ɛ sãntɛ̀,
kòò pĩ̃ nkumarí kùu do.

16 Ò dònnɛ̀ mutie mmu mùù sɛ̀mmɛ̀ sũ,
kɛ̀ mù kòtírí bá kɛ̀ kuyie ncɔ̀ú,
mu pàà nní nsɛnti képitɛ́ mù cò᷇mmú dɛ̀.
17 Kɛ̀ mucĩ̃ɛ̃ nta késɛu nyɛtã́rɛ̀,
kéta kéfũ̃kú yɛtã́rɛ̀ miɛkɛ.
18 Kɛ̀ bɛ̀ mù uuté dɛndɛ bàmbà
mu fɔ̃̀tìrìi mù nènni kɛ dɔ̀: N yí da yɛ́ bìtì.
19 Mù do fòù kɛ yo ndìì wɛ̀ì dɛ nkã́ã́kɛ́,
kɛ̀ mutɛ̃mùu yɛ mù do cómmú kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ ĩnkɛ̀.

20 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ í ndootóo wèè wetí bìtì,
kù mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nyóu kɛ̀ wèè dɔ̀ɔri mɛyɛi nkòo kpɛrɛ nyíé.
21 A wɛ̃ti kɛ bo daámu bàmbà,
fɛentìfɛ̀ yètìnímu a nùù miɛkɛ.
22 Bɛ̀ɛ̀ da níí nyifɛi yóó bɛ̀ pĩ᷇mmu
bɛyɛibɛ kó sicɛ́ĩ̃ í yó nkpaá bo.

9

Isɔbu tɛ̀ńné tì Bididaa

1 Kɛ̀ Isɔbuu bɛ́i nkɛ dɔ̀:
2 Mɔ́mmuɔ, n yɛ́mu kɛ dò ndɛ̀ mɛ ndò.
Onìtì bo yĩ̃mɛ kɛ dɔ̀ ò wenni Kuyie nyìikɛ̀?
3 Kòò dɔ́ késɛnninɛ̀ Kuyie
kɛ̀ kù ò bekɛ yɛtannɔ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000),
ò báá na kɛ́ kù tɛ̃ɛ́ńné bá ditannùù dimáà.
4 Kuyie nciìmu kɛ wɛ̀tɛ kɛ kpeńnì,
we mbo na kécómmú kɛ́ kù bàao kéyɛ̀ dɛtetìrɛ̀?

5 Kuù ɔ̃ɔ̃ tuo nyɛtãrɛ̀,
bá yɛ̀ bá nyɛ́ kuù miɛkɛ yènnímɛ̀ kɛ̀ kù nampɛ.
6 Kuù ɔ̃ɔ̃ sãntɛ̀ kɛtenkɛ̀ tàrì,
kɛ̀ kɛ sãn̄kɛ̀ɛ mɛɛ̀rɛ̀.
7 Kuù ɔ̃ɔ̃ pɛ́i ndiyiè kɛ̀ dì báá yènní,
kuù cànnɛ siwɛ̀ã̀ã.

8 Kuù pitɛ́ tiwɛtì ku máà,
kuù cèntì dàméɛ̀rì kó mɛniɛ nyĩ̃nkɛ̀.
9 Kuù dɔ̀ɔ̀ mukorimu nɛ̀ mu dàkɛ̀
kuù ãnné siwɛ̀ã̀ã sibotí sibotí.
10 Kù dɔ̀ɔri dɛ̀ dɛumu dɛ̀ í dò nkéna kébantɛ́,
ku diɛtì í dò nkaà nkédeè.

11 Kɛ̀ kù pɛ̃nkɛ́ n yìikɛ̀ nyí yóó kù yà,
kɛ̀ kù n dìńnénɛ̀ mbáá kù yà.
12 Kɛ̀ kù pĩ̃ nkɛ kérínɛ̀ we mbo fietɛ?
Yáà we mbo kù bekɛ kétú: A dɔɔri ba?
13 Kɛ̀ ku miɛkɛ pɛikɛ wèè bo kɛ̀ cò᷇nné ò í bo,

bá dàméèrì kó musĩmmù mù báá na ké kù bàào.

14 Mí nné bo kù tɛ̃ńné ɔ̃nti?
M bo kù sɛi nhɔ̃nti ĩnkè?
15 Bá kè n naati n yí mɔkɛ m bo kù tɛ̃ńné tì,
m petìnkɛ bo kù mɔɔ mɛcĩɛ́mmè mmɛ kunku n kóo beéntì.
16 Bá kè n kù yu kè kù yie n yí yóó n tã́,
kɛ dò nkù kèè n tammè.
17 Kuù m puotì kuyaakperíkù kɔ̃mɛ,
kɛ n sãrì tiyɛ̃ĩti sã́ã̀ dɛtetìrè kpéí.
18 Kù ɔ̃ɔ̃ í nni nyóu kè n wei,
kù n dií nkɛ n dií mmɛsémmè mmɛ.

19 Kɛ̀ dè tu muwɛ̃rímú mmu kuù kpeńnì,
kè dè tu tibeéntì nti we mbo dáátí ké kù yu tibeéntì?
20 Bá kè n kpɛti keté kɛ nù nnaati kù bo tì sĩnkùnnɛ,
kè n dɔ̀ɔri kù dɔ́ mè kù bo yĩ n tú oyɛiwe.
21 N dɔɔri kù dɔ́màà? M báá na kényɛ́.
N dɛmmu mufòmmu.
22 Dɛmɔu dɛmáà ndi mí n kpéí dɛè te kè n tu,
kù kɔ̀ùmè osààwè kù mɛ nkɔù oyɛiwe.
23 Kè kuyɛ̃ĩku makù donní kɛ kɔù bɛnitisààbè,
Kuyie nhɔ̃ ndaúmu.
24 Kuù duɔ́ nhoyɛiwe kɛtenkè kòò kè bakɛ́,
kuù kã́ã́ mbɛbeémbè ììkè,
kè dè í tú kunku we nni we nákɛ́?

25 N kó yɛwe cãrikɛ kɛ pɛ̃ɛ̃tóomu wèè nɔ mmuceé nho kɔ̃mɛ,
yè cãrikɛ kɛ pɛ̃ɛ̃tému bá n yí di diwèì marì.
26 Yè nùótɛ́ kudabɛkù yauku ɔ̃ɔ̃ yĩmè mmɛ mɛniɛ nyĩnkè,
fɛcĩrifɛ ɔ̃ɔ̃ domè dɛkoribirɛ.

27 Nh ɔ̃ɔ̃ yĩ m bo yɛ̀mmu n kó isáútìi,
kɛ cátinnɛ n yèmmè, kémɔɔtɛ diwèì,
28 Kɛ né nkpaá kɛ yĩɛ̀kù n kó mɛfɛ́ũ̃tímè,
kɛ yɛ́ n yɛ́mèmu kɛ dò nkù í yó nni nwúó nhosààwè.
29 Míì baa yó ntú oyɛiwe,
m bo bennɛ́ kénhɔù ba nkpéí nákɛ dɛtetìrè?
30 Bá kè n dɔ́ n wuɔnè safũ̃nnè,
kénitɛnè mɛdii nkóo ciɛkúrè.
31 Kùu wɛ̃tɛ ké n tanné tisãsã̀ãtì miɛkɛ,
kè n yàátì m pɛ̀.

32 Kù í tú onìtì kè m bo kù tɛ̃ńné tináaǹtì,
yoo ti kɔtɛ tibeéntì mí nnè ku.
33 Kòo pàátì mɔù do mbo ti cuokè,
ò na nti pùté mí nnè Kuyie.
34 Kuyie nfũ̃ũ̃ nku dùɔ̀ n yĩnkè,
Kù bá nsɔké kɛ donnìnko n kɔ̃mbùɔ̀tì.
35 N na nkù nàánnè kɛ í yĩɛ̀kù,
òmɔù mɛ nyí bo m bo mmáà ndi.

10

Isɔbu sáútìi sɔkémè

1 N dɛmmu mufòmmu,
dɛè te kè n yóó nkù sèí,
n náánnè mɛyɛ̀ncaàrìmè mmɛ.
2 N yóó nákému Kuyie nkɛ dɔ̀:
kù bá nni ntounko tináaǹtì,
kù n nákɛ́ kù n séí ntìì ĩnkè.
3 Kuyie nha n fɛ̃ũnko kè dè da naatimaà?
A sènkèrì mí nha dɔ̀ɔ̀ wè nè a nɔu kè dè wennimaà,
dè wenni kɛ dò nhá dɔɔ̀ bɛyɛibɛ dó kédɔɔ̀ tàà?
4 A mɔkɛ onìtì kó inuɔ nyaà?
A wúó nhonìtì ti wúómmè mmaà?
5 A we kũpúrì onìtì kpɛyɛ kɔ̃mɛ mmaà?
A bie ndònnè onìtì kpɛyɛ dòmmè mmaà?
6 Kàa wanti n kó mɛyetímè,
kɛ fɛintɛ n kó mɛyɛinaà?
7 A yɛ́mu kɛ tú n yí cààrè mùmamù.
Òmɔù né mɛ nyí bomè wèè bo n fietɛ a nɔu miɛkɛ.

8 Fɔ̃ɔ̃ m pìítɛ́ kɛ n dɔɔ̀ n kɔ̃ntì timɔu,
kɛ né bo n kuɔ pái páíà?
9 Dentɛní kɛ dò nha m pìítɛ́ tiyaatì tɛ̃mè mmɛ,
a dɔ́ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ n tanné mutɑ́ɑ́ mmaà?
10 A nh uté kè nni ndò mmɛnaamiè mmɛ,
kàa n kãntɛ́ dinaaka̰nnì kɔ̃mɛ.
11 Kɛ n dàtínné tikɔ̃ntì nè mɛmambii,
kɛ nh ãnné yɛkũɔ̃ kɛ n detí icĩɛ̃.
12 Kɛ n dɔɔ̀ diwèì kɛ m pã mufòmmu,
a dakɛmu n kpéí ndɛè te kè n fòù.

13 Né ntɛ tìì sɔ̀ri a yèmmè miɛkɛ.
N yɛ́mu tìì bo a yèmmè tìì tú:
14 A bo nni mpakémè kè n cààrè a m pĩ,
kè n yetɛ́ a bá nni nwúónko.
15 Kè n cààrè, n tùɔ̀ti icɛ nyi,
bá kè n yí cààrè m báá na kééu n yuu,
n né di ifɛi nyi kɛ sànnè n diu n sémmè miɛkɛ nkɛ.
16 Kè n yɛ̃ m bo íi n yuu á n fɛ̃nné dicìrícìrì kɔ̃mɛ,
n yĩnkè nkɛ a bɛnkúmè a kpetì kɛ m puotì.
17 Tii nníí nyitóo kè titɛtì tùɔ̀kɛní,
kàa miɛkɛ dɔkɛ n yiè kɛ yɛ́útí,
yɛhããpɔ̀ntĩrè yɛè né n duò kɛ séi.

18 Ba nné te kàa n dènnɛní n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ?
N na nku bá òmɔù mu n yí n yà.
19 Kè dè na ndò n keté kɛ í buoté kutenkù,
kè n na nyɛtìní n yɔ̃ pɔutì kè bè m pɛ̃nkénè kufɔ̃ti.
20 N we tɛ́nkɛ í kpaá kɛ sũ,
n yóu kè m múnkɛɛ wei sámpó.
21 Kɛ né na kékò mbè kũũ nkè kɛ í wĩɛ̃tiní,

dibiìnnì kó dihɛì dɛ̀ dò nkɛ̀ bì,
22 dɛ kó dihɛì dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ wentɛ́ kɛ́mbìmu,
dɛ bíɛ́kɛ̀ dibiìnnì diì kɛ̀ bo,
dɛ̀marɛ̀ í kɛ̀ dò nsɛ́i,
kuyie ncuokɛ̀ dɛ̀ ɔ̃ ndò nkɛyènkɛ̀ nkɛ.

11

Sofaa nàkɛ́ tì Isɔbu

1 Kɛ̀ Sofaa Naamaa ɛì kou bɛ́i nkɛ dɔ̀:

2 A náaǹtì sũ̃mmu kɛ dò ntí da tɛ̃́nné.
Onìtì wèè nɔ ntináaǹtì weè ɔ̃ nnaataà?
3 A kó kutoweku kuù bo paa mbɛnìtìbɛ̀ tináaǹtàà?
A bo ndaú bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ cɪ̃́káà?
4 A yɪ̃mɛ kɛ tú a náaǹtì tu timɔ́mmɔnti,
kàa dò mpáí pái Kuyie nyìikɛ̀?

5 Kɛ̀ nsà kɛ̀ Kuyie ndo bo bɛ́i,
kɛ̀ kù do àatɛ ku nùù kɛ da bɛ́innɛ̀,
6 kɛ̀ kù dò nkù da bɛnkɛ ku cii nkó disɔ̀rì,
mɛ̀ pɛ̃̃tɛ́mu onìtì kó mɛciì.
A na mbantɛ́ kù ɔ̃ɔ̃ bútínnémɛ̀ a yɛi nkusũ̃kù.

7 A bo na kɛ́yà Kuyie nkó mɛcũ̃mpumɛ mamàà?
A bo na kɛ́bantɛ́ muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ ndòmmɛ̀ weti wetaà?
8 Kuyie nciì ndɛumu kɛ pɛ̃̃tɛ́ tiwɛtì,
kɛ cũ̃mpúrì kɛ pɛ̃̃tɛ́ kudɔnkù,
a bo na kɛ́bantɛ́ ɔ̃nti dɛ miɛkɛ?
9 Ku okùmɛ̀ pɛ̃̃tɛ́mu kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ ku pɛ̃kùmɛ̀ pɛ̃̃tɛ́ dàmɛ́ɛ̀rì.

10 Kɛ̀ Kuyie mpĩ nhòmɔù koò kɔ̀rinɛ̀ tibeéntì,
kɛ̀ kù ò kpetínné,
we mbo ò fièɛ?
11 Kù yɛ́́mu bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ tu bɛsoùmbɛ̀,
kù ɔ̃ɔ̃ í nwammú kɛ̀ dɛ̀ɛ ku bi kɛ̀ kù né na kɛ́yà mɛyɛi.
12 Onìtì tibɔti dòńté wè í kpaá kɛ bo ciité,
disãmmaránnannì dikpáà kpɛri kó dɛbirɛ í kpaá kɛ bo naánnɛ̀ fɛcɛ̃̀ɔ̃fɛ̀.

13 Kɛ̀ fɔ̃́ nyie kàa do ncuó nKuyie mbíɛ́kɛ̀ nkɛ,
kàa do nyòutɛ a nɔu ku bíɛ́kɛ̀ kɛ́ kù kuɔ́nnɛ̀,
14 kɛ́kɛi mmɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ bo a nɔu miɛkɛ,
kɛ̀ mɛyetímɛ̀ bá mbo a cɪ̃̀ɛ̀tɛ̀.
15 Dɛ mɔ̀nnì a bo nkérí kéyíéo kɛ wenni páíí,
kénfííkú tei tei kɛ í yɪ̃̀ɛ̀kù.
16 A ketɛ́ kɛ tɛ̃́nkɛ báá dentɛní mɛyɛi nha yà mɛ̀ kpɛ́í,
A níí bo dentɛní kɛ̀ dɛ̀ ndò mmɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ pɔ̃ntémɛ̀ dɛ̀ɛ̀ yúú.
17 Kɛ̀ mufòmmu da wenkoo diyiè ɔ̃ɔ̃ ncómmú yɛyɔ kɛ dòmmɛ̀,
kɛ̀ dibiìnnì naánko diwennécànnì.
18 Dɛ mɔ̀nnì a bo mbo kɛ í yɪ̃̀ɛ̀kù,
kɛ yɛ́́ a mɔkɛmɛ̀ a baa dɛ̀,
dɛ̀marɛ̀ bá nda kɔ́nnɛ̀,

kàa níí nduɔ́ kɛ í yĩɛ̃kù.
19 Kàa níí nduɔ́ kɛ cããnko bá òmɔù bá nda kɔɔ́nnɛ̀,
bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bo ndɔ́ kàa bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
20 Kɛ̀ bɛyɛibɛ biɛ nuɔ nkpeí kɛ̀ bɛ̀ wanti disɔ̀rì,
bɛ̀ báá pétɛ́ bɛ̀ bo sɔri dɛ̀,
tìì bɛ̀ bàa tii tu mukũũ.

12

Isɔbu tɛ̃ńnɛ́ tì Sofaa

1 Kɛ̀ Isɔbuu béi nkɛ dɔ̀:
2 Di yèmmɛ̀ né dò ndíì tɔ mɛciì mmɛmɔu,
kɛ̀ di ku dìì mɔ̀nnì mɛciì ndèèmu.
3 M mɔ́mmuɔ m múnkɛ mɔkɛmu mɛciì,
kɛ di dɔ̀nnɛ̀ n yí di dɔ̀ńtɛ́,
di náá ntì bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu tì yɛ́mu.

4 Bɛ̀ tu onìtì népobɛ̀ ò daú kɛ yɛ̃ mí nwe,
mí nwèè do õõ yú Kuyie kɛ̀ kù n cɔ́útɛ́,
mí nwèè do tú onitisààwè kɛ wetí,
bɛnìtìbɛ̀ né daú mí nwe.
5 Bèè bo kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati bɛɛ̀ ɔ̃ ndaú mɛyɛi nsɔ̃̀ńkɛ́ wè,
wèè bètɛ́ kɛ doti bɛ̀ we ntemmù.
6 Bɛyɛibɛ bomu kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati,
bɛmbɛ bèè wɛ̃̀ńnì Kuyie nkɛ íinko ku miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ wɛ̃rímú tú bɛ kó kuyie.

7 Bekɛ tiwanwantì kɛ̀ tì da nákɛ́,
kɛ̀ tinɔ̀tì dá yíɛ́ mɛciì.
8 Kàa bekɛ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ yóó da duɔ́mmu itié,
kɛ̀ dàméèrì kó siyĩĩ tì nda nákɛ́.
9 Dɛmɔu mɛmmɛ,
ɔ̃ndɛ í yɛ́ Kuyie nkuù dɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ dɛmɔu.
10 Kuù te tiwanwantì timɔu fòùmɛ̀,
nɛ̀ fɛnitiyanfɛ̀ fɛmɔu kó yɛwɛ̃rɛ̀.

11 Ditoò bààtìmɛ̀ tináaǹtì,
dinùù mɛ mbaàtì mudiì.
12 Bɛkótíbɛ̀ bɛɛ̀ mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀,
wèè fòù kɛ mɔ̀ntɛ wee cìì.
13 Kuyie nkuù né tú kùù mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ kɛ̀ kuù kpeńnì,
kuù duɔ̀ nyitié nkɛ̀ kuù cìì.

14 Kù ɔ̃ nkɛ̀ kù pɔ̀ntɛ bɛ̀ báá na kɛ́maá,
kɛ̀ kù kpetínné òmɔù wèè bo ò kpetɛ́ ò í bo.
15 Kuù õõ cónné mɛniɛ nkɛ̀ dèɛ kpeío,
kɛ̀ kuù mɛ̀ fĩĩ nkɛ̀ kɛtenkèɛ pɛio.
16 Kuù mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ nɔ ndɛmɔu dɔɔ̀rìmù,
wèè feti nɛ̀ wèè fétìnnɛ otɔù bɛ̀ bo bɛmɔu kuù nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ.
17 Kuù õõ beǹnɛ̀ okpààtì kó bɛtũmbɛ̀ yèmmɛ̀,
kɛ̀ kuù fènni bɛbeémbɛ̀.
18 Kuù õõ cũũ mbɛkpààtìbɛ̀,
Kɛ̀ kuù bɛ̀ dùú ntidaatì kó iwɛ̃ĩ.
19 Kuù duɔ̀ nkɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ naà ntidaatì,
kuù buɔ̀ mbɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpàtì fiíkú.

20 Kuù ɔ̃ nte kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do nɔ ntináaǹtì kɛ̀ bɛ̀ɛ tì yĩ̃́kɛ,
bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do mɔkɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ kuù ɔ̃ɔ̃ mɛ dɛ̀itɛ.
21 Kuù ɔ̃ nte kɛ̀ bɛ̀ɛ senkɛ̀rì sikpààtìbìí,
kuù pùɔ̀ mbɛkperíbɛ̀ wɛ̃́rímú.
22 Kuù ɔ̃ɔ̃ dennɛní dibiìnnì kpɛrɛ kuwenniku,
dɛ̀ɛ̀ do bo dɛ̀ɛ̀ dò mbì kɛ̀ dɛ̀ɛ yɛnní mɛnáà.
23 Kuù ɔ̃ɔ̃ déúkùnnɛ dikpààtìyuu kédeè ké dì pɔ̀ntɛ,
kuù ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkɛ̀ yɛbotɛ̀ɛ sũ̃ũ̃ nképité
kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ pĩ́mmú.
24 Kuù ɔ̃ɔ̃ fentɛ bɛkpààtìbɛ̀,
kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ nhã́ã́ ndikpáà tɛdɔntɛ̀ kucɛ í borɛ̀.
25 Kɛ̀ bɛ̀ nhã́ã́ ndibiìnnì miɛkɛ kɛ báá yà kucɛ,
kɛ sɔ̃́ntɛ́ kénhã́ã́ ntinaàyɔ̀kémuɔ́ntì kɔ̃mɛ.

13

Isɔbu tɛ̀ńnɛ́ tì Sofaa tiì sɔkɛ́

1 Tinti timɔu n tì yàmu nɛ̀ n nɔnfɛ̀,
n tì kɛ̀ɛmu timɔu nɛ̀ n toɔ̀ kɛ tì bantɛ́.
2 Di yɛ́ tì n tì yɛ̃́mu múnkɛ,
di í m pɛ̃ɛ̃tɛ́.
3 Muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nwe mí n náánnɛ̀mɛ̀,
n yóó beé nKuyie nku n kpɛti.
4 Díndi biɛ di sũ̃ũ̃ nsiyáàbìsí nsi,
di tú bɛtàmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ciintɛ bɛ̀mbɛ bɛnìtìbɛ̀.
5 Kɛ̀ di pètinkɛ do dò nkárɛ kɛ í béi ntìmatì,
bɛnìtìbɛ̀ na ndi wúó mmɛciì nyɛmbɛ̀ mbɛ.

6 N tati tináámbeéntì nti, kénténɛ̀ ti,
kénténɛ̀ mɛsàà ntìì yètìní n nùù miɛkɛ.
7 Di yɛ̀mmɛ̀ dò ndi bo cómmú Kuyie nfɔ̃nkúò nɛ̀ siyáàbìsáà?
Di bo nkù kòḿmú kɛ náá nkɛ soúnnáà?
8 Di ku nkòḿmúmu mɛmmaà?
Di náá nkuù kpéínnáà?
9 Kɛ̀ kù di wèńté kù bo nsɔ́ ndi wennaà?
Di bo na ké kù soutɛ́ kéndò ndinititɔùà?
10 Kɛ̀ di kù kòḿmú disɔ̀rì,
kù í yóó yóu kù bo di potémɛ̀.
11 Kuyie nkpetì í duò di kɔ̃m̀bùɔ̀tàà?
Kufɔ̃waá nyí kù ndi bonàà?
12 Di tũ̃ũ̃ nkɛ náá ntì dò mutápɛí mmu n yìikɛ̀,
di n tɛ̃́nnìnko tì dò ntiyaamatì nti.

13 Cĩ́ɛ́kénɛ̀ bàmbà! Yóunɛ̀ kɛ̀ m béi!
Kɛ̀ tìì bo n tuɔ̀kɛní tì n tuɔ̀kɛní!
14 N cĩnnɛ̀ m buu ndi,
kɛ̀ n fòmmu bo n nɔuténtɛnnì ĩ̃nkɛ̀.
15 Bá kɛ̀ kù bo n kuɔ, n yó nku mbekɛ́,
n yóó kù bɛnkɛmu n yí cààrèmɛ̀ dèmarɛ̀.
16 Dɛɛ̀ pètìnkɛ yó ntú n kó mɛcootímɛ̀,
kɛ yɛ́ onitiyɛiwe í yóó dáátímɛ̀ kécómmú Kuyie ndiɛkù ìikɛ̀.
17 Kénténɛ̀ n náaǹtì mɛsàà,
kɛ̀ n tì ndi wénkùnnɛ kɛ̀ tìi ta di to.

18 M baati tibeéntì nti,
m mɛ nyɛ́mu kɛ dò mmíì yó nnaati.
19 Kè kù dɔ́ ké n sɛnninè,
n yóó yĩo yúóó nwe di mmɔ̀nnì kékú.

20 Kuyie, n dɔ́ á n dɔɔ̀ dè, dè bo dèdérè ndɛ,
kè n na kécómmú a ìikè.
21 Bá nsɔké kɛ m puotì,
bá nsɔké kɛ donnìnko n kɔ̃mbùɔ̀tì.
22 Dɛ kó difɔ̃nkúò a né bo na kébéi kè n da tɛ́nné,
yoo m béi nkàa n cóútɛ́.
23 N caàrìmè bo mɛdɛ nè n yetímè?
N nákɛ́ n càkɛ mù nè n yeté dè?
24 Ba nte kàa m bùtínné
kɛ n wúó nha dootitɔù?
25 A yó nni mbɛtimu mí nkufɔ̃kpɛ̃rikàà?
A bo nni nfɛ̃mmú mí nkumukperíkàà?
26 Dè yĩmɛ kàa wɛ̃ri tì n kpéí nkè tì tu titiiti máà,
kɛ n tounko m bíkémbéntì kó mɛyɛi?
27 Dè dòmmɛ kàa táú n naàcɛ̀i
kɛ pakíí n cemmu
kɛ kaa n nacɛ̀fɔ̃tè?
28 N kɔ̃ntì pɛ̃ɛ̃kɛmu,
iyaabiɛ ɔ̃ɔ̃ cáákémè kuyààkù.

14

Onìtì í tú òmɔù

1 Onìtì yie nhonìtì pɛité wè,
o we í sũ kɛ né tú pèmpè nkpɛyɛ.
2 Onìtì dònnè mutepóó nhɔ̃ɔ̃ titɛ mèmmɛ kɛ mótóo bàmbà,
mɛdéè nhɔ̃ɔ̃ yɛnnímè bá mè báá ɔɔtɛ.
3 Dɛ kóo nìtì botí nku a bo mpakíímàà?
A bo nwe nyu tibeéntì kè di bekù wenwe nè fɔ̃nnáà?

4 We mbo na kédennɛní dèè tu dɛsààrè dɛsĩnnè miɛkɛ?
Dɛ yiè nyí bo bá omáà.
5 A mɛ nkààmèmu o we kɛ yɛ́ o tɛ̃ɛ̃bè bo bèdè,
a ò kèétému kumànku ò í yóó na késénté kù.
6 Yĩ a nɔ̀nfè kɛ̃mii kóò yóu kòo wei,
kè dèɛ yie nkòo yà diwɛ̀ì otɔ̃ntì ɔ̃ɔ̃ yà dì ò cɔuté dìì yiè o yeti.

7 Mutie kpɛrɛ wɛ̀tɛ kɛ wenninèmu onìtì,
kàa mù kɔ̃ũ mùu puku,
mù báá paà yɛpàà mbo yènnímè.
8 Bá kè mu cĩɛ̃ nkòté kɛtenkè miɛkɛ,
bá kè mu kũnnì dò ndì ku mutɛ̃ɛ̃ mmiɛkɛ,
9 kè mù kèè mɛniɛ nkó kubooku mùu wɛ̃tɛ késɛntè,
kè mu bakɛɛ siku ditepànnì kɔ̃mɛ.

10 Kè onìtì yie mɛ nku ò báá nampɛ,
kòo wemmu kũńté a báá yà ò cuó nkè.
11 Dàméèrì ɔ̃ɔ̃ kũũmè,

ikó nhɔ̃ɔ̃ kpeímɛ̀ kɛ́páá.
12 Onìtì kpɛrɛ mɛ ndò nkòò ku ò kumu, ítɛ́ í bo,
nɛ̀ kɛtenkɛ̀ bo deèmɛ̀ ò báá entɛ o nɔndɔmmú miɛkɛ.
13 Kuyie nkàa do bo yie nhá n sɔnnɛ kudɔnkù,
kɛ̀ nní nsɔri kàa miɛkɛ yàa deènɛ̀,
kàa n kéétɛ́ dimɔ̀nnì, a yóó dentɛní dì n kpɛ́í.
14 Kòo nìtì níí do nku kɛ́foutɛ,
n na mmimmu nh áàrìmɛ̀ miɛkɛ
kɛ kémmú n kó mɛfíè mbo deèmɛ̀ kàa nh omùpùnnɛ.
15 Dɛ mɔ̀nnì kàa yú kɛ̀ n yie,
a bo nyáá ndìì mɔ̀nnì a bo n yàmɛ̀ mí nha dɔ́ wè.

16 Di mmɔ̀nnì a mɛ̀ nkàammɛ̀ n nacèfɔ̃tɛ̀,
dɛ mɔ̀nnì kpaanímu kàa tɛ́nkɛ í yó mpakíí n yɛi.
17 Dɛ mɔ̀nnì kàa cṹɔ̃ n yɛi nkuyɔ̀rìkù kɛ́dootóo,
mɛmmɛ a yóó ũtɛ́mɛ̀ n caàrìmɛ̀.

18 Yɛtãrɛ̀ mɔ́mmɔnyɛ yóó duómu kɛ́puɔ,
kɛ̀ dipèrìi totɛ dicónnì.
19 Mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ pɔ̃ntɛ́mɛ̀ kɛ́kokɛ́ dipèrì,
mɛniɛ nhɔ̃ mpũɔ̃̀ nkɛ tɔumɛ̀ mutɑ́ɑ́,
mɛɛ̀ botí nku onìtì na mbaa dɛ̀ dèumɛ̀.
20 Fɔ́ɔ̃ ɔ̃ɔ̃ ò kòtɛ kòo do sɑ́ɑ̃ kɛ báá ítɛ́,
kàa caàrɛ̀ o ìikɛ̀ kóò pɛ̃ɛ̃.
21 Bá kɛ̀ bɛ̀ sãntí o bí ò bá nyɛ́,
kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyì sènkɛ̀rì ò báá yà.
22 Ò fɛ̃ũrì omáà kó mɛfɛ̃ũtímɛ̀ mmɛ,
ò kuɔ̀ nhomáà kó didabònnì ndi.

15

Edifasi nàkémɛ̀ Isɔbu kucɛ mɛdérímɛ̀

1 Kɛ̀ Edifasi Temaa eì kouu yíé kébéinnɛ̀ Isɔbu kɛ dɔ̀:

2 Mɛciì nyiɛ̀ nhɔ̃ɔ̃ sɔ́ntému képĩɛ̃too tináaǹtàà?
Ò ɔ̃ɔ̃ sɔ́ntɛ́ kébéinkomu dɛtetìràà?
3 Kɛ sɔ́ntɛ́ kénnáá ndɛtetìrɛ̀ kó tináaǹtì kɛ wanti bèɛ ò duɔ́ nkunaatáà?
Yɛtannɔ̀ yèè í yóó ò teennɛ̀ tìmatàà?
4 A í dé Kuyie,
A paànko bɛnìtìbɛ̀ mbɛ bɛ yèmmɛ̀ bo mbomɛ̀ Kuyie mbíékɛ̀.

5 A náaǹtì bɛnkúmu a túmɛ̀ oyɛiwe,
kàa né ti cií,
6 a nùù dìì nàá nha cààrèmɛ̀, dɛ̀ í tú míì mɛ nyɛ̃,
a náaǹtì tìì da bekùnɛ̀.

7 Ti yààrì ketiwè bá ntú fɔ́ nwe?
A do yó mbo kɛ̀ yɛtãrɛ̀ mu nyí bo yáába?
8 A bá nkɔkému Kuyie nkó dikotitĩnnì miɛkɛ?
A bá ndɛ mpèténí mɛciì?

9 A yɛ́ ɔ̃nti kɛ̀ ti í tì yɛ́?
A bantɛ́ ɔ̃nti kɛ̀ ti báá na kɛ́ tì bantɛ́?

10 Ti miɛkɛ tiyùpɛ́ítì yɛmbɛ̀ bomu nɛ̀ bɛdakótíbɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ bie nsũnɛ̀ a cicɛ kpɛyɛ.
11 Yáà a yɛ̀mmɛ̀ dò nha pɛ̃ɛ̃tɛ́mu Kuyie mmɛ̀ nda duɔ́ nyìì tié nyíe,
Ti mɛ nda náá nyì nɛ̀ yɛtannɔ̀ yɔɔ̀nyɛ̀?

12 A miɛkɛ pɛikɛ nɛ̀ ba?
Dɛ̀ dòmmɛ kàa ti wetiri inuɔ?
13 Kɛ tùùtɛnɛ̀ Kuyie,
kɛ náá mmiɛ mbotí?

14 Onìtì tu we kɛ bo nwenni páíí,
Onìtì pɛité wè bo yĩmɛ kɛ́nwetí?
15 Kuyie nkunku í tɑ́ ku tɔ̃rɛ̀,
kɛĩnkɛ̀ í ku wenni kɛ sànnɛ̀,
16 kòo nìtì nàké wèè càkɛ kɛ í dò nkɛ́tɔ́ɔ́nnɛ̀,
wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi mbɛ̀ yɔ̃̀mmɛ̀ mɛniɛ weè né bo nwennaà?

17 N yó nda duɔ̀ nyitié nyì, á ì kèńté,
n yóó da náké n yà dɛ̀ ndɛ.
18 Mɛciì nyɛmbɛ̀ bɛɛ̀ tì nàké,
bɛ̀ tì cɔuté bɛ yɛmbɛ̀ borɛ̀ kɛ̀ tì dòmmɛ̀ bɛ̀ mɛ ntì nàké.
19 Bɛɛ̀ do te dihɛì bɛmáà,
opɔ̀ɔ̀ mɔù mu ndo í kɔɔrɛ bɛ miɛkɛ.

20 Dɛ kó itié nyiì tu:
Oyɛiwe ɔ̃ɔ̃ í mmɔkɛ mɛom̀pùmɛ̀ o fòmmu mumɔu miɛkɛ,
o kó yɛwe ò yóó dɔɔ̀ yɛ̀ ɔ̃ ntú yɛyɛiyɛ nyɛ.
21 Ò ɔ̃ nyo tì ɔ̃ ntú kufɔ̃waá nkpɛti nti sɑ́ɑ̀̀,
ò ɔ̃ nkari kɛ í yĩɛ̃̀kù ké nyóó daatɛní kòo kɔ̀ùtì ò dɛ̀ɛ́té,
22 Ò tɛ́̃nkɛ ɔ̃ɔ̃ í ntɑ́ kɛ dò nhò bo na kɛ́yentɛ́nɛ̀ dibiìnnì,
mudoò muù ɔ̃ nhò kɛ́tìrì sɑ́ɑ̀̀.
23 Ò ɔ̃ nhɑ́ɑ́ nkɛ wanti mudiì mmu,
ò yɛ́̃mu kɛ dò mmu kũũ mmuù ò bàa.
24 Mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ nɛ̀ mɛháárìmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ duò o kɔ̃m̀bùɔ̀tì,
kɛ buríní o kpɛ́í okpààtì ɔ̃ɔ̃ báátímɛ̀ kɛ́ndoti dihɛì.

25 Kɛ yɛ́̃ ò dánnìmɛ̀ Kuyie nku,
ò dàátí kɛ wɛ̃̀ńté muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nwe.

26 Ò bunnɔ́ɔ kɛ bo kũntɛ Kuyie nku,
kɛ kɑ̃ɑ́ nhomáà tidɔpììtì ticɛ́ɛ́̃tì.
27 Kòo ììkɛ̀ pìɛ́ké,
kòo ka ɛ̃rí mɛkùɔ̀.
28 Kòo yó nkatì yɛhɛkɛ̀ bɛ̀ pɔ̀ntì yɛ̀,
sicɛ́ĩ sìì í dò nkɛ́nhɑ̃, sìì kɔ̀ri kɛ bo naá ntidobontì.

29 Dɛ yiɛ̀ mbotí tɛ́̃nkɛ báá kparìkɛ̀,
o kpàtì báá mɔntɛ,
o mɔ̀ɔ̀tì báá sũũ nkɛ́pité kutenkù.
30 Dɛ yiɛ̀ nhò báá na kɛ́yentɛ́nɛ̀ mukũũ nkó dibiìnnì,
muhɑ̃ɑ́ mbo cɔ́úté o bí,

kɛ̀ Kuyie nnùù kó kuyaakùu ò nɛinɛ̀.

31 Ò tɑ̃́ tì tu dɛtetìrɛ̀ ndɛ,
ò soú nhomáà ndi,
dɛ̀ í yóó ò teennɛ̀ tìmatì,
o cɔ̃́ntimu tu dɛtetìrɛ̀ ndɛ.
32 Dɛ̀ yóó dɔɔ̀mu kòo we mú nyí dèè,
bá o bakɛ báá puku.
33 Kòo yotɛ fínyĩ́ kó yɛbɛ bɛ́nyɛ̀ kɔ̃mɛ,
odìfíè kó mupórímù kɔ̃mɛ.

34 Dɛ kó fɛyanfɛ̀ ɔ̃ɔ̃ naá ntɛhãũntɛ ntɛ,
bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cɔ́u ticuuti muhɑ̃́ɑ̃́ mmuù ɔ̃ɔ̃ cɔ́útɛ́ bɛ cɛ̃́ĩ.
35 Ò pùó ndɛyɛirɛ ndɛ, kɛ pɛitɛ́ mɛyɛi,
ò pùó mmɛsoùmmɛ̀ kó dibii ndi.

16

Isɔbu tɛ̀ńnɛ́ tì Edifasi

1 Kɛ̀ Isɔbuu bɛ́i nkɛ dɔ̀:

2 N kɛ̀è kɛ kɛ̀ɛmu di náá ntì kucɛ mɛ̀pɛ́u,
di tú bɛbáàmbɛ̀ yɛibɛ mbɛ dimɔu mɛmmɛ.
3 Dɛ kó tináaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti bo mɔɔtɛ kumànkaà?
Yáà ɔ̃nti da yonkɛ kàa n tɛ́nnìnko miɛ?

4 M múnkɛ na nnamu kɛ́nnáá ndi náámmɛ̀,
kɛ̀ di do mbo n kó difɔ̃̀tìrì,
n na nnáá m mɛ̀ ndɔ́mɛ̀ kɛ éùròo.
5 N na nyáúkùnnɛ di kɔ̃̀ǹtì nɛ̀ n náaǹtì.
N sáútìi na n di teennɛ̀mu.

6 Kɛ̀ n nàá kuyonku kùù m bo kù í yóó yaatɛ,
kɛ̀ m mɛ ncĩ́kɛ́ kù baa í iti.
7 Ntɛ Kuyie nkɛ deu n wɛ̃́rímú,
bɛ̀ɛ̀ kó dimàà do nh ɔrí òmɔù tɛ́nkɛ í kpaá kɛ fòù.
8 N kũɔ̃ntì tiì nàké n kpéí,
n cĩ̈toomu kɛ̀ dɛ̀ bɛnkú n túmɛ̀ oyɛiwe.
9 Kuyie mmiɛkɛ kɛɛ̀ ǹ tɑ̃ kɛ tũ,
kù m bètìmu kɛ cáá nku bènnì.
Kù tu n dootitɔù nwe kɛ n tɑ̃ fɛnɔ̀nfɛ̀.

10 Bɛ̀ ààtɛ tinùùtì nti kɛ n wetí,
kɛ m bemmù, kɛ n sɑ̃́ɑ̃́,
kɛ mbɛti kɛ nfɛ̃mmú.
11 Kuyie nkuù m pĩ nkɛ duó mbɛdapùnyɛibɛ,
kuù nhãnné bɛyonkubɛ nɔu miɛkɛ.

12 N do bo diwɛ̀ì miɛkɛ nkɛ kɛ̀ kù m pɔ̀ntɛ,
kɛ̀ kù pĩ n fɔ̃̀níí kɛ bɔ nkɛ m pɛ̀ítɛ́ péítɛ́,
ku pie nwetí mí nwe.
13 Ku pie nyii tu níɛ́ɛ́ ké n kɔ́nnì,
kɛ n tɑ̃ kɛ tùɔ̀ti n ceumbɛ̀ bá mɛséɛmmɛ̀ í kù bo.
Kɛ̀ n nautì yènní kɛ cóú kɛtenkɛ̀.

14 Kɛ n kɔùrì kɛ n kɔùrì yɛmuɔ,
kɛ n fɛ̃mmú okpàrìnuɔnti kɔ̃mɛ.

15 N dáátí kufɔ̀ɔtɔ̃̀nkù nku sɑ́ɑ̃̀,
kɛ̀ Kuyie nni nna kɛ̀ n sɑ̃nni dèè kɛ̀ n duɔ́ mutɑ́ɑ̃́ mmiɛkɛ.
16 N kɔmmú kɛ kɔmmúmu kɛ̀ n nuɔ nwũɔ̃tɛ́,
kɛ̀ n nɔmpòòtì cɛ̃ɛ̃kɛ kɛ̀ n yìikɛ̀ kɔɔrɛnɛ̀ mukũũ.
17 N nɔu í tɛí mɛnitiyɪ̃ɪ̃,
m bɑ́ɑ́mmu dò mpáíí nwe.

18 Fɔ́ nkɛtenkɛ̀ ɑ bɑ́á dátínné n yɪ̃ɪ̃,
dèmɑrɛ̀ bɑ́á pénné n dɑbɔ̀nnì.
19 Wèè nɑ́ɑ n kpɛ́í nhò bo kɛɪ̃nkɛ̀ nkɛ,
wèè kpɑ n kpɛ́í nhò bo tiwɛtì nti.

20 N nɛ́pobɛ̀ n dɑúmu,
n kuɔ nkɛ búɔ́ Kuyie nku.
21 Wèe nàá n kpɛ́í, wèe ti pútɛ́ mí nnɛ̀ ku,
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pútɛ́mɛ̀ onìtì nɛ̀ o nɛ́po.
22 Kɛ yɛ́ n we tɔ̀ɔ́mmɛ̀ kɛ bo deèmu,
kɛ̀ n tũ nkucɛ bɛ̀ keri kù kɛ í wɪ̃ɛ̃tiní.

17

Bɛ̀ yetɛmɛ̀ Isɔbu koò bɔntóo

1 Kɛ̀ Isɔbuu sɔɔtɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀:
N wemmu tɛ́nkɛ í yiɛ̀ sɛ́i,
n we yɛɛ̀ kũpɛ,
kufɔ̃ti kuù m bàɑ.
2 Mudɑɑ́ nyɛmbɛ̀ bɛɛ̀ n fitɛ́,
n yí nɔ nkɛdɔunɛ̀ bɛ kó yɛsɑ́ɑ̃̀mbɛ̀.

3 Kuyie, nyietí ɑ yɛ̃ n cɑ̀kɛ mù kɛ́ n fɪ̃ɪ̃nko,
kɛ̀ dɛ̀ í tú fɔ́ nhòmɔù í bo wèè bo m pɑtɛ.
4 Fɔ́ɔ̃ bɛ̀ mɔ̀ntɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ í bɑntɛ́,
ɑ bɑ́á yóu kɛ̀ bɛ̀ n nɑ.
5 Bɛ̀ yàà bo dɔɔ dináɑǹhɑ̃ntírì mɑrì tu dɛ̀:
A yu ɑ nɛ́pobɛ̀ kɛ̀ di yo ndi ɛí dɛ̀,
kàɑ bí ɑunɛ̀ dikɔ̀nnì.

6 N kpɛrɛ nɑá nfɛoǹnìfɛ̀ nfɛ,
kɛ̀ bɛ̀ náɑǹtɛ n kpɛ́í nkutenkù,
bɛ̀ sùu n yìikɛ̀ nkɛ tinɔ́ntɔ̃ũtì.
7 N nuɔ ntɛ́nkɛ í wúónnè mɛsémmè,
n tùoti ii cɪ̃tiroo mɛdéè ndèumè.

8 Bɛnìtìbɛ̀ bèè wetí bɛ̀ n yà kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ dimu,
onitisàù ɔ̃ n yà kòo miɛkɛ kɛɛ̀ yènní bèè í dé Kuyie.
9 Wèè wetí ò fìíkú teii nwe ò kèrí kùù cɛ miɛkɛ,
wèè wenni kòò yèútí omáà muwɛ̃rímú.
10 Díndi biɛ kɛ̀ di dɔ́ di nwɪ̃ɛ̃tiní,
n yí kpɑá kɛ bo yà di miɛkɛ wèè mɔ̀kɛ mɛyɛ̀mmɛ̀.

11 N we pɛ̃nkɛ́mu,
kè n do dɔ́ kédɔɔ̀ tì kũńté dɛndɛ,
n yèmmè do naatinè dè mɛdiè nkè dè pàà.
12 Kè dè bìitɛ n népobè ɔ̃ɔ̃ dɔ̀ dè wentému,
kè dè urikɛ bè dɔ̀ dikũnweńnì.

13 N tɛ̃́nkɛ baa ba?
Kudɔnkù kuù tu n cĩɛ̃̀tè,
m pité n dɔ́ù dibiìnnì miɛkɛ nkɛ.
14 N nàkému n fɔ̃ti kɛ yĩ̃ kuù tu n cicɛ,
kɛ nàké yɛbiè kɛ yĩ̃ yɛɛ̀ tu n yɔ̃ nè n tãũ.
15 N do baa dè kɔ̀tɛ kɛ?
We ndè wùó ntɛ̃́nkɛ?
16 N do baa dè dɛmɔu nè mí ti tati kufɔ̃ti nku,
Mí nnè dɛndɛ ti cuti kɛtenkè nkɛ.

18

Bididaa nàkémè Isɔbu kucɛ mɛdérímè

1 Kè Suaa ɛì kou Bididaa nyóó béi nkòo nùù dɔ̀:

2 Dè yóó nkɑ́ɑ́ké dɛ,
kè di kũntɛ́ tináaǹtì sɔ̃́ntíkɛ kpɛti?
N náánnè kɛ yɛ́ di yɛ̃ mmù,
kɛ ti nnáá.
3 Ba nte kè bè ti wúó ntiyɛìntì?
Dè dòmmɛ kè di ti wúó ntidìɛntì?

4 Fɔ́ nwèè kɔ̃nnɛ̀ kɛmiɛkɛ,
fɔ́ɔ̃̀ kpéí bo nte kè bɛnìtìbèɛ deè kutenkàà?
A kpéí bo nte kè yɛtãrèɛ fũtaà?

5 Oyɛiwe kó fɛmíìnfɛ̀ yóó kúmu,
o dɛkè kó muhɑ̃́ɑ́ nyóó kúmu.
6 Kuhããwenniku í yóó nkpaá o fii miɛkɛ,
o míìnfɛ̀ yóó kúmu.

7 Kòo nkérí kɛ tú sĩmmú sĩmmú,
ò toti kɛ bo dɔ̀ɔ̀ tì tiì yóó ò bɔ.
8 O naàcɛ̀i siì ta ticùɔ̀tì miɛkɛ,
o naàcɛ̀i siì ta kuhɔ̃ũ kó dideè miɛkɛ.
9 Timátì tiì pĩ nho nacɛ̀nkénnì,
ticùɔ̀tì kó yɛdekè yɛɛ̀ ò pĩ.

10 Bɛ̀ ò bɔ nkuhɔ̃ũ nku,
ticùɔ̀tì tiì dìí o cɛ.
11 Kukɔ̃mbɔ̀dorí kpɛti tiì né kéríní tipíìtì timɔu,
koò fɛ̃mmú fɛ̃nfɛ̃.

12 Wenwe wèè do kpeńnì kè dikònnì ò cĩrìkùnnɛ,
mɛséммè mɛè kàri o takɛ́.
13 Mumɔmmú muù cɑ́ɑ́ké cɑ́ɑ́ké o kɔ̃ntì,
mukũũ nkóo po weè di o tùòtì.

14 Koò dènnɛ o cĩɛ̃̀tɛ̀ ò do tɑ́ tɛ̀ miɛkɛ,

koò fũrí koò kɔ̀rinɛ̀ kukɔ̃m̀bɔ̀doróo kóo kpààtì borɛ̀.
15 O fii, bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ yóó dì ta,
bɛ̀ yóó dì cɔ́u mmuhãã́* mmu.
16 O cĩɛ̃ nkpeímu dɛ miɛkɛ,
kòo fãã̀tì mɔ̀tírí o ĩnkɛ̀.

17 Òmɔù tɛ́nkɛ í denniní o kpɛ́í nkutenkù,
o yètìrì tɛ́nkɛ í yu dihɛì.
18 Bɛ̀ ò tɛ̀ntoo dibiìnnì miɛkɛ nkɛ,
koò dɛ̀nnɛ kutenkù.

19 O kó kuwuɔ mmiɛkɛ dɛbirɛ í bo,
dɛyaàbirɛ í bo,
o cĩɛ̃̀tɛ̀ òmɔù í kpaá fòù.
20 Tìì ò tùɔ̀kɛní tìì donné diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì,
kɛ ãnné kufɔ̃waá ndiyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ.
21 Oyɛiwe kpɛrɛ ɔ̃ mmɛ ndò,
wèè í yɛ́ Kuyie nhò ɔ̃ɔ̃ tí ndentɛnɛ̀.

19

Isɔbu tɛ̃ńné tì Bididaa
1 Kɛ̀ Isɔbuu béi nkɛ dɔ̀:

2 Dɛ̀ yó nkã́ã́ké dɛ kɛ̀ di yóu di bo ncaàrìmɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀?
Kɛ̀ di náaǹtì ǹ kɔ̀ùrì?
3 Kucɛ mɛ̀pɛ́u ndi miɛ ndi n sã́ãmmɛ̀,
di mɛ̀ nni nfɛ̃́ũnko kɛ̀ ifɛi í di boà?

4 Bá kɛ̀ ǹ yetɛ́mu,
dɛ kó mɛyetímɛ̀ tu n kɔ̃mɛ mmɛ.
5 Kɛ̀ di mɛ̀nkɛ dɔ́ kɛ́ n namu
kɛ́ n toú ntináaǹtì kɛ́ n dií nyifɛi.
6 Bantɛ́nɛ̀ kɛ dò Kuyie nkuù n toú ntináaǹtì
kuù ǹ tannɛ́ ku kó ticùɔ̀tì miɛkɛ.

7 Ntɛ mí nkɛ kuɔ nkɛ tú bɛ̀ m puotì òmɔù mɛ nyí n cɔ́ú,
kɛ̀ ǹ kuɔ mbá òmɔù í m paàtì.
8 Kuù m̀ pìi nkucɛ bá n yí yà m bo kétɛ́ dɛ̀,
kuù yɛ̃ ndɛ̀ m biitoo kɛ̀ m bá nwúó nkucɛ.
9 Kuù dɛ̀itɛ n sãnni,
kuù òótɛ́ n kpààtìpìì.

10 Kù m bɔmmù tipíìtì timɔu kɛ̀ n kpɛrɛ dèè,
kù dɛ̀itɛ n tã́kùmɛ̀ do ĩkú dɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ dɛ̀ndɛ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ uutémɛ̀ mutie.
11 Ku miɛkɛ kɛɛ̀ m̀ pɛikɛ,
kɛ̀ kù n wèńté ku dootitɔù.
12 Ku ããpɔ̀mbɛ̀ bɛɛ̀ kèríní ditĩnnì kɛ n wetí,
kɛ keutɛ́ kucɛ kɛ tùɔ̀kɛní m borɛ̀,
kɛ bàtɛ́ kɛ n fitɛ́.

13 Kɛ n fũũnnɛ̀ n kɔbɛ,

* **18:15** ***muh**ãã́:* Muhãã́ mbɛ̀ nàá mmùù kpɛ́í mmù bɛnkú bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ cɔ́u mmù mmu kɛ́wɛ́nkùnnɛ tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ́dɛitɛ kusĩnkù wèè do ketɛ́ kɛ́ tɛ̀ ta ò do tɔní kù kòo tɔù mɔùu tɛ̀ ta.

kè n népobè bɛmɔu cìétέ kɛ n yóu.
14 N tebìí n dootóomu,
kè n natitɔbè n yɛ̃̀.
15 Bèè ǹ taànè, nè n kó bɛtɔ̃mbè bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè bè n wúó nhopɔ̀ɔ̀ nwe,
kɛ n wúó nhokpákpàrì.
16 Kè n yu n kóo tɔ̃ntì ò ncĩ̃́ké,
kè dè mbékú nhò bàḿmú m mómmuɔ.

17 M pokù tɛ̃́nkɛ í dó n kpɛti,
kè n kɔbɛ mómmɔmbɛ m pɛ̃̀.
18 Kè ibí bénnì n senku,
kè n yìtέ kɛ còḿmú ì nni ndaú.
19 Kè ǹ naá nyisíé bèè do n tã́ bɛ ìikè,
nè bè ti do naati bɛè kòńté kɛ n dokùnè.
20 N kɔ̃̀mmè nè m maa nkè dè dàroo n kũ̃ɔ̀,
tininkɔ́ũ̃tì tiì máà kpaá.

21 N kuónnè mɛsémmè bé!
Díndi n népobè n kuónnè mɛsémmè!
Kuyie nkuù nɔ̀ùtè m̀ poté.
22 Yé dè yĩmè kè di m bɛtì Kuyie nni mbɛtìmè?
Di mɛ nni nfɛ̃́ũ nkè dè í di sànnàà?

23 Kè n do bo na kéwãri n náaǹtì,
n na ntì wɔ̀̃ri dipátíri miɛkɛ.
24 N na ntùótέ dicíè kɛ kèrí dipèrì ĩnkè,
kɛ tì wɔ̀̃rinè mmɛbiɛrimɛ kè tì mbo sɔ́ɔ̃̀ dipèrì ĩnkè.

25 N né yɛ́mu kɛ dò n kóo donti fòù,
weè te dinùù sɔnni kɛtenkè ĩnkè.
26 N kɔ̃̀ntì tiì m̀bo pããkɛ dìì mɔ̀nnì,
n yóó yàmu Kuyie mmɔ́mmɔnku nè n nɔ̀nfè.
27 N yóó kù yàmu kumɔ́mmɔnku nè n nɔ̀nfè,
n yóó kù yàmu fɛ̃̀, dè í tú otɔù mɔù,
nè n yèmmè mɛmɔu ndi m baamè dɛ kó dimɔ̀nnì kè dè nh ɔɔtí.

28 Dɛ mɔ̀nnì di bo yĩ̀:
Ba nte kè ti do ò bèti?
Dɛ mɔ̀nnì di yóó yàmu n do naatimè.
29 N yɛ́mu kɛ dò nKuyie nyóó di bekénè,
nè dɛ kpéí, ndénè kukpàrìseú,
kɛ yɛ́ Kuyie nyɛ̃́ĩti dɛumèmu.

20

Sofaa nàkémè Isɔbu kɛ yɛ̃ nhoyɛiwe ɔ̃ɔ̃ yà tìì cɔ̃nti

1 Kè Sofaa Naama ei kouu béi nkɛ dɔ̀:

2 N yɛntotí ii te kè n dó kébéi,
n yĩ̃kɛ mɛminnímè mmɛ dɛè te kè n dó kébéi.
3 A nàké tì n yonkɛmu,
kè n yóó da tɛ́nné nè mɛcii.

4 A yɛ́mu kɛ dò nnɛ̀ ti bomɛ̀,
nɛ̀ Kuyie nkànnɛmɛ̀ onìtì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
5 oyɛiwe kó kuyɛ̀nnaatí ɔ̃ɔ̃ í mmɔ̀ntɛ,
osĩnwè kó diwɛ̀ì ɔ mma sámpɔ́ nwe.

6 Bá kòo òkɛ̀ kɛ tùɔkɛ kɛĩ̃nkɛ̀,
bá kòo yuu káá nyɛwɛtɛ̀.
7 Ò yóó pɛ̃ɛ̃tɛ́mu timútì kɔ̃mɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ deè,
bɛ̀ɛ̀ do ò yɛ́ kɛ̀ bɛ̀ mbékú kɛ tú yé ò kɔ̀tɛ kɛ̀.

8 Ò yóó pɛ̃ɛ̃tɛ́mu tidɔùntì ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀ bá a bá nyɛ́ tì kɔ̀tɛ kɛ̀,
Ò yóó yɛntɛ́mu bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yà dɛ̀ nɛ̀ tidɔùntì kɛyènkɛ̀ dɛ kɔ̃mɛ.
9 Fɛnɔ̀nfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ do ò wùó nfɛ̀ tɛ́nkɛ báá yà,
o kàrì tɛ́nkɛ báá ò kɔ̃ũ fɛnɔ̀nfɛ̀.

10 Bɛcĩ̃rìbɛ̀ bo pi o bí,
kɛ̀ ìì bɛ̀ tɛ̃́ńné ò do fèkɛ bɛ̀ɛ̀ kpɛrɛ.
11 O kɔ̃̀ntì do píékɛ́ muwɛ̃rímú mmu odacĩ̃ɛ̀ nkɔ̃mɛ,
kɛ né yóó ò wɛ̃nnénè kéta kudɔnkù.

12 Kɛ̀ mɛyɛi mmɛɛ̀ mɛ nnaati o nùù,
kòò mɛ̀ sɔ̀nnɛ o nɔ́ndɛnfɛ̀ fũɔ̃̀.
13 Kòo mɛ̀ u kɛ í dɔ́ kɛ́ mɛ̀ tìútɛ́,
kɛ mɛ̀ dànnɛ̀ o dandaakù sɑ̃ɑ̃̀, kɛ̀ mɛ̀ dàri.
14 Mɛ̀ yóó taroo o pɔutì miɛkɛ kɛ́ceetɛmu,
mɛ̀ yóó naá mmɛdautidɔ̀mmɛ̀ mmɛ o miɛkɛ.
15 Ò mammú tìì kpàtì ò bo tì tɔ́,
Kuyie mbo duɔ́ nkòo wɛ̃tɛ kɛ́ tì tĩũténí.
16 Ò yɔ̃ ndɛ̀ dò mmɛdautidɔ̀mmɛ mmɛ,
mɛɛ̀ yóó ò kùɔ.

17 Ò tɛ́nkɛ báá yà mɛcekùɔ pũɔ̃̀ ndɛ̀ kukó nkɔ̃mɛ,
nɛ̀ mɛnaamiɛ̀ mpũɔ̃̀ ndɛ̀ kɛ dò nkukó.
18 Ò ɔu kɛ cɔ̃ntɛ dɛ̀ ò báá dɛ̀ di,
ò dɔ̀ɔ kupotaá nkɛcɔ̃ntɛ dɛ̀ í yó ntú o kpɛrɛ,
ò báá di dɛ kó diwɛ̀ì marì.

19 Kɛ yɛ́ ò sènkɛ̀rìmɛ̀ bɛcĩ̃rìbɛ̀,
kɛ bɛ̀ sénnìnko, kɛ yùúkú tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ ò í maá tɛ̀.
20 Ò do maánko dɛmɔu ndi kɛ í diɛ̀,
kòò yaa ndɛ̀ ò báá dɛ̀ yóu.
21 Ò do ɔ nkòo yà dɛ̀, wèe maánkomu,
dɛɛ̀ te kòo wɛ̀ì í yóó mɔntɛ.

22 Ò yó mbo mɛtuɔ̀ mmiɛkɛ nkɛ, kɛ̀ mɛsémmɛ̀ɛ ò do,
mɛyɛi nkó tiyɛ̃ĩti timɔu doti weè ĩnkɛ̀.
23 Ò yóó ndakɛnɛ̀ o pitiri ndi,
kɛ̀ Kuyie nkó kɛmiɛkɛɛ do o ĩnkɛ̀,
kɛ̀ cutiní o ĩnkɛ̀ fɛtaafɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ,
kɛ yóó naá nho kó mudiì.

24 Kòò na kéyentɛ́nɛ̀ timátì kó tikpàrìseuti,
disɔɔwũ̃ kó ipie nho tùɔ̀ti.
25 Bá kòò fũ̃ũ̃té kupie nkùù ta o ĩ̀nkɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀itɛ mɛpembii mmɛ̀ɛ̀ ta o dinni,
kɛ̀ kukɔ̃m̀bɔ̀doróo ò kùɔ.

26 Dibiìnnì diɛrì dii duɔ́ o kpéí kɛ bo ò do,
muhãã̃ nhòmɔù í tɔ̀tinnɛ mù muù yóó ò cɔ̀úté,
kécóútɛ́nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kpaá kɛ bo o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
27 Kɛĩ̀nkɛ̀ dáammu o caàrìmɛ̀,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ nàké o kpéí,
28 Kuyie mmiɛkɛ bo ò yɛ̀ dìì yiè o kpàtì bo yɛntɛ́ yɛntɛ́,
tì bo põntɛ́ mɛniɛ ntɛ̃mɛ̀.

29 Kuyie mbàanɛ̀ tì oyɛiwe tintì mɛmmɛ.
Ò yóó tiekɛ dɛ̀ndɛ,
Kuyie ndɛ nhò bàanɛ̀.

21

Isɔbu tɛ̃ńnémɛ̀ Sofaa koò nàké bɛyɛibɛ kpɛrɛ yíémmɛ̀

1 Kɛ̀ Isɔbuu béi nkɛ dɔ̀:

2 Kéntɛ́nɛ̀ kékeè,
kɛ̀ di kèè n tú mù dɛɛ̀ yó m bántɛ̀.
3 Mmɔkɛnɛ̀ mɛminnímɛ̀ kɛ́ m pã mɛfíè kɛ̀ m béi,
kɛ̀ m béi nkɛ dèè di bo na kéndaú.
4 Bɛnìtìbɛ̀ mbɛ n náámmɛ̀ n kpɛtaà?
Mɛminnímɛ̀ mɛ̀ nni ndòńtémɛ̀ n naatimu.
5 Wɛ̃ɛ̃̀tɛnèní m bíékɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ di di,
kɛ̀ di mpĩ ndi nɔ̀.
6 Nh õõ wéntɛ́ tìì n tùɔ̀kɛní kɛ̀ dɛ̀ n kɔkénèmu,
bá m báá na képĩ̀ m máà.

7 Ba nte kɛ̀ bɛyɛibɛ kpaá kɛ fòù,
ba nte kɛ̀ bɛ̀ kòtírí kɛ wĩ̃ɛ̃ti kɛ bénkú?
8 Kɛ̀ bɛ yaàbí õõ kóténí kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ bo,
kɛ̀ bɛ kó yɛpàà mbitírí bɛ nuɔ mmiɛkɛ?
9 Kɛ̀ bɛ kpɛrɛ kérí séi bá idebìi í bɛ̀ bo,
bá Kuyie nkó didùɔ̀ í bɛ̀ puotì?

10 Bá dinaadatannì í bo bɛ naadakɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ ini puo nkɛ pɛí bá ì í cuunko?
11 Kɛ̀ bɛ bí putì yɛnaàpàà nkõmɛ,
kɛ yãnku siweí kõmɛ?
12 Kɛ̀ bɛ̀ dìè nkɛ bie ntikùtìdùùtì,
nɛ̀ tikãpenti kɛ eu itãrí kɛ yãnku?
13 Kɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ mbo mɛtuɔ̀ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛ we yàa deènɛ̀,
kɛ̀ bɛɛ taroo kudɔnkù dɛndɛ bàmbà,
bá dɛ̀ í tùɔ̀kɛ fɛnɔ̀nfɛ̀ kóo kã́míí.

14 Bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ nàá nKuyie nkɛ tú:
fũtɛ ti borɛ̀, ti í wanti kéyĩ̃ɛ́té a kó icɛ.
15 We ntu muwɛ̃rímú mumɔu yiè nkɛ̀ ti bo nhò tũ?

Ti yóó nhò bàá kécɔ̃ntɛ ba?
16 Dɛ kó bɛnìtìbè yèmmè dò mbè bo na kétuɔ́ nnè bɛmáà ndi,
Mí nyie n yí yóó yie mbɛyɛibɛ kó itié.
17 Kuyie mmiɛkɛ duò bɛyɛibɛ mbɛ sɑ̃́ɑ̀?
Kù í bè nyietì bɛ yɛi sɑ̃́ɑ̀?
Bɛè míînfè kɔ̃ nsɑ̃́ɑ̀?
18 Bɛè naà ntimútì sɑ̃́ɑ̀ kè kuyaakùu bè tóúà?
Bɛè ɔ̃ɔ̃ yĩ timútì sɑ̃́ɑ̀ kè tɛfɔ̀dɔ́ntɛ̀ɛ bè tùótáà?

19 Díndi mɛ ntúmè Kuyie nhɔ̃ɔ̃ poté bɛè kó ibí,
kù do dò nkɛ bɛ mpoté bɛ mɔ́mmɔmbɛ kè bɛ̀ɛ banté.
20 Oyɛiwe o mɔ́mmuɔ nweè do dò nkédi mɛsémmè,
weè dò nkékeè Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè nkó kɛmiɛkɛ o kɔ̀ntì.
21 Oyɛiwe kpɛti í bonè dè naa yó ndòmmè o cĩɛ̃tè,
o tɑ̃ɑ̃bè bo tuɔkɛ dìì mɔ̀nnì bɛ mànku.

22 Yáà dè né dò ntí tì tiémmu Kuyie nkè kùu tì yĩɛ́té?
Kunku kùù bakɛ́ ku tɔ̃rè kɛĩnkè.
23 Bèmabè ɔ̃ ntúmu bɛnitisààbè kɛkú,
kɛ kari bàmmùù kè dè bè naati kè bè yàa kúnè.
24 Kè bɛ kpeyɔ píékɛ́ mɛkùɔ̀,
kè bɛ kũɔ̃ pìɛ́kɛ́ mɛfemmɛ.
25 Kè bɛtɔbè ḿbo mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ kɛ yàa kúnè,
bá bè í yĩɛ́té diwèì diyiè marì.
26 Bɛmɔu nákɛ mɛmmɛ bè ɔ̃ɔ̃ duóo mutɑ́ɑ́ mmiɛkɛ nkɛ,
kè yɛbiɛ̀ɛ bè càákɛ́ bɛmɔu.

27 N yɛ́mu di yèmmè páíí,
n yɛ́mu di n wúónnè tì.
28 Di tú dìì mɔ̀nnì:
Yé weè kpààtì cĩɛ̃tè kɔ̀tɛ kè?
Yé bɛnitiyɛibɛ do bo dìì fii cuó nkè?

29 Di í békú bɛcɛpɛ̀mbàà?
Yáà bè di náá nkè di í banté bè tu mù?
30 Kè mɛyɛi ntùɔ̀kɛní oyɛiwe ɔ̃ɔ̃ yentému,
Kuyie mmiɛkɛ kó tiyɛ̃ĩti ɔ̃ɔ̃ í nhò poté.
31 We nné yóó ò sɛi nkɛ dɔ̀ ò dɔɔ̀rìmè í wenni?
We nyóó ò yietí o yɛi?

32 Kòo ku bè ɔ̃ɔ̃ ò tanné dɛdɔ̀nnè ndɛ,
kè bè ò kũnné bè mbaa o fɔ̃ti.
33 Bè do ò murímu kɛ kɔrinè mukũnnímù,
kè bɛnìtìbè péu ni o ìikè.
Kè kudɔnkù tɑ́ɑ́ nní nyau o ĩnkè,

34 Tũnkɛ́ di m báá nyìì báammìi tú dɛtetìrè ndɛ,
di n tɛ́nnìnko tìì kó dimàà siyáàbìsí nsi.

22

Edifasi béimmè kɛ tú Isɔbu mènkɛ tú oyɛiwe

1 Kɛ̀ Edifasi Temaa ɛì kou bɛ́i nkɛ dɔ̀:

2 Kòo nìtì wenni dɛ̀ bo dɔɔ̀ ba Kuyie?
Wèè cii ò cii omáà kpɛ́í nkɛ.
3 Kàa wenni dɛ̀ bo dɔɔ̀ ba Kuyie nkunku muwɛ̃rímú mumɔu yiè?
Kàa dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ kù bo cɔ̃ntɛ ba dɛ miɛkɛ?

4 A wenni kɛ̀ Kuyie nné da potáà?
A wetí kɛ̀ kù né nda bekùnàà?
5 A yɛi mmɛè dɛuté dɛè te,
a caàrìmè mɛè tonté.

6 A do ɔ̃ɔ̃ sɔ̃ntɛ́ kɛ́hɛímu a kou kpɛrɛ bá ò í da mɔkɛnè tìmatì,
a do ɔ̃ɔ̃ fietɛ onìtì yààtì kóò còńnɔ́ɔ mɛbii mmɛ.
7 A do í pãã mmɛniɛ nsinéyɛ̃ĩ bo wè,
a do í pãã mmudiì dikònnì bo wè.
8 A nɔ̀ùtɛ̀ tɛè do pikú muyuo nkàa bakɛ́ dihɛì,
a dɛu mèè kpɛ́í ndo te kàa tiekɛ kɛtenkɛ̀.
9 A do bɛtòo bɛkúpobè bɛ nɔu sìnùmmù ndi,
kɛ fɛ̃ɛ̃nko iciribí.

10 Dɛè te kɛ̀ bè da díí tipíìtì timɔu timátì,
kɛ̀ kufɔ̃waá nda do kɛ da dɛ̀ɛ́té.
11 Kɛ̀ dɛ̀ da udikoo bá a tɛ́nkɛ í wúó,
kɛ̀ dibiìnnì da dàtínné mɛniɛ nkɔ̃mɛ.

12 Dɛ̀ í tú Kuyie mbo kɛĩnkɛ̀ nkɛ yɛwɛtɛ̀ miɛkaà?
Wɛ́ntɛ́ a bo yà siwɑ̃ã dɛ́tirì kɛ dòmmè.
13 Kàa né tú Kuyie mbáá na kɛ́yà dɛè dɔ̀ɔri,
kɛ tú kù bo na kɛ́mboní dibiìnnì yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ kɛ ti bekɛ́nàà?
14 Kɛ tú yɛwɛtɛ̀ kù kɔ̃nkɛ́ kù báá na kɛ́ ti yà,
kɛ̀ kù nɔ̀ńkɛ́ tiwɛtì ĩnkɛ̀ nkɛ kɛ firì.

15 A tũ ndɔ́ kɛ́nkpaá tũ nkucɛ kótí nku,
mɛyɛi nyɛmbɛ̀ do tũ nkàà?
16 Bɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́mu bá bɛ̀ mɔ̀nnì mu nyí tùɔkɛ,
mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ pɔ̃ntɛ́nɛ̀ mèè botí tɛcĩɛ̃tɛ̀ pũũ.

17 Bɛmbɛ bɛ̀è do náá nKuyie nkɛ tú: Fũtɛ ti borɛ̀,
fɔ̃ mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè nha bo na kɛ́ ti dɔɔ̀ ba?
18 Kuù mɔ́mmɔnku mɛ ndo bɛ̀ dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ̀ mɛ̀ mpíɛ́kɛ́ bɛ cɛ́ĩ miɛkɛ,
Mí nyí yóó yie mbɛyɛibɛ kó itié.

19 Bɛ̀è wetí bɛ̀ yà bɛyɛibɛ cɔú tìì yɛ̃ĩti kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ narikɛmu,
kɛ̀ dɛ̀ pĩ mmudaá nwèè tu onitisàù.
20 Ti dootitɔbɛ̀ bɛ̀è do ti kpannè bɛ̀ kpaá boà?
Muhɑ̃ɑ́ mmuù cɔ́úté bɛ kpàtì.

21 Wɛ̃tɛ kétaunnè amáà Kuyie nkɛ̀ dí narikɛ,
a bo yà a wɛ̃̀tɛ kɛ pètémè mɛtuɔ̀.
22 Yie nkécɔuté itié nkù da duó nyì,
kéãnné ku náaǹtì a yèmmè miɛkɛ.

23 Kàa wɛ̀tɛní muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ mborɛ̀,
ò yóó wɛ̃tɛ kɛ́ da íimmu,
kɛ̀ nsà kàa détinnɛ̀ a cĩɛ̃tɛ̀ mɛyɛi.
24 Útóo a sɔɔ mmutɑ́ɑ́ mmiɛkɛ Ofii kó mɛsɔɔ nsààmɛ̀,
dootóo mɛ kukó nkó yɛtɑ́rɛ̀ miɛkɛ,
25 kɛ̀ muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nní ntú a kó mɛsɔɔ,
kɛ́ntú timátì péítì kó yɛcúò a kpɛ́í.

26 Kàa mpiɛti a kó diwɛ̀ì Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ mbo dɛ̀,
kàa tũntɛ a ìikɛ̀ kɛ́ nkù bùɔ́.
27 Kàa níí kù bàńtɛ̀ kɛ̀ kùu keè,
kàa dɔ̀ɔ̀ a kù cànnɛnɛ̀ yèè nɔ̀ yɛmɔu.
28 Dɛ mmɔ̀nnì kàa tããté tì a bo yà ti yiemmɛ̀,
kàa cɛ ntú kuwenniku kɔku.

29 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ wèè sĩńné á nte kòo íi nho yuu,
kɛ yɛ́ Kuyie ndɛɛrímɛ̀ wèè nùɔ nsĩĩ nwè nwe.
30 Kù yóó dɛɛtému ocaàrìwè,
A nɔu í sĩ mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.

23

Isɔbu yɛmmɛ̀ dòmmɛ̀ Kuyie nyí ò dɔ́nɛ̀ tináaǹtì

1 Kɛ̀ Isɔbuu béi nkɛ dɔ̀:

2 N wɛ̀tɛ kɛ tùùtɛnɛ̀ Kuyie nku kɛ dɔ́ kɛ́yíɛ́ kɛ́bɛ́i,
n yĩkú n nùù kɛ̀ n dabɔ̀nnì báá yènní kɛ yĩɛ̃kɛmu.
3 Kɛ̀ ǹ do nyɛ́ m bo kù yà dɛ̀,
kɛ̀ n do bo na kɛ́kɔtɛ ku cĩɛ̃tɛ̀,
4 N na nkù beé n kpɛti,
N na nkù tìútɛ́ nh u tì.
5 N na nkɛ̀ɛ̀ kù bo n tɛ́nné tì,
kɛ́bantɛ́ kù mì mɔ̀kɛnɛ̀ tì.

6 Ku sàà na nni mbààomaà?
Ɔɔ̀, kù yó n kɛ́ntɛ́mu mɛyɔɔ̀mmɛ̀.
7 Kɛ̀ nní nkù nàánnɛ̀ kɛ tú onìtì wèè wetí,
dɛ mɔ̀nnì kunku n kóo beéntì yó n fĩĩnkomu sɑ́ɑ̃̀.

8 Kɛ̀ n kɔ̀tɛ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kù í kɛ̀ bo,
kɛ̀ ǹ kɔ̀tɛ diyiè taà kɛ̀ m bá kù yà.
9 Kù sàà né bo mpĩ mmùmamù mmu kubakù youú bíɛ́kɛ̀ nkaà? Ɔɔ̀,
yáà kù sɔ̀ri kucɑ̃̀nku bíɛ́kàà? N yí na kɛ kù yà.

10 Kù mɛ nyɛ́mu n tũ nkùù cɛ,
kɛ̀ kù ǹ yàákɛ́ n yɛtìmu páíí mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kɔ̃mɛ.
11 N naàcètɛ̀ tũ nku nacɛ̀fɔ̃̀tɛ̀ nyɛ,
n tũ nku kó kucɛ nku weti weti n yí dautɛ́.
12 Ku tannɔ̀ nyɛ n tũmmɛ̀,
n dɔɔrimu ku náaǹtì yɛ̃mmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃té n yèmmɛ̀ dɔ́ tì.

13 Kɛ̀ kuù tããté tìmatì òmɔù í bo wèè bo kù pàa?
Kù dɔ́ tì, kù ɔ̃ɔ̃ ti ndɔɔ̀.

14 Kù yóó dɔɔ̀mu kù tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì n kpɛ́í
kù wùó nkɛ bo dɔɔ̀ tì n kpɛ́í tì sũ̃mu.
15 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò ku ìikɛ̀,
kɛ̀ ǹ totí n yɛ̀mmɛ̀ kufɔ̃waá nhɔ̃ɔ̃ kù nni mpĩnnɛ̀mu.
16 Kuyie nkuù dɛ̀itɛ n kɔ̃m̀bùɔ̀,
muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nweè donné n kɔ̃m̀bùɔ̀tì.
17 Bá nɛ̀ Kuyie mmɛ nni ndàtínnɛ́mɛ̀ dibiìnnì n yí cĩɛ́ké.
Kɛyensɔ̀ùkɛ̀ kù n dàtínné kɛ̀ kɛɛ̀ í te.

24

Isɔbu náaǹtì sɔkɛ́mɛ̀: Kuyie nhɔ̃ɔ̃ yóumɛ̀ kɛ̀ bɛyɛibɛ ndɔɔri bɛ̀ dɔ́ tì

1 Ba nte kɛ̀ muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nyí tããtɛ́ obeéntì kó yɛwe?
Ba nte bɛ̀ɛ̀ kù yɛ́ kɛ̀ bɛ̀ í yau kù yóó bɛ̀ pùtɛ́ yɛ̀ɛ̀ we?
2 Ntɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ tuònko bɛtɔbɛ̀ pénnɛ̀ kó yɛtɑ́rɛ̀,
kɛ yuuku iwũɔ̃ kɛ duɔ̀ mmucɛ̃mmu.
3 Kɛ ɔ̃ɔ̃ fietɛ iciribí kó musãmmarímú,
kɛ ɔ̃ɔ̃ ɛí dibànnì okúpokù nààfɛ̀.

4 Nɛ̀ bɛ kpɛ́í nkòo cĩrì ɔ̃ɔ̃ yóu kucɛ kédauté dikpáà
kɛ̀ dihɛì kó bɛcĩrìbɛ̀ tu sɛ́ũ̃ sɛ́ũ̃.
5 Kɛ̀ bɛ̀ sɑ̃ɑ́téné yɛsãmmarínnarɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo tɛdɔntɛ̀,
kɛ ɔ̃ɔ̃ pikɛ yɛ̀ kécíétɛ́ dikpáà tɛdɔntɛ̀ kénwanti mudiì kɛ bo duɔ́ mbɛ bí.

6 Bɛɛ̀ taà dikpáà kɛ déɛ́ntɛ tidiitì,
kɛ̀ bɛɛ̀ tɔ̃ũ bɛnitiyonkubɛ kó yɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ fínyĩ bɛ yàké yɛ̀.
7 Bɛɛ̀ ɔ̃ nduɔ́ kɛyènkɛ̀ dɛtetìrɛ̀ bá bɛ̀ í dáátí tiyààtì,
bɛ̀ í mɔkɛ tiyààtì kɛ bo kãɑ́ mmuséé.
8 Kɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó fɛtaafɛ̀ bɛ̀ nìu,
kɛ̀ bɛ̀ bùútɛ́ kɛ mɔ̀ńtɛ́ bɛ̀ bo díékɛ́ dɛ̀ kɛ kpɛ̃nkɛ́ yɛpèrɛ̀ borɛ̀.

9 Bɛ̀ fèkù bɛkúpobɛ̀ bí nyi,
kòo cĩrì í na kɛ yietí o bànnì bɛɛ fietɛ o yaàbòrì dimáà ò do mɔkɛ dì.
10 Kɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀ cèntì bɛ tetìrì bɛ̀ fèkɛ mèɛ̀ kpɛ́í mbɛ yaàbòrɛ̀,
kɛ tɔu tidiitì kó yɛbuo nɛ̀ dikònnì.
11 Kɛ̀ bɛɛ̀ dii odìfíè kó yɛbɛ mɛkùɔ̀,
kɛ bɛ̀ duɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ niu fínyĩ kó yɛbɛ kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ né bɛ̀ kɔ̀ù.

12 Bɛ̀ɛ̀ duúnnɛ̀ mukũũ̃ mbɛɛ̀ kó yɛdabùò ǹdàátí dihɛì miɛkɛ,
bɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ùtɛmu kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ nkɛ békú mɛteèmmɛ̀,
Kuyie mmɛ nyí yo bɛ dabùò.

13 Bɛnitiyɛibɛ í nɔnnɛ kuwenniku,
dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ í bɛí Kuyie nkó kucɛ
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ǹkètɛ́ kucɛ kuwenniku kɔku.
14 Dɛ̀ ɔ̃ nkpaá kɛ uumu kòo nitiyɛiwe èntɛ,
kékuɔ ocĩrì nɛ̀ osénnìwè.
Kɛ̀ dɛ̀ bìitɛ wèe naá nhoyúókù.
15 Wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitipobɛ̀ ò ɔ̃ mbaa dihuri mɔ̀nnì ndi,
kénnáá nkétú òmɔù í yóó n yàmɛ̀ dòo!
Kòo yètì wèe kãɑ́ nho ìikɛ̀.
16 Kɛ̀ dɛ̀ bìitɛ bɛ̀ ḿpuɔ̀ yɛcàkɛ̀,

kɛ̀ dɛ̀ wentɛ́ bɛ̀ɛ taá ticùùtì,
bɛmbɛ õõ í nyà kuwenniku.

17 Kɛ̀ dɛ̀ bìitɛ dɛ̀ nɛ́ wentɛ́mu bɛ borɛ̀,
bɛ̀ manténɛ̀mu kɛyɛ̀nkɛ̀,
bɛ̀ tɛ́nkɛ í kɛ̀ mɔ̀kɛnɛ̀ kufɔ̃waá.

18 Oyɛiwe õõ pɔ̃ntɛ́ mɛcãã mmɛ kufããkperíkù kɔ̃mɛ,
kòo tenkɛ̀ɛ naá nKuyie ncõõ kɛ̀,
ò tɛ́nkɛ báá kɔ̃tɛ́ kɛ́paàrɛ̀ fínyĩ kó dɛtie.
19 Kutayiɛtí nɛ̀ kuyiìnkù dɛ̀ õõ sũɔ̃toomɛ̀ timaàntì,
kudɔnkù yóó mɛ ndi bɛyɛibɛ.
20 Kɛ̀ bɛ yɔ̃bɛ̀ɛ bɛ̀ yɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ɛ naá nyɛbiɛ̀ kó mudiì sààmù,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bá ndenniní bɛ kpɛ́í.
Oyɛiwe õõ do mutie kɔ̃mɛ mmɛ,
o dɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ kó tiyeti nti mɛmmɛ.

21 Bɛ̀ do fekù sihãũnsi kpɛrɛ ndɛ,
bá bɛ̀ í dɔɔri mɛsàà mbɛkúpobɛ̀.
22 Kuyie nnɛ̀ ku kó muwɛ̃rímú kuù õõ yóu kòo yɛiwe kó yɛwee sũũ.
Kuù õõ bɛ̀ íi mbɛ̀ tɛ́nkɛ do í yɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ dò mbɛ̀ bo nfòù.
23 Kuù õõ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ mbo bá kɛ í yĩɛ̀kù,
ku nɔ̀nfɛ̀ õõ í nyìtɛ́ bɛ̀ kèrí kùù cɛ ĩnkɛ̀.
24 Bɛ̀ níí dɛukoo dɛndɛ bàmbà nkàa bɛ̀ mɔ́ńtóo,
kɛ̀ bɛ̀ɛ donní dɛndɛ bàmbà kékú bɛtɔbɛ̀ kɔ̃mɛ,
kɛ mɔ́tóo bɛ̀ õõ sɛntɛ́ tidiitì kɛ̀ tìi yĩmɛ̀.

25 N nàkɛ́ timɔ́mmɔnti nti,
we mbo yĩ n nàkɛ́ siyáàbìsí,
we mbo yĩ n nàkɛ́ tì tu dɛtetìrɛ̀ kpɛti?

25

Bididaa nàkɛ́ tì Isɔbu kucɛ mɛtãã́mmɛ̀

1 Kɛ̀ Bididaa Suaa ɛì kouu béi nkɛ dɔ̀:

2 Kuyie nkpeńnìmu kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì,
kuù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ,
kɛ bɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ bo kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati.
3 Ku kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ we mbo na kɛ́ bɛ̀ kàa,
ku kó kuwenniku nɛ́ í mí bɛ we ĩnkɛ̀?

4 Onìtì bo yĩmɛ kɛ dɔ̀ ò wetí Kuyie nyìikɛ̀,
Onìtì pɛitɛ́ wè bo yĩmɛ kɛ dɔ̀ ò kpa mɛyɛi?
5 Otànkù yie mɛ ntú otànkù kɛ í mí ku ìikɛ̀,
kɛ̀ siwàã tu siwãã kɛ̀ kù í sì wùó nsisààsì.
6 Kòo nìtì pɛitɛ́ wè wèè nɛ́ tú dibɛù,
onìtì nwèè tu tɛbɛutɛ̀ weè nɛ́ bo nwennaà?

26

Isɔbu tɛ̃ńnɛ́ tì Bididaa

1 Kɛ̀ Isɔbuu ò tɛ̃ńnɛ́ kòo nùù dɔ̀:

2 Ɔmmɛ teèmmè tɛ́nkɛ né mmɛ a teémmè ocĩrì?
A teénnè ɔ̃mmɛ wèè baà nhɔ̀u?
3 A mè nnɔmmèmu kɛ tiè nwèè í mɔkɛ mɛyèmmè,
bɛnkɛ we a ciìmè nè a náaǹtì miɛkɛ.
4 We nni nwe a náánnèmè dɛ kó tináaǹtì?
Ɔmmɛ yèmmè mmɛ mèè nàánní a miɛkɛ?

Kuyie mbakémè kutenkù

5 Bɛdɔmbè kɔ̀ntì aumu bɛ èì bè borè mɛniɛ nfũɔ̃.
6 Kuyie mborè kudɔnkù feímu,
mukũũ nkó dihɛì í kù sɔ̀rinè.

7 Kuyie nkuù pité tiwɛtì kè tì nùú mmɛmmɛ kubakù youú bíékè,
kè kuù nùńnɔ́ɔ kɛtenkè dɛtetìrè.
8 Kuù põũ nfɛtaafè yɛwɛtè miɛkɛ,
mɛniɛ mmɛ nyí yɔ̃ntɛ yɛwɛtè kè yè kẽté.
9 Kuù ɔ̃ɔ̃ pité tiwɛtì kékãã́ nku kpààtìkàrì, kè yɛwɛtèɛ di dàtínné.

10 Kuù kèétɛ́ dàméèrì ò yó nfirì dè,
kuù kèétɛ́ dibiìnnì nè kuwenniku dè mànkɛ dè.
11 Kè Kuyie mpéi nkɛĩnkè,
dè kè dimu kè kɛ sãǹkèɛ sãntè.

12 Ku wɛ̃rímú muù te kè dàméèrì sɔ̃̀nti,
nè ku ciìmmè kù namè dàméèrì kó musĩmmù.
13 Ku nùù kó muyaá mmuù kàútóo tiwɛtì kè tì wenkɛ.
Nè ku nɔ̀ùtè ntɛ kù yèìtɛ yɛitɛmè fɛwaàyɛifɛ.
14 Ku tɔ̃mmú kù pĩĩ mmù kó tɛkéètè ntɛ mɛmmɛ,
ti yo ku tɔ̃mmú kù pĩ mmù kó tináaǹtì sámpó nwe,
kè mù né bo pɛé mɛtammè mɛdiè
we mbo dáátí kékeè dɛ kó mɛtammè?

27

Isɔbu sɔɔtémè o náaǹtì

1 Kè Isɔbuu sɔɔté kémbekù o kpɛti kɛ béi nkɛ dɔ̀:

2 Kuyie mbomu kuù yetɛ kù bo n kónnémè,
kunku muwɛ̃rímú mumɔu yiè kuù m píɛ mmɛyɛǹcaàrìmè.
3 Kè n kpaá weí,
kè ku kó muyaá nkpaá kɛ yiè nh ɔ̃nnì.
4 N yí kpaá kɛ bo nákɛ́ tiyɛiti matì,
tìmatì báá yènní n nùù tìì tu siyáàbìsí kpɛti.

5 N yí kpaá kɛ bo di duɔ́ nkunaatí,
nè m bo kúmè n yí yóó nɛnni n wetímè.
6 N yóó nnáámmu n wetímè,
n yí wẽti n fɔ̃nkúò.
N yèmmè í m bekùnè tìmatì ĩnkè.

7 N dootitɔù dèɛ ò dɔ̀ɔ dè ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀mè bɛyɛibɛ,
tìì ɔ̃ɔ̃ tuɔ̀kɛní wèè cààrè tìì tuɔkɛní n dootitɔù.
8 Ɔnti bo nkpaá onitiyɛiwe baa tì?
Kuyie nkèétɛ́ dìì mɔ̀nnì o fòmmu kó fɛyĩɛ̃fè?
9 Kè mɛyɛǹcaàrìmè ò tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì,

kòo kuɔ nkɛ yu Kuyie nkù bo ò kèńtáà?
10 Dɛ̀ bo nhò naatinɛ̀ Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀nàà?
Ò bo nkù yu yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔuà?

11 N yóó di bɛnkɛmu Kuyie nkó tikpetì màmɛ̀,
n yí yóó di sɔnnɛ muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ ndɔ́ kédɔɔ̀ tì.
12 Di mɔ́mmɔmbɛ di dɛ̀ yàmu,
n né í yɛ́ mùù te kɛ̀ di kpaá kɛ náá ndɛtetìrɛ̀ kpɛti.

Bɛyɛibɛ̀ kpɛrɛ yíémmu kɛ mɛ nyí yóó mɔntɛ
13 Ntɛ Kuyie mbàanɛ̀ tì oyɛiwe,
muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ mbàanɛ̀ tì oyɛiwe tiì tú:
14 Kòò piɛ́ ibí kɛ̀ ì sũũ mudoò muù ɔ̃ɔ̃ ì kònnɛ̀,
o yaàbí ɔ̃ɔ̃ í ndi kénsànnɛ̀.
15 Bɛ̀ɛ̀ yentɛ́ yentɛ́ kɛ̀ mutenkũũ mbɛ̀ kùɔ,
bɛ pobɛ̀ ketɛ́ kɛ báá kari bɛ kũũ.

16 Kòò mɔ̀ɔtɛ idíítí kɛ̀ ì sũũ mmutɑ́ɑ́ ndòmmɛ̀ kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ tiyààtì còú cóú titɑ́tì kɔ̃mɛ.
17 Wɛ̀e dɛ̀ tìkú kɛ́cóú nhosàù weè yóó tì dàátí,
onìtì wèè wetí weè yóó tiekɛ dɛ kó idíítí.

18 Ò maá tɛ̀ɛ̀ cĩɛ̃̀tɛ̀ í tú tɛkpetɛ̀,
tɛ̀ dònnɛ̀ difii ndi bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀ dì kɛ́mbaanɛ̀ kupaku.
19 Ò yóó kú kɛ tú okpààtì nwe,
bɛ̀ mɛ nyí yóó tì nhò wɛ̃nnɛ́nɛ̀ kɛ́kũnné
bá kòò èntɛ ò báá yà dɛ̀marɛ̀.
20 Kufɔ̃waá nkuù ò do koò dàtínné mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ dátínnémɛ̀ kukó,
kufɔ̃waá nkuù ò tùótɛ́ tɛfɔ̀dóntɛ̀ kɔ̃mɛ kɛyènkɛ̀.
21 Kɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kó kuyaakù ò tɔ kédɛ́tɛ́nɛ̀,
kóò uutɛ́ o cónnì

22 Kɛ̀ Kuyie nho tãũ ipie mbá mɛsémmɛ̀ í kù bo,
kòo cokù kɛ bo yentɛ́nɛ̀ Kuyie nkó tɛnɔ̀ùtɛ̀.
23 Kɛ̀ bɛ̀ ò wũɔ̃ti mudaá,
kɛ wúó nho cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ ti ifontii.

28

Mɛciì nkó disɔ̀rì
1 Timátì péítì kó yɛbòrɛ̀ bomu bɛ̀ tì waà ndɛ̀,
kɛ̀ mɛsɔɔ nkó yɛkàrɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ mɛ̀ dèì kɛ ɔu,
2 kɛ dammù timátì kɛtenkɛ̀,
kɛ ɔ̃ɔ̃ pũnné yɛtɑ́rɛ̀ kédɛitɛ disɔɔwũɔ̃̀.

3 Bɛmátìwambɛ̀ ɔ̃ɔ̃ míítɛ́ muhãɑ́ mmu kéta kɛtenkɛ̀ sɔ̀ùkɛ̀,
kéwammú kéfiɛ́ kɛtenkɛ̀ fũɔ̃̀,
yɛtɑ́rɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo kɛ miɛkoo dɛsɔ̀ùrɛ̀.
4 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dammú yɛfɔ̃̀tɛ̀ kɛ cútóomu dɛdétirɛ̀ òmɔù í yóó na kétuɔkɛ dɛ̀,
kɛ́ nkɛ̀ nùú nkɛ détirìnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.

5 Kɛtenkɛ̀ tidiitì yìèní kɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ miɛkɛ né kùti kɛ kùtimu kɛ dò mmuhãɑ́ nkɛ cɔ́utɛ́.

6 Kɛɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ kó yɛtɑ́rɛ̀ miɛkɛ yɛtɑ́sààyɛ̀ bɛ̀ tu yɛ̀ safíì yɛ̀ bomu.
Kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kó mutɑ́ɑ́ mmu bɛ̀ dɛ̀ìmɛ̀ mɛsɔɔ.
7 Dɛ kó kucɛ fɛtúúfɛ̀ í kù yɛ́,
ditúsɔ̀ù í yà dɛ kó kucɛ.
8 Mukpasĩmmù mùù tɑ́ mumáà mù í tũnnɛ dɛ kó kucɛ.
Dicìrícìrì marì mu nyí kètɛ́ dɛ kó kucɛ.

9 Onìtì yie mɛ nhõõ nampɛmu dipèrì,
kékpɛ́i nditãrì kétuɔkɛ dì fìíkú dɛ̀,
10 kékeú yɛpèrɛ̀ yɛfɔ̃tɛ̀ kécútóo,
dɛɛ̀ kó dimàà tu dɛsààrɛ̀ onìtì nɔ̀nfɛ̀ dɛ̀ yàmu.
11 Weè õõ kpɛ́nné mɛniɛ kédennɛní dɛɛ̀ do sɔri.

12 Yé onìtì bo pétɛ́ dɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀?
Mɛciì nkó dikàrì borɛ?
13 Onìtì í yɛ́ mɛ donku màmɛ̀,
mɛ̀ ketɛ́ kɛ í bo kutenkù kuù mmiɛkɛ.
14 Difɔ̃tìrì cũmpuri tú: Mɛ̀ í bo m borɛ̀,
Kɛ̀ dàméɛ̀rì tu: Mɛ̀ í bo m borɛ̀.

15 Bɛ̀ í mɛ̀ cèkii nɛ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀,
yoo a cɔ̃nné timátì péítì cìdóò ké mɛ̀ cèètɛnɛ̀.
16 Bá mɛsɔɔ nsààmɛ̀ Ofii eì kɔ̃mɛ báá na kɛ́ mɛ̀ ènnɛnɛ̀
ditɑ́sààrì bɛ̀ tu dì onikísì yoo bɛ̀ tu dì safíì dì báá yɛ̀ bennɛ́nɛ̀.
17 Mɛsɔɔ nyoo timátì péítì í mɛ̀ tùɔ̀kɛ,
bá mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kó fɛbòòfɛ̀ bá nsànnɛ̀ kɛ́ mɛ̀ cèètɛnɛ̀.
18 Kɛ̀ n tɛ́nkɛ né báá buónɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀ dɛ̀ mɛdèì mbɛ̀ tu dɛ̀ kòdáì,
nɛ̀ ditɑ́sààrì bɛ̀ tu dì kidisìtárì,
kàa mɔ̀kɛ mɛciì dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému mɛdèì.
19 Etiopii kó yɛtɑ́sààyɛ̀ bɛ̀ tu yɛ̀ tòpásì yɛ̀ báá na kɛ́ mɛ̀ tùɔ̀kɛ,
mɛsɔɔ nsààmɛ̀ mómmɔmmɛ í mɛ̀ tùɔ̀kɛ.

20 Bɛ̀ piɛti ɔ̃nkɛ bíékɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ nákɛ?
Mɛciì ncĩɛ̃tɛ̀ borɛ?
21 Dɛ̀ borɛ̀ onìtì yie mbáá na kɛ́ dɛ̀ yà,
bá tɛnɔ̀tɛ̀ tɛɛ̀ pùtì dɛĩnkɛ̀ tɛ̀ báá mɛ̀ màánɛ̀.
22 Difɔ̃tìrì cũmpuri nɛ̀ kudɔnkù dɛ̀ nàá nkɛ tú:
Ti kèèmu nɛ̀ ti to bɛ̀ nàámmɛ̀ mɛ kpɛ́í.
23 Kuyie nkuù máà yɛ́ mɛ cĩɛ̃tɛ̀ kó kucɛ,
kuù máà yà mɛ̀ ã dɛ̀.
24 Kɛ yɛ́ kuù wùómmɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ mànkoo,
kɛ̀ kuù pakɛ́ dɛɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.

25 Kunku kùù benné kuyaakù kɛ yɛ́ ku kó kucɛ́ɛ́kù màmɛ̀,
kɛ yɛ́ dàméɛ̀rì kó mɛcũmpumɛ mamɛ̀.
26 Kuù kèétɛ́ fɛtaafɛ̀ ikuɔ́ fɛ̀ yó ntũ nyì,
kɛ keutɛ́ kucɛ fɛtaafɛ̀ yó mmíí nkɛ yiè dɛ̀.
27 Mɛmmɛ kù yàmɛ̀ mɛciì kɛ̀ mɛ̀ wenni,
kɛ yà mɛ wenniku mamɛ̀ kɛ mɛ̀ paaté.
28 Dɛ mɔ̀nnì kénákɛ́ onìtì kɛ dɔ̀:
A bo ndémɛ̀ Kuyie ndɛɛ̀ tu mɛyɛ̀mmɛ̀,

ɑ bo nyennínèmè ɑmáà mɛyɛi ndɛè tu mɛciì.

29

Isɔbu dèmmumè yɛwe yèè pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛ kpɛ́í

1 Kè Isɔbuu sɔɔté kémbekù o kpɛti kɛ tú:

2 We mbo wɛ̃tɛ kétɛ́nnéní bɛtɑ̃ɑ̃bè bèè pɛ̃ɛ̃té?
Kuyie ndo m bɑɑ yèè mɔ̀rè bo yĩmɛ kéwɛ̃tɛní?
3 Kuyie nfìtírè dɛè do ɔ̃ɔ̃ nyuo n yuu ĩnkè,
kuù do ɔ̃ nni mmí kɛyènkè kè n kèrí.

4 N do bo dìì mɔ̀nnì n yiè kè dè dòmmè,
Kuyie ndo kɑ̃nké dìì mɔ̀nnì n cĩɛ̃tɛ̀.
5 Muwɛ̃rímú mumɔu yiè ndo m bonè dìì mɔ̀nnì,
kè n kó bɛdɑpàmbè m murímu.
6 N do bonti mɛtuɔ̀ mmiɛkɛ nkɛ,
kè odìfíè kó mɛkùɔ̀ mpìékɛ́ n tuò.

7 N do ɔ̃ nkè n yè kɛ kɔ̀tɛ bɛhɛikènkótíbè kàri dè,
kɛ wɑá ndikàrì kɛ kàri.
8 Kè bɛdɑpàmbè n yà bè ɔ̃ɔ̃ nfũũtìmu,
kè bɛdɑkótíbèɛ ítɛ́ bɛ kàrè kécómmú.
9 Kè bɛhɛikènkótíbè kũnné bè do náá ntì kɛ́pi bɛ nɔ̀.
10 Kè bɛkpàɑ̀tìbè kó mɛtɑmmè dɔo yúóó,
kè bɛ nóndié ndɑri.

11 Bèè kèḿmú n náɑǹtì bè do ɔ̃ nni nsɑ̃ntímu,
bèè n yɑ̀u kè bè nɑ̀á n yetìsɑ̀ɑ̀rì.
12 Osénnìwè do ɔ̃ nkòo kuɔ́nkoo nhò dɛɛtɛ́mu,
dɛciribirɛ dèè í mɔkɛ oteèntì kè n dè teennè.
13 Bèè do ɔ̃ nyóó kú bè do ɔ̃ m pɑ̃mu mɛsɑ̀ɑ̀,
n do nárík ùnkomu bɛkúpobè yèmmè.

14 N do dɑ́ɑ́tí mɛwetímmè mmɛ diyɑɑbòrì kɔ̃mɛ,
kɛ dɑ́ɑ́tí mɛdɔɔ̀rìmè sɑ̀ɑ̀mè tiyɑɑ̀tì kɔ̃mɛ,
kè mɛè tu kuyɑɑbomboúnkù m bou kù n yuu.
15 Míì do ɔ̃ ntú tiyũɔ̃ntì kó inuɔ,
kɛ tú tihɔ̀ùtì kó itɑɑ̀kɛ.
16 Kɛ tú bɛsénnìbè kóo cicɛ.
Kòo pɔ̀ɔ mɔ̀kɛ tìmɑtì n ti wèńní tì dò nkéndòmmè.
17 Míì do ɔ̃ɔ̃ kéétɛ́ bɛyɛibɛ kó muyèì,
kéfietɛ ò pĩ ndè kɛ ɑɑkɛ́.

18 N do tú n yóó kú n cĩɛ̃tɛ̀ ntɛ,
kɛ́ nyóó kú kè n we sũũ mmubirímú dòmmè.
19 N cĩɛ̃ n do tɑ kétuɔkɛ mɛniɛ mmɛ,
kè n fɑ̃ɑ̃tì níí mɑntɛ̀ kɛyènkè.
20 Bè do ɔ̃ nni nsɑ̃ntímu sɑ̃ɑ̃,
N wɛ̃rímú do í deu.

21 N do ɔ̃ nkè n nɑ̀á mbè nkémmúmu n tú mù,
kè n yóó béi, bè dɔo yúóó nwe,
kénkémmú n tú mù.

22 N do ɔ̃ nkɛ̀ m bɛ́i nhòmɔ̀ù bá n tɛ́nnɛ́,
Kɛ̀ n náaǹtì mbɛ̀ taà.

23 Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ nni mbaa ti baamɛ̀ mmɛ fɛtaafɛ̀,
bɛ̀ ɔ̃ mbaa mɛ̀ɛ̀ botí fɛtaketifɛ̀.
24 Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ yà n wɛ̀ì kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ dimu,
bɛ̀ mɛ nyí nna kɛ bo sɔukùnnɛ n yìikɛ̀.
25 Míì do ɔ̃ɔ̃ tããtɛ́ kɛ́ bɛ̀ nɛinɛ̀,
kɛ́ míì mbakɛ́,
kɛ́ mbo bɛ tĩnnì miɛkɛ kɛ tú bɛ kóo kpààtì,
kɛ báá mbɛ̀ɛ̀ yɛmmɛ̀ cààrɛ̀.

30

Isɔbu wɛ̀ńtɛ́mɛ̀ ò do dòmmɛ̀, kɛ né dòmmɛ̀ di mmɔ̀nnì

1 Di mmɔ̀nnì ibí iì né n daú,
inyi ìì cicɛbɛ̀ do í sànnɛ̀ m bo bɛ̀ nɛínnɛ̀mɛ̀ simɔ́ sìì cɛ̃mmù n wũɔ̃.
2 Bɛ̀ ketɛ́ kɛ do yóó n dɔɔ̀ ba?
Bɛ wɛ̃rímú í yó mbo kémɔntɛ.

3 Mɛsémmɛ̀ nɛ̀ dikònnì dɛɛ̀ bɛ̀ potɛ́ kɛ̀ bɛ̀ mɔ̀tɛ́,
kɛ ǎǎ ntɛdɔntɛ̀ kɛ wanti bɛ̀ bo mankoo mù
tɛdɔnkpetɛ̀ ĩnkɛ̀ dɛ̀marɛ̀ í dɛ̀ bo.
4 Kɛ kɛ̃ĩti sifãkɛsi sitekɛsí yɔ, kɛ cáantɛ,
kɛ̀ itecĩɛ̃ ntú bɛ kó mudiì.

5 Bɛ̀ do bɛ̀ bɛ̀timu,
kɛ níí mbɛ̀ bɛ̀ti kɛ úú kɛ dò mbɛ̀ tu bɛyóóbɛ̀.
6 Bɛ̀ do fòù yɛkondakɛ miɛkɛ nkɛ,
titãdèntì miɛkɛ nɛ̀ yɛpèrɛ̀ fíè.
7 Bɛ̀ do ɔ̃ nhokɛ tifãpèùtì miɛkɛ nkɛ kɛ kuɔ̀,
kɛ kũrí kũrí tifãǎ̃tì miɛkɛ.
8 Bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ do tú isĩntɛ́bí kɛ̀ bɛ yètɛ̀ í bo,
bɛ̀ do puotì bɛ̀ kɛ bɛ̀ bɛ̀tì dihɛì.

9 Bàmbà mbɛ̀ɛ nɛ́ n diè,
míì né naá mbɛ kó fɛonnìfɛ̀.
10 Bɛ̀ m pɛ̃̀mmu kɛ m bùtínné,
kɛ̀ í yĩɛ̃kɛ bɛ̀ bo n suumɛ̀ n yìikɛ̀ tinɔ́ntɔ̃ũtì.
11 Kuyie nkuù tɔ̃̀tɛ n tãmmù kɛ n dií nyifɛi,
kɛ̀ bɛ̀ dèkù n yĩnkɛ̀ kɛ í yĩɛ̃̀kù.

12 Bɛ̀ ìtɛ́ ditĩnnì ndi kɛ còḿmú kɛ m buɔ̀ nyiwɛ̃ĩ kɛ bo m bɔ,
bɛ̀ keù icɛ nyi kɛ kɔriní m borɛ̀ kɛ bo n dɔɔ̀ mɛyɛi.
13 Bɛ̀ peri n cɛ nku,
bɛ̀ wanti kɛ bo n kuɔmu,
bɛ̀ ketɛ́ kɛ í dɔ́ òmɔ̀ùu bɛ̀ teennɛ̀.
14 Bɛ̀ tèntɛ kuduotí nku, kɛ uríní yɛdombirɛ ĩnkɛ̀ mɛcãã,
kɛ kɔrinɛ̀ m borɛ̀.

15 Kufɔ̃waá nkuù nh autɛ́ kɛ kàútóo n sãnni kuyaakù ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀,
kɛ̀ n wɛ̀ì pɛ̃̀ɛ̃tóo diwɛtirì kɔ̃mɛ.
16 Di mmɔ̀nnì n fòmmu muù paarɛ,
mɛháárìmɛ̀ kó yɛwe yɛɛ̀ n sɔ̃́ńkɛ́.

17 Kɛyènkɛ̀ mɔ̀nnì kuyonku kuù ɔ̃ɔ̃ nni ncáá nkɛ taà n kũ̃ɔ̀,
kɛ n dɔmmù bá nyí mɔkɛ mɛomɔ̀pùmɛ̀.
18 Kuyie mpĩ n yaàbòrì ndi nɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ tùtɛ,
kɛ̀ dɛ̀ cɛ̃̀tínné n fɔ̃̀níí.
19 Kuù m bɔ ntisãsãã̀tì miɛkɛ,
kɛ̀ n sɔ̀ɔ́ténɛ̀ mutɔ́ɔ́ nnɛ̀ mutápɛí.
20 Kuyie, n kuɔnnɛ̀ fɔ́ nwe, a mɛ nyí kémmú,
n cómmú a ììkɛ̀ nkɛ, kàa bùútóo n kpɛ́í.
21 A tiikɛní n kpɛ́í nkɛ,
a m puotìnɛ̀ a wɛ̃rímú mumɔu ndi.

22 A n tùótɛ́nɛ̀ kuyaakù nku kɛ tɔ kɛ kɔrinɛ̀,
kɛ̀ kuyaakù m puotì kɛ n kóommu.
23 N yɛ́́mu kɛ dò nha n kũntinɛ̀ mukũ̃ũ̃ mborɛ̀ ndɛ,
timɔu kó dimúnnémáù.
24 N do í fɛ́ũ̃nko bɛcĩ̃rìbɛ̀,
bɛcĩ̃rìbɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ í nkuɔ nkɛ̀ m bùútóo.

25 Bɛ̀ɛ̀ do bo mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ n do bɛ kuɔ̀mmu mɛsémmɛ̀,
mɛsémmɛ̀ do m bonɛ̀mu bɛsénnìbɛ̀.
26 N do yɛ́́ kɛ tú n yóó yà mɛsàà mmɛ,
kɛ né yà mɛyɛi,
n do yɛ́́ kɛ tú kuwenniku kuù kèríní,
kɛ né yà dɛ̀ m bìitoomɛ̀.

27 N nautì tii kòńnì kɛ kónnì,
mɛfɛ́ɛ̃ũ̃tímɛ̀ kó yɛwe yɛɛ̀ n sɔ̃́ńkɛ́.
28 M bonɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mmɛ, diwɛ̀ì í bo,
kɛ̀ n kó tináaǹtì tu didabònnì bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀.
29 Kɛ̀ n dabònnì te kɛ̀ n naánnɛ̀ yɛkpamaà,
kɛ nɛitinɛ̀ icuo.

30 Kɛ̀ n kɔ̃̀mmɛ̀ sɔ̀ùtɛ kɛ pekíi,
kɛ̀ n kũ̃ɔ̃̀ binɛ̀ kukɔ̃ntonnìkù.
31 N kùtìdùkù naá mmukũ̃ũ̃ nkɔku nku,
kɛ̀ n tãrifɛ naá ndidabònnì kɔfɛ.

31

Isɔbu nàkémɛ̀ ò í cààrɛ̀mɛ̀ mùmamù

1 N do dɔúnnɛ̀ dinùù ndi n nuɔ nkɛ dɔ̀:
M báá wéntɛ́ osapàà nkóò yaá.
2 Kuyie nna nni nduɔ́ mba kɛĩ̃nkɛ̀?
Muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nna nni mbaanɛ̀ ba dɛ̀ɛ̀ tu n kó tiyeti?
3 Bɛyɛibɛ bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yà mɛyɛi,
kɛ̀ bɛcaàrìbɛ̀ kó ticɔ̃nti tú mɛfɛ́ɛ̃ũ̃tímɛ̀.
4 Kuyie nsàà í wúó n kérí kùù cɛà?
Kù í kaa n nacɛ̀fɔ̃̀tàà?

5 Kɛ̀ n do nfòù siyáàbìsí miɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ n do kérí mɛsoùmmɛ̀ kó kucɛ nku,
6 Kuyie nhá m benné a kó tɛbiètɛ̀,
a yóó yàmu n yí mɔkɛmɛ̀ mɛyɛi mmamɛ̀.
7 Kɛ̀ n naàcɛ̀tɛ̀ do nyóu kucɛ sààkù,

kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ do ntũ̃nnɛ n nuɔ ndɔ́mɛ̀,
kɛ̀ mutɔ̃nyɛimu mamù do nsãũ̃ n nɔu,
8 Kɛ̀ dɛ̀ do dò mmɛmmɛ otɔù mɔùu kɔ̃ũ̃ m buɔtí dɛ̀,
bèɛ u n fiíkú dɛ̀.

9 Kòo nitipòkù mɔù do yṹɔ́ n yɛ̀mmɛ̀,
kɛ̀ n do nhòkɛ n népotɔ̀ù bòrì kɛ baa o pokù,
10 Kɛ̀ n do ndɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ, m pokù mɔ́mmuɔ nnaá mbɛtɔbɛ̀ kó kudaakù,
bá wè kòò nhò dɔ̀ɔrinɛ̀ ò dɔ́mɛ̀.

11 Kɛ yɛ́ dɛ̀ túmɛ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ̀ mmɛ,
bá wèè beéntì kòo yɛ́ kɛ dò mmɛ̀ mànnɛ̀ dikpetíntou.
12 Dɛ kó mɛyɛi nna ndò mmuhãã́ nkɛ́ n cɔ́útɛ́ kɛ́kuɔ,
kɛ́cɔ́útɛ́nɛ̀ n kpɛrɛ m mɔkɛ dɛ̀ dɛmɔu páíí.

13 Kɛ̀ n kóo tɔ̃ntì mɔù níí do nyĩ nh ò dɔ̀ɔ̀
n dò nkóò dɔ̀ɔ̀ tì kɛ̀ n tì nhò yetɛnɛ̀,
14 Kɛ̀ n do ndɔ̀ɔ̀ mɛbotí kɛ̀ Kuyie nni nsɛi n yĩmɛ?
Kɛ̀ kù ti nni mbekɛ n kù tɛ̃ńné ɔ̃nti?
15 Kɛ yɛ́ Kuyie nkuù máà ti dɔ̀ɔmɛ̀ mí nnɛ̀ bɛ,
bá wè ti yɔ̃bɛ̀ pɔutì miɛkɛ,
kuù ti pìítɛ́ ti yɔ̃bɛ̀ pɔutì miɛkɛ.

16 Kòo cĩrì níí do ndɔ́ dɛmarɛ̀ kɛ̀ nh ò mɔ̀ntɛ,
kòo kúpokù níí do nkuɔ̀ nkɛ̀ m bùútóo,
17 Kɛ̀ n do ɔ̃ɔ̃ nyo n diitì m máà kɛ báá pã dɛciribirɛ!
18 Nɛ̀ m bíkɛ́mbɛ́ntì miɛkɛ m pètìnkɛ tú iciribí cicɛ nwee,
nɛ̀ n yɛ̀nnímɛ̀ n yɔ̃ pɔutì nti kɛ pãnkɛ ntú bɛkúpobɛ̀ kóo teèntì.

19 Kɛ̀ n do ɔ̃ɔ̃ yà osénnìwè weè kpa tiyààtì,
ocĩrì wèè í mɔkɛ kuyààkù kɛ daati,
20 kòò í nni ndɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú,
kɛ̀ n yí nhò dàtínné kuyààkù kɛ tònkùnnɛ o kɔ̃̀ntì.

21 Kɛ̀ n nɔ̀ùtɛ̀ do yau iciribí ĩnkɛ̀,
n yɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ dò bɛbeémbɛ̀ yó n kónné,
22 Kɛ̀ n do dɔ̀ɔ̀ mɛbotí m bakùu tɔ̃tɛ kù tuutɛ́nɛ̀ dɛ̀ m baayuu,
kɛ́kéétɛ́ n kpãncɛntuku borɛ̀.
23 N dému Kuyie nkó tibeéntì,
M báá dáátí kécómmú Kuyie nkperíkù ìikɛ̀.

24 Kɛ̀ n do tùótɛ́ n yɛ̀mmɛ̀ kéduɔ́ mmɛsɔɔ,
Kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ do mbo mɛsɔɔ nsààmɛ̀ ĩnkɛ̀,
25 Kɛ̀ n do mpɔtì m mɔkɛmɛ̀ tikpàtì mɛdiɛ̀,
Kɛ̀ n do nfũ̃ũ̃ n yɛ̀mmɛ̀ n nɔ̀ùtɛ̀ waá ndɛ̀ ĩnkɛ̀.

26 Kɛ̀ n do nyà diyiè kó mɛnáà,
kɛ̀ n do nyà otɔ̃̀nkù péimɛ̀ kɛ kérí kɛ̀ dɛ̀ wenni.
27 Kɛ̀ dɛ̀ do nyṹɔ́ n yɛ̀mmɛ̀
kɛ̀ nní ndò m bo nínkú kɛ́ dɛ̀ dɔu.
28 Kɛ̀ n do dɔ̀ɔ̀ mɛbotí,
mɛyɛi ntó mmɛ mɛ̀ɛ̀ mànnɛ̀ dikpetíntou.

Kɛ yḗ m bùtínnémè Kuyie nku kunku kùù bo kɛĩnkè.

29 Kè mɛyɛi ndo sɔ̃ńké n dootitɔù kè n yèmmè nnɑati,
kè diwèì níí do n kuɔ̀ mɛyɛi mmèè ò tùɔ̀kɛní mɛ kpéí.
30 M mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nyie nkɛ pɑ̃ n nùù mɛfíè nkè dì bo ò bɔntɛ́ kusĩ̃nkù,
kɛ dɔ̀ wèe kú.
31 Bèè do tɑà n cĩ̃ɛ̃̀tè bɛ miɛkɛ we ndo ɔ̃ɔ̃ yĩ̃ ò í diè nyimɑa?
32 Opɔ̀ɔ̀ do ɔ̃ɔ̃ í nyié nditowɑà,
m bòrì do kpetɛ́ kɛ́nfeímu bɛpɔ̀ɔ̀bè kpéí.

33 Kè n do nsɔrì n yɛi bɛnìtìbè tɔbè dɔ̀ɔrimè,
kè m mè wɛ̃̀nnìnko m miɛkɛ.
34 N yɔ̀tɛ mèè kpéí mbɛnìtìbè,
kɛ yĩ̃ɛ̃̀kù n kɔbɛ bo n senkèrìmè,
nè dɛ kpéí kè nni mmuti táú táú kɛ cĩ̃ɛ́ké,

35 We nsàà bo yie nké n kéntɛ́,
n yĩ̃kúmu n nɔ̀ùtè kɛ dèè,
muwɛ̃́rímú mumɔu yiè nweè yó n tɛ́nné dipátíri n dootitɔù wɑ̃̀ri dì kɛ n wátìrì.
36 N yó ndì bukúmu,
N yóó dì dɔ̀ɔ̀ dikpààtìpìì ndi kɛ́ókɛ́.
37 N yóó ò bɛnkɛmu n nɑcèfɔ̃̀tè yɛmɔu,
N yó nkérí o borè kɛ yíéo tɛkpààtìbitɛ kɔ̃mɛ mmɛ.

38 Kɛ̀ n do nfìètɛ kɛtenkè n kuuti kè,
kè n do nkè cɔuténè kɛ yɛmbè,
39 kè n níí do ndi dɛ kó kɛtenkè pɛité tìì diitì kɛ í ti dontɛ́,
kɛ yóu kè kɛ yɛmbèɛ kúnè dikònnì.
40 Kè n dɔ̀ɔ̀ mɛbotí, kèɛ pɛité tisɑ̃mpotì,
kèɛ yɛ tipotì kɛ́yóu kè bo pɛitémè tidiitì.

Isɔbu náaǹtì mànku nku mɛmmɛ.

32

Ediu kó tináaǹtì

1 Edifasi nè Bididɑa nè Sofɑa kè bèɛ yóu kɛ tɛ́nkɛ í nnáánnè Isɔbu, kɛ yɛ̃ ò do wúómmè omáà wèè wetí wènwe.
2 Dɑmmu nɑàmùnkù kou Buusi weè do pɛité Bɑdɑkɛɛdi kòo pɛité Ediu. Weè Ediu miɛkɛ do pɛikɛ Isɔbu mɛdiè ò yɛ̃mmè ò tú wèè wetí kè Kuyie nné ò nìńté.
3 Kòo miɛkɛɛ yènnè o népobè bɛtɑ̃ɑ̃ti bè í yà mèè kpéí mbè yóó tɛ́nné tì Isɔbu. Dèè bɛnkú Isɔbu nɑatimè kè Kuyie nyí nɑati.
4 Ediu do kpɑá cĩ̃ɛ́kému kɛ mu nyí béinnè Isɔbu kɛ yḗ o népobè bɛtɑ̃ɑ̃ti do ò kòtínèmè.
5 Ò yà dìì mɔ̀nnì kɛ tú o népobè bɛtɑ̃ɑ̃ti nɔ̀ tɛ́nkɛ í táùrì kòo miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè.

Ediu nàkémè dèè te kòo dɔ́ kébéi

6 Kè Buusi nɑàmùnkù kou Bɑdɑkɛɛdi birɛ Ediu béi nkɛ dɔ̀:
N tú dɛbirɛ ndɛ kè díndi tú bɛdɑkótíbè,
dɛè te kè n yɔ̀tɛ bá n yí dɑ̀ɑ́tí kɛ bo di bɛnkɛ n kó mɛyĩ̃ɛ́tímè.
7 N yèmmè do dò ndi mɛ ntúmè bɛkótíbè, díì yḗ di bo béi ntì
kɛ yɛ̃ ndi bie mmɛ nsũ̃ũmmè díì mɔ̀kɛ mɛciì.

8 Kɛ yɛ́ ba kɛ̀ muyaá mmùù bonɛ̀ onìtì muù ò ciinko,
muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nweè mù nhò duɔ́.
9 N kòté weè í tú n yɛ́ dèè wenni,
a bo nyɛ́mɛ̀ dèè sìé í boní tikótì borɛ̀.
10 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu dí kéntɛ́ kɛ̀ m béi,
kébɛnkɛ n kó mɛyĩɛ́tímɛ̀.

11 N yèmmɛ̀ do dò ndi yóó nákɛ́ tìmatì nti,
n do di kémmúmu kɛ bo keè di yóó yĩ mù,
kɛ̀ n yà di bo nákɛ́ tì o náaǹtì ĩnkɛ̀.
12 N do di kémmúmú mɛsàà nkɛ sɔ̃ ndi kóò mɔù í na kɛ sɛi nyIsɔbu,
kɛ sɔ̃ nhò nàá nkɛ̀ di í tɛ̃nnìnko.

13 Di yèmmɛ̀ bá ndò ndi tú mɛciì nyɛmbɛ̀,
Kuyie nkuù yóó ò na tináaǹtì dɛ̀ í tú onìtì.
14 Isɔbu do í náánnɛ̀ mí nwe,
n yóó ò tɛ̃ńné tì yó ncɑ̃ɑ̃nnèmu di kpɛti.

15 Dɛ̀ di dimu di í yà di bo ò tɛ̃ńné tì,
yɛtannɔ̀ yɛɛ̀ di dòńté.
16 N do di kémmúmu di mɛ nyí náá,
di mɛ nyí n tɛ̃nnìnko tìmatì.
17 Dɛ̀ tùɔ̀kɛ n kó dimɔ̀nnì ndi kɛ̀ m bo béi,
n dɔ́ kébɛnkɛ n kó mɛyĩɛ́tímɛ̀ mmɛ.

18 M mɔkɛ tináaǹtì péu ndi,
dɛ̀ nh ɔ̀tímu kɛ n cókíí m bo béimmɛ̀
19 Dɛ̀ fɑ̃̀nnimu mmiɛkɛ mɛnaà mmèè bi mɛ kɔ̃mɛ,
bɛ̀ cũɔ̃mɛ̀ kudɔukù kɛ̀ kù dɔ́ képotɛ.
20 N dò nkébéi mmu képété muyaá nkéwei,
n yóó béimmu kétɛ̃nné Isɔbu tináaǹtì.
21 N yí yóó yɔtɛ òmɔù,
m mɛ nyí yóó duɔ́ nhòmɔù kunaatí.
22 N keté kɛ í nɔ nkɛ duɔ̀ nkunaatí,
kɛ̀ m mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ wèè n te ò yóó n túótému bàmbà.

33

Ediu béimmɛ̀ kɛ tú Kuyie nhɔ̃ɔ̃ caummu onìtì

1 Fɔ̃ nyIsɔbu kéntɛ́ kékeè n dɔ́ kɛ́ béi ntì:
Keè n dɔ́ kɛ dá nákɛ́ tì timɔu.
2 Nh ààtɛmu n nùù kɛ dèè,
kɛ̀ n nɔ́ndɛnfɛ̀ nampú n nùù miɛkɛ.
3 Nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛmáà ndi n yó nnáámmɛ̀,
N dɔ́ kénákɛ́ n yɛ́ dɛ̀ ndɛ weti weti.
4 Kuyie nkó muyaá mmuù n dɔ̀ɔ̀,
muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nkó muyaá mmuù te kɛ̀ n fòù.

5 Kàa bo na kɛ́ n kpɛ́nné tináaǹtì,
a báátí kénwãkɛ́ kɛ̀ ti máúté.
6 Mí nnɛ̀ fɔ̃ nKuyie mborɛ̀ ti mamu òmɔù í pɛ̃ɛ̃té otɔù,

bɛ̀ ti dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mutɑ́ɑ́ mmu tidɛ́.
7 A tũ mbá nni nyĩɛ̃kù kàa bùɔ̀tì duò,
N yí yóó da bɛnkɛ tikpetì.

8 A béi ntì n tì kèèmu,
a tannɔ̀ yènní kɛ tamu n to.
9 Kàa tu a wennimu Kuyie nyìikɛ̀ kɛ í mɔkɛ mɛyetímɛ̀,
kɛ dò mpái pái kɛ í mɔkɛ mɛyɛi mmamɛ̀.
10 Kuyie nkuu mɛ nyàmu kù da sɛi ntìì ĩnkɛ̀,
kɛ da wúó nku dootitɔù.
11 Kɛ tàú nha naàcɛ̀i timátì,
kɛ pakɛ́ a nacɛ̀fɔ̃̀tɛ̀ yɛmɔu a kérí yɛ̀.

12 Isɔbu mí m bo da nákɛ́ kɛ̀ ǹ dɔ̀ a cààrɛ̀mu dɛborɛ̀,
a í naati Kuyie ndɛumu, onìtì í dò nkɛ́ kù nɛ̀nninɛ̀.
13 Dɛ̀ dòmmɛ kàa kù séí?
We mbo na kétɛ́nnɛ́ kù bèkú tì timɔu?

14 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ béimu mɛ mborimɛ miɛkɛ yoo nɛ̀ mɛtɛ̃mɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ ti mɛ mbá
ndakɛ.
15 Kù ɔ̃ɔ̃ béimu nɛ̀ tidɔùntì kɛyènkɛ̀,
bɛnìtìbɛ̀ duɔ́ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ nuɔ ncĩɛ̃kɛ, kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃̀ nkɛ duɔ́.

16 Dɛ mɔ̀nnì ndi kù ɔ̃ɔ̃ bɛnkɛmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kù dɔ́ ké bɛ̀ bɛnkɛ tì,
ké bɛ̀ cau mmɛsɔmmɛ.
17 Kù ɔ̃ ndɔ́ képaannɛ̀ onìtì nwe mutɔ̃mmú yɛimu,
képatɛnɛ̀ onitikperì tɛfentɛ̀ tɛ̀ɛ̀ na nhò pĩ.
18 Kù ɔ̃ ndɔ́ kóò dɛɛténɛ̀ kufɔ̃ti nku,
kénte kɛ̀ wèe yenténɛ̀ mukũũ nkó fɛcìɛfɛ̀.

19 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ bɔntɛ́ mɔ̀nnì marì onìtì mɛfɛ́ũ̃tímɛ̀,
kóò dɔú ndidɔ́ù kɛ bo yũɔ́ nho to nyɛ.
Kɛ̀ kuyonku ncáá nho kɔ̃̀ntì timɔu,
20 kénte kɛ̀ wèè pɛ̃ mmudiì mumɔu,
ò do nɔnnɛ̀ tìì diitì tɛ́nkɛ bá nhò naati.
21 Kòo kɔ̃̀ntìi mótɛ́ kàa wèńtɛ́ a báá yà tì kɔ̀tɛ kɛ̀.
Kòo kũɔ̃̀ yɛ̀ɛ̀ do sɔri kɛ̀ yɛ̀ɛ feitɛ́.
22 O naàcɛ̀tɛ̀ tɛɛ̀ nà kufɔ̃ti bɛnnì,
kòò duúnnɛ̀ kudɔnkù.

23 Kɛ̀ dɛ̀ naati Kuyie ntɔ̃nnì marì dìì nàá nti kpɛ́í
Kuyie mborɛ̀ dì bo yènní Kuyie ntɔ̃rɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000) miɛkɛ
dìì nàá mbɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ dò nkéndɔɔri mɛ̀.
24 Kɛ̀ mɛsémmɛ̀ɛ pĩ nKuyie nkɛ̀ kù dɔ̀:
Dɛɛténɛ̀ we kòò báá ta kufɔ̃ti.
Kɛ̀ ku tɔ̃nnì dɔ̀ m pètému tidonti o kpɛ́í.

25 Dɛ mɔ̀nnì kòo wɛ̃tɛ kéhɛ̃nkɛ́ késũũkɛ̀ kénaá nhobíɛ̀,
kénaá nhò do cɛ̃ntí kɛ dòmmɛ̀.
26 Dɛ mɔ̀nnì kòò kuónnɛ̀ Kuyie nkùu ò kèńtɛ́,
kòò nkɔri ku cĩɛ̀tɛ̀ nɛ̀ diwèì kɛ yɛ́ kù yóó tũntɛmɛ̀ o kpɛti.

27 Kòo ndiè nkɛ náá mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ tú:
N cààrɛmu kɛ yeténɛ̀ ikuó kù mɛ nyí n yietí n yɛi.

28 Kù n dontému bá n wɛ̃nnì í tati kudɔnkù, kɛ̀ n kpaá fòù kɛ wúó nkuwenniku.

29 Kuyie mpĩ mmuù tɔ̃mmú onìtì kpéí,
kɛ kónnì kucɛ mèdémè mètɔ̃ãti dɛ̀ bèkú mè.
30 Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ kùu ò dènnɛní kufɔ̃ti,
kòo wɛ̃tɛ kéyà bɛfòùbè wùó nkùù wenniku.

31 Isɔbu kéntɛ́ kékeè n tú mù,
yĩ só kɛ̀ m̀ béi.
32 Kàa mɔkɛ tìmatì kɛ bo béi nhá béi,
n dómu kɛ da duó nkunaatí.
33 Kàa mɛ nyí mɔkɛ tìmatì á nni nkémmú,
a yĩ só kɛ̀ n dá bɛnkɛ mɛciì.

34

Ediu sɔkémɛ̀ kɛ sɛi nyIsɔbu

1 Kɛ̀ Ediu baa nsɔké o náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀:

2 Díndi mɛciì nyɛmbɛ̀ keènɛ̀ n túmu,
díndi bɛ̀ɛ̀ mɔkɛ mɛyèmmè kénténɛ̀ n náaǹtì.
3 Ditoò bàátìmè tináaǹtì,
dinùù mɛ mbaàtì mudii kó kunaatí.
4 Yóunɛ̀ kɛ̀ ti batɛ dɛ̀ɛ̀ sìé,
yóunɛ̀ kɛ̀ ti wammú dɛ̀ɛ̀ wenni.

5 Isɔbu mɛ ntu wenwe wennimu,
kɛ̀ Kuyie nkuù dó kóò nìńté.
6 Ò tu bá nɛ̀ ò mɛ ndɔɔ̀rìmè dɛ̀ɛ̀ sìé, Kuyie nhò wùó nsiyáàbìsí yiɛ̀ nwe.
Koò poté koò kòutɛ ò mɛ nyí cààrɛ̀ mùmamù.

7 We mbo dɛ̀marɛ̀ kɛ dònnɛ̀ Isɔbu?
Wèè nàá nhò dómè kɛ í yĩɛ̀kù?
8 Wenwe wèè dàpúnɛ̀ mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀?
Kɛ nɛitinɛ̀ bɛnitiyonkubɛ?
9 Kɛ náá nkɛ tú ò bo ntaunnèmè Kuyie ndɛ̀ tu dɛtetìrɛ̀ ndɛ,
dɛ̀ í mɔkɛ mucɔ̃ntimu mamù.

10 Díndi bɛ̀ɛ̀ mɔkɛ mɛyèmmè kénténɛ̀ n tú mù:
Kuyie nyí tú kùù dɔ̀ri,
muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nyí tú wèè dɔɔ̀rìmè í síé.
11 Kù yietì bɛnìtìbè bɛ dɔɔ̀rìmè dòmmɛ mmɛ,
kù bɛ̀ fɔku bɛ dɔɔ̀rìmè dòmmè mmɛ.

12 Kuyie nyí tú kùù dɔ̀ri bìtì,
muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ ntũ ntimɔ́mmɔnti nti.
13 Òmɔù weè í yɛ̃ nKuyie nni mbaké kutenkù,
òmɔù weè í kù bànnɛ kutenkù.
14 Kɛ̀ dɛ̀ dò nKuyie ndo dakɛ ku máà kpéí nkɛ,
kɛ̀ kù dɛ̀itɛ ku yaá nnɛ̀ ku wemmu.
15 Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà wei dɛ̀ na nkumu dimɔ̀nnì dimáà,
onìtì na nwɛ̃̀tɛmu mutɑ́ɑ́ mmiɛkɛ.

16 Isɔbu kàa mɔkɛ mɛyèmmè kéntɛ́ n tú mù,
keè n náaǹtì.

17 Wèè í tũ ntimɔ́mmɔnti ò bo na kébaatáà?
A bo na késɛi nwèè wetí kɛ tú o kperàà?
18 Kuù máà ɔ̃ɔ̃ nákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀ ò tu oyɛiwe,
kɛ́nákɛ́ sikpààtìbìí kɛ dɔ̀ sì tu bɛnitikɔ̀ùbè.
19 Kuyie nkunku í kommu sikpààtìbìí,
kù ɔ̃ɔ̃ í nwúó nhokpààtì kè dè pɛ̃ɛ̃té fɛdawanfè,
kɛ yɛ́ kuù bè dɔ̀ɔmè bɛmɔu.
20 Bè ɔ̃ɔ̃ kúmu dimànnì dimáà kɛyènkè cuokè,
Kuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ bè poté ké bè mèèrè kè bèɛ kú.
Kù ɔ̃ɔ̃ í mpotɛ́ okperì nè muwɛ̃rímú kɛ né ò kùɔ.
21 Kuyie nwùómmu bɛnìtìbè bɛmɔu dɔɔ̀rìmè,
kù yɛ́mu bè kèrí ìì cɛ imɔu.
22 Dibiìnnì diɛrì marì í bo yoo kɛyensɔ̀ùkè
mɛyɛi ndɔɔ̀rìbè bo sɔri dè.

23 Dè í békú Kuyie nkù bo wénnímè onìtì kè dèɛ mɔntɛ,
kè kù né na kóò bekénè.
24 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ í mpaaté bɛkperíbè kɛ né na ké bè pɔ̀ntɛ,
kékannɛ bɛtɔbè bɛ fɔ̃̀tè.
25 Kù yɛ́mu bɛ tɔ̃mmú mumɔu kɛ yóó bè kpéi,
ké bè pɔ̀ntɛ kɛyènkè kɛmáà.
26 Kù bè puotì bɛnitiyɛibɛ kɔ̃mɛ mmɛ,
kupììti ììkè.

27 Bè kù bùtínné mèè kpéí nkɛ kɛ tɛ́̃nkɛ í dɔ́ ké nkù tũ,
bè í yie nkɛ bo bantɛ́ ku kó itié mmaì.
28 Bɛè duɔ́ nkè bɛcĩrìbè dabùò ndèkù ku borè,
kù kèèmu bɛsénnìbè kuɔ̀mmè.

29 Kè kù dò nkárɛ́ we mbo kù sɛi?
Kè kù sɔ̀nnɛ kumáà we mbo kù yà?
Kù mɛ ndàkɛmu yɛbotè nè bɛnìtìbè dɛ kpéí.
30 Kuyie nyí dɔ́ bɛniticiìmbè bo mbakémè
bè yàà bo naá ndidíìntɑ́̃rì kébɔ nkubotí.

31 Kè dè dò ndɛ yiè mbo nákɛ́ Kuyie nkɛ dɔ̀:
n yiemmu n yetímè n tɛ́̃nkɛ báá dɔɔ̀ mɛyɛi.
32 N cààrè dè kè mu nyí yɛ́̃,
a dè nni mbɛnkɛ n tɛ́̃nkɛ báá dè yìé.
33 A yèmmè dò nkuù ò potáà?
A í mè nyiemmè kù tããté tì,
fɔ́̃ɔ̃̀ mè nyɛ́mè kù dò nkédɔɔ̀ tì,
a tũ nnákɛ́ ti.

34 Bèè màkɛ mɛyèmmè bè yóó béimmu,
mɛciì nyɛmbè bèè n kèḿmú bè bo yĩ:
35 Isɔbu í yɛ́̃ ò tu mù,
o náaǹtì í mɔkɛ tì co kèè bíékè.
36 Isɔbu náaǹtì mɛ ndònnè bɛyɛibɛ kpɛti nti.
Mɛbennímè nsɔkɛ́ koò tùɔ̀kùní.
37 Ò sɔkému kɛ dɔkɛ caàri kɛ kérí,
ò í yie nkɛ bo bantɛ́ o caàrìmè,

kɛ sũũnko tináaǹtì kɛ sɑ́ɑ́ nKuyie.

35

Isɔbu í mɔkɛ tináaǹsàátì matì ò bo béi ntì

1 Kɛ̀ Ediu baa nsɔké o náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀:

2 A yɛ̀mmɛ̀ dò nha naatimu nyáà ba
a tú dìì mɔ̀nnì a wenni Kuyie nyìikɛ̀?
3 A náá ndìì mɔ̀nnì kɛ tú kàa dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi nKuyie nkpɛti í bo?
Kàa yóu mɛyɛi nkù báá cɔ̃ntɛ mùmamù?
4 Mí m bo tì nda tɛ́nné,
n yóó tì ndi wɛ̃nnému fɔ́ nnɛ̀ a népobɛ̀.

5 Bɔ́útɛ́ kɛ̃ĩnkɛ̀ kéyà,
wéntɛ́ tiwɛtì kéyà tì da díɛtirìnɛ̀mɛ̀.
6 Kàa dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi ndɛ̀ kàá mba Kuyie?
Kàa caàrìmɛ̀ dɔ́ mèɛ sũũ ndɛ̀ bo kù dɔ̀ɔ̀ ba?
7 Kàa wetí dɛ̀ duɔ̀ mba Kuyie?
Kù bo cɔutɛ́ ba a nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ?
8 Kàa dɔ̀ri a caàri a nititɔù nwe wèè da dònnɛ̀,
kàa wetí dɛ̀ teénnɛ̀ a nititɔù nwe.

9 Kɛ̀ bɛnitiyɛibɛ sũũ mbɛ̀ ɔ̃ mbɛ̀ kuɔ̀nnɛ̀mu,
kɛ̀ bɛdiɛbɛ̀ dɔ̀ri bɛ̀ ɔ̃ mbɛ̀ kuɔ̀nnɛ̀mu kɛ békú mɛteèmmɛ̀.
10 Òmɔù mɛ mbáá yĩ: Yé Kuyie nkùù n dɔ̀ɔ̀ kù borɛ̀?
Kunku kùù ti duɔ̀ nyiyiɛ nkɛyènkɛ̀.
11 Kunku kùù ti duɔ́ mmɛcìì nkɛ̀ mɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃́té tiwanwantì kɔ̃mɛ,
kunku kùù ti ãnné mɛyèmmɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃́té sinɔɔ mɔ̀kɛ mɛ̀.

12 Bɛ̀ né kuɔ̀mmu, kù mɛ nyí bɛ̀ cɔ̀ú,
bɛnitiyɛibɛ kó sifeí kpéí.
13 Bɛ̀ kuɔ̀ ndɛtetìrɛ̀ ndɛ Kuyie mbáá bɛ̀ kèńté,
muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nyí dakɛ bɛ kpɛti.

14 A mɛ̀ nyɛ̃mmɛ̀ a í kù wùómmu,
kù yɛ́mu a kpɛti á nkù kèńmú.
15 A mɛ nyɛ̃mmɛ̀ ku miɛkɛ ɔ̃ɔ̃ í mpɛikɛ onìtì,
kù ketɛ́ kɛ í dakɛ onìtì kó mɛcaàrìmɛ̀ kpéí.

16 Isɔbu a sɔ̃́ńtɛ́ kɛ náánkomu,
a yɛimmu dɛɛ̀ te kàa sũũnko tináaǹtì.

36

Ediu nàkémɛ̀ Kuyie ntièmmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀

1 Kɛ̀ Ediu baa nsɔké o náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀:

2 Isɔbu nkpaá kémmú kɛ̀ n tì nda wénkùnnɛ,
tináaǹtì kpaá bomu Kuyie ndɔ́ n da nákɛ́ tì.
3 N yĩ́ɛ́tímɛ̀ yóó tuɔkɛ dɛ̀ í tɔ̀kɛ́,
n dɔ́ kéduɔ́ nwèè n dɔ̀ɔ̀ wènwe kunaatí.
4 N náá ntimɔ́mmɔnti nti n yí soú,
mɛyĩ́ɛ́tímɛ̀ mɔ́mmɔmmɛ yiè nweè tùɔ̀kɛní.

5 Kuyie nkpeńnìmu kù í yetírí òmɔù,
kɛ̀ kù bɛ́i ntì tinti.
6 Kù ɔ̃ɔ̃ í nyóu oyɛiwe kòo nfòù,
kuù ɔ̃ nkómmú osénnìwè.
7 Kù ɔ̃ɔ̃ í ndétìnnɛ ku nɔ̀nfɛ̀ bɛ̀ɛ̀ wetí bɛ ĩnkɛ̀,
kuù bɛ̀ kànnìnko yɛkpàátìkàrɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ kàrì sɑ̃́ɑ̃̀,
kɛ̀ tɛfentɛ̀ né bɛ̀ pĩ.
8 Kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ tàú mmɛfĩmmɛ,
kɛ̀ bɛ̀ ɑ́ɑ̀rì mɛdiɛ̀.
9 Kù bɛ̀ bɛnkú bɛ cɑɑ̀rìmɛ̀ mmɛ,
nɛ̀ bɛ̀ yetírímɛ̀ ku kpɛti kɛ ɑ̃ɑ̀ sifeí.
10 Kù bɛ̀ cɑúmmu kɛ tú bɛ̀ɛ kéntɛ́ ku tié,
kɛ bɛ̀ nɑ̀ɑ́ nkɛ tú bɛ̀ɛ yóu mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù.

11 Kɛ̀ bɛ̀ kèńtɛ́ kɛ yie nku kpɛti,
bɛ̀ɛ deè bɛ we nɛ̀ diwɛ̀ì,
kɛ́ntuɔ́ nkɛ́deènɛ̀ bɛ bie.
12 Kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyí yie nkɛ kèńtɛ́ mudoò mùù bɛ̀ doti,
kɛ̀ bɛ̀ bo kú bɛ̀ í bɑntɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
13 Bɛnitiyɛibɛ biɛ miɛkɛ ɔ̃ mpɛ́imu Kuyie,
bɛ̀ mɛ nhɔ̃ í nkù kuɔ́nnɛ̀ kù bɛ̀ potɛ́ dìì mɔ̀nnì.
14 Dɛ yɛmbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kú bɛ bɛ́ntì nti,
bɛ̀ ɔ̃ ndɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ kɛ́kũntɛ́ bɛ fòmmu.

15 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ yóu kɛ̀ mɛfɛ́ɛ̃ũtímɛ̀ɛ tùɔkɛní ku kɔbɛ
kɛ̀ kù bo bɛ̀ duɔ́ nyitié nyi,
kù ɔ̃ɔ̃ yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ fɛ́ɛ̃ũtɛ́ kɛ bo kù kèńtɛ́mu.
16 Kù dɔ́ kɛ dɑ dennɛ mɛsémmɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
kɛ dɑ tɑnné mɛtuɔ̀ mmiɛkɛ,
kɑ̀ɑ nyo ndɛsɑ̀ɑ̀rɛ̀.
17 Kɑ̀ɑ yɛ̀mmɛ̀ mɛ ndɔ̀nnɛ̀ bɛyɛibɛ kɔ̃mɛ,
tibeéntì doti ɑ ĩnkɛ̀ nkɛ.
18 Kɛmiɛkɛ bɑ́ɑ́ dɑ soutɛ́ kɑ̀ɑ sɑ̃́ɑ̃́ nKuyie,
ticuuti bɑ́ nte kɑ̀ɑ dɑutɛ́.
19 A dɑbɔ̀nnì dìì í yó nte kɑ̀ɑ yɛ̀ mɛsémmɛ̀ miɛkɛ,
bɑ́ kɑ̀ɑ dɔ́ ɑ kuɔ́nnɛ̀ ɑ wɛ̃rímú mumɔu.
20 A bɑ́ mbɑɑ kɛyɛ̀nkɛ̀ bo tuɔkɛnímɛ̀ kɛ́cíɛ mbɛnìtìbɛ̀.
21 A ndɑkɛ kɛ bɑ́ɑ́ yie nkɛ́tũnnɛ mɛyɛi nkó kucɛ,
kɛ yɛ́ dɛɛ̀ temɛ̀ kɑ̀ɑ tɑ mɛsémmɛ̀ miɛkɛ.

Kuyie mbɑkɛ́mɛ̀ dɛmɔu

22 Kuyie ndɛumu kɛ kpeńnì,
we mbo nɑ kɛ́duɔ́ nyitié nkù duɔ̀ nyì?
23 We nkù bɛnkú kù dò nkɛ́dɔɔ̀mɛ̀?
Kɛ bo nɑ kɛ kù nɑ̀ké kɛ dɔ̀: A yetɛ́mu?

24 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ku nsɑ̃ntí ku tɔ̃mmú kpɛ́í,
fɔ́ mmúnkɛ, ɑ nyɛ́ kɛ́ nkù sɑ̃ntí.
25 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu mù yàmu,
mɛdétimɛ̀ mmɛ bɛ̀ mù wùónnímɛ̀.

26 Kuyie ndɛumu kɛ mènkɛ dɛu,
ku bie nyí dò nkɑɑ nkɛ́deè.
27 Kuù ɔ̃ɔ̃ yũɔ́ mmɛniɛ nkɛ́dee nkɛĩnkɛ̀,

kè dɛɛ dɔɔ yɛwɛtè kè fɛtaafɛ̀ɛ ni.
28 Kè yɛwɛtèɛ fè cũ̃ũnní,
kè fè nniu bɛnìtìbè bɛmɔu ĩ̃nkè.

29 We mbo na kébanté yɛwɛtè cèntìmè?
We nyɛ́ fɛtaafè dabònnì dòmmè tiwɛtì miɛkɛ?
30 Kuyie kuù ɔ̃ɔ̃ míítɛ́ kuwenniku tiwɛtì miɛkɛ,
kè dàméèrì ndo nsɑ̃̀ũ̃.
31 Kù piú yɛbotè nè fɛtaafè nfɛ,
kɛ yè duɔ ntidiitì mɛdiè.
32 Kù pikù fɛtapíèfè nfɛ ku nɔ̀ùtè miɛkɛ,
kɛ fè bɔmmù kù fè dɔ́nè wè.
33 Fɛtaafè dabònnì dii ɔ̃ɔ̃ bɛnkɛ Kuyie ntɔ̀ɔ́nnímè,
kɛ iwũɔ̃ mɔ́mmɔnyi nyɛ́ kù duunnímè.

37

1 Dɛ kó fɛtadiɛfè donné n kɔ̃m̀bùɔtì nti,
kè n dinni au kɛ dɔ́ kétɔ̃tɛ.
2 Kénténè, di bo keè Kuyie mpéúmè mɛtammè,
di bo keè fɛpíèfè fèè yìèní Kuyie nnùù.
3 Dɛ kó fɛpíèfè cèntɛmu kɛ fité tiwɛtì timɔu,
kɛ tùɔkɛ itemmànkɛ imɔu miɛkɛ.

4 Kè ti kèè Kuyie ntammè ùùtimè,
kɛ péu mɛtankperímè,
kè itapíɛ dàátí tipíìtì timɔu.
5 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ pɛɛ mmɛtankperímè mmɛ,
kè mutɔ̃ndiɛmùu dɔɔ,
ku tɔ̃mmú ti báá na ké mù banté.

6 Kuù ɔ̃ɔ̃ péi nfɛtaafè mátɑ̃̌rè kɛ dɔ: Donè kɛtenkè,
kénáké fɛtaafè kɛ dɔ: Ni mɛkperímè.
7 Kè bɛnìtìbè tɔ̃mmúu cómmú,
kè dèɛ yie nkè bɛnìtìbèɛ banté ku tɔ̃mmú.
8 Kè tiwanwantìi taá ti sɔ̀rè kɛduɔ́
titɑ̃dèntì miɛkɛ.

9 Kuù ɔ̃ɔ̃ íinní kuyaakperíkù kubakù cɑ̃̀nku bíékè,
kéduɔ́ nkè museé nyènní kubakù youú bíékè.
10 Kuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ fuutɛ kè mɛniɛ mpíítɛ́ ditɑ̃́rì kɔ̃mɛ,
kékpenkɛ kénaánnè timátì.

11 Kuù ɔ̃ɔ̃ píɛ mmɛniɛ nyɛwɛtè kéduɔ́ nkè yèɛ cíétɛ́ kémmíí ntipíìtì timɔu.
12 Kɛ keroo kɛ wĩ̃ɛtiní kɛ dɔɔri kù dɔ́mè
kù yɛ̃ nyè nhɔ̃mmè kutenkù kumɔu miɛkɛ.
13 Kù ɔ̃ɔ̃ yè tɔ̃nní mɔnnì marì kɛ bo yũ̃ɔ̃ mbɛnìtìbè to nyɛ,
yoo kùu bè dɔɔ mɛsàà.

14 Isɔbu kéntɛ́ kékeè!
Yĩ só kéwéntɛ́ Kuyie ndɔɔ̀ri tìi diɛtì.
15 A yɛ́ Kuyie nni yɛwɛtè mèè botáà?
A yɛ́ kù ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ kè yɛwɛtèɛ míítáà?
16 A yɛ́ yɛwɛtè nùú mèè botí kɛĩ̃nkàà?

Mɛciì ndiɛmɛ̀ yiɛ̀ nweè mɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

17 Kubakù cǎnku kó kuyaakù ɔ̃ɔ̃ cómmú, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ tonkɛ̀,
kɛ̀ fɔ̋ nwèè kó tiyààtìi tònkɛ̀ kɛ̀ kuyiìnkù da pĩ.
18 A bo na képité tiwɛtì kù dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ̀ tì kpeńnì kɛ dò ntɛwéìtɛ̀,
kɛ dò ntimátì bɛ̀ yìɛ ntì kɛ utáà?

19 A né n nákɛ́ ti dò nkɛ́ kù nàkɛ́ tì,
ti í dò nkɛ́na kɛ́nákɛ́ tìmatì,
dɛ̀ ti dò mbì nwe.
20 M bo na kécau nKuyie n dómɛ̀ kébɛ́inaà?
N dòmmu kɛ́ kù nàkɛ́ kɛ̀ ku nyɛ̋à?

21 Ómɔù ɔ̃ɔ̃ í nyà diyiè yɛwɛtɛ̀ dì dàátí dìì mɔ̀nnì,
kɛ̀ dɛ̀ nyóó yíɛ́ kɛ̀ kuyaakùu yɛ̀ kàútóó kɛ̀ bèɛ di yà.
22 Kuwenniku yièní kubakù youú bíɛ́kɛ̀ nkɛ,
kɛ̀ ku kó kumiɛtoo fitɛ́ Kuyie nkɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì.
23 Muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ ntu Kuyie nti báá na kɛ́ kù nìntɛ,
kù dɛumu kɛ kpeńnì kɛ̀ ku beéntì sìɛ́,
kù mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nfɛ̋ũ nwèè wetí,
kù bekù sɛi nwe.
24 Dɛɛ̀ te kòo nìtì dò nkɛ́ nkù dé,
ku kpɛti í bonɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ wetí.

38

Kuyie mbɔntɛ́ dìì tancĩnni Isɔbu

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyúní Isɔbu kuyaakperíkù miɛkɛ kóò bekɛ kɛ dɔ̀:

2 Wenninwe dɛ yiɛ̀ nwèè dɔ́ kédinnɛ n yèmmɛ̀,
nɛ̀ tináaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti?
3 Pĩ nhamáà onitidɔ̀ù fɔ̋,
n yóó da bekɛ tináaǹtì nti kàa tì nni ntɛ̋nnɛ́.

Kuyie nkuù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀

4 Mí nKuyie n do yóó píítɛ́ kɛtenkɛ̀ kàa borɛ?
Kàa ciì nkɛ̀ tùɔkɛ kàa yɛ̋ a béi.
5 We ndò kɛ benné, a ò yɛ̋à?
We ndo dɔú nkuhɔ̃ũ kɛ́ kɛ̀ benné?
6 Yɛsãǹkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ kɛ̀ cùɔ́ yɛ̀ còḿmú ba nyĩnkɛ̀?
We ndɔú nkɛ pũũ kó ditɑ̃́rì ketirì?
7 Sikũnwentɛ́wɑ̃̀ã do diè ndìì mɔ̀nnì ditĩnnì,
diwɛ̀ì do bo dìì mɔ̀nnì Kuyie ntɔ̃rɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ ìú.

8 We nkpetínné dàméɛ̀rì kó yɛcàkɛ̀?
O niɛ ndo puùní dìì mɔ̀nnì dɛ miɛkɛní nɛ̀ muwɛ̃rímú?
9 N yóó dátínné dìì mɔ̀nnì dàméɛ̀rì tiwɛtì tiyààtì kɔ̃mɛ,
kɛ̀ yɛwɛtɛ̀ ntú o kó tɛyaàbòtɛ̀.
10 N yóó cónné dìì mɔ̀nnì dàméɛ̀rì kɛ bo ò kèétɛ́ kumànku,
kékpetínné dicàù képáá.
11 Kóò nàkɛ́ kɛ̀ ǹ dɔ̀: A n keriní kɛ kããku diɛ nha báá séntɛ́.
A níí yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ diɛ ǹdɛ kàa néfĩnfĩrɛ̀ wɛ̃rímúu deè.

12 Nè ɑ bomè ɑ mu nnàké dikũ̃nweńnì kɛ tú: Wentáà?
Yáà ɑ benné diyiè dì bo yènní dìì bòrì?
13 Fɔ̃̀ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ duó nkè dèɛ wenkɛní kutemmànku
kɛ kpéété bɛyɛibɛ bɛ sɔ̀ràà?
14 Fɔ̃̀ɔ̃̀ ɔ̃ nte kè kɛtenkè wũ̃kùu feité
kéceetɛ mɛɔ̀rìmè tibɑnyààtì kɔ̃mɑà?
15 Kè bɛyɛibɛɛ pɑà bɛ kó kuwenniku
kubɑkù kùù do yuo kè kùu kèétáà?

16 A tɑ dàméèrì kɛ tùɔ̀kɛ o fũ̃ɔ̃̀ dɛ miɛkɛ
kɛ cè nkɛ tɑ dàméèrì bintuotàà?
17 Bè mu ndɑ bɛnkɛ mukũ̃ũ̃ nhɛì kó yɛbòràà?
A mu nyà kudɔnkù kó yɛcàkàà?
18 A nɑ kɛ yɛ́ kutenkù duó kɛ mɑmàà?
Kàɑ dɛ yɛ́ ɑ n nákɛ́ kè n yà.

19 Ɔnkucɛ kɔrìnè kuwenniku ɛì?
Dibiìnnì ciɛ kó kucɛ borɛ?
20 Kè bè tu ɑ dè yùní ɑ bo yà dɛ cɪ̃ɛ̀tàà?
A bo bɑnté dɛ ɛì kó kucɛà?
21 A dò nké ndè yɛ́mu,
kɛ yɛ́ ɑ do bomèmu dɛ mɔ̀nnì,
kàɑ we sũ̃ũ̃ nkɛ í dò nkékɑɑ nkédeè.

22 A tùɔ̀kɛ mupɑ̀ɑ̃̀ mboomu kó dihɛìà?
A yà fɛtɑɑfè mátɑ́rè kó dikàrì yè boràà?
23 A yɛ́ n dè dɔ̀ɔ̀ kɛ dɔu ndè mɛyɛi nkó diyiè kpɛ́ináà?
N dè dɔú ndè mudoò nè yɛkpàrè dɛ kpɛ́ináà?
24 A yɛ́ kuwenniku ɔ̃ɔ̃ yènní dè képité kutenkàà?
Diyiè yìèní kèè bíékè, kuyɑɑkù iitiní dè kɛ fuu kutenkàà?

25 We nkpeté fɛtɑɑfè yɛnébòrè?
Kè we nhɑ̃nné kucɛ fɛtɑpíèfè tũ nkù?
26 We nhɔ̃ɔ̃ duó nkè fèè ni kɛtenkè òmɔù í bo kè?
We nhɔ̃ nte kè fèè ni fɛkpáfè òmɔù í ɑ̃ dè?
27 We nhɔ̃ɔ̃ yĩ fèɛ cũ̃ũnní mɛniɛ dikpáà,
tɛdɔntè dàméèrì í borè
kénte kè timusũ̃ũ̃tì yènní?
28 Fɛtɑɑfè mɔ̀kɛ fɛ cìcɑà?
We nné pɛí timɑàntì?
29 We mpùó nkɛ pɛité fɛtɑɑfè mátɑ́rè?
Mupɑ̃ɑ̃ nkóò yɔ̃ tú we?
30 Muséé nhɔ̃ɔ̃ pĩ mmɛniɛ nkè mèè kpenkɛmu kɛ nɑá nditɑ́rì,
kè mɛniɛ nyĩnkèɛ nɑá nkupèrìkù.

31 Siwɑ̀ɑ̃̀ kó tɛnúntè sì nùú ntè tu ɔ̃ntɛ?
A bo nɑ képíté kuhɔ̃ũ̃ kùù sì pìítáà?
32 Fɔ̃̀ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ dennɛní kutennɑkú tiwɛtàà?
Fɔ̃̀ɔ̃̀ dènnɛní mukorimu nè mudàkàà?
33 A yɛ́ ikuó ìì bo kɛĩnkàà?
Fɔ̃̀ɔ̃̀ te kè ì pĩ nyi tɔ̃mmú kɛtenkàà?

34 Kàa béi a tammèɛ tuɔkɛ tiwɛtì,
kè mɛniɛ ncúténí kɛ da dátínnáà?
35 Kàa péi fɛtapíèfè fèɛ keà?
Kàa fè yu fèɛ yie nkɛ dɔ ntɛ mínáà?
36 We nhɔ̃ɔ̃ nákɛ́ kucáduonku kukó ntamè mɛniɛ?
We nhɔ̃ɔ̃ nákɛ́ kukodaakù dè wentémè?
37 We mbo na nè o kó mɛciì nkɛ́kaa nyɛwɛtè?
We mbo na kébíinní kɛĩnkè kó sicèe?
38 Kutããyukú ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ kɛ́wɛ̃tɛ kénaá nkɛtenkè?
Yɛdombiɛ nhɔ̃ɔ̃ yĩmɛ kɛ́wɛ̃tɛ kétau?

Kuyie nkuù bakɛ́ dèè weí dɛmɔu

39 Fɔ̃ɔ̃ ɔ̃ɔ̃ duɔ nkucìrícìrìyɔ̃kù kù bo dimàà?
Fɔ̃ɔ̃ piú icìrícìrìbíà?
40 Ì ɔ̃ nkpaá okɛ dìì mànnì titãdèntì,
ì kpaá sɔri dìì mànnì yɛfãpiè miɛkɛ.
41 We nhɔ̃ɔ̃ waá ndikãkãbii mudiì?
Di bí ɔ̃ n kuànnè dìì mànnì mí nKuyie
kɛ ãã̀ nkɛ màńtɛ́ mudiì?

39

1 A yɛ́ sitãbɔ́ pɛí dìì mànnàà?
Siyóó ɔ̃ nkuànnè kupɛitéyonku kàa yɛ́à?
2 Sì ɔ̃ɔ̃ púó kémmɔkɛ bɛtã̀ãbè bèdɛ?
A yɛ́ si pɛitɛ́ mànnàà?
3 Sì ɔ̃ nkũũ̃ dìì mànnì kɛ bo pɛitɛ́ si bí,
kéompènè kupɛitéyonku.
4 Siì bí ɔ̃ɔ̃ kótɛ́ kékpenkɛ kéítɛ́ mucèmmu,
kɛ détɛ́ kɛ tɛ́nkɛ báá wɛ̃tɛní diyiè marì bìtì si yɔbè borè.

5 We mpìtɛ́ dikpáà kó musãmmarímú kɛ fĩĩnko?
We ǹtɔ̃̀tɛ disãmmarínnaanni kó kuhɔ̃ũ?
6 Mîì dì duɔ ndikpáà tɛdɔntè kè dì bo mbo,
di kó diãrì tu mɛtĩ̀ɛ̀ nkó kɛtenkè.
7 Di kpɛti í bonè dihɛì kó kutoweku,
ocɛ̃nti í kpaá kɛ bo di péi.
8 Dì firì yɛtãrè ĩnkè nkɛ kɛ waà mmudiì,
dì dɔ́ dè tu timusũũ̃tì.

9 Fɛhããtìnààfè bo yie nkàa fè pĩńnè mutɔ̃mmáà?
Fè bo yie nkéwentɛ́ dinaadieà?
10 A bo pítínné fɛhããtìnààfè kuhɔ̃ũ kè dɔ fèɛ duaà?
Fè bo ndɛri dikãã̀ kɛ da tũ nkɛ duɔ ipɛ̃naà?
11 A bo yĩ fɛ wɛ̃rímú dɛu ké n fè tã́ã̀?
A bo yie nké fè duɔ́ nha tɔ̃mmáà?
12 A bo ntã́ kɛ dò nfè bo kɔtɛ kéwɛ̃tɛnáà?
A bo fè toú ntidiitì kɛ dɔ fèɛ ti kpɛ̃nnáà?
13 Fɛcònfè fètì pĩntimù í yóù,
kè fɛ fètì màkɛ ticìtì yɔɔntì mɛsàà.
14 Fè né ɔ nkè fè dɔú nfɛ yiè mmubirímú miɛkɛ fè pɛ̃ɛ̃tému,
kè yè nduɔ dɛndɛ mubirímú tonnìmù miɛkɛ.

15 Fɛ̀ keté kɛ bá nyɛ́ kɛ dò nhonìtì bo na ké yè nà,
yoo kuwanwankù makùu yè pòmmu.

16 Fɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ndakɛ fɛ bí kpéí,
dè keté kɛ bá ndò nfɛɛ̀ ì te.
Fɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nyĩɛ̀kù fɛ̀ bo ɔumè dɛtetìrè.
17 Mí nKuyie n yí fɛ̀ pã mɛciì,
n yí fɛ̀ duɔ́ mɛyèmmè.
18 Kè fɛ̀ mɛ nyìté kɛ cokɛ́,
fɛ̀ bá mbɔti o sãndèètì nè o sãntè bɛ kpɛti.

19 Fɔ́ɔ̃ duɔ́ ntɛsãntè muwɛ̃rímú
kɛ dàtínné tɛ fɔ̃níí dibùà?
20 Fɔ́ɔ̃ te kè tè ɔ̃ɔ̃ puu dicádɔnnì kɔ̃maà?
Fɔ́ɔ̃ te kè tɛ dabònnì yìè kɛ duò tikɔ̃m̀bùàtàà?
21 Tè ɔ̃ɔ̃ poté yɛtàrè kubiriku kè diwèì ntè bomu tɛ wɛ̃rímú kpéí,
kè tè nwetóo tɛ dootitɔbè kó ditĩnnì.
22 Tè í yɛ́ bè tu dè kufɔ̃waá, tɛ bùàtì í duò,
tè ɔ̃ɔ̃ í nyà kukpàrìseú kébotirɛ.
23 Kè didoò kuɔ ntɛ ĩnkè,
kè mɛkpãmbii nkó kupíé tu níéé.
24 Kè tè pùtìnè muwɛ̃rímú kɛ fĩmmú mɛcãã,
kè ditãtɛheù kuɔ́ ntè báá na kécómmú.
25 Kè ditãtɛheù kuɔ́ ntè dɔ: Toò!
Kénkpaá kɛ díɛtirì kékeè mudoò kó kunɔ́ú,
nè bɛhããpɔnkperíbè péikomè nè mudoò kó kutoweku.

26 Fɔ́ɔ̃ kó mɛciì nhɔ̃ nte kè fɛtúúfɛɛ pĩntɛ fɛ fètì
kécuó nkubakù cɛ̀nku bíékè kɛ bo yè tifètì pàntàà?
27 Fɔ́ɔ̃ ɔ̃ɔ̃ duɔ́ ndinùù kè fɛɛ eitàà?
Fɔ́ɔ̃ ɔ̃ nte kè fɛɛ dekɛ yɛtãrè yómmè kɛ ceé nfɛ yĩɛ́ntàà?
28 Fè ã yɛpèrè ĩnkè nkɛ, fè wentí yɛpèrè yómmè mmɛ,
yɛpèrè yómmè mɛè tu fɛ kó tɛcɛ̃kpetè.
29 Fè ɔ̃ nkɛ mboní képaaté fɛ dii,
fè ɔ̃ mboní dɛdétirè ndɛ kéyà fè bo di mù.
30 Fɛtúúfè bí yɔ̃ mmɛyĩĩ mmɛ,
dɛcírè borè fè ɔ̃ ndé mbo.

40

1 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Isɔbu kɛ dɔ:

2 Fɔ́ nwèè dɔ́ mí muwɛ̃rímú mumɔu yiè nnè fɔ́ ntí nɛnni a mɔkɛ ɔ̀nti kɛ bo béi?
Fɔ́ nwèè séi m mí nKuyie nhɔ̀nti bo a bo n tɛ́nné tì?
3 Kè Isɔbu tɛ́nné ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ:

4 Mí nwèè í tùɔkɛ dèmarè, m bo tɛ́nné ɔ̀nti?
N yóu kɛ pĩ n nùù ndi.
5 M béimu kucɛ mèmáà n tɛ́nkɛ báá kóntɛ́,
m báá yíé kébéi kucɛ mɛdérímè.

Kuyie nyíé kɛ bɔntɛ́ dìì tancĩnni Isɔbu

6 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kéyúní Isɔbu kuyaakù miɛkɛ kóò nàké kɛ dɔ:

7 Pĩ nhamáà onìtì fɔ̃,
n yóó da bekɛ tináaǹtì nti kàa n tɛ́nné.
8 A dɔ́ n kó tibeéntìi cakɛ páíí nweà?
A dɔ́ míì ntú osĩnwè kàa tu onatàà?
9 A nɔyɔ̃nnì mànnèmu mí nKuyie nkpɛraà?
A bo na képɛɛ mɛtammè n kɔ̃maà?

10 Tikpetì nè disãnni dɛè múnkɛ tú a kó tisãtàà?
Diyetìdiɛrì nè kuwenniku dɛè múnkɛ tú a kó diyaàbòràà?
11 A miɛkɛ tũ mpɛikɛ bɛnìtìbè mɛdiè,
wéntɛ́ bɛ fɛnɔnsĩnfè mèmáà kè bèɛ kɛ̃kɛ.
12 Wéntɛ́ sifeí yɛmbè kè bèɛ sĩnné,
pɔntɛ bɛnitiyonkubɛ dimànnì dimáà.
13 Wɛ̃nné bɛ bɛmɔu kɛ́ bè dàtínné mutɑ́ɑ́,
tanné bɛ difɔ̀tìrì miɛkɛ dibiìnnì.
14 Dɛ màmnì kè n né da sãntɛ,
a namè kɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ kó mutɔ̃mmú.

Dikondènnì kó mɛdonnimè

15 Wéntɛ́ dikondènnì, míì dì dɔ̀ɔ̀ n da dɔ̀ɔ̀ mè,
kè dì yo ntimútì fɛnààfè kɔ̃mɛ.
16 A né wéntɛ́ muwɛ̃rímú dì màkɛ mù,
kéyà di pɔukɔ̃rè tɛ̃ĩ mèè botí.

17 Kè di yóú kpeńnì sétìrì kó kudɔú dòmmè,
kè di kpèrè mambii mpirí kɛ pirí.
18 Kè di kũɔ̃ dònnè disɔɔwũɔ̃ kó imátidɛí,
kè di cĩntíi dò nyimátìkpãntíí.
19 Mí nKuyie n dɔ̀ɔ̀ dè dɛmɔu miɛkɛ, m mènkɛ né di ndɔ̀ɔ̀,
mí nwèè dì dɔ̀ɔ̀ míì dì duɔ́ ndisiè.
20 Yɛtãrè ĩnkè nkɛ di waàmmè di diitì
tiwanwantì sɔnti timɔu kpèiti dè.
21 Dì dɔu tifãpèùtì miɛkɛ nkɛ, kukó nkó tipèntì miɛkɛ,
dèè dò nkupúú mɛniɛ mborè.
22 Dì ɔ̃ ndíékɛ́ tifãpèùtì déè mmɛ,
kè kukó nkó tipùòntì dì fìté.

23 Bá kè kukó ndɔ́ kùu ta képíɛ, dì í yĩɛ̃kù,
kè mɛniɛ mpũɔ̃ nkɛ puotì di nùù dì mbúútóo.
24 We mbo dáátí kɛ́ dì wetínko kɛ́ dì pĩ,
kékeutɛ́ di yèì?

Fɛmùɔ̀fɛ kó mɛdonnimè

25 Bè pĩĩmmu fɛmùɔ̀fè kuyĩmpiennàà?
Dɛkɔ̀kɔ̀rè bo kũũ fɛ nɔ́ndɛnkàà?
26 A bo tɔ̃nné fɛkɔ̃tìfè fɛmùɔ̀fè yèìà?
Dɛkɔ̀kɔ̀rè bo duutɛ fɛ baaà?

27 Fɛè bo da bámmáà?
Fɛè bo nda náánnè diyɔɔ̀nnàà?
28 Fè bo da dɔúnnè dinùù marì kè dɔ̀:
M bo ntú a kóo tɔ̃ntì n fòmmu mumɔu miɛkaà?
29 A bo nfè kpèitinè bè kpèitinèmè tɛnɔ̀tàà?
A bo fè pìtínné kàa bí initipòì nfè kpèitinàà?

30 Bɛyĩmpĩmbɛ̀ bo fɛ̀ dɔu nkɛ́nfiitaà?
Bɛpotambɛ̀ bo fɛ̀ posìrì kɛ́fítáà?
31 Mɛpembii mbo fũ̃kú fɛ kɔ̃̀nkàà?
Mɛkpãmbii mbo ta fɛ yuuà?
32 Nɔ́ɔ́ nha nɔùtɛ̀ fɛ ĩnkɛ̀ kɛ́ndò nha fɛ̀ dɔ́nɛ̀ dikpànnì,
kàa borɛ̀ yìɛ́ nɛ̀ a bo mbomɛ̀!

41

1 We nyɛ̀mmɛ̀ bo ò pã kòò dɔ̀ ò bo fɛ̀ na?
A bo fɛ̀ yàmɛ̀ máà sànnɛ̀mu kɛ̀ kufɔ̃waá n da auté kàa do.
2 We mbo yĩ o kɔ̃m̀bùɔ̀ dɛu ké fɛ̀ wɛ̀ńtɛ́?
We nné bo dáátí ké m baao mí nKuyie?
3 We nni mpɛ̀ntɛ o kpɛrɛ kɛ̀ ǹ dò nkóò yietí?
Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ míì dɛ̀ te.

4 N yóó wɛ̃tɛ kébéi nfɛmùɔ̀fɛ̀ fɛnfɛ kpéí nkɛ,
M mu nné í nàké fɛ tùòti kó muwɛ̃rímú kpéí,
fɛ̀ kɔ̃̀ntì pìítɛ́ kɛ wennimu.
5 We mbo dáté fɛ yaàbòrì dɛ ììkɛ̀ bíékɛ̀?
We mbo ta fɛ yèì saku?
6 We mbo kpeté fɛ nùù kó dicàù?
Fɛnimbɔbɔrɛ fííkú dɛ̀ dɛ̀ duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì nti.

7 Kɛ̀ tidɔpììtì kó inaú dɔ́ké fɛ ĩnkɛ̀,
kɛ tau kɛ dò mbɛ̀ ti wɛ̃nné kɛ uté.
8 Bá kù kɛ̀ kù kàá nkutɛkù,
muyaá nyí pɛ̃nkù ti cuokɛ̀.
9 Kɛ̀ ti wɛ̃ nkɛ taunɛ̀ titɔbɛ̀,
kɛ pĩ ntitɔbɛ̀ teii bá kɛ í dò nkɛ́na kɛ́yatɛ.

10 Kɛ̀ fɛ̀ cĩɛ̃ mmuhãã́ ntĩɛ́té,
kɛ̀ fɛ̀ wèńténí dɛ̀ ndò ndiyiè bo kɛ yɛtìní,
11 Kɛ̀ muhãã́ mmíínní fɛ nùù miɛkɛ,
kɛ̀ ihããpémp̀érí yièní.

12 Kɛ̀ kuyukú yièní fɛ wũɔ̃̀,
kɛ dò ntɛkũmbotɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fãntɛ kɛ̀ kùù yukú ńyiè.
13 Kɛ̀ fɛ̀ wei yɛkũɔ̃ ncóútɛ́,
kɛ̀ muhãã́ nyènní fɛ nùù miɛkɛ.
14 Kɛ̀ muwɛ̃rímú bo fɛ fɔ̃̀níí miɛkɛ,
kɛ̀ wèè fɛ̀ yà kufɔ̃waá nhò autɛ́.

15 Kɛ̀ fɛ kɔ̃̀ntì wɛ̃ńnɛ̀ titɔbɛ̀ teii,
kɛ kpeńnì bá kɛ í dò nkɛ́nampɛ.
16 Fɛ̀ í dé dèmarɛ̀,
dèmarɛ̀ báá na kɛ́ fɛ̀ yɔ̀kùnnɛ.

17 Kɛ̀ fɛ̀ ìténí kufɔ̃waá mpĩ nyɛdakperɛ̀,
kɛ́ yɛ̀ autɛ́ kɛ̀ yɛ̀ ncokù kɛ sɔrì.
18 Kukpàrìseú í fɛ̀ fũ̃ku,
dikpãnnì nɛ̀ disiè mɛɛ̀ máà ndi.
19 Fɛ borɛ̀ timátì dònnɛ̀ timútì nti,

fɛ borɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ nɛ̀ kudɔú kùù dùrí dɛ̀ í cɑ̃́ɑ̃́.
20 Fɛ̀ í cokù kupie,
yɛditìfɑ̃̀ntɑ̃́rɛ̀ dò ntimútì nti fɛ borɛ̀.
21 Didùrì í duò fɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì,
kɛ̀ dikpɑ̃nnì fũntɛ fɛ̀ ɔ̃ ndi daúmu.

22 Fɛ pɔutì cùɔ́kɛ́ sikɑ̃ũ nsi mɛyómmɛ̀ kpɛsi,
kɛ̀ fɛ̀ kètɛ́ dɛ̀ ndò mbɛ̀ dɔ̀tɛnɛ̀ dinaakɑ̃ɑ̃̀.
23 Kɛ̀ fɛ̀ do dibinni dì fɑ̃̀ntɛmu tɛkũmbotɛ̀ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ kubinku nku kùu kutìrɛ̀ kɛ́ndò mbɛ̀ tùɔ ntihúúntì.
24 Kɛ̀ fɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dɔúnko kuhɑ̃ɑ̃wenniku,
kɛ̀ difɔ̃̀tìrì cũmpuri dontɛnɛ̀ tiyùpɛ́ítì.

25 Kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ òmɔù í fɛ̀ bakɛ́,
bɛ̀ fɛ̀ dɔ̀ɔ̀ nɛ̀ fɛ kɔ̃m̀bùɔ̀ ndi.
26 Bá dɛ̀ɛ̀ dɛu fɛ̀ ɔ̃ nwetóomu,
fɛɛ̀ bakɛ́ tiwanwantì timɔu dikpáà miɛkɛ.

42

Isɔbu bantɛ́mɛ̀ ò í túmɛ̀ òmɔù

1 Kɛ̀ Isɔbuu tɛ̃́nnɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔ̀:

2 M bantɛ́mu kɛ dò nha nɔ ndɛmɔu,
n yɛ̃́mu tìmatì í bomɛ̀ a yĩɛ̃kú tì.
3 A naatimu a bɛ́immɛ̀ kɛ tú:
Wenninwe dɛ yiɛ̀ nwèè da sɛi?
Dɛ yiɛ̀ nyí bantɛ́mu,
n do náá ntìì pɛ̃ɛ̃tɛ́ tìnti n wɛ̃rímú, bá n yí yɛ̃́.
4 A do n náámmu kɛ tú n da kɛ́ntɛ́,
kàa mɔ̀kɛ tìmatì kɛ bo m bekɛ, kɛ̀ n tì nda tɛ̃́nnɛ́.
5 Bɛ̀ do n nàkɛ́mu a kpɛ́í,
di mmɔ̀nnì ndi n nɛ́ da yàmɛ̀ nɛ̀ n nɔ̀nfɛ̀.
6 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yie n caàrìmɛ̀ kɛ dèmmu,
kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ n kàri mutɑ̃́ɑ̃́ nnɛ̀ mutápɛí ndɛ ĩnkɛ̀.

TI YIƐ NKUYIE NWƐTƐ KƐ ÍIMMƐ ISƆBU

7 Ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́nɛ̀ Isɔbu dìì mɔ̀nnì kɛ́deè, kɛ́bɛ́innɛ̀ Edifasi Temaa ɛì kou kɛ dɔ̀: M miɛkɛ di yɛ̀mu fɔ̃́ nnɛ̀ a nɛ́pobɛ̀ bɛdɛ́, di í nàkɛ́ n kpɛ́í kɛ̀ dɛ̀ sìɛ́ n kóo tɔ̃ntì Isɔbu dɔ̀ɔ̀mɛ̀.
8 Di mmɔ̀nnì, di waá nyɛnaadakɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ nɛ̀ yɛpedakɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀, kɛ sɔ̃́nkɛ́nɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Isɔbu kɛ́ yɛ̀ nni nféútɛ́ kɛ́tuɔ. N kóo tɔ̃ntì Isɔbu n dɔ́ wè bo m bántɛ̀ di kpɛ́í, bá m báá di dɔɔ̀ n do dò nkɛ́ di dɔɔ̀mɛ̀. Di í nàkɛ́ n kpɛti kɛ̀ dɛ̀ sìɛ́ n kóo tɔ̃ntì Isɔbu dɔ̀ɔ̀mɛ̀.

9 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Edifasi Temaa ɛì kou nɛ̀ Bididaa Suaa ɛì kou nɛ̀ Sofaa Naamaa ɛì kou bɛ̀ kɔ̀tɛmɛ̀ kɛ́dɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ nàkɛ́ tì. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncɔutɛ́ Isɔbu báammu.

10 Isɔbu bàńtɛ̀ mɛmmɛ Kuyie nkɛ̀ kùu wɛ̃tɛ kóò còńnɛ́ o fɔ̃̀tìrì, kóò tɛ̃̀ńnɛ́ o kpàtì kɛ̀ dɛ̀ɛ nɔ́ɔ́ nkucɛ mɛ̀dɛ́mɛ̀ dɛ́mɛ̀.
11 Isɔbu tebìí simɔu nɛ̀ o tɑ̃bɛ̀ nɛ̀ o nɛ́pobɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò yɛ̃́ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ nkɔrìní koò dɔú. Kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ yo nho cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ò totírínɛ̀ o sémmɛ̀ koò bàá mɛyɛi

Kuyie nhò bɔntɛ́ mɛ̀ kpɛ́í. Kɛ̀ bɛ̀ nhò pãã mbá wè mɛdítíbii mɛ̀máà nɛ̀ mɛsɔɔ nkó mumámáá.

12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔɔ̀ Isɔbu mɛsàà nho we yɛsɔnyɛ miɛkɛ, kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ ò dèèní yɛ̀. Kòo mɔɔtɛ ipe tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìnàà (14000), yòyóbɛ̀ sikɔupísìkuɔ̀ (6000), inààkɛ ìdéi ìdéi tɛkɔupíítɛ̀ (1000), sãmmarímúbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (10000).
13 Kɛ múnkɛɛ mɔɔtɛ ibí bɛnitidaabɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀, bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀tããti,
14 kòo yú dɛnitipobirɛ dɛketirɛ̀ kɛ dɔ̀: Yemima (dɛ̀ɛ̀ tu tɛnɔ́nkpetɛ), kɛ yú dɛdérɛ̀ kɛ dɔ̀: Kesia (dɛ̀ɛ̀ tu kànnédì kó mupóó), kɛ yú dɛtãã́nnɛ̀ kɛ dɔ̀: Kedɛnni-Apuki (dɛ̀ɛ̀ tu tɛnɔnfãntɛ).
15 Bɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ onitipòkù mɔù do í wenni kɛ tùɔ̀kɛ Isɔbu kó bɛsapàmbɛ̀ kɛ̀ bɛ cicɛɛ bɛ̀ wɛ̃nné bɛmbɛ nɛ̀ bɛ tãbɛ̀ ké bɛ̀ totɛ́ bɛ̀ dò nkétiekɛ dɛ̀.

16 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Isɔbuu sɔɔtɛ́ kénfòù kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnàà (140), kɛyà o bí nɛ̀ o yaàbí, nɛ̀ o yaàbí kó ibí,
17 ké nyóó kú kɛ kòtɛ́ mɛsàà nkɛ tùɔ̀kɛ o yiè.

Yɛsãã
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bè yu dɛ kó dipátíri kɛ tú Yɛsãã nkɛ yḗ iyiɛ nyi bè do ɔ̃ ndìèmmè mubáammu miɛkɛ kɛ sãntí Kuyie nyoo bèɛ kù mɔɔ mɛteèmmè. Bá fèè yènfè kó diketirì kè bè ɔ̃ɔ̃ keté kéwãri fɛ kũnnì kénáké fè dìè mmèè botí.

Dɛ kó dipátíri tú dipátíri ndi bɛnìtìbè dó dì mɛdiè Bibidi kó yɛpátɛ yɛmɔu miɛkɛ. Kɛ yḗ dɛ kó iyiɛ ntumè ìì kàá nyìnyi bɛnìtìbè yèmmè, kè dè ntukúnè mubáammu yoo Kuyie nkó disãnni yoo isáútìi, yoo mɛyɛi nkó mudáammù nè a bo ndémè Kuyie nyoo a bo mbomè mɛháárìmè miɛkɛ kè dè mɛ ndò nha kémmú Kuyie nkó mɛteèmmè mmɛ yoo a yèmmè càárè, kè Kuyie nda bàńtè yoo kù da cĩḗ nkè dè da naati, yoo nè ku di kó mɛtaummè bíékè. Nè dɛ kó yɛsãã mmiɛkɛ nkɛ ti ɔ̃ɔ̃ bantémè Kuyie nti tókénèmè kɛ fòù, kɛ tú kùù do mpáíí, kè kù dókùmè dɛu ti ĩnkè, kè kù dòòri kù béi ntì.

Di mpátíri náaǹtì duó kɛ dòmmè

1. Yɛsãã nyèè dɛúkùnko Kuyie nyètìrì: 8 nè 19 nè 33 nè 100 nè 103-105 nè 111 nè 113 nè 114 nè 117 nè 135 nè 136 nè 145-149
2. Yɛsãã nyèè bɛnkú Kuyie nkuù tumè okpàátì: 47 nè 93 nè 96-99
3. Yèè tu bè bàámmè Kuyie nhokpàátì kpéí 2 nè 18 nè 20 nè 21 nè 45 nè 72 nè 89 nè 101 nè 110 nè 144
4. Yɛsãã nyèè tu Kuyie ncĩ̃ètè tarimù kpɛyɛ: 15 nè 24
5. Yèè tu bè bo nkɔri Kuyie ncĩ̃ètè dibanni kɛ dentì yè: 84 nè 91 nè 121 nè 122
6. Yèè tu bè do ɔ̃ ndiè nyè Siyɔ̃ɔ̃ kɛ sãntí dicɛ̃karì Kuyie ntããté dì Sedisadɛmmu kɛ bo maá ku cĩ̃ètè: 46 nè 48 nè 76 nè 87 nè 132
7. Yèè tu Kuyie ndo ɔ̃ɔ̃ náké tì ikuó nìùtì mɔù yoo Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù yoo kù bè cau ntìmatì ĩnkè yoo kù yẽ mbèɛ dɔò tìmatì: 14 nè 50 nè 53 nè 75 nè 81 nè 95
8. Yèè tu itié nKuyie nkɔbɛ kpéí: 37 nè 49 nè 73 nè 78 nè 112 nè 127 nè 133 nè kɛ né yíénè Yɛsãã 1 nè 119
9. Kuyie nkɔbɛ bèè bo mɛyɛǹcaárìmè miɛkɛ kɛ báá nKuyie nkɛ kù mɔ̀ú mɛteèmmè. Bè do ɔ̃ ndiè nyè: 12 nè 44 nè 58 nè 60 nè 74 nè 79 nè 80 nè 83 nè 85 nè 90 nè 94 nè 106 nè 108 nè 123 nè 126 nè 137
10. Yèè tu mɛfɛ̃ũ̃tímè mɛbotí mɛbotí bo sɔ̃ntémè onìtì kòò kuɔnnè Kuyie nké kù mɔɔ mɛteèmmè. Dɛ kó yɛsãã mbotí yɛè sũ: 5-7 nè 13 nè 17 nè 22 nè 25 nè 26 nè 28 nè 31 nè 35 nè 38 nè 39 nè 41-43 nè 51 nè 54 nè 57 nè 59 nè 61 nè 63 nè 64 nè 69-71 nè 86 nè 88 nè 102 nè 109 nè 120 nè 130 nè 140-143
11. Yɛsãã mmómmɔnyɛ, kè dè yèmmɛ Kuyie nda dɛɛté mèè kpéí ntìmatì miɛkɛ, yoo kù da cĩḗmmè a yɛi: 9-10 nè 30 nè 32 nè 34 nè 40:1-12 nè 92 nè 107 nè 116 nè 118
12. Yèè bɛnkú Kuyie nkou bo mmɔkɛmè diwèì o yèmmè miɛkɛ nè kù ò òmpùnnɛmè: 3 nè 4 nè 11 nè 16 nè 23 nè 62 nè 131 nè 139

Kè dè dò mmɛmmɛ ti bo namu yié nkétúótɛ dɛ kó iyiɛ nkó tináaǹtì kéndéúkùnkonè Kuyie nyètìrì kéãã̀ nè ti kó mɛtammè kéntũ mbɛ ì nti nàké kè ì dòmmè.

YƐSÃÃ MPÁTÍRI DIKETIRÌ

1

Diwèì mómmɔnni kó tináaǹtì
(Yɛsãã 1-41)

1 Dè nnaati wèè í tũ mbɛnitiyonkubɛ tié,

wèè í tũũ mbɛnitiyɛibɛ kó kucɛ,
wèè í kɑtìnè bèè dɑú Kuyie.
2 Wenwe dɔ́ Kuyie ntié nyi,
kɛ ì ãã̀ o yèmmè miɛkɛ kuyie nnè kɛyènkè.
3 Dɛ yiè ndònnè mutie mmu bè buɔtí mù kukó ntɑkɛ́,
kè mù pɛí yɛbɛ yɛ mɔ̀nnì,
bá mu fãã̀tì í kpeì,
dɛ yiè ndɔ̀ɔ̀ri dè dɛmɔu ɔ̃ nyíémmu
4 Bɛnitiyonkubɛ kpɛrɛ í mɛ ndò,
bè dònnè tiyontì nti kuyɑɑkù tɔ tì.
5 Dɛè te kè bè í yóó nɑ kécómmú Kuyie mbeéntì yiè,
bè mɛ nyí yó nkɔkɛ́ Kuyie nkɔbɛ tĩnnì.
6 Kuyie nyɛ́mu bèè wetí bɛ kó kucɛ,
kè bɛyɛibɛ biɛ tũ mmɛfétimè kɔku.

2

Kuyie ntããtɛ́ wèè kpààtì kó tináaǹtì

1 Bɑ nte kè ibotí miɛkɛ cɔ́ú?
Bɑ nte kè yɛbotè dàkii mɛyɛi nkpéí ndɛtetìrè?
2 Kè kutenkù yɛmbè bɑɑti dikpànnì,
kè sikpààtìbìí wɛ̃nné kɛ bo kpɑnnè Kuyie nnè kù tããtɛ́ wè,
kɛ náá nkɛ tú:
3 Tí tɔ̃tɛ bè ti pìtínné ìì wɛ̃ĩ,
képítɛ́ bè ti dùú mèè fĩmmɛ kɛ́dootóo.

4 Wèè kàri kɛĩ̃nkè kòò bè dɑú,
ti Yiè nKuyie mbè ti mudɑá mmu.
5 Kɛ bè nàánnè kɛmiɛkɛ.
Nè kɛmiɛyonkukɛ kɛ bè ãã̀ kufɔ̃wɑá nkɛ tú:
6 Míì pĩ n kóo kpààtì,
ditãsààrì Siyɔ̃ɔ̃ ĩ̃nkè.

7 N yó nnáámmu Kuyie nyɛ̃ nkù yóó dɔɔ̀ dè kpéí.
Kù ǹ nàkému kɛ yĩ:
A tú m birɛ ndɛ yíe,
kè n tú ɑ cicɛ,
8 kɛ tú n kù mɔɔ yɛbotè yɛmɔu kè kùu yè nni nduɔ́ nkè n yè tiekɛ,
kéntenè itemmànkoo,
9 kéncɛ̃mmú yɛbotè nè kumátìpààti,
ké nyè pùɔ̀ ntiyɑɑmɑtì kɔ̃mɛ.

10 Díndi bɛkpààtìbè, ńciìnè,
kɛtenkè kó bɛbeémbè, ńyiénnè itié.
11 Mpĩ̃nnè Kuyie ntɔ̃mmú kɛ kù dé,
nyɛ́nè kù kpeńnìmè kè di kɔ̃m̀bùɔ̀tì nkù duò.
12 Kè di nkù déúkùnko
ku miɛkɛ yàà bo di pɛikɛ mèè kpéí
kè di feti di tũ nkùù cɛ miɛkɛ,
ku miɛkɛ í yóó ɔɔtɛ kè bo pɛikɛmè.

Dè nnɑɑti bèè sɔ̀ri ku borè.

3

Mɛdɛɛtímɛ̀ boní Kuyie mborɛ̀ ndɛ

1 Dafiti do cokùnɛ̀ o birɛ Abusadɔmmu, kɛ́ndiè nfɛ̀ɛ̀ yɛ̀nfɛ̀.

2 N Yiɛ̀ nKuyie n dùɔ̀ntɔbɛ̀ sũmu,
bɛ̀ɛ̀ n wanti bɛ̀ í sénní.
3 Bɛ̀ í sénní bɛ̀ɛ̀ náantɛ n kpɛ́í,
bɛ̀ɛ̀ tu fɔ̃́ nKuyie nha í yó n dɛɛté
4 N Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ tu n kó kudɔpìkù,
a dɛumɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ dɛ̀ n naati.

5 Kɛ̀ n kuɔ́nko kɛ yu n Yiɛ̀ nKuyie,
kù ɔ̃ɔ̃ yiemmu ku tãsààrì ĩ̃nkɛ̀.
6 N duɔ́mu kɛ yɛ̃̀ nkɛ duɔ́, kɛ èntɛ,
kɛ yɛ̃́ n Yiɛ̀ nKuyie nni ncúɔ́mɛ̀.
7 N yí yĩɛ̃̀kù bɛnìtìbɛ̀ sikɔu sikɔu,
bɛ̀ɛ̀ n cɛ̃̀tinɛ̀ tipíìtì timɔu.

8 N Yiɛ̀ nKuyie,
ítɛ́ kɛ́cómmú kɛ́ n dɛɛté,
fɔ̃́ɔ̃̀ bèmmù n dootitɔbɛ̀,
kɛ bɔ́kíí bɛnitiyonkubɛ nìì.
9 N Yiɛ̀ nfɔ̃́ɔ̃̀ dɛɛrí,
a sàà nni mbonɛ̀ a nìtìbɛ̀.

4

Kuyie ndɛɛrímɛ̀ bɛ̀ sɔ̃̀ńté kɛ wátìrì wè

1 Dafiti yɛ̀nfɛ̀ bɛ̀ dìè nfɛ̀ nkɛ biennɛ̀ tibómbonti.

2 Fɔ̃́ nKuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ n kòḿmú,
n kuɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwe, n teennɛ̀!
N yɛ̀mmɛ̀ do cààrɛ̀ kɛ̀ fɔ̃́ɔ̃̀ n dɛɛté,
n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ́kéntɛ́ m báammìi.

3 Díndi bɛnìtìbɛ̀,
dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kɛ̀ di yóu di bo ncaàrimɛ̀ n yètìrì?
Dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kɛ̀ di yóu di bo ndɔ́mɛ̀ dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ
kɛ wanti siyáàbìsí?
4 Bantɛ́nɛ̀ Kuyie nkuù n dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mɛsàà,
kɛ̀ n kù yu kù n tee.
5 Kɛ̀ di miɛkɛ pɛikɛ di báá dɔɔ̀ mɛyɛi,
totínɛ̀ kɛyènkɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ di duɔ́ dɛ̀,
kɛ́bónkùnnɛ di miɛkɛ.
6 Fíénɛ̀ Kuyie nyiwũɔ̃ kù dɔ́ ì,
kɛ́ kù duɔ́ ndimáà.

7 Bɛsṹkùbɛ̀ nàámmu kɛ tú:
We mbo ti duɔ́ ndiwɛ̀ì?
Ti Yiɛ̀ nKuyie ntí míítɛ́ a wenniku.
8 A nɛ́ n duɔ́ ndìì wɛ̀ì pɛ̃ɛ̃tɛ́mu tidiitì nɛ̀ mɛnaà
ndɛ̀ ɔ̃ mpíɛ́kɛ́ kɛ̀ bɛ̀ mɔ̀kɛ dì.

9 Nh õõ duɔ́ kéyɛ̀ nkéduɔ́ nɛ̀ diwɛ̀ì ndi,
kɛ yɛ́ n Yiɛ̀ Kuyie nfɔ̃̂ɔ̃̀ n kãnkémɛ̀.

5

Kuyie ncɔutɛ́ wèè kó ibáammìi

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀ kɛ eunɛ̀ itãrí.

2 N Yiɛ̀ nKuyie nkéntɛ́ n náaǹtì,
keè n dabònnì.
3 N kóo kpàátì, fɔ́ nKuyie fɔ̃̂ɔ̃̀ n te,
keè n da yumɛ̀, fɔ́ nwe m báámmɛ̀.
4 N Yiɛ̀ nKuyie ndikũnweńnì a õõ keèmu n tammɛ̀,
nh õõ pikɛ mbúɔ́ fɔ́ nwe kɛ da kémmú.

5 Kuyie nha í dɔ́ mɛyɛi,
a õõ í ncɔutɛ́ oyɛiwe.
6 Bèè yetɛ yɛto bɛ̀ í yóó da tɔ́ɔnnɛ̀,
a í dɔ́ bèè dɔ̀ɔri bɛtɔbɛ̀ mɛyɛi.
7 A kɔùmu siyáàbìsí yɛmbɛ̀,
nɛ̀ bèè cou mɛnitiyĩ̀ĩ̀ nɛ̀ bɛciìmbɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ dò nha borɛ̀ isɔkɛ nyi.

8 Mí nyie a n dɔ̀ɔ̀ mèè sàà ndɛumu,
kɛ̀ n tati a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀.
N da dému,
kɛ yó nnínkú a cɛ̃sàátɛ̀ miɛkɛ.
9 N Yiɛ̀ nKuyie nha tú timɔ́mmɔnti yiɛ̀ nwe,
nni ncɛ̃mmú bèè n dííntɛ bɛ kpɛ́í,
tũntɛ kucɛ a dɔ́ n tũnnɛ kù.
10 Bɛ̀ í mɔkɛ timɔ́mmɔnti,
bɛ̀ dɔ́ mɛyɛi mmɛ,
kɛ̀ bɛ náaǹtì dò nkufɔ̃ti kùù feí,
bɛ̀ tu bɛsoùmbɛ̀ mbɛ,
kɛ ɔ̃ nnáá nkɛ kpɛnti kɛ né dɔ́ mɛyɛi.
11 Kuyie nwéntɛ́ bɛ bɛyɛibɛ,
kɛ̀ bɛ̀ dɔ́ kédɔɔ̀ tìi bɛ̀ buɔ́,
bɛ yɛi nsũ̃ũmmu,
bɛti bɛ,
bɛ̀ yetɛ a kpɛti nti.

12 Kɛ̀ bèè biɛ sɔri a borɛ̀,
kɛ̀ diwɛ̀ì mbɛ̀ bo,
kɛ̀ bɛ̀ nyãnku sɑ̃́ɑ̃̀ nɛ̀ diwɛ̀ì,
kàa mbɛ̀ kãnkɛ́,
bɛ̀ da dɔ́mu, yóu kɛ̀ bɛ̀ nyãnkunɛ̀ diwɛ̀ì.
13 Fɔ́ nKuyie nfɔ̃̂ɔ̃̀ dɔ̀ɔri mɛsàà mbɛsààbɛ̀,
kàa sàà mbɛ̀ kãnkɛ́ kudɔpìkù kɔ̃mɛ.

6

Bɛ̀ bàámmɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ́ mɛteèmmɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀ kɛ biennɛ̀ kubómbonku iwɛ̃̂ĩ ini kɔku.

2 Kuyie nha bá m poté nè kɛmiɛkɛ,
a bá n tiénnè kumiɛpíé.
3 N Yiè nKuyie, n kuɔ́ mmɛséммè, n cĩtɛmu,
n Yiè nKuyie, m miɛkùnnɛ n kũ̃ɔ̀ í pĩ nyɛtɔbè.
4 N yí yɛ́ m bo tìì miɛkɛ.
N Yiè nKuyie dè yó nkɑ̃́ɑ̃́ké dɛ kàa n teennè?
5 Áú n Yiè nKuyie, bónkùnnɛ a miɛkɛ ké n dɛɛté!
N coo nha sàà nkpéí.
6 Bɛcíríbè da yɛ̀mmu,
we mbo da sãntɛ kudɔnkù?

7 N kuɔ̀mmu kɛ cĩtiroo,
bá kɛ̀è yènkè nh ɔ̃ nkuɔ̀mmu kè n dɔ́ùu búútɛ́,
n dɔ́ù dii sɑ̃̀ɑ̃kɛnè tinɔnniɛti.
8 Mɛséммè mɛè te kè n nuɔ ncĩtɛ,
n dùɔ̀ntɔbè bɛè sũ kè n nuɔ nhɔ̀u.

9 Fũtɛnè m borè, díndi bɛ̀è dɔ̀ɔri mɛyɛi,
ti Yiè nKuyie nkèèmu n dabònnì.
10 Ti Yiè nKuyie nkèèmu n sáútìi,
kɛ cɔuté m báammìi.
11 N dootitɔbè kufɔ̃waá nkuù bè pĩ nkè bè di ifɛi,
kè bɛ kɔ̃̀ntì au,
kè bè cokù mɛcãã nnè ifɛi kɛ wɛ̃ti.

7

Dafiti dɔ́mè Kuyie nhò kòńné

1 Fɛyènfè Dafiti dèntè fè Kuyie. Kuusi, Bɛnsamɛɛ wuɔ nkou kpéí.

2 N Yiè nKuyie n sɔri fɔ̃̀ɔ̃̀ borè,
n dɛɛténè bɛ̀è n fɛ̃́ũnko,
m patɛ.
3 Bè yàà bo n nété dicìrícìrì kɔ̃mɛ,
dicìrícìrì ɔ̃ɔ̃ pĩmmè kénété bá òmɔù báá fietɛ.

4 N Yiè nKuyie, kè m mènkɛ dɔ̀ɔ̀ bè n wátìrì tì
kè m mènkɛ cààrè,
5 Kè n fɔ̀ɔ́ mmɛyɛi n wèè n dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi,
kè nh ɛí n dùɔ̀ntɔbè kpɛrɛ dɛtetìrè,
6 n dùɔ̀ntɔbèɛ nni mbɛtì ké n nintɛ,
ké n yɛ̃̀ɛ̃rɛ, ké n kuɔ,
kékũnné n yètìrì mutɑ̃́ɑ̃́ mmiɛkɛ.

7 N Yiè nKuyie nyítɛ́ kécómmú,
kàa miɛkɛɛ bè yè,
baao n dùɔ̀ntɔbè bɛ̀è miɛkɛ n cɔ́ú,
n kónné fɔ̃́ nwèè te tibeéntì.
8 Ibotí imɔuu tíí nha borè,
kàa mbo kɛĩ̃nkè kɛ ì bakɛ́.
9 Kuyie nfɔ̃́ nwèè bekùnè ibotí,
n kónné n naatí kpéí,
n yí cààrè dèmarè.

10 Cónné bɛnitiyɛibɛ caàrìmè,
kékpénkùnnɛ bɛsààbè,
fɔ̃ nwèè yɛ̃ bɛnìtìbè yèmmè,
nè bɛ yɛntotí,
a tú Kuyie nku kɛ wenni.

11 Kuyie nkuù tu n kó kudɔpìkù,
kuù dɛɛrí bɛsààbè.
12 Kuyie nkuù bekùnè timɔ́mmɔnti,
kɛ né yóù sɑ̃ã̀.

13 Kòo nitiyɛiwe í cèètɛ ò sɔ̃ũ o siè ndi,
kɛ deenko o tãmmù.
14 Ò màátí tìì kpàrìnɛntì yóó we nkuɔ,
ò sɔ̃ũ ìì pie nyóó we ntã.
15 Ò kuɔ̀ mmɛyɛi nkó tipɔutì nti,
ò pùó mmɛsoùmmè mmɛ,
kɛ yóó pɛité siyáàbìsí.
16 Ò keù difɔ̃̀tìrì ndi kɛ dì cũmpùnko,
ò doti ò keú dìì fɔ̃̀tìrì miɛkɛ nkɛ.
17 Ò dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi ndoti o yuu ĩnkè nkɛ,
ò yóù kùù yonku doti o tĩnnì ĩnkè nkɛ.

18 N yó nsãntímu n Yiè nKuyie,
kù tumè timɔ́mmɔnti yiè,
n yó ndièmmu kɛ bie ntibómbonti,
kɛ déúkùnko Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè ku yètìrì.

8

Kuyie nkpeńnìmè kɛ dɔ̀ɔ̀ onìtì kòò dɛu

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè kɛ biennè kubómbonku.

2 Ti Yiè nKuyie nha yètìrì feímu
kɛtenkè kɛmɔu miɛkɛ.

A yètìrì dɛumu kɛ sèńté tiwɛtì,
n yó nda sãntímu.
3 Ibí nè ibíbénní bo ndiè nkɛ da santí,
ii kó yɛnɔ̀ peri a dùɔ̀ntɔbè diɛbè,
a dootitɔbè diɛbè í piɛti tináaǹtì.

4 Kè n wùó nkɛĩnkè a nɔu kó mutɔ̃mmú,
otɑ̃̀nkù nè siwɑ̃̀ã a dɔ̀ɔ̀ dè,
5 m báá yà onìtì tu wè kàa yɛ̃ o kpéí,
n yí yà onìtì yie ntu wè kàa dàkɛ o kpéí.
6 Kuyie nha ò dɔ̀ɔ̀ kòò sãkɛ dònnè fɔ̃ nwe,
kàa ò duɔ́ ntikpetì nè diyetìdiɛrì.
7 Koò duɔ́ nha dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà kòò dè bakɛ́,
kàa ò baá ndɛmɔu.
8 Tipìètì nè inààkɛ nè tikpasĩntòo,
9 nè sinɔɔ nè siyĩĩ
nè dèè kó dimàà bo mɛniɛ mmiɛkɛ.

10 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha yètìrì feímu
kɛtenkɛ̀ kɛməu miɛkɛ.

9

Kuyie ndɛɛrímɛ̀ bɛcĩ̌rìbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ fɛ́ũ̃nko bɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀ kɛ biennɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ mɛtammɛ̀
daamɛ̀ kpɛrɛ.

2 N Yiɛ̀ nKuyie n yó nda sãntí nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛməu ndi,
kénnáá nha kó tidiɛtì.
3 Fɔ̃̃ te kɛ̀ nh aunɛ̀ diwɛ̀ì,
kɛ dièmnɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ kɛ da sãntí,
fɔ̃ nKuyie nha bakému kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩ̀nkɛ̀.

4 N dootitəbɛ̀ bótìrì bɛ fɔ̃nkó nyɛ,
kɛ duò kɛ kɔ̃ nha ìikɛ̀.
5 Fɔ̃̃ n kòḿmú kɛ kpa n kpéí,
kɛ kari a kpàátìkàrì kɛ bekùnɛ̀ timɔ́mməənti.

6 A puotìmu bɛ̀ɛ̀ í da báá,
kɛ kɔù bɛnitiyɛibɛ,
kɛ ũũtì bɛ yètɛ̀ paíí sɑ̃̃à.
7 Fɔ̃̃ kùɔ ti dootitəbɛ̀ kɛ bɛ̀ dèè,
kɛ pùɔ mbɛ ɛkɛ̀ pái pái,
kɛ̀ ti yɛ̀ mbɛ kpéí.

8 Kuyie nkpàátirìmu sɑ́̃à,
kɛ fìí nku kpàátìkàrì tibeéntì kpéí.
9 Kuù bakɛ́ kutenkù nɛ̀ timɔ́mməənti,
kɛ bekùnɛ̀ ibotí kɛ̀ dɛ̀ sìɛ́.

10 N Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃̃ tu bɛ̀ fɛ́ũ̃nko wè kó disɔ̀rì,
Bɛ̀ sɔ̀rì fɔ̃̃ borɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mɔ̀nnì.
11 Bɛ̀ɛ̀ da yɛ́̃ bɛ̀ da duɔ́mmu bɛmáà,
kɛ yɛ́̃ fɔ̃ nKuyie nha í yóumɛ̀ bɛ̀ɛ̀ da waà.

12 Ndièmnɛ̀ kédéúkùnko ti Yiɛ̀ nKuyie,
kuù kàri ku kpàátìkàrì ĩ̀nkɛ̀ Siyɔ̃̃,
mpĩ̃ɛ̃kùnɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ diɛmɛ̀ ibotí miɛkɛ.
13 Kuù bekùnɛ̀ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀,
kɛ yɛ́̃ bɛcĩ̌rìbɛ̀ kpéí,
kù í yɛ̀ mbɛ̀ɛ̀ kuɔ mbɛ kpéí.

14 N Yiɛ̀ nKuyie, n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
wénté n níi᷅mbɛ̀ n diinko mɛ̀ɛ̀ sémmɛ̀,
fɔ̃̃ n dɛɛrínɛ̀ mukũũ.
15 Kɛ̀ nní ndièmnɛ̀ diwɛ̀ì
kɛ da sãntí Siyɔ̃̃ kɔbɛ tĩ̀nnì miɛkɛ,
a n dɛɛtémɛ̀.

16 Yɛbotɛ̀ duò yɛ̀ keú yɛ̀ɛ̀ fɔ̃̀tɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ yɛ̀ dii tìì cùɔ̀tì yɛ̀ pĩĩ.

17 Kuyie mbɛnkúmu kù tu kù,
kɛ dɔɔri timɔ́mmɔnti,
kòo yɛiwe dii tìì mátì ò pĩĩ.

18 Bɛnitiyɛibɛ tati kudɔnkù nku,
nɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛmɔu yɛ̀ɛ̀ yɛ̃̀ nKuyie.
19 Kuyie nyí yóó yɛ̃̀ mbɛcĩ̀rìbɛ̀ kpɛ́í,
ocĩ̀rì í yó nkémmú dɛ̀marɛ̀ kémɔ́ntɛ́ kɛ̀ dɛ̀ɛ deè.

20 Kuyie nyítɛ́ kɛ́cómmú,
báá yóu kòo nìtì weè na,
bekénɛ̀ yɛbotɛ̀.
21 N Yiɛ̀ nKuyie nhãnné yɛ̀ kufɔ̃waá,
kɛ̀ yɛ̀ɛ bantɛ́ yɛ̀ tumɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ.

10

1 Dɛ̀ yĩmɛ n Yiɛ̀ nKuyie nkàa dɛ́tɛ́?
Dɛ̀ dòmmɛ kàa sɔ̀ri mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mɔ̀nnì?

2 Bɛnitidɔnnibɛ̀ mɔ̀kɛ sipɔɔ nsi,
kɛ fɛ́ũ̃nko bɛcĩ̀rìbɛ̀,
kɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ bɛ̀ pĩĩ.
3 Dɛ̀ ɔ̃ nnaatimu onitiyɛiwe ò dɔ́ kédɔɔ̀ tì kpɛ́í,
kòò fiètɛ otɔù kpɛrɛ dɛ̀ nhò naati,
kòò sɑ̀ɑ́ nKuyie.
4 Onitiyɛiwe ɔ̃ nnɑ́ɑ́nnɛ̀ tɛpɔ̀tɛ̀ ntɛ kɛ tú:
Kuyie nyí kpetì òmɔù,
kù ketɛ́ ké í bo.
Tiì bo o yɛ̀mmɛ̀ sɑ́ɑ̀.
5 Ò dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ yíémmu sɑ́ɑ̀,
ò í banní Kuyie mbeéntì,
ò aúmmu o dootitɔbɛ̀ bɛmɔu.
6 Kòò nàá nho yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ kɛ tú:
N yí doti bìtì,
mɛyɛi nyí yó n yà bìtì bìtì!

7 Kòo nùù mɔ̀kɛ tináaǹsĩntì,
siyáàbìsí nɛ̀ mɛciìmmɛ̀,
kòo náaǹtì tu tiyɛiti ò í náá ntimɔ́mmɔnti.
8 Ò ɔ̃ɔ̃ okɛ dihɛì takɛ́ nkɛ,
kɛ́kuɔ wèè í cààrɛ̀ mùmamù disɔ̀rì
kɛ ɔ̃ ntũ̃ũ̃ nkɛ pakɛ́ ocĩ̀rì.
9 Ò ɔ̃ nhokɛ kutúúkù nku,
mɛdétimɛ̀ dicìrícìrì kɔ̃mɛ,
kɛ pakɛ́ ocĩ̀rì,
kóò kpààkɛ kétannɛ́ ticùɔ̀tì miɛkɛ.
10 Ò ɔ̃ɔ̃ kúkúmu, kébakɛ,
kéyɑ̃kɛ ocĩ̀rì.
11 Kòo yɛ̀mmɛ̀ dò nKuyie nyɛ̃̀ nho kpɛti,
kɛ dò nkù í dakɛ o kpɛti ĩ̀nkɛ̀,
kɛ dò nkù í wúó nhò dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀.

12 Kuyie, nyítɛ́ kɛ́cómmú,
Kuyie, nyoutɛ a nɔ̀ùtɛ̀!
Báá yɛ̃̀ mbɛcĩ̀rìbɛ̀ kpɛ́í.
13 Dɛ̀ yĩ̀mɛ kòo yɛiwe da daú,
kɛ tú a í yóó ò kpetínné?

14 A wúómmu ocĩ̀rì áàrìmɛ̀ kɛ fɛ̃ũ̀rì,
fɔ̃̀ɔ̃̀ ò kómmú.
Ocĩ̀rì duɔ́ nfɔ̃́ nwe omáà,
fɔ̃̀ɔ̃̀ dàkɛ dɛciribirɛ kpɛ́í.
15 Pɔntɛ oyɛiwe wɛ̃rímú,
yietí we o yɛi,
dɛitɛ we a ììkɛ̀.
16 Ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ tu okpààtì sɔ̃̌ã̀,
bɛ̀ɛ̀ í da yɛ̃́ bɛ̀ í yó nkpaá a ɛì.

17 A kemmumu bɛcĩ̀rìbɛ̀ dɔ́ tì,
kɛ náríkùnko bɛ yɛ̀mmɛ̀,
kɛ yo bɛ̀ tu mù.
18 Kɛ kommu iciribí nɛ̀ bɛ̀ fɛ̃ũnko wè,
kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkòo nìtì bá ndɔɔrinɛ̀ otɔù muwɛ̃rímú.

11

Kuyie nwùómmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yɛnfɛ̀.

Kuyie mborɛ̀ n dɛ nsɔri,
di bo yĩmɛ kɛ dɔ̀ nní ncokù yɛtãrɛ̀ miɛkɛ tɛnɔ̀tɛ̀ kɔ̃mɛ?
2 Bɛyɛibɛ fĩ mbɛ tãnnɛ̀ ndɛ,
bɛ̀ sɛ̀unko bɛ pie nyi,
kɛ sɔri dibiìnnì miɛkɛ kɛ bo tã wèè yɛ̀mmɛ̀ wenni.
3 Kɛ̀ dihɛì cààrɛ̀,
onitisàù bo dɔɔ̀ ba?

4 Kuyie mbo ku cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
ku kpààtìkàrì bo kɛĩ̀nkɛ̀ nkɛ,
kù wùómmu bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu,
kɛ yɛ́ bɛ yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ dòmmɛ̀.
5 Kuyie nyɛ́mu osààwè nɛ̀ oyɛiwe bɛ yɛ̀mmɛ̀,
kù í dɔ́ oyonkuwe.
6 Kuyie nyóó cũũnní yɛhããkũ̃ɔ̃ nyɛ nɛ̀ mɛhããkpɛ̀rìmɛ̀ bɛnitiyɛibɛ ĩ̀nkɛ̀,
bɛ kó tiyeti dɛ ntú.
7 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu timɔ́mmɔnti yiɛ̀ nwe,
kɛ dɔ́ wèè dɔ̀ɔri timɔ́mmɔnti,
bɛ̀ɛ̀ pĩ ntimɔ́mmɔnti bɛɛ̀ yóó kù yà.

12

Bɛyɛibɛ sũũmmɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yɛnfɛ̀ kɛ biennɛ̀ kukùtìdùkù iwɛ̃ĩ̀ ini kɔku.

2 Ti Yiɛ̀ nKuyie nti dɛɛté,

bɛnitisààbè dèèmu,
timɔ́mmɔnti yɛmbè í kpaá.
3 Bá wè ò wátìrì otɔù nwe,
koò kpènti kòo yèmmè né bo mèdémè.
4 Kuyie nkuɔ bɛnitikpɛntìbè,
nè bèè nàánnè sifeí.
5 Bèè tu:
Ti nɔ̀ yɛè tu ti kó muwɛ̃rímú,
ti nɔ nkɛ náámmu,
we mbo na ké ti baaté.

6 Kè Kuyie ndɔ̀:
Mí nKuyie m bo ítɛ́ kɛ́cómmú,
bè fɛ̃́ũnko bèè sénnìbè kpéí
nè bɛcĩ̃rìbè bèè kuɔ̀,
m bo dɛɛtɛ́ bè sènkèrì bè.

7 Kuyie nnáaàntì dò mpáíí nwe
kɛ dò mmɛsɔɔ mbè pũńné mè fɛhããtofɛ,
kè mè wenkɛ mɛsàà.
8 Fɔ̃́ nti Yiè Kuyie,
fɔ̃̃́ yó nti kãnkɛ́ bɛnìtìbè biè mbotí.
9 Bá kè dɛ kó bɛnìtìbè bo tipíìtì timɔu,
bá kè bɛyɛibɛ sũũ nkutenkù.

13

Onìtì dɔ́mè Kuyie nhò dɛɛtɛ́ kè dè ò ɔɔtí

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

2 Kuyie ndɛ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kàa dentɛní n kpéí?
Dè yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kàa yóu kè n da yà?
3 Dè yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kè iyĩ̃̀kɛ nè mɛyɛ̀ncaàrìmè yɛwe yɛmɔu kɔ̃mɛ kè dèɛ deè m
miɛkɛ?
Dè yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kè n na n dootitɔbè?
4 N yiè nKuyie nwénténí kékeè n tú mù,
kɛ́ n yíɛ́ muwɛ̃rímú,
n yàà bo kú.
5 Kè n dootitɔbè báá yĩ bè n na,
dè yàà bo narikɛ n dootitɔbè n yĩ̃kɛmè.

6 N yɛ́́mu a túmè mɛsàà nyiè,
kè n yèmmè naati a n dɛɛtémè.
N Yiè nKuyie, n yó ndiè nkɛ da sãntímu,
a n dɔ̀ɔ̀ mèè sàà nkpéí.

14

Onitiyɛiwe kó mɛborimɛ

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Tiyɛìntì tiì ɔ̃ɔ̃ yĩ Kuyie nyí bo!
Bè càkɛmu, bè dɔ̀ɔ̀ri isɔkɛ kpɛrɛ ndɛ,
òmɔù í bo bɛ miɛkɛ wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà.

2 Ti Yiɛ nKuyie mboní kɛĩnkɛ̀ nkɛ kɛ wúó mbɛnìtìbɛ̀,
kɛ bo yà wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ kɛ kù waà.
3 Bɛmɔu bɛ̀ fetimu kɛ càkɛ,
òmɔù í bo wèè dɔ̀ɔri mɛsàà mbá omáà.

4 Kuyie mbéimu kɛ tú: Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ sàà í yɛ́ dèmaràà?
Kɛ soú n nìtìbɛ̀ kɛ bɛ̀ yo mbá bɛ̀ í dakɛ n kpɛtaà?

5 Kufɔ̃waá n yóó bɛ̀ autému kɛ̀ bɛ̀ nkpeutí,
kɛ yɛ́ Kuyie nkommumɛ̀ bɛsààbɛ̀.
6 Di paankonɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀ mbɛ bɛ kpɛrɛ kɛ̀ ifɛi yóó di pĩ,
kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tumɛ̀ bɛ kó disɔ̀rì.

7 Mɛdɛɛtímèɛ yènní Siyɔ̃ɔ̃ kédɛɛté Isidayɛɛribɛ!
Kuyie mbo wɛ̃tɛ kétɛ́nnɛ́ní dìì mɔ̀nnì ku nìtìbɛ̀,
dɛ̀ bo narikɛ Sakɔbu kɔbɛ,
Isidayɛɛribɛ bo nyãnku.

15

Kuyie ndɔ́ ku kɔbɛ ndommɛ̀

1 Dafiti yènfɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie nha yóó cɔuté we a cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ?
We n yó mbo a tãsààrì ĩnkɛ̀?
2 Wèè borimɛ wenni wènwe kòò tũ ntimɔ́mmɔnti,
kɛ náá mmɔ́mmuɔ ntìì boní o yèmmɛ̀.
3 Wèè í wátìrì bɛtɔbɛ̀, wèè í caàri o kou,
wèè í sɑ̃ɑ̃́ nho cɛ̃pɛɛtitɔù.
4 Wèè yetírí Kuyie nyetɛ bɛ̀, kɛ cɔú bɛ̀ɛ̀ kù dé,
kòò bɛ́i ndìì nùù bá kɛ̀ dì ò yóù wèe dì dɔ̀ɔ̀.
5 Wèè í penni o díítí kɛ dɔ́ mucɔ́ntimu,
wèè ɔ̃ɔ̃ í ncɔuté ticuuti kécaàrɛ̀ wèè naati.

Wèè dɔ̀ɔri mɛmmɛ dèmarɛ̀ báá ò nampɛ.

16

Kuyie ndɛɛtɛ́ wè kó diwèì

1 Dafiti yènfɛ̀.

Áú Kuyie! Nni nkãnké,
fɔ̃ɔ̃́ tu n kó disɔ̀rì.
2 N Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃ɔ̃́ m bakɛ́,
m péú fɔ̃ɔ̃́ máà borɛ̀ diwèì.

3 Bɛsààbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dihɛì miɛkɛ
bɛɛ̀ tu bɛnitimɔ́mmɔmbɛ n dé bɛ̀.
4 Bɛ̀ɛ̀ kɔ̀rì yɛbɔkɛ̀ borɛ̀,
m báá kɔtɛ bɛ̀ feu dɛ̀ bɛ kó iwũɔ̃,
m báá fié bɛ kó iwũɔ̃,
n keté kɛ báá aatɛ kéyú bɛ bɔkɛ̀ kó yɛyètɛ̀.

5 N Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃ɔ̃́ tu n kpɛrɛ dɛmɔu,

fɔ̃ɔ̃ n duɔ n dɔ dɛ̀,
n kpɛti timɔu bo ɑ nɔu miɛkɛ nkɛ.
6 A n duɔ́ ndɛ̀ n naatimu,
dɛ̀ tu dɛsààrɛ̀ ndɛ n kpɛ́í
kɛ n duɔ ndiwɛ̀ì.

7 N sãntímu Kuyie nkùù n tiè,
bá kɛyènkɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ ɔ̃ n dentɛmmu dɛ kó itié.
8 M buɔ́ n Yiɛ̀ nKuyie nku sɑ̃ɑ̃,
kù m bonɛ̀mu, m bɑ́á kpeutɛ.
9 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ naati,
kɛ̀ n dièɴnɛ̀ diwɛ̀ì.
10 Kɛ yɛ́ kɛ dò mbá kɛ̀ n ku,
m bá nkpɑá kufɔ̃ti miɛkɛ,
kɛ yɛ́ ɑ í yóó yóumɛ̀ ɑ kou kòo pããkɛ.
11 A m bɛnkɛmu mufòmmu kó kucɛ,
kɛ yo nni mbonɛ̀ kɛ n duɔ ndiwɛ̀ì.

17

Wèè í cɑàrɛ̀ mùmɑmù ò mɔɔmɛ̀ Kuyie mmɛteèmmɛ̀

1 Dɑfiti kó ibɑ́ɑmmìi.

N Yiɛ̀ nKuyie, keè n dɑ mɔ́ú tì, kɛ́ n kónnɛ́,
keè n dɑbònnì kɛ́keè m bɑ́ɑmmìi,
siyɑ́ɑbìsí í bo m miɛkɛ.
2 Fɔ̃ɔ̃ yó m bekɛ́nɛ̀,
fɔ̃ɔ̃ yó m pútɛ́ n naatimu.
3 A yɛ́mu n yɛ̀mmɛ̀, ɑ n séúmu kɛyènkɛ̀,
kɑ̀ɑ n fiɛ ɑ í yóó yà tìmɑtì,
tìì bo n yɛ̀mmɛ̀ tìì yìèní n nùù.
4 A náɑǹtì tìì n ni,
kɛ n yennínɛ̀ mmɑ́à bɛyɛibɛ kó icɛ.
5 N tũmmu weti weti ɑ cɛ,
n tɑ̀ɑkɛ í kpeutí.

6 Kuyie n dɑ yumu kɛ́ yɛ́ ɑ yó n tɛ́nnɛ́mɛ̀,
kɛ́ntɛ́ m bíɛ́kɛ̀ kɛ́keè n dɑ nɑ́á ntì.
7 Bɛnkɛ ɑ sɑà n diɛmɛ̀ fɔ́ nwèè dɛɛrí bɛ̀ɛ̀ wɑnti disɔ̀rì ɑ borɛ̀,
kɛ bɛ̀ fɛ̀kù bɛ dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ.
8-9 N ni nkɑ̃nkɛ́ kunɔmpòkù ɔ̃ nkɑ̃nkɛ́mɛ̀ tɛnɔnnìtɛ̀,
bɛnitiyɛibɛ bɛ̀ɛ̀ n fɛ́ɛ̃nko bɛ kpɛ́í,
ɑ nni ndíɛ́kɛ́ ɑ kó mɛdɛ́ɛ̀.
N dootitɔbɛ̀ yonkubɛ bɛ̀ɛ̀ n fitɛ́ bɛ kpɛ́í.

10 Bɛ̀ í mɔkɛ mɛsémmɛ̀,
bɛ̀ nɑ̀ɑ́nnɛ̀ sipɔɔ nsi.
11 Bɛ̀ tũ n nɑɑcɛ̀i nsi,
kɛ n fitɛ́ kɛ wɑnti kɛ́ m bɔ nkɛtenkɛ̀.
12 Bɛ̀ dònnɛ̀ dicìrícìrì ndi dìì dɔ́ képĩ nkɛ̀ dɛ̀ dì ɔɔtí,
musĩmmù mùù òkɛ difɑ̃pèù kɛ díí.

13 Kuyie mbɑ́ɑtí kɛ́ bɛ̀ kpɑnnɛ̀,

kɛ́ bɛ̀ bɔ nkɛtenkɛ̀,
youtɛ a siè kɛ́ n dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛnitiyonkubɛ.
14 A bɛ̀ kùɔnɛ̀ a kpàrìsiè, kɛ́ bɛ̀ dèè páíí,
bɛ̀ bá nkpaá bɛfòùbɛ̀ miɛkɛ,
nii mbɛ mɛnétiimɛ a sùɔ́ mmɛ̀ bɛ kpéí,
kɛ̀ bɛ bíí yà̀ kɛ́nsànnɛ̀ kɛ́súɔ́ mbɛ yaàbí.
15 Mí n wetímu kɛ yóó da yà,
m bo entɛ dìì mànnì n yóó da yàmu kɛ́nsànnɛ̀.

18

Dafiti dèntèmè kɛ sãntɛ Kuyie
(Wéntɛ́ 2 Sammuyɛɛri 22.1-51)

1 Bɛdèmbɛ̀ dièmmɛ̀ Dafiti Kuyie ntɔ̃ntì yènfɛ̀. Ò do dèntɛ̀ dɛ kó fɛyènfɛ̀ Kuyie nhò dɛɛtɛ́ dìì mànnì ndi nɛ̀ o dootitɔbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ Sauri.

2 Kòò béi nkɛ́ dɔ̀:
N Yiɛ̀ nKuyie n da dómu,
fɔ̃̀ tu n kó muwɛ̃rímú.

3 N Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃̀ n te n sɔri fɔ̃̀ borɛ̀,
fɔ̃̀ tu n kó kupèrìkù kùù n kãnkɛ́,
fɔ̃̀ tu n kó kudɔpìkù,
fɔ̃̀ tu okperì wèè n dɛɛrí,
fɔ̃̀ tu n kó tɛcɛ̃kpetɛ̀ n sɔri tèɛ̀ miɛkɛ,
fɔ̃̀ tu n dɛɛtíwè wèè n dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛyɛibɛ,
4 Kuyie nyètìrì ndɛu,
n ku n yu kɛ̀ kù n dɛɛtɛ́nɛ̀ n dootitɔbɛ̀.
5 Mukũũ ndo m boúmu kɛ́ n fitɛ́,
mɛniɛ mmɛèɛ̀ pũɔ̃̀ nkɛ kɔù kɛ̀ mèɛ donnɛ́ n kɔ̃mbùɔtì.
6 Kudɔnkù kó iwɛ̃ĩ ii do n cɛ̃̀ɛ̃̀tɛ,
kɛ̀ mukũũ nkó ticùɔtì nduɔ́ n yìikɛ̀.
7 Dɛ̀ do n di kɛ̀ n yú Kuyie nku,
kɛ́ ku nkuɔ́nnɛ̀,
kɛ̀ kùu keè n tammɛ̀ ku cĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ m báammìi tuɔkoo ku borɛ̀.

8 Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ aá,
kɛ̀ yɛtãrɛɛ sãntɛ̀ kɛ́aá,
ku miɛkɛ pɛikɛ mɛɛ̀ kpéí.
9 Kɛ̀ kuyukú nyiɛní Kuyie nwũɔ̃̀,
nkɛ̀ fɛhããdɛɛnfɛ̀ yìɛní ku nùù nɛ̀ ihããpɛ́mpɛ́rí.
10 Kɛ̀ kùu bíi ntiwɛtì kɛ́cútɛ́ní,
kɛ́ncutiní kɛ na yɛwɛtisùɔ̀.
11 Kɛ dekɛ oĩnkɛ̀mbàrì, kɛ puù,
kɛ́mpùtì kuyaakù miɛkɛ.
12 Kɛ̀ yɛwɛtisùɔ̀ kù fitɛ́,
kɛ̀ yɛwɛtɛ̀ diɛyɛ̀ kù cɛ̃̀ɛ̃̀tɛ,
kɛ̀ dɛ̀ sɔ̀ù kɛ dò ndibinni cũmpuri.
13 Kɛ̀ kuwenniku diɛkù yìɛní ku ìikɛ̀
Kɛ̀ yɛwɛtɛ̀ pɛ̃nkù nɛ̀ yɛmátã́rɛ̀ nɛ̀ ihããpɛ́mpɛ́rí.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpéú kɛĩnkɛ̀ fɛtaafɛ̀ kɔ̃mɛ,

kè bè yo Kuyie nkùu bakέ kɛĩnkè nè kɛtenkè ku tammè.
Kè fɛtaafè mátấrè duòní,
kè muhãấ ncóú.
15 Kè fɛtaafè nwéí tipíìtì timɔu,
kè Kuyie ntãũ ku pie ntipíìtì timɔu.
16 Kè kùu pɛɛ kè dàméèrì fũ̃ feité,
kè kùu wei kè kɛtenkè miɛkɛɛ feité.

17 Kè kùu youtɛní ku nɔ̀ùtè kɛĩnkè,
kɛ n yṹ mmɛniɛ mmiɛkɛ kédennɛní.
18 Kuù n dɛɛrínè n dootitɔbè,
nè n sĩ̃mbè bèè wɛ̃rímú pɛ̃ɛ̃té n kɔ̃mu.
19 N do bo mɛsémmè miɛkɛ nkɛ kè bè n cɛ̃ɛ̃tɛ,
kè Kuyie mmɛ nní nni mbonè.
20 Kɛ n dènnɛní difɔ̃̀tìrì miɛkɛ,
kɛ nh òmpùnnɛ kù n dɔ́ mèè kpéí.

21 Kuyie nni nyietí n dɔɔri mèmmɛ dèè sìé.
N wennimu kè kù n yietí mɛsàà.
22 N tũmmu Kuyie nkó kucɛ,
n yí yetɛ ku kpɛti matì.
23 N yí yeté ku kuɔ́ maì,
m mɛ n yí yeté ku tannùù marì.
24 N dɔɔrimu kù dɔ́mè.
N dakɛmu nyàà bo yeté mèè kpéí.
25 Kuyie nni nyietí n wetí kè dè màmè mmɛ,
n wennimu kè kù n yietí mɛsàà.

26 Kuyie, nwèè dɔ̀ɔri dèè wenni,
a we ndɔɔri dèè wenni.
Wèè tu onìtì mɔ́mmuɔ a we ndɔɔri timɔ́mmɔnti.
27 Wèè dò mpáíí, a ɔ̃ɔ̃ ò bɛnkɛmu amáà páíí.
Kòò tu oyɛiwe a nyɛ́ a bo ò yĩmè.
28 Fɔ́ɔ̃̀ dɛɛrí bɛsénnìbè
kɛ kɛ́kùnko sifeí yɛmbè.
29 N Yiè nKuyie nfɔ́ɔ̃̀ cɔ́unko n fìtírè,
fɔ́ɔ̃̀ m mí dibiìnnì miɛkɛ.
30 Kuyie nfɔ́ɔ̃̀ te kè n do n dootitɔbè.
Fɔ́ɔ̃̀ te kè n sèńté bɛ duotí.

31 Kuyie nkó kucɛ do mpáíí nwe,
kè ku náaǹtì tu timɔ́mmɔnti,
kè kù dò nkudɔpìkù kɛ kãnkù bèè sɔ̀ri ku borè.
32 Kuyie nkuù tu ti yiè,
Kuyie mbo kumáà ndi,
kuù máà tu dipèrì dìì ti kãnké.
33 Kuyie nkuù n duɔ mmuwɛ̃rímú,
kuù wèńkùnko n cɛ.
34 Kuù te kè n tààkɛ cãã tɛhontè kpɛyi kɔ̃mɛ.
Kuù te kè n còḿmú ditennì ĩnkè.

35 Kuù m bɛnkú dikpànnì,

kɛ n teénnè kè n nɔ nkɛ yũ̃ mmutãmmù.

36 N Yiè nKuyie nha nɔ̀ùtè youtɛ tɛè n tɔ,
kɛ n kãnkɛ́ kudɔpìkù kõmɛ, kɛ n dɛɛrí,
nh õ̃ da yú kàa yiemmu kɛ́ n kpénkùnnɛ.
37 Fõ̃ɔ̃ te kè n kèrí mɛcãã,
bá n tààkɛ í seití.
38 M bè̀ti n dootitɔbè mbɛ kɛ bè nìntɛ,
kè n yí bè kùɔ bɛmɔu m báá wẽ̃tɛ.
39 M bè kèétɛ́ kéétɛ́mu kè bè còú kè m bè nàù,
bè báá na kɛ́ité, m bè namu.
40 Kuù n duɔ́ mmukpàrìwẽ̃rímú,
kɛ te kè n dootitɔbè m bɔ̀útɛ́.
41 Fõ̃ɔ̃ te kè n dootitɔbè bùtínné kɛ cokɛ́,
kè nh auté n sĩ̃mbè kɛ bè kɔ̀ù.
42 Kè bè kuɔ mbá ɔ̀mɔù í bè teénnè,
kè bè da kuɔ̀nnè fõ̃ nKuyie mbá a í bè cɔ̀ú.
43 M bè nàntɛmu kè bè naá nkutããyukú, kuyaakù tɔ kù
kè m bè nàù kucɛ kó tisãsɑ̃̀ɑ̃̀tì kõmɛ.

44 Kuù n dɛɛténè m botí kɔbɛ bèè yetɛ n kpɛti,
kɛ n nií nyibotí ììkè,
kè kubotí n yí yɛ́ kù naá n kó tidaatì.
45 Kè bɛpɔ̀ɔbè n sãntí,
kè m béi mmèmáà bèɛ yie n kpɛti.
46 Kè bè cĩ̀tɛ kɛ kpeutí,
kɛ yièní bɛ sɔ̀rè miɛkɛ.

47 N Yiè nKuyie mbomu kuù tu n kó dipèrì.
Ndéúkùnkonnè ku yètìrì, kuù tu n dɛɛtíwè.
48 Kuyie nkuù m pèìri,
kɛ te kè ibotí m bɔ̀útɛ́.
49 Kuù n dɛɛrínè n dootitɔbè,
kɛ te kè n nɔ n kpantídèntɔbè,
kuù n dɛɛrínè bɛnitiyonkubɛ.
50 Dɛè kpéí nte kè n yó nkù sãntí ibotí cuokè,
kɛ diè nkɛ déúkùnko ku yètìrì.
51 Kuù dɛɛrí ku kóo kpààtì,
koò dɔ̀ɔri mɛsàà wenwe kù tããtɛ́ wè,
wenwe Dafiti nè o yaàbío sɑ̃́ɑ̃̀.

19

Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dè dɛè bɛnkú kù dɛumè

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

2 Kɛĩ̃nkè bɛnkúmu Kuyie ndɛumè,
kè tiwɛtì bɛnkú kù pĩ mmùù tõmmú.
3 Bá dìì yiè kè dì nàá nditɛrì kù dɛumè,
bá kèè yènkè kè kè nàá nkɛtɛkè kù dɛumè.
4 Dè í tú nè tináaǹtì, dè í tú nè yɛtannɔ̀,
ɔ̀mɔù í yo dɛ tammè.
5 Kè dɛ náaǹtì né pité kutenkù kumɔu,

kɛ̀ bɛ̀ tì kèè itemmànkɛ imɔu.

Kuyie ndɔ̀ɔ̀ diyiè cĩɛ̃tɛ̀ kɛĩnkɛ̀ nkɛ.
6 Kɛ̀ dì ɔ̃ nyɛtìní kɛ do nwèè tùótɛ́ o pokù bàmbà,
kɛ dò ndikɔ̃m̀bùɔ̀ yiè nwèè kèrí o cɛ kɛ̀ dɛ̀ ò naati.
7 Kɛ̀ dì ɔ̃ɔ̃ yènní ku ntemmànku kénkérí kéta kutɛkù,
dɛ̀marɛ̀ í yennínɛ̀ di iìnkù.

8 Kuyie nkuɔ́ dò mpáíí nwe kɛ duɔ̀ mmufòmmu,
ku tannɔ̀ tu yɛmɔ́mmɔnyɛ nyɛ, kɛ ciìnko bɛsĩntíbɛ̀.
9 Kuyie ndɔ́ dɛ̀ wennimu kɛ náríkùnko mɛyèmmɛ̀,
ku tannɔ̀ dò mpáíí nwe kɛ náríkùnko inuɔ.
10 A bo ndémɛ̀ Kuyie ndɛ̀ wennimu,
dɛ kó fɛdédíéfɛ̀ ɔ̃ mbo sɑ̃ã̀ nwe.
Kù tããté tì wennimu kɛ tú timɔ́mmɔnti.
11 Tì wenninɛ̀mu mɛsɔɔ,
kɛ pɛ̃nkù mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kuwenniku.
Tì wɛ̀ɛ̀tinɛ̀mu mɛcekùɔ̀,
kɛ pɛ̃nkù mɛcekɔ̀bɛ́mmɛ̀ kunaatí.

12 A dɛ̀ tiènnɛ̀ mí nwe a kóo tɔ̃ntì.
Wèè yié nha kpɛti ò péúmu mucɔ̃́ntimu diɛmù.
13 We nyɛ́ o yetímɛ̀? N cĩɛ́ n yí yɛ́ mèɛ̀ yɛi,
14 Nkãnkɛ́ mí nha kóo tɔ̃ntì kɛ̀ tɛfentɛ̀ bá m pĩ,
kɛ̀ nní nwenni kɛ báá dɔɔ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ̀.

15 Áú Kuyie! Cɔutɛ́ n náaǹtì nɛ̀ diwɛ̀ì,
kécɔutɛ́ tìì bo n yèmmɛ̀.
N Yiè nKuyie nfɔ̃́ɔ̃ tu n kó dipèrì, n kóo donti.

20

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀.

2 Kàa bo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ ti Yiè nKuyie nda teennɛ̀,
kunku Kuyie nSakɔbu do tũ nkù nda kãnkɛ́.
3 Kù mbo ku cĩɛ̀tɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ da teennɛ̀,
kù mboní Siyɔ̃ɔ̃ tãrì kɛ da cúɔ́.
4 Kù báá yɛ̀ nha pãrɛ̀ kpéí,
kùu cɔutɛ́ iwũɔ̃ a kù feu ì kɛ tuɔ̀.
5 Kù da duɔ́ nha yèmmɛ̀ dɔ́ dɛ̀ dɛmɔu,
kétũnnɛ a dɔ́ kédɔɔ̀ tì timɔu.
6 Kɛ̀ ti nyíúnɛ̀ diwèì kù da teennèmɛ̀ kàa na,
kɛ̀ ti còńnné mɛnakùmɛ̀ kó mɛcannimɛ̀ nɛ̀ ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì.
Ti Yiè nKuyie ndɔɔ̀ a kù mɔɔ dɛ̀ dɛmɔu.

7 N yɛ́mu kɛ dò nti Yiè nKuyie ndɛɛrí okpààtì kù tããté wè,
kɛ boní ku cĩɛ̃tɛ̀ kɛĩnkɛ̀ koò teenní,
koò dɛɛrínɛ̀ ku wɛ̃rímú diɛmù.
8 Bèmabè tɑ́ bɛ kpàrìsɛ̃ĩ nsi,
kɛ̀ bɛtɔbè tɑ́ bɛ sɛ̃ĩ.
Tínti mɛ nyu ti Yiè nKuyie nyètìrì ndi.
9 Kɛ̀ bɛ̀ bótìrì kɛ duò,

kɛ̀ tínti biɛ cómmú teii,
ti í nɑmpú.

10 Kuyie nteennɛ̀ okpààtì,
kɛ̀ tì dɑ yu á keè.

21

1 Bɛ̀ dièmmɛ̀ Dɑfiti yɛ̀nfɛ̀.

2 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛ̀ nɑɑtimu okpààtì ɑ mɔkɛ mèɛ̀ kpéí mmuwɛ̃rímú,
ɑ ò teennɛ̀mu kɛ̀ dɛ kó diwɛ̀ì diɛrì ò bo.
3 A ò duɔ́mmu o yɛ̀mmɛ̀ dɔ́ dɛ̀,
ɑ í ò yetɛnɛ̀ ò dɑ mɔɔ dɛ̀.
4 A ɔ̃ɔ̃ ò conɛ̀ mɛsàà mmɛ,
kóò òó mmɛsɔɔ nsààmɛ̀ kó dipìì
5 Ò dɑ mɔɔ mufòmmu mmu kàɑ mù nhò duɔ́,
koò yìé yɛwe kòo fòmmu òkɛ̀ mɛdiè.
6 Fɔ̃ɔ̃ ò dɛɛté kòo yètìrì dɛukɛ,
fɔ̃ɔ̃ ò dɛ̀úkùnnɛ koò duɔ́ ndiṣɑ̃nni.
7 Koò dɔ̀ɔri mɛsàà ndiɛmɛ̀ sɑ̃ɑ̃,
kòo duɔ̀ ndiwɛ̀ì ɑ borɛ̀.
8 Okpààtì duɔ́ nhomáà ndi Kuyie,
nɛ̀ Kuyie nkùù bɑké kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀
ku kó mɛsàà nkpéí nkɛ ò fìíkúmɛ̀ teii.

9 Okpààtì, ɑ yóó nintɛmu ɑ dootitɔbɛ̀,
ɑ yóó pĩmmú bɛ̀ɛ̀ dɑ níí.
10 A yóó feiténí dìì yiè ké bɛ̀ tɑnné fɛhɑ̃ɑ̃tofɛ miɛkɛ nkɛ,
ti Yiɛ̀ nKuyie mbo bɛ̀ mɑɑnko nɛ̀ kɛmiɛkɛ kɛ̀ bɛɛ cɔ́útɛ́.
11 A yóó kuɔmu bɛ kó fɛyɑnfɛ̀,
bɛ yɑàbí nɛ̀ bɛ botóo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
12 Bɛ̀ dɔ́ kɛ dá dɔɔ̀ mɛyɛi mmɛ,
bɛ̀ wɛ̃nné kɛ bo dɑ cɑkɛmu,
bɛ̀ mɛ nyí yóó nɑ.
13 A yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ bútínné kécokému,
kàɑ mbɛ̀ tɑ̃ũ ipie.

14 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛ ɑ wɛ̃rímú diɛmù,
ti diè nkɛ dɛ́úkùnko fɔ̃ɔ̃ yètìrì ɑ wɛ̃rímú kpéí.

22

Kuyie ndɛ̀ yĩmɛ kàɑ n yóu?
1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dɑfiti yɛ̀nfɛ̀ bɛ̀ diè nfɛ̀ nɛ̀ mɛtɑndɑɑmɛ̀.

2 Áú Kuyie! Áú Kuyie!
Dɛ̀ yĩmɛ kàɑ n yóu?
Kɛ̀ n kuɔ̀ nkɛ kuɔ̀ mbá ɑ í n dɛɛrí?
3 Kuyie, nh ɔ̃ ntũũ nkɛ kuɔ̀mmu kàɑ dò nyúó,
kɛ̀ nní nyié nkɛ kuɔ̀ mbá n yí ompu.

4 Kɛ̀ fɔ̃ɔ̃ né tú wèè dò mpáíí,
kɛ kɑri ɑ kpààtìkàrì kɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ dɑ sɑ̃ntí.

5 Ti yɛmbɛ̀ do duɔ́ nfɔ̃́ nwe bɛmáà,
bɛ̀ do búɔ́ fɔ̃́ nwe kàa bɛ̀ dɛɛrí.
6 Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ kuɔ́nnɛ̀ fɔ̃ nwe kàa bɛ̀ dɛɛté.
Bɛ̀ do ĩkú fɔ̃̀ɔ̃̀ ĩnkɛ̀ kàa bɛ̀ dènnìnko ifɛi.

7 Mí n naá ndibɛù ndi!
N tɛ̃́nkɛ í tú onìtì,
bɛnìtìbɛ̀ bɛməu sàã́ mmí nwe,
kubotí kumɔu sènkɛ̀rì mí nwe.
8 Bɛnìtìbɛ̀ bɛməu n yàu kɛ daúmu,
kɛ cɔ̃́ũ kɛ́hɛ́unko bɛ yɔ.
9 Kɛ náá n kpɛ́í nkɛ tú:
Ò yɛ̃ nhò duɔ́ nhomáà ndi Kuyie,
kuù tũntɛ o kpɛti,
ò yɛ̃ nkù ò dɔ́mu,
kù tũ nhò dɛɛté.
10 N Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃̀ɔ̃̀ n dènnɛní n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ,
fɔ̃̀ɔ̃̀ n duɔ́ nho miɛ̀.
11 Bɛ̀ m pɛité kɛ n duɔ́ fɔ̃ nwe,
nɛ̀ m pɛitɛ́nímɛ̀, Kuyie nfɔ̃̀ɔ̃̀ ǹ te.
12 Mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ mɛɛ̀ ǹ tɔ́kɛ́nɛ̀, a bá n dɛ́tɛ́nɛ̀,
òməù í bo wèè bo n tee.

13 Yɛnaadakɛ̀ pɛ́u yɛɛ̀ ǹ fitɛ́,
Basãã naadakɛ̀ yɛɛ̀ n cɛ̃̀tinɛ̀.
14 Yɛ̀ ààtɛ tinùùtì nti kɛ bo m pĩ,
kɛ dò ndicìrícìrì dìì pĩ nkɛ kontí.
15 N wɛ̃rímú muù sũɔ̃too mɛniɛ mbɛ̀ còúmmɛ̀ kɛtenkɛ̀ mɛ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ n kũɔ̃̀ bɔ̀kíí,
kɛ̀ n kɔ̃mbùɔ̀tì yìɛ̀tɛ mɛkùɔ̀ nkɔ̃mɛ.
16 N níí kuù kpeí tiyaàkpetì kɔ̃mɛ,
kɛ̀ n nɔ́ndɛnfɛ̀ dàri n dáandaakù.
A n dɔú nkufɔ̃ti bènnì ndi.

17 Simɔ́ siì n cɛ̃̀ɛ̀tɛ kɛ bo n cáákɛ́,
bɛnitiyɛibɛ bɛɛ̀ n dií kɛ bo m pĩ,
kɛ dùùtɛ n naàcɛ̀i nɛ̀ n nɔu.
18 N yɔkɛ̀ mɛdiɛ̀ mmɛ kɛ̀ n kũɔ̃̀ feité.
N dootitɔbɛ̀ n wùómmu kɛ m pakɛ́,
19 kɛ totí n yààtì,
kɛ tãũ tɛ́tɛ́ n yaàbòrì.

20 Fɔ̃́ nKuyie, nha bá n dɛ́tɛ́nɛ̀,
fɔ̃̀ɔ̃̀ tu n wɛ̃rímú,
cokéní mɛcãã kɛ́ n teennɛ̀.
21 N dɛɛtɛ́nɛ̀ dikpàrìsiɛ̀,
kɛ́ n dɛɛtɛ́nɛ̀ yɛmɔnìì.
22 N dɛɛtɛ́nɛ̀ dicìrícìrì nùù,
kɛ́ n dɛɛtɛ́nɛ̀ yɛpaanaadayiè.

A n teemmu,
23 m bo nnáá nha kpɛ́í n kɔbɛ cuokɛ̀,

m bo ndɑ sãntí ditĩnnì cuokɛ̀.
24 Díndi bɛ̀ɛ̀ dé Kuyie, nsãntínɛ̀ kù,
díndi Sɑkɔbu yɑàbí dimɔu, ndɛ́úkùnkonɛ̀ ku yètìrì.
Díndi Isidɑyɛɛri yɑàbí dimɔu, nkpeutínɛ̀ ku ìikɛ̀.
25 Kù ɔ̃ɔ̃ í n wúónko mɛsémmè yiɛ̀ nho sémmè miɛkɛ,
kù í ò yetírí,
kù ɔ̃ɔ̃ í nhò bùtínné,
kòò kù kuɔ́nnɛ̀ kù ɔ̃ɔ̃ kéntɛ́mu.

26 M bo ndɑ sãntí ditĩnnì diɛrì cuokɛ̀,
kédɔɔ̀ bɛ̀ɛ̀ dɑ dé bɛ cuokɛ̀ m béi ntì.
27 Bɛcĩ̀rìbɛ̀ yóó dimu kénsànnɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ wɑà nKuyie nkɛ̀ bɛ̀ nkù sãntí,
kénfòù kémɔntɛ.

28 Itemmànkɛ imɔu kɔbɛ yóó dentɛnèmu Kuyie nkpéí,
bɛ̀ wɛ̃tinímu ku borɛ̀,
ibotí imɔu kɔbɛ yóó nínkúmu ku ìikɛ̀.
29 Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tumɛ̀ okpààtì,
kuù bɑké ibotí imɔu.
30 Bɛ̀ɛ̀ duɔ́ kɛtenkɛ̀ miɛkɛ bɛmɔu bɛ̀ yóó kɔ̃nkɛmu ku ìikɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tɑti kudɔnkù bɛ̀ bo nínkú ku ìikɛ̀.
Mí n fòù Kuyie nkpéí nkɛ,
31 kɛ̀ n yɑàbí yó nkù ntũ,
kénɑ́kɛ́ ku kpéí mbɛ bí,
32 kɛ̀ ìi nɑ́kɛ́ bɛ yɑàbí kù dɔɔ̀ dɛ̀
kɛ dɛɛtɛ́ ku kɔbɛ.

23

Kuyie nkuù tu n cɛ̃nti
1 Dɑfiti yènfɛ̀.

Kuyie nkuù tu n cɛ̃nti kɛ̀ n tú ku kó fɛpièfɛ̀
n yí yóó mɔ́ntɛ́ dèmɑrɛ̀.
2 Kuù nh omɔ̀pùnko timusũũtì borɛ̀,
kɛ n kɔrìnɛ̀ mɛniɛ nyííkú dɛ̀ só.
3 Kuù n kpénkùnko,
kɛ m bɛnkú kucɛ sààkù,
ku yètìrì dɛu mɛ̀ɛ̀ kpéí.
4 Kɛ̀ n kèrí dibiìnnì diɛrì miɛkɛ
m bɑ́ nyĩɛ̀kù dèmɑrɛ̀ kɛ yɛ́ kù m bonèmɛ̀,
kɛ tɔ kunɑɑcɛ̃ndùɔ̀kù kɛ m bɑànɛ̀,
kɛ tɔ kunɑɑcɛ̃mpààti
dɛɛ̀ n duɔ̀ ndikɔ̃mɔ̀bùɔ̀.

5 Kù n duɔ̀ mmudiì mmu,
n dootitɔbɛ̀ ìikɛ̀,
ɑ nconɛ̀ diwɛ̀ì ndi kɛ wɑ́ɑ̀rì mɛkɔ̀fɔ̃ɔ̃mɛ n yuu,
kɛ píɛnko m bòòfɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ cou.
6 Diwɛ̀ì nɛ̀ mɛsɑà dɛ̀ yó nni mbonèmu yɛwe yɛmɔu,
kɛ̀ nní mbo ɑ cĩɛ̃tɛ̀ n fòmmu mumɔu.

24

Kuyie ntatimɛ̀ ku cɛ̃̀tɛ̀

1 Dafiti yènfɛ̀.

Kuyie nkuù te kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo kɛ miɛkɛ,
kuù te kutenkù nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo ku miɛkɛ.
2 Kuyie nkuù fìí nkɛtenkɛ̀ dàméɛ̀rì ĩnkɛ̀,
kuù kɛ̀ fìí nyikó nyĩnkɛ̀.

3 We mbo na kédekɛ Kuyie ntãrì?
We mbo na kéta ku cɛ̃sàátɛ̀ miɛkɛ?
4 Wèè nɔu wenni kòo yèmmè dò mpáíí,
wèè í duɔ́ nho yèmmè yɛbɔkɛ̀,
wèè ɔ̃ɔ̃ í mpariku kɛ né soú.
5 Weè yóó pétɛ́ Kuyie nkó mɛsàà,
Kuyie nho dɛɛtíwè yóó wè kòńnému.
6 Bɛ̀ɛ̀ wanti Kuyie mbɛ kpɛrɛ yó mmɛ ndò,
bɛ̀ɛ̀ wanti Kuyie nSakɔbu do tũ nkù.

7 Di yíɛ́ kéokùnnɛ yɛbòrɛ̀,
okùnnɛnɛ̀ yɛbòrɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo nɛ̀ dimɔ̀nnì,
kòo kpàátì diɛwèe ta.
8 We ntu dɛ kóo kpàátì diɛwè?
Kuyie nku, kù kpeńnìmu,
kuù tu okɔ̃m̀bɔ̀teu.
9 Yíɛ́ kéokùnnɛ yɛbòrɛ̀,
okùnnɛ yɛbòrɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do bonɛ̀ dimɔ̀nnì,
kòo kpàátì diɛwèe ta.
10 We ntu dɛ kóo kpàátì diɛwè?
Kuyie Mpakɛdaa nwe,
kuù tu okpàátì diɛwè.

25

N Yiɛ̀ nKuyie m bɛnkɛ a cɛ kɛ́ n cɛ̃́ɛ̃ n yɛi

1 Dafiti yènfɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie m búɔ́ fɔ̃́ nwe.
2 N Yiɛ̀ nKuyie n duɔ́ nfɔ̃́ nwe m máà,
A báá yóu kɛ̀ n di ifɛi,
n dootitɔbɛ̀ bá n na kényãnku.
3 Bɛ̀ɛ̀ da duɔ́ mbɛmáà ifɛi í bɛ̀ pĩĩ,
ì yóó pĩ mbɛ̀ɛ̀ da yetɛ bèmbɛ.

4 N Yiɛ̀ nKuyie, m bɛnkɛ a cɛ,
n niité icɛ a dɔ́ nní ntũ nyì.
5 M bɛnkɛ timɔ́mmɔnti kó kucɛ kɛ́ n tié,
fɔ̃ɔ̃̀ tu Kuyie nkɛ n dɛɛrí.
N yĩkú fɔ̃ɔ̃̀ ĩnkɛ̀ yɛwe yɛmɔu.
6 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha báá yɛ̃̀, nha ti kuɔ̀mmɛ̀ mɛsémmɛ̀
kɛ ti dɔɔri mɛsàà nsɑ̃́ɑ̃̀.
A sémmɛ̀ nɛ̀ a sàà ndɛ̀ bomu nsɑ̃́ɑ̃̀.

7 Bá ndenniní n do dɔɔri mèè yɛi,
nè n yetémè n kpaá bɛ ndìì mɔ̀nnì,
a sà mèè kpéí bá n yɛ̃̀.
A niti mèè kpéí nyɛ̃́ n kpéí.

8 Kuyie nwennimè kɛ dɔɔri dèè wenni,
dɛè te kè kù bɛnkú onitiyɛiwe ò dò nkétũnnɛ kùù cɛ.
9 Kɛ kerinè bèè kɛ̃́kùnko bɛmáà timɔ́mmɔnti miɛkɛ,
kɛ bè bɛnkú ku kó kucɛ.
10 Kuyie nkó itié nwennimu, kɛ tú imɔ́mmɔnyi,
bèè kù taunnè kɛ tũ nku kuɔ́ bɛ kpéí.
11 Ti Yiè nKuyie nnè a kó diyètìrì kpéí,
n cĩɛ̃́ n yɛi, mè dɛumu.
12 Kòo nìtì dé ti Yiè nKuyie,
kù ɔ̃ɔ̃ ò bɛnkɛmu kucɛ ò dò nkétããté kù.
13 Dɛ yiè nhɔ̃ɔ̃ di diwèì ndi,
kòo bíi tiekɛ dihɛì.
14 Kuyie mbɛnkúmu ku kó disɔ̀rì kpɛti bèè kù dé,
kɛ bè bɛnkú ku taummè tié.
15 M buɔ́ Kuyie nku sɑ̃́ɑ̃̀,
kuù yó m píté ticùɔ̀tì tìì m pĩ.

16 Wénténí m bíékè ké n kuɔ́ mmɛsémmè,
n kpa n kou nwe kɛ sénní.
17 Kukɔ̃m̀bɔ̀dorí kuù m bo,
n dennɛ kukɔ̃m̀bɔ̀dorí miɛkɛ.
18 Wéntɛ́ n sémmè nè n fɛ̃ũtímè,
ké n cĩɛ̃́ n yɛi mmɛmɔu.
19 Wéntɛ́ n dootitɔbè sũmè,
bɛ miɛkɛ kɛè ǹ cɔ̀ú.
20 Nni nkãnké ké n dɛɛté,
kè m bá nsɔri a borè kédi ifɛi.
21 M búɔ́ fɔ̃́ nwe, fɔ̃ɔ̃̀ yó n teennè,
kè nní ndò mpáíí kɛ wenni.
22 Áú, Kuyie! Dɛɛté Isidayɛɛribɛ
nè bɛ áàrìmè mɛmɔu.

26

Dafiti tumè Kuyie nhò kòńné
1 Dafiti yènfè.

Ti Yiè nKuyie n kónné,
n tũmmu a kuɔ́,
n yĩkú fɔ̃́ɔ̃̀ ĩnkè nè n yèmmè mɛmɔu,
n yí yóó nampɛ.
2 Ti Yiè nKuyie, n wéntɛ́,
n yáákɛ́, fɛité n yèmmè.

3 M búɔ́ fɔ̃́ nwe kɛ bàa a kó mɛsàà,
n kérí a kó timɔ́mmɔnti miɛkɛ nkɛ.
4 N yí katìnè siyáàbìsí yɛmbè,
n yí nɛitinè mɛyèmmè mèdémè yɛmbè.

5 N yí dɔ́ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi mbɛ kó ditĩnnì,
n yí katìnɛ̀ bɛnitiyonkubɛ.

6 N Yiɛ̀ nKuyie n yóó nitɛ n nɔu nsi kɛ́bɛnkɛ n wennimɛ̀,
n firì a wũɔ̃tɔ̀nnì ndi,
7 kɛ da sãntí,
kɛ náá nha kó mɛsàà mmɛmɔu.
8 N Yiɛ̀ nKuyie, n dɔ́mu kɛ́ mbo a cĩɛ̃tɛ̀,
a wɛ̃rímú bo tɛ̀ɛ̀ miɛkɛ.

9 Bá n wɛ̃nnénɛ̀ bɛyɛibɛ kɛ́kuɔ,
bá n wɛ̃nnénɛ̀ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀.
10 Bɛ nɔu tú sisĩnsì nsi,
bɛ̀ bɛ̀ duɔ̀ nticuuti nti kɛ dɔ́ bɛ̀ɛ bɛ̀ kòńné.
11 N tũmmu a kuɔ́,
n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ́ n dɛɛtɛ́.
12 N kérí kucɛ sààkù nku.
M bo nsãntí n Yiɛ̀ nKuyie nku nìtìbɛ̀ tìkú dɛ̀.

27

Ti Yiɛ̀ nKuyie nkãnkémɛ̀ wèè sɔ̀ri ku borɛ̀
1 Dafiti yènfɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie nkuù m mí kɛ n dɛɛrí, n yí yĩɛ̃kù òmɔù.
N Yiɛ̀ nKuyie nkuù kãnké n fòmmu, n yí dé òmɔù.
2 Kɛ̀ bɛnitiyɛibɛ n tɔ́ɔnnɛ̀,
kɛ dɔ́ kɛ́ n cáákɛ́ tikpasĩntì kõmɛ.
N dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n wanti,
bɛɛ̀ yóó bétɛ́ kéduó kɛtenkɛ̀.
3 Bá kɛ̀ fɛkpàrìnafɛ n dintɛ́, kufɔ̃waá mbá m pĩ,
kɛ̀ n dootitɔbɛ̀ dɔ́ kɛ́ n dokénɛ̀,
m baa nyĩkú a ĩnkɛ̀ nkɛ.
4 N dɔ́ dɛ̀marɛ̀ máà ndi mɛdiɛ̀ nkɛ dɛ̀ mɔ̀ú ti Yiɛ̀ nKuyie:
M bo mbomɛ̀ ku cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ sɑ̃́ɑ̃̀,
kɛ wúó nku sàà,
kɛ dakɛ ku cĩɛ̃tɛ̀ kpéí.
5 Dɛ̀ndɛ kù yóó nni nkãnkémɛ̀ mɛyɛi ndiyiè yɛiri yiè,
kɛ̀ nní nsɔri ku cĩɛ̃tɛ̀,
kɛ̀ kù n dee nku pèrì ĩnkɛ̀,
mɛyɛi nyí yó n nintɛ dɛ̀.
6 N sĩĩmmu n dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n fitɛ́,
n yóó fiému yɛsãã nkó iwũɔ̃ ku cĩɛ̃tɛ̀ kéndiè,
kédéúkùnko ku yètìrì.

7 Áú n Yiɛ̀ nKuyie! N kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ́ n teennɛ̀,
n kuɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwe, n kéntɛ́.
8 N dèntɛní a béi ntì nti kɛ tú: N wammúnɛ̀!
N Yiɛ̀ nKuyie, n da waàmmu.
9 Bá m bútínné, a miɛkɛ bá m pɛikɛ,
fɔ̃́ nwèè n dɛɛrí bá m bɔntóo.
Bá n yóu fɔ̃́ n Yiɛ̀ nKuyie,
fɔ̃́ɔ̃̀ n dɛɛrí.

10 N cicɛ nɛ̀ n yɔ̃ kɛ̀ bɛ̀ n dootóo,
fɔ́ nyó n cɔutɛ́mu.
11 N Yiɛ̀ nKuyie, m bɛnkɛ a cɛ,
n dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ bo,
n niité kucɛ sààkù.
12 Báá yóu kɛ̀ n dootitɔbɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ dómɛ̀,
bɛ̀ sɔ̃ǹté kɛ n wátìrìmu,
bɛ̀ dó mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù mmu sɑ́ɑ̃́.
13 Dɛ̀ na nni ndòmmɛ
kɛ̀ n do í yɛ́ kɛ dò m bo yà a kó mɛsàà kɛtenkɛ̀ kiɛ ĩnkɛ̀?

14 A mbúɔ́ Kuyie, kpénkùnnɛ amáà,
yáúkùnnɛ a kɔ̃ntì, mbúɔ́ Kuyie.

28

Wèè tɔ́ɔnnɛ̀ mukũũ nhò bàámmɛ̀ Kuyie
1 Dafiti yɛnfɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie n kuɔ̀nnɛ̀ fɔ́ nwe,
fɔ́ɔ̃ tu dipèrì dìì n kãnké,
bá ncĩɛ́ké kɛ̀ n kuɔ̀ nkàa cĩɛ́ké,
n tati kudɔnkù nku.
2 Kénté m báammìi n da báá nyì.
Keè n da yumɛ̀ kɛ tú a n tee.
N yuo n nɔu nsi a cɛ̃sààtɛ̀ bíékɛ̀ kɛ da báá.

3 Bá n wɛ̃nnénɛ̀ bɛyonkubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi,
bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nnáá mbɛ kɔbɛ diwɛ̀ì kó tináaǹtì,
kɛ̀ mɛyɛi nné píékɛ́ bɛ miɛkɛ.
4 Dɔɔ̀ bɛ bɛ tɔ̃mmú dòmmɛ̀, bɛ yɛi ndòmmɛ̀,
yietí bɛ bɛ yɛi mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
Duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi ndo bɛ yɔ ĩnkɛ̀.
5 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ í dakɛ a teèmmɛ̀ kpéí
nɛ̀ a pĩ mmùù tɔ̃mmú,
ti Yiɛ̀ nKuyie nha bɛ̀ bɔ nkɛ báá bɛ̀ íi.

6 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì ndɛu,
kù kɛèmɛ̀ m báammìi.
7 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù n kãnké,
kuù tu n kó kudɔpìkù,
n ku n duɔ́ mmáà,
kuù ǹ teénnɛ̀ kɛ̀ n yèmmɛ̀ naati,
n yó ndiè kɛ ku nsãntí.

8 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù kãnké ku kɔbɛ,
kuù tu tɛcɛ̃kpetɛ̀ kɛ dɛɛrí kù tããté wè.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛɛté a kɔbɛ, fɔ́ɔ̃ bɛ̀ te,
dɔɔ̀ bɛ mɛsàà, a ntú bɛ kóo cɛ̃nti, ntɔ bɛ sɑ́ɑ̃́.

29

Kuyie mpèúmɛ̀ ku tammɛ̀

1 Dafiti yènfè.

Díndi kɛĩnkè kɔbɛ déúkùnkonè Kuyie nyètìrì,
sãntɛnè ku, kù dɛu mèè kpéí nkɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú.
2 Déúkùnnɛ ti Yiè nKuyie nyètìrì,
nínkúnè ku ìikè ku cɛ̃sààtè miɛkɛ.

3 Ti Yiè nKuyie nkpeńnìmu, kuù te kè fɛtaafè pèú,
kè kù pèú mɛtammè mɛniɛ n yĩnkè,
kuù bakɛ́ mɛnédiɛmè.
4 Ti Yiè nKuyie nkuù pĩɛ̃kù nè muwɛ̃rímú,
ti Yiè nKuyie nkuù pèú mɛtammè kperímè.

5 Ti Yiè nKuyie nkuù pèú kè dɛtekperè duò.
Ti Yiè nKuyie nkuù kèkíí Dimaa kó dɛtekperè.
6 Kuù duɔ́ nkè Dimaa kó yɛtãrè yằnku kunaabiiku kɔ̃mɛ,
kè Edimɔɔ tãrì yằnku dipaanaabii kɔ̃mɛ.

7 Ti Yiè nKuyie nkuù pèú kè fɛhããdɛènfè yiè.
8 Kuyie nkuù pèú mɛtammè kè dikpáà sằnti,
kuù duɔ́ nkè Kadɛɛsi kpáà sằnti.
9 Kuyie nkuù pèú mɛtammè kè dɛtie nsãnti,
kuù pèú kè tifãã̀tì yòrì dikpáà.

Ku cĩɛ̀tè miɛkɛ bɛmɔu kè bè tu ku yètìrì ńdɛu.
10 Ti Yiè nKuyie nkuù do bakɛ́ fɛtadiɛfè mɔ̀nnì,
kuù tu okpààtì sɑ̃́ɑ̃̀.

11 Ti Yiè nKuyie nduɔ́ nha kɔbɛ muwɛ̃rímú,
pã bɛ mɛsàà, ké bè duɔ́ ndiwèì.

30

Kuyie nfòùkùnnɛmè Dafiti kòò kù sãntí

1 Dafiti yènfè bè do kpetírí Kuyie ncĩɛ̀tè kɛ diè nfè.

2 N da sãntí n Yiè nKuyie nha n dènnɛ mèè kpéí ndifɔ̃̀tìrì miɛkɛ,
a í yóu kè n dootitɔbè n na kɛ yãnku.

3 N Yiè nKuyie n kuɔ́nnè fɔ̃́ nwe,
kàa m miɛkùnnɛ.
4 Kuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ n dènnɛní kudɔnkù
n do dommú kufɔ̃ti nku kàa n fòùnkùnnɛ.

5 Díndi bèè tũ nKuyie,
ńdiènnè kɛ déúkùnko ku yètìrì,
nsãntínè ku, kù sà mèè kpéí.
6 Ku miɛkɛ í ɔɔtí kè bo bonkɛmè,
ku sàà mbo sɑ̃́ɑ̃̀ ndi,
yɛdabùò nhɔ̃ mbo kuyuoku nku,
kè dikũnweńnì ntú diwèì.
7 N yèmmè do dò n fííkúmu,
kè dèmarè í yó n nampɛ.

8 N Yiɛ̀ nKuyie nɛ̀ a kó mɛsàà nkpɛ́í,
fɔ̃̀ do n kpénkùnnɛ ditɑ̃́rì kɔ̃mɛ,
di mmɔ̀nnì kɛ m bùtínné kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀.
9 Kuyie n kuɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwe,
m bɑ́á nfɔ̃́ nwe
10 Kàa n kùɔ á cɔ̃ntɛ ba?
Kàa n tanné kufɔ̃ti a bo cɔ̃ntɛ ba?
Bɛcíríbɛ̀ bo na kénkpaá kɛ da sãntáà?
Bɛ̀ bo na kénkpaá kénáá nha kó timɔ́mmɔntaà?
11 Kuyie nha n kéntɛ́ ké n kuɔ́ mmɛséммɛ̀,
Kuyie nhá n teennɛ̀.

12 Fɔ̃́ɔ̀ dɛ̀ìtɛ n yɛ̀ncaàrìmɛ̀ kɛ n duɔ́ ndiwɛ̀ì,
Fɔ̃́ɔ̀ n dàtɛ́ kufɔ̀ɔ̀tɔ̃̀nkù kɛ n dàtínné tibanyààtì.
13 N yóó ndɛ́úkùnkomu a yètìrì nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu,
n yí yóó yóu m bo nda sãntímɛ̀.
N yó nda sãntímu sɑ̃́ɑ̀.

31

Kuyie nkãnkɛ́mɛ̀ Dafiti

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìèммɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀.

2 N Yiɛ̀ nKuyie n sɔrì fɔ̃́ɔ̀ borɛ̀,
bɑ́á yóu kɛ̀ n di ifɛi bìtì,
a sàmu n dɛɛtɛ́!
3 Kéntɛ́ m bíékɛ̀, n dɛɛtɛ́ mɛcãã,
Fɔ̃́ɔ̀ yó ntú n kó dipèrì kperì, tɛcɛ̃kpetɛ̀ tɛ̀ɛ̀ n dɛɛrí.
4 Fɔ̃́ɔ̀ tu n kó dipèrì, n kó tɛcɛ̃kpetɛ̀.
A nni nni kɛ n cɛ̃mmú,
a yètìrì bo dɛukɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í
5 Fɔ̃́ɔ̀ yó n dennɛ bɛ̀ n dií ntìì cùɔ̀tì,
kɛ yɛ̃́ fɔ̃́ɔ̀ n kãnkɛ́mɛ̀.
6 N Yiɛ̀ nKuyie nh ãnné m máà a nɔu miɛkɛ nkɛ,
a tú Kuyie nku timɔ́mmɔnti yiɛ̀, fɔ̃́ɔ̀ n dɛɛtɛ́.
7 A í dɔ́ bɛbɔɔféúbɛ̀,
n duɔ́ nfɔ̃́ nwe m máà.

8 N yóó nyãnku nɛ̀ diwɛ̀ì ndi a sàà nkpɛ́í,
a yàmɛ̀ n sémmɛ̀ kɛ banté n yɛ̀ncaàrìmɛ̀.
9 A í yóu kɛ̀ n do n dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ,
a n dɛɛtɛ́mu kɛ̀ n kèrí kɛ í yĩɛ̀kù.

10 N kuɔ́ mmɛséммɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mɛɛ̀ n dɛuté
n kɔ̃̀ntì tiì bɛ̀ìtɛ̀ kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ yɛ̀,
kɛ̀ n nuɔ nhòɲté.
11 N yóó kú mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
n yóó deè m bie iyɛntotí miɛkɛ nkɛ.
Mɛyɛi n dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ mɛɛ̀ dɛ̀ìtɛ n wɛ̃rímú,
n wɛ̃rímú sɔmmu muù dèè.
12 N kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ bɛɛ̀ te kɛ̀ m pɛɛtitɔbɛ̀ n sɑ̀ɑ̃́
n dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ te bɛ̀ɛ̀ n yɛ̃́ kɛ̀ bɛ̀ n yɔ̀tɛ,

bèè n yàu kè bè n yɔtɛ kɛ cokù
n naá kukũmbocíríkù nku.
13 Bè n yɛ̃ nhocíì kɔ̃mɛ mmɛ,
n naá nkukũntaacíríkù nku.
14 N yo bè náántɛmè mmɛ n kpéí kè kufɔ̃waá nni nhautɛ́,
bè wɛ̃nné bɛmɔu ndi kɛ n dónè mɛyɛi,
bè dàkɛmu kɛ bo n kuɔ.

15 N Yiè nKuyie, n duɔ nfɔ̃ nwe m máà,
fɔ̃ɔ̃ tu Kuyie kɛ n te.
16 N kpɛti timɔu ã fɔ̃ɔ̃ nɔu miɛkɛ,
n dɛɛténè n kpantídèntɔbè nè bèè ǹ fɛ̃ũnko.
17 N cɔuténè diwèì mí nha kóo tɔ̃ntì,
nè a sàà nkpéí n dɛɛté.
18 N Yiè nKuyie m báá da yú kédi ifɛi,
bɛnitiyɛibɛ bɛè dò nké ì di kɛ dɔ̀ yúó kékú.
19 Duɔ nkè bèè nàá nsiyáàbìsí osààwè kpéí kè bè dɔ̀ yúóó,
sipɔɔ yɛmbè nè mɛsenkùmè yɛmbè nè sifeí yɛmbè kè bèɛ cɪ̃ɛ́ké.
20 A sàà ndɛu mɛdiè mmɛ,
bɛnìtìbè bɛmɔu wùómmu a dɔɔrimè bèè da dé,
bè yɛ́mu a ãã̀ dè bèè sòri a borè.
21 A bè sòri a borè ndɛ kɛ bè kãnké bɛyɛibɛ kó mɛdíímmè,
kè bè bo a cɪ̃ɛ̀tè, kɛ détirinè iwátìi.

22 N Yiè nKuyie nnè mutɔ̃mmú a n dɔ̀ɔmè mɛsàà,
mí n dootitɔbè do cɛ̃ɛ̀tɛ wè bè ɔ̃ɔ̃ pi mèè botí dihɛì.
23 Dè do n dimu kè n yèmmè ndo n da déténè,
kàa mɛ nkèè n kuɔmmè kɛ da yu.

24 Ndónè ti Yiè nKuyie, díndi ku kó bɛsààbè,
ti Yiè nKuyie nkãnkému bèè kù tũ,
kɛ fɛ̃ũnko mɛdiè nsifeí yɛmbè.
25 Kpénkùnnɛ dimáà kɛ yáúkùnnɛ di kɔ̃ntì,
díndi bèè bùó ti Yiè nKuyie.

32

Kuyie ncɪ̃ɛ́ nwè mɔ̀kɛmè diwèì
1 Dafiti yènfè.

Dè nnaati Kuyie ncɪ̃ɛ́ nwè o yetímè,
kù ũté wè o yɛi.
2 Dè nnaati ti yiè nKuyie ntɛ́nkɛ í kaànnè wèè kó mɛyɛi,
dè nnaati wèè yèmmè wenni.

3 N do í dáa dìì mɔ̀nnì n yɛi nkè n wɛ̃rímú mùù dèè,
kè n níí ntũũ nkɛ mítìrì.
4 Kɛ yɛ́ a do m puotìmè kuyie nnè kɛyènkè,
kè n wɛ̃rímú dèè kè m mɔ̀té mupaakèntie kɔ̃mɛ.
5 M mɛ nda dáammu n yɛi,
n yí sɔ̀nnɛ n yetímè,
m béimmu kɛ tú n cààrè, kɛ da dáa n yɛi,

nkàa mè nni nhũté.

6 Dɛè te kè bɛsààbè dò nké nda báá ndimɔ̀nnì sààrì.
Bá kè mɛyɛi tùɔ̀kɛní fɛtaafè diɛfè kɔ̃mɛ mè báá bè nìntɛ.
7 Fɔ̃ɔ̃ tu n kó disɔ̀rì kɛ ɔ̃ nni nkãnké mɛháárìmè mɔ̀nnì,
M bo ndiè nkɛ da sãntí a n kãnké mèè kpéí.

8 Kè Kuyie ndɔ̀:
N yóó da tiémmu kɛ da bɛnkɛ kucɛ a dò nkétũnnɛ kù,
m bo nda duɔ̀ nyitié ké nda wúó nsɑ́ɑ̃̀.
9 Báá yɛi ntɛsãntè nè sãmmarímú dɛ kɔ̃mɛ,
bè ãà dè tisãnkéndántì nè iwɛ̃ĩ kè dè bo yie mbɛ kpɛti.

10 Oyɛiwe ɔ̃ nfɛ́ɛ̃ũrìmu mɛdiè,
kè Kuyie nyárí wèè kù duɔ́ nhomáà.
11 Díndi bɛsààbè nyãnkunè Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, diwèì ndi bo.
Díndi bèè yèmmè wenni mpĩɛ̃kùnè diwèì.

33

Ti bo ndièmmè kɛ sãntí Kuyie

1 Díndi bɛsààbè dí mpĩɛ̃kùnè diwèì,
ndéúkùnkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Díndi bèè yèmmè wenni di kó diwèì ndi di bo nkù sãntímè.
2 Sãntɛnè Kuyie nè dɛbémbénnè iwɛ̃ĩ kpɛrɛ,
sãntɛnè ku nè kubómbonku iwɛ̃ĩ tɛpíítè kɔku.
3 Dentènè fɛyɛmpànfè, mbíennè dɛbémbénnè, piɛtɛnè ku.

4 Kuyie nnáaǹtì tu timɔ́mmɔnti nti,
kè kù dɔ̀ɔ̀ri dè tu dɛmɔ́mmɔnnɛ.
5 Kù dɔ́ timɔ́mmɔnti nti nè dèè wenni,
kè ku sàà mpìéké kɛtenkè.
6 Ti Yiè nKuyie nkuù béi nkè kɛĩnkè dɔ̀ɔ̀,
kuù duɔ́ nkè siwɑ̃̀ɑ̃ ãnné.
7 Kuyie nkuù tìí ndàméèrì kó mɛniɛ,
kɛ mè ãnné dèmarè máà.
8 Kutenkù kumɔu kɔbɛ, ndénè ti Yiè nKuyie,
nkè bɛnìtìbè bɛmɔuu kù yɔ̀tɛ.
9 Kù ɔ̃ɔ̃ béimmu kè dèɛ dɔ̀ɔ̀,
kè kù béi ntì tì dɔ̀ɔ̀mu bàmbà.

10 Kuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ paa nyibotí dó kédɔɔ̀ tì,
kuù ɔ̃ɔ̃ caàrè bɛnìtìbè dó tì.
11 Kuyie nkuu dó tì ɔ mbomu sɑ́ɑ̃̀,
kè ku yèmmè dó tì mbo sɑ́ɑ̃̀.
12 Dè nnaati kubotí ti Yiè nKuyie mbaké kù.
Dè nnaati ti Yiè nKuyie ntããté bè kɛ bè te.

13 Ti Yiè nKuyie mbo kɛĩnkè nkɛ kɛ wúónní bɛnìtìbè bɛmɔu.
14 Kù kàri ku kàrì ndi kɛ wúó nkutenkù kɔbɛ bɛmɔu.
15 Kuù bè dɔ̀ɔ̀ mɛyèmmè bɛmɔu,
kù yɛ́mu bè dɔ̀ɔ̀ri dè dɛmɔu.

16 Fɛhããpɔ̀nnafɛ diɛfè fɛè í dɛɛrí okpààtì,

muwɛ̃rímú mudiɛmù muù í dɛɛrí dikɔ̃m̀bùɔ yiè.
17 Kàa yèmmè dò ntɛsãntè bo da dɛɛté a soú nha máà ndi,
tɛ wɛ̃rímú diɛmù í dennìnko onìtì mɛyɛi.
18 Ti Yiè nKuyie nkuù mɛ ndàkɛ bèè kù dé bɛ kpéí,
bèè bàa ku kó mɛsàà.
19 Kɛ bo bè dɛɛténè mukũũ̃,
kè dikònnì tanní bè nfòù.
20 Tínti buɔ́ Kuyie nku kuù ti teénnè,
kuù tu ti kó kudɔpìkù.
21 Ti yèmmè naatinè kuǹku,
Kuyie nsàmu, ti ku nduɔ́ ntimáà.
22 Ti Yiè nKuyie nha sàà nní nti bonè, ti búɔ́ fɔ̃ nwe.

34

Kuyie ndènnɛmè Dafiti iyɛ̃̀kɛ

1 Dafiti do dɔ̀ɔ omáà kuyɛìnkù okpààtì Abimɛdɛki ìikè,
kòo ò bèti kédeè kòo dèntè fèè yènfè nfɛ.

2 N yó nsãntímu n Yiè nKuyie nsɑ́ɑ̃̀,
ku sãnni báá dèè n nùù miɛkɛ.
3 N yèmmè naatinèmu n Yiè nKuyie,
díndi bɛsĩntíbè nkémmúnè n kù sãntímè kényãnku.
4 Di n wɛ̃nnénè kè tí nsãntí ti Yiè nKuyie,
tí nwɛ̃ nkédéúkùnko ku yètìrì.

5 N yu Kuyie nku kè kù yie,
kɛ n dɛɛténè n kó kukɔ̃m̀bɔ̀doróo.

6 Kàa bɔ̀úté Kuyie, nha yèmmè mɛè ɔ̃ɔ̃ cáté,
bá ifɛi tɛ́nkɛ bá nda bo.
7 Kòo sénnìwè kuɔ́ nti Yiè nKuyie nhɔ̃ɔ̃ keèmu,
kóò dɛɛténè mɛháárìmè mɛmɔu
8 Kuyie ntɔ̃nnì dii bàa bèè dé ti Yiè nKuyie
kɛ bè dɛɛrí.
9 Yáákénè kéyà Kuyie nwennimè,
dè nnaati wèè kù duɔ́ nhomáà.
10 Díndi Kuyie nkó bɛsààbè, nkù dénè,
bèè kù dé dèmarè í bè dónnì.
11 Yɛcìrícìrè mónnìmu yè dɔ́ dè kè dikònnì yè pĩĩ,
dèmarè í dónnì wèè bùɔ́ Kuyie.

12 M bí, kɔtɛnèní ké n kénté,
kè n di bɛnkɛ di bo ndé mèè botí Kuyie.
13 Kòò mɔù dɔ́ mufòmmu,
kɛ bo nfòù kè dè naati,
14 o nɔ́ndɛnfè bá nnáá ntináanyɛiti,
ò bá nsountɛ.
15 Wèe déténè mɛyɛi,
kéndɔɔri mɛsàà,
kénwaà nkunaatí kɛ kù bètì.
16 Ti Yiè nKuyie nwùómmu bɛsààbè,
kɛ yo bɛ dabùò.
17 Ti Yiè nKuyie nkpànnèmu bɛyɛibɛ,

kɛ bo bɛ̀ dèè kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ mbɛ kpéí.
18 Kɛ̀ bɛsààbɛ̀ kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
kù ɔ̃ɔ̃ keèmu kɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́nɛ̀ mɛháárìmɛ̀ mɛmɔu.
19 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbonèmu bɛ̀ɛ̀ yèmmɛ̀ cààrɛ̀,
kɛ dɛɛrí dɛ̀ di bɛ̀.
20 Mɛháárìmɛ̀ péu tuɔ̀kùnímu osààwè,
kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nhò dɛɛrínɛ̀ mɛ mɛmɔu.
21 Kɛ dakɛ o tùòti imɔu kpéí,
kɛ̀ bɛ̀ báá kéétɛ́ o kɔ̃ũ marì.
22 Mɛyɛi mmɛɛ̀ kɔ̀ù oyɛiwe,
Kuyie nyóó kpetínnému bɛ̀ɛ̀ nìí mbɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ wenni.
23 Kuyie nkuù dɛɛrí ku tɔ̃mbɛ̀,
kù í yóó kpetínné bɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri ku borɛ̀.

35

Kuyie nkòḿmúmɛ̀ ocĩrì
1 Dafiti yɛ̀nfɛ̀.

Kuyie nhá kpannɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ǹ kpànnɛ̀,
kɛ́dokénɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n dokùnɛ̀.
2 Ítɛ́ kɛ́túótɛ́ kudɔpìkù kusámpókù nɛ̀ kudiɛkù.
Cómmú kɛ́ n dɛɛtɛ́.
3 Youtɛ a kpɔ̃ɔ̃nnì nɛ̀ a cáúkù,
kébaao bɛ̀ɛ̀ n fɛ̃ɛ̃ũnko.
N nákɛ́ fɔ̃ɔ̃ tumɛ̀ n dɛɛtíwè.

4 Bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kɛ́ n kuɔ ifɛii bɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ̃kɛ,
bɛ̀ɛ̀ n dónɛ̀ mɛyɛi, ifɛii bɛ̀ pĩ kɛ̀ bɛ̀ɛ bótí bɛ fɔ̃nkúò,
5 kénaá ntiyontì kuyaakù tɔ tì.
Kuyie ntɔ̃nnìi bɛ̀ bɛ̀ti.
6 Bɛ cɛɛ naá ndibiìnnì kɛ́ankɛ,
kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì mbɛ̀ bɛ̀tì.
7 Bɛ̀ sɔ̀ɔ́ntɛ́ kɛ n dii ticùɔ̀tì nti,
kɛ n keù difɔ̃ɔ̀tìrì kɛ̀ m bo do kɛ́kú.
8 Mɛháárìmɛ̀ɛ bɛ̀ dɛ̀ɛ́tɛ́,
bɛ̀ɛ ta bɛ̀ dìí ntìì cùɔ̀tì miɛkɛ,
kɛ́do bɛ̀ keú dìì fɔ̃ɔ̀tìrì.

9 Kɛ̀ diwɛ̀ì ní nni mbo,
kɛ̀ nní nyɔ̃nku,
Kuyie nni nteenèmɛ̀ kpéí.
10 N náánnɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu ndi,
kɛ tú òmɔù í da dònnɛ̀ fɔ̃ nKuyie,
fɔ̃ɔ̃ɔ̃ ɔ̃ dɛɛtɛ́nɛ̀ ocĩrì wèè ò kpeńnìnɛ̀,
kɛ dɛɛrí osénnìwè nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ fɛ̀kù o kpɛrɛ.

11 Bɛ̀ nàá mbɛ̀ í yà tì nti,
Bɛ̀ m̀ bɛ̀kú nyí yɛ́ tì nti.
12 Kɛ̀ n dɔ̀ɔri mɛsàà nkɛ̀ bɛ̀ n dɔ̀ɔri mɛyɛi,
kɛ̀ m bo m máà.
13 N dootitɔbɛ̀ ɔ̃ mmɔ nkɛ̀ n dáátí kufɔ̀ɔtɔ̃nkù nku,
kébɛnkɛ n yɛǹcaàrìmɛ̀

kéboú dinùù kékɛ́kùnnɛ m máà kénsĩ̃ĩ̃,
kémmbáá nKuyie nsɑ́ɑ̃̀,
14 kéndò n népo yoo n tebitɛ, kè n yìikè ńsɔ̀ù,
kè n yèmmèɛ caàrè kéndò n yɔ̃ ku.

15 Kè n do dìì mɔ̀nnì bè né tíí ké nni ndaú,
kéwɛ̃nné ké nni ndɔɔri mɛyɛi,
kè bɛpɔ̀ɔbè n yí yɛ́ bè nni nnáá ntiyɛiti.
16 Bèè í dé Kuyie nnè bèè daú bɛnìtìbè
kè bè wɛ̃nné kɛ n daú mɛdiè,
kɛ maà nyɛbìè n kpéí.

17 N Yiè nKuyie nha yó nni nwúónkomaà?
N dɛɛténè bɛ kó kuyonku,
bè tu yɛcìrícìrè nyɛ.
18 M bo nda sãntí ditĩ̃nnì cuokè,
ké nda sãntí kubotí diɛkù cuokè.
19 N dootitɔbè bá nyãnku n kpéí,
bèè sɔ́nté kɛ n níí bè bá nni nhũũnnè inuɔ.
20 Bè í náá ndiwèì kó tináaǹtì bìtì!
Bè dàkii kɛ bo dɔ̀ɔ mɛyɛi mmɛ dihɛì kó bɛnitisààbè.
21 Kɛ aari tinùùtì kɛ tú: Àà ti da yàmu!

22 N Yiè nKuyie nha wúómmu dèè dɔ̀ɔri,
bá ncĩ́ɛ́ké, bá n déténè.
23 Kuyie nyítɛ́ ké n kónné!
N Yiè nKuyie nhentɛ kékpa n kpànnì.
24 N Yiè nKuyie nha wennimu,
n kónné kè bè bá nni ndaú.
25 Bá yóu kè n dootitɔbè dɔ̀:
Tóò! Ti do mɛ ndɔ́,
ti ò maankomu.
26 Bèè do n dɔ́nè mɛyɛi nkɛ yãnku,
ifɛii bè pĩ nkè dèɛ bè di,
ìi pĩ mbèè yèmmè do dò mbè m pɛ̃ɛ̃té,
kè bèɛ kɛ̃kɛ kè ifɛii bè pĩ.

27 Bèè yɛ́ nyí dɔ̀ɔmè mɛyɛi,
bɛ yèmmè ńnaati,
kè bè ḿbonè kunaatí
kénnáá nsɑ́ɑ̃̀ kɛ tú:
Déúkùnnɛ Kuyie nyètìrì kùù dɔ́ ku tɔ̃ntì kó mɛsàà.

28 Mí mmɔ́mmuɔ m bo nnáá nha wennimè,
m bo nda sãntí sɑ́ɑ̃̀.

36

Ti Yiè nKuyie mborè ndɛ mufòmmu bomè

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè ti Yiè nKuyie nkóo tɔ̃ntì Dafiti yènfè.

2 Oyɛiwe náá ntì tii n yóù,
ò tu dè ò bo ndé ba nkpéí Kuyie?
3 Ò tɑ̃́ omáà ndi,

ò í dɔ́ kɛ́bantɛ́ o yɛi nkɛ́ mè yetɛ.
4 Ò mɔ̀kɛ siyáàbìsí nsi kɛ soú,
ò í dɔ́ kɛ́bantɛ́ mɛsàà ntúmè.
5 Kòò duɔ wè ntotí o yèmmè mɛyɛi nkpɛti máà,
kɛ tũ nkucɛ yɛiku,
ò í yóu mɛyɛi.

6 Ti Yiè nKuyie nha sàà mmànnè tiwɛtì nti,
a dɔɔrimu a béi ntì kè dè feí tiwɛtì kɔ̃mɛ.
7 A wetí kè dè dɛumu kɛ mànnè a tãrè,
kàa beéntì cũmpúrì difɔ̃tìrì kɔ̃mɛ.
Kuyie nkuù teénnè bɛnìtìbè nè tikpasĩntì.
8 Kuyie nha sàà nwenni mɛdiè mmɛ.
Bɛnìtìbè dìékɛ́ a fiɛti déè mmɛ.
9 Bè yo nha cĩ̃tè sàà mmè kɛ sànnè,
kàa bè nìinko a sàà nkó kukó.
10 Fɔ̃ɔ̃ tu mufòmmu kũnnì,
fɔ̃ɔ̃ ti duɔ nkuwenniku.

11 A sàà nní mbonè bèè da yɛ́,
kàa nkómmú bèè yèmmè wenni.
12 Báá yie nkè tɛpòtè yiè nni nnintɛ,
báá yóu kòo yɛiwe nni mbɛti.
13 Bèè dɔɔri dèè í wenni bè duòmu,
bè domu bè í yóó na kéítɛ́.

37

Ti bo mbúɔ́mè Kuyie
1 Dafiti yènfè.

A miɛkɛ bá mpɛ́i bɛyɛibɛ,
a bá nyáá mbèè dɔɔri mɛyɛi.
2 Bè yóó kpeímu mɛcãã ntimútì kɔ̃mɛ,
kɛ́mɔ́tɛ́ tifããtì kɔ̃mɛ.

3 Duɔ nhamáà Kuyie nkéndɔɔri dèè wenni,
mbonè kunaatí dihɛì kù da duɔ ndì.
4 A yèmmè nnaatinè a Yiè nKuyie,
kù bo da duɔ nha yèmmè dɔ́ dè.

5 Duɔ nhamáà a Yiè nKuyie,
kɛ́ nkù bùɔ́,
kè kùu pĩ mmutɔ̃mmú,
6 kɛ́fei nha borimɛ sààmè kuwenniku kɔ̃mɛ,
kɛ́fei nha kó timɔ́mmɔnti diyiè ɔ̃ ncómmú yɛyɔ kɛ dòmmè.

7 Ndò nyúóó Kuyie nyìikè kɛ kù kèḿmú,
a miɛkɛ bá mpɛ́ì wèè kpɛrɛ yíé,
a miɛkɛ bá mpɛ́ì wèè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhò tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ mè.

8 Yóu kunaupíɛ́,
yóu kɛmiɛtonnìkè,
a miɛkɛ bá ncɔ́ú,

dɛ̀ ce mmɛyɛi mmɛ.
9 Kuyie nyóó dɛitɛmu bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri mɛyɛi,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kù duɔ mbɛmáà kɛ̀ bɛ̀ɛ tiekɛ dihɛì.
10 Dɛ̀ kpaá sámpɔ́ nwe kɛ̀ bɛyɛibɛɛ deè,
kàa waммú bɛ̀ do borɛ̀ a báá yà òmɔù.
11 Bɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ boo kɛ̀ bɛ̀ɛ tiekɛ dihɛì,
kémbonɛ̀ kunaatí nɛ̀ diwɛ̀ì mɔ́mmɔnni.

12 Onitiyɛiwe weè wantinɛ̀ osàù mɛyɛi,
kɛ méìrì o nɔ̀ùtɛ̀.
13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nné ò wùó nkɛ daú,
kɛ yɛ́ o yiè duunnímɛ̀.

14 Bɛnitiyɛibɛ bɛɛ̀ kpàtɛ bɛ kpàrìse,
kɛ deenko bɛ tãnnɛ̀,
kɛ bo dokénɛ̀ ocĩrì nɛ̀ osénnìwè,
kékuɔ bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni.
15 Bɛ se yóó kónté kékũũ bɛ direɛ nyɛ,
kɛ̀ bɛ tãnnɛɛ kékɛ́.

16 Dɛsámpórɛ̀ wèè wetí ò mɔ̀kɛ dɛ̀ wenni kɛ pɛ̃ɛ̃tému bɛyɛibɛ péu kó tikpàtì,
17 Kɛ yɛ́ Kuyie nyóó pɔntɛmɛ̀ bɛyɛibɛ wɛ̃rímú,
kéntɔ bɛsààbɛ̀.

18 Kuyie nyɛ́mu bɛ̀ɛ̀ yié nku kuɔ bɛ we màmɛ̀,
kù yóó bɛ̀ duɔ ndɛ̀ yó ntú bɛ kpɛrɛ ndɛ sɔ́ɔ̃̀.
19 Kɛ̀ dimɔ̀nnì yɛiri tùɔ̀kɛní ifɛi báá bɛ̀ pĩ,
bá kɛ̀ dikɔ̀nnì bo bɛ̀ nyo nkɛ sànnɛ̀.

20 Bɛyɛibɛ yóó kúmu,
kɛ̀ Kuyie ndootitɔbɛɛ pɛ̃ɛ̃té mutepóó nkɔ̃mɛ kénaá nkuyukú.

21 Oyɛiwe ɔ̃ɔ̃ pentɛ kɛ báá tɛ̃nné,
kòo sààwè yie mɔkɛ mɛsémmɛ̀ kɛ pãã.
22 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ bɛ̀ mɛsàà mbɛɛ̀ yóó tiekɛ dihɛì,
kɛ̀ kùu bɛti kù cɔ̃ɔ̃ bɛ̀.
23 Kɛ̀ Kuyie mpénsìrì onìtì borimɛ,
kuù ɔ̃ɔ̃ duɔ nkòò nkérí kɛ í yĩɛ̀kù.
24 Kòò do ò bá nduɔ,
Kuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ pĩ nho nɔ̀ùtɛ̀ kéyíi.

25 Nɛ̀ m bɛmmɛ̀ kɛ yàa kótɛ́nɛ̀,
n yí yà Kuyie mbɔntóo dɛ̀ osàù,
yoo ò yaàbí mmúɔ́tɛ dɛ̀ mudiì.
26 Osàù mɔ̀kɛ mɛsémmɛ̀ mmɛ sɔ́ɔ̃̀,
kɛ penni o kpɛrɛ bɛtɔbɛ̀,
kòo yaàbí péú dɛ kó mɛsàà.

27 Yóu mɛyɛi nkéndɔɔri mɛsàà,
a yaàbí bo ḿbo sɔ́ɔ̃̀ dihɛì.
28 Kuyie ndɔ́ timɔ́mmɔnti nti,
kù í buɔnko bɛ̀ɛ̀ kù tũ.

Kù bɛ̀ bààmu sɑ̃́ɑ̃̀,
kù yóó dɛitɛ bɛnitiyɛibɛ yɑàbí nyi.
29 Kɛ̀ bɛsààbɛ̀ɛ tiekɛ dihɛ̀ì,
kɛ́ ndì bo sɑ̃́ɑ̃̀.

30 Osàù nàá mmɛciì nkó tináɑǹtì nti,
tìì yìɛ̀ní o nùù kɛ̀ tì wenni.
31 Ò dɔ́ Kuyie nkuɔ́ nyi,
kɛ yennínɛ̀ omáà mɛyɛi.

32 Oyɛiwe ɔ̃ ndíímu osàù,
kɛ dɔ́ kóò kùɔ.
33 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhɔ̃ɔ̃ í nyóu kòo sàù tɑ oyɛiwe nɔu miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ̀ ò bekùnɛ̀ kù báá yóu kɛ̀ bɛɛ ò kpetínné.

34 Mbúɔ́ Kuyie nkɛ tũ nku kó kucɛ,
kù bo dɑ déúkùnnɛ kàɑ tiekɛ dihɛ̀ì,
kéyà kù dɛ̀itɛmɛ̀ bɛnitiyɛibɛ.

35 N yàmu onitiyɛiwe mɔ̀ɔtɛ dɛ̀ muwɛ̃rímú,
kɛ sɛ̀ntɛ̀ mutie sũũmù kɔ̃mɛ,
36 képɛ̃ɛ̃tóo ò tɛ́nkɛ í ndɛ̀ kpɑá,
kɛ̀ nh ò wɑmmú n yí ò yà.

37 Nwúó nwèè tũ Kuyie nkuɔ́ nɛ̀ osàù,
dɛ kóo nìtì botí ɔ̃ɔ̃ dentɛnɛ̀ mɛsàà mmɛ.
38 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó kuɔmu bɛnitiyɛibɛ,
bɛ wuɔ nyí yó nkpɑá.

39 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù dɛɛrí bɛsààbɛ̀,
kɛ bɛ̀ kɑ̃nkɛ́ mɛháárìmɛ̀ mɔ̀nnì.
40 Kuyie nkuù bɛ̀ teénnɛ̀, kɛ bɛ̀ dɛɛrí,
kɛ bɛ̀ kɑ̃nkɛ́ bɛnitiyɛibɛ kɛ bɛ̀ dɛɛrí,
kɛ yɛ́ bɛ̀ sɔ̀rimɛ̀ kuù borɛ̀.

38

Omuɔnti wèè bɑntɛ́ o yɛi nhò bàámmɛ̀ Kuyie

1 Dɑfiti yènfɛ̀ bɛ̀ diè nfɛ̀ kɛ denniní Kuyie nkpɛ́í.

2 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhɑ bá n fɛ́ũnnɛ̀ kɛmiɛkɛ,
bá m puotínɛ̀ kunɑupíɛ́.
3 A pie nduò n yĩnkɛ̀ nkɛ,
kàɑ nɑcɛ̀kuutɛ duò n yĩnkɛ̀.

4 N kɔ̃̀ntì miɛkɛ tɛ́nkɛ í pĩ,
ɑ miɛkɛ n cóú mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
N kũɔ̃̀ yɛɛ̀ bɔ̀kɛ́ n yɛi nkpɛ́í.
5 N yɛi mmɛɛ̀ dɛukɛ kɛ m pɛ̃ɛ̃tɛ́,
mɛ̀ n yɔ̃̀ntɛmu ditɔu cɛ́ɛ́rì kɔ̃mɛ.

6 M muɔ nyɛɛ̀ ãnné imɑǹcírí,
yɛ̀ pɑ̀ɑ̃̀kɛmu n yɛìntì kpɛ́í.

7 Kuyonku kuù ǹ na kɛ m̀ pũtínné mɛdiè,
kè n yèmmè cààri yɛwe yɛmɔu.

8 N kɔ̃̀ntì tiì cɔ̀ú,
dèmarè tɛ́́nkɛ í pĩ n kɔ̃̀ntì miɛkɛ.
9 N yí mɔkɛ muwɛ̃rímú,
n kɔ̃̀ntì kèétɛ́ kéétɛ́mu,
n yèmmè mɛè cààrè kè n kuɔ nkɛ mítìrì.

10 Kuyie nha yɛ́́mu n dɔ́ dè,
a wúómmu n dabònnì.
11 N kɔ̃mbùɔ̀tì tiì duò,
kè n wɛ̃rímú dèè,
n nuɔ ntɛ́́nkɛ í wúó.

12 N népobè nè n nɛitinè bè n kɛntému,
n kɔbɛ n yentému nh áàrìmè kpéí.
13 Bèè n dónè mukũũ mbè n dii timátì nti,
bèè n dónè mɛyɛi nkè bè n sɑ́́ɑ̃́,
bè ɔ̃ ntũũ nkɛ náantɛ n kpéí nkɛ.
14 Mí n naá ndiɔ̃̀nnì ndi, n tɛ́́nkɛ í yo,
n naá nwèè nɔ́ndɛnfè dàri wènwe n yí náá ntìmatì.
15 N dò ndiɔ̃̀nnì ndi,
n yí tɛ́́nninko tìmatì.

16 N Yiè nKuyie m búɔ́ fɔ̃́ nwe,
Kuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ n te,
fɔ̃́ɔ̃̀ yóó n teennè.
17 Bɑ́á yóu kè bè nni nyɑ̃nkunè,
n dɔ́ kédo dìì mɔ̀nnì, bɑ́á yóu kè bè n na.

18 N tɔ̀ɔ́nnè m bo domè mmɛ,
mɛfɛ́ɛ̃ũtímè í iiti m borè.
19 N yiemmu n caàrìmè,
kè n yɛi nni nkɔɔ́nnè.

20 N dootitɔbè kɔ̃̀ntì naatimu kè bè kpeńnì,
bèè n nìí ndɛtetìrè bè sũmu.
21 M bè dɔ̀ɔri mɛsàà mmɛ kè bè n tɛ̀ńnìnko mɛyɛi,
kɛ n kpannè n dɔɔri mèè kpéí mmɛsàà.

22 N Yiè nKuyie mbá n dootóo,
bá n détɛ́nè, Kuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ ǹ te.
23 Kɔtɛní mɛcãã nké n teennè,
fɔ̃́ n Yiè nKuyie n kóò dɛɛtíwè.

39

Wèè fɛ̃ũrì ò bàámmè Kuyie

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè Yedutunni kpéí.

2 N yèmmè do dò n yó ndakɛmu n dɔɔrìmè kpéí,

kɛ báá béi ntìmatì kéyetɛ́,
kémmuti táu oyɛiwe ììkɛ̀.
3 Mɛm̀mɛ kɛ̀ nni ndò nyúóó kɛ dò nkárɛ́ kɛ í mmɔkɛ diwɛ̀ì,
kɛ̀ n fɛ́ũ̃tímɛ̀ né dɔkɛ dɛukɛ.
4 Kɛ̀ dɛ̀ n cóú m miɛkɛ,
kɛ̀ iyɛntotíi n tùɔ̀ nkɛ dò mmuhãã́,
kɛ̀ n dentɛnɛ̀ m bo béimmɛ̀.

5 N Yiɛ̀ nKuyie n nákɛ́ n fòmmu mamɛ̀,
n nákɛ́ n we kpaá yɛ̀dɛ̀,
kɛ̀ m bantɛ́ n yí kpeńnìmɛ̀.
6 A n duɔ́ mmùù fòmmu mànnɛ̀ tɛnɔ̀ùtɛ̀ pɛ̃kùmɛ̀ mmɛ,
n we í tùɔ̀kɛ dɛ̀marɛ̀ a ììkɛ̀,
a borɛ̀ onìtì dò mmuyaá mmu.
7 Onìtì dònnɛ̀ mɛdéɛ̀ mmɛ kɛ firì,
ò àrìmu kɛ dò mmuyaá
kɛ waà ntikpàtì ò mɛ nyí yɛ́ wèè yóó tì tiekɛ.

8 N Yiɛ̀ nKuyie, n kémmú we?
Fɔ̃́ nwe m búɔ́mɛ̀.
9 N dɛɛtɛ́nɛ̀ n yɛi,
báá yóu kɛ̀ tiyɛìntì nni ndaú.
10 M muti táu nwe,
n yí náá nkéyɛ́ dɛ̀ bonímɛ̀ fɔ̃́ɔ̃̀ borɛ̀.
11 N yóu tiyɛ̃́ĩti,
a m puotì kɛ̀ n duòmu.
12 A ɔ̃ mpuotì onìtì koò tiè nho yɛi nkpéí nkɛ,
kɛ dò nyibié kɛ caàri ò dɔ́ dɛ̀ mɛdiè.
Onìtì dò mmuyaá mmu.

13 N Yiɛ̀ nKuyie nkéntɛ́ m báammìi nɛ̀ n sáútìi,
m bá nkuɔ̀ nkàa cĩ̃́ké,
n tú opɔ̀ɔ̀ nwe a borɛ̀ kɛ yóó pɛ̃̃tɛ́ n yɛmbɛ̀ kɔ̃mɛ.

14 N yóu kɛ̀ nh om̀pɛ̀ kɛ̀ n yɛmmɛɛ narikɛ
kɛ̀ n né na kékpaakɛ.

40

Dafiti dɔ́mɛ̀ bɛɛ bantɛ́ Kuyie nhò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀

1 Bɛ̀ dièmmɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀.

2 M bɔ̀útɛ́ Kuyie nku kɛ̀ kù cuonní m bíɛ́kɛ̀
kɛ kèè n dabònnì,
3 kɛ n dènnɛní difɔ̃̀tìrì n na nku dìì miɛkɛ,
kɛ n fũũtɛ́ disɑ̃̀ũ̃ miɛkɛ,
kɛ n còńné dipèrì ĩ̃nkɛ̀,
kɛ kpénkùnnɛ n tààkɛ,
4 kɛ ãnné n nùù fɛyɛmpànfɛ̀,
ku sãnni kɔfɛ,
bɛsũ̃kùbɛ̀ bo kù yà kɛ́ kù depɛ,
kɛ́ kù duɔ́ mbɛmáà.
5 Dɛ̀ nnaati wèè duɔ́ nhomáà Kuyie,

wèè í tũ nsipɔɔ yɛmbɛ̀,
nɛ̀ siyáàbìsí yɛmbɛ̀.

6 N Yiɛ̀ nKuyie nha pĩ mmùù tɔ̃nsààmù ti kpɛ́í mmù sũmu,
a dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì ti kpɛ́í ntì sũmu,
òmɔù í da mànnɛ̀ a tɔ̃mmú sũmu,
m báá na kɛ́nákɛ́ mù màmɛ̀.
7 A dɔ́ dɛ̀ í tú bɛ̀ bo nda feumɛ̀ iwũɔ̃ yoo yɛpãrɛ̀,
n tì bantɛ́mu,
a í dɔ́ bɛ̀ nda feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nyɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ ĩnkɛ̀,
yoo bɛ̀ da feu ì mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛ́í.
8 Dɛ mɔ̀nnì ndi n yĩmɛ̀: Ntɛ mí,
tì wɔ̀ri n kpɛ́í nyikuɔ́ pátíri miɛkɛ kɛ yɛ̃mmɛ̀.
9 Kuyie n dɔ́ kɛ́yie nha kpɛti nti,
a kuɔ́ bomu n yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ.
10 N nàkɛ́mu ditĩnnì cuokɛ̀ a sàà,
n yí muti n nùù, n Yiɛ̀ nKuyie nha ti yɛ́mu.
11 N yí sɔrì mɛsàà nha n dɔ̀ɔ̀ mɛ̀,
n náámmu ditĩnnì diɛrì miɛkɛ a tú mɛ̀ n dɛɛtíwè kɛ wenni,
n yí sɔrì a sàà nnɛ̀ a kó timɔ́mmɔnti
12 Kuyie nha yó n kuɔ́mmu mɛsémmɛ̀,
a sàà nnɛ̀ a kó timɔ́mmɔnti dɛɛ̀ m bàà sɔ́ɔ̃.

13 Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ n tùɔ̀kùní tipíìtì timɔu mɛ̀ í mɔkɛ mɛ̀ màmɛ̀,
n yɛi mmɛ̀ɛ̀ n tũ m mɛ̀ ɔunɛ̀mu,
mɛ̀ sũnɛ̀mu n yùtì,
n kɔ̃mbùɔ̀ yɛ̀mu.
14 Kuyie nyàà n dɛɛté!
N teennɛ̀ mɛcãã.
15 Bɛ̀ɛ̀ n dɔ́nɛ̀ mukũũ bɛmɔu ifɛii bɛ̀ pĩ nkɛ bɛɛ sĩnné,
bɛ̀ɛ̀ n dɔ́nɛ̀ mɛyɛi mbɛɛ bótí nɛ̀ ifɛi.
16 Dɛɛ di bɛ̀ɛ̀ n ti mudaá,
ifɛii bɛ̀ pĩ.

17 Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀ waà nKuyie,
kɛ̀ diwɛ̀ì mbɛ̀ bo.
Bɛ̀ɛ̀ dɔ́ mɛdɛɛtímɛ̀,
bɛ̀ ntú sɔ́ɔ̃: Kuyie nkuù dɛu.
18 N tú ocĩrì nwe, osénnìwè,
N Yiɛ̀ nKuyie nné yɛ́mu n kpɛ́í,
Kuyie nfɔ̃ɔ̃ tu n kóo teentì,
n dɛɛtíwè, báá ɔɔtɛní!

41

Bɛ̀ fɛ́ũnko wè bàámmɛ̀ Kuyie

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀.

2 Dɛ̀ nnaati wèè dàkɛ bɛcĩrìbɛ̀ kpɛ́í,
kɛ̀ mɛháárìmɛ̀ ò tùɔ̀kɛní Kuyie nhɔ̃ɔ̃ ò dènnɛmu.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhɔ̃ nhò kãnkɛ́mu kòo ńfòù,
kɛ́di kunaatí kɛtenkɛ̀ miɛkɛ,
kù ɔ̃ɔ̃ í nyóu kòo dootitɔbɛɛ ò na.

4 Kòò mɔ nkɛ duɔ́ Kuyie nhɔ̃ nhò bààmu,
kɛ yáúkùnko o kɔ̃ntì o muɔndɔ́ù ĩnkɛ̀.

5 Mí nhɔ̃ɔ̃ yĩ: N Yiɛ̀ nKuyie n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀
kɛ́ m miɛkùnnɛ n da yetɛ́nɛ̀mu.
6 N dootitɔbɛ̀ nàámmu n kpɛ́í nkɛ tú:
Ò yóó kú ɔ̀mmɔ̀nnì?
O yètìrì yóó kpánnɛ́ ɔmmɔ̀nnì?
7 Bɛ miɛkɛ kòò mɔù kɔ̀tɛní kɛ n yà,
ò nni nwátìrì,
kɛ́tɔ siyáàbìsí kɛ́yɛ̀nnɛ̀ kɛ́pitɛ́.
8 N dootitɔbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tíímmu kɛ́nwɛ́ú n kpɛ́í,
bɛ̀ náantɛ n kó mɛyɛi mmɛ.
9 Bɛ̀ tu dɛ̀ɛ ǹ tùɔ̀kɛní dɛ̀ í tú dɛsàárɛ̀,
bɛ̀ tu n domu kɛ tɛ̃́nkɛ í yóó ítɛ́.
10 Kɛ̀ n nɛ́po mɔ́mmuɔ n tɑ̃́ wè,
nɛ̀ wè ti wɛ̃ nkɛ yo, weè kòńtɛ́ kɛ n cuùtì.
11 N Yiɛ̀ nKuyie n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
n yíi nkɛ̀ m bɛ̀ fɔ̀ɔ́ mbɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ dɛ̀.

12 N yóó bantɛ́ a n kómmúmɛ̀,
n dootitɔbɛ̀ n yĩɛ̃kɛ dìì mɔ̀nnì ndi.
13 A yó nni ntɔ n yíé mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ a kuɔ́,
kɛ̀ nni mbo a borɛ̀ sɑ́ɑ̃́.
14 N Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ dɔú nkù,
a yètìrì ńdɛu kɛ̀ tí nda sãntí sɑ́ɑ̃́ fɔ́ nnɛ̀ mutɔ̃mmú a pĩ mmù,
kɛ yó mmù pĩ nsɑ́ɑ̃́,
kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò. Ami.

YƐSÃÃ MPÁTÍRI DIDƐRÌ

42

Bɛ̀ pĩ nwè kɛ kònnɛ̀ ò yàámmɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀
(Yɛsãã 42-72)
1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dìèmmɛ̀ Kodee bí yɛ̀nfɛ̀.

2 Áú Kuyie!
Tɛyúɔ́tɛ̀ yàá mmɛ̀ɛ̀ botí mɛniɛ,
mɛmmɛ n wɛ̃nnì da yáámmɛ̀.

3 Kuyie nha bomu kɛ̀ n da yáá
sinéyɛ̃ĩ bo wè yàá mmɛ̀ mɛniɛ.
N tati ɔ̀mmɔ̀nnì a cĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ, a borɛ̀?
4 Kɛyènkɛ̀ nɛ̀ Kuyie n nɔnniɛti tiì tu n kó mudiì,
kɛ̀ bɛ̀ m bekú sɑ́ɑ̃́ kɛ tú:
Kuyie nha tũ nkù borɛ?

5 Nh ɔ̃ɔ̃ dentɛní n do ɔ̃ nnɛínɛ̀ dìì mɔ̀nnì kunitisũkù,
kɛ bo fɛnafɛ ììkɛ̀,
kɛ̀ ti kɔri Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ dibanni,
kɛ dièmnɛ̀ diwɛ̀ì Kuyie nkó yɛsãã kɛ n yèmmɛ̀ mɛɛ̀ càárɛ̀.

6 N yèmmɛ bo caàrɛ̀ ba n kpɛ́í
nkɛ̀ nní nsáútí?
N yó mbúɔ́ Kuyie nku kɛ ku nsãntí,
kunku kùù tu Kuyie n dɛɛtíwè.

7 N yèmmɛ̀ mɛɛ̀ cààrɛ̀ nɛ̀ tìì n tùɔ̀kùní,
kɛ̀ n dèntɛní a kpɛ́í
m bo kɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ nɛ̀ Ɛdimɔɔ tãrì,
nɛ̀ Mitisea kpɛri yɛ borɛ̀.
8 Fɔ̃̀ɔ̃̀ duɔ́ nkɛ̀ ikó nhuuti,
kɛ̀ mɛ nniɛ nní nyɛtì kɛ̀ mɛtɛ̃mɛ̀ tùɔ̀kùní,
kɛ̀ yɛnɛ́fĩnfĩrɛ̀ n dàtínné kɛ́ n dìu páíí.

9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhá n dɔɔ̀ mɛsàà nkuyie mmɔ̀nnì,
kɛ̀ nní ndiè nkɛyènkɛ̀ a kó yɛsãã,
kɛ da báá, fɔ́ nKuyie nkùù te kɛ̀ n fòù.
10 N náá nKuyie nku, kunku kùù tu dipèrì dìì n kãnkɛ́.
Dɛ̀ yĩmɛ kàa n yɛ̀?
Ba nte kɛ̀ n fòùnɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀?
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ n dootitɔbɛ̀ n na?
11 N dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ ã kɛ n sɑ́ɑ́,
kɛ̀ n kũɔ̃̀ kèétɛ́ kéétɛ́,
bɛ̀ m békúmu sɑ́ɑ̃̀ kɛ tú:
Kuyie nha tũ nkù borɛ?

12 N yèmmɛ̀ bo caàrɛ̀ ba nkpɛ́í nkɛ̀ nní nsáútí?
N yó mbúɔ́ Kuyie nku kɛ ku nsãntí,
kunku kùù tu Kuyie n dɛɛtíwè.

43

1 Áú! Kuyie nha n kónné,
cómmú n fɔ̃̀tìrì kékpannɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpa onìtì kó mɛsémmɛ̀,
siyáàbìsí yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛsoùmbɛ̀.
2 Kuyie nfɔ̃̀ɔ̃̀ tu wèè n kãnkɛ́,
dɛ̀ yĩmɛ kàa n yóu?
Ba nte kɛ̀ n fòùnɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀?
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ n dootitɔbɛ̀ n na?
3 Duɔ́ nkɛ̀ kuwenniku nɛ̀ timɔ́mmɔnti kɛ̀ dɛ̀ n niitɛ́,
kɛ́ n kɔtɛnɛ̀ a tãsààrì,
a cĩɛ̃̀tɛ̀ borɛ̀.
4 Kɛ̀ n tɔ́ɔnnɛ̀ a wũɔ̃tɔ̀nnì,
kɛ̀ n da tɔ́ɔnnɛ̀ fɔ́ nha mɔ́mmuɔ nwèè tu n wɛ̀ì,
kɛ́tuótɛ́ n kùtìdùkù kɛ́nyãnku,
kɛ da sãntí fɔ́ nKuyie.

5 N yèmmɛ̀ bo caàrɛ̀ ba nkpɛ́í kɛ̀ nní nsáútí?
N yó mbúɔ́ Kuyie nku kɛ ku nsãntí,
kunku kùù tu n dɛɛtíwè.

44

Kuyie ndootóomɛ̀ ku kɔbɛ

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Kodee bí yènfɛ̀.

2 Ti kèèmu nɛ̀ ti to,
ti yɛmbɛ̀ ti nàkému ɑ do dɔ̀ɔ̀ dɛ̀
dimɔ̀nnì kótírì miɛkɛ.
3 Fɔ̃̀ɔ̃̀ bèti ibotí kɛ kànnɛ ti kɔku,
kɛ poté ibotí kɛ̀ bɛ̀ kàri kɛ pité.
4 Dɛ̀ í tú nɛ̀ bɛ kpàrìse nyɛ bɛ tiekɛmɛ̀ dihɛì,
dɛ̀ í tú nɛ̀ bɛ wɛ̃rímú mmu bɛ̀ nɑmɛ̀,
nɛ̀ ɑ nɔyɔ̃nkperì ndi bɛ nɑmɛ̀
kɛ yɛ́ ɑ do bɛ̀ kòḿmúmɛ̀
ɑ bɛ̀ dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí.

5 N Yiɛ̀ nKuyie, nfɔ̃̀ɔ̃̀ tu nkóo kpàɑ̀tì,
fɔ̃̀ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkàɑ kɔbɛɛ nɑ.
6 Fɔ̃̀ɔ̃̀ te kɛ̀ ti bɛ̀ti ti dootitɔbɛ̀
nɛ̀ ɑ kó diyètìrì ndi ti nɑumɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti dokùnɛ̀
7 n yí tɑ́ n tɑ̃mmù mmu,
n siè diì í dɛɛrí.
8 Fɔ̃̀ɔ̃̀ ti dɛɛrínɛ̀ ti dootitɔbɛ̀,
kɛ fɛikùnko bɛ̀ɛ̀ í ti dɔ́.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nti pɔtìnɛ̀ ɑ yètìrì ndi yɛwe yɛmɔu,
kɛ dɑ sɑ̃ntí sɑ́ɑ̃̀.

10 Nɛ̀ mɛmmɛ kàɑ ti yetɛ
kɛ ti ɑ̃nné ifɛi,
ɑ tɛ́nkɛ í niɛnɛ̀ ti kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ dikpànnì.
11 Fɔ̃̀ɔ̃̀ duɔ́ nkɛ̀ ti cokù ti dootitɔbɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti níí nkɛ̀ bɛ̀ ɛí ti kpɛrɛ bɛ̀ dɔ́mɛ̀.
12 Fɔ̃̀ɔ̃̀ bɛ̀ nti duɔ́ nyiwũɔ̃ bɛ̀ kɔ̀ù ì kɔ̃mɛ,
kɛ ti cíɛnko kɛ̀ ti tɑà yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀.
13 A fiiti ɑ nìtìbɛ̀ mbɛ dɛtetìrɛ̀
ɑ bɛ̀ fiiti fɑàrɛ̀ fɑàrɛ̀ nwe.
14 Kɛ yóu kɛ̀ ti cɛ̃pɛɛtitɔbɛ̀ ti senku,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti tɔ́kɛ́nɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ti dɑú.
15 Fɔ̃̀ɔ̃̀ duɔ́ nkɛ̀ ibotí ti diè,
bɛ̀ ti dɑúmu kɛ éùròo.
16-17 Nh ɔ̃ nkɛ̀ n kèè n kpɑntídèntɔbɛ̀ tɑmmɛ̀ ifɛi iì ɔ̃ mpĩ
kɛ̀ m pi n yìikɛ̀,
nh ɔ̃ nkɛ̀ n yà n dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti sɑ́ɑ́ nkɛ ti wɛ́nnì
kɛ dɔ́ kɛ́pɛitɛ nh ɔ̃ senkèrì mmɑ́ɑ̀ ndi.

18 Dɛndɛ kó dimɑà ti tùɔ̀kùmmu ti mɛ nyí dɑ yɛ̀̀,
ti í yetɛ ɑ tɑummè.
19 Ti í wɛ̀̀tɛ ti fɔ̃nkó,
ti í yóu kucɛ ɑ ti bɛnkú kù.
20 Kɑà né ti kùɔ sikpɑmɔ́ miɛkɛ,
kɛ̀ mukũũ nkó dibiìnnì ti dɑ̀tínné.
21 Kɛ̀ ti do ndɑ yɛ̀̀, fɔ̃ nKuyie,
kɛ̀ ti do ntũnnɛ yɛbɔkɛ̀,
22 ɑ nɑ nyɛ́mu,
kɛ yɛ́ ɑ yɛ́mɛ̀ onìtì yɛmmɛ̀ dòmmɛ̀.
23 Fɔ̃̀ɔ̃̀ kpéí nkɛ kɛ̀ bɛ̀ ti dó mukɔ̀ù yɛwe yɛmɔu,
ti do ntipìètì tìì bo tìnti mukɔ̀ù kpéí.

24 N Yiɛ̀ nKuyie, entɛ! Ba nte kàa duɔ́? Entɛ!
Báá ti bɔntóo sã́ã̀.
25 Dɛ̀ yĩ̃mɛ kàa ti sɔrìnɛ̀?
Kɛ yɛ̃̀ mbɛ̀ ti yommɛ̀ nɛ̀ muwɛ̃rímú mmu kɛ ti fɛ̃́ũnko,
26 kɛ̀ ti yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ ti duɔ́ mutã́ã́ mmiɛkɛ,
kɛ cãã̀nko kɛtenkɛ̀.
27 Ítɛ́ kɛ ti dɛɛtɛ́! Nɛ̀ a sàà nkpɛ́í nti coo.

45

Okpààtì potúòmù yɛ̀nfɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dìèmmɛ̀ Kodee bí yɛ̀nfɛ̀ nɛ̀ tibómbonti. Fɛcanyɛ̀nfɛ̀.

2 Tináaǹsààtì tiì doorí n nùù.
N dɔ́ kɛ́keutɛ́ fɛyɛ̀nfɛ̀ nfɛ okpààtì kpɛ́í,
n yóó dèntɛ̀ fɛyɛnsààfɛ̀ nfɛ
opátíwãã̀tì sààwè ɔ̃ɔ̃ duɔ́kɛ́mɛ̀ o pátíri.

3 A wenni kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ndi,
kàa náaǹtì naati.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie nda dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nsã́ã̀.
4 Okpàrìteu túótɛ́ a siè
dɛɛ̀ tu a sãnni nɛ̀ a yetìdiɛrì.
5 Túótɛ́ a tãmmù kɛ́kétɛ́
dekɛ a sãntɛ̀,
kpa ntimɔ́mmɔnti kpɛ́í,
kónnɛ́ bɛcĩ̃rìbɛ̀.
Kónnɛ́ bɛ̀ɛ̀ naati.
A wɛ̃rímú muù yó nte kàa na dikpànnì diɛrì.
6 Nɛ̀ a penyómmɛ̀ mmɛ a yóó buɔ́mmɛ̀ ibotí,
okpààtì, a yóó mɛ nkuɔnɛ̀ a dootitɔbɛ̀.
7 Dikpààtìkàrì Kuyie nda duɔ́ ndì yó mbomu sã́ã̀,
a bakɛ́ nɛ̀ timɔ́mmɔnti nti.
8 A dɔ́ timɔ́mmɔnti nti, a í dɔ́ mɛyɛi,
dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie nha Yiɛ̀ nda tããtɛ́ a kɔbɛ miɛkɛ
kɛ waarɛ a yuu mɛkùɔ̀,
kɛ da dɔ̀ɔ̀ diwɛ̀ì.
9 A yààtì ã tudààríbɛ̀ bɛ̀ tu bɛ̀ míírì nɛ̀ adòwɛ́ɛ̀ nɛ̀ kásì
bɛ kó kufɔ̃ɔ̃ku nku,
kàa cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ sã̀ri yɛpápánìì nkó tisãtì kɛ̀ bɛ̀ bie
dɛbémbénnɛ̀ a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ da naati.
10 Bɛkpààtìsapàmbɛ̀ bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dá co,
onitipokpààtì ɔ̃ ncómmú a píkù nku kɛ sã̀ri
mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kó tisãtì.

11 N kóo sapàà, nkéntɛ́ mɛsàà nkɛ́keè!
A tɛ̃́nkɛ bá ntoti a yɛ̀mmɛ̀ a botí kɔbɛ nɛ̀ a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ kpɛ́í.
12 Okpààtì da dɔ́ mɛdiɛ̀ mmɛ a wenniku kpɛ́í,
ò tu a yiɛ̀ nwe, nnínkú o ììkɛ̀.
13 Tiiri ɛì kɔbɛ bɛdítíkpààtìbɛ̀ yóó da wammú nɛ̀
yɛpãrɛ̀ nyɛ.

14 Okpààtìsapàà mbo tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ ntɛ kɛ wenni

kɛ dáátí tiyaàsààtì tìì dùɔ̀kɛnɛ̀ musɔɔpààkómmú.
15 Kɛ̀ tì kpɛ̃̀ nkɛ kpɛ̃̀ mmɛɛ̃̀rìmɛ̀ mɛbotí mɛbotí,
kɛ̀ bɛ̀ ò tatinɛ̀ okpààtì borɛ̀ kòo dúɔ̀bɛ̀ ò urí.
16 Kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ urí kɛ yãnku nɛ̀ diwɛ̀ì kétannɛ̀nko
okpààtì cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀.

17 A bí iì yóó sɔɔté a yɛmbɛ̀ kpàtì,
kàa ì baá nkɛ̀ ì mbaké kutenkù kumɔu.
18 N yó nnáámmu a kpéí nyidapùntɛí imɔu,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nda sãntí sɑ̃́ɑ̃̀.

46

Kuyie nti bonɛ̀mɛ̀

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìɛmmɛ̀ Kodee bí yɛ̀nfɛ̀ kɛ biennɛ̀ dɛbémbénnɛ̀ mɛtammɛ̀
mɛdaamɛ̀ kpɛrɛ.

2 Kuyie nkuù tu ti kó disɔ̀rì mɔ́mmɔnni,
kuù ti duɔ̀ mmuwɛ̃́rímú,
kuù ti teénnɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mɔ̀nnì.
3 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti í yĩɛ̃̀kù, bá kɛ̀ kɛtenkɛ̀ au,
kɛ̀ yɛtãrɛ̀ duò dàméɛ̀rì miɛkɛ.
4 Bá kɛ̀ mɛniɛ nkpa nkɛ kóonko kɛ puotì yɛtãrɛ̀
kɛ̀ yɛ̀ sɑ̃̃nti.

5 Kukó nkuù pũɔ̃̀ nKuyie nhɛì,
kɛ duɔ̀ ndiwɛ̀ì Kuyie kùù bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku ɛì sààrì miɛkɛ.
6 Kuyie mbomu dɛ kó dihɛì miɛkɛ,
kɛ̀ dì yó nfííkú teii, kuù di teénnɛ̀ dikũ̃nweńnì sɛ̀ì.
7 Ibotí iì kuɔ̀ nkɛ̀ yɛkpààtìyɔ sãnti,
kɛ̀ Kuyie mpéú mɛtammɛ̀ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ pùɔ̀.
8 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa wèè bakɛ́ dɛmɔu,
wè ti bonɛ̀mu,
Kuyie nSakɔbu do tũ nkù tu ti kó tɛcɛ̃kpetɛ̀ ntɛ.

9 Kɔtɛnɛ̀ní kéyà ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀,
kù càkɛmɛ̀ kutenkù.
10 Kuyie nkuù còḿmú dikpànnì kutenkù kumɔu duɔ́mɛ̀,
kɛ kékíí dɛtãnnɛ̀ nɛ̀ yɛkpɑ̃̃ɑ̃̀, kɛ cɔ́unko sikpàrìsɛ̃̃ĩ.

11 Kɛ náá nkɛ tú: Yĩnɛ̀ só kébantɛ́ míì
túmɛ̀ Kuyie nkɛ bakɛ́ ibotí nɛ̀ kutenkù.
12 Kuyie nkùù bakɛ́ dɛmɔu kù ti bonɛ̀mu,
Kuyie nSakɔbu do tũ nkù tu ti kó tɛcɛ̃kpetɛ̀ ntɛ.

47

Ti bo déúkùnkomɛ̀ Kuyie nhokpààtì diɛwè

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìɛmmɛ̀ Kodee bí kó didèntĩnnì kó fɛyɛ̀nfɛ̀.

2 Ibotí imɔu, mpéúnɛ̀ di nɔu,
ńdiènnɛ̀ diwɛ̀ì kɛ sãntí Kuyie.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kù duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì nti,
kuù tu kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kóo kpààtì diɛwè.

4 Kuyie nkuù duɔ nkè ti na ti dootitɔbè
kuù te kè ti nɔ nyɛbotè.
5 Kuù ti tããtɛ́ ti yóó tiekɛ dè tínti ku kɔbɛ,
ti yèmmè naatinèmu ti yóó tiekɛ dè,
tínti Sakɔbu yaàbí kù dɔ́ bè.
6 Kuyie ndèètì Siyõõ nwe kè bè kù sãntí,
kɛ eu ditãtɛheù kè kù kèrí.
7 Nsãntínè Kuyie! Nsãntínè ku!
Nsãntínè ti kóo kpààtì! Nsãntínè we!
8 Kuyie nkuù tu kɛtenkè kɛmɔu kóo kpààtì,
ńdièννnè kɛ kù sãntí.
9 Kuyie nkuù bakɛ́ yɛbotè,
kɛ kari ku kpààtìkàrì sààrì.
10 Kutenkù kó ikpààtìbí,
wɛ̃nnɛ́nèmu Kuyie Abarahammu do tũ nkù kɔbɛ,
Kuyie nkuù te bɛkpààtìbè bèè bakɛ́ kutenkù,
kuù te kutenkù kó bɛkpààtìbè,
kuù bakɛ́ dɛmɔu.

48

Okpààtì diɛwè ɛì kó tináaǹtì

1 Fɛyènfè Kodee bí kó didèntĩnnì dìè nfè.

2 Ti Yiè nKuyie ndɛumu, Kuyie nkuù dò mbè nkù sãntí
ku ɛì, ku tãsààrì ĩnkè.
3 Siyõõ tãrì kubakù youú bíɛ́kè okpààtì diɛwè ɛì.
Di wennimu kè dè naati kutenkù kumɔu di kpɛ́í
4 Kuyie mbomu ku kpààtìcĩ̃ètè miɛkɛ Siyõõ,
Kuyie nkuù tu ti kó tɛcɛ̃kpetè.

5 Bɛkpààtìbè bɛè wɛ̃nnɛ́ kɛ dàkɛ,
bè bàátímu kɛ bo kpannè Siyõõ.
6 Kɛ yà Siyõõ kè dè bè pĩ nkufõwaá,
kè bè yɔtɛ kɛ cokɛ́.
7 Kè bɛ kɔ̀ntì aá dɛndɛ bàmbà,
nkupɛitɛ́yonku õõ pĩ nhonitipòkù kòò nkpeutímè.
8 Kɛ dò ndiyiè yìèní kèè bíɛ́kè kó kuyaakù kùù pùɔ̀ Tadisisi kóo bàtóòbè diɛbè.

9 Ti kèè dè ti dɛ nyà. Kuyie Mpakɛdaa ɛì,
Kuyie nhɛì, kuù dì kpénkùnnɛ sɑ́ɑ̃̀.

10 Kuyie nti wɛ̃̀tɛ kɛ yaumu a sàà nha cĩ̃ètè miɛkɛ.
11 Kuyie nha yètìrì pitémè kutenkù,
a sãnni tùɔkɛmu itemmànkɛ,
kàa bekù kɛ dè sìé.
12 Siyõõ tãrì kɔbɛ, nyãnkunè!
Kè dè nnaati Sudaa ɛkè kɔbɛ
Kuyie mbeéntì kpɛ́í.

13 Fiténè Siyõõ ɛì
kaannè o dèrè màmè.
14 Kɛ wéntɛ́ o duotí kéyà o cɛ̃kperí,
kéna kénákɛ́ di yaàbí,

15 kɛ dɔ̀: Kuyie nkuù ti te kɛ yó nti ni nɛ̀ ti kũũnko.

49

Onìtì báá na kédonté mufòmmu

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Kodee bí kó ditĩnnì dìè nfɛ̀ɛ̀ yènfɛ̀.

2 Díndi bɛnìtìbɛ̀, kénténɛ̀,
kutenkù kumɔu kɔbɛ keènɛ̀:
3 Bɛsámpóbɛ̀ nɛ̀ bɛnitidiɛbɛ̀, bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ idawaá kèènɛ̀.
4 N yóó béi mmɛciì nkó tináaǹtì nti,
n totí tì n yèmmɛ̀ miɛkɛ tisààtì nti.
5 N yóó totí n yèmmɛ̀ mmɛ yɛkotinɔ̀ ĩnkɛ̀
kéndiè nkɛ náá nyɛ̀ tu mù kɛ biennɛ̀ n kùtìdùkù.

6 Ba nte kɛ̀ m bo nyĩɛ̀kù mɛyɛi nni ntùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì?
Bɛnitiyɛibɛ n cɛ̃ɛ̃tɛ dìì mɔ̀nnì kɛ bo n caàrɛ̀?
7 Bɛ̀ tã́ bɛ kpɛrɛ ndɛ,
bɛ̀ pɔ̀tìnɛ̀ bɛ kpàtì nti.

8 Onìtì báá na kédonté otɔù fòmmu,
yoo wèe yietí Kuyie nho mómmuɔ nho donti.
9 Onìtì fòmmu donku yóumu,
a ketɛ́ kɛ báá na.
10 Òmɔù báá na kénfòù sɑ̃ɑ̃̀,
òmɔù í yóó yenténɛ̀ kufɔ̃ti.
11 Ti yaumu mɛciì nyɛmbɛ̀ kɔ̃mmɛ̀,
tiyɛìntì nɛ̀ tidìèntì kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ kɔ̃,
kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tòú bɛ kpɛrɛ.
12 Kɛ̀ bɛ fɔ̃ti naá mbɛ cɛ̃́ĩ sɑ̃ɑ̃̀ kpɛsi.
Bɛ yèmmɛ̀ do dò mbɛ cɛ̃́ĩ yó mbomu sɑ̃ɑ̃̀
bɛ̀ yó mbo siì miɛkɛ sɑ̃ɑ̃̀,
bɛmbɛ bèɛ̀ do duɔ̀ mbɛ tenkɛ̀ bɛ yètɛ̀.
13 Bá kòo nìtì yètìrì feí ò báá na kénfòù sɑ̃ɑ̃̀,
ò dònnɛ̀ fɛɔ̀̃fɛ̀ nfɛ kɛ í mɔnni.
14 Ntɛ bèɛ̀ tã́ bɛmáà bɛ̀ yóó dentɛnɛ̀ tì,
bèɛ̀ dó kénkémmú bɛ̀ nàá ntì bɛ kpɛrɛ yó mmɛ ndò.
15 Bɛ̀ bɛ̀ kpààkɛ tipìètì kɔ̃mɛ mmɛ kɛ kɔrinɛ̀ dibiìnnì,
kɛ̀ mukũũ mbɛ̀ cɛ̃mmú kɛ̀ bɛ̀ tati kufɔ̃ti,
bɛ wenniku yóó deèmu kɛ̀ bɛ̀ mbo kudɔnkù.

16 Kuyie nné yóó n dɛɛténèmu mukũũ
nkɛ yɛ́ kù yó n túótémɛ̀.

17 Kòò mɔù kpàtì dèúkú a bá ndakɛ.
Kòo kpɛrɛ sũũnko a bá ndakɛ.
18 Ò í yóó kú kénnɛínɛ̀ o kpɛrɛ,
o kpàtì í yó nhò tũ nkufɔ̃ti miɛkɛ.
19 Ò do fòù kɛ̀ dɛ̀ ò naatimu,
kòò sãntí omáà o kpɛrɛ yíémɛ̀.
20 Ò yóó sɔ̃́nkóo o yɛmbɛ̀ mbɛ kudɔnkù,
bɛ̀ tɛ́́nkɛ í yóó yà kuwenniku bìtì.

21 Wèè mɔ̀kɛ tikpàtì kɛ í cìì,
ò yóó kú fɛ̀ɔ̃fɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ.

50

Kuyie nyóó bekɛ́nɛ̀mɛ̀ ku kɔbɛ

1 Asafu kó fɛyɛ̀nfɛ̀ bɛ̀ dìè nfɛ̀.

Ti Yiɛ̀ nKuyie nnáámmu,
kunku Kuyie nkù yumu kutenkù kumɔu kɔbɛ,
diyiè yìèní kɛ̀ nɛ̀ dì taà kɛ̀.
2 Siyɔ̃ɔ̃ ɛì sààrì mɔ́mmɔnni,
Kuyie ndɛ mbo nɛ̀ ku kpetì.

3 Kuyie nkɔ̀rinímu,
kù í yó ndò nyúó.

Kù yó nkéríní kɛ̀ muhãã̃ mmuù ni kɛ tuɔ̀,
kù yó nkéríní kɛ nɛínɛ̀ kuyaakperíkù nku.
4 Kuyie nyumu kɛ̃nkɛ̀ kɛ yu tiwɛtì nɛ̀ kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ bo mbo kù bekù ndɛ̀ ku kɔbɛ.
5 Kuù tu: Tíínnènní díndi n kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ yié n kpɛti,
díndi bɛ̀ɛ̀ fèútɛ́ fɛ̀ɔ̃fɛ̀ kɛ n taunnɛ̀.
6 Kɛ̃nkɛ̀ nàámmu Kuyie nwennimɛ̀,
kuù tu obeéntì.

7 Isidayɛɛribɛ kénténɛ̀, n dɔ́ kɛ di bɛ́innèmu,
N kó bɛnìtìbɛ̀ n náánnɛ̀ dí mbɛ kɛ di sɛí,
mí nKuyie ndi tũ nkù.
8 N yí di sɛí nyiwũɔ̃ di n feu ì kpɛ́í,
di ì nni nfeumu sã̃ã̀.
9 N yí yóó pĩ nyɛnaadakɛ̀ di cɛ̃́ĩ miɛkɛ,
yoo yɛbɔdakɛ̀ di bɔtuo miɛkɛ.
10 Míì te ikpawũɔ̃ imɔu,
yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó siweí ticɛ̃nti ticɛ̃nti,
míì sì te.
11 N yɛ́mu tinɔ̀tì timɔu,
tikpasĩntì timɔu tu n kpɛti nti.
12 Kɛ̀ dikɔ̀nnì do m bo m báá di nákɛ́,
míì te kutenkù kumɔu nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo ku miɛkɛ.
13 N cáámmu yɛnaadakɛ̀ kó imaa nnaà?
N yɔ̃̀mmu yɛbɔdakɛ̀ kó mɛyĩĩ nnàà?
14 Di bo nni mpããmmɛ̀ yɛpãrɛ̀,
pètìnkɛ nni nsãntínɛ̀mu mí nKuyie ndi tũ nkù,
ndɔɔrinɛ̀ mí nKuyie nkùù bakɛ́ kɛ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ di yɛ̃ ndi yó n dɔɔ̀ tì.
15 Kɛ̀ dɛ̀ di di dìì yiè dí n yú kɛ̀ n di dɛɛté,
kɛ̀ di nni nsãntí.

16 Kuyie mmɛ nnàámmu oyɛiwe kɛ tú:
Bá nnáánnɛ̀ a nùù n kuɔ́,
bá nnáánnɛ̀ a nùù n tannɔ̀.
17 Fɔ̃́ nwèè sènku n tié,
kɛ dokoo n kpɛti.

18 Kàa yà oyúókù dɛ̀ ndɑ nɑɑtinɛ̀ we,
kòo nitipowɑntì mɛ nni nwe dí nnɛ́.
19 Kàa nùù tɔ tináaȵyɛiti,
kàa nɔ́ndɛnfɛ̀ nɔnnɛ̀ fɛ̀ bo ciitémɛ̀ otɔù.
20 Kàa náantɛ ɑ kou kpéí,
kɛ sĩnkùnko ɑ yɔ̃fũ̃ɔ̃ kou yètìrì.
21 Ntɛ ɑ dɔ̀ɔ̀ tì kàa yɛmmɛ̀ dò nni ncĩ̃ɛ́kɛ́,
kɛ yɛ́ kɛ tú n dɔnnɛ̀ fɔ̃ nwe,
n né yóó dɑ bɛnkɛmu ɑ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi mɛmɔu.

22 Díndi bɛ̀ɛ̀ m bùtínné keènɛ̀ tii,
kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ m bo kɛ̃tɛ́ kɛ̃tɛ́ onìtì bá òmɔù bɑ́ɑ́ ò pàtɛ.

23 Wèè n sɑ̃ntí ò nɑ nni nfeumɛ̀ iwũɔ̃ weè n dɛ̀úkùnko,
wèè dàkɛ o borimɛ kpéí n we mbɛnkú n túmɛ̀ Kuyie nkɛ dɛɛrí.

51

Dɑfiti bàɑ́mmɛ̀ Kuyie nho yɛi ncĩ̃ɛ́mmɛ̀ kpéí

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìɛmmɛ̀ Dɑfiti yɛnfɛ̀.
2 Dɑfiti duɔ́nɛ̀ Bɑtisebɑɑ kɛ̀ Nɑtɑ̃ɑ̃ wèè nɑ̀ɑ́ nKuyie mpɑ̃ɑ̃nɑ́ɑ̀ntìi kɔtɛ kóò yà koò dentɛ̀ fɛ̀.

3 Áú Kuyie! N kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ ɑ sɑ̀ɑ̀ nkpéí,
ɑ sémmɛ̀ dɛumu, ũtɛ́ n yɛi.
4 Nh ɔ́útɛ́ pɑ́íí kɛ́ n wénkùnnɛ n yɛi.

5 M bɑntému n cɑ̀ɑ̀rɛmɛ̀,
n wúómmu n yɛi n sɑ̃ɑ̃̀.
6 N yeténɛ̀ fɔ̃ nwe ɑmɑ́ɑ̀,
kɛ dɔ̀ɔ̀ ɑ í dɔ́ dɛ̀,
dɛɛ̀ te kàa yó nni nkpɑnnɛ̀ kɛ nɑɑti,
òmɔù bɑ́ɑ́ sɛi nhɑ beéntì.
7 N tú mɛyɛi nyiɛ̀ nwe nɛ̀ bɛ̀ m pɛinímɛ̀,
nɛ̀ mɛyɛi mmɛ n yɔ̃ m pùónnímmɛ̀.
8 A dɔ́ dɛ̀ onìtì yɛmmɛ̀ miɛkɛ dɛɛ̀ tu:
Ò bo ntũmmɛ̀ timɔ́mmɔnti.
N duɔ́ mmɛciì n yɛmmɛ̀ miɛkɛ.

9 N wénkùnnɛ nɛ̀ ìsɔ́pù kó tifɑ̃ɑ̃̀tì kɛ n wenkɛ pɑ́íí,
nh ɔ́útɛ́ kɛ n wenkɛ kénɑɑ́nnɛ̀ kupɑ̀ɑ̀kónkù.
10 Náríkùnnɛ n yɛmmɛ̀, n duɔ́ ndiwɛ̀ì,
kɛ̀ n yɛmmɛɛ cátɛ́, mí nhɑ potɛ́ wè kɛ n nɑ̀ntoo.
11 Ũtɛ́ n yɛi mmɛmɔu,
bútínné n cɑ̀ɑ̀rìmɛ̀.

12 Áú Kuyie! Nh ɑ̃nné mɛyɛnwennimɛ,
tũntɛ n yɛmmɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ mbo ɑ bíékɛ̀.
13 Kuyie mbɑ́ m bɔntóo,
bɑ́ɑ́ dɛitɛ ɑ kó Muyɑɑ́nsɑ̀ɑ̀mù m miɛkɛ.
14 Wɛ̃tɛ kɛ́ n duɔ́ mmɛdɛɛtímɛ̀ kó diwɛ̀ì kɛ̀ nní nɑ dɔ́,
n duɔ́ mmɛyɛ̀mmɛ̀ m bo nyíénnɛ̀mɛ̀ ɑ kpɛti.

15 N yóó bɛnkɛmu a cɛ bèè yetɛ a kpɛti,
kè bɛyɛibɛɛ wɛ̃tɛní a borè.
16 Áú Kuyie! Kuyie n dɛɛtíwè,
n nɔ̀ùtè tɛè yetɛ́.
N dɛɛté kè nní mpĩɛ̃kù a n dɛɛtémè.
17 N Yiè nKuyie nhaa n nùù,
kè n na ké da sãntɛ.

18 A í dɔ́ iwũɔ̃ bè da feu ì,
a í yié mbè da feu ì kɛ tuɔ̀,
n na nyì nda fìému,
19 Kuyie nha dɔ́ yèè pãrè tu idebìi nyi,
onìtì wèè bantɛ́ o caàrìmè.

Áú Kuyie nha í yetírí idebìi mɔ́mmɔnyi.

20 Bɛnkɛ a sàmè kédɔɔ̀ Siyɔ̃ɔ̃ mɛsàà,
kéwɛ̃tɛ kémaá Sedisadɛmmu duotí.
21 Dɛ mɔ̀nnì ndi a yóó dɔkɛmè iwũɔ̃ a yɛ̃ mbè nda feu ì
nè bè yó nda tuɔ̀ nyì.
Dɛ mɔ̀nnì ndi ti yóó namè kéfié yɛnaadakè a wũɔ̃tɔnnì ĩnkè.

52

Tikpàtì yɛiti yiè nyóó dentɛnè tì

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

2 Dowɛki Edomiibɛ kou do nàké Sauri Dafiti tamè Aimmɛdɛki cĩɛ̃tè kòò dentè fè.

3 Dè dòmmɛ fɔ̃ nwèè kpeńnì mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù miɛkɛ kàa pɔ̀tìnè mɛyɛi?
Kɛ ɔ̃ ntũũ nkɛ toti mukɔ̀ù máà kpéí?
4 A mɔkɛ mɛsoùmmè mmɛ,
kàa nùù naati kuponkù kɔ̃mɛ,
kàa tú oniticiìntì.
5 A dɔ́ mɛyɛi mmɛ kɛ yóu mɛsàà,
kɛ dɔ́ siyáàbìsí kɛ yóu timɔ́mmɔnti.
6 A nɔnnè tináaǹtì tìì kó dimàà kɔ̀ùrì tìnti,
kɛ mɔkɛ mɛciìmmè.

7 Kuyie mbo da bɔ nsɑ̃́ɑ̃̀,
kù bo da uuté a cĩɛ̃tè miɛkɛ ké da dennɛ,
ké da dɛitɛ bɛfòùbè miɛkɛ kɛtenkè kiɛ nyĩnkè.
8 Bèè borimɛ wenni kè bè da yà kɛ kufɔ̃waá mbè pĩ,
kè bè nda daú kɛ tú:
9 Ntɛnè onìtì wèè do í yié nKuyie mbo nhò kãnkémè,
kòo yèmmè ńnaatinè o kpàtì,
ò do soutému kékpenkɛ.

10 Mí m bo Kuyie ncĩɛ̃tè ntɛ kɛ dò mmutie mùù sènti,
kɛ búɔ́ Kuyie nkó mɛsàà nsɑ̃́ɑ̃̀.

11 N yó nsãntí fɔ̃ nwe sɑ̃́ɑ̃̀ a dɔɔ̀ dè kpéí,
n yó mbúɔ́ fɔ̃ nwe kɛ yɛ̃́ a sàà mbonèmè bèè da dɔ́.

53

Kuyie nyí boà?
(Wéntɛ́ 14)

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀ kɛ eu fɛtãrifɛ.

2 Kuyɛìnkù kuù õõ yĩ nɛ̀ ku yèmmɛ̀ miɛkɛ Kuyie nyí bo.
Bɛ̀ càkɛmu kɛ dɔɔri isɔkɛ kpɛrɛ,
bɛ miɛkɛ òmɔù í dɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni.
3 Kuyie mbo kɛĩnkɛ̀ nkɛ kɛ wúónní bɛnìtìbɛ̀,
kɛ bo yà kòò mɔù bo wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ kɛ kù wanti.
4 Bɛmɔu bɛ̀ dɛ̀tɛ́nɛ̀ Kuyie nku,
bɛmɔu bɛ̀ càkɛmu,
òmɔù í dɔɔri mɛsàà mbá omáà.

5 Bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri mɛyɛi mbɛtɔbɛ̀ bɛ̀ í yɛ̃́ dèmarɛ̀,
bɛ̀ soú n kɔbɛ mbɛ kɛ yo,
bɛ̀ í n yu mí nKuyie.

6 Ntɛ bɛ kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́ dɛtetìrɛ̀,
Kuyie nyóó díɛ́mu a dootitɔbɛ̀ kũɔ̀,
kàa bɛ̀ ãnné ifɛi,
kɛ yɛ̃́ Kuyie mbɛ̀ bɔntóomɛ̀mu.

7 We nyóó yènní Siyõõ kédɛɛtɛ́ Isidayɛɛribɛ?
Kuyie mbo fietɛní dìì mɔ̀nnì ku kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ tu tidaatì,
dɛ̀ bo narikɛ Sakɔbu kɔbɛ,
Isidayɛɛribɛ bo nyãnku.

54

Wèè fɛ̃ũrì ò bàámmɛ̀ Kuyie

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀ bɛ̀ dìè nfɛ̀ kɛ bie ntibómbonti iwɛ̃ĩ kpɛti.
2 Sifĩɛ̃bɛ do nàké Sauri kɛ dɔ̀ Dafiti sɔ̀ri bɛ ciɛ kɛ̀ Dafitii dentɛ̀ fɛ̀.

3 Áú Kuyie! N dɛɛtɛ́ a yètìrì kpéí,
n kónné kébɛnkɛ a wɛ̃rímú.
4 Kuyie nkéntɛ́ m báammìi,
keè n yɛ̃ mmù.

5 Bɛpɔ̀ɔbɛ̀ bɛɛ̀ ìtɛ́ kɛ n dokùnɛ̀,
kɛ̀ bɛnitiyonkubɛ dɔ́ ké n kuɔ,
bɛ̀ í bɔti Kuyie nkpɛti.
6 Kuyie nyó n teennèmu,
n Yiè nKuyie nyó nni nkpénkùnkoomu.

7 Mɛyɛi ndo n dootitɔbɛ̀ ĩnkɛ̀,
fɔ̃́ ntimómmɔnti yiè, kuɔ bɛ páíí.
8 M bo da pã dipãnnì nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu,
n Yiè nKuyie m bo ndéúkùnko a yètìrì, a wennimu.
9 A n dɛɛténɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mɛmɔu ndi,
kɛ̀ n yà n dootitɔbɛ̀ domɛ̀.

55

Wèè nɛ́po ò fitɛ́ ò sàútímɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀ bɛ̀ dìè nfɛ̀ kɛ bie ntibómbonti iwɛ̃ĩ
kpɛti.

2 Áú Kuyie! Kéntɛ́ m báammìi,
báá yetɛ n sáútìi.
3 Dɔúnní a toò m bíɛ́kɛ̀ kɛ́ n tɛ̃́nnɛ́,
nh arìmu tipíìtì timɔu nɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ kɛ mítìrì
4 n dootitɔù tammɛ̀ kpɛ́í nɛ̀ oyɛiwe wèè ǹ fɛ̃̀ũ̃nko,
bɛ̀ n dɔ́nɛ̀ mɛyɛi mmɛ,
kɛ n wátìrì nɛ̀ kɛmiɛkɛ.
5 Kufɔ̃waá nkuù m bo kɛ n kɔ̃̀ntì au,
Mukũ̃ũ nkó kufɔ̃waá nkuù n do.
6 Iyĩ̀kɛ nɛ̀ kukɔ̃mbɔ̀doróo dɛɛ̀ m̀ pĩ̃,
kufɔ̃waá nkuù nh autɛ́, kɛ̀ n kɔ̃̀ntì au.

7 Kɛ̀ n yĩ̃, we mbo m pã̃ ifìèti,
kɛ̀ m puu tɛnɔ́nkpetɛ kɔ̃mɛ kɛ́sɔri.
8 N na mpùu kɛ dètɛ́,
n na nkɔ̀tɛ kɛ́mbo dikpáà.
9 N na ndɔ̀ɔ̀ mɛcãã nkɛ pètɛ́ disɔ̀rì,
kɛ yentɛ́nɛ̀ kuyaakù kperíkù.
10 N Yiè nKuyie, cakɛ n dootitɔbɛ̀ dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì,
duɔ́ nkɛ̀ bɛ náaǹtì báá máá.

Kɛ yɛ́ n wúómmɛ̀ dihɛì miɛkɛ bɛ̀ kpàmmɛ̀ kɛ puotì bɛtɔbɛ̀.
11 Bɛ̀ firì dihɛì duotí ĩ̃nkɛ̀ nkɛ kɛyɛ̀nkɛ̀ nɛ̀ kuyie.
Mɛyɛi nnɛ̀ mɛsémmɛ̀ dɛɛ̀ máà pìɛ́kɛ́ dihɛì.
12 Munitikɔ̀ù muù píɛ ndihɛì,
siyáàbìsí nɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ dɛ̀ í deu yɛcɛ̃karɛ̀ miɛkɛ.

13 Kɛ̀ n kpantídɛ̀ntɔù weè do n sɑ́ɑ́ ndɛ̀ bá nni nyóù,
kɛ̀ n dootitɔù weè do n kpannɛ̀ nna nhò sɔ̀rinɛ̀mu.
14 Fɔ́ n kó kutɔ̃nkù kou fɔ́ɔ̃̀ mɛ nni nwe,
nɛ̀ wè ti yɛ́ titɔbɛ̀ kpɛti kɛ nɛiti.
15 Tíì do naati mɛsàà,
kɛ niɛ̀ nɛ̀ ditĩ̃nnì kɛ kɔrì Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀.

16 Mukũ̃ũ mbɛ̀ dɛ̀ɛ́tɛ́ kɛ̀ bɛɛ ta kudɔnkù bɛfòùbɛ̀,
kɛ yɛ́ kuyonku bɛ̀ nɛínɛ̀mɛ̀ tipíìtì timɔu.

17 Mí nyóó yú Kuyie nku,
kɛ̀ kù n dɛɛtɛ́.
18 N kuɔ̀mmu kɛ sáútí dikũ̃nweńnì nɛ̀ kuyie nnɛ̀ kuyuoku,
kɛ̀ kù kèè n dabònnì.
19 Kuù yó n dɛɛtɛ́ kɛ̀ n yè sṹɔ́ɔ̃̀,
bá bèè n kpànnɛ̀ bɛ̀ mɛ nsũ̃mɛ̀.
20 Kuyie nyóó keèmu n dabònnì kɛ́ bɛ̀ kɛ́kùnnɛ,
kuù tu okpààtì sɑ́ɑ̃̀.

Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ í yóó ceetɛ,
bɛ̀ í dé Kuyie.
21 Dɛ kóo niticiìntò cààri o népobɛ̀ mbɛ,
kɛ tõũ mɛtaummɛ̀.
22 O náaǹtì wèèti mɛcekùɔ̀ nkõmɛ mmɛ,
kòo yèmmɛ̀ né dó dikpànnì.
O náaǹtì yɔ̀ɔ̀ nkɛ pɛ̃ɛ̃tému mɛkùɔ̀,
kɛ né dò mmɛsekontibii.

23 Duɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nha yɛntotí kɛ̀ kù nda tɔ,
kù í yóó yóu kɛ̀ dèɛ di osàù bìtì!

24 Fɔ̃́ nKuyie nha yóó tanné dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kufɔ̃ti miɛkɛ nkɛ,
bɛmbɛ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀, bɛsoùmbɛ̀,
bɛ̀ í yóó tuɔkɛ bɛ we kó dikéè,
mí mmɛ nda duɔ́ mmu mmáà.

56

Bɛ̀ fɛ̃ũ̃nko wè ò duɔ́mmɛ̀ omáà Kuyie

1 Bèdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ fɛyènfɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ do pĩ nDafiti Kati kó dihɛì kòo dentɛ̀ fɛ̀. Bɛ̀ fɛ̀ dìènnɛ̀ mèɛ̀ tammɛ̀ dònnɛ̀ dikpɛtinɔ́nkperi kó didabònnì ndi, dìì yìèní dɛdétirɛ̀.

2 Áú! Kuyie n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
bɛ̀ m bètìmu,
kɛ n dimmù kɛ n dokùnɛ̀ yɛwe yɛmɔu.
3 N kpantídèntɔbɛ̀ m bètì yɛwe yɛmɔu ndi,
bɛ̀ sũmu bɛ̀ɛ̀ n dimmù kɛ n dokùnɛ̀ tɛfentɛ̀.
4 Kufɔ̃waá nhõõ̃ m pĩ,
kɛ̀ n duɔ́ fɔ́ nwe mmáà.

5 N sãntímu Kuyie nku náaǹtì kpɛ́í,
n ku nduɔ́ mmáà
n yí yĩɛ̃̀kù dèmarɛ̀,
bɛnìtìbɛ̀ bo na kɛ́ n dɔɔ̀ ba?

6 Yɛwe yɛmɔu bɛ náaǹtì ǹ kɔɔ́nnèmu,
bɛ̀ n wantinɛ̀ mɛyɛi mmɛ.
7 Bɛ̀ dàkiimu kɛ m pakíí,
bɛ̀ tũ n naàcèi nsi kɛ dɔ́ kɛ́ n kuɔ.
8 Bɛ̀ bo dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmiɛ nkɛ́na kɛ da yentɛ́nàà?
Kuyie, mbɔ mbɛ nɛ̀ kɛmiɛkɛ.
9 A yɛ́́mu nh arì mèɛ̀ botí,
ceé n nɔnniɛti a dɔukù miɛkɛ,
a ti wɑ̀̀rimu a pátíri miɛkɛ.
10 Kɛ̀ n da yu n dootitɔbɛ̀ õõ cokému,
Kuyie, n yɛ́́mu a n kómmúmɛ̀.
11 Kuyie n da sãntímu a béi ntì kpéí,
n Yiɛ̀ nKuyie n da sãntímu a náaǹtì kpéí.
12 N da duɔ́ mmáà ndi n yí yĩɛ̃̀kù tìmatì,
bɛnìtìbɛ̀ bo na kɛ́ n dɔɔ̀ ba?

13 Kuyie ndò nkédɔɔ̀mu n yɛ̃ n yóó da dɔ̀ɔ̀ tì,

n yóó da fíé disãnni kó iwũɔ̃ nyi.
14 Fɔ́ɔ̃ n dɛɛté nɛ̀ mukũũ,
fɔ́ɔ̃ n teennɛ̀ kɛ̀ n naàcɛ̀i í bètɛ́,
kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ nni nkérí a ìikɛ̀,
kɛ wúó mmɛnáà.

57

Dafiti yumɛ̀ Kuyie nhoĩnkɛ̀nkpààtì
(Yɛnáaǹkékɛ̀ 8-12, wéntɛ́ Yɛsãã 108:2-6)

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmè Dafiti yènfɛ̀ ò do cokùnɛ̀ Sauri titãdèntì miɛkɛ kédentɛ̀ fɛ̀. Bɛ̀ do fɛ̀ dièmnɛ̀ mɛtammɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tu mɛ̀ mmɛ báá kuɔ.

2 Áú Kuyie, n dɛɛté, yàa n dɛɛté!
N sɔri a fièti déɛ̀ mmɛ,
kɛ kémmú mɛfɛ́ũ̃tímɛ̀ bo deèmɛ̀.
3 Kuyie n da yumu fɔ́ wèè bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀,
fɔ́ɔ̃ te kɛ̀ n kpɛti timɔu yíé.
4 A yó mboní kɛĩnkɛ̀ nkɛ kɛ́ n dɛɛté,
kéfɛìkùnnɛ wèè m bètì,
kɛ́ m bɛnkɛ a sàà nnɛ̀ a kó timɔ́mmɔnti.

5 N sokɛ́ yɛcìrícìrɛ̀ cuokɛ̀ nkɛ,
n duɔ́ bɛnìtìcáàmbɛ̀ cuokɛ̀ nkɛ,
Bɛ nìi ndò nyɛkpãã̀ nyɛ nɛ̀ ipie,
kɛ̀ bɛ nɔ́ndié ndò tikpàrìseuti.

6 Kuyie nha yètìrì ńdɛu kɛĩnkɛ̀,
bɛnkɛ a kpetì kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ.

7 Bɛ̀ n dii ticùɔ̀tì nti,
bɛ̀ àa nkuhɔ̃ũ deè ndi kɛ bo n dúú,
bɛ̀ keù difɔ̃̀tìrì ndi n yìikɛ̀.
Bèɛ do bɛmɔ́mmɔmbɛ di miɛkɛ.

8 Kuyie, m bùɔ̀tì tɛ́nkɛ í duò, n tɛ́nkɛ í yĩɛ̃̀kù,
m bo ndiè nkɛ da sãntí.
9 N wɛ̃nnì, entɛ,
n kùtìdùkù nɛ̀ m bómbonku, entɛnɛ̀,
n yóó entɛmu dikũnweńnì sèì kédentɛ̀.

10 N Yiɛ̀ nKuyie n yó nda sãntímu bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀,
kéndiè nkɛ dɛúkùnko a yètìrì ibotí cuokɛ̀.
11 Kɛ yɛ́ a sàà ndɛumɛ̀ kɛ tuɔ̀kù tiwɛtì,
kàa mɔ́mmɔnti tuɔ̀kù yɛwɛtɛ̀.

12 Áú Kuyie! A yètìrì ndɛu kɛĩnkɛ̀,
bɛnkɛ a kpetì kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ.

58

Kuyie mbomɛ̀ kutenkù kɛ bekù

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmè Dafiti yènfɛ̀ nɛ̀ mɛtammɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tu: Á báá kuɔ.

2 Bɛkpààtìbɛ̀ di bekù bakɛ weti weti nweà?
Bɛ̀ bekùnɛ̀ miɛ̀ mmɛ bɛnìtìbàà?
3 Di dɔɔri dɛ̀ɛ̀ í wenni kɛ yɛ́mu,
díì píɛ mmɛyɛi ndihɛì.

4 Oyɛiwe tú oyɛiwe nwe nɛ̀ o yɔ̃ pɔutì miɛkɛ,
kɛ̀ siyáàbìsí yiɛ̀ nfeti nɛ̀ bɛ̀ ò pɛinímɛ̀.
5 Bɛ̀ màkɛ mɛdautidɔ̀mmɛ̀ mmɛ,
kɛ dɔɔri kɛ dò ndiwaàhɔ̃nnì,
6 dìì í yo owaàpĩntì tammɛ̀,
kɛ í yo oteteu diɛwè náaǹtì.

7 Kuyie, mbɔ́kɛ́ bɛ nìì,
bɔ́kɛ́ yɛcìrícìrìnìì mbɛ̀ màkɛ yɛ̀.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃tóo mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ pɔ̃ntɛ́ mmɛ̀ɛ̀ botí,
kɛ̀ bɛ̀ ntãũ bɛ pie mbá ì báá dɔ̀ɔ̀ dɛ̀marɛ̀.
9 Bɛ̀ɛ naánnɛ̀ tidàtìkonkontì,
tìì fũrì kɛ̀ ti ammɛ̀ dèu,
bɛ̀ ndò mbɛ̀ pɛitɛ́ wè ocírì kòò í yà diyiè.
10 Bɛ po yó nkpaá kɛ mu nyí yɛ̀ tifããtì,
kɛ̀ tɛfɔ̀dɔ́ntɛ̀ɛ ì tùótɛ́mu,
kɛ̀ dɛ̀ sɔ́ nyì sũ tɛ̀ɛ ì tùótɛ́.

11 Osàù bo yà Kuyie mpèitɛmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ ò narikɛ mɛdiè,
kòo ɔ́ú o naàcèi bɛ yĩĩ mmiɛkɛ.
12 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ dɛ̀ yà kɛ dɔ̀:
Kuyie mmɛ̀nkɛ yietìmu osàù,
bɛ̀ bo yĩ Kuyie mmɛ̀nkɛ bomu kɛtenkɛ̀ kɛ bekù.

59

Dafiti bàámmɛ̀ Kuyie nkɛ tú kù nhò kãnkɛ́

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìèmmɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀. Sauri do tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ mbaa Dafiti cĩɛ̃tɛ̀
kɛ bo ò kùɔ kòo dentɛ̀ fɛ̀. Bɛ̀ do fɛ̀ dìènnɛ̀ mɛtammɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tu mɛ̀ mmɛ báá kuɔ.

2 Kuyie n dɛɛtɛ́nɛ̀ n kpantídɛ̀ntɔbɛ̀,
báá yie nkɛ̀ n dootitɔbɛ̀ n nintɛ.
3 N dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n dɔ́nɛ̀ mɛyɛi,
n dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀.

4 Bɛnitidɔnnibɛ̀ bɛɛ̀ dàkɛ kɛ n wanti,
bɛ̀ dɔ́ ké n kuɔmu.
N Yiè nKuyie m mɛ nyí cààrɛ̀,
n yí dɔ̀ɔ mɛyɛi mmamɛ̀.
5 N yí cààrɛ̀ mùmamù kɛ̀ bɛ̀ cokùní kɛ baatiní kɛ bo n kuɔ.

Ítɛ́ ké n teennɛ̀,
wéntɛ́ kéyà.
6 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù,
cómmú kékpannɛ̀ yɛbotɛ̀,
a báá cĩɛ̃́ ndɛ kó bɛnitiyonkubɛ bɛ̀ɛ̀ í dɔɔri bɛ̀ nàá ntì.

7 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ wɛ̃tɛní kuyuoku nku,

kɛ́nhóú simɔ́ kõmɛ kɛ firì dihɛì.
8 Tináanyɛiti tii pìɛ́kɛ́ bɛ nɔ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ nɔ́ndiɛ́ ndɔ̀ mmɛsekontibii,
bɛ yɛ̀mmɛ̀ dɔ̀ nhɔ̀mɔù í yóó keèmu bɛ̀ nàá ntì.

9 Fɔ̃́ n Yiɛ̀ nKuyie nkàa nɛ́ bɛ̀ daú,
a daúmu yɛbotɛ̀ yɛmɔu.
10 M búɔ́ fɔ̃́ nwe, fɔ̃́ nwèè n kãnkɛ́,
fɔ̃́ nKuyie nfɔ̃̃̀ tu n wɛ̃rímú.
11 Fɔ̃́ nKuyie n tũ nkù a sàmu kɛ̀ fɔ̃̃̀ yó n niitɛ́,
fɔ̃̃̀ yó nte kɛ̀ n na n dootitɔbɛ̀.

12 Báá kuɔ yɛbotɛ̀ mɛcãã,
bɛnìtìbɛ̀ yàà bo yɛ̀ nha namɛ̀,
nɛ̀ a kó muwɛ̃rímú duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ ncooti kɛ doti.
Kuyie nfɔ̃̃̀ tu ti kó kudɔpìkù
13 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ bɛ́i nkɛ dá yetɛ́nɛ̀mu,
bɛ pɔ̀ɔ bɛ̀ tùɔ̀ti,
bɛ̀ buɔ̀ nkusĩnkù nku kɛ soú.
14 Kuɔ bɛ nɛ̀ kɛmiɛkɛ,
kuɔ bɛ kɛ̀ bɛ̀ tɛ́nkɛ bá mbo,
dɔɔ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ banté fɔ̃́ nKuyie nfɔ̃̃̀ bakémɛ̀ Sakɔbu yaàbí,
kɛ baké kutenkù kumɔu.

15 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ wɛ̃tɛní kuyuoku nku,
kɛ́nhóú simɔ́ kõmɛ kɛ firì dihɛì.
16 Kɛ firì kɛ wanti bɛ̀ bo di mù,
kɛ̀ bɛ̀ di kɛ auté bɛ̀ nkpa.

17 Mí m bo ndiè nkɛ da sãntí a kpeńnìmɛ̀,
kɛ́mpĩɛ̃kù a sàà ndikũnweńnì,
Fɔ̃̃̀ tu n kó tɛcɛ̃kpetɛ̀
nh ɔ̃ɔ̃ sɔri fɔ̃̃̀ borɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ yiè.

18 Fɔ̃̃̀ n kãnkɛ́,
m bo ndiè nkɛ dɛ́úkùnko a yètìrì,
fɔ̃̃̀ tu n wɛ̃rímú fɔ̃́ nKuyie nkùù n dɔ̀ɔri mɛsàà.

60

Bɛ̀ namɛ̀ Kuyie nkɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ kù yu
(Dináaǹkéè 7-14 dɛ kó tináaǹtì bomu 108:14)
1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀ itié nkɔfɛ nɛ̀ kukùtìdùkù,
2 kɛ denniní ò do kpànnèmɛ̀ Sidii ɛì kɔbɛ Mɛsopotamii ɛì kɔbɛ nɛ̀ Sobaa ɛì kɔbɛ. Kɛ̀ bɛ̀ nkũntiní kɛ̀ Soabuu kpannɛ̀ Edomiibɛ kubiriku bɛ̀ tu kù mukɔ́kúɔ́ nkó kubiriku, kɛ́na bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ (12000).

3 Kuyie nha ti bɔntóomu kɛ pɔ̀ntɛ ti ããpɔ̀ntĩnnì.
Bá nɛ̀ a miɛkɛ mɛ nyènnímɛ̀ wɛ̃tɛ kɛ ti cónné ti fɔ̃̀tìrì.
4 Fɔ̃̃̀ sɔ̃̀ntɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ pàá,
wɛ̃tɛ kémáú ndɛ kó iyiɛ,
kɛ̀ sɔ̃̀ntimu.

5 Fɔ̃ɔ̃ duɔ nkàa nìtìbè yà mɛháárìmè diɛmè,
fɔ̃ɔ̃ ti nìi mmɛnaà mmèè firì kɛyìikè.
6 Fɔ̃ɔ̃ duɔ nha sààbè mɛcannimè kè bè yentɛ́nɛ̀ bèè tãũ ipie.
7 Kè dè bo yie nkàa dɛɛtɛ́ tínti a dɔ́ bè,
yàa ti dɛɛtɛ́ nè a wɛ̃rímú cɔuté ti báammu.

8 Kuyie mbɛ́immu ku cɛ̃sàátè miɛkɛ kɛ tú
kuù yóó bè na!
Kɛ totí Sisɛmmu ɛì,
kɛ́berí Sukɔti biriku.
9 Kuù te Kadaadi nè Manansee bɛ kó itempɛ̃,
kè Efadaimmu kɔku tú ku pìì,
kè Sudaa kɔku tú ku kpàátìpàáti.
10 Mɔabu tú tɛnaatɛ ntɛ kù wuɔ̀nè tè,
kè kù bɔmmù ku nɛùkù Edɔmmu kɛ bo bɛnkɛ kù ò temè,
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ yèmmè dò mbè bo kù namaà?

11 We nyó n kɔtɛnè dihɛikperì?
We mbo n kɔtɛnè Edɔmmu?
12 Kè dè í tú fɔ́ nKuyie nkùù ti dootóo,
fɔ́ nwèè tɛ́nkɛ do í nièné ti kó yɛhããpɔntĩrè mudoò.
13 Kɔtɛní kɛ ti teennè ti dootitɔbè,
onìtì kó mɛteèmmè í tú dèmarè.
14 Kuyie nkuù yó nte kè ti pĩ mmutɔ̃ndiɛmù,
kuù yó nte kè ti na ti dootitɔbè ké mbè cùùtì.

61

Dafiti dɔ́mè Kuyie nni nhò kãnkɛ́

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè kɛ biennè tibómbonti iwɛ̃ĩ kpɛti.

2 Kuyie nkéntɛ́ n dabònnì,
keè m báammìi.
3 M bo kutemmànku nku,
kè n yèmmè càárè kè n da kuɔ̀nnè,
n dee kupèrìkù n yĩɛ̃kɛ kù.

4 Fɔ̃ɔ̃ tu n kó disɔ̀rì,
didènnì kperì ti dootitɔbè í yóó nintɛ dì.
5 N dɔ́ kémbo a cĩɛ̃tè miɛkɛ nkɛ,
kénsɔri a fìèti miɛkɛ sɔ́ɔ̃.

6 Kuyie nfɔ̃ɔ̃ kèè n da náá ntì,
kɛ duɔ nha kɔbɛ bèè da dé bɛ kó kɛtenkè sàákè.
7 Yíé okpàátì mufòmmu,
kòò nfòù yɛbie nyɛbie.
8 Kòò nda taunnè, á nhò bonè kòo mbakɛ́ sɔ́ɔ̃,
kàa sàà nnè timɔ́mmɔnti nhò bàa.

9 M bo ndiè nkɛ déúkùnko a yètìrì sɔ́ɔ̃,
bá dìi yiè kéndɔɔri n yɛ̃ n yóó da dɔɔ̀ tì.

62

Kuyie mborɛ̀ n dɛ mmɔkɛ diwɛ̀ì

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìɛmmɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀ Yedutunni dìè nfɛ̀.

2 Kuyie mborɛ̀ máà ndi m mɔkɛmɛ̀ diwɛ̀ì,
kuù n dɛɛrí.
3 Kuù tu dipɛ̀rì dìì n kãnkɛ́,
tɛcɛ̃kpetɛ̀ tɛ̀ɛ̀ n dɛɛrí,
kɛ̀ kù m bonɛ̀ m báá cĩtɛ.

4 Ɔmmɔ̀nnì ndi di yóó yóumɛ̀ di bo ntíkúmɛ̀,
di bo domɛ̀ onìtì kóò pɔ̀ntɛ kumarí kùù ku ku kɔ̃mɛ?
Kóò yɛ̀ètɛ kuduotí kùù bíi nku kɔ̃mɛ?
5 Di mɛ̀nkɛ dakiimu kɛ bo bɔ nhokpààtì,
kɛ nɔnnɛ̀ siyáàbìsí,
kɛ ɔ̃ nsãntínɛ̀ di nɔ̀ di yɛmmɛ̀ miɛkɛ kɛ né buɔ̀ nkusĩnkù.
6 Kuyie mborɛ̀ máà ndi n yóó na képétémɛ̀ diwɛ̀ì,
kɛ yɛ́ n ku mbúɔ́mɛ̀.
7 Kuù tu dipɛ̀rì dìì n kãnkɛ́,
tɛcɛ̃kpetɛ̀ tɛ̀ɛ̀ n dɛɛrí,
kɛ̀ n kù bonɛ̀ m bá cĩtɛ.
8 Kuyie nkuù n dɛɛrí,
kuù tu n kó disãnni,
kuù tu dipɛ̀rì dìì n kãnkɛ́,
kuù tu n sɔ̀rì.
9 Díndi Isidayɛɛribɛ mbúónɛ̀ ku sɑ̃́ɑ̃̀,
kɛ kù nàá ndi yɛmmɛ̀ kpɛti,
kuù tu ti kó disɔ̀rì.

10 Onìtì dò nkuyaakù nku,
bɛnìtìbɛ̀ mɛ̀nkɛ tú siyáàbìsí yɛmbɛ̀ mbɛ,
kàa bɛ̀ wɛ̃nné kécɔ̃nné cìdóò bɛ̀ bo nyau kɛ pɛ̃ɛ̃té muyaá.
11 Di bá ndɔ́ kényo mbɛtɔbɛ̀ nɛ̀ muwɛ̃rímú,
bá ndɔ́nɛ̀ mufɛ̀ɛ̀ kpɛrɛ,
kàa kpàtì dɛ̀úkú a báá tì duɔ́ nha yɛmmɛ̀.

12 Dɛ̀ í tú kucɛ mɛmáà ndi Kuyie mbɛ́immɛ̀.
N kɛ̀ɛmu kù tumɛ̀ kuù te muwɛ̃rímú.
13 N Yiɛ̀ nKuyie nha sàmu,
kɛ yɛ́ fɔ̃ɔ̃ yietìmɛ̀ bá wè o tɔ̃mmú mannɛ̀ tìì yeti.

63

Kuyie m bo nda dɔ́mɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému mufɔ̀mmu

1 Dafiti yɛ̀nfɛ̀ ò dɛntɛ̀ fɛ̀ o cooti dìì mɔ̀nnì kɛ bo Sudaa kpáà miɛkɛ.

2 Kuyie, nfɔ̃́ɔ̃̀ tu Kuyie n da waàmmu,
n da yáámmu kɛ dò ntɛdɔntɛ̀ tɛ̀ɛ̀ kpeí tɛ̀ ɔ̃ ndɔ́mɛ̀ mɛniɛ.
3 N dɔ́ ké nda wúómmu a cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ,
kéyà a wɛ̃rímú nɛ̀ a dɛumɛ̀.
4 A n dɔ́mɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému m bo n fòùmɛ̀,
n yó nda sãntímu sɑ̃́ɑ̃̀.
5 N yó nda sãntímu n fòmmu mumɔu miɛkɛ,

kɛ da báá nkɛ yu a yètìrì.
6 Fɔ̃ɔ̃ te kè n sànnè kɛ dò n di mɛkùɔ nkpɛrɛ,
kè dè n naati kè n dìè nkɛ da sãntí.

7 Kè n duɔ nh ɔ nyɛ́ fɔ̃ɔ̃ kpéí,
kɛ totí n yèmmè a bíékè kɛyènkè kɛməu.
8 Fɔ̃ɔ̃ n teénnè,
kɛ n kãnké a fìèti,
kè dè n naati kè n dìè nkɛ da sãntí.
9 N da pĩ n nɔu sidé ndi,
kàa nɔ̀ùtè youtɛ n cúɔ.

10 Bèè dɔ́ ké n kuɔ,
bèɛ taá kudɔnkù.
11 Duɔ nkè mudoò bè kùɔ,
kè sikpaməɔ́ bè càáké.

12 Kè Kuyie nnárìkùnnɛ okpààtì yèmmè.
Bèè cànnɛnè bɛtɔbè yɛnɔ nè Kuyie nkó diyètìrì,
bè yó nsãntímu bɛmáà.
Siyáàbìsí yɛmbè biɛ kó yɛnɔ mɛ mbáá táútɛ.

64

Dafiti bàámmè Kuyie nkɛ tú kùu ò dɛɛtɛ́nè bɛyɛibɛ

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

2 Áú Kuyie! N kuɔ̀nnè fɔ̃ nwe,
kéntɛ́ n dabònnì,
a nni nkãnké n dootitɔbè,
n kɔ̃mbùɔ̀tì duò bè.
3 N dɛɛté nè bɛnitiyɛibɛ dakii kɛ bo n dɔɔ tì,
a n détinnɛ yɛdɔnnɛtĩrè yèè dàkii n kpéí.

4 Bɛ nɔ́ndié nyii dò nyɛsekontɛ bè sũɔ́té yè,
kè bɛ náaàntì kɔ̀ùrì ipendànni kɔ̃mɛ.
5 Bɛè ɔ̃ɔ̃ déké bɛnitisààbè ké mbè tãũ,
bè ɔ mbè tãũ disɔ̀rì ndi kɛ í yĩɛ̃kù.
6 Bè yàúkùnko bɛtɔbè kɔ̃ntì nti kɛ bo ndɔɔri mɛyɛi,
kɛ dakii kɛ bo sɔri kɛ díí ntimátì,
kɛ náá nkɛ tú: Òməù í yóó ti yà.
7 Bè dàkii kɛ dɔ́ mɛyɛi mmáà ndi,
kɛ náá nkɛ tú bè bàátí kè dè wennimu.
Onìtì yèmmè cũmpúrìmu,
a báá na kényɛ́ dèè bo o miɛkɛ.

8 Kuyie mmɛ mbè tãũ ku pie nyi dɛndɛ bàmbà,
kè ì bè tùɔ̀tì kè bè duò.
9 Bɛ nɔ̀ yɛè bè tùɔ̀tì,
bèè bè yàu bè bo ndaú kéhéùròo.
10 Kè kufɔ̃waá mpĩ mbɛnìtìbè,
kè bè nnáá nKuyie ndɔɔ̀ dè,
kébantɛ́ kù pĩ mmèè botí mutɔ̃mmú.

11 Wèè wetí we nyãnku o Yiɛ nKuyie nkpɛ́í,
kɛ́nsɔ̀rì ku borɛ̀.
Bɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ wenni kɛ̀ bɛ̀ nyãnku ku kpɛ́í.

65

Kuyie nkuù mànnɛ̀ ti nkù sãntí

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìɛmmɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀.

2 Kuyie nha ɛì Siyɔ̃ɔ̃ miɛkɛ fɔ̃ɔ̃̀ dò mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nda sãntí,
bá wè kòo ndɔɔri ò da dɔúnnɛ̀ dìì nùù.
3 Fɔ̃ nwèè yo bɛnìtìbɛ̀ báammìi,
bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kòrìní a borɛ̀ ndɛ.
4 Ti yɛi mmɛɛ̀ ti dɛuté,
fɔ̃ɔ̃̀ ti cĩɛ̃nko ti caàrìmɛ̀.
5 Dɛ̀ nnaati a tããté bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo mbo a cĩɛ̃̀tɛ̀,
tíì yó nte dɛsààrɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo a cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ dɛ̀ nti sànnɛ̀.
6 Fɔ̃ nKuyie nti dɛɛtíwè,
fɔ̃ ntimɔ́mmɔnti yiɛ̀,
fɔ̃ɔ̃̀ cɔú ti báammu kɛ dɔɔri tidiɛtì kɛ̀ titentì timɔu kɔbɛ da búɔ́
nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ soké dàméɛ̀rì cuokòo.

7 Fɔ̃ɔ̃̀ kó muwɛ̃rímú te kɛ̀ yɛtãrɛ̀ fìíkú.
A wɛ̃rímú muù tu a kpàrìnɛnkù.
8 Fɔ̃ɔ̃̀ commu dàméɛ̀rì nɛ̀ o néfĩnfĩ̃rɛ̀,
kɛ commu kutenkù kó kunampoo.
9 Kutenkù kumɔu yà a dɔɔri tìì diɛtì nti kɛ da yɔ̀tɛ,
kɛ̀ diyiè yìɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ dì taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ íú mɛdiè.

10 Fɔ̃ɔ̃̀ dɔ̀ɔri kɛtenkɛ̀ mɛsàà kɛ kɛ̀ duɔ̀ nfɛtaafɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ boo kɛ̀ tidiitì pɛí,
Kuyie nha bintɛ í kũũ,
fɔ̃ɔ̃̀ duɔ̀ mbɛnìtìbɛ̀ tidiitì,
kɛ tũnni kɛtenkɛ̀.
11 Kɛ yɔ́ɔ̀rì ipɛ̃,
kɛ puɔ̀ nyɛdombiɛ,
kɛ duɔ̀ nkɛ̀ fɛtaafɛ̀ nìù,
kɛ duɔ̀ nkɛ̀ tidiitì yìɛ̀.
12 Kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà ndibenni dimɔu,
kàa pɛ̃ɛ̃́té kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ tidiitì mpíéké.
13 Kɛ̀ timútì yɛ̀ tɛdɔntɛ̀,
nɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkòo kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀ naati.
14 Kɛ̀ iwũɔ̃ pìékɛ́ dinaacɛ̃nhòò,
kɛ̀ tidiitì dàátí kubiriku,
dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ yãnku kɛ íú.

66

Kuyie nkùù dɛɛrí ku yètìrì ndɛu

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìè nfɛ̀ɛ̀ yɛ̀nfɛ̀.

Kutenkù kumɔu kɔbɛ nsãntínɛ̀ Kuyie nkɛ pĩɛ̃kù.
2 Ndièmnɛ̀ diwèì kɛ dɛ́úkùnko ku yètìrì,

Nsãntínɛ̀ ku iyiɛ mmiɛkɛ ku kpetì kpéí.
3 Nákénɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀:
A tɔ̃mmú dɛumu kɛ mènkɛ dɛu,
nɛ̀ a wɛ̃rímú diɛmù kpéí nkɛ
a dootitɔbɛ̀ kɛ́kùnkoomɛ̀ bɛmáà.
4 Kutenkù kumɔu kɔbɛɛ nínkú a ìikɛ̀,
kéndiè nkɛ déúkùnko a yètìrì.

5 Kɔtɛnèní kéyà Kuyie mpĩ mmùù tɔ̃ndiɛmù,
kù kpeńnìmu kù pĩ mmùù tɔ̃mmú bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀.

6 Kuù do kèétɛ́ dàméɛ̀rì kó mɛniɛ,
kɛ̀ ti yɛmbɛ̀ɛ na dɛkperɛ̀ késéntɛ́
kuù duɔ́ nkɛ̀ mɛniɛ nkũũ kukó nkɛ̀ ti sèńtɛ́,
kɛ̀ dɛ̀ ti naati ku kpéí.
7 Kuù bakɛ́ nɛ̀ muwɛ̃rímú kutenkù kumɔu sɑ̃ɑ̃,
kɛ pakɛ́ ibotí imɔu,
kù í yóó yóu bɛ̀ɛ̀ yetɛ ku kpɛti kɛ̀ bɛ̀ nkérí kɛ yíéo.

8 Ibotí, dɔunɛ̀ Kuyie mmutɔ̃mmú,
mpĩɛ̃kùnɛ̀ kɛ kù sãntí.
9 Kuù ti duɔ̀ mmufòmmu,
kɛ í yóu kɛ̀ ti duò.

10 Kuyie nha ti wèńtému kɛ ti yàákɛ́,
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pũnné mɛ̀ɛ̀ botí timátì péítì,
11 kɛ́ tì tanné ticùɔ̀tì miɛkɛ,
kɛ́ tì toú nyɛtuɔ cɛ́ɛ́yɛ̀,
12 kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nnàù ti ĩnkɛ̀ nɛ̀ sisɛ̃ĩ,
kɛ̀ ti ta muhɑ̃ɑ́ nkɛ ta mɛniɛ,
kàa mɛ nti dènnɛní kɛ̀ ti di diwèì.

13 N tati a cĩɛ̀tɛ̀ miɛkɛ nkɛ kɛ bo da fíé iwũɔ̃,
kɛ dá dɔ̀ɔ̀ n yɛ̃ n yóó da dɔ̀ɔ̀ tì,
14 n do béi ntì n yɛǹcaàrìmɛ̀ mɔ̀nnì.
15 N yóó da kuɔ iwũɔ̃ mɛkùɔ̀ nkpɛyi nyi,
yɛpedakɛ̀ nɛ̀ yɛnaadakɛ̀ nɛ̀ yɛbɔdakɛ̀,
kécɔ́u nkɛ̀ kuyukúu dekoo a bo kɛ̀.

16 Díndi bɛ̀ɛ̀ dé Kuyie kɔtɛnèní dimɔu,
kékéntɛ́ kɛ̀ n di nákɛ́ kù n dɔ̀ɔ̀ dɛ̀.
17 N ku kuɔ́nnɛ̀mu kɛ pɑ̀nkɛ ku sãntɛ.
18 Kɛ̀ n do nyáá mɛyɛi mmamɛ̀ n yèmmɛ̀ miɛkɛ,
n Yiɛ̀ nKuyie nna bá nni nkèńtɛ́.
19 Kù mɛ nni nkèńtému
kù kèèmu m báammìi.
20 Kuyie nnɛ̀ mutɔ̃mmú,
kù í yetɛ m báammu,
kù í m mɔ̀ntɛ ku kó mɛsàà.

67

Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu dommɛ̀ kénsãntí Kuyie

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dìè nfɛ̀ɛ̀ yènfɛ̀ kɛ bie ntibómbonti iwɛ̃ĩ kpɛti.

2 Kuyie ntí kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
ti dɔɔ̀ mɛsàà,
ɑ ti wéntɛ́ fɛnɔnsààfɛ̀.
3 Kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ kutenkù kumɔu kɔbɛɛ bɑntɛ́ ɑ cɛ,
kɛ̀ yɛbotèɛ yĩ́tɛ́ ɑ dɛɛrímɛ̀.
4 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ndɑ sɑ̃ntí fɔ̃́ nKuyie,
kɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛmɔu ndéúkùnkoo ɑ yètìrì.
5 Dɛ̀ nnɑɑti ibotí kɛ̀ ì dɑ sɑ̃ntí,
fɔ̃́ɔ̃̀ bekùnɛ̀ yɛbotɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ sìé,
kɛ ni ibotí kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
6 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ndɑ sɑ̃ntí fɔ̃́ nKuyie,
kɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛmɔu ndéúnkùnkoo ɑ yètìrì.

7 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhɑ ti dɔ̀ɔ̀mu mɛsàà,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ pɛí tidiitì.
8 Kuyie nkuù ti dɔɔri mɛsàà,
itemmànkɛ imɔu kɔbɛ dí kù depɛ.

68

Kuyie nnɑmɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dɑfiti yènfɛ̀.

2 Kuyie nyìtɛ́ kɛ còḿmúmu,
kɛ̀ ku dootitɔbɛ̀ ciérì,
kɛ̀ ku sĩ̀mbɛ̀ cokù ku ìikɛ̀.
3 Kuyukú yènní mɛ̀ɛ̀ botí ɑ mɛ mbɛ̀ cíɛnko,
titɑnkũ̀ntì yièri mɛ̀ɛ̀ botí muhɑ̃́ɑ̃́ mmiɛkɛ,
bɛnitiyɛibɛ kpɛrɛ mɛ ndò nKuyie nyìikɛ̀.
4 Bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ̀ sìé, bɛmbɛ diwɛ̀ì dii bɛ̀ bo
kɛ̀ bɛ̀ yɑ̃̀nku Kuyie nyìikɛ̀!
Diwɛ̀ì dii bɛ̀ kɛitɛ kɛ̀ bɛ̀ ti ientii.

5 Ndièɛnnɛ̀ kɛ dɛúkùnkoo Kuyie nyètìrì,
tũntɛnɛ̀ kucɛ wèè kèríní yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ o sɑ̃ntɛ̀ o kpɛ́í,
weè yètìrì tu: Ti Yiɛ̀.
Nyɑ̃nkunɛ̀ o ìikɛ̀.
6 Weè tu iséɛnnìmbí cicɛ,
weè kpà mbɛkúpobɛ̀ kpànnì,
weè tu Kuyie nkɛ bo o cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ.
7 Kuyie nkuù duɔ̀ nsicɛ́ĩ̃ bɛ̀ɛ̀ kpɑ bɛ kɔbɛ,
kuù dènnìnko tikpetíntì kɛ ti duɔ̀ ndiwɛ̀ì,
bɛ̀ɛ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti bɛɛ̀ máà ɔ̃ mbo tɛdɔnkpetɛ̀.

8 Kuyie nhɑ do ni dìì mɔ̀nnì ɑ kɔbɛ,
ɑ do kérí dìì mɔ̀nnì dikpáà cuokɛ̀,
9 kɛtenkɛ̀ do sɑ̃ntimu,
kɛ̀ mɛniɛ ncuutiní fɔ̃́ nKuyie nhɑ ìikɛ̀,
fɔ̃́ nKuyie nkùù do kɔ̀tɛní Sinɑii tãrì kébɛnkɛ ɑmáà ɑ kɔbɛ,
Kuyie nyIsidɑyɛɛribɛ tũ nkù.
10 Kuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ cũ̃ũnní fɛtɑsààfɛ̀,
fɔ̃́ɔ̃̀ bónkùnnɛ ɑ tenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ do cĩ̀tɛ.

11 Dɛndɛ a nìtìbè bomè,
Ti Yiè nKuyie nfɔ̃̀ dè mbè kànnɛ a sàà nkpéí,
fɔ̃̀ tũntɛ dɛ kó dikàrì bɛsénnìbè kpéí.

12 Ti Yiè nKuyie nkuù duɔ́ ndinùù ku náaǹtì kpéí,
bèè tì pitírí kè bɛ tĩnnì sũ.
13 Ti dootitɔbè bɛkpààtìbè nè bɛ kó bɛhããpɔ̀mbè bè u yɛtàrè nyɛ,
kè bɛnitipòbè eí dèè bo bɛ cɛ́ĩ kɛ totí.
14 Di yó mbo di karè nyɛà?
Dikpɛtìnɔ́nkperi fièti dàri mɛsɔɔ mpɛímè mmɛ,
kè di cìtì dàri mɛsɔɔ nwũɔ̃mè.
15 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yóó cíɛ ndìì mɔ̀nnì bɛkpààtìbè,
kè mupãã mboomu muù dàátí ditãrì Sadimɔɔ.

16 Fɔ́ nKuyie nkó ditãrì,
fɔ́ mBasãã tãrì,
fɔ́ nditãrì dìì yómmè sũ,
fɔ́ mBasãã tãrì.
17 Yɛtãrè yèè yómmè sũ,
ba nte kè dè di yóu Kuyie ntããté dìì tãrì kpéí,
kù bomu di ĩnkè kɛ yó mbo sɑ́ɑ̀,
kù yó ndè bomu sɑ́ɑ̀.

18 Kuyie nkpàrìsɛ̃ĩ bo sikɔupí sikɔupí nsi,
kù do si nkɔ̀tɛnèní Sinaii ditãsààrì.
19 A dèkɛ kɛĩnkè nkɛ,
kɛ nɛínèní tidaatì,
kè bɛnìtìbè da pãmmú yɛpãrè,
bá bèè do yetírí a kpɛti kè bè da bɔ̀úté,
kɛ dò nké mbo a borè fɔ́ nti Yiè nKuyie.

20 Ti nsãntí Kuyie nyɛwe yɛmɔu,
kuù dàkɛ ti kpéí,
kuù tu ti dɛɛtíwè.
21 Kuyie nkuù tu ti dɛɛtíwè,
kuù yɛ́ kù bo yĩmè ké tí dɛɛténè mukũũ.
22 Kuyie mmènkɛ yóó pɔntɛmu ku dootitɔbè yɔ,
képɔntɛ onitikɔ̀ùtì yuu nè tiyùtì.

23 Kuyie mbéimmu kɛ tú kù bo cũũnní a dootitɔbè bèè bo Basãã tãrì,
kédennɛní bèè bo dàméèrì fũɔ̃̀.
24 Kè dè bo yie nkàa naàcèi mbonti bɛ yĩĩ,
kàa kó simɔ́ bè pètɛ́ kécáákɛ́.
25 Kuyie nha ɔ̃ɔ̃ kpa nkéna kénkũntiní,
kè bɛnìtìbè wùómmu a kpàrìnafɛ a cɛ̃sààtè miɛkɛ,
fɔ́ nKuyie nkùù n te,
fɔ́ n kóo kpààtì.
26 Kè bɛdèmbè ni dɛyìikè kè bɛsapàmbè soké dɛcuokè kɛ bie nsibéí,
bèè bie ntikùtìdùùtì kè bè tũ.
27 Nsãntínè Kuyie nditĩnnì cuokè,
nsãntínè ti Yiè nKuyie ndíndi Isidayɛɛri yaàbí.

28 Bɛnsamɛɛ tɛbíyããtɛ̀ tɛɛ̀ di ni,
kɛ̀ Sudaa kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛ kó yɛtĩ̃rɛ̀
nɛ̀ Sabunɔɔ kɔbɛ nɛ̀ Nɛfutadii kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ tũnní.
29 Kuyie nkùù di te díndi Isidayɛɛribɛ kuù yɛ̃ ndí nkpeńnì.
Kuyie ndɔɔ̀ kéfíí nha dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ ti kpéí.
30 A bo a cĩ̀ɛ̃tɛ̀ ntɛ,
kɛ bakɛ́ Sedisadɛmmu,
kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ da pãã nyɛpãrɛ̀.
31 Kpannɛ̀ musĩmmù tipèntì kɔ̃mu,
kékpannɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dònnɛ̀ yɛnaadakɛ̀ nɛ̀ tinaabiiti,
kɛ̀ dɛɛ nínkú a ììkɛ̀ kɛ́ nda pãã ntimátì péítì.
Cíɛ nyɛbotɛ̀ yɛ̀ɛ̀ nɔnnɛ̀ yɛkpàrɛ̀.

32 Bɛnitidiɛbɛ̀ yìèní Esibiti nwe,
kɛ̀ Etiopii kɔbɛ cokòo Kuyie mborɛ̀ kɛ yuo bɛ nɔu.
33 Kɛtenkɛ̀ kó bɛkpààtìbɛ̀, ndièɴnɛ̀ kɛ sãntí Kuyie,
ndéúkùnkonɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì.
34 Wèè cutiní kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bo nɛ̀ dimɔ̀nnì nɛ̀ o sãntɛ̀,
weè péu mɛtankperímɛ̀.
35 Banténɛ̀ Kuyie nkpeńnìmɛ̀,
kuù kpàatirì Isidayɛɛribɛ,
ku wɛ̃rímú bo yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ nkɛ.

36 Kuyie mbɛnkúmu kù kpeńnìmɛ̀ ku cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ,
Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kuù duɔ̀ nku kɔbɛ muwɛ̃rímú,
kuù te kɛ̀ bɛ̀ nɔ.
Ku yètìrì ndɛu.

69

Dafiti yumɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kù bo ò teennɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀ kɛ bie ntibómbonti.

2 Áú Kuyie n dɛɛté!
N ta mɛniɛ mmɛ kɛ tùɔ̀kɛ n fɔ̃̀níí.
3 N fiíkú disà̃ũ ndi,
n yí pètɛ́ dɛkperɛ̀ kɛ na,
n ta dɛcũmpurɛ ndɛ,
fɛnɛ́wuonfɛ fɛɛ̀ n tɔ.
4 N kɔmmú kɛ ɔumu kɛ̀ n níí kpeí,
m bɔ̀útɛ́ kɛ bɔ̀útɛ́ Kuyie nkùù n te kùnku kɛ̀ n nuɔ nyetɛ.
5 Bɛ̀ɛ̀ n nìí nkɛ dɔ́ kɛ́ n kuɔ bɛ̀ sũmu kɛ pɛ̃̃tɛ́ n yùtì,
bɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ bɛ dootitɔù nwe dɛtetìrɛ̀,
bɛ̀ kpeńnì kɛ m pɛ̃̃tɛ́mu kɛ yó n kuɔ,
kɛ duɔ́ nkɛ̀ n yietí n yí yùúkú dɛ̀.

6 Kuyie nha yɛ́̃mu n yɛìntì,
n caàrìmɛ̀ í sɔri a ììkɛ̀.

7 Kuyie Mpakɛdaa, a báá yóu kɛ̀ míì nte,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ da búɔ́ kɛ̀ bɛɛ di ifɛi.
Fɔ́̃ nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù,
a báá yóu kɛ̀ míì nte kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ da waà nkɛ̀ bɛɛ di ifɛi.

8 Fɔ̃ɔ̃ kpéí nkɛ bè n sɑ̃ɑ́mmè,
n yo nyifɛi fɔ̃ɔ̃ kpéí.
9 N naá nhopɔ̀ɔ̀ nwe n kɔbɛ cuokè,
n yɔ̃ fũɔ̃ kɔbɛ tɛ̃nkɛ í n yɛ́.
10 Kɛ yɛ́ n dɔ́mè a cĩɛ̃tè mɛdiè nkè dè n tùɔ̀,
bè da sɑ́ɑ́ nyèè sɑ̃ɑ̃mbè duò n yuu ĩnkè nkɛ.
11 M boú dinùù ndi kɛ kuɔ̀,
nè dɛ kpéí nkè bè n daú.
12 N dàátí kufɔ̀ɔtɔ̃nkù nku,
kè bè náantɛ n kpéí kɛ n daú,
13 Bè kàtìnè mí nwe yɛteyɔ,
míì naá nfɛnaayɑ̃ɑ̃yènfè.

14 Mí nyie n kuɔnnè fɔ̃ nwe n Yiè nKuyie,
dè tùɔ̀kɛmu a bo n tee ndè.
Áú Kuyie! A sàà ndɛumu, n kéntɛ́,
n yɛ́mu nweti weti kɛ dò nha yó n dɛɛtɛ́.
15 Nh uutɛ́ disɑ̃ɑ̃ũ, kè n tɛ́nkɛ bá nfũũkú
n dennɛní dibinni,
n dɛɛténè bèè ǹ nìí.
16 Báá yóu kè mɛniɛ nni mpɔ̃ntɛ́nè,
báá yóu kè n do kudúókù,
báá yóu kè tɛbintɛ n yãkɛ!
17 Kuyie nha n kéntɛ́ kɛ yɛ́ a sàmèmu kɛ dɔɔri mɛsàà,
wɛ̃ɛ̃tɛní m bíékè a sémmè dɛu mèè kpéí.
18 Bá m bútínné mí nha kóo tɔ̃ntì,
nh áàrìmu, cãrikɛní.
19 Kɔtɛní kédonté nh ɔ̃nnì,
n dɛɛténè n dootitɔbè.

20 A wúómmu bè n sɑ̃ɑ́mmè,
kɛ yɛ́ n yo nyìì fɛi kɛ kɛ̃kɛ,
n dootitɔbè í da sɔrìnè.
21 Yɛsɑ́ɑ̃mbè yɛè kɔ̀ùrì n yèmmè kè m mɔ,
n wanti wèè bo n kuɔ́ nwè nwe mɛsémmè bá sámpɔ́ kɛ mɔńté,
wèè bo m bántè ò í bo.
22 Bè ãɑ̃ mutie mùù kɔ̀ù mùmmu n dii miɛkɛ,
kè sinéyɛ̃ĩ m pĩ nkè bè n duɔ́ mmɛnéyãã mmèè kɔkénè dɛtiirɛ.

23 Bɛ bandiitìi naá ntimátì ké bè tùɔ̀ti,
kè bɛ kpàtìi naá nkuyaú.
24 Bɛ nuɔ nhũũ nkè bè tɛ́nkɛ bá nwúó,
pũtínné bɛ sɑ́ɑ̃ kè bèɛ naá nsihùù yɛmbè.
25 A miɛkɛɛ bè pɛikɛ kàa bè poté,
a miɛkɛ diɛkèɛ do bɛ ĩnkè ké bè cɔ̀úté.
26 Kè bɛ cɛ̃kàrè naá ntidobontì,
òmɔù bá nkpaá bɛ cɛ́ĩ miɛkɛ.
27 Bè bètì a poté bèmbɛ,
kɛ náantɛ a kɔ̀utɛ bè kó mɛfɛ́ũ̃tímè.
28 Yietí bɛ bɛ yɛi mmɛmɔu,
bá bè báá yà a kó mɛsàà mbìtì.

29 Ũtɛ́ bɛ yètɛ̀ mufòmmu pátíri miɛkɛ,
Bá mbɛ̀ wùónko kɛ dò mbɛ̀ í cààrɛ̀ mùmamù.

30 Áú Kuyie, n tú osénnìwè nwe kɛ fɛ̃ũrì,
n dɛɛtɛ́ ké nni nkãnké.
31 M bo ndiè nkɛ sãntí Kuyie,
m bo ndɛ́úkùnko ku yètìrì nɛ̀ yɛsãã.
32 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛ ndɔ́ kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dinaadaà,
kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ fɛnààfɛ̀ nɛ̀ yɛyìè nnɛ̀ yɛkpèètè.
33 Kuyie nha n dɛɛtémɛ̀ dɛè narikɛ bɛsĩntíbɛ̀.
Díndi bèè wanti Kuyie di fòmmuu okɛ̀.
34 Kuyie nyomu bɛsénnìbɛ̀ dabùò,
kù í buànko ku kɔbɛ bɛ̀ bɛ̀ kpetí dìì mànnì.
35 Kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀, ńsãntínɛ̀ Kuyie,
dàméèrì nɛ̀ dèè kó dimàà nampú o miɛkɛ, ńsãntínɛ̀ ku.
36 Kuyie nyóó dɛɛtému Siyõõ kémaá Sudaa ɛkɛ̀,
kɛ̀ ku kɔbɛɛ wɛ̃tɛ ké yè tiekɛ kénhã.
37 Kɛ̀ ku kɔbɛ yaàbí dì sɔɔté,
bèè dɔ́ Kuyie nkɛ̀ bɛɛ pétɛ́ kémbo.

70

Dafiti dɔ́mɛ̀ Kuyie nhò tee mmɛcãã
(Wéntɛ́ Yɛsãã 40:14-18)

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yènfɛ̀ kɛ denniní Kuyie nkpéí.

2 Kuyie, nyà n dɛɛtɛ́!
Cãrikɛní ké n tee.
3 Bèè n dónè mukũũ ifɛii bɛ̀ pĩ nkɛ̀ bèɛ sĩnné,
bèè n dónè mɛyɛi bɛɛ di ifɛi kéwɛ̃tɛ bɛ fõnkó.
4 Bèè n daú kɛ tú wũ̀ɔ̃̀,
ifɛii bɛ̀ pĩ nkɛ̀ bèɛ bótí.
5 Bèè da waà ndɛ̀ mbɛ̀ naati kɛ̀ bɛ̀ nyãnku,
diwɛ̀ì mbo bèè dɔ́ fɔ̃́ nhOdɛɛtíwè,
bɛ̀ nnáá nsɔ̃́ã̀ kɛ tú a yètìrì ndɛu.
6 N tú osénnìwè nwe, ocĩrì,
Kuyie mmɔ́nnéní ké n tee.
Fɔ̃́ɔ̃̀ tu n teentì n dɛɛtíwè.
N Yiɛ̀ nKuyie mbáá ɔɔtɛ!

71

Okótì bàámmɛ̀ Kuyie

1 N Yiɛ̀ nKuyie n waà nfɔ̃́ɔ̃̀ borɛ̀ disɔ̀rì,
báá yóu kɛ̀ n di ifɛi bìtì!

2 A wetí mèè kpéí, n dɛɛtɛ́ ké n coo,
n kéntɛ́ ké n dɛɛtɛ́.
3 A ntú n kó dipèrì n sɔri dìì borɛ̀.
A yĩmu a yó nni ndɛɛrí,
fɔ̃́ɔ̃̀ tu dipèrì dìì n kãnké,
fɔ̃́ɔ̃̀ tu n cɛ̃kpetɛ̀.
4 Kuyie nkùù n te n dɛɛténɛ̀ bɛyɛibɛ,

kɛ́ n fietɛnɛ̀ bɛkɔ̀ùbɛ̀ nɛ̀ bɛyonkubɛ nɔu miɛkɛ.
5 N Yiɛ̀ nKuyie m búɔ́ fɔ̃́ nwe,
n yɛ̃́ fɔ̃́ɔ̃̀ kpɛ́í nɛ̀ m bɛmmɛ̀.
6 Nɛ̀ bɛ̀ m pɛitɛ́nímɛ̀ m buɔ́ fɔ̃́ nwe,
fɔ̃́ɔ̃̀ n dɛ̀nnɛní n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ,
kɛ̀ n da sãntí sɑ̃́ɑ̃̀.
7 Bɛsṹkùbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ n yà kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dimu,
kàa né tú n kó disɔ̀rì kperì.
8 A sãnni mbo n nùù miɛkɛ,
kɛ̀ nni ndɛ́úkùnko a yètìrì sɑ̃́ɑ̃̀.

9 Kɛ̀ n kòté, a bá m bɔntóo,
kɛ̀ n wɛ̃rímú dèè a bá n yóu.
10 N dootitɔbɛ̀ náantɛ n kpɛ́í nkɛ,
bɛ̀ɛ̀ m pakíí bɛ̀ dàkiimu n kpɛ́í.
11 Kɛ tú: Kuyie nhò dootóomu,
bɛtinɛ̀ we, pĩnnɛ̀ we,
òmɔù í yóó ò dɛɛté.
12 Kuyie mbá n dɛ́tɛ́nɛ̀,
mɔ́nnéní mɛcãã kɛ́ n teennɛ̀.
13 Ifɛi nɛ̀ mɛyɛi ndɛɛ do bɛ̀ɛ̀ n wátìrì,
bɛ̀ɛ̀ n dɔ́nɛ̀ mɛyɛi mbɛɛ bɛ̀ sènkɛ̀rì kɛ̀ bɛɛ di ifɛi.
14 Mí m búɔ́ fɔ̃́ nwe sɑ̃́ɑ̃̀,
kɛ yó nda sãntí sɑ̃́ɑ̃̀,
kɛ baa da sãntí kɛ da sãntí.
15 N níí bo ntũ̃ũ̃ nkɛ náá nha túmɛ̀ timɔ́mmɔnti yiɛ̀,
kɛ náá nha dɛɛrímɛ̀,
kàa sàà nsũ kɛ í dò nkaà nkɛ́deè.
16 N Yiɛ̀ nKuyie m bo pĩ mmutɔ̃ndiɛmù nɛ̀ a kó muwɛ̃rímú,
kɛ́nnáá nha kó timɔ́mmɔnti kpɛ́í mmáà.

17 Kuyie nha n tièmmu nɛ̀ m bíbɛ́ǹtì,
nɛ̀ yíenní kɛ n náá nha diɛtì.
18 Nɛ̀ m bo kotémɛ̀ kɛ̀ n yùtì pɛikɛ,
áú Kuyie nha bá m bɔntóo
n dɔ́ kɛ́nákɛ́mu di mmɔ̀nnì kɔbɛ a wɛ̃rímú,
kɛ́nákɛ́ bɛ̀ɛ̀ kpaaní a kpeńnìmɛ̀.
19 Kuyie nha mɔ́mmɔnti dɛumu kɛ tuɔkù kɛĩ̃nkɛ̀,
fɔ̃́ɔ̃̀ dɔ̀ɔ̀ dɛdiɛrɛ̀ dɛmɔu,
we nda màɔnnɛ̀?
20 Fɔ̃́ɔ̃̀ duɔ́ nkɛ̀ n yà mɛháárìmɛ̀ nɛ̀ mɛsémmɛ̀,
kàa yó n fòùkùnnɛ, kɛ́ n dennɛní kudɔnkù.
21 A yóó wɛ̃tɛ kɛ́ m bántèmu,
kɛ́ndɛ́úkùnnɛ.
22 N yó nda sãntínɛ̀ kubómbonku nku,
a tú mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í ntimɔ́mmɔnti yiɛ̀ nfɔ̃́ nKuyie.
M bo ndɛ́úkùnko a yètìrì nɛ̀ kukùtìdùkù,
fɔ̃́ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù a sàmu.
23 M bo ndiè nkɛ da sãntí
kɛ́ndɛ́úkùnkoo a yètìrì a n dɛɛté mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
24 N níí yó ntũ̃ũ̃ nkɛ náámmu a kó timɔ́mmɔnti kpɛ́í,

ifɛi pĩmmu bèè n dɔ́nɛ̀ mɛyɛi nkɛ̀ bè sĩ́ńné.

72

Bè bàámmè Kuyie nkɛ̀ kù bo dɔ̀ɔ okpààtì mɛsàà

1 Bè dièmmè Sadomɔɔ yènfè.

Kuyie nyóu kòo kpààtì mbekù a bekù mèè botí,
duɔ́ nkòo kpààtì birɛ nni nè timɔ́mmɔnti a kõmɛ.
2 Kòo mbekùnè a nìtìbè kè dè wenni,
kéntũnni bɛsénnìbè kpɛti.
3 O kó tikpàtì miɛkɛ kè bɛnìtìbèɛ pété yɛtãrè kó mɛsàà,
kè sitãã́ bè dɔ̀ɔ timɔ́mmɔnti.
4 Kòo kpààtì mbekùnè bɛcĩ̀rìbè kè dè wenni,
kɛ dɛɛrí bɛsénnìbè, kɛ kɔù bèè bè fɛ̃ũnko.

5 Kè bè nhò dé sã́ã̀ diyiè bo mèè botí,
ké nhò cokù sã́ã̀ otã̀nkù bo mèè botí.
6 Kòò ndò nfɛtaafè ɔ̃ nniùmè kunépɛ̃kù,
diwɛtirì ɔ̃ɔ̃ cúténí mèè botí kɛtenkè.
7 Kè timɔ́mmɔnti ndéúkú o kpàtì mànnì,
kè mɛsàà nni mbo otã̀nkù bo mèè botí sã́ã̀.

8 Kòo mbakɛ́ we ndàméèrì nè otɔù,
kukó ndiɛkù nè itemmànkɛ imɔu.
9 Dikpáà kɔbɛ yóó nínkúmu o ìikè,
kòo dootitɔbèɛ múúkú mutã́ã́.
10 Tadisisi kó bɛkpààtìbè,
nè dàméèrì cuokè tenkè kɔbɛ bo ò pãmmú yɛpãrè,
Sabaa nè Sebaa kpààtìbè kè bèɛ ò pãmmú yɛpãrè.
11 Bɛkpààtìbè bɛmɔu yóó nínkúmu o ìikè,
kè yɛbotè yɛmɔu mpĩ nho tɔ̃mmú.

12 Weè yóó dɛɛté ocĩ̀rì,
kékuɔ́ nhosénnìwè mɛsémmè, wèè í mɔkɛ wèè bo ò teennè.
13 Weè yóó kuɔ́ nhocĩ̀rì nè wèè kpa o kpɛrɛ mɛsémmè,
ké bè dɛɛté.
14 Weè yóó bè dɛɛté nè mɛfɛ̃ũtímè nè bɛnitiyonkubɛ,
kɛ yɛ̃́ ò wùómmè bɛ fòmmu dèmarè diɛrè.

15 Kòo kpààtì mbo kè bè nhò pãã mmɛsɔɔ nSebaa kõmɛ,
kɛ níí ntũũ nkɛ báá nKuyie nho kpéí kè kùu ò dɔ̀ɔ mɛsàà.
16 Kè tidiitì mbo dihɛì kɛ sũ,
kè yɛtãrè ĩnkè nyuu ntidiitì Dimaa tie nkó yɛbɛ kõmɛ,
kè bɛnìtìbèɛ pité dihɛì timútì kõmɛ.
17 Dɛ kóo kpààtì yètìrì mbo sã́ã̀,
kémbo sã́ã̀ diyiè bo mèè botí,
kè bɛnìtìbè nyu o yètìrì kɛ pãã mbɛtɔbè mɛsàà,
kè yɛbotè ntú: Dè nnaati okpààtì.

18 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù,
kuù dɔɔri tidiɛtì kumáà,
ku yètìrì ndɛu.

19 Ku yètìrì ndɛu sɑ̃̀ɑ̃̀,
kɛ̀ ku kpetìi píɛ nkɛtenkɛ̀ kɛməu,
kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò. Ami!

20 Isaii birɛ Dafiti báammìi mànku nku.

YƐSÃÃ MPÁTÍRI DITÃÃNNÌ

73

Bɛyɛibɛ kpɛrɛ ɔ̃ ndò ndɛ̀ yìémmu
(Yɛsãã 73-89)
1 Asafu yènfɛ̀.

Kuyie mmènkɛ wennimu Isidayɛɛribɛ borɛ̀,
kɛ wenni bèè yèmmè wenni bɛ borɛ̀.
2 Bá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ nní ndɔ́ kéyeté,
dɛ̀ do kpaá sámpɔ́ nwe kɛ̀ n do.

3 Kɛ yɛ́ n do yà dìì mɔ̀nnì sipɔɔ yɛmbɛ̀ kpɛrɛ yíémmɛ̀ ké m bɛ̀ yàámmu.
4 Dɛ̀marɛ̀ í bɛ̀ kɔ́nnɛ̀, nɛ̀ bɛ kũũnko,
bɛ̀ kpèńkúmu, kɛ ãã̀ mɛkùɔ̀.
5 Bɛ̀ í yɛ́ mɛfɛ́ũ̃tímɛ̀ mamɛ̀,
bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ áàrì, bɛmbɛ í áàrì.
6 Kɛ̀ bɛ feí tú bɛ dɛ̀ì mbɛ̀ dùúkú mɛ̀,
kɛ̀ kuyonku tú bɛ yaàbòrɛ̀ bɛ̀ dàátí yɛ̀.
7 Kɛ̀ bɛ ìikɛ̀ píɛ nticákpéútì nɛ̀ mɛkùɔ̀,
bɛ̀ totí bɛ yèmmè bɛ̀ í mànnɛ̀ tì nti.
8 Kɛ mɔkɛ mudaá nnɛ̀ tináányɛiti,
kɛ ãã̀ kufɔ̃waá, kɛ mɔkɛ sifeí.
9 Kɛ sɑ́ɑ́ nkɛĩnkɛ̀,
bɛ̀ í sokù òmɔù kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
10 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ tũ mbá nɛ̀ Kuyie nkɔboo,
kɛ yɔ̃ mbɛ náaǹtì mɛniɛ nkɔ̃mɛ.
11 Kɛ náá nkɛ tú:
Kuyie mbo yĩmɛ ké ntì yɛ́?
Kɛ tú: Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kù í yɛ́ dɛ̀marɛ̀.
12 Dɛ kó bɛnitiyɛibɛ dɛ̀marɛ̀ í bɛ̀ kɔ́nnɛ̀,
bɛɛ̀ kpàtì dɛ̀úkú.
13 N tũ nné wèńkùnnɛ n yèmmè dɛtetìrɛ̀ ndɛà?
N nìtɛ n nɔu kɛ bɛnkɛ n yí cààrèmè dɛ̀marɛ̀ fààrɛ̀ nweà?
14 Kɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ ntũũ nkɛ m puotì,
kɛ n kɔ̃mmù bá dìì kũnweńnì.
15 Kɛ̀ n do tú m bo nnáá mbɛ̀ nàá mmèè botí,
n na nsouté a kɔbɛ yaàbí nyi.
16 N totí n yèmmè kɛ bo banté dɛ kó tináaǹtì,
kɛ̀ ti bantímù n yonkɛnèmu.
17 N ta dìì yiè ndi Kuyie ncĩɛ̀tɛ̀,
m bantémè tìì bɛ̀ bàa.

18 A mènkɛ bɛ̀ còńné dèè anni dèndɛ,
kɛ bo bɛ̀ tèntɛ kɛ̀ bèɛ do difɔ̃̀tìrì miɛkɛ.
19 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ bɛ kpɛrɛɛ deè,
kɛ̀ bɛ kpɛrɛɛ mɔɔtɛ kukɔ̃mbɔ̀doróo.

20 Ti Yiè nKuyie nkàa ìté a tɔ̃mmú bɛ kpɛrɛ yóó dèèmu,
tidɔùntì ɔ̃ɔ̃ pɛ̃ɛ̃té mèè botí a èntɛ dìì mɔ̀nnì.

21 Mɛyɛ̀ncaàrìmè do nh autɛ́ dìì mɔ̀nnì,
kè dè n yonkɛ ké n ta mɛdiè mmɛ.
22 N yí nciì, n yí banní dèmarè,
n do dò nfɛɔ̃fè nfɛ a ìikè.

23 Nè mɛmmɛ ké nda bonè sɑ̃́ɑ̃̀,
kàa m pĩ̀ nha nɔ̀ùtè youtɛ.
24 Fɔ́ɔ̃̀ yó n niité a tããté tì n kpéí nti miɛkɛ,
ké n tanné a kpetì miɛkɛ.
25 M mɔkɛ we kɛĩ̀nkè, kè dè í tú fɔ́?
N yí dó dɛtɛrè marè kɛtenkè ĩ̀nkè, kè dè í tú fɔ́!
26 N kɔ̀ntì nè n yèmmè dè bo na kédeè,
Kuyie nfɔ́ɔ̃̀ né yó ntú n yĩ̀kú wèè ĩ̀nkè sɑ̃́ɑ̃̀.
27 Bèè da yóu bè yóó duómu kékú,
kàa kuɔ bèè dootóo a bè dɔ̀ɔnè mèè taummè.
28 N kó mɛsàà tu m bo nda tɔ́kénèmè,
n kó disɔ̀rì tu fɔ́ n Yiè nKuyie,
kè dè bo yie nkè nní nnáá nha tɔ̃mmú mumɔu a dɔ̀ɔmu.

74

Kuyie ncĩ̀ètè cɔ̀útémè kè bè kuɔ̀nnè Kuyie
1 Asafu yènfè.

Áú Kuyie! Dè yĩ̀mɛ kàa ti dootóo sɑ̃́ɑ̃̀?
Dè dòmmɛ kàa miɛkɛ ti cɔ́ú ntínti a pe?
2 Dentɛní a kɔbɛ kpéí, a donté bè nè dimɔ̀nnì,
bè tu a kɔbɛ mbɛ kàa bè tɔ,
dentɛní Siyɔ̃ɔ̃ tãrì kpéí a do ã dè.

3 Kɔtɛ kéyà bè cààri dè sɑ̃́ɑ̃̀ dè dɛumè
ti dootitɔbè càkɛmu dɛmɔu a cɛ̃sààtè.
4 A dootitɔbè tamu a cɛ̃sààtè kɛ íútí,
kɛ cɔ́ńné bɛ kó mɛcannimè a kɔ̃mɛ do borè.
5 Bè pùɔ nha cĩ̀ètè otekɔ̃ũtì ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũ̃mè mmɛ dɛtie ndikpáà,
kéyɔ̃kii o pĩ̀ɛ̃tè.
6 Bè tɔ sipɛ̃ɛ́ nsi nè mààtóòbè
kɛ puɔ̀ nha cĩ̀ètè kó tisãtì.
7 Kɛ cóu nha cĩ̀ètè kɛ tè pùɔ,
kɛ sĩ̀nkùnnɛ a cĩ̀ɛ̃tè bè yu dè a yètìrì.
8 Bè do náá mbɛmáà ndi kɛ tú:
Ti yóó bè puotímu,
kécóu nyɛ bòrè yɛmɔu dihɛì miɛkɛ bè bàá ndè Kuyie.
9 Yɛbɛnkùyè mayè tɛ́nkɛ í bo,
ti tɛ́nkɛ í mɔkɛ bèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì,
òmɔù í yɛ́ dè yó nkɑ́ɑ́ké dè.
10 Áú Kuyie! Dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kàa níímbèɛ yóu bè bo nyíinkomè a miɛkɛ?
Dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kàa dootitɔbè da yóu mudaá?

11 Dɛ̀ dɔ̀mmɛ kàa wɛ̃̀nkɛ a baà?
Dɛ̀ yĩmɛ kàa mɛí a nɔu?
Youtɛní a nɔ̀ùtɛ̀ ké bɛ̀ kùɔ paíí.
12 Kuyie nkuù tu n kóo kpààtì nɛ̀ ti bomɛ̀,
kuù dɛɛrí bɛnìtìbɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
13 Kuyie, nfɔ̃̃ɔ̃ yatɛ́ dàméɛ̀rì nɛ̀ a wɛ̃rímú,
fɔ̃̃ɔ̃ pɔ̀ntɛ musĩmmù yɔ mɛniɛ mmiɛkɛ.
14 Fɔ̃̃ɔ̃ pɔ̀ntɛ musĩmmù bɛ̀ tu mù Defiatãã mu yɔ,
kɛ mù duɔ́ ndàméɛ̀rì kó yɛkũrɛ.
15 Fɔ̃̃ɔ̃ ãnné sibií nɛ̀ ikó,
kɛ duɔ́ nkɛ̀ ikó nyìì í kũũ kɛ̀ ì kpeì.
16 Fɔ̃̃ɔ̃ te kuyie nnɛ̀ kɛyènkɛ̀,
fɔ̃̃ɔ̃ dɔ̀ɔ̀ otɛ̃́nkù nɛ̀ diyiè.
17 Fɔ̃̃ɔ̃ ãnné itemmànkɛ imɔu,
fɔ̃̃ɔ̃ dɔ̀ɔ̀ dipaà nɛ̀ diyɔ̃̃ɔ̃.

18 N Yiè nKuyie nha nyɛ́ a dootitɔbɛ̀ da sɑ́ɑ́mmɛ̀,
kɛ̀ kubotí kùù yɛi nkɛ̀ kù cààri a yètìrì.
19 Báá yóu kɛ̀ dɛsĩnnèɛ pĩ nha kɔbɛ bɛ̀ɛ dò nsinɔ́nkpeé,
báá yɛ̀ nha kó bɛcĩ̀rìbɛ̀ kpéí mbìtì bìtì.
20 A báá yɛ̀ nha taummɛ̀ kpéí,
ti píɛmmu dihɛì kó yɛsɔ̀rɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ̀ ti fɛ́ɛ̃nkoo dɛborɛ̀.
21 Báá yóu kɛ̀ bɛ̀ fɛ́ɛ̃nko wèe di ifɛi,
ocĩ̀rì nɛ̀ osénnìwè bɛ̀ ndɛ́úkùnko a yètìrì.
22 Kuyie nyítɛ́ kɛ́cómmú kébɛnkɛ a tú wè,
dentɛní yɛsɑ́ɑ̃̀mbɛ̀ kubotí yɛiku da sɑ́ɑ̃ nyɛ̀ sɑ́ɑ̃̀.
23 A báá yɛ̀ nha dootitɔbɛ̀ kó fɛhúùfɛ̀ kpéí,
kutoweku a kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ wèkíí kù kɛ̀ kù dɛ̀úkú sɑ́ɑ̃̀.

75

Kuyie nkuù tu obeéntì diɛwè

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dìɛmmɛ̀ Asafu yɛ̀nfɛ̀ nɛ̀ mɛtammɛ̀ mɛ̀ɛ tu: Báá kuɔ.

2 Kuyie nti dɛ́úkùnko fɔ̃ nwe,
a yètìrì í yiɛ̀ ti nɔ̀ miɛkɛ,
ti nɑ́ɑ́mmu a dɔ̀ɔ̀ mùù tɔ̃ndiɛmù.

3 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Mí nKuyie, kɛ̀ m mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ,
n yó mbekù kɛ̀ dɛ̀ sìɛ́mu.
4 Kɛtenkɛ̀ sɑ̃̀ntimu nɛ̀ kɛ nìtìbɛ̀,
mí nKuyie míì fìí nkɛtenkɛ̀ sɑ̃ɲ̀kɛ̀.
5 N nàkému sipɔɔ yɛmbɛ̀ kɛ tú bɛ̀ bá mmɔkɛ sipɔɔ,
kɛ nàké bɛyɛibɛ kɛ tú bɛɛ yóu sifeí.
6 Kɛ bá nhéunko bɛ yɔ,
bɛ̀ bá nnɑ́ɑ́ ntipocɛ̃mmúnɑ́ɑnàntì.
7 Dɛ̀ í bonní diyiè yìèní kɛ̀ɛ bíékɛ̀ yoo diyiè taà kɛ̀ɛ bíékɛ̀,
dɛ̀ mɛ nyí bonní dikpɑ́ɑ̀ yoo yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.
8 Dɛ̀ bonní Kuyie mborɛ̀ ndɛ̀,

kùù bekùnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀
kuù õõ kɛ́kùnnɛ yie nkɛ́dɛ́úkùnnɛ otɔù.

9 Ti Yiɛ̀ nKuyie mpikú fɛbòòfɛ̀ nfɛ,
nɛ̀ ku miɛkɛ kó mɛnaà nkperímɛ̀ kù kɔnnémɛ̀,
kɛ̀ yóó mɛ̀ yautɛ́ bɛnitidɔnnibɛ̀ bɛmɔu,
kɛ̀ bɛ̀ɛ mɛ̀ yɑ̀ kɛ́kúótóo nɛ̀ dɛfũ̃ kpɛrɛ.

10 Mí nyó mpĩɛ̃kùmu sɑ́ɑ̀ ku yètìrì,
n yó ndièmmu kɛ sãntí Kuyie Sakɔbu do tũ nkù.
11 N yóó dɛitɛmu bɛyɛibɛ feí,
bɛ̀ɛ̀ wetí kɛ̀ bɛ̀ ndɛukú.

76

Kuyie kuù nɔ nku dootitɔbɛ̀

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Asafu yɛnfɛ̀ bɛ̀ diè nfɛ̀ kɛ biennɛ̀ tibómbonti iwɛ̃ĩ kpɛti.

2 Kuyie nyètìrì feímu Sudaa kɔbɛ cuokɛ̀,
ku yètìrì dɛumu bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ borɛ̀.
3 Ku cĩɛ̃̀tɛ̀ bo Sadɛmmu nwe
kù ã Siyõõ nwe.
4 Dɛǹdɛ Kuyie nkèkémɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀ pie,
bɛ dɔpìitì nɛ̀ bɛ̀ kpàrìse, bɛ kpàrìnɛntì timɔu.

5 A náà ndɛumu nɛ̀ a wenniku,
a dɛumu kɛ pɛ̃ɛ̃té yɛtãrɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do bonɛ̀ dimɔ̀nnì.
6 Yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ yɛ̃̀ nkɛ duómu kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ ɛí,
bɛkpàrìtiebɛ nɔu bɛ̀ìtɛ̀mu.
7 Kuyie nSakɔbu do tũ nkù kuù péi,
sikpàrìnaasɛ̃ĩ nɛ̀ bɛhããpɔ̀nsãndɛ̀ɛ̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃̀ nkɛ duɔ́.
8 Kuyie nha duò tikɔ̃mbùɔ̀tì nti,
kàa miɛkɛ pɛikɛ dìì yiè we mbo dáátí kécómmú a ìikɛ̀?
9 Kuyie nha bo kɛĩnkɛ̀ nkɛ kɛ náánní a tããté tì,
kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ kɛtenkɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ nyúóó!
10 A ìté dìì mɔ̀nnì kɛ bo bekénɛ̀ kutenkù,
kédɛɛté bɛ̀ɛ̀ kɛ́kùnnɛ bɛmáà.
11 Bá bɛnìtìbɛ̀ kó kɛmiɛkɛ kɛ̀ dèúkùnkomu a yètìrì,
bɛ̀ɛ̀ bo cooté a miɛkɛ bo pɛikɛ dìì yiè bɛ̀ bo ãnné dibanni a kpéí.

12 Dí dɔúnnɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie nyɛnɔ̀ ké yɛ̀ dɔ̀ɔ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ kù tɔ̀kénɛ̀, pãmmúnɛ̀ ku yɛpãrɛ̀, kù duò tikɔ̃mbùɔ̀tì nti.
13 Kuù kèkíí sikpààtìbìí kó muwemmu,
kutenkù kó bɛkpààtìbɛ̀ í kù daati.

77

Wèè ta mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ kɛ denniní Kuyie nkpéí

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì Yedutunni tĩnnì dièmmɛ̀ Asafu yɛnfɛ̀.

2 N kuɔ̀mmu kɛ yu Kuyie,
n yu Kuyie nku kɛ̀ kù yo n dabònnì.
3 N ta mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ nkɛ kɛ waà n Yiɛ̀ nKuyie,

nh ɔ̃ nyié nkɛ yuo nnɔu nsi kù bíékè bá mbáá ɔu,
kɛ yetírí bè bo m bántèmè.
4 Nh ɔ̃ nkè n dèntɛní Kuyie nkpéí nní nkuɔ̀mmu,
kè n sìɛ n yèmmè mè ɔ̃ɔ̃ caàrèmu.
5 Nè a kpéí n nɔ̀nfè ɔ̃ɔ̃ í nhũũ,
dè n kɔ́nnèmu n yí nɔ nkɛ náá.
6 N kpaá yḛ́ dè do dòmmè mmɛ,
n kpaá kɛ denniní nyɛbie yèè pɛ̃ɛ̃té yènyɛ.
7 N do ɔ̃ ndiè nyìì yìè nyìì ɔ̃ nyié nkɛ bo n yèmmè,
kè n wentí kɛ totí n yèmmè,
kɛ siɛmu kɛ bo tì banté.
8 N Yiè nKuyie, a ti dootóomu kè dè dèèà?
A báá wɛ̃tɛ kédentɛní ti kpéínnáà?
9 A sàà ndèèmu sɑ́ɑ̃́?
A nàké tì í kpaá bo dɔɔ dibenni maràà?
10 Kuyie nha tḛ́nkɛ í mɔkɛ mɛsémmàà?
Kɛmiɛkɛ kɛè te kàa í ti kuɔ mɛsémmàà?
11 Kè m béi kɛ dɔ:
Dèè n yóù dɛè tu
Kuyie nkùù bakḗ kɛĩnkè nè kɛtenkè ku nɔ̀ùtè tḛ́nkɛ í bomè n yĩnkè.

12 N Yiè nKuyie n yí yóó yḛ̀ nha pĩ mùù tɔ̃mmú,
m mɔ́mmuɔ n kpaá wúómmu tidiɛtì a do dɔ̀ɔ̀ tì.
13 N totimu n yèmmè mutɔ̃mmú mumɔu a do pĩ mmù ĩnkè,
n siɛmumu mutɔ̃ndiɛmù a do dɔ̀ɔ̀ mù kpéí.
14 Kuyie nha kó kucɛ sàmu.
Kuyie, kè dè í tú fɔ́ nkutɛkù makù í bo kɛ da mànnè.
15 Kuyie, fɔ́ɔ̃ dɔ̀ɔri tidiɛtì,
fɔ́ɔ̃ bɛnkɛ a wɛ̃rímú yɛbotè.
16 Nè a wɛ̃rímú mmu a dɛɛtémè a nìtìbè,
Sakɔbu yaàbí nè Sosɛfu kpɛyi.
17 Kuyie, mɛniɛ ndo yà fɔ́ nwe,
mè do da yàmu kéfãntɛ,
kè dàméèrì fũɔ̃ kó mɛniɛ nkutìrè.
18 Kè yɛwɛtèɛ cóúnní mɛniɛ,
nkè itapíɛ nyièní,
kè itapíɛ ntú níéé tipíìtì timɔu.
19 Kè fɛtaafè mpéú kè kuyaakù fĩ,
kè fɛtaafè mìí kè dèɛ wenkɛ kɛtenkè kɛmɔu,
kè kɛtenkèɛ aá késãntè.
20 A kó kucɛ do yè dàméèrì miɛkɛ nkɛ,
a do kérí mɛniɛ ncuokè nkɛ,
òmɔù do í yau a nacèfɔ̃tè.
21 A do duó nkè Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bɛè nni a nìtìbè,
onìtì ɔ̃ ncɛ̃mmúmè o pe.

78

Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dè Isidayɛɛribɛ dè í dò nkéyḛ̀
1 Asafu yènfè.

Díndi n nìtìbè kénténè n tié.

Kénténè mɛsàà nkékeè n tú mù.
2 N dɔ́ kɛ di onnimu,
m bo di nákɛ́ nè yɛnáanhãntíyè dèè do dɔ̀ɔ̀ nè dimɔ̀nnì.
3 Ti kèè tì kɛ ti yɛ́,
ti yɛmbè ti tùo ntì.
4 Ti báá tì sɔ̀nnɛ ti bí,
ti yóó ti tùòmmu ti yaàbí,
Ti Yiè nKuyie nkó disãnni nè ku kó muwɛ̃rímú,
nè tidiɛtì kù dɔ̀ɔ̀ tì.

5 Kuù dɔúnnè Sakɔbu yaàbí ku tié,
kuù duɔ́ nku kuɔ́ Isidayɛɛribɛ,
kɛ nàkɛ́ ti yɛmbè kɛ tú bèɛ tì tié mbɛ bí.
6 Kè dèɛ yie nkè kutɔ̃nkù kùù tũnní kè kù ntì yɛ́,
ibí bè bo piɛ́ ì kè ìi tì tùo nyi kó ibí.
7 Kè dèɛ yie nkè bè mbúɔ́ Kuyie,
kɛ báá yɛ̀ nku tɔ̃mmú,
bè ntũ nku tannɔ̀.
8 Kɛ bá ndɔ̀nnè bɛ yɛmbè kè bɛ to nkpeńnì,
kè bè nyetírí Kuyie nkpɛti, kéntú bèè yèmmè í fííkú,
bèè í tũ Kuyie nséi.
9 Efadaimmu kɔbɛ tú bɛtãnnuɔmbɛ mbɛ,
kɛ kũńné mudoò kɛ bùtínné kɛ cokɛ́.
10 Bè í yie nkɛ pĩ mmɛtaummè Kuyie mbè dɔ̀ɔ̀nè mè,
bè í yie nkɛ tũnnɛ ku kuɔ́.
11 Kɛ yɛ̀ mmutɔ̃ndiɛmù kù do dɔ̀ɔ̀ mù,
bè do yà tìì diɛtì kó dimàà.

12 Kuyie ndo dɔ̀ɔ̀mu tidiɛtì bɛ yɛmbè nuɔ mmiɛkɛ,
Esibiti tenkè Soãã tempɛ̃ miɛkɛ.
13 Kuù do kèétɛ́ dàméèrì kè bèɛ sɛ́ntɛ́,
kè mɛniɛ ncómmú kéndò nkuduotí.
14 Kè kù níí mbè ni nè diwɛtirì kuyie,
kɛyènkè kè dì mbè mí muhãã́.
15 Kè kùu dennɛní mɛniɛ ndipèrì miɛkɛ,
kè mèɛ pɔ̃ntɛ́ mɛdiè nkè bèɛ yɑ̃̀.
16 Kuù do yatɛ́ dipèrì dikpáà cuokè kè mɛniɛ ncóúnní mɛdiè,
kuù do dènnɛní mɛniɛ nkè mèɛ puɔ̃́ sikondakɛsí nè ikó ndiɛyì kɔ̃mɛ.
17 Nè mɛmmɛ kè bè nsɔkɛ́ kɛ caàri Kuyie,
kɛ yetírí Kuyie nkùù bakɛ́ kɛ̃nkè nè kɛtenkè ku kpɛti tɛdɔnkpetè ĩnkè.
18 Nè bɛ yèmmè miɛkɛ kè bè ìínko Kuyie mmiɛkɛ,
kɛ kù bèkú tidiitì bè dɔ́ tì.
19 Kè bè n wátìrì Kuyie nkɛ tú:
Kuyie mbo na kɛ́ ti duɔ́ ndikpáà dii mmiɛkɛ mudii kè ti dià?
20 Ntɛ kù potémè dipèrì kè mɛniɛ nni mpuunní kɛ pũ̃ nyikó kɔ̃mɛ,
kù bo na kɛ ti duɔ́ mmudii nè imaannaà?
21 Kè ti Yiè nKuyie ti kèè kè ku miɛkɛɛ pɛikɛ Sakɔbu yaàbí,
kéfãntɛ mɛdiè kétuɔ nyIsidayɛɛribɛ.
22 Bè í yie mmèè kpéí nku kpɛti,
bè í tɑ́mè kɛ dò nkù bo bè dɛɛté.
23 Mɛmmɛ kù péimmè yɛwɛtè,
kékpetɛ́ yɛwɛtibòrè,

24 kɛ́cũ̃ũnní mánnì,
kɛ̃́nkɛ̀ kó mudiì mmu kù do bɛ̀ duɔnnímɛ̀.
25 Bɛmbɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ di bɛnitidiɛbɛ̀ kó mudiì,
kɛ̀ kù mbɛ̀ duɔ mudiì bɛ̀ dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí.
26 Kɛ̀ Kuyie nduɔ́ nkɛ̀ diyiè yìɛní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kó kuyaakùu fuutɛ,
nɛ̀ ku kó tikpetì miɛkɛ kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ kubakù cɛ̃nku kó kuyaakùu fuutɛ.
27 Kɛ̀ kùu cũ̃ũnní imaa mbɛ cuokɛ̀ kɛ̀ ì nsũ kɛ dò mmubirímú,
kɛ́tɔní yɛpɛ̀pɛ́rɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ nsũ dàméɛ̀rì kó mubirímú dòmmɛ̀.
28 Kɛ̀ Kuyie nduɔ́ nkɛ̀ yɛ̀ nduò bɛ karì
kɛ ncóú cóú kɛ́fitɛ́ bɛ touti.
29 Kɛ̀ bɛ̀ɛ di bɛ̀ dɔ́mɛ̀ kɛ́nsànnɛ̀,
kɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́ mbɛ yɛ̀mmɛ̀ kó mudiì.
30 Kɛ̀ bɛ̀ nkpaá kɛ mu nyí mù dɛ,
kɛ̀ dɛ kó tidiitì nkpaá bo bɛ nɔ̀ miɛkɛ,
31 Kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛɛ bɛ yɛ̀,
kɛ̀ kùu kuɔ yɛdakperɛ̀,
nɛ̀ bɛdapàmbɛ̀ Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.

32 Bá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ kɛ caari,
bɛ̀ í nyie nkɛ́ntɑ̃́ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì.
33 Mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ fùùtɛ muyaá nkɛ̀ bɛ̀ɛ kú,
kɛ̀ mɛyɛi mbɛ̀ do kɛ kũ̃ntɛ́ bɛ fòmmu.
34 Kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ poté dìì mɔ̀nnì bɛ̀ɛ kù wammú,
kɛ́wɛ̃̀ɛ̃̀tɛní ku bíɛ́kɛ̀, kɛ́cokɛ́ní ku borɛ̀,
35 kɛ́dentɛní Kuyie nkuù do túmɛ̀ bɛ kó dipèrì,
kunku kùù bakɛ́ kɛ̃́nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuù tumɛ̀ bɛ kóo donti.
36 Kɛ né nku cií,
kɛ kù nàá nsiyáàbìsí máà.
37 Bɛ yɛ̀mmɛ̀ do í fííkú ku ĩ̃nkɛ̀,
bɛ̀ í mpĩ̃ nkù bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀.
38 Nɛ̀ ku sémmɛ̀ diɛmɛ̀ kpɛ́í nkɛ̀ kù mbɛ̀ cĩ̃ɛ̃́mmu,
bá kù í mbɛ̀ kùɔ kɛ́deè,
kucɛ mɛ̀pɛ́u kɛ́ mbɛ̀ mɔ̀kɛnɛ̀ mɛminnímɛ̀
bá kù í nyóu kɛ̀ ku miɛkɛɛ bɛ̀ yɛ̀ mɛdiɛ̀.
39 Kù do yɛ́̃mu bɛ̀ tumɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ,
kɛ do mmuyaá kɛ yóó pɛ̃̀ɛ̃́té kɛ̀ dɛ̀ɛ deè.

40 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yetɛ ku kpɛti kucɛ mɛ̀pɛ́u dikpáà miɛkɛ,
kɛ́mpɛ́íkùnko ku miɛkɛ kucɛ mɛ̀pɛ́u tɛdɔnkpetɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.
41 Kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ kɛ beú Kuyie,
kɛ íinko ku miɛkɛ kunku kùù bɛ̀ te bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.
42 Bɛ̀ í ndenniní Kuyie nwɛ̃́rímú kpɛ́í,
bɛ̀ í nkpaá yɛ́̃ kù bɛ̀ dɛɛtɛ́ dìì yiè nɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀.
43 Bɛ̀ í kpaá yɛ́̃ kuù do dɔ̀ɔ̀mɛ̀ tidiɛtì Esibiti,
nɛ̀ kù do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ bɛnkùmɛ̀ Soãã tempɛ̃.
44 Bɛ̀ í kpaá yɛ́̃ kù do cɛ̀ɛ̀tɛmɛ̀ ikó nkó mɛniɛ kɛ̀ mɛ̀ɛ naá mmɛyĩ̃ĩ̃,
kɛ̀ Esibiti kɔbɛɛ mɛ yĩ̃ɛ̃kɛ muyɑ̃̀ɑ̃̀.
45 Kù do duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ sikonsapoo yɛ̀nní kɛ́ mbɛ̀ dɔmmù,
kɛ̀ yɛcɛdakɛ̀ɛ píɛ nkɛ cakɛ dihɛì.
46 Kɛ̀ fɛcofɛɛ cáákɛ́ bɛ diitì,
kɛ̀ yɛcádúɔ̀ ndɛ́útóo bɛ ɔ̀ùtì kó mucɔ̃́ntimu.

47 Kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mátā́rèɛ cakɛ bɛ tie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ,
kɛ̀ fɛtadièfèɛ kuɔ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ Sìkòmɔ́ɔ̀.
48 Kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mátā́rèɛ kuɔ bɛ wũ̃,
kɛ̀ fɛtapíèfèɛ kuɔ bɛ naacɛ̃nti.
49 Kɛ̀ ku miɛkɛɛ bɛ̀ pɛikɛ mɛsàà,
kéfãntɛ ké bɛ̀ tùɔ nkɛ̀ dɛ̀ nyóù mɛdiè,
kɛ̀ kùu bɛ̀ duɔnní ku tõrɛ̀ yèɛ̀ kɔ̀ù kucɛ̃nku.
50 Ku miɛkɛ do bɛ̀ yèmu kétonté,
bá kù í mbɛ̀ coo,
ké bɛ̀ bɔnté mutenkũ̃ũ̃ nyɛimu,
51 képoté bèɛ̀ kó dimàà tu Mpo bɛmɔu Esibiti,
bèɛ̀ kó dimàà do tú bɛketibɛ̀ Kammu* kó kuwuɔ mmiɛkɛ.
52 Kɛ̀ kùu dennɛ ku nìtìbɛ̀ onìtì õõ dennɛmɛ̀ o pe,
ké mbɛ̀ cɛ̃mmú onìtì õ ncɛ̃mmúmɛ̀ o wũ̃ dikpáà miɛkɛ.
53 Kɛ̀ kù mbɛ̀ cɛ̃mmú béù bá bɛ̀ í nyĩɛ̀kù,
kɛ̀ mɛniɛ mpɔ̃nténɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀.

54 Kɛ̀ kùu bɛ̀ tanné bɛ ɛì kù cā̃ńné dì bɛ kpéí,
ku tãsààrì kù fièɛ dì nɛ̀ ku wɛ̃rímú.
55 Kɛ̀ kùu bɛti yɛbotɛ̀ yèɛ̀ do dɛ̀ bo,
kéberí kɛtenkɛ̀ ké bɛ̀ totí,
kɛ̀ Isidayɛɛribɛ tiekɛ bɛ cɛ̃ĩ kémbo.
56 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ nyíinko Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku miɛkɛ,
kéyetɛ ku kpɛti,
bɛ̀ í ndakɛ ku kuɔ́ kpɛti.
57 Kɛ̀ bèɛ dɛ́tɛ́nɛ̀ Kuyie mbɛ yɛmbɛ̀ kõmɛ,
kɛ́ nkù soú kɛ í ndò nhá na kɛ́ mbɛ̀ tā́,
mutãmmù mùù í fĩ mmɛsàà mu kõmɛ.
58 Kɛ̀ bɛ̀ nfeu yɛtɔ̀rɛ̀ kɛ íinkoo Kuyie mmiɛkɛ,
kɛ feu yɛbɔkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kù yóù.
59 Kɛ̀ Kuyie ndɛ̀ yà kɛ̀ kù miɛkɛɛ pɛikɛ,
kɛ̀ kùu pɛ̃ nyIsidayɛɛribɛ páíí.
60 Kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ kùu íté ku kàrì Sidoo,
di tou kù do bo dì bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀.
61 Kɛ̀ kùu yóu kɛ̀ ibotí tɛì kònnɛ̀ ku taummɛ̀ tɔu,
dìì bɛnkú ku diɛtì nɛ̀ ku wɛ̃rímú
kɛ̀ dìi ta bɛ dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ.
62 Kɛ̀ kùu yóu kɛ̀ bɛ̀ nkɔ̀ù ku nìtìbɛ̀,
ku miɛkɛ kɛɛ̀ do yɛ̀ ku kó bɛnìtìbɛ̀ kù te bɛ̀.
63 Kɛ̀ muhãā́ ncɔ́úté bɛdacɛ̃mbɛ̀,
kɛ̀ bɛporicɛ̃mbèɛ paà bɛ daabɛ̀.
64 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbèɛ kú mudoò miɛkɛ,
bá bɛkúpobɛ̀ í nkuɔ́.

65 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyítɛ́ kéndò nkù do yɛ̃̀ nkɛ duɔ́,
okpàrìnuɔnti õõ yā̃ mɛnaà nkémuɔ́ kɛ̀ mèɛ̀ íimmɛ̀ o kɔ̃̀ntì.
66 Kɛ̀ bɛ̀ ncooti kɛ̀ kù tũ nkɛ poti,
kɛ̀ bèɛ dì ifɛi sā́ā̃.
67 Kɛ̀ kùu dootóo Sosɛfu kó tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀,
kéyetɛ kù bo tãātémɛ̀ Efadaimmu kó kuwuɔ.

* **78:51** ***Kammu:*** Kammu tu Nɔwee kó ibí kó dèmarɛ̀ ndɛ̀, ò do bɔnté dɛ̀ kusĩ̃nkù, o naà mmɔnté dìì mɔ̀nnì.

68 Kɛ né tããtɛ́ Sudaa kó kuwuɔ,
Siyɔ̃ɔ̃ tãrì kù dɔ́ dì.
69 Kù dɛ nfìí nku cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tɛ okùmɛ̀ mmànnɛ̀ yɛtãdiɛyɛ̀,
kéndò nkɛtenkɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ fííkú sɑ́ɑ̃́.

70 Kuù tããtɛ́ ku kóo tɔ̃ntì Dafiti,
koò dɛ̀ìtɛní mupecɛ̃mmu miɛkɛ.
71 Ò do cɛ̃mmú ipe nyi kɛ̀ kùu ò dɛ̀ìtɛní,
kòò bo ncɛ̃mmú ku nìtìbɛ̀ Sakɔbu yaàbí,
nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kù te bɛ̀.
72 Kɛ̀ Dafiti mbɛ̀ cɛ̃mmù nɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu,
kɛ́ mbɛ̀ ni kɛ̀ dɛ̀ dò nsɛ́i.

79

Ti dɛɛtɛ́ ti ta mɛsémmɛ̀ miɛkɛ nkɛ
1 Asafu kó fɛyɛ̀nfɛ̀.

Áú Kuyie! Yɛbotɛ̀ yɛɛ̀ do a nìtìbɛ̀ tenkɛ̀.
Kɛ sãũ nha cɛ̃sààtɛ̀,
kɛ pɔ̀ntɛ Sedisadɛmmu kòò naá tidobontì.
2 Kɛ kùɔ a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔúnko kɛ̀ timancòntì bɛ̀ cɔ̀,
a kɔbɛ naá ntikpasĩ̃ntì kó mudiì mmu.
3 Kɛ̀ bɛ yĩ̃ĩ̃ ncòú kɛ pɔ̃ntɛ́ mɛniɛ nkɔ̃mɛ kɛ fitɛ́ Sedisadɛmmu,
kɛ̀ bɛ̀ duó bá òmɔù í bo wèè bo bɛ̀ kũnné.
4 Kɛ̀ ti pɛɛtitɔbɛ̀ ti sɑ́ɑ̃́,
bɛ̀ɛ̀ ti fitɛ́ kɛ̀ bɛ̀ ti sènkɛ̀rì kɛ ti daú.

5 Ti Yiɛ̀ nKuyie, dɛ̀ yó nkɑ́ɑ̃́kɛ́ dɛ kàa miɛkɛ do?
Dɛ̀ yó nda yóùmu kɛ da cɔ́ú nsɑ́ɑ̃́ muhãɑ́ nkɔ̃maà?
6 Yóu kàa miɛkɛɛ do ibotí tɛì ìì í da yɛ́,
nɛ̀ yɛkpààtìyɔ yɛ̀ɛ̀ í yu a yètìrì.
7 Kɛ yɛ́ bɛɛ̀ pɔ̀ntɛmɛ̀ Sakɔbu yaàbí,
kɛ càkɛ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀.
8 Bútínné ti yɛi mmɛkótímɛ̀,
nɛ̀ a mɔkɛmɛ̀ mɛnitisémmɛ̀ wɛ̃ɛ̃tení mɛcãã nti bíékɛ̀,
ti naá mbɛsénnìbɛ̀ mbɛ.
9 Yàà ti dɛɛtɛ́ fɔ́ nKuyie nti dɛɛtíwè,
a yetìsààrì báá cakɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í,
ũtɛ́ ti yɛi nké ti dɛɛtɛ́ kédɛúkùnnɛ a yètìrì.
10 Báá yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tũ nfɔ́ nKuyie nkɛ̀ bɛɛ yĩ:
Yé Kuyie mbɛ̀ tũ nkù bo dɛ̀?
Dɔɔ̀ kɛ̀ bɛɛ banté a pɛ̀ìtɛmɛ̀ a kó bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ kùɔ bɛ̀,
kɛ̀ tí dɛ̀ yà nɛ̀ ti nuɔ.
11 Keè tikpetíntì kó yɛdabùò,
a kpeńnìmu, nkãnkɛ́ bɛ̀ dónɛ̀ bɛ̀ mukũũ.
12 Ti Yiɛ̀ nKuyie nti pɛɛtitɔbɛ̀ da sɑ̃̀ḿmú yɛ̀ɛ̀ sɑ́ɑ̃mbɛ̀,
a yɛ̀ mbɛ̀ fɔ̀ɔ́ nkucɛ mɛ̀yiekɛ̀.

13 Tínti a nìtìbɛ̀, tínti a kó kupecɛ̃nku a cɛ̃mmù kù,
ti sãntí fɔ́ nwe
ti yó nda sãntímu nɛ̀ ti bo mbomɛ̀.

80

Kuyie ntìímmɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ ɛì

1 Bɛdèmbɛ̀ kóo kótì Asafu dentĩnnì dìè nfɛ̀ɛ̀ yènfɛ̀ kɛ bie nkubómbonku.

2 Isidayɛɛribɛ kóo cɛ̃nti, kéntɛ́ kékeè,
fɔ̃ nwèè kpàakɛ Sosɛfu yaàbí kupecɛ̃nku kɔ̃mɛ,
fɔ̃ nwèè bakɛ́ bɛĩnkèmbàrìbɛ̀, bɛnkɛ a kpetì!
3 Bɛnkɛ a wɛ̃rímú Efadaimmu nɛ̀ Bɛnsamɛɛ nɛ̀ Manansee bɛ wuɔ mmiɛkɛ,
kɔtɛní kɛ́ ti dɛɛtɛ́!
4 Duó nkɛ̀ tí wɛ̃tɛní,
ti wéntɛ́ fɛnɔnsààfɛ̀ kɛ́ ti dɛɛtɛ́.

5 Ti Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃ Mpakɛdaa,
dɛ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kàa miɛkɛɛ bonkɛ?
Ti bo nda báá nkàa miɛkɛɛ ti péìà?
6 A kɔbɛ nɔnniɛti tiì naá mbɛ dii,
bɛ nɔnniɛti tiì piɛku yɛɔbɛ kɛ̀ bɛ yɔ̀.
7 Ti pɛɛtitɔbɛ̀ né kpa ntíì kpéí,
ti dootitɔbɛ̀ ti daúmu.
8 Kuyie nfɔ̃ Mpakɛdaa duɔ́ nkɛ tí wɛ̃tɛní,
ti wéntɛ́ fɛnɔnsààfɛ̀ kɛ́ ti dɛɛtɛ́.

9 A ti uutɛ́ní Esibiti nwe fínyĩ kó mutie kɔ̃mɛ
kɛ bɛ̀ti yɛbotɛ̀ kɛ mù fìí.
10 Kɛ píe mmu takɛ́ kɛ̀ mu cĩɛ̃̀ nta kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ mù wùɔ nkɛ pitɛ́ kɛtenkɛ̀.
11 Kɛ̀ mu déɛ̀ ndàtínné yɛtãrɛ̀,
kɛ̀ mu bakɛ yɛ̀ kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ sétìrì kó dɛtie ndiɛrɛ̀.
12 Kɛ̀ mu bakɛ wùɔ nkɛ tùɔ̀kɛ dàméɛ̀rì,
kɛ̀ ibakɛ pànyì yɛ̀ kɛ tùɔ̀kɛ kukó nhEfadati.

13 Dɛ̀ yĩmɛ kàa kɛ̃tɛ́ kuperí kɛ̀ bɛcɛpɛ̃̀mbɛ̀ tɔ̃ɔ̃ mu bɛ?
14 Kɛ̀ dikpáà kó sidoó cáá mmu fããtì,
kɛ̀ tikpasĩntì mù kɛ̃ĩ.
15 Fɔ̃ nKuyie Mpakɛdaa wɛ̃ɛ̃tɛní,
mboní kɛĩ̃nkɛ̀ kéwénténí kéyà tìì mù tùɔ̀kɛní,
kɛ́ mù dɛɛtɛ́.
16 Fɔ̃ɔ̃ mù fìí nnɛ̀ a nɔùtɛ̀.
A nkɑ̃nkɛ́ a birɛ dɛ̀ɛ̀ tu mutie a fìí ḿmù,
kɛ mù kpénkùnnɛ.

17 N Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ kɔ̃ɔ̃̃mu a tie kɛ mù cóu.
Bɛ̀ɛ̀ mù cóu wéntɛ́ bɛ fɛnɔnsĩnfɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kú.
18 A wɛ̃rímú mbo okpààtì wèè bo a bakù youú o ĩnkɛ̀,
onìtì a kpénkùnnɛ wè a mómmuɔ.
19 Ti tɛ̃́nkɛ báá da déténɛ̀,
a ti fòùkùnnɛ kɛ̀ tí nda sɑ̃ntí.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa duɔ́ nkɛ̀ tí wɛ̃tɛní,
ti wéntɛ́ fɛnɔnsààfɛ̀ kɛ ti dɛɛtɛ́.

81

Isidayɛɛribɛ dòmmɛ̀ kéyie nKuyie nkpɛti

1 Bɛdèmbè kóo kótì Asafu yènfè bè diè nfè kɛ biennè kukùtìdùkù.

2 Diwèì ndi bo kè di nyíútí Kuyie nkpéí nkuù tu ti kó muwɛ̃rímú,
piɛtɛnè Kuyie nSakɔbu do tũ nkù.
3 Bentɛnè dɛbémbénnè kédentè,
bentɛnè yɛbàrè nè tikùtìdùùtì nè tibómbonti.
4 Yiénnè yɛtãtɛhe otããpànwè kó dibanni,
kòò còḿmú dɛdànnè ĩnkè dí nheu, ti kó dibanni ndi.
5 Dè tu ikuɔ́ nyi tínti Isidayɛɛribɛ ti kpéí,
dinùù ndi Kuyie nSakɔbu do tũ nkù dɔ́u ndì.
6 Mɛtaummè mmɛ kù dɔ̀ɔnèmè Sosɛfu yaàbí,
bè yènní dìì mɔ̀nnì kɛ bo dokénè Esibiti.

Bè dɛ nkèè tináaǹtì bè mu nyí kèè tì diyiè marì tìì tu:
7 N da toutému ditɔu cɛ̃ɛ̃rì,
kàa nɔ̀ùtè fĩĩnko dimámmùyáà.
8 Kàa ta mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ kɛ n kuɔ́nnè kè n da dɛɛté,
kɛ da béinnènní fɛtapíèfè miɛkɛ,
kɛ da yàákɛ́ tɛbintɛ bè tu tè Mɛdiba tɛ borè.
9 Díndi n nìtìbè kenténè kè n di cau,
díndi Isidayɛɛribɛ kè di do bo n kéntɛ́!
10 Dibɔɔ̀ na bá mbo di kóo mɔù cĩ̀ètè,
di kóo mɔù na bá nninku dɛtɛrè marè ìikè kɛ dè bàá.
11 Míì tu di Yiè nKuyie,
míì di dènnɛní Esibiti,
aatɛnè di nɔ̀ kè n yè píɛ.

12 N nìtìbè mɛ n yí n kèńté,
Isidayɛɛribɛ í dɔ́ n kpɛti.
13 Kè m mɛ mbè yóu kè bè kèrí bɛ tookperí kó kucɛ,
kɛ tũ mbɛ mɔ́mmɔmbɛ bè dómè.
14 Díndi n nìtìbè Isidayɛɛribɛ,
kè di do bo n kéntɛ́,
kè Isidayɛɛribɛ do ntũ n kó kucɛ.
15 N na nfèikùnnɛmu bɛ dootitɔbè bàmbà,
n na nhãnnému tɛnɔ̀ùtè bɛ dùɔ̀ntɔbè.

16 Bèè nìí nKuyie mbè na nnìnkúmu ku ìikè ké kù bàńtè,
kè Isidayɛɛribɛ kó diwèì mbo sã̃ã̃.
17 Mí mbɛ Yiè nKuyie nna mbè piúnèmu tidisààtì,
kè bèɛ di mɛcekùɔ̀ nkénsànnè.

82

Kuyie nyóó bekénèmè bɛbeényɛibɛ
1 Asafu kó fɛyènfè.

Kuyie nyìté kɛ còḿmúmu ku kó ditĩnnì cuokè,
kɛ bekùnè bèè tu bɛbeémbè.

2 Dè yó nkã̃ã́ké dɛ kè di yóu di bo ncaàrimè tibeéntì,
nè di bo nkómmúmè bɛyɛibɛ?
3 Di ntũ nyikuɔ́ yɛ̃mmè kénduɔ̀ bɛcĩ̃rìbè nè iciribí bè dò nkénte dè,
di mbekùnè bɛsénnìbè nè bɛcĩ̃rìbè dè bèkúmè.

4 Ndɛɛrínnè bɛsénìbè nè bɛcĩrìbè,
fietɛnè bɛ bɛyɛibɛ nɔu miɛkɛ.

5 Di í yḗ dèmarè, di í cìì,
di kérí dibiìnnì miɛkɛ nkɛ,
kè kɛtenkè kó dipũũ dimɔu sǎntè.
6 M béimmu kɛ tú: Di tú kɛĩnkè kɔbɛ mbɛ,
kɛ tú di mɔu Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè ku kó ibí.
7 Di yóó kú bɛnìtìbè kɔ̃mɛ mmɛ,
di yóó duómu dimɔu sikpààtìbìí kɔ̃mɛ.

8 Ti Yiè nKuyie nyítɛ́ kébekɛ́nè kutenkù,
kɛ yḗ fɔ̃ɔ̃ temè yɛbotè yɛmɔu.

83

Bè fɛ́ũ̃nkomè Kuyie nkɔbɛ kè bè bàá nKuyie

1 Bè dièmmè Asafu yènfè.

2 Áú Kuyie! Bá nduɔ́ káré,
bá ndò nyúó! Bá mbúútóo.

3 A dootitɔbè bɛè burì,
a níìmbè bɛè baati a kpéí.
4 Bè dàkiimu a nìtìbè kpéí,
bè wanti kédo a kɔbɛ a kãnkɛ́ bèmbɛ mudoò.
5 Bè nàámmu kɛ tú:
tí kɔtɛnè kékuɔ bɛ kó kuwuɔ nkumɔu,
kè Isidayɛɛribɛ kó diyètìrìi kpánné.
6 Bè dàkɛmu kɛ wɛ̃nné dinùù,
bè dɔ̀ɔ̀nè bɛtɔbè mɛtaummè kɛ bo dokɛ́nè fɔ̃ nwe.
7 Edomiibɛ nè Isimayɛɛribɛ,
Mɔabiibɛ nè Akadiibɛ.
8 Kebadiibɛ nè Amɔdiibɛ nè Amadesiibɛ,
Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ nè Tiiri eì kɔbɛ.
9 Bá Asidii kɔbɛ bè wɛ̃nnému,
bè dó kéteennè Dɔti yaàbí nyi.

10 Dɔɔ̀ bɛ a do dɔ̀ɔ̀mè Mandiyãã eì kɔbɛ,
Sisedaa nè Yabinni a bè dɔ̀ɔ̀mè kukó nKisɔ̃ɔ̃.
11 Adɔdi bintɛ bè do dɛ nku bɛmɔu,
kénaá ntikùtì kɛtenkè.
12 Bɛ kó sikpààtìbìí dɔɔ̀ si a do dɔ̀ɔ̀mè Odɛbu nè Sebu,
kè bɛ kó bɛkpààtìbè kpɛrɛ ndònnè Seba nè Sadimmuna
bɛ kpɛrɛ do dòmmè.
13 Bɛmbɛ bɛ̀è nàá nkɛ tú:
Tí fietɛnè Kuyie nkó kɛtenkè kétiekɛ,
14 Kuyie n tũ nkù,
a yóu kè tɛfɔ̀dɔ́ntɛ̀ɛ bè tùótɛ́,
kuyaakùu bè tɔ tifɔ̃kpɛ̃ti tɛ̃mè.
15 Cɔ́útɛ́ bɛ muhãã́ nhɔ̃ɔ̃ cɔ́útɛ́ mɛ̀è botí kutúúkù,
dɛ́útóo bɛ fɛhããdɛènfè ɔ̃ɔ̃ dɛ́útóomè ditãrì.
16 Bɛti bɛ nè kuyaakù nè fɛtaafè,
donné bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì nè kuyaakperíkù.

17 Ãnnɛ́ bɛ ifɛi,
kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ da wammú fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie.
18 Yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ di ifɛi,
kɛ̀ bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì nduò sɑ̃́ɑ̃̀,
yóu kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di,
kɛ̀ bɛ̀ɛ kú.
19 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɑntɛ́ kɛ do nfɔ̃́ɔ̃̀ máà yètìrì tu ti Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ̀ fɔ̃́ɔ̃̀ bɑkɛ́ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀.

84

N yáámmu Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Kodee bí kó fɛyɛ̀nfɛ̀ bɛ̀ dìè nfɛ̀ kɛ bienɛ̀ kubómbonku.

2 N Yiɛ̀ nKuyie Mpɑkɛdɑɑ n dɔ́mu ɑ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ mɛdiɛ̀.
3 N yáámmu ɑ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ dànkù mutɑrimù kɛ̀ dɛ̀ nh ɔɔtí,
m búɔ́ fɔ̃́ nwe kɛ̀ diwɛ̀ì m bo kɛ̀ ǹ yiú.
4 Inɔribí cekù tiyĩ̀ɛ̃̀ntì ɑ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ ntɛ,
sikpɑ̀ncɛ́ndɛ́i dɔunko siyiè nkɛ pɛ̃ũ si bí ɑ wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ borɛ̀ ndɛ.
Fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie Mpɑkɛdɑɑ,
Kuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ tu nkóo kpàɑ̀tì.
5 Bɛ̀ɛ̀ bo ɑ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ nɑɑtimu kɛ̀ bɛ̀ da sɑ̃ntí sɑ́ɑ̃̀.
6 Dɛ̀ nnɑɑti bɛ̀ɛ̀ ĩkú Kuyie nyĩ̀nkɛ̀,
icɛ imɔu tũ̃ntɛmu bɛ kpɛ́í
7 Kɛ̀ bɛ̀ pɛ̃nkɛ́ tɛdɔntɛ̀ kpetɛ̀ ĩ̀nkɛ̀,
mɛniɛ mbuotɛ́,
kɛ̀ fɛĩ̀nkɛ̀mbóntɑɑfɛ̀ɛ ni kɛ́bónkùnnɛ kɛtenkɛ̀.
8 Kɛ̀ bɛ̀ nkérí kɛ̀ bɛ wɛ̃rímú yéútí,
kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛnɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ Kuyie mborɛ̀.

9 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpɑkɛdɑɑ kéntɛ́ m bɑɑmmìi,
fɔ̃́ nKuyie nSɑkɔbu do tũ nkù n keènɛ̀.
10 Áú Kuyie! Fɔ̃́ɔ̃̀ tu ti kó kudɔpìkù,
wéntɛ́ní kɛ́yà ɑ tɑ̃ɑ̃tɛ́ wè kɛ cɑ̀ɲ́nɛ́.

11 Kɛ̀ n yĩ ɑ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ diyiè dìmɑ́ɑ̀,
dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́mu m bo yĩmɛ̀ yɛwe tɛkɔupíítɛ̀ (1000) kupíkù tɛkù.
Kɛ̀ n còḿmú fɔ̃́ Kuyie nkùù n te ɑ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ bòrì,
dɛ̀ wenninɛ̀mu m bo mbomɛ̀ bɛyɛibɛ cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.

12 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu ti kó kuwenniku nku,
ti kó kudɔpìkù,
Kuyie mpɑ̃ɑ̃mu mɛsɑà nnɛ̀ tikpetì,
kù ɔ̃ɔ̃ í mmɔ̀ntɛ diwɛ̀ì bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni.
13 Dɛ̀ nnɑɑti wèè da duó nho máà,
fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie Mpɑkɛdɑɑ.

85

Kuyie nyĩmɛ̀ diwɛ̀ì bo mbonɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kù dɔ́

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì dièmmɛ̀ Kodee bí kó fɛyɛ̀nfɛ̀.

2 Ti Yiɛ nKuyie nha bɛnkɛmu a dɔ́mɛ̀ a tenkɛ̀,
kɛ kpɛ̃nnɛ́ní Sakɔbu yaàbí ìì do tú tidaatì.
3 A dɛ̀ìtɛmu a nìtìbɛ̀ kó mɛyɛi,
a ũtɛ́mu bɛ yɛi mmɛmɔu.
4 A bónkùnnɛmu a miɛkɛ,
a miɛkɛ domu.

5 Kuyie nfɔ̃́ nti dɛɛtíwè ti tɛ̃́nnɛ́ní,
bónkùnnɛ a miɛkɛ kɛ̀ɛ̀ ti pɛikɛ.
6 A miɛkɛ bo nhã kɛ ti cɔ́ú nsɑ̃́ɑ̀?
A miɛkɛ bo mbo ti ĩnkɛ̀ nɛ̀ ti yaàbíoà?
7 Fɔ̃́ɔ̃ í yóó wɛ̃tɛ kɛ ti fòùkùnnaà?
Tínti a nìtìbɛ̀ kɛ ti pétɛ́ a kó diwɛ̀ìà?
8 Ti Yiɛ nKuyie nti bɛnkɛ a ti dɔ́mɛ̀,
kɛ ti dɛɛtɛ́.

9 N yó nkémmúmu n Yiɛ nKuyie nyó n nákɛ́ tì,
kɛ́ yɛ́ kù nàkémɛ̀ ku kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ bo mbo diwɛ̀ì miɛkɛ
bɛ̀ né nyɛ́ kɛ báá wɛ̃tɛ kéta dɛyɛinkpɛrɛ mudɔɔrìmù.
10 Kù dɛɛrímu bɛ̀ɛ̀ kù dé sɑ̃́ɑ̀,
ku kó tikpetì yóó wɛ̃tɛ kébuotému ti tenkɛ̀.

11 Mɛdɔɔrìmɛ̀ sààmɛ̀ nɛ̀ timɔ́mmɔnti dɛ̀ wɛ̀̃tɛnímu,
dɛ̀ɛ̀ wenni nɛ̀ diwɛ̀ì kɛ̀ dɛ̀ buotɛ́.
12 Timɔ́mmɔnti kó kuye yìèní kɛtenkɛ̀ nkɛ,
dɛ̀ɛ̀ wenni kɛ̀ dɛ̀ cuutiní dɛĩ̃nkɛ̀.
13 Ti Yiɛ nKuyie nyóó ti duɔ́mmu mɛtuɔ̀,
kɛ̀ tidiitìi pɛité kɛtenkɛ̀.
14 Timɔ́mmɔnti yó nnimu ku ììkɛ̀,
kɛ keri kɛ̀ ku tũ.

86

Nh ɔ̃ mbo mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ kɛ́kuɔ́nnɛ̀ fɔ̃́ nwe

1 Dafiti bàńtɛ̀mɛ̀ Kuyie.

N Yiɛ nKuyie n kéntɛ́ kɛ́cɔutɛ́ m báammìi,
n tú ocĩ̃rì nwe, osénnìwè.
2 N tú wèè dɔɔ̀ri wènwe a dɔ́mɛ̀, a nni nkãnkɛ́,
mí nha kóo tɔ̃ntì, n dɛɛtɛ́,
n yĩ̃kú fɔ̃́ɔ̃ ĩnkɛ̀ fɔ̃́ nwèè n te.
3 N Yiɛ nKuyie nhá n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
n tũũ nkɛ kuɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwe.
4 Náríkùnnɛ n yɛ̀mmɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì,
n Yiɛ nKuyie m búɔ́ fɔ̃́ nwe.
5 N Yiɛ nKuyie nha sàmu kɛ cĩ̃ɛ́mmu,
kɛ kuɔ̀ mmɛsémmɛ̀ mɛdiɛ̀ mbɛ̀ɛ̀ da kuɔ̀nnɛ̀.
6 N Yiɛ nKuyie nkéntɛ́ m báammu,
kéntɛ́ n dabɔ̀nnì n da kuɔ̀nnɛ̀ dì.
7 Kɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ n sɔ̃́ńkɛ́ nh ɔ̃ɔ̃ kuɔ́nnɛ̀ fɔ̃́ nwe, kàa n keènɛ̀.

8 Dibɔɔ̀ marì í da dɔ̀nnɛ̀,
fɔ̃́ nti Yiɛ nKuyie,

òmɔù báá na kédɔɔ̀ a dɔɔri dè.
9 Fɔ̃̀ɔ̃̀ dɔ̀ɔ̀ yɛbotè yɛmɔu,
yè kɔ̀rinímu kɛ bo nínkú fɔ̃ nti Yiè nKuyie nha ìikè,
kédéúkùnnɛ a yètìrì.
10 Kɛ yɛ́ a dɛumè kɛ dɔɔri tidiɛtì,
fɔ̃̀ɔ̃̀ máà tu Kuyie.

11 N Yiè nKuyie m bɛnkɛ a cɛ kè nni ntũ nha kó timɔ́mmɔnti,
yɔkùnnɛ n yèmmè kè nní da dé.
12 N Yiè nKuyie n yó nda sãntímu nè n yèmmè mɛmɔu,
n yó ndéúkùnkomu a yètìrì sɑ̃̀ɑ̃̀.
13 Kɛ yɛ́ a sàà ndɛumè n yĩnkè,
kàa dɛɛté n wɛ̃nnì ké n dennɛní kudɔnkù.

14 Kuyie, sipɔɔ yɛmbè bɛè n dinté,
bɛnitiyonkubɛ bɛè m munné kɛ bo n kuɔ bá bè í dakɛ a kpéí.
15 Fɔ̃ nti Yiè nKuyie nha sàmu kɛ mɔkɛ onìtì kó mɛsémmè.
Kàa miɛkɛ boo kàa dɔ́ onìtì mɛdiè,
kɛ tú timɔ́mmɔnti yiè.
16 Wɛ̃ɛ̃tɛní m bíékè ké n kuɔ́ mɛsémmè,
duɔ́ mmí nha kóo tɔ̃ntì muwɛ̃rímú,
n dɛɛté mí nha kóo nitipotɔ̃ntì birɛ.
17 Dɔɔ̀ tidiɛtì n kpéí tìì bɛnkú a n dómè,
kè n dootitɔbèɛ yà kè ifɛi bè pĩ,
N Yiè nKuyie n teennè kɛ náríkùnnɛ n yèmmè.

87

Siyɔ̃ɔ̃ nwe iwuɔ nyimɔu yóó yènnímè
1 Kodee bí kó fɛyènfè.

Ti Yiè nKuyie mpũũté Sedisadɛmmu ditãsààrì ĩnkè nkɛ.
2 Siyɔ̃ɔ̃ èì ndi ti Yiè nKuyie ndómè,
kè dè pɛ̃ɛ̃té yɛhɛkè tɛyè yɛmɔu Sakɔbu yaàbí bo yè.

3 Fɔ̃ nKuyie nkó dihɛì,
bè da sãntí kè dè dɛumu a yetìrì kpéí.

4 Kè Kuyie ndɔ̀: N yóó kaammu bèè n yɛ́,
kékaannè Esibiti kɔbɛ nè Babidɔnni kɔbɛ
nè Fidisii èì kɔbɛ nè Tiiri èì kɔbɛ nè Etiopii èì kɔbɛ
kɛ dɔ̀ bè pɛité diɛ.
5 Siyɔ̃ɔ̃ èì dii yóó naá nyɛbotè yɛmɔu kpɛri,
Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè kuù yóó dì maá.

6 Ti Yiè nKuyie nkuù yóó kaa nyɛbotè,
kéwãri ku pátíri miɛkɛ kɛ dɔ̀:
bè bè pɛité Sedisadɛmmu nwe.

7 Bɛhaubè nè bɛdèmbè kè bè ndiè kɛ da sãntí kɛ tú
bɛ kpɛrɛ dɛmɔu bonní a borè ndɛ.

88

N duúnnɛ̀ mukũũ mmu

1 Bɛdɛ̀mbɛ̀ kóo kótì Kodee dentĩnnì dìɛmmɛ̀ Emanni Esidaiti botí kou keutɛ́
fɛ̀ɛ̀ sáútìyɛ̀nfɛ̀ kɛ eunɛ̀ fɛtãrifɛ.

2 N Yiɛ̀ nKuyie n dɛɛtíwè, nh ɔ̃ ntũũ nkɛ yu fɔ̃́ nwe,
kɛ̀ dɛ̀ bììtɛ nní nda kuɔ̀nnɛ̀.
3 Keè m báammìi,
kéntɛ́ n dabɔ̀nnì.

4 Dɛ̀ bi n wɛ̃nnì ndi,
n duúnnɛ̀ kudɔnkù nku.
5 Bɛ̀ n wèńtɛ́ ocîì nwe,
n wɛ̃rímú í kpaá.
6 Nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ duɔ́ kudɔnkù tíì wɛ̃ ndidɔ́ù,
n sɜ̃ɜ̃ténɛ̀ ocíì nwe wèè bo kudɔnkù,
a yɛ̀ nwèè kpɛ́í,
a nɔ̀ùtɛ̀ dètɛ́nɛ̀ wè.
7 A n dootóo difɔ̃̀tìrì cũmpuri ndi,
dibiìnnì diɛrì miɛkɛ kudɔnkù.
8 A miɛkɛ kɛmɔu kɛɛ̀ do n yĩnkɛ̀ kɛ n yɔ̃ntɛ,
a yɛ̃ĩti timɔu sãrì n yĩnkɛ̀ nkɛ.
9 Kàa n dɛ́tinnɛ n kɔbɛ kɛ̀ n naá nyisíɛ́ bɛ kpɛ́í
n kpetímu, n yí mɔkɛ m bo yɛ̀ dɛ̀.
10 N ta mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ mmɛ kɛ kɔmmú kɛ̀ n nuɔ ntiikɛ.

N Yiɛ̀ nKuyie n kuɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwe yɛwe yɛmɔu,
n yuo n nɔu fɔ̃́ɔ̃́ bíékɛ̀.
11 Bɛcíríbɛ̀ kpɛ́í nkɛ a dɔɔrimɛ̀ tidiɛtàà?
Bɛdɔmbìùbɛ̀ bo entɛ kɛ da sãntaà?
12 Bɛ̀ɛ̀ bo difɔ̃̀tìrì miɛkɛ bɛ̀ nàá nha kó mɛsàà nkpɛ́ináà?
Yáà bɛ̀ɛ̀ duɔ́ kudɔnkù bɛ̀ bo nákɛ́ a túmɛ̀ timɔ́mmɔnti yiɛ̀?
13 Bɛ̀ɛ̀ bo dibiìnnì miɛkɛ bɛ̀ bo bantɛ́ a kó tidiɛtàà?
Wèè ta kudɔmbìùkù ò bo na kébantɛ́ a wetímàà?

14 N Yiɛ̀ nKuyie m búɔ́ fɔ̃́ nwe kɛ da kuɔ̀nnɛ̀,
bá dìì kũnweńnì kɛ̀ m báammu tùɔ̀kɛmu a borɛ̀.
15 Dɛ̀ yĩmɛ n Yiɛ̀ nKuyie nkàa n yetɛ,
ba nte kàa í dɔ́ n da yà.
16 N tú osénnìwè nwe nɛ̀ m bɛmmɛ̀,
n yí dɛ́tirìnɛ̀ mukũũ,
a donné n kɔ̃mbùɔ̀tì nti,
n tɛ́nkɛ í yɛ́ m bo tìì miɛkɛ.
17 A miɛkɛ kɛɛ̀ n cɔ̀úté kɛ n tùɔ,
a yɛ̃ĩti tìì n sũũ n kɛ̀ n yĩɛ̃kɛ tináaǹtì.
18 Yɛwe yɛmɔu a yɛ̃ĩti tìì n fité kɛ n dàtínné mɛniɛ nkɔ̃mɛ,
kɛ n dàtínné m mɔu dimɔ̀nnì dìmáà.
19 Kàa n dɛ́tinnɛ n népobɛ̀ nɛ̀ n nɛititɔbɛ̀,
kɛ̀ n kɔbɛ kó dimàà n dɛ́tɛ́nɛ̀.

89

Kuyie ndo dɔúnnɛ̀ dìì nùù Dafiti dì borɛ?

1 Bɛ̀ dìèmmɛ̀ Etãã Esidaiibɛ botí kou kó fɛyènfɛ̀.

2 N Yiè nKuyie n yó ndièmmu kɛ náá nha n dɔ̀ɔ̀ mèè sàà.
N yóó nákému tidapùtɔ̃ntì tìì tũnní a dɔɔrimè timɔ́mmɔnti.
3 A béimmu kɛ tú a kó tinìtì bomu sɑ̃́ɑ̃̀,
kàa kó timɔ́mmɔnti fííkú tiwɛtì dòmmè.

4 Kàa dɔ̀ɔ̀nè mɛtaummè a tããté wè,
a kóo tɔ̃ntì Dafiti,
koò dɔúnnè dinùù kɛ tú
5 a yóó fíí nho kó kuwuɔ nsɑ́ɑ̃̀,
kè tikpàtì mbo weè kó tɛcĩ̀tè nè ti bo mbomè.

6 Ti Yiè nKuyie nkɛĩnkè kɔbɛ da sãntímu a diɛtì kpéí,
a kɔbɛ tíkú kɛ sãntí fɔ̃́ nwe,
a dɔɔri mèè kpéí nha béi ntì.
7 Òmɔù í bo kɛĩnkè miɛkɛ wèè mànnè ti Yiè nKuyie,
kɛĩnkè kɔbɛ miɛkɛ òmɔù í da dònnè.
8 Kuyie nha tɔ̃rè kàrimè yè dé fɔ̃́ nwe,
bèè da ɔrí bè í da daati.
9 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa, we nkpeńnì kɛ da dònnè,
ti Yiè nKuyie nha kpeńnìmu kè timɔ́mmɔnti da fité.
10 Fɔ̃́ɔ̃̀ bakέ dàméèrì koò ĩkù,
kè yɛnéfĩnfĩrè pùùní fɔ̃́ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ yè bónkùnnɛ.
11 Fɔ̃́ɔ̃̀ do nàntɛ Esibiti kóò ũtirɛ kékuɔ,
fɔ̃́ɔ̃̀ do cíɛ nha dootitɔbè nè a kó muwɛ̃rímú.
12 Fɔ̃́ɔ̃̀ te kɛĩnkè kè fɔ̃́ɔ̃̀ te kɛtenkè,
kɛtenkè nè kɛ kpàtì timɔu fɔ̃́ɔ̃̀ dè fìí.
13 Kubakù cɑ̃̀nku kó kutempɛ̃ nè kubakù youú kɔku fɔ̃́ɔ̃̀ dè dɔ̀ɔ̀.
Bèè bo Tabɔɔ tãrì nè bèè bo Ɛdimɔɔ kpɛri bè dèúkùnko fɔ̃́ɔ̃̀ yètìrì.
14 Fɔ̃́ɔ̃̀ kó kubakù kpeńnì kàa nɔ̀ùtè mɔkɛ muwɛ̃rímú,
kàa nɔ ndɛmɔu.
15 A beéntì wennimu kɛ síé kè tìì te kàa kpàtì fìíkú.
A ni a èì kɛ dì dɔɔri mɛsàà mmɛ nè timɔ́mmɔnti.
16 Dè nnaati kubotí kùù da íútí fɔ̃́ nti Yiè nKuyie.
Bè bo nkérí a kó kuwenniku miɛkɛ.
17 Nè a kpéí nkɛ bè yɑ̃̀nkunèmè diwèì yɛwe yɛmɔu,
a wetí mèè kpéí nte kè bè sãntí bɛ máà.
18 Fɔ̃́ɔ̃̀ te kè bɛ yètè feí kè bè mɔkè muwɛ̃rímú,
a kó mɛsàà mmɛè bè yèútí muwɛ̃rímú.
19 Ti Yiè nKuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ te wèè tu ti kó kudɔpìkù,
wèè te Isidayɛɛribɛ weè te ti kóo kpààtì.

20 A do bɛnkɛmu amáà a nìtìbè ké bè béinnè kɛ dɔ̀:
Míì duɔ́ n kó mɛteèmmè okpàrìnuɔnti,
míì dèìtɛ n nìtìbè miɛkɛ odapàà koò dèúkùnnɛ.
21 N yàmu Dafiti n kóo tɔ̃ntì,
koò còú mmɛkùɔ̀ nkoò cɑ̃́ńné.
22 N yó nhò pĩ́mmu nè n nɔ̀ùtè,
míì ò kànnɛ tikpàtì
kɛ yó nhò duɔ̀ mmuwɛ̃rímú
23 O dootitɔbè báá ò do kóò dèété,
onitiyɛiwe báá ò dií nyifɛi.

24 Míì yó nni o ìikɛ̀ kɛ kɔùtì o dùɔntɔbɛ̀,
kɛ poti bɛ̀ɛ̀ ò nìí.
25 N kó timɔ́mmɔnti nɛ̀ n sàà dɛ̀ yóó nhò bonɛ̀mu,
nɛ̀ n kpɛ́í nkòo wɛ̃rímú ndɛ́úkú.
26 M bo duɔ́ nkòo mbakɛ́ Mɛditedandee kóo dàmɛ́ɛ̀rì,
kɛ́ntɔ kɛ́dítɛ́nɛ̀ kukó nhEfadati.
27 Ò bo nni nyu kɛ tú o cicɛ,
Kuyie nkùù ò te, o kó dipèrì dìì ò dɛɛrí.
28 Kɛ̀ nh ò dɔ̀ɔ̀ n kóo po,
kòo ḿpɛ̃nkù bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
29 Kɛ̀ n kó mɛsàà nní nhò bonɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀,
mí nnɛ̀ we ti kó mɛtaummè báá kũntɛ́.
30 O cĩɛ̃tɛ̀ báá paà okpààtì,
kɛĩnkɛ̀ bo mɛ̀ɛ̀ botí sɑ̃́ɑ̃̀ o kpàtì yó mmɛ mbo.

31 Kòo bí mɛ ndootóo n kuɔ́,
kɛ tɛ́nkɛ í tũ n tié,
32 Kɛ̀ bɛ̀ cààri n kuɔ́,
kɛ í tũ n tannɔ̀.
33 M bɛ̀ ãnné kudɔú bɛ̀ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í n kpɛti,
kɛ̀ bɛ̀ɛ cuɔ́ bɛ caàrìmè kó tiyɛ̃ĩti.
34 N né báá bɛ̀ yetɛnɛ̀ n kó mɛsàà,
m báá yóu m bo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ m béi ntì.
35 M báá cakɛ m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummè,
m báá nákɛ́ n nùù kɛ́kpatɛ.
36 M béimmu kɛ pàrìkɛ̀ nɛ̀ n yetìsààrì,
m bo soutɛ́ Dafitaa? M bɑ́ɑ́ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ bìtì.
37 O wuɔ nyó nsɔkɛ́mu sɑ̃́ɑ̃̀,
kòo fuku mbo sɑ̃́ɑ̃̀ diyiè dòmmè.
38 Otɑ̃̀nkù bo mɛ̀ɛ̀ botí tiwɛtì sɑ̃́ɑ̃̀ kɛ̀ ti ò wùó,
o kpàtì yó mmɛ ndò.

39 Kuyie nha né ò yetɛmu koò dootóà?
Koò yɛ̀ kɛmiɛkɛ wenwe okpààtì a tããtɛ́ wèà?
40 Kɛ sènkɛ̀rì fɔ̃́ nnɛ̀ a kóo tɔ̃ntì di kó mɛtaummè,
kɛ bɔ nhokpààtì pìì kɛtenkɛ̀ kɛ̀ dì sãũ.
41 Kɛ buó nyiduotí ìì fitɛ́ o cĩɛ̃tɛ̀,
kɛ pùɔ nho cɛ́kperì kɛ̀ sì naá ntidobontì.
42 Kɛ̀ bɛcɛpɛ̃́mbɛ̀ pɛ̃nkù kɛ tóú bɛ̀ dó dɛ̀,
kòo pɛɛtitɔbɛ̀ ò daú.
43 Kɛ duó kòo dùɔntɔbɛ̀ ò na,
kòo dootitɔbɛ̀ yɑ̃̀nku.
44 Fɔ́ɔ̃̀ kùɔ okpàrìsiè kó mɛnatimè,
bá a í ò teennɛ̀ mudoò miɛkɛ.
45 Fɔ́ɔ̃̀ fiètɛ fɛkpààtìpàtìfɛ̀ o nɔu miɛkɛ,
kɛ bɔ nhokpààtìkàrì kɛtenkɛ̀.
46 Kɛ yààtɛ o dapàntì kó yɛwe,
koò dii nyifɛi mɛdiɛ̀.
47 N Yiè nKuyie, dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kàa yóu a bo nti sɔrìnɛ̀mɛ̀?
A miɛkɛ bo nhã kɛ ti cóú muhɑ̃́ɑ̃́ nkɔ̃maà?
48 A yɛ́mu kɛ dò n fòmmu í dɛtóo,

ɑ dɔ̀ɔ̀ onìtì dimɔ̀nnì sámpórì kpéí nkɛ.
49 Onìtì mɔù bo wèè bo nfòù kɛ bɑ́ɑ́ kúà?
Yɑ́à we mbo nɑ kéyentɛ́nɛ̀ o wɛ̃nnì kudɔnkù?
50 N Yiè nKuyie mmɛsàà nhɑ do dɔɔrimè kɔ̀tɛ kɛ?
A do nàkɛ́ Dɑfiti kɛ dɔ̀ ɑ yó nhò dɔ̀ɔ̀ri dè borɛ?
51 Kuyie nhɑ yɛ́mu bè ti diinko ìì fɛi tínti ɑ kó bɛtɔ̃mbè.
A yɛ́mu kɛ dò n tɔ yɛbotè péu ndi.
52 Bèè í dɑ dɔ́ bè ti sɑ́ɑ́mmu,
kɛ sɑ́ɑ́ nhɑ kóo kpàɑ̀tì ɑ cɑ̃ńné wè tipíìtì timɔu.

53 N Yiè nKuyie nhɑ yètìrì ndɛu sɑ́ɑ̀.
Kè dè mmɛ ndò. Ami.

YƐSÃÃ MPÁTÍRI DINAANNÌ

90

Onìtì pɛ̃nkùmu kè Kuyie nkuu í pɛ̃nkù
(Yɛsãã 90-106)
1 Mɔyiisi Kuyie nkóo nìtì kù bàńtèmè.

Kòò dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nnè mɛketimè mɔ̀nnì fɔ́ɔ̃ bɑɑ tú ti kó disɔ̀rì.
2 Yɛtɑ̃rè do í bo dìì mɔ̀nnì,
kɛtenkè mu ndo í dɔ̀ɔ̀ kɑ̀ɑ bomu sɑ́ɑ̀ kɛ tú Kuyie.

3 Fɔ́ɔ̃ tɛ̀ńnìnko bɛnìtìbè kɛtenkè bè yènní kɛ̀ɛ̀ miɛkɛ.
Fɔ́ɔ̃ ɔ̃ɔ̃ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbè díndi wɛ̃tɛnè kɛtenkè.
4 A borè, yɛbie ntɛkɔupíítè (1000) dò ndiyiè dìmɑ́ɑ̀ ndi,
kɛyènkè kɛ̀ɛ̀ bo kɛ wennɔ́ɔ, tɛyenkènkéétè.
5 A ɔ̃ɔ̃ yè pɛ̃ɛ̀mmu tidɔùntì tɛ̃mè,
tìì ɔ̃ɔ̃ pɛ̃ɛ̃tóo dikũnweńnì dɛ kó yɛbie nyí cɑ́ɑ́nnè timútì.
6 Timútì ɔ̃ɔ̃ kótému dikũnweńnì kɛ pórí,
kuyuoku kémɔ́té kékpeí.

7 A miɛkɛ kɛɛ̀ ti yè kè ti wɛ̃rímú dèè,
ɑ miɛkɛ kɛɛ̀ donnìnko ti kɔ̃mbùɔ̀tì.
8 A wúómmu ti cɑɑ̀rìmè,
ɑ kó kuwenniku mímu ti kó yɛsɔ̀rè yɛmɔu.
9 A miɛkɛ kɛɛ̀ ti yè kɑ̀ɑ yɑɑ̀ri ti we,
kòo nìtì ɔ nyóó wei mèmɑ́ɑ̀ kòo fòmmu pɑ̀nkɛ deè.
10 Ti fòmmu kó yɛwe í pɛ̃nkù yɛbie nsipísìyiekè,
bɛkperíbè bɛɛ̀ tùɔ̀kù yɛbie nsipísìni,
dɛ kó yɛwe miɛkɛ yɛsũkùyè tu mutɔ̃mmú kpɛyɛ nyɛ nè tihɔ̀ùtì nè mɛsémmè,
mufòmmu pɛ̃nkému kè ti kérí mukũũ mbíékè.
11 We nyɛ́ ɑ miɛkɛ kó kuyonku mɑmè kɛ nɑ kɛ́ ndɑ dé?
We mbo nɑ kéyĩ́tɛ́ ɑ miɛkɛ cóú nkɛ mɑmè?
12 Ti bɛnkɛ ti we màmè,
kè ti nɑ kémɔɔtɛ mɛyèmmè.

13 Ti Yiè nKuyie, dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kɑ̀ɑ wɛ̃tɛní ti bíékè?
Ti kuɔ́ mmɛsémmè tínti ɑ kó bɛtɔ̃mbè.
14 Cũũnní ɑ kó mɛsàà mmɛdiè pìkɛ dikũnweńnì,
kè ti nyɑ̃nku nè diwèì ti fòmmu mumɔu miɛkɛ.

15 Ti duɔ́ ndiwɛ̀ì kɛ̀ dì mmɑnnɛ̀ ɑ ti dií mmɛ̀ɛ̀ sémmɛ̀.
Ti duɔ́ nkuyɛǹnɑɑtí kɛ̀ kù mmɑnnɛ̀ ɑ ti dií nyɛ̀ɛ̀ bie nyifɛi.
16 Yóu tínti ɑ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ ti yà ɑ kó tidiɛtì,
kɛ̀ ti yɑàbíi yà ɑ kpeńnìmɛ̀.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhá ti dɔɔ̀ mɛsàà.
Duɔ́ nkɛ̀ ti tɔ̃mmú ti dɔɔri mù nyíé,
ɛ̃ɛ̃ yóu kɛ̀ ti tɔ̃mmú ti pĩ mmù nyíé.

91

Kuyie nti kɑ̃nkɛ́mɛ̀

1 Fɔ́ nwèè ɑ̃ Kuyie nkùù bɑkɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku kó disɔ̀rì miɛkɛ
kɛ díɛ́kɛ́ muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nkó mɛdɛ́ɛ̀,
2 Fɔ́ɔ̃ kù yu kɛ tú: N kó disɔ̀rì n kó tɛcɛ̃kpetɛ̀.
Kuyie nkùù n te n duɔ́ nkù mmɑ́ɑ̀.

3 Kuù dɑ dɛɛrí nɛ̀ ticùɔ̀tì bɛ̀ dɑ dìí ntì,
nɛ̀ mutenkũũ mmùù nɑ ndɑ tùɔ̀kɛní.
4 Kuù dɑ okɛ ku fìɛ̀ti kó mɛdɛ́ɛ̀.
Kuù kó tifɛ̀tì miɛkɛ nkɛ ɑ sɔrimɛ̀.
Ku kó timɔ́mmɔnti tii dɑ kɑ̃nkɛ́ dikɑ̃tɛpìì nɛ̀ dimátìyɑàbòrì dɛ kɔ̃mɛ.
5 Bá kɛ̀ kɛyènkɛ̀ bìɪtɛ kufɔ̃wɑá mbá ndɑ bo ɑ í yó nyĩɛ̀kù ipie nyìì duòní kuyie
ncuokɛ̀.
6 Yoo mutenkũũ mmùù cèntì kɛyènkɛ̀,
nɛ̀ mumɔmmú mùù cɑ́nnì kɛ kɔ̀ù kuyie ncuokɛ̀.
7 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ do tɛkɔupíítɛ̀ (1000) ɑ píkù,
ɑ bɑkù youú tɛkɔupípíítɛ̀ (10000) dèmɑrɛ̀ bɑá dɑ kɑ́ɑ́kɛ́.
8 Nwúó nkéyà nɛ̀ ɑ nuɔ,
A yóó yàmu Kuyie nyóó yietímɛ̀ bɛyɛibɛ.
9 Ti Yiɛ̀ Kuyie nkuù tu ɑ kó disɔ̀rì.
Kuyie nkùù bɑkɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuù dɑ kɑ̃nkɛ́.
10 Mɛyɛi mbɑ́ɑ dɑ tuɔkɛ,
kuyɛ̃ĩku mɑkù bɑ́ɑ tɔ́ɔnní ɑ cĩɛ̀tɛ̀.
11 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó duɔ́mmu dinùù ku tɔ̃rɛ̀,
kɛ̀ yɛ̀ ndɑ bɑɑ bɑ́ kɑ̀ɑ kɔ̀ri kɛ̀,
12 kɛ́ ndɑ ceúnɛ̀ ku nɔu,
bɑ́ ɑ nɑɑcètɛ̀ bɑ́ɑ bétɛ́ ditɑ̃́rì mɑrì.
13 A bo nnɑùtì yɛcìrícìrɛ̀ nɛ̀ yɛdɑutɛ,
kɛ́ncentì yɛkpɑmɑà nnɛ̀ iwɑàkɛ ĩnkɛ̀.

14 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
A mɛ nni cɑ́ɑtímɛ̀ n yóó dɑ dɛɛtému,
ɑ mɛ nni mbɑ̀ńtémɛ̀ n yó ndɑ kɑ̃nkému.
15 Kɑ̀ɑ níí n yú kɛ̀ n yie,
m bo ndɑ bonɛ̀ mɛyɛǹcɑɑrìmɛ̀ miɛkɛ,
m bo dɑ dɛɛté kɛ́ dɑ déúkùnnɛ.
16 M bo duɔ́ nkɑ̀ɑ mbo kémɔntɛ,
kɛ̀ dɛ̀ ndɑ nɑɑti,
kɛ̀ n dɑ bɛnkɛ míì tumɛ̀ ɑ dɛɛtíwè.

92

Bɛyɛibɛ yóó yàmu mɛyɛi kɛ̀ bɛsɑàbɛ̀ɛ yà mɛsɑà

1 Bɛ̀ diè nfɛ̀ɛ̀ yɛnfɛ̀ tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiɛ̀.

2 Dè wennimu ti bo nsãntímè ti Yiè nKuyie,
kɛ diè nkɛ déúkùnko ku yètìrì kuù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè.
3 Dè wennimu ti bo nnáámmè ku kó mɛsàà nkpɛ́í dikũnweńnì mànnì,
kè dè bìitɛ tí mpĩɛ̃kù kù dààrimè kù bɛ́i ntì,
4 kɛ mbie ntikùtìdùùtì nè tibómbonti,
kɛ bie ndɛbɛ́mbɛ́nnè tɛrè iwɛ̃ĩ kpɛrɛ.

5 N Yiè nKuyie nha pĩ mmùù tɔ̃mmú diwèì mu nni bonè,
a dɔɔri dè dɛè n naati kè n yìú.
6 N Yiè nKuyie nha tɔ̃mmú dɛumu,
kàa yɛntotí cũmpúrì.
7 Kuyɛìnkù báá na kɛ́ dè banté,
kudìènkù báá na kɛ́ dè yĩɛ́té.
8 Bɛyɛibɛ ɔ̃ nkótírí timútì kɔ̃mɛ mmɛ,
kè mɛyɛi ndɔàrìbè bitírí,
kè mukũũ nsɑ́ɑ̃ né bè bàa kumànku.
9 N Yiè nKuyie fɔ̃ mmɛ mbo kɛĩnkè nkɛ sɑ́ɑ̃.
10 Ti Yiè nKuyie ntɛ a dootitɔbè kɛ kɔ̃,
mɛyɛi ndɔàrìbè bɛmɔu cíérìmu.

11 Fɔ́ɔ̃ n duɔ́ mmupaanààwɛ̃rímú,
kɛ n waarɛ mɛkɔpàmmè.
12 N wúómmu n dootitɔbè dɔɔri dè bá n yí yĩɛ̀kù,
kɛ yo bèè n dónè mɛyɛi bɛ kó ihúu kè dè í n kɔ́nnè.
13 Wèè dààri Kuyie ndɔ́mè ò dònnè mupuommu mmu mùù ɔ̃ nsɛnti,
kɛ dònnè Dimaa kó dɛtediɛrè bè tu dè sétìrì dèè kòtírí mɛdiè,
14 dèè fiíkú Kuyie ncĩɛ̀tè miɛkɛ,
kɛ sèńtè kɛ yènní tɛ dànkù.
15 Dɛ kó dɛtie nhɔ̃ mpɛímu bá kè dè kòté,
dè nkpaá píékɛ́ mɛsèmmè kɛ bitírí.
16 Dɛè bɛnkú o Yiè nKuyie nwetímè,
kɛ tú o kó dipèrì,
mɛyɛi nyí bo ku borè.

93

Kuyie nkuù tu okpààtì

1 Kuyie nkuù tu okpààtì, tikpàtì tiì tu ku kó diyaàbòrì,
kè muwɛ̃rímú tú ku naàkɔ̃nfè.
Dɛè te kè kɛtenkè fiíkú béù bá kɛ í nampú.

2 Ti Yiè nKuyie, a kpàtì í mɔkɛ tì ketɛ́ dè tì mɛ nyí mɔkɛ kumànku.
A bo nè dimɔ̀nnì ndi kɛ yó mbo sɑ́ɑ̃.
3 Ti Yiè nKuyie nyikó mpíɛmmu kɛ uuti,
kè yɛnéfĩnfĩrè iiti,
kè kutoweku dáátí.
4 A mɛ ndɛumu kɛ pɛ̃ɛ̃té mɛniɛ nkó kunɔɔdoo,
kɛ pɛ̃ɛ̃té dàméèrì kó yɛnéfĩnfĩrè.
Ti Yiè nKuyie nha bomu nkɛĩnkè kɛ pɛ̃ɛ̃té dɛndɛ kó dimàà.

5 Ti Yiè nKuyie nha kuɔ́ tú imɔ́mmɔnyi nyi,
a cĩɛ̀tè sàmu kɛ yóó nsà sɑ́ɑ̃.

94

Kuyie nkuù yóó pɛitɛ bɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ ku kɔbɛ

1 Áú ti Yiɛ̀ nKuyie! Fɔ̃̀ɔ̃ɔ̃ pɛitɛ,
fɔ̃ nwèè te mupɛitimù bɛnkɛ a kpetì.
2 Kuyie nfɔ̃ nwèè yóó bekɛ́nɛ̀ kutenkù,
ítɛ́ kɛ́yietí sipɔɔ yɛmbɛ̀ bɛ̀ mànnɛ̀ tìì yeti.

3 Ti Yiɛ̀ nKuyie, dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ?
Yé dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ̀ kɛ̀ bɛyɛibɛ yóu tiyãnkùtì.
4 Bɛ̀ náantɛ bɛtɔbɛ̀ kpɛ́í nkɛ,
kɛ pɛ̃ĩti pɛ̃ĩti,
kɛ náantɛ sipɔɔ kó tináaǹtì,
kɛ tú mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀.
5 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ fɛ̃́ũnko a nìtìbɛ̀ mbɛ,
bɛ̀ diinko a kɔbɛ mbɛ mɛsémmɛ̀.
6 Bɛ̀ kɔ̀ù bɛkúpobɛ̀ mbɛ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀.
Kɛ feu iciribí.
7 Kɛ náá nkɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie nyí wúó,
ti Yiɛ̀ nKuyie nSakɔbu do tũ nkù í dakɛ.

8 Díndi tiyɛìntì dɔɔ̀nɛ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀.
Tidìɛntì díndi dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kɛ̀ di mɔɔtɛ mɛyɛ̀mmɛ̀?
9 Kuyie nkùù ãnné onìtì yɛto, kù bo yĩɛ̃kɛ kù bo keèmàà?
Kunku kùù ãnné onìtì inuɔ kù bo yĩɛ̃kɛ kù bo yàmàà?
10 Kunku kùù tiè nyɛbotɛ̀ kù báá na kɛ́ bɛ̀ potáà?
Kuù í duɔ mbɛnìtìbɛ̀ mɛciìnàà?
11 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ́́mu onìtì kó iyɛǹtotí,
kù yɛ́́mu ì tumɛ̀ kuyaakù.

12 Dɛ̀ nnaati onìtì ti Yiɛ̀ nKuyie ntié nwè,
kù ciìkùnko wè nɛ̀ ku kuɔ́.
13 Dɛɛ̀ yó nhò kãnkɛ́ diyiè yɛiri yiè,
kɛ baanɛ̀ bɛ̀ bo keúmɛ̀ oyɛiwe fɔ̃ti.
14 Kɛ yɛ́́ ti Yiɛ̀ nKuyie nhɔ̃ í ndootóomɛ̀ ku kó bɛnìtìbɛ̀,
kù í yóó yóu ku te bɛ̀.
15 Obeéntì sààwè yóó cɔutému tibeéntì.
Bɛɛ̀ yɛmmɛ̀ wenni kɛ̀ bɛ̀ nhò tũ.

16 We mbo n kónné kɛ̀ tí dokénɛ̀ bɛyɛibɛ?
We mbo n teennɛ̀ kɛ̀ tí kpannɛ̀ mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀?
17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo í n teennɛ̀
nɛ̀ yíe n do bo kudɔmbìùkù nku.
18 Kɛ̀ n naàcɛ̀tɛ̀ dɔ́ késeitɛ.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà mmɛɛ̀ ɔɔ̃ n cóútɛ́.
19 Kɛ̀ iyɛǹtotí n sũũnnɛ̀,
a ɔɔ̃ m bántɛ̀mu kɛ náríkùnnɛ n yɛmmɛ̀.
20 A bo wɛ̃nnɛ́nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ bɛɛ̀ tu bɛnitikɔ̀ùbɛ̀,
bɛmbɛ bɛɛ̀ fɛ̃́ũnko bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ kó diyɛ̀tìràà?
21 Bɛmbɛ bɛɛ̀ ɔɔ̃ dakɛ kɛ bo kuɔ onitisàù,
kɛ̀ dɔ̀ ò cààrɛ̀, bá ò í cààràà?
22 N Yiɛ̀ nKuyie nkuù mɛ ntú n kó tɛcɛ̃kpetɛ̀.

Kuyie nkuù tu dipèrì dìì n kãnkɛ́.
23 Kù yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛ yɛi ndo bɛ yɔ ĩnkɛ̀ nkɛ.
Bɛ̀ yonku kpɛ́í nte kɛ̀ kù yóó bɛ̀ kùɔ páíí.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ti te,
kuù yóó bɛ̀ kùɔ kɛ́deè.

95

Tí kɔtɛnɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì

1 Ti kɔtɛnɛ̀ kɛ́nsãntí ti Yiɛ̀ nKuyie,
diwɛ̀ì nti bonɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ ti nyíútí,
kuù tu ti kó dipèrì dìì ti dɛɛrí.
2 Ti kɔtɛnɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ kù sãntɛ,
kɛ́mpíɛ́tí kɛ bie ndɛbɛ́mbɛ́nnɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛumu,
kù tu okpààtì diɛwè nwe kɛ kpeńnìnɛ̀ yɛbɔkɛ̀ yɛmɔu.
4 Kuù bakɛ́ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ cũmpumɛ,
yɛtãrɛ̀ nɛ̀ yɛ yómmɛ̀.
5 Kuù dɔ̀ɔ̀ dàmɛ́ɛ̀rì kɛ̀ kuù ò te.
Kuù pìítɛ́ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ ku nɔu.
6 Tí tannɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ́nínkú kɛ́sĩ̃nnɛ́ kɛ́kɔ̃nkɛ,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù ti dɔ̀ɔ̀ ku ìikɛ̀.
7 Kuù ti te kɛ̀ ti tú ku nìtìbɛ̀ kù cɛ̃mmú bɛ̀,
tipìètì kù kpàakɛ tì nɛ̀ ku nɔ̀ùtɛ̀.

Kɛ̀ Kuyie ndi bɛ́innɛ̀ yíe
8 di baá kpénkùnnɛ di to,
di yɛmbɛ̀ do dɔ̀ɔrimɛ̀ Mɛdiba.
Bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ diyiè marì Masa kó dikpáà miɛkɛ.
9 Di yɛmbɛ̀ do kù bennɛ́mu,
bɛ̀ do dɛ nkù yàákɛ́ bá nɛ̀ bɛ̀ do mɛ nyàmɛ̀ kù pĩ mùù tɔ̃mmú.
10 Yɛbie nsipísìnàà miɛkɛ kɛ̀ kùu bɛ̀ pɛ̃̀,
kɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀ ku mbotí yèmmɛ̀ mɛɛ̀ kù dètɛ́nɛ̀ bá bɛ̀ í yie ku kpɛti.
11 Mɛmmɛ kɛ̀ ku miɛkɛɛ bɛ̀ pɛikɛ kɛ̀ kùu bɛ́i nképarìkɛ̀ kɛ yĩ
bɛ̀ í tati ku ɛì mɛomm̀pùmɛ̀ kpɛri.

96

Dentènɛ̀ fɛyɛm̀pànfɛ̀ Kuyie nkpɛ́í
(Wɛ́ntɛ́ 1 Bɛkpààtìbɛ̀ tɔ̃mmú 16:23-33)

1 Dentènɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́í nfɛyɛm̀pànfɛ̀,
kutenkù kumɔu kɔbɛ dentènɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́í.
2 Ndièmnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́í, ndɛ́úkùnkonɛ̀ ku yètìrì.
Nnáánnɛ̀ yɛwe yɛmɔu tináaǹsààtì ku dɛɛtímɛ̀ kpɛti.
3 Nákɛ́nɛ̀ ibotí tɛì ku kó tikpetì kpɛ́í.
Nákɛ́nɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛmɔu ku tɔ̃ndiɛmù kpɛ́í.

4 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛumu kɛ mànnɛ̀ disãnni.
Kuù duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì kɛ pɛ̃̃tɛ́ yɛbɔkɛ̀ yɛmɔu.
5 Yɛbotɛ̀ mɔkɛ yèɛ̀ bɔkɛ̀ tu siyáàbìsí kpɛyɛ nyɛ.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù mɛ ndɔɔ̀ kɛĩ̀nkɛ̀.
6 Kuwenniku diɛkù nɛ̀ tikpàtì dɛɛ̀ bo ku borɛ̀.
Tikpetì nɛ̀ tidiɛtì dɛɛ̀ pìɛ́kɛ́ ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.

7 Kutenkù kumɔu kɔbɛ nsãntí ti Yiè nKuyie.
Ndéúkùnkonè ti Yiè nKuyie ku kpetì nè ku wɛ̃rímú dɛ kpéí.
8 Ndéúkùnkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Di níí ntɔ yɛpãrè kétannè ku cĩ̃tè dànkù.
9 Di níí ndò mpáíí kɛ nínkú ti Yiè nKuyie nyìikè,
kutenkù kumɔu kɔbɛ, nkpeutínè ku ìikè.
10 Nákénè ibotí tèì miɛkɛ ti Yiè nKuyie nkuù tumè okpàátì.
Kè dèɛ yie nkè kutenkù nfííkú só kɛ bá nkpeutí.
Ti Yiè nKuyie nkuù bekùnè yɛbotè kè dè wenni.

11 Kɛĩnkè á nyãnku, kɛtenkè, diwèì nda bo.
Dàméèrì nè dèè kó dimàà bo a miɛkɛ yõõtènè.
12 Dikpáà nè dèè kó dimàà bo a miɛkɛ nhaunè.
Titúútì kó dɛtie mpoténè tipíètì
13 ti Yiè nKuyie nyìikè, kù kèrínímu,
kù bonímu kɛ bo bekénè kutenkù,
kù yóó bekénè kutenkù kè dè nwennimu,
kébekénè yɛbotè nè timɔ́mmɔnti.

97

Kuyie mbakémè kutenkù kumɔu

1 Ti Yiè nKuyie nkuù tu okpàátì,
kɛtenkè kɛmɔu kɔbɛ nyãnkunè,
yɛhɛkè détiyè kɔbɛ nhaunè.

2 Diwɛtirì nè dibiìnnì dɛè kù fité,
kù bakế kè dè wennimu kè ku beéntì sìé.
3 Muhãã́ mmuù ni ku ìikè kɛ kérí,
kɛ tɔntì ku dùàntɔbè bèè kù fité.
4 Kuù duɔ́ nkè fɛtaafè mìí nkutenkù,
kè kutenkù kɔbɛ dè yàu kɛ kpeutí.
5 Yɛtãrè yièrimu ti Yiè nKuyie nyìikè mɛkùɔ̀ nkõmɛ,
kunku ti Yiè nKuyie nkùù bakế kutenkù kumɔu ku ìikè.
6 Kɛĩnkè nàámmu Kuyie ntumè timɔ́mmɔnti yiè,
kè yɛbotè yà ku kó tikpetì.

7 Bɛbɔɔféúbè bɛmɔu ifɛi bo bè pĩ.
Bèè pàtìnè yɛbɔkè nè sitenkaanìi.
Díndi yɛbɔkè dimɔu nínkúnè ti Yiè nKuyie nyìikè.
8 Ti Yiè nKuyie nha dɔ̀ɔ̀ tì,
Siyõõ kɔbɛ ti kèèmu kè diwèì bè bo,
kè Sudaa kɔbɛ ti kèè kɛ yãnku.
9 Kɛtenkè kɛmɔu duɔ́mè,
ti Yiè nKuyie nfõ̃ɔ̃ bakế kɛĩnkè nè kɛtenkè kɛmɔu,
a pɛ̃ɛ̃tému yɛbɔkè yɛmɔu.

10 Díndi bèè dɔ́ ti Yiè nKuyie, nníínnè mɛyɛi.
Kuù kãnké ku kɔbɛ,
kɛ bè dɛɛrínè bɛyɛibɛ.
11 Bèè dɔ̀ɔ̀ri timɔ́mmɔnti kuwenniku kuù ɔ̃ mbè mí.
Bèè yèmmè wenni bè ɔ̃ mmɔkɛmu ndiwèì.
12 Díndi bèè dɔ̀ɔ̀ri timɔ́mmɔnti nyãnkunè,

nsãntínɛ̀ ku kɛ dɛ́úkùnko ku yètìrì, kù do mpáíí nwe.

98

Piɛtɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie

1 Fɛyɛ̀nfɛ̀.

Dentɛ̀nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie fɛyɛmpànfɛ̀, kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì kpɛ́í.
Nɛ̀ ku wɛ̃rímú diɛmù mmu kù dɛɛrímɛ̀.
2 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛmu kutenkù kù dɛɛrímɛ̀.
Kuù bɛnkɛ yɛbotɛ̀ kù dɔ̀ɔrimɛ̀ timɔ́mmɔnti.
3 Kù í yɛ̃̀ mmɛsàà kù do yɛ̃ nkù yóó dɔɔmɛ̀ Isidayɛɛribɛ,
kù pĩ́mmu kù béi ntì.
Itemmànkɛ imɔu kɔbɛ yàmu,
Kuyie nkùù ti te kù ti dɛɛtémɛ̀.

4 Kutenkù kumɔu kɔbɛ piɛtɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
ndièmnɛ̀ kɛ íú.
5 Mbiennɛ̀ kukùtìdùkù kɛ dɛ́úkùnko ti Yiɛ̀ nKuyie,
kémbie ntibómbonti kɛ diè.
6 Ndɛ́úkùnkonɛ̀ ku nɛ̀ siheú, nɛ̀ yɛtãtɛhe.
Piɛtɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu okpààtì.
7 Fɔ̃́ ndàméèrì yɔ̃ɔ̃tɛ̀ nɛ̀ a mɔkɛ dɛ̀ dɛmɔu.
Kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo a miɛkɛ nyãnkunɛ̀.
8 Díndi ikó, mpotɛ́nɛ̀ tipíɛ́tì.
Díndi yɛtãrɛ̀ kɛ̀ di wɛ̃nné kɛ́iitɛ.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkèrínímu kɛ yóó bekɛ́nɛ̀ kutenkù.
Kuù yóó bekɛ́nɛ̀ kutenkù kɛ̀ dɛ̀ nwenni.
Kuù yóó bekɛ́nɛ̀ yɛbotɛ̀ sɛ́i.

99

Ti Yiɛ̀ nKuyie ti kóo kpààtì dò mpáíí nwe

1 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu okpààtì kɛ̀ yɛbotɛ̀ kɔ̃̀ntì au.
Kù kàri ku kpààtìkàrì bɛĩ̀nkɛ̀mbàrìbɛ̀ cuokɛ̀ nkɛ,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ sɔ̃̀nti.
2 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì dɛumu Siyɔ̃ɔ̃ ɛì miɛkɛ.
Kù dɛumu kɛ̀ kuù bakɛ́ yɛbotɛ̀ yɛmɔu.
3 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, ku yètìrì dɛumu,
kɛ duò tikɔ̃mbùàtì kù dò mpáíí nwe.
4 A kpeńnìmu kɛ tú okpààtì wèè dɔ́ tibeéntì sààtì,
ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ́ɔ̃̀ ti bɛnkɛ kucɛ kùù sìɛ́.
Fɔ́ɔ̃̀ bɛnkɛ timɔ́mmɔnti Sakɔbu yaàbí cuokɛ̀.

5 Ndɛ́úkùnkonɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì.
Nínkúnɛ̀ ku kpààtìkàrì ìikɛ̀ kékɔ̃nkɛ, kù dò mpáíí nwe.

6 Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ bɛ̀ do tú Kuyie nkuɔ́ nìùbɛ̀ mbɛ,
kɛ̀ Sammuyɛɛri ntú wèè bàá nKuyie.
Bɛɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ yú Kuyie nkɛ̀ kùu yie.
7 Kù do bɛ̀ nàánnènní diwɛtirì miɛkɛ nkɛ.
Kɛ̀ bɛ̀ nyíé nku tannɔ̀ kɛ pĩ nku kuɔ́ kù bɛ̀ duɔ́ nyì.

8 Ti Yiɛ̀ nKuyie, bɛ̀ do ɔ̃ nda náánnɛ̀ kàa bɛ̀ cɔ̀úmmu,

fɔ̃́ nKuyie nkɛ bɛ̀ cĩ́ɛ̃mmu bɛ yɛi.
Kɛ̀ bɛ̀ cààrɛ̀ a né yṹɔ̃́ mbɛ to.

9 Ndɛ́úkùnkonɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì.
Nínkúnɛ̀ ku tãsààrì ĩ̃nkɛ̀.
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndò mpáíí nwe.

100

Ti níí ta Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ nɛ̀ yɛsãã
1 Disãnni kó fɛyɛ̀nfɛ̀.

Kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ piɛtɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
2 Mpĩ̃nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mmú nɛ̀ diwɛ̀ì.
Kɔtɛnɛ̀ní ku borɛ̀ kéndièmnɛ̀ diwɛ̀ì.
3 Banténɛ̀ kɛ dò nKuyie nkuù tu ti Yiɛ̀.
Kuù ti dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ ti tú ku kɔbɛ,
ku nìtìbɛ̀, ku pièti kù cɛ̃mmú tì.

4 Kɛ̀ di níí tati ku cĩ́ɛ̃tɛ̀ di nkù sãntí.
Kɛ̀ di ta tɛ dànkù di ndɛ́úkùnko ku yètìrì,
kɛ́ nkù dɔúnnɛ̀ mutɔ̃mmú, kɛ dɛ́úkùnko ku yètìrì.

5 Ti Yiɛ̀ nKuyie nnìtimu kɛ̀ ku sàà mbo sɔ́ɔ̃́.
Kuù dɔ̀ɔ̀ri timɔ́mmɔnti nɛ̀ kù baa bomɛ̀ sɔ́ɔ̃́.

101

Okpààtì yɛ̃mmɛ̀ ò yóó ntũ ntimɔ́mmɔnti
1 Dafiti kó fɛyɛ̀nfɛ̀.

N yó ndièmmu Kuyie nkó mɛsàà nnɛ̀ ku beéntì,
n yó ndɛ́úkùnko fɔ̃́ɔ̃́ yètìrì nɛ̀ n kó iyiɛ.

2 N yó nkérí bɛ̀ɛ̀ dɔ́ mɛwetímmɛ̀ bɛ̀ bo kùù cɛ miɛkɛ nkɛ.
Dɛ̀ yó nkɔ́ɔ́ɔ́kɛ́ dɛ kàa kɔtɛní m borɛ̀?
N yó ntũ nkucɛ wenniku nku n yèmmɛ̀ kɔku, n kɔbɛ cuokɛ̀.
3 M báá yie nkénwúó ndèmarɛ̀ yɛirɛ,
n yí dɔ́ bɛ̀ɛ̀ í tũ ntimɔ́mmɔnti bɛ kó mufòmmu,
bɛ borimɛ í n yũɔ̃.
4 Mɛyèmmɛ̀ yɛimɛɛ fũtɛ m borɛ̀,
bɛyɛibɛ m báá bɛ̀ tɔ̀ɔ́nnɛ̀.
5 Bɛ̀ɛ̀ wátìrì bɛtɔbɛ̀ disɔ̀rì m bo bɛ̀ dɛ̀ìtɛ,
bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ sifeí nɛ̀ sipɔɔ yɛmbɛ̀ n yí yóó bɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀.

6 Bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri timɔ́mmɔnti n yó mbɛ̀ yɛ́mu,
nɛ̀ bɛ tíì yó nwɛ̃ nkɛ bo,
wèè tũ nkucɛ sààkù weè yó ntú n kóo tɔ̃ntì.

7 Wèè ciintɛ bɛtɔbɛ̀ dɛ yiɛ̀ nyí mɔkɛ dikàrì m borɛ̀.
Wèè mɔ̀kɛ siyáàbìsí dɛ yiɛ̀ mbáá cómmú n yìikɛ̀.
8 Bá dìì kũnweńnì n níí yóó dɛitɛmu bɛyɛibɛ ti kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ,
n yó dɛitɛmu bɛ̀ɛ̀ dónɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mɛyɛi n Yiɛ̀ nKuyie nkó dihɛì miɛkɛ.

102

Osénnìwè bàámmɛ̀ Kuyie

1 Osénnìwè yèmmɛ̀ cààrèmɛ̀ kòò bàá nKuyie nkɛ kù bɛnkú o sémmɛ̀.

2 N Yiɛ̀ nKuyie, kéntɛ́ m báammìi,
yóu kɛ̀ n dabònnìi tuɔkɛ a borɛ̀.
3 Bá m bútínné, mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ yiè,
kénténí m bíɛ́kɛ̀, n da kuɔnnèmu yíe,
cɔutɛ́ m báammìi báá ɔɔtɛ.
4 N kó yɛwe yɛè yɛnní kuyukú kɔ̃mɛ,
n kũ̃ yɛè cɔ̀útɛ́ yɛhããkũ̃ ntɛ̃mɛ̀.
5 N yèmmɛ̀ mɛè sɑ̃́ɑ̃́téné timúkpetì,
n tɛ́nkɛ í yɛ́ mudiì kpɛti.
6 N kɔmmú kɛ kɔmmúmu,
n kɔ̃̀ntì kpeímu kɛ dàri n kũ̃ɔ̃.
7 N sɑ̃́ɑ̃́téné kuyĩnwuokù kùù bo kùnku dikpáà,
n dònnè dionduò dìi bo dìndi tidobontì miɛkɛ.
8 Nh ɔ̃ n yié nkéwúómmu kɛ kuɔ̀,
n cúɔ́kému tɛnɔ̀tɛ̀ ɔ̃ ncúɔ́kémɛ̀ ditou ĩnkɛ̀.
9 N yɛibɛ n sɑ́ɑ́ntɛmu yɛwe yɛmɔu,
n níiḿbɛ̀ ɔ̃ mbuɔ nkusĩ̀nkù kɛ beúnè mí nwe.
10-11 A miɛkɛ kɛè n yè kɛ n cɔ̀útɛ́
kɛ̀ mutápɛí nnaá n kó mudiì.
A miɛkɛ kɛè n yonkɛ
kɛ̀ n nɔnniɛti taà n yɔ̃̀ ndɛ̀
kɛ yɛ́ a n dootóomɛ̀
12 N we yɛè pɛ̃nkɛ́ mɛdɛ́è ntɛ̃mɛ̀,
n kpeí timútì kɔ̃mɛ mmɛ.

13 N Yiɛ̀ nKuyie nha kpaatìrìmu sɑ́ɑ̃̀,
bɛnìtìbɛ̀ yó nyɛ́ fɔ̃̀ɔ̃ kpéí nsɑ́ɑ̃̀.
14 A itimu kɛ bo kuó mmɛsémmɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ,
a do nàké dìi mɔ́nnì kpéí dì tùɔ̀kɛmu
kunáá mbo da pĩnnɛ̀ dɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ kɔbɛ.
15 A kó bɛtɔ̃mbɛ̀ tínti ti dómu Siyɔ̃ɔ̃ bá nɛ̀ ò mɛ ndomɛ̀,
mɛsémmɛ̀ wè nti bonèmu bá nɛ̀ ò mɛ nnaámmɛ̀ tidobontì.

16 Yɛbotɛ̀ yóó bantému ti Yiɛ̀ nKuyie nkó diyètìrì,
kutenkù kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu yóó yàmu ku kpetì.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó wɛ̃tɛ kémaámu Siyɔ̃ɔ̃ ɛì,
kù yóó bɛnkɛmu ku kpetì o miɛkɛ.
18 Kù yomu osénnìwè kó mubáammu,
kù í senku o báammìi.
19 Bèɛ tì wɑ̃̀ri kutɔ̃nkù kùù kpaaní ku kpéí,
kɛ̀ bɛ̀ yóó piɛ́ bèɛ sãntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie.
20 Kù boní kɛĩnkɛ̀ nkɛ ku cɛ̃sààtɛ̀ kɛ wúónní,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ mbo kɛ wúónní kɛtenkɛ̀.
21 Kɛ bo keè tikpetíntì kó isáútìi,
kédɛɛtɛ́ bèè duunnè mukũ̃ũ̃,
22 kɛ bèɛ nákɛ́ Siyɔ̃ɔ̃ ɛì miɛkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpéí,
kɛ́ nkù sãntí Sedisadɛmmu ɛì miɛkɛ,

23 yɛbotɛ̀ bo tíí ndìì mɔ̀nnì,
yɛkpàátìyɔ bo wɛ̃nné kébántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.

24 M berínɛ̀ kucɛ cuokɛ̀ nkɛ kɛ̀ kù dɛ̀itɛ n wɛ̃rímú,
kɛ kũpùnnɛ n we.
25 Áú Kuyie! N da báámmu, bá n tootɛ,
kɛ yɛ́ fɔ̃ bomɛ̀mu sɔ́ã̀ yɛbie nyɛbie.
26 Fɔ́ɔ̃ dɔ̀ɔ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì,
tiwɛtì tu a nɔ̀ùtɛ̀ kó mutɔ̃mmú mmu.
27 Dɛndɛ yóó pɛ̃ɛ̃tému, kɛ̀ fɔ̃ nní mbo,
dɛ̀ yóó kótému kuyàákù tɛ̃mɛ̀.
A yóó dɛ̀ kpɛ̀úmu kuyàákù kɔ̃mɛ, kɛ̀ dɛɛ ceetɛ.
28 Fɔ̃ nyie mɛ mbaa yó ndò nha dòntì nti,
a we í deu.
29 A kó bɛtɔ̃mbɛ̀ bí yóó mɔɔtɛmu dikàrì,
kɛ̀ bɛ yaàbí nfííkú teii a ìikɛ̀.

103

Dafiti sãntɛmɛ̀ Kuyie
1 Dafitii kó fɛyɛ̀nfɛ̀.

N sãntímu n Yiɛ̀ nKuyie nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu,
n wɛ̃nnì dɛ̀úkùnkomu ku yetisàárì.
2 N sãntímu n Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu,
m báá yɛ̀ mmɛsàà nkù n dɔ̀ɔ mɛ̀ kó mèmamɛ̀.

3 Kuù n cĩɛ̃nko n caàrìmɛ̀ mɛmɔu,
kuù m miɛkùnko m mɔmmú mumɔu.
4 Kuù n dènnɛ difɔ̃̀tìrì miɛkɛ,
kuù còúnní ku kó mɛsàà n yĩ̃nkɛ̀, kɛ n kuɔ̀ mmɛsémmɛ̀.
5 Kɛ m píɛ ndiwɛ̀ì n fòmmu kó yɛwe yɛmɔu miɛkɛ,
kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ m bénkùnnɛ kɛ̀ m pùù fɛcĩrifɛ ɔ̃mmɛ̀.
6 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bekù kɛ̀ dɛ̀ wenni,
kuù ɔ̃ɔ̃ kónné bɛ̀ di wè nɛ̀ muwɛ̃rímú kóò duó nhò dò nkénte dɛ̀.
7 Kuù bɛnkɛ Mɔyiisi ku kó icɛ
kɛ̀ Isidayɛɛribɛ yà ku diɛtì.
8 Kuyie nsémmɛ̀ dɛumu, kɛ̀ kù dɔ̀ɔri mɛsàà,
ku miɛkɛ í cãã́ képéíkú, kù nìtimu mɛdiɛ̀.
9 Kù ɔ̃ɔ̃ í nhã kɛ kpa nsɔ́ã̀,
ku miɛkɛ ɔ̃ɔ̃ í nhã kɛ péì.
10 Kù í ti yietì ti caàrìmɛ̀ màmɛ̀,
kù í ti fɔku ti yɛi mmàmɛ̀.

11 Tiwɛtì yòùtɛnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí kɛtenkɛ̀,
Kuyie nkó mɛsàà mmɛ ndɛu bɛ̀ɛ̀ kù dé bɛ kpéí.
12 Diyiè yìèní kɛ̀ dɛ̀ détirìnɛmɛ̀ dì taà kɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie nhɔ̃ɔ̃ mɛ nti détinnɛ ti caàrìmɛ̀.
13 Onìtì ɔ̃ ndɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí o bí,
ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ ndɔ́ bɛ̀ɛ̀ kù dé.
14 Kuyie nyɛ́mu kù ti pìíténɛ̀ mù,
kù yɛ́mu kɛ dò nti tú mutɔ́ã́.

15 Onìtì fòmmu dònnè timútì nti,
mù õõ pórímu timútì tẽmè.
16 Kè kuyaakùu fuutɛní kè mu kpɛrɛɛ deè,
a tɛ́nkɛ báá bantɛ́ mù do borè.
17 Ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà nhõ mbonèmu bèè kù dé sɑ́ɑ̃̀,
kù õ mbè dòòrimu dèè sìɛ́ bɛmbɛ nè bɛ yaàbío.
18 Dɛ kó mɛsàà mbomu bèè pĩ nku taummè,
kɛ yɛ́ ku kuó kpéí nkɛ dɔɔri ì yẽmmè bɛ kpéí.

19 Ti Yiè nKuyie ǹfií nku kpààtìkàrì tiwɛtì nti,
kɛ bakɛ́ dɛmɔu dèè bo.
20 Díndi Kuyie ntõrè nsãntínè ku,
díndi bèè tu muwẽrímú yɛmbè kɛ yíé nku kpɛti,
kè kù õõ béi nkè di yie nkù yẽ mmù.
21 Diyiè nè otɑ̀nkù nè siwɑ̀ɑ̃̀, nsãntínè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa,
díndi bèè pĩ nku tõmmú kɛ yíé nku kpɛti.
22 Díndi kù dòò dè, nsãntínè ku,
kuù bakɛ́ tipíìtì timɔu.
N wẽnnì, á nsãntí a Yiè nKuyie.

104

Ti bo nsãntímè ti Yiè nKuyie nkùù dòò dɛmɔu

1 N wẽnnì á nsãntí a Yiè nKuyie.

N Yiè nKuyie ndɛumu mɛdiè,
kuù te tikpetì nè disãnni.
2 Kù dàátí kuwenniku nku diyaàbòrì kõmɛ,
kuù pitɛ́ tiwɛtì bè õõ pitémè kuyààkù.
3 Kuù fií nku cĩ̀ɛ̃̀tè yɛwɛtè ĩnkè,
kè yɛwɛtè tu ku sãntè,
kè ku fètì tu kuyààkù.
4 Kuyaakù kuù tu ti Yiè nKuyie ntõrè,
kè fɛhããdɛènfè tu ku kó bɛtõmbè.

5 Kuyie n kuù fií nkɛtenkè kó dipũũ,
kè kè fiíkú sɑ́ɑ̃̀ yɛbie nyɛbie.
6 Kè kù kè dàtínné mɛnédiɛmè kuyààkù kõmɛ,
kè mè dàtínko yɛtãrè.
7 Kè kùu péi nkè mèɛ cokɛ́,
kè kùu pɛɛ mmɛtammè bá mè í wuɔkɛ́.
8 Kè mèɛ põntɛní yɛtãrè kécúténí dibiri,
kékɔtɛ kù mè bɛnkɛ dìì bòrì.
9 Kuù mè kèétɛ́ kumànku mè yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dè,
kɛ́ báá wẽtɛní kédátínné kɛtenkè.

10 Kuù niù sibií kó mɛniɛ nkè mè taà ikó,
nkɛ pũɔ̃̀ nkɛ tũũ nyitãfuɔ.
11 Kè tiwanwantì timɔu yɔ̃̀,
kè dikpáà kó musãmmarímú* mè kòùnè sinéyẽĩ.

* **104:11** ***dikp****áà* ***kó mus****ã****mm****a****rím****ú****:*** Tɛhontè matè ntɛ kè tè dònnè sãmmarímú kɛ né bo dikpáà, dɛ kó siweí í bo kunitisòùkù kɛ dò ntí nyɛ́ si yètè.

12 Kɛ̀ sinɔɔ cekù si yĩɛ̃ntì dɛborɛ̀,
kɛ karì dɛtie nyĩnkɛ̀ kɛ kuɔ̀.

13 Kuyie mbo ku cĩɛ̃tɛ̀ ntɛ kɛĩnkɛ̀,
kɛ yɔ́ɔ̀rì yɛtãrɛ̀, kuù te kɛ̀ kɛtenkɛ̀ sànnɛ̀ mɛniɛ.
14 Kuù te kɛ̀ timútì yìɛ̀ní kɛ̀ iwũɔ̃ bo nyo,
kɛ̀ tidiitì bo mpɛí kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ piɛti kɛ yo.
15 Kɛtenkɛ̀ nkɛ mɛnaà nyìɛ̀nímɛ̀ kɛ cátìnko onìtì yɛ̀mmɛ̀,
ò ɔ̃ɔ̃ dɛ mpétɛ́ mɛkùɔ̀ nkéwaarɛ o ìikɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ mmiɛti,
bɛ̀ dɛ mpiɛti tidiitì kɛ yo nkɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú.

16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó dɛtie nsànnɛ̀ mɛniɛ,
Dimaa kó dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sétìrì kù fiíkú dɛ̀.
17 Sinɔɔ dɛ ncekù si yĩɛ̃ntì,
icuo ndɛ ncekù i yĩɛ̃ntì kɛ wentí.
18 Kɛ̀ sitãbɔ́ bo yɛtãrɛ̀ diɛyɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ̀ yɛsetɛ taà yɛpèrɛ̀ fíè.

19 Kuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ otɛ̃nkù kòò bo m baàtì yɛmɔ̀rɛ̀,
kɛ̀ diyiè yɛ́ dì ɔ̃ɔ̃ ta dìì mɔ̀nnì.
20 Kuù ɔ̃ɔ̃ yúní dibiìnnì kɛ̀ dɛ̀ɛ yĩ kɛyènkɛ̀
kɛ̀ tikpasĩntì timɔu ítɛ́ mucèmmu.
21 Yɛcìrícìrɛ̀ kó yɛpàà nhɔ̃ mbɛti kɛ bo pĩ,
kɛ kontí kɛ mɔ́ú Kuyie nku mudiì.
22 Kɛ̀ diyiè yètìní yɛ̀ɛ̀ cìɛ́tɛ́ kétaá yɛ dèntì miɛkɛ.
23 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mɛ ntó yènní kékũɔ̃tí bɛ tɔ̃nnɛ̀,
kɛ́nkémmúnɛ̀ kuyuoku.

24 N Yiɛ̀ nKuyie nha pĩ mmutɔ̃mmú diɛmù mmu,
a dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà a dɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛciì mmɛ,
dɛ̀ɛ̀ pìɛ́kɛ́ kɛtenkɛ̀ fɔ̃ɔ̃ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
25 Ntɛ dàméɛ̀rì kɛ duɔ́ kɛ í sénní
tiwanwantì tibotí tibotí tidiɛtì nɛ̀ tisámpótì kɛ̀ dɛ̀ pìɛ́kɛ́ o miɛkɛ.
Bá tì í dò nkékaa nkédeè.
26 Kɛ̀ bàtóòbɛ̀ cèntì o miɛkɛ tipíìtì timɔu,
dàméɛ̀rì kó musĩmmù† a dɔ̀ɔ̀mù kɛ̀ mù bo nkpɛiti o miɛkɛ.

27 Tiwanwantì timɔu bùɔ́ fɔ́ nwe,
kàa bo ntì duɔ̀ mmudiì dɛ̀ dò nhá ntì duɔ̀ ndìì mɔ̀nnì.
28 Fɔ́ɔ̃ ɔ̃ɔ̃ yaaténí kɛ̀ tìi koú,
fɔ́ɔ̃ ɔ̃ɔ̃ yannɛ a nɔ̀ùtɛ̀ kɛ̀ tìi di kénsànnɛ̀.
29 Á tì bùtínné kɛ̀ tìi ta kukɔ̃mbɔ̀doróo miɛkɛ,
dɛitɛ ti wemmu kɛ̀ tìi kú kéwɛ̃tɛ mutɔ́ɔ́ mmiɛkɛ.
30 Kàa ti duónko a kó muyaá nti fòùtɛmu,
kɛtenkɛ̀ bo wɛ̃tɛ kénaá nkɛpànkɛ̀.

31 N Yiɛ̀ nKuyie nha kpetì mbo sɔ́ɔ̀,
dɛ̀ nda naatinɛ̀ a tɔ̃mmú a pĩ mmù.
32 Kàa wèńté kɛtenkɛ̀ kɛ̀ sɔ̀ntèmu

† **104:26** ***dàméɛ̀rì kó musĩmmù***: Dimɔ̀nnì kɔbɛ yèmmè do dò nfɛwààfɛ̀ mafɛ̀ fɛɛ̀ bo dàméɛ̀rì miɛkɛ yoo fɛmùɔ̀fɛ̀ mafɛ̀ yoo dibɔɔ dimómmɔnni fɛwààfɛ̀ diɛfɛ̀, Kuyie nyóó kuɔ fɛ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ. (Wénté Mudáammu 12:3,9).

kàa kàákɛ́ yɛtãrɛ̀ yè cɔ́útɛ́ muhãã́ mmu.

33 N fòmmu mumɔu n yó ndièmmu kɛ sãntí n Yiè nKuyie.
Kè n kpaá weí n yó ndéúkùnkomu ku yètìrì.
34 Kùu yie nkécɔutɛ́ n kó yɛsãã,
mí n yie nYiè nKuyie nkuù n duɔ́ ndiwèì.
35 Bɛyɛibɛ kó dimàà òmɔù bá nkpaá kɛtenkè ĩnkè.
Bɛnitidɔnnibèɛ deè páíí kɛtenkè.

N sãntímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè mɛmɔu.
Sãntɛnè ti Yiè nKuyie!

105

Ò dentɛnímè Kuyie mbè dɔ̀ɔ̀ dè
(Yɛnáaǹkékè 1-15 Wéntɛ́ 1 Bɛkpàátìbè tɔ̃mmú 16:8-22)

1 Nsãntínè ti Yiè nKuyie,
pĩɛ̃kénè ku yètìrì.
Nákénè yɛbotè mutɔ̃ndiɛmù kù pĩ mmù.
2 Ndiènnè kɛ kù sãntí nè dɛbémbénnè,
nnáánnè ku diɛtì kù dɔ̀ɔ̀ tì.
3 Mpɔtìnè ku yètìrì, kù dò mpáíí nwe,
di yèmmè nnaati díndi bèè wanti ti Yiè nKuyie.
4 Wammúnè ti Yiè nKuyie nnè ku wɛ̃rímú,
nwantinè kù bo ndi bonèmè sã́ã̀.
5-6 Díndi ku kóo tɔ̃ntì Abarahammu kó kuwuɔ nkɔbɛ
di báá yɛ̀ nku dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì kpéí.
Díndi Sakɔbu yaàbí kù tããtɛ́ bè
di báá yɛ̀ mmutɔ̃ndiɛmù kù dɔ̀ɔ̀ mù nè kù nàkɛ́ tì.

7 Kuù tu ti Yiè nKuyie,
kuù bakɛ́ kɛtenkè kɛmɔu.
8 Kù í yĩɛ̃ mbìtì ku taummè kpéí,
ku nùù kù béi ndì tidapùntɔ̃ntì tɛkɔupíítè (1000) kpéí.
9 Kù í yɛ̀ nkù dɔ̀ɔ̀nè mèè taummè Abarahammu,
kù mɛ nyí yɛ̀ nkù dɔúnnè dìì nùù Isaki kɛ pàrìkè.
10 Kù nàkɛ́ dìì nùù Sakɔbu di duɔ́mu,
kù dɔ̀ɔ̀nè mèè taummè Isidayɛɛri mè bomu nsã́ã̀.
11 Kù do ò nàkɛ́ dì kɛ dɔ̀:
N yóó da duɔ́mmu Kannahãã tenkè.
Di kpɛrɛ ndɛ n di duɔ́ ndè.

12 Bè do í sũ, bè do í tú bèmabè
kɛ tú bɛpɔ̀ɔ̀bè dɛ kó kɛtenkè.
13 Kè bè nkérí kɛ pɛ̃nkutɛ yɛbotè yɛbotè,
kɛ tati yɛkpàátìyɔ yɛkpàátìyɔ.
14 Kù do í yie nkòò mɔùu bè fɛ̃́ũ,
kéncaú mbɛkpàátìbè bɛ kpéí.
15 Kɛ náá nkɛ tú:
Di báá káákɛ́ n cǎńné bè.
Di báá dɔɔ̀ mɛyɛi mbèè náá m pããnáaǹtì.

16 Kɛ̀ kùu tannéní dikònnì bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ bèɛ mɔ́ntɛ́ mudiì.
17 Kɛ̀ kù né nií nhonìtì,
Sosɛfu bɛ̀ do fìtɛ́ wè kòò ntú kudaakù.
18 Kɛ̀ bèɛ táú nho naàcèi mɛfĩmmɛ,
kóò dùú ntimátì,
19 kémbaànɛ̀ Kuyie ndo ò nàkɛ́ tì bo dɔɔmè,
kɛ̀ Kuyie mbɛnkɛ ò í cààrèmè.
20 Kòo kpààtìi duɔ́ nkɛ̀ bèɛ ò pìtɛ́,
wenwe wèè bakɛ́ yɛbotɛ̀ weè ò fĩĩ.
21 Kòo kpààtìi ò baá nkòò mbakɛ́ o cĩɛ̃tɛ̀ tɛmɔu,
kémbakénè okpààtì te dɛ̀ dɛmɔu.
22 Kɛ̀ dɛ̀ bo yie kòò niitɛ́ bèɛ̀ tũ nhokpààtì,
wenwe Sosɛfu ò bɛ̀ dɔ́nèmè
kétuo mmɛciì ndihɛì kó bɛkótíbè.
23 Isidayɛɛri mɛ nkò nhEsibiti,
Sakɔbu mɛ nkàri Kammu tenkɛ̀.

24 Kuyie ndɛ nduɔ́ nkɛ̀ bɛ wuɔ nsũũ.
Bɛ̀ dɛ nkpenkɛ kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛ dùɔntɔbè.
25 Kɛ̀ Kuyie nceetɛ Esibiti kɔbɛ kó mɛyèmmè,
kɛ̀ bɛ̀ nníí nku nìtìbè,
kɛ́ndɔ́ kɛ́ bɛ̀ bɔ nnɛ̀ mɛciì.
26 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nní ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi,
nɛ̀ Anɔɔ kù do tããtɛ́ wè.
27 Kɛ̀ Kuyie nduɔ́ nkɛ̀ bèɛ dɔɔ̀ mɛbɛnkùmè Esibiti
nɛ̀ ku kó muwɛ̃rímú.
Kammu ɛì ndi bɛ̀ do dɔɔ̀mè tidiɛtì.
28 Kɛ̀ kùu duɔnní dibiìnnì kɛ̀ dèɛ biitɛ,
bɛ̀ mɔù í nna kɛ́yetɛ ku náaǹtì.
29 Kɛ̀ Kuyie nceetɛ mɛniɛ nkɛ̀ mèɛ naá mmɛyĩĩ,
kɛ̀ siyĩĩ kú.
30 Kɛ̀ yɛcɛdakèɛ píɛ mbɛ tenkɛ̀ kɛmɔu,
nɛ̀ sikpààtìcɛ̃ĩ miɛkoo.
31 Kɛ̀ kùu béi nkɛ̀ isɛ̃ĩĩ píɛ ndihɛì nɛ̀ tidɔndɔntì.
32 Fɛtaafɛ̀ na nniumè kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mátɑ̃́rɛ̀ yɛè né cùtɛ́ní
kɛ̀ muhãɑ̃́ ncɔ́útɛ́ bɛ tenkɛ̀ kɛmɔu,
33 kécakɛ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ fìkíè,
kémarí dɛtie ndɛmɔu bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ.
34 Kɛ̀ kùu béi nkɛ̀ fɛcofɛɛ tanní,
nɛ̀ sibɛii péu péu.
35 Kɛ̀ dèɛ dɛ́útóo timútì timɔu kɛtenkɛ̀,
kɛ́aaroo dɛ̀è kó dimàà yìèní kɛtenkɛ̀.
36 Kɛ̀ kùu poté bèè tu Mpo bɛmɔu Esibiti tenkɛ̀,
bɛ̀ pié bɛ̀ bɛ dacɛ̃ntì miɛkɛ.
37 Kɛ̀ kù kɔbɛ nyɛtì kɛ tɔ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ,
kɛ̀ bèɛ kétɛ́ kéyè bá òmɔù kɔ̃ntì í nyãrikɛ.
38 Kɛ̀ dèɛ narikɛ Esibiti kɔbɛ bɛ̀ yèmè,
kɛ yɛ́ kufɔ̃waá ndo bɛ̀ autémè mɛdiè.

39 Kɛ̀ Kuyie nduɔnní diwɛtirì kɛ̀ dì níí mbɛ̀ dìékɛ́,
kɛ níí mbɛ̀ mí kɛyènkɛ̀.
40 Kɛ̀ bèɛ mɔɔ Kuyie nyimaa nkɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́ nyɛpèpérè

nè kɛĩnkè kó mudiì kè bèɛ di kénsànnè.
41 Kè Kuyie nyaté dipèrì, kè mɛniɛ nyènní kémpũ̃,
képõntɛ tɛdɔntè kó dikpáà kukó nkõmɛ.

42 Kù do kpaá yɛ́ ku nùù sààrì,
kù dɔúnnè dì ndi ku kóo tõntì Abaraɦammu.
43 Kuù dènnɛ ku nìtìbè kù tããté bè nè diwèì,
kè bè nkérí kɛ íútí.
44 Kè kùu bè duó nyɛbotè tenkè,
kè bèɛ tiekɛ yɛbotè ɔùtì kpɛrɛ.
45 Kè dè bo yie nkè bè ntũ nku tié,
kɛ yié nku kuɔ́ yɛ̃ mmù.
Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

106

Isidayɛɛribɛ í dɔ́mè Kuyie nkè Kuyie mbè dɔ́
(Dináaǹkéè 1, 47-48 wéntɛ́ 1 Bɛkpàatìbè tõmmú 16:34-36)

1 Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

Déúkùnnɛ ti Yiè nKuyie, kù nìtimu,
kè ku kó mɛsàà mbo sɑ́ɑ̃̀.
2 We mbo na kénáké mutõndiɛmù kù pĩ mmù?
We mbo na kɛ́ kù sãntɛ kédeè ku sãnni?

3 Kunaatí ḿbonè bèè dɔ̀ɔri dèè wenni,
bèè tũ ntimɔ́mmɔnti sɑ́ɑ̃̀.

4 N Yiè nKuyie nhá nyɛ́ n kpéí,
fɔ̃́ nwèè dɔ̀ɔri a nìtìbè mɛsàà,
yàa tí dɛɛté fɔ̃́ nwèè tu odɛɛtíwè.
5 Kè dèɛ yie nkè m pétɛ́ mɛsàà, a dɔɔrimè a tããté bè,
kényãnku kubotí kùù tu a kɔku kù yɑ̃̀nkumè,
kè n wɛ̃nnénè a kɔbɛ kè tí mpɔtì.

6 Ti càkɛmu ti yɛmbè càkɛmè, ti yetému,
tíì te mɛcaàrìmè.

7 Ti yɛmbè do í banté tidiɛtì a dɔ̀ɔ̀ tì Esibiti,
bè do í kpaá kɛ yɛ́ mɛsàà nha do bè dɔ̀ɔrimè péu, péu,
kéyetɛ a kpɛti dàméèrì tipèntì kou borè.
8 Kàa baa bè dɛɛté a yètìrì kpéí,
kè bɛnìtìbè bo banté a kpeńnìmè.
9 Fɔ̃́ɔ̀ do péi ndàméèrì tipèntì kou, kòo kũũ,
kè bè nkérí mɛniɛ ndo borè kɛ dò mbè kèrí tɛdɔntè.
10 Kè fɔ̃́ɔ̀ bè dɛɛténè bèè do bè nìí
ké bè pàtɛnè bɛ dootitɔbè.
11 Kè mɛniɛ ndátínné bɛ dùɔ̀ntɔbè
bá òmɔù í nyentɛ́ bá omáà.
12 Kè bèɛ yie nha náaǹtì, kéndiè nkɛ da sãntí.

13 Kè dè nyóó yíé kè bè yɛ̀nko a pĩ mmùù tõmmú,
bè í nkèńtɛ́ kɛ bo yà a yóó dɔɔ̀ tì.

14 Bɛ̀ bo dìì mɔ̀nnì dikpáà miɛkɛ,
kéketé bɛ̀ bo nyáámmɛ̀ bɛ̀ í mɔkɛ dɛ̀,
kéketé bɛ̀ bo nyíinkomɛ̀ fɔ̃ nKuyie nha miɛkɛ
dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ.
15 Kàa bɛ̀ duó mbɛ̀ da bekɛ́ dɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ di kɛ́pɛ̃.
16 Bɛ karì miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ kɛ́nhɛ̃ɛ̃nnɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ a cɛ̃ńnɛ́ wɛ̀.
17 Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ aatɛ kɛ́maánkoo Dataanni,
kɛ̀ mutɛ̃ɛ̃ ndátínné Abidammu kó ditĩnnì.
18 Kɛ̀ muhãɛ̃ ncɔ́útɛ́ dɛ kó kutɔ̃nkù kɔbɛ,
kɛ̀ fɛhããdɛɛ̀nfɛ̀ɛ dɛ́útóo dɛ kó bɛnitiyɛibɛ.

19 Odɛbu tãrì bɛ̀ dɛ nyìɛ ntimátì kɛ́utɛ́ kɛ̀ dɛ̀ ndò nkunaabiiku.
Kɛ̀ bɛ̀ nninku kɛ báá ntimátì bɛ̀ yìɛ ntì kɛ utɛ́,
20 kɛ́túótɛ́ Kuyie nkùù tu bɛ kó disãnni
kɛ́donnɛnɛ̀ fɛnààfɛ̀ kó kufènkù dɛ̀ɛ càá ntimútì,
21 kɛ́yɛ̃nko Kuyie nkpɛ́í,
kunku kùù tu bɛ dɛɛtíwɛ̀.
Kuù dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì Esibiti ɛì miɛkɛ.
22 Kuù do dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì Kammu tenkɛ̀ miɛkɛ.
Kuù do pĩ mmutɔ̃ndiɛmù dàmɛ́ɛ̀rì tipèntì kou miɛkɛ.
23 Kɛ̀ Kuyie nni ndó kɛ́ bɛ̀ kùɔ bɛmɔu páíí,
kɛ̀ ku kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi kù tããtɛ́ wɛ̀,
weè nɛ́ cómmú Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ cuokɛ̀,
kɛ́ bɛ̀ pàtɛ kɛ́bónkùnnɛ ku miɛkɛ bá kù í mbɛ̀ kùɔ.

24 Kɛ̀ bɛ̀ɛ senkɛ̀rì dihɛì sààrì,
bɛ̀ í nyie nkɛ dò nKuyie mbɛ̀ nàkɛ́ tì bo dɔɔ̀.
25 Kɛ̀ bɛ̀ nsɛ́í nKuyie mbɛ touti miɛkɛ,
bɛ̀ í nkɛ̀ńtɛ́ bɛ Yiɛ̀ nKuyie ntammɛ̀.
26 Kɛ̀ kùu youtɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ kɛparìkɛ̀ kɛ dɔ̀
kù bo bɛ̀ kùɔ dikpáà miɛkɛ,
27 kɛ́cíɛ mbɛ wuɔ nyimɔu kɛ̀ ìi ta ibotí tɛì tenkɛ̀,
kɛ́kú ibotí ìì í yɛ̃́ Kuyie nyi cuokɛ̀.

28 Kɛ̀ bɛ̀ɛ taunnɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi Peɔɔ ɛì,
kɛ́cáákɛ́ iwũɔ̃ bɛ̀ fìé ì bɛcíríbɛ̀.
29 Kɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ɛ yonkɛ Kuyie,
kɛ̀ kùu bɛ̀ potɛ́ kuyɛ̃ĩku makù.
30 Kɛ̀ Pinasi ítɛ́ kɛ́cómmú,
kɛ́potɛ́ bɛ̀ɛ cààrɛ̀, kɛ̀ Kuyie nkó kuyɛ̃ĩkuu cómmú.
31 Kɛ̀ Kuyie mpɛ́nsìrì o tɔ̃mmú kɛ̀ bɛ̀ nnáá mmu kpɛ́í nyɛbie nyɛbie.

32 Mɛdiba kó tɛbintɛ borɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ íi nKuyie mmiɛkɛ,
dɛɛ̀ tɔní Mɔyiisi mɛyɛi.
33 Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do suurɛmɛ̀ o miɛkɛ kòo nákɛ́ bá ò í ntotí o yɛ̀mmɛ̀.

34 Bɛ̀ í nkùɔ ibotí tɛì,
ti Yiɛ̀ nKuyie ndo yɛ̃ mbɛ̀ɛ ì kùɔmɛ̀.
35 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔɔrɛnɛ̀ ibotí tɛì,
kɛ́tũnnɛ i kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀,
36 kɛ́fíé iwũɔ̃ ibotí tɛì kó yɛbɔkɛ̀,
kɛ̀ yɛ̀ɛ bɛ̀ bɔ.

37 Kɛ̀ bɛ̀ nfeu bɛ bí initidabí nɛ̀ initipobí yɛbɔkɛ̀,
38 kénkɔù bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í cààrɛ̀ dèmarɛ̀,
kɛ feu bɛ bí initidabí nɛ̀ initipobí,
bɛ̀ do ì feu Kannahãã kó yɛbɔkɛ̀ nyɛ,
késãũ nkɛtenkɛ̀ nɛ̀ mɛnitiyĩĩ.
39 Kɛ̀ bɛ dɔɔrìmɛɛ bɛ̀ sĩnkùnnɛ,
kɛ̀ bɛɛ yetɛ Kuyie nkénfeu yɛbɔkɛ̀ kɛ cǎnnì.
40 Kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛɛ bɛ̀ yɛ̀ mɛdiè mbɛmbɛ ku nìtìbɛ̀,
kɛ̀ kùu bɛ̀ pɛ̃̀ mbɛmbɛ kù do te bɛ̀,
41 Kɛ̀ kùu yóu kɛ̀ bɛɛ ta ibotí tɛì nɔu miɛkɛ,
bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ nìí nkɛ̀ bɛɛ bɛ̀ baatɛ́ ké mbɛ̀ fɛ̃́ũnko.
42 Kɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ mbɛ̀ fɛ̃́ũnko,
kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ bɔútɛ́.
43 Kɛ̀ Kuyie nni mbɛ̀ dɛɛrí kucɛ mèpéu,
kɛ̀ bɛ̀ né nyetírí ku tié, kɛ kpénkùnko bɛ to,
kɛ dɔkɛ tati mɛyɛi mmiɛkɛ.
44 Kɛ̀ kùu yà bɛ sémmɛ̀ kékeè bɛ dabònnì,
45 kédentɛní kù do bɛ̀ dɔɔnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ kpéí,
ku sémmɛ̀ dɛu mɛ̀ɛ̀ kpéí, kɛ̀ kùu bɛ̀ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀.
46 Kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do bɛ̀ pĩḿmú,
kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀.

47 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha ti dɛɛtɛ́,
ti dennɛní ibotí tɛì miɛkɛ ké ti tíí,
kɛ̀ ti ndéúkùnko a yetisàárì,
kɛ̀ ti nda pɔtìnɛ̀ kɛ da sãntí.

48 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ tũ nkù, a yètìrì ndɛu,
a yètìrì do dɛumu kɛ yó ndɛu sǎǎ̀,
bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, yiennɛ̀ kɛ dɔ̀:
Dɛ̀ mmɛ ndò! Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.

YƐSÃÃ MPÁTÍRI DINUMMURÌ

(Yɛsãã 107-150)

107

Kuyie ndɛɛtɛ́ bɛ̀ kù sãntímɛ̀

1 Ndéúkùnkonɛ̀ ti Yiɛ̀ Kuyie nkù nìtimu,
ku sàà mbomu nsǎǎ̀.
2 Díndi ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛɛtɛ́ bɛ̀, ńsãntínɛ̀ ku,
díndi kù fiètɛ bɛ̀ di dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ.
Ndéúkùnkonɛ̀ ku.
3 Díndi kù dènnɛní bɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ kɛ̀ di tìí.
Diyiè yìèní kɛ̀ nɛ̀ di taà kɛ̀,
kubakù youú nɛ̀ kucǎ̀nku kɔbɛ ńsãntínɛ̀ ku.

4 Bɛ̀ do ǎǎ́mmu dikpáà miɛkɛ kɛtempéíkɛ̀,
bá dihɛì í bo kɛ dò nkékari,
5 kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ bɛ̀ potɛ́ nɛ̀ dikònnì,
kɛ̀ bɛɛ duúnnɛ̀ mukũ̃ũ̃,
6 kéta mɛsémmɛ̀ miɛkɛ kékuɔ́nnɛ̀ bɛ Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ̀ kùu bɛ̀ dɛɛténɛ̀ mɛyɛn̄caàrìmɛ̀.
7 Kɛ́ bɛ̀ niitɛ́ kucɛ kùù sìé,

kɛ̀ bɛ̀ bo kò ndihɛì kékari,
8 kéndéúkùnko ti Yiè nKuyie nku sàà nkpéí,
kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì kɛ bo dɛɛté bɛnìtìbɛ̀ ti kpéí.
9 Kuù duó nsinéyɛ̃ĩ̃ do bo bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃̀,
kɛ duó ndikɔ̀nnì do bo bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di kɛ sànnɛ̀.

10 Bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ do ã dikpetíntou miɛkɛ dibiìnnì,
kɛ bo mɛséммɛ̀ miɛkɛ kɛ táú mɛfĩmmɛ.
11 Kɛ yɛ́ bɛ̀ do yetɛmɛ̀ Kuyie nkpɛti,
késenkɛ̀rì Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku kó itié.
12 Kɛ̀ kùu bɛ̀ tannɛ́ mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ̃kɛ,
kénduò bá òmɔù í bɛ̀ íimmu.
13 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ta mɛséммɛ̀ kékuɔ́nnɛ̀ bɛ Yiè nKuyie,
kɛ̀ kùu bɛ̀ dènnɛ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ.
14 Kɛ̀ kùu bɛ̀ dènnɛní dikpetíntou miɛkɛ dibiìnnì,
kékéétɛ́ tidaatì kó iwɛ̃ĩ̃.
15 Kɛ̀ bɛ̀ ndéúkùnko ti Yiè nKuyie nku sàà nkpéí,
kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì kɛ bo dɛɛté bɛnìtìbɛ̀ ti kpéí.
16 Kɛ yɛ́ kuù kèétémɛ̀ disɔɔwũ̃ kó yɛcàkɛ̀,
kɛ bɔ̀kɛ́ imatìdɛí ìì do pákɛ́.

17 Bɛ̀ tu tiyɛìntì nti kɛ tú bɛnitikɔ̀ùbɛ̀,
nɛ̀ bɛ kó mɛcaàrìmɛ̀ kɛ tanné bɛmáà mɛséммɛ̀.
18 Kɛ pɛ̃̀ ntidiitì timɔu,
kɛ duúnnɛ̀ kufɔ̃ti.
19 Kɛ ta mɛséммɛ̀ miɛkɛ kɛ kuɔ́nnɛ̀ bɛ Yiè nKuyie,
kɛ̀ kùu bɛ̀ dɛɛténɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀,
20 kéduɔnní ku náaǹtì kɛ̀ tìi bɛ̀ miɛkùnnɛ,
kɛ́ bɛ̀ dɛɛténɛ̀ kufɔ̃ti.
21 Kɛ̀ bɛ̀ ndéúkùnko ti Yiè nKuyie nku sàà nkpéí,
kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì kɛ bo dɛɛté bɛnìtìbɛ̀ ti kpéí.
22 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kù pãmmú yɛsãã nkó yɛpãrɛ̀,
kémpĩ̃ɛ̃kùnɛ̀ diwɛ̀ì kɛ náá nku dɔ̀ɔ̀ dɛ̀.

23 Bɛ̀ do centìnɛ̀ bàtóòbɛ̀ mbɛ dàméɛ̀rì miɛkɛ,
kɛ pĩ mbɛ tɔ̃mmú dàméɛ̀rì miɛkɛ.
24 Bɛ̀ yàmu ti Yiè nKuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú,
kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì mɛniɛ mmiɛkɛ.
25 Kù do béi nku nùù mèmáà ndi,
kɛ̀ kuyaakù diɛkùu íténí kényíínko yɛnéfĩ̃nfĩ̃rɛ̀,
26 kɛ̀ bàtóòbɛ̀ nyiiti kɛ dekù dɛĩ̃nkɛ̀,
kɛ cuuti kɛtenkɛ̀ fũ̃ɔ̃̀,
kɛ bɛ̀ duɔ̀ mmɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀.
27 Kɛ̀ bɛ̀ ìikɛ̀ɛ fitɛ́ kɛ̀ bɛ̀ nhɑ́ɑ́ nkɛ dò mbɛ̀ muó mmɛnaà.
Kɛ̀ bɛ cii mmɛmɔuu deè.
28 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ta mɛséммɛ̀ miɛkɛ kékuɔ́nnɛ̀ ti Yiè nKuyie,
kɛ̀ kùu bɛ̀ dènnɛ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ,
29 kécónné kuyaakperíkù só,
kɛ̀ yɛnéfĩ̃nfĩ̃rɛ̀ dɔ̀ béù.
30 Kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ narikɛ kuyaakù kperíkù còḿmúmɛ̀,
kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ sée mbɛ̀ dɔ́ dìì bòrì.
31 Kɛ̀ bɛ̀ ndéúkùnko ti Yiè nKuyie nku sàà nkpéí.
Tidiɛtì kù dɔ̀ɔ̀ tì kɛ dɛɛté bɛnìtìbɛ̀ ti kpéí.

32 Nsãntínɛ̀ Kuyie kubotí kumɔu tĩnnì miɛkɛ,
kɛ́ nkù sãntí bɛkotibaabɛ̀ tìí ndɛ̀.

33 Kuyie nkuù õõ ceetɛ ikó ndiɛyì kɛ̀ dɛ̀ɛ naá ntɛdɔnkpetɛ̀,
kɛ́duɔ́ nkɛ̀ sibií kó kɛtenkɛ̀ɛ naá nkɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ dòńtɛ́ mɛniɛ.
34 Kuù do duɔ́ nkɛ̀ kɛtensààkɛ̀ɛ naá mmɛtĩ̃ nkó kɛtenkɛ̀,
bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ̀ bo bɛ kó kuyonku kpɛ́í.
35 Kɛ̀ kù mɛ ndɔ́ kùu ceetɛ tɛdɔnkpetɛ̀ kɛ̀ mɛniɛ nyɛ̀nní,
kɛ̀ mɛniɛ ndo í bo dɛ̀ɛ naá nsibií.
36 Kɛ̀ kùu dɛ̀ kànnɛ dikòɔnnì do bo bɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ɛ naá ndihɛì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbo,
37 kɛ́kúútí dɛpaa nkɛ́fííkú dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ,
kɛ̀ dɛ̀ɛ pié mmɛdiɛ̀.
38 Kɛ̀ kùu bɛ̀ dɔ̀ɔ mɛsàà nkɛ̀ bɛ̀ɛ pié kɛ́sũũ,
kù í nyóu kɛ̀ bɛ wũɔ̃ yaatɛ.

39 Mɛsémmɛ̀ nɛ̀ mɛháárìmɛ̀,
dɛɛ̀ do bɛ̀ yààtɛ kɛ́kɛ́kùnnɛ.
40 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nsenkɛ̀rì sikpààtìbìí,
kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nhɑ́ɑ́ nfɛkpáfɛ̀ miɛkɛ kucɛ í borɛ̀.
41 Kuù dɛɛtɛ́ bɛcĩ̀rìbɛ̀ mɛsémmɛ̀ miɛkɛ,
kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ wuɔ nsũũ nyiwũɔ̃ dòmmɛ̀.

42 Bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ sìɛ́ kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ yà kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ naríkɛ,
bɛyɛibɛ biɛ kó yɛnɔ̀ í ntàútɛ́.
43 Wèè mɔ̀kɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ wèe daatɛ dɛ kpɛ́í,
wèe bantɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà nkù dɔ̀ɔ mɛ̀.

108

N dɔ́ kɛ́nampɛmu kɛ́entɛ dikũ̀nweńnì ndi
(Yɛnáaǹkɛ́kɛ̀ 2-6 Wɛ́ntɛ́ Yɛsãã 57:8-12. Yɛnáaǹkɛ́kɛ̀ 7-14 wɛ́ntɛ́ Yɛsãã 60:7-14)
1 Dafiti yɛ̀nfɛ̀ ò dɛ̀ntɛ̀ fɛ̀.

2 N kɔ̃mbùɔ̀tì í nampú,
Kuyie n yó n dièmmu kɛ da sãntí.
Kɛ biennɛ̀ dɛbɛ́mbɛ́nnɛ̀ dɛ̀ɛ tu n kó disãnni.
3 N kùtìdùùtì nɛ̀ m bómbonti, entɛnɛ̀!
N dɔ́ kɛ́entɛ dikũ̀nweńnì ndi.

4 N Yiɛ̀ nKuyie nyó nda sãntímu bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀,
kɛ́ndɛ́úkùnko a yètìrì ibotí cuokɛ̀.
5 Kɛ yɛ́ a sàà mpɛ̃ɛ̃tóomɛ̀ tiwɛtì,
kàa kó timɔ́mmɔnti sèńtɛ́ yɛwɛtɛ̀.
6 Kuyie nhá ńdɛu kɛĩ̀nkɛ̀
kàa kpetì ḿbo kɛtenkɛ̀ kɛmɔu ĩ̀nkɛ̀.
7 A ti dɛɛtɛ́ tínti a dɔ́ bɛ̀ mɛdiɛ̀.
Kɛ́ntɛ́ m báammu, yàa ti patɛ nɛ̀ a wɛ̃rímú.

8 Kuyie mbɛ́immu ku cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ,
kɛ tú kù yóó bɛ̀ namu, kɛ́totí Sisɛmmu ɛì,
kɛ́berí Sukɔti biriku kɛ́totí,
9 kɛ́nte Kadaadi ɛì nɛ̀ Manansee kpɛri.
Kɛ̀ Efadaimmu ntú ku pìì,

kè Sudaa tu ku kó kukpààtìpààti.
10 Məabu tu tɛnaatɛ ntɛ, kù wùɔ̀nè tè,
kù namu Edəmmu koò bəntɛ́ kunɛùkù dèè bɛnkú kù bè temè,
kɛ pɛ́ú Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ mɛkpàrìtammè.

11 We mbo n kətɛnè dihɛikperì?
We mbo n tanné Edəmmu tenkè?
12 Kè dè í tú fɔ̃ nKuyie nkùù do ti dootóo,
bá a tɛ́nkɛ í niènè ti kó bɛhããpɔ̀mbè mudoò.

13 Kətɛní kɛ́ tí teennè, tí patɛnè ti dootitəbè.
Kɛ yɛ̃ onìtì kó mɛteèmmè í túmè mèmamè.
14 Kuyie nyó nti bonèmu kè ti pĩ mmutɔ̃ndiɛmù.
Kuù yóó nàu ti dùɔ̀ntəbè.

109

Bè sɛi nwè məəmè Kuyie mmɛteèmmè
1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Kuyie n sãntí fɔ̃ nwe, bá ncĩɛ́kóo,
2 kɛ yɛ̃ bɛyɛibɛ, bɛsoùmbè náántɛmè n kpɛ́í,
bè nàá ntì tu siyáàbìsí nsi.
3 Mɛníímmè kó tináaǹtì tii n fité,
bè n kpànnè dɛtetìrè ndɛ.
4 Mí mɛ mbè dɔ́mu kè n kó ticuuti né tú iwátii,
n né kuɔ̀nnè Kuyie nku bɛ kpɛ́í.
5 M bè dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà mmɛ, kè bè n yietì mɛyɛi,
m bè dɔ́mu kè bè n cu mɛníìmmè.

6 Bè nàámmu n kpɛ́í nkɛ tú:
Duɔ́nnè we onitiyɛiwe,
kòo dùɔ̀ntəù wèè bo ò wàtí kòo mbo o bakù youú.
7 Kè bèɛ ò bekɛ́nè kéyà o caàrìmè,
Kòo kó mubáammuu naá mmuyɛimu.
8 Kòo kó yɛwee kũpɛ,
kòo təù məùu cəuté o fɔ̃̀tìrì,
9 kòo bíi naá nyiciribí,
kòo pokùu naá nhokúpokù.
10 Kòo bíi naá mbɛcièmbè, kémmúɔ́tɛ,
kéyè i dobontì kényãũti.
11 Kòo bantiebɛɛ tiekɛ ò mɔ̀kɛ dè dɛməu,
kè bɛpɔ̀ɔ̀bèɛ ɛí o ɔ̀ùtì kpɛrɛ.
12 Òməù tɛ́nkɛ bá nhò dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà,
òməù mɛ mbáá kuɔ́ nho bí mmɛsémmè, ò ku kɛ yóu ì.
13 Kòo yaàbíi kú kɛ deè, kòo kó kuwuɔ nkpannɛ́,
o yètìrì bá nkpaá bo.
14 N Yiè nKuyie nha báá yɛ̀ nho yɛmbè kó mɛyɛi nkpɛ́í,
o yɔ̃ kó mɛcaàrìmè báá ítɛ́ a ìikè.
15 N Yiè nKuyie nhá nyɛ̃́ bɛ yɛi nkpɛ́í,
kè bè bá ndenniní bɛ kpɛ́í kɛtenkè ĩnkè.
16 Dɛ kóo nìtì í mɔ̀ɔ̀tɛ mèè kpɛ́í mmɛsémmè,

kɛ fɛ̃ũ nhocĩrì, koò kùɔ mɛsémmè miɛkɛ.
17 Ò mɛ ndɔ́mè kusĩnkù nku kùu do o ĩnkè,
ò í mɛ ndɔ́mèmu mɛsàà, mèɛ ò dɛ́tɛ́nè.
18 Kè kusĩnkùu ò dàtínné diyaàbòrì kɔ̃mɛ,
kɛ́ta o miɛkɛ mɛniɛ nkɔ̃mɛ,
kɛ́tuɔkɛ o kũ̃ɔ̃ mɛkùɔ̀ nhɔ̃mmè.
19 Kusĩnkùu naá nho kó diyaàbòrì kɛ́naá nfɛnaakɔ̃̀nfè,
kòò nkù yì sɑ̃̃ã̀.

20 Kuyie nhá yóu kè dè mmɛ ndò mbèè náantɛ n kpɛ́í.
Bèè kó dimàà náántɛ n kó mɛyɛi dèɛ mɛ mbè dɔ̀ɔ̀.
21 Fɔ̃́ n Yiè nKuyie, fɔ̃́ nwèè n te,
ɑ bá m bɔntóo ɑ kó diyètìrì kpɛ́í.
A sàà ndɛumu, yàa n dɛɛtɛ́.
22 N tú osénnìwè nwe, ocĩrì.
Dè cààrè n yèmmè mmɛ.
23 N kɛ́rí kɛ pɛ̃nkɛ́mu mɛdɛ́è ntɛ̃mè,
bè m bètìmu dicádɔ́nnì kɔ̃mɛ.
24 M boú kɛ boú dinùù ndi kè n núù nhɔ̀ɔ̀tɛ,
m mɔ̀ntɛ mmáà ndi mudiì kɛ cĩtɛ.
25 N naá nyisíɛ́ kpɛrɛ ndɛ bɛ ìikè,
kè bè n yàu kɛ dáankoo bɛ yɔ.

26 N Yiè nKuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ n te, yàa n teennè,
nè ɑ kó mɛsàà nkpɛ́í yàa n dɛɛtɛ́.
27 Dɔɔ̀ kè bèɛ bantɛ́ ɑ kó muwɛ̃́rímú mmumè,
kɛ́bantɛ́ kɛ dò n Yiè nKuyie nfɔ̃́ɔ̃̀ mè dɔ̀ɔ̀.
28 Bɛmbɛ m bɔmmù kusĩnkù nku,
kè fɔ̃́ nni n dɔɔri mɛsàà.
Kè bè ìtɛ́ kɛ còńmú bɛè yóó di ifɛi,
mí nha kóo tɔ̃ntì kè nni mbo diwɛ̀ì miɛkɛ.
29 Mɛsenkùmèɛ dátínné n níimbè,
kè bèɛ dáátí ifɛi diyaàbòrì kɔ̃mɛ.

30 N yó nsɑ̃ntí n Yiè nKuyie nnè mɛtankperímè mmɛ,
bá nè ditĩnnì miɛkoo n yó ndɛ́úkùnkomu ku yètìrì.
31 Kɛ yɛ́ kuù kommumè ocĩrì,
kɛ bo ò pàtɛnè bèè ò bekùnè.

110

Kuyie ntɑ̃ɑ̃tɛ wè kòò tu ikuɔ́ nìùtì kɛ tú okpààtì
1 Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie n nàkɛ́mu n Yiè nkɛ yĩ
we nkàri o bakù youú,
kɛ kémmúnè kù bo ò duɔ́mmè o dootitɔbè,
kòo bè cùùti.
2 Kuyie nda duɔ́mmu fɛkpààtìpàtìfè Siyɔ̃ɔ̃,
mbakɛ́ ɑ dootitɔbè.
3 A kpàrìnuɔmbɛ da duɔ́mmu bɛmáà,
ɑ ɔ̃ nyóó tíí nha ɑ̃ɑ̃pɔ̀mbè kè bèɛ kɔtɛnímu nè tikɔ̃nyauti ɑ cɛ̃sààtè,
kàa dapàntì kó muwɛ̃́rímúu wɛ̃tɛní ɑ borè
tikũ̃nwentémaàntì kɔ̃mɛ.

4 Ti Yiè nKuyie m béimmu kɛ ĩkú,
kù í yóó kpatɛ ku nùù.
Kù yĩ a tú ikuɔ́ nìùtì nwe sɑ̃́ɑ̃̀,
kɛ dònnè Mɛsisedɛki.
5 Ti Yiè nKuyie, n kómmú fɔ̃́ nwe,
kù miɛkɛ bo ítɛ́ dìì yiè,
kù bo ũtirɛ bɛkpààtìbè.
6 Kuyie nyóó bekénèmu yɛbotè,
kè bɛcíríbè máà píɛ ndihɛì.
Kù kóo kpààtì yóó ũtirɛmu kɛtendiɛkè kóo kpààtì.

7 Ò yó nkérí kéyɑ̃̀ kukó nku,
kéwɛ̃tɛ képétɛ́ muwɛ̃rímú ò yóó nanè mù o dootitɔbè. *

111

Bè sãntímè Kuyie nkù dɔ̀ɔ̀ dè kpéí

1 Nsãntínè Kuyie, kù bomu nsɑ́ɑ̃̀!

N yó nsãntímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè mɛmɔu
bèè tũ ntimɔ́mmɔnti bɛ cuokè, ku tĩnnì tìkú dè.
2 Ti Yiè nKuyie ntɔ̃mmú dɛumu,
bèè mù dɔ́ kè bè wanti ké mù yĩɛ́tɛ́.
3 Ku tɔ̃mmú dɛumu kɛ wenni,
kù dɔ̀ɔri timɔ́mmɔnti nti sɑ́ɑ̃̀.
4 Kù dɔ́ tí nyɛ́mu kù pĩ mmùù tɔ̃ndiɛmù kpéí,
ti Yiè nKuyie nsàmu kɛ mɔkɛ onìtì kó mɛséɱmè.
5 Kɛ duɔ̀ mmudiì bèè kù dé,
kù í yĩɛ̃̀ nkù bè dɔúnnè dìì nùù kpéí bìtì.
6 Kù bɛnkɛmu ku nìtìbè kù pĩ mmùù tɔ̃ndiɛmù,
kɛ bè duɔ́ nyibotí tɛì kó yɛhɛkè kè bè tiekɛ.
7 Kù dɔ̀ɔri dèè kó dimàà tu timɔ́mmɔnti nti kɛ síɛ́,
ku tannɔ̀ í ceeri.
8 Yè fìíkúmu sɑ́ɑ̃̀, yè í yóó ceetɛ,
yè tu timɔ́mmɔnti nti kɛ síɛ́.
9 Kuù dontɛ́ ku nìtìbè,
kɛ bè dɔ̀ɔnè mɛtaummè kè mè bo sɑ́ɑ̃̀.
Kù dò mpáíí nwe, kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì.
10 A bo ndémè Kuyie ndɛè tu mɛciì nkó diketírì,
bèè dɔ̀ɔri mɛmmɛ bè mɔ̀kɛ mɛyèmmè mmɛ.
Kuyie nha sãnni bomu nsɑ́ɑ̃̀.

112

Wèè wetí ò ɔ̃ nkarimè kɛ í yĩɛ̃̀kù

1 Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

Dè nnaati onìtì wèè dé Kuyie,
dè nnaati wèè piɛti diwɛ̀ì ku tannɔ̀ miɛkɛ.
2 Kuyie mbo dɔ̀ɔ mɛsàà nwèè wetí o kó fɛyanfè,

* **110:7** fr 110:7 Dɛ kó tináanìtì bo na kémbɛnkú bɛhããpɔ̀mbè bèè do yɑ̃̀ kukó nképétɛ́ muwɛ̃rímú Sedeɔ̃̃ kó dimɔ̀nnì, yoo ti Yiè nYesu wèè na o dootitɔbè nè Kuyie nkó mɛteèmmè, kɛ kérí kɛ yíéo.

o kó kuwuɔ mbo nkpeńnì bɛ tenkè miɛkɛ.
3 Mɛsàà nè tikpàtì dè yó mbomu dɛ yiè ncĩ̀tè,
Kuyie nhò wùó nwèè wetí wènwe sɑ̃́ɑ̃̀.
4 Kè dè bìitoo wèè wetí Kuyie nkuù õ̃ õ̃ ò mìítɛ́,
wèè sà kɛ mɔkɛ onìtì kó mɛsémmè,
Kuyie nkuù ɔ̃ nhò mí.
5 Dè ńnaati onìtì wèè pènni bɛtɔbè o kpɛrɛ nè diwèì,
kɛ tũ nyikuɔ́ duó kɛ dòmmè,
kɛ tũnni o kpɛti.
6 Dɛ yiè nhɔ̃ í ndo bìtì.
Bè ɔ̃ nyɛ́mu wèè wetí o kpéí nsɑ̃́ɑ̃̀
7 Dɛ yiè nkòo kèè tiyɛiti mɑtì ò õ̃ õ̃ í nyĩ̀ɛ̃kù,
dè õ̃ õ̃ í nhò nɑmpɛ kɛ yɛ́ ò duɔ́mmè omáà Kuyie nku.
8 O kɔ̃m̀bùɔ̀tì í duò, ò í yĩ̀ɛ̃kù dèmɑrè,
kòò wetí o dootitɔbè, ò ɔ̃ nyɛ́mu weè yóó nɑmè.
9 O nɔ̀utè yàammu kòò pãã mbɛcĩ̀rìbè,
Kuyie nhò wùó nwèè wetí wènwe sɑ̃́ɑ̃̀,
o wɛ̃rímú nè o kpetì kè dè dɛ̀úkú.
10 Kòo yɛiwe ò wùó nkè dè ò yóù,
kòò càá nho nìì kɛ cĩ̃tiri,
oyɛiwe dó dè õ̃ õ̃ yè dɛtetìrè ndɛ.

113

Ti dòmmè kɛ́nsɑ̃ntí ti Yiè nKuyie

1 Nsɑ̃ntínè ti Yiè nKuyie!

Díndi ti Yiè nKuyie nkó bɛtɔ̃mbè, ńsɑ̃ntínè ku,
ndɛ́úkùnkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
2 Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndɛu
kɛ́túótɛ́ yíe nnè ti bo mbomɔ̀ɔ sɑ̃́ɑ̃̀.
3 Ndɛ́úkùnkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì,
diyiè bo yènnímè nè di yàa bo tɑmè.
4 Ti Yiè nKuyie nkuù bɑkɛ́ yɛbotè yɛmɔu,
kè ku kpetì dèkɛ kɛ sèńtɛ́ tiwɛtì.

5 We ndònnè ti Yiè nKuyie nti tũ nkù?
Ku kpààtìkàrì bo kɛĩ̀nkè nkɛ.
6 Kè ku õ̃ õ̃ sĩ̀nnɛ́ kɛ́wɛ́ntɛ́ní,
kɛĩ̀nkè nè kɛtenkè.
7 Kuù õ̃ õ̃ íinní osénnìwè mutɑ́ɑ́̃ mmiɛkɛ,
kuù õ̃ õ̃ kũtɛ́ní ocĩ̀rì ditápùò miɛkɛ,
8 kóò wɛ̃nnɛ́nè sikpààtìbìí kɛ́kɑnnɛ,
kè wèe wɛ̃nnɛ́nè o ɛì kó bɛkótíbè.
9 Kuù õ̃ õ̃ pã̃ tɛcĩ̀ɛ̃tè wèè do tú tɛhãũ̃ntɛ,
kòò nɑá nhobíyɔ̃ kɛ́mbonè diwèì.

Nsɑ̃ntínè ti Yiè nKuyie!

114

Isidayɛɛribɛ sèńtɛ́mè dàmɛ́ɛ̀rì tipèntì kou

1 Isidayɛɛribɛ yè dìì mɔ̀nnì Esibiti,
Sakɔbu yaàbí yè dìì mɔ̀nnì bɛkpákpàrìbè tenkè.
2 Kè Sudaa wuɔ nni ntú ku kɔbɛ mbɛ,
kè Isidayɛɛribɛ tu kù te bè.

3 Kè dàméèrìi bè yà kécoké.
Kè Suditɛ̃ɛ̃ kó mɛniɛ mbótí.
4 Kè yɛtãrè ḿpuù yɛpedakè kɔ̃mɛ,
kè sitãã́ puù yɛbɔdakè kɔ̃mɛ.

5 Dàméèrì a cokùnè ba?
Fɔ̃́ nSuditɛ̃ɛ̃ dè dòmmɛ kàa niɛ mbòtí?
6 Díndi yɛtãrè dè dòmmɛ kè di puù yɛpedakè kɔ̃mɛ?
Sitãã́ ba nte kè di puù yɛbɔdakè tɛ̃mè?

7 Kɛtenkè a kɔ̃̀ntì nhau ti Yiè nKuyie nyìikè,
kunku Sakɔbu do tũ nkù
8 Kuù ɔ̃ɔ̃ ceetɛ dipèrì borè kè dèɛ naá ndibinni,
kutãã́ duó dè kè dèɛ naá nkukó.

115

Kuyie nkuù máà dò tí nkù sãntí

1 Ti Yiè nKuyie dè í tú tíì te disãnni,
fɔ̃́ɔ̃̀ te disãnni, déúkùnnɛ a yètìrì
a sà mèè kpéí nkɛ dɔɔri timɔ́mmɔnti.

2 Ba nte kè yɛbotè bo mbékú kɛ tú:
Yé Kuyie mbè tũ nkù borè?
3 Kuyie nti tũ nkù bomu kɛĩnkè,
kɛ dɔɔri ku dɔ́ dè dɛmɔu.
4 Bɛ bɔkè tu timátì péítì nti nè mɛsɔɔ,
bɛè yè dɔ̀ɔ̀ nè bɛ nɔu.
5 Yè mɔ̀kɛmu yɛnɔ̀ yè mɛ nyí nɔ nkɛ náá,
kɛ mɔkɛ inuɔ, nyè mɛ nyí wúó.
6 Kɛ mɔkɛ yɛto, yè mɛ nyí yo,
kɛ mɔkɛ yɛwũɔ̃̀, nyè mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nkèè kunɔ́ú.
7 Kɛ ã sinɔu, yè mɛ nyí nɔ nkɛ pĩĩ,
kɛ mɔkɛ sinaàcèi, yè mɛ nyí nɔ nkɛ ceǹtì,
mɛtammè í yièní yɛ níí miɛkɛ.
8 Bèè dɔ̀ɔ̀ri dɛ kó sitenkaanìi, bèɛ sì naánnè,
bèè kó dimàà sì duó mbɛmáà, bèɛ sì naánnè.
9 Díndi Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ, duɔ́nnè dimáà di Yiè nKuyie,
nkuù tu di kóo teèntì, di kó kudɔpìkù.
10 Díndi Anɔɔ kó kuwuɔ nkɔbɛ duɔ́nnè ndimáà di Yiè nKuyie,
nkuù tu di kóo teèntì, di kó kudɔpìkù.
11 Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie duɔ́nnè ku dimáà,
kuù tu di kó oteèntì, di kó kudɔpìkù.

12 Ti Yiè nKuyie nyí yɛ̃̀ nti kpéí, kù yóó ti dɔ̀ɔmu mɛsàà,
kù yóó dɔ̀ɔmu mɛsàà nyIsidayɛɛribɛ kó kuwuɔ,
kédɔ̀ɔ̀ mɛsàà nhAnɔɔ kó kuwuɔ.
13 Ti Yiè nKuyie nyóó dɔ̀ɔmu mɛsàà mbèè kù dé,

bɛsámɔ̀pɔ́bɛ̀ nɛ̀ bɛdiɛbɛ̀ bɛmɔu.
14 Ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ di sũũ,
díndi nɛ̀ di bío.
15 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù dɔ̀ɔ̀ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀,
kù di dɔɔ̀ mɛsàà.

16 Kɛĩnkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù kɛ̀ te,
kɛ duɔ́ nkɛtenkɛ̀ tínti bɛnìtìbɛ̀.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛ̀ í tú bɛcíríbɛ̀ bɛɛ̀ yó nda sãntí,
Bɛdɔmbɛ̀ bɛɛ̀ í yó nda sãntí.
18 Tínti biɛ mɛ nyó nsãntímu ti Yiɛ̀ nKuyie,
di mmɔ̀nnì nɛ̀ ti bo mbomɔ̀ɔ.

Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!

116

Kuyie ndɛɛtɛ́nɛ̀ wè mukũũ nkòò kù sãntí

1 N dɔ́mu n Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ yɛ́ kù yomɛ̀ nkó yɛdabùò nnɛ̀ m báammìi.
2 Kù n kèḿmúmu, kɛ̀ ku to bo m bíɛ́kɛ̀,
n yó nkù yumu sɑ̃̀ɑ̃̀ nɛ̀ m bo mbomɛ̀.

3 Mukũũ mmuù do m pìtínné mu kó iwɛ̃ĩ,
kɛ̀ kudɔnkù kó ticùɔ̀tì m pĩ,
kɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ n na,
kɛ̀ n ta kukɔ̃mɔ̀bɔ̀doróo miɛkɛ.
4 Kɛ kuɔ́nkoo kéyú n Yiɛ̀ nKuyie nkɛ yĩ:
N Yiɛ̀ nKuyie nyàa n dɛɛtɛ́.
5 Ti Yiɛ̀ nKuyie nwetímu, kɛ mɔkɛ mɛsémmɛ̀,
Kuyie nti tũ nkù kuɔ̀mmu onìtì mɛsémmɛ̀.
6 N Yiɛ̀ nKuyie nkuù kãnkù bɛsĩntíbɛ̀,
n do cĩtɛmu kɛ̀ kù n dɛɛtɛ́.

7 N wɛ̀̃tɛ kɛ pètému mɛomɔ̀pùmɛ̀,
N Yiɛ̀ nKuyie nkuù n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
8 Kuù n dɛɛtɛ́nɛ̀ mukũũ, kɛ ũtɛ́ n nɔnniɛti,
kɛ pĩ n naàcɛ̀i, bá n yí do.
9 N Yiɛ̀ nKuyie nkuù yó nni nwúó nkɛ̀ n kérí,
kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ bɛfòùbɛ̀ borɛ̀.

10 N yɛ̀mmɛ̀ do í nɔ̀ɔ́té n Yiɛ̀ nKuyie nyĩnkɛ̀.
Bá nɛ̀ m mɛ̀ n tamɛ̀ mɛsémmɛ̀ miɛkɛ.
11 N do ta mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
kɛ náá nkɛ tú bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu tú siyáàbìsí yɛmbɛ̀ mbɛ.
12 M bo na kéyietí ba Kuyie kù n dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà mmɛmɔu?
13 N Yiɛ̀ nKuyie nni ndɛɛtɛ́mu,
kɛ̀ n yó nyuo mɛdɛɛtímɛ̀ kó fɛbòòfɛ̀* kɛ kù sãntí.
14 N yó ndɔɔrimu n dɔúnnɛ̀ yɛ̀ɛ̀ nɔ̀ Kuyie
n kɔbɛ bɛmɔu ììkɛ̀.

* **116:13** ***fɛbòò****fɛ̀:* Dɛ kó fɛbòòfɛ̀ bɛnkú mɛnaà bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ pã dìì pãnnì Kuyie, nkéyɔɔrɛ mɛ̀ɛ̀ naà mmɛ di ĩnkɛ̀, dɛ kó dipãnnì do ɔ̃ ntú disãnni kó dipãnni ndi. Kɛ bɛnkú diyentébanni kó mudiì bɛ do ɔ̃ nyo mmù kɛ denniní Kuyie mbɛ̀ dɛɛtémɛ̀ Esibiti. Pɔɔri dɛ ntú ti ɔ̃ɔ̃ sãntɛ Kuyie nkéyɑ̀ fɛ̀ɛ̀ bòòfɛ̀. (Wéntɛ́ 1 Kɔdɛnti 10:16).

15 Ti Yiè nKuyie nkɔbɛ kó mukũũ nku dò ndèmarè diɛrè ndɛ.
16 N Yiè nKuyie n tú a kóo tɔ̃ntì nwe,
kè n yɔ̃ tú a kóo tɔ̃ntì,
kàa m pìtɛ́ iwɛ̃ĩ.
17 N yóó da fiému iwũɔ̃ disãnni kpɛyi,
kè n yu fɔ́ n Yiè nKuyie a yètìrì.

18 N yó ndɔɔrimu n dɔúnnè yèè nɔ̀ n Yiè nKuyie,
ku kɔbɛ bɛmɔu ìikè.
19 Ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè dànkù miɛkɛ,
nè Sedisadɛmmu ɛì miɛkɛ.

Nsãntínè ti Yiè Kuyie!

117

Ti mɔu ti dòmmè kénsãntí ti Yiè nKuyie

1 Díndi yɛbotè nsãntínè ti Yiè nKuyie,
díndi ibotí imɔu ndéúkùnkonè ku yètìrì.
2 Ku sàà mbomu sɑ́ɑ̃̀,
kù tɔ timɔ́mmɔnti nti sɑ́ɑ̃̀.

Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

118

Ti bo nsãntímè ti Yiè nKuyie nku dɔ̀ɔ̀ dè kpéí

1 Nsãntínè ti Yiè nKuyie nkù nìtimu,
kù sàà mbomu sɑ́ɑ̃̀.
2 Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ nkè di dɔ̀:
Ku sàà mbomu sɑ́ɑ̃̀.
3 Díndi Anɔɔ kó kuwuɔ nkè di yĩ:
Ku sàà mbomu nsɑ́ɑ̃̀
4 Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie nkè di dɔ̀:
Ku sàà mbomu nsɑ́ɑ̃̀.

5 M bo mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ nkɛ kɛ kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie,
kè kù kèè kɛ cátinnɛ n yèmmè.
6 N Yiè nKuyie nni nkómmúmu,
n yí dé dèmarè.
Onìtì bo na ké n dɔ̀ɔ̀ ba?
7 N Yiè nKuyie nni mbonèmu kɛ n teénnè,
dɛè te kè n wùó n níímbè duòmè.
8 A bo nsɔrimè ti Yiè nKuyie mborè,
dè wenninèmu a bo mbuómè onìtì.
9 A bo n sɔrimè ti Yiè nKuyie mborè,
dè wenninèmu a bo mbuómè sikpààtìbìí.

10 Iwuɔ ntɛì kɔbɛ do n cɛ̃̀ɛ̃̀tɛmu,
kè n yú n Yiè nKuyie nyètìrì ké bè bìé.
11 Bè do n cɛ̃̀ɛ̃̀tɛmu ké nh ɛ́ũ̃tɛ́,
kè n yú n Yiè nKuyie nyètìrì ké bè bìé.
12 Bè do n cɛ̃̀ɛ̃̀tɛmu ké m munné ice kɔ̃mɛ,
kékú dɛndɛ bàmbà tipotì kó muhɑ̃ɑ́ ntɛ̃mè,

n yú n Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì ndi kɛ bɛ̀ bìé.

13 Bɛ̀ do n tèntoomu kéndɔ́ ké m bɔ,
kɛ̀ n Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nni nteennɛ̀.
14 N Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu n wɛ̃rímú,
n diè nkɛ ku nsãntí, kuù tu ndɛɛtíwè.

15 Ti yo bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri timɔ́mmɔnti bɛ̀ namɛ̀ mmɛ kɛ íúní bɛ touti
kɛ yɛ̃́ Kuyie mpĩ́ḿmɛ̀ ku tɔ̃mmú nɛ̀ ku wɛ̃rímú.
16 Ti Yiɛ̀ nKuyie nnɔmmu dɛmɔu,
ku pĩ nku tɔ̃mmú nɛ̀ muwɛ̃rímú mmu.

17 N yí yóó kú, n yó nfòùmu,
kɛ náá nKuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú.
18 N Yiɛ̀ nKuyie nyũ̃́mmu n to,
kù mɛ n yí yóu kɛ̀ m bo kú.
19 N kpeténɛ̀ yɛbòrɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tũ ntimɔ́mmɔnti bɛ̀ taà yɛ̀,
kɛ̀ n ta késãntɛ n Yiɛ̀ nKuyie.
20 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó dibòrì.
Bɛ̀ɛ̀ tũ ntimɔ́mmɔnti bɛ̀ di ntaà.
21 N yó nda déúkùnkomu nYiɛ̀ nKuyie
nkɛ yɛ̃́ a kèèmɛ̀ n dabònnì kɛ n dɛɛté.

22 Bɛ̀ɛ̀ maà bɛ̀ dootóo dìì tã́rì,
dìì naá ndipũũ kó ditã́rì mɔ́mmɔnni.
23 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú,
kɛ̀ mù tu tidiɛtì kɔ̃mu, kɛ̀ ti mu yà.
24 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkó diyiè tu dii,
kɛ̀ ti dò nkéyãnku nɛ̀ diwèì.
25 Áú, ti Yiɛ̀ nKuyie! Nyàa tí dɛɛté!
Áú Ti Yiɛ̀ nKuyie nhá ti pã muwɛ̃rímú kɛ̀ ti na.
26 Mɛsàà nní mbonɛ̀ wèè kèríní nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó diyètìrì,
ti bo Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ ntɛ, kɛ kù màú mɛsàà ndi kpéí.
27 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntú Kuyie nku,
kuù ti mí ku kó kuwenniku, ti dɔ́ɔ́ténɛ̀ diba nni kéntɔ tipuonti,
kétuɔkɛ ku wũɔ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀ borɛ̀.

28 A tú Kuyie nku kɛ n te, n yó nda déúkùnkomu.
Kuyie fɔ̃́ nwèè n te n yó nda sãntímu.
29 Ndéúkùnkonɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, kù nìtimu.
Ku sàà mbomu nsɑ̃́ɑ̃̀.

119

Kuyie nkuɔ́ túmɛ̀ isààyì

1 Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni,
bɛ̀ɛ̀ tũ nti Yiɛ̀ nKuyie nkó ikuɔ́.
2 Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀ yie nkɛ tũ nku tié,
bɛ̀ɛ̀ kù wanti nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ mɛmɔu.
3 Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀ í dɔɔri mɛyɛi,
bɛ̀ɛ̀ tũ nku kó kucɛ.
4 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù duɔ́ nku kuɔ́.

Kɛ̀ ti bo nyi tũ nweti weti.
5 N dɔ́ kɛ́ntũmmu ɑ kó kucɛ weti weti,
kɛ́ndɔɔri ɑ kuɔ́ yɛ̃ mmù.
6 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ n níí báá wɛ́ntɛ́ ɑ tɑnnɔ̀ kɛ̀ ifɛi m pĩ.
7 N yó ndɑ sãntímu nɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀máà.
N yó nhããmu ɑ tɑnnɔ̀ n yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ.
8 N yó ndɔɔrimu ɑ tié nyɛ̃mmɛ̀.
A bá m bɔntóo yúó.
9 O bíɛ́ mbo yĩmɛ̀ kòo borimɛ nwenni?
Ò bo ndɔɔri ɑ náaǹtì yɛ̃mmɛ̀ mmɛ.
10 N dɑ waàmmu nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu,
ɑ báá yóu kɛ̀ n dɛ́tɛ́nɛ̀ ɑ tɑnnɔ̀.
11 N sɔrìmu ɑ náaǹtì n yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ m báá dɑ yetɛ́nɛ̀.
12 N Yiɛ̀ Kuyie nhɑ yètìrì dɛumu,
m bɛnkɛ ɑ tié.
13 Nɛ̀ n nùù ndi mbɑàtìmɛ̀ ɑ tɑnnɔ̀.
14 M bo ntũmmɛ̀ ɑ tɑnnɔ̀ dɛ̀ n nɑɑtimu,
kɛ dɔ̀nnɛ̀ m bo mmɔkɛmɛ̀ tikpàtì mɛdiɛ̀.
15 N totímu n yɛ̀mmɛ̀ ɑ tié nyĩnkɛ̀ kɛ wéí ɑ kó icɛ.
16 Dɛ̀ n nɑɑtimu m bo ntũmmɛ̀ ɑ kuɔ́,
n yí yóó yɛ̀ nhɑ náaǹtì.

17 Dɔɔ̀ mí nhɑ kóo tɔ̃ntì mɛsàà.
Kɛ̀ nní nfòù kɛ dɔɔri ɑ náaǹtì yɛ̃mmɛ̀.
18 Wéi n nuɔ nkɛ̀ n nɑ kéyà,
ɑ kuɔ́ wennimu mɛdiɛ̀.
19 N tú opɔ̀ɔ̀ nwe kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
bá n sɔnnɛ ɑ tɑnnɔ̀.
20 N dɔ́mu nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu
kɛ́nyɛ́ ɑ tɑnnɔ̀ sɑ́ɑ̀.
21 A kpɑannɛ̀mu sifeí yɛmbɛ̀, kusĩnkù do bɛ̀,
bɛ̀ɛ dɛ́tɛ́nɛ̀ ɑ tɑnnɔ̀.
22 N yããtɛ yɛsɑ́ɑ̀mbɛ̀ nɛ̀ mɛsenkùmɛ̀,
kɛ yɛ́ m pĩḿmɛ̀mu ɑ tɑnnɔ̀.
23 Bá kɛ̀ sikpààtìbìí tìí nkɛ nɑ́á n kpɛ́í,
mí n tú ɑ kóo tɔ̃ntì nwe, kɛ tũ nhɑ kuɔ́ yɛ̃ mmù.
24 A tié nni nnɑɑtimu
iì n tiè.

25 N duɔ́ mutɑ́ɑ́ mmiɛkɛ nkɛ,
n fòùkùnnɛ kɛ́ndò nhɑ bɛ́immɛ̀.
26 N dɑ bàtɛmu n kó icɛ imɔu, kàɑ kèè.
Á m bɛnkɛ ɑ tié.
27 M bɛnkɛ ɑ kó kucɛ kó yɛtɑnnɔ̀,
kɛ̀ n nɑ kɛ́totí n yɛ̀mmɛ̀ ɑ kó mɛsàà nyĩnkɛ̀.
28 Mɛyɛǹcɑàrìmɛ̀ mɛɛ̀ n dɛutɛ́ kɛ̀ n kuɔ̀,
n yíi nkɛ́ndò nhɑ náaǹtì bɛ́immɛ̀.
29 A n dɛ́tinnɛnɛ̀ siyɑ́ɑ̀bìsí kó kucɛ.
N dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ̀ n nɑ kɛ́tũnnɛ ɑ kó ikuɔ́.
30 N tɑ̃ɑ̃tɛ́mu timɔ́mmɔnti kó kucɛ.
N tũ nhɑ tɑnnɔ̀ nyɛ.
31 N Yiɛ̀ nKuyie n tũ nhɑ tié nyi.

A báá yie nkɛ̀ n di ifɛi.
32 M bɛti ɑ kó yɛtɑnnɔ̀ nyɛ,
kɛ yɛ́ ɑ cátinnɛmɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀.

33 N Yiɛ̀ nKuyie n tié nhɑ kuɔ́,
kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ nní nyì tũ nkétuɔkɛnɛ̀ kumànku.
34 M pã mɛciì nkɛ̀ n tũnnɛ ɑ kuɔ́
ké nyì pĩńnɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu.
35 A nni nni ɑ tɑnnɔ̀ kó kucɛ miɛkɛ,
n wɛ̀ì bo kùù miɛkɛ.
36 Yũõnní n yɛ̀mmɛ̀ ɑ tié bíékɛ̀,
kɛ̀ mɛ̀ bá ndɔ́ mucṍntimu.
37 Bentɛ n nɔ̀nfɛ̀ kɛ̀ fɛ̀ bá nwúó ndɛ̀ɛ̀ tu dɛtetìrɛ̀,
duɔ́ nkɛ̀ nni ntũ nhɑ kó kucɛ.
38 Dɔɔ̀ mí nhɑ kóo tõntì ɑ béi ntì bɛ̀ɛ̀ dɑ dé bɛ kpéí.
39 A m péítɛ́ munitidɑá, m mu nyĩɛ̃̀kù,
ɑ tɑnnɔ̀ yɛɛ̀ tu yɛsààyɛ̀.
40 N dɔ́mu kɛ́ntũ nhɑ tɑnnɔ̀,
yóu kɛ̀ nni nfòù ɑ kó timɔ́mmɔnti miɛkɛ.

41 N Yiɛ̀ nKuyie nhá n dɔɔ̀ ɑ kó mɛsàà,
n dɛɛtɛ́ kɛ́ndò nhɑ béimmɛ̀.
42 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ n níí nɑ kétɛ̃́nné tináɑǹtì bɛ̀ɛ̀ n sɑ̃́ɑ̃̀,
kɛ yɛ́ n yĩkúmɛ̀ ɑ náɑǹtì ĩnkɛ̀ nkɛ.
43 Á báá dɛitɛ timɔ́mmɔnti n nùù miɛkɛ yúó,
m bɑɑ ɑ tããtɛ́ tìnti.
44 N yóó mpĩmmu ɑ kuɔ́,
n yí yóó yóu ɑ kuɔ́ nɛ̀ m bo mbomɛ̀.
45 Yóu kɛ̀ nní mbonɛ̀ kuyɛǹnɑɑtí,
kɛ yɛ́ n tũmmɛ̀ ɑ tɑnnɔ̀.
46 N yó nnɑ́ɑ́mmu ɑ tié bɛkpàɑ̀tìbɛ̀ ìikɛ̀,
ifɛi í yó nyì nni mbonɛ̀.
47 Dɛ̀ ɔ̃ nni nnɑɑtinɛ̀mu ɑ tɑnnɔ̀,
n yɛ̀ dɔ́mu.
48 N yuo n nɔu nsi kɛ bo cɔutɛ́ ɑ tɑnnɔ̀,
n yɛ̀ dɔ́mu, nh ãɑ̃̀mu ɑ kuɔ́ n yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ.

49 Dentɛní ɑ nɑ̀kɛ́ tìì náɑǹtì,
mí nhɑ kóo tõntì n ti mbɑɑ.
50 Nh ɔ̃ mbo mɛyɛǹcɑɑ̀rìmɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ dɛ̀ɛ m bántɛ̀ dɛɛ̀ tu:
A náɑǹtì n duɔ̀mmɛ̀ mufòmmu.
51 Sipɔɔ yɛmbɛ̀ n dɑúmu,
m mɛ nyí yetɛ́nɛ̀ ɑ kuɔ́.
52 Nh ɔ̃ɔ̃ dentɛní ɑ tããtɛ́ tì nti,
n Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ dɛ̀ɛ náríkùnnɛ n yɛ̀mmɛ̀.
53 M miɛkɛ yɛ̀nnímu bɛnitiyonkubɛ,
bɛ̀ dootóomu ɑ kuɔ́.
54 A tié nyii tu n kó fɛyɛ̀nfɛ̀,
kɛtenkɛ̀ kiɛ m bo kɛ̀ kupɔɔ̀kù nku.
55 N Yiɛ̀ nKuyie, kɛyɛ̀nkɛ̀ nh ɔ̃ɔ̃ í nyɛ̀ nhɑ kpéí.
N tũmmu ɑ kuɔ́.
56 N kpɛti n te tì tu

m bo tũnnɛmɛ̀ a tannɔ̀.

57 N Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti tú tì n ti mbéi.
Tìì tu: M bo ntũmmɛ̀ a náaǹtì.
58 Nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi n da kuɔ̀nnɛ̀mɛ̀,
n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kéndɔ̀nnɛ̀ a béi mmɛ.
59 N wɛ̀ńnímu n tũ nyìì cɛ̀.
Kɛ wɛ̃̀tɛní kɛ bo tũnnɛ a tié.
60 N tɛ̃́nkɛ í yóó ɔɔtɛ, n dɔ́ mɛfɛì mmɛ,
kɛ bo tũnnɛ a tannɔ̀.
61 Bɛnitiyonkubɛ bɛɛ̀ n dií nticùɔ̀tì kɛ̀ tì m pĩ.
M mɛ nyí yɛ̃̀ nha kuɔ́.
62 Kɛyɛ̀nkɛ̀ cuokɛ̀ nh õõ entɛmu kɛ́ nda sãntí.
A tããté tì sìé mɛ̀ɛ̀ kpéí.
63 N naatinɛ̀mu bɛ̀ɛ̀ kó dimàà da dé.
Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tũ nha tannɔ̀.
64 N Yiɛ̀ nKuyie nha sàà mmɛɛ̀ pìɛ́kɛ́ kutenkù
n tié nha kuɔ́.

65 N Yiɛ̀ nKuyie nha do tì bɛ́immu,
kɛ mɛ nni ndɔ̀ɔ̀ mɛsàà m mí nha kóo tõntì.
66 M bɛnkɛ mɛsàà nnɛ̀ m bo mbaàtìmɛ̀ dɛ̀ɛ̀ wenni nɛ̀ mɛciì.
Kɛ yɛ̃́ n yĩkúmɛ̀ a tannɔ̀ ĩnkɛ̀ nkɛ.
67 N do í kɛ̃kɛ dìì mɔ̀nnì kɛ da détirìnɛ̀mu,
di mmɔ̀nnì m mɛ mpĩ́mmu a náaǹtì.
68 A nitimu kɛ dɔɔri mɛsàà,
n tié nha kuɔ́.
69 Sipɔɔ yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ n sĩnkùnnɛ nɛ̀ bɛ kó siyáàbìsí,
mí m mɛ mpĩmmu a tannɔ̀ nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu.
70 Bɛ̀ ankɛmu tìmatì í bɛ taà,
dɛ̀ mɛ nni naatimu nɛ̀ a kuɔ́.
71 Bɛ̀ n dií nyifɛi kɛ̀ dɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mmɛ,
kɛ̀ n yĩ́tɛ́ a kuɔ́.
72 Mí m borɛ̀ ikuɔ́ ìì yɛ̀nní a nùù ì pɛ̃̀tému yɛsɔɔwèrɛ̀,
sikɔupí sikɔupí yoo timátì péítì kpɛyɛ.

73 A nɔu siì n dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ siì n kpénkùnnɛ,
m pã mɛciì, kɛ̀ n na kéyĩ́tɛ́ a kuɔ́.
74 Bɛ̀ɛ̀ da dé, bɛ̀ n wùó nkɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naatimu.
Kɛ yɛ̃́ n kémmúmɛ̀mu a náaǹtì.
75 N Yiɛ̀ nKuyie n yɛ́mu kɛ dò nha tããté tì wenni,
a n kɛ́kùnnɛ kɛ naatimu.
76 A sàmu m bántɛ̀!
A tì nàkému mí nha kóo tõntì.
77 A n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ̀ nní nfòù.
Kɛ yɛ̃́ n naatinɛ̀mɛ̀ a kó ikuɔ́.
78 Ifɛi iì bo pĩ sipɔɔ yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n fɛ̃́ũnko dɛtetìrɛ̀,
mí n wèè pĩ nha tannɔ̀.
79 Bɛ̀ɛ̀ da dé, bɛɛ kɔtení m borɛ̀.
Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛɛ banté a tié.
80 N dómu nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu kédɔɔ̀ a kuɔ́,
kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ ifɛi bá m pĩ nha ìikɛ̀.

81 Dè nh ɔɔtímu a bo n dɛɛtémè,
n kémmúmu a bo dɔɔmè a béi ntì.
82 N kémmú a béi ntì bo dɔɔmè mmɛ, kè dè nh ɔu,
kè m bèkú mmáà kɛ tú: Ɔmmɔnnì ndi a yó m bántèmè?
83 N dònnè kudɔukù bè nùńnɔ́ɔ kùnku muhããfɔ̃rímú ĩnkè,
m mɛ nyí yɛ̀ nha kó itié.
84 Mí nha kóo tɔ̃ntì n we kpaá yèdɛ?
A yóó bekénè ɔ̃nyiè bèè n fɛ̃ũnko?
85 Sipɔɔ yɛmbè n keù yɛfɔ̀tè nyɛ.
Kɛ búútóo a kuó kpɛti.
86 A tannɔ̀ tu yɛmɔ́mmɔnyɛ nyɛ,
bè n fɛ̃ũnko dɛtetìrè ndɛ, yàa n dɛɛté.
87 Dè do kpaá sámpɔ́ nwe kè bè n dɛitɛ kɛtenkè ĩnkè,
nè mɛmmɛ m mɛ nyí bùtínné a tannɔ̀.
88 A sàmu, n foukùnnɛ,
kè dèɛ yié nkè nní mpĩ nha tié.

89 N Yiè nKuyie, a náaǹtì bomu nsɑ̃̀ɑ̃̀,
tì fiíkú kɛĩnkè nkɛ.
90 A tú timɔ́mmɔnti yiè nwe nè a bomè!
Fɔ̃ɔ̃ fií nkɛtenkè kè kè fiíkú.
91 A béimmu dɛmɔu kè dè buoté kɛ bo nè yíenní,
kɛ yɛ́ dɛmɔu dè pĩḿmè a tɔ̃mmú mmu.
92 Kè dè do í n naatinè a kuó,
nè yíe n do kumu n sémmè miɛkɛ.
93 N yí yóó yɛ̀ nha tannɔ̀ bìtì!
Kɛ yɛ́ a n duɔmmè mufòmmu nè yɛè borè ndɛ.
94 N tú a kou nwe, n dɛɛté,
kɛ yɛ́ n tũmmèmu a tannɔ̀.
95 Bɛyɛibɛ n díímu kɛ bo n kuɔ,
mí mmɛ n kèḿmú a tié nyi.
96 Dɛmɔu bá dèè dɔ̀ɔ̀ kɛ wenni dè mɔ̀kɛmu kumànku,
a tannɔ̀ yiɛ mè nyí mɔkɛ kumànku.

97 N dómu a kuó mɛdiè,
yɛwe yɛmɔu nh ɔ̃ ntoti n yèmmè ii ĩnkè.
98 A kó yɛtannɔ̀ n ciikùnnɛmu.
Kè n ciì kɛ pɛ̃ɛ̃té n dootitɔbè.
Kɛ yɛ́ yè bomè n yèmmè miɛkɛ nkɛ sɑ̃̀ɑ̃̀.
99 N ciìmu kɛ pɛ̃ɛ̃té bèè n tiè,
kɛ yɛ́ n totimè n yèmmè a tié nyĩnkè.
100 N yèmmè dɛunèmu bɛhɛikènkótíbè kɔ̃mɛ,
kɛ yɛ́ m pĩmmèmu a tannɔ̀.
101 N yennínèmu mɛyɛi nkó icɛ imɔu,
kè dè bo yie nkè nni mpĩ nha náaǹtì.
102 N yí bùtínné a tannɔ̀,
kɛ yɛ́ fɔ̃ɔ̃ yè nni ntiémmè.
103 A náaǹtì wèètimu n nùù miɛkɛ,
kɛ pɛ̃ɛ̃té mɛcekùɔ̀.
104 A kó yɛtannɔ̀ yɛè te kè n ciité,

Dɛɛ te kɛ n yí dɔ́ iyáàbisícɛ.

105 A náaǹtì tu dɛfìtírɛ ndɛ dɛ̀ɛ̀ m mí,
Tìì n duɔ̀ nkuwenniku n kó kucɛ miɛkɛ.
106 M béi ndìì nùù n yó ndi pĩ́mmu.
Diì tu m bo tũmmɛ̀ a tannɔ̀ yɛ̀ɛ̀ tu timɔ́mmɔnti.
107 N di ifɛi nyi mɛdiɛ̀,
n Yiɛ̀ nKuyie nha n fòùkùnnɛ a náaǹtì yɛ̃mmɛ̀.
108 N Yiɛ̀ nKuyie ncɔuté n sãã,
ké n tié nha tannɔ̀.
109 M bo mukũũ nnɛ̀ mufòmmu dɛ saku nku,
m mɛ nyí yɛ̃̀ nha kuɔ́.
110 Bɛyɛibɛ n dii ticùɔ̀tì nti,
m mɛ nyí dɛ̀téné a tannɔ̀.
111 A tié nyiì tu n kpɛrɛ n te dɛ̀,
n yɛmmɛ̀ i nnaatinɛ̀.
112 N duɔ́mmu n yɛmmɛ̀ kɛ dɔɔri a kuɔ́ yɛ̃mmɛ̀,
kɛ yó mmɛ̀ dɔ̀ɔri sɑ́ɑ̃̀ n fòmmu mumɔu.

113 N yí dɔ́ yɛnɔ̀ yɛdɛ́ɛ̀ yɛmbɛ̀,
n dɔ́ a kuɔ́ nyi.
114 Fɔ́ɔ̃̀ tu n kó disɔ̀rì, n kó kudɔpìkù,
n kémmú a yó n nákɛ́ tì nti.
115 Díndi bɛnitiyɛibɛ fũtɛnɛ̀ m borɛ̀.
Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ nní ntũ n Yiɛ̀ nKuyie ntannɔ̀.
116 A nni mpĩ nha béi nkɛ yɛ̃ mmù.
Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ nní fòù.
A báá yóu kɛ̀ nní nda kémmú kédi ifɛi.
117 Fɔ́ɔ̃̀ yó ntú nkó dipĩńnì kɛ̀ n na kécooté.
Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ nní ndakɛ a kuɔ́ kpéí.
118 A dootóomu bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bùtínné a kuɔ́.
Kɛ yɛ̃̀ bɛ kó mutɔ̃mmú mumɔu túmɛ̀ siyáàbìsí kɔ̃mu mmu.
119 A ùtóomu bɛyɛibɛ kó dimàà tiyontì kɔ̃mɛ.
Dɛɛ te kɛ̀ n dɔ́ a tié.
120 N wúó nha kuɔ́ kɛ̀ n kɔ̃̀ntì aumu,
kɛ̀ n kɔ̃m̀bùɔ̀tì duònɛ̀ a tããté tì.

121 N dɔɔrimu dɛ̀ɛ̀ sìé,
kɛ tũ ntimɔ́mmɔnti,
báá yóu kɛ̀ n do bɛ̀ɛ̀ n fɛ̃́ũnko bɛ nɔu miɛkɛ.
122 Dɔúnnɛ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì dinùù kɛ yĩ:
A yó nni ndɔɔri mɛsàà.
Báá yóu kɛ̀ sipɔɔ yɛmbɛ̀ nni nfɛ̃́ũnko.
123 M bɔ́ú nha kó mɛdɛɛtímɛ̀ kɛ ɔumu,
n kémmú timɔ́mmɔnti a nàkɛ́ tìì kpéí kɛ̀ dɛ̀ m bimu.
124 Dɔɔ̀ mí nha kóo tɔ̃ntì mɛsàà, a nitimu,
m bɛnkɛ kɛ̀ n yĩɛ́́té a kuɔ́.
125 N tú a kóo tɔ̃ntì nwe,
m pã mɛciì nkɛ̀ m banté a tié.
126 N Yiɛ̀ nKuyie ndɛ̀ tùɔ̀kɛmu a bo pĩ ndɛ̀ a tɔ̃mmú.
Bɛnìtìbɛ̀ cààrimu a kuɔ́.
127 N dɔ́mu a tannɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ pɛɛ̃́té mɛsɔɔ.

Kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛsɔɔ nsààmɛ̀.
128 A tannɔ̀ yɛmɔu n yɛ̀ wùó nkɛ̀ yɛ̀ wennimu,
n yí dɔ́ dɛyáàbìsíkpɛrɛ ndɛ.

129 A tié ntú isààyì nyi.
Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n yì ãã̀ n yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ.
130 Kàa wɛ̀ɛ́té a náaǹtì kɛ bɛnkɛ onìtì dɛ̀ õõ ò duɔ́ nkuwenniku nku.
Tìi duɔ̀ mmɛciì mbɛsĩntíbɛ̀.
131 Nh onné n níí nku kɛ bo maánko a tannɔ̀,
n dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nha tannɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ nh ɔɔtí.
132 Wɛ̃ɛ̃tɛní m bíɛ́kɛ̀ kɛ́ n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ a dɔɔrimɛ̀ bɛ̀ɛ̀ da dɔ́.
133 N teennɛ̀ kɛ̀ nní nyĩkú a náaǹtì ĩnkɛ̀.
A báá yóu kɛ̀ mɛyɛi mmamɛ̀ n na.
134 A n dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n fɛ̃́ũnko
kɛ̀ n na kɛ́ntũ nha tannɔ̀.
135 Wɛ́ntɛ́ní mí nha kóo tɔ̃ntì fɛnɔnsààfɛ̀,
kɛ́ n tié nha kó ikuɔ́.
136 N nɔnniɛti tìi pũɔ̃̀,
bɛnìtìbɛ̀ í tũ mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í a kuɔ́.

137 N Yiɛ̀ nKuyie nha wetímu,
kàa beéntì dò nsɛ́i.
138 A wɔ̃̀ri a tié kɛ̀ ì wennimu,
kɛ tú timɔ́mmɔnti máà.
139 N wúó n dootitɔbɛ̀ yɛ̃̀mmɛ̀ a náaǹtì,
kɛ̀ dɛ̀ n yóumu.
140 N yàákɛ́mu a náaǹtì, tì mɛ̀nkɛ tú timɔ́mmɔnti nti.
Mí nha kóo tɔ̃ntì kɛ̀ n tì dɔ́.
141 N kũɔ̃nnìmu kɛ̀ bɛ̀ n sɛ̀nkɛ̀rì.
M mɛ nyí yɛ̃̀ nha tannɔ̀.
142 Timɔ́mmɔnti a dɔú ntì bomu nsɑ́ɑ̃̃,
kàa kuɔ́ tú timɔ́mmɔnti.
143 Mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ nɛ̀ kukɔ̃mbɔ̀doróo dɛɛ̀ n tùɔ̀kɛní.
Dɛ̀ɛ̀ n naati dɛɛ̀ né tú a tannɔ̀.
144 A tié ndò nsɛ́í nwe sɑ́ɑ̃̃.
M pã mɛciì kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ nní nfòù.

145 N Yiɛ̀ nKuyie n da yu nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi.
Yie nkɛ́ n teennɛ̀ kɛ̀ nní ntũ nha kuɔ́.
146 N da kuɔ̀nnɛ̀mu kɛ tú á n dɛɛté,
kɛ̀ nni ntũ nha tié.
147 Dɛ̀ ɔ̃ nkpaá kɛ í wenté,
kɛ̀ n kuɔ̀nɛ̀ fɔ̃́ nwe.
N kémmú a yó n nákɛ́ tì nti.
148 Dɛ̀ ɔ̃ n kpaá uú kɛ̀ n nɔnfɛ̀ sìékɛ́ a náaǹtì nti.
Kɛ̀ nh ãã̀ a tié n yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ.
149 N Yiɛ̀ nKuyie, nkéntɛ́ n dabɔ̀nnì,
a sà mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í, n fɔùkùnnɛ kɛ́ndɔ̀ nha tããté tì.
150 Bɛ̀ɛ̀ n fɛ̃́ũnko bɛ̀ n tɔ̀ɔntɛnímu,
dɛ kó isɔkɛ yɛmbɛ̀ dɛ̀tɛ́nɛ̀mu a kó ikuɔ́.
151 Fɔ̃́ n Yiɛ̀ nKuyie nha n tɔ́kɛ́nɛ̀mu,
a tannɔ̀ yɛmɔu tú timɔ́mmɔnti nti.

152 N yɛ́mu nɛ̀ dimɔ̀nnì a tié,
fɔ̃̀ ì nàkɛ́ kɛ̀ ì bo sɑ̃́ɑ̃̀.

153 Wɛ́ntɛ́ n yo mmɛ̀ɛ̀ sɛ́mmɛ̀,
kɛ́ n dɛɛtɛ́ kɛ yɛ́ n yí yɛ̀mmɛ̀ a kuɔ́.
154 N kɔ́nnɛ́ kɛ́ n dɛɛtɛ́
n fòùkùnnɛ kɛ́ndò nha bɛ́immɛ̀.
155 Bɛyɛibɛ í yóó cootɛ́,
kɛ yɛ́ bɛ̀ í wantimɛ̀ kɛ bo tũnnɛ a kuɔ́.
156 Áú n Yiɛ̀ nKuyie! A sɛ́mmɛ̀ dɛumu.
N dɔ́ kɛ́ntũ nha tannɔ̀ nyɛ.
157 N dùɔ̀ntɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n fɛ́ũnko bɛ̀ í sɛ́nní
m mɛ nyí bùtínné a tié.
158 N yàmu bɛnìtìbɛ̀ fiiti mɛ̀ɛ̀ botí bɛtɔbɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ m pĩ nyisíɛ́.
Dɛ yɛmbɛ̀ í tũ nha kó ikuɔ́.
159 N Yiɛ̀ nKuyie n wɛ́ntɛ́ n dɔ́mu a tannɔ̀.
A sàmu n fòùkùnnɛ.
160 A náaɑ̀ntì kó dikũ̃nnì tu timɔ́mmɔnti nti.
A tannɔ̀ tu yɛmɔ́mmɔnyɛ nyɛ kɛ bo sɑ̃́ɑ̃̀.

161 Sikpàɑ̀tìbìí n fɛ́ũnko dɛtetìrɛ̀ ndɛ,
m bùɔ̀tì mɛ nduò a náaɑ̀ntì máà ndi.
162 A náaɑ̀ntì n duɔ̀ ndiwɛ̀ì ndi
kɛ̀ dì dɔnnɛ̀ wɛ̀ɛ̀ dokɛ́ kɛ ɛí o kpɛri ɔ̃ ndommɛ̀.
163 N yí dɔ́ siyáàbìsí, sì n dò nyisíɛ́ nyi.
N dɔ́ a kuɔ́ nyi.
164 Diyiɛ̀ dimáà miɛkɛ kucɛ mɛ̀yiekɛ̀ ndi,
nh ɔ̃ɔ̃ da sãntɛmɛ̀.
A tannɔ̀ tu yɛmɔ́mmɔnyɛ nyɛ.
165 Diwɛ̀ì diɛrì bo bɛ̀ɛ̀ dɔ́ a kó ikuɔ́ bɛ kpɛ́í nkɛ.
Mɛdítímmɛ̀ mamɛ̀ í bo bɛ kpɛ́í.
166 N Yiɛ̀ nKuyie n kɛ́mmú a bo n dɛɛtɛ́mɛ̀ mmɛ,
kɛ yɛ́ n dɔɔrimɛ̀ a tannɔ̀ yɛ̃mmɛ̀.
167 N tũmmu a tié nnɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀.
N yì dɔ́mu mɛdiɛ̀.
168 N tũmmu a tannɔ̀ nɛ̀ a tié.
N cɛ imɔu a ì wùɔ́mmu.

169 N Yiɛ̀ nKuyie nyóu kɛ̀ n dabɔ̀nnìi tuɔkoo a borɛ̀.
N duɔ́ mmɛciì kɛ́ndò nha tì bɛ́immɛ̀.
170 Yóu kɛ̀ m báammìi tuɔkoo a borɛ̀,
n dɛɛtɛ́ kɛ́ndò nha tì bɛ́immɛ̀.
171 A sãnni bɑ́á yɛ̀ n nùù miɛkɛ.
Kɛ yɛ́ a m bɛnkɛmɛ̀mu a kuɔ́.
172 M bɑ́á yóu m bo n diɛ̀mmɛ̀ a n dɔúnnɛ̀ dìì nùù
kɛ yɛ́ a tannɔ̀ yɛmɔu túmɛ̀ yɛ̀ɛ̀ sìɛ́ yɛ̀ nyɛ.
173 A nɔ̀ùtɛ̀ nni nteénnɛ̀.
Kɛ yɛ́ n tããtɛ́mɛ̀ a kó yɛtannɔ̀ nyɛ.
174 N Yiɛ̀ nKuyie, n yɑ́ámu a bo n dɛɛtɛ́mɛ̀,
n yɛ̀mmɛ̀ naatinɛ̀mu a kó ikuɔ́.
175 N dɔ́ nni nfòùmu kɛ da sãntí.
Yóu kàa tããtɛ́ tì nni ncúɔ́.

176 Nh ãtirɛmu kɛ dònnè fɛpièfè fèè feti.
N wammú mí nha kóo tɔ̃ntì,
kɛ yɛ̃́ n yí yɛ̃̀mmè a tannɔ̀.

120

Onìtì bè wàtí wè kó mubáammu

1 Bè ɔ̃ nkɔri Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kɛ dentì fèè yènfè.

N ta mɛyɛ̀ncaàrìmè kɛ kuɔ́nnè n Yiè nKuyie nku,
kè kù cɔuté n dabònnì.
2 N Yiè nKuyie nha n dɛɛtɛ́nè siyáàbìsí yembè.
Fũũ mbɛsoùmbè.

3 Díndi bèè ɔ̃ mpariku kɛ né soú.
Di dò mbè di yĩ̃mɛ?
Di dò mbè dí dɔɔ̀ ba?
4 Mɛpenyómmè bè sũ̃́té mè nè yɛhããkũɔ̃ nyèè cɔ̀ú mmuhãã́
dɛè yó ntú di kó tiyeti.
5 N kóò kémbo bɛkpákpàrìbè cuokè dè í n dɔɔ̀ mɛsàà,
n kóò kénhãnè bèè í yɛ́ Kuyie dè n cààrɛmu.
6 N karinè bèè í dɔ́ kunaatí kè dè màntɛmu.
7 Mí n dɔ́ kunaatí nku,
kè n né náá mbè nni nwantinè mudoò.

121

Ti Yiè nKuyie ntúmè Isidayɛɛribɛ kóo bàrì

1 Bè ɔ̃ nkɔri Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè kɛ dentì fèè yènfè.

M búɔ́ yɛtãrè bíékè nkɛ
mɛteèmmè yóó kɛ nyɛnní.

2 N Yiè nKuyie nkuù tu n kóo teèntì,
kunku kùù dɔɔ̀ kɛĩ̃nkè nè kɛtenkè.
3 Kuyie mbáá yóu díndi Isidayɛɛribɛ kè di naàcèii seitɛ,
wèè di baa munɔndɔmmú í ò pĩĩ.

4 Isidayɛɛribɛ kóo bàrì munɔndɔmmú í ò pĩĩ,
ò ɔ̃ɔ̃ í nyɛ̃̀ nkéduɔ́.
5 Ti Yiè nKuyie nkuù tu di kóo bàrì kɛ di díékɛ́ ku kó mɛdéè,
kù bomu di bakù youú.
6 Diyiè báá di kɔkénè kuyie mmɔ̀nnì,
yoo otãnkù kɛyènkè mànnì.
7 Ti Yiè nKuyie nyó ndi kãnkému mɛyɛi mɛmɔu.
Kù yó nkãnkému di fòmmu.
8 Kè di yɛtì, ti Yiè nKuyie nyó ndi bonèmu,
kè di kũntiní kù ndi bonè,
kétúótɛ́ yíe nnè di bo mbomɔ̀ɔ sáã̀.

122

Kunaatí mbonè Sedisadɛmmu

1 Dafiti yènfè bè ɔ̃ ndiè nfè kɛ kɔri Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè.

Kè bè ǹ nàkέ kɛ yĩ:
Ti kɔtɛ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè.
Dè ɔ̃ nni naatimu.
2 Sedisadɛmmu ti cómmú a bòrì ndi.
3 A maá kɛ wennimu kè kuduotí kperíkù da fitέ.
4 Iwuɔ ndɛ nkɔrìní,
ti Yiè nKuyie nkó iwuɔ,
kɛ déúkùnko ti Yiè nKuyie nkù bè nàkέ kɛ yɛ̃ mbè ndɔɔrimè.
5 Dafiti yaàbí kó yɛkpààtìkàrè bo fɔ̃ɔ̃ miɛkɛ,
bè dɛ nkarì kɛ bekù.
6 Ti móú tì Kuyie ntiì tu
kunaatí bo mbonèmè fɔ́ nSedisadɛmmu,
bèè da dó kè bè nkarì bàmmùù.
7 Kunaatí mbo Sedisadɛmmu miɛkɛ,
kè bè nkari sicɛ̃́ĩ kè tìmatì í bè kɔónnè.
8 N kɔbɛ nè n népobè kpέí nte,
kè n tú kunaatí mbo a miɛkɛ.
9 Ti Yiè nKuyie n tũ nkù kó tɛcĩ̀ètè tèè bo a miɛkɛ
tɛè kpέí n te kè n dó diwèì mbo a miɛkɛ.

123

Bè sènkèrì bè kuɔnnèmè Kuyie

1 Bè ɔ̃ nkɔri Kuyie ncĩ̀ètè kɛ dentì fèè yènfè.

M búó fɔ̃ɔ̃ bíékè,
fɔ́ nwèè kàri a kpààtìkàrì kɛĩ̃nkè.

2 Tidaatì ɔ̃ mbúɔ́ mèè botí ti yɛmbè,
kunitipodaakù ɔ̃ mbúɔ́ mèè botí ku yiè,
mɛè botí nku ti búɔ́mè ti Yiè nKuyie,
kunku ti tũ nkù,
kè kù bo ti kuɔ́ mmɛsémmè.

3 Tí kuɔ́ mmɛsémmè ti Yiè nKuyie!
Ti kuɔ́ mmɛsémmè!
Mɛsenkùmè mɛè ti bi.
4 Sipɔɔ yɛmbè kó mudaá nti bimu,
sifeí yɛmbè ti cɛ̀ ndiyuu ndi mɛdiè.

124

Isidayɛɛribɛ sãntímè Kuyie nkù bè dɛɛtémè

1 Dafiti yènfè bè ɔ̃ ndentì fè kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ètè.

Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè...
Isidayɛɛribɛ, nnáánnè ti kɛ tú:
2 Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè,
bɛnìtìbè do ìtέ dìì mònnì ti kpέí.
3 Bè na nti maankomu ti fòùbè,
bɛ miɛkɛ mè ndo ti cɔútέ mèè botí.
4 Mɛniɛ mmɛè na nti pɔ̃nténè,
ti na ndìu fɛnéwuonfɛ nfɛ.
5 Yɛnéfĩ̃nfĩ̃rè yɛè na nti dàtínné,
yɛnéfĩ̃nfĩ̃rè diɛyè yɛè na mpɛ̃ɛ̃tέ ti ĩ̃nkè.

6 Ti Yiɛ nKuyie nyètìrì ndɛu,
kunku kùù í yóu kɛ̀ bɛ̀ ti di.
7 Kuù te kɛ̀ ti na kɛ yentɛ́,
tɛnɔ̀tɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yentɛ́nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí ticùɔ̀tì,
kuù tɔ̃̀tɛ ticùɔ̀tì kɛ̀ ti na kɛ yentɛ́.
8 Ti kó mɛteèmmɛ̀ boní ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀ ndɛ,
kunku kùù dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩ̀nkɛ̀.

125

Kuyie mbonɛ̀mɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ĩ̀kú ku ĩ̀nkɛ̀

1 Bɛ̀ ɔ̃ ndentì fɛ̀ɛ̀ yɛ̀nfɛ̀ kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀.

Bɛ̀ɛ̀ ĩ̀kú Kuyie nyĩ̀nkɛ̀ bɛ̀ dònnɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ndi
dìì fìíkú kɛ í nampú,
dì fííkúmu sɑ̃́ɑ̀.
2 Yɛtãrɛ̀ fité mɛ̀ɛ̀ botí Sedisadɛmmu,
ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nfité ku nìtìbɛ̀ di mmɔ̀nnì nɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀o.
3 Okpàɑ̀tì yɛiwe bɑ́á kɑri bɛ̀ɛ̀ wetí bɛ tenkɛ̀ bìtì,
bɛ̀ɛ̀ wetí bɛ̀ yàà bo dɔkɛ mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù.

4 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔɔ̀ mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ wenni,
bɛ̀ɛ̀ yɛmmɛ̀ wenni.

5 Bɛ̀ɛ̀ tũ nyicɛ yɛiyi ti Yiɛ̀ nKuyie nhá bɛ̀ bɛ̀ti,
kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ bɛyɛibɛ.

Kɛ̀ kunɑɑtí mbonɛ̀ Isidayɛɛribɛ.

126

Wèè kɔ̃ti kɛ kɔnti diwɛ̀ì ɔ̃ nhò bomɛ̀ dididɛ̀ì mɔ̀nnì

1 Bɛ̀ ɔ̃ ndentì fɛ̀ɛ̀ yɛ̀nfɛ̀ kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀.

Ti Yiɛ̀ nKuyie nwɛ̃̀tɛ kɛ tɛ̃́ɲɛ́ní dìì mɔ̀nnì Siyɔ̃ɔ̃
bɛ̀ do pĩ́mmú bɛ̀,
dɛ̀ do ti dò ntidɔùntì nti.
2 Kɛ̀ mudɑɑ́ nti kuɔ kɛ̀ ti nyíútí,
kɛ̀ ibotí tɛì nɑ̀ɑ́ nkɛ tú:
Bɛ Yiɛ̀ nKuyie nkuù pĩ mmutɔ̃ndiɛmù bɛ kpɛ́í.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù pĩ mmutɔ̃ndiɛmù ti kpɛ́í,
kɛ̀ ti bo diwɛ̀ì miɛkɛ.

4 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhá wɛ̃tɛ kɛ́tɛ́̃nnɛ́ní bɛ̀ do pĩmmú bɛ̀,
mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ tɑ mɛ̀ɛ̀ botí kukó nkùù do kũũ.

5 Wèè buɔtì nɛ̀ tinɔnniɛti,
ò ɔ̃ ntì dɛ̀ì kɛ dièmmu nɛ̀ diwɛ̀ì.
6 Wèè kɔ̃ti kɛ bo buɔtí tidibotì kɛ kɔnti,
ò ɔ̃ɔ̃ nti dɛ̀ì kɛ́ntɔ kɛ̀ diwɛ̀ì dìì ò bo
kòò ìútí kɛ kũ̃nti.

127

Kuyie nkuù maà tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀

1 Sɑdomɔɔ kó fɛyɛ̀nfɛ̀, bɛ̀ ɔ̃ ndiè nfɛ̀ kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀.

Kè ti Yiè nKuyie nyí maá tɛcĩ̀ètè,
kè bèè tè maà bè ɔù dɛtetìrè ndɛ.
Kè ti Yiè nKuyie nyí baa dihɛì,
kè wèè dì bàa ò dì bàà dɛtetìrè ndɛ.
2 Di bo na kɛ níí pikɛ entɛ mɛcãã nkékɔ̃té,
kɛ báá cãrikɛ kékonní,
kɛ níí kắté di tĩ̃ĩ nkɛ na képété kédi,
Kuyie nkuu mɛ nduɔ nkù dó wè o dóù ndi.

3 Ibí tú mɛsàà mmɛ ti Yiè nKuyie nhɔ̃ɔ̃ dɔɔmè tɛcĩ̀ètè,
ibí tú mucɔ́ntimu mmu ti Yiè nKuyie ndi duɔ mmù.
4 Ipie nhɔ̃ ndommè okpàrìnuɔnti nɔu miɛkɛ,
onìtì pɛitɛ ìì bí o dacɛ̃ntì mɔ̀nnì ì ɔ̃ mmɛ nhò dò.
5 Dè nnaati onìtì wèè píɛ nyipie nho doò,
dɛ yiè nhò bo bootɛnè dìì mɔ̀nnì o dootitɔbè dihɛì kó dibòrì nùù
dè bá ò di.

128

Bèè wetí bè yóó yà mèè sàà

1 Bè ɔ̃ ndentì fèè yènfè kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ètè.

Dè nnaati onìtì wèè dé Kuyie,
wèè tũ nku kó kucɛ.
2 Dɛ yiè nyó nyommu o ɔùtì kó mucɔ́ntimu,
ò tu diwèì yiè nwe,
o kpɛrɛ dɛmɔu yó nyíémmu.
3 Dɛ yiè mpokù bo mpεí,
fínyĩ̀ tie mùù pεí mɛsàà mmu kɔ̃mɛ,
o bí níí bo nhò murí odìfíè tie nkɔ̃mɛ,
ò yo ndè.
4 Onìtì wèè dé ti Yiè nKuyie,
kù ɔ̃ɔ̃ ò dɔ̀ɔ mɛsàà mmɛè botí.

5 Kuyie nhá mboní a cĩ̀ètè,
Siyɔ̃ɔ̃ tãrì kóò dɔ̀ɔ mɛsàà,
kòò yà Sedisadɛmmu yóó yà mèè sàà
o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
6 Kòò yà o yaàbí.

Kunaatí mbonè Isidayɛɛribɛ.

129

Bɛyɛibɛ càkɛmu kè dè dɛu

1 Bè ɔ̃ ndentì fèè yènfè kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ètè.

N dootitɔbè n do kɛ n domu mudoò nè m bɛmmè.
Isidayɛɛribɛ nnáánnè ti.
2 Bè n do kɛ n domu mudoò nè m bɛmmè,
bè mɛ nyí n na.
3 Kɛ dirí kɛ dirí n yĩ̃nkè,
kè dè dò mbè dεí kupaku ipɛ̃ nhokùì.
4 Ti Yiè nKuyie nwetímu,

kuù tɔ̃tɛ bɛyɛibɛ kó iwɛ̃ĩ ii do m boú.

5 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà í dɔ́ Siyɔ̃ɔ̃ ɛì,
ifɛi bɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛ̀ɛ bútínné kécokɛ́.
6 Bɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ timútì tìì ɔ̃ɔ̃ yɛ̀nní tìnti kudànkù ĩnkɛ̀,
bɛ̀ ɔ̃ nkpaá kɛ í uutɛ́ tì kɛ̀ tì kpeío.
7 Tì mɛ mbáá píɛ nwɛ̀ɛ̀ tì uutɛ́ o nɔ̀ùtɛ̀,
tì mɛ mbáá tuɔkɛ ò bo tì boúmɛ̀ dibou.
8 Bɛcɛpɛ̃̀mbɛ̀ báá mɔɔ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà ndi kpɛ́í.

Bɛ̀ báá yĩ:
Ti tú ti Yiɛ̀ nKuyie ndi dɔɔ̀ mɛsàà.

130

Mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ kó fɛyɛ̀nfɛ̀

1 Bɛ̀ ɔ̃ ndentì fɛ̀ɛ̀ yɛ̀nfɛ̀ kɛ kɔri Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀.

Mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mɛɛ̀ m bi,
kɛ̀ n da yu fɔ̃́ n Yiɛ̀ nKuyie.
2 N Yiɛ̀ nKuyie, keè n tammɛ̀,
bíinní a toò kékeè ibáammìi n da báá nyì.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkàa tu a bo wéntɛ́ ti yɛi,
we mbo nkpaá bo?
4 A mɛ ntu mɛcĩɛ̃́mmɛ̀ yiɛ̀ nwe,
kɛ dò nti nda dé.

5 M buɔ́ n Yiɛ̀ nKuyie nku,
n kémmú kù yó n nákɛ́ tì nti.
6 N wɛ̃nnì yàá nYiɛ̀ nKuyie
kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému ohɛikɛ̀mbàrì ɔ̃ nyáámmɛ̀ dikũnweńnì.
Dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému ohɛibàrì yàámmɛ̀ dɛ̀ bo wentémɛ̀.

7 Isidayɛɛribɛ, mbúɔ́nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ yɛ̃́ mɛsàà mbomɛ̀ kuù borɛ̀,
mɛdɛɛtímɛ̀ mɛbotí mɛbotí bo kuù borɛ̀.
8 Kuù yóó dɛɛté Isidayɛɛribɛ bɛ yɛi mmɛmɔu miɛkɛ.

131

Wɛ̀ɛ̀ dɛ̀ntɛ̀ ò kɛ́kùnnɛmɛ̀ omáà dɛbirɛ kɔ̃mɛ

1 Dafiti yɛ̀nfɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ ndentì fɛ̀ kɛ kɔri Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie, n yí mɔkɛ tɛfentɛ̀,
n yí tú tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀,
n yí bɛtì dɛdiɛrɛ̀,
n yí wanti dɛ̀ɛ̀ m pɛ̃ɛ̃té.
2 N dò mbéu nwe, kɛ dò nsó,
dɛbirɛ dɛ̀ɛ̀ yãã́ nkɛ sannɛ̀ dɛ̀ ɔ̃ ndɔ̀mmɛ̀ dɛ yɔ̃ kpèrɛ̀ ĩnkɛ̀,
n yɛ̀mmɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ dɛbirɛ kɔ̃mɛ dɔ̀mmɛ̀ mmɛ.

3 Isidayɛɛribɛ, nyĩkúnɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie nyĩ̃nkɛ̀,
kétúótɛ́ di mmɔ̀nnì nɛ̀ sãã̀o.

132

Ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè bomè Siyõõ Dafiti ɛì

1 Bè õ ndentì fèè yènfè kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ètè.

N Yiè nKuyie ndentɛní Dafiti kpéí,
a báá yɛ̀ ntihɔ̀ùtì ò ɔ̀u tì.

2 Kuyie nSakɔbu do tũ nkù kpeńnìmu,
Dafiti do kù dɔúnnèmu dinùù,
képarìkè kéyú ku yètìrì kɛ dɔ̀:
3 M báá ta n cĩ̀ètè miɛkɛ bìtì,
m báá duɔ́ n dɔ́ù ĩ̃nkè kéomǹpè.
4 M báá yie nkè n nuɔ nhũ̃ũ̃,
m báá yie nkè munɔndɔmmú m pĩ.
5 Kè n yí pètɛ́ n Yiè nKuyie ndikàrì,
kè n yí pètɛ́ tɛcĩ̀ètè,
Kuyie nkùù kpeńnì,
Sakɔbu do tũ nkù kpéí.

6 Ti do kèèmu Kuyie ntaummè tɔu bomè Efadata,
kè ti di yà Yaari kó dɛpaa mmiɛkɛ.
7 Ti tannè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè
kénínkú késĩ̃nnɔ́ɔ ku ììkè.
8 Ti Yiè nKuyie nkɔtɛní
a cĩ̀ètè nè a taummè tɔu a wɛ̃rímú borè,
kékɔtɛní a cĩ̀ètè kéomǹpè.
9 A kuɔ́ nìùbè ndaati a kó timɔ́mmɔnti,
bèè wetí kè bè nyãnkunè diwèì.
10 Nè a kóo tõntì Dafiti a dɔ́ wè kpéí,
a báá dootóo a tããtɛ́ wè.
11 Ti Yiè nKuyie ndɔúnnè dìì nùù Dafiti,
di í yóó dɛitɛ,
dì bomu nsɑ́ɑ̃́, dìì tu:
A bí a pɛitɛ́ ì miɛkɛ i kóò mɔù
weè yóó kari a kpààtìkàrì.
12 Kè nsà kàa bí pĩ mmɛtaummè m bè dɔ̀ɔnèmè,
kɛ tũ n kuɔ́ m bè duɔ́ nyì,
bɛkpààtìbè yó nyièní bɛè miɛkɛ,
bɛmbɛ nè bɛ yaàbío sɑ́ɑ̃́ kénkarì a kpààtìkàrì.

13 Ti Yiè nKuyie nkuù tããtɛ́ Siyõõ,
kuù dɔ́ kédɔɔ̀ ku cĩ̀ètè.
14 Ku kó diomǹpùrì ndi,
ku kó diãrì ndi,
kuù dɔ́ ké ndè bo.
15 Kù yóó dɔɔ̀mu Siyõõ ɛì kɔbɛ mɛsàà
kè bè mmɔkɛ tidiitì mɛdiè,
kù yóó duɔ́mmu o kó bɛcĩ̀rìbè mudiì bè dɔ́ mè.
16 Ikuɔ́ nìùbè bo ntú bèè tɔu mɛdɛɛtímè kó tináanàtì,
bèè wetí kè bè nyãnkunè diwèì.
17 Kù yóó yíému okpààtì Dafiti muwɛ̃rímú,

kù bo ò duɔ nwèè yóó sɔɔté o kpàtì wenwe kù tããtɛ́ wè.
18 O dootitɔbè kù bo bè dií nyifɛi,
kè wenwe kó dipìì* mmìèti o tĩnnì.

133

Mɛwɛ̃nnímè sààmè

1 Dafiti yènfè bè ɔ̃ɔ̃ ndentì fè kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ètè.

Dè wennimu, kɛ naati Kuyie nkɔbɛ bo nwɛ̃mmè kɛ bo.
2 Dè dò mbè ɔ̃ɔ̃ cóú mmèmmɛ ikuɔ́ kó mɛkùɔ̀ nyikuɔ́ nìùtì yuu,
kè mèɛ ɔri o dɛènfè,
ikuɔ́ nìùtì Anɔɔ dɛènfè,
kéɔri o yaàbòrì mànkɛ.
3 Kɛ dò nhƐdimɔɔ tãrì ɔ̃ɔ̃ mantèmè,
képɔ̃ntɛ́ kécútɛ́nní Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ĩnkè
dɛè borè ndɛ Kuyie nduɔ́mmè ku kó mɛsàà nku kɔbɛ nè mufòmmu sɑ̃̃ã̀.

134

Kuyie ntɔ̃mbè nsãntínè Kuyie

1 Bè do ɔ̃ ndentì fèè yènfè kɛ kɔri Kuyie ncĩ̀ètè.

Díndi Kuyie ntɔ̃mbè dimɔu sãntɛnè ku,
díndi bèè bo ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè
kɛ pĩ nku tɔ̃mmú kɛyènkè.

2 Youtɛnè di nɔu Kuyie ncĩ̀ètè bíékè késãntɛ ti Yiè nKuyie.

3 Ti Yiè nKuyie nní mboní Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ké di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà,
kunku kùù dɔ̀ɔ̀ kɛĩnkè nè kɛtenkè.

135

Disãnni kó fɛyènfè

1 Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

Déúkùnnɛ ku yètìrì.
Díndi ti Yiè nKuyie ntɔ̃mbè, nsãntínè ku.
2 Díndi bèè bo ku cĩ̀ètè miɛkɛ nè díndi bèè bo tɛ dàntì.
3 Nsãntínè ti Yiè nKuyie nkɛ yɛ́ kù wennimè,
déúkùnnɛ ku yètìrì kɛ yɛ́ kù ti dɔ́nèmè mɛsàà.
4 Kɛ yɛ́ kuù tããtémè Sakɔbu yaàbí,
bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ kè bè tu ku kɔbɛ.

5 N yɛ́mu ti Yiè nKuyie ndɛumè,
ti Yiè nKuyie nkpeńnìnèmu yɛbɔkè yɛmɔu.
6 Ti Yiè nKuyie ndɔ́ kédɔɔ dè,
kù dè dɔ̀ɔrimu kɛĩnkè miɛkɛ nè kɛtenkè ĩnkè,
dàméèrì miɛkɛ nè dɛcũmpurɛ dɛmɔu miɛkoo.
7 Kuù ɔ̃ɔ̃ íinní yɛwɛtè itemmànkɛ,
kuù ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkè fɛtaafèɛ kperi kémmíí kɛ niù,

* **132:18** fr 132:18 ***dipìì***: Dɛ kó dipìì bè nàá ndìì kpéí diɛ, ikuɔ́ nìùtì weè do ɔ̃ ndì òké, yoo okpààtì, yoo okótì wèè ni Kuyie nkuɔ́.

kuù õõ kpetɛ́ kuyaakù.

8 Kuù do kùɔ Esibiti kɔbɛ bèè tu Mpo nɛ̀ iwũõ ketiyì.
9 Kɛ̀ kù dɔɔ mɛbɛnkùmɛ̀ nɛ̀ tidiɛtì Esibiti ɛì miɛkɛ,
kɛ bo bɛnkɛ Esibiti kóo kpààtì nɛ̀ o tõmbɛ̀,
10 kuù potɛ́ yɛbotɛ̀ pɛ́u,
kuù kùɔ bɛkpààtìbɛ̀ kperíbɛ̀.
11 Siyõõ Amɔriibɛ kpààtì, nɛ̀ Ɔku Basãã tenkɛ̀ kóo kpààtì
nɛ̀ Kannahãã kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu.
12 Kɛ duó nkɛ̀ ku nìtìbèɛ tiekɛ bɛ tenkɛ̀,
kɛ́ nkɛ̀ te bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.

13 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì feímu sɑ̃́ɑ̃̀,
ti báá yɛ̀ nha kpɛ́í nɛ̀ ti yaàbío.
14 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó kónnɛ́mú ku nìtìbɛ̀,
kù yóó kuɔ́mmu ku nìtìbɛ̀ mɛsɛ́mmɛ̀.
15 Yɛbotɛ̀ kó yɛbɔkɛ̀ tu timátì pɛ́ítì nɛ̀ mɛsɔɔ,
bɛnìtìbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ndɛ nɛ̀ bɛ nɔu.
16 Yɛ̀ màkɛmu yɛnɔ̀ yɛ̀ mɛ nyí nɔ nkɛ náá,
kɛ mɔkɛ inuɔ nyɛ̀ mɛ nyí wúó.
17 Yɛ̀ màkɛmu yɛto, yɛ̀ mɛ nyí yo,
yɛ̀ í mɔkɛ muwemmu.
18 Bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ kó yɛbɔkɛ̀ bɛɛ yɛ̀ naánnɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yɛ̀ duó mbɛmáà bɛɛ yɛ̀ naánnɛ̀.

19 Díndi Isidayɛɛribɛ sãntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
Díndi ikuó nìùbɛ̀ Anɔɔ kó kuwuɔ nkɔbɛ, ńsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
20 Díndi Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ, nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
Díndi bɛ̀ɛ̀ dé ti Yiɛ̀ nKuyie, nsãntínɛ̀ ku.
21 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù bo Siyõõ, kunku kùù ã Sedisadɛmmu.

Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!

136

Disãnni kó fɛyɛ̀nfɛ̀

1 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, kù nìtimu,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
2 Nsãntínɛ̀ Kuyie nkù kpénnìnɛ̀mu yɛbɔkɛ̀ yɛmɔu,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
3 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bakɛ́ dɛmɔu,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.

4 Kuù máà dɔ̀ɔri tidiɛtì,
kù sàà nyí mɔkɛ kumànku.
5 Kuù dɔ̀ɔ̀ kɛ̃nkɛ̀ nɛ̀ ku kó mɛciì,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
6 Kuù pitɛ́ kɛtenkɛ̀ mɛniɛ nyĩnkɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
7 Kuù dɔ̀ɔ̀ diyiè nɛ̀ otɑ̃̀nkù nɛ̀ siwɑ̃̀ã.
Ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
8 Kuù dɔ̀ɔ̀ diyiè kɛ̀ dì bo mmí kuyie,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.

9 Kuù dɔ̀ɔ̀ otɛ̃̀nkù nɛ̀ siwɛ̃̀ã kɛ̀ dɛ̀ bo mmí kɛyɛ̀nkɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.

10 Kunku kùù kùɔ Esibiti tenkɛ̀ kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ tu Mpo,
kù sàà nyí mɔkɛ kumànku.
11 Kɛ dɛ̀nnɛ Isidɑyɛɛribɛ Esibiti ɛì kɔbɛ cuokɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
12 Nɛ̀ ku wɛ̃rímú diɛmù mmu kù bɛ̀ dɛ̀nnɛmɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
13 Kuù do totɛ́ tipɛ̀ntì kóo dàméɛ̀rì mɛ̀dɛ́mɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
14 Kɛ duó nkɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ nà o miɛkɛ kɛ sɛ̀ńtɛ́,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
15 Kuù dìu Esibiti kóo kpààtì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ tipɛ̀ntì kóo dàméɛ̀rì,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
16 Kuù do ni ku nìtìbɛ̀ bɛ̀ kɛ̀rí dɛ̀ dikpáà miɛkɛ,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
17 Kuù do kɔùtì bɛkpààtìbɛ̀ diɛbɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
18 Kuù do kùɔ bɛkpààtìkperíbɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
19 Amɔriibɛ kpààtì Siyɔ̃ɔ̃,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
20 Bɑsãã tenkɛ̀ kóo kpààtì Ɔku,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
21 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tiekɛ bɛ tenkɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
22 Ku kó bɛtɔ̃mbɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ bɛɛ̀ do tiekɛ bɛ tenkɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.

23 Ti bo dìì mɔ̀nnì mɛsémmɛ̀ miɛkɛ kù í yĩɛ̃̀ nti kpɛ́í.
Ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
24 Kuù ti dɛɛtɛ́nɛ̀ ti dùɔ̀ntɔbɛ̀,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
25 Kuù duɔ nfɛnitiyɑnfɛ̀ fɛmɔu mudiì,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.
26 Nsɑ̃ntínɛ̀ Kuyie nkù bɑkému dɛmɔu,
ku sàà nyí mɔkɛ kumànku.

137

Bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidɑɑtì bɛ̀ diè nfɛ̀ɛ̀ yɛ̀nfɛ
1 Ti do kɑri Bɑbidɔnni kó kukó nnùù ndi,
ti do dɛ nkɑri kédentɛní Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kpéí kɛ́nkuɔ̀.
2 Ti do nùńné núnné ti kó tikùtìdùùtì kukó nkó titieti nti.
3 Bɛ̀ɛ̀ ti pĩḿmúní bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ ti fɛ̃ũnko bɛ̀ dɛ nti békú kɛ tú
ti bɛ̀ dɛ̀ntɛ̀ diwɛ̀ì kó fɛyɛ̀nfɛ̀,
Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kó fɛyɛ̀nfɛ̀.
4 Ti né bo yĩmɛ kédentɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó fɛyɛ̀nfɛ̀ bɛtɔbɛ̀ ciɛ.
5 Sedisɑdɛmmu kɛ̀ n dɑ yɛ̃̀,
n nɔ̀ùtɛ̀ youtɛɛ fãũ.
6 N nɔ́ndɛnfɛ̀ɛ dɑri, kɛ̀ nsà kɛ̀ n dɑ yɛ̃̀.

Fèɛ dari kè nsà kè dè í n naatinè fɔ́ nSedisadɛmmu kɛ pɛ̃ɛ̃té dɛsɔnnɛ dɛmɔu.

7 N Yiè nKuyie nha báá yɛ̀ nhEdɔmmu èì kɔbɛ do dɔ̀ɔ̀ dè,
bè pɔntɛ dìì yiè Sedisadɛmmu bè do pĩɛ̃kù kɛ tú:
Pɔntɛnè we kédéíté páíí nè dipũũo.
8 Bèè yóó pɔntɛ Babidɔnni èì kɔbɛ, kunaatí mbè bonè.
Bɛè yóó di fɔ́ɔ mmɛyɛi ndì ti dɔ̀ɔ̀ mè.
9 Dè nnaati bèè bo pĩmmú Babidɔnni èì kó ibíbénní
kɛ ì fɛ̀ũté fɛ́ũté dipèrì ĩnkè!

138

Disãnni kó fɛyènfè

1 Bè dièmmè Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie n da déúkùnkomu nè n yèmmè mɛmɔu,
n yó ndièmmu kɛ da sãntí a tɔ̃rè ìikè.
2 N nínkúmu a cɛ̃sààtè kɛ déúkùnko a yètìrì,
a sà mèè kpéí nè a túmè timɔ́mmɔnti yiè,
kɛ yɛ́ a ti dɔúnnè dìì nùù pɛ̃ɛ̃témè ti yèmmè do dò nhá bo ti dɔɔ̀mè.
3 N da yu dìì yiè kàa yiemmu,
kɛ yáúkùnnɛ n kɔ̀ntì kɛ n kpénkùnnɛ.

4 N Yiè nKuyie, yɛbotè yɛmɔu kó bɛkpààtìbè yó ndéúkùnko fɔ́ nwe,
bè bo keè dìì mɔ̀nnì a nùù.
5 Bè yó ndièmmu ti Yiè nKuyie mpĩ mùù tɔ̃mmú,
kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkpetì dɛumèmu.
6 Ti Yiè nKuyie mborè í tɔ́ké,
kè kù wùónní bɛsĩntíbè,
kù wùómmu sipɔɔ yɛmbè bá kè bè borè.

7 Bá kè m bo mbo mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ,
fɔ́ɔ̃ yó nkãnké n fòmmu,
kè n dootitɔbè miɛkɛ n yènní,
fɔ́ɔ̃ yóó bè còńné ké n dɛɛté nè a wɛ̃rímú.
8 N Yiè nKuyie nyóó pũɔ̃mmu kù keté mùù tɔ̃mmú,
n Yiè nKuyie nha sàà mbomu sɑ́ɑ̃,
báá kũnné a tɔ̃mmú.

139

N Yiè nKuyie nha yɛ́mu n kpɛti timɔu

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie nha n wúómu kɛ n yɛ́.
2 Kè n kàri a yɛ́mu, kè ǹ yìté a yɛ́mu,
n yɛntotí ɔ̃ nkpaá díɛtirì kàa ì yɛ́mu.
3 Kè m bo kupɔ̀ɔ̀kù a yɛ́mu, kè n duɔ́ a yɛ́mu,
a í biinnìnè n kó kucɛ makù.
4 Tináaǹtì ɔ̃ɔ̃ í nyènní n nùù,
n Yiè nKuyie nkàa pɑ̀nkɛ ti yɛ́mu timɔu.
5 A bomu n fɔ̃nkúò, kɛ bo n yìikè,

kè m bo ɑ nɔ̀ùtè miɛkɛ.
6 A n yɛ́ kè dè tontému,
m báá nɑ kébɑnté ɑ n yɛ́ kè dè màmè,
dè pɛ̃ɛ̃tému n cìì.

7 M bo kɔtɛ kɛ kɛ dɑ déténè?
M bo cokɛ́ kécuó nkɛ kàɑ í nni nyà?
8 Kè n dèkɛ kɛ̃́nkè ɑ kè bomu,
kè n tɑ kudɔnkù ɑ kè bomu.

9 Bá kè m pùu kɛ kɔ̀tɛ diyiè yìèní kè,
bá kè n sèńté dàméèrì yáà ɑ kè bomu.
10 A nɔ̀ùtè tɛè bɑɑ yó nni nni,
kàɑ nɔ̀ùtè youtɛ m pĩ.
11 Kè n yĩ di mmɔ̀nnì dibiìnnì né ǹ dàtínnému
dibiìnnì dìì n fité dìi nɑánko kuwenniku.
12 A borè dibiìnnì í tú dibiìnnì,
ɑ borè kɛyènkè dò nkuyie nku,
ɑ borè dibiìnnì nè kuwenniku dɛmáà ndi.

13 Fɔ̃̀ɔ̃̀ n dɔ̀ɔ̀,
fɔ̃̀ɔ̃̀ m pìítɛ́ n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ.
14 N dɑ sɑ̃ntímu, ɑ n dɔ̀ɔ̀ kè m mènkɛ wennimu mɛdiè,
ɑ tɔ̃mmú dɛumu kè n tì yɛ́ mɛsàà.
15 N kũɔ̃̀ do í dɑ biìnninè,
ɑ do n dɔɔri dìì mɔ̀nnì disɔ̀rì,
ɑ do m pìítɛ́ dìì mɔ̀nnì n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ.
16 N do ketírí n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ, kàɑ n wùómu,
kɛ wɑ̃̀ri ɑ pátíri miɛkɛ yɛwe ɑ n duɔ́ nyè,
bá dìmɑrì mu nyí ketɛ́.

17 Kuyie nhɑ yɛntotí í dò n yì nìntɛ,
ì mènkɛ dɛumu.
18 Kè n tú m bo ì kàɑ m báá deè,
ì sũnèmu mubirímú,
bá dìì yiè nh ɔ̃ɔ̃ entɛní kɛ nsɔ́ m bonè fɔ̃́ nwe.

19 Áú Kuyie! Kàɑ bo yie nhá kuɔ bɛyɛibɛ,
kè dè bo yie nhɑ détinnɛ bɛnitikɔ̀ùbè.
20 Bè yu ɑ yètìrì nè siyáàbìsí nsi,
bè tɔ ɑ yètìrì dɛtetìrè ndɛ bɛmbɛ ɑ dùɔ̀ntɔbè.
21 Ti Yiè nKuyie mbɛ̀è dɑ níí, n yí bè dɔ́,
bɛ̀è í dɔ́ ɑ kpɛti bè n dò nyisíɛ́ nyi.
22 M mènkɛ bè nìímmu timɔ́mmɔnti,
bè tu n dootitɔbè mbɛ.

23 Kuyie! Á n wéntɛ́ nè n yèmmè miɛkoo,
á n yáákɛ́ kéyɑ n yɛntotí dòmmè.
24 N wéntɛ́ mɛsàà kè m bá ntũ nkucɛ yɛiku mɑkù,
kàɑ n niitɛ́ kucɛ kùù í ceeri ku miɛkɛ.

140

Dɑfiti túmè Kuyie nhò dɛɛtɛ́nè bɛyɛibɛ

1 Bɛdèmbɛ́ kóo kótì dièmmɛ̀ Dafiti yɛ̀nfɛ̀.

2 N Yiɛ̀ nKuyie nhá n dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛyɛibɛ,
á nni nkãnkɛ́ bɛnitiyonkubɛ.
3 Bɛ̀ ɔ̃ ntoti bɛ yɛ̀mmɛ̀ kɛ bo dɔ̀ mɛyɛi mmɛ,
yɛwe yɛmɔu bɛ̀ dàńnì yɛkpàrɛ̀ nyɛ.
4 Bɛ̀ pɛ̀rímú bɛ nɔ́ndiɛ́ nyi iwààkɛ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ bɛ náaǹtì dò mmɛwaàdɔ̀mmɛ̀.
5 N Yiɛ̀ nKuyie nhá nni nkãnkɛ́ bɛnitiyɛibɛ,
á nni mbaa bɛnitiyonkubɛ,
bɛ̀ɛ̀ wanti kɛ́kotɛ n tààkɛ.
6 Sipɔɔ yɛmbɛ̀ n díí kufãku nku,
bɛ̀ piiti iwɛ̃ĩ nyi n kó kucɛ,
bɛ̀ dɔú nticùɔ̀tì nti n kérí kùù cɛ,
bɛ̀ n dìí timátì nti.

7 N Yiɛ̀ nKuyie n da nàkɛ́mu kɛ tú
fɔ̃ɔ̃ tu Kuyie n tũ nkù,
n Yiɛ̀ nKuyie nkéntɛ́ m báammìi.
8 N Yiɛ̀ nKuyie nha kpeńnìmu, kɛ n dɛɛrí,
fɔ̃ɔ̃ ɔ̃ nkãnkɛ́ n yuu mudoò miɛkɛ.
9 N Yiɛ̀ nKuyie nha báá yie kòo nitiyonkuwe wanti kɛ bo dɔɔ̀ tìi dɔɔ̀,
báá yóu kòò n dííntɛ kɛ bo dɔɔ̀ tìi dɔɔ̀,
a báá yóu kòò n sée nfɛnɔ̀nfɛ̀.

10 Yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n cɛ̃ɛ̃tɛ, kɛ̀ bɛ yɛi ndo bɛ yɔ ĩnkɛ̀.
11 Cóú mbɛ yɔ yɛhããkũɔ̃, yeetoo bɛ muhãã́ mmiɛkɛ,
tannɛ́ bɛ kudúókù kɛ̀ bɛ̀ tɛ́̃nkɛ báá yènní.
12 Iwátìi yɛmbɛ̀ báá naá mbèmabɛ̀ dihɛì miɛkɛ,
mɛyɛi mmɛɛ̀ yó mbɛtì bɛnitiyonkubɛ kɛ bɛ̀ fɛ̃mmú.

13 N yɛ́̃mu kɛ do nti Yiɛ̀ nKuyie nyóó kónnɛ́ bɛsénnìbɛ̀ bɛ̀ naati dìì mɔ̀nnì,
kéduɔ́ bɛcĩ̃rìbɛ̀ bɛ̀ dò nkɛ́nte dɛ̀.
14 Bɛ̀ɛ̀ wetí bɛ̀ yó ndéúkùnkomu a yètìrì,
bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ sìɛ́ kɛ̀ bɛ̀ nda bonɛ̀.

141

N Yiɛ̀ nKuyie m píe mbɛyɛibɛ

1 Dafiti kó fɛyɛ̀nfɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie n da yumu, cãrikɛní kɛ́ n teennɛ̀,
kéntɛ́ kɛ́keè n da kuɔ̀nnɛ̀mɛ̀.
2 Yóu kɛ̀ m báammuu tuɔkoo a borɛ̀,
kéndò ntihúúntì fɔ̃ɔ̃ti,
cɔutɛ́ m báammìi kɛ̀ ì ndò nkuyuoku kó dipãnnì.

3 N Yiɛ̀ nKuyie nhá ndò n nùù kóo bàrì,
mbaa n nùù dibòrì kɔ̃mɛ.
4 Báá yóu kɛ̀ n duɔ́ n yèmmɛ̀ dɛyɛirɛ,
báá yóu kɛ̀ n tũnnɛ bɛnitiyonkubɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀,
kédɔɔ̀ mɛyɛi, báá yóu kɛ̀ n di bɛ kó tibandiitì.
5 Wèè wetí kòò bo m potɛ́ ò n dómu,
kɛ̀ Kuyie nkóo nìtì n tiè ndɛ̀ dò nhò yóɔ̀rì tùdààrí nwe n yuu,

m báá ò yetɛnɛ̀ n yuu,
m báá yóu m bo m báámmɛ̀ Kuyie nkɛ tú kùu cónné bɛyɛibɛ yɛi.

6 Bɛ̀ bo ntemmùní dìì mɔ̀nnì bɛ kó bɛbaatíbɛ̀ yɛtā́rɛ̀ ĩnkɛ̀,
bɛ̀ bo banté a náaǹtì do naatimɛ̀.
7 Bɛ̀ ɔ̃ nduɔ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ yaúmɛ̀,
kudɔnkù yóó mɛ nhaatɛ,
kɛ̀ bɛ kũ̃ɔ̃ yèè yaá yaá kɛ̀ yèɛ taá kudɔnkù.

8 N Yiɛ̀ nKuyie m búɔ́ fɔ̃́ nwe,
n sɔri fɔ̃̃ɔ̃ borɛ̀ a báá yóu kɛ̀ n kú.
9 A nni nkãnké bɛ̀ n dii tìì cùɔ̀tì,
n détinnɛ mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀ kó yɛdíîntā́rɛ̀.

10 Yóu kɛ̀ bɛyɛibɛɛ duó bɛ̀ dii tìì cùɔ̀tì miɛkɛ
kɛ̀ mí n yenté.

142

Wèè kuɔ̀nnɛ̀ mɛsémmɛ̀ kɛ yu Kuyie

1 Dafiti dèntɛ̀ fɛ̀ɛ̀ yènfɛ̀ ò bo dìì mɔ̀nnì kutãdènkù miɛkɛ.

2 N kuɔ̀mmu kɛ yu n Yiɛ̀ nKuyie,
n kù kuɔ̀nnɛ̀mu kɛ kù sɛ̀ɛ́tí.
3 N kù sàútínɛ̀mu
kɛ kù nàá n yɛǹcaàrìmɛ̀.
4 N wɛ̃rímú ɔ̃ nkɛ̀ mù dèè, fɔ̃̃ɔ̃ ɔ̃ n yɛ́ kucɛ n yóó tũnnɛ kù,
bɛ̀ n dii ticùɔ̀tì nti kucɛ n kérí kùù miɛkɛ.
5 Wénté m bakù youú bíékɛ̀ kéyà,
òmɔù í dakɛ n kpéí,
n tɛ́nkɛ í mɔkɛ m bo sɔri dɛ̀,
òmɔù í bɔti n fòmmu kpɛti.

6 N Yiɛ̀ nKuyie n kuɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwe,
kɛ̀ n tú fɔ̃̃ɔ̃ tu n kó disɔ̀rì,
n kpɛrɛ dɛmɔu tú fɔ̃́ nwe kɛtenkɛ̀ kiɛ̀ nyĩnkɛ̀.
7 Kéntɛ́ kɛ́keè n dabɔ̀nnì,
n di mɛsémmɛ̀ mmɛ, n dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n fɛ̃́ũnko,
bɛ̀ kpénnìmu kɛ m pɛ̃̃tɛ́.
8 Á n dennɛ dikpetíntou miɛkɛ,
kɛ̀ nní ndɛ́úkùnko a yètìrì,
bɛ̀ɛ̀ wetí bɛ̀ yó nh ɔnnému,
bɛ̀ bo yà dìì mɔ̀nnì mɛsàà nha n dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.

143

Osénnìwè kuɔ̀nnɛ̀mɛ̀ Kuyie

1 Dafiti yènfɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie nkéntɛ́ m báammìi,
a tú timɔ́mmɔnti yiɛ̀ nwe,
kɛ dɔɔri a béi ntì,
kéntɛ́ kɛ́keè n sáútìi,

cɔutɛ́ m báammìi.
2 Báá bekɛ́nɛ̀ mí nhá kóo tɔ̃ntì,
kɛ yɛ́ òmɔù í bomɛ̀ wèè bo yĩ ò í mɔkɛ mɛyetímɛ̀.

3 N dootitɔù weè m bɛ̀ti,
ò m bɔmmu kɛ naù,
ò n tannɛ́ dibiìnnì miɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ n sɑ̃ɑ̃ténɛ̀ bɛ̀ɛ̀ duɔ́ kudɔnkù nɛ̀ dimɔ̀nnì.
4 Dɛ̀ m bimu n tɛ̃́nkɛ í nɔ nkɛ nampú.
5 N kpaá kɛ yɛ́mu yɛwe yɛ̀ɛ̀ pɛ̃ɛ̃té yɛ kpɛ́í,
n kpaá siɛmmumu mutɔ̃mmú a do dɔɔri mù ĩnkɛ̀,
kɛ totí n yɛmmɛ̀ a dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ ĩnkɛ̀.
6 N yuo n nɔu nsi kɛ da báá,
n dɔnnɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ dóntɛ́ kɛnkɛ mɛniɛ.

7 N Yiɛ̀ nKuyie ncɑ̃rikɛ kɛ́cɔutɛ́ m báammìi,
dɛ̀ m bimu a báá m bútínnɛ́,
kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ m bo naánnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ duɔ́ kudɔnkù.
8 Bá dìì kũnweńnì a n nákɛ́ a kó mɛsàà,
kɛ yɛ́ n yĩkúmɛ̀ fɔ̃ɔ̃̀ ĩnkɛ̀,
m bɛnkɛ kucɛ n do nkɛ́tũnnɛ kù,
n duɔ́ nfɔ̃́ nwe mmáà.
9 N Yiɛ̀ nKuyie nhá n dɛɛtɛ́nɛ̀ n dootitɔbɛ̀,
n sɔri fɔ̃ɔ̃̀ borɛ̀.
10 M bɛnkɛ kɛ̀ n na kɛ́ndɔɔri a dɔ́ dɛ̀,
kɛ́yɛ́ fɔ̃́ nKuyie nfɔ̃ɔ̃̀ n temɛ̀,
a kó Muyaánsààmù n niitɛ́ kucɛ kùù èri.
11 N Yiɛ̀ nKuyie, déúkùnnɛ a yètìrì, n fòùkùnnɛ,
a tú timɔ́mmɔnti yiɛ̀ nwe,
n dennɛ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ.
12 A n dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í, á kuɔ n dootitɔbɛ̀,
a báá súɔ́ n dùɔ̀ntɔbɛ̀ kóò mɔù,
kɛ yɛ́ n túmɛ̀ a kóo tɔ̃ntì nwe.

144

Kuyie nte bɛ̀ bomɛ̀ diwɛ̀ì miɛkɛ
1 Dafiti yɛ̀nfɛ̀.

N Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì ndɛu,
kuù tu dipèrì dìì n kɑ̃nkɛ́,
kuù kpénkùnko m baà mmudoò kpɛ́í,
kɛ kpénkùnko n nɔu dikpànnì kpɛ́í.
2 Kuù n dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà nkɛ̀ kuù tu n kó tɛcɛ̃kpetɛ̀,
n cɛ̃diɛtɛ̀, n dɛɛtíwè, n kó kudɔpìkù, n sɔri dɛ̀,
kuù te kɛ̀ ibotí m búɔ́.

3 N Yiɛ̀ nKuyie, we ntu onìtì kɛ dò nhá ndakɛ o kpɛ́í?
Onìtì yie ntu we kɛ dò nhá nyɛ́ o kpɛ́í.
4 Onìtì dònnɛ̀ muyaá mmu,
kòo we pɛ̃nkɛ́ mɛdɛ́ɛ̀ nkɔ̃mɛ.

5 N Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́ú ntiwɛtì kɛ́cútɛ́ní,

kɛ́káákɛ́ yɛtãrɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ɛ̀ cɔ̀útɛ́.
6 Duɔnní itapíɛ kɛ̀ ìì cié n dùɔ̀ntɔbɛ̀,
tãũ a pie nkɛ̀ bɛ̀ɛ cíétɛ́.
7 Youtɛní a nɔ̀ùtɛ̀ dɛĩ̃nkɛ̀ kɛ́ n dɛɛtɛ́,
kɛ́ n dennɛní kubinku miɛkɛ,
kɛ́ n dɛɛtɛ́nɛ̀ bɛkpákpàrìbɛ̀.
8 Bɛ̀ɛ̀ náantɛ siyáàbìsí,
bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ mpariku kɛ né soú.

9 Kuyie n yóó da dentɛ̀ fɛyɛmpànfɛ̀ nfɛ,
kɛ́mbiennɛ̀ kukùtìdùkù iwɛ̃ĩ̃ tɛpíítɛ̀ kɔku.
10 Fɔ̃ nwèɛ̀ ɔ̃ nte kɛ̀ bɛkpàátìbɛ̀ɛ na,
fɔ̃ nwèɛ̀ dɛɛrí mí nha kóo tɔ̃ntì Dafiti.
11 N dɛɛtɛ́, n fietɛ bɛkpákpàrìbɛ̀ nɔu miɛkɛ,
bɛ̀ náantɛ siyáàbìsí nsi.
Bɛ̀ ɔ̃ mparìkumu kɛ né soú.

12 Ti bí initidaaì ndɔ̀nnɛ̀ dɛtie ndɛ̀ɛ̀ yɛ̀ kɛ kótírí,
kɛ̀ ti nitipobí nwenni kɛdɔ̀nnɛ̀ sikpàátìcɛ́ĩ̃ kó yɛsãǹkɛ̀,
bɛ̀ kèrí yɛ̀ tifɛ̀ntì.
13 Kɛ̀ ti buɔ mpíɛmmu tidiitì,
kɛ̀ ti wũɔ̃ pɛí ti paa mmiɛkɛ kɛ sũũmmu sikɔupí sikɔupí.
14 Ti nàákɛ ìì tɔu tinɛntì kɛ̀ ìì sũũ,
kɛ̀ ti dootitɔbɛ̀ bá ntaà kɛ ì pĩĩ n kɛ kũũnnɛ̀,
yɛdabùò ntɛ́nkɛ bá mbo ti ɛkɛ̀ miɛkɛ.
15 Dɛ̀ nnaati kuwuɔ nkùù bo pétɛ́ dɛ kó mɛsàà,
dɛ̀ nnaati kuwuɔ nti Yiɛ̀ nKuyie nte kù.

145

Kuyie nkpàtì bomɛ̀ sɑ́ɑ̀
1 Disãnni kó fɛyɛ̀nfɛ̀ Dafiti dɛ̀ntɛ̀ fɛ̀.

N yó nsãntímu Kuyie nkùù n te,
kuù tu n kóo kpàátì,
n yó ndɛ́úkùnkomu ku yètìrì sɑ́ɑ̀.
2 Bá dìì yiè n yó nkù sãntímu,
kɛ́dɛ́úkùnko ku yètìrì sɑ́ɑ̀ nɛ̀ m bo mbomɛ̀.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛumu mɛdiɛ̀ kɛ màannɛ̀ disãnni,
kù dɛumu kɛ í mɔkɛ kumànku.
4 Bɛnìtìbɛ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ sãntímu a tɔ̃ndiɛmù,
kɛ yó nnáá nha tɔ̃mmú dɛumɛ̀.
5 N yó nnáámmú a yetidiɛrì nɛ̀ a kpetì nɛ̀ a sãnni,
n yó nnáámmú bɛnìtìbɛ̀ a tɔ̃ndiɛmù kpɛ́í.
6 Bɛnìtìbɛ̀ yó nnáámmú a kpeńnìmɛ̀ kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì,
kɛ̀ mí nní nnáá nha dɛumɛ̀.
7 Bɛ̀ yó ndeninímu à sàà ndɛumɛ̀,
kɛ pĩɛ̃kù a túmɛ̀ timɔ́mmɔnti yiɛ̀.

8 Ti Yiɛ̀ nKuyie mmɔ̀kɛ onìtì kó mɛsémmɛ̀ mmɛ kɛ sà,
ku miɛkɛ í cãã kɛ péíkú kɛ̀ kù ti dɔ́ mɛdiɛ̀.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nnìtimu timɔu ti kpɛ́í,

kù dɔ́mu mɛdiɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ dɛmɔu.
10 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà yó nda sãntímu,
bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri a dɔ́ dɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ndɛ́úkùnko a yètìrì.
11 Bɛ̀ yó nnáámmú a kpàtì dɛumɛ̀,
kɛ́nnáá mutɔ̃ndiɛmù a dɔ̀ɔ̀ mù kpɛ́í.
12 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ banté a pĩ mmùù tɔ̃ndiɛmù,
a kpeńnìmɛ̀ mɛdiɛ̀ nkɛ bakɛ́.

13 A kpaatìrìmu yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu,
fɔ̃̀ɔ̃̀ yó mbakɛ́ yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu.
14 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhɔ̃ ncúɔ́mu bɛ̀ɛ̀ duò,
kɛ teénnɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀.
15 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bùɔ́ fɔ̃́ nwe,
kàa bo mbɛ̀ duɔ̀ mmudiì dikònnì bɛ̀ bo dìì mɔnnì.
16 Fɔ̃́ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ yannɛ a nɔ̀ùtɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛɛ di kɛ́nsànnɛ̀.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkó icɛ imɔu wetímu,
kɛ̀ ku tɔ̃mmú mumɔu tú mɛsàà nkɔ̃mu.
18 Bɛ̀ɛ̀ yu ti Yiɛ̀ nKuyie nkù ɔ̃ɔ̃ mbɛ̀ tɔ̀kɛ́nɛ̀mu,
kù í yóu bɛ̀ɛ̀ kù yunɛ̀ timɔ́mmɔnti.
19 Kù ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀mu bɛ̀ɛ̀ kù dé bɛ̀ dɔ́ tì,
kù ɔ̃ɔ̃ keèmu bɛ dabùò kɛ́ bɛ̀ dɛɛté.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhɔ̃ɔ̃ mbaàmu bɛ̀ɛ̀ kù dɔ́,
kɛ́kuɔ bɛnitiyonkubɛ bɛmɔu.

21 N Yiɛ̀ nKuyie nsãnni í yóó deè n nùù miɛkɛ,
dɛ̀ɛ̀ kó dimàà weí dɛ̀ nsãntí Kuyie nkùù dò mpáí páí sɑ̃́ɑ̃̀.

146

Kuyie nkãnkɛ́mɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀

1 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!

N yó nsãntímu n Yiɛ̀ nKuyie.
2 N yó nsãntímu n Yiɛ̀ nKuyie n fòmmu mumɔu,
n fòmmu mumɔu n yó ndièmmu kɛ kù sãntí.

3 Di báá duɔ́ ndimáà kutenkù kó bɛkpààtìbɛ̀,
bɛnìtìbɛ̀ mbɛ bɛ̀ báá na kɛ́ di dɛɛté.
4 Kòò nìtì wemmu kũńté, ò ta kɛtenkɛ̀ nkɛ,
kòò do wúó ntìi deè dɛ yiè.

5 Dɛ̀ nnaati onìtì wèè ĩkú Kuyie nSakɔbu do tũ nkù ĩnkɛ̀,
wèè kèḿmú ti Yiɛ̀ nKuyie nhò tũ nkù.

6 Kuù dɔ̀ɔ̀ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀,
dàméèrì nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo o miɛkɛ
kuù pĩ ntimɔ́mmɔnti sɑ̃́ɑ̃̀.
7 Kuù ɔ̃ɔ̃ kónné ocĩrì ò naati dìì mɔnnì,
kuù duɔ̀ mmudiì dikònnì bo bɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ pítɛ́ tidaatì iwɛ̃̃ĩ.
8 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuu ɔ̃ɔ̃ wéí nwèè tu kuyũɔ̃̀nkù,
kuù ɔ̃ɔ̃ teennɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀,
ti Yiɛ̀ ndɔ́mu bɛ̀ɛ̀ tũ ntimɔ́mmɔnti.

9 Ti Yiè nKuyie nkuù õõ nkãnkɛ́ bɛpɔ̀ɔ̀bè,
kuù kommu iciribí nè bɛkúpobè,
kuù õõ duɔ́ nkè bɛnitiyonkubɛ dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tìi yetɛ.

10 Ti Yiè nKuyie mbakɛ́mu sɑ́ɑ̀,
Siyõõ ɛì kɔbɛ Kuyie ndi tũ nkù yó mbakɛ́mu sɑ́ɑ̀.

Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

147

Sãntɛnè Kuyie ku tɔ̃ndiɛmù kpɛ́í

1 Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

Dè wennimu ti bo nsãntímè ti Yiè nKuyie,
dè naatimu ti bo nkù dèúkùnkomè, kuù mànnè disãnni.
2 Ti Yiè nKuyie nkuù wɛ̃̀tɛ kɛ íi nSedisadɛmmu,
kɛ tìí nyIsidayɛɛribɛ bèè do cìétɛ́.
3 Kuù õõ miɛkùnnɛ wèè yèmmè kɔ̀ùtɛ,
kɛ ɔu bɛ muɔ.
4 Kuù kàa nsiwɑ̀ɑ̃ kɛĩ̀nkè kɛ yɛ́ sì màmè,
kɛ yu bá tè nè tɛ yètìrì.
5 Ti Yiè nKuyie ndɛumu mɛdiè nkɛ kpeńnì,
ku cii nyí mɔkɛ mɛ mànku.
6 Ti Yiè nKuyie nkuù ɔ̃ ncúɔ́ ocĩ̀rì kóò íi,
kuù õõ kotɛ oyɛiwe tààkɛ kòò do.

7 Dentènè yɛsãã nkó iyiɛ ti Yiè nKuyie nkpéí,
ndièⁿnnè ku, kɛ biennè dɛbémbénnè iwɛ̃ĩ kpɛrɛ.
8 Kuù õõ dennɛní yɛwɛtè kɛĩ̀nkè,
kuù õõ duɔ́ nkè fɛtaafèɛ kperi kéni,
kuù õõ duɔ́ nkè timusũũ̃tìi yè yɛtãrè.
9 Kuù duɔ̀ nyiwũõ nè tiwanwantì mudiì,
kuù yɛ́ yɛkãkãbɛ bo di mù dikònnì yè bo dìì mànnì.
10 Kuyie nkpɛti í bonè tɛsãntè tèè nɔ mmuceé,
kù í dakɛ wèè tãntãã nnaati o kpɛti.
11 Ti Yiè nKuyie nyèmmè naatinè bèè kù dé bèmbɛ,
bèè kèḿmú kɛ́ yɛ́ kɛ do nkù bo bè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.

12 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ dɛ́úkùnnɛ ti Yiè nKuyie nyètìrì,
díndi Siyõõ ɛì kɔbɛ nsãntínè Kuyie ndi tũ nkù.
13 Kɛ yɛ́ ku kpénkùnnɛmè dihɛì kó yɛmátìcàkè,
kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà ndi nìtìbè.
14 Kuù duɔ́ nkè di kó kutempɛ̃ nkɔbɛ kari kè dè bè naati,
kɛ bè duɔ́ ntidiitì sààtì kè bè yo nkɛ sànnè.
15 Kuù õõ péi nkutenkù,
kè kù béi ntì báá wuɔkɛ́.
16 Kuù õõ duɔ́ nkè mupɑ̀ɑ̃ mboomu nduò kɛtenkè tikóntì tɛ̃mè,
kéyaaté kɛtenkè mutápɛí nkɔ̃mɛ.
17 Kuù õõ duɔ́ nkè fɛtaafè mátɑ́rè nwéú kɛ duòní,
kè dèɛ bonkɛ kè museé nhautɛ́ bɛnìtìbè.
18 Kɛ̀ kù béi nku nùù dèɛ yiɛtɛ,

kɛ̀ kù fùùtɛ dèɛ naá mmɛniɛ.
19 Kuù nàkɛ́ ku náaǹtì Sakɔbu yaàbí,
kuù duɔ́ nku kuɔ́ nɛ̀ ku tannɔ̀ Isidayɛɛribɛ.
20 Kù í dɔ̀ɔ̀ mɛbotí kubotí tɛkù makù cuokɛ̀,
kubotí makù kɔbɛ í yɛ̃́ ku tannɔ̀.

Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!

148

Kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɔbɛ dommɛ̀ kénsãntí Kuyie

1 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!

Díndi kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ Kuyie,
díndi bɛ̀ɛ̀ bo kɛĩnkɛ̀, nkù sãntínɛ̀.
2 Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛmɔu, nsãntínɛ̀ ku,
Díndi ku ããpɔ̀mbɛ̀, nsãntínɛ̀ ku.
3 Fɔ̃́ ndiyiè nɛ̀ fɔ̃́ nhotɛ̃̀nkù kɛ̀ dí nkù sãntí,
díndi siwɛ̃̀ã sìì kó dimàà mí, nsãntínɛ̀ ku.
4 Díndi tiwɛtì ĩnkɛ̀ kɔbɛ, nsãntínɛ̀ Kuyie,
tiwɛtì ĩnkɛ̀ kó mɛniɛ, nsãntínɛ̀ ku.
5 Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dɛ̀ nsãntí ti Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ yɛ̃́ kuù bɛ́immɛ̀ ku nùù mɛ̀máà kɛ̀ dɛ̀ buoté.
6 Kɛ̀ kù dɛ̀ ãnné kɛ̀ dɛ̀ bo sɛ̃́ɛ̃̀,
kɛ̀ kù dɛ̀ kɛ̀ɛ́té ikuɔ́ ìì í yóó ceetɛ.

7 Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀, nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie,
Dàméɛ̀rì, nɛ̀ dɛsĩnnɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo dɛ miɛkɛ, nsãntínɛ̀ ku.
8 Muhãã́ nɛ̀ fɛtaafɛ̀ mátɛ̃́rɛ̀, mupɛ̃̀ã mboomu nɛ̀ mutonnìmù nɛ̀ kuyaakperíkù,
díndi bɛ̀ɛ̀ yie nku náaǹtì nsãntínɛ̀ ku.
9 Díndi yɛtãrɛ̀ nɛ̀ díndi sitãã́,
nɛ̀ dɛtie ndɛ̀ɛ̀ pɛí nɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ nsétìrì, nsãntínɛ̀ ku.
10 Iwũɔ̃ imɔu nɛ̀ tiwanwantì,
dɛbambaànnɛ̀ nɛ̀ tinɔ̀tì dɛmɔu, nsãntínɛ̀ ku,
11 Díndi bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ ibotí imɔu,
díndi sikpààtìbìí nɛ̀ bɛnìùbɛ̀ bɛmɔu,
12 bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀,
bɛdakótíbɛ̀ nɛ̀ ibí nsãntínɛ̀ ku!
13 Dimɔu di nsãntí ti Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ yɛ̃́ kuù máà yètìrì feímɛ̀,
kuù tu dɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kóo kpààtì.
14 Kuù wɛ̀̀tɛ kɛ duɔ́ nku kɔbɛ muwɛ̃rímú,
bɛ̀ɛ̀ yie nku kpɛti kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ sãntí,
bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ kù tɔ̀kénɛ̀ bɛ kpéí.

Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!

149

Kuyie nkɔbɛ kó diwɛ̀ì

1 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie!

Dentɛ̀nɛ̀ fɛyɛmpànfɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie nkpéí,

díndi bèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mè kè di tìí, nsãntínè ti Yiè nKuyie.
2 Isidayɛɛribɛ diwèì ndi bonè wèè di dɔ̀ɔ̀,
Siyɔ̃ɔ̃ ei̇ kɔbɛ, nyãnkunè di kóo kpààtì kpéí.
3 Nhaunè kɛ sãntí ti Yiè nKuyie,
ndièⁿⁿnè kɛ kù sãntí kɛ biennè yɛbàrè nè tibómbonti,
4 kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie mpiɛtimè ku kó diwèì ku kɔbɛ cuokè nkɛ,
kè bɛsĩntíbè kó tisãtì tu mɛdɛɛtímè.

5 Díndi bèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mè nyãnkunè diwèì,
kɛ dɛ́úkùnko ku yètìrì, kényíútí nè di dúɔ̀ ĩnkòo.
6 Kuyie nsãnni mbo di nɔ miɛkɛ,
kè di nɔu mpikú kuseú mɛnatimè mèdémè kɔku.
7 Dí pɛitɛ yɛbotè yè di dɔ̀ɔ̀ dè,
dí ãnné ibotí tiyɛ̃ĩti kéfɔ́ɔ́,
8 képĩmmú yɛ kó bɛkpààtìbè ké bè boú mɛfĩmmɛ,
kétáú mbɛ kpààtìtũmbè timátì.
9 Dí bè bekénè tì wɔ̃̀ri kɛ yɛ̃mmè,
bèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mè bɛ kó disãnni ndi mɛmmɛ.

Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

150

Nsãntínè Kuyie nnè dɛbémbénnè

1 Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

Nsãntínè ti Yiè nKuyie nku cɛ̃sààtè miɛkɛ,
Nsãntínè ku kɛĩnkè ku kpetì borè.
2 Nsãntínè ku ku tɔ̃ndiɛmù kpéí,
nsãntínè ku kɛ yɛ́ ku kpetì dɛumè kɛ í mɔkɛ kumànku.

3 Nsãntínè ku nè yɛtãtɛhe,
nsãntínè ku nè tibómbonti nè tikùtìdùùtì.
4 Nsãntínè ku kɛ bie nyɛbàrè kɛ au,
nsãntínè ku nè tikùtìdùùtì nè siheú.
5 Nsãntínè ku nè tikãpenti tìì tammè kpeńnì,
nsãntínè ku nè tikãpenti tìì tammè yiè mɛdiè.

6 Dèè kó dimàà weí dè nsãntí ti Yiè nKuyie.
Nsãntínè ti Yiè nKuyie!

Yɛkotinɔ
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Yɛkotinɔ kó dipátíri tu yɛkotinɔ nyɛ yɛwè yɛmɔu kpɛyɛ bè wɛ̃nné wɛ̃nnémè. Dɛ kó dipátíri kó ditanyuu diɛrì tu: Mɛciì nkó diketirì tu a bo ndémè Kuyie, dɛ kó dipátíri í duɔ nKuyie nkó itié mmáà, di duɔmmu itié nha bo yĩmè kàa fòmmu nwenni, kàa nyɛ́ a fòù mèè botí.

Yɛkotinɔ péu bomu dɛ kó dipátíri miɛkɛ yèè nàá ntɛcĩ̀tè kó mufòmmu kpéí, nè a bo mpĩmmè mutɔ̃mmú, a bo mbomè a eì kè dè da naati, a bo mpĩmmè a máà, kɛ náá nha bo kɛ́kùnnɛmè amáà, a bo nnɔmmè kɛ mi, kɛ bá nsenku bɛcĩrìbè nè a bo ndɔ́mè a kou tɔù.

Di mpátíri náaǹtì duɔ kɛ dòmmè

1. Bè sɑ̃ntɛmè mɛciì 1-9
2. Sadomɔɔ kó yɛkotinɔ 10-29
3. Akuu nè Demmuyɛɛri bè nàké tìì náaǹtì 30
4. Yɛkotinɔ sɔnyɛ 31

Di mpátíri kó tináaǹtì yuu

1 Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Sadomɔɔ, Dafiti birɛ kó yɛkotinɔ.
2 Dɛ kó yɛkotinɔ teénnè onìtì nwe koò duɔ mmɛborimɛ sààmè, koò ciinko, koò teénnè kòò banní tináaǹkutintì.
3 Yɛkotinɔ tiè nhonìtì nwe kɛ tũnni o borimɛ, kè mè wèńkú kɛ séìrì,
4 kɛ duɔ mbèè í dakɛ tidààtì, kɛ duɔ mbɛbémbè mɛyĩ́ẽ́tímè.
5 Wèè ciì wèe kémmú kɛ dɔkɛ ciité, wèè mɔkɛ mɛyèmmè kòò na kénni omáà.
6 Kè dèɛ ò teennè kòo na kébanté yɛkotinɔ cũmpuyɛ nè yɛnáaǹkutinyè mɛciì nkpɛyɛ.
7 A bo ndémè Kuyie ndɛè tu mɛciì nkó diketirì. Bèè í dɔ́ itié nè mɛciì mbè tu tiyɛìntì nti.

Ti bo ndakɛmè bɛdapùnyɛibɛ kpéí

8 M birɛ, nyo a cicɛ da náá ntì kényié nha yɔ̃ tié.
9 Dɛè yó ndò nkusãrìkù fɛítòòdáfè kɔ̃mɛ a yuu ĩnkè, kéndò mmɛdèì nha fɔ̃níí.
10 M birɛ bèè borimɛ í wenni kè bè dó kɛ da yṹɔ̃ nha báá yie.
11 Kè bè da nàké kɛ tú: Kɔtɛní kè ti dinté bɛnìtìbè kékuɔ, kédíí mbèè í ti dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkékuɔ,
12 ké bè pĩḿmú bɛfòùbè kékuɔ mukũũ nhɔ̃ɔ̃ yĩmè,
13 kétúóké bɛ kpɛrɛ dɛsààrè dɛbotí dɛbotí képíɛ nti cɛ̃ĩ,
14 kàa nkɔké ti miɛkɛ, kè ti wɛ̃ ndidítítɔu dimáà.
15 M birɛ, a báá bè nɛinè, a báá tũnnɛ bɛ kó icɛ.
16 Bè bèti mɛyɛi mmɛ kɛ ɔ̃ ndó mɛcãã kɛ bo kuɔ bɛnìtìbè.
17 Tɛnɔ̀tè ɔ̃ɔ̃ í nwúó mbè dìí ndè ticùɔ̀tì kédo ti miɛkɛ.
18 Bɛmbɛ né dii ticùɔ̀tì nti bɛmɔ́mmɔmbɛ, kè tì yóó bè pĩ.
19 Dɛè yóó tuɔkɛní bɛyóóbè, bèè yuuku, muyóò muù yóó bè kònnè.

Mɛciì nnàá ntì bɛnìtìbè

20 Mɛciì mmɛè nàá ndihɛì miɛkɛ, kɛ pĩɛ̃kù yaárè miɛkɛ,
21 kɛ bo yɛcɛmákè kɛ yu bɛnìtìbè, kɛ cómmú dihɛì mànku kɛ pĩɛ̃kù,
22 kɛ tú: Tifãũtítì, dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kè dí ciité? Sipɔɔ yɛmbè, dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kè dí yóu bɛnìtìbè mudaá? Tiyɛìntì, dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kè di ciité?
23 Kénténè n tié kéceetɛ kè n di duɔ nkó muyaá kè di keè n náaǹtì.

24 N di yumu bá di í yie, kɛ̀ n dɔ́ ké di teennɛ̀ kɛ̀ di í dakɛ.
25 Di yetɛmu n tié nyimɔu, kɛ sènkèrì n di náá ntì.
26 Nɛ̀ dɛ kpéí mɛyɛi mbo di tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì m múnkɛ yó ndi daúmu, kɛ̀ kufɔ̃waá nní ndi bo kɛ̀ n daú.
27 Mɛyɛi nyóó di tuɔkɛ ndìì mɔ̀nnì kuyaakù kɔ̃mɛ, kɛ̀ mɛháárìmɛ̀ di túótɛ́ tɛfɔ̀dɔ́ntɛ̀ tɛ̃mɛ̀, kɛ̀ kufɔ̃waá ndi pĩ nkɛ̀ di yèmmèɛ caàrɛ̀.
28 Dɛ̀ mɔ̀nnì kɛ̀ di nni nyu kɛ̀ ǹ cĩ́ké, kɛ̀ di n wammú kémɔ́ntɛ́,
29 kɛ yɛ́ di í yiemmɛ̀ kɛ bo yĩ́tɛ́ dèɛ̀ wenni, di mɛ nyí dé Kuyie.
30 Di yetɛ n tié nyi, kɛ sènkèrì n náaǹtì timɔu.
31 Di yóó yàmu di borimɛ cɔ́ntimu képɛ̃ n di tié.
32 Wèè yetɛ mɛciì ntifãũtítì tiì ɔ̃ɔ̃ ò kùɔ, kɛ̀ kuyɛìnkù kùù yèmmɛ̀ dò ndɛ̀marɛ̀ í kù dónnì kɛ̀ kùu feti.
33 Wèè mɛ nyie n kpɛti, ò bo mbonɛ̀ diwɛ̀ì, ò í yó nyĩ̀kù mɛyɛi.

2

Mɛciì mmɛè ɔ̃ nkãnké onìtì kɛ̀ mɛyɛi mbáá ò nìntɛ

1 M birɛ mpĩ nda tiè ntì,
a báá yɛ̀ n yɛ̃ nha ndɔɔri dɛ̀,
2 kéntɛ́ mɛsàà mɛciì nkó tináaǹtì,
kéduɔ́ nha yèmmɛ̀ ké tì bantɛ́.
3 Yú mɛciì nnɛ̀ mɛyèmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nda teénnɛ̀.
4 Wammú dɛ bɛ̀ waàmmɛ̀ idíítí,
ké ndɛ̀ bètì tikpàtì kɔ̃mɛ.
5 Dɛ mɔ̀nnì ndi a yóó depɛmɛ̀ Kuyie nkéna ké kù yĩ́tɛ́,
6 kɛ yɛ́ Kuyie nkuù duɔ̀mmɛ̀ mɛciì,
kuù ɔ̃ nte kòo nìtìi ciité kébantɛ́ dèmarɛ̀.
7 Kuù dɔ̀ɔri mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni,
kɛ kãnké bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri kù dómɛ̀.
8 Kuù kãnké bɛ̀ɛ̀ dɔɔrìmɛ̀ wenni,
kɛ baa bɛ̀ɛ̀ kù duɔ́ mbɛmáà.
9 Kàa kèḿmú n kpɛti a bo bantɛ́ kucɛ sààkù
kéna kédɔɔ dɛ̀ɛ̀ sìé.
10 Dɛ mɔ̀nnì ndi a bo nciìmɛ̀,
kàa cìì nda duɔ́ ndiwɛ̀ì.
11 Kɛ̀ mɛciì nni nda kãnké,
kɛ̀ mɛyèmmɛ̀ da baa.
12 Dɛɛ̀ yó nte kàa báá dɔɔ̀ mɛyɛi,
dɛɛ̀ yó nda kãnké siyáàbìsí yɛmbɛ̀,
13 nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yóu kucɛ sààkù kɛ tũ ndibiìnnì kɔku,
14 bɛ̀ɛ̀ kpɛ̀itinɛ̀ mɛyɛi,
kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naatinɛ̀ mɛyɛi,
15 kɛ̀ bɛ̀ tũ nyicɛ ìì í wenni.
16 Mɛm̀mɛ a bo namɛ̀ kéyentɛ́nɛ̀ onitipòkù
wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o nùnaatí,
17 wèè yetɛ o dɔù,
kɛ bùtínné ò dɔúnnɛ̀ dìì nùù Kuyie.
18 Wèè tũ nho cĩ́ɛ̃̀tɛ̀ kó kucɛ
ò kɔ̀ri mukũ̃ũ̃ mborɛ̀ ndɛ.
19 Wèè kɔ̀tɛ o borɛ̀ ò ɔ̃ɔ̃ í nwɛ̃̀tɛní,
ò tɛ́nkɛ ɔ̃ɔ̃ í mpètɛ́ mufòmmu kó kucɛ.
20 Tããtɛ́ bɛnitisààbɛ̀ kó kucɛ,
kéntũ mbɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni bɛ dɔɔrìmɛ̀.

21 Kɛ yɛ́ bèè borimɛ wenni,
bɛè yó mbo dihɛì miɛkɛ.
22 Bè né yóó dennɛmu bɛnitiyonkubɛ dihɛì miɛkɛ,
bè yóó dɛitɛmu bèè borimɛ í wenni.

3

Ti bo nciìmè kɛ dé Kuyie

1 M birɛ a báá yɛ̃ n da tiè ntì, mpĩ n yɛ̃ nhá ndɔɔri tì.
2 N tié nyii yó nte kàa fòmmuu okè, kàa nyo ndiwèì.
3 Ndɔɔri mɛsàà kéntũ timɔ́mmɔnti, a báá yóu kè dè da déténè, ndè dùúkú a fɔ̃níí ké dè wɑ̃̀ri a yèmmè miɛkɛ.
4 Kàa dɔ̀ɔri mɛmmɛ Kuyie nnè bɛnìtìbè dè bo nda dɔ́.
5 Bá nyĩkú a cii nyĩnkè, duɔ́ nhamáà Kuyie nku.
6 Yóu kè kuù nda ni a dɔɔrìmè mɛmɔu miɛkɛ, kénte kàa dɔ̀ɔri dè nyié.
7 A yèmmè bá ndò nha cii, ndé Kuyie nkɛ yóu mɛyɛi.
8 Dɛè yó ntú a kɔ̃̀ntì kó mutie, ké da duɔ́ kukɔ̃̀nnaatí.
9 Túótɛ́ a mɔkɛ dè kédéúkùnnɛnè Kuyie nyètìrì, duɔ́ nku a diitì ketitì sààtì.
10 Mɛ̀mmɛ tidiitì bo píɛmmè a buɔ, kè mɛnaà mpíɛ nha cèe kéncou.
11 M birɛ kè Kuyie nyṹɔ̃ nha toò a báá yetɛ, kè kù da kpannè, a kɔ̃mbùɔ̀tì báá do.
12 Kɛ yɛ́ Kuyie nhɔ̃̀ɔ̃ yṹɔ̃mmè kù dɔ́ wè toò ndi, wèè dɔ́ o birɛ ò ɔ̃̀ɔ̃ yṹɔ̃mmè dɛ toò.

Mɛciì nduɔ̀mè diwèì

13 Dè nnaati wèè pètɛ́ mɛciì nnè wèè mɔ̀ɔtɛ mɛyèmmè.
14 Dɛ kó mucɔ̃́ntimu dɛumu kɛ pɛ̃̀ɛ̃́té idíítí nè mɛsɔɔ ndɛ kɔ̃mu.
15 Mɛciì nwennimu kɛ pɛ̃̀ɛ̃́té mɛdèì, dèmarè í bo dèè pɛ̃̀ɛ̃́té mɛciì.
16 Mɛè teénnè onìtì kòo fòmmu mɔnni, koò duɔ ntikpàtì nè disãnni.
17 Mɛè ò bɛnkú kucɛ sààkù, kòò kèrí kɛ í yĩɛ̃̀kù.
18 Mɛè duɔ mmufòmmu nè diwèì bèè mè pikú sɑ̃́ɑ̃̀.
19 Nè mɛciì mmɛ Kuyie ndɔ̀ɔmè kɛtenkè, nè mɛyèmmè mmɛ kù ãnnémè kɛĩnkè.
20 Nè mɛciì mmɛ kù duɔ́mmè kè mɛniɛ nyièní kɛtenkè kè fɛtaafè nìù.

Kuyie nkãnkémè wèè cii

21 M birɛ, ntaunnè mɛciì nnè mɛyèmmè, báá yóu kè dè da déténè.
22 Mɛè yóó da duɔ́ mufòmmu kéntú a kó kusãrìkù.
23 Mɛ̀mmɛ a bo nkérímè a cɛ kɛ í yĩɛ̃̀kù, bá a báá bétɛ́.
24 Mɛ̀mmɛ a níí bo nduɔ́mè a yèmmè dɔ́mè kɛ í yĩɛ̃̀kù kè dè nda naati.
25 A bá ndé dèmarè bo da déétémè, nè bɛnitiyɛibɛ bo da pĩmmè.
26 Kɛ yɛ́ Kuyie nyó nda kãnkémèmu kɛ dèì mɛyɛi mmɛ̀è da díí.

Kuyie ndɔ̀ɔrimè mɛsàà nwèè dɔ́ o kou

27 Kòo mɔù dɔ́ ndèmarè, kàa mɔ̀kɛ a báá yetɛ a bo ò duɔ́mmè.
28 A báá nákɛ́ a kou kɛ dɔ: Kò nkɛ naa wẽtɛní. Kàa mɔ̀kɛ a ò duɔ́ ndɛndɛ bàmbà.
29 Kàa kou da tɑ̃́, a bá nwanti kóò dɔ̀ɔ mɛyɛi.
30 A báá sɔ̃́ntɛ́ kékpannè òmɔù kòò í da cààrè mùmamù.
31 Bá ndɔ́ bɛnitiyɛibɛ kéntũ mbɛ borimɛ.
32 Kɛ yɛ́ Kuyie nyí dɔ́mè bèè dɔ̀ɔri mɛyɛi, kù naatinè bɛsààbè mbɛ.
33 Kuyie ncààrimu bɛnitiyɛibɛ cɛ́ĩ̃, kɛ dɔɔri mɛsàà mbèè dɔ̀ɔri kù dɔ́mè bɛ kpɛsi.

34 Kuyie nsènkumu bèè kù sènku, kɛ dɔɔri mɛsàà mbèè kɛ́kùnko bɛmáà.
35 Kuyie nyóó sãntɛmu mɛciì nyɛmbè kéfɛìkùnnɛ tiyɛìntì.

4

Mɛciì ndɛummè dɛmɔu

1 M bí kéntɛ́nè di cicɛ tié mmɛsàà nkémɔɔtɛ mɛciì.
2 N di duɔ nyitié sààyì nyi, di nyì pĩ.
3 M múnkɛ do tú dɛbirɛ kɛ yíémmu n cicɛ náaǹtì kè n yɔ̃ n dɔ́ mɛdiè.
4 Kè n cicɛ n tiè nkɛ tú: M pĩ n da náá ntì kɛ tũ n tié kénfòù,
5 kémɔɔtɛ mɛciì nnè mɛyèmmè, a báá yɛ̀ n da náá ntì, a mɛ mbáá tì yóu.
6 A báá yóu mɛciì mmɛè yóó da teennè! Ndɔ́ mɛ kè mè nda kãnké.
7 A bo mmɔkɛmè mɛciì ndɛè pɛ̃ɛ̃té dɛmɔu. Dɛmɔu miɛkɛ a dò nkéwammú mɛciì mmɛ.
8 Ndɔ́ mɛciì nkè mè da déùkùnnɛ, ɔrí mɛ kè mè ntú a kó disãnni.
9 Mɛè yó ntú a sãrìkù sààkù, kɛ dò ndipìì sààrì.

A bo kɛntémè bɛnitiyɛibɛ kó mɛborimɛ

10 M birɛ, kéntɛ́ n da náá ntì ké ntì pĩ nkàa fòmmu okè.
11 N da bɛnkú a bo yĩmè mmɛ képété mɛciì, kɛ da bɛnkú kucɛ sààkù.
12 Mɛǹmɛ a bo nkérímè bá dèmarè báá da dítínné, kéncokù kɛ báá bété.
13 A báá yetɛ itié, nyì pĩ, nyiì tu a fòmmu.
14 Báá tũnnɛ bɛnitiyɛibɛ borimɛ, báá tũnnɛ bèè dɔ̀ɔri mɛyɛi mbɛ kó kucɛ.
15 Báá tũnnɛ bɛ cɛ, yóu ku, yenté ku kékónté.
16 Kè bɛnitiyɛibɛ í dɔ̀ɔ mɛyɛi mbè ɔ̃ɔ̃ í nna kéduɔ́, kè bè í bɔ nhòmɔù bè ɔ̃ nyié nkéwúómmu.
17 Bɛ dii tu mɛyɛi, kè bɛ naà ntu kuyonku.
18 Bɛsààbè kó mɛborimɛ dònnè kukũnwentóo nku, kɛ ɔ̃ nwenkú kè diyiè yàa yɛnnènní.
19 Kè bɛyɛibɛ biɛ kõmɛ dònnè dibiìnnì, bè í wúó mbè yóó bété dè.

Tì bo ntaunèmè mɛsàà

20 M birɛ kéntɛ́ n náaǹtì kéyie n tié.
21 A báá ì yɛ̀, ãnné i a yèmmè miɛkɛ.
22 Iì tu bèè ì yié mbɛ fòmmu, iì bè duɔ nkukɔ̃ǹnaatí.
23 Ndakɛ a toti tì a yèmmè, dɛè pɛ̃ɛ̃té dɛmɔu, kɛ yɛ́ a yèmmè mɛè temè a fòmmu.
24 A bá nnáantɛ siyáàbìsí kɛ sountɛ.
25 Nwúó nha ìikè weti weti, kɛ bá nsĩĩ.
26 Totí a yèmmè a yóó tũnnɛ kùù cɛ kpéí, kàa borimɛ mɛmɔu nwenni.
27 Báá wɛ̃ɛ̃tɛ kucǎnku yoo kuyoú, détìnnɛ amáà mɛyɛi.

5

Ti bo ndakɛmè bɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè bɛ kpéí

1 M birɛ, kéntɛ́ n cii, kétũnnɛ n yèmmè.
2 Mɛǹmɛ n tié mbo da teemmè kàa nyɛ́ a náá ntì.
3 Onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè o náaǹtì wèèti mɛcekùɔ̀ kɔ̃mɛ mmɛ, kɛ yɔɔ̀ nkɛ dò mmɛkùɔ̀.
4 Kɛ né ɔ̃ nyóó dentɛnè kɛ tii kɛ dò mmɛdɔ̀mmè, kɛ kɔùrì kɛ dò ndisiè mɛnatimè mèdémè kpɛri.
5 O cɛ kɔrìnè mukũũ mmu, kɛ taànè kudɔnkù.
6 Ò í tũ mmufòmmu kó kucɛ, ò fetimu bá ò í yɛ́.
7 M birɛ kéntɛ́ n náaǹtì, báá yetɛ n tié,
8 kɛntɛ́ o cɛ, báá na o cĩɛ̃tè,

9 ɑ yàà bo fétìnnɛ ɑ sɑ̃nni, onitiyonkuwe yàà bo cɑkɛ ɑ fòmmu.
10 Kɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɑ́ɑ́ di ɑ kpɛrɛ, kàɑ fɛ̃ṹté kɛ pètɛ́ dèɛ nɑɑ́ nhotɔù kpɛrɛ.
11 Kàɑ dentɛnɛ̀ didɑbɔ̀nnì ɑ fòmmu càkɛ dìì mɔ̀nnì,
12 kɛ́ntú: Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ n yetɛ itié, kɛ yetɛ bɛ̀ ǹ nàkɛ́ tì,
13 kɛ í kɛ̀ńté bɛ̀ɛ̀ m bɑkɛ́ bɛ kpɛti? Kɛ yetɛ bɛ̀ɛ̀ ǹ tié mbɛ kpɛti?
14 Ntɛ mí nkɛ kàɑ́té mɛyɛi bo n tuɔkɛnímɛ̀ n kɔbɛ cuokɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀.

A bo ndɔ́mɛ̀ ɑ pokù

15 A pokù dɔ̀nnɛ̀ tɛbintɛ sàɑ̀tɛ̀ ntɛ, ńyɔ̃ ntɛ kó mɛniɛ.
16 Bɑ́ɑ́ yóu kɛ̀ mɛ̀ mpũ̃ nyicɛkɔtí nɛ̀ kupìiti,
17 m mmɛ̀ te ɑmɑ́ɑ̀, bɑ́ɑ́ mɛ̀ totɛ́nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀.
18 Diwɛ̀ì ndɑ bonɛ̀ ɑ pokù ɑ tɑ̃ɑ̃té wè, kàɑ nhò pĩ mmɛsàɑ̀.
19 A pokù wenni kɛ dò ntɛhontɛ̀ ntɛ, kàɑ níí kàɑ́kɛ́ o kɔ̃ntì dɛ̀ dɑ nɑrikɛ. Diwɛ̀ì nwe ndɑ bonɛ̀ sɑ́ɑ̃́.
20 Bɑ mbo nte kàɑ ndɔ́ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ kɛ́nkɑ́ɑ́ nho mɛ?
21 Kuyie nwùómmu bɑ́ wè o dɔɔ̀rìmɛ̀, kɛ yɛ́ ò tũ nkùù cɛ.
22 Ocɑɑ̀rìwè yɛi mmɛɛ̀ ò pĩĩ. Mɛ̀ ò pĩĩ ncɛ́ũ nwe timátì kɔ̃mɛ.
23 Wèè í nɔ nkɛ pĩĩ nhomɑ́ɑ̀, ò buɔ̀ nhomɑ́ɑ̀ ndi, koò yɛìntì ò kɔ̀ù.

6

A bɑ́ɑ́ cɔutɛ́mɛ̀ otɔù bànnì

1 M birɛ, kàɑ bɛ́i nkɛ yĩ ɑ bo yietí ɑ kou bànnì kɛ poté ɑ nɔ̀ùtɛ̀ kɛtenkɛ̀,
2 kàɑ fìté ɑ nùù kɛ tɑnné ɑmɑ́ɑ̀ tinɑɑ̀ntì miɛkɛ.
3 Kàɑ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ fɔ̃ɔ̃̀ tiekɛ dibànnì. Kɔtɛ kóò bàńtɛ̀ mɛcɑ̃ɑ̃ nkòò dɑ yóu.
4 Bɑ́ ntú ɑ bo omɛ̀pɛ̀, bɑ́ɑ́ yóu kɛ̀ inuɔ ndɑ pĩ.
5 Dennɛ ɑmɑ́ɑ̀ tɛyúótɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yentɛ́nɛ̀mɛ̀ opɑɑwɑɑ̀, tɛnɔ̀tɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yentɛ́nɛ̀mɛ̀ ticùɔ̀tì.

Ti bɑ́ ntúmɛ̀ bɛtɔ̃nnɛ́díébɛ̀

6 Fɔ́ nhotɔ̃nnɛ́kótì, kɔtɛ sikɛ̃ũ borɛ̀ kɛ́yà sì dɔɔ̀rimɛ̀ kɛ́pɛ́té mɛciì.
7 Sikɛ̃ũ í mɔkɛ wèè sì bɑɑ, sì í mɔkɛ wèè sì bɛnkú mutɔ̃mmú, sì í mɔkɛ okpɑɑ̀tì,
8 kɛ né ɔ̃ɔ̃ wɑɑ́ nsi diitì dididèì mɔ̀nnì kɛ bo nyo.
9 Fɔ́ nhotɔ̃nnɛ́dékótì ɑ yó nduɔ́ kɛ́ítɛ́ ɔ̀mmɔ̀nnì? A yóó entɛ ɔ̀mmɔ̀nnì?
10 A yóó yĩ m bo duɔ́ sɑ́mpɔ́ nwe kɛ́ũ̃ũ nsɑ́mpɔ́, kɛ́omɛ̀pɛ̀ sɑ́mpɔ́.
11 A bo n yóó dɑɑtɛ kɛ̀ tidɑwɑntì dɑ ĩkú, kɛ̀ mɛsɛ́mmɛ̀ dɑ pĩ nhoyúókù kɔ̃mɛ.

Osoùntì kó mɛborimɛ

12 Wèè cèntì kɛ poti siyɑ́ɑ̀bìsí ò tu osĩntɛ́nìtì nwe.
13 Kɛ ɔ̃ nkɑ̃míí inuɔ nkɛ nɑ́ɑ́nnɛ̀ o nɑɑ̀cèi kɛ fietì inómbí,
14 kɛ dɔ́ mɛyɛi nkɛ mɛ̀ wɑntì sɑ́ɑ̃́, kɛ ce nyɛkpàrɛ̀.
15 Dɛɛ̀ te kɛ̀ mɛyɛi nhɔ̃ɔ̃ ò do dimɔ̀nnì dimɑ́ɑ̀, kóò poté bɑ́ ò bɑ́ɑ́ nɑ kɛ́yentɛ́ bìtì!

Kuyie nyí dɔ́ dɛ̀

16-19 Dɛnɛnnɛ̀ bo dɛ̀kuɔ ndi Kuyie nyí dɔ́ dɛ̀, dɛ̀yiekɛ̀ ndi ketíkɛ kù í dɔ́ kɛ́yà dɛ̀ fɛnɔ̀nfɛ̀, dɛɛ̀ tu:
Tɛpɔ̀tɛ̀,
siyɑ́ɑ̀bìsí,
ɑ bo sɔ́ntɛ́mɛ̀ kɛ́kuɔ onìtì,
iyɛntotí yɛiyi,
wèè cɑ̃ɑ̃ mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù,
ɑ bo nsoúmmɛ̀ kɛ nɑ́ɑ́ nhɑ í yà dɛ̀,
nɛ̀ ɑ bo ncemmɛ̀ yɛkpàrɛ̀ ɑ tebìí cuokɛ̀.

Ti bo ndɑkɛmɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ kpɛ́í

20 M birɛ, nyo ɑ cicɛ dɑ náá ntì, báá yetɛ ɑ yɔ̃ tié.
21 Ãnné i ɑ yèmmè miɛkɛ, ké nyì dùúkú ɑ fɔ̃níí kusãrìkù kɔ̃mɛ.
22 Ii yó ndɑ ni ɑ cèmmu, ké ndɑ bɑɑ ɑ duɔ́ dè, kàɑ èntɛ ì ndɑ náánnè.
23 A cicɛ nè ɑ yɔ̃, bɛ tié ndò nfitírè ndɛ, kɛ tú kuwenniku, bè dɑ kpɑnnè kɛ dɑ bɛnkú mufòmmu cɛ nku.
24 Ii yó ndɑ kãnké onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidɑɑbè nè otɔù pokù nùnɑɑtí.
25 A bá nyáá ndɛ kóo nitipòkù botí o wenniku kpéí, báá yie nkòò dɑ soutɛ́ nè o nuɔ.
26 Onitipòkù wèè dɔù í bo kòò dɔuti dɔutinè bɛnitidɑɑbè o borè ɑ kpɛrɛ ɔ̃ɔ̃ yè sámpó nwe, wèè mɔ̀kɛ o dɔù kòò tɔ̀kénè ò bo níntémè ɑ fòmmu.
27 Òmɔù bo ãnné muhãã́ nho yɑàyɔ̀rè miɛkɛ kòo yàɑtì báá cóútáà?
28 Onìtì bo nɑ kénkérí muhãã́ miɛkɛ kɛ báá cóútáà?
29 Mɛè botí nku ɑ báá nɑ kékáákɛ́ ɑ kou pokù kè bè dɑ yóu.
30 Bè ɔ̃ɔ̃ í ncĩ̃ɛ́ nwèè yùúkú kɛ bo kuɔ dikònnì dɔ̀mmè.
31 Kè bè ò yà ò ɔ̃ɔ̃ yietí kucɛ mèyiekè ndi, kéduɔ́ nho kpɛrɛ dɛmɔu ò mɔ̀kɛ dè o cĩ̃ɛ̀tɛ̀.
32 Wèè mɛ nduɔ́nè otɔù pokù ò tu kuyɛìnkù nku, kɛ càɑ̀rè o fòmmu.
33 Bè ɔ̃ɔ̃ ò puotímu kóo fɛ̀ikùnnɛ bá dɛ kó ifɛi báá deè.
34 Dè ɔ̃ɔ̃ yonkɛ o dɔù nwe kòo miɛkɛɛ pɛikɛ kòò mpɛiri bá mmɛsémmè báá ò pĩ.
35 Ò ɔ̃ɔ̃ í ndɔ́ tiyeti mɑtì, bá kè di dɔ́ dí ò cu kè dè nsũ ò báá yie.

7

Onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidɑɑbè ciitémè odɑpàà

1 M birɛ nyo n náɑ̀ntì, kényié n tié,
2 ndɔɔri ndɑ náá ntì kénfòù. Ndɑkɛ n tié ǹkpéí nhɑ nɔnnìtè kɔ̃mɛ,
3 ké ntì pikú tei tei, ké tì wɑ̃̀ri ɑ yèmmè miɛkɛ.
4 Ndɔ́ mɛciì kɛ dò nhɑ tãũ, kéntɑunè mɛyèmmè kɛ dò nhɑ népo.
5 Mɛè yó ndɑ kãnké onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidɑɑbè nè otɔù pokù kó kunùnɑɑtí.
6 Diyiè mɑrì kè nní mbo n cĩ̃ɛ̀tɛ̀, kɛ síékɛ́ fenétì,
7 kéyà idɑpùmbí, ìì í yɛ́ dèmɑrè, i miɛkɛ kè dèmɑrè tu kuyɛìnkù.
8 Kè dè ncèntì dihɛì bɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidɑɑbè kó dikàrì, kétũnnɛ òmɔù cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó kucɛ.
9 Kɛ sɔ́ ndɛ dò ndiúríkèpànnì, kɛ yuotóo kɛ bo kɛ biiri.
10 Kòo íténí kóò co kɛ bo ò ciité kɛ sɑ̃̀ri onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidɑɑbè o kɔ̃mɛ.
11 Kòo nɔ̀nfè tònnì, kòo kɔ̃̀ntì yàùti, bá ò í kɑrì o cĩ̃ɛ̀tɛ̀,
12 kɛ firì dihɛì, yɑárèbè nè sicɛ̃kɑɑ simɔu, kɛ wɑnti bɛnitidɑɑbè.
13 Kòo pĩ ndɛ kóo dɑpàà, kóò ɔrí bá ò í dé,
14 kɛ dɔ̀: N sòò béi ndinùù mɑrì ndi Kuyie nyìikè kɛ dì dèitɛ yíe.
15 Dɛè te kè n yènní ɑ wɑmmù kɛ mɛ nɑ yà.
16 M pitému n dɔ́ù ĩnkè tiyàɑtì kɛ dì sɑ̃̀ri Esibiti kó tiyɑàyɔ́ntì,
17 kɛ dì yɔɔrɛ tùdàɑ̀ríbè bɛbotí bɛbotí.
18 Kɔtɛní kè tí nyié nkɛ yo nkunɑɑtí kɛ dɔɔri ti dómè kè dèɛ wenténè.
19 N dɔù ìtému kɛ kɔ̀tɛ kupɔ̀ɔ̀kù dɛdétirè.
20 Ò tɔmu kudɔukù nè idíítí ò í yóó konní kòo tɑ̃̀nkù pànwè í yènní.
21 Kòo ò kpɛ̀ntɛ̀ kpɛ̀ntɛ̀ nè kunùnɑɑtí.

22-23 Dɛndɛ kòo ò tũnnɛ, kɛ́ndò mbɛ̀ kɔ̀rinɛ̀ fɛ̀ɛ̀ nààfɛ̀ mukɔ̀ù, kɛ dò mbɛ̀ boú
kuwáátíkù kɛ bo puotí, kɛ kù tã kɛ ta ku dinni, kɛ dò ntɛnɔ̀tɛ̀ ɔ̃ ntatimɛ̀ nticùɔ̀tì
kɛ dɔ́ mɛcãã. Bá ò í yɛ̃́ kɛ tú dɛ̀ yóó kũntɛ́ o fòmmu.
24 M birɛ kɛ́ntɛ́ n náaǹtì, kɛ́yie n yɛ̃ mmù.
25 A báá yóu kàa yɛ̀mmɛ̀ɛ kɔtɛ dɛ kóo nitipòkù botí bíɛ́kɛ̀ kòò da soutɛ́, báá
tũnnɛ o cɛ.
26 Ò buɔ́ mbɛnìtìbɛ̀ pɛ́u ndi kɛ kùɔ bɛnitikperíbɛ̀.
27 O cĩɛ̃̀tɛ̀ tu mukũũ nkó kucɛ nku kùù kɔ̀rìnɛ̀ kudɔnkù.

8

Mɛciì nyumɛ̀ bɛnìtìbɛ̀

1 Mɛciì mɛɛ̀ yu, di í yoà?
Mɛyɛ̀mmɛ̀ pĩɛ̃̀kù kɛ̀ di baa yoà?
2 Mɛ̀ bo ditennì ĩnkɛ̀ nkɛ,
kɛ cómmú icɛyàtii,
3 bɛnìtìbɛ̀ pɛ̃nkù dɛ̀ yɛbòrìnɔ̀
kɛ náá nkɛ tú:
4 Díndi bɛnìtìbɛ̀, n yu dí mbɛ,
n náánnɛ̀ dí mbɛ.
5 Díndi tidìɛ̀ntì wammúnɛ̀ mɛciì,
díndi tiyɛìntì mɔɔtɛnɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀.
6 Kɛ́ntɛ́nɛ̀ n yóó di nákɛ́ tì,
n yóó di nákɛ́ weti weti nwe.
7 N náá ntimɔ́mmɔnti nti,
tiyɛiti í yiɛ̀ní n nùù.
8 N náá ntináaǹsààtì nti,
n yí soú m mɛ nyí cií.
9 Wèè ciì weè yóó tì bantɛ́.
Wèè yɛ̃́ dɛ̀marɛ̀ kòo bantɛ́ tì tumɛ̀ timɔ́mmɔnti.
10 Ndɔ́nɛ̀ n tié nkɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ idíítí.
Ndɔ́nɛ̀ mɛciì kɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛsɔɔ nsààmɛ̀.
11 Mɛciì mpɛ̃ɛ̃tɛ́mu mɛdɛ̀ì,
kusãrìkù makù í mɛ̀ tùɔ̀kɛ.

Mɛciì nnàámmɛ̀ mɛ̀ tu wè

12 Mí mmɛciì n nɛitinɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ mmɛ,
kɛ̀ n yóó dɔɔ̀ dɛ̀ n totí n yɛ̀mmɛ̀.
13 A bo ndémɛ̀ Kuyie dɛɛ̀ tu a yetɛ mɛyɛi.
N yí naatinɛ̀ sifeí yɛmbɛ̀, sipɔɔ yɛmbɛ̀
bɛ̀ɛ̀ borimɛ í wenni nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ sountɛ.
14 Míì ɔ̃ɔ̃ tié nhonìtì kòo ciitɛ́.
Míì tu mɛciì nkɛ duɔ̀ mmuwɛ̃rímú.
15 Míì te kɛ̀ bɛkpààtìdiɛbɛ̀ bakɛ́,
kɛ̀ bɛbeéndiɛbɛ̀ bekù kɛ̀ dɛ̀ wenni.
16 Míì te kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ nɛ̀
kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kó bɛbeémbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ bakɛ́.
17 Bɛ̀ɛ̀ n dɔ́, m bɛ ndɔ́,
bɛ̀ɛ̀ n waà, mbɛɛ̀ n yàu.
18 Míì te tikpàtì nɛ̀ disãnni,
tikpàtì tìì í deu nɛ̀ mɛborimɛ sààmɛ̀.
19 M pãrɛ̀ wennimu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛsɔɔ nsààmɛ̀,
kɛ̀ n cɔ̃́ntimu pɛ̃ɛ̃tɛ́ idíítí.
20 N kérí timɔ́mmɔnti kó kucɛ nku bɛnitisààbɛ̀ tũ nkù,

21 kɛ dɔɔri mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ n dɔ́,
kɛ bɛ̀ duɔ̀ ntikpàtì.
22 Kuyie nni ndɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛmu,
kù niité kédɔ̀ɔ̀ mí nwe kɛ né dɔɔ̀ dɛsɔnnɛ.
23 M bomu sɑ̃́ɑ̃̀,
kutenkù mu nyí dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ m bomu.
24 N yó mbo kɛ̀ dàméɛ̀rìbɛ̀ nɛ̀ sibií kɛ̀ dɛ̀ mu nyí bo.
25 Yɛtɑ̃rɛ̀ nɛ̀ sitɑ̃́ɑ̃ dɛ̀ yóó dɔɔ̀ kɛ̀ m bomu.
26 N do bomu kɛ sɔ̃́ nKuyie mmu nyí dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀,
kù yóó dɔɔ̀ dɛnɛnnɛ̀ sámɔ̀pórɛ̀ ketirɛ̀ kɛ̀ m bomu.
27 Kù yóó dɔɔ̀ kɛĩnkɛ̀ ké bo ɑ̃nné tiwɛtì mànku kɛ̀ m bomu.
28 Kɛ̀ kùu ɑ̃nné yɛwɛtɛ̀ nɛ̀ sibií
kɛ̀ mɛniɛ nní nyièní nɛ̀ muwɛ̃rímú.
29 N do bomu kɛ̀ kùu kéétɛ́ dàméɛ̀rì mànku kɛ dɔ̀:
Mɛniɛ mbá mpɛ̃nkù, kéɑ̃nné kɛtenkɛ̀.
30 N do bomu nɛ̀ ku kɛ̀ ti pĩ mmutɔ̃mmú yɛwe yɛmɔu,
ké n kù duɔ̀ ndiwɛ̀ì,
kɛ yɑ̃nku sɑ́ɑ̃̀ ku ìikɛ̀,
31 kényɑ̃nku kɛtenkɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ n naatinɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.

Dɛ̀ bo nnaatimɛ̀ wèè yie mmɛciì nkpɛti

32 Di mmɔ̀nnì m bí, keènɛ̀ n náaǹtì.
Dɛ̀ nnaati wèè yie n tié.
33 Di báá yetɛ n tié,
cɔuténɛ̀ i kéciité.
34 Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀ kèḿmú n tié,
kɛ̀ ɔ̃ ncómmú m bòrìnùù kɛ tũntí n cĩɛ̃̀tɛ̀ sɑ́ɑ̃̀.
35 Wèè mì pètɛ́ ò pètɛ́ mufòmmu mmu,
kɛ pètɛ́ Kuyie nkó mɛsàà.
36 Wèè ǹ cààrɛ̀ ò cààrɛ̀ omáà ndi,
wèè n sènkèrì kòò dɔ́ mukũũ̃.

9

Mɛciì yumɛ̀ tiyɛìntì

1 Mɛciì mmaá mɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ ntɛ kɛ còḿné yɛsɑ̃ǹkɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀,
2 kɛ kùɔ iwũɔ̃, kɛ kùɔ̀ti mɛnaà nkɛ còḿné tábùrì,
3 kɛ tɔ̃ mbɛnitipotɔ̃mbɛ̀ dihɛì, kɛ̀ bɛ̀ còḿmú dɛ̀ɛ̀ ikú kɛ yu,
4 kɛ tú: Díndi tiyɛìntì kɔtɛnní diɛ. Kɛ náá ntidìɛntì kɛ tú:
5 Kɔtɛnní kédi n diití, kéyɑ̃̀ n naà n kùɔ̀ti mɛ̀.
6 Yóunɛ̀ tiyɛìntì kéfòutɛ. Tũnnɛnɛ̀ mɛciì nkó kucɛ.

Mɛciì nyiɛ̀ nɛ̀ tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀ bɛ kó tináaǹtì

7 Kàa tié ntɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀ nhò dá senkèrìmu, kàa tié nhonitiyonkuwe ò da sɑ́mmú.
8 Báá tié ntɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀, ò yàà bo da sĩntɛnɛ̀, tié nwèè ciì kòò nda dɔ́.
9 Kàa tié nwèè ciì ò dɔ̀kɛ ɔ̃ɔ̃ ciitému, kàa tié nhonitisààwè dɛ̀ɛ ò yìé mɛciì.
10 A bo ndémɛ̀ Kuyie ndɛɛ̀ tu mɛciì nkó diketirì, kàa dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndɔ́mɛ̀ a mɔɔtɛ mɛyɛ̀mmɛ̀.
11 Kɛ̀ mɛciì béi nkɛ dɔ̀: Mí mmɛciì m bo okùnnɛ a fòmmu kó yɛwe kɛ̀ yɛ̀ɛ sũũ̃.
12 Kàa ciì dɛ̀ tu a kó mɛsàà mmɛ, kàa tu tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀ nha pétɛ́ dɛ kó tiyeti amáà.

Tiyɛìntì yumɛ̀ bɛnìtìbɛ̀

13 Tiyɛìntì dònnɛ̀ onitipòkù nwe wèè wékɛtɛ kɛ yɛi nkɛ í yɛ́ dèmarɛ̀,

14 kɛ kari o cĩɛ̃tɛ̀ bòrì, dihɛì ikú dɛ̀.
15 Kɛ yu bɛ̀ɛ̀ bɔkù kucɛ kɛ pɛ̃nkù, kɛ tú:
16 Díndi tiyɛìntì kɔtɛnní diɛ, kɛ náá ntidìɛ̀ntì kɛ tú:
17 Mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ yùúkú mɛ̀ wɛ̀ɛ̀timu, kɛ̀ musɔ̀rìkɛ̀diì naati.
18 Bɛ̀ mɛ nyí yɛ̃́ kɛ tú bɛ̀ kɔ̀ri mukũ̃ũ̃ mborɛ̀ ndɛ, kɛ̀ dɛ kóo nitipòkù yu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tati kudɔnkù.

10

Yɛkotinɔ̀ yɛ̀ɛ̀ tukúnɛ̀ onìtì kó mufòmmu

1 Sadomɔɔ kotinɔ̀. Dɛbirɛ dɛ̀ɛ̀ cii dɛ̀ náríkùnko dɛ cicɛ yɛmmɛ̀ mmɛ, dɛ̀ɛ̀ yɛi nkɛ̀ dɛ̀ cààri dɛ yɔ̃ kɔ̃mɛ.
2 Mɛyɛi nkó tikpàtì í mɔkɛ mucɔ̃́ntimu, mɛborimɛ sààmɛ̀ kpɛti tii duɔ̀ mmufòmmu.
3 Kuyie nhɔ̃ í nyóu kɛ̀ dikònnìi pĩ nwèè borimɛ wenni, kù mɛ nhɔ̃ í nduɔ́ nhonitiyɛiwe ò dɔ́ dɛ̀.
4 Wèè pĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ tikɔ̃nnéyããti ò naà nfɛdawanfɛ̀ nfɛ, kɛ̀ wèè pĩ nnɛ̀ tikɔ̃nyauti kòò kpàrìku.
5 Wèè sɔ̀rì tidiitì dididɛ̀ì mɔ̀nnì ò ciìmu, wèè duɔ́ dididɛ̀ì mɔ̀nnì kòò yo nyifɛi.
6 Bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni bɛ̀ piɛti mɛsàà mmɛ, kɛ̀ bɛnitiyɛibɛ sɔrì bɛ yonku bɛ náaǹtì miɛkɛ.
7 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nyɛ̀ nwèè borimɛ wenni o kpéí, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yɛ̀ nhoyonkuwe nwe nɛ̀ o yètìròo.
8 Wèè cii weè yìé ntináaǹtì, wèè náantɛ tiyɛinnáaǹtì kòò fieti.
9 Wèè dɔɔ̀rìmɛ̀ wenni ò ɔ̃ nkérí kɛ í yĩɛ̃́kù, wèè kɔ̃mɛ í wenni kɛ̀ bɛ̀ ò yàu.
10 Wèè sɔ̀ri kɛ kɑ́mii inuɔ ò fɛ̃́ũnko bɛtɔbɛ̀ mbɛ, wèè nàá tiyɛinnáaǹtì kòò fieti.
11 Bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni bɛ̀ náaǹtì duɔ̀ mmufòmmu mmu, kɛ̀ bɛnitiyonkubɛ sɔrì bɛ yonku bɛ náaǹtì miɛkɛ.
12 Wèè nìí mbɛtɔbɛ̀ ò ce nyɛkpàrɛ̀ nyɛ, kàa dɔ́ otɔù a báá yà o yɛi.
13 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ bantɛ́ mɛcii nyiɛ̀ nho náaǹtì miɛkɛ nkɛ, kɛ̀ tiyɛ̃́ĩti bo kuyɛìnkù kpéí.
14 Mɛcii nyɛmbɛ̀ yèútí bɛmáà ndi mɛcii, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yɛi nkɛ̀ bɛ náaǹtì bɛ̀ buɔ̀ mmɛcãã.
15 Tikpàtì yiɛ̀ nkpàtì ò kãnké kuduotí kɔ̃mɛ mmɛ, kòo cĩrì sémmɛ̀ ò kɔ̀ù.
16 Wèè borimɛ wenni o kó mucɔ̃́ntimu tú mufòmmu, kòo nitiyonkuwe yeti tú mɛyɛi.
17 Wèè yié nyitié nhò kèrí mufòmmu cɛ nku, wèè yetɛ itié nkòò fieti.
18 Wèè sɔ̀rì mɛpómmɛ̀ ò tu siyáàbìsí yiɛ̀ nwe, wèè wátìrì bɛtɔbɛ̀ kòò tu kuyɛìnkù.
19 Kàa nùù tònnì a ɔ̃ɔ̃ yetému, wèè pĩ nho nùù ò ciìmu.
20 Wèè borimɛ wenni o náaǹtì dònnɛ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀ mmɛ, onitiyonkuwe toti mɛ̀ɛ̀ yɛmmɛ̀ í tú dɛ̀marɛ̀.
21 Wèè borimɛ wenni o náaǹtì teénnɛ̀mu bɛnìtìbɛ̀ péu, kɛ̀ kuyɛìnkù kɔ̃ nku yɛìntì kpéí.
22 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ wè mɛsàà nweè kpɛrɛ yíé, wèè dɔ̀ɔ̀rinɛ̀ muwɛ̃́rímú ò í yéútí dɛ̀marɛ̀.
23 Kuyɛìnkù borɛ̀ mɛyɛi nyí tú dɛ̀marɛ̀, dɛ̀ ɔ̃ nkù dò ntikpɛìtì nti, wèè mɔ̀kɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ kɛ̀ wenwe nɔnnɛ̀ mɛcii.
24 Onitiyonkuwe í dɔ́ dɛ̀, dɛɛ̀ ò tùɔ̀kùní, kɛ̀ wèè borimɛ wenni kòò piɛti ò dɔ́ dɛ̀.
25 Kɛ̀ kuyaakù tùɔ̀kɛní kù ɔ̃ɔ̃ nɛinɛ̀mu onitiyonkuwe, wèè borimɛ wenni kòo nfííkú dipũ̃ũ kɔ̃mɛ.

26 Dèmmúrè yɑ̃ríkú mèè botí yɛnìì, kuyukú tii mèè botí inuɔ, wèè duɔ́ nhotɔ̃nnédíétì mutɔ̃mmú dè ɔ̃ mmɛ nhò dò.
27 Wèè dé Kuyie nho bie nhɔ̃ɔ̃ yíému, kòo nitiyonkuwe kpɛyɛ yaatɛ.
28 Onitisàù bàa dè, dɛè ò duɔ ndiwèì, onitiyonkuwe bàa dè í ò duɔ dèmarè.
29 Kuyie nhɔ̃ nkɑ̃nkému wèè dɔɔ̀rìmè sìé, wèè kɔ̃mɛ í sìé kòò duò.
30 Dèmarè báá nampɛ wèè borimɛ wenni, bɛnitiyonkubɛ mɛ nyí yó nkpaá dihɛì.
31 Wèè borimɛ wenni ò nàánnè mɛcìì mmɛ, kè siyáàbìsí yɛmbè dò mbèɛ kékɛ́ bɛ nóndié.
32 Wèè borimɛ wenni o náaǹtì teénnèmu, kòo nitiyonkuwe kpɛti kɔùrì.

11

1 Kuyie nyí dɔ́ siyáàbìsí potampeé, kù dɔ́ sìì beú sìnsi weti weti.
2 Bè ɔ̃ɔ̃ í ndakɛ tɛpòtè yiè nkpɛti, wèè í mɔkɛ tɛpòtè ò ciìmu.
3 Wèè yèmmè wenni o yèmmè mɛè ɔ̃ nhò ni, kè mɛdɔɔ̀rìmè yɛimɛ yiè ndɔɔ̀rìmè ò kɔ̀ù.
4 Idíítí í yóó da teennè Kuyie mbeéntì yiè, wèè borimɛ wenni weè yóó cootɛ́.
5 Onitisàù dɔɔ̀rìmè mɛè píenko o cɛ kòo nitiyɛiwe yɛi nhò buɔ.
6 Onitisàù dɔɔ̀rìmè sààmè mɛè ò dɛɛrí, kòo nitiyɛiwe yɛi nho pĩĩ.
7 Onitiyɛiwe ɔ̃ɔ̃ kú kòò do baa dèɛ yɛimmu kéwɛ̃nnénè o kpàtì ò do tɑ́ tì.
8 Wèè borimɛ wenni ò ɔ̃ɔ̃ yenténèmu mɛyɛi, nkòo nitiyɛiwee do mɛ miɛkɛ.
9 Bèè í dé Kuyie mbɛ náaǹtì kɔ̀ùmu, bèè dé Kuyie nkè bɛ ciì mbè dɛɛrí.
10 Kòo nitisàù bo kè dè naati, dè ɔ̃ nnaatimu o ɛì kɔbɛ, kòo nitiyɛiwe ku o ɛì kɔbɛ nyɑ̃nku.
11 Bɛnitisààbè náaǹtì tii dèúkùnko bɛ ɛì, kè bɛnitiyɛibɛ kpɛti di buɔ.
12 Wèè nàá ntináanyɛiti otɔù ò í cìì, wèè cìì ò ɔ̃ ntì ncĩ̃kému.
13 Wèè wátìrì bɛtɔbè ò dáanko disɔ̀rì kpɛti nti, wèè cìì ò ɔ̃ ntì sɔ̀rimu.
14 Kubotí kùù kpa bɛkótíbè kù kɔ̃mmu, kùù kó bɛkótíbè sũ kuù ɔ̃ nfòù.
15 Kàa béi nkɛ tú a bo yietí opɔ̀ɔ kó dibànnì, a bo demmu, kàa cĩ̃ɛ́kɛ́ dè bo nda naati.
16 Onitiposàù nwe bè nsɑ̃ntímè, wèè dɔ́ mutɔ̃mmú weè kpàrìku.
17 Kàa dɔɔ̀ri mɛsàà a mè dɔɔ̀ amáà ndi, kàa dɔɔ̀ri mɛyɛi, a caàri amáà ndi.
18 Onitiyɛiwe kó mucɔ̃́ntimu tú siyáàbìsí kɔ̃mu mmu, wèè borimɛ wenni kòo kɔ̃mu tú mumɔ́mmɔmmu.
19 Wèè dɔɔ̀ri mɛsàà nhò yó nfòùmu, wèè dɔɔ̀ri mɛyɛi kòo kú.
20 Kuyie nyí dɔ́ wèè ciintɛ, kù dɔ́ wèè dɔɔ̀ri wènwe timɔ́mmɔnti.
21 Bè yóó kpetínnému bɛnitiyɛibɛ, kécoo mbɛsààbè bɛmɔu.
22 Onitipòkù wèè wenni kɛ í cìì ò dònnè mumámáá mɛsɔɔ kɔ̃mu mmu bè tɔ̃nné mù dɛfɔ̃̀nkùrè ɔ̃nnì.
23 Onitisàù wanti mɛsàà máà ndi, kòo nitiyɛiwe ce nhomáà kɛmiɛkɛ.
24 Wèè pãã mmɛdiè nweè kpàriku, wèè nɔ̀ùtè pikú kòò cĩ̃tiri.
25 Wèè pãã mmɛdiè bè we mpãã mmɛdiè, wèè pãã mbɛtɔbè mɛniɛ bè yóó we pã̀ mɛniɛ.
26 Bè sɑ̃̀ɑ́mmu wèè sɔrì tidiitì, kɛ yárí wèè tì fiiti.
27 Wèè dɔɔ̀ri mɛsàà mbè we ndɔ́, kè mɛyɛi ntuɔ̀kùní wèè dɔɔ̀ri mɛyɛi.
28 Wèè duɔ́ nhomáà o kpàtì ò bo do, wèè borimɛ wenni kòò mbitírí.
29 Wèè ɑ̃ɑ̃̀ dikɔnkɔɔ̀nnì o cĩ̃ètè ò í cɔ̃́ntí dèmarè, kuyɛìnkù naà mmɛcìì nyiè nkó kudaakù nku.
30 Onitisàù dɔɔ̀rìmè duɔ mmufòmmu mmu. Wèè cìì kòò nɔ nkɛ yũɔ̃nní bɛtɔbè o bíékè.
31 Wèè borimɛ wenni ò mɔkɛmu mucɔ̃́ntimu kɛtenkè ĩnkè, onitiyonkuwe nè wèè dɔɔ̀ri mɛyɛi nkè bè mɔkɛ bɛ kɔ̃mu mɛdiè.

12

1 Wèè dɔ́ kɛ́ciitɛ́ weè yie nyitié, kuyɛìnkù kuù í kemmu itié.
2 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ pɛ́nsìrì wèè dɔɔ̀rìmɛ̀ wenni wènwe, kɛ́bekɛ́nɛ̀ wèè yɛmmɛ̀ í wenni.
3 Òmɔù ɔ̃ɔ̃ í nfìí nhomáà nɛ̀ kuyonku, wèè dɔɔ̀ri Kuyie ndɔ́mɛ̀ weè ɔ̃ nfííkú.
4 Onitiposàù duɔ̀ nho dɔù nwe kuyɛ̀nnaatí, kòo yɛiwe do mmumɔmmú mùù càá nho dɔù.
5 Bɛnitisààbɛ̀ kó mɛyèmmɛ̀ tu mɛsààmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ bɛyɛibɛ kɔ̃mɛ tú mèè ɔ̃ ndɔ́ kɛ́ciitɛ́.
6 Bɛyɛibɛ náaǹtì tu didíìǹtā́rì ndi dìì kɔ̀ù, kɛ̀ bɛsààbɛ̀ kpɛti tú tìì dɛɛrí bɛtɔbɛ̀ nɛ̀ mukŭũ.
7 Kɛ̀ bɛnitiyɛibɛ do bɛ kpɛrɛ marɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nkpaá, bɛsààbɛ̀ cɛ́ĩ̄ sìì ɔ̃ nfííkú teii.
8 Bɛ̀ sɔ̃ntí wèè cìì wènwe, kɛ sɑ́ɑ̃́ nkuyɛìnkù.
9 A bo mmɔkɛmɛ̀ otɔ̃ntì òmáà dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo dɛ́úkùnnɛmɛ̀ amáà kɛ mɔ́ntɛ́ mudiì.
10 Onitisàù ɔ̃ ndakɛmu o wũɔ̃ kpɛ́í, kòo yɛiwe miɛkɛ ì cɔ̀ú.
11 Wèè kuuti kupaku weè mɔkɛ tidiitì, wèè firì dɛtetìrɛ̀ ò í cìì.
12 Bɛnitiyɛibɛ dɔ́ mucɔ̃́ntimu yɛimu mmu, bɛnitisààbɛ̀ bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ cɔ̃ntɛ.
13 Onitiyɛiwe náaǹtì ò pĩĩ mmu, kòo sàù ɔ̃ɔ̃ yɛ̀ bá tìì miɛkɛ.
14 Onìtì piɛti mɛsàà nho náaǹtì miɛkɛ nkɛ, bɛ̀ piɛti mèè botí mucɔ̃́ntimu mutɔ̃mmú miɛkɛ.
15 Kuyɛìnkù yèmmɛ̀ ɔ̃ ndo nkù dɔɔ̀ri dɛ̀ wennimu, wèè cìì kòò yìé nyitié.
16 Kuyɛìnkù kuù miɛkɛ cɔ́ú mmɛcãã, wèè cìì kòò sɔ̀rì o miɛkɛ.
17 Wèè nàá ntimɔ́mmɔnti weè tũnni tináaǹtì, wèè nàá nsiyáàbìsí kòò tì cààri.
18 Wèè nùù yau o náaǹtì kɔ̀ùrìmu disiè kɔ̃mɛ, wèè cìì kòo náaǹtì miɛkùnko.
19 Timɔ́mmɔnti ɔ̃ mbomu sɑ́ɑ̃̀, kɛ̀ siyáàbìsí pɛ̃nkù mɛcãã.
20 Bɛ̀ɛ̀ wanti mɛyɛi mbɛ̀ tu bɛniticiìmbɛ̀ mbɛ, bɛ̀ɛ̀ tiè nyitié nsààyì kɛ̀ bɛ̀ piɛti diwɛ̀ì.
21 Mɛyɛi mmamɛ̀ í tuɔ̀kùní bɛnitisààbɛ̀, mɛ̀ tùɔ̀kùní bɛyɛibɛ mbɛ.
22 Kuyie nyí dɔ́ siyáàbìsí yɛmbɛ̀, kù dɔ́ timɔ́mmɔnti yɛmbɛ̀ mbɛ.
23 Wèè cìì ò í pɔtì o cìì, kuyɛìnkù kuù bɛnkú ku yɛìntì.
24 Wèè dɔ́ mutɔ̃mmú weè naà nhokpààtì, kòo tɔ̃nnɛ́díétì naà nkudaakù.
25 Iyɛntotí yɔku onìtì nwe kɛ̀ tináaǹsààtì ò kpénkùnko.
26 Onitisàù bɛnkú o kou kucɛ sààkù nku, kòo nitiyɛiwe ò fétìnko.
27 Otɔ̃nnɛ́díétì í cáá nyiorimaa, dɛ̀ɛ̀ wenni onìtì kpɛ́í dɛɛ̀ tu mutɔ̃mmú.
28 Wèè yìé nKuyie nkpɛti ò kèrí mufòmmu kó kucɛ nku, dɛ kó kucɛ í kɔrìnɛ̀ mukŭũ mborɛ̀.

13

1 Dɛbirɛ dɛ̀ɛ̀ cìì dɛɛ̀ yìé ndɛ cicɛ tié, dɛ̀ɛ̀ mɔkɛ tɛfentɛ̀ dɛ̀ í yíé nhòmɔù kpɛti.
2 Onitisàù náaǹtì ò pɛí mɛsàà mmɛ, kòo yɛiwe ɔ̃ nwanti kɛ́dɔɔ̀ mɛyɛi.
3 Wèè yɛ̄́ ò nàá nkɛ tú mù weè kãnkɛ́ o fòmmu, wèè í yɛ̄́ ò nàá nkɛ tú mù kòò cààri o kɔ̃mu.
4 Otɔ̃nnɛ́díétì í péú ò dɔ́ dɛ̀, wèè dɔ́ mutɔ̃mmú weè dɛ̀ piɛti.
5 Onitisàù í dɔ́ siyáàbìsí, kòo nitiyɛiwe caàri kɛ ãɑ̃̀ omáà ifɛi.
6 Wèè dɔɔ̀ri mɛsàà mmɛ ɔ̃ nhò kãnkému, kòo nitiyɛiwe yɛi nhò fétìnko.
7 Bèmabɛ̀ ɔ̃ ndɔɔri kɛ dò mbɛ̀ kpààtirì bá bè né í mɔkɛ dèmarɛ̀, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ ndɔɔri kɛ dò mbɛ̀ tu bɛcĩ̄rìbɛ̀ kɛ̀ né mɔkɛ dɛmɔu.
8 Tikpàtì yiè nhɔ̃ɔ̃ yietí mɔ̀nnì marì kédɛɛtɛ́ o fòmmu, ocĩ̄rì yie í yĩ̄ɛ̀kù tìmatì.
9 Onitisàù dònnɛ̀ fìtírɛ̀ dɛɛ̀ cɔ̀ú dɛ̀ndɛ, kòo yɛiwe dònnɛ̀ fìtírɛ̀ dɛɛ̀ ku.
10 Tɛpɔ̀tɛ̀ yiè nce nyɛkpàrɛ̀ nyɛ, wèè cìì kòò yìé nyitié.
11 Bɛ̀ waá ntìì kpàtì péu dimɔ̀nnì dimáà tì dèu mɛcãã mmɛ, bɛ̀ waà ntì sámpɔ́ sámpɔ́ tìì dèúkú.

12 Kàa kèḿmú dèmarè kɛ mɔntɛ́ dè cààri mɛyèmmè mmɛ, kàa dɔ́ dèmarè kɛ dè pètɛ́, dè duɔ̀ mufòmmu mmu.
13 Wèè yetɛ itié nhò bo yà dɛ kó tiyeti, wèè yetɛ ikuɔ́ kòo yà dɛ kó mucɔ̃́ntimu.
14 Mɛciì nyiè nkó itié nyiì duɔ̀ mmufòmmu, kɛ dɛɛrí onìtì nè dèè na nhò tɔní mukŭũ.
15 Bè dému mɛciì nyiè, kòo nitiyɛiwe borimɛ yóù.
16 Mɛciì nyiè nhɔ̃̄ɔ̃ totí o yèmmè mmɛ kédɔɔ̀ tìmatì, kè kuyɛìnkù bɛnkú ku yɛìntì.
17 Ditɔ̃nnì yɛiri waà mɛyɛi mmɛ, kè ditɔ̃nnì sààrì tì tũnni.
18 Wèè yetɛ itié nhò yóó naá nfɛdawanfɛ̀ nfɛ kè bèɛ ò sènkèrì, wèè yie nyitié kè bèɛ ò sãntɛ.
19 Kòo nìtì dɔ́ dèmarè kɛ dè pètɛ́ dè ɔ̃ nhò naatimu. Bɛnitiyɛibɛ biɛ í dɔ́ kéyóu mɛyɛi.
20 Wèè nɛitinè mɛciì nyɛmbè ò ɔ̃ɔ̃ ciitému, wèè nɛitinè tiyɛìntì kòo naá nkuyɛìnkù.
21 Mɛyɛi ntũ mbɛnitiyɛibɛ mbɛ, kè mɛsàà ntu bɛsààbè kó mucɔ̃́ntimu.
22 Mɛsàà nyiè mbí ɔ̃ sɔɔté o kpɛrɛ ndɛ, kòo nitiyɛiwe kpɛrɛ naá mbɛsààbè kpɛrɛ.
23 Bɛcĩ̃rìbè paa mpɛ́mu mɛsàà, kè bɛnìtìbè kɔ̃ mbè í wenni mèè kpéí.
24 Wèè í puotì o birɛ, ò í dè dɔ́, wèè dè dɔ́ weè dè tiè.
25 Onitisàù í mɔ́nnì ò yo mmù, onitiyɛiwe weè mɔ́nnì ò yo mmù.

14

1 Onitipòkù wèè cii weè maà o cĩ̃ɛ̃̀tè, wèè yɛi nkòò tè pùɔ̀nnè o nɔu.
2 Wèè borimɛ wenni weè dé Kuyie, wèè borimɛ í wenni kòò kù sènku.
3 Kuyɛìnkù ɔ̃ nnáá tɛfentè kó tináaǹtì nti, kè mɛciì nyiè nkpɛti ò kãnkù.
4 Inààkɛ ìì dùɔ̀ ì í borè, mùmamù ɔ̃ɔ̃ í nhã̄ yɛbuɔ, inaakperí borè tidiitì dɛ mbo.
5 Timɔ́mmɔnti yiè nnàá nhò yà dèndɛ, kè siyáàbìsí yiè nnàá nhò í yà dè.
6 Tɛpòtè yiè nhɔ̃̄ɔ̃ wammú mɛciì nkɛ mɔ́ntému, wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmè kòo pété mɛciì nfààrè.
7 Kɛntɛ́ kuyɛìnkù a í yóó pétɛ́ mɛciì nkpɛti matì ku borè.
8 Wèè cii weè yɛ̃́ ò dɔ̀ɔ̀ri mè, kè kuyɛìnkù yɛìntì tu kù bo nsoúmè.
9 Kè kuyɛìnkù dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ndè ɔ̃ɔ̃ í nkù dò mmèmamè, wèè borimɛ wenni weè piɛti Kuyie nkó mɛsàà.
10 Onìtì weè ɔ̃ nyɛ̃́ o yɛǹcaàrìmè dòmmè nè o wèì, otɔù báá na kényɛ̃́ dè ò dòmmè.
11 Bɛnitiyɛibɛ cɛ̃́ĩ yóó duómu kè bɛsààbè kpɛsi ndéúkú.
12 Mɔ̀nnì marì onìtì yèmmè ɔ̃ ndò nho borimɛ wennimu kè mè né ò kɔ̀rinè mukŭũ.
13 Onìtì bo na késɔnnɛ o yɛǹcaàrìmè kéndaú, kè mudaá nní nyóó deè kè mɛyɛǹcaàrìmè feité.
14 Wèè borimɛ í wenni ò yóó yàmu dɛ kó tiyeti, wèè kɔ̃mɛ wenni kòo yeti ntú tisààtì.
15 Wèè í dakɛ weè yìé mbè naá ntì timɔu, wèè dàkɛ kòò ɔ̃ɔ̃ totí o yèmmè.
16 Wèè cii weè dé mɛyɛi nkɛ mè kɛnní, kuyɛìnkù í yĩ̃ɛ̃̀kù dèmarè kɛ mɔkɛ tɛfentè.
17 Wèè miɛkɛ cãã kɛ péíkú ò dɔ̀ɔ̀ri dɛyɛìnkpɛrɛ ndɛ. Kè bè sènku wèè yèmmè í wenni.
18 Bèè í toti bɛ yèmmè bɛ cɔ̃́ntimu tu tiyɛìntì, bèè totí bɛ yèmmè kè bɛ kɔ̃mu tú bè bo yĩ̃ɛ̃́témè dèmarè.
19 Bɛnitiyɛibɛ yóó nínkúmu bɛsààbè ìikè. Kè bɛnitidɔnnibè ndari bèè wetí bɛ kó yɛbòrè kɛ dɔ́ kéta.
20 Kpankpɛrɛ í mɔkɛ o népo, tikpàtì yiè nyie népobè í sénní.

21 Wèè sènkèrì o kou ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ, dɛ̀ nnaati mɛsémmɛ̀ bonɛ̀ wè bɛcĩ̃rìbɛ̀.
22 Bɛ̀ɛ̀ wanti mɛyɛi mbɛ̀ fietimu, bɛ̀ɛ̀ wanti mɛsàà nkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ̀ wenni kɛ síɛ́.
23 Mutɔ̃mmú mumɔu mɔ̀kɛmu mucɔ̃́ntimu, kàa mɛ mpoti dinùù máà dikɔ̀nnì da pĩ̃.
24 Mɛciì nyɛmbɛ̀ cɔ̃́ntimu tu tikpàtì kɛ̀ tiyɛìntì yó ntú tiyɛìntì sɑ̃́ɑ̃̀.
25 Timɔ́mmɔnti yiɛ̀ nnàá nho yà dɛ̀ndɛ kɛ dɛɛrí bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ siyáàbìsí yiɛ̀ nnàá nhò í yà dɛ̀.
26 Wèè dé Kuyie nhò í yĩ̃ɛ̀kù tìmatì, kɛ̀ kù kɑ̃nkɛ́ o bí.
27 A bo ndémɛ̀ Kuyie ndɛɛ̀ duɔ̀ mmufɔ̀mmu, kɛ dɛɛrí onìtì nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ na nhò tɔní mukũ̃ũ̃.
28 Kòo kpààtì nìtìbɛ̀ sũ ò ɔ̃ ndɛumu, kɛ̀ bɛ̀ kɛ̃kɛ o kpàtìi do.
29 Wèè miɛkɛ í cɑ̃kɛ́ kɛ pɛ́íkú weè cìì, wèè kɔkɛ pɛ́íkú mɛcɑ̃ɑ̃ nkòò bɛnkú ò tumɛ̀ kuyɛìnkù.
30 Kuyɛ̀nnaatí tú kukɔ̃̀nnaatí nku, kɛ̀ mɛpómmɛ̀ tu mumɔmmú mùù càá ntikɔ̃̀ntì.
31 Wèè sènkèrì ocĩ̃rì ò sènkèrì Kuyie nku kùù ò dɔ̀ɔ̀, wèè mɔ̀kɛnɛ̀ ocĩ̃rì mɛsémmɛ̀ kòò dɛúkùnko ku yètìrì.
32 Onitiyɛiwe yɛi mmɛɛ̀ ò buɔ̀, onitisàù í yĩ̃ɛ̀kù tìmatì bá mukũ̃ũ̃.
33 Mɛyɛ̀mmɛ̀ yiɛ̀ weè mɔ̀kɛ mɛcìì, kuyɛìnkù báá na kɛ́ mɛ̀ bantɛ́.
34 Kubotí kùù tɔ timɔ́mmɔnti kuù dɛúkú, kɛ̀ mɛyɛi nhɑ̃ɑ̃̀ kubotí ifɛi.
35 Okpààtì sɑ̃ntí bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛɛ cìì bɛ̀mbɛ, kòo miɛkɛ cɔ́ú mbɛ̀ɛ̀ ò ɑ̃ɑ̃̀ ifɛi.

15

1 A bo tɛ̃́nnémɛ̀ otɔù tináánnatì dɛ̀ bónkùnko kɛmiɛkɛ nkɛ, kɛ̀ tináanyɛiti kɛ̀ íinko.
2 Mɛciì nyiɛ̀ nnáaǹtì naatimu, kɛ̀ kuyɛìnkù náantɛ ntiyɛìnnáaǹtì.
3 Kuyie nwùómmu tipíìtì timɔu, kɛ wúó mbɛyɛibɛ nɛ̀ bɛsààbɛ̀.
4 Tináaǹnatì duɔ̀ mufɔ̀mmu mmu, kɛ̀ tináanyɛiti kɔ̀ùrì mɛyɛ̀mmɛ̀.
5 Kuyɛìnkù kuù sènku ku cicɛ tié, wèè dàkɛ kòò ì yié.
6 Tikpàtì diɛtì bo onitisàù cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ nkɛ kòo nitiyɛiwe kó mucɔ̃́ntimu tú mɛyɛǹcaàrìmɛ̀.
7 Mɛciì nyɛmbɛ̀ ntùònko mɛciì mmɛ, tiyɛìntì kpɛrɛ í mɛ ndò.
8 Kuyie nyí dɔ́ bɛnitiyɛibɛ pãrɛ̀, kù cɔú bɛsààbɛ̀ kó mubáammu mmu.
9 Kuyie nyí dɔ́ bɛnitiyɛibɛ borimɛ bìtì, kù dɔ́ bɛɛ̀ wanti bɛ̀mbɛ dɛɛ̀ wenni.
10 Fɛnasɑ̃́ɑ̃̀fɛ̀ bo wèè yóu kucɛ o kpɛ́í nkɛ, wèè yetɛ itié nhò yóó kúmu.
11 Kuyie nyɛ́́mu kudɔnkù dòmmɛ̀, kù né bá nyɛ́́ onìtì yèmmɛ̀ mmaà?
12 Tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀ nyí dɔ́ bɛɛ ò kpannɛ̀, ò í kɔrì mɛcìì nyɛmbɛ̀ borɛ̀.
13 Kuyɛ̀nnaatí caánnì kɛyììkɛ̀ nkɛ, kàa yèmmɛ̀ cààrɛ̀ kɛɛ yɑ̃́tí kéyɑ̃́tí.
14 Wèè mɔ̀kɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ weè wanti mɛcìì nkéyĩ̃ɛ́tɛ́ dɛ̀marɛ̀, dɛ̀ ɔ̃ nnaati kuyɛìnkù ku yɛìntì miɛkɛ nkɛ.
15 Yɛwe yɛmɔu tu mɛfɛ́ɛ̃́tímɛ̀ mmɛ osénnìwè borɛ̀, kɛ tú dibanni sɑ́ɑ̃̀ wèè yèmmɛ̀ naati o borɛ̀.
16 Kàa kpa a kpɛrɛ kɛ dé Kuyie ndɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo ndɛ̀ mɔ̀kɛmɛ̀ kɛ bonɛ̀ iyĩ̃ɛ̀kɛ.
17 Kàa yo ntikũnfɑ̃ɑ̃̀tì kɛ bonɛ̀ diwɛìdɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo nyommɛ̀ inaamàa mɛkùɔ nkpɛyi kɛ bonɛ̀ yɛkpàrɛ̀.
18 Kɛmiɛkɛ yiɛ̀ nce nyɛkpàrɛ̀ nyɛ, wèè pĩ̃ĩ nhomáà kòo yɛ̀ bónkùnko.
19 Otɔ̃nnédíétì cɛ ɔ̃ ndáátí tipotì nti, kòo nitisàù kɔku wenni.
20 Dɛbirɛ dɛɛ̀ cìì dɛ̀ náríkùnko dɛ yɛmbɛ̀ yèmmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ dɛɛ yɛi nkɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ sènku.

21 Kɛ̀ kuyɛìnkù dɔ̀ɔ̀ri dɛyɛìnkpɛrɛ dɛ̀ ɔ̃ nkù naatimu, wèè toti o yèmmɛ̀ kòò dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ wenni.
22 Kòo nìtì í békú bɛtɔbɛ̀ mɛciì o kpɛrɛ báá yie, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu ò duɔ́ nyitié nwèe na kɛ́ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
23 Kòo nìtì nɔ nkɛ tɛ́nnìnko tináaǹtì dɛ̀ wennimu, kɛ naati ò bo béimmɛ̀ tináaǹtì tìì wenni dɛ̀ dò nwèe tì béi ndìì mɔ̀nnì.
24 Onìtì wèè ciì ò tũ ndɛ ĩnkɛ̀ kó kucɛ nku mufòmmu kɔku, kɛ búútí kùù cuuti kudɔnkù.
25 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ pɔntɛmu tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀ ncĩɛ̃tɛ̀, kénkãnkɛ́ okúpokù kó tɛbàtɛ̀.
26 Kuyie nyí dɔ́ mɛyèmmɛ̀ yɛimɛ, tináaǹsààtì nti kù dɔ́mɛ̀.
27 Wèè dɔ́ idíítí mɛdiɛ̀ nhò buɔ̀ nho cĩɛ̃tɛ̀ ntɛ, wèè í dɔ́ ticuuti kòò ɔ̃ nfòù kémɔntɛ.
28 Onitisàù ɔ̃ɔ̃ totí o yèmmɛ̀ mmɛ kɛ né na kébéi, kòo nitiyɛiwee sɔ̃́ntɛ́ képĩɛ̃too tisĩnténáaǹtì.
29 Kuyie nyí dɔ́ bɛnitiyɛibɛ, kù kèḿmú bɛsààbɛ̀ kó mubáammu mmu.
30 Fɛnɔnsààfɛ̀ náríkùnko mɛyèmmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ tináaǹsààtì yèútí muwɛ̃rímú.
31 Bɛ̀ kpànnɛ̀ wè o ɔ̃nnì kpéí nkòò kèḿmú ò bo mɛciì nyɛmbɛ̀ kó fɛnafɛ miɛkɛ nkɛ.
32 Wèè yetɛ itié nwè í dɔ́ o ɔ̃nnì, wèè kemmu itié nkòò piɛti mɛciì.
33 A bo ndémɛ̀ Kuyie ndɛ̀ duɔ̀ mmɛciì mmɛ, kàa dɔ́ kédɛukɛ, kɛ́kùnnɛ amáà.

16

Kuyie mpĩḿmɛ̀ mutɔ̃mmú onìtì borimɛ miɛkɛ

1 Onìtì ɔ̃ɔ̃ nákɛ́ ò yóó dɔɔ̀ tìnti kɛ̀ Kuyie nkuù né yɛ́ tìì yóó dɔɔ̀.
2 Onìtì yèmmɛ̀ ɔ̃ ndò nho dɔɔ̀rìmɛ̀ mɛmɔu wennimu, Kuyie nkuù né yɛ́ bá wè o yèmmɛ̀.
3 A dɔ́ kédɔɔ̀ tì, duɔ́ nti Kuyie nha bo yà tì dɔɔ̀mɛ̀.
4 Kuyie ndɔɔ̀ bá dɛ̀ kɛ yɛ́mu kù dɛ̀ dɔɔ̀ mùù kpéí, bá onitiyɛiwe kù ò dɔɔ̀ diyiè yɛiri kpéí nkɛ.
5 Kuyie nyí dɔ́ sifeí yɛmbɛ̀ kù yóó bɛ̀ kpetínnému.
6 Mɛsàà nnɛ̀ timɔ́mmɔnti dɛɛ̀ tũnni mɛyɛi, kàa dé Kuyie nha ɔ̃ɔ̃ yóumu mɛyɛi.
7 Kɛ̀ Kuyie mpénsìrì onìtì borimɛ bá o dootitɔbɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ò narikɛnèmu.
8 Kàa dɔɔ̀ri dɛɛ̀ wenni kɛ pètɛ́ sámpɔ́ dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo dɔɔ̀mɛ̀ dɛɛ̀ í wenni képétɛ́ mɛdiɛ̀.
9 Onìtì ɔ̃ nwúómmu ò yóó dɔɔ̀ tì kɛ̀ Kuyie nkuù né nte kòò tì dɔɔ̀.

Bɛkpààtìbɛ̀ borimɛ dòmmɛ̀

10 Okpààtì bekùnɛ̀ Kuyie nkó muwɛ̃rímú mmu ò ɔ̃ɔ̃ í nyetɛ́ o beéntì miɛkɛ.
11 Kuyie ndɔ́ tí mbeú kɛ̀ dɛ̀ wennimu, kuù ãnné tɛbiètɛ̀ ti bo mbeú mɛ̀ɛ̀ botí.
12 Okpààtì í dɔ́ bɛ̀ɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ í wenni, wèè dɔɔ̀ri dɛɛ̀ wenni weè kpàtì ɔ̃ nfííkú.
13 Okpààtì dɔ́ wèè nàá wènwe weti weti, kɛ dɔ́ wèè nàá ntimɔ́mmɔnti.
14 Kòo kpààtì miɛkɛ pɛikɛ ò bo na kékuɔ onìtì, mɛciì nyiɛ̀ nweè bo na kébónkùnnɛ okpààtì miɛkɛ.
15 Okpààtì wèì duɔ̀ mmufòmmu mmu, kòò dɔɔ̀ri mɛ̀ɛ̀ sàà ndò nfɛtaboofɛ.

Onìtì fòmmu miɛkɛ dɛ̀ɛ̀ tu dɛsààrɛ̀

16 A bo mmɔkɛmɛ̀ mɛyèmmɛ̀ dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ mɛsɔɔ, kàa bo nciìmɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ idíítí.
17 Bɛnitisààbɛ̀ yennínèmu mɛyɛi nkó kucɛ, wèè dàkɛ o borimɛ kpéí nhò dɔ́ o fòmmu mmu.
18 Tɛpɔ̀tɛ̀ tɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ niité képĩ nhonìtì kóo càkɛ, tɛfentɛ̀ tɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ niité kɛ pĩ nhonìtì kòo do.

19 A bo nwɛ̃nnémɛ̀ bɛnitisààbɛ̀ kɛ kpa a kpɛrɛ dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo wɛ̃nnénɛ̀mɛ̀ sifeí yɛmbɛ̀ kɛ̀ dí totí bɛ̀ ɛí dɛ̀.
20 Kàa totí a yèmmɛ̀ mɛsàà nkɛ dɔ̀ɔ dèmarɛ̀ a bo yà diwɛ̀ì, wèè duɔ́ nhomáà Kuyie ndɛ̀ bo nhò naati.
21 Wèè nàá ntináaǹtì tìì wenni bɛ̀ we ntú mɛcii nyiɛ̀, wèè nàá ntináannatì bɛ̀ yìé nweè kpɛti.
22 Bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ mɛcii mɛ̀ bɛ̀ duɔ mmufòmmu mmu, kɛ̀ kuyɛìnkù yɛìntì kù kɔ̀ù.
23 Mɛcii nyiɛ̀ nhɔ̃ɔ̃ totí o yèmmɛ̀ mmɛ kɛ bɛ́i nkɛ̀ bɛ̀ mɛ nyié nho náaǹtì.
24 Tináaǹnatì dònnɛ̀ mɛcekùɔ mmɛ kɛ wɛɛti dinùù, kɛ duɔ nkukɔ̃ǹnaatí.
25 Onìtì yèmmɛ̀ ɔ̃ ndò nho borimɛ wennimu kɛ̀ mɛ̀ né ò kɔ̀rinɛ̀ mukɔ̃ũ.
26 Dikònnì dii ɔ̃ nte kòo nìtìi pĩ mmutɔ̃mmú, kɛ yɛ́ ò dómɛ̀ kédi.
27 Onitiyɛiwe waà mmɛyɛi mmɛ kòo náaǹtì tùɔ mmuhãã́ nkɔ̃mɛ.
28 Onitiyɛiwe waà nyɛkpàrɛ̀ nyɛ, kòo náantɔutì tɔ̃ũ tinépotì.
29 Onitiyonkuwe cii mbɛnìtìbɛ̀ mbɛ kɛ bɛ̀ tannìnko mɛyɛi nkó kucɛ.
30 Wèè ũũ nkɛ maá nho bɛ̀nnì kɛ dɔ́ kédɔɔ mɛyɛi, nhò mɛ̀ dɔ̀ɔmu kɛ dèè.
31 Tiyùpèítì tu kusãrìkù sààkù nku, kɛ yɛ́ mufòmmu okùmù tumɛ̀ bɛnitisààbɛ̀ kó mucɔ́ntimu mmu.
32 Onitidɔ̀ù mɔ́mmuɔ ntú wèè nɔ nkɛ ĩkù o miɛkɛ, wèè nɔ nkɛ pĩĩ nhomáà ò pɛ̃ɛ̃tému wèè ɔ̃ɔ̃ kpa nkéna.
33 Onìtì ɔ̃ ntãũ tété kɛ bo yà nankɛ kpɛti nti, dɛmɔu dɛ̀ɛ̀ né dɔɔri dɛ̀ bonní Kuyie mborɛ̀ ndɛ.

17

1 Kàa yo ntikũnfãã̀tì kɛ bonɛ̀ diwɛ̀ì dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo nhãmɛ̀ imaa mpìékɛ́ tɛ̀ɛ̀ cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ bonɛ̀ yɛkpàrɛ̀.
2 Otɔ̃ntì wèè cii ò ɔ̃ɔ̃ baatému tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ birɛ dɛ̀ɛ̀ yetɛ ditoò, kéwɛ̃nnénɛ̀ dɛ tebìí kɛ̀ bɛ̀ɛ totɛ́ dɛ cicɛ kpɛrɛ.
3 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yáákɛ́ mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì muhãã́ mmiɛkɛ nkɛ, Kuyie nkuù mɛ nyàú onìtì yèmmɛ̀ mmɛ.
4 Onìtì wèè dɔ́ mɛyɛi nhò kemmu inɔ́ndiɛ nyɛiyi yɛmbɛ̀ mbɛ, kɛ̀ siyáàbìsí yiɛ̀ nkenti siyáàbìsí.
5 Wèè daú ocĩrì ò daú Kuyie nku kùù ò dɔ̀ɔ, kɛ̀ mɛyɛi ntùɔkɛní otɔù kàa ò daú a báá mɔ́ntɛ́ dɛ kó tiyeti.
6 Bɛkótíbɛ̀ kó diwɛ̀ì tu bɛ yaàbí, kɛ̀ ibí kpɛri tú i cicɛ.
7 Kuyɛìnkù í yíénnɛ̀mɛ̀ tináaǹsààtì, siyáàbìsí yiɛ̀ nyí mɛ nyíénnɛ̀ ò bo mbakémɛ̀.
8 Bɛ̀mabɛ̀ yèmmɛ̀ dò nticuuti dɔɔri mɛsàà nkɛ ɔ̃ nte kɛ̀ bɛ̀ dɔ́ tìi dɔ̀ɔ.
9 Kɛ̀ bɛ̀ da dɔ̀ɔ mɛyɛi nkàa mɛ̀ yɛ̀ dí nnaati, kàa mɛ̀ mmɛ̀ dènniní sɔ́ɔ̃ dí nsĩ.
10 Kàa kpannɛ̀ wèè cii dɛ̀ bo ò teennɛ̀ képɛ̃ɛ̃té a bo puotímɛ̀ kuyɛìnkù dinasɔ́ɔ̃ kucɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
11 Onitiyɛiwe ɔ̃ ndɔ́ mɛcaàrìmɛ̀ mmɛ ò mɛ nyóó máánɛ̀mu ditɔ̃nnì yɛiri.
12 Kàa conɛ̀ kumuntũnkù kùù mɔ̀ńté ku bí dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo conɛ̀mɛ̀ kuyɛìnkù nɛ̀ ku yɛìntì.
13 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɔɔ wè mɛsàà nkòo dɔɔ mɛyɛi, mɛyɛi nyí iiti o cĩɛ̃̀tɛ̀.
14 Kàa ketɛ́ dikpànnì a kpɛ̃̀té kukpɛ́roo nku, yĩ yúóó kɛ dikpànnì mu nyí ketɛ́.
15 Kuyie nyí dɔ́ onìtìi caàrɛ̀ kàa ò kòńné, kù mɛ nyí dɔ́ wè nnaati kàa dɔ̀ ò cààrɛ̀.
16 Kuyɛìnkù yóó dɔɔnɛ̀ ba idíítí, kù bo ì donténɛ̀ mɛcii mmaà? Kù í mɔkɛ dɛ kó mɛyɛ̀mmɛ̀.
17 Onìtì a népo ɔ̃ nda dómu bá dìì mɔ̀nnì, kàa kou da teénnɛ̀ diyiè yɛiri.
18 Kuyɛìnkù kuù ɔ̃ɔ̃ béi nképoté ku nɔ̀ùtɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ dɔ̀ kù bo yietí otɔù kó dibànnì.

19 Wèè nɔnnɛ yɛkpàrɛ̀ ò dɔ́ mɛyɛi mmɛ, wèè tã omáà ò dotimu.
20 Oniticiìntì báá yà diwɛ̀ì, kɛ̀ mɛyɛi mpĩĩ fɛnɔ́ndɛnyɛifɛ yiɛ̀.
21 Wèè pɛité kuyɛìnkù ò ɔ̃ mbonɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mmɛ, kuyɛìnkù cicɛ í mɔkɛ diwɛ̀ì marì.
22 Kuyɛ̀ìnaatí tú mutie mmu, kɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ yɔ̀ku onìtì.
23 Onitiyɛiwe ɔ̃ɔ̃ cɔuté ticuuti disɔ̀rì ndi, kécakɛ tibeéntì.
24 Mɛciì nyiɛ̀ nhɔ̃ nwúó mmɛciì nkpɛrɛ ndɛ, kɛ̀ kuyɛìnkù wùó ndɛdétirɛ̀ kù í yóó nintɛ dɛ̀.
25 Kuyɛìnkù cicɛ ɔ̃ mbonɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ ku yɔ̃ bonɛ̀ iyĩɛ̃̀kɛ.
26 Dɛ̀ í wenni ɑ bo duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ wèè í cààrɛ̀ kòò yietí, dɛ̀ mɛ nyí wenni ɑ bo puotímɛ̀ bɛkótíbɛ̀ bɛ sàà nkpéí.
27 Wèè í náantɛ náantɛ sɔ̃́ntíkɛ ò mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ mmɛ, wèè miɛkɛ í péíkú ò ciìmu.
28 Bá kuyɛìnkù kɛ̀ kù cĩɛ́ké bɛ̀ ɔ̃ nyɛ́ kɛ tú kù ciìmu, wèè pĩ nho nùù ò ciìmu.

18

1 Tɛnɔutɛ̃ĩtɛ̀ yiɛ̀ nhɔ̃ ncɑ́ɑ́ nhomáà ndi, kɛ̀ bɛ̀ ò tié nho miɛkɛ pɛikɛ.
2 Kuyɛìnkù í wɑnti mɛciì, kù ɔ̃ ndɔ́ kébɛnkɛ ku yèmmɛ̀ dòmmɛ̀ mmɛ.
3 Kàɑ yóù bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɑ senkɛ̀rìmu, kàɑ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ í wenni ɑ di ifɛi.
4 Onìtì náaǹtì cũmpúrìmu kɛ dònnɛ̀ dàméɛ̀rì, kɛ dò ndinébòrì kɛ pũɔ̃̀ nkɛ duɔ̀ mmɛciì.
5 Dɛ̀ í wenni ɑ bo kónnémɛ̀ wèè cààrɛ̀, kétoú nwèè í cààrɛ̀ tináaǹtì.
6 Kuyɛìnkù náaǹtì wɑà nyɛkpàrɛ̀ nyɛ, kɛ ce nyɛnɑcɛ̀kuutɛ.
7 Kuyɛìnkù nùù dii kù buɔ̀ nkɛ̀ ku náaǹtì kù pĩĩ timátì kɔ̃mɛ.
8 Onáantɔutì náaǹtì ɔ̃ ndò mmucekɔ̀yuo mmu, kɛ wɛɛti kɛ cuutoo tipɔutì miɛkɛ.
9 Wèè í pĩ nho tɔ̃mmú ò í cɑ́ɑ́nnɛ̀ wèè mù cààri.
10 Kuyie nyètìrì kpeńnì kɛ dò nkuduotí kperíkù nku, bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ sɔri kuù borɛ̀ kɛ bá nyĩɛ̃̀kù.
11 Tikpàtì yiɛ̀ nkpàtì tii tu o kó disɔ̀rì, o yèmmɛ̀ dò ntiì ò kɑ̃nké kuduotí kɔ̃mɛ.
12 Tɛpɔ̀tɛ̀ tɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ niiténí kécaàrɛ̀ onìtì, wèè kɛ́kùnnɛ omáà kòo dɛukɛ.
13 Wèè ɔ̃ɔ̃ tɛ́nné tináaǹtì kɛ mu nyí tì kèè mɛsàà nhò yɛimmu kɛ ãɑ̃̀ omáà ifɛi.
14 Kàɑ mɔ nkàɑ yèmmɛ̀ cɑánnì dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɑ teennèmu, kàɑ yèmmɛ̀ mɛ ncààrɛ̀ bɑ mbo nɑ ké mɛ̀ cátinnɛ?
15 Mɛciì nyiɛ̀ nhɔ̃ nwɑnti kɛ yĩɛ́tému, wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ kòò kemmu itié.
16 Ticuuti ɔ̃ɔ̃ kpeté onìtì nwe kucɛ, kòo nɑ kétuɔkɛ bɛnitidiɛbɛ̀ borɛ̀.
17 Wèè niité kɛ beé nho kpɛti weè ɔ̃ ndò nhò nɑati, yóu kòo dootitɔù tuɔkɛní kàɑ yà.
18 Kɛ̀ di tãũ tété dɛ̀ bo nɑ képɑɑ ndikpànnì, képatɛ bɛkperíbɛ̀.
19 Bɛ̀ cààrɛ̀ wè ɔ̃ nkpeńnìmu képɛ̃ɛ̃́té dihɛikperì, kɛ̀ yɛkpàrɛ̀ kpeńnì kɛ pɛ̃ɛ̃́té dimátìkpetínnì.
20 Nɛ̀ onìtì náaǹtì miɛkɛ nkɛ ò piɛtimɛ̀ mudii, o nùù dii te kòò yo.
21 Onìtì náaǹtì bo nte kòò nfòù yoo tì nte kòo kú, wèè nɔnnɛ̀ tináaǹtì ò yóó yàmu dɛ kó mucɔ̃́ntimu.
22 Wèè pètɛ onitipòkù ò pètɛ diwɛ̀ì ndi. Kuyie nkuù ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
23 Ocĩrì ɔ̃ nnáá nkɛ báɑmmu kɛ̀ tikpàtì yiɛ̀ nni nnáá nkɛ̀ dɛ̀ kpeńnì.
24 Kòo nìtì népobɛ̀ sũ dɛ̀ bo nɑ kéntú o kó mɛyɛi. A népo mɔ́mmuɔ né pɛ̃ɛ̃tému ɑ tebitɛ.

19

1 Kàa cĩĩnnì kàa borimɛ wenni dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo ntúmɛ̀ kuyɛìnkù kɛ náantɛ siyáàbìsí.
2 Kàa í yɛ́ dɛmarɛ̀ dɛ̀ í wenni, kàa dɔ́ kédɔɔ dɛmarɛ̀ mɛcãã nha ɔ̃ɔ̃ dɔ̀ɔ mɛyɛi mmɛ.
3 Onìtì yɛìntì tii ɔ̃ nte kòo caàrɛ̀ o borimɛ, kòo miɛkɛ ncóú nKuyie.
4 Tikpàtì yiɛ̀ nnépobɛ̀ ɔ̃ nsũũnkomu, kòo cĩrì népobɛ̀ɛ ò yàtɛnɛ̀.
5 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ǹyóu wèè soú nkɛ náá nwè í yà dɛ̀, siyáàbìsí yiɛ̀ mmɛ nyí yóó yentɛ́nɛ̀ tiyɛ̃ĩti.
6 Bɛ̀ ɔ̃ nkpɛntimu wèè nìtì o ìikɛ̀, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu népo tu wèè pãã.
7 Ocĩrì tebìí ɔ̃ɔ̃ ò yetɛmu, kòo népobɛ̀ɛ ò sĩntɛnɛ̀, kòò dɔ́ ké bɛ̀ bɛ́innɛ̀ ò báá bɛ̀ yà.
8 Kàa totí a yèmmɛ̀ a dɔ́ amáà ndi, wèè mɔ̀kɛ mɛciì nkòò pɛ́ú diwèì.
9 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nyóu wèè nàá nwè í yà dɛ̀, wèè nàá nsiyáàbìsí ò fétìnko omáà ndi.
10 Kuyɛìnkù í mannèmɛ̀ kù bo mmɔkɛmɛ̀ dɛsààrɛ̀, kudaakù í mɛ mmannɛ̀ kù bo mbakémɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀.
11 Wèè ciì weè nɔ nkɛ ĩku o miɛkɛ, ò bo yɛ̃mmɛ̀ bɛ̀ ò dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ yɛi, dɛɛ̀ ɔ̃ ntú o kó diyètìrì.
12 Okpààtì naupíé dònnɛ̀ dicìrícìrì kó fɛũntìfɛ̀ nfɛ, kòo sàà mboo kɛ dònnɛ̀ tinémaàntì.
13 Dɛbirɛ dɛ̀ɛ yɛi ndɛ̀ cààri dɛ cicɛ yèmmɛ̀ mmɛ, onitipòkù wèè mɔ̀kɛ yɛkpàrɛ̀ kòò dònnɛ̀ dinésĩmbàù dìì dòú sɑ́ɑ̃̀.
14 Dɛbirɛ ɔ̃ɔ̃ tiekɛ dɛ cicɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ ntɛ nɛ̀ o kpɛrɛ, Kuyie nkuù mɛ nhɔ̃ɔ̃ da pã onitipòkù wèè ciì.
15 Titɔ̃nnédíétì mɔ̀kɛ munɔndɔmmú mmu, kɛ̀ tikɔ̃nnéyããti yiɛ̀ nkɔ̃nnɛ̀ dikònnì.
16 Wèè yie nyikuɔ́ ò ɔ̃ nfòùmu, wèè í dakɛ o borimɛ kpéí nkòò kɔ̃.
17 Wèè pãã mbɛcĩrìbɛ̀ ò pènni Kuyie nku, kɛ̀ kù naa yóó dɛ̀ nhò tɛ̃ɛ́́né.
18 Ntiè nha birɛ a kpaá mɔkɛ dìì mɔ̀nnì mɛfíè, a né báá dɛ̀ kùɔ nɛ̀ kɛmiɛkɛ.
19 Kɛmiɛkɛ diɛkɛ̀ yiɛ̀ nhɔ̃ɔ̃ pétému dɛ kó tiyeti, kòò cààrɛ̀ ò dò nkéyietímu, kàa ò yóu ò naa yóó dɛ̀ yìému.
20 Kénté itié, cɔuté i kéciité.
21 Onìtì ɔ̃ nyɛ́mu o yèmmɛ̀ miɛkɛ ò yóó dɔɔ tì, Kuyie ndɔ́ tì tii né ɔ̃ɔ̃ dɔ̀ɔ.
22 Wèè borimɛ wenni bɛ̀ we ndɔ́, a bo ntúmɛ̀ ocĩrì dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo ntúmɛ̀ oyáàbìsíkótì.
23 Kàa dé Kuyie nha pété mufòmmu kédi kunaatí bá mɛyɛi mmamɛ̀ báá da tuɔkɛní.
24 Otɔ̃nnédíétì ɔ̃ɔ̃ baá dicabuu miɛkɛ nkɛ, ò né báá na kéãnné muciɛ̀ o nùù.
25 Poté tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀, kuyɛìnkù yóó ciitému, kpannɛ̀ wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmɛ̀ kòo ciité.
26 Wèè cààri o cicɛ kɛ bɛtì o yɔ̃, ò tu dɛbíyɛirɛ ndɛ dɛ̀ɛ ãã̀ ifɛi.
27 M birɛ, kàa í kémmú bɛ̀ da náá ntì a yetɛ mɛcii nkó itié nyi.
28 Siyáàbìsí yiɛ̀ nhɔ̃ɔ̃ soutému kénáké wè í yà dɛ̀ kécaàrɛ̀ tibeéntì, kɛ̀ mɛyɛi nnaati bɛnitiyɛibɛ.
29 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fɛ́ũmmu sipɔɔ yɛmbɛ̀, képuotí tiyɛìntì.

20

1 Mɛnaà ncií bɛnìtìbɛ̀ mbɛ, kɛ̀ mɛnakperímɛ̀ cààri onìtì, wèè naá nkunaayãã̀kù wè í ciì.
2 Kòo kpààtì miɛkɛ pɛikɛ ò ɔ̃ɔ̃ í ncɑ́ɑ̃́nnɛ̀ dicìrícìrì dìì ũntí, wèè péíkùnnɛ okpààtì miɛkɛ ò dɔ́ kékũntɛ́ o fòmmu mmu.
3 Kàa í kpantì dɛ̀ tu diyètìrì ndi, wèè miɛkɛ péíkú mɛcãã nhò tu kuyɛìnkù nku.

4 Otɔ̃nnédíétì wèè í kuuti diyɔ̃ɔ̃̀, ditenwaà ò bo ndɔ́ kékɔ̃ũ kémɔ́ntɛ́.
5 Onìtì yèmmɛ̀ dò ntɛbintɛ tèè cũmpúrì tèntɛ, mɛciì nyiɛ̀ weè bo na kɛ́ mɛ̀ fei.
6 Bè nàámmu bɛnìtìbè pɛ́u kó tinìtì kpɛ́í, dè mɛ nyóùmu a bo pɛ́tɛ́mɛ̀ onìtì mɔ́mmuɔ.
7 Kòo nìtì borimɛ wenni, kòò dɔ̀ɔri dèè wenni kɛ ku, o bí ɔ̃ɔ̃ di diwɛ̀ì ndi.
8 Kòo kpààtì kàri dikpààtìkàrì kɛ bo bekɛ́ ò pɛ̃nkɛ ɔ̃ɔ̃ bantɛ́mu oyɛiwe.
9 We mbo na kɛ dɔ̀ ò wèńkùnnɛ o yèmmɛ̀ kɛ tɛ̃́nkɛ í mɔkɛ mɛyɛi?
10 A bo mmɔkɛmɛ̀ sipotampeé sìdésì kɛ̀ sì cɛ̃ɛ́ nkàa yɛ́ a sì beú dìì mɔ̀nnì Kuyie nyí mɛ̀ dɔ́.
11 Kɛ̀ dɛbirɛ borimɛ yó nwenni bɛ̀ pɛ̃nkɛ ɔ̃ɔ̃ mɛ̀ yàmu dɛ dɔ̀ɔrìmɛ̀ miɛkɛ.
12 Yɛto yèɛ̀ yonɛ̀, nɛ̀ inuɔ nyìì wùónnɛ̀ Kuyie nkuù dɛ̀ dɔ̀ɔ dɛdɛ́.
13 Wèè nɔnnɛ̀ inuɔ nhò naà nfɛdawanfɛ̀ nfɛ, wèè ènni mɛcãã nweè yo nkɛ sànnɛ̀.
14 Odonti ɔ̃ ntú dɛ̀ í wenni, dɛ̀ í wenni nwe, kɛ̀ né ítóo késɛ̃ntɛ omáà.
15 Mɛsɔɔ nnɛ̀ mɛdèì ndɛ̀ sũmu pɛ́u, mɛciì nkó tináaǹtì tìì né wenni kɛ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ dɛmɔu.
16 Kàa í yɛ́ wèè da mɔkɛnɛ̀ dibànnì kòo tɔù yɛ̃ nhò bo dì yietí, cɔuté o yaàbòrì kɛ̀ dì nduɔ́ a borɛ̀ a í ò yɛ́ mèè kpɛ́í.
17 Muyáàbìsídìì ɔ̃ nnaatimu, kɛ nɛ́ dentɛ kɛ naá nyitɛ̃ɛ́ a nùù miɛkɛ.
18 Wèè kèḿmú itié nweè nɔ nkɛ dɔɔri dèmarɛ̀, kàa yóó kɔtɛ dikpànnì baatí mɛsàà.
19 Wèè wátìrì bɛtɔbɛ̀ ò dáanko disɔ̀rì kpɛti nti, kɛntɛ́ wèè nùù yau.
20 Wèè sɛ̃ɛ́ nho cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ o fòmmu bo ndònnɛ̀ wèè fìtírɛ̀ ku kɛyensɔ̀ùkɛ̀.
21 Kàa waà ntikpàtì mɛcãã mmɛcãã dikétémɔ̀nnì tì ɔ̃ɔ̃ í ndèntɛnɛ̀ mɛsàà.
22 Bá ndɔ́ kɛ fɔ́ɔ mmɛyɛi mbè da dɔ̀ɔ mè, bɔ́uté Kuyie nkɛ̀ kù da dɛɛtɛ́.
23 Kuyie nyí dɔ́ sipotampeé sìdésì tɛyáàbìsípotampetɛ í wenni.
24 Kuyie nkuù ni onìtì naàcɛ̀i yɛtì dɛ̀, onìtì bo na kényɛ́ ò kɔ̀ri kàà?
25 Dɛ̀ tu mɛyɛi mmɛ a bo sɔ́ntɛ́ kébɛ́inkoomɛ̀ Kuyie nyìikɛ̀ kɛ dɔ̀ a bo kù dɔ̀ɔ dèmarɛ̀, kàa yóó dɔúnnɛ̀ dinùù Kuyie, totí a yèmmɛ̀.
26 Okpààtì wèè cii ò ɔ̃ɔ̃ batɛmu bɛ̀ɛ dɔ̀ɔri mɛyɛi nkɛ́ bɛ̀ kpetínnɛ́ bá mɛsémmɛ̀ bá mbɛ̀ nhò bonɛ̀.
27 Onìtì yèmmɛ̀ mɛɛ̀ dò nfìtírɛ̀ Kuyie nhò duɔ́ ndɛ̀ kɛ̀ dɛ bo nhò mí.
28 Okpààtì wèè tu onitisàù kɛ dɔɔri timɔ́mmɔnti weè kpàtì fiíkú.
29 Muwɛ̃rímú muù tu odapàà nkó kusãrìkù, kɛ̀ tiyùpɛ́ítì tu odakótì kɔku.
30 Onitiyonkuwe kó mutie tú tiyɛ̃ĩti, kɛ̀ kupààti taà nhonìtì yèmmɛ̀.

21

Mɛciì nyiɛ̀ bo nfòù mèɛ̀ botí

1 Okpààtì yèmmɛ̀ dònnɛ̀ mɛniɛ mmɛ kɛ pũɔ̃̀ Kuyie mmɛ̀ dɔ́nɛ̀ kɛɛ̀ bíékɛ̀.
2 Onìtì yɛmmɛ̀ ɔ̃ ndò nho dɔɔrìmɛ̀ wennimu Kuyie, kuù né yɛ́ bá wè o yèmmɛ̀.
3 A bo ndɔɔrimɛ̀ dèè wenni kɛ síé, Kuyie ndɛ ndɔ́, kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ a bo kù fiémɛ̀ iwũɔ̃.
4 Tɛpɔ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛfentɛ̀ dɛɛ̀ feinko bɛnitiyɛibɛ kó mɛyɛi.
5 Wèè pĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ tikɔ̃nyauti weè piɛti tikpàtì, wèè dɔ́ mɛcãã nkòò naà nfɛdawanfɛ̀.
6 Wèè waà ntikpàtì nɛ̀ siyáàbìsí dɛ̀ í mɔkɛ mucɔ́ntimu dɛ̀ kɔ̀rìnɛ̀ mukũũ mmu.
7 Onitiyɛiwe yɛi mmɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ò kùɔ kɛ yɛ́ ò yetɛmɛ̀ ò bo dɔɔmɛ̀ dɛɛ̀ sìé.
8 Onitiyɛiwe tũ nkùù cɛ í wenni, kòo nitisàù borimɛ wenni.
9 A bo mbomɛ̀ difii kɛ kpɛ̃nké dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo nhãnèmɛ̀ onitipòkù yɛkpàrɛ̀ yiɛ̀.
10 Onitiyɛiwe dɔ́ mɛyɛi mmɛ nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu ò ɔ̃ɔ̃ í ncĩɛ́ mbá o népo.

11 Kàa puotí tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀ nkuyɛìnkù ɔ̃ɔ̃ ciitɛ́mu, wèè mɔkɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ kòò yɛ̀útí mɛciì nnɛ̀ itié mbɛ̀ ò duɔ́ nyì miɛkɛ.
12 Kuyie ndɔ́ dɛ̀ɛ̀ wenni dɛ̀ndɛ, kù wùómmu dɛ̀ɛ̀ dɔɔri bɛnitiyɛibɛ cɛ̃́ĩ̃, kɛ bɛ̀ tannìnko mɛyɛi mmiɛkɛ.
13 Kòo cĩ̃rì kuɔ̀ nkàa cĩ̃ɛ́kɛ́, a múnkɛ naa bo nkuɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ cĩ̃ɛ́kɛ́mu.
14 Disɔ̀rì kó dipãnnì bónkùnko kɛmiɛkɛ, kɛ̀ dipãnnì dìì bàńnɛ́ kɛ cũ̃ɔ́ diyɔ̀rì kɛ̀ dì kɔ̀ù kɛmiɛkɛ diɛkɛ̀.
15 Onitisàù ɔ̃ ndɔɔri ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ò naatimu, kɛ dò nkuyonku onitiyɛiwe borɛ̀.
16 Onìtì wèè yóu mɛciì nkó kucɛ ò bo nɛinɛ̀ bɛcíríbɛ̀ bàmbà.
17 Wèè dɔ́ kutenkù kó diwɛ̀ì ò báá mɔɔtɛ o kpɛrɛ, wèè dɔ́ mɛnaà nnɛ̀ imaa nhò báá kparìkɛ̀.
18 Bɛnitiyɛibɛ bɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ bɛ̀ tũ ndɛ̀ bɛ̀ bo yà mɛyɛi, bɛsààbɛ̀ í yóó yà mɛ̀.
19 A bo nhãmɛ̀ tɛdɔntɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo nhãnɛ̀mɛ̀ onitipòkù yɛkpàrɛ̀ yiɛ̀ nwèè miɛkɛ péíkú mɛcãã.
20 Mɛciì nyiɛ nweè mɔ̀kɛ tikpàtì nɛ̀ dɛsààrɛ̀ o cĩ̃ɛ̀tɛ̀, kɛ̀ kuyɛìnkù dɛ̀ cààri dɛmɔu.
21 Wèè dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ̀ sìé kɛ niti ò ɔ̃ nfòù kémɔntɛmu kɛ̀ bɛ̀ ò dɔ̀ɔri mɛsàà nkoò dé.
22 Mɛciì nyiɛ̀ mbo na képi dihɛikperì bɛ̀ bàa dì, képɔntɛ bɛ yɛ̀mmɛ̀ do dò ndɛ̀ɛ̀ bɛ̀ kãnké.
23 Wèè yɛ́ ò nàá nkɛ túmu weè yennínɛ̀ mɛyɛi.
24 Wèè mɔ̀kɛ tɛpɔ̀tɛ̀ nɛ̀ tɛfentɛ̀ ò ɔ̃ ndaú bɛtɔbɛ̀ mbɛ kòo kpɛrɛ dɛmɔu tu tɛfentɛ̀ kpɛrɛ.
25 Otɔ̃nnédíétì ɔ̃ ndɛ̀ yàámmu dɛmɔu kɛ yàa kúnɛ̀, kɛ yɛ́ o nɔ̀ùtɛ̀ í dómɛ̀ kɛ pĩ mmutɔ̃mmú.
26 Wenwe ɔ̃ ndɛ̀ dómu dɛmɔu, kòo nitisàù yie níí pã kɛ báá súɔ́ ndɛ̀marɛ̀ omáà.
27 Kuyie nyí dɔ́ bɛnitiyɛibɛ kó yɛpãrɛ̀, bɛ̀ yɛ̀ pããnnɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ yɛimɛ mmɛ.
28 Wèè soú nkɛ náá nhò í yà dɛ̀ ò í yóó nhã kɛ bo. Wèè kɛ̀ḿmú tináaǹtì weè mɔ̀kɛ ò nàá ntì sɑ̃́ɑ̃̀.
29 Onitiyɛiwe ɔ̃ ntɑ́ɑ́ omáà ndi kòo nitisàù tũnni o fòmmu mɛsàà.
30 Onìtì í mɔkɛ mɛciì mmamɛ̀ yoo mɛyɛ̀mmɛ̀ mamɛ̀ yoo iyɛntotí maì Kuyie mborɛ̀.
31 Bɛ̀ daati tɛsãntɛ̀ yɛkɔ̃nkɛ dikpànnì kpɛ́í nkɛ, Kuyie nkuù né ɔ̃ nte kàa na a dootitɔù.

22

1 Kuyetìfeitóo tɔ̃ũnɛ̀mu tikpàtì, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ da dɔ́ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛsɔɔ nnɛ̀ idíítí.
2 Okpààtì nɛ̀ ocĩ̃rì dɛ̀ wɛ̃ḿmu, Kuyie nkuù bɛ̀ dɔ̀ɔ bɛdɛ́.
3 Wèè dàkɛ ò ɔ̃ɔ̃ yaní mɛyɛi nkésɔrimu. Wèè í dakɛ kòo nkéróo kɛ̀ mèɛ ò pĩ.
4 Wèè kɛ̃́kùnnɛ omáà o kó mucɔ̃́ntimu tú ò bo ndémɛ̀ Kuyie, kɛ mɔkɛ o kpɛrɛ, kɛ mɔkɛ diyètìrì nɛ̀ mufòmmu.
5 Ipo nɛ̀ timátì dɛɛ̀ dìí onitiyɛiwe kó kucɛ miɛkɛ, wèè dɔ́ o fòmmu ò báá kù tũnnɛ.
6 Bɛnkɛ dɛbirɛ kucɛ sààkù dɛ̀ kpaá bɛ ndìì mɔ̀nnì, dɛ̀ bo kótɛ́ dɛ̀ báá kù yóu.
7 Tikpàtì yiɛ̀ nhɔ̃ mbakému ocĩ̃rì kɛ̀ dibànnì yiɛ̀ nnaà nho banteu kó kudaakù.
8 Wèè buɔtí dɛ̀ɛ̀ í wenni ò ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũ mɛyɛi mmɛ, ò wɛ̃rímú ò do dɔɔri mmù mɛyɛi nkɛ̀ mùu deè.
9 Wèè nìti ò yàu mɛsàà mmɛ kɛ yɛ́ ò totírínɛ̀mɛ̀ bɛcĩ̃rìbɛ̀ o kpɛrɛ.
10 Bɛti tɛfentɛ̀ yiɛ̀ nkɛ̀ yɛkpàrɛ̀ nɛ̀ kutoweku nɛ̀ mɛsenkùmɛ̀ kɛ̀ dɛɛ dèè.
11 Wèè dɔ́ timómmɔnti kɛ mɔkɛ tináaǹsààtì weè dàpúnɛ̀ okpààtì.
12 Kuyie nkãnkému mɛciì nyɛmbɛ̀, kɛ yetírí bɛnitiyɛibɛ náaǹtì.
13 Otɔ̃nnédíétì ɔ̃ɔ̃ yĩ̃ dicìrícìrì dìì bo kucɛ, kòò yɛ̀roo dì bo ò pĩ.

14 Onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidɑɑbè náɑǹtì dò ndifɔ̃̀tìrì cũmpuri ndi,
Kuyie nyetɛ wè weè ɔ̃ɔ̃ do di miɛkɛ.
15 Dɛbirɛ ɔ̃ mmɔkɛ mɛwáátéyèmmè mmɛ, kunasɑ̃́ã kuù ɔ̃ɔ̃ mè dèitɛ.
16 Wèè fɛ̃́ũnko ocĭrì wè ò kpàrìkùnkomu, wèè pãã nhokpàɑ̀tì ò cĭrìkùnko omáà
ndi.

Mɛciì nkó tináɑǹtì

17 Kéntɛ́ mɛsàà nkɛ́keè mɛciì nyiè nkó tináɑǹtì. Dɑatɛ n dɑ náá ntì kpéí kè n dɑ
tuo mmɛciì.
18 A mè ãnné ɑ yèmmè kè dè ndɑ nɑɑti kàɑ mmè yɛ̃ sɑ́ɑ̃̀.
19 N dɔ́ ɑ yié nhɑ Yiè nKuyie nku, dɛè te kè n yóó tì ndɑ tié nyíe.
20 N dɑ wɑ̃̀ri itié nsipísìtããti ndi nè yɛtɑnnɔ̀ ɑ dò nkɛ́totí dèè ĩnkè ɑ yèmmè
kébɑntɛ́ timɔ́mmɔnti.
21 Kè bè dɑ tɔ̃ nkàɑ wɛ̀̃tɛní á nákɛ́ timɔ́mmɔnti.
22 A bɑ́á yà ocĭrì cĭĩnnìmè kéfietɛ o kpɛrɛ, ɑ bɑ́á fɛ̃́ũ nhosénnìwè tibeéntì borè.
23 Kuyie nkuù yóó kpà mbɛ kpéí nkékuɔ bèè fèkɛ bɛ kpɛrɛ.
24 A bá nnɑɑtinè kɛmiɛkɛ yiè, ɑ bɑ́á nɛinè onitiyonkuwe,
25 ɑ yàà bo bè teetɛ́ kɛ́tɑ tìmɑtì miɛkɛ.
26 A bɑ́á béi nképoté ɑ nɔ̀ùtè kɛtenkè kɛ dɔ̀ ɑ bo yietí otɔù kó dibànnì.
27 Kàɑ yĩ mɛmmɛ kɛ í nɑ kɛ yietí bè bo fietɛ ɑ dɔ́ù.
28 A bɑ́á tuo nhɑ yɛmbè dɔú ndìì tɑ́́rì bɛ bàtè mànku.
29 Kòo nìtì yɛ́́ o tɔ̃mmú mɛsàà bɛkpàɑ̀tìbè bɛè ɔ̃ɔ̃ ò tùótɛ́ ò ɔ̃ɔ̃ í ntú sɔ̃́ntíkɛ kou.

23

1 Kàɑ wɛ̃́nnè onitidiɛwè kè di yo, á dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmè nè dèè ĩĩkú ɑ ìikè.
2 Bá kàɑ pitiri dɛu, di kɛ kũnné.
3 Bá nyɑ́á mmudiì wennimè kéyĩɛ̃kɛ ɑ bo minnémè, kè dɛ yèmmè bè dɔ́ kɛ dɑ
díímu.
4 Bá mbɛtì tikpàtì, ketɛ́ kɛ bá ntoti ɑ yèmmè dɛ bíékè.
5 A bo nkpɑɑ́ kɛ mu nyí yà idíítí kè ì pɛ̃ɛ̃tému. Idíítí do nyì ã ifiètì nyi kɛ puù
kɛ détírí kɛĩ̃nkè fɛtúúfè kɔ̃mɛ.
6 A bɑ́á wɛ̃nnénè mɛyèmmè yɛimɛ yiè nkè di di o diì, bá ndɑkɛ o diitì wenniku
kpéí.
7 Ò yó ndɔɔri kɛ dò nhò dɑ dómu kɛ tú: Di kéyɑ̀̀, kɛ né dɑ dónè mɛyɛi.
8 A bo dentɛnè ɑ bo tì tɔ̃mè, kàɑ do náá ntìì náɑǹnɑtì yɛi dɛtetìrè.
9 Bɑ́á nákɛ́ kuyɛìnkù ɑ kó tináɑǹsàɑ̀tì kù í yóó tì pénsìrì.
10 A bɑ́á tuo tɛbàtè mànku kó ditɑ́́rì, bɑ́á tɑ dɛciribirɛ kpɛtɛ miɛkɛ.
11 Wèè kpà mbɛ kpéí nhò kpeńnìmu, weè yóó dɑ kpɑnnè bɛ kpéí.
12 Duɔ́ nhɑ yèmmè bè dɑ tié nyìì tié, kékéntɛ́ mɛsàà kè bè dɑ tuo mɛciì.
13 Bɑ́á yóu ɑ bo puotímè ɑ birɛ, kunasɑ́ɑ̃̀ã í yóó dè kùɔ.
14 Kunasɑ́ɑ̃̀ã pètìnkɛ yóó dè dɛɛténè mukũũ mmu.

Onìtì tiémmè o birɛ

15 M birɛ, kàɑ ciì dè yó nni nnɑɑtimu.
16 Dè bo n nɑrikɛ mɛdiè mmɔ́mmɔmmɛ kè nsà kàɑ nɑá timɔ́mmɔnti.
17 A bɑ́á teetɛ́ bɛnitiyɛibɛ, ndé Kuyie nsɑ́ɑ̃̀ã.
18 Mɛm̀mɛ dè bo ndɑ nɑɑtimè ɑ borimɛ miɛkɛ, kàɑ yà ɑ dɔ́ dè dɛmɔu.
19 M birɛ, kéntɛ́ n yɛ̃ mmù kéciité, kétũnnɛ kucɛ kusàɑ̀kù.
20 Bá nnɛitinè bɛnɑɑyɑ̃ɑ̃̀bè nè bɛmɑncɑ́ɑ̀mbè.
21 Bɛnɑɑyɑ̃ɑ̃̀bè nè bɛmɑncɑ́ɑ̀mbè bè tɑà tidɑwɑntì miɛkɛ nkɛ, kè tikɔ̃ncɛ́́ɛ́tì yiè
ndɑɑti tiyɑɑcítì.
22 Nkémmú ɑ cicɛ kpɛti kɛ yɛ́́ weè dɑ temè. Bɑ́á senkèrì ɑ yɔ̃ ò kòté mèè kpéí.

23 Wɑmmú timɔ́mmɔnti nɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ nɛ̀ itié nɛ̀ mɛciì, kàɑ dɛ̀ mɔ̀ɔ̀tɛ, ɑ bá ndɛ̀ cɑ̀ɑ̀ri.
24 Kòo nìtì pɛité onitisàù dɛ̀ ɔ̃ nhò nɑɑtimu. Wèè pɛité mɛciì nyiɛ̀ koò nyɑ̃̀nkunɛ̀ diwɛ̀ì.
25 Duɔ́ ndɛ kó kuyɛǹnɑɑtí ɑ cicɛ nɛ̀ ɑ yɔ̃ duɔ́ mbɛ dɛ kó diwɛ̀ì.
26 M birɛ, n duɔ́ nhɑ yɛ̀mmɛ̀ kɛ́ntũ n dɔ̀mmɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì.
27 Nyɛ́ kɛ dɔ̀ nhonitipɔ̀kù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ nɛ̀ otɔù pokù, bɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ difɔ̃̀tìrì cũmpuri ndi, tɛbintɛ tɛ̀è pɛ̃ũ,
28 kɛ ɔ̃ ndíí bɛnìtìbɛ̀ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ cɑ̀kɛ bɛnìtìbɛ̀ péu fɔ̀mmu.

Kunɑɑyɑ̀kɛ́muɔ́nkù ɔ̃ ndɔ̀mmɛ̀

29 Mɛsémmɛ̀ yiɛ̀ ntu we? We ntu idebìi yiɛ̀? We nkpɑ̀ntì sɑ́ɑ̃́? We mbeeti o kpɛti bɛnìtìbɛ̀? We ncɔú tiyɛ̃ĩti dɛtetìrɛ̀? We nwùó tinɔnwũɔ̃tì?
30 Wèè ɔ̃ɔ̃ í nyìté wènwe mɛnɑɑ̀ mborɛ̀, wèè nɔnnɛ̀ mɛnɑɑ̀ nkperímɛ̀.
31 A bɑ́ɑ́ yóu kɛ̀ mɛnɑɑ̀ nkó kuwũɔ̃kù dɑ soutɛ́ mɛ̀ mìɛtimɛ̀ fɛbɔ̀ɔfɛ̀ miɛkɛ. Mɛ̀ yó ntɑti ɑ níí kɛ wɛɛtimu,
32 kɛ né tɑroo kɛ dɑ dɔntɛ́ fɛwɑ̀ɑfɛ̀ kɔ̃mɛ, didɑutiri kɔ̃mɛ.
33 Kɑ̀ɑ nuɔ nkɔɔrɛ, kɑ̀ɑ yɛ̀mmɛ̀ɛ kɔkɛ́ nɛ̀ ɑ nɑɑǹtì.
34 Kɑ̀ɑ ndɔ̀ nhɑ duɔ́ dɑ̀méɛ̀rì ĩnkɛ̀ kɛ kɑri bɑ̀tóò kó kudɔú ĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ sɑ̃̀nti kɛ dɑ kóɔ̀nko.
35 Fɔ́ɔ̃ ɔ̃ nnɑ́ɑ nkɛ tú: Bɛ̀ m puotí kɛ n kɔ̀utɛ bɑ́ dɛ̀ í n yonkɛ, n ketɛ́ kɛ í dɑkɛ, kɛ̀ nh ɛ̀ntɛ dìì mɔ̀nnì m bo wɛ̃tɛ kéyɑ̀.

24

Mɛciì nyiɛ̀ nɛ̀ onitiyɛiwe

1 Bɑ́ɑ́ teetɛ́ bɛnitiyɛibɛ, bɑ́ mbɛ̀ nɛitinɛ̀.
2 Bɛ̀ dɔ́ kɛ́ndɔɔri mɛyɛi mmɛ kɛ nɑ́ɑ mmɛɛ̀ kpɛti mɑ́ɑ̀.
3 Nɛ̀ mɛciì mmɛ bɛ̀ mɑɑmɛ̀ tɛcĩɛ̃̀tɛ̀, mɛciì mmɛɛ̀ ɔ̃ nte kɛ̀ tɛ̀ nkpeńnì.
4 Nɛ̀ mɛciì mmɛ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ píɛmmɛ̀ yɛbuɔ tikpɑ̀tì tisɑ̀ɑ̀tì tìì wenni.
5 Wèè ciì weè mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú, wèè ciì weè kpetì dɛúkú.
6 Wèè bɑ̀ɑ́tí mɛsɑ̀ɑ nweè ɔ̃ɔ̃ nɑ mudoò, wèè mɔ̀kɛ bɛ̀ɛ ò duɔ nyitié nkɛ̀ bɛ̀ sũ weè nɔ ndikpɑ̀nnì.
7 Mɛciì nkó tinɑ́ɑǹtì pɛ̃ɛ̃tému kuyɛìnkù wɛ̃rímú, dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ tìí nkɛ nɑ́ɑ nkù ncĩɛ̃́kɛ́.
8 Wèè wɑnti mɛyɛi nsɑ́ɑ̃́ bɛ̀ we ntu mɛyɛi ncicɛ.
9 Kuyɛìnkù yɛntotí tú iyɛiyi nyi, bɛ̀ í dɔ́ kéyɑ̀ tɛpɔ̀tɛ̀ yiɛ̀ fɛnɔ̀nfɛ̀.
10 Kɛ̀ mɛhɑ́ɑ́rìmɛ̀ tùɔ̀kɛní kɑ̀ɑ bonkɛ ɑ do í kpeńnì.
11 Dɛɛtɛ́ bɛ̀ dɔ́ kɛ́kuɔ bɛ̀, bɛ̀ dɛ̀ri bɛ̀ kɛ kɔrinɛ̀ mukɔ̀ù, dɛɛtɛ́ bɛ.
12 Kɑ̀ɑ yĩ ɑ do í yɛ́, Kuyie nkuu wúómmu, kunku yɛ́mu ɑ yɛ̀mmɛ̀, kù dɑ wúómmu, kuù bekùnɛ̀ bɑ́ wè o tɔ̃mmú dɔ̀mmɛ̀.
13 M birɛ, nyo mmɛcekùɔ̀, mɛ̀ teénnɛ̀mu kɛ nɑɑti.
14 Nyɛ́ kɛ dɔ̀ mmɛciì nwennimu ɑ fɔ̀mmu kpéí kɑ̀ɑ mɛ̀ pɛ̀tɛ́ mɛborimɛ bɑ́ ndɑ yóunɛ̀, kɑ̀ɑ yà ɑ dɔ́ dɛ̀.
15 Bɑ́ɑ́ dɔɔ̀ onitiyɛiwe kɔ̃mɛ kɛ́pɔntɛ onitisàù cĩɛ̃̀tɛ̀ ò bo tɛ̀.
16 Onitisàù bo nɑ kɛ́do kucɛ mɛ̀yiekɛ̀ kɛ bɑɑ nyiitimu, kòo nitiyɛiwe tɑ mɛhɑ́ɑ́rìmɛ̀ miɛkɛ dɛ̀ dɛ̀ɛmu.
17 Kɑ̀ɑ dootitɔù do dɛ̀ bɑ́ɑ́ dɑ nɑrikɛ, kòò bètɛ́, diwɛ̀ì bɑ́ɑ́ dɑ pĩ,
18 Kuyie nyɑ̀ɑ borɛ̀ yà kɛ̀ dɛɛ kù yonkɛ bɑ́ kù tɛ́nkɛ bɑ́ɑ́ ò dɔ̀ɔ mɛyɛi.
19 Bɑ́ nhɛ̃ɛ̃nnɛ̀ bɛnitiyɛibɛ, bɑ́ɑ́ teetɛ́ mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀.
20 Bɛnitiyɛibɛ í bɑɑ dɛ̀mɑrɛ̀ dɛyìikɛ̀, bɛ fɔ̀mmu yóó kúmu fìtírɛ̀ kɔ̃mɛ.

21 M birɛ, ndé Kuyie nnɛ okpààtì, báá taunnɛ bèɛ dó kéceetɛ dɛmɔu.
22 Mɛyɛi nyóó bè tùɔkɛnímu bàmbà, òmɔù mɛ nyí yɛ́ bɛ yɛ̃ĩti yó mmamɛ.

Mɛciì nyiɛ dò nkɛ́nnáá ntì

23 Ntɛ mɛciì nkó tináaǹtì tɛtì, dɛ̀ í wenni a bo mbekùmɛ̀ kɛ mɔkɛ mɛbatimɛ̀.
24 Kòo beéntì mɔù kòńné oyɛiwe, ibotí nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɛ miɛkɛ ɔ̃ nhò péìmu.
25 Kàa kpannɛ̀ oyɛiwe dɛ̀ wennimu, ò ɔ̃ɔ̃ pétɛ́ mɛsàà mmɛ kédi diwèì.
26 Kàa tɛ̃ńné otɔù timɔ́mmɔnti, dɛɛ̀ bɛnkú a ò dɔ́mɛ̀.
27 Bá ntu a bo maá tɛcĩɛ̃tɛ̀ kɛ í tũntɛ a tɔ̃mmú ditowaà kɔ̃mu, kɛ í kùútí kupaku.
28 Báá sɔ̃ntɛ́ kénnáá a kou kpéí ndɛtetìrɛ̀, a dó kénaá nsiyáàbìsí yiè nweà?
29 Báá yĩ ò n dɔ̀ɔ̀ miɛ nkɛ̀ m bo ò fɔ̀ɔ́, m bo ò tɛ̃ńné ò n dɔ̀ɔ̀ tì.

Otɔ̃nnɛ́diétì borimɛ

30 M pɛ̃ɛ̃tɛ́ diyiè marì otɔ̃nnɛ́diétì mɔù paku, kuyɛìnkù makù paku,
31 tisãmpotì nɛ̀ timúsĩntì kɛ̀ dɛ̀ dàátí kupaku, kuduotí kùù fitɛ́ o paku kɛ̀ kù do.
32 Kɛ̀ nní ndɛ̀ wùó nkɛ́totí n yèmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ m bɛnkɛ mɛciì mmamɛ̀:
33 Kàa tu m bo duó sámpɔ́, m bo ũũnko sámpɔ́, kɛ́omɔ̀pɛ̀ sámpɔ́,
34 a bo nyóó daatɛ kɛ̀ tidawantì da ĩkú, kɛ̀ dikɔ̀nnì da dɛ́ɛ́tɛ́ oyúókù kɔ̃mɛ.

25

1 Ntɛ Sadomɔɔ kotinɔ̀ tɛyɛ̀ Sudaa kóo kpààtì Esekiasi kɔbɛ wɛ̀ri yɛ̀.

Yɛkotinɔ̀ yɛbotí yɛbotí

2 Dɛ̀ tu Kuyie nkó disãnni ndi kù bo sɔnnɛmɛ̀ dèmarɛ̀ kɛ tú bɛkpààtìbɛ̀ kpɛri bɛ̀ bo wénnímɛ̀ dèmarɛ̀ mɛsàà.
3 Ti í yɛ́ mèɛ̀ botí kɛĩnkɛ̀ youtimɛ̀ màmɛ̀, nɛ̀ kɛtenkɛ̀ cũmpumɛ mamɛ̀ ti í mɛ nyɛ́ bɛkpààtìbɛ̀ yèmmɛ̀.
4 Ũté mɛsɔɔ mɛyɔ̃ɔ̃ nkɛ̀ mèɛ wenkɛ, wèè dɔ̀ɔri tisãtì kòo na kɛ mɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ dèmarɛ̀ sààrɛ̀.
5 Dɛitɛ onitiyɛiwe okpààtì takɛ́ kɛ̀ timɔ́mmɔntii kpénkùnnɛ o kpàtì.
6 Bá ndɛ́úkùnko amáà okpààtì ìikɛ̀, bá mbeúnɛ̀ amáà bɛnitidiɛbɛ̀.
7 Bɛ̀ bo da deemmɛ̀ dɛɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ bɛ̀ bo da kɛ́kummɛ̀ onitidiɛwè ìikɛ̀.
8 Bá ncãã a bo yúmɛ̀ tibeéntì kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ a yu wè bo beé nho kpɛti kàa sĩntɛ.
9 Kàa mɔ̀kɛnɛ̀ a kou tìmatì a ò yà kɛ̀ dí tì tũntɛ, a né báá nákɛ́ otɔù kó disɔ̀rì kpɛti,
10 ò yàà bo ti kèèmɛ̀ kɛ da sɔ́mmú kàa mɔ́ntɛ́ dɛ̀ yĩmɛ̀ kɛ̀ tì yènní a nùù.
11 Tináaǹtì tìì béi nkɛ wenni tì dònnɛ̀ kusãrìkù sààkù nku, bɛ̀ dàri kù mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì.
12 Mɛciì nyiɛ̀ mbéi ntìì náaǹtì dònnɛ̀ mubiɛrìmámáá mmu nɛ̀ mɛsɔɔfĩmmɛ wèè tì yie nho borɛ̀.
13 Mɛnébuo ndòmmɛ̀ kuyiìnkù mɔnnì kɛ kpénkùnko onìtì, ditɔ̃nnì sààrì mɛ ndò nwèè dì tɔ̃ nho borɛ̀.
14 Wèè pɛ̀ɛri o kpɛrɛ ò dònnɛ̀ kuyaakù nku nɛ̀ tiwɛticítì tìì í yóó ni.
15 Wèè mɔ̀kɛ mɛminnímɛ̀ ò bo na kéceetɛ okpààtì yèmmɛ̀ kɛ̀ tináaǹnatì taà onìtì nɛ̀ o kũɔ̃o.
16 Kàa yà mɛcekùɔ̀ ndi kébenné, kàa tonté a yàà bo mɛ̀ tɔ́.
17 Bá ncãã a cɛ̃pɛɛtitɔù cĩɛ̃tɛ̀ ò yàà bo da pɛ̃ nkɛ da sĩntɛnɛ̀.
18 Onìtì wèè nàá nhotɔù kó mɛyɛi nhò dònnɛ̀ didùrì ndi nɛ̀ disiè nɛ̀ dipencɔ̀ù.
19 Kàa yèmmɛ̀ naatinɛ̀ onitiyɛiwe, mɛháárìmɛ̀ yiè, dɛ̀ ɔ̃ nda dònnɛ̀ a cáánnɛ̀ dinìnnì dìì keuté dìndi, kɛ cómmúnɛ̀ kutààku kùù kpeutí.

20 Kàa dìè mmɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ yiè ndɛ̀ dònnɛ̀ a dàtɛ́ o yaàbòrì ndi muséé mmɔ̀nnì,
kɛ ãnnɛ́ o mɔnnɛ mɛtekãã̀.
21 Kɛ̀ dikònnì bo a dootitɔù, duɔ́ nwe kòo di, kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ ò bo, duɔ́ nwe kòo yã̀.
22 Kàa dɔ̀ɔri mɛmmɛ a cou yɛhããkũɔ̃ nyɛ o yuu ĩnkɛ̀, kɛ̀ Kuyie nyóó dɛ̀ nda
yietí.
23 Kubakù yoú kó kuyaakù tɔuní fɛtaafɛ̀ nfɛ, kɛ̀ siyáàbìsí ce nkɛmiɛkɛ.
24 A bo mbomɛ̀ difii kɛ kpɛ̃nkɛ́ dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀mu a bo nhãnnɛ̀mɛ̀ onitipòkù yɛkpàrɛ̀
yiè.
25 Tináaǹsààtì tìì yɛ̀nní dɛdétirɛ̀ tì dònnɛ̀ mɛnébuo mmɛ kɛ bónkùnko kunií.
26 Onitisàù wèè yóu kɛ̀ bɛyɛibɛ ò soutɛ́ ò dònnɛ̀ tɛbintɛ ntɛ yoo dinébòrì dìì kó
mɛniɛ ncàkɛ.
27 Dɛ̀ í wenni a bo dimɛ̀ mɛcekùɔ̀ mmɛdiè, yoo a bo ndómɛ̀ disãnni mɛdiè.
28 Onìtì wèè í pĩĩ nho miɛkɛ ò dònnɛ̀ dihɛì dìì í baa dìndi dimáà.

26

Ti bo nfòùnɛ̀ mèɛ̀ botí nɛ̀ tiyɛ̀ntì

1 Kɛ̀ di duɔ́ nkuyɛ̀ìnkù diyetìdiɛrì, dɛ̀ dònnɛ̀ muséé mmu kuyiìnkù mɔ̀nnì kɛ
dò fɛtaafɛ̀ dididɛ̀ì mɔ̀nnì.
2 Inɔribí putì mèɛ̀ botí nɛ̀ sikpã̀ncéndéi, mɛɛ̀ botí nku mɛyɛi mmèɛ̀ í mɔkɛ mɛ̀
tukú nɛ̀ mù mɛ̀ í pĩĩmmɛ̀ òmɔù.
3 Didáù bo tɛsãntɛ̀ kpéí nkɛ kɛ̀ tisãmmántì bo sãmmarímú kpéí, kɛ̀ tɛdabɛɛtɛ̀
bo kuyɛ̀ìnkù ĩnkɛ̀ kpéí.
4 A báá tɛ̃́nné kuyɛ̀ìnkù tiyɛ̀ìnnáaǹtì, a yàà bo kù naánnɛ̀.
5 Tɛ̃́nné kuyɛ̀ìnkù dɛ̀ dò nha kù tɛ̃ńné tì ku yèmmɛ̀ yàà bo ndò nkù cìì.
6 Wèè tɔ̃ nkuyɛ̀ìnkù nɛ̀ tináaǹtì, ò kèké o tààkɛ nyi kɛ waà nhomáà kunaupíé.
7 Kuhɔ̀ùkù tààkɛ dòmmɛ̀ kɛ kpa muwɛ̃rímú, kuyɛ̀ìnkù kó dikotinùù mɛ ndò.
8 Kàa sãntɛ kuyɛ̀ìnkù dɛ̀ dònnɛ̀ a boú ditã́rì ndi mutã́ntɛ̀ndìtìmù.
9 Kupo ɔ̃ɔ̃ kũũ̃ kunaàyã̀kémuónkù kɛ̀ dɛ̀ ndòmmɛ̀, dikotinùù mɛ ndò kuyɛ̀ìnkù
nùù miɛkɛ.
10 Okpààtì wèè sɔ̃́ntɛ́ kɛ tóú tiyɛ̀ìntì mutɔ̃mmú, ò cààri bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ndi.
11 Tɛmɔtɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tɔ̃́ mèɛ̀ botí kéwɛ̃tɛ kédi, kuyɛ̀ìnkù mɛ nkónnì dɛyɛ̀ìnkpɛrɛ.
12 Kàa yà òmɔù kòo yèmmɛ̀ dò nhò cìì, a nyɛ́ kɛ tú kuyɛ̀ìnkù kɔ̃mɛ ò tɔ̃ũnɛ̀mu.

Otɔ̃nnédíétì borimɛ tɛ̃mɛ̀

13 Otɔ̃nnédíétì weè ɔ̃ɔ̃ yĩ kɛ̀ n yè dicìrícìrì bo m pĩ nkucɛ, kumuntũnkù kuù bo
kucɛ.
14 Dicàù firì di mátì ĩnkɛ̀ nkɛ, kòo tɔ̃nnédíétì pènni o dóù ĩnkɛ̀.
15 Otɔ̃nnédíétì ɔ̃ɔ̃ wɛ̃ĩ́té mucìè kɛ̀ dɛɛ ò yonkɛmu ò bo mù kɔ̀tɛmmɛ̀ o nùù.
16 Otɔ̃nnédíétì yèmmɛ̀ dò nhò ciìmu kɛ pɛ̃ɛ̃́té mɛcii nyɛmbɛ̀ bèyiekɛ̀ bèè
tɛ̃ńnìnko tináaǹtì kɛ̀ dɛ̀ wenni.

Yɛkotinɔ̀ yɛbotí yɛbotí

17 Kàa ta dikpànnì dìì í tú a kpɛri, dɛ̀ dònnɛ̀ tɛmɔtɛ̀ bo mpɛ̃nkémɛ̀ mmɛ kàa pĩ
ntɛ yóú.
18 Kuwáátíkù kuù bɔmmù yɛhããtĩrɛ, kɛ tãũ ipie nkɛ kɔù.
19 Onìtì wèè soutɛ́ otɔù kɛ dèè kɛ tú ò do wántí, o kpɛrɛ mɛ ndò.
20 Kɛ̀ idɛí dèè muhãã́ nhɔ̃ɔ̃ kúmu, kɛ̀ bɛnáaǹtɔubɛ̀ dèè yɛkpàrɛ̀ dèèmu.
21 Wèè ce nyɛkpàrɛ̀ ò dònnɛ̀ yɛkũɔ̃ nyèè̀ cɔ́ú nyènyɛ muhãã́, idɛí ìì cɔ́ú
mmuhãã́.
22 Onáaǹtɔutì náaǹtì dònnɛ̀ mucekɔ̀yuo mmu, kɛ wɛɛti kɛ cuutoo tipɔutì
miɛkɛ.

23 Tináaǹnatì nè mɛyèmmè yɛimɛ, donnè mɛsɔɔ sĩmmè mmɛ bè dàrimè tiyaamatì ĩnkè.
24 Wèè mɔ̀kɛ mɛpómmè ò ɔ̃ɔ̃ mè sɔ̀nnɛ o miɛkɛ nkɛ kénnáá nsiyáàbìsí.
25 Kòò nàá ntináaǹsàátì a báá yie, kɛ yɛ́ tìì bo o yèmmè miɛkɛ tì í wennimè.
26 Ò ɔ̃ɔ̃ namu késɔnnɛ o pómmè, kè dè né mboní kè bɛnìtìbè bɛmɔuu bantɛ́ o yonku.
27 Wèè keù difɔ̃tìrì weè duò di miɛkɛ, kè ditárì yǎkù wèè dì bienko.
28 Kàa nàá nhotɔù kpéí ndɛtetìrè a ò nìímmu, wèè mɔ̀kɛ mɛyèmmè mèdémè ò buɔmmu.

27

1 A yèmmè bá nnaatinè nankɛ, a í yɛ́ tìì yóó tuɔkɛní yíe.
2 Yóu kè bɛtɔbè bɛè da sãntɛ, bá nsãntí amáà. Opɔ̀ɔ̀ weè da sãntɛ dè bá ntu a mɔ́mmuɔ.
3 Ditárì cɛ́ɛ̀mu kè mubirímú cɛ́ɛ̀, kè kuyɛìnkù naupíé cɛ́ɛ̀ kɛ pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ.
4 Kuyonku sĩmmu kɛ kunaupíé yóù, we nné bo dáátí kécómmú mɛpómmè ììkè?
5 Kòo nìtì da kpannè a ììkè, dè tɔ̃ũnè ò bo nda dómè kè dè sɔ̀ri.
6 Kàa népo da kpannè dè tu a kó mɛsàà mmɛ, kàa dootitɔù da ɔrí dè tu a kó mɛyɛi mmɛ.
7 Wèè di kɛ sànnè nweè nàù mɛcekùɔ̀, dikònnì bo wè bá dèè tii dè ɔ̃ nhò naatimu.
8 Wèè yè o ɛì kɛ centì cèntì ò dònnè tɛnɔ̀tè ntɛ tèè dèténè tɛ yĩɛ̃ntì.
9 Mɛkɔpempemmè nè tùdàárí dè naati mɛyèmmè mmɛ kè kunéponaatí pɛ̃ɛ̃té a bo ntǎmè amáà.
10 A báá yóu a népobè, a mɛ mbáá yóu a cicɛ népobè, kè mɛháárìmè da tùɔ̀kɛ a báá kɔtɛ a tebitɛ borè, a cɛ̃pɛɛtitɔù tɔ̃ũnèmu a tebitɛ tèè détirì.
11 M birɛ, nciì kénáríkùnko n yèmmè, kɛ n níí na kétɛ́nné bèè n sènku tináaǹtì.
12 Mɛciì nyiè nhɔ̃ɔ̃ yàní mɛyɛi nkésɔrimu kè kuyɛìnkù nkéróo kè mèɛ kù pĩ.
13 Kàa í yɛ́ wèè da mɔkɛnè dibànnì kòo tɔù yɛ̃ nhò bo dì yietí, cɔuté o yaàbòrì kè dì nduɔ́ a borè a í ò yɛ́ mèè kpéí.
14 Kàa dɔu nha kou mɛkperímè dikũnweńnì, dɛ kó mudɔummu ɔ̃ ndò ndisɑ́ɑ̃nnì ndi o kpéí.
15 Onitipòkù yɛkpàrè yiè dònnè fɛtaafè ɔ̃ɔ̃ ni kè yèè nésĩmbakè ndóú yènyɛ sɑ́ɑ̃.
16 Wèè bo na képikú kuyaakù yoo mɛkùɔ̀ mmèè yiètɛ, weè bo na képĩ ndɛ kóo nitipòkù.
17 Timátì sɔ̃ũmè titɛtì, mɛè botí nku onìtì tũnnimè otɔù yèmmè.
18 Wèè píenko mutie weè càá mmu bɛ. Wèè yàrí wèè ò bakɛ́ mutɔ̃mmú kòò piɛti mɛsàà.
19 A ɔ̃ɔ̃ síékɛ́ mɛniɛ nkéyà mèè botí a ììkè, otɔù ɔ̃ɔ̃ mɛ nyà a yèmmè kè dɛɛ ò teennè.
20 Kudɔnkù í diè mmèè botí bɛcíríbè, onìtì í mɛ ndiè nhò dɔ́ dè.
21 Bè yáúnè muhɑ̃ɑ̃ mmu mɛsɔɔ nnè timátì péítì, bè ɔ̃ɔ̃ bantɛ́ onìtì dòmmè nè bè nàá ntì nti o kpéí.
22 Kàa ti kuyɛìnkù dituò mɛdibii kɔ̃mɛ a báá na kɛ kù yàtɛnè ku yɛìntì.
23 Ndakɛ a wũɔ̃ kpéí nkè ì taà.
24 Onìtì ɔ̃ɔ̃ í mmɔkɛmè o kpɛrɛ sɑ́ɑ̃, tikpàtì ɔ̃ɔ̃ í mmɛ nsɔkɛ́ sɑ́ɑ̃.
25 Kè timútì dèè kè tipàntì mu nyí yènní, kɛ̃ĩ yɛtãrè ĩnkè kpɛti kénkémmúnè tipàntì bo yènnímè.
26 Bè ɔ̃ɔ̃ kɛ̃ĩ tipecìtì kéduɔkɛnè tiyàátì nti, kɛ fítɛ́ yɛbɔdakè kédonnè dɛpaa.

27 A bɔmiɛ nyó ndɑ sànnɛ̀mu, kàɑ piínɛ̀ ɑ cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ ɑ tɔ̃mbɛ̀.

28

1 Wèè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhò ɔ̃ ncokùmu bá ɔ̀mɔù í ò bɛ̀tì, wèè í dɔ̀ɔ̀ dɛ̀mɑrɛ̀ kòò mɔ̀kɛ dikɔ̃mbùɔ̀ dicìrícìrì kɔ̃mɛ.
2 Kɛ̀ dihɛì í wɛ̃ ndinùù bɛkpàɑ̀tìbɛ̀ bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ sũũ, kòo kpàɑ̀tì ciì kɛ yɛ́ dɛ̀mɑrɛ̀ weè kpàtì ɔ̃ɔ̃ mɔntɛ.
3 Fɛkpàɑ̀tìdɑwɑnfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ fɛ́ũnko bɛcĩrìbɛ̀ fɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ fɛtɑɑfɛ̀ nfɛ fɛ̀ɛ̀ sũũ nkɛ kùɔ tidiitì.
4 Bɛ̀ɛ̀ yetɛ Kuyie nkuɔ́ bɛ sɑ̃ntí bɛnitiyɛibɛ mbɛ, bɛ̀ɛ̀ ì yié nkɛ̀ bɛ̀ miɛkɛ pɛí bɛnitiyɛibɛ.
5 Bɛnitiyɛibɛ í yɛ́ dɛ̀ɛ̀ ci bɛ̀ɛ̀ dɔ́ Kuyie mbɛɛ̀ dɛ̀ yɛ́ dɛmɔu.
6 Kàɑ kpɑ ɑ kpɛrɛ, kàɑ borimɛ wenni dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ ɑ bo mmɔkɛmɛ̀ tikpàtì kɛ̀ mɛ̀ sĩ.
7 Wèè yie nKuyie nkó ikuɔ́ ò tu dɛbísàɑ̀rɛ̀ ndɛ, wèè nɛitinɛ̀ bɛ̀ɛ̀ borimɛ í wenni kòò ɑ̃ɑ̃ o cicɛ ifɛi.
8 Wèè pènni idíítí kɛ̀ bɛ̀ bo nhò yietì kɛ nɔnku, wèè nìti kɛ pɑ̃ɑ̃ bɛcĩrìbɛ̀, weè ɔ̃ɔ̃ tiekɛ dɛ yiɛ̀ nkó tikpàtì.
9 Wèè í dɔ́ kɛ́keè Kuyie nkuɔ́, Kuyie nhɔ̃ɔ̃ í nkɛ̀ɛ̀ dɛ yiɛ̀ nkó mubɑ́ɑmmu.
10 Wèè fétìnko bɛnitisɑ̀ɑ̀bɛ̀ ò bo do ò keú dìì fɔ̃tìrì miɛkɛ. Bɛnitisɑ̀ɑ̀bɛ̀ biɛ mɛ mpɛ̀ú mɛsɑ̀ɑ̀ mmɛ.
11 Wèè mɔ̀kɛ o kpɛrɛ o yɛ̀mmɛ̀ ɔ̃ ndò nhò ciìmu, ocĩrì wèè ciì kòò né ò daú.
12 Kòo nitisɑ̀ù bɑɑté dɛ̀ ɔ̃ nnɑɑtimu bɛnìtìbɛ̀, kòo yɛiwe bɑɑté bɛ̀ nsɔtì.
13 Wèè sɔ̀rì o yɛi nhò í yɑu mɛsɑ̀ɑ̀ mmɑmɛ̀, wèè mɛ̀ dɑ́ɑ nkɛ mɛ̀ yóu, Kuyie nwe cĩɛ̃nko.
14 Dɛ̀ nnɑɑti wèè dé ò bo dɔɔ̀mɛ̀ mɛyɛi, wèè to kpeńnì weè duò mɛyɛi mmiɛkɛ.
15 Onitiyonkuwe wèè bɑké bɛcĩrìbɛ̀ ò dɔ̀nnɛ̀ dicìrícìrì ndi dìì pèú, kumuntũnkù kùù dɔ́ képĩ.
16 Kukpàɑ̀tìyɛìnkù fɛ́ũnko bɛnìtìbɛ̀ mbɛ, wèè í dɔ́ ticuuti kòo kpàtì mɔ̀nni.
17 Wèè kùɔ onìtì weè ɔ̃ ncooti kɛ bií tɑnnɛ̀ kufɔ̃ti bá bɛ̀ í ò còńné.
18 Wèè borimɛ wenni weè coorí, wèè tũ nyicɛ ìdéì kòò duò.
19 Wèè kuuti kɛtenkɛ̀ weè yo nkɛ sànnɛ̀, wèè sɔ̃́ntɛ́ kɛ bo kòò nsànnɛ̀ tidɑwɑntì.
20 Onitisɑ̀ù weè piɛti mɛsɑ̀ɑ̀, wèè dɔ́ kékpɑrìkɛ̀ mɛcɑ̃ɑ̃ kɛ̀ mɛyɛi nhò tùɔ̀kù.
21 Dɛ̀ í wenni ɑ bo mbɑɑ̀tìmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ mɛmmɛ kòo nìtì ɔ̃ɔ̃ nɑ kédɔɔ̀ mɛyɛi mudiì sámpómù kpéí.
22 Wèè dɔ́ kékpɑrìkɛ̀ mɛcɑ̃ɑ̃ nweè ɔ̃ mbɛtì tikpàtì bá ò í yɛ́ kɛ dò ntidɑwɑntì bo ò do.
23 Wèè nàké onìtì o cɑɑ̀rìmɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dentɛ kɛ we nsɑ̃ntɛ képɛ̃ɛ̃tɛ́ wèè ò kpɛnti.
24 Wèè yùúkú o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ kɛ tú dɛ̀ í tú mɛyɛi, nhò í cɑ́ɑ́nnɛ̀ onitikɔ̀ùtì.
25 Onìtì wèè dɔ́ dɛmɔu ò ce nyɛkpàrɛ̀ nyɛ, wèè dɔ́ Kuyie nkòò mɔ̀kɛ dɛmɔu.
26 Wèè tɑ́ɑ́ omɑ́ɑ̀ ò tu kuyɛìnkù nku, wèè cii kòò coorí.
27 Wèè pɑ̃ɑ̃ mbɛcĩrìbɛ̀ wè í mɔ́nnì dɛ̀mɑrɛ̀, wèè nɔ̀ùtɛ̀ tɛ̃ĩ kòò yàu mɛyɛi.
28 Kòo nitiyɛiwe bɑɑté, bɛnìtìbɛ̀ ɔ̃ nsɔrìmu, kòò ku bɛsɑ̀ɑ̀bɛɛ sũũ.

29

1 Bɛ̀ tié nwè kòò yetɛ, ò bo do mɛcɑ̃ɑ̃ bá bɛ̀ bɑ́ɑ nɑ kóò tɑ̀ɑ.
2 Kɛ̀ bɛnitisɑ̀ɑ̀bɛ̀ sũ dɛ̀ ɔ̃ nnɑɑtimu kubotí, kòo yɛiwe bɑɑté dɛ̀ mbɛ̀ yóù.
3 Wèè ciì dɛ̀ ɔ̃ nnɑɑtimu o cicɛ, wèè kɔ̀rì bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ borɛ̀ kòò cɑ̀ɑri o kpɛrɛ.
4 Okpàɑ̀tì wèè bekù weti weti weè kpàtì ɔ̃ nfííkú, weè cɔ́ú ticuuti kòò tì buɔ̀.
5 Wèè kpɛnti o kou ò dii omɑ́ɑ̀ ndi timátì.

6 Bɛnitiyɛibɛ yɛi ndò ntìmátì nti kɛ bè pĩĩ, kè bɛsààbè yằnku nè diwèì.
7 Onitisàù yɛ́mu ocĩ̀rì kpɛ́í, oyɛiwe yie mɛ nyí mɔkɛ dɛ kó mɛyèmmè.
8 Sipɔɔ yɛmbè bɛè kònnìnko bɛnìtìbè, kè bɛsààbè bónkùnko kunaupíɛ́.
9 Kè mɛciì nyiè mmɔ̀kɛnè kuyɛìnkù tìmatì, kòo miɛkɛ pɛikɛ yoo ò daú bè í yóó narikɛ.
10 Bɛnitikɔ̀ùbè nìímmu onitisàù, kè bɛsààbè ò dɔ́.
11 Kuyɛìnkù kuù feinko ku yèmmè, kè mɛciì nyiè nyĩ̀kú omáà.
12 Kòo kpààtì yié nsiyáàbìsí o tũmbè ɔ̃ɔ̃ naá mbɛyɛibɛ mbɛ.
13 Oyɛiwe nè osénnìwè bè wɛ̃ ndè bo dèmáà ndi, Kuyie nkuù kpetírí bá wè kó inuɔ.
14 Okpààtì wèè bekùnè bɛcĩ̀rìbè kè dè wenni o kpàtì ɔ̃ nfííkúmu sɑ̃ɑ̃̀.
15 Kunasɑ̃ɑ̃ nè itié ndɛè duɔ mmɛciì, bè yóu dèè birɛ kè dè dɔ̀ɔri dè dɔ́mè dè ɑ̃ɑ̀ dɛ yɔ̃ nwe ifɛi.
16 Kè bɛyɛibɛ sũũ mmɛyɛi mmɛè ɔ̃ɔ̃ sũũ, bè né yóó duómu, kè bɛsààbè nwúó.
17 Tié nha birɛ kè dè da omùpùnnɛ kɛ náríkùnnɛ a yèmmè.
18 Kè Kuyie mpɑ̃ɑ̃náàǹtì náambè í bo kubotí ɔ̃ɔ̃ í nyɛ́ kù co kè, dè nnaati wèè yié nKuyie nkuɔ́.
19 Bè í tiè nkudaakù nè tináàǹtì, kù yóó keèmu kù mɛ mbáá yie.
20 Kàa yà wèè nàá nkɛ í yɛ́ ò tu mù, a nyɛ́ kɛ tú kuyɛìnkù kɔ̃mɛ ò tɔ̃ũnèmu.
21 Kàa cùu nhotɔ̃ntì nè o bíkémbéntì o yèmmè ɔ̃ ndò nhò tu tɛcĩ̀ètè birɛ ndɛ.
22 Kɛmiɛkɛ yiè nce nyɛkpàrè nyɛ kòo nitiyonkuwe dɔɔri mɛyɛi péu.
23 Tɛpɔ̀tè kɛ́kùnkomu tɛ yiè, wèè kɛ́kùnko omáà kòò piɛti diyètìrì.
24 Wèè wɛ̃ńnè oyúókù ò cààri omáà ndi, ò yɛ́mu mɛyɛi mmèè ò bàa, ò né í dɔ́ ké mè dáa.
25 Kàa yɔ̀tɛ onìtì dè tu didíiǹtɑ́rì ndi, wèè duɔ́ nhomáà Kuyie, kù we nkɑ̃nké.
26 Bá wè ò ɔ̃ ndɔ́ kénnaatinè wèè ò bakɛ́ wènwe, Kuyie nkuù né bekùnè bá wè.
27 Bɛnitiyɛibɛ níímmu bɛsààbè kè bɛsààbè níí mbɛyɛibɛ.

30

Akuu kó tináàǹtì

1 Akuu Sakee birɛ nàkɛ́ tìì náàǹtì Itiyɛɛdi nè Ukaadi.
2 N tú kuyɛìnkù nku kɛ pɛ̃ɛ̃té bɛnìtìbè bɛmɔu, n yí mɔkɛ mɛniticiì.
3 N yí mɔkɛ mɛciì n né mɔkɛmu mɛciì mmèè bo nte kè n yĩ́ɛ́té Kuyie.
4 We ndèkɛ kɛĩ̀nkɛ̀ kɛ wɛ̀tɛní?
We mpikú kuyaakù nè o nòùtè?
We mpɔ̃ũ mmɛniɛ nnè kuyààkù?
We nhɑ̃nné itemmànkɛ?
Dɛ yiè nyètìrì tu ba?
O birɛ kpɛri tú ba? N nákɛ́ ti.
5 Kuyie nnàkɛ́ tì timɔu tu timómmɔnti nti, kuù kɑ̃nkɛ́ bèè bo ku bo dè kudɔpìkù kɔ̃mɛ.
6 Báá yíé tìmatì ku náàǹtì miɛkɛ, kù yàà bo da kpetínné kébɛnkɛ a túmè siyáàbìsí yiè.
7 Kuyie, n da móú dèmarè dèdérè ndɛ n fòmmu miɛkɛ, báá dè nni nyetɛnè.
8 N détinnè siyáàbìsí, nè mɛciìmmè, a báá yóu kè n dɔkɛ naá nfɛdawanfè yoo n dɔkɛ kparìkɛ, nni nduɔ m bo nyo mù kɛ fòùnè.
9 Kè n dɔ̀kɛ kpàrìkè n yàà bo da yetɛ kɛ dɔ̀: We ntu Kuyie? Kè mmɛ n dɔ̀kɛ naá nfɛdawanfè n yàà bo yúúkú kécakɛ a yètìrì.
10 Bá nwátìrì otɔ̃ntì wèè ò duɔ́ mmutɔ̃mmú ò ìikè ò yàà bo da bɔntɛ́ kusĩ̀nkù kàa tɔ mɛyɛi.

11 Bèmabè bomu kɛ sɑ̃́ɑ̃́ mbɛ cicɛbè bá bè í náá mbɛ yɔ̃bè kó mɛsàà.
12 Bèmabè bomu kè bɛ yèmmè dò mbè wenni kè bè né ã mɛyɔ̃́ɔ̃̀.
13 Kè bɛtɔbè bo kɛ senku bɛnìtìbè kɛ bè séenko inuɔ.
14 Bèmabè bomu kè bɛ nìì ndò ntiseuti, kè bɛ yèì ndò nyɛse, kɛ kɔù bɛsénnìbè, kɛ deu bɛcĩ̀rìbè.

Dèè́ yóù mubantímù

15 Bèmabè bomu kɛ ɔ ntú: M pã, m pã. Bè dònnè inacákpɛi nyi kɛ yɑ̃́ɑ̃́ mbɛtɔbè yĩ̀ĩ̀, dèmarè bo dètɑ̃ɑ̃ti ndi dèè ɔ̃ɔ̃ í nsànnè, kè dɛ naannè bo dèè í diè.
16 Kudɔnkù nè tɛhɑ̃ũntɛ,
nè kɛtenkè kèè í diè mmɛniɛ,
nè muhɑ̃ɑ̃́ mmù cɔ́ú nkɛ í diè.
17 Kòo nìtì sɑ̃ɑ̃́ nho cicɛ, kɛ sènkèrì o yɔ̃, yɛbankɛte yɛè yóó dokɛ́ o nuɔ, kè itúúkɛ́ ò cɑ̀ɑ́kɛ́.
18 Dèmarè bo dètɑ̃ɑ̃ti ndi dèè pɛ̃ɛ̃té n cìì, dènàà ndi ketíkɛ n yí na kɛ banté dè:
19 Fɛtúúfè kó kucɛ kɛĩ̀nkè,
fɛwààfè kɔku ditɑ́rì ĩ̀nkè,
bàtóò cɛ dàméèrì miɛkɛ,
dèè yũɔ̃ nhonitidòù osapàà mbíékè.
20 Ntɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè o borimɛ dòmmè, ò ɔ̃ɔ̃ di kédeè kéũté o nùù ndi kɛ dɔ ò í dɔ̀ɔ mɛyɛi mmamè.
21 Dèmarè bo dètɑ̃ɑ̃ti ndi bɛnìtìbè kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò dè kɛ dò nkɛtenkè ɔ̃ɔ̃ aámè, dè bo dènàà ndi ketíkɛ kɛtenkè yĩ̀ɛ̀kù dè.
22 Kudaakù bo naámmè okpàɑ̀tì
nè kuyɛìnkù kùù yo nkɛ sànnè,
23 nè tɛpodɔ̀ntè bo nyeḿmè
nè kunitipodaakù bo cɔutémè ocɛ́́pokù fɔ̃̀tìrì.
24 Dɛsĩ̀ntékpɛrɛ bo titɔ̃ntì tìnàà ndi kɛtenkè ĩ̀nkè, dèè kɛ̃ńnì kè dɛ cìì nné dɛu.
25 Sikɛ̃ũ sìì kpa muwɛ̃rímú, kɛ né ɔ̃ɔ̃ waá nsi diitì kudisɛ̃ĩkù mɔ̀nnì.
26 Nè yɛyíì yɛè kpa muwɛ̃rímú kɛ né keù yɛ fɔ̃ti yɛtɑ̃rè miɛkɛ.
27 Nè fɛcofɛ fɛè í mɔkɛ okpàɑ̀tì kɛ ɔ̃ɔ̃ yè yɛtĩ̀rè yɛtĩ̀rè.
28 Nè yɛmɔnkɛ a bo na képĩ̀ nyè nè a nɔ̀ùtè kè yè né ã sikpàɑ̀tìcɛ́ĩ̀ miɛkɛ.
29 Dɛnɛnnè bo dètɑ̃ɑ̃ti ndi, dènàà ndi ketíkɛ dèè cèmmu wenni.
30 Dicìrícìrì dikpáà kóo kpàɑ̀tì dìì í dé òmɔù,
31 nè tɛkpàrìsɑ̃ntè,
nè dibɔdaà,
nè okpàɑ̀tì wèè nɛínè o ãɑ̃pɔ̀mbè.
32 Kàa mɔkɛ tɛyɛinfentè ntɛ kɛ fontí, kɛ banté, pĩ nha nùù.
33 Kàa pokɛ́ mɛnaamiè mɛnaànkùɔ̀ mɛè ɔ̃ɔ̃ yènní, kàa poté diɔ̃nnì mɛyĩ̀ĩ̀ mɛè ɔ̃ɔ̃ yènní, kàa miɛkɛ yènní a ɔ̃ɔ̃ cé nyɛkpàrè nyɛ.

31

Bè tiémmè Demmuyɛɛri

1 Okpàɑ̀tì Demmuyɛɛri yɔ̃ ò tié nyìì tié.
2 A tú m birɛ ndɛ, m birɛ mómmɔnnɛ, kéntɛ́ n tié.
3 Báá yóu kè bɛnitipòbèɛ di a wɛ̃rímú, báá tũnnɛ bèè fétìnko bɛkpàɑ̀tìbè bɛ kó kucɛ.
4 Demmuyɛɛri, bɛkpàɑ̀tìbè nè bèè bakɛ́ bè í dò nkɛ́ nyɔ̃ mmɛnaà kperímè.
5 Bè yàà bo muó nkéyɛ̀ nyikuó kɛ fɛ́ũ mbɛsénnìbè.
6 Di níí duó mmɛnaà kperímè wèè yóó kú, kéduó mmɛnaà nwèè yèmmè cɑ̀ɑrè,
7 kòo yɑ̀ kéyɛ̀ nho dawantì nè o yɛ̀ncaàrìmè.

8 Á nteénnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í nɔ ntináaǹtì nɛ̀ bɛ̀ bɔntóo bɛ̀.
9 Mbekù weti weti kɛ kommu bɛsénnìbɛ̀ nɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀.

Onitiposàù kó tináaǹtì

10 Wèè pètɛ́ onitiposàù ò pètɛ́mu, dɛ kóo nitipòkù wennimu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛdèì.
11 O dɔù ɔ̃ nhò tɑ̃mu kòò dɔ̀ɔri bɛ kpɛrɛ kɛ̀ bɛ̀ cɔ̃ńtí.
12 Ò í dɔɔri o dɔù mɛyɛi ò ò dɔ̀ɔri mɛsàà mmɛ o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
13 Kɛ waà tipààkóntì kɛ pĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ diwèì.
14 Dɛ kóo nitipòkù dònnɛ̀ bàtóò kupotaá nkou nwe kɛ waànní o diitì dɛdétirɛ̀.
15 Ò ɔ̃ɔ̃ entɛ kɛ̀ dɛ̀ kpaá uumu kòo bénnɛ́ kéduɔ́ nho cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ, kéduɔ́ mbɛtɔ̃mbɛ̀ mutɔ̃mmú.
16 Dɛ kóo nitipòkù weè ɔ̃ɔ̃ totí o yèmmɛ̀ kédontɛ́nɛ̀ o díítí kɛtenkɛ̀ kéfííkú dɛtie ndɛ̀ɛ̀ pɛí.
17 Ò ɔ̃ mpĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ tikɔ̃nyauti nti ò ɔ̃ɔ̃ í nkari kɛ mmɛí o nɔu.
18 Ò ɔ̃ nwúó nho tɔ̃mmú kérímɛ̀ mmɛ kòo fìtírɛ̀ níí nyié nkɛ́cɔ́ú.
19 Tɛpààkondìtɛ̀ í yiè o nɔu miɛkɛ, kòò dùɔ̀kù mupààkómmú.
20 Kɛ teénnɛ̀ bɛsénnìbɛ̀, kɛ niti kɛ pãã mbɛcĩrìbɛ̀.
21 Ò í yĩɛ̀kù muséé, kɛ yɛ́ ò cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu mɔ̀kɛmɛ̀ tiyaàdándátíntì.
22 Kòò dùɔ̀kù tiyaàcɛ́ɛ́tì, kɛ daati tiyaàkpetì wũɔ̃tì tìì dò ndéú déú.
23 Kɛ̀ bɛ̀ dé o dɔù dihɛì miɛkɛ kòò kɔké bɛkótíbɛ̀ kó ditĩnnì.
24 Kòò dùɔ̀kù tiyààtì kɛ fiiti, kɛ fiitinɛ̀ inaakũɔ̃ mbɛpotambɛ̀.
25 Kɛ kpeńnì kɛ̀ bɛ̀ ò sɑ̃ntí, ò í yĩɛ̀kù nankɛ.
26 Kɛ náá mmɛcii nkó tináaǹtì, kɛ tiènnɛ̀ diwèì.
27 Kɛ dakɛ o cĩɛ̃tɛ̀ kpéí, ò í dé mutɔ̃mmú.
28 Kòo bí ò sɑ̃ntí kòo dɔù ò dɛ̀úkùnko.
29 Koò sɑ̃ntí kɛ tú: Bɛnitiposààbɛ̀ bomu kàa né bɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛmɔu.
30 Diwèì pɛ̃nkùmu kɛ̀ kuwenniku deu, onitipòkù wèè dé Kuyie mbɛ̀ we nsɑ̃ntí.
31 Yietínɛ̀ we o tɔ̃mmú ké nhò sɑ̃ntí dihɛì dimɔu o tɔ̃mmú kpéí.

Mɛborimɛ wɛ́ìtì wɑ̃̀ri dìì pátíri
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Mɛborimɛ wɛ́ìtì do tú mɛciì nyiɛ̀ nwe kɛ́ntú bɛ̀ɛ̀ ta Isidayɛɛribɛ kó mɛciì nkóo dàkɔ́ɔrì bɛ kóò mɔù. Kɛ wɛ́í mɛborimɛ kɛ náá nhò yà tì mɛborimɛ ĩnkɛ̀, kòo bɛ́í nkɛ tú mɛborimɛ í kérí ti do mɛ̀ wùónnɛ̀mɛ̀.

Ò í mɔkɛ yɛnɔ̀ yɛdɛ́ɛ̀, ò tu onìtì wèè dɔ́ wè nwe Kuyie nkɛ ciì kɛ békú omáà tináaǹtì pɛ́u kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ mɛborimɛ dòmmɛ̀. Kɛ̀ ti dɔ́ kɛ́keè o pátíri tɔ tì ti dò nkɛ́túótɛ́ ti máà kɛ́cónné o fɔ̃tìrì ndi ò do bo mɛ̀ɛ̀ borimɛ miɛkɛ, nɛ̀ o do tú wè. Sifubɛ kó mɛborimɛ miɛkɛ wèè wetí Kuyie we nyietì, kɛ õõ kpetínné oyɛiwe, kɛ̀ mɛborimɛ wɛ́ìtìi wɛ́ntɛ́ kɛ́nsɔ̃́ ndɛ̀ í mɛ ndò nsɑ̃́ɑ̃̀. Dɛɛ̀ te kòo nàá nho pátíri miɛkɛ kucɛ mɛ̀pɛ́u kɛ tú: Mɛborimɛ yóùmu mɛ̀ í dò nkébantɛ́.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mɛborimɛ wɛ́ìtì wɛ̀ntɛ́mɛ̀ kɛ sɔ̃́ mmɛborimɛ í dò nkébantɛ́ 1.1-4:16
2. Mɛborimɛ wɛ́ìtì wɛ̀ntɛ́mɛ̀ kɛ sɔ̃́ mmɛborimɛ í cɑ̃́ɑ̃nnɛ̀ a bo mbɛ̀tìmɛ̀ kuyaakù 4:17-10:20

Mɛborimɛ wɛ́ìtì náaǹtì kó dikɔ̀ù 11:1-2:16

Mɛborimɛ í dò nkɛ bantɛ́

1 Dafiti birɛ mɛborimɛ wɛ́ìtì Sedisadɛmmu
kóo kpààtì nàkɛ́ tì mɛborimɛ ĩnkɛ̀.
2 Mí mmɛborimɛ wɛ́ìtì kɛ̀ m bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Mɛborimɛ yóùmu mɛ̀ í dò nkébantɛ́ bá sámpɔ́.
3 Mutɔ̃mmú onìtì pĩ mmù kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
mu kó mucɔ́ntimu tú ɔ̀mmu?
4 Ku ndapùntɔ̃nkù õõ pɛ̃̀tɛ́,
kɛ̀ kundapùntɔ̃nkù tɛkùu yènní,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ baa bo.

5 Diyiè õõ yènní kɛ́kɔtɛ kɛ́ta,
kɛ́ndɔ́ mɛcɑ̃ɑ̃ nkɛ bo wɛ̃tɛ dì yiɛ̀ní kɛ̀.

6 Kuyaakù õõ ítɛ́ diyiè yìɛ̀ní kɛ̀,
kɛ́nfũũtɛ kɛ fiti kubakù cɑ̃̀nku
kɛ́nfiti, kɛ wɛ̃ti kɛ bo kétɛ́ní kù ìtɛ́ní kɛ̀.

7 Ikó nyimɔu pũɔ̃̀ nkɛ taà dàmɛ́ɛ̀rì nwe,
ò mɛ nyí piɛku,
kɛ̀ ì baa pũɔ̃̀ nkoò taà,
kɛ wĩɛ̃ti ì yènní kɛ̀.

8 Bá dɛ̀ dɛ tɔ̃mmú í mɔkɛ kumànku,
onìtì báá na kɛ́nákɛ́ kɛ́deè.
Fɛnɔ̀nfɛ̀ í diè mmuwɛ́ìmù,
ditoò mɛ̀ nyí diè mmukeèmù.

9 Dɛɛ̀ baa do bo dɛɛ̀ yó mbo,
dɛɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ dɛɛ̀ yóó dɔɔ̀.
Dɛ̀marɛ̀ í tú dɛpànnɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.

10 A bo yà dɛ̀ kɛ dɔ̀:

Wúó! N yà dèmarè pànnè!
Dè yó mbo kè ti mu nyí bo.

11 Bè ɔ̃ɔ̃ í nkpaá yɛ́ bèè pɛ̃ɛ̃té bɛ kpéí,
bèè bo tũnnɛní bè í yóó nkpaá yɛ́
bèè bè tũnní bɛ kpéí.

Mɛborimɛ wéìtì yà tì kɛ náá

12 Mí mmɛborimɛ wéìtì n naámmu Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì, kémbo Sedisadɛmmu,
13 kéduɔ́ n yèmmè kéwammú, kéfié nè n yèmmè kɛ bo bantɛ́ dèè dɔ̀ɔri kɛtenkè ĩnkè. Mutɔ̃nyonkumu mmu, Kuyie nduɔ́ mmù onìtì kòò bo mmù pĩ.
14 Kè n wénní mutɔ̃mmú mùù kó dimàà dɔ̀ɔri kɛtenkè ĩnkè, kénsɔ́ ndɛmɔu dè í dò nkébantɛ́, dè í cɑ̃ɑ̃nnè ɑ bo ndɔ́mè kékpaakɛ kuyaakù.

15 Bè ɔ̃ í nna késɛ́i ndèè kɔ̀mmú
bè mɛ nhɔ̃ í nkàa ndèè kpa.

16 Nè n yèmmè miɛkɛ kè n dɔ̀: M mè nwammúmè kɛ yìé mɛciì péu kɛ pɛ̃ɛ̃té bèè n niiténè kɛ di tikpàtì Sedisadɛmmu miɛkɛ, kè n yà n yĩɛ́témè mɛborimɛ péu, kɛ mɔ̀ɔtɛ mɛciì mmɛmɔu.
17 Kɛ duɔ́ n yèmmè kɛ bo batɛ dèè tu mɛciì nkpɛrɛ, nè dèè tu dɛyɛìnkpɛrɛ, nè dèè tu dɛwáátékpɛrɛ. Kɛ sɔ́ ndɛndɛ kó dimàà í cɑ̃ɑ̃nnè ɑ bo ndɔ́mè kékpaakɛ kuyaakù.

18 Kàa mɔkɛ mɛciì mmɛdiè
nha fɛ̃ũtímè ɔ̃ ndɛumu,
kàa yĩɛ́tìmè dɛukɛ ɑ yìé ɑmáà ndi mɛháárìmè.

2

1 Nè n yèmmè miɛkɛ kè n dɔ̀: M bo yáákɛ́ diwèì kéwammú kunaatí, kénsɔ́ ndɛndɛ í dò nkébantɛ́.
2 Kè nní nsɔ́ nkè diwèì baa da bo kɛ da bo dè tu dɛyɛìnkpɛrɛ ndɛ, tɛwèìtè mɛ nyí mɔkɛ mucɔ́ntimu mɑmù.
3 Mɛ̀mmɛ n duɔ́mmè mmáà mɛnaà nkɛ né nkpaánè n yèmmè, kédɔɔ mmáà kuyɛìnkù kɛ bo yà dèè wenni onìtì dò nkédɔɔ dè kɛtenkè ĩnkè yɛwè o fòù yè.
4 Kè n duɔ́ mmáà mutɔ̃ndiɛmù, kémaá sicɛ́ĩ, m mɔ́mmuɔ n kpɛsi kéfiíkú dɛtie mbè tu dè fínyĩ,
5 kédeí dɛpénnè kéduɔ dɛpaa nkéfiíkú dɛtie ndɛbotí ndɛbotí dèè pɛí.
6 Kè ń keú sibií kényɔ́rìnè dɛtepànnɛ̀ n fiíkú dè,
7 kédo ntidaatì tinitidaatì nè tinitipòtì, kè bè m piɛ́ ibí n cĩɛ̃̀tè miɛkɛ, kè nní mmɔkɛ iwũɔ̃ inààkɛ nè ipe nè sibɔ́ mɛdiè, képɛ̃ɛ̃té bèè n niiténè kɛ buoté Sedisadɛmmu.
8 Kè n koú timátì péítì, kéwaá mbɛdèmbè bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè, kémmɔkɛ onìtì dɔ́ dè, bɛnitipòbè péu* kéntú bɛnitipotɔ̃mbè diɛbè.
9 Kè n dɛukɛ kɛ pɛ̃ɛ̃té bèè n niiténè kɛ di tikpàtì Sedisadɛmmu. Bá nè mɛmmɛ kè nní nkpaánè n yèmmè.
10 N nuɔ nyà dèè kó dimàà kɛ ndɔ́, n yí dè nyì yetɛnè, n yí mmɔ̀ntɛ n yèmmè diwèì marì kè dè nni nnaati nè mutɔ̃mmú mumɔu m pĩ mmù. Dɛè do tú n kó mucɔ́ntimu.

* **2:8 *bɛnitipò**bè **péu:*** Dɛ kó ditannùù í fei mɛsàà, dè bo na

11 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ntotí n yɛ̀mmɛ̀ n tɔ̃mmú mumɔu ĩnkɛ̀, n dɔ̀ɔ dɛ̀ɛ kó dimɔ̀à,
kɛ́nsɔ́ ndɛ̀ í dò nkɛ́bantɛ́ dɛ̀ í cɑ́ɑ́nnɛ̀ ɑ bo ndɔ́mɛ̀ kɛ́kpɑɑkɛ kuyɑɑkù. N yí cɔ̃ntɛ
dɛ̀mɑrɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
12 Kɛ̀ n totí n yɛ̀mmɛ̀ ɑ bo nciìmɛ̀ nɛ̀ ɑ bo ntúmɛ̀ kuyɛìnkù nɛ̀ ɑ bo wɑ́ɑ́tɛ́mɛ̀ dɛ
ĩnkɛ̀. Yé wɛ̀ɛ yóó cɔutɛ́ mí nhokpɑ̀ɑ̀tì dɛ yiɛ̀ nyóó dɔɔ̀ mù kɛ̀ mù ncɑ́ɑ́.
13 Mɛm̀mɛ n yɑmɛ̀ mɛciì mmɔ̀kɛmɛ̀ mucɔ́ntimu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ ɑ bo yɛimmɛ̀,
kuwenniku mɔkɛmɛ̀ mucɔ́ntimu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dibiìnnì.

14 Mɛciì nyiɛ̀ nnuɔ nwúómmu
kɛ̀ kuyɛìnkù ɑ́ɑ̃ntɛ dibiìnnì miɛkɛ.

Kɛ̀ nní nsɔ́ ntìmɑtì mɑ́ɑ̀ tii bɛ̀ bɑ̀ɑ.
15 N dɛ nyà mɛborimɛ yóùmɛ̀ kɛ í dò nkɛ́bantɛ́. Tìì yóó tuɔkɛní kuyɛìnkù kɛ̀ tii
yó n tuɔkɛní, n né ciì bɑ nkpɛ́í?
16 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nhɑ̃ kɛ yɛ́ mɛciì nyiɛ̀ nkpɛ́í, bɛ̀ mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nhɑ̃ kɛ yɛ́ kuyɛìnkù kpɛ́í mbɛ̀
ɔ̃ɔ̃ bɛ̀ yɛ̀mmu bɛdɛ́. Kuyɛìnkù ɔ̃ɔ̃ kúmu kɛ mɛciì nyiɛ̀ nkú.
17 N yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ cɑ̀ɑrɛ̀ dɛ̀ í n nɑɑti! Dɛ̀ɛ dɔɔri kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ dɛ̀ í n nɑɑti,
mɛborimɛ í dò nkɛ́bantɛ́, dɛ̀ í cɑ́ɑ́nnɛ̀ ɑ bo ndɔ́mɛ̀ kɛ́kpɑɑkɛ kuyɑɑkù.
18 Mutɔ̃mmú m pĩ mmù kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ ɔ̀u, kɛ yóó mù yóunɛ̀ wɛ̀ɛ n tũnní, dɛ̀
í n nɑɑti mu kpɛ́í.
19 We nyɛ́ wɛ̀ɛ n tũnni kòò bo nciì yoo ò bo ntú kuyɛìnkù? Weè nɛ́ yóó bɑɑtɛ́
n dɔ̀ɔ dɛ̀ɛ kó dimɔ̀à kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ n kó mɛciì. Dɛndɛ múnkɛ í dò nkɛ́bantɛ́.
20 Mɛm̀mɛ dɛ̀ yɑ̃rikɛmɛ̀ n kɔ̃ntì nɛ̀ mutɔ̃mmú m pĩ mmù kɛ ɔ̀u kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
21 Ntɛ onìtì wɛ̀ɛ pĩ nho tɔ̃mmú nɛ̀ mɛciì nnɛ̀ mɛyĩ́ɛ́tímɛ̀ kɛ̀ mù yié mmɛsɑ̀ɑ.
Kòò nɛ́ mù yóu nɛ̀ otɔù wɛ̀ɛ í pĩ mmùmɑmù. Dɛndɛ í dò nkɛ́bantɛ́ dɛ̀ cɑ̀ɑri
mɛyɛ̀mmɛ̀ mmɛ.
22 Onìtì kó mucɔ́ntimu nɛ́ tú ɔ̀mmu o tɔ̃mmú nɛ̀ tihɔ̀ùtì o ɔ̀ù tìì kó dimɔ̀à
kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀?
23 O we yɛmɔu tu kuyonku kpɛyɛ nyɛ, kòo tɔ̃mmú tú muyonkumu. Bɑ́
kɛyɛ̀nkɛ̀ ò ɔ̃ɔ̃ í nhòmpɛ̀. Dɛndɛ í dò nkɛ́bantɛ́.
24 Onìtì bo dimɛ̀ kéyɑ̃̀ dɛɛ̀ tu o kó diwɛ̀ì nɛ̀ o tɔ̃mmú ò pĩ mmù. Dɛndɛ kó dimɔ̀à
bonní Kuyie mborɛ̀ ndɛ.
25 Kuyie mbɛ́immu kɛ tú kɛ̀ kuù í te we mbo di kɛ̀ dɛ̀ nhò nɑɑti?
26 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkù dɔ́ wènwe mɛciì nnɛ̀ mɛyĩ́ɛ́tímɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì. Bɛnitiyɛibɛ
kó mutɔ̃mmú Kuyie mbɛ̀ duɔ́mmù tu bɛ̀ bo koúmɛ̀ kɛ tíí nkù dɔ́ bɛ̀ kpɛ́í. Dɛndɛ
í dò nkɛ́bantɛ́ dɛ̀ í cɑ́ɑ́nnɛ̀ ɑ bo ndɔ́mɛ̀ kɛ́kpɑɑkɛ kuyɑɑkù.

3

Bɑ́ dɛ̀ nɛ̀ dɛ mɔ̀nnì ndi
1 Bɑ́ dɛ̀ nɛ̀ dɛ kó dimɔ̀nnì ndi.
Bɑ́ dìì mɔ̀nnì nɛ̀ di kpɛrɛ ndɛ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.

2 Dipɛitɛ́mɔ̀nnì bomu kɛ̀ mukũũ nkó dimɔ̀nnì bo.
Mufíì mmɔ̀nnì bomu,
kɑ̀ɑ bo uutɛ́mɛ̀ ɑ fìí ndɛ̀ kpɛri bo.

3 Mukɔ̀ù kó dimɔ̀nnì bomu.
Kɑ̀ɑ bo miɛkùnnɛmɛ̀ kó dimɔ̀nnì bo,
mupɔ̀mmù kó dimɔ̀nnì bomu,
kɛ̀ mumɑrimù kó dimɔ̀nnì bo.

4 A bo kuɔ́mmɛ̀ kó dimɔ̀nnì bomu,
kɛ̀ mudaá nkó dimɔ̀nnì bo.
Didabɔ̀nnì kó dimɔ̀nnì bomu,
kɛ̀ muhaù kó dimɔ̀nnì bo.

5 Itɑ̃́ɑ̃́ kó mubɔmmù mɔ̀nnì bomu,
kàa bo yóumɛ̀ itɑ̃́ɑ̃́ kó mubɔmmù kó dimɔ̀nnì bo.
Dɛbaà nkó mupĩmmù mɔ̀nnì bomu,
kàa bo yóumɛ̀ dɛbaà nkó mupĩmmù kó dimɔ̀nnì bo.

6 A bo waámmɛ̀ dɛ̀marɛ̀ kó dimɔ̀nnì bomu,
kɛ̀ dɛ̀ bo fetimɛ̀ kó dimɔ̀nnì bo.
A bo sɔnnɛmɛ̀ dɛ̀marɛ̀ kó dimɔ̀nnì bomu,
kàa bo dootóomɛ̀ a do sɔri dɛ̀ kó dimɔ̀nnì bo.

7 Muyaàkɛ̃tímù kó dimɔ̀nnì bomu,
kɛ̀ muyaàyántìmù kó dimɔ̀nnì bo,
a bo ncĩ́kémɛ̀ kó dimɔ̀nnì bomu,
kàa bo nnáámmɛ̀ kó dimɔ̀nnì bo.

8 A bo ndɔ́mɛ̀ otɔù kó dimɔ̀nnì bomu,
kàa bo nníímmɛ̀ otɔù kó dimɔ̀nnì bo.
Mudoò kó dimɔ̀nnì bomu,
kɛ̀ kunaatí kó dimɔ̀nnì bo.
9 Wèè pĩ mmutɔ̃mmú ò mù pĩ nkòo kó mucɔ̃́ntimu tú ɔ̀mmu?
10 N yàmu Kuyie nduɔ́ mmùù tɔ̃mmú bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mù pĩ.
11 Kù dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ wennimu bá dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo dɛ mɔ̀nnì, kɛ̀ kù duɔ́ nhonìtì mɛyɛ̀mmɛ̀ ò bo nyɛ̃́nɛ̀mɛ̀ kɛ dò nhonìtì ɔ̃ɔ̃ í nku kɛ̀ dɛ̀ɛ deè, onìtì né í na kɛ bo bantɛ́ Kuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú, kù mù ketɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí nɛ̀ kù mù dɛ̀ɛ̀mɛ̀.
12 M bantɛ́mu kɛ dò nhonìtì kó diwɛ̀ì tu o bo ndɔɔrimɛ̀ ò dɔ́mɛ̀, kɛ́mbo kɛ̀ dɛ̀ ò naati o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
13 Kòo nìtì yo nkɛ yɔ̃ nkɛ dɛ̀ ò naati nɛ̀ o tɔ̃mmú, Kuyie nkó dipɑ̃nnì ndi.
14 N yɛ́mu kɛ dò nKuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ dɛɛ̀ yó mbo sɑ́ɑ̃́, dɛmarɛ̀ í dò nkéyíé dɛ miɛkɛ. Dɛ̀marɛ̀ mɛ nyí dò nkéyaatɛ. Kuyie ndɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ̀ nkù dému.

15 Dɛ̀ɛ̀ bo dɛ̀ do bomu nɛ̀ dimɔ̀nnì,
dɛ̀ɛ̀ yóó buoté dɛ̀ dié nkɛ buotému.
Kuyie nkuù tɛ̃́ńnìnkoní dɛ̀ɛ̀ pɛ̃́tɛ́.

Dɛmɔu dɛ mànku tú mukũũ̃
16 Kɛ̀ n wéntɛ́ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kénsɔ̃́ ntibeéntì naá nsiyáàbìsí kɛ̀ mɛsàà nnaá mmɛyɛi.
17 Nɛ̀ n yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ n dɔ̀: Kuyie nyóó bekénèmu osàù nɛ̀ oyɛiwe. Kɛ yɛ́ bá dɛ̀ nɛ̀ dɛ kó mɛfíè mmɛ. Bá mɛ̀ɛ̀ dɔɔ̀rìmɛ̀ kɛ̀ mɛ beéntì mɔ̀nnì bo.
18 Kɛ̀ n wéntɛ́ onìtì kó mufòmmu, nɛ̀ n yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ dɔ̀: Kuyie ndɔ́ kɛ yáákému onìtì kòo bantɛ́ ò í cɑ́ɑ̃́nnèmɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀.
19 Kɛ yɛ́ tìì tùɔ̀kùní fɛɔ̃̀fɛ̀, tìì tùɔ̀kùnímɛ̀ onìtì, fɛɔ̃̀fɛ̀ kɔ̃mmɛ̀ onìtì mɛ nkɔ̃. Onìtì nɛ̀ fɛɔ̃̀fɛ̀ dɛ fòmmu mumáà ndi onìtì í pɛ̃́tɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀. Dɛmɔu dɛ̀ í dò nkébantɛ́.

20 Dɛmɔu dɛ̀ kũnti dibòrì dimáà ndi,
dɛmɔu dɛ̀ bonní mutɑ́ɑ̃́ mmiɛkɛ nkɛ,
dɛmɔu dɛ̀ wɛ̃ti mutɑ́ɑ̃́ mmiɛkɛ nkɛ.

21 We nyɛ́ kòo nìtì kó mufòmmu dekù kɛĩnkɛ̀ kɛ̀ fɛ̀fɛ̀ kɔ̃mu ɔ̃ nkpaá kɛtenkɛ̀ miɛkɛ?
22 Kɛ̀ nni nsɔ́ nhonìtì kó diwèì tu dɛ̀ bo nhò naatinɛ̀ mɛmmɛ o tɔ̃mmú, dɛ̀ɛ̀ tu o kó mucɔ́ntimu. We nyóó ò bɛnkɛ dɛ̀ɛ̀ yóó tuɔkɛní o kó difɔ̃nkúò.

4

Bɛnìtìbɛ̀ dɔ̀ɔri mɛ̀ɛ̀ botí bɛtɔbɛ̀ mɛyɛi

1 N yàmu bɛnìtìbɛ̀ fɛ́ũ̃nko mɛ̀ɛ̀ botí bɛtɔbɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
Wɛ́ntɛ́ bɛ̀ bɛ̀ fɛ́ũ̃nkomɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ mbá òmɔù í bɛ̀ bàá.
Bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ nɔ mbɛɛ̀ bɛ̀ fɛ́ũ̃nko
òmɔù mɛ nyí bɛ̀ bàá.
2 Kɛ̀ nní nsɔ́ mbɛcíríbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ku nɛ̀ dimɔ̀nnì
bɛ kpɛrɛ wenninɛ̀ bɛfòùbɛ̀.

3 Wèè né dɔkɛ bo diwèì miɛkɛ kɛ bɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛdɛ́
weè tu bɛ̀ mu nyí pɛitɛ́ wè,
wèè mu nyí buotɛ́ kutenkù miɛkɛ,
kɛ yɛ́ ò í yàmɛ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ dɔɔri kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.

4 Kɛ̀ n wɛ́ntɛ́ kɛ́ n sɔ́ mmutɔ̃mmú mumɔu onìtì pĩ mmù kɛ̀ mù yìé,
ò ɔ̃ mmù pĩ nkɛ betínɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ.
Dɛndɛ í dò nkébantɛ́,
dɛ̀ í cɑ̃́ɑ̃nnɛ̀ ɑ bo ndɔ́mɛ̀ kɛ́kpaakɛ kuyaakù.

5 Kuyɛìnkù ɔ̃ mmɛí ku nɔu nsi,
kɛ né kɔ̀ù kumɑ́ɑ̀.

6 A bo mmɔkɛmɛ̀ dɛ̀marɛ̀ dinacɛkutiri mɛ̀mɑ́ɑ̀
kɛ ompu
dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ ɑ bo ndɛ̀ mɔ̀kɛmɛ̀ dinacɛkutiri mɛ̀dɛ́mɛ̀
kɛ né ɔu mɛdiɛ̀,
dɛndɛ ɑ bɛtì kuyaakù nku.
7 N wɛ̀̀tɛ kɛ yàmu mɛborimɛ tɛ̃mɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ mɛɛ̀ í dò nkébantɛ́. Mɛ̀ɛ̀ tu:
8 Onìtì wèè bo omɑ́ɑ̀ kɛ í mɔkɛ odɛríntɔù, ò mɛ nyí mɔkɛ dɛbirɛ, kɛ́ í mɔkɛ o tebitɛ. Bá o tɔ̃mmú í mɔkɛ kumànku, ò né pĩ mba nkpɛ́í mmutɔ̃mmú kɛ pàà diwèì? Dɛndɛ yóùmu, dɛ̀ í dò nkébantɛ́.

9 Kɛ̀ di bo bɛ̀dɛ́bɛ̀ dɛ̀ wenninɛ̀mu
ɑ bo mbomɛ̀ amɑ́ɑ̀,
kɛ yɛ́ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kó mutɔ̃mmú ɔ̃ɔ̃ yiemmɛ̀mu mɛsàà.

10 Bɛ̀ɛ̀ bo bɛ̀dɛ́bɛ̀, kòò mɔù do,
otɔù yóó ò íimmu.
Wèè bo omɑ́ɑ̀ kòò do,
we mbo ò íi?

11 Kɛ̀ di duɔ́ bɛ̀dɛ́bɛ̀
di ɔ̃ ntonkùnkomú ditɔbɛ̀,
kàa né duɔ́ amɑ́ɑ̀ ɑ bo yĩmɛ kɛ̀ dɛ̀ nda tonnì?

12 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo bɛ̀dɛ́bɛ̀ kòò mɑ́ɑ̀ bɛ̀ dintɛ́
bɛ̀ɛ̀ bo bɛ̀dɛ́bɛ̀ bɛɛ̀ yóó ò na,
kuhɔ̃ũ kùù kòńné mɛ̀tɑ̃ɑ̃ti kù í tɔ̃ũ mɛcɑ̃ɑ̃.

13 Odapàà nwèè í tú òmɔù kɛ né cìì
ò pɛ̃ɛ̃tɛ́mu okpààtì wèè tu okótì kɛ né yɛi,
bá ò í kémmú itié.

14 Bá kɛ̀ dɛ kóo dapàà nyènní dikpetíntou kɛ naá nhokpààtì,
bá kɛ̀ bè do ò pɛité kòò í ntú òmɔù o kpààtìyuu miɛkɛ.

15 Kɛ̀ n yà bɛnìtìbè bɛmɔu
bèè bo kɛtenkè ĩnkè bè munnémè weè dapàà
nwèè yóó cɔuté tikpàtì.

16 Bɛnìtìbè péu bɛè do ò tũ,
mbèè mɛ mbo dentɛ kétuɔkɛní dè í yóó bè narikɛ.
Dè í dò nkébantɛ́,
dè í cãã́nnè a bo ndɔ́mè kékpaakɛ kuyaakù.

A náaǹtì bá nsũ Kuyie nyìikè

17 Kàa tati Kuyie ncĩ̀ètè,
totí a yèmmè mɛsàà.
A bo tamè kénkémmú dè wenninèmu
a bo kù fiémè iwũ̃ kuyɛìnkù tẽmè,
kuyɛìnkù í yɛ́ kɛ dò nkù dɔ̀ɔ̀ri dè tu mɛyɛi.

5

1 A nùù bá ncãã tináaǹtì,
a níí bá ndɔ́ mɛcãã nkɛ bo béi ntináaǹtì Kuyie nyìikè,
kɛ yɛ́ Kuyie mbomè kɛĩnkè nkɛ,
kàa bo kɛtenkè,
a tũ mbá nsũ tináaǹtì.

2 Iyɛntotí ìì ɔ̃ɔ̃ da sũũ
kè tidɔùntìi kɔtɛní,
kàa sũũ ntináaǹtì a yóó nákɛ́ tiyɛinnáaǹtì nti.

3 Kàa dɔúnnè dinùù Kuyie,
dɔ̀ɔ̀ dì mɛcãã,
Kuyie nyí dɔ́ tiyɛìntì,
a dɔúnnè dìì nùù Kuyie, dɔ̀ɔ̀ dì.

4 Kàa í dɔúnnè dinùù Kuyie dɛè wenni
kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ a bo kù dɔúnnèmè dinùù,
kɛ né báá dɔ̀ɔ̀ a dì nkù dɔúnnè kɛ yɛ̃ nha yóó dɔ̀ɔ̀mè.

5 A báá yóu kàa nùù nte kàa naá nhonitiyɛiwe,
kénákɛ́ ikuɔ́ nìùtì kɛ dɔ̀:
N nùù dìì n fìténè.
Báá duɔ́ nkè Kuyie mmiɛkɛ dá yè
kè kùu cakɛ a tɔ̃mmú.

6 Kuyɛìnkù bo dɔúnnèmè Kuyie ndinùù
dè ɔ̃ nkù dònnè tidɔùntì nti,
tináaǹtì sɔ̃́ntíkɛ kpɛti,
mudaá nkpɛrɛ.

Fɔ̃ nwèè cìì á ndé Kuyie.

Fɛdífɛ̀ kó mɛdòmmè

7 Mɛmìmɛ kàa yà kɛ sɔ̃ ndihɛì marì
kè bè fɛ̃ũnko bèè í tú bèmabè,
kɛ í bɔti mɛwetímmè kpɛti,
kòò mɔù í wúó nhotɔù.
Dè báá da di kɛ yɛ̃ onìtì ɔ̃ mbakɛ́mè bɛtɔbè
kè bè ò bakɛ́mu,
kè wèè tó bè bakɛ́ kòò bomu.

8 Bè piɛti mùù cɔ́ntimu kɛtenkè,
mù tu bɛmɔu kɔ̃mu mmu.
Bá okpààtì ò fòùnè dɛpaa ndɛ.

Tikpàtì í mɔkɛ mucɔ́ntimu mamù

9 Wèè bètì idíítí ò í kpaá kɛ bo nyì sànnè,
wèè bètì tikpàtì ò í kpaá kɛ bo tì nìntɛ.
Dè í dò nkɛ́bantɛ́.

10 Kè tikpàtì sũũ nti diibè ɔ̃ɔ̃ sũũmmu.
Tikpàtì yiè nkó mucɔ́ntimu né tú ɔ̀mmu
kè dè í tú ò tì wúómmè nè o nuɔ.

11 Kòo tɔ̃ntì di kɛ sànnè yoo ò autɛ́
ò ɔ̃ nduɔ́ kè dè ò naatimu.
Kè tikpàtì yiè ndi kénsànnè,
ò mɛ mbáá na kéduɔ́.

12 N yà mɛborimɛ tɛ̃mè mmɛ kɛtenkè ĩnkè,
kè mè yóù mɛdiè.
Onìtì bo sɔnnɛmè tikpàtì yɛwe yɛiyɛ kpɛ́í,
13 kè tìì sɔ́ntɛ́ kɛ́cakɛ
kòo nyóó mɔɔtɛ dɛbirɛ bá dèmarè í kpaá o nɔu miɛkɛ.

14 Ò yènní mèè botí o yɔ̃ pɔutì,
kòò mɛ nwɛ̃tɛ kɛtenkè.
Ò pĩ mmùù tɔ̃mmú kó dimàà,
ò í cɔ̃ntɛ́ dèmarè kétɔ.

15 Mɛborimɛ tɛ̃mè mmɛ,
mèè yóù mmɛdiè.
Ntɛ we kɛ ìtɛ́ otetìrì
ò do kɔ̀tɛní mèè botí.
Ò né cɔ̃ntɛ́ ba o tɔ̃mmú miɛkɛ?
Dè í cɑ́ɑ́nnè a bo ndɔ́mè kɛ́kpaakɛ kuyaakù.

16 Ntɛ we kɛ áàrì o fòmmu mumɔu
kɛ bo yɛdabùò mmiɛkɛ nè mɛyɛǹcaàrìmè,
kòo miɛkɛ péíkú.
17 Ntɛ n yà kòo nìtì kó diwèì tu dì: Ò bo dimè kéyɑ̃̀ kè dè nhò naatinè o tɔ̃mmú
ò pĩḿmù kɛtenkè ĩnkè. Kòo dɔɔ̀nè yɛwe Kuyie nhò duɔ́ nyè, dɛè tu onìtì kó
mucɔ́ntimu.

18 Kuyie nduɔ́ nwè tikpàtì, kòò mɔ̀kɛ o kpɛrɛ kɛ yɛ̋ ò bo yĩmɛ̀ kɛ́ dɛ̀ di, kɛ yà o
tɔ̃mmú kó diwɛ̀ì, Kuyie nkuù ò pã.
19 Dɛ yiɛ̀ nhɔ̃ɔ̃ í nyɛ̋ kɛ dò nho fòmmu kó yɛwe kũpúrì, kɛ yɛ̋ Kuyie nhò duɔ́mmɛ̀
diwɛ̀ì mɛdiɛ̀.

6

1 Kɛ̀ n yíɛ́ kɛ́yà mɛborimɛ younkumɛ tɛ̃mɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ mɛ̀ɛ̀ yɔ̃ntɛ onìtì.
2 Onìtì Kuyie mbo pã wè tikpàtì, kòò mmɔkɛ o kpɛrɛ kòo yètìrì feí bá dɛ̀marɛ̀
í ò dòńnì ò dɔ́ dɛ̀. Kuyie mmɛ nyí nyóu kòò dɛ̀ di, kòo tɔù weè né dɛ̀ di. Dɛndɛ
yóùmu dɛ̀ í dò nkébantɛ́.
3 Yoo onìtì wèè mɔ̀kɛ ibí tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), kòo fòmmu mɔntɛ, ò mɛ nyí sànnɛ̀
diwɛ̀ì kɛ ku, bá bɛ̀ í nhò kũnné séi. Mí nkpéí mbɛ̀ pùó nwè kɛ̀ tì donní o kpɛrɛ
wenninɛ̀mu dɛ yiɛ̀ nkpɛrɛ.

4 Kɛ yɛ̋ ò yɛ̀nnímɛ̀ dibiìnnì ndi
kɛ ta kudɔnkù kɛ̀ dɛ̀ dèè.

5 Bá ò í yà diyiè,
kɛ í dì yĩɛ́té.
O kó mɛomɛ̀pùmɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému otɔù kɔ̃mɛ.

6 Bá kɛ̀ dɛ kóo kpààtì do nfòù kɛ dɔ̀ yɛbie nsikɔupísìdɛ́ (2000),
ò í yóó di diwɛ̀ì marì.
Bɛ̀ pùó nwè kɛ̀ tì donní o kpɛrɛ ò tɔ̃ũnɛ̀mu.
Timɔu ti kũnti dibòrì dimáà ndi.

7 Onìtì pĩ mùù tɔ̃mmú kó dimàà,
ò mù pĩ nho nùù kpéí nkɛ.
Nɛ̀ mɛmmɛ bá dɛ̀ í ò naati.

8 Kɛ̀ dɛ̀ dò mɛmmɛ wèè cii ò pɛ̃ɛ̃té ba kuyɛìnkù?
Yáà ocĩrì wèè yɛ̋ ò bo ndòmmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀?

9 A mɔkɛ dɛ̀ wenninɛ̀mu
a bo nyáámmɛ̀ a í mɔkɛ dɛ̀.
Dɛndɛ́ í dò nkébantɛ́
dɛ̀ í cɑ̃ɑ̃nnɛ̀ a bo ndɔ́mɛ̀ kékpaakɛ kuyaakù.

We nyɛ̋ dɛ̀ɛ̀ wenni kɛ dò nhonìtìi dɛ̀ dɔ̀ɔ̀

10 Dɛ̀ɛ̀ bo yíe ndɛ̀ do bomu nɛ̀ dimɔ̀nnì,
kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ yu dɛ yètìrì.
Fɔ̋ nhonìtì a báá sɛi nwèè da pɛ̃ɛ̃té.

11 Kàa í yɛ̋ a dò nkénákɛ́ tì
a ɔ̃ nsũ ntináaǹtì nti
tìì í mɔkɛ mucɔ́ntimu.
12 We nyɛ̋ dɛ̀ɛ̀ wenni
kɛ dò nhonìtìi dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ o fòmmu miɛkɛ,
o we sámpóyè ò pɛ̃nkɛ́ yɛ̀ɛ̀ miɛkɛ mɛdéɛ̀ ntɛ̃mɛ̀?
We mbo ò nàkɛ́ dɛ̀ɛ̀ yóó dɔɔ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀
o kũũ nkó difɔ̃nkúò?

7

1 Kuyetìfeitóo naatinɛ̀mu tùdààrí.

Kàa kũũ nyiè wenninè a pɛité kpɛri.

2 A bo kɔtɛmè yɛkúdabùò mbo tèè cĩ̀ètè,
dè wenninèmu a bo kɔtɛmè dibanni bo tèè cĩ̀ètè
kɛ yɛ́ onìtì kó kumànku nkumè,
bá wè kòò dò nkétotí o yèmmè dɛ ĩnkè.

3 Mɛyɛ̀ncaàrìmè wenninèmu mudaá,
kɛ yɛ́ mɛyɛ̀ncaàrìmè ciikùnkomèmu.

4 Wèè cii ò õ̃ kɔtɛ yɛkúdabùò mbo tèè cĩ̀ètè ntɛ,
kè kuyɛìnkù kòrì diwèì bo tè.

5 A bo yiemmè mɛcii nyiè nda kpannè tì,
dè wenninèmu a bo nkémmúmè tiyɛìntì kó yɛsãã.

6 Bè õ̃ tií ntidabiti kè ti mporì,
mèè botí kuyɛìnkù kó mudaá mmɛ ndò.
Mù í mɔkɛ mù co kèè bíékè.

7 Mɛfɛ́ũ̃tímè mɛè õ nte kè wèè cii kòo fentɛ,
kè ticuuti caàri onìtì.

8 Dèmarè kó mudeèmù wenninèmu dɛ ketímù,
kè mɛminnímè wenninè tɛfentè.

9 A miɛkɛ bá ncãã kɛ péíkú,
tiyɛìntì tii miɛkɛ cãã́ kɛ péíkú.

10 A yèmmè bá ndò nyɛmɔ̀rè yèè pɛ̃ɛ̃té
yè wenninè di mmɔ̀nnì kpɛyɛ.
Wèè cii wè í toti dɛ kó mɛyèmmè botí.

11 Mɛcii ntu dèmarè sààrè ndɛ
kɛ dònnè onìtì yɛmbè õ̃ kú kóò yóunè dè,
bá wè kòò pèú mɛ kó mucɔ́ntimu.

12 Tikpàtì yiè nyí yĩ̀ɛ̀kùmè,
mɛcii nyiè nyí mɛ nyĩ̀ɛ̀kù.
Mɛcii yiè nkó mucɔ́ntimu tú
mɛ õ ntemè wèè mè mɔkɛ kòo nfòù.

13 Wéntɛ́ Kuyie nkó mutɔ̃mmú,
we mbo na késɛ́i nkù kɔ́ńné dè?

14 Kàa bo diwèì miɛkɛ dè nda naati,
kè mɛyɛ̀ncaàrìmè mɛ nda tùɔ̀kɛní totí a yèmmè,
Kuyie ndè dɔ̀ɔ̀ dɛdɛ́
kè dè bo yie nkòo nìtì bá nyɛ́ tìi yóó ò tùɔ̀kɛní
tìnti o kũũ nkó difɔ̃nkúò.

15 N fòmmu kũpumu mmuu mmiɛkɛ n yàmu dɛmɔu.
Osàù õ̃ tootɛmu bá nè o sàà mmiɛkɛ,
kòo yɛiwe nfòù kémɔntɛ

bá nɛ̀ ò mɛ ndɔɔrimɛ̀ mɛyɛi.

16 Bá nsà kɛ́tontɛ́
ɑ mɛ mbá nciì kɛ́tontɛ́ ɑ yàà bo kuɔ ɑmáà.

17 A báá yóu kɛ̀ kuyonku dá tiekɛ
ɑ mɛ mbá yóu kɛ̀ tiyɛìntì dá tiekɛ
ɑ yàà bo tootɛ.

18 Dɛ̀ wennimu kɛ dò nhɑ ndɛ̀ pĩ,
ɑ báá dɛ̀ yɛ̃̀.
Wèè dé Kuyie nwè í yóó pákɛ́.

19 Mɛciì nhõ̃ kpénkùnnɛmu mɛ yiɛ̀
nkɛ̀ dèɛ pɛ̃̄tɛ́ kùmàndáàbɛ̀ bo mbomɛ̀ tɛpíítɛ̀ dihɛì dìmáà miɛkɛ.

20 Onìtì mɔù í bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀
wèè wenni kɛ sànnɛ̀ kɛ dò nwenwe báá dɔɔ mɛyɛi.
Kɛ bo ndɔɔri mɛsàà mmáà.

21 Bá nkenti bɛnìtìbɛ̀ nàá ntì timɔu
kɛ̀ dèɛ yie nkàa báá keè ɑ kóo tõntì dɑ sɑ́ɑ́mmɛ̀.

22 A yɛ́́mu kɛ dò nhɑ õ nsɑ́ɑ́ mbɛtɔbɛ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ mɑyɛ̀.

23 N dɛ̀ wèńnímu dɛmɔu
m bennému nɛ̀ n ciì mmiɛkɛ
kɛ bo ntú onìtì wèè ciì,
kɛ yĩɛ̃kɛ.

24 Dèɛ̀ kó dimàà bo dɛ̀ cùtɛ́ cúrícúrí nwe
we mbo nɑ kɛ́ dɛ̀ nìntɛ?

25 Mɛm̀mɛ kɛ̀ n duɔ́ m máà kɛ́wɑmmú
kɛ́fiɛ́ nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu
kɛ bo yĩɛ́́tɛ́ mùù tu mɛciì
nɛ̀ mùù te kɛ̀ mɛborimɛ dò mmɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀,
kɛ́nsɔ̃́ nkàa yóù yoo ɑ yɛi,
dɛ̀ í mɔkɛ mucɔ́́ntimu mɑmù.

26 N yà onitipòkù mɔù nwe kòò tu didíiǹtɑ́́rì
kɛ tii kɛ pɛ̃̄tɛ́ mukũ̃ũ̃,
ò tu timátì dindííntì nti,
kòò bɑà ntu ticùɔ̀tì.
Wèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ weè bo nɑ kóò yentɛ́nɛ̀,
kuyɛìnkù kuu báá nɑ kóò yentɛ́nɛ̀.

27 Kɛ̀ Mɛborimɛ wɛ́ìtìi bɛ́i nkɛ dɔ̀:
N wɑàmmu kɛ wɛ́í dɛnɛnnɛ̀ dɛmɑ dɛmɑ
kɛ toti n yèmmɛ̀ kɛ bo dɛ̀ bɑntɛ́.

28 Kɛ kpɑá wɑà,
bá n yí dɛ̀ yàu.
N wɑnti dɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000) miɛkɛ,
onìtì òmáà borɛ̀ ndɛ ndɛ̀ yàmɛ̀.

Bɛnitipòbɛ̀ bɛmɔu miɛkɛ n yí dɛ̀ yà òmɔù borɛ̀.

29 N yà kɛ sɔ̃́ nKuyie ndɔ̀ɔ̀ onìtì
kòo ntú osààwè nwe,
onìtì weè né te dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ yonkɛ.

8

Dɛ̀ wennimu a bo nyíémmɛ̀ okpàátì kpɛti

1 We ntu mɛciì nyiɛ̀
wèè bo na kénákɛ́ tinnáaǹtì?
Mɛciì ncaánnì onìtì ìikɛ̀ nkɛ
kɛ ɔ̃ nte kòo ìikɛ̀ɛ ceetɛ kɛ tɛ́nkɛ bá ncɛ́tí.

2 Nkémmú okpàátì da náá ntì,
a ò dɔúnnɛ̀ dìi nùù Kuyie nyìikɛ̀ di kpɛ́í.

3 A báá ò yóu mɛcãã,
a báá kpénkùnnɛ a to
mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ mamɛ̀ miɛkɛ okpàátì í dɔ́mɛ̀,
kɛ yɛ́ kòò dɔ́mɛ̀ ò yóó mɛ̀ ndɔɔmɛ̀.
4 Kòo kpàátì béi ntì tiǹti
we nné yóó ò bekɛ kɛ tú a dɔɔri ba?

5 Wèè yìé nyitié nhò í taà tináaǹtì miɛkɛ.
Mɛciì nyiɛ̀ nyɛ́mu kɛ dò ntibeéntì kó dimɔ̀nnì bo.

6 Kɛ yɛ́ bá dɛ̀ nɛ̀ dɛ kó dimɔ̀nnì ndimɛ̀,
nɛ̀ dɛ kó tibeéntì
kɛ yɛ́ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ bàà onìtì mɛ í sénnímɛ̀.

7 Ò mɛ nyí yɛ́ tìì yóó tuɔkɛní.
We nné yóó ò nàkɛ́ dɛ̀ yó ndòmmɛ̀.

8 Òmɔù í te o fòmmu
òmɔù mɛ nyí yɛ́ o kũũ nyiè.
Bɛ̀ mɛ nhɔ̃ í mbo mudoò kékũnné kɛ kò.
Wèe yóù, o yonku í ò dɛɛrí.

Mɛyɛi nkutenkù kuù mmiɛkɛ

9 Mí mmɛborimɛ wéìtì
n wèńní dìi mɔ̀nnì kɛ yà dɛ̀ɛ̀ dɔɔ̀ri kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ yà onìtì bakémɛ̀ onìtì tɔù koò diinko mɛsémmɛ̀,
10 kéyà bɛyɛibɛ kumɛ̀
kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ kũnné kɛ ìté Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀,
kɛ yɛ̃̀nko mɛyɛi mbɛ do dɔɔri mɛ̀,
dɛ kó dihɛ̀ì miɛkɛ.
Dɛndɛ í dò nkébanté.

11 Bɛnìtìbɛ̀ í yau mɛɛ̀ kpéí mmɛcãã bɛ yɛi nkó mucɔ́ntimu dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɔ́ mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù.
12 Kòo yɛiwe dɔɔ̀ri mɛyɛi nsɔ́ɔ̃́, bá kɛ fòù kɛ mɔntɛ, mí nné yɛ́ kɛ dò nKuyie nhɔ̃ɔ̃
dɔɔ̀ mɛsàà nwèè kù dé, ò kù dé mɛɛ̀ kpéí nkɛ.

13 Bɛyɛibɛ mɛ nyí mɔkɛ diwèì,
bɛ fòmmu í yóó okè mù yóó pɛ̃ɛ̃tóo kufènkù kɔ̃mɛ mmɛ.
Kɛ yɛ́ bè í démè Kuyie.
14 Mɛborimɛ tɛ̃mè bomu kɛtenkè ĩnkè mèè í dò nkébanté. Mɛè tu: Bɛnitisààbè mabè cɔúmè bɛyɛibɛ na ncɔú tìì yĩɛ̃ti, kè bɛyɛibɛ mabè cɔú bɛnitisààbè na ncɔú mèè sàà. N tì m béi nkɛ tú dè í dò nkébanté.
15 Mɛm̀mɛ kè n dɔ̀ a bo mmɔkɛmè diwèì mufòmmu muù mmiɛkɛ dɛè tu dɛsààrè. Kɛ yɛ́ dèmarè í pɛ̃ɛ̃témè onìtì a bo dimè kéyǎ kè dè nda naati a fòmmu miɛkɛ. Kàa pĩnnè a tɔ̃mmú nè diwèì a fòmmu mumɔu Kuyie nda duɔ́ mmù kɛtenkè ĩnkè.
16 Mɛm̀mɛ kè n duɔ́ n yèmmè kɛ bo yĩɛ́té mɛcìì, nkéyà bɛnìtìbè yɛntotí tú ì kɛtenkè ĩnkè. Bá n yí dɔu kɛyènkè nè kuyie.
17 Kè ǹ wéntɛ́ Kuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú kó dimàà kénsɔ́ nhonìtì báá na ké mù bantɛ́. Bá kòò wammú kɛ ɔu mèè botí ò báá na, bá kɛ mɛcìì nyiè mmɔù tu ò dè yɛ̃ ò báá na kébanté dɛmɔu.

9

1 Ntɛ n wèńní dɛmɔu kɛ yà tì: Bɛnitisààbè nè mɛcìì nyɛmbè nè bɛ tɔ̃mmú mumɔu dè bo Kuyie nnɔu miɛkɛ nkɛ. Ti né í yɛ́ kè nsà kè Kuyie mbo ti pénsìrì yoo kù bo ti yetɛ. Dɛmɔu ti báá na kénáké dɛ yó ndòmmè.
2 Dɛndɛ mɛmmɛ dè í dò nkébanté, dèè tùɔ̀kùní bɛnìtìbè dɛmáà ndi. Osàù nè oyɛiwe wèè nìti nè wèè dɔ̀ri, wèè sãũ nhomáà nè wèè í sãũ nhomáà, wèè feu Kuyie nyiwũɔ̃ nè wèè í kù feu iwũɔ̃. Wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà nho kpɛrɛ dòmmè oyɛiwe kpɛrɛ mɛ ndò. Wèè parìkunè Kuyie nè wèè dé ò bo mparikunèmè Kuyie nyètìrì.
3 Mɛborimɛ mèè dɔ̀ɔ̀ri kɛtenkè ĩnkè mè í wenni, tìmatì máà tii tùɔ̀kùní bɛnìtìbè bɛmɔu, bɛnìtìbè pìékémɛdɔ̀mmè mmɛ nè tiyɛìntì kè mukũũ ntú bɛ kó kumànku.
4 Onìtì wèè fòù weè mɔ̀kɛ ò bàa dè. Tɛmɔfòùtè tɔ̃ũnèmu dicìrícìrì dìì ku.

5 Kɛ yɛ́ bɛfòùbè yɛ́mè
kɛ dò mbè yóó kú,
bɛcíríbè biɛ mɛ nyí yɛ́ tìmatì.
Bè tɛ́nkɛ í baà dèmarè,
òmɔù tɛ́nkɛ í yɛ́ bɛ kpéí.
6 Bè do dɔ́ mèè botí bɛnìtìbè,
nè bɛ do níí mèè botí bɛnìtìbè,
nè mɛhɛ̃ɛ̃mmè bè do mɔkɛ mè,
dɛndɛ kó dimàà pɛ̃ɛ̃tému.
Mutɔ̃mmú mùù dɔ̀ɔ̀ri kɛtenkè ĩnkè
bè tɛ́nkɛ í kɔké mùmamù miɛkɛ.

7 Kè dè dò mmɛmmɛ nyo nha dìì nè diwèì
kɛ nyɔ̃ nha naà nnè a yèmmè
kɛ yɛ́ Kuyie ndiɛ nkɛ pénsìrìmè a tɔ̃mmú.

8 Nhãã̀ tiyaàsààtì sɑ́ã̀,
kényɔ́ɔ̀rì amáà tùdààrí kémmɔkɛ diwèì.

9 Dè nda naati nè onitipòkù a tããté wè
koò dɔ́ yɛwe sámpóyè a fòù yè kɛtenkè ĩnkè.
A kpɛrɛ ndɛ Kuyie nda duɔ́ ndè.
A tɔ̃mmú a pĩńmù kɛtenkè ĩnkè mu kpéí.

10 Kàa yóó na kédɔɔ̀ dɛ̀,
dɔɔ̀ dɛ, nɛ̀ a wɛ̃rímú mumɔu,
kɛ yɛ́ a kũntimɛ̀ kudɔnkù nku,
mutɔ̃mmú nɛ̀ iyɛntotí nɛ̀ mɛyĩɛ̃tímɛ̀ nɛ̀ mɛcìì ndɛ̀ í borɛ̀.

Mɛborimɛ í kérímɛ̀ ti dò mɛ dɔ́nɛ̀mɛ̀

11 N yà mɛborimɛ tɛ̃mɛ̀ mmɛ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀
N yà kɛ sɔ̃ ndɛ̀ í tú bɛ̀ɛ̀ nɔ mmuceé
bɛɛ̀ nɔ ncokébetɛ sɑ́ɑ̀,
dɛ̀ mɛ nyí tú yɛkɔ̃mbò yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ nɔ mmudoò sɑ́ɑ̀,
mɛcìì yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ í yo nkɛ sànnɛ̀ sɑ́ɑ̀,
bɛ̀ɛ̀ cìì bɛɛ̀ mɛ nyí naà mbɛkpàátìbɛ̀ sɑ́ɑ̀,
dɛ̀ mɛ nyí tú bɛ kommu mɛyĩɛ̃tímɛ̀ yɛmbɛ̀ mbɛ sɑ́ɑ̀.
Dɛ̀ tu kuyunaatí nku.

12 Onìtì í yɛ́ o kũũ nyiè,
muyĩndìtìmù ɔ̃ɔ̃ pĩ mmɛ̀ɛ̀ botí siyĩĩ,
ticùɔ̀tìi pĩĩ mmɛ̀ɛ̀ botí sinɔɔ.
Mɛɛ̀ botí nku mukũũ nhɔ̃ɔ̃ domɛ̀ onìtì kóò dɛ̀ɛ́tɛ́.

13 Ntɛ n yà mɛ̀ɛ̀ cìì nkɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ n nampɛ.
14 Dihɛì sámpórì marì dìì do bo bá di nìtìbɛ̀ í sũ, kòo kpàátì diɛwè mɔùu kɔtɛní
kɛ́ dì pi, kɛ́ɔnné yɛtɑ̃́rɛ̀ di duotí.
15 Kòo cĩrì mɔù bo dɛ kó dihɛì miɛkɛ kɛ tú mɛcìì nyiè, kédɛɛtɛ́ dɛ kó dihɛì o cìì
nkpɛ́í. Òmɔù mɛ nyí nkpaá yɛ́ dɛ kóo cĩrì kpɛ́í.
16 M bɛ́immu kɛ tú:
Mɛcìì nwenninɛ̀ muwɛ̃rímú,
bɛ̀ mɛ nyí dakɛ ocĩrì kpɛ́í,
bɛ̀ í kemmu o náaǹtì.

17 Dɛ nɛ́ wennimu
a bo nkémmúmɛ̀ mɛcìì nyiɛ̀ nnáá ntìì náaǹtì diyɔɔ̀nnì,
kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ wèè bakɛ́ tiyɛìntì o kó kutoweku.

18 Mɛcìì mpɛ̃ɛ̃tému tikpàrìnɛntì.
Kòo yɛiwe nɛ́ bo omáà ò bo na kécakɛ mɛsàà mpɛ́u.

10

1 Kɛ̀ fɛsĩɛ̀fɛ̀ fɛ̀máà
do tùdàárí miɛkɛ kɛ kú,
fɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ò càkɛmu.
Kɛ̀ dɛyɛìnkpɛrɛ mà sámpó,
dɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ na dɛ̀ɛ̀ tu mɛcìì nkpɛrɛ,
disãnni kpɛrɛ.

2 Mɛcìì nyiè nhɔ̃ nkérí kuyoú nku
kɛ̀ kuyɛìnkù kèrí kucànku.

3 Kuyɛìnkù ɔ̃ nkérí
kɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ kù dòńté
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ntú ò yɛimmu.
4 Wèè da bakɛ́ mutɔ̃mmú kòo miɛkɛ da pɛikɛ
a bɑ́á yóu mutɔ̃mmú.

A bo bónkùnnɛmɛ̀ a miɛkɛ dɛ pàanko mɛyɛi mmɛ péu.

5-6 N yà mɛborimɛ tɛ̃mɛ̀ mamɛ̀ mmɛ
mɛ̀ɛ̀ tu mɛyɛimɛ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
Dɛ̀ bo kpɛténɛmɛ̀ wèè ni koò kannɛ tiyɛìntì
mutɔ̃mmú kó yɛkàrɛ̀ diɛyɛ̀,
kékannɛ bɛdiɛbɛ̀ mutɔ̃mmú kó yɛkàrɛ̀ sámɔ̀pɔ́yɛ̀.
7 Tidaatì bo ndekɛ dɛ̀ sisɛ̃ĩ
kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ cèntì bɛ naàcèi tidaatì tɛ̃mɛ̀.

8 Wèè keù difɔ̃̀tìrì weè duò dì miɛkɛ,
wèè pùɔ̀ ndidombìrì fɛwààfɛ̀ we ndɔmmù.
9 Wèè kpéinko yɛtɑ̃́rɛ̀ yɛ̀ we nkɔùrì.
Wèè yaú idɛí ì we nhɛ́ɛ̃̀rì.
10 Kɛ̀ tɛpĩɛ̃̀tɛ̀ natimɛ̀ kú,
kàa í tɛ̀ sɔ̃́tɛ́ a dò nkéyíɛ́ muwɛ̃rímú mmu,
kàa pĩ nnɛ̀ mɛciì mmutɔ̃mmú a cɔ̃ntɛmu.

11 Kɛ̀ fɛwààfɛ̀ diɛ́ nkɛ da dɔntɛ́ kɛ deè
a tɛ́nkɛ né fɛ̀ dìɛ mba nkpéí.

Kàa sũ tináaǹtì dɛ̀ í wenni
12 Mɛciì nyiɛ̀ nnáaǹtì ɔ̃ nte
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nhò dému
kɛ̀ kuyɛìnkù kpɛti kù fétìnko.
13 Kù ɔ̃ɔ̃ keténɛ̀ tiyɛinnáaǹtì nti
kédentɛnɛ̀ tináaǹyɛiti.
14 Kuyɛìnkù náaǹtì tiì ɔ̃ nsũ,
onìtì mɛ nyí yɛ́ ò yóó dentɛnɛ̀ tì.
We mbo ò nàkɛ́ tìì yóó ò tùɔ̀kɛní o kũũ nkó difɔ̃nkúò?

15 Kuyɛìnkù tɔ̃mmú tú tihɔ̀ùtì nti ku kpéí dɛtetìrɛ̀.
Kù ketɛ́ kɛ í yɛ́ kucɛ kùù kɔ̀rìnɛ̀ dihɛì kù bo kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀.

16 Dɛ̀ bo nyóùnɛ̀ dihɛì dìì kóo kpààtì tu dɛbirɛ
kɛ̀ di kó bɛkótíbɛ̀ dàkɛnɛ̀ bɛ pitɛ máà sɑ̃́ɑ̃̀.

17 Dihɛì dìì kóo kpààtì tu tɛkpààtìbitɛ,
kɛ̀ di kó bɛkótíbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ di bɛ̀ dò nkédi dìì mɔ̀nnì
kɛ bo pétɛ́ muwɛ̃rímú,
bɛ̀ɛ̀ í yɔ̃̀ nkɛ muɔ̀,
dɛ kó dihɛì yɛmbɛ̀ bo diwɛ̀ì miɛkɛ nkɛ.

18 Wèè mɛí o nɔu, o cĩɛ̃̀tɛ̀ mundɔú kuù ɔ̃ɔ̃ kéétɛ́,
tidààtì dòńtɛ́ wè, weè ɔ̃ nduó kɛ̀ dɛ̀ ò nuu.

19 Tidiitì borɛ̀ tiyãnkùtì dɛ mbo,
mɛnaà mborɛ̀, mɛyɛǹcátímɛ̀ dɛ mbo,
idíítí borɛ̀, dɛmɔu dɛ̀ dɛ mbo.

20 Báá sɑ̃́ɑ̃́ nhokpààtì a yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ,
báá sɑ̃́ɑ̃́ nwèè mɔ̀kɛ o kpɛrɛ a dieku miɛkɛ kufɑ̃́ɑ̃́.
Tɛnɔ̀tɛ̀ yàà bo túótɛ́ a tammɛ̀,

ifìètì yiè nyàà bo mè ìténè.

11

Dè wennimu a bo bennémè dèmarè

1 Dootóo a dìì dibinni miɛkɛ,
dè yó mboní kàa wɛ̃tɛ ké mù pètému.

2 Pã a kpɛrɛ bɛnìtìbè bèyiekè,
bá bèni kɛ yɛ́ a í yɛ́mè tìì naa yóó da tuɔkɛní.

3 Fɛtaafè ɔ̃ɔ̃ kperi dɛ ĩnkè kéni kɛtenkè nkɛ.
Kè mutie do kubakù cɛ̃nku
yoo kuyoú mù ɔ̃ nduɔ́ mù do kùù píkù nku.

4 Wèè weí kuyaakù ò ɔ̃ɔ̃ í mbuɔtí.
Wèè bɔ́ú nyɛwɛtè ò mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nkɔ̃ũ.

5 A í yɛ́ mèè botí kuyaakù keri kùù cɛ,
a í mɛ nyɛ́ dɛbirɛ ɔ̃ɔ̃ píítɛ́ mèè botí
dɛ yɔ̃ pɔutì miɛkɛ kénweí.
A í mɛ nyɛ́ Kuyie mpĩmmè ku tɔ̃mmú kunku kùù dɔ̀ɔri dɛməu.

6 Kè dè wentɛ́ a buɔtí a diitì.
Kuyuoku bá mmɛĩ a nɔu
kɛ yɛ́ a í yɛ́mè dèè yóó yiénnè dètɛrè,
yoo kè dè mɛ mbo yié ndɛdɛ́, a í yɛ́.

7 A bo nwúómmè kuwenniku
dè wentɛ́ dìì mònnì dè naatimu,
kàa fòù dɛè wenni.

8 Kè wèè fòù kɛ yĩ yɛbie mpɛ́u dè nhò naati
dɛ kó yɛbie nyɛməu miɛkɛ,
dɛ yiè nné nyɛ́ yɛwe yɛiyɛ sũmè,
dèè kpaaní dè í dò nkébantɛ́.

Nyɔ̃nku kɛ né nyɛ́

9 Odapàà nfɔ̃!
Dè nda naati, kàa mmɔkɛ diwèì a dapàntì mɔ̀nnì.
Ntũ nha yèmmè da náá ntì,
kéndɔɔri a dómè.
A né nyɛ́ kɛ dò nKuyie nyóó da bekénè dɛməu dɛ kpéí.

10 Kɛntɛ́nè amáà dèè bo da tanné mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ
nè mumɔmmú kɛ yɛ́ tidapàntì
nè tibíkémbéntì dè í yóó ɔɔtɛmè.

12

1 Odapàà nfɔ̃!
Nyɛ́ wèè da dɔ̀ɔ o kpéí a dapàntì miɛkɛ,

kɛ̀ yɛwe yɛiyɛ mu nyí tùɔ̀kɛní.
Kɛ̀ yɛbie nné na kétuɔkɛní,
a yóó yĩ yèè miɛkɛ a tɛ́nkɛ í dó dèmarɛ̀.

2 Diyiè nɛ̀ otɛ̃̀nkù nɛ̀ siwɛ̃̀ã kɛ̀ dɛ̀ wenniku mu nyí sɔ̀utɛ,
kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mu nyí ni kɛ dèè
kɛ̀ yɛwɛtɛ̀ wɛ̃̀tɛ kɛ sɔ̀utɛ.

3 Kɛ̀ bɛcɛ̃bàrìbɛ̀ kɔ̃̀ntì bo nhau
dìì yiè mu nyí tùɔ̀kɛ,
kɛ̀ bɛwɛ̃́díntiebɛ mu nyí pũ̃tínné,
kɛ̀ bɛnàmbɛ̀ mu nyí yóu bɛma bɛma munàmmù,
kɛ̀ dɛ̀ mu nyí bìitoo wèè sìékɛ́ tɛbòtɛ̀.

4 Kɛ̀ dihɛì kó dibòrì kó yɛcàkɛ̀ yɛdɛ́ mu nyí kpetínné,
kɛ cɔ̀nnì mu nyí cĩ́ɛ́ké,
kɛ̀ dɛ̀ mu nyí tùɔ̀kɛ tɛnɔ̀tɛ̀ bo kuó ndɛ̀ kàa entɛ,
kɛ̀ bɛnitipodèmbɛ̀ mu nyí cĩ́ɛ́ké.

5 Kɛ̀ ditennì kó mudèè mu nyí yonkɛ,
kɛ̀ dɛ̀ mu nyí tùɔ̀kɛ a níí bo nkérí dɛ̀ kɛ yĩɛ̃̀kù.
Kɛ̀ ikúó mmu nyí pàá,
kɛ̀ dicádónnì kɔ̃̀ntì mu nyí cɛ̃ɛ̃kɛ,
bá dɛ̀ mu nyí tùɔ̀kɛ,
a í yó mbaàtì dìì mànnì ticɔtitì kó kunaatí.
Kɛ yɛ́ɛ́ a tɔ̀ónnèmɛ̀ a bo kòmmɛ̀ dihɛì sɑ̃́ɑ̃̀ kpɛri,
kɛ̀ bɛkúdabònkɔmbɛ̀ pɛ̃̀nkɛ firì icɛ miɛkɛ.

6 Kɛ̀ fɛsɔɔyĩɛ̃fɛ̀ mu nyí tɔ̃̀tɛ,
kɛ̀ fɛsɔɔbòòfɛ̀ mu nyí pɔ̀ntɛ,
kɛ̀ didúù mu nyí pɔ̀ntɛ diyɛ̀rì
kɛ̀ tɛpɛibintɛ kó kuhɔ̃ũ mu nyí tɔ̃̀tɛ.

7 Kàa mu nyí wɛ̃̀tɛ mutɑ̃́ɑ̃́ mmiɛkɛ bɛ̀ da dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mù,
kɛ̀ diwɛ̃nnì mu nyí kó nKuyie nkùù di duɔnní ku borɛ̀.

8 Kɛ̀ mɛborimɛ wéìtìi béi nkɛ dɔ̀:
Dɛmɔu dɛ̀ í dò nkébantɛ́.

Di mpátíri náaǹtì kó dikɔ̀ù

9 Dɛ kó difɔ̃nkúò ntɛ tìì kpaá: Mɛborimɛ wéìtì do tú mù mɛciì nyiɛ̀, kɛ tié mbɛnìtìbɛ̀ mɛciì, kɛ tié yɛkotinɔ̀ péu, kɛ yɛ̀ wèńté mɛsàà nkɛ yɛ̀ tũ̃ntɛ.
10 Kɛ yetoo kɛ pètɛ́ tináaǹnatì péu, kɛ tì wɑ̃̀ri, kɛ̀ tì tu timɔ́mmɔnti.
11 Mɛciì nyiɛ̀ nkó tináaǹtì dònnɛ̀ onaacɛ̃nti ɔ̃ nkpaàkùnɛ̀ kùù pààti nku o nààkɛ kɛ̀ ì kèrí séi. Kɛ dò nsikɑ̃ũ sìì cùókɛ́ kupààti yómmɛ̀ bɛ ɔ̃ nkũ̃ũnɛ̀ kù inààkɛ. Onaacɛ̃nti wèè bo omáà kɛ ni mutɔ̃mmú mumɔu wèè tì béi.
12 M birɛ a nyɛ́ kɛ dò nyɛpátɛ kó muwɑ̃̃ãmù í mɔkɛ kumànku. Yɛpátɛ péu kó mukàmmù mɔ̀kɛ tihɔ̀ùtì nti.
13 Di mpátíri tɔ tì kó dikɔ̀ù tu: M béi nkɛ̀ di keèmu! N náaǹtì kó dikɔ̀ù tu: Ndé Kuyie nkɛ tũ nkù tannɔ̀, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu dò nkéndɔɔri mèmmɛ.

14 Kɛ yɛ́ Kuyie nyóó bekɛ́nɛ̀mɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri mɛ ĩnkɛ̀ nkɛ, mɛsàà nyoo mɛyɛi.

Fɛcanyènfɛ̀
Di ḿpátíri tɔ tìì náaǹtì

Wèè wɛ̀ri dɛ kó iyiɛ mbɛnìtìbɛ̀ yèmmɛ̀ dò nSadomɔɔ nwe kɛ bɛ yu dɛ kó iyiɛ nkɛ tú fɛcanyènfɛ̀, kɛ yɛ́ dɛ kó fɛyènfɛ̀ miɛkɛ nkɛ bè nàá mmɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀ kó tináaǹtì: Osapàà nnè odapàà nkè bè nàá nkɛ tiètì bɛtɔbɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀ kó tináaǹtì.

Dɛ kó dipátíri tú mɛdonnimɛ̀ kpɛri ndi. Kɛ dɔ́ kɛ bɛnkɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ mèè bo Kirisi nè diwedɔuntĩnnì bɛ cuokɛ̀. Dɛ kó dipátíri né í bo kɛ bo bɛnkɛ mɛè máà, kɛ nsà kɛ ti yie nkɛ dò nKuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ onitidɔ̀ù nè onitipòkù kè bè bo bɛtɔbɛ̀ kpéí kéndònnè ti wɛ̀rimɛ̀ Tenketé 2:23-25. Kè ti kàa ndɛ kó iyiɛ mmɛsàà nti bo yà ì dɔ́mɛ̀ ké ti bɛnkɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ do dò nkɛ́ndòmmɛ̀ mmɛ, ké bá ncɑ́nnì cɑ́nnì. Dɛè te kè Kuyie nduó nkè bɛ keuté dɛ kó fɛyènfɛ̀ kɛ fè bo nti teennè.

1 Sadomɔɔ wɛ̀ri fèè canyènfɛ̀.

Bèè dɔ́ bɛtɔbɛ̀ bè nàámmɛ̀
(Osapàà mbéi ntì)
2 Á nh ɔrí,
ɔrí mí nwe,
n da dɔ́ kè dɛ̀ m muɔ́mmu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛnaà.
3 A fɔ̃ɔ̃ku dònnè tùdààrí kɔku nku,
a yètìrì tu tùdààrí nwe,
dɛè te kè isampùmbí da dɔ́.
4 N yũɔ̃nko a borè kè ti cokɛ́
okpààtì ń tannɛ́ a cĩɛ̃̀tè,
dɛ̀ bo nti naati tidɛ́, kè tí nwɛi,
n da dɔ́ kè dɛ̀ m muɔ́mmu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛnaà.
Isapùmbí naatimu, ì mè nda dɔ́mɛ̀.

5 N sɔùmu, kɛ né wenni,
n wenni kɛ dònnè Kedaa ɛì kó tiyààtì nti,
kɛ dònnè Sadomɔɔ cĩɛ̃̀tè kó tiyaàsààtì.

Sedisadɛmmu ɛì kó bɛsapàmbè,
6 Bá ndakɛnè nkɔ̃nsɔ̀ùtì kpɛti,
diyiè dii n tùɔ
n yɔ̃fũɔ̃ kɔbɛ miɛkɛ kɛè m péì
kè bè m bànnɛ dɛtie mbè tu dè fínyĩ.
N kpɛrɛ bomu m mɛ nyí dè bàa.

7 Fɔ́ n dɔ́ wè a né n nákɛ́,
a kɔrinè kè a wũɔ̃ kɛ bo ì cɛ̃mmú.
Diyiè bo nyóó cónné yɛyɔ kàa ì ompùnnɛ dɛ?
Kè dèɛ yié nkè m bá nh ɑ́ɑ́ nha népobè wũɔ̃cɛ̃nku miɛkɛ.
(Bɛnaacɛ̃mbɛ bɛ́i ntì)
8 Kàa í kù yɛ́ fɔ́ mbɛnitipowennibɛ kóo wenniwe,
yèroo kétũnnɛ ipe kó yɛnacènà,
kéncɛ̃mmú a bɔbí kékɔtɛ bɛnaacɛ̃mbɛ kó titouti borè.
(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
9 A wenni kɛ dònnè Esibiti kóo kpààtì kó tɛsɑ̃ntè

tèè dɛ̀ri okpàrìnaasɑ̃ntɛ̀ ntɛ.
10 A ììkɛ̀ yienèmu yɛtootɔ̃rɛ
kàa fɔ̃níí yiennɛ̀ mɛdɛ̀ì.
(Bɛnaacɛ̃mbɛ bɛ́i ntì)
11 Ti yóó da dɔ̀ɔ̀ mɛsɔɔ nkó mɛdɛ̀ì mmɛ,
kɛ́ mɛ dàri timátì pɛ́ítì.
(Osapàà mbɛ́i ntì)
12 Okpààtì bonèmu o kɔbɛ
kɛ̀ n kó mɛteniɛ nfɔ̃ɔ̃mɛ kó kufɔ̃ɔ̃ku yiɛ̀.
13 Odasáátì n yèmmɛ̀ kou a dò m borɛ̀ tùdààrí
bɛ̀ tu wɛ̀ míírì o kó fɛbatifɛ nfɛ.
Kɛyènkɛ̀ a ɔ̃ nduɔ́ m mɛ saku nku.
14 N dacɛ̃nnì n yèmmɛ̀ kou
a dònnɛ̀ mutie bɛ̀ tu mù ɛnnɛ́ɛ̀ mu kó mupóó mmu,
mùù bo fínyĩ́ kó kupaku miɛkɛ.
(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
15 M pocɛ̃nnì n yèmmɛ̀ kou a wennimu,
kɛ mɛ̀nkɛ wenni.
Kàa nuɔ ndò nfɛduonfɛ kpɛyi.
(Osapàà mbɛ́i ntì)
16 N dacɛ̃nnì fɔ̃́, a wennimu kɛ mɛ̀nkɛ wenni.
Ti kó didɔ́ù yɔ̀ɔ̀ nkɛ dònnɛ̀ tifããbɛ́ntì nti.
17 Ti kó tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó yɛsãɲkɛ̀ tu sɛ́tìrì kó dɛtie ndɛ,
kɛ̀ ti cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó itempìeti tú dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sìpɛ̀rɛ́sì dɛ kó tidabɛɛtì.

2

1 Kɛ̀ mí n tú mutepóó mmùù bo Sanɔɔ biriku miɛkɛ,
nɛ̀ bɛ̀ tu mù adìmɔ́nnì.
(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
2 Mutepóó nhɔ̃ nwenni kɛ dòmmɛ̀ tipotì miɛkɛ,
m pocɛ̃nnì a mɛ ndò mbɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ miɛkɛ.
(Osapàà mbɛ́i ntì)
3 N dacɛ̃nnì a dònnɛ̀ mutie bɛ̀ tu mù pɔmmiè mùmmu,
kɛ sokɛ́ dɛtie ncuokɛ̀.
N dacɛ̃nnì a mɛ ndò mbɛnitidaabɛ̀ tɔbɛ̀ cuokɛ̀,
kɛ̀ nh ɔ̃ ndɔ́ kɛ́nkari a dɛ́ɛ̀,
kàa tebɛ naati kɛ n duɔ̀ ndiwɛ̀ì.
4 Fɔ̃́ɔ̃ n niité dibanni kó tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀,
a n cànnɛ mɛ̀ɛ̀ cannimɛ̀ tu a n dómɛ̀.
5 Á nni nduɔ̀ nfínyĩ́ kó yɛbɛ kó yɛkàtìndà kɛ̀ dɛ̀ n teénnɛ̀
n duɔ́ nyɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ pómmù kɛ̀ m pɛ́té muwɛ̃rímú,
n da dómu kɛ̀ dɛ̀ tonté kɛ n duɔ́ mmumɔmmú,
6 A nɔùtɛ̀ cɑ̀nkutɛ̀ nceú n yuu
kɛ̀ tɛyoutɛ nh ɔrí.
(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
7 N di bɑ́ámmu díndi Sedisadɛmmu kó isapùmbí,
kɛ tú nɛ̀ iwaurìi kó diyètìrì nɛ̀ siweí sìì bo dikpɑ́à,
kɛ tú di bɑ́á entɛ mɛdɔ́kùmɛ̀
di bɑ́á mɛ̀ dàńté kɛ̀ mɛ mɔ̀nnì mu nyí tùɔ̀kɛ.
(Osapàà mbɛ́i ntì)
8 M baà n dacɛ̃nnì ndi,
ntɛ di kɛ kéríní,

kɛ putìní yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ buríní sitãã́ ĩnkɛ̀,
9 N dacɛ̃nnì dònnɛ̀ fɛwaurìfɛ̀ nfɛ,
kɛ dònnɛ̀ kupɛriniku.
Ntɛ we kɛ cómmú ti cĩɛ̃̀tɛ̀ donfũɔ̃̀
kɛ dommúní tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kóo fenétì,
kɛ síetɛ fenétìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ã sidii,
10 n dacɛ̃nnì n nàánnèmu kɛ tú:
M pocɛ̃nnì, n càà, ítɛ́, kɔtɛní.
11 Diyɔ̃̀ɔ̃̀ dèèmu,
fɛtaafɛ̀ tɛ́̃nkɛ í niu,
fɛtaafɛ̀ kòmmu,
12 ti kó kɛtenkɛ̀ dɛtie mpòrímu,
iyiɛ nkó dimɔ̀nnì dii tùɔ̀kɛ,
kɛ̀ ti yo tɛnɔ́nkpetɛ dabònnì ti ɛì miɛkɛ.
13 Dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fìkíè pɛitému yɛbɛ ketiyɛ̀,
dɛtɛrɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ kɛ̀ dɛ póó nkó kufɔ̃̀ɔ̃ku yiɛ̀
ítɛ́ fɔ̃́ n càà, m pocɛ̃nnì kɔtɛní.
14 N kó fɛpoduonfɛ fɛ̀ɛ̀ yĩɛ́̃ n yɛpèrɛ̀ fíè,
kɛ sɔri itãyiɛ mmiɛkɛ,
m bɛnkɛ a ìikɛ̀,
béi nkɛ̀ n kèè a tammè,
a tammè wɛ̀ɛ̀timu,
kàa ìikɛ̀ wenni.
(Onitipòkù yɔ̃ béi ntì)
15 Ti pĩmmúnɛ̀ iãnkɛ́,
ti pĩmmúnɛ̀ iãnkɛ́ kó ibí,
ì cààri fínyĩ tie ndɛ,
fínyĩ tie ndɛɛ̀ pòrí kɛ̀ ì dɛ̀ cààri.
(Osapàà béi ntì)
16 N dacɛ̃nnì n duómmu dimáà,
kɛ̀ n dì duó m máà,
di cɛ̃mmú di pe nyi mutepóó m miɛkɛ,
17 N càà ndònnɛ̀ fɛpɛrifɛ̀ nifɛ nfɛ,
cokɛ́ kɛ́cã́ntɛ́ yɛtãrɛ̀,
kɛ́kɔtɛní m borɛ̀ kɛ̀ diyiè mu nyí tònkɛ̀,
kɛ̀ mɛdɛ́ɛ̀ mmu nyí pɛ̃ɛ̃́tɛ́.

3

Osapàà nwantimɛ̀ ò dɔ́ wè
(Osapàà mbɛ́i ntì)
1 N duómu kɛyènkɛ̀ n dɔ́ù kɛ wanti n yèmmè dɔ́ wè,
kɛ mènkɛ ò wammú m mɛ nyí ò yà,
2 kɛ mɛ ǹyìtɛ́ kɛ cè ndihɛì,
kɛ tũnnɛ icɛ, kɛ cè yɛcɛ̃karɛ̀,
kɛ wanti n yèmmè dɔ́ wè,
kɛ mènkɛ ò wammú bá n yí ò kɔ̃ũ fɛnɔ̀nfɛ̀.
3 Kɛ mautinɛ̀ bɛhɛikèmbàrìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pakɛ́ dihɛì,
kɛ bɛ̀ bekútɛ kɛ̀ n tú di yà n yèmmè dɔ́ wèà?
4 Kɛ̀ nní mbo kɛ yóó bɛ̀ pɛ̃ɛ̃tóo kéyà n yèmmè dɔ́ wè,
kóò pĩ mbá ò tɛ́̃nkɛ í nfìtɛ́ n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ,

kɛ̀ nh ò tɑnné n yɔ̃ cf̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ,
kudieku n yɔ̃ do m pùó nkùù miɛkɛ.
5 N di báámmu díndi Sedisɑdɛmmu ɛì kó isɑpùmbí,
kɛ̀ n tú nɛ̀ iwɑurìi kó diyètìrì,
nɛ̀ siweí sìì bo dikpáà si kó diyètìrì,
di bɑ́á entɛ n dɔ́kùmɛ̀
di bɑ́á mɛ̀ dàńtɛ́ kɛ̀ mɛ mɔnnì mu nyí tùɔ̀kɛ.
(Osapàà bɛ́i ntì)
6 We nkèríní dikpáà bíɛ́kɛ̀,
kɛ fĩ nkɛ dò nkuyukú,
kɛ fɔ̃ɔ̃ńnì kɛ dò ntùdààrí
bɛ̀ tu wè míírì nɛ̀ ãnsɑ́ɑ̃́,
kòo fɔ̃ɔ̃ku dònnɛ̀ tùdààrí kɔku.
7 Ntɛ okpààtì Sɑdomɔɔ kó kumìɛkù,
kɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ sipísìkuɔ̀ kù cɛ̃̀ɛ̃̀tɛ,
Isidɑyɛɛribɛ kó yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ mbɛ.
8 Bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ pikú tikpàrìseuti
kɛ wɑ̃kɛ́ mudoò kpɛ́í,
bɑ́ wè kòò yi o kpàrìsiè
kɛ bo mbɑɑnɛ̀ omɑ́à kɛyènkɛ̀.
9 Okpààtì Sɑdomɔɔ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ didɔ́ù,
nɛ̀ Dimɑ́à tùúkù kó dɛtekperɛ̀ kó tidɑbɛɛtì ntì.
10 Kɛ̀ di tààkɛ tú timɑ́tì pɛ́ítì,
kòo bɑà nyó nyĩkú dɛ̀ tu mɛsɔɔ,
kòò yóó nkɑrì dɛ̀ tu tiyɑàkpetì,
kɛ̀ Sedisɑdɛmmu ɛì kó bɛsɑpàmbɛ̀
dì sɑ̃̀rinɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀.
11 Sedisɑdɛmmu ɛì kó bɛsɑpàmbɛ̀,
kɔtɛnɛ̀ní kɛ́yà okpààtì Sɑdomɔɔ,
ò ìrí mupotúòmù kó fɛítòòdáfɛ̀ nfɛ,
o yɔ̃ ò duó nfɛ̀ ò cɛ̃nné dìì yiè.
O wɛ̀ì kó diyiè.

4

(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
1 N càà nhɑ wennimu,
ɑ tú oposɑ́ɑ́tì nwe,
ɑ ɔ̃ ndɑ́ɑ́tí kuyɑàkù
kɑa nɔmbii ndònnɛ̀ fɛduonfɛ kɔ̃mɛ mmɛ.
Kɑa yùtì dònnɛ̀ yɛbɔdɑkɛ̀
yɛ̀ɛ̀ pùù yɛtɑ̃rɛ̀ ĩnkɛ̀.
2 Kɑa nìì mpɛ̀íkù dònnɛ̀ kupecɛ̃nku,
bɛ̀ kɛ̃̀ĩ ìì pe kó ticìtì
kɛ ì wùɔ̀ kɛ̀ ì yɛ̀tìní.
Imɔu kɛ̀ ì dò nhɛ̀rɛ,
kɛ bo imɔu bɑ́ fɛ̀mɑfɛ̀ í kpɑ.
3 A bìɛ̀ ndònnɛ̀ kuyɑàwũɔ̃kù nku,
kɑa nɔ́ndɛnfɛ̀ wenni,
ɑ ɔ̃ nkɑa dɑ́ɑ́tí kuyɑàkù
ɑ bɑà nní ndònnɛ̀ yɛtebɛ
bɛ̀ tu yɛ̀ kèdènɑ́tì yɛ̀ kó diyɑtirì ndi.
4 Kɑa fɔ̃̀nííí dònnɛ̀ Dɑfiti kó didènnì,

bɛ̀ maá dì kɛ̀ dì dò ncírícírí,
kɛ̀ tidɔpììtì tɛkɔupíítɛ̀ (1000) dì nùú.
Bɛkpàrìnuɔmbɛ kó tidɔpììtì.
5 A mɛ yɛdé dònnɛ̀ kupɛriniku nku,
kɛ dònnɛ̀ fɛwaurìfɛ̀ kó yɛtáátébɛ,
yèè cèntì mutepóó nhã̀ dɛ̀.
6 Diyiè bo nkpaá kɛ í tònkɛ̀,
kɛ̀ mɛdéè mmu nyí pɛ̃̀tɛ́ kɛ̀ n kɔtoomu,
míírì tie mbɛ̀ dɔ̀rinɛ̀ dɛ̀ tùdààrí dɛ̀ bo dìì tãrì,
tihúúntì tie, bɛ̀ tu tì ànsɑ̃̀à kó tɛtãtɛ̀.
7 A tú osapùnsáátì nwe,
n càà nha í ã̀ kuyènkù kupíkù makù.

8 Fɔ̃́ m pocɛ̃nnì, íténí kutúúkù Dimaa
kékɔtɛní kɛ̀ tí nnɛí,
a itinímu Amana kɛ̀ ti bo nnɛí,
íténí ditãrì Seii nɛ̀ Ɛdimɔnni kpɛri.
Cokénɛ̀ yɛcìrícìrɛ̀ kékɔtɛní.
Dɛ kó yɛtãrɛ̀ tu yɛkpamaà nkpɛyɛ nyɛ.
9 A ta n yèmmè mmɛ n tãũ̀, m pocɛ̃nnì,
a n wèńté kucɛ mèmáà ndi
kɛ̀ n yèmmè kɛ̃́ɛ̃́ nkɛ da ta,
mɛdèì nha dúúkúmè mɛè yũ̃ɔ́ n yèmmè.
10 N càà nha káaǹmù n naatimu,
a káaǹmù ɔ̃ nni nnaatimu kɛ pɛ̃̀tɛ́ mɛnaà,
a kó kufɔ̃ɔ̃ku n naatimu
kɛ pɛ̃̀tɛ́ tùdààríbɛ̀ bɛmɔu.
11 M pocɛ̃nnì a bìɛ̀ n wèɛtimu,
mɛcekùɔ̀ ndòmmè,
a nɔ́ndɛnkù dò nkù ã̀ mɛcekùɔ̀ mmɛ nɛ̀ mɛnaamiè,
a yaàbòrè fɔ̃ɔ̃ku dònnɛ̀ kutúúkù Dimaa
kó kufɔ̃ɔ̃ku nku.
12 N tãũ̀, m pocɛ̃nnì, a dònnɛ̀ dikũ̀mpúrì sààrì ndi
dìì dìti,
m máà n kó tɛbintɛ, m máà n kó dinébòrì.
13 A boomu kɛ dònnɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ kèdènátì
dèè bo kupúú sààkù,
kɛ pɛí yɛbɛ kɛ̀ yè naati,
kàa fɔ̃ɔ̃ku dònnɛ̀ tùdààrí bɛ̀ tu wè ɛdéè.
14 A kó kufɔ̃ɔ̃ku dònnɛ̀ tùdààrí
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ wè nwe dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ náárì
nɛ̀ dodiè nɛ̀ kànédì nɛ̀ míírì nɛ̀ àdòwéè
nɛ̀ dɛtɛrɛ̀ dèè kó dimàà fɔ̃́ɔ̃́tí.
15 Kɛ dònnɛ̀ kupúú kó tɛbintɛ,
kɛ dònnɛ̀ mɛnésààmè kó tɛmintɛ
tèè pũ̃ɔ̃nní Dimaa túúkù kó ditennì.
(Osapàà mbéi ntì)
16 Kubakù youú kó muyaá
nɛ̀ kubakù cà̃nku kɔ̃mu kɔtɛnèní
kéfuutɛ n kũ̀mpúú,
kɛ̀ kufɔ̃ɔ̃kuu dátínné,
fɔ̃́ n dacɛ̃nnì kɔtɛní a púú miɛkɛ
kédi a tebɛ sààyè, yɛnatiyè.

5

(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
1 N tatimu n kũmpúú miɛkɛ,
fɔ̃́ n tãũ, m pocɛ̃nnì,
kɛ bo tɔ̃ũ míírì nɛ̀ adòmátì,
kɛ́dinɛ̀ n ciètì kɛ́yɑ̃̀ n naà ndifɛ̃́ɛ̃̀ nɛ̀ n naamiɛ̀.
(Onitidɔ̀ù nɛ́pobɛ̀ bɛ́i ntì)
N nɛ́pobɛ̀ yãnɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀ kó mɛnaà nkɛ́muɔ́.
(Onitipòkù bɛ́i ntì)
2 N do yɛ̃̀ nkɛ́duɔ́mu kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ nɛ́ nwúó,
kɛ̀ n kèè n dacɛ̃nnì biemmɛ̀ dicàù kɛ tú:
(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
ń kpetɛ́ n tãũ, n càà,
fɔ̃́ n kó fɛpoduonfɛ n kóo sapùnsáátì,
n yuu diì dàátí timaàntì,
kɛ̀ n yùtì bùútɛ́nɛ̀ tiyenkɛ̀mmaàntì,
(onitipòkù mbɛ́i ntì)
3 M bàtɛ́mu n yaàbòrì,
m báá na kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ dì bàátí!
Nh ɔ̀útɛ́mu n naàcɛ̀i
m báá na kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ sì sãũ,
4 kɛ̀ n dacɛ̃nnì n yɛ̀mmɛ̀ kouu baaní
o nɔ̀ùtɛ̀ dicàù kó mɛfíè.
Kɛ̀ n kɔ̃m̀bùɔ̀tìi do.
5 Kɛ̀ n yítɛ́ní kɛ́mbo kpetɛ́ n dacɛ̃nnì,
kɛ̀ n nɔ̀ùtɛ̀ dàátí tùdààrí bɛ̀ tu wè míírì,
kɛ̀ m pĩ ndicàù kó yɛ̀bàkɛ̀ kòo yɛ̀ tòri.
6 Kɛ̀ n kpetɛ́ n dacɛ̃nnì,
kɛ nɛ́ nsɔ̃́ ndì pɛ̃ɛ̃tɛ́ bá dì í dɛ̀ kpaá,
kɛ̀ n yɛroo di wammù kɛ́ dì wammú kɛ́mɔ́ntɛ́,
kɛ́yú kɛ́yú, kɛ̀ dɛ̀ ndò nyúó.
7 Kɛ̀ m máánɛ̀ bɛhɛikɛ̀mbàrìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàà dihɛì,
kɛ̀ bɛ̀ m puotí kɛ́ n kɔutɛ kɔutɛ,
kɛ́bátɛ́ n yaàbòrì.
Bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ bàà dihɛì kó iduotí.
8 N di báámmu Sedisadɛmmu kó isapùmbí,
kɛ̀ di máánɛ̀ n dacɛ̃nnì n yɛ̀mmɛ̀ kpɛri,
di bo dì nàkɛ́ kɛ yĩ ba?
Dí dì nàkɛ́ kɛ́ yĩ n dì dɔ́mu
kɛ̀ dɛ̀ tontɛ́ kɛ n dɔ̀ɔ̀ mumɔmmú.
(Osapàà ndúɔ̀bɛ̀ ò tɛ̃̀ńnɛ́ tì)
9 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀:
A dɔ́ wè ò mɔ̀kɛ ba kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛtɔbɛ̀?
Fɔ̃́ nhoposáátì wèè pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛnitipòbɛ̀ bɛmɔu?
A dɔ́ wè mɔ̀kɛ ba kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛtɔbɛ̀
kàa ti báá mmɛmmɛ o kpɛ́í.
(Osapàà m̀bɛ́i ntì)
10 N dacɛ̃nnì tu tɛdahontɛ̀ ntɛ kɛ dò ndoii.
Bá kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo tɛkɔupíítɛ̀ (1000),
wè ncɑ̃́ɑ̃́ mbɛ miɛkɛ.
11 Kòo yuu pĩnti kɛ dò mmɛsɔɔ nsààmɛ̀.
Kòo yùtì nampú kukodayɔ́nkù kɔ̃mɛ

kɛ sɔù kɛ dònnɛ̀ dikɑ̃kɑ̃ɑ̃̀.
12 Kòo nuɔ ndònnɛ̀ fɛduonfɛ kpɛyi,
fɛduonfɛ fɛ̀ɛ̀ bo mɛniɛ ntaké,
kɛ péi kɛ dò mbɛ̀ ì ɔ́únɛ̀ mɛnaamiɛ̀,
kɛ̀ fɛ̀ ompu mɛnésààmɛ̀ borɛ̀.
13 Kòo baa dònnɛ̀ kupɛ̃ titieti fɔ̃ɔ̃ti buɔtí kùù ĩnkɛ̀,
kòo bìɛ̀ ndònnɛ̀ mutepóó.
Kɛ dò mmɛkùɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ kɔkénɛ̀ tùdààrí.
14 Kòò ũ mɛsɔɔ nkó dɛmámánnɛ̀
kɛ̀ dɛ̀ dàri yɛtɑ́sààyɛ̀ bɛ̀ tu yɛ̀ sàfíírì,
kòo pɔutì dònnɛ̀ yɛpápánìì
bɛ̀ dàri yɛ̀ yɛtɑ́sààyɛ̀ bɛ̀ tu yɛ̀ sàfíírì.
15 Kòo tààkɛ dònnɛ̀ yɛtɑ́píɛ̀ kó fɛtofɛ,
kɛ̀ fɛ tàrì tu mɛsɔɔ nsààmɛ̀.
Kòo ììkɛ̀ wenni kɛ dònnɛ̀ kutúúkù Dimaa kó dɛtie.
Kɛ cɑ́ɑ́ nkɛ dònnɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sɛ́tìrì.
16 Kòo nùù yìɛ̀ kufɔ̃ɔ̃ku,
kɛ̀ nh ò yàá nhomɔu.
Díndi Sedisadɛmmu sapàmbɛ̀
N dacɛ̃nnì n yɛ̀mmɛ̀ kou mɛ ndò,
wenwe n nɛititɔù.

6

(Osapàà ndúɔ̀bɛ̀ ò tɛ̀ńné tì)
1 Yé a dacɛ̃nnì a yɛ̀mmɛ̀ kou kɔ̀tɛ kɛ̀
fɔ́ mbɛposáátìbɛ̀ kóo nitiposáátì?
A dacɛ̃nnì a yɛ̀mmɛ̀ kou cuó nhɔ̃̀nkɛ,
kɛ̀ ti da teennɛ̀ kóò wammú?
(Osapàà mbɛ̀ tɛ̀ńné tì)
2 N dacɛ̃nnì n yɛ̀mmɛ̀ kou cùté kukũmpúú nku,
titieti bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri nɛ̀ tì tùdààrí ti borɛ̀,
kɛ bo cɛ̃mmú o wũɔ̃ kétɔ̃ũ o tepóó.
3 Mí n duɔ́mmu mmáà n dacɛ̃nnì n yɛ̀mmɛ̀ kou,
kɛ̀ n dacɛ̃nnì n yɛ̀mmɛ̀ kpɛri n duɔ́ n dimáà,
dì cɛ̃mmú di wũɔ̃ mutepóó ncuokɛ̀ nkɛ̀.
(Onitidɔ̀ù bɛí ntì)
4 M pocɛ̃nnì, n càà, a wennimu,
a dònnɛ̀ Tidisaa kó dihɛì ndi,
kɛ sáátí kɛ dònnɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì,
kɛ toǹnì kɛ dònnɛ̀ dihɑ̃ɑ̃pɔ̀ntĩnnì.
5 Yóu a bo nni nwúómmɛ̀,
a n wúó nkɛ̀ dɛ̀ n kɔɔ́nnɛ̀mu,
a yùtì dònnɛ̀ kubɔcɛ̃nku nku kùù cutiní Kadaadi tɑ̃rì,
6 A nìì ndònnɛ̀ ipe nyi kɛ̀ ì nɛí kucɛ̃nku,
kɛ̀ bɛ̀ ì wùɔ kɛ̀ ì yɛ̀tìní kukó,
imɔu kɛ dò nyì tàátɛ́
kɛ bo imɔu fɛ̀mafɛ̀ í kpa,
7 a ɔ̃ ndáátí kuyààkù
kàa baà dònnɛ̀ yɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ nyɛ kèdènátì,
yɛ kó diwɛ́tirì ndi,

8 Okpààtì pobɛ̀ bo sikɔusìkuɔ̀ (600) ndi,

o pocĩɛ̃ nyí do nkékaa nkédeè,
9 Bɛməu miɛkɛ òməù máà weè tu m pokù,
bá ò í dò nkésɛi,
o yɔ̃fũɔ̃ omáà ndi,
kòo yɔ̃ ò yárí,
kɛ̀ bɛsapàmbɛ̀ ò yàu koò sãntí,
kòo kpààtì pobɛ̀ ò dɛ̀úkùnko,
10 wè nsapàà mbo yɛnní kénwenni miɛ mbotí,
we nsapàà ntu yie,
nwèè dònnɛ̀ diyennécànnì,
kɛ péì kɛ dònnɛ̀ otãnkù,
kɛ pĩnti kɛ dònnɛ̀ diyiè,
kɛ tonnì kɛ dònnɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀.

11 N tati nkupúú nku dɛtie ndiɛrɛ̀ borɛ̀
kɛ bo yà kɛ̀ nsà kòò buɔtí dɛ̀ dipúrì dɛ̀ yìɛní,
kéyà kɛ̀ nsà kɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ
kɛ̀ dɛ̀ pũ̀ntɛ
kéyà kɛ̀ nsà kɛ̀ kèdènátì kó dɛtie m pòrí.
12 N do í yɛ́ kɛ dò mbɛ̀ bo n wɛ̃nnénɛ̀ sikpààtìbìí kɛ̀ n kari bɛ kpàrìsãntɛ̀ miɛkɛ.

7

(Bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ tì)
1 Wɛ̃tɛní, wɛ̃tɛní Sunɛmmu ɛì kóo sapàà!
Wɛ̃tɛní, wɛ̃tɛní kɛ̀ ti nda wúó.
(Osapàà mbɛ̀ bekɛ tì)
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di n wúó mmí nSunɛmmu ɛì kóo sapàà
kɛ̀ dɛ̀ dònnɛ̀ tihautì kó yɛtĩrɛ̀.
(Onitidòù béi ntì)
2 A naàcèi yiennèmu tinɛùtì,
fɔ̃ nhokpààtì kóo sapàà,
a ka dònnɛ̀ oyántì ɔ̃ɔ̃ dɔ̀ɔ̀ mɛdèì
nkɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀ mmɛ.
3 A pɛ̃ri dònnɛ̀ dibòò ndi,
mɛnaà nyí deu dìì miɛkɛ,
a pɔutì dònnɛ̀ tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè
kó dicóù ndi mutepóó nfitɛ́ dì.
4 Kàa mɛ dònnɛ̀ fɛpɛrifɛ̀,
kɛ dònnɛ̀ tiwauripàntì tìì tàátɛ́.
5 A fɔ̃nííí dònnɛ̀ didènnì
bɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ dì ndi yɛpápánìì,
kàa nɔmbii ndònnɛ̀ Ɛsiboɔnni ɛì kó sibií
sìì bo a bo nyètòomɛ̀ dihɛì.
Kàa ɔ̃nnì dò Dimaa ɛì kó didènnì
dìì wetí Damaasi.
6 A yuu dònnɛ̀ Kadimɛɛri kó ditãrì ndi,
a yupããtí dònnɛ̀ mɛɔ̀rìmɛ̀ wũɔ̃mɛ̀ mmɛ,
kɛ yũɔ̃ nhokpààtì yèmmɛ̀.
7 A wennimu kɛ tú oposáátì
kɛ̀ n yèmmɛ̀ da ta kɛ̀ n da dó.
8 A dò nsèrèrɛ̀ nwe kɛ dò mmupuommu,
kàa mɛ dò nyɛpuo.

9 Dɛɛ̀ te kɛ̀ m bɛ́i nkɛ yĩ n deètì mupuommu
kɛ bo tɔ̃ũ yɛpuo.
A mɛ dɔ̀nnɛ̀ fínyĩ kó yɛbɛ nyɛ,
a fɔ̃ɔ̃ku dɔ̀nnɛ̀ yɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ nyɛ pɔ́mmù.
10 Kɛ̀ n sũɔ̃̀tɛ a nùù m muɔ́ mbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ muɔ́mmɛ̀ mɛnaà.
(Osapàà mbɛ́i ntì)

Dɛ kó mɛnaà mbo n càà nkpɛ́í nkɛ,
ti bo nduɔ́ dìì mɔ̀nnì kɛ mɛ̀ yɔ̀.
11 M bo n dacɛ̃nnì kpɛ́í nkɛ
kɛ̀ n dacɛ̃nnì dɔ́kùmɛ̀ bo n yĩnkɛ̀.
(Osapàà mɩ̀bɛ́i ntì)
12 Kɔtɛní n dacɛ̃nnì kɛ̀ ti kɔ̃tɛ́ dɛpaa,
kɛ́nwentí sihɛkɛsí,
13 kɛ̀ dɛ̀ wentɛ́ tí kɔtɛ dɛtie
mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ dɛ kó kupaku
kɛ́yà kɛ̀ nsà kɛ̀ dɛ kó dɛtie mpũnni,
kɛ́yà kɛ̀ nsà kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀ tifããtì,
kɛ́yà kɛ̀ nsà kɛ̀ dɛtie
mbɛ̀ tu dɛ̀ kèdènátì kɛ̀ dɛ̀ pòrí.
Dɛborɛ̀ ndɛ n yóó da bɛnkɛmɛ̀ n wèì.
14 Yɛtebɛ bɛ̀ tu mantidakɔ́ɔ̀* yɛ kó kufɔ̃ɔ̃ku kuù dàátí,
yɛtebɛ sààyɛ̀ yɛbotí yɛbotí yɛɛ̀ còú ti bòrì,
yɛpàà nnɛ̀ yɛkótɛ̀.
N dacɛ̃nnì n yèmmɛ̀ kou n yɛ̀ waá n fɔ́ nwe.

8

1 N dɔ́ a na ntú n tãũ nwè
nɛ̀ wè ti wɛ̃nné ti yɔ̃ miɛ̀
kɛ̀ n da máánɛ̀ ditowaà
kɛ da ɔrí kɛ bɛnìtìbɛ̀ bá n sɛ̀nkɛ̀rì.
2 Kɛ̀ n da tɔ kɛ́kɔ̀nnɛ̀ n yɔ̃ cĩɛ̃̀tɛ̀
kàa n tié nyipocɛ̃ntié,
kɛ̀ n da nii mmɛnaà mmɛ̀ɛ̀ fɔ̃ɔ̃ńnì,
n kó yɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ kèdènátì yɛ kó mɛnaà.
3 A nɔ̀ùtɛ̀ cɑ̃̀nkutɛ̀ nceú n yuu
kɛ̀ tɛyoutɛ n hɔrí.
4 Sedisadɛmmu kó isapùmbí n di báámmu,
di báá entɛ mɛdɔ́kùmɛ̀,
di báá mɛ̀ èntɛ kɛ̀ mɛ̀ mɔ̀nnì mu nyí tùɔkɛ.
(Osapàà ndúɔ̀bɛ̀ bɛ́i ntì)
5 We nnitipòkù kèríní dikpáà,
kɛ pĩ nho dacɛ̃nnì?
(Osapàà mɩ̀bɛ́i ntì)
N da èntɛ mutie bɛ̀ tu mù pɔmmié
mu fũɔ̃̀ ndi,
a yɔ̃ da pùó ndɛ̀,
ò da pɛitɛ́ dɛ̀.
6 N tannɛ́ a yèmmɛ̀ miɛkɛ
kɛ̀ nní ntú a kó mɛcannimɛ̀,

---

* **7:14** ***mantidakɔ́ɔ̀:*** Mutie mamù kó yɛbɛ nyɛ bɛ̀ do yɛ̃ nyɛ̀ɛ̀ teénnɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ puo. Wéntɛ́ Tenketé 30:14.

n kanne a borè,
kè nní ndònnè bè fìí ndìì tárì
nè a kó diyètìrì,
kàa nni mpíkù a nòùtè miɛkɛ.
Mɛdókùmè kpeńnìmu kɛ dònnè mukũũ
kɛ tii kɛ dònnè kudɔnkù,
kɛ cóú nfɛhããdɛènfɛ̀ kɔ̃mɛ,
kɛ dò nti Yiè nKuyie nkó muhãã́.
7 Yɛbirɛ diɛyè báá na
kékuɔ ti kó mɛdókùmè kó muhãã́,
tibinti kó mɛniɛ mbáá na ké mù dàtínné.
Kòò mɔù dènnɛ o cĩ̀ètè kó tikpàtì timɔu
kɛ wanti kɛ bo donté mɛdókùmè
bè yóó ò sènkèrìmu.
(Osapàà ntãbè bɛ́i ntì)
8 Ti mɔkɛ ti tãũ mɔù nwe
kòò kpaá bɛ, ò mu nyí yè yɛmɛ.
Ti bo yĩ̀mɛ ti tãũ,
bè bo nnáá ndìì yiè o kó didakɛnyennì kpɛ́í?
9 Kòò do ntú kuduotí nku
ti na mmaá o ĩnkè yɛdítísɔrè nyɛ,
kòò do ntú dibòrì ndi
ti na nhò kpetínnému
kɛ páá nsétìrì kó tidabɛɛtì.
(Onitipòkù tɛ̀ńné tì)
10 N tú kuduotí nku,
kè m mɛ tu yɛdèrè.
Kòò n wùó nkè dɛ̀ ò duɔ ndiwèì.
(Onitidɔ̀ù bɛ́i ntì)
11 Sadomɔɔ mɔkɛ
fínyĩ kó mutie mmu Baadi Amɔɔ.
Kɛ duɔ nkè bɛbàrìbè mù bàà,
bá wè kòò níí bo fítɛ́ mu bɛ
kóò tɔní mɛdítíbii ntɛkɔupíítè (1000).
12 Sadomɔɔ a bo na kénte a dítíbii ntɛkɔ̀ùtè (100)
kɛ duɔ mmɛdítíbii nsikɔusìdɛ́ (200) bɛ̀è dè bàa.
N kó dɛtie ndiɛ tú n kpɛrɛ ndɛ kè ndɛ bàa m máà
13 Fɔ̃ nhoposáátì a kari ikũmpúú miɛkɛ nkɛ
kè n népobè kèḿmú a tammè.
M bɛ́innènní kɛ dɔ:
14 Ítɛ́ n dacɛ̃nnì kéndònnè fɛwaurìfɛ̀ dòmmè,
kupɛriniku ɔ̃ n dòmmè ditãrì ĩnkè,
ditãrì titieti fɔ̃ɔ̃ti borè.

Esaii
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Ti bo na kétoté dɛ kó dipátíri kucɛ mètããti. Diwétirì kètirì mukàmmù 1-39 ti náá nSudaa kɔbɛ kó dikpàátìyuu kubakù cǎnku bíékè kpɛri do ta mèè áàrìmè miɛkɛ nkɛ. Asidii kóo kpàátì diɛwè do bè fɛ̃ũnkoomè. Kè Esaii bè nàké kɛ tú, mɛfɛ́ũtímè bè fɛ̃ũrìmè í bonní bɛ dootitɔbè borè máà, kè bɛ yɛi mmeè te nè bè yetɛmè Kuyie nkpɛti. Esaii náá ntì nè ò dɔɔrìmè kè dè mbɛnkú bɛnìtìbè kɛ tú bè dò nkéceetɛmu kénfòù mufòmmu sààmù bɛmbɛ nè bɛ kó bɛkpàátìbè kòò mbè nàá nkɛ tú kè bè í cèètɛ bè bo bè kùɔ páíí kédeè. Kòo nákɛ́ Kuyie mpããnáaǹtì kébéi nkɛ dɔ̀: Dafiti kó kufuku miɛkɛ okpàátì mɔù yètìní kɛ bo duɔ́ ndiwèì kutenkù 40-55. Dì ti náá nSudaa kó dikpàátìyuu kɔbɛ kusũkù, bè do bè pĩḿmè kédɔ̀ɔ̀ tidaatì Babidɔnni kó dihɛì miɛkɛ.

Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ tú Kuyie nyóó dɛɛtému ku nìtìbè kéwɛ̃tɛ ké bè tɛ̃ńnéní bɛ tenkè Sedisadɛmmu, kè bèɛ keté mufòmmu pàmmù.

Dɛ kó mukàmmù miɛkɛ tìì bo tìì tu Kuyie nyɛ̃ nkù yóó dɔɔ̀ tì kè dèɛ yie nkè ibotí imɔ̀uu pétɛ́ mɛsàà nnè Isidayɛɛribɛ miɛkɛ.

Mukàmmù 56-66 nàánnè bèè wɛ̃̀tɛ kɛ konní bèmbɛ Sedisadɛmmu, kɛ dò mbè nyáúkùnko bɛ kɔ̃ǹtì, kɛ yɛ́ bè konnímè kɛ sɔ̃ńké tidobontì máà ndi.

Kè Esaii béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkó Muyaá mmuù ò tɔ̃nní kòò bo nákɛ́ tináaǹsàátì bɛsénnìbè kédaatɛ bɛ bɔntóo bè kpéí 61 Yesu do kàa ntiì náaǹtì Kuyie ncĩ̃̀tè miɛkɛ, kɛ béi nkɛ dɔ̀: Tì dɔ̀ɔ̀mu, kè dè ntukúnè wenwe Yesu ò pĩ mmùù tɔ̃mmú Duku 4:16-21.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Bè nàké tì Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ kpéí 1-12
2. Bè nàké tì ibotí ìì í tú Sifubɛ i kpéí 13-27
3. Kuyie ncaummè Efadaimmu nè Sudaa kɔbɛ 28-35
4. Sennakedibu yóó bè domè mudoò nè Esekiasi kó mumɔmmú 36-37
5. Kuyie ndɛumè kɛ bo tipíìtì timɔu 40-48
6. Ti Yiè nKuyie nkóo tɔ̃ntì kó mɛfɛ́ũtímè 49-57
7. Esaii tiémmè bɛnìtìbè nè o pããnáaǹtì sɔnti 58-66

Kuyie mbɛnkɛ tì Esaii

1 Di mǹpátíri tɔ Kuyie mbɛnkɛ tì nti Amɔti birɛ Esaii nè kù ò nàké tì Sudaa kpàátìyuu nè Sedisadɛmmu eì kɔbɛ bɛ kpéí. Sudaa kpàátìbè Osiasi nè Yotammu nè Aasi nè Esekiasi bɛ kó yɛmɔ̀rè nyɛ Kuyie ntì nhò bɛnkɛmè.

Isidayɛɛribɛ í bantémè Kuyie

2 Kɛĩ̃nkè kɔbɛ kénténè!
Kɛtenkè kɔbɛ keènè!
Ti Yiè nKuyie nkuù nàá nkɛ tú:
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì pií ibí,
kɛ ì tié kè ì né yetɛ n kpɛti.
3 Fɛnààfè yɛ́mu fɛ yiè,
kè sãmmarímú yɛ́ dè yo ndè.
Isidayɛɛribɛ biɛ mɛ nyí yɛ́ wèè bè te.
N nìtìbè í cii.

Kuyie nsɛimmè ku kɔbɛ

4 Di bo yà díndi kubotí kùù dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi,

díndi bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yɛi ntontɛ́,
di tú kuwuɔ nyɛiku nku,
di kó fɛyɑnfɛ̀ tu fɛyonkufɛ nfɛ.
Di tú bɛyonkubɛ mbɛ.
Di m bɔntóomu mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ n sènkɛ̀rì mí nwèè di te díndi Isidɑyɛɛribɛ,
kɛ̀ di m bùtínné.
5 Bɑ nte kɛ̀ di bo nsɔkɛ́ kɛ yetírí n kpɛti,
kɛ̀ dɛ̀ nte kɛ̀ n yíɛ́ kɛ́ dí potɛ́?
Di yɔ yɛɛ̀ dàátí yɛmuɔ,
kɛ̀ di bo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ,
6 kɛ́túótɛ́ di naàcèi kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ di yɔ
dèmɑrɛ̀ tɛ̃́nkɛ í feí,
yɛkɔutiyɛ̀ nɛ̀ yɛmuɔ nɛ̀ yɛmààtɛ̀ dɛɛ̀ di dáátí,
òmɔù í yɛ̀ ɔu, òmɔù í yɛ̀ bou,
òmɔù mɛ nyí yɛ̀ wáàrì mɛkùɔ̀.
7 Di kó kɛtenkɛ̀ dɔúnkomu,
kɛ̀ muhãã́ ncùɔ́ di ɛkɛ̀,
kɛ̀ di bo kɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ tɑnní di tenkɛ̀ kɛ cɑɑri di kpɛrɛ
Kɛ cɑ̀kɛ dihɛì bɛ̀ do cɑ̀kɛ mɛ̀ɛ̀ botí bɛtɔbɛ̀ tenkɛ̀.
8 Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ bɛɛ̀ máà né yentɛ́,
kɛ kpɑá kupɑɑkɔ̃tɛ́touku ɔ̃ ndòmmɛ̀
fínyĩ̀ kó dɛtie mmiɛkɛ,
difii ɔ̃ nsokɛ́mɛ̀ tipétì miɛkɛ
kɛ do ndihɛì bɛ̀ pi dì.

9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpɑkɛdɑɑ
do í coo nti kó bɛ̀mɑbɛ̀,
nɛ̀ yíe nti kpɛrɛ do dèèmu kɛ nɑánnɛ̀ Sodɔmmu ɛì kɔbɛ kpɛrɛ,
kɛ sɑ̃̀ɑ̃́tɛ́nɛ̀ Komɔɔ ɛì kɔbɛ kpɛrɛ.

Mubáɑmmu Kuyie nyí dɔ́ mù

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Kɛ́ntɛ́nɛ̀ díndi Sedisɑdɛmmu ɛì kó bɛkpɑ̀ɑ̀tìbɛ̀,
di cɑ̀kɛmu kɛ dònnɛ̀ Sodɔmmu ɛì kɔbɛ,
kɛ́ntɛ́nɛ̀ kɛ́keè mí nKuyie n tié.
Di sĩ̃ntɛmu Komɔɔ ɛì kɔbɛ do dòmmɛ̀.
11 Iwũɔ̃ di n feu ì péu péu, n kpɛti í ì bonɛ̀.
M pɛ̃̀mmu yɛpedɑkɛ di n kɔù yɛ̀ kɛ tùɔ̀
nɛ̀ yɛnɑɑdɑpɑà nkó mɛkùɔ̀.
N yí dɔ́ yɛnɑɑdɑkɛ̀ nɛ̀ yɛpedɑpɑà nɛ̀ yɛbɔdɑkɛ̀ dɛ kó mɛyĩ̃ĩ̃.
12 Di ɔ̃ɔ̃ kɔtɛní m borɛ̀ nɛ̀ ìì wũɔ̃
kɛ̀ ì nsĩ̃nkùnko n dànkù,
míì dɛ̀ ndi bekɑà?
13 Yóunɛ̀ di bo nni mpããmmɛ̀ yɛpãrɛ̀ dɛtetìrɛ̀ kpɛyɛ,
di n cɔ́unko tìì úúntì n dò nyisɔkɛ nyi,
yóunɛ̀ otɑ̃̀nkù pànwè kó dibɑnni nɛ̀ tɛomɔ̀pùtɛ̀,
nɛ̀ yɛbɑɑ nsɔnyɛ di bɑà nyɛ̀ n kpéí
yɛbɑɑ nyɛ̀ɛ̀ kɔkɛ́nɛ̀ mɛyɛi,
n dɛ̀ pɛ̃̀mmu n yí dɛ̀ dɔ́,
14 Di bɑà mbɛtãɑ̃̀pàmbɛ̀ kó yɛbɑɑ nyɛ̀
nɛ̀ mɛtíímmɛ̀ di ãɑ̃̀mɛ̀ n kpéí

dɛ̀ n dò nyisíɛ nyi
dɛ̀ tu ditɔu ndi n kpɛ́í,
n dɛ̀ ɔunɛ̀mu.
15 Di ɔ̃ nkɛ̀ di yòùtɛní di nɔu
m bíɛ́kɛ̀ kɛ m báá nní mbúútóomu
kɛ̀ di m báá nkɛ m báá, m bá nkémmú
di nɔu siì mùɔ̀ti mɛnitiyĩ̃ĩ.
16 Ɔúnɛ̀ dimáà kéwenkɛ,
yóunɛ̀ di dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi n yìikɛ̀
Yóunɛ̀ dɛ̀ɛ̀ í wenni mudɔɔ̀rìmù.
17 Keténɛ̀ mɛsàà mmudɔɔ̀rìmù,
ndɔɔrinɛ̀ dɛ̀ɛ̀ sìé,
kénkommu bɛ̀ fɛ̃̀ũnko bɛ̀,
kémpĩ mmɛsàà nyiciribí,
kénkommu bɛkúpobɛ̀.

Kuyie nyúmɛ̀ ku kɔbɛ

18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kɔtɛnèní kɛ̀ ti yà di kpɛti
bá kɛ̀ di yɛi nwũɔ̃́té kɛ dò mmɛyĩ̃ĩ
di bo wenkɛ tɛwɛ̃̀tɛ̀ dòmmɛ̀
kɛ̀ mɛ̀ dɔ́ mɛ̀ ndò nfɛtònfɛ̀
di bo pɛikɛ tipedapɛ̃́ɛ̃́tì kɔ̃mɛ.
19 Kɛ̀ di tɛ̃ɛ̃́té kɛ yíé n kpɛti,
di yóó dimu dihɛì kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀ tu dɛsààrɛ̀.
20 Kɛ̀ di mɛ nyetɛ kɛ kpénkùnnɛ di to,
disiè dii yóó di kònnɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi ndɛ kó dinùù.

Kuyie nsautɛmɛ̀ Sedisadɛmmu kpɛ́í

21 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ!
Yé dɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ̀ di m bùtínné kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀?
Díndi bɛ̀ɛ̀ kó mɛborimɛ do wenni,
kɛ̀ di beéntì wenni,
di mmɔ̀nnì kɛ̀ di né naá mbɛnitikɔ̀ùbɛ̀*.
22 Sedisadɛmmu kɔbɛ di do dò ntimátì péítì nti,
di mmɔ̀nnì kɛ naánnɛ̀ yɛkpɛ̀rɛ̀,
di do dò mmɛnaà nkperímɛ̀ mmɛ
di mmɔ̀nnì kɛ naá mmɛnacéduo.
23 Di kó bɛkpààtìbɛ̀ í yié n kpɛti
nɛ̀ bɛyóóbɛ̀ bɛ pókù kumáà ndi,
bɛmɔu bɛ̀ dɔ́ ticuuti nti,
kɛ bɛti tiyeti
bɛ̀ í pĩ nyiciribí kɛ̀ dɛ̀ wenni
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nkèńté okúpokù kpɛti.

24 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí Mpakɛdaa di Yiɛ̀ nKuyie
n kpeńnìmu kɛ bakɛ́ Isidayɛɛribɛ
kɛ̀ míì béi nkɛ tú:
N yìté kɛ còḿmúmu n dootitɔbɛ̀ kpɛ́í,
n yóó pɛitɛmu n dootitɔbɛ̀.
25 Sedisadɛmmu kɔbɛ m bo di poté

* **1:21** ***bɛnitikɔ̀ùbɛ̀:*** Wénté Osee 2:4-15 nɛ̀ Esekiɛri 16:15-43, 23:22-49.

m bo di ɔúnɛ̀ mutie bɛ̀ ɔunɛ̀ mù timátì
kɛ̀ dí wenkɛ kɛ̀ mɛyɔ̃̀ɔ̃̀ ndɛitɛ.
26 Bɛbeénsààbɛ̀ bo wɛ̃tɛ kɛ́buotɛ́ dihɛì bɛ̀ do dòmmɛ̀.
Kɛ̀ itié nyɛmbɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kɛ́ãnné bɛ̀ do dòmmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì,
kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kéyú di kó dihɛì kɛ dɔ̀:
Bɛ̀ɛ dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀ bɛ kó dihɛì,
bɛ̀ɛ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ sìé bɛ ɛì.

27 Kɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛɛ tũnnɛ kucɛ kusààkù kécooté,
bɛ̀ɛ bo Siyɔ̃ɔ̃ kɛ̀ bɛ̀ɛ ceetɛ kéyié nKuyie nkpɛti
kéndɔɔri dɛ̀ɛ sìé.
28 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ɛ né yetɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n kpɛti
nɛ̀ mɛyɛi ndɔɔrìbɛ̀ bɛmɔu mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie
m bo bɛ̀ poté kéyɔurɛ yɔurɛ.
Dɛ yó ntú bɛ̀ɛ̀ ǹ yetɛ bɛ kó kumànku nku.

29 Ifɛi bo di pĩnnɛ̀ dɛtediɛrɛ̀ di do feu iwũɔ̃ dɛ̀,
Ifɛi bo di pĩnnɛ̀ dɛpaa nkó yɛtɔ̀rɛ̀ di kɔrì dɛ̀ kɛ báá nkɛ̀ di paa mbo pɛité.
30 Kɛ̀ di naánnɛ̀ dɛtie ndɛ̀ɛ̀ fãã̀tì yòtɛ
kénaánnɛ̀ dɛtie ndi buɔtí dɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ dòńté mɛniɛ.
31 Dɛ mɔ̀nnì wɛ̀è do tú onìtì kperì kòò naá ntimúkã́ã̀tì
kòo tɔ̃mmúu naá nyihããpémɛ̀pérí kɛ̀ dɛ̀ɛ wɛ̃nné kécɔ́úté,
bá òmɔù báá na ké mù kùɔ.

2

1 Ti Yiɛ̀ nKuyie kuù bɛnkɛ ti nnáaǹtì Amɔti birɛ Esaii Sudaa kó dikpàátìyuu
nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ kpéí.

Ibotí imɔu yóó wɛ̃tɛ kɛ́tíímmɛ̀ Sedisadɛmmu
(Yɛnáaǹkékɛ̀ 2-4 wéntɛ́ Misee 4:1-3)

2 Yɛwe sɔnyɛ miɛkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ tãrì bo fííkú
kɛ̀ di yómmɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃́té yɛtãrɛ̀ ké yɛ̀ sĩńné,
kɛ̀ yɛbotɛ̀ nhuroo di borɛ̀.
3 Kɛ̀ iwuɔ mpéu nkeroo di borɛ̀ kɛ náá nyitɔbɛ̀ kɛ tú:
Tí kɔtɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nSakɔbu do tũ nkù tãrì,
ku cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ kù ti bɛnkɛ ku kó kucɛ,
ku tié mbonní Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ndi,
ku náaǹtì yènní Sedisadɛmmu nwe.
4 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nni ntú yɛbotɛ̀ kóo beéntì,
kɛ tú wèè tũnni iwuɔ kpɛti.

Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɔ́ké bɛ kpàrìseuti kémá yɛkã̀,
kémá bɛ kpãã̀ nsimúkɛ̃̀ĩ.
Kubotí makù tɛ́̃nkɛ bá nkpannɛ̀ kutɛkù
bɛ̀ ketɛ́ kɛ tɛ́̃nkɛ bá mbɛbíí mudoò.
5 Díndi Sakɔbu yaàbí
tí wɛ̃nné kénkérí ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kuwenniku miɛkɛ.

Bɛ̀ nàkémɛ̀ Kuyie nyóó bekénɛ̀ dìì yiè bɛnìtìbɛ̀ di kpéí

6 Ti Yiɛ̀ nKuyie nSakɔbu yaàbí ta tipãã̃tì nti,
kàa bɛ̀ dootóo, bɛ tũnnɛ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ kó mɛdɔɔrìmɛ̀ mmɛ,
kɛ ta mutediì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ ikpákpàrìbí píékɛ́ bɛ cuokɛ̀.

7 Mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì
kɛ̀ dɛ̀ sũũ mbɛ ɛì miɛkɛ
bá bɛ dítítuɔ tɛ́nkɛ í mɔkɛ yɛ̀ màmɛ̀
kɛ̀ sisɛ̃ĩ píɛ́ké
sikpàrìnaasɛ̃ĩ í dò nkɛ́kaa nkɛ́deè.
8 Kɛ̀ sibɔɔtenkaanìi pìɛ́ké bɛ ɛkɛ̀
kɛ̀ bɛ̀ ninku bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ nɛ̀ bɛ nɔu dɛ ììkɛ̀,
bɛ̀ maá dɛ̀ nɛ̀ bɛ nɔu.
9 Onìtì bo nínkú Kuyie nyìikɛ̀ kɛ́kɔ̃nkɛ,
ti Yiɛ̀ nKuyie nha mɛ mbáá bɛ̀ cĩɛ́.
10 Taánɛ̀ yɛpèrɛ̀ fíè
tannɛ̀ kɛtenkɛ̀ késɔrinɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kɛmiɛkɛ
kéyentɛ́nɛ̀ Kuyie nkó tikpetì diɛtì
11 Kuyie m beéntì yiè kù bo kɛ́kùnnɛ sipɔɔ yɛmbɛ̀
késĩnné sifeí yɛmbɛ̀,
kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù máà yètìrì nfeí.
12 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tããté dìì yiè ndi
sipɔɔ yɛmbɛ̀ nɛ̀ sifeí yɛmbɛ̀ bɛ kpéí
dɛ yiè bɛ̀ɛ̀ yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ dɛu bɛ̀ bo kɛ̃kɛ.
13 Dɛ kó diyiè kù bo kɔ̃ũ sétìrì kó dɛtie ndiɛrɛ̀
Dimaa kpɛrɛ.
Basãã kó dɛtediɛrɛ̀ bo duó.
14 Kɛ̀ kùu puɔ nyɛtãrɛ̀ diɛyɛ̀,
kédíɛ́ sitãã́,
15 kébuó nyɛdèrɛ̀ diɛyɛ̀,
képuɔ nyiduotí kperíyì,
16 kébuó mbàtóòbɛ̀ diɛbɛ̀ Tadisisi ɛì kɔbɛ,
Bàtóòbɛ̀ sámpóbɛ̀ bo cakɛ.
17 Dɛ yiè onìtì kó tɛfentɛ̀ bo deè,
sipɔɔ yɛmbɛ̀ bo sĩnné,
dɛ yiè kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù máà yètìrì nfeí.
18 Sibɔɔtenkaanìi, tèmatɛ̀ tɛ́nkɛ í yó nkpaá.

19 Bɛnìtìbɛ̀ bo taá yɛpèrɛ̀ fíè,
bɛ̀ bo cútɛ́ kɛtenkɛ̀ fũɔ̃̀,
kɛ bo sɔrinɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kɛmiɛkɛ,
kɛ bo yentɛ́nɛ̀ ku kpetì diɛtì.
Kù bo ítɛ́ kɛ́cómmú dìì yiè yɛbotɛ̀ kɔ̃mbùɔ̀tì bo do!

20 Dɛ yiè bɛnìtìbɛ̀ bo dokóo bɛ bɔɔtenkaanìi, mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì kpɛsi, bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ sì kénninku si ììkɛ̀, yɛtìrɛ̀ nɛ̀ tidéítì kɛ̀ dɛɛ pétɛ́ kétúókɛ́ kɛ́cáákɛ́.
21 Dɛ yiè bɛnìtìbɛ̀ bo taá yɛpèrɛ̀ fíè bɛ̀ bo cútɛ́ kɛtenkɛ̀ fũɔ̃̀ kɛ bo sɔrinɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó kɛmiɛkɛ, kɛ bo yentɛ́nɛ̀ ku kpetì diɛtì, kù bo ítɛ́ kɛ́cómmú dìì yiè yɛbotɛ̀ kɔ̃mbùɔ̀tì bo do.

22 Yóunɛ̀ di bo mbúɔ́mɛ̀ onìtì,
onìtì wemmu í tùɔ̀kɛ mùdɛ́mù.
Onìtì kpɛti tú ba?

3

Sudaa kó dikpààtìyuu bo paà okpààtì

1 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa yóó dɛitɛmu

dèè te kè Sedisadɛmmu kɔbɛ nè Sudaa kɔbɛ kè bè fòù,
bɛ diitì nè bɛ niɛ nnè bè tɑ́ dè dèè tu:
2 Bɛkpàrìnuɔmbɛ nè bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀nkperíbè
nè bɛbeémbè nè bèè nàá Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì
bèè tu bɛdiɛbè nè bɛkotibaabè.
3 Bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè nè sikpàátìbìí
nè bɛhɛikènkótíbè nè bɛnitinɔ̀ndiɛbè
nè bɛtediibè diɛbè.
4 N yóó duɔ́ nkè idapùmbí iì di baatɛ́,
kɛ́ ndi dɔɔri ì dómè.
5 Di botí miɛkɛ, di bo nkè fɛ̃ɛ̃ũnko ditɔbè
onìtì bo nfɛ̃ɛ̃ũnko o kou,
kòo bíè nni nfɛ̃ɛ̃ũnko tɛdakótè,
bɛsĩnténìtìbè bo nfɛ̃ɛ̃ũnko bɛnitimɔ́mmɔmbɛ.
6 Onìtì níí bo pĩ nho tebitɛ bɛ cicɛ cĩɛ̃tè miɛkɛ
kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
A mè nkpaá mɔkɛmè diyaàbòrì, naá nti kóo kpàátì,
baatɛ́ kubotí kùù í mɔkɛ okpàátì.
7 Kè dɛ yiè nhò bàání kɛ dɔ̀:
N yí tú otàntì,
n yí mɔkɛ mudiì n cĩɛ̃tè,
m mɛ nyí mɔkɛ diyaàbòrì
di bá n dɔɔ okpàátì.
8 Sedisadɛmmu kɔbɛ bètɛ́mu,
Sudaa kɔbɛ domu.
Bɛ náaǹtì nè bɛ dɔɔ̀rìmè kè dè yóù Kuyie.
Bè yetɛmu ti Yiè nKuyie nkɛ kù fuonnè
kunku Kuyie nkperíkù kè dè feío.
9 Kàa wèńtɛ́ bɛ ììkè a pɑ̀nkɛ õõ yàmu bɛ yetɛ́mè
bɛ fei mbɛ yɛi mmɛ Sodɔmmu ɛì kɔbɛ kɔ̃mɛ,
Ifɛi í bè bonè mɛyɛi mbè dɔɔ̀ri mè.
Bè bo yà! Bè ce mbɛmáà ndi mɛyɛi.

10 Di bo yĩ wèè yié nKuyie nkpɛti,
weè tu diwɛ̀ì yiè nkɛ yɛ́ ò yóó dimèmu,
o tɔ̃mmú kó ticɔ̃nti.
11 Bɛyɛibɛ bèè dɔɔ̀ri mɛyɛi, mbè bo yà!
Bè yóó bè yietí bɛ dɔɔ̀rìmè dòmmè mmɛ.

12 Mí nKuyie n kó bɛnìtìbè,
ibí iì bè bakɛ́, bɛnitipòbè bɛè bè ni.
Bèè bè ni bè bè fétìnkomu,
kɛ bè kɔɔ́ mbè kèrí kùù cɛ.

Kuyie nkpànnèmè bèè ni ku nìtìbè

13 Ti Yiè nKuyie nyìtɛ́ kɛ còḿmúmu kɛ sɛí nku kɔbɛ,
kù ìtɛ́ kɛ còḿmúmu kɛ bo bekɛ́nè yɛbotè.
14 Ti Yiè nKuyie nkpànnèmu
bèè tu bɛkótíbè ku kɔbɛ miɛkɛ nè bɛkpàátìbè kɛ tú:
Díì maanko fínyĩ kó yɛbɛ
kɛ fèkɛ bɛsénnìbè kpɛrɛ kɛ píɛ ndi cɛ̃ĩ.
15 Nè ɔ̃mmu wɛ̃rímú mmu di fɛ̃ɛ̃ũnkomè n nìtìbè?
Kɛ naù bɛsénnìbè?

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tì ndi békú.

Kuyie nkpànnèmè Sedisadɛmmu ɛì kó bɛnitipòbè

16 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Sedisadɛmmu kó bɛnitipòbè màkɛ sifeí nsi
kɛ ɔ̃ nkérí kéyíéo,
kɛ tú pìì bè wèímè, kɛ naù dɛtóónnè,
kè kɔnnìnko bɛ naàcènɛí.
17 Nè dɛ kpéí mmí ndi Yiè nKuyie m bo fɔ̃ri bɛ yùtì,
ké bè còńnóɔ mɛyùbii.

18 Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè mí ndi Yiè nKuyie m bo dɛitɛ di sãtì. Bɛ nacènɛí kó dɛmámánnè nè dèè boú bɛ yùtì nè sinɛí dudúúnsì nè mɛdèì.
19 Yɛtootɔ̃rɛ nè sinɛí nè ifátíyì.
20 Tiyaàbomboúntì nè sinacènɛí kó dɛmámánnè nè inaakũɔ̃ nè tùdààríbè kó yɛdíè nè mɛfĩmmɛ,
21 nè dɛmámánnè nè dèè tũɔ̃ yɛwũɔ̃.
22 Tiyaàkpetì nè yɛyaàbòrè pɛ̃kùyè, tiyaàbomboúntì nè tidɔutì.
23 Siwéi nè mupààkonkperímù kó tiyààtì tìì iri nè tiyaàyauti bè daati tì yɛyɔ.

24 Dɛ yiè tùdààrí bo ceeté kéãnné kunóú,
bè bo yi iwɛ̃ĩ inaakũɔ̃ ntɛ̃mè,
bè bo kuó iyùpããtí kéyóu mɛyùbii,
kéyóu tiyaàsààtì kéyi tifɔ̀ɔtɔ̃ntì
kè bɛ wennikuu naá nkuhããtɔntɔnkù kó kufíèkù.

Sedisadɛmmu ɛì kó bɛkúpobè

25 Sedisadɛmmu, a kó bɛnitidaabè yóó kú mudoò miɛkɛ nkɛ,
bɛhããpɔnkperíbè iwɛ̃ĩ yɛmbè í kũntiní mudoò.
26 Sedisadɛmmu nìtìbè bo nkari o ɛì kó yɛbòrè,
kɛ kuɔ nyɛkúdabùò.
Bè bo paà bɛ bí kénkari mutɑ̃́ɑ̃́ mmiɛkɛ kɛ kuɔ.

4

1 Dɛ yiè bɛnitipòbè bèyiekè bo mmurí onitidɔù òmáà,
kɛ tú ti bo nwaà ntimáà ti bo nyo mmù,
ti bo ndo ntimáà tiyààtì.
Yóu kè ti da yenkɛ,
á ti dɛitɛ ifɛi.

Kuyie nyó nkãnkémè bèè bo yentɛ́ kénkpaá Sedisadɛmmu

2 Dɛ yiè ti Yiè nKuyie yóó dennɛní dìì tepànnì, dìì yó ntú Isidayɛɛribɛ kó disãnni, dì yó ndɛumu kɛ wenni, képɛitɛ́ yɛbɛ kè yè nsũ, kè diwèì mbo bèè bo yentɛ́ kénkpaá dihèì mu kpéí.
3 Dɛ mɔ̀nnì bèè bo nkpaá Siyɔ̃ɔ̃, bèè bo yentɛ́ kémbo Sedisadɛmmu bè bo mbè yu kɛ tú Kuyie nkɔbɛ, kɛ yɛ̃ n wɑ̀rimè bè yètè kè bè bo Sedisadɛmmu miɛkɛ sɑ́ɑ̀.
4 Ti Yiè nKuyie mbo ɔ́útɛ́ Sedisadɛmmu kɔbɛ, nè ku nùù kó muyaá, kéũtɛ́ mɛnitiyĩĩ mbè còúmmè Sedisadɛmmu.
5 Ti Yiè nKuyie mbo ãnné diwɛtirì Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ĩnkè kè dì ndíéké bèè dè tiku kuyie mmɔ̀nnì, kɛyènkè kéndò nkuyukú kéncóú mmuhɑ̃́ɑ̃́ kɔ̃mɛ, kénhãnkɛnè Kuyie nkó tikpetì bɛ yɔ ĩnkè,

6 kéndò ndifii ké mbè dìékέ, ké mbè kãnkέ kuyiìnkù kuyie mmɔ̀nnì, ké mbè
kãnkέ kuyaakù nè fɛtaafè.

5

Isidayɛɛribɛ túmè Kuyie nkó kupaku

1 N yóó dentè fɛyènfè nfɛ n népo kpéí, dɛ kó fɛyènfè tukúnè o paku nku.

N népo sàù weè do kùútí fínyĩ kó kupaku
ditãrì ĩnkè kɛtenkè naati dè,
2 kέtũntɛ kɛtenkè mɛsàà, kédɛi yɛtárè,
kétããté dɛtie ndɛsààrè kébuɔtí,
kémaá didènnì dɛ cuokè ò yó mbaanè dì,
kékeutέ difɔ̃tìrì ò yó nhũti dè fínyĩ bɛ,
kényέ kɛ dò ndè yóó pié yɛbɛ sààyè,
kè dè né pié yèè í wenni.

3 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ tí púténè
mí nnè n kóo fínyĩ.
4 Ɔndɛ kpaá n yí dɔ̀ɔ̀ dè dɛ kó dɛtie nkpéí?
N do yέ kέtú dè yóó pié yɛbɛ sààyè nyɛ,
kè dè né pié yɛbɛ sĩnyè, ba nte?

5 Ntɛnè n dò nkédɔɔmè dɛ kó dɛtie,
n yóó dɛitɛmu kuperí kè iwũɔ̃ dè càákέ.
M bo pétέ kuperí kè bè ndè nàù.
6 Dɛ kó kupaku bo kpánné,
òmɔù tέnkɛ bá nkù kɔ̃ũ òmɔù tέnkɛ bá ndè kéí,
tipotì nè tisãmpotì dè borè ɛ̃ũtέ.
Kè n nákέ yɛwɛtè kè yè báá yóu kè fɛtaafèɛ dè dùótέ.
7 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kóo fínyĩ tie ntú
Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ.
Ò tããté dèè tie kɛ fìí ndɛè tu Sudaa kó kubotí,
Kuyie ndo yέ kɛ tú bɛè yó ndɔɔri dèè wetí,
kè bè né dɔɔri dèè í dò nkédɔɔ.
Bɛè do dò nkéndɔɔri mɛsàà,
kè bɛnìtìbè né kuɔ̀nnè bɛè kó kuyonku,
tipíìtì timɔu kɛ bo mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ.

Kuyie nkpannè tì bèè fèkù bɛtɔbè kpɛrɛ
(Yɛnaànkékè 8-24 wéntέ 10:1-4)

8 Di bo yà díndi bèè maá kɛ maá sicέ̃ĩ
kɛ do nkɛ do ndɛpaa nkɛ dèè mɛfíè mmɛmɔu,
kè dè bo mboní kè dí tiekɛ dihɛì dimɔu.
9 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tú mù:
Dɛ kó sicέ̃ĩ bo dɔúnko,
dɛ kó sicɛ̃sààsì í yó mmɔkɛ bèè sì ã.
10 Kupaku kùù bo ibaakέ tɛpíítè nè ìdéì,
kè bè buɔtí fínyĩ kó dɛtie,
kè bè tɔ̃ũ dɛ bɛ kɛ niu mɛnaà
mè báá píɛ ndítìrìbè sipísìnùmmù,
kàa buɔtí tidibotì kuyòrìkù,
a dɛitɛ tɛmámbòòtè mɛmáà.

11 Di bo yà! Díndi dɛ̀ ɔ̃ nwenníní,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cokòo mɛnaà nkperímɛ̀ borɛ̀,
kɛ́ nkɛ ntũ̃ũ̃nko nɛ̀ kɛyɛ̀nkòo kɛ́muɔ́.
12 Bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ mbaà nkɛ au kɛ bie ntikùtìdùùtì
nɛ̀ yɛbàrɛ̀ kɛ eu itãrí, kɛ yɔ̃̀ nkɛ yɔ̃̀ mmɛnaà.
Bá bɛ̀ í wéí mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú,
n dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ nɛ̀ n nɔu.
13 N nìtìbɛ̀ í bantému, dɛɛ̀ te
kɛ̀ bɛ̀ yóó bɛ̀ pĩ́mmú kɛ́kònnɛ̀
Sikpààtìbìí bo kú dikònnì
kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ̃ kuɔ bɛnìtìbɛ̀.
14 Mukũ̃ũ̃ nhààtɛmu mu nùù kɛ onné mu níí
kɛ bo maánko sikpààtìbìí nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀
diwɛ̀ì bo bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃̀nku kɛ úú.

15 Onìtì bo nínkú kɛ́sĩnné Kuyie nyìikɛ̀
sipɔɔ yɛmbɛ̀ pɔ̀ɔ bo deè kɛ̀ bɛɛ sĩnné.
16 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ̀ sìé dɛ̀ndɛ,
kɛ bɛnkú kù dɛumɛ̀,
kɛ bekùnɛ̀ ku nìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ sìé kɛ bɛnkú kù wetímɛ̀.
17 Dihɛì bo naá ntidobontì kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ cɛ̃mmù ipe,
iwũ̃ɔ bɛ̀ dùnnɛ ì do borɛ̀,
ibɔbí bo ndɛ̀ cɛ̀ntì kɛ diiti timútì.

18 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ dɛri di yɛi nkó mucɔ́̃ntimu,
nyinààkɛ ɔ̃ ndɛrimɛ̀ tɛnaasãntɛ̀.
19 Díndi bɛ̀ɛ̀ nàá nkɛ tú: Kuyie mmɔ́nné
kɛ́dɔɔ̀ ku tɔ̃mmú kɛ̀ ti mù yà.
Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkùu dɔɔ̀ ku tɔ̃mmú
mɛcãã nkɛ̀ tí kù bantɛ́.

20 Di bo yà! Díndi bɛ̀ɛ̀ yu mɛyɛi nkɛ tú mɛsàà,
nkɛ yu mɛsàà nkɛ tú mɛyɛi,
nkɛ yu kuwenniku kɛ tú dibiìnnì,
kɛ yu dibiìnnì kɛ tú kuwenniku,
kɛ yu dɛtiirɛ kɛ tú dɛwɛɛ̀tìrɛ̀,
kɛ yu dɛwɛɛ̀tìrɛ̀ kɛ tú dɛtiirɛ.

21 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ yɛmmɛ̀ dò ndi ciì
díndi bɛ̀ɛ̀ yɛmmɛ̀ dò ndi mɔkɛ mɛyɛmmɛ̀.

22 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ feí munaàyɛ̃̀ã̀ miɛkɛ,
díndi bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ mɛnaà kperímɛ̀ kó yɛkɔ̃mbɔ̀.

23 Díndi bɛ̀ɛ̀ kommu bɛcaàrìbɛ̀ ticuuti kpɛ́í,
kɛ yetírí di bo nkommumɛ̀ bɛ̀ɛ̀ naati.
24 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ di yóó cóútɛ́ timúkpetì kɔ̃mɛ,
muhãã́ nhɔ̃ɔ̃ cóútɛ́mɛ̀ tiyonkɛ̃ã̀tì,
di cĩɛ̃̀ mbo pããkɛ kɛ̀ di pórímùu yotɛ,
di yetɛ mɛɛ̀ kpɛ́í mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa n kuɔ́.
Di sènkɛ̀rìmɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
díndi Isidayɛɛribɛ di í tũ n náaǹtì nti.

Kuyie nyóó duɔmmɛ̀ kɛ̀ Asidii kɔbɛɛ do Sudaa kɔbɛ
(Dináaǹkéè 25 wéntɛ́ 9:7-20)

25 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè m miɛkɛ di yè,
kè ǹ yòùtɛ n nɔ̀ùtè kɛ dì potɛ́.
Kè yɛtãrè sã̀ntè kè bɛnìtìbè ku kɛ cóú cóú icɛ miɛkɛ.
Nè mɛmmɛ m miɛkɛ í do,
n nɔ̀ùtè kpaá yuomu di ĩnkè.

26 Mí ndi Yiè nKuyie n cò́nné mɛcannimè mmɛ
yɛbotè yèè bo mɛdɛ́timè yɛ kpɛ́í.
N yè yu nè fɛfontìfè nfɛ, kɛ yè ìtɛ́ní itemmànkɛ
kɛ cokùní mɛcãã̀.
27 Bɛ miɛkɛ òmɔù í yo tihɔ̀ùtì,
bɛ miɛkɛ òmɔù í bètɛ́ bá omáà.
Munɔndɔmmú í bo bè kóò mɔù,
bɛ kóò mɔù í yɛ̃ nkɛ duɔ́.
Bè boú bɛ naàkũ̃ɔ̃ nyi tei tei,
bɛ nɛùtì kó iwɛ̃ĩ́ í ɔkɛ.
28 Bè sũ̃ɔ̃tɛ́mu bè pie, kɛ fĩnné bɛ tãnnè,
kè bɛ sɛ̃ĩ́ kpèètè dònnè yɛtã́rè
kè bɛ naasɛ̃ĩ́ cɛ̃ɛ̃̀tiyè cokù tɛfɔ̀dɔ́ntè kɔ̃mɛ.
29 Kɛ̀ bè kontí kucìrícìrìyɔ̃kù kɔ̃mɛ,
kè bɛ dabùò ndònnè yɛcìrícìrìpàà kpɛyɛ,
kè bɛ ũntí, kè bè pĩ dèmarè òmɔù ɔ̃ɔ̃ í nfìètɛ.

30 Dɛ yiè Asidii kɔbɛ bo do Isidayɛɛribɛ
kè bɛ uutoo ndònnè dàméèrì kɔku ɔ̃ ndòmmè kuyaakù fùùtè dìì mɔ̀nnì.
Dɛ yiè yɛwɛtè bo sɔutɛ kè dibiìnnìi dátínné kɛtenkè,
kè mɛyɛǹcaàrìmè mbo.

6

Kuyie nyúmè Esaii mutɔ̃mmú

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Osiasi ku dìì benni, kè Kuyie nní mbɛnkɛ kumáà kè n kù yà, kè kù kàri dikpààtìkàrì okùrì marì ĩnkè ku cĩ̃ɛ̃̀tè, kè ku yaàbòrì pitɛ́ kɛ píɛ́ké tɛ miɛkɛ.
2 Kè Kuyie ntɔ̃rè kperè cò́mmú kɛ kù cɛ̃̀ti, kɛ mɔkɛ bá dì ifìèti ìkuɔ́, kè ìdɛ́ì tu ìì ɔ̃ ndáátí di yuu, itɛì ìdɛ́ì sinaàcèi, itɛì ìdɛ́ì ìì pùùnè.
3 Kè yè nàá nyɛtɔbè kɛ tú:

Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa dò mpáí páí nwe,
kòo kpetì pìɛ́ké kɛtenkè kɛmɔu.

4 Kè ku cĩ̃ɛ̃̀tè bòrè kó yɛsãǹkèɛ sãntè nè ku tɔ̃rè kperè kó mɛtammè kpɛ́í. Kè kuyukúu píɛ nku cĩ̃ɛ̃̀tè miɛkɛ.
5 Kè n kuɔ́nko kɛ dɔ̀: N kúmu yíe! N tú onìtì nwe wèè nùù sĩ, kè nh ã kubotí kùù kó bɛnìtìbè nɔ̀ sĩ mbɛ cuokè, kè n nuɔ nyà ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa.

6 Dɛ mɔ̀nnì kè Kuyie ntɔ̃rè kperè kó dìmarìi puuní m bíɛ́kè, kɛ tɔ dihããkɔ̃nni, kɛ di dèitɛní diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè nè ihaaké,
7 ké dì kàáké n nùù kébéi nkɛ dɔ̀:
Dihããkɔ̃nni dìì mmè nkàákémè a nùù,
dì wenkɛmu.

A yɛi ndèitɛmu, bè ũtému a yɛi.
8 Kè n keè ti Yiè nKuyie nkó mɛtammè kè kù tu:
M bo tɔ̃ nwe?
We mbo kɔtɛ kénákέ ti kó tináaǹtì?
Kè ǹ dò: Ntɛ mí, ń tɔ̃.
9 Kè dɛ kó mɛtammè dò:
Kɔtɛ kénákέ ku mbotí kɔbɛ kɛ dò:
Di bo nyo di mɛ mbáá keè,
kénwúó, di mɛ mbáá bantέ.
10 Kɛ yɛ́ dɛ kó kubotí kɔbɛ yèmmè kpeńnìmè,
bè í yié ntìmatì,
kɛ ĩtínné bɛ to kɛ báá keè,
kɛ ũũ nkɛ báá yà,
bè yàà bo ceetɛ mèè kpéí nkè m bè miɛkùnnɛ.
11 Kè n kù bekέ kɛ dɔ̀:
Dè yó mmè dò kɛ kɑ́ɑ́ ndɛ?
Kè dɛ kó mɛtammè dò:
Dè yó mmɛ ndò nkɛ kémmúnè dihɛì bo dɔúnkomè,
kè sicɛ́ĩĩ paà bèè bo nsì ã,
kè dihɛìi naá ndikpáà.

12 Dè yó mmɛ ndò nkɛ kémmúnè,
mí ndi Yiè nKuyie m bo cíɛmmè bɛnìtìbè
kè dihɛì dɔúnko kénaá nfɛkpáfè.
13 Dɛ kó dihɛì kó bɛnìtìbè bèè bo yentέ,
kénkpaá sámpɔ́ sámpɔ́,
bè í yó ndè kpaá.
Dè né yó ndònnè bè ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũmè mmɛ mutie,
kè dikũnnì nkpaá képuku.
Mɛè botí nku dikũnnì dìi kpaá
di miɛkɛ nkɛ kuwuɔ nsààkù yètìnímè.

7

Kuyie nnàkέ tì Esaii wèè nàá nku pããnáaǹtì

1 Osiasi birɛ Yotammu kó dɛbirɛ Aasi tu dìi mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì. Dɛ mɔ̀nnì ndi Sidii kɔbɛ kóo kpàátì, Desinni nè Demadia birɛ Pekaa Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì kè bèɛ do Sedisadɛmmu kɛ bo ò pɔ̀ntɛ kɛ mɛ nyí nna.
2 Kè bèɛ tì nàké Dafiti yaàbirɛ Aasi nè o kpàátìyuu kɔbɛ kɛ dɔ̀: Sidii kó bɛhããpɔ̀mbè bàtέ Efadaimmu tempɛ̃. Aasi nè o kɔbɛ kè bèɛ tì kèè kè bɛ kɔ̃ntì nhau, kuyaakù ɔ̃ɔ̃ fuutɛ kè dɛtie nní nhɔ̃mmè kutúúkù.

3 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie nnákέ Esaii kɛ dɔ̀: Túótέ a birɛ Seasubu kè di kɔtɛ ditãrì kó mɛniɛ mpũɔ̃ nkɛ cuutiní dè diyaàhɔubinni kéyà Aasi.
4 Kàa ò nàké kɛ dɔ̀: Wèe pĩ nhomáà, ò bá ndé, o kɔ̃mbùɔ̀tì bá nduò Sidii kɔbɛ Desinni nè Demadia kpéí, bè dònnè tɛdakèmpùtè tèè cɔ̀útέ kédeè tèntɛ kè kuyukú kuti.
5 N yɛ́mu kɛ dò nSidii kɔbɛ nè Pekaa kɔbɛ nè Efadaimmu kó kuwuɔ nkɔbɛ bè da dónè mɛyɛi mmɛ, kɛ náá nkɛ tú:
6 Yóunè kè tí do Sudaa kɔbɛ ké bè ãnné kufɔ̃waá ké bè dɔ̀ɔnè muwɛ̃rímú kè bè ti wɛ̃nnénè kè tí pĩ nTabɛɛdi birɛ tikpàtì.
7 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béimmu kɛ tú dè í yóó dɔɔ̀ ò tu dè báá di.
8 Kɛ yɛ́ Damaasi weè tumè Sidii kó dihɛidiè.

Kɛ̀ Desinni tu di kóo kpààtì.
Dɛ̀ bo nyóó yĩ̃ yɛbie nsipísìkuɔ nɛ̀ yènùmmù,
kɛ̀ bɛ̀ namu Efadaimmu kó kuwuɔ,
kù tɛ́nkɛ í yó nkpaá.
9 Sammarii weè tu Efadaimmu kó dihɛidiè,
kɛ̀ Demadia birɛ tú di kóo kpààtì.
Kɛ̀ di í yie ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti
kɛ kù taunɛ̀ di í yóó nhã̀ kɛ bo.

Dɛ̀ɛ̀ bɛnkú Kuyie nti bonèmè

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nsɔɔté ku náaǹtì kébéinnɛ̀ Aasi kɛ dɔ̀:
11 Bekɛ́ mí nha Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ n da bɛnkɛ mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ mamɛ̀ kɛtenkɛ̀ miɛkɛ yoo kɛĩ̀nkɛ̀ miɛkɛ.
12 Kɛ̀ Aasii béi nkɛ dɔ̀: N yí yóó bekɛ́ n Yiɛ̀ nKuyie ntìmatì n yí dɔ́ kɛ da benné.
13 Kɛ̀ Esaii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi Dafiti yaàbí bɛnìtìbɛ̀ mɛ ndi ɔunɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í sànnɛ̀ kɛ̀ di dɔ́ Kuyie ndi ɔunàà?
14 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di duɔ́ mmɛcannimɛ̀: Dɛsapùmbirɛ dɛ̀ɛ̀ mu nyí duɔ́nɛ̀ onitidɔ̀ù dɛ̀ bo púó nképɛité dɛnitidabirɛ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Emmaniyɛɛri (dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nti bonɛ̀).
15 Dɛ kó dɛbirɛ yó nyɔ̃ mmɛnaamiè mmɛ nɛ̀ mɛcekùɔ̀ nkɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ dɛ̀ bo yetɛmɛ̀ mɛyɛi nkétããté mɛsàà.
16 Dɛ bo nyóó tuɔkɛ dɛ̀ bo yetɛmɛ̀ mɛyɛi nkétããté mɛsàà kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ yɛdɛ́ a dé yɛɛ̀ kó bɛkpààtìbɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ dɔúnkomu.
17 Fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nné yóó duɔ́ nkɛ̀ yɛwe yonkuyɛ yɛɛ̀ da tuɔkɛní fɔ̃́ nnɛ̀ a kó dikpààtìyuu, di mu nyí yà yɛ botí nɛ̀ Efadaimmu yàtɛnɛ̀ dìì yiè Sudaa kɔbɛ. M buɔ̀ Asidii kóo kpààtì yóó di domɛ̀ mmɛ.

Kuyie nnàkémè bè yóó bè domè kécakɛ bɛ ɛì

18 Dɛ kó diyiè ti Yiɛ̀ nKuyie mbo fontɛ
kɛ̀ Esibiti kó isɛ̃́ĩ̃ ìténí.
Kɛ̀ kùu fontɛ kɛ̀ icee íténí Asidii,
19 kékɔtɛní kédátínné ikó nyimɔu
nɛ̀ yɛkondakɛ yɛmɔu
nɛ̀ yɛpèrɛ̀ kó mɛfíè mmɛmɔu
nɛ̀ tifãpèùtì timɔu nɛ̀ iwũ̃ cèntì dɛ̀.

20 Dɛ yiè ti Yiɛ̀ nKuyie mbo ikú oponkorì kukó nyáà kou,
Asidii kóo kpààtì, kòo kuó
di yùtì nɛ̀ di dɛɛ̀mbìi nɛ̀ di cìtì * Isidayɛɛribɛ dootitɔbɛ̀ yóó bɛ namɛ̀ mmɛ ké bɛ̀ fɛ́ũ.

21 Dɛ yiè bá wèè nìtì ò níí bo ncɛ̃mmú
fɛnààfɛ̀ fɛ̀máà nɛ̀ ipe ìdéì.
22 Mɛnaamiè mbo mpíékɛ́,
bɛɛ̀ bo nkpaá dihɛì,
bɛ̀ bo nyo mmɛnaamiɛnkùɔ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀.

23 Dɛ mɔ̀nnì fínyĩ́ kó dɛpaa ndɛɛ̀ kó dɛtie mbo tɛkɔùpíítɛ̀
kɛ dò nkɛ̀ bɛ̀ bo dɛ̀ fìté dɛ díítí mbo mɛdítíbii ntɛkɔùpíítɛ̀ (1000),
dɛ kó dɛpaa mbo kpánné kéyɛ tipotì nɛ̀ tisãmpotì.
24 Kɛ̀ bɛ̀ ndɛ nkɔrì kupaawaá nnɛ̀ dɛtãnnɛ̀ nɛ̀ ipie,
dɛ kó kɛtenkɛ̀ bo naá ntipotì nɛ̀ tisãmpotì máà kɔkɛ.

---

* **7:20 *...kuó di yùtì nɛ̀ di dɛɛ̀mbìi:*** Dɛ̀ bɛnkú

25 Yɛtãrè yɛmɔu bè do kuuti yè nè sikãmmùu,
bɛnìtìbè tɛ́nkɛ í yóó ndaati kɛ keri dɛ kó dɛpaa mmiɛkɛ
ipo yàà bo bè kũũ mèè kpéí,
kè bo naá nyinààkɛ kó ditũnnì,
ipe kó diciènnì.

8

Bè yóó pɔntɛmè Sammarii ɛì nè Damaasi kpɛri kɛ́hɛí yɛ kpɛrɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nyíɛ́ ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Túótɛ́ kutã́píèkù diɛkù kɛ́wãri kɛ yĩ:
Kupɔ̀nkɛhɛikù. Kè dɛ kó iwãrii nfeí.
2 Kè n kù wã̀ri kébɛnkɛ bɛnìtìbè mɔ́mmɔmbɛ bèdébè, ikuɔ́ nìùtì Udiya nè
Yebedekiyaa birɛ Sakarii.
3 Kè n duónè m pokù Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kòo púó nképɛitɛ́
dɛnitidabirɛ, kè ti Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀ n dè yu diyètìrì kɛ dɔ̀:
Kupɔ̀nkɛhɛikù.
4 Kɛ yɛ̃́ dɛ kó dɛbirɛ yó nkpaámè kɛ í na kɛ yĩ n yɔ̃ yoo n cicɛ, kè bè pɔntɛmu
Damaasi kɛ ɛí o kpɛrɛ nè dèè bo Sammarii kɛ kònnè Asidii.

Asidii kɔbɛ domè Sudaa kɔbɛ

5 Kè ti Yiè nKuyie nyíɛ́ ké m bɛ́innè kɛ dɔ̀:

6 Bɛnìtìbè sènkèrìmu kukó nSidowee kó mɛniɛ
mèè pũɔ̃̀ mmɛyɔɔ̀mmè.
Dɛè te kè bɛ kɔ̃̀ntì yãrikɛ
kè bè kpeutí bɛkpàátìbè
Desinni nè Pekaa bè ìikè.
7 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie
kè n yóó duɔ́ nkè Asidii kóo kpàátìi di do,
nè o kó tikpetì timɔu.
Kɛ́ndònnè mɛnɛ́kperímè ɔ̃ ntatiní kukó nkɛ dòmmè.
Mè ɔ̃ɔ̃ píɛ kukó nhEfadati ké kù dàtínnémè.
Mè ɔ̃ɔ̃ dátínné mèè botí yɛkonnébìè nkémpũɔ̃̀.
8 Mè bo dátínné Sudaa kɔbɛ kè bèɛ kuri
kénkã́ãkɛ́ bɛ fɔ̃̀níí,
mè bo pɔ̃ntɛ́ kédátínné a ɛì dimɔu,
di duɔ́ kɛ kã́ãkɛ́ dè, áú yoo! Emmaniyɛɛri*.

Yɛbotè wùó nkɛ bo dɔɔ̀ dè tu dɛtetìrè ndɛ

9 Díndi yɛbotè bá kè di dɔ́ dí wɛ̃nné kébáátí,
kufɔ̃waá mbo di kpɛ́ɛ́té.
Kénténè díndi yɛhɛkè dɛ́tiyè kɔbɛ kékeè,
bá kè di dɔ́ dí báátí mèè botí
kufɔ̃waá mbo di kpɛ́ɛ́té.
10 Bá kè di dɔ́ dí nákɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì,
tì bo díé.
Nákénè kétããté di dɔ́ tì.
Di tɛtì mɛ mbáá dɔɔ̀!
Kɛ yɛ̃́ Kuyie nti bonèmè.

Kuyie nyɛ̃mmè Esaii nè Isidayɛɛribɛ báá teeté bɛtɔbè

11 Ti Yiè nKuyie nni mpĩ ndìi mɔ̀nnì,
ké n caummu kɛ dɔ̀:

---

* **8:8** ***Emmaniyɛɛri:*** Wéntɛ́ Esaii 7:14 nè 8:10.

Báá tũnnɛ ku mbotí tũ nkùù cɛ.
Kɛ́ n nàkɛ́ kɛ dɔ̀:

12 Báá teetɛ́nɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ dàkii kɛ bo bɔ ndihɛì kóo kpààtì,
di báá bɛ̀ teetɛ́, di bá ndé bɛ̀ dé dɛ̀,
di kɔ̃mbùɔ̀tì bá ndɛ̀ duò.
13 Ti yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa,
di dò nkɛ́nyɛ̃́ kɛ do nweè tu wèè kpa mɛyɛi,
weǹwe di dò nkɛ́ndɛ́mɛ̀,
weè máà ndi di kɔ̃mbùɔ̀tì dò nkɛ́nduòmɛ̀.
14 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu disɔrì ndi dìì dò mpáíí,
kɛ nɛ́ tú ditɑ̃́rì bɛnìtìbɛ̀ yó mbétírí dì kɛ duò
dìì yó mbuɔ̀ mbɛnìtìbɛ̀,
kɛ do ntimátì dindííntì Isidayɛɛribɛ kó yɛkpààtìyɔ yɛdɛ́ kpɛ́í.
Kɛ dò nticùɔ̀tì Sedisadɛmmu kpɛ́í.
15 Bɛnìtìbɛ̀ kusũkù yó mbétírí dì kɛ duò kɛ kékíí.
Bɛ̀ bo duó timátì dindííntì miɛkɛ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ pĩḿmú.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò dòmmɛ̀ kɛ́nkɛ́mmú Kuyie nyóó dɔɔ̀ tì

16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Sɔnnɛ dɛ kó tináaǹtì nɛ̀ dɛ kó itié n tũmbɛ̀ kpɛ́í.
17 N Yiɛ̀ nKuyie mbùtínnɛ́mu Sakɔbu yaàbí. Bá nɛ̀ mɛmmɛ n ku mbúɔ́, n kù kèḿmúmu.
18 Mí nnɛ̀ m bí, ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù bo Siyɔ̃ɔ̃ tãrì, kù n duɔ́ nyì, ti tú Kuyie Mpakɛdaa kó mɛcannimɛ̀ mmɛ, kɛ bɛnkú ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa yóó dɔɔ̀ tì Isidayɛɛri.

19 Kɛ̀ bɛ̀ di nàkɛ́ kɛ tú: Kɔtɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bourí tinùbootì bɛ̀ borɛ̀, nɛ̀ bɛpããbɛ̀ borɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dí pãɑ̃́, bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nnáá mbɛ nɔ̀ miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nwɛ́ú kétú, dɛ̀ wennimu kɛ dò nhonìtì níí beé nho bɔɔ̀, kɛ́mbourí tinùbootì, kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ ò nàá mbɛ̀ɛ̀ fòù bɛ kpɛti.
20 Di tɛ̃́nné bɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkó itié nɛ̀ ku náaǹtì ti dò nkɛ dɛ ntũnnɛ, kɛ̀ wèè í dɛ̀ tũnnɛ̀ ò báá yà Kuyie nkó mɛsàà.

Dikònnì nɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ dɛ̀ yóó tannímɛ̀

21 Dikònnì bo bɛ̀ potɛ́ kɛ́ bɛ̀ autɛ́,
kɛ̀ bɛ̀ nkérí dihɛì miɛkɛ nɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀,
kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ yɛnní, kɛ̀ bèɛ bɔmmú kusĩnkù
bɛ ɛì kóo kpààtì nɛ̀ Kuyie, kɛ́mbúɔ́ tiwɛtì.
22 Kɛ sĩnnéní kɛtenkɛ̀ kéyà dibiìnnì
nɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì,
kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ tèntoo dibiìnnì miɛkɛ.
23 Dibiìnnì í yóó nhã̃ kɛ bo dihɛì
mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ bo dìì miɛkɛ.

Kuyie nyóó dɛɛtɛ́mɛ̀ ku kɔbɛ

Ti Yiɛ̀ nKuyie ntannɛ́ Sabunɔɔ kó dihɛì
nɛ̀ Nɛfutadii kpɛri ifɛi miɛkɛ nkɛ.
Dɛ̀ nɛ́ yó mboní kɛ̀ kùu yɛ̀ dɛ̀úkùnnɛmu,
kétúótɛ́ dàméɛ̀rì kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃
kukó nyáà diyiè yìɛní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ Kadideeo
bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ kó kutempɛ̃.

9

1 Kubotí kùù do kérí kɛyensɔ̀ùkɛ̀ miɛkɛ
kù yàmu kuwenniku diɛkù.
Bɛ̀ɛ̀ do bo dibiìnnì kó dihɛì
mukῦũ nkpɛri
kɛ̀ kuwennikuu bɛ̀ mìítɛ́.
2 Ti Yiɛ̀ nKuyie nhá duɔ́ nkàa nìtìbɛ̀ɛ sῦũ
duɔ́ mbɛ diwɛ̀ì diɛrì,
kɛ́ bɛ̀ duɔ́ nkuyɛǹnaatí,
kɛ̀ bɛ̀ nyãnku a ììkɛ̀
bɛ̀ ɔ̃ nyãnku mɛ̀ɛ̀ botí dididɛ̀ì mànnì
kɛ íú bɛ̀ ɔ̃ ntoti bɛ̀ ɛí dɛ̀ kɛ íúmɛ̀.

3 Bɛ dootitɔbɛ̀ do bɛ̀ buú nkùù naàdɔ̀dɔ̀rìdɔú,
kumundɔú bɛ̀ do bukú kù
kupààti bɛ̀ do bɛ̀ puotìnɛ̀ kù,
a dɛ̀ kɛ̀ɛ́tɛ́mu bɛ̀ do dɔ̀ɔ̀mɛ̀ Mandiyãã ɛì.
4 Bɛ dootitɔbɛ̀ do puotì yɛtàrɛ̀ nɛ̀ tìì ããpɔ̀nnɛùtì
nɛ̀ tìì yààtì dɛ̀ɛ̀ mùɔ̀tì mɛyῖῖ
dɛ̀ tati muhãã́ mmiɛkɛ nkɛ,
muhãã́ mborɛ̀ cɔ̀útɛ́.
5 Kɛ yɛ́ bɛ̀ ti pɛitɛ́mɛ̀ dɛbirɛ
bɛ̀ ti pãmu dɛnitidabirɛ
Kuyie ndɛ nduɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ bo mbakɛ́.
Bɛ̀ bo ndɛ̀ yu kɛ tú:
Otentìsààwè
Kuyie nkperíkù,
ti cicɛ wɛ̀ɛ̀ bo sã́ã̀
mɛomɔ̀pùmɛ̀ kóo kpààtì
6 O kpàtì yó ndɛ́úkúmu
kɛ̀ mɛomɔ̀pùmɛ̀ mbo sã́ã̀
kòo fíí nDafiti kpàtì kɛ̀ tì nsɔkɛ́
kòo mbakɛ́ o kpààtìyuu.
Mɛwetímmɛ̀ nɛ̀ timɔ́mmɔnti
kɛ̀ dɛ̀ mbo di mmɔ̀nnì nɛ̀ sã́ã̀o.
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́mu ku kɔbɛ mɛdiɛ̀ dɛɛ̀ kpɛ́í nte,
kɛ̀ kù yóó dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

Kuyie mpotɛ́ kùù yɛ̃ῖku bɛ̀ɛ̀ bo Sammarii
(Wɛ́ntɛ́ 5:25)

7 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i ti nnáaǹtì kɛ kpannɛ̀ Sakɔbu yaàbí
kɛ̀ tì bɛ̀ do bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.
8 Kɛ̀ kubotí kumɔu tì kɛ̀ɛ̀
Efadaimmu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Sammarii omɔu kɔbɛ bɛ̀ tì kɛ̀ɛ̀mu.
Kɛ̀ tɛfentɛ̀ bɛ̀ dɛutɛ́ kɛ̀ bɛ̀ nàá nkétú:
9 Titã́tì kó iduotí ii do,
kɛ̀ ti yóó maánɛ̀ yɛtã́hokùyɛ̀
bɛ̀ kɔ̃ῦ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sikomɔ́ɔ̀, kɛ̀ ti yóó fííkú
dɛtekperɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sétìrì.
10 Mí nKuyie mbɛ Yiɛ̀ mmíì duɔ́ nkòo kpààtì Desinni ɛì kɔbɛ bɛ̀ do.
Mí nKuyie mmíì íi mbɛ dootitɔbɛ̀ miɛkɛ.
11 Sidii kɔbɛ bɛɛ̀ ìtɛ́ní diyiè yìɛ́ní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀
kɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ìtɛ́ní diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀

kɛ̀ bɛ̀ àatɛ kɛ maanko Isidayɛɛribɛ
bá nɛ̀ mɛmmɛ mí mbɛ Yiè nKuyie m miɛkɛ í do
n nɔ̀ùtɛ̀ kpaá yuomu Isidayɛɛribɛ kpɛ́í.

12 Bá nɛ̀ m mɛ mbɛ̀ potɛ́mɛ̀ bɛ̀ í wɛ̃̀tɛní m borɛ̀,
bɛ̀ í n wammú mí mbɛ Yiè nKuyie Mpakɛdaa.
13-14 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí mbɛ Yiè nKuyie
kɛ̀ n yóó kéétɛ́ Isidayɛɛribɛ yuu nɛ̀ bɛ yóú,
n yóó kɔ̃ũmu tipuonti nɛ̀ tipèntì * diyiè dìmáà.
Diyuu bɛnkú bɛkótíbɛ̀ mbɛ nɛ̀ sikpààtìbìí.
Kɛ̀ kuyóú bɛnkú bɛ̀ɛ̀ tu bɛmáà Kuyie mpããnáaǹtì náamǹbɛ̀.
15 Kuwuɔ nkuù nkó bɛnìùbɛ̀ kù fétìnkomu.
Bɛ̀ bɛ̀ niité kucɛ yɛiku nku.
16 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí mbɛ Yiè nKuyie
kɛ̀ n yèmmè í naatinè dɛ kó bɛdapàmbɛ̀
m mɛ nyí yóó kuɔ́ mmɛsémmè bɛ kó iciribí nɛ̀ bɛkúpobɛ̀
kɛ yɛ́ bɛmɔu bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ dɛ̀ɛ̀ í wenni dɛ̀ ndɛ.
Bɛ̀ tu bɛnitidɔnnibɛ̀ mbɛ kɛ̀ tináanyɛiti píékɛ́ bɛ nɔ̀
dɛɛ̀ te mí nKuyie nkɛ̀ m miɛkɛ bɛ pɛ̀i, kɛ̀ n yùo n nɔ̀ùtɛ̀ bɛ kpɛ́í.

17 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ yonku dò mmuhãã́ mmu,
kɛ cɔ́ú ntipotì nɛ̀ tisãmpotì
kɛ cɔ́ú nkutúúkù tikɔ̃̀tì
kɛ̀ kuyukú fĩ nkɛ dekù tiwɛtì.
18 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa weè miɛkɛ cɔ̀útɛ́ bɛnìtìbɛ̀,
kòo miɛkɛ kó muhãã́ mbɛ̀ tùɔ̀,
bá wè kòò cekɛ́ o yuu.
19 Bɛ̀ níí yuntɛní kubakù youú bíékɛ̀
dɛ̀ mɛ mbáá kuɔ bɛ kònnì,
kɛ̀ bɛɛ̀ eíní kucɛ̃̀nku bíékɛ̀ kémaánko
bɛ̀ mɛ mbá nsànnɛ̀.
Bá wè kòò càá nho kou bakù.
20 Kɛ̀ Manansee kɔbɛ cáá nhEfadaimmu kɔbɛ,
kɛ̀ Efadaimmu kɔbɛ cáá mManansee kɔbɛ,
dɛ kó iwuɔ nyidɛ́ kɛ̀ ì wɛ̃nnɛ́ kɛ cáá nSudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ,
bá nɛ̀ mɛmmɛ mí mbɛ Yiè nKuyie m miɛkɛ í do,
n kpaá yuomu n nɔ̀ùtɛ̀ bɛ kpɛ́í.

10

Kuyie nkpànnèmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ fɛ́ũ̃nko bɛcĩ̃rìbɛ̀
(Yɛnáaǹkékɛ̀ 1-4 wéntɛ́ 5:8-24)

1 Di bo yà! Díndi bɛ̀ɛ̀ dɔunko siyáàbìsí kó ikuɔ́,
kɛ ì diinko n nìtìbɛ̀ mɛsémmè.
2 Bá di í kemmu bɛcĩ̃rìbɛ̀ kpɛti,
kɛ bɛ̀ yetírínɛ̀ bɛ̀ dò nkénte dɛ̀.
Kɛ ɛi bɛkúpobɛ̀ kpɛrɛ kɛ fekù iciribí kpɛrɛ.
3 Kuyie nkó tiyɛ̃ĩ̃ti bo di do dìi yiè di bo yĩ̃mɛ?
Mɛháárìmè mɛ̀ɛ̀ ìténí dɛdétirɛ̀ mè bo di do dìi mɔ̀nnì,
di bo cokɛ́ kécuó nkɛ kɛ̀ bɛ̀ dí teennɛ̀?
Di bo dɔú ndɛ di kpàtì?

* **9:13-14** ***tipuonti nɛ̀ tipèntì:*** Dɛ̀ bɛnkú bɛ̀ɛ̀ tu bɛ̀ mbɛ bɛdiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsámǹpóbɛ̀ Esibiti ɛì miɛkɛ.

4 Tìì di kpaánè tu bè dí wẽnnénè tikpetíntì,
di bo wẽnnénèmè bɛcíríbè tìì di baa.
Nè mɛmmɛ m miɛkɛ í do,
n kpaá yuomu n nɔ̀ùtè.

Kuyie ntɔ̃mmè Asidii kɔbɛ kè bè dɔ̀ɔ̀ kè dè tonté

5 Di bo yà díndi Asidii kɔbɛ!
Di tú m miɛkɛ kó didùɔ̀ ndi.
M miɛkɛ kɛè pɛikɛ kè n di pikú kunasɑ̃ɑ̃ kɔ̃mɛ.
6 N di tɔ̃ ndíndi Asidii kɔbɛ kubotí kùù yetɛ n kpɛti ku borè ndɛ.
Kùù botí íiko m miɛkɛ
kè di bo kù pɔntɛ kéhɛí ku kpɛrɛ,
kɛ́ nkù nàù tisɔ̃sɑ̃ɑ̃tì kɔ̃mɛ.
7 Díndi Asidii kɔbɛ di né í tì bantɛ́,
kɛ dɔ́ kɛ́kuɔ ibotí kɛ́ ì dèè páíí.
8 Díndi Asidii kɔbɛ kè di né tú
di kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀nkótíbè kpeńnìmu,
kɛ mànnè bɛkpààtìbè.
9 Kɛ na Kadinɔɔ nè Kadikemiisi nè Amati ɛì kɔbɛ
nè Adipadi ɛì kɔbɛ nè Sammarii ɛì kɔbɛ nè Damaasi ɛì kɔbɛ.
10 Nè n kó tɛnɔ̀ùtè ntɛ m potémè yɛhɛkè yèè kó yɛbɔkè
nè yɛsĩmpókè kpeńnìnè Sedisadɛmmu nè Sammarii dɛ kpɛyɛ.

11 N dɔ̀ɔ̀mè Sammarii nè o kó yɛbɔkè
n yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ Sedisadɛmmu nè o kpɛyɛ.

12 Mí ndi Yiè nKuyie m bo pĩ ndìì mɔnnì n tɔ̃mmú Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ĩnkè Sedisadɛmmu m bo yṹɔ̃ nhAsidii kóo kpààtì to, ò mɔ̀ɔ̀tɛ mèè kpéí ntɛfentè nè tɛpɔ̀tè,
13 kɛ náá nkɛ tú:
N dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà,
n dè dɔ̀ɔ̀nè n kó muwẽrímú mmu, nè n kó mɛciì.
Kɛ tú: N ciìmu dɛè te kè n kɛi nyɛhɛkè yèè nh érínè,
kɛ fèkɛ yɛ kpàtì kɛ cũũ mbɛkpààtìbè bè kpààtìkàrè ĩnkè.
14 N tùótému yɛbotè kpàtì bè ɔ̃ɔ̃ ceeté mèè botí tinɔriyĩ̀ɛ̃ntì
kɛ tùótɛ́ yɛbotè tenkè bè ɔ̃ɔ̃ pétɛ́ yɛnɔriyiè
kɛ́ yè dèitɛ mèè botí,
bá tèmatè í nnampɛ tɛ fièti,
tèmatè í nhààtɛ tɛ nùù,
tèmatè í nyĩ fĩ́ɛ̃ũ.

15 Tɛpĩ̃ɛ̃tè bo na kémpɔtì tɛmáà kɛ búútí wèè tè kɔ̃ũnàà?
Yáà disiè bo na kɛ́ntɑ́ dimáà kɛ búútóo wèè dì sinè?
Di dùɔ̀ bo na kéfɑ̃ɑ́ ndi yiè mbakàà?
Yáà didùrì bo youtɛ wèè dì pikú o nɔ̀ùtè?

16 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yóó bɔntɛ́ bɛnìtìbè
bèè cĩ̃ɛ̃ tikũɔ̃ntì.
Muhɑ̃ɑ́ mbo cɔ́útɛ́ bɛ kpàtì dikpáà ɔ̃ɔ̃ cɔ́útɛ́mè.
17 Wèè tu Isidayɛɛribɛ kó kuwenniku ò yóó naá mmuhɑ̃ɑ́ mmu,
mí nwèè kpa mɛyɛi m bo naá nfɛhɑ̃ɑ̃dɛènfè bɛ cuokè
kɛ́cɔ́útɛ́ tipotì nè tisɑ̃mpotì diyiè dìmáà miɛkɛ.
18 Mù bo cɔ́útɛ́ bɛ túúkù sààkù kumɔu

nè dɛtie ndɛmɔu dèè pɛí titebiiti,
kè dèɛ dontɛnè mumɔmmú pĩ nwè kɛ cĩ̀ɛ̃ koò kuɔ̀.
19 Dɛtie ndèè bo nkpaá Asidii kó kutúúkù miɛkɛ,
dɛ yiè bá dɛbíbɛ́nnè dè bo na kɛ́ dè kàa.

Isidayɛɛribɛ bèè yó nkpaá bè yóó wɛ̃tɛnímè Kuyie mborè

20 Dɛ kó diyiè Isidayɛɛribɛ bèè bo nkpaá, Sakɔbu yaàbí ìì bo yentɛ́ bè bo yóu
bè bo nwaàmmè mɛteèmmè wèè do bè puotì o borè, kéwammú mɛteèmmè
ti Yiè nKuyie mborè nè bɛ yèmmè mɛmɔu kunku kùù dò mpái pái, bɛmbɛ
Isidayɛɛribɛ bè tũ nkù, kɛ́ nkù tã́.
21 Sakɔbu yaàbí Isidayɛɛribɛ bèè bo nkpaá bè bo wɛ̃tɛní Kuyie nkperíkù borè.
22 Bá kè Sakɔbu kó kuwuɔ ndɔ́ kùu sũũ nkémaatɛnè dàméèrì pɛémmè kó
mubirímú, bèè bo nkpaá bè í yó nsũ bèè yóó wɛ̃tɛní mí mbɛ Yiè nKuyie m borè.
N tããtɛ́ kɛ bo bè kùàmu. Bè dɛ mmannè.
23 Mí mbɛ Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tããtému kɛ bo bè kuɔ, kɛ yóó mɛ dàà dihɛì
dimɔu.

Kuyie nyɛ̃mmè bè bá nyĩ̀ɛ̃kù Asidii kɔbɛ

24 Dɛè kpéí nte kè mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa kè n nàá nkɛ tú: Díndi n nìtìbè
bèè bo Siyõõ di bá nyĩ̀ɛ̃kù Asidii kɔbɛ, bá kè bè di puotì kupààti, kɛ yuo didùrì di
ĩnkè Esibiti kɔbɛ do dì yùomè di ĩnkè.
25 Dè kpaá sámpɔ́ nwe m miɛkɛ tɛ́nkɛ í yó ndi pɛ́ì, m miɛkɛ doti Asidii kɔbɛ
mbɛ kè m bo bè kùɔ.
26 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yóó ãnné tɛàtè ntɛ Asidii kɔbɛ, kù do dààmè
Mandiyãã ɛì kɔbɛ Odɛbu kó dipèrì borè. Ti Yiè nKuyie nyùo ku pààti nku
dàméèrì ĩnkè kù do dààmè Esibiti kɔbɛ.
27 Dɛ yiè ndi
kù yóó dɛitɛmè ditɔu bè di buú ndì,
késaatɛ kunaàdàdàrìdɔú di fɔ̃níí.
Kè mɛborimɛɛ di narikɛ.

Isidayɛɛribɛ dootitɔbè bè domè

28 Kè Asidii kɔbɛɛ do Ayati kó dihɛì,
képɛ̃ɛ̃té késéntɛ́ Nikidonni kéyóu bɛ nɛntì Mikimasi,
29 késɔɔtɛ́ bɛ cemmu késéntɛ́ kutãfuɔ,
kétuɔkɛ Kebaa kéyié,
kè kufɔ̃waá mpĩ Damaa ɛì kɔbɛ kè bè nkpeutí,
kè Kibea Sauri ɛì kɔbɛ cokɛ́.
30 Kadimmu ɛì kɔbɛ tiitɛ́nè yɛdabùò.
Diasa kɔbɛ kéntɛ́nè!
Anatɔti ɛì kɔbɛ di kpɛrɛ dò mmɛsémmè mmɛ.
31 Madimɛna ɛì kɔbɛ cokému,
kè Kebimmu ɛì kɔbɛ wammú disɔ̀rì.
32 Dɛ yiè ndi Isidayɛɛribɛ dootitɔbè tùɔ̀kɛmè Nɔbu ɛì
kɛ mméí sinɔu Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ Siyõõ tãrì ĩnkè,
kɛ tú bè bo yà!

33 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa bo do Isidayɛɛribɛ,
kɛ́ bè bìɛ́ bè õõ bíɛ́ mèè botí itebakɛ.
Bè bo cũũnní itebàkɛ cɛ̃́ɛ̃́yì kè iokùìi duó kɛtenkè.
34 Ti Yiè nKuyie mbo bè bìɛ́ bè õõ kõũ mèè botí
dɛtesũũrè kutúúkù miɛkɛ.
Dimaa kó dɛtesààrè bo duó.

11

Bɛ nàkɛ́mɛ̀ Dafiti kó dɛyaàbirɛ kpɛ́í

1 Sɛsee kó ditekũnnì kótírì ĩnkɛ̀ nkɛ ditepànnì yètìnímɛ̀,
di cĩɛ̃ nyĩnkɛ̀ nkɛ ditepànnì yètìnímɛ̀.
2 Dɛ yiɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá mmuù yó nhò bonɛ̀
Kuyie nYaá mmùù duɔ mmɛciì nnɛ̀ mɛyèmmɛ̀
mùu yó nte kòò nyɛ́ o yèmmɛ̀ kɛ̀ mùu ò duɔ́ mmuwɛ̃rímú
mùu yó nte kòò nyɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkɛ kù dé.
3 Muù yó nte kòò mmɔkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kufɔ̃waá,
ò í yó mbekù o nuɔ nwùó ndɛ̀,
ò í yóó tũnnɛ bɛnìtìbɛ̀ tu kébekɛ́.
4 Ò yóó mbekùnɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀ ikuɔ́ duɔ́ kɛ dommɛ̀ mmɛ,
kɛ́mbekùnɛ̀ bɛsénnìbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ wenni.
O náaǹtì tii yó ntú kupààti ò puotìnɛ̀ kù yɛbotɛ̀
kòo nùù kó muyaá nní nkɔù bɛyɛibɛ.
5 Ò yóó nyi mɛwetímmɛ̀ mmɛ nɛ̀ timɔ́mmɔnti
fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ kɔ̃mɛ o ka sɑ̃́ɑ̃̀.

6 Dɛ mɔ̀nnì dikpamannì nɛ̀ fɛpìèfɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ nkɛ bo dibòrì dìmáà.
Kubìikù nɛ̀ dibɔbii kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ ndidɔ́ù.
Kunaabiiku nɛ̀ dicìrícìrìbii nɛ̀ fɛɔ̃́fɛ̀ bɛ̀ dùnnɛ fɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ nkɛ yo.
Kɛ̀ dɛdapùmbirɛ dɛ cɛ̃mmù.
7 Fɛnààfɛ̀ nɛ̀ mupĩmpĩmmù kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ nkɛ diitì timútì
kɛ̀ dɛ bí nwɛ̃ ndidɔ́ù dìmáà.
Dicìrícìrì nɛ̀ fɛnààfɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ nkɛ yo ntimútì.
8 Dɛbíbɛ́nnɛ̀ bo nkpɛiti kutɑ̃mɔ̀nfɔ̃̀ti borɛ̀,
kɛ̀ dibíkɛ́nyènnì mbaú nkudautifɔ̃ti.
9 Òmɔù tɛ́nkɛ báá dɔɔ̀ mɛyɛi,
òmɔù tɛ́nkɛ báá caàrɛ̀ otɔù,
kɛ yɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie, n náaǹtì yóó pitémɛ̀mu kutenkù kumɔu
képíɛ mmɛniɛ mpíɛ́kɛ́mɛ̀ dàméɛ̀rì,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu tì banté.
10 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ Sɛsee yaàbirɛ
dɛɛ̀ yó ncɑ́ɑ́ nkɛ tú mɛcannimɛ̀
kɛ̀ iwuɔ nní ntikoo dɛ borɛ̀
kɛ̀ yɛbotɛɛ dɛ̀ wammú,
kɛ̀ Kuyie nkó tikpetì mbo dɛ kàrì.

Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ cìɛ́tɛ́ bɛ̀ yóó wɛ̃tɛ kɛ́tíímmɛ̀

11 Dɛ yiè Kuyie nyóó yíɛ́ kébɛnkɛmu ku wɛ̃rímú,
kédɛɛté ku kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kpaá.
Bɛ̀ɛ̀ bo nkpaá kɛ bo Asidii nɛ̀ Esibiti
nɛ̀ Patidoosi nɛ̀ Etiopii,
nɛ̀ Edammu nɛ̀ Sindeaa.
Amati nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ soké dàméɛ̀rì miɛkɛ,
12 kécónné mɛcannimɛ̀ yɛbotɛ̀ kpɛ́í,
kéwɛ̃tɛ kétíí nyIsidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ do cìɛ́té.
Sudaa kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ dò nyaá yaá
kɛ̀ bɛɛ íténí itemmànkɛ imɔu kékũũnní.
13 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Efadaimmu kɔbɛ tɛ́nkɛ bá nhɛ̃ɛ̃nnɛ̀ Sudaa kɔbɛ,
Sudaa kɔbɛ mɛ ntɛ́nkɛ bá nsĩnnɛ̀ Efadaimmu kɔbɛ.
14 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ bo wɛ̃nné kédo Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀,

kéwɛ̃nné kédo diyiè yìèní kèè kɔbɛ kéhɛí bɛ kpɛrɛ,
kébaaté Edɔmmu nè Mɔabu dɛ ɛkɛsí kɔbɛ
kè Amɔniibɛɛ bè bɔ́té.
15 Ti Yiè nKuyie nyóó duɔ́ nkè kukó ntuuténè dè
Esibiti kóò dàméèrì kè dèɛ kũũ.
Kè ti Yiè nKuyie nyoutɛ ku nɔ̀ùtè kukó nhEfadati ĩnkè,
kéduɔ́ nkè kuyaakù diɛkùu fuutɛní
kè dɛ kó kukó ntoté kucɛ mèyiekè.
Kè bè níí nkù senti bá bè báá dɛitɛ bɛ nɛùtì.
16 Kè kucɛɛ ãnné ku nìtìbè bèè bo nkpaá bo Asidii bɛ kpéí,
kù do ãnné mèè botí Isidayɛɛribɛ kpéí
bè do yɛtì dìì mɔ̀nnì Esibiti.

12

Nsãntínè ti Yiè nKuyie nti dɛɛtíwè

1 Dɛ yiè di bo yĩ:
Ti Yiè nKuyie nti da sãntí!
A miɛkɛ do ti yonkɛmu, di mmɔ̀nnì kɛ bonkɛ,
kàa ti bántè.

2 Di bo yĩ: Kuyie nti dɛɛtému,
ti tɛ́nkɛ í yĩɛ̃kù, kufɔ̃waá nyí ti bo,
ti Yiè nKuyie nkuù tu ti kó muwɛ̃rímú,
ti yó nku nsãntí kuù ti dɛɛté.
3 Dɛ yiè di bo dó mɛniɛ nnè diwèì
mɛdɛɛtímè kó tɛbintɛ.

4 Dɛ yiè di bo yĩ:
Nsãntínè ti Yiè nKuyie,
pĩɛ̃kénè ku yètìrì.
Bɛnkɛnè yɛbotè ku tɔ̃mmú dɛumè,
nyɛ́nè ku yètìrì dɛumè.
5 Nsãntínè ti Yiè nKuyie nkɛ yɛ́ kù dɔ̀ɔ dè dɛumè,
pĩɛ̃kénè dɛ kpéí kɛtenkè kɛmɔu.
6 Díndi Siyɔ̃ɔ̃ èì kɔbɛ nyãnkunè diwèì kényíú,
kɛ yɛ́ wèè bo di cuokè ò dɛumèmu,
wèè te Isidayɛɛribɛ ò do mpáíí nwe.

13

Kù kpannè tì Babidɔnni èì kɔbɛ

1 Kuyie mbɛnkɛ tì Amɔti birɛ Esaii, kòò bo kpannè Babidɔnni èì kɔbɛ.

2 Kè Kuyie ndɔ̀:
Cónné mɛcannimè ditãrì timútì nè titieti dè í yiè dì,
képĩɛ̃ké mɛtammè Babidɔnni èì bɛhããpɔ̀mbè bíékè
ké bè pàsìrì kè bèɛ ta bè èì kó dibòrì.
3 Míì duɔ́ ndinùù bèè duɔ́ mbɛmáà n kó mudoò kpéí,
míì yu n kó bɛkpàrìnuɔmbɛ bèè dɔ́ n yètìrì ndɛu,
kè bè bo dɔɔ̀ m miɛkɛ yóù tì.

4 Keènè, kutoweku kùù dàátí yɛtãrè ĩnkè,
kɛ dònnè kunitisũkù kó kutoweku.

Kɛ dɔ̀nnɛ̀ yɛkpààtìyɔ pɛ́u kó kutoweku,
kɛ dɔ̀nnɛ̀ yɛbotɛ̀ tiku dɛ̀.
Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa weè bààtì o ããpɔ̀mbɛ̀ mudoò kpɛ́í.
5 Bɛ̀ boní dɛ̀ í tɔ́kɛ́,
bɛ̀ ìtɛ́ní kutemmànku nku,
Kuyie mmiɛkɛ kó titɔ̃nnɛntì nti.
Kù yóó puɔnnɛ̀ tì kutenkù.

6 Tiitɛ́nɛ̀ yɛkúdabùò
ti Yiɛ̀ nKuyie nkó diyiè duunnímu.
Mukɔ̀ù kó diyiè ndi,
Kuyie nkperíkù yóó kuɔ dìì yiè ndi kutenkù.
7 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃ntì yãrikɛ,
bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃ntì cùùtɛ̀mu.
8 Dɛ̀ bɛ̀ dimu kɛ bɛ̀ kpeí,
dɛ̀ bɛ̀ pĩ́mmu kɛ bɛ̀ yóù kɛ̀ bɛ̀ mítìrì,
kɛ donnɛ̀ onitipòkù wèè kuɔ̀ ndɛbirɛ,
bá òmɔù tɛ̃́nkɛ í náánnɛ̀ otɔù kɛ̀ bɛ nuɔ nwũɔ̃tɛ́.

9 Ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ kó diyiè kèrínímu,
diyiè yɛiri ndi Kuyie mmiɛkɛ yóó di do dì,
kɛ̀ di ɛìi dɔúnko, kù bo kuɔ dɛ yiè bɛyɛibɛ bɛmɔu.
10 Siwãã sibotí sibotí tɛ̃́nkɛ í yó mmí,
diyiè níí bo nyɛtìní kɛ sɔù, otɔ̃̀nkù mɛ ntɛ̃́nkɛ bá mpɛ́ì.
11 M bo potɛ́ kutenkù kɔbɛ bɛ yonku kpɛ́í,
képotɛ́ bɛyɛibɛ bɛ caàrìmɛ̀ kpɛ́í,
m bo duɔ́ nkɛ̀ sifeí yɛmbɛ̀ feíi deè,
kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ yonkubɛ kó sipɔɔ deè.
12 Bɛ̀ bo wammú bɛnìtìbɛ̀ dihɛì bɛ̀ waàmmɛ̀ mɛsɔɔ nsààmɛ̀ kémɔ́ntɛ́.
Onìtì wammù bo yonkɛ Ofii ɛì kó timátì kɔ̃mɛ.

13 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m miɛkɛ bo cóútɛ́ dìì yiè,
m bo yoòrɛ̀ tiwɛtì, kɛtenkɛ̀ bo aá kɛ̀ fiíkú dɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa m miɛkɛ kó diyiè ndi.
14 Dɛ yiè bɛ̀ bo mbɛ̀ bèti bɛ̀ bètìmɛ̀ tɛyúɔ́tɛ̀,
tipìètì tìì kpa ocɛ̃nti ti tɛ̃mɛ̀.
Bá wè kòo ncokù kɛ wetí o kó kubotí,
bá wè kòo tãtɛ́ muceé kéndɔ́ o ɛì.
15 Kɛ̀ bɛ̀ conɛ̀ wè bɛɛ̀ ò kũũ disiè.
Kɛ̀ bɛ̀ nìntɛ wè bɛɛ̀ ò fèútɛ́.
16 Bɛ̀ bo mpĩĩ mbɛ bí kɛ tãũ kɛtenkɛ̀,
kétɔ dɛɛ̀ bo bɛ cɛ̃́ĩ miɛkɛ kékonnɛ̀,
képĩmmú bɛ pobɛ̀ kéduónɛ̀.

17 N yóó íinní Mɛdii ɛì kɔbɛ mbɛ kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ do.
Bɛmbɛ í wanti idíítí,
bɛ kpɛti í bonɛ̀ mɛsɔɔ.
18 Bɛ̀ yó ntãũ ipie nyi bɛdapàmbɛ̀ kɛ buɔ̀.
Mɛsémmɛ̀ í yó mbɛ̀ bonɛ̀ ibí,
bɛ̀ í yó mmɔkɛ ibí bénní kó mɛsémmɛ̀.

19 Babidɔnni fɔ̃ nwèè tu yɛkpààtìyɔ kó mɛdéɛ̀,

Kandee tenkè kɔbɛ kó tisãtì,
a kpɛrɛ bo naánnè Sodɔmmu kédontɛnè Komɔɔ ɛkè,
Kuyie ndo pɔ̀ntɛ yè.
20 Onìtì tɛ́nkɛ báá buoté dɛ kó dihɛì,
òmɔù tɛ́nkɛ báá dì kàri nè dì bo mbomè.
Bá bɛcièmbè bè báá dì kàri.
Bɛnaacɛ̃mbɛ báá dè còńné titouti.
21 Yɛkpamaà yó ndɛ ndɔu,
Yɛondo bo píɛ mbɛ cɛ́ĩ.
Dè bo naá nyicùo nkó diãrì,
sitãbɔ́ yó nyãnku dè.
22 Yɛkoutɛ bo nkuɔ̀ ndɛ kó sicɛ̃kperí miɛkɛ, kɛ cɔ́ú nyɛtɔbè,
sikpamɔ́ bo taá dɛ kó sicɛ̃sààsì.
Dɛ mɔ̀nnì duunímu, dɛ kó yɛwe tɛ́nkɛ í kpaá kɛ détirì.

14

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kékarimè bɛ ɛì

1 Ti Yiè nKuyie nyóó kuómmu Sakɔbu yaàbí mɛsémmè. Kuyie nyóó wɛ̃tɛ kétããtému Isidayɛɛribɛ, kù yóó bè kànnɛmu bɛ tenkè. Bɛpɔ̀ɔbè yóó kɔtoomu ké bè wɛ̃nnénè, bè yóó munnénèmu Sakɔbu yaàbí.

2 Yɛbotè bo túóté Isidayɛɛribɛ ké bè kpɛ̃nné bɛ tenkè. Isidayɛɛribɛ yóó bè tiekɛmu ti Yiè nKuyie mbè duó nkèè tenkè miɛkɛ, ké bè dɔ̀ɔ tidaatì bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè, kétiekɛ bèè do bè te, kébaaté bèè do bè bakɛ́.

Kuyie nnàkémè Babidɔnni kóo kpààtì yóó kúmè

3 Isidayɛɛribɛ ti Yiè nKuyie nyóó di omùnɛmu nè mɛfɛ́ũ̃tímè di fɛ̃ũ̃témè nè bè di dií mmèè sémmè nè mudaatɔ̃mmú bè di pĩńné mù.
4 Dɛ mɔ̀nnì di bo onni Babidɔnni kóo kpààtì kɛ dɔ̀:

Wèè do ti fɛ́ũ̃nko ò kɔ̀tɛ kɛ?
Wèè do ti diimmu mɛsémmè ò borɛ?
5 Ti Yiè nKuyie nfɛ̃̀tɛmu bɛnitidɔnnibè dùɔ̀,
bèè do ti bakɛ́ bɛ pààti kèkému.
6 Wèè do puotì yɛbotè nè kɛmiɛkɛ kɛ í ompu,
wèè do bakɛ́ yɛbotè nè kɛmiɛkɛ kɛ yè fɛ́ũ̃nko sáà.
7 Diwèì pĩńmu dihɛì dimɔu,
kè dì pètɛ́ mɛomùmè,
diwèì kó siyíkpèi sii kuɔ̀.
8 Bá nè dɛtie mbè tu dè sìpèrésì nè sétìrì Dimaa kpɛrɛ,
diwèì dii dè bo a domè.
Nè a duɔ́ dìì yiè kɛtenkè
odakɔ̃ũ̃tì tɛ́nkɛ í kɔrìní ti kɔ̃ũ̃.

9 Bèè duɔ́ kudɔnkù bè bàátímu a kũ̃ntoomè kɛ bo da co.
Kɛ enni bɛcíríbè a kpéí,
bɛmbɛ bèè do tú bɛkpààtìbè kɛtenkè ĩnkè,
kè íinko yɛbotè kó bɛkpààtìbè bɛ kpààtìkàrì ĩnkè.
10 Bɛmɔu bè nàámmu a kpéí nkɛ tú:
Fɔ̃́ mmúnkɛ, a tɛ́nkɛ í mɔkɛ muwɛ̃rímú,
a ti dòntɛnèmu, a í ti cáánnè.
11 Bè do bie ntikùtìdùùtì kɛ da sãntí

né ntɛ fɔ́ di mmɔ̀nnì kudɔnkù miɛkɛ,
kè yɛbiè dàátí a dóù
kè ibié píékέ a yaàdándátínkù miɛkɛ.

12 Fɔ́ nwèè do bo tiwɛtì, yé a yĩmɛ kɛ donní?
Fɔ́ nwèè do tú tɛwɔ̀tè tèè pĩnti,
fɔ́ nwèè do tú tɛkũ̀nwentéwɔ̀tè,
fɔ́ nwèè do pɔntì yɛbotè, yé a yĩmɛ kɛ donní?
13 Fɔ́ nwèè do náá nhamáà kɛ tú:
M bo dekɛ kétuɔkɛ tiwɛtì,
m bo pɛ̃̀tóo Kuyie nhãnné sìì wɔ̃̀ã
kéfíí n kpààtìkàrì.
M bo dekoo kubakù youú bíékè kó ditãrì
kɛĩnkè kó bɛkperíbè tiku dè kékari.
14 M bo dekoo tiwɛtì yómmè,
n yóó maatɛnè Kuyie nku kùù bakέ kɛĩnkè nè kɛtenkè.
15 Né ntɛ fɔ́ nkè bè da yèètoo kudɔnkù,
kàa cùtoo difɔ̃̀tìrì cũmpuri miɛkɛ.
16 Bèè da yà kè bè da dò mmɛnɔmbii nkã.
Kɛ da dò nfù, kɛ békú bɛmáà kɛ tú:
Dè í dò nwèè do ɔ̃ɔ̃ nampɛ wènwe kè kɛtenkèɛ sãntàà?
Kè yɛkpààtìyɔ nkpeutáà?
17 Wèè do ceeri kutenkù kè kù naà ndikpáà,
kɛ pɔntì yɛhɛkè bá ò í fĩĩnko tikpetíntàà?
18 Yɛbotè kó bɛkpààtìbè bɛmɔu òmpèmu,
kɛ duó bàmmùù bɛ fɔ̃ti sààyì miɛkɛ.
19 Fɔ́ mbè né da dootóomu, bè í da kũnné,
bè da ùtóomu bè pɛité dèè birɛ dɛcírì dɛ kɔ̃mɛ,
bè da yɔ̃̀ãmmu bɛcíríbè bè kùɔ bè mudoò miɛkɛ.
Bè bè nda wɛ̃nnénèmu kɛ ùtóo difɔ̃̀tìrì yɛtɔ́rè kpɛri kɛ naù.
20 Bè í da wɛ̃nnénè ibotí tɛì kó bɛkpààtìbè kufɔ̃ti
kɛ yɛ́ a pɔ̀ntɛmè a ɛì ndi,
a kùɔ̀mu a kó kubotí,
a botí tú kuyɛiku nku.
Ku yètìrì tɛ́nkɛ báá yú.

21 Báátínè kékuɔ dɛ kóo kpààtì bí i cicɛ yɛi nkpéí,
kè bè báá ítέ kéfietɛ dihɛì képíɛ nkuyonku kutenkù.

22 N yóó báátímu bɛ kpéí, mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa, míì béi. N yóó pɔntɛmu Babidɔnni sɔnwe, o yètìrì í yó nkpaá. Bɛ yaàbí nè bɛ yaàbíyúó bá nkpaá. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
23 Bɛ ɛì bo naá tinépɛ̃̀tì, tiyĩ̀ǹwuotì kó diãrì. M bo káútέ Babidɔnni ɛì páíí nè kuaa. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

Kuyie nyóó potémè Asidii ɛì kɔbɛ

24 Kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa dɔ̀:
M béimmu kè tì yóó dɔɔ̀,
n tããté tì í yóó paà.
25 N yóó pɔntɛmu Asidii ɛì kɔbɛ,
n yó mbè nàùmu n tãrè ĩnkè.

Bɛ̀ do buú mbɛ̀ kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔ́u,
n yóó kù buutɛ́mu,
bɛ̀ do toú mbɛ̀ ditɔu m bo dì mbɛ̀ toutɛ́.
26 N tããtɛ́ tìnti kutenkù kpɛ́í.
N yòutɛ n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ kɛ bo potɛ́ yɛbotɛ̀.
27 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tããtɛ́ tì, we mbo tì pàa?
Kù yòùtɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ we mbo tɛ̀ pĩ.

Kuyie ncaummɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ

28 Okpààtì Aasi ku dìì benni ndi Kuyie mbɛ̀ caummɛ̀.
29 Fidisii tenkɛ̀ kɔbɛ dimɔu diwɛ̀ì bá ndi bo.
Bɛ̀ do di puotìnɛ̀ dìì dùɔ̀ fɛ̃̀tɛmɛ̀,
fɛwààfɛ̀ ɔ̃ nkɔ̃ nkɛ̀ didautiri diì yɛ̀tìní,
kɛ̀ didautiri nkɔ̃ nkɛ̀ kuwaàcɛ̀kɔ̀nkù yɛ̀tìní.
30 Bɛcĩ̀rìbɛ̀ kó ibí bo pɛ́tɛ́ mudiì.
Bɛsénnìbɛ̀ bo mbo kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati,
kɛ̀ n né duɔ́ nkàa kɔbɛɛ kúnɛ̀ dikɔ̀nnì.
A kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo yentɛ́ kɛ̀ mì bɛ̀ kùɔ.
31 Díndi Fidisii tenkɛ̀ kɔbɛ tiitɛ́nɛ̀ yɛkúdabùò.
Fidisii tenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ di kpeutínɛ̀ kufɔ̃waá nku.
Kuyukú kuù fĩnní kubakù youú bíékɛ̀.
Di dootitɔbɛ̀ urinímu.
32 Ti yóó tɛ̃́nné ɔ̃nti Fidisii ɛì kɔbɛ kó yɛtɔ̃rɛ̀?
Ti bo yĩ:
Ti Yiɛ̀ nKuyie nfiímmu Siyɔ̃ɔ̃,
kɛ̀ ku nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛcĩ̀rìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pètɛ́ disɔ̀rì.

15

Kuyie nnàkɛ́ tì Mɔabu ɛì kɔbɛ
(Mukàmmù 15-16, wéntɛ́ Sedemii 48)

1 Kuyie nkpannɛ̀ tì Mɔabu ɛì kɔbɛ.

Kɛyènkɛ̀ kɛ̀máà ndi bɛ̀ pɔ̀ntɛmɛ̀ Adi-Mɔabu ɛì.
Kɛyènkɛ̀ kɛ̀máà ndi bɛ̀ pɔ̀ntɛmɛ̀ Kiidi-Mɔabu ɛì kɛ̀ dì dɔúnko.
2 Kɛ̀ Bɛti-Dimɔɔ kɔbɛ dekɛ Baiti nɛ̀ Dibonni yɛtɔ̀rɛ̀ borɛ̀ kɛ kuɔ̀,
Kɛ̀ Mɔabu ɛì kɔbɛ kuɔ̀ nNɛbo tãrì nɛ̀ Mɛdeibaa ɛì,
bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ kuó mɛyubii,
kɛ kuó bɛ dɛbìi.
3 Dihɛì dimɔu kɛ̀ bɛ̀ dàátí tifɔ̀tɔ̃̀ntì kɛ dò mbɛ̀ kàri mukũũ.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dɛdànnɛ̀ nɛ̀ yɛtowaarɛ̀ bɛmɔu,
kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ nkɛ ti tinɔnniɛti.
4 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kuɔ̀, Ɛsibonni nɛ̀ Edeyade ɛkɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ dabùò ntùɔ̀kù Yaasi,
dɛɛ̀ te kɛ̀ Mɔabu ɛì kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ wùótí.
Kɛ̀ bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì duò.

5 Dɛ̀ n yóùmu mɛdiɛ̀ Mɔabu ɛì kɔbɛ kpɛ́í.
Bɛ̀ cìɛ́tɛ́mu kɛ cokɛ́ kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀ Soaa ɛì
nɛ̀ Ekodaa Sedesia kɛ deetì Duti tennì kɛ kɔnti,
kɛ wúótí Odonnaimmu kó kucɛ.
6 Kɛ̀ kukó Dimmudimmu kũũ,
kɛ̀ timútì kpeí,
timúsũũtì tɛ̃́nkɛ í kpaá,
titieti tɛ̃́nkɛ í bo.

7 Kè bè tɔu bɛ kpɛrɛ, bɛ kpɛrɛ dèè do yentɛ́,
kɛ́nkpaá kɛ séenko kukó ntitieti bè tu tì Sori tì yìè dè.
8 Kè iwúótìi tuɔ̀kù Məabu tempɛ̃ nkumɔu.
Kè yɛkúdabùò ndàátí Efadaimmu omɔu,
kɛ tùɔ̀kɛnè Bɛɛdi Edimmu.

9 Kukó Dimɔnni bo píɛ mmɛnitiyĩĩ.
Kè n yíɛ́ kɛ́ bè bɔntɛ́ mɛyɛi ntɛ̃mè,
M bo duɔ́nko dicìrícìrì kè dìi pĩmmú,
Məabu ɛì kɔbɛ bèè yentɛ́.

16

Məabu ɛì kɔbɛ mɔɔmè mɛteèmmè Sedisadɛmmu kɔbɛ

1 Díndi Məabu ɛì kó tɛdɔntè kɔbɛ duɔ́nnè okpààtì diɛwè,
wèè bo Siyɔ̃ɔ̃ tãrì fɛpìèfè.

2 Məabu ɛì kó bɛnitipòbè bo cíétɛ́
sinɔɔ bè ceetɛ́ sìì kó tiyĩɛ̃ntì si kɔ̃mɛ.
Bè bo nhɑ̃́ɑ̃́ kukó nhAdinɔ kó diyèrì.

3 Bè bo mbáá nSudaa ɛì kɔbɛ kɛ tú:
Di ti duɔ́ nyitié,
túótɛ́nè mɛtããtímè,
kɛ́ ti dátínné di kó mɛdéè kuyie ncuokè,
kɛ́ ti sɔnnɛ, bè ti dènnɛ ti ɛì ndi,
di báá yie nkè bè ti yà.
4 Yóunè kè Məabu ɛì kɔbɛ bèè cooti kè bèɛ kari di ciɛ,
yóunè kè bèɛ pétɛ́ disɔ̀rì kè bɛpɔ̀mbè báá bè yà,
kè bè yóu dìi mɔ̀nnì bè bo m bè fɛ̃ɛ̃ũnkomè,
kè mupɔ̀mmù dèè dìi mɔ̀nnì,
bɛpɔ̀mbè bo ítɛ́ dìi mɔ̀nnì.

5 Dɛ mɔ̀nnì Dafiti yaàbirɛ bo di tikpàtì,
kòo kpàtì nfííkú.
Kɛ yɛ̃́ dè yó mbakémè bɛnìtìbè kɛ bè dɔ́.
Kɛ bekùnè timɔ́mmɔnti kɛ dɔɔri dèè sìé.

Məabu ɛì kɔbɛ kó didabòɔnnì

6 Kè Sudaa ɛì kɔbɛ dɔ̀:
Ti kèèmu Məabu ɛì kɔbɛ kó tɛfentè kpéí,
bɛ kó tɛfentè tontému.
Bɛ pɔ̀tè màmè bɛ fentè mɛ mmà
bɛ kó kuyonku kpɛrɛ í dò mbéi,
kè bè tɑ́ bɛmáà dɛtetìrè.
7 Di mmɔ̀nnì bɛè né kuɔ̀ mbɛtɔbè kpéí,
bɛmɔu bè kuɔ̀ nKiidi-Adesɛti ɛì kó tidobontì kpéí nkɛ,
kè bɛ yèmmè cààrè mɛdiè.

8 Fínyĩ kó dɛtie ndo fííkú dèè paa,
Ɛsibonni tempɛ̃ ndè dɔúnkomu,
kè Sibuma ɛì kpɛrɛ móté,
dɛndɛ dèè kó mɛnaà ndo muɔ̀ nkutenkù kó bɛkpààtìbè,
dɛndɛ dèè do wùɔ
nkétuɔkɛ Yasɛɛ kétuɔkɛnè tɛdɔntè kó dikpáà,

dɛndɛ dɛ̀è kó ibakɛ do pité kétuɔkɛ dàméèrì mukókúó nkoú.
9 Dɛè te di mmɔ̀nnì kè n wɛ̃nnénè Yasɛɛ ɛì kɔbɛ,
kè ti kuɔ fínyĩ kó dɛtie ndɛ̀è bo Sibuma ɛì dɛ kpéí,
fɔ̃ Ɛsibonni ɛì nè fɔ̃ Edeyade n nɔnniɛti tìì dòú di ĩnkè,
kɛ yɛ́ bè di domè mudoò nè iúu mudidèì mɔ̀nnì,
di tɔ̃ũ dìì mɔ̀nnì di tebɛ.
10 Diwèì nè kuyɛǹnaatí dè tɛ́nkɛ í kpaá,
dɛtie nkó dɛpaa mmiɛkɛ,
Iyiɛ mpààmu nè siyíkpèi fínyĩ kó dɛtie mmiɛkɛ.
Òmɔù tɛ́nkɛ í kpaá wèè tɔ̃ũ yɛtebɛ,
kɛ yè ũti diyɛtituò miɛkɛ,
m pààmmu siyíkpèi sì tɛ́nkɛ í kpaá bo.
11 Dɛè te kè n kɔ̃ntì seití kubómbonku kó iwɛ̃ĩ tɛ̃mè Mɔabu ɛì kpéí.
N yèmmè mɛè cààrè Kiidi-Adesɛti ɛì kpéí.

12 Mɔabu ɛì kɔbɛ né ɔu yɛtòrè borè mubáammu,
kɛ kɔrì dibòrì bè tããté dì mubáammu kpéí,
kɛ báá mbè mɛ nyí keu tìmatì.

13 Ti Yiè nKuyie nnàké tì nti Mɔabu ɛì kpéí.
14 Di mmɔ̀nnì ntɛ ti Yiè nKuyie nné béi dìì nùù kɛ tú: Yɛbie nyètããti cáu cáu,
Mɔabu ɛì kó bɛkpàrìtiebɛ nè bɛ ɛì kó bɛnìtìbè bèè bo nkpaá bè í yóó tuɔkɛ dèmarè,
bè mɛ nyí yó ntú bèmabè tɛ́nkɛ.

17

Kuyie nkpannè tì Damaasi ɛì kɔbɛ

1 Kè Kuyie mbéi nDamaasi ɛì kpéí nkɛ dɔ̀:
Damaasi tɛ́nkɛ í yó nkpaá kɛ tú dihɛì,
ò yóó naá tidobontì nti.
2 Adowɛɛ kó yɛhɛkè yóó dɔúnkomu,
yè bo naá nyiwũɔ̃ kó ditũnnì,
ì yó ndɔu dè bá dèmarè í ì kɔónnè.
3 Efadaimmu kó dikpààtìyuu tɛ́nkɛ í yó mmɔkɛ mùù dì kãnké,
tikpàtì mɛ ntɛ́nkɛ í yó nkpaá Damaasi ɛì.
Sidii ɛì kɔbɛ bèè bo nkpaá bɛ sãnni bo kɛ̃kɛ,
kémaatɛnè Isidayɛɛribɛ kpɛri.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

4 Dɛ kó diyiè Sakɔbu yaàbí kó tikpetì bo yaatɛ,
bè bo naá nyidawaá.
5 Bè bo ndònnè bè ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũmè tidiitì kupaku miɛkɛ,
bè ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũmè tidiitì Defaiibɛ biriku kékónté kédérí.
6 Isidayɛɛribɛ bèè bo nkpaá,
bè bo ndònnè bè ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ũ yɛtebɛ kéínté yè.
Bè ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ũ odìfíè kó yɛbɛ kɛ ínté yè,
yèdéè yoo yètããti kè yè ncáátí mɛyómmè.
Kè yɛtɛyè yènàà yoo yènùmmù ncáátí tifããtì miɛkɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie Isidayɛɛribɛ tũ nkù míì béi.

7 Dɛ yiè onìtì bo wɛ̃ɛ̃tɛ wèè ò dɔ̀ɔ̀ o bíékè, bè bo m bóúté mí nKuyie nkùù te
Isidayɛɛribɛ kɛ dò mpái pái.

8 Bè tɛ̃nkɛ bá mbúɔ́ sibɔɔtenkaanìi bè tu sì Asedaa nè yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rè bè cɔ́unko
yè tihúúntì.

9 Dɛ yiè Isidayɛɛribɛ bo cokɛ́ kɛ́yóu bɛ ɛkè iduotí fitɛ́ yè, kɛ yèɛ dɔúnko
Isidayɛɛribɛ do sɔ̃ńkɛ́ Efiibɛ nè Amɔriibɛ Kannahãã eì kè bèɛ cokɛ́mè, kè bɛ eìi
dɔúnko. Dèmarè í yó nkpaá.

10 Isidayɛɛribɛ di ǹ yɛ̀mmu mí nKuyie nkùù di dɛɛrí,
di m bùtínnɛ́mu mí ndipèrì dìi di kãnkɛ́.
Dɛɛ̀ te kè di buɔtì tibɔɔdiitì,
kɛ fiiku dɛbɔɔtie
kè di yèmmè dè naatinè.
11 Kɛ ɔ̃ɔ̃ tì buɔtí kè tìi kótɛ́ dii yiè,
kè dè naá nwenniní kè tì pòrí.
Di na ntì dèitɛ dìi mànnì kè di né tì móntóo.
Dèmarè í yóó na kétaa mmumɔmmú nè mɛyɛi ndèè di doti.

Yɛbotɛ̀ kó kunɔɔ̀roo

12 Tóò! Yɛbotɛ̀ péu yɛɛ̀ te kunɔɔ̀roo
kè kù dò ndàméɛ̀rì kó kunɔɔ̀roo ɔ̃ ndòmmè.
Yɛbotɛ̀ yɛɛ̀ wèkíí kè dè ùùti mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ ta kukó nkénhuutimè.
13 Yɛbotɛ̀ kó kutoweku dònnè mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ tamè mmɛ kukó
ti Yiè nKuyie nyóó péímmu kè yèɛ cokɛ́
kédété kuyaakù ɔ̃ɔ̃ káúté mèè botí tiyontì
fɛfɔ̀dónfè ɔ̃ɔ̃ koutɛ́ mèè botí timúkpetì.
14 Kuyuoku bo nyóó yuotɛ́ kè bɛnìtìbè kɔ̃mbùɔtì tìi bè duò.
Kè dè nyóó wentɛ́ kè bè tɛ̃nkɛ í kpaá.
Tìi yóó tuɔkɛní tìnti bèè do ti puɔ̀,
tìi doti bèè do ɛí ti kpɛrɛ.

18

Kuyie nkpannèmè Etiopii kɔbɛ

1 Di bo yà! Díndi bàtóòbè bèè mɔkɛ ifìèti ìdéì
Kuusi kó kukó mpɛémmè di bo yà!
2 Fɔ̃ nKuusi eì, fɔ̃ nwèè dèì yɛhɛikèntɔ̃rè kɛ tũɔ̃
kè yè taà bàtóò yaubɛ kɛ keri mɛniɛ nyĩnkè.

Yɛtɔ̃rè cããyɛ wɛ̃tɛnè tidadiɛtì kó kuwuɔ mbíɛ́kè,
bèè dɛu kɛ miɛti kè bè bè dé kutenkù kumɔu.
Dɛ kó kuwuɔ nkpeńnìmu kɛ nɔ nyitɛì.
Kè ikó nsũ bɛ tenkè.
3 Dimɔu díndi bèè bo kɛtenkè,
kutenkù kumɔu kɔbɛ,
kè bè còńné mɛcannimè ditãrì ĩnkè di mè wèńté,
kè bè kɔnné ditãtɛheù di kéntɛ́.
4 Ti Yiè nKuyie nni nnàkému kɛ tú,
kù bomu béu kɛ wúónní diyiè ɔ̃ mmímè kuyie ǹcuokè,
yɛwɛtè ɔ̃ ndòmmè dididèì mànnì.
5 Dè ɔ̃ nkè fínyĩ kó mutie pòrí kɛ yòtɛ kè yɛbɛ ãnné kɛ bi,
bè ɔ̃ɔ̃ cíému ibakɛ nè disiè,
kédɛi dèè sìku nè tifããtì kè dè ncóúo.
6 Bè yóó mɛ nyĩ Etiopii eì kɔbɛ,
yɛtãrè kó timancòntì nè tikpasĩntì kè dè mbè yo ndipaà nè diyɔ̃ɔ̃.

7 Dɛ mɔ̀nnì tidadiɛtì kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛmbɛ bɛ̀è dɛu kɛ miɛti, kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ dé
titentì timɔu, kɛ̀ bɛ̀ pɔ̀ntì ibotí tɛì, bɛmbɛ ikó mpíékɛ́ bɛ̀è tenkɛ̀ bɛ̀ bo ntɔuní
yɛpãrɛ̀ kɛ pãã ntì Yiè nKuyie Mpakɛdaa Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ku yètìrì yu dè.

19

Tìì yóó tuɔkɛní Esibiti

1 Kuyie nkpannè tì Esibiti ɛì kɔbɛ.

Ntɛ ti Yiè nKuyie nkɛ kéríní nè diwɛtirì mɛcãã nkɛ kɔri Esibiti.
Kè Esibiti kó sitenkaanìi kɔ̃ntì au ku ìikè,
kè Esibiti kɔbɛ kɔ̃ntì cùùtè.
2 M bo suurɛ Esibiti ɛì kɔbɛ kè bɛ miɛkɛ mpéì bɛtɔbè,
bá wè nè o kou kè bè nkpà, bá wè nè o népo kè bè nkpà.
Bá dìì ɛì kè dì nkpannè ditɛrì,
bá dìì kpààtìyuu kè dì nkpànnè ditɛrì.
3 M bo beǹnè Esibiti kɔbɛ yèmmè
kè bè do dó kédɔ̀ɔ̀ tìi ãǹtè.
Kè bè mbekù yɛsĩmpókè nè bɛnitinɔ̀mbè,
kɛ yu bɛcíríbè,
kɛ kɔrì tipããtì, kɛ bourí tinùbootì.
4 N yóó duɔ́ nkè sikpààtìbìí yɛisi sii baaté Esibiti kɔbɛ,
okpààtì dɔnniwè bo bè baaté.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa, míì béi.

5 Dàméèrì kó mɛniɛ mbo deè,
íkó mbo kũũ kékpeí.
6 Ikó mbo ãnné inéí,
Esibiti kó kukó nNiidi bo cɔɔtɛ,
kè ku kondakésíí kũũ.
Tiãtì nè tipèntì kè dèe móté.
7 Timútì nè titieti dè bo kpeí,
dèè kó dìmáà bo kukó nNiidi pɛémmè o yuu nè o fũɔ̃ dè bo kpeí.
Kè kuyaakùu dè kouté kè dèe deè.
8 Bɛyĩm̀pĩmbè bo kɔmmú,
bɛyĩmbɔmbè bèè taà Niidi kó ikó mbè bo kɔmmú.
Bèè buɔ nNiidi kó ikó mmiɛkɛ bè dìtìrè bè bo móté.
9 Bèè kuuti tipààkonkpetì nè bèè tì puotì
nè bèè dùɔ̀kù tiyaàkpetì péítì, bɛ yèmmè bo caàrè.
10 Bɛyaàdùɔbè yèmmè bo caàrè.
Bèè do pĩ mmutɔ̃mmú képéú kɛ yonnè kè bɛ yèmmèɛ cààrè.

11 Soãã kó sikpààtìbìí naá ntiyɛìntì nti,
Esibiti kóo kpààtì kó mɛciì nyɛmbè ò duɔ́ nyìì tié,
ntú iyɛìntié nyi.
Di miɛkɛ we mbo na kénákɛ́ okpààtì kɛ dɔ̀:
Míì tu mɛciì nyiè nkó dɛbirɛ.
Okpààtì wèè do bo nè dimɔ̀nnì o kó dɛyaàbirɛ.
12 Esibiti kó okpààtì kó mɛciì nyɛmbè bo dɛ?
Bè bo da nàkémè kàa banté ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa
tããté tì Esibiti ɛì kpéí.
13 Soãã ɛì kó sikpààtìbìí naá tiyɛìntì nti.
Manfi ɛì kɔbɛ totí tì bɛ yèmmè tì í kpaá kɛ bo dɔɔ̀,

bèè ni Esibiti kɔbɛ kó iwuɔ mbè fétìnnɛmu Esibiti.
14 Ti Yiè nKuyie nkuù bènnè Esibiti kó bɛkpààtìbè yèmmè,
kè bè fétìnnɛ Esibiti kɔbɛ bɛ tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ
kè bè ãã̀ntɛ, kunaàyãã̀kù ɔ̃ɔ̃ muɔ́,
kɛ́nhã́ã́ntɛmè kɛ tũɔ̃ti.

15 Esibiti omɔu miɛkɛ òmɔù tɛ́̃nkɛ í yóó dɔ̀ɔ̀ tìmatì. Wèè tu diyuu, yoo wèè tu kuyóú, tipuonti nè tipèntì * tì kupatifããkù fũɔ̃.

Esibiti yóó dentɛnè tì

16 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa bo youtɛ dìì yiè o nɔ̀ùtè Esibiti ĩnkè, o nìtìbè bo dontɛnè bɛnitipòbè kè kufɔ̃waá mbè pĩ nkè bè nkpeutí.
17 Kufɔ̃waá mbo pĩ Esibiti ɛì kɔbɛ nè tìì yóó tuɔkɛní Sudaa tenkè ti kpéí, bè níí bo béi nSudaa tenkè kpéí nkè bɛnìtìbè kɔ̃mbùɔ̀tìi do nè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tããté kɛ bo dɔ̀ɔ̀ tì kpéí.

18 Dɛ kó diyiè Esibiti kó yɛhɛkè yɛnùmmù yɛè yó nnáá nKannahãã kɔbɛ kó tináaǹtì. Kè bèɛ dɔúnnè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa dinùù kɛ bo nkù taunnè. Bè bo nyu dɛ kó dihɛì kó dìmarì kɛ tú dikɔ̀ù ɛì.

19 Dɛ yiè ti Yiè nKuyie nkó diwũɔ̃tɔ̀nnì bo mbo Esibiti cuokè, kè ti Yiè nKuyie nkó ditã́rì ncómmú dihɛì mànku.
20 Dɛè yó ntú mɛcannimè mèè nàá nti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kpéí Esibiti miɛkɛ. Bè bo yà bèè bè fɛ̃ũnko kékuɔ́nnè ti Yiè nKuyie nkè kùù bè duɔnní odɛɛtíwè wèè yóó bè pàtɛ.
21 Ti Yiè nKuyie nyóó bɛnkɛmu kumáà Esibiti kɔbɛ kè bèɛ kù banté, ké nkù feu iwũɔ̃ kɛ kù pãã ntidiitì kó yɛpãrè, ké nkù dɔummu nè yɛnɔ̀ kɛ yè dɔ̀ɔ̀ri.
22 Ti Yiè nKuyie yóó potému Esibiti kɔbɛ, kù yóó bè potému kɛ né bè miɛkùnnɛ, kè bèɛ wɛ̃tɛní ti Yiè nKuyie mborè kè kùu cɔuté bɛ báammu ké bè miɛkùnnɛ.

23 Dɛ kó diyiè kucɛ yóó ãnnému Esibiti kénkɔrìnè Asidii, kè Asidii kɔbɛ nkɔrì Esibiti. Kè Esibiti kɔbɛ kɔrì Asidii. Kè bè nwɛ̃ nkɛ báá nti Yiè nKuyie.

24 Dɛ kó diyiè Isidayɛɛribɛ bo wɛ̃nnénè Asidii kɔbɛ nè Esibiti kɔbɛ. Dɛ kó yɛhɛkè yɛtããti kè ti Yiè nKuyie nyè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
25 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa níí bo béi nkɛ dɔ̀: Esibiti kɔbɛ tú n kɔbɛ mbɛ, mɛsàà nní mbè bonè. Asidii kɔbɛ míì bè pìíté nè n nɔu, kè Isidayɛɛribɛ tú n te bè.

20

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò cemmè mɛnacèbii nkɛ feío

1 Asidii kóo kpààtì Sadikɔ̃ɔ̃ tɔ̃nní dìì benni o kóo ããpɔ̀nkótì Taditanni, kòò bo pi Asidɔti ɛì ké dì pɔ̀ntɛ.
2 Dɛ kó dibenni ndi ti Yiè nKuyie ntì nàkémè Amɔti birɛ Esaii, wèè nàá nku pããnáaǹtì kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kébouté kufɔ̀ɔ̀tɔ̃nkù a boú kù a kà, kɛ bo bɛnkɛ mɛyɛǹcaàrìmè, kédɛitɛ a nɛùtì, kòo mè dɔ̀ɔ̀ kéncentì mɛnacèbii nkɛ feío.
3 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N kóo tɔ̃ntì Esaii cemmè mɛnacèbii mbá ò í dáátí tiyààtì. Dè mɔ̀kɛ yíe yɛbie nyètããti ndi, dè dò mmɛcannimè mmɛ nè dibɛnkèrì Esibiti nè Etiopii dɛ kpéí.
4 Asidii kóo kpààtì yóó mɛ mpĩmmu Esibiti kɔbɛ nè Etiopii kɔbɛ kè bèɛ ce mmɛnacèbii, bɛdapàmbè nè bɛdakótíbè. Esibiti kɔbɛ fɛi bo feité.

* **19:15** ***n**ɛ **tipè**ntì*: Wénté 9:13-14 a bo yà bè wàri

5 Bèè do búó Etiopii ɛì kɔbɛ nè bèè do pɔtìnè Esibiti ɛì kɔbɛ, kufɔ̃waá nnè ifɛi dè
bo bè pĩ.
6 Dɛ mɔ̀nnì dɛ kó itempɛ̃ nkɔbɛ bo nnáá nkɛ tú: Ntɛ ti do búɔ́ bè íbiɛ ti yèmmè
do dò nti yóó sɔri kè, képété mɛteèmmè, kè bè ti dɛɛténè Asidii kóo kpààtì. Ti né
yóó cuó nkɛ képété mɛdɛɛtímè?

21

Bè yóó pɔntɛmè Babidɔnni

1 Kuyie nkpannè tì dàméèrì bíékè kó kutempɛ̃ tɛdɔntè kɔku kɔbɛ.

Kuyaàkperíkù ɔ̃ɔ̃ íténí mèè botí diyiè yìèní kèè bíékè,
di dootitɔbè itiní mɛè botí dikpáà tɛdɔntè bíékè kó dihɛì bè dé dì.
2 Kuyie nni mbɛnkɛ tì yóùmu tii tu:

Nè bè di do naati, bɛè kòńté kɛ di fiiti,
okɔ̀ùtì ìtému o tɔ̃mmú.
Díndi Edamiibɛ donè bɛ,
díndi Mɛdiibɛ pinè bɛ,
m pààmmu ikũũ imɔu.

3 Dɛè kpéí nte kè dè pĩ n ka,
kuyonku kuù nh auté kɛ n cáá.
Onitipòkù wèè kuɔ ndɛbirɛ o kɔ̃mɛ,
n yèmmè mɛè yɛ̃ mbì,
n tɛ́nkɛ í yo.
N yèmmè mɛè fité n tɛ́nkɛ í wúó.
4 N yèmmè mɛè kɔɔrɛ,
kufɔ̃waá nkuù nh auté n do yáá nkuyuoku nku kɛ bo omòpè,
kè Kuyie nné n tɔní kukɔ̃mbɔ̀doróo.

5 Bè ĩńné tidiitì nti,
kɛ dɔú nyɛkàrè kè ti yo nkɛ yɔ̃,
kɛ yóó daatɛ kè bè péi nkɛ tú:
Bɛhããpɔnkótíbè, íténè kébáátí,
kékpɑ́ɑ̃́té tidɔpìitì.

6 Ti Yiè nKuyie ntu:
Kɔtɛ kécónné obàrì kòo mpakɛ́
kòò yà dè wèe pĩɛ̃kɛ́.
7 Kòò yà tɛnaasɑ̃ntè kè sisɛ̃ĩ sìdésì tè dèrì,
yoo sɑ̃mmarímúbè kè bè dè dèkɛ,
yoo yòyóbè kè bè bè dèkɛ,
wèe dɔɔ mɛyɔɔmmè, wèe daatɛ mɛsàà.
8 Kòo bàrìi kuónko kɛ dɔ: Áú, n Yiè!
N tũũ nkɛ dɛ ncómmú.
N dɛ nwentí.
9 Né ntɛ ǹ yà dè:
N yà bɛnìtìbè mbɛ kè bè dèkɛ tɛnaasɑ̃ntè,
kè sisɛ̃ĩ sìdésì tè dèri.
Kɛ yíé béi nkɛ dɔ: Babidɔnni domu.
Ò domu páíí.
Kòo bɔɔtenkaanìi duó kɛ bɔ̀ké, kɛ cóú kɛtenkè.

10 Mí nhEsaii míì nàá nkɛ tú bɛ̀ di puotímu,
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ puotímɛ̀ yɛyɔ̀ kuyié miɛkɛ.
Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù kuù
tì nni nnàké, kè n tì ndi náá.

Kuyie kpannè tì Edɔmmu ɛì kɔbɛ

11 Kuyie nkpannè tì Dumaa ɛì kɔbɛ,
kè n keè òmɔù pĩɛ̃kémè Seii ɛì kɛ tú:
Fɔ́ nhohɛikèmbàrì kɛyènkè dòmmɛ?
Kɛyènkè naataà?
12 Kòo ɛikèmbàrìi béi nkɛ dɔ̀:
Dè wentému kɛ dèè, tìmatì í bo
dè né yóó wɛ̃tɛ kébiitɛmu nankɛ
kàa dɔ́ nankɛ kpɛti a naa wɛ̃tɛní.

Bè nàké tì Adabii ɛì kpéí

13 Kuyie nnàké tì Adabii ɛì kpéí:

díndi Dedanni ɛì kɔbɛ bɛcièmbè,
di bo wenté Adabii kó dikpáà miɛkɛ.
14 Díndi Temaa ɛì kɔbɛ,
kɔtɛnè kéco sinéyɛ̃ĩ bo bè, ké bè pã mɛniɛ,
pãnè bèè cooti mudiì kè bèɛ di.
15 Kɛ yɛ́ bè cokùmè mudoò mmu, bè kpàtɛ yɛse nyɛ, bè fĩnné dɛtãnnè ndɛ, mudoò
muù bintɛ́.

16 Ti Yiè nKuyie nni n nàkému kɛ tú: Yɛbie nyètããti cáu cáu, kè Kedaa ɛì kó
disãnni deèmu.
17 Bɛtãntãũbè bèè nɔ mmudoò bèè bo nkpaá Kedaa ɛì, bè í yó nsũ, bè í yóó
tuɔkɛ bèdébè. Ti Yiè nKuyie Isidayɛɛribɛ tũ nkù kuù béi.

22

Kuyie ncaummè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ

1 Kuyie nnàké tì tìì tukúnè kubiriku bè tu kù mɛbɛnkùmè biriku:

Fɔ́ nSedisadɛmmu, dè dòmmɛ kàa nìtìbè bɛmɔu dèkɛ dɛdànnè?
2 Sedisadɛmmu, ba nte kàa ɛì dàátí kutoweku?
Ba nte kunɔɔ̀roo, ba nkó iúu bo fɔ́ ndihɛidiè miɛkɛ?
A kɔbɛ bèè ku, mudoò muù í bè kònnè,
bè í ku dikpànnì miɛkɛ.
3 A kó bɛhããpɔnkótíbè cokému bɛmɔu,
kè bè bè bètinè dɛtãnnè kɛ bè pĩḿmú, kɛ boú,
bá nè bèè do coké kɛ dètɛ́ bè bè pĩḿmúmu kɛ boú.
4 Dɛè te kè n tu di bá nni nwúó,
n yóunè kè nní nti didabònnì,
di bá nyetíróo kɛ m báá mmɛyɛi mmèè do n kɔbɛ.
5 Dè n dimu nyíe,
kɛisɔ̀ùkè kɛè m pĩ,
mɛyɛ̀ncaàrìmè mɛè n do,
Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa weè mè yɛ̃,
kubiriku ò bɛnkú dè o náaǹtì kè iduotí duò,
kè iúu dèkù ditãrì ĩnkè.
6 Edammu ɛì kɔbɛ bàátímu bɛ duokè,
kɛ dèkɛ sikpàrìnaasɛ̃ĩ, bè kèrínímu,

Kiidi ɛì kɔbɛ kpà̰á̰tɛ́mu tidɔpìitì.
7 Sedisadɛmmu sikpàrìnaasɛ̃ĩ̀ piɛ́mmu a biti sààtì miɛkɛ.
Kɛ̀ bɛsãndèèbɛ̀ còḿmú dihɛì kó yɛbòrɛ̀.
8 Sudaa ɛì kɔbɛ di tɛ́̃nkɛ í mɔkɛ mùù di kãnkɛ́.

Di búɔ́ kutúúkù kó tɛcɛ̃kpetɛ̀, tikpàrìnɛntì ã tɛ̀ ntɛ.
9 Di yà Dafiti ɛì kó kuduotí keúmɛ̀ mmɛ yɛbòrɛ̀ pɛ́u,
kɛ do mmɛniɛ, nkɛ sɔrì dihɛì kó kubinku kùù bo dɛ fũ̃ɔ̃̀.
10 Kɛ kàà nSedisadɛmmu kó sicɛ̃́ĩ
kɛ pùɔ nsìmasì, kɛ bo na kɛ́tũntɛ iduotí,
11 Kɛ keú kubinku iduotí ìdɛ́ì cuokɛ̀,
kɛ bo yũ̃ɔ́nní kubinku kótíkù kó mɛniɛ.
Kɛ yóu di bo wɛ̃ɛ̃tɛmɛ̀ wèè te kɛ̀ dɛndɛ kó dimàà dɔ̀ɔri o bíɛ́kɛ̀.
Ò pĩ mmutɔ̃mmú nɛ̀ dimɔ̀nnì ndi,
di mɛ nyí mù yà.

12 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa di yu,
kɛ̀ di bo kɔmmú yɛdabùò nyɛ,
kɛ́kuó di yùtì kɛ́dáátí tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì,
kɛ́bɛnkɛ di yɛ̀ncaàrìmɛ̀.
13 Kɛ̀ di né bo diwɛ̀ì miɛkɛ kɛ yãnku,
kɛ kɔù inààkɛ nɛ̀ ipe,
kɛ cáá nyimaa nkɛ yɔ̀ mmɛnaà,
kɛ náá nkɛ tú:
Ti nyo nkɛ yɔ̃̀,
kɛ yɛ́̃ ti naa yóó kúmɛ̀mu.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa n nákɛ́ kɛ dɔ̀:
N yí yóó bɛ̀ cĩɛ́̃ ndɛ kó mɛyɛi nnɛ̀ bɛ kũũ̃nko.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

Kuyie nkpannɛ̀ tì Sebuna

15 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa, n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ́yà Sebuna, wèè bakɛ́ tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀:

16 A kpɛrɛ ɔ̃ndɛ bo diɛ?
A kou we mbo diɛ, kàa keu a fɔ̃ti?
Kɛ keu amáà kudènkù dɛyiitírɛ̀?
Kàa keu a cĩɛ̃̀tɛ̀ sɔntɛ dipèrì ĩnkɛ̀?
17 Né ntɛ fɔ́̃,
kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó da bɔ mbèmmù kucɛ mèmáà,
kɛ́ da pikú ku nɔ̀ùtɛ̀ tei tei,
18 kɛ́ da dootóo kàa mbírímú kɛtempɛ̃kùkɛ̀,
bànɔ́ɔ̀ tɛ̃mɛ̀.
A yóó kɛ nkú fɔ́̃ nnɛ̀ a kpàrìnaasɛ̃ĩ a do pɔtìnɛ̀ sì,
fɔ́̃ nwèè sĩnkùnko tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀.
19 N yóó da dɛitɛmu a kàrì,
m bo da dɛitɛ a fɔ̃̀tìrì.
20 Dɛ yiè kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́yúní
n kóo tɔ̃ntì Idikiya birɛ Ediakimmu.
21 Kóò dàtínnɛ́ a yaàbòrì,
kóò yìi nha naàkɔ̃̀nfɛ̀

kóò duɔ́ nha mɔkɛ mùù wɛ̃rímú,
kòo naá nSedisadɛmmu nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ kóo cicɛ.
22 Kɛ̀ nh ò duɔ́ nDafiti cĩɛ̃tɛ̀ kó dikpetínnì,
kòò kpetínné òmɔù báá kpeté,
kòò kpeté òmɔù báá kpetínné.
23 Kɛ̀ nh ò fií nfɛcùùfɛ̀ kɔ̃mɛ kɛtenkperíkɛ̀ ĩnkɛ̀,
kòo kpààtìyètìrìi feité o cicɛ cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.

24 O yaàbí nɛ̀ i kó iyaàbí ì bo nhò yùu ticatɔ̀ɔnɛntì ɔ̃ nyuummɛ̀ fɛcùùfɛ̀, tisámɔ̀pótì nɛ̀ tidiɛtì,
25 Dɛ̀ yó mboní diyiè marì kɛ̀ fɛcùùfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ fiíkú kɛtenkperíkɛ̀, fɛ̀ bo ɔu kékéétɛ́, kédo dɛ̀ɛ̀ do fɛ̀ yùu nkɛ̀ dɛ̀ɛ̀ cakɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

23

Kuyie nkpannɛ̀ tì Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃ dɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ

1 Kuyie nkpannɛ̀ tì Tiiri ɛì kɔbɛ.

Díndi Tadisisi ɛì kóo bàtóò dèèbɛ̀ kɔmmúnɛ̀.
Tiiri ɛì pɔntɛmu bàtóòbɛ̀ cɔ̀ḿmú dɛ̀ tɛ̃́nkɛ í kpaá,
di do kpaaní Sipidii ɛì ndi ké tì kèè.
2 Díndi bɛ̀ɛ̀ bo dàméɛ̀rì pɛ́mmɛ̀
nɛ̀ díndi Sitɔ̃ɔ̃ kó bɛpotambɛ̀,
dɛ̀ di dimu kɛ di kpeí.
Díndi bɛ̀ɛ̀ kó yɛtɔ̃rɛ̀ cɛ̀ntì mɛniɛ nyĩnkɛ̀,
3 mɛnédiɛmɛ̀ ĩnkɛ̀,
dɛ̀ɛ̀ kó dimàà buɔtí Niidi pɛ́mmɛ̀,
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛ̀ dɛ̀ìtɛ ké dɛ̀ fìténɛ̀ yɛbotɛ̀ nyɛ.
4 Fɔ̃́ nSitɔ̃ɔ̃ ɛì a di ifɛi nyi,
fɔ̃́ nwèè do tú bàtóòbɛ̀ kó dicónnì.
Dàméɛ̀rì náámmu kɛ tú n yí kuɔ́ ndɛbirɛ,
n yí pɛité dɛnitidabirɛ,
m mɛ nyí yɔ initipobí.
5 Esibiti kɔbɛ bo keè dìì mɔ̀nnì tìì tùɔ̀kɛní Tiiri ɛì,
kufɔ̃waá mbo bɛ̀ pĩ kɛ̀ bɛ̀ nkpeutí.
6 Díndi dàméɛ̀rì pɛ́mmɛ̀ kɔbɛ sénténɛ̀ Tadisisi,
kɔmmúnɛ̀ yɛdabùò.
7 Wúɔ́! Tiiri ɛì ndi diɛnnaà?
Dihɛì ndi dìì do bo nɛ̀ dimɔ̀nnì,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dì pìékɛ́,
kɛ̀ dì bakɛ́ yɛhɛkɛ̀ détiyɛ̀,
we ndì càkɛ miɛ mbotí?

8 Tiiri ɛì dìì do toti yɛkpààtìpìkɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ do tú bɛpotandiɛbɛ̀
kɛ̀ bɛ̀ di dé titentì timɔu.
We mbɔnní dɛ kó dihɛì.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa weè dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ,
kɛ bo kɛ̃́kùnnɛ sipɔɔ yɛmbɛ̀,
bɛ̀ do sãntí bɛ̀,
késenkèrì bɛ̀ɛ̀ do tú bɛnitidiɛbɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
10 Díndi Tiiri ɛì kɔbɛ kúútínɛ̀ di tenkɛ̀,
bɛ̀ kuutimɛ̀ Niidi kó mpɛ́mmɛ̀,

bàtóòbè tɛ̃́nkɛ í dè commu.
11 Ti Yiè nKuyie nkuù yòutɛ ku nòùtè dàméèrì ĩnkè,
kuù donné yɛkpààtìyɔ kɔ̃mbùòtì.
Kuù duɔ́ nkè Kannahãã eì kɔbɛ pòntɛ bɛ kó sicɛ̃kperí.
12 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Sitɔ̃ɔ̃ eì kɔbɛ,
di yãǹkùtì dèèmu,
di sɑ̃ɑ̃ténè osapàà mbè càkɛ wènwe,
bá kè di ìté kɛ sèńté dàméèrì kɛ kɔ̀tɛ Sipidii,
dɛ bíékè di báá pété mɛomùpùmè.

13 Kandee eì tɛ̃́nkɛ í kpaá,
Asidii eì kɔbɛ bèè do dì cɛ̃̀tinnɛ
kémaá yɛdèrè ké dì fité,
ké dì do képuɔ nsikpààtìcɛ́ĩ̃,
kè dìì dɔúnko kénaá ndikpáà kè tikpasĩ̃ntìi dì ta.

14 Díndi Tadisisi eì kɔbɛ kɔmmúnè yɛdabùò,
di kóo bàtóòbè còńmú dè tɛ̃́nkɛ í kpaá.

15 Dè yó mboní kè bèɛ yɛ̀mmu Tiiri eì kpéí, kè dè mmɔkɛ yɛbie nsipísìyiekè
okpààtì kó mufòmmu ɔ̃ mmamè. Dɛ mònnì tìì bo tuɔkɛní Tiiri eì tì bo ndònnè
fɛyènfè fiɛ nnàá nwèè nitipòkù dɔuti dɔutinè bɛntidaabè o kpéí nkɛ tú mù:
16 Túóté a kùtìdùkù, kénfirí dihɛì kɛ dentì,
fɔ̃́ nhonitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè, bè yɛ̀mmu a kpéí.
N firí dihɛì kɛ bié nha kùtìdùkù kɛ diè,
kè dèɛ yié nkè bèɛ dentɛní a kpéí.

17 Yɛbie nsipísìyiekè kó difɔ̃nkúò, ti Yiè nKuyie mbo wɛ̃tɛ képoté Tiiri eì kɔbɛ
kè bèɛ wɛ̃tɛ ké kù yóu, kéta di kó kupotaá nkétaunnè yɛkpààtìyɔ yɛmɔu yèè bo
kɛtenkè*.
18 Dɛ mònnì ticɔ̃nti bè bo mpéú tì nè dɛ kó ticuuti né yó ntú ti Yiè nKuyie
nkpɛrɛ ndɛ, bè í yó ntì tìkíí kɛ sɔrì. Bè yó ntì piúnè bèè pĩ mbè mbɛ Kuyie ncĩ̃̀tè
miɛkɛ mutɔ̃mmú kè bè nyo nkɛ sannè, kéndaati tiyaàsààtì.

24

Kuyie nyóó pɔntɛmè kutenkù

1 Ti Yiè nKuyie nyóó pɔntɛmu kɛtenkè, kè kèè dɔúnko,
kutenkù bo kónté kè bɛnìtìbèɛ cíété bèè tu:
2 Ikuɔ́ nìùbè nè cɛ́nkoo kɔbɛ.
Kudaakù yiè nnè kudaakù,
Tɛcĩ̃̀tè yɔ̃ nè o kóo tɔ̃ntì,
wèè fiiti nè wèè do,
wèè pènni nè bè pènni wè.
Dibànnì yiè nnè ò bannè wè.
3 Ti Yiè nKuyie nyóó pɔntɛmu kɛtenkè páíí,
kéhɛí di kpɛrɛ, kè di tenkèɛ dɔúnkoo.

Ti Yiè nKuyie nkuù tì béi.
4 Kɛtenkè kuɔmmu kɛ cĩ̃tɛ,
kutenkù càkɛmu kɛ naá ntidobontì kɛ wɛ̃nnénè kɛĩ̃nkè.

* **23:17** Wénté 1:21.

5 Bèè bo kɛtenkè ĩnkè bɛè kè sãũ,
kɛ yḗ bè bùtínnémè Kuyie nkuɔ́,
bè sèńté Kuyie ntié nyi,
kɛ tɔ̃̀tɛ mɛtaummè mèè do bo sa̋ã̀,
bɛmbɛ nè Kuyie mbɛ cuokè.
6 Dɛè te kè Kuyie ncɔ̃̃ɔ̃ kɛtenkè,
bèè bo kɛtenkè kè bè yàu bɛ yɛi nkó mucɔ̃́ntimu,
kɛ dèè bá bèè kpaá bè tḗnkɛ í tùɔkɛ dɛmarè.

Mɛnaà ndèèmè dihɛì kè diwɛ̀ì dèè

7 Fínyĩ kó dɛtie mmɔ̀tému,
mɛnaà pàmmè tḗnkɛ í kpaá.
Bèè yèmmè do dò ncátíré
kè bè ta mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ.
8 Yɛbàrè kó yɛdabùò ncĩ̋ḗkému
kè siyíkpèi yẽ nyúóó,
kè tibómbonti yẽ nkárɛ́.
9 Inaayàà̀yìɛ ntḗnkɛ í bo.
Mɛnaà kperímè tiikɛmu, bɛnaayàà̀bè kpɛ́í.

10 Dihɛì dimɔu dɔúnkomu kɛ pùɔ,
kè sicḗĩ yà̀ã̀ nyà̀ã mbá òmɔù tḗnkɛ í nɔ nkɛ taà.
11 Kè bɛnìtìbè kuɔ ndihɛì miɛkɛ.
Mɛnaà ndòńté mèè kpɛ́í,
diwɛ̀ì tḗnkɛ í kpaá,
kè tiyãǹkùtì dèè dihɛì.
12 Dihɛì dimɔu naá ntidobontì nti,
kè yɛcàkè pèítɛ́ péítɛ́ kɛ cóú.

13 Ibotí imɔu kutenkù
dè bo ndònnè bè ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ũ odìfíè kó yɛbɛ kɛ íntɛ́ yè,
bè ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ũ fínyĩ bɛ kɛ́yákɛ́ yè.

Bèè nantɛ́ kɛ yãnku

14 Bè pĩ̃ɛ̃kù mɛtammè mmɛ,
kɛ dɛ́úkùnko ti Yiè nKuyie nyètìrì,
kè diyiè taà kèè bíɛ́kè kɔbɛ yãnku.
15 Díndi diyiè yìèní kèè bíɛ́kè kɔbɛ,
dɛ́úkùnnɛ ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Díndi dàméèrì bíɛ́kè kɔbɛ
sãntɛnè ti Yiè nKuyie kùù ti te tínti Isidayɛɛribɛ.
16 Ti kèèmu bè dièmmè fɛ nyènfè:
Ti Yiè nKuyie nkùù wetí ku yètìrì ndɛu!
Ḳè mí nné kuónko kɛ dɔ̀:
Ń fetimu, ǹ fetimu!
Mɛyɛi mmɛè ti do,
bè ǹ fìtému, nè bè ti do naati bɛè kòńté kɛ n fìtɛ́.
17 Díndi bèè bo kɛtenkè ĩnkè
Difɔ̃̀tìrì nè ticùɔtì,
dɛè bo di ììkè.
18 Wèè bo keè iúu kécokénè kufɔ̃waá,
nhò doti difɔ̃̀tìrì ndi,

kè wèè yètìní difɔ̃tìrì kòo ta ticùɔtì miɛkɛ.
Yɛwɛtibòrè yɛè kpetɛ́,
kè kɛtenkè kó dipũũ sɑ̃ntè.
19 Kɛtenkè kɛè sɑ̃nti,
kɛ yaú kɛ wɛ́ú yɛwɛ́tiyè.
20 Kɛtenkè ɑ̃ntimu kunaàyɑ̀kémuɔ́nkù tɛ̃mè.
Kɛ sɑ̃nti dipaakɔ̃tɛ́fii kɔ̃mɛ,
mɛyɛi mmɛè kè yɔ̀ntɛ,
kè domu kɛ tɛ́nkɛ í yóó ítɛ́.

Bɛkpààtìbè yóó domè kè Kuyie mbaatɛ́

21 Dɛ yiè ti Yiè nKuyie mbo ɑ̃nné tɛnɔ̀ùtè kɛĩnkè kó bɛkperíbè, képotɛ́ kɛtenkè kó bɛkpààtìbè,
22 kɛ́ bè tìí mbɛmɔu bè ɔ̃ɔ̃ tíímmè tikpetíntì kɛ́ tì tanné difɔ̃tìrì, kɛ́kpetínné kè bè nkpetí, kè dèɛ mɔntɛ kè bè né bè dɔ̀ɔ bè dò mbèɛ bè dɔ̀ɔ tì.

23 Otɑ̃nkù bo sĩnnɛ́
kè ifɛii pĩ ndiyiè.
Dɛ yiè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa weè yó mbakɛ́
kémbo Sedisadɛmmu Siyɔ̃ɔ̃ tɑ̃rì ĩnkè,
nè o kpetì kè bɛkótíbè ntì wùó.

25

Disɑ̃nni kó fɛyènfè

1 Ti Yiè nKuyie nha tú Kuyie nku n tũ nkù,
n yó nda sɑ̃ntímu kɛ déúkùnko a yètìrì,
kɛ yɛ́ a dɔ̀ɔmè dèmarè sààrè,
a do tɑ̃ɑ̃tɛ́ tì nè dimɔ̀nnì,
kè tì bo bá kɛ í ceeri,
2 Fɔ̃ɔ̃ pùɔ mbɛkpákpàrìbè ɛì,
kè dì naá ndidobonnì kɛ cóú,
bɛkpákpàrìbè kó dihɛì,
nè sicɛ̃kperí kè dè naá ntidobontì.
Òmɔù í kpaá kɛ bo dì maá bìtì.
3 Dɛè te kè kuwuɔ nkperíkù kɔbɛ da sɑ̃ntí,
ibotí tɛì kó bɛkpààtìyɛibɛ yóó da yɔtɛmu.
4 Fɔ̃ɔ̃ tu ocĩrì kó disɔ̀rì,
osénnìwè ɔ̃ nsɔri fɔ̃ɔ̃ borè mɛyɛn̈caàrìmè mɔ̀nnì,
fɔ̃ɔ̃ ɔ̃ nhò kɑ̃nkɛ́ fɛtaafè,
kè kuyie ntònkè á nhò dìékɛ́,
kɛ yɛ́ bɛkpààtìyɛibɛ kó kɛmiɛkɛ donnèmè fɛtadiɛfè nfɛ,
fèè puotì imarí.
5 Kɛ donnè kuyiìnkù ɔ̃ ndòmmè tɛdɔntè kó kɛtenkè.
Fɔ̃ɔ̃ kùɔ bɛkpààtìyɛibɛ kó ihúu.
Diwɛtirì ɔ̃ɔ̃ dátínné diyiè kè dèɛ bonkɛmè.
A mɛ mpàa bɛyɛibɛ kó ihúu.

Ibotí imɔu yóó dimè dibanni

6 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yóó ɑ̃nné dibanni ndi,
Siyɔ̃ɔ̃ tɑ̃rì ĩnkè ibotí imɔu kpéí,
kékuɔ iwũɔ̃ mɛkùɔ nkpɛyi nè mɛnaà kperímè bè tumè difɛ̃ɛ̃̀,

nɛ̀ tidiitì sààtì nɛ̀ mɛnaà kperímɛ̀.
7 Dɛ kó ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ dátɛ́ kuyààkù
kùù do kãnkɛ́ yɛbotɛ̀ yɛmɔu ìikɛ̀.
Kuyààkù kùù do dáátí ibotí imɔu,
8 kɛ́kɛi mmukũũ yúóó,
ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó ũũtímu tinɔnniɛti,
kɛ́dɛitɛ ku nìtìbɛ̀ ifɛi.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mĩi bɛ́i.

Isidayɛɛribɛ yó nyãnkumɛ̀ kɛ̀ Mɔabu kɔbɛ kuɔ

9 Dɛ yiè di bo nnáá nkɛ tú:
Kuyie nkuù tu ti Yiɛ̀, ti do ku mbúó,
kɛ̀ kù mɛ nti dɛɛtɛ́.
Ti do ku nkémmú kɛ̀ kù ti dɛɛtɛ́,
nyãnkunɛ̀ kɛ ɑu.
10 Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nnɔ̀ùtɛ̀ tɛɛ̀ yó nkãnkémɛ̀ di ntãrì!

Kɛ̀ Mɔabu kɔbɛ biɛ, bɛ̀ yóó bɛ̀ nɑmu bɛ kɑrì kɛ́kuɔ.
Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ nàù mɛ̀ɛ̀ botí timútì difɔ̃̀tìrì kɛ́dɔɔ̀ tikùtì.
11 Dɛǹdɛ bɛ̀ yó nhɑrìmɛ̀ kɛ ɛinko tibɑɑtì bɛ̀ ɔ̃ ndɛìtìmɛ̀ dibinni.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó dɛitɛmu bɛ fentɛ̀.

12 Mɔabu, bá nɛ̀ ɑ ɛì duotí mɛ nhokùmɛ̀ kɛ kpeńnì,
ti Yiɛ̀ nKuyie mbo ì pùɔ nkɛ̀ ìi duó kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ mutɑ́ɑ̃́.

26

Disãnni kó fɛyɛ̀nfɛ̀

1 Dɛ yiè Sudɑɑ ɛì kɔbɛ bo dentɛ̀ fɛ nyɛ̀nfɛ̀:
Ti mɔkɛ dihɛì kperì ndi
kɛ̀ Kuyie ndi fii nyiduotí kɛ ì ti dɛɛrí.
2 Kpetɛ́nɛ̀ dihɛì kó yɛbòrɛ̀,
kɛ̀ kubotí kùù dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́ kɛ̀ kùu tɑ,
kubotí kùù dɔ̀ɔ̀ri Kuyie mbɛ́i ntì.
3 Kuyie nwèè dɔ̀ɔ̀ri ɑ bɛ́i ntì,
ɑ we nduɔ ndiwɛ̀ì,
wèè dɑ duɔ́ nhomáà, ɑ we nduɔ mɛomùpùmɛ̀
4 Duónnɛ̀ dimáà ti Yiɛ̀ nKuyie nsɑ́ɑ̃́,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu dipèrì dìì di kãnkɛ́ sɑ́ɑ̃́.
5 Kuù bɔntɛ́ní bɛ̀ɛ̀ do bo dɛyiitírɛ̀,
kɛ pɔ̀ntɛ bɛ ɛì kperì,
kɛ dì bɔntɛ́ní kɛtenkɛ̀
kɛ̀ dì nɑá mmutɑ́ɑ̃́.
6 Bɛ̀ɛ̀ í tú bɛ̀mɑbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dì nàù,
kɛ̀ bɛsénnìbɛ̀ di ũtírí.

Yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ kó mubáammu

7 Ti Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃́ nwèè wetí,
fɔ̃́ɔ̃̀ ɛ̀nnìnko wèè dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́ o kó kucɛ.
8 Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie! Nti búó fɔ̃́ nwe,
ɑ ti còńné dìì fɔ̃̀tìrì ti di mbo,
ti dó tì tu: Ti bo nyumɛ̀ ɑ yètìrì.
9 Nh ɔ̃ɔ̃ duó kɛyɛ̀nkɛ̀ kɛ̀ n wɛ̃nnì yàá nfɔ̃́ nwe,

n yèmmè wanti fɔ̃ nwe.

A bekénè dìì mànnì kutenkù, kù dò nhá kù bekénèmè
dɛ mànnì ndi, bɛnìtìbè ɔ̃ɔ̃ tũnnɛmè kucɛ kùù sìé.
10 Kè bè kuɔ́ nhoyɛiwe mɛsémmè ò ɔ̃ɔ̃ í ndɔ̀ɔ̀ dèè sìé.
Ò ɔ̃ ndɔɔri mɛyɛi mmɛ, dihɛì dìì dɔ̀ɔ̀ri dèè sìé di miɛkɛ
bá ò báá yà a dɛumè fɔ̃ nti Yiè Kuyie.

11 Ti Yiè nKuyie nha yòutɛmu a nɔ̀ùtè
kɛ yóó bè poté bè mɛ nyí tè wùó,
bè né yóó yàmu a dɔ̀ɔ̀mè a nìtìbè kè ifɛi bè pĩ,
kè bèɛ cɔ́úté muhãã̀ nha wètɛ mù a sĩmbè kpéí.
12 Ti Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃̀ ti duɔ́ ndiwèì,
fɔ̃ɔ̃̀ te kè ti dɔɔri dè dɛmɔu kè dè yìé.
13 Ti Yiè nKuyie bɛkperíbè tɔbè do ti baatému,
fɔ̃ɔ̃̀ máà kó diyètìrì mɛ mbo ti nɔ̀ miɛkɛ.
14 Bèè ku bè í wɛ̃ti kɛ bo foutɛ,
Bɛdɔmbè í iti.
Fɔ̃ɔ̃̀ cɔ̀mmú kɛ bè kùɔ kè dè dèè.
Bá òmɔù tɛ́nkɛ í denniní bɛ kpéí.
15 Fɔ̃ɔ̃̀ duɔ́ nkàa kó kuwuɔ nsũũ̃,
fɔ̃ɔ̃̀ kù dèúkùnnɛ kè dè tu a kó disãnni,
kàa fũũ ntitemmànkɛ.

16 Ti Yiè nKuyie nkè ti ta mɛyɛ̀ncaàrìmè
fɔ̃ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ tí teennè.
Kàa ti poté ti da kuónnè.
17 Ti do dò nha ìikè onitipòkù wèè kuɔ̀ nwènwe dɛbirɛ,
kɛ kuɔ̀ nkɛ mítìrì nè kuyonku.
18 Ti do púómmu,
kè ti pɛitémɔ̀nnì tùɔ̀kɛ,
kè ti kuɔ̀ ntipɔutì kɛ né pɛité kuyaakù,
ti pɛité dè í yóó dɛɛté mùmamù kutenkù,
ti í yìé onìtì kutenkù.

Kuyie nkɔbɛ bèè ku bè bo yãntɛ́ kè kùu poté bɛyɛibɛ

19 Díndi n nìtìbè, di kɔbɛ bèè ku bè yóó foutɛmu,
n kɔbɛ bèè ku bè bo yãntɛ́,
bɛdɔmbè bèè duɔ́ mutãã̀ mmiɛkɛ, kè bèɛ entɛ kényãnku.
Timaàntì ɔ̃ɔ̃ bónkùnnɛmè kɛtenkè,
Ti Yiè nKuyie nyóó mɛ ntɛ́nnéní bɛcíríbè bèè duɔ́ kudɔnkù.

20 Díndi n nìtìbè kũũnnè kétaá di cɛ̃ĩ̃,
kékpetínné késɔri yɛmɔ̀rè sámpó miɛkɛ,
kénkémmúnè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ bo domè.
21 Ti Yiè nKuyie nyìténímu ku kàrì,
kɛ bo poté kɛtenkè kɔbɛ bɛ yɛi nkpéí,
kɛtenkè bo feìnní mɛnitiyĩĩ̃,
kéfeìnní bè do kùɔ bè.

27

Kuyie nyóó kuɔmɛ̀ dàméèrì kó musĩmmù

1 Dɛ yiè ti Yiè nKuyie nyóó túótému ku seú natikù, ku seú diɛkù, kukperíkù,
kékuɔ musĩmmù bè tu mù Defiatãã, fɛwààfè diɛfè, fɛwààfè fèè cití kɛ citi. Ti Yiè
nKuyie mbo kuɔ dàméèrì kó musĩmmù.

Kuyie ndònnɛnèmɛ̀ kumáà wèè te fínyĩ kó kupaku

2 Kè dɛ yiè tùàkɛ di dentè fɛyènfè,
n kó kupaku fínyĩ kó dɛtie nkpéí,
bè kùàtìnè dɛè kó yɛbɛ mɛnaà kperímè * dimɔ̀nnì marì kɛ bè dònninkonè fínyĩ kó
kupaku kɛ yẽ nkù bè temu otenkútì ɔ̃ mmɔkɛmè kupaku kɛ kù te.
3 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì bàa m paku,
kɛ kù yóòrì yɛmòrè yɛmɔu,
kɛ kù bàa kɛyènkè nè kuyie,
dèmarè báá kù càkɛ mèè kpéí.

4 M miɛkɛ tɛ́nkɛ í kù péì,
kè ǹ né yà ku miɛkɛ tipotì nè tisãmpotì,
n kéróomu kɛ borè cóu dimɔ̀nnì dìmáà.
5 Kè wèè wammú m borè disòrì,
kɛ n wammú nè kunaatí,
ti yóó narikɛmu.

Kuyie nyóó cĩɛ́mmu Isidayɛɛribɛ

6 Yɛmòrè sɔnyɛ miɛkɛ Isidayɛɛribɛ cĩẽ nyóó fíikúmu,
Isidayɛɛribɛ bo pũntɛ képórí
képié yɛbɛ képíɛ nkutenkù.
7 Ti Yiè nKuyie nsàà bè potému kù do dɔ̀ɔmè bèè do bè puotàà?
Yáà kù né bè̩ kùɔmu kù do dɔ̀ɔmè bèè do bè kɔ̀ù.
8 Áà! Kù yũ̃ mbɛ to nyɛ
kɛ duó nkè bè bè pĩḿmú kɛ kònnè,
Kuyie nkuù yóu kè diyiè yìèní kèè bíékè kó kuyaakù bè tùótɛ́.

9 Díndi Sakɔbu yaàbí puɔnnè di bɔɔwũɔ̃tɔ̀rè,
déíténè yɛ kè yèɛ naá mmutã́ã́,
kébuó ndi bɔɔtenkaanìi nè di kutìnè dè tihúúntì.
Kɛ tɛ́nkɛ báá dè íi mbìtì,
kè di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ m bo ũté di yɛi nkɛ dí cĩɛ́.
10 Dihɛì dìì do tú dikperì, dì dɔúnkomu,
òmɔù í kpaá di miɛkɛ.
Bè dì dootóomu kè dì naá ndikpáà.
Kè tinaabiiti dɛ cèntì kɛ cáá ntifãã̀tì kɛ dè̩ dɔu.
11 Kè idɛí kpeí bè ɔ̃ɔ̃ ì bɔ̀kému kè bɛnitipòbèɛ ì cóu.

Kubotí kuù nkɔbɛ í bantɛ́,
dɛè te wèè bè dɔ̀ɔ̀ kòò tɛ́nkɛ í bè mɔ̀kɛnè mɛsémmè,
wèè bè pìítɛ́ ò tɛ́nkɛ í yóó bè cĩɛ́.

Sifubɛ bèè cìɛ́tɛ́ bè yóó wɛ̃tɛ kékũũmmè bɛ ɛì

12 Dɛ yiè ti Yiè nKuyie mbo ketɛ́ o diitì mupotimù,
kébatɛ mɛbii nnè tifèntì,
kɛ́túótɛ́ Efadati kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè Esibiti.

---

* **27:2** Kuyie ndo ɔ̃ nnáánnè Isidayɛɛribɛ

Dɛ mɔ̀nnì kù bo di tãnkɛ́ dima dima, díndi Isidayɛɛribɛ.

13 Dɛ yiè bɛ̀ bo kɔnnɛ́ ditãtɛheù mɛdiè,
bɛ̀è do cìétɛ́ kɛ́mbo Asidii kɛ̀ bɛ̀ɛ kũũnní,
nɛ̀ bɛ̀è cokɛ́ kɛ kò nhEsibiti,
kɛ̀ bɛ̀ɛ nínkú ti Yiè nKuyie nyììkɛ̀
ku tãsààrì dìì bo Sedisadɛmmu di ĩnkɛ̀.

28

Kuyie nkpannèmɛ̀ Sammarii kó dihɛì

1 A bo yà fɔ̃́ nSammarii kó dihɛì!
A donnɛ̀ dipìì ndi,
kɛ̀ Efadaimmu kó tinaàyɛ̃̀ãtì da pɔtìnɛ̀,
kàa bo ditennì kɛ sĩĩ nkubiriku kɛtennatikɛ̀.
A kó tisãtì dònnɛ̀ mutepóó mmùù mɔ̀tɛ́ mù mmu,
tiì nɛ́ tú tinaàyɛ̃̀kɛ́muɔ́ntì kó tisãtì.
2 Ntɛ ti Yiè nKuyie tɔ̃nnímɛ̀
onìtì dikɔ̃mbùɔ̀ yiè nwèè kpeńnì,
kɛ donnɛ̀ fɛtadiɛfɛ̀ fɛ̀è kɔkɛ́nɛ̀ yɛmátɛ̃́rɛ̀,
nɛ̀ kuyaakperíkù kɛ caari,
kɛ dò mmɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ tamɛ̀ kukó kɛ́píɛ.
Nɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ ò yóó dì bɔmmɛ̀ kɛtenkɛ̀.
3 Dikpààtìpìì Efadaimmu kó tinaàyɛ̃̀ãtì pɔ̀tìnɛ̀ dì,
bɛ̀ bo nau kɛtenkɛ̀.
4 A kó tibansãtì dònnɛ̀ mutepóó mmùù bo mù mmu ditennì,
kɛ sĩĩ nkubiriku natikù.
A kpɛrɛ yó ndònnɛ̀ fìkíè kó ditebii dìì nantɛ́ kɛ bi dìndi,
wèè dì yà kòò pɛ̃nkɛ dì tɔ̃̀tɛ kɛ aaroo.

5 Dɛ yiè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa weè yó ntú o nìtìbɛ̀ bɛ̀è bo nkpaá bɛ kó dikpààtìpìì, bɛ kó kuyítùòkù bɛ kó kubansãrìkù.

6 Kuù yó nduɔ̀ mɛyèmmɛ̀ mèè wenni bɛ̀è tu bɛbeémbɛ̀, kɛ duɔ̀ mmuwɛ̃́rímú bɛ̀è bàa dihɛì kó yɛbòrɛ̀ kɛ bɛtì bɛ dootitɔbɛ̀.

Bɛ̀ daúmɛ̀ wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì

7 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀è nàá nKuyie mpããnáaǹtì, mɛnaà mmɛɛ̀ bɛ̀ fétìnnɛ,
bɛ̀ muɔ́ mmɛnaà kperímɛ̀ mmɛ kɛ yetɛ́ kucɛ,
bɛ̀ ɔ̃ ntũũ nkɛ mɛ́ú mɛnaà kperímɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
bɛ̀ sɔ̃rikɛ mɛnaà kperímɛ̀ mmɛ
mɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ nàá ntìì pããnáaǹtì í co kucɛ
bɛ beéntì í síɛ́.
8 Titɔ́̃ǹtũɔ̃́tì tiì dàátí bɛ tábùrìbɛ̀ ĩnkɛ̀,
kupíkù makù í feí.
9 Kɛ̀ bɛ̀ nɛ́ náá nkɛ tú:
Dɛ kóo Esaii dɔ́ kɛ tí tié nhɔ̃̀nti?
Ɔmbɛ mbɛ ò nàámmɛ̀ tipããnáaǹtì?
Yɛbíkɛ́mpĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ càtɛ́ yè bàmbànàà?
Yáà yèè yããtɛ́ bàmbà?
10 Kɛ tekíí Esaii kɛ tú:
Ò ɔ̃ɔ̃ ntũũ nkɛ náá nkɛ tú: Kɛ̀ kɛ̀, kà kà,
ku mpíkù sámpó kutɛkù sámpó.
11 Ti Yiè nKuyie mbo duɔ́ nkɛ̀ ibotí tɛì
iì bɛ̀ nàkɛ́nɛ̀ í kó tináaǹtì,

ì bo bè nàkénè didáúdìrì.
12 Kù do mɛ mbè nàkémèmu kɛ dɔ̀:
Ntɛnè diomǹpùrì bèè ɔ̀u bèɛ omǹpè.
Diomǹpùrì ndi,
bè mɛ nyí nyie kɛ kèńté kù tu mù.

13 Nè dɛ kpéí ti Yiè nKuyie nyóó duɔ́ nkè ibotí tɛì iì bè nàkénè didáúdìrì: Kè kè, kà kà, ku mpíkù sámǹpɔ́ kutɛkù sámǹpɔ́. Kè bè nkérí kébiétí kɛ duò diyànyànnì, kékɔutɛ kɔutɛ bɛ kà, kéyĩ̃kɛ muceé, kè bèɛ bè pĩ́mmú.

Dipũũ kó ditárì

14 Díndi bèè ni Sedisadɛmmu kó bɛnìtìbè,
díndi sipɔɔ yɛmbè keènè ti Yiè nKuyie tu mù.
15 Díndi bèè nàá nkɛ tú:
Nè mukũũ nti naatimu,
nè kudɔnkù ti dɔ̀ɔ̀ mɛtaummè mmɛ,
kè mutenkũũ nkéríní mu í yóó ti nintɛ,
ti sɔri siyáàbìsí miɛkɛ nkɛ,
mɛsoùmmè mɛè tu ti kó disɔ̀rì.
16 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ tú:
N dɔú ndipũũ kó ditárì ndi,
ditárì dìì kpeńnì mɛsàà, dìì donku kpeńnì,
dìì ɔ̃ mbo ditou kentímè kè wèè ĩ̃kú di ĩ̃nkè,
dèmarè báá ò nampɛ.
17 Tibeéntì sààtì tiì yó ntú n kó tɛbiètè,
kè mɛwetímmè ntú kuhɔ̃ũ n níí yóó tãũ nkù kéya dèè sìé.
Fɛtaafè mátárè yɛè yóó nɛinè disɔ̀rì siyáàbìsí kpɛri.
Mɛniɛ mbo põnténè di kó disɔ̀rì.
18 Fɛtaafè mátárè bo dɛitɛ mɛtaummè di do dɔ̀ɔ̀nèmè mukũũ
di do dɔúnnè dìì nùù kudɔnkù dì bo dɛitɛ,
mɛyɛi mbo di do dìì mɔ̀nnì mè bo di põnténè.

19 Bè yó ndi duòmu bá dìì kũnweńnì, bá kùù yìe, bá kɛ̀è yènkè. Di níí yóó keè bɛ naǹpòo kè kufɔ̃waá nkuù di pĩ.
20 Kè didɔ́ù kũpɛnè di yiè, kɛ bá ndò nkéduɔ́ kécãã,
kè kuyààkùu kɛ̃kɛ kɛ bá ndò nkédáátí.
21 Ti Yiè nKuyie nyiti kɛ bo cómmúmu, kù do dɔ̀ɔ̀mè Pedasimmu,
kɛ bo nampɛ kumáà kù do dɔ̀ɔ̀mè Kabaɔ̃ɔ̃ biriku,
kù dɔ́ dìì mɔ̀nnì kɛ pĩ nku tɔ̃mmú mucàncàmmù, mukpákpàrìmù.

22 Di tũ ntɛ́nkɛ bá ntú sipɔɔ yɛmbè, kè mɛè dɔkɛ kuhɔ̃ũ kó dideè bo cɛ́tínné, ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tì nni nnàkému kɛ tú ò tããté kɛ bo kuɔ kutenkù nku, tì í yóó paà.

Kuyie nduɔ́mmè otenkútì mɛciì

23 Mɛǹmɛ kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kénténè n tammè,
keènè n tú mù.
24 Otenkútì ɔ̃ nsɛ̃ĩmu,
kɛ dɛi kɛ pũũku kɛ dɔummɔɔ sɑ́ɑ̀ɑ̀?
25 Ò ɔ̃ɔ̃ nkòò dùɔ̀ kɛ dèè wèe buɔtímu o dibotì,
tibotí tibotí nè o kũmbotí,
kébuɔtí titɛtì yɛpɛ̃nyɔ.

26 Kuyie nkuù ò nàkέ ò dò nkέdɔɔmè,
kuù ò duɔ mmɛciì.

27 Bè ɔ̃ɔ̃ í nnàù ikũmbotí nè tɛnaasãntè,
bè ɔ̃ɔ̃ tì puotínè kudɔú nku,
kέ ti kpàǎkέ nè kupààti.
28 Bè ɔ̃ɔ̃ pítínné tidabɛɛtì nti inààkɛ,
kέnaunè tidiitì bè tu tì bèdéè.
Bè né ɔ̃ ntì nàù kɛ berímu kɛ báá tì pùɔ.
29 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa weè duɔ ndɛ kó mɛciì,
kù dɔɔri mùù tɔ̃mmú dɛumu.

29

Bè yó ndò mbè namu Isidayɛɛribɛ kè Kuyie nné bè dɛɛté

1 A bo yà fɔ̃ nSedisadɛmmu dihɛidiè,
fɔ̃ nDafiti do còńné dìì eì o touku,
á nyéútí bakɛ yɛbaa nyɛbie nduómè.
2 M bo cɛ̃ɛ̃rɛ Sedisadɛmmu eì kè dìì kɔmmú yɛdabùò,
kéta mɛyɛ̀ncaàrìmè nè mɛháárìmè miɛkɛ,
Sedisadɛmmu bo naá nkɛhããdɛkè.
3 N yóó da domu kɛ da cɛ̃ɛ̃tɛ kɛ cónné sikpàrìnaasɛ̃ĩ
kɛ da fité, kɛ da pi.
4 A dotimu kɛ bo nduɔ kɛ náánní,
bè bo nyo a tammè kè mè dò mmè yìèní kɛtenkè,
a tammè bo nyièní kɛtenkè kɛ dònnè dèmarè kɔ̃mɛ,
bè bo nyoní a wíɛ kɛtenkè.
5 A dootitɔbè kusũkù bo naá mmutǎpopùò nkécíétέ,
bɛkpààtìyɛibɛ kó yɛtĩrè bo naá ntiyontì kè kuyaakù bè tùótέ,

Di yóó dɔɔmu, dè yóó da dɛɛtému.
6 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kèrínímu
kɛ bo da teennè kè fɛtaafè mpéú kè kɛtenkè au,
kè kunɔɔroo ndáátí nè fɛtaafè diɛfè,
nè kuyaakù kperíkù nè fɛfɔdónfè
nè fɛhããdɛènfè kè fɛɛ cɔútέ dɛmɔu.
7 Bɛhããpɔmbè bɛè doti Sedisadɛmmu eì mudoò
bɛ kpɛrɛ yó ndònnè tidɔuǹtì ɔ̃ɔ̃ pĩmmè mmɛ onìtì kɛyènkè képɛ̃ɛ̃tóo
bèè di peri idookɔti kɛ di ɛ̃ũrì, bɛ kpɛrɛ yó mmɛ ndò.

8 Dɛ mɔnnì bèè dokùnè Siyɔ̃ɔ̃ bɛ yèmmè bo caàrè
kéndonnè dikònnì bo wè, kòò duɔ tidɔuǹtì kɛ yo,
kɛ èntɛní kɛ sɔ̃ nhò baa kpaá o kònnì ndi,
yoo sinéyɛ̃ĩ bo wè,
kòò duɔ tidɔuǹtì kɛ yɔ̃,
kɛ èntɛní kɛ sɔ̃ nhò baa kpaá sinéyɛ̃ĩ nsi.

Isidayɛɛribɛ muɔmmu dè né í tú mɛnaà

9 Dè yóó di dimu kɛ dí kpeí
ũũnnè késonné kénaá ntiyũɔ̃ntì,
di muɔmmu dè né í tú mɛnaà,
di ǎǎmmu, dè né í tú di muɔ mɛnaà.
10 Ti Yiè nKuyie nkuù di tanné tikɔ̃ǹcɛ́ɛ̃tì miɛkɛ,

kuù pìi ndíndi bèè nàá nku pããnáaǹtì di ìikè,
kuù kãã̋ mbɛyuwúoǹbè yɔ kè bè báá yà tìì kpaaní.

11 Dɛè te kè di í bɛí Kuyie ndi bɛnkɛ tì kɛ dònnè onìtì bè duó nwè dipátíri kɛ yɛ̃
nwèe kaà, nkòò tu: M báá na, bè di põũmmu kɛ ĩkú mɛcannimè.
12 Yoo bèɛ dì duó nwèè í nɔ nkɛ kaà nkɛ dɔ̀ wèe kaà nkòò bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yí
nɔ nkɛ kaà.

Kuyie yóó dɔɔ̀ tì bo déétɛ́ ku nìtìbè

13 Mɛǹmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Bɛ nnìtìbè õõ kɔtɛní m borè
ké nni nsãntí nè bɛ nɔ̀ nyɛ,
kè bè yèmmè né n déténè
bè n dé kùù fõwaá ntú bɛnìtìbè dɔú nyìì kuó kɔku nku.
14 Dɛè kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó
nsɔ́ké kɛ dɔɔri mudɛutõmmú kè dèɛ bè di.
Bèè mɔ̀kɛ mɛyèmmè bè báá na ké mù bantɛ́.
Mɛciì nyɛmbè báá na ké mù yĩ̃tɛ́.

Òmɔù báá sɔnnɛnè Kuyie nho dɔɔ̀rìmè

15 Di bo yà!
Díndi bèè õ ndɔɔri di kpɛti kɛ n sɔrìnè,
bèè pĩ mbɛ tõmmú dibiìnnì miɛkɛ,
kɛ náá nkɛ tú: We nti wúó,
we nti yɛ́.
16 Di yɛimmaà? Tiyaamatì nè oyaamarì dè màmaà?
Kunɛnkù bo nákɛ́ ku yiè nkɛ dɔ̀:
A í n dɔ̀ɔà? Yáà tiyaamatì bo nákɛ́ wèè tì maá kɛ dɔ̀:
A í ciì?

Yɛmɔ̀rè yóó ceetɛmè

17 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Dè kpaá sámǹpó nwe kè Dimaa tãrì naá kupaku.
Dè kpaá sámǹpó nwe, kè dɛ kó kupaku naá nkutúúkù.
18 Dɛ yiè yɛwũ̃ mbo keè dipátíri tɔ tìì náaǹtì,
kè tiyũ̃ǹtìi yɛnní dihuri, dibiìnnì miɛkɛ kéna kéyà.
19 Dɛ mɔ̀nnì bèè í tú bèmabè bɛ wèì bo ndéúkú
ti Yiè nKuyie nkpéí.
Bèè tu bɛsénnìbè, fɛnitiyanfè miɛkɛ,
kè bè nyãnku ti Yiè nKuyie kùù do mpáí pái kɛ di
te Isidayɛɛribɛ ku kpéí.
20 Bɛkpààtìyɛibɛ tɛ́nkɛ í yó nkpaá.
Bèè daú bɛnìtìbè bè bá mbo.
Bèè kétìrì bɛtɔbè kɛ bo bè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi bè bo deè.
21 Bèè tounko bɛnìtìbè tináaǹtì,
kɛ õõ ndíí obeéntì dibòrì,
kè kpetì bɛnìtìbè nè bɛ naatí bè bo deè.

22 Dɛè kpéí nte kè ti Yiè nKuyie nSakɔbu do tũ nkù,
kunku kùù dɛɛtɛ́ Abarahammu kè kù béi nkɛ tú:
Ifɛi tɛ́nkɛ í yóó pĩ Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ,
bè tɛ́nkɛ báá sĩ̃nné bɛ yɔ.
23 Bè bo yà dìì mɔ̀nnì mutõmmú m pĩ mmù bɛ cuokè,

bè bo bantέ n túmè wèè kpa mɛyɛi,
kébantέ n tú wè, mí nwèè te Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ,
ké n depɛ, mí nwèè te Isidayɛɛribɛ.
24 Bèè kó mɛyèmmè do dɔ́ kédautέ
kè bèɛ mɔɔtɛ mɛciì, bèè do ũ̃rì kè bèɛ cɔutέ itié.

30

Kuyie nyí dɔ́mè ku kɔbɛ ntaunè Esibiti

1 Díndi itookperí yɛmbè di bo yà!
Di dɔɔri tìì kó dimàà n yí tì yḗ,
di waà mmèè taummè í bonní m borè.
Di yéútí mɛyɛi mmɛ di yɔ ĩnkè.
2 Kɛ kɔrì Esibiti di mɛ nyí m beé,
di kè kɔ̀rì kè Esibiti kóo kpààtì weè bo ndi kãnké,
kè di ndíéké Esibiti kó mɛdéè,
3 ifɛi bo di pĩ nnè mɛteèmmè di wantimè
Esibiti kóo kpààtì borè,
disɔ̀rì di wanti dì bo di dií nyifɛi,
4 bá kè di kó bɛkpààtìbè tùɔ̀kɛ Soaa,
bá kè yɛhɛikèntɔ̃rè tùɔ̀kɛ Anɛsi.
5 Ifɛi ìì yóó di pĩ nnè Esibiti kɔbɛ,
bè í yóó di teennè tìmatì,
bè pètìnkɛ yóó di dií nyifɛi nyi,
késĩnkùnnɛ di yètè.

Bè pããmmè Esibiti yɛpãrè kɛ dɔ́ mɛteèmmè

6 Kè ti Yiè nKuyie mbéi ndiyiè yìèní kèè bíékè,
kubakù cãnku bíékè kɔbɛ kpéí nkɛ dɔ̀:
Díndi bèè tounko di kpàtì sãmmarímúbè kɛ tounko di kpɛrɛ sààrè yòyóbè,
kɛ kérínè kucɛ mɛyɛi nnè mɛyɛǹcaàrìmè kɔku
yɛcìrícìrè borè nè yɛdautɛ,
di kɔrì kɛ borè duɔ́ nkùù botí kɔbɛ
í yóó di teennè tìmatì.
7 Esibiti kó mɛteèmmè tu dɛtetìrè ndɛ,
dɛkpaurɛ, dɛè te kè m bè yú kɛ tú
sɔ̃́ntíkɛ kó kutoweku kɔbɛ.

Kubotí kùù dɔ́ bè nkù nàá nkù dɔ́ tì

8 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Esaii kɛ dɔ̀:
Wãri bɛ ti nnáaǹtì titā́píètì ĩnkè,
kè tì nduɔ́ yɛwe yèè kpaaní yɛ kpéí,
kéndò dibɛǹkùrì sā̃ã̀ nè bè bo mbomè.
9 Kɛ yḗ dɛ kó fɛyanfè í yiemmè n kpɛti,
bè tu itookperí yɛmbè mbɛ,
bè í dɔ́ mí mbɛ Yiè nKuyie n náaǹtì.
10 Kè bè nàá mbɛyuwúoǹbè kɛ tú: Bá nwúónnè!
Kɛ náá mbèè nàá mí nKuyie m pããnáaǹtì kɛ tú:
Di bá nti náá ntimɔ́mmɔnti, dí nti náá nti dɔ́ tì,
dí nti náá ntìì naati ti yèmmè.
11 Kɛ náá mbèè nàá m pããnáaǹtì kɛ tú:
Íténè kucɛ sààkù, dauténè kucɛ.
Kɛ náá nkɛ tú: Ti í dɔ́ kékeè
Kuyie nkùù dò mpáí pái Isidayɛɛribɛ tũ̃ nkù kó tináaǹtì.

Bɛ̀ nàkɛ́mɛ̀ Sudaa ɛì yóó pɔntɛmɛ̀ páíí

12 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù dò mpáí pái, Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu mù:
Di mɛ̀ nsènkɛ̀rìmɛ̀ n náaǹtì
kɛ tũnnɛ bɛfèèbɛ̀, siyáàbìsí yɛmbɛ̀,
kɛ ĩkú bɛɛ̀ ĩnkɛ̀.
13 Dɛ kó mɛyɛi nyó mbo di yɔ ĩnkɛ̀ nkɛ,
kéndonnɛ̀ kuyiɛ nhõõ ãnnémɛ̀ kuduotí, kéndéúkú,
kɛ̀ bɛ̀ nyóó daatɛ, kɛ̀ kù do dimɔ̀nnì dìmáà.
14 Di bo pɔntɛ pɔntɛ tiyaamatì õõ do kéyaarɛ yaarɛmɛ̀.
Bá bɛ̀ báá pétɛ́ kuyõũ kéwaánnɛ̀ muhãã
nyoo bɛɛ dónɛ̀ mɛniɛ.

Ti bo yĩmɛ̀ só kɛ́nkɛ́mmú Kuyie

15 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù dò mpáí pái Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu mù:
Kɛ̀ di wɛ̀tɛní m borɛ̀ kɛ yĩ só,
mɛm̀mɛ m bo di dɛɛtémɛ̀,
di bo yĩmɛ̀ só kɛ́ nni mbúɔ́ dɛɛ̀ yó ntú di kó tikpetì.
Di mɛ nyí yie.
16 Kɛ̀ di mɛ nyetɛ kɛ tú di dɔ́ kécokénɛ̀ sisɛ̃ĩ,
di mènkɛ yóó cokému,
di yɛ̃ ndi dɔ́ kédekɛ sisãncããsi nsi,
bɛɛ̀ bo di bɛti bɛ̀ yó ncokù mɛcãã mmɛ,
kɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃té di kpɛrɛ.
17 Onìtì òmáà níí bo péi nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛɛ (1000) cokɛ́,
kɛ̀ bɛ̀nùmmù péi ndi cokɛ́ dimɔu.
Bɛɛ̀ kpaá kɛ̀ bɛ̀ mbo òmáà kɛ donnɛ̀ kudɔú ɔ̃ ncúɔ́kémɛ̀ ditãrì yómmɛ̀,
bɛ̀ õõ cóómmɛ̀ tɛtãtɛ̀ ĩnkɛ̀ mɛcannimɛ̀.

Kuyie nyóó cɪ̃ɛ̃mmɛ̀ ku nìtìbɛ̀

18 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di dɔɔ̀mu mɛsàà,
kù kèrínímu kɛ bo di kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie ntumɛ̀ kùù wetí kùnku.
Dɛ̀ nnaati bɛɛ̀ kó dimàà kù bùɔ́.
19 Díndi bɛɛ̀ bo Siyõõ ɛì Sedisadɛmmu di tɛ́́nkɛ bá nkuɔ̀,
kɛ̀ di kù yú kù yóó keèmu,
kɛ̀ di kuɔ́nko kù yóó di teennɛ̀mu.

20 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó di duɔ́mmu mudiì,
mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ mɔ̀nnì,
kɛ dí duɔ́ mmɛniɛ dinékɔ̀nnì mɔ̀nnì.
Bɛɛ̀ di tiè bɛ̀ tɛ́́nkɛ í yóó sɔri,
di yóó bɛ̀ yàmu nɛ̀ di nuɔ.
21 Dɛ mɔ̀nnì di to bo keè mɛtammɛ̀ mɛɛ̀ nàá ndifɔ̃nkúò kɛ tú:
Ntɛnɛ̀ kucɛ, ntũnnɛ kù
bá kɛ̀ di kɔri kubakù youú bíékɛ̀ yoo kucɛ̀̀nku.

22 Dɛ mɔ̀nnì di bo wéntɛ́ dɛmarɛ̀ sĩnnɛ̀ di bɔɔtenkaanìi,
di bo wéntɛ́ sìì dàri timátì
nɛ̀ sìì dàri mɛsɔɔ nɛ̀ sìì dàri timátì, isɔkɛ kpɛrɛ,
kɛ nsì dokòo ditowaà kɛ tú: Yènnɛ̀ diɛ!

23 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncũũnní fɛtaafɛ̀
kɛ̀ tidiitìi yɛ̀, képɛité, kénsũ kɛ cĩɛ̃̀,

kɛ̀ di wũɔ̃ ncentì ì dɔ́mɛ̀, kɛ diiti.
24 Di nààkɛ ìì dùɔ̀ nɛ̀ di sãmmarímúbɛ̀,
dɛ̀ bo ncáá ntimútì bɛ̀ yɔɔrɛ tì mukɔ́kúɔ́.
Kɛ̀ di ntì piitinɛ̀ tikãpenti tìì ã̀ yɛnìì.
25 Mudoò diɛmù yiè, sicɛ̃kperí bo duó
kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ɛ kú kénsũ,
inécɛ bo ãnné yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ sitãã́ képũɔ̃́.
26 Dɛ mɔ̀nnì otãnkù bo pɛikɛ kéndɔ̀nnɛ̀ diyiè ɔ̃ɔ̃ náátémɛ̀,
Kɛ̀ diyiè náátɛ́ kénkpeńnì,
kɛ manné yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ kó mɛnáà mbo wɛ̃nnémɛ̀.
Dɛ yiè ti Yiè nKuyie mbo taa nku kɔbɛ muɔ,
kémiɛkùnnɛ bɛ yɛ̃ĩti.

Kuyie yũɔ̃mmɛ̀ Asidii kɔbɛ to

27 Ti Yiè nKuyie nkèrínímu ku mɔ́mmɔnku dɛdétirɛ̀
kɛ̀ ku miɛkɛ cɔ́ú mmɛsàà nkɛ fãnni,
kɛ̀ ku tannɔ̀ tu kɛmiɛkɛ kpɛyɛ
kɛ̀ ku náaǹtì dò mmuhãã́ nkɛ tuɔ̀.
28 Ku nùù kó muyaá ndɔ̀nnɛ̀ mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ tamɛ̀ mmɛ kukó képíɛ,
kàa ta a nkã́ã́kɛ́ a fɔ̃nií.
Kuyie nyóó mɛɛ̀rɛ̀mu yɛbotɛ̀
nɛ̀ mɛborimɛ mèè í wenni mɛ miɛkɛ
kɛ́ bɛ̀ ãnné tisãndántì bɛ nɔ̀ kɛ́ bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ bɛ̀ í dɔ́ kɛ̀.

29 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ, di bo ndiè mbɛ̀ ɔ̃ ndièmmɛ̀ dibanni yiè kó kɛyènkɛ̀. Diwɛ̀ì bo ndi bo kɛ dɔ̀nnɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ ndeètì, ti Yiè nKuyie nkó ditãrì kɛ̀ dìì bɛ̀ bo. Kɛ̀ bɛ̀ eu itãrí kɛ kɔrì ti Yiè nKuyie nkùù kãnkɛ́ Isidayɛɛribɛ ku borɛ̀.

30 Ti Yiè nKuyie mbo pĩɛ̃kɛ́ mɛkpààtìtammɛ̀
kéyoutɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ képoté,
bɛnìtìbɛ̀ bo yà ku miɛkɛ yóùmɛ̀
ku miɛkɛ dò mmuhãã́ mmu kɛ tuɔ̀,
kɛ dò nfɛtadiɛfɛ̀ ɔ̃ nniùmɛ̀ nɛ̀ yɛmátã́rɛ̀ nɛ̀ kuyaakù.
31 Asidii kɔbɛ bo keè ti Yiè nKuyie ntammɛ̀,
kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ.
Ti Yiè nKuyie mbo bɛ̀ puotí nɛ̀ kupààti.

32 Bá kùù yɛ̃ĩku yó ndò mɛtooyɔ́mmɛ̀ mmɛ̀. Ti Yiè nKuyie mbo mpuotì Asidii kɔbɛ kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bie ntikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti kɛ au. Kuyie nkuù yóó youtɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dokénɛ̀.

33 Bɛ̀ tũntɛ kɛhããdɛkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛmu,
kɛ̀ kɛ̀ bo nɛ̀ okpààtì kpéí mmúnkɛ.
Dɛ kó dihããtɔtìrì cũmpúrìmu kɛ pɛ̃kɛ̀,
dɛ kó muhãã́ nyó ncɔ́ú kɛ dɛumu,
kɛ yɛ́ idɛí sũmɛ̀,
ti Yiè nKuyie nnùù dìì yóó wetɛ dɛ kó muhãã́
kɛ̀ mù ncɔ́ú nkɛ dɛu muhããyuo nkó muhãã́ nkɔ̃mɛ.

31

Kuyie nkpannèmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔrì Esibiti kɛ dɔ́ mɛteèmmɛ̀

1 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Di bo yà díndi bèè kòrì Esibiti ɛì mɛteèmmè wammù.
Díndi bèè yèmmè naatinè sisɛ̃ĩ,
kè di tɑ̃́ sikpàrìnaasɛ̃ĩ si sũkù kpéí,
kɛ tɑ̃́ bɛsãndèèbè bè kpeńnì mèè kpéí,
bá di í wéí mí nKuyie nkùù di te díndi Isidayɛɛribɛ.
Di í n waà mmí ndi Yiè nKuyie.
2 Mí ndi Yiè nKuyie n ciìmu
míì tɔuní mɛyɛi
n náaǹtì í duò kɛtenkè.
N yìté kɛ cómmúmu bɛyɛibɛ cĩ̃ètè kpéí.
Mɛyɛi ndɔɔrìbè kpéí
di kɔrì bèè borè kɛ waà mɛteèmmè.
3 Esibiti kɔbɛ tú bɛnìtìbè mbɛ,
bè í tú Kuyie
bɛ sɛ̃ĩ tú sisɛ̃ĩ nsi
sì í mɔkɛ muwɛ̃rímú mamù.
M bo youtɛ dìì mònnì n nɔùtè
wèè teé nhò bo bétɛ́,
kòò teé nwèe do, kè bèɛ kú bɛdɛ́.

Kuyie nnàkɛ́ tì Asidii kɔbɛ

4 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Dicìrícìrìdaà yoo dicìrícìrìbii ɔ̃ɔ̃ pĩ nkɛ́kontɛmè.
Bá kè bɛnaacɛ̃mbɛ sũ mèè botí,
kɛ péi nkufɔ̃waá mbáá dì pĩ,
dì báá yɔtɛ bɛ úu.
Mɛè botí nku mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n cutoomè,
kɛ bo dokɛ́nè bèè bo Siyɔ̃ɔ̃ tãrì nè o tãtè.
5 Tɛnɔ̀tè ɔ̃ɔ̃ pĩntɛmè tɛ fètì tɛ yiè nyĩ̃nkè,
mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n yóó mmɛ nkãnkɛ́ Isidayɛɛribɛ
kɛ́ bè dɛɛtɛ́, kɛ́ bè coo nkè bèɛ yentɛ́.

6 Díndi Isidayɛɛribɛ di m bùtínnɛ́mu páíí, wɛ̃tɛnèní m borè.
7 Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè di bo dokóo sibɔɔtenkaanìi timátì péítì nè mɛsɔɔ nkpɛsi di dɔ̀ɔ̀ sì nè di nɔu kɛ n yetɛ́nè.

8 Disiè dìì í tú dinitisiè,
dìì yóó kuɔ̀ Asidii ɛì kɔbɛ,
disiè dìì yóó bè kònnè di í tú dinitikpɛri.
Asidii ɛì kó bɛdapàmbè bo cokɛ́ mudoò, bè bo pĩ mmudaatɔ̃mmú.
9 Wèè do bè kãnkɛ́ dipèrì kɔ̃mɛ kòò cokɛ́nè kufɔ̃waá,
kè bɛhããpànkótíbèɛ cokɛ́ kéyóu bɛ kó mɛcannimè
bè do cònńnémè.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi, mmí nwèè tàtinnɛ muhãã́ nSiyɔ̃ɔ̃,
mí nwèè wètɛ fɛhããtofɛ Sedisadɛmmu míì béi.

32

Bè nàkɛ́mè okpàátì sàawè kpéí

1 Okpàátì mɔù weè yóó buotɛ́ kɛ́nwenni
kè sikpàátìbìí mpĩ ndihɛì dè bèkúmè.
2 Bá wè bɛ miɛkɛ kòo ndònnè disɔrì
bè ɔ̃ɔ̃ sɔri dì kuyaakù mònnì
bè ɔ̃ɔ̃ sɔri dè fɛtaafè mònnì,

bè bo ndò mmɛniɛ nhɔ̃ ndòmmè
kɛtenkè kèè kpa mɛniɛ nkɛ ĩnkè,
dipèrì kó mɛdéè nhɔ̃ ndòmmè kuyaakù bo kèè tenkè.
3 Bɛnɔ̀nwúómbè nùɔ mbo dɔkɛ wénté,
kè bɛtooyuobè toò keè mɛsàà,
4 Kè tidààtì dòńté bèɛ mɔɔtɛ mɛyèmmè,
kéna kékeè itié,
kè tidauditi nɔ́ndié ndatɛ kè tìi nákɛ́ mɛsàà.
5 Bè tɛ̃́nkɛ báá yĩ kuyɛìnkù tɛkpàátìbitɛ,
bè mɛ ntɛ̃́nkɛ báá yĩ siyáàbìsí yiè ntú onitisààwè.

6 Kuyɛìnkù ɔ̃ nnáá ntìì í wenni tìnti,
kè ku yèmmè dɔ́ mɛyɛi mmáà,
kè kù dɔ̀ɔri isɔkɛ,
kɛ sɑ̃́ɑ̃́ nti Yiè nKuyie,
kɛ búútóo wèè kɔ̃nnè dikònnì
kɛ muɔ̀ mmɛniɛ nsinéyɛ̃ĩ bo wè
7 Ociiǹtì kó mutɔ̃mmú tú muyɛimu mmu.
Ò ɔ̃ ndɔ́ kédɔɔ̀ tì tu tiyɛiti nti
kɛ bo soutɛ́ osénnìwè kóò fétìnnɛ
bá kòo sénnìwè nù nnaati.
8 Wèè tu onìtì sààwè,
wenwe ɔ̃ ntoti iyɛntotí sààyì nyi,
kɛ dɔɔri mutɔ̃mmú sààmù.

Kuyie nkpannèmè Sedisadɛmmu kó bɛnitipòbè

9 Díndi Sedisadɛmmu kó bɛnitipòbè bèè tɑ̃́ bɛmáà,
kéntɛ́nè n tú mù,
díndi Sedisadɛmmu eì kó tipobooti
ítɛ́nè kécómmú kékeè n náá ntì.
10 Díndi bɛnitipòbè bèè tɑ̃́ bɛmáà,
dè kpaá dibenni dìmáà ndi nè yɛwe mayè kè di kɔ̃̀ntìi aá.
Fínyĩ kó yɛbɛ kpɛrɛ dèèmu, kè mudidèì kpɛrɛ pàà.
11 Díndi bɛnitipòbè bèè tɑ̃́ bɛmáà,
di kɔ̃mbùɔ̀tìi do,
díndi tipobooti, di kɔ̃̀ntì nhau,
dátɛ́nè di yààtì, kéboú iyaàwɛ̃̀ĩ di ka,
kéndò ndi kari mukũũ.
12 Mpĩnnè di yɔ kɛ kuɔ̀ ndi paa nsààrè kpéí
fínyĩ tie ndèè do peí mɛsàà ndɛ kpéí.
13 Kɔmmúnè n nìtìbè eì kpéí,
tipotì tiì dàtínné bɛ eì,
kɛ dàtínnè sicɛ̃́ĩ sìì bo diwèì miɛkɛ kɛ yãnku.
14 Bè cokému kɛ yóu tɛkpàátìcĩ̃ɛ̀tè,
dihɛì kunɔɔ̀roo do ɔ̃ ndáátí dì kè dì dɔúnko.
Kè tɛtãtè nè didènnì diɛrì dè bo naá
nsãmmarímúbè yó nkpɛiti dè, dinaacɛ̃nhòò.

Bè nàkémè Kuyie nYaá nkpéí

15 Mɛǹmɛ dè yó ndòmmè,
kékémmúnè Kuyie mbo cũũnnímè ku Yaá nti ĩnkè.
Dɛ mònnì tɛdɔntè bo naá ndɛpaa nkè dɛpaa nnaá ntitúútì.
16 Bèè bo dɛpaa kè bè mbekù kè dè sìé,

kɛ̀ titúútì kɔbɛ ndɔɔri dɛ̀ bekúmɛ̀ * ndi, kɛtenkɛ̀ naati dɛ̀ nɛ̀ kɛ̀ í naati dɛ̀.
17 Kɛ̀ mɛwetímmɛ̀ɛ pɛité mɛomu̍pùmɛ̀,
mɛwetímmɛ̀ kó ticɔ̃nti bo ntú ti bo mbomɛ̀
kɛ í yĩɛ̀kù kénkari bètèìì.
18 Kɛ̀ ku nìtìbɛ̀ mbo mɛomu̍pùmɛ̀ miɛkɛ
kémbo bá dɛ̀marɛ̀ í bɛ̀ kɔ́nnɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ nkari bàmmùù.

19 Fɛtaafɛ̀ mátã́rɛ̀ bo buɔ́ mbɛ túúkù,
kɛ̀ bɛ ɛìi do kékɛ̃ké.
20 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ di mbo diwɛ̀ì miɛkɛ,
kɛ kuuti yɛpúrɛ̀ miɛkɛ kɛ buɔtì di diitì,
képítɛ́ sɔ̃mmarímú nɛ̀ inɔàkɛ kɛ̀ dɛ̀ ncentì dɛ̀ dɔ́mɛ̀.

33

Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ yóó tuɔkɛní okɔ̀ùtì

1 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ pɔntì bɛtɔbɛ̀, bá bɛ̀ í di puɔ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ fiiti bɛtɔbɛ̀ bá bɛ̀ í di fiiti!
Di yóó puɔ ndìì mɔ̀nnì kédeè kɛ̀ bɛ̀ di puɔmmu,
kɛ̀ di fíítí kédeè kɛ̀ bɛ̀ di fíítí.
2 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha tí kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
ti búɔ́ fɔ̃ nwe bá dìì kũnweńnì
a ti duɔ́ mmuwɛ̃rímú,
kɛ́ nti dɛɛrí mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ.

3 A ɔ̃ nkàa kètɛ́ní
kɛ̀ ibotí kèè a naɱpòo ì ɔ̃ɔ̃ cokému,
kàa ìtɛ́ kɛ còḿmú yɛbotɛ̀ɛ cíétóo.
4 Kɛ̀ tí ɛí bɛ kpɛrɛ fɛcofɛ ɔ̃ɔ̃ domɛ̀ kɛtenkɛ̀ kédéútóo timútì
yɛcádúɔ̀ nhɔ̃ɔ̃ domɛ̀ kupaku kucɛ̃nku.

5 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù bakɛ́ kù bo kɛĩnkɛ̀ nkɛ,
kɛ ãnné timɔ́mmɔnti nɛ̀ tibeéntì sààtì Siyɔ̃ɔ̃.
6 Díndi Kuyie nkɔbɛ
di yó mbo kɛ̀ dɛ̀ di naatimu,
di bo mmɔkɛmɛ̀ mɛyèmmɛ̀ kényɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie
kɛ kù dé, dɛ̀ tu tikpàtì ntì tìì dɛɛrí.

Kuyie nyóó potémɛ̀ Isidayɛɛribɛ dootitɔbɛ̀

7 Ntɛ bɛkpàrìnuɔmbɛ kɛ yɛ̀ bɛ ɛì kɛ kuɔ̀ mbɛ ɛì miɛkɛ,
bɛ̀ɛ̀ do náá ndiwɛ̀ì kó tináaǹtì bɛɛ̀ ti yɛdabùò.
8 Icɛ imɔu dɔúnkomu òmɔù tɛ́nkɛ í pɛ̃nkù,
mɛtaummɛ̀ tɛ́nkɛ í bo bɛ cuokɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ senku bɛtɔbɛ̀, òmɔù í dé otɔù.
9 Dihɛì dimɔu kàri mukũũ mmu kɛ cĩtɛ,
kɛ̀ Dimaa tãrì di ifɛi, kɛ di tie mmɔ̀té.
Kɛ̀ Sadonni biriku naá nkɛtempéíkɛ̀,
Basãã biriku nɛ̀ Kadimɛɛdi tãrì kɛ̀ dɛ fããtì yòtɛ.

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Di mmɔ̀nnì n yìténímu, n cómmúmu bàmbà,
n feiténímu di mmɔ̀nnì.

---

* **32:16** Dɛ̀ bɛnkú Isidayɛɛribɛ ɛì dimɔu

11 Di dɔ́ kédɔɔ̀ dɛ̀ yó ntú ticamútì nti.
Di bo tì dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ tì ntú timúkpetì
kɛ̀ n nùù kó muyaá ntì cɔ̀útɛ́ muhãã̀ nkɔ̃mɛ.
12 Yɛbotɛ̀ bo cɔ́útɛ́ kɛ́naá mmuhããyuo,
bɛ̀ bo cɔ́útɛ́ tipotì kɔ̃mɛ.
13 Díndi bɛ̀ɛ̀ bo mɛdɛ́timɛ̀, kɛ́ntɛ́nɛ̀ kɛ́keè n dɔɔri dɛ̀
díndi bɛ̀ɛ̀ tɔ̀kɛ́ kɛ̀ di yà n wɛ̃rímú dɛumɛ̀.
14 Mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Siyɔ̃ɔ̃,
bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì duòmu.
Bɛ̀ɛ̀ cààri Kuyie nyètìrì bɛ̀ kɔ̃̀ntì aumu.
Ti we mbo dáátí kɛ́cómmú Kuyie
n wètɛ mùù ãã́ mmu ìikɛ̀?
Kuyie n wètɛ mùù ãã́ kɛ mù í kɔ̃ mmù bo yĩɛ̃kɛ we?
Mù bo yĩɛ̃kɛ wè tu:
15 Wèè dɔɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́, kɛ náá ntimɔ́mmɔnti
kɛ í dɔ́ mufèèdiì, kɛ yetírí ticuuti
wèè ɔ̃ɔ̃ pi o to kɛ báá keè, bɛ̀ɛ̀ tu bɛɛ kuɔ onìtì bɛ kpɛti,
wèè pi o nuɔ nkɛ í dɔ́ kéyà mɛyɛi.
16 Dɛ yiɛ̀ nweè yó mbo dɛ̀ɛ̀ ikú
kɛ̀ yɛpèrɛ̀ diɛyɛ̀ ntú o kó disɔ̀rì,
ò báá mɔ́ntɛ́ mudiì
mɛniɛ mbáá ò dòńtɛ́.

Kuyie nyóó dɛɛtɛ́mɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ

17 Sedisadɛmmu kɔbɛ di nuɔ nyóó yàmu
di kóo kpààtì kéyà nɛ̀ ò wennimɛ̀,
kɛ̀ di yà dihɛì, nɛ̀ di pɛ̃kùmɛ̀.
18 Kɛ̀ di níí dentɛní mɛfɛ́ɛ̃ũtímɛ̀ dimɔ̀nnì kɔ̃mɛ kpɛ́í,
kébekɛ dimáà kɛ yĩ:
Bɛ̀ɛ̀ do kaà dàmpóò díítí bɛ̀ borɛ̀?
Bɛ̀ɛ̀ do baa sicɛ̃kperí bɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ?
19 Di tɛ́́nkɛ báá yà bɛnitidɔnnibɛ̀,
kubotí di do í yo kùù kó tináaǹtì di tɛ́́nkɛ báá kù yà.
Bɛ̀ɛ̀ do náá nkɛ dáùrì bá di í yo,
bá bɛ náaǹtì í mɔkɛ tì tu mù,
bɛ̀ í yó nkpaá.
20 Dɛ mɔ̀nnì kàa yà Sedisadɛmmu,
kàa wéntɛ́ Siyɔ̃ɔ̃ di do báá ndɛ̀
Sedisadɛmmu ɛì bo kari béu.
N cĩɛ̃̀tɛ̀ tɛ́́nkɛ bá ntú tɛ̀ɛ̀ tùòtì,
bɛ̀ tɛ́́nkɛ báá uutɛ́ tɛ baakɛ́ bìtì,
bɛ̀ mɛ mbáá pítɛ́ tɛ wɛ̃ĩ.
21 Dɛǹdɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó bɛnkɛmɛ̀ ku diɛtì ti kpɛ́í.
Ikó mborɛ̀ ãnnɛ́, ikó ndiɛyì borɛ̀ buotɛ́.
Bá bàtóòbɛ̀ bá ndɛ̀ keri,
bá dikpànnì kóò bàtóòbɛ̀ bá ndɛ̀ cèntì.

22 Dɛ mɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yó ntú di kóo beéntì
kéntú ti kó ikuɔ́ yiɛ̀
ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu ti kóo kpààtì
kuù tu ti kóo dɛɛtíwè.

23 Bɛ bàtóòbè wɛ̃ĩ pìtému,
ì í kpaá pĩ̃ nyidɛí ìì tɔ bàtóòbè kó tiyààtì,
Bè í pĩ̃ntɛ bɛ kó mɛcannimè kó tiyààtì.

Ti yóó bè domu kéhɛí bɛ kpɛrɛ.
Bá nè tihɔ̀ùtì kè tìì pétɛ́ kéhɛí.
24 Dɛ kó dimɔ̀nnì bèè bo Sedisadɛmmu,
òmɔù tɛ̃́nkɛ báá béi nkɛ dɔ̀ ò mɔ.
Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛmɔu Kuyie nyóó bè cĩɛ́mmu bɛ yɛi.

34

Kuyie mpotémè Edɔmmu kɔbɛ

1 Díndi yɛbotè tóɔ́nnènní kékeè,
díndi ibotí kénténè mɛsàà,
fɔ̃́ nkɛtenkè nè dèè kó dimàà bo a miɛkɛ keènè.
Fɔ̃́ nkutenkù nè bèè kó dimàà bo a miɛkɛ kè dí keè.

2 Mí ndi Yiè nKuyie m miɛkɛ kɛè pɛikɛ yɛbotè,
m miɛkɛ kɛè cɔ̀útɛ́ yɛbotè kó yɛhããpɔ̀ntĩ̃rè yɛmɔu,
kè n yóó yè kùɔ páíí, bè bo bè fìé.
3 Bè bo kú kéncóú cóú,
bɛcíríbè kó kunɔ́ú bo dátínné tipíìtì timɔu,
mɛnitiyĩ̃ĩ mbo pɔ̃ntɛ́ yɛtãrè ĩ̃nkè.
4 Siwɛ̀ã̀ bo puɔ,
kè tiwɛtìi kpɛ́ú nkpɛ́ú nkupátífãà̀kù tɛ̃mè,
siwɛ̀ã̀ bo ntɔ̃̀ũ̀ kɛ duòní
fínyĩ̀ kó tifãà̀tì kɔ̃mɛ,
fìkíè kpɛti tɛ̃mè.

5 Mí ndi Yiè nKuyie n siè dii muɔ́ mmɛnitiyĩ̃ĩ,
kɛ doti Edɔmmu ɛì ĩ̃nkè,
dɛ kó bɛnìtìbè n tããtɛ́ kɛ bo bè kùɔ̀mu páíí.
6 N siè wùɔ mɛnitiyĩ̃ĩ mmɛ,
kɛ mùɔ̀ti mɛnitikùɔ̀,
disiè dìì feunè ipe nè sibɔ́ dì ɔ̃ɔ̃ muɔti mèè botí,
iwũɔ̃ kó mɛkùɔ̀ nyɛceumbè kɔ̃mɛ.
Iwũɔ̃ kó muféù muù bo Bosedaa ɛì,
mukɔ̀ù muù bo Edɔmmu tenkè miɛkɛ,
7 kè yɛpaanàà̀dakè duò, kè yɛnaadakè tu yàbɛ̀ìì,
kè kɛtenkè sà̀à̀kɛ nè mɛnitiyĩ̃ĩ,
kè mutã́ã́ nsà̀à̀kɛ nè mɛnitikùɔ̀.
8 Dɛ yiè dii tùɔ̀kɛ mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó pɛitɛ,
n yóó kpàmmu Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kó dikpànnì.

9 Dɛ mɔ̀nnì Edɔmmu tenkè kó ikó mbo naá mmɛdɔ̀mmè,
kòo tenkèɛ naá mmuhããyuo.
Edɔmmu ɛì bo naá mmɛdɔ̀mmè.
10 Kɛyènkè nè kuyie mbá mù báá kú,
kuyukú báá deè bìtì,
dihɛì bo dɔúnko òmɔù tɛ̃́nkɛ bá ndè pɛ̃nkù.
11 Kè ti Yiè nKuyie di tãũ mmɛyɛi nkó fɛyĩ̃ɛ̀fè,
kɛ́ di kũɔ̃tɛ kéhɛnnɛ, kè dìi naá ntɛi.

12 Bɛnitidiɛbɛ̀ tɛ́́nkɛ bá mbo
bɛ̀ɛ̀ bo ntãnkíi bɛkpàátìbɛ̀,
sikpàátìbìí kpɛrɛ dèèmu.
13 Kɛ̀ tipotìi yɛ̀ sikpàátìcɛ́ĩ miɛkɛ,
timésátɔ̃tì nɛ̀ tisãmpotì,
kɛ̀ dɛɛ yɛ̀ dihɛì iduotí fitɛ́ dì,
kɛ̀ dìi naá nsikpamɔ́ kó diãrì,
icùo nkó ditũnnì.
14 Yɛkoutɛ nɛ̀ yɛmaà ndɛ kó tɛmúnnɛ́cĩɛ̃̀tɛ̀.
Yɛbɔdakɛ̀ kó diciènnì,
diyenkɛ̀mbɔɔ̀ kó dikàrì.
15 Iwààkɛ níí yóó dɛ ndɔ́ú nyɛyiè
nkɛ́pɛ̃tɛ́ kɛ́ndakɛ i bí kpɛ́í,
timancòntì yó ndɛ ntiku timɔu.

16 Kɛ̀ di wammú ti Yiɛ̀ nKuyie mpátíri miɛkɛ di bo yà tì wɛ̀rimɛ̀ kɛ tú:

Kumancònkù makù í yó nkpa, kùmakù í yóó mɔ́ntɛ́ kutɛkù.
Kuyie nkuù tì bɛ́i nnɛ̀ ku nùù,
kɛ̀ ku kó muyaá nyóó tì tìí,
17 Kuyie nkuù tãã́ dihɛì tɛ́tɛ́ timancòntì kpɛ́í.
Kɛ tì ndi totí kɛ̀ tì yó ndi te sã́ã̀.
Kɛ ndɛ̀ ã sã́ã̀ nɛ̀ ti bo mbomɛ̀.

35

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ bɛ ɛì kɛ́mmɔkɛ dìì wɛ̀ì

1 Fɔ̃́ nkɛtempɛ́íkɛ̀ kàa nyãnku,
fɔ̃́ ndikpáà kàa mɔɔtɛ diwɛ̀ì kɛ́yɛ̀ tifãã̀tì kɛ́pórí.
Fɔ̃́ ntɛdɔntɛ̀ dɛ̀ nda naati.
2 Kɛ̀ di pórí di yèmmɛ̀ dɔ́mɛ̀,
kɛ́nyãnku nɛ̀ diwɛ̀ì,
kɛ́ndiè nkɛ íú
kɛ yɛ́́ di yètɛ̀ màatɛnɛ̀mɛ̀ Dimaa tãrì kpɛri
kɛ̀ di wenniku dòntɛnɛ̀ Kadimɛɛdi tãrì
nɛ̀ Sadonni biriku dɛ kɔku,
di borɛ̀ ndɛ̀ bɛ̀ yóó yàmɛ̀
ti Yiɛ̀ nKuyie nkó tikpetì nɛ̀ ku diɛtì.

3 Di kpɛ́nkùnnɛ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà kó sinɔu ɔ̀u,
duɔ́nnɛ̀ iduɔti kperíyì bɛ̀ɛ̀ núù nhɔ̀ɔ̀tɛ.
4 Nákɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò kɛ dɔ̀:
Cátinnɛ̀ di kɔ̀̃ntì kɛ̀ di kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá nduò,
Kuyie ndi tũ nkù kèrínímu kɛ bo pɛitɛ di kpɛ́í,
kɛ́yietí di dootitɔbɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀,
kù kèrínímu ku mɔ́mmɔnku kɛ bo di dɛɛtɛ́.

5 Dɛ yiè kù bo wéi ntiyũɔ̃̀ntì
kɛ́duɔ́ nkɛ̀ yɛwũɔ̃̀ nkeè.
6 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ yɛkpĩɛ̃̀ nsɛ́ítɛ́, kɛ́mpuù tɛhontɛ̀ kɔ̃mɛ,
bɛ̀ɛ̀ nɔ́ndiɛ́ ndàri kɛ̀ ìi datɛ kɛ̀ bɛ̀ nyíú.
Mɛniɛ mbo mpũɔ̃̀ ndikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri miɛkɛ.

Kɛ̀ ikó nhãnné mɛniɛ kɛtempéíkɛ̀.
7 Mubirímú do ɔ̃ ntonnì dɛ̀ kɛ cɔ́ú,
dɛ̀ bo naá nkubinku.
Mɛniɛ ndo í bo kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ bo ãnné yɛnébòrɛ̀.
Sikpaməɔ́ do tũntí dɛ̀,
bo yɛ̀ tipèntì nɛ̀ tiãtì.

8 Dɛ mɔ̀nnì kucɛ makù kuù yóó ãnné dɛ kó dibòrì miɛkɛ.
Kɛ̀ bɛ̀ nkù yu kɛ tú bɛsààbɛ̀ kó kucɛ,
wèè sãũ nhomáà ò báá kù kètɛ́.
Kù yó mbo Kuyie nkɔbɛ máà kpéí nkɛ,
bɛɛ̀ yó nkù tũ, bá kuyɛìnkù kù báá feti.
9 Yɛcìrícìrɛ̀ í yó mbo dɛ kó kucɛ,
mupĩmpĩmmù mamù báá kétɛ́ dɛ kó kucɛ,
bɛ̀ báá yà musĩmmù ku miɛkɛ.
Kuyie ndɛɛtɛ́ bɛ̀ bɛɛ̀ máà yó nkù keri.
10 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndontɛ́ bɛɛ konní Siyõõ
kɛ́ndiè nkɛ dɛ́úkùnko Kuyie nyètìrì
bɛ wɛ̀ì bá mmɔkɛ kumànku.
Dɛ kó diwɛ̀ì bo ncátinko bɛ yèmmɛ̀
diwɛ̀ì nɛ̀ kuyɛǹnaatí dɛ̀ bo mbɛ̀ bo,
mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ nɛ̀ yɛdabùò nkɛ̀ dɛɛ dɛ́tɛ́.

36

Asidii kóo kpààtì Sennakedibu domɛ̀ Sudaa kɔbɛ
(2 Bɛkpààtìbɛ̀ 18:13,17-37)

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Esekiasi kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ di naannì miɛkɛ nkɛ, Asidii kóo kpààtì Sennakedibu domɛ̀ Sudaa ɛkɛ̀ iduotí fitɛ́ yɛ̀ ké yɛ̀ fiètɛ.

2 Dɛ̀ do sɔ́ nhò bo Dakiisi nwe kédɛitɛ wèè bakɛ́ o ããpɔmbɛ̀ kóò tɔ̃nnɛ̀.

3 Kɛ̀ Idikiya birɛ Ediakimmu wèè bakɛ́ tɛkpààtìcĩ̃tɛ̀ kòo yɛnní dihɛì kóò co, kɛ nɛínɛ̀ opátíwããtì Sebuna nɛ̀ Asafu birɛ Yoa wèè tɔu dihɛì kó tináaǹtì ã yɛ̀ pátɛ miɛkɛ.

4 Wèè bakɛ́ Asidii ããpɔmbɛ̀ kòò béi nkɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kénákɛ́ Esekiasi kɛ tú, okpààtì diɛwè Asidii kóo kpààtì tu: A tã́ ba kɛ ĩkú dɛɛ̀ ĩnkɛ̀?

5 Yáà a yèmmɛ̀ dò nha náá ntìì náaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti tú itié nyi kɛ da duɔ̀ ndikɔ̃mbùɔ̀? Yáà a yèmmɛ̀ naatinɛ̀ we, kàa dàátí kɛ yetɛ wenwe Asidii kóo kpààtì kpɛti?

6 Ò tu ò yɛ́mu kɛ dò nha yèmmɛ̀ naatinɛ̀ Esibiti nwe, a í yɛ́ kɛ dò nhEsibiti dò ndipènnì dìì pɔntɛ dì ndi, kɛ̀ wèè dì pĩ ndìi ò kɔ̀utɛ. Esibiti kóo kpààtì mɛ ndɔɔri bɛɛ̀ ò duɔ́ mbɛmáà.

7 Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ a bo yĩ a yèmmɛ̀ naatinɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù nku, dɛ̀ né í tú kuù kó yɛwũõtɔ̀rɛ̀ nyɛ Esekiasi pùɔmmɛ̀ o mómmuɔ, kɛ nàkɛ́ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ tú: Bɛ̀ nfeu bɛ wũõ diwũõtɔ̀nnì dìì bo Sedisadɛmmu máà?

8 A tũ ncannɛnɛ̀ n yiɛ̀ nhAsidii kóo kpààtì dinùù, kɛ̀ n da duɔ́ nsisɛ̃ĩ sikɔùpísìdɛ́ kɛ nsà kàa bo pétɛ́ bɛɛ̀ bo sì dèkɛ.

9 A í yóó na kébaao n kóo kpààtì kó bɛtɔ̃mbɛ̀ miɛkɛ bá omáà bá ketíkɛ wèè tu osámpɔ́ù bɛ miɛkɛ kàa yèmmɛ̀ né naati nɛ̀ Esibiti yóó da duɔ́mmɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃ĩ nɛ̀ si dèèbɛ̀.

10 Yáà a yèmmɛ̀ dò n kɔ̀tení nɛ̀ mmáà ndi kɛ bo pɔntɛ dihɛì bá di Yiɛ̀ nKuyie nyí dɔ́, kuù n nàkɛ́ kɛ tú n dì do képɔntɛ.

11 Dɛ mɔ̀nnì Ediakimmu nɛ̀ Sebuna nɛ̀ Yoa kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ wèè ni Asidii
dihããpɔ̀ntĩ̃nnì kɛ dɔ̀: Ti da báámmu bá nti náánnɛ̀ Sudaa kɔbɛ kó tináaǹtì, a
nti náánnɛ̀ Aramu ɛì kɔbɛ kó tináaǹtì, bɛ̀ɛ̀ bo kuduotí ĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bá nyo.

12 Wèè bakɛ́ Asidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kòò dɔ̀: N kóo kpààtì í n tɔ̃nní kɛ̀ m bo tì
nàkɛ́ fɔ̃́ nnɛ̀ a kóo kpààtì di máà, ò pètìnkɛ n tɔ̃nní kɛ̀ m bo tì nàkɛ́ bɛ nnìtìbɛ̀ mbɛ.
Bɛmbɛ nɛ̀ díndi di yóó di di míntì nti kɛ́yɛ̃̀ di yɛ̃́nkúmɛ̀.
13 Mɛm̀mɛ wèè ni Asidii kó dihããpɔ̀ntĩ̃nnì, ò cɔ̀ḿmúmɛ̀ kɛ́pĩ̃kɛ́ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ
kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: Kɛ́ntɛ́nɛ̀ Asidii kóo kpààtì diɛwè tu mù.
14 Ò tu: Esekiasi báá benné kɛ́ ndi soú, nhò í yóó na kɛ́ di dɛɛtɛ́ o nɔu miɛkɛ.
15 Esekiasi bá ndi soú nkɛ tú di duɔ́ ndi yɛ̀mmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ kù yóó di
dɛɛtɛ́ bá Asidii kɔbɛ báá di pɔntɛ.
16 Asidii kóo kpààtì tu, di báá yie nhEsekiasi kpɛti, di we ntaunnɛ̀ wenwe
Asidii kóo kpààtì kɛ́yie nho kpɛti, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di nyo mbá wè o paku kó tidiitì,
kɛ cáá nho tebɛ, kɛ yɔ̃̀ nho bintɛ niɛ,
17 kɛ kɛ́mmúnɛ̀ ò bo kɔtɛnímɛ̀ kɛ́ di túótɛ́ kɛ́kɔ̀nnɛ̀ kɛtenkɛ̀, kɛ̀ɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ di kɔkɛ
kɛ miɛkɛ. Tidiitì borɛ̀ nɛ̀ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ̃.
18 Di báá kɛ́ntɛ́ Esekiasi di náá ntì kɛ tú di Yiɛ̀ nKuyie nyóó di dɛɛtɛ́, ò di
fétìnkomu. Yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ kɔbɛ kó yɛbɔkɛ̀ na kɛ bɛ̀ dɛɛtɛ́ kɛ̀ Asidii kóo kpààtì í bɛ̀
pĩ̃ńnáà?
19 Amati nɛ̀ Adipadi dɛ kó yɛbɔkɛ̀ borɛ? Sefadifaimmu kpɛyɛ borɛ? Yɛ̀ yetɛ ò
bo pɔntɛmɛ̀ Sammariià?
20 Yɛhɛkɛ̀ yɛnyɛ yɛmɔu ɔ̃̀ndi kó yɛbɔkɛ̀ na koò bàa, kòò báá pɔntɛ yɛ kó dihɛì,
kɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie nné bo na kɛ́yetɛ kòò báá pɔntɛ Sedisadɛmmu?

21 Kɛ̀ bɛ̀ ndò nkárɛ́ bá ɔmɔù í nhò tɛ̃̀ńné tìmatì. Esekiasi weè do bɛ̀ nàkɛ́ kɛ tú
bɛ̀ báá ò tɛ̃̀ńné tìmatì.
22 Kɛ̀ Idikiya birɛ Ediakimmu wèè kòtí tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ opátíwãã̀tì Sebuna nɛ̀
Asafu birɛ Yoa wèè tɔ dihɛì kó tináaǹtì ã̃ yɛ̀ɛ̀ pátɛ miɛkɛ nɛ̀ dikpààtìtɔ̃nnì, kɛ̀ bɛɛ
tì kèè, kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ kɛ̀ bɛɛ kɛ̃rí bɛ yààtì kéwɛ̃too Esekiasi borɛ̀, kóò nàkɛ́
wèè bakɛ́ Asidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ ò bɛ̀ nàkɛ́ tì.

37

Esekiasi beémmɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii (2 Bɛkpààtìbɛ̀ 19:1-7)

1 Okpààtì Esekiasi tì kèè dìì mɔ̀nnì kòo yɛ̀mmɛ̀ɛ caàrɛ̀, kòo kɛ̃rí o yààtì kɛ́dáátí
kufɔ̀ɔtɔ̃̀nkù kɛ́ntati ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀,
2 kétɔ̃ Ediakimmu wèè kòtí tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀, nɛ̀ opátíwãã̀tì Sebuna nɛ̀ ikuɔ́
nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ ndáátí tifɔ̀ɔtɔ̃̀ntì kɛ́kɔtɛ Amɔti birɛ Esaii Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò borɛ̀,
3 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Okpààtì Esekiasi tu ti da nákɛ́ kɛ dɔ̀: Yíe nkó diyiè tu
mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ kpɛri ndi, ti pàkɛ́mu, Kuyie nkuù ti potɛ́ kɛ̀ ti di ifɛi. Ti kpɛrɛ
dɔ̀nnɛ̀ kupɛitɛ́yonku ɔ̃ɔ̃ ítɛ́mɛ̀ mmɛ onitipòkù, kɛ̀ muwɛ̃rímú né ò dɔńtɛ́ ɔ̀ bo
nɔrímɛ̀ kɛ̀ dɛbirɛɛ yènní.
4 Kɛ̀ dɛ̀ naati ti Yiɛ̀ nKuyie nha tũ nkù bo nkeè Asidii kóo kpààtì tɔ̃nní wèè ni
o ããpɔ̀mbɛ̀ kòo kù sɔ̃̀ḿmú mɛ̀ɛ̀ botí kɛ bo ò potɛ́ yɛsɔ̃̃̀mbɛ̀ ò kù sɔ̃̀ḿmú yɛ̀ kpɛ́í.
A né kù bàńtɛ̀ ku kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kpaá bɛ kpɛ́í.

5 Kòo kpààtì Esekiasi kó yɛtɔ̃rɛ̀ tuɔkoo Esaii borɛ̀,

6 kòo bɛ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ nKuyie ntu di nákɛ́ okpààtì Esekiasi kɛ dɔ̀ o
kɔ̃mɔ̀bùɔ̀tì bá nduò ò kèè tìì náaǹtì nɛ̀ yèɛ̀ sɑ̃́ɑ̃mɔ̀bɛ okpààtì Asidii kou tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ ò
sɑ̀ḿmú yɛ̀ kpɛ́í.
7 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu kuù mɔ́mmɔnku yóó ò ɑ̃nné mɛyèmmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ bo nte kòo
keè tináaǹtì matì kɛ́kò nho ciɛ kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ kɛ̀ nhò kùɔ.

Asidii kóo kpààtì wɑ̌rimɛ̀ dipátíri kɛ bo donné Esekiasi kɔ̃mɔ̀bùɔ̀tì (2 Bɛkpààtìbɛ̀ 19:8-13)

8 Mɛmɔ̀mɛ wèè ni Asidii kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀, ò kèèmɛ̀ Asidii kóo kpààtì ìtémɛ̀
Dakiisi kɛ kɔ̀tɛ kɛ do Dibuna mudoò, kòo kɛ̀ nhò sɔ̃ńtóo.
9 Asidii kóo kpààtì do kèè Etiopii kóo kpààtì Tidakaa kɔ̀riní mèmmɛ kɛ bo ò
do mudoò, kɛ yíé kétɔ̃ nkɛ dɔ̀:
10 Nákénɛ̀ Esekiasi kɛ dɔ̀: Asidii kóo kpààtì tu: A báá yóu kɛ̀ Kuyie nha duɔ́
nkù amáà, kɛ̀ kù da soutɛ́ kàa yèmmɛ̀ ndò mí nhAsidii kóo kpààtì n yí yóó pɔntɛ
Sedisadɛmmu.
11 A mɔ́mmuɔ nha kèèmu wenwe nhAsidii kóo kpààtì ò dɔ̀ɔ dɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀, ò
yè kùɔmɛ̀ páíí, kɛ̀ fɔ̃ nyèmmɛ̀ né dò nha bo cootáà?
12 Kosɑ̃ɑ̃ ɛì nɛ̀ Anaa kpɛri nɛ̀ Desɛfu ɛì nɛ̀ Edeniibɛ bɛ̀ɛ̀ do bo Tedasaa ɛì dɛ kó
ibotí n yɛmbɛ̀ do kuɔ̀ ì, i bɔkɛ̀ na kɛ ì dɛɛtáà?
13 Amati nɛ̀ Adipadi nɛ̀ Daii Sefadifaimmu nɛ̀ Enaa nɛ̀ Iwa, dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kó
bɛkpààtìbɛ̀ borɛ?

Esekiasi bántɛ̀mɛ̀ Kuyie (2 Bɛkpààtìbɛ̀ 19:14-19)

14 Kɛ̀ Esekiasi cɔutɛ́ dipátíri yɛtɔ̃rɛ̀ nɔu miɛkɛ kékaa nkédeè, kéta Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀
kɛ́ dì pĩntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀,
15 kɛ́ kù bàńtɛ̀ kɛ dɔ̀:

16 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù, fɔ̃ nwèè kàri a taummɛ̀ tɔu
bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ fèntì ĩnkɛ̀, fɔ̃ nwèè bakɛ́ yɛkpààtìyɔ yɛmɔu yèɛ̀ bo kɛtenkɛ̀. Fɔ̃́
nwèè dɔ̀ɔ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha bomu, kéntɛ́ kékeè, sĩnnɛ́ní kéyà! Keè Sennakedibu da
sɑ́ɑ̃mmɛ̀.
18 Ti Yiɛ̀ nKuyie, mɔ́mmuɔ nwe yie Asidii kó bɛkpààtìbɛ̀ dèèmɛ̀ ibotí tɛì kó
yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu.
19 Kɛ cɔ́u mbɛ bɔɔtenkaanìi, kɛ̀ sì cɔ̀útɛ́, bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ sì dɔ̀ɔ nɛ̀ idɛí nɛ̀ yɛtɑ̃́rɛ̀, sì
í tú Kuyie.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie tí dɛɛtɛ́ nɛ̀ Sennakedibu, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ kó yɛkpààtìyɔ yɛmɔuu
bantɛ́ fɔ̃ɔ̃ tumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhamáà.

Kuyie ndaámmɛ̀ Asidii kóo kpààtì (2 Bɛkpààtìbɛ̀ 19:20-34)

21 Mɛmɔ̀mɛ Amɔti birɛ Esaii tɔ̃mmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Esekiasi kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀
nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kù kèèmu a kù kuɔnnɛ̀mɛ̀ Asidii kóo kpààtì
Sennakedibu kpɛ́í.
22 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ tì o kpɛ́í:
Siyɔ̃ɔ̃ kó dɛsapùmbirɛ da sènkɛ̀rìmu,
kɛ da daú,
kàa cokù kɛ̀ Sedisadɛmmu kó dɛsapùmbirɛ da cɔ́ũ.
23 Mí ndi nYiɛ̀ nKuyie ntu: Wennì nwe a sɑ̀ḿmúmɛ̀?
Wennì nwe a ommúmɛ̀ yɛsɑ́ɑ̃̀mbɛ̀?
Wennì nwe a sèémmɛ̀ fɛnɔ̀nfɛ̀?

Mí nKuyie nkùù dò mpáí pái Isidaɣɛɛribɛ tũ kùà?
24 A baa tɔ̃nní a tɔ̃rɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ sɔ̀ḿmú mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkuà?

Kɛ nàkɛ́ kɛ tú a naasɛ̃ĩ kpeńnì mɛ̀ɛ̀ kpéí nte,
kàa dèkɛ Dimaa tãrì yómmɛ̀,
kɛ ta Dimaa túúkù cuokɛ̀,
kɛ kɔ̃ũ dɛtekperɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sétìrì nɛ̀ sìpɛrésì?
Kɛ tùɔ̀kɛ ditãrì yontényómmɛ̀ dɛtie nsũ dɛà?
25 Kɛ bɛ́i nkɛ tú a keúmu sibií bɛtɔbɛ̀ ciɛ,
kɛ yɔ̀ bɛtɔbɛ̀ tenkɛ̀ kó mɛniɛ
nkɛ na a naàcètè mèmáà,
kɛ ĩtínné Esibiti kó ikó nyìì tukúnɛ̀ kukó ndiɛkù Niidi.
26 A né í yɛ́ kɛ dò mmí nKuyie mmíì pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú,
nɛ̀ dimɔ̀nnì kòtírì miɛkɛ nkɛ,
n tããtémɛ̀ kɛ yɛ́ n dò nkédɔɔ̀mɛ̀,
kɛ yóó mɛ dɔ̀ɔ̀ di mmɔ̀nnì.
Míì do da tããté,
kàa bo puɔ nyɛhɛkɛ̀ iduotí fité yɛ̀ ké yɛ̀ dèíté.
27 Kɛ̀ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛɛ dónté muwɛ̃rímú kɛ̀ dèɛ bɛ̀ kpeí,
kɛ̀ bèɛ di ifɛi, késɑ́ɑ́ténɛ̀ timútì,
bɛ̀ í yóó ncɑ́ɑ́nnɛ̀ mɛmúyɔɔ̀mmɛ̀, bɛ̀ yóó dontɛnɛ̀ tiyòyiɛnti,
nɛ̀ timútì tìì ɔ̃ɔ̃ yɛ̀ tɛcadopòtɛ̀ ĩnkɛ̀
kékpeío bá ti mɔ̀nnì í tùɔ̀kɛ.

28 A kpɛti matì í bo tìì m bìinnìnɛ̀,
mí nKuyie! Kàa kàri n yɛ́mu,
kàa yètì n yɛ́mu,
kàa mɛ n tati n yɛ́mu,
kàa miɛkɛ m pɛikɛ n yɛ́mu.
29 A n yɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛmiɛkɛ, kɛ̀ tɛpòtè da dɛuté
dɛɛ̀ te, kɛ̀ n yóó tɔ̃nné a ɔ̃nnì mumámáá,
kéãnné a nùù tisãndántì kɛ da dɛtɛ,
képoonnè a nacèfɔ̃̀tè kékpɛ̃nné a ciɛ.

30 Esekiasi, ntɛ dèɛ̀ yó ntú mɛbɛnkùmɛ̀: Di mbenni di yóó di tidiitì tìì ɛ̃nké tì nti, dibenni tɛrì kédi tididenti, dibenni tãɑ́nnì kébuɔtí kékɔ̃ũ, kéfííkú dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ kétɔ̃ũ dɛ bɛ.
31 Dɛ mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo nkpaá, bɛ cĩɛ̃̀ mbo ta kɛtenkɛ̀ kɛ̀ bɛ bakɛɛ pɛité yɛbɛ.
32 Sedisadɛmmu nwe, bɛ̀ɛ̀ bo yenté bɛ̀ yètìnímɛ̀, Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ndi bɛ̀ yètìnímɛ̀.

Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa ti dó mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ̀ dɛ̀ dɛu te kòò yóó mɛ̀ dɔɔ̀.
33 Kɛ̀ tìì tukúnɛ̀ Asidii kóo kpààtì, ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ tì o kpéí: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu ò í tati di nhɛì, ò báá di tãũ ipie, nhò mɛ̀ mbáá di donɛ̀ tidɔpìitì, yoo wèe ɔnné di duotí mutɑ́ɑ́ nkéna kéta.
34 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú ò í tati di nhɛì. Ò wɛ̃ti kɛ bo poo nhò kèténí kùù cɛ nku kékonnɛ̀.
35 N yó nkãnkému di nhɛì kɛ di dɛɛté n yètìrì kpéí, nɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Dafiti kpéí.

Asidii kɔbɛ cokémɛ̀ kɛ̀ bèɛ kuɔ Sennakedibu
(2 Bɛkpààtìbɛ̀ 19:35-37)

36 Dɛ kó kɛyènkɛ̀ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkó ditɔ̃nnìi kɔtɛní Asidii kɔbɛ
kó dihããpɔ̀nkarì, kékuɔ bɛnitidaabɛ̀ tɛkɔùpíkɔ̀ùtɛ̀ nè sikɔùpípísìni nè
sikɔùpísìnùmmù (185000). Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ bè nsɔ̃́ mbɛcíríbè bɛè máà duɔ́
duɔ́.
37 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Asidii kó okpààtì Sennakedibuu uutɛ́ o ããpɔ̀nkarì kéítɛ́ kékò
nkémbo Ninifu,
38 kéta diyiè marì o bɔɔ̀ Nisidɔki tou kénníṅkú di ììkɛ̀ kòo bí Adamɛdɛki nè
Sadetisɛɛ kɛ̀ bèɛ ò kɔ̃ũ disiè kékuɔ, kécoké, kékɔtɛ Adadati ɛì, kòo birɛ Ɛda-
Adonni sɔɔtɛ́ o kpàtì.

38

Esekiasi muɔkɛmɛ̀ kɛ̀ Kuyie nhò miɛkùnnɛ
(2 Bɛkpààtìbɛ̀ 20:1-11)

1 Dɛ kó dimɔ̀nnì ndi Esekiasi muɔkɛmɛ̀ kéduúnnɛ̀ mukũũ. Kɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò Amɔti birɛ Esaii kɔtɛ o borɛ̀, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie
ntu a tũntɛ a cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kpɛti a í yóó foutɛ a yóó kúmu.
2 Kɛ̀ Esekiasi tũntɛ o ììkɛ̀ kécuó nkumarí, kékuɔ́nnɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀:
3 Áú! Ti Yiè nKuyie n da báámmu n kuɔ́ mmɛséммè! A yɛ́mu n da tũmmè nè
n yèmmè mɛmɔu, kɛ dɔɔri a dómè. Ò mɛ nyĩ kékuɔ́.

4 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnè Esaii kɛ dɔ̀:
5 Kɔtɛ kénákɛ́ Esekiasi kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie, nho yààrì Dafiti do tũ nkù n
tú: N kèèmu o báammu kɛ yà o nɔnniɛti koò yìɛ́ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nè yɛnùmmù.
6 N yóó ò dɛɛtɛ́mu wenwe nè di nhɛì Asidii kóo kpààtì nɔu miɛkɛ, n yó
nkɑ̃nkému di nhɛì.
7 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie, n yóó bɛ bɛnkɛ mèè bɛnkùmè kòo bantɛ́ n yóó dɔɔmè
m béi ntì.
8 M bo duɔ́ nkè mɛdéè mbótí kémmɔkɛ Akasi maá yèè dɛtisàkè tɛpíítè, kè mɛdéè
mmènkɛɛ bótí yɛdɛtìsàkè tɛpíítè, kè mè do dàtínné yèè dɛtisàkèɛ feitɛ́.

Esekiasi miɛtɛ́mè kɛ́sãntɛ Kuyie
9 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Esekiasi do muɔkɛ kémiɛtɛ́,
kéwãri fèè yènfè nfɛ diɛ.

10 Mí n yèmmè do dò n yóó kúmu
bá n we mu nyí tùɔ̀kɛ yè cuokè.
N yèmmè do dò n tati kudɔnkù nku
kɛ pàà n we sɔnyɛ yèè kpaá.
11 N yèmmè do dò n tɛ́nkɛ í yóó yàmu,
n Yiè nKuyie kɛtenkè kiɛ nyĩnkè.
N do í yɛ́ kɛ dò, m bo yà onìtì kɛtenkè ĩnkè.
12 Bè cɔ̀ótɛ́ n fòmmu mmu
bè ɔ̃ɔ̃ cóótɛ́ mèè botí dinaacɛ̃nfii,
n kpéú n fòmmu mmu
o yaàdùɔ̀tì ɔ̃ɔ̃ kpéúmè kuyaàyɔ́nkù,
kékéétɛ́ mupààkómmú
dè bo nyóó yĩ kuyuoku kàa n dèèmu.
13 Dè bo nyóó wentɛ́ kè mukũũ nni nnamu,
kù càá n kũɔ̃ nyɛ dicìrícìrì kɔ̃mɛ.
Dè bo nyóó yĩ kuyuoku n Yiè nkàa n dèèmu.
14 N do kuɔ̀ tɛkpɑ̃̀ncɛ́ndéìtɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ,
kɛ kuɔ̀ ndikpɛtìnɔ́nkperi tɛ̃mè,

kɛ bɔ́ú nkɛĩnkɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀ kɛ n nuɔ nkpeí.
N Yiɛ̀ nKuyie ndɛ̀ m̀ bimu yàa n dɛɛté.
15 M bo bɛ́i nkɛ dɔ̀ ba?
M bo nákɛ́ ɔ̃̀nti n Yiɛ̀ nKuyie?
Kuù mɛ̀ nni ndɔ̀ɔ̀mɛ̀,
n kérí kɛ yɔ̃nti n kɔ̃̀ntì nti n fòmmu mumɔu miɛkɛ.
M bonɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ mmɛ.

16 N Yiɛ̀ nKuyie nɛ̀ a kó mɛsàà nkpɛ́í nkɛ n fòùmɛ̀.
A kó mɛsàà mmɛɛ̀ te kɛ̀ n kpaá kɛ weí,
fɔ̃́ɔ̃̀ m miɛkùnnɛ kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ n duɔ́ mufòmmu.
17 Kɛ̀ n kó mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ naá ndiwɛ̀ì,
a n dɔ́mu kɛ n dènnɛní mukũũ nkó difɔ̃̀tìrì miɛkɛ,
kɛ bùtínné n yɛi mmɛmɔu.
18 Kɛ yɛ̃́ bɛdɔmbɛ̀ í da sãntímɛ̀,
bɛcíríbɛ̀ í da sãntí,
bɛ̀ɛ̀ bo kudɔmbìùkù bɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá na kɛ́dentɛní
a túmɛ̀ timɔ́mmɔnti yiɛ̀.
19 Bɛfòùbɛ̀ bɛɛ̀ máà yóó na kɛ́ nda sãntí,
m mɛ nda sãntímɛ̀ yíe,
bá wè kòò nnáá nho bí a túmɛ̀ timɔ́mmɔnti yiɛ̀.
20 N Yiɛ̀ nKuyie a n dɛɛtɛ́mu
kɛ̀ ti yó mbie ntikùtìdùùtì a cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ
kɛ da sãntí,
ti fòmmu mumɔu miɛkɛ fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie.

21 Kɛ̀ Esaii dɔ̀ bɛ̀ɛ waanní fìkíè kó yɛbɛ kɛ́nantɛ,
kɛ́waarɛ Esekiasi mɔnnɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ yié nkòo miɛté.

22 Dɛ do sɔ̃́ Esekiasi bekɛ́mu Esaii ò yóó yà mɛ̀ɛ̀ bɛnkùmɛ̀ kɛ́bantɛ́ kɛ dò nhò bo wɛ̃tɛ kɛ́ta ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀.

39

Esekiasi cɔutɛ́mɛ̀ Babidɔnni kó yɛhɛikɛ̀ntɔ̃rɛ̀
(2 Bɛkpààtìbɛ̀ 20:12-19)

1 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ nkɛ Badadanni birɛ Mɛdodaki Babidɔnni kóo kpààtì kèèmɛ̀ Esekiasi muɔkɛmɛ̀ kɛ miɛté, kɛ́tɔ̃nnɛ̀nní bɛnìtìbɛ̀ dipãnnì kɛ̀ bɛ̀ bo ò dɔu.
2 Kɛ̀ dɛ̀ɛ narikɛ Esekiasi kòo bɛ̀ bɛnkɛ o kpàtì tì sɔ̀ri kùù dieku nɛ̀ timátì pɛ́ítì nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ tihúúntì nɛ̀ mɛkɔ̀sààmɛ̀. Kòo bɛ̀ bɛnkɛnɛ̀ o kpàrìnɛntì sɔ̀ri dɛ̀. O kó yɛsɔ̀rɛ̀ yɛmɔu cɛ̃́nkɛ. Dɛ̀marɛ̀ í nsuɔ́ nhò í bɛ̀ bɛnkɛ dɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ yoo o mɔ́mmuɔ nho kó tɛcĩɛ̃̀tɛ̀.
3 Dɛ̀ yĩ mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo Esaii kɔtoo o cĩɛ̃̀tɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̀tɛní a cĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ mba? Bɛ̀ yɛ̀nní dɛ? Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀: Bɛ̀ bonní dihɛì dɛ̀tirì ndi Babidɔnni.
4 Kɛ̀ Esaii dɔ̀: Bɛ̀ yà ba a kpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀? Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀: Dɛ̀marɛ̀ í sùɔ́ n yí bɛ̀ bɛnkɛ dɛ̀ n sɔ̀rɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ.

5 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Esaii dɔ̀: Kɛ́ntɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa yɛ̃ n da nákɛ́ tì.
6 Kuyie ntu: Dɛ̀ kpaanímu kɛ̀ bɛ̀ bo túótɛ́ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo a kpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ́kònnɛ̀ Babidɔnni. A yɛmbɛ̀ do koú dɛ̀, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ní yíe, dɛ̀marɛ̀ í yó nkpaá.

7 A mɔ́mmuɔ nha bí a pɛitɛ́ ì, bɛ̀ bo í pĩ́mmú kɛ́kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni, kɛ́ bɛ̀ fɔ̃̀mmu
kɛ́ bɛ̀ pĩ́ńnɛ́ tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú.

8 Kɛ̀ Esekiasi dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nduɔ́ nkàa n nàá ntì wennimu. Nɛ̀ o yɛmmɛ̀
miɛkɛ kɛ né tú kɛ̀ kunaatí cɛ̃́nkɛ bo n kó dimɔ̀nnì kɛ̀ tìmatì í n kɔɔnnɛ̀.

KUYIE NYÓÓ BÁNTƐMƐ ISIDAYƐƐRIBƐ

40

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ kù yóó dɛɛtɛ́mɛ̀ ku kɔbɛ

1 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Yáúkùnnɛ n nìtìbɛ̀ kɔ̃̀ntì, ãnnénɛ̀ bɛ dikɔ̃mbùɔ̀.
2 Yáúkùnnɛnɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì, nákɛ́ bɛ kɛ tú, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú:
Bɛ̀ yɛmu mudaatɔ̃mmú miɛkɛ,
nh ũtɛ́mu bɛ yɛi,
n do bɛ̀ dií mmɛsémmɛ̀ mmɛ mɛdiɛ̀,
kɛ fɔ́ɔ́ mbɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ dɛ̀.

3 Mɛtammɛ̀ mamɛ̀ mɛɛ̀ pĩɛ̃kù tɛdɔntɛ̀ kó dikpáà miɛkɛ kɛ tú:
Keuténɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie kucɛ.
Keuténɛ̀ Kuyie nti tũ nkù kucɛ kɛtempéíkɛ̀.
4 Ĩtínné itãfuɔ nyimɔu,
yɛtãrɛ̀ nɛ̀ yɛterɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ ɛnnɛ.
Kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ ikú ikú kɛ̀ dɛ̀ɛ maatɛ
kɛ̀ yɛtãrɛ̀ɛ naá nkubiriku.
5 Dɛ mɔ̀nnì ndi ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó bɛnkɛmɛ̀ ku kpetì,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ti yà.
Di Yiɛ̀ nKuyie nkuù tì béi.

6 Kɛ̀ n keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀, kɛ̀ mɛ̀ tu: Pĩɛ̃ké!
Kɛ̀ n dɔ̀ m bo pĩɛ̃ké ɔ̃̀nti?
Kɛ̀ mɛ̀ dɔ̀: A bo pĩɛ̃ké tì tu:
Bɛnìtìbɛ̀ í cɑ́ɑ́̃nnɛ̀ timútì,
bɛ wenniku donnɛ̀ mutepóó nkɔku nku.
7 Timútì ɔ̃ɔ̃ kpeímu kɛ̀ ti póó mmɔ́tɛ́,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kuyaakù fuutɛ dìì mɔ̀nnì.
Mɔ́mmuɔ nwe bɛnìtìbɛ̀ í cɑ́ɑ́̃nnɛ̀ timútì.
8 Tì ɔ̃ɔ̃ kpeímu kɛ̀ ti póó nyotɛ
ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù kó tináaǹtì mɛ mbomu sɑ́ɑ̃̀.

Tináaǹsààtì bɛ̀ dò nkɛ́pĩɛ̃ké tì

9 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ dekɛnɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ tãrì,
pĩɛ̃kénɛ̀ mɛdiɛ̀.
Pĩɛ̃kénɛ̀ kɛ bá ndé.
Nákénɛ̀ ti Sudaa ɛì kɔbɛ kɛ tú
ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù kèróomu.
10 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkéróomu nɛ̀ muwɛ̃rímú,
ku wɛ̃rímú muù te kɛ̀ kù bakɛ́.
Kù kèróomu kɛ tɔ tiyeti kɛ̀ ticuuti ni ku ìikɛ̀.
11 Kɛ̀ kù yó mbɛ̀ ncɛ̃mmú opecɛ̃nti ɔ ncɛ̃mmúmɛ̀ o pe
kù níí yóó youtɛ ku bakù nku kétíí nku pe,
kénhúúkú ku pebí kɛ kpaakɛ ku peyɔ̃tì.

Kuyie nkùù dɔ̀ɔ̀ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku cii ndɛumɛ̀

12 We mbo na kébenné dàméèrì kó mɛniɛ nnè o nɔ̀ùtè?
We mbo na kébenné tiwɛtì nè o nɔ̀ùtè?
Kɛtenkè mè nduɔ́ kɛ maмè,
we mbo na kéãnné kɛ tã́ã́ ndinaabuu?
We mbo na kécɔ̃nné yɛtãrè nè sitãã́ o biètè ĩnkè.

13 We nyɛ́ ti Yiè nKuyie nciì mmàmè?
We nkù duɔ nyitié?
14 Nè we bɛ sènni kɛ pètɛ́ mɛciì?
We nkù bɛnkɛ tibeéntì tìì sìé?
We nkù bɛnkɛ mɛciì?
We nkù bɛnkɛ mɛyĩɛ́tímè kó kucɛ?
15 Kuyie nyìikè yɛbotè kɛ̃ńnì
kɛ dònnè dinésĩmbàù ɔ̃ɔ̃ dúótémè mmɛ tɛnaatɛ miɛkɛ.
Kɛ donnè fɛtárífè ɔ̃ ndakémè cìdóò ĩnkè.
Kɛtenkè kèè sokɛ́ dàméèrì cuokè
kɛ kó bɛnìtìbè dònnè kutããyukú nku kuyaakù tɔ kù.
16 Dimaa kó dɛtie nyí sannè kɛ bo ntuɔ̀tìnè ku wũɔ̃tɔ̀nnì.
Iwũɔ̃ ìì bo Dimaa túúkù miɛkɛ,
ì mɛ nyí sannè bè bo ì fièmè kétuɔ nku wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè.
17 Bá kè yɛbotè wɛ̃nné yɛmɔu Kuyie mborè,
yè í tùɔ̀kɛ dèmarè,
kù yè wùó ndɛtetìrè ndɛ.

Kuyie nyí mɔkɛ ti bo kù dònnɛnè mù

18 Ti bo donnɛnè we Kuyie?
Ti bo dɔɔ̀ ba kɛ kù dònnɛnè?
19 Tɛtenkaanìtàa kè ba?
Omáátì weè ɔ̃ɔ̃ yiɛ ntimátì kéutɛ́ kè dèɛ naá ntɛtenkaanìtè,
wèè màátí mɛsɔɔ nkòo tè dàri mɛsɔɔ
ké tè càtínné timátì péítì kó dɛmámánnè.
20 Kòo cĩrìi waá nkudɔú kùù í duri
kéwaá nwèè nɔ nkɛ céú sitenkaanìi,
kòo ò cìékɛ́ tɛtenkaanìtè tèè yó nfííkú kɛ bá nnampú.

21 Di mu nyí bantɛ́ wèè dɔɔ̀ kutenkàà?
Di í tì kèèà?
Di í tì yɛ́à?
Bè í tì ndi nàkɛ́ nè dimɔ̀nnàà?
22 Kuyie nkpààtìkàrì bo kɛĩnkè nkɛ
kuù pitɛ́ tiwɛtì kuyààkù kɔ̃mɛ,
kɛ tì pĩntɛ kè tì dò nkutouku
bɛnìtìbè dɛ mbo kè kù bè wùónní kè bè dò nsikɛ̃ũ.
23 Kuù ɔ̃ nte kè bèè tu sikpààtìbìí kè bèɛ naá ndɛtetìrè,
kuù ɔ̃ nte kè bèè bakɛ́ kè bèɛ naá ndɛtetìrè.
24 Bè ɔ̃ nkpaá kɛ í kàri, kénkpaá kɛ í fiíkú,
bɛ cĩɛ̃ nhɔ̃ nkpaá kɛ í ta kɛtenkè
kè ti Yiè nKuyie mbè fùùtɛ kuyaakù nku kè bèɛ kpeí.
Kè kuyaakùu bè tùótɛ́ tɛfɔ̀dɔ́ntè ɔ̃ɔ̃ túótémè timúkpetì.

25 Mɛmmɛ kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ:
Di bo ndonnɛnè we mí nKuyie nkùù dò mpái pái?
We nni mmànnè?

26 Bɔ́útɛ́nè kɛĩnkè, wéntɛ́nè kéyà,

we ndɔ̀ɔ̀ siwɑ̃̀ɑ̃́, we nsì cɔ́ńné bá tɛ̀ tɛ kó mɛfíè?
We nte kɛ̀ sì yɛ̀nní ditĩ̃nnì
kɛ kérí bá tɛ̀ tɛ dò nkénkérímɛ̀?
Kòò sì yu bá tɛ̀ nɛ̀ tɛ yètìrì
dɛ yiɛ̀ nwɛ̃́rímú dɛumu kòò kpeńnì.
Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ tɛ̀matɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yí nkpa ò sì yu dɛ̀.

Kuyie nhɔ̃ɔ̃ wɛ̃́tɛ kéduómmɛ̀ ku kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ cĩ̃tɛ muwɛ̃́rímú

27 Díndi Isidayɛɛribɛ Sakɔbu yaàbí,
dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di tú mí nKuyie n yí yɛ́ tìì di tuɔkùní?
Kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ dò m búútóo di kpɛti?
28 Di í tì yɛ́áà? Di í tì kɛ̀ɛ̀à?
Di Yiɛ̀ nKuyie mbomu sɑ́ɑ̃́.
Kuù dɔ̀ɔ̀ kutenkù kumɔu, kù ɔ̃ɔ̃ í nhɔ̀u.
Dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nkù bi!
Ku ciì nyí mɔkɛ kumànku.
29 Kuù ɔ̃ɔ̃ yíɛ́ muwɛ̃́rímú wèè ɔu,
kéduɔ́ ntikpetì wèè cĩ̃tɛ.
30 Bɛbémbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ɔumu kéyĩ̃́kɛ
kɛ̀ bɛdacɛ̃mbɛ̀ɛ cĩ̃tɛ kédo.
31 Bɛ̀ɛ̀ mɛ mbúɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ɔ̃ mbɛ̀ yɛ̀útí muwɛ̃́rímú,
kɛ bɛ̀ pĩ̃nni bɛ fɛ̀tì itúúkɛ́ ɔ̃ɔ̃ yĩ̃mɛ̀ képuu,
kɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ ncokù kɛ bɑ́ɑ́ ɔu.
Kɛ̀ bɛ̀ kèrí bɛ̀ bɑ́ɑ́ keè tihɔ̀ùtì.

41

Kuyie ntɑ̃ɑ̃tɛ́mɛ̀ ku kóo nìtì kòò kèríní

1 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Díndi kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì kɛ kɔbɛ yĩ̃nɛ̀ yúóó,
kékéntɛ́ kékeè n tú mù.
Yɛbotɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ, túótɛ́nɛ̀ tikɔ̃ɔ̃̀nyauti,
kékɔtɛní kɛ̀ ti mɑ́ɑ́ kébekɛ́.
2 Míì íinní okpàrìnuɔnti diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀,
kòò bo tũntɛ dihɛì
bá kòò kɔtɛ kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ weè nɔ.
Míì duɔ́ nkòò na yɛbotɛ̀ kɛ yɛ̀ bakɛ́
kɛ̀ yɛ kpàɑ̀tìbɛ̀ ò bùɔ́
kòò yɛ̀ yɔurí nɛ̀ o siè
kòo pie nyɛ̀ cíɛnko kuyaakù ɔ̃mmɛ̀ timúkpetì.
3 Kòò yɛ̀ bɛ̀tì kɛ dò nhò ɛ̀intɛ
bá o naàcɛ̀i í tuɔ̀ku kɛtenkɛ̀
bá dɛ̀marɛ̀ í ò dɔ̀ɔ̀.
4 We nte kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀?
We mpĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú?
Wèè dɛ̀nnɛní wɛ̀nwe fɛnitiyanfɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmí nwe!
N do bomu mɛketimɛ̀ kɛ kpaá bo,
kɛ yó mbo sɑ́ɑ̃́.
5 Kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì kɛ kɔbɛ
dɛ yàmu kɛ̀ bɛ kɔ̃ntì au.
Kɛ̀ itemmànkɛ imɔu kɔbɛ kpeutí,
kɛ iiti kɛ tíkííní.

6 Kɛ teé mbɛtɔbɛ̀,

bá wè kòò nàá nhotɔù kɛ tú o kɔ̃ntì ńyau.
7 Wèè màátí kòò yàúkùnko wèè dàrì mɛsɔɔ nho kɔ̃ntì,
wèè ɔ̃ɔ̃ anténè timátì kòò yàúkùnko wèè tɔ dimátā́rì o kɔ̃ntì
kè bè tuuté dìì mànnì bɛ tenkaanìtè kɛ dèè,
bè dɔ̀ tè wenni,
ké tè baakénè sikãũ kè tè bá nnampú.

Kuyie ntããtémè Isidayɛɛribɛ kɛ bè kãnké

8 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kénténè díndi n kó bɛtɔ̃mbè Isidayɛɛribɛ.
Kénténè díndi Sakɔbu yaàbí n tããté bè,
kénténè díndi n népo Abarahammu kó kuwuɔ.
9 N di wammúní itemmànkɛ nyi,
kutemmànku nku n di yùnímè.
Kè n di nàké kɛ yĩ: Di tú n kó bɛtɔ̃mbè,
míì di tããté n yí yóó di dootóo.
10 Di bá nyĩɛ̀kù n di bonèmu,
di bá nwéítɛ wéítɛ nè iyĩɛ̀kɛ, míì di te,
míì di kpénkùnko kɛ di teénnè
kɛ di pĩnnè n kó dinɔyɔ̃nkperì.
11 Bèè miɛkɛ di péì,
ifɛi yóó bè pĩḿmu kè dèɛ bè di.
Bèè di wantinè dikpànnì
bɛ wɛ̃rímú yóó deèmu kè bèɛ kú.
12 Bèè do di dokùnè
di bo bè wammú kémɔ́ntɛ́.
Bèè do di wantinè dikpànnì
bè bo kpaakɛ kénaá ndɛtetìrè.
13 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì di te.
Míì pĩ ndi nɔùtè kɛ tú: Di bá nyĩɛ̀kù
m bomu kɛ di teénnè.

Kuyie nyɛ̃mmè kù yóó teennè Sakɔbu yaàbí

14 Díndi Isidayɛɛribɛ Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ
díndi bè wùó mbè kɛ donnè yɛbiè
díndi bè nàù bè sibɛú tɛ̃mè,
bá nyĩɛ̀kùnè.
Mí m mɔ́mmuɔ m bomu kɛ di teénnè,
míì yóó di dontɛ́, mí ndi Yiè nKuyie, míì béi.
Mí nwèè dò mpáí páí
kɛ di dɛɛrí díndi Isidayɛɛribɛ.
15 N di dɔ̀ɔ̀ kè di sā́kénè dinaakãã̀ pànnì ndi dìì mɔ̀kɛ yɛnìì.
Kɛ di bo mpuɔ yɛtãrè,
kɛ déí sitã́ã́ kɛ dò ndi déí timúkpetì.
16 Di yóó bè cíɛmmu kè kuyaakùu bè tɔ,
tɛfɔ̀dɔ́ntè bo bè ìténè.
Kè díndi né nyãnku mí ndi Yiè nKuyie
n di duɔ́ ndìì wèì kpéí,
kémpɔtì mí nwèè dò mpáí páí n kpéí.
Mí nwèè di te díndi Isidayɛɛribɛ.

Kuyie nyóó ceetɛmè kɛtempéíkè kè kèɛ naá nkupúú

17 Bɛsénnìbè nè bɛsĩntíbè bè dɔ́mu mɛniɛ

nkɛ bo yã̀ kɛ mɔ̀ńtɛ́,
kɛ̀ bɛ níí kpeí nɛ̀ sinɛ́yɛ̃̄ĩ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n yóó bɛ̀ teennɛ̀mu.
Míì di te díndi Isidayɛɛribɛ n yí yóó di dootóo.
18 Kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ do tú tɛdɔntɛ̀ m bo kɛ̀ dɔ̀ɔ̀ ikó,
yɛbirɛ bo ãnné dɛ̀ɛ̀ do dò nkubiriku
m bo dɔɔ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ dò nkɛtempɛ́íkɛ̀ tɛpútɛ̀,
kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ do kpeí wákɛ́rɛ́ mɛniɛ mbo pũ̃ nkɛ miɛkɛ.
19 Kɛ̀ n fííkú kɛ miɛkɛ dɛtekperɛ̀
bɛ̀ tu dɛ̀ sɛ́tìrì nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ àkàsíà,
nɛ̀ tìì tieti pɛí bɛ̀ tu dɛ̀ míìrì,
nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ odìfíè.
M bo fííkú kɛtempɛ́íkɛ̀ miɛkɛ,
dɛteokùrɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sìpɛ̀rɛ́sì,
nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ pinni, nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ pɛ́ɛ̀.
20 Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛnìtìbɛɛ dɛ̀ yà
kɛ́totí bɛ yɛ̀mmɛ̀ kɛ́bantɛ́ míì dɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀,
kɛ́yɛ̃̄ɛ́tɛ́ míì dɛ̀ ãnnɛ́mɛ̀, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
nkùù dò mpáí pái,
kɛ di te díndi Isidayɛɛribɛ.

Sitenkaanìi tumɛ̀ dɛtetìrɛ̀

21 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Mí nKuyie, mmí nSakɔbu yaàbí kóo kpààtì
míì tu: Díndi yɛbotɛ̀ kó sitenkaanìi
kɔtɛnèní kɛ́ m beé ndi kpɛti, n nákɛ́nɛ̀ di kpɛti.
22 Dí kɔtɛní kɛ tí náké dɛ̀ɛ̀ yóó dɔɔ̀,
di do nàkɛ́ tì, tì dɔ̀ɔ̀à?
Yoo di ti náké tìì kpaaní kɛ bo dɔɔ̀
kɛ̀ ǹsà kɛ̀ tì bo dɔɔ̀.
23 Nákɛ́nɛ̀ tìì yóó dɔɔ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ,
dɔɔ̀nɛ̀ mɛsàà nyoo mɛyɛi,
kɛ̀ tí ndɛ̀ wùó, timɔu kɛ̀ ti dɛ̀ yà
kébantɛ́ di manɛ̀mɛ̀ mí nKuyie.
24 Díndi sitenkaanìi, dɛtetìrɛ̀ di tõũnɛ̀mu,
di tɔ̃mmú mumɔu mù tu dɛtetìrɛ̀ ndɛ.
Wèè di tããtɛ́ kòò tu isíɛ́ kou.

25 Mí nKuyie mmíì íinní onìtì kubakù youú,
ò ìtɛ́ní diyiè yìèní kɛ̀ nkɛ,
kɛ̀ yuutiní n yètìrì,
kɛ naùtì bɛnìùbɛ̀ mutɑ́ɑ́ nkɔ̃mɛ
kɛ bɛ̀ ũtírí oyaamarì ɔ̃ nhũtírí mɛ̀ɛ̀ botí tiyaatì.
26 We ntì nàkɛ́ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ tí ntì yɛ́,
we ntì pãɑ́ kɛ̀ ti né bo yĩ tì tu timɔ́mmɔnti,
di kóò mɔù í na kɛ tì nàkɛ́,
tì í yènní di kóò mɔù nùù miɛkɛ.
27 Míì tì pĩɛ̃kɛ́ mɛketimɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃,
míì duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ tináaǹsààtì Sedisadɛmmu.

28 Díndi sitenkaanìi, n wèńní n yí yà òmɔù di miɛkɛ,
wèè bo na kénákɛ́ o yèmmɛ̀ dòmmɛ̀,
m bo bekɛ we tìmatì kòò n tɛ́nnɛ́?

N yí yà dɛ yiè.
29 Dimɔu di tú siyáàbìsí kɔbɛ mbɛ,
kè di tɔ̃mmú tú mutetìmù,
díndi sitenkaanìi di tú kuyaakù nku
di í ã̀ mùmamù.

42

Kuyie ntããtémè ku kóo tɔ̃ntì

1 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Ntɛnè n kóo tɔ̃ntì m bo wèè kó difɔ̃nkúò
míì ò tããté
koò dɔ́ mɛsàà
koò duɔ́ n kó muyaá,
kòò bo bɛnkɛ yɛbotè
dèè wenni, dèè tu kucɛ.
2 Ò í yó nwékutɛ,
o tammè í yó nkpeńnì
bè í yóó keè o tammè icɛ miɛkɛ.
3 Ò í yóó bɔ́ɔ́té dipènnì dìì kɔ̀ḿmú
ò í yóó kuɔ dɛfìtírè dèè kó muhãã̀ ndɔ́ kékú,
weè yóó niité yɛbotè timɔ́mmɔnti kó kucɛ.
4 Ò í yóó yóu o tɔ̃mmú, ò í yóó ɔu,
kè yàa niiténè kutenkù timɔ́mmɔnti kó kucɛ,
kè yɛhɛkè yèè soké dàméèrì cuokè kè yɛ kɔbɛɛ keè o tié.

Kuyie nnàké tì kù tããté wè kòò bo ntú yɛbotè kó kuwenniku

5 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n tú mù,
mí nwèè dɔ̀ɔ̀ tiwɛtì kɛ tì pité,
míì ã̀nné kɛtenkè nè dèè kó dimàà bo kɛĩ̀nkè
míì duɔ́ mmufɔ̀mmu bɛnìtìbè bèè fòù kɛtenkè,
míì te kè bè weí kɛ ceǹtì.
6 Mí nha Yiè nKuyie mmíì da yùní fɔ̃́ nkóo tɔ̃̀ntì,
kɛ da duɔ́ mmuwɛ̃rímú kàa bo bɛnkɛ kutenkù timɔ́mmɔnti.
Míì da tããté kɛ da kã̀nké kàa bo ã̀nné mɛtaummè,
mí nnè bɛnìtìbè ti cuokè.
A yó ndò nkuwenniku nku yɛbotè cuokè,
7 kéwéi ntiyũ̃ɔ̃̀ntì,
kékpeté tikpetíntì,
kédennɛní bèè bo dibiìnnì ké bè tanné kuwenniku miɛkɛ.

8 Míì tu di Yiè nKuyie, n yètìrì ndi mɛmmɛ.
N yí yóó duɔ́ n kó tikpetì otɔù mɔù.
M báá duɔ́ nsitenkaanìi n kó disã̀nni.
9 Mɛdɔɔ̀rìmè ketimè dɔ̀ɔ̀mu kɛ dèè.
Kè n di náá mmɛtɛ̃mè mèè kpaaní kɛ bo dɔɔ̀,
mè kpaanímu kè n di náá nkɛ mè mu nyí tùɔ̀kɛní.

Disãnni kó fɛyènfè

10 Deǹtènè fɛyɛmpànfè ti Yiè nKuyie nkpéí,
nsã̀ntínè Kuyie!
Díndi bèè cèntì dàméèrì ĩ̀nkè nè dèè kó dimàà bo o miɛkɛ
díndi bèè ìténí itemmànkɛ.
11 Díndi bèè bo dikpáà miɛkɛ kó yɛhɛkè nsã̀ntínè Kuyie.
Kedaa kó sihɛkɛsí kɔbɛ ndéúkùnkonè Kuyie nyètìrì.

Sedaa tãrì kɔbɛ nyíúnɛ̀ kɛ̀ diwɛ̀ì ndi bo.
12 Nsãntínɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndíndi yɛhɛkɛ̀ détiyɛ̀ kɔbɛ,
pĩɛ̃kénɛ̀ ku sãnni!
13 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkèrínímu okpàrìteu kɔ̃mɛ,
kɛ toǹnì okpàrìnuɔnti kɔ̃mɛ,
kɛ úú kɛ pĩɛ̃kù,
kɛ buɔ̀ nku dootitɔbɛ̀ fɛúùfɛ̀.

Kuyie ndɔ́ kédɔɔ̀ tì í yóó paà

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndò nyúóó kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛmu,
n yí buɔ̀, m pĩ mmáà nɛ̀ dimɔ̀nnì ndi.
M mítìrìmu onitipòkù wèè kuɔ̀ ndɛbirɛ o kɔ̃mɛ,
ǹ fìumu kɛ̀ n wemmu ɛ̀kɛ́.

15 M bo dátɛ́ yɛtãrɛ̀ nɛ̀ sitãã́ kɛ́feinko,
timútì nɛ̀ dɛtie ndɛ̀ bo kpeí,
kɛ̀ ikó nkũṹ kénaá nkɛtenkɛ̀,
kɛ̀ yɛbirɛɛ kpeí.
16 M bo niitɛ́ tiyũɔ̃ntì kucɛ tì í yɛ́ kù,
m bo tì kèténɛ̀ kucɛ tì í yà kù,
m bo ceetɛ dibiìnnì kɛ̀ dìì naá nkuwenniku,
kɛ̀ n yĩĩtí yɛfɔ̃tɛ̀ kɛ̀ dɛɛ ɛnnɛ.
Dɛǹdɛ n dɔ́ kédɔɔmɛ̀ dɛ̀ í yóó paà n yóó dɛ̀ dɔɔ̀mu.

17 Bɛ̀ɛ̀ duɔ́ mbɛmáà sitenkaanìi,
bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nnáá ntimátì bɛ̀ yìɛ ntì, kɛ utɛ́,
kɛ tú dɛ̀ tu bɛ kó kuyie,
bɛ̀ yóó bótímu kédi ifɛi.

Kuwuɔ nkùù ɔ̃ nkɛ yɛ̃ĩ̃

18 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi yɛwũɔ̃ kénténɛ̀ kékeè,
díndi tiyũɔ̃ntì wénténɛ̀ kéyà.

19 N tú we kuyũɔ̃nkù kɛ̀ dɛ̀ í tú díndi n kó bɛtɔ̃mbɛ̀?
We nhɔ̃ nkɛ̀ dɛ̀ í tú n kó bɛtɔ̃mbɛ̀
n tɔ̃ mbɛ̀ kɛ tú bɛ̀ɛ náké n náaǹtì.

20 Di yà kɛ̀ dɛ̀ sũmu di mɛ nyí kpaá yɛ́ dɛ̀marɛ̀,
kɛ̀ n nàá nkɛ̀ di kémmú di mɛ nyí kèè tìmatì.
21 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì tu timɔ́mmɔnti
n dɔ́ kɛ dí dɛɛtému,
dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n di duɔ́ n kó ikuɔ́ ìì kpeńnì,
kɛ wenni kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛmɔu.
22 Ntɛ díndi kɛ̀ bɛ̀ ɛí di kpɛrɛ kɛ dì còńnɔ́ɔ,
bɛ̀ di dií nyɛfɔ̃tɛ̀ nyɛ,
kɛ̀ di duó yɛ miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ̀ di pĩ nkɛ kpetínné,
bɛ̀ di do mudoò mmu kɛ fekù di kpɛrɛ
òmɔù mɛ nyí di dɛɛrí,
kɛ̀ bɛ̀ ɛí di kpɛrɛ

bá òmɔù í bo wèè bo yĩ tɛ́nnénè bɛ bɛ kpɛrɛ.

23 Di miɛkɛ òmɔù mɛ nyí totí o yèmmè ti ĩnkè.
We nné yóó totí o yèmmè tìì kpaaní ti kpéí.

24 We nduɔ nkè di ta mɛháárìmè miɛkɛ díndi Sakɔbu yaàbí,
we nduɔ nkè bɛ ɛí di kpɛrɛ kɛ dè fèkù?
Dè í tú mí ndi Yiè nKuyie nnaà?
Di í yie n kpɛti díndi Isidayɛɛribɛ
di í tũnnɛ mí ndi Yiè nKuyie n di bɛnkɛ kùù cɛ,
di í tũnnɛ n kuɔ.
25 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie
nkè n còúnní m miɛkɛ kó muhãã́ ndi ĩnkè,
kè mudoò yonkumu tanní
kɛ dì fité muhãã́ nkɔ̃mɛ tipíìtì timɔu,
di mɛ nyí bantɛ́ kè mudoò di kùɔ
di mɛ nyí totí di yèmmè.

43

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiè nKuyie míì di dɔ̀ɔ̀ díndi Sakɔbu yaàbí.
Míì di pìítɛ́ díndi Isidayɛɛribɛ
di bá nyĩɛ̀kù, míì di dontɛ́,
míì di yu di yètìrì kɛ di tú n kɔbɛ.
2 Kè di senti mɛniɛ n di bonèmu,
kè di senti ikó ndi báá dìu,
kè di kérí muhãã́ mmiɛkɛ mù báá di cɔ́u,
fɛhããdɛènfè báá di tuɔ.
3 Kɛ yɛ́ n túmè di Yiè nKuyie nku kɛ dò mpáí páí,
kɛ di te díndi Isidayɛɛribɛ kɛ di dɛɛrí.

N yóó duɔ nkè bèɛ namu Esibiti kɔbɛ,
kè bè ndò ndi dɛɛtímè kó tidonti.
M bo duɔ nkè bèɛ na Etiopii nè
Sebaa dɛ ɛkè kɔbɛ di kó difɔ̀tìrì.
4 N wúó ndím̀bɛ,
n yèmmè naatinè dím̀bɛ, n di dɔ́mu,
n duɔ mbɛnìtìbè díì kpéí,
n duɔ nyɛbotè díì kó difɔ̀tìrì.

5 Di bá nyĩɛ̀kù n di bonèmu,
n yóó tɔnímu di yaàbí ìì bo diyiè yìèní kèè bíékè,
kɛ tíínní diyiè taà kèè bíékè kɔbɛ.
6 M bo nákɛ́ kubakù youú bíékè kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Tɛ́nnénèní bɛ!
Kénákɛ́ kucã̀nku bíékè kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Fĩĩnnènní bɛ!
Tɛ́nnénèní n nitidabí ìì bo di bíékè.
N nitipobí ìì bo kutemmànku kè ìì konní.
7 Bèè kó dimàà tɔ n yètìrì, n dɔ̀ɔ̀ bè,
míì bè ãnné, míì bè pìítɛ́ kè bè bo bɛnkɛ n kpetì.

Kubotí kùù dò nkénnáá nKuyie nkpéí

8 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Dennɛnɛ̀ní tiyũɔ̃ntì,
tì mɔ̀kɛmu inuɔ, nti mɛ nyí wúó.
Dennɛnɛ̀ní yɛwũɔ̃, bɛ̀ mɔ̀kɛ yɛto bɛ̀ mɛ nyí yo.
9 Yɛbotɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ tíínnɛ̀nní,
kɛ̀ ibotí imɔu kɔbɛɛ wɛ̃nné.

Di kó sitenkaanìi miɛkɛ,
ɔ̃ntɛ pãã̃ kɛ nàké tìì mɛ̀ ndɔ̀ɔ̀?
Ɔntɛ do niité ké tì nàké?
Tɛ̀ɛ̀ nàké tɛ̀ do tì nàá nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo,
kɛ̀ bɛɛ kónné tɛ̀ do tú mù,
kɛ̀ ti né yie nkɛ dɔ̀ tì tu timómmɔnti.

10 Díndi Isidayɛɛribɛ díì nàá n kpɛ́í mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
díì tu n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ n tããté bɛ̀,
n dó tì tu di bo bantémɛ̀,
kéyie, nkéyĩ́ɛ́té míì tumɛ̀ Kuyie,
kɛ̀ dɛ̀ í tú mí Kuyie ntɛkù makù í bo,
kùmakù í buoté, kùmakù mɛ nyí yóó buoté.
11 Mí nKuyie mmíì tu di Yiɛ̀ nKuyie m máà,
n kó difɔ̃nkúò odɛɛtíwè tɔù mɔù í bo.
12 Míì nàá mmɛdɛɛtímɛ̀ kpɛ́í kɛ̀ míì dɛɛrí,
dɛ̀ í tú tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ matɛ̀ tɛɛ̀ tì ndi nàké.

N dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ di kpɛ́í dɛɛ̀ nàá n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
Mí nKuyie mmíì bɛ́i.
13 N tú Kuyie nku kɛ yó nkù tu sɑ̃ɑ̃̀,
òmɔù bɑ́á na ké dɛ̀ fìètɛ n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ,
òmɔù bɑ́á na képaà n dɔɔri dɛ̀.

Kuyie nyìté kɛ còḿmúmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpɛ́í

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nwèè di dɛɛrí n dò mpáí pái nwe,
kɛ di te díndi Isidayɛɛribɛ.
Nɛ̀ di kpɛ́í nkɛ n tɔ̃mmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ Babidɔnni
kɛ̀ bɛ̀ bo bɛ̀ do mudoò,
kɛ̀ bɛɛ yɛinko mɛniɛ mmiɛkɛ nɛ̀ bɛ bàtóòbɛ̀.
Bɛmbɛ Kandee kɔbɛ.
15 Mí n di Yiɛ̀ nKuyie n do mpáí pái nwe,
kɛ di te díndi Isidayɛɛribɛ,
míì di dɔ̀ɔ̀ míì tu di kóo kpààtì.

Kuyie nyóó keutémɛ̀ Isidayɛɛribɛ kucɛ pànkù tɛdɔntɛ̀ kó dikpáà miɛkɛ

16 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì bɛ́i,
mí nwèè do keuté kucɛ dàméèrì miɛkɛ.
Mí nwèè do ãnné kucɛ fɛnéwuonfɛ miɛkɛ.
17 Mí nwèè do duó nkɛ̀ sinaasɛ̃ĩ kété nɛ̀ si dèèbɛ̀
nɛ̀ dihããpɔ̀ntĩ̃nnì kperì kɛ̀ bɛɛ duó,
bá bɛ tɛ́nkɛ í nyìté kɛ̀ bɛ kpɛrɛɛ deè,
kufitíɲhɔ̃ũ ɔ̃ɔ̃ cɔ́úté kédeèmɛ̀.
18 Di tɛ́nkɛ bɑ́á dentɛní dèè pɛ̃ɛ̃té dɛ kpɛ́í,
di bá ntoti di yèmmɛ̀ dèè pɛ̃ɛ̃té dɛ ĩnkɛ̀.
19 N yóó dɔɔ̀ dèmarè pànnè ndɛ,

dɛ̀ feitɛ́nímu kɛ dèè, di í bantáà?
N yóó keutɛ́ kucɛ nku dikpáà miɛkɛ,
m bo duɔ nkɛ̀ ikó nhãnné kɛtempɛ́íkɛ̀ miɛkɛ kɛ́mpũ̃.
20 Tikpasĩntì, sikpaməɔ́ nɛ̀ icùo ndiɛyì dɛ̀ bo n sãntɛ,
nh ãnné mèɛ̀ kpɛ́í mɛniɛ ndikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri,
nh ãnnémɛ̀ ikó nkɛtempɛ́íkɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ n kɔbɛ n tããté bɛ̀ bo nyɔ̃.
21 Bɛnìtìbɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ kɛ bɛ̀ te,
bɛ̀ bo nni nsãntí.

Kuyie nsɛimmɛ̀ Isidayɛɛribɛ

22 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Díndi Sakɔbu yaàbí míì dɔkɛ di yumɛ̀
di pètìnkɛ m bùtínnému díndi Isidayɛɛribɛ.
23 Di í n fèútɛ́ dipedapànnì kɛ tuɔ̀,
di í n fìé iwũ̃ kɛ n sãntɛnɛ̀,
n yí di bekɛ kɛ yɛ̃ ndí m pã̃ tidiitì,
n yí di kɔkénɛ̀ kɛ yɛ̃ ndí nni ncɔ́unko tihúúntì.
24 Di í dontɛ́ tihúúntì n kpɛ́í,
di í n tuɔ ndi wũ̃ kó mɛkùɔ̀,
di pètìnkɛ nh ãnné mutɔ̃mmú mmu nɛ̀ di kó mɛyɛi,
di n tanné tihɔ̀ùtì nti.
25 Míì ũ̃ũ̃tí di yɛi n di dɔ́ mèɛ̀ kpɛ́í,
n yí yóó dentɛní di yɛi nkpɛ́í.

26 Dí n dentɛ di n sɛ́í ntìì ĩ̃nkɛ̀
kɛ̀ ti tì beé nkɛ̀ bɛ̀ ti pútɛ́
batɛnɛ̀ di kpɛti di yóó beé ntì kénnaati.
27 Di yiɛ̀ nketiwè do yetɛ́mu.
N dèntɛ kɛ tɔ̃nní bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo di nákɛ́ n náaǹtì,
kɛ̀ bɛ̀ yetɛ n kpɛti.
28 Kɛ̀ n dií nyifɛi bèɛ̀ do pĩ mmutɔ̃mmú n cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀
kɛ dɛitɛ n nɔ̀ùtɛ̀ Sakɔbu yaàbí ĩ̃nkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ ì kùɔ.
N di dootóomu díndi Isidayɛɛribɛ
kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ di na sa̋ã̀.

44

1 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Díndi Sakɔbu yaàbí n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kéntɛ́nɛ̀!
Díndi Isidayɛɛribɛ n tããté bɛ̀.
2 Ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkùù di dɔ̀ɔ̀ n tú mù,
míì di pìítɛ́ di yɔ̃ pɔutì miɛkɛ, kɛ̀ míì di teennɛ̀
di bá n yĩ̀ɛ̃̀kù díndi Sakɔbu yaàbí, díndi n kó bɛtɔ̃mbɛ̀,
díndi Yesudummu yaàbí, díndi n tããté bɛ̀.
3 N yóó cũ̃ũnnímu mɛniɛ kɛtenkɛ̀ kèɛ̀ kpeí kɛĩ̃nkɛ̀,
kɛ̀ ikó mpũ̃ɔ̃ kɛtenkɛ̀ kèɛ̀ do kpa mɛniɛ.
N yóó cũ̃ũnkomu n kó muyaá nha yaàbí ĩ̃nkɛ̀,
n kó mɛsàà ncutoomu a kó fɛyanfɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.
4 Kɛ̀ bɛ̀ bo nkótírí timútì kɔ̃mɛ,
tiã̀tì kòtírímɛ̀ mɛniɛ ntakɛ́.
5 Yiè nníí bo yĩ̃: N tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkou nwe,
kòò tɔù yú omáà kɛ dɔ̀: Sakɔbu.
Kòo tɔùu wãri o nɔ̀ùtɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɛ dɔ̀:

Mí ntú ti Yiɛ̀ nKuyie nkou nwe,
kɛ dɔ̀ weè tu Isidayɛɛri.

Kuyie mbo kumáà ndi

6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ kóo kpààtìi béi nkɛ dɔ̀:
Míì tu oketiwè nɛ̀ osɔnwe míì di dɛɛrí
n kó difɔ̃nkúò Kuyie ntɛkù í bo.
7 We nni mmànnɛ̀? Dɛ yiɛ̀ mbéi!
Wèe feinní omáà kédɔɔ dèmarè kɛ̀ n yà.
Kòo nákɛ́ dèɛ̀ dɔ̀ɔ nɛ̀ kutenkù bomɛ̀.
Kɛ n nákɛ́ dèɛ̀ kpaaní kɛ bo dɔɔ̀.

8 Díndi bèɛ̀ tu n kɔbɛ di bá nyĩɛ̀kù, di kɔ̃mbùɔ̀tì bá nduò,
n diɛ nkɛ tì ndi nàkému nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ tì ndi bɛnkɛ,
di tì yɛ́mu kɛ bo na kɛ́ m pútɛ́, n kó difɔ̃nkúò Kuyie ntɛkù í bo,
dipèrì marì tɛrì í bo, dìì di kãnkɛ́
di í yɛ́ ditɛrì marì kɔ̃mɛ.

Bèɛ̀ màátí sibɔɔtenkaanìi ifɛi bo bɛ̀ pĩńnɛ̀ si

9 Bèɛ̀ dɔ̀ɔri sibɔɔtenkaanìi bɛmɔu bɛ̀ tu dɛtetìrɛ̀ ndɛ,
mutɔ̃mmú sààmù bɛ̀ dɔ̀ɔri mù mumɔu kɛ̀ mù tu dɛtetìrɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ nàá mbɛ bɔɔtenkaanìi kpɛ́í,
sì mɛ nyí wúó sì í yɛ́ dèmarè,
ifɛi ii yóó bɛ̀ pĩńnɛ̀ si.
10 A bo dɔɔmè tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀,
kéyiɛ mmɛsɔɔ nkɛ́ tɛ̀ utɛ́,
kɛ̀ tɛ̀ né í nda teennɛ̀ tìmatì,
ɔ̃mmu tɔ̃mmú mmu?
11 Bèɛ̀ sì dɔ̀ɔri bɛmɔu ifɛi bo bɛ̀ pĩ,
bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ sì dɔ̀ɔri,
bèɛ̀ sì cèú, bɛnìtìbɛ̀ mbɛ,
bèɛ̀ pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú,
bèɛ tíínní bɛmɔu,
kufɔ̃waá nnɛ̀ ifɛi dɛ̀ yóó bɛ̀ pĩńmu.

12 Omáátì weè ɔ̃ɔ̃ kéétɛ́ timátì
képũnné kɛ̀ tìì wũɔ̃tɛ́ kòo má,
kɛ́ tì tũntɛ ò tì dónémɛ̀,
kɛ́ ntì màátínɛ̀ o wɛ̃rímú mumɔu,
kɛ̀ dikònnì ò pĩ nhò cĩtɛmu,
kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ ò pĩ nkòò í yɛ̃ mɛniɛ tihɔ̀ùtì tiì ò na.

13 Kòo yántìi túótɛ́ kuhɔ̃ũ kébenné kudɔú,
kéníétɛ́ kécíékɛ́ tɛtenkaanìtɛ̀ nɛ̀ o pĩɛ̃tɛ̀,
kɛ́ tɛ̀ antɛ́ kéɛnnɛ,
kɛ̀ tɛ̀ ndònnɛ̀ onìtì nɛ̀ kɛnitiyìikɛ̀ kòo tɛ̀ tanné tɛcĩɛ̃̀tɛ̀.

14 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũ dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sétìrì,
kétãnkɛ́ dɛtekperè kutúúkù miɛkɛ
késoó nkɛ̀ dèɛ kpenkɛ.
Bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fíí nyɛtepàà
kɛ̀ fɛtaafɛ̀ nyè yóɔ̀rì kɛ̀ yèɛ kótɛ́.
15 Nɛ̀ dɛ kó dɛtie ndɛ,
bɛ̀ tùɔ̀tì mɛ̀, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛ́ ntɔtìnnɛ kényiiri.

Kɛ dɛ ntɔtìnnɛ kɛ́bɛ́nnɛ́ mudiì,
kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ dɛ ndɔɔ̀nɛ̀ dibɔɔ̀
kɛ́nínkú di ìikɛ̀ kɛ́dɔɔ̀ tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ kɛ́ ntɛ̀ feu iwũɔ̃.
16 Kɛ níí kéétɛ́ didakéè kɛ́tɔtìnnɛ
kɛ́pũnnɛ́ imaa nkɛ́cáákɛ́ kɛ́nsànnɛ̀,
kɛ́tɔtinnɛ itɛì
kɛ̀ dɛ̀ ncɔ́ú nkɛ̀ bɛ̀ ìiri
kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati kɛ̀ bɛ̀ daú kɛ tú:
Àà! N yiiri muhãã̀.
17 Kɛ né tùótɛ́ dikéè sɔnni
kɛ́dɔɔ̀ tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ kɛ́ ntɛ̀ feu iwũɔ̃,
kɛ́ ntɛ̀ bàá nkɛ́ tú: N dɛɛtɛ́.

18 Dɛ yɛmbɛ̀ í mɔkɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ bɛ̀ í cìì,
bɛ nùɔ nyìì ũũ, mbɛ̀ í wúó,
mbɛ yɛ̀mmɛ̀ í bo kɛ dò mbɛ̀ bo bantɛ́ dɛ̀marɛ̀.
19 Bɛ̀ í totí bɛ yɛ̀mmɛ̀,
mɛyɛ̀mmɛ̀ í bo, bɛ̀ í cìì,
kɛ dò m bɛ̀ bo yĩ,
m mɛ̀ ntɔ̀tinnɛ itɛì kɛ bɛ̀ńnɛ́ mudiì,
kɛ pũńnɛ́ imaa nkɛ càákɛ́,
kɛ bo dɔɔ̀ dikéè tɛrì tɛtenkaanìtɛ̀,
kɛ́nninku, kɛ tɛ̀ bàá,
ndɛ̀ í tú isɔkaà?
20 Kudɔ́ú kùù yóó cɔ́útɛ́ kɛ́naá mmutápɛí,
bɛ̀ dɛ nduɔ́ mbɛ yɛ̀mmɛ̀,
bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ dautɛ́,
bá bɛ̀ í yɛ́ bɛ yɛ̀mmɛ̀.
Sibɔɔtenkaanìi í bɛ̀ dɛɛrí
bɛ̀ mɛ nyí bɛí kɛ dò mbɛ̀ pikú
dɛ̀ tu dɛtetìrɛ̀ siyáàbìsí kpɛrɛ.

Isidayɛɛribɛ í dòmmɛ̀ kɛ́yɛ̀ mbɛ̀ tumɛ̀ Kuyie nkɔbɛ

21 Díndi Sakɔbu yaàbí dentɛnɛ̀ní
díndi Isidayɛɛribɛ di tú n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ mbɛ.
Míì di pìítɛ́ kɛ di tú n kó bɛtɔ̃mbɛ̀.
Isidayɛɛribɛ n yí yóó yɛ̀ ndi kpɛ́í.
22 Nh ũtɛ́ di caàrìmɛ̀ diwɛtirì ɔ̃ɔ̃ kããtóomɛ̀ mmɛ,
kɛ dɛ̀itɛ di yɛi yɛwɛtisùɔ̀ ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀.
Wɛ̃tɛnɛ̀ní m borɛ̀ kɛ yɛ́ míì di dontɛ́mɛ̀.

23 Kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ nyíúnɛ̀,
kɛ yɛ́ di Yiɛ̀ nKuyie pĩ mmɛ̀ mutɔ̃mmú.
Kɛtenkɛ̀ fũɔ̃̀ kɔbɛ nyíúnɛ̀,
yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ di nyíú,
titúútì nɛ̀ dɛtie nkɛ̀ di nyíú.
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛɛtɛ́mɛ̀ Sakɔbu yaàbí,
kù bɛ̀ bɛnkɛmu ku diɛtì, bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.

Kuyie ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ kutenkù kɛ kù bakɛ́

24 Díndi Isidayɛɛribɛ, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di dontɛ́,
míì di pìítɛ́ di yɔ̃ pɔutì miɛkɛ,
mí nKuyie mmíì dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu,
míì pĩntɛ tiwɛtì kɛ míì pitɛ́ kɛtenkɛ̀ mmáà.

25 Míì te kɛ̀ bɛpããbɛ̀ pããtì naá ndɛtetìrɛ̀.
Míì fèntɛ bɛpããbɛ̀ bá bɛ̀ í yɛ́ bɛ yèmmɛ̀,
kɛ̀ mɛciì nyɛmbɛ̀ ciì nwɛ̀̃tɛ dɛfɔ̃nkúò,
míì bɛnkɛ mɛciì nyɛmbɛ̀ í yɛ́mɛ̀ bɛ yèmmɛ̀.
26 M bɛnkɛmu n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ biɛ
náá ntì tumɛ̀ timómmɔnti,
míì te kɛ̀ n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nàá ntì dɔ̀ɔ̀ri,
m béimmu kɛ tú bɛnìtìbɛ̀ bo wɛ̃tɛ kékari Sedisadɛmmu,
kóò maá nkéíi nho duotí,
bɛ̀ bo wɛ̃tɛ kémaá Sudaa ɛkɛ̀
n wɛ̃ti kɛ bo íimmu Sudaa ɛkɛ̀.
27 Mi nwèè ɔ̃ɔ̃ béi nkɛ̀ dàméèrì kũũ,
n yóó duɔ́ nkɛ̀ dihɛì kó ikó nkũũmu.
28 Míì béi nkɛ yĩ, Siduusi tu n tããté wènwe
kòò bo cɛ̃mmú n nìtìbɛ̀,
kédɔɔ̀ n dɔ́ tì timɔu.
Weè yóó duɔ́ ndinùù
kɛ̀ bèɛ wɛ̃tɛ kémaá Sedisadɛmmu ɛì,
kémaá n cĩɛ̃̀tɛ̀.

45

Kuyie ntããtémɛ̀ Siduusi kɛ bo ò pĩńnɛ̀ ku tɔ̃mmú

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Siduusi kù tããté wè kɛ dɔ̀:
Mí nha Yiɛ̀ nKuyie mmíì da tããté
kɛ da pĩ n nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ,
kɛ̀ yɛbotɛ̀ bo da bɔ́úté,
fɔ̃ɔ̃́ yóó tɔ̃ũ bɛkpààtìbɛ̀ doobaatí,
n yóó da kpetému yɛbòrɛ̀ kéfeínko,
yɛbòrɛ̀ yó nfeíomu a ììkɛ̀.
2 Míì mɔ́mmuɔ n yó nni a ììkɛ̀ kɛ ɛnnìnko yɛterɛ̀,
kɛ puɔ̀ ndisɔɔwũɔ̃̀ kó yɛcàkɛ̀,
kɛ keku imátìferí ìì pàké yɛbòrɛ̀.
3 N yóó da duɔ́ tikpàtì tìì sɔ̀ri tìnti,
dèɛ̀ bo disɔ̀rì miɛkɛ, n yóó dɛ̀ nda duɔ́mmu,
kàa banté míì tumɛ̀ a Yiɛ̀ nKuyie
kɛ da tããté kàa bo mpĩ n tɔ̃mmú,
mí nKuyie Isidayɛɛribɛ tũ nkù.
4 N kó bɛtɔ̃mbɛ̀ Sakɔbu yaàbí kpéí nkɛ̀
bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ n tããté bɛ̀,
bɛɛ̀ te kɛ̀ n da yu kàa bo mpĩ n tɔ̃mmú
kéfei nha yètìrì bá a í nyɛ́.
5 Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie
n kó difɔ̃nkúò otɔù mɔù í bo
kɛ̀ dɛ̀ í tú mí nKuyie, kutɛkù makù í bo.
N yóó da duɔ́ mmuwɛ̃rímú kàa í nyɛ́.
6 M mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ diyiè yìèní kèɛ̀ bíɛ́kɛ̀
nɛ̀ dì taà kèɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kɔbɛɛ banté míì tumɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie
nkɛ̀ kutɛkù makù í bo n kó difɔ̃nkúò.
7 Míì dɔ̀ɔ̀ kuwenniku, míì ãnné dibiìnnì.
Míì ãã̀ diwèì kɛ̀ míì ɔ̃ nte kɛ̀ mɛyɛi ntuɔkɛní.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛmɔu.

8 Kɛ̃nkɛ̀, a kpetɛ́ kɛ̀ kubookuu cútɛ́ní,
yɛwɛtɛ̀ cũũnnɛ̀nní mɛdɛɛtímɛ̀ fɛtaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ cútɛ́nímɛ̀,
kɛtenkɛ̀ a kpetɛ́!
Kɛ̀ mɛdɛɛtímɛ̀ kó kuyee yɛnní, kɛ̀ mɛwetímmɛ̀ɛ kótɛ́.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu.

Tiyaatì ɔ̃ɔ̃ í nsɛi nhoyaamarì

9 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Wèè sɛi nwèè ò dɔ̀ɔ̀, dɛ yiɛ̀ mbo yà!
Tiyaamatì bèkú wèè tì maá kɛ tú:
A dɔɔri ba? Yáà tì ɔ̃ɔ̃ yĩ o tɔ̃mmú í wenni?
10 Wèè bèkú o cicɛ yoo o yɔ̃ kɛ tú:
Ba nte kàa m pɛité? Dɛ yiɛ̀ mbo yà!
11 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mí nwèè yètìrì tu kpa mɛyɛi,
mí nwèè pìítɛ́ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ di bo m bekɛ ɔ̀nti?
Di bo n nákɛ́ ɔ̀nti m bí ĩnkɛ̀?
Yáà díì bo n nákɛ́ n dò nkédɔɔ̀ tì?
12 Míì dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ ãnné bɛnìtìbɛ̀,
míì pitɛ́ tiwɛtì nɛ̀ n nɔu,
míì nàá nsiwɑ̃̀ã sì dò nkéncentìmɛ̀.
13 Míì tããtɛ́ Siduusi kòò ãnné kɛ bo di dɛɛtɛ́.
N yóó tũntɛmu o cɛ imɔu,
weè yóó wɛ̃tɛ kémaá nh ɛì kékpɛ̃nnéní bèè cìétɛ́
ò í yóó bekɛ ticuuti yoo tiyeti.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi!

Ibotí ìì í yɛ́ Kuyie nyì kɔ̀rinímɛ̀ Isidayɛɛribɛ borɛ̀

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Esibiti kɔbɛ kó mucɔ̃́ntimu
nɛ̀ Kuusi kɔbɛ dɔ̀ɔ̀ kupotaá nkɛ pètɛ́ dɛ̀ kũntiní di borɛ̀ ndɛ,
Sebaa ɛì kó tidadiɛtì kɔ̀riní di borɛ̀ ndɛ,
kɛ̀ di bo tì tiekɛ, kɛ̀ tì ndi tũ nkɛ píítí mɛfĩmmɛ.
Bɛ̀ bo nínkú di ìikɛ̀, bɛ̀ bo ndi báá nkɛ tú:
Díì máà borɛ̀ ndɛ Kuyie mbomɛ̀,
Kuyie ntɛkù makù í bo kupíkù makù.

15 Mɔ́mmuɔ nha tú Kuyie nku a né í fei nhamáà.
Fɔ̃ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, fɔ̃ nhOdɛɛtíwè.

16 Bɛ̀ɛ dɔ̀ɔri sitenkaanìi ifɛi yóó bɛ̀ pĩḿmu, kɛ̀ bɛɛ sĩnné,
dɛ̀ bo bɛ̀ di kɛ̀ bɛɛ cíétɛ́.
17 Díndi Isidayɛɛribɛ biɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi dɛɛtému sɑ́ɑ̀
ifɛi í kpaá bo di pĩ ndɛ̀ í kpaá bo di di nɛ̀ di bo mbomɛ̀.

Kuyie nyí nàkɛ́ Sakɔbu yaàbí kɛ sɔ̀nnɛ

18 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ntu mù:
Míì dɔ̀ɔ̀ kɛ̃nkɛ̀,
míì pìítɛ́ kɛtenkɛ̀, míì kɛ̀ fìí,
n yí kɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ feínko
n kɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ bo nkɛ̀ ã,
míì béi nkɛ tú:
Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie, n kó difɔ̃nkúò kutɛkù makù í bo.
19 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n yí náá ndisɔ̀rì

n yí nàké tìmatì kufɑ́ɑ́ ndibiìnnì miɛkɛ.
N yí sɔ̀ńté kɛ nàké Sakɔbu yaàbí, kè n tú bè n wammú dɛtetìrè.
Mí ndi Yiè nKuyie nh ɔ̃ɔ̃ náké dèè wetí dèndɛ
dèè tu dɛmɔ́mmɔnnɛ n dɛ nnáá.

Yɛbotè yóó ceetɛmè

20 Díndi iwuɔ nyìì kpaá kɛ fòù tíínnè kékɔtɛní.
Kɔtɛnèní dimɔu.

Bèè tɔuti sitenkaanìi idɛí kpɛsi kɛ sì bàá ndi í banté.

21 Sɛnninè kénáké di yɛ̃́ tì,
tíínnè kébɛnkɛ mɛbɛnkùmè kè bè di pútɛ́.
Bɛ miɛkɛ we m pɑ̃ɑ́ kɛ nàké?
We ntì nàké nè dimɔ̀nnì?
Dè í tú mí ndi Yiè nKuyie naà?
N kó difɔ̃nkúò Kuyie mmakù í bo
kɛ wetí, kɛ dɛɛrí.
Kè dè í tú mí nkutɛkù makù í bo.
22 Díndi itemmànkɛ imɔu kɔbɛ
wɛ̃ɛ̃tɛnèní m borè kè n di dɛɛté.
Míì tu Kuyie
n kó difɔ̃nkúò kutɛkù makù í bo.
23 Mí nKuyie míì pàrìkè
míì tì béi nnè n nùù,
tì tu timɔ́mmɔnti nti,
tì í yóó paà,
bá wèè nìtì bo nínkú n yììkè
ba kùù botí kè kùù béi nkɛ dɔ̀:
Ti bo nyíé nha kpɛti
24 Bè bo nnáá nkɛ tú:
Ti Yiè nKuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ri dèè wetí kɛ kpeńnì,
bèè miɛkɛ do m péì
kè bèɛ kɔtɛní m borè nè ifɛi, kénsĩĩ.
25 Dè mɔ̀nnì mí ndi Yiè nKuyie nkè n duɔ́ nkè di na di dootitɔbè,
díndi Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ nkè di mpɔtì n kpéí.

46

Babidɔnni kó yɛbɔkè báá na kébennénè Kuyie

1 Tɛbɔɔtenkaanìtè bè tu tè Bɛɛdi tè bíimmu,
tɛbɔɔtenkaanìtè Nɛbo domu,
di do tounko sìì tenkaanìi iwũɔ̃ kɛ sì dèúkùnko,
sì naá nyiwũɔ̃ kó yɛtuɔ nyɛ,
iwũɔ̃ sì ɔ̀ùnèmu.
2 Sibɔɔtenkaanìi bíimmu,
sì wɛ̃nnému kɛ do,
sì í na kɛ dɛɛté simáà,
bè sì tɔmu kɛ kũntinè bɛtɔbè ciɛ.

3 Kéntɛ́nè n tú mù, díndi Sakɔbu yaàbí,
díndi Isidayɛɛribɛ bèè kpaá,
díndi n tɔ bè nè di yɔ̃bè pɔutì miɛkɛ,
díndi n te bè nè bè di púómmè.
4 Nè di bo kótémè n yó mmɛ ndi dò,

nè diyùpèítì miɛkoo n yó ndi tɔmu,
míì pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú kɛ yó mmu pĩ,
kɛ yó ndi ceú kɛ di dɛɛrí.

5 Di bo nh ɛnnɛnè we kè tí mma?
Di bo ndonnɛnè we kè ti ndò?
6 Bɛnìtìbè ɔ̃ɔ̃ yóótému bɛ yaàyɔ̀rè mɛsɔɔ,
kécɔ̃nné timátì péítì cìdóò,
kéwaá nhomáátì, kòò bè dɔ̀ɔ̀ tɛtenkaanìtè.
Kè bè nninku tɛ ììkè kɛ tè bàá.
7 Kɛ tè tɔuti, kɛ tè buuti,
kè bè tè cò́ńné dè tè ndɛ ncómmú.
Kè bè ta tìmatì miɛkɛ kɛ tè kuɔ́nnè tè báá cóútɛ́,
tè báá bè dɛɛté.

Mɛdɛɛtímè í dɛ́tirìmè

8 Díndi di ndè yɛ̃́, kɛ kpénkùnnɛ dimáà,
totínè di yèmmè, díndi bèè yetírí n kpɛti.
9 Dentɛnèní tìì dɔ̀ɔ̀ nè dimɔ̀nnì,
n tú Kuyie nku kutɛkù makù í bo,
kè dè í tú mí nhotɔù mɔù í bo,
kɛ n dònnè.
10 Míì ɔ̃ɔ̃ nákɛ́ nè dimɔ̀nnì tìì yóó dɔɔ̀,
nh ɔ̃ɔ̃ ti nàkɛ́mu kè tì kpaaní tì mɛ mbáá paà.
Kè ǹ yĩ n yóó dɔɔ̀ tì nh ɔ̃ɔ̃ ti dɔ̀ɔ̀mu.
11 N yùní fɛtúúfɛ̀ * nfɛ diyiè yìèní kèè bíékè,
dihɛì dɛtirì ndi n yunímè onìtì wèè yóó dɔɔ̀ n tããté tì,
n nàkɛ́ tì, tiì yóó tuɔ̀kɛní,
kè n tããté tì n yóó ti n dɔɔ̀.
12 Kénténè n tú mù díndi itookperí yɛmbè,
díndi bèè dèténè timɔ́mmɔnti.
13 Nh autóomu kɛ bo dɔɔ̀ timɔ́mmɔnti,
m bo dɔɔ̀mè timɔ́mmɔnti dè í kpaá kɛ dɛ́tirì,
n tɔ̀ɔ́tému kɛ bo dɛɛté n nìtìbè,
n yóó dɛɛtému Siyɔ̃ɔ̃ ɛì,
n yóó duɔ́mmu n kó tikpetì Isidayɛɛribɛ.

47

Babidɔnni ɛì kɔbɛ domè

1 Díndi Babidɔnni ɛì kɔbɛ,
cúténè kékari kɛtenkè
fɔ̃ mBabidɔnni ɛì bè do í káá nwè,
karoo kɛtenkè a kpàtì í kpaá,
díndi Kandee ɛì kɔbɛ.
Bè tɛ́nkɛ í yó ndi yu kɛ tú bɛwennibɛ, bɛsààbè.
2 Túóténè kunàntèmbiku kénaa mmuyuo.
Dáténè tiyààtì di ììkè, kéfeínko,
deènnè di yààtì kéfeí ndi kpèrè,
kéna késɛ́ntɛ́ kukó.
3 Kè di fɔ̃ɔ̃ feité, kè bèɛ yà di fɛi,
míì yóó pɛitɛ,
òmɔù í bo wèè bo yetɛ.

---

* **46:11** ***fɛtúúfɛ̀:*** Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dináanhãntírì kɛ dó kɛ́yĩ Pɛdɛsi kóo kpààtì nwe. Wéntɛ́ 41.2.

4 Kuyie nkuù mɛ nyɛ̃,
kè tínti Isidayɛɛribɛ biɛ
ti kóò donti tú ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa
wèè dò mpáí pái,
kɛ ti te tínti Isidayɛɛribɛ.

5 Babidɔnni ɛì kɔbɛ,
karinè kɛ yĩ só,
sɔrinè dibiìnnì miɛkɛ
kɛ yɛ́ bè tɛ̃nkɛ í yó ndi yu kɛ tú bèè bakɛ́ yɛkpààtìyɔ tɛyè.
6 M miɛkɛ kɛè do yè n nìtìbè,
n diímmu n te bè ifɛi,
m bè ãnnému di nɔu miɛkɛ,
di mɛ nyí bè kuɔ́ mmɛsémmè,
kɛ toummu bɛdakótíbè yɛtuɔ cɛ́ɛ̃yè.
7 Kè di yèmmè dò ndíì yó mbakɛ́ sɑ̃ɑ̃,
bá dí í toti di yèmmè tìì dɔ̀ɔri ti ĩnkè,
di í dààtɛ kɛ dò ndè mɔ̀kɛ kumànku.
8 Di mmɔ̀nnì kénténè n yɛ̃ mmù, díndi bèè dɔ̀ɔri di dɔ́mè.
Díndi bèè kàri bètèìì, kɛ náá ndi yèmmè miɛkɛ kɛ tú:
Kè dè í tú tínti otɔù mɔù í bo,
kè di yèmmè dò ndi í yóó naá mbɛkúpobè,
kɛ yɛ́ kɛ tú di bí í yóó kú.
9 Dɛ kó mɛborimɛ mɛdé yóó di tuɔkɛnímu,
dimɔ̀nnì dìmáà, diyiè dìmáà.
Di bí yóó kúmu, di yóó naámmu bɛkúpobè,
dè yóó dɔ̀ɔmu bá kè di dɔ́ di dɔ̀ɔ dɛnitinɔ̀nkpɛrɛ,
bá kè di dɔ́ dí tì beé n di bɔkè.

10 Di do tɑ̃ dimáà ndi di nɔmmè kɛ dɔɔri dɛnitinɔ̀nkpɛrɛ,
di ɔ̃ ndɔɔri dè kɛ náá nkɛ tú: Òmɔù í ti wúó,
di kó mɛciì nnè di kó mɛyĩɛ́tímè dɛè di fèntɛ,
kè di náá n kɛ tú: Kè dè í tú tínti òmɔù í bo kɛ ti dònnè.
11 Mɛyɛ̀ncaàrìmè mɛè di doti, di í yóó na kɛ́ mè còńné,
mɛyɛi ndiɛmè mɛè di tati, di í yóó na kɛ́ mè yenténè.
Bɛpɔ̀mbè bɛè di doti dimɔ̀nnì dìmáà.
Di do í dakɛ bèè kpɛ́í.
12 Sɔɔténè kéndɔɔri dɛnitinɔ̀nkpɛrɛ kɛ beeti yɛbɔkè,
di duɔ́ ndè dimáà nè di bíkémbéntì,
kè dè naati di pété mucɔ̃́ntimu, kè dɛ yie ndí kpenkɛ.
13 Di ɔù bèè borè tipããtì bè borɛ?
Bèɛ kɔtɛní kɛ́ dí teennè,
bɛmbɛ bèè bɔ́ú ntiwɛtì kɛ wéí siwɑ̃ɑ̃,
kɛ náá ntìì dò nkétuɔkɛní bá wèè tɑ̃nkù.
14 Di sɑ̃ɑ̃ténè timúkpetì nti kè muhãɑ̃ nyóó di cóútɛ́.
Di í yóó na kéyenténè dɛ kó muhãɑ̃.
Mù í yó ntú musámɔ̀pɔ́mù bè pũũnè mù pɛ́ɛ̀,
yoo bè ɔ̃ɔ̃ tɔtìnnɛ mù kɛdɛkè kényiiri.
15 Tìì yóó tuɔkɛní di kó bɛnitinɔ̀mbè di ɔù bèè borè nè di bíkémbéntì.
Bè yóó cíétému bɛmáà bɛmáà,
bɛ kóò mɔù í yóó na kɛ́ di dɛɛté.

48

Ti Yiè nKuyie nhɔ̃ɔ̃ nákɛ́mu kè tì né na kɛ́dɔ̀

1 Díndi Sakɔbu yaàbí kentɛ́nè,
díndi bɛ̀è pɔ̀tìnè bè bo ndi túmè Isidayɛɛribɛ,
díndi Sudaa kó fɛyanfè kɔbɛ díndi bɛ̀è pàrìkunè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì,
kɛ yu Kuyie nkùù te Isidayɛɛribɛ ku yètìrì.
Dè né í tú nè timɔ́mmɔnti nè mɛwetímmè miɛkɛ.
2 Díndi bɛ̀è pɔ̀tìnè bè bo ndi yumè kɛ tú dihɛì sààrì kɔbɛ,
díndi bɛ̀è dàrìnè dimáà Kuyie nkɛ tú Isidayɛɛribɛ kó Kuyie nkuù yètìrì tu Mpakɛdaa.
3 Ti ketitì tìì yóó dɔɔ̀ n tì nàké nè dimɔ̀nnì ndi,
ti yènní míì nùù, míì tì béi kɛ pɛ̃nkɛ tì ta mudɔɔ̀rìmù kɛ tì dɔɔ̀.
4 N di yɛ́mu nè dimɔ̀nnì kè di tú kubotí kùù í yié ntìmatì,
kè di fɔ̃nií do nkumátìdɔú kè di to kpeńnì.
5 N tì ndi nàkému nè dimɔ̀nnì, di tì kèèmu kè tì né na kɛ tùɔ̀kení,
kè dè bo yie nkè di báá yĩ di bɔkè yɛè dè dɔɔ̀,
kè di yèmmè bá ndò sibɔɔtenkaanìi sìì te kè dè dɔɔ̀.
6 Di tì kèèmu kɛ yà tì dɔɔ̀mè,
di í dò nké tì nàkáà?

N di náá ntì di mmɔ̀nnì tì tu tipàntì nti,
tì sɔ̀rimu di mu nyí tì yɛ́.
7 Tì buoté bàmbà nwe, tì do í bo nè dimɔ̀nnì,
di mu nyí tì kèè kè dè í tú yíe,
kè dè bo yie nkè di báá yĩ di do tì yɛ́ nè dimɔ̀nnì.
8 Di mɛ nyí kèè tìmatì di í banté tìmatì,
nè dimɔ̀nnì tìmatì í taà di to,
n di yɛ́mu kè di tú bɛnitidɔnnibè kɛ yetírí n kpɛti nè bè di pɛiténímè.
9 Nè n yètìrì kpéí nkɛ m bónkùnnɛmè m miɛkɛ,
nè n sɔ̃nni kpéí nkɛ n kpaá kɛ di mɔkɛnèmè mɛminnímè dɛè te kè n yí di dɛitɛ.
10 N di tií mmuhɔ̃ɔ̃ mmu dè né í tú n dó kécɔ̃ntɛ mùmamù
n di tannɛ́ mɛfɛ̃ũtímè kó muhɔ̃ɔ̃ mmu
kɛ bo di yáákɛ́.
11 N yètìrì kpéí nte kè m pĩ mmutɔ̃mmú,
kɛ yɛ́ n yí dómè n yètìrìi caàrè, n yí dó n toté nè òmɔù n sɔ̃nni.

Kuyie n tɔ̃ɔ̃témè Siduusi kɛ bo ò pĩńnè mutɔ̃mmú

12 Díndi Sakɔbu yaàbí kentɛ́nè,
díndi Isidayɛɛribɛ n yu bè,
míì tu oketiwè kɛ tú osɔnwe.
13 Míì dɔɔ̀ kɛtenkè nè n nɔùtè,
kè míì pité tiwɛtì,
kè n dè yu dè kòrinímu mɛcɔ̃ɔ̃.
14 Tíínnè dimɔu kékeè, onìtì n dó wè,
wèè yóó dɔɔ̀ Babidɔnni kɔbɛ n dómè,
ò bo cɛ̃ɛ̃rɛ Kandee kɔbɛ.
Di miɛkɛ we ntì nàké nè dimɔ̀nnì.
15 Míì mómmuɔ ntì béi,
míì ò yúní, míì duó nkòò kàtení,
o tɔ̃mmú yóó yiémmu.

16 Tɔ́ɔnnènní m borè kékeè,

nè dè ketémè kè n nàámmu,
kè dè tùɔkɛní kɛ n sɔ̃ńté.

Tũ mbanténè kɛ do ti Yiè nKuyie nkuù n tɔ̃nní
kè ku Yaá nni mbonè.

Kè Isidayɛɛribɛ do nyié nKuyie nkpɛti dè na mbè dòmmè

17 Ntɛnè di Yiè nKuyie ndi kóo donti,
wèè dò mpái pái kɛ di te díndi Isidayɛɛribɛ ò tu mù,
mí ndi Yiè nKuyie m míì di te kɛ di tiè ntìì yóó di dɔɔ mɛsàà,
míì di ni kucɛ di kérí kùù miɛkɛ.
18 Áú! Kè di do yie nkékénté n tannɔ̀,
di na mmɔkɛmu diwèì kè dì mpũɔ̃ kukó nkɔ̃mɛ,
kè di kó timɔ́mmɔnti mpíékέ mɛniɛ ndòmmè dàméèrì.
19 Kè di kó fɛyanfèɛ sũũ mubirímú dòmmè,
kè di yaàbí kó kusũkù ndònnè ibirí dòmmè dàméèrì nùù,
bɛ yètìrì báá kpánné,
kè bɛ yètìrì mbo n yìikè sɑ̃ɑ̃.

Kuyie nyɛ̃mmè bèɛ yè Babidɔnni

20 Yɛnnè Babidɔnni,
cokénè kéyɛ Kandee kɔbɛ cuokè,
pĩɛ̃kénè tì, yeènè tì tipíìtì timɔu,
kɛ nákέ ti Yiè nKuyie ndontémè Sakɔbu yaàbí.
21 Kuù do ni ku nìtìbè dikpáà tɛdɔntè kpɛri miɛkɛ,
bá sinéyɛ̃ĩ́ í mbè pĩ, kuù do duɔ́ nkè mɛniɛ nyɛnní dipèrì,
kuù do yaté dipèrì kè mɛniɛ ncóúnní.

22 Ti Yiè nKuyie mbéimmu kɛ tú diwèì í bo bɛyɛibɛ kpéí.

49

Kuyie ntããtémè ku kóo tɔ̃ntì

1 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ dɔ̀:
Díndi kɛtenkè kèè sokέ dàméèrì cuokè kɛ kɔbɛ kénténè,
díndi yɛhɛkè détiyè kɔbɛ keènè.
Nè n yɔ̃ poutì miɛkɛ nkɛ ti Yiè nKuyie nni ntããtémè,
n yɛtìní dìì mɔnnì ndi kù n yúmè,
2 Kɛ n duɔ́ ntináaǹtì tìì dò ndisiè,
kɛ n kãnkέ ku nɔùtè
kɛ n duɔ́ nku náaǹtì tìì dò nkupie,
kɛ nh ãnné ku doò miɛkɛ.
3 Kɛ n nàkέ kɛ yĩ:
fɔ̃ɔ̃ tu nkóo tɔ̃ntì.
Fɔ̃ nyIsidayɛɛri n tããté wè kàa bo bɛnkɛ n kó tikpetì.
4 Mí nhEsaii kè mí n yèmmè né dò nh ɔu dɛtetìrè,
kɛ càkɛ n wɛ̃rímú fààrè
kɛ yɛ́ ba kè n Yiè nKuyie nyɛ́mu n kpéí,
kɛ n cuuti bo ku borè.
5 Di mmɔ̀nnì n Yiè nKuyie nkuù béi kunku kùù m pìítέ n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ,
kè m bo ntú ku kóo tɔ̃ntì.
Kɛ tɛ́nnéní Sakɔbu yaàbí ku borè,
kè bè ntíkú ku borè.
N Yiè nKuyie nkùu n dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ n yu,
kuù tu n kó muwɛ̃rímú.

6 Kù n nàkému kɛ yĩ:
A bo ntúmɛ̀ n kóo tɔ̃ntì,
kéíi nSakɔbu yaàbí máà dɛ̀ í sannɛ̀
n da tããté kàa bo ntú kutenkù kó kuwenniku nku,
kè dèɛ yie nkè mɛdɛɛtímèɛ pité kétuɔkɛ itemmànkɛ imɔu.

Isidayɛɛribɛ bèè cìétɛ́ bè yóó wɛ̃tɛ kékũũmmè

7 Mɛmmɛ kè Kuyie mbéi nké dɔ̀:
Ntɛ mí nha Yiè nKuyie n tú mù
mí nwèè dò mpái pái,
mí nwèè tu fɔ̃ nyIsidayɛɛri a kóo donti,
ntɛ n da náá nti fɔ̃ mbè sènkèrì wè,
fɔ̃ nkutenkù wùó nwè kè dɛ̀ kù mɔkɛ isíé,
fɔ̃ mbèè baké bè dɔ̀ɔ wè bɛ kó kudaakù
bɛkpààtìbè yóó da yàmu kɛ ítɛ́ kécómmú
ké sikpààtìbìí da yà kɛ nínkú a ìikè
n dɔɔrimu m béi ntì
kè dò mpái pái mí nwèè da tããté fɔ̃ nyIsidayɛɛri.
8 Kɛ yíé kɛ béi nké dɔ̀:
N kèèmu a báammìi dimɔnnì sààrì kɛ ì cɔuté,
kɛ da teennè n dɔ́ ké da dɛɛté dìì mɔnnì.
Míì da pìíté kɛ da dɛɛté kàa bo dɔɔ̀ mɛtaummè
mí nnè bɛnìtìbè ti cuokè,
kɛ íi ndihɛì, kè bɛnìtìbèɛ kari kɛtenkè kèè do duɔ́o.
9 Kàa kpeté bèè bo yɛkpetíntuo kɛ bèɛ yè
bèè bo dicuri kè bèè yènní dɛdaatírè.
Dɛ mɔnnì bè bo ndɔnnè ipe ìì cèntì kɛ diiti yɛtãrè ĩnkè ì dómè.
10 Dikɔnnì báá bè pĩ
sinéyɛ̃ĩ mɛ mbáá bè poté kɛtenkè báá tonkè ké bè tùɔ.
Diyiè mɛ mbáá bè cóu nkɛ yɛ́ wèè bè ni ò bè mɔkɛnèmè mɛsémmè kɛ yó mbè
kɔ̀rìnè mɛnésààmè borè.
11 M bo dɔɔ̀ yɛtãrè kè yèɛ naá nyicɛ,
m bo ĩĩtí yɛfɔ̃̀tè icɛ.
12 Ntɛ bɛ kɛ kéríní bè ìténí dɛdétirè ndɛ kè bèmabè boní kubakù youú,
kè bɛtɔbè boní diyiè taà kèè bíékè,
kè bɛtɔbè boní Esibiti.

13 Fɔ̃ nkɛĩnkè dè nda naati,
fɔ̃ nkɛtenkè kàa nyãnku,
díndi yɛtãrè kè di nyíú
kɛ yɛ́ mí ndi Yiè nKuyie m bàńtèmè n nìtìbè,
n kuɔmmu bɛsénnìbè mɛsémmè.

Kuyie ntumè kù í yóó yɛ̀ nku kɔbɛ

14 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Sedisadɛmmu nàá nkɛ tú:
Ti Yiè nKuyie nni mbɔntóomu
kù n yɛ̀mmu.
15 Onitipòkù bo yɛ̀ nho biraà?
Mɛsémmè ɔ̃ɔ̃ í ndè nhò bonàà?
Bá kòo nitipòkù bo yɛ̀ nho birɛ mí m báá da yɛ̀.
16 N da wɛ̀rimu n nɔu miɛkɛ,
n nònfè í iiti a ɛì kó iduotí ĩnkè.

17 Ntɛ bèè yóó maá fɔ̃ nSedisadɛmmu ɛì kɛ cootiní.
Bèè do da pòntɛ kédéítɛ bè yìèmu kɛ cokù.
18 Fɔ̃ nSedisadɛmmu ɛì, éu nha yuu kéwéntɛ a fitímè,
a bí imɔu tikumu kɛ kɔrìní a borè.
Mí nKuyie m bomu kè míì béi.
Ì yó ndo ntisãtì nti a kpéí, kàa mbè yì fɛnaàkɔ̃nfè kɔ̃mɛ.
19 Sedisadɛmmu a do dɔúnkomu kɛ naá ntidobontì
bɛnìtìbè né wɛ̃ti kɛ bo ɛ́kému a miɛkɛ.
Bèè do da pòntɛ kè bèɛ détɛ.
20 A nìtìbè a do pàà bè,
bè wɛ̃ti kɛ bo da nákɛ́ kɛ dɔ̀:
Ti ɛ̀kému tí pã mɛfíè nkè ti kari.
21 A bo mbékú amáà kɛ tú:
We mpɛité bè nnìtìbè n do pààmu ibí
kéndò ntɛhãũntɛ kè bè n yetɛ,
we nné bè pií, n do bo m máà kè bè borɛ?

22 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀:
Mí nha Yiè nKuyie n yóó youtɛ n nɔ̀ùtè ntɛ.
Yɛbotè bíékè kè yèɛ yà n cannimè,
bè bo nhúúkú initidabí kɛ tũɔ̃ké initipòì kɛ kũntiní a borè.
23 Bɛkpààtìsapàmbè bo ntú a kó bɛbíyuɔ̀rìbè,
kè bɛkpààtìbè tu bèè ì tiè,
bè bo nníŋkú a ììkè kɛ sĩĩnko kɛ déú a nacètɑ́ɑ́.
Dɛ mɔ̀nnì kàa banté dè ɔ̃ɔ̃ í ndimè bèè duó mbɛmáà mí ndi Yiè nKuyie.

24 Okpàrìnuɔnti do ɛí dè bè bo dè fièta à?
Okpààtìyonkuwe do kpetí bè bè bo bè kpetáà?
25 Okpàrìnuɔnti do ɛí dè bè bo dè fièt ɛmu
kékpetɛ okpààtìyonkuwe do kpetí bè.
Mí nKuyie mmíì béi.
Míì mɔ́mmuɔ nyóó dokénè a dootitɔbè kédɛɛtɛ a bí.
26 Bèè do da fɛ̃ũnko m bo duó nkè bèè cáákɛ́ bɛ kɔ̃ntì
bè bo yã̀ bè yĩĩ nkémuó mmɛnaà nkɔ̃mɛ,
kè bɛnìtìbè bɛmɔuu banté míì tumè a Yiè nKuyie, a dɛɛtíwè, a donti.

50

Kuyie nyí yetɛ Isidayɛɛribɛ

1 Mɛ̀mmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kè di yɛ̃ n yetɛmu Sedisadɛmmu wèè tu di yɔ̃,
yé dipátíri mɛyatimè kpɛri?
Kè m mɛ ndi fìtému kɛ bo yietí m bàà,
yénè dɛ kó dipátíri?
Di yɛi mmɛè te kè n di fìté,
di caàrìmè mɛè te kè n yetɛ Sedisadɛmmu wèè tu di yɔ̃.
2 N kɔ̀tɛnímu, dè yĩmɛ kè n yí yà òmɔù,
n yumu, ba nte kòò mɔù í yié?
Di yèmmè dò m bakù kũpúrìmu kɛ báá na kɛ dí dɛɛtáà?
Di yèmmè dò n kpamu muwɛ̃rímú m bo di dɛɛtémàà?
Míì ɔ̃ɔ̃ béi nkè dàméèrì kũũ,
míì ɔ̃ɔ̃ duó nkè ikó nkpeí,
kè siyĩĩ móntɛ mɛniɛ nkékú képããkɛ.

3 Míì ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkɛ̀ dibiìnnì dátínné kɛĩnkɛ̀,
míì ɔ̃ɔ̃ kɛ̀ dàtínné kuyaasɔ̀ùkù wèè kàri mukũũ nho kɔ̃mɛ.

Kuyie nkóo tɔ̃ntì dɔ́mɛ̀ kɛ́ nkù kèḿmú

4 Ti Yiɛ̀ nKuyie nni ntiémmu dɛtancɔ́umbirɛ kɔ̃mɛ n do nkénákɛ́ tì,
kɛ̀ n yɛ̃́ tináaǹtì tìì bo teennɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ɔu,
bá dìì kũnweńnì ò ɔ̃ nh entɛmu kɛ̀ nní ndɔ́ m bo nhò kèḿmúmɛ̀,
dɛtancɔ́umbirɛ ɔ̃ nkémmúmɛ̀ wèè dɛ̀ tiè.
5 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù n duɔ́ mɛyèmmɛ̀ m bo kù kèńténɛ̀ mɛ̀, m mɛ nyí yetɛ, n yí
wɛ̃̀tɛ n fɔ̃nkúò.
6 M bɛnkɛmu m può bɛ̀ɛ̀ m puotì,
n yí yetɛnɛ̀ n kúònnì bɛ̀ɛ̀ fɔ̃̀ũ n dɛɛ̀nfɛ̀,
n yí yetɛnɛ̀ n yìikɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n sɔ̃̀ɔ́ kɛ n suu tinɔ́ntɔ̃ũtì.
7 Ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nni nteénnɛ̀mu, dɛɛ̀ te kɛ̀ n kɔ̃̀ntì í yɔ̃rikɛ,
kɛ̀ n fiíkú teii,
n yɛ̃́mu kɛ dò n yí yóó di ifɛi.
8 N kóo patiwè tɔ̀kému, kɛ̀ wèè n dɔ́nɛ̀ tináaǹtì, wèe kɔtɛní kɛ̀ ti máá.
Wèè dɔ́ tí bekɛ́ dɛ yiɛ̀ nkéténí.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyó n teennɛ̀mu,
we nné yóó yĩ n yí naati?
N dootitɔbɛ̀ yóó kɛ̃rímu tiyàatì kɔ̃mɛ kɛ n cóú kɛ̀ ibié bɛ̀ càákɛ́.

Kuyie nkóo tɔ̃ntì tumɛ̀ bɛɛ ò kèńté

10 Di miɛkɛ we ndé ti Yiɛ̀ nKuyie,
we nkèḿmú ku kóo tɔ̃ntì tu mù?
Wèè kèrí dibiìnnì miɛkɛ kɛ̀ kuwenniku í bo
dɛ yiɛ̀ n duɔ́ nhomáà Kuyie kɛ́ nku mbúɔ́.
11 Díndi bɛ̀ɛ̀ tùɔ̀tì muhɔ̃ɔ́ kɛ baàtì mɛpendɔ̀mmɛ̀ díì mɔ́mmɔmbɛ tati mu miɛkɛ.
Di pendɔ̀mmɛ̀ yóó tɔ̃ɔ́ dímbɛ,
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yɛ̃ dɛɛ̀ di tùɔ̀kɛní,
di yóó kú mɛfɛ̃́ũtímɛ̀ miɛkɛ nkɛ.

51

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kù yóó dɛɛtɛ́ Abarahammu yaàbí

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi bɛ̀ɛ̀ wanti mɛdɛɛtímɛ̀ kénténɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ wanti mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
wénténɛ̀ dipèrì bɛ̀ di yarí dìì miɛkɛ,
totínɛ̀ di yèmmɛ̀ difɔ̃̀tìrì bɛ̀ di dènnɛní dì.
2 Wénténɛ̀ di yààrì Abarahammu,
nɛ̀ Sadaa bɛ̀ɛ̀ di piɛ́,
n do yóó yú Abarahammu kòò í mɔkɛ dɛbirɛ,
kɛ̀ nh ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà kòo piɛ́.

3 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n wúó nSiyɔ̃ɔ̃ kɛ̀ mɛsémmɛ̀ mɛɛ̀ m bo,
Siyɔ̃ɔ̃ kó yɛdobuò nkpɛrɛ,
ndònnɛ̀ mɛsémmɛ̀ mmɛ,
Siyɔ̃ɔ̃ ɛì naá ntɛdɔntɛ̀ ntɛ,
kɛ̀ m bo di dɔ̀ɔ̀ tɛpútɛ̀
dɛ kó tɛdɔnkpetɛ̀ bo naánnɛ̀
kupúú sààkù Edɛnni
diwɛ̀ì nɛ̀ kuyɛǹnaatí dɛ̀ bo ãnné dɛborɛ̀.

Bɛ̀ bo ndiè nyɛsãã nkɛ bie ndɛbémbénnɛ̀.

4 Díndi bɛ̀ɛ̀ tu n kɔbɛ kénténɛ̀
díndi n kó kuwuɔ nkeènɛ̀.
Míì yóó di duɔ́ nyikuɔ́ ìì yó ntú yɛbotɛ̀ kó kuwenniku.
5 N kó mɛdɛɛtímɛ̀ tɔ̀ɔ́nnímu,
mɛ̀ duunnímu kɛ̀ m bo bekénɛ̀ yɛbotɛ̀,
kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ détiyɛ̀ kɔbɛ m bóútɛ́
kémbaa m bo yɛ̀ dɛɛtémɛ̀.
6 Bóúténɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kéyà,
késĩnné kéwéntɛ́ kɛtenkɛ̀,
kɛĩnkɛ̀ yóó pɛ̃ɛ̃tému kuyukú kɔ̃mɛ,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ kɛ̃rí tiyaàcítì kɔ̃mɛ,
bɛ̀ɛ̀ bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kú
isɛ̃ĩ kɔ̃mɛ kɛ̀ n kó mɛdɛɛtímɛ̀ mbo sɑ̃ɑ̃̀
mɛ̀ í yóó mmɔkɛ kumànku.

7 Díndi bɛ̀ɛ̀ yɛ́ dɛ̀ɛ̀ wenni kɛ síɛ́ kénténɛ̀ kékeè!
Díndi bɛ̀ɛ̀ tũ n kó ikuɔ́ di bá nyĩɛ̃̀kù bɛnìtìbɛ̀ kó yɛsɑ́ɑ̃̀mbɛ̀.
Di bá ndé bɛ̀ bo di senkèrìmɛ̀.
8 Imambié yóó bɛ̀ càákému kukɔ̃̀nkù kɔ̃mɛ
ibié bo bɛ̀ càákɛ́ tipecìtì kó kuyààkù tɛ̃mɛ̀.
N kó mɛdɛɛtímɛ̀ í yó mmɔkɛ kumànku.
Míì yó mbakɛ́ sɑ́ɑ̃̀.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò dɔ́mɛ̀ Kuyie nyoutɛ ku bakù

9 Kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ dɔ̀:
Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie nyoutɛ a bakù,
bɛnkɛ a wɛ̃rímú!
Ítɛ́ kécómmú a do dòmmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.
Dɛ̀ í tú fɔ̃̀ɔ̃̀ do pɔntɛ Esibitàà?
Dɛ̀ í tú fɔ̃̀ɔ̃̀ do kùɔ Esibiti kó musĩmmàà?
10 Fɔ̃̀ɔ̃̀ do duɔ́ nkɛ̀ dàméɛ̀rìi kũũ
kufɔ̃̀tìkù diɛkù kó mɛnédiɛmɛ̀.
Fɔ̃̀ɔ̃̀ do keuté kucɛ dàméɛ̀rì miɛkɛ
kàa kɔbɛ a dɛɛté bɛ̀ɛ kétɛ́.

11 Mɛɛ̀ botí nku ti Yiɛ̀ nKuyie ndontɛ́ bɛ̀ yóó konnímɛ̀ Sedisadɛmmu,
bɛ̀ bo nkũntiní kɛ dentì nɛ̀ diwèì bɛ namɛ̀,
bɛ wèì í yó mmɔkɛ kumànku,
kuyɛǹnaatí bo mbɛ̀ piɛ́kɛ́ nɛ̀ diwèì mɛdiɛ̀.
Mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ nɛ̀ yɛdabùò kɛ̀ dɛɛ détɛ́.

Kuyie nyàúkùnnɛmɛ̀ ku kɔbɛ kɔ̃̀ntì

12 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì yàúkùnko di kɔ̃̀ntì.
Onìtì tu we kɛ̀ di ò yĩɛ̃̀kù
ò tu onìtì nwe kɛ yóó kú, onìtì í cɑ́ɑ̃́nnɛ̀ timútì.
13 Di yɛ̀mmu mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkùù di dɔ̀dà?
Di yɛ̀mmu mí nwèè pitɛ́ tiwɛtì kɛ fií nkɛtenkàà?
Di yɛ̀mmu n kpéí nkɛ̀ di kɔ̃mbùòtì duò,
kɛ̀ di kɔ̃̀ntì au kɛ dò mbɛ̀ɛ̀ di fɛ̃́ũnko bɛ̀ yóó di kuɔà?

Bɛ̀ɛ̀ di fɛ́ũnko bɛ kó kɛmiɛkɛ bo di dɔɔ̀ ba?
14 Bɛ̀ kpetí bɛ̀ yɛkpetíntuo miɛkɛ bɛ̀ yètìmu bàmbà,
bɛ̀ í yóó kú yɛ miɛkɛ bɛ̀ í yóó mɔ́ntɛ́ mudiì.
15 Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie,
míì nampú dàméèrì kɛ íinko yɛnéfĩnfĩrɛ̀
míì yètìrì tu Mpakɛdaa.
16 Míì ãnné tiwɛtì kɛ̀ míì fìí nkɛtenkɛ̀.
Sedisadɛmmu, a tú n kou nwe
míì ãnné n náaǹtì a nùù miɛkɛ
míì da kãnké n nɔ̀ùtɛ̀ kó mɛdéè.

Kuyie nkɔ̀ńnémɛ̀ ku kɔbɛ

17 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Ítɛ́ fɔ́ nSedisadɛmmu.
Entɛ! N do da nìi m miɛkɛ kó fɛbòòfɛ̀ nfɛ
kàa fɛ̀ yã̀ kékúótóo,
kàa ìikèɛ fitɛ́.
18 A bí a piɛ́ ì dèmarɛ̀ í bo dèè bo da dɛtɛ.
A pií ìì bí dèmarɛ̀ í bo dèè bo da bɛnkɛ kucɛ.
19 A né yóó beé nwe tìì mɛ nda tùɔ̀kɛní tidé?
Bɛ̀ mɛ̀ nda pɔ̀ntɛmɛ̀ kɛ ɛí a kpɛrɛ
kɛ̀ mudoò tanní nɛ̀ dikɔ̀nnì
we nné yóó da bántɛ̀?
20 Sedisadɛmmu a kó bɛdapàmbɛ̀ yĩɛ̃kɛmu kɛ duó
kéduó duó icɛ miɛkɛ
bá bɛ̀ í nampú, timátì ɔ̃ɔ̃ pĩ ntɛhontɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ ndòmmɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m miɛkɛ kɛɛ̀ di do.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di kpannɛ̀.

21 Fɔ́ nSedisadɛmmu kéntɛ́ kékeè!
A kpɛrɛ n dò mmɛsémmɛ̀ mmɛ
a muɔ́mmu dɛ̀ né í tú mɛnaà.
22 Sedisadɛmmu ntɛ mí nha Yiɛ̀ nKuyie n tú mù
mí nwèè bo a fɔ̃nkúò
n yóó cɔutému m miɛkɛ kó fɛbòòfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ firì a ìikɛ̀,
a tɛ́nkɛ báá fɛ̀ yã̀.
23 N yóó fɛ̀ pií mbɛ̀ɛ̀ do da fɛ́ũnko bɛ̀ mbɛ̀
bɛ̀ɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ da péi nkɛ dɔ̀:
Kúútí kɛ̀ ti nnaù kɛ pɛ̃nkù,
bɛ̀ɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ a ĩnkɛ̀ kucɛ kénnaù.

52

Sedisadɛmmu ɛì yóó wɛ̃tɛ kémaámɛ̀

1 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Entɛ fɔ́ Sedisadɛmmu ɛì,
ítɛ́ mɛcãã fɔ́ nSiyɔ̃ɔ̃ ɛì, ítɛ́ kécómmú kétɛ̃ĩ,
ãnné a banyààtì
bɛkpákpàrìbɛ̀ itayéí yɛmbɛ̀ bɛ̀ í tatiní a tenkɛ̀ tɛ́nkɛ.
2 Sedisadɛmmu ítɛ́ képeitɛ́ amáà mutɑ́ɑ́,
kari a kàrì,
Siyɔ̃ɔ̃ pítɛ́ a fɔ̃nií kuhɔ̃ũ, fɔ́ nkudaakù.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu:
Bɛ̀ di fìtɛ́ kɛ í cɔutɛ́ tiyeti,

kɛ̀ kù yóó di dontɛ́ kɛ báá yietí.
4 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀:
N nìtìbɛ̀ do kɔ̀tɛ Esibiti kɛ bo nkarimu,
kɛ̀ dɛ̀ né mboní kɛ̀ Asidii kɔbɛ mbɛ̀ fɛ̃́ũnko dɛtetìrɛ̀.
5 Di mmɔ̀nnì n né bo yĩ̃mɛ?
Mí ndi Yiè nKuyie ndi bekɛmu.
Bɛ̀ mɛ mpĩ̀mmɛ̀ n nìtìbɛ̀ dɛtetìrɛ̀ kɛ kònnɛ̀,
dɛ kó bɛnitidɔnnibɛ̀ buɔ̀ nsiyíi nsi,
kɛ n sɑ̃́ɑ̃́, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
6 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu n nìtìbɛ̀ yóó bantému n tú wè,
dɛ yiè bɛ̀ bo banté míì bɛ̀ nàánnèmɛ̀,
n tùɔ̀kɛnímu.

Bɛ̀ nàkémɛ̀ Kuyie nkó mɛdɛɛtímɛ̀ kpéí

7 Kàa yà wèè náantɛní tináaǹsààtì
yɛtãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ dɛ̀ ɔ̃ nda naatimu.
Wèè nàá ndiwɛ̀ì kó tináaǹtì,
mɛdɛɛtímɛ̀ kpɛti kɛ náá nSiyɔ̃ɔ̃ kɔbɛ kɛ tú:
Kuyie ndi tũ nkù kuù tu okpàátì.
8 Kéntɛ́ bɛ̀ɛ̀ baà a ɛì,
bɛ̀ pĩɛ̃kùmu bɛ̀ ìúmu nɛ̀ diwɛ̀ì,
kɛ yɛ́ bɛ̀ yàmɛ̀ nɛ̀ bɛ nuɔ nti Yiè nKuyie nwɛ̃tinímɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ ɛì.
9 Díndi Sedisadɛmmu dobontì kɔbɛ uunɛ̀ kéii,
ti Yiè nKuyie mbántèmu ku nìtìbɛ̀,
kù dontému Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ.
10 Ti Yiè nKuyie nyòutɛmu ku nɔ̀ùtɛ̀
kɛ bo bɛnkɛ yɛbotɛ̀ yɛmɔu kù dòmmɛ̀ pái pái,
titentì timɔu kɔbɛ yóó yàmu Kuyie nti tũ nkù dɛɛrímɛ̀.

Kuyie ntumɛ̀ ku kɔbɛɛ yɛ̀ Babidɔnni

11 Yɛ̀nnɛ̀! Yɛ̀nnɛ̀! Ítɛ́nɛ̀ Babidɔnni,
díndi bɛ̀ɛ̀ tɔ mí nKuyie n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kuɔ́ nɛntì,
di báá káákɛ́ dɛ̀marɛ̀ dɛ̀ɛ̀ sĩ̀, dí nyɛtì kɛ wenni.
12 Bá nyɛtìnɛ̀ kɛ dɛití,
di bá nyɛtì kɛ cooti, mí ndi Yiè nKuyie n nimu di ìikɛ̀,
mí nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù m bomu di fɔ̃nkúò.

Kuyie nkóo tɔ̃ntì fɛ̀ɛ̃̀tɛ́mɛ̀

13 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Ntɛ n kóo tɔ̃ntì ò yó ndɛ́úkúmu,
kòo yetìrìi feité,
kòò baatɛ́ ò yó ntú onitidiɛwè nwe.
14 Kusũ̃kù do ò yàu kɛ̀ bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì duòmu
kɛ yɛ́ o ìikɛ̀ do càkɛmɛ̀ kɛ tɛ́nkɛ í ndò nkɛnitikɔkɛ,
o kɔ̃̀ntì tɛ́nkɛ do í dò ntinitikpɛti.
15 Yɛbotɛ̀ yóó ò yàmu kɛ̀ dɛ̀ɛ yɛ̀ di,
bɛkpàátìbɛ̀ bo pi bɛ nɔ o kpéí,
kɛ yɛ́ bɛ̀ yàmɛ̀ bɛ̀ í bɛ̀ bɛnkɛ tì diyiè marì
kɛ kèè bɛ̀ í kèè tì diyiè marì.

53

1 N Yiè nKuyie, we nyie nha náaǹtì ti náá ntì?
We mbantɛ́ a wɛ̃rímú a bɛnkɛ mù?

2 Ò yènní ditepànnì kɔ̃mɛ mmɛ ti Yiè nKuyie nyìikè,
ditepànnì ɔ̃ɔ̃ yèmè kɛtenkperíkè.
O dòmmè do í cɑ̃ɑ̃ nkɛ miɛti
kɛ do nhɑ ò yà kénwúó
o kɔ̃ntì do í cɑ̃ɑ̃nnè bɛtɔbè kpɛti.
3 Ò do tú bè senkèrì wè nwe kóò yetɛ,
kòo fɛ̃ũté kémɑnténè kuyonku,
kédontɛnè onìtì bè ɔ̃ɔ̃ yà wè kékɑ̃ɑ̃ nkɛyìikè.
Ti do ò sènkèrìmu kɛ í ndɑkɛ o kpɛti.

4 Ò né do tɔ tíì kó mɛfɛ̃ũtímè,
ò do cɔuté tíì kó tikɔ̃ñyonkuti,
kè tínti yèmmè né ndò Kuyie nkuù ò poté,
koò poté kè bo ò dií nyifɛi.
5 Kɛ yɛ́ bɑ! Kè ti kó mɛyɛi mmɛè te kè bè ò kɔ̀ùtɛ,
ti kó mɛcɑàrìmè kó tiyɛ̃ĩti nti ò tɔmè kè tì ò yɔ̃ntɛ,
weè cɔuté tiyɛ̃ĩti kè ti pètέ diwèì,
bè we nkɔ̀ùtɛ kè ti miɛté.
6 Ti do ɑ̃ɑ̃ntɛmu timɔu tipìètì kɔ̃mɛ,
bá wè kòo tũ nhò dɔ́ kùù cɛ,
kè ti Yiè nKuyie nhò tou timɔu kó mɛyɛi.

7 Kè bèɛ ò fɛ̃ũ nkòo yie nkɛ́kɛ́kùnnɛ omɑ́ɑ̀,
bá ò í ɑ̀ɑtɛ o nùù,
ò do dònnè fɛpìèfè bè kɔ̀rinè fè nfɛ mukɔ̀ù,
bè kɛ̃ĩ fɛè cìtì,
kɛ ncĩɛ́ké ò í ɑ̀ɑtɛ o nùù.
8 Bè ò pĩḿmu kóò bekénè kóò kùɔ,
o kó kutɔ̃nkù kɔbɛ òmɔù í ndɑkɛ o kpɛti,
òmɔù í mbékú mùù te kè bè ò dèitɛ kutenkù.
O botí kɔbɛ kó mɛyɛi nkó tiyɛ̃ĩti nti bè ò puotímè.
9 Koò wɛ̃nnénè bɛnitikɔ̀ùbè kɛ kũnné,
kòo fɔ̃ti wɛ̃nnè tikpàtì yɛmbè,
bá ò í mɛ ncɑàrèmè mùmɑmù,
ò mɛ nyí nɑ̀ké tìmɑtì tìì tu siyɑ́ɑ̀bìsí.
10 Ti Yiè nKuyie nkuù do ò tɑ̃ɑ̃té kɛ bo ò tou mmɛfɛ̃ũtímè,
kòò duɔ́ nho fòmmu kè bè ò kùɔ,
kòò ũté bɛnìtìbè yɛi,
ò yóó mɔɔtɛmu o yɑɑ̀bí kòo fòmmu sɔɔté kémɔntɛ,
nè weè borè ndɛ Kuyie nyóó dɔɔ̀mè kù dɔ́mè.

11 O fɛ̃ũtímè kó difɔ̃nkúò bɛnìtìbè bo ò yĩɛ́té kè dèɛ ò duɔ́
ndiwèì kè mɛborimɛɛ ò nɑrikɛ,
Kuyie nkóo tɔ̃ntì sɑàwè bo nte kè kùu wéntέ bɛnìtìbè bèè wetí,
weè yóó tɔ bɛ yɛi.
12 Dɛè kpéí nte kè kù yóó ò wɛ̃nnénè bɛdiɛbè
nè bɛkperíbè bè bo wɛ̃nné kétotí bɛ ɛí dè.
Kɛ yɛ́ ò duɔ́mmè o máà kè bè ò kùɔ,
koò wɛ̃nnénè bɛnitiyɛibɛ.
Bá nè ò mɛ ntɔmè kusũkù kó mɛyɛi
nkɛ dɛɛté bɛnitikɔ̀ùbè.

54

Kuyie nyóó wẽtɛ kétaunnèmè kumáà Isidayɛɛribɛ ké bè duɔ ndiwèì

1 Sedisadɛmmu ɛì, fɔ̃ ntɛhãũntɛ,
fɔ̃ nwèè í pɛí, ńyãnku nè diwèì,
tiité tɛyíìtè, fɔ̃ nwèè í pɛité,
kɛ yɛ́ bè yetɛ wèè nitipòkù kó ibí yóó sũũnnèmè
wèè ye nho kpɛyi.
2 Pɛ̃kùnnɛ a yààtì kó kutouku yóó cónné dè,
pĩntɛ a touku kó tiyààtì képɛ̃kùnnɛ,
tuuté iwɛ̃ĩ kɛ bá nyĩɛ̃kù,
baaké ibaaké mɛsàà.
3 A nìtìbè yóó sũũmmu képíɛ ntipíìtì timɔu
kéfietɛ yɛhɛkè yèè da tókénè,
a nìtìbè bo wɛ̃tɛ képíɛ nyɛhɛkè yèè do dɔúnko.
4 A bá nyĩɛ̃kù a í yóó di ifɛi,
dè báá da di kɛ yɛ́ bè tɛ́nkɛ í yó nda sɑ́ɑ̃mmè,
a yóó yɛ̃mmu a do di ìì fɛi a sapàntì mànnì,
a tɛ́nkɛ báá dentɛní bè do da sɑ́ɑ́ nyèè sɑ́ɑ̃mmè a tú dìì mànnì okúpokù.
5 Kɛ yɛ́ wèè da dàà weè tumè a dɔù weè yetìrì tu Mpakɛdaa,
weè dò mpái pái kɛ te Isidayɛɛribɛ weè tu a donti,
weè yètìrì tu Kuyie nkùù te kɛtenkè.
6 Sedisadɛmmu! A dònnè onitipòkù bè yetɛ wè nwe,
kòò bo mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ,
kè Kuyie nda yu, kuù béi nkɛ tú:
M bo yĩmɛ kédootóo m pokù n tããté wè,
n kpaá cɛ̃ntí dìì mànnì?
7 N do da dootóomu dimànnì sámpórì miɛkɛ,
kè mɛsémmè m pĩ mmɛdiè, kè n dɔ́ kéwɛ̃tɛ ké da túótɛ
8 M miɛkɛ kɛè do da yè mɛdiè bá n tɛ́nkɛ í ndɔ́ ké nda wúó dimànnì sámpórì
miɛkɛ.
N né mɛ nda dɔ́mè kè dè í mɔkɛ kumànku,
dɛè te kè mɛsémmè wɛ̀tɛ kɛ m pĩ nnè fɔ̃,
mí nha Yiè nKuyie nha donti mîì mɛ n yɛ̃.

9 N do pàrìkè mèè botí Nowee kó dimànnì kɛ dɔ̀:
N tɛ́nkɛ báá yóu kè fɛtaafè diɛfè kuɔ bɛnìtìbè,
mɛmmɛ m pàrìkèmè kɛ tú:
M miɛkɛ tɛ́nkɛ í yóó da yè kè n da kpannè.
10 Bá kè yɛtãrè bo totɛ yɛ córè, bá kè sitɑ̃ɑ̃ bo sãntè.
N da dɔ́ mèè dókùmè báá ceetɛ, diwèì kó mɛtaummè
n da dàànèmè mè í yóó ceetɛ,
mí nha Yiè nKuyie nkùù da kuɔ́ mmɛsémmè,
míì béi.

Kuyie nyóó wẽtɛ kémaámè Sedisadɛmmu

11 Áú Sedisadɛmmu ɛì! A kpɛrɛ dò mmɛsémmè mmɛ,
mɛniɛ mmɛè píɛ nha ɛì kɛ da kuòtì
òmɔù mɛ nyí bo wèè bo da bántè.
N yóó wẽtɛ kɛ da maámu nè yɛtɑ́sààyè yɛbotí yɛbotí,
kɛ da pũũténè yɛtɑ́sààyè

yèè dò nyɛwɛtè.
12 M bo maá a dèrè nè yɛtɑ́sààyè yèè dò nfɛtònfè,
kémaá a bòrè nè yɛtɑ́sààyè yèè dò ndoii
kédari a duotí nè yɛtɑ́sààyè.
13 A bí imɔu bo naá ti Yiè nKuyie nkó bɛtũmbè
kè bɛ wèì ndɛu mɛdiè.
14 Dɛ mɔ̀nnì kàa nfííkú timɔ́mmɔnti miɛkɛ,
òmɔù tɛ́nkɛ bá nda fɛ́ũnko,
kufɔ̃waá ntɛ́nkɛ bá nda tɔ́kénè.
15 Bá kè bè bo da do mudoò dè í yó mbonní m borè,
kè wèè da dèkɛ weè doti.
16 Mîì dɔ̀ɔ̀ omáátì kòò fuutí timádɔutì,
kɛ máátí kukpàrìnɛnkù ò dɔ́mè,
m mɛ n né dɔ̀ɔ̀mu ocaàrìwè wèè bo kù càkɛ.
17 Tikpàrìnɛntì bè màátí tì a kpéí ntì báá na ké dá dɔɔ̀ dèmarè,
kòò mɔù da yu tibeéntì
dɛè ò kɔɔrɛ kɔɔrɛ ò báá yà ò da yu mùù kpéí,
n duɔ́ ndènde n kó bɛtɔ̃mbè, m bè dɔ̀ɔ̀ dè dò m bè dɔ̀ɔ̀ mèmmɛ.
Mí mbɛ Yiè nKuyie mmîì béi!

55

Bè í do mmɛdɛɛtímè

1 Áú! Díndi sinéyɛ̃ĩ bo bè kɔtɛnèní mɛniɛ mborè,
bá nè bèè í mɔkɛ idíítí kɔtɛnèní,
kɔtɛnèní kécɔuté kédi,
kɔtɛnèní kécɔuté mɛnaà nnè mɛnaamiè
bá kè di í mɔkɛ idíítí,
di í yóó yietí dèmarè.
2 Ba nkpéí nte kè di bo ndennìnko di díítí di yóó di dè kè í nsànnè dɛ kpéí?
Ba nkpéí, kè di ɔù dèè í diè ndɛ kpéí?
Keènè n kpɛti kɛ di dɛsààrè,
mɛkùɔ̀ nkpɛrɛ bo ntú di kó mudiì.
3 Kénténè n kpɛti kékɔtení m borè,
keènè n kpɛti kè dèɛ yie nkè dí ńfòù.

Kè n dí dɔɔ̀nè mɛtaummè mèè yó mbo sɑ́ɑ̃̀,
kɛ dí dɔɔ̀ n do yɛ̃ n yó ndɔɔri mèè sàà nDafiti
4 N do we ntããté kòò bo nnáánnè ibotí n kpéí,
n do we ndɔ̀ɔ̀ okpààtì kòo mbakɛ́ ibotí.
5 Díndi Isidayɛɛri di níí bo yú bɛpɔ̀ɔ̀bè ibotí tɛì kɔbɛ,
ibotí tɛì ìì í di yɛ́ ì bo ncokùní di borè mí ndi Yiè nKuyie n kpéí,
mí nwèè dò mpái pái kɛ di te díndi Isidayɛɛribɛ kɛ di déúkùnko.

Kuyie nkó dinùù í duò kɛtenkè

6 Wammúnè ti Yiè nKuyie nkù kpaá feí dìì mɔ̀nnì.
Yúnè ku kè kù kpaá tɔ́ké.
7 Onitiyɛiwee yóu kucɛ ò tũ nkù,
kè mɛyɛi ndɔɔ̀rìwèe yóu mɛyèmmè yɛimɛ
kéwɛ̃tɛní ti Yiè nKuyie mborè,
kè kùu ò cĩɛ́, Kuyie nti tũ nkù sémmè dɛumu kè ku cĩɛ̃nko.

8 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Di kó iyɛ̀ntotí cɑ́ɑ́mmu kɛ̀ n kpɛyi cɑ́ɑ́,
di kó icɛ cɑ́ɑ́mmu kɛ̀ n kpɛyi cɑ́ɑ́.
9 Tiwɛtì yòutɛnèmɛ̀ kɛtenkɛ̀
n kó icɛ mɛ nyòutɛnɛ̀ di kpɛyi
n kó iyɛ̀ntotí mɛ mpɛ̃ɛ̃té di kpɛyi.

10 Fɛtaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ncùténí nɛ̀ yɛmátɑ́rɛ̀ kɛ kpéntɛ́ kédekɛ kɛ í nyɔɔrɛ kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ tidiitì nɛ̀ titieti kɛ̀ dɛ̀ɛ yɛ̀,
képɛité kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ pété kébuɔtí képété kédi.
11 N náaǹtì kpɛrɛ mɛ ndò, ntì ɔ̃ɔ̃ í nwɛ̀tení m borɛ̀ kɛ í pĩ mmutɔ̃mmú,
kɛ í dɔ̀ɔ̀ n dó tì, kɛ̀ í dɔ̀ɔ̀ n tì dènnɔɔ kɛ yɛ̃ ntìi pĩ mmù.

12 Di yɛtìmu Babidɔnni nɛ̀ diwɛ̀ì,
di kũntimu di ciɛ nɛ̀ diwɛ̀ì,
yɛtɑ̃rɛ̀ nɛ̀ sitɑ́ɑ́ kɛ̀ dɛ̀ bo nyíú,
kɛ̀ dikpáà kó titieti ti tipíètì.
13 Dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sìpɛ̀rɛ́sì dɛ̀ bo yɛ̀ di tenkɛ̀ tipotì do borɛ̀.
Kɛ̀ bɛ̀ tu tìì tieti míírì kufɔ̃ɔ̃ku kpɛti,
kɛ tìì yɛ̀ mumɛsatɔ̃timù do borɛ̀.
Dɛ̀ bo ntú ti Yiɛ̀ nKuyie nkó disɑ̃nni,
kɛ̀ dɛ kó mɛcannimɛ̀ mbo sɑ́ɑ̃ kɛ bɑ́á dɛitɛ.

56

Kuyie nyoo cɔutémɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu

1 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Ndɔɔrinɛ̀ dɛ̀ɛ sìé,
ntũnnɛ̀ n kuɔ́ n yóó di dɛɛtému bàmbà
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ yà n dɔɔrimɛ̀ m béi ntì,
2 Dɛ̀ nnɑati onìtì wɛ̀è bo ndɔɔri m béi ntì
kénfííkú ti miɛkɛ, kéndakɛ tɛom̀pùtɛ̀ kó diyiè kpéí
kɛ bɑ́á dì sɑ̃ũ,
kémɛnténɛ̀ omɑ́à mɛyɛi mmɛmɔu.

3 Wɛ̀è í tú Sifu kòò n taunnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
ò bɑ́á yĩ n yóó ò cɑ̀ɲnénɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
Bɛ̀ fɔ̃ntɛ wè koò pĩɲné tɛkpàɑ̀tìcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú
ò bɑ́á yĩ ò dònnɛ̀ mutie mùù kpeí.
4 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú:
Kɛ̀ dɛ yiɛ̀ ntũ ntɛom̀pùtɛ̀ kó ikuɔ́
kɛ dɔɔri ì yɛ̃ mmù
kòò dɔ̀ɔ̀ri n yɛ̃ n kɔbɛ ndɔɔrimɛ̀.
5 Dɛ yiɛ̀ m bo soó mmɛfíè n cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ
kéwɑ̃ri o yètìrì mɛ miɛkɛ, dɛɛ̀ wenni o kpéí kɛ pɛ̃ɛ̃té
initidabí nɛ̀ initipobí.
Dɛ yiɛ̀ nyètìrì bo mbo sɑ́ɑ̃, m bɑ́á dì ũté.
6 Bɛ̀ɛ́ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ n taunnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ pĩ n tɔ̃mmú, kɛ n déúkùnko,
kɛ n dɔ́, kɛ tú n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ tũ ntɛom̀pùtɛ̀ kó ikuɔ́,
kɛ í ì sɑ̃ũ,
kɛ dɔɔri n yɛ̃ n kɔbɛ ndɔɔrimɛ̀,
7 Dɛ yɛmbɛ̀ m bo bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ n tɑ̃sàɑ̀rì ĩnkɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nyɑ̃nkunɛ̀ diwɛ̀ì,

n cĩ̃ètè mubáammu kpɛtɛ miɛkɛ,
kécɔuté bɛ wũ̃ɔ̃ bè n feu ì kɛ tùò diwũ̃ɔ̃tònnì ĩ̃nkè,
kɛ yɛ́ bè yó n yumè n cĩ̃ètè kɛ tú mubáammu kpɛtɛ
yɛbotè yɛmɔu yó mbáá ndè.

8 Yɛbotè yɛmɔu yóó tíínnímu bɛtɔbè bèè kpaá bɛ borè,
n yóó yíé kétíímmu bɛtɔbè.
Kè bèɛ wɛ̃nnénè n tìí mbè kɛ dèè.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

Kuyie nkpannèmè bɛnìùbè yɛibɛ

9 Mɛm̀mɛ kè Kuyie mbéi nkɛ dò:
Díndi tikpasĩ̃ntì kɔtɛnèní kédi
Titúútì kó dɛsĩ̃nnè kɔtɛnèní kédi dibanni.

10 Bèè bàa Isidayɛɛribɛ bè tu tiyũ̃ɔ̃ntì nti bɛmɔu,
bè í yau dèmarè bè tu yɛmɔwũ̃ɔ̃ nyɛ
yèè í nɔ nkɛ óú, bè nɔnnè mudɔmmú mmu kɛ dó inuɔ.
Bè í iiti bɛ dúò ĩ̃nkè.
11 Bè nɔnnè mudiì mmu simɔ́ kɔ̃mɛ,
bè ɔ̃ɔ̃ í ndi kɛ́nsànnè.
Bɛè nu nné baa Isidayɛɛribɛ, bè í yɛ́ dèmarè,
Bá wè kòò wanti mucɔ̃ntimu.
12 Kɛ náá mbɛ tɔbè kɛ tú kɔtɛnèní kè ti yǎ̀ mɛnaà
kémuɔ́ mmɛnaà nkperímè, nè nankoo mè í yóó deè,
mè í sénní ti yó nyɔ̃mmu.

57

1 Bèè wetí bɛè kɔ̃ mbá òmɔù í dakɛ,
kè bɛnìtìbè mɔ́mmɔmbɛ duò kè bè bùútóo,
bɛsààbè kɔ̃ mbá òmɔù í dakɛ.
2 Bè tatimu diwèì miɛkɛ,
bèè tũ timɔ́mmɔnti bè yóó duɔ́mu kéom̀pè.

Kuyie nkpànnèmè bèè feu yɛbɔkè

3 Díndi onitipòkù wèè nàá nKuyie mpãã̃náaǹtì o kó ibí kɔtɛnèní diè,
díndi fɛyanfè fèè n yóu kɛ tũntì tũntì yɛbɔkè.
4 Wennì nwe di daúmè?
We nkpéí nkɛ di entímè?
Di pérímúnè we inɔ́ndiɛ?
Di mènkɛ tú itookperí yɛmbè mbeà?
Siyáàbìsí yɛmbè kó fɛyanfàà?
5 Díndi bèè dɔunè ditɔbè dɛtie diɛrè yɔ,
díndi bèè kàtì dɛbɔɔtie nkó mɛdéè,
díndi bèè feu ibí tidúótì miɛkɛ,
díndi bèè feu ibí titãdèntì miɛkɛ.

6 Kɛ tóú ikó nkó yɛtǎ̃anniyɛ, kɛ dɔɔri yɛbɔkè,
kɛ yè cou mɛnaà kɛ yè pãã̃ ntidiitì kó yɛpãrè,
dɛndɛ bo n narikaà?
7 Ditãdiɛrì ĩ̃nkè nkɛ di waàmmè di dúò kɛ dɔunè ditɔbè,
kɛ dɛ ndekù kɛ feu iwũ̃ɔ̃.
8 Kɛ nuu ndi bɔkè di bòrè kɛ diri yɛtɛyè di ánnùduotí,
kɛ m bùtínné kɛ dèì di yààtì kɛ dekù kɛ pɛ̃kùnko di dúò,

kɛ̀ bɛ̀ di dɔunɛ̀ kɛ pɛ́u mucɔ̃́ntimu, kɛ̀ di dɔ́ bɛ̀ ndi dɔunɛ̀
kɛ̀ di yɑu bɛ fɛi.

9 Kɛ tɔu mɛkùɔ̀ mpɛ́u kɛ kɔ̀tɛnɛ̀ okpàɑ̀tì diɛwè * borɛ̀,
kɛ kpèé mɛkùɔ̀ nfɔ̃ɔ̃mɛ kɛ toú mbɛnìtìbɛ̀ kɛ bɛ̀ tɔ̃nnɛ̀ dɛdétirɛ̀,
kɛ bɛ̀ tɑnné kudɔnkù.
10 Di tũnnɛ dɛ kó icɛ kɛ ɔu di mɛ nyí bɑntɛ́ dɛ̀ tumɛ̀ dɛtetìrɛ̀,
kɛ kpɑá mɔkɛ muwɛ̃rímú, bá di í ɔu.

11 Di do yĩɛ̃kù we? Di do yɔ̀tɛ we kɛ́nákɛ́ siyáɑ̀bìsí,
bá di tɛ̃́nkɛ í dɛ̀ntɛní n kpɛ́í, bá di í dɑɑ̀tɛ n kpɛ́í?
N do nyuo nwe, n cĩɛ̃́kɛ́ kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛmu dɛɛ̀ te kɛ̀ di í n dé.
12 Di yɛ̀mmɛ̀ dò ndi í cɑ̀kɛmu, kɛ̀ n né yóó di dɑá,
nkɛ̀ di tɔ̃mmú nɑá dɛtetìrɛ̀.
13 Di bo kuɔ́ ndìì mɔ̀nnì,
di bɔkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ di murí yɛ̀ bo di dɛɛtɑ́ɑ̀?
Kuyɑakù kuù yóó yɛ̀ nɛinɛ̀ yɛmɔu,
m bo yɛ̀ fùùtɛ muyɑá,
bɛ̀ɛ̀ n duɔ́ mbɛmɑ́ɑ̀ bɛɛ̀ yóó tiekɛ dihɛì,
bɛɛ̀ yóó kɑri n tɑ̃sɑɑ̀rì.

Kuyie nyóó bántɛ̀mɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu ku kɔbɛ

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Ɛnnɛnɛ̀ kucɛ, tũntɛnɛ̀ ku,
dɛitɛnɛ̀ mɛbétímɛ̀ mɛmɔu n nìtìbɛ̀ kó kucɛ miɛkɛ.
15 Ntɛ Kuyie nkùù bɑkɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ bo sɑ́ɑ̃́,
kùù yètìrì tu kpɑ mɛyɛi nhò tu mù:
N kɑ̀rì bo kɛĩ̃nkɛ̀ nkɛ kɛ̀ n dò mpɑ́í pɑ́í,
kɛ né bonɛ̀ wèè bo mɛyɛ̀ncɑɑ̀rìmɛ̀ miɛkɛ,
kòo yɛ̀mmɛ̀ cɑɑ̀rɛ̀ m mɛ̀ cɑ́tìnnɛ,
kɛ nɑ́ríkùnnɛ wèè bo mɛhɑɑ́rìmɛ̀ miɛkɛ o kɔ̃mɛ.
16 N yí yó nhɑ̃ kɛ di sɛ́í, m miɛkɛ í yó nhɑ̃ kɛ di cɔ́ú,
kɛ̀ dɛ̀ í dò mmɛmmɛ yɛnitiwɛ̃rɛ̀ bo kú, bɛmbɛ n dɔɔ̀ bɛ̀.
17 Isidɑyɛɛribɛ kó mɛyetímɛ̀ mɛɛ̀ do te
kɛ̀ m miɛkɛɛ bɛ̀ yɛ̀ dimɔ̀nnì sɑ́m̀pɔ́rì miɛkɛ,
kɛ̀ m bɛ̀ potɛ́ kɛ́ bɛ̀ bùtínné
kɛ̀ bɛ̀ mɛ mbɑɑ ncĩɛ̃́kɛ́ kɛ́kpénkùnnɛ bɛ to,
kɛ́ntũ bɛ̀ dɔ́ ìì cɛ.
18 M bɑntɛ́mu bɛ cɛ imɔu,
n né yóó bɛ̀ miɛkùnnɛmu, kɛ́ mbɛ̀ ni,
n yóó bɛ̀ bántɛ̀mu bɛmbɛ nɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ ndidɑbɔ̀nnì,
19 kɛ́ bɛ̀ duɔ́ nyɛnɔ̀ bɛ̀ bo nni nsɑ̃ntínɛ̀ yɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ bo mɛdétimɛ̀ nɛ̀ mɛtɔ́ɔ́mmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ pétɛ́ mɛdɛɛtímɛ̀.
N yóó di miɛkùnnɛmu mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

20 Bɛnitiyɛibɛ biɛ dɔ̀nnɛ̀ dɑ̀méɛ̀rì dɔ̀mmɛ̀ mmɛ,
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nyĩ só dimɔ̀nnì mɑrì,
yɛnéfĩ̀nfĩ̀rɛ̀ ɔ̃ nyiitimu kɛ kónnì,
kɛ uutoo tiyontì dɛ̀ɛ̀ tu dɛsĩ̀nnɛ̀.
21 Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́immu kɛ tú:
diwɛ̀ì í mbo bɛnitiyɛibɛ kpɛ́í.

---

* **57:9** ***okp**ɑà**tì di**ɛ**wè**:* Bɛ̀ nɑá nwèè kpɛ́í ndiɛ mbo nɑ kɛ́ntú dibɔɔ̀ diɛrì bɛ̀ tu dì Mɔdɔki nɛ̀ Ebedeebɛ kó tináɑ̀ntì diyètìrì dimɑ́ɑ̀ ndi kɛ né cɑ́ɑ́ mmuyúù.

58

Mɛnùboúmmɛ̀ Kuyie ndɔ́ mɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Pĩɛ̃kɛ́! Kàa tammɛ̀ɛ yɛ̀ ditãtɛheù kɔ̃mɛ,
kàa nákɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛ yɛi,
bɛmbɛ Sakɔbu yaàbí bɛ caàrìmɛ̀.

2 Yɛwe yɛmɔu bɛ̀ n waàmmu kɛ dɔ́ kɛ́yĩɛ̃́tɛ́ n kó icɛ,
kɛ dò mbɛ̀ nu ndɔ́ kɛ́dɔɔ̀ dɛ̀ɛ̀ sìɛ́,
kɛ dɔɔri kɛ do mbɛ̀ yó ntũ n kuɔ́ mí nKuyie,
kɛ m békú ikuɔ́ ìì wenni,
kɛ dɔ́ nní mbɛ̀ bonɛ̀.
3 Kɛ m békú kɛ tú: Ti bou ba nkpɛ́í dinùù,
kàa í dakɛ ti kpɛ́í?
Ti fɛ̃́ũnko ba nkpɛ́í ntimáà bá a í ti wúó.
Kɛ̀ m bɛ̀ tɛ̀ńné kɛ dɔ̀:
Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ boú ndinùù kɛ né ntũnni bɛ kpɛti nti,
kɛ fɛ̃́ũnko bɛ kó bɛtɔ̃mbɛ̀.
4 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ boú yɛnɔ̀ kɛ́mpiètì nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ kɛ kpa nkɛ dukù bɛtɔbɛ̀,
bɛ̀ í dɔɔri mɛnùboúmmɛ̀ n dómɛ̀.
Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í mboú dinùù dɛ̀ bo yiénnɛ̀mɛ̀ kɛ̀ n cɔuté bɛ báammìi.
5 Mí nKuyie n dɔ́ mɛɛ̀ nùboúmmɛ̀ botáà?
A bo fɛ̃́ũmmɛ̀ a kɔ̀ntì kɛ́kɔ́nné dipènnì kɔ̃maà?
Kɛ dáátí kufɔ̀ɔtɔ̃nkù kɛ́pũ mmutápɛínaà?
Bɛ̀ dɛ ntú mɛnùboúmmɛ̀ mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́màà?
6 Mí nKuyie ndɔ́ mɛ̀ɛ̀ nùboúmmɛ̀ di mɛ̀ yɛ́́mu mɛɛ̀ tu:
Di miɛkɛ bá mpɛ́ì bɛnìtìbɛ̀,
di touté yɛtuɔ cɛ́́́yɛ̀ bɛ̀ tɔ yɛ̀,
kɛ́dɛɛté bɛ̀ fɛ̃́ũnko bɛ̀, kɛ́ bɛ̀ touté bɛ tuɔ yɛmɔu,
7 kɛ́totɛ́nɛ̀ a dii dikɔ̀nnì bo wè
kɛ́dɛ́ɛ́ nha cĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpa bɛ̀ bo díɛ́kɛ́ dɛ̀.
Kɔ̀o nìtì bo o tetìrì a ò dàtínné tiyààtì
kɛ bá mbúútóo a nititɔù kpɛ́í.

8 Kàa dɔ̀ɔri mɛmmɛ dɛ̀ bo nda wenni diwennɛ́càànnì kɔ̃mɛ,
a mɔnnɛ báá ɔɔtɛ dɛ̀ bo miɛtémɛ̀
kɛ̀ mɛdɛɛtímɛ̀ ḿbo a yɛtì dìì bòrì,
mí nha Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ n kó tikpetì nda baa.
9 Kɛ̀ nsà kàa yóu a bo nfɛ̃́ũnkomɛ̀ bɛnìtìbɛ̀,
kɛ bɛ̀ fietì inɔ́mbí, a níí bo n yú mí nha Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ n yie,
kàa n kuɔ́nnɛ̀ n keè kékɔtɛní.
10 Kɛ̀ nsà kàa totírínɛ̀ a kó mudiì dikɔ̀nnì bo wè,
kɛ̀ wèè kpa mudiì a ò pã kòo di.
Dɛ mɔ̀nnì a bo ndò mmɛnáà dibiìnnì miɛkɛ,
kɛ̀ dibiìnnì naánko dɛ̀ ɔ̃ ndɔ̀mmɛ̀ diyiè cɔḿmú dìì mɔ̀nnì yɛyɔ.
11 Kàa Yiɛ̀ nKuyie nní ntú a kóo cɛ̃nti,
bá kàa bo dikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri a báá mántɛ́ mudiì,
kù bo nduɔ̀ nha tùoti muwɛ̃rímú
kàa mbitírí kupaku bɛ̀ yɔ́ɔ̀rì kù kɔ̃mɛ,
kùù bo kupúú mɛniɛ nyí kũũ dɛ̀.
12 Fɔ̃́ɔ̃ yóó fíí dimɔ̀nnì kó tidobontì,

kéwɛ̃tɛ képũũtɛ́ yɛhɛkɛ̀ do borɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ duó,
kɛ̀ bɛ̀ da yú kɛ dɔ̀ wèè ĩĩti iyiɛ,
wèè tũnni icɛ ìì bo nte kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kékari dihɛì.

Kuyie ndó tɛomɨ̀pùtɛ̀ ndòmmɛ̀

13 Kɛ̀ di níí yóu mutɔ̃mmú tɛomɨ̀pùtɛ̀ yiè,
kɛ yóu di bo túótémɛ̀ n kó diyiè tu dì,
kɛ́ntũnninɛ̀ di kpɛti.
Kɛ̀ di wúó n kó diyiè, diyiè disààrì
kɛ̀ di wúó ndɛ kó diyiè kɛ̀ di cɑ̃ɑ̃ nkɛ dɛu.
Kɛ̀ di dì dɛ̀úkùnko kɛ í dì tòú kɛ kɔrìnɛ̀ di kó icɛ,
kɛ̀ di í dì tòú kɛ tũnninɛ̀ di kpɛti kɛ̀ di í náá nsɔ̃ntíkɛ kó tináaǹtì,
14 Dɛ mɔ̀nnì míì yó ntú a kó diwɛ̀ì kɛ́ nda tɔ,
kɛ da dee ndihɛì dɛiitírɛ̀ kàa baaté,
kɛ́mbo dihɛì n do duó ndì a yààrì Sakɔbu,
kɛ̀ nni nda piú,
mí nha Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

59

Kuperí kùù bo tínti nɛ̀ Kuyie nti cuokɛ̀

1 Kénténɛ̀! Di Yiɛ̀ nKuyie nnɔ̀ùtɛ̀ í kũpúrì,
kɛ do nkù bo yĩɛ̃kɛ kù bo di dɛɛtémɛ̀,
kù mɛ nyí ɔ̃ kɛ bo yĩɛ̃kɛ kù bo keèmɛ̀ di báammìi.
2 Di kó mɛyɛi mmɛɛ̀ naá nkuperí díndi nɛ̀ ku di cuokɛ̀,
di caàrìmɛ̀ mɛɛ̀ te kɛ̀ kù di bùtínné.
Kù í na kɛ bo di kéntɛ́.
3 Kɛ yɛ́ di nɔu siì mùɔ̀timɛ̀ mɛnitiyĩĩ,
kɛ̀ di nɔ́mbí kɔù,
kɛ̀ di nɔnnɛ̀ siyáàbìsí,
kɛ̀ di nɔ́ndiɛ́ ndɔ́ tináanyɛiti.

4 Di yu ditɔbɛ̀ tìì beéntì í tú tisààtì,
òmɔù í bekùnɛ̀ otɔù timɔ́mmɔnti,
di pĩ ntì tu tibéntì nti, tì í mɔkɛ tì co kɛ̀.
Di ɔ̃ɔ̃ púó mmɛyɛi mmɛ kɛ̀ mèɛ pɛité mɛcaàrìmɛ̀.
5 Di ukú yɛ̀ɛ̀ yiè ntu yɛdautiyiè nyɛ,
kɛ̀ wèè maá ndi dɔú nyɛ̀ɛ̀ yiè nhò kúmu,
kàa wɛ̀ɛ́té dìmáà kutɔ̃mɔ̀nkù kuù yɛ̀nní.
Di duɔ̀kù tìì yààtì í cɑ̃ɑ̃nnɛ̀ tinátì.
6 Di duɔ̀kù tìì yààtì bɛ̀ í tì daati.
Di yààtì í tú tìì daati.
Di tɔ̃mmú tú mɛyɛi nkɔ̃mu mmu.
Mudɔnnɛtɔ̃mmú mmu di pĩmmɛ̀
7 Kɛ̀ di naàcɛ̀i keri mɛyɛi nkó icɛ máà,
kɛ̀ di ɔ̃ ndɔ́ mɛcɑ̃ɑ̃ nkɛ bo kuɔ bɛ̀ɛ̀ í cààrɛ̀ mùmamù.
Kɛ̀ di toti mɛyɛi nkó iyɛntotí máà,
kɛ̀ di pɛ̃ɛ̃té dɛ̀ dɛ̀ dɔúnkomu,
kɛ naá ntidobontì.
8 Di í yɛ́ diwɛ̀ì kó kucɛ,
di keri ìì cɛ í dò nsɛi,
di tũ nyicɛ kɔ́nkɔ́ntíyì nyi.
Wèè tũ ndɛ kó kucɛ ò báá yà diwɛ̀ì.

Kuyie nkɔbɛ bantɛ́mɛ̀ bɛ yetímɛ̀

9 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie nhɔɔtí kù bo ti dɛɛténèmɛ̀ ti dootitɔbɛ̀,
dɛɛ̀ te kɛ̀ kù í cãrikɛ kɛ bo ti dɛɛté,
kɛ̀ ti baa kuwenniku bo yènnímɛ̀ kɛ̀ dibiìnnì máà né bo.
Kɛ̀ ti dɔ́ kuwenniku bo míítémɛ̀ bá kù í míí,
kɛ̀ ti bo dibiìnnì miɛkɛ.
10 Kɛ ã̌ãntɛ kuyũ̃nkù ɔ̃ nhã̌ãmmɛ̀ kuduotí borɛ̀,
kɛ firì bɛ̀ɛ̀ nuɔ nyí wúó mbɛ kɔ̃mɛ,
kɛ bétírí kuyie ncuokɛ̀ kɛ duò kɛ dò ndɛ̀ tu kɛyènkɛ̀,
kɛ̀ ti kɔ̃̀ntì naati kɛ̀ ti né do mbɛcíríbɛ̀.
11 Kɛ̀ ti kuɔ̀ mmukpasĩmmù kɔ̃mɛ,
kɛ kuɔ̀ yɛkpɛtìnɔ́nkperɛ tɛ̃mɛ̀, bá ti í om̀pu,
kɛ kémmú Kuyie mbo ti patɛmɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ dò nyúóó,
kɛ̀ ti baa mɛdɛɛtímɛ̀ bá mɛ̀ í tuɔ̀kùní.

12 Kuyie nti caàrìmɛ̀ mɛɛ̀ sũũ nha ìikɛ̀,
ti yɛi mmɛɛ̀ nàkɛ́ ti kpɛ́í,
ti yɛi mbo ti yɔ ĩnkɛ̀ nkɛ,
ti bantému ti caàrìmɛ̀.
13 Ti í yie nha kpɛti, ti da soutému,
ti da bùtínnému, fɔ̃́ nKuyie nkùù ti te.
Ti yèmmɛ̀ dɔ́ tì tu: Ti bo nfɛ̃́ũ̃nkomɛ̀ bɛtɔbɛ̀,
nɛ̀ ti bo yetɛmɛ̀ a kpɛti.
Ti yɛǹtotí ìì bo ti yèmmɛ̀ ì tu siyáàbìsí nsi.
14 Ti yóumu ti bo mbekùmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ wenni,
ti tɛ̃́nkɛ í dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìé,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kàri dɛ̀ bɛ̀ bá nnáá ntimɔ́mmɔnti.
Bɛnitimɔ́mmɔmbɛ í bo.
15 Òmɔù tɛ̃́nkɛ í náá ntimɔ́mmɔnti,
Wèè dɔ́ kémpĩ̃ ntimɔ́mmɔnti bɛ̀ ɔ̃ nfekù weè kpɛrɛ sɑ̃́ɑ̃̀.

Kuyie nteémmɛ̀ ku kɔbɛ

Ti Yiɛ̀ nKuyie nyàmu timɔ́mmɔnti í kpaámɛ̀,
kù mɛ nyí dɛ̀ pénsìrì.
16 Kɛ̀ kù nsɔ̃́ nhòmɔù í buɔ̀ tìmatì kɛ̀ dɛɛ kù di,
kù yàmɛ̀ òmɔù í bɔtimɛ̀ bɛsénnìbɛ̀ kpɛti,
kɛ̀ kùu youtɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ kɛ bo bɛ̀ dɛɛté,
kɛ̀ kù wetímɛ̀ mɛɛ̀ nte kɛ̀ kùu na,
17 Kɛ̀ ku wetímɛ̀ nkù dɑ̀ɑ́tí
kɛ dò ndimátìyaàbòrì dìì pì dicĩncĩnnì,
kɛ̀ kù òkɛ́ dipìì dìì tu mɛdɛɛtímɛ̀,
kɛ̀ ku yaàbòrì kù dɑ̀ɑ́tí dì tu mɛpɛitimɛ̀,
kɛ̀ ku kó kuyaàdándátínkù tu diyantidùɔ̀,
kù kpànnɛ̀ dì ku kɔbɛ kpɛ́í.
18 Kù bo yietí bá wè o tɔ̃mmú dòmmɛ̀,
ku dootitɔbɛ̀ bo yà ku miɛkɛ dòmmɛ̀,
ku dootitɔbɛ̀ bo cɔuté ku yɛ̃́ĩti,
bɛ̀ɛ̀ bo mɛdétimɛ̀ bɛ̀ í yóó móntɛ́ bɛ kó tiyeti.
19 Dɛ mɔ̀nnì diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ bo yɔtɛ ti Yiɛ̀ nKuyie.
Kɛ̀ dì yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛɛ yà ku kpetì,
bɛ dootitɔbɛ̀ yó nkéríní kɛ dò mmɛniɛ nhɔ̃̀ɔ̃ tamɛ̀ mmɛ kukó nnɛ̀ muwɛ̃́rímú,
kɛ̀ Kuyie nYaá mbɛ̀ bèti kéfũũ.

20 Odɛɛtíwè kèrínímu Siyɔ̃ɔ̃ tãrì,
kɛ bo dɛɛté Sakɔbu yaàbí ìì bo yóu i yɛi.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

21 Dɛ yɛmbè kpéí m béimmu kɛ tú m bè taunnèmu, kè n kó muyaá mbo bɛ
ĩnkè kɛ túóté yíe nnè bè bo mbomè, m bè duómmu n náaǹtì kè tì yó mbo bɛ nɔ̀
miɛkɛ nè bɛ yaàbío, nè bɛ yaàbí kó iyaàbío sɑ̃̀ɑ̃̀.

60

Sedisadɛmmu ɛì yóó wɛ̃tɛ kémaámè kè ti Yiè nKuyie nkpetì mbo di miɛkɛ

1 Sedisadɛmmu ɛì, ítɛ́ kécómmú kémiɛté,
dè tùɔ̀kɛmu a bo míítɛ́ dè a wenniku,
Kuyie nkó tikpetì bomu a ĩnkè.
2 Dibiìnnì diì dàtínné kutenkù dè urikɛmu bɛnìtìbè,
kè ti Yiè nKuyie nné da mìítɛ́ ku kó kuwenniku,
kɛ da bɛnkɛ ku kó tikpetì bomè a ĩnkè.
3 Yɛbotè bo ntũ nha kó kuwenniku,
kè bɛkpààtìbè wùó nha wennécànnì kó mɛnáà ké nda tũ.

4 Sedisadɛmmu wénní a ɛì fitímè, a bí ìtɛ́nímu tipíìtì timɔu,
kɛ tìí nkɛ kũntiní a borè.
A dapàmbè ìtɛ́nímu dɛdétirè,
kè bè uukuní a sapàmbè kɛ kpɛ̃nnìnkoní a borè.
5 A yóó dè yà kè diwèì diì da pĩ nkè kuyɛǹnaatí da kuɔ,
kɛ yɛ́ tikpàtì tìì bo dàméèrì tì kòrinímè a borè
kutenkù kó tikpàtì yó ndɔkuní kɛ cuuti a borè ndɛ,
6 Kè bɛnìtìbè nyiitinèní yòyóbè titɔ̃ntì titɔ̃ntì,
Mandiyãã kó kutempɛ̃ nkɔbɛ nè Ɛfa kɔku kɔbɛ nè Sabaa kó kutempɛ̃ nkumɔu
kɔbɛ
kè bè nkɔrìní kɛ tɔuní mɛsɔɔ nnè tihúúntì
kɛ pĩɛ̃kù kɛ sãntí ti Yiè nKuyie.
7 Kedaa ɛì kó iwũɔ̃ imɔu yóó tíímmu a borè.
A yóó tiekɛmu Nɛbayɔti ɛì kó yɛpedakè kè di n yè nni nfeu,
mí nKuyie n wũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè dipãnnì ndi dìì kó kufɔ̃ɔ̃ku n naati.
Dɛ mɔ̀nnì kè n cĩɛ̀tè n kpetì bo tè yètìrì ndɛu.

8 Ɔmbɛ mbɛ bɛ̀è pùtì kɛ do nyɛwɛtè?
Ɔmbɛ mbɛ kɛ putìní yɛkpɛtìnɔ́nkperɛ ɔ̃ mputìmè kɛ kũnti yɛ weńnì?
9 Yɛhɛkè détiyè kɔbɛ buɔ́ mí nwe,
Tadisisi ɛì kóo bàtóòbè bɛɛ̀ yó ntú bɛketibè kékpɛ̃nnéní,
a bí nè timátì péítì mɛsɔɔ bè bo déúkunnɛmè
mí ndi Yiè nKuyie n yètìrì,
mí nwèè dò mpáíí, kɛ di te díndi Isidayɛɛribɛ kɛ di déúkùnko.

10 Bɛpɔ̀ɔbè bɛɛ̀ yóó maá fɔ̃́ nSedisadɛmmu ɛì kó iduotí,
kè bɛ kó bɛkpààtìbè mpĩ nha tɔ̃mmú.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
M miɛkɛ kɛɛ̀ do di yè kè n di poté,
nè n sà mèè̀ kpéí n yóó di kuɔ́mmu mmɛsémmè.
11 A ɛì kó yɛbòrè yó nfeíomu sɑ̃̀ɑ̃̀ kuyie nnè kɛyènkè,
bá yè báá kpetínné kè dèɛ yie nkè yɛbotè ntɔuní yɛ kpàtì a miɛkɛ
kè yɛ kpààtìbè nkɔrìní a ɛì.

12 Yɛbotɛ nɛ̀ yɛkpàátìyɔ yɛ̀ɛ̀ bo yetɛ yɛ̀ bo mpĩ̀mmɛ̀ a tɔ̃mmú yɛ̀ í yó nkpaá bɛ̀
bo yɛ̀ kùɔ páíí.

13 Dɛ mɔ̀nnì Dimaa tùúkú kó tikpàtì timɔu,
idɛí bɛ̀ tu ì sìpérésì nɛ̀ bɛ̀ tu ì pinni nɛ̀ bɛ̀ tu ì bisi,
kɛ̀ dɛɛ kɔtɛní kéntú n cĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó tisãtì,
kɛ̀ n déúkùnnɛ n cĩ̀ɛ̀tɛ̀ m bo tɛ̀ yètìrì.
14 A dootitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do da fɛ́ɛ̃nko
bɛ bí kɔrinímu kɛ bo sĩ̀nné a ìikɛ̀.
Bɛ̀ɛ̀ do da senku bɛmɔu bɛ̀ yóó da bóútému,
bɛ̀ bo nda yu kɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkó dihɛì Siyɔ̃ɔ̃,
Kuyie nkùù dò páíí kɛ te Isidayɛɛribɛ ku ɛì.

15 Bɛ̀ do da dootóomu kɛ́ nda níí,
bá òmɔù í mpɛ̃nkù a borɛ̀.
N né yóó duó nkɛ̀ bɛ̀ nda pɔtìnɛ̀mu sɑ́ɑ̃́,
bɛnìtìbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ bo nda naatinɛ̀ nɛ̀ bɛ yaàbío sɑ́ɑ̃́.
16 Dɛ mɔ̀nnì fɔ̃́ɔ̃́ yóó di yɛbotɛ̀ mɔ̀kɛ dɛ̀
késũɔ̃tɛ bɛkpàátìbɛ̀,
kébantɛ́ kɛ dò mmí nha Yiɛ̀ nKuyie mîì tu a dɛɛtíwè
kébantɛ́ kɛ dò mmí nKuyie Sakɔbu do tũ nkù
n kpeńnìmu kɛ̀ mîì da dontɛ́.

17 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ nda tɔuo disɔɔwũɔ̃́ kó difɔ̃̀tìrì mɛsɔɔ
timátì kó difɔ̃̀tìrì timátì péítì,
idɛí kó difɔ̃̀tìrì disɔɔwũɔ̃́,
yɛtɑ́rɛ̀ kó difɔ̃̀tìrì timátì.
18 A ɛì miɛkɛ òmɔù tɛ́nkɛ bá nfɛ́ɛ̃nko otɔù,
òmɔù tɛ́nkɛ báá pɔntɛ otɔù kòo ɛì naá ntidobontì kédɔúnko,
a tenkɛ̀ kɛmɔu duómɛ̀.
A ɛì kó iduotí yètìrì bo ntú mɛdɛɛtímɛ̀,
kɛ̀ di bòrɛ̀ kpɛyɛ ntú mí nKuyie nkó disãnni.
19 Diyiè kó mɛnáà mmɛɛ̀ tɛ́nkɛ í yó nda mí nkuyie mmɔ̀nnì,
otɑ̃̀nkù weè mɛ nyí yóó nda duɔ̀ nkuwenniku kɛyènkɛ̀.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yó ntú a kó mɛnáà sɑ́ɑ̃́ kéntú a kó tisãtì.
20 Yɛkúdabùò ntɛ́nkɛ bá nkpaá a ɛì miɛkɛ.
Mí nha Yiɛ̀ nKuyie mîì yó ntú a kó mɛnáà nsɑ́ɑ̃́,
mɛ̀ í yóó deè diyiè dèumɛ̀ yoo otɑ̃̀nkù kɔ̃mmɛ̀.

21 Kɛ̀ bɛnitisààbɛ̀ bɛɛ̀ máà mbo a ɛì kɛ̀ bɛɛ̀ ndi bakɛ́ sɑ́ɑ̃́,
dihɛì n dɔ̀ɔ̀ dì.
Bɛ̀ bo nkótírí titieti n fiíkú tì dɛboorɛ ti kɔ̃mɛ
kéndéúkùnko n yètìrì.
22 A nìtìbɛ̀ miɛkɛ wèè kó kunaàmùnkù kɛ̃ńnì
kuù yó mbo sikɔu sikɔu
wèè kó kuwuɔ nyí tú kùmakù kɛ̀ kù ntú kuwuɔ nkperíkù,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n yóó dɛ̀ dɔ̀ɔ̀mu mɛcãã ndɛ mɔ̀nnì bo tuɔkɛ dìì mɔ̀nnì.

61

Kuyie ntããtɛ wè koò tɔ̃nnɛ̀ ku náaǹtì

1 Ti Yiè nKuyie nkó muyaá mmuù bo ny ĩnkè,
ti Yiè nKuyie nni ncòúmmu mɛkùɔ̀ kɛ n tɔ̃,
kè m bo nákɛ́ tináaǹsààtì bɛsénnìbè,
kéduɔ́ ndiwèì bèè yèmmè cààrè,
kékpetɛ́ tikpetíntì,
képítɛ́ iwɛ̃ĩ tidaatì,
2 kénákɛ́ bɛnìtìbè ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà mbenni tùɔ̀kɛnímè,
kè ti Yiè nKuyie nyóó kpa nti kpànnì,
kébántè bèè bo mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ.
3 Siyɔ̃ɔ̃ kɔbɛ kuɔ̀mmu kè m mɛ nyóó bè bántè,
bè pũ mbɛ yɔ nyɛ mutápɛí,
kè m mɛ nyóó bè ìńné iyítòòdá,
bè kɔmmú yɛkúdabùò nyɛ
kè m mɛ nyóó bè waarɛ mɛkɔ̀fɔ̃ɔ̃mɛ,
kɛ́ bè dàtɛ́ tiyɔ̃ɔ̃̀tì kó tiyààtì,
kɛ́ bè dàtínné tibanyààtì,
kè bè mbè yu kɛ tú:
Dɛtediɛrè mɛwetímmè kpɛrɛ,
Ti Yiè nKuyie nfìí ndè kɛ bo déúkùnnè ku yètìrì.
4 Bɛè yóó wɛ̃tɛ kéíi nyɛdobuò ndimɔ̀nnì kpɛyɛ,
kémaá sicɛ̃ĩ sìì pùɔ̀ nnè dimɔ̀nnì,
kéwɛ̃tɛ kéíi nyɛhɛkè kótè,
kékũtɛ́ yɛdobonkótè.

5 Bɛpɔ̀ɔbè bo ndi cɛ̃mmù di wũɔ̃,
bɛkpákpàrìbè bo ndi kuuti di paa
nnè dɛtie mbè tu dè fínyĩ dɛ kó dɛpaa.
6 Díndi biɛ bè bo ndi yu kɛ tú:
Ti Yiè nKuyie nkuɔ́ nìùbè,
bè bo ndi tú ti Yiè nKuyie nkùù ti te ku kó bɛtɔ̃mbè,
di bo di yɛbotè kó tikpàtì,
kénsãrì bɛ kó tisãtì.

7 Dɛ yiè ifɛi tɛ́nkɛ í yó ndi bo,
di yóó pétɛ́ ticuuti nti kucɛ mèdémè,
kémbo diwèì miɛkɛ sɑ̃́ɑ̃̀.
8 Mí ndi Yiè nKuyie n dɔ́ timɔ́mmɔnti nti,
n yí dɔ́ dèè wɛ̀̃nnìnko kɛ sɔrì,
n yóó bè yietímu weti bɛ yeti,
kɛ́ bè dɔ̀ɔnè mɛtaummè mèè yó mbo sɑ̃́ɑ̃̀.

9 Kè bèɛ yĩɛ́tɛ́ bɛ yaàbí ibotí imɔu miɛkɛ,
kéyĩɛ́tɛ́ bɛ kó fɛyanfè iwuɔ ntɛì miɛkɛ,
kébantɛ́ kɛ dò mmí ndi Yiè nKuyie n di dɔ̀ɔ mɛsàà.

Disãnni kó fɛyènfè.
10 N yèmmè naatinèmu ti Yiè nKuyie
kè ǹ yãnku kè diwèì n kùɔ Kuyie nkùù n te ku kpéí
kù n dàtínnémè mɛdɛɛtímè kó diyaàbòrì.
Kù n dàtínnémè mɛwetímmè kó diyaàbòrì,
wèè tòú o pokù ò ɔ̃ɔ̃ sãrimè kéíri fɛítòòdáfè,
kè n dò nyikuɔ́ nìùtì, kɛ dò nhosapàà nhɔ̃ɔ̃ pammè kénkɔri o dɔù,

11 Kɛtenkè ɔ̃ɔ̃ dennɛní mèè botí bè buɔtí dè,
bè ɔ̃ɔ̃ yɔɔrɛ ikũmbí kè ìi yèmè
ti Yiè nKuyie nyóó dennɛní mɛè botí mɛdɛɛtímè,
kè yɛbotè yɛmɔu mè yà ké kù sãntɛ.

62

Sedisadɛmmu yóó wɛ̃tɛ kétũntɛmè

1 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
N dɔ́ mèè kpéí nSiyɔ̃ɔ̃ dɛè te kè n yí yó ndò nyúó,
n dɔ́mu Sedisadɛmmu dɛè te kè n yí na kɛ bo ndò nsó,
n yó mmɛ nhɔ̃ kɛ kémmúnè
mɛwetímmè kó kuwenniku bo míítémè,
diwennécànnì kɔ̃mɛ,
mɛdɛɛtímè kó kuwenniku bo míítémè dihããtĩnni tɛ̃mè.
2 Kè yɛbotè yɛmɔu yà a wetímè,
bɛkpààtìbè bɛmɔu bo yà a kpetì,
kɛ da yu diyètìpànnì ti Yiè nKuyie nyóó da keuté dì.
3 Kè ti Yiè nKuyie nni nda pikú ku nɔ̀utè dikotipìì kɔ̃mɛ,
ké nda ceú dikpààtìpìì tɛ̃mè.
4 Bè tɛ́nkɛ bá nda yu kɛ tú dihɛì bè dootóo dì.
Bè tɛ́nkɛ bá nyu a tenkè kɛ tú kɛtenkè kèè dɔúnko,
bè bo nda yu kɛ tú mí nha Yiè nKuyie n càà,
bè bo nda yu kɛ tú m pokù
kɛ yɛ́ mí nKuyie n yèmmè da naatinèmè,
kàa tenkè n ye.
5 Odapàà nhɔ̃ɔ̃ túótémè osapàà nképuokɛ,
mɛè botí nku a nìtìbè yóó da yenkɛmè
diwèì ɔ̃ mbomè odapàà nho pocɛ̃nnì kpéí,
Kuyie nyèmmè yó nda naatinè mɛè botí.

6 Sedisadɛmmu n cònné bɛbàrìbè mbɛ a duotí,
bè í dò nkécĩ́ɛ́ké kɛyènkè nè kuyie.
Díndi bɛbàrìbè,
bèè dó ti Yiè nKuyie mbo dentɛnímè Sedisadɛmmu kpéí,
di í dò nkésakìi, n náánnè o kpéí.
7 Di báá pã Kuyie mmɛfíè,
kénkémmúnè kù bo wɛ̃tɛ kétũntɛmè Sedisadɛmmu
kòo naá nkutenkù kumɔu yó nsãntí wè.

8 Ti Yiè nKuyie nyòutɛmu ku nɔ̀utè kɛ poté kɛtenkè,
kɛ béi nkɛ pàrìkè kɛ yĩ:
Fɔ́ nSedisadɛmmu a dootitɔbè tɛ́nkɛ í yóó di a diitì,
bɛkpákpàrìbè kó ibí báá yà̀ a naà mpàmmè a fɛ̃ũ̃té kɛ pètɛ́ mè.
9 Bèè kùútí tidiitì bɛè yó ntì yo
nkɛ déúkùnko mí ndi Yiè nKuyie n yètìrì,
bèè tɔ̃ũ fínyĩ bɛ kɛ dɔɔri mɛnaà
mbɛè yó mmè yɔ̀ n cĩɛ̃tè dànkù miɛkɛ.
10 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ yènnè,
píennè kucɛ bèè kũntiní bɛ kpéí,
kéĩtínné kucɛ kó yɛfɔ̀tè képíe nyɛtã́rè
kécónné mɛcannimè kè yɛbotɛɛ yà.

11 Di Yiè nKuyie mpĩɛ̃kùmu itemmànkɛ imɔu kɛ tú:
Nákénè Siyɔ̃ɔ̃ ei kɛ dɔ̀: A dɛɛtíwè kéróomu
kɛ bo tíí nhò dɛɛté bè,
bèè tu o tɔ̃mmú kó tiyeti.
12 Bè bo mbè yu kɛ tú: Bèè cɑ̃ɑ̃ nkɛ tú Kuyie nkɔbɛ,
bè bo mbè tu ti Yiè nKuyie ndonté bè.
Fɔ́ nSedisɑdɛmmu bè bo ndɑ yu kɛ tú:
Dihɛì bè dó dì, bè í bɔntóo dì.

63

Kuyie nyóó potémè yɛbotè képɛitɛ ku kɔbɛ bànnì

1 Wennì nwe yie nwèè itiní Edɔmmu tenkè,
we nyitiní dihɛidiè Bosedɑɑ kòo yààtì tò mmɛwũɔ̃?
We nkèríní kɛ dáátí o yààtì kɛ yíéo,
kɛ tɑ́ o wɛ̃rímú.

Ti Yiè nKuyie nkuù kɔ̀tɛní kɛ bo bekénè yɛbotè,
kédɛɛté ku nìtìbè.
2 Bɑ nte kàɑ yààtì tɛí mmɛnitiyĩĩ?
Bɑ nte kè tì dònnè wèè nàù nfínyĩ kó yɛbɛ diyɛtituò?
3 Kuyie nnàá nkɛ tú: N do bo m máà ndi diyɛtituò kɛ nàù,
n kɔbɛ kóò mɔù í n teennè,
m miɛkɛ kɛè do bè yè kè nní mbè nàu kɛ bɛ ũtírí,
kè bɛ yĩĩ nsèrì n yààtì.
Kè m mùɔti n yààtì timɔu.
4 N do yɛ́mu nè n yèmmè miɛkɛ kɛ dò ndiyiè mɑrì m bo pɛitɛ n nìtìbè bànnì.
Dimɔ̀nnì tùɔ̀kɛmu m bo dɛɛté dì n nìtìbè,
5 Kè n wèńté kɛ sɔ́ nhòmɔù í buɔ dɛ kpɛti,
kè dè n di n yàmè òmɔù í bomè n fɔ̃nkúò,
mɛm̀mɛ kè n yòutɛ m bɑkù m miɛkɛ cɔ́úté mèè kpéí,
kè dè n duó mmuwɛ̃rímú.
6 Mɛm̀mɛ m miɛkɛ yèmè yɛbotè kè n yè nàntɛ
kɛ yè yɔurɛ m miɛkɛ yɛ yè mèè kpéí.
Kè bɛ yĩĩ ncóú nkɛtenkè.

Bè nàkémè Kuyie nsémmè kpéí

7 N yó nsɑ̃ntímu ti Yiè nKuyie nku sàà nkpéí,
kù ti dɔ̀ɔ̀ mèè sàà nkpéí, m bo ndéúkùnko ku yètìrì,
ku nìtì tii dɛu Isidɑyɛɛribɛ kpéí,
ku sémmè mɛè te kè kù bè dɔ̀ɔ̀ dɛ kó mɛsàà ndiɛmè.

8 Kuù béi nkɛ tú: Isidɑyɛɛribɛ tu n nìtìbè mbɛ,
m bí nyi, ì í yó n soutɛ́.
Mɛm̀mɛ kè kùu bè dɛɛté.
9 Bè do bo dìì mònnì mɛyɛ̀ncɑàrìmè miɛkɛ
kù í tɔ̃nní ku kóo tɔ̃ntì mɔù,
yoo ku tɔ̃nnì mɑrì ku mɔ́mmɔnku kuù bè dɛɛté.
Kù bè dɔ́mu kè mɛsémmè kù mbè bonè
dɛè te kè kù bè dontɛ́.
Kuù do bè ùúkú kɛ bè yùɔri,
bɛ borimɛ mɛmɔu miɛkɛ.
10 Bè mɛ nyí nyie nku kpɛti,
kéncɑàrè Muyɑánsààmù yèmmè,

kɛ̀ kùu kóntɛ́ kɛ́naá mbɛ dootitɔ̀ù,
kɛ́ bɛ̀ ta mudoò.

11 Mɛmmɛ bɛ̀ dèntɛnímɛ̀ dimɔ̀nnì kótìrì
dɛ̀ do dòmmɛ̀ Mɔyiisi kó dimɔ̀nnì,
kɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛmáà kɛ tú wèè do bɛ̀ sée
dàméèrì ò borɛ?
Wèè kó muyaá ndo bo bɛ cuokɛ̀ dɛ yiè nkɔ̀tɛ kɛ?
12 Wèè do bonɛ̀ Mɔyiisi kóò duɔ́ mmuwɛ̃rímú,
wèè bakù do kpeńnì kòò kèétɛ́ kukó nkó mɛniɛ mbɛ ìikɛ̀,
képétɛ́ diyetìdiɛrì kɛ̀ di bo sɑ̃ɑ̃.
13 Weè do bɛ̀ ni kɛ̀ bèɛ ketɛ́ dàméèrì miɛkɛ
tɛsɑ̃ntɛ̀ ɔ̃ nkérímɛ̀ mutencatímu bá bɛ̀ í mbètɛ́ bá sámpɔ́.
14 Ti Yiè nKuyie nkuù kó Muyaá ndo bɛ̀ kpàakɛ kɛ kɔrinɛ̀ mɛompùmɛ̀ borɛ̀,
kupecɛ̃nku ɔ̃ nkérímɛ̀ kɛ cuti kubiriku.

Mɛmmɛ ti Yiè nKuyie ndo nimɛ̀ ku nìtìbɛ̀,
kɛ fei ku yetidiɛrì.

Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò kuɔ́nnɛmɛ̀ Kuyie

15 Áú! N Yiè nKuyie á mbo kɛĩnkɛ̀
a cɛ̃sààtɛ̀ dɛĩnkɛ̀,
kéwéntɛ́ní kéyà dɛ̀ ti dòmmɛ̀.
Dɛ̀ yĩmɛ kàa tɛ́nkɛ í ti dɔ́?
Ba nte kàa tɛ́nkɛ í ti kuɔ̀ mɛsémmɛ̀?
16 Fɔ̃ɔ̃ tu ti cicɛ!
Ti yààrì Abarahammu í ti yɛ́,
ti yààrì Sakɔbu ti yɛ̀mmu.
Ti Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃ tu ti cicɛ.
Nɛ̀ dimɔ̀nnì fɔ̃ɔ̃ tu ti kóo dɛɛtíwè.
17 Ti Yiè nKuyie, ba nte kàa yóu kɛ̀ ti mɔǹtɛ́ a cɛ?
Dɛ̀ dòmmɛ kàa yóu kɛ̀ ti ɑ́ɑ́ nkɛ ti to kpenkɛ,
bá ti tɛ́nkɛ í da dé?
Wɛ̃ɛ̃tɛní ti bíékɛ̀, a dɔ́ mèɛ̀ kpéí ntínti a kó bɛtɔ̃mbɛ̀.
Tínti a kó bɛnìtìbɛ̀, fɔ̃ɔ̃ ti te.
18 Yɛmɔ̀rɛ̀ sámpɔ́ miɛkɛ nkɛ a nìtìbɛ̀ tínti ti tiekɛmɛ̀ dihɛì,
kɛ̀ ti dootitɔbɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ pɔ̀ntɛ a cɛ̃sààtɛ̀ tèɛ̀ dò mpáíí.
19 Dɛ̀ yĩmɛ kàa ti dɔɔri kɛ dò nha í ti baatɛ́ diyiè marì?
Dɛ̀ dòmmɛ kàa ti dɔɔri kɛ dò nti í tɔ a yètìrì nɛ̀ ti bomɛ̀?
Ba nte kàa báá kɛ̃tɛ́ tiwɛtì kécútɛní
yɛtɑ̃rɛ̀ na nda yà késɑ̃ntɛ.

64

1 Ti Yiè nKuyie nti da báámmu,
ncutíní kɛ dò mmuhɑ̃ɑ́ nkécɔ́útɛ́ idɛí
ncutiní kɛ dò nkɛhɑ̃ɑ̃dɛkɛ̀ kɛ̀ dɛɛ fɑ̃ntɛ
kàa dootitɔbɛ̀ɛ bantɛ́ a tú wè,
kɛ̀ yɛbotɛ̀ɛ kpeutɛ a ìikɛ̀.
2 A do dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì kɛ̀ dɛ̀ ti déétému,
a na ncùténí kɛ̀ yɛtɑ̃rɛ̀ɛ sɑ̃ntɛ a ìikɛ̀.
3 Ti mu nyí tì kèè diyiè marì,
tì í ta òmɔù kó ditoò,
ti mɛ mmu nyí yà dibɔɔ̀ marì dɔ̀ɔmɛ̀ mɛbotí bèè dì bùɔ́ bɛ kpéí,

nkɛ̀ dɛ̀ í tú fɔ́ nKuyie.
4 A ɔ̃ɔ̃ cɔuténɛ̀ diwɛ̀ì ndi wèè dɔ̀ɔri ɑ dɔ́mɛ̀
bɛ̀ɛ̀ dènniní ɑ kpéí kɛ tũ nhɑ kó kucɛ,
ti cɑ̀ɑrèmu kɑ̀ɑ miɛkɛ ti pɛikɛ
kɛ̀ ti tũnnɛ icɛ ti do tũ nyì nɛ̀ dimɔ̀nnì,
ɑ yóó ti dɛɛtému.
5 Timɔu ti sɑ̃ũ ntimɑ́ɑ̀ ndi,
kɛ̀ ti tɔ̃mmú mùù tu musɑ̀ɑ̀mù kɛ̀ mù nɑá tiyɑɑcítì,
kɛ kpeí tifɑ̃ɑ̀kpetì kɔ̃mɛ,
kɛ̀ ti cɑɑrìmɛ̀ ti tɔ kuyɑɑkù ɔ̃ ntɔmɛ̀ tifɑ̃ɑ̀kpetì.
6 Òmɔù í bo wèè yu ɑ yètìrì,
òmɔù í dɑ̀ɑ̀tɛ kɛ bo dɑ tɑunnɛ̀ omɑ́ɑ̀,
kɛ yɛ́ ɑ ti bùtínnémɛ̀ kɛ̀ ti yɛi nti tiekɛ.

7 Bá nɛ̀ mɛmmɛ ti Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃ɔ̃ tu ti cicɛ,
ti tú tiyɑɑtì nti kɑ̀ɑ tu oyɑɑmɑrì ɑ nɔu siì ti dɔ̀ɔ̀.
8 Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie ɑ miɛkɛ bɑ́ɑ ti yɛ̀ kétontɛ́,
bɑ́ nhɑ̃ kɛ yɛ́ ti cɑ̀ɑrìmɛ̀,
ɑ ti wéntɛ́ fɛnɔnsɑ̀ɑfɛ̀ ti tú ɑ kó bɛnìtìbɛ̀ mbɛ timɔu.
9 A ɛkɛ̀ sɑ̀ɑyɛ̀ dɔúnkomu kɛ nɑá ndikpɑ́ɑ̀,
Siyɔ̃ɔ̃ nɑá ndikpɑ́ɑ̀ ndi kɛ̀ Sedisɑdɛmmu feítóo.
10 A cɛ̃diɛtɛ̀, ɑ cɛ̃sɑ̀ɑtɛ̀,
ti yɛmbɛ̀ do déúkùnko tɛ̀ɛ̀ miɛkɛ ɑ yètìrì
tɛ̀ cɔútɛ́ muhɑ̃ɑ́ mmu,
dɛsɑ̀ɑrɛ̀ ti yèmmɛ̀ do nɑɑtinɛ̀ dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ cɑ̀kɛ.
11 Ti Yiɛ̀ nKuyie ɑ bo nɑ kénwúó ndɛndɛ kó dimɑ̀ɑ̀ kɛ búútóoɑ̀?
A bo nti wúónko kɛ ti yo nyifɛi diɛyì sɑ́ɑ̃?

65

Kuyie nyóó bekénèmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kù bùtínné kɛ feu iwũɔ̃ yɛbɔkɛ̀

1 Mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Bɛ̀ɛ̀ í n wɑɑ̀ n duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ̀ m bekù bɛ kpɛti.
Bɛ̀ɛ̀ do n wɑɑ̀ n duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ n yàmu.
M bɛnkɛmu m mɑ́ɑ̀ kubotí kùù do í yu n yètìrì
kɛ yĩ: Ntɛnɛ̀ mí, ntɛnɛ̀ mí.
2 N diɛ̀kù n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ yɛwe yɛmɔu kuwuɔ nkùù í yie
n kpɛti ku bíékɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ tũ nkucɛ yɛiku,
kɛ dɔɔri bɛ yèmmɛ̀ dɔ́mɛ̀.
3 Dɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ n wɛ́nnìmu kɛ dɛ̀ feío kɛ feu iwũɔ̃ dɛpénnɛ̀ kó yɛtɔrɛ̀
kɛ cɔ́unko tihúúntì titɑ́tì kó yɛdombiɛ nyĩnkɛ̀,
4 kɛ ɑ̃ ifɔ̃ti miɛkɛ kɛ wentí titɑ̃dèntì miɛkɛ,
kɛ cɑ́á nyɛfɔ̀nkɛ̀
kɛ ɑ̃ɑ̃ tidiitì tìì sĩ mbɛ bɔ miɛkɛ * miɛkɛ nkɛ kɛ náánnɛ̀ bɛcíríbɛ̀ kɛ wɑɑ̀ mmɛteèmmɛ̀, kɛ yo ntibɔɔdiitì, Kuyie ndo yɛ̃ nyIsidɑyɛɛribɛ bɑ́ ndɔɔri dɛ̀.
5 Bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nnɑ́ɑ mbɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ kɛ tú:
A bá n tɔ́ɔnnɛ̀ ɑ bá n tɔ́ɔnnɛ̀,
n yí dò nkékɑ́ɑkɛ́ kɑ̀ɑ n kɑ̀ɑ́kɛ́ ɑ tuɔti icɛ nyi.
Mí nKuyie m miɛkɛ kɛɛ̀ péì dɛ yɛmbɛ̀ mɛdiɛ̀

* **65:4** Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do ɔ̃ nkɔrì ifɔ̃ti

dè cɔ́ú m miɛkɛ nkɛ sɑ̋ɑ̀.
6 N wɑ̀rimu bɛ dɔɔ̀rìmè n yí yó mbè wùónko,
n yóó bè yietímu bɛ dɔɔ̀rìmè weti weti.
7 N yóó bè yietímu bɛ yɛi nnè bɛ yɛmbè kɔ̃mɛ,
bè do caàri mí nwe bè cóunko dìi mɔ̀nnì tihúúntì yɛtɔ̀rè yɛtɑ̃rè ĩnkè.
N yóó bè yietímu mɛyɛi mbè n dɔ̀ɔ mè.
Mí nKuyie mmíì béi.

8 Fínyĩ kó kubɑkù kùù pɛité,
bè ɔ̃ɔ̃ í nkù bìé bè ɔ̃ɔ̃ kù soómmu,
mɛè botí nku n yóó dɔɔ̀mè n nìtìbè,
n yí yóó bè kùɔ bɛmɔu.
Mí nKuyie mmíì béi.
9 M bo ɑ̃nné Sɑkɔbu yɑàbí kuwuɔ,
bɛmbɛ Sudɑɑ kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛè yóó tiekɛ n tɑ̃sààrì,
bɛmbɛ n tɑ̃ɑ̃té bè.
Bɛmbɛ n kó bɛtɔ̃mbè.
Bɛè yóó dì tiekɛ kémbo.
10 Bèè bo n wɑmmú bɛè yó ncɛ̃mmù
ipe nè sibɔ́ Sɑnɔɔ biriku
kè Akɔɔ kɔku ntú dinɑɑcɛ̃nhòò.

11 Díndi bèè né n dootóo mí ndi Yiè nKuyie
kɛ yɛ̃ n tɑ̃sààrì kpéí kɛ pɑ̃ɑ̃ ndibɔɔ̀ Kɑti tidiitì
kɛ wɑà nyɛyunɑtè kɛ cou mɛnɑà dibɔɔ̀ bè tu dì Mɛnii.
12 N yóó duɔ́ nkè bè di kuɔ mudoò miɛkɛ nkɛ,
di bo nnínkú di núù kè bè di feu,
kɛ yɛ́ n di yumè kè di cĩɛ́ké, kè n náá mbá di í ncɔ́ú.
N yɛ̃ ndèè í wenni di né dɛ ndɔɔri.
N yɛ̃ n yí dɔ́ dè di dɛ ntɑ̃ɑ̃té.
13 Dɛè kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie kè n tú
n tɔ̃mbè bo nyo nkè dè sànnè,
kè dikònnì né di bo,
n tɔ̃mbè bo nyɔ̃ mbè dɔ́mè,
kè sinéyɛ̃ĩ né di kɔù.
N tɔ̃mbè bo nyɑ̃nkunè diwèì,
kè ifɛi né di bo.
14 Diwèì bo mbo n kó bɛtɔ̃mbè kè bè nyíú,
kè mɛyɛ̀ncaàrìmè né di bo kè di kuɔ̀.
15 N yóó di kuɔmu, kè di yètèɛ nɑá ndibɛnkèrì
kè n kó bɛnìtìbè n tɑ̃ɑ̃té bè níí yè yu képarìkè kɛ dɔ̀:
Ti Yiè nKuyie nni nkuɔ kù kùɔ mèè botí dɛ kó bɛnìtìbè.
16 Wèè níí bo ndɔ́ n kó mɛsàà ò níí yó n yú kɛ dɔ̀:
nè Kuyie ntimɔ́mmɔnti kɔku,
ké mè pèté.
Kè wèè dɔ́ képarìkè, ò níí yóó parìkènè n yètìrì ndi.

Kuyie nyóó dɔɔ̀mè kɛtenkè pànkè nè kɛĩnkè

Mí nKuyie n tɛ̃nkɛ bɑá dentɛní mɛyɛ̀ncaàrìmè mèè pɛ̃ɛ̃té mɛ kpéí.
Mí nKuyie n yóó mè kɛìmmu.
17 N yóó dɔɔ̀ kɛĩnkè pànkè nkɛ nè kɛtenkè pànkè,
bá òmɔù bɑá dentɛní dèè pɛ̃ɛ̃té dɛ kpéí,

òmɔù tɛ́̃nkɛ bá ntoti o yèmmè dɛ kpɛ́í.
18 Dí nyãnku nè diwèì kè di yèmmè nnaati sɑ́̃ɑ̃.
N yóó dɔɔ dè kpɛ́í.
Sedisadɛmmu ɛì bo ntú diwèì kpɛri,
kè di nìtìbè mbo kuyɛ̀nnaatí miɛkɛ sɑ́̃ɑ̃.
19 Diwèì yó nni mbonèmu Sedisadɛmmu kè nní nyãnku n nìtìbè kpɛ́í.

Òmɔù tɛ́̃nkɛ bɑ́á keè Sedisadɛmmu miɛkɛ
didabònnì nè éyooì!
20 Dɛ mànnì dibíkémpɛ̀tìrì tɛ́̃nkɛ bɑ́á kú,
òmɔù mɛ mbɑ́á kú o bɛ́ntì.
Dɛ mànnì wèè bo mmɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kɛ́kú ò bɛ̀ńtɛ́mu.
Dɛ mànnì wèè bo kú kɛ í tùɔkɛ yɛbie ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) Kuyie ncɔ̃ɔ̃ wènwe
21 Dɛ mànnì n nìtìbè níí bo maá sicɛ́̃ĩ kɛ́ nsì ã,
kɛ́fííkú dɛtie kɛ́cɑ́ɑ́kɛ́ dɛ bɛ.
22 Dɛ mànnì bè tɛ́̃nkɛ bɑ́á maá kòo tɔù mɔùu ta,
bè mɛ mbɑ́á fííkú dɛtie n kòo tɔù mɔùu cɑ́ɑ́kɛ́ dɛ bɛ.
Bɛ we kó kusũkù yó mmànnè dɛtie nkpɛyɛ mamè mmɛ,
dɛ mànnì kè n nìtìbè dɔɔ dè bɛè yóó dè di.
23 Dɛ mànnì òmɔù bɑ́á ɔu dɛtetìrè
òmɔù mɛ mbɑ́á pɛitɛ́ o birɛ kè dɛɛ kú o nuɔ mmiɛkɛ
kɛ yɛ́̃ bɛmɔu bɛmbɛ nè bè bí bè tumè n dɔɔ bèmbɛ mɛsàà.
24 Dɛ mànnì bè níí bo nkpɑá kɛ í m mɔɔ
kè m bè duámmu bè dɔ́ dè.
Kè bè nkpɑá kɛ í béi kè n kèè.
25 Dimannì nè fɛpìèfè dè bo nwɛ̃ nkɛ diitì timútì.
Dicìrícìrì nè fɛnààfè kè dè nwɛ̃ nkɛ diitì timútì
kè fɛwààfè kó mudiì ntú mmutɑ́̃ɑ̃,
dèmarè tɛ́̃nkɛ bɑ́á dɔɔ dɛtɛrè mɛyɛi.
Dèmarè bɑ́á caàrè dɛtɛrè n tãsààrì ĩnkè
Mí ndi Yiè nKuyie mmîì bɛ́i.

66

Kuyie ndɔ́ ku cĩɛ̃̀tɛ̀ ntú tèè botí

1 Kè ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ:
Kɛĩnkè tu n kpààtìkàrì ndi,
kè kɛtenkè tu n nacèdaánnì.
Di yó m maá ɔ̃ntɛ cĩɛ̃̀tɛ̀?
Ɔndi bòrì ndi n níí yóó omɲ̀pèmè?
2 Di wúó ndèè kó dimàà míì dè dɔɔ̀,
dèè kó dimàà bo míì te kɛ dè yènní.
Mí nwúó nwe tu ocĩrì, osénnìwè, wèè yèmmè cààrè,
wèè kemmu n náaǹtì nè kufɔ̃waá nkɛ n dé.

3 Wèè n fèútɛ́ fɛnààfè kɛ kùɔ onìtì,
wèè n kùɔ fɛpìèfè kɛ kèétɛ́ tɛmɔtè fɔ̃nìí,
wèè m pãã ntidiitì kó yɛpãrè, kɛ n kɔù yɛfɔ̃nkè,
wèè n tùɔ ntihúúntì kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ feu yɛbɔkè,
bɛmbɛ kó dimàà bè tããtɛ́mu dɛ kó kucɛ,
kè dè bè naatinè dɛ kó isɔkɛ.
4 N tããtɛ́mu kɛ bo duɔ́ nkè bèɛ yà mɛyɛi,
bɛ kɔ̃mɲ̀bùɔ̀tì duò dè n yóó dɛ mbè bɔntɛ́,

n yu kɛ yumu òməù mɛ nyí cɔ́útɛ́,
kɛ̀ m béi nhòməù mɛ nyí n tɛ̃ńné,
kɛ né dɔ̀ɔ̀ m baa yɛ̃ n yí dó dɛ̀,
n yetɛ dɛ̀ bɛ̀ né dɛ ntããté.

Kuyie nyóó dentɛ kɛ́teemmɛ̀ ku kɔbɛ

5 Díndi bɛ̀ɛ̀ kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò ti Yiɛ̀ nKuyie nnáaǹtì,
keènɛ̀ kù tu mù: Di kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ di níí nkɛ di yetírí di yu mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í n yètìrì.
Bɛ̀ di daúmu kɛ tú:
Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛ ku kpetì kɛ̀ ti yà di kó diwɛ̀ì,
dɛ yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ mɔ́mmɔmbɛ yóó di ifɛi.
6 Kénténɛ̀ di bo keè kutoweku kùù dàátí dihɛì.
Dɛ kó mɛtammɛ̀ yìèní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ntɛ.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛtammɛ̀ mmɛ,
kù yietì ku dootitɔbɛ̀ mbɛ̀ bɛ̀ mànnɛ̀ tìì yeti.

7 Siyɔ̃ɔ̃ ɛì í kuɔ́ ntipɔutì kɛ né na kɛ pɛité,
di kpaá kɛ tú di bo kuɔ́ ntipɔutì kɛ pɛ̃nkɛ pɛité dɛnitidabirɛ,
8 We nkèè tìì mbotí diyiè marì?
We nyà diè mbotí nɛ̀ ti bomɛ̀?
Dihɛì ɔ̃ɔ̃ í nhãnné diyiè dìmáà,
kubotí ɔ̃ɔ̃ í nhãnné dimànnì dìmáà,
Siyɔ̃ɔ̃ yie kpɛrɛ né mɛ ndɔ̀ɔ̀,
ò í kuɔ́ ntipɔutì kɛ pɛ̃nkɛ pɛiténí initidabí.
9 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bo nte kòo nitipòkù pɔutìi bi kòò né báá pɛitáà?
Mí nwèè ɔ̃ nte kɛ̀ dɛbirɛɛ yènní, míì bo dɛ̀ dìtínnáà?
Mí nKuyie nkùù di te míì ti ndi bekɛ.

10 Díndi bɛ̀ɛ̀ dɔ́ Sedisadɛmmu dí nhò wɛ̃ńnɛ̀ kɛ yãnku,
dɛ̀ ndi naatinɛ̀ o kpéí.
Díndi bɛ̀ɛ̀ do kuɔ̀ nSedisadɛmmu kũũ tiiténɛ̀ tihautì.
11 Di yóó yããmu o mɛ kénsànnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ di bántɛ̀.
Di yóó sɔ̃mu o miɛsɛrɛ̀ di dɔ́mɛ̀.

12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nsɔɔté kébéi nkɛ dɔ̀:
N yóó tɔní diwɛ̀ì ndi Sedisadɛmmu kɛ̀ dì mpũɔ̃ nkukó nkɔ̃mɛ,
mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ ta kukó nképíɛmmɛ̀,
kutenkù kó tikpàtì yóó mɛ nhò píɛ.
Bɛ̀ bo ndi pĩɛ̃kɛ kɛ di yããǹko,
kɛ́ ndi úúkú kɛ di wáàrì.
13 Onitipòkù ɔ̃ mbáá mmɛ̀ɛ̀ botí o birɛ,
n yóó di bántɛ̀ mɛɛ̀ botí Sedisadɛmmu miɛkɛ.
14 Di yóó dɛ̀ yàmu kɛ̀ di yɛ̀mmɛɛ narikɛ,
kɛ̀ dí bité fɛĩ̃nkɛ̀mbóntaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dúótɛ́ kɛ̀ timútìi dɔɔ̀mɛ̀.

Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó bɛnkɛmu kù nìtìbɛ̀ kù kpeńnìmɛ̀,
kɛ̀ ku dootitɔbɛɛ yà ku miɛkɛ dòmmɛ̀.
15 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkèrínímu muhãã́ mmiɛkɛ,
kɛ̀ ku kpàrìnaasɛ̃ĩ fĩmmú fɛfɔ̀dɔ́nfɛ̀ kɔ̃mɛ.
Kɛ bo pɛitɛ ku pèì nɛ̀ kɛmiɛkɛ, kétuɔ mbɛnìtìbɛ̀ fɛhããdɛɛ̀nfɛ̀.
16 Ti Yiɛ̀ nKuyie bekùnɛ̀ muhãã́ mmu
nɛ̀ dikpàrìsiè ndi kù tièmmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.

Kù bo kuɔ bɛnìtìbè kutenkù kè bè nsũ.
17 Bèè wèńkùnko bɛmáà kécã̀nnìnko kɛ kɔrì dɛpénnè kó yɛbɔkè borè,
kɛ tũũ nhobɔɔyiè nfɔ̃nkúò,
kɛ cáá nyɛfɔ̀nkè, nè yɛtìrè, Kuyie nyetɛ dè.
Dɛ yɛmbè yóó kúmu dimɔ̀nnì dìmáà.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
18 N yɛ́mu bɛ dɔɔrìmè nè bɛ yɛ̀ntotí.

Kuyie nyóó tíímmè ku kɔbɛ

Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N kéróomu kɛ bo tíí nyibotí imɔu kɔbɛ, kè bèɛ yà n kó tikpetì.
19 M bo dɔɔ̀ mɛbɛnkùmè yɛbotè cuokè, kè yɛ kɔbɛ bèè yenténè m beéntì m bo bè tɔ̃ nyibotí tɛì miɛkɛ, Tadisisi nè Puti kpɛri nè Dudi kpɛri, bɛmbɛ bèè tu bɛtãntãũbè, m bo bè tɔ̃ nyɛhɛkè détiyè, Tubaadi nè Yafãã. Bèè í kèè bè nàámmè n kpéí, bè mu nyí yà dè n kpetì. Dɛ kó bɛnìtìbè bo nákɛ́ n kpetì ibotí tɛì.
20 Kè n tɔ̃ mbè ntɔuní di tebìí sìì bo ibotí imɔu miɛkɛ. Bè bo mbè tɔuní nè sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ, nè sisɛ̃ĩ tɛsì sìì mùmmu. Kè bɛtɔbè ndekɛ yɛsãmmarínnarè nè yòyóbè. Kɛ kũũnnènní n tãsààrì Sedisadɛmmu kɛ n duɔ̀. Isidayɛɛribɛ ɔ̃ nni mpãã mmèè botí yɛpãrè, kɛ ãã̀ yɛbɔ sààyè miɛkɛ kɛ tɔuní n cĩ̃tè miɛkɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.
21 Bɛ miɛkɛ m bo tãnkɛ́ ikuɔ́ nìùbè nè Defiibɛ mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

22 Kɛĩ̃nkè pànkè nè kɛtenkè pànkè n dɔ̀ɔ̀ kè bo mèè botí, di kó kuwuɔ yó mmɛ mbo nè di kó diyètìrì.

23 Dɛ mɔ̀nnì bɛnìtìbè bɛmɔu
bo nkɔrìní m borè bá wèè tã̀nkù,
bá tèè omìpùtè kɛ ninku n yìikè
mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
24 Dɛ mɔ̀nnì bɛnìtìbè bèè yetɛ n kpɛti
bè bo kú kénduɔ́ kè bɛnìtìbè kɔ̀rìní kɛ bè yàu.
Yɛbiè yèè càá mbɛ kɔ̃̀ntì yè í yóó kú,
muhãã́ mmùù bè tùɔ̀ mmù í yóó kú,
bɛ kpɛrɛ bo ndò nyisɔkɛ bɛnìtìbè bɛmɔu kpéí.

Sedemii
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Sedemii do tú ikuɔ́ nìùtì Idikiya birɛ ndɛ. Idikiya Anatɔti ɛì kou kòo bo Bɛnsamɛɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, kɛ̀ Kuyie nhò yu kóò dɔ̀ɔ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò kɛ sɔ́̃ nho kpaá kɛ tú odapàà. Bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ nhò nìímmu, nɛ̀ mɛmmɛ kòo baa nyĩkú o mɔ́mmɔnti ĩ̃nkɛ̀ kétuɔkɛ kumànku.

Weè Sedemii o mɔ́mmuɔ nweè wɛ̃̀ri dɛ kó dipátíri. O kó tipããnáaǹtì do tú ò bo caummè Isidayɛɛribɛ kɛ tú Kuyie nyóó bɛ̀ bekénè bɛ̀ feu mèè kpéí nyiwũ̃ yɛbɔkɛ̀ kɛ dɔɔri mɛyɛi. Sedemii do tú Kuyie nkóo nìtì nwe kɛ mènkɛ duɔ́ nhomáà Kuyie nkó mutɔ̃mmú kpéí kémmɔkɛ dikɔ̃mbùɔ̀ ò í nyĩ̃kù ò bo nákémè timɔ́mmɔnti bá kòo bo fɛ́ũ̃té. Kuyie ndo yóó ò yu ku tɔ̃mmú kɛ̀ Sosiasi bo o kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ditãã́nnì miɛkɛ nkɛ. Kuyie mpããnáaǹtì náambè tɔbɛ̀ Sofonii nɛ̀ Abakuku bɛ̀ do tú o kó dimɔ̀nnì kɔbɛ mbɛ.

Sedemii do kpaá fòùmu kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì ò nàké tì kɛ̀ tisṹkùtìi dɔ̀ɔ̀. Kɛ̀ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtìi bɛ̀ do képɔntɛ Sedisadɛmmu nɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ, képĩ nSudaa kóo kpààtì kékɔ̀nnɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ péu. Bɛ̀ bɛ̀ pĩ́mmú dìì mɔ̀nnì kɛ kɔ̀nnɛ̀ kɛ̀ Kedadia bɛ̀ do baá nwè dihɛì kɛ̀ bɛɛ ò kùɔ. Sudaa kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do kpaá kpaá, kɛ̀ bɛɛ coké kékɔtɛ Esibiti késɔri, kɛ̀ bɛɛ pĩ nSedemii nɛ̀ muwɛ̃rímú kòo bɛ̀ nɛinɛ̀ dɛ bíékè. Ò kɛ nku.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Kuyie nyóó bekénèmè Sudaa kó dikpààtìyuu 1-45
2. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàké tì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnè yɛbotɛ̀ tɛyɛ̀ bɛɛ̀ í tú Isidayɛɛribɛ 46-51
3. Bɛ̀ domè Sedisadɛmmu ɛì ké dì pɔ̀ntɛ 52

1 Di mpátíri tɔ Idikiya birɛ Sedemii nàké tì nti nɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀, Idikiya do tú ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛɛ̀ do bo Anatɔti ɛì Bɛnsamɛɛ tempɛ̃ mmiɛkɛ bɛ kóò mɔù nwe.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnè Sedemii Amɔɔ birɛ Sosiasi tu dìì mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì, o kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ditãã́nnì miɛkɛ.
3 Kɛ̀ kùu wɛ̃tɛ kóò béinnè Sosiasi birɛ Sosakimmu tu dìì mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì. Kɛ̀ Kuyie nní nsɔkɛ́ kɛ náánnè Sedemii kéntɔ kétuɔkɛnè Sedesiasi Sosiasi birɛ tɛrɛ̀ kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà. Dɛ kó dibenni kóo tãã̀nummùwè miɛkɛ nkɛ bɛ pĩ́mmúmè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ kɔ̀nnɛ̀.

Kuyie nyumɛ̀ Sedemii kòò bo nákɛ́ ku náaǹtì

4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ̀:

5 N do da yɛ́̃mu
kɛ mu nyí da pìítɛ́ a yɔ̃ pɔutì miɛkɛ.
A do kpaaní a yɔ̃ pɔutì miɛkɛ
kɛ̀ n da cɔ̃̀ńnému,
n do da tããtému
kàa bo ntú wèè nàá m pãã náaǹtì yɛbotɛ̀.
6 Kɛ̀ n tɛ́̃nné Kuyie nkɛ dɔ̀:
Áú! N Yiɛ̀ nKuyie n yí nɔ nkɛ náá,
n kpaá bɛmmu.
7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní ntɛ́̃nné kɛ dɔ̀:
Bá ntú a kpaá bɛ.
A kɔrimu n yóó da tɔ̃ mbɛ̀ɛ̀ borɛ̀

kɛ bo bè nàkɛ́ n yóó da nákɛ́ tì timɔu.
8 Bá mbè dé kɛ yɛ́ n da bonèmèmu
kɛ bo da dɛɛtɛ́.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
9 Mɛmmɛ ti Yiè nKuyie nyòutɛmè ku nɔùtè kékáákɛ́ n nùù, kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Nh
ãnnému n náaǹtì a nùù miɛkɛ.
10 Bantɛ́ kɛ dò n da báammu yíe nyɛbotè,
kàa bo mbaké yɛkpààtìyɔ,
kàa bo nhuuti, kɛ kɔùtì,
kɛ bɔnti kɛ pɔǹtì, kɛ déítɛ,
kɛ mati kɛ fíintɛ.

Sedemii dɔúmmè tidɔuǹtì kɛ yà mutie bè tu mù amandíè

11 Kè ti Yiè nKuyie nní mbekɛ kɛ dɔ̀: Sedemii a yà ba? Kè n dɔ̀: N wúó mmutie
bè tu mù amandíè kó kubakù nku.
12 Kè ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: A dɛ yàmu weti weti, dɛ bɛnkú m pĩmmè
mmɛ m béi ntì kɛ yóó tì dɔ̀ɔ̀.
13 Kè ti Yiè nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m béinnè kɛ dɔ̀: A yà ba? Kè n kù tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yà
tɛkũmbotè ntɛ kè tè bo kubakù youú bíékè, kè fãnni kɛ bíkúní m bíékè.
14 Kè ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀:

Kubakù youú bíékè nkɛ
mɛyɛi nyóó cóúnnímè dihɛì dii nyɛmbè bɛmɔu ĩnkè.
15 Ntɛ n yóó yúmu kubakù youú kó iwuɔ nyimɔu nè yɛkpààtìyɔ yɛmɔu,
dè kɔ̀rinímu kɛ bo pi Sedisadɛmmu ɛì kó yɛbòrè,
kéfitɛ́ iduotí nè Sudaa ɛkè yɛmɔu.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
16 M béi ntì bɛ kpéí n yóó tì mbè dɔ̀ɔ̀mu
bè dɔ̀ri mèè kpéí nkɛ m bùtínné,
kɛ tuɔ̀ nyɛbɔkè tihúúntì,
kɛ kɔ̃nkù kɛ báá mbè dɔ̀ɔ̀ dè.
17 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Fɔ̃́ nSedemii báátí,
ítɛ́ kékɔtɛ kɛ́ bè nàkɛ́ n da nàkɛ́ tìì kó dimàà.
A kɔ̀̃ntì bá mpaati bɛ ìikè,
kàa pàati míì né yóó da ãnné
kufɔ̃waá mbɛ ìikè.
18-19 Dihɛì yɛmbè bɛmɔu,
bɛkpààtìbè nè bɛ kó bɛtũmbè
nè ikuó nìùbè nè Sudaa ɛì kɔbɛ
bɛmɔu bè í yó ndɔ́ a kpɛti.
N né yóó da duómmu muwɛ̃rímú
kàa bè bàao.
A bo ndònnè dihɛì iduotí fitɛ́ dì,
dimátìsãã̀ disɔɔwũɔ̃́ kó iduotí dòmmè
bè í yóó da na.
Kɛ yɛ́ n yó nda bonèmèmu kɛ da kãnkɛ́.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

2

Isidayɛɛribɛ tɛ̃́nkɛ í dɔ́mè Kuyie mbè do kù dɔ́ mèè botí

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:

2 Kɔtɛ Sedisadɛmmu kɔbɛ borɛ̀ kɛ́pĩ̃kɛ́ kɛ̀ bɛ̀ɛ keè. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m mîì
tu:
N kpaá kɛ yɛ́mu di do n taunnɛ̀mɛ̀
di bíkɛ́mbɛ́ntì mɔ̀nnì.
N do di puokɛ bàmbà,
kɛ̀ di nni ndómɛ̀,
kɛ̀ nní nnimɛ̀ dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ kɛ di ntũ.
3 Isidayɛɛribɛ di do cɑ́ɑ́mmu kɛ tú n kɔbɛ,
kɛ̀ n di te nh ɔ̃ ntemɛ̀ bá tìì diitì di ɔ̃ɔ̃ dɛitɛ tì mɛketimɛ̀,
kɛ̀ tì tu n kpɛti,
òmɔù do ɔ̃ nkòò di kàákɛ́ wèe tuɔti icɛ nyi,
kɛ̀ mɛyɛi nhò do.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

4 Díndi Sakɔbu yaàbí keènɛ̀ n tú mù,
Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ nkémmúnɛ̀ n yɛ̃ mmù.
5 M bɛ́immu kɛ tú:
n do cààrɛ̀ ba di yɛmbɛ̀
kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bɛ̀ n yóu kɛ tũnnɛ dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ?
Kɛ naá bɛmɔ́mmɔmbɛ dɛtetìrɛ̀.
6 Bá bɛ̀ í békú bɛmáà
mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie nkùu bɛ̀ dènnɛní Esibiti m borɛ̀.
Mí nwèè do bɛ̀ bonɛ̀ dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ yɛfɔ̃̀tɛ̀ borɛ̀.
Tɛdɔnkpetɛ̀ mufòmmu í borɛ̀.
Òmɔù í borɛ̀, onìtì í pɛ̃nkù dɛ̀.
7 Míì di kɔ̀tɛnɛ̀ní kɛ di kànnɛ kɛtennatikɛ̀,
kɛ̀ di bo nyo ntidisàátì,
kɛ̀ di né ta nh ɛì kɛ dì sĩ̃nkùnnɛ,
kɛ dì càkɛ, kɛ̀ dì naá nyisɔkɛ.
8 Bá ikuɔ́ nìùbɛ̀ í békú bɛmáà
mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀.
Ikuɔ́ yɛmbɛ̀ tɛ̃́nkɛ í n yɛ́.
Bɛ̀ɛ̀ tu bɛnìùbɛ̀ bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yie n kpɛti,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do náá m pããnáaǹtì
kɛ̀ bɛ̀ nàánnɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi kó muwɛ̃rímú,
kɛ tũnnɛ dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ.
9 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n di bekùnɛ̀
kɛ yó ndi bekùnɛ̀ díndi nɛ̀ di yaàbí.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

10 Kɔtɛnɛ̀ Kitimmu ɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ sokɛ́ mɛniɛ mmiɛkɛ kéyà.
Tɔ̃nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Kedaa ɛì,
kɛ̀ nsà kɛ̀ bɛ̀ dɔɔ̀ri di mɛ̀ ndɔɔ̀rimɛ̀.
11 Kubotí makù kɔbɛ ceeri ku bɔkɛ̀ miɛ mbotáà?
Bá nɛ̀ yɛ̀ í mɛ ntúmɛ̀ Kuyie nnaà?
Díndi n kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ díndi né n tùótɛ́
mí nwèè do te kɛ̀ bɛ̀ di sãntí,
kɛ cèètɛnɛ̀ dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ!
12 Díndi kɛĩ̃nkɛ̀ kɔbɛ dɛ̀ dò nkɛ́ dí dimu
kɛ dí pĩ nyisíé.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
13 N nìtìbɛ̀ n cààrɛ̀mu kɛ̀ dɛ̀ dɛu,
bɛ̀ n dootóomu mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie,

mí mmɛnésààmè kó dinébòrì
kɛ kɔ̀tɛ kɛ keú yɛfɔ̃̀tè,
yɛfɔ̃tìkperè bá mɛniɛ nyí bo.

Isidayɛɛribɛ bo bantémè kɛ dò ndè yóù a bo dootóomè Kuyie

14 Isidayɛɛribɛ di tú tidaatàa?
Yáà di tú kudaakù kó ibí nyi?
Dè né dòmmè kè bè di pɔ̀ntì kɛ ɛiti di kpɛrɛ?
15 Bè kontí yɛcìrícírè tɛ̃mè mmɛ,
kɛ péú mɛtammè,
kè pɔ̀ntɛ dihɛì dimɔu kè dì dɔúnko,
kɛ naá ntidobontì bá òmɔù tɛ́nkɛ í dì bo.
16 Bá nè Esibiti kó yɛhɛkè Nɔfu nè Tapanɛsi kɔbɛ,
kè bè kuó di yùtì.
17 Isidayɛɛribɛ di kó mɛyetímè mɛè te
kè dè di tùɔ̀kɛní,
di dootóo mí ndi Yiè nKuyie nku,
kù do di ní dìì mɔ̀nnì kucɛ sààkù miɛkɛ.
18 Di né dɔɔri ba miɛ
di mè ntũmmè Esibiti kó kucɛ
kɛ bo yã̀ kukó nNiidi kó mɛniɛ
di dɔ́ɔ̀rì Asiidi kó kucɛ
di bo kɔtɛmè mmɛ kéyã̀ kukó ndiɛkù Efadati kó mɛniɛ, ndɛ bo di teennè ba?
19 Di dɔnniti tìì yóó di tié,
di bùtínnémè Kuyie dɛ kó tiyɛ̃ĩti nti di yaumè,
kè dè bo yie nkè di bantɛ́ di bo yóumè
mí ndi Yiè nKuyie nwèè di te,
kɛ í nní ndé, dè n yóù mèè botí kɛ n tii.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

Kuyie ndònnɛnèmè Isidayɛɛribɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè

20 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Nè dimɔ̀nnì ndi di í yiemmè n kpɛti,
kɛ n yàtɛnè kɛ náá nkɛ tú: Ti dɔ́ kénte timáà.
Kɛ né kɔrì sitã̃ã́ simɔu ĩ̃nkè
onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè o kɔ̃mɛ,
kɛ kɔ̃nkù dɛtediɛrè dɛmɔu yɔ.
21 M mɛ ndo di fìí
nkè di ndònnè fínyĩ̃ tie nsààmù mmu.
Mutie mùù mènkɛ wenni.
Dè né yĩ̃mɛ kè di cèetɛ kɛ naá mmutie dikpáà kɔ̃mu musĩ̃mmù?
22 Bá kè di ɔ́ú dimáà nè yɛfɔ́dúɔ́
bá kè di ɔ́únè ciɛkúrè di yɛi
mè baa yó nkpaá bomu kè m mè wùó.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
23 Di bo yĩ̃mɛ kɛ dɔ̀ di í sãũ ndimáà?
Di í tũ̃nnɛ yɛbɔkè Baadibaa?
Wénténè di do kérí sìì naàcèi dikpáà dibiri miɛkɛ,
kè nsà kè di bo bantɛ́ di dɔɔri dè.
Bá yòyó kó dɛbirɛ bá nkɔɔrí mɛmmɛ sinaàcèi.
24 Di dònnè disãmmarínnannì kó disɛrì ndi,
dìì manténè dikpáà kó mucèmmu,
kè di kɔ̃̀ntì ìtɛ́ kè di wanti yɛdaayè.

Kɛ fĩmmú dì í dò nhòmɔù bo na ké dì còńné,
yɛdaayè yèè dì wanti yè báá benné kéɔu,
kè di kɔ̃ntì yàùtè yè yóó dì yàmu.
25 Isidayɛɛribɛ kè di cokù mɛcãã
ndi naàcèi bo fấũté kè di níí kpeí.
Kè di né mè ntúmè di kpɛti í bomu,
kè díndi dɔ́ yɛbɔkè nyɛ kɛ yó nyɛ ntũ.
26 Bè ɔ̃ɔ̃ pĩ nhoyúókù kè ifɛi ò kùɔ mèè botí,
ifɛi yóó mɛ ndi pĩ ndíndi Isidayɛɛribɛ
nè di kó bɛkpààtìbè nè di kpààtìtũmbè,
nè ikuɔ́ nìùbè nè bèè nàá mí nKuyie m pããnáaǹtì.

27 Díndi bèè ɔ̃ nwúó ntɛbɔɔtenkaanìtè kɛ tú
tɛè tu di cicɛ,
kénwúó ndibɔɔtấrì kɛ tú
dìì di te.
Di bo ntũ mmè mí ndi Yiè nKuyie
nkè di m bùtínné pái pái.
Kè dè di di dìì mɔ̀nnì di né nní nyu
kɛ tú n di dɛɛté.
28 Dɛ kó yɛbɔkè borɛ di dɔ̀ɔ̀ yè?
Yèɛ kɔtɛní kè nsà kè yè bo na
ké dí dɛɛté mɛyɛi ndi do dìì mɔ̀nnì.
Díndi Sudaa kɔbɛ di bɔkè sũmu
kɛ mànnè di ɛkè màmè.

29 Dè dòmmè kè di dɔ́ ti mɔɔtɛ tináaǹtì
mí nnè díndi?
Dimɔu di m bùtínnému,
mí ndi Yiè nKuyie mîì béi.
30 Kè n di puotí kɛ di puotí dɛtetìrè,
dɛ kó tiyɛ̃ĩti í di duɔ́ nyitié mmaì,
kè di né pètìnkɛ kùɔ bèè nàá m pããnáaǹtì,
yɛkpamaà nkɔ̃mɛ.
31 Díndi di mmɔ̀nnì kɔbɛ kénténè mɛsàà,
mí ndi Yiè nKuyie n náá ntì.
Díndi Isidayɛɛribɛ n naá ndi kpéí tɛdɔntè kó dikpáà ndi
kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tàà?
Yáà n naá ndi kpéí dihɛì dibiìnnì kpɛri ndi?
Dè né dòmmɛ díndi n nìtìbè
kè di tú di yó nceǹtì
di dɔ́mè mmɛ di í wɛ̃tiní m borè.
32 Osapàà nhɔ̃ɔ̃ yɛ̀ nhosãtàà?
Osapàà nwèè bo kɛ yenkú ò bo yɛ̀ nho yààtàà?
N nìtìbè biɛ mɛ nni nyɛ̀mmu bá
dè í tɔ́ké dɛ kó yɛwe í dò nkékaa nkédeè.

33 Onitipòkù wèè nɔ nkɛ waà mbɛnitidaabè
ò dòmmè di kpɛrɛ mɛ ndò
nkɛ yɛ́ di yɛ́mè di ɔ̃mmè kɛ waà nyɛbɔkè.
Nè dɛ kó mɛdɔɔrìmè yɛimɛ miɛkɛ
kɛ bo na kétuo nyitié mbɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè.
34 Bɛsénnìbè bèè í cààrè mùmamù

kɛ̀ di bɛ̀ kùɔ
bɛ yĩĩ nkpaá kɛ darimu di yaàbòrɛ̀ mànkɛ.
Di mɛ nyí bɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔri mɛyɛi.
35 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ dò ndi wenni
kɛ̀ di tú Kuyie mmiɛkɛ í yó nsɔkɛ́ kɛ di pɛ́ì.
Di náá mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ tú di í cààrɛ̀ dɛɛ̀ te
kɛ̀ kù yóó di bekɛ́nɛ̀.

36 Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di cãã icɛ mucɑ́ntímù,
di di ìì fɛi Asidii di yóó i ndi Esibiti.
37 Di yó nkɛ wɛ̃tiní kɛ ceú di yɔ nyɛ,
kɛ yɛ́ di Yiɛ̀ nKuyie ndootóomɛ̀mu,
di do ĩkú bɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀
dɛɛ̀ te kɛ̀ di í yóó pɛ́tɛ́ mɛteèmmɛ̀ mamɛ̀.

3

Kuyie ndònnɛnɛ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kòo to kpeńnì

1 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ yĩ:
Kòo nìtì yetɛ o pokù koò bɛ̀ti,
kòò ìtɛ́ kɛ yenkɛ otɔù mɔù,
o dɔù kótì tɛ́nkɛ báá na kóò tùótɛ́,
kòò ò tùótɛ́ o ɛì sĩntɛmu.
Dɛ̀ né dòmmɛ díndi Isidayɛɛribɛ
kɛ̀ di m bùtínné kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀
kɛ dó n wɛ̃tɛ kɛ́ di túótɛ́?
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmîì tì ndi bekɛ!
2 Wénténɛ̀ yɛtãrɛ̀ kéyà
ditãrì marì bo di í dèkɛ dì kɛ fìé iwũõ yɛbɔkàà?
Di do õ nkari icɛ nyi kɛ bàà bɛyóóbɛ̀ tɛ̃mɛ̀,
di do mɛ ndɔɔri kɛ m bùtínné kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀,
kɛ sĩnkùnnɛ dihɛì.
3 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ n di mɔ̀ntɛ fɛtaafɛ̀,
bá di tɛ́nkɛ í yɛ́ fɛyõõkɛ̀ntaafɛ̀.
Kɛ̀ di cĩɛ́kɛ́ kɛ mɔkɛ
onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kó mɛ̀yɛ̀mmɛ̀,
bá ifɛi í di pĩĩ,
di í bantɛ́ di caàrìmɛ̀.
4 Di mmɔ̀nnì kɛ̀ díí né kuɔ nkɛ n yu kɛ tú:
Ti cicɛ nɛ̀ ti bɛmmɛ̀ mmɛ a ti dɔ́mɛ̀.
5 Kɛ bekú dimáà kɛ tú Kuyie mmiɛkɛ sàà yó nsɔkɛ́ kɛ ti pɛ́ìmaà?
Kù yó nti u kɛmiɛkɛ nkɛ sɑ̃ɑ̃?
Mɛm̀mɛ di náámmɛ̀ kɛ baa né sɔkɛ́ kɛ dɔɔri mɛyɛi
ndíndi dɛ kó itookperí yɛmbɛ̀.

Wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì ò tumɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ceetɛ

6 Okpààtì Sosiasi kpàtì miɛkɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀: A yà Isidayɛɛribɛ m bùtínné kɛ dɔ̀ɔ̀ dèà? Bɛ̀ dèkù yɛtãrɛ̀ yɛmɔu ĩnkɛ̀ nkɛ nɛ̀ dɛtie ndɛmɔu yɔ kɛ feu iwũõ yɛbɔkɛ̀.
7 N yɛ̀mmɛ̀ do dò mbɛ̀ yóó dɔɔ̀ dɛndɛ kó dimàà kéwɛ̃tɛnímu m borɛ̀, bɛ̀ mɛ nyí wɛ̀tɛní! Kɛ̀ bɛ yõ fũõ̀ kɔbɛ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ mɔkɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kó mɛyɛ̀mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ wùónko.

8 Sudaa wuɔ nkɔbɛ yàmu Isidayɛɛribɛ m bùtínnémè, kè m bè yetɛ kɛ bè duó
ndiyetɛpátíri. Nè mɛmmɛ kè bè í n depɛ kɛ mɔkɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè
bɛnitidaabè o kó mɛyèmmè kɛ kɔ̀tɛ kɛ fìé iwũɔ̃ yɛbɔkè.
9 Isidayɛɛribɛ kóò kɛ í ndakɛ n kpɛti, kɛ m bùtínné kɛ fìé iwũɔ̃ sibɔɔtenkaanìi
nè yɛbɔɔtárè kɛ sĩnkùnnɛ dihɛì.
10 Bá nè mɛmmɛ kè bè yɔ̃ fũ̃ɔ̃ kɔbɛ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ mɔkɛ onitipòkù
wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè o kó mɛyèmmè bè í wɛ̃tɛní m borè nè bɛ yèmmè
mɛmɔu. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

11 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ bèè m bùtínné bɛ
kpɛrɛ wɛ̀tɛ kɛ tɔ̃ũnèmu Sudaa wuɔ nkɔbɛ bèè mɔ̀kɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè
bɛnitidaabè o kó mɛyèmmè.
12 Kè kù dɔ̀ n kɔtɛ képĩɛ̃ké kécau nkubakù youú kɔbɛ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Di Yiè
nKuyie díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù tu:
Wɛ̃tɛnèní m borè,
díndi bèè n yetɛ,
n yí yóó yóu kè m miɛkɛɛ do di ĩnkè,
kɛ yɛ̃́ n sémmè dɛumèmu.
Mí ndi Yiè nKuyie mîì mɛ nyɛ̃.
M miɛkɛ ɔ̃ɔ̃ í nhã kɛ cóú nsɑ́ɑ̀.
13 Díndi cɛ́nkɛɛ banté di caàrìmè.
Banténè kɛ dò ndi yetɛ n kpɛti nti,
mí ndi Yiè nKuyie ndi do tũ nkù,
kɛ kɔ̀tɛ kɛ fìé iwũɔ̃ yɛbɔkè di do í yɛ́ yè
yɛteyɔ yɛmɔu borè bá di í kèńté n tammè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Sudaa kɔbɛ wɛ̀tɛnímè Kuyie mborè

14 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu: Wɛ̃tɛnèní m borè díndi bèè do n yetɛ kɛ yɛ́ mîì
di temè. N yóó di tãnké dimáà dimáà ndi di nhɛì òmáà, ku nnaàmùnkù bèdébè
kɛ di tanné Siyɔ̃ɔ̃ ɛì,
15 ké di duó mbɛcɛ̃mbɛ n yèmmè kɔbɛ kè bè ndi cɛ̃mmú, nè mɛciì nnè tidààtì.
16 Kè di pié dìì mànnì kɛ sũũ nkɛ píɛ ndihɛì, mí ndi Yiè nKuyie mîì béi. Dɛ
mànnì di tɛ́nkɛ bá nnáá, mí ndi Yiè nKuyie nkó mɛtaummè tɔu kpéí, di tɛ́nkɛ
bá nnáá ndi kpéí, òmɔù tɛ́nkɛ báá dentení di kpéí. Di báá daatení di kpéí bè mɛ
ntɛ́nkɛ bá dɔɔ ditɛrì.
17 Dɛ kó yɛmòrè miɛkɛ bè bo nyu Sedisadɛmmu kɛ tú ti Yiè nKuyie nkó
dikpààtìkàrì kɛ yɛbotè yɛmɔu ncokùní di bíékè, ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì yu
dè Sedisadɛmmu. Bè tɛ́nkɛ bá ntũ mbɛ kó mɛyèmmè yɛimɛ itookperí kɔ̃mɛ.
18 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bo sɔ̃́nké Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ
nkɔbɛ kè bèɛ wɛ̃nné kéíténí kubakù youú kó kɛtenkè miɛkɛ kéwɛ̃tení dihɛì n duó
ndì bɛ yɛmbè kè bè dì te.

Itookperí yɛmbè yóó wɛ̃tɛ kékpénténímè Kuyie mborè
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)

19 N do dó ké di dɔɔ m bí nyi ké di duó nkɛtensààkè,
kè di kè tiekɛ,
kɛtenkè kèè pɛ̃ɛ̃té kɛsɔnkɛ kɛmɔu.
Kè n yèmmè ndò ndi bo nni nyu kɛ tú di cicɛ.
Bá di bá m bútínné bìtì.
20 Onitipòkù wèè yìè kɛ waà mbɛnitidaabè ò ɔ̃mmè o dɔù.

Isidayɛɛri mɛ nni nhɔ̃.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

21 Isidayɛɛribɛ kó yɛdabùò nyɛè yìèní sitãã́ ĩnkè,
kè bè kuɔ̀ nkɛ m báá.
Bɛ cɛ ìì sĩntɛ,
bè yɛ̀ mmí mbɛ Yiè nKuyie nku bè do tũ nkù.
22 Díndi m bí ìì n yetɛ wɛ̃tɛnèní,
kè n tũntɛ tìì bo mí nnè díndi ti cuokè.
(Bɛnìtìbè tɛ̀ńné tì)
Ntɛ tínti ti wɛ̀tɛnímu a borè
kɛ yɛ́ fɔ̃ɔ̃ tumè ti Yiè nKuyie.
23 Yɛbɔkè Baadibɛ ti soutému nè ti ɔ̃ nyè feu iwũɔ̃ kɛ úú ìì úu.
Ti Yiè nKuyie nkuù ti dɛɛrí tínti Isidayɛɛribɛ.
24 Nè ti baa bɛmmè mmɛ
kè ti yɛmbè feu bɛ nààkɛ
nè bɛ pièti dibɔɔ̀ Baadi ifɛi diitì.
Kè dè dèènè ibí initidaaì nè initipòì.
25 Ifɛi ìì do dò nké ti pĩ.
Ifɛi ìì do dò nké ti dátínné kuyààkù kɔ̃mɛ.
Ti cààrèmu ti yeténè ti Yiè nKuyie nku ti tũ nkù
tínti nè ti yɛmbòo nè ti bɛmmè nè yíenní,
ti í kèńté ti Yiè nKuyie nti tũ nkù kó mɛtammè.

4

(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
1 Díndi Isidayɛɛribɛ kè di cèètɛ,
kè di wɛ̃tɛní m borè.
Kè di fũũ nsibɔɔtenkaanìi isɔkɛ kpɛsi n yìikè.
Kè di tɛ́nkɛ í cǎnnì cǎnnì.
2 Kè di pàrìkè kɛ yĩ:
Ti Yiè nKuyie mbomu
kè di béinnè timɔ́mmɔnti kè dè tu kucɛ,
dɛ mànnì yɛbotè bo kɔtɛní m borè kɛ dɔ̀
n yè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
Kè dè nyɛ naatinè n kpéí.

3 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ sɛ̃ĩnè kupaku pànkù,
kéyóu di bo mbuɔtìmè tipotì miɛkɛ.
4 Díndi Sudaa tenkè kɔbɛ nè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ.
N duɔ́nnè di yèmmè
kè mɛè dɔkɛ nè di dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi nkpéí
m miɛkɛ kó muhãã́ mbo di cóútɛ́,
bá òmɔù báá na ké mù kùɔ.

Kuyie nyɛ̃ mbɛɛ pĩɛ̃ké tì Sudaa tenkè
5 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Pĩɛ̃kénè ti Sudaa tenkè,
nákénè ti Sedisadɛmmu ɛì miɛkɛ.
Eénè ditãtɛheù képĩɛ̃ké mɛdiè nkɛ dɔ̀:
Tíínnènní kè ti kɔtɛ kéta yɛhɛkè iduotí fitɛ́ yè.
6 Cónnénè mɛcannimè kécuó nSedisadɛmmu bíékè,
kécoké kéwammú di bo sɔri dè,

kɛ̀ di cokù di báá cómmú.
N yóó íinní mɛyɛi mmɛ kubakù yoú bíɛ́kɛ̀.
Mɛyɛi ndiɛmɛ̀ mɔ́mmɔmmɛ.
7 Dicìrícìrì òòtɛnímu di dɔ́ù,
opɔ̀ntì ìtɛ́nímu o kàrì kɛ bo puɔ nyɛhɛkɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ɛ dɔúnko,
di ɛkɛ̀ bo naá ntidobontì bá òmɔù bá nyɛ̀ bo.
8 Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ dáátínɛ̀ tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì kɛ́kɔmmú,
tiitɛ́nɛ̀ iwúótìi
kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ kpaá ti cɔ́úmmɛ̀mu,
kɛ̀ mu nyí ti bonkɛ.

9 Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè bɛkpààtìbɛ̀ kɔ̃m̀bùɔ̀tì bo do.
Ifɔ̃̀yéí bo autɛ́ sikpààtìbìí.
Dɛ̀ bo di ikuɔ́ nìùbɛ̀,
kɛ́kpeí bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
10 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ bo nnáá nkɛ tú:
Ti Yiɛ̀ nKuyie nha ti soutɛ́mu tínti Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ,
a ti náá ndìì mɔ̀nnì kɛ tú
ti bo mbo dihɛì miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ naati,
nɛ́ ntɛ tínti kɛ̀ disiè ĩkú ti fɔ̃̀níí.

Bɛpɔ̀mbɛ̀ itinímɛ̀ tipíìtì timɔu

11 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ Kuyie mbo nnáá Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ tú:
Yɛtãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kó kuyaatonnìkù
kuù kèríní dikpáà bíɛ́kɛ̀ kɛ wetí n nìtìbɛ̀
kù í tú kuyaakù bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yennɛ̀ kù tidiitì.
12 Dɛ kó kuyaakù kùù ìtɛ́ní dɛ bíɛ́kɛ̀, kù kpeńnìmu.
Míì kù íinní kɛ bo bɛ̀ bekɛ́nɛ̀.
(Bɛnìtìbɛ̀ bɛ́i ntì)
13 Ti dootitɔbɛ̀ kèrínímu diwɛtirì kɔ̃mɛ,
kɛ fĩmmú kuyaakperíkù kɔ̃mɛ,
kɛ̀ bɛ kpàrìsɛ̃ĩ cãã icĩrí dòmmɛ̀.
Ti kpɛrɛ dèèmu! Bɛ̀ ti pɔ̀ntɛmu.
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
14 Sedisadɛmmu kɔbɛ yóunɛ̀ mɛyɛi nkɛ wénkùnnɛ di yɛ̀mmɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di cootɛ́.
Dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kɛ̀ kuyonku kó mɛyɛ̀mmɛ̀ɛ yɛ̀ di miɛkɛ.
15 Danni ɛì kɔbɛ tì pĩɛ̃kùmu,
kɛ tùɔ̀kɛní Efadaimmu ɛì kɛ náá ndɛ kó mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ kèríní mɛ kpɛ́í.

16 Caunnɛ̀ yɛbotɛ̀, nákɛ́nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ tú:
Tihããpɔ̀ntì ìtɛ́ní yɛhɛkɛ̀ dɛ́tiyɛ̀ kɛ kéríní,
kɛ úú fɛkpàrìúùfɛ̀,
kɛ wetí Sudaa tenkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀.
17 Kɛ cɛ̃̀ɛ̃̀tɛ Sedisadɛmmu bɛbàrìbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ cɛ̃ɛ̃tɛmɛ̀ kupaku,
kɛ yɛ̃́ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ yetɛmɛ̀ n kpɛti.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
18 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ tìì di tùɔ̀kɛ
di yɛi nnɛ̀ di caàrìmɛ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ dɛ kó mɛyɛi ndi do,
kɛ di kɔ̀ùtɛ kɛ di yo mɛ doò tiiku.

Sedemii yàmɛ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ kéríní kɛ muɔkɛ

19 N yo ditãtɛheù kuɔ̀mmɛ̀ mmɛ nɛ̀ mudoò kó iúu,
kɛ̀ n kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò kɛ̀ dɛ̀ n yóù kɛ n cáá kɛ̀ m mítìrìnɛ̀ kuyonku,
dɛ̀ í yie nkɛ̀ m bo n cĩ́ɛ́kɛ́.
20 Bɛ m̀pɔ̀mbɛ̀ níí yó mpɛ̃nkóo kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ tùɔ̀kɛní,
titouti tɛ́nkɛ í yó nkpaá,
difii marì í yó nkpaá dihɛì kɛ cúɔ́kɛ́
dɛmɔu dɛ̀ bo duó dimɔ̀nnì dimáà.
21 Nh ɔunɛ̀mu m bo nwúómmɛ̀ n dootitɔbɛ̀ kó mɛkpàrìcannimɛ̀
nɛ̀ m bo n yomɛ̀ ditãtɛheù kuɔ̀mmɛ̀.

22 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
N nìtìbɛ̀ bɛɛ̀ tu tiyɛìntì
bɛ̀ í mɔkɛ mɛciì.
Bɛ ciì mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù bíɛ́kɛ̀ nkɛ
bɛ̀ í yɛ́ mɛsàà mmudɔɔ̀rìmù.

23 N wèńtɛ́ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ í mɔkɛ kɛ dòmmɛ̀,
bá dɛ̀marɛ̀ í bo,
n wèńtɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ bá kuwenniku í bo.
24 Kɛ̀ n wéntɛ́ yɛtãrɛ̀ kɛ sɔ́̃ nyɛ̀ sɔ̃̀ntɛ̀
kɛ̀ sitãɔ̃́ simɔu yɔ̃̀ɔ̃̀ti.
25 Kɛ̀ n wéntɛ́ kɛ sɔ́̃ nhonìtì tɛ́nkɛ i kpaá kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ sinɔɔ cìɛ́tɛ́ simɔu.
26 Kɛ̀ n wéntɛ́ dihɛì titebiiti do pɛí dì,
kɛ sɔ́̃ ndi naánkoo tɛdɔntɛ̀.
Kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu naá ntidobontì,
dɛndɛ kó dimàà boní Kuyie mborɛ̀ ndɛ,
ku miɛkɛ kɛɛ̀ ti yɛ̀ kɛ tontɛ́.

27 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Dihɛì dimɔu yóó dɔúnkomu,
n né í yóó bɛ̀ kùɔ kédeè páíí.
28 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í kɛtenkɛ̀ kɛmɔu yó mbo yɛdabùò mmiɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ tiwɛtìi sɔutɛ,
m bɛ́i ntì tinti.
N yí yóó ceetɛ,
n yí yóó wɛ̃tɛ n fɔ̃̀nkúò.

Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ natitɔbɛ̀ bɛ̀ soutɛ́mɛ̀

29 Sikpàrìnaasɛ̃ĩ̃ nɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀ kó kutoweku kuù dàátíní,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ cìɛ́tɛ́ muceé nkɛ taà titúútì miɛkɛ,
kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ dèkù yɛtãrɛ̀, kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu dɔúnko,
bá òmɔù tɛ́nkɛ í bo yɛ miɛkɛ.
30 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ̀ yóó di pɔntɛ kɛ̀ di né bennɛ́
kɛ dɔɔri ba?
Kɛ sãrì dimáà kɛ tũɔ̃̀ mɛsɔɔ nkó yɛtootɔ̃rɛ,
kɛ ãɔ̃̀ còróò di nuɔ.
Di panti dɛtetìrɛ̀ ndɛ di càmbɛ̀ di sènkɛ̀rìmu,
kɛ dɔ́ di kũũ̃.
31 N yo mɛ̀ɛ̀ tammɛ̀
dò nhonitipòkù wèè kuɔ ntipɔutì o kɔ̃mɛ mmɛ,
dɛsapùmbirɛ dɛ̀ɛ̀ pɛí mɛketimɛ̀.
Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kó dɛsapùmbirɛ ndɛ,

dɛɛ̀ fìu, kɛ yuo dɛ nɔu kɛ tú: N fetimu n kúmu n kɔ̀ùbɛ̀ bɛɛ̀ n na.

5

Osàù í kpaá Sedisadɛmmu bá omáà
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
1 Cennɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì dimɔu,
kɛ́bíékɛ́ kɛ́wammú yɛcɛ̃kàrɛ̀ yɛmɔu
kòò mɔù bo bá omáà wèè dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́ kɛ tũ ntimɔ́mmɔnti,
n cĩɛ̃́ nSedisadɛmmu.
(Sedemii bɛ́i ntì)
2 Bɛ̀ ɔ̃ nnáá ndìì mɔnnì
kɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie m bomu
bɛ̀ ɔ̃ mparìkumu kɛ nɛ́ soú.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha dɔ́ wèè nàá nwènwe timɔ́mmɔnti,
a bɛ̀ potɛ́mu dɛ̀ mɛ̀ nyí bɛ̀ nampɛ.
A bɛ̀ kɔ̀ùmu kɛ dɔ́ kɛ́ bɛ̀ dèè bɛmɔu
bɛ̀ mɛ nyí yie nha tié,
kɛ̀ bɛ to kpenkɛ ditɑ̃́rì kɔ̃mɛ
bɛ̀ í yie nkɛ bo wɛ̃tɛní a borɛ̀.
4 Bɛbíkɛ́nnìtìbɛ̀ mbɛ bɛ yɛ̀mmɛ̀ í bo,
bɛ̀ í bantɛ́ bɛ Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀
Kuyie mbɛ̀ tũ nkù kó ikuɔ́.
5 Kɛ̀ n yóu kɛ dɔ̀
m bo kɔtɛ bɛkótíbɛ̀ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ bɛ́innɛ̀
kɛ yɛ̃́ bɛmbɛ yɛ̃́mɛ̀mu bɛ Yiɛ̀ nKuyie nkó kucɛ
kɛ yɛ̃́ ku kó ikuɔ́.
Kɛ n sɔ̃́ mbɛ kpɛrɛ í cɑ̃́ɑ̃́, bɛ mɔu bɛ̀ dɔ́ kɛ́nte bɛmáà ndi,
kɛ tɔ̃̀tɛ mɛtaummɛ̀ mɛ̀ɛ̀ do bo bɛmbɛ
nɛ̀ Kuyie mbɛ cuokɛ̀.

6 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nyɛcìrícìrɛ̀ bo yɛ̀nní
kudúókù kɛ́ bɛ̀ càákɛ́,
dɛsĩnnɛ̀ bo yɛ̀nní kutɑ̃fuɔ nkɛ́ bɛ̀ pĩḿmú.
Yɛkpamaà mbo nhokɛ bɛ ɛkɛ̀
kɛ̀ wèè yɛ̀nní yɛ̀ɛ ò pĩ nkɛ́nɛ́tɛ́
kɛ yɛ̃́ bɛ̀ kù yetɛmɛ̀ kucɛ mɛ̀pɛ́u
kɛ̀ bɛ caàrìmɛ̀ sũũ.
(Ti Yiɛ̀ Kuyie mbɛ́i ntì)
7 Sedisadɛmmu kɔbɛ ba mbo nte kɛ̀ n di cĩɛ̃́?
Di n dootóomu kɛ parìkunɛ̀ yɛbɔkɛ̀ yètɛ̀.
N di duɔ́ nkɛ̀ di di kɛ sànnɛ̀mu,
kɛ buróo yɛbɔkɛ̀ borɛ̀
kɛ dòntɛnɛ̀ onitipòkù wèè yóu o dɔù
kɛ tũnnɛ wèè í tú o dɔù.
8 Di sɑ̃̀ɑ̃́tɛ́nɛ̀ yɛsɑ̃ndakɛ̀ nyɛ,
yɛ̀ɛ̀ dɔ́ mudèè bá dì kɛ̀ dì kɔnti kɛ tũ nditɛrì pokù.
9 M bo nwúónko dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ báá bɛ̀ potáà?
M bo nwúónko dɛ kó kubotí kɔbɛ kɛ báá pɛitaà?
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n di bekúmu.
10 Dekɛnɛ̀ dihɛì kó iduotí
kɛ́ta kɛ́kɔ̃ũ fínyĩ tebakɛ,
di nɛ́ báá ì dèè páíí.

Cíénè ìì í tú mí ndi Yiè nKuyie n kpɛyi.
11 Isidaɣɛɛribɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ nè Sudaa kɔku kɔbɛ,
bè n soutému. Mí ndi Yiè nKuyie m míì mɛ nyɛ̃.

A bo yetɛmè Kuyie ndɛ kó mucɔ̃ntimu tú mù

12 Sudaa èì kɔbɛ yetɛmu mí mbɛ Yiè nKuyie,
nkɛ náá nkɛ tú:
Kuyie nyí bo, mɛyɛi mmamè í yóó ti tuɔkɛní.
Bè mɛ nyí ti doti mudoò.
Dikònnì mɛ nyí yóó ti pĩ.
13 Kè bèè tu bè nàá mmí nKuyie mpããnáaǹtì,
bè nàá ntì tu dɛtetìrè ndɛ,
tì í boní m borè.
Bè nàá ntìi tuɔkɛní bɛè ĩnkè.
14 Kè dè dò mmɛmmɛ Sedemii
ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tú mù:
Nè tináaǹtì bè nàá ntì kpéí
bè bo yĩ idɛí,
kè n náaǹtì n da náá ntì ntú muhãã́ nké bè cɔ̀útɛ́.
15 Díndi Isidaɣɛɛribɛ n yóó íinní kubotí dɛdétirè kɔku nku di kpéí,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
Kubotí kukperíkù nku.
Kubotí kùù do bo nè dimɔ̀nnì.
Di í yo ku náaǹtì,
di í yɛ́ kùù náá nyèè tannɔ̀.
16 Dɛ kó kubotí do dònnè kufɔ̃ti kùù pòòtɛ kɛ feío kùnku,
dɛ kó kubotí kɔbɛ tú bɛ kpàrìnuɔmbɛ máà ndi.
17 Bɛè yóó cakɛ di paa nnè di dii,
kékuɔ di bí initidaaì,
nè initipòì nè di wũɔ̃,
kécakɛ fínyĩ kó dɛtie nnè fìkíè kpɛrɛ.
Bè bo puɔ ndi ɛkè iduotí fité yè.
Di yèmmè naatinè yè.
18 Mí ndi Yiè nKuyie kè m béi nkɛ dɔ̀: Bá nè mɛmmɛ dɛ kó yɛwe miɛkɛ n yí
yóó di kuɔ kédeè.
19 Kè bè bekɛ dìì mɔ̀nnì kɛ yĩ ba nte kè Kuyie nti dɔ̀ɔ̀ miɛ? Fɔ́ nSedemii, á bè
nàké kɛ dɔ̀: Di dootóo mèè botí ti Yiè nKuyie, kɛ fìé iwũɔ̃ ibotí tɛì kó yɛbɔkè, di
tenkè miɛkɛ, mɛè botí nku ibotí tɛì yóó di kònnèmè dihɛì dìì í tú di kpɛri, kè di
mpĩ mbɛ tɔ̃mmú.

Bèè yetɛ Kuyie nkpɛti bɛ kó mucɔ̃ntimu

20 Pĩɛ̃kénè ti Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ cuokè,
ké tì yèè Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ cuokè kɛ dɔ̀:
21 Kénténè ti díndi kuwuɔ nkùù yɛi nkɛ kpa mɛyèmmè,
díndi bèè mɔkɛ inuɔ ndi mɛ nyí wúó,
kɛ mɔkɛ yɛto di mɛ nyí yo.
22 Di í yó n yɔtaà?
Mí ndi Yiè nKuyie n di bekɛmu?
Di bùɔ̀tì í nduòà?
Mí nwèè pèńné dàméèrì mubirímú,
kè mù dò nku perí sã́ã̀,
kè mɛniɛ nyí mù sei.
Kè yɛnéfĩnfĩrè tɔu mɛniɛ mmè mɛ nyí mù sei,

kè kuyaakù íinko yɛnéfĩnfĩrè
kè yè ùùti, yè mɛ nyí mu sei.
23 Díndi ku nwuɔ nkɔbɛ di to yɛè kpeńnì,
di í yie n kpɛti di m bùtínnému kɛ ìté.
24 Di í totí di yèmmè kɛ bo n depɛ
mí ndi Yiè nKuyie,
mí nwèè di duò nfɛtaafè fɛ mònnì,
fɛĩnkèmbóntaafè nè fɛtadentifè,
kɛ di duò nyɛdidèì mòrè,
25 Di yetɛ mèè kpéí nte kè dè tḗnkɛ í tùɔkùní dɛ mònnì.
Di caàrìmè mɛè te kè di pàà dɛ kó mɛsàà.
26 Bɛyɛibɛ bɛè bo n nìtìbè cuokè,
kɛ ɔ̃ nhokɛ wèè dìí sinɔɔ ticùɔ̀tì o kɔ̃mɛ,
bè dii mèè botí kɛ pĩĩ mbɛnìtìbè.
27 Bè ɔ̃ɔ̃ pĩmmú sinɔɔ kɛ píɛ mmèè botí kunɔrìdieku,
bè yùúkú dè pìɛ́ké mɛè botí bɛ cḗĩ miɛkɛ,
bè mɛ nhɔ̃ nkɛ kpenkɛ kɛ mɔ̀ɔtɛ bɛ kpɛrɛ.
28 Kɛ kpénkú kɛ cḗḗkú
kɛ né dɔkɛ sɔké mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù,
bè í bekù tibeéntì tì dò nkémbekùmè,
bè í pĩ nyiciribí bè dò nké nyì pĩḿmè,
nè mɛmmɛ kè bɛ kpɛrɛ yié.
Bè mɛ nyí kommu bɛcĩ̃rìbè.
29 Kè di né yḕ m miɛkɛ bá mpéì dɛ kó fɛyanfè kɔbaà?
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tì ndi bekɛ?
M bo yóu m bo potémè kubotí kùù dò mmiɛ nnaà?

30 Dèmarè cànnè isɔkɛ kpɛrɛ dɛè dɔ̀ɔri dihɛì miɛkɛ.
31 Kɛ yḗ bèè nàá m pããnáaǹtì bè nàámmè siyáàbìsí nsi,
kè ikuó nìùbè wanti mucɔ̃́ntimu,
kè n nìtìbè dè wùó ndɛsààrè.
Diyiè sɔnni yiè di né yóó yĩmɛ?

6

Mɛyɛi ndiɛmè mèè doti Sedisadɛmmu ɛì

1 Díndi Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ,
cokénè kéyè Sedisadɛmmu,
kéwammú disɔ̀rì.
Eénè ditãtɛheù Tekoa ɛì miɛkɛ,
cónnénè di kó mɛkpàrìcannimè Bɛti-Akedɛmmu ɛì,
kɛ yḗ mɛyɛi mmɛè kèrínímè kubakù youú bíékè,
kɛ yó ndɛu mɛdiè.
2 Siyɔ̃ɔ̃ dihɛì dìì do tú dihɛì sààrì kè bè dì dó,
n yóó dì pɔ̀ntɛmu kè dìì do kè dèɛ deè.
3 Bɛnìtìbè tùɔkɛnímu Siyɔ̃ɔ̃ ɛì,
kɛ bàté kɛ dì fité kɛ bo dì pɔ̀ntɛ,
bɛnaacɛ̃mbɛ ɔ̃ɔ̃ bátémè nè bɛ wũɔ̃,
kécónné bɛ touti,
bè mɛ nyĩ bá wè nè o kó kupíkù,
otɔù nè o kɔku.
4 Kè bè nàá nkɛ tú: Báátínè,
íténè kè tí bè do ké bè pĩ,

kè diyiè kpaá cómmú yɛyɔ,
diyiè ti dèèmu,
kè mɛdéè nfũtɛnè dɛtie nyɔ,
5 Íténè kè ti bè do kɛyènkè
nképuɔ nsikpààtìcɛ́ĩ̃.

6 Ntɛ dinùù ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa ndi duɔ́ ndì dìì tu:
Kɔ̃ũnè idɛí kéɔnné Sedisadɛmmu kéfité kéna kédekɛ,
dɛ kó dihɛì n yóó yṹ ndi to nyɛ,
bè fɛ́ɛ̃ũnko bɛnìtìbè mbɛ mɛdiè.
7 Tɛbintɛ tɔ̃nní mèè botí mɛniɛ
Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ mɛ ntɔ̃nní kuyonku
bè dòrimu kɛ fɛ́ɛ̃ũnko bɛnìtìbè.
Bè bè puotìmu kɛ bè kɔ̀ù kè n dè wùó.
8 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ ceetɛnè,
kè dèɛ yie nkè n yèmmè báá di yè.
Kè mɛè dɔkɛ n yóó duɔ́ nkè di kó dihɛì dɔúnkomu.
Bá òmɔù tɛ́nkɛ bá ndì bo.

Kuwuɔ nkùù kɔbɛ í dɔ́ kékeè tìmatì

9 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa m béi ndìì nùù:
Dérínè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ, dété déténè bɛ,
bè ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ũ fínyĩ̀ kó yɛbɛ kédérí mèè botí,
kétũnnɛ ibakɛ imɔu kécáté cáté yèè kpaá.
(Sedemii bɛí ntì)
10 Wennì nwe n yóó béinnè wè kòo keè.
Díndi itookperí yɛmbè di í yie nkɛ bo keè Kuyie nnáaǹtì,
kè ku náaǹtì di dò mmudaá.
Di keté kɛ í dɔ́ ké tì kèè.
11 Kè Sedemii dɔ̀:
Kuyie nha miɛkɛ bè cɔ̀ú mmèè botí
n kɔkɛ mɛ mbè cɔ̀ú, bá n yí na kɛ bo minné.
(Ti Yiè nKuyie mbéi nti)
Yóu kàa miɛkɛɛ bè do bɛmɔu,
ibí sámpóì nè bɛbémbè,
kɛ yɛ́ bè yóó pĩmmúmu bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè nè
bɛkótíbè nè sidakóó.
12 Bɛ cɛ́ĩ̃ bo naá mbɛtɔbè kpɛsi,
bɛ paa nnè bɛ pobè bɛtɔbè borè tiekɛ.
M bo bè ãnné dìì mɔ̀nnì tɛnɔ̀ùtè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
13 Bɛmɔu bɛsámpɔ́bè nè bɛdiɛbè bè dó ticuuti nti,
bèè nàá mí nKuyie m pããnáaǹtì nè ikuɔ́ nìùbòo.
Bɛmɔu bè tu siyáàbìsí yɛmbè mbɛ.
14 Bè í wúó mmɛyɛi mmèè duò n kó bɛnìtìbè dèmarè,
kɛ náá nkɛ tú dɛmɔu dè kèrí séi,
dèmarè mɛ nyí kérí,
dɛmɔu kè dè cààri.
15 Ifɛi na mbè pĩḿmè bɛ dɔ̀ɔri ìì sɔ̀kɛ kpéí
ifɛi mɛ nyí bè bo,
bè keté kɛ í yɛ́ bè tu dè ifɛi,
dɛè te kè bè yó nkɔké bɛcíríbè miɛkɛ
m bo ítɛ́ kécómmú dìì mɔ̀nnì ké bè poté.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
16 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú:
kũntɛ́nè kucɛ di kérí kù,
kécómmú kéwéntɛ́ kébekɛ kè bè di náké
icɛ ìì do bo nè dimɔ̀nnì.
Kè dí tããtɛ́ kùù wenni ké kù tũnnɛ képɛ́tɛ́ mɛomùpùmè,
kè di né tú díndi í yóó mè dɔ̀ɔ̀.
17 Nh ãnné bɛhɛikèmbàrìbè mbɛ di cuokè,
dɔ̀ɔ̀nè mɛyɔɔ̀mmè kékéntɛ́ ditãtɛheù kuɔmmè,
kè di yetɛ kɛ tú di báá kéntɛ́.
18 Dɛè te kè n tu:
Díndi iwuɔ ntɛì kéntɛ́nè mɛsàà nkékeè,
díndi kunììti kèènè tìì yóó bè tùɔkɛní.
19 Titentì timɔu kɔbɛ kèènè n túmè,
n yóó duónko mɛyɛi mmɛ dɛ kó bɛnìtìbè ĩnkè,
bɛ yɛǹtotí mɛyɛi nkpɛyi mànnè tìì yeti nti,
kɛ yɛ́ bè í dààtɛmè n náaǹtì kpéí,
kɛ sènkèrì n kuó.
20 Di kɔrì Sebaa ɛì kɛ tɔuní wèè tùdààrí bo n dɔ̀ɔ̀ ba?
Yɛhɛkè détiyè kóo tùdààrí bo n tɔ̃ mba?
Di n feu ìì wũɔ̃ kɛ tuɔ n yí ì dɔ́,
di n feu ìì wũɔ̃ n yí ì wùó.
21 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu:
m bo dɔú mmɛbétímè kubotí kuu nyììkè
cicɛbè nè bɛ bí onìtì nè ocɛ̃pɛɛtitɔù,
bɛmɔu kè bè mbétírí kɛ duò kɛ kɔ̃.

Isidayɛɛribɛ dootitɔù kèrínímu kubakù youú

22 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
kuwuɔ mmakù kuù itiní kubakù youú bíékè,
kuwuɔ ndiɛkù kuù itiní kutemmànku.
23 Dɛ kó bɛhããpɔ̀mbè nɔmmu
kɛ tãũ ipie nnè yɛkpãã̀,
bè yóùmu bè í mɔkɛ onìtì kó mɛsémmè,
kè bɛ tammè ùuti dàméèrì ɔ̃ nhuutimè.
Bè dèkɛ sisɛ̃ĩ nsi kɛ tú fɛnafɛ mɔ̀mmɔ̀,
kɛ dò nhonìtì òmáà,
kɛ bo di dokénè díndi Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ,
(Bɛnìtìbè béi ntì)
24 Ti ti nkèè kè ti kɔ̃ntì bèìtè
kè ti yèmmè cààrè,
kè kuyonku ti pĩ nkɛ dò nhonitipòkù ɔ̃ nkuɔ̀mmè dɛbirɛ.
25 Ti í yóó dáátí kékɔ̃tɛ́ dɛpaa,
ti báá dáátí kékétɛ́ icɛ maì,
ti dootitɔbè bɛè bo tipíìtì timɔu nè yɛkpàrìse,
kè bɛnìtìbè bùɔtì cùùtè.
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
26 Díndi n nìtìbè dáátínè tifɔ̀tɔ̃ntì kékari mukũũ.
Pũńnè mutápeí kénkuɔ nyɛkúdabùò,
wèè birɛ bo dɛmáà dè ɔ̃ɔ̃ kú kòo nkuɔ̀mmè.
Kuónnè dikúdabònnì kɛ yɛ̃ di pòntì kèrínímè kɛ bo di do ké di déétɛ́.

Timátì tìì í dò nkéna kéwénkùnnɛ
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)

27 Fɔ́ nSedemii n da kànnɛ n nìtìbɛ̀ cuokɛ̀
kàa bo bɛ̀ yàákému,
omáátì ɔ̃ɔ̃ yáákémɛ̀ timátì.
Paaté bɛ kéyà bɛ cɛ dòmmɛ̀.
(Sedemii béi ntì)
28 Bɛ̀ tu itookperí yɛmbɛ̀ mɔ́mmɔmbɛ mbɛ.
Bɛ̀ tu bɛ̀ɛ̀ náantɛ bɛ̀ mbɛ bɛtɔbɛ̀ kpéí,
bɛ to yɛɛ̀ kpeńnì disɔɔwũɔ̃ nɛ̀ timátì dɛ kɔ̃mɛ.
Bɛ̀ tu bɛmɔu bɛkɔ̀ùbɛ̀ mbɛ.
29 M bɛ̀ fuutɛ kɛ fuutɛ timádɔutì kɛ dò ntimátìmíntì na nyɛ̀
kɛ̀ timátìi pɛikɛ,
timátìmíntì mɛ nyí yie nkɛ càténɛ̀ timátì.
30 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ dònnɛ̀ tisĩntémátì nti
ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ sènkɛ̀rìmu.

7

Bɛ̀ɛ̀ sɔ̃ntí bɛmáà dɛtetìrɛ̀
(Wéntɛ́ Sedemii 26:1-19)

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:

2 Kɔtɛ kécómmú n cĩɛ̃tɛ̀ bòrì képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Díndi Sudaa kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ taànní tɛ ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mubáammù, kénténɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie ntu mù.

3 Ntɛnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa n tú mù: Tũntɛnɛ̀ di cɛ nɛ̀ di dɔɔ̀rìmɛ̀, kɛ̀ n yóu kɛ̀ dí mbo dihɛì dìi mmiɛkɛ.

4 Di báá duó ndimáà tiyáàbìsínáaǹtì kénnáá nkɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ tu tiɛ, ku cĩɛ̃tɛ̀ tu tiɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ntɛ diɛ.

5 Kɛ̀ di mɛ̀nkɛ tũntɛ di cɛ nɛ̀ di dɔɔ̀rìmɛ̀, kɛ pĩ nditɔbɛ̀ nɛ̀ timɔ́mmɔnti.

6 Kɛ í fɛ̃ũnko bɛpɔ̀ɔbɛ̀ nɛ̀ iciribí nɛ̀ bɛkúpobɛ̀, kɛ̀ di í kɔù di nhɛì miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ í cààrɛ̀. Kɛ í feu iwũɔ̃ yɛbɔkɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ di caàri.

7 Dɛ mɔ̀nnì m bo di yóu kɛ̀ di mbo diɛ, dihɛì n do duó ndì di yɛmbɛ̀ kɛ̀ dí ndì te sɑ̃ɑ̃ nɛ̀ di bo mbomɛ̀.

8 Kɛ̀ di mɛ ntũ siyáàbìsí kó tináaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti.

9 Di bo nyuuku kɛ kɔù bɛnìtìbɛ̀, kɛ dɔuti dɔutinɛ̀ ditɔbɛ̀, kɛ dɔummu yɛnɔ̀ di mɛ nyí yɛ̀ dɔɔ̀ri, kɛ tuɔ̀ ntihúúntì yɛbɔkɛ̀ di do í yɛ́ yɛ̀.

10 Kɛ̀ dí dɛ̀ɛ̀ kɛ kɔ̀tɛní n cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ yu dɛ̀ n yètìrì, kéncómmú n yìikɛ̀ kɛ tú: Ti cootému, kɛ né wɛ̃ti kɛ bo sɔɔté isɔkɛ mudɔɔ̀rìmù.

11 Di yɛmmɛ̀ dò n cĩɛ̃tɛ̀ bɛ̀ yu dɛ̀ n yètìrì tɛ̀ tu bɛyóóbɛ̀ kó disɔ̀rì ndià? N dɛ̀ yàmu mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

12 Kɔtɛnɛ̀ Sidoo di do yu dɛ̀ n yètìrì nɛ̀ dimɔ̀nnì, kɛ̀ di bo yà n dɔɔ̀mɛ̀ dɛborɛ̀, n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó kuyonku kpéí.

13 Di mmɔ̀nnì ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù: Di mɛ ndɔɔ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ kó dimàà kɛ̀ n di náánnɛ̀, kɛ di náánnɛ̀ nɛ̀ dikũnweńnìní bá di í n yíé.

14 N dɔɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí Sidoo n yóó mɛ ndɔɔ̀ tɛ ncĩɛ̃tɛ̀ n yètìrì yu tɛ̀ɛ̀ miɛkɛ di pɔtìnɛ̀ tɛ̀, nɛ̀ kɛ ntenkɛ̀ n duó nkɛ̀ di yɛmbɛ̀ nɛ̀ díndi.

15 N yóó di dootóomu n dootóo mɛ̀ɛ̀ botí di tebìí Efadaimmu naàmùnkù kɔbɛ.

Mubáammu Kuyie nyí dɔ́ mù

16 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Fɔ́ nSedemii bá nni mbáá mbɛ kpéí, bá nni nkuɔ̀nnɛ̀ bɛ kpéí kɛ sáútí, bá nni mbáá nkɛ yetíróo, n yí da kémmú.

17 A í wúó mbɛ̀ dɔɔ̀ri dɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu kpɛri yɛ miɛkaà?

18 Ibí iì kau ideí kɛ̀ i cicɛbɛ̀ wìètì muhɑ̃ɑ̃ nkɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ puotì ticootì kɛ bo kakɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ pɑ̃ tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ bɛ̀ tu tɛ̀ Asitaditee, kɛ pɑ̃ɑ̃nnɛ̀ tidiitì yɛbɔkɛ̀ dɛɛ̀ íinko m miɛkɛ.

19 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n né bɛ̀ nàámmu kɛ̀ n tu: Bɛ̀ í íinko míì kó kɛmiɛkɛ. Bɛ̀ ɑ̃ɑ̃ bɛmáà ndi ifɛi.

20 Nɛ̀ dɛ kpéí ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù: N yóó yóu kɛ̀ m miɛyonkɛ do dɛ kó dihɛì nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ nɛ̀ dikpáà kó dɛtie nnɛ̀ titieti timɔu. M miɛkɛ kó muhɑ̃ɑ̃ mborɛ̀ cɔ́útɛ́ bá dèmarɛ̀ báá na kɛ́ mù kùɔ.

Kuwuɔ nkùù í kémmú ku Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti

21 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù míì béi nkɛ tú: Túóténɛ̀ iwũɔ̃ di na nni nfeu ì kɛ tuɔ kéyíénɛ̀ mɛwɛ̃nnímɛ̀ kpɛyi kécáákɛ́.

22 Kɛ yɛ̃́ n do í nàkémɛ̀ di yɛmbɛ̀ m bɛ̀ dènnɛní dìì mɔ̀nnì Esibiti kɛ dɔ̀ bɛ̀ nni nfeu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ kɛ n feunɛ̀ itɛì.

23 N do bɛ̀ duɔ́ nyìi tié ntú bɛ̀ bo nyíémmɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n kpɛti kɛ̀ nní mbɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ tu n kɔbɛ kɛ tũ nkucɛ m bɛ̀ bɛnkɛ kù kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ mbo kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati.

24 Bɛ̀ mɛ nyí yie nkɛ bo kéntɛ́, bɛ̀ í nyie kɛ bo keè, kénsɔké kɛ tũ mbɛ mómmɔmbɛ kó mɛyèmmɛ̀, kéntũ mbɛ tookperí bɛ̀ nàá ntì, bɛ̀ botí bɛ fɔ̃nkúò ndi bɛ̀ tɛ́́nkɛ í kérí dɛ ììkɛ̀.

25 Nɛ̀ di yɛmbɛ̀ yèmɛ̀ Esibiti nɛ̀ yíennί yɛwe yɛmɔu duómɛ̀ n yí yóu m bo ntũɔ̃̀nkomɛ̀ n kó bɛtɔ̃mbɛ̀. Bɛ̀ɛ̀ nàá m pɑ̃ɑ̃náaǹtì di borɛ̀ yɛkũnwerɛ̀ yɛmɔu duómɛ̀.

26 Di mɛ nyí kèńtɛ́ n kpɛti, di to ketɛ́ kɛ í kèńtɛ́ dɛ bíékɛ̀, kɛ̀ di kpénkùnnɛ di to kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ di yɛmbɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.

27 Sedemii a yóó tì mbɛ̀ nàkému timɔu, bɛ̀ mɛ nyí yóó da kéntɛ́, a yó mbɛ̀ yumu òmɔù mɛ nyí yóó yie.

28 Kàa né bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di tú kubotí kùù í yié nkù nku Kuyie nkpɛti, kɛ í yié nku tié, òmɔù tɛ́́nkɛ í wetí, mɛwetímmɛ̀ kpɛti tɛ́́nkɛ í kpaá di nɔ̀ miɛkɛ.

Mɛyɛi mmɛɛ̀ doti Isidayɛɛribɛ bɛ̀ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí nKuyie

29 Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ,

kuónɛ̀ di yùtì di soké tì kɛ bɛnkú di cɑ́ɑ́mmɛ̀ kɛ tú n kɔbɛ,

úténko ti tɛtɑ̃péítɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kékuɔ́ ndikúdabònnì.

Di kó kuwuɔ di íinko m miɛkɛ nkɛ n tɛ́́nkɛ í di dɔ́, di n dootóomu.

30 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀: Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ ndɛ dɛɛ̀ í wenni bɛ̀ tanné bɛ bɔɔtenkaanìtɛ̀ ntɛ n cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ n yètìrì yu dɛ̀ kɛ tɛ̀ sĩ̃nkùnnɛ.

31 Kɛ maá yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ Tofɛti ditɔ̀nnì borɛ̀ Inɔmmu biriku kɛ tuɔ̀ bɛ bí initidaaì nɛ̀ initipòì m mɛ nyí tì mbɛ̀ nàké, ǹ ketɛ́ kɛ í tì totí n yèmmɛ̀.

32 Nɛ̀ dɛ kpéí mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi, dɛ yiè kèrínímu kɛ̀ bɛ̀ tɛ́́nkɛ í yó nyu Tofɛti ditɔ̀nnì borɛ̀ kɛ tú Tofɛti. Bɛ̀ mɛ ntɛ́́nkɛ bá nyu Inɔmmu biriku kɛ tú Inɔmmu biriku bɛ̀ yó ndɛ̀ yu kɛ tú kukɔ̀ùbiriku nku, bɛ̀ yó ndɛ̀ kũrì bɛcíríbɛ̀ mbɛ mɛfíè ndòńtɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí tipíìtì tɛtì.

33 Tinɔ̀tì nɛ̀ tikpasĩ̃ntì dɛ̀ bo pétɛ́ dɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ ké mbɛ̀ cɔ̀u bá òmɔù í ntì kɔúnnɛ̀.

34 M bo duɔ́ nkɛ̀ yɛbaa ndeè Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì dɛ miɛkɛ, wèè puokɛ bàmbà nɛ̀ wèè yenkɛ bɛ kó iyiɛ mbo dèè, kɛ yɛ́́ dɛ kó kɛtenkɛ̀ yóó naámmɛ̀ tidobontì.

8

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ bo kũtɛ́ Sudaa kpàátìbɛ̀,
nɛ̀ sikpàátìbìí kó yɛkũ̃, ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì
kɔbɛ tɔbɛ̀ kpɛyɛ,
2 kɛ́ yɛ̀ còúnko diyiè nɛ̀ otãnkù nɛ̀ siwãã kɛ̀ dɛ̀ nyièní kɛ yɛ̀ sɔ̃nku, dɛndɛ bɛ̀ do
ninku dɛ̀ɛ̀ ììkɛ̀ kɛ dɛ̀ bàá, bɛ kũ̃ yó ndɛ cóú, bá bɛ̀ báá yɛ̀ akɛ́ kɛ́kũnné bɛ̀ bo naá
ntikùtì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
3 Dɛ yiè bɛ̀ɛ̀ bo nkpaá kɛ fòù Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛ̀ bo dɔkɛ mukũ̃ũ nkɛ̀ dɛɛ
pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛ̀ dɔ́mɛ̀ mufòmmu. Dɛ kó fɛyanfɛ̀ yɛifɛ kɔbɛ m bo bɛ̀ bɛ̀ti kɛ̀ bɛɛ cíétɛ́ kɛ́mbo
bɛ bíɛ́kɛ̀, bɛ bíɛ́kɛ̀. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mmíì béi.

Isidayɛɛribɛ kó itookperí í dò nkɛ́bantɛ́

4 Bekɛ bɛ kɛ tú n yɛ̃ nkòo nìtì do ò ɔ̃ɔ̃ í nyìtáà?
Yáà kòo nìtì yetɛ́ kucɛ ò ɔ̃ɔ̃ í nwɛ̀tɛní kɛ tũnnɛ kusàákù?
5 Dɛ̀ né dò mmɛ kɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ yetɛ n kpɛti?
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀ yetíróo kɛ bo ntũ nkucɛ kuyɛiku kɛ í dɔ́ kɛ́wɛ̃tɛní m borɛ̀?
6 N kémmúmu bɛ náaǹtì kɛ sɔ́ nhòmɔù í náá nkɛ̀ dɛ̀ co kucɛ,
òmɔù í dèmmu o caàrìmɛ̀ kpɛ́í,
òmɔù í bɛ́kú omáà kɛ tú n dɔ̀ɔ̀ ba?
Bá wè ò né tũ mmɛyɛi nkó kucɛ nku
tɛsãntɛ̀ tɛ̀ɛ̀ baati mudoò tɛ kɔ̃mɛ.
7 Bá fɛcònfɛ̀ fɛ̀ yɛ́mu dimɔ̀nnì fɛ̀ ɔ̃ɔ̃ totɛ dì dihɛì,
tɛnɔ́nkpetɛ nɛ̀ tɛkpɛ̀ncéndéìtɛ̀
nɛ̀ kukunaakù dɛ̀ yɛ́mu dɛ kũũnní dìì mɔ̀nnì
n nìtìbɛ̀ biɛ mɛ nyí yɛ́ bɛ̀ bo wɛ̃tɛnímɛ̀ m borɛ̀.

Mɛyáàbìsícìì nyɛmbɛ̀

8 Di bo yĩmɛ kɛ ntú: Ti ciìmu
kɛ mɔkɛ ti Yiè nKuyie nkuɔ́. Kɛ̀ ì né tu siyáàbìsí kpɛyi,
kɛ yɛ́ bɛ̀ɛ̀ ì wãũ bɛ̀ tumɛ̀ siyáàbìsí yɛmbɛ̀ kɛ ì cèèri.

9 Mɛciì nyɛmbɛ̀ di ifɛi nyi bɛ̀ ãtirɛmu
timátì tiì bɛ̀ pĩ,
bɛ̀ sènkɛ̀rì mí mbɛ Yiè nKuyie n náaǹtì nti
bɛ ciì nné tɛ́nkɛ tú ɔ̀mmɛ?

Kuyie mpããnáaǹtì náamɓɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ nkɛ duɔ́mɛ̀
(Wéntɛ́ Sedemii 6:12-15)

10 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ n tu bɛtɔbɛ̀ bo tiekɛ bɛ pobɛ̀,
bɛtɔbɛ̀ bo fietɛ bɛ paa nkɛ́tiekɛ,
kɛ yɛ́ bɛmɔu bɛsámɓóbɛ̀ nɛ̀ bɛdiɛbɛ̀ bɛ̀ dɔ́ ticuuti nti,
bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì nɛ̀ n kuɔ́ nìùbɛ̀
bɛ̀ naá nsiyáàbìsí yɛmbɛ̀ mbɛ.
11 Bɛ̀ í wúó mmɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ duò n kó bɛnìtìbɛ̀ dèmarɛ̀,
kɛ náá nkɛ tú dɛmɔu dɛ̀ kèrí séi,
dèmarɛ̀ mɛ nyí kérí, dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ cààri.
12 Ifɛi na mbɛ̀ pĩḿmɛ̀ bɛ dɔ̀ɔ̀ri ìì sɔkɛ kpɛ́í,
ifɛi mɛ nyí bɛ̀ bo,
bɛ̀ ketɛ́ kɛ í yɛ́ bɛ̀ tu dɛ̀ ifɛi.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yó nkɔké bɛcíríbɛ̀ miɛkɛ,
m bo ítɛ́ kɛ́cómmú dìì mɔ̀nnì kɛ́ bɛ̀ potɛ́.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie mmɔntɛ́mɛ̀ kù do dɔ́ dɛ̀ ku nìtìbɛ̀ borɛ̀
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
13 N dɔ́ kɛ́tíí n nìtìbɛ̀ mbɛ,
bɛ̀ õ̃ tõ̃ fínyĩ̀ nɛ̀ fìkíè dɛ bɛ kɛ́ yɛ̀ tìímmɛ̀.
Bɛ̀ mɛ nyí cáátí dèmarɛ̀, bɛ fãã̀tì mɔ̀tɛ́mu.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó ĩ̀tínnɛ́ dɛ kó fɛyanfɛ̀,
kéduɔ́ mbɛ ɛì bɛpɔ̀ɔbɛ̀.
(Bɛnìtìbɛ̀ bɛ́i ntì)
14 Ti kari diɛ nkɛ pĩ̀ mba?
Tí kɔtɛnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ iduotí fitɛ́ yɛ̀ kɛ́mbaà mukũ̃ũ̃.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tãã̀té kɛ bo ti kuɔ.
Kuù ti niinko mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ ã̀ mutie mùù kɔ̀ù,
ti kù càkɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ kù ti dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ.
15 Ti do baà diwɛ̀ì ndi di mɛ nyí kɔrìní,
ti do yɛ́ kɛ tú ti mɔmmú yóó dɛ̀ɛmu,
kɛ̀ mù né dɔkɛ yetíróo kɛ duò ti kõ̀mbùɔ̀tì.
16 Ti yoní sisɛ̃̀ĩ nɔɔ̀roo nku Danni tempɛ̃
sikpàrìsɛ̃̀ĩ kó yɛdabùò,
nyɛɛ̀ dàátí kɛ̀ kutenkù kumɔu kɔbɛ kɔ̃̀ntì au.
Bɛ̀ kèrínímu kɛ pɔ̀ǹtì dihɛì,
kɛ caàri dɛ̀ɛ̀ bo di miɛkɛ,
kɛ kɔù di nìtìbɛ̀.
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
17 N yóó di duónko yɛdautɛ nyɛ.
Kɛ̀ yɛ̀ ndi dɔmmù, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

Sedemii yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀mɛ̀
(Sedemii bɛ́i ntì)
18 N yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ n duɔ́ mmumɔmmú,
we mbo m bántɛ̀?
19 N nìtìbɛ̀ dabùò nyɛɛ̀ yìèní itemmànkɛ imɔu kɛ̀ bɛ̀ mɔ́ú mɛteèmmɛ̀,
kɛ kuɔ̀ nkɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛ́nkɛ í bo Siyõ̃ eìà?
Ti tɛ́nkɛ í mɔkɛ okpààtàà?
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀ n yóu
kɛ tũ̃nnɛ yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ do í yɛ́ yɛ̀
kɛ pɛ̀íkùnnɛ m miɛkɛ?
(Sedemii bɛ́i ntì)
20 Kudisɛ̃̀ɛ̃̀kù pɛ̃̀ɛ̃̀tému,
ditenwaà autɛ́ kɛ bo deèmu,
kɛ̀ ti kpaá kɛ mu nyí pètɛ́ mɛdɛɛtímɛ̀.
21 Dɛ̀ nkɔ̀ùtɛ mɛdiè mmɛ,
mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ do n nìtìbɛ̀ mɛ kpɛ́í.
Dɛ̀ n dimu kɛ̀ n kõ̀mbùɔ̀tì duò mɛdiɛ̀.
22 Dɛtie ndɛ̀ɛ̀ tàànnɛ̀ yɛmuɔ,
dɛ̀ í kpaá Kadaadi tenkàà?
Bɛtàmbɛ̀ í kpaá dɛ kó yɛhɛkàà?
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀ í taà n nìtìbɛ̀?
23 Kɛ̀ n yuu do ntú tɛbintɛ,
kɛ̀ n nuɔ ndo ndò ndinébòrì,
n na nkuɔ̀ nkuyie nnɛ̀ kɛyènkòo
n nìtìbɛ̀ kó mukũ̃ũ!

9

Kubotí kùù sũ siyáàbìsí

1 Áú! Kɛ̀ n do bo pétɛ́ difii marì dikpáà miɛkɛ,
bɛcièmbɛ̀ diɛku dì n na nyóu n nìtìbɛ̀,
kɛ kɛ nkɔtɛ kɛ bɛ̀ détɛ́nɛ̀.
Bɛmɔu bɛ̀ bùtínnɛ́mu Kuyie kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀,
bɛ̀ tu siyáàbìsí yɛmbɛ̀ kó ditĩnnì ndi.
2 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu: Bɛ nɔ́ndié nkɔ̀ù mɛpendɔ̀mmɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ.
Dɛ̀ í tú nɛ̀ timɔ́mmɔnti miɛkɛ nkɛ bɛ̀ baatémɛ̀ dihɛì.
Bɛ kpɛrɛ dɛmɔu tu tidɔnnitì máà kpɛrɛ ndɛ,
bɛ̀ í bantɛ́ bɛ Yiɛ̀ nKuyie.
3 Bá wè wèe dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀ nɛ̀ o népo
ò mɛ mbáá duɔ́ nhomáà o tebitɛ,
a kou weè ɔ̃ɔ̃ da kotɛ,
nɛ̀ wè di nɛiti weè da wátìrì.
4 Bá wè kòò cií nho kou,
òmɔù í náá ntimɔ́mmɔnti,
bɛ nɔ́ndié nyiì mantɛ́nɛ̀ siyáàbìsí,
bɛ yɛi ntontému.
5 Bɛ̀ ɔ̃ nyóó ítɛ́ mɛyɛi mmiɛ mmiɛkɛ kéta mɛtɛ̃mɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
kényɛtì si nyáàbìsí miɛkɛ kéta sitɛsì miɛkɛ.
Bɛ̀ i dɔ́ ké m bantɛ́, mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
6 Nɛ̀ dɛ kpéí kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa béi nkɛ dɔ̀:
Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pũnné mɛ̀ɛ̀ botí mɛsɔɔ nké mɛ̀ wénkùnnɛ
mɛɛ̀ botí nku n yóó bennémɛ̀ kuwuɔ nyɛiku kuù nkɔbɛ,
kɛ yɛ́ n yí yàmɛ̀ m bo bɛ̀ yĩmɛ̀.
7 Bɛ nɔ́ndié ndò mmɛwaàdɔ̀mmɛ̀ mmɛ kɛ kɔù.
Bɛ̀ í náá ntimɔ́mmɔnti bɛ̀ nàá ntì tu mɛsoùmmɛ̀ mmɛ.
Bɛ̀ ɔ̃ nnáá nnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kunaatí kpɛti nti,
nɛ̀ bɛ yɛmmɛ̀ miɛkɛ kɛ né bɛ̀ dií timátì.
8 Kɛ̀ n né báá ítɛ́ kécómmú képoté dɛ kó bɛnìtìbàà?
M báá yóu m bo potémɛ̀ dɛ kó kubotí kɔbɛ képɛitɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Sedemii kuɔ̀mmɛ̀ kɛ sáútí

9 N kuɔ̀mmu yɛtãrɛ̀ kpéí kɛ sáútí,
kɛ kuɔ ndikúdabònnì dinaacɛ̃nni kpéí,
kɛ yɛ́ dɛmɔu dɛ̀ cɔ̀útémɛ̀ páíí,
bá òmɔù tɛ́nkɛ í dɛ̀ keri.
Ti tɛ́nkɛ í yo iwũɔ̃ dabùò nsinɔɔ nɛ̀ tikpasĩntì dèmarɛ̀ í kpaá,
dɛmɔu dɛ̀ cìɛ́tému kɛ cokɛ́.
10 Kɛ̀ Sedisadɛmmu naá ntidobontì,
sikpamɔɔ́ kó diãrì,
Sudaa ɛkɛ̀ yóó pɔntɛmu kédéítɛ́,
kédɔúnko bá òmɔù bá nyɛ̀ ã.
11 We ntu mɛyèmmɛ̀ yiɛ̀ nwèè bo na kébantɛ́ tii?
Ti Yiɛ̀ nKuyie ntì nàké we?
Dɛ yiɛ̀ nti nákɛ́ mùù te kɛ̀ dihɛì pɔ̀ntɛ páíí.
Ba nte kɛ̀ dì cɔ̀útɛ́ kɛ naánko tɛdɔntɛ̀
bá òmɔù tɛ́nkɛ í dɛ̀ keri?
12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé nkɛ béi nkɛ dɔ̀: Bɛ̀ dootóo mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ n kuɔ́, n do bɛ̀
duɔ nyì bá bɛ̀ í kèńté n kpɛti, bɛ̀ í tũnnɛ n kuɔ́ yɛ̃mmɛ̀.

13 Bè tũnnɛ bɛ mɔ́mmɔmbɛ bɛ kó mɛyèmmè mmɛ kɛ fìé iwũɔ̃ yɛbɔkè Baadibɛ
bɛ yɛmbè bè bɛnkɛ yè.
14 Dɛè te mí mbɛ Yiè nKuyie Mpakɛdaa, bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ tũ nkù kè n tu m
bo bè dií mmɛdɔ̀mmè ké bè nìi mmutie mùù kɔ̀ù.
15 M bo bè tanné ibotí tɛì miɛkɛ bè do í yɛ́ ì bɛmbɛ nè bɛ yɛmbè, kétɔ̃nkoo
mudoò dɛ bíékè kè bè mbè kɔ̀ù ké bè dèè.
16 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi.
(Bɛnìtìbè béi ntì)
Totínè di yèmmè tìì yóó di tuɔkɛní ti kpéí,
yúnè bɛkúdabònkɔmbè,
cokénè kécénní bèè nɔ mmukúdabònkɔmmù mɛsàà
nkè bèɛ kɔtɛní.
17 Kè bèɛ cokéní mɛcãã kédentè dikúdabònnì,
késautɛ ti kpéí,
ti mɔ́mmɔmbɛ kè ti tiité yɛdabùò
kè ti nɔnniɛti ncouní ti nuɔ.
(Sedemii béi ntì)
18 Yɛdabùò nyìèní Siyɔ̃ɔ̃ ɛì ndi kɛ tú:
Bè ti pɔ̀ntɛmu, ti di ifɛi nyi,
bè pɔ̀ntɛ ti cɛ́ĩ nsi kè ti dò nkéyè dihɛì.
19 Díndi bɛnitipòbè kénténè,
keènè ti Yiè nKuyie ntu mù:
Bɛnkɛnè di kó bɛsapàmbè bè kuɔ mmè yɛkúdabùò,
kè bèɛ bɛnkɛ bɛtɔbè yɛkúdabùò nkuɔmè.
20 Mukũũ mmuù sièké ti cɛ́ĩ kó sibòo,
kɛ taà ti kó sikpààtìcɛ́ĩ miɛkɛ,
kè bè kɔ̀ù ibí dihɛì miɛkɛ,
kè bɛdapàmbè kɔ̃ nyɛkɛ̃ɛ̃tè yɛmɔu miɛkɛ.
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
21 Kè ti Yiè nKuyie nní nnáké mí nSedemii kɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiè nKuyie míì tu:
Bɛcíríbè bɛè còú cóú kɛ dò mbè ɔ̃ɔ̃ cóúmmè tinaàkùtì kɛtenkè,
bè ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũ tidiitì kupaku kéyáké kè tì ncóú cóúmè.

Mɛciì mmɔ́mmɔmmɛ tú a bo yĩ́ɛ́témè Kuyie

22 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n tú mù:
Wèè ciì ò bá mpɔtì ò ciìmè,
wèè ã dikɔ̃mbùɔ̀ ò bá mpɔtì ò ãmè dikɔ̃mbùɔ̀,
wèè mɔ̀kɛ o kpɛrɛ ò bá mpɔtì ò mɔ̀kɛmè o kpɛrɛ.
23 Kè wèè dɔ́ kémpɔtì ò mpɔtì ò ciìmè mmɛ kɛ m banté,
kɛ yɛ́ n túmè di Yiè nKuyie nkɛ dɔɔri mɛsàà,
kɛ tũ ntimɔ́mmɔnti kɛ dɔɔri dèè sìé kɛtenkè ĩnkè,
dɛndɛ dɛè n naati mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie ncaummè bèè cãmmù tikɔ̃ntì máà kó mucãmmù

24 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu kè m bo ítɛ́ kécómmú, képoté
bèè cãmmù bè mɛ nyí m báá.
25 N yitimu kɛ bo cómmú Esibiti kɔbɛ, nè Sudaa kɔbɛ nè Sodɔmmu kɔbɛ nè
Amɔniibɛ nè Mɔabiibɛ nè bèè kó dimàà kuò bɛ tempáátì*, bèè bo dikpáà tɛdɔntè

* **9:25** ***kuò bɛ tempáátì***: Iwuɔ ntɛì bèè í tú Sifubɛ bɛè do dɔɔri dɛ kó ibɔɔkuɔ́ kɛ dɔunè bɛ kó ibɔɔkuɔ́ yɛ̃mmè, kè Kuyie nyetɛ Isidayɛɛribɛ bo ndè ndɔ̀ɔrimè.

kpɛri bíékè. Dɛ kó ibotí tú bèè í cãmmù bèmbɛ nè Isidaɣɛɛribɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ bèè cãmmù mucãmmù kɛ né í m báá.

10

Kuyie nnè sibɔɔtenkaanìi dè báá benné

1 Díndi Isidaɣɛɛribɛ kénténè di Yiè nKuyie ntú mù:
2 Kù tu:

Di báá tũnnɛ ibotí tɛì kɔbɛ dɔɔri dè
di báá yà mɛbɛnkùmè càmmè mamè dɛĩnkè
kè di kɔ̃mbùɔ̀tìi do,
bèè í yɛ́ Kuyie bɛè kɔ̃mbùɔ̀tì dè duò.
3 Ibotí tɛì tũ nyɛbɔkè nyɛ dɛtetìrè kpɛyɛ,
bè ɔ̃ɔ̃ yà mutie mmu dikpáà kékɔ̃ũ,
kòo yántìi cíékέ tɛtenkaanìtè,
4 kè bèɛ tè dàri mɛsɔɔ nyoo mɛbiɛrimɛ,
kédeè kéyà sikãũ nè mààtóò ké tè baaké
kéfíí kè tè bá nnampú.
5 Dɛ kó sibɔɔtenkaanìi dònnè timátì nti
bè ɔ̃ɔ̃ cónné tì kupaku kè tì bo ndéérì sinɔɔ,
dɛ kó sibɔɔtenkaanìi í nɔ nkɛ náá
kè bè sì tɔuti kɛ yɛ́ sì í nɔmmè kɛ ceǹtì.
Di bá nsì yĩ̀kù, sì í nɔ nkɛ dɔɔri mɛyɛi,
sì mɛ nyí yóó na kédɔɔ mɛsàà.

6 Ti Yiè nKuyie, òmɔù í da dònnè,
a dɛumu kàa yètìrì feí kàa kpeńnì.
7 We mbo dèmarè kɛ í da dé?
Fɔ̃ɔ̃ tu ibotí imɔu kóo kpàátì,
fɔ̃ɔ̃ dò nti nda dé,
bèè cìi ibotí imɔu miɛkɛ
nè yɛkpàátìyɔ yɛmɔu miɛkɛ òmɔù í da dònnè.

8 Bɛmɔu bè yɛimmu òmɔù í cìi,
bɛ kóò kémbáá sitenkaanìi dɛè bɛnkú bè yɛimmè.
9 Bè sì dàrì Tadisisi ɛì kó timátì péítì nti.
Ofaasi ɛì kó mɛsɔɔ mmɛ bè sì dàrì mè,
bɛyántìbè bɛè sì dɔ̀ɔ̀ kɛ sì sãri tiyaàwũɔ̃tì nè tìì dò mɛbèrìmè.
Dɛmɔu mɛmmɛ dè tu oyántì kó mutɔ̃mmú mmu.
10 Ti Yiè nKuyie nkuu mènkɛ tú Kuyie nku kɛ bo,
kɛ tú okpàátì sɔ̃ɔ̃̀.
Kè ku miɛkɛ pɛikɛ kɛtenkè ɔ̃ nhaumu,
ibotí mɛ nyí daati kɛ commu ku ìikè
ku miɛkɛ yonkɛ dìì mònnì.
11 Nákénè bɛ kɛ tú: Sibɔɔtenkaanìi siì í dɔ̀ɔ̀ kɛtenkè nè kɛĩnkè. Sibɔɔtenkaanìi
bè tu sì Kuyie tèmatè í yó nkpaá bá tɛmáà kɛtenkè ĩnkè.

12 Ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀ kɛtenkè nè ku kó muwɛ̃rímú mmu,
nè ku yɛnfòùmè mmɛ kù fìímmè kɛtenkè,
kɛ pité tiwɛtì nè ku cìi.
13 Kɛ béi nku nùù mɛmáà
kè mɛniɛ ntìí kɛĩnkè,
kuù ɔ̃ɔ̃ íi nyɛwɛtè itemmànkɛ kè yèɛ dekɛ tiwɛtì,

kuù ɔ̃ nte kè fɛtaafèɛ kperi kémmíí nkéni,
kuù ɔ̃ɔ̃ dennɛní kuyaakù ku kàrì.
14 Bɛnìtìbè bɛmɔu bo bantɛ́ bè í ciìmè,
ifɛi bo bè pɪ̃ńnè bè yìènko timátì
kɛ uti sìì bɔɔtenkaanìi,
sì tu siyáàbìsí kpɛsi nsi,
muwemmu í bo si miɛkɛ.
15 Sì tu dɛtetìrè ndɛ mutɔ̃ntetìmù,
dɛmɔu dè bo paà ti Yiè nKuyie mbo sì potɛ́ dìì yiè.
16 Sakɔbu kɔbɛ tũ nKuyie nkù ku kpɛrɛ í mɛ ndo,
kuù dɔ̀ɔ̀ kutenkù,
kuù tããté Isidayɛɛribɛ kɛ bè te,
kuù yètìrì tu ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa.

Sedemii nàkémè mɛyɛi ndotimè Sedisadɛmmu (Sedemii béi ntì)

17 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bè di pìmu,
kpéénnè di nɛntì kɛ́ĩ̃nné.
18 Ntɛnè ti Yiè nKuyie ntu mù:
M bo dennɛ bɛnìtìbè dihɛì,
m bo bè ɛ̃ũ̃té tipíìtì timɔu,
bá bè báá na kéyenté.
(Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ béi ntì)
19 Ti tùɔ̀ti icɛ nyi!
Ti mɔnnɛ dɛumu kɛ yóù mɛdiè,
ti yèmmè do dò nti yóó na kétɔmu dɛ kó kuyɛ̃ĩ̃ku.
20 Ntɛ tínti kè ti touti pɪ̃ńté,
kè iwɛ̃ĩ̃ tɔ̃ũ.
Ti bí cìétému, ì tɛ́nkɛ í kpaá,
òmɔù tɛ́nkɛ í bo wèè bo íi nti tuo,
wèè bo wɛ̃tɛ ké ti ãnné mɛdéè.
(Sedemii mbéi ntì)
21 Bɛnìùbè kó mɛyetímè mmɛ,
bè yɛimmu bè í wammú bɛ Yiè nKuyie.
Dɛè te kè bè yĩɛ̃kɛ, kè bèè do ni kè bè cìétɛ́.
22 Keènè kunɔɔ̀roo kuù kèríní kubakù youú,
kɛ tùɔ̀kɛní kɛ dèè,
kɛ bo pɔntɛ Sudaa ɛkè,
kè dèɛ dɔúnko kénaá nsikpamɔ́ kó diãrì.

Sedemii bàámmè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ kpéí

23 Ti Yiè nKuyie nti yɛ́mu kɛ dò,
nhonìtì í te o fòmmu,
onìtì báá na kénni o fòmmu.
24 N Yiè nKuyie á n tié,
a né bá n tiénnè kɛmiɛkɛ,
kè mɛè dɔkɛ n yí yó nkpaá.
25 Yóu kàa miɛkɛɛ do ibotí tɛì ĩ̃nkè nkɛ,
bɛè í da yɛ́, iwuɔ nyìì í yu a yètìrì,
kɛ yɛ́ bè fèkɛmè a kó bɛnìtìbè Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ kpɛrɛ,
kɛ mènkɛ fèkɛ bɛ kpɛrɛ dɛmɔu páíí,
kè bɛ tenkè dɔúnko.

11

Isidayɛɛribɛ tɔ̃tɛmɛ̀ mɛtaummɛ̀ Kuyie ndo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Kéntɛ́ mɛtaummɛ̀ kpɛti n yóó da náké tì, kékɔtɛ ké tì nàké Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ.
3 Á bɛ̀ nàké kɛ tú mí nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, míì yɛ̃ nkɛ̀ wèè í yie mmɛtaummɛ̀ kó tináaǹtì tii, ndɛ yiɛ̀ mbo yà.
4 N dènnɛní dìì mɔ̀nnì di yɛmbɛ̀ Esibiti bɛ̀ do borɛ̀ kɛ dò mbɛ̀ bo fɛhããtofɛ miɛkɛ, n dɛ mbɛ̀ nàké kɛ̀ n dɔ̀ bɛ̀ nkémmú n náaǹtì kɛ dɔɔri ti yɛ̃ mmù, mɛm̀mɛ bɛ̀ bo ntúmɛ̀ n nìtìbɛ̀ kɛ̀ nní mbɛ̀ te.
5 Kɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ n dɔúnnɛ̀ dìì nùù bɛ yɛmbɛ̀ dìì tu: M bo bɛ̀ duómmɛ̀ kɛtenkɛ̀ mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ ndɛ̀ pũ̃ ndɛ̀, kɛtenkɛ̀ di mɛ̀ mbo kɛ̀ yíe. Kɛ̀ n tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nKuyie dɛ̀ mmɛ ndò.
6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Pĩɛ̃ké dɛ kó tináaǹtì timɔu Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɛ dɔ̀: Kénténɛ̀ mɛtaummɛ̀ kó tináaǹtì kéndɔɔri tì yɛ̃ mmù.
7 Nɛ̀ n dènnɛnímɛ̀ di yɛmbɛ̀ Esibiti tenkɛ̀ n yí yóu m bo mbɛ̀ caummɛ̀ kɛ̀ n tu bɛɛ kéntɛ́ n náaǹtì nɛ̀ yíennί m baa bɛ̀ caummu kɛ̀ n tu bɛɛ kéntɛ́ n náaǹtì.
8 Bɛ̀ mɛ nyí kèńtɛ́, bɛ̀ ketɛ́ kɛ í dɔ́ú mbɛ to dɛ bíékɛ̀, bá wè kòò tũ nho tookperí kó kucɛ, dɛ mɔ̀nnì ndi n dɔ̀ɔ̀mɛ̀ n do yɛ̃ nkɛ̀ bɛ̀ yetɛ mɛtaummɛ̀ kó tináaǹtì tii yóó bɛ̀ tùɔ̀kɛní.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké n náké kɛ dɔ̀: Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛ̀ dàkɛmu kɛ n yetɛ.
10 Bɛ̀ wɛ̃̀tɛ kɛ ta bɛ yɛmbɛ̀ do dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi mmɛ mudɔɔrìmù, kɛ yetɛ n náaǹtì, kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ ibotí tɛì kɔ̃mɛ kɛ yɛ̀ feu iwũ̃. Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ tɔ̃tɛmu mɛtaummɛ̀ n do dɔ̀ɔ̀nɛmɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀.
11 Dɛɛ̀ kpéí nte mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ tú: M bo bɛ̀ bɔntɛ́ mɛyɛi, mbá bɛ̀ báá na kéyentɛ́, ké nni nkuɔ̀nnɛ̀, m mɛ mbáá kéntɛ́.
12 Dɛ mɔ̀nnì Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bo kuónnɛ̀ yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ tuɔ nyɛ̀ tihúúntì yɛ̀ mɛ mbáá na kɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́ mɛyɛi mbo bɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì,
13 kɛ yɛ́ díndi Sudaa kɔbɛ di ɛkɛ̀ sũ kɛ màmɛ̀ di bɔkɛ̀ mɛ mmà, icɛ sũ Sedisadɛmmu ɛì kɛ màmɛ̀ dibɔɔ Baadi isíé kpɛri kó yɛhúúntɔ̀rɛ̀ di tuɔ nyɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ tihúúntì yɛ̀ mɛ mmà.
14 Dɛ mɔ̀nnì fɔ̃́ nSedemii a bá ntú a bo m bántɛ̀ bɛ kpéí, yoo á n kuónnɛ̀ ké n sautɛnɛ̀ bɛ kpéí kɛ yɛ́ mɛyɛi mbo bɛ̀ do dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ nni nkuɔ̀nnɛ̀ n yí yóó keè.

Isidayɛɛribɛ túmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo odìfíè sààwè

15 N kɔbɛ n dó bɛ̀ dɔ̀ɔri ba n cĩ̃tɛ̀ miɛkɛ?
Bɛ̀ tããté mɛyɛi mmɛ kɛ mɛ̀ dɔ̀ɔri,
di yɛ̀mmɛ̀ dò ndi n fié ìì wũ̃ kó imaa mbo di détinnɛ̀ mɛyɛi
mmɛ̀ɛ̀ di doti kɛ̀ di na kényãnkaà?
16 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n do di yu
kɛ tú odìfíè tie sààmù mmu
mùù pɛité yɛbɛ sààyɛ̀.
N né bo duó nkɛ̀ fɛtaafɛ̀ɛ mù pɛɛ
kɛ̀ mùu cóúté kɛ̀ mu bakɛɛ kékɛ́.
17 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa wèè do dì fií nwèè nàá nkɛ tú mɛyɛi ndi doti díndi Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ di tuɔ̀mmɛ̀ tihúúntì yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ kɛ íinko o miɛkɛ.

Bɛ̀ dàkɛmɛ̀ kɛ bo kuɔ Sedemii

18 N Yiɛ nKuyie nkuù tì nni mbɛnkɛ kɛ̀ ntì yĩ́té, kɛ̀ kù m bɛnkɛ bɛ̀ n dɔ́nɛ̀ tì kɛ̀
n tì yà.
19 N do dɔnnɛ̀ fɛpeyɔɔ̀nfɛ̀ nfɛ bɛ̀ kɔ̀rinɛ̀ fɛ̀ mukɔ̀ù, bɛ̀ do dakii n kpéí nkɛ bá n
yí yɛ́ kɛ bɛ̀ tu: Tí kɔ̃ũ̃nɛ̀ mutie nɛ̀ mu bɛ kɛ̀ bɛ̀ tɛ́nkɛ bá nnáá mmu kpéí kɛtenkɛ̀
ĩ̃nkɛ̀.
20 N Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa beéntì mɛ nwennimu
o kóò kényɛ́ onìtì yèmmè nè o toti tì
nwe nduɔ́ n kpɛti weè yóó pɛitɛ m pèì.
21 Anatɔti ɛì kɔbɛ dɔ́ ké n kuɔ̀mu kɛ náá nkɛ tú: Kàa í dɔ́ ti bo da kuɔmɛ̀ yóu a
bo nnáámmɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì.
22 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ ti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa béi nkɛ tú ò bo bɛ̀ poté kɛ̀
bɛdapàmbɛ̀ɛ kú mudoò miɛkɛ, kɛ̀ dikɔ̀nnì kuɔ bɛ bí initidaaì nɛ̀ initipòì.
23 Dɛ̀marɛ̀ tɛ́nkɛ bá nkpaá bɛ ɛì, ò yóó bɛ̀ bɔntɛ́ mɛyɛi mmɛ ò bo ítɛ́ kɛ́cómmú
dìì mɔ̀nnì ké bɛ̀ poté bɛmbɛ Anatɔti ɛì kɔbɛ.

12

1 N Yiɛ nKuyie nha náá ntimómmɔnti nti m báá na kɛ da nɛnninɛ̀,
n né dɔ́ kébéimmu sámpɔ́ a beéntì ĩ̃nkɛ̀.
Ba nkpéí nte kɛ̀ bɛyɛibɛ kpɛrɛ yié?
Ba nte bɛ̀ɛ̀ yetɛ a kpɛti kɛ̀ bɛ̀ bo diwɛ̀ì miɛkɛ.
2 A bɛ̀ fìímmu kɛ̀ bɛ cĩ̃ɛ̃ nta kɛtenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ sɛ̀nti mɛsàà nkɛ pɛí yɛbɛ.
A yètìrì bomu bɛ nɔ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛ yèmmè né da dɛ́tɛ́nɛ̀.
3 N Yiɛ nKuyie, a n wúómmu kɛ n yɛ́,
a yɛ́mu kɛ dò n yèmmè bo a bíékɛ̀,
cɑ́nné bɛ ipe bɛ̀ kɔ̀rinɛ̀ ì i kɔ̀ùdieku i kɔ̃mɛ,
batɛ bɛ dikɔ̀ùyiè kpéí.
4 Dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kɛ̀ dihɛì yɛ̀ yɛdabùò mmiɛkɛ? Timútì tiì kpeì dɛpaa nkɛ̀
iwũ̃ kɔ̃ ndihɛì miɛkɛ, bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ bo dihɛì miɛkɛ bɛ kó kuyonku kpéí kɛ̀ bɛ̀ né
náá nkɛ tú Kuyie nyí wúó nti dɔɔri dɛ̀.

5 Kɛ̀ Kuyie nní tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀:
Kàa nɛinɛ̀ bɛɛ̀ kèrí bɛ naàcèi kɛ ɔ̀u,
a bo yĩ̃mɛ kéna kébetɛnɛ̀ sisɛ̃́ĩ?
Kàa bo mbo dihɛì mɛomɔ̀ùmɛ̀ kpɛri ndi kɛ̀ dɛ̀ da naati,
dɛ̀ bo nda dɔ̀mmɛ mɛháárìmɛ̀ bo tanní dìì mɔ̀nnì?
6 Bá a cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ di wɛ̃ ndi cicɛ bɛ̀ bo da fítɛ́. Bɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ a kɔ̀ùbɛ̀ mbɛ kɛ̀
bɛ̀ da úú. Kɛ̀ bɛ̀ da kpɛntinɛ̀ mɛnáankùɔ̀ nha dɔ̀ɔ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀.

Kuyie ndootóomɛ̀ ku cĩ̃ɛ̀tɛ̀ nɛ̀ ku nìtìbɛ̀

7 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
N dootóomu tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀ tɛɛ̀ do tú n kpɛtɛ,
m peitɛ́ n nɔu nsi n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ ĩ̃nkɛ̀,
n yèmmè do naatinɛ̀ bɛ̀,
m bɛ̀ ãnné bɛ dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ nkɛ.
8 Bɛɛ̀ do tú n kɔbɛ bɛɛ̀ naá ntimuntũ̃ntì n kpéí,
kɛ kontí kɛ n wanti.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ m bɛ̀ níí.

9 N nìtìbɛ̀ bɛɛ̀ do tú n kɔbɛ bɛɛ̀ naá
ndi mmɔ̀nnì dikoribii kɛ̀ icĩ̃rí dì duò.
Pĩ̃ɛ̃kénɛ̀ kɛ̀ tikpasĩ̃ntìi tíí nkédi dibanni.
10 Bɛnaacɛ̃mbɛ bɛɛ̀ bàté m paku kɛ kùɔ fínyĩ̃ kó dɛtie,

bɛɛ̀ nàu dɛpaa nsàárɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ danné kɛ naá ntɛdɔntɛ̀.
11 Kɛ̀ dɛ̀ naánko tɛdɔmpéítɛ̀ kɛ duɔ́o n yìikɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛsémmɛ̀,
kɛ̀ dihɛì dɔúnko bá òmɔù í bɔti dɛ kpɛti.

12 Sitãpíé simɔu ĩnkɛ̀ nkɛ bɛfɛ̀ɛ̀bɛ̀ tùɔ̀kɛnímɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kuyɛ̃ĩku kuù bɛ̀ do itemmànkɛ imɔu,
bá òmɔù í súɔ́.
13 Ntɛ díndi kɛ õõ buɔtí tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè
kɛ̀ tìi yɛ̀ tipotì,
di mɛ mbáá cɔ̃ntɛ dèmarɛ̀.
Ifɛi ìì di bonɛ̀ di dɛì tìì diitì
ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ kɛɛ̀ di yɛ̀,
dɛɛ̀ kpéí nte.

Kuyie nyɛ̃ nkù yóó dɔɔ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ pɛɛtitɔbɛ̀

14 Ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n nàké tì n nìtìbɛ̀ pɛɛtitɔbɛ̀ bɛmɔu kpéí. Bɛ̀ tu bɛyɛibɛ mbɛ n kpéí, bɛ̀ kàáké n kpɛrɛ n duɔ́ ndɛ̀ ndɛ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ. Dɛ yɛmbɛ̀ n yóó bɛ̀ ũtirɛmu kɛtenkɛ̀ bɛ̀ fiíkú dɛ̀, kéfietɛ Sudaa wuɔ nkɔbɛ bɛmɔu.
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò mɛsémmɛ̀ yóó bɛ̀ nni mpĩnnɛ̀mu, kɛ̀ n wɛ̃tɛ ké bɛ̀ tɛ̀ńnéní bɛ tenkɛ̀, bá wè o ɛì.
16 Dɛ mɔnnì kɛ̀ dɛ̀ sɔ̃́ mbɛ̀ tũnnɛ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó icɛ, kɛ parìku nɛ̀ n yètìrì kɛ tú Kuyie mbomu bɛ̀ do bɛnkɛ mɛ̀ɛ̀ botí n nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mparìkunɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi kó diyètìrì, m bo bɛ̀ kànnɛ n nìtìbɛ̀ cuokɛ̀.
17 Bɛ miɛkɛ kɛ̀ kubotí makù kɔbɛ mɛ nyetɛ n kpɛti n né kù uuté páíí ké kù kùɔ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì béi.

13

Fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀ kó mɛbɛnkùmɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kédonté fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀ bɛ̀ dɔɔ̀nɛ̀ fɛ̀ mupààkonkperímù kéyi kɛ né nyɛ́ ké báá fɛ̀ mèú mmɛniɛ.
2 Kɛ̀ ń tũnnɛ n Yiɛ̀ nKuyie nni nnàké tì kékɔtɛ kédonté fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀ kéyi.
3 Kɛ̀ n Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké m béinnɛ̀ kucɛ mɛdérímɛ̀ kɛ dɔ̀:
4 Íté kétúóté fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀ a donté fɛ̀ kéyi, kékɔtɛ kukó nhEfadati ké fɛ̀ sɔ̀nnɛ yɛpèrɛ̀ fíè.
5 Kɛ̀ n kɔtɛ ké fɛ̀ sɔ̀nnɛ Efadati n Yiɛ̀ nKuyie nni nnàké kɛ yɛ̃ ndɛ̀ ndɔ̀mmɛ̀,
6 kɛ̀ dɛɛ yíé kémɔntɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀: Íté kékɔtɛ Efadati kéwɛ̃tɛ kétúótéfɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀ n do duɔ́ nkàa sɔnnɛ fɛ̀.
7 Mɛmmɛ kɛ̀ n yíté kékɔtɛ Efadati kéwammú n do fɛ̀ sɔ̀nnɛ dɛ̀ ké fɛ̀ tùótɛ́, kɛ né nsɔ̃́ nfɛ̀ càkɛ kɛ tɛ́nkɛ í dò nkédɔɔ̀nɛ̀ mùmamù.
8 Kɛ̀ n Yiɛ̀ nKuyie nwɛ̃tɛ ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
9 Mí nha Yiɛ̀ nKuyie mmîi béi nkɛ tú: Mɛɛ̀ botí nku n yóó cakɛmɛ̀ Sudaa kɔbɛ do pɔtìnɛ̀ dɛ̀, dɛɛ̀ do tú Sedisadɛmmu kɔbɛ kó tɛfentɛ̀ m bo dɛ̀ càkɛ.
10 Kubotí yɛiku nku, bɛ̀ í dɔ́ kékeè n náaǹtì, bɛ̀ baa sɔké bɛ tookperí yɛiyi miɛkɛ nkɛ, kɛ taunkonɛ̀ bɛmáà yɛbɔkɛ̀, kɛ ninku kɛ yɛ̀ bàá. Dɛ kó kubotí kɔbɛ kpɛrɛ wɛ̃ti fɛɛ̀ naàkɔ̃̀nfɛ̀ kpɛrɛ ndɛ bɛ̀ tɛ́nkɛ í yó ndò nkédɔɔ̀nɛ̀ dèmarɛ̀.
11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Bɛ̀ õõ yi mɛɛ̀ botí fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀ n do mɛ nyi Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ, n do dɔ́ bɛ̀ ntú n nìtìbɛ̀ mbɛ kéndéúkùnko n yètìrì kéntú n kɔbɛ bɛ̀ mɛ nyí kèńté n kpɛti.

Kuyie ndɔ̀nnɛnɛ̀mɛ̀ ku miɛkɛ mɛnaà

12 Kɛ̀ Kuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
nyIsidɑyɛɛribɛ tũ nkù míì tu: Sicèe bo kɛ bo mpíékɛ́ mɛnɑà mmɛ. Kɛ̀ bɛ̀ dɑ tɛ̃ńné
kɛ tú: Ti yɛ́mu sicèe bomɛ̀ kɛ bo mpíékɛ́ mɛnɑà,
13 nhɑ né bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú: M bo nii mmɛnɑà ndihɛì diì
nkɔbɛ bɛmɔu, kétɑunnɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kàri okpààtì Dɑfiti kó dikpààtìkàrì ĩnkɛ̀
nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáɑǹtì, nɛ̀ Sedisɑdɛmmu ɛì kɔbɛ bɛmɔu.
14 Bɛnìtìbɛ̀ bo mbokù bɛtɔbɛ̀ cicɛbɛ̀ nɛ̀ bɛ bí, mɛsémmɛ̀ báá bɛ̀ nni mpĩnnɛ̀, m
báá bɛ̀ cĩ̃ɛ́, m báá bɛ̀ kuɔ́ mmɛséɱmɛ̀, m bo bɛ̀ kùɔ páíí.

Ti dòmmɛ̀ kékéntɛ́ Kuyie n kpɛti kɛ̀ dɛ̀ kpɑá kɛ tɔ́kɛ́

15 Kéntɛ́nɛ̀ kéyɔnkùnnɛ di to,
bá mmɔkɛnɛ̀ sifeí,
di Yiɛ̀ nKuyie nkuù nàá.
16 Ndéúkùnkonɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù yètìrì,
kɛ̀ kù mu nyí duɔnní kɛyènkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ dì bìitoo,
kɛ̀ di bétírí yɛtɑ̃́rɛ̀ yɛtɑ̃rɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛyènkɛ̀,
di do bɑɑ diyiè diì bo yènníɱɛ̀,
kɛ̀ kù né duɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ di bìitoo sɑ̀ũ̃
kɛyɔ̃̃kènyènkɛ̀ kɔ̃mɛ.
17 Kɛ̀ di í kèńtɛ́ itié m bo tɑ didɑbònnì m máà borɛ̀,
kékɔmmú tinɔnniɛti mɛdiè.
Di kó tɛfentɛ̀ diɛtɛ̀ kpéí,
m bo kɔmmú mɛdiè.
Kɛ yɛ́ bɛ̀ yóó pĩmmúmɛ̀ Kuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ kékònnɛ̀.

Kuyie nnàkɛ́ tì tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kpéí

18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
Nákɛ́ okpààtì nɛ̀ o yɔ̃ onitipokpààtì kɛ̀ bɛ̀ɛ kɑri kɛtenkɛ̀,
kɛ yɛ́ dikpààtìpìì í kpɑámɛ̀ bɛ yɔ ĩnkɛ̀.
Dì do kɛtenkɛ̀ nkɛ.
19 Kubɑkù cɑ̃̃nku bíékɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ kpetínnému,
òmɔù tɛ́nkɛ í kpetì dihɛì kó yɛcàkɛ̀,
kɛ yɛ́ bɛ̀ bɛ̀ pĩḿmúmɛ̀ bɛmɔu ndi bɛ̀ í sùɔ́ nhòmɔù.

Isidɑyɛɛribɛ dimɛ̀ ifɛi

20 Íinnɛ̀ di yɔ kéyà di dootitɔbɛ̀ kèríníɱɛ̀,
kubɑkù youú bíékɛ̀.
Bɛnìtìbɛ̀ n do di bànnɛ bɛ̀ cuó nkɛ?
Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do tú di kó disɑ̃nni.
21 Di do nɑɑtinɛ̀ bɛ̀ bo di nɑ dìì mɔ̀nnì kɛ́ di bɑɑté,
dɛ̀ bo ndi dòmmɛ?
Dɛ kó kuyonku bo ndònnɛ̀ kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ pĩ mmɛ̀ɛ̀ botí onitipòkù.
22 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ di mbékú dimáà mùù kpéí nte
kɛ̀ tiì nkó dimàà di tùɔkɛní.
Di yɛi mmɛɛ̀ dɛuté dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ kɑ̃̀té di yɑàbòrɛ̀,
kɛ kɔ̀ùtɛ di nɑàcènkíè.

23 Onitisɔ̀ù bɑá nɑ kéceetɛ o kɔ̃̀ntì ti dòmmɛ̀,
dimɑnnì mɛ mbɑá nɑ kédɛitɛ di yɔ̃̀rɛ̀.
Díndi bɛ̀ɛ̀ mɑnténɛ̀ mɛyɛi ndi bɑá nɑ kɛ́ mɛ̀ yóu kédɔɔ̀ mɛsàà.
24 N yóó di cíɛmmu kɛ̀ di cíétɛ́,
kuyɑɑkù ɔ̃ɔ̃ cíɛ mmɛ̀ɛ̀ botí tɛdɔntɛ̀ kó timútì.

25 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ ntɛnɛ̀ n tããtɛ́ tì di kpɛ́í,
n di baanɛ̀ tì tinti.
Kɛ yɛ́ di n yɛ̀mmɛ̀mu kɛ m bùtínnɛ́ kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀.
26 Míì mɔ́mmuɔ n yóó kɛ́tɛ́ di ã̀ yɛ̀ɛ̀ yaàbòrɛ̀ kɛ́kɛ́ã́ ndi ìikɛ̀,
kɛ di cónnóɔ dɛtetìrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yà di fɛi.
27 Di kó mubɔɔtũmmù yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɔ̃mu tontɛ́mu,
dɛ̀ dò nhonitidɔ̀ù ɔ̃ ntũmmɛ̀ mmɛ otɔù pokù,
dinaadaà ɔ̃ ntũmmɛ̀ fɛnaanifɛ kɛ kɔnti.
N yàmu ifɛi kpɛrɛ di dɔɔri dɛ̀ díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ.
Di bo yà! Di kó mɛyɛi nyóó deè ɔ̃ndaà ndi?

14

Kuyie mbɛ́innɛ̀ tì Sedemii kutayiɛtí mɔ̀nnì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii kutayiɛtí mɔ̀nnì kɛ dɔ̀:

2 Sudaa kɔbɛ bo yɛkúdabùò mmiɛkɛ nkɛ,
bɛ ɛkɛ̀ yɛɛ̀ naá ntidobontì,
kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kàri kɛtenkɛ̀.
Kɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kó isáútìi dèkɛ kɛĩnkɛ̀.
3 Bɛkótíbɛ̀ tũɔ̃ mbɛsámpɔ́bɛ̀ mudúò kukó
kɛ̀ bɛ̀ kũũnní nɛ̀ yɛdɔ́ yɛtetìrì,
kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ di kɛ̀ bɛ̀ sĩĩ nsĩĩ.
4 Kɛ̀ bɛ tenkɛ̀ kpeí kɛ pàá,
kɛ yɛ́ fɛtaafɛ̀ í niumɛ̀,
kɛ̀ bɛtenkútíbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ sĩĩ nsĩĩ.
5 Kɛ̀ siyɔ́ɔ́ pɛí kɛ dokòo si bí,
kɛ cokù timútì í kpaá mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
6 Dikpáà kóo sãmmarímú còḿmú yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀
kɛ yɔ̃ mmuyaá sikpamɔ́ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ si nùɔ nhontɛ́ timútì í kpaá mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
(Bɛnìtìbɛ̀ bɛ́i ntì)
7 Bá kɛ̀ ti yɛi nti bekùnɛ̀
ti Yiɛ̀ nKuyie nha pĩ mmutɔ̃mmú a kó diyètìrì yàà bo cakɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í,
ti da bùtínnɛ́mu kucɛ mɛ̀pɛ́u,
ti da cààrɛ̀mu.
8 Isidayɛɛribɛ bùɔ́ fɔ̃́ nwe,
fɔ̃́ɔ̃́ bɛ̀ dɛɛrí, bɛ yɛ̀ncaàrìmɛ̀ mɔ̀nnì.
Dɛ̀ yĩmɛ kàa í dakɛ bɛ ɛì kpɛ́í,
kɛ do nhopɔ̀ɔ̀ wɛ̀ɛ̀ bàtɛ́ kɛ bo yié nkɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ pikɛ.
9 Bá ndɔɔri kɛ dò nhonìtì dɛ̀ di wè,
kɛ dò nhokpàrìnuɔnti wɛ̀ɛ̀ cĩtɛ kɛ tɛ́nkɛ í yóó na kédɛɛtɛ́ bɛtɔbɛ̀.
Fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nha bomu ti cuokɛ̀,
ti tú a kɔbɛ mbɛ, a báá ti bɔntóo.

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ nɔnnɛ̀ bɛ̀ bo ncã́nnì cã́nnìmɛ̀ mmɛ, bɛ̀ í dɔ́ kécómmú dibòrì dimáà. Di mmɔ̀nnì m bɛ̀ pɛ̃̀mmu. N dèntɛnímu bɛ yɛi nkpɛ́í, n yóó bɛ̀ yietímu bɛ yɛi.

11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: A bá nni mbáá bɛ nnìtìbɛ̀ kpɛ́í kɛ tú m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.

12 Bá kè bè boú dinùù kɛ úú n yí yóó keè, kè bè n feu iwũ̃ kɛ tuɔ kɛ m pãã
ntidiitì kó yɛpãrè n yí yóó dè cɔuté. N yóó bè bɔnté mudoò mmu nè dikònnì nè
mutenkũ̃ũ̃ kè bèɛ kú bɛmɔu páíí kédeè.
13 Kè n kù tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Áú n Yiè nKuyie! Bèè yɛ̃ mbè nàá nha pããnáaǹtì bɛè bè
nàá nkɛ tú bè bá nyĩɛ̃kù mudoò bè mɛ mbá nyĩɛ̃kù dikònnì kàa yóó bè duɔmmu
mɛomǹpùmè dɛ kó dihɛì miɛkɛ.
14 Kè n Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: Bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì bè nàá
nsiyáàbìsí nsi, míì í bè tõnkoo, míì í bè duɔ ndɛ kó dinùù, míì í tì mbè nàké.
Bè yɛ̃ mbè yà mèè bɛnkùmè tu siyáàbìsí nsi, mɛbɔɔkɔ̃mɛ, bɛ mɔ́mmɔmbɛ kó
mɛsoùmmè mmɛ bè di náámmè.
15 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: Bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì kɛ náánnè
n kó diyètìrì m mɛ nyí bè tɔ̃. Bèè tu mudoò nè dikònnì dè í tatiní dihɛì, mudoò
nè dikònnì dɛè yóó bè kùɔ.
16 Kè bɛnìtìbè bè yɛ̃ mbè nàá mbè m pããnáaǹtì, bè bo duó Sedisadɛmmu ɛì
miɛkɛ, mudoò nè dikònnì dɛ kpéí, bɛ pobè nè bɛ bí initidaaì nè initipòì dè bo
kú, kénduɔ́ duɔ́ bá bè báá pétè bè bo bè kũnné dè. N yóó bè yietímu bɛ yonku kó
tiyeti.
17 Nákɛ́ bɛ kɛ tú:

N na ndɔ́ n nuɔ nyiì sũ̃ũ̃ ntinɔnniɛti,
kè nní nkuɔ̀ nkɛyènkè nè kuyie,
kɛ yɛ́ kuyɛ̃ĩku kuù domè n nìtìbè kɛ bè kɔ̀ùtɛ,
kè dɛ kó dikɔutirì dɛu mɛdiè.
18 Kè mudoò yó nkɔù ditowaà kɔbɛ,
kè dikònnì kɔ̀ù bèè bo dihɛì.
Bèè nàá mmí nKuyie m pããnáaǹtì nè ikuɔ́ nìùbè bè í bantɛ́ mùù tɛrè ndɛ.
(Bɛnìtìbè béi ntì)
19 Ti Yiè mmènkɛ sàà dootóomu tínti Sudaa kɔbɛ páííà?
Kù ti pɛ̃mmu kè dè dèèà?
Ba nné te kè kù ti poté kuyɛ̃ĩku kuu mbá kù í miɛrí?
Kè ti baa diwèì bá ti í dì yàu,
ti yɛ́ kɛ tú ti yóó miɛté kè kufɔ̃waá nné dɔkɛ tì auté.
20 Ti Yiè nKuyie nti bantému ti caàrìmè,
kɛ yà ti yɛmbè kɔ̃mɛ,
ti tú bɛcaàrìbè mbɛ.
21 A yètìrì yàà bo cakɛ mèè kpéí.
Báá senkèrì dihɛì a kpààtìkàrì borè nè di kpetì.
Dentɛní mɛtaummè a ti dɔ̀ɔ̀ mè kɛ báá mè tɔ̃̀tɛ.
22 Sitenkaanìi ibotí tèì tũ̃ nsì miɛkɛ tèmatè bo na kéduɔ́ nkè fɛtaafèɛ nià?
Tiwɛtì tii duɔnní fɛtaafàà?
Fɔ̃́ nti Yiè nKuyie nti búɔ́ fɔ̃́ nwe fɔ̃̀ɔ̃̀ dè dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu.

15

1 Kè nYiè nKuyie nsɔɔté ku náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀: Bá kè Mɔyiisi nè Sammuyɛɛri
kè bè m bàḿmú bɛ nnìtìbè kpéí, n yèmmè í wɛ̃tiní bɛ bíékè. Bɛti bɛ kè bèɛ détɛ́ n
yìikè! Kè bèè fũtɛ m borè.
2 Kè bè da bekɛ kɛ tú:
Ti bo kɔtɛ kɛ?
A bè nàkɛ́ kɛ tú,
n yɛ̃ nwèè dò nkékú, ò yóó kúmu,
kè bè dò nkékuɔ wè, bè yóó ò kùɔmu.
Wèè dò nkékúnè dikònnì ò yóó di nkúnè.
Wèè do nkéta tidaatì ò tì tatimu.

3 Mí ndi Yiè nKuyie míì béi! Tiyɛ̃ĩti tìnàà tinti n yóó ti mbè potému, tiì tu: Bè
bo kúmè mudoò miɛkɛ. Simɔ́ bo bè dɔmmúmè, tinɔ̀tì bo bè cɔmè, tikpasĩntì bo
bè dimè, dè bo bè di ké bè dèè páíí.
4 M bo bè dɔ̀ɔ̀ dè bo do kutenkù kó yɛkpààtìyɔ yɛmɔu kɔ̃mbùɔ̀tì Esekiasi birɛ
Manansee Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì do càkɛ mèè caàrìmè Sedisadɛmmu mɛ kpéí.

Dè bimè Kuyie nkè kù bàaní

5 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ,
òmɔù bo wèè bo di kuɔ́ mmɛsémmàà?
We mbo sautɛ di kpéí?
We mbo fétìnnɛ o fíè kémbékú dè di dòmmè?
6 Di m bɔntóomu, kɛ m bùtínné,
kè mmɛ n yòutɛ n nɔ̀ùtè kɛ bo di poté kékuɔ,
dè m bimu, n di kuɔ́ mmɛsémmè kɛ ɔ̀umu.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
7 Dɛè te kè n tùóté m piɛnkù kɛ còḿmú dihɛì mànku kɛ di ye,
kè di pàà di bí kè n di kùɔ di í yiémmè kɛ yóu di yɛi.
8 Kè bɛkúpobè sũũ ndi ciɛ mubirímú dòmmè dàméèrì nùù.
Tibíyɔ̃tì tìì kèè kuyie ncuokè ti bí kumè,
kè kufɔ̃waá ntì auté kè mɛyɛ̀ncaàrìmè tì do.
9 Onitipòkù wèè do mɔkɛ ibí ìyiekè kòo ì pàà.
Kè dè ò kpeí koò bìitoo kuyie ncuokè,
kòò ta mɛsémmè miɛkɛ.
Bèè bo yenté kénkpaá, m bo tɔ̃nkoo bɛ dootitɔbè kè bèɛ bè kùɔ.
Mí n di Yiè nKuyie míì béi.

Sedemii kuɔ́nnèmè Kuyie kè kùu yáúkùnnɛ o kɔ̀ntì

(Sedemii béi ntì)

10 N tùɔ̀ti icɛ bé!
N yɔ̃, ba nte kàa m pɛité?
Dihɛì dimɔu miɛkɛ òmɔù í n dɔ́,
bɛmɔu bè n dónè dikpànnì ndi.
N yí pèntɛ òmɔù kpɛrɛ,
òmɔù mɛ nyí m pèntɛ dèmarè,
bá wè kòò né tú m bo yà.

(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)

11 Míì duɔ́ nkàa dootitɔbè da bɔ̀úté,
mɛyɛi nnè mɛyɛ̀ncaàrìmè da do dìì mɔ̀nnì.
12 Timátì bo kéétɛ́ kubakù cɔ̃nku bíékè kó dicíèà?
Timátì bo kéétɛ́ disɔɔwũɔ̃̀à?
13 Díndi Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ,
di kó tikpàtì nè di kpɛrɛ di mɔkɛ dè,
bè bo dè ɛí fàarè.
Mɛyɛi ndi dɔ̀ɔ̀ mè dihɛì dimɔu miɛkɛ mɛ kpéí.
14 M bo duɔ́ nkè di dootitɔbèɛ di pĩmmú
kékònnè dihɛì di do í yɛ̃́ dì.
M miɛkɛ kɛè di yè kɛ di cɔ́ú.

(Sedemii béi ntì)

15 N Yiè nKuyie nha báá yɛ̃̀ n kpéí,
n yɛ̃́ n kpéí nké n dɛɛténè n dootitɔbè,
fɔ̃̃ɔ̃̀ bo pɛitɛ bèè n fɛ̃́ũnko,
a báá ti wɛ̃nné kunasɑ̃̃ã a minnímè dɛu mèè kpéí,

n yɛ́ kɛ dò mbè n sàá fɔ̃̀ɔ̃̀ kpéí nkɛ.
16 A ɔ̃ nkàa béi nha náaǹtì, n tì ãnné n yèmmè mmɛ,
a náaǹtì tìi do tú n kó diwèì, n kó kuyɛǹnaatí.
N Yiè nKuyie Mpakɛdaa bè yu a yètìrì ndi kɛ n cɛ̀ńné.
17 N do í katìnè mudaá nyɛmbè kè ti daú,
fɔ̃̀ɔ̃̀ m pĩ kɛ bè nni ncɛ̀ńnénè,
a miɛkɛ kɛè bè péì kɛ toǹnì.
18 Ba nte kè n kó mɛfɛ́ũ̃tímè í mɔkɛ kumànku?
Dè dòmmɛ kè n kó tiyɛ̃̀ĩti í dɔ́ kémiɛté?
A n soutému kukó nkùù kó mɛniɛ nkũũ ku kɔ̃mɛ.

19 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kàa wɛ̃̀tɛní m borè m bo wɛ̃tɛ kɛ da dɔ̀ɔ̀ n kóo tɔ̃ntì,
kàa bàátì tìì wenni, kɛ náá kɛ yóu tiyɛiti,
n yóó wɛ̃tɛ kɛ da duɔ́mmu n náaǹtì.
Sudaa kɔbɛ bɛè dò nkɛ da tũnnɛ,
fɔ̃̀ɔ̃̀ í dò n ké bè tũnnɛ.
20 M bo da kpénkùnnɛ bɛ ììkè
kàa ndò ndisɔɔwũɔ̃̀ kó kuduotí,
bè bo nda kũmmù, bè mɛ mbáá na ké da dɔ̀ɔ̀ dèmarè,
kɛ yɛ́ n yó nda mbonèmèmu kɛ da dɛɛrí kɛ da coonko.
Mí nha Yiè nKuyie m míì béi.
21 N yó nda dɛɛrímu bɛyɛibɛ nɔu miɛkɛ,
kɛ da fietɛ bɛkperíbè nɔu miɛkɛ.

16

Mɛyɛi mmèè doti Isidayɛɛribɛ bɛ tookperí kpéí

1 Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀
2 m báá túótɛ onitipòkù m báá piɛ́ ibí initipòì nè initidaaì ku ntempɛ̃ mmiɛkɛ.
3 Ntɛ ti Yiè nKuyie nni nnàké tì kè dè ntukúnè ibí bè yóó piɛ́ ì Sudaa kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ initidabí nè initipobí i yɔ̃bè nè i cicɛbè bɛ kpéí.
4 Ti Yiè nKuyie ntú bè yóó kú mutòntònkũũ mmu, bè báá pétɛ́ wèè bo kɔmmú bɛ kũũ nnè wèè bo bè kũnné. Bɛè yó ntú tikùtì kɛtenkè ĩnkè, mudoò nè dikònnì dɛè yóó bè kònnè. Tinɔ̀tì nè tikpasĩntì kè dèɛ bè pètɛ́ kédi.
5 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: Báá kɔtɛ tɛkúcĩ̃ɛ̃̀tè matè kéntú a bo kuɔ́, a bá ntú a bo bè toténè mɛsémmè. Nè dɛ kó bɛnìtìbè ti tɛ̃́nkɛ í mɔkɛ tinépotì, n yí bè mɔ̀kɛnè diwèì, n yí yóó bè kuɔ́ mmɛsémmè. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
6 Bɛkperíbè nè bɛsámpɔ́bè bè yóó kúmu bɛmɔu, bá bè báá pétɛ́ wèè bo bè kũnné òmɔù báá kuɔ́ mbɛ kũũ, òmɔù báá dúɔ́ké omáà * yoo wèè kuó o yùtì kébɛnkɛ o yɛǹcaàrìmè.
7 Òmɔù báá nɛitɛ muciè tɛkúcĩ̃ɛ̃̀tè kɔbɛ òmɔù mɛ mbáá dontɛ́ mɛnaà nkéduɔ́ nwèè cicɛ ku yoo o yɔ̃ kɛ bo ò bántè.
8 Fɔ́ nSedemii, a mɛ mbáá kɔtɛ tɛbancĩ̃ɛ̃̀tè matè, a báá bè wɛ̃nnénè kékari yoo dí wɛ̃nné kénkari kényɔ̃̀ mmɛnaà.
9 Dɛ yiè siyíi nè tipíɛ̀tì dè bo deè, mupotúòmù kó iyiɛ nyí yó nkpaá, di yóó dè yàmu nè di nuɔ nkɛ kpaá fòù, mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù míì béi.

---

* **16:6** ***dúɔ́ké omáà:*** Kannahãã kó kɛtenkè miɛkɛ kòo nìtì ku bè ɔ̃ɔ̃ dúɔ́ké bɛmáà ndi kɛ bo bɛnkɛ bɛ yèmmè cààrèmè. Kuyie mmɛ nyí yie ndɛ kó mɛdɔ̀ɔ̀rìmè kó kubotí, kénáké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ bè bá ndè ndɔ̀ɔ̀ri kè bɛ̀è yetɛ ké ndè dɔ̀ɔ̀ri bɛ tenkè.

10 Fɔ́ nSedemii, a bo bɛ̀ nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì m mɛ̀ nda nàkɛ́ tì bɛ̀ yóó da bekɛmu
kɛ dɔ̀: Ba nte kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù yɛ̃ ndɛ kó mɛyɛi nti
tuɔkɛní? Ti kù yetɛ́nɛ̀ ɔ̃ndɛ? Ti kù cààrɛ̀ ba kunku ti Yiɛ̀ nKuyie?
11 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ tú: Mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie n tú bɛ yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ n dootóo kɛ tũnnɛ
yɛbɔkɛ̀ kɛ yɛ̀ feu iwũɔ̃ kɛ ninku yɛ ìikɛ̀ kɛ yɛ̀ bàá, bɛ̀ m bùtínnému bɛ̀ í tũ n kuɔ́.
12 Di mɔ́mmɔmbɛ kɛ̀ di n càkɛ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃té di yɛmbɛ̀ kpɛrɛ, bá wè kòo
kpénkùnnɛ o to, òmɔù í kémmú n kpɛti.
13 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó di dennɛ di nhɛì miɛkɛ kɛ di kɔtɛnɛ̀ dihɛì di í yɛ̃ dì díndi nɛ̀
di yɛmbɛ̀. Kɛ̀ di nkɛ̀ pĩ nyɛbɔkɛ̀ tɔ̃mmú kɛyènkɛ̀ nɛ̀ kuyie, bá n tɛ̃nkɛ báá di kuɔ́
mmɛsémmɛ̀.

Isidayɛɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kɛ́kpɛ́ntɛ́nímɛ̀ bɛ ɛì

14 Dɛ kó yɛwè kpaanímu, yè bo tuɔkɛ dìì yiè bɛ̀ tɛ̃nkɛ níí báá yĩ: Ti Yiɛ̀ nKuyie
mbomu kunku kùù dènnɛní Isidayɛɛribɛ Esibiti kó kɛtenkɛ̀, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
mmíì bɛ́i.
15 Dɛ yiè bɛ̀ níí bo yĩ ti Yiɛ̀ nKuyie mbomu kuù dènnɛní Isidayɛɛribɛ kubakù
youú bíɛ́kɛ̀ kó kɛtenkɛ̀, bɛ̀ do bɛ bèti kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kɛ̀. N yóó kɛ mbɛ̀ íinní kɛ́ bɛ̀ tɛ̃ńnéní
bɛ ɛì n do duɔ́ ndì bɛ yɛmbɛ̀.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kù yóó duɔ́ nkɛ̀ bèɛ pĩmmù bɛyɛibɛ

16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́i nkɛ dɔ̀: N yóó tɔ̃nkoo bɛkɛ̀ìbɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛɛ ũrí
Isidayɛɛribɛ, dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n tɔ̃nko bɛpaawambɛ̀ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ wammú yɛtãrɛ̀
nɛ̀ sitãã́ dɛ ĩnkɛ̀ nɛ̀ yɛpèrɛ̀ fíè.
17 N wúómmu bɛ borimɛ dòmmɛ̀ mɛ̀ báá na késɔri, bɛ yɛi nfeímu páíí n yìikɛ̀,
18 n yóó bɛ̀ yietímu bɛ yetímɛ̀ nɛ̀ bɛ caàrìmɛ̀ kénɔ́ɔ́ kucɛ mèdémɛ̀, kɛ yɛ̃́ bɛ̀
sĩnkùnɛmɛ̀ n tenkɛ̀ nɛ̀ sibɔɔtenkaanìi isɔkɛ kpɛsi sìì í fòù. Kɛ tɔ isɔkɛ kpɛrɛ kɛ
píɛ n tenkɛ̀.

Ibotí imɔu yóó bantémɛ̀ Kuyie

19 Kɛ̀ mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
N Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃́ɔ̃ tu n kó tɛcɛ̃kpetɛ̀,
n kó kupèrìkù, n kó disɔ̀rì nh ɔ̃ɔ̃ sɔri dɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ yiè.
Ibotí imɔu itinímu itemmànkɛ imɔu kɛ bo kɔtɛní a borɛ̀,
kébɛ́i nkɛ dɔ̀: Ti yɛmbɛ̀ do tũ ndɛ̀ tu dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ ndɛ.
Dɛ̀ í teénnɛ̀ mùmamù.
20 Onìtì bo na kédɔɔ̀ Kuyie naà?
Onìtì dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ báá na kɛ́ntú Kuyie.
21 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n yóó bɛ̀ bɛnkɛ n kpetì nɛ̀ n wɛ̃rímú
kɛ̀ bèɛ bantɛ́ kɛ dò mmíì yètìrì tu bɛ Yiɛ̀ nKuyie.

17

Kuyie nfeimmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kó mɛyɛi

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Sudaa kɔbɛ di kó mɛyɛi nwɔ̀̃ri nɛ̀ dicíè ndi,
mɛ̀ wɔ̀̃ri nɛ̀ timátì kpetì kó tɛkɔ̀̃ũtɛ̀ ntɛ,
mɛ̀ wɔ̀̃ri di yèmmɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
kɛ wɔ̀̃ri di wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ kó yɛbàkɛ̀ ĩnkɛ̀ mɛ̀ báá yie nkéũtɛ́ mɛcãã.
2 Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di bí ndenniní di wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ kpéí
nɛ̀ itedɛí di fìíkú ì dɛtie nyɔ nɛ̀ sitãã́ ĩnkɛ̀.
3 Yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ kubiriku,
di kó tikpàtì nɛ̀ di kpɛrɛ di mɔkɛ dɛ̀ m bo duɔ́ nkɛ̀ bèɛ dɛ̀ ɛí,
di maá mèɛ̀ kpéí yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ.

4 M bo duɔ nkɛ̀ di dootitɔbɛ̀ di pĩmmú
kɛtenkɛ̀ n duɔ nkɛ̀ di yɛmbɛ̀ kɛ miɛkɛ
ké di kɔ̀nnɛ̀ dihɛì di do í yɛ̃́ dì,
di íi m miɛkɛ nkɛ kɛ̀ kɛ̀ di cɔ̀útɛ́ kɛ kpaá cóú.

Wèè bùtínné Kuyie nɛ̀ wèè kù duɔ́ nhomáà bɛ kó mucɔ̃́ntimu

5 Onìtì wèè bùtínné o Yiɛ̀ nKuyie
nkɛ búɔ́ onìtì kɛ waⁿti weè borɛ̀ mɛteèmmɛ̀,
dɛ yiɛ̀ mbo yà!
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
6 Dɛ yiɛ̀ mbo ndɔ̀nnɛ̀ tɛtietɛ tɛ̀ɛ̀ cɔ̀ḿmú tɛdɔntɛ̀ ĩnkɛ̀,
dɛ yiɛ̀ mbáá yà diwɛ̀ì maⁿrì bìtì.
Ò bo ndɔ̀nnɛ̀ tɛtietɛ dɔ̀mmɛ̀ tɛdɔnkpetɛ̀ ĩnkɛ̀,
mukɔ́kúɔ́ nkó kɛtenkɛ̀, ɔ̀mɔù í borɛ̀.
7 Wèè mɛ nni nduɔ́ nhomáà mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
nkɛ m búɔ́ dɛ yiɛ̀ mbo yà mɛsàà.
8 Dɛ yiɛ̀ mbo ndɔ̀nnɛ̀ mutie mùù cɔ̀ḿmú mɛniɛ ntaⁿkɛ́,
kɛ̀ mu cĩɛ̃ ntaⁿ inécɛ borɛ̀,
kɛ̀ kuyiìnkù tùɔkɛní mù ɔ̃ɔ̃ í nyĩɛ̃̀kù,
mu fãɛ̃̀tì ɔ̃ ndò nsùòò nwe sɛ́ɛ̃̀,
bá kɛ̀ fɛtaafɛ̀ yiɛtí mù ɔ̃ɔ̃ í nyĩɛ̃̀kù,
mu bɛ ɔ̃ɔ̃ í nkuoté bìtì.
9 Onìtì yɛ̀mmɛ̀ kɔ́mmú kɛ pɛ̃ɛ̃́té dɛmɔu,
mɛ̀ í dò nkéⁿa késéi,
we mbo naⁿ kébaⁿté tìì bo mɛ̀ miɛkɛ?

10 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n wúómmu onìtì yɛ̀mmɛ̀,
kɛ yɛ́ o yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ kpɛti,
kɛ yóó yietí bá wè o dɔɔ̀rìmɛ̀ dòmmɛ̀,
bá wè o tɔ̃mmú màmɛ̀.
11 Wèè dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ í wenni kɛ pàrìkɛ̀,
ò dɔ̀nnɛ̀ tɛnaⁿhɛ́ĩ̃tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ okɛ tɛ̀ntɛ kunɔ̀rìkù kó yɛyiè,
o kpàtì itimu kɛ bo ò yóu,
kɛ wè nyóó dentɛnɛ̀ kɛ bi kuyɛìnkù.

Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù máà duɔ́ mmufɔ̀mmu

12 Dikpààtìkàrì tikpetì kpɛri maⁿrì dìì sĩĩ̃ nyɛtɛyɛ̀ sɛ́ɛ̃̀,
Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bo ti ciɛ kɛ mɛ ndò.
13 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ bùɔ́ fɔ̃́ nwe,
bɛ̀ɛ̀ daⁿ dootóo ifɛi ìì yóó bɛ̀ pĩ,
bɛ̀ɛ̀ daⁿ bùtínné bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ wɛ̀̃ri bɛmbɛ kudɔnkù,
kɛ yɛ́ bɛ dootóomɛ̀ fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie nkùù tu mufɔ̀mmu bintɛ.

Sedemii kuɔnnɛ̀mɛ̀ Kuyie

14 N Yiɛ̀ nKuyie m miɛkùnnɛ kɛ̀ m miɛté,
n dɛɛté kɛ̀ n cooté,
fɔ̃́ɔ̃̀ te kɛ̀ bɛ̀ n sɛ̃ntí.
15 Bɛnìtìbɛ̀ m bɛ̀kúmu kɛ tú:
A Yiɛ̀ nKuyie nhaⁿ náá nkùù kó tináaⁿtì,
dɛ kó tináaⁿtì pĩ mbaⁿ tì bo dɔ̀ɔ̀ mɛ̀?
16 Míì mɛ nyí daⁿ sukú kɛ yɛ́ nhaⁿ duɔnní mɛyɛi
aⁿ yɛ́mu aⁿ mɔ́mmuɔ n do í dómɛ̀ mɛyɛi m bo tuɔkɛnímɛ̀,

n nàkέ tì timɔu a tì wùómmu.
17 A báá yóu kè n ta kukɔ̃m̀bɔ̀doróo miɛkɛ,
fɔ̃ɔ̃̀ tu n kó disɔ̀rì, n yóó sɔri dè mɛyɛi n kó diyiè.
18 N dootitɔbè bɛè dò nkέdi ifɛi,
dè í tú míì bo ì di,
bɛè kɔ̃m̀bùɔ̀tì dò nkέnduò,
dè bá ntú mí,
yóu kè mɛyɛi mbè bɔ̀té kè bèɛ péítέ péítέ.

Kuyie ndèntɛmè Isidayɛɛribɛ tɛom̀pùtè yiè kpέí

19 Kè ti Yiè nKuyie nni mbέinnè kɛ dɔ̀: Sedemii ítέ kέkɔtɛ bèè bakέ dihɛì bɛ kó dibòrì Sudaa ɛì kó bɛkpààtìbè yìè dì kɛ di ntaà, a yóó mɛ ndɔɔ̀ Sedisadɛmmu ɛì kó yɛbòrè yɛmɔu.
20 Á nákέ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛmɔu nè bèè bo Sedisadɛmmu ɛì kɛ taà o bòrè kɛ dɔ̀: Díndi bɛkpààtìbè nè bɛsɔmbɛ bɛmɔu. Kέntέnè ti Yiè nKuyie ntú mù:
21 Ti Yiè nKuyie ntu: Dí ndakɛ kɛ níí báá tɔ ditɔu tɛom̀pùtè yiè kέtannèní Sedisadɛmmu.
22 Di mɛ mbáá tɔ dèmarè di cɛ́ĩ miɛkɛ kέyènnè tɛom̀pùtè yiè, di níí báá pĩ mmutɔ̃mmú mamù, dí dì cɔ̀ńné kè dì ntú n kpɛri. N tì nàkέ di yɛmbè kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè mmɛ.
23 Di mè nyí tì kèè, di í kèńté dɛ kpɛti, kɛ kpénkùnnɛ di to, di í yie nkɛ bo tì keè, kɛ yetɛ n di tié ntì.
24 Kè di mènkɛ kèńté mí ndi Yiè nKuyie n náá ntì, kɛ yóu di bo ntɔumè yɛtuɔ tɛom̀pùtè yiè kɛ tannìnkoní dihɛì, kè dɛ kó diyiè cɔ̃ɔ̃́ nkɛ tú n kpɛri kè di í pĩĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ yiè.
25 Dɛ mànnì bɛkpààtìbè nè sikpààtìbìí bèè kàrì Dafiti kó dikpààtìkàrì bè bo ntaà dɛ kó dihɛì kó dibòrì kɛ dekɛ sisɛ̃ĩ nè sikpàrìsɛ̃ĩ kέwɛ̃nnέnè Sudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ. Dɛ kó dihɛì bo mmɔkɛ bèè dì ã sɔ̃ɔ̃̀.
26 Sudaa tenkè kó yɛhɛkè yɛmɔu kɔbɛ nè yɛhɛkè yèè tɔ̀kénè Sedisadɛmmu nè Bɛnsamɛɛ kó kɛtenkè kɔbɛ kέntɔ kέtuɔkɛnè Sefedaa yɛtãrè ĩnkè kɔbɛ nè bèè bo Nɛkɛfu bíékè, bè bo nkɔrìní mí mbɛ Yiè nKuyie n cĩ̀tè kɛ n feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀, kɛ n feunè mɛtaummè kpɛyi kɛ m pãã ntidiitì kó yɛpãrè kɛ n tuɔ̀ ntihúúntì, kɛ n feu nè disãnni kó iwũɔ̃.
27 Kè di mɛ nyetɛ n kpɛti kɛ í cɔ̀ńné tɛom̀pùtè kó diyiè n kpέí, kè di tɔu yɛtuɔ tɛom̀pùtè yiè kɛ yiènè dihɛì m bo bɔnténí muhɔ̃ɔ́ nkè mùu cóútέ sikpààtìcɛ́ĩ bá mù báá kú bìtì!

18

Oyaamarì nè tiyaatì dɛ kó mɛdonnimè

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbέinnè kɛ dɔ̀:
2 Ítέ kέkɔtɛ oyaamarì cĩ̀tè, n yóó kɛ nda nákέ n dó kέ da nákέ tì.
3 Kè n yítέ kέkɔtɛ oyaamarì cĩ̀tè kénsɔ̃́ nhò maà tiyaatì.
4 Kòò dɔ́ kémaá kùù nɛnkù yetɛ, dè ɔ̃ mbo kέkpɛténèmè oyaamarì. Kòò ceetɛ kémaá kunɛnkù tɛkù ò dómè.
5 Mɛm̀mɛ kè ti Yiè nKuyie nni mbέinnè kɛ dɔ̀:
6 Díndi Isidayɛɛribɛ di yèmmè dò m báá na kέ dì dɔɔ̀ oyaamarì yie mmè ndɔɔ̀màà? Tiyaatì ãmè oyaamarì nɔu miɛkɛ di mɛ nhã n nɔùtè miɛkɛ, díndi Isidayɛɛribɛ mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
7 Mɔ̀nnì marì nh ɔ̃ɔ̃ tããtému kɛ bo uutέ kubotí makù yoo dikpààtìyuu marì kέ dè pɔ̀ntɛ kédéítέ.
8 Dɛ kó kubotí yoo dikpààtìyuu n nàkέ dèè kpέí mmɛmmɛ kè dè wɛ̀tɛní kɛ yóu mudɔnnɛtɔ̃mmú, m bo yóu mɛyɛi n yɛ̃ n yóó bè dɔɔ̀ mè.

9 Mɔnnì marì nh ɔ̃ɔ̃ tããtému kɛ bo maá kubotí makù yoo dikpààtìyuu marì ké
dè fií.
10 Kè dɛ kó kubotí yoo dɛ kó dikpààtìyuu mɛ ndɔ̀ɔ̀ dèè í wenni n yìikè, kɛ í kèńté
n kpɛti, n cèètɛ n yèmmè kɛ yóu kɛ í mbè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà n do tããté kɛ bo bè dɔ̀ɔ̀ mè.
11 Di mmɔnnì á náké Sudaa tenkè kɔbɛ nè Sedisadɛmmu èì kɔbɛ kɛ tú: M bàátí
kɛ bo bè bɔnté mɛyɛi mmɛ, n dó kédɔɔ̀ tì í wenni, bá wè wèe yóu kucɛ yɛiku ò tũ
nkù, kéwɛ̃tɛní m borè, kétũntɛ o borimɛ nè ò dɔɔrimè.
12 Bè yóó da tɛ́nnému kɛ dɔ̀: Ti í yóó ceetɛ, ti yó ntũ nti mómmɔmbɛ ti kó
mɛyèmmè mmɛ, ti tookperí kɔ̃mɛ, ti dómè ti yó mmɛ ndɔɔri.

Isidayɛɛribɛ yɛ̀mmè bɛ Yiè nKuyie

13 Kè ti Yiè nKuyie mbéi kɛ dɔ̀:
Bíékénè ibotí tɛì kè bè di náké.
Di mu nkèè tii mbotí diyiè maràà?
Isidayɛɛribɛ mènkɛ dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ ndɛ.
14 Dimaa tãrì yómmè kó yɛpèrè ɔ̃ɔ̃ í nyóu yè bo ndáátímè mupɑ̃ã mboomaà?
Ikó nyibooi ìì pũɔ̃ nyì kũũà?
15 N nìtìbè biɛ n yɛ̀mmu kɛ tuɔ ntihúúntì yɛbɔkè dɛtetìrè kpɛrɛ
kè yè te kè bè bètírí bɛ cɛ miɛkɛ
kɛ yóu kucɛ bè do tũ nkù nè dimɔnnì
kɛ tũnnɛ ìì í tú icɛ.
16 Dɛè te kè bè ɛì yóó dɔúnko
kè bɛnìtìbè mpɛ̃nkù kɛ dì yàu kè bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì duò,
kè dè wɛ̀tɛ kɛ bɛ naati kè bè daú kɛ bɔkii bɛ yɔ.
17 M bo duó nkè bɛ dootitɔbèɛ bè ciɛ
diyiè yìèní kèè bíékè kó kuyaakù ɔ̃ɔ̃ fuutɛ kè mutɑ́ɑ́ ncìétɛ mèè botí.
Mɛyɛi mbo bè do dìì yiè m bo bè bùtínné m báá bè wɛ̀ɛ̀tɛ.

Bè dàkiimè kɛ bo kuɔ Sedemii

18 Kè bɛnìtìbè mabè nnáá nkɛ tú: Ti dakɛnè kéyà ti bo yĩmè képĩ nSedemii, ti í
yóó mɔ́nté ikuɔ́ nìùbè bèè bo nti tiè, ti í yóó mɔ́nté mɛciì nyɛmbè bèè bo nti duɔ
nyitié nsààyì, Kuyie mpããnáaǹtì náambè bomu kɛ bo nti náá nKuyie nkpɛti. Ti
wammúnè tináaǹtì tìì bo nte kè tí ò kùɔ. Bá nyíénnè ò di náá ntì timɔu.
19 Mí nSedemii kè m béi nkɛ dɔ̀:
N Yiè nKuyie ndaatɛní n kpéí,
keè bèè í dó n kpɛti bè nàá ntì n kpéí.
20 N dɔ̀ɔ̀ mɛsàà kè bè bo n tɛ́nné mɛyɛinaà?
Bè keú difɔ̃̀tìrì ndi kɛ bo m bɔntóo di miɛkɛ.
A báá yɛ̀ n do kɔrìmè a borè kɛ da báá mbɛ kpéí,
nkè dè bo yie nkàa miɛkɛ báá bè do.

21 Nè dɛ kpéí duó nkè dikònnìi tanní képoté bɛ bí,
yóu kè bèɛ bè kùɔ kè bɛ pobèɛ pàà bɛ bí nè bɛ daabè,
kénaá mbɛkúpobè.
Yóu kè mutenkũũ ntanní kè bèɛ kú,
kè mudoò kònnè bɛ kó bɛdapàmbè.
22 Duó nkè bɛnitiyɛibɛɛ bè do kè yɛdabùò ndátínné bɛ cɛ̃ĩ
bè keú mèè kpéí ndifɔ̃̀tìrì kɛ bo m bɔntóo,
kɛ buɔ nyiwɛ̃ĩ n cɛ miɛkɛ.

23 N Yiè nKuyie nha yɛ́mu bè dàkiimè n kpéí

18:17 ***diyiè yìèní kèè bíékè kó kuyaakù:*** Dɛ kó kuyaakù ɔ̃ nkpeńnìmu kɛ tònnì kɛ buɔ ndɛtie.

kɛ bo n kuɔ, a báá bè cĩ̃ mbɛ yɛi,
a báá ũtɛ́ bɛ yɛi.
Yóu kàa miɛkɛɛ bè do.
Bɔ mbɛ kɛtenkè a báá bè yóu.

19

Kuyie ndònnɛnɛ̀mɛ̀ Sedisadɛmmu tɛcètɛ̀ tɛ̀ɛ̀ pɔ̀ntɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbɛ́innè kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ́dontɛ́ tɛcètɛ̀ kàa dèè a yú
Isidayɛɛribɛ wuɔ nkó bɛkótíbè nè ikuɔ́ nìùbè.
2 Kè dí yè bɛyaamaribè kó dibòrì kɛ́kɔtɛ Inɔmmu biriku kàa pĩ̃kɛ́ n yóó mè
nda nákɛ́ tì:
3 A pĩ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi Sudaa kó kuwuɔ nkó bɛkpààtìbè nè Sedisadɛmmu ɛì
kɔbɛ ntɛnè mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tú mù: N tú n yóó bɔntɛ́ mɛyɛi mmɛ
di nkàrì kè bɛnìtìbɛɛ tì kèè kè dɛɛ bè di kè bɛ to nseití.
4 Bè m bùtínnɛ́mu, kɛ sĩ̄nkùnnɛ n kó dikàrì kɛ dè tùɔ ntihúúntì yɛbɔkè bɛmbɛ
nè bɛ yɛmbè nè Sudaa kó bɛkpààtìbè, bè do í yɛ̃́ yè, kɛ cou bɛ̀ɛ̀ í cààrè mùmamù
bɛ kó mɛyĩ̃ ndihɛì miɛkɛ.
5 Bè maá dibɔɔ Baadi nwe yɛwũ̃tɔ̀rè kɛ feu bɛ bí kɛ tuɔ nyɛ ĩnkè. Nè m bomè
n yí bè duɔ́ ndɛ kó dinùù, n yí tì mbè nàkɛ́, n ketɛ́ kɛ í tì totí n yèmmè.
6 Kè ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu kè bè tɛ̃́nkɛ í yó nyu dɛ kó
dibòrì kɛ tú Tofɛti yoo Inɔmmu biriku, bè bo ndè yu kɛ tú kukɔ̀ùbiriku.
7 M bo duɔ́ nSudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ kè bɛɛ yĩ̃kɛ bè do dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì di
nkàrì, m bo duɔ́ nkè bɛ dootitɔbɛɛ bè do mudoò kɛ́ bè kùɔ. Tinɔ̀tì nè tikpasĩ̄ntì
kè dɛɛ bè di.
8 Bɛ ɛì bo dɔúnko kè bɛnìtìbè ndi yàu kè bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì duò kè bè tu wúó! Wúó!
Wúó, kɛ́ wɛ̃tɛ kɛ́ mbè naati kè bè ndaú kɛ bɔkii yɛyɔ mɛyɛi mmɛ̀è dì tùɔ̀kɛní mɛ
kpɛ́í.
9 Bɛ dootitɔbè bɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ onìtì kó mɛsémmè bè bo bè pi, kè bɛɛ cáákɛ́
bɛmɔ́mmɔmbɛ bɛ bí initidaaì nè initipòì. Bè bo ta mɛ̀ɛ̀ fɛ̃ũ̃tímè nè mɛ̀ɛ̀ áárìmè
bo ndɛu kɛ́nte kè bɛɛ cáákɛ́ bɛtɔbè.
10 Sedemii kàa tì pĩ̃kɛ́ kɛ dèè á pɔntɛ tɛcètɛ̀ a tɔ tè bɛ̀ɛ̀ da nɛínè bɛ ììkè kɛ́ bè
nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
11 Mí mbɛ Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tú m bo pɔntɛ bɛ kó kubotí nè bɛ ɛì bè ɔ̃ɔ̃
pɔntɛmè tiyaamatì, bá dɛ kó yɛyãkè tɛ̃́nkɛ báá yie nkɛ́tau.

Bè bo nkũ̃rì bɛcíríbè Tofɛti kɛ yɛ̃́ mɛfíè ntɛ̃́nkɛ í yó nkpaámè kupíkù tɛkù makù.
12 Kè ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: N yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ di nhɛì nè bɛ̀ɛ̀ bo di miɛkɛ di
kpɛrɛ bo naánnè Tofɛti kó dikàrì kpɛrɛ dòmmè.
13 Sedisadɛmmu kó sicɛ̃́ĩ nè Sudaa kpààtìbè kpɛsi bè tùɔ nsìì ĩ̃nkè tihúúntì
siwɑ̀ɑ̃ kpɛ́í nnè bè cou sì yɛbɔkè mɛnaà sì bo sĩ̃ntɛ kénaá nTofɛti ɛì kpɛrɛ dòmmè.
14 Mɛm̀mɛ mí nSedemii kè n wɛ̃tɛní Kuyie ndo n tɔ̃ ndè Tofɛti kéta kécómmú
Kuyie cĩ̃ɛ̃̀tè dànkù kébɛ́innè bɛnìtìbè bɛmɔu Kuyie m pããnáaǹtì kɛ dɔ̀:
15 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu kù yóó duɔ́ nkè mɛyɛi nkù
nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkè mɛɛ domu di nhɛì nè sihɛkɛsí sìì dì tɔ̀kénè bè kpénkùnnɛ mɛ̀ɛ̀
kpɛ́í mbɛ to kɛ í yie nkɛ kèńté kù nàkɛ́ tì.

20

Bè pĩ̃mmè Sedemii kɛ boú

1 Mɛm̀mɛ ikuɔ́ nìùtì Pasuu Imɛɛ birɛ wèè bakɛ́ bɛ̀ɛ̀ bàà Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè ò kèèmè
mí nSedemii n náámmè Kuyie mpããnáaǹtì,

2 ké m bentɛ ké m pĩ nkéboú képítínné Kuyie ncĩ̀tè kó dibòrì didérì bè tu dì
Bɛnsamɛɛ kpɛri ké m pũ̀tínné.
3 Kè dèɛ wenté kè Pasuu m pité, mí nSedemii kè nhò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie
ntɛ̃́nkɛ í yó ndɑ yu kɛ tú Pasuu, kù yó ndɑ yu kɛ tú Kukɔ̃m̀bɔ̀dorí nku.
4 Ti Yiè nKuyie ntu: Kù bo dɑ bɔnté kukɔ̃m̀bɔ̀dorí fɔ̃́ nnè ɑ népobè, kù bo di
ãnné di dootitɔbè nɔu miɛkɛ kè bè ndi kɔù, ɑ yóó dè yàmu nè ɑ nuɔ. Díndi Sudɑɑ
kɔbɛ kù bo di ãnné Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ kòo di pĩmmú kékònnè ké
di kuɔ nè disiè.
5 Di nhɛì kɔbɛ mɔkɛ dè dɛmɔu, bɛ tɔ̃mmú kó mucɔ̃́ntimu mumɔu, bɛ kpɛrɛ
dɛsààrè bè tɑ́̃ dè. Sudɑɑ kó bɛkpààtìbè kó tikpàtì timɔu, bɛ dootitɔbè borè eí, bè
borè tɔ dɛmɔu kékònnè Babidɔnni.
6 Fɔ̃́ mPɑseuu nè ɑ cĩ̀tè kɔbɛ bɛmɔu bè bo di pĩmmú kékònnè Babidɔnni, ɑ yóó
kɛ nkú, bè yóó kɛ ndɑ kũnné fɔ̃́ nnè ɑ népobè ɑ do náá mbè siyáàbìsí kɛ tú Kuyie
mpããnáaǹtì.

Sedemii sɛimmè Kuyie

7 N Yiè nKuyie nhɑ n ciitému kɛ n nɑ
ɑ m pĩńnè muwɛ̃rímú mmu kɛ nh autɛ́,
kè bɛnìtìbè n daú yɛwe yɛmɔu,
bɛmɔu kè bè nti ientii.
8 Kɛ yɛ́̃ m baa ɔ̃ n yóó béimmè kɛ tú:
Mɛyɛi mbo di do, bè bo di fɛ̃́ũ.
N Yiè nKuyie nhɑ kó tináaǹtì kpéí nte kè bè ɔ̃ ntũ̃ũ kɛ n daú.
Kɛ n sɑ́̃ɑ̃́ ntipíìtì timɔu.
9 Kè n yĩ m bɑ́ɑ bɛ́i nhɑ náaǹtì, m bɑ́ɑ kããtɛ ɑ yètìrì,
dè ndò muhãɑ́̃ mmɑmù cɔ̀ú m miɛkɛ,
kè n dɔ̀ m bo minné kéyĩɛ̃kɛ.
10 N yomu bɛnìtìbè bɛmɔu wéúmè kɛ tú:
N tú: Mɛyɛi nkéríní, mɛyɛi nkéríní
kɛ donnìnko bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì tipíìtì timɔu,
kɛ n népobè sààbè tu tí ò dáɑ, ti ò dáɑ
bè bàɑ m bo yetémè mmɛ kédo
kɛ náá nkɛ tú: Ti yóó ò nɑmu képɛitɛ.
11 N Yiè nKuyie mmɛ nni mbonèmu kɛ tú okpàrìteu kperì,
dɛè te kè bèè n fɛ̃́ũnko kè bɛè yóó duó,
bè yóó yĩɛ̃kɛmu kédi ifɛi,
dɛ kó ifɛi bo mbo sɑ́̃ɑ̃̀, ì bɑ́ɑ deè.
12 N Yiè nKuyie Mpɑkɛdɑɑ fɔ̃́ nwèè wèí wèè wetí,
kɛ yɛ́̃ o yèmmè nè o yɛǹtotí,
ɑ yóó bè pèìtɛmu n kpéí.
Kɛ yɛ́̃ n duɔ́mmè n kpɛrɛ fɔ̃́ nwe.

13 N dièmmu kɛ sɑ̃ntí n Yiè nKuyie,
kɛ yɛ́̃ kuù ɔ̃ɔ̃ dɛɛtémè ocĩ̀rì,
kóò fìètɛ bɛyɛibɛ nɔu miɛkɛ.

14 Kuyie ncɔ̃ɔ̃ bè m pɛité dìì yiè.
N yènní dìì yiè n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ dɛ kó diyiè bɑ́ɑ yà mɛsàà.
15 N cɔ̃ɔ̃mu wèè nàké n cicɛ kɛ tú:
A pokù pɛité dɛnitidɑbirɛ kè diwèì benné kóò pĩ.
16 Dɛ yiè mbo ndònnè dihɛì Kuyie mpɔ̀ntɛ dì bɑ́ mɛsémmè í kù bo,

ò níí bo keè mudoò kó tɛheutè dikũnweńnì,
kuyie ncuokè mudoò kó yɛdabùò.
17 Kuyie nkàa do nyóu kè n kú n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ tá?
N yɔ̃ pɔutì na ntú n kó kufɔ̃ti, kè n na nkpaáo kɛ í yènní.
18 Ba nte kè n yènní n yɔ̃ pɔutì kɛ bo nyau mɛfɛ̃ũtímè máà nè mɛyɛ̀ncaàrìmè?
Kɛ m bo ifɛi miɛkɛ sɑ̃ɑ̃ kɛ yàa kúnè?

21

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàkémè bè yóó pɔntɛmè Sedisadɛmmu

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie ndo m béinnè tì okpààtì Sedesia tɔ̃nní dìì mànnì Madikia birɛ Pasuu nè Maasesaa birɛ Sofonii ikuɔ́ nìùtì m borè kè bè bo n nákɛ́ kɛ dɔ̀:
2 Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa weè ti do mudoò. Beé nKuyie nkè ti yà kù bo dɔɔ̀ tidiɛtì ké wè nti détinnè.
3 Kè m bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dí nákɛ́ okpààtì Sedesia kɛ tú:
4 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu di tɔ tìì kpàrìnɛntì kɛ cokùnè Babidɔnni kóo kpààtì m bo duó nkè di kó bɛhããpɔ̀mbè bèè yè kɛ dokùnè Babidɔnni kóo kpààtì nè o kɔbɛ bèè cɛ̃tinnɛ dihɛì kè bèɛ kónté, kétannί dihɛì miɛkɛ ké dì do.
5 Kè n cómmú ké di dokénè m mómmuɔ kè dí yà n nɔnyɔ̃nnì dòmmè nè n kpeńnìmè m miɛkɛ kɛè di yè kɛ di cɔ̀úté mɛdiè.
6 M bo bɔntɛ́ mutenkũũ ndɛ kó dihɛì bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ kè dèɛ kú dɛmɔu.
7 Kè Kuyie nni nsɔkɛ́ ku náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀: Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia nè o tũmbè nè bɛsɔmbɛ bèè bo yenténè mutenkũũ nnè mudoò nè dikònnì m bo bè ãnné Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa nɔu miɛkɛ nè bè dootitɔbè bèè bè dónè mukũũ mbɛ nɔu miɛkɛ. Bè bo mbè kòù nè yɛse bè báá súó nhòmɔù. Bè báá kuɔ́ nhòmɔù mɛsémmè, kunáá mbá mbè bonè òmɔù.
8 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bèɛ tããté mufòmmu yoo mukũũ.
9 Wèè bo mbo dihɛì miɛkɛ mudoò muù yóó ò kònnè yoo mutenkũũ yoo dikònnì kè wèè mɛ nkɔ̀tɛ kɛ duɔ́ nhomáà Babidɔnni kɔbɛ bèè di pi ò báá kú dɛè yó ntú o kó mucɔ̃ntimu.
10 N yìté kɛ wɛ̀ɛ̃tɛmu dɛ kó dihɛì bíékè kɛ bo dì dɔɔ̀ mɛyɛi dè í tú kɛ bo di dɔɔ̀ mɛsàà. Dɛ kó dihɛì kɔbɛ doti Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ nkɛ kòò bo bè cóu mmuhãɑ̃́. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie nnàké tì tɛkpààtìcĩɛ̃tè kpéí

11 Díndi Sudaa kóo kpààtì kɔbɛ kénténè di Yiè nKuyie ntú mù.
12 Díndi Dafiti yaàbí ntɛnè di Yiè nKuyie ntú mù:
Dí mbekù bá dìì yiè kè dè nwenni,
kédɛɛté bè fɛ̃ũnko wè,
kóò fièté nè wèè ò fɛ̃ũnko.
Kè mɛè dɔkɛ m miɛkɛ bo di yènní
di dɔɔ̀ mèè yɛi nkpéí,
ké di cóúté muhãɑ́ nkɔ̃mɛ bá òmɔù báá na ké mù kùɔ.
13 Díndi bèè bo Sedisadɛmmu tãrì yómmè
kɛ sĩĩ nkubiriku,
ti ta titɔbè mbɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
Díndi bèè nàá nkɛ tú
òmɔù báá na ké ti do mudoò kéta ti cɛ̃kperí miɛkɛ.
14 N yitoomu kɛ bo di yietí di dɔɔ̀ mèè yɛi,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

M bo bɔntɛ́ muhãã́ ndi kó kutúúkù dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sétìrì dɛ kɔku,
kɛ̀ kùu cóútɛ́ páíí kétaunnɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kù tɔ̀kénɛ̀.

22

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Cútɛ́ kɛ́kɔtɛ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
cĩɛ̃̀tɛ̀ kénákɛ́ ti nnáaǹtì,
2 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nSudaa kɔbɛ kóo kpààtì wèè sɔɔtɛ́ kɛ kari Dafiti kó
dikpààtìkàrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ díndi bɛ̀ɛ̀ tu o tũmbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà taà tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀,
3 ntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntu mù: Ḿbekùnɛ̀ tibeéntì kɛ̀ dɛ̀ sìɛ́ kɛ níí dɛɛtɛ́ bɛ̀ fɛ̃́ũnko
wè, kóò fiètɛ, di bá nfɛ̃́ũnko bɛ̀ɛ̀ tu bɛpɔ̀ɔbɛ̀ nɛ̀ iciribí nɛ̀ bɛkúpobɛ̀ kɛ fekù bɛ
kpɛrɛ. Di bá nkɔ̀ù bɛ̀ɛ̀ í càkɛ mùmamù dihɛì dii mmiɛkɛ.
4 Kɛ̀ di yie nkɛ tũnnɛ dɛ kó yɛtannɔ̀ Dafiti yaàbí bo ntú bɛkpààtìbɛ̀ kénkarì
o kpààtìkàrì. Bɛ̀ bo ndekù sisɛ̃́ĩ nɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃́ĩ bɛmbɛ nɛ̀ bɛ kó bɛtũmbɛ̀ nɛ̀
bɛnìtìbɛ̀ kɛ taà tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
5 Kɛ̀ di mɛ nyí yie nkɛ tũnnɛ dɛ kó yɛtannɔ̀, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu, kɛ
pàrìkɛ̀ kɛ̀ dɛ kó tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ bo pɔntɛ kénaá ntidobontì.
6 Ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Sudaa kɔbɛ kó tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀:

Fɔ̃́ nSudaa kɔbɛ kóo kpààtì n wúó nha cĩɛ̃̀tɛ̀
kɛ̀ tɛ̀ donnɛ̀ Kadaadi tãrì kó kutúúkù nku,
kɛ dò nDimaa tãrì yómmɛ̀.
N né bɛ́immu kɛ pàrìkɛ̀
kɛ tú m bo tɛ̀ dɔ̀ɔ̀ tɛdɔntɛ̀ kó dikpáà
òmɔù í ã̀ dì.
7 N yóó íinní bɛpɔ̀mbɛ̀ mbɛ a kpɛ́í nnɛ̀ titɔ̃nnɛntì,
kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔ̃ũ sétìrì dɛí kó yɛsãǹkɛ̀
kɛ yɛ̀ cɔ́u mmuhãã́.
8 Dɛ mmɔ̀nnì kɛ̀ iwuɔ ntɛì kɔbɛ mpɛ̃nkù dɛ kó dihɛì borɛ̀ kɛ békú bɛtɔbɛ̀ mùù
kpɛ́í nte kɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ miɛ ndɛ kó dihɛidiɛ̀.
9 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Bɛ̀ dootóo mɛtaummɛ̀ bɛ Yiɛ̀ nKuyie ndo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛmɛ̀
mmɛ kɛ ninku yɛbɔkɛ̀ ìikɛ̀ kɛ yɛ̀ feu iwũɔ̃.

Bɛ nàkɛ́ tì Sadummu kpɛ́í nwèè cɔutɛ́ Sosiasi tikpàtì

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Díndi Sudaa kɔbɛ, báá kuɔ́nnɛ̀ wèè ku,
mɛsémmɛ̀ báá we ndi pĩnnɛ̀
pètìnkɛ kuɔ́nnɛ̀ bɛ̀ pĩ nwè kɛ kònnɛ̀ o kpɛ́í,
kɛ yɛ́ ò tɛ́nkɛ í wɛ̃tinímɛ̀.
Ò tɛ́nkɛ í yóó yà dihɛì bɛ̀ ò pɛitɛ́ dì.
11 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ tì Sosiasi birɛ Sadummu * kpɛ́í, Sudaa kɔbɛ kóo
kpààtì, wèè do sɔɔtɛ́ o cicɛ Sosiasi kpàtì kù tu ò mɛ nyítémɛ̀ di nhɛì ò tɛ́nkɛ í
wɛ̃tɛní.
12 Bɛ̀ ò pĩ nkɛ kànnɛ kòò yóó kɛ nkú, ò í wɛ̃tiní tɛ́nkɛ kɛ bo yà di nhɛì.

Kuyie nkpannɛ̀ tì Sosakimmu

13 Fɔ̃́ nSosakimmu a bo yà,
fɔ̃́ nwèè duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ da maá sikpààtìcɛ́ĩ
bá a í dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́,
kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ maà kɛ sɔkù tidàntì
a mɛ nyí bɛ̀ duɔ̀ nha dò nkɛ́ bɛ̀ duɔ́ ndɛ̀,

* **22:11** ***Sadummu:*** Okpààtì Sosiasi yètìrì tɛrì ndi Sadummu (wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 23:31).

kɛ pĩńné bɛnìtìbè mutɔ̃mmú dɛtetìrè
bá a í bè yietì.
14 Fɔ́ nwèè nàá nkɛ tú:
M bo maá tɛkpààtìcĩ̃ètè diɛtè
kékéké tidieti diɛtì
kékeú sibòo ké sì diti sétìrì kó tidabɛɛtì,
ké tì tò mmɛwũ̃ kè mè ndò nfɛtònfè.
15 Okpààtì a cicɛ do yommu kɛ yɔ̃ bɛtɔbè kɔ̃mɛ,
kɛ mɛ nní ndɔɔri dè bèkúmè,
kémbekù kè dè sìé,
kòo kpɛrɛ dɛmɔu yìé.
16 Kòo nkommu bɛcĩ̃rìbè nè bɛsénnìbè,
kòo kpɛrɛ dɛmɔu yìé
wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛmmɛ weè n yɛ̃,
mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
17 Fɔ́ mmɛ nwanti amáà kó mɛsàà mmɛ,
kɛ kɔù bèè í cààrè mùmamù,
kɛ fɛ́ũ̃nko bɛnìtìbè mɛdiè.
18 Nè dɛ kpéí ntɛ mí ndi Yiè nKuyie nkè nda náánnè fɔ́ Sosiasi birɛ Sosakimmu
Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kpéí nkɛ tú:

O bo kú òmɔù báá kuɔ nho kũ̃ũ̃,
òmɔù báá sautɛ o kpéí,
kɛ dɔ̀: Áú n tebitɛ! Áú n tãũ̃!
Dikúdabònnì báá kuɔ nho kpéí nkɛ dɔ̀:
Áú n yiè! Áú okpààtì!
19 Bè bo ò kũ̃nné fɛɔ̃̀fè tɛ̃mè
bè bo ò fũ̃rí kédennɛ Sedisadɛmmu eì kédootóo.

Sedisadɛmmu eì kɔbɛ yóó dimè ifɛi

20 Sedisadɛmmu eì kɔbɛ, dekɛnè Dimaa tãrì képĩɛ̃ké,
pɛɛnè mɛtammè Basãã tãrì,
kéwekii mɛdiè Abadimmu tãrì ĩnkè,
kɛ yɛ́ di natitɔbè bɛmɔu domèmu.
21 N do yóó di béinnè kè dèmarè í di kɔɔ́nnè,
kè di yetɛ kɛ dɔ̀:
Di báá kénté,
di borimɛ mmɛ nè di bémmè.
Di í yie n náaǹtì diyiè marì.
22 Kuyaakù kuu kau bèè kó dimàà tu a kó bɛnìtìbè,
kè bè pĩĩ ndi natitɔbè bɛmɔu kɛ kũ̃ũnnè,
di kó mɛyɛi mmɛɛ̀ te kè di di ifɛi kɛ kɛ̃kɛ.
23 Díndi Sedisadɛmmu eì kɔbɛ
di kó dihɛì maánè Dimaa túúkù kó idɛí nyi,
kè di cɛ́ĩ sɔ̀rinè sétìrì kó dɛtie nkó tidabɛɛtì kɛ fité,
kuyonku bo di do dìì mɔ̀nnì
kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ pĩmmè onitipòkù,
di bo kɔmmú dɛ yiè.

Kuyie nnàké tì Sosakimmu birɛ Konniyau kpéí

24 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè míì béi, bá kè Sosakimmu birɛ Konniyau † do dò mmumámáá kè nh ò ũ n nòùtè youtɛ m bo ò ũté, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
25 M bo ò duɔ́ mbèè dɔ́ kóò kùɔ, bɛmbɛ o bùɔ̀tì duò bè, n yóó bɛ nhò duɔ́. Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì, ò tati weè nɔu miɛkɛ, wenwe nè o kɔbɛ.
26 Wenwe nè o yɔ̃ wèè ò pɛité n yóó bè dootóo dihɛì tɛrì marì miɛkɛ nkɛ, bè í bè pɛité dè, kè bè kɛ nkú.
27 Kè bè nyáá mbè bo wɛ̃tɛnímè dihɛì bè mɛ mbáá na kéwɛ̃tɛní.
28 Dɛ kóo Konniyau, ò naá nkuyɔ̃ũ nku bá òmɔù tɛ́nkɛ í ò dóà? Yáà ba nte kè bè ò dènnɛ dihɛì wenwe nè o bí? Kɛ bè dootóo dihɛì bè do í yɛ́ dì?
29 Áú n kó kɛtenkè kɔbɛ! Kénténè ti Yiè nKuyie ntu mù.
30 Ti Yiè nKuyie ntu dí wãri o yètìrì bɛkpààtìbè yètè bo dìì pátíri miɛkɛ kɛ dò ò í mɔkɛ dɛbirɛ, o kpɛrɛ yè dɛtetìrè ndɛ, o yanfè miɛkɛ òmɔù í yóó naá nhokpààtì kékari Dafiti kó dikpààtìkàrì kébaaté Sudaa kɔbɛ.

23

Bɛpecɛ̃mbɛ yɛibɛ nè opecɛ̃nti sààwè bè cɑ̃́ɑ̃́ ndè

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Di bo yà díndi bèè ni n kó bɛnìtìbè. Di dònnè bɛpecɛ̃mbɛ yɛibɛ mbɛ bèè ɔ̃ɔ̃ yóu ipe kè ìì cĩtɛ kécíété.
2 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù m béi ntì bèè ni n nìtìbè bɛ kpéí. Díì cíɛ m pe kɛ ì bèti, di í dààtɛ m pe kpéí, n yóó íté kécómmúmu ké di poté di yonku nè di dɔɔrìmè yɛimɛ kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
3 N yóó wɛ̃tɛ kétíímmu m pe ìì kpaá kpaá yɛhɛkè ì do cìété kémbo yèè miɛkɛ kéwɛ̃tɛ ké ì tɛ̃ńné i cónnì kè ìì pié késũũ.
4 N yóó wammúmu bɛpecɛ̃mbɛ bèè yó nyì cɛ̃mmù kè ì tɛ́nkɛ bá nyĩɛ̀kù, kufɔ̃waá ntɛ́nkɛ bá nyì bo, fèmafè tɛ́nkɛ báá feti. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

5 Dɛ yiè kpaanímu dì bo tuɔkɛ dìì yiè,
kè n dennɛní Dafiti wuɔ mmiɛkɛ okpààtì sààwè,
ò yó ntú okpààtì wèè cìì wènwe,
kémbekù kè dè wenni, kɛ dɔɔri dèè sìé dihɛì miɛkɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
6 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ Sudaa kɔbɛ bo cooté,
Isidayɛɛribɛ bo mbo, tìmatì bá mbè kɔɔ́nnè,
bè bo nda yu kɛ tú: Ti Yiè nKuyie a dɔɔri dè sìému.
7 Dɛ yiè mènkɛ kpaanímu mí ndi Yiè nKuyie míì béi, dɛ yiè bè tɛ́nkɛ níí í yóó parìkè kɛ dò ti Yiè nKuyie mbomu kuù dènnɛní Isidayɛɛribɛ Esibiti.
8 Bè níí bo parìkè kè dò ti Yiè nKuyie mbomu kuù dèitɛní Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ kubakù youú bíékè kó yɛhɛkè miɛkɛ nè itempɛ̃ mbè do cìété ké mborè kè bè wɛ̀tɛ kɛ bo bɛ kó kɛtenkè miɛkɛ.

Sedemii kpànnèmè bèè soú nkɛ tú bè nàá nKuyie mpããnáaǹtì

9 Mí nSedemii kè m béinnè Kuyie mpããnáaǹtì náambè kɛ dɔ̀:

N yèmmè mɛè cààrè mɛdiè kè n kũɔ̃ kèké kè n kɔ̃ntì au,
kè n sɑ̃́ɑ̃́ténè onìtì wèè muɔ́ mmɛnaà,
onìtì mɛnaà mbènnè wè,
ti Yiè nKuyie nkùù dò mpáíí kù n nàké tìì kpéí nkɛ tú:
10 Dihɛì dimɔu kɔbɛ dɔuti dɔutinè bɛtɔbè mbɛ,

† **22:24** ***Konniyau:*** Konniyau do di dìì mònnì tikpàtì kè bèɛ ò yu kɛ dò Yeoyakimmu nwe (wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè 24:8).

mí Kuyie m bɛ̀ cɔ̃ɔ̃mu
kɛ̀ bɛ̀ ti yɛdabùò.
Timútì kpeímu dinaacɛ̃nni.
Bɛnìtìbɛ̀ buróo mɛyɛi mbíékɛ̀ máà ndi,
bɛ kɔ̃ntì yau mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù bíékɛ̀ nkɛ.
11 Bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ bɛ̀ naá mbɛyɛibɛ mbɛ,
kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ í wenni nɛ̀ n cɪ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkoo.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mîì béi.
12 Nɛ̀ dɛ kpéí bɛ kó icɛ bo ankɛ,
dɛ̀ bo bɛ̀ bìitɛ kɛ̀ bɛ̀ ntuɔ̀tì kɛ duò,
m bo bɛ̀ bɔnté dìì mɔ̀nnì mɛyɛi,
m bo bɛ̀ poté dìì mɔ̀nnì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmîì béi.

Kuyie nkpannɛ̀mɛ̀ bɛ̀ɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá nku pããnáaǹtì

13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Bɛ̀ɛ̀ bo Sammarii kɛ náá m pããnáaǹtì, n yàmu bɛ kó tiyɛìntì,
nɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi kó muwɛ̃rímú mmu bɛ̀ nàámmɛ̀ kɛ fétìnko
n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
14 Bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu kɛ náá m pããnáaǹtì kɛ̀ bɛmbɛ kpɛrɛ né naá nyisɔkɛ,
bɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ kɛ náantɛ siyáàbìsí,
kɛ yáúkùnko mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀ kɔ̃ntì,
kɛ bɛ̀ dìítí bá bɛ̀ í yóó na kébanté bɛ yɛi.
Nɛ̀ Sodɔmmu ɛì kɔbɛ bɛ pókù nku,
nɛ̀ Komɔɔ ɛì kɔbɛ bɛ̀ dòmmu só.
15 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa kɛ̀ n tu:
M bo nii mmɛdɔ̀mmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu kɛ náá m pããnáaǹtì,
bɛ̀ bo yɔ̃̀ mɛbèrìmɛ̀,
kɛ yɛ̃́ nɛ̀ bɛɛ̀ borɛ̀ ndɛ mɛyɛi nyiɛ̀nímɛ̀ kɛ torì bɛsɔmbɛ.

Bɛ̀ɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá Kuyie mpããnáaǹtì

16 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì béi nkɛ tú:

Di báá kéntɛ́ bɛ̀ɛ̀ di soú nkɛ tú bɛ̀ nàá m pããnáaǹtì,
bɛ̀ di soúmmu, bɛ̀ di náá mbɛ yèmmɛ̀ dɔ́ tì nti,
tì í bonní mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m borɛ̀.
17 Bɛ̀ɛ̀ nàá, bɛ̀ɛ̀ sɛ̀nkɛ̀rì bɛ̀mbɛ n náaǹtì,
bɛ̀ɛ̀ di náá nkɛ tú n yɛ̃ ndi yó nyo ndiwɛ̀ì máà,
kɛ náá mbɛ̀ɛ̀ yetɛ n kpɛti kɛ tũ mbɛmɔ́mmɔmbɛ bɛ kó itié,
kɛ tú mɛyɛi mmamɛ̀ í yóó bɛ̀ tùɔkɛní.
18 N do náá kɛ̀ bɛ we mbo kɛ wúó?
We ndo kémmú kékeè n tú mù?
We ndo dakɛ n náá ntì kpéí?
We ndo tì kɛ̀è?
(Sedemii béi ntì)
19 Kuyie nkó kuyaakù kuù kèríní,
ku miɛkɛ kɛɛ̀ yènní,
kuyaakù kperíkù kuù ìténí kɛ puotì bɛyɛibɛ.
20 Kuyie mmiɛkɛ í yóó do kɛ̀ kù mu nyí dɔ̀ɔ̀ kù wùó nkɛ bo dɔɔ̀ tì,
di yóó dentɛ ké tì bantému.
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi ntì)
21 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì bɛ̀ sɔ̃ńté
kɛ cokùmu, n yí bɛ̀ tɔ̃,

bè sɔ̃ńtɛ́ kɛ náámmu n yí bè bɛ́innè.
22 Kɛ̀ bè do mbo n náá ndɛ̀, bè na nnamu kɛ́náké n nìtìbè n náaǹtì,
kè dè nte kè bèɛ yóu icɛ yɛiyi kɛ́wɛ̃tɛní m borè.

Ti Yiè nKuyie mbomɛ̀ kutenkù kumɔu

23 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu tipíîtì timɔu:
N ẉúómmu dɛtóónnè kɛ wúó ndɛdétirè.
24 Òmɔù bo na késɔri kupíkù makù kè n yí nhò yàà?
Mí ndi Yiè nKuyie n di bekɛmu.
M bomu tipíîtì timɔu kɛtenkè nè kɛĩnkè.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

Ti bo mbaàtìmè mɛyòbii nnè tiyòfèntì

25 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N kèèmu bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì bè nàá ntì. Yie nníí dɔ̀: N yà tidɔuǹtì. Kòò tɔù dó: N yà mɛbɛnkùmè.
26 Dè yó nkɑ̃ɑ̃ké dɛ bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì kè bèɛ yóu bè bo nnáámmè siyáàbìsí nè bɛ yèmmè dɔ́ tì?
27 Bè nàá mbè yàu tìì dɔuǹtì kɛ dɔ́ n nìtìbè bɛè n yɛ̀. Bɛ yɛmbè do n yɛ̀mmè kétũnnɛ dibɔɔ̀ Baadi.
28 Kè wèè yà tidɔuǹtì wèe náké o dɔuǹtì, kè n duɔ́ nwè n náaǹtì wèe tì nàké n tì nhò duɔ́ nkè tì dòmmè.

Di báá wɛ̃nné tiyòfèntì nè mɛyòbii,
mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
29 N náaǹtì dò mmuhɑ̃ɑ̃ mmu kɛ tuɔ̀,
kɛ do ndieǹkèrì kɛ puɔ̀ ndipèrì.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
30 Dɛè kpéí nte mí ndi Yiè kè n kpànnè bèè tu bè nàá m pããnáaǹtì, kɛ yuukunè bɛtɔbè n náaǹtì.
31 Nè dɛ kó bɛnìtìbè bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì bè ɔ̃ɔ̃ sɔ̃ńtɛ́ kéhaatoomu kédeè kɛ dɔ̀ mí ndi Yiè nKuyie míì yɛ̃, nè bɛ titɔbè mbɛ.
32 N kpannèmu dɛ kó bɛnìtìbè bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì, bè màkɛ sifeí nsi, bè di soúmmu kɛ di náá ntidɔuǹtì siyáàbìsí kpɛti kɛ fétìnko n nìtìbè. Míì í bè tɔ̃, n yí ikú òmɔù, bè náaǹtì í teénnè tìmatì. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

Kuyie nnáaǹtì tu ditɔu ndi ku nìtìbè kpéínnáà?

33 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Kòo nìtì mɔù yoo wèè nàá m pããnáaǹtì yoo ikuɔ́ nìùtì mɔù da bekɛ kɛ tú: Ti Yiè nKuyie nda toú nhɔ̃nti náaǹtì? Á bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yɛ̃ mbɛè naá nditɔu n kpéí kè n yóó bè dootóo.
34 Kè m pããnáaǹtì náaǹtòo mɔù yoo ikuɔ́ nìùtì yoo bɛnìtìbè miɛkɛ kòò mɔù yĩ mí ndi Yiè nKuyie nhò toú nditɔu marì, dɛ kóo nìtì míì mɔ́mmuɔ n yóó ò poté wenwe nè o cĩɛ̃tè.
35 Ntɛnè di dò nkɛ níí bekɛ tì ditɔbè: Bá wè ò nìí bekɛ otɔù kè dɔ̀ Kuyie nti tɛ̃ńné ɔ̃nti, kù ti béinnè ɔ̃nti?
36 Ditannùù dìì tu: Kuyie nti toú nku náaǹtì di bá ndì nàá, kɛ yɛ́ bá wè weè tu o kó ditɔu, kɛ yɛ́ di cààrèmè mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù n kó tináaǹtì nti.
37 Wèè tu ò nàá m pããnáaǹtì a níí ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nda tɛ̃ńné ɔ̃nti? Kù da nàké ɔ̃nti?
38 Kè di mɛ ntu: Ti Yiè nKuyie nti toú nku náaǹtì bá nè m mɛ ndi nàkémè kɛ tú di bá nnáá ndɛ kó ditannùù.
39 Nè dɛ kpéí n yóó di yetɛmu páíí kɛ di dootóo, kè di déténè dihɛì n do di duɔ́ ndì díndi nè di yɛmbè.

40 N yóó duɔ nkè dí di ifɛi nyi sɑ̃̀ɑ̃̀, bá di bɑ́á yè i miɛkɛ diyiè marì, di bɑ́á ì yɛ̀ nnè di bo mbomè.

24

Kuyie ndònnɛnèmè Isidayɛɛribɛ yɛtebɛ sààyè nè yèè càkɛ

1 Kè Kuyie nní mbɛnkɛ kè n yà yɛmɑ́mmùyɑ́kè yèdéyè kè fikíè kó yɛbɛ píékɛ́ yɛ miɛkɛ kè yè ĩĩkú ti Yiè nKuyie cĩ̀ɛ̃̀tè ìikè. Dɛ do sɔ́ mBabidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa pĩ́mmú Konniyau Sosakimmu birɛ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì nè o kó bɛtũ̃mbè nè bɛyántìbè nè bɛmɑ́ɑ́bè kɛ bè kònnè Babidɔnni.

2 Kè dimɑ́mmùyɑ́ɑ̀ marì kó yɛtebɛ tú yɛsààyè kɛ wenni mɛdiè, kè ditɛrì kpɛyɛ càkɛ, bá kɛ í dò nkédi.

3 Kè ti Yiè nKuyie nní m bekɛ kɛ dɔ̀: Sedemii a yà ba? Kè n kù tɛ̃ń́né kɛ dɔ̀: N yà fikíè kó yɛbɛ nyɛ kè yèmayè wenni mɛdiè nkè yɛtɛyè càkɛ bá yè í dò nkédi.

4 Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:

5 A wúó nyɛtebɛ sààyè kè dè da naatimè, n wúó nSudaa kɔbɛ n dènnɛ bè bɛ ɛì, kè bè bè pĩ́mmú kɛ kònnè Babidɔnni kè dè n naati mɛè botí, kè n dɔ́ ké bè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.

6 N yóó bè wèńté fɛnɔnsààfè nfɛ, kéwɛ̃tɛ ké bè tɛ̃ń́néní bɛ ɛì ké bè kànnɛ kɛ tɛ̃́nkɛ bɑ́á bè pɔ̀ntɛ, n yóó bè fíímmu kɛ tɛ̃́nkɛ bɑ́á bè uuté.

7 N yóó bè duɔ mmɛyèmmè mmɛ kè bè m banté mí mbɛ Yiè nKuyie nkéntú n kɔbɛ kè m bè te kɛ yɛ́ bè yóó wɛ̃tɛnímè m borè nè bɛ yèmmè mɛmɔu ndi.

8 Bè ɔ̃ɔ̃ dɔ̀ɔ̀ mèè botí yɛtebɛ yèè càkɛ kɛ í dò nkédi n yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ Sedesia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì nè o tũmbè, nè bɛsɔmbɛ bèè kpaá Sedisadɛmmu nè bèè bo Esibiti. Bɛmɔu n yóó mɛ mbè dɔ̀ɔ̀ mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

9 M bo bè dɔ̀ɔ̀ dè nè m bo bè bɔntɛ mèè yɛi m bo do yɛbotè kɔ̃mbùɔ̀tì, m bo bè cíɛ nkè bèɛ taá yèè ɛkè miɛkɛ bè bo mbè sènku, kɛ bè sɑ̃̀ɑ̃́, kɛ bè bɔmmù kusĩnkù.

10 N yóó duɔ nkè mudoò muù bè do kè dikònnìi tanní nè mutenkũ̃ũ̃ nkè bèɛ kú kɛtenkè m bè duɔ nkè bɛmbɛ nè bɛ yɛmbè kédeè.

25

Kuyie mbéi ntì Sedisadɛmmu ɛì nè Sudaa kɔbɛ bɛmɔu kpéí

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu kpàtì benni naannì miɛkɛ nkɛ Kuyie nni mbéinnèmè Sudaa kɔbɛ bɛmɔu kpéí. Dɛ do sɔ́ mBabidɔnni kɔbɛ kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa bo o kpàtì benni ketirì miɛkɛ nkɛ.

2 Mí nSedemii kè m béinnè Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ dɔ̀:

3 Nè Amɔɔ birɛ Sosiasi Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kpàtì benni tɛpíítè nè ditɑ̃́ɑ̃́nnì kéntɔ kétuɔkɛnèní yíe, dè mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìdé nè yètɑ̃ɑ̃ti ndi, n di náánnèmè di mɛ nyí dɔ́ ké n kéntɛ́ m mɛ nyí yóu m bo ndi náánnèmè Kuyie nni nduɔ́ ntì di mɛ nyí n kèńté.

4 Ti Yiè nKuyie ntũ̃ɔ̃̀nnímu ku kó bɛtɔ̃mbè bèè nàá nku pããnáaǹtì sɑ̃̀ɑ̃̀, di mɛ nyí yie nkɛ cɑ̀nnɛní di to kɛ bo kéntɛ́. Di í yie nkɛ kèè.

5 Bè do di náámmu kɛ tú bá wè wèe yóu kucɛ kuyɛiku, nè o dɔɔ̀rìmè yɛimɛ kè dèɛ yie nkè dí mbo dihɛì di Yiè nKuyie ndi duɔ́ ndì nè dimɔ̀nnì, díndi nè di yɛmbè ké ndì te sɑ̃̀ɑ̃̀.

6 Di bɑ́á tũnnɛ yɛbɔkè kénninku yɛ ìikè kɛ yè bàá, di bá mbáá ndi dɔ̀ɔ̀ dè nè di nɔu kɛ íinko Kuyie mmiɛkɛ kè dèɛ yie nkè kù bɑ́á di caàrè.

7 Ti Yiè nKuyie ntì ndi nàkému di mɛ nyí yie nku kpɛti, kɛ sɔké kɛ ninku di dɔ̀ɔ̀ dè nè di nɔu dɛ ìikè kɛ íinko ku miɛkɛ kè dè di tɔuní mɛyɛi.

8 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie ntú: Di mè nyí yiemmè kɛ kèńté ku kpɛti,

9 kù yóó íinnímu kubakù youú bíékè kó iwuɔ nyimɔu kè ku kóo tɔ̃ntì Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì nyì ni kɛ ìi do di nhɛì nè yɛhɛkè tɛyè yèè dì fité, ké di kùɔ páíí kè di ɛì dɔúnko kénaá ntidobontì, kè ibotí tɛì níí di yà kè dèɛ ì di kè ì mmáàrì i yɔ. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù béi.

10 Kè diwèì kó yɛbaa ndeè kè mupotúòmù kó iyiɛ ntɛ́nkɛ bá mbo, dinàà tɛ́nkɛ bá nkuɔ̀, fìtírè kó kuwenniku tɛ́nkɛ bá mbo.

11 Kè dihɛì dimɔu naá ntidobontì, kéntɔ kétuɔkɛnè yɛbie nsipísìyiekè. Dɛ kó iwuɔ nyimɔu kè ìi bóúté Babidɔnni kóo kpààtì.

12 Kè yɛbie nsipísìyiekè pɛ̃ɛ̃té kù bo poté Babidɔnni kóo kpààtì ò dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi nkpéí. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù béi. Bɛ ɛì bo naá ntidobontì kédɔúnko sɑ̃ɑ̃.

13 Dɛ mɔ̀nnì kù bo duó nkè mɛyɛi mmɛmɔu ku nàké mèè kpéí kè mèɛ do dɛ kó dihɛì, mɛyɛi mmèè wɑ̃̀ri di mpátíri miɛkɛ ku kóo tɔ̃ntì mí nSedemii n nàké mèè kpéí yɛbotè yɛmɔu kpéí.

14 Dɛ mɔ̀nnì kè Babidɔnni kɔbɛ múnkɛɛ bóúté ibotí tɛì nè bɛkpààtìkperíbè, kù yóó bè fɔ̀ɔmmu mɛyɛi mbè dɔ̀ɔ̀ mè.

Kuyie nnàkémè kù yóó bekénèmè yɛbotè

15 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù m béinnèmu kɛ yĩ: Nto fɛbòòfè fiɛ, m miɛkɛ kó mɛnaà nhã dè kékɔtɛ ké mè nìi nyɛbotè n da tɔ̃ nyèè borè,

16 kè yèɛ yɑ̃̀ kémuó nkénhɑ́ɑ́ mmudoò n yóó bè bɔnté mù miɛkɛ.

17 Kè n cɔuté fɛbòòfè n Yiè nKuyie nnɔ̀ùtè miɛkɛ, kékɔtɛ kè fè nìi nyɛbotè yɛmɔu, n Yiè nKuyie nní tɔ̃ nyèè borè,

18 kétúóté Sedisadɛmmu nè Sudaa bɛ kó yɛhɛkè nè yɛ kó bɛkpààtìbè nè yɛ kó bɛtũmbè kɛ bè pɔntɛ ké bè cóu, kè bɛ tenkèɛ naá ntidobontì, kè bɛnìtìbèɛ dè yà kè dè bè di kè bè mmáàrì bɛ yɔ. Mɛyɛi mmèè bè do mɛ kpéí, di mɛ nwùó nkè dɛ dòmmè yíe.

19 Kè n dèè mɛmmɛ ké fè nìi nhEsibiti kóo kpààtì nè o tũmbè nè sikpààtìbìí nè o nìtìbè bɛmɔu.

20 Nè ibotí tɛì imɔu nè Uusi ɛì kó okpààtì nè Fidisii ɛì kou nè Asikanɔɔ ɛì kou nè Kasaa kpɛri kou nè Ekunɔɔ ɛì kou nè bèè kpaá kpaá Asidɔti tenkè miɛkɛ.

21 Edɔmmu ɛì nè Mɔabu kpɛri kɔbɛ nè Amɔniibɛ.

22 Kɛ túóté Tiiri kpɛri kó bɛkpààtìbè nè Sitɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ nè dàméèrì yáà kó yɛhɛkè kɔbɛ.

23 Nè Dedanni ɛì nè Temaa kpɛri nè Buusi nè bèè kuò bɛ tempáátì bɛ tenkè kɔbɛ.

24 Nè Adabii ɛì kó bɛkpààtìbè bɛmɔu nè bèè bo dikpáà tɛdɔntè kpɛri bíékè.

25 Nè Simudi ɛì kó bɛkpààtìbè bɛmɔu nè Edammu ɛì kɔbɛ bɛmɔu nè Mɛdii tenkè kɔbɛ bɛmɔu,

26 kétúóté bèè bo kubakù youú bíékè, mɛtóómmè kɔbɛ nè dɛdétirè kɔbɛ, kutenkù kumɔu kó yɛkpààtìyɔ duómè cɛ́nkɛ kè bè yɑ̃̀ bɛmɔu Kuyie mmiɛkɛ kó diboò kɛ dèntɛnko Babidɔnni kɔbɛ kóo kpààtì.

27 Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké kɛ dɔ̀: A bè nàké kɛ dɔ̀: Di Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu: Dí yɑ̃̀ kémuó nkétɔ̃́ kéduó bá kɛ báá na kéíté, kù yóó di bɔntémùù doò kpéí.

28 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kɛ dɔ̀: Kè bè yetɛ bè bo cɔutémè fɛbòòfè kéyɑ̃̀, á bè nàké kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tu bèɛ yɑ̃̀ kè bè í dó bè dó.

29 N yóó keté kébɔnté mɛyɛi mmɛ dihɛì n yètìrì yu dì, kè bɛmbɛ yèmmè né dò n yóó bè coonaà? M báá bè coo! Kɛ yɛ́ n yóó tannénímè mudoò kutenkù kumɔu ndi. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi!

30-31 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndɔ̀ m bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie nkpànnímu
kɛĩnkɛ̀, m pɛ́únímu n cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ, n kpa nkutenkù kpɛ́í nkɛ, kɛ̀ m píɛ̀fɛ̀ dɔ̀nnɛ̀
bɛ̀ɛ̀ nàù fínyĩ kó yɛtebɛ * bɛ kɔfɛ ɔ̃ ndɔ̀mmɛ̀ kɛ̀ m píɛ̀fɛ̀ tùɔkù itemmànkɛ imɔu.
Kɛ yɛ́ mí ndi Yiè nKuyie míì tannémè yɛbotɛ̀ tibeéntì,
kɛ bekùnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ kɔù bɛyɛibɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.
32 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa bɛ́immu kɛ tú:

Mɛyɛi mmɛɛ̀ tanní kutenkù kɛ cánnì yɛbotɛ̀,
kuyaakù kperíkù kuù ìténí kutemmànku.
33 Dɛ yiè Kuyie mbo kuɔ bɛ̀ bo ncóú kutenkù kumɔu miɛkɛ òmɔù í yó mbɛ̀
kuɔ̀, òmɔù í yó mbɛ̀ tòú kɛ kũrì, bɛ̀ bo naá ntikùtì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.

34 Díndi bɛ̀ɛ̀ ni bɛnìtìbɛ̀ poténɛ̀ yɛkúdabùò,
díndi bɛ̀ɛ̀ cɛ̃mmù bɛnìtìbɛ̀ nduònɛ̀ kébíntí kɛtenkɛ̀.
Dikɔ̀ù yiè dii tùɔkɛ kɛ̀ bɛ̀ bo di kuɔ̀ yɛpedakɛ̀ kɔ̃mɛ.

35 Bɛ̀ɛ̀ ni bɛnìtìbɛ̀ di í mɔkɛ di bo cokɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ cɛ̃mmù bɛnìtìbɛ̀ di bo sɔri kɛ?
36 Keènɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ni bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀mmɛ̀,
dí nyo bɛ̀ɛ̀ cɛ̃mmù bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ ùúmɛ̀,
kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkɔ̀ùmè bɛ pecɛ̃nku.
37 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛɛ̀ yènní kupecɛ̃nku
kɛ dɛ̀ yɛ̃ nfíúú kɛ yɛ̃ nkárɛ́.
38 Ti Yiè nKuyie nhòotɛnímu dicìrícìrìpànnì kɔ̃mɛ,
ku miɛkɛ kɛɛ̀ bɛ̀ yènní,
kɛ̀ kù bɛ̀ bɔntɛ́ mudoò kɛ̀ bɛ ɛì dɔúnko.

26

Bɛ̀ yɛ̃mmɛ̀ bɛ̀ bo kuɔ Sedemii wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu kpàtì ketírí dìì mɔ̀nnì, kɛ̀ ti
Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀:
2 Sedemii kɔtɛ, mí nKuyie n cĩɛ̃tɛ̀ towaà, képĩɛ̃kɛ́ kénákɛ́ Sudaa ɛkɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ
bɛ̀ɛ̀ kɔ̀rìní n cĩɛ̃tɛ̀ mubáammu, tináaǹtì n da nàkɛ́ tì, a báá súɔ́ ntìmatì.
3 Kɛ̀ dɛ̀ naati bɛɛ keè kéwɛ̃tɛní m borɛ̀, kéyóu bɛ yɛi, kɛ̀ n ceetɛ n yèmmɛ̀ kéyóu
n do dɔ́ kɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi mbɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ kpɛ́í.
4 Nákɛ́ bɛ kɛ tú: Mí ndi yiè nKuyie míì tu kɛ̀ bɛ̀ í kèńté n kpɛti kɛ tũnnɛ n kuɔ́
m bɛ̀ duɔ́ nyì,
5 kɛ yie n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì bɛ̀ bɛ̀ nàá ntì, n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ n tũɔ̃nko
bɛ̀ sɑ̃ɑ̃̀, bɛ̀ mɛ nyí yie mbɛ kpɛti.
6 M bo dɔɔ̀ tɛ ncĩɛ̃tɛ̀ n dɔ̀ɔ̀mè Sidoo ɛì*, kɛ̀ yɛbotɛ̀ níí ndɔ́ kébɔntɛ́ kusĩnkù kéyú
tɛ yètìrì.
7 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá nKuyie mpããnáaǹtì nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ keè mí
nSedemii n tì bɛ́immɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ towaà.
8 Kɛ̀ nní nyóó deè ti Yiè nKuyie nni nnàkɛ́ tì, ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá nKuyie
mpããnáaǹtì nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sɔmbɛ kɛ̀ bɛ̀ m pĩ nkɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀: A dò nkékuɔmu! A dò
nkékuɔmu!

---

* **25:30-31** ***bɛ̀ɛ̀ nàù fínyĩ kó yɛtebɛ:*** Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ keú dipèrì ndi kɛ̀ dɛ̀ ndò nkuyié kɛ̀ bɛɛ utɛ́ yɛtebɛ dɛ miɛkɛ, kénnaù kɛ̀ yɛ niɛ ncuuti kuyié kó kuyóú kɛ taà difɔ̃tìrì miɛkɛ. Kɛ̀ bɛ̀ níí nnaù dɛ kó yɛtebɛ kɛ diè. * **26:6** ***Sidoo ɛì:*** Sidoo ɛì do tú mubáammu kó dihɛì ndi, kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ bàá nKuyie nkɛ̀ mɛtaummè tɔu dɛ bo, bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ na dìì mɔ̀nnì kétuótɛ́ mɛtaummè tɔu kɛ̀ Sidoo ɛii do.

9 Dè yĩmɛ kàa nàá nKuyie mpããnáaǹtì kɛ tú tɛ ncĩ̀ètè bo naá nSidoo kpɛtɛ dòmmè, kè dihɛìi naá ntidobontì, bá òməù bá ndè ã?

Kè bɛnìtìbè bɛməu m munné Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ.

10 Kè Sudaa ɛì kó sikpààtìbìí nè bèè bakɛ́ dihɛì kè bèɛ tì kèè, kɛ́ítɛ́ tɛkpààtìcĩ̀ètè kɛ́kɔtɛ Kuyie ncĩ̀ètè kɛ́kari tɛ bòrì bè tu dì dibòrì pànnì.

11 Ikuɔ́ nìùbè nè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè səmbɛ kè bèɛ nákɛ́ sikpààtìbìí nè bɛnìtìbè səmbɛ kɛ dɔ̀: Onìtì yie ndò nkɛ́kuɔmu, kɛ yɛ́ ò nàkɛ́ tì dihɛì dii nkpɛ́í tì í wennimè, di kèèmu di mɔ́məmbɛ nè di to ò nàkɛ́ tì.

12 Mɛǹmɛ, mí nSedemii kè m bɛ́innè sikpààtìbìí nè bɛnìtìbè bɛməu kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù n tõnní kè n nàkɛ́ di mɛ nkèè tì tɛcĩ̀ètè tiɛ nkpɛ́í nè dihɛì dii nkpɛ́í.

13 Di mmànnì tũntɛnè di borimɛ nè di dɔ̀rìmè kɛ́kɛ́ntɛ́ di Yiè nKuyie ndi tũ nkù tu mù, mɛǹmɛ kù bo yóumè mɛyɛi kù do yɛ̃ nkù yóó di dɔ̀ɔ̀ mè.

14 Kè dèè tu n kpɛti, mí m bo di nəu miɛkɛ nkɛ, n dɔ̀ɔ̀nè di pénsìrìmè, dèè di wenni.

15 Di né nyɛ́ kɛ dò nkè di n kùɔ kè n yí cààrè mùmamù, dɛ kó mɛyɛi mbo di yɔ ĩnkè nkɛ, di kó dihɛì dimɔu nè bèè bo di miɛkɛ, kɛ yɛ́ Kuyie nkuù mènkɛ n tõnnímè di borè kè m bo di nákɛ́ m mɛ ndi nàkɛ́ tì timɔu, kè dí kèè nè di to.

16 Dɛ mànnì kè sikpààtìbìí nè bɛnìtìbè bɛməu kè bèɛ nákɛ́ ikuɔ́ nìùbè nè bɛbeémbè kɛ dɔ̀: Onìtì yie nyí dò nkɛ́kuɔ, ò ti náá ntì, ò tì nàánnè ti Yiè nKuyie nti tũ nkù kó diyètìrì ndi.

17 Bɛnìtìbè bèè tu bɛkótíbè kè bèɛ ítɛ́ kɛ́bɛ́innè ditĩnnì kɛ dɔ̀:

18 Mɔdesɛti ɛì kou Misee wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì ò do ãnnému Esekiasi Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kó dimànnì kénnáá nSudaa ɛì kɔbɛ kɛ tú: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa bɛ́immu kɛ tú:

Siyõõ ɛì bo naá ndikpáà kè bèɛ dè kùútí,
kè Sedisadɛmmu ɛì pɔntɛ kénaá nyɛdombìrè,
Kuyie ncĩ̀ètè bo naá nkutúúkù.

19 Esekiasi Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì nè o kɔbɛ, bè do kùɔ Misea? Bè pètìnkɛ do yɔ̀tɛ Kuyie nku kɛ́ kù bàńtè, kè kùu bónkùnɛ ku miɛkɛ, kɛ yóu kɛ í mbè dɔ̀ɔ̀ kù do yɛ̃ nkù yóó bè dɔ̀ɔ̀mè. Kè ti kùɔ onìtì yie nti caàri timáà ndi.

Sosakimmu kùəmè Udiya Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò

20 Kòo nìtì məù múnkɛɛ buoté kéntú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Semmaya birɛ Udiya, Kidiyati-Yeadimmu ɛì kou, kénnáá nKuyie mpããnáaǹtì kénkpannè di nhɛì nè di kó bɛnìtìbè mí nSedemii m baa mɛ dɔ̀ɔ̀rimè só.

21 Okpààtì Sosakimmu nè o kɔbɛ yɛkõmbɔ̀ yɛmbè nè o kó bɛtũmbè, bɛməu kè bèɛ keè ò nàkɛ́ tìì pããnáaǹtì kéndɔ́ kóò kùɔ.

22 Kè Udiya tì kèè kè kufõwaá nhò pĩ kòo cokɛ́ kɛ́kɔtɛ Esibiti, kòo kpààtì Sosakimmuu tõ Akibɔɔ birɛ Edinatãã, kòo nnɛínè bɛnìtìbè kè bèɛ kɔtɛ Esibiti,

23 Udiya wammù kóò pĩ nkɛ́kɔtɛnɛ̀ní kóò duɔ́ nhokpààtì Sosakimmu kòo ò kùɔnè disiè, kóò dəu nkufɔ̃ti bè ãã̀ kù bɛnìtìbè bɛməu.

24 Mí nSedemii, kè Safãã birɛ Ayikammu nni nkãnkɛ́ kè bè í nni mpĩ nkɛ duɔ́ mbɛnìtìbè kè bè n kùɔ.

27

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàkémè yɛbotè yóó bóútémè Babidɔnni kóo kpààtì

1 Sosiasi birɛ Sosakimmu naá ndìì mànnì Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ̀:

2 Dɔ̀ɔ̀ kunaàdɔ̀dɔ̀rìdəú nè iwɛ̃ĩ kéndúúkú,

3 kɛ́ kù nànkɛ Edɔmmu ɛì kóo kpààtì nɛ̀ Mɔabu ɛì kou nɛ̀ Amɔniibɛ ɛì kou
nɛ̀ Tiiri ɛì kou nɛ̀ Sitõõ ɛì kou bɛ̀ tõnní bɛ̀ Sedisadɛmmu Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
Sosakimmu * borɛ̀.
4 A bɛ̀ nàkɛ́ kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ bɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ kɛ tú: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù tu.
5 Nɛ̀ n kó muwɛ̃rímú diɛmù miɛkɛ nkɛ nɛ̀ n kó muwɛ̃rímú mmu n dɔ̀ɔmɛ̀
kɛtenkɛ̀ nɛ̀ onìtì, nɛ̀ iwũõ nɛ̀ tiwanwantì, dɛ̀ɛ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ dɛ
duɔ̀ n dɛ̀ dɔ́nɛ̀ wɛ̀.
6 Yɛ mmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ míì ãnné ku ntempɛ̃ Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa
nɔu miɛkɛ wenwe n kóo tɔ̃ntì, nh ò duómmu tikpasĩntì kɛ̀ ti bo mpĩ nho tõmmú.
7 Yɛbotɛ̀ yɛmɔu yɛ̀ bo ò bɔ́úté, wenwe nɛ̀ o birɛ nɛ̀ o yaàbirɛ kémbaanɛ̀ dɛ kó
dimɔ̀nnì bo tuɔkɛmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛɛ bɔ́úté ibotí tɛì péu nɛ̀ bɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ péu
bɛ̀ɛ bɛ̀ kpeńnìnɛ̀.
8 Kɛ̀ kubotí makù kɔbɛ yoo dikpààtìyuu marì kɔbɛ yetɛ kɛ í dɔ́ kébɔ́úté
Babidɔnni kóo kpààtì, kɛ̀ wɛ̀ɛ í dɔ́ kébuuté o kó kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú mí ndi Yiɛ̀
nKuyie m míì yóó duɔ́ nkɛ̀ mudoò bɛ̀ do yoo dikɔ̀nnì yoo mutenkũũ. N yóó
duɔ́ nkɛ̀ weè bɛ̀ kuɔ̀ kédeè.
9 Díndi di báá yie mbɛ̀ɛ̀ tu bɛ̀ di náá mí nKuyie m pããnáaǹtì bɛ kpɛti
yoo bɛyuwúòmbɛ̀ di náá ntì nɛ̀ bɛ̀ɛ tu bɛ̀ yàu tidɔunìtì nɛ̀ bɛ̀ɛ wèí siwà̰ã nɛ̀
bɛnitinɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ di náá ntì kɛ tú di í yóó bɔ́úté Babidɔnni kóo kpààtì.
10 Bɛ̀ di náá ntìì pããnáaǹtì tu siyáàbìsí nsi kɛ dɔ́ kɛ bo di dɛ́tinnɛ̀ dihɛì, bɛ̀ dɔ́ n
di bɛtimu kɛ̀ di kú.
11 Kɛ̀ kubotí kùù kɔbɛ yie nkɛ buuté Babidɔnni kóo kpààtì kó kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú
kɛ pĩ nho tõmmú mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bo bɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛ ɛì kɛ di kuuti.
12 Mí nSedemii kɛ̀ m múnkɛɛ tì nàkɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia kɛ
dɔ̀: Fɔ̃́ nSedesia nɛ̀ a nìtìbɛ̀ di dò nkébuutému Babidɔnni kóo kpààtì kó
kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú kémpĩ nho tõmmú wenwe nɛ̀ o nìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ dí nfòù.
13 Di bo yóu kékú mudoò miɛkɛ nkɛ nɛ̀ dikɔ̀nnì nɛ̀ mutenkũũ nti Yiɛ̀ nKuyie
nnàkɛ́ kɛ tú dɛ̀ɛ̀ yóó kɔ̀nnɛ̀ kubotí kùù kɔbɛ bo yetɛ kɛ í mpĩ mBabidɔnni kóo
kpààtì tõmmáà?
14 Kuyie mpããnáaǹtì náamɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di náá nkɛ tú di í yóó bɔ́úté Babidɔnni kóo
kpààtì bɛ̀ di soúmmu di báá bɛ̀ kɛ̀ńté.
15 Ti Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú: N yí bɛ̀ tõnkoo kɛ tú bɛ̀ nnáá nnɛ̀ n yètìrì,
bɛ̀ di náá nsiyáàbìsí nsi kɛ yunɛ̀ n yètìrì kɛ̀ m bo di bɛti kɛ̀ di feti díndi nɛ̀ di kó
bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ tu bɛ̀ di náá m pããnáaǹtì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
16 Mí nSedemii kɛ̀ n nákɛ́ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie
ntu di báá yie mbɛ̀ɛ̀ di náá nku pããnáaǹtì kɛ tú Kuyie ncĩ̃̀tɛ̀ kó tinɛntì bɛ̀ do
tùótɛ́ tì kɛ́kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni bɛ̀ bo tì tɛ̃́nɛ́ní bàmbà, siyáàbìsí nsi.
17 Di báá kéntɛ́ bɛ kpɛti, mpĩnnɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì tõmmú kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀
di nfòù. Di báá yie nkɛ̀ dihɛìi naá ntidobontì.
18 Kɛ̀ dɛ yɛmbɛ̀ mènkɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì náamɔ̀bɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
Mpakɛdaa weè mènkɛ bɛ̀ nàánnɛ̀ bɛɛ kù bàńtɛ̀ tinɛntì tìì bo Kuyie ncĩ̃̀tɛ̀ nɛ̀
tɛkpààtìcĩ̃̀tɛ̀ kɛ̀ tì báá kò mBabidɔnni.
19 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa nàkému Kuyie ncĩ̃̀tɛ̀ kó yɛsãǹkɛ̀ kpɛ́í, nnɛ̀
kunankú diɛku nɛ̀ inààkɛ ɔ̃ ncómmú yɛ̀ɛ̀ tàrɛ̀ nɛ̀ tinɛntì sɔnti tìì kpaá dihɛì dii
mmiɛkɛ ti kpɛ́í.
20 Okpààtì Nɛbukannɛsaa do í tùótɛ́ dɛ̀ ò pĩ ndìì mɔ̀nnì Sosakimmu birɛ
Sosakinni Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì nɛ̀ Sedisadɛmmu kó bɛhɛikènkótíbɛ̀ nɛ̀ Sudaa
ɛì kɔbɛ.

---

* **27:3** ***Sosakimmu:*** Yɛpátɛ péu yu dɛ kóo kpààtì kɛ tú Sedesia nwe kɛ yɛ́ bɛ̀ náá ntìi náaǹtì diɛ nti do dɔ̀ɔ
Sedesia kó dimɔ̀nnì ndi, dɛ kó tináaǹtì do yóó wãri kɛ sɔ̃́ nSosakimmu kumu.

21 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù nàkému tinɛntì tìì kpaá ku cĩ̀ètè nè tɛkpààtìcĩ̀ètè dɛ miɛkɛ ti kpéí nkɛ tú:
22 Bè bo tì ɛí kékɔ̀nnè Babidɔnni kè tì nkɛ mbo kɛ kémmúnè ku mɔ̀nnì bo tuɔkɛmè kè kùu tì tɛ̃ńnéní diɛ.
Ti Yiè nKuyie nkuù tì béi.

28

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sedemii nè Ananniya bè nènnimè

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia kpàtì benni dinaannì miɛkɛ otãnkù nummuwè, dii benni dimáà miɛkɛ kè Asuu birɛ Ananniya Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Kabaõõ ɛì kouu m béinnè mí nSedemii ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ ikuó nìùbè nè bɛnìtìbè bɛmɔu ìikè kɛ dɔ̀:
2 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu ku kèétému kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì di buú nkù.
3 Dè kpaá yɛbie nyèdéè ndi kè kù wɛ̃tɛ kétɛ́nnéní ku cĩ̀ètè nɛntì Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì do tɔ tì timɔu kékɔ̀nnè o ciɛ.
4 Kɛ múnkɛɛ kpɛ̃nnéní Sosakimmu birɛ Ekonniya Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì nè Sudaa kɔbɛ bè do pĩḿmú bè kékɔ̀nnè Babidɔnni. Kɛ yɛ́ kù yóó kéétémè kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú Babidɔnni kóo kpààtì di buú nkù. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù béi.
5 Mí nSedemii kè n tɛ́nné Ananniya ikuó nìùtì bɛnìtìbè bɛmɔu ìikè bèè do bo Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ kɛ dɔ̀:
6 Kuyie ńcɔuté a nùù kédɔ̀ a béi ntì, kétɛ́nnéní diɛ nKuyie ncĩ̀ètè nɛntì timɔu nè bè do pĩḿmú bè bɛmɔu kékɔ̀nnè Babidɔnni.
7 Né kénté kékeè n yóó di náké tì fɔ̃ nnè bɛnìtìbè bèè bo diɛ ndimɔu.
8 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè bèè tì niiténèní mí nnè fɔ̃, bè nàkému Kuyie mpããnáaǹtì yɛhɛkè diɛyè péu nè yɛkpààtìyɔ diɛyè péu kpéí, bè mɛ mbaa do náá mmudoò kpéí nkɛ nè mɛyɛi nkpéí nè mutenkũũ nkpéí.
9 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò wèè bo náké kɛ dɔ̀: Diwèì kèríní, ò nàké tì bo dɔ̀ dìì mɔ̀nnì ndi bè bo bantémè kɛ dò nKuyie nkuù mènkɛ ò tɔ̃nní.
10 Mɛǹmɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Ananniya buutémè kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú mí nSedemii n do bukú kù, kékéété,
11 kébéi mbɛnìtìbè bɛmɔu ìikè kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù tu nè yɛbie nyèdéè kè kùu kéétému kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú, okpààtì Nɛbukannɛsaa do di buú nkù.
Mɛǹmɛ mí nSedemii kè n yítɛ́.
12 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Ananniya kèétɛ́ dìì mɔ̀nnì kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú n do bukú kù kédeè kè Kuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:
13 Kɔtɛ kénákɛ́ Ananniya kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu a kèétɛ́ kudɔú nku kɛ né yóó kù cèetɛnè timátì kɔku.
14 Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù béimmu kɛ tú kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú timátì kɔku nku kù buúmmè yɛbotè kè yè bo mbuó Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì kè yè mɛ nhò bùó, kù ò duónnèmu ketíkɛ dikpáà kó tiwanwantì.
15 Mí nSedemii n ti ndèè kénákɛ́ Ananniya kɛ dɔ̀: Ananniya kéntɛ́ n tú mù, Kuyie nyí da tɔ̃nní, nè amáà ndi a soutémè Kuyie nkɔbɛ kè bè yie nsiyáàbìsí.
16 Nè dɛ kpéí ti Yiè nKuyie ntú kù da dèitɛmu kɛtenkè ĩnkè. Di mbenni miɛkɛ nkɛ a yóó kúmè, kɛ yɛ́ fɔ̃̃ sukúmè bɛnìtìbè kè bè yetɛ bɛ Yiè nKuyie nkpɛti.
17 Kè dè nyóó yĩ bɛtããbè bèdébè kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Ananniya mènkɛ kú.

29

Sedemii do wɔ̀ri dìì pátíri bè pĩ mbè kɛ kɔ̀nnè Babidɔnni

1 Mí nSedemii kè nní mbo Sedisadɛmmu kéwãri dipátíri okpààtì
Nɛbukannɛsaa pĩ mbè kɛ kɔ̀nnè Babidɔnni, n do dì wɔ̃̀ri bèè tu bè mbɛ bɛkótíbè
nè ikuɔ́ nìùbè nè Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè nè bɛnìtìbè bɛmɔu. Okpààtì
Nɛbukannɛsaa do pĩḿmú bè kékɔ̀nnè.

2 N do yóó wãri dɛ kó dipátíri kɛ sɔ́̃ nhokpààtì Yekonniya nè o yɔ̃ onitipokpààtì
nè tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tè kó bɛkótíbè, nè Sudaa kɔbɛ kó sikpààtìbìí nè Sedisadɛmmu ɛì
kɔbɛ nè bèè do tú bɛdabɛɛyaàbè nè bɛmáábè kè bè múnkɛ bè pĩḿmú kɛ kɔ̀nnè
Babidɔnni.

3 Kè n dì duɔ́ nSafãã birɛ Edasaa nè Idikiya birɛ Kemadiya. Sudaa kɔbɛ kóo
kpààtì Sedesia weè do bè tɔ̃ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kɔbɛ kóo kpààtì borè, mí
nSedemii kè m bè duɔ́ ndipátíri kè dì wɔ̃̀ri kɛ tú:

4 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù míì nàánnè n duɔ́
nkè Babidɔnni kóo kpààtì pĩḿmú bè kɛ kɔ̀nnè, kɛ tú:

5 Maánè sicɛ̃́ĩ kénhã, fííkúnè dɛtie ndi pénnè kényo ndɛ bɛ.

6 Túókénè bɛnitipòbè kè bè dí piɛ́ ibí initidaaì nè initipòì, túókénè bɛnitipòbè
képuó ndi bí kè bèɛ piɛ́ initidabí nè initipobí, piénè dɛ bíékè kɛ sũ̃ũ ndi báá kɛ̃kɛ,

7 nwantinè n duɔ́ nkè bè di pĩḿmú kɛ kɔ̀nnè dìì ɛì dì bo nnaatimè, ké nni mbáá
mí ndi Yiè nKuyie ndɛ kó dihɛì kpéí nkɛ yɛ́̃ dɛ kó dihɛì kó kunaatí túmè di kɔku
nku.

8 Kɛ yɛ́̃ mí ndi Yiè nKuyie m béimmèmu kɛ tú: Di báá yóu kè bèè tu bè nàá m
pããnáaǹtì kè bè ndi soú, di bá ntũ ndi yau tìì dɔuǹtì kpɛti.

9 Bè yó ntú bè di náá ntì bonní mí ndi Yiè nKuyie m borè ndɛ, siyáàbìsí mɛ
nni nsi míì í bè tɔ̃nní. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

10 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: Babidɔnni ɛì kó dikpààtìyuu bo mmɔkɛ dìì
mɔ̀nnì yɛbie nsipísìyiekè n yóó wɛ̃̀ɛ̃tɛnímu di bíékè ké dí dɔɔ̀ mɛsàà, ké dí tɛ́̃nnéní
Sedisadɛmmu.

11 Mí ndi Yiè nKuyie n yɛ́̃mu n tããté kɛ bo dɔɔ̀ tì di kpéí. N tããté tì tu mɛsàà
nkpɛti nti tì í tú mɛyɛi nkpɛti. Di yèmmè bàa dè n yóó dɛ ndi dɔɔ̀. Mí ndi Yiè
nKuyie mmíì béi.

12 Dɛ mɔ̀nnì kè di kɔ̀tɛní kɛ m bántè, n yóó yiémmu kécɔuté di báammìi.

13-14 Kè di wammú ké n yà, di yó n wammúmu nè di yèmmè mɛmɔu, kè n yóu
kè di n yà. Mí n di Yiè nKuyie míì béi. Dɛ yiè di bo n yà, kè n wɛ̃̀tɛ kɛ tɛ́̃nnéní
bè do pĩḿmú bè kékɔ̀nnè Babidɔnni kédɔɔ̀ tidaatì m bo di dennɛní tipíìtì timɔu.
Ibotí imɔu n do di cíɛ nkè di taá ìì miɛkɛ kɛ dí tɛ́̃nnéní di do borè kè bè di pĩḿmú.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

15 Mí ndi Yiè nKuyie n di náá nkɛ yɛ́̃ di yèmmè dòmmè míì di duɔ́ m pããnáaǹtì
náaḿbè Babidɔnni miɛkɛ.

16 Ntɛnè mí ndi Yiè nKuyie n di náá ntì kè dè ntukúnè okpààtì wèè kàri Dafiti
kó dikpààtìkàrì nè di kɔbɛ bèè kpaá bo Sedisadɛmmu, bè í pĩḿmú bè kɛ kɔ̀nnè
Babidɔnni.

17 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi nkɛ tú: N yóó duɔ́ nkè mudoò muù bè
do, kè dikɔ̀nnìi tanní kè mutenkũ̃ũ nní mbo. Bɛ kpɛrɛ bo dontɛnè fínyĩ́ kó yɛbɛ
yèè pãã̀kɛ kɛ tɛ́̃nkɛ í dò nkédi.

18 N yóó duɔ́ nkè bè mbè duò mudoò mmu, kè dikɔ̀nnìi tanní bɛ tenkè nè
mutenkũ̃ũ. Bɛ kpɛrɛ kutenkù kumɔu kó yɛkpààtìyɔ bo dè keè kè dèɛ do yɛ
kɔ̃ḿbùàtì. M bo bè cɔ̃ɔ̃, dè bo di yɛbotè bɛ kpéí kéwɛ̃̀tɛ kɛ yè pĩ mmudaá. Yɛbotè
n yóó bè tanné yèè miɛkɛ yè bo mbè sènku.

19 Bɛ́ í yie mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ kɛ kèńtɛ́ n tũɔ̃nko m pããnáaǹtì náam̀bɛ̀ sɑ́ɑ̃ kɛ̀ bɛ̀ nàá ntì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
20 Díndi tidaatì bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni, keènɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù:
21 Ntɛnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa, díndi Isidayɛɛribɛ tũ nkù m béi ntì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Kodaya birɛ Akabu nɛ̀ Maaseya birɛ Sedekia. Bɛdɛ́ mɛmmɛ bɛ̀ soúmu kɛ tu bɛ̀ nàá m pããnáaǹtì, bá bɛ̀ mɛ ntúmɛ̀ míì bɛ̀ tɔ̃nní. M bo bɛ̀ ãnné Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ, kòo bɛ̀ puotí kékuɔ di ìikɛ̀.
22 Díndi Sudaa kɔbɛ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni di níí bo nnáá mbɛ kpéí ndi dɔ́ dìì mɔ̀nnì kébɔntɛ́ kusĩnkù, di níí bo yĩ: Kuyie nda dɔɔ̀ kù dɔ̀ɔmɛ̀ Sedekia nɛ̀ Akabu Babidɔnni kóo kpààtì cóu mbɛ̀ muhɑ̃ɑ̃.
23 Kɛ yɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ Isidayɛɛribɛ ci dɛ̀ kɛ dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀ pobɛ̀, kɛ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá n kpɛti, m mɛ nyí bɛ̀ tɔ̃. N dɛ̀ yɛ́mu dɛmɔu kɛ dɛ̀ wùó. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Semmaya wɑ̀rimɛ̀ dipátíri Sefayaa Sedemii kpéí

24-25 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa, Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkùu n duɔ́ mmí nSedemii tináaǹtì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Semmaya Nɛedammu naàmùnkù kou. Semmaya weè do wɑ̀ri dipátíri kéduɔnní ikuɔ́ nìùbɛ̀ Maseya birɛ nɛ̀ Sofonii nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀, nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bɛ̀ɛ̀ do kpaá Sedisadɛmmu, kɛ̀ dì wɑ̃̀ri kɛ tú:
26 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù duɔ́ nkàa cɔutɛ́ ikuɔ́ nìùtì Yeoyada fɔ̃tìrì kɛ bakɛ́ ku cĩɛ̃tɛ̀. Fɔ́ɔ̃ dò nkɛ́ndakɛ bɛ̀ɛ̀ tu bɛmáà ku pããnáaǹtì náam̀bɛ̀ bɛ kpéí, kɛ̀ wèè í yɛ́ o yɛ̃ mmù a táú nho naàcɛ̀i mɛfĩmmɛ képítínné o fɔ̃nií timátì,
27 dɛ̀ né dòmmɛ kàa í kpannɛ̀ Sedemii Anatɔti ɛì kou, wèè di náá nKuyie mpããnáaǹtì?
28 Ò yɛ̃ nhò tu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe kɛ ti wɑ̀riní dipátíri diɛ mBabidɔnni, kɛ ti nàkɛ́ kɛ tú ti í yɛtì mɛcãã nketikɛ, kɛ tú ti maá sicɛ̃́ĩ kémbo, kéfiíkú dɛtie nti pénnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mpɛí kɛ̀ ti yo.
29 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Sofonii kaa ndɛ kó dipátíri mí nSedemii kɛ̀ n keè.

Sedemii tɛ̃́nɛ́mɛ̀ dipátíri Semmaya

30 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
31 Tɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni kɛ tú: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì yɛ̃ Nɛedammu ɛì kou Semmaya mɛ̀ nyɛ̃mmɛ̀ ò tu m pããnáaǹtì náaǹtò, míì mɛ nyí ò tɔ̃, ò mɛ̀ ndi ciitémɛ̀ kɛ̀ di yie nho kó siyáàbìsí,
32 mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi, n yiti kɛ bo cómmúmu Nɛedammu ɛì kou Semmaya kpéí nnɛ̀ o fukoo. O kó kufuku miɛkɛ onìtì bá nkpaá bá omáà kɛ bo di cuokɛ̀, ò báá yà mɛsàà n yóó dɔɔ̀mɛ̀ n nìtìbɛ̀, kɛ yɛ́ ò sukúmɛ̀ n nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ n yetɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

30

Kuyie nnàkɛ́ tì Isidayɛɛribɛ kó dikpààtìyuu kpéí

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀:
2 Mi ndi Yiɛ̀ Kuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù, míì tu á wãri n da nàkɛ́ tì timɔu dipátíri miɛkɛ kɛ dɔ̀:
3 Mí ndi Yiɛ̀ Kuyie n tú, dɛ yiè kpaanímu kɛ̀ m bo tɛ̃́nnéní n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ, kéwɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ duɔ́ ndihɛì n do duɔ́ ndì bɛ yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ dì tiekɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.
4-5 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkɛ́ tì mí nSedemii Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ kpéí, tiì tu:

Ti yo mɛtammè mamè mmɛ,
mè mɛ nyí tú diwèì kɔ̃mɛ,
mè duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì nti kɛ ãã̀ kufɔ̃waá.
6 Bíékénè, wénnínè,
bɛnitidaabè pɛímaà?
Dè né dommè kè bɛnitidaabè ceú ceú bɛ ka,
kɛ dò nhonitipòkù wèè dɔ́ képɛité ò ɔ̃ ndòmmè,
kè bɛ ìikè sɔ̀ù sɔ̀ù bɛmɔu.
7 Mɛyɛi ndiɛmè kó diyiè ndi,
diyiè yɛiri ndi,
di kó kubotí mu nyí buoté,
mɛyɛn̂caàrìmè mɛè kèríní Sakɔbu kpéí,
dɛ yiè n né yóó bè dɛɛtému.

8 Kè ti Yiè Mpakɛdaa dɔ̀: Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè, m bo kéétɛ́ kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú bè di buú nkù, ké di pítɛ́ iwɛ̃ĩ. Bèè í tú Isidayɛɛribɛ bè tɛ́nkɛ bá ndi bakɛ́.
9 Kè di mpĩ ndi Yiè nKuyie ndi tũ nkù tɔ̃mmú, kè n di duó nDafiti yaàbirɛ kè dè ntú di kóo kpààtì kè di pĩ nho tɔ̃mmú.

10 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀:
Díndi n kó bɛtɔ̃mbè Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ di bá nyĩɛ̀kù,
díndi Isidayɛɛribɛ di kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá nduò,
n yóó di dɛɛtému kédennɛní di yaàbí itempɛ̃ ndétiyì miɛkɛ, di tú dè tidaatì.
Díndi Sakɔbu yaàbí di wɛ̃tinímu,
kɛ bo kari di tenkè bàmmùù kéom̀pè,
òmɔù tɛ́nkɛ í yó mbo wèè bo di kɔkénè.
11 Mí ndi Yiè nKuyie ndi bonèmu kɛ yóó di dɛɛté mĩì béi!
N yóó kuɔ̀mu ibotí n di cíɛ kè di taá ìì miɛkɛ páíí kédeè.
Díndi biɛ n yí yóó di kuɔ kédeè,
n né yóó di tiému dè bèkúmè,
n yí yóó na ké n di wúónkoo kɛ dò ndi í càkɛ dèmarè.

12 Di kó dikɔutirì í dò nkétaà,
di kó dimɔnni í dò nkémiɛté,
mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
13 Omɔù í dakɛ di kpɛti,
kɛ bo taa ndi muɔ,
mutie mamù mɛ nketé kɛ í bo mùù bo di taa.
14 Di natitɔbè di yɛ̃mmu,
bè tɛ́nkɛ í denniní di kpéí,
n di poté kɛ dò ndi tú n dootitɔbè mbɛ,
n di poté kuyɛ̃ĩku diɛkù nku,
di yɛi ndɛuté mèè kpéí,
di càkɛ kè dè dɛumu.
15 Ba nte kè di kuɔ̀ mmɛcaàrìmè mèè di tùɔ̀kení mɛ kpéí?
Di kó dimɔnni í dò nkémiɛté,
di yɛi mmɛè dɛuté dɛè te,
di càkɛ kè dè dɛumu dɛè te kè n di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ.
16 Bèè di kɔù yíe n yóó bè kùɔmu,
bèè di dokùnè yíe m bo bè dɔɔ̀ tidaatì,
bèè di ɛi yíe nyóó bè ɛímu,
bèè di senku yíe n yóó duó nkè bèɛ bè sènkèrìmu.

17 Kɛ yɛ́ n yóó yɔɔrɛmɛ̀ mutie di muɔ,
n yóó miɛkùnnɛmu di kɔutiyɛ̀.
Mí ndi Yiè nKuyie mîi béi!
Díndi Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ, òmɔù tɛ́nkɛ í di kaànnè,
kɛ di yu kɛ tú bè dènnɛ bè bɛ tenkè.

18 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀:
N yóó wɛ̃tɛ kétɛ́nnénímu tidaatì Sakɔbu kó yɛfɛ miɛkɛ,
mɛséммè mɛè m bonè bɛ kó sicɛ́ĩ,
di kó dihɛì wɛ̃ti kɛ bo fííkúmu di dobontì ĩnkè,
kè tɛkpààtìcĩɛ̃tèɛ fííkú tɛ fɔ̀tìrì.
19 Kè di ndiè kɛ n sɑ̃ntí,
kɛ íútí nè diwèì,
kè n duɔ́ nkè dí sũũ nkɛ tɛ́nkɛ bá nkɛ̃ńnì,
kè n di déúkùnnɛ bá di kó diyètìrì tɛ́nkɛ báá kɛ̃kɛ.
20 Díndi Sakɔbu yaàbí di wɛ̃ti kɛ bo naámmu di do dòммè,
kénfííkú n yìikè,
kè n yítɛ́ kécómmú kéfɛ́ɛ̃ũ mbèè do di fɛ́ɛ̃ũmmu,
21 di kóo kpààtì yó ntú di botí kou nwe,
di kou weè yó ndi bakɛ́,
kè n duɔ́ nkòo nni ntɔ́kénè,
kè dè í tú mɛmmɛ we m bo dáátí kékɔtɛní m borè?
Mí ndi Yiè nKuyie mîi mɛ nyɛ̃.
22 Dɛ mɔ̀nnì di bo ntú n kɔbɛ,
kè nni ndi te kè di n tũ.

23 Mí ndi Yiè nKuyie mmiɛkɛ ìtému kuyaakù diɛkù kɔ̃mɛ,
kɛ fĩmmú fɛfɔdɔ́nfè diɛfè kɔ̃mɛ kɛ bo do bèè cààrè bɛ yɔ ĩnkè.
24 Mí ndi Yiè nKuyie m miɛkɛ di cɔ̀útému,
kè í yóó bonkɛ kɛ í pĩ nkè do dò nképĩ mmùù tɔ̃mmú,
dè yó nkéríní kè di tì bantému.

31

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ kó yɛwe miɛkɛ mí ndi Yiè nKuyie m bo tiekɛ Isidayɛɛribɛ wuɔ nyimɔu, kè bè ntú n kɔbɛ.

Kuyie nnàkémè kù yóó kannɛmè Isidayɛɛribɛ bɛ tenkè

2 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú:
Díndi kubotí kùù yenténè mudoò kɛ bo dikpáà miɛkɛ,
di yàmu n kó mɛsàà.
Díndi Isidayɛɛribɛ di kũnti mɛomɔ̀pùmè ɛì ndi.
3 Nè dimɔ̀nnì ndi n di bɛnkɛmè m máà,
n di nàké kɛ tú n di dómu sɑ̃́ɑ̃̀, dɛè te kè n kó mɛsàà nyí iiti di ĩnkè.
4 N wɛ̃ti kɛ bo fíímmu díndi Isidayɛɛribɛ n dɔ́ bè kè di nfííkú,
di wɛ̃ti kɛ bo túótému yɛbàrè sààyè nè diwèì,
di yóó nɛinèmu bɛhaubè kè dí yè kémbie nkɛ au.
5 Di wɛ̃ti kɛ bo buɔtímu Sammarii tãrì ĩnkè dɛtie mbè tu dè fínyĩ,
díndi bèè dè buɔtí kè díì ntɔ̃ũ dɛ bɛ.
6 Dɛ yiè kpaanímu kè bèè bàà yɛbòrè kè bè bo pĩɛ̃ké,
bè yóó nákému bèè bo Efadaimmu tãrè ĩnkè kɛ dɔ̀:
Íténè kè ti kɔtɛ Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ti Yiè nKuyie nti tũ nkù borè.

7 Ntɛnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́i ntì:
Nyíútínɛ̀ Sakɔbu yaàbí kpɛ́í,
nyãnkunɛ̀ diwɛ̀ì wèè bakɛ́ yɛkpààtìyɔ o kpɛ́í,
ndiènnɛ̀ kɛ sãntí mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ tú:
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛɛtɛ́ a nìtìbɛ̀,
dɛɛtɛ́ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ.
8 Kubakù youú bíɛ́kɛ̀ kó dihɛì ndi m bɛ̀ íinnímɛ̀,
m bɛ̀ dɛitɛní itemmànkɛ nyi kɛ bɛ̀ tìí,
tiyũ̃ntì nɛ̀ yɛkpĩɛ̃̀,
bɛpɔupómpómbɛ̀ nɛ̀ tibíyɔ̃tì,
bɛ̀ɛ̀ wɛ̃tiní bɛ ɛì bɛ tĩnnì í yó nsénní.
9 Bɛ̀ yó nwɛ̃tiní kɛ kɔntimu kɛ m báá,
kɛ̀ m bɛ̀ kpàakɛ kékétɛ́nɛ̀ kucɛ sààkù kùù sìɛ́,
bɛ̀ í yóó bétɛ́ kùù ĩnkɛ̀, kɛ̀ m bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ mɛnésààmɛ̀ borɛ̀.
Míì tu Isidayɛɛribɛ cicɛ kɛ̀ Efadaimmu tu n kóo po.

10 Díndi yɛbotɛ̀ keènɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ntú mù,
kɛ́ tì nàkɛ́ yɛbotɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo mɛdɛ́timɛ̀ kɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì do di cíɛ ndíndi nyIsidayɛɛribɛ
kɛ wɛ̀̃tɛ kɛ dì tìínní,
kɛ yó ndakɛ di kpɛ́í o pecɛ̃nti ɔ̃ ndakɛmɛ̀ o pe kpɛ́í.
11 Mi ndi Yiɛ̀ nKuyie míì di dɛɛtɛ́ díndi Isidayɛɛribɛ,
míì di fìètɛ kubotí kuù di kpeńnìnɛ̀ ku nɔu miɛkɛ.
12 Di kũntimu Siyɔ̃ɔ̃ tãrì kɛ bo nyíúnɛ̀ diwɛ̀ì,
kɛ bo ndɛitíní kɛ dɔ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà,
dɛ̀ɛ̀ tu tidiitì nɛ̀ mɛnaà nnɛ̀ mɛkɔ̀pàmmɛ̀,
ipe nɛ̀ sibɔɔ́ nɛ̀ inààkɛ.
Di bo ndɔ̀nnɛ̀ kupúú sààkù bɛ̀ yɔ́ɔ̀rì kù,
di tɛ̃́nkɛ bá mbo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ.
13 Dɛ mɔ̀nnì bɛsapàmbɛ̀ bo nyãnkunɛ̀ diwɛ̀ì
bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛdakótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ au,
m bo ceetɛ di dabùò nkɛ̀ yɛ̀ɛ naá ndiwɛ̀ì
kɛ̀ di bántɛ̀ kédɛitɛ di áárìmɛ̀ kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ɛ narikɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
14 Dɛ yiè ikuɔ́ nìùbɛ̀ bo dɛ nyiwũɔ̃ kó mɛkùɔ̀,
kɛ̀ n nìtìbɛ̀ɛ tuɔ́,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.

15 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
N yo mɛtammɛ̀ mamɛ̀ Damaa ɛì,
yɛkúdabùò nyɛɛ̀ yìɛní nɛ̀ iwúótìi,
Dasɛɛdi bí ii ku kòò kuɔ̀,
bá kɛ í dɔ́ bɛ̀ɛ ò bántɛ̀.
16 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
Cĩ́kɛ́, kɛ́ũtɛ́ a nɔnniɛti,
n yóó da cúmu a ɔ̀ùtì kó ticuuti,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i:
a nìtìbɛ̀ itinímu di dootitɔbɛ̀ ciɛ kɛ kũntiní.
17 Diwɛ̀ì kèrínímu a yaàbí kpɛ́í.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i!
Ì wɛ̃tinímu i tenkɛ̀.
18 N kèèmu Efadaimmu wuɔ nkɔbɛ kuɔ̀mmɛ̀,

kɛ sáútí kɛ tú:
Ti Yiè nKuyie nha ti poté mɛdiè mmɛ,
kɛ ti tiè mbè ɔ̃ɔ̃ poté mèè botí kunaàwàátíkù,
ti yṹnní a borè kè ti na kéwɛ̃tɛní,
kɛ yɛ́ fɔ́ɔ̃ tumè ti Yiè nKuyie nti tũ nkù.
19 Ti do da bùtínnému,
bàmbà kɛ mɛ nwɛ̀tɛní,
ti bantému ti caàrìmè kɛ pĩ nti nɔ̀,
ifɛi iì ti pĩ nkè ti sĩ́ńné,
ti dɔ̀ɔ̀ dè ti dapàntì mɔ̀nnì dɛ kpéí.
20 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Efadaimmu kɔbɛ n sàà bè cùùmmaà?
Yáà n sàà bè dó kè dè tontému?
Nh ɔ̃ nkɛ̀ n kèè bè nàámmè bɛ kpéí diwèì diì m pĩ,
kè mɛsémmè ní mbè nni mbonè,
kè m bè dó mɛdiè.

21 Ãnnénè mɛcannimè,
fííkúnè idɛí,
dɔɔ̀nè kunaàsìnyakú di cɛ,
totínè di yèmmè di tũ nkùù cè kéwɛ̃tɛní,
díndi Isidayɛɛribɛ n dó bè,
wɛ̃tɛnèní yehɛkè yèè tu di kpɛyɛ yɛ miɛkɛ.
22 Díndi Isidayɛɛribɛ n dó bè,
dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kè di yóu mufirìmù?
Díndi bèè í dó kéyie n kpɛti,
di mmɔ̀nnì dè cèètɛmu di tenkè miɛkɛ,
kòo nitipòkù bɛí nhonitidɔ̀ù!

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kémɔɔtɛnèmè Kuyie mmɛtaummè

23 Kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkùu béi nkɛ dɔ̀: M bo tɛ́nnéní dìì mɔ̀nnì bè do pĩ́mmú bè kékònnè kédɔɔ̀ tidaatì, bè bo nnáá nSudaa tenkè nè o ɛkè miɛkɛ kɛ tú:
Fɔ́ nSiyɔ̃ɔ̃ ditãsààrì timɔ́mmɔnti borè,
ti Yiè nKuyie nda dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
24 Kè Sudaa kɔbɛ mbo a miɛkɛ. Bɛtenkútíbè nè bèè cɛ̃mmù iwũɔ̃ kè bè nwɛ̃ nkɛ bo a ɛkè miɛkɛ.
25 Kɛ yɛ́ míì duɔ́mmè mɛniɛ nsinéyɛ̃ĩ kùɔ bè, kɛ duɔ̀ ntidiitì dikɔ̀nnì kùɔ bè.
26 Mí nSedemii kè nh entení kénsɔ́ mmunɔndɔmmú n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mmɛ.
27 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ kè bè bo pié késũũ nkɛtenkè, kè iwũɔ̃ pɛ̃té késũũ.
28 N do wɛ̀ɛ̃tɛní mèè botí bɛ bíékè ké mbè u, kɛ bè pùɔ̀ nkɛ déí kɛ bè dɔ̀ɔri mɛyɛi, n yóó wɛ̃ɛ̃tɛní mɛè botí bɛ bíékè ké bè maá, ké bè fìí, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
29 Dɛ mɔ̀nnì òmɔù tɛ́nkɛ bá nnáá dináaǹhãntírì dìì tu:
Cicɛbè càáké yɛsĩɛ̃ bényè
kè ibí nìì nyãrikɛ.
30 Dɛ mɔ̀nnì bá wè ò yóó kú o yɛi nkpéí nkɛ, wèè càáké yɛsĩɛ̃ bényè weè nìì nyóó yãrikɛ.
31 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu kè m bo wɛ̃tɛ kétaunnè Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ.

32 Dɛ̀ tɛ́̃nkɛ í yó ntú mɛtaummɛ̀ ndo dɔ̀ɔ̀nɛ̀mɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ m bɛ̀ dɛ̀tɛ dìì yiè Esibiti
kɛ dɛ̀nnɛ. Dɛ kó mɛtaummɛ̀ bɛ̀ mɛ̀ tɔ̃̀tɛmu bá nɛ̀ míì mɛ mbɛ̀ temɛ̀. Mí ndi Yiè
nKuyie míì mɛ nyɛ̃.
33 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Ntɛ dɛ yiè n yóó bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀: N yóó
ãnné n kuɔ́ bɛ miɛkɛ nkɛ, ké ì wɑ̃̀ri bɛ yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ ké m bɛ̀ te mí nKuyie kɛ̀ bɛ̀
ntú n kɔbɛ.
34 Dɛ yiè òməù tɛ́̃nkɛ bɑ́á tié n kuɔ́ o kou, yóó o kou ò tié nkɛ dɔ̀ wè n yĩ́ɛ́tɛ́
mí ndi Yiè nKuyie. Bɛ̀ yóó nyì yɛ́̃mu bɛməu, ibí sɑ́mpɔ́ì nɛ̀ bɛkótíbɛ̀, mí ndi Yiè
nKuyie mmíì béi, n yóó bɛ̀ cĩ́ɛ́mmu bɛ yɛi, n tɛ́̃nkɛ bɑ́á dentɛní mɛ kpéí.

35 Mí ndi Yiè nKuyie míì ãnné diyiè kɛ̀ dì ɔ̃ ntũ̃ũ̃ nkémí,
kɛ duɔ́ nkòo tɑ̃̀nkù nɛ̀ siwɑ̃̀ɑ̃ kɛ̀ dɛ̀ ɔ̃ mmí kɛyènkɛ̀.
Míì ɔ̃ɔ̃ nampɛ dàméɛ̀rì kɛ̀ yɛnéfĩ̃nfĩ̃rɛɛ ítɛ́,
mí nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa míì béi nkɛ tú:
36 Kɛ̀ dɛndɛ cèètɛ dìì yiè,
mɛm̀mɛ Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ ntɛ́̃nkɛ í yó ntúmɛ̀ n kɔku.
37 Kòo nìtì bo na kébenné kɛĩ̃nkɛ̀ okùmɛ̀ màmɛ̀,
késíékɛ́ kɛtenkɛ̀ cũ̃mpumɛ mamɛ̀,
dɛ mɔ̀nnì m bo dootóo Isidayɛɛri kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ kpéí.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

38 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu kɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì bo wɛ̃tɛ
kémaá, mí ndi Yiè nKuyie n kpéí, kéketénè Ananeedi kó didènnì borè kéntɔ
kétuɔkɛnè dibòrì bɛ̀ tu dì kuduotí kentímɛ̀ kó dibòrì,
39 késɔɔté kétãũ kuhɔ̃ũ kùù beúnè kétuɔkɛ Kaarɛbu tãrì, kékɔ́ntɛ́ kékɔtɛnè Koa
kpɛri,
40 kédíténè kubiriku bɛ̀ buɔ̀nko kù bɛcíríbɛ̀ kɛ dɛ̀ cɔ́unko dɛyɛirɛ, kéntɔ
kétuɔkɛnè kukó nSetinɔɔ képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛ dibòrì bɛ̀ tu dì sisɛ̃ĩ kó dibòrì diyiè
yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kpɛri. Dɛ̀ yó ntú bɛ̀ cɑ̃́ńné dèndɛ mí ndi Yiè nKuyie n kpéí, bɛ̀
tɛ́̃nkɛ bɑ́á di uuté, bɛ̀ mɛ ntɛ́̃nkɛ bɑ́á di pɔ̀ntɛ bìtì.

32

Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò Sedemii dontémɛ̀ kupaku

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbéinnɛ̀ mí nSedemii Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia
kpàtì benni píínnì miɛkɛ, kɛ sɔ̃́ Nɛbukannɛsaa bo o kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀
diniínnì.
2 Dɛ̀ do sɔ́ mBabidɔnni kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ bɛɛ̀ pi Sedisadɛmmu ɛì. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀
bɛ̀ m pĩ mí nSedemii kɛ kànnɛ Sudaa kóo kpààtì kó tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kó kudànkù.
3 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia weè do m pĩ nkékannɛ kɛ̀ nní nkari. Kòo
n nàá nkétú dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ n nàá nkɛ tú ti Yiè nKuyie nyɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndihɛì
Babidɔnni kóo kpààtì kòo di tiekɛ,
4 okpààtì Sedesia í yóó cootɛ́. Bɛ̀ yóó ò pĩ́mmu kéduɔ́ Babidɔnni kóo kpààtì kɛ̀
bɛɛ yà bɛtɔbɛ̀ kénákɛ́.
5 Kɛ̀ bɛɛ kònnè Sedesia Babidɔnni kòo nkɛ mbo kɛ kémmúnè kù bo yàmɛ̀ o
kpɛti. Bá kɛ̀ di dokùnè Babidɔnni kɔbɛ di bɑ́á bɛ̀ na.
6 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀
7 n cicɛ nantè Sadummu birɛ Anameedi kèríní m borè, kɛ bo n nákɛ́ kétú n
dontɛ́ o paku kùù mɛ mbo Anatɔti, kéyɛ̃́ míì tumɛ̀ o cĩ́ɛ̃̀tɛ̀ kou wèè baaténí kɛ dò
nkɛ́ kù dontɛ́.

8 Mɛmmɛ n cicɛ nantɛ̀ Sadummu birɛ Anamɛɛdi kɔ̀tɛnímɛ̀ m borɛ̀ tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó kudànkù kéntũ nti Yiè nKuyie nni nnàkémɛ̀ ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dontɛ́ m paku kùù bo Anatɔti Bɛnsamɛɛ tempɛ̃, kɛ yɛ́ fɔ̃̋ɔ̃̀ tumɛ̀ n cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kou wèè baaténí kɛ dò nkɛ́ kù dontɛ́. Dontɛ́ ku kétiekɛ. Kɛ̀ m bantɛ́ tì tumɛ̀ ti Yiè nKuyie nkpɛti nti.

9 Mɛmmɛ kɛ̀ n dontɛ́ n cicɛ nantɛ̀ Sadummu birɛ Anamɛɛdi kó kupaku kùù bo Anatɔti, kóò yietí mɛdítíbii tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèyiekɛ̀,

10 kéwãri yɛdontépátɛ kɛ̀ yè mbo yèdéyè. Kɛ̀ n yĩkú mɛcannimɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nwúó nkɛ̀ m benné mɛdítíbii ncɛ́ɛ́kù tɛbiètɛ̀ ĩnkɛ̀.

11 Kɛ̀ n túótɛ́ didontépátíri n yĩkú dì n kó mɛcannimɛ̀ képɔ̃nné, n wɑ̀̃ri dìì miɛkɛ ikuó yɛ̃mmɛ̀ nɛ̀ ditɛrì dìì feío.

12 Kɛ̀ n duɔ́ ndidontépátíri Baduki Nɛdiya birɛ Maseya kó dɛyaàbirɛ, kɛ̀ n di nhò duɔ́ n cicɛ nantɛ̀ birɛ Anamɛɛdi ììkɛ̀. Nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do dɛ̀ bo kéĩ̃kú bɛ nɔu dipátíri bɛ ììkɛ̀ nɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do bo tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó kudànkù bɛ ììkɛ̀.

13 Kɛ̀ n deè kéduó mBaduki dinùù bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ììkɛ̀ kɛ̀ n dɔ̀:

14 Tii ntu ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kpɛti nti, Kuyie ntínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù. Túótɛ́ didontépátíri m põ̃ũ ndì nɛ̀ dìì feío kéãnné didúù miɛkɛ kɛ̀ yè mbo sɑ̃̋ɑ̃̀.

15 Ntɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù nàké tì: Kù tu di wɛ̃ti kɛ bo dommu sicɛ́ĩ̃ nɛ̀ dɛpaa dihɛì dìì mmiɛkɛ.

Sedemii kuɔ́nnɛ̀mɛ̀ Kuyie

16 N duɔ́ ndìì mànnì Baduki Nɛdiya birɛ yɛdontépátɛ kébántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀:

17 Áú n Yiè nKuyie fɔ̃̋ nwèè dɔ̀ɔ̀ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ a wɛ̃rímú, dèmarɛ̀ í da yóunɛ̀!

18 Fɔ̃̋ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ cĩ̃ɛ́ nhonìtì kétuɔkɛnɛ̀ o yaàbí kó iyaàbí titɔ̃ntì titɔ̃ntì tɛkɔ̀ùpíítɛ̀, fɔ̃̋ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ poté ibí i cicɛbɛ̀ kó mɛyɛi nkó tiyɛ̃ĩ̃ti, Kuyie nha dɛumu kɛ kpeńnì, ti Yiè nKuyie fɔ̃̋ nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa.

19 Fɔ̃̋ɔ̃̀ tu otentì sààwè kàa tɔ̃mmú dɛu, fɔ̃̋ nwèè wùó mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kó mɛborimɛ kɛ yietì bá wè o tɔ̃mmú dòmmè, mù mànnɛ̀ tìì yeti.

20 Fɔ̃̋ nwèè dɔ̀ɔ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ càmmɛ̀ nɛ̀ tidiɛtì Esibiti kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ, kɛ tì dɔ̀ɔ̀ri nɛ̀ yíenní kàa yètìrìi feité Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀ nɛ̀ kutenkù kumɔu miɛkɛ, kɛ feínɛ̀ yíenní.

21 Fɔ̃̋ɔ̃̀ dɔ̀ɔ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ càmmɛ̀ nɛ̀ tidiɛtì, kɛ bɛnkɛ a wɛ̃rímú nɛ̀ a kpetì kɛ̀ yɛbotɛ̀ da yɔ̀tɛ kàa dènnɛní a nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ Esibiti miɛkɛ.

22 Kàa bɛ̀ duɔ́ ndihɛì a do béi nkɛ́ĩ̃kú kɛ dɔ̀ a yóó duɔ́ ndì ti yɛmbɛ̀, mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ põ̃ɔ̃̀ ndì.

23 Kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ di ta kɛ kàri, bɛ̀ mɛ nyí yie nkɛ tũnnɛ a kó kucɛ, bɛ̀ í yie nkɛ tũnnɛ a kó ikuó, bɛ̀ í yie nkɛ dɔ̀ɔ̀ a bɛ̀ nàkɛ́ kɛ yɛ̃ mbɛ̀ɛ dɔɔ̀ dɛ̀. Dɛɛ̀ te kàa bɛ̀ duɔnní mɛyɛi mɛ̀ɛ̀ mɛ̀ nti tùɔ̀kɛní!

24 Ntɛ Babidɔnni kɔbɛ kɛ pi dihɛì, bɛ̀ tùɔ̀kɛnímu kɛ bo pɔntɛ dihɛì, ti doti bɛ nɔu miɛkɛ nkɛ, bɛ̀ yóó ti do mudoò mmu kɛ̀ dikɔ̀nnì ti kuɔ nɛ̀ mutenkũ̃ũ. A nàkɛ́ tì tii dɔ̀ɔ̀ kàa ti yà.

25 N Yiè nKuyie a yɛ́ kɛ dò mBabidɔnni kɔbɛ yóó fietɛ dihɛì kɛ né n nàkɛ́ kɛ tú n dontɛ́ kupaku, kéyietí kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ naa bo m pútɛ́ kɛ̀ bɛ̀ mboà?

Ti Yiè nKuyie ntɛ̃ɛ́ńné tì Sedemii

26 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbéinnɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀:

27 Mí ndi Yiè nKuyie mĩ̂ bakɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, dèmarɛ̀ n yóùnèmaà?

28 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ tú: N duɔ́mmu di nhɛì Babidɔnni tenkɛ̀ kɔbɛ, n di tannému bɛ kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa nɔu miɛkɛ kòo bo di pɔ̀ntɛ.

29 Babidɔnni kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ mɛ ndɔ́ kédo dihɛì bɛ̀ tatimu di miɛkɛ kɛ bo míítɛ́ muhɑ̃ɑ̃ ké dì cóu nkɛ̀ dìi cóútɛ́ nɛ̀ sicɛ̃ĩ bɛ̀ tùɔ̀ sìì ĩnkɛ̀ tihúúntì yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ, kɛ yɛ̀ pãã ntidiitì bɛ̀ yɔɔrɛ tì mɛnaà nkɛ íinkoo m miɛkɛ.

30 Kɛ yɛ̃́ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ bomɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri n yí dɔ́ dɛ̀ ndɛ. Isidayɛɛri dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ íi m miɛkɛ nkɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

31 Dɛ kó dihɛì Sedisadɛmmu nɛ̀ bɛ̀ di maámɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ yíenní di baa íinkoo m miɛkɛ nkɛ kɛ̀ kɛ̀ cóu nsɑ̃́ɑ̃ dɛɛ̀ te kɛ̀ n dɔ́ kɛ di bútínné.

32 Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkɛ íi m miɛkɛ, bɛmbɛ nɛ̀ bɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ sikpààtìbìí nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì. Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu,

33 bɛ̀ tũntɛ bɛ ììkɛ̀ nkɛ kɛ m bùtínné, nɛ̀ dimɔ̀nnì ndi m bɛ̀ duɔ̀mmɛ̀ itié bɛ̀ mɛ nyí yie nkɛ bo ì kɛ̀ńtɛ́ ké ì cɔ̀útɛ́.

34 Kɛ tannɛ́ bɛ kó tɛtenkaanìtɛ̀ isɔkɛ kpɛtɛ n cĩɛ̃̀tɛ̀ n yètìrì yu dɛ̀ kɛ tɛ̀ sĩnkùnnɛ.

35 Kɛ maá yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ Bɛni-Inɔmmu biriku kɛ feu bɛ bí dibɔɔ̀ Mɔdɔki, initidaaì nɛ̀ initipòì n yí yɛ̃ mbɛɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ diyiè marì. Dɛ kó iyɛntotíi ketɛ́ kɛ í tannínɛ̀ yèmmɛ̀ miɛkɛ m bo duómmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ kó isɔkɛ kɛ tannɛ́ Sudaa kɔbɛ mɛyɛi mmiɛkɛ.

36 Di mmɔ̀nnì ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù m béi ntì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ dihɛì di náá ndìì kpéí kɛ tú dì tati Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ kòò bo di do mudoò, dikònnì nɛ̀ mutenkũũ nkɛ̀ dɛɛ tannínɛ́.

37 N yóó di dennɛnímu m miɛkɛ do di yɛ̀ ké di pɛikɛ ké di cɔ̀útɛ́ kɛ̀ n di cíɛ nkɛ̀ di taá yɛbotɛ̀ yɛ̀ɛ̀ miɛkɛ. N yóó di tɛ̃́nnénímu diɛ̀ nkɛ̀ dí mbo bá dɛ̀marɛ̀ í ndi kɔɔ́nnɛ̀.

38 Kɛ̀ di ntú n kɔbɛ kɛ̀ n di te mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù,

39 kɛ̀ ndí duɔ́ mmɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀máà kɛ̀ di ntũ nkucɛ kumáà ké nni ndé sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di mbo kɛ̀ dɛ̀ di naati kɛ̀ di bíi sɔɔtɛ́ kémbo kɛ̀ dɛ̀ ì naati.

40 Kɛ̀ n di dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛtaummɛ̀ mɛɛ̀ yó mbo sɑ̃́ɑ̃̀, n tɛ̃́nkɛ báá di bútínné, n yó ndi dɔ̀ɔ̀rimu mɛsàà, m bo duɔ́ nkɛ̀ di mmɔkɛ n kó fɛdédíéfɛ̀ kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di tɛ̃́nkɛ bá m bútínné.

41 Dɛ mɔ̀nnì n kó diwɛ̀ì yó ntú m bo di dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mɛsàà, n yóó di fíímmu teii di nhɛì miɛkɛ, n yóó mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu ndi nɛ̀ n wɛ̃rímú mumɔu.

42 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N tɔní mɛ̀ɛ̀ botí mɛyɛi ndiɛmɛ̀ kuwuɔ nkuù nyĩnkɛ̀, n yóó mɛ ntɔní mɛsàà mmɛmɔu n nàké mɛ̀ di kpéí.

43 Dihɛì di yɛ̃ ndìì dɔúnko kòo nìtì tɛ̃́nkɛ í dì bo yoo kuwanwankù kɛ̀ di ta Babidɔnni kɔbɛ nɔu miɛkɛ, di wɛ̃ti kɛ bo do ndɛpaa dɛ kó dihɛì miɛkɛ.

44 Bɛnsamɛɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ tɔ̀kénɛ̀ Sedisadɛmmu nɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ ditãrì ĩnkɛ̀ kpɛyɛ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo Sefadaa nɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo Nɛkɛfu tempɛ̃ mbɛ̀ wɛ̃ti kɛ bo dommu dɛpaa ndɛ kó yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ kénwãũ yɛdontépátɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ naa bo di pùtɛ́ kɛ̀ bɛ̀ bo kɛ yɛ̃́ n yóó tɛ̃́nnénímɛ̀ di kó tidaatì mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

33

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kù yóó wɛ̃tɛ kéíi nSedisadɛmmu

1 Mí nSedemii kɛ̀ m baa nkpaá kɛ bo bɛ̀ m pĩ nkɛ kànnɛ dɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:

2 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie, mí nwèè dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀, mí nwèè kɛ̀ pìítɛ́ kɛ fìí nkɛ fɔ̃̀tìrì, mí nwèè yètìrì tu: Di Yiɛ̀ nKuyie.

3 N yú kɛ̀ n yóó yiemmu, kɛ da dáa ndèmarɛ̀ diɛrɛ̀, disɔ̀rì kpɛrɛ a í yɛ̃́ dɛ̀.

4 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ tũ nkù, ntɛ n náá ntì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Sedisadɛmmu kó dihɛì nɛ̀ Sudaa kó sikpààtìcɛ̃́ĩ sì yóó puɔmmu kɛ̀ dɛɛ dɔúnko.

5 Kɛ di tú di bo baao Babidɔnni kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ di pi ké bɛ̀ dokénɛ̀ di í yóó na. Bɛcíríbɛ̀ bɛɛ̀ yóó píɛ ndihɛì kɛ yɛ́ m miɛkɛ di yɛmɛ̀ mɛdiɛ̀. Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ di yɛi mmɛɛ̀ sũ̃ũ̃ nkɛ̀ n yɛmmɛ̀ nóótɛ́ di ĩnkɛ̀.
6 N né yóó daatɛnímu di kpéí ké di taa, ké di miɛkùnnɛ ké di duɔ́ ndiwɛ̀ì diɛrì kɛ̀ dí m bo kɛ̀ dɛ̀ di nɑati.
7 N yóó wɛ̃tɛ kétɛ̃́nnénímu Sudaa kɔbɛ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ kɔ̀nnɛ̀ m bo wɛ̃tɛ ké bɛ̀ kànnɛ bɛ ɛì bɛ̀ do dɔ̀mmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.
8 Kéũ̃té mɛcaàrìmɛ̀ bɛ̀ do n càkɛ mɛ̀, kɛ bɛ̀ cĩɛ̃́ mbɛ yɛi mmɛmɔu bɛ̀ n yeténɛ̀mɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ yetɛmɛ̀ n kpɛti.
9 Dɛ mɔ̀nnì diwɛ̀ì bo nni mbonɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì, yɛbotɛ̀ yɛmɔu yɛ̀ɛ̀ bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ yɛ̀ bo keè m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà ké n sãntɛ ké n dɔunnɛ̀ mutõmmú ké nni nsãntí. Dɛ̀ bo yɛ̀ di kɛ̀ yɛ̀ nkpeutí m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nkpéí kɛ̀ bɛ kpɛrɛ dɛmɔu yié.
10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Díndi Sudaa kɔbɛ di náá nkɛ tú dihɛì dɔúnko bá onìtì tɛ́̃nkɛ í bo di miɛkɛ bá fɛɔ̃́fɛ̀. Sudaa ɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu kó icɛ dɔúnkomu bá onìtì tɛ̃́nkɛ í bo di miɛkɛ bá fɛɔ̃́fɛ̀.
11 Bɛ̀ wɛ̃ti kɛ bo keèmu dɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ diwɛ̀ì kó mɛtammɛ̀ nɛ̀ siyíi, nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tùótɛ́ bɛtɔbɛ̀ bàmbà bɛ kó iyiɛ. Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɔuní Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ yɛpãrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ndiè nkɛ tú:
Sãntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa kɛ yɛ́ kù wennimɛ̀,
kɛ ti dɔ́ sɑ̃́ɑ̃̀.
Kɛ yɛ́ n wɛ̃ti kɛ bo tɛ́̃nnénímɛ̀ bɛ̀ do pĩḿmú bɛ̀ bɛ ɛì, ké bɛ̀ kànnɛ bɛ̀ do dɔ̀mmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.
12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa béi nkɛ dɔ̀: Dihɛì dii mmɛ̀ ndɔúnkomɛ̀, bá onìtì nɛ̀ fɛɔ̃́fɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ tɛ́̃nkɛ í kérímú yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ, yɛnaacɛ̃nhòkɛ̀ wɛ̃ti kɛ bo buotému kɛ̀ iwũ̃ɔ̃ cɛ̃mbɛ ndɛ̀ òòmmu bɛ wũ̃ɔ̃.
13 Yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ kubiriku kpɛyɛ, nɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo Nɛkɛfu kó kutempɛ̃ nnɛ̀ Bɛnsamɛɛ kó dihɛì miɛkɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kó mɛfitímɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Sudaa kpɛyɛ miɛkɛ, yɛ pe bo ndɔku kɛ pɛ̃nkù i cɛ̃nti ìikɛ̀ kòò ì kàa. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Kuyie ndɔú ndìì nùù kù í yóó dì kpàtɛ

14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ kó yɛwe kpaanímu, kɛ̀ m bo dɔ̀ɔ̀ mɛsàà n nàké mɛ̀ɛ̀ kpéí Isidayɛɛribɛ kpéí nnɛ̀ Sudaa kɔbɛ kpéí.
15 Kɛ̀ dɛ kó yɛwe tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì n yóó dennɛní onìtì mɔù nwe Dafiti kó kuwuɔ mmiɛkɛ wèè yó mpĩ ntimɔ́mmɔnti, kɛ bekùnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dihɛì kɛ̀ dɛ̀ wenni.
16 Dɛ yiè Sudaa kɔbɛ yóó cootému, kɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ mbo bá dɛ̀marɛ̀ í bɛ̀ kɔ́nnɛ̀, bɛ̀ bo nyu Sedisadɛmmu kɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ti dɔɔri timɔ́mmɔnti.
17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Okpààtì Dafiti cĩɛ̃̀tɛ̀ báá paà okpààtì wèè bo nkari dikpààtìkàrì kémbakɛ́ Isidayɛɛribɛ.
18 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ mɛ mbáá paà nɛ̀ Defiibɛ bɛ̀ɛ̀ bo nni nfeu iwũ̃ɔ̃ kɛ tuɔ̀, kécɔ́unkonɛ̀ yɛpãrɛ̀ bɛ̀ yɔɔrɛ yɛ̀ mɛnaà, nɛ̀ iwũ̃ɔ̃ yɛwe yɛmɔu.
19 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ ké m béinnɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀:
20 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu kɛ̀ di bo na kéceetɛ dinùù n dɔú ndì, kuyie nnɛ̀ kɛyènkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ tɛ́̃nkɛ bá mbo.
21 Mɛ̀mmɛ n dɔunɛ̀ dìì nùù n kóo tɔ̃ntì Dafiti di bo paàmɛ̀ kòo kó kufuku kou mɔù bá nsɔkɛ́ o kpàtì, Defiibɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tɛ́̃nkɛ bá mpĩ n tɔ̃mmú.
22 N yóó duɔ́ nkɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Dafiti yaàbí nɛ̀ Defii kó iyaàbí bɛ̀ɛ̀ tu ikuɔ́ nìùbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ sũ̃ũ nsiwɑ̃̀ɑ̃ dɔ̀mmɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ í ndò nkékaa nkédeè bɛ̀ bo sũ̃ũ ndàméèrì kó mubirímú do mmɛ̀.

23 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ ké m bɛ́innɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀:
24 A yɛ́̃mu bɛnìtìbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dòmmɛ̀, n nu ndootóo Isidayɛɛri kó kuwuɔ nnɛ̀ Sudaa kɔku, bɛmbɛ n do tããté bɛ̀, kɛ bɛ̀ bɛ̀ sɛ̀nku kɛ tɛ́̃nkɛ í bɛ̀ wùó nkubotí.
25 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú: Mí nwɛ̀ɛ̀ duó ndinùù kuyie nnɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo mmí, mí nwɛ̀ɛ̀ duó nyikuɔ́ kɛ̃́nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀,
26 dɛ̀ bo yĩ̃mɛ kɛ̀ n dootóo Sakɔbu kó kubotí, n kóo tɔ̃ntì Dafiti kó kuwuɔ nkɔbɛ, m báá yóu m bo n dɛìmɛ̀ bɛ miɛkɛ bɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo mbaké Abaraɦammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ yaàbí. Mɛsémmɛ̀ bɛ̀ nni mbonɛ̀mu kɛ̀ n yóó wɛ̃tɛ kétɛ́̃nnéní bɛ̀ do pĩ̃mmú bɛ̀ kédɔ̀ɔ̀ tidaatì.

34

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàkémɛ̀ tìì yóó tuɔkɛní Sedesia

1 Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa nɛ̀ o kó bɛɦããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ yɛkpààtìyɔ yɛmɔu kutenkù ò baké yɛ̀ bɛ dokùnɛ̀ dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu nɛ̀ Sudaa kó yɛɦɛkɛ̀ tɛyɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀:
2 Kɔtɛ kénáké Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesiasi kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú: N yóó duó ndi nɦɛì Babidɔnni kóo kpààtì nwe kòò dì cáu.
3 O mɔ́mmuɔ nhò í yóó na kéyenté. Bɛ̀ yóó o pĩ̃mmu, kóo duó mBabidɔnni kóo kpààtì kɛ̀ bɛɛ yà bɛtɔbɛ̀ kétetɛ bɛtɔbɛ̀ tináaǹtì, kòo né na kóò kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni.
4 Né ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n nàké tì kɛ̀ dɛ̀ ntúkúnɛ̀ wenwe Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesiasi: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu o í yóó kú mutɔ̀ntɔ̀nkũ̃ũ̃.
5 Ò yóó kú bàmmùù nwe kɛ̀ bɛɛ tuɔ ntiɦúúntì o kpéí, bɛ̀ do tì tùɔmmɛ̀ o yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ o niiténɛ̀ kɛ di tikpàtì kénkuɔ̀ ndikúdabɔ̀nnì kɛ tú: Áú ti Yiɛ̀! Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
6 Mí nSedemii kɛ̀ n tì nàké Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia. N do tì nhò nàké Sedisadɛmmu nwe.
7 Dɛ̀ do sɔ̃́ mBabidɔnni domu mudoò Sedisadɛmmu kó dihɛì kɛ donɛ̀ Sudaa kó yɛɦɛkɛ̀ Nakiisi nɛ̀ Asekaa yɛ̀ɛ̀ do tú yɛɦɛikperɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yɛ̀ yĩ̃kɛ.

Bɛ̀ do fĩ̃mmɛ̀ tidaatì tìì tu Ebedeebɛ kéwɛ̃tɛ ké tì pĩ

8 Okpààtì Sedesia nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné dinùù kɛ dɔ̀:
9 Kɛ̀ wɛɛ̀ mɔ̀kɛ kudaakù kɛ̀ kù tu Ebedee, kɛ tú kunitidaakù yóó kunitipòrìkù wɛe kù fĩ̃ĩ nkɛ̀ bɛ kou mɔù tɛ́̃nkɛ bá mmɔkɛ kudaakù kùù tu Sudaa kó kuwuɔ nkou,
10 Sedisadɛmmu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do bo ò dɔú ndɛ̀ dɛ kó dinùù, kɛ̀ bɛɛ yie mbá wè kòo fĩ̃ĩ nho daakù ò do mɔkɛ kù kɛ tɛ́̃nkɛ báá wɛ̃tɛ ké kù tùótɛ́ ké kù pĩ̃ńné mudaatɔ̃mmú.
11 Kɛ̀ dɛ̀ né nyóó yíé kɛ̀ bɛɛ ceetɛ bɛ yɛ̀mmɛ̀ kéwɛ̃tɛ kétúóké bɛ daatì bɛ̀ do fĩ̃ĩ ntì kéwɛ̃tɛ ké tì pĩ̃ńné mudaatɔ̃mmú.
12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ mí nSedemii kɛ̀ n dɔ̀:
13 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kuù dɔúnnɛ̀ dinùù di yɛmbɛ̀ kù bɛ̀ dènnɛní dìì mɔ̀nnì Esibiti bɛ̀ do tú kɛ̀ tidaatì ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀:
14 Yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ miɛkɛ di kɔbɛ Ebedeebɛ bɛ̀ɛ̀ di fìténɛ̀ bɛmáà kɛ naá ndi kó tidaatì, kɛ̀ di bɛ̀ pĩ̃ńné mutɔ̃mmú di níí bɛ̀ fĩ̃ĩnko. Bɛ̀ níí yóó pĩ ndi tɔ̃mmú kémmɔkɛ yɛbie nyɛ̀kuɔ̀ ndi kɛ̀ dí bɛ̀ fĩ̃ĩnko. Di yɛmbɛ̀ mɛ nyí n kɛ̀ńté, bɛ̀ keté kɛ í ndààtɛ.
15 Kɛ̀ díndi mɛ nyie nkɛ dɔ̀ɔ̀ n yɛ̃mmɛ̀, bá wè kòò fĩ̃ĩnko o kó kudaakù, kɛ̀ di dɔú nketikɛ dinùù n cĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ n yètìrì yu dɛ̀.
16 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ cèètɛ di yɛmmɛ̀ kɛ càkɛ n yètìrì kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ tɛ̃́ńnéní di do fĩ̃ĩ mbɛ̀ kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ bɛ̀ pĩ̃ńné mudaatɔ̃mmú.

17 Nè dɛ kpéí ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: N tú di í mɛ nyiemmè n kpɛti,
kɛ bo fĩĩ mbá wè o tebitɛ, bá wè o kou, n yóó di fĩĩnkomu kè bè di do mudoò, kè
dikònnìi tanní nè mutenkũũ. Di kpɛrɛ bo donné yɛbotè kó yɛkpààtìyɔ kɔ̃m̀bùɔ̀tì.
18-19 Sudaa eì kó bɛkótíbè nè Sedisadɛmmu eì kɔbɛ nè tɛkpààtìcĩ̀tè kó bɛkótíbè
nè ikuó nìùbè nè bɛnìtìbè bɛmɔu bè do yiemmu ké n dɔúnnè dinùù, kéwɛ̃nné ké
n kuɔ fɛnààfè ké fè kèké yɛkékè yèdéè kénkeri kɛ pɛ̃nkù dɛ kó yɛkékè cuokè. Dɛ
kó bɛnìtìbè bè cààrèmu bè n dɔúnnè dìì nùù. Bè í dɔ̀ɔ̀ bè do dɔú ndinùù kɛ yɛ̃
mbè yóó dɔ̀ɔmè nè dɛ kpéí m bo bè dɔ̀ɔ̀ bè dɔ̀ɔmè fɛnààfè.
20 N yóó bè duó mbɛ dootitɔbè mbɛ bèè bè dónè mukũũ nkɛ bèɛ bè kùɔ, kè
dikpáà kó tinɔ̀tì nè tikpasĩntì kè dèɛ bè di.
21 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesiasi nè o eì kó bɛkótíbè m bo bè tannè bɛ
dootitɔbè nɔu miɛkɛ, bèè bè dónè mukũũ mbè bo bè nìntɛ bè tati Babidɔnni kó
bɛhããpɔ̀mbè nɔu miɛkɛ nkɛ. Bá bè mu mmɛ ndi yóumè,
22 n yóó duó nkè bèɛ wɛ̃tení ké di do mudoò mmu ké di pɔntɛ kécóu ndihèì.
M bo duó nkè Sudaa kó yɛhɛkèɛ dɔúnko yè tɛ́nkɛ bá mmɔkɛ wèè yè ã. Mí ndi Yiè
nKuyie míì béi.

35

Dekabiibɛ yetɛmè mɛnaà mmuyɔ̀ɔ̀

1 Sosiasi birɛ Sosakimmu tu dìì mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì, kè ti Yiè nKuyie
nni mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ̀:
2 Kɔtɛ kéyà Dekabu kó kuwuɔ nkɔbɛ, ké bè yu kè dí ta Kuyie ncĩ̀tè kó tidieti
kó kùmakù miɛkɛ kàa bè duó mmɛnaà nkè bèɛ yɔ̀.
3 Mɛm̀mɛ kè n kɔtɛ kɛ yú Idimmɛya birɛ Abatisinniya yaàbirɛ, Yasanniyau kó
dɛbirɛ nè o nɛi Dekabiibɛ cĩ̀tè tɛmɔu.
4 Kè m bè kɔ̀tɛnè ti Yiè nKuyie ncĩ̀tè Ikidadia birɛ, Annani Kuyie kóo nìtì kó
kudieku ò tiè ndè o kɔbɛ. Dɛ kó kudieku do tókénè okpààtì tũmbè kpɛti nti kɛ
sɔké Sadummu wèè do baa Kuyie ncĩ̀tè bòrì o birɛ Maseya kɔku ĩnkè.
5 Kè m bè ĩńné sicèe nè mɛnaà féi féi, nè ibòòkɛ ké bè nàké kɛ dɔ̀ yɔ̃nè mɛnaà.
6 Kè bè n tɛ́nné kɛ dɔ̀ ti í yóó yɔ̃ mɛnaà ti yààrì Dekabu birɛ Yonnadabu do ti
nàkému kɛ tú:
Ti bá nyɔ̃̀ mmɛnaà tínti nè ti bío sɔ́ɔ̃̀.
7 Ti mɛ mbáá maá sicɛ́ĩ̀,
ti mɛ mbá mmɔkɛ dɛpaa ti báá fííkú dɛtie mbè tu dè fínyĩ̀,
ti bá mmɔkɛ ti kpɛrɛ
kɛ yɛ̃ ti yó nhãmè titouti miɛkɛ nkɛ ti fòmmu mumɔu,
mɛm̀mɛ ti bo nfòùmè kémɔntɛ dihèì ti bo dì kupɔ̀ɔ̀kù.
8 Mɛm̀mɛ kè ti yie nti cicɛ Dekabu birɛ Yonnadabu ti nàké tì kéyóu mɛnaà
mmuyɔ̀ɔ̀ ti fòmmu mumɔu miɛkɛ, tínti nè ti pobè nè ti bí initidaaì nè initipòì.
9 Ti í maá sicɛ́ĩ̀ kɛ bo nhã, ti mɛ nyí kùútí dɛpaa, ti í fìíkú dɛtie mbè tu dè fínyĩ̀,
ti í buɔtí dèmarè.
10 Ti ã titouti miɛkɛ nkɛ, ti yie nkɛ tũnnɛ ti cicɛ Yonaadabu ti nàké tìnti.
11 Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa weè do ti do mudoò kè ti cokɛ́ kéta
Sedisadɛmmu kɛ bo yenténè Babidɔnni nè Sidii kɔbɛ kó bɛhããpɔ̀mbè. Mɛm̀mɛ
kè ti bo Sedisadɛmmu nè yíennί.
12-13 Mɛm̀mɛ kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù n nákɛ́ mí
nSedemii kɛ dɔ̀ n kɔtɛ kénákɛ́ Sudaa kɔbɛ nè bèè bo Sedisadɛmmu kɛ tú kù yɛ̃
mbè í dò nkékéntɛ́ kéyie nku kpɛtaà?

14 Dekabu birɛ Yonnadabu do nàkému o kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ bá nyɔ̃ mmɛnaà, kɛ̀ bɛ̀ yie nkɛ tì pĩ mbá bɛ̀ í yɔ̃ mmɛnaà nɛ̀ yíenní, ké yɛ́ bɛ̀ yiemmɛ̀ bɛ yààrì kó dinùù. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ n né yiɛ̀ kɛ di náánnɛ̀ bá di í yié.

15 Kɛ̀ n yìɛ̀ kɛ tũɔ̃nko m pããnáaǹtì náaǹbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di náá nkɛ tú dí ceetɛ kéyóu mɛborimɛ yɛimɛ kédɔɔ̀ dɛ̀ɛ̀ wenni kéyóu di bo ntũmmɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kɛ yɛ̀ feu iwũɔ̃. Mɛǹmɛ di bo mbomɛ̀ dihɛì n di duó ndì, díndi nɛ̀ di yɛmbɛ̀. Di mɛ nyí kɛ̀ńté, di í yie n kpɛti.

16 Dekabiibɛ biɛ yiemmu kɛ tũnnɛ bɛ yààrì Yonnadabu bɛ̀ nàké tì. Sudaa kɔbɛ díndi di mɛ nyí yie n kpɛti.

17 Kɛ̀ n sɔɔté kébéi nkɛ dɔ̀: Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu, kù bo bɔntɛ́ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ bɛɛ̀ bo Sedisadɛmmu mɛyɛi nkù ti nàké mɛɛ̀ kpéí, kɛ yɛ́ kù tì ndi nàkémɛ̀ kɛ di nàké di mɛ nyí yie, kɛ̀ kù di yùúké kɛ di yùúké bá di í kù cɔ̀úté.

18 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n náké Dekabiibɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu: Di mɛ nyiemmɛ̀ kɛ tũnnɛ di yààrì Yonnadabu di nàké tì kɛ dɔɔ̀ ò nàké tì timɔu.

19 Nɛ̀ dɛ kpéí Dekabu birɛ Yonnadabu cĩɛ̃̀tɛ̀ í yóó pàà wèè bo mpĩ nKuyie tɔ̃mmú ku cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.

Kunku ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù kuù mɛ nyɛ̃.

36

Sosakimmu cɔutémɛ̀ Sedemii kó tipããnáaǹtì kó yɛpátɛ

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu kpàtì benni dinaannì miɛkɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀:

2 Waá nkukɔ̃nkù kéwãri tináaǹtì n nàké tì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ iwuɔ ntɛì, kétúóténɛ̀ Sosiasi tu dìì mɔ̀nnì okpààtì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ yíenní.

3 Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ Sudaa kɔbɛ bo keè n tããté kɛ yóó bɛ̀ dɔɔ̀ mɛɛ̀ yɛi kéceetɛ kéyóu bɛ borimɛ yɛimɛ kɛ̀ m bɛ̀ cĩɛ̃́ mbɛ yetímɛ̀ nɛ̀ bɛ caàrìmɛ̀.

4 Mɛǹmɛ kɛ̀ Sedemii yú Nɛdiya birɛ Baduki kóò nàké ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàké tìì kó dimàà kòò tì wãri kukɔ̃nkù ĩnkɛ̀.

5 Ò tì wãri mɛmmɛ kédeè kɛ̀ Sedemii ò nàké kɛ dɔ̀: M bo mɛdítímmɛ̀ miɛkɛ nkɛ, n yí dò m bo na kéta ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀.

6 Fɔ̃ɔ̃ mɔ́mmuɔ nyóó kɔtɛ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀ kékaa n da nàké tì kàa tì wãri. A ti kàa mbɛɛ̀ kɔ̀tɛní mɛnùboúmmɛ̀ nɛ̀ bɛɛ̀ ìténí Sudaa ɛkɛ̀ yɛmɔu kɛ kɔ̀tɛní kɛ̀ bɛɛ tì kɛèè.

7 Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ bɛ báammìi tuɔkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ceetɛ kéyóu bɛ borimɛ yɛimɛ kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ yèmɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ bɛ̀ cɔ̀úté mɛdiɛ̀.

8 Kɛ̀ Nɛdiya birɛ Badukii dɔɔ̀ mí nSedemii nhò nàké tì timɔu kékaa nti Yiɛ̀ nKuyie nnáaǹtì tìì wãri kukɔ̃nkù ĩnkɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.

9 Dɛ̀ do sɔ́ nSosiasi birɛ Sosakimmu Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì bo o kpàtì benni dinummurì ndi otããwɛínwè miɛkɛ, kɛ̀ bɛɛ yú Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní Sedisadɛmmu Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀.

10 Kɛ̀ Badukii kaà n duó nkòò wãri tìì náaǹtì. Ò do bo Safãã birɛ Kemadiya wèè tu opátíwããtì o dieku nku. Dɛ kó kudieku do bo Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù dɛ ĩnkɛ̀ kɔku nku. Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bòrì bɛ̀ tu dì dibòrì pànnì di borɛ̀.

11 Kɛ̀ Kemadiya birɛ Misee Safãã yaàbirɛ keè tináaǹtì bɛ̀ kàa ntì ti Yiɛ̀ nKuyie mpátíri miɛkɛ timɔu,

12 kédeè kékɔtɛ okpààtì kóo pátíwããtì dieku, kòo kpààtì kó bɛtũmbɛ̀ bɛmɔu
bèè tu: Edisamaa opátíwããtì nè Sammaya birɛ Bedaya nè Akibɔɔ birɛ Edinatãã
nè Safãã birɛ Kemadiya nè Ananniya birɛ Sedekia kéyíénè okpààtì kó bɛtũmbɛ̀
tɔbɛ̀ bɛmɔu.
13 Kè Misee bɛ̀ tùò mBaduki do kaà ntìì náaǹtì dipátíri miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu
ììkɛ̀.
14 Mɛmmɛ kòo kpààtì kó bɛtũmbɛ̀ bɛmɔu tɔ̃ Nɛkanniyaa birɛ Eudi Sedemia
yaàbirɛ wèè do tú Kuusi yaàbíyómmè kòò bo náké Nɛdiya birɛ Baduki kòo
kɔtɛnèní kukɔ̃nkù ò do kaà nkù bɛnìtìbɛ̀ ììkɛ̀. Mɛmmɛ kòo túótɛ́ kukɔ̃nkù kétɔní
bɛ borɛ̀.
15 Kè bèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Kari dɛndɛ ké ti kaà ntìì bo kukɔ̃nkù miɛkɛ. Koò kù
mbɛ̀ kàa.
16 Kè bèɛ keè dɛ kó tináaǹtì kè kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ nkè bè nwúó nwúó mbɛtɔbɛ̀
kénáké Baduki kɛ dɔ̀: Ti náké a tì wàri mèè botí.

17 Bè mɛ nyĩ kébeké Baduki kɛ dɔ̀: Ti náké a tì wàri mèè botí.

18 Kòo bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ò tì nni nnáámmu kè ntì wãũ kukɔ̃nkù ĩnkɛ̀.

19 Kòo kpààtì kó bɛtũmbèɛ náké Baduki kɛ dɔ̀: Kɔtɛ fɔ̃ nnè Sedemii kè di sɔri
bá òmɔù bá nyɛ́ di borɛ̀.

20 Mɛmmɛ kè bèɛ yóu dɛndɛ dipátíri opátíwããtì Edisamaa kó kudieku kékɔtɛ
okpààtì cĩɛ̃tɛ̀ dànkù borɛ̀ kóò nàké dipátíri tɔ tì timɔu.

21 Kòo kpààtìi duɔ́ nkè Yeuudii kɔtɛ kétúótɛ́ní dɛ kó dipátíri okpààtì kóò
pátíwããtì Edisamaa dieku ké dì kàa nhokpààtì nè o tũmbɛ̀ bɛ ììkɛ̀.
22 Dè do sɔ̃ ndè tu muséé nkóo tɔ̃nkù nwe dibenni tɔ̃nkù wɛínwè kòo kpààtì
kàri o cĩɛ̃tɛ̀ muséé mmɔ̀nnì kpɛtɛ kè muhãɑ̃ ntuɔti.
23 Kè Baduki níí kaà nkéfĩntɛ kukɔ̃nkù mètããti yoo mènàà kòo kpààtìi kù kèétɛ́
kécɔ́u, ké mmɛ nhɔ̃ ké kù cɔ́u nkumɔu kédeè.
24 Okpààtì nè o tũmbɛ̀ bèè kó dimàà do dè bo kékeè dɛ kó tináaǹtì bɛ kɔ̃mbùàtì
í ndo, bè í nkɛ̃rí bɛ yààtì.
25 Edinatãã nè Dedaya nè Kemadiya bè do bàḿmúmu okpààtì kɛ dɔ̀ ò báá cɔ́u
ndɛ kó kukɔ̃nkù, ò mɛ nyí nyie nké bè kèńtɛ́.
26 Kòo kpààtìi péi nho birɛ Yedamɛyɛɛdi nè Asidiyɛɛdi birɛ Sedaya nè
Abudiyɛɛdi birɛ Sedemia kɛ dɔ̀ bèɛ pĩ nhopátíwããtì Baduki nè mí nSedemii kè
ti Yiè nKuyie mmɛ nti sɔnnɛ.

27 Okpààtì cɔ́u ndìì mɔ̀nnì kukɔ̃nkù mí nSedemii do nàké tì Baduki ti wàri
kùù ĩnkè kédeè kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:
28 Waá nkukɔ̃nkù tɛkù kéwẽtɛ kéwãri a do wàri tì kuketikù ĩnkè timɔu kè
Sosakimmu Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kù cɔ́u.
29 Kàa dèè mɛmmɛ á náké Sosakimmu kpéí nkɛ dɔ̀:

Ti Yiè nKuyie ntú a mè ncɔ́ummè dipátíri kɛ náá nkɛ tú ba nte kè n wàri dɛ
kó dipátíri kɛ náá nkɛ tú Babidɔnni kóo kpààtì kèríní kɛ bo pɔntɛ dihɛì kékuɔ
bɛnìtìbɛ̀ nè iwũɔ̃.
30 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie ntu fɔ̃ nSosakimmu Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì a kou mɔù
báá kari Dafiti kó dikpààtìkàrì, a bo kú kénduɔ́o, kuyie mmɔ̀nnì kè diyiè níí da
tiité, kɛyènkè mɔ̀nnì kè muséé nda poté.
31 Ti Yiè nKuyie ntu ku yóó potému fɔ̃ nnè a kó kuwuɔ nnè a kó bɛtɔ̃mbè,
mɛyɛi ndi dɔ̀ɔ mè nkpéí. Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nè bèè bo Sedisadɛmmu ɛì
mɛyɛi nku bè nàké mèè kpéí mbá bè í kèńtɛ́ mè dotimu di yɔ ĩnkè.

32 Dɛ kó difɔ̃ǹkúò mí Sedemii kɛ̀ n túótɛ́ kukɔ̃̀nkù tɛkù kɛ́ kù duɔ́ Nɛdiya birɛ mBaduki kɛ́ nhò nàá ntìì do wɑ̃̀ri kuketikù Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì do cɔ́u nkù kòò wɑ̀ɑ̃ kɛ́yíɛ́nɛ̀ titɛtì pɛ́u tìì tì dònnɛ̀.

37

Okpàátì Sedesia tɔ̃mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo beé nSedemii

1 Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpàátì weè do pĩ nSosiasi birɛ Sedesia tikpàtì kòo cɔutɛ́ Sosakimmu birɛ Konniyau kɛ́mbakɛ́ Sudaa kɔbɛ.

2 Ò mɛ nyí nyie nKuyie nkpɛti, mí nku pɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò nh ò nàá ntì, wenwe nɛ̀ o kó bɛtɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ o nìtìbɛ̀ bɛmɔu, dihɛì miɛkɛ òmɔù í ntì yie.

3 Bá nɛ̀ mɛmmɛ kòo kpàátì Sedesia tɔ̃ Sedemia birɛ Yukaari nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Maseya kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtɛ kɛ́nákɛ́ mí Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò Sedemii kɛ dɔ̀: Ti dɔ́ a bántɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nku ti kpɛ́i.

4 Dɛ̀ do sɔ̃́ mmí nSedemii n ceǹtìmu n dɔ́mɛ̀, bɛ̀ mu ndo í n kpetínné.

5 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Esibiti kóo kpàátìi yɛ̀ Esibiti, kɛ̀ Babidɔnni kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do pi Sedisadɛmmu, kɛ̀ bɛ̀ɛ keè bɛ kpɛ́i kɛ́fɔ̃tɛ bɛ̀ tɛ́nkɛ í mpi dihɛì.

6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:

7 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tɔ̃ nkù míì tu, a nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì wèè bɛ̀ tɔ̃nní kɛ tú á m beé nkɛ dɔ̀: Esibiti kóo kpàátì kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do yɛ̀nní kɛ bo di teennɛ̀ bɛ̀ wɛ̀tɛ kɛ kɔ̃ɔ̃mmu bɛ ɛì.

8 Babidɔnni kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ wɛ̃ti kɛ bo domu Sedisadɛmmu ɛì kɛ́ dì pɔ̀ntɛ kɛ́ dì cɔ́u.

9 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú di soú ndimáà ndi kɛ náá nkɛ tú Babidɔnni kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ ìtɛ́ kɛ̀ dɛ̀ dèè. Bɛ̀ í kɔtɛ dɛmarɛ̀.

10 Bá kɛ̀ di dɔ́ kɛ́dokɛ́nɛ̀ Babidɔnni kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ na kɛ́kuɔ bɛmabɛ̀. Di kɔ̀utɛ kɔutɛ bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ duɔ́ bɛ touti miɛkɛ, bɛ̀ itinímu kɛ bo cɔ́u ndihɛì.

Bɛ̀ kpetínnémɛ̀ Sedemii

11 Babidɔnni kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ ìtɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ́fɔ̃tɛnɛ̀ Sedisadɛmmu Esibiti kó bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ kpɛ́i,

12-13 kɛ̀ n yɛ̀nní Sedisadɛmmu kɛ́nkɔri Bɛnsamɛɛ ɛì kó dibòrì, bɛ̀ɛ̀ bàa yɛbòrɛ̀ bɛ kóo kótì Sedemia birɛ Idiya Ananniya kó dɛyaàbirɛ kòo m pĩ nkɛ dɔ̀: A kɔri kɛ bo duɔ́ nha máà ndi Babidɔnni kɔbɛ.

14 Kɛ̀ nh ò tɛ̀ɲ́né kɛ dɔ̀: Ɔ̀ɔ̀, n yí kɔri kɛ bo bɛ̀ duɔ́ m máà.

Idiya mɛ nyí ntì kɛ̀ńtɛ́ kɛ́ m pĩ nkɛ́kɔtɛ kɛ́duɔ́ nhokpàátì tɔ̃mbɛ̀.

15 Kòo kpàátì tɔ̃mbɛ̀ miɛkɛɛ n yɛ̀nní kɛ̀ bɛ̀ m puotí kɛ́deè kɛ́ n kpetínné dihɛì kóo pátíwɑ̃ɑ̃tì Yonnatɑ̃ɑ̃ cĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do tɛ̀ ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ dikpetíntou.

16 Mí nSedemii kɛ̀ nní mbo dikpetíntou kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kpɛri kɛ́mɔntɛ,

17 kòo kpàátì Sedesia tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ n kpeténí kòo m bekɛ tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ tidɛ́ borɛ̀ kɛ dɔ̀: Tìmatì í bo n kpɛ́i Kuyie nda nàkɛ́ tì kɛ dò nha n nákáà? Kɛ̀ nh ò tɛ̀ɲ́né kɛ dɔ̀: Ɛɛ̃ tìmatì bomu, kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Bɛ̀ yóó da pĩmmu kɛ́duɔ́ mBabidɔnni kóo kpàátì.

18 Kɛ̀ m bekɛ okpàátì Sedesia kɛ dɔ̀: N da càkɛ ba fɔ̃́ nnɛ̀ a tɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ a nìtìbɛ̀ kɛ̀ di m pĩ nkɛ kpetínné?

19 Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náamɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ sòò di náá nkɛ tú Babidɔnni kóo kpàátì í kɔriní kɛ bo di do, ò í kéríní kɛ bo pɔntɛ dihɛì, bɛ̀ kɔtɛ kɛ?

20 Di mmɔ̀nnì n né da bɑ́ɑ́mmu, fɔ̃́ n yiɛ̀ nhokpàátì á kéntɛ́ m bɑ́ammìi, bɑ́á wɛ̃tɛ kɛ n tɛ́nné dihɛì kóo kpàátì kóo pátíwɑ̃ɑ̃tì Yonnatɑ̃ɑ̃ cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kó dikpetíntou, n yàà bo kú.

21 Kòo kpàátì Sedesia duɔ́ ndinùù kɛ dɔ̀ bɛ̀ n dènnɛní dikpetíntou ké n tanné kudànkù bɛ̀ɛ̀ bàa tikpetíntì bɛ̀ borɛ̀ ké nni nduɔ̀ mbá dìì yiè pɛ́ɛ̃́, kɛ̀ pɛ́ɛ̃́ weè sàà í dèè. Mí nSedemii kɛ̀ nní mbo bɛ̀ɛ̀ bàà tikpetíntì bɛ kó kudànkù kémɔntɛ.

38

Bɛ̀ cũũ̃nkomɛ̀ Sedemii tɛbintɛ miɛkɛ

1 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Matãã birɛ Sefatia nɛ̀ Pasuu birɛ Kedadia nɛ̀ Sedemia birɛ Yukaari nɛ̀ Madikia birɛ Pasuu kɛ̀ bɛ̀ɛ keè n nàá ntì bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu tìì tu:

2 Ti Yiè nKuyie nkuù tu wèè bo nkpaá dihɛì dìì mmiɛkɛ mudoò bo ò kònnɛ̀ yoo dikònnì kɛ̀ dɛ̀ mɛ nyí tú mɛmmɛ mutenkũũ. Kɛ̀ wèè mɛ nyɛ̀ kɛ duɔ́ nhomáà Babidɔnni ɛì kɔbɛ ò bo cootɛ́ kɛ́nfòù.

3 Ti Yiè nKuyie mbɛ́immu kɛ tú Babidɔnni ɛì kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bo do di nhɛì ké dì fièɛ.

4 Kòo kpàátì tũmbɛɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Onìtì yie ndò nkékuɔmu, ò yárìkùnko bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɔ̃́ntì nti bɛ̀ɛ̀ kpaá dihɛì dìì mmiɛkɛ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ò í wanti bɛnìtìbɛ̀ kó mɛsàà, ò bɛ̀ dónɛ̀ mɛyɛi mmɛ.

5 Kòo kpàátì Sedesiasi bɛ̀ tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀nɛ̀ we di dómɛ̀ n yí yóó na kɛ di baa.

6 Kɛ̀ bɛ̀ m pĩ nképítínné iwɛ̃ĩ kécũũ̃nko okpàátì birɛ Makidia kó tɛbintɛ tɛ̀ɛ̀ do bo tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù. Mɛniɛ ndo í ã tɛ miɛkɛ, tisɔ̃ũ̃tì do nti kɛ̀ n fũũ̃kóo ti miɛkɛ.

7 Kɛ sɔ́ nhEtiopii kou mɔù wèè do tú tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ kóo kótì kòo yètìrì tu Ebɛɛdi-Mɛdɛki, kòo keè bɛ̀ n tannémɛ̀ tɛbintɛ miɛkɛ kòo kpàátì nkari Bɛnsamɛɛ ɛì kó dibòrì kɛ bekù.

8 Kɛ̀ Ebɛɛdi-Mɛdɛkii yènní tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kénáké okpàátì kɛ dɔ̀:

9 Áú n yiɛ̀! Fɔ́ nhokpàátì, bɛ nnìtìbɛ̀ càárèmu bɛ̀ pĩ ndɛ̀ Sedemii kɛ tanné tɛbintɛ miɛkɛ kɛ̀ dikònnì yóó dɛ̀ nhò kùɔ kɛ yɛ́ɛ̃́ í kpaámɛ̀ dihɛì miɛkɛ.

10 Kòo kpàátìi duɔ́ ndinùù Ebɛɛdi-Mɛdɛki Etiopii ɛì kou kɛ dɔ̀: Túótɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛtããti * kɛ̀ bɛ̀ da nɛinɛ̀ kɛ̀ dí kɔtɛ kédennɛní Sedemii tɛbintɛ kòò mu nyí ku.

11 Kɛ̀ Ebɛɛdi-Mɛdɛkii túótɛ́ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kéta okpàátì cĩɛ̃̀tɛ̀, tɛkpàátìcĩɛ̃̀tɛ̀ kó tikpàtì ã kùù dieku kó kudieku dɛfũ̃ɔ̃̀ kɔku, kétúótɛ́ tiyaàcítì tìì kòtɛ́ kɛ kɛ̃rí, ké tì pìtínné kuhɔ̃ũ ké n duɔnko tɛbintɛ miɛkɛ,

12 ké n nàké kɛ dɔ̀: Túótɛ́ tiyaàcítì kéceé nha pɛ̃tɛmpĩɛ̃̀kù képĩnné iwɛ̃ĩ ti ĩnkɛ̀.

13 Kɛ̀ m mɛ ndɔɔ̀ kɛ̀ bɛɛ yũɔ́ nkuhɔ̃ũ ké n dennɛní tɛbintɛ miɛkɛ. Mɛm̀mɛ mí nSedemii kɛ̀ nní mbo bɛ̀ɛ̀ bàà tikpetíntì bɛ kó kudànkù.

Okpàátì wɛ̃̀tɛ kɛ yumɛ̀ Sedemii kòo beé

14 Kòo kpàátì Sedesia tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ n yúní kɛ̀ ti kɔtɛ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dibòrì tãánnì kòo kpàátìi n nákɛ́ kɛ dɔ̀: N do dɔ́ ké da bekɛ tìmatì nti, kɛ̀ n tì nda bekɛ́ a bá n sɔnnɛ tìmatì.

15 Kɛ̀ n dɔ̀: Kɛ̀ n tì nda nàké a yó n kuɔmu kɛ̀ m mɛ nda duɔ́ nyitié a í yó n kéntɛ́.

16 Kɛ̀ Sedesia n yú tidɛ́ borɛ̀ ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie mbomu kuù ti duɔ̀ mmufòmmu, m bɛ́immu kɛ tú n yí yóó da kuɔ, m mɛ nyí yóó da pĩ nkéduɔ́ mbɛ̀ɛ̀ da dónɛ̀ mukũũ̃.

17 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n nákɛ́ Sedesia kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kunku tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu kàa yɛ̀ kɛ kɔtɛ kɛ duɔ́ nhamáà Babidɔnni kóo kpàátì ããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀, a yó nfòùmu fɔ́ nnɛ̀ a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ, bɛ̀ báá cóu ndihɛì.

18 Kàa mɛ nyí yɛ̀ kɛ duɔ́ nhamáà Babidɔnni kóo kpàátì ããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀, bɛ̀ yóó domu dihɛì dìì nké dì cóu mmuhãã́, a mómmuɔ nha báá na kéyentɛ́.

---

* **38:10** ***b**ɛ**t**ãã**ti:*** Yɛpátɛ mayè miɛkɛ bè wàri kɛ tú sipísìtããti ndi.

19 Kòo kpààtì Sedesia n nákέ kε dɔ̀: N yĩɛ̀kù Sudaa kó kuwuɔ nkɔbε bèè duɔ́ mbè mbε bεmáà Babidɔnni kɔbε, n kɔ̃mbùɔ̀tì duò bè bo m pĩmmè mmε kέ bè duɔ́ nkè bè n fɛ̃ũ.
20 Kè nh ò tɛ̀ŋ́né kε dɔ̀: Bè í yóó da pĩ nkε bè duɔ́. Kéntέ ti Yiè nKuyie nkpεti n da náá ntì. Mεyεi mmamè í yóó da tuɔkεní a yó nfòùmu.
21 Kàa mε nyetε a bo yèmè kέ bè duɔ́ nhamáà, ntε ti Yiè nKuyie nni nduɔ́ ntì tiì yóó da tuɔkεní:
22 Bεnitipòbè bεmɔu bèè kpaá a kpààtìcĩɛ̃tè miεkε Sudaa eì, bè yóó bè duɔ́mmu Babidɔnni kó bεhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yεmbè, dε kó bεnitipòbè yó nnáámmu a kpέí nkε tú:
O natitɔbè ò ciitέmu kε na,
o fũũkú disɑ̃ũ ndi kè bè cokέ.
23 A pobè nè a bí bè bo bè duɔ́ mBabidɔnni kɔbε, a mɔ́mmuɔ Babidɔnni kóo kpààtì bo da pĩ nkέcɔ́u ndihεì.
24 Kè Sedesia n nákέ kε dɔ̀: A báá yie nkòò mɔùu keè ti nàkέ tì, kè bè tì kèè a kumu.
25 Sikpààtìbìí nè bèè bakέ dihεì kè bè kèè a kɔ̀tεnímè m borè kè ti nàkέ, kè bè tu á bè nàkέ ti nàkέ tì kε báá bè sɔ̀nnε tìmatì kè mεè dɔkε bè bo da kuɔ.
26 Á bè nàkέ kε tú a kɔ̀tεní kε bo m bámmúmu kè m báá da tɛ̃ɛ́nné Sonnatãã cĩɛ̃tè a yàà bo kú.
27 Sikpààtìbìí nè bèè bakέ dihεì kè bèε kɔtεní m borè kέ m bekε ti nàkέ tì, kè m bè tɛ̀ŋ́né okpààtì n nàkέ tì, kè bè dɔ̀ yúóó kéítέ, kε yɛ̃́ bè í kèèmè ti nàkέ tì.
28 Mí nSedemii kè nní mbo bèè bàa tεkpààtìcĩɛ̃tè bε kó kudànkù kè bè yàa pɔntεnè Sedisadεmmu.
Ntε dè wũɔ̃kémè kè bè yàà pɔ̀ntεnè Sedisadεmmu.

39

Babidɔnni kɔbε pɔ̀ntεmè Sedisadεmmu
(Yεnáaǹkékè 1-10 wéntέ 52:4-16 nè 2 Bεkpààtìbè 25:1-12)

1 Sudaa kɔbε kóo kpààtì Sedesia kpàtì benni wεínnì miεkε nkε otɑ̃̀nkù píínwè, Nεbukannεsaa Babidɔnni kóo kpààtì nè o ããpɔ̀mbè bεmɔu bè kɔ̀tεnímè képi Sedisadεmmu eì.
2 Sedesia kpàtì benni tεpíítè nè dìmáà miεkε nkε otɑ̃̀nkù naanwè diyiè wεínnì yiè, Babidɔnni kóo kpààtì nè o kɔbε bè màtémè dihεì kó kuduotí.
3 Mεm̀mε Babidɔnni kó bεhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yεmbè tamè kékari dibòrì dε cuokè kpεri, bεè yètè tu: Nεdikadi-Sadεtisεε wèè bakέ bè fɔ̃̀mmu bè kè bè pĩ ntεkpààtìcĩɛ̃tè miεkε mutɔ̃mmú, kòo kpààtì ò tɑ́ nè bεkótíbè tɔbè bèè do tú iwɛ̃ĩ yεmbè.
4 Sudaa kɔbε kóo kpààtì Sedesia nè o kó bεhããpɔ̀mbè bè yà dìì mànnì Babidɔnni kó bεhããpɔ̀mbè kécokέ dihεì kεyènkè. Bè do tũnnε okpààtì pérímù kó kucε nku dibòrì dìì sokέ iduotí idé cuokè kétũnnε okpààtì kó kucε kùù yìènè Suditɛ̃ɛ̃ biriku.
5 Kè Babidɔnni ããpɔ̀mbèε bè bèti kéintε Sedesia Sedikoo biriku miεkε kóò pĩ nkékɔtεnè Babidɔnni kóo kpààtì borè Dibuda Amati eì. Dεndε Nεbukannεsaa ò bekénèmè.
6 Babidɔnni kóo kpààtì dε nfíé Sedesia bí o ìikè, kéfiénè Sudaa eì kó bεkótíbè bεmɔu,
7 kédokέ Sedesia nùɔ kóò boúnè disɔɔwũɔ̃ kó mεfĩmmε kóò kònnè Babidɔnni.
8 Kè Babidɔnni kɔbεε cɔ́u nsikpààtìcɛ́ĩ nè dihεì yεmbè kpεsi képuɔ Sedisadεmmu eì duotí.

9 Kɛ̀ Nɛbusadadanni, tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpàátì ti kóo kótìi pĩmmú bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpaá dihɛì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò duɔ́ mbɛmáà nɛ̀ bɛyántìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kpaá kétɔ kékɔ̀nnɛ̀.
10 Kòo súɔ́ mbɛcĩrìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ mùmamù kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nkpaá Sudaa ɛì miɛkɛ, kòo bɛ̀ totí fínyĩ́ kó dɛtie nnɛ̀ dɛpaa.

Bɛ̀ fĩ̃mmɛ̀ Sedemii

11 Dɛ̀ do sɔ̃́ mBabidɔnni kóo kpàátì duɔmmu dinùù Nɛbusadadanni tihããpɔ̀ntì tìì ò bàa ti kóo kótì kɛ̀ dɛ kó dinùù tu:
12 Túótɛ́ Sedemii kéndakɛ o kpéí kɛ̀ bɛ̀ báá ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀, kòò da bekɛ tì a ti nhò dɔ̀ɔ̀.
13 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpàátì nɛ̀ Nɛbusasibanni wèè bakɛ́ bɛ̀ fɔ̃mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pĩ ntɛkpàátìcĩ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú nɛ̀ Nɛdikadi-Sadɛtisɛɛ wèè bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do tú bɛkótíbɛ̀ Babidɔnni kóo kpàátì kpàátìyuu miɛkɛ.
14 Kɛ̀ bɛɛ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ n túótɛ́ní bɛ̀ɛ̀ bàa okpàátì bɛ kó kudànkù miɛkɛ, kɛ́ n kɔtɛnɛ̀ní kɛ́ n duɔ́ nhAsikammu birɛ Kedadia Safãã yaàbirɛ kɛ̀ Ayikammuu n kpɛ̃nnɛ́ kɛ̀ nni mbo o kɔbɛ borɛ̀.

Kuyie nnàkɛ́ tì Sedemii Ebɛɛdi-Mɛdɛki kpéí

15 Mí nSedemii n do kpaá bo bɛ̀ɛ̀ bàa okpàátì bɛ kóò kótì kó kudànkù nku kɛ̀ Kuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
16 Kɔtɛ kénáké Ebɛɛdi-Mɛdɛki Etiopii ɛì kou kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa kunku tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu kù do nàkɛ́ tì di nhɛì kpéí kù yóó tì dɔ̀ɔmu dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì mɔ̀nnì, tiyɛiti nti dɛ̀ í tú tisàátì. A yóó tì yàmu.
17 Kù yóó da dɛɛtɛ́nɛ̀mu, bɛnìtìbɛ̀ a yĩ̃kù bɛ̀ bɛ̀ í yóó da pĩ. Kunku ti Yiɛ̀ nKuyie kuù béi.
18 Kù yóó da dɛɛtému, mudoò í yóó da kɔ̀nnɛ̀, a yóó nfòùmu, kɛ yɛ́ a yiemmɛ̀ kɛ dò nkù da nàkɛ́ tì bo dɔ̀ɔ̀. Kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù mɛ nyɛ̃.

40

Sedemii kɔ̀tɛmɛ̀ Misipaa kɛ kàri

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní m béinnɛ̀ mí nSedemii, Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ bɛ̀ɛ̀ bàà okpàátì ò n fĩ̃ ndìì mɔ̀nnì Damaa ɛì.
Ò do yóó n fĩ̃ nkɛ̀ m boú mɛfĩ̃mmɛ mmɛ kɛ soké Sedisadɛmmu kɔbɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ cuokɛ̀, bɛ̀ do pĩ́mmú bɛ̀ kɛ bo kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni.
2 Kɛ̀ Nɛbusadadanni n yú mí nSedemii tidé borɛ̀ kɛ dɔ̀: A Yiɛ̀ nKuyie nkuù do da nàkɛ́ kɛ tú kù yóó duɔnní mɛyɛi mmiɛ di nhɛì,
3 kɛ mɛ mmɛ̀ duɔnní, kù do nàkɛ́ tì kù ti ndɔ̀ɔ̀ kɛ yɛ́ di càkɛmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie mbá di í yie nku kpɛti kù do di nàkɛ́ tì tìì di tùɔ̀kɛní.
4 Ntɛ yíe n da dɛɛtému, kɛ da pìtɛ́ iwɛ̃ĩ ìì do da píítí. Kàa dɔ́ kɛ bo n nɛinɛ̀ Babidɔnni ti nɛi, n yó ndakɛmu a kpéí. Kàa yèmmɛ̀ mɛ nyí yie nha bo n nɛinɛmɛ̀ a yóu. Kɛtenkɛ̀ kɛmɔu duɔ́mu a ìikɛ̀, kàa dɔ́ kɛ bo kɔtɛ kùù píkù a ku nkɔtɛ.
5 Mí nSedemii kɛ̀ nní nkpaá kɛ mu nyí kɔ̀tɛ kɛ̀ Nɛbusadadanni yíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ Ayikammu birɛ Kedadia Safãã yaàbirɛ borɛ̀, Babidɔnni kóo kpàátì we mbaá nSudaa ɛkɛ̀. Wɛ̃tɛ nɛ̀ we kɛ̀ di mbo a kɔbɛ borɛ̀, kàa mɛ nyí dɔ́ a kɔtɛ a pénsìrì kùù píkù.
Mɛm̀mɛ wèè bakɛ́ bɛ̀ɛ̀ bàa okpàátì ò n duɔmmɛ̀ tidiitì kɛ́ m pãnɛ̀ yɛpãrɛ̀ kɛ́ n cau.
6 Mí nSedemii kɛ̀ n kɔtɛ Ayikammu birɛ Kedadia borɛ̀ Misipaa kémbo o borɛ̀, mí nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kpaá dihɛì.

Kedadia tumɛ̀ kùmàndáà Sudaa tenkɛ̀
(Yɛnáaǹkɛ́kɛ̀ 7-19 wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbɛ̀ 25:23-24)

7 Bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ̀ yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do cìɛ́tóo kɛ̀ bɛ̀ɛ keè Babidɔnni kóo kpààtì kànnɛmɛ̀ Kedadia kòò bo mbakɛ́ bɛ ɛì, koò bànnɛ kòò bo mbakɛ́ bɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ dɛ̀marɛ̀, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí bɛ̀ í pĩ̃ mbɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni.
8 Kɛ̀ dɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ̀ yɛmbɛ̀ɛ kɔtɛ Kedadia borɛ̀ Misipaa. Bɛɛ̀ yètɛ̀ tu Nɛtanniyau birɛ Isimayɛɛri nɛ̀ Kadeya bí idé Yoananni nɛ̀ Yonnatãã nɛ̀ Tannɛumɛti birɛ Kedadia nɛ̀ Nɛtofaa ɛì kou Efaii bí nɛ̀ Maakaa ɛì kou Yasanniyaa bɛmbɛ nɛ̀ bɛ kɔbɛ.
9 Kɛ̀ Ayikammu birɛ Kedadia Safãã yaàbirɛ bɛ̀ dɔúnnɛ̀ dinùù bɛmbɛ nɛ̀ bɛ kɔbɛ kɛ dɔ̀: Mpĩ̃nnɛ̀ Babidɔnni ɛì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú kɛ bá nyĩ̃ɛ̀kù. Mbonɛ̀ dihɛì kémpĩ̃ mBabidɔnni kóo kpààtì tɔ̃mmú. Di bo mbo kɛ̀ dɛ̀ di naati.
10 M bomu Misipaa kɛ̀ Babidɔnni kɔbɛ kéríní mîì yóó bɛ̀ yà nɛ̀ di kó difɔ̃̀tìrì. Ntɔ̃ũnɛ̀ di tebɛ kɛ dɔɔri mɛnaà, kɛ dɛì tidiitì kɛ dii mɛkùɔ nkɛ ãã̀ di buɔ miɛkɛ, kénkari di ɛkɛ̀ bɛ̀ di duó nyɛ̀.
11 Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do bo Mɔabu tenkɛ̀ nɛ̀ Amɔniibɛ kɔkɛ nɛ̀ Edomiibɛ kɔkɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛɛ keè Babidɔnni kóo kpààtì sùɔ́mmɛ̀ bɛmabɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kɛ tããté Safãã birɛ Ayikammu kó dɛbirɛ Kedadia kòò bo mbakɛ́.
12 Kɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ do cìɛ́té kémbo yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀. Kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛní Sudaa tenkɛ̀ Misipaa Kedadia borɛ̀, kétɔ̃ũ bɛ tebɛ péu nɛ̀ bɛ̀ kùɔ̀tìnɛ̀ yɛ̀ mɛnaà.

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Kedadia
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 25:25-26)

13 Diyiè marì Yoananni Kadeya birɛ nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do cìɛ́té kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Misipaa Kedadia borɛ̀,
14 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A yɛ̃́ kɛ dò nhAmɔniibɛ kpààtì Baadisi tɔ̃nní Nɛtanniya birɛ Isimayɛɛri kɛ tú bɛ̀ da kuɔà? Bá Ayikammu birɛ Kedadia í nyie nkɛ dò mbɛ̀ nàá ntì tu timɔ́mmɔnti.
15 Kɛ̀ Kadeya birɛ Yoanannii nákɛ́ Kedadia disɔ̀rì Misipaa kɛ dɔ̀: Duó nkɛ̀ n kɔtɛ kékuɔ Natanniya birɛ Isimayɛɛri. Òmɔù í yó ntì yɛ̃́, kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ ò yóó da kuɔmu, kòò mɛ nda kùɔ Sudaa kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ tìkú a borɛ̀ bɛ̀ yóó cíétému kɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkpɛrɛɛ deè.
16 Kɛ̀ Ayikammu birɛ Kedadia nákɛ́ Kadeya birɛ Yoananni kɛ dɔ̀: A náá ntì Isimayɛɛri ĩ̃nkɛ̀ tì tu siyáàbìsí nsi.

41

1 Dibenni tɛ̀̃nkù yiénwè miɛkɛ nkɛ Edisamaa birɛ Natanniyɛɛri kó dɛbirɛ Isimayɛɛri wèè do tú tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kou waámmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ Amɔɔ ɛì kɛ̀ bɛɛ ò nɛínɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Ayikammu birɛ Kedadia borɛ̀ Misipaa kɛ̀ bɛ̀ nkari kɛ yo.
2 Mɛm̀mɛ Isimayɛɛri nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò nɛínɛ̀ bɛ̀ ìtémɛ̀ kékɔ̃ũ Kedadia kuseuku kékuɔ. Babidɔnni kóo kpààtì weè do ò tããté kéduó nkòo mbakɛ́ Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ.
3 Kɛ̀ bɛɛ kuɔnɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do bonɛ̀ Kedadia Misipaa nɛ̀ Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò bonɛ̀.

Isimayɛɛri kùɔmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̀tení Sedisadɛmmu Kuyie mbáammu

4 Bɛ̀ kùɔ Kedadia kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛwe yɛ̀déɛ̀ ndi bá òmɔù í yɛ̃́ kɛ dò mbɛ̀ ò kùɔ.
5 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sipísìnii íténí Sisɛmmu nɛ̀ Sidoo nɛ̀ Sammarii kékuó bɛ dɛbii, kɛ̀ bɛ yààtì kɛ̃rí kɛ yɔrí kɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì yɔrí kɛ̀ bɛ̀ tɔ yɛpãrɛ̀ nɛ̀ tihúúntì kɛ bo tì tùɔ nti Yiè nKuyie nku cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
6 Kɛ̀ Natanniya birɛ Isimayɛɛrii yènní Misipaa kɛ bɛ̀ co, kɛ kɔnti. Ò tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì bɛ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnèní Kedadia cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀.

7 Bè tùɔkɛ dìì mɔnnì dihɛì cuokè kè Nɛtanniya birɛ Isimayɛɛri né bè fìé kécṹ difɔ̃tìrì marì miɛkɛ, wenwe nè o kɔbɛ bɛ̀è ò bonè bɛè do wɛ̃nné ké bè kùɔ.
8 Bɛnìtìbè mabè bɛè né do bo dɛ miɛkɛ tɛpíítè kɛ nàké Isimayɛɛri kɛ yĩ: A báá ti kuɔ, ti mɔkɛmu tidiitì nè mɛkùɔ nnè mɛcekùɔ kɛ dè sɔnnɛ dɛpaa.
Bè do mɛ nhò nàké kòo bè yóu kɛ í mbè wɛ̃nnénè bɛ kɔbɛ kɛ kùɔ.
9 Isimayɛɛri do bè kùɔ kécṹ dìì fɔ̃tìrì miɛkɛ, okpàátì Asaa do duó nkè bɛ̀ɛ keú dìndi Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì do ò dokùnè dìì mɔnnì. Isimayɛɛri do di mbè cṹ képíɛ.
10 Ò dèè mɛmmɛ képĩ́mmú bɛsɔmbɛ bɛ̀è kpaá Misipaa nè okpàátì sapùmbí. Bɛ̀è kó dimàà cɛ́nkɛ do kpaá dihɛì, Isimayɛɛri do bɛ mpĩ́mmú ké mbè tɔ kɛ kũntinè kéyènnè Amɔniibɛ tenkè. Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpàátì ò do duó mbè mbɛ Ayikammu birɛ Kedadia kòo mbè bakɛ́.

Bè dɛɛtɛ́mè Isimayɛɛri pĩ mbè

11 Kedeya birɛ Yoananni nè bɛhããpɔ̀nkótíbè iwɛ̃ĩ yɛmbè bɛmɔu bɛ̀è do ò bonè kè bɛ̀ɛ keè mɛyɛi Nɛtanniya birɛ Isimayɛɛri dɔ̀ɔ mè.
12 Kòo túótɛ́ bɛhããpɔ̀mbè bɛmɔu kè bɛ̀ɛ kɔtɛ kédo Isimayɛɛri mudoò dè do sɔ́ nyIsimayɛɛri bo Kabaɔ̃ɔ̃ kó kukó ntakɛ́ nkɛ.
13 Isimayɛɛri do pĩ́mmú bè bɛmɔu bè yà dìì mɔnnì bɛhããpɔ̀nkótíbè nɛínèmè Yoananni kè dɛ̀ɛ bè narikɛ mɛdiè.
14 Mɛ̀mmɛ Isimayɛɛri do pĩ́mmú bè Misipaa kénkũntinè bè kòńtémè kétũnnɛ Yoananni.
15 Kè Isimayɛɛrii yie cokɛ́ kè bɛnìtìbè bèni ò nɛinè kè bɛ̀ɛ kɔtɛ Amɔniibɛ ciɛ.
16 Dɛ kó difɔ̃nkúò Yoananni nè bɛhããpɔ̀nkótíbè iwɛ̃ĩ yɛmbè bɛ̀è do ò nɛínè kè bɛ̀ɛ túótɛ́ bɛnìtìbè sɔmbɛ Isimayɛɛri do kùɔ Ayikammu birɛ Kedadia Misipaa képĩ́mmú bè. Ò do pĩ́mmú bɛhããpɔ̀mbè mbɛ nè bɛnitipòbè nè ibí nè bè fɔ̃mmu bè kè bè pĩ ntɛkpàátìcĩ̀ɛ̃tè miɛkɛ mutɔ̃mmú, ò do pĩ́mmú bè Kabaɔ̃ɔ̃ bɛmɔu.
17 Kè bè nkérí kébátɛ́ tɛpɔ̀ɔcĩ̀ɛ̃tè tɛ̀è bo Kimmammu Bɛtideɛmmu takɛ́ kɛ bo pɛ̃ɛ̃tɛ́ kékɔtɛ Esibiti.
18 Kɛ yɛ́ bè do démè Babidɔnni kɔbɛ, Isimayɛɛri do kùɔ mɛ̀è kpéí Kedadia Babidɔnni kóo kpàátì do tããté wè kóò baá ndihɛì.

42

Sedemii kpannèmè bɛ̀è dó kékɔtɛ Esibiti késɔrinè dikònnì

1 Dɛ mɔnnì kè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè bɛmɔu nè Kadeya birɛ Yoananni nè Osea birɛ Yesanniya nè bɛnìtìbè bɛmɔu bɛsámpóbè nè bɛdiɛbè kè bɛ̀ɛ kɔtɛní
2 m borè mí nSedemii kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ti do ɔ̃ nsũmu kɛ kpaá yíe nsámpó kɛ ma a mɛ nti wúó nkè ti mamè. Yie nti yóó da nákɛ́ tì kébántè a Yiè nKuyie, beé nku ti kpéí tínti bɛ̀è kpaá,
3 kè dɛ̀ɛ yie nkàa Yiè nKuyie nti bɛnkɛ kucɛ ti dò nkéntũ nkù nè ti dò nkéndɔɔrimè.
4 Mí nSedemii kè m bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N kèèmu kɛ yóó bántè ti Yiè nKuyie, kéndò ndi tì nnì mbekɛmè, kè ti Yiè nKuyie nni mbɛnkɛ tìì kó dimàà n yóó tì ndi nákému n yí yóó di sɔnnɛ tìmatì.
5 Kè bè n tɛ́nné kɛ dɔ̀: Kuyie nti wúómmu kɛ tú timɔ́mmɔnti yiè kɛ dɔɔri kù béi ntì, kè ti í dɔ̀ɔ kù bo da nákɛ́ tì kàa ti nákɛ́, ti Yiè nKuyie nti potɛ́.
6 Ti Yiè nKuyie mbo da nákɛ́ tì kɛ dò a tì nti nákɛ́, kè tisàátì nti yoo tiyɛiti ti yóó tì dɔɔmu, mɛ̀mmɛ diwèì bo ti pĩmmè ti yie mmèè kpéí nti Yiè nKuyie nkó dinùù.
7 Kè dè nyóó yĩ yɛwe ntɛpíítè kè ti Yiè nKuyie nní mbɛ́innè,

8 kè n yú Kadeya birɛ Yoananni nè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ̀ yɛmbè, kɛ né yíénè
bɛnìtìbè bɛmɔu,
9 ké bè nàké kɛ dɔ̀: Di do n tɔ̃ nkɛ dɔ̀ m bántè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ
nkù, ntɛnè kù yɛ̃ mmù, kù tu:
10 Kè di baa sɔké kɛ bo di nhɛì miɛkɛ,
m bo dɔɔ̀ kɛ di kannɛ, m báá di pɔntɛ,
m bo di fíímmu m báá di uuté bìtì,
dè n yóùmu n di dɔ̀ɔmè mɛyɛi.
11 Kufɔ̃waá mbá ndi bonè Babidɔnni kóo kpàátì di mɛ nhò démè,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu di bá nhò yĩ̀kù,
n di bonèmu kɛ yóó di dɛɛté,
n yí yóó yóu kòo di káákɛ́.
12 N yóó di kuómmu mɛsémmè,
kénte kòò di kuó mmɛsémmè kéduó nkè di wɛ̃tɛní di tenkè.
13 Kè di mɛ nyĩ di í dó kémbo dihɛì dii mmiɛkɛ, kè di í kèńté di Yiè nKuyie nkó
mɛtammè,
14 kè di yĩ di kɔri Esibiti nwe mudoò í yó mbo kè, di í yóó keè kè ditãtɛheù
dabɔ̀nnì, dikɔ̀nnì í bo kè kɛ nkɛ mbo.
15 Né keènè ti Yiè nKuyie nnàá ntì, díndi Sudaa kɔbɛ bɛ̀è kpaá súó nkù tu:
Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa,
díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù n tú mù:
Kè di yetɛ, kɛ kɔ̀tɛ Esibiti kɛ bo kari,
16 mudoò di yɛ̃ ndi cokùnè mù muù di doti dɛ bíékè,
dikɔ̀nnì di sɔrìnè dì,
dì yó ndi tũmmu kétuɔkɛnè Esibiti kè di kú dɛborè.
17 Bɛ̀è kó dimàà bo tããté kékò nhEsibiti kɛ bo sɔri,
mudoò bo kè mbè kɔ̀nnè yoo dikɔ̀nnì, yoo mutenkũũ,
kɛ yɛ́ òmɔù í yóó namè kéyenténè mɛyɛi n dó ké di bɔntémè.
18 Kɛ yɛ́ di Yiè nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù béimmèmu kɛ tú:
Mí ndi Yiè nKuyie m miɛkɛ do do mèè botí Sedisadɛmmu kɔbɛ, kè mɛ ndi doti
kè di kpɛrɛ bo naá mmɛsémmè kè nsà kè di kɔ̀tɛ Esibiti. Kè bè níí nnáá ndi kpéí
bè dó képarìkè dìì mɔ̀nnì yoo bè dó kébɔntéé dìì mɔ̀nnì kusĩ̀nkù yoo bè senkèrì
dèmarè kɛ dè wùó nyisíé. Dɛ mɔ̀nnì di tɛ́nkɛ báá yà dihɛì dii mbìtì.
19 Díndi Sudaa wuɔ nkɔbɛ sɔmbɛ, di Yiè nKuyie nkuù tu di báá kɔtɛ Esibiti kè
n tì ndi náá nyíe, nyɛ́nè ti weti weti.
20 Kɛ yɛ́ díì soutémè dimáà, díì nàké kɛ yɛ̃ m bántè di Yiè nKuyie ké kù beé, kè
kù n nàké tì ń di náké, kè di yóó yiemmu kédɔɔ̀ kù yɛ̃ mmù.
21 N tì ndi nàké yíe ndi mɛ nyí dó kékéntéé di Yiè nKuyie ntú mù, kù n nàké tì
timɔu kɛ yɛ̃ n di náké, di tì yetɛmu.
22 Banténè tũnké kɛ dò mmudoò muù yóó di do yoo dikɔ̀nnì yoo mutenkũũ,
di tããté kɛ dó kékɔtɛ dìì ɛì kéomɔ̀pè di miɛkɛ.

43

Bè tɔmè Sedemii nè muwɛ̃rímú kɛ kɔ̀nnè Esibiti

1 Mí nSedemii kè n náké bɛnìtìbè bɛmɔu ti Yiè nKuyie nní nnàké tì timɔu kè
m bo bè nàké.
2 Kè Osea birɛ Asadia nè Kadeya birɛ Yoananni, bɛmbɛ itookperí yɛmbè kè bè
n tɛ́nné kɛ dɔ̀: A soúmmu ti Yiè nKuyie nyí da nàké kɛ tú ti báá kɔtɛ Esibiti ké kè
kàri,
3 Nɛdiya birɛ Baduki weè da sũkú ti kpéí kàa bo ti ãnné Babidɔnni kɔbɛ nɔu
miɛkɛ kè bè ti kuɔ yoo bè ti pĩmmú kékɔ̀nnè Babidɔnni.

4 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Kadeya birɛ Yoananni nɛ̀ o ããpɔ̀ntɔbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ í nkɛ̀ńté ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ nàkɛ́ dìì nùù kɛ tú bɛ̀ mbo Sudaa tenkɛ̀.
5 Kɛ̀ Kadeya birɛ Yoananni nɛ̀ o ããpɔ̀ntɔbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ túótɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kpaá, bɛ̀ɛ̀ do cìétɛ́ kémbo iwuɔ ntɛì miɛkɛ kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ konní Sudaa tenkɛ̀ kɛ bo kari.
6 Bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipɔ̀bɛ̀ nɛ̀ ibí nɛ̀ okpààtì kó bɛsapàmbɛ̀, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu Nɛbusadadanni tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì ti kóo kótì do bànnɛ bɛ̀ Ayikammu birɛ Kedadia, Yafãã yaàbirɛ kéwɛ̃nnénɛ̀ mí nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtɔ̀ Sedemii nɛ̀ Nɛdiya birɛ Baduki.
7 Kɛ bùtínné Kuyie ndo bɛ̀ nàkɛ́ tì kékétɛ́ kénkɔri Esibiti kétuɔkɛ dihɛì bɛ̀ tu dì Tapanɛsi.

Sedemii nàkɛ́mɛ̀ bɛ̀ yóó pɔntɛmɛ̀ Esibiti

8 Kɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ Tapanɛsi ɛì miɛkɛ kɛ dɔ̀:
9 Sedemii túótɛ́ yɛtā́rɛ̀ diɛyɛ̀ kɛ yɛ̀ fiínnɛ̀ sìmáà Esibiti kpààtì cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ bo Tapanɛsi tɛ kó kudànkù dibòrì borɛ̀, kɛ́ nyɛ̀ fiiku kɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ dɛ bo.
10 Kàa bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù, míì tu n yóó tɔ̃mmu kɛ̀ bɛɛ yúní Nɛbukannɛsaa n kóo tɔ̃ntì, kɛ̀ n fíí nho kpààtìkàrì yɛtā́rɛ̀ bɛ̀ fìí nyɛ̀ ĩ̃nkɛ̀, kɛ̀ wèe pité o kpààtìyààkù yɛ ĩ̃nkɛ̀.
11 Ò kɔrinímu kɛ bo poté Esibiti ɛì kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dò nkɛ kú kɛ̀ bɛɛ kú, bɛ̀ dò nképĩ̃mmú bɛ̀ kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ pĩ̃ḿmú, bɛ̀ dò nkékuɔ bɛ̀ mudoò miɛkɛ kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ kùɔ.
12 Ò bo cóu nhEsibiti kó yɛbɔɔtuo, kétɔ dɛ kó yɛbɔkɛ̀ kékonnɛ̀, ò bo kpā́ā́té Esibiti ɛì kó yɛbɔkɛ̀ onaacɛ̃nti ɔ̃ɔ̃ kpā́ā́té mɛ̀ɛ̀ botí yɛcìisɛ̀ o yààtì. Ò yóó mɛ nyĩ kédeè, kéítɛ́ bàmmùù.
13 Ò bo puɔ ntɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ tɛ̀ɛ̀ bo Bɛti-Semɛsi Esibiti tenkɛ̀ miɛkɛ kécóu nyɛbɔɔtuo yɛ̀ɛ̀ bo Esibiti tenkɛ̀.

44

Kuyie nkpannɛ̀ tì Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ cokɛ́ kɛ kɔ̀tɛ Esibiti

1 Kɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo Esibiti tenkɛ̀ Mikidɔdi ɛì kɔbɛ nɛ̀ Tapanɛsi ɛì kɔbɛ nɛ̀ Nɔfu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Patidoosi kó kutempɛ̃ ǹkɔbɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
2 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù míì tu, di yàmu dimɔu mɛyɛi m bɔnté mɛ̀ Sedisadɛmmu nɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ, ntɛ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ yíe nkɛ dɔúnko kɛ naá ntidobontì, bá òmɔù tɛ́nkɛ í ã yɛ miɛkɛ,
3 di dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkɛ tùɔ nyɛbɔkɛ̀ tihúúntì di do í yɛ́ yɛ̀ dindi nɛ̀ di yɛmbɛ̀, dɛɛ̀ te kɛ̀ m miɛkɛ di yonkɛ.
4 Kɛ̀ n di duónko sā́ā̃ n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ m pããnáaǹtì náam̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di náá nkɛ tú di bá mpĩ nyisɔkɛ kó mutɔ̃mmú, mù n dò nyisíé nyi.
5 Di mɛ nyí kèè, di í kèńté, di í cèètɛ kɛ bo bútínné di yɛi nkéyóu yɛbɔkɛ̀ tihúúntì mutɔ̀mmù.
6 Mɛm̀mɛ kɛ̀ m miɛkɛɛ di yɛ̀ mɛdiɛ̀ nkɛ tonté kɛ di cɔ̀úté muhā́ā̃ nkɔ̃mɛ, Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu kó icɛ kɛ̀ dɛ̀ naá ntidobontì kɛ dɔúnko dɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀ yíe.
7 Di mmɔ̀nnì mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù n di náámmu kɛ tú: Ba nkpɛ́í nte kɛ̀ di dɔɔri dimáà mɛyɛi ndiɛmɛ̀ miɛ̀ nkɛ deu ditɔbɛ̀ díndi Sudaa wuɔ nkɔbɛ, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipɔ̀bɛ̀ nɛ̀ bɛbémbɛ̀ nɛ̀ ibí sám̀pɔ́ì, di dɔ́ di kó kuwuɔ ndeèmu, bá òmɔù bá nsúónáà?

8 Dè dòmmɛ kè di dɔɔri dèè bo yonkɛ m miɛkɛ, kɛ tuɔ ntihúúntì yɛbɔkè Esibiti
ei miɛkɛ di kɔ̀tɛ kè kɛ kari? Kɛ deu dimáà kɛ dɔ́ bè ndi senku kɛ di sɑ́ɑ́ nyibotí
imɔu miɛkɛ.
9 Di yɛ̀mmu di yɛmbè kó mɛyɛi, nnè Sudaa kó bɛkpààtìbè kɔ̃mɛ, nè bɛ pobè
kɔ̃mɛ, nè di mɔ́mmɔmbɛ di kó mɛyɛi nnè di pobè kɔ̃mɛ, dimɔu mɛmmɛ di dɔ̀ɔmè
Sudaa tenkè, nè Sedisadɛmmu kó dihɛì miɛkɛ di dè yɛ̀mmaà?
10 Nè yíenní kɛ í mɔ̀ɔtɛ idebìi, kufɔ̃waá nyí di pĩ, di í tũnnɛ n kuɔ́ nè n tié n di
duɔ́ nyì díndi nè di yɛmbè.
11 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù kè n tu n tããtému
kɛ bo di caàrè, Sudaa kó kuwuɔ m bo kù dèìtɛ páíí.
12 N yóó túótému Sudaa tenkè kɔbɛ sɔmbɛ bèè tããté kɛ kɔ̀tɛ Esibiti kɛ kàri, n
yóó bè kùɔmu páíí Esibiti ei miɛkɛ. Mudoò bo bè kònnè yoo dikònnì, bè bo kú
bɛmɔu ibí nè ibíbénní nè bɛkótíbè. Bɛ kpɛrɛ bo naá mmɛsémmè, kè bè níí nnáá
mbɛ kpéí bè dɔ́ képarìkè dìì mànnì, yoo bè dɔ́ kébɔnté dìì mànnì kusĩnkù, yoo
bè sènkèrì dìì mànnì dèmarè kɛ dè wùó nyisíé.
13 N yìtɛ kɛ còḿmúmu bèè bo Esibiti ei miɛkɛ bɛ kpéí kɛ bo bè poté n dɔ̀ɔmè
Sedisadɛmmu ei kɔbɛ, mudoò bo bè do nè dikònnì nè mutenkũũ.
14 Sudaa kɔbɛ bèè kpaá kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo Esibiti nè bɛ yèmmè miɛkɛ kɛ dɔ́ kéwẽtɛ
kékò. Bɛ miɛkɛ òmɔù bá nkpaá bá òmáà, kè dɛ mènkɛ sàà í tú bèè bo na kéyenté
bèmbɛ.

Bèè do tuɔ̀mmè tihúúntì dibɔɔ̀ bè do tú dì oĩnkèmpokpààtì

15 Dɛ mɔ̀nnì bɛnìtìbè bèè do yɛ́ kɛ dò mbɛ pobè tùɔ ntihúúntì yɛbɔkè nè
bɛnitipòbè bèè do dè tìkú ditĩnnì diɛrì nè bèè ã Esibiti kó dihɛì bè tu dì Patidoosi
di miɛkɛ, kè bè n tɛ́nné mí nSedemii kɛ dɔ̀:
16 Tináaǹtì a tú ti Yiè nKuyie nyɛ̃ nha ti nákɛ́ tì, ti tì yetɛmu.
17 Ti nɔ̀ béi ntì ti yóó ti ndɔɔ̀, ti yó ntuɔmmu tihúúntì dibɔɔ̀ Asitaditee, koò
pããnnè yɛpãrè bè ɔ̃ɔ̃ yɔɔrɛ yè mɛnaà nkétuɔ. Ti yɛmbè nè ti kó bɛkpààtìbè bè do
mɛ nhɔ̃ nSudaa ɛkè miɛkɛ kè ti mɛ nyo nkɛ sànnè, kɛ bo kè dè ti naati, bá ti í yau
mɛyɛi mmamè.
18 Nè ti yóu dìì yiè ti bo ntuɔ̀mmè tihúúntì Asitaditee nè ti bo nhò pããmmè
yɛpãrè yèè yɔɔrɛ mɛnaà nkɛ tuɔ̀, nè dɛ yiè ndi ti pààmè dɛmɔu, kè bè ti duò
mudoò kɛ ti kɔ̀ù kè dikònnì ti kɔ̀ù.
19 Kè bɛè nitipòbɛɛ béi nkɛ dɔ̀: Ti ɔ̃ ntuɔ̀ ntihúúntì oĩnkèmpokpààtì Asitaditee
kɛ pɛ̃mmù tipɛ́mpɛ̃ńtì koò dònnìnkonè koò pããnnè mɛnaà nkó yɛpãrè kè ti daabè
yɛ́mu, dè í tú ti dè dɔ̀ɔri disɔ̀rì.
20 Dɛ mɔ̀nnì mí nSedemii kè nkpannè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nè bɛnitidaabè
bɛmɔu nè bɛnitipòbè bɛmɔu, bɛnìtìbè bɛmɔu bèè kó dimàà do ti béi. Kè m bè
kpannè kɛ dɔ̀:
21 Di tuɔ̀ ntìì úúntì Sudaa tenkè kɛmɔu nè Sedisadɛmmu ei miɛkɛ, díndi nè
di cicɛbè nè di kó bɛkpààtìbè nè bèè tu dihɛì kó bɛkótíbè nè dihɛì kɔbɛ bɛmɔu.
Di yèmmè dò nti Yiè nKuyie nyí yɛ́mu dɛ kó mɛyɛinaà? Di yèmmè dò nkù mè
yɛ̀mmaà?
22 Ti Yiè nKuyie nyí na kɛ pĩ nkumáà nè di kó tidɔnnitì kpéí, nè isɔkɛ kpɛrɛ
di dɔɔ̀ dè. Dɛè te kè dihɛì naá ntidobontì, kɛ dɔúnko kɛ naá mbè cɔ̃ɔ̃ dì, bá òmɔù
tɛ́nkɛ í ã di miɛkɛ, dè mè ndòmmè yíe.
23 Di tuɔ̀ mmèè kpéí nyɛbɔkè tihúúntì, kɛ càkɛ di Yiè nKuyie nkɛ í yie nku kó
dinùù, di í tũnnɛ ku kuɔ́ nè ku tié nnè ku tannɔ̀ dɛè te kè mɛyɛi mmiɛ ndi tùɔ̀kení
dè mɛ ndòmmè yíe.
24 Mí nSedemii n dèè tinti kénákɛ́ bɛnitidaabè bɛmɔu nè bɛnitipòbè bɛmɔu kɛ
dɔ̀: Díndi Sudaa kɔbɛ bèè bo Esibiti keènè ti Yiè nKuyie ntú mù:

25 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu díndi nè di pobè di béi
mmu kɛ mènkɛ ti dɔ̀ɔ̀. Di béi nkɛ ĩkú kɛ tú díndi í yóó yóu di bo ntuɔmmè
oĩnkèmpokpààtì Asitaditee tihúúntì koò pããnnè yɛpãrè mɛnaà nkpɛyɛ. Dɔɔnè
tũnké di béi ndìì nùù.
26 Né keènè ti Yiè nKuyie ndi náá ntì díndi Sudaa kɔbɛ bèè bo Esibiti. Kù tu:
Mí di Yiè nKuyie m pàrìkèmu nè n kó diyetidiɛrì kɛ tú díndi Sudaa kó kuwuɔ
nkɔbɛ òmɔù tḗnkɛ báá aatɛ o nùù képarìkènè n yètìrì Esibiti kó kɛtenkè miɛkɛ
kéyĩ: Ti Yiè nKuyie mbomu.
27 N dààtɛnímu di kpéí kɛ bo di cààrè, dè í tú m bo di dɔɔ mɛsàà. Díndi Sudaa
wuɔ nkɔbɛ bèè bo Esibiti bè bo di do mudoò kɛ di kùɔ yoo dikònnìi ndi kòù kɛ
yàà di dèènè.
28 Bèè bo yentḗ mudoò miɛkɛ Esibiti kékò nSudaa tenkè bè báá tuɔkɛ bèdébè.
Díndi bèè kó dimàà ìtḗní Sudaa tenkè kɛ kɔ̀tɛní Esibiti, di miɛkɛ bèè bo nkpaá bè
bo bantḗ ké nsà kè míì kó tináanìtì di yoo di kpɛti tìì di.
29 Ntɛ dèè yóó bɛnkɛ kéndò n yiti kɛ bo cómmú di kpéí nké di caàrè dikàrì dii,
di yóó dɛ mbantḗ kɛ dò n nàké mèè yɛi ndi ĩnkè mè bo dɔɔ.
30 Mí ndi Yiè nKuyie míì béi nkɛ tú n yóó ãnnému Esibiti kóo kpààtì Ofidaa
o dootitɔbè nɔu miɛkɛ nè bèè wanti o kũũ, n dɔ̀ɔ̀ mèè botí Sedesia Sudaa kɔbɛ
kóo kpààtì koò ãnné Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ wèè do tú
o dootitɔù koò dɔ́nè mukũũ.

45

Sedemii yàúkùnnɛmè Baduki kɔ̃ntì

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu bo dìì mɔ̀nnì o kpàtì benni
dinaannì mí nSedemii kè mbéinnè Nɛdiya birɛ Baduki. N do ɔ̃ nwe nnáá nkòò
wãũ dipátíri miɛkɛ. Mɛmmɛ kè n dɔ̀:
2 Ti Yiè nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù kuù da náánnè fɔ̃́ mBaduki kɛ tú:
3 A mɛ ntúmè a tùɔ̀ti icɛ, kàa Yiè nKuyie nda yìé tihɔ̀ùtì a yɛ̀ncaàrìmè ĩnkè, kàa
fìu kɛ wei kétú ũũ kɛ í piɛti mɛomɔ̀pùmè.
4 Ti Yiè nKuyie ntu kù pùɔ̀ nkù do maá dèndɛ,
kɛ u kù do fìí ndè,
kɛ yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ kɛtenkè kɛmɔu.
5 Kè fɔ̃́ nné wanti dèmarè diɛrè a mómmuɔ nha kpéínnáà?
Bá nwanti dèmarè,
kù yóó bɔntḗ mɛyɛi mmɛ bɛnìtìbè bɛmɔu.
Kù yóó da dɛɛtému kàa fòmmu ntú a kó ticɔ̃nti
bá kàa bo kùù píkù.
Kunku Ti Yiè nKuyie nkuù béi!

46

1 Ntɛ Kuyie nní nnàké tì mí nSedemii yɛbotè kpéí.

Bè namè Esibiti kɔbɛ Kadikemiisi

2 Kuyie nnàké tì Esibiti kpéí nè o kó bɛhããpɔ̀mbè, nè bɛ kóo kpààtì Nɛko, ò do
bo Kadikemiisi nwe kukó nhEfadati mpɛémmè kè Nɛbukannɛsaa Babidɔnni
kóo kpààtì ò do mudoò kóò na. Dè do sɔ̃́ nSudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ
Sosakimmu bo o kpàtì benni dinaannì ndi.
3 Kè Kuyie ndɔ̀:
Tũntɛnè di dɔpììtì sámpótì nè tidiɛtì,
kétɛ́nè kékɔtɛ mudoò.
4 Boúnè sisɛ̃́ si kɔ̃́nkè,
bɛsãndèèbè dekɛnè di sɛ̃́ĩ,

ókénè di pìkè kécómmú,
sũ̃kénè di kpãã̀!
Piinnè tikɔ̃̀ntì di cĩ̃ncĩ̃rè.

5 Ba nni ndɛ n né wúómmè?
Kufɔ̃waá nkuù bè auté,
kè bè bótìrì kɛ wĩ̃ẽ̃ti bɛ fɔ̃nkó,
kè bɛkɔ̃mbɔ̀tiebɛ duò,
kɛ cokù bá bè í wẽ̃ẽ̃riní,
kufɔ̃waá nné nku tipíìtì timɔu.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi!
6 Tɛnaàcècããtɛ yiè mbá benné kécoké,
okɔ̃mɔ̀bɔ̀teu í yóó cooté,
kubakù youú bíékè kukó nhEfadati kó mɛpɛémmè,
bè dɛ mbétírí kɛ duò.

7 Wennínwe wèè iitiní,
kɛ dò nkukó nNiidi ɔ̃ɔ̃ ta mɛniɛ kényiitimè?
We nkùtiri kɛ kpéinko,
ikó ndiɛyì kó yɛnéfĩ̃nfĩ̃rè kɔ̃mɛ?
8 Esibiti weè iitiní kukó nNiidi kɔ̃mɛ,
kòo niɛ mpiɛku ikó ndihɛì tẽ̃mè!
Weè do náá nkɛ tú:
M bo píɛ nkɛ dátínné yɛhɛkè nè yɛ nìtìbè.
9 Sisẽ̃ĩ̃, kétɛ́nè!
Sinaasẽ̃ĩ̃ buténè yɛtàrè,
bɛkɔ̃mɔ̀bɔ̀tiebɛ yènnènní,
Etiopii nè Puti dɛ ɛkè kɔbɛ bèè nɔ nkɛ kéí ntidɔpììtì.
Duti ɛì kɔbɛ díndi bɛtã̀ntã̀ũ̃bè.
10 Di nyiè tu mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa kpɛri ndi,
diyiè ndi n yóó pɛitɛ ndì n dootitɔbè,
n kpàrìseú bo si kénsànnè,
n seú bo yã̀ mɛnitiyĩ̃ĩ̃ kémuó.
Mí ndi Yiè nKuyie míì ãnné diféúbanni,
kubakù youú kó kutempẽ kukó nhEfadati pɛémmè.
11 Esibiti kɔbɛ kpɛrɛ dò mmɛsémmè mmɛ,
kɔtɛnè Kadaadi mutie wammù
kè di dɔ́ di wammú kéwammú dɛtie dɛtetìrè ndɛ,
mutie mamù í bo mùù bo di taà.
12 Yɛbotè kèèmu di dimè ifɛi,
yè kèèmu di kuɔ̀mmè,
kɛ kèè okɔ̃mɔ̀bɔ̀teu cootimè
kɛ bètɛ́ otɔù kè bè do bɛdé.

Bè dotimè Esibiti kɔbɛ mudoò

13 Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké mí nSedemii Babidɔnni kóo kpàátì Nɛbukannɛsaa kɔ̀rimè kɛ bo do Esibiti kɔbɛ mudoò.
14 Pĩ̃ẽ̃kénè ti Esibiti,
yeenè ti Mikidɔdi ɛì kɔbɛ,
yeenè ti Manfi nè Tapanɛsi ɛkè kɔbɛ,
nákénè bɛ kɛ tú:
Báátínè kɛ yḗ bè domè di pɛɛtitɔbè mudoò.
15 Dè né dòmmɛ kè di kó dibɔɔ̀ Apiisi do?
Dè yĩ̃mɛ kòò yàntoo?
Ti Yiè nKuyie nkuù ò yèètɛ.

16 Bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kusũkù bétírí
kɛ duòmu bɛtɔbɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ náá mbɛtɔbɛ̀ kɛ tú:
Íténɛ̀ kɛ̀ ti kɔtɛ ti kɔbɛ borɛ̀,
ti ɛì bɛ̀ ti piɛ́ dɛ̀,
kéyenténɛ̀ kukpàrìseú yɛiku.
17 Yúnɛ̀ Esibiti kóo kpààtì kɛ dɔ̀:
Kutoweku dɛtetìrɛ̀ kɔku yiɛ̀,
ò yóu kɛ̀ dɛ̀ ɔɔtɛmu.

18 Kɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Tabɔɔ tãrì dɛunèmɛ̀ yɛtãrɛ̀ sɔnyɛ,
Kadimɛɛdi tãrì ikúnɛ̀mɛ̀ dàméɛ̀rì,
Esibiti kóo kpààtì kèríní kɛ yó nkpeńnì mɛɛ̀ botí.
M bomu, mí nhokpààtì wèè yètìrì tu Mpakɛdaa kɛ̀ míì béi.

19 Díndi Esibiti kɔbɛ,
pằnkɛ mbounɛ̀ di nɛntì,
bɛ̀ yóó di pĩmmúmu,
Manfi kó dihɛì bo dɔúnko kénaá ndikpáà,
dì bo cɔ́úté kénaá ntidobontì.

20 Esibiti tu dinaasɛrì sààrì ndi,
kɛ̀ disãnsũ̃ mɛ nyìténí kubakù youú bíékɛ̀ kɛ kéríní,
dì kèrínímu.
21 Bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ yietí bɛ̀ mudoò kpéí,
bɛ̀ í cấắnnɛ̀ yɛnaadakɛ̀ bɛ̀ dùnnɛ yɛ̀,
bɛ̀ múnkɛ bùtínnému kɛ dèítɛ́ itấắ,
bɛ̀ cokému bɛməu,
òməù í bàào,
bɛ kó mudorimù muù tùɔ̀kɛ,
bɛ yɛ̃ĩti yiè dii tùɔ̀kɛ.
22 Kɛ̀ bɛ̀ tu núɔ́ɔ́,
fɛwààfɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kèè kuwaaroo kéyĩmɛ̀.
Bɛ dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ kèríní ditĩnnì
nɛ̀ sipɛ̃ɛ́ bɛtekɔ̃ũbɛ̀ tɛ̃mɛ̀.
23 Bɛ̀ yóó kɔ̃ũmu o túúkù.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi!
Bá kù mɛ nfĩḿmɛ̀ kɛ í dò nkéna kéta,
kɛ yɛ́ bɛkɔ̃ũbɛ̀ sũmèmu
kɛ dò nfɛcofɛ dòmmɛ̀,
kɛ í dò nkéna kékaa nkédeè.
24 Ifɛi iì kùɔ̀ Esibiti ɛì kɔbɛ,
kubakù youú bíékɛ̀ kɔbɛ bɛ̀ namu.

25 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù míì béi nkɛ tú: N yìté kɛ còḿmúmu dibɔɔ̀ Amɔɔ dìì bo Tabɛsi ɛì di kpéí, Esibiti kóo kpààtì nɛ̀ o nìtìbɛ̀ bɛ kpéí, Esibiti kɔbɛ nɛ̀ bɛ kóo kpààtì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò bùɔ́ bɛ kpéí.

26 N yóó bɛ̀ ãnnému bɛ̀ɛ̀ dɔ́ bɛ kɔ̀ù bɛ nɔu miɛkɛ, bɛ̀ɛ̀ tu: Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì nɛ̀ o kɔbɛ, o kó bɛtɔ̃mbɛ̀.

Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Esibiti ɛìi wɛ̃tɛ kémaá di do dòmmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

Kuyie nyóó dɛɛtémɛ̀ Isidayɛɛribɛ
(Wéntɛ́ Sedemii 30:10-11)

27 Díndi n kóo tɔ̃ntì Sakɔbu yaàbí di bá nyĩɛ̃̀kù,
díndi Isidayɛɛribɛ di bùɔ̀tì bá nduò.
N yóó di dennɛmu dihɛì détirì miɛkɛ,
di yaàbí í yó nkpaaní bɛ̀ ì pĩḿmu kɛ kònnɛ̀ kɛ̀.
Sakɔbu yaàbí wɛ̃timu kɛ bo kari bàmmùù
bá òmɔù bá nyì kɔ́nnɛ̀.
28 Díndi n kóo tɔ̃ntì Sakɔbu yaàbí
di bá nyĩɛ̃̀kù, n di bonèmu,
n yóó kuɔmu ibotí imɔu,
n di cìɛ́ nkɛ̀ di taá ìì miɛkɛ,
m bo ì dèè m mɛ nyí yóó deè díndi biɛ,
n né yóó di potému di mànnɛ̀ tìì yɛ̃ĩti,
dɛ̀ í tú n yó ndi wúónko mɛmmɛ,
kɛ dò ndi í cààrɛ̀ mùmamù.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mîì béi.

47

Bɛ̀ nàkémɛ̀ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpéí

1 Esibiti kóo kpààtì mu ndo í do dìì mànnì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ ɛì Kasaa kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nní mbɛ́innɛ̀ mí nku pããnáaǹtì náaǹtò Sedemii kɛ dɔ̀:

2 Kukó nkùù itiní kubakù youú,
kù bo mpiɛku kɛ dátínné dihɛì nɛ̀ dɛ̀ɛ kó dimàà bo di miɛkɛ,
yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ yɛ nìtìbɛ̀, bɛ̀ bo nkuɔ̀ mbɛmɔu,
iúu bo ndáátí dihɛì.
3 Bɛ̀ yo sisɛ̃ĩ kó yɛtàrɛ̀ kuɔmmɛ̀ mmɛ,
sisɛ̃ĩ kperí nsi,
sikpàrìnaasɛ̃ĩ kó kunɔɔ̀roo,
si cɛ̃ɛ̃̀tiyɛ̀ fũrìmɛ̀,
dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ ibí cicɛbɛ̀ ì yɛ̃̀,
kufɔ̃waá nkuù bɛ̀ auté.
4 Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛmɔu kó dikɔ̀ù yiè dii tùɔ̀kɛ,
Esibiti kóo kpààtì bo kuɔ bɛ̀ɛ kó dimàà na nteennɛ̀ Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó kuɔmu páíí Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛ̀ɛ bo Kafutɔɔ dihɛì
dìì sokɛ́ dàméɛ̀rì miɛkɛ.
5 Kasaa ɛì kɔbɛ kuó mɛyubii mmɛ kɛ kari mukũũ,
kɛ̀ Asikanɔɔ ɛì miɛkɛ dò nfíúú.
Díndi Anakiibɛ dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kɛ̀ di yóu di bo nkarimɛ̀ mukũũ,
kɛ yɔ́ú dimáà tipontì?
6 Áú! Fɔ̃ nti Yiɛ̀ nKuyie nkó kukpàrìseú,
dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kàa ompè,
ta a nɔ̀rìkù miɛkɛ kɛ yĩ só.
7 Dɛ kó kukpàrìseú bo yĩmɛ kéompè?
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù kù péi
kɛ̀ kù wetínné Asikanɔɔ nɛ̀ dàméɛ̀rì pɛémmɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀.

48

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàkɛ́ tì Mɔabiibɛ kpéí

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù nàké tì Məabu kɔbɛ
kpéí. Kù tu:

Nɛbo ɛì kɔbɛ tùɔ̀ti icɛ nyi,
bɛ ɛì dii dɔúnko!
Kidiyataimmu kɔbɛ di ifɛi nyi,
bè fìètɛmu bɛ ɛì,
dihɛidiè di ifɛi nyi,
dì domu.
2 Məabu ɛì kó disãnni dèèmu,
bè dàkii Ɛsibonni ɛì kpéí nkɛ, kɛ tú:
Tí kɔtɛnè ké dì pɔ̀ntɛ ké dì dèitɛ yɛbotè miɛkɛ.
Fɔ̃ mmúnkɛ Madimɛnni, a nùù í yóó táútɛ́ tɛ̃nkɛ,
mudoò muù da tũ.
3 Odonnaimmu ɛì kɔbɛ kuɔ̀mmu,
kɛ wanti mɛteèmmè,
bè dì pɔ̀ntɛmu kɛ dèítɛ́ dɛməu.
4 Məabu ɛì pɔ̀ntɛmu,
ti yomu o bí dabùò.
5 Bè dèkù Duiti tennì nè yɛdabùò nyɛ,
kè iúu yìèní Odonnaimmu tennì kó mɛcútímè, mɛyɛ̀ncaàrìmè kpéí.
6 Cokénè kédɛɛté di fòmmu,
nsɔrinè dikpáà kó musãmmarímú tɛ̃mè.
7 Məabu, a do tɑ́ a tɔ̃mmú mmu nè a kpàtì,
bè yóó da pĩmmu,
kétɔ a bɔɔ̀ Kemɔɔsi kékònnè,
nè di kó bɛbɔɔyɛmbè,
nè bèè tu bɛkótíbè a ɛì miɛkɛ bɛməu.
8 Opɔ̀ntì weè kèríní kɛ bo ta yɛhɛkè yɛməu,
dihɛì marì í yóó cooté,
kubiriku kó yɛhɛkè dìmarì í yó nkpaá,
yèè bo ditennì yè bo puɔ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì mɛ nyɛ̃.
9 Duónnè Məabu ɛì kɔbɛ ifìèti,
kè bèɛ puu kédété,
o ɛkè yóó dɔúnkomu,
òməù tɛ́nkɛ í yó nyè ã.
10 Wèè pĩ nKuyie nkó mutɔ̃mmú nè tikɔ̃ǹnéyããti dɛ yiè mbo yà!
Wèè mɔ̀ntɛ o kpàrìsiè mɛyĩĩ dɛ yiè mbo yà!

11 Məabu ɛì nè di bíkémbéntìní di bo bàmmùù nwe,
bè í pĩḿmú di nìtìbè diyiè marì kɛ kònnè,
dì ĩĩ́kú só nwe mɛnaà mbè tètɛmè kɔ̃mɛ.
Dɛè te kè di naatí bo sɑ́ɑ̃̀,
bá di kó kufɔ̃ɔ̃ku í yaari.
12 Bè bo di do yèè we yɛè né tùɔkɛ kɛ dèè, kè m bo tɔ̃nko bèè yóó uté di cèe, ké
sì pɔ̀mmu. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi!
13 Dɛ mɔ̀nnì ifɛi bo pĩ mMəabu ɛì kɔbɛ nè bɛ kó dibɔɔ̀ Kemɔɔsi, ifɛi do pĩńnèmè
Isidayɛɛribɛ Betɛɛdi * bè do tɑ́ wè.

* **48:13** ***Betɛɛdi:*** Sakɔbu do duó dè ndɛ kɛyènkè kè Kuyie nhò bɛnkɛ kumáà kè dèɛ wenté kòo fíí nditɑ́rì (Tenketé 28:19). Kè Isidayɛɛribɛ ndè bàá nKuyie, kè dè mboní, Sedoboammu kó dimɔ̀nnì kè bèɛ dè dɔ̀ditɔ̀nnì (Bɛkpàátìbè 13:1-32).

14 Di bo yĩmɛ kɛ dɔ̀:
Ti tú bɛkpàrìtiebɛ, bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃mɓɔ̀ yɛmbɛ̀?
15 Mɔabu kóo pɔ̀ntì tùɔ̀kɛnímu,
kɛ do yɛhɛkɛ̀ mupɔ̀mmù,
kɛ ta mukɔ̀ù o ɛì dapàmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛkperíbɛ̀.
Mí nhokpààtì wɛ̀ɛ̀ yètìrì tu Mpakɛdaa míì béi.

16 Mɔabu kó mudorimù duunnímu kɛ dɛ̀ɛ̀,
mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ ò doti mɛ̀ kèrínímu mɛcãã.
17 Kɔmmúnɛ̀ Mɔabu ɛì kpéí kémmáárì di yɔ,
díndi o pɛɛtitɔbɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ do yḗ o yètìrì feí kɛ dòmmɛ̀,
bekénɛ̀ dimáà kɛ dɔ̀:
Ba nte kɛ̀ didùɔ̀ kperì dii nkɛ̀ɛ́té?
Ba nte kɛ̀ kukpààtìpààti kperíkù kuu nyí kpaá?

18 Díndi Dibonni ɛì kɔbɛ cútɛ́nɛ̀ di kpààtìkàrɛ̀
kékari tɛdɔnkpetɛ̀,
kɛ yḗ Mɔabu tenkɛ̀ kóo pɔ̀ntì di domɛ̀ kɛ pùɔ̀ ndi cɛ̃kperí.
19 Díndi Adowɛɛ ɛì kɔbɛ,
yènɛ̀ kécómmú icɛ
kébekɛ́ bɛ̀ɛ̀ cokù mùù te kɛ̀ bɛ̀ cokù.
20 Bɛ̀ bo di tɛ́nné tì tu:
Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ di ifɛi nyi kɛ kpeutí.
Kuɔ́nnɛ̀ kéwuotoo,
pĩɛ̃kénɛ̀ kɛ̀ kukó nhAdinɔ pɛémmɛ̀ kɔbɛɛ keè bɛ̀ pɔ̀ntɛmɛ̀ Mɔabu tenkɛ̀.
21 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n kó tiyɛ̃ĩti tii do yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀, Onɔɔ ɛì nɛ̀ Yatisa ɛì nɛ̀ Mɛfaati ɛì,
22 nɛ̀ Dibonni kpɛri nɛ̀ Nɛbo kpɛri nɛ̀ Bɛti-Dibidataimmu,
23 nɛ̀ Kidiyataimmu nɛ̀ Bɛti-Kamudi nɛ̀ Bɛti-Mɛonni,
24 nɛ̀ Kediyɔti kɛ yíénɛ̀ Bosedaa. Dɛ kó tiyɛ̃ĩti tùɔ̀kɛmu Mɔabu tenkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu yɛ̀ɛ̀ tɔ̀kɛ́ nɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dìétìrì.
25 Mɔabu kó diyènnì bɔ́tɛ́mu,
o nɔyɔ̃nnì kɛ̀ɛ́tɛ́mu.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi!
26 Nii mbɛ mí nKuyie m miɛkɛ kó fɛbòòfɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yã̀ kémuɔ́ nkétɔ̃́ kémmuɔ̀tì.
Dɛ̀ tùɔ̀kɛ bɛ̀ bo mbɛ̀ daú dɛ̀ ndɛ, kɛ yḗ bɛ̀ yetɛmɛ̀ n kpɛti.
27 Díndi Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ díì do í daú Isidayɛɛribàà? Bɛ̀ do yuukumu kɛ̀ di mbɛ̀ daú kɛ bɔkìi yɛyɔàà?

28 Díndi Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ yènnɛ̀ di ɛkɛ̀ kétaá yɛpèrɛ̀ fíè,
dɔɔ̀nɛ̀ dimáà yɛkpɛtìnɔ́nkperɛ tɛ̃mɛ̀
yɛ̀ɛ̀ cekù yɛ yĩɛ̃̀ntì yɛpèrɛ̀ fíè.

29 Ti kɛ̀ɛ̀mu bɛ̀ nàámmɛ̀ Mɔabu kó tɛfentɛ̀ kpéí,
o fentɛ̀ tɛɛ̀ dɛuté,
o pɔ̀tì tìì tonté,
o pɔ̀tɛ̀ tɛɛ̀ dɛuté,
ò tã́ omáà ndi,
o yèmmɛ̀ mɛɛ̀ dò nhò pɛ̃ɛ̃té dɛmɔu.
30 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi nkɛ tú: N yḗmu ò pɔ̀tìmɛ̀ kɛ náá ndidiɛ̀ dɛtetìrɛ̀,
o tɔ̃mmú tú mutetìmù mmu.

31 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n kuɔ̀ ndikúdabɔ̀nnì Mɔabu,
n kuɔ̀mmu Mɔabu tenkɛ̀ kɛmɔu kpɛ́í,
n sáútímu Kidi-Edɛsi ɛì kɔbɛ kpɛ́í.
32 Díndi Sibuma ɛì kɔbɛ
di dɔ̀nnɛ̀ fínyĩ́ kó dɛtie ndɛ,
n kuɔ̀mmu di kpɛ́í,
kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̀tɛ́ n kɔmmúmɛ̀ Yasɛɛdi ɛì kɔbɛ kpɛ́í,
di bakɛ do wùɔ̀mmu késéntɛ́ dàméèrì mukɔ́kúɔ́ nkou,
kétuɔkɛ Yasɛɛdi kóo dàméèrì,
kɛ̀ bɛpɔ̀mbɛ̀ di do kɛ tɔ̃̀ũ di bɛ.
33 Diwɛ̀ì nɛ̀ kuyɛ̀nnaatí dɛ̀è ɔ̃ ḿbo fínyĩ́ kó dɛpaa mmiɛkɛ,
dɛ̀ tɛ́́nkɛ í kpaá di cuokɛ̀.
Míì duɔ́ nkɛ̀ mɛnaà nkũ̃ũ̃ sicɛ̀e miɛkɛ,
òmɔù tɛ́́nkɛ í bo wèè bo nàù fínyĩ́ bɛ diyɛtituò miɛkɛ,
inàntènyìɛ ntɛ́́nkɛ í yièní di cuokɛ̀.
34 Ɛsibonni ɛì kɔbɛ kuɔ̀mmu kɛ békú mɛteèmmɛ̀, kɛ̀ bɛ dabùò nyìɛ̀ kɛ tuɔ̀kù Edeyade, Yaati ɛì kɔbɛ yo mɛtammɛ̀, nɛ̀ Isoa ɛì kɔbɛ kɛ̀ mɛ̀ pɛ̃̀tɛ́ kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀ Odonnaimmu, nɛ̀ Ekidati-Sedisia, kɛ yɛ́́ Nimudimmu kó mɛniɛ nkũ̃ũ̃mɛ̀.
35 Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ bɛ̀è feu iwũ̃ɔ̃ yɛbɔkɛ̀ kɛ yɛ̀ tùɔ̀ ntihúúntì, m bo bɛ̀ kùɔ bɛmɔu. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛí.
36 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n kuɔ̀ Mɔabu ɛì kpɛ́í kɛ̀ n tammɛ̀ yìɛ̀ tɛpɔ́́mpũ̃ɔ̃tɛ̀ kɔ̃mɛ, kɛ̀ n dabɔ̀nnì yìɛ̀ Kiidi-Ɛdɛsi kpɛ́í tɛpɔ́́mpũ̃ɔ̃tɛ̀ kó didabɔ̀nnì kɔ̃mɛ, kɛ yɛ́́ bɛ̀ do pètɛ́ mùù cɔ̃́ńtímu mù fetimɛ̀.
37 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kuó mɛyùbii mmɛ nɛ̀ bɛ dɛbii, kɛ yɔ̀rí bɛ nɔu, kɛ dàátí tifɔ̀tɔ̃̀ntì.
38 Mɔabu cɛ́̃ĩ simɔu kó dɛdànnɛ̀ yɛkúdabùò nyɛɛ̀ dàátí, yɛkàrɛ̀ yɛmɔu yɛdabùò nyɛ, kɛ yɛ́́ m pòntɛmɛ̀ Mɔabu tiyaamatì bɛ̀ tɛ́́nkɛ í dɔ́ tì kɔ̃mɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
39 Tiitɛ́nɛ̀ yɛkúdabùò, Mɔabu domu ò di ifɛi nyi, ò bùtínné kɛ cokɛ́mu. O kpɛrɛ naá mmudaá mmu o pɛɛtitɔbɛ̀ kpɛ́í kɛ wɛ̀̃tɛ kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì.
40 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì: Opàntì pĩ̀ntɛ o fètì nti fɛtúúfɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ ɛintɛ Mɔabu tenkɛ̀ ĩ̀nkɛ̀.

41 Bɛ̀ fièɛmu yɛhɛkɛ̀,
kɛ tiekɛ sicɛ̃kperí.
Kɛ̀ Mɔabu ããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbɛ̀ kɔ̃mbùɔ̀tì duò, kupɛitɛ́yonku ɔ̃ɔ̃ ítɛ́ onitipòkù kɛ̀ dɛ̀ ndòmmɛ̀.

42 Bɛ̀ kùɔ Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ kɛ dèèmu,
bɛ wuɔ ntɛ́́nkɛ í kpaá,
bɛ̀ yɛ̃ mbɛ̀ kpenkɛmu kɛ pɛ̃̀tɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie.
43 Di pàkému díndi Mɔabu ɛì kɔbɛ,
bɛ̀ di keù yɛfɔ̃̀tɛ̀ nyɛ,
kɛ di dii ticùɔ̀tì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i!
44 Kɛ̀ kufɔ̃waá nhautɛ́ wè kòò cokɛ́,
ò doti difɔ̃̀tìrì ndi,
kòò na kɛ yènní difɔ̃̀tìrì,
ticùɔ̀tìi ò pĩ,
Mɔabu yɛ̃́ĩti yiè dii tùɔ̀kɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛí.

45 Bèè cooti bè ɔumu,
kɛ wanti disɔrì Ɛsibonni.
Kè muhãã̃ mmamù né yènní
okpààtì Ɛsibonni eì kɛ cɔ́úté dɛ kó inɔnkperí yɛmbè eì,
di mànkɛ kéntɔ kétuɔkɛnè di cuokè.
46 Di bo yà, díndi Mɔabu tenkè kɔbɛ,
díndi bèè tũ ndibɔɔ̀ Kemɔɔsi di fetimu,
di bí initidaaì nè initipòì,
bè ì pĩḿmúmu kɛ kònnè.

47 Bè pĩḿmú bè Mɔabu tenkè kɛ kònnè,
n wɛ̃ti kɛ bo bè tɛ̃ńnénímu yɛmɔ̀rè sɔnyɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mîì béi.
Ti Yiè nKuyie nàké tì Mɔabu eì ĩnkè tinti mɛmmɛ.

49

Kuyie nkpannè tì Amɔniibɛ

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù nàké tì Amɔniibɛ kpéí kù tu:
Isidayɛɛribɛ í mɔkɛ ibíà?
Bè í mɔkɛ wèè bo tiekɛ bɛ kpɛraà?
Dè né dòmmɛ kè dibɔɔ̀ Midikɔmmu tiekɛ Kadi tenkè?
Ba nte kè Amɔniibɛ kàri bɛ kó yehɛkè?
2 Yɛwe kpaanímu kè m bo duɔ́ nkè mudoò kó iúu
dátínné Adabaa Amɔniibɛ eidiè,
di bo cɔ́úté nè di ɛkɛsí kédɔúnko,
Isidayɛɛribɛ bo baaté bèè do bè bakɛ́.
3 Ɛsibonni eì kɔbɛ,
tiiténè yɛkúdabùò,
kɛ yɛ̃́ Aii eì dɔúnkomè,
díndi bèè bo Adabaa eì,
kɔmmúnè yɛdabùò,
dáátínè tifɔɔ̀tɔ̃̃ntì kékari mukũũ̃,
ncokùnè kɛ firì dihɛì kɛ kuɔ̀,
kɛ yɛ̃́ bè yóó tɔmè di kóo kpààtì kékònnè,
nè o bɔɔyɛmbè nè dihɛì kó bɛkótíbè. *
4 Díndi Adabaa eì kɔbɛ bèè yetɛ n kpɛti,
kɛ pàtìnè di biriku, kù pàntɛmu,
díndi bèè do pɔtìnè di kpàtì
kɛ tú òmɔù í yóó dáátí kɛ di dekɛ.
5 Ntɛ mí nkɛ kéróo kɛ bo di bɔntɛ́ kukɔ̃m̀bɔ̀doróo.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mîì béi!
Kukɔ̃m̀bɔ̀doróo bo di fité,
kè di cíétɛ́ di bíékè di bíékè,
bá òmɔù báá na kɛ di tíí.

6 Dɛ kó difɔ̃nkúò n né wɛ̃ti kɛ bo tíímmu Amɔniibɛ,
bè pĩḿmú bè kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì.
Mí ndi Yiè nKuyie mîì béi.

Kuyie nkpannè tì Edɔmmu eì kɔbɛ

* **49:3** ***kp**àà**tì**:* Dè bo na kéntú dibɔɔ̀ Midikɔmmu.

7 Ntɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nku nàké tì Edɔmmu ɛì
kɔbɛ kpéí. Kù tu:

Mɛciì nyɛmbè tɛ́nkɛ í boà?
Mɛciì nyɛmbè tɛ́nkɛ í yɛ́ bè bo tié ntàà?
Bɛ ciì ndèèmaà?
8 Díndi Dedanni ɛì kɔbɛ bútínnénè kécoké,
taánè titãdèntì.
Mɛyɛi mmɛè doti Edɔmmu ɛì kɔbɛ.
Dɛ mànnì diì tùɔkɛ bè bo cuó dè tiyɛ̃ĩti.
9 Bèè tɔ̃ũ fínyĩ kó yɛbɛ
bè tatinímu Edɔmmu ɛì bè ɔ̃ɔ̃ tamè kupaku,
bè í yóó tɔ̃ũ kéyáké dèmarè.
Bɛyóóbè bo tanní diì mànnì kɛyènkè,
bè yóó yúúkú bè dɔ́mè mmɛ.
10 Míì yóó káútɛ́ Esayuu kó kuwuɔ,
bè tɛ́nkɛ í yóó na késɔri,
Esayuu kó kuwuɔ ndèèmu,
o tebìí nè o pɛɛtitɔbè,
òmɔù í yó nkpaá.
11 Dooténko iciribí,
m bo nyì piú.
Bɛkúpobè, di nni mbuó.
12 Mí ndi Yiè nKuyie míì tu, bèè do í dò nkéyã̀ m miɛkɛ kó fɛbòòfè bè fè yã̀ kè
díndi bo nsoké yáàba? Di yóó fè yã̃mu!
13 M pàrìkèmu kɛ tú tìì bo tuɔkɛní Bosedaa ɛì tì bo ncɛ́ɛ̃̀, bɛnìtìbè bo tì kèè kè
dèɛ bè di kécaàrè bɛ yèmmè, bɛ ɛì bo dɔúnko kénaá ntidobontì. Mí ndi Yiè nKuyie
míì béi.

14 Mí nSedemii kè m béi nkɛ dɔ̀:
N kèè tináaǹtì matì nti kè tì bonní ti Yiè nKuyie mborè,
ku kó ditɔ̃nnì marì diì tì tɔní kɛ náá nyɛbotè kɛ tú:
Tíínnè nkédo Edɔmmu kɔbɛ mudoò.
15 Edɔmmu ɛì kɔbɛ,
n kɛ́kùnnɛ dí mbɛ yɛbotè yɛmɔu miɛkɛ,
bɛnìtìbè bɛmɔu yó nsenku dí mbɛ.
16 Edɔmmu ɛì kɔbɛ,
di fentè tɛè di soutɛ́,
kè di yèmmè dò mbɛnìtìbè di dé,
díndi bèè sĩɛ̃ké yɛpèrè fíè,
kɛ bo yɛtãrè yómmè,
bá kè di dèkɛ yɛtãrè ĩnkè,
kɛ ceenní di yĩɛ̃ntì fɛtúúfè kɔ̃mɛ,
m bo di cũũnní.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
17 Edɔmmu ɛì bo dɔúnko, bèè bo mpɛ̃nkù kɛ dì yàu, dè bo bè di, kè bè mmáàrì
bɛ yɔ, mɛyɛi mmèè di tùɔkɛní mɛ kpéí.
18 Sodɔmmu nè Komɔɔ bɛ kpɛrɛ dɔ̀ɔmè di kpɛrɛ yóó mɛ ndɔɔ̀, onìtì í yó nkpaá
di miɛkɛ, fɛnitiyanfè òmɔù í yó ndè kpaá.
19 N yitoomu kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó mɛpɛémmè dicìrícìrì kɔ̃mɛ,
kɛ deètòo timúsũũtì borè.
Edɔmmu kɔbɛ bo coké bɛ tenkè dimɔ̀nnì dimáà,

m bo kannɛ n tããté wè dɛ kó kɛtenkɛ̀.
Kɛ yɛ̃́ òmɔù í bomɛ̀ wèè bo m péi,
ocɛ̃nti mɔù í bo wèè bo dáátí kécómmú n yììkɛ̀.

20 Keènɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tããté tì Edɔmmu ɛì kɔbɛ kpéí,
nɛ̀ n dɔ́ kédɔɔ̀ tì Temaa ɛì kɔbɛ, tiì tu:
Bɛ̀ yóó bɛ̀ kpàakɛ tipìètì tɛ̃mɛ̀ mmɛ,
bɛ tenkɛ̀ bo dɔúnko.
21 Bɛ̀ do bèmmù nwe kɛ̀ kɛtenkɛ̀ au,
bɛ kó yɛdabùò nyɛɛ̀ yìɛ̀ kɛ tuɔ̀kù tipèntì kóo dàméɛ̀rì.
22 Opɔ̀ntì weè pĩntɛ o fɛ̀tì fɛtúúfɛ̀ kɔ̃mɛ,
kɛ ɛintɛ Bosedaa ɛì ĩnkɛ̀,
kɛ̀ Mɔabu ããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò,
kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ pĩ nhonitipòkù kɛ̀ dɛ̀ nhò dòmmɛ̀.

Kuyie nkpannɛ̀ tì Damaasi ɛì kɔbɛ

23 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù nàké tì Damaasi ɛì kpéí ntiì tu:

Amadi nɛ̀ Adipadi, dɛ̀ di dimu,
kɛ yɛ̃́ bɛ̀ di nàké tì í túmɛ̀ tisààtì,
tiì íi mmɛyɛǹcaàrìmɛ̀ di miɛkɛ,
kɛ̀ mɛ̀ kónnì dàméɛ̀rì tɛ̃mɛ̀,
bá dɛ̀marɛ̀ í bo dɛ̀ɛ̀ bo mɛ̀ còńné.
24 Damaasi ɛì kɔbɛ wɛ̃rímú dèèmu,
kɛ̀ bɛ̀ bùtínné kɛ coké,
kɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì au,
mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ mɛɛ̀ bɛ̀ pĩ,
kuyonku ɔ̃ɔ̃ ítémɛ̀ onitipòkù wèè kuɔ̀ ndɛbirɛ.
25 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀ bɔntóo dihɛì n yɛ̀mmɛ̀ do naatinɛ̀ dì?
Dihɛì diwɛ̀ì do m bonɛ̀ dì?
26 Bɛdapàmbɛ̀ yóó duómu bɛ córɛ̀, kɛ̀ bɛkpàrìnuɔmbɛɛ kú bɛmɔu dɛ yiè. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi!
27 N yóó cɔ́u mmuhãã́ mmu Damaasi ɛì kɛ̀ mùu cɔ́úté okpààtì Bɛnni-Adadi kpààtìcɛ̃́ĩ.

Kuyie nnàké tì Adabubɛ kpéí

28 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù do nàké tì Kedaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ Asɔɔ kó yɛkpààtìyɔ kɔbɛ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì yóó na bɛ̀. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Íténɛ̀ kédo Kedaa ɛì kɔbɛ mudoò,
puɔnnɛ̀ diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ!
29 Fekɛnɛ̀ bɛ touti,
nɛ̀ bɛ wũɔ̃ nɛ̀ bɛ yààtì nɛ̀ bɛ nɛntì,
kéfekɛ bɛ yòyóbɛ̀,
ké bɛ̀ uu tipíìtì timɔu,
kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ.
30 Díndi Asɔɔ ɛì kɔbɛ cokénɛ̀ kédéíté itã́ã́,
kétaá titãdèntì,
kɛ yɛ̃́ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì
tããté kɛ bo dɔɔ̀ tì í wennimɛ̀,
ò tããté di kpɛti kɛ dèèmu.

31 Kɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀:
Kɔtɛnɛ̀ ké bɛ̀ do,
bɛ̀ kàri kɛ í yĩ̃kù,
tìmatì í bɛ̀ kɔ́nnɛ̀,
bɛ bòrɛ̀ feíomu,
bɛ̀ í mɔkɛ yɛcàkɛ̀ ketíkɛ,
bɛ̀ kàri, kɛ cấấ mbɛ máà ndi.
32 Fekɛnɛ̀ bɛ yòyóbɛ̀,
kéhɛí bɛ wũɔ̃ sũ̃kùyì!
N yóó bɛ̀ cíɛmmu itemmànkɛ inàà miɛkɛ.
Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kuò bɛ tempáátì,
m bo mbɛ̀ bɔmmù mɛyɛi ntipíìtì timɔu.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.
33 Asɔɔ ɛì bo naá nsikpaməɔ́ kó diãrì,
dì bo dɔúnko sấã̀,
onìtì tɛ́nkɛ báá dɛ̀ kàri nɛ̀ dì bo mbomɛ̀,
fɛnitiyanfɛ̀ òməù bá dɛ̀ bàtɛ́.

Kuyie nnàkɛ́ tì Edamiibɛ kpɛ́í

34 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia kpàtì ketírí dìì mɔ̀nnì kɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:

35 Mí di Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
n yóó kɛ́ɛ́tɛ́mu Edammu ɛì kɔbɛ tãmmù,
bɛ wɛ̃rímú kó dikũnnì.
36 M bo íinní kuyaakù itemmànkɛ inàà,
kɛ̀ kùu bɛ̀ fùùtɛ.
M bo bɛ̀ ciɛ nyɛbotɛ̀ yɛməu miɛkɛ, kubotí makù i yó mbo bɛ̀ í yóó cokɛ́ kétaá kùù miɛkɛ.

37 M bo duɔ́ nkɛ̀ Edammu ɛì kɔbɛ nkpeutí bɛ dootitɔbɛ̀ ìikɛ̀
bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dɔ́nɛ̀ mukũũ.
M bo bɛ̀ bɔntɛ́ mɛyɛi,
m miɛkɛ kɛɛ̀ bɛ̀ cɔ́u mmɛdiɛ̀.
N yóó bɛ̀ bɔntɛ́ mudoò mmu,
kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ kɔ̀ù kɛ yàa bɛ̀ dɛ̀ɛ̀nɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.
38 N yóó puɔmmu Edammu ɛì kóo kpààtì,
nɛ̀ o tũmbɛ̀,
kɛ fíí n kpààtìkàrì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì béi.

39 Yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ,
n né yóó wɛ̃tɛ kétɛ́nnénímu Edammu ɛì kɔbɛ,
bɛ̀ do pĩ́mmú bɛ̀ kédɔɔ̀ tidaatì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

50

Bɛ̀ nàkémɛ̀ Babidɔnni kó mudorimù kpɛ́í nnɛ̀ Kuyie nyóó dɛɛtémɛ̀ Isidayɛɛribɛ

1 Ntɛ Ti Yiɛ̀ nKuyie nní nnàkɛ́ tì mí nku pããnáaǹtì náaǹtò Sedemii kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Babidɔnni ɛì nɛ̀ Babidɔnni tenkɛ̀ kɛməu:

2 Pĩ̃kénɛ̀ ti yɛbotɛ̀ yɛməu miɛkɛ,

yeenɛ̀ bɛ ti,
cónnénè mɛkpàrìcannimè.
Pĩɛ̃kénè ti di báá tì mbè sɔ̀nnɛ,
yĩnè Babidɔnni domu.
O bɔɔtenkaanìtè Bɛɛdi di ifɛi nyi,
kufɔ̃waá nkuù autέ Mɛdɛki,
o bɔɔtenkaanìi di ifɛi nyi,
kufɔ̃waá nkuù autέ yɛbɔkè.
3 Kubakù youú bíékè kɔbɛ bɛè bè do,
kɛ bo bè pɔ̀ntɛ,
kè bɛ ɛìi dɔúnko,
òmɔù tɛ́nkɛ bá nhã di miɛkɛ.
Bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ dɛmɔu dè bo cíétέ,
dèmarè tɛ́nkɛ bá ndè bo.

4 Dɛ mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ,
bè bo wɛ̃nné kéwɛ̃tɛní mí nKuyie m borè,
kénkɔnti kɛ n wanti mí mbɛ Yiè nKuyie.
5 Bè bo mbékutɛ Siyɔ̃ɔ̃ kó kucɛ,
bè bo túótέ bɛ ììkè kéwetínné Sedisadɛmmu ɛì.
Bè bo nnáá mbɛtɔbè kɛ tú:
kɔtɛnèní kè ti taunnè timáà ti Yiè nKuyie,
kɛ tɛ́nkɛ báá yɛ̀ ndɛ kó mɛtaummè nè ti bo mbomè.
6 N nìtìbè do sɔ̀ɔ̃téné tipìètì tìì feti tìnti,
bɛ kó bɛcɛ̃mbɛ bɛè do bè fétìnnɛ,
kè bè nhɔ́ɔ́ nyɛtãrè ĩnkè,
kɛ dekù sitɔ̃ɔ́ kɛ cɔ́nnì,
kɛ yɛ̀ mbɛ pedie nkpéí.
7 Bá wè kòo mbè piɛti,
kɛ pĩĩ nkɛ cáá,
kɛ náá nkɛ tú:
N kpɛti í bè bonè,
bè yeténè bɛ Yiè nKuyie nku,
kùù dɔ̀ɔri kù nàá ntì,
kunku bɛ yɛmbè do búɔ́ kù.

8 Yènè Babidɔnni kó dihɛì,
òmɔù bá nkpaá Babidɔnni kó kɛtenkè miɛkɛ,
niiténè dɛyìikè,
yɛbɔdakè ɔ̃ɔ̃ niitémè kubɔcɛ̃nku.
9 N yóó duɔ́ nkè kubotí diɛkù kɔbɛ bɛè do Babidɔnni kɔbɛ,
bè itiní kubakù youú bíékè nkɛ,
kɛ bo do Babidɔnni ɛì ké dì pɔ̀ntɛ.
Bɛ pie nyó ndɔ̀nnè otãnnuɔnti kpɛyi ɔ̃ ndɔ̀mmè mmɛ,
bɛ pie nyí duò kɛtenkè.
10 Bè bo ɛí Babidɔnni ɛì kɔbɛ kpɛrɛ,
bèè bo dè ɛí bè bo di kédɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
11 Dè ndi naati kè di nyãnku,
díndi bèè yóó ɛí dèè do tú n kpɛrɛ,
ḿputìnè yɛnaasɛrè kɔ̃mɛ,
ńkuɔ̀nnè yɛsãndakè ɔ̃ nkuɔ̀mmè.

12 Di kó dihɛikótírì di ifɛi nyi,
di kó dihɛikótírì bè dì pèìtɛmu dì ta ifɛi miɛkɛ nkɛ,
dì naá ndifɔ̃nkúò kpɛri ndi yɛhɛkè miɛkɛ,
kɛ naá ndikpáà tɛdɔntè kpɛri,
tɛtentè timútì í yiè dè tɛ́nkɛ.

13 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛè di yè,
nè dɛ kpɛ́í òmɔù tɛ́nkɛ í yó mbo dɛ kó dihɛì miɛkɛ,
dì yóó dɔúnkomu,
bèè kó dimàà bo ndè pɛ̃nkù kɛ di yau,
bè bo mmáàrì bɛ yɔ,
tìì dì tùɔ̀kɛní ti kpɛ́í.

14 Díndi bɛ tãntãũbè, cómmúnè kɛ́kɛ́nné Babidɔnni,
potɛ́nè bɛ ipie,
di bá nyĩɛ̀kù ì bo dóntɛ́mè,
kɛ yɛ́ bè yetɛ́nèmè ti Yiè nKuyie nku.
15 Uunè tipíìtì timɔu fɛkpàrìhúùfè,
bè yĩɛ̃kɛmu kè bɛ dèrè duó,
bɛ duotí yàntɛ yantɛmu,
ti Yiè nKuyie nyóó pɛitɛ dìì yiè dii tùɔ̀kɛ,
pɛitɛnè, fɔ́ɔnnè bɛ bè di dɔ̀ɔ̀ dè.
16 Kuɔnè bèè buɔtì,
kuɔ̀nè bɛkɛ̃ĩbè Babidɔnni ɛì miɛkɛ.
Mudoò mùù doti Babidɔnni mù í sénní,
bá wè wèe wammú o kɔbɛ bo kèè bíékè,
bá wè kòo kò nho ciɛ.

17 Isidayɛɛribɛ dònnè tipìètì tìì feti tìnti,
kè yɛcìrícìrè bè bèti.
Dicìrícìrì ketirì dìì bè càákɛ́ dii tu Asiidi kóo kpààtì, dicìrícìrì sɔnni dìì dèrí yɛkũ̃ɔ̃ kè dì tu Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì.
18 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù, kè kù béi nkɛ tú: N yìtɛ́ kɛ còḿmúmu Babidɔnni kóo kpààtì nè o nìtìbè bɛ kpɛ́í kɛ bo bè dɔ̀ɔ̀ n dɔ̀ɔ̀ mè Asiidi kóo kpààtì.

19 N yóó tɛ́nnénímu Isidayɛɛribɛ bɛ kó dinaacɛ̃nhòò,
bè bo ncentì Kadimɛɛdi nè Basãã borè,
kɛ diiti timútì Efadaimmu tãrè nè Kadaadi kpɛri.
20 Dɛ kó yɛwe nè dɛ kó yɛmɔ̀rè miɛkɛ,
bè bo wammú Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi nkémɔ́ntɛ́,
kéfié Sudaa kɔbɛ kó mɛcaàrìmè kɛ báá yà,
kɛ yɛ́ n yóó cĩɛ́mmèmu bɛsɔmbɛ bèè bo nkpaá.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

21 Donè Mɛdataimmu ɛì kɔbɛ mudoò,
kuɔnè Pekɔdi ɛì kɔbɛ bɛmɔu,
di báá súó nhòmɔù.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.
Dí dɔ̀ɔ̀ n di nàké tì timɔu.
22 Ikpàrìúu ìì dàátí dihɛì dimɔu miɛkɛ,
dèè càkɛ dè í sénní.

23 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ Babidɔnni ɛì do?
Dɛ̀ yĩ̃mɛ kɛ̀ dì dɔúnko yɛbotɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ,
dindi dìì do tú dihenkɛ̀rì,
kɛ pɔntì dɛmɔu kutenkù miɛkɛ,
dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ dì kèétɛ́?
24 Babidɔnni ɛì, n da dìí timátì nti
kàa ta ti miɛkɛ bá a í dakɛ,
kɛ̀ bɛ̀ da sɔ̃́ńkɛ́ kɛ pĩ,
kɛ yɛ́̃ a dokùnɛ̀mɛ̀ mí nKuyie nku.

25 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkpetɛ́ ku kpàrìnɛntì kó ditou ndi,
kɛ dènnɛ̀ní ku miɛkɛ kó tikpàrìnɛntì,
kɛ yɛ́̃ kunku ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
kù dɔ́mɛ̀ kɛ́ãnné mutɔ̃mmú Babidɔnni kó dihɛì kɔbɛ.
26 Tipíìtì timɔu kɔbɛ tíínnɛ̀nní Babidɔnni ɛì,
óótɛ́nɛ̀ o buɔ kɛ́yóótɛ́ dɛ̀ɛ̀ ã̃ yɛ miɛkɛ
kɛ cóú nyɛcúò yɛcúò,
kɛ́cɔu kɛ̀ dɛɛ cɔ́útɛ́ páí,
bá dɛ̀marɛ̀ báá súɔ́.
27 Kuɔ̀nɛ̀ yɛnaadakɛ̀ yɛmɔu,
yɛ̀ yóó duɔ́ dituò ndi yɛmɔu,
dɛ kó yɛnaadakɛ̀ bo yà,
yɛ yɛ̃ĩti yiè dìì tùɔ̀kɛ.
28 Keènɛ̀, bɛ̀ɛ̀ yentɛ́ní Babidɔnni,
bɛ̀ cootiníme kɛ́náá nSiyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ
ti Yiɛ̀ nKuyie mpɛ̀ìtɛmɛ̀,
kù pɛ̀itɛmɛ̀ ku cɛ̃sààtɛ̀ bɛ̀ pɔntɛ tɛ̀.
29 Tíínnɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀, bɛ̀ɛ̀ yũɔ̃ ndɛtãnnɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí mBabidɔnni ɛì kɛ dì munnɛ́,
di báá yie nkòo mɔùu yentɛ́.
Fɔ́ónnɛ̀ dɛ kó dihɛì kɔbɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀,
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, dí dɛ mbɛ̀ yietí,
kɛ yɛ́̃ bɛ̀ bɛnkɛmɛ̀ bɛ fentɛ̀ ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie,
kunku kùù te Isidayɛɛribɛ.
30 Dɛ yiè Babidɔnni ɛì kó bɛdapàmbɛ̀ bo duó dihɛì miɛkɛ, bɛkpàrìnuɔmbɛ
bɛmɔu bɛ̀ bo kú mudoò miɛkɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

31 M bàátí a kpɛ́í nkɛ,
fɔ̃ mBabidɔnni tɛfentɛ̀ yiɛ̀,
a mɔ̀nnì dìì tùɔ̀kɛ,
a bo cuó dìì yiè tiyɛ̃ĩti.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa mmíì bɛ́i!
32 Dɛ kó tɛfentɛ̀ yiɛ̀ nfɔ̃́ nha yóó bétɛ́mu kɛ́do,
òmɔù mɛ nyí bo wèè bo da íi,
n yóó cɔ́u mmuhãã́ mmu a ɛkɛ̀,
kɛ̀ yɛɛ cɔ́útɛ́ kɛ́fitɛ́ yɛmɔu.
33 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tu:

Bɛ̀ fɛ́̃ũmmu Isidayɛɛribɛ,
kɛ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kɛ fɛ́̃ũ.
Bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ pĩ nkɛ kònnɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì
bɛ̀ bɛ̀ pĩ nteii nwe,

kɛ yetɛ bɛ̀ bo bɛ̀ fĩĩnkomɛ̀.
34 Bɛ dɛɛtíwè mɛ nkpeńnìmu,
wenwe wèè yètìrì tu Mpakɛdaa,
Ò yóó bɛ̀ kòńnému,
kéomǹpùnnɛ bɛ ɛì,
kébɔntɛ́ dikɔnkɔ̀ɔnnì Babidɔnni ɛì kɔbɛ.

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ kù dɔ́ kɛ́dɔ̀ tì Babidɔnni ɛì kɔbɛ

35 Mudoò muù doti Babidɔnni tenkɛ̀ kɔbɛ,
muù doti o kpààtì tũ̃mbɛ̀ nɛ̀ mɛciì nyɛmbɛ̀.
36 Mudoò muù doti bɛyuwúòmbɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ bo naá mbɛbiimbɛ̀,
kufɔ̃̀waá mbo autɛ́ bɛkpàrìtiebɛ.
37 Mudoò muù doti sikpàrìsɛ̃ĩ̀ nɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃ĩ̀,
nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ,
bɛ̀ bo dontɛnɛ̀ bɛnitipòbɛ̀,
bɛ kpàtì kó sicɛ́ĩ̃ bɛ̀ bo sì pùɔ̀,
kɛ́hɛí bɛ kpɛrɛ.
38 Dɛ kó dihɛì tenkɛ̀ bo kpeí
kɛ̀ mɛniɛ nkũ̃ũ̃.
Kɛ yɛ́̃ dì tumɛ̀ dibɔɔhɛì ndi,
kɛ nɔnnɛ̀ isɔkɛ kpɛrɛ.
39 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte yɛkpamaà nnɛ̀ sikpamɔɔ́
kɛ̀ dɛ̀ bo konní dɛ kó dihɛì,
icùo ndiɛyì borɛ̀ konní kɛ́mbo sɑ̃̃ã̀,
nɛ̀ dɛ kó dihɛì bo mbomɛ̀
onìtì tɛ́̃nkɛ bɑ́á dɛ̀ kàri bìtì.
40 Mí ndi Yiè nKuyie m bo kuɔ dɛ kó dihɛì,
n kuɔmɛ̀ Sodɔmmu nɛ̀ Komɔɔ,
nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yèè dɛ̀ tɔ̀kɛ́,
onìtì tɛ́̃nkɛ í yó ndɛ̀ bo,
fɛnitiyanfɛ̀ bá ndɛ̀ kpaá.
41 Kubotí makù kuù itiní kubakù youú bíɛ́kɛ̀,
kuwuɔ ndiɛkù nku,
bɛkpààtìkperíbɛ̀ bɛɛ̀ itiní itemmànkɛ imɔu.
42 Bɛ̀ nɔ nkɛ tãũ ipie nyi nɛ̀ yɛkpãã̀,
bɛ̀ tu bɛnitiyonkubɛ mbɛ,
bɛ̀ í mɔkɛ mɛsémmɛ̀,
kɛ̀ bɛ tammɛ̀ yìɛ̀ kɛ dò ndàméɛ̀rì ɔ̃ nhuutimɛ̀,
bɛ̀ dèkɛ sisɛ̃ĩ̀ nsi,
kɛ kérí kɛ dò nhonìtì omáà,
kɛ bo di do díndi Babidɔnni ɛì kɔbɛ.
43 Babidɔnni kóo kpààtì ti nkèè
kòo baà mbɛ̀ìtɛ̀,
kòo yèmmɛ̀ cààrɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ ò yóù kɛ dò nhonitipòkù wèè dɔ́ kɛ́pɛitɛ́.
44 N yitóomu kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó mɛpɛémmɛ̀ dicìrícìrì kɔ̃mɛ,
kɛ deètòo timúsũũtì borɛ̀.
Babidɔnni ɛì kɔbɛ bo cokɛ́ bɛ tenkɛ̀ dimɔ̀nnì dimáà,
m bo kannɛ n tããté wè dɛ kó kɛtenkɛ̀.
Kɛ yɛ́̃ òmɔù í bomɛ̀ wèè bo m péi,
ocɛ̃nti mɔù í bo wèè bo dáátí kécómmú n yìikɛ̀.

45 Keènè ti Yiè nKuyie ntããtɛ́ tì Babidɔnni ɛì kɔbɛ kpɛ́í,
nè kù dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì Kandee tenkè kɔbɛ, tiì tu:
Bè yóó bè kpàakɛ tipìètì tɛ̃mè mmɛ,
bɛ tenkè bo dɔúnko.
46 Babidɔnni ɛì kɔbɛ do bèmmù nwe kè kɛtenkè au,
bɛ kó yɛdabùò nyɛè yìè kɛ tuɔ̀kù yɛbotè yɛmɔu miɛkɛ.

51

1 Kè ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ:

N yóó íinní kuyaakù makù nku kùù kɔ̀ù,
kè kùu do Babidɔnni kó dihɛì nè Debukamaii ɛì kɔbɛ.
2 N yóó tɔ̃nní bɛyèmbè mbɛ,
kè bèɛ ye mBabidɔnni ɛì kɔbɛ,
kɛ́káútɛ́ o ɛì.
Dè bo tuɔkɛ dìì yiè,
mɛyɛi mbo bè do,
bɛnìtìbè bo yènní tipíìtì timɔu,
kɛ́ bè munné.

3 Díndi bɛtãntãũbè,
tãã́nè bɛtãntãũbè ipie,
di báá kpákɛ́ bèè dàátí yɛcĩncĩ̃nkɔ̃̀rè,
bɛdacɛ̃mbè kó dimàà,
di báá súó nhòmɔù,
kuɔnè bɛhããpɔ̀mbè bɛmɔu.
4 Di bè kɔ̀utɛ kɔutɛ,
kè bè ncóú cóú Kandee tenkè miɛkɛ,
kè bɛcíríbè nduɔ́ duɔ́ Babidɔnni ɛì miɛkɛ.
5 Kɛ yɛ́ Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ,
mí mbɛ Yiè nKuyie Mpakɛdaa n yí bè bɔntóo,
bá nè bè mɛ nní yeténèmè,
mí nwèè bè te bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.

6 Cokénè kéyè Babidɔnni ɛì,
bá wè kòo dɛɛtɛ́ o ɔ̃nnì,
kè bè báá di wɛ̃nnénè bɛ kékuɔ,
dè tùɔ̀kɛ mí ndi Yiè nKuyie m bo pɛitɛ dèndɛ,
n yóó bè fɔ́ɔ́ mbè dɔ̀ɔ̀ dèndɛ.
7 Babidɔnni do dò nfɛsɔɔbòòfɛ̀ nfɛ
mí ndi Yiè nKuyie n nɔ̀ùtè miɛkɛ,
kè kɛtenkè kɛmɔu kɔbɛ
yɔ̃ nfɛ kó mɛnaà nkɛ muɔ̀.
Yɛbotè yàmu fɛ kó mɛnaà
kè yɛ yèmmè kɔɔrɛ.
8 Dɛndɛ bàmbà kè weè Babidɔnni do
kɛ kèétɛ́ kéétɛ́.
Kɔmmúnè o kpɛ́í,
wammúnè mɛkùɔ̀ nkéwaarɛ o mɔnnɛ,
kè dè naati wèe miɛté.
9 Ti tàa mBabidɔnni kɛ yĩɛ̃kɛmu,
tí ò yóunè tũnké,
kékò mbá wè o ciɛ.
Kɛ yɛ́ tiyɛ̃ĩti tìì bè dò

ti í sénnímè,
tì dɛumu kɛ pɛ̃ɛ̃té yɛwɛtè kɛ káá ntiwɛtì.
10 Ti Yiè nKuyie nti kòńnému,
tí kɔtɛnè Siyɔ̃ɔ̃ kénáké ti Yiè nKuyie
ti tũ nkù pĩ mmùù tɔ̃mmú.

11 Ti Yiè nKuyie ndɔ́ képɔntɛ Babidɔnni eì kɔbɛ mbɛ, kù dɔ́ képɛitɛ bè pàntɛmè
mmɛ ku cĩɛ̃tè. Dɛè te kè kù yàúkùnko Mɛdii tenkè kpààtìbè kɔ̃ntì kɛ tú:

Sũɔ́téné ipie képíɛ ndi duokè.
12 Cónnénè mudoò kó kuyààkù kéwetínné Babidɔnni,
yíénè bɛbàrìbè,
cónnénè bɛ̀è yó mpakɛ́,
oo nhoonnè bɛnìtìbè,
kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie ntããtémèmu
kù dɔ́ kédɔɔ̀ tì Babidɔnni eì kɔbɛ
kɛ ti ndɔɔri.
13 Babidɔnni fɔ́ nwèè bo kukó ndiɛkù pɛ́mmè,
kàa kpàtì dɛu,
a mɔ̀nnì dii tùɔ̀kɛ,
a kó muyóò mànku nku.
14 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa
m pàrìkèmu kɛ tú:
Bɛnìtìbè bɛè tatiní
kɛ bo píɛ mBabidɔnni eì fɛcofɛ tɛ̃mè,
bè bo di munnénè ihúu.

15 Ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀ kɛtenkè
nè ku wɛ̃rímú mmu,
nè ku kó mɛyɛnfòùmè mmɛ
kù fiímmè kɛtenkè,
nè ku cii mmɛ
kù pitémè tiwɛtì,
16 kɛ béi nku nùù mèmáà
kè mɛniɛ ntií nkɛ dèkɛ kɛĩnkè,
kuù ɔ̃ɔ̃ íi nyɛwɛtè itemmànkɛ
kè yèɛ dekɛ tiwɛtì,
kuù ɔ̃ nte kè fɛtaafèɛ kperi kéni,
kuù ɔ̃ɔ̃ íinní kuyaakù kù sɔ̀ri dè.
17 Bɛnìtìbè bɛmɔu yɛimmu,
mɛyĩɛ̃tímè bè dòńté mèè kpéí,
bèè yìènko timátì kɛ uti sibɔɔtenkaanìi
ifɛi bo bè pĩńnè bɛ tɛsì,
sì tu siyáàbìsí kpɛrɛ ndɛ,
muwemmu í bo si miɛkɛ.
18 Sì tu dɛtetìrè ndɛ, mutɔ̃ntetìmù,
dɛmɔu dè bo deè,
ti Yiè nKuyie mbo wɛ̃ɛ̃tení dìì yiè si bíékè.
19 Kuyie nkùù te Sakɔbu yaàbí
ku kpɛrɛ í mɛ ndò,
Kuyie nkùù dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu,
kuù te Isidayɛɛribɛ,
kunku kùù yètìrì tu Mpakɛdaa.

Babidɔnni dorimù tùɔ̀kɛmɛ̀

20 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Babidɔnni weè do ɔ̃ ntú dihenkɛ̀rì
m puɔ̀nnɛ̀ dì yɛbotɛ̀,
nɛ̀ wenwe m puɔnnɛmɛ̀ yɛkpààtìyɔ.
21 M potɛ́nɛ̀ weǹwe tɛsãntɛ̀ nɛ̀ tɛ dèètì,
nɛ̀ weǹwe m pùɔmmɛ̀ tɛkpàrìnaasãntɛ̀ nɛ̀ tɛ dèètì.
22 Nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ onitidɔ̀ù nɛ̀ onitipòkù,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ odakótì nɛ̀ odapàà,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ odapàà nnɛ̀ osapàà.
23 Nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ opecɛ̃nti nɛ̀ o pe,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ otenkútì nɛ̀ o nààkɛ ò duɔnɛ̀ ì,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ kùmàndáàbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀.

24 Di mmɔ̀nnì n nɛ́ yóó yietímu Babidɔnni ɛì kɔbɛ,
Kandee tenkɛ̀ kɔbɛ,
bɛ̀ dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ̀ yɛi nSiyɔ̃ɔ̃
n yóó mɛ̀ mɓɛ̀ yietímu kɛ̀ di dɛ̀ yà nɛ̀ di nuɔ.
25 N còḿmú a kpɛ́í nkɛ,
fɔ̃́ nditãrì dìì do pɔntì dɛmɔu kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
n youtɛ n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ kɛ bo da poté,
m bo da bɔntɛ́ní kɛtenkɛ̀,
m bo da ɕóu nkàa cóútɛ́.
26 Bá bɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá pétɛ́ a borɛ̀ ditã́rì
kɛ́ãnnɛ́ kudieku kentímɛ̀
yoo bɛ̀ɛ pũũ̃tɛ́nɛ̀,
a yóó dɔúnkomu sɑ̃́ɑ̃̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.

27 Cónnɛ́nɛ̀ mudoò kó kuyààkù dihɛì miɛkɛ,
eénɛ̀ ditãtɛheù yɛbotɛ̀ cuokɛ̀,
kɛ̀ yɛbotɛ̀ɛ tíí mBabidɔnni ɛì kpɛ́í,
yúnɛ̀ yɛkpààtìyɔ Adadati nɛ̀ Minni nɛ̀ Asekenaasi,
waánnɛ̀ ohããpɔ̀ntì wèè yó mpĩĩ mbɛnìtìbɛ̀ tihããpɔ̀ntì,
tíínnɛ̀ sisɛ̃ĩ̀ kɛ̀ sì nsũ kɛ dò nfɛcofɛ
kɛ́ bɛ̀ do.
28 Íinnɛ̀ yɛbotɛ̀ kɔbɛ,
kɛ̀ di do Mɛdii kó bɛkpààtìbɛ̀
nɛ̀ iwɛ̃ĩ̀ yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀
nɛ̀ dihɛì dimɔu ò bakɛ́ dì.
29 Kɛtenkɛ̀ aámu kɛ sɑ̀̃ntɛ̀.
Ti Yiɛ̀ nKuyie ntããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì Babidɔnni tìì tu:
Babidɔnni ɛì bo pɔntɛ kédɔúnko
bá òmɔù tɛ̃́nkɛ bá mbo di miɛkɛ.
30 Babidɔnni kó bɛkpàrìnuɔmbɛ tɛ̃́nkɛ í dokù,
bɛ̀ taà bɛ cɛ̃kperí miɛkɛ nkɛ kɛ sɔrì,
bɛ kɔ̃mɓɔ̀ dèèmu kɛ̀ bɛ̀ naá mbɛnitipòbɛ̀.
Bɛ̀ cɔ́ummu bɛ ɛì
yɛcàkɛ̀ cùɔ́mu kɛ kèkɛ́.
31 Yɛtɔ̃rɛ̀ yèè mau Babidɔnni kóo kpààtì cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀,
kɛ bo ò nàkɛ́ bɛ̀ pɔntɛmɛ̀ dihɛì dimɔu pái pái.
32 Bɛ dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ pì yɛyɛ̀rɛ̀,

kɛ̀ sicɛ̃kperí cɔ̀útɛ́,
kufɔ̃waá nhautému bɛkɔ̃mɔ̀bɔ̀tiebɛ.
33 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkùu bɛ́i nkɛ dɔ̀:

Babidɔnni dɔ̀nnɛ̀ kuyié nku
bɛ̀ ɔ̀ri kù kɛ bo puotí tidiitì kudisɛ̃ĩkù mɔ̀nnì.

Kuyie nyóó pɛitɛmɛ̀ ku kɔbɛ
(Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ́i ntì)
34 Babidɔnni kóo kpàátì Nɛbukannɛsaa
ti cɔ̀ákóomu kɛ́ ti sũɔ̃too,
kɛ ti níntɛ́ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ níntémɛ̀ dibuu kɛ ĩnnɔ́ɔ,
bɛ̀ ti maankoo musĩmmù ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀ mmɛ,
kɛ sũɔ̃tɛ ti femmɛ,
kɛ dèɛ̀ kɛ ti bɔntóo.
35 Kɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Babidɔnni ɛì kɔbɛ ti dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi,
bɛ̀ɛ yà mɛ kó tiyeti.
Kɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ dɔ̀:
Babidɔnni ɛì kɔbɛ còú mmɛ̀ɛ̀ nitiyĩĩ ti ɛì,
bɛ̀ɛ yà mɛ̀ kó tiyeti.

36 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Míì móммuɔ n yóó kpa ndi kpɛ́í
míì yóó pɛitɛ di pɛ̀ì.
Míì yóó duɔ́ nkɛ̀ sibií kũũ o ɛì kɛ ikó nkpeí.
37 Babidɔnni ɛì bo naá nyɛdombìrɛ̀,
sikpaməɔ́ kó diãrì,
bɛnìtìbɛ̀ níí bo ò yà kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di,
kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ pĩ mmudaá,
dì bo dɔúnkɔ bá onìtì bá ndɛ̀ bo.
38 Babidɔnni ɛì kɔbɛ yó mmuntímu yɛcìrícìrìpàà ntɛ̃mɛ̀,
kɛ kontí yɛcìrícìrɛ̀ kɔ̃mɛ.
39 Sinéyɛ̃ĩ siì bɛ̀ pĩ nkɛ̀ m bɛ̀ yu dibanni
kɛ̀ bɛ̀ bo yɑ̃̀ mɛnaà nkémuɔ́,
kéduɔ́, kɛ tɛ́nkɛ báá entɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
40 N yóó bɛ̀ kpààkɛ tipìètì nɛ̀ yɛpedakɛ̀
nɛ̀ yɛbɔdakɛ̀ tɛ̃mɛ̀ mmɛ kétannɛ́ kukɔ̀ùdieku.

Bɛ̀ kuɔ́mmɛ̀ dikúdabɔ̀nnì Babidɔnni ɛì kpɛ́í
41 Dɛ̀ dɔ̀mmɛ kɛ̀ Sesaki kó dihɛì do,
dindi dìì kó diyètìrì do feí kutenkù kumɔu miɛkɛ,
dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ ɔ̃mmɛ kɛ̀ Babidɔnni ɛì dɔúnko
kɛ naá ntɛdɔntɛ̀?
42 Dàméɛ̀rì kó mɛniɛ mmɛɛ̀ dèkɛní
kɛ tùɔ̀kɛ Babidɔnni ɛì,
kɛ̀ yɛnéfĩnfĩrɛ̀ dì dàtínné.
43 Kòo ɛkɛ̀ naá nyɛ̀ɛ̀ dɔúnkoo,
kòo tenkɛ̀ kpeí kɛ naá ntɛdɔntɛ̀,
ɔ̀mɔù tɛ́nkɛ í ã kɛ miɛkɛ
fɛnitiyanfɛ̀ ɔ̀mɔù tɛ́nkɛ í dɛ̀ pɛ̃nkù.
44 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
N yóó potému Bɛɛdi Babidɔnni kó dibɔɔ̀

kɛ dìi tɔ́ dì maá ndɛ̀.
Yɛbotɛ̀ tɛ́nkɛ í yó ncokoo di borɛ̀.

Babidɔnni ɛì kó kuduotí domu.
45 Díndi n nìtìbɛ̀ yènnɛ̀ dɛ kó dihɛì,
bá wè kòo dɛɛtɛ́ o ɔ̃nnì,
mí ndi Yiɛ̀ Kuyie n kó kɛmiɛkɛ yàà bo ò potɛ́.
46 Di kɔ̃ntì báá yãrikɛ kɛ̀ kufɔ̃waá ndi pĩ di bo keè dìì mɔ̀nnì kunɔɔ̀roo kutenkù miɛkɛ, di mbenni níí bo nfitiní kɛ̀ dɛ̀ɛ nɔɔ̀rɛ̀mu kɛ̀ ditɛrì nyɛtìní kɛ̀ dɛ̀ɛ nɔɔ̀rɛ̀, yɛkpàrɛ̀ bo mbo kutenkù, we nkpààtì yonkuwe níí bo bɛti otɔù kɛ́kari.

47 Dɛ kó yɛwe kpaanímu kɛ̀ m bo ítɛ́
kɛ́cómmú Babidɔnni kó sibɔɔtenkaanìi kpɛ́í,
Babidɔnni ɛì kɔbɛ bo di ifɛi,
bɛcíríbɛ̀ bo ncóú cóú dihɛì miɛkɛ.
48 Kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ̃nkɛ̀ dɛ̀ bo nyíú Babidɔnni ɛì kpɛ́í,
diwɛ̀ì bo dɛ̀ pĩ mbɛpɔ̀mbɛ̀ bo ítɛ́ní dìì yiè kubakù youú,
kɛ́do Babidɔnni ɛì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
(Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò bɛ́i ntì)
49 Babidɔnni ɛì dò nkɛ́pɔntɛmu,
Isidayɛɛribɛ ta, kɛ ta kɛtenkɛ̀
nɛ̀ o kpɛ́í ndɛ̀ í sénní.
O kùɔ kɛ kùɔ bɛnìtìbɛ̀ kutenkù,
dɛ̀ í mɔkɛ dɛ̀ màmɛ̀.
50 Díndi bɛ̀ɛ̀ na kɛ yentɛ́,
cokɛ́nɛ̀ kɛ́yɛ̀, bá nhɔɔtínɛ̀ dɛborɛ̀,
bá kɛ̀ di dètɛ́ kɛ berínɛ̀ dɛ̀,
di báá yɛ̃̀ ndi Yiɛ̀ nKuyie nkpɛ́í nnɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kpɛ́í.
(Kuyie nkɔbɛ bɛ́i tì)
51 Bɛ̀ do ti sɑ́ɑ́ ndìì mɔ̀nnì dɛ̀ do í ti naati,
ifɛi ìì do ti kùɔ,
bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ̀ ta dìì mɔ̀nnì
ti Yiɛ̀ nKuyie ncɛ́sààtɛ̀ miɛkɛ.
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
52 Dɛ kó yɛwe kpaanímu
kɛ̀ m bo cómmú Babidɔnni kó sitenkaanìi kpɛ́í,
dɛ yiè bɛ̀ kɔ̀utɛ bɛ̀ bo nkɔ̃ dihɛì dimɔu miɛkɛ,
53 kɛ̀ Babidɔnni ɛì dɔ́ dìi dekɛ kɛ́tuɔkɛ tiwɛtì,
bá kɛ̀ di duotí ɔ̀kɛ̀ kɛ í dò nkénintɛ
n yóó duɔnní bɛpɔ̀mbɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ dì do.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
(Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò bɛ́i ntì)
54 Ti yo ihúu maì nyi Babidɔnni ɛì miɛkɛ,
mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ diɛmɛ̀ kó yɛdabùò nyɛɛ̀
dàátí Kandee tenkɛ̀ miɛkɛ.
55 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ta Babidɔnni mupɔ̀mmù kɛ̀ dɛ kó kutoweku dèè,
bɛ dootitɔbɛ̀ kó kunɔɔ̀roo kuù né yiè
kɛ dò ndàméɛ̀rì kó yɛnéfĩ̃nfĩ̃rɛ̀,
kutoweku diɛkù nku.
56 Opɔ̀ntì weè do Babidɔnni ɛì
kɛ pĩ̃mmú bɛkɔ̃mbɔ̀tiebɛ kɛ kèkɛ́ bɛ tãnnɛ̀.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nnɔmmu kɛ fɔku onìtì yɛi,

kɛ yietì bá wè o yɛi.
57 N yóó niimmu mɛnaà bèè tũ nhokpààtì,
mɛciì nyɛmbè nè kùmàndáàbè
nè bɛbeémbè nè bɛkpàrìtiebɛ,
kè bèɛ muó nkéduó kɛ tɛ́nkɛ báá entɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa míì béi.

58 Babidɔnni kó iduotí cɛ́ɛ́yì yóó puɔmmu
yɛcàkè diɛyè yèè kpetí yɛbòrè
muhãã́ mbo yè cùó.
Iwuɔ mpĩ mmùù tɔ̃mmú bo naá ndɛtetìrè.
Yɛbotè àrì kɛ dɔɔri dè bo ntú muhãã́ nkpɛrɛ.

Dipátíri bè dootóo dì kukó nhEfadati

59 Sedesia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì benni naannì miɛkɛ, kè Nɛdiya birɛ Sedaya Maseya yaàbirɛ wèè do bakɛ́ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃̀tè bɛ cɔú dè bɛpɔ̀ɔ̀bè, kòo nkɔri Babidɔnni kɛ nɛínè Sedesia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì mí nSedemii kè nhò nànkɛ dipátíri.
60 Kè dì wɔ̀ri mɛyɛi mmèè dò nkétuɔkɛní Babidɔnni ɛì mɛmɔu.
61 Kè n dì nhò duó nkóò nàkɛ́ kɛ dò: Kàa tùɔkoo Babidɔnni á nyɛ́ kékaa ndɛ kó dipátíri.
62 Kàa dì kàa nkɛ dèè á bántè kɛ dò: Fɔ̃́ nti Yiè nKuyie fɔ̃́ɔ̃́ béi nkɛ tú di nhèì bo dɔúnko sɔ̃́ɔ̃̀, dì bo pɔntɛ bá òmɔù tɛ́nkɛ bá ndè bo, onìtì yoo fɛɔ̃́fè.
63 Kàa dèè á waá nkuhɔ̃ũ kɛ́ dì pìtínné ditɔ́rì kɛ́ dì dootóo kukó nhEfadati miɛkɛ,
64 kébéi nkɛ dò: Babidɔnni yóó do mmiɛ mbotí nku mɛyɛi n yóó ò bɔ mmèè miɛkɛ bá ò tɛ́nkɛ báá ítɛ́.
Sedemii náaǹtì mànku nku mɛmmɛ.

52

Nɛbukannɛsaa pĩ́mmè Sedesia
(Wéntɛ́ Sedemii 39:4-7 nè 2 Bɛkpààtìbè 24:18-25:7)

1 Sedesia do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nè dìmáà ndi, kémbo Sedisadɛmmu kɛ dɔ yɛbie tɛpíítè nè dìmáà. O yɔ̃ do tú Dibuna ɛì kou Sedemii kóo sapàà nwe, kòo yètìrì tu Amitadi.
2 Kòo dɔɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ́ dè, ò do tũnnɛ Sosakimmu borimɛ mmɛ weti weti.
3 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛè do yè Sudaa tenkè kɔbɛ nè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kè kùu bè kɛi nku borè.
Kè dè mboní kè Sedesia yetɛ Babidɔnni kóo kpààtì kpɛti.
4 O kpàtì benni wɛínnì miɛkɛ, otãã̀píínwè diyiè píínnì yiè kè Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì nè o ããpɔ̀mbè kè bèɛ kɔtɛní kécɛ̃̃tɛ Sedisadɛmmu ɛì kédammú mutã́ã́ nkéɔnné di duotí.
5 Kè bè ndì pì kè dèɛ tuɔkɛ Sedesia kpàtì benni tɛpíítè nè dìmáà.
6 Dibenni tànkù naanwè diyiè wɛínnì, kɛ sɔ̃́ ndikònnì dɛukɛ bá bɛnìtìbè tɛ́nkɛ í péú kɛ yo.
7 Kè Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ duutɛ dihɛì kó kuduotí, okpààtì nè o ããpɔ̀mbè bɛmɔu kè bèɛ cokɛ́ kɛyènkè kéyɛ, kétũnnɛ kucɛ kùù yìènè iduotí ìdɛ́ sakù, okpààtì périmù takɛ́. Dɛ kó kucɛ kɔrìnè kukó nSuditɛ̃̃ kó kubiriku nku. Bè do dè nkètɛ́ bá nè Babidɔnni kɔbɛ mɛ mpimè dihɛì.

8 Kè Babidɔnni kɔbɛɛ bɛti okpààtì Sedesia, kóò nìntɛ Sedikoo biriku, kòo
ããpɔ̀mbè cíétɛ́ kóò yóu.
9 Kè bɛ̀ɛ ò pĩ nkékɔtɛnè Dibuda eì Amati tenkè Babidɔnni kóo kpààtì borè kòo
ò bekénè kénáké ò dò mbɛ̀ɛ ò dɔ̀ɔmè.
10 Kè Babidɔnni kóo kpààtì fíé okpààtì Sedesia bí o ììkè, kéfiénè o tũmbè
Dibuda eì miɛkɛ.
11 Ò mɛ nyĩ kédókɛ́ Sedesia nuɔ nkóò boú disɔɔwũ̃ kó mɛfĩmmɛ, kóò kònnè
Babidɔnni, kóò kpetínné, kòo nkpetí kɛ yàa kúnè.

Nɛbukannɛsaa pĩḿmúmè Sedisadɛmmu kɔbɛ sɔmbɛ
(Wéntɛ́ Sedemii 39:8-10 nè 2 Bɛkpààtìbè 25:8-21)

12 Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa kpàtì benni tɛpíítè nè diwɛínnì
miɛkɛ nkɛ Nɛbusadadanni tihããpɔ̀ntì tìì bàà okpààtì ti kóo kótì kɔ̀tɛnímè
Sedisadɛmmu.
13 Mɛm̀mɛ ò cóummè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ nè tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tɛ̀ nè bɛ̀ɛ tu bɛnitidiɛbè bɛ
kó sicɛ́ĩ̃, nè sicɛ́ĩ̃ simɔu sìì bo Sedisadɛmmu eì miɛkɛ.
14 Kè Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè bɛ̀ɛ cíenní tihããpɔ̀ntì tìì bàà okpààtì ti kóo
kótì. Kè tìi puɔ nkuduotí kùù fitɛ́ Sedisadɛmmu.
15 Kè Nɛbusadadanni tihããpɔ̀ntì tìì bàà okpààtì tì kóo kótìi pĩmmú
bɛsĩntɛ́nìtìbè bɛ̀ɛ do kpaá dihɛì nè bɛ̀ɛ do duɔ́ mbɛmáà Babidɔnni kóo kpààtì nè
dimɔ̀nnì, nè bɛnìtìbè tɔbè péu, bɛyántìbè sɔmbɛ, kɛ́ bè kònnè Babidɔnni o ciɛ.
16 Kòo súɔ́ mbɛtenkútíbè, kè bè bo nkuuti dɛtie mbè tu dè fínyĩ kɛ kuuti dɛpaa.
17 Kè Babidɔnni kɔbɛɛ puɔ ndisɔɔwũ̃ kó yɛsãǹkè yɛ̀ɛ do bo ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀
miɛkɛ, nè dɛ kó yɛcaubɛ, nè disɔɔwũ̃ kó kunankú kùù do bo ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀
miɛkɛ kétɔ dɛ kó disɔɔwũ̃ dimɔu kékònnè Babidɔnni.
18 Kòo túóténè disɔɔwũ̃ kó tinɛntì timɔu sikũmboó nè tikãpenti bè do ɔ̃
nkounè tì mutápɛí nnè yɛse nè ihaaké nè sibúkúsí, dɛ̀ɛ kó dimàà cɛ́nkɛ pĩnnè
ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú.
19 Kuhããpɔ̀nkù kùù bakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì bàà okpààtì, kè kùu túótɛ́ dɛ̀ɛ kó dimàà
tu mɛsɔɔ nkpɛrɛ nè timátì péítì kpɛrɛ nè inanké nè sibúkúsí sìì tùɔ̀nnè tihúúntì
nè yɛbɔ bè mèúnè yè mɛyĩ̃ nnè sikũmboó nè sifitíkɛ̀kɛ̀ɛ nè ibɔ̀ɔ̀kɛ nè yɛbɔ yɛ̀ɛ
yonnè.
20 Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ dìì sɔɔwũ̃ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ di kó kucɛ́ɛ́kù do í mɔkɛ kù màmè:
Yɛsãǹkè diɛyè yèdé nè kunankú diɛkù nè tɛnaasãntè tɛ̀ɛ kù tɔ nè dɛ kó yɛcɛ̃ɛ̀tiyè.
21 Dɛ kó yɛsãǹkè yɛdé dimáà kó mɛokùmè do bo métìrì mèwɛi. Kàa bo dì
bennɛ́ kéfitɛ́ di mmɔkɛ kuhɔ̃ũ métìrì mèkuɔ kè yè ã mɛfíè, kè yɛbìè ncɛ́ɛ́kù mànnè
sãntìmétìrì mɛni.
22 Dɛ kó yɛsãǹkè yɛdé bá dì kè dì mɔ̀kɛ ditɛ̀ìtirì di yómmè. Kè di okùmè bo métìrì
mèdémè nè dikéè. Bá dìì tɛ̀ìtirì ĩnkè kè dì kpɛ̃ mmɛsɔɔ nkɛ fitɛ́, kè dɛ̀ dò nyɛtebɛ
bè tu yè kèdènátì. Dɛmɔu kè dɛ̀ wɛ̃ nkɛ tú disɔɔwũ̃ máà, kɛ mɛ ndò nyɛdɛ́.
23 Kè yɛ kpɛ̃ kɛ dò mmutepóó mbè tu mù kèdènátì kè dɛ̀ mbo sipísìwɛi nè
mèkuɔ tipíìtì tidɛ́ kpɛrɛ. Kè bè bo kaà nkéfitɛ́ dɛ̀ mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
24 Kè kuhããpɔ̀nkù kùù bakɛ́ bɛ̀ɛ bàà okpààtì kè kùu pĩ Sedaya ikuɔ́ nìùtì diɛwè
nè o kóo tɔ̃ntì Sefaa nè ikuɔ́ nìùbè bètããti bɛ̀ɛ bàa Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ bòrì.
25 Kè kùu pĩnnè tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tɛ̀ kóo kótì mɔù wèè do bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbè kéyíénè
bɛtɔbè bèyiekè bɛ̀ɛ do bonè okpààtì dihɛì miɛkɛ nè kuhããpɔ̀nkù kùù te kù bo
pĩmmè bɛhããpɔ̀mbè ku kóo pátíwããtì nè bɛnìtìbè tɔbè sipísìkuɔ bɛ̀ɛ do bo dihɛì
miɛkɛ.
26 Kè Nɛbusadadanni bè kɔ̀tɛnè bɛmɔu kɛ́ bè duɔ́ nNɛbukannɛsaa Babidɔnni
kóo kpààtì Dibuda.

27 Babidɔnni kóo kpààtì dɛ mbɛ potɛ́ kɛ́kuɔ Dibuda ɛì Amati tenkɛ̀ miɛkɛ. Mɛm̀mɛ bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kɛ́kòɔnnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ́tɛ́nɛ̀ bɛ tenkɛ̀.
28 Ntɛ Nɛbukannɛsaa do pĩḿmú bɛ̀ o kpàtì benni yiénnì miɛkɛ: Sudaa wuɔ nkɔbɛ sikɔupí sìtããti nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀tããti (3023),
29 o kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ diniínnì miɛkɛ kòo pĩmmú Sedisadɛmmu kɔbɛ sikɔu sìni nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ (832).
30 O kpàtì benni sipísìdɛ́ nɛ̀ ditãã̆nnì kɛ̀ Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì, kòo wɛ̃tɛ kɛ́pĩmmú Sudaa wuɔ nkɔbɛ sikɔu sìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìnàà nɛ̀ bɛ̀nùmmù (745) kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nnɛ́ bɛmɔu sikɔùpísìnàà nɛ̀ sikɔu sìkuɔ̀ (4600).

Babidɔnni kóo kpààtì dɔ̀ɔmɛ̀ Sosakinni mɛsàà (Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 25:27-30)

31 Bɛ̀ mɛ mpĩ̀ nSudaa kóo kpààtì Sosakinni kɛ́kòɔnnɛ̀ Babidɔnni, kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀, otã̆nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odɛ́ríwè, diyiè sipísìdɛ́ nɛ̀ dinummurì yiè kɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì Efidi-Mɛdodakii di tikpàtì, kóò kuɔ́ mmɛsɛ́mmɛ̀ kóò kpetɛ́ kóò dènnɛ dikpetíntou,
32 kóò nàkɛ́ tináansààtì, kóò nií nkòo mbakɛ́ bɛkpààtìbɛ̀ tɔbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ do wɛ̃ nkɛ bo Babidɔnni.
33 Kòo duɔ́ nkɛ̀ Sosakinnii dátɛ́ tikpetínyààtì, kɛ́nyo nwenwe Babidɔnni kóo kpààtì o borɛ̀ o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
34 Kɛ̀ Babidɔnni kòo kpààtì weè nyɛ̃́ o kpɛ́í nsɑ̃́ɑ̃̀, yɛwe yɛmɔu duɔ́mɛ̀, o fòmmu mumɔu miɛkɛ kòò yàa kúnɛ̀.

Sedemii kó Isáútìi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Sedemii weè wɑ̃̀ri dɛ kó dipátíri, kɛ di wɑ̃̀ri kè dè ntukúnè Sedisadɛmmu kó mupɔ̀mmù kó tináaǹtì. Ti yɛ́mu kɛ dò nSedemii do tú Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò nwe, kè kùu ò nàké Sedisadɛmmu kó mùpɔ̀mmù kpéí, Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpàátì do bè pɔ̀ntɛmu, kè Sudaa kɔbɛ kó dikpàátìyuu do. Bɛmbɛ Kuyie ndo dɔúnnè bè dinùù kɛ dɔ̀: Dafiti kó dikpàátìyuu báá pàà okpàátì. Kè dii kpàátìyuu né pɔ̀ntɛ nè bɛ ɛì Sedisadɛmmu, kè bɛ̀ɛ ta mɛsémmè miɛkɛ, kéta tidawantì miɛkɛ, kè dikɔ̀nnìi bè pĩ nkè bɛ dootitɔbɛ̀ɛ kuɔ bɛ bí nè bɛ dapàmbè nè bɛhɛikènkótíbè kétaunè ikuó nìùbè nè Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náam̀bè, nè bɛkpàátìbè, kécakɛ Kuyie ncɛ̃sàátè.

Mɛm̀mɛ kè dɛɛ pĩ nSedemii mɛsémmè kòo né kuó ndɛ kó dikúdabɔ̀nnì késautɛ, dɛ̀ɛ bè tùɔ̀kɛní bɛmbɛ Kuyie nkó bɛnìtìbè dɛ kpéí. Kɛ bo bè bɛnkɛ kɛ tú tìì bè tùɔ̀kɛní Kuyie nkó tɛnɔ̀ùtè tɛè bè poté, kɛ bo bè bɛnkɛ kù í dómè mɛyɛi mbè dɔ̀ɔrimè, ké bè bɛnkɛ Kuyie ntumè kùù wetí kùnku kè bè yóu bɛ yɛi nkɛ wɛ̃̀tení kù yóó bè cĩɛ́mmu bɛ yɛi nké bè dɛɛté.

Sedemii nè o sáútìi miɛkɛ kòo banté kɛ dò nhonìtì báá na nè omáà kéwɛ̃tení Kuyie mborè kè dè í tú Kuyie nku mómmɔnku kuù bo ò ãnné dɛ kó mɛyèmmè. Mɛm̀mɛ kòo béí nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nha ti tɛ́nnéní a bíékè kè dɛɛ yie nkè ti wɛ̃tení a borè (mukàmmù 5:21).

Mukàmmù 3:22-23 kòo ti bɛnkɛ kɛ tú Kuyie nkó mɛsàà nyí deu bá kè tìi ti tùɔ̀kɛní kè ti kpaá fííkú Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ kù yóó ti teennèmu ké ti dennɛ dɛ kó difɔ̃̀tìrì miɛkɛ.

Dɛ kó dipátíri náaǹtì duó kɛ dòmmè
Sedemii kuó ndìì kúdabɔ̀nnì Sedisadɛmmu ɛì kpéí 1
Kuyie mmiɛkɛ pɛikɛmè Isidayɛɛribè 2
Mɛfɛ́ɛ̃̃útímè kó didabɔ̀nnì 3
Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ do Sedisadɛmmu 4
Bè pɔ̀ntɛmè Sedisadɛmmu kè Isidayɛɛribɛ bàá nKuyie 5

Sedemii kuó ndìì kúdabɔ̀nnì Sedisadɛmmu ɛì kpéí

1 Dè dɔ̀mmɛ Sedisadɛmmu kàa kàri kɛ sĩĩ!
fɔ̃́ nwèè do tú dihɛì diɛrì kàa nìtìbè sũ!
Dè dɔ̀mmɛ kàa sɑ̃̃ɑ́téné okúpokù!
2 Fɔ̃́ nwèè yètìrì do feínè yɛhɛkè yɛmɔu kutenkù,
Fɔ̃́ nwèè do bakέ yɛhɛkè tɛyè,
kè fɔ̃́ɔ̃́ né naá nkudaakù!
3 Kè bè pĩḿmú Sudaa kɔbɛ kɛ kɔ̀nnè kɛ bè fɛ́ɛ̃̃nko,
kɛ bè pĩńné mudaatɔ̃mmú diɛmù,
kè bè wɛ̃ńnè bɛ̀ɛ̀ í yɛ́ Kuyie nkɛ bo,
bá bè í mɔkɛ mɛom̀pùmè,
bɛ̀ɛ̀ bè bɛ̀ti, bè bè nìntɛmu,
kɛ bè ɛ̃̀ɛ̃̃té dɛpɛ́ɛ̃̃tírè.

4 Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kó icɛ dɔúnkomu,
òmɔù tɛ́nkɛ í dɛ̀ kɔ̀rìní Kuyie mbanni,
kɛ̀ dihɛì kó yɛbòrɛ̀ càkɛ,
kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ ti yɛkúdabùò,
kɛ̀ bɛsapàmbɛ̀ bo mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ,
dihɛì dimɔ́mmɔnni kɛ̀ dì ta mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ miɛkɛ.
5 Bɛ dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ bɛ̀ baaté,
bɛ dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ di diwɛ̀ì.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bɛ̀ poté,
bɛ yɛi nsũũ mmɛ̀ɛ̀ kpéí,
kɛ̀ bɛ̀ pĩḿmú bɛ bí kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì,
kɛ ì nií nkɛ kpaakɛ.
6 Siyɔ̃ɔ̃ ɛì, a sãnni dimɔu yèmu,
kàa kpààtìbìí sɑ̃ɑ́téné siweí sìì í pètɛ́ timútì kɛ bo di,
kɛ cĩtɛ kɛ kérí kɛ ni, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ sì bètì kɛ̀ bɛ̀ tũ nkɛ bɛtì.
7 Sedisadɛmmu ãtirɛmu kɛ di ifɛi,
kɛ dèntɛní tikpàtì ò do mɔkɛ tì nɛ̀ dimɔ̀nnì ti kpéí,
di mmɔ̀nnì o kɔbɛ mɛ ndomu bɛ dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ,
bá òmɔù í kɔriní kɛ bo bɛ̀ teennɛ̀,
kɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ daú bɛ ɛì dɔúnkomɛ̀.
8 Sedisadɛmmu caàrìmɛ̀ mɛɛ̀ sũũ ndɛɛ̀ te kòò sĩntɛ,
bɛɛ̀ kó dimàà do ò sãntí kɛ̀ bɛ̀ ò sènku.
Kɛ yɛ́ bɛ̀ yàmɛ̀ o fɛi,
o mɔ́mmuɔ nkɛ̀ dɛ̀ ò yóù kòò tu sĩmmú sĩmmú,
kɛ bùtínné kɛ ìtɛ́.
9 O yɔ́ɔ̃ mmɛɛ̀ sãũ nho yaàbòrì,
ò do í totí o yèmmɛ̀ ò yóó dentɛnɛ̀ tì,
kɛ do mɛdiɛ̀ mmɔ́mmɔmmɛ dɛfũɔ̃,
bá òmɔù í bo wèè bo ò bántɛ̀,
kòò kuɔ̀ nkɛ tú:
Kuyie nwéntɛ́ n sémmɛ̀,
a yà n dootitɔbɛ̀ n namaà?
10 O dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ yùo bɛ nɔu o kpàtì timɔu ĩnkɛ̀,
Ò yàmu ketíkɛ yɛbotɛ̀ kɔbɛ tamɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie ndo béi mbɛ̀ɛ̀ kpéí nképarìkɛ̀,
kɛ dɔ̀ bɛ̀ í yóó nkɔkɛ́ ku kɔbɛ miɛkɛ.
11 Kòo nìtìbɛ̀ kuɔ̀ mbɛmɔu kɛ wanti mudiì,
kɛ tóú bɛ kpɛrɛ dɛsààrɛ̀ kɛ cekiinɛ̀ mudiì kɛ bo nfòùnɛ̀,
kɛ kuɔ̀ nkɛ tú:
N Yiɛ̀ nKuyie nwéntɛ́ kéyà bɛ̀ n sènkɛ̀rì mɛɛ̀ botí.

12 Dimɔu díndi bɛcɛpɛ̀mbɛ̀, wénténɛ̀ kéyà,
òmɔù yo kuyonku makù dèmarɛ̀ kɛ̀ kù dònnɛ̀ m mɛ̀ nyo kùù yonkaà?
Ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ mɛ̀ nni nyɛ̀ kɛ̀ kù m poté kuù yonku botí!
13 Kù bɔnténí kɛĩnkɛ̀ nkɛ muhɑ̃ɑ́ kɛ̀ mù cóu n kũɔ̃ kɛ taào,
kù ndìí nticùɔ̀tì nti kɛ̀ m̀ bètɛ́ kɛ do,
kù m bɔmmu kɛ m bɔntóo, kɛ̀ n sonné kɛ muɔkɛ sɑ́ɑ̃̀.
14 Kuyie nwùómmu mɛyɛi n dɔɔri mɛ̀ mɛmɔu,
kɛ mɛ̀ wɛ̃nné kɛ boú kɛ m buú,
kɛ̀ mɛ̀ n yɔ̃ntɛ kɛ̀ n cĩtɛ.
N Yiɛ̀ nKuyie nkuù nh ãnné n dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ,
n tɛ́nkɛ í dò m bo na kɛ́ bɛ̀ bàao.

15 N Yiè nKuyie nkuù bèti n kó bɛhããpɔ̀mbè bèè do m bonè,
kɛ tìí n dootitɔbè kó bɛhããpɔ̀mbè n kpéí
kè bè bo kuɔ n kó bɛhããpɔ̀mbè yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè,
ké n nantɛ mí nSiyɔ̃ɔ̃ èì Sudaa tenkè miɛkɛ,
bè ɔ̃ɔ̃ nau mèè botí fínyĩ kó yɛbɛ diyɛtituò.
16 Dɛè kpéí nte kè n kuɔ̀ kè n nuɔ nti tinɔnniɛti,
kɛ yɛ́ wèè bo m bántè ò í bo mè.
We m bo n kpénkùnnɛ kè nní nfòù?
M bí tɛ́nkɛ í dè kpaá,
N dootitɔbè bɛè ì pĩḿmú kɛ kònnè.

17 Siyɔ̃ɔ̃ kuɔ̀mmu kɛ yuo sinɔu,
òmɔù í bo wèè bo ò bántè, bá omáà.
Ti Yiè nKuyie nkuù îìnní Sakɔbu yaàbí dootitɔbè bèè bè fité,
Sedisadɛmmu naá mbɛ kpéí dèmarè sĩnnè ndɛ.

18 N Yiè nKuyie nwetímu,
kɛ yɛ́ n yetɛmèmu ku kpɛti.
Kénténè tũnké díndi yɛbotè yɛmɔu kɔbɛ,
wénténè kùù yonku n taà,
n kó bɛsapàmbè nè bɛdapàmbè bè bè pĩḿmúmè kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì.
19 Kè n yu n natitɔbè do tú bè kɛ sɔ́ mbè n soutému.
N kó ikuɔ́ nìùbè do tú bè nè bɛhɛikènkótíbè kè bè ku dihɛì miɛkɛ,
bè do wanti mudiì mmu kɛ bo di kénfòù.
20 N Yiè nKuyie nwénté n yɛǹcaàrìmè,
Dè kpéinko n nautì nti m miɛkɛ,
n yèmmè mɛè m bekùnè,
kɛ yɛ́ m mènkɛ yetɛmè a kpɛti mɛdiè mmɛ.
Ditowaà bíékòo mudoò muù dèu m bí,
Dihɛì miɛkɛ mukũũ̃ nciɛ nkɛ.
21 Bè yomu n kuɔ̀mmè,
bá òmɔù í bo wèè bo m bántè,
n dootitɔbè yàmu mɛyɛi mmèè n tùɔ̀kení,
kè dè bè narikɛ a n dɔ̀ɔ̀ dè.
Yũɔ́nní diyiè a nàké dìì kɔ̃mɛ kè bèɛ yà n yà dè.
22 Yóu kè bɛ yonku kumɔuu feité a ìikè,
kàa bè dɔ̀ɔ̀ a n dɔ̀ɔ̀mè n caàrìmè mɛmɔu kpéí,
n dabònnì dìì dɛuté mɛdiè,
kè n sonné kɛ muɔkɛ.

2

Kuyie mmiɛkɛ pɛikɛmè Isidayɛɛribɛ

1 Ti Yiè nKuyie ndè yĩmɛ kàa miɛkɛ pɛikɛ kàa tanné Siyɔ̃ɔ̃ èì dibiìnnì miɛkɛ?
Kɛ bɔnténí Isidayɛɛribɛ kɛtenkè fũɔ̃ bɛmbɛ bèè yètìrì do feí?
A miɛkɛ kɛè pɛikɛ kàa yɛ̃ nha cĩɛ̃tàà?
2 Ti Yiè nKuyie nkuù pɔ̀ntɛ Sakɔbu yaàbí ɛkè, bá mɛsémmè í kù bo,
ku miɛkɛ kɛè pɛikɛ kè kù buó nSudaa kɔbɛ kó sicɛ̃kperí,
kɛ yèkɛ yɛkpààtìyɔ,
kɛ yè sĩnkùnnɛ yɛnyɛ nè sikpààtìbìí.
3 Ku miɛkɛ kɛè yonkɛ mɛdiè,
kè kù pɔ̀ntɛ Isidayɛɛribɛ kó muwɛ̃rímú mumɔu,

kè bɛ dootitɔbè ḳèríní kè kù kããtɛ́ ku nɔ̀ùtè bɛ ĩnkè.
Kù cɔ́u mmuhãã́ mmu Sakɔbu yaàbí,
kè mù bè cɔ́u nkɛ fitɛ́ tipíîtì timɔu.
4 Kù sèu nkupie nku bɛ dootitɔù kɔ̃mɛ,
kɛ yũ̃ɔ́ nku tãmmù bɛ dootitɔbè kɔ̃mɛ,
kɛ kùɔ bɛbɛ́mbè bè do ɔ̃ɔ̃ yà bè kè dèɛ bè narikɛ,
kɛ còúnní ku miɛkɛ kɛ dò mmuhããpòpùò Sedisadɛmmu ɛì ĩnkè
5 Ti Yiè nKuyie nsã́ã́tɛ́nè Isidayɛɛribɛ dootitɔù nwe,
kɛ bè pùɔ̀ nkɛ buɔ́ mbɛ kpààtìcɛ́ĩ̃,
kɛ yèkɛ bɛ cɛ̃kperí,
kɛ duɔ́ nkè yɛdabùò nnè isáútìi kè dè dàtínné Sudaa ɛì.
6 Kuù kɛ̃tɛ́ ku cɛ̃sààtè kó kuperí,
kɛ pɔ̀ntɛ ku cĩ̀ɛ̃tè,
kè Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ yɛ̀ nku kó yɛbaa nnè siomù̀pùsi.
Ku miɛkɛ kɛɛ̀ yɛ̀nní kɛ tontɛ́ kè kù ùtóo bɛkpààtìbè nɛ̀ ikuɔ́ nìùbè.
7 Ti Yiè nKuyie mpɛ̀mu ku wũɔ̃tɔ̀nnì,
kɛ wentɛ́ ku cĩ̀ɛ̃tè isɔkɛ kpɛtɛ,
kɛ ãnné sicɛ̃sààsì sìì bo Siyɔ̃ɔ̃ bɛ dootitɔbè nɔu miɛkɛ,
kè bè wèkíí ku cĩ̀ɛ̃tè miɛkɛ kè dè dò nku banni ɔ̃ mbo kè dè dòmmè.
8 Ti Yiè nKuyie nkuù tããtɛ́ kɛ bo puɔ nSiyɔ̃ɔ̃ ɛì kó iduotí,
kù dɔú nkuhɔ̃ũ nku kùù beúnè,
kù í yóó cãnnɛ ku nɔ̀ùtè dɛmɔu kè dè í do,
kuù pùɔ̀ nkuduotí dɛ miɛkɛ kɔku nè ditowaà kɔku kè ì wɛ̃nné kɛ do kɛ naá ntidobontì.
9 Kè yɛcàkè duò kɛtenkè,
kè yɛkpetínyè bɔ̀ké kɛ yarí kɛ cóú,
bɛ̀è í yɛ́ Kuyie nkè bè kònnè okpààtì nè sikpààtìbìí,
ikuɔ́ tɛ́nkɛ í bo,
Kuyie ntɛ́nkɛ í duɔ̀ nku pããnáaǹtì ku pããnáaǹtì náam̀bè,
ti Yiè nKuyie ntɛ́nkɛ í bè duɔ̀ ntìmatì.
10 Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kó bɛkótíbè kàri kɛtenkè nkɛ,
bá bè í náá ntìmatì,
kɛ pũ mmutã́ã́ mbɛ yɔ,
kɛ dáátí tifɔ̀ɔtɔ̃ɔ̃ntì.
Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ sĩńné bɛ yɔ nyɛ kɛtenkè.

11 N kɔmmúmu kè n nuɔ ntiikɛnè tinɔnniɛti,
dè cɔ́u m miɛkɛ nkɛ,
n yí na kɛ bo pĩ m máà,
mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ tùɔ̀kɛní n nìtìbè mɛ kpɛ́í,
ibí nè ibíbɛ́nní kè dè kɔ̃ ndihɛì mmiɛkɛ,
12 kɛ békú i yɔ̃bè kɛ tú: Tidiitì í boaà?
Ì cĩ̀tɛmu kɛ duò bè kɔ̀ùtɛ bè kɔ̃mɛ,
kè i wemmu deu kè ì kɔ̃ ndihɛì miɛkɛ,
i yɔ̃bè kpèrè ĩnkè.

13 M bo da nákɛ́ ɔ̃nti fɔ̃́ nSedisadɛmmu?
M bo da donnɛnè we?
M bo da ɛnnɛnè we kɛ da bántè fɔ̃́ nSiyɔ̃ɔ̃ ɛì?
A mɔnnɛ dɛɛ̀ dɛukɛ dàméɛ̀rì tɛ̃mè,
we mbo na kɛ da taà?

14 Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè bèè bo a miɛkɛ bè da náá ntì tu dɛtetìrè ndɛ,
siyáàbìsí,
bè í da bɛnkɛ a caàrìmè kè dè bo yie nkàa na kéyentɛ́, kè bè báá da dɔ̀ɔ̀ kudaakù,
bè da nàké tìi pããnáaǹtì tu siyáàbìsí nsi, dɛtetìrè kpɛti.
15 Bɛcɛpɛ̃̀mbè bo nda yau kɛ ti mudaá nkɛ cɔ̃̀ũo,
kɛ bɔkìi yɛyɔ Sedisadɛmmu eì kɔbɛ kpéí,
kɛ náá nkɛ tú dihɛì dìi wenniku do pɛ̃nkù yɛtɛyè,
kè kutenkù kumɔu yèmmè dì naatinè dii tu dinnaà?
16 Bèè tu a yɛibɛ bè bo nhaari tinùùtì kɛ da daú,
kɛ cɔ̃́ũ kɛ maà nyɛbìè,
kɛ tú: Ti da maánkomu,
ti do baa dìi yiè dii tùɔ̀kɛní,
ti bo di miɛkɛ nkɛ.
17 Ti Yiè nKuyie ndo tããtɛ́ tìnti,
kù do nàké tì tii dɔ̀ɔ̀,
kù do béi ntì nti nè dimɔ̀nnì,
kuù da pɔ̀ntɛ bá mɛsémmè í kù bo,
kuù duɔ́ nkàa dootitɔbè yɛ̀nku a kpéí,
kɛ duɔ́ mmuwɛ̃rímú a dootitɔbè.

18 Sedisadɛmmu, ńkuɔ̀ nkàa dabɔ̀nnìì dekɛ a Yiè nKuyie mborè,
yóu kàa nɔnniɛti ḿpũ̃ɔ̃̀ nkukó nkɔ̃mɛ kuyie nnè kɛyènkè,
a báá yie nkɛ́ntú a bo ompè,
a báá yie nkàa nɔnniɛtii cómmú.
19 A níí nyié nkɛ kuɔ̀nnè Kuyie kɛ kù náá nha yèmmè kpɛti,
bántè ku ibíbɛ́nní kpéí,
ìì cĩ̃tɛ nè dikɔ̀nnì kɛ kɔ̃ ndihɛì miɛkɛ tipíìtì timɔu.

20 N Yiè nKuyie nwɛ́ntɛ́ kɛ́yà,
ɔ̃̀nku botí nku a fɛ̃́ũ mmɛ miè mbotí diyiè marì?
bɛnitipòbè càámmu bɛ bí bè ùúkú ì,
a kuɔ́ nìùbè nè a pããnáaǹtì náaḿbè kè bè kɔ̃ nha cĩ̃ɛ̃̀tè miɛkɛ.
21 Ibí nè bɛkótíbè bɛè ku kɛ duɔ́ duɔ́ icɛ miɛkɛ,
mudoò muù kùɔ bɛsapàmbè nè bɛdapàmbè,
a miɛkɛ kɛè yènní kàa bè kùɔ, kɛ bè fié,
bá mɛsémmè í da bo.
22 A yùní kukɔ̃mbàdoróo nku kè kù n duò tipíìtì timɔu,
n Yiè nKuyie nha miɛkɛ yènní dìi yiè, òmɔù do í yentɛ́ bá omáà,
m pií bè kɛ bè yɔ̀,
n dootitɔù bè kùɔ̀mu bɛmɔu páíí.

3

Mɛf́ɛ̃ũtímè kó didabɔ̀nnì

1 N tú onìtì wèè di wenwe mɛsémmè,
Kuyie mmiɛkɛ kɛè yonkɛ kè kù m potɛ́,
2 Kuù n tèntoo kɛ n tanné dibiìnnì miɛkɛ,
dibiìnnì miɛkɛ nkɛ dè í tú kuwenniku.
3 Mîì ĩ̃nkè baa né nkɛ ku nɔ̀ùtè ɔ̃ ntũ̃ũ nkɛ duòmè,
kɛ kónnì
4 Kuù cũ̃ũ m mambii nnè n kɔ̃̀ntì,
kɛ bɔ̀kɛ́ kũ̃ɔ̃̀.
5 Kù m pèńné kudookɔti nku,

mɛfɛ̃ũtímɛ̀ mɛè n fitɛ́ kɛ tii mɛdɔ̀mmɛ̀ tɛ̃mɛ̀.
6 Kuù duɔ́ nkɛ̀ nh ã dibiìnnì miɛkɛ,
bɛ̀è ku nɛ̀ dimɔ̀nnì bɛ kɔ̃mɛ.

7 Kù n fii nkuduotí nku kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ m báá yɛ̀,
kɛ m boú ntifĩntɨ cɛ́ɛ́tì.
8 Kɛ̀ n kuɔ̀ nkɛ kù yu kɛ ɔ̀ù,
kɛ̀ kù yetɛ kù bo keèmɛ̀ n dabònnì.
9 Kɛ pèńné yɛtɑ́rɛ̀ diɛyɛ̀ n kó kucɛ,
kɛ diti ncɛ imɔu.

10 Kù òkɛ musĩmmù kɔ̃mɛ mmɛ,
kɛ n dìí dicìrícìrì ɔ̃ nhokɛmɛ̀ kucɛ timútì miɛkɛ.
11 Kɛ òòtɛní kɛ n dɛ̀too kɛ nètɛ́ nétɛ́,
kɛ dɔúnko.
12 Kù sèu nkupie nku kɛ n wetínné tɛhontɛ̀ tɛ̃mɛ̀,
kɛ bo tã.

13 Kù n tãɑ́ ku pie nyi,
kɛ̀ ì ta kɛ tùɔ̀ti n ceumbɛ̀,
kù kùótɛ́ ku doò dimɔu ndi n yĩnkɛ̀.
14 M botí kɔbɛ bɛmɔu n daúmu,
kɛ̀ dɛ̀ sonné kɛ naá mbɛ kó fɛyènfɛ̀.
15 Kuù n dií ndɛtiirɛ kɛ̀ n dɛ,
kɛ n nìi mmɛdɔ̀mmɛ̀.

16 Kuù duɔ́ nkɛ̀ n càákɛ́ itɑ́ɑ́,
kɛ n kũnné mutápɛí mmiɛkɛ.
17 Kuù n dɛ́tinnɛ mɛompùmɛ̀,
kɛ̀ n yɛ̃nko bɛ̀ tu dɛ̀ diwɛ̀ì.
18 Mɛmmɛ kɛ̀ m béi nkɛ dɔ̀:
n kpɛrɛ dèèmu mmɛmmaà!
N do baa dɛ̀ n Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀,
dɛ̀ yɛ̀ dɛtetìrɛ̀ ndɛà!

19 Dentɛní n do dimɛ̀ ifɛi kɛ́nhɑ́ɑ́,
n càákɛ́ mèè sémmɛ̀ tii kɛ dò mmɛdɔ̀mmɛ̀ mmɛ.
20 N ti ndenniní,
kɛ̀ n yɛmmɛ̀ cààri m miɛkɛ sɑ́ɑ̃.
21 N tɛ n dɔ́ kɛ́ndenniní tì,
tìì te kɛ̀ n kpaá kémmú tii tu tii:

22 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà mmu nyí dèè,
ku sémmɛ̀ mu nyí tùɔkɛ mɛ mànku.
23 Mɛ̀ ɛ̃nkùmu bá dìì kũnweńnì,
n Yiɛ̀ nKuyie nha tú timɔ́mmɔnti yiɛ̀ nwe sɑ́ɑ̃.
24 N Yiɛ̀ nKuyie nkuù tu n kpàtì,
dɛɛ̀ te kɛ̀ n kù bùɔ́.

25 Ti Yiɛ̀ nKuyie nnìtimu wèè ĩkú ku ĩnkɛ̀ o kpɛ́í,
wenwe wèè kù wanti.
26 Dɛ̀ wennimu onìtì a bo ndòmmɛ̀ kárɛ́,
kɛ kémmú a Yiɛ̀ nKuyie mbo da dɛɛtémɛ̀.
27 Dɛ̀ wennimu onìtì fɔ̃ nha bo yiemmɛ̀,

bè da náá ntì a bíkémbéntì mànnì.

28 Kè ti Yiè nKuyie nda tanné mèháárìmè miekɛ,
a kɛntɛ́ amáà kédò só.
29 Karoo kéfũũ nha nùù kɛtenkè,
kè dè naati a yà mɛteèmmè.
30 Bɛnkɛ a baa bèè dó kɛ dá puotì,
bèè wanti ké da dií nyifɛi.

31 Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nhõõ í ndootóomè onìtì sáà.
32 Kù õõ poté kéwẽtɛ kékuámmu mɛsémmè,
kɛ yɛ́ ku sàà ndɛumèmu.
33 Dè í tú nè ku yèmmè mmɛ kù fɛ́ũnkomè bɛnìtìbè,
kɛ diinko mɛsémmè fɛnitiyanfè,

34 Bè mè ncùùtì tikpetíntì timɔu dihɛì miekɛ,
35 kɛ kommu bèè í naati tibeéntì miekɛ,
fɔ́ nKuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè a ìikè.
36 Bè mè ncaàri tibeéntì,
Ti Yiè nKuyie nkàa í wúónnáà?

37 We mbo béi nkè dèɛ dɔò,
kè dè í tú ti Yiè nKuyie nkuù duó ndinùù
38 Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè kuù õõ béi,
nkòo nìtìi yà mɛyɛi nyoo mɛsàà.
39 Onìtì fɔ́ nnè a yɛi mmiɛkɛ,
kàa fòù a tɛ́nkɛ né nsáútí nè ɔ̃nti?
kàa í kuɔ nha yɛi nkpéí nkɛ.

40 Yóunè kè ti wéntɛ́ icɛ ti tũ nyì,
kɛ ì paaté mɛsàà,
kéwẽtɛ ti Yiè nKuyie mborè.
41 Tí youtɛ ti nɔu Kuyie mbíékè,
ké kù bántè nè ti yèmmè mɛmɔu.
42 Kuyie nti da càkɛmu mɛdiè nkɛ yetɛ a kpɛti,
dɛè te kàa múnkɛ í ti cĩɛ́.

43 Kuyie ndàátí ku miɛkɛ nkɛ diyaàbòrì kõmɛ,
kɛ ti bɛtì kɛ kɔùtì bá mɛsémmè í kù bo.
44 A dàtínné a máà ndi yɛwɛtè,
kè dè bo yie nkè ti báammu báá da tuɔkɛ.
45 A ti dɔ̀ɔ̀ tiyontì nti,
dɛsĩntékpɛrɛ yɛbotè ìikè.

46 Kɛ ti dootitɔbè bɛmɔu,
ààtɛ tinùùtì kɛ ti wetí.
47 Kukõmbàdoróo nè mɛyanfiì,
dɛè né tú ti kpɛrɛ,
kè bè ti puɔ nkɛ ti kɔù.
48 N nuɔ nyiì pũɔ̃ ntinɔnniɛti,
mɛyɛi mmèè tùɔkení n nìtìbè mɛ kpéí.

49 N nuɔ nyiì ti tinɔnniɛti sáà,

bá mɛomùpùmè í bo.
50 Kè n kèḿmú n Yiè nKuyie
mbo sĩnnénímè kɛĩnkè ké n yà.
51 N kɔmmúmu kè n nuɔ nyonkɛ,
tìì tùɔ̀kɛní nh ɛì kɔbɛ ti kpéí.

52 Bèè n nìí mbè n nìí ndɛtetìrè ndɛ,
kɛ m bètì tɛnɔ̀tè kɔ̃mɛ.
53 Kɛ n tanné n fòùwè difɔ̃tìrì,
kɛ m bɔmmù yɛtɑ̃̀rè.
54 Kè mɛniɛ ndàtínné n yuu,
kè nní nyɛ́ kɛ tú n kpɛrɛ dèèmu.
55 Kè nní mbo difɔ̃tìrì cũmpuri miɛkɛ kɛ yu a yètìrì,
Áú n Yiè nKuyie!
56 A kèèmu n dabònnì,
báá pi a toò,
keè nh úùfè.
57 N do da yu kàa n tɔ́ɔnnímu,
kɛ n nákɛ́ kɛ tú m bá nyĩɛ̀kù.

58 N Yiè nKuyie nha n kòḿnému,
kɛ n dɛɛté.
59 N Yiè nKuyie nha yàmu bè n cààrèmè,
a m pútɛ́ ké m patɛ.
60 A yàmu bɛ miɛkɛ n cóúmmè,
kè bè náantɛ n kpéí kɛ bo n kuɔ.

61 N Yiè nKuyie nha kèèmu bè n sɑ̀ɑ̃̀mmè,
bè dammù mèè botí n cĩɛ̃.
62 N níimbè nàá ntì n kpéí,
nè bè n dónè tì yɛwe yɛmɔu tì tu tiyɛiti nti.
63 Kè bè kàri yoo bè còḿmú,
míì naá mbɛ kó fɛyènfè.

64 N Yiè nKuyie nfɔ́ɔ́ mbɛ bè n dɔ̀ɔ̀ dè,
yietí bɛ bɛ tɔ̃mmú mànnè tìì yeti.
65 Duɔ́ nkè bɛ too kpenkɛ,
kàa bè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi.
66 Kàa bè bètinè kɛmiɛkɛ,
ké bè kùɔ kɛtenkè ĩnkè ké bè dèè.

4

Mɛyɛi mmèè do Sedisadɛmmu

1 Dè dòmmɛ kè mɛsɔɔ mmèè do tú mɛsɔɔ nsààmè kè mè sĩntɛ?
Dè dòmmɛ kè bè do cɑ̃ńné yèè tɑ́sààyè Kuyie nkpéí nkè yè cìétɛ́ kɛ yaá yaá dihɛì
kó icɛ miɛkɛ?
2 Dè dòmmɛ kè Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kó ibí ìì yètè do feí mɛsɔɔ nsààmè kpɛri kɔ̃mɛ,
kè bè naá ntiyaamatì,
bè maànè tì sinɔu?
3 Sikpamɔ́ɔ́ mómmɔnsi yããnkomu si bí,
kè n nìtìbè biɛ né yonkɛ,
kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dikpáà kó icùo ndiɛyì dòmmè.

4 Sinéyɛ̃ĩ siì pĩ nyibíbɛ́nní,
kɛ̀ i nɔ́ndié nkpeí,
kɛ̀ ikótí bɛ́kú mudiì,
bá òmɔù í ì pãã.
5 Bɛ̀ɛ̀ do yo ntidiitì sàátì,
bɛ̀ɛ̀ kɔ̃nnɛ̀ dikɔ̀nnì icɛ miɛkɛ,
bɛ̀ɛ̀ do ã sicɛ̃sààsì miɛkɛ,
bɛ̀ɛ̀ kũrí kũrí yɛtápò miɛkɛ.
6 N nìtìbɛ̀ kó mɛyɛi ndɛumu,
kɛ pɛ̃ɛ̃té Sodɔmmu ɛì kɔ̃mɛ do dòmmɛ̀,
kɛ̀ dìi do dimɔ̀nnì dimáà,
bá òmɔù í dì kàákɛ́.
7 Bɛ kó sikpàátìbìí do pĩntimu,
kɛ pɛ̃nkù siwɛ̀ã̀,
kɛ pɛ́ì kɛ pɛ̃ɛ̃té mɛnaamiè,
kɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì wũɔ̃,
kɛ pɛ̃ɛ̃té mɛdèì nwũɔ̃mɛ̀,
kɛ̀ bɛ ììkɛ̀ dò ndoii,
kɛ dò nditɔ́sààrì bɛ̀ tu dì sàfíì.
8 Kɛ̀ bɛɛ̀ né sɔ̀ùtɛ kɛ pɛ̃ɛ̃té yɛhããkũɔ̃,
bɛ̀ tɛ́̃nkɛ í bɛ̀ baí diciènnì,
kɛ̀ bɛ kɔ̃̀mmɛ̀ dàrinɛ̀ bɛ kũɔ̃̀,
kɛ̀ bɛ̀ kpeí kɛ dòntɛnɛ̀ idakperí.
9 Bɛ̀ɛ̀ ku mudoò miɛkɛ,
bɛ kpɛrɛ tɔ̃ũnɛ̀mu dikɔ̀nnì kùɔ bɛ̀,
mudiì bo dóntɛ́ bɛ̀,
kɛ̀ bɛɛ cĩtɛ kɛ́nkɔ̃nnɛ̀ dikɔ̀nnì.
10 Bɛnitipòbɛ̀ bá nɛ̀ bɛ̀ mɛ ndɔ́mɛ̀ bɛ bí,
kɛ̀ bɛɛ ì kùɔ kébénné,
kɛ̀ ìì naá mbɛ kó mudiì,
n nìtìbɛ̀ ta mɛɛ̀ fɛ̃ũ̃tímɛ̀ mɛɛ̀ te.

11 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ kɛ tonté,
kɛ̀ kù còúnní ku miɛkɛ kó muhãã́ nSiyɔ̃ɔ̃ ɛì ĩnkɛ̀,
kɛ̀ mù cɔ̀útɛ́ dihɛì nɛ̀ di pũkoo.
12 Kutenkù kó bɛkpàátìbɛ̀ nɛ̀ bɛɛ̀ kó dimàà bo kutenkù,
òmɔù do í yɛ́̃ kɛ dò nSedisadɛmmu ɛì dùɔ̀ntɔbɛ̀,
o dootitɔbɛ̀, òmɔù bo ta Sedisadɛmmu ɛì kó yɛbòrɛ̀.
13 Tìì mɛ̀ ntùɔkɛní,
Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ bɛɛ̀ bo Sedisadɛmmu,
nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ bɛɛ̀ kó mɛcaàrìmɛ̀ kpéí nte,
bɛmbɛ bɛɛ̀ do kɔù bɛnitisààbɛ̀,
kɛ cou bɛ yĩĩ ndɛtetìrɛ̀.
14 Bɛɛ̀ do ɔ̃ nhɔ́ãntɛ icɛ miɛkɛ,
kɛ muɔ̀tì mɛnitiyĩĩ,
nɛ̀ dɛ kpéí mbá bɛ yàátì í ndò ndáátí kékáákɛ́.
15 Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ bɛ nyà képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀:
Cíétɛ́nɛ̀ bɛsĩmbɛ̀ mbɛ,
cíétɛ́nɛ̀ kéfũtɛ kɛ báá bɛ̀ kàákɛ́,
kɛ̀ bɛ̀ nhɔ́ãntɛ bá bɛ̀ í mɔkɛ bɛ̀ bo cuó nkɛ̀,
kɛ̀ ibotí tɛì kɔbɛ tú:
Di báá kari diɛ nti ciɛ.

16 Kuyie nku móммɔnku kuù bè cíɛ,
kù tɛ́nkɛ í bè wùó,
bɛnìtìbè í bè wùó nyikuó nìùbè,
bè í bè wùó mbɛkótíbè.

17 Kè bè nàá nkɛ tú:
Ti nuɔ nyìì ɔunè muwéìmù,
kè ti baa bèè bo ti teennè òmɔù í kɔrìní,
kè ti dekɛ ti dèrè ĩnkè kɛ paké kɛ wéí dɛtetìrè,
kuwuɔ nkùù í yóó na kɛ ti dɛɛté ku bíékè,
18 Kè bè mpakíí ti cèmmu,
bá ti í nɔ nkɛ yiè,
ti mànnì dìì auténí,
ti kũũ mmuù duunní,
kɛ tùɔkɛní kɛ dèè.
19 Bèè ti bɛtì kè bè ncãã,
képɛ̃ɛ̃té icĩrí dòmmè,
kɛ ti bèti kɛ dèènko yɛtãrè ĩnkè,
kɛ ti dinté dikpáà miɛkɛ.
20 Wèè do tú ti kó muwemmu,
ti Yiè nKuyie ntããté wè koò còú mmɛkùɔ,
kòò do bɛ fɔ̃tìrì bè keú dì miɛkɛ,
ti yèmmè do dò nti yó ndiɛku
wèè kó mɛdéè nyibotí tɛì cuokè.

21 Díndi Edɔmmu ɛì kɔbɛ nyãnkunè,
díndi bèè bo Uusi ɛì bè yóó di duómmu Kuyie mmiɛkɛ kó fɛbòòfè,
kè di fè yà́ kémuó nkédáté di yààtì kénfeío.
22 Díndi Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ di kó mɛyɛi ndèèmu,
bè tɛ́nkɛ í yóó di pĩ nkédɔɔ̀ tidaatì,
Díndi Edɔmmu ɛì kɔbɛ di kó tiyɛ̃ĩti tìì tùɔkɛ,
Di yɛi mmɛè dàté kɛ feío.

5

Bè pòntɛmè Sedisadɛmmu kè Isidayɛɛribɛ bàá nKuyie

1 Ti Yiè nKuyie ndentɛní tìì ti tùɔkɛní,
wénté kéyà ti dimè ifɛi.

2 Kè bɛpɔɔ̀bè tiekɛ ti tenkè,
kè bɛkpákpàrìbè taà ti cɛ́ĩ.
3 Kè ti naá nyiciribí bá ti í mɔkɛ ti cicɛbè,
kè ti yɔ̃bè naá mbɛkúpobè.
4 Ti ɔ̃ɔ̃ dontému mɛniɛ nkéyà́,
ti ɔ̃ɔ̃ yietímu kéna képété idɛí.
5 Kè ti dootitɔbè bo ti dàkè sɑ́ɑ̃̀,
bá ti í mɔkɛ mɛomùmè.
6 Ti cekɛ́ ti nɔu Esibiti nwe nè Asidii,
kɛ bo pété kédi.
7 Ti yɛmbè bɛè càkɛ, bè mɛ ntɛ́nkɛ í kpaá,
kè bɛ yɛi nkó tiyeti né duò tíì kó yɛyɔ ĩnkè.
8 Tidaatì tìì né ti bakɛ́,
ti mɛ nyí mɔkɛ wèè bo ti dɛɛté.

9 Ti ɔ̃ nkɔ̃ti tidiitì wammù kécĩnnɛ ti bɔ nyɛ,
ti ɔ̃ɔ̃ kɛ̃té ti dootitɔbɛ̀ kó tikpàrìseuti nti dikpáà.
10 Kɛ̀ dikɔ̀nnì tí poté,
kɛ̀ tikɔ̃ntì cɔ̀úté kɛdɛkɛ̀ tɛ̃mɛ̀.
11 Kɛ̀ bɛ̀ pĩḿmú bɛnitipɔ̀bɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɛ duɔ́nɛ̀,
kɛ càkɛ bɛsapàmbɛ̀ Sudaa ɛkɛ̀ miɛkɛ.
12 Kɛ pĩḿmú bɛ̀ɛ̀ do tũ nhokpààtì kɛ bɛ̀ nùńné kɛ bɛ̀ kùɔ,
bá bɛ̀ í depɛ bɛ̀ɛ̀ tu bɛkótíbɛ̀.
13 Kɛ tounko bɛdapàmbɛ̀ yɛnàkɛ̀,
kɛ̀ ibí duònɛ̀ yɛdatuɔ.
14 Bɛkótíbɛ̀ tɛ́nkɛ í kɔ̀rì dihɛì kó dibòrì,
bɛ̀ kàrì dɛ̀ kɛ bekù,
kɛ̀ bɛdapàmbɛ̀ yóu iyiɛ mmudèmmù.
15 Diwɛ̀ì tɛ́nkɛ í bo ti yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ ti kó tihautì cɛ̀ètɛ kɛ naá ndikúdabònnì.
16 Kɛ̀ ti kó dikpààtìpìì òóté kɛ do kɛtenkɛ̀,
ti dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ kɛ tùɔ̀ti icɛ.
17 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti mɔ nti yɛ̀mmɛ̀,
bá ti nuɔ ntɛ́nkɛ í wúónnɛ̀ tinɔnniɛti.
18 Siyɔ̃ɔ̃ tãrì dìì dɔúnko,
kɛ naá nyiãnké kó ditũnnì, i kó diciènnì.

19 Ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ́ɔ̃ bakɛ́ sɑ́ɑ̃,
a kpààtìkàrì yó mbomu sɑ́ɑ̃.
20 A bɑ́á yɛ̃ nti kpɛ́í nsɑ́ɑ̃,
a bɑ́á ti bɔntóo ti fòmmu mumɔu.
21 Ti Yiɛ̀ nKuyie nti tɛ́nnéní a borɛ̀ kɛ̀ ti wɛ̃tɛní,
wɛ̃tɛ kɛ́ ti tɛ́nné ti do dòmmɛ̀ dimɔ̀nnì.
22 A ti dootóomu kɛ̀ dɛ̀ dɛ̀ɛ̀à?
A miɛkɛ bo ti yɛ̀ kétontɑ́à?

Esekiɛri
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Esekiɛri do tú ikuɔ́ nìùtì nwe, kénkɔké Babidɔnni kóo kpàátì do pĩḿmú bè kékònnè bɛ miɛkɛ, ò kɛ mbo kéwãri dipátíri kécau nSifubɛ bè do pĩḿmú bè kékònnè Babidɔnni nè bèè do kpaá, kòo nnáá nkɛ dɔɔri nè mɛdɔɔrìmè péu nè mɛbɛnkùmè, o náaǹtì miɛkɛ kòo nnáánnè mɛbɛnkùmè péu, Kuyie nhò bɛnkɛmè. O náaǹtì yɔ do bo yèdéè ndi: O náaǹtì yuu ketirì tú ò bo nákémè bè pié bè Babidɔnni kɛ tú Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi mmɛè te kè Kuyie mmiɛkɛ bè do.

Kòo tanyuu dérì tu ò bo kpénkùnnɛmè bèè bo tidaatì miɛkɛ bɛ kó mɛtã́kùmè, nè dɛ kpéí nkòo bè nàké Kuyie nyóó bekénèmè bɛ dootitɔbè, kéwẽtɛ kécónné Isidayɛɛribɛ bɛ fɔ̃tìrì kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Dè dò mbè kumu kè Kuyie nyóó bè fòùkùnnɛ.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Esekiɛri kpànnèmè Isidayɛɛribɛ ké bɛ cau nkɛ sɔ́ mbè mu nyí pi Sedisadɛmmu mɛdérímmè 1-24
2. Kuyie nyóó bekénèmè yɛbotè 25-32
3. Ò yàúkùnnɛmè Isidayɛɛribɛ kɔ̃ntì dèè yóó dɔɔ̀ yɛmòrè sɔnyɛ dɛ kpéí Isidayɛɛribɛ bo wẽtɛ kékari dìì mɔ̀nnì bɛ tenkè 33-39
4. Kuyie ncĩ̃ètè yó ndòmmè nè mubáammu 40-48

Kuyie mbɛnkɛmè kumáà Esekiɛri

1 Mí nhEsekiɛri n do bo m benni sipísìtããti kpɛri miɛkɛ nkɛ Babidɔnni, otã̀nkù naanwè kó diyiè nummurì, kè nní mbo kukó nKebaa nè bɛtɔbè nè bè, bè do ti pĩḿmú kékònnè Babidɔnni. N dɛ mbo kè kɛĩ̀nkèɛ kpeté kè ti Yiè nKuyie nní mbɛnkɛ mɛbɛnkùmè péu.

2 Dè do sɔ́ nSosakinni kè bo o benni nummurì ndi otãã̀naanwè kó diyiè nummurì.

3 Dɛndɛ ti Yiè nKuyie nwẽrímú cùténímè n yĩ̃nkè kè kù m béinnè mí nhEsekiɛri Buusi birɛ Babidɔnni tenkè miɛkɛ, kukó nKebaa také.

4 Kè n yà kuyaakù kperíkù makù ìténímè kubakù youú kɛ tɔ diwɛtirì diɛrì kè dì cɔ́ú mmuhãã́ nkè kuwenniku dì fité kè di cuokè mièti kɛ dò ntimátì bè pũtíríní tì diònnì miɛkɛ.

5 Kè n yà dɛ kó diwɛtirì cuokè dɛkpákpɛrɛ marè dènàà, kè dè dònnè bɛnìtìbè.

6 Dɛmɔu mɛmmɛ bá dè kè dè mɔ̀kɛ kɛyììkè kènàà, ifìèti ìnàà.

7 Kè dɛ tààkɛ síé, kè dɛ kpèètè dònnè kunaabiiku kpɛyɛ kɛ miɛti kɛ dò ndisɔɔwũɔ̃ bè anté dì.

8 Kè sinitinɔu bo dɛ fièti fũɔ̃ kɛ wetí tipíìtì tìnàà bá dè, kè dè mɔ̀kɛ kɛyììkè nè dɛ fièti.

9 Kè dɛ fièti màá i yómmè bíékè, bá dè kè dè kèrí kɛ wetí dɛyììkè co kèè bíékè dè í wẽkii.

10 Bá dè kè dɛ ììkè dònnè kɛnitikɔkɛ, kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ dò nkɛcìrícìrìkɔkɛ kubakù youú, kɛ dò nkɛnaakɔkɛ kucã̀nku kɛ dò nkɛtúkɔkɛ, bá dè dɛnàà mɛmmɛ.

11 Kè dɛ fièti pĩntɛ dɛĩ̀nkè bíékè, kɛ màá idé i yómmè bíékè, kè dɛ fièti tɛì ìdéì dè dàátí.

12 Bá dè kè dè kèrí kɛ wetí dɛyììkè, bá dè kè dè kèrí dɛ yèmmè dè pã kèè bíékè bá dè í wẽkii.

13 Kɛ̀ n yà dɛ kó dɛsĩnnɛ̀ cuokɛ̀ dɛ̀marɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò nyɛhããkũ̃ɔ̃ nkɛ wɛ̀tɛ kɛ dònnɛ̀ yɛhããtĩrɛ kɛ keroo kɛ wĩɛ̃tiní dɛɛ̀ kpákpɛrɛ cuokɛ̀, kɛ tãũ muhãã́, nkɛ̀ fɛtaafɛ̀ pèú, kɛ̀ muhãã́ nyiɛ̀.
14 Kɛ̀ dɛ kó dɛkpákpɛrɛ keroo kɛ wĩɛ̃tiní kɛ̀ dɛ̀ dò nfɛtaafɛ̀ ɔ̃ mmíímmɛ̀.
15 Kɛ̀ nní nwúó ndɛ kó dɛkpákpɛrɛ dɛnàà kéyà bá dɛ̀ɛ̀ takɛ́ dicɛ̀ɛ̃̀tirì kɛ̀ dì kàá nkɛtenkɛ̀.
16 Kɛ̀ dɛ kó yɛcɛ̀ɛ̃̀tiyɛ̀ mìɛ̀ti kɛ dò nyɛtãpíɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ bo yɛ̀nàà kɛ dò nkɛ wɛ̃ nkɛ sɛu yɛtɔbɛ̀, yɛnàà mɛmmɛ.
17 Kɛ̀ dɛ̀ kèrí kɛ wetí tipíìtì tìnàà bá dɛ̀ í wɛ̃kii.
18 Kɛ̀ dɛ kó yɛcɛ̀ɛ̃̀tiyɛ̀ yɛnàà òkù mɛdiɛ̀ nkɛ̀ yɛ okùmɛ̀ duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì kɛ̀ yɛ̀ mìɛ̀ti kɛ pĩnti yɛ píìtì timɔu.
19 Kɛ̀ dɛ kó dɛkpákpɛrɛ kérí, yɛcɛ̀ɛ̃̀tiyɛ̀ ndɛ wɛ̃nné kɛ kérí, kɛ̀ dɛ̀ yòutɛ yɛɛ youtɛ.
20 Kɛ̀ dɛ yɛ̀mmɛ̀ yĩ dɛɛ̀ kɔtɛ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, dɛ̀ kɛ nkɔri, kɛ̀ dɛ̀ yòutɛ yɛcɛ̀ɛ̃̀tiyɛ̀ múnkɛɛ youtɛ kɛ yɛ́ mɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dɛ̀ bo mɛɛ̀ bomɛ̀ yɛcɛ̀ɛ̃̀tiyɛ̀ miɛkɛ.
21 Kɛ̀ dɛ̀ kètɛ́ yɛɛ kétɛ́, kɛ̀ dɛ̀ còḿmú yɛɛ cómmú, kɛ̀ dɛ̀ yòutɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ yɛɛ youtɛ kɛ yɛ́ mɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dɛ̀ bo mɛɛ̀ bomɛ̀ yɛcɛ̀ɛ̃̀tiyɛ̀.
22 Dɛ kó dɛkpákpɛrɛ yɔ ĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ dònnɛ̀ tiwɛtì kɛ dò ndoii kɛ dò ntɛwéìtɛ̀ kɛ ãnkɛ dɛ yɔ ĩnkɛ̀.
23 Kɛ̀ dɛ fìɛ̀ti ìdéì déì pĩntɛ kɛ káá nyitɔbɛ̀, kɛ̀ itɛì bo ìì dɛ̀ dàátí.
24 Kɛ̀ dɛ̀ dó kéítɛ́, n kɛ̀ɛ̀ kunampoo kɛ̀ dɛ̀ ndònnɛ̀ mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ tamɛ̀ kukó ndiɛkù, kɛ dònnɛ̀ Kuyie muwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ nkó mɛtammɛ̀, kɛ dònnɛ̀ kunitisũkù kó kunɔɔ̀roo, kɛ dònnɛ̀ fɛhããpɔ̀nnafɛ ɔ̃ nkérímɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ còḿmú dìì mɔ̀nnì dɛɛ kpéú nkpéú ndɛ fɛ̀tì.
25 Kɛ̀ mɛtammɛ̀ mamɛɛ yɛ̀nní dɛɛ̀ mɛ ndò nkuyaàdéíkù kɛ bo dɛ ĩnkɛ̀ dɛ miɛkɛ.
26 Dɛɛ̀ mɛ ndò ntiwɛtì kɛ bo bɛ yɔ ĩnkɛ̀, dɛ ĩnkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ bo kɛ dò nditã́sààrì bɛ̀ tu dì sàfíì kɛ dò ndikpààtìkàrì, dɛ kó dikpààtìkàrì yómmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ kàri kɛ dò nhonìtì,
27 kétúótɛ́ dɛɛ̀ dònnɛ̀ o ka na mborɛ̀ kédekɛnɛ̀ o yuu bíékɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mìɛ̀ti kɛ pĩnti, kɛ cóú mmuhãã́ nkoò fitɛ́, kétúótɛ́ o ka kéwɛ̃tɛnko o fũ̃ɔ̃ bíékɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò nkuhããwenniku koò fitɛ́.
28 Kɛ̀ dɛ kó kuhããwenniku dònnɛ̀ kutãmmɛyãrí ɔ̃ɔ̃ yènní fɛtaafɛ̀ kpèri dìì mɔ̀nnì kéndòmmɛ̀, Kuyie nkó tikpetì do nti, kɛ̀ n dɛ̀ yà kédo késĩnnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀ kékeè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ m béinnèmɛ̀.

2

Kuyie ntɔ̃mmɛ̀ Esekiɛri Isidayɛɛribɛ borɛ̀

1 Ntɛ mɛtammɛ̀ n do kèèmɛ̀ do m béinnɛ̀ tì. Kɛ̀ mɛ̀ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Ítɛ́ kécómmú n dó kɛ da béinnèmu.
2 Mɛ̀ yĩ mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie nYaá nní nta kɛ́ n yíi nkécónné kɛ̀ m bo keè wèè n nàánnɛ̀ ò tu mù.
3 Dɛ mɔ̀nnì wèè n nàánnɛ̀ kòò dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! N yóó da tɔ̃ nyIsidayɛɛribɛ borɛ̀ ndɛ, bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yetɛ n kpɛti, kétúótɛ́ bɛ yɛmbɛ̀ kó dimɔ̀nnì kéntɔ kétuɔkɛnèní yíe.
4 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ kpeńnì, bɛ to í yo tináaǹtì, n da tɔ̃mmú bɛ borɛ̀. Á bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì yɛ̃,
5 nkɛ̀ bɛ̀ da kémmú yoo bá kɛ̀ bɛ̀ í da kémmú, bɛ̀ tu mɛ̀ɛ̀ kpéí nyitookperí yɛmbɛ̀, bɛ̀ né bantɛ́ kɛ dò m pããnáaǹtì náaǹtò bo bɛ cuokɛ̀.
6 Onìtì fɔ̃́ nha bá mbɛ̀ dé, a kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá nduò bɛ̀ nàá ntì a né nyɛ́ kɛ dò nha kari ipo ĩnkɛ̀ nkɛ nɛ̀ tisãmpotì nɛ̀ inaá. Bá ndé bɛ̀ nàá ntì, a kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá nduò, itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ.

7 Á bɛ nàké n náaǹtì kɛ̀ bɛ̀ da kémmú yoo bá kɛ̀ bɛ̀ í da kémmú, bɛ̀ tu itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ.
8 Onìtì fɔ̃́, kéntɛ́ n yóó da nákɛ́ tì, a to báá kpenkɛ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kpɛyɛ kpenkɛ mɛ̀ɛ̀ botí, bɛ̀ tu itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ. Aatɛ kémaánko n yóó da duó ndɛ̀.

9 Kɛ̀ n wéntɛ́ kéyà tɛnitinɔ̀ùtɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ yùo dipátíri kɛ̀ dì kpɛ̀ú,
10 kɛ̀ tɛɛ dì kpɛ̀útɛ́ n yìikɛ̀ kɛ̀ dì wɑ̃̀ri tipíìtì tidɛ́, isáútìi nɛ̀ yɛkúdabùò nnɛ̀ iwúótìi.

3

1 Kɛ̀ dɛ kóo nìtì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: N da duó ndìì pátíri maánko di kɛ́kɔtɛ kénákénɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
2 Kɛ̀ nh aatɛ, kòo dì ãnné n nùù kɛ dɔ̀: Maánko.
3 Kɛ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Pií amáà nɛ̀ dipátíri n da duó ndì kénsannɛ̀.
Kɛ̀ n dì maánko kɛ̀ dì nwɛɛti n nùù miɛkɛ kɛ dò mmɛcekùɔ̀.
4 Kɛ̀ kù n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Kɔtɛ kéyà Isidayɛɛribɛ kɛ́ bɛ̀ tùo n náaǹtì.
5 N yí da tɔ̃ mbɛdáùrìbɛ̀ cuokɛ̀ a í yo bɛ̀ɛ̀ náaǹtì, n da tɔ̃ nyIsidayɛɛribɛ borɛ̀ ndɛ.
6 Kɛ̀ n do nda tɔ̃ mbɛdáùrìbɛ̀ péu borɛ̀ ndɛ a í yo bɛ̀ɛ̀ náaǹtì, bɛ̀ na nyiemmu a kpɛti.
7 Isidayɛɛribɛ mɛ nyí yóó yie nkɛ́ dá kéntɛ́ kɛ yɛ̃́ bɛ̀ í dɔ́mɛ̀ kɛ́kémmú n kpɛti, bɛ kó kuwuɔ nkumɔu yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ kpeńnì, bá ku to í yo!
8 N yóó kpénkùnnɛ a yɛ̀mmɛ̀ bɛ kɔ̃mɛ dòmmɛ̀ mmɛ, kɛ́kpénkùnnɛ a to bɛ kpɛyɛ dòmmɛ̀ kàa bɛ̀ bàao.
9 N yóó kpénkùnnɛmu a yɛ̀mmɛ̀ kɛ̀ mɛɛ kpenkɛ kénaánnɛ̀ kupèrìkù kɛ́pɛ̃̃té ditɑ́̃rì, a bá mbɛ̀ yĩɛ̃̀kù kàa kɔ̃m̀bùɔ̀tì mbɛ̀ duò, itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ.
10 Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Kémmú n náaǹtì mɛsàà nkɛ́ tì ãnné a yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ.
11 Kɔtɛ a kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀, bɛ̀ di pĩḿmúní bɛ̀ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù yɛ̃́. Kɛ̀ bɛ̀ da kémmú yoo bá kɛ̀ bɛ̀ í da kémmú fɔ̃́ mbéi!
12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá nni ntúótɛ́ kɛ̀ n keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ n fɔ̃nkúò kɛ̀ mɛ̀ tu:
Kuyie nyètìrì ndɛu, ku borimɛ nɛ̀ ku wɛ̃rímú bo dìì bòrì.
13 Kɛ̀ n keè dɛɛ̀ kpákpɛrɛ fìèti potémɛ̀ itɔbɛ̀ nɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo dɛ píìtì dɛ kó kunampoo, nɛ̀ kunɔɔ̀roo diɛkù tɛkù makù.
14 Kɛ̀ Kuyie nYaá mmùù do n tùótɛ́ kɛ̀ mù n yítɛ́nɛ̀. Kɛ̀ nní nkérí bá dɛ̀ í naati n yɛ̀mmɛ̀ kɛ n yóu, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nni mpĩ ndɛ̀ yí mɔkɛ m bo yĩmɛ̀.
15 Mɛm̀mɛ n tùɔ̀kɛnímɛ̀ n kɔbɛ bɛ̀ pĩḿmúní bɛ̀ borɛ̀, dihɛì bɛ̀ tu dì Tɛdi-Afiifu kukó nKebaa takɛ́, kémbo bɛ borɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ n di kɛ́ n kpeí.

Kuyie mbànnɛmɛ̀ Isidayɛɛribɛ Esekiɛri

16 Yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
17 Onìtì fɔ̃́! N da dɔ̀ɔ̀ Isidayɛɛribɛ kóo bàrì nwe, kɛ̀ n da nàkɛ́ tì a tì mbɛ̀ nàkɛ́.
18 Kɛ̀ n nàkɛ́ oyɛiwe kɛ yĩ ò bo kú, kàa í ò nàkɛ́, kàa í ò cau nkòò yóu o yɛi nkɛ cootɛ́. Ò yóó kúmu o yɛi nkpéí, kɛ̀ n né bekénɛ̀ fɔ̃́ nwe o kpéí.
19 Kàa mɛ nhò nàkɛ́ kòò í yie nkɛ yóu kuyonku nɛ̀ o borimɛ yɛimɛ ò bo kú o yɛi nkpéí nkɛ̀ fɔ̃́ ndɛɛtɛ́ a fòmmu.
20 Kòo nitisàù weè mɛ nyóu mɛsàà nkɛ ta mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù, kɛ̀ nh ãnné mɛbétímɛ̀ o cɛ miɛkɛ, kàa í ò nàkɛ́, ò yóó kúmu o yɛi nkpéí. Bá n tɛ̃́nkɛ báá dentení mɛsàà nhò do dɔɔri mɛ̀. Fɔ̃́ nkɛ̀ n né da bekénɛ̀ o kpéí.

21 Kàa mɛ nhò nàké kɛ tú ò báá dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkòò í mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ ò bo nfòù kɛ yɛ̃́ a ò caummɛ̀, fɔ̃́ nkàa dɛɛté a fòmmu.

Kuyie nduɔmmɛ̀ kɛ̀ Esekiɛri bo ndò nkárɛ́ kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ mayè

22 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nwɛ̃rímúu wɛ̃tɛ kécúténí n yĩnkɛ̀ kɛ̀ kù m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kékɔtɛ kubiriku n dɔ́ kɛ da béinnèmu.
23 Kɛ̀ n yítɛ́ kékɔtɛ kubiriku ké dɛ̀ yà ti Yiè nKuyie nkó tikpetì kɛ̀ tì dònnɛ̀ n do yà tì kukó nKebaa takɛ́, kɛ̀ n do késĩnnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀.
24 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nYaá nni nyíi nkécónné, ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Kò nkéta a cĩɛ̃̀tɛ̀ kékpetínné.
25 Onìtì fɔ̃́! Bɛ̀ yóó da boú iwɛ̃ĩ nyi, kàa tɛ̃́nkɛ báá na kéítɛ́ bɛ borɛ̀.
26 N yóó dannɛmu a nɔ́ndɛnfɛ̀ bá a tɛ̃́nkɛ bá nnɔ nkɛ náá, nha tɛ̃́nkɛ í yó mbɛ̀ kpànnɛ̀, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ tumɛ̀ itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ.
27 Kɛ̀ n yóó béi ndìì mànnì n datɛ a nɔ́ndɛnfɛ̀ kàa bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì yɛ̃. Kɛ̀ wèè bo da kéntɛ́, ò da kéntɛ́, kɛ̀ wèè bo yetɛ, wèe yetɛ. Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ tumɛ̀ itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ.

4

Kuyie nnàkémɛ̀ bɛ̀ yóó pimɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Túótɛ́ didombɛnni kédɔú nha ìikɛ̀ kédɔɔ̀ di ĩnkɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kó kufènkù.
2 Kàa dì dɔ̀ɔ̀ kɛ dèè á ndì pi, képénné kudookɔti ké dì fitɛ́, ké dì ɔnné mutɑ́ɑ̃́, nkéãnné yɛhããpɔ̀ntĩrɛ̀ ké dì fitɛ́, kécónné sikpàrìsɛ̃ĩ ké dì fitɛ́.
3 Kàa dèè á waá nkumátìpenku makù kécónné fɔ̃́ nnɛ̀ dihɛì di cuokɛ̀ kɛ̀ kù ndò nkuduotí, kàa nkù wùó nfù, kédɔɔ̀ kéndò nha dì pi, dɛ̀ yó ndò ndibɛnkèrì ndi Isidayɛɛribɛ kpéí.
4 A duɔ́ a píkù cɑ̃́nku, yɛwe a yó nduɔ́ yèɛ̀ kó dimàà, a tɔ Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi mmɛ.
5 Míì kèétɛ́ dɛ kó yɛwe a yó ntɔ yè Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi, kɛ̀ yè mànnɛ̀ yɛbie mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ yè mɛyɛi nkɛ bo yɛwe sikɔusìtɑ̃ɑ̃ti nè sipísìwɛi (390).
6 Kɛ̀ dɛ kó yɛwe dèè á duɔ́ a píkù youú, kétɔ Sudaa kɔbɛ kó mɛyɛi nkɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà, n da kèétɛ́ diyiè dìmáà ndi dibenni dìmáà kpéí nkɛ̀.
7 Kàa dèè mɛmmɛ á wéntɛ́ Sedisadɛmmu ɛì a pi dì bíékɛ̀, ké dì fietí a nɔ́mbifɛ ké dì nàkɛ́ n kó tipɑ̃ɑ̃náaǹtì.
8 N da boú iwɛ̃ĩ nyi, a í yóó pentɛ kɛ̀ dɛ kó yɛwe a pi yè dihɛì kɛ yè yàa deènɛ̀.
9 Dɛ kó yɛwe a yó nduɔ́ yèɛ̀ miɛkɛ, a waá ntidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè nè bɛ̀ tu tì ɔ́dìsì nè titɛtì bɛ̀ tu tì féfù nè itũ bɛ̀ tu ì nantíì nè itɛì bɛ̀ tu ì midéè nè tidiitì tɛtì bɛ̀ tu tì epotìrì kɛ dɛ̀ wɛ̃nné dɛmɔu kékɔɔrɛ kénaa nkédɔɔ̀ pɛ̃́ɛ̃̀, kɛ nwe ncáá ndɛ kó yɛwe miɛkɛ yɛwe sikɔusìtɑ̃ɑ̃ti nè sipísìwɛi (390).
10 Diyiè dìmáà kó mudiì níí mmànnɛ̀ a bo mù cɔ̃nnémɛ̀ cìdóò omáà ké mù totɛ́ kucɛ mènùmmù.
11 Kɛ níí bennɛ́ mɛniɛ nha yó nyɔ̃̀ mmɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ mbo diyiè dìmáà dítìrì òmáà.
12 Dɛ kó mudiì a níí yóó mù dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ mù ndò nkupɛ́mpɛ̃nkù nku, a níí yóó tɔtìnnɛ tinitimíntì tìì kpeí tìnti ké kù pɛ̃mmú bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀.
13 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nsɔɔtɛ́ ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Mɛè botí nku Isidayɛɛribɛ yóó dimɛ̀ ikuɔ́ yetɛ dɛ̀. Ibotí n yóó bɛ̀ bèti kɛ̀ bèɛ kɔtɛ iì borɛ̀ ì miɛkɛ.
14 Kɛ̀ n dɔ̀: Bìtì! Áú nYiè nKuyie! Nè m bomɛ̀ nè yíenní n yí sɑ̃ũ m máà, n yí càákɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ fèè ku, yoo musĩmmù pĩ nfɛ̀. Isíé kpɛrɛ marè í ta n nùù miɛkɛ.
15 Kɛ̀ ti Yiè Kuyie nní ntɛ́nné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ wenni, m bo da ceetɛ munaàyèì kó yɛkũɔ̃̀, kàa mù ndɔɔnɛ̀ a pɛ́mpɛ̃nkù, kɛ yóu tinitimíntì.

16 Kɛ̀ kùu yíé ké m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Esekiɛri n yóó duɔ nkɛ̀ mudiì muù deè Sedisadɛmmu ɛì miɛkɛ, bɛ̀ níí yóó bɛ̀ bɛ̀nnɛ́mu mudiì nɛ̀ mɛniɛ nkɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ yo nnɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀.
17 Mudiì nɛ̀ mɛniɛ ndɛ̀ bo dóntɛ́ kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di kɛ̀ bɛ̀ɛ cĩtɛ, kékú bɛ yɛi nkpɛ́í.

5

Kuyie nyóó potɛ́mɛ̀ Isidayɛɛribɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní sɔkɛ́ ku náaǹtì kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Túótɛ́ kuponkù kékuó a yùtì nɛ̀ a dɛɛ̀nfɛ̀, kɛ́cɔ̃nnɛ́ dɛ kó ticìtì tɛbiètɛ̀, kɛ́ tì totɛ́ yɛcúò yètããti.
2 Kɛ̀ yɛwe a pi yɛ̀ dihɛì kɛ̀ yɛ̀ dèè dìi yiè á túótɛ́ dicóù dìmáà kɛ́cóu ndihɛì cuokɛ̀, kɛ́túótɛ́ dicóù tɛrì kɛ́ ndì keeti kɛ yaati kɛ firì dihɛì, kɛ́túótɛ́ dicóù ditãã́nnì kɛ́ dì yaatɛ́ yaatɛ́, kɛ ní mbɛ̀ bètì kɛ bɛ kɔ̀ùtì nɛ̀ disiè.
3 Kàa sùɔ́ nsámpɔ́rɛ̀ kɛ́cũ̃ɔ́ a yaàyɔ̀rì.
4 Tii miɛkɛ nkɛ a yóó yɛ̃tɛ́mɛ̀ kɛ́cɔ́u nkɛ̀ muhãã́ ncɔ́útɛ́ kɛ́cɔ́u nyIsidayɛɛribɛ.
5 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíé kɛ́béi nkɛ dɔ̀: Tii yóó tuɔkɛní Sedisadɛmmu ɛì dindi n do soó ndì yɛbotɛ̀ cuokɛ̀ kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ dì fitɛ́.
6 O kɔbɛ í yie n tannɔ̀ nɛ̀ n tié, kɛ sĩntɛ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̃tɛ́ yɛbotɛ̀ yèè í n yɛ́̃, bɛ̀ yetɛmu n kuɔ́ kɛ pɛ̃̃tɛ́ yɛhɛkɛ̀ yèè dì fitɛ́ yɛ kɔbɛ. Bɛ̀ yetɛ mèè kpɛ́í n yɛ̃ mmù kɛ í tũnnɛ n tié,
7 dɛɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ tú: Bɛ to mɛ̀ nkpenkɛmɛ̀ kɛ pɛ̃̃tɛ́ yɛbotɛ̀ yèè di fitɛ́ yɛ kɔbɛ kpɛyɛ, bá bɛ̀ í tũnnɛ n tannɔ̀, bá bɛ̀ í dɔɔri m bɛ̀ nàkɛ́ tì, bɛ̀ mɛ nketɛ́ kɛ í tũ nyɛbotɛ̀ yèè dì fitɛ́ yɛ kó mɛborimɛ.
8 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ n tu: Míì mómmuɔ n yóó wɛ̃̃tɛní bɛ bíékɛ̀, kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ kɛ̀ yɛbotɛ̀ɛ yà.
9 Isɔkɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ ì kpɛ́í ntemɛ̀ kɛ̀ m bɛ̀ dɔ̀ɔ m mu nyí dɔ̀ɔ dɛ̀ òmɔù diyiè marì, m mɛ nyí yóó mɛ̀ dɔ̀ɔ òmɔù diyiè marì tɛ́̃nkɛ.
10 Bɛnìtìbɛ̀ bo cáákɛ́ bɛ bí kɛ̀ ibíi cáákɛ́ i cicɛbɛ̀ kɛ̀ m bɛ̀ potɛ́ kɛ́ bɛ̀ cíɛ nkɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ.
11 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu, kɛ̀ míì béi! Bɛ̀ dɔ̀ɔ mèè kpɛ́í nyisɔkɛ kpɛrɛ nɛ̀ isíé kpɛrɛ kɛ sĩnkùnnɛ n cĩ̃̀tɛ̀. M bo bɛ̀ kuó dɛ kperɛ̀ bàmbà, n yí yóó bɛ̀ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀. N yí yóó bɛ̀ sùɔ́.
12 Sedisadɛmmu a nìtìbɛ̀ dikéè bo kú mutenkũũ nyoo nɛ̀ dikɔ̀nnì, kɛ̀ mudoò kuɔ dikéè dérì, kɛ̀ n cíɛ ndikéè tãã́nnìi tipíìtì timɔu kɛ́ m bɛ̀ bɛtì kɛ kɔù nɛ̀ disiè.
13 M miɛkɛ bo bɛ̀ yɛ̀ kɛ̀ dɔ́ mèè botí kékã́ã́ nkɛ̀ dɔ́ dɛ̀, kɛ̀ bɛɛ̀ banté kɛ dò mmí ndi Yiè nKuyie dɛ̀ n yóù bɛ tookperí kpɛ́í.
14 Sedisadɛmmu ɛì bo naá ntidobontì kɛ̀ di nitibɛɛ̀ wuɔ ifɛi, kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yèè dì fitɛ́ kɛ̀ yɛ kɔbɛ mbɛ̀ yàu kɛ daú.
15 Bɛ kpɛrɛ bo ãnné ifɛi kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ sã̀ã́ mbɛɛ̀ yó ntú mɛbɛnkùmɛ̀. Ibotí tɛì bo bɛ̀ yà kɛ̀ kufɔ̃waá nyì pĩ. M miɛkɛ bo bɛ̀ yɛ̀ mɛdiè nkɛ̀ m bɛ̀ kpannɛ̀ kɛ́ bɛ̀ potɛ́ nɛ̀ kɛmiɛkɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
16 M bo bɛ̀ duónko dikɔ̀nnì kɛ̀ dì ntonnì kupendɔ̀nni kɔ̃mɛ kɛ́ mbɛ̀ kɔ̀ù, kɛ yɛ́̃ n yóó dì duɔ́nkomɛ̀ mɛɛ̀ kpɛ́í. M bo duɔ nkɛ̀ dikɔ̀nnì dɔkɛ yíé kédɛukɛ kɛ́ mbɛ̀ kɔ̀ù.
17 Dikɔ̀nnì diɛrì bo tanní kɛ̀ tikpasĩntì mpĩĩ mbɛ bí. Kɛ̀ mutenkũũ nhãnné kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nkɔ̃ mmutɔ̀ntɔ̀nkũũ, kɛ̀ n duɔ nkɛ̀ mudoò tanní. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

6

Kuyie nkpannèmɛ̀ bɛ̀ɛ feu iwũɔ̃ sibɔɔtenkaanìi

1 Kɛ̀ ti Yiè Kuyie nyíé kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:

2 Onìtì fɔ́! Tũntɛ kécuó nyIsidayɛɛri tãrɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ m pããnáaǹtì.
3 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi Isidayɛɛribɛ tãrɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ sitãã́ kɔbɛ nɛ̀ yɛkondakɛ kɔbɛ nɛ̀ tibiti kɔbɛ kéntɛ́nɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ Kuyie n tú mù: N yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ di do mudoò mmu képuɔ ndi tɔ̀rɛ̀.
4 Bɛ̀ bo puɔ ndi wũɔ̃tɔ̀rɛ̀, di tuɔ̀ nyɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ tihúúntì kɛ̀ yɛ̀ɛ kpánné, kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ di dootitɔbɛ̀ di kuɔ kédɔ́ú ndɔ́ú di bɔkɛ̀ ìikɛ̀.
5 M bo duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ dí kuɔ kédɔ́ú ndɔ́ú ndi bɔkɛ̀ takɛ́, m bo yaá di kũɔ̃ kéfitɛ́ di bɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀.
6 Di ɛkɛ̀ bo naá tidobontì kɛ̀ di bɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ɛ kpánné, di do feu yɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ iwũɔ̃ kɛ̀ yɛ̀ɛ duó, kɛ̀ di bɔkɛ̀ɛ puɔ nkédeè kɛ̀ di ɔ̃ ntuɔ̀ nyɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ tihúúntì kɛ̀ yɛ̀ɛ puɔ, di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ̀marɛ̀ tɛ́nkɛ í yó nkpaá.
7 Bɛ̀ bo mpuotì bɛnìtìbɛ̀ di miɛkɛ kɛ̀ di duò kɛ kɔ̃, nkɛ̀ di bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
8 Nɛ̀ mɛmmɛ n yóó yóu kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ɛ yentɛ́mu mudoò miɛkɛ kɛ́nfòù ibotí tɛì n yóó di cíɛ nkɛ̀ di kɔtɛ ìì borɛ̀ i miɛkɛ.
9 Di miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ bo yentɛ́ kɛ́nkpaá fòù bɛ̀ bo dentɛní n kpɛ́í bɛ̀ borɛ̀ ibotí tɛì cuokɛ̀ kɛ tú tidaatì, kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ɛ yɔkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yóu mɛbɔɔyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ n yetɛ kɛ m bùtínné kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ bo pɛ̃ mbɛmáà mɛyɛi nnɛ̀ isɔkɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ kpɛ́í.
10 Dɛ mɔ̀nnì kébantɛ́ kɛ dò mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie n yí sɔ̃ńtɛ́ kɛ náá nkɛ tú m bo di bɔntɛ́ dɛ kó mɛyɛi.
11 Mɛirɛ a nɔ̀ùtɛ̀ kécatìrɛ̀! Catìrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ da pĩ nyisíé Isidayɛɛribɛ dɔ̀ɔ̀ ìì sɔkɛ kpɛ́í. Mudoò nɛ̀ dikɔ̀nnì nɛ̀ mutenkũũ dɛɛ̀ yóó bɛ̀ dɛ̀ɛ̀.
12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ détirì mutenkũũ mbɛ̀ kùɔ, bɛ̀ɛ̀ tɔ̀ké kɛ̀ mudoò bɛ̀ kùɔ, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ wɛ̃̀tɛ kɛ na kɛ yentɛ́ dikɔ̀nnìi bɛ̀ kùɔ, kɛ yɛ́ m miɛkɛ yóó bɛ̀ yɛ̀mɛ̀ kɛ̀ dó mɛ̀mmɛ.
13 Bɛcíríbɛ̀ bo nduɔ́ duɔ́ dìì mɔ̀nnì bɛ bɔkɛ̀ cuokɛ̀ kéfitɛ́ bɛ wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ sitãã́ simɔu nɛ̀ yɛtãrɛ̀ yɛmɔu ĩnkɛ̀ nɛ̀ dɛtie ndɛmɔu yɔ nɛ̀ dɛtediɛrɛ̀ dɛmɔu takɛ́, nɛ̀ bɛ̀ tùɔ̀ ndɛ̀ tihúúntì bɛ bɔkɛ̀ kpɛ́í.
14 M bo youtɛ n nɔ̀ùtɛ̀ bɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ ɛìi dɔúnko, kétúótɛ́ dikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛri kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Dibuda ɛì, bɛ̀ bo yɛ̀ɛ̀ ɛkɛ̀ kó dimàà. Kɛ̀ bɛ̀ɛ bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.

7

Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ yóó do Isidayɛɛribɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé kɛ́ m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ́! Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ Kuyie ntú bɛ kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀mu! Bɛ kó kumànku kérínímu tipíìtì tìnàà kɛ tùɔ̀kɛní kɛ dɛ̀ɛ̀.
3 Díndi Isidayɛɛribɛ di kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀mu, m miɛkɛ yóó di yɛ̀mu kɛ̀ n di bekénɛ̀ di dɔɔ̀rìmɛ̀ dɔ̀mmɛ̀, kɛ́ di bekénɛ̀ isɔkɛ imɔu di dɔ̀ɔ̀ ì kpɛ́í.
4 N yí yóó di kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, n yí yóó di coo, n di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ n yóó dɛ̀ ndi yietímu, di sɔkɛ di dɔ̀ɔ̀ ì doti di yɔ ĩnkɛ̀ nkɛ, kɛ̀ di bo bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiɛ̀ nKuyie.
5 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ Kuyie nyíé béi nkɛ dɔ̀: Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ mɛ̀ mànnɛ̀mɛ̀ mɛɛ̀ kèríní kɛ yóó di do.
6 Mɛyɛi ntɛ́nkɛ í díétìrì, mɛ̀ duunnímu, ntɛ mɛ kɛ tùɔ̀kɛní.
7 Dikɔ̀nnì dìì doti di tenkɛ̀, dɛ mɔ̀nnì dìì tùɔ̀kɛní kɛ̀ dɛ yiè auténí. Dɛ̀ dò mmɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mmɛ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɔbɛ kpɛ́í, dɛ tɛ́nkɛ í tú diwèì bɛ kpɛ́í.
8 Bàmbà nwe m miɛkɛ dotimɛ̀ di ĩnkɛ̀, m miɛkɛ yóó di yɛ̀mu kɛ̀ dó mɛ̀ɛ̀ botí kɛ̀ n dí bekénɛ̀ di dɔɔ̀rìmɛ̀ dɔ̀mmɛ̀. Di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ n yóó dɛ̀ ndi yietímu, di dɔ̀ɔ̀ ìì sɔ̀kɛ imɔu kɛ̀ ìi do di yɔ ĩnkɛ̀.

9 N yí yóó di kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ n yí yóó di coo, n yóó bekénɛ̀ bá wè o dɔ̀ɔrìmɛ̀
dòmmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ di sɔkɛ ḿbo di cuokɛ̀. Kɛ̀ di bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiè nKuyie nku
kɛ puotì.
10 Dɛ yiè tùɔ̀kɛnímu, dikònnì diì tùɔ̀kɛní, kɛ̀ kunasɑ̃́ã bitɛ́, kɛ̀ tɛfentɛ̀ dɛukɛ.
11 Kuyonku kuù ìtɛ́ kɛ còḿmú kɛ dò ndidáù kɛ puotì, di kpɛrɛ marɛ̀ tɛ̃́nkɛ í
yóó nkpaá, di kó kusũkù nɛ̀ di kó kunɔ̀ɔroo.
12 Dɛ mɔ̀nnì kèrínímu, dɛ yiè tɛ̃́nkɛ í kpaá díɛ́tìrì, dɛ̀ bá nnaati odonti, ofítíwè
yèmmɛ̀ mɛ mbáá caàrɛ̀, kɛ yɛ̃́ mí ndi Yiè nKuyie m miɛkɛ í yóó bɛ̀ domɛ̀ késoó
nhòmɔù.
13 Wèè fiiti ò í yóó na kéwɛ̃tɛ képɛ́té ò fìtɛ́ dɛ̀ bá kòò kpaá fòù, tìì yóó bɛ̀ tùɔ̀kɛní
tì í yóó soó nhòmɔù. Bá wè o yɛi ndoti o yuu ĩnkɛ̀ nkɛ, òmɔù í wɛ̃ti kɛ bo pétɛ́ o
wɛ̃rímú.
14 Bɛ̀ yó nheumu sikpàrìheú kétũntɛ dɛmɔu, òmɔù mɛ nyí kɔrì dikpànnì kɛ yɛ̃́
m miɛkɛ yèmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ndi.

Òmɔù í yóó na kéyentɛ́ Kuyie nkó tibeéntì yiè

15 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ kó dimɔ̀nnì bɛ̀ɛ bo mbo ditowaà mudoò
muù yóó bɛ̀ kùɔ, dikònnì nɛ̀ mutenkũũ nkɛ̀ dɛ̀ɛ kuɔ bɛ̀ɛ bo sicɛ̃́ĩ miɛkɛ. Bɛ̀ɛ bo
dɛpaa mbɛ̀ yóó kú mudoò miɛkɛ nkɛ, bɛ̀ɛ bo dihɛì miɛkɛ mutenkũũ nnɛ̀ dikònnì
dɛɛ̀ bɛ̀ kũntinɛ̀.
16 Bɛ̀ɛ bo na kéyentɛ́ kɛ̀ bɛɛ dekɛ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ yɛkpɛtìnɔ́nkperɛ kɔ̃mɛ kénkuɔ
mbɛ yɛi nkpéí.
17 Kɛ̀ bɛ baà ncĩ̃tɛ,
kɛ̀ bɛ núù nni ntú bɔ́kɛ̀ bɔ́kɛ̀.
18 Kɛ̀ bɛɛ dáátí tifɔ̀ɔtɔ̃ntì,
kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́ kɛ̀ ifɛii bɛ̀ pĩ,
nkɛ̀ bɛɛ kuó mɛyubii.
19 Bɛ̀ bo mbuɔ̀nko bɛ díítí icɛ miɛkɛ
kɛ̀ mɛsɔɔ nnaá ndɛtetìrɛ̀,
Bɛ mátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ mbáá na kɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́,
mí ndi Yiè nKuyie m miɛkɛ bo bɛ̀ yɛ̀ dìì yiè.
Dɛ yiè bɛ̀ báá na kédi kénsànnɛ̀
bɛ̀ báá na képíɛ mbɛ bùòtɛ̀,
kɛ yɛ̃́ bɛ mátì péítì nɛ̀ bɛ sɔɔ,
ndɛɛ̀ do túmɛ̀ mɛyɛi nkó dikũnnì.
20 Bɛ sãtì kó kuwenniku kuù do te kɛ̀ bɛ̀ mmɔkɛ tɛfentɛ̀.
Bɛ̀ dɛ ndɔ̀ɔnɛ̀ bɛ bɔɔtenkaanìi mɛsɔɔ nkpɛsi.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ dɛ̀ pɛ̃̀.
21 N yóó yóu kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ kɔbɛ bɛɛ̀ dɛ̀ fèkɛ,
bɛnitiyɛibɛ bɛɛ̀ yóó ɛí bɛ kpɛrɛ
kɛ́ dɛ̀ kònnɛ̀ kɛ dɛ̀ sĩnkùnnɛ.
22 N yóó mbúútóomu,
kɛ̀ bɛɛ sĩnkùnnɛ n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ nɛntì,
bɛnitiyɛibɛ, bɛfɛ̀ɛ̀bɛ̀ bɛɛ̀ tatiní Sedisadɛmmu ɛì
kɛ bo dì sĩnkùnnɛ.
23 Bɛ̀ màátí mɛfĩmmɛ mmɛ bɛ kpéí,
kɛ yɛ̃́ bɛ̀ còúmmɛ̀ mɛnitiyĩĩ
nkɛ̀ kuyonku sũũ ndihɛì miɛkɛ.
24 N yóó duɔ́ nkɛ̀ ibotí ìì yóù kɛ bɛ̀ pɛ̃̃tɛ́ kɛ̀ ìì kɔtɛní
kéfekɛ bɛ cɛ̃́ĩ, kɛ̀ bɛkpàrìbɛ̀ feíi deè,
kɛ̀ bɛɛ sãũ mbɛ wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ bɛ̀ do feu yɛ̀ɛ ĩnkɛ̀ iwũɔ̃.
25 Kukɔ̃mbɔ̀dorí kó diyiè kèrínímu

kè di bo wammú wèè bo di dɛɛté kémɔ́ntɛ́.
26 Mɛ nyɛi nnií bo mpɛ̃nkóo kè mɛtɛ̃mè tùɔ̀kɛnímu,
kè di nyɛtì tiì nkɛ tati titɛtì,
kè di wammú m pããnáaǹtì náaǹtò kòò bo di nákɛ́ nh ò bɛnkɛ tì kémɔ́ntɛ́.
Ikuɔ́ nìùbè tɛ́nkɛ bá nyɛ́ ikuɔ́,
bɛhɛikènkótíbè mɛ ntɛ́nkɛ bá nduɔ̀ nyitié.
27 Okpàátì bo mbo yɛkúdabùò mmiɛkɛ
kè mɛyɛǹcaàrìmèɛ auté tɛkpàátìbitɛ,
kè dihɛì yɛmbè nɔu nkpeutí.
N yóó dɔɔ̀ bá wè o dɔɔ̀rìmè dòmmè mmɛ,
kébekɛ́nè bá wè ò mànnè tìì beéntì,
kè bèɛ bantɛ́ n tú mè di Yiè nKuyie.

8

Kuyie mbɛnkɛmè Esekiɛri Sedisadɛmmu kɔbɛ dɔɔri mèè yɛi

1 Kè dè mmɔkɛ yɛbie nyèkuɔ̀ nè bè ti pĩḿmúmè kɛ kònnè Babidɔnni. Otǎ̀nkù kuɔ́nwè kó diyiè nummurì yiè, kè nní nkari n cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kè Sudaa kó bɛkótíbè bo m borè, dɛndɛ ti Yiè nKuyie nwɛ̃rímú cùténímè n yĩnkè.
2 Kè n wéntɛ́ kéyà dèmarè kè dè dònnè onìtì, kétúótɛ́ dɛ ka na mberí ndè kéwɛ̃tɛnèní dɛ fũ̃ɔ̃ kè dè dò mmuhãã́, kétúótɛ́ dɛ ka na mberí ndè kéwɛ̃tɛnko dɛĩ̃nkè kè dè dò kuhããwenniku kɛ dò ntimátì bè pũ̃téní tì diònnì miɛkɛ.
3 Kè dɛ kóo nìtìi youtɛní o nɔùtè képĩ̃ n yùtì kè ti Yiè nKuyie nYaá nní ntúótɛ́ kéhããtɛnè kɛtenkè. Kè ti Yiè nKuyie nní mbɛnkɛ kè dè ndò m bo Sedisadɛmmu, kɛ bo dihɛì kó dibòrì kubakù cǎnku bíékè kpɛri tɛbɔɔtenkaanìtè do borè, ti Yiè nKuyie ndo wúó ntè kè dè kù yóù kɛ íinko ku miɛkɛ.
4 Kè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kó kufènkù dè bo kɛ dònnè n do yà kù kubiriku miɛkɛ.
5 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Wéntɛ́ kubakù youú bíékè.

Kè n wéntɛ́ kéyà tɛbɔɔtenkaanìtè kubakù youú bíékè tèè íinko ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kè tɛ bo diwũ̃tɔ̀nnì bakù youú a bo ntatoomè.
6 Kè kù n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! A yà Isidayɛɛribɛ dɔɔ̀ri ìì sɔ̀kɛ kpɛrɛ, kɛ bo nte kè n déténè n cĩ̃ɛ̃tɛ̀ yáá ba? Isɔkɛ tèì né kpaámu a yóó yà ì.

7 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè kù n kɔtɛnè ku cĩ̃ɛ̃tɛ̀ dànkù kó dibòrì borè, kè n wéntɛ́ kéyà difɔ̃̀tìrì marì keutémè kumarí.
8 Kè kù n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Duutɛ kuduotí dibòrì.
Kè n kù dùùtɛ kè dèɛ naánko dibòrì.
9 Kè kù dɔ̀: Taroo kéyà bè dɔɔ̀ri ìì sɔ̀kɛ diɛyì.

10 Kè n taroo kénsɔ̃́ ndɛbambaannè dɛmɔu kó tifèntì tiì dè bo, tiwanwantì isɔkɛ kpɛti nè sitenkaanìi kè bè dè kerí kɛ fité kumarí.
11 Kè Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè sipísìyiekèɛ còḿmú sibɔɔtenkaanìi ìikè, kè Safãã birɛ Yaasanniyau bè kɔkénè, bá wè kòò tɔ tɛsɔɔsékébuutɛ, kétuɔ ntihúúntì kè kuyukú ndekù kɛĩ̃nkè.
12 Kè kù dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! A yà Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbè dɔɔ̀ri dè disòrì miɛkɛ yáà ba? Bá wè ò dɔɔ̀mu o dieku miɛkɛ sibɔɔtenkaanìi kó tifèntì kè bɛ piètìyuu né tú m bùtínné bɛ ɛì, n yí bè wùó.
13 Kè Kuyie nyíé ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: A yóó yíé kéyàmu isɔkɛ tèì bè dɔɔ̀ri ì.

14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ kù n kɔtɛnɛ̀ ku cĩɛ̃tɛ̀ bòrì dìì bo kubakù youú di bíékɛ̀ kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kàri dɛborɛ̀ kɛ kuɔ ndibɔɔ Tamuusi kũũ * marì ndi kɛ̀ bɛ̀ do ɔ̃ nkuɔ ndi kũũ mbá dìì tenwaà.

15 Kɛ̀ kù dɔ̀: Onìtì fɔ́! A yàà? A yóó yíé kéyàmu isɔkɛ ìì pɛ̃ɛ̃té ii.

16 Kɛ̀ kùu yíé ké n kɔtɛnɛ̀ ku cĩɛ̃tɛ̀ dɛ miɛkɛ kó kudànkù kɛ̀ n yà a bo ntatoomɛ̀ ku cĩɛ̃tɛ̀ kukpɑ́nkpɑ́nkù nɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì dɛ saku kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀ bo, kɛ bo bɛnìtìbɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bɛ̀nùmmù kɛ cómmú kɛ búútí ti Yiè nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kɛ co diyiè yìè kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kɛ nínkú kɛ báá ndiyiè.

17 Kɛ̀ kù dɔ̀: Onìtì fɔ́! A yàà? Sudaa kɔbɛ dɔɔri ìì sɔ̀kɛ sàà í bɛ̀ sànnàà? Dɛ̀ yĩmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ píɛnko kuyonku dihɛì kɛ íinko m miɛkɛ? Ntɛ bɛ kɛ yuo tipuonti bɛ wũɔ̃ ntakɛ́ † ibɔɔkuó mayì nyi, dɛɛ̀ do te kɛ̀ dɛɛ yonkɛ Kuyie kɛ yɛ̃́ dɛ kó mɛdɔɔrìmɛ̀ do dòmmɛ̀ disɑ̃́ɑ̃nnì ndi ku kpéí.

18 M múnkɛ yóó bɛ̀ dɔɔ̀nɛ̀ kɛmiɛkɛ nkɛ, n yí yóó bɛ̀ kuɔ mɛsémmɛ̀ n yí yóó súɔ nhòmɔù bá kɛ̀ bɛ̀ dɔ́ bɛ̀ n kuɔ́nnɛ̀ mɛɛ̀ botí m báá keè.

9

Kuyie mpotémɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ

1 Kɛ̀ n keè mɛtammè mamè pɛɛnímè kɛ tú: Kɔtɛnèní díndi bɛ̀ɛ̀ yóó poté Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ, bá wè wèe túótɛ́ o kpàrìnɛnkù kùù kɔ̀ùnɛ̀.

2 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mabɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ yɛnní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ bòrì dìì bo kubakù youú bá wè kòò pikú o kpàrìnɛnkù. Kòò mɔù bo bɛ miɛkɛ kɛ dáátí mupààkonkperímù kó tiyààtì, kɛ sĩɛ̃ké tɛwɑ̃ɑ̃tɛ̀ o naàkɔ̃nfɛ̀ kékɔtɛní kécómmɔ́ɔ disɔɔwũɔ̃ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì takɛ́.

3 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kó tikpetìi ítɛ́ ku taummè tɔu bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ bàa dì borɛ̀, kénkɔri Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ bòrì bíékɛ̀, kéyú onìtì wèè do dáátí tiyààtì tìì dùɔ̀kɛnɛ̀ mupààkonkperímù kɛ sĩɛ̃ké tɛwɑ̃ɑ̃tɛ̀ o naàkɔ̃nfɛ̀.

4 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké kɛ dɔ̀: Ce nkéfitɛ́ Sedisadɛmmu ɛì dimɔu miɛkɛ kécannɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ wùó nyisɔkɛ ìì dɔɔ̀ri bɛ cuokɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ yóù. A cannɛ kudapɑ̃ɑ̃tí bɛ tĩĩ.

5 Kɛ̀ kùu péi mbɛtɔbɛ̀ kɛ dɔ̀: Tũnnɛnɛ̀ bɛ kémpuotì. Mɛsémmɛ̀ bá ndi bonɛ̀ òmɔù di báá súɔ nhòmɔù.

6 Dí kuɔ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀ nɛ̀ ibí nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀, di bɛ̀ kùɔ bɛmɔu páíí di né báá kɑ́ɑ́ké bɛ̀ɛ̀ tĩĩ ncànnɛ̀ idapɑ̃ɑ̃tí, di keténɛ̀ n kó tɛcĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ.

Kɛ̀ bɛɛ keténɛ̀ bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ìikɛ̀.

7 Kɛ̀ kùu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ késĩnkùnnɛ n cĩɛ̃tɛ̀, piénnɛ̀ bɛcíríbɛ̀ tɛ dànkù, kɛ̀ di dèè di yè!

Kɛ̀ bɛɛ deè kéyè kéta dihɛì képoté bɛnìtìbɛ̀.

8 Kɛ̀ nní nkpaá m máà kédo kénínkú késĩnnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀, kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Áú! N Yiè nKuyie nha miɛkɛ kɛɛ̀ yè Sedisadɛmmu kàa yóó kuɔ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ kpaáà?

9 Kɛ̀ kù n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ̀ dɔɔ̀ mɛɛ̀ yɛi nyí sénní. Mɛnitiyĩĩ mmɛɛ̀ píɛ ndihɛì miɛkɛ, kɛ̀ dihɛì cààrɛ̀, kɛ̀ bɛ pièìyuu né tú: N yí kpaá bɛ ɛì, n tɛ̃́nkɛ í bɛ̀ wùó.

10 M mómmuɔ m mɛ mmúnkɛ í yóó bɛ̀ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, n yí yóó súɔ nhòmɔù. Bɛ̀ dɔɔ̀ dɛ̀ n yóó dɛ mbɛ̀ fɔɔ́.

11 Onìtì wèè dàátí tiyààtì tìì dùɔ̀kɛnɛ̀ mupààkonkperímù kɛ sĩɛ̃ké tɛwɑ̃ɑ̃tɛ̀, kòo wɛ̃tɛní kénáké Kuyie nkɛ dɔ̀: N dɔɔ̀mu a do yɛ̃ n dɔɔ̀ tì timɔu.

---

* **8:14** ***Tamuusi:*** Bɛ̀ nàá ndìì bɔɔ̀ kpéí ndiɛ Mɛsopotamii kɔbɛ kó dibɔɔ̀ † **8:17** ***...bɛ wũɔ̃ ntakɛ́:*** Dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ do tú

10

Kuyie nyìɛ́ kɛ bɛnkɛmɛ̀ kumáà Esekiɛri

1 Kɛ̀ nní nwúó nkéyà n sòò yà dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò ntiwɛtì kɛ ãnkɛ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ yɔ ĩnkɛ̀, kɛ dò nditã́sààrì bɛ̀ tu dì sàfíì kɛ̀ dɛ cómmɛ̀ dò ndikpààtìkàrì.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ onìtì wèè dàátí tiyààtì bɛ̀ dùɔ̀kɛnɛ̀ tì mupààkonkperímù kɛ dɔ̀: Kɔtɛ tɛnaasãntɛ̀ tɛ̀ɛ̀ bo bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ fũ̃ tɛ borɛ̀, kékouténɛ̀ a nɔu yɛhããkũ̃ɔ nkéyaaté dihɛì.
Kòo kétɛ́ kɛ̀ nní nhò wùó.
3 Kɛ̀ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ bo Kuyie n cĩɛ̃̀tɛ̀ bakù youú kɛ̀ diwɛtirìi píɛ ntɛ miɛkɛ kó kudànkù.
4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó tikpetìi ítɛ́ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ yɔ ĩnkɛ̀ kékɔtɛ ku bòrì borɛ̀, kɛ̀ diwɛtirìi píɛ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó tikpetì kó kuwennikuu píɛ ntɛ dànkù kéndò kuhããwenniku.
5 Kɛ̀ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ fìɛ̀ti nampú, bɛ̀ɛ̀ bo ku cĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù ditowaà kɔku kɛ̀ bɛ̀ yo. Kɛ̀ dɛ kó mɛtammɛ̀ dònnɛ̀ muwɛ̃rímú yiɛ̀ nKuyie nkɔ̃mɛ.
6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnáké onìtì wèè dàátí tiyààtì tìì dùɔ̀kɛnɛ̀ mupààkonkperímù kɛ dɔ̀ wèe kɔtɛ tɛfɔ̀dóntɛ̀ miɛkɛ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ cuokɛ̀ kédɛitɛní muhãã́, kòò kɔtɛ kéncómmú tɛnaasãntɛ̀ cɛ̃̀ɛ̃̀tirì takɛ́.
7 Kòo ĩnkɛ̀mbàrì mɔùu youtɛ o nɔ̀ùtɛ̀ muhãã́ mmùù do bo bɛ cuokɛ̀ nɛ̀ tɛnaasãntɛ̀ kéyɛ̃tɛ́ yɛhããkũ̃ɔ nkéãnné mupààkonkperímù kó tiyààtì yiɛ̀ nnɔu miɛkɛ, kòo yɛ̀ cɔuté kéyɛ̀.
8 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ tɛnɔ̀ùtɛ̀ matɛ̀ɛ yènní bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ fìɛ̀ti fɔ̃̀ kɛ dònnɛ̀ tɛnitinɔ̀ùtɛ̀.
9 Kɛ̀ n wéntɛ́ kéyà yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ yènàà kɛ̀ yɛ̀ còḿmú bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ takɛ́, dicɛ̃̀ɛ̃̀tirì dìmáà, bá wè borɛ̀, kɛ miɛti kɛ dò nyɛtã́sààyɛ̀ bɛ̀ tu yɛ̀ kìdìsòdítì.
10 Kɛ dò nyɛtɔbɛ̀ yɛmɔu, kɛ wɛ̃ nkɛ sɛu yɛtɔbɛ̀ miɛkɛ.
11 Kɛ totɛ́ yɛ bíékɛ̀ yɛ bíékɛ̀ tipíìtì tìnàà kénkérí kɛ wetí yɛ ìikɛ̀ bá yɛ̀ í wɛ̃kii.
12 Kɛ̀ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ kɔ̃̀ntì timɔu bɛ ĩnkɛ̀ nɛ̀ bɛ nɔu nɛ̀ bɛ fìɛ̀ti, bɛ kɔ̃̀ntì timɔu kɛ̀ tì cɔ́ú mmuhãã́ nkɛ pĩnti kɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ yènàà mɛ ndò.
13 Kɛ̀ n keè bɛ̀ yumɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ kɛ dɔ̀: Fɛfɔ̀dónfɛ̀.
14 Bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ bɛ̀nàà bɛmbɛ bá wè kòò mɔ̀kɛ kɛyìikɛ̀ kɛ̀nàà kɛ kɛketikɛ̀ dònnɛ̀ oĩnkɛ̀mbàrì kɔkɛ, kɛ̀ kɛdéríkɛ̀ dònnɛ̀ kɛnitikɔkɛ, kɛ̀ kɛtãã́nkɛ̀ dònnɛ̀ kɛcirícìrìkɔkɛ kɛ̀ kɛnaankɛ̀ dò nkɛtúkɔkɛ.
15 Kɛ̀ dɛ kó bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ɛ ítɛ́, kɛ̀ nní nsɔ̃́ ndɛkpákpɛrɛ n sòò yà dɛ̀ ndɛ kukó nKebaa kó mɛpɛ́mmɛ̀.
16 Kɛ̀ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ kétɛ́, yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ɛ kétɛ́ bɛ píìtì, kɛ̀ bɛ̀ pĩntɛ bɛ fɛ̀tì kɛ yòutɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ múnkɛɛ bɛ̀ nɛinɛ̀ kéíténí.
17 Kɛ̀ bɛ̀ còḿmú yɛɛ cómmú, kɛ̀ bɛ̀ ìtɛ́ yɛɛ ítɛ́, kɛ yɛ́ mɛ̀ɛ̀ yèmmɛ̀ bo bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀, mɛɛ̀ bomɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀.

Kuyie nkó tikpetì ìtémɛ̀ ku cĩɛ̃̀tɛ̀ bòrì

18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó tikpetìi ítɛ́ ku cĩɛ̃̀tɛ̀ bòrì kékɔtɛ kécómmú bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ yɔ ĩnkɛ̀.
19 Kɛ̀ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ɛ youtɛ bɛ fìɛ̀ti kéhããtɛnní kɛtenkɛ̀, kɛ̀ nní mbɛ̀ wùó nkɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ bɛ̀ nɛínɛ̀ kɛ cómmú Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bòrì diyiè yìɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kpɛri, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kó tikpetì bo bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ yɔ ĩnkɛ̀.
20 Dɛkpákpɛrɛ n sòò yà dɛ̀ ndɛ kukó nKebaa pɛ́mmɛ̀, kɛ̀ m bantɛ́ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ bɛmbɛ kɛ̀ bɛ̀ tɔ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kpààtìkàrì.
21 Kɛ̀ bɛ̀ mɔ̀kɛ bá wè kɛyìikɛ̀ kɛ̀nàà nɛ̀ ifìɛ̀ti ìnàà, bɛ fìɛ̀ti fɔ̃̀ kɛ̀ dɛmarɛ̀ dɛ̀ bo kɛ dò nsinitinɔu.

22 Kè bɛ ììkè dònnè n sòò yà dè kukó nKebaa mpɛ́mmè dɛ kɔkɛ, bá dè kè dè kèrí dè ììkè co kɛ̀è bíékè.

11

Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ sɔkémè kɛ dɔɔri mɛyɛi

1 Kè ti Yiè nKuyie nYaá nní ntúótɛ́ kékɔtɛnè ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè kó dibòrì dìì bo diyiè yìè kɛ̀è bíékè, dìì wetí diyiè yìèní kɛ̀è bíékè. Kè n yà bɛnìtìbè sipísìdé nè bènùmmù kè bè bo Kuyie ncĩ̃ètè bòrì kè m bantɛ́ bɛ miɛkɛ Isidayɛɛribɛ kpàátìbè bèdébè Asuu birɛ Yaasanniyau nè Bennaya birɛ Pedatia.

2 Kè ti Yiè nKuyie nYaá nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fő! Bɛ nnìtìbè bɛè tannìnkoní mɛyɛi, bɛè tiè nyitié nyɛiyi dihɛì.

3 Kɛ náá nkɛ tú: We ntu dè í tùɔ̀kɛ ti bo maámè sicẽ̃ĩ! Sedisadɛmmu ɛì tu tɛkũ̃mbotè ntɛ kè ti tú imaa.

4 Dɛè kpéí nte onìtì fő, á bè nàkɛ́ m pããnáaǹtì kɛ́ bè cau.

5 Kè ti Yiè nKuyie nYaá ncúténí n yĩ̃nkè kè kù m béinnè kɛ dɔ̀: Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yɛ́̃mu bè nàá ntì nè bè totí tì bɛ yèmmè.

6 Di kùɔ bɛnìtìbè dè í sénní dihɛì diì mmiɛkɛ, bɛcíríbè bɛè duó duɔ́ icɛ miɛkɛ.

7 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ tú: Di kùɔ bèè nìtìbè kɛ dɔú ndɔúnko dihɛì miɛkɛ bɛè tu imaa nkɛ dihɛì tu tɛkũ̃mbotè. Díndi n yóó di dennɛmu.

8 Di dé mudoò mmu yáàba? M mɛ mmu nkɔrinèní dihɛì miɛkɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

9 N yóó di dennɛmu kɛ di tanné bɛpàɔ̀bè nɔu miɛkɛ kɛ di bekénè,

10 kéduɔ́ nkè bè di potɛ́ ké di kuɔnè yɛse Isidayɛɛribɛ tenkè mànku kè di bantɛ́ n túmè di Yiè Kuyie.

11 Di nhɛì diì í yó ntú tɛkũ̃mbotè kè di tú imaa. Isidayɛɛribɛ tenkè miɛkɛ nkɛ n yóó di bekénèmè.

12 Kè di bantɛ́ kɛ dò mí ndi Yiè nKuyie di yetɛ míì kuɔ́ nè n tié nkè tũnnɛ ibotí tɛì ìì di fitɛ́ i kpɛyi.

13 Kè nní nnáá nKuyie mpããnáaǹtì kè Bennaya birɛ Pedatiyauu kú, kè n do késĩ̃nnɔ́ɔ kɛtenkè kékuɔ́nko mɛdiè nkɛ dɔ̀: Áú Kuyie! A yóó kuɔ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bɛmɔu ndià?

Kuyie nnàkémè kù yóó wẽ̃tɛ kétíímmè Isidayɛɛribɛ bèè cìétɛ́

14 Kè ti Yiè Kuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:

15 Onìtì fő! A yõfũ̃ kɔbɛ bɛmɔu nè a tebìí Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bè nàámmu kɛ tú: Díndi ndiétìrìnè Kuyie nku, kù duɔ́ ntímbè di nhɛì kè ti dì te.

16 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie ntú: Bá nè m mɛ mbè cìémmè kè bè ta ibotí tɛì miɛkɛ kɛ cìétɛ́ kɛtenkè kɛmɔu. Bá nè mɛmmɛ m bè bonèmu dɛ bíékè kɛ dò m bomè n cĩ̃ètè.

17 Nákɛ́ bɛ kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yóó wẽ̃tɛ kɛ bè tiímmu, n yóó bè dènnɛnímu ibotí tɛì nè yɛhɛkè tɛyè miɛkɛ bè do cìétɛ́ kémbo dè, kéwẽ̃tɛ ké bè duɔ́ mbɛ tenkè bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.

18 Bè bo wẽ̃tɛní dìì mònnì bè bo dennɛ dèè tu isíé nè isɔkɛ kpɛrɛ.

19 M bo wẽ̃tɛ ké bè duó mmɛyèmmè mèmáà, mɛyɛmpàmmè, kéwẽ̃tɛ ké bè ãnné iyɛntotí pànyì, kédɛitɛ mɛyèmmè mèè kpeńnì kɛ dò ndipèrì ké bè duɔ́ mmɛnitiyèmmè.

20 Kè dèɛ yie nkè bèɛ tũnnɛ n kuɔ́ nè n tié nkéndɔɔri dè yɛ̃mmè, kéntú n kɔbɛ kè m bè te.

21 Mèè yèmmè kpaá bo bɛ síé kpɛrɛ nè bɛ sɔkɛ kpɛrɛ kó mudɔɔ̀rìmù bíékè, n yóó bè yietímu bá wè o dɔɔ̀rìmè. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie nkpetì ìtɛ́mɛ̀ Sedisadɛmmu

22 Mɛm̀mɛ bɛ̃ĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ pĩntɛmɛ̀ bɛ fɛ̀tì kɛ̀ yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀ mbɛ̀ nɛínɛ̀, kɛ̀ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nku kpetì ã̀nkɛ bɛ yɔ ĩnkɛ̀.
23 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkpetìi ítɛ́ bɛ ɛì kɛ́dekɛ ditãrì dìì bo dihɛì, diyiè yìɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀.
24 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá nní ntúótɛ́ kɛ́kɔtɛnɛ̀ Babidɔnni bɛ̀ pĩḿmúní bɛ̀ borɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie nYaá mmuù do dɛ̀ nni mbɛnkɛ. Diɛ̀ ndɛ m mɔntóomɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo m bɛnkɛ mɛ̀ɛ̀ bɛnkùmɛ̀.
25 Kɛ̀ nni nnáá n kɔbɛ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛnkɛ dɛ̀ kpéí.

12

Esekiɛri dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ́ndò nhò yɛ̀tì dihɛì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃́! A ã kubotí kùù to í yo tináaǹtì ku cuokɛ̀ nkɛ. Bɛ̀ mɔ̀kɛmu yɛto kɛ bo keè, bɛ̀ mɛ nyí yo, kɛ mɔkɛ inuɔ nkɛ bo yà bɛ̀ mɛ nyí yau. Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ tumɛ̀ itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ.
3 Onìtì fɔ̃́! Dennɛní a nɛntì kédɔɔ̀ kéndò mbɛ̀ da pĩ nkuyie ncuokɛ̀ kɛ yɛtìnɛ̀ dihɛì, kɛ̀ bɛ̀ nda wúó nkɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ bɛɛ banté bɛ̀ tumɛ̀ itookperí yɛmbɛ̀ mbɛ.
4 A mbou a nɛntì a yɛtìnɛ̀ tì dihɛì kuyie ncuokɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nda wúó, kàa nyɛtì kuyuoku mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ da wúó, nkàa yɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pĩ mbɛ̀ kéyènnɛ̀ dihɛì bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɔɔmɛ̀,
5 kéduutɛ dihɛì kó kuduotí kédennɛ a nɛntì
6 ké tì buuté dihuri, kɛ̀ bɛ̀ nda wúó nkàa yɛ̀. A kãã́ nha ììkɛ̀ kuyààkù kɛ̀ dɛɛ yie nkàa báá yà dihɛì, n da dɔɔ̀ dibɛnkùrì ndi Isidayɛɛribɛ kpéí.
7 Kɛ̀ n dɔɔ̀ kéndònnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkémɛ̀, kéboú n nɛntì kuyie ncuokɛ̀ bɛ̀ pĩ nwè kɛ yɛtìnɛ̀ dihɛì ò ɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀. Kuyuoku mɔ̀nnì kɛ̀ n duutɛ dihɛì kó kuduotí, kényɛtì dihuri kɛ tɔ n nɛntì, kɛ̀ bɛ̀ nni n wúó kɛ̀ n yɛ̀.
8 Kɛ̀ dɛɛ wenté kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
9 Onìtì fɔ̃́! Isidayɛɛribɛ, dɛ kó itookperí yɛmbɛ̀ í da bekɛ́ kɛ tú a dɔɔri baà?
10 Nákɛ́ bɛ kɛ tú: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi ndɛ kó tináaǹtì Sedisadɛmmu kóo kpààtì kpéí, nnɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ bo o ɛì miɛkɛ bɛ kpéí.
11 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀ a tú mɛbɛnkùmɛ̀ mmɛ bɛ kpéí, a dɔɔri dɛ̀ɛ̀ yóó bɛ̀ tùɔ̀kení dɛ̀ndɛ, bɛ̀ yóó bɛ̀ dɛnnɛmu dihɛì kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ bɛtɔbɛ̀ tenkɛ̀.
12 Bɛ kóo kpààtì wèè bɛ̀ bakɛ́ kòo buuté o nɛntì kéyɛ̀ dihɛì dihuri mɔ̀nnì, kéyɛ̀ bɛ̀ dùùtɛ dìì bòrì kuduotí, kényɛtì kénkãnkɛ́ o ììkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo yié nkòò bá nwúó nho ɛì.
13 N yóó ò bɔntɛ́ ticùɔ̀tì nti, kòo ta n dìtɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ nh ò kònnɛ̀ Kandee Babidɔnni ɛì, kòo kú ò báá dì yà.
14 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu o tũmbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò baà nɛ̀ o ããpɔ̀ntì, m bo bɛ̀ cíɛ ntipíîtì timɔu, kɛ́ mbɛ̀ bɛ̀tìnɛ̀ disiè.
15 M bo bɛ̀ cíɛ ndìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛɛ ta ibotí tɛì miɛkɛ bɛ̀ bo banté kɛ dò n tú di Yiɛ̀ nKuyie.
16 N né yóó yóu kɛ̀ mudoò nɛ̀ dikònnì nɛ̀ mutenkũũ nkɛ̀ dɛɛ soómmu bɛ̀mabɛ̀ bɛ miɛkɛ, kɛ̀ dɛɛ yié nkɛ̀ bɛɛ nákɛ́ ibotí tɛì n yóó bɛ̀ cíɛ nkɛ̀ bɛɛ ta ìì miɛkɛ bɛ̀ dɔɔ̀ ìì sɔkɛ kpéí ntemɛ̀, kɛ̀ tii mbɛ̀ tùɔ̀kení kɛ̀ bɛɛ banté n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
18 Onìtì fɔ̃́! Á nyo nha dìì kɛ kpeutí kɛ yɔ̃̀ nha niɛ nnɛ̀ iyĩɛ̃̀kɛ nɛ̀ kukɔ̃m̀bɔ̀doróo.
19 Á nákɛ́ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɔbɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ bo nyo mbɛ dìì nɛ̀ iyĩɛ̃̀kɛ kɛ nyɔ̃̀ mbɛ niɛ nnɛ̀ kukɔ̃m̀bɔ̀doróo, kɛ yɛ̃́ bɛ tenkɛ̀ yóó dɔúnkomɛ̀ dɛɛ̀ bo kɛ miɛkɛ dɛmarɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yó nkpaá, bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ ã di miɛkɛ bɛ kó kuyonku kpéí.

20 Yɛhɛkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ pìɛ́ké yɛ̀ bo dɔúnko kɛ̀ dihɛìi naá ndikpauri kɛ̀ bèɛ bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiɛ̀ nKuyie.

Kuyie nnàkɛ́ tì Isidayɛɛribɛ tì yóó dɔ̀ɔmu

21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dò:

22 Onìtì fɔ̃! Ba nkpɛ́í nte kɛ̀ di náá nkotiyɛ̃ nyie nyIsidayɛɛribɛ tenkɛ̀, wèè tu: Yɛwe pɛ̃nkù kɛ pɛ̃nkù bá ti í yà Kuyie nkó mɛbɛnkùmɛ̀ mamɛ̀ dɔ̀ɔrimɛ̀?

23 Nákɛ́ bɛ kɛ dò mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú n yóó paàmmu dɛ kóo kotiyɛ̃ nyIsidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ. Pètìnkɛ bè nàkɛ́ kɛ dò: Yɛwe tùɔ̀kɛmu kɛ̀ n kó mɛbɛnkùmɛ̀ mɛmɔu bo dɔ̀ɔ.

24 Bɛpããsoùmbɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yó mbo Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ. Bèɛ̀ bo nnáá nkɛ tú m bɛ̀ bɛnkɛ dèmarɛ̀ bá bɛ̀ í yà mùmamù.

25 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ m béi ntì m béimmu. Ti mɛ nyóó dɔ̀ɔmu tì í yóó ɔɔtɛ. Díndi itookperí yɛmbɛ̀ díì kó mɛborimɛ miɛkɛ nkɛ n tì béimmɛ̀ kɛ yóó tì dɔ̀ɔ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi!

26 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ ké m bɛ́innɛ̀ kɛ dò:

27 Onìtì fɔ̃! Isidayɛɛribɛ nàá nha kpɛ́í nkɛ tú: Onìtì yie nyɛ̃ nKuyie nhò bɛnkɛ tì tu nankɛ kpɛti nti, tipããnáaǹtì ò nàá ntì tu yɛmɔ̀rɛ̀ yèɛ̀ kpaaní yɛ kpɛti nti.

28 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dò: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú dɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yóó ɔɔtɛ kɛ̀ m béi ntìi dɔ̀ɔ. Kɛ̀ m béi ntì, m béimmu kɛ̀ tì yóó dɔ̀ɔ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

13

Kuyie nnàkɛ́ tì bèɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá nku pããnáaǹtì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dò:

2 Onìtì fɔ̃! Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ bèɛ̀ nàá mbɛ yèmmɛ̀ kpɛti kɛ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá m pããnáaǹtì kɛ dò: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú: Bèɛ kéntɛ́ kékeè n yóó bɛ̀ nàkɛ́ tì.

3 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dò: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú bɛ̀ bo yà, bɛmbɛ bèɛ̀ tũ mbɛ mɔ́mmɔmbɛ bɛ kó mɛyèmmɛ̀ bá bɛ̀ í yà dèmarɛ̀.

4 Nákɛ́ bɛ kɛ tú, bɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃́tɛ́nɛ̀ iãnkɛ́ nyi kɛ ã tidobontì miɛkɛ.

5 Bɛ̀ í tũntɛ bɛ duotí càkɛ dɛ̀, bɛ̀ í maá kuduotí kɛ fìtɛ́ bɛ ɛì, kɛ̀ dɛ̀ bo yié nkɛ̀ bɛ̀ ncómmú mudoò mɔ̀nnì, m miɛkɛ bo bɛ̀ yɛ̀ dìì yiè.

6 Bɛ̀ yàu mèɛ̀ bɛnkùmɛ̀ tu dɛtetìrɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ, bɛ̀ bɛnkú yèɛ̀ bɛnkùyɛ̀ tu siyáàbìsí kpɛyɛ nyɛ. Bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ sɔ̃́ntɛ́ kéntú Kuyie nyɛ̃, m mɛ n yí bɛ̀ nàkɛ́ tìmatì, kɛ̀ bɛ̀ béi nkɛ dèè, bɛ̀ nkémmú m bo dɔ̀ɔmɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ mmù.

7 Bɛ̀ nàá ndìì mɔ̀nnì kɛ tú Kuyie nyɛ̃, m mɛ n yí béi ntìmatì, dɛ̀ í tú bɛ̀ nàá nsiyáàbìsí nsi, kɛ̀ bɛ̀ bɛnkú yèɛ̀ bɛnkùyɛ̀ tu dɛtetìràà?

8 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ n tu bɛ̀ mɛ nnáámmɛ̀ bɛ̀ dɔ́ tì kɛ soú nkɛ tú m bɛ̀ bɛnkɛ mɛbɛnkùmɛ̀ mamɛ̀. Míì mɔ́mmuɔ n yóó wɛ̃ɛ̃tení bɛ bíékɛ̀, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì béi.

9 M bo ãnné tɛnɔ̀ùtɛ̀ bèɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá mpããnáaǹtì kɛ soú nkɛ tú m bɛ̀ bɛnkɛ tìmatì, kénáá nsiyáàbìsí. Bɛ̀ í yó nkɔkɛ́ n kɔbɛ tĩnnì miɛkɛ, bɛ yètɛ̀ í yó nkɔkɛ Isidayɛɛribɛ yètɛ̀ miɛkɛ, bɛ naàcèi báá na Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀. Kɛ̀ di bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiɛ̀ nKuyie.

10 Bɛ̀ fétìnko n nìtìbɛ̀ mbɛ kɛ náá ndiwèì kpɛ́í, diwèì mɛ nyí bo. Bɛ̀ bìítí n nìtìbɛ̀ maá kùù duotí nku.

11 Nákɛ́ bɛ kɛ tú fɛtadiɛfɛ̀ kèrínímu nɛ̀ kuyaakù nɛ̀ yɛmátɑ̃́rɛ̀.

12 Kɛ bo poté kumarí kɛ̀ kùu do kɛ̀ bɛ̀ yĩ bɛnkɛ tibítì sòò borɛ̀, a báá yà.

13 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m béimu kɛ tú m miɛkɛ kɛɛ̀ bɛ̀ cɔ́úté, kɛ̀ n yóó bɛ̀ duɔ́nko fɛtaafɛ̀ nɛ̀ kuyaakù, m miɛkɛ kó fɛtaafɛ̀ bo bɛ̀ poté nɛ̀ yɛmátɑ̃́rɛ̀ kɛ́ bɛ̀ càkɛ.

14 M bo pɔntɛ kuduotí di bí kù kɛ̀ kùu do, kɛ̀ ku pũũ feítóo, kù bo do ké di yãkɛ, kɛ̀ di bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiè nKuyie.
15 M miɛkɛ bo yè dìì mɔ̀nnì kuduotí nɛ̀ bèè kù bìítí, dɛ mɔ̀nnì m bo di bekɛ kɛ dɔ̀: Yé kuduotí borè nɛ̀ bèè do kù bìítí?
16 Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bèè do tú bɛmáà m pããnáaǹtì náaḿbè? Dɛ mɔ̀nnì di tɛ̃́nkɛ báá yà m pããnáaǹtì náaḿbɛ̀, bèè do náá nSedisadɛmmu kɔbɛ kɛ tú diwèì kèríní, bá dìmarì í kéríní. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

Kuyie nyɛ̃ nhEsekiɛrii nákɛ́ tì bèè sòú nkɛ tú bɛ̀ tu ku pããnáaǹtì náaḿbè

17 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíé ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Wɛ̃ɛ̃tɛ a botí kó bɛsapàmbè bèè nàá mbɛmáà kpɛti kɛ tú bè tu m pããnáaǹtì náaḿbè. A bè nàkɛ́ m pããnáaǹtì, ké bè cau.
18 Á bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè bo yà! Bɛmbɛ bèè yàńtí idukɛ́ kɛ ũnnìnko n nìtìbè kɛ duɔ̀kù ifátíyì kɛ daati bɛnìtìbè yɔ, bɛkótíbè nɛ̀ ibí kɛ tannìnko n nìtìbè wɛ̃rè ticùɔ̀tì miɛkɛ kɛ né dɔ́ kécoo mbɛ mɔ́mmɔmbɛ bɛ kpɛyɛ yáàba?
19 Bè cààri n yètìrì ndi n kɔbɛ cuokɛ̀ mɛdibii ndinacèkutiri dìmáà kpéí nnɛ̀ mudiì sámpórè kpéí nkɛ kɔ̀ù bèè í dò nkékuɔ kɛ yóu bèè dò nkékuɔ, kɛ soú n nìtìbè bèè í yetírí tìmatì.
20 Dɛɛ̀ kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ tú: M miɛkɛ bo bè yè, bɛ dukɛ́ bè soúnnɛ̀ ì n nìtìbè kɛ bè tannìnko ticùɔ̀tì miɛkɛ. N yóó ì tɔ̃̀ũmu képítɛ́ bɛ wɛ̃rè bè pĩ nyè nè ticùɔ̀tì sinɔɔ kɔ̃mɛ.
21 N yóó kɛ̃rímu bɛ fátíyì kédɛɛté n nìtìbè kɛ̀ bèɛ yè bɛ cùɔ̀tì miɛkɛ, kɛ̀ bèɛ bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiè nKuyie.
22 Di niirí bèè dɔ̀ɔri bè mbɛ mɛsàà nnɛ̀ di kó siyáàbìsí m mɔ́mmuɔ m mɛ nyí cààrè bɛ yèmmè kè di yáúkùnko mɛyɛi ndɔɔ̀rìbè kɔ̃́ntì bá bè í yóu mɛyɛi nkɛ̀ dè bo yie nkɛ̀ bè ńfòù.
23 Dè dèèmu yíe! Di tɛ̃́nkɛ í yóó nákɛ́ siyáàbìsí, n yóó fietɛmu n nìtìbè di nɔu miɛkɛ, kɛ̀ di bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiè nKuyie.

14

Dibɔɔ̀ bo mbomɛ̀ a yèmmɛ̀ miɛkɛ

1 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛhɛikɛ̀nkótíbè mabèɛ kɔtɛní m borè, kénkari.
2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
3 Onìtì fɔ̃́! Bɛ nnìtìbè bɔkɛ̀ bo bɛ miɛkɛ nkɛ, bè dɔú mmɛdíímmè mmɛ mèè yó nte kɛ̀ bèɛ yetɛ́, m bo yie nkɛ̀ bè m beé ntìmatàà?
4 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, wèè yèmmè bo mbo o bɔkɛ̀ ĩnkɛ̀ kòò kɔtɛní kɛ bo beé mpããnáaǹtì náaǹtò tìmatì, míì mɔ́mmuɔ n yóó ò tɛ̃́ńné o bɔkɛ̀ sũ mèè kpéí.
5 Kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ n wɛ̃tɛ kéyũ̃ɔ̃́ nyIsidayɛɛribɛ yèmmè bèè n détɛ́nɛ̀ bɛ bɔkɛ̀ sũũ mmèè kpéí.
6 Nè dɛ kpéí nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Wɛ̃tɛnèní, bútínnénè di bɔkɛ̀ nè isɔkɛ imɔu.
7 Isidayɛɛribɛ bɛmɔu miɛkɛ yoo bɛpɔ̀ɔbè bèè kɔ̀tɛní kɛ bè bonè. Kòò mɔù n détɛ́nè, kòo bɔkɛ̀ bo o yèmmè miɛkɛ, kòo yèmmè bo dèè yóó ò bɔ ndɛ bíékɛ̀, kɛ dɛ yiè nkɔ̀tɛ kɛ sɔ̃́ńté m pããnáaǹtì náaǹtò kɛ bo ò beé ntìmatì, míì mɔ́mmuɔ n yóó ò tɛ̃́ńné.
8 Míì yóó wɛ̃ɛ̃tení o bíékɛ̀ kóò dɔ̀ɔ mɛdɔɔ̀rìmè mamè mèè yóó naá ndikotinùù kɛ̀ bè ndì naá. Dɛ yiè, m bo ò dèitɛ n kɔbɛ cuokɛ̀ kè di bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiè nKuyie.
9 Kɛ̀ m pããnáaǹtì náaǹtò mɔù bo weè mɛ nyóu kɛ̀ bè o ciité, mí ndi Yiè nKuyie mmíì yóu kɛ̀ bè ò ciité. N yóó youtɛ n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ o ĩnkɛ̀, kóò dèìtɛ n nìtìbè Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.

10 Bɛ bo tɔ bɛdɛ́ dɛ kó mɛyɛi, nwèè kɔ̀tɛní kɛ bo ò beé nnɛ̀ wenwe bɛ̀ beé nwè.
11 Kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ Isidayɛɛribɛ dɔ̀kɛ bá n dɛ́tɛ́nɛ̀, kɛ̀ n yetírí n kpɛti kɛ dɔ̀kɛ sĩnkùnko bɛmáà, bɛ̀ tu n kó bɛnìtìbɛ̀ mbɛ kɛ̀ m bɛ̀ te. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie, mmîi béi.

Kuyie nhõõ í nsɔ̀ńtɛ́ kɛ́kpetínné onìtì

12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
13 Onìtì fɔ̃! Kɛ̀ dɛ̀ dò ndihɛì marì kɔbɛ yetɛ n kpɛti, kɛ dɔ̀ɔ dèɛ̀ í wenni, kɛ̀ n yòutɛ n nɔ̀ùtɛ̀ kɛ dèìtɛ bɛ kpɛrɛ dɛmɔu dèɛ̀ do sùɔ́ mbɛ buɔ miɛkɛ, kɛ̀ n duɔnní dikònnì, kɛ kùɔ iwũõ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
14 Kɛ̀ dɛ̀ sɔ́ mbɛnìtìbɛ̀ bo dɛ kó dihɛì miɛkɛ, kɛ dònnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ biɛ mbɛ tããti Nɔwee nɛ̀ Danniyɛɛri nɛ̀ Isɔbu, bɛɛ̀ yóó yenté, bɛ̀ dɔ̀ɔri mèɛ̀ kpéí n dɔ́mɛ̀. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíî béi.
15 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò n duɔ́ nkɛ̀ dɛpĩmpĩnnɛ̀ dɛɛ̀ yènní kɛ pĩĩ ndɛ kó dihɛì miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dì dɔúnko bá òmɔù tɛ̃́nkɛ í dɛ̀ pɛ̃nkù dɛpĩmpĩnnɛ̀ dɛndɛ kpéí.
16 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ botí bo dɛ kó dihɛì miɛkɛ bètããti, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu kɛ̀ míì béi, mbɛ̀ báá na kédɛɛté bɛ bí initidaaì yoo initipòì, bɛɛ̀ máà yóó cootɛ́ kɛ̀ dɛ kó dihɛì dɔúnko.
17 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò n duɔ́ nkɛ̀ mudoò muù tanní bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ù iwũõ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
18 Kɛ̀ dɛ̀ sõ ndɛ kó bɛnìtìbɛ̀ botí bo bètããti. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu kɛ̀ míì béi, mbɛ̀ báá na kédɛɛté bɛ bí initidaaì yoo initipòì, bɛɛ̀ máà yóó cootɛ́.
19 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò m miɛkɛ kɛɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ kɛ̀ n duɔnní mutenkũũ, kɛ̀ mù bɛ̀ kɔ̀ù kɛ bo deè bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũõ.
20 Bá kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mabɛ̀ bo dɛ kó dihɛì kɛ dònnɛ̀ Nɔwee nɛ̀ Danniyɛɛri nɛ̀ Isɔbu. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu kɛ̀ míì béi, bɛ̀ báá na kédɛɛté bɛ bí initidaaì yoo initipòì, bɛɛ̀ máà yóó cootɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔri mèɛ̀ kpéí n dɔ́mɛ̀.

21 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíî béi nkɛ tú, bá nɛ̀ m mɛ nduɔ́nkomɛ̀ tiyɛ̃́ĩti tìnàà: Mudoò nɛ̀ dikònnì nɛ̀ dɛpĩmpĩnnɛ̀ nɛ̀ mutenkũũ nSedisadɛmmu kɛ bo kuɔ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũõ kédeè.
22-23 Bá nɛ̀ mɛmmɛ n yóó súɔ́mmu bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bèɛ yènní Sedisadɛmmu ɛì kékɔtɛní bɛ̀ di pĩńní kɛ̀ di borɛ̀, kɛ̀ di yà bɛ borimɛ nɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀, kébanté mùù kpéí nte kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ dɛ kó mɛyɛi ndo nSedisadɛmmu, dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dí banté kɛ dò n yí sɔ̀ńtɛ́ kɛ duɔ́ nkɛ̀ dɛ kó mɛyɛi ndo Sedisadɛmmu, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míî béi.

15

Kuyie ndònnɛnèmɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ fínyĩ́ kó mutie

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃! N yóó da bekɛ tìmatì nti, fínyĩ́ kó kudɔú pɛ̃̃té ba dɛtie ntɛrɛ̀ kpɛyi?
3 Bɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀ dèmarɛ̀ dɛ kó kudɔúà? Bɛ̀ bo na kɛ́ kù dɔ̀ɔnɛ̀ fɛbaafɛ mafɛ̀ kɛ́nsakù tinɛntàà?
4 Ntɛ ku kɛ̀ bɛ̀ kù tɔ̀tìnnɛ kɛ̀ kù cɔ̀útɛ́ tipíìtì tidɛ́. Kɛ̀ ku cuokɛ̀ cɔ̀útɛ́. Kù bo yie nkédɔɔnɛ̀ dèmaràà?
5 Bá kù do wenni dìì mɔ̀nnì bɛ̀ do í kù dɔ̀ɔrinɛ̀ mùmamù, kɛ̀ kù bo cóútɛ́mu kɛ̀ bɛ̀ né kù dɔ̀ɔnɛ̀ dèmaràà?
6 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ tú: N cóu mmèɛ̀ botí nfínyĩ́ kó kudɔú idɛí tɛì cuokɛ̀, n yóó mɛ n dɔ̀ɔ Sedisadɛmmu kɔbɛ.
7 N wɛ̃̀ɛ̃tɛní bɛ bíékɛ̀ nkɛ, kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ yentɛ́nɛ̀ muhãã́ nkɛ̀ mù né yóó bɛ̀ cɔ̀útɛ́. M bo wɛ̃̃ɛ̃tɛní bɛ bíékɛ̀ kɛ̀ bèɛ banté n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
8 M bo duɔ́ nkɛ̀ bɛ ɛìi ndɔúnko bɛ̀ n yetɛ mèɛ̀ kpéí. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíî béi.

16

Kuyie ndɔ̀nnɛnɛ̀mɛ̀ Sedisadɛmmu dɛbirɛ bɛ̀ dootóo dɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:

2 Onìtì fɔ̃! Bɛnkɛ Sedisadɛmmu kòo bantɛ́ ò dɔ̀ɔri ìì sɔ̀kɛ.

3 Á ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì ò nàá nkɛ tú: Sedisadɛmmu a fuku nɛ̀ bɛ̀ da pɛitémɛ̀ a tu Kannahãã kou nwe, kàa cicɛ tú Amɔriibɛ botí kou, kàa yɔ̃ tú Itiibɛ botí kou.

4 Nɛ̀ bɛ̀ da pɛitémɛ̀ nɛ̀ a yàmɛ̀ diyiè, kéndɔ̀nnɛ̀ dɛbirɛ ndɛ, bɛ̀ɛ da pɛité bɛ̀ í nkɛ̀ɛ́té a nɛititɔù, bá bɛ̀ í nda wùɔ̀ kɛ da wénkùnnɛ, bɛ̀ í nda waarɛ mukɔ́kúɔ́, bɛ̀ í da dàtínné kuyààkù.

5 A do dò nyisíé nyi òmɔù í nda kuɔ̀ mmɛsémmɛ̀, bɛ̀ do í da dɔ̀ɔ dɛndɛ kó dimàà, bɛ̀ do da dootóomu dikpáà miɛkɛ bɛ̀ da pɛiténí dìì yiè.

6 Kɛ̀ nní mpɛ̃nké kɛ da yà kàa duónè mɛyĩĩ. Mɛm̀mɛ n da nàkémɛ̀ kɛ dɔ̀: Ǹfòù! Kɛ sɔ̃́ nha kpaánè mɛyĩĩ.

7 Mɛm̀mɛ n duómmè kàa kòté dikpáà kó timútì kɔ̃mɛ, kɛ pĩntɛ kɛ dɛukɛ, kɛ tĩńté, kɛ yè yɛmɛ, kɛ yè ticìtì, kɛ né nkpaá bo a tetìrì.

8 Mɛm̀mɛ kɛ̀ nní mpɛ̃nké ké da yà, kɛ sɔ̃́ nha cɛ̃ntení kɛ dèè. Kɛ̀ n da dàtínné n yaàbòrì mànku kékãã́ nha fɛi, ké da dɔúnnɛ̀ dinùù kɛ dɔ̀: M bo da puokɛ, kàa naá m pokù. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.

9 Mɛm̀mɛ n da wùɔmɛ̀ kɛ ɔ̀úté mɛyĩĩ mmèè da dáátí, kɛ da pe mmɛkùɔ̀,

10 kɛ da dàtínné tiyààtì tìì kpɛ̃ nnɛ̀ tinɛusààtì bɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ tì tikɔ̃̀ntì tìì nukú mɛsàà, nnɛ̀ kuyaàbomboúnkù kùù dùɔ̀kɛnɛ̀ mupààkonkperímù, kɛ da dátínné kuyaàsààkù,

11 kɛ da sɔ̃̀ri, kɛ da ũńné sinεí, kɛ da dùú mmɛdèì,

12 kɛ tɔ̃nné a ɔ̃nnì mumámáá nkɛ da tɔ̃nné yɛtootɔ̃rɛ, kɛ da ìńné fɛsɔɔyítòòdáfɛ̀.

13 Kɛ da sɔ̃̀ri mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì kó tisãtì kàa ndaati mupààkonkperímù kó tiyààtì nɛ̀ tiyaàsààtì tìì kpɛ̃, kɛ̀ n da duɔ́ mmuyuo nsààmù nɛ̀ mɛcekùɔ̀ nnɛ̀ mɛkùɔ̀ kàa yo nkɛ wenkɛ mɛdiè nkɛ naá nhokpààtì.

14 Kɛ̀ yɛbotè da yĩ́té a wenniku kpéí nkɛ yɛ́ kù do í mànnèmɛ̀ kùmakù a sɔ̃̀ri tìì sãtì kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.

Sedisadɛmmu dɔ̀ɔrimɛ̀ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kɔ̃mɛ

15 Dɛ mɔ̀nnì kàa wenniku nɛ̀ a yetìfeítóo kɛ̀ dɛ̀ né da soutɛ́ kàa naá nhonitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kɛ yaá nhamáà nɛ̀ bɛ̀ɛ kó dimàà kɔ̀riní a borɛ̀,

16 kɛ tùótɛ́ a yaàsààtì yɛyɔ̃̀rɛ̀ kpɛti kɛ dɔ̀ɔnɛ̀ titouti yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ borɛ̀ kɛ càkɛ amáà nɛ̀ yɛ.

17 Kɛ tùótɛ́ mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì kó tisãtì n do da duɔ́ ntì, kɛ dɔ̀ɔnɛ̀ sibɔɔtenkaanìi sidaasì kɛ m bùtínné kɛ sì tũnnɛ.

18 Kɛ tùótɛ́ tiyààtì tìì kpɛ̃ nkɛ sì dàtínné, kɛ túótɛ́ n kùɔ̀ nnɛ̀ n tùdààrí kɛ sì cóu.

19 N do da duɔ́ mmùù yùo nsààmù nɛ̀ wèè pɛ́ɛ̃̀ nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kùɔ̀ nnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ cekùɔ̀ n do da duɔ́ ndɛ̀, kàa nyo, nha dɛ mpãã nsitenkaanìi kɛ dɛ̀ nsì cóunko. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.

20 A dɔ̀ɔ onititipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kɔ̃mɛ mmɛ kɛ m bùtínné kétũnnɛ yɛbɔkɛ̀, kɛ̀ dɛndɛ í sànnè, kàa tùótɛ́ m bí a m pɛiténɛ̀ ì, initidaaì nɛ̀ initipòì kɛ yè pãã,

21 kɛ tùótɛ́ m bí kɛ ì fiɛ́ sibɔɔtenkaanìi kɛ cóu.

22 Kɛ m bùtínné kɛ dɔɔri isɔkɛ kpɛrɛ, kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ bá a í denniní a bíkémbéntì, a do bo dìì mànnì a tetìrì kɛ duónè mɛyĩĩ.

23 A yɛi mmɛɛ̀ sũũ. A bo yà! Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

24-25 A ãã̀ yèè wũɔ̃tɔ̀rè tipíìtì timɔu, bá kùù cɛ nùù, kɛ sãũ a wenniku nɛ̀ bèè kó dimàà pɛ̃nkù. A dɔɔri onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabè o kɔ̃mɛ mmɛ kɛ̀ dɛ̀ sũũ̃.
26 Fɔ́ɔ̃ taunnè Esibiti kɔbɛ a cɛ̃pɛɛtitɔbè kperíbè. Kɛ̀ dɛ̀ sũũ̃ nkɛ íi m miɛkɛ.
27 Kɛ̀ n yòutɛ n nɔùtɛ̀ a ĩnkɛ̀, kɛ da nɛutɛ́ tidiitì kɛ duɔ́ nkàa dootitɔbè da na, kɛ̀ ifɛi pĩ nFidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó bɛkpààtìbè a m bùtínné mèè kpéí.
28 Bá dɛ̀ í da sànnè, kàa tũnnɛ Asidii ɛì kɔbɛ, bá nɛ̀ mɛmmɛ dɛ̀ í da sànnè.
29 Kàa sɔɔté kɛ taunnè Babidɔnni kɔbɛ, bɛpotambè diɛbè nè mɛmmɛ a mɛ nyí sànnè.
30 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: Mɛyèmmè mɛè da dòńté kàa dɔ̀ɔ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabè o kɔ̃mɛ.
31 Kɛ maá yɛwũɔ̃tɔ̀rè tipíìtì timɔu, bá kùù cɛ nùù kɛ senku ticuuti. A í dònnè bɛnitipòbè tɔbè bèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabè bè dòmmè.
32 A dònnè onitipòkù wèè ɔ̃ɔ̃ yóu wènwe o dɔù kéyè kéwammú mbɛnitidaabè tɔbè.
33 Bɛnitipòbè tɔbè bèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabè bè bè yietìmu, kè fɔ́ nné pãã nyɛpãrè a dacĩɛ̃ kɛ yè yũɔ̃nní kè yè bo nkɔ̀rìní a borè kɛ da dɔunè.
34 A kó munitidawammù í dònnè bɛtɔbè kɔ̃mu, bɛnitidaabè bɛè í da wanti, fɔ́ɔ̃ wanti bɛnitidaabè, kɛ bè yietí kɛ kòńté mɛborimɛ.
35 Sedisadɛmmu, a dònnè onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabè wènwe. Kéntɛ́ mí ndi Yiè nKuyie n tú mù.
36 Mí ndi Yiè nKuyie n tú, a càkɛ mèè kpéí nha kpàtì kɛ bɛnkɛ a fɛi a naatinè bè, kɛ taunnè yɛbɔkɛ̀ kɛ yè fié ibí.
37 Dɛè kpéí nte kè n yóó tíí nha natitɔbè bèè kó dimàà da dɔkɛ nè a dɔkɛ bè nè a pɛ̃ mbè, m bo bè tìínní dìì mɔ̀nnì n yóó dátému a yààtì ké da còńnɔ́ɔ a tetìrì bɛ ìikè kè bèɛ yà a fɛi imɔu.
38 N yóó da bekénèmu bè bekùnɛmè onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabè nè bè bekùnèmè bɛnitikɔ̀ùbè a ìí m miɛkɛ nkɛ kɛ yóu kè n yóó da kuɔ̀.
39 M bo da ãnné bɛ nɔu miɛkɛ kè bèɛ puɔ nha wũɔ̃tɔ̀rè kéfekɛ a yààtì nè a sãtì kɛ da cónnɔ́ɔ a tetìrì.
40 Bè bo sukú bɛnìtìbè kè bè da búɔ́tí yɛtã́rè ké da kũũ̃ké yɛse,
41 kécɔ́u nha cɛ́ĩ kɛ da dɔ̀ɔ bè yɛ̃ mbè da dɔ̀ɔmè bɛnitipòbè péu ìikè. Kè n kũntɛ́ a nitidawammù bá a tɛ̃nkɛ bá mpãã nha kpàtì.
42 M miɛkɛ bo da yè dìì mɔ̀nnì kékɑ̃ɑ̃ nkɛ mànku, n yèmmè bo da nɔ́ɔ́té, dɛ mɔ̀nnì a dɔɔ̀rìmè tɛ̃nkɛ bá nni nyóù.
43 M miɛkɛ bo do a ĩnkè. A í mè ndèntɛníme a bíkémbéntì mɔ̀nnì nɛ̀ mɛmmɛ kɛ íinko m miɛkɛ, m múnkɛ né còḿmúmu kɛ bo da fɔ́ɔ nha dɔ̀ɔ dɛ̀. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi. A dɔ̀ɔ tìì sɑ̃sɑ̀ɑ̃tì kpɛrɛ dɛndɛ kè n yí mbuɔ̀ dɛ kpɛti kàa né sɔɔté kɛ dɔkɛ dɔ̀ɔ isɔkɛ kpɛrɛ mɔ́mmɔnnɛ.

Sedisadɛmmu kɔbɛ kó mɛyei mpɛ̃ɛ̃tému yɛhɛkè tɛyè kɔbɛ kɔ̃mɛ

44 Sedisadɛmmu a kpɛrɛ yóó naá ndikotinùù ndi bèè nɔnnè yɛkotinɔ̀ kè bè ndì nàá nha kpéí nkɛ tú: Yɔ̃ dòmmè, birɛ mɛ ndò.
45 A yɔ̃ baa do dòmmè kɛ senku o dɔù nè o bí, a kpɛrɛ mɛ ndò. A kó bɛkótíbè nè a neí bè do dòmmè kɛ senku bɛ daabè nè bɛ bí. A kpɛrɛ mɛ ndò. Di yɔ̃ do tú Itiibɛ botí kou nwe, kè di cicɛ tú Amɔriibɛ botí kou.
46 A kóò kɔ̀ tu Sammarii wèè bo a bakù cɑ̃nku bíékè, a kó tɛyɑ̃ɑ̃tè tèè mɛ mbo a bakù youú tɛè tu Sodɔmmu nè o bí.
47 A tũnnɛ bɛè kó mɛborimɛ kɛ dɔ̀ɔ bɛ kó isɔkɛ, a càkɛ kɛ dè pɛ̃ɛ̃tému bɛ kpɛrɛ mɛdiè.

48 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè míì béi. A kóò kótì Sodɔmmu nè o bí bè í dɔ̀ɔ̀
fɔ̃́ nnè a bí di mè ndɔ̀ɔ̀mè.
49 Ntɛ a kóo kótì Sodɔmmu yie kó mɛyɛi ntúmè: Tɛfentè nè tidikédɛntì, ò bo
ntiɛmmè, kénkari kɛ í yĩ̀kù dèmarè, wenwe nè o bí, bá mɛséⁿmè í ò bonè ocĩrì
nè osénnìwè.
50 Tɛfentè tɛè do bè dɛuté kè bèɛ dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ n yìikè, kè m bè kɛi nkéndònnè
a yàmè.
51 Sammarii yie wenwe í dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mbá kè mè kɑ̃́ɑ́ké a kɔ̃mɛ cuokè. A dɔkɛ
pèi nha kó isɔkɛ kè dè tontému. A kó isɔkɛ iì sũũ, ndɛè te a kó bɛkótíbè nè a nɛí
kè bè dò mbè wenni.
52 Fɔ̃̃ɔ̃̃ yóó tɔ tũnké bɛ kó ifɛi, kɛ yɛ́ fɔ̃̃ɔ̃̃ dɔ̀ɔ̀mè isɔkɛ kè ì pɛ̃̃té bɛ kpɛyi, kè bè dò
mbè wenkɛ, fɔ̃̃ɔ̃̃ tiekɛ ifɛi, nè yɛsɑ́ɑ̃̀mbè, kɛ yɛ́ fɔ̃̃ɔ̃̃ temè kè bè dò mbè wenni.
53 N yóó wɛ̃tɛ kéíimmu Sodɔmmu nè o bí kécónné, kéíi nSammarii nè o kpɛyi
kécónné, kɛ múnkɛ da íi nkécónné bɛ cuokè.
54 Kè dèɛ yie nkàa tɔ a fɛi késĩnné a yuu a dɔ̀ɔ̀ dèè kó dimàà dɛ kpéí nkè dèɛ bè
bántè.
55 A kóo kótì Sodɔmmu nè o bí bè bo wɛ̃tɛ kécómmú bɛ fɔ̃̀tè kótè nyɛ, Sammarii
nè o kpɛyi kè bèɛ wɛ̃tɛ kécómmú bɛ kpɛyɛ. Fɔ̃́ nnè a kpɛyi kè di wɛ̃tɛ kécómmú di
kpɛyɛ.
56 A do mɔkɛ dìì yiè tɛfentè kénsenkumu Sodɔmmu koò daú.
57 Kɛ sɔ̃́ nha fɛi mu nyí feité koò dònnè. Di mmɔ̀nnì Edɔmmu ɛì kó bɛsapàmbè
nè yɛhɛkè tɛyè kɔbɛ bèè dì fité bè né daú fɔ̃́ nwe, bɛmbɛ nè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kó
bɛsapàmbè bèè do da senku tipíìtì timɔu.
58 Fɔ̃̃ɔ̃̃ yóó tɔ a kó munitidawammù a dɔ̀ɔ̀ tì nè isɔkɛ kpɛrɛ a dɔ̀ɔ̀ dɛ kó tiyeti.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.
59 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: A dɔ̀ɔ̀ dè n yóó dɛ nda fɔ́ɔ́. Kɛ yɛ́ fɔ̃̃ɔ̃̃
sènkèrìmè a n dɔúnnè dìì nùù kɛ tɔ̃̀tɛ mí nnè fɔ̃́ nti kó mɛtaummè.
60 Mí mmɛ nkpaá yɛ́mu mɛtaummè n do da dɔ̀ɔ̀nè mè a bikémbéntì mɔ̀nnì, n
yóó wɛ̃tɛ kɛ da dɔɔ̀nèmu mɛtaummè mèè yó mbo sɑ̃́ɑ̃̀.
61 Dɛ mɔ̀nnì kàa dentení a borimɛ a bo cɔuté dìì mɔ̀nnì a kó bɛkótíbè nè a nɛí,
kè m bè nda duó nkè bè ntú a bí, nè bɛ ti í yó mmɔkɛ mɛtaummè mí nnè fɔ̃́ nti
mɔkɛ mè.
62 Kɛ yɛ́ míì yóó wɛ̃tɛ kɛ da dɔɔ̀nèmè mɛtaummè, kàa banté n túmè di Yiè
nKuyie,
63 kédentení a borimɛ do dòmmè, kè ifɛi da pĩ mbá a nùù báá táúté m bo da cĩɛ́
ndìì mɔ̀nnì a dɔ̀ɔ̀ dè dɛmɔu, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

17

Kuyie nhɑ̃ntémè Isidayɛɛribɛ kɛ dònnɛnè fɛtúúfɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃́! Waá dináaǹhɑ̃ntírì Isidayɛɛribɛ kpéí nkɛ dì mbè ɑ̃nté.
3 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú fɛtúúfɛ̀ diɛfɛ̀ mafɛ̀ fɛè kɔ̀tení Dimaa kè
fɛ fìèti dɛu kè fɛ fètì òkù, kè fɛ̀ dàátí ticìtì kɛ ã yɛyɔ̃̀rè, kɛ bɔ̀óté Dimaa túúkù kó
mutie sétìrì kó kubakù mɛyómmè kɔku.
4 Kɛ kèétɛ́ mu bakɛ mɛyómmè kpɛyi kó dimàà kɛ ìténè, kɛ kònnè bɛpotambè
ciɛ, kɛ ì dɔú mbɛpotambè kó dihɛì miɛkɛ.
5 Kɛ dèè kɛ waá ntitieti dɛ kó dihɛì kpɛti kɛ tì buɔtí kupaku kùù duɔ̀, kɛ tì fìí
mmɛniɛ ntakɛ́, mutie mùù nɔnnè mɛniɛ mmu kɔ̃mɛ.

6 Kè ì pũntɛ kɛ naá nfínyĩ kó mutie mùù pɛí mɛsàà kɛ wùɔ nkè mu fããtì wetí fɛè túúfè kè mu cĩɛ̃ ntati kɛtenkè, kè mù yè ibakɛ.
7 Kè fɛtúúfè diɛfè tɛfè yènní kè fɛ fièti dɛu kè fɛ fètì òkù kɛ í sénní. Kè fínyĩ kó mutie cĩɛ̃ nyè kɛ fè wetí. Kè mu bakɛ fɛ wetí kè mu yèmmè dò mmù bo pétɛ́ mɛniɛ nfɛ bíékè, kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té mù fiíkú dè.
8 Mù mɛ nné do fiíkú kɛtensààkè nkɛ kukó mpɛémmè kè dè bo yie nkè mùu yè ibakɛ képɛité yɛbɛ, kéntú fínyĩ kó mutie sààmù.
9 Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Mù bo na kékótáà? Fɛtúúfè báá uutɛ́ mu cĩɛ̃ nkétõũ mu bɛ, mu fããtì tìi bité kè tìi kpeíà? Dè í yó mbékú onitikperì yoo kubotí kùù sũ kù bo mù uutémè.
10 Ntɛ mu, bè mù fiímmè mù bo na kékótáà? Kè diyiè yìè kèè bíékè kó kuyaakù tùɔkɛní mù báá kpeí mù fiíkú dàà?

Kuyie mbè wèńkùnnɛmè kù bè nàké tìì náaǹtì

11 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀:
12 Nákɛ́ dɛ kó itookperí yɛmbè kɛ dɔ̀: Di í bantɛ́ dɛ kó tináaǹtì bɛnkú dàà? Tì bɛnkú Babidɔnni kóo kpàátì nwe wèè kɔ̀tɛní Sedisadɛmmu, kɛ pĩḿmú bɛkpàátìbè nè sikpàátìbìí kɛ kɔ̀nnè o ciɛ Babidɔnni,
13 kɛ pĩ ntɛkpàátìcĩɛ̃tè yuu kou, kɛ duɔ́ nkòò ò dɔúnnè dinùù kɛ bo nyíé nho kpɛti, kɛ pĩmmú bèè tu bɛkótíbè dihɛì kɛ kɔ̀nnè.
14 Kè dè bo yie nkè bɛ kpàátìyuu mberí kɛ bá nwanti kédɛukɛ, kémpĩ nhò bè dɔúnnè dìì nùù.
15 Kè tèè kpàátìbitɛ mɛ nyetɛ o kpɛti kɛ dɛitɛ yɛtõrè kɛ tõ nhEsibiti kè bè bo duɔnní sisɛ̃ĩ nè sinaasɛ̃ĩ, nè bɛhããpɔ̀mbè. Ò bo naà? Wèè dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ ò bo na kédɛɛté omáà? Ò tɔ̃tɛ mɛtaummè kɛ né bo na kédɛɛté omáà?
16 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! Kè mîì béi. Okpàátì wèè ò pĩ ntikpàtì, ò sènkèrì weè kó dinùù ò do ò dɔúnnè dì kɛ tɔ̃tɛ mɛtaummè ò do ò dɔ̀ɔ̀nè mè, weè kpàátì kó dihɛì Babidɔnni miɛkɛ nkɛ ò yóó kúmè.
17 Babidɔnni kóo kpàátì bo bè do dìì mɔ̀nnì mudoò képénné kuperí nè kudookɔti kɛ bo kuɔ bɛnìtìbè péu. Esibiti kóo kpàátì báá na ké bè dɛɛté bá nè o ããpɔ̀mbè mɛ nsũmè nè o nìtìbè.
18 Sedisadɛmmu kóo kpàátì sènkèrì dinùù ò do ò dɔúnnè dì ndi, kɛ tɔ̃tɛ mɛtaummè. Weè mɛ ndo yié nkɛ dɔ̀ ò yó nyíé nho kpɛti, kɛ né wɛ̃tɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ dɛndɛ, ò báá na kédennɛ omáà dɛ miɛkɛ.
19 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie kè m béi nkɛ tú, ò mè nyetɛnèmè nh ò dɔúnnè dìì nùù kɛ tɔ̃tɛ mɛtaummè n do ò dɔ̀ɔ̀nè mè dè doti o yuu ĩnkè nkɛ.
20 N yóó ò dìí nticùɔ̀tì nti kòo ta n dìtè miɛkɛ kè nh ò kɔ̀nnè Babidɔnni, kóò bekénè ò n yetɛ mèè kpéí.
21 O kó bɛkpàrìnuɔmbɛ bɛmɔu nè bɛhããpɔ̀mbè bɛmɔu bè yóó bè kùɔnè disiè ndi, bèè bo yenté kè bèɛ cíété tipíìtì timɔu, kè di bantɛ́ kɛ dò mmí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie nyɛ̃mmè kù bo wɛ̃tɛ kéíi nyIsidayɛɛribɛ

22 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mómmuɔ nyóó bóótɛ́ mutie diɛmù sétìrì yómmè kédɛitɛ o kó dipànnì dìì pũntɛ o baku yómmè kédekɛ ké mù fií nditãrì diɛrì yómmè.
23 Isidayɛɛribɛ tãrì diɛrì dìì bè sĩĩ ndi yómmè mmɛ n yóó mù fiímmè kè mùu yènní ibakɛ képɛité yɛbɛ, kénaá nsétìrì kó mutie sààmù, kè tinɔ̀tì timɔu botí nhã mu bakɛ ĩnkè, kɛ diɛku mu déè.
24 Kè dɛtie ndɛmɔuu bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiè nKuyie nkè míì kõũ dɛtie ndiɛrè kɛ duɔ́ nkè dɛsámpórè kòtírí. Míì õõ duɔ́ nkè dèè sũ kè dèɛ kpeí, dèè kpeí kè dèɛ pórí. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi nkɛ yóó tì dɔ̀ɔ̀.

18

Bá wè nɛ̀ o yuu ndi

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Yɛkotinɔ̀ ɔ̃̀nyɛ nyɛ di náámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ? Kɛ tú:
Bɛkótíbɛ̀ càákɛ́ yɛsĩ̃ɛ̃ bɛ́nyɛ̀
kɛ̀ ibí nìì nyɑ̃̀rikɛ.
3 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu kɛ̀ míì bɛ́i. Di tɛ̃́nkɛ í yó nsɔkɛ́ kɛ́náá ndɛ kó dikotinùù Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ.
4 Bá wè o fòmmu bo n nɔu miɛkɛ nkɛ, cicɛ fòmmu nɛ̀ dɛbirɛ kɔ̃̀mu. Wèè cààrɛ̀ weè yóó kú.
5 Kɛ̀ wèè wetí kɛ dɔɔri n dɔ́mɛ̀,
6 wèè í kɑrì yɛtɑ̃rɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɛ yo ntibɔɔdiitì, ò mɛ nyí feu iwũ̃ɔ̃ Isidayɛɛribɛ bɔɔtenkɑɑnìi, kɛ í sɑ̃̀ũ omáà nɛ̀ otɔù pokù, kɛ í duónɛ̀ onitipòkù o yóntì mɔ̀nnì.
7 Wèè í cií mbɛtɔbɛ̀ kɛ yo mbɛ kpɛrɛ, kɛ ɔ̃̀ɔ̃ tɛ̃́nné wèè ò mɔ̀kɛnɛ̀ dibànnì ò wè dɔúnnɛ̀ dɛ̀, kɛ í yuuku, kɛ pɑ̃̀ɑ̃ ndikònnì bo bɛ̀ tidiitì, kɛ dɑɑti tiyàɑ̀tì bɛ̀ɛ̀ bo yɛfɔ̃̀kperɛ̀.
8 Kɛ ɔ̃̀ɔ̃ í mpèntɛ kɛ́ndɔ́ bɛɛ ò yietí kɛ́nɔ́ɔ́, nkɛ yóu mɛyɛi, kɛ bekù timɔ́mmɔnti,
9 Kɛ tũ̃ n tɑnnɔ̀ kɛ dɔɔri n kuɔ́ yɛ̃̀ mmù kɛ tɔ timɔ́mmɔnti. Ò tú onìtì wèè wetí wènwe, dɛ yiɛ̀ nyó nfòùmu, míì bɛ́i.
10 Kɛ̀ dɛ yiɛ̀ mmɛ mpɛité dɛbirɛ kɛ̀ dɛ̀ tu oyɛiwe kɛ kɔù bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛndɛ kó dɛ̀mɑrɛ̀.
11 Kɛ̀ dɛ cicɛ yie í dɔ̀ɔ̀ dɛ̀mɑrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kàri yɛtɑ̃rɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɛ di tibɔɔdiitì kɛ sɑ̃̀ũ dɛmáà nɛ̀ otɔù pokù.
12 Kɛ̀ dɛ̀ í tɛ̃́ńné wèè dɛ̀ mɔ̀kɛnɛ̀ dibànnì ò dɛ̀ duɔ́ ndɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ cií mbɛcĩ̃rìbɛ̀ nɛ̀ bɛsénnìbɛ̀ kɛ yo mbɛ kpɛrɛ, kɛ̀ dɛ̀ fiɛ́ Isidayɛɛribɛ bɔɔtenkɑɑnìi kɛ dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ.
13 Kɛ níí pentɛ kɛ́ndɔ́ kɛcɔ̃̀ntɛ, wenwe kó kubotí ò nfòùà? Ò bo kú, ò dɔ̀ɔ̀ ìì sɔkɛ doti o yuu ĩ̃nkɛ̀ nkɛ, kòò yóó kú.
14 Kòo nìtì mɛ mpɛité dɛbirɛ kɛ̀ dɛ̀ wùó ndɛ cicɛ dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi nkó dimàà kɛ í mɛ̀ tũ̃nnɛ.
15 Kɛ í kɑtì yɛtɑ̃rɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɛ yo ntibɔɔdiitì kɛ í feu iwũ̃ɔ̃ Isidayɛɛribɛ bɔɔtenkɑɑnìi kɛ í sɑ̃̀ũ nhomáà nɛ̀ otɔù kóo pokù.
16 Kɛ í cií mbɛnìtìbɛ̀ kɛ yo mbɛ kpɛrɛ, kɛ í yuuku kɛ pɑ̃̀ɑ̃ mmudiì dikònnì bo bɛ̀, kɛ dɑɑti tiyàɑ̀tì bɛ̀ɛ̀ bo yɛfɔ̃̀kperɛ̀.
17 Kòò í dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ í síɛ́, kɛ ɔ̃̀ɔ̃ í mpèntɛ kɛ́ndɔ́ kɛcɔ̃̀ntɛ, yoo bɛɛ ò yietí kɛ́nɔ́ɔ́ kɛ tũ̃ n tɑnnɔ̀ nɛ̀ n kuɔ́. Dɛ yiɛ̀ mbɑ́á kú o cicɛ yɛi nkpɛ́í, nhò yó nfòùmu.
18 O cicɛ wèè fèkù bɛtɔbɛ̀ kpɛrɛ, kɛ yuuku bá ò í dɔɔri mɛsàà nho kɔbɛ cuokɛ̀, weè yóó kú o yɛi nkpɛ́í.
19 Kɛ̀ díndi tú: Bɑ nkpɛ́í nte kɛ̀ dɛbirɛ ɔ̃̀ɔ̃ í ntɔ dɛ cicɛ yɛi.
Dɛbirɛ dɔɔrimu dɛ̀ɛ̀ wetí kɛ tũ̃ n kuɔ́ kɛ dɔɔri ì yɛ̃̀mmɛ̀, dɛndɛ yó nfòùmu.
20 Wèè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nweè yóó kú. Dɛbirɛ bɑ́á tɔ dɛ cicɛ yɛi, ndɛ cicɛ mɛ mbɑ́á tɔ dɛbirɛ yɛi. Wèè dɔ̀ɔ̀ri kɛ̀ dɛ̀ wenni n yóó we nyietí mɛsàà, nwèè dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi nkóò yietí mɛyɛi.

Kuyie nyáúkùnnɛmɛ̀ ku kɔbɛ kɔ̃̀ntì kɛ̀ bɛ̀ bo ndɔɔri mɛsàà

21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ Kuyie nyíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Kòo yɛiwe weè mɛ ncèètɛ kɛ yóu mɛyɛi nhò do dɔɔri mɛ̀, kɛ tũ̃ n kuɔ́ imɔu, kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ wetí, n dɔ́ dɛ̀, ò yó nfòùmu, ò bɑ́á kú.
22 N tɛ̃́nkɛ bɑ́á dentení ò do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi. Ò yó nfòùmu ò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nkpɛ́í.
23 Mí di Yiɛ̀ nKuyie n dɔ́ oyɛiwee kúmáà? N dɔ́ wèe yóu mɛyɛi nhò dɔ̀ɔri mɛ̀mmɛ kɛ́nfòù.

24 Wèè do dɔɔri mɛsàà nkè weè mɛ nyóu mɛsàà nhò do dɔɔrimè, kɛ kòù
bɛnìtìbè kɛ tũnnɛ bɛyɛibɛ dɔɔri mèè yɛi ò né nfòùà? N tɛ́nkɛ báá dentɛní mɛsàà
nhò do dɔ̀ɔ̀ mè. Ò yóó kúmu ò yetɛ mèè kpéí n kpɛti kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi.
25 Kè díndi tú mí ndi Yiè nKuyie ndɔɔri dè í wenni: Kénténè díndi Isidayɛɛribɛ
n tú mù: Míì kó mɛdɔɔrìmè í wennaà? Dè í dò ndíì kõmɛ sĩnàà?
26 Kè nsà wèè do dɔɔri mɛsàà nkòò mè yóu kɛ dɔɔri mɛyɛi nkɛ ku, o kó mɛyɛi
nhò do dɔɔri mè mɛè kpéí nte.
27 Wèè do dɔɔri mɛyɛi nkè weè mɛ nyóu mɛyɛi nhò do dɔɔri mè kɛ dɔɔri dèè
wetí, n dɔ́ dè, ò yó nfòùmu.
28 Ò tããté mèè kpéí nkɛ yóu mɛyɛi nkɛ dɔɔri mɛsàà ndɛè te kòò yó nfòù ò báá
kú,
29 Bá nè mɛmmɛ díndi Isidayɛɛribɛ kè di tú n dɔ̀ɔ̀rìmè í wenni, míì dɔ̀ɔ̀rìmè í
wennaà kè di kõmɛ? Dè í tú díì kõmɛ sĩnàà?
30 Dɛè te kè n yóó di bekénè díndi Isidayɛɛribɛ bá wè o dɔ̀ɔ̀rìmè dòmmè. Mí ndi
Yiè nKuyie mmíì béi. Ceetɛnè kéyóu mɛyɛi nkɛ tɛ́nkɛ bá ndɔɔri dèè bo di bɔ.
31 Yóunè mɛyɛi ndi dɔɔrimè kémɔɔtɛ mɛyɛmpàmmè, di dɔ́ kékúmaà
Isidayɛɛribɛ yáa ba nte?
32 Mí ndi Yiè nKuyie n yí dɔ́ òmɔù bo kúmè, ceetɛnè tũnkɛ́ kénfòù.

19

Esekiɛri kuɔ́ ndìì kúdabònnì Isidayɛɛribɛ kpààtìbè kpéí

1 Kuyie nkuù n nàké kɛ tú n kuɔ́ ndikúdabònnì Isidayɛɛribɛ kpààtìbè kpéí.
2 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀:
Nè dimɔ̀nnì di yõ do tú dicìrícìrì niiri ndi,
kɛ duɔ́ yɛdaayè cuokè kè di bí dì ɔrí kè dì ì piú.
3 Kɛ pií dicirícìrìbii dìmáà kɛ dìi naá ndicìrícìrìpànnì,
kébɛbíí mupĩmmù, kémpĩĩ mbɛnìtìbè kɛ cáá.
4 Kè yɛbotèɛ keè bè nàámmè di kpéí,
ké dì pĩ ntimátì kétõnné di õnnì kuyĩmpie
nkɛ dì kònnè Esibiti.
5 Kè kucìrícìrìyõkùu yà kù pààmèmu kù do baà dè,
kè ku yèmmè do bo dèè ĩnkè kè dè naá ndɛtetìrè
kè kùu yóu kétúótɛ́ ku birɛ tɛrè kédɔ̀ dicìrícìrìpànnì.
6 Kè dì nfirì yɛcìrícìrè daayè cuokè
kénaá ndicìrícìrìdaà kébɛbíí mupĩmmù
kémpĩĩ mbɛnìtìbè kɛ cáá.
7 Kɛ può nsikpààtìcɛ́ĩ kɛ può nyɛkpààtìhɛkè,
kè dì kontɛ kufõwaá mpĩ mbèè bo dɛ kó dihɛì.
8 Kɛ pĩĩ mbɛkúpobè kɛ dɔunè
kè ibotí tɛì yɛhɛkè diɛyè kɔbɛ bèè fitɛ́ dɛ kó dihɛì
kè bèɛ ítɛ́ kécómmú
ké dì dìí nticùɔ̀tì
kè tìi dì tùɔ̀ti.
9 Kè bèɛ dì tõnné kuyĩmpie
nkékɔtɛ ké dì duɔ́ mBabidɔnni kóo kpààtì,
kòo dì tannɛ́ kutãdènkù miɛkɛ
kè dè bo yie nkè bè báá keè di tammè Isidayɛɛribɛ tãrè ĩnkè.

Bè kuɔ́ ndìì kúdabònnì fínyĩ kó mutie kpéí

10 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Di yõ do dò nfínyĩ kó mutie bè buɔtí mùmmu mɛniɛ mborè
kè mù pɛí mɛsàà nkɛ ã tifããtì mɛniɛ nsũ mèè kpéí mù borè,

11 Kɛ̀ mu bakɛɛ pũntɛ kéyɛ̀ mupóó,
kékpenkɛ kénaá nkukpààtìpààti,
kénhokù képɛ̃ɛ̃té ibakɛ sɔnyi
kɛ̀ i yómmɛ̀ɛ tuɔkɛ yɛwɛtɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ mmù bùɔ́ mu bakɛ okù mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ sũ.
12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ mù uutɛ́ nɛ̀ kɛmiɛkɛ kébɔ nkɛtenkɛ̀
kɛ̀ diyiè yìɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó kuyaakùu mù fùutɛ
kɛ̀ mu bɛɛ kpeí kéduoní,
kɛ̀ mu baku diɛkùu kpeí kɛ̀ muhãã́ nkù cɔ̀útɛ́.
13 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ɛ mù fìí ntɛtenkpetɛ̀,
dikpáà tɛdɔntɛ̀ ĩnkɛ̀.
14 Kɛ̀ muhãã́ mmamùu yɛ̀nní mu miɛkɛ
kɛ cɔ́u mmu bakɛ nɛ̀ mu bɛ.
Kubaku kperíkù tɛ́nkɛ í mbo mu ĩnkɛ̀
kùù bo naá nkukpààtìpààti.
Dikúdabɔ̀nnì ndi fɛsáútìfɛ̀ kpɛri.

20

Kuyie ndo tɔmɛ̀ Isidayɛɛribɛ bá nɛ̀ bɛ̀ mɛ nyetírímɛ̀ ku kpɛti

1 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ ti pĩḿmúmɛ̀ kɛ kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni dibenni yiénnì, otãnkù nummuwè kó diyiè píínnì yiè. Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ mabɛ̀ɛ kɔtɛní m borɛ̀ kɛ bo beé mbɛ kpɛti ti Yiè nKuyie.

2 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:

3 Onìtì fɔ̃́! Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ bo m beémmaà? Mí ndi Yiè nKuyie n fòùmu! N yí yóó yie nkɛ̀ bɛ̀ m beé ntìmatì. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

4 Onìtì fɔ̃́! Míì yɛ̃ nha bɛ̀ bekénè, bekénɛ̀ bɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ bɛ yɛmbɛ̀ do dɔɔri ìì sɔ̀kɛ.

5 A bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú nɛ̀ m bɛ̀ tããtémɛ̀, nɛ̀ n taunnɛ̀ dìì yiè Sakɔbu cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ, kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ mmáà kɛ sɔ́ mbɛ̀ bo Esibiti kɛ̀ m béi nképarìkɛ̀ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ̀ te.

6 Dɛ yiè ndi m béimmɛ̀ kɛ dɔ̀: M bo bɛ̀ dènnɛ Esibiti tenkɛ̀, kɛ́ bɛ̀ tanné dihɛì m paaté dì bɛ kpéí nkɛ sɔ́ ndi tenkɛ̀ wenni kɛ̀ tidiitì bo nɛ̀ inààkɛ. Dihɛì ndi dìì pɛ̃ɛ̃té yɛtɛyɛ̀ yɛmɔu.

7 Dɛndɛ m bɛ̀ nàkémɛ̀ kɛ̀ n dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ̀ te, bɛɛ̀ dootóo bɛ bɔkɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ bo yɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀. Kɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ báá sãũ mbɛmáà nɛ̀ Esibiti kó yɛbɔkɛ̀.

8 Bɛ̀ bo dìì mɔ̀nnì Esibiti bɛ̀ í dó kéyie n kpɛti, bɛ̀ í nyóu isɔkɛ kpɛrɛ, bɛ kóò mɔù í nyóu bɛ bɔkɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ bo yɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀. Bɛ̀ mɛ nyí nyóu Esibiti kó yɛbɔkɛ̀, kɛ̀ m miɛkɛɛ káátɛ́ kɛ̀ bo bɛ̀ yɛmɛ̀ Esibiti tenkɛ̀ kɛ kã́ã́ nkɛ mànku.

9 Kɛ̀ n né wéntɛ́ n yètìrì yàà bo cakɛmɛ̀, dɛ mɔ̀nnì ndi n dɔ̀ɔmɛ̀ dɛ̀ bo yiennɛ̀mɛ̀ kɛ̀ n yètìrì báá cakɛ yɛbotɛ̀ ìikɛ̀. Ibotí bɛ̀ do bo ìì miɛkɛ kɛ̀ m bɛ̀ bɛnkɛ m máà kɛ́ bɛ̀ dènnɛ Esibiti kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ.

10 Mɛ̀mmɛ m bɛ dènnɛmɛ̀ Esibiti tenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kèténɛ̀ dikpáà tɛdɔntɛ̀ kpɛrɛ miɛkɛ,

11 kɛ́ bɛ̀ duɔ́ n kuɔ́ nɛ̀ n tannɔ̀ bɛ̀ dò nkéndɔɔri dɛ̀ kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ nfòù.

12 Kɛ̀ m bɛ̀ duónnɛ̀ tɛomɔ̀pùtɛ̀ kó yɛwe kɛ̀ yɛ̀ ndò mmɛtaummɛ̀ mɛ̀ɛ̀ bo mí nnɛ̀ bɛ ti cuokɛ̀ mɛ kó mɛcannimɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ̀ɛ bantɛ́ mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ̀ cã̃ńnémɛ̀.

13 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ yetɛ n kpɛti dikpáà cuokɛ̀, bɛ̀ í ntũ n kuɔ́, kéyetɛ n tannɔ̀ n yɛ̃ mbɛ̀ dò nkéntũ nyɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ ńfòù. Mɛ̀mmɛ kɛ̀ bɛ̀ sĩnkùnko nh omɔ̀pùtɛ̀

kó yɛwè. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ m miɛkɛɛ káátɛ́ kɛ̀ bo bɛ̀ yèmè dikpáà miɛkɛ kɛ̀ m bɛ̀ kùɔ́ páíí.
14 Kɛ̀ n né wéntɛ́ n yètìrì yàà bo cakɛmè. Dɛ mɔ̀nnì ndi n dɔ̀ɔmè dɛ̀ bo yiénnèmè kɛ̀ n yètìrì báá cakɛ yɛbotɛ̀ ìikɛ̀, ibotí bɛ̀ do bo ìì miɛkɛ Esibiti kɛ̀ m bɛ̀ dènnɛní.
15 Mɛ̀mmɛ n yìé kɛ pàrìkèmè kucɛ mɛdérímè dikpáà miɛkɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ báá ta dihɛì n do yɛ̃ n yóó bɛ̀ tanné dì, dìì tenkè naati kɛ̀ tidiitì bo nɛ̀ inààkɛ, bɛ kó dihɛì dìì pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛsɔnyɛ yɛmɔu.
16 Kɛ yɛ́ bɛ dootóomè n kuɔ́, bɛ̀ tɛ́nkɛ í ntũ n tannɔ̀, kɛ wèńtɛ́ tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè sɔ́ntíkɛ kpɛri, kɛ̀ bɛ yèmmè kɔ̀tɛ yɛbɔkɛ̀ bíékɛ̀.
17 Kɛ̀ mɛsémmè né m bɛ̀ nni mbonè, bá n yí mbɛ̀ kùɔ kɛ bɛ̀ dèè páíí dikpáà miɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ í yie nKuyie nkpɛti diyiè marì

18 Mí ndi Yiè nKuyie kɛ̀ n nákɛ́ bɛ bí dikpáà miɛkɛ kɛ dɔ̀: Di bá ntũ ndi yɛmbè tié, di mɛ mbá ntũ mbɛ kó mɛborimɛ, di bá nsĩnkùnko dimáà nè yɛbɔkɛ̀.
19 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì di te. Di ntũ n tié nkɛ nyɛ́ n kuɔ́ kpéí nkéndɔɔri ì yɛ̃mmè.
20 Di nyɛ́ tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè kpéí, nkɛ̀ dì ncɑ́ɑ́ nkɛ tú n kpɛri, kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ di bantɛ́ míì tumè di Yiè nKuyie nwèè di te.
21 Bɛ̀ mɛ nyí nyie n kpɛti, bɛ̀ í ntũ n tié mbɛ̀ mɛ nyí ndɔɔri n kuɔ́ yɛ̃mmè. Onìtì dò nkéntũ nyì kɛ̀ dèɛ yie nkòo fòù. Mɛ̀mmɛ bɛ̀ dɔ̀ɔmè tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè tetìrè kpɛri, kɛ̀ m miɛkɛ káátɛ́ kɛ̀ bo bɛ̀ yèmè kɛ kɑ́ɑ́ nkɛ mànku dikpáà miɛkɛ.
22 Kɛ̀ n né yóu kɛ tɛ̃nnéní n yèmmè n yètìrì yàà bo cakɛ mèè kpéí kɛ̀ n dɔ̀ɔ dɛ̀ bo yiennèmè kɛ̀ n yètìrì báá cakɛ yɛbotɛ̀ m bɛ̀ dènnɛní Esibiti yèè ìikɛ̀.
23 Mɛ̀mmɛ n yíé kébéimmè kɛ pàrìkɛ̀ kɛ dɔ̀ m bo bɛ̀ ciɛ nkɛ̀ bèɛ ta ibotí tɛì miɛkɛ yɛhɛkɛ̀ yèè í tú bɛ kpɛyɛ.
24 Bɛ̀ í dɔ̀ɔ mèè kpéí n kuɔ́ yɛ̃mmè bɛ̀ do dootóo n tié nyi kéwéntɛ́ tɛomɔ̀pùtɛ̀ kó diyiè dɛtetìrè kpɛri.
25 Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ m bɛ̀ duónnè ikuó * ìì í wenni ìì í fòùnkùnko,
26 kéduó nkɛ̀ bèɛ cakɛ bɛmáà kɛ́ nni nfeu bɛ bí ìì tu Mpo. Kɛ̀ dɛ̀ bo bɛ̀ pĩ nyisíɛ́ kɛ̀ bèɛ bantɛ́ n túmè di Yiè nKuyie.

Kuyie nyóó kũntɛ́mè Isidayɛɛribɛ kó mubɔɔféù

27 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛɛ̀ kpéí nte onìtì fɔ́! Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bɛ yɛmbè do n yetírímu sɑ́ɑ̃ kɛ íinko m miɛkɛ.
28 Bá nè m mɛ mbè tannémè dihɛì n do béi nképarìkɛ̀ kɛ dɔ̀ n yóó bɛ̀ duó ndì. Dìì miɛkɛ nkɛ bɛ̀ yàmè sitɑ̃ɑ́ diɛsì simɔu nè dɛtie ndiɛrè ndɛmɔu yɔ kɛ dɛ̀ fìé iwũɔ̃, kɛ ndɛ ntuɔ̀ tihúúntì fɔ̃ɔ̃ti kɛ dɛ̀ cou mɛnaà kɛ íi m miɛkɛ.
29 Kɛ̀ m bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Bá nkó ditennì ndi di dekùmè, kɛ̀ bèɛ dì yu kɛ dɔ̀ ditɔ̀nnì, kɛ mɛ ndì yu nè yíenní.
30 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu ɑ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Bɛ̀ báá nsãũrí bɛmáà ndi bɛ yɛmbè kɔ̃mɛ kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀,
31 kɛ yè pãã nyɛpãrè kɛ yè feu bɛ bí kɛ tuɔ̀, kɛ baa sɔkɛ́ kɛ sĩnkùnko bɛmáà nè yɛbɔkɛ̀ nè yíenní. Kɛ né yɛ̃ m bo yóu bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ kɛ̀ bè nni mbekù bɛ̀ kpɛtaà? Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kɛ̀ míì béi! N yí yóó yie nkɛ̀ bè m beé ntìmatì.

---

* **20:25** ***iku**ó:* Bɛ̀ nàá nyìì kuó kpéí ndiɛ nyì tu Kuyie ndo duó nyì nyi Isidayɛɛribɛ ìì tu bɛ̀ bo nkù pãã mbɛ̀ɛ̀ tu Mpo, dɛ̀ né í tú Kuyie ndo yɛ̃ mbɛ̀ níí bɛ̀ nkù kùɔ, mɛɛ̀ dɔkɛ. Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu né do í bantɛ́ dɛ kó tináaǹtì mɛsàà. Kuyie ndó bɛ ndɔɔrimè kù do dó bɛ̀ níí bɛ̀ tùótɛ́ kéceetɛnè fɛ̀ɛ̀fɛ̀ ketifɛ̀ nfɛ kɛ́ fɛ̀ nkù fèútɛ́ (Mudennimù 13:1-16). Esekiɛri dó kɛ́ tí mbɛ̀ dentɛ, kɛ̀ nsà kɛ̀ ti wèńtɛ́ Odommu 3:20.

32 Bè toti tì bɛ yèmmè tì í kpaá bo dɔ̀ tìì tu: Bè dɔ́ kéndònnè ibotí tɛì nyi kénfeu
iwũ̃ sibɔɔtenkaanìi idɛí kpɛsi nè yɛtã́rè kpɛsi.
33 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè míì béi nkɛ tú: M miɛkɛ bo bè yè kè n youtɛ
n nɔ̀ùtè ké mbè bakɛ́ nè muwɛ̃rímú.
34 M miɛkɛ bo bè yè dìì mɔ̀nnì, n yóó bè dènnɛmu nè muwɛ̃rímú, ibotí tɛì
miɛkɛ bè cìétɛ́ kɛ bo ìì miɛkɛ.
35 M bo bè kɔ̀tɛnè dihɛì tɛrì kó dikpáà miɛkɛ kè ti wetínné titɔbè kè m bè bekénè,
36 m bekénè mèè botí bɛ yɛmbè Esibiti tenkè kó dikpáà miɛkɛ, n yóó mɛ mbè
bekénè mí ndi Yiè nKuyie, mmíì béi!
37 M bo mbè cɛ̃mmúnè kupààti kè bèɛ tũnnɛ n taummè kó ikuɔ́.
38 N yóó batɛmu bɛ miɛkɛ bèè yetírí n kpɛti kɛ́ bè dènnɛ dihɛì bè bo dìì miɛkɛ,
bè mɛ nyí tati Isidayɛɛribɛ tenkè. Kè bèɛ banté n túmè di Yiè nKuyie.
39 Díndi Isidayɛɛribɛ, mí ndi Yiè nKuyie n tú bɛ miɛkɛ bá wè wèe kɔtɛ kénfeu
o bɔkè, kè dè nyéútóo kè ti yà kè nsà kè bè báá yie n kpɛti, kɛ tɛ́nkɛ bá ncaàri n
yetìsààrì nè bɛ kó yɛpãrè nè bɛ bɔɔtenkaanìi.
40 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú Isidayɛɛribɛ kó kubotí kumɔu, bɛ ɛì
dimɔu miɛkɛ bè yó nni mbáá nditãrì sààrì ĩnkè nkɛ dìì tu Isidayɛɛribɛ tãrì.
Dɛndɛ n yó ncɔúmè bɛ pãrè, kè bè nni nduɔ̀ mbɛ diitì nè tìì ketɛ́ kɛ bi nè yɛpãrè
yèè tu n kpɛyɛ.
41 M bo bè dennɛní dìì mɔ̀nnì ibotí tɛì miɛkɛ bè bo ndò n kpéí ntihúúntì
kufɔ̃ɔ̃ku natikù kpɛti. Nè bɛè borè ndɛ ibotí tɛì yóó bantémè kɛ dò n tú di Yiè
nKuyie nkɛ kpa mɛyɛi.
42 Bè bo banté kɛ dò n tú di Yiè nKuyie m bo wɛ̃tɛ ké bè tanné dìì mɔ̀nnì bɛ
tenkè bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ, n do béi nkɛ dɔ̀ n yóó duó nkè bɛ yɛmbè.
43 Dɛndɛ bè yóó dentɛnímè bɛ borimɛ nè mɛdɔɔ̀rìmè bè sãũ mèè miɛkɛ bɛmáà,
dɛ mɔ̀nnì képɛ̃ mbɛmáà mɛyɛi mbè dɔ̀ɔ mèè kó dimàà kpéí.
44 Dɛ mɔ̀nnì n yóó bè dɔ̀ɔ dè, n yóó dè dɔ̀ɔ n yètìrì báá cakɛ mèè kpéí nkɛ, dè
í yó ntú mɛyɛi nnè isɔkɛ kpɛrɛ bè dɔ̀ɔ dè kpéí. Dɛ mɔ̀nnì bè bo banté kɛ dò n tú
Kuyie. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

21

Kuyie nyɛ̃mmè kù yóó potɛ́ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃! Wɛ̃ɛ̃tɛ kubakù cɛ̃nku, diyiè yìèní kèè bíékè kó dikpáà kécau ndɛ kó
kutempɛ̃ nkɔbɛ kɛ́ bè nàkɛ́ m pããnáaǹtì.
3 Á bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu n yóó cóu mmuhãã́mmu kubakù
cɛ̃nku diyiè yìèní kèè bíékè kó dikpáà, kè mùu cóútɛ́ ndɛtekperè nè dɛsũ̃ũ̃rè. Bá
dɛ kó fɛhããdɛènfè báá kú, kɛ í cɔ̀útɛ́ kubakù cɛ̃nku diyiè yìèní kèè bíékè kɔbɛ
bɛmɔu.
4 Bɛnìtìbè bɛmɔu kè bèɛ banté kɛ dò mmíì mù tɔ̀tinnɛ, bá mù í yóó kú.
5 Mɛmmɛ kè n kuónko kɛ dɔ̀: Áù ti Yiè nKuyie! Bè náantɛmu n kpéí nkɛ tú n
nu nnɔnnè yɛnáaǹhãntíyè.
6 Dɛ mɔ̀nnì kè ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀:
7 Onìtì fɔ̃! Wɛ̃ɛ̃tɛ Sedisadɛmmu bíékè kékpannè bèè bo n cĩ̀ètè nè bèè bo
Isidayɛɛribɛ tenkè, kɛ́ bè nàkɛ́ m pããnáaǹtì.
8 Á bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yìtɛ́ kɛ còḿmúmu bɛ kpéí nkɛ kpàtɛ
n siè kɛ bo kɔ̃ũ oyɛiwe nè osàù kékuɔ.
9 N siè yètìní di nɔ̀rìkù miɛkɛ kɛ bo kuɔ osàù nè oyɛiwe, kékuɔ bɛnìtìbè bɛmɔu,
kétúótɛ́ Nɛkɛfu kéntɔ kétuɔkɛnè kubakù youú.

10 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu bantɛ́ mí ndi Yiè nKuyie mmíì kpàtɛmɛ̀ n siè kɛ tɛ́nkɛ í
yóó dì kpànnɛ.
11 Onìtì fɔ́! Sĩnné a ììkɛ̀ nè mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀, m mítìrì nè kuyonku kɛ̀ bɛ̀ da wúó.
12 Kɛ̀ bɛ̀ da bekɛ kɛ yĩ: A kuɔ̀nnɛ̀ ba? A dɔ̀: N kuɔ̀ ndɛ̀ɛ̀ yóó tuɔkɛní kécakɛ
bɛnìtìbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dɛ kpéí nkɛ, kɛ̀ bɛ nɔuu bɛ̀ìtɛ̀, kɛ̀ bɛ kɔ̃mbùɔ̀tìi do kɛ̀ bɛ núù nni
ntú bɔ́kɛ̀ bɔ́kɛ̀, dɛ̀ kèrínímu, kɛ tùɔ̀kɛní kɛ dèè, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi!

Kuyie n nàkémè kù yóó kuɔnèmè Isidayɛɛribɛ disiè

13 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíɛ́ ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
14 Onìtì fɔ́! Nákɛ́ bɛ m pããnáaǹtì kɛ tú,
n sũ̃ɔ́tému n siè kɛ̀ dì narikɛ.
15 N dì sũ̃ɔ́té mukɔ̀ù kpéí nkɛ,
kɛ dì antɛ́ kɛ̀ dì pĩnti.
16 N di sũ̃ɔ́té kɛ dì antɛ́ kɛ dèèmu,
n dì sũ̃ɔ́tému kɛ̀ dì narikɛ,
kɛ̀ n dì ũtɛ́ kɛ dì duɔ́ nho kɔ̀ùtì,
kòò bo dì èi.
17 Onìtì fɔ́! Kuɔ́ nkɛ́wuotoo
kɛ yɛ̃́ dɛ kó disiè bomɛ̀ n nìtìbɛ̀ kpéí nkɛ
nè Isidayɛɛribɛ kó sikpààtìbìí kpéí,
bɛ̀ yóó wɛ̃nnénɛ̀ sì n nìtìbɛ̀ kékuɔ.
Kɛ̀ dɛ dò mɛmmɛ ceuté a yuu.
18 Dɛ̀ tu mɛbennímɛ̀ diɛmɛ̀ mmɛ,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi!
19 Onìtì fɔ́! Mɛirɛ a nɔ̀ùtɛ̀ dikɔ̀ùsiè
yóó kóntɛ́ kɛ dɔ̀ kucɛ mèdémɛ̀ ndi, mètããti ketíkɛ,
kukɔ̀ùseú kudiɛkù kuù firì di cuokɛ̀ kɛ kɔù.
20 Kɛ bo donné bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃mbùɔ̀tì
kɛ̀ bɛ̀ nkpeutí kɛ duò.
Dikɔ̀ùsiè dìì bo bá wè o bòrì.
N dì sũ̃ɔ́tému kɛ̀ di bo mpĩnti,
dì narikɛ mukɔ̀ù kpéí nkɛ.
21 Disiè, bɛnkɛ a natimɛ̀ kubakù youú
nè kucɑ̃̀nku a yóó cuó mbɛ̀ɛ̀ kó dimàà.
22 Mí ndi Yiè nKuyie m múnkɛ yóó mɛirɛmu n nɔu kɛ̀ m miɛkɛɛ bɛ̀ yɛ̀ kɛ kɑ̃́ɑ̃́ nkɛ
mànku. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi!

Babidɔnni kóo kpààtì yóó domè Sedisadɛmmu mudoò

23 Kɛ̀ ti Yiè Kuyie nyíɛ́ ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
24 Onìtì fɔ́! Keutɛ́ icɛ ìdéì Babidɔnni kóo kpààtì yóó tũnnɛní ì kékɔtɛní nɛ̀ o siè,
kɛ̀ dɛ kó icɛ nwɛ̃ nyì ìténí dìì èì, kàa ãnné mɛcannimɛ̀ bá kùu cɛ kó diketírì, bá
mɛ̀ɛ̀ cannimɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ mbɛnkú dihɛì marì.
25 Dɛ kó icɛ kó kùmakù nku Babidɔnni kóo kpààtì kó fɛhããpɔ̀nnafɛ yóó
tũnnɛnímɛ̀ kédo Amɔniibɛ èì Adabaa. Kɛ̀ kutɛkùu kɔtɛnɛ̀ Sudaa tenkɛ̀
Sedisadɛmmu dihɛì iduotí fité dì.
26 Babidɔnni kóo kpààtì còḿmú icɛyàtii nyi, dɛ kó icɛ idɛ́ keté dɛ̀, kétãũ tété kɛ
sáàrì ipie nkɛ bekù yɛbɔkɛ̀ kɛ wéí iwũɔ̃ kó yɛɔ̃.
27 Kɛ̀ tétɛɛ do o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ kébɛnkɛ Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀, bɛɛ cónné sikpàrìsɛ̃̃ĩ
kéfii ndihɛì kó yɛbòrɛ̀ kéwuotoo, kéhuu fɛkpàrìhúùfɛ̀ kécónné sikpàrìsɛ̃̃ĩ kɛ̀ sì
mbaa Sedisadɛmmu ɛì bòrɛ̀, kɛ̀ bɛɛ dammú képénné kuperí nè kudookɔti.

28 Sedisadɛmmu kɔbɛ biɛ yó nwúó ndɛ kó mɛbɛnkùmè dɛtetìrè ndɛ, kɛ yḗ bè do bè dɔúnnèmè dinùù kɛ dɔ̀ tìmatì í yóó bè tùɔ̀kení, kè Babidɔnni kóo kpààtì yie né bè bɛnkú bɛ yɛi mbè dɔ̀ɔri mè, mèè yó nte kè bèɛ bè pĩḿmú kḗ bè dɔ̀ɔ̀ tidaatì.

29 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè m bè nàá nkɛ tú: Di mɛ nni ndennimè sáà̃ di yɛi nkɛ yetírí n kpɛti kè dè feío kè di yɛi nfeí di dɔ̀ɔrìmè mɛmɔu miɛkɛ, dɛè te kè n yóó yóu kè di ta di dootitɔbè nɔu miɛkɛ kè bè di pĩ.

30 Fɔ̃́ nhonitikɔ̀ùtì Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì a yiè tɔ̀ónnímu a yóó yóu dì munitikɔ̀ù.

31 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú, bè bo dɛitɛ a kpààtìyítòòdáfè nè a kpààtìpìì kàa ceetɛ. Kè bèɛ déúkùnnɛ wèè do kɛ̃ńnì kékɛ́kùnnɛ wèè do dɛu.

32 M bo pɔntɛ Sedisadɛmmu pái pái, kòo naá nyɛdobuò, dɛ kó kubotí mu nyí buoté diyiè marì, kénkémmúnè n duɔ́ nkè wèè bo bekénè kutenkù ò bo tuɔkenímè.

Kuyie nnàkémè bè yóó domè Amɔniibɛ mudoò

33 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Amɔniibɛ daú bɛnìtìbè mbɛ, nákɛ́ bɛ m pããnáaǹtì kɛ dɔ̀: N sũ̃́tému n kɔ̀ùsiè kɛ dèè, n di sũ̃́té mukɔ̀ù kpéí nkɛ, kɛ dì anté, kè dì pĩnti.

34 Bè yó ndakɛnè mɛbɛnkùmè siyáàbìsí kɔ̃mɛ mmɛ kè bɛpããsoùmbè bè nàá nsiyáàbìsí kè dɛ yièe tuɔkɛ kè disiè do bɛyɛibɛ fɔ̀nií, kè munitikɔ̀ùu kũnté.

35 Di mmɔ̀nnì bèè kpànnè bɛ se, bè yènní dìì ei miɛkɛ nkɛ n yóó bè bekénèmè, bɛ ei bè bè pɛité dì.

36 M bo bè yè kɛmiɛkɛ kḗ bè fùùtɛ m miɛkɛ kó kuyaakù kùù dò mmuhãã́, kḗ bè duɔ́ mbɛyɛibɛ, bɛkɔ̀ùbè kè bèɛ bè kùɔ bɛmɔu páíí.

37 Kè muhãã́ mbè cɔ̀úté kè bɛ yĩĩ ncóú nképɔ̃ntɛ́ bɛ ei miɛkɛ, bá òmɔù tḗnkɛ báá dentɛní bɛ kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

22

Sedisadɛmmu ei kɔbɛ dɔ̀ɔri ìì sɔkɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:

2 Onìtì fɔ̃́! Míì yẽ̀ nha bekénè Sedisadɛmmu kó dihɛi kɔbɛ, bɛnitikɔ̀ùbè. Bekénè bɛ kḗ bè bɛnkɛ bɛ sɔkɛ bɛ dɔ̀ɔri ì.

3-4 Nákɛ́ bè kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Dɛ kó dihɛi kɔbɛ tú bèè cou bɛmbɛ mɛnitiyĩĩ mbɛ tenkè miɛkɛ, kɛ dɔ̀ɔri sibɔ̀ɔtenkaanìi kɛ sĩnkùnko bɛmáà. Bè sũ̃ũ̃ mmunitikɔ̀ù mmu kɛ naá mbɛyɛibɛ kɛ yóó duɔ́ nkè bɛ beéntì yiè tuɔkení mɛcãã. Dɛè te kè n duɔ́ nkè yɛhɛkè détiyè nè yè tɔ́ónyè kɔbɛ kè bè bo mbè daú, kè ifɛi bè pĩ.

5 A càkɛ a yètìrì ndi, a yɛi mmɛè sũ̃ũ̃, dɛè te bèè détirì nè bèè tàké kè bɛ bo nda daú.

6 Isidayɛɛribɛ kpààtìbè bèè bo Sedisadɛmmu ei miɛkɛ, bá wè ò cou mmɛnitiyĩĩ mmɛ ò mɔ̀kɛ mèè kpéí muwẽ̃rímú.

7 A ei kɔbɛ senku bɛ cicɛbè mbɛ nè bɛ yɔ̃bè kɛ fɛ̃́ũnko bɛpɔ̀ɔbè bèè kɔ̀tení kɛ bè bonè, kɛ diinko mɛsémmè iciribí nè bɛkúpobè.

8 Bá bè í mɔkɛ n cĩ̃ɛ̀tè kó kufɔ̃waá nkɛ wúó ntɛomùpùtè kó diyiè dɛtetìrè kpɛri.

9 Bɛ miɛkɛ kè bɛnìtìbè mabè tounko bɛtɔbè tináaǹtì kɛ bè kɔ̀ù, kɛ katì yɛtãrè ĩnkè kɛ yo ntibɔ̀ɔdiitì kɛ dɔ̀ɔri isɔkɛ kpɛrɛ.

10 Kè bɛtɔbè dɔunè bɛ cicɛbè pobè, kè bɛtɔbè dɔunè bɛnitipòbè bɛ yóntì mɔ̀nnì.

11 Kè bɛtɔbè dɔ̀ɔri isɔkɛ kpɛrɛ nè bɛ kɔbɛ tɔbè pobè. Kè bɛtɔbè dɔunè bɛ bí kó bɛpobè. Kè bɛtɔbè dɔunè bɛ tãbè nè bè bè wẽ̃ mbɛ cicɛ.

12 Kɛ̀ bɛ̀maabɛ̀ yietì kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ù bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ wèè pèntɛ otɔù o kpɛrɛ ò ndɔ́ kɛ́cɔ̃ntɛ, yoo bèɛ ò yietí kɛ́nɔ́ɔ́. Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ fèkù bɛ kɔbɛ kpɛrɛ kɛ yɛ̃̀ n kpɛ́í mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
13 M mɛ́ìrì n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ Sedisadɛmmu nìtìbɛ̀ dɔ̀ɔ mèɛ̀ yɛi nkpɛ́í nnɛ̀ bɛ̀ còú mmèɛ̀ nitiyɪ̃ɪ̃ kpɛ́í.
14 M bo wɛ̃ɛ̃tɛní dìì yiè bɛ bíɛ́kɛ̀ bɛ̀ bo mmɔkɛ dikɔ̃mbùɔ̀ kɛ́tɛ̃ɪ̃ mbɛ baa nkɛ m baaoà? Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i nkɛ̀ dɛ̀ yóó dɔ̀ɔ.
15 N yóó cíɛmmu bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ bo Sedisadɛmmu miɛkɛ kɛ̀ bèɛ ta ibotí tɛì miɛkɛ yɛhɛkɛ̀ tɛyè miɛkɛ yèɛ̀ í tú bɛ kpɛyɛ. Dɛ mɔ̀nnì kɛ́dennɛ mɛyɛi nSedisadɛmmu ɛì miɛkɛ.
16 Kɛ̀ ibotí tɛìi bɛ̀ wèńté dɛtetìrɛ̀, kɛ̀ bèɛ banté n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.

Kuyie ndɔ̀nnɛnɛ̀mɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ timátìhɪ̃ɪ̃tì tìì mu nyí bàtɛ

17 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
18 Onìtì fɔ̃́! Isidayɛɛribɛ n dò ntimátìhɪ̃ɪ̃tì nti tìì kpaá kɔkénɛ̀ mutɑ̃́ɑ̃́ nnɛ̀ mɛbiɛrimɛ nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ nɛ̀ timátì nɛ̀ dibiɛrìmínnì. Bɛ̀ mɛ ndò nkɛ kpaá kɔkɛ́ kɛ ã diɔ̀nnì miɛkɛ.
19 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí ndi Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ n tu: Bɛ̀ mɛ̀ nnaámmɛ̀ timátìhɪ̃ɪ̃tì tìì kɔkénɛ̀ tìnti mutɑ̃́ɑ̃́. N yóó bɛ̀ wɛ̃nné kétíímmu Sedisadɛmmu miɛkɛ.
20 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ wɛ̃nné mèɛ̀ botí timátìhɪ̃ɪ̃tì nɛ̀ mɛbiɛrimɛ nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ nɛ̀ timátì nɛ̀ dibiɛrìmínnì kɛ́ dɛ̀ ãnné muhɑ̃́ɑ̃́ mmiɛkɛ kɛ̀ dèɛ yiɛtɛ kébatɛ. Mɛɛ̀ botí nku n yóó di tíímmɛ̀ kɛ̀ m miɛkɛ di yɛ̀, kɛ di tuɔ nkɛ di yiɛtɛ.
21 N yóó di tíímmu Sedisadɛmmu ɛì kɛ́cóú, nkɛ́ di yɛ̀ kɛmiɛkɛ kɛ́ di tií muhɑ̃́ɑ̃́ nkɛ̀ dí yiɛtɛ.
22 Timátìɪ̃ɪ̃tì ɔ̃ɔ̃ yiɛtɛ mèɛ̀ botí diɔ̀nnì miɛkɛ di yóó mɛ nyiɛtɛ Sedisadɛmmu miɛkɛ kébanté kɛ dò mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di yɛ̀ kɛmiɛkɛ.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
24 Onìtì fɔ̃́! Nákɛ́ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ tú bɛ ɛì dɔ̀nnɛ̀ kɛtenkɛ̀ fɛtaafɛ̀ í niu kɛ̀nkɛ, m miɛkɛ bo bɛ̀ yɛ̀ dìì yiè bɛ̀ yóó kpeímu kɛtenkɛ̀ fɛtaafɛ̀ í niu kɛ̀ kɔ̃mɛ.
25 Bɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃́ténɛ̀ yɛcìrícìrɛ̀ nyɛ kɛ kontí kɛ pĩĩ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ kɔ̀ù kɛ tóú bɛ kpàtì kɛ̀ bɛ kúpobɛ̀ sũũ mbɛ ɛì miɛkɛ.
26 Kɛ̀ bɛ kó ikuó nìùbɛ̀ càari n kuó kɛ sĩ̃nkùnko n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀, bɛ tɛ̃́nkɛ í baàtì dɛ̀ɛ tu n kpɛrɛ nɛ̀ dɛ̀ɛ tu sɔ̃́ntíkɛ kpɛrɛ, bɛ̀ í baàtì ikuó yetɛ dɛ̀ nɛ̀ ì yie ndɛ̀, kɛ bùtínné tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè kpɛti kɛ caàri n yètìrì bɛ cuokɛ̀.
27 Bɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃́ténɛ̀ yɛkpamaà nyɛ kɛ kɔ̀ù bɛnìtìbɛ̀ kɛ tóú bɛ kpɛrɛ.
28 Bɛɛ̀ yɛ̃ mbɛ̀ tu m pããnáaǹtì náamɔ̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pũɔ̃̀ tibítì kɛ̀ bɛ̀ bɛnkú mɛyáàbìsíbɛnkùmɛ̀ kɛ náá nsiyáàbìsí. Kɛ níí nnáá nkɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃̀! M mɛ nyí bɛ́i tìmatì.
29 Kɛ̀ kuyonku píɛ ndihɛì dimɔu miɛkɛ nɛ̀ muyóò kɛ fɛ̃́ũnko bɛsénnìbɛ̀ nɛ̀ bɛcĩ̃rìbɛ̀ kɛ fekù bɛpɔ̀ɔbɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ muwɛ̃́rímú.
30 Kɛ̀ n wammú bɛ cuokɛ̀ wèè bo pénné kuperí kédɔɔ kudookɔti kɛ cómmú kɛ́ m baao kédɛɛté o kɔbɛ nɛ̀ o ɛì, kɛ̀ m báá di kùɔ, m mɛ nyí pètɛ́ òmɔù.
31 Mɛmmɛ m miɛkɛ di yèmɛ̀ kɛ̀ n di tuɔ mmuhɑ̃́ɑ̃́ nkɛ di kùɔ, kɛ̀ di dɔɔri dɛ̀ do di yɔ ĩnkɛ̀. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì mɛ̀ dɔ̀ɔ.

23

Kuyie ndɔ̀nnɛnɛ̀mɛ̀ Sammarii nɛ̀ Sedisadɛmmu yɛmancɛ́ndúò

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃́! Bɛnitipòbɛ̀ mabɛ̀ bɛɛ̀ do bo bèdébɛ̀ kɛ wɛ̃ mbɛ yɔ̃.

3 Bè do kpaá kɛ bɛmmu kéyúúkú nkéya nhEsibiti, dɛndɛ bè kàkémè bɛ cĩncĩrè
kɛ wɛ̃ũ mbɛ miɛsɛrè.
4 Oketiwè yètìrì tu Oodaa, kòo nantè kpɛri tú Oodibaa, kè m bè tiekɛ, kè bè
m pɛiténè ibí initidaaì nè initipòì. Oodaa bɛnkú Sammarii nwe, kòo nantè
Oodibaa bɛnkú Sedisadɛmmu.
5 Kè Oodaa n yetɛ kéwammú yɛdacĩɛ̃ nhAsidii kó bɛhããpɔ̀mbè,
6 bèè dàátí tiyaàwũ̃tì, kùmàndáàbè nè bɛbeémbè diɛbè, bɛdapùnsáátìbè,
mɛyɛ̀ncátímè yɛmbè, bɛsãndèèbè.
7 Kòo yie nhAsidii bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè bɛmɔu késãũ omáà nè bɛ bɔkè o
kɔ̃ntì yàùti mèè kpéí.
8 Kè baa nsɔké kɛ dɔutinè bɛnitidaabè ò do keté dè Esibiti bè do kàké dè o
cĩncĩnnì kéwɛ̃ũ o miɛsɛrè, kóò bɛnkɛ mùù fòmmu yɛimu.
9 Mɛmmɛ nh ò ãnnémè o dacĩɛ̃ nhAsidii kɔbɛ ò dó bè nɔu miɛkɛ.
10 Kè bèɛ ò dàté kécónnɔ́ɔ o tetìrì kéfietɛ o bí initidaaì nè initipòì kóò kùɔnè
disiè kóò yietí o yɛi, nkòò bo ndò mmɛbɛnkùmè bɛnitipòbè tɔbè kpéí.

Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ dòúmmè

11 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛndɛ kó dimàà do dɔɔri o nantè nuɔ
mmiɛkɛ nkɛ, bá nè mɛmmɛ kòo ncĩɛ́ké nè o kó kukɔ̃nyautoo miɛkɛ kéndɔuti
dɔutinè bɛnitidaabè kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té o kóo kótì kpɛrɛ do dòmmè.
12 Kòo bɛnkɛ Asidii kó bɛdapàmbè o kɔ̀ntì yaumè, kùmàndáàbè nè bɛbeémbè
diɛbè nè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè bèè dàátí tiyaàwũ̃tì nè bɛsãndèèbè,
bɛdapùnsáátìbè bɛmɔu.
13 Kè nni nsɔ́ mbè sãũ mbɛmáà ndi bɛdé kè bɛ borimɛ do mmèmáà.
14 Kòo sámpóù kpɛrɛ dɛè dɔkɛ tonté kòo yà bè wãrinèmè mɛwũ̃ mBabidɔnni
kó bɛdapàmbè kó tifèntì.
15 Kè bè boú yɛnaàkũ̃ mbɛ ka kɛ boú tiyaàbomboúntì bɛ yɔ, kè bɛ nuɔ ntònnì
bɛkpàrìnuɔmbɛ kpɛyi kɔ̃mɛ, kɛ dònnè Babidɔnni ɛì kó bɛdapàmbè dòmmè bɛ ciɛ.
16 Kòo bè kõũ fɛnɔ̀nfè kɛ pɛ̃nkɛɛ bè dɔkɛ ké bè nànkoo mudɔummu.
17 Kè bèɛ kɔtɛní kè bèɛ wɛ̃nné didóù kè bèɛ ò càkɛ kóò sĩnkùnnɛ kédeè kòo bè
pɛ̀.
18 Kòo bè bɛnkɛ ò dɔuti dɔutinèmè bɛnitidaabè kè bèɛ yà o fɛi, dɛ mànnì ndi
nh ò pɛ̀mmè n do pɛ̀ mmèè botí o kóo kótì.
19 Kòò né dɔkɛ sɔɔté kɛ cɑ́nnì cɑ́nnì ò do dɔɔrimè Esibiti o sapàntì mànnì.
20 Ò do bè dɔkɛmu ké mbè dɔuti dɔutinè iwũ̃ tɛ̃mè, sãmmarímú nè sisɛ̃ĩ dɛ
kɔ̃mɛ.

Kuyie nnàkémè kù yóó wɛ̃tɛ képotémè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ

21 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Ò do wɛ̀tɛ kéndɔuti dɔutinè bɛnitidaabè mbɛ
ò do dɔɔrimè nè dimɔ̀nnì Esibiti bè do kàké dè o cĩncĩnnì kéwɛ̃ũ o miɛsɛrè.
22 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n nàá nhOdibaa kɛ tú: N yóó duó nkòo dacĩɛ̃
nhò pɛ̀ nyè, yɛè wɛ̃ɛ̃tɛní o bíékè tipíìtì timɔu kóò kpannè.
23 Babidɔnni kɔbɛ bɛmɔu, Kandee omɔu kɔbɛ, Pekɔdi ɛì nè Soaa ɛì kɔbɛ nè
Koa nè Asidii kɔbɛ, bɛmɔu bɛdapùnsáátìbè nè kùmàndáàbè nè bɛbeémbè diɛbè
nè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè nè bɛsãndèèbè bɛ miɛkɛ yóó ò yèmu.
24 Kè kubakù youú kɔbɛɛ íténní nè sikpàrìsɛ̃ĩ sidiɛsì nè sisámpósì nè
bɛhããpɔ̀mbè tipíìtì timɔu kɔbɛ nè tidɔpììtì nè yɛpìkè, kɛ da do mudoò kè m bè
nda duó nkè bè da bekénè bɛ kuó dòmmè.
25 M miɛkɛ bo da yè kè n duó nkè bè da pĩ nnè kɛmiɛkɛ kɛ kéétɛ a ɔ̃nnì nè a to, a
kɔbɛ bèè bo nkpaá kè bèɛ bè fìé képĩmmú a bí initidaaì nè initipòì, bèè bo yenté
kè muhãã̃ mbè cɔútɛ.
26 Bè bo dáté a yààtì kédɛitɛ a sãtì.

27 Dɛ mɔ̀nnì kàa yóu mufòmmu yɛimu nɛ̀ a bo ndɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ a do
ketɛ́mɛ̀ Esibiti tenkɛ̀ a nɔ̀nfɛ̀ tɛ̃́nkɛ bá mbo bɛ bíɛ́kɛ̀, a tɛ̃́nkɛ bá ndenniní Esibiti
tenkɛ̀ kpɛ́í.
28 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i nkɛ tú n yóó da duɔ́ nha í dɔ́ bɛ̀mbɛ a pɛ̃̀ mbɛ̀.
29 Kɛ̀ bɛ̀ da bɛnkɛ mɛpómmɛ̀ kɛ́fietɛ dɛ̀ɛ̀ do tú a kó mucɔ̃́ntimu, kɛ da cónnɔ́ɔ
a tetìrì, kɛ̀ bɛ̀ɛ yà a fɛi, kɛ́ da wentɛ́ mufòmmu yɛimu yiɛ̀, onitipòkù wèè dɔuti
dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀.
30 Dɛndɛ kó dimàà yóó da tuɔkɛní a cɑ̃́nnì cɑ̃́nnì mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ kɛ taunnɛ̀ ibotí
tɛì, kɛ fiɛ́ bɛ bɔkɛ̀.
31 A tũnnɛ a kóo kótì kó kucɛ nku, dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó da niinnɛ̀ ò yɑ̃̀nnɛ̀ fɛ̀ɛ̀ bòòfɛ̀.
32 Dɛ kó fɛbòòfɛ̀ cũmpúrìmu kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ pɛ̃kɛ̀ nɛ̀
fɛ kpɛ́í mbɛ̀ bo da daá
kɛ yɛ̃́ fɛ̀ pìɛ́kɛ́mɛ̀ fɛ́i!
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
33 A yóó fɛ̀ yɑ̀ kɛ́muɔ́ mmɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mmɛ
nɛ̀ kufɔ̃waá nnɛ̀ kɛisɔ̀ùkɛ̀,
a kóo kótì Sammarii fɛ nyɑ̀.
34 A yóó fɛ̀ yɑ̃̀mu kɛ́kúótóo páíí
kɛ́ fɛ̀ dɔmmú nɛ̀ a nìì nkɛ wɛ́rí,
kɛ́túótɛ́ dɛ kó yɛwɛ́tiyɛ̀ kɛ yɔ́rínɛ̀ a mɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
35 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú: A n yɛ̃̀mmu kɛ m bùtínnɛ́, dɛɛ̀ te kɛ̀ n tú
mufòmmu yɛimu nɛ̀ a cɑ̃́nnì cɑ̃́nnìmɛ̀ dɛ̀ doti a yuu ĩnkɛ̀ nkɛ.

Kuyie ncaummɛ̀ Oodaa nɛ̀ Oodibaa

36 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Míì tu a bekɛ́nɛ̀ Oodaa nɛ̀
Oodibaa kɛ́ bɛ̀ kpannɛ̀ isɔkɛ bɛ̀ dɔ̀ɔri ì kpɛ́í.
37 Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ cɑ̃́nnì cɑ̃́nnìmɛ̀ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kɔ̃mɛ
mmɛ kɛ kùɔ bɛnìtìbɛ̀, kɛ fiɛ́ yɛbɔkɛ̀, kɛ yɛ̀ fiɛ́ bɛ bí initidaaì nɛ̀ initipòì nɛ̀ bɛ̀ do
m pɛitɛ́nɛ̀ ì kɛ ì cɔ́u.
38 Kɛ né dɔkɛ yìɛ́ kɛ sĩnkùnnɛ n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ dɛ kó diyiè dìmáà miɛkɛ, kɛ wɛ̀ńtɛ́
tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè dɛtetìrɛ̀ kpɛri.
39 Bɛ̀ feu dìì yiè bɛ bí yɛbɔkɛ̀, dɛ yiè ndi bɛ̀ tamɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ
tɛ̀ sĩnkùnnɛ. Bɛ̀ dɛ ndɔ̀ɔ n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ!
40 Kɛ̀ nù ntɔ̃nnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yùní bɛnìtìbɛ̀ yɛhɛkɛ̀ dɛ́tiyɛ̀ kɔbɛ, bɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì
dɛ kó tináaǹtì bɛ̀ í nwuɔkɛ́ní kɛ́nsɔ̃́ mbɛ̀ wùɔ kɛ ãnnɛ́ còróò kɛ sɑ̃̀ri.
41 Kɛ kàri dɛtɛ̃̃ nsààrɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ̀ tidiitì ĩ̃ĩkú nɛ̀ tihúúntì nɛ̀ mɛkùɔ̀ n do bɛ̀ duɔ́
ndɛ̀.
42 Kɛ̀ kunitisũkù nwɛ́kíí kɛ í yĩ̃ɛkù tìmatì, kunitisũkù kùù yɛ̀nní dikpáà
tɛdɔntɛ̀ kpɛri bíɛ́kɛ̀ ku kpɛ́í, kɛ bɛ̀ ũńnɛ́ sinɛí kɛ bɛ̀ òó nyɛpìkɛ̀ sààyɛ̀.
43 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n dɔ̀: Bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kɛ sɔ̃̃tɛ́ bɛɛ̀ kpaá kɛ sɔkɛ́ bɛ̀
dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabàà?
44 Kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀rì dɛ kó bɛnitipòbɛ̀ mufòmmu yɛimu yɛmbɛ̀ borɛ̀, bɛ̀ kɔ̀rì mɛ̀ɛ̀ botí
bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛ boràà?
45 Bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni bɛ̀ yóó bekɛ́nɛ̀mu dɛ kó bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ bekùnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí
bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ dɔuti
dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ mbɛ kɛ kɔù bɛnìtìbɛ̀.
46 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i nkɛ tú, bɛ̀ɛ tíí ndibeéntĩnnì kɛ́ bɛ̀ bekɛ́nɛ̀ kɛ́ bɛ̀
tannɛ́ kukɔ̃mɓɔ̀doróo miɛkɛ kɛ́fekɛ bɛ kpɛrɛ.

47 Kè bèɛ bè bùótí yɛtárè ké bè fié kékuɔ bɛ bí initidaaì nè initipòì kɛ cóu mbɛ cɛ̃ĩ.
48 Dɛ mɔnnì m bo dennɛ isɔkɛ kpɛrɛ bɛ tenkè kè bɛnitipòbè tɔbèɛ banté kɛ tɛ́nkɛ bá ndɔɔri dɛ kó isɔkɛ.
49 Bè dɔ̀ɔ̀ ìì sɔ̀kɛ doti bɛ yɔ ĩnkè nkɛ. Bɛè yóó tɔ mɛyɛi mbè dɔ̀ɔ̀ mè kɛ fié iwũɔ̃ yɛbɔkè mɛ kó tiyeti, kè di banté kɛ dò n tú di Yiè nKuyie.

24

Kuyie ndònnɛnèmè Sedisadɛmmu tɛkũmbotè tèè nirimɛ

1 Kè dè mmɔkɛ yɛbie nyèwɛi nè bè ti pĩḿmè kɛ kònnè Babidɔnni. Dibenni wɛínnì kóo tã̀nkù píínwè, diyiè píínnì yiè, kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃! Wãri yíe nkó diyiè ké ndì yɛ́, yíe nwe Babidɔnni kóo kpàátì yóó domè Sedisadɛmmu kóò pi.
3 N nìtìbè tu itookperí yɛmbè mbɛ, nákɛ́ bɛ dináaǹhãntírì. Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì yɛ̃ nha dɔ̀ɔ̀ dɛ kó mɛbɛnkùmè.
Á tií mmuhãã́ nkɛdɛkè, késaa ntɛkũmbotè kéãnné mɛniɛ,
4 kéãnné tɛ miɛkɛ imaa nsààyì,
nyɛkpèrè nè yɛbaayɔ dɛ kpɛyi,
nè yɛkũ̃ɔ̃ yèè tu yɛsààyè.
5 Á tããté ipemàa nyìì tu isààyì
ké ì ãnné tɛkũmbotè miɛkɛ
kétií mmuhãã́ nkè tèɛ fãntɛ kéwɛ̃nnénè yɛkũ̃ɔ̃,
dɛmɔu kébi.
6 Mí ndi Yiè nKuyie m bɛ́immu kɛ tú:
Sedisadɛmmu kɔbɛ tú bɛnitikɔ̀ùbè mbɛ,
bè bo yà! Bɛ eì dònnè tɛkũmbotè tèè nirimɛ tè ntɛ,
bá bè í yóó na kédɛitɛ dèè nirimɛ
yóótɛ́ tɛ maa nkɛ́ nyì dèì ima ima, a báá soó nkùmakù.
7 Dɛ kó dihɛì kɔbɛ còú mmèè nitiyĩĩ nkpaá feímu,
mè còú dipèrì ĩnkè nkɛ,
mè í còú nkɛtenkè kɛ dò nkèɛ mè sũɔ̃too,
òmɔù mɛ nyí mè dàtínné mutã́ã́.
8 N dɔ́ m miɛkɛ bo bè yèmè mmɛ kè m bè pèitɛ,
dɛè kpéí nte n yóumè kè bè còú mmèè yĩĩ ndipèrì ĩnkè
kè mè feío bá òmɔù í mè dàtínné.
9 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú:
Dɛ kó dihɛì kɔbɛ bo yà,
bè còú mmɛnitiyĩĩ mmɛ kè n yóó bè tùɔ mmuhãã́.
10 Tií nyidɛí, kétɔtìnnɛ muhãã́
nkébénné imaa nkè ìì bi mɛsàà,
nkàa cɔtɛ kéyóu kè yɛkũ̃ɔ̃ cɔ́úté.
11 Kàa dèè á saa ntɛkũmbotè tɛkpetè muhãã́ nyĩnkè
kè tèɛ bi kéwũɔ̃té,
mɛyɔ̃ɔ̃ mmèè bo tɛ miɛkɛ kè mèɛ yè,
dèè nirimɛ kè dèɛ dɛitɛ.
12 Bá nè a yóó mɛ ntè pũńnémè muhãã́ ndèè nirimɛ dè í yóó dɛitɛ.
13 Sedisadɛmmu! A kɔbɛ kó mufòmmu yɛimu muù da sĩnkùnnɛ, kè n dɔ́ kɛ da wénkùnnɛ, a mɛ nyí yie nkè m bo da wénkùnnɛ, a tɛ́nkɛ í yóó wenkɛ kɛ nkémmúnè m miɛkɛ bo da yèmè kɛ kã́ã́ nkɛ mànku.

14 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkè dè yóó dɔɔ̀, n tɛ́nkɛ í yóó pĩ̀ m máà, mɛsémmè í yó m pĩ̀, n yí yóó kuɔ́ nhòmɔù mɛsémmè. N yóó bekénè bá wè o dɔɔ̀rìmè dòmmè mmɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie nduɔmmè kè Esekiɛri pokù kú

15 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:

16 Onìtì fɔ̃! N yóó dɛitɛmu mɛtòntòmmè wèè da duɔ̀ ndiwèì, a mɛ mbáá kari mukũũ, nha báá kuɔ́, tinɔnniɛti báá yɛnní a nuɔ.

17 A mmítìrì amáà borè, a báá kari mukũũ. Á boú a yaàbomboúnkù a yuu, kéníé a nɛùtì, a báá kãã̀ nha dɛɛǹfè, a mɛ mbáá di bɛkúdɔùmbè tɔní tìì diitì.

18 Kè nní nnáánnè bɛnìtìbè dikũ̃nweńnì, kè m pokù yàà kú kuyuoku, kè dèɛ wentɛ́ kè n dɔɔ̀ Kuyie nwee n nàkɛ́ tì.

19 Dɛ mɔ̀nnì kè bè m bekɛ kɛ dɔ̀: Ti nákɛ́ a dɔɔri mèè bɛnkùmè bɛnkú mù?

20 Kè m bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù tu:

21 N nákɛ́ díndi Isidayɛɛribɛ kunku ti Yiè nKuyie nkù tu mù: Kù tú kù yóó yóu kè bèɛ sĩ̃nkùmmu ku cĩ̃ètè, tèè di ãã̀ tɛfentè, tèè tú di kó diwèì, di yèmmè naatinè tè. Di bí initidaaì nè initipòì ìì kpaá dɛ kó dihèì bè bo ì fìé.

22 Dɛ mɔ̀nnì kè di dɔɔ̀ ndo dɔ̀ɔmè, di báá kãã̀ ndi dɛèmbìi, di mɛ mbá nyo ntidiitì bɛkúdɔùmbè di tɔuní tì,

23 kémbou di yaàbomboúntì di yɔ kɛ niɛ di nɛùtì, di mɛ mbáá kari mukũũ nyoo dí nkuɔ́. Di dɔɔri mèè yɛi mbo nte kè dí ncĩ̃tiri kénwɛ̃ ndimɔu kɛ mítìrì.

24 Mí nhEsekiɛri n tú mɛbɛnkùmè mmɛ di kpéí. N dɔɔ̀mè di yóó mɛ n dɔɔ̀. Kè dè tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì di bo banté ti Yiè nKuyie ntumè ti Yiè nKuyie.

25 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃! Bè yóó paàmu n cĩ̃ètè tèè bè ãã̀ tɛfentè. Tèè tu bɛ kó diwèì, bɛ yèmmè naatinè tè, bè dɔ́ dè nè bɛ yèmmè mɛmɔu nè bɛ bí initidaaì nè initipòì.

26 Dɛ yiè wèè bo yenté ò bo kɔtɛní a borè kɛ bo da nákɛ́ dɛ kó tináaǹtì.

27 Dɛ yiè a nùù yóó wẽ̃tɛ kétáútému kàa bè nàkénè, dɛ yiè a nɔ́ndɛnfè tɛ́nkɛ í yó ndari. A yó ndò ndibɛnkèrì ndi bɛ kpéí nkè bèɛ banté n túmè di Yiè nKuyie.

25

Kuyie kpannè tì Amɔniibɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:

2 Onìtì fɔ̃! Wẽ̃ẽ̃tɛ Amɔniibɛ bíékè ké bè kpannè, nákɛ́ bɛ m pããnáaǹtì.

3 Á bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bèɛ kénté kékeè n yóó bè nàkɛ́ tì. Bè do sĩ̃nkùnnɛ n cĩ̃ètè kè bè ńdaúmu, kè Isidayɛɛribɛ tenkèɛ dɔúnko kè bè ndaú, kè bèɛ pĩ̃mmú Sudaa kɔbɛ kè bè ndaú.

4 Dɛè kpéí nte kè n yóó bè ãnné diyiè yìè kèè bíékè kɔbɛ nɔu miɛkɛ, kè bèɛ cónné bɛ ããpɔ̀nkàrè bɛ tenkè miɛkɛ, kénhã bɛ tenkè miɛkɛ, kényo mbɛ diitì kɛ yɔ̃ mbɛ naamiè.

5 M bo duɔ́ nkè Adabaa tenkèɛ naá mbè cɛ̃mmù dè yòyóbè, kè Amɔɔ tenkèɛ naá ndipedie. Kè di banté n túmè di Yiè Kuyie.

6 Mí ndi Yiè nKuyie n tú mɛyɛi ndo do dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ kè bè n daúmu kɛ péu sinɔu kɛ au kɛ yãnku kɛ senku Isidayɛɛribɛ tenkè.

7 Di mmɔ̀nnì n youtɛ n nɔùtè ntɛ bɛ ĩ̃nkè kɛ bo bè duɔ́ nyɛhɛkè tɛyè kɔbɛ kè bèɛ fekɛ bɛ kpɛrɛ ké bè dènnɛ ibotí tèi miɛkɛ ké bè kùɔ, ké bè dèè. Kè bèɛ banté n túmè di Yiè nKuyie.

Kuyie nkpannè tì Mɔabu kɔbɛ

8 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n náá ntì Mɔabu tenkè kɔbɛ nè Seii tenkè kɔbɛ bèè do náá nkɛ tú Sudaa kɔbɛ í cã̃ãnnè ibotí tèi.

9 Nè dɛ kpéí n yóó piitɛmu yɛhɛkè yèè pi Mɔabu tenkè, dɛ kó yɛhɛkè tɛ̃nkɛ í yó
ntú yɛhɛkè bɛ tenkè miɛkɛ, bè bo yè pùɔ nyɛmɔu kétaunnè yɛhɛkè sààyè: Bɛti-
Yesimɔti nè Baadi-Mɛɔ̃ɔ̃ kéntɔ kétuɔkɛnè Kidiyataimmu.
10 Diyiè yìèní kèè bíékè kɔbɛ mbɛ n yóó duɔ́mmè dɛ kó yɛhɛkè kè bèɛ yè tiekɛ,
kéwɛ̃nnénè Amɔniibɛ kè bè tɛ̃nkɛ bá ndenniní bɛ kpéí.
11 N yóó bekénèmu Mɔabu tenkè kɔbɛ kè bèɛ bantɛ́ n túmè di Yiè Kuyie.

Kuyie nkpànnè tì Edɔmmu kɔbɛ

12 Ntɛ mí di Yiè nKuyie n náá ntì Edɔmmu kɔbɛ: Edɔmmu kɔbɛ pèìtɛ bè pèì
Sudaa kɔbɛ ĩnkè nkɛ, bè càkɛmu mɛdiè mbè pɛitɛ dè.
13 Dɛè kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n nàá nkɛ tú n yóó youtɛmu n nɔ̀ùtè
Edɔmmu ĩnkè kékuɔ bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ Temaa ɛì nè Dedanni kpɛri dè bo dɔúnko,
bè bo fié yɛ nìtìbè.
14 N yóó duɔ́ nkè n nìtìbè Isidayɛɛribɛ bɛɛ pɛitɛ m pèì Edɔmmu kɔbɛ, bè bo bè
dɔ̀ɔ̀ m miɛkɛ bè yè, kɛ bè cɔ̀ùté kè dè màmè. Kè bèɛ bantɛ́ nh ɔ̃ɔ̃ pɛitɛ mèè botí, mí
ndi Yiè nKuyie mmíì béi!

Kuyie nkpannè tì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ

15 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n náá ntì Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè mè
ndɔ́mè kémpɛiri bɛ dootitɔbè sɑ̃ɑ̃ kɛ bè sènku kɛ bè nìí nkɛ dɔ́ ké bè kùɔ ké bè dèè.
16 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú n yóó youtɛmu n nɔ̀ùtè bɛ ĩnkè, kédɛitɛ
Kedetiibɛ kɔbɛ, kékuɔ kukó mpɛémmè kɔbɛ bèè sùɔ́.
17 M bo bè pèìtɛ kè dè n yóù, ké bè poté mɛdiè ndɛ mɔ̀nnì kè bèɛ bantɛ́ n túmè
di Yiè nKuyie.

26

Kuyie nkpannè tì Tiiri ɛì kɔbɛ

1 Kè dè mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítè nè dimáà nè bè ti pĩḿmè, otɑ̀nkù yiè ketirì yiè
kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃! Tiiri ɛì kɔbɛ daúmu Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ tú: Wũɔ̃ɔ̃! Sedisadɛmmu
pɔ̀ntɛ, bɛnìtìbè bɛmɔu do kɛ nkɔrì di kpàtì kpéí, bàmbà ntíì né tì te, bè tì pààmu.
3 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: N yìté kɛ cɔ̀ḿmúmu Tiiri ɛì kɔbɛ kpéí nkɛ
yóó duɔ́ nkè ibotí péuu bè do mudoò, biè nníí bo mpɛ̃nkóo kè bɛtɔbè bɛè tùɔ̀kùní
yɛnéfĩnfĩrè ɔ̃mmè dàméèrì,
4 képɔntɛ Tiiri ɛì kó kuduotí nè di cɛ̃kperí, kɛ káútɛ́ mutɑ́ɑ́ nkè kupèrìkùu
feítóo,
5 kénsokɛ́ dàméèrì cuokè kè bɛyĩndiímbè nye mbɛ dìtìrè. Yɛhɛkè tɛyè kɔbɛ bo
bè pɔ̀ntɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi!
6 Tiiri ɛì kó bɛsapàmbè bèè bo mbo dikpáà bè bo bè fìé kè bèɛ bantɛ́ n túmè di
Yiè Kuyie.
7 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú: M bo duɔ́ nkè kubakù youú kóo kpààtì
Babidɔnni ɛì kou Nɛbukannɛsaa wèè kpeńnì kɛ pɛ̃ɛ̃té bɛkpààtìbè tɔbè, kòò kɔtɛní
nè sisɛ̃ĩ nè sikpàrìnaasɛ̃ĩ nè bɛsãndèèbè nè bɛhããpɔ̀mbè péu nè bɛnìtìbè péu.
8 Tiiri ɛì kó bɛsapàmbè bèè bo mbo sihɛkɛsí bè bo bè fìé, képénné kudookɔti
kédammú mutɑ́ɑ́ nkéɔnné Tiiri ɛì kó kuduotí ké ndi pì nè tidɔpììtì.
9 Bè bo cónné bɛ kpàrìsɛ̃ĩ kéfii nTiiri ɛì kó iduotí kè sìi puɔ nsicɛ̃kperí.
10 Bɛ naasɛ̃ĩ sũ kɛ í sénní bè bo ntatiní dìì mɔ̀nnì Tiiri ɛì kó yɛbòrè bè ɔ̃ɔ̃ ta mèè
botí bè dùùtɛ dìì ɛì kó yɛbòrè. Dɛ mɔ̀nnì mutɑ́ɑ́ mbo dì dàtínné kè si nampoo nte
kè di duotíi sãntè.
11 Bɛ sɛ̃ĩ kó yɛkpèètè bo puɔ ndi cɛ imɔu, kè bèɛ fíé di nìtìbè kébuɔ́ ndi tenkaanìi
diɛsì kɛtenkè.

12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ɛí di kpàtì nɛ̀ di potantì kɛ́puɔ ndi duotí kɛ́puɔ nsicɛ́ĩ sààsì kɛ́útóo di
tɑ̃́rɛ̀ nɛ̀ timunnɑnti nɛ̀ di tɑ̃́ɑ̃́ mmɛniɛ mmiɛkɛ.
13 M bo kũntɛ́ bɛ yiɛ, bɛ̀ tɛ̃́nkɛ bá nyo bɛ̀ biemmɛ̀ tikùtìdùùtì.
14 M bo duɔ́ nkàa nɑá nkupèrìkù kɛ́nfeío kɛ̀ bɛyĩmpĩ̃mbɛ̀ nye mbɛ dìtìrɛ̀ ɑ ĩ̃nkɛ̀,
bá òmɔù tɛ̃́nkɛ bɑ́á dɑ mɑá. Mí Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i!
15 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ Tiiri ɛì kpɛ́í nkɛ dɔ̀: Bɛ̀ bo bɛ̀
do dìì mɔ̀nnì kɛ bɛ̀ kɔ̀utɛ kɛ̀ bɛ̀ nkuɔ̀, bɛ̀ bo kuɔ̀ dɛ kó dihɛì miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ dɛ yiè.
Kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì miɛkɛ, kɛ ɛkɛ̀ bo sɑ̃ntɛ.
16 Nɛ̀ tìì bo bɛ̀ tùɔ̀kɛní tì kpɛ́í nkufɔ̃wɑá mbo ɑutɛ́ dàméɛ̀rì tɑkɛ́ kó bɛkpààtìbɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ɛ cútɛ́ní bɛ kpààtìkàrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɛ dátɛ́ bɛ yɑàsààtì tìì kpɛ̃, nkɛ́nkɑri kɛtenkɛ̀ kɛ
kpeutí kɛ̀ bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì duò.
17 Bɛ̀ bo kuɔ́ ndikúdɑbɔ̀nnì ɑ kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
Wúó! Dihɛì dìì yètìrì do feí dàméɛ̀rì miɛkɛ
kɛ̀ dì kpeńnì kɛ̀ bɛ̀ dì dé,
dì tɛ̃́nkɛ í kpɑá.
18 Dɛ yiè dɛ̀ bo kpeí kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì miɛkɛ kɛ kɔbɛ,
kɛ̀ bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì nduò tìì dɑ tùɔ̀kɛní ti kpɛ́í.
19 Mí di Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú: M bo dɔɔ̀ Tiiri ɛì kɛ̀ dìi nɑá ntidobontì,
kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ í ɑ̃ yè. N yóó duɔ́ nkɛ̀ kɛtenkɛ̀ fũ̃ɔ̃ kó mɛniɛ mmɛɛ̀ yɛnní
kɛ dì dàtínné,
20 kɛ́ di wɛ̃nnɛ́nɛ̀ kɛtenkɛ̀ fũ̃ɔ̃ kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do bo nɛ̀ dimɔ̀nnì bɛ̀ ɑ̃ dɛ̀, kàɑ mbo
kɛtenkɛ̀ fũ̃ɔ̃ yɛhɛkɛ̀ m puɔ̀ nyɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì yɛ kɔ̃mɛ. Kɛ̀ dì mbo kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɛ
tɛ̃́nkɛ bɑ́á wɛ̃tɛ kɛ́ɑ̃nné kɛtenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.
21 M bo di dɔɔ̀ dɛ̀ bo do bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃mbùɔ̀tì, di tɛ̃́nkɛ í yó nkpɑá bá kɛ̀ bɛ̀ di wɑá
mbɛ̀ tɛ̃́nkɛ bɑ́á di yà bìtì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

27

Bɛ̀ kuɔ́ ndìì kúdɑbɔ̀nnì kucɛ mɛdɛ́rímɛ̀ Tiiri ɛì kpɛ́í

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ́! Kuɔ́ ndikúdɑbɔ̀nnì Tiiri ɛì kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
3 Díndi Tiiri ɛì dìì bo dàméɛ̀rì nùù kɛ dɔɔrinɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì
miɛkɛ nɛ̀ yɛ̀ɛ̀ ò tɔ̀kénɛ̀ kupotɑá. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú Tiiri ɛì dìì do náá nkɛ tú:
Di tú bàtóò wèè pɛ̃̃tɛ́ bɛtɔbɛ̀ kuwenniku.
4 Di do sokɛ́ dàméɛ̀rì cuokɛ̀ nkɛ,
kɛ̀ bɛ̀ di mɑá kɛ̀ dì wenni mɛsàà.
5 Senii tɑ̃rì kó dɛtekperɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sìpɛ̀rɛ́sì,
bɛ̀ dɛ ndɔ̀ɔ̀nɛ̀ dɛ kóo bàtóò,
kɛ́túótɛ́ Dimɑa tɑ̃rì kó dɛtekperɛ̀
kɛ́dɔɔ̀nɛ̀ kupààti kùù tɔ kuyààkù.
6 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀nɛ̀ Bɑsɑ̃ɑ̃ kó dɛtekperɛ̀ kó idɛí
tidɑpentì tìì pààtìnɛ̀ mɛniɛ.
Kóo munnɛ́nɛ̀ Kitimmu ɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì miɛkɛ,
dɛ kó dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sìpɛ̀rɛ́sì,
dɛ kó idɛí, kɛ cìɛ́kɛ́ dɛ miɛkɛ sipápáheú.
7 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò cónné Esibiti ɛì kó kuyààkù
kùù dùɔ̀kɛnɛ̀ mupààkonkperímù kɛ kpɛ̃.
Kɛ̀ Edisɑa ɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì miɛkɛ,
kɛ̀ yɛ kó tiyɑàsɔ̀ùtì nɛ̀ tìì wũ̃ɔ̃,
kɛ dò mmɛkɔ̀cɛ̀burimɛ nɛ̀ tìì berí kɛ̀ tì ò dɑ̀ɑ́tí.
8 Sidonni nɛ̀ Adifɑdi kɛ̀ dɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ ò piú

kè Tiiri ɛì kó mɛcìì nyɛmbè bo o miɛkɛ képĩ mmutɔ̃mmú.
9 Kè Kebaadi kó bɛhɛikènkótíbè nè bɛ kó bɛyántìbè
kè bè bo o miɛkɛ koò dɔ̀ɔri. Bàtóòbè bɛmɔu
do cómmú Tiiri ɛì borè ndɛ kɛ do nho potantì.
10 Pɛrisi nè Dudi nè Puti
kè dɛ kó bɛhããpòmbè bo, bɛ kó bɛhããpòmbè miɛkɛ
kɛ nuu mbɛ dɔpìitì nè bɛ pìkè o ɛì miɛkɛ,
kè dèɛ ò duó ndiyetìcɛ̃ɛ̃rì.
11 Adifadi ɛì kó bɛhããpòmbè wɛ̃nné o ɛì kɔbɛ kɛ baa o ɛì kó iduotí kè Kamadi ɛì kɔbɛ cómmú yɛdèrè ĩnkè kɛ nuu mbɛ dɔpìitì o ɛì kó iduotí kɛ dì yèútí kuwenniku.

Dikãtidiɛrì do bomè Tiiri

12 Kè Tasisi ɛì kɔbɛ bèè do Tiiri ɛì kɔbɛ potantì nè mɛbiɛrimɛ nè timátì péítì nè timátì mómmɔnti nè dibiɛrìmínnì.
13 Yafãã nè Tubaadi nè Mɛsɛki kè bè bè donnè tidaatì nè disɔɔwũ5̃ kó tinɛntì, kè bè cèkiinè bɛ potantì.
14 Kè Bɛti-Tokamaa ɛì kɔbɛ bè duó nsisɛ̃ĩ sìì dèrì sikpàrìnaasɛ̃ĩ nè bè do dekù sì, sisɛ̃ĩ dekɛ sãmmarímú kè dè piɛ sì.
15 Kè Didanni ɛì kɔbɛ bɛ dɔ̀ɔrinè kupotaá, nyɛhɛkè péu kɛtenkè kèè sokɛ́ dàméèrì miɛkɛ kɛ kpɛyɛ sũkùyè taà bɛ ciɛ dikã̀tìrì kɛ bè yietí yɛpápánìì nè tinɛntì péu bè dɔ̀ɔnè tì dɛtekperè, dɛsɔ̀ùrè kó tidabɛɛtì.
16 Kè Edɔmmu kɔbɛ péu tɔu tinɛntì péu nè yɛtã́sààyè yèè dò ntitookãti nè yèè dò nfɛtònfè nè tiyaàwũ5̃tì nè tinɛntì tìì kpɛ̃ nnè tiyààtì tìì dùɔ̀kɛnè mupààkonkperímù nè idɛí wũ5̃yì ìì bo dàméèrì miɛkɛ kɛ ceekiinè tipotantì.
17 Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ kè bè bè fiitinè tidiitì tibotí tibotí nè mɛcekùɔ nnè mɛkùɔ nnè tihúúntì kufɔ̃ɔ̃ku natikù kpɛti.
18 Kè Damaasi kɔbɛ do mbɛ potantì tì sũ mèè kpéí nnè tikpàtì tibotí tibotí kè bè tɔunko mɛnaà mbè tu mè difɛ́ɛ̃̀, Edibonni ɛì kɔ̃mɛ nè tipecìtì péítì.
19 Kè Danni nè Yafãã nè Usadi ɛkè kɔbɛ bè yietì timátì bè má tì kɛ dèè nè tihúúntì tibotí tibotí kufɔ̃ɔ̃ku natikù kpɛti.
20 Kè Dedanni ɛì kɔbɛ bɛ fiitinè yɛsãnkɔ̃nkè.
21 Adabiibɛ nè Kedaa ɛì kó sikpààtìbìí kè bè tu bɛ kó bɛpotambè, kɛ donnè bɛ potantì ipe nè yɛpedakè nè yɛbɔdakè.
22 Kè bɛpotandiɛbè Sebaa nè Damati kɔbɛ kè bè bè dɔ̀ɔnè kupotaá nkɛ bè tɔuo tihúúntì timɔu botí kufɔ̃ɔ̃ku natikù kpɛti nè yɛtã́sààyè yɛbotí yɛbotí nè mɛsɔɔ.
23 Kè Anaa ɛì kó bɛpotambè nè Kandee ɛì kɔbɛ nè Edɛnni ɛì kɔbɛ nè Sebaa ɛì kɔbɛ nè Asidii tenkè kɔbɛ nè Mɛdii tenkè kɛmɔu kɔbɛ kè bè mbè dɔ̀ɔrinè kupotaá,
24 nkɛ bɛ fiitinè tiyaàkpetì nè tiwũ5̃tì nè tìì kpɛ̃ nnè tìì dò ndiùdiù, nè iwɛ̃ĩ ìì kpeńnì.

Bè kuó ndìì kúdabònnì Tiiri ɛì kpéí

25 Mɛm̀mɛ kè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò béi nkɛ dɔ:
Tasisi ɛì kóo bàtóòbè dɔku kɛ kɔrì Tiiri ɛì kupotaá
nkè dɛ kóò bàtóò píɛ nkɛ cɛ̃ɛ̃kɛ dàméèrì cuokè.
26 Bèè piú dɛ kó bàtóòbè
kè bèɛ ò tannè dàméèrì cuokè,
kè diyiè yìè kèè bíékè kó kuyaakùu ò pɔntɛ.
27 Kè tikpàtì tìì do bo o miɛkɛ,
dèè kó dimàà do sɔri o miɛkɛ.
Tipotantì, bɛpotambè nè bèè pĩ mbàtóò miɛkɛ mutɔ̃mmú
nè bɛyántìbè bèè dàkɛ bàtóò kpéí nnè bɛhããpòmbè.

Dɛndɛ kó dimàà kè dèɛ pɔ̃ntɛ́, ò bo do dìì yiè.
28 Bèè do pĩ mbàtóò miɛkɛ mutɔ̃mmú kè bè
nkuɔ nkè dàméèrì pɛémmè kɔbɛ kpeutí.
29 Bèè kó dimàà do pirì bàtóò kè bèɛ yóu mupirìmù.
Bèè do pĩ mmutɔ̃mmú o miɛkɛ kè bèɛ cútɛ́ní kɛtenkè,
30 kénkuɔ nfɔ̃́ nTiiri èì a kpéí mmɛdiè
nkɛ cou mutɑ́ɑ̃́ mbɛ yɔ kɛ pũntí mutápɛí,
31 kɛ kuò bɛ yɔ kɛ daati tifòòtɔ̃̀ntì
kénkuɔ nha kpéí ndikúdabònnì.
32 Kɛ kuɔ nkɛ tú:
We ndo dònnè Tiiri èì
dì sokɛ́ dìì mònnì dàméèrì cuokè?
33 Bàtóòbè do tɔu dìì mònnì a nɛntì kɛ toti yɛbotè,
tikpàtì tìì do bo a èì miɛkɛ nè a potantì,
dè do sũmu kénte kàa kparìkùnnɛ kutenkù kó bɛkpààtìbè bɛmɔu.
34 Di mmònnì ntɛ fɔ̃́,
kè dàméèrì da pɔ̃nténè.
Fɔ̃́ nnè a nìtìbè nè a nɛntì kè di wɛ̃nné kɛ pɔ̃ntɛ́.
35 Kè kufɔ̃waá mpĩ nkɛtenkè kèè sokɛ́ dàméèrì miɛkɛ kɛ kɔbɛ,
nè a kpéí nkàa kó bɛkpààtìbè kɔ̃mbùɔtì duò
kè bɛ ììkè sɔùtɛ,
36 kè kutenkù kumɔu kó bɛpotambè kuɔ nha kpéí
kɛ máàrì bɛ yɔ,
kɛ yɛ́́ a kpɛrɛ duòmè tikɔ̃mbùɔtì nti,
a pɔ̃ntému mɛmmɛ sɑ̃́ɑ̃́ kè dè dèèà yoo!

28

Kuyie nyɛ̃ mbèɛ nákɛ́ tì Tiiri èì kóo kpààtì

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ:

2 Onìtì fɔ̃́! Míì tu á nákɛ́ Tiiri èì kóo kpààtì kɛ dɔ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú ò mè nhɑ̃nnémè tɛfentè, kòo yèmmè dò nhò tu Kuyie, kénáá nkɛ tú ò kàri Kuyie nkó dikàrì ndi dàméèrì cuokè. Kòo yèmmè dò nhò m mànnè wenwe onìtì.

3 Kòo yèmmè dò nhò ciìnè Danniyɛɛri kɛ yɛ́ disɔrì kpɛti timɔu.

4 Nè o ciì mmiɛkɛ nkɛ ò kpenkɛmè kɛ mɔɔtɛ tikpàtì mɛdiè nkɛ tanné mɛsɔɔ nnè timátì péítì o cĩɛ̃̀tè.

5 Ò nɔ nkupotaá nku mɛsàà nkòo kpàtì sũũ nkòò mɔɔtɛ tɛfentè.

6 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie kè n tu o yèmmè mɛ ndòmmè ò tu Kuyie.

7 Nè dɛ kpéí m bo duɔ nkè ibotí tɛì ìì tu iyonkuyi kè ìì ò dokénè képuɔ nhò dɔɔ dè nè mɛciì nkécakɛ o yetìdiɛrì.

8 Ò yóó kúmu! Ò mɛ nyóó kú mutòntònkũũ mmu dàméèrì miɛkɛ.

9 Bèè yóó ò kùɔ bè bo ò pĩ ndìì mònnì ò bo dáátí kɛ dɔ ò tu Kuyie nwenwe onìtàà?

10 Ò yóó kú dɛtetìrè kou wèè í yɛ́ ti Yiè nKuyie nho kɔ̃mɛ mmɛ, bɛpɔɔbè bɛè yóó ò kùɔ mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi!

11 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ:

12 Onìtì fɔ̃́! Kuɔ́ ndikúdabònnì Tiiri èì kóo kpààtì kpéí nkɛ dɔ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Weè do pɛ̃ɛ̃́té bɛtɔbè bɛmɔu kuwenniku kénciì mɛsàà, kɛ wenni mɛdiè,

13 kémbo n kó kupúú Edɛnni miɛkɛ, yɛtɑ́sààyè yɛbotí yɛbotí kó kuduotí fité dì, kè dìi ndò nyɛfùɔkè, kè ditɛrì dò mmukompóó, kè ditɛrì dò ndoii kɛ dò ntɛwéìtè,

nè dìì dò ntitookãti nè dìì dò nkupecɛ̃nkónkù nè dìì dò ntɛsãnwũ̃tè nè dìì dò ntiwɛtì, nè dìì dò nfɛtònfɛ̀ nè dìì dò ntinóbéntì nè mɛsɔɔ, kɛ sãrì mɛsɔɔ nkó tisãtì bè dɔ̀ɔ̀ tì bè ò dɔ̀ɔ̀ dìì yiè.

14 Kè ti Yiè n Kuyie ndɔ̀: A tú n yɛ̃ n do ò dɔ̀ɔ̀ kòò n tú oĩnkèmbàrì nwe kɛ pĩntɛ o fètì kémbo n tãsààrì ĩnkè, kɛ centì yɛtã́sààyè yèè cɔ́ú nyihããpémpérí yɛ miɛkɛ.

15 Kòo borimɛ nwenni nè nh ò dɔ̀ɔ̀ dìì yiè, kéntɔ kétuɔkɛnní mɛyɛi nhò ta dìì yiè.

16 O potaá kuù dɛukɛ kɛ te kòò yonkɛ mɛdiè kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, dɛè te kè nh ò bètiní n tãsààrì ĩnkè wenwe oĩnkèmbàrì wèè cèntì yɛtã́sààyè yèè cɔ́ú nyihããpémpérí yɛ cuokè.

17 O wenniku kuù ò ãnné tɛfentè, o wenniku kuù tonté kɛ càkɛ o cìì, kè nh ò bɔnténí kɛtenkè kè bɛkpààtìbè ò wèńní.

18 Nè o kó kupotaá mmiɛkɛ ò í dɔɔri sɛi, nè o kó kupotaá ndiɛkù miɛkɛ nkɛ ò dɔ̀ɔ̀mè mɛyɛi nkɛ sãũ n cĩ̂ètè, dɛè te kè n tɔ̀tìnnɛ muhãã́ nkè mù yóó ò cɔ́úté kè bè nhò wúó, nkòò naá mmutápεí mmáà.

19 Ibotí miɛkɛ bèè ò yɛ́ kufɔ̃waá mbo bè pĩ nnè o kpéí nkɛ yɛ́ o kpɛrɛ duòmè tikɔ̃mbùɔ̀tì nti, ò pɔntɛmu sɑ̃̂ã̀ kè dè dèè.

Kuyie nkpànnè tì Sitɔ̃ɔ̃ ɛì

20 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:

21 Onìtì fɔ̃́! Wɛ̃ɛ̃tɛ Sidonni ɛì bíékè ké bè nàké m pããnáaǹtì.

22 Nákέ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yìté kɛ còḿmú Sidonni ɛì kɔbɛ kpéí nkɛ kɛ bo bè bɛnkɛ n wɛ̃rímú kè bèɛ banté n túmè Kuyie. N yóó bè potému ké bè bɛnkɛ mí ndi Yiè nKuyie n yí mɔkɛmè mɛyɛi.

23 N yóó duɔ́nkoo mutenkũũ mmu Sitɔ̃ɔ̃ ɛì kè tipíìtì timɔu kɔbɛɛ ò do mudoò, kékuɔ bɛnìtìbè péu kè mɛyĩ̃ĩ̃ ncóú ndihɛì dimɔu, dɛ mɔ̀nnì bá wè kòò banté kɛ dò n tú di Yiè nKuyie.

Isidayɛɛribɛ yó mbomè kè dè bè naati

24 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ mɔ̀nnì ibotí ìì fité Isidayɛɛribɛ, òmɔù tɛ̃́nkɛ í yó mbo wèè bo ndò nyipo ké mbè kũũ, yoo tisãmpotì ké m bè kɔ̀ùrì. Dɛ mɔ̀nnì bèè do bè sènku bè bo banté n túmè di Yiè nKuyie.

25 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: M bo wɛ̃tɛ kɛ tíínní dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ, bèè do cìétέ kémbo ibotí tɛì miɛkɛ m bo bè bɛnkɛ n kpamè mɛyɛi nkè ibotí tɛìi yà. Dɛ mɔ̀nnì kè bè mbo kɛtenkè n do duɔ́ nkè n kóo tɔ̃ntì Sakɔbu kɛ miɛkɛ.

26 Bá dèmarè bá mbè kɔɔ́nnè, bè bo maá sicɛ̃́ĩ kéfííkú dɛtie mbè tu dè fínyĩ, kémbo kè dè naati, kɛ yɛ́ n yóó potémè yɛhɛkè yèè bè fité yɛ kɔbɛ. Dɛ mɔ̀nnì bèè do senku Isidayɛɛribɛ bè bo yie nkɛ dò mmí ndi Yiè nKuyie mmíì bè te.

29

Kuyie nkpannè tì Esibiti ɛì kɔbɛ

1 Kè dè mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítè nè bè ti pĩḿmè kɛ kònnè Babidɔnni otɑ̀̃nkù píínwè, diyiè tɛpíítè nè didérínnì kó diyiè kè Kuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:

2 Onìtì fɔ̃́! Wɛ̃ɛ̃tɛ Esibiti bíékè kénáké okpààtì nè o nìtìbè m pããnáaǹtì.

3 Nákέ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yìté kɛ còḿmúmu o kpéí, wenwe kukó nNiidi kó fɛmùɔ̀fè, wenwe wèè bo kukó nNiidi mmiɛkɛ, kòo yèmmè dò nhò kù tiekɛ kɛ náá nkɛ tú weè dɔ̀ɔ̀ kukó nNiidi nkɛ kù te.

4 Nè dɛ kpéí n yóó tɔ̃nné kuyĩmpie nku o yèì kè kukó nNiidi kó siyĩĩ ncáátí o yíékè kè nh ò yũ̃ɔ̃ nkédennɛní kè sì ncáátí o yíékè.

5 Kɛ nh ò dootóo dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ wenwe nɛ̀ dɛ kó siyĩĩ, kòò nduɔ́ dikpáà miɛkɛ bá òmɔù báá ò tùótɛ́ kɛ́kũnnɛ́. Tikpasĩntì nɛ̀ sinɔɔ dɛɛ̀ yóó ò di.
6 Kɛ̀ Esibiti tenkɛ̀ kɔbɛ bɛmɔuu bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.

Kɛ yɛ́ bɛ̀ do dòmmɛ̀ dipènnì ndi Isidayɛɛribɛ nɔu miɛkɛ.
7 Bɛ̀ do ò pĩĩ nkoò pùɔ̀mmu kɛ si bɛ nɔu, kɛ̀ bɛ̀ ò diri kòò pùɔ nkɛ donnìnko bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì.
8 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí ndi Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ n tú: M bo duɔ́ nkɛ̀ bèɛ ò do mudoò kɛ́kuɔ o ɛì miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃.
9 Ò mɛ nyɛ̃mmɛ̀ weè te kukó nNiidi kɛ̀ weè kù dɔ̀ɔ. Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nhEsibiti kó kɛtenkɛ̀ bo dɔúnko kénaá ntidobontì kɛ̀ bèɛ bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
10 N yìtɛ́ kɛ còḿmúmu wenwe nɛ̀ kukó nNiidi bɛ kpɛ́í, m bo duɔ́ nkɛ̀ bɛ tenkèɛ dɔúnko kénaá ntidobontì, kɛ́túótɛ́ Mikidɔdi kɛ́yènnɛ̀ Siyɛnni kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Kuusi temmànku.
11 Bɛ̀ tɛ́nkɛ báá yà dɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ onìtì kó tɛnaàcètɛ yoo kuwanwankù makù kpɛtɛ. Dɛ kó kɛtenkɛ̀ bo dɔúnko kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nsipísìnàà.
12 M bo duɔ́ nkɛ̀ Esibiti tenkèɛ dɔúnko kénaá dikpáà tɛdɔntɛ̀ kénaá ntidobontì yɛhɛkɛ̀ tɛyè cuokɛ̀ m puɔ̀ nyè, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ yɛbie nsipísìnàà. Dɛ mɔ̀nnì m bo cíɛ nhEsibiti tenkɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bèɛ ta ibotí tɛì miɛkɛ.
13 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì béi nkɛ tú, yɛbie nsipísìnàà kó difɔ̃nkúò m bo wɛ̃tɛ kédennɛní Esibiti tenkɛ̀ kɔbɛ ibotí tɛì bɛ̀ do cìétɛ́ kémbo ìì miɛkɛ, m bo wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ tìí.
14 Dɛ mɔ̀nnì m bo wɛ̃tɛ kɛ́tíí nhEsibiti kó tidaatì, kɛ̀ tìi kari bɛ tenkɛ̀ Patidoosi ɛì bɛ̀ do borɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ́ãnnɛ́ dikpààtìyuu dìì berí.
15 Esibiti bo ntú dɛ mɔ̀nnì dikpààtìyuu dìì berí, ò tɛ́nkɛ bá mbakɛ́ ibotí. N yóó ò kɛ́kùnnɛmu, bá ò tɛ́nkɛ bá mbakɛ́ ibotí tɛì.
16 Isidayɛɛribɛ tɛ́nkɛ bá nhò tɑ́, bɛ̀ yóó bantɛ́mu kɛ dò ndɛ̀ do tú mɛyɛi mmɛ bɛ̀ do kɔrìmɛ̀ o borɛ̀ kɛ dɔ́ mɛteèmmɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì kébantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.

Kuyie nnàkémɛ̀ Nɛbukannɛsaa yóó domɛ̀ Esibiti mudoò

17 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yèyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ ti pĩḿmɛ̀ kékònnɛ̀ Babidɔnni, otɑ̃nkù ketiwè diyiè ketirì yiè, kɛ̀ ti Yiɛ̀ Kuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
18 Onìtì fɔ̃! Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì weè tanné o ããpɔ̀mbɛ̀ mutɔ̃nkperímù, kɛ tú bèɛ pɔ̀ntɛ Tiiri kó dihɛì kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ yɔ kũɔ̃tɛ kɛ̀ bɛ baayɔ fãũtɛ́, ò mɛ nyí pètɛ́ mucɔ̃ntimu wenwe nɛ̀ o kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mutɔ̃mmú bɛ̀ pĩ mmù kpɛ́í.
19 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ n tú: N yóó ãnné Esibiti tenkɛ̀ Nɛbukannɛsaa nɔu miɛkɛ nkɛ, kòo dì pɔ̀ntɛ kéhɛí di kpàtì kɛ̀ dɛ̀ ntú o ããpɔ̀mbɛ̀ kó tiyeti.
20 N yóó ò duɔ́ nhEsibiti nwe kòò ntú o kó tiyeti ò ɔu tìì ɔùtì kpɛ́í, nkɛ yɛ́ ò pĩḿmɛ̀ n kó mutɔ̃mmú mmu. Mí di yiè nKuyie mmíì béi!
21 Dɛ yiè ndi n yóó wɛ̃tɛ kédéúkùnnɛmɛ̀ Isidayɛɛribɛ wɛ̃rímú, kɛ́ da pã kucɛ fɔ̃ nhEsekiɛri kàa mbɛ̀ nàánnɛ̀ kɛ̀ bèɛ bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ Kuyie.

30

Kuyie mmiɛkɛ yóó domɛ̀ Esibiti ɛì kɔbɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃! Nákɛ́ bɛ m pããnáaǹtì, á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí di Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu bèɛ kuɔ́ ndikúdabònnì kɛ dɔ̀: Eeyooyì! Diyiè dìì kèríní di kpɛ́í.
3 Di tɔ̀ónnímu, m miɛkɛ kó diyiè duunnímu, dɛ kó diyiè yó ndáátí yɛwɛtisùɔ nyɛ, diì yiè ndi n yóó bekénèmɛ̀ yɛbotɛ̀.

4 Bɛ bo do dìì yiè Esibiti tenkɛ̀ kufɔ̃waá mbo bɛ̀ autɛ́ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ pɔntɛ kɛ́dɛ́ítɛ́ kɛ́túótɛ́ bɛ kpàtì. Bɛnìtìbɛ̀ bo nduò dìì mɔnnì Esibiti tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ kɔ̃, Kuusi ɛì kɔbɛ yɛ̀mmɛ̀ bo caàrɛ̀.
5 Dɛ yiè Kuusi ɛì kɔbɛ nɛ̀ Puti ɛì kɔbɛ nɛ̀ Dudi ɛì kɔbɛ nɛ̀ Adabiibɛ tenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ bɛ̀ bo bɛ̀ fìé kɛ́taunnɛ̀ bèè tu n kɔbɛ.
6 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú: Bèè cuó Esibiti bɛ̀ bo duó, muwɛ̃rímú bɛ̀ mɔkɛ mù kɛ̀ mù bɛ̀ ãã̀ tɛfentɛ̀ mù bo deè, kɛ́túótɛ́ Mikidɔdi kɔbɛ kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Siyɛnni kɔbɛ, bɛ̀ bo bɛ̀ fìé. Mí di Yiè nKuyie mmíì béi!
7 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ bo dɔúnko kɛ́naá ndikpáà tɛdɔntɛ̀ kɛ̀ bɛ ɛkèɛ naá ntidobontì yɛ̀tɛyè cuokɛ̀ m pùɔ nyɛ̀.
8 M bo cɔ́u ndìì mɔnnì Esibiti kɛ́kuɔ bèɛ̀ kó dimàà ò cuó, dɛ mɔnnì bɛ̀ bo bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiè nKuyie.
9 Dɛ yiè m bo tɔ̃ nyɛtɔ̃rɛ̀ kɛ̀ yèɛ dekɛ bàtóòbɛ̀ kɛ́kɔtɛ kɛ́do Kuusi ɛì kɔbɛ bèɛ̀ kàri kɛ í yĩɛ̀kù, m bo pɔntɛ dìì yiè Esibiti kufɔ̃waá mbo bɛ̀ autɛ́ kɛ̀ bɛ̀ nkpeutí. Dɛ yiè tùɔ̀kɛmu kɛ dèè.
10 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú: M bo duó nkɛ̀ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì kuɔ Esibiti tenkɛ̀ kó kunitisũkù.
11 Wenwe nɛ̀ o kɔbɛ, kubotí kùù yóù nkɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ itɛì bɛ̀ bo kɔtɛní kɛ́do dihɛì kɛ́kuɔ Esibiti kɔbɛ kɛ̀ bɛcíríbèɛ píɛ ndihɛì miɛkɛ.
12 M bo duó nkɛ̀ Niidi kó ikó nkũũ, m bo duɔ́ nhEsibiti kó kɛtenkɛ̀ bɛnitiyonkubɛ kɛ̀ bèɛ kɛ̀ pɔntɛ kɛ́túótɛ́ dɛ̀è kó dimàà bo kɛ miɛkɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi!
13 Míì béi nkɛ tú: M bo dɛitɛ bɛ bɔɔtenkaanìi, dibɔɔ̀ tɛ́nkɛ bá mbo Nɔfu ɛì miɛkɛ, tɛkpààtìbitɛ mɛ ntɛ́nkɛ bá mbo Esibiti tenkɛ̀. M bo ãnné Esibiti tenkɛ̀ kɔbɛ kufɔ̃waá.
14 Patidoosi ɛì bo dɔúnko kɛ̀ Soãã kpɛrii cɔ́útɛ́, m bo potɛ́ Nɔɔ ɛì kɔbɛ.
15 M miɛkɛ bo yɛ̀ Sinni ɛì dìì tu Esibiti kó dihɛì kperì, m bo kuɔ Nɔɔ ɛì kó kunitisũkù.
16 M bo cɔ́u nhEsibiti ɛì kɛ̀ kufɔ̃waá nhautɛ́ Sinni ɛì kɔbɛ, bɛ dootitɔbɛ̀ bo duutɛ Nɔɔ ɛì kó iduotí kɛ́ dì dàtínné mɛniɛ nkɔ̃mɛ.
17 Bɛ̀ bo fíé Ɔ̃ɔ̃ ɛì kó bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ Pii-Besiti kɔbɛ kɛ pĩmmu bɛsɔmbɛ kɛ́kɔ̀nnɛ̀ kɛ́dɔɔ̀ tidaatì.
18 M bo bɔ́ótɛ́ dìì mɔnnì Esibiti kó fɛkpààtìpàtìfɛ̀, kòo wɛ̃rímú mùù do ò ãã̀ tɛfentɛ̀ kɛ̀ mùu deè. Yɛwɛtìsùɔ̀ bo dátínné dɛ kó dihɛì kɛ̀ bèɛ pĩmmú di nìtìbɛ̀ kɛ́dɔɔ̀ tidaatì.
19 N yóó mɛ mpotɛ́ Esibiti kɔbɛ kɛ̀ bèɛ bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiè nKuyie.

Kuyie ntùótɛ́mɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì kɛ yũɔ̃nnɛ̀ ku nìtìbɛ̀ to

20 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ dimáà nɛ̀ bɛ̀ ti pĩḿmúmɛ̀ kɛ kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni dibenni tãnkù ketiwè diyiè yiénnì yiè kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
21 Onìtì fɔ̃! N kèétɛ́ Esibiti kóo kpààtì bakù nku, òmɔù mɛ nyí ò taà nkóò boú kòo bo miɛtɛ́ kɛ́na kɛ fãã ndisiè.
22 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ tú: N yìtɛ́ kɛ còḿmúmu Esibiti kóo kpààtì kpéí nkɛ bo kéétɛ́ o baà ndɛdɛ́, kùù kpaá kpeńnì nɛ̀ kùù kèétɛ́, kòò do pikú dìì sièe do.
23 M bo cíɛ nhEsibiti tenkɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bèɛ ta ibotí tɛì miɛkɛ.
24 M bo kpénkùnnɛ Babidɔnni kóo kpààtì baà nkóò pií ndisiè, kòò bókɛ́ Esibiti kóo kpààtì baà nkòò nkɔ̃ nkɛ kuɔ nho dootitɔbɛ̀ ìikɛ̀.
25 N yóó kpénkùmmu Babidɔnni kóo kpààtì baà nkɛ̀ Esibiti kóo kpààtì kpɛrɛɛ bɛìtɛ̀. M bo pii ndìì mɔnnì Babidɔnni kóo kpààtì disiè kòò dì fãã nkénwetí Esibiti tenkɛ̀ kɔbɛ bɛ̀ bo bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiè nKuyie.
26 N yóó cíɛmmu Esibiti kɔbɛ kɛ̀ bèɛ ta ibotí tɛì tenkɛ̀ miɛkɛ, m bo bɛ̀ cíɛ ndìì mɔnnì bɛ̀ bo bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiè Kuyie.

31

Kuyie ndònnɛnèmè Esibiti kóo kpààtì mutie bè tu mù sétìrì

1 Kè dè mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítè nè dìmáà nè bè ti pĩḿmè kɛ kònnè Babidɔnni
otããtããńwè, diyiè ketirì yiè, kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ́! Nákέ Esibiti kóo kpààtì nè o nìtìbè kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú:
N yí yà ò dɛu kɛ mànnè mù.
3 M bo yĩ ò dònnè Dimaa tãrì kó mutediɛmù mmu bè tu mù sétìrì,
mùù mɔkɛ ibakɛ sààyì nè mɛdéè nsààmè,
kè mu bakɛ dèkɛ kékáá ntiwɛtì.
4 Fɛtaafè fɛè te kè mù kòté,
mù fìíkú kunécɛ ĩnkè nkɛ
kè mɛniɛ mpũɔ̃ mù fìíkú dè,
kɛ bónkùnko dikpáà kó dɛtie ndɛmɔu.
5 Dɛè te kè mù òkè kɛ pɛ̃ɛ̃té dɛtɛrè dɛmɔu
kɛ yè yɛtepàà mpéu,
kè mu bakɛ wuɔ mmɛniɛ mmù sànnè mèè kpéí.
6 Kè dikpáà kó tinɔ̀tì timɔu yĩɛ̃ mmu bakɛ ĩnkè
kè tiwanwantì timɔu pɛí mu takέ
kè bɛnìtìbè péu diɛku mu déè.
7 Mu cómmè nè mu bakɛ yèrimè kè dè wennimu
kɛ yɛ́ mu cĩɛ̃ nfìíkúmè mɛniɛ nsũ dè.
8 Dɛtie mbè tu dè sétìrì dɛè bo n kó kupúú miɛkɛ,
mùmamù do í mù mànnè bè tu dè sìpèrésì,
mùmamù kó ibakɛ do í mannè mu kpɛyi.
Bè tu dè padatánnì mùmamù kó ibakɛ pànyì do í mannè mu kpɛyi,
mutie mamù do í mù mànnè kuwenniku n kó kupúú miɛkɛ.
9 N do mù ãnné tifããsààtì nti kè mù nwenni,
dɛtie ndɛmɔu dèè bo n kó kupúú Edɛnni miɛkɛ kè dè mmù yaá.

Bè bɔmmè Esibiti ɛì kóo kpààtì mutie kõmɛ

10 Kè ti Yiè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú, mù òkè mèè
kpéí mmɛdiè nkè mu bakɛ tùɔkɛ tiwɛtì dɛè mù ãnné tɛfentè.
11 Dɛè te kè m mù duɔ́ nkɛtenkè kóo kpààtì diɛwè, kòò mù dɔ̀ɔ̀ mù mànnè dè,
m mu dootóomu.
12 Kè bɛkpákpàrìbè, bɛnitiyonkubɛ mù kõũ kɛ dɔúnko kè mù duɔ́ yɛtãrè yɛmɔu
ĩnkè, tibiti timɔu miɛkɛ, kè mu bakɛ kèkέ kɛ duɔ́ yɛkondakɛ yɛmɔu miɛkɛ, bèè
do mù diɛku kè bè mù yóu kɛ ìté.
13 Kè tinɔ̀tì timɔu botí commu mu kũnnì ĩnkè kè tiwanwantì timɔu nàù mu
bakɛ.
14 Dè dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ kè dè bo yie nkè dɛtie ndèè còḿmú inécɛ kè mɛniɛ ndè
sànnè, kè mùmamù muù tɛ́nkɛ báá okè, kè mu bakɛ nkáá ntiwɛtì, kénte kè mùù
mɔɔtɛ tɛfentè, kɛ yɛ́ dɛmɔu dè dòmmè kékúmu kéta kɛtenkè kéwɛ̃nnénè bèè bo
kudɔnkù.
15 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: Sétìrì kó mutie ta dìì yiè kudɔnkù dìì
yiè ndi n duɔ́mmè dèè bo kɛtenkè ĩnkè, kè dè kàri mukũũ, muù kpéí nte kè n
còńné ikó mbá ì tɛ́nkɛ í pũɔ̃ nkè yɛbirɛ kũũ, kè dè bìitoo kè Dimaa tãrè ĩnkè kó
dɛtie dɛmɔu kpeí.
16 M mù bɔnténí dìì mànnì kè mùu ta kudɔnkù kè yɛbotèɛ keè, kè dèɛ domu
yɛ kõm̀bùɔ̀tì. Dɛtie ndèè kó dimàà bo n kó kupúú Edɛnni miɛkɛ nè Dimaa kó
dɛtediɛrè dèè péu kubooku kè dɛ yèmmè nnaati.
17 Ibotí miɛkɛ bèè do mù cuɔ́ kɛ diɛku mu déè nkè bè múnkɛɛ bè wɛ̃nnénè bè
kùɔ bè mudoò miɛkɛ ké bè tannέ kudɔnkù.

18 Dɛtie ndɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo n kó kupúú Edɛnni miɛkɛ mùmamù do í mù mànnɛ̀ kuwenniku nɛ̀ mɛokùmɛ̀. Bá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ di wɛ̃nné fɔ́ nnɛ̀ bɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í cãmmù nɛ̀ bɛ̀ kùɔ bɛ̀ dikpànnì miɛkɛ kɛ ta kudɔnkù. Esibiti kóo kpààtì nɛ̀ o kɔbɛ bɛ kpɛrɛ yó mmɛ ndò. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi!

32

Bɛ̀ kuɔ́ ndìì kúdabònnì Esibiti ɛì kóo kpààtì kpéí

1 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ ti pĩḿmúmɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni, otɛ̃̀nkù tɛpíítɛ̀ nɛ̀ odérì diyiè ketirì yiè kɛ̀ Kuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:

2 Onìtì fɔ́! Kuɔ́ ndikúdabònnì Esibiti ɛì kóo kpààtì kpéí nkɛ dɔ̀:

A do bo ibotí cuokɛ̀
kɛ dò ndicìrícìrìbii ndi,
kɛ wɛ̀tɛ kɛ dò ndàméɛ̀rì kó fɛmùɔ̀fɛ̀.
Kɛ duɔ́ ikó mmiɛkɛ kɛ kɔɔrí mɛniɛ nnɛ̀ a tààkɛ
kɛ íinko mɛniɛ.

3 Ibotí bo tíí ndìì mànnì péu, dɛ mànnì ndi n yóó da bɔntémɛ̀ mudìtìmù kɛ̀ bɛ̀ da yũ̃ɔ́ nkédennɛ,

4 kédɔúnko kɛtenkɛ̀ kàa nduɔ́o dikpáà cuokɛ̀, kɛ̀ dikpáà kó tinɔ̀tì ncómmú a ĩnkɛ̀ kɛ̀ tikpasĩntì timɔuu da di.

5 Kɛ̀ dɛsɔnnɛ dɛ̀ɛ̀ pɛ̃̀kɛ kɛ̀ dɛ̀ nduɔ́o yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ tibiti miɛkɛ.

6 A yĩĩ mbo cóú nkɛtenkɛ̀ képɔ̃ntɛ́ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ képíɛ nyɛkondakɛ.

7 A bo kú dìì mànnì m bo pii nkɛĩnkɛ̀, késɔukùnnɛ siwɛ̀ã, kéduɔ́ nkɛ̀ diwɛtirìi dátínné diyiè, bá otɛ̃̀nkù tɛ́nkɛ bá mpéì.

8 M bo sɔukùnnɛ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà mí kɛĩnkɛ̀, m bo duɔ́ nkɛ̀ dibiìnnìi ãnné a ɛì miɛkɛ a kpéí. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi!

9 Ibotí péu a í yɛ́ ì m bo duɔ́ nkɛ̀ ìi keè dìì mànnì a domɛ̀ kɛ̀ i yèmmɛɛ caàrɛ̀.

10 Yɛbotɛ̀ péu kɔ̃mbùàtì bo do a dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ kpéí, m bo ɛi ndìì mànnì n siè bɛkpààtìbɛ̀ ìikɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kpeutɛ. A bo do dìì yiè bɛ kóò mɔù báá na képĩ nhomáà.

11 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m béimmu kɛ tú Babidɔnni kóo kpààtì kó disiè da tati.

12 Kòo ããpɔ̀mbɛ̀ bo kuɔ bɛnìtìbɛ̀ péu. Bɛ̀ tu bɛ̀ɛ̀ yóù bɛmbɛ ibotí miɛkɛ, bɛɛ̀ yóó pɔntɛ fɔ́ nhEsibiti a ɛì kó tɛfentɛ̀ kékuɔ a kó kunitisṹkù.

13 M bo kuɔ a wanwantì tìì bo kukó nNiidi takɛ́, onìtì mɔù kó tɛnaàcètɛ̀ yoo kuwanwankù makù kó dikpɛ̀ɛ̀tìrì tɛ́nkɛ báá kɔɔrɛ kukó nNiidi nkó mɛniɛ.

14 Dɛ mànnì m bo bónkùnnɛ a niɛ nkɛ̀ mɛ̀ mpũ̃ɔ̃ mmɛkùɔ̀ nkɔ̃mɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi!

15 M bo potɛ́ dìì mànnì Esibiti tenkɛ̀ kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ kùɔ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛ miɛkɛ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ dɔúnko, bɛ̀ bo bantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.

16 Ibotí imɔu kó bɛnitipòbɛ̀ yó nkuɔ̀mmu dɛ kó dikúdabònnì o kpéí. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Bɛ̀ kuɔ́mmɛ̀ dikúdabònnì ibotí bɛ̀ na ì kpéí

17 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ ti pĩḿmúmɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni, otɛ̃̀nkù ketiwè, diyiè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinummurì yiè, kɛ̀ ti Yiɛ̀ Kuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:

18 Onìtì fɔ́! Kuɔ́ ndikúdabònnì Esibiti tenkɛ̀ kó kunitisṹkù kpéí. Á bɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ ibotí tɛì ìi tu ibotí diɛyì kó bɛsapàmbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ tanné kudɔnkù bá nɛ̀ bɛ̀ mɛ ndɛumɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nnénɛ̀ bɛdɔmbɛ̀.

19 Nákɛ́ bɛ kɛ tú: N yɛ̃ mbɛ yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ pɛ̃̃tému bɛtɔbàà? Bɛɛ ta kudɔnkù kéwɛ̃nnénɛ̀ bɛdɔmbɛ̀ tɔbɛ̀ ibotí ìi í cãmmù ì kɔbɛ, bɛ̀ kùɔ bɛ̀ mudoò miɛkɛ.

20 Esibiti ɛì kɔbɛ yóó kú mudoò miɛkɛ nkɛ, bɛ̀ sũ̃ɔ́tému disiè kɛ dèè kɛ yóó kuɔnɛ̀ Esibiti ɛì kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu.

21 Bɛkpàrìtiebɛ diɛbè bèè bo kudɔnkù nè bè bè do naati bè bo bè daá kɛ dɔ̀: Bè
bè kùɔmu mudoò miɛkɛ bɛmbɛ bèè í cãmmù kè bè ti sɔ̃ńkéní.
22 Kè Sidii kóo kpààtì múnkɛ dè bo kòo fɔ̃ti soké o kó bɛhããpɔ̀mbè kpɛyi cuokè,
bɛmɔu bè bè kùɔ mudoò miɛkɛ nkɛ.
23 Wèè kó kufɔ̃ti bo kɛtenkè cũmpurɛ mɔ́mmɔnnɛ kòo ããpɔ̀mbè kpɛyi kù fité.
Bè bè kùɔ mudoò miɛkɛ nkɛ, bɛmbɛ bè do dé bè kɛtenkè ĩnkè.
24 Kè Edammu kóo kpààtì múnkɛ dè bo kòo fɔ̃ti soké o kó bɛhããpɔ̀mbè kpɛyi
cuokè. Bɛmɔu bè bè kùɔ mudoò miɛkɛ nkɛ, bè tu ibotí tɛì kɔbɛ mbɛ bèè í cãmmù
kɛ ta kudɔnkù, bɛmbɛ bɛnìtìbè do dé bè kɛtenkè ĩnkè. Kè bè di ifɛi.
25 Edammu kpààtì ta kudɔnkù nku, kòo nìtìbè fɔ̃ti fité o kɔku, bè tu ibotí ìì í
cãmmù ìnyi, kè bè bè kùɔ mudoò miɛkɛ. Bɛmbɛ bɛnìtìbè do dé bè kɛtenkè ĩnkè.
Kè bè bè wɛ̃nnénè kékuɔ mudoò miɛkɛ. Kè bè di ifɛi.
26 Mɛsɛki kóo kpààtì nè Tubaadi kou kè bè múnkɛ dè bo kè bɛ kó bɛhããpɔ̀mbè
fɔ̃ti fité bɛ kpɛyi, bè tu ibotí ìì í cãmmù ìnyi, kè bè bè kùɔ mudoò miɛkɛ, bɛmbɛ
bɛnìtìbè do dé bè kɛtenkè ĩnkè.
27 Bè báá na kéwɛ̃nnénè bɛkpàrìtiebɛ bèè ku nè dimɔ̀nnì, bè tu ibotí ìì í cãmmù
ìnyi. Bɛkpàrìtiebɛ yètè do feímu kè bè bè dé kɛtenkè ĩnkè, kè bè ta kudɔnkù kɛ duɔ́
kè bɛ yɔ yãkɛ bɛ se ĩnkè, kè bɛ dɔpììtì nɔ̀ńké bɛ ĩnkè.
28 Díndi múnkɛ Esibiti kɔbɛ bè yóó di wɛ̃nnénè ibotí ìì í cãmmù ìnyi kékuɔ
mudoò miɛkɛ.
29 Edɔmmu ɛì kɔbɛ múnkɛ dɛ mbo nè bɛ kóo kpààtì, bá nè bè mɛ mmɔkɛmè
dikɔ̃mbùɔ̀ bè yóó bè kùɔmu ibotí ìì í cãmmù i kɔ̃mɛ, kè bèɛ ta kudɔnkù.
30 Kubakù youú kó bɛkpààtìbè bɛmɔu dɛ mbo nè Sidoniibɛ bè kùɔ bè mudoò
miɛkɛ, bá nè bè do mɛ mmɔkɛmè muwɛ̃rímú kè bè bè dé. Bè tu ibotí ìì í cãmmù
ìnyi kè bè bè kùɔ mudoò miɛkɛ, kè bè wɛ̃nnénè bɛdɔmbè kɛ di ifɛi.
31 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: Esibiti kóo kpààtì bo yà dìì mɔ̀nnì
bè kùɔ bèè kó dimàà mudoò miɛkɛ, o yèmmè bo narikɛ wenwe nè o ããpɔ̀mbè
bɛmɔu.
32 Dè bo bè narikɛ kɛ yɛ́ bɛ yètè do feímè kɛtenkè ĩnkè kè bè bè dé, bè bo
wɛ̃nnénè Esibiti kóo kpààtì nè o ããpɔ̀mbè ibotí ìì í cãmmù kékũnné. Mí ndi Yiè
nKuyie mmíì béi.

33

Kuyie ndònnɛmè Esekiɛri o ɛikèmbàrì
(Wéntɛ́ mukàmmù 3:16-21)

1 Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Náké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀:
2 Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Kè dè dò m bo duɔ́ nkè mudoò tanní dihɛì marì, kè
dɛ kó dihɛì yɛmbè bànnɛ onìtì bɛ ɛì.
3 Wèè bàa kòò yà bɛ dootitɔbè kèríníme kɛ eé ditãtɛheù kécau nho kɔbɛ.
4 Kòo mɔù keè ditãtɛheù kuɔ́mmè kɛ búútóo kè bɛ dootitɔbè kɔ̀tɛní koò kùɔ,
dè tu o kpɛti nti.
5 Ò kèèmu ditãtɛheù kuɔ́mmè kɛ búútóo, kòò ku dè yí tú òmɔù kpɛti, kɛ yɛ́ kòò
do nyié nhò na ncootému.
6 Kè dè mɛ ndò nhobàrì weè yà bɛ dootitɔbè kè bè kèríní kòò dò nkárɛ́ kɛ í
eé ditãtɛheù kè bɛ dootitɔbè kɔ̀tɛní kɛ kùɔ òmɔù, ò kumu o yɛi nkpéí, wèè bàa
dibòrì weè né ta dɛ kó mɛyɛi.
7 Onìtì fɔ̃́! N da bànnɛmu Isidayɛɛribɛ, á nkémmú n náaǹtì, kè ǹ yĩ́ á bè nàké
tì, á tì mbè nàké.
8 Kè n da nàké kɛ tú: Náké onitiyɛiwe kɛ tú n yɛ̃ nhò bo kú, kàa í ò nàké kòò
bo yóu o yɛi nhò yóó kúmu o yɛi nkpéí, kè n né da bekénè o kpéí.
9 Kè dè mɛ ndò nha ò nàkému kɛ tú wèe yóu o yɛi nkéceetɛ, kòò yetɛ o yóó
kúmu o yɛi nkpéí nkè fɔ̃ nné dɛɛté a fòmmu.

Onìtì dòmmè mɛè ò kòù

10 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̋! Nákέ Isidayɛɛribɛ kɛ tú n yɛ̃ mbè mè nnàámmè kɛ tú bɛ yɛi nnè bɛ yetímè dɛè cɛ̃ɛ̃kɛ kɛ bè yɔ̃ntɛ kè bè cĩtiri, kɛ békú bɛmáà kɛ tú: Ti bo ńfòùà?

11 Náké bɛ kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! N yí dɔ́ onitiyɛiwe bo kúmè. N dɔ́ wèe yóu mɛyɛi mmɛ kénfòù. Ceetɛnè kéyóu mɛyɛi. Díndi Isidayɛɛribɛ di dɔ́ kékúmaà?

12 Onìtì fɔ̋! Nákέ a tebìí Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Kòo nitisàù yóu mɛsàà mmudɔɔ̀rìmù kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, mɛsàà nhò do dɔɔri mè báá na kóò dɛɛté. Kòo yɛiwe mɛ nyóu o yɛi nkɛ dɔɔri mɛsàà, mɛyɛi nhò do dɔɔri mè báá na kóò fétìnnɛ. Kòo nitisàù ta mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù, mɛsàà ndoké kɔ̃mɛ báá na kóò dɛeté.

13 Kè n nàké onitisàù kɛ tú: Ò yó nfòù, kòò yóu mɛsàà nkɛ ta mmɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù, n tɛ̃́nkɛ í yóó dentɛní mɛsàà nhò do dɔɔri mè kpéí. Ò yóó kúmu mɛyɛi nhò dɔ̀ɔ̀ mè kpéí.

14 Kè m mɛ nnàké onitiyɛiwe nwe kɛ tú: Ò bo kú! Kòo yóu mɛyɛi nkɛ dɔɔri dèè wenni.

15 Kòò tɛ̃́ńné wèè ò mɔ̀kɛnè dibànnì wè ò dɔúnnè dɛ̀, kɛ tɛ̃́ńné ò do yùúkú dɛ̀, kɛ tũnnɛ itié nyìì duɔ̀ mmufòmmu, kòò tɛ̃́nkɛ í dɔɔri mɛyɛi nhò yó nfòùmu ò báá kú.

16 M mɛ ntɛ̃́nkɛ báá dentɛní mɛyɛi nhò do dɔ̀ɔ̀ mè, ò yó nfòùmu ò tũnnɛ mèè kpéí ndèè wenni kɛ dɔɔri dèè sìé.

17 Onìtì fɔ̋! nha tebìí náámmu kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie n dɔɔri dɛ̀ í wenni! Dè í tú míì kó mɛdɔɔ̀rìmè í wenni, bɛè kó mɛdɔɔ̀rìmè sĩ.

18 Kòo nitisàù yóu mɛsàà nkɛ ta mɛyɛi mmudɔɔ̀rìmù, ò yóó kúmu dɛ kpéí.

19 Kòo yɛiwe weè mɛ nyóu mɛyɛi kɛ dɔɔri mɛsàà, nè dɛ kpéí nhò yó nfòùmu.

20 Di né mɛ ntúmè n dɔɔ̀rìmè í wenni, díndi Isidayɛɛribɛ n yóó di bekénè bá wè o dɔɔ̀rìmè dòmmè mmɛ.

Bè pɔntɛmè Sedisadɛmmu

21 Kè dè mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítè nè yèdéè nè bè ti pĩńmè kɛ kɔnnè Babidɔnni, otɑ̃̀nkù píínwè, diyiè nummurì yiè, kòo nìtì mɔùu yenté Sedisadɛmmu kécokéní ké n náké kɛ dɔ̀: Bè pɔntɛmu Sedisadɛmmu!

22 Dɛ kóo nìtì do yóó cokéní m borè késɔ̋ Kuyie nkó muwɛ̃rímú wee cùténímu n yĩnkè kè ǹ na kéwɛ̃tɛ kébéi, kòo ntuɔkuní kɛ sɔ̋ n nɔ́ndɛnfè dàtɛ kè n nɔ nkɛ náá.

23 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:

24 Onìtì fɔ̋! Bɛnìtìbè bèè kpaá bo Isidayɛɛribɛ tenkè kó tidobontì bè nàá nkɛ tú: Abarahammu do bo omáà ndi kè nh ò duɔ́ ndɛ kó kɛtenkè kòò bo nkè te, kè bè né bo sũũmmu kè n yóu m bo kè mbè duɔmmàà?

25 Náké bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Bɛmbɛ bèè yo mmɛyĩĩ, kè bɛ yèmmè bo yɛbɔkè bíékè, kè bè cou mɛnitiyĩĩ mbɛè bo tiekɛ n kó kɛtenkàà?

26 Bɛmbɛ bèè pikú yɛkpàrìse kɛ dɔɔri isɔkɛ kpɛrɛ, bá wè kòò dɔunè o kou pokù bɛè bo tiekɛ n kó kɛtenkàà?

27 Náké bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n fòùmu, kè míì béi nkɛ tú bèè kpaá dɛ kó tidobontì miɛkɛ bè yóó bè do mudoò mmu ké bè kùɔ, kè dɛsĩnnèɛ pĩmmú bèè bo dikpáà kè mutenkũũ nkuɔ bèè bo titɑ̃dèntì nè itɑ̃fuɔ mmiɛkɛ.

28 M bo dɛitɛ Isidayɛɛribɛ wɛ̃rímú mùù bè ɑ̃ɑ̃̀ tɛfentè, bɛ ɛì nè bɛ tɑ̃rè kè dèɛ dɔúnko kénaá ntɛdɔntè, bá òmɔù tɛ̃́nkɛ bá ndè pɛ̃nkù.

29 Nè bè dɔ̀ɔ̀ ìì sɔ̀kɛ kpéí mbɛ tenkè bo dɔúnko kénaá ntɛdɔntè, kè bèɛ bantέ n túmè di Yiè nKuyie.

30 Onìtì fɔ̃! A tebìí náantɛmu a kpéí ndihɛì kó kuduotí fitímɛ̀ nɛ̀ bɛ cɛ̃ĩ kó yɛbòrɛ̀ kɛ tú: Tí kɔtɛnɛ̀, kòo ti nákɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ tì.
31 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ kòriní a borɛ̀ kusũkù kɛ karì a ìikɛ̀ kɛ bo keè a tɔ tì. Bɛ̀ kèḿmúmu a náaǹtì, bɛ̀ né í dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀, bɛ̀ yó nda náá ntináannatì nti kɛ né tũ mbɛ mɔ́mmɔmbɛ kó mɛyɛ̀mmɛ̀ kɛ dɔ́ mucɔ̃ntimu.
32 Bɛ̀ da dònnɛnɛ̀ oyɛndèntì nwe wèè tammɛ̀ naati, kòò nɔ nkɛ diè nkɛ nɔ nkɛ bie ndɛbémbénnɛ̀. Bɛ̀ ɔ̃ nda kémmú kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naatimu, òmɔù mɛ nyí dɔɔri a bɛ̀ nàá ntì.
33 A bɛ̀ nàá ntì duunnímu, tì bo dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì bɛ̀ bo bantɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò bomɛ̀ bɛ cuokɛ̀.

34

Kuyie nkpannɛ̀ tì bɛ̀ɛ̀ ni Isidayɛɛribɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃! Kpannɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ni Isidayɛɛribɛ. Nákɛ́ bɛ m pããnáaǹtì kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú bɛ̀ bo yà bɛmbɛ bɛ̀ɛ̀ ni Isidayɛɛribɛ. Opecɛ̃nti ɔ̃ ncɛ̃mmú o pe nyi, kɛ̀ bɛmbɛ né piú bɛmáà kɛ yóu bɛ̀ bo ndakɛmɛ̀ m pe kpéí.
3 Kɛ yɔ̃ nyi miɛ̀, nkɛ duɔ̀kùnɛ̀ i cìtì tiyààtì kɛ daati, kɛ kɔù yɛpedakɛ̀ mɛkùɔ̀ nkpɛyɛ kɛ cáá, bɛ̀ mɛ nyí ì cɛ̃mmù.
4 Bɛ̀ í duɔ̀ nyipe ìì cĩtɛ tidiitì kɛ̀ ì bo kpenkɛ. Bɛ̀ mɛ nyí taà nyìì mɔ, mbɛ̀ í boú ìì kɛ̀ɛ́té, bɛ̀ í péìrìní ìì dɔ́ kéfeti, bɛ̀ mɛ nyí waà nyìì feti, bɛ̀ ì cɛ̃mmùnɛ̀ muwɛ̃rímú mmu, kɛ ì fɛ̃ũnko.
5 Kɛ̀ m pe mɔ̀ńté i cɛ̃mbɛ kɛ cìétɛ́ kɛ̀ dɛsĩnnɛ̀ ì pĩĩ.
6 Kɛ̀ ì ãã̃ntɛ yɛtãrɛ̀ yɛmɔu ĩnkɛ̀ nɛ̀ sitãã́ simɔu ĩnkɛ̀ kɛ cìétɛ́ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ bá òmɔù í dakɛ i kpéí, òmɔù í ì waà.
7 Díndi bɛ̀ɛ̀ tu n kó bɛpecɛ̃mbɛ, kénténɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù!
8 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu, kɛ̀ mîì béi nkɛ tú: M pe mɛ mmɔ̀ńtémɛ̀ bɛcɛ̃mbɛ kɛ ta bɛyóóbɛ̀ nɔu miɛkɛ kɛ̀ dɛsĩnnɛ̀ ì pĩĩ mbá i cɛ̃mbɛ í dakɛ i kpéí nkɛ piú bɛmáà kɛ búútóo m pe kpéí.
9 Nɛ̀ dɛ kpéí ndíndi bɛ̀ɛ̀ tu n kó bɛpecɛ̃mbɛ, kénténɛ̀ n dɔ́ kɛ́ di nákɛ́ tì.
10 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m béimmu kɛ tú: N wɛ̀ɛ̀̃tɛnímu dɛ kó bɛpecɛ̃mbɛ bíékɛ̀ kɛ bo fietɛ m pe bá bɛ̀ tɛ̃nkɛ bá ntú bɛ̀ɛ̀ ì cɛ̃mmù. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛɛ paà bɛmáà mupiìmù. M bo fietɛ m pe bɛ nɔu miɛkɛ kɛ̀ bɛɛ ì pàà mucáammù.
11 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì mɔ́mmuɔ n yóó daatɛ m pe kpéí nkɛ ì cɛ̃mmú.
12 M bo wɛ̃tɛ kétíí m pe opecɛ̃nti ɔ̃ɔ̃ tíí mmɛ̀ɛ̀ botí ipe ìì cìétɛ́. M bo ì kpàakɛní tipíìtì timɔu fɛtaafɛ̀ nɛ̀ kuyaakù dɛ̀ do ì cíɛ nkɛ̀ ìi kɔtɛ kɛ̀ kéndakɛ i kpéí.
13 M bo ì dènnɛní ibotí tɛì miɛkɛ ké ì kpɛ̃nnéní i tenkɛ̀ ké nyì cɛ̃mmú Isidayɛɛribɛ tãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ ikondɛí imɔu miɛkɛ nɛ̀ dihɛì kó yɛbòrɛ sààyè yɛmɔu.
14 N yó nyì cɛ̃mmù timúsààtì borɛ̀ ndɛ, Isidayɛɛribɛ tãdàntì kó timútì nti ì yó nyommɛ̀ i kó dinaacɛ̃nhòò ndi. Ì níí yóó dɛ nhomǹpɛ̀ kényo nyIsidayɛɛribɛ tãrɛ̀ kó timusààtì.
15 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì mɔ́mmuɔ n yó ncɛ̃mmù m pe kɛ níí nyì omǹpùnko. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
16 M bo wammú ìì feti képéíténí ìì dɔ́ kékɛntɛ́, kétaa nyìì kɔ̀utɛ, kémiɛkùnnɛ ìì mɔ. M bo kuɔ ìì ã mɛkùɔ̀ nkɛ kpeńnì kɛ cɛ̃mmù m pe.

Kuyie ntumɛ̀ kù kèríní kɛ bo tee nku kɔbɛ

17 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n náá ntì m pe kpéí. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú, n yóó batɛmu m pe ìì kpeńnì kécɑ̃́nné iniiyì nɛ̀ yɛpedakɛ̀ nɛ̀ yɛbɔdakɛ̀.

18 Ì di timúsààtì kɛ cɛ̀mmu kɛ naù tisɔnti. Ì yɛ̃ mɛnésààmɛ̀ kɛ cɛ̀mmu kɛ kɔɔrí mɛsɔmmɛ.
19 Ì dɔ́ m pe sɔnyi nyó nyì naù tìì mútì nti kɛ yɔ̃ nyì kɔ̀kɛ mɛ̀ɛ̀ niɛ.
20 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ n tú: Míì mɔ́mmuɔ n yóó bekénɛ̀ ipe mɛkùɔ nkpéí ìì cĩĩnnì ì kpéí.
21 Kɛ yɛ̃́ ì kũmmùmɛ̀ ìì cĩĩnnì i píìtì nɛ̀ i baayɔ kɛ ì cíɛ nkɛ̀ ì yè ditowaà.
22 N yóó fietɛmu m pe bɛyóóbɛ̀ nɔu miɛkɛ kɛ né ì bekénɛ̀ itɔbɛ̀ kpéí,
23 kéduɔ́ nkɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Dafitii naá n kóo pecɛ̃nti, wèè yó ndakɛ m pe kpéí, weè yó ntú n kóo pecɛ̃nti omáà.
24 Dɛ mɔ̀nnì mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì yó nyì te kɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Dafiti tú ì kóo kpààtì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
25 N yóó ì dɔ̀ɔnɛ̀ mɛtaummɛ̀ mmɛ kɛ̀ ti narikɛ kɛ̀ n kɛi ntikpasĩntì, bá tì tɛ́nkɛ bá nkpaá bo kɛ̀ m pe ncentì dikpáà kɛ bá nyĩɛ̀kù kɛ níí duɔ́ bètèìì kutúúkù miɛkɛ.
26 Kɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ ì mbo n tãsààrì pɛ̃ri, kɛ̀ fɛtaafɛ̀ nniù fɛ mɔ̀nnì kɛ dɔɔri kɛtenkɛ̀ mɛsàà.
27 Kɛ̀ dɛtie nni mpeí kɛ̀ dɛpaa mpeí kɛ̀ ì mbo i tenkɛ̀ kɛ í yĩɛ̀kù. M bo tɔ̃tɛ mɛfĩmmɛ mɛ̀ɛ̀ ì pìítí ké ì dènnɛ tidaatì miɛkɛ, kɛ̀ ìì banté n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
28 Dɛ mɔ̀nnì ibotí tɛì kɔbɛ tɛ́nkɛ bá nyì pĩĩ, ndɛsĩnnɛ̀ mɛ ntɛ́nkɛ bá nyì càá. Ì bo mbo kɛ í yĩɛ̀kù, dɛ̀marɛ̀ bá nyì kɔɔ́nnɛ̀.
29 Kɛ̀ n fiíkú dɛtie nyi kpéí, dikɔ̀nnì tɛ́nkɛ báá kuɔ fɛ̀mafɛ̀ dihɛì miɛkɛ. Dɛ mɔ̀nnì ibotí tɛì kɔbɛ tɛ́nkɛ bá nyì daú.
30 Dɛ mɔ̀nnì ì bo banté kɛ dò mmíì ì te kɛ ì bonɛ̀. Díndi Isidayɛɛribɛ di tú n kɔbɛ mbɛ, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
31 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi nkɛ tú di tú n kó kupecɛ̃nku nku kɛ̀ n di te kɛ dakɛ di kpéí.

35

Kuyie nkpannɛ̀ tì Seii ɛì kɔbɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Onìtì fɔ̃! Wɛ̃ɛ̃tɛ Seii tãrì ɛkɛ̀ bíékɛ̀ ké bɛ̀ nàké m pããnáaǹtì.
3 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú n yìté kɛ cɔ́mmúmu Seii ɛkɛ̀ tãrì kɔbɛ kpéí nkɛ bo bɛ̀ kpannɛ̀. N yòutɛ n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ Seii tãrì ɛkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ yè bo dɔúnko kénaá ntɛdɔntɛ̀.
4 M bo duɔ́ nkɛ̀ bɛ ɛkɛɛ dɔúnko kénaá ntidobontì kɛ̀ bɛɛ banté n túmɛ̀ di Yiɛ̀ Kuyie.
5 Bɛ̀ mɛ̀ nnìímmɛ̀mu Isidayɛɛribɛ sɑ̃́ɑ̃, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ yei ntonté kɛ̀ m bɛ̀ poté, kɛ̀ bɛ̀ bo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ bá bɛ̀ í bɛ̀ kuɔ mmɛsémmɛ̀ kɛ cĩɛ́ké kɛ bɛ̀ kɔ̀ù.
6 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu kɛ̀ míì béi. Bɛ̀ í mɛ ndepɛmɛ̀ mɛnitiyĩĩ mmucóúmmù, mɛnitiyĩĩ mmɛè yó ncóú bɛ tenkɛ̀.
7 M bo kuɔ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà pɛ̃nkù Seii tãrì borɛ̀, kɛ̀ dìi dɔúnko yúóó.
8 Bɛ̀ bo do Seii tãrì kɔbɛ mudoò ké bɛ̀ kùɔ. Bɛcíríbɛ̀ bo píɛ nho tãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ sitɑ̃́ɑ̃ ĩnkɛ̀ nɛ̀ tibiti miɛkɛ nɛ̀ ikondɛí imɔu miɛkɛ.
9 Bɛ ɛkɛ̀ bo dɔúnko sɑ̃́ɑ̃, bá òmɔù tɛ́nkɛ bá nyɛ̀ ã, kɛ̀ bɛɛ banté n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
10 Seii ɛkɛ̀ kɔbɛ bɛɛ̀ béi nkɛ tú, bɛ̀ bo túótɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n kó kɛtenkɛ̀ n kpààtìyɔ borɛ̀ yèdéà?
11 Nɛ̀ dɛ kpéí mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu kɛ̀ míì béi, bɛ miɛkɛ do péì mɛ̀ɛ̀ kpéí n nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ níí nkɛ bɛ̀ póó, n yóó mɛ mbɛ̀ dɔ̀ɔ mɛmɔ́mmɔmmɛ, m bo bɛ̀ poté kɛ̀ bɛɛ yà n dòmmɛ̀.

12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ banté kɛ dò mmí ndi Yiè nKuyie n kèè tipocɛ̃mmúnáaǹtì bɛ̀ nàké tì,
bɛ̀ do tú dìì mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ tãrɛ̀ dɔúnko kɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ pètɛ́ kɛ tiekɛ.
13 Bɛ̀ n cɛ̃nnénè kɛ̀ dɛ̀ dɛumu, kɛ n sɔ̃́mmú kɛ̀ n dɛ̀ kèè dɛmɔu.
14 N yóó pɔntɛ bɛ ɛì pái pái nwe kɛ̀ dìi dɔúnko kɛ̀ dèɛ narikɛ yɛbotɛ̀ mí ndi Yiè
nKuyie mmíì béi.
15 Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ do dɔúnko kɛ̀ dɛ̀ mbɛ̀ naatimu, n yóó mɛ mbɛ̀ dɔ̀ɔ
mɛmómmɔmmɛ, Seii tãrì bo dɔúnko, Edɔmmu omɔu, kɛ̀ bɛ̀ɛ banté n túmɛ̀ di
Yiè nKuyie.

36

Kuyie nnàkémɛ̀ ku nìtìbɛ̀ yóó wɛ̃tɛ kétiekɛmɛ̀ bɛ tenkɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Nákɛ́ m pããnáaǹtì Isidayɛɛribɛ
tãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɔbɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bɛ̀ɛ kénté n dó kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ tì.
2 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú: Bɛ dootitɔbɛ̀ bɛ̀ daúmu kɛ tú wũɔ̃̀ɔ̃̀! Ti né
í tiekɛ di tãrɛ̀ di do tɑ̃́ yèà?
3 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n tu: Á bɛ̀ nàkɛ́ m pããnáaǹtì, nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie
n tú ibotí tɛì kɔbɛ mɛ mbɛ̀ yàámmɛ̀ kɛ bɛ̀ pɔ̀ntɛ kɛ bɛ̀ tiekɛ kɛ bɛ̀ daú.
4 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí ndi Yiè nKuyie kɛ̀ n tu: Díndi bɛ̀ɛ bo Isidayɛɛribɛ tãrɛ̀ di kénté
kékeè n tú mù, n tú: Di tãrɛ̀ mɛ ndɔúnkomɛ̀ nɛ̀ sitɑ̃́ nɛ̀ ikondɛí nɛ̀ tibiti kɛ̀ bɛ ɛkɛ̀
naá ntidobontì kɛ dɔúnko kɛ̀ yɛbotɛ̀ di daú.
5 Dɛ̀ n yonkɛmu mí ndi Yiè nKuyie kɛ̀ n cɔ̀mmú kɛ pàrìkɛ̀ kɛ tú m bo kpannɛ̀
ibotí ìì di fitɛ́ dɔkɛ Edɔmmu tenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ, kɛ yɛ̃́ dɛ̀ do bɛ̀ naatimu kɛ̀ bɛ̀ pɔ̀tì
bɛ̀ pétémɛ̀ n tenkɛ̀ kɛ bo tiekɛ, kétúótɛ́ dɛ̀ɛ bo kɛ miɛkɛ.
6 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nákɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ bo yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ sitɑ̃́ nɛ̀ tibiti nɛ̀ ikondɛí
kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú dɛ̀ n yonkɛmu kɛ̀ m miɛkɛ pɛikɛ ibotí bɛ̀ daú mɛ̀ɛ
kpɛ́í.
7 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ pàrìkɛ̀ kɛ tú bɛ̀ múnkɛ bo daá dɛ kó
ibotí ìì do bɛ̀ daú.
8 Díndi Isidayɛɛribɛ tãrɛ̀ kó dɛtie! Pũntɛnè tifɑ̃̀ɑ̃̀tì képié yɛbɛ péu n nìtìbɛ̀
Isidayɛɛribɛ kpɛ́í, bɛ̀ wɛ̃tinímu bàmbà mbɛ tenkɛ̀ miɛkɛ.
9 Di mmɔ̀nnì n dààtɛnímu bɛ tãrɛ̀ kpɛ́í nkɛ̀ bɛ̀ bo wɛ̃tɛ kɛ yɛ̀ kùútí dɛpaa
nkébuɔtí tidiitì yɛ ĩnkɛ̀.
10 N nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ bo wɛ̃tɛ képíɛ ndi ĩnkɛ̀ kéwɛ̃tɛ kémaá yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ do pùɔ
nkénhɑ̃.
11 M bo duó nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũõ kɛ̀ dɛ̀ɛ pié késũ̃ũ̃ nképíɛ nképɛ̃ɛ̃té dɛ̀ do
dɔ̀mmɛ̀, m bo di dɔ̀ɔ mɛsàà nkɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té dɛ̀ do dɔ̀mmɛ̀ kɛ̀ dí banté n túmɛ̀ di
Yiè nKuyie.
12 N yóó kɛ̀ duó n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ mbɛ, kɛ̀ bɛ̀ nkɛ̀ te kɛ centì kɛ ĩnkɛ̀, kɛ̀ kɛ̀
tɛ́nkɛ bá nte bɛ tãrɛ̀ɛ paà bɛ bí.
13 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: Bɛnìtìbɛ̀ náámu kɛ tú: Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀
yo mbɛnìtìbɛ̀ kɛ dèè kubotí kùù bo kɛ miɛkɛ.
14 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nha tɛ́nkɛ í yó nyo mbɛnìtìbɛ̀, a tɛ́nkɛ í yó ndeu a nìtìbɛ̀ bí, mí ndi
Yiè nKuyie mmíì béi.
15 Fɔ̃́ nyIsidayɛɛribɛ tenkɛ̀ ibotí tɛì tɛ́nkɛ í yó nda sɑ̃́ɑ̃́. Bɛ̀ tɛ́nkɛ í yó nda daú, a
mɛ ntɛ́nkɛ í yó ndeu a nìtìbɛ̀ bí, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó wɛ̃tɛ kétíímmɛ̀ Isidayɛɛribɛ

16 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:
17 Onìtì fɔ̃́! Isidayɛɛribɛ do bo dìì mɔ̀nnì bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ kɛ̀ sĩnkùnɛmu nɛ̀
bɛ dɔ̀ɔrìmɛ̀ nɛ̀ bɛ borimɛ miɛkɛ kɛ̀ kèɛ dontɛnè onitipòkù ɔ̃ nyúó nkɛ dɔ̀mmɛ̀.

18 Mɛm̀mɛ kɛ̀ m miɛkɛɛ kɛ yɛ̀ kɛ̀ n kuɔ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo kɛ miɛkɛ, bɛ̀ kɛ̀ sãũ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nnɛ̀ sibɔɔtenkaanìi nɛ̀ bɛ còú mmɛ̀ɛ̀ nitiyĩĩ nkpɛ́í.
19 Kɛ̀ m bɛ̀ cíɛ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ta ibotí tɛì miɛkɛ bɛtɔbɛ̀ tenkɛ̀. Kɛ̀ m bɛ̀ bekénɛ̀ bɛ borimɛ dòmmɛ̀, nɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛ̀ ta ibotí tɛì miɛkɛ kɛ te kɛ̀ bɛ̀ cààri n yètìrì kɛ náá nkɛ tú: Bɛ nnìtìbɛ̀ tu ti Yiɛ̀ nKuyie nkɔbɛ mbɛ kɛ̀ kù bɛ̀ yĩɛ̃kɛ kɛ bɛ̀ dènnɛ ku tenkɛ̀.
21 N yí nyie nkɛ bo nwúónko kɛ̀ Isidayɛɛribɛ cààri n yètìrì ibotí tɛì bɛ̀ cìétɛ́ kɛ ta ìì miɛkɛ.
22 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ n tu: Nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ í tú bɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n yóó pĩ mmutɔ̃mmú. N yóó mù pĩ n yètìrì cààri mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ bɛ̀ cìétɛ́ kɛ taá ìì botí miɛkɛ ì borɛ̀ ndɛ.
23 N yètìrì diì càkɛ ibotí tɛì bɛ̀ cìétɛ́ kɛ taá ìì miɛkɛ ì borɛ̀, kɛ̀ n yóó di wénkùnnɛ. Nɛ̀ díì borɛ̀ ndɛ yɛbotɛ̀ yóó bantémɛ̀ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.
24 N yóó di dennɛnímu ibotí tɛì kó kɛtenkɛ̀ di cìétɛ́ kɛ bo ìì cuokɛ̀ kéwɛ̃tɛ kɛ di tíí ndi tenkɛ̀ miɛkɛ.
25 Nɛ̀ di fìé mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nyɛbɔkɛ̀ kɛ sĩntɛ, m bo di ɔ́únɛ̀ mɛnésààmɛ̀ kɛ di wénkùnnɛ mɛyɔ́ɔ̃ mmɛmɔu,
26 kéwɛ̃tɛ ké di duɔ́ mmɛyɛmpàmmɛ̀ kɛ di ãnné iyɛntotí pànyì, kédɛitɛ mɛyèmmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpeńnì kɛ dò ndipèrì, ké di duɔ́ mmɛnitiyèmmɛ̀.
27 M bo di duɔ́ n kó muyaá nkɛ̀ di ntũ n tié nkɛ dɔɔri n kuɔ́ yɛ̃mmɛ̀,
28 ké m bo kɛtenkɛ̀ n do duɔ́ nkɛ̀ di yɛmbɛ̀, kɛ̀ nni ndi te kɛ̀ di tú n kɔbɛ.
29 Kɛ̀ n dí dɛɛtɛ́ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ do di sĩnkùnko, kéduɔ́ nkɛ̀ tidiitì píɛ ndi tenkɛ̀ kɛ̀ dikònnìi yɛ̀.
30 Dɛtie mbo mpɛí mmɛdiɛ̀ nkɛ̀ tidiitì pɛí mmɛdiɛ̀ nkɛ̀ ifɛi tɛ́nkɛ bá ndi bo ibotí tɛì cuokɛ̀.
31 Kɛ̀ di dentɛní di borimɛ nɛ̀ di dɔɔ̀rìmɛ̀ dɛ̀ do í wennimɛ̀ képɛ̃ ndimáà di yɛi nnɛ̀ isɔkɛ di do dɔɔri dɛ̀ kpɛ́í.
32 Díndi Isidayɛɛribɛ ifɛi ìì do dò nké di pĩ nnɛ̀ di borimɛ, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi nkɛ tú díì kpɛ́í nyí te kɛ̀ m pĩ m mɛ mpĩ mmùù tɔ̃mmú.
33 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m béimmu kɛ tú: M bo wɛ̃tɛ kɛ di wénkùnnɛ dìì yiè di yɛi mmɛmɔu, m bo duɔ́ nkɛ̀ di wɛ̃tɛ kémaá di ɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do pùɔ nkémbo.
34 Di tenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ do dɔúnko kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mpɛ̃nkù kɛ kɛ̀ yàu, di bo wɛ̃tɛ kɛ́ kɛ̀ kùútí.
35 Bɛnìtìbɛ̀ bo nákɛ́ kɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀: Kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ do dɔúnko kɛɛ̀ naá nkupúú sààkù kɛ dòntɛnɛ̀ kupúú Edɛnni. Yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do pùɔ nkénaá ntidobontì kɛ̀ di wɛ̃tɛ kɛ yɛ̀ maá sicɛ̃kperí kénhã.
36 Dɛ mɔ̀nnì ibotí ìì di fité ì bo bantɛ́ kɛ dò mmí nKuyie mmíì maá yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do pùɔ, kɛ fiíkú dɛtie nkɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ do naá ntɛdɔntɛ̀ kɛ miɛkɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi nkɛ̀ dɛ̀ yóó dɔɔ̀.
37 N yóó yóu díndi Isidayɛɛribɛ kɛ̀ di n wammúmu kɛ̀ n né na kɛ di teennɛ̀ kɛ̀ di sũũ nkémaatɛnɛ̀ kupecɛ̃nku. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
38 Dibanni do ɔ̃ mbo Sedisadɛmmu, kɛ̀ iwũɔ̃ di yó n fíé ìì píɛ mmɛɛ̀ botí n cĩɛ̃tɛ̀, bɛnìtìbɛ̀ yóó wɛ̃tɛ kɛ píɛ mmɛɛ̀ botí yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do puɔ, nkɛ̀ di bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiɛ̀ Kuyie.

37

Kuyie nnàkémɛ̀ yɛkũɔ̃ yɛ̀ɛ̀ kpeí yɛ yóó wɛ̃tɛ kéfoutɛmɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkó muwɛ̃rímúu cúténí n yĩnkɛ̀ kɛ̀ ku Yaá nni ntúótɛ́ kékɔtɛ kécónné kubiriku makù cuokɛ̀ kɛ̀ yɛnitikũɔ̃ pìékɛ́ ku miɛkɛ.
2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nni nfirìnɛ̀ dɛ kó kubiriku miɛkɛ tipíìtì timɔu, kɛ̀ n yà yɛnitikũɔ̃ cóú cóúmɛ̀ ku miɛkɛ, bá yɛ̀ í sénní kɛ kpeí wákérɛ́.

3 Kɛ̀ kù m bekɛ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́, a yèmmɛ̀ dò nyɛ nkũ̀ bo na kéwɛ̃tɛ kéfoutaà? Kɛ̀ n dɔ̀: N Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃́ yɛ́.

4 Kɛ̀ kù dɔ̀: Nákɛ́ dɛ kó yɛkũ̀ m pããnáaǹtì kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú yɛnyɛ yɛkũ̀ yèɛ̀ kpeí yèɛ kéntɛ́ n dɔ́ kɛ́ yɛ̀ nàkɛ́ tì.

5 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú n yóó yɛ̀ ãnnɛ́mu muwemmu kɛ̀ yèɛ foutɛ.

6 N yóó yɛ̀ ãnnɛ́mu icĩ̃ nnɛ̀ mɛmambii nnɛ̀ tikɔ̃̀ntì, kɛ́ yɛ̀ duɔ́ mmuwemmu kɛ̀ yèɛ foutɛ kébantɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie.

7 Kɛ̀ nní nkpaá kɛ yɛ̀ nàá nti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ n yɛ̀ nàkɛ́ tì, kékeè kutoweku makù nɛ̀ kunamǹpoo kɛ̀ yɛkũ̀ tɔ́ɔntɛnɛ̀ yɛtɔbɛ̀.

8 Kɛ̀ n wɛ́ntɛ́ kɛ́nsɔ̃́ nyicĩ̃ nhãnné nɛ̀ mɛmaǹbii nnɛ̀ tikɔ̃̀ntì, kɛ̀ muwemmu muù máà kpa.

9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́, nákɛ́ muyaá mmùù bo itemmànkɛ inàà kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mùu kɔtɛní kéta bɛcíríbɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bèɛ foutɛ.

10 Kɛ̀ nní nkpaá kɛ náá nti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ n nákɛ́ tì kɛ̀ muyaá nkɔtɛní kɛ́ bɛ̀ ta kɛ̀ bèɛ foutɛ, kɛ́ítɛ́ kécɔmmú kémmànnɛ̀ dihããpɔ̀ntĩ̃nnì diɛrì.

11 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ kù n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́, dɛ kó yɛkũ̀ bɛnkú Isidayɛɛribɛ mbɛ. Bɛɛ̀ nàá nkɛ tú bɛ kũ̀ kpeí kɛ tɛ̃́nkɛ í yóó na kédɔɔ̀ tìmatì kɛ̀ bɛ kpɛrɛ dèè.

12 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n tu, á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú n yóó pootɛmu bɛ fɔ̃ti kɛ́ bɛ̀ dènnɛní kɛ́ bɛ̀ tɛ̃ǹné bɛmbɛ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ tenkɛ̀.

13 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bo pootɛ dìì mɔ̀nnì ifɔ̃ti, kɛ̀ n nìtìbèɛ yènní bɛ̀ bo bantɛ́ kɛ dò n tú di Yiɛ̀ nKuyie.

14 M bo bɛ̀ ãnné muwemmu kɛ̀ bèɛ foutɛ, kɛ̀ n wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ kànnɛ bɛ tenkɛ̀. Kɛ̀ bèɛ bantɛ́ kɛ dò mmí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi nkɛ̀ tì dɔ̀ɔ̀.

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ yóó wɛ̃nnɛ́mɛ̀ dikpààtìyuu dimáà

15 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:

16 Onìtì fɔ̃́, túótɛ́ kudɔú kéwãri ku ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀: Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bèɛ̀ bɛ̀ bonɛ̀, kɛ́túótɛ́ kutɛkù kéwãri ku ĩnkɛ̀: Sosɛfu (yoo Efadaimmu) nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bèɛ̀ ò bonɛ̀.

17 Kàa ì wɛ̃nnɛ́ képikú a nɔùtɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ ì ndò nkudɔú kumáà.

18 Kàa botí kɔbɛ da bekɛ kɛ tú á bɛ̀ nàkɛ́ dɛ̀ bɛnkú mù.

19 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú, n yóó túótɛ́mu Sosɛfu kó kudɔú nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bèɛ̀ ò bonɛ̀, n yóó kù wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Sudaa kɔku nku képikú kɛ̀ ìì naá nkudɔú kùmáà.

20 Esekiɛri a bo mpikú dìì mɔ̀nnì idɛí a wãri ìì ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ da wúó,

21 a bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú n yóó fietɛnèmu ibotí tɛì Isidayɛɛribɛ bɛ̀ cìɛ́tɛ́ kɛ́taá ìì miɛkɛ, n yóó bɛ̀ dènnɛnímu tipíìtì timɔu kɛ́ bɛ̀ tìí nkɛ́ bɛ̀ kpɛ̃nnɛ́ní bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ,

22 kɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kubotí kùmáà bɛ tenkɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ bɛ tãrɛ̀ ĩnkɛ̀, kòo kpààtì omáà mbɛ̀ bakɛ́, bɛ̀ tɛ́nkɛ bá ntú ibotí ìdɛì kɛ mɔkɛ yɛkpààtìyɔ yèdɛɛ̀.

23 Bɛ̀ tɛ́nkɛ bá nsĩ̀nkùnko bɛmáà nɛ̀ sibɔɔtenkaanìi nɛ̀ isɔkɛ kó mudɔɔ̀rìmù nɛ̀ munitikɔ̀ù. N yóó bɛ̀ dɛɛtɛ́nèmu bɛ yɛi mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀, kɛ́ bɛ̀ wèńkùnnɛ, kɛ̀ bɛ̀ ntú n kɔbɛ kɛ̀ m bɛ̀ te.

24 N kóo tɔ̃ntì Dafiti weè yó ntú bɛ kóo kpààtì, bɛ̀ yó mmɔkɛ ocɛ̃nti omáà ndi kéntũ n kuɔ́, kéyíe n tié, kɛ dɔɔri ì yɛ̃mmɛ̀,

25 kémbo dihɛì n do duɔ́ ndì n kóo tɔ̃ntì Sakɔbu, bɛ yɛmbɛ̀ do bo dìì miɛkɛ. Kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛmbɛ nɛ̀ bɛ bí nɛ̀ bɛ yaàbío sɑ̃̀ɑ̀ kɛ̀ n kóo tɔ̃ntì Dafiti ntú bɛ kóo kpààtì sɑ̃̀ɑ̀.

26 Kè m bè dɔ̀ɔ̀nè mɛtaummè kè ti narikɛ kè ti kó mɛtaummè mbo sɑ́ɑ̃̀. Kè n
wɛ̃̀tɛ kɛ́ bè kànnɛ bɛ ɛì kɛ́duɔ́ nkè bèɛ sũ̀ũ̃ kè n cĩ̀ɛ̃̀tè mbo bɛ cuokè sɑ́ɑ̃̀.
27 Kè nní mbè bonè kɛ bè te kè bè tu n kɔbɛ.
28 Kè n cĩ̀ɛ̃̀tè mbo bɛ cuokè sɑ́ɑ̃̀ kè yɛbotèɛ bantɛ́ kɛ dò mmí ndi Yiè nKuyie
mmíì bè cɑ̀ɲ́né.

38

Kuyie nkpannè tì Kɔku Makɔku kóo kpààtì

1 Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:

2 Onìtì fɔ̃́, wɛ̃̀ɛ̃̀tɛ okpààtì Kɔku wèè bo Makɔku tenkè miɛkɛ, weè tu Mɛsɛki
kɔbɛ nè Tubaadi kɔbɛ kóo kpààtì diɛwè, kóò kpannè. Nákɛ́ we m pããnáaǹtì.
3 Á ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yìtɛ́ kɛ cómmúmu wenwe okpààtì
Kɔku o kpɛ́í, wenwe wèè tu Mɛsɛki nè Tubaadi bɛ kóo kpààtì diɛwè.
4 Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó ò dintɛ́mu, kɛ́tɔ̃nné o yèì kuyĩmpie, nkóò dènnɛ
wenwe nè o ããpɔ̀mbè nè sisɛ̃́ĩ nè si dèèbè bèè bàátí weti weti kè bɛ tĩ̃nnì sũ, kè
bè tɔ tikpàrìnɛntì nè tidɔpìitì kɛ tú bɛkpàrìnuɔmbɛ.
5 Pɛrɛsi nè Kuusi nè Puti kè bɛ kɔbɛ bè nɛínè kɛ tɔ tidɔpìitì, kɛ ókɛ́ yɛpìkè.
6 Kɔmɛɛ nè o kó bɛhããpɔ̀mbè nè Bɛti-Tokamaa, wèè bo kubakù youú nè o
ããpɔ̀mbè bɛmɔu kè yɛbotè péu ò nɛínè.
7 Wèe báátí wenwe nè o ããpɔ̀mbè nè bèè ò bonè kòò mbè ni.
8 Dɛ kó yɛwe bo tuɔkɛ dìì mɔ̀nnì n yóó wɛ̃̀tɛ kɛ́ da tɔ̃mmu kàa kɔtɛ kɛ́ do dihɛì
n nìtìbè do bo dì, kè dikpànnìi bè cíɛ, kè bèɛ taá ibotí tɛì miɛkɛ kè bɛ kó kɛtenkèɛ
dɔúnko yɛmɔ̀rè mayè miɛkɛ, di mmɔ̀nnì kè bèɛ konní kékari bàmmùù. Dè bo yíé
yɛbie mmayè miɛkɛ kè n da tɔ̃mmu bèè yentɛ́nè mudoò bɛ tenkè, Isidayɛɛribɛ
tãrè yèè do dɔúnko kénaá ntidobontì. Nè bè yàtɛnè dìì yiè ibotí tɛì kɛ konní, bè
bo kè dè bè naatimu, tìmatì í bè kɔɔ́nnè.
9 Dɛ mɔ̀nnì ndi n yóó duɔ́mmè wenwe nè o ããpɔ̀mbè nè o nìtìbè bèè ò bonè kè
bèɛ bè do kuyaakù kperíkù kɔ̃mɛ, kɛ́ bè dàtínné diwɛtirì tɛ̃mè.
10 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi. Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè mɛyèmmè mamè bo ò
ta kòò totí iyɛntotí yɛiyi.
11 Kɛ dɔ̀ ò bo kɔtɛ kédo bɛnìtìbè bèè kàri bàmmùù bá dèmarè í bè kɔɔ́nnè, bè
bo yèè ɛkè feíomu, dèmarè í yè kãnkɛ́, iduotí í yè fité yè í kpetí kɛ páké.
12 Dè yóó mɛ nyĩ kòo kɔtɛ kédo yɛhɛkè yèè do tú tidobontì kè bè wɛ̀̃tɛ kɛ́ yè
maá, kɛ́ yè pɔ̀ntɛ kéhɛí bɛ kpɛrɛ, bè yènní ibotí tɛì miɛkɛ nkɛ kɛ bo fɛhɛiwuonfɛ
kɛ mɔkɛ iwũɔ̃ nè bɛ kpɛrɛ.
13 Sebaa ɛì kɔbɛ nè Dedanni ɛì kɔbɛ nè Tadisisi kó bɛpotambè bè bo nhò bèkú
kɛ tú: A kɔ̀tɛní nè a ããpɔ̀mbè kɛ bo ti pɔntɛmu kéhɛí mɛsɔɔ nnè tìmátì péítì
képĩmmú ti pe kéfekɛ ti potantì kémɔɔtɛ tikpàtì péu yáàba?
14 Dɛè kpɛ́í nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: Onìtì fɔ̃́, nhá nákɛ́ Kɔku kɛ dɔ̀: Mí
ndi Yiè nKuyie n tú n nìtìbè Isidayɛɛribɛ yó nkari fɛ̃̀ɛ̃̀ nwe, kòo bè do.
15 Ò yóó íténí o ciɛ nkɛ kubakù youú nè o ããpɔ̀nsãndèèbè péu bè í yó ndò nkéna
kékaa nkédeè.
16 Kè bèɛ kɔtɛní kédo n nìtìbè Isidayɛɛribɛ kɛ́ bè dàtínné diwɛtirì tɛ̃mè. Yɛwe
sɔnyɛ miɛkɛ nkɛ n yóó duɔ́mmè kòo do n nìtìbè tenkè wenwe Kɔku. Nè o borè
ndɛ n yóó bɛnkɛmè yɛbotè n túmè Kuyie nkɛ kpa mɛyɛi nkè yè m bantɛ́.
17 Mí ndi Yiè nKuyie n náámmu kɛ tú: Weè kpɛ́í nkɛ n duɔ́mmè kè m
pããnáaǹtì náaǹbè bèè bo Isidayɛɛribɛ miɛkɛ kè bè nàkɛ́ nè dimɔ̀nnì kɛ tú:
Yɛmɔ̀rè sɔnyɛ miɛkɛ m bo duɔ́ nkòo bè do mudoò.
18 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: Kɔku bo do dìì yiè n nìtìbè Isidayɛɛribɛ,
m miɛkɛ bo ò yè mɛdiè.

19 Dɛ yiè dè bo n yonkɛ, kè m miɛkɛɛ ò yè, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi. Dɛ yiè kunɔ̀roo bo dátínné Isidayɛɛribɛ tenkè miɛkɛ.
20 Dɛ yiè dàméèrì kó siyĩĩ nè sinɔɔ nè tiwanwantì nè dɛbambaànnè nè bɛnìtìbè bèè bo kɛtenkè dɛ kɔ̃ntì bo aá, kè yɛtãrèɛ puɔ nkè yɛpèrèɛ duoní kè iduotíi duó.
21 M bo duó nkè tipíìtì timɔu kɔbɛɛ do Kɔku mudoò kòo ããpɔ̀mbèɛ kónté kénkɔù bɛmáà. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
22 M bo duó nkè bɛ dootitɔbè mbè kɔ̀ù, kè mutenkũũ mbè kɔ̀ù. M bo duɔnní fɛtaafè diɛfè nè yɛmátãrè nè muhãã nnè muhããyuo nho ĩnkè, wenwe nè o ããpɔ̀mbè nè bèè kó dimàà ò bonè.
23 M bo bɛnkɛ yɛbotè péu n dɛumè kɛ kpa mɛyɛi nkè yèɛ banté n túmè di Yiè nKuyie.

39

Kuyie nyíé kɛ kpannèmè Kɔku

1 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́, náké Kɔku m pããnáaǹtì. Náké we kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yìté kɛ còḿmúmu wenwe Kɔku wèè tu Mɛsɛki nè Tubaadi bɛ kóo kpààtì diɛwè o kpéí.
2 N yóó ò íimmu o ɛì kubakù youú ké nhò ni kóò kɔ̀tɛnè kòo do Isidayɛɛribɛ ɛkè yɛtãrè ĩnkè kpɛyɛ.
3 N yóó dɛ nkéété o tãmmù o nɔ̀ùtè cǎnkutè miɛkɛ, kòo pie nfíté tɛyoutɛ miɛkɛ kédo.
4 Ò yóó dɛ nkú Isidayɛɛribɛ tãrè ĩnkè wenwe nè o ããpɔ̀mbè nè o nìtìbè bèè ò bonè. Timancòntì nè tikpasĩntì dɛè yóó ò di.
5 Ò yóó kú dikpáà miɛkɛ nkɛ, mí di Yiè nKuyie mmíì béi.
6 M bo bɔnté muhãã Makɔku tenkè nè kɛtenkè kèè soké dàméèrì cuokè kèè kó yɛhɛkè kɔbɛ kari fɛ̃̀, kè bèɛ banté n túmè di Yiè nKuyie.
7 M bo bɛnkɛ n nìtìbè Isidayɛɛribɛ n yètìrì tumè: Kpa mɛyɛi. Dɛ mɔ̀nnì bè tɛ́nkɛ bá ndì caàri, kè yɛbotèɛ banté kɛ do mmí ndi Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù n kpa mɛyɛi.
8 Mí ndi Yiè nKuyie n nàké dìì yiè kpéí tùɔ̀kɛnímu kɛ dèè, dè yóó dɔɔ̀mu, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
9 Dɛ mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ ɛkè kɔbɛ bo yènní kécɔ́u mbɛ dootitɔbè kpàrìnɛntì nè tidɔpìitì nè dɛtãnnè nè ipie nnè yɛkpãã̀ nnè tikpãnseuti, bè bo ntuɔtìnè dɛ kó idɛí kɛ dɔ̀ yɛbie nyèyiekè.
10 Bè tɛ́nkɛ bá ntaà dikpáà mudakáù, bè tɛ́nkɛ bá nkɔ̃ũ idɛí titúútì miɛkɛ, tikpàrìnɛntì nti bè yó ntuɔ̀tìmè. Dɛ mɔ̀nnì bèè do bè pùɔ nkéhɛí bɛ kpɛrɛ, bè múnkɛ bo bè pùɔ kéhɛí bɛ kpɛrɛ. Mí nKuyie mmíì béi.
11 Dɛ yiè Kɔku fɔ̃ti bo mbo Isidayɛɛribɛ tenkè dibòrì dìì yètìrì feí, kupotancɛ yiè kùù biriku, mukókúó nkóo dàméèrì, diyiè kè yìèní kèè bíékè. Dɛ yiè dɛ kó kucɛ bo ĩtínné, bè bo dè kũnné Kɔku, kéyú dɛborè kɛ dɔ̀: Kɔku nè o ããpɔ̀mbè bɛ biriku.
12 Isidayɛɛribɛ bo mbè kũrì kɛ bo wénkùnnɛ bɛ ɛì, bè bo mbè kũrì kɛ dɔ̀ bɛtɛ̀ãbè bèyiekè.
13 Isidayɛɛribɛ tenkè kɛmɔu miɛkɛ, òmɔù í yó nkpa, bɛ kũnnímù, dɛ yó ndò ntɛpɔ̀tè ntɛ bɛ kpéí. M bo bè bɛnkɛ dɛ yiè n dɛumè, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò bè bo tãnké bɛnìtìbè kè bɛ kó mutɔ̃mmú ntú bè bo nfirìmè bɛ tenkè kɛmɔu miɛkɛ kɛ kũrì bèè kpaá kpaá kɛ bo wénkùnnɛ bɛ tenkè.
15 Kè bè nfirì, kòò mɔù yà yɛnitikũɔ̃, wèe tíí nyɛtãrè dɛborè kécóú nkè bɛfɔ̃tikeubèɛ yè tùótɛ kékũnné kubiriku bè tu kù: Kɔku nè o ããpɔ̀mbè biriku.

16 Kè bèɛ yú dihɛì tɛrì marì kɛ dɔ̀: Kunitisũkù, bè kũnné kùu nitisũkù kpéí. Mɛm̀mɛ kè dihɛìi wenkɛ.
17 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ́, náké tinɔ̀tì timɔu botí tipíìtì timɔu kpɛti nè dɛsĩnnè dɛmɔu kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú dèɛ tíí nyIsidayɛɛribɛ tãrè ĩnkè kè n dó kɛ dè pã dipãnnì diɛrì ndi. Dè bo di initimàa nkéyà̀ mmɛnitiyĩ̃ĩ.
18 Dè yóó cáákému bɛkpàrìtiebɛ kéyà̀ bɛkpàátìbè yĩ̃ĩ. M bè ndè pãmu, Basãã tenkè kó yɛpedakè nyɛ nè ipeni nè sibɔ́ nè inààkɛ dèè ã mɛkùɔ̀.
19 M bè ndè pãmu kè dè bo bè càáké nè bɛ kùɔ̀ nkénsànnè, kéyà̀ bɛ yĩ̃ĩ nkémuó.
20 N dè ãnné dibanni ndi kè dè bo cááké sikpàrìsɛ̃ĩ nè si dèèbè, bɛkpàrìnuɔmbɛ nè bɛ ããpɔ̀mbè, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
21 M bo bɛnkɛ yɛbotè n dɛumè, m bo yè ãnné dìì mɔ̀nnì tɛnɔ̀ùtè yè bo yà n dɔ̀mmè.
22 Kɛ túóté dɛ kó diyiè nè dɛ ìikòo Isidayɛɛribɛ bo banté kɛ dò mmí ndi Yiè nKuyie mmíì bè te.

Esekiɛri wɛ̀tɛ kɛ kɔ́ntémè o pããnáaǹtì

23 Dɛ yiè yɛbotè bo banté kɛ dò nyIsidayɛɛribɛ yɛi nkpéí nte kè bè cìétɛ́ bɛ ciɛ kɛ ta bɛtɔbè tenkè, kɛ banté kɛ dò mbè yetɛ n kpɛti nti kè m bè bùtínné, kè bè ta bɛ dootitɔbè nɔu miɛkɛ kè bè bè kɔ̀ù.
24 Bè yetɛ mèè kpéí n kpɛti kɛ sĩntɛ, dɛè te kè m bè bùtínné. Bè bo banté kɛ dò m bè dɔ̀ɔ̀ bè mànnè dènde.
25 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú: M bo wɛ̃tɛ kétɛ́nnéní Sakɔbu yaàbí ìì tu tidaatì bɛtɔbè tenkè. Mɛsémmè mɛè bè nni mbonè kè dè n yóù n yetìsààrì cààri mèè kpéí.
26 Bè bo mbo dìì mɔ̀nnì bɛ ɛì miɛkɛ bàmmùù bá òmɔù í bè kɔ́nnè bè bo yɛ̀ nyifɛi kpɛrɛ bè do dɔɔri dè n yìikè nè bè do yetírímè n kpɛti.
27 M bo bè dènnɛní dìì mɔ̀nnì bɛ dootitɔbè ɛkè kéwɛ̃tɛ ké bè tìí mbɛ tenkè. Nè bɛ borè ndɛ n yóó bɛnkɛmè yɛbotè n kpamè mɛyɛi,
28 kè yèɛ banté mí ndi Yiè nKuyie mmíì bè temè, kɛ yɛ́ n yóó bè dènnɛnímè ibotí tɛì miɛkɛ, kéwɛ̃tɛ ké bè tìí mbɛ tenkè miɛkɛ. Bɛ kóò mɔù tɛ́nkɛ bá nkpaaní dɛ bíékè.
29 Dɛ mɔ̀nnì n tɛ́nkɛ báá bè bùtínné, kɛ yɛ́ n yóó cũũnnímè n Yaá mbɛ ĩnkè. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

KUYIE MBƐNKƐMƐ ESEKIƐRI KU CƐPÀNTƐ YÓ NDÒMMƐ

40

1 Kè dè mmɔkɛ yɛbie nsipísìdé nè yènùmmù nè bè ti pĩḿmè kɛ kònnè Babidɔnni dibenni tãnkù ketiwè kó diyiè píínnì yiè, kɛ sɔ̃́ ndè mɔ̀kɛ yɛbie ntɛpíítè nè yènàà nè bè pɔ̀ntɛmè Sedisadɛmmu. Kè ti Yiè nKuyie nwɛ̃rímúu cúténí n yĩnkè kéntɔ kékɔtɛnè dɛ bíékè.
2 Kè ti Yiè nKuyie nni mbɛnkɛ kè dè ndònnè m bo Isidayɛɛribɛ tenkè kɛ cómmú ditãrì diɛrì marì ĩnkè, di bakù cãnku diyiè yìèní kèè bíékè, kè dè dò mbè maá dihɛì diɛrì.
3 Kè ti tuɔkoo dɛborè kè n yà onìtì mɔù, kòo kɔ̃̀ntì dònnè disɔɔwũ̃ɔ̃̀, kòò tɔ kuhɔ̃ũ kùù dùɔ̀kɛnè titɔ̃nkpetì nè kupààti kùù beúnè kɛ cómmú dihɛì kó dibòrì.
4 Kè dɛ kóo nìtì n náké kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ́, wéntɛ́ mɛsàà nkékéntɛ́ mɛsàà, kéndakɛ n yóó da bɛnkɛ dè kpéí dɛmɔu, kɛ yɛ́ bè da kɔ̀tɛnènímè diɛ nkàa bo dɛ nyà. A bo yà dèè kó dimàà á dè bɛnkɛ Isidayɛɛribɛ.

Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ dànkù nɛ̀ tɛ càkɛ̀ ditowaà bíékɛ̀ kpɛyɛ

5 Kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ dɔ̀: Mɛm̀mɛ n yàmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
ncĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ kuduotí tɛ̀ fitɛ́ tipíìtì timɔu, kòo nìtì wenwe pikú kùù pààti okùmɛ̀ bo
métìrì mɛ̀tããti, kòò benné dɛ kó kuduotí cɛ́ɛ̃ kɛ̀ mɛ̀ mbo dɛ kó kupààti mɛ̀máà,
kɛ̀ mɛcómmɛ̀ nkù bo mɛ̀máà.
6 Ò dɛ̀è mɛmmɛ kɛ́kɔtɛ dibòrì dìì bo diyiè yìɛ́ní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kédekɛ yɛdɛtìsàkɛ̀,
kébenné dibòrì cɛ́ɛ̃ nkɛ̀ mɛ̀ mbo dɛ kó kupààti mɛ̀máà.
7 Kòò benné yɛtuo bɛ̀ maá yɛ̀ kɛ càtínné kuduotí, bɛ̀ɛ̀ bàa ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀
bɛ̀ níí yó mbo yɛ̀, kɛ̀ di okùmɛ̀ mbo kupààti mɛ̀máà, mɛpɛ̃kùmɛ̀ kupààti mɛ̀máà,
iduotí ìì sokɛ́ dɛ kó yɛtuo cuokɛ̀ kɛ̀ ì cɛ́ɛ́kù mbo métìrì mɛ̀tããti, kɛ̀ yɛ kó yɛbòrɛ̀
yɛ̀ɛ̀ wetí kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ yɛ̀ cɛ́ɛ́kù mbo kupààti mɛ̀máà mɛ̀máà.
8-9 Kòò benné kukpɑ́nkpɑ́nkù kó dibòrì dɛ miɛkɛ kpɛri, kɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ mbo
métìrì mɛ̀nàà, imarí kó mɛcɛ́ɛ̃ métìrì òmáà.
10 Dɛ kó yɛtuo bɛ̀ càtínné yɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ bo yɛ̀tããti yɛ̀tããti, bá kùù píkù kɛ ma yɛmɔu,
iduotí ìì sokɛ́ yɛ cuokɛ̀ kɛ̀ ì mà imɔu.
11 Kòò benné ditowaà kó dibòrì kɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ mbo métìrì mɛ̀nùmmù,
mɛokùmɛ̀ métìrì mɛ̀kuɔ̀ nɛ̀ dikéè.
12 Kɛ̀ kuduotí makù bo dɛ kó yɛtuo ììkɛ̀ kɛ̀ ku okùmɛ̀ bo métìrì kó dikéè ku
píìtì timɔu. Bá dìì tou kɛ̀ di mɔ̀kɛ métìrì mɛ̀tããti bá kùù píkù.
13 Kòò benné di ntou mànku kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ ditɛrì kɔku kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì
tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛ̀dé nɛ̀ dikéè bá dìì bòrì kɛ̀ di wetí ditɛrì.
14 Kòò benné kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ kù mbo métìrì tɛpíítɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀
kó kudànkù fitɛ́ dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù tipíìtì timɔu.
15 Mɛfíè mmɛ̀ɛ̀ duɔ́ kukpɑ́nkpɑ́nkù dibòrì ditowaà kpɛri kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dɛ
miɛkɛ kpɛri kɛ̀ mɛ̀ mbo métìrì sipísìdɛ́ nɛ̀ mɛ̀nùmmù.
16 Yɛtuo bɛ̀ maá yɛ̀ kɛ càtínné kuduotí bɛ̀ɛ̀ bàa ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ bɛ̀ níí yó
mbo yɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ mmɔkɛ fenétìbɛ̀ ditowaà bíékɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kpetí simátìdìi kɛ̀ iduotí ìì yɛ̀
tukúnɛ̀ kɛ̀ ì bɛ̀ mɔ̀kɛ kɛ̀ kukpɑ́nkpɑ́nkù bɛ̀ mɔ̀kɛ. Kɛ̀ bɛ̀ kerí dɛ miɛkɛ bíékɛ̀ kɛ̀ dɛ̀
dò ntipuonti.
17 Kɛ̀ dɛ kóo nìtì n tanné Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kudànkù ditowaà kɔku kɛ̀ tidieti dɛ bo
kɛ cè kɛ dàri yɛtɑ́sààyɛ̀ kɛ fitɛ́, kɛ̀ tidieti bo sipísìtããti.
18 Bɛ̀ cè kɛ dàri yɛ̀ɛ̀ tɑ́rɛ̀ yɛɛ̀ bòrɛ̀ bo tipíìtì dɛ miɛkɛ bíékɛ̀ kɛ̀ yɛ okùmɛ̀ mànnɛ̀
yɛbòrɛ̀ kɔ̃mɛ.
19 Kòò benné dibòrì dɛ miɛkɛ kpɛri kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ ditowaà kpɛri, dìì kɔ̀rìnɛ̀
Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ kɔku, kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù. Ò benné
mɛmmɛ diyiè yìɛ́ní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó yɛbòrɛ̀.
20 Dɛ kó difɔ̃nkúò kébenné kubakù cɑ̃nku bíékɛ̀ kó dibòrì dìì kɔ̀rìnɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó kudànkù ditowaà kɔku, di okùmɛ̀ nɛ̀ di pɛ̃kùmɛ̀.
21 Kɛ̀ yɛtuo bɛ̀ maá yɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo mbaa ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ bɛ kpéí, nkɛ̀ yɛ̀ mbo
yɛ̀tããti yɛ̀tããti bá kùù píkù. Iduotí ìì yɛ̀ càátínɛ̀ nɛ̀ dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù, dɛ
okùmɛ̀ nɛ̀ dɛ pɛ̃kùmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mmannɛ̀ dɛketirì kɔ̃mɛ do mamɛ̀. Mɛokùmɛ̀ métìrì
sipísìdɛ́ nɛ̀ mɛ̀nùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛ̀démɛ̀ nɛ̀ dikéè.
22 Dɛ kóo fenétìbɛ̀ nɛ̀ dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kerí kɛ̀ dò ntipuonti
kɛ mannɛ̀ diyiè yìɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kpɛrɛ, kɛ̀ yɛdɛtìsàkɛ̀ bo yɛ̀yiekɛ̀ kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀
kukpɑ́nkpɑ́nkù dɛ miɛkɛ kɔku.
23 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ kɔku kó dibòrì, kɛ̀ kubakù cɑ̃nku
kpɛri wetí kuyoú kpɛri kɛ̀ dɛyìikɛ̀ kpɛri wetí diyiè yìɛ̀ kɛ̀ɛ̀ kpɛri, kòo benné mɛfíè
mmɛ̀ɛ̀ sokɛ́ yɛbòrɛ̀ sàku kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù.

24 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo n kɔtɛnɛ̀ kubakù cɑ̃̀nku bíékɛ̀, kɛ̀ dibòrì marì bo dɛ bíékɛ̀, kòò bennɛ́ dɛ kó yɛtuo nɛ̀ iduotí nɛ̀ di kó kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ dɛ̀ mmannɛ̀ dɛtɛrɛ̀ do mamɛ̀.
25 Dibòrì nɛ̀ di kó kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ fenéttìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dònnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ do dòmmɛ̀ kɛ fité, kɛ̀ bɛ okùmɛ̀ bo métìrì sipísìdé nɛ̀ mènùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdémɛ̀.
26 Mɛfíè mmèè duó dibòrì nɛ̀ kukpɑ́nkpɑ́nkù dɛ cuokɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ mbo yɛdɛtìsàkɛ̀ yèyiekɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kerí dɛ kó iduotí kɛ̀ dɛ̀ dò ntipuonti kɛ fité.
27 Kɛ̀ dibòrì bo dìì kɔ̀rìnɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ kó kudànkù dɛ miɛkɛ kɔku, kɛ̀ bo kubakù cɑ̃̀nku bíékɛ̀, kòò bennɛ́ di mbòrì kɛ́ntɔ kétuɔkɛnɛ̀ ditɛrì kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù.

Kuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dànkù nɛ̀ tɛ bòrɛ̀ dɛ miɛkɛ bíékɛ̀ kpɛyɛ

28 Mɛ̀mmɛ kòò duó nkɛ̀ n ta dibòrì kubakù cɑ̃̀nku bíékɛ̀ kpɛri kékɔtɛ ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ kɔku. Kòo bennɛ́ dɛ kó dibòrì kɛ̀ dì mmànnɛ̀ yètɛyè do mamɛ̀.
29-30 Kɛ̀ di kó yɛtuo nɛ̀ di duotí nɛ̀ di kó kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ dɛ̀ mànnɛ̀ dɛtɛrɛ̀ do màmɛ̀ kɛ mɔkɛ fenétìbɛ̀ kɛ fité. Kɛ̀ dibòrì nɛ̀ kukpɑ́nkpɑ́nkù, kɛ̀ dɛ okùmɛ̀ mbo métìrì sipísìdé nɛ̀ mènùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdé nɛ̀ dikéè.
31 Kɛ̀ dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù bòrì kɔ̀rìnɛ̀ Kuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dànkù ditowaà kɔku, kɛ̀ dɛ̀ mbo yɛdɛtìsàkɛ̀ yèni, kɛ̀ bɛ̀ kèrí imarí kɛ̀ dɛ̀ dò ntipuonti kɛ fité.
32 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo n tannɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dànkù diyiè yìní kɛ̀è bíékɛ̀ kpɛri, ké dì bennɛ́ kɛ̀ dì baa mmànnɛ̀ yɛtɛyè do màmɛ̀.
33 Di kó yɛtuo nɛ̀ di kó iduotí nɛ̀ dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ dɛ̀ mmànnɛ̀ dɛtɛrɛ̀ do màmɛ̀ kɛ mɔkɛ fenétìbɛ̀ kɛ fité, kɛ̀ dɛ okùmɛ̀ mbo métìrì sipísìdé nɛ̀ mènùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè.
34 Kɛ̀ dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù bòrì kɔ̀rìnɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dànkù ditowaà kɔku, kɛ̀ dɛ kó mɛfíè mbo yɛdɛtìsàkɛ̀ mèni, kɛ̀ bɛ̀ kèrí imarí kɛ̀ dɛ̀ dò ntipuonti kɛ fité.
35 Kòo n kɔtɛnɛ̀ kubakù youó bíékɛ̀ kó dibòrì ké dì bennɛ́ kɛ̀ dì mmànnɛ̀ yɛtɛyè do màmɛ̀.
36 Dɛ kó yɛtuo nɛ̀ dɛ kó iduotí nɛ̀ kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ dɛ̀ mànnɛ̀ dɛtɛrɛ̀ do màmɛ̀ kɛ mɔkɛ fenétìbɛ̀ kɛ fité kɛ̀ dɛ̀ okùmɛ̀ bo métìrì sipísìdé nɛ̀ mènùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè.
37 Kɛ̀ dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù bòrì kɔ̀rìnɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dànkù ditowaà kɔku. Kɛ̀ dɛ kó mɛfíè mbo yɛdɛtìsàkɛ̀ mèni, kɛ̀ bɛ̀ kerí imarí kɛ̀ dɛ̀ dò ntipuonti kɛ fité.
38 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ditou marì bo kɛ̀ di kó dibòrì bo kukpɑ́nkpɑ́nkù bíékɛ̀, bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ dé nhɔ́ú iwũɔ̃ bɛ̀ kùɔ ì ti Yiè nKuyie nkɛ né na ké ì tuɔ̀.
39 Dɛ kó kukpɑ́nkpɑ́nkù miɛkɛ kɛ̀ tábùrìbɛ̀ bo bá kùù píkù bèdébɛ̀ débɛ̀ bɛ yó nkɔù bèɛ ĩnkɛ̀ iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie nkɛ tuɔ̀ mmɛyɛi ncɪ̃ɛ̃̃mmɛ̀ nɛ̀ mɛyɛi nhũtímù dɛ kpéí.
40 Ditowaà bíékɛ̀ a bo ntatoomɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ bòrì, kubakù youó bíékɛ̀ kɛ̀ tábùrìbɛ̀ bo bèdébɛ̀ bá kùù píkù.
41 Tábùrìbɛ̀ do bo bá kùù píkù bènàà bènàà ndi, kɛ̀ bèɛ wɛ̃nnɛ́ bèni bɛ̀ yó nfeu bèè ĩnkɛ̀ iwũɔ̃.
42 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ tábùrìbɛ̀ tɔbɛ̀ bo bɛ̀ dɔ̀nɛ̀ bɛ̀ titɑ́píètì, tìì okùmɛ̀ bo sɑ̃ntimétìrì sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bènùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ mɛè máà, mɛcómmɛ̀ métìrì kó dikéè bɛ yo ndakù bèɛ ĩnkɛ̀ titɔ̃nnɛntì bɛ yó nfeunɛ̀ tì iwũɔ̃ ti Yiè nKuyie nkɛ tuɔ̀ nnɛ̀ yɛpɑ̃rɛ̀.

43 Kè bèɛ dɔ̀ɔ̀ yɛbìè ndɛ miɛkɛ bíékè kè yè pɛ̃kùmè mmànnè tɛnɔ̀ùtè kó mɛpɛ̃kùmè kɛ fitɛ́, bè níí yóó daa ndènde imaa mbè pã ì ti Yiè nKuyie.
44 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo n kɔtɛnè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè dànkù dɛ miɛkɛ kɔku, kè tidieti bo tìdétì ku miɛkɛ. Kè kùmakù bo kubakù youú bíékè, kè ku bòrì wetí kubakù cɑ̀nku, kè kutɛkù bo kubakù cɑ̀nku kè ku bòrì wetí kuyoú.
45 Kè dɛ kóo nìtì n nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kudieku kùù kó dibòrì mè nwetí kubakù cɑ̀nku ikuó nìùbè bèè yó mpĩ ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ mutɔ̃mmú, bɛ kɔku nku.
46 Kè kùù kó dibòrì mè nwetí kubakù youú ikuó nìùbè Defii botí kou Sadɔki bí ìì yó mpĩ ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè mutɔ̃mmú, bɛ kɔku nku.

Bè bennémè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè dɔmmɛ

47 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo benné ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó kudànkù dɛ miɛkɛ kɔku, kè ku okùmè mbo métìrì sipísìnùmmù, kè kù mmà tipíìtì timɔu kɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì bo ku ìikè.
48 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo n tanné ti Yiè nKuyie ncĩ̀ètè kó kukpɑ́nkpɑ́nkù kébenné ku kó imarí kè kù mbo ku mpíkù métìrì mèdé nè dikéè, kutɛkù mɛè máà, kè dibòrì kó mɛpɛ̃kùmè mbo ku mpíkù métìrì òmáà nè dikéè kutɛkù mɛè máà.
49 Kè kukpɑ́nkpɑ́nkù okùmè mbo métìrì tɛpíítè, mɛpɛ̃kùmè métìrì mèkuɔ̀, kè yɛdɛtìsàkè mbo tɛpíítè yèè kòrìnè dɛborè, kè yɛsɑ̃̀nkè bo ku mmànku dìmáà, kutɛkù dìmáà.

41

1 Kòo n tanné Kuyie ncĩ̀ètè kó kudieku diɛkù, kébenné dibòrì kó kumarí kè mɛpɛ̃kùmè mbo ku mpíkù métìrì mètããti kutɛkù mɛè máà.
2 Kè dibòrì kó mɛpɛ̃kùmè mbo métìrì mènùmmù kè di kó imarí kó mɛcɛ́ɛ̃̀ mbo métìrì mèdé nè dikéè, ku mpíkù nè kutɛkù. Kòo benné kudieku kó mɛokùmè kè mè mbo métìrì sipísìdé, mɛpɛ̃kùmè métìrì tɛpíítè.
3 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo ta dɛ miɛkɛ kó kudieku, kébenné dibòrì kó imarí kè ì mbo métìrì òmáà, dibòrì métìrì mètããti, imarí kó mɛcɛ́ɛ̃̀ métìrì mètããti nè dikéè.
4 Kòo benné kudieku kumɔ́mmɔnku kè kù mbo mɛokùmè métìrì tɛpíítè, mɛpɛ̃kùmè mɛè máà. Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ku ndieku tú ikuó nɛntì kɔku nku.

Bè do maá tìì dieti kékpeénnè Kuyie ncĩ̀ètè

5 Kòo benné Kuyie ncĩ̀ètè kó kumarí kè ku cɛ́ɛ̃̀ nní mbo métìrì mètããti, kè bè maá tidieti matì kɛ kpeénnè Kuyie ncĩ̀ètè kè tì bo métìrì mèdé mèdé kɛ fitɛ́.
6 Kè bèɛ benné dɛ kó tidieti tìì sɔkɛ́ titɔbè ĩnkè inaú ìtããti ìtããti bá kùù píkù. Ku mpíkù tidieti sipísìtããti, kutɛkù mɛmmɛ. Kè dɛ kó tidieti tukúnè kuduotí bè maá kù kɛ fii nKuyie ncĩ̀ètè. Tì mɛ nyí tukúnè Kuyie ncĩ̀ètè mɔ́mmɔntɛ kó kumarí.
7 Kè dɛ kó tidieti pɛ̃kùmè nyéútí kɛ deètòo kɛ taà kumarí kɛ mmɛ ndo nkɛ fitɛ́ Kuyie ncĩ̀ètè.
8 Kè n yà dèmarè pũũtémè kɛ iiténí kɛ fitɛ́ Kuyie ncĩ̀ètè. Bè maá yèè tuo kɛ kpeénnè Kuyie ncĩ̀ètè yɛ kó dipũũ ndi, kè dì bo kupààti mèmáà métìrì mètããti kɔku.
9 Kè kumarí ditowaà bíékè kɔku dɛ kó yɛtuo cómmú kùù ĩnkè kó kucɛ́ɛ̃́kù bo métìrì mèdé nè dikéè kè mɛfíè nsokɛ́ sokɛ́ dɛ kó yɛtuo cuokè.
10 Kè yɛtuo kó mɛpɛ̃kùmè bo métìrì tɛpíítè píítè kɛ fitɛ́.
11 Kè dɛ kó yɛtuo mɔkɛ yɛbòrè yèdéè, diì nkubakù cɑ̀nku, ditɛrì kuyoú mɛfíè mmèè sokɛ́ dɛ kó yɛtuo cuokè kè mè bo métìrì mèdé mèdé nè dikéè kɛ fitɛ́.

12 Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ìikɛ̀ kɛ̀ ditou maɾì bo kɛ̀ di pɛ̃kùmɛ̀ bo métìrì sipísìtããti nɛ̀ mɛ̀nùmmù, kɛ̀ kumaɾí kó mɛcɛ́ɛ̃̀ mbo métìrì mɛ̀dɛ́ nɛ̀ dikéè kɛ fitɛ́, kɛ̀ di okùmɛ̀ bo métìrì sipísìnàà nɛ̀ dikéè.
13 Kòo benné Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tɛ okùmɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù, tɛ dànkù nɛ̀ tɛ maɾí kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù.
14 Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kɛ yíénɛ̀ tɛ dànkù dɛ miɛkɛ bíékɛ̀ kɔku kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù.
15 Kòo benné Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó mɛokùmɛ̀ nɛ̀ tɛ dànkù difɔ̃nkúò kɔku kɔ̃mɛ nɛ̀ dɛ kó tikpɑ̃́nkpɑ́ntì kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sipísìnùmmù.

Bɛ̀ sɑ̀rimɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ tɛ miɛkɛ

Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ dɛ miɛkɛ nɛ̀ kukpɑ̃́nkpɑ́nkù kùù kɔ̀rìnɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ dànkù ditowɑà kɔku.
16 Kɛ̀ bèɛ dɛ̀ dàri idɛí kétúótɛ́ kɛtenkɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ simátìdìi fenétìbɛ̀ borɛ̀, kɛ mɛ nyĩ tikpɑ̃́nkpɑ́ntì tìì fitɛ́ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ tipíìtì titããti kɛ múnkɛɛ darinɛ̀ fenétìbɛ̀ simátìdìi kɔbɛ idɛí,
17 kétúótɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó dibòrì kétannènko dɛ miɛkɛ nɛ̀ ditowɑàɔ nɛ̀ imaɾí kéfitɛ́ i miɛkɛ nɛ̀ i ĩnkòo.
18 Kɛ̀ bèɛ kerí kɛ̀ dɛ̀ ndò mbɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ nɛ̀ tipuonti, kɛ̀ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ bo bèdébɛ̀, kupuonku mbo kùmáà. Bá wèè ĩnkɛ̀mbàrì kòò mɔ̀kɛ kɛyìikɛ̀ kɛ̀dékɛ̀.
19 Kɛyìikɛ̀ kɛ̀ɛ dò nkɛnitikɔkɛ kɛ̀ kɛ nií nwetí ku mpíkù kupuonku, kɛ̀ kɛ̀ɛ dò nkɛcìrícìrìkɔkɛ kɛ̀ kɛ wetí kupuonku kupíkù tɛkù kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndo nkɛ fitɛ́ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ tipíìtì timɔu.
20 Bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ nɛ̀ tipuonti bɛ̀ do dɛ kerí kumaɾí ĩnkɛ̀ nkɛ, kétúótɛ́ kɛtenkɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dibòrì ĩnkɛ̀.
21 Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó dibòrì kó idɛí do màmu tipíìtì timɔu.

Bɛ̀ do dɔ̀ɔnɛ̀ dìì wũɔ̃tɔnnì idɛí

22 Kɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ìikɛ̀ kɛ̀ dɛmaɾɛ̀ bo kɛ dɔnnɛ̀ diwũɔ̃tɔnnì idɛí kpɛɾi, kɛ̀ di cómmɛ̀ bo métìrì ɔmáà nɛ̀ dikéè, di okùmɛ̀ métìrì ɔmáà mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì ɔmáà kémmɔkɛ ditàrì nɛ̀ mɛkpɛ̃́ɛ́mmɛ̀ kɛ̀ imànkɛ tú idɛí. Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nkóò tábùrì nwe.
23 Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó dibòrì kó yɛcàkɛ̀ do bo yèdéɛ̀ ndi, kɛ̀ dɛ miɛkɛ kó dibòrì kpɛyɛ múnkɛ bo yèdéɛ̀.
24 Kɛ̀ yɛ̀ kpetírí tipíìtì tìdétì, yɛdé mɛmmɛ.
25 Kɛ̀ bɛ̀ kerí yɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò mbɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ nɛ̀ tipuonti, kɛ dɔnnɛ̀ dɛ̀ɛ do kerí imaɾí ĩnkɛ̀. Kɛ ãnné kudɔú makù kɛ̀ kù nhãnkɛ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó dibòrì ditowɑà bíékɛ̀.
26 Kɛ̀ bèɛ ãnné sibòo nɛ̀ simátìdìi, kékerí kɛ̀ dɛ̀ ndɔnnɛ̀ tipuonti tipíìtì timɔu. Ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ bòrì nɛ̀ bɛ̀ maá sìì cɛ́ĩ̃ kɛ tɛ̀ kpeénnɛ̀ nɛ̀ idɛí ìì ãnkɛ yɛbòrɛ̀.

42

Bɛ̀ do maá yɛ̀ɛ tuo képɛ́ɛnnɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀

1 Kòo n kɔtɛnɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ dànkù ditowɑà kubɑkù youú bíékɛ̀ kɔku, kɛ̀ ti tɑ yɛtuo yɛ̀ɛ wetínɛ̀ tɛcĩɛ̃tɛ̀ tɛ̀ɛ bo kubɑkù youú nɛ̀ tɛ dànkù.
2 Kɛ̀ tɛ okùmɛ̀ bo métìrì sipísìnùmmù, mɛpɛ̃kùmɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ dikéè
3 Tɛ bòrì ìikɛ̀ dɛ miɛkɛ bíékɛ̀ nɛ̀ kudànkù ditowɑà bíékɛ̀ kɔku bɛ̀ ce kù kɛ dàri yɛtɑ́rɛ̀, kɛ̀ tidieti matì dɛ̀ bo kɛ tɛ̀ wetí nɛ̀ tìì sɔkɛ́ titɔbɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ bo tìtããti tìtããti.

4 Dɛ kó tidieti ììkɛ̀ kɛ̀ mɛfíè mmamɛ̀ sokɛ́ dɛ miɛkɛ bíékɛ̀, kɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ bo métìrì mènùmmù kɛ̀ mɛ̀ okùmɛ̀ bo métìrì sipísìnùmmù kɛ̀ ti bòrɛ̀ bo kubakù youú bíékɛ̀.
5-6 Kɛ̀ dɛĩnkɛ̀ kó tidieti mɔpúrìnɛ̀ dɛfũ̃ nɛ̀ dɛcuokɛ̀ kpɛti, kɛ yɛ́ tɛ kpã́nkpã́ntì kó imarí tì ɛ̃ũ̃tɛ́mɛ̀. Dɛ kó tidieti do sɔkɛ́ tìtããti tìtããti ndi, tì í mɔkɛ yɛsãǹkɛ̀ titɛtì dòmmɛ̀.
7 Kɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù ditowaà bíékɛ̀ kɛ̀ kumarí makù wetínɛ̀ yɛtuo yèɛ̀ bo ditowaà, kɛ̀ ku okùmɛ̀ mànnɛ̀ yɛtuo kɔ̃mɛ,
8 Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù ditowaà kɔku kó yɛtuo okùmɛ̀ do bomɛ̀ métìrì sipísìdé nɛ̀ bɛ̀nùmmù ndi, dìì tou do bo ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ ììkɛ̀ kɛ̀ di mbo métìrì sipísìnùmmù.
9 Dɛ kó yɛtuo fũ̃ kɛ̀ dibòrì bo diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀, bèɛ̀ kèríní Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù ditowaà kɔku bɛ̀ bo ntaà dɛ̀.
10 Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù kó kuduotí ĩnkɛ̀ kɛ̀ yɛtuo bo kɛ wetí diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀, kɛ wetí tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ matɛ̀ nɛ̀ tɛ dànkù.
11 Kɛ̀ mɛfíè mmamɛ̀ bo yɛ cuokɛ̀ kɛ dònnɛ̀ yɛtɛyɛ̀ do dòmmɛ̀, mɛokùmɛ̀ nɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ nɛ̀ yɛbòrɛ̀ nɛ̀ yɛ dɔmmɛ nɛ̀ yɛcàkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mà.
12 Dɛ kó yɛtuo yèɛ̀ bo diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀ bá dì kɛ̀ di mɔ̀kɛ dibòrì, kɛ̀ di dònnɛ̀ kubakù youú bíékɛ̀ kpɛti kpɛyɛ do dòmmɛ̀, kɛ bo bá kùù cɛ mànku kɛ wetí kumarí kùù perí diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀.
13 Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Tidieti tìì mɛ mbo kubakù youú nɛ̀ kucã̀nku, kɛ wetí Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù, ti Yiɛ̀ nKuyie nkó tidieti nti, ikuɔ́ nìùbɛ̀ bèɛ̀ pĩ̃ ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mmú bɛ̀ níí yóó dɛ nkari kédi mudiì bɛ̀ pã̃ mù Kuyie, kɛ dɛ ndɔú mbɛ̀ kù pã̃ tìì diitì nɛ̀ bɛ̀ kù fìé ì wũ̃ mɛyɛi ncĩɛ́mmu nɛ̀ mɛ nhũ̃tímù kpéí. Dɛ kó dibòrì tú ti Yiɛ̀ nKuyie nkpɛri ndi.
14 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ níí ta Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dibòrì sààrì miɛkɛ, bɛ̀ báá yɛnnɛ̀ bɛ yààtì bɛ̀ pĩ̃ńnɛ̀ tì ikuɔ́ tɔ̃mmú kékɔtɛ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ borɛ̀, bèɛ tì dɔu ndɛndɛ kéceetɛ titɛtì kɛ né na kékɔtɛ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ borɛ̀. Ikuɔ́ yààtì nti.

Bɛ̀ bennémɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ marí ditowaà bíékɛ̀

15 Ò dèè dìì mɔ̀nnì Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kó mubennímù kéntɔ kɛ̀ ti yɛ dibòrì dìì bo diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀, kòò bennɛ́ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù kó kuduotí kéfitɛ́.
16 Kòo bennɛ́ diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀ kó kupíkù nɛ̀ o pààti kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnùmmù (250) kéfitɛ́.
17 Kòo bennɛ́ kubakù youú bíékɛ̀ nɛ̀ o pààti kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnùmmù (250) kéfitɛ́.
18 Kòo bennɛ́ kubakù cã̀nku bíékɛ̀ nɛ̀ o pààti kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnùmmù (250) kéfitɛ́.
19 Kòo bennɛ́ dɛyìikɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ o pààti kɛ̀ dɛ̀ mbo métìrì sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnùmmù (250).
20 Kòo bennɛ́ kuduotí kùù fitɛ́ tɛ píìtì tinàà kɛ̀ ku okùmɛ̀ mbo métìrì sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnùmmù (250). Ku pɛ̃kùmɛ̀ métìrì sikɔusìdé nɛ̀ sipísìnùmmù (250). Kuù do yaàtì Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ dihɛì kpɛsi.

43

Kuyie nkó tikpetì wɛ̃̀tɛ kɛ cutinímɛ̀ ku cĩɛ̃̀tɛ̀

1 Kòo n kɔtɛnɛ̀ dibòrì dìì bo diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀.
2 Kɛ̀ n yà Kuyie nkó tikpetì kɛ̀ tì kéríní diyiè yìèní kèɛ̀ bíékɛ̀, kɛ uuti kɛ dò mmɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ tamɛ̀ kukó, kɛ̀ ti wenniku mí dɛborɛ̀.

3 Kè n yà mɛbɛnkùmè dɛborè kè mè ndònnè n do yà mè Kuyie pàntɛ dìì màmnì
Sedisadɛmmu, kéndònnè n do yà mè Kebaa kó ntakέ. Mɛmmɛ n domè késĩnnɔ́ɔ
kɛtenkè.
4 Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpetìi tuɔkɛní diyiè yìɛní kèè bíékè kéta ku cĩ̀tè bòrì
diyiè yìɛní kèè bíékè kpɛri.
5 Kè ti Yiè nKuyie nYaá nní ntúótɛ́ kétannè ku cĩ̀tè dànkù dɛ miɛkɛ kɔku, kè
n yà Kuyie nkó tikpetì píɛmmè tɛ miɛkɛ.
6 Kè n keè òmɔù m béinnènnímè Kuyie ncĩ̀tè miɛkɛ, onìtì wèè do n nɛínè kòò
baa kpaá bo m borè.
7 Kè dɛ kó mɛtammè n nákέ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃! N kpàátìkàrì dìì bo diɛ, n
nacèdaánnì ndi kè n yó mbonè n nìtìbè Isidayɛɛribɛ sáà̃, bá bè tɛ́nkɛ bá n yóu
kétũnnɛ yɛbɔkè kénkũrì bɛ kó bɛkpàátìbè n cĩ̀tè borè kɛ caàri n yètìrì.
8 Kè bɛ kó bɛkpàátìbè maá bɛ cɛ́ĩ kétɔ́ɔnnè n kpɛtɛ kékeú yɛbòrè n cĩ̀tè kpɛyɛ
takέ, kécónné yɛcàkè kó idɛí kétɔ́ɔnnè n kpɛtɛ kpɛyɛ, kè kuduotí kùmáà ti yaàtì.
Bè sãũ n yètìrì ndi nè isɔkɛ kpɛrɛ kó mudɔɔ̀rìmù, dɛè te kè m miɛkɛ bè yè kè mbè
kùɔ.
9 Di mmɔ̀nnì bè yóó yóumu yɛbɔkè kó mufέù nè bè bo nkũrìmè bɛ kó
bɛkpàátìbè n cĩ̀tè borè, kè nní mbè bonè sáà̃.
10 Kòo yíé ké n nákέ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃! Nákέ Isidayɛɛribɛ n da bɛnkɛ tèè cĩ̀tè tɛ kó
kufènkù dòmmè kè bèɛ tè benné, kè dèɛ yie nkè ifɛi bè pĩ mbè dɔɔ̀ri ìì sɔ̀kɛ kpéí.
11 Kè ifɛii bè pĩńnè bɛ dɔɔ̀rìmè, a bè bɛnkɛ n cĩ̀tè kó mɛdòmmè nè tɛ dɔmmɛ nè
tɛ bòrè bè taà yè nè bè yìè yè nè tɛ tié nnè tɛ kuɔ́. A dè wà̀ri dɛmɔu kè bèɛ dè yà
kéndɔɔri dè yɛ̃mmè.
12 Ntɛ n cĩ̀tè kó ikuɔ́, kétúótɛ́ ditãrì yómmè nè di tenkè kó dimàà cɛ́nkɛ kéfitέ.
Dɛ kó kɛtenkè tu n kɔkɛ nkɛ.

Kuyie nnàkémè bè yó nkù feumè iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nyɛwũɔ̃tɔ̀rè ĩnkè

13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kébenné diwũɔ̃tɔ̀nnì nè kupààti kùù beúnè dɛ kó kupààti
do bo métìrì kó dikéè ndi. Kòo benné difɔ̃̀tìrì dìì fité diwũɔ̃tɔ̀nnì kè di cũmpumɛ
mbo métìrì kó dikéè, di pɛ̃kùmè mɛè máà, kè di bìè nkó mɛokùmè mmànnè
tɛnɔ̀ùtè kó mɛpɛ̃kùmè kéfitέ.
14 Kè bèɛ túótɛ́ diwũɔ̃tɔ̀nnì tàrì kɛtenkè kpɛri kéntɔ kétuɔkɛnè kukãkú dɛ
miɛkɛ kɔku, kè dè mbo mɛokùmè métìrì kó dikéè, mɛpɛ̃kùmè mɛè máà.
15 Bè yó ntuɔtì dè muhãã́ nkè dè bo métìrì kó dikéè. Kè yɛbàkè bo yènàà
mɛyómmè.
16 Diwũɔ̃tɔ̀nnì dimɔu kè di okùmè bo métìrì mèyiekè, mɛpɛ̃kùmè mɛè máà, dì
do màmu tipíìtì timɔu.
17 Kè difɔ̃̀tìrì dìì fité diwũɔ̃tɔ̀nnì kè di cũmpumɛ bo sãntimétìrì sipísìdé nè
mènùmmù. Kè di dɛtìsàkè wetí diyiè yìɛní kèè bíékè.
18 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃! Kè bè maá
diwũɔ̃tɔ̀nnì, ntɛ a yóó dɔɔ̀mè kè bè né na kétuɔ nyiwũɔ̃ di ĩnkè, kɛ dì còú mmɛyĩĩ.
19 A waá ndinaadapànnì kéduɔ́ nDefii botí kɔbɛ, ikuɔ́ nìùbè Sadɔki bí bèè pĩ n
tɔ̃mmú diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè kè bèɛ dì feuté mɛyɛi ncĩ̀ɛ̃mmè kpéí.
20 Kàa waá mmɛyĩĩ nkéfɛtέ diwũɔ̃tɔ̀nnì bàkè nè kukãkú kpɛ̃ɛ́mmè kó tipíìtì
tinàà, kɛ mɛ nyĩ nè yɛbìè nkéfitέ. A yóó mɛ nyĩ kédɛitɛ di yɛi nké dì wèńkùnnɛ.
21 Kè bè feuté dɛ kó dinaadaà mɛyɛi ncĩ̀ɛ̀mmè kpéí, nha dì tùótɛ́ kédennɛ n
cĩ̀tè dànkù ké dì tùɔ ndibòrì bè tããté dì dɛ kpéí.
22 Diyiè dérì yiè kéwaá ndibɔdaà dìì kpa kuyènkù kɛ dì feuté kéwénkùnnɛ
diwũɔ̃tɔ̀nnì a do dɔɔ̀mè dinaadaà.

23 Kàa dèitɛ dìì mɔ̀nnì diwũ̃tɔ̀nnì kó mɛyɛi nkɛ dèè, a waá ndinaadapànnì tɛrì nɛ̀ dipedaà dèè kpa kuyènkù.
24 Kè dɛ̀ nni nféútɛ́ kè ikuɔ́ nìùbèɛ dɛ̀ yɔɔrɛ mukɔ́kúɔ́ nkɛ dɛ̀ nni ntuɔ.
25 Kàa mmɛ nhɔ̃ nyɛwe yèyiekɛ̀ miɛkɛ, bá dìì yiè a níí kuɔ dibɔdaà mɛyɛi ncĩ̀ɛ̃mmɛ̀ kpéí, nkéféútɛ́ dinaadaà nɛ̀ dipedaà dèè kpa kuyènkù.
26 A yó mmɛ nhɔ̃ nyɛwe yèyiekɛ̀ miɛkɛ kéwénkùnnɛ diwũ̃tɔ̀nnì kè bè né na kéketé mutɔ̃mmú di ĩ̀nkɛ̀.
27 Kè dɛ kó yɛwe pɛ̃ɛ̃té, kétúótɛ́ diyiè niínnì yiè nɛ̀ yèè sɔkɛ́, ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛè yó nfeu iwũ̃ɔ̃ kɛ tuɔ̀ nnɛ̀ di yó nni nfeu ì mɛtaummè kpéí. Dɛ mɔ̀nnì kè nní nyo di kpɛti. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

44

Bè yó ntaà mèè botí Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀

1 Kè weè nìtì n kɔtɛnɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ bòrì ditowaà bíékɛ̀ kpɛri dìì bo diyiè yìèní kèè bíékɛ̀, kè ti nsɔ̃́ ndì kpetí.
2 Kè ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ kó dibòrì yó nkpetímu, òmɔù báá dì kpetɛ́ kɛ yɛ́ mí ndi Yiè nKuyie n di ntamè, nɛ̀ dɛ kpéí di yó nkpetímu.
3 Tɛkpààtìbitɛ tiè níí yóó dɛ̀ kàrì m borɛ̀ kédi o dìì, ò níí tanní kukpɑ̃́nkpɑ̃́nkù. Ò níí yóó ku nta ké kù yènnɛ̀.

Bɛpɔ̀ɔbɛ̀ í yó ntaà Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀

4 Kòo n kɔtɛnɛ̀ kubakù youú bíékɛ̀ kó dibòrì dìì wetí Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀, kè n yà Kuyie nkó tikpetì píɛmmè ku cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kédo késĩ̃nnɔ́ɔ kɛtenkɛ̀.
5 Kè ti Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃́! Daatɛ kéwéntɛ́ mɛsàà, kékéntɛ́ mɛsàà nkékeè n yóó da duɔ́ nyèè tannɔ̀, n yóó da nákɛ́ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ dòmmè mmɛ nɛ̀ tɛ kuɔ́, a daatɛ bè taà mèè botí n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ bèè í dò nké ntè taà.
6 Á nákɛ́ Isidayɛɛribɛ dɛ kó itookperí yɛmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú, bè dɔ̀ɔ isɔkɛ kpɛrɛ kè dɛ̀ tontému.
7 Bɛè tannɛ̀ n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ bèè í cãmmù bɛ yèmmè nɛ̀ bɛ kɔ̃́ntì, kɛ sĩ̃nkùnko n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ di tuɔ̀ ndìì mɔ̀nnì iwũ̃ɔ̃ di n feu ì kó mɛkùɔ nnɛ̀ mɛyĩ̃ĩ̃. Bè tɔ̃̀tɛ mɛtaummè mèè bo mèmmɛ díndi nɛ̀ mí nti cuokɛ̀.
8 Bè í dakɛ bè m pãã ndɛ̀ kpéí, kɛ yóu bè bo mpĩ̃mmè n tɔ̃mmú kɛ mù duɔ́ mbɛtɔbè kè bèɛ pĩ̃ mbè na mpĩ̃ mmùù tɔ̃mmú n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
9 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú opɔ̀ɔ wèè í cãntɛ́ yoo di miɛkɛ wèè í yíé n kpɛti o báá ta n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ bá kòò tu opɔ̀ɔ kɛ bè bonɛ̀.

Defiibɛ kuɔ́ bè yó mpĩ̃ mmèè botí Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ mutɔ̃mmú

10 Kè ti Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Defiibɛ bèè do n dèténɛ̀ Isidayɛɛribɛ do n youú dìì mɔ̀nnì kétũnnɛ yɛbɔkɛ̀. Bè yóó yàmu dɛ kó mɛyɛi ncɔ̃́ntimu.
11 Bè yó ntú bɛtɔ̃mbè sámpɔ́bè mbɛ n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, bɛè yó mbaa yɛbòrɛ̀ kɛ feu iwũ̃ɔ̃ bè yó ntuɔ nyì nè mɛtaummè kpɛyi, bɛè yó ntú n nìtìbè kó bɛtɔ̃mbè.
12 Kɛ yɛ́ bɛè do fièmè Isidayɛɛribɛ kó iwũ̃ɔ̃ yɛbɔkɛ̀, kénte kè bèɛ ta mɛyɛi mmiɛkɛ. Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu n yìté kɛ còḿmúmu bɛ kpéí, kè bè bo yà bɛ yɛi nkó mucɔ́ntimu.
13 Bè tɛ́nkɛ í yó n tɔ́ɔnnè képĩ̃ n kuɔ́ tɔ̃mmú bè báá káákɛ́ ikuɔ́ nɛntì, bè báá ta ikuɔ́ nɛntì dieku, kè dèɛ yie nkè ifɛii bè pĩ́ńnè isɔkɛ bè dɔ̀ɔ ì.
14 Bɛè yóó naá n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ tɔ̃mbè bèè yó mpĩ̃ n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ tɔ̃mmú.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ yó ndòmmè

15 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ nìùbè Defiibɛ bèè tu Sadɔki yaàbí,
Isidayɛɛribɛ do n dèténè dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛè mpĩ n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú, bɛè yó
mbo n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ kɛ n feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ mmɛkùɔ̀ nnè mɛyĩĩ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì
béi.
16 Bɛè nií yóó ta n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ dibòrì sààrì kékɔtɛ n tábùrì bo dɛ̀ képĩ n tɔ̃mmú bɛ̀ yó
ndakɛmu mu kpéí.
17 Kɛ̀ bɛ̀ níí tatiní n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ kɔku, bèɛ dáátí tiyààtì tìì dùɔ̀kɛnɛ̀
mupààkonkperímù, bɛ̀ níí bá ndáátí tipecìtì kó tiyààtì kɛ pĩnnɛ̀ mutɔ̃mmú n
cĩ̀ɛ̃tɛ̀ dànkù yoo n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
18 Bɛ̀ níí yó mboú mupààkonkperímù kó tiyaàbomboúntì nti bɛ yɔ kényi
mupààkonkperímù kó ifiɛtí, bɛ̀ mɛ mbá mboú dèmarɛ̀ bɛ ka dèè bo nte kɛ̀ bèɛ
biɛtɛ.
19 Kɛ̀ bɛ̀ yètìní dìì mɔ̀nnì n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ dànkù ditowaà kɔku kɛ bo kɔtɛ bɛnìtìbɛ̀ borɛ̀
bèɛ dátɛ́ tiyààtì bɛ̀ do pĩńnɛ̀ tì ikuɔ́ tɔ̃mmú, kɛ tì dɔú n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ bá ntì ã kɛ
tɔ́ɔ́nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, bɛ̀ yàà bo bɛ̀ kàákɛ́ kékú.
20 Bɛ̀ níí báá kuó páíí, bɛ̀ mɛ mbáá yóu kɛ̀ bɛ yùtìi sũũ mmɛdiè, bɛ̀ nkɛ̃ĩ bɛ yùtì
mɛsàà.
21 Ikuɔ́ nìùtì mɔù níí báá yã̀ mɛnaà nhò tati dìì yiè n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ
kɔku.
22 Ikuɔ́ nìùtì mɔù báá túótɛ́ okúpokù yoo onitipòkù bɛ̀ yetɛ wè, wèe túótɛ́
osapàà nwèè mu nyí yĩ̃ɛ́tɛ̀ onitidɔ̀ù Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, yoo kòò mɛ mbo túótɛ́
okúpokù, wè ntú ikuɔ́ nìùtì tɔù kou.

23 Bɛɛ̀ yóó bɛnkɛ n nìtìbɛ̀ dèè tu n kpɛrɛ nɛ̀ dèè tu cɛ́nkoo kpɛrɛ, ikuɔ́ yetɛ dɛ̀ nɛ̀
ì yie ndɛ̀.
24 Bɛɛ̀ yó ntú bɛbeémbɛ̀ kémbekù n kuɔ́ dòmmɛ̀ kéntũ m baa nyɛmɔu kó ikuɔ́,
tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè níí ntú n kpɛri.

25 Bɛ̀ báá tɔ́ɔ́nnɛ̀ ocíì bɛ̀ yàà bo sĩntɛ, kɛ̀ dɛ̀ sàà í tú ò cicɛ nwe yoo o yɔ̃ yoo o
birɛ yoo o nantɛ̀ yoo o kóo kótì yoo o tãũ wèè í ye.
26 Kɛ̀ dɛ̀ tùɔ̀kɛní kɛ dò mmɛmmɛ, kòò kàákɛ́ ocíì kɛ wèńkùnnɛ omáà kɛ dèè,
we mbaa yɛwe yèyiekɛ̀ kɛ né na kéwɛ̃tɛ késɔɔtɛ́ o tɔ̃mmú.
27 Ò yóó ta dìì yiè n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ kɔku kɛ pĩ mmutɔ̃mmú ikuɔ́ dieku,
miɛkɛ wèe féútɛ́ fɛɔ̃fɛ̀ mɛyɛi ncĩ̀ɛmmɛ̀ kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
28 Ikuɔ́ nìùbè bɛɛ̀ te bɛ̀ bo mpĩmmɛ̀ mutɔ̃mmú n cĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ. Di báá bɛ̀ duɔ́
nkɛtenkɛ̀ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ. Bɛ kpɛrɛ yó ntú mínwe, mí nKuyie.
29 Bɛɛ̀ yó nyo di m pãã ntìì diitì nɛ̀ di n feu ìì wũɔ̃ mɛyɛi ncĩ̀ɛmmɛ̀ kpéí nnɛ̀
mɛyɛi nhũtímù kpéí, kɛ̀ di cãńné dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo ntú n kpɛrɛ, bɛɛ̀ yó ndɛ̀ te.
30 Tidipàntì miɛkɛ di níí dɛitɛ tisààtì kɛ yíénɛ̀ di dèìtɛ dɛ̀ kɛ cãńné n kpéí nnɛ̀
muyuo nsààmù, di níí yóó dɛ̀ duɔ́ nyikuɔ́ nìùbè mbɛ kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ n di dɔ̀ɔ̀
mɛsàà.
31 Ikuɔ́ nìùbè bá ncáá ndèè ku nɛ̀ dɛmáà yoo musĩmmù pĩ ndɛ̀ sinɔɔ yoo iwũɔ̃
yoo tiwanwantì.

45

Kuyie nnàkémɛ̀ bɛ̀ yóó totí mèè botí kɛtenkɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di tãã́ dìì mɔ̀nnì tétɛ́ kɛ bo totí kɛtenkɛ̀
di tããtɛ́ n kɔkɛ kɛ̀ kɛ̀ ncã́ã́ nkémbo mɛokùmɛ̀ cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdɛ́ nɛ̀ dikéè
mɛpɛ̃kùmɛ̀ cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀.

2 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ di yóó dɛ mbenné n cĩɛ̃tɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ okùmɛ̀ nɛ̀ kɛ pɛ̃kùmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mmà, kémbo métìrì sikɔusìnùmmù nɛ̀ sipísìnùmmù (550) késoó mmɛfíè mmamɛ̀ kéfitɛ́ kɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ mbo métìrì sipísìdɛ́ nɛ̀ mènùmmù.
3 Kɛ̀ di yíɛ́ kébenné dɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdɛ́ nɛ̀ dikéè kɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ mbo cìdòmétìrì mènùmmù n cĩɛ̃tɛ̀ yó ndɛ mbo nɛ̀ ikuɔ́ nɛntì dieku.
4 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ yó ntú n kɔkɛ nkɛ, ikuɔ́ nìùbɛ̀ bèè pĩ n tɔ̃mmú bɛ̀ cɛ̃́ĩ yó ndɛ mbo. N tenkɛ̀ miɛkɛ nkɛ bɛ kɔkɛ yó mbomɛ̀.
5 Kɛ̀ di benné kɛtenkɛ̀ mɛokùmɛ̀ cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdɛ́ nɛ̀ dikéè mɛpɛ̃kùmɛ̀ cìdòmétìrì mènùmmù kɛ̀ kɛ̀ ntú Defiibɛ bèè pĩ n cĩɛ̃tɛ̀ mutɔ̃mmú bɛ kɔkɛ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ bɛ̀ yó mbo yɛ̀.
6 Kàa benné dɛ kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ bakɛ mɛpɛ̃kùmɛ̀ cìdòmétìrì mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè mɛokùmɛ̀ cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè kɛ̀ kɛ̀ ntɔ́kénɛ̀ n cĩɛ̃tɛ̀ kɔkɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu kɔkɛ.
7 Tɛkpààtìbitɛ tɛɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ yó mbo n cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ dihɛì dɛ mànku, ku mpíkù nɛ̀ kutɛkù diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀ nɛ̀ diyiè taà kɛ̀è bíékɛ̀, kɛ̀ kɛ okùmɛ̀ nhɛri nɛ̀ n cĩɛ̃tɛ̀ kɔkɛ nɛ̀ dihɛì kɔkɛ dɛ kó mɛokùmɛ̀.
8 Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ɛ yó ntú n cĩɛ̃tɛ̀ kɔkɛ, kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ sikpààtìbìí bá nfɛ̃́ũnko n nìtìbɛ̀, kɛ̀è kpaá kɛ̀ kɛ̀ ntú Isidayɛɛribɛ botí imɔu kɔkɛ.

Kuyie nkpannɛ̀ tì sikpààtìbìí

9 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbéinnɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó sikpààtìbìí kpéí nkɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu: Dɛ̀ sànnèmu mɛmmɛ díndi sikpààtìbìí yóunɛ̀ kuyonku nɛ̀ di bo nfèkùmɛ̀ n nìtìbɛ̀ kpɛrɛ, dɔɔnɛ̀ dɛ̀è sìé nɛ̀ dɛ̀è wenni kɛ yóu di bo nfɛ̃́ũnkomɛ̀ n nìtìbɛ̀. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
10 Di beúnɛ̀ dɛ̀ nɛ̀ dibièpeé nɛ̀ di bɔ di beúnɛ̀ yɛ̀, dɛ̀ ntú dɛ̀è wenni.
11 Di yó mbeúnɛ̀ dɛ̀ tidiitì nɛ̀ dɛ̀è yó ncũɔ̃̀ dɛ̀è tu mɛniɛ nkpɛrɛ dɛ̀ ḿmà. Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ keténɛ̀ tɛ̀è bièpetɛ do ɔ̃ mbo kucɛ tɛpíítɛ̀ ntɛ kéta bɛ̀ tu dɛ̀ òméɛ̀.
12 Kɛ̀ timátì péítì mɛ nni nti kɛ̀ di yĩ ti cɛ̃́ɛ̃́kù bo cìdóòbɛ̀ bènùmmù tì mènkɛ mmɛ mbo, kɛ̀ cìdóòbɛ̀ tɛpíítɛ̀ mɛ nni ntɛ tì mènkɛ mmɛ mbo.
13 Ntɛ di níí yóó dɛitɛ mɛ̀è botí yɛpãrɛ̀ di yó m pã yɛ̀, kɛ̀ di kɔ̃ũ tidiitì kɛ beri simámbòo yoo tiyɔ̀tì kɛ̀ dɛ̀ bo sipísìkuɔ̀ di dɛitɛ dèmáà kɛ́ m pã.
14 Kɛ̀ mɛkùɔ̀ mɛ nni mmɛ̀ kɛ̀ di cũɔ́ yɛdíè ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), dí dɛitɛ dìmáà kɛ́ m pã. Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ bennénɛ̀ tɛ̀è dɛntɛ̀ do ɔ̃ mbo tɛpíítɛ̀ ntɛ kéta bɛ̀ tu dɛ̀ òméɛ̀ yoo kɔ́ɔ̀.
15 Kɛ̀ ipe mɛ nni nyi yoo sibɔ́, kɛ̀ sì bo sikɔusìdɛ́ (200) dí dɛitɛ dèmáà kɛ́ n féútɛ́. Di m pãã ndɛ̀è kó dimàà dɛ̀ yóó wɛ̃nné nɛ̀ tidiitì nti kɛ tuɔ̀ mmɛtaummɛ̀ pãnnì ndi, nɛ̀ mɛyɛi ncĩɛ̃́mmɛ̀ kpéí.
16 Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ndi dihɛì, bɛɛ̀ yó ndɛ̀ duɔ̀ ntɛkpààtìbitɛ.
17 Tɛkpààtìbitɛ tɛɛ̀ níí yóó waá nyiwũɔ̃ bɛ̀ yó n fíé ì yɛbaa mmiɛkɛ, kécɔ̃nné muyuo nnɛ̀ mɛnaà mmɛ̀è ɔ̃ɔ̃ yɔɔrɛ kɛ né na kétuɔ. Yɛbaa mmiɛkɛ nɛ̀ otɔ̀nkù pànwè kó dibanni nɛ̀ tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó mɛtíímmɛ̀ wèè níí yóó waá nyiwũɔ̃ bɛ̀ yó n kuɔ ì mɛyɛi ncĩɛ̃́mmɛ̀ kpéí, nnɛ̀ dɛ kó tidiitì nɛ̀ ìì yóó tuɔ mmɛtaummɛ̀ kpéí Isidayɛɛribɛ bɛmɔu yɛi ntũntimù kpéí nkɛ.

Diyentébanni kó ikuɔ́

18 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíé kɛ́ m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Dibenni kóo tɔ̀nkù ketiwè diyiè ketirì yiè á waá ndinaadapànnì kéwénkùnnɛ n cĩɛ̃tɛ̀.
19 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi waá ndɛ kó dinaadaà mɛyɛi ncĩɛ̃́mmɛ̀ kpɛri kó mɛyĩĩ̃, nkéfɛtɛ́ n cĩɛ̃tɛ̀ bòrì kó idɛí nɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì kó kukãkú mɛkpɛ̃ɛ̃́mmɛ̀ mènàà, nɛ̀ n cĩɛ̃tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ kɔku kó dibòrì kó idɛí.

20 A yóó mɛ nyĩ otɑ̃nkù yiè yiénnì bèè kó dimàà dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi kɛ í dakɛ bɛ kpéí,
mɛmmɛ a yóó wénkùnnɛmè n cĩ̃ètè.
21 Dibenni tɑ̀nkù ketiwè diyiè tɛpíítè nè dinaannì diyentébanni yóó ketɛ́ dìì
yiè kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè yɛwe yèyiekè. Dɛ kó yɛwe miɛkɛ di yó nyo mpɛ́ɛ̃̀ wèè í
kɔɔrɛnè mutie mùù muuti wenwe.
22 Dɛ kó diyiè kè tɛkpààtìbitɛ n féútɛ́ dinaadaà o mɔ́mmuɔ nho yɛi ncĩ̃ɛ́mmè
kpéí nnè kubotí kumɔu kɔ̃mɛ kpéí.
23 Dibanni kó yɛwe yèyiekè yɛnyɛ miɛkɛ, ò níí kuɔ bá dìì yiè yɛnaadakè
yèyiekè nè yɛpedakè yèyiekè dèè kpa kuyènkù nè dibɔdaà bá dìì yiè mɛyɛi
ncĩ̃ɛ́mmè kpéí.
24 Dèè tu tidiitì kó dipɑ̃nnì bè níí waá mmuyuo ncìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù
nè mɛkùɔ ndítìrìbè bèkuɔ, dɛè yóó wɛ̃nnɛ́ nè dinaadaà kɛ́tuɔ nkè dipedaà kpɛrɛ
múnkɛ mmɛ mmà.
25 Dɛ kó difɔ̃nkúò otɑ̃nkù yiénwè kó diyiè tɛpíítè nè dinummurì, dibanni bè
tu dì tifiiti kpɛri yiè wèè mɛ ndɔ̀ɔ̀ kɛ́ n feutɛ́ ò sòò ǹ fèútɛ́ dè mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí
nnè ò sòò ǹ tuɔ ndè, tidiitì nè mɛkùɔ nkè dè mmà dè baa sòò màmè, kɛ́ mmɛ nhɔ̃
nkɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekè.

46

Tɛkpààtìbitɛ yó ndòmmè

1 Kè ti Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: N cĩ̃ètè dànkù dɛ miɛkɛ kɔku kó dibòrì dìì
bo diyiè yìèní kɛ̀è bíékè dì níí yó nkpetímu yɛwe yèkuɔ̀ mutɔ̃mmú kpɛyɛ miɛkɛ,
tɛomǹpùtè yiè kè bɛɛ dì kpetɛ́ nè otɑ̃nkù pànwè kó dibanni miɛkɛ.
2 Kè tɛkpààtìbitɛɛ tanní kukpɑ́nkpɑ́nkù kó dibòrì ditowaà bíékè kpɛri,
kécómmú kédírí dibòrì kó idɛí, kè ikuɔ́ nìùbè n feutɛ́ o wũɔ̃ fèè yóó tuɔ nnè
mɛtaummè kɔfɛ, kòò nínkú dɛndɛ dibòrì kédeè kéyè, bè mɛ mbáá kpetínné
dibòrì kétuɔkɛnè kuyuoku.
3 Siomǹpùsi kó yɛwe nè otɑ̃nkù pànwè kó dibanni bɛnìtìbè níí yóó dɛ nnínkú
kukpɑ́nkpɑ́nkù bòrì kɛ́ n sɑ̃ntɛ.
4 Tɛomǹpùtè yiè tɛkpààtìbitɛ níí yó n féútɛ́ yɛpedabɛ yɛkuɔ̀ ndi, nè dibɔdaà
dìmáà dɛ̀è kpa kuyènkù.
5 Kè tèɛ waá mmuyuo ncìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù, mɛkùɔ ndítìrìbè bèkuɔ,
dɛè yóó wɛ̃nnénè dipedaà kétuɔ nkéwaá mmuyuo nhò dɔ́ mù mmamè yɛpedabɛ
kpéí nkè muyuo mbo cìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù wèe kɔɔrɛ mɛkùɔ ndítìdìbè
bèkuɔ.
6 Otɑ̃nkù pànwè kó dibanni yiè wèe níí bo kuɔ dinaadaà dìì kpa kuyènkù nè
yɛpedabɛ yèkuɔ nè dipedaà dìmáà dɛ̀è kpa kuyènkù.
7 Kè tɛkpààtìbitɛɛ waá mmuyuo ncìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù dinaadaà kpéí,
nkɛ́ mɛ nwaá ndipedaà kpéí kéwaá mmuyuo nhò dɔ́ mù mmamè yɛpedabɛ kpéí,
kè muyuo mbo cìdóòbè bènùmmù wèe kɔɔrɛ mɛkùɔ ndítìrìbè bèkuɔ.
8 Tɛkpààtìbitɛ níí yóó tanní kukpɑ́nkpɑ́nkù kó dibòrì ditowaà bíékè kpɛri ndi,
kéwɛ̃tɛ kɛ di nyɛnnè.
9 Yɛbaa nkó yɛwe kè bɛnìtìbè níí kɔtɛní n cĩ̃ètè m báammu, kè wèè ta dibòrì
kubakù cɑ̃nku kpɛri wèe yè kubakù youú kpɛri, kè wèè ta kuyoú kpɛri wèe yè
kucɑ̃nku kpɛri, òmɔù báá yè dibòrì ò ta dì, kè wèè ta kùù píkù wèe yè kutɛkù.
10 Tɛkpààtìbitɛ níí yó mbè èrinèmu kéta kɛ́ mbè èrinè kéyè.

Bè bo nfeu mèè botí iwũɔ̃ ibotí ibotí ti Yiè nKuyie

11 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Yɛbaa nkó yɛwe nè di kó mɛtíímmè mɛmɔu,
tɛkpààtìbitɛ níí waá mmuyuo ncìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù mùù yóó wɛ̃nnénè

dinaadaà kétuɔ, kɛ mɛ nyĩ dipedaà kéwaá nhò dɔ́ mù mmamè yɛpedakè kpéí, kè muyuo mbo cìdóòbè tɛpíítè nè bènùmmù wèe kɔɔrɛ mɛkùɔ̀ ndítìrìbè bèkuɔ̀.

12 Kè tɛkpààtìbitɛ m pã fɛ̀fè kɛ yóó fè nni nféútɛ́ kétuɔ, yoo ò m pã dipãnnì mɛtaummè kpɛri, bèɛ ò kpetɛ́ diyiè yìèní kèè bíékè kó dibòrì kòò n féútɛ́ o ɔ̀fè kétuɔnnè o pãnnì mɛtaummè kpɛri, ò ɔ̃ɔ̃ yĩmè tɛomùtè yiè. Kòò dèè wèe yè kè bèɛ kpetínné dibòrì.

13 Ò níí n féútɛ́ bá dìì yiè dipedabii dìì mɔ̀kɛ dibenni dìmáà kɛ kpa kuyènkù. Kɛ níí dì fèútɛ́ bá dìì kũnweńnì.

14 Bá dìì kũnweńnì kɛ níí m pã muyuo ncìdóòbè bènùmmù, mɛkùɔ̀ ndítìrìbè bèdébè mèè yóó kɔɔrɛnè muyuo. Dɛ kó ikuɔ́ yó mbomu sɑ̃̀ bá dìì kũnweńnì ò níí mɛ nyĩ.

15 Bá dìì kũnweńnì di níí n féútɛ́ dipedabii kɛ́ m pã muyuo nnè mɛkùɔ̀, di yó mmɛ nhɔ̃ nsɑ̃̀.

Tɛkpààtìbitɛ kó ibí níí yó nte dè

16 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: Kè tɛkpààtìbitɛ wètɛ́ tɛ tenkè kɛ pã tɛ birɛ marè, tè mɛ nkè pã wè, weè yó nkè te, kòò kú o bíi sɔɔté.

17 Kè dè mɛ ndò ntɛkpààtìbitɛ wètɛ́ kɛtenkè kɛ pã tɛ kóo tɔ̃ntì mɔù, wè nkè te, kè n kó dibenni tùɔ̀kení, tidaatì yèrìmù benni, wèe wɛ̃tɛ ké kè nhò duɔ́, tɛ bí ii máà bo na kénte ò í pã kè sɑ̃̀.

18 Tɛkpààtìbitɛ báá túótɛ́ n nìtìbè kóò mɔù kó kɛtenkè képã tɛ bí, kè dɛ yiè mpaà kɛtenkè. Tè níí dɛitɛ tɛ tenkè miɛkɛ nkɛ képã tɛ bí.

Kuyie ncĩ̃tɛ̀ kó dɛdɛè

19 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo n tannè kukpɑ̃́nkpɑ̃́nkù kó dibòrì kè ti kɔtɛ Kuyie ncĩ̃tɛ̀ dànkù dɛ miɛkɛ kɔku kó dibòrì kubakù youú kpɛri, dìì wetí ikuɔ́ nìùbè kó tidieti kè ditou marì bo dɛ ììkè bíékè.

20 Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ nìùbè yó ndɛ mberi iwũɔ̃ bè n feu ì mɛyɛi ncĩ̃ɛ́mmè kpéí nnè mɛyɛi nhũtímù. Bè níí yóó dɛ mpũnné mudiì, bè báá mù kɔ̀tɛnè kukpɑ̃́nkpɑ̃́nkù bòrì ditowaà bíékè kpɛri, bɛnìtìbè cɛ̃́nkoo kɔbɛ yàà bo mù kàákɛ́ kékú.

21 Kòo deè kɛ́ n kɔtɛnè kukpɑ̃́nkpɑ̃́nkù ditowaà bíékè kɔku ku kpɛ̃ɛ́mmè mɛnàà borè, bá mèè kpɛ̃ɛ́mmè kè mè mɔkɛ kudànkù.

22 Bá mè kè mɛ kó kudànkù okùmè bo cìdòmétìrì sipísìdé, mɛpɛ̃kùmè cìdòmétìrì tɛpíítè nè mènùmmù kɛ ma tipíìtì tinàà.

23 Kè kuduotí tì fitɛ́ tinàà mɛmmɛ, kè dɛdɛè nkù ɔrí kɛ fitɛ́.

24 Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀è pĩ nKuyie ncĩ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú bè yó mberi dɛndɛ iwũɔ̃ ku nìtìbè kù feu ì.

47

Mɛniɛ mmèè yìèní Kuyie ncĩ̃tɛ̀

1 Kòo n tɔ kè ti wɛ̃tɛní Kuyie ncĩ̃tɛ̀ bòrì borè, kè n yà mɛniɛ mpourinímè Kuyie ncĩ̃tɛ̀ bòrì diyiè yìèní kèè bíékè, kɛ yɛ́ tɛ bòrì do kɛ nwetímè. Kè mɛ yìè kɛ pũɔ̃nní ku cĩ̃tɛ̀ bakù youú diwũɔ̃tɔnnì bakù cɑ̃̃nku.

2 Kòo n dennɛ Kuyie ncĩ̃tɛ̀ bakù youú bíékè kó dibòrì kè tí tè fitɛ́ kétuɔkɛ dibòrì diyiè yìèní kèè bíékè kpɛri, kè n yà mɛniɛ mpũɔ̃mmè Kuyie ncĩ̃tɛ̀ bakù youú.

3 Kòo kétɛ́ kédétóo diyiè yìèní kèè bíékè kébenné kuhɔ̃ũ ò do pikú kù, kè dè mbo métìrì sikɔusìnùmmù (500) kéduɔ́ nkè n na mɛniɛ nkéséntóo kè mè nkɑ́ɑ́ké n nacèkpáà.

4 Kòo yíé kébenné kè dè mbo métìrì sikɔusìnùmmù (500), kòò duɔ nkè n na mɛniɛ késéntóo kè mè nni nkɑ́ɑ́ké n núù. Kòò yíé kébenné métìrì sikɔusìnùmmù (500) kéduɔ nkè n na mɛniɛ nkéséntóo kè mɛ nni nkɑ́ɑ́ké n ka.
5 Kòo yíé kébenné kè dè mbo métìrì sikɔusìnùmmù (500) dɛ mànnì kè dèɛ naá nkukó mbá n yí nna késénté kɛ yɛ́ mɛniɛ nsũũmmè kè dè cũmpɛ mɛdiè, mbá dè í ndò nkéna késénté.
6 Dɛ mànnì kòò m bekɛ kɛ dɔ̀: Onìtì fɔ̃! nha yàà? Ké n túótɛ́ kè ti nwɛ̃tiní kukó mbènnì.
7 Kɛ sɔ̃ ndɛtie nyè kukó nyákè yɛdé bá dè í sénní.
8 Kòo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Mɛniɛ mmiɛ mpũɔ̃ kɛ kɔrì diyiè yìèní kèè bíékè kó kutempɛ̃ nku, kɛ pɛ̃nkù kɛ kɔrì Suditɛ̃ɛ̃ biriku, kɛ taà dàméèrì mukɔ́kúɔ nkou, kòo niɛ mbo wenkɛ.
9 Kè dɛ kó mɛniɛ ketɛ́ kùù píkù mɛniɛ nkpɛrɛ bo foutɛ, kè siyĩĩ píɛ nkɛ yɛ́ dɛ kó mɛniɛ nhɔ̃ nkè mè ta dè, dè ɔ̃ɔ̃ wenkɛmu kè mufòmmuu buotɛ́.
10 Bɛyĩmpĩmbè bo buotɛ́ dɛ kó kukó mpɛ́mmè, kétúótɛ́ Ã-kedii kéntɔ kétuɔkɛnè Ã-Ekadaimmu, kénye mbɛ yĩndìtìrè ku pɛ́mmè, siyĩĩ sìì bo dàméèrì sìì yó ndè bo kɛ sũ mɛdiè.
11 Tibinkènkɛnti nè ikondɛí dɛndɛ kó mɛniɛ miɛ í yóó wenkɛ, mè yó nkpaá píékɛ́ mukɔ́kúɔ mmu.
12 Dɛ kó kukó mpɛ́mmè yɛyákè yɛdɛ́, dɛtie ndèè pɛí titebiiti dè bo mpíékɛ́ dɛbotí dɛbotí, dèè fããtì í yotìri, dèè ɔ̃ɔ̃ í nkuotɛ́, kémpɛí yɛbɛ bá wèè tãnkù kɛ yɛ́ dɛ kó mɛniɛ bonnímè Kuyie ncĩ̃tè ntɛ. Bè bo nyo ndɛ bɛ, kɛ taànnè dɛ fããtì.

Kuyie nkèétémè Isidayɛɛribɛ tenkè mànkɛ

13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè ti Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛ di yóó totí mèè botí Isidayɛɛribɛ botí tɛpíítè nè ìdéì kɛtenkè, di duɔ nSosɛfu kó kubotí di duɔ nkè bɛtɔbè kucɛ mèdémè.
14 Di totí kè kè mmà, kɛ yɛ́ míì do nàkémè di yɛmbè kɛ dɔ̀: N yóó bè duɔ ndɛ kó kɛtenkè, di yɛmbè kɔkɛ nkɛ kè di dò nkɛ kè tiekɛ.
15 Ntɛ di tenkè mànku yó mberí ndè: Kubakù youú bíékè kó kumànku yóó dítɛ́ dàméèrì diɛwè nwe, kéntɔ kéyɛ Etinɔɔ kó kucɛ, kétuɔkɛnè Damati nè Sedadi,
16 nè Bedota Sibadaimmu dihèì dìì bo Damaasi tempɛ̃ nnè Amati kɔku dɛ cuokè nè Asɛɛ-Atikɔnni, képɛ̃ɛ̃tɛ́ kénwetí Adanni tempɛ̃.
17 Di tenkè mànku yóó ketɛ́ dàméèrì nwe kéntɔ kétuɔkɛnè Asaa-Enɔnni, kè kubakù youú kó kumànku ntú Damaasi nè Amati, kubakù youú bíékè kó kumànku nku.
18 Kè diyiè yìèní kèè bíékè kó kumànku ntú Adanni nè Damaasi nè Isidayɛɛribɛ tenkè nè Kadaadi kɔkɛ dɛ mànku, Suditɛ̃ɛ̃ weè yó ntú kumànku, kéntɔ kétuɔkɛ dàméèrì diyiè yìèní kèè bíékè kétuɔkɛnè Tamaa. Diyiè yìèní kèè bíékè kó kumànku nku.
19 Kubakù youú diyiè yìèní kèè bíékè, kétúótɛ́ Tamaa kéntɔ kétuɔkɛnè Mɛdiba Kadɛɛsi kó mɛniɛ, kédíténní kukó ndiɛkù kéntɔ kétuɔkɛ dàméèrì diɛwè. Kubakù youú kó kumànku nku.
20 Dàméèrì diɛwè weè yó ntú diyiè taà kèè bíékè kó kumànku kéntɔ kétuɔkɛnè Amati. Diyiè taà kè kó kumànku nku.
21 Díndi Isidayɛɛribɛ díì yóó totí dɛ kó kɛtenkè di botí miɛkɛ.
22 Di yɛmbè kɔkɛ nkɛ kè bè kè ndi yóunè kè di dò nkɛ́ kè totí. Kè di yóó tãã tétɛ́ ké kè totí dí wɛ̃nnénè bɛpɔ̀ɔ̀bè bèè di bonè képiɛ́ ibí, kɛ yɛ́ di yó mbè pĩḿmè kɛ dònnè di pĩ mmèmmɛ Isidayɛɛribɛ. Bè yóó di wɛ̃nnénèmu kè di totí di yɛmbè kpɛrɛ.
23 Kòo pɔ̀ɔ bo kùù botí miɛkɛ di dè nhò duɔ nkɛtenkè, mí nKuyie mmíì béi.

48

Bɛ totímɛ̀ kubakù youú bíékɛ̀ kɔbɛ kɛtenkɛ̀

1 Ntɛ ìì botí yó mbo kubakù youú bíékɛ̀, kénwetí Etinɔɔ kémpɛkénɛ̀ kucɛ kùù
dɛ̀ pɛ̃nkù, kéyènnɛ̀ Amati nɛ̀ Asaa-Enɔnni Damaasi kó kumànku mɛ nkɛ mbomɛ̀
kɛ pɛkénɛ̀ Amati, kɛ̀ dɛ mànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔku tú dàméèrì, Danni kó
kɛtenkɛ̀ nkɛ.
2 Danni kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì, kɛ̀
Asɛɛ kɔkɛɛ túótɛ́.
3 Asɛɛ kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì
pɛémmɛ̀ kɛ̀ Nɛfutadii kɔkɛɛ túótɛ́.
4 Nɛfutadii kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì
kɛ̀ Manansee kɔkɛɛ túótɛ́.
5 Manansee kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì
kɛ̀ Efadaimmu kɔkɛɛ túótɛ́.
6 Efadaimmu kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì
kɛ̀ Dubɛnni kɔkɛɛ túótɛ́.
7 Dubɛnni kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì,
kɛ̀ Sudaa kɔkɛɛ sɔɔtɛ́.

Bɛ̀ tããtémɛ̀ Kuyie nkó kɛtenkɛ̀

8 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Di dɛitɛ Sudaa kó kɛtenkɛ̀ takɛ́ n kɔkɛ kɛ̀
kɛ pɛ̃kùmɛ̀ mbo cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́ nɛ̀ dikéè kɛ̀ kɛ okùmɛ̀ mmannɛ̀ di kɔkɛ
kɔ̃mɛ, kumànku diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔku kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì kɛ̀ di maá
n cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ cuokɛ̀.
9 Di yóó dɛitɛ kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ n kpéí nkɛ okùmɛ̀ yó mbo cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdɛ́
nɛ̀ dikéè, mɛpɛ̃kùmɛ̀ cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀.
10 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kɔkɛ mbo kɛ cɑ̃́ɑ̃́ nkɛ̀ kɛ okùmɛ̀ mbo kubakù youú bíékɛ̀
cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdɛ́ nɛ̀ dikéè kɛ̀ dàméèrì bíékɛ̀ kó mɛpɛ̃kùmɛ̀ mbo
métìrì sikɔusìnùmmù (500), kɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó mɛpɛ̃kùmɛ̀ mbo métìrì
sikɔusìnùmmù (500) kɛ̀ kubakù cɑ̃̀nku bíékɛ̀ kó mɛokùmɛ̀ mbo cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀
nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ nɛ̀ dikéè kɛ̀ di soó n cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dɛ cuokɛ̀.
11 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ yó ntú ikuɔ́ nìùbɛ̀ Sadɔki bí kɔkɛ nkɛ Isidayɛɛribɛ do n dɛ́tɛ́nɛ̀
dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛɛ nkpaá kɛ pĩ n tɔ̃mmú kɛ í nni ndɛtɛ́nɛ̀ Defiibɛ tɔbɛ̀ kɔ̃mɛ.
12 Bɛmbɛ kó kɛtenkɛ̀ yó ncɑ̃́ɑ̃́mmu kɛ bo mí ndi Yiè nKuyie n kɔkɛ miɛkɛ kɛ
tɔ́kénɛ̀ Defiibɛ tɔbɛ̀ kɔkɛ.
13 Defiibɛ tɔbɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ yó mmannɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀ kɔkɛ nkɛ, cìdòmétìrì
tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ nɛ̀ dikéè mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrì sikɔusìnùmmù (500).
14 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ tu n kɔkɛ nkɛ bɛ̀ báá kɛ̀ fìtɛ́ yoo bɛɛ kɛ̀ cèetɛnɛ̀ ɔ̀mɔ̀ù, yoo bɛɛ
kɛ̀ pã.

Bɛ̀ bennémɛ̀ Kuyie nkó kɛtenkɛ̀ nɛ̀ tɛkpààtìbitɛ kɔkɛ

15 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bɛɛ bennɛ́ Kuyie nkó kɛtenkɛ̀ mɛpɛ̃kùmɛ̀ cìdòmétìrì
tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdémɛ̀ nɛ̀ dikéè kɛ̀ɛ̀ yó nkpaá, kɛ̀ yó ntú bɛnìtìbɛ̀ cɛ̃́nkoo kɔbɛ kɔkɛ
nkɛ nɛ̀ iwũɔ̃ yó ncentì dɛ̀, kɛ̀ dihɛì mbo dɛ cuokɛ̀.
16 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ yóó ciitɛ kémmàmu tipíìtì timɔu, kubakù youú bíékɛ̀
cìdòmétìrì mèdɛ́ nɛ̀ métìrì sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnùmmù (250), diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀
mɛɛ̀ máà.
17 Kɛ̀ iwũɔ̃ yó ncentì kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ mbo métìrì tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀nùmmù
(125) diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ mɛɛ̀ máà, diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ mɛɛ̀ máà.
18 Kɛ̀ yó nkpaámu diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ mɛokùmɛ̀ cìdòmétìrì bɛ̀nùmmù diyiè
taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔ̃mɛ mɛɛ̀ máà, bɛ̀ɛ̀ yó mpĩ ndi ɛì kó mutɔ̃mmú bɛ̀ yó nyo nkɛɛ̀ kó
tidiitì.
19 Isidayɛɛribɛ botí imɔu miɛkɛ nkɛ bɛ̀ yóó dɛimɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkɛ̀ kuuti.

20 Dɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu yó mbo cìdòmétìrì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ nɛ̀ dikéè tipíìtì tìnàà, di yóó dɛitɛ kɛɛ̀ miɛkɛ kɛtenkɛ̀ makɛ̀ kémaá dihɛì.
21 Kèè kpaá kɛ̀ kè ntú tɛkpàátìbitɛ kɔkɛ n cĩɛ̃tɛ̀ nɛ̀ dihɛì dɛ mànkɛ idé diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kpɛyi, kummànku kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì diyiè taà kèè bíékɛ̀ kó kumànku kumɔu ku mpíkù nɛ̀ kutɛkù. Tɛkpàátìbitɛ kó kɛtenkɛ̀ yó mmànnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɔkɛ nkɛ, n kɔkɛ kɛɛ̀ yó mbo dɛ cuokɛ̀ nɛ̀ n cĩɛ̃tɛ̀.
22 Defiibɛ tenkɛ̀ nɛ̀ dihɛì kɔkɛ kɛ̀ yó nsoké Sudaa nɛ̀ Bɛnsamɛɛ bɛ kɔkɛ cuokɛ̀ nkɛ nɛ̀ tɛkpàátìbitɛ kɔkɛ cuokɛ̀.

Isidayɛɛribɛ bèè yó mbo kubakù cànku kó kɛtenkɛ̀

23 Ntɛ ibotí ìì kpaá ì yóó totímɛ̀ i kó kɛtenkɛ̀, kétúótɛ́ diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì, Bɛnsamɛɛ kɔké nkɛ.
24 Bɛnsamɛɛ kɔké kó kumànku diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì, kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔkéɛ sɔɔté,
25 kétúótɛ́ Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì, kɛ̀ Isakaa kɔkɛɛ sɔɔté.
26 Isakaa kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì kɛ̀ Sabunɔɔ kɔkɛɛ sɔɔté,
27 kétúótɛ́ Sabunɔɔ kɔkɛ kó kumànku diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì, kɛ̀ Kadi kɔkɛɛ sɔɔté,
28 kétúótɛ́ Kadi kɔkɛ kó kumànku kubakù youú bíékɛ̀ kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ diyiè yìèní kèè bíékɛ̀, kumànku yóó dítɛ́ Tamaa nwe Mɛdiba nɛ̀ Kadɛɛsi dɛ kó mɛniɛ nké yɛ̀ kukó ndiɛkù, kétuɔkɛnɛ̀ dàméèrì diɛwè.
29 Díndi Isidayɛɛribɛ di yóó totí kèè tenkɛ̀ nkɛ di botí miɛkɛ. Di yóó tiekɛ kènkɛ, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Dihɛì kó yɛbòrɛ̀ yó ndòmmɛ̀

30 Ntɛ dihɛì kó yɛbòrɛ̀ yó ndòmmɛ̀: Di bennɛ́ kubakù youú bíékɛ̀ cìdòmétìrì bèdɛ́ nɛ̀ métìrì sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnùmmù (250).
31 Dihɛì kó yɛbòrɛ̀ yó ntɔ Isidayɛɛribɛ kó yɛyètɛ̀ nyɛ, yɛbòrɛ̀ yó mbo yètããti ndi kubakù youú bíékɛ̀: Dubɛnni kpɛri nɛ̀ Sudaa kpɛri nɛ̀ Defii kpɛri.
32 Kɛ̀ di bennɛ́ diyiè yìèní kèè bíékɛ̀ cìdòmétìrì bèdɛ́ nɛ̀ métìrì sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnùmmù (250) kɛ̀ yɛbòrɛ̀ mbo yètããti: Sosɛfu kpɛri nɛ̀ Bɛnsamɛɛ kpɛri nɛ̀ Danni kpɛri.
33 Kɛ̀ di bennɛ́ kubakù cànku bíékɛ̀ cìdòmétìrì bèdébɛ̀ nɛ̀ métìrì sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnùmmù (250) kɛ̀ yɛbòrɛ̀ mbo yètããti: Simmɛɔ̃ɔ̃ kpɛri nɛ̀ Isakaa kpɛri nɛ̀ Sabunɔɔ kpɛri.
34 Kɛ̀ di bennɛ́ diyiè taà kèè bíékɛ̀ cìdòmétìrì bèdɛ́ nɛ̀ métìrì sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìnùmmù (250) kɛ̀ yɛbòrɛ̀ mbo yètããti. Kadi kpɛri nɛ̀ Asɛɛ kpɛri nɛ̀ Nɛfutadii kpɛri.
35 Kuduotí kùù yóó fitɛ́ dihɛì ku okùmɛ̀ yó mbo cìdòmétìrì bèwɛi. Dihɛì yètìrì yó ntú: Kuyie ndɛ̀ bo, (nɛ̀ bɛ kó tináaǹtì Yaawe-Samma).

Danniyɛɛri
Di mpátíri náá ntì

Danniyɛɛri kó dipátíri ti náá mbè do pĩḿmúmè mmɛ Sifubɛ kékònnè Babidɔnni kédɔ̀ɔ̀ tidaatì kè bɛdapàmbè bènàà nkɔkɛ́ bɛ miɛkɛ, kè dɛ kó bɛdapàmbè ḿbo ibotí ìì tũ nyɛbɔkè i cuokè, kɛ tú tidaatì kè i kóo kpààtì ndɔ́ kɛ́ bè dɔ̀ɔ̀nè muwɛ̃rímú kè bèɛ tũnnɛ o kó kucɛ. Kè Danniyɛɛri nè o népobè bɛtããti kè bɛmbɛɛ yetɛ kébɛnkɛ bè tumè Kuyie nkɔbɛ kɛ tũ nKuyie nnè mɛyèmmè mɛmáà bá kè dè tu mukũũ mmu bèɛ kúnè Kuyie nkó diyètìrì.

Danniyɛɛri nè o népobè bɛtããti bɛ kó mɛbɛnkùmè mɛè do te kè bɛkpààtìbè nè bɛkperíbè kè bèɛ bantɛ́ Kuyie nkuù kpeńnìmè.

Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Kuyie mbɛnkɛ mɛbɛnkùmè mènàà Danniyɛɛri. Dɛ kó mɛbɛnkùmè mɛnàà ti náá nyibotí tɛì do bakémè mmɛ Sifubɛ nè Kuyie mbè dɛɛtémè kɛ bè tɛ̃ńné bɛ ɛì, dɛ kó mɛbɛnkùmè ti náámmu Yesu wɛ̃tinímè.

Danniyɛɛri kó dipátíri dònnè Mudáammu kó dipátíri ndi dìì tu Mɛtaummè Pàmmè kpɛri sɔnni. Dɛ kó yɛpátɛ yɛdé teénnè Kuyie ntũmbè mbɛ. Kè bè bo nwɛ́ɛ̃̀rì kɛ baà Yesu bo wɛ̃ténímè kè dè dɔ́ dɛ ndòmmè.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Danniyɛɛri do bomè Babidɔnni kó tɛkpààtìcĩɛ̃̀tè 1
2. Nɛbukannɛsaa duɔ́ kɛ yàmè tidɔuǹtì sitenkaanìi 2
3. Kuyie ndɛɛtémè Ebedeebɛ kó bɛdapàmbè bɛtããti 3
4. Kuyie nkɛ́kùnnɛmè Nɛbukannɛsaa 4
5. Danniyɛɛri kó tináaǹtì bɛkpààtìbè Baditasaa nè Dariyuusi bɛ kó dimɔ̀nnì 5-6
6. Danniyɛɛri yàmè mɛbɛnkumè iwũɔ̃ inàà 7
7. Danniyɛɛri yàmè mɛbɛnkùmè kè Kɛrɛkibɛ pɔ̀ntɛ Pɛdɛsiibɛ nè bè sãũmè Kuyie ncĩɛ̃̀tè 8
8. Danniyɛɛri bántèmè Kuyie 9
9. Danniyɛɛri yàmè tidɔuǹtì sɔnti 10-12

Danniyɛɛri nè o népobè bè bomè Babidɔnni

1 Sudaa kóo kpààtì Sosakimmu kpàtì benni tãã́nnì kè Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa do Sedisadɛmmu mudoò.
2 Kè Kuyie nduɔ́ nkòo na Sosakimmu, kɛ́ bè pĩḿmú kétúótɛ́ nè tikɔuténɛntì matì Kuyie ncĩɛ̃̀tè miɛkɛ kékònnè Babidɔnni, kɛ́ tì tanné tɛbɔɔcĩɛ̃̀tè o bɔkè bo kùù dieku miɛkɛ.
3 Kè Nɛbukannɛsaa nákɛ́ Asepenaasi wèè bakɛ́ bè fɔ̃̀mmu bè kè bè pĩ ntɛkpààtìcĩɛ̃̀tè miɛkɛ mutɔ̃mmú kɛ dɔ̀ wèe wéntɛ́ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, kétããté bɛdapàmbè bèè yènní bɛkpààtìbè cɛ́ĩ̃ yoo bɛnitidiɛbè kpɛsi miɛkɛ,
4 kɛ í mɔkɛ kuyènkù, kɛ wenni kɛ kpeńnì, kɛ yɛ́ mɛcìì mmɛmɔu kɛ nɔ nkɛ bɛí dɛmɔu, kè bèɛ bè bɛnkɛ muwãa̋mù nè Babidɔnni kó tináaǹtì, kè bèɛ pĩ nhokpààtì cĩɛ̃̀tè miɛkɛ mutɔ̃mmú.
5 Kòo kpààtì dɔ̀ bè mbè duɔ̀ nyɛwe yɛmɔu mudiì wenwe okpààtì ò yo mmù, nè mɛnaà nhò yɔ̃̀ mmè, kɛ́ mbè duɔ̀ nyitié nyɛbie nyètããti miɛkɛ, kè bè né na kéta o tɔ̃mmú miɛkɛ.
6 Bè tããté bèè dapàmbè kè Sudaa botí kɔbɛ mbo bɛ miɛkɛ bènàà: Danniyɛɛri nè Ananniya nè Mikayɛɛri nè Asadia.

7 Wèè bakέ bὲ fɔ̃mmu bὲ kὲ bὲ pĩ ntɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tὲ miɛkɛ mutɔ̃mmú kòo bὲ keutέ yɛyètὲ tɛyὲ, kɛ yú Danniyɛɛri kɛ dɔ̀ Bɛtisasaa kɛ yú Ananniya kɛ dɔ̀ Sadidaki, kɛ yú Mikayɛɛri kɛ dɔ̀ Mɛsaki, kɛ yú Asadia kɛ dɔ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo.
8 Kὲ Danniyɛɛri tããtέ kɛ í ndɔ́ késĩ̃nkùnnɛ omáà nὲ okpààtì yo mmùù dii nὲ ò yɔ̃ mmὲὲ naà. Kòo nákέ wèè bakέ bὲ fɔ̃mmu bὲ kὲ bὲ pĩ ntɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tὲ miɛkɛ mutɔ̃mmú kɛ dɔ̀ ò báá ò dɔ̀ɔ̀nὲ muwɛ̃rímú kòo di okpààtì yo mmùù dii késĩ̃nkùnnɛ omáà.
9 Kὲ Kuyie nkáákέ wèè bakέ bὲ fɔ̃mmu bὲ kὲ pĩ ntɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tὲ miɛkɛ mutɔ̃mmú o yèmmὲ kòo yie nDanniyɛɛri ò nàkέ tì.
10 Kɛ né nákέ Danniyɛɛri kɛ dɔ̀: Okpààtì mɔ́mmuɔ nweè n nàkέ di dò nkényo ntìì diitì kòò sɔ́ ndi kɔ̃ntì í dònnὲ bɛdapàmbὲ tɔbὲ di yàà bo n fítέ koò n kuɔ.
11-12 Kὲ Danniyɛɛrii nákέ wèè bakέ bὲ fɔ̃mmu bὲ kὲ bὲ pĩ ntɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tὲ miɛkɛ mutɔ̃mmú ò tããtέ wè kòò bo mbὲ duɔ ntidiitì kɛ dɔ̀: N da báammu a ti yáákέ, mí nnὲ n népobὲ Ananniya nὲ Mikayɛɛri nὲ Asadia kὲ bὲ nti duɔ ntikũnfããtì kὲ ti yo nkɛ nti duɔ mmɛnébuo nkὲ ti yɔ̃ nkὲ dὲ mmɔkɛ yɛwe tɛpíítὲ.
13 Kàa nti wéí tínti nὲ bɛdapàmbὲ tɔbὲ bὲὲ yo nhokpààtì kó mudiì, dɛ mànnì kàa yà kὲ dὲ dòmmὲ, kàa né bo dɔ̀ɔmὲ á mὲ dɔ̀ɔ̀.
14 Kὲ dɛ kóo nìtìi yie ndɛ kó tináaǹtì kέ bὲ yàákέ kɛ dɔ̀ yɛwe tɛpíítὲ.
15 Dɛ kó yɛwe kó mɛpɛ̃ɛ̃tímὲ miɛkɛ, kὲ bὲ nsɔ́ mbɛ ìikὲ pìékέ kɛ pɛ̃ɛ̃tέ bɛdapàmbὲ tɔbὲ bὲὲ yo nhokpààtì yo mmùù dii bɛmɔu.
16 Mɛm̀mɛ kòo sɔɔtέ kέ mbὲ duɔ ntikũnfããtì máà kɛ bὲ mɛnníǹὲ okpààtì kó mudiì nὲ o naà.
17 Kὲ Kuyie nduɔ́ ndɛ kó bɛdapàmbὲ bɛnàà mɛciì mmɛdiὲ nkὲ bɛ nyɛ́ yɛpátɛ kὲ bɛ yèmmὲ ńfòù, kὲ Danniyɛɛri nnɔ nkɛ bεí ntidɔuǹtì nὲ mɛbɛnkùmὲ mɛmɔu botí.
18 Kὲ dὲɛ tuɔkɛ okpààtì Nɛbukannɛsaa do yɛ̃ nhò dɔ́ kέ bὲ wὲńní dìì mànnì kὲ wèè bakέ bὲ fɔ̃mmu bὲ kὲ pĩ ntɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tὲ miɛkɛ mutɔ̃mmú kòo bὲ kɔ̀tɛnko.
19 Kòo kpààtìi bὲ nàkénὲ bɛmɔu, òmɔù í mmànnὲ mɛciì nDanniyɛɛri nὲ Annaniya nὲ Mikayɛɛri nὲ Asadia. Mɛm̀mɛ kòo bὲ tùótέ o tɔ̃mmú.
20 Kòo mbὲ nàánnὲ bá kòò dɔ́ wèe bὲ bekέ tìì ĩnkὲ tìì tu mɛyèmmὲ nὲ mɛciì nkpɛti, bɛ kó mɛtɛ́nnímὲ nwenni képɛ̃ɛ̃tέ kucɛ tɛpíítὲ o ɛì kó bɛpããbὲ nὲ o kó bɛnitinɔ̀mbὲ kɔ̃mɛ.
21 Kὲ Danniyɛɛri mpĩ nhokpààtì tɔ̃mmú kέtuɔkɛnὲ Siduusi naá ndìì mànnì okpààtì diɛwὲ.

2

Nɛbukannɛsaa duɔ́mὲ tidɔuǹtì kέyà tɛtenkaanìtὲ

1 Nɛbukannɛsaa kpàtì benni dérì miɛkɛ, kòo dɔú ntidɔuǹtì matì kὲ dὲɛ ò di mɛdiὲ mbá ò í nna kɛ duɔ́.
2 Kòo duɔ́ nkὲ bὲɛ tíí nho ɛì kó bɛyuwúòmbὲ bɛmɔu nὲ bɛtetiebɛ nὲ bɛpããbὲ kὲ bὲ bo ò nàkέ o dɔuǹtì tu mù. Bὲ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì o borὲ kòo bὲ nàkέ kɛ dɔ̀:
3 N dɔú ntidɔuǹtì matì nti kὲ dὲ n di mɛdiὲ nkὲ n dɔ́ di ti nni nnákέ.
4 Kὲ bὲɛ ò nàkέ nὲ Aramu ɛì kɔbɛ kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: Okpààtì ḿbo sɑ̃̀ɑ̃̀! A ti nákέ a dɔuǹtì, ti yóó da nákému tì tu mù.
5 Kòo bὲ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kὲ di í n nàkέ n dɔuǹtì nὲ tì tu mù n yóó di kékému kὲ di cɛ́ĩ̃ naá ntidobontì. N ti ntããtέ.
6 Kὲ di mɛ ntì nni nnàkέ n di pãmmú yɛpãrὲ diɛyὲ kɛ di déúkùnnɛ. N nákénὲ n dɔuǹtì nὲ tì bɛnkú mù.
7 Kὲ bɛnitinɔ̀mbὲɛ yíé kénákέ okpààtì kɛ dɔ̀: Okpààtì ti nákέ a dɔuǹtì, ti yóó da nákému tì tu mù.

8 Kòo kpààtì dɔ̀: Dɛ̀ wenni! M bantɛ́ kɛ dò ndi dɔ́ kɛ́nkpaá mɔkɛ mɛfíè mmɛ di
yà mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í n tããté tì.
9 Kɛ̀ di mɛ nyí n nàkɛ́ n dɔuǹtì tu mù n yóó di wɛ̃nné kunasɑ̃́ã kùmáà ndi. Di
dàkɛmu kɛ yó nni nsoú nkɛ náá nsiyáàbìsí kɛ̀ dɛ̀ yàa pɛ̃ɛ̃téné. Mí mmɛ n yɛ̃ ndi
n nákɛ́ n dɔuǹtì nti, dɛ mɔ̀nnì ndi m bo bantémɛ̀ kɛ dò ndi bo na kɛ́ n nákɛ́ tì
bɛnkú mù.
10 Kɛ̀ bɛnitinɔ̀mbɛɛ yíɛ́ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Òmɔù í yóó na kɛ́dɔɔ̀ a mɛ̀ mbèkú tì
kutenkù kuù mmiɛkɛ, okpààtì mɔù mu nyí bekɛ́ oyuwúoǹtò yoo oteteu yoo
opãũ mɔù a mɛ nti békú tì, bá kòò dɛu yoo ò kpeńnì kɛ mamɛ̀.
11 A ti békú tì dɛumu, onìtì mɔù kɛtenkɛ̀ kiɛ ǹyĩnkɛ̀ kou báá na kɛ́ tì nda nákɛ́.
Wèè bo tì nda nákɛ́ dɛ̀ í tú wèè bo kɛtenkɛ̀ kɛ mɔkɛ tinitikɔ̃̀ntì.
12 Dɛ mɔ̀nnì kòo kpààtì miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè nkòò dɔ̀ bɛɛ kuɔ mɛciì nyɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀
kó dimàà bo Babidɔnni.
13 Kɛ̀ bɛɛ pĩɛ̃kɛ́ dɛ kó tináaǹtì kɛ dɔ̀ bɛ̀ dò nkɛ́kuɔ mɛciì nyɛmbɛ̀ bɛmɔu. Kɛ̀ bɛɛ
yúní Danniyɛɛri nɛ̀ o népobɛ̀ kɛ bo bɛ̀ kùɔ.

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Danniyɛɛri okpààtì dɔuǹtì

14-15 Kɛ̀ Danniyɛɛrii bekɛnɛ̀ mɛciì nhokpààtì kó tihããpɔ̀ntì kóo kótì Adiyɔki,
wèè do kɔri kɛ bo kuɔ Babidɔnni kó mɛciì nyɛmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ba nkpɛ́í nte kòo kpààtì
duɔ́ ndinùù dindi kó kubotí? Kɛ̀ Adiyɔkii ò nàkɛ́ tì dòmmɛ̀ páíí.
16 Kɛ̀ Danniyɛɛri pɑ̃̀nkɛɛ kɔtɛ okpààtì borɛ̀ kóò bàńtɛ̀ kɛ dɔ̀ wèe ò pã mɛfíè nkòò
yóó ò nàkɛ́mu o dɔuǹtì nɛ̀ tì bɛnkú mù.
17 Kɛ̀ Danniyɛɛrii kò nkɛ́ tì nàkɛ́ o népobɛ̀ Ananniya nɛ̀ Mikayɛɛri nɛ̀ Asadia.
18 Kɛ dɔ̀ bɛɛ bántɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kùu bɛ̀ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dáa ndɛ kó disɔ̀rì
kpɛti, kɛ̀ bɛ̀ báá bɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ Babidɔnni kó mɛciì nyɛmbɛ̀ kékuɔ.
19 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Kuyie mbɛnkɛ Danniyɛɛri dɛ kó tidɔuǹtì tu mù ò duɔ́ dɛ̀ kɛyènkɛ̀,
kòo kù sãntɛ kɛ dɔ̀:
20 Tí nsãntí Kuyie nsɑ̃́ɑ̃̀,
kuù te tikpetì nɛ̀ mɛciì.
21 Kuù cèèri yɛmɔ̀rɛ̀ nɛ̀ yɛwe,
kuù ɔ̃ɔ̃ bɔ nhokpààtì kɛ̀ kù mɛ ndɔ́ kuù ò íi.
Kuù duɔ́ mmɛciì mbɛ̀ɛ̀ mɛ̀ mɔ̀kɛ,
kuù ɔ̃ nte kòo nìtì nnɔ nkɛ baàtì dɛ̀marɛ̀.
22 Kuù ɔ̃ɔ̃ bɛnkɛ onìtì dɛ̀ɛ̀ tu disɔ̀rì kpɛrɛ.
Kuù yɛ́ dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri dibiìnnì miɛkɛ,
kɛ yɛ́ kù borɛ̀ tumɛ̀ kuwenniku nku.

23 Fɔ̃́ nKuyie n yɛmbɛ̀ do tũ nkù n sãntí fɔ̃́ nwe,
kɛ da dɔúnnɛ̀ mutɔ̃mmú,
fɔ̃́ɔ̃̀ n duɔ́ mmɛciì nnɛ̀ muwɛ̃rímú
kɛ m bɛnkɛ ti da bekɛ́ tì,
kɛ ti dáa ntìì kɔɔ́nnɛ̀ okpààtì.

24 Kɛ̀ Danniyɛɛrii kɔtɛ Adiyɔki borɛ̀ okpààtì do yɛ̃ nwèe kuɔ mɛciì nyɛmbɛ̀,
kétuɔkoo kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Báá kuɔ mɛciì nyɛmbɛ̀, n tanné okpààtì borɛ̀ kɛ̀ nh ò
nàkɛ́ o dɔuǹtì nɛ̀ tì bɛnkú mù.
25 Kɛ̀ Adiyɔki pɑ̃̀nkɛɛ kɔtɛnɛ̀ Danniyɛɛri okpààtì borɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Sudaa
kɔbɛ ti pĩḿmúní bɛ̀, òmɔù bo bɛ miɛkɛ kɛ bo na kɛ da nákɛ́ a dɔuǹtì nɛ̀ ti bɛnkú
mù.

Danniyɛɛri nàkɛ́mɛ̀ okpààtì o dɔuǹtì nɛ̀ ti bɛnkú mù

26 Kòo kpààtìi bekɛ́ Danniyɛɛri bɛ̀ do yu wè kɛ tú Bɛtisasaa kɛ dɔ̀: A yɛ̃ nha bo
na kɛ́ n nákɛ́ n yà tìì dɔuǹtì kɛ́ n nákɛ́ tì bɛnkúmàà?

27 Kɛ̀ Danniyɛɛrii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okpàátì, mɛciì nyiɛ̀ mɔ̀ù í bo yoo onitinɔ̀ntì
yoo opãũ yoo oteteu wèè bo na ké da nákɛ́ a dɔuǹtì tu mù.
28 Kuyie nné bomu kɛĩnkɛ̀ kùù dáanko disɔ̀rì kpɛti. Okpàátì Nɛbukannɛsaa,
kuù dɔ́ kɛ́ da bɛnkɛ tìì yóó tuɔkɛní. Ntɛ a dɔú ntìì dɔuǹtì kɛyènkɛ̀ a dɔ́ù:
29 Okpàátì a duɔ́ dìì mɔ̀nnì kɛ́ntoti a yèmmè dèɛ̀ kpaaní dɛ kpɛ́í, kɛ̀ wèè dáanko
disɔ̀rì kpɛti kòò da bɛnkɛ tìì yóó tuɔkɛní yɛwe yèɛ̀ kpaaní.
30 Kuyie nkuù tì nni ndáa, ndɛ̀ í tú kù yɛ̃ n ciì kɛ pɛ̃ɛ̃té bɛsɔmbɛ, kù tì nni ndáa
nkɛ̀ m bo ti nda nákɛ́mu kàa yĩɛ́té tìì da kɔ́nnɛ̀ a yèmmè miɛkɛ.
31 Okpàátì ntɛ a yà dɛ̀ a dɔuǹtì miɛkɛ: A yà tɛtenkaanìtɛ̀ ntɛ kɛ̀ tɛ̀ dɛu kɛ mɛ̀nkɛ
dɛu bá tɛ̀ í mɔkɛ tɛ̀ màmɛ̀ kɛ duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì kɛ miɛti kɛ cómmú a ììkɛ̀.
32 Kɛ̀ tɛ yuu tú mɛsɔɔ mmáà, tɛ cĩncĩnnì nɛ̀ tɛ baà nkɛ̀ dɛ̀ tu timátì péítì, tɛ pɔutì
nɛ̀ tɛ kpèrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ tu disɔɔwũɔ̃.
33 Kɛ̀ tɛ tàákɛ tú timátì, kɛ̀ tɛ naàcɛ̀i dikéè tu timátì ditɛrì tiyaatì.
34 Kàa ntɛ̀ wùó nkɛ̀ ditã́rì marìi cáténí ditãrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ dimáà bá òmɔù í dì nampɛ
kɛ̀ dì mbírímúní kɛ bótɛ́ tɛ tàákɛ ìì tu timátì nɛ̀ tiyaatì kɛ̀ dɛɛ bóótɛ́ bóótɛ́.
35 Timátì nɛ̀ tiyaatì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ nɛ̀ mɛbiɛrimɛ nɛ̀ mɛsɔɔ nkɛ̀ dɛɛ naá
nkutããyukú kɛ̀ kuyaakù dɛ̀ tùótɛ́ kù ɔ̃ɔ̃ túótɛ́ mèɛ̀ botí muyabuɔ́, kàa dɛ̀ mɔ̀ńtóo.
Ditã́rì dìì do tɛ̀ bɔ̀tɛ́ kɛ̀ dindii naá nditãrì diɛrì kɛ́píɛ nkɛtenkɛ̀ kɛmɔu.
36 Okpàátì a yà tìì dɔuǹtì nti. Né ntɛ tì bɛnkú mù:
37 Fɔ̃ɔ̃ tu okpàátì wèè pɛ̃ɛ̃té bɛsɔmbɛ bɛmɔu. Kuyie nkuù da duɔ́ ntikpàtì nɛ̀
muwɛ̃rímú kàa kpeńnì kàa yètìrì dɛu.
38 Kuyie n duɔ́ nfɔ̃ nwe bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ nɛ̀ tiwanwantì nɛ̀ tinɔ̀tì kàa dɛ̀ bakɛ́.
Okpàátì fɔ̃ɔ̃ tu tɛtenkaanìtɛ̀ yuu, mɛsɔɔ nkpɛri.
39 A kó difɔ̃nkúò dikpàátìyuu tɛrì dìì yóó ãnné di wɛ̃rímú í tùɔ̀kɛ a kɔ̃mu, dindi
kó difɔ̃nkúò, kɛ̀ ditãã́nnì ãnné dìì tu disɔɔwũɔ̃ képitɛ́ kutenkù kumɔu.
40 Kɛ̀ dikpàátìyuu naannìi ãnné kénkpeńnì kɛ dò ntimátì, timátì pùɔ̀ mmɛèɛ̀
botí kɛ yɔurí dɛmɔu, mɛè botí nku dɛ kó dikpàátìyuu yóó pɔntɛmɛ̀ yɛketiyɛ̀.
41 Kɛ́ndònnɛ̀ a yàmɛ̀ tɛtenkaanìtɛ̀ naàcɛ̀i kɔkénɛ̀mɛ̀ tiyaatì nɛ̀ timátì, dɛndɛ
bɛnkú kɛ tú mɛtaummè í yó mbo dɛ kó dikpàátìyuu miɛkɛ kɛ̀ di né wɛ̃tɛ
kénkpeńnì di miɛkɛ timátì tɛ̃mɛ̀.
42 Inɔ́mbí ìì kɔkénɛ̀ tiyaatì nɛ̀ timátì dɛndɛ bɛnkú kɛ dò ndɛ kó dikpàátìyuu yó
nkpeńnì kupíkù kùmáà ndi, kɛ̀ kutɛkù cĩĩnnì.
43 Dɛ̀ bɛnkú kɛ dò ndɛ kó bɛkpàátìbɛ̀ yóó taunnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ kémpuokú bɛtɔbɛ̀
kó bɛsapàmbɛ̀. Dɛ kó mɛtaummè mɛ nyí yó nkpeńnì, kéndònnɛ̀ timátì ɔ̃ɔ̃ í
ntaunnèmè tiyaatì.
44 Dɛ kó tikpàtì mɔ̀nnì ndi Kuyie nyóó ãnnémè dikpàátìyuu tɛrì dìì yóó pɔntɛ
yɛsɔnyɛ yèɛ̀ di niiténɛ̀ bá yè tɛ̃nkɛ bá mbo kɛ̀ dindi né mbo sɔ̃ɔ̃.
45 A do yà dìì tã́rì kɛ̀ dì càténí ditãrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ dimáà bá òmɔù í dì nampɛ kɛ̀ dì
bìrímúní kɛ pɔ̀ntɛ timátì nɛ̀ disɔɔwũɔ̃ nɛ̀ tiyaatì nɛ̀ mɛbiɛrimɛ nɛ̀ mɛsɔɔ. Okpàátì,
Kuyie nkuù da dáa ndɛèɛ̀ yóó tuɔkɛní. Dɛ kó tidɔuǹtì tu timɔ́mmɔnti nti kàa dò
nkéyie n da nàkɛ́ tì.

46 Kòo kpàátì Nɛbukannɛsaa do kénínkóo Danniyɛɛri ììkɛ̀ kóò sãntɛ kóò
dèúkùnnɛ kéduɔ́ nkɛ̀ bèɛ ò pãmmú yɛpãrɛ̀ nɛ̀ tùdàárìbɛ̀ bɛbotí bɛbotí,
47 kédeè kòo nákɛ́ Danniyɛɛri kɛ dɔ̀: Kuyie ndi tũ nkù kuù mɛ̀nkɛ dɛunɛ̀
dɛsɔnnɛ dɛmɔu kɛ pɛ̃ɛ̃té yɛbɔkɛ̀, kuù bakɛ́ bɛkpàátìbɛ̀, kuù máà dáanko dèɛ̀ sɔ̀ri
kɛ yɛ́ fɔ̃ɔ̃ máà na kɛ n dáa ndisɔ̀rì kpɛti.
48 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátìi déúkùnnɛ Danniyɛɛri kóò pãmmú yɛpãrɛ̀ sàáyɛ̀
kóò baá mBabidɔnni kɛ̀ weè mbakɛ́ mɛciì nyɛmbɛ̀ bɛmɔu.

49 Kɛ̀ Danniyɛɛrii bekɛ́ okpààtì kòo baá nSadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo Babidɔnni tempɛ̃ nkɛ̀ wenwe ntú wèè tũ nhokpààtì.

3

Nɛbukannɛsaa dɔ̀ɔmɛ̀ tɛsɔɔtenkaanìtɛ̀

1 Kòo kpààtì Nɛbukannɛsaa dɔɔ̀ tɛsɔɔtenkaanìtɛ̀ kɛ̀ tɛ okùmɛ̀ mbo métìrìbɛ̀ sipísìtããti, mɛpɛ̃kùmɛ̀ métìrìbɛ̀ mètããti. Kòo duó nkɛ̀ bɛɛ tɛ̀ còńné Babidɔnni tempɛ̃ mmiɛkɛ Dudaa kó kubiriku,

2 kétɔ̃ mBabidɔnni kó itempɛ̃ nyimɔu miɛkɛ, kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ mìníísìbɛ̀ nɛ̀ kùmàndáàbɛ̀ diɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsámɔ̀pɔ́bɛ̀ nɛ̀ méérìbɛ̀ nɛ̀ bɛdítídɔúmbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ diɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsámɔ̀pɔ́bɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛɛ kɔtɛní kɛ̀ bɛɛ ãnné dibanni tɛtenkaanìtɛ̀ ò dɔɔ̀ tɛ̀ kpéí.

3 Kɛ̀ bɛkperíbɛ̀ bɛmɔuu tíí nkékari okpààtì Nɛbukannɛsaa tenkaanìtɛ̀ ìikɛ̀.

4 Wèè ni dibanni kó ikuó kòo pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ, ibotí imɔu kéntɛ́nɛ̀ okpààtì béi ntì.

5 Kɛ̀ di kèè dìì mɔ̀nnì siheú kuɔ̀mmɛ̀ nɛ̀ itãrí nɛ̀ tikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti nɛ̀ yɛtãtɛhe nɛ̀ sipɔ̃́mpṹɔ̃ cɛ̃́nkɛ dɛbémbénnɛ̀ dɛmɔu, dí nínkú dimɔu okpààtì kó tɛsɔɔtenkaanìtɛ̀ ìikɛ̀ kɛ́ tɛ̀ dɔu.

6 Kòò mɔù yetɛ ò bo nínkúmɛ̀ kédɔu ntɛsɔɔtenkaanìtɛ̀ bɛɛ ò ãnné dihããtou miɛkɛ.

7 Bɛ̀ kèè dìì mɔ̀nnì siheú kuɔ̀mmɛ̀ nɛ̀ itãrí nɛ̀ tikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti nɛ̀ yɛtãtɛhe nɛ̀ sipɔ̃́mpṹɔ̃ cɛ̃́nkɛ dɛbémbénnɛ̀ dɛmɔu, kɛ nínkú bɛmɔu kɛtenkɛ̀ kédɔu nhokpààtì còńné tɛ̀ɛ̀ sɔɔtenkaanìtɛ̀.

Danniyɛɛri népobɛ̀ yetɛmɛ̀ bɛ̀ bo dɔummɛ̀ tɛsɔɔtenkaanìtɛ̀

8 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ Babidɔnni kɔbɛ mabɛɛ kɔtɛ kénákɛ́ okpààtì Sifubɛ kpéí nkɛ dɔ̀:

9 Okpààtì ḿbo sɑ̃̂ɑ̃̀!

10 Okpààtì fɔ̃̂ɔ̃̀ mómmuɔ nduó ndinùù kɛ tú kɛ̀ bɛ̀ eé siheú nɛ̀ itãrí kɛ bentɛ tikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti kɛ eé yɛtãtɛhe nɛ̀ sipɔ̃́mpṹɔ̃ kɛ bentɛ dɛbémbénnɛ̀ dɛmɔu, bá wè wèe nínkú kédɔu ntɛtenkaanìtɛ̀.

11 Kɛ̀ wèè yetɛ ò bo nínkúmɛ̀ kédɔu ntɛsɔɔtenkaanìtɛ̀ bɛɛ ò dootóo dihããtou miɛkɛ.

12 Okpààtì Sifubɛ Sadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo a baá mbɛ̀ Babidɔnni kó itempɛ̃ mbɛ̀ í yie nha béi ndìì nùù! Bɛ̀ yetɛmu a kó yɛbɔkɛ̀ kɛ í dó kédɔu ntɛsɔɔtenkaanìtɛ̀ a còńné tɛ̀.

13 Kɛ̀ Nɛbukannɛsaa miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiɛ̀ nkòo duó nkɛ̀ bɛɛ yúní Sadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo kɛ̀ bɛɛ tuɔkɛní.

14 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Sadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo mɛ̀nkɛ nwe di yetɛmɛ̀ n kó yɛbɔkɛ̀ kɛ yetɛ di bo dɔummɛ̀ tɛsɔɔtenkaanìtɛ̀ n còńné tɛ̀ɛ̀?

15 Bɛ̀ yóó wɛ̃tɛ kéheému siheú nɛ̀ itãrí kébentɛ tikùtìdùùtì nɛ̀ tibómbonti kéheé yɛtãtɛhe nɛ̀ sipɔ̃́mpṹɔ̃ kébentɛ dɛbémbénnɛ̀ dɛmɔu. Dɛ mɔ̀nnì di dò nkénínkúmu kédɔu ntɛsɔɔtenkaanìtɛ̀, kɛ̀ di mɛ nyetɛ di tati dihããtou miɛkɛ nkɛ. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n né yà Kuyie nkùù yóó di dɛɛté n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ.

16 Sadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo kɛ̀ bɛɛ tɛ̃́nné okpààtì kɛ dɔ̀: Ti í mɔkɛ ti bo da nákɛ́ tì.

17 Kuyie nti tũ nkù bo na kɛ́ tí dɛɛténɛ̀ dihããtou kɛ tí dɛɛté a nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ.

18 Bá kɛ̀ kù mɛ nyí ti dɛɛté, á nyɛ̃́ kɛ dò nti yetɛmu a bɔkɛ̀, ti mɛ nyí yóó dɔu ntɛsɔɔtenkaanìtɛ̀ a còńné tɛ̀!

19 Kɛ̀ Nɛbukannɛsaa miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiɛ̀ nSadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo kòo ìikɛ̀ yãtirɛ, kòo duó nkɛ̀ bɛɛ yíɛ muhãã́ ndihããtou kɛ̀ dìi tonkɛ̀ képɛ̃̀tɛ́ dì ɔ̃ ndòmmɛ̀ kucɛ mèyiekɛ̀.

20 Kòo péi mbɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpeńnì kɛ dɔ̀ bɛɛ boú Sadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo kédootóo di miɛkɛ.

21 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩ nkɛ́boú kɛ̀ bɛ̀ ã̀ bɛ yààtì, bɛ yaàtààkɛ nɛ̀ bɛ yaàbòrɛ̀ kɛ ókɛ́nɛ̀ bɛ kɛ́ĩ̃, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ dootóo dihããtou miɛkɛ.
22 Kɛ sɔ̃́ nhokpààtì bɛ́i nkɛ̀ bɛ̀ tũ̃nnɛ o nùù kɛ yíɛ́ muhãã́ ndihããtou kɛ̀ dì tònkɛ̀ kɛ wũ̃tɛ́. Kɛ̀ fɛhããdɛɛ̀nfɛ̀ɛ kuɔ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do bɛ̀ pĩ nkɛ́dootóo dɛ miɛkɛ.
23 Sadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo kɛ̀ bɛ̀ɛ do bɛtããti dihããtou miɛkɛ kɛ boú.

Kuyie ndɛɛtɛ́mɛ̀ Danniyɛɛri nɛ́pobɛ̀ dihããtou miɛkɛ

24 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dɛ̀ɛ di okpààtì Nɛbukannɛsaa mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ nyóó daatɛ kòò ìtɛ́ ditĩ̃nnì miɛkɛ kɛ́bekɛ o kó bɛtũ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Di í boú bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀tããti ndi kɛ dootóo dihããtou miɛkaà? Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okpààtì mɛm̀mɛ.
25 Kòò dɔ̀: N né wúó nhɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ bɛ̀nàà kɛ̀ bɛ̀ cɛntì muhãã́ miɛkɛ bá bɛ̀ í boú, bɛ mɔù mɛ nyí kɔutɛ, kòo naanwɛ̀ mɔù dɛ̀ bo kɛ dɔnnɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì?
26 Kòo kpààtìi tóɔ́nko dihããtou kó dibòrì kɛ yú kɛ dɔ̀: Sadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo bɛ̀ɛ̀ bàá nKuyie nkùù bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀, yɛ̀nnɛ̀nní kɛ́kɔtɛní diɛ!
Kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀nní bɛtããti dihããtou miɛkɛ.
27 Kɛ̀ mìníísìbɛ̀ nɛ̀ kùmàndáàbɛ̀ diɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsámpɔ́bɛ̀ nɛ̀ mɛ́ɛ́rìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nkɛ́ bɛ̀ wɛ̀ńní, kɛ sɔ̃́ mmuhãã́ nyí bɛ̀ kàákɛ́, bɛ yùtì ketɛ́ kɛ í wũ̃tɛ́, bɛ yààtì mɛ nyí cɔ̀útɛ́, kuyukú nɔ́ú ketɛ́ kɛ í bɛ̀ dɛ̀kɛ.
28 Kòo kpààtìi pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie nSadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo tũ nkù yètìrì ndɛu, kuù tɔ̃nní ku tɔ̃nnì kɛ̀ dì dɛɛtɛ́ ku kó bɛtɔ̃mbɛ̀, bɛ̀ do ku ndé kɛ yetɛ mí nhokpààtì n kpɛti, kɛ yié nkɛ duó mbɛmáà kɛ tú bɛ̀ bo bɛ̀ fɛ̃́ũmmɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ bɛ̀ bo yóumɛ̀ Kuyie mbɛ̀ tũ nkù, kédɔu nyɛbɔkɛ̀.
29 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n yóó yeè kɛ dɔ̀: Bá wèè nìtì, bá kòo botí tú kù, bá kòò yɛ̀nní dɛ̀, bá kòò nàá ntìì náaǹtì wèè bo sɑ̃́ɑ̃́ nKuyie nSadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo bɛ̀ bàá nkù bɛ̀ɛ ò kèkɛ́ kòo cɛ̃̀ɛ̀tɛ̀ɛ naá ndidobonnì. Dibɔɔ̀ marì báá na kédɛɛtɛ́ miɛ̀ mbotí bɛnìtìbɛ̀.
30 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Nɛbukannɛsaa duó nSadidaki nɛ̀ Mɛsaki nɛ̀ Abɛɛdi-Nɛkoo yɛkàrɛ̀ yɛ̀ɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́ ò do bɛ̀ duó nyɛ̀.
31 Kòo kpààtìi bɛ́innɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ibotí imɔu kɔbɛ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ kɛ dɔ̀: Dí mbo kɛ̀ dɛ̀ naati dimɔu.
32 N wɛ̀ńtɛ́ kɛ sɔ̃́ ndɛ̀ wenni kɛ dò n nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nyɛ̃́ Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì n kpɛ́í.
33 Dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ càmmɛ̀ dɛumu mɛdiɛ̀,
kù dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì kpetì nti,
kuù yó mbakɛ́ sɑ̃̃ɑ̃̀,
ku kpàtì í yó mmɔkɛ kumànku.

4

Okpààtì dɔúmmɛ̀ tidɔuǹtì kɛ́yà mutie diɛmù

1 Mí nNɛbukannɛsaa kɛ̀ nní mbo n kpààtìcɛ̃̀ɛ̀tɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ naati, dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ cɛntì mɛsàà.
2 Kɛyɛ̀nkɛ̀ makɛ̀ kɛ̀ n duó kɛ́yà tidɔuǹtì matì kɛ̀ dɛ̀ n di mɛdiɛ̀ nkɛ́ m pĩ nkufɔ̃waá.
3 Kɛ̀ n duó nkɛ̀ bɛ̀ɛ tíí mmɛcìì nyɛmbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ bo Babidɔnni kɛ̀ bɛ̀ bo n nákɛ́ dɛ kó tidɔuǹtì tu mù,
4 bɛyuwúòmbɛ̀ nɛ̀ bɛtetiebɛ nɛ̀ bɛdiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛdítíbɔmbɛ̀ bɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì kɛ̀ m bɛ̀ nàkɛ́ n dɔuǹtì. Òmɔù mɛ nyí na kɛ bo n nákɛ́ tì tu mù.
5 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Danniyɛɛri bɛ̀ do yu wè n kó dibɔɔ̀ yètìrì kɛ dɔ̀ Bɛtisasaa, kɛ̀ Kuyie nkó Muyaá nhò bonɛ̀, kòo tuɔkɛní kɛ̀ nh ò nàkɛ́ n dɔuǹtì.

6 Kè m béi nkɛ dɔ̀: Bɛtisasaa fɔ̃́ nwèè bakɛ́ bɛpããbè n yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkó
Muyaá nda bonè kè tìmatì ɔ̃ɔ̃ í nda di, á n nákɛ́ n yà tìì dɔunˋtì bɛnkú mù.
7 Ntɛ n duɔ́ kɛ yà dè:
N duɔ́ kɛ yà mutie mamù mmu kè mù yènní kutenkù cuokè
kɛ dɛu mɛdiè.
8 Kɛ kpenkɛ kè mu bakɛ dèkɛ kɛ káá ntiwɛtì.
Kè kutenkù kumɔu kɔbɛ mù wùó.
9 Kè mu fããtì wenni mɛsàà
kè mù pɛité yɛbɛ.
Dèè fòù kɛtenkè ĩnkè kè dè piɛti dɛ kó mudiì mu borè.
Kè tikpasĩntì diɛku mu déè,
kè sinɔɔ cekù si yĩ̃ẽntì mu bakɛ.
Bá dèè botí kè dè mu nfòùnè.

10 Kè m baa nkpaá duɔ́ n dɔ́ù ĩnkè kéyà Kuyie ntɔ̃nnì marì kè dì cùténí dɛĩnkè,
11 képĩ̃kɛ́ kɛ dɔ̀:
Kɔ̃ũ̃nè dɛ kó mutie!
Cíénè mu bakɛ kéyuo mmu fããtì
kéyaá mu bɛ kè tikpasĩntìi cíétɛ́
kè tinɔ̀tìi ítɛ́ kéyuo mmu bakɛ,
12 kéyóu kè dikũ̃nnì nkpaá fííkú
nè icĩ̃ẽ ndikpáà miɛkɛ,
kɛ́ dì pìtínnɛ́ timátì kó mɛfĩmmɛ nè disɔɔwũ̃ɔ̃ kɔ̃mɛ.
Kè dìi mantè kébúútɛ́ nè timaàntì
kécáákɛ́ timútì tiwanwantì kɔ̃mɛ.
13 Dɛ kó dikũ̃nnì tɛ́nkɛ bá mmɔkɛ mɛnitiyèmmè
bè bo di duɔ́ nfɛɔ̀fè kɔ̃mɛ
kè dìi cáákɛ́ timútì
kɛ́ mmɛ ndò nkɛ dɔ̀ yɛbie nyèyiekè.
14 Kuyie ntɔ̃rè yɛè nàkɛ́ dɛ kó tináaˋntì kè dè bo yie nkè bɛnìtìbè bɛmɔuu bantɛ́
Kuyie n kùù bakɛ́ kɛĩnkè nè kɛtenkè kuù bakémè yɛkpààtìyɔ yɛmɔu kutenkù
miɛkɛ, kɛ duɔ̀ ntikpàtì kù tì dónè wè bá kòò tu osámˋpóù.

15 Mí nhokpààtì Nɛbukannɛsaa n yà tìì dɔunˋtì nti. Fɔ̃́ mBɛtisasaa a né n nákɛ́
tì bɛnkú mù, nh ɛì kó mɛcìì nyɛmbè òmɔù í na kɛ bo n nákɛ́ tì tu mù, fɔ̃́ mmɛ
nyóó namu kɛ yɛ́ Kuyie nkó Muyaá nda bonèmè.

Danniyɛɛri nàkémè okpààtì o dɔunˋtì tu mù

16 Kè dèɛ di Danniyɛɛri bè tu wè Bɛtisasaa kóò kpeí mɛdiè nkóò kɔkénè
dimɔ̀nnì sámˋpɔ́. Kòo kpààtìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛtisasaa a báá yóu kè dɛ kó tidɔunˋtì
nè ti bɛnkùmè kè dè da kɔkénè. Kè Bɛtisasaa ò tɛ́nné kɛ dɔ̀: Okpààtì, kè dɛ kó
tidɔunˋtì nè tì bɛnkùmè kè dè do nwetínè a dootitɔbè mbɛ!
17 A yà mùù tie kè mù dɛu kɛ kpeńnì kè mu bakɛ dèkɛ kɛ káá ntiwɛtì kè
kutenkù kumɔu kɔbɛ mù wùó.
18 Kè mu fããtì wenni kè mù pìɛ́kɛ́ yɛbɛ dèè kó dimàà fòù kɛtenkè ĩnkè kè dè yè
yo, kè tikpasĩntì diɛku mu déè nkè sinɔɔ cekù si yĩ̃ẽntì mu bakɛ ĩnkè.
19 Okpààtì fɔ̃́ɔ̃́ tu dɛ kó mutie, a dɛukɛmu kɛ kpenkɛ, kàa diɛkù tùɔ̀kɛ tiwɛtì
kàa kpàtì pitɛ́ kutenkù kumɔu.
20 Dɛ kó difɔ̃nkúò kàa yà Kuyie ntɔ̃nnì kè di cùténí kɛĩnkè kɛ náá nkɛ tú: Kɔ̃ũ̃nè
dɛ kó mutie kébɔ nkɛ yóu dikũ̃nnì kè dì nfííkú dikpáà miɛkɛ kè di dì pìtínnɛ́
mɛfĩmmɛ timátì kɔ̃mɛ nè disɔɔwũ̃ɔ̃ kɔ̃mɛ kè dìi mantè kénwẽńnè tiwanwantì kɛ
dɔ̀ yɛbie nyèyiekè.

21 Okpààtì ntɛ dɛ kó tidɔuǹtì bɛnkú mù. Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀
kuù tì tããtɛ́ a kpɛ́í.
22 Bɛ̀ yóó da bɛtimu bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀! Kàa nwɛ̃nné tikpasĩntì kɛ bo kɛ cáá
ntimútì fɛnààfɛ̀ kɔ̃mɛ, kɛ̀ timaàntì da búútɛ́ kàa mbo dɛ kó mɛborimɛ miɛkɛ kɛ
dɔ̀ yɛbie nyèyiekɛ̀. Dɛ kó yɛbie nkó mɛpɛ̃ɛ̃tímɛ̀ miɛkɛ a bo bantɛ́ kɛ dò nKuyie
nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuù bakɛ́ yɛkpààtìyɔ yɛmɔu kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ duɔ̀
ntikpàtì kù tì dɔ́ nwè.
23 Mutie kũnnì bɛ̀ yóu dì nɛ̀ icĩɛ̃ ndɛndɛ bɛnkú kɛ tú: Bɛ̀ yóó wɛ̃tɛ kɛ da
duɔ́mmu tikpàtì a bo bantɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ dò nKuyie nkuù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀
kɛtenkɛ̀,
24 nɛ̀ dɛ kpɛ́í n da báámmu okpààtì kɛ tú, a kéntɛ́ itié n yóó da duɔ́ nyì. Yóu
a yɛi nnɛ̀ mɛyetímɛ̀ a dɔɔri mɛ̀, kéndɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni, kéndɔɔri bɛcĩrìbɛ̀ mɛsàà, kɛ̀
dɛ̀ yèmmɛ á nsɔkɛ́ mɛborimɛ sààmɛ̀ miɛkɛ.

Okpààtì Nɛbukannɛsaa dɔuǹtì dɔ̀ɔ̀mɛ̀

25 Bɛ̀ do nàkɛ́ tìì kó dimàà okpààtì Nɛbukannɛsaa kɛ̀ tìi dɔ̀ɔ̀.
26 Dɛ̀ mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì dibenni dìmáà kòo ncentì o kpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kudànkù ĩnkɛ̀
Babidɔnni,
27 képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Ntɛ Babidɔnni dihɛì diɛrì! Míì dì maá nɛ̀ n nɔu! N dɛumu kɛ
kpeńnì kɛ nɔ nkɛ dɔɔri dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ wenni.
28 Ò kpaá mɛ nnáá nkɛ̀ mɛtammɛ̀ mamɛɛ bɛ́inní kɛĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀: Okpààtì
Nɛbukannɛsaa bɛ̀ da cũũmmu tikpàtì!
29 Bɛ̀ yóó da bɛtimu bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀ kàa nwɛ̃ńnɛ̀ tiwanwantì kɛ fòù, kéncáá
timútì fɛnààfɛ̀ kɔ̃mɛ, kémbo dɛ kó mɛborimɛ miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nyèyiekɛ̀. Dɛ
kó difɔ̃nkúò kàa bantɛ́ kɛ dò nKuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuù bakɛ́
yɛkpààtìyɔ yɛmɔu kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ duɔ̀ ntikpàtì kù tì dónɛ̀ wè.
30 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ dɛ kó tináaǹtìi dɔɔ̀ kɛ̀ bɛɛ bɛti Nɛbukannɛsaa bɛnìtìbɛ̀
cuokɛ̀, kòo ncáá ntimútì fɛnààfɛ̀ kɔ̃mɛ, kɛ̀ timaàntìi ò bùútɛ́, kòo yùtìi okɛ̀ képɛ̃ɛ̃té
fɛtúúfɛ̀ kó ticìtì, kòo nónkuótìi naánnɛ̀ sinɔɔ kpɛti.

Nɛbukannɛsaa yèmmɛ̀ wenkɛmɛ̀

31 Yɛbie nyèyiekɛ̀ kó difɔ̃nkúò, mí nNɛbukannɛsaa kɛ̀ m bɔ́útɛ́ kɛĩnkɛ̀ bíékɛ̀ kɛ̀
mɛnitiyèmmɛɛ wɛ̃tɛ ké n ta, kɛ̀ n sãntɛ Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kù
bomɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃̀, ké nku nsãntí kɛ tú: A dɛumu, a kpàtì í mɔkɛ kumànku, a bakɛ́ sɑ̃̀ɑ̃̀
nwe.
32 Kutenkù kɔbɛ bá kɛ̀ bɛ̀ sũ a í bɛ̀ kàànnɛ̀, a dɔɔri a dómɛ̀ mmɛ kɛtenkɛ̀ kɔbɛ
nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ. Òmɔù báá na kéyetɛ a yɛ̃ mmù yoo ò da sɛi.
33 Dɛ mɔ̀nnì ndi n wɛ̃̀tɛ kɛ pètémɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ do te kɛ̀ n kpàtì ndɛu, kɛ̀ n
kó bɛtũmbɛ̀ nɛ̀ bɛkperíbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛ ké n yúní, kɛ̀ Kuyie nni nduɔ́ ntikpàtì, kɛ̀
n yètìrì né dɔkɛ dɛukɛ képɛ̃ɛ̃té dì do dòmmɛ̀.
34 Dɛ mɔ̀nnì mí nNɛbukannɛsaa kɛ̀ m bɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n sãntɛ
fɔ̃ nKuyie nkɛ da dɛ́úkùnko. A dɔɔri dɛ̀ɛ̀ kó dimàà sìému. A tɔ̃mmú mumɔu
wennimu, kàa nɔ nkɛ kɛ̃́kùnko sifeí yɛmbɛ̀.

5

Okpààtì Baditasaa ãnnémɛ̀ dibanni

1 Diyiè marì kòo kpààtì Baditasaa ãnné dibanni, kéyú o ɛì kó bɛkperíbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀
mbo tɛkɔupíítɛ̀ (1000) kémbo dibanni, kòò yã mɛnaà.
2 O yèmmɛ̀ càtɛ́ dìì mɔ̀nnì kòò dɔ̀, bɛɛ túótɛ́ní isɔɔbòòkɛ nɛ̀ timátì péítì kpɛyi, o
cicɛ Nɛbukannɛsaa do tɔní ì Sedisadɛmmu kó Kuyie ncĩɛ̀tɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yɑ̀nnɛ̀, wenwe
nɛ̀ o ɛì kó bɛkperíbɛ̀ nɛ̀ o pobɛ̀ nɛ̀ o pocĩɛ̃.

3 Kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó ibòòkɛ bɛ̀ do tɔní ì Sedisadɛmmu kɛ́duɔ́
nhokpààtì kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̃̀nnɛ̀ wenwe nɛ̀ o ɛì kó bɛkperíbɛ̀ nɛ̀ o pobɛ̀ nɛ̀ o pocĩɛ̃̀.
4 Bɛ̀ yɛ̀ dìì mɔ̀nnì kɛ́nsànnɛ̀ kɛ́ndiè nkɛ sãntí sitenkaanìi mɛsɔɔ nkpɛsi nɛ̀
timátì pɛ́ítì kpɛsi nɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kpɛsi nɛ̀ timátì kpɛsi nɛ̀ idɛí kpɛsi nɛ̀ yɛtɑ́̃rɛ̀ kpɛsi.
5 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ tɛnɔ̀ùtɛ̀ matɛ̀ɛ yɛ̀nní kɛ́nwãũ kumarí dɛfìtírɛ̀ takɛ́ bɛ̀ kàri
dɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀. Kòo kpààtìi tɛ yà kɛ dɔ̀ màtì màtì kɛ̀ dɛ̀ɛ ò kpeí,
6 kóò kpeí mɛdiɛ̀ nkòo ììkɛ̀ɛ yãtirɛ, kòo kɔ̃m̀bùɔ̀tìi do mɛdiɛ̀, nkòo núù nní
nkpeutí kɛ bokù yɛtɔbɛ̀.
7 Kòo pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ yúní bɛnitinɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛpããbɛ̀ nɛ̀ bɛdítíbɔmbɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀
yùní. Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wèè bo bantɛ́ i nwãrii kɛ́ n nákɛ́ ì tu mù m bo ò dàtínné
tiyaàsààtì kóò dùú mmɛsɔɔfĩmmɛ kòò ntú otãɑ̃́nwè n kpàtì miɛkɛ.
8 Bɛ̀ɛ̀ kɔ̀tɛní bɛmɔu, ɔ̀mɔ̀ù mɛ nyí nna kɛ kàa ndɛ kó iwãrii kɛ nàkɛ́ okpààtì dɛ
kó tináaǹtì tu mù.
9 Kɛ̀ dɛ̀ɛ di Baditasaa kòo ììkɛ̀ dɔkɛ yíɛ́ yãtirɛ mɛdiɛ̀. Kɛ̀ dɛ̀ múnkɛɛ di o ɛì kó
bɛkperíbɛ̀ mɛdiɛ̀.

Danniyɛɛri nàkɛ́mɛ̀ okpààtì iwãrii tú mù

10 Kòo kpààtì Nɛbukannɛsaa pokùu onitipokpààtìi keè bɛ̀ kuɔmmɛ̀ kɛ́taroo
dibanni kó kudieku miɛkɛ bɛ̀ kàri dɛ̀ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Okpààtì mbo sɑ̃́ɑ̃́! A báá yóu
kàa kɔ̃m̀bùɔ̀tì nduò kàa ììkɛ̀ yɑ̃́tìrì.
11 A kpààtìyuu miɛkɛ onìtì bomu Kuyie nkó Muyaá mbonɛ̀ wè. A cicɛ kó
tikpàtì miɛkɛ nkɛ ti do bantémɛ̀ ò wùómmɛ̀ diyuu kɛ yɛ́ dɛmɔu, kòo cii ndònnɛ̀
Kuyie nkɔ̃mɛ. Dɛɛ̀ do te kàa cicɛ Nɛbukannɛsaa duɔ́ nkòo mbakɛ́ mɛcii nyɛmbɛ̀
bɛmɔu nɛ̀ bɛnitinɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛpããbɛ̀ nɛ̀ bɛtetiebɛ nɛ̀ bɛdítíbɔmbɛ̀.
12 O kó mɛcii cɑ̃ɑ́mmu kòò yɛ́ dɛmɔu, kɛ nɔ nkɛ beí ntidɔuǹtì kɛ beí
yɛnáaǹhãntíyɛ̀, kɛ nɔ nkɛ dáanko tìì sɔ̀ri. Duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yúní dɛ kóo nìtì bɛ̀ tu wè
Danniyɛɛri, okpààtì do yu wè kɛ dɔ̀ Bɛtisasaa kòo ti nákɛ́ i nwãrii tú mù.
13 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yúní Danniyɛɛri, kòo kpààtìi ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃̀ɔ̃̀ tu Danniyɛɛri, n cicɛ
okpààtì Nɛbukannɛsaa do tɔní tìì daatì Sudaa tenkɛ̀ ti kó kùmakàà?
14 N kèè bɛ̀ tumɛ̀ a mɔkɛ Kuyie nkó Muyaá nkɛ wúó ndiyuu, kɛ cii, kàa cii
ncɑ̃̀ɑ̃́.
15 Bɛ̀ yùnímu diɛ mmɛcii nyɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛnitinɔ̀mbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo kaà nyiwãrii kɛ́ n
nákɛ́ ì tu mù, bɛ̀ mɛ nyí na.
16 Kɛ̀ bɛ̀ n nàkɛ́ kɛ tú fɔ̃́ nnɔ nkɛ náá nyɛnáaǹhãntíyɛ̀ tu mù kɛ nɔ nkɛ dáanko
tìì sɔ̀ri. Kàa na kɛ kàà nyiwãrii iì nkɛ ǹ nàkɛ́ ì tu mù, bɛ̀ da dátínné tiyaàsààtì kɛ
da dúú mmɛsɔɔfĩmmɛ, kàa ntú otãɑ̃́nwè n kpàtì miɛkɛ.
17 Kɛ̀ Danniyɛɛrii tɛ̃́nné okpààtì kɛ dɔ̀: Okpààtì nte a cuuti nɛ̀ a pãrɛ̀, yoo a dɛ̀
pã otɔù mɔù, n né yóó kaammu bakɛ dɛ kó iwãrii kɛ́ da nákɛ́ ì tu mù.
18 Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuù do dɔ̀ɔ̀ a cicɛ Nɛbukannɛsaa
okpààtì diɛwè. Kòo yètìrì ndɛu kɛ̀ bɛ̀ ò dé,
19 nɛ̀ dɛ kpéí nkɛ̀ titentì timɔu kɔbɛ, ibotí imɔu kɔ̃̀ntì nhau o ììkɛ̀, kòò kɔ̀ù
ò dɔ́ kɛ́kuɔ bɛ̀, kɛ yóu bɛtɔbɛ̀, kɛ kɛ́́kùnko ò dɔ́ kɛ́kɛ́́kùnnɛ bɛ̀, kɛ dɛ́úkùnko ò dɔ́
kɛ́dɛ́úkùnko bɛ̀.
20 Kòo ãnné tɛfentɛ̀ kɛ̀ tɛpɔ̀tɛ̀ɛ ò dɛuté kɛ̀ Kuyie nhò bɔnténí kòo pàà tikpàtì.
21 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò bèti bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀, kòò nfòù fɛɔ̃́fɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ wɛ̃́ńnɛ̀ dikpáà kóo
sãmmarímú kɛ́ndiiti timútì fɛnààfɛ̀ kɔ̃mɛ, kɛ̀ timaàntìi ò bùútɛ́ kòò mmɛ ndò
nkɛ kɛ́mmúnɛ̀ ò bo bantémɛ̀ kɛ dò nKuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuù
bakɛ́ yɛkpààtìyɔ yɛmɔu, kɛ ɔ̃ɔ̃ dɛ́úkùnnɛ kù dɔ́ kɛ́dɛ́úkùnnɛ wè.
22 Fɔ̃́ nho birɛ Baditasaa kàa dɛ̀ yɛ́ dɛmɔu bakɛ, a mɛ nyí kɛ̃kùnnɛ amáà.

23 A yeténè ti Yiè nKuyie nku kùù bakέ kɛĩnkè a duɔ́ ndìì mɔ̀nnì kè bè tɔní ku cĩ̀ètè kó ikɔutébòòkɛ kè di yɔ̃nnè mɛnaà nfɔ̃́ nnè a ɛì kó bɛkperíbè nè a pobè nè a pocĩ̀ɛ̃̀. Dɛ kó difɔ̃nkúò kàa diè nkɛ sãntí sisɔɔtenkaanìi nè disɔɔwũ̃ɔ̃̀ kpɛsi nè timátì péítì kpɛsi nè timátì kpɛsi nè idεí kpɛsi nè yɛtáárè kpɛsi. Kɛ sãntí dèè í wúó, ndè mɛ nyí yo, dè mɛ nyí yɛ́ dèmarè, kɛ yóu a bo sãntɛmè Kuyie nkùù tɔ a fòmmu ku nɔu miɛkɛ, yíe nkɔ̃mu nè nankɛ kɔ̃mu.

24 Kè Kuyie mmɛ ntɔ̃nní tɛnɔ̀ùtè kè tè wàri ì nwãrii.

25 Ntɛ iwãrii ìì wàri ì tu mù: Mɛnde, mɛnde, Tekɛdi, Padisĩnni.

26 Ntɛ dɛ kó yɛtannɔ̀ dɔ́ kénákέ tì: Mɛnde, dè bɛnkú kɛ tú Kuyie nkàammu a kpàtì we kè yè dèè.

27 Tekɛdi, kè bè benné a cɛ́ɛ́kù tɛbiètè kɛ sɔ́ nha yau.

28 Padisĩnni, bè totέ a kpàtì kɛ tì duɔ́ mMɛdiibɛ nè Pɛrisiibɛ.

29 Kè Baditasaa duɔ́ nkòo tɔ̃mbèɛ dátínné Danniyɛɛri tiyaàsààtì kóò dùú mmɛsɔɔfĩmmɛ kè bèɛ pĩɛ̃kέ kɛ dɔ̀ ò tu onititãa̋nwè o kpàtì miɛkɛ.

30 Dɛ kó kɛyènkè kɛmáà miɛkɛ nkɛ bè kùɔmè okpààtì Baditasaa.

6

1 Kè Dariyuusi Mɛdiibɛ botí kouu cɔutέ tikpàtì, kɛ sɔ́ nhò mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìkuɔ̀ nè yèdéè.

Danniyɛɛri dootitɔbè ò dìímmè

2 Mɛmmɛ kè Dariyuusii ãnné kùmàndáàbè tɛkɔ̀ùtè nè sipísìdé (120) o tempɛ̃ mmiɛkɛ kè bè mbakέ nè o yètìrì.

3 Kòo tããté mìníísìbè bètããti bèè yó mbakέ kùmàndáàbè kɛ bè nàá mbɛ tɔ̃mmú bo ncentì mèè botí kè dèɛ yie nkòo kpɛrɛ marè báá cakɛ. Kè Danniyɛɛri ntú bɛ kóò mɔù,

4 kòo mpɛ̃nkù bɛtɔbè bɛdé nè kùmàndáàbè mɛcii mmɛdiè, kòo kpààtì ndɔ́ kóò baá ndihɛì dimɔu mutɔ̃mmú.

5 Nè dɛ kpéí nkè mìníísìbè nè kùmàndáàbè kè bè nwanti kɛ bo yà Danniyɛɛri bo ndɔ̀ɔ mɛyɛi mmamè dɛ kó tikpàtì yetɛ mè. Bè mɛ nyí nyà o kó mɛyetímè màmè yoo mɛcaàrìmè, kè bè nsɔ́ nho kpɛrɛ dɛmɔu do nséi nwe, tìmatì í bo bè bo ò sɛi ntìì ĩnkè.

6 Kè bèɛ yóu kénákέ bɛmáà kɛ dɔ̀: Ti í yóó yà Danniyɛɛri kó mɛyɛi mmamè kè ti sàà í ò dìínnè Kuyie nhò tũ nkù kuɔ́ ĩnkè nkɛ.

7 Bɛnìùbè bɛdé bɛmbɛ nè kùmàndáàbè kè bèɛ unné kékɔtɛ okpààtì borè mɛcãã nkóò nàkέ kɛ dɔ̀: Okpààtì Dariyuusi mbo sáà̃!

8 Mìníìsìbè nè kùmàndáàbè diɛbè nè bɛsámpóbè nè méérìbè nè dihɛì kó bɛkótíbè bɛè tìí nkɛ tããté kɛ tú bè bo da nákέ kàa béi ndinùù marì kɛ dì wàri dìì tu otànkù òmáà miɛkɛ tínti bɛnìtìbè timɔu tí mbáá nfɔ̃́ɔ̃̀ máà, òmɔù báá bántè Kuyie nyoo onìtì tɔù mɔù, kè dè í tú fɔ̃́ɔ̃̀ máà ndi ti bo mbáámmè. Kè wèè yetɛ kɛ bàńtè dɛtɛrè marè bèɛ ò dootóo yɛcìrícìrè ã dìì fɔ̃̀tìrì miɛkɛ.

9 Okpààtì, dɔú ndɛ kó dinùù kéĩkú a cannimè kè dɛ kó dinùù tɛ́nkɛ báá ceetɛ, kéndonnè Mɛdiibɛ nè Pɛrisiibɛ kó ikuɔ́.

10 Mɛmmɛ kòo kpààtì Dariyuusii wãri dɛ kó dipátíri kéĩkú o kó mɛcannimè.

Bè dootóomè Danniyɛɛri yɛcìrícìrè fɔ̃̀tìrì

11 Danniyɛɛri kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó dinùù dɔúmmè kòo kpààtì ĩkú o kó mɛcannimè, kòo kò nho cĩ̀ètè kédekɛ kudànkù kó kudieku kékpetέ fenétìbè Sedisadɛmmu bíékè kɛ níí nínkú kébántè Kuyie nké kù sãntɛ kucɛ mètããti diyiè dìmáà miɛkɛ ò baa do ɔ̃ ndɔɔrimè.

12 Kòo dootitɔbèɛ kɔtɛ mɛcãã nho cĩ̃ẽ̀tɛ̀ kɛ bo ò paaté kɛ nsɔ́ nhò bàá nKuyie nkɛ kù kuɔ̀nnɛ̀.
13 Kɛ̀ bèɛ kɔtɛ okpàátì borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: Okpàátì a í wɑ̃̀ri dipátíri kɛ ĩkú a cannimɛ̀ kɛ tú we ntɑ̃̀nkù miɛkɛ ti ndɔ́ú nfɔ̃̃ɔ̃̀ máà, kɛ̀ wèè mɛ nyetɛ kɛ dɔ́ú ndɛtɛrɛ̀ marɛ̀ yoo onìtì mɔù bèɛ ò dootóo yɛcìrícìrɛ̀ ã dìì fɔ̃̀tìrì miɛkaà? Kòo kpàátì dɔ̀: Weti weti! Tinti n tããtémɛ̀ kéndɔ̀nnɛ̀ Mɛdiibɛ nɛ̀ Pɛrisiibɛ kó ikuɔ́ tì í yóó ceetɛ.
14 Kɛ̀ bèɛ ò tɛ̃̀ńné kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ tɔní bɛ̀ Sudaa ɛì bɛ kóò mɔù bɛ̀ tu wè Danniyɛɛri, ò í da dé, ò ketɛ́ kɛ í dakɛ a dɔ́ú ndìì nùù kpɛ́í. Ò bàá nKuyie nku kucɛ mètããti diyiè dìmáà miɛkɛ.
15 Okpàátì kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kòo yɛ̀mmèɛ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀, nkòo ndɔ́ kédɛɛtɛ́ Danniyɛɛri, kéntũ̃ũ̃ nkɛ waà nhò bo yĩmɛ̀ kóò dɛɛtɛ́.
16 Kɛ̀ Danniyɛɛri dootitɔbèɛ wɛ̃tɛní mɛcãã nhokpàátì borɛ̀ kóò nákɛ́ kɛ dɔ̀: A yɛ́́mu a mɔ́mmuɔ nkɛ dò mMɛdiibɛ nɛ̀ Pɛdisiibɛ kó ikuɔ́ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ wɑ̃̀ri tìmatì kòo kpàátì ĩkú o nɔ̀utɛ̀, tì ɔ̃ɔ̃ í ncèètɛ.
17 Mɛ̀mmɛ kòo kpàátìi duɔ́ nkɛ̀ bèɛ tɔní Danniyɛɛri kɛ nyóó ò dootóo yɛcìrícìrɛ̀ fɔ̃̀tìrì miɛkɛ. Kòo kpàátìi nákɛ́ Danniyɛɛri kɛ dɔ̀: Kuyie nda dɛɛtɛ́, kunku a tũ nkù nɛ̀ mɛwɛ́́ɛ́rìmɛ̀.
18 Kɛ̀ bèɛ tɔní ditɑ̃́rì diɛrì képoo nkòo kpàátìi ĩkú o kó mɛcannimɛ̀, bèɛ̀ tu bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛɛ ĩkú bɛ kɔ̃mɛ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkòò mɔù báá dennɛ Danniyɛɛri.
19 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátìi kò nho cĩ̃ẽ̀tɛ̀, ò í nyie nkɛ di dɛ̀marɛ̀, bá ò í nyu o pocĩ̃ɛ̃̀, ò mɛ nyí nna kɛ duɔ́ dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀.

Danniyɛɛri yɛ̀nnímɛ̀ yɛcìrícìrɛ̀ fɔ̃̀tìrì bá dɛ̀marɛ̀ í ò dɔ̀ɔ̀

20 Kòo kpàátìi ítɛ́ kɛ̀ dɛ̀ kpaá uu kékɔtɛ yɛcìrícìrɛ̀ fɔ̃̀tìrì borɛ̀.
21 Ò tɔ̀ɔ́nko dìì mɔ̀nnì kéyú nɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ kó kunií kɛ dɔ̀: Danniyɛɛri Kuyie nkóo tɔ̃ntì, Kuyie nha tũ nkù nɛ̀ mɛwɛ́́ɛ́rìmɛ̀ kù na kɛ da dɛɛténɛ̀ yɛcìrícìrɛ̀ nɔ́nkuótàà?
22 Kɛ̀ Danniyɛɛrii ò tɛ̃̀ńnéní kɛ dɔ̀: Okpàátì mbo sɑ́ɑ̃̀!
23 Kuyie n tũ nkù tɔ̃nnímu ku tɔ̃nnì kɛ̀ dì tàú nyɛcìrícìrɛ̀ nɔ̀, bá yɛ̀ í n dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀, n yí càárɛ̀ dɛ̀marɛ̀ Kuyie, m mɛ nyí dɔ̀ɔ̀ dɛ̀marɛ̀ dèè í da naati.
24 Kɛ̀ dèɛ narikɛ okpàátì kòo duɔ́ nkɛ̀ bèɛ dennɛní Danniyɛɛri yɛcìrícìrɛ̀ ã dìì fɔ̃̀tìrì miɛkɛ, kòò yɛ̀nní kɛ̀ bɛ̀ nsɔ́ nhò í kɔutɛ bá sámɔ̀pórɛ̀ kɛ yɛ́́ ò do duɔ́mmɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu Kuyie.
25 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátìi duɔ́ nkɛ̀ bèɛ pĩ̃nní bèè do dàkɛ kɛ bo kuɔ Danniyɛɛri kɛ́ bɛ̀ dokoo yɛcìrícìrɛ̀ fɔ̃̀tìrì nɛ̀ bɛ pobɛ̀ nɛ̀ bɛ bí, kɛ̀ bɛ̀ níí nkpaá kɛ í tùɔ̀koo difɔ̃̀tìrì fũ̃ɔ̃̀ kɛ̀ yɛcìrícìrɛ̀ bɛ̀ tɔ̃̀tɛ tɔ̃tɛ kɛ aaroo nɛ̀ bɛ kũ̃ɔ̃̀.

26 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpàátìi wɑ̃ri dipátíri kénákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ ibotí imɔu, titentì timɔu kɔbɛ kɛ dɔ̀: Mbonɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ naati.
27 N dɔ́ kénákɛ́ tì tu: N kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu duɔ́mɛ̀ bá wè wè ndé Kuyie nDanniyɛɛri tũ nkù.
Kuù fòù,
kɛ yó mbo sɑ́ɑ̃̀,
ku kpàtì í yóó deè,
kuù yó mbakɛ́ sɑ́ɑ̃̀.
28 Kuù coonko kɛ̀ kuù dɛɛrí,
kuù dɔ̀ɔri tidiɛtì nɛ̀ mɛdɔ̀ɔrìmɛ̀ càmmɛ̀,
kɛĩ̃nkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.
Kuù fièɛ Danniyɛɛri yɛcìrícìrɛ̀ nɔu miɛkɛ.

29 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Danniyɛɛri dɔkɛ dɛukɛ Dariyuusi kó tikpàtì miɛkɛ kétannɛ̀nko Siduusi Pɛrisi kou kpɛti miɛkɛ.

7

Danniyɛɛri dɔúmmɛ̀ tidɔuǹtì kéyà dɛsĩnnɛ̀ dɛ̀nàà

1 Baditasaa kpàtì benni ketirì Babidɔnni miɛkɛ, kɛ̀ Danniyɛɛrii dɔú ntidɔuǹtì kéyà mɛbɛnkùmɛ̀ péu ò duó dìì mɔ̀nnì o dɔ́ù. Ò ɛ̀ntɛ dìì mɔ̀nnì kéwãri ò yà dɛ̀ o dɔuǹtì miɛkɛ. Ntɛ ò tì yà kɛ̀ tì ndɔ̀mmɛ̀.

2 Kɛ̀ Danniyɛɛri béi nkɛ dɔ̀: N duó dìì mɔ̀nnì kéyà kuyaakù ìtɛ́nímɛ̀ itemmànkɛ ìnàà dàméɛ̀rì ĩnkɛ̀ kɛ íinko o niɛ.

3 Kɛ̀ dɛsĩnnɛ̀ dɛ̀nàà yɛ̀nní dàméɛ̀rì miɛkɛ bá dɛ̀ í sénní. Bá mùù sĩmmù kɛ̀ mù cɑ̃ɑ̃nnɛ̀ mutɛ̃mù.

4 Kɛ̀ muketimù dɔ̀nnɛ̀ dicìrícìrì kɛ né mɔkɛ ifìèti fɛtúúfɛ̀ kɔ̃mɛ. Kɛ̀ nní nkpaá wúó nkɛ̀ bɛɛ dɛitɛ mu fìèti kɛ̀ mùu ítɛ́ kɛ́cómmú onìtì kɔ̃mɛ, kɛ̀ bɛɛ mù duó mmɛnitiyɛ̀mmɛ̀.

5 Kɛ̀ musĩmmù dɛ́rímmùu yɛ̀nní kɛ dɔ̀nnɛ̀ kutontonkù kɛ́ítɛ́ kɛ́kpɑ́ɑ́, kɛ aakɛ́ icĩntíi ìtɑ̃ɑ̃ti, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ mùu ítɛ́ kɛ́cómmú páíí, kɛ́kɔtɛ kɛ́pĩmmú péu kɛ́cáákɛ́.

6 Kɛ̀ nní nkpaá wúó nkéyà mutɛ̃mù kɛ̀ mù dɔ̀nnɛ̀ dimannì kɛ mɔkɛ ifìèti tɛnɔ̀tɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ̀ ì bo ìnàà mu ĩnkɛ̀ nɛ̀ yɛyɔ yɛ̀nàà, kɛ̀ bɛɛ mù duó mmuwɛ̃rímú kɛ̀ mù bo mbakɛ́.

7 Kɛ̀ m baa nsɔkɛ́ kɛ wúó n yà dɛ̀ n dɔuǹtì miɛkɛ kéyà musĩmmù tɛ̃mù kɛ̀ kufɔ̃waá nní mpĩ mmɛdiɛ̀ kɛ̀ n kɔ̃mbùɔ̀tìi do, kɛ̀ mù mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú diɛmù bá mù í mɔkɛ mù mànnɛ̀ mù, kɛ mɔkɛ timátì kó yɛnìì nyɛdiɛyɛ̀ kɛ bo ncáá nkɛ kɛ̃ũ mù pĩ ndɛ̀, kɛ naù mù càákɛ́ kɛ sùó ndɛ̀. Bá mù í dɔ̀nnɛ̀ dɛketirɛ̀, kɛ̀ mummu mɔkɛ yɛyìè ntɛpíítɛ̀.

8 Kɛ̀ nní nkpaá wúó ndɛ kó yɛyìè nkɛ̀ disámpórì marìi yɛ̀nní yɛ cuokɛ̀ kébɔ nyètɑ̃ɑ̃ti, kɛ̀ dɛ kó diyɛ̀nnì mɔ̀kɛ inuɔ nhonìtì kɔ̃mɛ nɛ̀ dinùù kɛ náá ntipocɛ̃mmúnáaǹtì.

Kuyie mbeéntì

9 Kɛ̀ nní nkpaá wúó nkɛ̀ bɛɛ dɔú nyɛkpààtìkàrɛ̀, kòo dakótì mɔùu kɔtɛní kékari, kòo yààtì péi kɛ dò ntipààkóntì, kòo yùtì dò ndipedabùù péírì, kòo kpààtìkàrì cɔ́ú mmuhɑ̃ɑ́ nkɛ mɔkɛ yɛcɛ̃ɛ̃tiyɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ múnkɛ cɔ́ú.

10 Kɛ̀ mɛhɑ̃ɑ̃kpèrìmɛ̀ yìèní kɛ pũ̃ nho ììkɛ̀ kukó nkɔ̃mɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔu sikɔu pĩ nho tɔ̃mmú kɛ̀ sikɔupíkɔ̀ùpí cɔ̀mmú o ììkɛ̀, kɛ̀ tibeéntìi ketɛ́, kɛ̀ bɛɛ pɔ̃ũtɛ́ yɛpátɛ.

11 Kɛ̀ nní nkpaá wúó ndiyɛ̀nnì sámpórì dìì nàá ntipocɛ̃mmúnáaǹtì tɛfentɛ̀ kpɛti. N kpaá kɛ dɛ nwúó nkɛ̀ bɛɛ kuɔ musĩmmù mummu kɛ́ mù dootóo muhɑ̃ɑ́ diɛmù miɛkɛ kɛ̀ mùu cɔ́útɛ́.

12 Dɛsĩnnɛ̀ sɔnnɛ tɛ̃nkɛ í nkpaá mɔkɛ muwɛ̃rímú, kɛ̀ bɛ̀ né dɛ̀ yóu kɛ̀ dɛ̀ bo nkpaá fòù yɛmɔ̀rɛ̀ mayɛ̀ miɛkɛ.

13 Kɛ̀ nní nkpaá wúó n yà mɛ̀ɛ̀ bɛnkùmɛ̀ n dɔuǹtì miɛkɛ kòò mɔùu yɛ̀nní tiwɛtì miɛkɛ kɛ dò nhonìtì kɛ kétɛ́ kénwetí odakótì kɛ̀ bɛ̀ ò ni o borɛ̀.

14 Kɛ̀ bɛɛ ò dɛ̀úkùnnɛ kóò duó ntikpàtì kòo baatɛ́, kɛ̀ titentì timɔu, yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu, ibotí imɔu kɔbɛ mpĩ nho tɔ̃mmú, kòo mbakɛ́ sɑ́ɑ̃, o kpàtì í yó mmɔkɛ kumànku.

Dɛ kó tidɔuǹtì tu mù

15 Kɛ̀ n kɔ̃mbùɔ̀tìi do mɛdiɛ̀ mmí nDanniyɛɛri kɛ̀ kufɔ̃waá nni nhautɛ́ kɛ yɛ̃́ dɛ kó tidɔuǹtì tumɛ̀ tikɔ̃mbɔ̀dorikpɛti nti.

16 Kɛ̀ n tɔ́ónnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo bɛ kóò mɔù kóò bekɛ dɛ kó dɛnɛnnɛ̀ tu mù, kòò n nàkɛ́ tì tu mù kɛ dɔ̀:

17 Dɛsĩnnɛ̀ dɛ̀nàà dɛndɛ bɛnkú yɛkpààtìyɔ nyɛ yɛ̀nàà.

18 Dɛ kó difɔ̃nkúò Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku kɔbɛ bo cɔutɛ́ tikpàtì
kɛ́ ntì te sɑ̃́ɑ̃̀.
19 Kɛ̀ n yíɛ́ kɛ́bekɛ́ musĩmmù naammù bɛnkú mù mùù do í dònnɛ̀ dɛtɛrɛ̀
dɛtɑ̃ɑ̃ti, mùù do duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì kɛ mɔkɛ yɛmátìnìì nnɛ̀ disɔɔwũɔ̃̀ kó tinɔ́nkúótì,
kɛ cɑ́ɑ́ nkɛ kɛ̃ũ mù pĩ ndɛ̀ kɛ nɑu mù cɑ̀ɑ́kɛ́ kɛ sùɔ́ ndɛ̀.
20 Kɛ̀ m múnkɛɛ bekɛ dɛ kó musĩmmù mùù do mɔkɛ yɛyìè ntɛpíítɛ̀ mù bɛnkú
mù nɛ̀ diyènnì tɛrì dìì do yènní kébɔ nyɛtɛyɛ̀ yɛtɑ̃ɑ̃ti dì bɛnkú mù, dìì do mɔkɛ
inuɔ nnɛ̀ dinùùù kɛ nɑ́ɑ́ ntipocɛ̃mmúnɑ́ɑ̀ntì kɛ dɛu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛtɛyɛ̀.
21 Kɛ̀ nní nkpɑɑ́ dɛ̀ wùó nkɛ̀ dɛ kó diyènnìi kpɑnnɛ̀ Kuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ kɛ́ndɔ́
kɛ́ bɛ̀ nɑ.
22 Kòo dɑkótìi ítɛ́ní kɛ́kónné Kuyie nkùù bɑkɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku kɔbɛ. Dɛ
mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì kòò bɛ̀ duɔ́ ntikpàtì.
23 Kòo n nɑ́kɛ́ kɛ dɔ̀: Musĩmmù naammù bɛnkú dikpɑɑ̀tìyuu naannì ndi, dìì
cɑ̃ɑ̃́nnɛ̀ yɛtɛyɛ̀, dɛ kó dikpɑɑ̀tìyuu dìì yóó nɑ yɛsɔnyɛ kɛ́ yɛ̀ mɑɑnko kɛ́ n yɛ̀ nɑ̀ù
kɛ yɛ̀ yɔurí.
24 Kɛ̀ yɛyìè ntɛpíítɛ̀ bɛnkú bɛkpɑɑ̀tìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yóó ɑ̃nnɛ́ dɛ kó dikpɑɑ̀tìyuu
miɛkɛ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo tɔù mɔùu yènní kɛ cɑ̃ɑ́nnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ́nɑ bɛkpɑɑ̀tìbɛ̀
bɛ̀tɑ̃ɑ̃ti,
25 kɛ́nnɑɑ́ ntipocɛ̃mmúnɑ́ɑ̀ntì, kɛ sɑ̃́ɑ̃́ nKuyie nkùù bɑkɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀, kɛ
fɛ̃́ũnko ku kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ́ndɔ́ kɛ́ceetɛ Kuyie nkɔbɛ benfitímɛ̀ kó dipátíri nɛ̀ bɛ kó
ikuɔ́. Ò bo mmɔkɛ dɛ kó muwɛ̃rímú kɛ dɔ̀ yɛbie nyètɑ̃ɑ̃ti nɛ̀ dikéè.
26 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie nkó tibeéntìi ítɛ́, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛitɛ o wɛ̃rímú kɛ̀ mùu dèè
sɑ̃́ɑ̃̀.
27 Kɛ̀ bɛ̀ɛ duɔ́ nKuyie nkùù bɑkɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ku kɔbɛ tikpàtì, kɛ̀ bɛ̀
mbɑkɛ́ kɛ te yɛkpɑɑ̀tìyɔ yɛmɔu. Kòo kpàtì mbo sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ̀ titentì kó bɛkperíbɛ̀
bɛmɔu nyíé nho kpɛti kɛ pĩ nho tɔ̃mmú.
28 N dɔunṫì mànku nku mɛmmɛ, mí nDanniyɛɛri n dɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì kɛ̀ dɛ̀ n di
kɛ́ n kpeí kɛ̀ nní ntoti n yèmmɛ̀ dɛ ĩnkɛ̀.

8

Danniyɛɛri duɔ́mɛ̀ tidɔunṫì kɛ́yà dipedɑà nɛ̀ dibɔdɑà

1 Bɑditɑsɑɑ kpàtì benni tɑ̃ɑ́nnì, mí nDɑnniyɛɛri kɛ̀ n wɛ̃tɛ kɛ́dɔú ntidɔunṫì tɛtì
kɛ́mbúútí n do dɔú ntì mɛketimɛ̀.
2 Ntɛ dɛ kó tidɔunṫì: N duɔ́ kɛ̀ dɛ̀ ndò m bo Suusi kó dihɛidiɛ̀ ndi Edɑmmu
tempɛ̃, nhUdɑii kó ntɑkɛ́,
3 kɛ̀ nní nwúó nkéyà dipedɑà kɛ̀ dì còḿmú kukó ntɑkɛ́ kɛ mɔkɛ yɛyìè nyèdéè
kɛ̀ yɛ̀ òkù mɛdiè. Dìì dèntɛ kɛ yènní kɛ̀ di dɛunɛ̀ ditɛrì.
4 Kɛ̀ n yà dɛ kó dipedɑà kũmmùmɛ̀ dɛ ìikɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kubɑkù cɑ̃̀nku nɛ̀ kuyoú. Bá
kuwɑnwɑnkù tɛkù mɑkù í nnɑ kɛ bo dì bɑɑo. Kɛ̀ di wetínné kù kù bɑ́ɑ́ nɑ kɛ́ dì
bɑɑo, kɛ̀ dì dɔɔ̀ri dì dómɛ̀ kɛ̀ di wɛ̃rímú déúkú.
5 Kɛ̀ nní nkpɑɑ́ kɛ toti n yèmmɛ̀ kɛ̀ dibɔdɑà mɑrìi yènní dɛyìikɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kɛ́ncokù
kɛ firì kutenkù kɛ cɑ̃ɑ̃ mɛdiè, bá di nɑɑcɛ̀i í kɑ́ɑ́ nkɛtenkɛ̀ kɛ̀ di yènnì diɛrì sokɛ́
di nuɔ nsɑku kɛ duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì.
6 Kɛ̀ dìi tuɔkɛní dipedɑà n do yà dì kɛ̀ dì bo kukó ntɑkɛ́ di borɛ̀, kɛ́bunnɔ́ɔ nɛ̀
di wɛ̃rímú mumɔu.
7 Kɛ̀ n yà dì potémɛ̀ dipedɑà nɛ̀ kɛmiɛkɛ kɛ́ ndì puotì kɛ bɔ́ɔ́té bɔ́ɔ́té di yiè nyɛdɛ́
kɛ́ dì bɔ mbɑ́ dì í nnɑ kɛ dì bɑɑo, kɛ́ ndì fũrì bɑ́ òmɔù í nnɑ kɛ dì fiètɛ.
8 Kɛ̀ dibɔdɑà wɛ̃rímú ndɛukú mɛdiè mbɑ́ mù í mmɔkɛ mù màmɛ̀, di wɛ̃rímú
tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì mu mànku kɛ̀ diyènnì diɛrìi bɔ́ɔ́té, kɛ̀ yɛtɛyɛ̀ɛ yènní yènɑ̀ɑ dɛ kó
difɔ̃̀tìrì kɛ́nwetí itemmɑ̀nkɛ ìnɑ̀ɑ.

9 Kɛ̀ di sámpórì tɛrì marìi yènní yɛ kó dìmarì ĩnkɛ̀ kɛ̀ di wɛ̃rímú ndéúkú mɛsàà
nkɛ̀ dì wetí diyiè yìèní kɛ̀ nɛ̀ kubakù cɛ̃nku nɛ̀ dihɛì sàárì.
10 Kɛ múnkɛɛ kpannè kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ kɛ́ bè na, kétɔ̃ũnè siwɛ̀ã péu kɛ sì nàu.
11 Kɛ̀ dì kpannè siwɛ̀ã kóo kpàátì képaa nyiwũɔ̃ bè do o feu ì yɛwe yɛmɔu késãũ
nKuyie ncɛ̃sàátè.
12 Kɛ̀ dìi nanè dɛĩnkɛ̀ kɔbɛ képaa mbè do feu ìì wũɔ̃, nɛ̀ mɛdɔɔ̀rìmè yɛimɛ miɛkɛ
kɛ̀ dɛ kó diyènnìi yetɛ timómmɔnti kénnɔ nkɛ dɔɔri dì dɔ́ mèɛ̀ kó dimàà.
13 Kɛ̀ n keè Kuyie ntɔ̃nnì marì nàámmè, kékeè ditɛrì marì dì bekémè kɛ tú:
Mɛbɛnkùmè a bɛnkɛmè yóó kɑ́ɑ́ ndɛ? Ɔnyɛ màrè miɛkɛ nkɛ iwũɔ̃ kó muféù yóó
wɛ̃tɛ késɔɔtémè? Oyɛiwe wèè càári ò yó mbo kékɑ́ɑ́ ndɛ? Dè yó nkɑ́ɑ́ké dɛ kòò
yóu ò bo ndɔɔrimè Kuyie ncĩɛ̃tè nè dɛĩnkɛ̀ kɔbɛ ci dè?
14 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì ketirì dɔ̀: Dɛyuo nsikɔupísìdé nè sikɔusìtããti (2300) nè
yɛkũnwerè sikɔupísìdé nè sikɔusìtããti (2300) dɛè dò nképɛ̃ɛ̃té kè Kuyie ncĩɛ̃tè
né wɛ̃tɛ kéwenkɛ.

Danniyɛɛri dɔunàtì déríntì kó mɛbɛnkùmè

15 Mí nDanniyɛɛri kè nní ntoti n yèmmè kɛ bo bantɛ́ dɛ kó tidɔunàtì tu mù, kè
dèmarèɛ kɔtɛní kécómmú n yìikè kɛ dònnè onìtì.
16 Kɛ̀ n keè mɛtammè mamè kukó Udaii borè kè mè pĩɛ̃kù kɛ tú: Kuyie ntɔ̃nnì
Kabiyɛɛri, nákɛ́ onìtì yie nho dɔunàtì tu mù.
17 Kɛ̀ Kabiyɛɛrii kɔtɛní n cómmú dè, kè kufɔ̃waá nni mpĩ nkɛ̀ n nínkú késĩnnɔ́ɔ
kɛtenkè, kòò n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Danniyɛɛri, onìtì fɔ́, á nyɛ́ kɛ dò nha yà dè tukúnè
yɛmɔ̀rè sɔnyɛ nyɛ,
18 kénsɔké kɛ n náánnè kè m baa sĩĩ nkɛtenkè bá n yí yɛ́ m berí ndè kòò m pĩ
nkéíiní kécónné,
19 kɛ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: M bo da dáa nKuyie mmiɛkɛ yó ndòmmè, dèè yóó dɔɔ
yɛmɔ̀rè sɔnyɛ Kuyie ntããté yè mɔ̀nnì ndi.
20 Dipedaà a yà dì nè yɛyìè nyèdéè, dè bɛnkú Mɛdii nè Pɛrisi kó yɛkpàátìyɔ nyɛ.
21 Dibɔdaà bɛnkú Kɛrɛsi kóo kpàátì nwe, diyènnì diɛrì dìi soké di nuɔ ncuokè
dì bɛnkú okpàátì ketiwè nwe.
22 Diyènnì dìi bɔ́ɔ́té kè yɛtɛyè yènàà yènní di kó difɔ̃̀tìrì dè bɛnkú bɛkpàátìbè
bènàà ndi bèè yóó cɔuté oketiwè, bɛ kó muwɛ̃rímú né í yóó tuɔkɛ o kɔ̃mu.
23 Bɛ kpàtì bo tuɔkɛ dìi mɔ̀nnì ti mànku kè bɛnitiyɛibɛ yɛi ntuɔkɛ mɛ dúònnì,
kòo kpàátì tɛfentè yiè nyènní kénnɔ nkɛ cií mbɛnìtìbè mɛdiè.
24 O wɛ̃rímú yó ndéúkúmu, mù né í yó mbonní o borè, ò bo cakɛ mɛdiè. Ò
dɔ̀ɔri dèè kó dimàà bo nyíé ò bo na kékuɔ bɛnitikperíbè, kéwɛ̃nnénè Kuyie nkɔbɛ
mómmɔmbɛ.
25 Ò bo nciì mɛdiè nkéna késuó bɛtɔbè, nè o kó tɛfentè miɛkɛ ò bo kuɔ bɛnìtìbè
bèè do kari kɛ í yĩɛ̃kù, ò bo ndɔ́ kékpannè múnkɛ okpàátì diɛwè, dɛ mɔ̀nnì né ndi
bè yóó ò kùɔmè bá òmɔù í ò poté.
26 Ntɛ a yà tìì dɔunàtì bɛnkú dè. Timómmɔnti nti, kè tìì tukúnè dɛyuo nnè
yɛkũnwerè. A tì sɔ̀nnɛ ti kó yɛmɔ̀rè kpaá détirìmu.
27 Dɛ kó dimɔ̀nnì mí nDanniyɛɛri kè dè n yɔ̃ntɛ, kè nní mmɔ nkɛ dɔ̀ yɛmɔ̀rè
mayè. N kɔ̃ntì tɛ̃ńné dìi mɔnnì kè n wɛ̃tɛ késɔɔté n tɔ̃mmú okpàátì borè. Kè dè
nkpaá n kɔ́nnè dɛ kó tidɔunàtì kpéí mbá m mu nyí tì bantɛ́.

9

Danniyɛɛri bàńtèmè Kuyie

1-2 Mɛdiibɛ botí kóo kpàátì Dariyuusi Asuyeduusi birɛ kpàtì benni ketirì
Babidɔnni, mí nDanniyɛɛri kè nní nfeí nKuyie mpátɛ, dɛ mɔ̀nnì ndi m bantémè

Kuyie ndo béi ntì nɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò Sedemii nùù miɛkɛ, tìì tukúnɛ̀ yɛbie nsipísìyiekɛ̀ Sedisadɛmmu yóó naámmɛ̀ tidobontì.

3 Kɛ̀ m boú dinùù kɛ dáátí tifɔ̀tɔ̃̀ntì, kɛ cóú n yuu mutápɛí, nkébɔ́útɛ́ n Yiɛ̀ nKuyie mbíɛ́kɛ̀ kɛ bo kù dɔu nkɛ kù bàńtɛ̀.

4 Kɛ̀ m bántɛ̀ Kuyie nké kù dáa nti caàrìmɛ̀ kɛ dɔ̀:

Áú! Kuyie nkuù dɛu, kɛ kpeńnì. Fɔ̃́ nwèè taunnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ nha tannɔ̀, bá a ɔ̃ɔ̃ í nyɛ̃̀ mbɛ̀ɛ̀ da dɔ́ bɛ kpéí.

5 Ti da yeténɛ̀mu, ti dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ, ti cààrɛ̀mu, kɛ yetɛ a kpɛti, kɛ bùtínnɛ́ a tannɔ̀ nɛ̀ a kuɔ́.

6 Ti í kɛ̀ńtɛ́ a pããnáaǹtì náamb̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do náánnɛ̀ ti kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ ti kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ti yɛmbɛ̀ nɛ̀ ti kó kubotí kumɔu.

7 Kuyie nfɔ̃́ nwennimu páíí, tíì cààrɛ̀ kɛ dò nkékɛ́kùnnɛ timáà. Tíì te ifɛi Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ tɔ̀ké nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ díɛtirì, bɛ̀ɛ̀ cìétɛ́ kɛ bo yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ ti da yeténɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí.

8 Kuyie ntíì te ifɛi, tínti nɛ̀ ti kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti baké nɛ̀ ti yɛmbɛ̀ ti da yeténɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí.

9 Áú! Ti Yiɛ̀ nKuyie nfɔ̃́ nwèè mɔ̀kɛ mɛsémmɛ̀, kɛ ti cĩ̃ɛ̃nko bá nɛ̀ ti mɛ nyetɛmɛ̀ a kpɛti.

10 Kɛ̀ í yie nkɛ tũnnɛ a kuɔ́ a ti nàké ì nɛ̀ a pããnáaǹtì náamb̀bɛ̀ nɔ̀ miɛkɛ.

11 Isidayɛɛribɛ bɛmɔu yetɛmu a tié nkɛ da bùtínnɛ́ kɛ cààrɛ̀. Dɛɛ̀ te kɛ̀ mɛyɛi nha nàké mɛ̀ɛ̀ kpéí a kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi pátɛ miɛkɛ kɛ̀ mɛ̀ ti tùɔ̀kɛní.

12 A do nàké tì, tínti nɛ̀ ti kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti ni, tíì dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ ti tùɔ̀kùní Sedisadɛmmu mɛ kó kubotí í buoté kupíkù tɛkù makù.

13 A do nàké mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpéí a kóo tɔ̃ntì Mɔyiisi pátɛ miɛkɛ, mɛɛ̀ ti tùɔ̀kɛní, ti mɛ nyí yóu mɛyɛi nkɛ bo bónkùnnɛ a miɛkɛ, ti í dakɛ a tããté tì kɛ bo tì dɔ̀ɔ̀ ti kpéí.

14 Dɛɛ̀ kpéí nte kàa í yóu a bo ti duɔnnímɛ̀ dɛ kó mɛyɛi. Ti Yiɛ̀ nKuyie nha dɔ̀ɔ̀rìmɛ̀ mɛmɔu sìému. Tíì yetɛ a tié.

15 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha dènnɛ dìì mɔ̀nnì a nìtìbɛ̀ Esibiti nɛ̀ muwɛ̃rímú kàa yètìrìi feitému, kɛ kpaá bo nɛ̀ yíenní tíì yeté a kpɛti. Tíì cààrɛ̀.

16 Kuyie nha sàà ndɛumu, báá yóu kàa miɛkɛɛ do Sedisadɛmmu a ɛì, a kó ditãsààrì. Ti kó mɛyɛi nnɛ̀ ti yɛmbɛ̀ kɔ̃mɛ, mɛɛ̀ te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sɔ̃́ɔ̃ nSedisadɛmmu nɛ̀ a nìtìbɛ̀.

17 Kuyie nkéntɛ́ m báammìi n da báá nyì a yètìrì kpéí, wéntɛ́ a cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ càkɛmɛ̀.

18 Kuyie nkeè n da bɔ́ɔ́mmɛ̀, wéntɛ́ a te dìì ɛì pɔntɛ mɛ̀ɛ̀ botí. Ti í da báá nkɛ yɛ̃ nti mànnɛ̀ á ti tee, ti da báá nha ti kuɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ mɛsémmɛ̀.

19 Kuyie nkéntɛ́ ti báammìi kɛ tí cĩ̃ɛ́, keè ti yɛ̃ mmù kɛ tí teennɛ̀, báá ɔɔtɛ nɛ̀ a kó diyètìrì a kɔbɛ yu dì dɛ kó dihɛì miɛkɛ di kpéí.

Kuyie ndáa ntì Danniyɛɛri yɛbie nsipísìyiekɛ̀ kpéí

20 Kɛ̀ nní nkpaá báá nKuyie nkɛ kù dáanko n yɛi nnɛ̀ n kɔbɛ Isidayɛɛribɛ kɔ̃mɛ kɛ nkù bàá nku tãsààrì kpéí.

21 N kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì Kabiyɛɛri n do yà dì n dɔuǹtì tɛtì miɛkɛ kɛ̀ dìi kɔtɛní m borɛ̀ kɛ ɛintɛ mɛcãã nkɛ sɔ̃́ ndɛ̀ berínɛ̀ kuyuoku bɛ̀ feu dìì mɔ̀nnì iwũɔ̃ Kuyie.

22 Kɛ̀ dì n duɔ́ nyitié nkɛ dɔ̀: Danniyɛɛri n kɔ̀tɛní kɛ bo da yíé mɛciì mmɛ.

23 A bàńtɛ̀ dìì mɔ̀nnì ndi Kuyie nkù n duɔnnímɛ̀ tináaǹtì a kpéí, kɛ̀ n kɔ̀tɛní kɛ bo tì nda nákɛ́. Kuyie nda dómu, yetoo kɛ́keè dɛ kó tináaǹtì, kébantɛ́ a dɔuǹtì tu mù.

24 Bɛ̀ benné dimɔ̀nnì ndi dìì tu yɛbie nsipísìyiekɛ̀ kucɛ mèyiekɛ̀, dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ bo a nìtìbɛ̀ nɛ̀ dihɛì sààrì kpéí nkɛ, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ tookperíi deè, kɛ̀ bɛɛ yóu mɛyɛi mmudɔ̀ɔ̀rìmù, kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ cĩ̃ɛ́ mbɛ yɛi, kɛ̀ bɛ dɔ̀ɔ̀rìmɛɛ sɛ́ítɛ́ kɛ́nsíɛ́ sɔ̃́ɔ̃. A

yà dɛ̀ tidɔuǹtì miɛkɛ nɛ̀ Kuyie nnàkɛ́ tì kɛ̀ tìi dɔ̀. Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kɛ́wɛ́nkùnnɛ Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀.

25 Ntɛ a dò nkɛ́banté tì kɛ tì yɪ̃ɛ́té: Kɛ́bennɛ́nɛ̀ bɛ̀ béi ndìì yiè dì bo wɛ̃tɛmɛ̀ Sedisadɛmmu kóò maá kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ okpààtì bɛ̀ tããté wè, dɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìyiekɛ̀ kucɛ mèyiekɛ̀ ndi. Dɛ kó difɔ̃nkúò yɛbie nsipísìkuɔ nɛ̀ yèdɛ́ɛ̀ kucɛ mèyiekɛ̀ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ Kuyie ntããté wè, bá òmɔù í nhò pàtɛ. Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo kpààtì tɔù mɔù kɔtɛní nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀, kɛ́pɔntɛ dihɛì nɛ̀ Kuyie ncɪ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ́ nyóó dentɛnɛ̀ kɛ̀ Kuyie nhò poté. Ò né yó ncaàritɛmu mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ ta kukó nkénhɔ̃mmɛ̀ kɛ yàa kúnɛ̀, kɛ yɛ́ bɛ̀ tì tããtémɛ̀ weè kpéí nkɛ.

27 Yɛbie nyèyiekɛ̀ yèɛ̀ kpaá yɛ miɛkɛ ò bo dɔɔ̀nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu mɛtaummɛ̀. Yɛbie nyètããti nɛ̀ dikéè kó difɔ̃nkúò kòo bɛ̀ pàa mbɛ̀ bo nfeumɛ̀ Kuyie nyiwũɔ̃ kɛ kù pãã nyɛpãrɛ̀. Dɛ kóo caàrìwè bo ndɔɔri isɔkɛ kpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ tonté. Ò yó mmɛ̀ dɔ̀ɔrimu kɛ̀ bɛ̀ tããté tì o kpéí nkɛ̀ tìi ò tùɔ̀kɛní.

10

Danniyɛɛri dɔú ntidɔuǹtì kéyà onìtì wèè dàátí tiyaàpéítì

1 Siduusi Pɛrisi kóo kpààtì kpàtì benni tãɑ́ɑ̃nnì miɛkɛ, kɛ̀ Kuyie mbéinnɛ̀ Danniyɛɛri bɛ̀ yu wè kɛ tú Bɛtisasaa nɛ̀ tidɔuǹtì miɛkɛ, kóò bɛnkɛ tìì dò nkétuɔkɛní tìì tukúnɛ̀ mɛháárìmɛ̀ diɛmɛ̀. Kɛ̀ Danniyɛɛri ntoti o yèmmɛ̀ kɛ bo ti banté kɛ̀ Kuyie ntì nhò bɛnkɛ.

2 Kòo dɔ̀: Mí nDanniyɛɛri dɛ̀ do sɔ̃ɔ̃ n kari mukũũ mmu kɛ bo seménnì tãɑ́ɑ̃nwè.

3 Bá n yí yo mmudiì sààmù, m mɛ nyí cáá nyimaa, m mɛ nyí yɔ̃ɔ̃ mmɛnaà, bá n yí panti kɛ̀ dɛ kóo seménnìbɛ̀ yàa pɛ̃ɛ̃té.

4 Otɑ̃ɑ̃nkù ketiwè kó yɛwe nsipísìdé nɛ̀ dinaannì yiè kɛ sɔ̃ɔ̃ m bo kukó ndiɛkù Tikidi takɛ́.

5 Kɛ̀ nní nwúó nkéyà onìtì mɔù kòò dàátí diyaàbòrì péírì, kɛ boú fɛsɔɔnaàkɔ̃ɔ̃nfɛ̀ o ka.

6 Kòo kɔ̃ɔ̃ntì dònnɛ̀ ditɑ́ɑ́sààrì, kòo ìikɛ̀ mièti kɛ dò nfɛtaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ míítémɛ̀, kòo nuɔ ndò mbɛ̀ ɔ̃ mmímɛ̀ tóósì, o baà nnɛ̀ o tààkɛ kɛ̀ dɛ̀ mièti kɛ dònnɛ̀ disɔɔwũɔ̃ bɛ̀ anté dì. Kòò béi ndɛ̀ ndònnɛ̀ ditĩnnì dii nàá.

7 Mí nDanniyɛɛri míì máà do yà dɛ kó mɛbɛnkùmɛ̀, bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ m bonɛ̀ bɛ̀ í nyà mùmamù, nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛ̀ɛ cokɛ́ késɔri.

8 Kɛ̀ nní nkpaá m máà kɛ wúó ndɛ kó mɛbɛnkùmɛ̀ diɛmɛ̀ kɛ̀ n wɛ̃rímúu deè kɛ̀ n yìikɛ̀ɛ ceetɛ bá n tɛ́nkɛ í mɔkɛ muwɛ̃rímú.

9 Kɛ̀ n keè weè nìtì tammɛ̀, bá n tɛ́nkɛ í n yɛ́ m berí ndɛ̀, kɛ̀ n doroo kɛtenkɛ̀, kɛcɪ̃mmɔɔ.

10 Kɛ̀ tɛnɔ̀utɛ̀ matɛ̀ n káákɛ́, kɛ́ n yíinní kɛ̀ nní nnínkú kɛ ĩkú n nɔu kɛtenkɛ̀ kɛ̀ nkɔ̃ɔ̃ntì au.

11 Kɛ̀ dɛ kóo nìtì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Danniyɛɛri Kuyie nda dómu, yetoo kébanté tináaǹtì kù da náá ntì tu mù. Íté kécómmú! Bɛ̀ n tɔ̃nní a borɛ̀ ndɛ. Ò béi mɛmmɛ kɛ̀ n yíté kécómmú kɛ̀ n kɔ̃ɔ̃ntì nkpaá au.

12 Kòò yíé kɛ dɔ̀: Danniyɛɛri a bá nyĩɛ̀kù! Nɛ̀ a kɛ́kùnnɛ dìì yiè amáà Kuyie nyìikɛ̀ kɛ wanti kɛ dó kébanté dɛ̀ɛ dɔ̀ɔri, nɛ̀ dɛ yiè ndi kù kɛ̀ɛmɛ̀ a báammu kɛ duɔ́ nkɛ̀ n yìténí kɛ kɔriní kɛ bo tì nda nákɛ́.

13 Wèè bàa Pɛrisi kɔbɛ kó dikpààtìyuu kòò m pɛ̀ítɛ kɛ̀ n dɛ̀ dɔ̀ɔ yɛwe sipísìdé nɛ̀ dìmáà, kɛ̀ Misɛɛdi Kuyie ntɔ̃rɛ̀ kperɛ̀ kó dimarì kɔ̀tɛní kɛ n teennɛ̀, nh ɔɔtɛ Pɛrisi kó bɛkpààtìbɛ̀ borɛ̀ ndɛ.

14 Kɛ tùɔkɛní di mmɔnnì kɛ bo da náké tìì yóó tuɔkɛní a nìtìbè yɛwe yèè kèríní yɛ miɛkɛ. Ntɛ mɛbɛnkùmè mèè bɛnkú dɛ kó yɛmòrè.
15 Ò n nàánnè dìì mɔnnì dɛ kó tináaǹtì kè n sĩĩ nkɛtenkè nkɛ kɛ dò nyúóó bá n yí tɛ̃nnìnko tìmatì.
16 Kè tɛnitinɔ̀ùtè matèɛ káákɛ́ m bìè nkè n na kéwɛ̃tɛ kéaatɛ n nùù kébéi nkénákɛ́ dɛ yiè nkɛ dɔ̀: N Yiè n yà mèè bɛnkùmè mɛè do n kɔ̃mbùɔ̀tì kɛ n wɛ̃rímú dèè.
17 M bo yĩmɛ mí nhonìtì yiè nwèè í tùɔkɛ dèmarè kénákénè n yiè m mɛ n yí kpaá mɔkɛ muwɛ̃rímú yoo muwemmu?
18 Kè dɛ yiè nyíé ké n káákɛ́ kéwɛ̃tɛ ké n duó mmuwɛ̃rímú.
19 Ò dèè mɛmmɛ ké ń nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie nda dómu. A bá nyĩɛ̃kù, kàa kɔ̃mbùɔ̀tì duò, cátìnnɛ a kɔ̃ntì kéwɛ̃tɛ képété muwɛ̃rímú. Ò n nàánnè dìì mɔnnì mɛmmɛ kè n wɛ̃rímúu wɛ̃tɛní m borè, kè nh ò nàké kɛ dɔ̀: N yiè nha bo na ké m béinnè di mmɔnnì kɛ yɛ́ a n duómè muwɛ̃rímú.
20-21 Kòo yíé ké m bekɛ kɛ dɔ̀: A yɛ́ n kɔ̀tɛní mùù kpéí nha boràà? N kɔ̀tɛní kɛ bo da náké tìì wɔ̀ri tìnti timómmɔnti pátíri miɛkɛ. N né kpaá dò nkékpannèmu wèè bàa Pɛrisi kó dikpààtìyuu, m bo nyóó tuɔkoo wèè bàa Kɛrɛsi kòò tùɔkɛnímu òmɔù mɛ nyí bo wèè bo n teennè kè dè í tú Misɛɛdi Kuyie ntɔ̃nnì dìì bàa Isidayɛɛribɛ.

11

1 N do ò teénnèmu Mɛdii botí kou Dariyuusi kpàtì benni ketirì miɛkɛ.
2 Né ntɛ n tɔní tìì náaǹtì mómmɔnti kɛ bo da nákɛ́.

Kubakù cɔ̀nku kó bɛkpààtìbè nè kubakù youú kɔbɛ kó dikpànnì

Bɛkpààtìbè bètããti bɛè yóó cɔuté bɛtɔbè Pɛrisi kó tikpàtì miɛkɛ kòo naanwè mbè tũnní weè kó tikpàtì yó ndɛu képɛ̃ɛ̃té bɛtɔbè bɛketibè. O kpàtì bo dɛukɛ dìì mɔnnì mɛdiè nkòo báátí kɛ bo kpannè Kɛdɛsibɛ kó dikpààtìyuu.
3 Kòo kpààtì dikɔ̃mbùɔ̀ yiè mmɔùu ãnné kémbakɛ́ bɛnìtìbè bɛmɔu kɛ dɔɔri ò dómè.
4 Kòò fìíkú dìì mɔnnì weti weti kɛ dèè o kpààtìyuu bo pɔntɛ kétoté itemmànkɛ ìnàà miɛkɛ. O yaàbí ii mɛ nyí yóó cɔuté tikpàtì, bɛtɔbè bɛè yóó totí dɛ kó tikpàtì, bɛ wɛ̃rímú né báá tuɔkɛ o kɔ̃mu dòmmè.
5 Okpààtì wèè yó mbakɛ́ diyiè yìèní kè kubakù cɔ̀nku kó dikpààtìyuu ò yó nkpeńnìmu, kòo kóo ããpɔ̀ntì mɔù né kpenkɛ kóò pɛ̃ɛ̃té kòo kpàtìi pɛ̃ɛ̃té o kpɛti do kɑ́ɑ́ké dè.
6 Yɛbie mmayè kó difɔ̃nkúò bè bo ãnné mɛtaummè, kè kubakù cɔ̀nku kou kóo sapàà nyenkɛ kubakù youú kou. Dɛ kóo nitipòkù mɛ nyí yó nkpaá nè o wɛ̃rímú, bɛ kó mɛtaummè í yóó mɔntɛ, ò bo kú wenwe nè o dɔù nè o birɛ nè o kɔbɛ.
7 Kòo cĩɛ̃tɛ kou mɔù cɔuté tikpàtì, kékɔtení képĩ nkubakù youú kóo kpààtì o cĩɛ̃tɛ miɛkɛ, kékpannè o kó bɛhããpɔ̀mbè ké bè na,
8 kéhɛí bɛ tenkanìi kékonnè Esibiti nè tikɔuténɛntì timɔu, mɛsɔɔ nkpɛti nè timátì kpɛti bè pĩńnè tì ikuó tɔ̃mmú. Dè bo yĩ yɛbie mmayè péu bá dikpànnì í bo.
9 Kè kubakù youú kóo kpààtìi do kucɔ̀nku kou mudoò kéyĩɛ̃kɛ kéwɛ̃tɛ kékò nho kó kutempɛ̃.
10 Kè kubakù youú kou kó ibíi báátí dikpànnì kɛ tíí nkunitisũkù mɛsàà nkè bɛ kóò mɔùu báátí nè bɛhããpɔ̀mbè késéntɛ́ kutemmànku, mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ ta mèè botí kukó nképíɛ. Kòo wɛ̃tɛ kékò nho ciɛ kɛ báátí képi o dootitɔbè kó dihèì kperì.
11 Kè kubakù cɔ̀nku kouu íténní nè kɛmiɛkɛ kébaao kubakù youú kou. Kòo waá nyɛtĩrè yɛtĩrè péu, kòo dootitɔbè mɛ nhò na.

12 Tɛfentɛ̀ bo pĩ̃ nkubakù youú kóo kpààtì nɛ̀ muwɛ̃rímú ò mɔ̀kɛ mù kpéí mbá nɛ̀ ò yóó mɛ nkuɔmɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ péu ò í yóó bɛ̀ na.

13 Kubakù cɛ̃nku kóo kpààtì bo yíɛ́ kéwaá nyɛtĩ̃rɛ̀ kɛ̀ yèɛ pɛ̃ɛ̃té yɛketiyɛ̀ do mamɛ̀. Yɛbie mayɛ̀ kó difɔ̃nkúò ò bo wɛ̃tɛní nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ péu nɛ̀ tikpàrìnɛntì kpetì.

14 Dɛ kó dimɔnnì bɛnìtìbɛ̀ péu bo báátí kɛ bo kpannɛ̀ kubakù youú kóo kpààtì, bá fɔ̃́ nDanniyɛɛri a kó bɛnìtìbɛ̀ mɔ́mmɔmbɛ itookperí yɛmbɛ̀ bo íté ké nhò kpànnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ dèɛ dɔɔ̀ tìì nàké tidɔunùtì matì miɛkɛ, bɛ̀ mɛ mbáá ò na.

15 Kubakù youú kóo kpààtì bo kɔtɛní kécɛ̃ɛ̃tɛ dihɛì kperì marì ké dì pɔntɛ, bá kubakù cɛ̃nku kóo kpààtì báá na kóò bàao, bá ò ããpɔ̀mbɛ̀ mɛ nkpeńnìmɛ̀.

16 Ò yó ndɔɔri ò dó mèmmɛ dèmarɛ̀ báá ò còńné, ò yóó kari dihɛì sààrì miɛkɛ nkɛ dìì wenni kɛ pɛ̃ɛ̃té yɛtɛyɛ̀, kémpɔ̀ntì dɛmɔu kɛ súó ntidobontì máà ò pɛ̃ɛ̃té dɛ̀.

17 Dɛ kó difɔ̃nkúò ò bo íté kécómmú nɛ̀ o kpààtìyuu dimɔu kó muwɛ̃rímú ò bo ndɔɔri kɛ̀ dɛ̀ dò nhò dó mɛsàà nkéduó nnɛ̀ kubakù cɛ̃nku kóo kpààtì kɛ̀ bèɛ tau nkòo ò duó nho kóo sapàà nkòo puokɛ kɛ̀ dɛ̀ bo yie kòo ò nìntɛ kékuɔ. Ò mɛ mbáá na nɛ̀ dɛ kó mɛciì nkédɔɔ̀ dèmarɛ̀ bá sámpɔ́.

18 Dɛ kó difɔ̃nkúò ò bo cuó ndàméèrì bíékɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ kétiekɛ itempɛ̃ mpéu, kòo kpààtì mɔù wèè tu opɔ̀ɔ̀ kòò pɔntɛ o fentɛ̀ kòo yà tɛ kó mucɔ̃́ntimu.

19 Dɛ mɔnnì kéwɛ̃ɛ̃tɛ o kó yɛhɛkɛ̀ kperɛ̀ bíékɛ̀, kéyĩɛ̃kɛ kédo kékú kɛ̀ dèɛ deè.

20 Wèè bo sɔɔté o fɔ̃tìrì ò bo tɔ̃ nhonìtì kòo túóté dɛ kó dikpààtìyuu kó tɛcɛ̃sààtɛ̀ kó tinɛntì. Dimɔnnì sámpó miɛkɛ bɛ̀ bo ò pɔntɛ, bɛ̀ mɛ nyí yóó ò pɔntɛ kɛ̀ dɛ̀ nfeí yoo dɛ̀ ntú nɛ̀ dikpànnì marì miɛkɛ.

21 Wèè bo ò cɔuté ò yó ntú osĩnténìtì nwe, bɛ̀ do í wúónnɛ̀ wè tikpàtì. Kòo tanní bɛnìtìbɛ̀ bo dìì mɔnnì mɛompùmɛ̀ miɛkɛ kécɔuté tikpàtì nɛ̀ mɛciì.

22 Bá òmɔù báá ò na, weè yóó bɛ̀ pɔntɛ bɛmɔu kékuɔnɛ̀ Kuyie ntaunnɛ̀ bɛ̀ kumáà bɛ kóo kpààtì.

23 Ò bo díínnɛ̀ mɛtaummɛ̀ bɛ̀ dɔɔ̀ mɛ̀, ké bɛ̀ soutɛ́, o wɛ̃rímú dɔkɛ bo ndɛukú bá nɛ̀ o nìtìbɛ̀ í mɛ nsũmɛ̀.

24 Kòo kɔtɛ yɛhɛkɛ̀ yèɛ kàri kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀ naati yɛ kó itempɛ̃ nkɛ bo dɔɔ̀ o cicɛbɛ̀ nɛ̀ o yààrìbɛ̀ í dàátí kɛ dɔɔ̀ dɛ̀, kéhɛí dihɛì kó tikpàtì kétotí o kɔbɛ kébenné ò bo pɔntɛmɛ̀ sicɛ̃kperí, dɛndɛ kó dimàà né í yó nhã kɛ bo.

25 Ò bo bantɛ́ dìì mɔnnì ò kpeńnìmɛ̀ weti weti kébáátí nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ bo pi kubakù cɛ̃nku kóo kpààtì, kɛ̀ wenwe múnkɛ mbaatiní nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bèɛ̀ kpeńnì mɛdiɛ̀ mmɔ́mmɔmmɛ, bɛ̀ mɛ mbáá na kɛ yɛ́ ò yóó kpannèmɛ̀ mɛciì mmɛ.

26 Nɛ̀ mɛmmɛ o kɔbɛ bo ò fìté kɛ̀ bèɛ na o ããpɔ̀mbɛ̀ kékuɔ kusũkù.

27 Dɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛdé bo wɛ̃nné kékari kédi, kɛ ndɛ̀ kàrinɛ̀ kɛmiɛkɛ kɛ náá mbɛtɔbɛ̀ siyáàbìsí, bɛ̀ í yóó dɛ̀ màá kénáké tìmatì kɛ̀ tìi pĩ̃ mmutɔ̃mmú, kɛ yɛ́ dimɔnnì dìì tu kumànku dì mu nyí tùɔ̀kɛmɛ̀.

28 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ kubakù youú kóo kpààtìi wɛ̃tɛ kénkũnti o ciɛ nɛ̀ tikpàtì diɛtì kòo miɛkɛ péi Kuyie ntaunnɛ̀ bɛ̀ kumáà, kòo bɛ̀ kpannɛ̀ képɛ̃ɛ̃té kékò nho ciɛ.

29 Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ kubakù youú kóo kpààtìi wɛ̃tɛ kékɔtɛ kubakù cɛ̃nku kou borɛ̀, dɛ̀ mɛ ntɛ́nkɛ báá dɔɔ̀ dɛ̀ do dòmmɛ̀ mɛketimɛ̀ mɔnnì.

30 Diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɔbɛ yóó tuɔkɛnímu nɛ̀ bàtóòbɛ̀ kóò bàao. Kòo kɜ̃ntìi yãrikɛ kòo bútínné kòo miɛkɛɛ do Kuyie ntaunnɛ̀ bɛ̀ kumáà bɛ ĩnkɛ̀, kòo dakɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yetɛ dɛ kó mɛtaummɛ̀.

31 Kòo kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ bátɛ́ Kuyie ncɛ̃sàátɛ̀ borɛ̀ kɛ́ tɛ̀ sĩnkùnnɛ, kɛ́baa bɛ̀ bo nfeumɛ̀ Kuyie nyiwũɔ̃, kɛ́daá ndiwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀ isɔkɛ kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀ tu mɛyɛi ndiɛmɛ̀.
32 Nɛ̀ dɛ kóo kpàátì kó mɛsoùmmɛ̀ miɛkɛ ò bo bɔ mbɛ̀ɛ̀ do í fííkú Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ. Bɛ̀ɛ̀ do fííkú kɛ̀ bɛɛ yetɛ kénkpaá fííkú.
33 Bɛ miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ cii bɛ̀ bo tuo mbɛtɔbɛ̀ mɛcii nyɛmɔ̀rɛ̀ mayɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ bo nkɔù bɛ kó bɛ̀mabɛ̀ kéncɔ́unko bɛtɔbɛ̀, kɛ fekù bɛtɔbɛ̀ kpɛrɛ kɛ bɛ̀ kpetì.
34 Dɛ kó mɛfɛ́ũtímɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ í yóó pétɛ́ mɛteèmmɛ̀ péu bɛ̀ɛ̀ bo nkɔrìní bɛ̀ yó nkɔrìnɛ̀ní mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀démɛ̀ mmɛ.
35 Dɛ miɛkɛ mɛcii nyɛmbɛ̀ péu bo kú, kɛ̀ bɛ kũũ nwénkùnnɛ Kuyie nkɔbɛ kɛ́ bɛ̀ bàtɛ, kɛ́ bɛ̀ ɔ́utɛ́ kɛ̀ kumànku né na kétuɔkɛní, kɛ yɛ́ bɛ̀ dɔúmmɛ̀mu dɛ kó diyiè.
36 Dɛ kóo kpàátì bo ndɔɔri ò dɔ́mɛ̀ kòo fentɛ̀ ndɛu mɛdiè. Ò yɛ̀mmɛ̀ bo ndo nhò dɛu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛbɔkɛ̀ yɛmɔu nɛ̀ tɛfentɛ̀ kénsɑ́ɑ́ nKuyie nkùù bakɛ́ dɛsɔnnɛ dɛmɔu. Ò yó nnɔmmu dɛmɔu, kɛ̀ Kuyie nkùù bakɛ́ dɛmɔu kɛ̀ ku miɛkɛ yàa donɛ̀ o ĩnkɛ̀, kɛ̀ kùu dɔ̀ɔ kù tããté tì o kpɛ́í.
37 Dɛ kóo kpàátì í yó ndakɛ o yɛmbɛ̀ do tũ nyɛ̀ɛ̀ bɔkɛ̀ kpɛ́í nhò í yó ndé dibɔɔ̀ marì, bá nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ dɔ́ dì kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛtɛyɛ̀, o yɛ̀mmɛ̀ yó ndo nweè pɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛmɔu.
38 Ò bo yóu dɛndɛ kó dimàà kéndɔú ndibɔɔ̀ kperì marì o yɛmbɛ̀ do í yɛ́ dì, kɛ́ ndì pãã mmɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì nɛ̀ yɛtɑ́sààyɛ̀ nɛ̀ tinɛntì sàátì péu.
39 Ò bo ndɔ́ kɛ́pɔntɛ yɛhɛkɛ̀ péu nɛ̀ dɛ kó dibɔɔ̀ cànnì kó muwɛ̃rímú kɛ́déúkùnnɛ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo yie ndɛ kó dibɔɔ̀ kɛ́ bɛ̀ totí kɛtenkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ntú bɛ kó ticuuti.
40 Dimɔ̀nnì sɔnni kó dimɔ̀nnì kubakù cɑ̃̀nku kóo kpàátì nɛ̀ kubakù youú kou kɛ̀ dɛɛ wɛ̃tɛ kémáá, kɛ̀ kubakù youú kouu ò donɛ̀ sinaasɛ̃ĩ nɛ̀ si dèèbɛ̀, nɛ̀ bàtóòbɛ̀ péu nɛ̀ o kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ta yɛhɛkɛ̀ péu kékɛ̃tɛ́ itemmànkɛ mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ ta mɛ̀ɛ̀ botí kukó nképíɛ nképitɛ́,
41 kédo dihɛì sàárì dìì pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛsɔnyɛ, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu duó kɛtenkɛ̀, kɛ̀ Edomiibɛ biɛ nɛ̀ Moabiibɛ nɛ̀ Amɔniibɛ kó bɛkperíbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ na kóò yenténɛ̀.
42 O kpàtì bo tuɔkɛnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀, bá Esibiti kɔbɛ mómmɔmbɛ báá na kóò yenténɛ̀.
43 Ò bo túótɛ́ Esibiti kó tikpàtì, mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì, nɛ̀ tinɛntì sàátì tɛtì péu. Dibii kɔbɛ nɛ̀ Etiopii kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ ò bɔ́útɛ́.
44 Ò né bo keè dìì mɔ̀nnì diyiè yìèní kɛ̀, kubakù youú kɔbɛ kpɛ́í, kòo kɔ̃mbùɔ̀tìi do. Ò yóó ítɛ́nèní kɛmiɛkɛ nkɛ, bɛ̀ bo kuɔ kunitisũkù mɛsàà.
45 Ò bo cónné bɛ touti dàméèrì nɛ̀ dihɛì sàárì kó ditãrì dɛ cuokɛ̀, dɛ̀ndɛ ò yóó kúmɛ̀, bá òmɔù báá na kóò teennɛ̀.

12

Yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ kó tináaǹtì

1 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi yíɛ́ kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ mɔ̀nnì Kuyie tɔ̃rɛ̀ kóo kótì Misɛɛdi wèè bàa Kuyie nkɔbɛ ò bo kɔtɛní, dɛ kó dimɔ̀nnì yó ntú mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ kpɛri ndi. Dɛ kó mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ botí mu nyí ãnné nɛ̀ ti bomɛ̀ kétuɔkɛnèní yíe. Dɛ mɔ̀nnì a kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ wɑ̀ri mufòmmu pátíri miɛkɛ bɛɛ̀ yóó cooté.
2 Bɛcíríbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo kudɔnkù, kusũkù bo entɛ dɛ yiè, kɛ̀ bɛ̀mabɛɛ ta mufòmmu mùù bo sɑ́ɑ̃̀, kɛ̀ bɛtɔbɛɛ ta ifɛi miɛkɛ, mɛháárìmɛ̀ sɑ́ɑ̃̀.
3 Kɛ̀ mɛcii nyɛmbɛ̀ mmiɛti kɛĩnkɛ̀ tiwɛtì kɔ̃mɛ. Bɛ̀ɛ̀ teénnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ na kɛ dɔɔri Kuyie ndómɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mmiɛti siwɑ̀ɑ̃̀ dòmmɛ̀ sɑ́ɑ̃̀.

4 Fɔ́ nDanniyɛɛri á nsɔri dɛ kó tináaǹtì, a báá dennɛ di mpátíri tɔ tì kɛ̀ kumànku mu nyí tùɔ̀kɛ. Kɛ̀ dɛ mànnì tùɔ̀kɛ mɛmmɛ bɛnìtìbɛ̀ péu yóó dì kààmmu kɛ̀ dìi bɛ̀ yìé mɛcii.
5 Mí nDanniyɛɛri kɛ̀ nní nwúó ndɛ kó mɛbɛnkùmɛ̀ kéyà bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ còḿmú kukó nyákɛ̀ yɛdé yiè ndìmarì otɔù ditɛrì.
6 Kɛ̀ bɛ kóò mɔùu bekɛ wèè dàátí tiyaàpéítì kɛ cómmú mɛniɛ nyĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛ kó mɛbɛnkùcàmmɛ̀ yóó deè ɔ̃mmɔ̀nnì?
7 Kòo youtɛ o nɔ̀ùtɛ̀ kɛ̃́nkɛ̀ kɛ̀ n keè ò bɛ́immɛ̀ kɛ dɔ̀: Kuyie mbomu kɛ̀ m bɛ́i kɛ yu ku yètìrì, dɛ kó mɛborimɛ yó mmɔkɛ yɛbie nyɛ̀tããti ndi nɛ̀ dikéè. Mɛ̀ yóó deè Kuyie nkɔbɛ kó muwɛ̃rímú bo deè dìì mànnì ndi páíí.
8 Mí nDanniyɛɛri kɛ̀ n keè dɛ kó tináaǹtì, m mɛ nyí mbantɛ́, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ m bekɛ kɛ dɔ̀: N Yiè ndɛndɛ kó dimàà yóó deè ɔ̃mmɔ̀nnì?
9 Kòo n tɛ̃́nné kɛ dɔ̀: Danniyɛɛri a bá nyĩɛ̃̀kù, dɛ kó tináaǹtì dò nkénsɔrimu kɛ̀ kumànku yàa tuɔkɛnní.
10 Mɛbennímɛ̀ bo wénkùnnɛ bɛnìtìbɛ̀ péu, kɛ̀ bɛɛ wenkɛ késaatɛ. Bɛyɛibɛ bɛ̀ɛ́ í dò nkéna kékeè kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ kɛ dɔɔri mɛyɛi. Bɛ̀ɛ̀ cii kɛ̀ bɛmbɛɛ bantɛ́ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri.
11 Kɛ túótɛ́nɛ̀ bɛ̀ yóó yóu dìì yiè bɛ̀ bo nfeumɛ̀ iwũ̃ Kuyie nnɛ̀ bɛ̀ yóó dɔú ndìì yiè isɔkɛ kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀ tu mɛyɛi ndiɛmɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀ dɛ̀ yó mmɔkɛ yɛwe tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdé nɛ̀ sipísìwɛi ndi (1290).
12 Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀ bo mbaa kétuɔkɛ yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìtããti nɛ̀ sipísìtããti nɛ̀ yènùmmù (1335).
13 Fɔ́ nDanniyɛɛri, fɔ́ nní ntɛ̃́ kétuɔkɛ kumànku, dɛ mànnì ndi a yóó tamɛ̀ mɛomɔ̀pùmɛ̀ miɛkɛ, kutenkù deèmù mànnì kéítɛ́ kécɔutɛ́ a cuuti.

Osee
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Osee do tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe, kɛ̀ kùu ò tɔ̃nní Isidaɣɛɛri kó dikpààtìyuu kubakù youú kpɛri miɛkɛ, kòo bo bɛ̀ nàkɛ́ kù ò nàkɛ́ tì bɛ kpɛ́í. Kòò ndɛ̀ bo kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀nùmmù kɛ̀ Asidii kɔbɛ yàa pɔntɛnɛ̀ dɛ kó dikpààtìyuu.

Dɛ kó dimɔ̀nnì dihɛì do bo mɛborimɛ yɛimɛ miɛkɛ nkɛ mɛdiɛ̀. Asidii kɔbɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛɛ̀ do bɛ̀ ã mudoò. Kɛ̀ mufɔ̀mmu yɛimu mmɔ́mmú kɛ sũ̃mmu Isidaɣɛɛribɛ. Dɛ̀ɛ̀ né do dɔkɛ ntú dɛyɛirɛ dɛɛ̀ tu bɛnìtìbɛ̀ do yóumɛ̀ bɛ̀ bo ntã́mɛ̀ Kuyie nkɛ né ntũ nKannahãã kɔbɛ kó yɛbɔkɛ̀. Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ̀ Kuyie nní ndɔ́ Osee puokɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kɛ̀ dɛɛ̀ bɛnkɛ mɛborimɛ yɛimɛ bɛ̀ kù dɔ̀ɔrimɛ̀. Kuyie nfɛ̃́ũ̃rìmu ku nìtìbɛ̀ kpɛ́í mbɛ̀ í yíémmɛ̀ ku kpɛti. Kuyie nné yɛ̃́mu kɛ dò nku nìtìbɛ̀ bo kù dɔkɛ. Osee né náá ntì bɛnìtìbɛ̀ tu bɛɛ dɔkɛ Kuyie.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Osee yàmɛ̀ dɛndɛ bàmbà mmɛyɛ̃́ɛ̃́tímɛ̀ 1-3
2. Isidaɣɛɛribɛ sɛimmɛ̀ Osee 4-8
3. Kuyie nyóó potémɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ 9-10
4. Kuyie ndɔ́mɛ̀ ku nìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í mɔkɛ kumànku 11:1-13:8
5. Isidaɣɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kékarimɛ̀ bɛ tenkɛ̀ 13:9-14:10

1 Sudaa kpààtìbɛ̀ Osiasi nɛ̀ Yotammu nɛ̀ Aasi nɛ̀ Esekiasi bɛ̀ do cɔ́ú dìì mɔ̀nnì bɛtɔbɛ̀ dikpààtìyuu miɛkɛ Sudaa kɔbɛ kó dikpààtìyuu miɛkɛ, kɛ̀ Soasi birɛ Sedoboammu ntú Isidaɣɛɛribɛ kóo kpààtì. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Bedi birɛ Osee.

Osee puokɛmɛ̀ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀

2 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nyóó ketɛ́ kù bo bɛ́innɛmɛ̀ ku nìtìbɛ̀ kɛ́nákɛ́ Osee kɛ dɔ̀:

Osee! Kɔtɛ kɛ́túótɛ́ onitipòkù wèè dɔuti dɛutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀
kɛ̀ dì da piɛ́ idacɛ̃mbí,
kɛ yɛ̃́ dihɛì diì nkɔbɛ duɔ́mmɛ̀ bɛmáà mubɔɔféù,
kɛ m bùtínné, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.

3 Kòo kɔtɛ kɛ́túótɛ́ Dibadaimmu kóo sapàà nKomɛɛ, kóo puokɛ kɛ̀ wèe ò pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ.
4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:

Yú dɛ kó dɛbirɛ kɛ dɔ̀: Sisedɛɛdi.
Kɛ yɛ̃́ dɛ̀ kpaá sámpɔ́ nwe kɛ̀ m potɛ́ Yeuu cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀,
ò do còú mmɛ̀ɛ̀ nitiyĩ̃ĩ̃ nSisedɛɛdi ɛì miɛkɛ mɛ kpɛ́í,
Isidaɣɛɛribɛ kpààtìyuu bo kpánné.
5 Dɛ yiè bo tuɔkɛ diì yiè
m bo kéétɛ́ Isidaɣɛɛribɛ kpàrìtãmmù
Sisedɛɛdi biriku miɛkɛ.

6 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo yíé képúó nképɛitɛ́ dɛnitipobirɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ́ Osee kɛ dɔ̀:

A dɛ̀ yu kɛ dɔ̀: Mpɛ̀.
Kɛ yɛ̃́ mɛsémmɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yóó nni mbonèmɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ,

n tɛ́nkɛ í yóó bɛ̀ cĩɛ́.

7 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ biɛ, n yóó bɛ̀ kuɔ́mmu mmɛsémmɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́, mí mbɛ Yiɛ̀
nKuyie mmíì bɛ̀ te. N yí yó ntɔ mutãmmù yoo disiè, yoo n dokɛ́ kɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́, yoo
n dekɛ sikpàrìsɛ̃ĩ, yoo n waá mbɛsãndèèbɛ̀.

8 Kɛ̀ weè Mpɛ̃̀ nkótɛ́ kòo ò càtɛ́ kɛ yíɛ́ kɛ́púó nkɛ́pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ.
9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:

Yú we kɛ dɔ̀: Okpákpàrì,
kɛ yɛ̃́ díndi Isidayɛɛribɛ
di tɛ́nkɛ í túmɛ̀ n kɔbɛ,
m mɛ ntɛ́nkɛ í bo di kpɛ́í.

2

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ Isidayɛɛribɛ yóó dimɛ̀ diwɛ̀ì

1 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Diyiè marì bo mbo kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ sũũ ndàmɛ́ɛ̀rì nùù kó mubirímú kɔ̃mɛ,
kɛ bá ndò nkɛ́na kɛ́kaa nkɛ́deè.
Bɛ̀ do bɛ̀ yu dɛ̀ kɛ tú bɛkpákpàrìbɛ̀,
bɛ̀ bo bɛ̀ yu dɛ kɛ dɔ̀:
Kuyie nfòùkù kó ibí.
2 Dɛ màànnì Sudaa kɔbɛ
nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ bo wɛ̃nnɛ́,
kɛ́waá nhokpààtì omáà,
kɛ́yɛ̀ bɛ tenkɛ̀,
dɛ kó diyiè bo ndɛu, bɛ̀ di ntú Sisedɛɛdi.
3 Nákɛ́nɛ̀ di tebìí bɛkpákpàrìbɛ̀ kɛ dɔ̀,
bɛ̀ tu n kɔbɛ, kɛ́náké di tãbɛ̀ bɛ̀ do tú bɛ̀ Mpɛ̃̀
kɛ dɔ̀ m bɛ̀ dɔ́mu.

Kuyie ndònnɛnɛ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀

4 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́innɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀:
Sɛinnɛ̀ di yɔ̃. Sɛinnɛ̀ di yɔ̃,
kɛ yɛ̃́ ò tɛ́nkɛ í túmɛ̀ m pokù,
m mɛ n tɛ́nkɛ í tú o dɔù * Yiè nKuyie nkɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ (Wéntɛ́ Isaii 1:21, 23:17,
Esekiɛri 16:15-43, 23:22-49).

Wèe dɛitɛ o ìikɛ̀ dèè bɛnkú ò dɔuti dɔutinɛ̀mɛ̀ bɛnitidaabɛ̀
kɛ́dɛitɛ o mɛ saku mɛcannimɛ̀ mèè bɛnkú ò yùúkúmɛ̀ bɛnìtìdaabɛ̀.
5 Kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ m bo ò dàtɛ́ kɛ́cónnɔ́ɔ o tetìrì
m bo duɔ́ nkòo naá mbɛ do ò pɛiní kòò dòmmɛ̀.
M bo duɔ́ nkòo naá ntɛdɔntɛ̀,
kòo feitóo tɛdɔntɛ̀ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ ò kùɔ.

6 O bí, mɛsémmɛ̀ í ì nni mbonɛ̀
kɛ yɛ̃́ ì tumɛ̀ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kó ibí nyi.
7 Bɛ yɔ̃ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ mbɛ,
wèè bɛ̀ pɛitɛ́ ò dɔ̀ɔri ifɛi kpɛrɛ ndɛ,
kɛ náá nkɛ tú: N dɔ́ kɛ́wammú yɛdacĩɛ̀

* **2:4** Dɛ kó yɛnáaǹkɛ́kɛ̀ nàá nyIsidayɛɛribɛ yóumɛ̀ mmɛ bɛ

kè yè nni nduɔ mmudiì nè mɛniɛ,
kɛ n duɔ ntipecìtì nè mmupààkonkperímù.
Kɛ n duɔ mmɛkùɔ nnè mɛnaà.

8 Dɛè te kè n yóó pii nho cɛ tipotì,
m bo pénné kunaàsìmperí kéfité,
bá ò tɛ́nkɛ báá yà o cɛ.
9 Ò bo ntũ nho dacĩɛ̃ nkédónté,
ò bo yè wammú kémɔ́ntɛ́.
Dɛ mànnì ò bo yĩ:
M bo wɛ̃tɛ n dɔù ketiwè borè,
n do dɛ nyo ndiwèì kɛ pɛ̃ɛ̃té di mmɔ̀nnì.

10 Ò í bantɛ́ míì do ò duɔmmè mudiì
nè mɛnaà mpàmmè nè mɛkɔsààmè.
Kè míì nhò duɔ ntimátì péítì nè mɛsɔɔ.
Kòò dè tòú kɛ dɔɔrinè Baadi kó tibɔɔnɛntì.
11 Dɛè kpéí nte kè n yóó fietɛ n diitì dididèì mànnì,
kè bè tõũ fínyĩ kó yɛbɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛnaà,
n cɔuté n naà, kéfietɛ m pecìtì nè mupààkonkperímù
kó tiyààtì ò daati dè kɛ kãnkù o fɛi.
12 M bo feinko o fɛi o dacĩɛ̃ nyìikè,
bɛ kóo mɔù mɛ mbáá na kóò fietɛ.
13 M bo dɛitɛ o wèì dimɔu nè o baa nyɛmɔu,
otɛ̃nkù pànwè kpɛyɛ nè siompùsi kpɛyɛ nè yɛbaa ntɛyè.
14 Kòo paa nfínyĩ nè fìkíè kó dɛtie ndo borè bo dɔúnko,
ò do tú dèè tu ticuuti o dacĩɛ̃ nhò cu tì,
dɛ kó dɛpaa mbo naá ndikpáà kè tikpasĩntìi dè càákɛ́.
15 Ò dɔ̀ɔ̀ dè, mɛfíè nhò do tùótɛ́ mè,
kémpãã ndibɔɔ̀ Baadi yɛpãrè,
kɛ ũ dɛmámánnè kɛ duuku mɛdèì,
kɛ tũ nho dacĩɛ̃ kɛ n yɛ̀.
M bo dè nhò yietí.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
16 N yóó ò na mɛcii mmɛ,
kóò tannè dikpáà kéwɛ̃tɛ kóò bɛí.
17 Dɛ mànnì kè n yu wèe yie nhò do dòmmè ò bɛ ndìì mànnì,
o yètìní dìì mànnì Esibiti.
Kè n wɛ̃tɛ kóò tɛ̃ńné o paa nfínyĩ kpɛrɛ,
kɛ mɛsàà nwɛ̃tɛ kéyènní Akɔɔ biriku.

Kuyie nyóó wɛ̃tɛ kétaunnèmè Isidayɛɛribɛ

18 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Dɛ yiè kèrínímu kòò bo nni nyu kɛ tú: N dɔù,
ò tɛ́nkɛ í yó nni ntú: N yiè mBaadi.
19 M bo dɛitɛ Baadi kó diyètìrì o nùù miɛkɛ,
dɛ kó yɛbɔkè botí bè tɛ́nkɛ í yóó nyɛ́ yɛ yètè.
20 Dɛ yiè m bo bè dɔ̀ɔ̀nè mɛtaummè,
bɛmbɛ nè dɛsĩnnɛ nè tikpasĩntì
nè tinɔ̀tì nè dɛbambaànnè
kɛ dèè yie nkè m bá mbè dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi.
M bo kékɛ́ dɛkpàrìtãnnè nè yɛkpàrìse kè mudoò deè,

kɛ̀ n nìtìbɛ̀ níí nduɔ́ pètɛ̀ìì, kɛ í yĩɛ̀kù.
21 Díndi Isidayɛɛribɛ mîì yóó di puokɛ
kɛ́ ndi po sɑ̃ɑ̃̀,
kɛ̀ di dɔɔri dɛ̀ bèkúmɛ̀,
kɛ di náá ntimɔ́mmɔnti
kɛ di dɔ́.
Kɛ di kuɔ̀ mmɛsémmɛ̀,
22 M bo ndi po kɛ di wetí
kɛ̀ dí m bɑntɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.
23 Dɛ yiè m bo cɔutɛ́ n kɔbɛ bɑ́ɑmmìi,
kéduɔ́ nkɛ̃ĩnkɛ̀ yɛwɛtɛ̀,
kɛ̀ kɛ̃ĩnkɛ̀ɛ duɔ́ nkɛtenkɛ̀ fɛtɑɑfɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
24 Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ pɛitɛ́ tidiitì,
kɛ̀ fínyĩĩ pɛitɛ́ yɛbɛ bɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀ yɛ̀ mɛnɑà.
Kɛ̀ odìfíè pɛitɛ́ bɛ diinɛ̀ yɛ̀ mɛkùɔ̀.
25 Di bo sũũ ndihɛì,
kɛ̀ mɛsémmɛ̀ m pĩnnɛ̀ wèè yètìrì do tú Mpɛ̃̀.
Kɛ̀ n nákɛ́ wèè yètìrì do tú okpákpàrì kɛ dɔ̀:
A tú nkou nwe. Kòò dɔ̀:
Fɔ́ nKuyie nfɔ́ɔ̃̀ n te!

3

A bo tũntɛmɛ̀ mɛtɑummɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tɔ̃̀tɛ dɛ̀ mɔ̀kɛ tiyeti nti

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kéwɛ̃tɛ kétúótɛ́ ɑ pokù, wèè dɑ yetɛ kɛ wɑá nyɛdɑcĩɛ̃̀. Dɔkɛ we mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí Isidɑyɛɛribɛ, bá nɛ̀ bɛ̀ mɛ nni mbùtínnémɛ̀ kɛ tũ nyɛbɔkɛ̀ Bɑɑdibɛ, yɛ̀ɛ̀ nɔnnɛ̀ fínyĩ * kó yɛkàtìndà.
2 Mɛmmɛ kɛ̀ n kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ yietí mɛdítíbii ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ mɛ̀nùmmù, muyuo cìdóò tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù (150),
3 kédeè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Á mbo diɛ nkémɔntɛ, ɑ bɑ́á ndɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀, ɑ bɑ́á yie nhòmɔù, m múnkɛ í yóó ndɛ̀ dɔ̀ɔri.

4 Kɛ yɛ̃́ yɛbie mmɑyɛ̀ miɛkɛ Isidɑyɛɛribɛ yó mbomɛ̀, kɛ í mɔkɛ okpàɑ̀tì yoo tɛkpàɑ̀tìbitɛ, bɛ̀ í yó nni nfeu iwũɔ̃, bɛ̀ í yó nfiiku yɛtɑ̃́rɛ̀, kɛ bo ndenniní mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie nkpéí, ikuɔ́ nìùtì í yó mbo, bɛ̀ í yó mmɔkɛ sitenkɑɑnìi.
5 Isidɑyɛɛribɛ bo wɛ̃tɛ, kɛ́ n wɑmmú mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie, mí nwèè bɛ̀ te, kéwɑmmú bɛ kóo kpàɑ̀tì Dɑfiti. Dɛ kó yɛwe bo pɛ̃ɛ̃́tɛ́ kɛ̀ bɛ̀ nni nwɑnti kɛ kpeutí kɛ dɔ́ n kó mɛsàà.

4

Kuyie nkpànnɛ̀ tì Isidayɛɛribɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Isidɑyɛɛribɛ kénténɛ̀ kékeè n dɔ́ kɛ́ di nákɛ́ tì,
òmɔù tɛ́́nkɛ í dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́,
òmɔù tɛ́́nkɛ í dɔ́ otɔù.
Òmɔù tɛ́́nkɛ í n yɛ́́ dihɛì dii mmiɛkɛ.
2 Bá wè ò ɔ̃ mpɑrìkumu kɛ né soú,
kɛ kɔù kɛ yuuku,
bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ yóù mmɛdiɛ̀.

* **3:1** ***Fínyĩ kó yɛkàtì****ndà:* Ibɔɔkuɔ́ mɑì nyi. Bɛnitipòbɛ̀ bɛɛ̀ do ɔ̃ mpɑ̃ɑ̃ ndibɔɔ̀ bɛ̀ tu dì Asitɑritee dɛ kó yɛkàtìndà.

Kɛ kɔ̀ù bɛnìtìbè.
3 Dɛè kpéí nte kè dihɛì dimɔu kàri mukũũ nkè bɛnìtìbè dèu
kɛ taunnè tikpasĩntì
nè tinɔ̀tì nè siyĩĩ.

Kuyie nkpànnè tì ikuɔ́ nìùbè

4 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Òmɔù í dò nké n sɛi,
yoo wè n kpannè,
fɔ̃ nyikuɔ́ nìùtì diɛwè n sɛi fɔ̃ nwe!
5 A bo nkérí kuyie ncuokè kébété,
kè m pããnáaǹtì náaǹtò nkérí kɛyènkè kébété,
kè n kuɔ a yɔ̃.
6 N nìtìbè kɔ̃ mbɛ í yɛ́ mèè kpéí nkɛ n náaǹtì.
Fɔ́ n kuɔ́ nìùtì a mɔ́mmuɔ nha í dɔ́ ké n yĩ́té.
Nè dɛ kpéí n yóó da dɛitɛmu n kuɔ́ tɔ̃mmú miɛkɛ.
A mè n yɛ̀mmè mí nKuyie mmí nwèè da te,
n yóó yɛ̀mmu a bí kpéí.

7 Bè dɔ̀ɔri mɛyɛi mmɛ nè bè baa bomè.
M bo dɛitɛ bɛ sãnni kè bèɛ di ifɛi.
8 N nìtìbè feu ìì wũɔ̃ mɛyɛi ntũntimù kpéí mbè dɛ nyonnè,
dɛè te kè bè dɔ́ bè ndɔɔri mɛyɛi nkè bè pèú kɛ yo.
9 Mèè yɛi ndoti n nìtìbè,
mɛè doti ikuɔ́ nìùbè,
n yóó bè yietímu bɛ yɛi nkɛ fɔ́ɔ́
mbɛ yɛi mbè dɔ̀ɔ mè.
10 Bè yo nkɛ í diè,
kɛ nyóu kɛ tũnnɛ yɛbɔkè bá bè í sũũnko.
Ba nte?
Bè tɛ́nkɛ í n dé mèè kpéí nkɛ mí mbɛ Yiè nKuyie.

11 Bè dɔuti dɔutinè bɛtɔbè mbɛ
kɛ nɔnnè yɛnacɛkotɛ nè mɛnapàmmè,
dɛè bè fèntɛ.
12 N nìtìbè né bekù bɛ pããdɔ̀ nyɛ
idɛí ìì bè nàá mbɛ kpɛti.
Kè mubɔɔyaá mbè ta kɛ bè fétìnnɛ,
kè bè dèténè Kuyie nkɛ tũnnɛ yɛbɔkè,
mí nKuyie mmí nwèè bɛ te.
13 Yɛtãrè ĩnkè nkɛ bè feumè iwũɔ̃,
kɛ tuɔ̀ mmɛkùɔ̀ nsitãã́ ĩnkè nè yɛtɔ̀rè kó dɛtediɛrè,
kɛ nɔnnè dɛ kó mɛdɛ́è nkó mukàrìmù,
dɛè te kè bɛ kó bɛsapàmbè nè bɛ cɔ̀ɔbè kè bɛ dɔ̀ɔri dɛbɔɔkpɛrɛ.
14 M mɛ nyí yóó bè poté bè dɔuti dɔutinè mèè kpéí bɛnitidaabè,
n yóó poté ikuɔ́ nìùbè mbɛ,
bɛmbɛ bèè ɔ̃ɔ̃ kɛnténè bɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè
ké bè toténè n kó mudiì.
Kubotí kuù nkɔbɛ í baàtì, bè fetimu.

Kuyie ncaummè Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ

15 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Isidayɛɛribɛ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ,
díndi Sudaa kɔbɛ di báá bɛ̀ teetɛ́ kédɔɔ̀ mɛyɛi,
di báá kɔtɛ Kidikaadi,
di báá dekɛ Bɛti-Afɛnni.
Mí nKuyie m bomu,
òmɔù báá parìkɛ̀nɛ̀ n yètìrì.

16 Isidayɛɛribɛ to kpeńnì kunaàwàátíkù kpɛyɛ kɔ̃mɛ mmɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
m bo bɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ ncentì bɛ̀ dɔ́mɛ̀ dipebii kɔ̃maà?
17 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ taunnɛ̀ yɛbɔkɛ̀ dí mbɛ̀ wùó.
18 Bɛ̀ ɔ̃ nyóó yènní tinaàyɑ̃̀kémuóntì miɛkɛ kɛ ta munitipowammù mmu, kɛ
dɔ́ ifɛi kpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̄tɛ́ bɛ kó disɑ̃nni.
19 Kuyaakù kuù yóó bɛ̀ tùótɛ́ tɛfɔ̀dóntɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ̀ ifɛii bɛ̀ pĩńnɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ feu ì.

5

Kuyie nkpànnɛ̀ tì ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀

1 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́innɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ kɛ dɔ̀:
Díndi ikuɔ́ nìùbɛ̀, kéntɛ́nɛ̀ kékeè!
Dɔɔ̀nɛ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀ díndi Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀,
keènɛ̀ n yóó di nákɛ́ tì.
Díì do dò nkébɛnkɛ bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀ɛ̀ sìɛ́.
Kɛ̀ díì né naá mbɛ kpɛ́í timátì dindíintì Misipaa ɛì miɛkɛ,
kɛ naá nticùɔ̀tì Tabɔɔ tɑ̃rì.
2 Di keù difɔ̃̀tìrì cũmpuri ndi Sitimmu ɛì miɛkɛ
kɛ̀ n yóó di potɛ́ dimɔu.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

3 Díndi Isidayɛɛribɛ n di yɛ́́mu.
Isidayɛɛribɛ n yí di biinninɛ̀,
Isidayɛɛribɛ di tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ nyɛ,
Isidayɛɛribɛ di sɑ̃ũ dimáà ndi.

4 Isidayɛɛribɛ di dɔɔ̀rìmɛ̀ í yie
kɛ di bo wɛ̃̄tɛní m borɛ̀,
di bo ndɔutinɛ̀mɛ̀ ditɔbɛ̀ dɛ kó mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ di tɔ,
kɛ̀ di í na kɛ m bantɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie.
5 Isidayɛɛribɛ di kó tɛfentɛ̀ tɛɛ̀ nàkɛ́ di kpɛ́í
Efadaimmu kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ di yɛi mɛɛ̀ di bɔ.
Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ múnkɛ di tũnnɛ kɛ do.
6 Di bo n wammú kɛ fíé ipe nɛ̀ inààkɛ
kɛ́ m mɔ́ntɛ́ kɛ yɛ́ n yìtɛ́mɛ̀ di cuokɛ̀.
7 Di n ciitɛ́mu mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔutinɛ̀ ditɔbɛ̀ nkɛ piɛ́ dɛ kó ibí,
nɛ̀ dɛ kpɛ́í otɑ̃̀nkù pànwè kó dibanni bo di nɛinɛ̀,
díndi nɛ̀ di kpɛrɛ.

Kuyie n nàkémɛ̀ Isidayɛɛri kɔbɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ mudoò kpɛ́í

8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
Eénɛ̀ ditãtɛheù Kibea ɛì miɛkɛ!
Eénɛ̀ tɛkpàrìheutɛ̀ Damaa ɛì!
Potɛ́nɛ̀ tɛíkòntɛ̀ Bɛti-Afɛnni ɛì.
Bɛnsamɛɛ kɔbɛ! Nɛ̀ di ĩnkɛ̀ nkɛ.
9 M bo potɛ́ dìi yiè Efadaimmu botí kɔbɛ,
bɛ ɛì bo dɔúnko.

N náá ntì Isidayɛɛribɛ tì tu timɔ́mmɔnti nti.
10 Sudaa kpààtìbè tu bèè taà bèmbɛ bɛtɔbè kó sibaa miɛkɛ,
Nè dɛ kpéí m miɛkɛ bo bè dàtínné mɛniɛ nhɔ̃ɔ̃ tamè kukó.

11 Isidayɛɛribɛ díndi bèè do fɛ̃ũnko bɛtɔbè,
di mmɔ̀nnì di fɛ̃ũrì mèè fɛ̃ũtímè di mè mànnèmu,
di tũ ndɛtetìrè kpɛrɛ ndɛ sɑ̃ɑ̃.
12 N yóó naá ndimɔnsĩnnì ndi
Isidayɛɛribɛ kpéí,
Sudaa kɔbɛ bo yà, kùù yonku bo ndònnè kuninyonku ɔ̃ ndòmmè,
13 Isidayɛɛribɛ bantému bɛ mɔmmú,
kè Sudaa kɔbɛ yà bɛ yonku.
Isidayɛɛribɛ biɛ né kɔ̀tɛ Asidii nwe
okpààtì diɛwè borè, ò mɛ mbáá na kétaa mbɛ mɔnni
ò báá na kédɛitɛ bɛ yonku.
14 Mí nKuyie mmíì di do
díndi Isidayɛɛribɛ dimannì tɛ̃mè,
míì do Sudaa kɔbɛ dicìrícìrìbii kɔ̃mɛ
kè m pĩ nkɛ aaké kɛ kérí,
we mbo na kéfietɛ?

15 N yóó bè yóumu kékò nkénkémmú
bè bo bantémè bɛ caàrìmè, ké n wammú.
Bè bo ta dìì mànnì mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ bè bo n wammú.

6

Bè dɔ̀mè kéndò mbè wɛ̀tɛ kɛ taunnè Kuyie

1 Mɛ̀mmɛ kè bèɛ náké bɛtɔbè kɛ dɔ̀:
Tí wɛ̃tɛ ti Yiè nKuyie mborè,
kuù ti poté kuù mɛ nyóó ti miɛkùnnɛ,
kuù ti kɔ̀utɛ kè kuù yóó ti taa.
2 Dè bo nyóó yĩ yɛwe yèdéè
kè kù ti fòùkùnnɛmu,
diyiè tɑ̃ɑ́nnì kè kù ti íi nkè tí nkù wɛ̃nné kɛ fòù.
3 Ti bantému kɛ dò nKuyie ntu Kuyie,
yetɛnko kɛ tí kù banté.
Ti yɛ́mu kɛ dò ndè ɔ̃ɔ̃ biitɛ kéwenté
fɛĩnkèmbóntaafè ɔ̃ɔ̃ yɔɔrɛmè kɛtenkè
fè ɔ̃ɔ̃ kɔtɛnímè ku kpɛrɛ yó mmɛ ndò
kù í yóó pàà kù bo kɔtɛnímè.

4 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
M bo di yĩmɛ díndi Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ?
Di n dɔ́ kè dè pɛ̃nkù mɛcɑ̃ɑ̃ mmɛ yɛkũnwentéwɛtè tɛ̃mè,
kɛ dò ntimaàntì dòmmè kɛ ɔ̃ɔ̃ màntè kéyotɛ dɛndɛ bàmbà.
5 Dɛè te kè m pɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹbè di kɔùrì,
kè n di kùɔ páíí nè tináaǹtì tìì yìèo n nùù miɛkɛ.
M beéntì dò ǹpáíí nwe diwennécànnì kɔ̃mɛ.
6 Di bo nni ndɔ́mè dɛè n naati,
dè í tú di n feumè iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀.
Di bo bantémè kɛ dò n tú di Yiè nKuyie ndɛè n naati,
kɛ pɛ̃ɛ̃té di bo nni nfeumè iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀.

Isidayɛɛribɛ dɔ̀ɔ̀ri mɛ̀è yɛi

7 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Di tɔ̃ũ mɛ̀è botí mɛtaummɛ̀ di dɔɔrinɛ̀mɛ̀ ditɔbɛ̀
mɛɛ̀ botí nku di tɔ̃tɛmɛ̀ n di dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀è taummɛ̀.
8 Kadaadi ɛì tu mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀ kpɛri ndi,
mɛnitiyɪ̃ĩ nníékɛ́ dì.
9 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ naá mbɛnitikɔ̀ùbɛ̀,
kɛ okɛ Sisɛmmu kó kucɛ kɛ kɔù.
Dɛ̀è dɔ̀ɔ̀ri Sisɛmmu kó kucɛ dɛ̀ í dò nkéyà.
10 Isidayɛɛribɛ dɔɔri isɔkɛ kpɛrɛ ndɛ,
bɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ kɛ tònnɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu.

11 Díndi Sudaa kɔbɛ m bàátímu kɛ bo di kɔ̃ũ tidiitì kɔ̃mɛ.
M bo wɛ̃tɛ kétíí ndìì mɔ̀nnì n nìtìbɛ̀ bɛ̀è do cìétɛ́ kéntú tidaatì.

7

Isidayɛɛribɛ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀è yɛi mmɛɛ̀ yó nte kɛ̀ mɛyɛi mbɛ̀ tùɔ̀kɛní

1 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
N do dɔ́ dìì mɔ̀nnì kémiɛkùnnɛ n nìtìbɛ̀,
kémiɛkùnnɛ Isidayɛɛribɛ,
dɛ mɔ̀nnì ndi, bɛ yɛi nné feitémɛ̀
nɛ̀ Sammarii kɔbɛ kó kuyonku.
Bɛ kpɛrɛ dɛmɔu do tú mɛsoùmmɛ̀ mmɛ,
kɛ̀ bɛyóóbɛ̀ taà sicɛ̃ĩ kɛ̀ bɛnitiyɛibɛ firì icɛ.
2 Bá bɛ kóò mɔù yɛmmɛ̀ í ò pã kɛ dò n yɛ̃́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛ̀è yɛi.
Ntɛ bɛ di mmɔ̀nnì kɛ̀ bɛ yɛi mbɛ̀ pĩ,
mmɛ̀ feitému n yìì kɛ̀.
3 Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛ̀è yɛi mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ naati bɛkpààtìbɛ̀
kɛ soú bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ naati sikpààtìbìí
4 Bɛmɔu bɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ,
bɛ miɛkɛ dònnɛ̀ fɛpɛ́ɛ̀pũnnétofɛ nfɛ bɛ̀ tɔ̀tìnnɛ fɛ̀,
kɛ̀ fɛ̀ wũɔ̃té, kɛ̀ bɛ̀ yóu kɛ tɛ́nkɛ í tikii,
kɛ baà tipɛ́ɛ̀cootì bo múútímɛ̀.
5 Dikpààtìbanni yiè kɛ̀ sikpààtìbìí yɑ̃̀ kémuɔ́,
kéduɔ́ mbɛmáà bɛnitiyɛibɛ.
6 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ́ kébɔ nhokpààtì,
bɛ̀ ɔ̃ ntonnì fɛpɛ́ɛ̀pũnnétofɛ kɔ̃mɛ mmɛ,
kɛyènkɛ̀ kɛ níí bonkɛ, dikũnweńnì kécɔ́útɛ́ mɛdiè,
7 kécɔ́útɛ́ fɛpɛ́ɛ̀pũnnétofɛ kɔ̃mɛ kétuɔ mbɛ̀è bɛ̀ ni,
kɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ duò bɛmáà bɛmáà.
Òmɔù mɛ nyí n kuɔ̀nnɛ̀.

8 Isidayɛɛribɛ kɔɔrɛnɛ̀ ibotí tɛì nyi,
kɛ sɑ̀ɑ̃́tɛnɛ̀ kupɛ́mpɛ̃ńkù bɛ̀ í pèe nkù.
9 Kɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ dèu bɛ wɛ̃rímú bá bɛ̀ í yɛ̃́,
kɛ̀ tiyùpéítì ketɛ́ bɛ yɔ ĩnkɛ̀ bá bɛ̀ í dakɛ.
10 Isidayɛɛribɛ fentɛ̀ tɛɛ̀ nàkɛ́ bɛ kpéí.
Bɛ̀ mɛ nyí wɛ̃̀tɛní mí mbɛ Yiè nKuyie m borɛ̀.
Bá nɛ̀ tìì kó dimàà bɛ̀ tùɔ̀kɛní ti miɛkɛ, bɛ̀ í n wammú.
11 Isidayɛɛribɛ yɛimmu kɛ dònnɛ̀ dikpɛtìnɔ́nkperi,
bɛ̀ í mɔkɛ mɛyèmmɛ̀ bɛ̀ kɔ̀tɛ Esibiti nwe nɛ̀ Asidii

kɛ wanti mɛteèmmè.
12 Kè bè dɔ́ bèɛ cuó nkɛ̀è bíékè,
m bo bè bɔntɛ́ ticùɔ̀tì,
kè tìì bè pĩ̃ ntinɔ̀tì kɔ̃mɛ,
kè m bè tié mbè dɔ̀ɔ mèè̀ yɛi nkpɛ́í.

13 Di bo yà díndi Isidayɛɛribɛ,
di í mɛ ndɔ́mè kɛ n tɔ́ɔ́nnè,
di mè nyetɛmè n kpɛti, di kó dihɛì bo dɔúnko.
Di yèmmè dò ndi bo nni soú nkè n di dɛɛtáà?
14 Di í n kuɔ̀nnè di yèmmè mɛmɔu,
di ɔ̃ nkuɔ̀ nkɛ mítírì di dúɔ̀ ĩ̃nkè kɛ yɔ́ú dimáà,
kɛ dɔ́ tidiitì nti nè mɛnaà,
di í dɔ́ n kpɛti.
15 Míì do di tiè nkɛ di duɔ̀ mmuwɛ̃rímú,
nè mɛmmɛ kè di dɔ́ kéndɔɔ̀ mɛyɛi.
16 Di wɛ̃tiní Baadi borè ndɛ, dè í tú m borè
di dònnè mutãmmù mùù kèétɛ́ mùmmu kɛ díí,
bè yóó kuɔ di kó bɛkpààtìbè nè yɛsè nyɛ,
tináányɛiti di n nàké tì kpéí,
bè bo di daá Esibiti ɛì miɛkɛ.

8

Kàa buɔtí kuyaakù a yóó kɔ̃ũ tɛfɔdɔ́ntɛ̀ ntɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Eénè ditãtɛheù mɛyɛi mmɛè doti n kɔbɛ ɛì fɛcĩ̃rifɛ kɔ̃mɛ.
Bè cààrè mèè̀ kpéí mmɛtaummè n do bè dɔ̀ɔnè mè, kɛ yetɛ n tié.
2 Bá kè bè dɔ́ bè n kuɔ́nnè mèè̀ botí kɛ dɔ̀:
Áú! Kuyie, tínti Isidayɛɛribɛ ti da yɛ́mu,
fɔ̃́ɔ̃̀ ti te.
3 Isidayɛɛribɛ yetɛ mɛsàà mmɛ mudɔɔ̀rìmù,
dɛè te kè bɛ dootitɔbè bè bètì.
4 Bè pĩ́mmú bɛkpààtìbè, bá bè í m beé,
kɛ tãnkɛ́ bɛnìùbè, bá n yí yɛ́,
kɛ tùótɛ́ bɛ mátì péítì nè bɛ sɔɔ nkɛ dɔɔrinè sitenkaanìi,
kè sì bè fétinko.
5 Sammarii kɔbɛ!
Di kó fɛsɔɔmátìnààfè fɛnfɛ n yí fè dɔ́ fɛnɔ̀nfè,
m miɛkɛ kɛè di yè.
Dè yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kè di yóu di bo ncaàrìmè?
6 Díndi Isidayɛɛribɛ díì dɔ̀ɔ dɛ kó fɛsɔɔmátìnààfè,
fèè bo Sammarii fè í tú Kuyie,
fè bo pɔntɛ kéyɔurɛ yɔurɛ.
7 Di buɔtí kuyaakù nku kɛ yóó kɔ̃ũ fɛfɔdɔ́nfè,
Dikotinùù marì dɛ ntú:
kè tiyòùtì í òtɛ mɛbii mbè ɔ̃ɔ̃ í ntì nàa mmuyuo.
Bá kè tì ketɛ́ kɛ dɔ́ tìi pɛitɛ́, bɛpɔ̀ɔbè bɛè yóó tì di.

8 Ibotí tɛì ìì tiekɛ Isidayɛɛribɛ,
kè bè bo i miɛkɛ,
kɛ dò nkunɛnkù bɛ tɛ́nkɛ í dɔ́ kù.
9 Nè bɛmáà ndi bè kɔ̀tɛmè Asidii.
Bè í tɔkunè fɛsèfè kɛ fɛ pĩ̃ĩ̃,

kè Isidayɛɛribɛ biɛ né do ntinépotì.
10 Kè díndi baa dɔ́ dí mbɛ cu ticuuti,
dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛmu kè m bo di tíí,
nkɛ Asidii kóo kpààtì di fɛ̃ũ.
11 Isidayɛɛribɛ maá kɛ maá yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀,
kè yè né dɔkɛ bè tanné mɛyɛi mmiɛkɛ.
12 Bá kè m bè wɑ̀ri n kuɔ́ péu péu,
ì bo ndò ndèmarè cànnè bɛ kpéí.
13 Bè n feu ìì wũɔ̃, bè ì feu kɛ bo ncáá nyimaa nyi.
Mí mbɛ Yiè nKuyie n yí cɔ́ú dɛ kó yɛpãrè.
N yí yóó yɛ̀ mbɛ yɛi nkpéí, n yóó yṹmmu bɛ to,
kè bèɛ wɛ̃tɛ Esibiti.

14 Isidayɛɛribɛ yɛ̀mmu wèè bè dɔ̀ɔ̀, kɛ maá sikpààtìcɛ́ĩ̃,
kè Sudaa kɔbɛ maá yɛhɛkè diɛyè péu kè yè fii nyiduotí.
M bo cũũnko muhãã́ nkè mùu cóútɛ́ dɛ kó yɛhɛkè nè dɛ kó sicɛ̃sààsì.

9

Isidayɛɛribɛ yóó di mɛ̀è sémmè bɛtɔbè ɛì

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Isidayɛɛribɛ dɛ bá ndi naati
kè di nyãnku ibotí tɛì kɔ̃mɛ,
kɛ yɛ́ mí ndi Yiè nKuyie mmíì di temè
kè di n yóu kɛ tũnnɛ yɛbɔkè,
kéndɔuti dɔutinè ditɔbè kɛ cɔ́ú dɛ kó ticuuti di puotì dè tidiitì.
2 Di dɔ́ tidiitì nti nè mɛkùɔ̀,
di mɛ mbáá dè pètɛ́,
di dɔ́ mɛnaà mpàmmè mmɛ, di báá mè yà.
3 Isidayɛɛribɛ di tɛ́nkɛ í yó mbo,
mí ndi Yiè nKuyie nhɛì miɛkɛ,
di wɛ̃timu Esibiti yoo Asidii.
Di yó nkɛ nyo ndi cìrìmù kɛ sãũri dimáà.
Ti diitì yó nsànnè bè bo nyommè máà ndi
bè í yóó pétɛ́ kétannè n cĩɛ̃̀tè miɛkɛ.
4 Isidayɛɛribɛ tɛ́nkɛ í yó nni
m pãã ntidiitì bè yɔɔrɛ tì mɛnaà,
yoo bè n fíé iwũɔ̃ kè n dè cɔutɛ́,
bɛ kó tidiitì yó ndò ntikúdiitì nti,
kè wèè tì di ò sĩntɛmu,
bè n yo mbɛ diitì bɛmáà bè báá tì tanné mí ndi Yiè nKuyie ncĩɛ̃̀tè.

5 Di né bo nhɔ̃mmɛ yɛbaa nkó yɛwe?
Di bo yĩmɛ m banni yiè?
6 Di cokɛ́ mɛyɛi mbo di domè mmɛ yáàba?
Esibiti yóó di cóútɛ́mu kè Manfisi èì ntú di kó kufɔ̃ti,
tisãmpotì bo dátínné di nɛntì sààtì,
kè tipotìi dátínné di cɛ́ĩ̃.
7 Dè tùɔ̀kɛmu mí ndi Yiè nKuyie m bo yṹɔ̃ ndè di to,
dè tùɔ̀kɛmu m bo di bekénè dè,
di dò nkɛ́ tì bantému díndi Isidayɛɛribɛ.

Díndi bèè nàá nkɛ tú m pããnáaǹtì náaǹtò tu kuyɛìnkù,
kòo yuwúoǹtì í yḗ o yèmmè.
Di yɛi ndɛu kɛ màmè di yḗĩti yó mmɛ mmà.
Di ò níí mmèè kpéí nte kè di náá mmɛmmɛ.
8 Mí nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò,
Kuyie nkuù yḗ n di cau ndíndi Efadayimmu kɔbɛ,
kè di n dii timátì n cɛ imɔu,
kɛ n níínnè Kuyie ncĩ̀ètè miɛkoo.
9 Di fìíkú mɛyɛi mmiɛkɛ nkɛ weti weti,
di do bo Kibea kɛ dòmmè, kù í yḕ ndi yɛi.
Kuyie n yóó mè ndi yietímu.

Kuyie nyèmmè cààrènèmè ku nìtìbè

10 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
N do yà Isidayɛɛribɛ mɛketimè mònnì,
kè bè ndònnè fínyĩ́ kó mutie mùù còḿmú dikpáà mu kó yɛbɛ nyɛ.
N do yà bɛ yɛmbè kè bè ndònnè fìkíè kó yɛtebɛ yɛdaayè nyɛ, yèè bi kè yè mònnì
mu nyí tùɔkɛ.
Kè bèɛ tuɔkɛní Baadi-Peɔɔ, bè dɛ nfìé dibɔɔ̀ yɛiri Baadi
kédɔɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ, kénaá mbɛ mómmɔmbɛ isɔkɛ,
kédontɛnè bɛ bɔɔ̀.
11 Díndi Isidayɛɛribɛ di kó disãnni bo puù tɛnɔ̀tè tḗmè
kupɛitóo tḗnkɛ í yó mbo,
bè báá yà opɔupómpúò ndi cuokè,
onitipòkù báá cóútḗ tipɔutì.
12 Bá kè bè pɛité ibí,
m bo ì kùɔ bá ì mu nyí naá mbɛnìtìbè.
M bo bè dèténè dìì mònnì, bè bo yà.
13 Isidayɛɛribɛ do dònnè mupuommu mùù fìíkú
kɛtensààkè mùmmu
di mmònnì kè bɛè né kɔrìnè bɛ bí bɛkɔ̀ùbè borè.

14 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie npããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ dɔ̀:
Ti Yiè nKuyie nha bo dɔɔ̀ ba Isidayɛɛribɛ?
Duó nkè bɛ pobè mpuo nkè tì duòní,
mɔntɛ bɛ mɛmiè.

15 Kè Kuyie nyíé ké béi nkɛ dɔ̀:
N yà bɛ yɛi mmɛmɔu Kidikaadi nwe,
dɛndɛ n ketémè m bo bè pḕmmè,
bɛ dɔɔ̀rìmè yɛimɛ kpéí,
n yóó bè bètimu n cĩ̀ètè,
n tḗnkɛ í yó mbè dó.
Bɛ kó bɛkpààtìbè bɛmɔu òmɔù í yie n kpɛti.
16 Míì ãnné tɛnɔ̀ùtè Isidayɛɛribɛ,
bɛ cĩ̃ nkpeímu, bè tḗnkɛ báá pɛité yɛbɛ,
bá kè bè pobè pié,
m bo duónko mutenkũ̃ũ nkè mùù kuɔ bɛ bí bè dó ì i béntì.

17 Ti Yiè nKuyie m pĩ nkùù kó mutɔ̃mmú,
kù bè yetɛmu kɛ yḗ bè í yiemmè ku kpɛti,
bè yóó nhã̃ãntɛ ibotí tèi miɛkɛ nkɛ.

10

Kuyie ncónnémè Isidayɛɛribɛ kó mubɔɔféù kɛ pàntɛ bɛ kpàátìyuu

1 Isidayɛɛribɛ do dònnè fínyĩ kó mutie sààmù mmu,
kɛ pɛí mɛsàà, bè pɛité dìì mànnì kɛ sũũ,
nkɛ maá yɛwũɔ̃tɔ̀rè péu,
bè màɔ̀tɛ dìì mànnì bɛ kpɛrɛ,
kɛ fííkú yɛbɔɔtã́rè ké nyè sã̀rì.
2 Bè tu mɛyèmmè mèdémè yɛmbè mbɛ,
bè mɛ nyóó yàmu bàmbà mbɛ yɛi nkó tiyeti,
mí mbɛ Yiè nKuyie míì móммuɔ nyóó puɔ mbɛ bɔɔwũɔ̃tɔ̀rè
kébóké bɛ bɔɔtã́rè.
3 Dɛ mànnì bè bo yĩ: Ti í mɔkɛ okpàátì,
kɛ yḗ ti í mɔkɛmè ti Yiè nKuyie nkó kufɔ̃waá.
Bá kè ti do mɔkɛ okpàátì ò bo ti dɔɔ̀ ba?
4 Bè nàá ndɛtetìrè ndɛ kɛ parìku kɛ né soú,
kɛ dɔɔ̀rinè bɛtɔbè mɛtaummè.
Kè tiyáàbìsíbeéntì sũũ kɛ kɔù
fɛtùɔ̀rìfè ɔ̃ɔ̃ yèmè kupẽ nyĩnkè
kè fɛ dɔ̀mmèɛ kuɔ mèè botí tidiitì.

5 Sammarii ɛì kɔbɛ yĩ̀kù fɛsɔɔmátìnàáfè,
fèè bo Bɛti-Afɛnni fɛ kpéí,
kòo nìtìbè kuó nyɛkúdabùò
kè ikuó nìùbèɛ kuɔ́ ntinɔnniɛti.
Fɛsɔɔmátìnàáfè wɛ̃rímú dèitɛmu kè bè fè ìténè.
6 Bè bo fè kònnè Asidii ké fè pã okpàátì diɛwè.
Ifɛi bo pĩ nhEfadaimmu kɔbɛ dɛ mànnì.
Bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ bè bo demmu bè borè kɛ tũnnɛ dɛ kó kucɛ.
7 Sammarii ɛì kpɛrɛ dèèmu nè di kóo kpàátì,
o kpɛrɛ dònnè ticádèncáútì ɔ̃ɔ̃ yɛntémè mmɛ dibinni miɛkɛ.
8 Bɛti-Afɛnni kó yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rè yèè do te kè bè dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi,
yè bo puɔ ntipotì nè tisãmpotì kè dèɛ yè dàtínné,
dɛ yiè bè bo nnáá nyɛtãrè kɛ tú:
Ti kãã́nnè, kɛ nnáá sitãã́ kɛ tú:
Donnènní ti ĩnkè kɛ tí yãkɛ.

Isidayɛɛribɛ buɔtí dè, bè yóó dɛ nkɔ̃ũ

9 Mɛ̀mmɛ kè Kuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀:
Isidayɛɛribɛ do bo Kibea nwe kédɔɔ̀ mɛyɛi.
Nè yíenní kɛ sɔké kɛ mè dɔ̀ɔ̀ri,
dè wennimu kɛ dò mbèè bè do mudoò weè Kibea miɛkɛ bakɛ.
10 N yìté kɛ còḿmúmu kɛ bo bè kpannè.
Ibotí imɔu bo wɛ̃nné ké bè tié mmɛyɛi mmɛdé bè dɔ̀ɔ̀ mè kpéí.

11 Isidayɛɛribɛ dònnè dinaasɛrì ndi bè tũntɛ di,
kɛ di nɔ ndi tɔ̃mmú mɛsàà nkɛ puotì tidiitì,
kè n yà dɛ kó dinaasɛrì fɔ̃níí wennimè,
kè dì buú nyɛnaakã kó kudɔú,
kè Sudaa kɔbɛ bo nduɔ̀
kè Isidayɛɛribɛ pùɔ̀ nyɛdombiɛ.
12 Buɔtínè dèè tu mɛwetímmè kpɛrɛ,
kékɔ̃ũ yɛbɛ yèè tu n kó mɛsàà.

Sɛ̃ĩnɛ̀ kupɑku pànkù,
dɛ̀ tùɔ̀kɛmu kɛ dò di n wɑmmú mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ́nkɛ́mmúnɛ̀ m bo cũũnkomɛ̀ n kó mɛsàà ndi ĩnkɛ̀.
13 Di buɔtí kuyonku nku kɛ kɔ̃ũ mɛyɛi,
di yáàbìsí di pɛitɛ́ dɛ̀ di dɛ nyo.

Di do tɑ́ di mɔ́mmɔmbɛ di kó muwɛ̃rímú mmu
nɛ̀ di ãɑ̃pɔ̀mbɛ̀ sũmɛ̀.
14 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkunɔɔ̀rò bo ɑ̃nnɛ́ di nìtìbɛ̀ cuokɛ̀.
Kɛ̀ di ɛkɛ̀ yɛkperɛ̀ iduotí fitɛ́ yèɛ puɔ.
Sɑdimɑnni do pɔ̀ntɛ mèɛ̀ botí Bɛti-Adibɛnni mudoò miɛkɛ,
kɛ́kuɔ tibíyɔ̃tì nɛ̀ ti bí, di kpɛrɛ yó mmɛ ndò.
15 Dɛɛ̀ yóó di tuɔkɛní díndi Isidɑyɛɛribɛ,
di yonku diɛkù di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ Betɛɛdi dɛ kpɛ́í nkɛ,
dɛ̀ bo nyóó wentɛ́ kɛ di kóo kpɑàtì kpɛrɛ dèèmu.

11

Kuyie ndɔ́mɛ̀ ku kɔbɛ bá bɛ̀ í bɑntɛ́

1 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
N dɔkɛ Isidɑyɛɛribɛ nɛ̀ bɛ bíkɛ́mbɛ́ntì nti,
kɛ́ bɛ̀ yu bɛmbɛ bèɛ̀ tu m bí,
kɛ́ bɛ̀ dènnɛ Esibiti.
2 Kɛ̀ nní mbɛ̀ yu kɛ̀ bɛ̀ n dɛtirìnɛ̀,
kɛ feu dibɔɔ̀ Bɑɑdi kɛ tuɔ̀ nsitenkɑɑnìi tihúúntì.
3 Mĩì mɔ́mmuɔ n do bɛnkɛ Isidɑyɛɛribɛ mucèmmu,
kɛ́ mbɛ̀ ùúkú nɛ̀ m bɑà
bɛ̀ mɛ nyí bɑntɛ́ kɛ dò m bɛ̀ yùɔ̀ri.
4 Kɛ̀ m bɛ̀ ni mɛyɔɔ̀mmɛ̀ kɛ bɛ̀ dɔ́ mɛdiɛ̀.
Kɛ bɛ̀ yùɔ̀ri obíyuɔ̀rì ɔ̃ ntɔmɛ̀ dɛbirɛ kɛ̀ dɛ̀ wɑ́ɑ̀rì,
kɛ dɛ̀ duɔ̀ ntidiitì.

5 Isidɑyɛɛribɛ mɛ̀ nyetɛmɛ̀ bɛ̀ bo wɛ̃tɛnímɛ̀ m borɛ̀,
bɛ̀ í wɛ̃ti Esibiti, Asidii kóo kpɑàtì weè yó mbɛ̀ te.
6 Mudoò muù yó mbo bɛ ɛì,
dèmɑrɛ̀ í yó mbo dɛɛ̀ bo mù còńné,
bɛ̀ tɑ̃ɑ̃tɛ́ ti kó mucɔ́ntimu mmu dɛndɛ.
7 N nìtìbɛ̀ m bùtínnému páíí,
kɛ̀ m bo kɛĩnkɛ̀ kɛ bɛ̀ yu
bá bɛ̀ kóò mɔù í dɔ́ kɛ́ íinní o yuu,

8 M bɑ́á nɑ kɛ́ di yóu díndi Isidɑyɛɛribɛ!
Isidɑyɛɛribɛ m bɑ́á nɑ kɛ́ di bɔntóo,
m bɑ́á nɑ kɛ́ di yóu n dɔ̀ɔ̀mɛ̀ Adimɑ,
m bɑ́á nɑ kɛ́ di dɔɔ̀ n yĩmɛ̀ Seboimmu kó yɛhɛkɛ̀,
n yèmmɛ̀ mɛɛ̀ cɑàrɛ̀ kɛ̀ mɛsémmɛ̀ m pĩ ndi kpɛ́í.
9 N yí yóó yóu kɛ̀ m miɛkɛ di yɛ̀ díndi Isidɑyɛɛribɛ,
n yèmmɛ̀ í yie m bo di kuɔmɛ̀,
n tú Kuyie nku n yí tú onìtì,
n tú Kuyie nku kɛ dò mpɑ́í pɑ́í,
n yí yóó yóu kɛ̀ m miɛkɛɛ di yɛ̀ kɛ́tontɛ́.
10 N nìtìbɛ̀ bɛ̀ do pĩńmú bɛ̀ kɛ́kònnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀,
bɛ̀ wɛ̃tinímu, mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ m bo mbɛ̀ ni,
kɛ kontí dicìrícìrì tɛ̃mɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tũ.

Bɛ bí bo yɛnní diyiè taà kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀
kɛ́nkpeutí kɛ́kɔtɛní m borɛ̀.
11 Bɛ̀ itinímu Esibiti sikpɛ̃̀ncɛ́ndɛ́i kɔ̃mɛ.
Kɛ itiní Asidii yɛkpɛtìnɔ́nkperɛ tɛ̃mɛ̀,
kɛ̀ m bo bɛ̀ tannɛ̀ bɛ cɛ́ĩ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ mbo.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì bɛ́i.

12

Isidayɛɛribɛ tumɛ̀ siyáàbìsí yɛmbɛ̀

1 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Isidayɛɛribɛ n sũũnnɛ̀ siyáàbìsí nsi,
Isidayɛɛribɛ n ciímmu,
kɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛɛ̀ kpaá kɛ n taunɛ̀
kɛ dɔɔri n dɔ́ dɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀ mí nKuyie,
kùù dò mpáí páí.
2 Isidayɛɛribɛ dii mɛkùɔ̀ nhEsibiti kɔbɛ
kɛ waà ntìì népotì dònnɛ̀ kuyaakù nku,
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀rinɛ̀ Asidii kɔbɛ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀
dònnɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kó kuyaatonnìkù nku.
Bɛ̀ sũũ nsiyáàbìsí nsi nɛ̀ mucaàrìmù.

3 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie, nnɛ̀ Sudaa kɔbɛ ti mɔkɛ tináaǹtì nti,
m miɛkɛ kɛɛ̀ yɛ̀ Sakɔbu yaàbí,
kɛ̀ n yóó bɛ̀ poté ké bɛ̀ yietí bɛ yɛi.
4 Bɛ yààrì Sakɔbu do kpaá o yɔ̃ pɔutì miɛkɛ nkɛ
kécɔuté o kóo kótì fɔ̃̀tìrì.
O kòté dìì mɔ̀nnì kémanɛ̀ mí nKuyie,
5 kémanɛ̀ n tɔ̃nnì kɛ̀ dìi ò na kòo kuɔ́ nké dì bàńtɛ̀
dɛ kó difɔ̃nkúò kòo m máánɛ̀ Betɛɛdi kɛ̀ tí nnáá.
6 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì yètìrì tu Mpakɛdaa.
Bɛ̀ n yu kɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie nku.
7 Fɔ́ nSakɔbu a wɛ̃tinímu m borɛ̀,
á nnitì kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìé,
ké nni mbuɔ́ mí nha Yiɛ̀ nKuyie mmíì da te.

8 Kannahãã kɔbɛ tɔ siyáàbìsíbièpeé nsi,
kɛ nɔnnɛ̀ bɛ̀ bo ciitémɛ̀ otɔù kédi.
9 Kɛ̀ Isidayɛɛri kɔbɛ náá nkɛ tú ti kpàrìkɛ̀mu
kɛ mɔ̀ɔ̀tɛ ti kpɛrɛ mɛdiɛ̀.
Ti pĩ mmutɔ̃mmú mmu kɛ cɔ̃ntɛ dɛ̀ í tú mɛyɛi.
10 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di te nɛ̀ di do bomɛ̀ Esibiti,
n wɛ̃ti kɛ bo di dɔɔ̀ bɛcièmbɛ̀ mbɛ.
Kɛ̀ di nhã titouti miɛkɛ,
di do ɔ̃ ndòmmɛ̀ titouti kó yɛbaa mmiɛkɛ.
11 Dɛ mɔ̀nnì m bo duɔ́ n náaǹtì m pããnáaǹtì náaǹbɛ̀,
ké bɛ̀ bɛnkɛ mɛbɛnkùmɛ̀ pɛ́u
m bo duɔ́ nkɛ̀ m pããnáaǹtì náaǹbɛ̀ nnáá nyɛnáaǹhãntíyɛ̀.
12 Kadaadi ɛì kɔbɛ tú mɛyɛi ndɔɔ̀rìbɛ̀ mɔ́mmɔmbɛ mbɛ,
dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ nàá ndɛtetìrɛ̀,
bɛ̀ feu yɛnaadakɛ̀ nyɛ sɑ̃́ɑ̃̀ Kidikaadi,
kɛ̀ bɛ wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ naá nyɛkɔ̀tɛ̀ dòmmɛ̀ dɛpaa mmiɛkɛ.

13 Sakɔbu do cokɛ́ kɛ́kɔtɛ Aramu nwe,
Isidayɛɛri dɛ mpĩ mmutɔ̃mmú onitipòkù kpɛ́í,
Onitipòkù kpɛ́í nkɛ ò dɔ̀ɔ̀mɛ̀ omáà opecɛ̃nti.
14 Mí ndi Yiè nKuyie n do tɔ̃nko m pããnáaǹtì náaǹtò nwe
kòo bè dènnɛ Esibiti,
kè n duó nkè wèe mbè ni
15 Isidayɛɛribɛ n cààrè mɛdiè mmɛ mí mbɛ Yiè nKuyie.
N yóó bè yietímu mɛnitiyĩĩ bè còúmmè,
kɛ́ bè fɔ̀ɔ́ mbɛ yɛi.

13

Kuyie mpotɛ́mè ku nìtìbè bè kù yetɛ mɛ̀è kpɛ́í

1 Kè ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ:
Efadaimmu wuɔ nkɔbɛ do ɔ̃ nnáá nkè bɛnìtìbè kpeutímu,
bè do tú bɛnitidiɛbè mbɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ,
kɛ né sãũ mbɛmáà nè dibɔɔ̀ Baadi kɛ ku.
2 Nè yíenní kè di kpaá sɔkɛ́ kɛ dɔɔri mɛyɛi,
kɛ yiɛnko timátì péítì kɛ máátí sitenkaanìi,
kɛ tóú timátì péítì kɛ dɔɔri sitenkaanìi di dómè,
Dɛndɛ kó dimàà díì dè dɔ̀ɔ̀nè di nɔu kɛ né sì wáàrì,
kɛ náá nditɔbè kɛ si feu inààkɛ.
3 Dɛè kpɛ́í nte kè di yóó yotɛ timaàntì tɛ̃mè,
kuyaakù ɔ̃ɔ̃ túótɛ́ mɛ̀è botí kufãǎkperíkù,
kuyukú ɔ̃ɔ̃ yèmè tɛcádopòtè.

4 Díndi Isidayɛɛribɛ, nè di yèmè Esibiti míì di te,
n kó difɔ̃nkúò di Yiè nKuyie ntɛkù í bo di yĩɛ́tɛ́ kù,
n kó difɔ̃nkúò odɛɛtíwè tɔù mɔù í bo.
5 Míì do di bonè dikpáà tɛdɔntè miɛkɛ,
kutayiɛtí miɛkɛ.
6 Di tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì kɛtensààkè kédi kénsànnè,
di di dìì mɔ̀nnì kɛ dɛ,
kɛ mɔ̀ɔtɛ tɛfentè kɛ́ n yɛ̃̀.
7 Mɛmmɛ n naámmè di kpɛ́í ndicìrícìrì,
n sǎǎtɛ́nè dimannì ndi,
kɛ okɛ kucɛ kɛ di díí.
8 N yóó di do kumuntonkù kùù mɔ̀ńtɛ́ ku bí ku kɔ̃mɛ mmɛ,
m bo di kɛ̃tɛ́ kucìrícìrìyɔ̃kù tɛ̃mè.
Musĩmmù bo di yɔurɛ.

9 Isidayɛɛribɛ di kúmu,
di í n dó mɛ̀è kpɛ́í
míì máà na nna kɛ di teènnè.
10 Di kóo kpààtì í yie borɛ ò bo di teènnèmè?
Yé di kó bɛnìùbè íbiɛ?
Di do m békú kɛ tú n di duó nwèè kpààtì nè bɛ̀è nìùbè?
11 M miɛkɛ kɛè do yènní kè n di duó ndɛ kó bɛkpààtìbè
kè bè dɔ̀ɔ dɛ̀è í wenni kè dè n yonkɛ kè m bè dèitɛ.

12 N cũ5́ Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi n dɔukù nku,
m mɛ sɔ̀nnɛ dìì sɔrì mè báá na kéyè.
13 Kuyonku kùù bo di pĩ,
kù bo ndɔ̀nnè kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ pĩmmè onitipòkù.

Dɛbirɛ di púó ndɛ̀ mɛ ntú dibíyɛìnnì ndi,
dɛ̀ í dó kéyènní.
14 N yí yóó di dɛɛténɛ̀ kudɔnkù,
n yí yóó di dɛɛténɛ̀ mukũũ.
Mukũũ nyé a kpàrìnɛntì?
Kudɔukù yé a wɛ̃rímú mùù kɔ̀ù?
15 Mɛsémmɛ̀ tɛ́nkɛ í n tɔ́kénɛ̀.
Bá nɛ̀ Isidayɛɛri kɔbɛ kpɛrɛ mɛ nyiémmɛ̀ o kɔbɛ cuokɛ̀
diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó kuyaakperíkù kɔ̀rinímu,
kuyaakù kùù tònnì ku kèrínímu
dikpáà tɛdɔntɛ̀ bíékɛ̀,
kɛ̀ yɛnébòrɛ̀ bo kũũ, kɛ̀ di birɛɛ kpeí.
Dɛ kó kuyaakù bo káútɛ́ di kpàtì di mɔkɛ tì,
di kpɛrɛ dɛsààrɛ̀ kó dimàà.

14

1 Sammarii kɔbɛ yóó yàmu bɛ yɛi nkó tiyeti,
kɛ yɛ́ bɛ̀ n yetɛmɛ̀ mí mbɛ Yiè nKuyie nkùù bɛ̀ te.
Bɛ̀ bo bɛ̀ fié kénau ibíbénní,
képuoti bɛpɔupómpómbɛ̀.

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kéyiémmɛ̀ Kuyie nɛ̀ bɛ̀ yèmmɛ̀ mɛmɔu

2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò kɛ dɔ̀:
Díndi Isidayɛɛribɛ wɛ̃tɛnèní mí ndi Yiè nKuyie m borɛ̀,
mí nwèè di te kɛ yɛ́ di yɛi mmɛɛ̀ di bɔmmɛ̀.
3 Wɛ̃tɛnèní Kuyie mborɛ̀ kɛ́ kù nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
Kuyie nha tú wèè dèì wènwe mɛyɛi,
dɛitɛ ti yɛi nkécɔuté ti pãrɛ̀
yɛ̀ɛ̀ tu yɛsãã nti da duɔ̀ nyɛ̀,
ti na nda fiɛ́ ìì nààkɛ kó difɔ̃tìrì.
4 Asidii weè í yóó ti dɛɛté,
ti tɛ́nkɛ í yóó dekɛ sikpàrìsɛ̃ĩ,
ti mɛ ntɛ́nkɛ í yóó yĩ
sitenkaanìi ti dɔ̀ɔ̀ sì nɛ̀ ti nɔu
sì tu Kuyie,
Kuyie nfɔ̃ɔ̃ máà ɔ̃ɔ̃ kuɔ́ ndɛciribirɛ mɛsémmɛ̀.

5 N yóó miɛkùnnɛmu Isidayɛɛribɛ
bɛ kó mumɔmmú muù tu bɛ̀ bo n yetírímɛ̀ n kpɛti.
M bo bɛ̀ dɔkɛ nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu,
m miɛkɛ tɛ́nkɛ í yó mbɛ̀ péì.
6 N yó ndò ntinémaàntì nti Isidayɛɛribɛ kpéí,
bɛ̀ bo pórí mutepóó tɛ̃mɛ̀,
bɛ cĩɛ̃ m bo ta kɛtenkɛ̀ Dimaa kó dɛtie nkpɛyi kɔ̃mɛ.
7 Bɛ bakɛ bo sɛntɛ̀ kénwenni odìfíè kó ibakɛ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ bɛ pórímú kó kufɔ̃ɔ̃ku ndònnɛ̀ Dimaa kó dɛtie nkɔku.
8 Bɛ̀ wɛ̃tinímu kɛ bo díékɛ́ n kó mɛdéè,
kékúútí dɛpaa nkɛ̀ tidiitìi ãnné,
kɛ̀ bɛɛ pórí fínyĩ kó mutie nkɔ̃mɛ,
kɛ̀ bɛ yètìrì feité Dimaa eì kó mɛnaà nkpɛri dòmmɛ̀.
9 Díndi Isidayɛɛribɛ,
di kpɛti tɛ́nkɛ í bonɛ̀ yɛbɔkɛ̀,

n cɔutému di báammìi, kɛ dààtɛ di kpéí,
n dònnè mutie bè tu mù mmu sìpèrésì,
n fãã̀tì í yorì, míì borè ndɛ di yó mpéúmè yɛbɛ.

10 Di mɔkɛmu mɛyèmmè keènè di m̀pátírí kó tináaǹtì,
wèè cìì weè bo ti yĩ́tɛ́,
Kuyie nkó kucɛ síému, bèè wetí kè bè kù tũ
bèè yetírí Kuyie nkpɛti kè bè bètírí.

Sowɛɛri
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Sowɛɛri kó dipátíri náá nKuyie nkó diyiè kpɛ́í nkɛ kɛ bɛnkú dì dòmmɛ̀. Kɛ náá nKuyie mpuotìmɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ borimɛ bɛ̀ mɔ̀kɛmɛ̀ kpɛ́í kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ bɛmbɛ nɛ̀ Kuyie mbɛ kó mɛtaummɛ̀ bíɛ́kɛ̀. Kòo nákɛ́nɛ̀ múnkɛ Kuyie mpuotìmɛ̀ yɛbotɛ̀, bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ Isidayɛɛribɛ dɛ kpɛ́í. Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mɛyɛi mmɛɛ̀ bɛ̀ tùɔ̀kùní Kuyie nniinnímɛ̀ mmɛ kɛ̀ ku kó diyiè nɛ́ tũnni, dɛ kó mɛyɛi mmɛɛ̀ tu fɛcofɛ nɛ̀ kutayiɛtí. O náaǹtì kũnnì dò mpáíí nwe diì tu: Kuyie nkɔbɛ ta tidawantì miɛkɛ nkɛ, kɛ dò nkɛ́wɛ̃tɛní Kuyie mborɛ̀ kɛ́ kù bàńtɛ̀ kɛ̀ kùu bɛ̀ cĩɛ̃́ nkɛ́ bɛ̀ dɛɛtɛ́. Kuyie mmiɛkɛ bɛ̀ do kɛ̀ kù bɛ̀ potɛ́ tìì yɛ̃ĩti yóó deèmu, kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kɛ́mɔɔtɛ bɛ kpɛrɛ, kɛ̀ Sowɛɛri dɔ̀ Kuyie nyóó kuɔmu yɛbotɛ̀ kɛ́mbonɛ̀ Isidayɛɛribɛ, Kuyie nkó mɛborimɛ bɛ cuokɛ̀, dɛɛ̀ dɔ̀ɔ̀ Pɑ̃̀ntikótì yiè Muyaá nsààmù cùtɛ́ní dìì yiè bɛnìtìbɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ 3:1-2, Yesu tɔ̃rɛ̀. 2:16-21.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Kuyie mbɛ̀ potɛ́ tìì yɛ̃ĩti kó kumànku 1:1-2:27
2. Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ Muyaánsààmù kpɛti 3:1-2
3. Kuyie nkó diyiè yóó tuɔkɛmɛ̀ kɛ̀ kùu dɛɛtɛ́ ku kɔbɛ 3:3-4:21

1 Di m̀pátíri ti náá nti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ tìnti Petuyɛɛdi birɛ Sowɛɛri.

Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ doti Isidayɛɛribɛ

2 Díndi bɛkótíbɛ̀ kéntɛ́nɛ̀!
Díndi Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ keènɛ̀!
Di yà diɛ m̀botí diyiè marì,
bá nɛ̀ di yɛmbɛ̀ do bomàà?
3 Nákɛ́nɛ̀ ti di bí, kɛ̀ ì múnkɛɛ tì nákɛ́ i kó ibí,
kɛ̀ ìi tì cɛ̃́ĩ nyi kó ibí,
4 kɛ tú, yɛbiɛ̀ càákɛ́ kɛ sùɔ́ ndɛ̀ fɛcofɛ dɛ ncàákɛ́,
fɛcofɛ càákɛ́ kɛ sùɔ́ ndɛ̀ sibɛi dɛ ncàákɛ́,
sibɛi càákɛ́ kɛ sùɔ́ ndɛ̀ yɛcádúɔ̀ ndɛ ndèè.
5 Díndi tinaàyɑ̃̀kɛ́muɔ́ntì entɛnɛ̀ kɛ́kɔmmú!
Díndi tinaàyɑ̃̀ɑ̃̀tì tiitɛ́nɛ̀ yɛdabùò, di pààmu mɛnaà.
6 Fɛcofɛ fɛɛ̀ ti do bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀nkperíbɛ̀ tɛ̃mɛ̀ kɛ sũ mɛdiɛ̀,
kɛ̀ fɛ nìì ndònnɛ̀ dicìrícìrìdaà kpɛyɛ dòmmɛ̀,
kɛ̀ fɛ̀ ninkpetɛ dònnɛ̀ dicìrícìrìniiri kpɛyɛ.
7 Fɛɛ̀ yùo nfínyĩ kó tifɑ̃ɑ̃̀tì,
kɛ kùɔ fìkíè tie páíí,
kɛ òrí dɛ wɛ́ɛ́tì kɛ̀ ibakɛ pɛikoo kɛ cómmú.
8 Díndi n nìtìbɛ̀ kɔmmúnɛ̀
osapàà ndacɛ̃nnì ò yóó yenkɛ dì ɔ̃ɔ̃ kú kòo nkuɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ botí,
kɛ dáátí kufɔ̀ɔ̀tɔ̃̀nkù, kɛ bo bɛnkɛ o yɛǹcaàrìmɛ̀.
9 Ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ pààmu mɛnaà nnɛ̀ tidiitì dɛ kó yɛpɑ̃rɛ̀,
dɛɛ̀ te kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀.
10 Dɛ̀marɛ̀ tɛ̃́nkɛ í kpaá dɛpaa mmiɛkɛ,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ kuɔ̀,
tidiitì í kpaá kɛ̀ mɛnaà ndèè,
mɛkɔpàmmɛ̀ tɛ̃́nkɛ í bo.
11 Dɛ̀ dimu bɛtenkútíbɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ fiiku fínyĩ kó dɛtie

kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ ntidiitì kpɛ́í,
tidiitì bɛ̀ na ndɛ̀itɛ tì í pɛité.
12 Fínyĩ́ kó dɛtie nyootɛ́mu,
kɛ̀ fìkíè tie mmɔ̀tɛ́,
kɛ̀ dɛtie ntɛrɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ kèdènàdíè,
nɛ̀ dɛpuonnɛ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ pɛí yɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ pɔ́mmù kɛ̀ dɛ̀ kpeí,
bɛnìtìbɛ̀ tɛ̃́nkɛ í mɔkɛ diwɛ̀ì.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò yɛ̃ mmɛ̀ bɛɛ boú dinùù kɛ́kuɔ́nnɛ̀ Kuyie

13 Díndi ikuɔ́ nìùbɛ̀, dáátínɛ̀ tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì
kɛ́kɔmmú yɛdabùò,
ndíndi ti Yiɛ̀ nKuyie ntɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú,
tannɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ.
Wentɛ́nɛ̀ inuɔ nkɛ yɛ̃́ bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í tɔuním̀ɛ tidiitì
nɛ̀ mɛnaà ndɛ kó yɛpãrɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
14 Ikúnɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀, dɔúnnɛ̀ mɛtíímmɛ̀ kó diyiè,
tíínnɛ̀ bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì yɛmbɛ̀ bɛmɔu
ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩ̃̀tɛ̀ kɛ́ kù kuɔ́nnɛ̀.

Diyiè yɛiri

15 Diyiè yɛiri dii tùɔ̀kɛní,
ti Yiɛ̀ nKuyie mbeéntì kó diyiè ndi,
Kuyie Mpakɛdaa kó tiyɛ̃́ĩti yiè ndi.
16 Ti tɛ̃́nkɛ í kpaá yau tidiitì nɛ̀ ti nuɔ.
Diwɛ̀ì tɛ̃́nkɛ í kpaá bo Kuyie ncĩ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
17 Tidibotì kpeímu ipɛ̃ mmiɛkɛ,
bá tidiitì í kpaá bɛ̀ tì sɔ̀rì dɛ̀,
kɛ̀ yɛbuɔ puɔ̀ ntidiitì í kpaá mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nyɛ miɛkɛ.
18 Keènɛ̀ iwũ̃ɔ̃ kuɔ̀mmɛ̀ kɛ̀ tinààtì ããntɛ
bá tì í piɛti timútì
kɛ̀ tipìètì mɔ̀ńtɛ́ mudiì kɛ kɔ̃.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kù kuɔ́nnɛ̀mɛ̀

19 Ti Yiɛ̀ nKuyie, n kuɔ̀nnɛ̀ fɔ̃́ nwe,
muhãã́ mmuù cɔ̀útɛ́ timútì dinaacɛ̃nhòò
kɛ taunnɛ̀ titieti.
20 Tikpasĩntì bùɔ́ fɔ̃́ nwe,
ikó nyiì kũũ̃ kɛ̀ muhãã́ ncɔ̀útɛ́ timútì dinaacɛ̃nni.

2

Bɛ̀ nàkɛ́mɛ̀ Kuyie mbeéntì kó diyiè kpɛ́í

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Eénɛ̀ ditãtɛheù, pĩɛ̃kénɛ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie ntãsààrì Siyɔ̃ɔ̃ ĩnkɛ̀.
Dihɛì kɔbɛ di kɔ̃̀ntì dò nkɛ́kpeutɛmu,
kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie mbeéntì yiè duunním̀ɛ,
dì tùɔ̀kɛním̀u kɛ dèè.
2 Dɛ yiè dɛ̀ yóó biitɛmu kɛ́sɔutɛ,
Dɛ yiè yɛwɛtɛ̀ bo dátínné nɛ̀ kupɛ̀̀kù,
kubotí kperíkù kuù kèríní kɛ sũ̃ mɛsàà nkɛ kpeńnì,
kɛ bo dátínné kɛ̀ dɛ̀ɛ sɔutoo,
dɛ yiè dɛ̀ bo ndò ndiúrìkɛ̀pànnì ɔ̃ɔ̃ ketɛ́mɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.
Dɛ kó diyiè botí mu nyí buotɛ́

dì mɛ nyí kpaá kɛ bo buoté nɛ̀ ti bo mbomɛ̀, bìtì!
3 Bɛ̀ kèríní mmuhãã́ nkɔ̃mɛ mmɛ kɛ cɔ́untoo,
kɛ cɔ́u nfɛhããdɛɛ̀nfɛ̀ tɛ̃mɛ̀,
kɛtenkɛ̀ do dò nkupúú sààkù Edɛnni nwe bɛ̀ kèríní dìì mɔ̀nnì
kɛ̀ bɛ̀ yóó pɛ̃ɛ̃té kɛ̀ kɛ̀ɛ naá ntɛdɔntɛ̀,
bɛ̀ í yóó súɔ́ ndɛ̀marɛ̀.
4 Bɛ̀ kèríní kɛ dònnɛ̀ sisɛ̃ĩ nsi,
kɛ̀ bɛ tàrɛ̀ dònnɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃ĩ kpɛyɛ,
5 Bɛ̀ cokùmu kɛ cã́nnì yɛtãrɛ̀,
kɛ̀ bɛ nɔɔ̀roo dònnɛ̀ sikpàrìnaasɛ̃ĩ kɔku,
kɛ uuti kɛ dònnɛ̀ muhãã́ nhɔ̃ ncɔ́úmmɛ̀ dikpáà,
kɛ dònnɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ báátímɛ̀ kɛ́nkɔri dikpànnì.
6 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ keè bɛ kpɛ́í kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ auté
kɛ̀ bɛ ììkɛ̀ɛ ceetɛ.
7 Bɛ̀ kèrí nɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ ndi, kɛ séí iduotí bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɔ̃mɛ,
bá wè kòò tũ nho cɛ,
bá òmɔù í daurí.
8 Bá wè kòò tũ nho cɛ bá òmɔù í kɔɔ́nnɛ̀ otɔù.
Bá kɛ̀ bɛ̀ tãũ ipie, mbɛ̀ nhuróo bɛ̀ báá yatɛnɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
9 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ munnɛ́mu kɛ́do dihɛì,
kɛ séí iduotí kɛ dekù sicɛ̃́ĩ,
kɛ taà sibòo bɛyóóbɛ̀ kɔ̃mɛ,
10 Kɛtenkɛ̀ bɛ nyà kɛ au, kɛ̀ tiwɛtì sɛ̀̀nti,
diyiè nɛ̀ otɛ̀̀nkù kɛ̀ dɛ̀ sɔ̀ùtɛ,
bá siwɛ̀̀ã tɛ̃́nkɛ í pɛ́ì.
11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni bɛ ììkɛ̀ kɛ pɛ́ú mɛtammɛ̀,
ku ããpɔ̀mbɛ̀ í sénní,
wèè bɛ̀ ni o wɛ̃rímú í sénní,
ti Yiɛ̀ nKuyie mbeéntì kó diyiè diɛrì ndi
diyonkuri mɛdiɛ̀, we mbo na kɛ́yenté dɛ yiè?

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ ti dòmmɛ̀ kɛ́ceètɛ

12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu:
Wɛ̃tɛnɛ̀ní m borɛ̀ nɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu,
boúnɛ̀ yɛnɔ̀ kɛ́kɔmmú yɛdabùò kɛ́ n sautɛnɛ̀.
13 Ceetɛnɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ mmɛ kɛ́mbúútí di bo kɛ̃rímɛ̀ di yààtì,
wɛ̃tɛnɛ̀ní mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m borɛ̀.
N sàà ndɛumu kɛ̀ m mɔ̀kɛ mɛsémmɛ̀,
kɛ̀ m miɛkɛ boo kɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ri m bɛ́i ntì,
kɛ̀ n dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ onìtì mɛyɛi n wɛ̃tɛ kɛ́yóu.
14 Kɛ̀ dɛ̀ naati n ceetɛ n yɛ̀mmɛ̀
kɛ́ di dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ̀ di diitìi pié,
kɛ̀ di na kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ m pãmmú tidiitì nɛ̀ mɛnaà.

Bɛ̀ nàkɛ́mɛ̀ bɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ́boú dinùù kɛ́bántɛ̀ Kuyie

15 Eénɛ̀ ditãtɛheù Siyɔ̃ɔ̃ tãrì,
ikúnɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀ kó dikɛ̀̀tìrì,
dɔúnnɛ̀ mɛtíímmɛ̀ kó diyiè,
16 Tíínnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, dɔúnnɛ̀ Kuyie mbáammu kó diyiè,
tíínnɛ̀ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛbɛ́mbɛ̀ nɛ̀ ibíbɛ́nní.
Wèè puokɛ bàmbà nkòo yɛ̀nní,
kòo sapòmpɔ̀ɔ̀ yɛ̀nní o toutɛ.

17 Díndi ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú,
cómmúnɛ̀ kukpɑ́nkpɑ́nkù nɛ̀ diwũɔ̃tɔ̀nnì dɛ cuokɛ̀,
kékuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie, nké kù bántɛ̀ kɛ dɔ̀:
Ti Yiɛ̀ nKuyie nhá ti cĩɛ́ ntínti a nìtìbɛ̀,
báá yóu kɛ̀ tí ta ifɛi miɛkɛ yɛbotɛ̀ ììkɛ̀.
Yɛ̀ yàà bo ti daá kɛ dɔ̀:
Yé di Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù borɛ̀?

Kuyie ncɔutémɛ̀ bɛ báammìi

18 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛ kù dɔ́mɛ̀ ku kɔbɛ tenkɛ̀ mɛdiɛ̀,
kɛ̀ mɛsémmɛ̀ kù mbɛ̀ bonɛ̀.
19 Kɛ̀ kùu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
N yóó di duɔ́nkomu tidiitì nɛ̀ mɛnaà,
nɛ̀ mɛkɔpàmmɛ̀ kɛ̀ di mmɔkɛ kɛ̀ dɛ̀ di sannɛ̀,
bá yɛbotɛ̀ tɛ́nkɛ bá ndi daú.
20 Di dootitɔbɛ̀ kubakù yoú kɔbɛ,
n yóó bɛ̀ fũũmmu, n yóó bɛ̀ bètimu,
kɛ́ bɛ̀ tannɛ́ dikpáà tɛdɔntɛ̀.
Bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ ni m borɛ̀ bètoo dàméɛ̀rì diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kou bíɛ́kɛ̀,
kébɛtoo bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ tũ ndàméɛ̀rì diyiè taà kɛ̀ kou bíɛ́kɛ̀,
kɛ̀ bɛɛ kú képããkɛ kɛ̀ kunɔ́úu dátínné.
N yóó pĩ mmùù tɔ̃mmú dɛumu.
21 Fɔ̃ nkɛtenkɛ̀, a bá nyĩɛ̃kù,
a yèmmɛ̀ nnaati kàa nyãnku nɛ̀ diwɛ̀ì,
ti Yiɛ̀ nKuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú dɛumu.
22 Díndi tiwanwantì di bá nyĩɛ̃kù!
Mɛmúpàmmɛ̀ bitírímu dinaacɛ̃nhòò,
kɛ̀ dɛtie mpɛí,
fikíè nɛ̀ fínyĩ kpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ yùnnɛ yɛbɛ.
23 Díndi Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ dɛ̀ ndi naati kɛ̀ di nyãnku nɛ̀ diwɛ̀ì,
di Yiɛ̀ nKuyie nkó kucɛ miɛkɛ,
kuù di duànní fɛtaafɛ̀ fɛ mànnì,
kɛ bo di dɛɛté,
kuù duànní fɛtaketifɛ̀ fɛ mànnì
nɛ̀ diyɔ̃ɔ̃ kɔfɛ nɛ̀ fɛtadentifɛ̀,
dɛ̀ do dòmmɛ̀ nɛ̀ dimànnì.
24 Tidiitì píɛmmu iyié,
kɛ̀ mɛnaà nnɛ̀ mɛkɔpàmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ píɛ nyɛconkuyɛ.
25 Kuyie ntu kù yóó di yietímu,
kù do tɔ̃nní yɛbiɛ̀ nɛ̀ fɛcofɛ nɛ̀ sibɛi
nɛ̀ yɛcádúɔ̀ nkɛ̀ dɛɛ cáákɛ́ dɛ̀.
26 Di yóó dimu kédɛ, nkɛ nkù sãntí,
kunku kùù dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì di kpéí,
kù tu ku nìtìbɛ̀ tɛ́nkɛ báá di ifɛi, bìtì!
27 Di bo banté kɛ dò nkù bo di cuokɛ̀,
díndi ku nìtìbɛ̀, kɛ̀ di kù tũ,
nkɛ̀ otɔù mɔù í bo kɛ kù mànnɛ̀.
Kù tu ku nìtìbɛ̀ tɛ́nkɛ báá di ifɛi bìtì nɛ̀ bɛ̀ bo mbomɛ̀.

3

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó duɔnnímɛ̀ ku Yaá

1 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Dɛ bo yíé mí di Yiè nKuyie nkè n cũũnko n Yaá mbɛnìtìbè bɛmɔu ĩnkè
di kó bɛdapàmbè nè di kó bɛsapàmbè
bè bo naá m pããnáaǹtì náaǜbè,
kè bɛkótíbè nyau n kó tidɔuǹtì,
kè bɛbémbè nyau n kó mɛbɛǹkùmè.
2 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ n yóó cũũnkomu n Yaá n tɔ̃mbè,
bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè bɛ ĩnkè,
kè bèɛ naá m pããnáaǹtì náaǜbè.
3 Dɛ yiè m bo ãnné mɛbɛnkùmè càmmè mèè tu,
kɛĩnkè nè kɛtenkè dè bo naámmè mɛyĩĩ nnè muhãã́,
kè kuyukúu dátínné diwɛtirì kɔ̃mɛ.
4 Diyiè bo sɔutɛ, kòo tǎnkùu wũɔ̃té kéndò mmɛyĩĩ,
kè ti Yiè nKuyie nkó diyiè diɛrì né na kétuɔkení,
dìì dɛu kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì.
5 Dɛ mɔ̀nnì wèè bo kuɔ́nnè ti Yiè nKuyie nhò bo cooté.
Kɛ yɛ́ mɛdɛɛtímè yó mbomè Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ĩnkè nè Sedisadɛmmu,
ti Yiè nKuyie nkuù do tì béi.
Kù bo yú bè, bɛè yó ntú bèè yenté.

4

Kuyie nyóó bekénèmè yɛbotè

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiè nKuyie m bo wɛ̃tɛ kéíi ndìì mɔ̀nnì n nìtìbè
Sudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ.
2 M bo tíí nyɛbotè kubiriku bè tu kù Sosafati (dèè tu Kuyie mbekù),
n yóó dè nyɛ bekénè n nìtìbè Isidayɛɛribɛ n tããté bè kɛ bè te kpéí,
kɛ yɛ́ yè bè cíɛmmè kè bè ta ibotí tɛì miɛkɛ
kɛ yè totí n tenkè.
3 Bè tãã́ tété nwe kɛ totí n nìtìbè
kɛ fiiti bɛ nitidabí kɛ yietì bɛnitipòbè bèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè,
kɛ fiiti bɛnitipobí kɛ donnè mɛnaà.
4 Díndi Tiiri nè Sitɔ̃ɔ̃ ei kɔbɛ nè díndi Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ,
di n dɔ́nè ɔ̃nti? Di dɔ́ képɛitɛmaà?
Kè di dɔ́ képɛitɛmu di n nákɛ́!
Bàmbà m bo duɔ́ nkè dɛ kó mɛyɛi ndo di yɔ ĩnkè.
5 Díndi bèè tɔ m mátìpéítì nè n sɔɔ
kɛ tɔ n nɛntì sààtì kɛ kɔ̀nnè
kɛ tannè di bɔkè kó yɛtuo.
6 Díndi bèè tùótɛ́ Sudaa kó initidabí,
nè Sedisadɛmmu kpɛyi kɛ fìténè Kɛrɛkibɛ
kɛ bè détìnnɛ bɛ eì.
7 Mí ndi Yiè nKuyie n yóó wɛ̃tɛ ké bè yùnímu bè do borè,
kè di bè fìté, kɛ di yietí di yɛi.
8 M bo fiténè di nitidabí nè di nitipobí Sudaa kɔbɛ,
kè bèɛ sɔɔté ké ì fìténè Sabaa eì kɔbɛ
bɛ eì détirì.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Mudoò sɔmmu nè tibeéntì sɔnti

9 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Pĩɛ̃kénè kɛ tú n yɛ̃ nyɛbotèɛ báátí mudoò,
duɔ́nnè kè di ããpɔ̀mbè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbèɛ báátí kékété.

10 Túótɛ́nɛ̀ di naakã́ kɛ́má yɛkpàrìse,
kɛ́túótɛ́ tinunseuti kɛ́má yɛkpãã̀.
Bá kufɔ̃waá nyiɛ̀ kòò dɔ̀ omáà dikɔ̃mbùɔ̀ yiɛ̀.
11 Díndi yɛbotɛ̀ tíínnɛ̀nní mɛcãã̀ ndɛ kó kubiriku miɛkɛ,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ n cũ̃ũnkoo nh ãã̀pɔ̀mbɛ̀.
12 Yɛbotɛ̀, pĩnnɛ̀ kucɛ kɛ́kɔtɛní kubiriku
bɛ̀ tu kù Sosafati,
n yóó dɛ nkari kɛ́bekɛ́nɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛmɔu.
13 Tidiitì bimu, túótɛ́nɛ̀ yɛse kɛ́ tì kɔ̃ũ.
Fínyĩ tie mbimu naunɛ̀ yɛbɛ diyɛtituò
kɛ́níú kɛ́píɛ nsicee kɛ̀ dɛ̀ ncou
yɛ yɛi mmɛɛ̀ sũ̃ũ.
14 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu,
bɛnìtìbɛ̀ɛ tíí nyɛtĩrɛ̀ yɛtĩrɛ̀ m beéntì kó kubiriku miɛkɛ,
kɛ yɛ́̃ m miɛkɛ kó diyiè duunnímɛ̀mu,
n yóó bekɛ́nɛ̀ dì bɛnìtìbɛ̀ m beéntì biriku miɛkɛ.
15 Diyiè nɛ̀ otã̀nkù dɛ̀ tɛ́̃nkɛ í yó mpɛ́ì,
siwã̀ã mɛ ntɛ́̃nkɛ í yó mmí.
16 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì pèú mɛtammɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ĩnkɛ̀,
n tammɛ̀ yìɛmu Sedisadɛmmu,
tiwɛtì nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ sã̀nti,
kɛ̀ n kãnkɛ́ n nìtìbɛ̀.
Isidayɛɛribɛ kó disɔ̀rì tu mí nwe.
17 Díndi Isidayɛɛribɛ di bo bantɛ́
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie, mmíì tumɛ̀ Kuyie,
kɛ bo Siyɔ̃ɔ̃ n tãsààrì ĩnkɛ̀.
Dɛ mɔ̀nnì Sedisadɛmmu bo naá ndikàrì sààrì,
bá bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ tɛ́̃nkɛ bá ndɛ̀ pɛ̃nkù.

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kɛ́yà mɛ̀ɛ̀ sàà

18 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè,
mɛnaà mbo mpũ̃ɔ̃ nyɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀
kɛ̀ mɛnaamiɛ̀ mpũ̃ɔ̃ nsitã̃ã ĩnkɛ̀
kɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kó yɛkondakɛ yɛmɔuu ãnnɛ́ mɛniɛ nkɛ́mpũ̃ɔ̃
kɛ̀ dinɛ́bòrì nyièní ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ yɔ́ɔ̀rì Sitimmu biriku.
19 Dɛ mɔ̀nnì Esibiti bo dɔúnko,
kɛ̀ Edɔmmuu naá ntidobontì,
kɛ yɛ́̃ bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Sudaa kɔbɛ dɛtetìrɛ̀.
20 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbo Sudaa tenkɛ̀
kɛ́nhã Sedisadɛmmu bɛ borimɛ mɛmɔu.
21 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n yóó pɛitɛmu bɛ pɛ̀ì,
n yí yó nwúónko bɛ dootitɔbɛ̀,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bomu Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ĩnkɛ̀.

Amɔɔsi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Amɔɔsi do wɑ̃̀ri o pátíri yɛbie nsikɔùsìyiekɛ̀ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ (760) kó kɛmiɛkɛ nkɛ kɛ̀ Yesu né na kékɔtení.

Dɛ kó yɛbie mmiɛkɛ nkɛ ò ìtémɛ̀ o ɛì Tekoa kékɔtɛ Isidayɛɛribɛ kó dikpàátìyuu Kuyie nhò tɔ̃ nkɛ̀. Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ Sedoboammu weè do bakɛ́ Isidayɛɛribɛ. Kɛ̀ dɛ̀ ndò mbɛ kpɛrɛ dɛmɔu kèrí séi. Kɛ̀ Amɔɔsi mbɛ̀ nàánnɛ̀ tikɔ̃nyauti nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀ kɛ tú: Kuyie ndi duɔ́mmu ikuɔ́ kɛ̀ di né ì càari kɛ̀ bɛkperíbɛ̀ fɛ̃́ũnko bɛcĩ̀rìbɛ̀, Kuyie nné yóó dɛɛtému bɛcĩ̀rìbɛ̀, kù tu kù yóó di potému. Nɛ̀ dɛ kpéí nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò dènnɛ bɛ cuokɛ̀ bá dɛ̀ í nhɔɔtɛ 7:10-17.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Kuyie nkpannèmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó dikpàátìyuu nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bɛ̀ tɔ̀kénɛ̀ 1-2
2. Dɛ̀ɛ̀ kònnɛ Kuyie nnɛ̀ ku kɔbɛ 3-6
3. Kuyie nhò bɛnkɛmɛ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ bɛnkú Kuyie nhautémɛ̀ kɛ bo bɛ̀ dɛɛté 7-9

1 Di mǹpátíri náá nhAmɔɔsi nàkɛ́ tì nti. Amɔɔsi do tú Tekoa ɛì kou nwe kɛ cɛ̃mmù o wũɔ̃. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bɛnkɛ ku náaǹtì Isidayɛɛribɛ kpéí. Dɛ̀ do sɔ̃́ nhOsiasi weè tɔ tikpàtì Sudaa tenkɛ̀. Kɛ̀ Soasi birɛ Sedoboammu tu Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntì nhò nàkɛ́ kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nyèdéɛ̀, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ né aá Osiasi nɛ̀ Sodoboammu bɛ kpàtì miɛkɛ.

2 Kɛ̀ Amɔɔsii béi nkɛ dɔ̀:
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù kontí Siyɔ̃ɔ̃
kɛ péú mɛtammɛ̀ Sedisadɛmmu,
kɛ̀ timútì mɔ̀tírí yɛnaacɛ̃nhò
kɛ̀ Kadimɛɛri tãrì yómmɛ̀ kpɛti kpeí.

Kuyie nkpànnɛ̀ tì Isidayɛɛribɛ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bɛ̀ tɔ̀kénɛ̀
(Kuyie nkpànnɛ̀ ti Sidii ɛì kɔbɛ)
3 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Damaasi ɛì kɔbɛ kó mɛyɛi mmɛɛ̀ sũũ nkɛ tontɛ́,
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì,
bɛ̀ pɔ̀ntɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí Kadaadi ɛì kɔbɛ
kɛ bɛ̀ nàntɛ muyuo nkɔ̃mɛ.
4 N yóó cũũnko muhãã́ mmu,
kɛ̀ mùu cóútɛ́ Asayɛɛdi cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀,
mù bo cóútɛ́ Bɛnni-Adadi kpàátìcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀.
5 N yóó uutému Damaasi ɛì kó dimátìcàù
kékuɔ bɛ̀ɛ̀ bo dɛ kó mɛyɛi mbiriku miɛkɛ,
kékuɔ wèè kù bakɛ́,
kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩ̀ḿmú kékònnɛ̀ Kiidi.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
(Kuyie nkpànnɛ̀ tì Fidisii tenkɛ̀ kɔbɛ)
6 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kasaa ɛì kɔbɛ kó mɛyɛi mmɛɛ̀ sũũ nkɛ tontɛ́
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì.
Bɛ̀ pĩ̀ḿmú mɛ̀ɛ̀ kpéí mbɛnìtìbɛ̀ péu
kɛ duɔ́ nhEdɔmmu ɛì kɔbɛ.
7 N yóó cũũnko muhãã́ mmu Kasaa ɛì miɛkɛ

kè mùu cóútɛ́ sikpààtìcɛ́ĩ̃.
8 M bo kuɔ Asidɔti ɛì kɔbɛ bɛmɔu,
kédɛitɛ wèè pikú fɛkpààtìpàtìfè Asikanɔɔ ɛì,
kédaá n nɔ̀ùtè Ekunɔɔ ɛì kékuɔ Fidisii kɔbɛ sɔmbɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
(Kuyie nkpànnɛ̀ tì Fennisii tenkè kɔbɛ)
9 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Tiiri ɛì kó mɛyɛi mmɛè sũũ nkɛ tonté,
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì,
bè pĩḿmú mèè kpéí mbɛnìtìbè péu
kɛ duó nhEdɔmmu ɛì kɔbɛ,
bá bè í dentɛní n do yɛ̃ mmɛtaummè
mèè bo bɛmbɛ nè bɛ tebìí bɛ cuokè.
10 N yóó cũũnko muhãã́ mmu Tiiri ɛì miɛkɛ
kè mùu cóútɛ́ sikpààtìcɛ́ĩ̃.
(Kuyie nkpànnɛ̀ tì Edɔmmu ɛì kɔbɛ)
11 Kè ti Yiè nKuyie nsɔɔtɛ́ ku náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀:
Edɔmmu ɛì kɔbɛ kó mɛyɛi mmɛè sũũ nkɛ tonté,
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì.
Bè bèti mèè kpéí mbɛ tebìí Isidayɛɛribɛ
bá mɛsémmè í bè bo,
kè bɛ miɛkɛ bè cɔ̀ú nsã́ã̀ kè bè bè u mɛdɔ̀mmè.
12 N yóó cũũnko muhãã́ mmu kè mùu cóu Temaa ɛì
nè Bosedaa ɛì kó sikpààtìcɛ́ĩ̃.
(Kuyie nkpànnɛ̀ tì Amɔniibɛ)
13 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Amɔniibɛ kó mɛyɛi mmɛè sũũ nkɛ tonté,
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì.
Bè pùòti mèè kpéí Kadaadi ɛì kó bɛpɔupómpómbè
kɛ bo pɛ̃kùnnɛ bɛ tenkè.
14 N yóó cũũnko muhãã́ mmu Dabaa ɛì miɛkɛ
kè mùu cóútɛ́ bɛ cɛ́ĩ̃ sààsì mudoò kó kunɔɔ̀roo miɛkɛ.
Fɛfɔ̀dónfè nè kuyaakù diɛkù mɔ̀nnì.
15 Kè bèɛ pĩ̃ nhokpààtì kóò kònnè
kéwɛ̃nnénè sikpààtìbìío.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

2

(Kuyie nkpànnɛ̀ tì Mɔabu kɔbɛ)
1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mɔabu ɛì kɔbɛ kó mɛyɛi mmɛè sũũ nkɛ tonté,
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì,
bè cóu mmèè kpéí nhEdɔmmu kóo kpààtì kũ̃ɔ̃
kè yè cɔ̀útɛ́ fũkũfũkũ.
2 N yóó cũũnko muhãã́ mmu
kè mùu cóútɛ́ sikpààtìcɛ́ĩ̃ sìì bo Kediyɔti.
Mɔabu kɔbɛ bo kú mudoò kó kunɔɔ̀roo
nè yɛtãtɛhe kó yɛdabùò mmiɛkɛ.
3 M bo kuɔ bɛnìùbè o ciɛ páíí
kékuɔ sikpààtìbìí kóò wɛ̃nnénè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
(Kuyie nkpànnè tì Sudaa kɔbɛ)
4 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Sudaa kɔbɛ kó mɛyɛi mmɛè sũũ nkɛ tontɛ́,
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì,
bè yetɛ mèè kpéí n tié,
bá bè í tũnnɛ n kuó kɛ tũnnɛ siyáàbìsí kpɛrɛ,
bɛ yɛmbè do tũ ndè kè dè bè fétìnnɛ.
5 N yóó cũũnko muhãã̋ mmu
kè mùu cóútɛ́ sikpààtìcɛ̃́ĩ̃ sìì bo Sedisadɛmmu.
(Kuyie nkpànnè ti Isidayɛɛribɛ)
6 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi mmɛè sũũ nkɛ tontɛ́,
n yí yóó yóu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì.
Bè fiiti mèè kpéí mbɛnitisààbè
kɛ cɔ́u idíítí bè í yietí mèè kpéí mbɛ bàà,
kɛ ɔ̃ɔ̃ fítɛ́ ocĩ̃rì tinɛùtì mɛhãnnímè mèmáà kó dibànnì kpéí.
7 Kɛ naù bɛcĩ̃rìbè kɛ tĩ̃ntí bɛ yɔ mutã̋ã̋
bá bè ɔ̃ɔ̃ í nkèńtɛ́ bɛcĩ̃rìbè kpɛti kubeéndieku,
cicɛ nè dɛbirɛ kè bè wɛ̃ nhonitipòkù
kɛ caàri n yètìrì.
8 Bè fèkù tìì yààtì bɛcĩ̃rìbè borè
bè í yietí mèè kpéí mbɛ bàà,
bè ti mpitírí bɛ bɔkè kó yɛtuo miɛkɛ,
kɛ yɔ̀ mbè fèkɛ mèè naà mbɛcĩ̃rìbè borè.
9 Di yɛ́́mu míì kùɔmè Amɔriibɛ
bèè okùmè do manè dɛtie ndiɛrè
kè bè kpeńnì kè m bè uutɛ́nè bɛ cĩ̃ɛ̃ nnè bɛ bɛ.
10 Dɛndɛ kó difɔ̃nkúò,
di báá yɛ̀ mmíì do di dènnɛnímè Esibiti
ké ndi tɔ dikpáà miɛkɛ kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà
kè di mɛ ntiekɛ Amɔriibɛ ɛì.
11 Dɛ kó difɔ̃nkúò
kè nh ãnné m pããnáaǹtì náaǜbè di cuokè
kétãnkɛ́ di cuokè bèè yó ncã̋ã̋ nkétú n kɔbɛ.
Yáà n soúmmu? Díndi Isidayɛɛribɛ n di békúmu.
12 Dè dòmmɛ kè di niinko mɛnaà,
bèè cã̋ã̋ nkɛ tú n kɔbɛ kɛ í dò nkɛ mmè yɔ̀?
Kɛ paanko m pããnáaǹtì náaǜbè,
bá bè tɛ̃́nkɛ í náá m pããnáaǹtì.

13 Nè dɛ kpéí
n yóó di nantɛmu páíí kɛ́ũ̃tirɛ
tɛnaasãntè tèè tɔ dɛcɛ́ɛ́̃rè tè ɔ̃ɔ̃ na kè dè ndòmmè.
14 Bá wèè nɔ mmuceé nhò báá na kɛ́yentɛ́.
Muwɛ̃rímú yiè mmɛ mbáá na kébɛnkɛ o wɛ̃rímú.
Okɔ̃mbɔ̀teu mɛ mbáá na kédɛɛtɛ́ omáà.
15 Bè bo kuɔ otãnnuɔnti,
wèè nɔ mmuceé ò báá na kɛ́yentɛ́.
Osãndèètì mɛ mbáá na kécokénè o sãntè kédɛɛtɛ́ omáà.
16 Okɔ̃mbɔ̀teu mɔ́mmuɔ

bo cokɛ́ dɛ yiè difɔ̃kperì.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

3

Kuyie ncaummè ku kɔbɛ Isidayɛɛribɛ

1 Díndi Isidayɛɛribɛ kénténè mí ndi Yiè nKuyie ndi náá ntì, díndi n dènnɛní bè
Esibiti:
2 Ibotí imɔu miɛkɛ n tããté dímbɛ,
dɛè te kè n yóó yṹ ndi to
mɛyɛi ndi dɔɔri mèè kó dimàà kpéí.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò báá na kɛ í mbéi Kuyie nhò nàkɛ́ tì

3 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kè bɛnìtìbè bèdébè í wɛ̃nné dinùù
bè bo nnɛíà?
4 Dicìrícìrì ɔ̃ɔ̃ í nhũntɛ kutúúkù miɛkɛ
kɛ í yà dì bo pĩ ndè.
Dicìrícìrìbii báá kuɔ́ nkutãdènkù miɛkɛ
kɛ í pĩ mmùmamù.
5 Tɛnɔ̀tè í yóó sɔ́ntɛ́ kéta ticùɔ̀tì miɛkɛ
kɛ í yà mudiì.
Timátì í yóó sɔ́ntɛ́ kétãũ
kè dèmarè í na ti miɛkɛ.
6 Ditãtɛheù bo kuɔ́ ndihɛì miɛkɛ kè kufɔ̃waá
mbáá pĩ mbɛnìtìbàà?
Mɛyɛi mbo tuɔ̀kɛní dihɛì marì
kè ti Yiè nKuyie nyí mè duɔ́nnáà?

7 Mí ndi Yiè nKuyie nhɔ̃ɔ̃ í ndɔ̀ɔ̀ tìmatì kɛ í ketɛ́ kɛ duɔ́ nkè m pããnáaǹtì náambè
tì nàkɛ́.

8 Kè dicìrícìrì ũntɛ
we mbo yĩ kufɔ̃waá nyí ò pĩ?
Kè ti Yiè nKuyie nyĩ: Béi!
We mbo ncĩ́kɛ́ kɛ báá béi nku pããnáaǹtì?

Kuyie nnàkɛ́mè Sammarii ɛì yóó pɔntɛmè

9 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Pĩɛ̃kénè Asidɔti kó sikpààtìcɛ́ĩ̃ nè Esibiti kpɛsi,
kéduɔ́ nkè bèɛ tíí nSammarii tãrè ĩnkè,
kéyà dikɔnkɔ̀nnì dìì bo o miɛkɛ
nè bɛ fɛ́ɛ̃ũnko mèè botí bɛtɔbè.
10 Sammarii ɛì kɔbɛ í dɔɔri dèè sìé,
bè dòrimu
kɛ yoti bɛ kpààtìcɛ́ĩ̃ miɛkɛ bè fèkɛ dè.
Mí ndi Yiè nKuyie, mmíì mɛ nyɛ̃.
11 Nè dɛ kpéí ndi dootitɔbè yóó di cɛ̃tinnɛmu
képɔntɛ di wɛ̃rímú
kéhɛí dèè bo di kpààtìcɛ́ĩ̃ miɛkɛ.

Isidayɛɛribɛ bèè bo Sammarii bɛ kó mɛdɛɛtímè bo nyóù

12 Dicìrícìrì ɔ̃ɔ̃ pĩ nfɛpìèfè
kòo pecɛ̃nti fietɛ mèè botí yɛkpáà nyoo ditoò kũnnì,
n yóó mɛ ndɛɛté Isidayɛɛribɛ bèè bo Sammarii

kɛ kari yɛkàrɛ̀ diɛyɛ̀ ĩnkɛ̀ yoo dɛ tɛ̃ĩ mbìɛ̀.

Kuyie ncaummɛ̀ Betɛɛdi ɛ̀ì kɔbɛ

13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì béi nkɛ tú:
Nákɛ́ Sakɔbu yaàbí kɛ tú:
14 N yɛ̃ ndɛ yiè
m bo yũ̃ nyIsidayɛɛribɛ to bɛ yɛi nkpéí.
M bo ítɛ́ kɛ́cómmú
képɔntɛ yɛwũ̃tɔ̀rɛ̀ yèɛ̀ bo Betɛɛdi,
kɛ bɔ́kɛ́ yɛ kó yɛbàkɛ̀
kɛ́ yɛ̀ buɔ́ nkɛtenkɛ̀.
15 M bo puɔ mbɛ cɛ̃́ĩ
bɛ̀ ɔ̃ nhã̃ sì diyɔ̃̀ɔ̃̀ nɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ nhã̃ sì dipaà,
sìì dàri yɛpápánìì nkó tisãtì,
kɛ́buɔ́ nsicɛ̃diɛsì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

4

Kuyie nkpànnɛ̀mɛ̀ Sammarii kó bɛnitipòbɛ̀

1 Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́immɛ̀ kɛ tú:
Díndi Sammarii ɛì kó tinitipòtì
tìì dùnnɛ Basãã ɛì kó inaani tɛ̃mɛ̀,
dínni bɛ̀ɛ̀ yo mbɛsénnìbɛ̀ kpɛrɛ,
kɛ fɛ́ɛ̃nko bɛcĩ̃rìbɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ nàá ndi daabɛ̀ kɛ tú,
bɛ̀ ndi duɔ̀ nkɛ̀ dì yɔ̃̀,
kéntɛ́nɛ̀ kɛ́keè.
2 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n dò mpáí páí nwe kɛ̀ míì béi,
dɛ yiè kpaanímu
kɛ̀ bɛ̀ bo di tɔ̃nnɛ́ iyĩ̃mpie ndiɛyì
kɛ́tɔ̃nnɛ́ isám̀pɔ́ì di kó iyaàbí
kɛ dí dɛtɛ kɛ́dennɛ dimɔu.
3 Di bo yiɛ iduotí kó mɛfíè dimáà dimáà,
bá wè kòò nwetí o ìì̀kɛ̀,
bɛ̀ bo di kɛi nkɛ dí dee nhEsimɔɔ tãrì ĩnkɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Mubáammu tetìrɛ̀ kɔ̃mu

4 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Tũ nkɔtɛnɛ̀ Betɛɛdi kédɔɔ̀ mɛyɛi,
kɔtɛnɛ̀ Kidikaadi kédɔkɛ dɔɔ̀ mɛyɛi.
Fíénɛ̀ di wũ̃ɔ̃ dikũ̃nweńnì sɛ̀ì,
diyiè tãã́nnì yiè
kédɛitɛ di mɔkɛ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà miɛkɛ
dɛ̀ɛ̀ tu dɛpííndɛ̀ ké n duɔ́.
5 Cɔ́unnɛ̀ disãnni kó yɛpãrɛ̀
yɛ̀ɛ̀ kɔkénɛ̀ mutie mùù muuti,
ikúnɛ̀ yɛpãrɛ̀ kó dikã̀tìrì
kɛ yɛ́ díndi Isidayɛɛribɛ di mɛ ndɔ́mɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Isidayɛɛribɛ to kpeńnìmɛ̀

6 Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiè nKuyie míì di bɔntɛ́ dikɔ̀nnì,
míì duɔ́ nkè di pàà tidiitì sihɛkɛsí simɔu miɛkɛ,
nè mɛmmɛ bá di í wɛ̀tɛní m borè.

7 Míì duɔ́ nkè fɛtaafè dɔ́ntɛ́ tidiitì bɛtɑ̃ɑ̃bè bètããti,
míì duɔ́ nkè fè ɔ̃ɔ̃ ni di nhɛì kɛ́soó nditɛrì,
kɛ́nniu ku mpɑku kè kutɛkù kó tidiitì kpeí.
8 Yɛhɛkè yèdɛ́è yoo yètããti níí bo nhɑ́ɑ́nnè sinɛ́yɛ̃ĩ
kɛ kɔrì dihɛì dìmáà miɛkɛ kɛ bo pɛ́tɛ́ mɛniɛ nkɛ́yɑ̃̀,
bè mɛ mbáá pɛ́tɛ́ kɛ́yɑ̃̀ kɛ́nsànnè.
Nè mɛmmɛ di mɛ nyí wɛ̀tɛní m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tì ndi denni.

9 Míì duɔ́ nkè tidiitì fãũ ndɛpɑɑ
nkè fɛtùɔ̀rìfè tì pĩ,
kè fɛcofɛ càákɛ́ di pɛ́nnè nè titebiiti.
Nè mɛmmɛ di í wɛ̀tɛní m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tì ndi denni.
10 Kè n duɔ́ nkè di wũɔ̃ muɔkɛ kɛ ku,
Esibiti kɔbɛ kpɛyi do kumè,
kɛ duɔ́ nkè bè kùɔ di kó bɛdɑpàmbè mudoò miɛkɛ
kɛ pĩḿmú di sɛ̃ĩ,
kè bɛ̀è ku di kó dihããpɔ̀nkɑrì kè bɛ nɔ́ú dàtínné.
Nè mɛmmɛ di í wɛ̀tɛní m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tì ndi denni.

11 Kè di dɛ̀ítɛ́
n do dɛ̀ítɛ́ mèè botí Sodɔmmu nè Komɔɔ,
kè di yentɛ́ tɛcĩ̀ɛ̃̀tè ɔ̃ ncɔ́ú
kè bɛɛ pũtɛ́ mèè botí kudɑkèmpùu.
Nè mɛmmɛ di í wɛ̀tɛní m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tì ndi denni.

12 N yóó mɛ ndi dɔɔ díndi Isidayɛɛribɛ,
kè n yóó di dɔɔ mɛmmɛ,
tũntɛnè dimáà kè ti máútɛ́ mí nnè díndi.

13 Ti Yiè nKuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ yɛtãrè kɛ ãnné kuyɑakù,
kɛ náá mbɛnìtìbè kù dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì,
kuù ɔ̃ɔ̃ ceetɛ kuwenniku kè dɛɛ nɑá ndibiìnnì,
kù cèntì yɛtãrè yómmè mmɛ,
kuù yètìrì tu Mpɑkɛdɑɑ.

5

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò sautɛ fɛ̀è sáútìfè Isidayɛɛribɛ kpéí

1 Kè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ dɔ̀: Díndi Isidayɛɛribɛ kénténè
fɛsáútìfè n sautɛ fè di kpéí.
2 Isidayɛɛribɛ tu dɛsɑpùmbirɛ ndɛ
kɛ do kɛ duɔ́
kɛ cããnko kɛ dò ndè kú,
wèè borè íi nhò í bo.

3 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Isidayɛɛribɛ ɛkɛ̀ miɛkɛ
dìì kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ do bo tɛkɔ̀ùpíítɛ̀,
bɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá pɛ̃̃tɛ́ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
Bɛ̀ɛ̀ do bo tɛkɔ̀ùtɛ̀ (1000),
bɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá pɛ̃̃tɛ́ tɛpíítɛ̀.

Isidayɛɛribɛ dɔ̀mmɛ̀ kɛ́tããtɛ́ Kuyie kɛ́nfɔ̀ù

4 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì di náá ndíndi Isidayɛɛribɛ kɛ tú:
N wammúnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di nfɔ̀ù.
5 Dɛ̀ nɛ̀ í tú n yɛ̃ ndi kɔtɛ Betɛɛdi
kɛ n tú di n wanti
Betɛɛdi yóó dɔúnkomu,
di mɛ mbáá kɔtɛ Kidikaadi
bɛ̀ yóó ò pɔ̀ntɛmu,
di bá ntú di bo kɔtɛ Bɛɛrisebaa.

6 N wammúnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di nfɔ̀ù,
kɛ̀ dɛ̀ í dò mmɛmmɛ muhãã̃ mbo cútóo
kɛ dí do díndi Sosɛfu yaàbí,
dɛ yiɛ̀ mmɛ nyí bo Betɛɛdi wèè bo na kɛ mù kùɔ.
7 Di yónkùnnɛ tibeéntì nti,
di í bekù kɛ̀ dɛ̀ sìé.

8 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì dɔ̀ɔ̀ siwɑ̃̀ã,
míì ɔ̃ɔ̃ ceetɛ kɛyensɔ̀ùkɛ̀
kɛ̀ dɛ̀ɛ naá ndiwennécànnì,
míì ɔ̃ɔ̃ tíí ndàméɛ̀rì kó mɛniɛ
nké mɛ̀ yaatóo kɛtenkɛ̀.
Míì tu di Yiɛ̀ nKuyie.
9 Míì ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ pɔntɛ onìtì kperì,
kéta o cɛ̃kpetɛ̀ kéhɛí o kpɛrɛ.

10 Di níímmu wèè bekùnɛ̀ timɔ́mmɔnti,
di í dɔ́ wèè nàá ntimɔ́mmɔnti.
11 Di fɛ̃́ũnko mɛ̀ɛ̀ kpéí mbɛcɪ̃́rìbɛ̀
kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ di dokìi dididèì mɔ̀nnì.
Nɛ̀ dɛ kpéí di í tati sicɛ̃sààsì
di maá sì nɛ̀ yɛtɑ̃́sààyɛ̀,
di mɛ nyí yóó yɑ̀ fínyɪ̃ kó dɛtie ndi fiíkú dɛ̀ kó mɛnaà.
12 N yɛ́mu di caàrìmɛ̀ màmɛ̀,
di yɛi nyí sénní,
díndi bɛ̀ɛ̀ fɛ̃́ũnko bɛ̀ɛ̀ í cààrɛ̀ mùmamù
kɛ cɔú ticuuti tibeéntì miɛkɛ,
bá di í kommu bɛcɪ̃́rìbɛ̀.

13 Dɛɛ̀ kpéí nte yɛmɔ̀rɛ̀ yɛiyɛ yiɛ mmiɛkɛ
kàa bo ncɪ̃́ɛ́kémɛ̀ tɔ̃ũ.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò yáúkùnnɛmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃̀ntì

14 Kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò béi nkɛ dɔ̀:
Wammúnɛ̀ mɛsàà nkɛ yóu mɛyɛi,
nkɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ di nfɔ̀ù,

mɛmmɛ Mpakɛdaa m bo ndi bonèmè
kɛ ndɔ̀nnè n di náámmè.
15 Nníínnè mɛyɛi kédɔkɛ mɛsàà,
tũntɛnè tibeéntì kémbekù dè bèkúmè,
kè dèɛ yie nkè Mpakɛdaa kuɔ́ mmɛsémmè
Sosɛfu yaàbí ìì kpaá.

16 Ntɛ Mpakɛdaa,
Kuyie nkùù bakɛ́ dɛmɔu kù tu mù,
kù tu isáútìi bo dátínné dihɛì dimɔu miɛkɛ,
bɛnìtìbè bo nkuɔ̀ ntipíìtì timɔu kɛ tú: Eeyoo! Eeyoo!
Kè bè ńyu dɛpaa nyɛmbè kè bè bo kari mukũũ.
Bɛnìtìbè bo nwanti bèè nɔ mmukúdabɔ̀nkɔmmù.
17 Yɛkúdabùò mbo dátínné dɛpaa ndɛmɔu miɛkɛ
kɛ yɛ̃́ n yóó di síékémè,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie nkó diyiè yó ndɔ̀mmè

18 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Di bo yà díndi bèè bàà n kó diyiè,
di yèmmè dò ndɛ kó diyiè yóó di tɔnní ba?
Dì yó ntú dibiìnnì ndi,
di í yó ntú kuwenniku.
19 Dɛ kó diyiè kpɛrɛ yó ndɔ̀nnè
onìtì wèè cokù wenwe dicìrícìrì
kɛ conè kumuntonkù,
kɛ kò nkɛ ta o cɪ̃ɛ̃̀tè,
kɛ ĩkú kumarí kè fɛwààfè ò dɔntɛ́.
20 Di yèmmè bá ndò
nKuyie nkó diyiè yó ntú kuwenniku kpɛri,
dì yó ntú dibiìnnì ndi.

Kuyie nyí dɔ́mè bè nkù dɔúnnè mɛmantímè

21 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
M pɛ̃̀mmu di kó mubáammu,
n dè sènkèrìmu,
n tɛ̃́nkɛ í dɔ́ kékeè di tĩrè di tiku yè kó kunɔ́ú.
22 N yí dɔ́ di n feu ìì wũɔ̃ kɛ tuɔ̀
nè di m pãã nyèè pãrè.
Yɛnaadakè mɛkùɔ̀ nkpɛyɛ di n feu yè,
n yí dè wùó!
23 Dí fũtɛnè m borè,
kutoweku di wékíí kù kɛ tú iyiɛ,
n yí dɔ́ kékeè di kutìdùùtì kó yɛdabùò.
24 N dɔ́ tibeéntì sààtì tiì mbo di cuokè,
kɛ pũɔ̃̀ mmɛniɛ nkɔ̃mɛ,
kéndò ndinébòrì ɔ̃ ndɔ̀mmè, kɛ báá kũũ.

25 Isidayɛɛribɛ di do n feumu iwũɔ̃ yɛbie nsipísìnàà di do dɔ̀ɔ̀ yè dikpáà miɛkaà?
26 Di do dɔ̀ɔ̀ dibɔɔ̀ Mədɔki nè Defãã kó tɛwɜ̀tè ntɛ ké ndè bàá.
27 Dɛè te kè n yóó di dennɛ
kɛ dí pɛ̃̃ɛ̃ mBabidɔnni,
mí ndi Yiè nKuyie mmí nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa míì béi.

6

Kuyie nkpànnɛ̀ tì Siyɔ̃ɔ̃ kɔbɛ

1 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ kàri bɛ̀tɛ̀ì Siyɔ̃ɔ̃ ɛì miɛkɛ,
bɛ̀ɛ̀ tɑ̃́ bɛmɑ́ɑ̀ Sɑmmɑrii tɑ̃rɛ̀ ĩnkɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dò ndi tú bɛketibɛ̀ ibotí tɛì miɛkɛ,
Isidɑyɛɛribɛ cokóo díì borɛ̀ yɑ́ɑ̀bɑ?

2 Kɔtɛnɛ̀ Kɑndee kéyà
kɛ̀ di dèè mɛmmɛ di kɔtɛ Amɑti dihɛidiɛ̀,
képɛ̃̃tɛ́ kékɔtɛ Kɑti Fidisitɛ̃̃bɛ ɛì,
di yɛ̀mmɛ̀ dò ndi pɛ̃̃tɛ́mu dɛ kó yɛkpàɑ̀tìyɔà?
Di kó dikpàɑ̀tìyuu pɛ̃̃tɛ́mu bɛ kpɛyɑà?

3 Di yɛ̀mmɛ̀ dò ndi dɛ́tinkomu mɛyɛi,
di né í yɛ̃́ kɛ dò ndi yũ̃nní kuyonku nku di cuokɛ̀.
4 Díndi bɛ̀ɛ̀ duɔ́ yɛdúɔ̀ sɑ̀ɑyɛ̀
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ yɛ̀ nɛ̀ yɛpápánìì,
kɛ yɑɑ nyɑɑ ndi kàrɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ cɑ́ɑ́ nyɛpedɑkɛ̀ nɛ̀ yɑnɑɑdɑbɛ,
5 kɛ diè, nkɛ wékíí mɛdiɛ̀, nkɛ bie ntikùtìdùùtì
kɛ tekíí Dɑfiti kɛ dɔɔri tikùtìdùùtì.
6 Kɛ yɔ̃ mmɛnɑà nnɛ̀ ibòòkɛ pɛ̃kùyì
kɛ pe mmɛkɔsɑ̀ɑmɛ̀
bɑ́ di í yĩɛ̀kù mɛyɛi
mmɛ̀ɛ̀ doti Sosɛfu yɑàbí ĩnkɛ̀.

7 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ bɛ̀ bo di pĩ ndi mmɔ̀nnì
kɛ di nií ntidɑɑtì kó fɛnɑfɛ ìikɛ̀ kɛ di kònnɛ̀,
dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ mɛtuɔ̀ nkó yɛbɑɑ ndeè.

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó pɔntɛmɛ̀ Sɑmmɑrii

8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nképarìkɛ̀ nɛ̀ ku yètìrì kɛ dɔ̀:
Mí nKuyie Mpɑkɛdɑɑ mîì bɛ́i nkɛ tú:
M pɛ̀mmu Isidɑyɛɛribɛ kó dikpàɑ̀tìyuu kó tɛfentɛ̀
n yí dɔ́ kénwúó mbɛ kpɑɑ̀tìcɛ́ĩ̃,
n yóó dɛitɛmu n nɔ̀ùtɛ̀ dɛ kó dihɛì ĩnkɛ̀
kɛ̀ bɛɛ dì pɔ̀ntɛ.

9 Bɑ́ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sùɔ́ ntɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ mɑtɛ̀ miɛkɛ tɛpíítɛ̀ dɛ kó dihɛì miɛkɛ bɛ̀ bo kú.
10 Kɛ̀ dɛ̀ dò nhòmɔù yentɛ́ tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ mɑtɛ̀ miɛkɛ kufɑ̃́ɑ̃́, nkòo tebitɛ kɔ̀tɛní kɛ bo tɔ bɛcíríbɛ̀ kɛ́cɔ́u, koò bekɛ́ kɛ yĩ: Òmɔù kpɑɑ́mu kɛnkɛ kufɑ̃́ɑ̃́ miɛkɛ ɑ borɑà? Ò bo ò tɛ̃́nɛ́ kɛ dɔ̀: Ɔɔ̀! Kóò yèkìì tɛnɔ̀ùtɛ̀ kɛ dɔ̀: Yé yé yé bɑ́ɑ́ bɛ́i, dɛ̀ í dò nkéyú ti Yiɛ̀ nKuyie nyètìrì di mmɔ̀nnì.

11 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkùù bɑkɛ́
kɛ̀ kùu bɛ́i nkɛ tú kù bo potɛ́ tɛcɛ̃diɛtɛ̀
kɛ̀ tɛɛ do kéyɔurɛ yɔurɛ,
kɛ̀ tɛsámpótɛ̀ pɑ́ɑ́ iyiɛ.

Di bá mpɔtìnɛ̀ di wɛ̃rímú

12 Sisɛ̃̃ĩ í cokù tipètì ĩnkɛ̀,

bɛ́ í duɔ̀nɛ̀ inààkɛ dàméèrì miɛkɛ.
Kɛ̀ díndi né cèètɛ tibeéntì kɛ̀ tì tiikɛ
kɛ naá mmɛdɔ̀mmɛ̀ kɛ yɛ̃ ntóróó kɛ dòntɛnɛ̀ diyĩɛ̃nnì.

13 Kɛ̀ di yèmmɛ̀ naatinɛ̀ Dodebaa ɛì * kɛ̀ di pɔtì kɛ tú: Nɛ̀ ti kó muwɛ̃rímú
mmu ti fìetɛmɛ̀ Kadinaimmu ɛì † Diyènnì dèè bɛnkú muwɛ̃rímú, Tenketé 14:5
bɛ̀ nàámmu dɛ kóò Karinaimmu kpéí.
14 Dɛɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa kɛ̀ n yóó duɔ́ nkɛ̀ ibotí tɛì kɔbɛɛ di fɛ̃́ũ
nkétúótɛ́ Debo-Amati ɛì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Adaba kó kukó.

7

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Amɔɔsi fɛcofɛ

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbɛnkɛ mɛbɛnkùmɛ̀ mamɛ̀, kɛ̀ n yà fɛcofɛ dàtínnémɛ̀ kɛ
dò ndiwɛtirì kɛ sɔ́ mbɛ̀ kɛ̃ĩ okpààtì sãmmútì kɛ̀ tì bo kɛ dɔ́ képuku.
2 Kɛ̀ fɛɛcofɛɛ déútóo timútì kéndɔ́ kɛ́ tì dèè kɛ̀ n kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Áú! Ti Yiè
nKuyie nti kuɔ́ mmɛséɛmmɛ̀ kɛ̀ mɛè dɔkɛ Sakɔbu kó kufuku í sũ bɛ̀ í yó nkpaá.
3 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nceetɛ ku yèmmɛ̀ kɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ í yóó tuɔ̀kɛní.

Kuyie nyìɛ́ kɛ bɛnkɛmɛ̀ Amɔɔsi muhãã́

4 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbɛnkɛ muhãã́, kɛ́ mù yùní kɛ̀ mùu cɔ́útɛ́ kɛtenkɛ̀ miɛkɛ
kó mɛniɛ, kɛ́ mɛ̀ sũɔ̀too, kɛ̀ dɛpaa ncɔ́útóo.
5 Kɛ̀ n kuɔ́nko kɛ dɔ̀: Áú! Ti Yiè nKuyie nti kuɔ́ mmɛséɛmmɛ̀ kɛ̀ mɛè dɔkɛ Sakɔbu
kó kufuku í sũ kù bá nkpaá.
6 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nceètɛ ku yèmmɛ̀ kɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛndɛ múnkɛ í yóó tuɔ̀kɛní.

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Amɔɔsi kuhɔ̃ũ kùù càátí dibiɛrìmínnì

7 Kɛ̀ n yà ti Yiè nKuyie nkɛ̀ kù còɔ́mmú kuduotí makù ĩnkɛ̀ kɛ pikú kuhɔ̃ũ kɛ̀
kù càátí dibiɛrìmínnì.
8 Kɛ̀ kù m bekɛ kɛ dɔ̀: Amɔɔsi a yà ba? Kɛ̀ n dɔ̀: N yà kuhɔ̃ũ kùù càátí
dibiɛrìmínnì. Kɛ̀ kù dɔ̀: N yóó tãũ kuhɔ̃ũ nku kùù càátí dibiɛrìmínnì n kɔbɛ
Isidayɛɛribɛ ĩnkɛ̀ kéyà kɛ̀ bɛ̀ sìé. N tɛ́nkɛ í yóó bɛ̀ cĩɛ́, mbìtì!
9 Isaki yaàbí kó yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ bo dɔúnko,
kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó yɛtɔ̀rèɛ naá ntidobontì.
Kɛ̀ n cómmú nɛ̀ disiè kéwetínnɛ̀ Sedoboammu cĩɛ̃̀tɛ̀.

Amasia nɛ̀ Amɔɔsi bɛ̀ pètɛmɛ̀ kɛ̀ bèɛ bɛti Amɔɔsi Betɛɛdi

10 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Amasia ikuɔ́ nìùtìi tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì
Sedoboammu kɛ dɔ̀: Amɔɔsi dɔ́ kɛ́ da bɔmmu kàa tɛ́nkɛ bá ntú Isidayɛɛribɛ kóo
kpààtì. Ti í dɔ́ kényo ò nàá ntì.
11 Ò nàá nkɛ tú:
Fɔ́ nSedoboammu a bo kú mudoò miɛkɛ
kɛ̀ bèɛ pĩmmú Isidayɛɛribɛ
kékònnɛ̀ dɛdétirɛ̀.

12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Amasiaa nákɛ́ Amɔɔsi kɛ dɔ̀: Oyuwúoǹtì fɔ̃́! Kò nSudaa tenkɛ̀
kénnáá nKuyie mpããnáaǹtì kɛ péúnɛ̀ mudiì.
13 A tɛ́nkɛ bá mbo diɛ mBetɛɛdi kénáá nKuyie mpããnáaǹtì kɛ yɛ́ okpààtì kó
ditɔ̀nnì ndimɛ̀, tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ kpɛri ndi.

---

* **6:13** ***Dodeb****aa* ***ɛì****:* Dodebaa ɛì bɛnkú kɛ tú: Dɛtetìrɛ̀ ndɛ. † **6:13** ***Kadinaimmu ɛì****:* Kɛ̀ Kadinaimmu kpɛri bɛnkú kɛ tú:

14 Kɛ̀ Amɔɔsii ò tɛ̃́nɛ́ kɛ dɔ̀: N do í tú ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò, n ketɛ́
kɛ do í tú Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ kó kufuku kou. N do tú onaacɛ̃nti nwe kɛ
fiiku dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ sikomɔɔ.
15 N do cɛ̃mmú n wũɔ̃ nyi, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nyú kɛ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ
kénákɛ́ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ m pããnáaǹtì,
16 di m̀mɔ̀nnì kéntɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie ntu n da nákɛ́ tì: Fɔ̃́ nwèè tu m bá nnáá
nKuyie mpããnáaǹtì Isidayɛɛribɛ kpɛ́í, kɛ tú m bá nnáá nyIsaki yaàbí n kó
tiyɛinnáaǹtì.
17 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í ti Yiɛ̀ nKuyie ntu:

a pokù bo yĩ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀
kɛ̀ bɛ̀ nhò dɔutinɛ̀ kupììti dihɛì miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ a bí
initidaaì nɛ̀ initipòì mudoò miɛkɛ,
kɛ́berí a tenkɛ̀ kɛ totí,
kɛ̀ bɛ̀ da kuɔ bɛtɔbɛ̀ tenkɛ̀ bɛ̀ í tũ ndɛ̀ Kuyie,
kɛ́pĩmmú Isidayɛɛribɛ kɛ́kònnɛ̀ dɛdɛ́tirɛ̀ * dònninkonɛ̀ onitipòkù wèè yóu o dɔù
kɛ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀.

8

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Amɔɔsi kuhɔnku kùù ã yɛtebɛ

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛnkɛ kuhɔnku kɛ̀ kù pìɛ́kɛ́ yɛtebɛ yɛ̀ɛ̀ bi.
2 Kɛ̀ kù m bekɛ kɛ dɔ̀: Amɔɔsi a yà ba? Kɛ̀ n dɔ̀: N yà kuhɔnku nɛ̀ yɛtebɛ yɛ̀ɛ̀ bi.
Kɛ̀ kù n nákɛ́ kɛ dɔ̀:
N nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ bimu,
bɛ̀ deèmù mɔ̀nnì dii tùɔ̀kɛ,
n tɛ̃́nkɛ í yóó bɛ̀ cĩɛ̃́.
3 Dɛ yiè iyiɛ nyìì dìè ntɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ
ì bo naá nyɛkúdabùò,
kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ɛ sũũ nkéncóú cóú tipíìtì timɔu,
tináaǹtì í yó mbo dɛ yiè.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Kuyie nkpànnɛmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cií mbɛtɔbɛ̀ kɛ yo mbɛ kpɛrɛ

4 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi bɛ̀ɛ̀ fɛ̃́ũ̃nko bɛcĩrìbɛ̀
kɛ dó kédeè bɛsénnìbɛ̀,
kéntɛ́nɛ̀ kékeè.
5 Díndi bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nnáá nkɛ tú,
otã̀nkù pànwè kó dibannii mɔ́nnɛ́ képɛ̃ɛ̃́tɛ́
kɛ̀ tì fítɛ́ ti diitì,
tɛom̀pùtɛ̀ɛ mɔ́nnɛ́ képɛ̃ɛ̃́tɛ́
kɛ̀ ti óótɛ́ ti buɔ kécũ̃ũ̃nní tidiitì,
kéyaatɛ sibièpeé, kéyíɛ́ idíítí,
kéyaatɛ cìdóò kó kucɛ̃́ɛ̃́kù.
6 Kɛ do mbɛcĩrìbɛ̀,
kɛ fiiti bɛsénnìbɛ̀ tinɛùtì mɛhãnnímɛ̀ mèmáà kó dibànnì kpɛ́í,
kɛ fiitinɛ̀ tiyofùtì bɛnìtìbɛ̀.

7 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nképarìkɛ̀ kɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m béimmu kɛ tú:

---

* **7:17** Kuyie nkuù kpànnɛ̀ ku nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ

Nὲ Isidayɛɛribɛ kó tɛfentὲ kpέí
n yí yóó yὲ̃ mbɛ dɔɔrìmὲ mamὲ.
8 Nὲ dɛ kpέí kɛtenkὲ bo aá,
bὲὲ bo kɛ miɛkɛ kὲ bὲɛ kɔmmú yɛkúdabùò,
kɛtenkὲ bo íténí kédoroo mɛniɛ
nhɔ̃ɔ̃ ta Esibiti kó kukó nNiiri ké yĩmὲ.

9 Dɛ kó diyiὲ,
diyiὲ bo ta kuyie ncuokὲ
dὲ bo naá nkɛyènkὲ kuyie ncuokὲ.
Mí ndi Yiὲ nKuyie mmíì béi.
10 Di baa mbo naá nyɛkúdabùò,
nkὲ di yiɛ nnaá nyisáútìi,
bɛnìtìbὲ bɛmɔu bo dáátí tifɔ̀ɔtɔ̃ntì
kékuó mɛyùbii,
kutenkù kumɔu bɛnìtìbὲ bo nkuɔ̀,
wèὲ mɔ̀kɛ dɛbirɛ dɛmáà dὲ ɔ̃ɔ̃ kú kòò nkuɔmmὲ.
Dɛ kó dihɛì borimɛ bo tiikɛ mɛdɔmmὲ kɔ̃mɛ.

Kuyie nnáaǹtì kó dikònnì nὲ ti kó sinéyɛ̃ĩ yóó pĩmmὲ bɛnìtìbὲ

11 Kὲ ti Yiὲ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Dɛ yiὲ kpaanímu
kὲ m bo duó nkὲ dikònnì nὲ sinéyɛ̃ĩ kὲ dὲɛ tanní.
Dὲ í tú dikònnì dìì ɔ̃ɔ̃ da pĩ nkàa di muciὲ
nὲ sinéyɛ̃ĩ sìì ɔ̃ɔ̃ da pĩ nkàa yɔ̃ mɛniɛ.
N náaǹtì kó dikònnì ndi nὲ ti kó sinéyɛ̃ĩ.
12 Bɛnìtìbὲ bo nhàrì tipíìtì timɔu,
kubakù youú nὲ kucɔ̃̀nku,
diyiὲ yìὲ kὲὲ bíékὲ nὲ dì taà kὲὲ bíékὲ,
kɛ wanti kɛ bo keὲ n náaǹtì bὲ mɛ mbáá tì pὲtέ.

13 Dɛ yiὲ bɛsapùnsáátìbὲ nὲ bɛdapùnsáátìbὲ
bὲ bo mɔ́tɛ́nὲ sinéyɛ̃ĩ.
14 Bὲὲ kó dimàà pàrìkunὲ
tɛbɔɔtenkaanìtὲ tὲὲ bo Sammarii
nὲ Danni kɔbɛ kó dibɔɔ nὲ Bɛɛrisebaa kó ditɔnnì,
bὲ bo do bá bὲ tɛ̃́nkɛ báá ítέ bìtì!

9

Kuyie nnàkémὲ kù yóó pɔntɛmὲ bὲ kù maá tὲὲ cɛ̃̀tὲ

1 Kὲ n yà ti Yiὲ nKuyie
kὲ kù còḿmú diwũɔ̃tɔnnì ĩnkὲ kɛ náá nkɛ tú:
Potέ yɛsɔ̃ǹkὲ kó yɛtɛitiyὲ kὲ yɛbòrὲɛ sɔ̃ntὲ,
kɛ wérí kéduoní bɛ yɔ ĩnkὲ kὲ bὲὲ kpaá
kὲ m bὲ kùɔ nὲ disiὲ,
òmɔù í yó mbo wèὲ bo cokέ kéyentέ
òmɔù mɛ nyí yóó na késɔri kécootέ.
2 Kὲ bὲ ta kɛtenkὲ m bo bὲ dèitɛní,
kὲ bὲ dèkɛ kɛĩnkὲ m bo bὲ cũũnní.
3 Kὲ bὲ dèkɛ Kadimɛɛdi tãrì kɛ sɔ̀ri
ḿ bὲ wammú ké bὲ sɔ̀tɛní,
kὲ bὲ mɛ nta dàméὲrì fũɔ̃ kɛ sɔri
n duɔ nkὲ dàméὲrì kó musĩmmù mbὲ dɔmmù.

4 Kɛ̀ bɛ̀ duɔ́ mbɛmáà bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ bo naá ntidaatì,
n duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ feu dɛ bíékɛ̀.
N nɔ̀nfɛ̀ yóó mbomu bɛ ĩnkɛ̀
dɛ̀ nɛ̀ í tú kɛ̀ mì bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà,
n yó mbɛ̀ dɔɔri mɛyɛi mmɛ.

5 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
kàákɛ́ kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ o nɔ́mbii kɛ̀ sɑ̃̀ntɛ̀mu,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔmmú yɛkúdabùò,
kɛ̀ kù kàákɛ́ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ íténí kédoroo
mɛniɛ nhɔ̃̃ ta Esibiti kó kukó nNiidi kéyĩmɛ̀.
6 Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bo kɛĩnkɛ̀ nkɛ,
kɛ̀ tɛ ɑ̃̀nhɑ̃̀nkù cò́mmú kɛtenkɛ̀.
Kuù ɔ̃̃ yú dàméɛ̀rì kó mɛniɛ
nkɛ mɛ̀ yaaténí kɛtenkɛ̀.
Kuù yètìrì tu ti Yiɛ̀ nKuyie.

Kuyie nyóó bekénɛmɛ̀ bɛyɛibɛ

7 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Isidayɛɛribɛ
mí ndi wúómmɛ̀ di í pɛ̃̃té Kuusi ɛì kɔbɛ.
Míì di dènnɛní Esibiti,
kɛ̀ míì dènnɛní Fidisitɛ̃̃bɛ Kafutɔɔ,
kɛ dènnɛní Asidii kɔbɛ Kiidi.

8 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
n wúómmu Isidayɛɛribɛ kpààtìyuu càkɛmɛ̀
kɛ yóó dì kùɔ páíí kɛ̀ di kɔ̃mɛɛ deè kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
N né í yóó deè Sakɔbu yaàbí imɔu.
Mí nKuyie mmíì béi.
9 Mí nKuyie Mpakɛdaa
n yóó duɔ́ nkɛ̀ ibotí tɛìi mɛ̀rɛ̀mu Isidayɛɛribɛ,
bɛ̀ ɔ̃̃ mɛ̀rɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí tidiitì
kébatɛ mɛbii nnɛ̀ tifùtì.
Bá mɛbii mmamɛ̀ báá do kɛtenkɛ̀.
10 N kó bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ cààrɛ̀,
bɛɛ̀ nàá nkɛ tú:
Mɛyɛi nyí yóó ti tɔ́ɔnnɛ̀,
mɛyɛi nyí yóó ti káákɛ́
bɛ̀ yóó kú mudoò miɛkɛ nkɛ.

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó wɛ̃tɛ kéĺimmɛ̀ Isidayɛɛribɛ

11 Mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Dɛ yiè m bo íi nDafiti kó difii dìì dɔ́ kédo,
kéĩtíné iyiɛ kéíi nyiduotí,
m bo wɛ̃tɛ kémaá Dafiti cĩɛ̃̀tɛ̀ tɛ̀ do dòmmɛ̀.
12 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ wɛ̃tɛ kétiekɛ Edɔmmu tenkɛ̀
nɛ̀ ibotí tɛì ìì do tú n kpɛyi i kɔkɛ.
Mí nKuyie mmíì béi nkɛ yóó dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

13 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Dɛ yiè kèrínímu
kɛ̀ yiè nníí bo ndɔtì kɛ bɔti
kòo tɔù ò tũ nkɛ dɛìtì tidiitì.
Kɛ̀ yiè nníí mbɔti dɛtie

nkòo tɔù ò tũ nkɛ tɔ̃ũtì yɛtebɛ.
Dɛ yiè fínyĩ́ kó mɛnaà mbo mpũɔ̀ nyɛtãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀,
kè sitãã́ simɔuu sããkɛ.
14 Dɛ yiè m bo wɛ̃tɛ kécónné
n nìtìbè Isidayɛɛribɛ bɛ fɔ̀tè
kè bèɛ wɛ̃tɛ kémaá bɛ ɛkè yèè do pùɔ kémbo,
kénfiiku fínyĩ́ kó dɛtie
kɛ yɔ̀ ndɛ naà kɛ fiiku dɛtie mbɛ pénnè
kéntɔ̃ũ dɛ bɛ.
15 M bo wɛ̃tɛ ké bè fìí
mbɛ tenkè n do bè duɔ́ nkè,
bá òmɔù tɛ́́nkɛ báá bè uuté.
Mí nKuyie mmíì bè te kè míì béi.

Abudiasi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Abudiasi pátíri kó tináaǹtì nàá mbè kpànnè tì nti Edɔmmu kɔbɛ, bè wùó mmèè botí Isidayɛɛribɛ. Edɔmmu ei kɔbɛ do tú Esayuu kó iyaàbí nyi. Kè Isidayɛɛribɛ tu Sakɔbu yaàbí.

Sedisadɛmmu do dìì mànnì kè Edɔmmu kɔbɛ ndaúmu, kédíínnè Sedisadɛmmu kó mudorimù kéta bɛ eì kétúókɛ bɛ kpɛrɛ. Kè Abudiasi dà Kuyie mbo bè poté kéwẽnnénè yehɛkè tɛyè yèè do í dó Isidayɛɛribɛ.

Di mpátíri náaǹtì duó kɛ dòmmè

1. Kuyie nyóó potémè Edɔmmu eì kɔbɛ 1-9
2. Mùù te kè mɛyɛi mbɛ do 10-14
3. Edɔmmu eì kɔbɛ yóó ndòmmè ti Yiè nKuyie nkó diyiè 15-21

Ti Yiè nKuyie nnàké tì Edɔmmu eì kɔbɛ kpéí

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie mbɛnkɛ tì Abudiasi Edɔmmu eì kpéí nkòo tì béi nkɛ dà:

Ti Yiè nKuyie nkuù tɔ̃nní ku kóo tɔ̃ntì ibotí cuokè
kè ti kèè ò nàámmè kɛ tú:
Báátínè kè tí do Edɔmmu eì kɔbɛ mudoò.
2 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu:
díndi Edɔmmu eì kɔbɛ n yóó di kɛ́kùnnɛmu ibotí tɛì ìikè,
kè ì di cɛ̃ nkɛ di senkèrì mɛdiè.
3 Tɛfentè tɛè di dɛuté kè di náá nkɛ tú:
We mbo na kɛ ti dennɛní yɛtãrè fíè
nkɛ ti bɔnténí kɛtenkè?
Di né í yɛ́ kɛ dò ndi kó tɛfentè tɛntɛ di fétìnkomu.
4 Bá kè di dèkɛ kɛĩnkè itúúké kɔ̃mɛ,
kɛ ceé ndi yĩɛ̃ntì siwɑ̃ã cuokè,
m bo di bɔnténí.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
5 Kè bɛyóóbè kàtɛní kɛyènkè kɛ di do
bè bo tɔ bè dó mèè botí nku.
Bèè tɔ̃ũ yɛtebɛ kè bè ta di paku,
bè báá tɔ̃ũ kɛ yáké dèmarè.
6 Bè yóó di kutimu díndi Edɔmmu eì kɔbɛ,
késɔtɛ di sɔri tìì kpàtì.
7 Bè yóó di bɛtimu kɛ kɑ́ɑ́ ndi temmànku.
Nè bè di do yɛ̃ ndi naati bè di ciitému kɛ di na.
Nè bè di do wɛ̃ nkɛ yo mbɛè di keù yɛfɔ̃tè.
Bè nàámmu kɛ tú di yèmmè í bo.
8 Mí nKuyie mmíì béi nkɛ tú:
Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè,
m bo kuɔ Edɔmmu eì kɔbɛ kó mɛciì nyɛmbè,
bá m báá súó nhEdɔmmu tãrè ĩnkè mɛciì nyiè m bá òmáà.
9 Díndi Temaa eì kó bɛkpàrìtiebɛ,
di kɔ̃ntì bo aá dɛ yiè,
nè dɛ kpéí mbè bo kuɔ Edɔmmu tãrè ĩnkè kɔbɛ, bɛmɔu ké bè dèè.

Isidayɛɛribɛ do bomè mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ kè dèɛ narikɛ Edɔmmiibɛ

10 Di pɛi nkuyonku nku di tebìí Sakɔbu bí cuokè,
kè ifɛi yóó di pĩ,
nkè di dootitɔbè di kuɔ,
kè dɛɛ deè sɑ̃ɑ̃.
11 Bɛ dootitɔbè do kàtɛní dìì mànnì,
kémpĩĩ mbɛ kó bɛhããpàmbè,
kè di búútóomu kè bɛkpákpàrìbèɛ ta bɛ ɛì
kétãɑ̃ tété Sedisadɛmmu kó tikpàtì kpéí,
nkɛ di pètinkɛ né mbè wɛ̃ńnèmu.
12 Di do í dò ndi kɔbɛ bo dìì mànnì mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ dè ndi naati,
di do í dò nkényãnku mɛyɛi ndo mèè kpéí nSudaa kɔbɛ.
Bɛ kó mɛyɛǹcaàrìmè mɛè báá naá ndi kó mudaá.
13 Di do í dò nkéta n nìtìbè ɛì,
bè bo dìì mànnì mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ,
di do í dò nkénwúó mbè domè kè dè di naati,
di mɛ ndo í dò nkétúókɛ́ bɛ kpàtì bè bè pàntɛ dìì mànnì.
14 Di do í dò nkéokɛ icɛyàtii,
kékuɔ bèè cooti kɛ bo yentɛ́,
di do í dò nkɛ́ bè pĩńmú bè bo dìì mànnì mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ,
kéduɔ́ mbɛ dootitɔbè.
15 Mí ndi Yiè nKuyie n yóó bekénè dìì yiè yɛbotè dì duunnímu,
díndi Edɔmmu kɔbɛ di dàɔ̀mè bɛtɔbè n yóó mɛ ndi dɔɔ̀,
mɛyɛi ndi dɔɔ̀ mè mɛè doti di yɔ ĩnkè.

Kuyie nnàkémè Isidayɛɛribɛ yóó pɛitɛmè bɛ pèì Edɔmmu ɛì kɔbɛ

16 Díndi Isidayɛɛribɛ di yɑ̃̀mu
m miɛkɛ kó fɛbòòfè n tãsààrì ĩnkè,
ibotí tɛì yóó fè yɑ̃̀mu kɛ báá tuuté, bè yóó fè yɑ̃̀mu,
kémuɔ́ nkétontɛ́ kékpaakɛnè.
17 Dɛ mànnì bèè yentɛ́ yentɛ́,
bɛè yó nkpaá n kó ditãsààrì Siyõõ ĩnkè.
Sakɔbu yaàbí wɛ̃ti kɛ bo tiekɛmu i tenkè.
18 Sudaa botí kɔbɛ yó ndò mmuhãɑ̃ mmu,
kè Isidayɛɛribɛ ndò nfɛhããdɛènfè kécóútɛ́ Edɔmmu ɛì kɔbɛ,
muhãɑ̃ nhõõ cóútɛ́ mèè botí timúkpetì,
bè bo cóútɛ́ páíí, bá òmɔù báá yentɛ́ bá omáà.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kétiekɛmè bɛ ɛkè

19 Sudaa kɔbɛ bɛè yóó tiekɛ Edɔmmu ɛkè yɛtãrè ĩnkè kpɛyɛ, yèè bo kubakù
cɑ̀nku bíékè, kétiekɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ biriku nè Sammarii Efadaimmu yaàbí tenkè,
kè Bɛnsamɛɛ kɔbɛɛ tiekɛ Kadaadi tenkè.
20 Isidayɛɛribɛ bè do pĩńmú bè kékũũnnè, bɛè kó bɛhããpàmbè yóó wɛ̃tɛ
kétiekɛ Kannahãã ɛì, kéntɔ kétuɔkɛnè Sadɛputaa. Sedisadɛmmu kɔbɛ bè do
pĩńmú bè kékũũnnè, kè bèɛ tiekɛ Sefadati nè Nɛkɛfu dɛ ɛkè.
21 Bèè yóó na Edɔmmu ɛkè kɔbɛ, bɛè yóó dekɛ Siyõõ tãrì ĩnkè ké bè baaté, kè ti
Yiè nKuyie nní ntú bɛ kóo kpààtì.

Sonaasi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Sonaasi kó dipátíri ti náá nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù kpéí nkɛ.

Kuyie ndo tɔ̃ nwè kɛ dɔ̀ wèe kɔtɛ Asidii kó dihɛidiè ké bè nàké Kuyie nnáaǹtì. Dɛ kóo nìtì yètìrì dii tu Sonaasi. Kè Sonaasi né yetɛ kɛ í ndɔ́ ké kè kɔ̀tɛ kɛ yɛ́ Isidaɣɛɛribɛ do í naatinèmè Asidii kɔbɛ. Nè tìì ò tùɔ̀kɛní kucɛ ti kpéí nkòo yóu kéyie, mbá ò í ndɔ́. Kòo kɔtɛ ké bè nàké mɛyɛi mmèè dò nké bè tùɔ̀kɛní kè nsà kè bè í cèètɛ. Kè bɛɛ banté bɛ caàrìmè kéceetɛ kè dèɛ wɛ̃tɛ kóò yonkɛ kòo ũũrɛ. Dɛè bɛnkú kɛ dò nKuyie nkùù baké kù dɔ̀ɔ̀ dè kɛ né ti dɔ́, kɛ ti kuɔ̀ mmɛséɱmè, kɛ ɔ̃ɔ̃ cĩɛ́ nku kɔbɛ dootitɔbè ké bè dɛɛté kémbúútí kù bo bè potémè ké bè kùɔ páíí.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòɱmè

1. Kuyie nyumè Sonaasi kòo yetɛ 1:1-17
2. Sonaasi dèɱmumè o yɛi nkɛ cèètɛ kè Kuyie nhò cĩɛ́ 2:1-10
3. Sonaasi nàké tì Ninifu ɛì kɔbɛ 3:1-10
4. Kuyie nkuɔ́ɱmè Ninifu ɛì kɔbɛ mɛséɱmè 4:1-11

Sonaasi dɔ́mè kécoké kédéténè Kuyie

1 Diyiè marì kè Kuyie mbéinnè Sonaasi, Amitaii birɛ kɛ dɔ̀:

2 Íté kékɔtɛ Ninifu dihɛidiè ké bè cau. Bɛ yɛi mmɛè sũũ n tɛ́nkɛ í na kɛ bo mmi.

3 Kè Sonaasii íté kɛ né coké kɛ bo kɔtɛ Tasisi ɛì mɛdétimè kédéténè Kuyie. Mɛɱmɛ ò ìtémè kékɔtɛ Safaa kéyà bàtóò wèè kè kɔ̀ri, kéyietí mucèɱmu díítí kéta kè bɛɛ kétɛ́ kénkɔri Tasisi. Ò do cokù kɛ bo déténè Kuyie nku.

4 Kè Kuyie mmɛ nduɔnní kuyaakperíkù kè kù nfuuti dàméèrì miɛkɛ, kè bàtóò ndɔ́ képɔntɛ.

5 Kè kufɔ̃waá mpĩ mbàtóò yɛmbè kè bè nyu bɛ bɔkè, bɛ bɔkè, kɛ dɛì tinɛntì bàtóò miɛkɛ kɛ buɔ̀nko dàméèrì kè dè bo yaukɛ. Kè Sonaasi yie cùté bàtóò fũɔ̃ kɛ yɛ̀ nkɛ duɔ́.

6 Wèè bakɛ́ bàtóò kòo tɔ́ɔnko kɛ dɔ̀: A duɔ́maà? Íté kékuɔ́nnè a kó Kuyie nkè dè naati kùu daatɛní ti kpéí nkɛ ti báá kú.

7 Kè bàtóò yɛmbè dɔ̀: Yóunè kè tí bɔ nyidíítí kéyà wèè ti tɔní dɛ kó mɛyɛi. Kè bèɛ ì bɔ nkè ìi bɛnkɛ Sonaasi.

8 Kè bè dɔ̀: Kè fɔ̃ɔ̃ mènkɛ nwe, nákɛ́ a yènní dè nè a ɛì nè a tɔ̃mmú tú mù nè a botí.

9 Kòò dɔ̀: N tú Ebedee nwe, kɛ dé n Yiè nKuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè, kùù dɔ̀ɔ̀ dàméèrì nè kɛtenkè.

10 Kè Sonaasii bè nàké ò cokùnèmè Kuyie nku, kè kufɔ̃waá mbè autɛ́ kè bè dɔ̀: A dɔ̀ɔ̀ ba mbotí nku?

11 Ti yóó da yĩmɛ kè dàméèrìi bonkɛ?

Kɛ yɛ́ kuyaakù do sɔkémè kɛ dɔkɛ kpénkú.

12 Kòo bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N túóténè kédootóo dàméèrì miɛkɛ kòo bonkɛ. N yɛ́mu kɛ tú míì te kè kuyaakù dɛu.

13 Kè bè ncĩɛ́ké kɛ paàtì mɛniɛ nnè bɛ wɛ̃rímú mumɔu kɛ bo tuɔkɛ kɛtenkè borè, kè kuyaakù dɔkɛ kpénkú kè bèɛ yĩɛ̃kɛ.

14 Mɛɱmɛ kè bèɛ yóu kékuɔ́nnè Kuyie nkɛ dɔ̀: Áú ti Yiè nKuyie! Báá ti kuɔ onìtì yie nkpéí, ò báá kú kàa ti caàrè. Fɔ́ nKuyie nfɔ́ɔ̃ dɔ̀ɔ̀ a dɔ́mè.

15 Dɛ mɔ̀nnì kè bèè túótɛ́ Sonaasi kédootóo mɛniɛ mmiɛkɛ kè dàméèrìi cómmú.

16 Kè kufɔ̃waá mbè autέ kè bèɛ yɔtɛ Kuyie nkέ kù fèútέ fɛɔ̃fè, kέ kù cànnɛnè
dinùù.

2

Sonaasi bàámmè Kuyie ntɛyĩ̀ntè miɛkɛ

1 Bè dootóo mɛmmɛ Sonaasi kè Kuyie nduɔ́ nkè tɛyĩndiɛtèɛ ò maánko. Kòò dɔ̀
iyie nyìtããti, dɛyènnè dètããti tɛyĩ̀ntè miɛkɛ.
2 Kè Sonaasi mbáá nho Yiè nKuyie nkɛ tú:
3 Dè m pàkέmu n Yiè nKuyie nkè n da kuɔ́nnè kàa n dɛɛté!
N do bo kudɔnkù nku kɛ da yu, kàa kèè n tammè.
4 A do n dootóo dàméèrì fũ̃ ndi dɛcũ̃mpurɛ,
kè mɛniɛ nni ndàtínné, kè yɛnéfĩ̀nfĩ̀rè nni mpuotì.
5 N yèmmè do dò nha n dootóomu,
bá nè mɛmmɛ n do yε̃́mu kɛ dò m bo wε̃tɛ kéyà a cε̃sàátè.
6 N do dìumu kéfiu, n do ta tɛbintuotè ntɛ,
kè dàméèrì kó tipèntì nni kɔti.
7 N do cùté dɛ fũ̃ ndi kéta kudɔnkù sã̃ã̀.
N Yiè nKuyie nkàa n dɛɛté kɛ n dènnɛní kudɔnkù!
8 N do fiumu kè n yèmmèɛ cuonní a bíékè
kè nní nda báá nkɛ tú m báammìi tuɔkoo a cε̃sàátè miɛkɛ.
9 Bɛbɔɔféúbè pààmu Kuyie nkó mɛsàà.
10 Mí m bo da fié iwũ̃, kéndiè nkɛ da sãntí,
kɛ dɔɔri m béi ntì, Kuyie nfɔ̃̃ɔ̃̃ máà dɛɛrí.
11 Kè Kuyie nduɔ́ nkè tɛyĩntèɛ tĩũtóo Sonaasi dikonnébènnì.

3

Sonaasi nàkémè Kuyie nnáaǹtì Ninifu

1 Kè Kuyie nyíé kébéinnè Sonaasi mɛdérímè,
2 kɛ dɔ̀: Kɔtɛ Ninifu dihɛidiè ké bè nàké n yóó da nákέ tì.
3 Kè Sonaasii íté kékɔtɛ Ninifu kéndònnè Kuyie nhò nàkémè. Dihɛidiè do ndi,
kàa dó ké di ce, nha mmɔkɛ yɛwe yètããti.
4 Kè Sonaasii yè kénfirí diyiè ketirì dihɛì kɛ pĩ̃kù kɛ tú: Dè kpaá yɛwe sipísìnàà
ndi kè Ninifuu pɔntɛ.
5 Kè Ninifu kɔbɛɛ yie nKuyie mbè nàá ntì kɛ dáátí tifɔ̀ɔtɔ̃̀ntì, kɛ bo bɛnkɛ bɛ
yèmmè cààrèmè, kè bèɛ boú dinùù bɛnitidiɛbè nè bɛsámpɔ́bè.
6 Kè Ninifu kóo kpàátìi tì kèè kéítέ o kpàátìkàrì kédáté o kpàátìyàátì kédáátí
kufɔ̀ɔtɔ̃̀nkù kénkari ditápùò ĩnkè,
7 kéduɔ́ nkè bèɛ pĩ̃kέ dihɛì kɛ dɔ̀: Okpàátì nè o tũmbè bè tu bɛnìtìbè nè iwũ̃
dè báá déúté dèmarè dè mɛ mbáá yã̀ mɛniɛ.
8 Bɛnìtìbè nè iwũ̃ dèɛ dáátí tifɔ̀ɔtɔ̃̀ntì, bá wè kòò kuɔ́nnè Kuyie nnè o wε̃rímú
mumɔu kéyóu o yɛi nnè kuyonku.
9 Kè dè naati Kuyie nyèmmèɛ ceetɛ, kè kùu bónkùnnɛ ku miɛkɛ kè ti báá kú.
10 Kè Kuyie nyà bɛnìtìbè yóumè bɛ yɛi nkéyóu kù tε̃́nkɛ í mbè poté kù do yε̃
nkù yóó bè potémè.

4

Sonaasi sɛimmè Kuyie nkù cĩ̃́mmè Ninifu kɔbɛ

1 Dɛ mɔ̀nnì kè dèɛ yonkɛ Sonaasi, kòo miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè.

2 Kòo nákɛ́ Kuyie nkɛ dɔ̀: N Yiè nKuyie n do ti nyɛ̃́ m bo dìì mɔ̀nnì nh ɛì, dɛè
do te kè m pɑ̀nkɛɛ cokɛ́ kɛ́nkɔri Tasisi. N do yɛ̃́mu kɛ dò nha sàà ndɛu a í ɔɔtí a
bo yóumè a bo potémè bɛnìtìbè.
3 N Yiè nKuyie nyóu kè n kú, m bo kúmè tɔ̃ũnè m bo nfòùmè.
4 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀: Dè wenni a miɛkɛ bo pɛikɛmàà?
5 Dè do sɔ̃́ nSonaasi yèmu dihɛì kɛ kòtɛ diyiè yìèní kèè bíékè kɛ dɔ̀ɔ̀ difii kɛ
díékɛ́, kɛ bo yà tìì yóó tuɔkɛní dihɛì.
6 Kè Kuyie nduɔ́ nkè mutie mamùu yènní kɛ́ndònnè munasiǹyàà, kóò dèɛ́
nkòo yèmmèɛ cátɛ́, kè mu déè nnáríkùnnɛ o yèmmè.
7 Kukũnwentóo kè Kuyie nduɔ́ nkè dibɛù marìi mù càákɛ́, kè mùu kpeí.
8 Diyiè yènní dìì mɔ̀nnì, kè Kuyie nduɔ́ nkè diyiè yìèní kèè bíékè kó kuyaakùu
yènní kɛ tonnì mɛdiè nképoté Sonaasi yuu, kòo fiu kébekɛ mukũũ nkɛ dɔ̀: Kè n
ku dè ntɔ̃ũnè m bo nfòùmè.
9 Kè Kuyie nnákɛ́ Sonaasi kɛ dɔ̀: A í naati a miɛkɛ bo pɛikɛmè mutie muu ǹkpéí.
Kòò dɔ̀: N naatimu, m miɛkɛ pɛikɛmu kè n dɔ́ mukũũ.
10 Kè Kuyie ndɔ̀: A kuɔ́ mmutie mmu mɛsémmè a í dɔ̀ɔ̀ mùù kpéí ndèmarè a í
te kè mùù kòtɛ́, mùù yènní kɛyènkè kɛ kpeío.
11 Kɛ né yɛ̃ m báá kuɔ́ mmɛsémmè Ninifu dihɛidiè bɛnìtìbè bo dè tɛkɔ̀ùpíkɔ̀ùtè
nè sikɔ̀ùpísìdé (120000) kɛ í yɛ̃́ bɛ ìikè nè bɛ fɔ̃nkó kɛ iwũɔ̃ múnkɛ dɛ bo péuà?

Misee
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Misee nɛ̀ Esaii bɛ mɔ̀nnì dimáà ndi. Kòò múnkɛ náánnɛ̀ Sudaa kó dikpàátìyuu kɔbɛ Esaii do náánnɛ̀ bɛ̀. Dɛ̀ do sɔ́ nhAsidii kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛɛ̀ bɛ̀ fɛ̃ũnko.

Kɛ̀ Misee bɛ̀ nàkɛ́ kɛ tú tìì tùɔ̀kɛní Sammarii kɔbɛ tìì yóó bɛ̀ tùɔ̀kɛní, kɛ yɛ́ bɛ yɛi mmɛmáà ndi, mɛ̀ɛ̀ tu bɛ̀ fɛ̃ũnkomɛ̀ bɛtɔbɛ̀. Kòo múnkɛɛ kpànnɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǜbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ soú mbɛnìtìbɛ̀, Misee do náánnɛ̀ bɛ̀ kéndɔ́ bɛɛ totí bɛ yɛ̀mmɛ̀ kétããté tìì dò mbɛɛ tì tããté. Ò do bɛ̀ caummu kéwɛ̃tɛ kɛ́ mbɛ̀ nàá nKuyie nyóó dɔɔ̀ dɛ̀ yɛwe yɛ̀ɛ̀ kpaaní yɛ miɛkɛ kédɛɛté ku nìtìbɛ̀.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Kuyie mbeéntì dotimɛ̀ Isidayɛɛri kó dikpàátìyuu nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kpɛri 1:1-3:12
2. Kuyie nyóó wɛ̃tɛ kétɛ́nnénímɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ tenkɛ̀, kɛ̀ bɛɛ di diwɛ̀ì 4:1-5:15
3. Misee bàńtɛ̀mɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kù dɔ̀ kù yóó bɛ̀ kuɔ́ mmɛséɱmɛ̀ 6:1-7:20

Kuyie nkpànnɛ̀ tì Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ

1 Sudaa kpàátìbɛ̀ Yotammu nɛ̀ Akasi nɛ̀ Esekiasi bɛ kpàtì bie mmiɛkɛ nkɛ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛnkɛmɛ̀ Misee Mɔdɛsɛti ɛì kou ku náaǹtì, Sammarii ɛì nɛ̀ Sedisadɛmmu kpɛri yɛ kpɛ́í.
2 Yɛbotɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ kénténɛ̀!
Titentì timɔu kɔbɛ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ keènɛ̀!
Ti Yiɛ̀ nKuyie nyìténímu ku cɛ̃sàátɛ̀
kɛ bo di bekénɛ̀.
3 Kù ìténímu ku kàrì
Kù cùténímu kɛ centìní yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.
4 Kɛ yɛ̀ nàù kɛ̀ yɛ̀ yìèri,
muhãã̃ nhɔ̃ɔ̃ eutɛ mɛkùɔ̀ nkɛ̀ mɛ̀ɛ̀ yiɛtɛmɛ̀,
yɛ̀ pũɔ̃̀mmu kɛ cuutiní kubiriku miɛkɛ,
kɛ kù dammù mɛniɛ nhɔ̃ mpũɔ̃̀ ndɛ̀ɛ̀ yùú nkɛ dòmmɛ̀.
5 Isidayɛɛribɛ di kó mɛyɛi mmɛɛ̀ te,
Isidayɛɛribɛ kó mɛyetímɛ̀ kpɛ́í nte.
We ntanné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛkɛ?
Bɛɛ̀ bo bɛ̀mbɛ dihɛidiɛ̀ Sammarii.
We nte kɛ̀ Sudaa kɔbɛ fiɛ́ yɛbɔkɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀?
Bɛɛ̀ bo bɛ̀mbɛ dihɛidiɛ̀ Sedisadɛmmu.
6 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bo dɔɔ̀ Sammarii ɛì tidobontì,
kɛ̀ dìì yãã nyãã nkénaá nyɛdobuò nkéyĩ dikpáà,
kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ fiiku dɛtie mmáà.
M bo díé o tã́rɛ̀ kɛ cũũ nkubiriku,
kòo pũũ feitóo.
7 Kɛ̀ m bókɛ́ o bɔɔtenkaanìi kɛ́ sì cɔ́u,
tibɔɔnɛntì bɛ̀ pãmmú tì bɛ bɔkɛ̀ n yóó tì cɔ́ummu.
Bɛ̀ fiɛ́ iwũɔ̃ nyi yɛbɔkɛ̀ kɛ tì do.
Bɛ̀ dootitɔbɛ̀ bo tì tɔ kɛ́cú bɛ kó yɛbɔkɛ̀.

Mɛyɛi mmɛɛ̀ yóó do Sedisadɛmmu

8 Mí mMisee n yó nkuɔ̀mmu kɛ mítìrì,
kɛ centì mɛnacɛ̀bii kɛ bo n tetìrì,

kɛ úú sikpaməɔ́ kɔ̃mɛ,
kɛ kuɔ ndisendabɔ̀nnì fɛcɔ̀nfɛ̀ tɛ̃mɛ̀.
9 Sammarii cɔú tìì yɛ̃ĩ̃ti í yóó deè,
dɛ kó tiyɛ̃ĩ̃ti yó nsəkému kétuəkɛ Sudaa tenkɛ̀,
tì tùɔ̀kɛnímu kɛ bo Sedisadɛmmu ɛì kó dibòrì.

10 Di báá tì yèè ti dootitəbɛ̀ Kati ɛì kəbɛ cuokɛ̀,
ncĩ̃ɛ́kénɛ̀, di báá kuɔ́, nhAkɔɔ ɛì miɛkɛ,
Bɛti-Deafada ɛì kəbɛ,
pũńnɛ̀ mutɑ̃́ɑ̃́ nkébɛnkɛ di yɛǹcaàrìmɛ̀.
11 Safii ɛì kəbɛ cãrikɛnɛ̀ ké yè dihɛì di fɔ̃̀kperɛ̀ nɛ̀ ifɛi.
Sanaa ɛì kəbɛ tɛ́nkɛ í dàátí kɛ bo yènní bɛ ɛì.
Bɛti-Esɛdi ɛì kəbɛ biɛ né kuɔ mmáà ndi,
mɛteèmmɛ̀ tɛ́nkɛ í kɛ̀ bo.
12 Madoti ɛì kəbɛ kɔ̃́ntì au kɛ naatimu,
ti Yiè nKuyie nduànní tìì yɛ̃ĩ̃ti tùɔ̀kɛnímu kɛ dèè kɛ bo Sedisadɛmmu.
13 Dakiisi ɛì kəbɛ cátínnɛ̀ di sɛ̃ĩ̃.
Di teeténè Isidayɛɛribɛ mbɛ kɛ dɔ̀ɔ mɛyɛi,
díì te kɛ̀ Sedisadɛmmu kəbɛ yetɛ n kpɛti.
14 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ di dò nkéyatɛnɛ̀ Mədɛsɛti ɛì,
dìì bo Kati tempɛ̃ mmiɛkɛ di kəbɛ.
Akisibu cɛ́ĩ̃ kəbɛ í yóó na kéteennɛ̀ okpààtì tìmatì
15 Madesaa ɛì kəbɛ, ti Yiè nKuyie nyóó yíɛ́ kéduɔnnímu,
di dootitəbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ pɔntɛ di ɛì,
kɛ̀ di kó bɛkpààtìdiɛbɛ̀ɛ cokɛ́ kékɔtɛ késəri Adudammu tãdènkù.

16 Díndi Sedisadɛmmu ɛì kəbɛ kuónè di yùtì kéníntɛ́ mɛyùbii,
nkɛ di yɔɔ dontɛnɛ̀ timancòntì kpɛyɛ.
Kəmmúnè di bí kpéí,
di bí sààyì nyi kɛ di ì dɔ́,
kɛ yɛ́ di dootitəbɛ̀ yóó ì pĩ́mmúmɛ̀ kékònnɛ̀.

2

Kuyie nkpànnèmè bèè fèkù bɛtəbɛ̀ kpɛrɛ

1 Di bo yà díndi bèè ɔ̃ nyié nkɛ toti di yèmmɛ̀ mɛyɛi nyĩ̃nkɛ̀ máà,
ké mɛ̀ tũ̃ntɛ di duɔ́ dɛ̀ di dúɔ̀
kɛ̀ tɛkotɛ nyóó kuɔ́ nkɛ̀ di mɛ̀ dɔ̀ɔri,
di məkɛ mèè kpéí mmuwɛ̃̄rímú.
2 Di ɔ̃ nkɛ̀ di yaa nwèè paku di kù fièɛmu,
kɛ̀ tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ mɛ nni ntɛ di tɛ̀ fièɛ,
kɛ níí pi onìtì nɛ̀ o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀
kéfietɛ dèè do tú o kpɛrɛ.
3 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ ti Yiè nKuyie ntu,
kù bo di bənténí mɛyɛi mmiɛkɛ.
Bá di báá na kéyenté,
di mɛ̀ mbáá na kéíi ndi yɔ.
Dɛ kó yɛwe yó ntú mɛyɛi nkpɛyɛ nyɛ.
4 Dɛ kó diyiè bɛ̀ bo ntekíí di kó dikúdabɔ̀nnì kɛ tú:
Bɛ̀ ti pɔntɛmu páíí kɛ̀ ti nìtìbɛ̀ pàà bɛ tenkɛ̀,
Kuyie nkuù kɛ̀ cɔuté kɛ kɛ̀ totí ti dootitəbɛ̀.

5 Ti Yiè nKuyie nkɔbɛ wɛ̃ti kɛ bo totímu bè tenkè,
di kóò mɔù mɛ nyí yó nkɔké dɛ miɛkɛ.

Bè yetɛmè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò bè nàké tì

6 Bè nàámmu n kpéí,
bè tu n yóu tiyɛìnnáaǹtì, n náá ntì
kɛ tú ifɛi í yóó bè do,
ifɛi maì í yóó bè do bìtì.

7 Kɛ náá nkɛ tú ti Yiè nKuyie n cɔ̃ɔ̃mu Isidayɛɛribàà?
Kù minnímè dòńtémáà?
Ku borimɛ mɛ ndònnàà?
Tináaǹtì n náá ntì naatimu,
bèè dɔ̀ɔri dèè sìé.
8 Ti Yiè nKuyie nnàá díì kpéí kɛ tú:
Nè yíe ndɔkɛ di túmè ku nìtìbè dootitɔbè,
kɛ fekù bɛ yaàbòrè bɛ kũũnní dìì mɔ̀nnì mudoò,
kɛ yɛ́ kɛ dò dɛmarè tɛ́nkɛ í bè kɔɔ́nnè.
9 Kɛ dennìnko n nìtìbè pobè bɛ cɛ́ĩ miɛkɛ,
diwɛ̀ì bè bonè sì kè bè sì dɔ́,
kɛ paankonè bɛ bí dɛsààrè n yì duɔ́ ndè kè ì borè tiekɛ.
10 Íténè kéyè!
Mɛomɔ̀pùmè tɛ́nkɛ í bo dɛ kó dihɛì,
dɛ kó dihɛì yɛi mmɛè te mɛfɛ́ɛ̃ũtímè.

11 Kè n do nkɔ̀tɛní ké mbè nàá nsiyáàbìsí,
dɛtetìrè kpɛsi nsi kɛ tú bè bo mmɔkɛ mɛnaà nkperímè
péu dɛ kó kubotí mɛ ndɔ́.

Kuyie nnàkémè kù yóó wɛ̃tɛ kétíímmè Isidayɛɛribɛ

12 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú,
n yóó wɛ̃tɛ kétíímmu Sakɔbu yaàbí,
n yóó tíímmu Isidayɛɛribɛ bèè kpaá,
kè bèɛ dontɛnè kupecɛ̃nku ɔ̃ ndòmmè dipedie miɛkɛ.
Inààkɛ ɔ̃ ndòmmè dinaabaakèrì,
kè bèɛ wɛ̃tɛ késɔ̃ɔ̃ mbɛ ɛì miɛkɛ.
13 Okpàrìteu wèè yóó niité kékeuté kucɛ,
weè tu ti Yiè nKuyie, kɛ yóó duutɛ kuduotí kè bèɛ yè,
kè kù mbè ni kɛ bè bakɛ́.

3

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kpànnèmè bèè ni Isidayɛɛribɛ

1 Kénténè díndi Sakɔbu yaàbí!
N náánnè dímbɛ, díndi Isidayɛɛribɛ kó sikpààtìbìí,
di kó mutɔ̃mmú í tú di bo ndakɛmè,
kè bɛnìtìbè ndɔɔri dèè sìáà?
2 Dè né yĩmɛ kè di níí ndèè sìé,
kɛ dɔɔri mɛyɛi,
kɛ fɛ́ɛ̃ũ bɛnìtìbè kɔ̃ntì kɛ dɛì bè maǹbii,
kɛ feinko bɛ kũɔ̃?
3 Díì bè càá nkɛ fɛ́ɛ̃ũ bɛ kɔ̃ntì kɛ kékíí bɛ kũɔ̃,
kɛ bè yɔurí bè ɔ̃ɔ̃ yĩmè imaa nkéuté tɛkũmbotè.
Bè ɔ̃ɔ̃ posìrìmè itùòti kéãnné kukàdààbuuku.

4 Di bo kuɔnnɛ dìì mɔnnì ti Yiɛ nKuyie nkù báá di cɔ́útɛ́,
kù bo mbúútóo di kpɛti di dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í.

Kuyie ncaummɛ̀ bɛpããsoùmbɛ̀

5 Ntɛ ti Yiɛ nKuyie nkpànnɛ̀ tì bɛpããsoùmbɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ fétìnko ku nìtìbɛ̀.
Bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nkɛ̀ wèè waarɛ bɛ nɔ̀ mɛkùɔ̀ mbɛ̀ dɔ̀
diwɛ̀ì bo nhò bonɛ̀.
Kɛ̀ wèè mɛ nyí waarɛ bɛ nɔ̀ mɛkùɔ̀ mbɛ̀ dɔ̀,
mɛyɛi mbo ò dò.
6 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte mí ndi Yiɛ nKuyie nkɛ̀ n tu,
m bo duɔ́ nkɛ̀ dɛɛ bɛ̀ bììtɛ,
bɛ̀ báá yà n kó mɛbɛnkùmɛ̀
m bo bɛ̀ bɔntɛ́ dibiìnnì bá bɛ̀ báá yà tipããnáaǹtì,
dɛ yiè dɛ̀ bo bɛ̀ sɔ̀ùtɛ sɜ̃ũ sɜ̃ũ.
7 Dɛ mɔ̀nnì ifɛi bo pĩ ndɛ kó bɛyuwúòmbɛ̀,
dɛ̀ bo bɛ̀ di, kɛ̀ bɛ̀ ḿpi bɛ ììkɛ̀,
kɛ yɛ́ Kuyie ntɛ́nkɛ í yó mbɛ̀ tɛ́nnìnkomɛ̀ bɛ̀ kù bèkú tì.

8 Mí nyie, ti Yiɛ nKuyie nni nduɔ́mmu ku Yaá,
kɛ̀ m mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ náánnɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀ dɛ̀ɛ̀ sìɛ́,
kɛ bɛnkú Isidayɛɛribɛ bɛ yetímɛ̀ nɛ̀ bɛ yɛi.

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Misee nàkémɛ̀ Sedisadɛmmu yóó pɔntɛmɛ̀

9 Kéntɛ́nɛ̀ díndi Sakɔbu yaàbí,
n náánnɛ̀ dím̀bɛ Isidayɛɛribɛ kó bɛbaatíbɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ bekùnɛ̀ Isidayɛɛribɛ,
díndi bɛ̀ɛ̀ í dɔ́ dɛ̀ɛ̀ sìɛ́,
kɛ penni tibeéntì.
10 Di kɔù bɛnìtìbɛ̀ mbɛ kɛ maànɛ̀ Kuyie nhɛì,
Nɛ̀ kuyonku nku di maánɛmɛ̀ Sedisadɛmmu.
11 Dɛ kó bɛnìùbɛ̀ bekù ticuuti kpɛ́í nkɛ,
kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ tiè nkɛ dɔ́ mucɔ̃ntimu,
bɛ̀ɛ̀ tu m pããnáaǹtì náam̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pãũ kɛ dɔ́ idíítí,
kɛ baa nu nné ĩkú ti Yiɛ nKuyie ĩnkɛ̀ nkɛ kɛ náá nkɛ tú:
Kù ti bonèmu mɛyɛi nyí yóó ti tuɔkɛní.
12 Nɛ̀ di kpɛ́í Siyɔ̃ɔ̃ Sedisadɛmmu ɛì bo naá ndikpáà,
kɛ̀ bɛɛ dɛ̀ kùútí,
Sedisadɛmmu bo naá nyɛdobuò kɛ́ncóú,
kɛ̀ ti Yiɛ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó ditãrìi naá nkutúúkù.

4

Kuyie nyóó wɛ̃tɛ kɛ́baatɛ́mɛ̀ Sedisadɛmmu

1 Kɛ̀ ti Yiɛ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Yɛwe sɔnyɛ miɛkɛ n cĩɛ̃̀tɛ̀ tãrì bo wɛ̃tɛ kɛ́kpenkɛnɛ̀ yɛtãrɛ̀ tɛyɛ̀,
kɛ́baatɛ́ sitãã́.
Kɛ̀ yɛbotɛ̀ ndɔkuní di borɛ̀,
2 Bɛ̀ bo nnáá mbɛtɔbɛ̀ kɛ tú:
Tí kɔtɛnɛ̀ ti Yiɛ nKuyie ntãrì,
Kuyie nSakɔbu do tũ nkù cĩɛ̃̀tɛ̀.
Kɛ̀ kù tí tie nku dɔ́ tí nfòù mɛ̀ɛ̀ botí,
kɛ̀ ti tũnnɛ kù ti bɛnkɛ kùù cɛ,
ku tié mbonní Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ndi,

ku náaǹtì yìèní Sedisadɛmmu nwe.
3 Dɛ mɔ̀nnì ti Yiè nKuyie mbo mbakέ yɛbotè,
kuù yó nni ibotí ìì kpeńnì kɛ díɛtirì,
kébɔ́ké bɛ kpàrìseuti kémá sitũkusi,
kɛ má bɛ kpãã̀ sicamúkɛ̃kusí,
kubotí makù tɛ́nkɛ bá nkpànnè kutɛkù.
Bè tɛ́nkɛ bá mpĩĩ nhòməù tihããpɔ̀ntì.
4 Bá wè kòo nkuuti nè diwèì o paku,
nè o pérímù bá dèmarè í nhò kɔ́nnè.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

5 Ibotí tɛì tũ nyɛbɔkè nyɛ,
tínti biɛ mɛ ntũ nti Yiè nKuyie nku sã̀ã̀.

Kuyie nyóó wɛ̃tɛ kέtíínníḿè ku kɔbɛ kέ bè baatέ

6 Kè ti Yiè nKuyie nsɔɔté ké m béinnè kɛ dɔ̀:
Dɛ yiè kpaaníḿu kè m bo wɛ̃tɛ kέtíí m pekpĩɛ̃̀ nyèè cìétέ,
n do ì potέmu.
7 N yóó tíímmu yɛpekpĩɛ̃̀,
kédɔ̀ɔ̀ ìì cìétέ kubotí kùù kpeńnì,
mí ndi Yiè nKuyie nkè nní mbo Siyɔ̃ɔ̃ tãrì,
kɛ bè bakέ sã̀ã̀.
8 Fɔ́ nSedisadɛmmu nè fɔ̃ɔ̃̀ borè ndɛ Kuyie mpakémè,
ku nìtìbè opecɛ̃nti ɔ̃ ndekɛ mèè botí didènnì kɛ pakέ o pe,
fɔ̃ɔ̃̀ yóó wɛ̃tɛ kénaá ndihɛidiè okpààtì yó mbo dì.

Kuyie nyàákέmu Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ dèè kɛ bè dɛɛtέ

9 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ dè dòmmɛ kè di kuɔ̀?
Di tɛ́nkɛ í mɔkɛ okpààtàà?
Bè tɛ́nkɛ í di duɔ̀ nyitiénáà?
Dè né yĩmɛ kè di mítìrìnè kuyonku
onitipòkù wèè yóó pɛitέ o kɔ̃mɛ?

10 Di naatimu ńkuɔ̀nnè kénfãũ dimáà,
onitipòkù wèè pεí o kɔ̃mɛ
kɛ yɛ́ bè yóó di dennɛmèmu dihɛì,
kè dí mbo dikpáà kè bè di kònnè Babidɔnni.
Dɛndɛ ti Yiè nKuyie nyóó di dɛɛtémè,
ké di fietɛ di dootitɔbè nɔu miɛkɛ.
11 Yɛbotè péu ìté kɛ cò́mmú di kpéí nkɛ, kɛ náá nkɛ tú:
Ti dɔ́ Sedisadɛmmuu cakɛmu késĩntɛ,
kè ti yà Sedisadɛmmu pɔ̀ntɛmè dè bo nti naati.
12 Yè í bantέ mèè kpéí nkɛ ti Yiè nKuyie ndɔ́ kédɔɔ̀ tì,
yè í yɛ́ ti Yiè nKuyie nyɛǹtotí dòmmè,
yè í yɛ́ kɛ dò nkù bè tìí mbè ɔ̃ɔ̃ tíímmè mmɛ tidiitì
kuyié miɛkɛ ké tì puotí.
13 Kè Kuyie mbéinnè Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Íténè kécómmú kè n di kpénkùnnɛ dinaadaà kɔ̃mɛ,
ké di duɔ́ nyɛmátìwiè nnè disɔɔwũɔ̃̀ kó yɛkpèètè,
kè di nnaù di dootitɔbè, kɛ bè yɔurí,
kɛ εí bɛ kpàtì, ké tì duɔ́ mmí ndi Yiè nKuyie,

nkùù bakέ kɛtenkè kɛmɔu.
14 N né di náámmu kè n tu ńkuɔnnè yɛkúdabùò,
kɛ yɔ́ú dimáà, kè bè di pĩmmú kébemmu di kóo kpààtì mɛtofíè.

5

Bè nàkémè okpààtì wèè yóó dɛɛtέ Isidayɛɛribɛ o kpéí

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Fɔ̃́ mBɛtideɛmmu Efadata,
fɔ̃̀ɔ̃̀ tu Sudaa ɛkè miɛkɛ disámpórì.
Nè mɛmmɛ wèè yó mbakέ n nìtìbè ò yètìní fɔ̃̀ɔ̃̀ miɛkɛ,
wèè yó mbakέ n nìtìbè Isidayɛɛribɛ.
Dɛ yiè ntu wèè do bo wènwe nè dimɔnnì.
2 M mu nyó mbè wùónkomu,
kɛ kémmúnè wèè dò nkóò pɛitέ ò bo ò pɛitémè.
Dɛ mɔnnì ndi o kɔbɛ bèè do kpaá bè do bè pĩḿmú,
kékònnè kè, bè wɛ̃tinímè Isidayɛɛribɛ tɔbè borè.
3 Dɛ mɔnnì kòo cómmú kέ mbè cɛ̃mmú nè ti Yiè nKuyie nkó muwɛ̃rímú nè o kó
tikpetì,
opecɛ̃nti ɔ̃ ncɛ̃mmú mèè botí o pe,
kè bè mbo kè dè bè naati kè bè ò dé,
kòo yètìrìi feitέ titentì timɔu miɛkɛ.
4 Ò yó ntú wèè duɔ̀ nwènwe mɛomùpùmè.

Bá kè Asidii kɔbɛ ti do,
kɛ ta ti tenkè,
kɛ puɔ nti kpààtìcɛ́ĩ̃
ti bo tɔ̃nko bɛnìùbè bèyiekè,
nè sikpààtìbìí sìni kè bèɛ bè bàao.
5 Bè bo ncɛ̃mmú Asidii kɔbɛ nè disiè,
kémbakέ Nɛmmudoti kɔbɛ nè disekontiri,
kè dè dò nhAsidii kɔbɛ ta ti tenkè
bɛè yóó ti dɛɛténè bɛ.

Isidayɛɛribɛ bèè bo nkpaá yɛmòrè sɔnyɛ bè yóó pĩ mmùù tɔ̃mmú

6 Dɛ kó dimɔnnì Isidayɛɛribɛ bèè kpaá ibotí péu miɛkɛ,
bè bo ndò ntimaàntì ti Yiè nKuyie nduɔnní tì ɔ̃ ndòmmè,
kɛ duɔ̀ nkubooku kɛtenkè,
bè bo ndò nfɛtaafè dòmmè kɛ ɔ̃ nyóɔ̀rì timútì,
fè dɔ́ dìì mɔnnì, bá onìtì kpɛti matì í kɔkέ dɛ miɛkɛ.

7 Dɛ mɔnnì Isidayɛɛribɛ bo nkpeńnì ibotí tɛì péu cuokè,
yɛcìrícìrè dòmmè tiwanwantì cuokè,
yɛcìrícìrè ɔ̃ ndòmmè ipe cuokè.
Bè níí bo nyì nàù kɛ kɔù òmɔù mɛ mbáá na kέ bè bàao.

8 Isidayɛɛribɛ donè di dootitɔbè,
kέ bè yɔurɛ páíí.

Kuyie nnàkémè kù yóó dɛitɛmè Isidayɛɛribɛ yèmmè naatinè dè

9 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Dɛ yiè kpaanímu kè m bo kuɔ di sɛ̃ĩ̃, képuɔ ndi kpàrìnaasɛ̃ĩ̃.
10 M bo puɔ ndi tenkè yɛhɛkè diɛyè,
kébuɔ́ nyɛhɛkè iduotí fitέ yè.

11 M bo paa ntinitinɔ̀ntì di cuokɛ̀,
opãũ tɛ́́nkɛ bá mbo di tenkɛ̀.
12 M bo u di bɔkɛ̀ nɛ̀ di tenkaanìi,
bá di tɛ́́nkɛ báá na kénínkú
di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ nɛ̀ di nɔu dɛ ìikɛ̀ nɛ̀ di bo mbomɛ̀.
13 M bo u di bɔɔ̀ Asedaa teedɛí képuɔ ndi ɛkɛ̀ diɛyɛ̀.
14 Dɛ mɔ̀nnì m miɛkɛ bo yɛ̀ mɛdiɛ̀ mbɛ̀ɛ̀ yetɛ n kpɛti,
kɛ̀ m bɛ̀ poté képɛitɛ.

6

Ti Yiɛ̀ nKuyie nsɛimmɛ̀ ku nìtìbɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
Ítɛ́ kécómmú kékpannɛ̀ n nìtìbɛ̀ yɛtãrɛ̀ nɛ̀ sitãã́ kɛ̀ dɛɛ keè.
2 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀, ti Yiɛ̀ nKuyie ntu:
Díndi yɛtãrɛ̀ keènɛ̀ Kuyie nkó tibeéntì.
Díndi kɛtenkɛ̀ kó yɛsãǹkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ fìíkú teii keènɛ̀!
Kù sɛimmu ku kɔbɛ kɛ kpannɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
3 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu:
Díndi n nìtìbɛ̀ n nákɛ́nɛ̀ n di càkɛ mù.
Di nh ɔunɛ̀ ba nkpéí? N nákɛ́nɛ̀!
4 Míì di dènnɛní Esibiti tenkɛ̀
kɛ dì dɛɛtɛ́nɛ̀ mudaatɔ̃mmú
kɛ duó nkɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Anɔɔ nɛ̀ Midiyammu
kɛ̀ bɛ̀ di niité.
5 Dentɛnèní Mɔabu kóo kpààtì Badaki do dɔ́ ké di dɔ̀ɔ̀mɛ̀,
dentɛnɛ̀ní Beɔɔ birɛ Badammu do ò tɛ̀ńné tì,
kédentɛní di do ìté Sitimmu
késéntɛ́ Suditɛ̃ɛ̃ kɛ̀ dɛ̀ ndòmmɛ̀,
kɛ̀ di tuɔkɛnɛ̀ Kidikaadi.
Dɛ mɔ̀nnì di bo bantɛ́ n di dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà.

Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ ku nìtìbɛ̀ ndòmmɛ̀

6 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ béi nkɛ dɔ̀:
Ti níí bo ntɔ ɔ̃ndi pãnnì képã ti Yiɛ̀ nKuyie
ti dɔ́ dìì mɔ̀nnì kɛ́ kù bántɛ̀?
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ ti níí bo ntɔ mèmmɛ yɛnaadakɛ̀
yɛ̀ɛ̀ mɔkɛ dibenni dìmáà dìmáà kɛ́ kù fìé kétuɔnaà?
7 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ ti níí ntɔ yɛpedakɛ nyɛ sikɔu sikɔu
yáà mɛkùɔ sicèe sicèe
yáà ti né níí bo kù fìé bɛ̀ɛ̀ tu bèmbɛ̀ Mpo
kɛ̀ kù ti cĩ́ɛ́ nti yɛi?

8 Di yɛ́́mu dɛ̀ɛ̀ wenni!
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndi wúónnɛ̀ tì tu:
Di bo ndɔɔrimɛ̀ ditɔbɛ̀ dɛ̀ɛ̀ sìé,
kéndɔ́ mɛsàà nkó mmudɔɔrìmù,
kékɛ́́kùnnɛ dimáà kɛ́ nkù tũ.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kù yóó potɛ́ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ yonku nɛ̀ bɛ̀ yuukumɛ̀ kpéí

9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Wèè cii wèe daatɛ ndi náá ntì kpéí.
Díndi Sudaa kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dihɛì miɛkɛ,
kénténɛ̀ n tããté tì!
10 Dɛ̀ í yie m bo nwúómmɛ̀ bɛnitiyɛibɛ yuuku dɛ̀,

kɛ̀ dɛ̀ bo bɛ cɛ̃́ĩ̃ miɛkɛ,
bɛ̀ beú nɛ̀ siyáàbìsí bièpeé sì ndò nyisɔkɛ nyi,
nyí sì dɔ́.
11 M báá na kénwúónko bɛ̀ɛ̀ tɔuti siyáàbìsíbie,
kɛ cɔ̃ti bɛ yɔ̀rɛ̀ miɛkɛ cìdóò tɛ̃́rɛ̀ siyáàbìsí kpɛyɛ.
12 Di nhɛì kó bɛkpààtìbɛ̀ nɔnnɛ̀ muyóò mmu,
kɛ soú nkɛ cií mbɛtɔbɛ̀.
13 Di yɛi mmɛɛ̀ sũ̃ũ̃,
dɛɛ̀ te kɛ̀ n yó ndi puotì
n yóó di deèmu páíí dɛ kó mɛyɛi nkpɛ́í.
14 Di níí bo di, di bá nsànnɛ̀,
dikònnì bo ndi bo,
kɛ̀ di sùɔ́ ndɛ̀, di báá na kɛ́ dɛ̀ sɔ̀nnɛ,
bá kɛ̀ di na kɛ sɔ̀nnɛ n dɛ̀ càkɛ.
15 Di níí bo kúútí bá di báá dɛitɛ,
kɛ níí díí mɛkùɔ ndi mɛ mbáá mɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mùmamù,
kɛ níí kuɔti mɛnaà di mɛ mbáá mɛ̀ yɛ̃̀.
16 Di tũ̃nnɛ okpààtì Ɔmmidi nɛ̀ o cicɛ Akabu,
nɛ̀ o cĩ̃ɛ̀tɛ̀ bɛ borimɛ yɛimɛ mmɛ weti weti,
dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ m bo duɔ́ nkɛ̀ di kó dihɛìi naá ntidobontì,
kɛ̀ bɛ̀ di daá díndi dihɛidiɛ̀ kɔbɛ,
kɛ ifɛi dí pĩ̃.

7

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò sautɛmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í

1 Mí mMisee kɛ̀ m bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Mí nhosénnìwɛ̀!
N kpɛrɛ dònnɛ̀ wèè dɔ́ wènwe kétɔ̃ũ yɛtebɛ yɛ mɔ̀nnì kɛ mɔ̀ńtɛ́
yoo wèè kɔ̀tɛ kɛ bo dérí yɛtebɛ
bá ò í mpètɛ́ bá dìmáà kɛ càákɛ́,
ò í mpètɛ́ ditebii sũ̃ũrì ò dɔ́ dì.
2 Òmɔù tɛ̃́nkɛ í kpaá di tenkɛ̀ miɛkɛ,
wèè dɔɔri ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀,
òmɔù í wetí bá omáà.
Bá wè ò dɔ́ munitikɔ̀ù mmu, bɛ̀ dii bɛtɔbɛ̀ mbɛ tìmatì.
3 Mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù bíékɛ̀ bɛɛ̀ tu bɛketibɛ̀,
bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ ndinùù bɛmɔu,
kɛ ɔ̃ mbekù kɛ dɔ́ ticuuti,
kɛ̀ bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ ɔ̃ nnáá nkɛ dɔ́ mucɔ̃́ntimu.
4 Bɛ miɛkɛ wèè tɔ̃ũ weè dònnɛ̀ tipotì
wèè tu osàù bɛ miɛkɛ,
weè dɔɔrimɛ̀ né dònnɛ̀
a ɔ̃ɔ̃ ta tisãmpotì còú kùù yié kɛ̀ dɛ̀ da dɔ̀ɔmɛ̀.

Ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náamɓɛ̀ do nàké tì bɛ kpɛ́í,
ti tùɔ̀kɛnímu kɛ dèè, dɛ̀ bɛ̀ dimu.
5 Òmɔù tɛ̃́nkɛ bá ntɔ̃́ o tebitɛ,
òmɔù mɛ mbáá duɔ́ nho yèmmɛ̀ o népo,
bá o pokù mɔ́mmuɔ mborɛ̀,
ò báá yie nkòo nùù táútɛ́.
6 Kɛ yɛ̃́ di mmɔ̀nnì dɛnitidabirɛ sɔ̃́ɔ̃́mmɛ̀mu dɛ cicɛ,
kɛ̀ dɛsapùmbirɛ kpannɛ̀ dɛ yɔ̃,

kòo cɛ̃pokù sĩnnɛ̀ o cɔkù,
bá wè kòo cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ tú o dootitɔbɛ̀.

7 Mí m mɛ mbùɔ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nku,
n tɑ́ kù, kunku n tũ nkù,
kù yóó keèmu n dabònnì ké n dɛɛté.

Dɛ̀ naatimɛ̀ Kuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ kù bo bɛ̀ dɛɛtémɛ̀

8 Díndi ti dootitɔbɛ̀ dɛ̀ bá ndi naati ti do mèɛ̀ kpéí.
Ti domu kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nyóó ti íi,
ti bo dibiìnnì miɛkɛ nkɛ kɛ̀ ku mɛ nyóó ti míité.
9 Ti càkɛmu ti Yiɛ̀ nKuyie nyìikɛ̀,
kɛ do ntí yà dɛ kó mɛyɛi nkó tiyeti.
Dɛ mɔ̀nnì né kpaanímu kɛ̀ kù bo ti patɛ,
kéwɛ̃tɛ ké ti cónné ti fɔ̃tìrì,
kɛ̀ tí ta kuwenniku miɛkɛ,
kéyà kù dɔ̀ɔri mèɛ̀ sàà nkù wetí mèɛ̀ kpéí.
10 Dɛ mɔ̀nnì ti dootitɔbɛ̀
bo dɛ̀ yà kɛ̀ ifɛii bɛ̀ pĩ,
bɛmbɛ bèɛ̀ do ɔ̃ ntú:
Yé di Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù íkuu borɛ?
Dɛ mɔ̀nnì bɛ dootitɔbɛ̀ bo mbɛ̀ nàù kɛ̀ ti wúó
bɛ̀ ɔ̃ nnàù mèɛ̀ botí kucɛ kó mutɑ́ɑ́.

11 Díndi Isidayɛɛribɛ dɛ yiè kpaanímu,
kɛ̀ di bo wɛ̃tɛ kémaá kuduotí kéfii ndihɛì,
dɛ yiè bɛ̀ bo détinnɛ di tenkɛ̀ mànku.
12 Dɛ yiè di kɔbɛ bo yènní Asidii,
kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Esibiti tenkɛ̀,
kétúótɛ́ kukó nNiidi kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Efadati kɔku,
nɛ̀ dàméèrì pɛémmɛ̀ nɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɔbɛ, kékonní di borɛ̀.
13 Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ bɛ̀ do bo kèɛ dɔúnko,
kénaá ntɛdɔntɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ kɛ̀ bo bɛ yɛi nsũũ mmèɛ̀ kpéí.

14 Kuyie, cɛ̃mmú a nìtìbɛ̀ nɛ̀ a pààti,
bɛ̀ tu a kɔbɛ mbɛ,
bɛ̀ bo tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ dɛpaa mbɛ̀ fité.
Cɛ̃mmú bɛ a do ɔ̃ mbɛ̀ cɛ̃mmúmɛ̀ Basãã nɛ̀ Kadaadi kpáà timúsũũtì borɛ̀.
15 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ tidiɛtì,
a do tì dɔ̀ɔri mèɛ̀ botí a ti dènnɛ dìì mɔ̀nnì Esibiti tenkɛ̀.
16 Kɛ̀ ibotí tɛì kɔbɛɛ dɛ̀ yà,
kɛ̀ ifɛii bɛ̀ pĩ mbá nɛ̀ bɛ wɛ̃rímú mɛ ndɛumɛ̀,
dɛ̀ bo bɛ̀ di ké bɛ̀ kpeí,
kɛ̀ bɛ̀ mpi bɛ nɔ̀,
dɛ̀ bo ndò mbɛ̀ tu yɛwũɔ̃.
17 Kɛ̀ bèɛ múúkú mutɑ́ɑ́ nyiwààkɛ nɛ̀ dɛbambaànnɛ̀ tɛrɛ̀ kɔ̃mɛ,
kufɔ̃waá mbo bɛ̀ kpɛ̀ɛ́té,
kɛ̀ bɛ̀ɛ yènní bɛ sɔ̀rɛ̀ miɛkɛ
kékɔtɛní fɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù a borɛ̀ ké da yɔtɛ.
18 We nda dònnɛ̀ fɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie,
fɔ́ nwèè minnímɛ̀ dɛu kàa ti cĩɛ̃nko ti yɛi,
tínti a nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ kpaá.

A miɛkɛ ɔ̃ɔ̃ yí nhã̄ kɛ pɛ́ì,
fɔ́ nwèè nɔnnɛ̀ a bo dɔɔ̀mɛ̀ onìtì mɛsàà.
19 A ti cĩɛ̃́ nti yɛi, nkɛ́ mɛ̀ yɛ̃̀,
kɛ́ mɛ̀ dìu ndàmɛ́ɛ̀rì miɛkɛ.
20 A yóó ti dɔɔ̀mu mɛsàà,
tínti Abarahammu nè Sakɔbu bɛ yaàbí
kɛ́ndòɔnnɛ̀ a do bè dɔúɔnnɛ̀mɛ̀ dinùù nɛ̀ dimɔ̀nnì.

Naummu
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Naummu kó dipátíri tú fɛyènfɛ̀ nfɛ Ninifu dihɛidiè kó mupɔ̀mmù kpéí. Kɛ bɛnkú Kuyie nkuù kpeńnìmè kè kuù baké kù dɔ̀ɔ̀ dè dɛməu Ninifu ei kɔbɛ do dokùnèmu Isidayɛɛribɛ kè dè yóù mɛdiè nnè dimɔ̀nnì, kè Naummu nnáá nkɛ tú Kuyie nyóó pɔntɛmu Ninifu dihɛiyonkuri, dihɛiyɛiri kédɛɛté Sudaa kɔbɛ. Kòo nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ kó dihɛì kó mupɔ̀mmù yó ntú Kuyie nkó tiyɛ̃ĩti nti, bɛ kó tidɔnnitì kpéí.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Kuyie nyóó bekénèmè Ninifu ei 1:1-8
2. Kuyie nyóó potémè ku dootitɔbè 1:9-14
3. Kuyie nnàkémè Ninifu ei kó mupɔ̀mmù duunnímè 2:1-14
4. Mùù te kè Kuyie nyóó pɔntɛ Ninifu 3:1-19

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie mbɛnkɛ tì Naummu Ɛdikɔsi ei kou Ninifu dihɛidiè kpéí.

Kuyie mmiɛkɛ yóumu kè kù né wenni

2 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ yóumu,
kè kù puotì bèè yetɛ ku kpɛti.
Ku miɛkɛ yóumu mɛdiè,
kù ɔ̃ɔ̃ í nyóu kù bo pɛitɛmè bèè kù nìí,
kù ɔ̃ɔ̃ í mbè wùónko.
3 Ku miɛkɛ boomu, kè kù kpetì dɛu mɛdiè,
kù né ɔ̃ɔ̃ í nyóu oyɛiwe,
kù ɔ̃ nkérí nè tɛfɔ̀dɔ́ntè ntɛ kè kuyaakù fĩ,
ku naàcèi íinko mùù tɑ́ɑ̃ mmuù tu yɛwɛtè.
4 Kuù ɔ̃ɔ̃ péi ndàméèrì kòo kũũ,
kè kù béi nyikó nkpeí,
Basɑ̃ɑ̃ biriku kó timútì nè Kadimɛɛdi tɑ̃rì kpɛti kè tìi kpeí,
kè Dimaa túúkù kó mutepóó mmótɛ́.
5 Kuù ɔ̃ɔ̃ bɛnkɛ ku wɛ̃rímú kè yɛtɑ̃rèɛ sɑ̃̀ntè,
kè sitɑ̃ɑ́ nkpeutí,
kè kɛtenkè nhau kɛ kónnìnè dèè kó dimàà bo kɛ miɛkɛ.
6 Kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ pɛikɛ we mbo na kɛ́ kù bàao?
Kè ku miɛkɛ cɔ̀útɛ́ we mbo nkpaá?
Ku miɛkɛ cóú nfɛhɑ̃ɑ̃dɛènfɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ kè yɛpèrè pùɔ̀.
7 Ti Yiè nKuyie nwennimu,
kuù ɔ̃ nkɑ̃nkɛ́ bèè sɔ̀ri ku borè mɛyɛǹcaàrìmè yiè,
kuù ɔ̃ ndakɛ bèè sɔ̀ri ku borè bɛ kpéí.
8 Kè mɛniɛ nta ikó nkɛ bo pɔ̃nténè dihɛì.
Kuù ɔ̃ɔ̃ pɔ̃nné bèè kù nìí mpáíí,
kɛ́ bè kpàakɛ kétanné dibiìnnì miɛkɛ.

Ti Yiè nKuyie nnàkɛ́ tì Sudaa kɔbɛ nè Ninifu kɔbɛ bɛ kpéí

9 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǜbè kɛ dɔ̀:
Díndi Ninifu kɔbɛ n kó mɛyɛi nhɔ̃̀mmɛ mmɛ di yàmè?
Míì kɔù di dootitɔbè di í wɛ̃ti kɛ bo yà mɛyɛi mmamè.
10 Bèè di níí mbè yóó cɔ́útɛ́ tipotì tìì kpeí kɛ cóú ti kɔ̃mɛ mmɛ,
timúkpetì tɛ̃mè.

11 Ninifu ɛì, fɔ̃ɔ̃̀ miɛkɛ nkɛ,
wèè wɑnti ké n dɔ̀ɔ mí nKuyie mmɛyɛi nhò yènnímè.
Dɛ yiè nhò mɔ̀kɛ mɛyèmmè yɛimɛ mmɛ.

12 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Sudɑɑ kɔbɛ bá nè di dootitɔbè mɛ nsũmè kɛ kpeńnì,
m bo bè kùɔ ké bè dèè.
Míì do duɔ́ nkè bè ndi fɛ̃ũnko,
m mɛ ntɛ́nkɛ í yó nsɔkɛ́ kɛ di fɛ̃ũnko.
13 Di mmɔ̀nnì n di dɛɛtɛ́nèmu Asidii kɔbɛ bèè do di fɛ̃ũnko,
kɛ di pìté tidɑɑtì kó iwɛ̃ĩ.

14 Díndi Ninifu kɔbɛ, ntɛnè ti Yiè nKuyie ntããté tì di kpéí:
Di kó kufuku miɛkɛ òmɔù í yó nkpɑá
wèè bo sɔɔté di kó diyètìrì.
Sibɔɔtenkɑɑnìi idéí kpɛsi nè timátì kpɛsi,
dè tɛ́nkɛ í yó nkpɑá di bɔɔtuo miɛkɛ.
N keù di fɔ̃ti nku,
di tɛ́nkɛ í tú bèmɑbè ti Yiè nKuyie nyììkè.

2

1 Díndi Sudɑɑ kɔbɛ!
Ntɛnè wèè nàá ntináɑǹsàɑ̀tì kɛ kéríní yɛtãrè ĩnkè,
ò tɔní diwɛ̀ì kó tináɑǹtì nti.
Sudɑɑ kɔbɛ mbɑɑ̀nnè di bɑɑ,
kéndɔɔri di dɔúnnè yèè nɔ̀ ti Yiè nKuyie,
kɛ yɛ́ Asidii kóò kpɑ̀ɑ̀tì yɛiwe tɛ́nkɛ í wɛ̃tinímè di borè,
bè ò dɛ̀ìtɛ páíí nwe.

2 Díndi Ninifu kɔbɛ bè di doti mudoò mmu,
dekɛnè dihɛì kó iduotí kémbɑɑ yɛbòrè,
képénné icɛ, bɑ́ɑ́tínè mɛsɑà, nkɛ pĩ ndimɑ́à,
3 Ti Yiè nKuyie nwɛ̃ti kɛ bo duɔmmu Sɑkɔbu yɑɑ̀bí i wɛ̃rímú,
kù wɛ̃ti kɛ bo cónnému Isidɑyɛɛribɛ bɛ fɔ̀tìrì,
bɛfèèbè bɛɛ̀ do bè pɔ̀ntɛ.

Kuyie mpããnɑ́ɑǹtì nɑ́ɑǹtò nɑ̀kémè bè yóó domè Ninifu kóò pɔ̀ntɛ

4 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Ninifu kɔbɛ di dootitɔbè dɔpìitì tò mmɛwũɔ̃̀ mmɛ,
bɛ kó bɛhããpɔ̀mbè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè dɑɑ́tí tiyɑɑwũɔ̃tì nti,
kè bɛ kpɑ̀rìnɑɑsɛ̃ĩ pĩnti kɛ dò mmuhãɑ́, kè bè yùo yɛkpãɑ̀.
5 Ntɛ bɛkpɑ̀rìnɑɑsɛ̃ĩ kɛ puotì yɛtɑ̀rè di kó dihɛì miɛkɛ,
kɛ tũũ ndi cɛ nè di kɑri dè,
kɛ pĩnti kɛ dò nyɛhããtĩrɛ,
kɛ cɑ̃ɑ́ fɛtɑpíèfè kɔ̃mɛ.
6 Ninifu kpɑɑ̀tì yumu o ããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè kè bè kpeutí,
kè bɛ dootitɔbè cokɛ́ mɛcãã nkɛ kɔ̀tɛ kuduotí borè kɛ bè bɑà,
7 kɛ còńné kuperí, kɛ pɔ̀ntɛ kunécɛ kó dibòrì.
Kè kufɔ̃wɑá nhɑuté tɛkpɑɑ̀tìcĩɛ̃̀tè kɔbɛ.
8 Kè bè dèitɛ tɛbɔɔtenkɑɑnìtè sãtì,
kɛ tè uuté kɛ kònnè.
Bɛnitipòbè bèè do tè bɑà,

kè bè kuɔ nyɛsáútìdabùò
nyɛkpɛtìnɔ́nkperɛ kɔ̃mɛ,
kɛ pĩĩ mbɛ cĩncĩrè.
9 Kè bɛnìtìbè cokù Ninifu kɛ yiè kubinku ɔ̃ɔ̃ kpɛ́té,
kè mɛniɛ nní nhorì mèè botí,
kè bè péinko kɛ tú: Cómmúnè! Cómmúnè!
Òmɔù mɛ nyí wɛ̃ɛ̃ri.
10 Kounè mɛsɔɔ, kounè timátì péítì.
Tikpàtì tìì bo dihɛì tì í dò nkédeè,
Tinɛnsààtì tibotí tibotí píékému.
11 Pɔntɛnè kédéíté kéhɛí di dó dè,
bɛmɔu bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì domu,
kè bɛ núù mbɔ̀ké
kè bɛ kɔ̃ntì au.

Bè dònnɛnèmè Ninifu dicìrícìrì bè na dì

12 Yé dihɛì dìì do tú yɛcìrícìrè kó kudènkù dì kɔ̀tɛ kè?
Dìì nìtìbè do bo yɛcìrícìrìbɛ kɔ̃mɛ bá òmɔù í bè kɔ́nnè.
13 Dɛ kó dihɛì kɔbɛ do waà mbɛ diitì dicìrícìrì ɔ̃ɔ̃ pĩmmè mmɛ kédɔú nkè yɛniiyɛɛ
túóté,
Dì ɔ̃ɔ̃ pĩ nképíɛmmu yɛ dènkù iorimaa.

14 Di mmɔ̀nnì mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n yìté kɛ còḿmúmu fɔ́ nNinifu ɛì a
kpéí,
kɛ bo cóu nha kpàrìnaasɛ̃ĩ,
kéfié a nìtìbè bèè dònnè yɛcìrícìrìbɛ.
A tɛ́nkɛ í yó nkpaá pĩĩ ntiwanwantì,
kɛtenkè ĩnkè dɛndɛ dèèmu.
Bè tɛ́nkɛ báá keè dèmarè a tɔ̃rè kó mɛtammè.

3

Bè kùɔmè Ninifu kɔbɛ bèè do kɔù bɛnìtìbè

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ:
Dihɛì dìì nkó bɛnìtìbè kɔ̀ù bɛnìtìbè mbɛ,
kɛ tú siyáàbìsí yɛmbè,
kɛ yuuku kɛ fekù bɛcĩrìbè kpɛrɛ,
bè bo yà!
2 Bɛ dootitɔbè bɛè bè doti,
bè fa̋a̋ nyɛdá nyɛ sisɛ̃ĩ kè yè kuɔ nsa̋ũ,
kè sì cokù, kè sikpàrìnaasɛ̃ĩ cɛ̃ɛ̀tiyè urì, kè sì pùù.
3 Kè bɛsɔ̃ndèèbè fĩmmúnè sisɛ̃ĩ,
kè yɛse pĩnti, kè yɛkpɔ̃a̋ ntu níɛ́ɛ́,
kè bɛnìtìbè duò kɛ kɔ̃, nkè bɛcíríbè còú còú,
bá bè í dò nkékaà nkédee, kè bè bè bètírí.

Ninifu ɛì dimè ifɛi

4 Ninifu ɛì kɔbɛ dibɔɔtɔ̃mmú muù tonté,
di wenniku nè di kó diwèì nè di dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀è tie,
dɛè te kè dì yũɔ̃nní bɛnìtìbè nè yɛbotè,
kɛ bè dɔ̀ɔ̀ri tidaatì kè bè pĩĩ ndi tɔ̃mmú.
5 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n yìté kɛ còḿmúmu a kpéí,
kɛ bo kɔ́a̋té fɔ́ nNinifu a yaàbòrì kédeènní a ììkè,
kè bɛnìtìbɛɛ yà a fɛi.

Kè yɛkpàátìyɔɔ da wénní.
6 N yóó da dátínné tiyontì nti,
kɛ dá yáúkùnnɛ, kè bɛnìtìbè da wénní,
7 ké nda yau kɛ cokù,
kɛ tú Ninifu kpɛrɛ dò mmɛséммè mmɛ,
òmɔù báá ò kuɔ ndɛ kó mɛséммè,
òmɔù báá ò bàńtè.

Tìì do tùɔkɛní Tebɛsi ɛì tìì yóó tuɔkɛní Ninifu

8 Fɔ́ nNinifu a yèmmè do nha pɛ̃ɛ̃tému Tebɛsi ɛì
dìì do sokɛ́ Niidi kó ikó ncuokè
kè mɛniɛ nhò fité kóo kɔ̀ńté iduotí kɔ̃maà?
9 Etiopii nè Esibiti,
dɛ kó yɛhɛkè do kpeńnìmu mɛdiè,
yɛè do tú a kó muwɛ̃rímú.
Puti kɔbɛ nè Dibii kɔbɛ kè bè da naatinè.
10 Nè mɛmmɛ kè bè bè pĩ nkɛ kònnè kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì,
kɛ naù bɛ bí icɛ imɔu miɛkɛ.
Kɛ tãã́ tété kɛ totí sikpàátìbìí,
kɛ boú bɛ̀è tu bɛnitidiɛbè mɛfĩmmɛ.
11 Fɔ́ nNinifu dè tùɔ̀kɛ a kó dimɔ̀nnì ndi,
kàa yã̀ kuyonku kɛ muɔ́ nkɛ dìu,
kɛ wanti disɔ̀rì,
a bo sɔri dè kàa dootitɔbè da mɔ́nté.

Ninifu ɛì kɔbɛ bàátí fàarè nwe

12 Ninifu! A cɛ̃kpetè sɔ̀ɔ̃téné fìkíè tie mmu,
mùù kó yɛbɛ ketiyè bi mɛsàà,
kè yɛ cáaǹtì nampɛ kè yè pɔ̃̀nkɛ donní o nùù miɛkɛ.
13 Kàa ããpɔ̀mbè sɔ̀ɔ̃téné bɛnitipòbè,
kàa càkè kpeté kɛ feío,
kàa dootitɔbè bo na kéta.
Muhãã́ mmuù cɔ̀úté a càkè kó yɛkpetínyè.
14 Íténé kédó mɛniɛ ndi bo nyɔ̃ mmè,
bè dó kɛ dí pimu, nanè titɔ̃́tì,
ũtínè tiyaatì, pííkúnè yɛdombiɛ,
kémaá iduotí képénné.
15 Muhãã́ mbo di cóúté,
bè bo di kuɔ mudoò miɛkɛ,
bá kè di dó dí nsũ yɛcádúɔ̀ ntɛ̃mè,
bá kè di dó dí maatɛnè fɛcofɛ mamè.
16 Ninifu ɛì a potambè do sũmu
kɛ dònnè siwɔ̃̀ã dòmmè kɛĩnkè.
Bè ìtému fɛcofɛ tɛ̃mè.
17 Bɛ̀è dàkɛ mutɔ̃mmú kpéí,
kè bè sũ kɛ dònnè fɛcofɛ,
kè bɛpátíwãã̀bè sũ,
kɛ do ntikotaàyòùtì ɔ̃ɔ̃ yènní kubooku mɔ̀nnì kéndòммè,
kè diyiè yènní tìi cíété,
a tɛ̃́nkɛ báá banté tì do borè.

Mɛyɛi mmɛ̀è í mɔkɛ mutie

18 Asidii ɛì kɔbɛ di kó bɛkpàátìbè yɛ̀ nkɛ duɔ́mu bè í yóó entɛ.

Munəndəmmú koutému a kó iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ sɑ́ɑ̀.
A ããpɔ̀mbɛ̀ cìétému kɛ dèkɛ yɛtãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀,
òməù í bo wèè bo bɛ̀ tìí,
19 A kó mumɔmmú í məkɛ mutie,
a mənni í yóó miɛtɛ́.
Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yo bɛ̀ nàá ntì a kpɛ́í,
bɛ̀ fɑ̀ɑ́ mbɛ bɑà ndɛ,
we mbo dèmarɛ̀ tɛ́nkɛ, wèè í yĩ̃ɛ́tɛ́ a yóumɛ̀?

Abakuku
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Abakuku do wàri o pátíri Babidɔnni kɔbɛ bakɛ́ dìì mànnì ndi, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bèkú bɛmáà tìì yóó bɛ̀ tùɔ̀kɛní, kɛ yĩɛ̃kù bɛ̀ í yɛ́ kɛ̀ nsà kɛ̀ Kuyie nkpaá kɛ yɛ́ bɛ kpɛ́í. Kɛ̀ bɛ̀ mbékú Kuyie nkɛ tú: Ba nte kɛ̀ bɛ̀ ti fɛ̃́ũnko kàa bùútóo? kɛ̀ bɛyɛibɛ fɛ̃́ũnko bɛsààbɛ̀ kàa cĩɛ́kɛ́? Kɛ̀ Kuyie nhò tɛ̃ńné ditannùù marì dìì bo bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kpɛ́í dìì tu: Onìtì a bo mbúɔ́mɛ̀ Kuyie ndɛɛ̀ bo nte kàa nfòù kɛ̀ dɛ̀ da naati bá kàa bo tìì miɛkɛ a mbúɔ́ Kuyie. Mukàmmù 3.

Dɛ kó dipátíri dikéè didérì miɛkɛ Kuyie nnàámmu ku nìtìbɛ̀ kɛ tú: Ntũnnɛ̀ mí ndi Yiè nKuyie n yɛ̃ mmù kényɛ́ kɛ dò n yóó di teennɛ̀.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò í yɛ́mɛ̀ ò bo tããté tì 1:1-2:1
2. Bɛ̀ɛ̀ bùtínné Kuyie mbɛ̀ bo yà 2:3-20
3. Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kɛ̀ wèè kù tɑ́ ò bo na 3

1 Di mǹpátíri ti náá nKuyie mbɛnkɛ tiǹti ku pããnáaǹtì náaǹtò Abakuku.

Abakuku kuɔ́nnèmɛ̀ Kuyie

2 Ti Yiɛ nKuyie!
Dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kàa keè n da kuɔnnèmɛ̀?
A yóó n cɔ́útɛ́ ɔ̀ndaà?
M baa da kuɔnnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yonku dɛutémɛ̀ mmɛ
kàa bùútóoà?
3 Dɛ̀ dòmmɛ kàa yóu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi?
Ba nte kàa yóu kɛ̀ bɛ̀ ti fɛ̃́ũnko?
Mɛfɛ̃́ũtímɛ̀ máà ndi nɛ̀ mufèè n wúómmɛ̀,
tinɛìtì tìì né bo nɛ̀ yɛkpàrɛ̀.
4 Bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í tũ nyikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀,
bá tibeéntì tɛ̃́nkɛ í bekù mɛsàà,
oyɛiwe weè nɔ nhosàù, dɛɛ̀ te kɛ̀ tibeéntì càkɛ.

Kuyie nhò tɛ̃ńné tì

5 Kɛ̀ Kuyie nhò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀:
Wéntɛ́nɛ̀ kéyà yɛbotɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ di di, kɛ́ di kpeí.
N yóó pĩ mmùù tɔ̃mmú di mmɔ̀nnì,
kɛ̀ bɛ̀ do di nàkɛ́ kɛ tú mù bo dɔɔ̀
di báá yie.
6 N yóó íinní Babidɔnni kó bɛnitiyonkubɛ mbɛ,
bɛnitidɔnnibɛ̀, bɛ̀ɛ̀ firì titentì timɔu,
kɛ feètì yɛhɛkɛ̀.
7 Bɛ̀ kpeńnìmu kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì.
Kɛ ã sifeí,
kɛ ãã̀ bɛmáà bɛ kó ikuɔ́.
8 Bɛ sɛ̃̄ĩ cããmu kɛ pɛ̃̄ɛ̃̄té yɛkpamaà,
kɛ tonnì kɛ pɛ̃̄ɛ̃̄té sikpamɔ́
ɔ̃ mbɛtì kuyuoku mɔ̀nnì kɛ bo pĩ nkɛ cããmɛ̀.
Bɛ sɛ̃̄ĩ boní dɛdétirɛ̀ ndɛ,
kɛ pùtìní kɛ cãã kɛ dò nfɛcĩrifɛ ɔ̃ɔ̃ yà fɛ̀

dɔ́ kɛ́pĩ̄ ndɛ̀, kɛ́fĩ̀ɛ̀tɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí.
9 Bɛ̀ kɛ̀rínímu, kɛ pɔntì kɛ ɛiti,
kɛ wetí bɛ ìikɛ̀,
diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kó kuyaakù kɔ̃mɛ
kɛ kouti tidaatì mubirímú kɔ̃mɛ.
10 Bɛ̀ sɛ̀nkumu bɛkpààtìbɛ̀, kɛ daú sikpààtìbìí,
bɛ̀ í bɔti dihɛì iduotí fitɛ́ dì kpɛti,
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ì ɔnné mutɑ̃́ɑ̃́ mmu kéta,
képĩ̄mmú bɛ̀ɛ̀ bo di miɛkɛ.
11 Bɛ̀ pɛ̃nkùmu kuyaakù tɛ̃mɛ̀,
kɛ dɔ́ mɛcãã nkɛ kɔri kupíkù tɛkù.
Bɛnitikɔ̀ùbɛ̀ mbɛ, bɛ̀ tɑ́ bɛ wɛ̃rímú mmu,
bɛ̀ na ntɑ́ mɛ̀ɛ̀ botí Kuyie.

Abakuku kuɔ́nnɛ̀mɛ̀ Kuyie nkucɛ mɛdɛ́rímɛ̀

12 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha tú ti Yiɛ̀ nKuyie nku nɛ̀ dimɔ̀nnì.
Fɔ̃ɔ̃̄ ti te, a dò mpáí páí nwe kɛ bo sɑ̃́ɑ̃̀.
Fɔ̃́ n kó kupèrìkù.
Fɔ̃́ɔ̃̄ tããtɛ́ bɛ nnìtìbɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ bo yũ̄ɔ́ nti to,
a bɛ̀ kpénkùnnɛ kɛ̀ bɛ̀ bo ti tiémmu.
13 Kuyie nha dò mpáí páí nwe,
a báá na kénwúó mmɛyɛi.
A báá na kénwúó nkɛ bɛ̀ ti fɛ̃́ũ̃nko.
Dɛ̀ dòmmɛ kàa wùó mbɛyɛibɛ kɛ í náá ntìmatì?
Ba nte kɛ̀ bɛyɛibɛ na bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ wenninɛ̀ kàa wúónko.
14 Dɛ̀ yĩ̄mɛ kàa wùónko bɛnìtìbɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri kɛ dò mbɛ̀ tu siyĩ̄ĩ̄,
kɛ do mbɛ̀ tu dɛsĩ̄ntɛ́kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ onìùtì?
15 Babidɔnni kóo kpààtì bɛ̀ pĩ̄ḿmú nɛ̀ o yĩ̄m̀pie nku,
bɛ̀ ta o dìtìmù miɛkɛ nkɛ,
kòò bɛ̀ ũ̄rínɛ̀ kuyáàkù kɛ̀ dɛ̀ o naati, kòò yɑ̃̀nku.
16 Ntɛ bɛ, kɛ feu bɛ dìtìrɛ̀ iwũ̄ɔ̃̄,
kɛ tuɔ̀ ntihúúntì bɛ yáàtì,
kɛ yɛ́ dɛɛ̀ bɛ̀ duɔ̀mmɛ̀ mudiì mɛdiɛ̀,
mudiì mùù sũ̄ mɛsàà.
17 Bɛ̀ yo nsɔkému kɛ kou yɛbotɛ̀,
nɛ̀ bɛ yĩ̄ǹdìtìrɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀?
Mɛséɛmmɛ̀ í yóó bɛ̀ pĩ̄náà?

2

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kù yóó potɛ́ Babidɔnni

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ dɔ̀:
Mí nhohɛikɛ̀mbàrì n yóó cómmú n cónnì ndi.
N yó mbo n dènnì ĩ̄nkɛ̀ nkɛ kɛ pakɛ́,
n yó nkémmúmu kéyà kù yó n nákɛ́ tì,
kéyà m mɛ̀ nkù kuɔ́nnɛ̀ kɛ̀ kù yóó n tɛ́ɛ̃́nné tì.

2 Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nni ntɛ̃́ɛ̃́ńnémɛ̀ kɛ dɔ̀:
Wãri n yóó da bɛnkɛ tì, á tì kèrí titɑ́píètì ĩ̄nkɛ̀,
kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ bɛɛ na ké ntì kaà mmɛsàà.
3 N yóó da bɛnkɛ tì tu yɛmɔ̀rɛ̀ yɛɛ̀ kpaaní yɛ kpɛti nti.

Dè autέ kɛ bo dɔɔ̀mu, dè í yóó pàà.
Bá kè dè ɔɔtí n dè bààmu,
tì yóó dɔɔ̀mu, dè í mɔkɛ kpèrè.
4 Wèè í dɔɔri dèè sìé kɛ mɔkɛ tɛfentè ò yóó kúmu.
Wèè mɛ nwetí ò bo nfòù ò n tã̌ mèè kpéí * yɛ̃:
Mufòmmu kó dikũ̄nnì tu a bo
ntã̌mè Kuyie, kàa bo ãnnémè tɛfentè kéyetɛ Kuyie nkè dè tɔuní mukũ̄ũ̄.
Wéntέ Odommu 1:17 nè Kadasii 3:11 nè Ebedeebɛ 10:38.
5 Ti kpàtì soú nhonìtì nwe,
tɛpɔ̀tè yiè nyí mɔkɛ mɛom̀pùmè.
Bɛ pitɛ yɛè dɛu kudɔnkù kpɛri dòmmè.
Kudɔnkù í diè mmèè botí bɛcíríbè,
bè í mɛ ndiè ntikpàtì.
Bè pòntì yɛhɛkè yɛmɔu ndi, kɛ baarí ibotí imɔu.

Mɛyɛi mmènùmmù

6 Dɛ kó yɛhɛkè kɔbɛ bɛè yóó wɛ̃nné,
kénnáá mBabidɔnni kɔbɛ kpéí nyɛnáaǹhãntíyè kɛ bè daú kɛ tú:
Di bo yà díndi bèè fèkù bɛtɔbè kpɛrɛ!
Dè yó nkã̄ã̄ké dɛ kè di yóu di bo mpĩ̄ĩmmè bɛnìtìbè,
nè muwɛ̃rímú kè bè di yietì kɛ dò mbè di mɔkɛnè yɛbàà?
7 Di di bèè kpɛrɛ bè itinímu di kpéí.
Bè yóó wɛ̃ɛ̃tɛnímu di kpéí,
ké di do kéfekɛ di kpɛrɛ múnkɛ.
8 Di fèkɛmè ibotí péu kpɛrɛ mɛè botí nku
ibotí tɛì yóó fekɛmè di kpɛrɛ,
Di còú mmèè nitiyĩ̄ĩ̄ nkpéí,
nnè di yonku dɛumè kutenkù,
kè di fɛ̃ũ̃nko bɛnìtìbè.

9 Di bo yà! Díndi bèè cií mbɛtɔbè,
kɛ yo mbɛ kpɛrɛ,
kè di yèmmè dò ndi bo ceé ndi yĩ̀ɛ̃ntì,
kɛĩ̃nkè kéyenténè mɛyɛi.
10 Di né í yɛ́ kɛ dò ndi tanné dimáà ndi ifɛi,
di kùɔ kùù nitisũ̄kù, di kùɔ dimáà ndi.
11 Di cɛ̃ĩ̃ kó imarí yóó nákému di kpéí nkè ticádɔɔti di bekénè.

12 Di bo yà! Díndi bèè maánè mɛnitiyĩ̄ĩ̄ ndi ɛì,
di bo yà díndi bèè kùɔ bɛnìtìbè kɛ pũ̄ũ̄ténè di ɛidiè.
13 Di nyɛ́ kɛ dò mbɛnìtìbè fɛ̃ũ̃rì dèè kpéí ndè yóó cóútému
bè fɛ̃ũ̃rì dɛtetìrè ndɛ.
Mí nKuyie Mpakɛdaa mĩ̀ tì béi.
14 Mɛniɛ mpíékέ mèè botí dàméèrì,
kutenkù kumɔu kɔbɛ yóó mɛ mbantέ ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà
nnè ku kó tikpetì.

15 Di bo yà díndi bèè nìinko di kɔbɛ mɛnaà,
kɛ bè diinko dinaadoò
kè bè bo muó nkè dí nwéí bɛ fɛi,
yã̀nè mɛ di mɔ́mmɔmbɛ.

---

* **2:4** Dɛ kó dináaǹkéè nàá mmukũ̄ũ̄ nnè mufòmmu kpéí kɛ

16 Dɛ̀ tu di kó ifɛi nyi, dɛ̀ í tú disãnni.
Dɛ̀ tùɔ̀kɛ di bo yå̀ dèndɛ Kuyie mmiɛkɛ kó fɛbòòfɛ̀,
kémuɔ́ nkéfei ndi fɛi,
ti Yiɛ̀ nKuyie ndi yuo ku miɛkɛ kó fɛbòòfɛ̀ nfɛ.
Kɛ̀ di bo fɛ̀ yå̀ kɛ̀ ifɛii dátínné di do mɔkɛ dìì sãnni.
17 Di kõũ mèɛ̀ botí Dimaa tãrì tediɛrɛ̀ kɛ dɛ̀ dèè,
bɛ̀ yóó mɛ ndi deè
di do kɔù tìì kpasĩntì, di bo tì yɔ̀tɛ.
Di còú mmèɛ̀ nitiyĩĩ, kɛ̀ di yonku dɛuté,
kɛ̀ di fɛ̃ũ mbɛnìtìbè yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ,
nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ bɛ̀ yóó yũõmmɛ̀ di to.

18 Sitenkaanìi kpɛti tú ba?
Bɛnìtìbè bɛè sì cèú,
di õõ yiɛ mmèɛ̀ biɛrimɛ̀ kéuté,
mɛ̀ tu siyáàbìsí kpɛrɛ ndɛ.
Ba nte kòo niti õõ duɔ́ nhomáà o mɔ́mmuɔ nhò dɔ̀ɔ dɛ̀,
dèɛ̀ í nɔ nkɛ náá?

19 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ õ nnáá nkudɔú kɛ tú: Entɛ!
Kɛ nnáá nditã̌rì kɛ tú: Ítɛ́!
Dì mɛ nyí yóó na kɛ́ béi,
bá kɛ̀ di dì dàri mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì,
mmufòmmu í bo di miɛkɛ.
20 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkunku mɛ mbo ku cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ nkɛ,
kutenkù kumɔu kɔbɛ yĩnɛ̀ káré ku ìikɛ̀.

3

Abakuku sautɛnɛ̀ Kuyie nnɛ̀ fɛ̀ɛ yɛnfɛ̀

1 Kɛ̀ Abakukuu dèntɛ̀ fɛyɛnfɛ̀ késautɛnɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀:
2 Ti Yiɛ̀ nKuyie, n kèèmu a do pĩ mmùù tõmmú,
kɛ da yɔ̀tɛ.
Wɛ̃tɛ képĩ ndɛ kó mutõmmú ti kó yɛwe yiɛ mmiɛkɛ.
Dɔɔ̀ mu kɛ̀ ti yà.
A miɛkɛ mɛ nti pɛikɛmɛ̀ a naatimu,
a né ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀.

3 Kuyie nyìtɛ́nímu Edɔmmu tempɛ̃, Temaa ɛì,
kù ìtɛ́nímu Panaa tãrì ĩnkɛ̀,
kɛ̀ kuwenniku píɛ nkɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀,
kɛ te kɛ̀ bɛ̀ kù sãntí.
4 Kù kèrínímu kɛ pĩnti di wennécànnì kõmɛ,
kɛ̀ diyiè kpèrìmɛ̀ yìèní ku nɔu miɛkɛ,
ku kpetì sòri ku nɔu miɛkɛ nkɛ.
5 Kuù niinní mutenkũũ,
kɛ kérí kɛ̀ mumɔmmú kù tũ.
6 Kɛ̀ kù còḿmú dɛ̀ kɛtenkèɛ aá,
kɛ̀ kù wèńté, yɛbotɛ̀ yèɛ kpeutɛ,
yɛtãrɛ̀ yèɛ̀ do bo nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ yɛ̀ pùɔ̀.
Kɛ̀ sitã̌ã̌ sìì do bo nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ sì yaú,
kù do dɛ nkeri nɛ̀ dimɔ̀nnì.
7 Kɛ̀ n yà Kusãã ɛì kɔbɛ kõmbùɔ̀tì domɛ̀ bɛ touti miɛkɛ,
kɛ yà kufõwaá nhautémɛ̀ Mandiyãã ɛì kɔbɛ.

8 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ pɛikɛ ikó ndiɛyì nyià?
Ikó nyi a miɛkɛ cóú mmàà?
Yáà dàméèrì nwe a miɛkɛ pɛikɛmè?
Kàa dèkɛ sikpàrìnaasɛ̃ĩ òmɔù í yóó na sì?
9 Kuyie nha fĩnnému a tãmmù,
kàa pie ntu yɛnɔ̀ a ti dɔúnnè yè.
Kuyie, fɔ̃̀ɔ̃̀ dammù kɛtenkè
kè mɛniɛ nyièní kè dè naá nyikó.
10 Kuyie nyɛtãrè da yà kɛ sà̰ntèmu,
kè mɛniɛ ncòúní, kè dàméèrì ùùti,
kè yɛnéfĩnfĩrè dèkù kɛĩ̀nkè.
11 A pie nnè a kpãnnì dɛ kó mɛkpèrìmè nè dɛ kó fɛpíèfè
dɛè còńné diyiè nè otà̰nkù.
12 Nè kɛmiɛkɛ nkɛ a ceǹtìmè kɛtenkè,
nè kumiɛpíé nku a naùmè yɛbotè.
13 Kuyie nha còńmú kɛ bo dɛɛté a nìtìbè mbɛ,
nè a kóò kpààtì a tããté wè.
A pɔ̀ntɛmu oyɛiwe cĩ̀ètè kɛ feínko dipũũ.
14 Ti dootitɔbè pie nyi a fièteɛmè
kɛ dùùtɛnè bɛ kóo kpààtì yuu.
Bè do uríní kuyaakù kɔ̃mɛ mmɛ kɛ íútí,
kɛ bo ti do tínti bɛsénnìbè.
Dicìrícìrì ɔ̃ɔ̃ pĩmmè kétannè di dènkù.
15 Dàméèrì nè o kó yɛnéfĩnfĩrè
dɛ kó kunɔɔ̀roo miɛkɛ nkɛ a keutémè kucɛ,
kàa sɛ̃ĩ kètɛ́.

16 N dɛ nkèè kè n kɔ̃m̀bùɔ̀tì do,
kè n kɔ̰̃ntì aá kè m bìè nkpeutɛ,
n né baàmu ti dootitɔbè bo tuɔ̀kɛníme kɛ́ ti do.
17 Fìkíè kó dɛtie ntɛ́nkɛ í pori,
fínyĩ̀ kpɛrɛ mɛ ntɛ́nkɛ í cáátí mùmamù,
dɛpaa mmɛ ntɛ́nkɛ í pɛí,
fɛpìèfè tɛ́nkɛ í kpaá dipedie miɛkɛ,
fɛnààfè mɛ ntɛ́nkɛ í kérímú dinaabaakèrì.

18 Mí nyie dè n naatimu ti Yiè nKuyie nkpɛ́í,
kè n yà̰nku, kuù n dɛɛrí,
19 Ti Yiè nKuyie nkuù tu n kó muwɛ̃rímú,
kuù kpénkùnko n tààkɛ tɛyúɔ́tè kpɛyi kɔ̃mɛ,
kè n dèètì ditennì kuù ɔ̃ mpĩ̀ n tààkɛ.

Bè do ɔ̃ ndiè ndɛ kó fèyènfè kɛ biennè kukùtìdùkù nku.

Sofonii
Ɗi mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sofonii do yóó wãri o pátíri kɛ̀ okpààtì Sosiasi mu nyí tũntɛ Kuyie ncĩ̀ètɛ̀ mubáammu. (Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 23:1-28)

Kòo nákɛ́ Kuyie nyóó bekénèmɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ 1:1-2:3, kɛ́nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie nyóó kuɔ iwuɔ nyìì fitɛ́ Sudaa ɛì nɛ̀ Sedisadɛmmu kpɛri, kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́tũntɛ Sedisadɛmmu, bɛ̀ɛ̀ tú bɛnitisààbɛ̀ kɛ wetí kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mbo dɛ miɛkɛ.

Ɗi mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Nɛbukannɛsaa yóó wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ domɛ̀
2. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sofonii dɛ nyu kɛ tú
3. Kuyie nkó diyiè 1:1-2:3
4. Ò nàkémɛ̀ Kuyie nyóó potémɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bɛ̀ fitɛ́ 2:4-15
5. Kuyie nyóó potɛ́ Sedisadɛmmu kɔbɛ kédeè kɛ́ bɛ̀ dɛɛtémú 3:1-20

1 Di mǹpátíri ti náá nti Yiè nKuyie ndo bɛ́innɛ̀ tì nti Sofonii. Esekiasi weè do
pɛitɛ́ Amadia, kɛ̀ Amadiaa pɛitɛ́ Kedadia, kɛ̀ Kedadiaa pɛitɛ́ Kuusi, kɛ̀ Kuusi pɛitɛ́
Sofonii, kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò bɛ́innɛ̀ Amɔɔ birɛ Sosiasi Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
kpàtì miɛkɛ.

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ kù yóó potɛ́mɛ̀ kutenkù kumɔu

2 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ́innɛ̀ Sofonii kɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiè nKuyie n yóó kuɔmu dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ́i.
3 N yóó kuɔmu bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ nɛ̀ sinɔɔ nɛ̀ siyĩĩ.
N yóó kuɔmu bɛnitiyɛibɛ nɛ̀ bɛ tɔ̃mmú,
n yí yóó súɔ́ nhonìtì bá omáà,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ́i.

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kù yóó potɛ́ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ

4 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
N yóó youtɛ n nɔùtɛ̀ ntɛ Sudaa kɔbɛ,
nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛmɔu ĩnkɛ̀,
kédɛitɛ dibɔɔ̀ Baadi kpɛrɛ dɛ̀ɛ̀ kpaá nɛ̀ bɛbɔɔyɛmbɛ̀,
bɛ̀ɛ̀ pĩ ndi tɔ̃mmú,
5 kékuɔ bɛ̀ɛ̀ dèkù dɛdànnɛ̀ kɛ báá ndiyiè,
nɛ̀ otǎ̃nkù nɛ̀ siwǎ̃ã,
nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ n dɔúnnɛ̀ dinùù kɛ tú bɛ̀ bo nni n tũ,
nkɛ wɛ̃̀tɛ kɛ parìkunɛ̀ bɛ bɔɔ̀ Midikɔ̃ɔ̃ kó diyètìrì.
6 M bo kuɔ bɛ̀ɛ̀ bùtínné mí ndi Yiè nKuyie nkɛ tɛ́nkɛ í n waà,
nkɛ tɛ́nkɛ í m bekù tìmatì.

7 Yĩnɛ̀ yúóó mí ndi Yiè nKuyie,
m miɛkɛ kó diyiè duunnímu n waámmu n wũɔ̃ kɛ dèè,
kɛ cǎ́ńné bɛ̀ɛ̀ yóó di m banni.

8 Dɛ yiè bo tuɔ̀kɛ dìì yiè
m bo potɛ́ okpààtì tɔ̃mbɛ̀ nɛ̀ sikpààtìbìí,
nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tekíí ibotí tɛì kó muyaàãnnímu kɛ cɔú bɛ borimɛ.
9 Dɛ yiè m bo potɛ́ bɛ̀ɛ̀ dèkù yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ taà nɛ̀
bɛ̀ɛ̀ yìɛ̀ n cĩ̀ètɛ̀ bɛ̀ fèkɛ dɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ ciitɛ́ bɛtɔbɛ̀ kɛ cuɔ́ dɛ̀.

10 Dɛ yiè iúu bo dátínné Sedisadɛmmu ɛì,
dibòrì bè tu dì siyĩĩ kó dibòrì,
kè yɛdabùò nní mbo dihɛikarì bè tu dì Dihɛipànnì,
kè kunɔ̀roo ḿbo yɛtãrè ĩnkè,
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
11 Díndi bèè bo Sedisadɛmmu ɛikarì bè tu dì Makitɛsi,
kɔmmúnè yɛdabùò nkɛ yḗ
bɛpotambè bɛmɔu òmɔ̀ù í yóó nsúómmè.
Bɛpotandiɛbè òmɔ̀ù í yóó nkpaá.
12 Dɛ yiè m bo wammú Sedisadɛmmu kɔbɛ nè fɛmíînfè,
m bo yà dɛ yiè bèè kàri bɛ kpàtì ĩnkè bètèìì,
kɛ náá nkɛ tú,
mí ndi Yiè nKuyie n yí dɔ̀ri dèmarè dèè tu dɛsààrè,
yoo dɛyɛirɛ.
13 M bo duó nkè bèɛ eí bɛ kpàtì, képuɔ mbɛ cḗĩ.
Bè maámu sicḗĩ bè mɛ nyí sì tati,
bè fiíkúmu fínyĩ kó dɛtie mbè mɛ mbáá yã̀ dɛ naà.

Bè nàkémè Kuyie mbeéntì kó diyiè kpéí

14 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiè nKuyie m beéntì kó diyiè auténímu,
dì duunnímu, kɛ tùɔ̀kɛní kɛ dèè,
yɛdabùò nkó diyiè ndi,
dɛ yiè dè bo páké bɛkpàrìtiebɛ kè bè nkuɔ̀ nkɛ tú:
We mbo ti dɛɛté!
15 Dɛ kó diyiè m miɛkɛ bo di cóúté,
dɛ yiè kufɔ̃̀waá nnè mɛyɛǹcaàrìmè kó diyiè ndi,
dɛ yiè ndi bè yóó di pɔntɛmè pái pái,
dɛ yiè dè bo kɔ̃̀tì kéyã́ké,
dɛ yiè kupã̀kù nè yɛwɛtè dè bo ãntè,
16 Dɛ yiè sikpàrìeú bo nkuɔ̀,
kè bɛhããpɔ̀mbèɛ duó yɛkɛkè iduotí fité yè,
képuɔ nyɛdèrè,

17 Dɛ yiè m bo tanné bɛnìtìbè mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ,
kè bè nhã́ãntɛ tiyũɔ̃̀ntì kɔ̃mɛ,
bè n yeténè mèè kpéí mí ndi Yiè nKuyie,
nè dɛ kpéí mbɛ yĩĩ mbo cóú nkɛtenkè mutã́ã́ nkɔ̃mɛ,
kè bɛcíríbè ncóú cóú tiyontì dòmmè.

18 Bɛ sɔɔ nyoo bɛ mátìpéítì báá na ké bè dɛɛté,
m miɛkɛ bo bè yè dìì yiè,
kécóúté muhã́ã́ nkɔ̃mɛ
Dɛ yiè kutenkù kumɔu bo cóúté
Dɛ kó diyiè m bo kuɔ bèè kó dimàà bo kɛtenkè ĩnkè.
Diyiè yɛiri yó nni ndi dɛ yiè!

2

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò túmè bèɛ ceetɛ

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè ti Yiè nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtòo béi nkɛ dɔ̀:
Díndi kubotí kùù kpa ifɛi,

Tíínnè kɛ́totí di yèmmè kɛ́ceetɛ,
2 Kè bè mu nyí di bèti,
kè di cìɛ́tɛ́ kuyaakù ɔ̃ɔ̃ tɔ mèè botí timútì.
Kè ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ mu nyí di do,
kè di cɔ́útɛ́ muhãã́ ntɛ̃mè.
3 Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie nkɛ tũ nku tannɔ̀,
wammúnè ku, ndɔ̀rinè kù dɔ́mè kɛ kɛ́kùnko dimáà,
kè dè naati ku miɛkɛ yiè dí yentɛ́.

Kuyie ncaummè dɛyìikè bíɛ́kè kɔbɛ

4 Kasaa èì yóó dɔúnkomu,
kè Asikanɔɔ kpɛrii naá ndikpáà,
kè Asidɔti kɔbɛɛ cíɛ́tɛ́ bá diyiè mu nyí còńné yɛyɔ,
bè bo dennɛ Ekunɔɔ kɔbɛ bɛ èì miɛkɛ.
5 Di bo yà díndi dàméèrì pɛ́mmè kɔbɛ,
díndi Kedetiibɛ kó kubotí,
mí ndi Yiè nKuyie m míì di kpannè,
díndi Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ Kannahãã̃ èì kɔbɛ,
kɛ tú di kó dihɛì bo paà di nìtìbè.
6 Dàméèrì pɛ́mmè kó kutempɛ̃ mbo naá ndinacɛ̃nhòò,
bɛnaacɛ̃mbɛ kó diciènnì, tipìètì kó ditũ̃nnì.
7 Sudaa kɔbɛ bèè bo nkpaá bɛè yóó tiekɛ dɛ kó kutempɛ̃,
kéncɛ̃mmù bɛ wũ̃ɔ̃ kɛ wentí Asikanɔɔ èì kó sicɛ́ĩ̃ miɛkɛ,
kɛ yɛ́ mí ndi Yiè nKuyie mbè tũ nkù míì yóó bè kòńnémè,
kéwɛ̃tɛ kɛ́ bè còńné bɛ fɔ̃tìrì.

Kuyie ncaummè Mɔabu nè Amɔɔ ɛkè kɔbɛ

8 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Mɔabu èì kɔbɛ nè Amɔɔ èì kɔbɛ,
n kèèmu di daúmè n nìtìbè kɛ bè sãã́,
nkɛ fìetɛ bɛ tenkè kɛ yìénè di kɔkɛ.
9 Nè dɛ kpéí mMɔabu kpɛrɛ bo naá nSodɔmmu kpɛrɛ,
Kè Amɔɔ èì kɔbɛ kpɛrɛɛ naá Komɔɔ kpɛrɛ,
tipòtì bo yè bɛ tenkè,
kè bo naá ndikɔ́kɛ́tã́rì,
kè bo dɔúnko yúóó.
N kɔbɛ bèè bo yentɛ́,
bè bo bè pɔ̀ntɛ kɛ́tiekɛ bɛ tenkè.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù m bomu,
kè míì béi.

10 Bè mɔ̀ɔ̀tɛ tèè fentè kó mucɔ́ntimu mmu dɛndɛ,
bè sènkèrì mèè kpéí, mí Mpakɛdaa, n nìtìbè kɛ bè sã̀mmú.
11 Mí ndi Yiè nKuyie m bo bè bɛnkɛ mmáà kè bè n yɔtɛ,
m bo pɔntɛ yɛbɔkè wɛ̃rímú,
kè titentì timɔu kɔbɛɛ nínkú,
bá wè o karì ké m bántè.

Kuyie ncaummè kubakù youú nè kucànku kɔbɛ

12 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi múnkɛ Etiopii èì kɔbɛ,
n yóó duó nkè bè di kuɔ mudoò miɛkɛ nkɛ.

13 N yóó youtɛmu n nɔ̀ùtɛ̀ kubɑkù youú bíɛ́kɛ̀,
kɛ́pɔntɛ Asidii,
kɛ̀ Ninifu dɔúnko kɛ́nɑá ntɛdɔntɛ̀.
14 Ninifu ɛì bo nɑá nyiwũ̃ kó diweńnì,
tikpɑsĩntì timɔu botí kó diãrì,
yɛondo nɛ̀ ondopúsícɑyì bo nwentí dɛ kó yɛsãǹkɛ̀ ĩnkɛ̀.
Yɛondo bo nkuɔ̀ sicɛ́̃ĩ kó sibòo ĩnkɛ̀,
bɛ̀ bo u sétìrì kó idɛí.
15 Bɛnìtìbɛ̀ bo m pɛ̃nkù kɛ dì yàu kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di
kɛ̀ bɛ̀ ndi dɑú kɛ yɔ̃kii bɛ bɑɑyɔ kɛ tú:
Dihɛì dìì do kɑri kɛ í yĩɛ̀kù,
kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ ndò dì í mànnɛ̀ dìmɑrì,
diì nɑá ntidobontì,
kɛ nɑá ntikpɑsĩntì kó diãrìàà?

3

Kuyie nkpànnɛ̀ ti Sedisɑdɛmmu ɛì kɔbɛ

1 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́innɛ̀ Sedisɑdɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Di bo yà díndi Sedisɑdɛmmu ɛì kɔbɛ,
di to yɛɛ̀ kpeńnì,
bá di borimɛ í wenni,
kɛ̀ di fɛ́ũ̃nko ditɔbɛ̀,
2 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n di yumu kɛ̀ di yetɛ,
di í kèńtɛ́ n tié,
di í n duɔ́ ndimáà,
di í n tɔ̀ónnɛ̀ dimáà.
3 Sedisɑdɛmmu kó bɛkpààtìbɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃́tɛ́nɛ̀ yɛcìrícìrɛ̀ nyɛ,
yɛ̀ɛ̀ kontí.
Bɛ̀ɛ̀ bɑkɛ́ kɛ̀ bɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃́tɛ́nɛ̀ timuntũ̃ntì,
tìì ɔ̃ɔ̃ pĩ nkuyuoku kɛ cáákoo bá tì bɑ́á súɔ nkɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́.
4 Bɛ̀ɛ̀ yɛ̃ mbɛ̀ tú m pɑ̃ɑ̃náɑǹtì náɑm̀bɛ̀ Sedisɑdɛmmu,
bɛ̀ í tũ̃ n kuɔ́ bɛ̀ tú bɛyóóbɛ̀ mbɛ,
kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ sɑ̃ũ̃ri dɛ̀ɛ̀ tú n kpɛrɛ,
kɛ cɑàri n kuɔ́.
5 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m mɛ mbo bɛ ɛì miɛkɛ,
kɛ dɔɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́ dèndɛ kɛ wenni,
bá dìì yiè kɛ bɛ̀ dènni n kuɔ́,
nh ɔ̃ɔ̃ í nsoó ndiyiè mɑrì.
Nɛ̀ mɛmmɛ ifɛi í pĩĩ mɛyɛi ndɔɔ̀rìwè.

6 Kɛ̀ n kùɔ kɛ kùɔ yɛbotɛ̀,
kɛ pùɔ mbɛ dèrɛ̀ nɛ̀ bɛ ɛkɛ̀,
kɛ̀ yɛ kó icɛ dɔúnko,
bá òmɔù tɛ̃̀ńkɛ í dɛ̀ keri,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dèè dihɛì,
onìtì tɛ̃̀ńkɛ í bo di miɛkɛ.
7 Kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ dò ndíndi Sedisɑdɛmmu kɔbɛ,
di bo n depɛ kɛ́kéntɛ́ n tié,
bá di bɑ́á yɛ̃̀ n di tiè ntìì kpɛ́í,
kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ dihɛì bɑ́á pɔntɛ
n né níí di potɛ́ kɛ̀ di né dɔkɛ dɔɔ̀ mɛyɛi,

nkɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛ̀ do dòmmɛ̀.
8 Di nni m baa tũnkɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
n kéróomu kɛ bo di bekɛ́nɛ̀.
N tããtɛ́mu kɛ bo tíí nyɛbotɛ̀,
kɛ́wɛ̃nnɛ́ yɛkpààtìyɔ,
kɛ̀ m miɛkɛɛ bɛ̀ cɔ́útɛ́
kɛ̀ m miɛkɛ kó kuyiìnkù kumɔu bɛ̀ do.
Dɛ̀ n yonkɛmu di n yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í
kɛ̀ n yóó cɔ́u nkutenkù kumɔu mmuhãã́.

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ kù yóó ceètɛmɛ̀ yɛbotɛ̀

9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Dɛ mɔ̀nnì bo tuɔkɛ dìì yiè m bo ceetɛ yɛbotɛ̀,
kɛ́wɛ́nkùnnɛ bɛ nɔ̀
kɛ̀ bɛ̀ nni mbáá,
nkɛ pĩ n tõmmú nɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀máà.
10 Dɛ mɔ̀nnì n nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cìɛ́tɛ́ bɛ̀ bo ítɛ́ní Etiopii,
kɛ́kɔtɛní m borɛ̀ kɛ́ m bántɛ̀ kɛ́ m pãmmú yɛpãrɛ̀.

Kuyie nyóó dɔɔ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ yó nkpaá

11 Dɛ kó diyiè, díndi n kɔbɛ,
ifɛi tɛ́́nkɛ í yó ndi bonɛ̀ mɛyɛi ndi n dɔɔ̀ mɛ̀.
Dɛ yiè n yóó dɛitɛmu sipɔɔ yɛmbɛ̀ di cuokɛ̀.
Dɛ mɔ̀nnì sifeí yɛmbɛ̀ í yó nkpaá,
ditãsààrì n cĩɛ̃̀tɛ̀ bo dìì ĩnkɛ̀.
12 Dɛ yiè n yóó súɔ́ mbɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ bɛmbɛ sifeí,
nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɛ́́kùnnɛ bɛmáà,
kɛ̀ bɛɛ wammú disɔ̀rì m borɛ̀.
13 Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ bo nkpaá dɛ yiè,
bɛ̀ tɛ́́nkɛ í yó ndɔɔ̀ri mɛyɛi,
bɛ̀ tɛ́́nkɛ í yó nnáá nsiyáàbìsí,
bɛ̀ tɛ́́nkɛ bá ncií mbɛtɔbɛ̀,
dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ bo nyo nkɛ dɔu,
òmɔù bá mbɛ̀ kɔɔ́nnɛ̀.

Sedisadɛmmu kɔbɛ dòmmɛ̀ kɛ́nyãnku

14 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ ndiènnɛ̀ diwɛ̀ì,
nyíúnɛ̀, nyãnkunɛ̀, ndaúnɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu.
15 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tɛ́́nkɛ í yóó di potɛ́,
n kɛìmmu di dootitɔbɛ̀,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ kpààtì,
m bomu di cuokɛ̀,
di tɛ́́nkɛ bá nyĩɛ̃̀kù dɛ̀marɛ̀.
16 Dɛ yiè bɛ̀ bo nnáá nSedisadɛmmu kɔbɛ kɛ tú:
Di bá nyĩɛ̃̀kù, di kɔ̃̀ntì báá yãrikɛ.
17 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù,
m bomu di cuokɛ̀
n tú okpàrìnuɔnti nwe kɛ di dɛɛrí,
diwɛ̀ì dìì m bonɛ̀ díndi kɛ̀ n yɔ̃̀nku,
n di dómu kɛ di kpénkùnko,
kɛ yãnku kɛ íú di kpɛ́í,
kɛ̀ dɛ̀ n dò dibanni.

18 N yóó kɛ̀mmu mɛyɛi ndi ĩnkɛ̀, ifɛi tɛ́nkɛ í yó ndi bo.
19 Dɛ mɔ̀nnì m bo kuɔ bɛ̀ɛ̀ do di fɛ́ũ̃nko,
kédɛɛté díndi bɛ̀ kɔ̀utɛ bɛ̀,
kɛ dí tíí díndi bɛ̀ do bɛ̀ti bɛ̀,
kɛ̀ di cíétɛ́ tipíìtì timɔu,
kéwɛ̃tɛ kɛ dí duɔ́ ndiyetìdiɛrì nɛ̀ disã̃nni,
titentì timɔu tìì do di diinko ifɛi ti ìì̀kɛ̀.
20 M bo wɛ̃tɛ kɛ di tíí ndìì mɔ̀nnì míì yó ndi ni,
kéwɛ̃tɛ kɛ di duɔ́ ndiyetìdiɛrì nɛ̀ disã̃nni,
titentì timɔu ìì̀kɛ̀.
N yóó wɛ̃tɛ kɛ di cónnému di kó difɔ̀̃tìrì,
kɛ̀ di dɛ̀ yà nɛ̀ di nuɔ,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i!

Asee
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Asee kó dipátíri kó tináaǹtì ti náá nhAsee do dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà ndi kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛnìtìbèɛ maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ Sedisadɛmmu dɛ̀ do sɔ̃́ mbɛ̀ ìtɛ́nímu Babidɔnni bɛ̀ do bɛ̀ pĩ nkɛ́kɔ̀nnɛ̀ kɛ̀ kɛ́dɔ̀ɔ̀ tidaatì. Bɛ̀ do konní kɛ̀ dɛ̀ɛ mɔntɛmu bɛ̀ né mu nyí ndàátɛ kɛ bo wɛ̃tɛ kɛ́maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀. Kɛ̀ Asee nyáúkùnko bɛ kɔ̃̀ntì kɛ̀ bɛ̀ bo maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, kòo mbɛ̀ nàá nkɛ tú bɛ̀ yóu Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ ntɛ kɛ̀ tɛ̀ do dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ ta ticĩ̃tì miɛkɛ, kɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kúútí mɛdiɛ̀ nkɛ́kɔ̃ũ sámpɔ́, kɛ̀ Asee nyáúkùnko bɛ kɔ̃̀ntì kɛ tú bɛɛ maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yà diwɛ̀ì Kuyie nkɔbɛ kù wɛ̀ńkùnnɛ bɛ̀ do nkɛ́mmɔkɛ dì.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dɔ̀mmɛ̀

1. Asee yɛ̃mmɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛ kɛ́maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ 1:1-15
2. Bɛ̀ yàúkùnnɛmɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ marimù kpɛ́í 2:1-23

Bɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́maá Kuyie ncĩ̀ɛ̃̀tɛ̀

1 Okpàátì Dariyuusi kpàtì benni didɛ́rì do ndi, otɑ̃̀nkù kuɔ́nwè kó diyiè ketirì, kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduɔ́ nkɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò Asee bɛ́innɛ̀ Seditiɛri birɛ Sodobabɛɛdi Sudaa kɔbɛ kó kùmàndáà nɛ̀ Yotisadaki birɛ Sosuwee ikuɔ́ nìùtì diɛwè kɛ dɔ̀:
2-3 Ntɛ Kuyie Mpakɛdaa tu mù, ku tu: Bɛnìtìbè nàá nkɛ tú dɛ̀ mu nyí tùɔ̀kɛ bɛ̀ bo maámɛ̀ n cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀. Dɛɛ̀ te kɛ̀ kù tu n di bekɛ kɛ dɔ̀:
4 Dɛ̀ né tùɔ̀kɛmu díndi bo nhãmɛ̀ sicɛ̃sààsì miɛkɛ kɛ̀ ku cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ doà?
5 Ntɛnɛ̀ tũnkɛ́ Kuyie Mpakɛdaa tu mù, kù tu: Totínɛ̀ di yèmmɛ̀ tìì di tuɔ̀kùní ti ĩnkɛ̀,
6 Di ɔ̃ɔ̃ kúútí mɛdiɛ̀ kɛ́dɛitɛ sámpɔ́
kɛ́di kɛ́autɛ́,
kɛ́yɑ̃̀ mɛnaà nkɛ́autɛ́,
kɛ ɔ̃ɔ̃ dáátí tiyàátì bá museé mbáá yɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ yietí otɔ̃ntì ìi pɛ̃ɛ̃tóo kɛ́ndò nhò ì cũ̃ɔ́ diyaàyɔ̀rì dìì dùùtɛ.
7 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Totínɛ̀ di yèmmɛ̀ tìì di tuɔ̀kùní ti ĩnkɛ̀,
8 kɛ́dekɛ ditɑ̃rì ĩnkɛ̀ kɛ́kɔ̃ũní idɛí
kɛ́maá n cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ dɛ̀ yóó n narikɛmu
kɛ̀ n dɛ́úkùnnɛ n yètìrì tɛ miɛkɛ.
9 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Di ɔ̃ɔ̃ kúútí kɛ́nyɛ̃́ kɛ bo dɛitɛ mɛdiɛ̀ mmɛ,
kɛ nɛ́ dɛitɛ sámpɔ́,
kɛ̀ di dɛ̀ kpɛ̃nnɛ́ní tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ n fuutɛ kuyaakù dɛ ĩnkɛ̀.
Ba nkpɛ́í nte?
N cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ do mɛɛ̀ kpɛ́i nkɛ,
bá wè kòò dàkɛnɛ̀ o kpɛtɛ.

10 Dɛɛ̀ te kɛ̀ fɛtaafɛ̀ yiɛtí
kɛ̀ tidiitì yetɛ.
11 Míì duɔ́ nkɛ̀ fɛtaafɛ̀ yiɛtí
di tenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ nɛ̀ yɛtɑ̃rɛ̀ ĩnkòo,
kɛ̀ tidiitì nɛ̀ fínyĩ̀ kó dɛtie nnɛ̀ odìfíè kpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ kpeí

nè tidiitì tìì kó dimàà pεí kεtenkè ĩnkè kè tì kpeí. Bεnìtìbè nè iwũɔ̃ kè dè di
mεsémmè,
di nɔu kó mutɔ̃mmú mumɔu kè mù yetε.
12 Mεmmε Seditiεri birε Sodobabεεdi nè Yotisadaki birε Sosuwee ikuɔ́ nìùtì
diεwè, nè bεsɔmbε bεmɔu kè bèε kénté ti Yiè nKuyie mbè nàké tì nè ku pããnáaǹtì
náaǹtò Asee nùù miεkε, kémɔɔtε ti Yiè nKuyie nkó kufɔ̃waá.
13 Kòo bè nàké kε dɔ̀: Kuyie ntu kù di bonèmu, kunku Kuyie nkuù béi!
14 Mεmmε kè ti Yiè nKuyie nnampε Seditiεri birε Sodobabεεdi yèmmè Sudaa
kɔbε kóò kùmàndáà nè Yotisadaki birε Sosuwee ikuɔ́ nìùtì diεwè kɔ̃mε nè
bεnìtìbè bεmɔu kɔ̃mε, kè bèε kɔtεní képĩ̃ mmutɔ̃mmú ti Yiè nKuyie mbè tũ nkù
cĩ̃ɛ̃tè kunku Mpakεdaa.
15 Okpààtì Dariyuusi kpàtì benni didérì kóò tãnkù kuɔ́nwè kó diyiè sipísìdé
nè dinaannì do ndi.

2

Kuyie nyóó wɛ̃tε kéduɔ́mmè ku cĩ̃ɛ̃tè diyetìdiεrì

1 Okpààtì Dadiyuusi kpàtì benni dérì, otãnkù yiénwè kó diyiè sipísìdé nè
dimáà. Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké ku pããnáaǹtì náaǹtò Asee ò bo náké tì
bεnìtìbè,
2 kóò béinnè kε dɔ̀: Náké Seditiεri birε Sodobabεεdi Sudaa kɔbε kóò
kùmàndáà nè Yotisadaki birε Sosuwee ikuɔ́ nìùtì diεwè nè bεnìtìbè sɔmbε kε
dɔ̀:
3 Di miεkε we ndo yà n kpetì do dòmmè n cĩ̃ɛ̃tè miεkε?
Di né tè wùómmè yíe, ntè dòmmε?
Tè í naá ndεtetìràà?
4 Fɔ̃ nSodobabεεdi nè Yotisadaki birε Sosuwee ikuɔ́ nìùtì diεwè yáúkùnnε di
kɔ̃̀ntì,
dihεì kó bεnìtìbè bεmɔu, yáúkùnnε di kɔ̃̀ntì kε pĩ n tɔ̃mmú.
N di bonèmu. Mí nKuyie Mpakεdaa míì béi!
5 N do tì ndi nàkému di yεtì dìì mànnì Esibiti.
N kó Muyaá ndi bonèmu, di bá nyĩɛ̃kù!
6 Mí nKuyie Mpakεdaa míì béi nkε tú:
Dè kpaá sámpó nwe,
kè n sãntè tiwεtì nè kεtenkè nè dàméèrì, kεtenkè kεmɔu.
7 M bo sãntè yεbotè kè yε kpàtì timɔu cóúnní m borè,
kè n wɛ̃tε kéduɔ́ n cĩ̃ɛ̃tè tεyetìdiεrì.
Mí nKuyie Mpakεdaa míì béi!
8 Míì te mεsɔɔ nnè timátì péítì,
mí nKuyie Mpakεdaa míì béi!
9 N cĩ̃ɛ̃tè yètìrì bo dεukε képɛ̃ɛ̃tέ di do dòmmè
n yóó di duɔ́mmu mεompùmè,
mí nKuyie Mpakεdaa míì béi!

Wèè í yie nKuyie nyɛ̃ mmù ò dɔ̀ɔri dè dεmɔu ɔ̃ nsĩmmu

10 Dariyuusi kpàtì benni dérì otãnkù wεínwè kó diyiè sipísìdé nè dinaannì kè
ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pããnáaǹtì náaǹtò Asee kε dɔ̀:
11 Mí nKuyie Mpakεdaa míì tu: Bekέ ikuɔ́ nìùbè kè bè da náké ikuɔ́ yɛ̃ mmù,
12 bekέ kε dɔ̀: Kè dè dò nyikuɔ́ nìùtì mɔù cũ̃ɔ́ imaa bè fèútέ ì Kuyie nho yaàyɔ̀rì
miεkε, kè dì kàáké pɛ̃̀ɛ̃̀ yoo mudiì yoo mεnaà nyoo mεkùɔ̀, yoo tidiitì tεtì matì tì
bo wenkaà? Kòo bè bekε. Kè bèε ò tɛ̀ńné kε dɔ̀: Ɔ̀ɔ̀!

13 Kè Asee sɔɔté kébéi nkɛ dɔ̀: Kòo nìtì né kàákέ ocíì kɛ sĩntɛ, kɛ kàákέ dɛndɛ
kó dèmarè dèɛ sĩntaà, kè dè báá sĩntɛ? Kè bèɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dè bo sĩntɛ.
14 Dɛ mɔ̀nnì kè Asee bè nàkέ kɛ dɔ̀:
Di kpɛrɛ mɛ ndò ndíndi ku mbotí
di kpɛrɛ mɛ ndò nti Yiè nKuyie nyìikè,
di dɔɔri mùù tɔ̃mmú mɛ ndò,
di kù pãã ndèè kó dimàà sĩmmu.

Wèè yie nKuyie o kpɛrɛ ɔ̃ nyíémmè

15 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké bè béinnè kɛ dɔ̀:
yíe nnè yɛwe yèè kpaaní,
totínè di yèmmè mɛsàà ntìì di tuɔkùní ti ĩnkè.
Kɛ né na képũũté n cĩ̃ètè.
16 Ɔnti di tuɔkùní?
Di ɔ̃ɔ̃ kɔ̃ũ kùù paku képété mɛyòbii ntiyɔtì tìdétì
Di ɔ̃ɔ̃ ku nkɔ̃ũ di mmɔ̀nnì képété mɛyòbii nkuyɔrìkù kùmáà
di ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ũ kùù paku fínyĩ kó yɛbɛ
kékuɔti mɛnaà nképíɛ ntɛcètè,
di ɔ̃ɔ̃ ku ntɔ̃ũ kékuɔti kéuté tɛcètè dikéè.

17 Kè n duɔ́ nkè tidiitì fãũ ndɛpaa nkɛ pũũti.
Kè yɛmátɑ́rè cààri dɛsɔnnɛ
kè di ɔù dɛtetìrè,
bá nè mɛmmɛ di í wɛ̃̀tɛní m borè.

18 Totínè di yèmmè tìì yóó di tuɔkɛní nè yɛwe yèè kpaaní yɛ kpéí,
kétúótέ otɑ̃̀nkù wɛínwè yiè nkó diyiè sipísìdé nè diwɛínnì yiè,
di pũũté dìì yiè n cĩ̃ètè,
19 Dèmarè kpaá kɛ ã di buɔ miɛkaà?
Dɛtie mbè tu dè fínyĩ nè fìkíè
nè kèdènátì nè odìfíè dè kpaá pɛía?
Kɛ túótέ yíe nkó diyiè nè yɛwe sɔnyoo
n yó ndi dɔɔrimu mɛsàà.

Kuyie ndɔúnnè dìì nùù Sodobabɛɛdi

20 Weè tɑ̃nkù yiè sipísìdé nè dinaannì yiè, kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Asee
kɛ dɔ̀:
21 Nákέ Sodobabɛɛdi Sudaa kɔbɛ kóò kùmàndáà kɛ dɔ̀: N tú n yóó yíé
késɑ̃ntèmu kɛĩnkè nè kɛtenkè.
22 N yóó buɔ́mmu yɛkpààtìyɔ kó yɛkpààtìkàrè,
kédɛitɛ bɛkpààtìbè kó muwɛ̃rímú.
N yóó buɔ́mmu sikpàrìnaasɛ̃ĩ nè si dèèbè,
kékuɔ bɛsɑ̃ndèèbè nè bɛ sɛ̃ĩ.
N yóó duɔ́ mbá wè kòo kou weè ò kùɔ.
23 Dɛ yiè m bo da túótέ fɔ̃́ nSeditiɛri birɛ
Sodobabɛɛdi n kóo tɔ̃ntì kàa ndò n kó mumámáá mmɛcannimè kɔ̃mu * yoo ò
mmù ũ kè mù ntú o kó mɛcannimè kòo dɔ́ kécannɛ dèmarè wèe mù ĩkú dɛ
ĩnkè. Kòo wɑ̃̀ri dipátíri wèe mù ĩkú di ĩnkè kè dèɛ bɛnkɛ weè dì wɑ̃̀rimè.
N tããtέ fɔ̃́ nwe mí nKuyie Mpakɛdaa míì béi!

---

* **2:23** ***mum**á**m**ᵃ**á** **mm**ɛ**c**a**nnim**è **k**ɔ̃**mu:*** Okpààtì do ɔ̃ ndúúkú mù mmu

Sakarii
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Sakarii do yóó nákέ Kuyie mpããnáaǹtì kɛ sɔ̃ mbὲ í kpaaní bὲ do bὲ pĩḿmú kέkɔ̀nnὲ kὲ Babidɔnni. Ò nàkέ tìì náaǹtì wetínὲ mɛfíὲ mbὲ maá dìì mɔ̀nnì ndi Kuyie ncĩ̃ètὲ kέntɔ kέtuɔkɛnὲ yɛbie ntɛkɔ̀ùpíítὲ (1000) Kirisi, okpàátì Kuyie ntããtέ wὲ kɔbɛ yó mbo yὲ diwὲì miɛkɛ. O pátíri náaǹtì cũmpúrìmu, kὲ dìì né wɛ̃̀tɛ kɛ tú dìì nàkέ Kirisi, okpàátì Kuyie ntããtέ wὲ kpέí nkὲ dὲ feí, dìì múnkɛ nàkέ Isidayɛɛribɛ kpέí nnὲ yɛbotὲ kὲ dὲ feí, weὲ nàkέ Kirisi, okpàátì Kuyie ntããtέ wὲ tumὲ Kuyie, nὲ ò tumὲ onìtì páíí, nὲ ò tumὲ ikuɔ́ nìùtì, ò kɛ́kùnnɛmὲ omáà, kɛ kɔ̀tɛní kutenkù bὲὲ do tú ikuɔ́ nìùbὲ kὲ bὲ ò yetɛ. Weὲ múnkɛ nàkέ bὲ yóó ò fìtémὲ kέcɔutέ mɛdítíbii nsipísìtããti kɛ nàkénὲ Kirisi, okpàátì Kuyie ntããtέ wὲ wɛ̃̀tinímὲ kὲ Isidayɛɛribɛ bo ò yà wenwe bὲ baakέ wὲ kέdemmu kɛ dɔ̀ ò tu bɛ kóo kpàátì. Weὲ nàkénὲ Kuyie ncĩ̃ètὲ yóó wɛ̃̀tɛ kémaámὲ Sedisadɛmmu, kὲ diwὲìi kɔtɛní. Ò múnkɛ nàkému yɛmɔ̀rὲ sɔnyɛ kpέí.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dɔ̀mmὲ

1. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtɔ̀ nàkémὲ Isidayɛɛribɛ kɛ tú bὲɛ ceetɛ 1:1-6
2. Mɛbɛnkùmὲ Kuyie mbὲ bɛnkɛmὲ kɛ bo bántὲ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ 1:7-6:15
3. Bὲ tɛ̃́nέ tì Babidɔnni ɛì kɔbɛ tɔ̃nní bὲ kὲ dὲ ntukúnὲ mɛnùboúmmὲ kó tináaǹtì 7-8
4. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtɔ̀ nàkέ tì kὲ dὲ ntukúnὲ tìì yóó dɔ̀ɔ̀ Isidayɛɛribɛ mɔ̀nnì kέntɔ kέtuɔkɛnὲ Kirisi, okpàátì Kuyie ntããtέ wὲ bo wɛ̃̀tɛnímὲ kέdi tikpàtì 9-14

SAKARII YÀ MƐƐ BƐNKÙMƐ

Kuyie ntumὲ ku kɔbɛɛ wɛ̃̀tɛní ku borὲ

1 Okpàátì Dariyuusi kpàtì benni didérì otãnkù niínwὲ miɛkɛ nkɛ Kuyie mbέinnὲmὲ ku pããnáaǹtì náaǹtɔ̀ Sakarii Ido birɛ Bedekia kó dɛbirɛ kɛ dɔ̀:

2 Mí ndi Yiὲ nKuyie n tú, m miɛkɛ do pɛikɛmu di yɛmbὲ mɛdiὲ.

3 A bὲ nàkέ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiὲ nKuyie Mpakɛdaa, míì tu bὲɛ wɛ̃̀tɛní m borὲ, kὲ n wɛ̃̀too bɛ borὲ, míì mɛ nyɛ̃.

4 Di báá teetέ di yɛmbὲ, n do duɔ́ nkὲ m pããnáaǹtì náamὲbὲ n yu bὲ kɛ tú bὲɛ wɛ̃̀tɛní m borὲ, kέyóu kucɛ kuyɛiku bὲ tũ nkù nὲ bɛ dɔɔ̀rìmὲ yɛimɛ, bὲ mɛ nyí nkὲńtέ bὲ bὲ nàá ntì, bὲ í ndakɛ dɛ kpɛti. Mí ndi Yiὲ nKuyie mmíì tì ndi denni.

5 Yé di yɛmbὲ kɔ̀tɛ kὲ? M pããnáaǹtì náamὲbὲ tá? Bὲ í kuà?

6 Bá nὲ n duɔ́ nyὲὲ tannɔ̀ m pããnáaǹtì náamὲbὲ nὲ n do bὲ nàkέ tìì náaǹtì, dɛὲ do tùɔ̀kɛní di yɛmbὲ kὲ bὲɛ wɛ̃̀tɛní kέbέi nkɛ dɔ̀, Kuyie Mpakɛdaa do béi nkɛ dɔ̀ ò yóó ti dɔɔ̀mὲ icɛ iyɛiyi ti tũ nyì nὲ ti dɔɔ̀rìmὲ yɛimɛ kpέí ò mɛ nti dɔɔ̀.

Kuyie ndo bɛnkɛmὲ Sakarii kòo yà bɛsãndèèbὲ

7 Okpàátì Dariyuusi kpàtì benni didérì otãnkù tɛpíítὲ nὲ òmáà, bὲ tu wèὲ tãnkù Sebati *, diyiὲ sipísìdέ nὲ dinaannì yiὲ, kὲ Kuyie mbέinnὲ Sakarii ku pããnáaǹtì náaǹtɔ̀. Sakarii do tú Ido birɛ Bedekia kó dɛbirɛ ndɛ.

8 Kòo béi nkɛ dɔ̀: N duɔ́ kɛyènkὲ nkɛ kὲ Kuyie nni mbɛnkɛ, kὲ n yà onìtì mɔù kòò dèkɛ tɛsãnwũõtὲ kɛ cómmú tifãpèùtì cuokὲ bὲ tu tì míìrìtì tìì cĩ̃ nfííkú kɛ cùtέ, kὲ sitɛsì ò tũnní siwũõsì nὲ sìì dò mmɛtĩ̃ὲ nnὲ sìì péì.

---

* **1:7** ***Sebati:*** Bὲ do kaammὲ bɛtããbὲ nὲ ti bὲ kàammὲ dὲ í wɛ̃. Bɛ kóo tãnkù Sebati berínὲ ti kó bɛtããbὲ oketiwὲ nὲ odérì dɛ cuokὲ nkɛ (tããpò nὲ dɛwannὲ dɛ cuokὲ).

9 Kè m bekɛ Kuyie ntɔ̃nnì dìì n nàánnè kɛ dɔ̀: N Yiè nhɔ̃̀mbɛ mbɛ? Kè dì dɔ̀: N
yóó da nákému bè mbɛ.
10 Dì kpaá mɛ nnáá nkòo nìtì wèè do cómmú titieti bè tu tí míîrìtì ti cuokè kɛ
dekɛ tɛsɔ̃ntè kòò dɔ̀: Kuyie nkuù bè tɔ̃nní kè bè bo ce nkutenkù.
11 Mɛ̀mɛ kè bèɛ nákɛ́ Kuyie ntɔ̃nnì dìì cò́mmú titieti bè tu ti míîrìtì ti cuokè
kɛ dɔ̀: Ti cèmmu kutenkù bá kunampoo í bo, bè kàri béu nwe.
12 Dɛ mɔ̀nnì ndi Kuyie ntɔ̃nnì béimmè kɛ dɔ̀: Ti Yiè Kuyie Mpakɛdaa! Dè yó
nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kè mɛsémmè da pĩnnè Sedisadɛmmu nè Sudaa ɛkè sɔnyɛ, a miɛkɛ péì
yè kè dè mɔ̀kɛ yíe nyɛbie nsipísìyiekè?
13 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè tináaǹsààtì ibáammìi kpɛti ku tɔ̃nnì dìì do n
náánnè, kè dì dɔ̀:

Kuyie nyóó wɛ̃tɛ kétiekɛmè Sedisadɛmmu

14 Nákɛ́ Sedisadɛmmu kɔbɛ nè Siyɔ̃ɔ̃ kɔbɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tu:
Kù bè dɔ́mu kè dè kù tùɔ̀ mmuhɑ̃́ɑ́ nkɔ̃mɛ.
15 Kè ku miɛkɛ né cóú mmɛdiè nyibotí tèì,
ìì kàri bàmmùù, kɛ yɛ́ ku miɛkɛ do pɛikɛmè
Isidayɛɛribɛ sámpɔ́ nwe,
kè kù ndɔ́ ìi yũ̃ɔ́ mbɛ to,
kè ì né tonté kɛ bè tanné mɛsémmè miɛkɛ.
16 Dɛè kpéí nte, kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tu,
kù wɛ̃ti kɛ bo dɔ̀ɔ̀ Sedisadɛmmu ɛì mɛsàà,
kè ku cĩɛ̃tèɛ wɛ̃tɛ kémaá di miɛkɛ,
kè bèɛ wɛ̃tɛ kémaá sicɛ́ɛ̃ĩ di miɛkɛ.
17 Kè Kuyie ntɔ̃nnìi yíé ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀:
Nákɛ́ bɛ kɛ tú:
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tu:
nh ɛkè yóó wɛ̃tɛ képíɛmmu mɛsàà,
kè n wɛ̃tɛ kétiekɛ Sedisadɛmmu kébántè Siyɔ̃ɔ̃.

2

Kuyie nyìɛ́ kɛ bɛnkɛmè Sakarii yɛyiè nnè bɛmáábè

1 Kè nní nwúó nkè Kuyie nni mbɛnkɛ kè n yà yɛyiè nyènàà.
2 Kè m bekɛ Kuyie ntɔ̃nnì dìì do n náánnè kɛ dɔ̀: Yɛ nyiè mbɛnkú ba? Kè dì
n tɛ́nné kɛ dɔ̀: Yè bɛnkú ibotí kperíyì nyi ìì do cíɛ nyIsidayɛɛribɛ Sudaa kɔbɛ nè
Sedisadɛmmu kɔbɛ.
3 Kè dɛndɛɛ pɛ̃ɛ̃tóo kè ti Yiè nKuyie nní mbɛnkɛ bɛmáábè bènàà.
4 Kè n kù bekɛ kɛ dɔ̀: Bè kòtɛní kɛ bo dɔɔ̀ ba? Kè kù dɔ̀: Bè kòtɛní kɛ bo donné
yɛbotè kɔ̃mbùɔ̀tì nti kɛ bóké yɛyiè nyè do kũmmù nè yè Sudaa kɔbɛ kɛ bè auté kɛ
bè cíɛ.

Kuyie mbɛnkɛmè Sakarii wèè tɔ kuhɔ̃ũ kɛ bo benné dihɛì

5 Kè Kuyie nní mbɛnkɛ kè n yà onìtì kòò pikú o nɔùtè kuhɔ̃ũ kùù beúnè.
6 Kè nh ò bekɛ kɛ dɔ̀: A kɔri kɛ? Kòò dɔ̀: N kɔri kɛ bo benné Sedisadɛmmu
nwe kéyà o okùmè màmè nè o pɛ̃kùmè.
7 Kuyie ntɔ̃nnì dìì do n náánnè kè dì nkpaá cómmú, kè ditɛrì marìi kéténí ké
dì co.
8 Kè dìi dì nàké kɛ dɔ̀: Coké kénáké odapàà nwèè mɛ ntɔ kuhɔ̃ũ kùù beúnè kɛ
dɔ̀: Sedisadɛmmu ɛì yó nfeíomu, iduotí báá dì fité bɛnìtìbè bèè yó mbo di miɛkɛ
nè iwũɔ̃ dè í sénní.
9 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɔ́mmuɔ n yó ndo mmuhɑ̃́ɑ́ nkó kuduotí ké dì fité,
kè n kpetì mbo di miɛkɛ.

Kuyie nyumè bèè do cìétɛ́

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mpɛ́i nkɛ dɔ̀:
Eì! Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíî tu:
Ítɛ́nɛ̀ díndi n do cíɛ mbɛ̀
kɛ̀ di taá ibotí tɛì miɛkɛ
cokɛ́nɛ̀ kɛ́yɛ̀ kubakù cɑ̃nku kó dihɛì miɛkɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
11 Eì! Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ
bɛ̀ɛ̀ do bo Babidɔnni cokɛ́nɛ̀ kɛ́yentɛ́.
12 Di Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa weè n tɔ̃nní kɛ n duɔ́ mmuwɛ̃rímú kɛ tú n nákɛ́
ibotí tɛì ìì di fɛ́ɛ̃nko kɛ dɔ̀:
Kɛ̀ wèè di kàákɛ́ ò kàá nku nɔnnìtɛ̀ ntɛ.
13 Kuyie ntu kù yòutɛ ku nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ
ibotí ìì do di dɔ̀ɔ̀tidaatì i ĩnkɛ̀,
kɛ̀ ì bo naá ndi kó tidaatì.
Dɛ̀ bo dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì di bo bantɛ́ kɛ dò nKuyie Mpakɛdaa weè n tɔ̃nní.
14 Kù tu: Nyíúnɛ̀,
kɛ́nyɑ̃nku díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ,
kù kèróomu kɛ bo mbo di cuokɛ̀.
Kunku Kuyie nkuù bɛ́i.
15 Yɛbotɛ̀ péu bo kù taunnɛ̀ dɛ yiè,
kɛ́ntú ku kɔbɛ kɛ̀ kù mbo bɛ cuokɛ̀.
Dɛ yiè bɛ̀ bo bantɛ́ kɛ dò nKuyie Mpakɛdaa weè n tɔ̃nní.
16 Kuyie nwɛ̃ti kɛ bo tiekɛmu Sudaa kɔbɛ
kɛ̀ bɛ̀ mbo ku ɛì
kù wɛ̃ti kɛ bo tɑ̃ɑ̃tɛ́mu Sedisadɛmmu.
17 Yɛbotɛ̀ ĩnɛ̀ yúóó Kuyie nyìikɛ̀,
kù ìtɛ́mu kɛ yɛtìní ku cɛ̃sààtɛ̀ miɛkɛ.

3

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ ku pɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò ikuɔ́ nìùtì diɛwè Sosuwee

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛnkɛ ikuɔ́ nìùtì diɛwè kòò còḿmú Kuyie ntɔ̃nnì ìikɛ̀,
kɛ̀ dibɔɔ̀ còḿmú o bakù youí kɛ bo ò wàtí.
2 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ dibɔɔ̀ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ ndibɔɔ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntu a cĩɛ́kɛ́!
Fɔ̃́ ndibɔɔ̀ Kuyie ntu a bá nwátìrì Sedisadɛmmu kù tɑ̃ɑ̃tɛ́ wè, onìtì yiè ndɔ̀nnɛ̀
kudɔú kùù cɔ́ú nkù nku kɛ̀ bɛ̀ kù pùtɛ.
3 Kɛ sɔ̃́ nSosuwee còḿmú Kuyie ntɔ̃nnì ìikɛ̀ kɛ dáátí tiyààtì kɛ̀ tì ɑ̃ mɛyɔ́ɔ̃̀.
4 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ bɛ̀ɛ̀ bo dɛ borɛ̀ kɛ dɔ̀: Dátɛ́nɛ̀ we tiyààtì mɛyɔ́ɔ̃̀
nkpɛti, kóò dàtínnɛ̀ tiyaàsààtì. Di dèè mɛm̀mɛ kɛ́nákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀: N da
wèńkùnnɛmu kɛ̀ bɛ̀ bo da dátínné tiyaàsààtì.
5 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi sɔɔtɛ́ di náaǹtì kɛ dɔ̀: Ínnɛ́nɛ̀ we kuyaàbomboúnkù sààkù,
kɛ̀ bɛɛ ò ìńné kuyaàbomboúnkù sààkù, kóò dàtínné tiyaàsààtì, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì
còḿmú dɛ borɛ̀.
6 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ Sosuwee kɛ dɔ̀:
7 Ntɛ Kuyie Mpakɛdaa nàá ntì. Kù tu:
Kàa tũ nku kó kucɛ,
kɛ tũ nku kuɔ́,
fɔ̃́ɔ̃̀ yó mbakɛ́ ku cĩɛ̃̀tɛ̀,
kɛ̀ fɔ̃́ɔ̃̀ nwéí tɛ dànkù,
kɛ̀ n da tannɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mɛ ncómmú diɛ mɔ̀bɛ kó fɛnafɛ miɛkɛ.

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ kù yóó duɔ́nnímɛ̀ odɛɛtíwè

8 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéinnɛ̀ Sosuwee kɛ dɔ̀:

Fɔ̃ nSosuwee ikuɔ́ nìùtì diɛwè nɛ̀ a kɔbɛ
kéntɛ́nɛ̀ kékeè,
díndi bɛ̀ɛ̀ pĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú
kɛ dò mmɛbɛnkùmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ bɛnkú n yóó duɔ́nkomu odɛɛtíwè,
wèè yètìrì tu kuye * tɛrì ndi dɛɛ bɛnkú kɛ dò nnɛ̀ Yesu borɛ̀ mɛborimɛ pàmmɛ̀
mɛɛ̀ ketírí.
9 N dɔú nditɑ̃́rì ndi Sosuwee ììkɛ̀
kɛ̀ dì mɔ̀kɛ inuɔ nyìyiekɛ̀.
Míì mɔ́mmuɔ n yóó kerí di ĩnkɛ̀ iwɑ̃rii.
M bo fũũ ndihɛì diì nkó mɛyɛi ndiyiè dìmáà miɛkɛ.
10 Dɛ yiè diwɛ̀ì bo di pĩ
kɛ̀ di nyu ditɔbɛ̀ yɛbaa
kɛ wɛ̃ nkɛ yo nfínyĩ nɛ̀ fìkíè dɛ kó yɛbɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

4

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Sakarii tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ nɛ̀ odìfíè kó dɛtie

1 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì diì n nàánnɛ̀, kɛ̀ dìi wɛ̃tɛní kɛ́ nh entɛ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ entɛ mɛ̀ɛ̀ botí
onìtì wèè yɛ̀ nkɛ duɔ́.
2 Kɛ̀ dì m bekɛ n yà mù, kɛ̀ n dɔ̀: N yà tɛsɔɔfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ ntɛ, kɛ̀ mɛkùɔ̀ ncũɔ̃ tɛ
cuokɛ̀ tɛ yómmɛ̀ kɛ̀ sifitibúkúsí bo sìyiekɛ̀ nɛ̀ dɛ kó iwɛ̃ĩ.
3 Kɛ̀ odìfíè kó dɛtie ncómmú tɛ takɛ́, muù ntɛ bakù youɔ́, mutɛ̃mù ku cɑ̃̀nku.
4 Kɛ̀ m bekɛ Kuyie ntɔ̃nnì diì n nàánnɛ̀ kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ diɛ mbɛnkú ba?
5 Kɛ̀ dì dɔ̀: A í bantɛ́ dɛ̀ bɛnkúmàà? Kɛ̀ n dɔ̀: N yí bantɛ́.

Kuyie ndɔúnnɛ̀ diì nùù Sodobabɛɛdi

6 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Nákɛ́ ti nnáaǹtì Sodobabɛɛdi kɛ tú:

Dɛ̀ í tú nɛ̀ o wɛ̃rímú mmu yoo nɛ̀ o kpetì,
dɛ̀ tu nɛ̀ n kó Muyaá mmu.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì béi.
7 Ditɑ̃rì diɛrì fɔ̃ nha í tùɔkɛ dɛmarɛ̀ Sodobabɛɛdi ììkɛ̀,
ò bo da pɔntɛ kédéítɛ́ kédɛitɛ ditɑ̃́rì
ò yóó cɔ́ɔ́ ndì n cĩɛ̃̀tɛ̀ yómmɛ̀,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ndi sɑ̃ntí kɛ tú:
Dì wenni! Dì wenni!
8 Kɛ̀ Kuyie nyíɛ́ kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀:
9 Sodobabɛɛdi weè pũũtɛ́ n cĩɛ̃̀tɛ̀
kɛ̀ weè yóó tɛ̀ dèè.
Kɛ̀ dɛɛ yié nkàa bantɛ́ kɛ dò mmí nKuyie mmíì ò tɔ̃nko.
10 Wèè do senku Sodobabɛɛdi tɔ̃mmú
ò mù ketírí diì mɔ̀nnì kɛ̀ mù yí dɛu,
dɛ̀ bo ò narikɛ ò bo yà diì mɔ̀nnì ò maámɛ̀ n cĩɛ̃̀tɛ̀.
11 Kɛ̀ n wɛ̃tɛ kébɛ́innɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì kɛ dɔ̀: Odìfíè kó dɛtie ndɛndɛ dɛ̀ɛ̀ cɔ̀ḿmú
tɛfitíkɛ̀kɛ̀tɛ̀ takɛ́, muù ntɛ bakù youɔ́, mutɛ̃mù kucɑ̃̀nku, dɛ̀ bɛnkú ba?
12 Kɛ̀ n yíɛ́ kébekɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ odìfíè kó ibakɛ ìdɛ́ì ìì mɛ mmɔkɛ isɔɔkũɔ̃ti, kɛ̀ odìfíè
kó mɛkùɔ̀ nyì tũ nkɛ do mmɛsɔɔ, ndɛ̀ bɛnkú ba?
13 Kɛ̀ dì dɔ̀: A í yɛ̃́ dɛ̀ bɛnkúmàà? Kɛ̀ n dɔ̀: Áà, n yiɛ̀, n yí yɛ̃́.
14 Kɛ̀ dì dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ mbɛ n tɑ̃ɑ̃tɛ́ bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ cóu mmɛkùɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ cɔ̀ḿmú
Kuyie Mpakɛdaa ììkɛ̀.

---

* **3:8** ***kuye:*** Wèè yètìrì tu Kuye bɛ̀ yɛ̃ nYesu nwe o yètìrì

5

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Sakarii dipátíri kɛ̀ dì pùtì

1 Kɛ̀ Kuyie nyíé ké m bɛnkɛ, kɛ̀ n yà dipátíri kɛ̀ dì pùtì.
2 Kuyie ntɔ̃nnì dìì n nàánnɛ̀ kɛ̀ di m bekɛ n yà mù, kɛ̀ n dɔ̀: n yà dipátíri marì ndi kɛ̀ di okùmɛ̀ bo métìrìbɛ̀ tɛpíítɛ̀, kɛ̀ di pɛ̃kùmɛ̀ bo métìrìbɛ̀ bɛ̀nùmmù.
3 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ kó dipátíri tɔ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ yóó tuɔkɛní dihɛì mɛ kó tináaǹtì nti. Kɛ̀ kupíkù makù kpɛti tú bɛyóóbɛ̀ bɛmɔu, òmɔù í yó nkpaá dihɛì, kɛ̀ kupíkù tɛkù kpɛti tú: Bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ mparìkunɛ̀ Kuyie nyètìrì kɛ né soú mbɛ̀ kóò mɔù í yóó nkpaá dihɛì.
4 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa n duónko dɛ kó mɛyɛi nkɛ̀ mɛ̀ bo do oyúókù cɪ̃ɛ̃tɛ̀ ntɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ mparìkunɛ̀ n yètìrì kɛ né soú. Mɛ̀ tati bɛɛ̀ cɛ́ɪ̃ miɛkɛ kɛ bo cóútɛ́ yɛsãǹkɛ̀ kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ imarí.

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Sakarii onitipòkù mɔù kòò kàri tɛnaatɛ miɛkɛ

5 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì dìì n nàánnɛ̀ kɛ̀ dìi tóónní m borɛ̀, kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Wɛ́ntɛ́ a bo yà dɛ̀ɛ̀ kèríní dɛ̀ dòmmɛ̀.
6 Kɛ̀ n dɔ̀: Ba nni ndɛ? Kɛ̀ dì dɔ̀: Tɛnaatɛ ntɛ a yà mɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ kèríní, kɛ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dihɛì dimɔu kó mɛyɛi mmɛ.
7 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n yà dibiɛrìmínnì kó kupòkù pòòtɛmɛ̀ kɛ ɑ̃ɑ̃tɛnní dɛ kó tɛnaatɛ, kòo nitipòkù mɔù kàri tɛ miɛkɛ.
8 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì dɔ̀: Bɛ̀ we ntú kuyonku kéndɔ́ kóò tèntoo tɛ miɛkɛ, képoonko dibiɛrìmínnì kó kupòkù.
9 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie nni mbɛnkɛ kɛ̀ n wɛ́ntɛ́ kéyà bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pùtì kɛ ã ifìɛ̀ti kɛ̀ ì dònnɛ̀ fɛcònfɛ̀ kpɛyi. Kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ tɛnaatɛ kéyoutɛnɛ̀ kɛtenkɛ̀.
10 Kɛ̀ m bekɛ Kuyie ntɔ̃nnì dìì n nàánnɛ̀ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ kɔ̀rinɛ̀ kɛ tɛnaatɛ?
11 Kɛ̀ dì n tɛ́nné kɛ dɔ̀: Bɛ̀ tɛ̀ kũntinɛ̀ Babidɔnni nwe kɛ bo tɛ̀ maá tɛcɪ̃ɛ̃tɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ maá kɛ dɛ̀ɛ̀, bɛɛ tɛ̀ cɔ̃nné disãɑ̀ kó ditɛitirì ĩnkɛ̀.

6

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Sakarii sinaasɛ̃ɪ̃ sìnàà

1 Kɛ̀ Kuyie nní mbɛnkɛ kɛ̀ n yà sinaasɛ̃ɪ̃ sìnàà kɛ̀ sì yɛ̀tìní yɛtãrɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ cuokɛ̀, kɛ̀ dɛ kó yɛtãrɛ̀ tu disɔɔwũɔ̃.
2 Kɛ̀ sisɛ̃ɪ̃ siwũɔ̃sì dɛ̀ri tɛketitɛ̀ kɛ̀ sisɔ̀ùsì dɛ̀ri tɛdétɛ̀.
3 Kɛ̀ sipéísì dɛ̀ri tɛtɑ̃ɑ́ntɛ̀, kɛ̀ yɛyɔ̃rɛ̀ kpɛsi dɛri tɛdétɛ̀.
4 Kɛ̀ m bekɛ Kuyie ntɔ̃nnì dìì n nàánnɛ̀ kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ diɛ mbɛnkú ba?
5 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ yènní itemmànkɛ ìnàà ndi, bɛ̀ bonní kɛtenkɛ̀ kɛmɔu yiɛ̀ mborɛ̀ ndɛ, kɛ bo kɛ itiní bàmbà.
6 Tɛnaasãntɛ̀ sisɛ̃ɪ̃ sɔ̀usì dɛ̀ri tɛ̀ kɔ̀ri kubakù youú bíékɛ̀ nkɛ, kɛ̀ sipíé tɛ̀ tũ nkɛ̀ yɛyɔ̃rɛ̀ kpɛsii kétɛ́ kubakù cɑ̃nku bíékɛ̀.
7 Kɛ̀ siwũɔ̃sìi kétɛ́ kéncatiri kɛ dɔ́ mɛcãã, nkɛ bo ce nkutenkù, kɛ̀ Kuyie ndɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kéce nkutenkù.
Kɛ̀ sìi cokɛ́ kékɔtɛ kɛ́ kù ce.
8 Kɛ̀ kù m bekɛ kɛ dɔ̀: A wúó nsìì mɛ nkérí kubakù youú bíékàà? Sì yóó cũũnko n Yaá mmu dɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ kù yóó dɛ́úkùnnɛmɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Sosuwee

9 Kɛ̀ Kuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
10 Yíe nhá kɔtɛ Sefanniya birɛ Sosiasi cɪ̃ɛ̃tɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ìtɛ́ Babidɔnni kɛ konní bɛ̀ dɛ mbo, kàa cɔutɛ́ Edidaii nɛ̀ Tobiya nɛ̀ Yedaya bɛ borɛ̀, bɛ̀ m pãní yɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀.
11 Kàa yè cɔutɛ́ a túótɛ́ timátì péítì nɛ̀ mɛsɔɔ nkédɔ̀ dikpàɑ̀tìpìì, kɛ́ dì òó nYotisadaki birɛ Sosuwee ikuɔ́ nìùtì diɛwè.

12 Kàa dèè a ò nàkέ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tu:
Wèè yètìrì tu kuye * weè yètìní,
weè yóó maá mí ndi Yiè nKuyie n cĩ̃ètè.
13 Weè yóó tè maá kέntú okpààtì diɛwè
kέnkari okpààtìkàrì ĩ̃nkè
kɛ bakέ o nìtìbè kè ikuó nìùtì nkari o bakù youú,
kè kunaatí diɛkù mbo bɛdέ bɛ cuokè.
14 Kè dikpààtìpìì dii, dì yó mbo n cĩ̃ètè miɛkɛ nkɛ, kè di denniní Edidaii nè Tobiya nè Yedaya nè Sefanniya birɛ bè n dɔ̀ɔ̀ dìì wèì.

15 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀è bo mɛdέtimè bè bo kɔtɛní kémaá Kuyie ncĩ̃ètè kè di bantέ Kuyie Mpakɛdaa weè n tɔ̃nnímè di borè.
Kè di yie ndi Yiè nKuyie nkó mɛtammè dè yóó dɔɔ̀mu nweti weti.

7

Bè nàkέmè mɛnùboúmmè kó tináaǹtì

1 Okpààtì Dariyuusi kpàtì benni naannì, otã̀nkù wɛínwè bè tu wè Kisideu * o kó diyiè naannì kè Kuyie mbέinnè mí nSakarii.
2 Kɛ sɔ́ mBetɛɛdi kɔbɛ tɔ̃nní Sadesɛɛ nè o nìtìbè, Dekɛmmu-Mɛdɛki nè o kɔbɛ Kuyie ncĩ̃ètè kè bè bo kù bántè,
3 kέbekénè Kuyie Mpakɛdaa kuó nìùbè nè ku pãã̃náaǹtì náaḿbè kɛ tú, di dò nkέnsɔkέ kɛ kuɔ̀mmu kɛ bou dinùù otãã̀nummuwè yiè mmiɛkɛ di do ɔ̃mmè nè dimɔ̀nnàà?
4 Dɛ mɔ̀nnì kè Kuyie Mpakɛdaa m bέinnè kɛ dɔ̀:
5 Nákέ kubotí kumɔu nè ikuó nìùbè̩ kɛ dɔ̀:
Di bou yèè nɔ̀ otãã̀nummuwè nè otãã̀yiénwè
dè tùɔ̀kɛ yíe nyɛbie nsipísìyiekè,
di bou dɛ kó yɛnɔ̀ di n dɔ́ mèè kpέí nkaà?
6 Di ɔ̃ nyo ndìì mɔ̀nnì kɛ yɔ̃,
dè ɔ̃ɔ̃ í ntú díì yo nkè díì yɔ̃̀nàà?
7 Di í yɛ́ Kuyie ndo nàkέ tì nè ku pãã̃náaǹtì náaḿbè dimɔ̀nnì kɔbɛ nɔ̀ miɛkɛ, kɛ sɔ́ nSedisadɛmmu kɔbɛ nè yɛhɛkè yèè ò fité bè kpaá kari bá dèmarè í bè kɔ́nnè. Kè bɛnìtìbè kpaá píékέ Nɛkɛfu nè diyiè taà kèè bíékè kó yɛhɛkàà?
8-9 Mɛḿmɛ kè Kuyie Mpakɛdaa m bέinnè kɛ dɔ̀ m bè dèntɛ kù do bè nàkέ tì nè dimɔ̀nnì kɛ dɔ̀:
Mbekùnè timɔ́mmɔnti,
ndɔ́nè ditɔbè kémmɔkɛnè ditɔbè mɛsémmè.
10 Di bá nfɛ́ɛ̃̃nko bɛkúpobè nè iciribí nè bɛpɔ̀ɔ̀bè nè
bɛsénnìbè òmɔù bá nwantinè otɔù mɛyɛi.
11 Bè mɛ nyí nyie nkɛ bo kéntέ kù tu mù, kɛ kù bùtínné kɛ kpénkùnnɛ bɛ to.
12 Kè bɛ yèmmèɛ kpenkɛ kɛ naánnè kupèrìkù, bè í nyie nkɛ bo keè Kuyie Mpakɛdaa bè duɔ̀nní ìì tié nnè tìì náaǹtì nè ku Yaá mmiɛkɛ, nè ku pãã̃náaǹtì náaḿbè dimɔ̀nnì kɔbɛ borè. Mɛḿmɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa kè m miɛkɛɛ bè pɛikɛ mɛdiè.
13 Kè bè nni nyu kè n cĩ̃ɛ́kέ
n do bè yu kè bè cĩ̃ɛ́kέ mèè botí.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì mɛ nyɛ̃.

---

* **6:12** ***kuye:*** Kuye bè nàá nkùù kpέí ndiɛ mbè yɛ̃ nYesu nwe, odɛɛtíwè. Wéntέ Esaii 4:2. * **7:1** ***Kisideu:*** Bè do kaammè bɛtã̀ãbè nè ti kaammè dè í wɛ̃. Bɛ kóo tã̀nkù Kisideu berínè ti kó bɛtã̀ãbè tɛpíítè nè oketiwè nè tɛpíítè nè odérì dɛ cuokè nkɛ (diyosέè nè mɛwaanaà ndɛ cuokè).

14 Míì bɛ̀ cíɛ nkɛ̀ bɛ̀ ta ibotí tɛì bɛ̀ í yɛ́ ì miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ ɛì dəúnko,
òməù tɛ́nkɛ í yièní dɛ bíékɛ̀,
òməù mɛ ntɛ́nkɛ í kɛ̀ kɔ̀rì,
kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ kó mɛkàrìmɛ̀ do naati,
kɛ̀ kɛ̀ naánko tɛdəntɛ̀.

8

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó dəɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nkutenkù

1 Kɛ̀ Kuyie Mpakɛdaa m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tu
n dómu Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ̀ dɛ̀ n yóù mɛdiè,
nɛ̀ dɛ kpéí, kɛ̀ m miɛkɛ cóú mbɛ dootitəbɛ̀.
3 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu n wɛ̃toomu Siyɔ̃ɔ̃,
kɛ bo mbo Sedisadɛmmu,
kɛ̀ bɛ̀ nhò yu kɛ tú:
Bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndómɛ̀ bɛ ɛì,
kényu Siyɔ̃ɔ̃ kɛ tú mí nKuyie Mpakɛdaa n tãsààrì.
4 Tidakótì nɛ̀ tipokótì bɛ̀ɛ̀ dúkutɛ ipààti bɛ̀ kòté mɛ̀ɛ̀ kpéí,
kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kébuoté Sedisadɛmmu miɛkɛ.
5 Idapùmbí nɛ̀ Isapùmbí kɛ̀ bɛ̀ nkpɛiti dihɛì miɛkɛ yɛcɛ̃karɛ̀ yɛməu.
6 Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ kpaá di mmɔ̀nnì bɛ̀ í wúó nkɛ dò ndɛ̀ bo na kédəɔ̀,
di yèmmè né dò ndɛ̀ múnkɛ n yóùnèmu mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa?
7 N yóó dɛɛtému n nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cìétékɛ bo diyiè yièní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ dì taà kɛ̀,
mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi.
8 N yóó bɛ̀ tɛ̃ɔ́nénímu kɛ̀ bɛ̀ mbo Sedisadɛmmu kéntú n kɔbɛ,
mí nKuyie kɛ̀ nní mbɛ̀ te,
ké mbɛ̀ bakɛ́, kɛ báá bɛ̀ yóu,
m bo mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ sìé.

9 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tú mù:
Yáúkùnnɛnɛ̀ di kɔ̃ɔ̃ntì
díndi bɛ̀ɛ̀ kɛ̀ɛ̀ m pããnáaǹtì náaǹbɛ̀ béi ntìì náaǹtì n cĩɛ̃tɛ̀ pũũku dìì mɔ̀nnì.
10 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ do í yietì bɛtɔ̃mbɛ̀
iwũɔ̃ mɛ nyí mmɔkɛ mucɔ́ntimu mamù.
Bɛcièmbɛ̀ mɛ ndo í mɔkɛ mɛomɔ̀pùmɛ̀ nɛ̀ bɛ kpantídèntəbɛ̀ kpéí.
Míì do yóu bá wè kòò nwantinɛ̀ otəù mɛyɛi.
11 Di mmɔ̀nnì n tɛ́nkɛ í yóó dɔɔ̀ n kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kpaá n do dɔ̀ɔ̀mɛ̀ dokɛ́ kɔbɛ.
Mí nKuyie Mpakɛdaa míì béi!
12 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ bo nkari kɛ̀ dɛ̀ boo,
dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ̃ kɛ̀ dɛ̀ mpeí,
kɛ̀ bɛ̀ kùútí kɛtenkɛ̀ tidiitìi pɛité,
kɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀ nduɔ̀nní fɛtaafɛ̀,
n nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo nkpaá bɛɛ̀ yóó dɛ̀ tiekɛ.
13 Díndi Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ n do di dɔɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí mɛyɛi nkɛ ibotí tɛìi yà
mɛɛ̀ botí nku n yóó di dɔɔ̀mɛ̀ mɛsàà nkɛ̀ ìi yà.
Di bá nyĩɛ̃̀kù, yáúkùnnɛ di kɔ̃ɔ̃ntì.

14 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tu:
Di yɛmbɛ̀ do n cààrèmu kɛ íi m miɛkɛ
kɛ̀ n tããtɛ́ kɛ dɔ̀ n yí yóó yóu m bo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mɛyɛi.

15 Di mmɔ̀nnì n né pètìnkɛ tããté kɛ yóó di dɔɔ̀ mɛsàà mmɛ
díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ, nè Sudaa tenkè kɛmɔu kɔbɛ,
di tũ mbá nyĩ̃ɛ̀kù.
16 Ntɛnè di yó ntũ ntì,
bá wè, wè nnáá nhotɔù timómmɔnti kè di mbekù timómmɔnti
dè bo yiémmè kè kunaatí mbo di cuokè.
17 Di bo dɔɔ̀mè ditɔbè mɛyɛi ndɛ kó iyɛ̀ntotí báá tanní di yèmmè miɛkɛ
di níí bá mparìku kɛ né soú,
mí nKuyie n yí dè dó.

Mɛnùboúmmè kó yɛwe yóó naámmè yɛwe yɛbaa nkpɛyɛ

18 Kè Kuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:

19 Mí nKuyie Mpakɛdaa míì tu: Sudaa kɔbɛ bou mèè nùboúmmè otãã̀naanwè
nè onummuwè nè okuónwè, nè opíínwè dɛ kó yɛwe bo naá ndiwèì kpɛyɛ,
kuyɛ̀nnaatí kpɛyɛ, yɛbaa nkpɛyɛ, kè di nyãnku. Né ndónè timómmɔnti kè
kunaatí mbo di cuokè.
20 Mí nKuyie Mpakɛdaa míì béi:
Ibotí nè yɛhɛkè dè itinímu péu kɛ kɔriní Sedisadɛmmu.
21 Dihɛì dii nkɔbɛ níí bo sɔ́nké ditɛrì kɔbɛ ké bè nàké kɛ dɔ̀:
Ti kɔtɛnè kébántè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa,
kè bèɛ bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti kɔrimu.
22 Yɛbotè péu nè ibotí ìì kpeńnì bè bo kɔtɛní Sedisadɛmmu kéwammú ti Yiè
nKuyie Mpakɛdaa,
ké kù bàńtè.
23 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi!
Dɛ yiè bɛnìtìbè bo yènní tɛpíítè bèè cãã́ nyibotí
kéncáátí Sifu òmáà yaàbòrì kɛ tú:
Ti dó kɛ da nɛinèmu,
ti kèèmu Kuyie nda bonèmè.

9

Kuyie nkpànnèmè yɛhɛkè yèè tɔ̀kénè Isidayɛɛribɛ

1 Kè Kuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:
Dè í tú Isidayɛɛribɛ máà ndi n kpannèmè,
Adaraki tenkè kɔbɛ nè Damaasi eì kɔbɛ m bè kpannèmu múnkɛ.
Kɛ yɛ́ mí nKuyie n wúómmèmu bɛnìtìbè bɛmɔu n wúó mmèè botí,
Isidayɛɛribɛ bɛmɔu.
2 N kpaǹnèmu múnkɛ Amati eì dìì tu kutemmànku,
kɛ kpannè Tiiri nè Sitõ̃ kpɛyɛ yèè cìi ndɛu.
3 Tiiri eì kɔbɛ maá tɛcɛ̃kpetè ntɛ
kɛ píɛ ntimátì péítì mutã́ã́ ndòmmè kɛtenkè.
Kɛ píɛ mmɛsɔɔ mubirímú dòmmè icɛ.
4 Kuyie mmuwɛ̃rímú yiè nyóó pɔntɛmu dihɛì,
kédéítɛ́ iduotí kétanné dàméèrì miɛkɛ,
ké dì cóu mmuhãã́.
5 Kè Asikanɔɔ kɔbɛɛ dè yà kè kufɔ̃waá mbè autɛ́,
kè Kasaa eì kɔbɛ nkpeutí,
dè bo di Ekunɔɔ eì kɔbɛ okpààtì tɛ́nkɛ í yó mbo Kasaa eì miɛkɛ.
Onìtì tɛ́nkɛ bá nkérímu Asikanɔɔ eì,
6 Bèè kɔké ibotí bɛè yó mbo Asidɔti eì,
m bo dɛitɛ Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ fentè,

7 M bo dɛitɛ iwũ̃ bɛ̀ í fié ì kɛ̀ mɛyĩ̃ nyɛ̀ i kó imaa mbɛ nɔ̀ miɛkɛ,
nɛ̀ bɛ̀ fiè ì yɛbɔkɛ̀.
Bɛ̀ɛ̀ bo nkpaá dɛ yiè bɛ̀ bo naá n kɔbɛ,
kéndɔ̀nnɛ̀ Sudaa kó kunaàmùnkù kɔbɛ dɔ̀mmɛ̀,
kɛ̀ Ekunɔɔ kɔbɛɛ ta n kɔbɛ miɛkɛ Sebusiibɛ do dɔ̀ɔ̀mmɛ̀.
8 Mĩi mómmuɔ nyóó cómmú kébaa nh ɛì, n dootitɔbɛ̀ kpéí,
ɔ̀mɔù tɛ́nkɛ báá dì ta kéfɛ́ũ̃ n nìtìbɛ̀,
n yàmu m mómmuɔ nnɛ̀ n nɔ̀nfɛ̀.

Okpààtì wèè yóó tɔní diwɛ̀ì o kó tináaǹtì

9 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ nyãnkunɛ̀ diwɛ̀ì!
Díndi Siyõ̃ kɔbɛ iinɛ̀!
Ntɛnɛ̀ di kóo kpààtì kɛ kéríní di borɛ̀.
Ò dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ sìé dèndɛ kɛ nɔ ndɛmɔu,
kɛ yɔɔ̀ nkɛ dekɛ disãmmarínsɛrì kó dibii.
10 Sikpàrìnaasɛ̃ĩ í yó nkpaá bo Efadaimmu tenkɛ̀ miɛkɛ,
sikpàrìsɛ̃ĩ mɛ nyí yó nkpaá Sedisadɛmmu ɛì.
Ò yóó kékému dɛ tãnnɛ̀,
kɛ́ãnné kunaatí ibotí nɛ̀ itɛì dɛ cuokɛ̀.
O kpààtìyuu bo túótɛ́ dàméɛ̀rì yie nkéntɔ kɛtuɔkɛnɛ̀ otɔù, kéditɛ́ kukó ndiɛkù
Efadati nɛ̀ kutemmànkoo.

Kuyie nyóó wɛ̃tɛ kécónnémɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ fɔ̃tìrì

11 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Nɛ̀ ti kó mɛtaummɛ̀ n di dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ di n feu ìì wũ̃ kó mɛyĩ̃ mmiɛkɛ,
mɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó di dennɛ di kpetí dìì fɔ̃tìrì miɛkɛ.
12 Mí nKuyie mmíì tì ndi náá nyíe, díndi tidaatì tìì m bùɔ́!
Konnènní di kó dihɛì iduotí fité dì,
n yóó di dɔ̀ɔ̀mu mɛsàà nkɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃té kucɛ mèdémɛ̀ di di mɛ̀ɛ̀ sémmɛ̀.
13 Siyõ̃ ɛì, n yóó duɔ́ nkàa nìtìbɛ̀ bɛɛ̀ do Yafanni kɔbɛ mudoò,
Sudaa kɔbɛ bɛɛ̀ yó ntú n tãmmù,
kɛ̀ Efadaimmu kɔbɛ tú m pie,
díndi Siyõ̃ kɔbɛ kɛ̀ dí ntú n kpàrìsiè.
14 Mí nKuyie n yó mbo n kɔbɛ yɔ ĩnkɛ̀ nkɛ kɛ̀ m pie ntú níɛ́ɛ́ fɛtaafɛ̀ õ̃ míítémɛ̀,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bo kɔnné dìì mɔ̀nnì ditãtɛheù kékétóo
nɛ̀ kubakù youú bíékɛ̀ kó kuyaakperíkù.
15 Mí nKuyie Mpakɛdaa n yó nkãnkému n nìtìbɛ̀,
kɛ bɔmmɔ̀ɔ yɛtɛ̃́rɛ̀,
kɛ̀ yɛ̀ buɔti bɛ dootitɔbɛ̀, ké bɛ̀ nàntɛ páíí bɛ̀ õ̃ nantɛmɛ̀ fínyĩ bɛ,
kɛ̀ bɛ̀ mméú mɛyĩ̃ mmiɛkɛ, bɛ̀ õ̃ féútɛ́ fɛɔ̀fɛ̀ kɛ̀ ikuɔ́ nìùtìi
kunnɛ mɛ̀ɛ̀ botí dinaabuu mɛyĩ̃ mmiɛkɛ,
ké mɛ̀ wùɔ diwũ̃tɔ̀nnì bàkɛ̀.
16 Mí mbɛ Yiè nKuyie m bo bɛ̀ dɛɛtɛ́ dɛ yiè.
N nìtìbɛ̀ mbɛ, n kó ipe.
Bɛ̀ bo ndò nyɛtɛ̃́rɛ̀ yɛ̀ɛ donku dɛu kɛ mmiɛti bɛ ɛì miɛkɛ.
17 Dɛ yiè bɛ wenninku í yó mmɔkɛ kumànku.
Bɛ wɛ̀ì mɛ nyí yó mmɔkɛ dì màmɛ̀.
Tidiitì nɛ̀ mɛnabémmɛ̀ dɛ̀ bo nte bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ bɛsapàmbɛ̀
kɛ̀ bɛ̀ nkpeńnì.

10

Kuyie nkuù duɔ̀ nfɛtaafɛ̀

1 Mɔɔnɛ Kuyie nkɛ kù dí duɔnní fɛtadentifɛ̀.
Kuù ɔ̃ nte kɛ̀ fɛtaafɛ̀ɛ kperi kéni mɛdiɛ̀.
Bá wè kòo pakuu yɛ̀ tidiitì.
2 Sibɔɔtenkaanìi di soúmmu,
kɛ̀ bɛpããbɛ̀ di náá nsiyáàbìsí,
di yau tìì dɔunˋtì tu dɛtetìrɛ̀ ndɛ
kɛ nárík ùnko di yɛ̀mmɛ̀ fààrɛ̀
dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ cìétɛ́ nɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀
tipìètì tìì kpa ti cɛ̃nti ti kɔ̃mɛ.

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó wɛ̃tɛ kédɛɛtémɛ̀ ku nìtìbɛ̀

3 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí nKuyie m miɛkɛ kɛɛ̀ pɛikɛ bɛpecɛ̃nyɛibɛ,
n yìtɛ́ kɛ cɔ̀ḿmúmu bɛ kpéí.
Mí nKuyie Mpakɛdaa m bo daatɛní dìì yiè n kó ipe Sudaa kɔbɛ kpéí,
bɛ̀ bo naá nsikpàrìsɛ̃ĩ kperí kɛ̀ m bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ mudoò.
4 Bɛkpààtìbɛ̀ yɛ̀tìní Sudaa kó kufuku miɛkɛ nkɛ,
kɛ bo nkpeńnì kɛ dɔnnɛ̀ ditɑ̃́rì bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pũũtɛ́nɛ̀ dì,
kɛ dɔ̀ nfɛbaafɛ kɛ dɔ̀ nhokpàrìnuɔnti kó mutãmmù.
5 Bɛ̀ bo ntú bɛkpàrìnuɔmbɛ
kɛ naù bɛ dootitɔbɛ̀ kucɛ kó titɑ̃́tì kɔ̃mɛ.
Bɛ̀ bo mbɛ̀ nàù kɛ yɛ̃́ mí nKuyie n yó mbɛ̀ bonɛ̀mɛ̀.
Dɛ yiè dɛ̀ bo di bɛ dootitɔbɛ̀ kó bɛhããpɔ̀nsãndɛ̀ɛbɛ̀.
6 M bo kpénkùnnɛ Sudaa kɔbɛ,
m bo dɛɛtɛ́ Sosɛfu yaàbí kɛ́ ì cɔ̀ńné i fɔ̃̀tìrì,
mɛsémmɛ̀ mɛɛ̀ bɛ̀ nni mbonɛ̀.
Dɛ̀ tɛ́nkɛ bá ndò mbɛɛ̀ do n dootóo dimɔ̀nnì marì.
Mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ̀ te,
kɛ yóó keè bɛ báammìi.
7 Efadaimmu kɔbɛ bo ntú bɛkpàrìnuɔmbɛ,
bɛ yɛ̀mmɛ̀ bo nnaati kɛ dɔ̀ mbɛ̀ yɑ̃̀ mɛnaà.
Bɛ bí bo mbɛ̀ wùó nkɛ̀ diwɛ̀ì ì bo.
Bɛ yɛ̀mmɛ̀ bo nni nnaatinɛ̀ mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie.
8 Kɛ̀ n níí bɛ̀ yúnɛ̀ fɛfontìfɛ̀ kɛ̀ bɛɛ tíí,
nkɛ yɛ̃́ míì bɛ̀ dɛɛtémɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ sũũ nkɛ maàtɛnɛ̀ bɛ̀ do mamɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.
9 Míì bɛ̀ yaá ibotí tɛì miɛkɛ
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yaá mɛɛ̀ botí mɛdibii,
bɛ̀ mɛ nyó nkɛ̀ bo kédentɛnímu n kpéí
kétié mbɛ bí kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛní.
10 N yóó bɛ̀ dɛ̀itɛnímu Esibiti nɛ̀ Asidii,
kɛ́ bɛ̀ tìí nKadaadi tenkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ Dimaa, kɛ̀ bɛɛ duú.
11 Kɛ sénté Esibiti kó kukó,
mí nKuyie míì yóó cónné dàméɛ̀rì kó yɛnéfĩ̃nfĩ̃rɛ̀ kɛ̀ kukó nNiidi kũũ.
Asidii kɔbɛ fentɛ̀ bo deè.
Kɛ̀ fɛkpààtìpàtìfɛɛ détɛ́nɛ̀ Esibiti kɔbɛ.
12 Kɛ̀ n kpénkùnnɛ n nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkérí nɛ̀ n yètìrì,
mí nKuyie míì béi.

11

Kuyie nnàkémɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛɛ̀ kpeńnì yɛ̀ dotimɛ̀

1 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Fɔ̃ nDimaa tùúkú, kpetɛ́ a bòrɛ̀,
kɛ̀ muhãã̃ nta kɛ́cɔ́útɛ́ a tediɛrɛ̀ sétìrì.
2 Díndi dɛtie nsipèrɛ́sì, kɔmmúnɛ̀!
Sétìrìbɛ̀ duómu,
dɛ kó dɛtesààrɛ̀ tɛ̃́nkɛ í kpaá,
díndi Basãã tie mbɛ̀ tu dɛ̀ sɛ́nnì, kɔmmúnɛ̀!
Kutúúkù bɛ̀ do í daati kɛ taà kù domu, kù í kpaá.
3 Ti yo bɛpecɛ̃mbɛ dabùò,
bɛ pe í kpaá mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ.
Kɛ̀ yɛcìrícìrìbɛ kuɔ Suditɛ̃ɛ̃ tùúkù yɛ̀ do tɛ̃́ kù í kpaá mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.

Bɛpecɛ̃mbɛ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kó tináaǹtì

4 Kɛ̀ Kuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Cɛ̃mmú m pe ìì bo mukɔ̀ù kpɛ́í.
5 Bɛ̀ do nyì kɛ n kɔù bá ɔ̀mɔù í bɛ̀ bɔnnɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ fiiti kɛ̀ bɛ̀ tu: Kuyie nnɛ̀ mutɔ̃mmú, ti bo kparìkɛ̀. Kɛ̀ i cɛ̃mbɛ né búútóo bá mɛsémmɛ̀ í bɛ̀ bo.
6 M múnkɛ tɛ̃́nkɛ í yóó dɛetɛ́ di nhɛì kɔbɛ, mí nKuyie mmíì bɛ́i, n yóó yóumu bá wè kòò do o kou nɔu miɛkɛ, nɛ̀ o kóo kpààtì nɔu miɛkɛ, kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ fɛ̃́ũ, m mɛ mbáá bɛ̀ dɛetɛ́.
7 Mɛmmɛ kɛ̀ n kɔtɛ kɛ bo cɛ̃mmu ipe bɛ̀ do nyì kɛ kɔù, kɛ́waá nyɛdɔ̀ yɛ̀dɛ́yɛ̀, kɛ yú dìmarì kɛ dɔ̀: Mɛsàà, nkɛ yú ditɛrì kɛ dɔ̀: Mɛwɛ̃nnímɛ̀, kɛ́kɔtɛ kɛ́cɛ̃mmú ipe.
8 Otɛ̃̀nkù omáà miɛkɛ kɛ̀ n cíɛ mbɛpecɛ̃mbɛ bɛ̀tããti bɛɛ̀ do ì cɛ̃mmù. Kɛ̀ mɛminnímɛɛ ì nní ndòńtɛ́nɛ̀ kɛ̀ ì múnkɛ m pɛ̃̀.
9 Mɛmmɛ n yì nàkɛ́mɛ̀ kɛ dɔ̀: N tɛ̃́nkɛ í yóó ndi cɛ̃mmú kɛ̀ fɛɛ̀ bo kú, fɛɛ kú! Kɛ̀ fɛɛ̀ bo feti fɛɛ feti, ìì kpaá kɛ̀ ì bo ncáá nyitɔbɛ̀, ì ncáá.
10 Mɛmmɛ n tùótɛ́mɛ̀ didùɔ̀ n do yu dì kɛ dɔ̀: Mɛsàà nkɛ dì kɛɛ́tɛ́, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ mɛtaummɛ̀ n do dɔ̀ɔnɛmɛ̀ ibotí kɛ̀ mɛɛ tɔ̃tɛ.
11 N kɛɛ́tɛ́ dìì mɔnnì dɛ kó didùɔ̀ ipe kó bɛdombɛ bɛɛ̀ n wùó nkɛ̀ bɛɛ bantɛ́ Kuyie nkuù bɛ̀ naánnɛmɛ̀ dɛ kó mɛdɔɔrìmɛ̀ miɛkɛ.
12 Kɛ̀ m bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di pɛ́nsìrì n yietínɛ̀ kɛ̀ di mɛ nyí pɛ́nsìrì di yóu. Mɛmmɛ kɛ̀ bɛɛ kaa nyidíítí mɛdítíbii nsipísìtããti kɛ́ n duó.
13 Kɛ̀ Kuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: Túótɛ́ dɛ kó idìítí bɛ̀ yɛ̃ mbɛ̀ nu nni ntàa nkùù donku kɛ́ãnné n cĩɛ̃̀tɛ̀ kó ditɔu miɛkɛ.
Kɛ̀ n túótɛ́ dɛ kó mɛdítíbii nsipísìtããti kɛ́ãnné Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó ditɔu miɛkɛ.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́túótɛ́ didùɔ̀ tɛrì dìì yètìrì tu: Mɛwɛ̃nnímɛ̀ kɛ kɛɛ́tɛ́. Dɛɛ̀ bɛnkú kɛ dò nSudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ kó mɛwɛ̃nnímɛ̀ tɔ̃̀tɛ.
15 Kɛ̀ Kuyie nyíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɔɔ̀ amáà kɛ́ndò nhopecɛ̃nti wèè yèmmɛ̀ í naati,
16 kɛ yɛ̃́ mí nKuyie n yóó duɔ́nkomɛ̀ opecɛ̃nti tɔù nwe dɛ kó dihɛì miɛkɛ, wenwe bá kòò mɔńté ipe o pecɛ̃nku miɛkɛ ò í yó ndakɛ dɛ kpɛti, kɛ̀ fɛmafɛ̀ feti ò í yóó fɛ̀ wammú, kɛ̀ fɛmafɛ̀ kɔutɛ ò báá fɛ̀ tàa, ò mɛ nyí yó mpiú ìì kɔ̃ntì naati, ò yó nkɔùmu ìì ã mɛkùɔ̀ nkɛ cáá nkɛ dɛì isɔnyi kpɛɛ̀tɛ̀.

17 Di bo yà díndi bɛɛ̀ tu dimáà bɛpecɛ̃mbɛ,
díndi bɛɛ̀ dootóo m pe
bɛ̀ bo cɔ di baà nyɛse,
kɛ́kũ̃kɛ́ di nuɔ nyouyi yɛse,
kɛ̀ di baà nfãũ nkɛ̀ di nuɔ nyouyii yɛ̃ĩ.

12

Ibotí yóó wɛ̃nnɛ́mɛ̀ kɛ́do Sedisadɛmmu

1 Ntɛ Kuyie nnàkɛ́ tì Isidayɛɛribɛ,
Kuyie nkùù pitɛ́ tiwɛtì

kɛ fií nkɛtenkɛ́ kó yɛsɑ̃̀nkɛ̀,
kɛ ɑ̃nné onìtì di wɛ̃nnì,
kuù béi nkɛ tú:
2 Mí nKuyie m bo dɔ́ɔ̀ Sedisadɛmmu fɛbòòfɛ̀ kóò píɛ m miɛkɛ kó mɛnaà, nyɛbotɛ̀ yɛ̀ɛ̀ ò fité, kɛ̀ yɛ̀ɛ yɑ̀ kémuɔ́ nkɛ̀ yɛ ììkɛ̀ɛ fité. Dɛɛ̀ múnkɛ yóó tuɔkɛní Sudaa kɔbɛ bɛ dootitɔbɛ̀ bo bɛ̀ do dìì mɔ̀nnì képi Sedisadɛmmu.
3 Dɛ yiè m bo dɔ́ú nSedisadɛmmu yɛbotɛ̀ ììkɛ̀ kòo ndo nkutɑ́ɑ́rí bɛ̀ɛ̀ bo ndɔ́ kóò còtɛ bɛ̀ bo kɔutɛ bɛmáà, yɛbotɛ̀ yɛmɔu bo wɛ̃nné kóò do.
4 Dɛ yiè m bo duɔ́ nkɛ̀ sisɛ̃ĩ̃ wáátɛ́, kɛ̀ kufɔ̃waá nhauté si dèèbɛ̀, m bo yɛ̃ĩkùnnɛ ibotí tɛì kó sisɛ̃ĩ̃, n nɔ̀nfɛ̀ mɛ mbáá ũ̃ũ̃ nSudaa kɔbɛ ĩnkɛ̀.
5 Dɛ mɔ̀nnì Sudaa botí kó bɛkótíbɛ̀ bo nnáá mbɛ yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ kɛ tú: Sedisadɛmmu kɔbɛ kó muwɛ̃rímú bonní bɛ Yiè nKuyie Mpakɛdaa borɛ̀ ndɛ.
6 Dɛ mɔ̀nnì m bo duɔ́ nkɛ̀ Sudaa kpààtìbɛ̀ kuɔ yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bɛ̀ fité kubakù cɑ̃̀nku nɛ̀ kuyoú yɛ kɔbɛ, muhɑ̃́ɑ́ nhɔ̃ɔ̃ cóúté mɛ̀ɛ̀ botí timútì nɛ̀ idɛí. Kɛ̀ Sedisadɛmmu nkpaá bo o karì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ò ɑ̃.
7 Mí nKuyie n yóó keté kédɛɛté Sudaa kó yɛfɛ kɔbɛ mbɛ, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ Dafiti kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ bá ndò mbɛ̀ bɛ̀ pɛ̃ɛ̃té.
8 Dɛ yiè mí nKuyie n yó nkɑ̃nkému Sedisadɛmmu kɔbɛ, dɛ yiè wèè tu ocĩrì bɛ miɛkɛ weè yó ndònnɛ̀ Dafiti do dòmmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nwúó nho yaàbí kɛ̀ dɛ̀ dò nKuyie, nkɛ dò nKuyie ntɔ̃nnì.

Bɛ̀ yóó kɔmmúmɛ̀ bɛ̀ kũ̃ũ̃ wè kɛ o dùùtɛ o kpéí

9 Dɛ yiè m bo íté kécómmú kékuɔ ibotí ìì bo kɔtɛní kéndɔ́ kédo Sedisadɛmmu mudoò.
10 Dɛ yiè m bo ɑ̃nné Dafiti kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ mɛyèmmɛ̀ bɛ̀ bo n kuɔ́nnɛ̀ mɛ̀ ké m bantɛ́ kéwɛ̃ɛ̃tɛní m bíékɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì kékɔmmú bɛ̀ kũ̃ũ̃ wè kɛ dùùtɛ o kpéí, wèè birɛ bo dɛmáà dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kú kòò nkuɔ̀mmɛ̀, Mpo ɔ̃ɔ̃ kú kɛ̀ bɛ̀ nkuɔ̀mmɛ̀.
11 Dɛ yiè yɛkúdabùò mbo dátínné Sedisadɛmmu dibɔɔ̀ Adatidimɔɔ * ɔ̃ɔ̃ kú kɛ̀ bɛ̀ nkuɔ̀mmɛ̀ Mɛkidoo biriku miɛkɛ.
12 Dihɛì miɛkɛ bɛ̀ bo nkuɔ̀ bɛ naàmùntì bɛ naàmùntì, kɛ̀ Dafiti kó tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ ncɑ̀ɑ́ nkɛ̀ bɛ pobɛ̀ cɑ̀ɑ́ nkɛ̀ Natɑ̃ɑ̃ kó tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ ncɑ̀ɑ́ nkɛ̀ bɛ pobɛ̀ cɑ̀ɑ́.
13 Kɛ̀ Defii kó tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ ncɑ̀ɑ́ nkɛ̀ bɛ pobɛ̀ cɑ̀ɑ́ kɛ̀ Simɛii cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ ncɑ̀ɑ́ nkɛ̀ bɛ pobɛ̀ cɑ̀ɑ́.
14 Tinaàmùntì sɔnti tìì kpaá kɛ̀ tì cɑ̀ɑ́ ncɑ̀ɑ́ nkɛ̀ ti pobɛ̀ cɑ̀ɑ́.

13

1 Dɛ yiè dinébòrì marì bo mpũ̃ɔ̃ nkɛ ɔu Dafiti kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kó mɛyɛi nnɛ̀ bɛ yɔ́ɔ̃.

Kuyie nyóó paammɛ̀ yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá nku pɑ̃ɑ̃náaǹtì

2 Dɛ yiè m bo dɛitɛ yɛbɔkɛ̀ kó yɛyètɛ̀ bɛ nɔ̀ miɛkɛ, mí nKuyie mmíì béi. Òmɔù tɛ́nkɛ bá ndenniní yɛ kpéí, m bo dennɛ dihɛì bɛ̀ɛ̀ tu bɛmáà m pɑ̃ɑ̃náaǹtì náamɓɛ̀ nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bɛ̀ sĩ̃nkùnko.
3 Dɛ mɔ̀nnì kòò mɔù cĩɛ́kɛ́ kɛ tú ò nàá m pɑ̃ɑ̃náaǹtì, o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ bɛ̀ɛ̀ ò pɛitɛ́ bɛɛ ò nàké kɛ dɔ̀: A yóó kúmu! A náá nsiyáàbìsí nsi kɛ tú a náá nKuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì. Kòò cĩɛ́kɛ́ kɛ tú ò nàá m pɑ̃ɑ̃náaǹtì o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ bɛɛ ò kũ̃ũ̃ disiè kékuɔ.
4 Dɛ mɔ̀nnì ifɛi bo pĩ m pɑ̃ɑ̃náaǹtì náamɓɛ̀ nɛ̀ bɛ kó tipɑ̃ɑ̃náaǹtì kɛ̀ bɛ̀ tɛ́nkɛ bá ndáátí iwũ̃ɔ̃ kó ticìtì kó yɛyaàbòrɛ̀ kɛ soú.

---

* **12:11** ***Aditidim**ɔɔ:* Fedisiibɛ kó dibɔɔ̀ marì botí do nku, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ ndò ndì ɔ̃ɔ̃ kú fɛtaafɛ̀ kò ndìì mɔ̀nnì, kéwɛ̃tɛ kéyènní fɛtaafɛ̀ konní dìì mɔ̀nnì.

5 Bɛ̀ bo nyetírí kɛ tú: Mí n yí tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò, n tú otenkútì nwe
nɛ̀ bɛ̀ m pɛitémɛ̀ n tú kɛtenkɛ̀ kou nwe.
6 Kɛ̀ bɛ̀ ò bekɛ kɛ yĩ: Bá n kó tifíɛ̀tì né bo a cĩncĩnnì? Ò dɔ̀: N népobɛ̀ bɛɛ̀ dɛ̀ nni
nkɔ̀ùtɛ.

Bɛ̀ɛ̀ yó nkpaá bɛ̀ yóó bantémɛ̀ Kuyie

7 Ntɛnɛ̀ mí nKuyie Mpakɛdaa n tú mù:
N tú nh ɛ̀i ndisiè ndi kɛ bo kɔ̃ũ n kóo pecɛ̃nti
nɛ̀ wè ti wɛ̃ nképĩ mmutɔmmú kékuɔ,
kɛ̀ ipee cíétɛ́ kɛ̀ n kuɔ ipebí.
8 Kɛ̀ Kuyie nyíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kɛtenkɛ̀ kó bɛnìtìbɛ̀ bo totɛ́ yɛwétiyɛ̀
yètããti, kɛ̀ yèdéè kú kɛ̀ dìmáà nkpaá bo.
9 Kɛ̀ m bɛ̀ yàákɛ́ kɛ́ bɛ̀ wénkùnnɛ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pũnné mɛ̀ɛ̀ botí mɛsɔɔ nnɛ̀ timátì péítì
kɛ̀ dɛɛ wenkɛ. Dɛ yiè kɛ̀ bɛ̀ níí n yú kɛ̀ n yie nkɛ dɔ̀ bɛ̀ tu n kɔbɛ mbɛ, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀:
Kuyie nkuù ti te.

14

Kuyie n yóó baatémɛ̀ ku nìtìbɛ̀ mɛsɔmmɛ

1 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Mí nKuyie n kó diyiè duunnímu
kɛ̀ di dootitɔbɛ̀ bo totí di kpɛrɛ di nuɔ mmiɛkɛ,
díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ di nuɔ mmiɛkɛ.
2 N yóó duɔ́ nkɛ̀ ibotí tɛìi tíímmu kédo Sedisadɛmmu mudoò
képɔntɛ dihɛì kéhɛí dèɛ̀ kó dimàà bo di miɛkɛ,
képĩmmú bɛnitipòbɛ̀ kéduɔ́nɛ̀,
képĩmmú bɛsũkùbɛ̀ kékũũnnɛ̀ kédɔɔ̀ tidaatì,
kɛ̀ bɛsɔmbɛ nkpaá dihɛì.
3 Dɛ mɔ̀nnì mí nKuyie nkɛ̀ n cómmú kédokénɛ̀ yɛbotɛ̀
n do ɔ̃mmɛ̀ mudoò mɔ̀nnì.
4 Dɛ yiè n naàcètɛ̀ bo na odìfíè tãrì
dìì bo Sedisadɛmmu donfũɔ̃̀,
kɛ̀ dìi yaté di cuokɛ̀ diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀
nɛ̀ dì taà kɛ̀, kɛ̀ dɛɛ naá nkubiriku diɛkù
kɛ̀ diwɛtirì dìmáà fũtɛ kubakù youú bíékɛ̀
kɛ̀ ditɛrìi fũtɛ kucɑ̀nku.
5 Kɛ̀ di cokɛ́ kétũnnɛ dɛ kó kubiriku
kɛ yɛ́ kù yó nduómɛ̀ kétuɔkɛnɛ̀ Asɔɔdi nwe,
kɛ̀ dí cokɛ́ kɛ́ kù tũnnɛ
kɛtenkɛ̀ do aá Osiasi Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì mɔ̀nnì
kɛ̀ di yɛmbɛɛ cokɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí.
Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ di Yiɛ nKuyie nfeiténí
kɛ nɛínɛ̀ ku tɔ̃rɛ̀.
6 Dɛ mɔ̀nnì diyiè tɛ́nkɛ í yó mbo
dɛ̀ yó ndò mbàmmùu nwe kɛ dò nnìkɛ̀ìì.
7 Dɛ kó diyiè yó ncɑ́ɑ́mmu
Kuyie nkuù máà dì yɛ́
dɛ mɔ̀nnì kuyie nyí yó mbo
kɛyènkɛ̀ mɛ nyí yó mbo,
bá kuyuoku kuwenniku kuù yó mbo.
8 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ duɔ̀ mmufòmmu
mɛ̀ bo nyiɛ̀ní Sedisadɛmmu
kɛ̀ mɛ̀maɛ̀ mpũɔ̃̀ nkɛ taà dàméɛ̀rì diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kou,

kè mɛtɛ̃mè ntaà diyiè taà kèè bíékè kou
kémpũ̃ ndiyõ̃ nè dipaao.
9 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ
Kuyie nkuù yó ntú kɛtenkè kɛməu kóo kpààtì
kè bɛnìtìbè bɛməu nkù bàá nkɛ nkù yɛ́.

10 Kè dihɛì dimɔuu wɛ̃tɛ kénaá nkubiriku
kétúótɛ́ Kebaa kéntɔ kétuɔkɛnè Dimɔɔ
kubakù cǎnku Sedisadɛmmu diyiè yìèní kèè bíékè
kè Sedisadɛmmuu baaté yɛhɛkè sɔnyɛ,
kɛ túótɛ́ Bɛnsamɛɛ kó dibòrì borè
kéntɔ kétuɔkɛnè bè tu dè dibòrì kótírì,
képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛnè dibòrì kuduotí kentímè kpɛri
kéntɔ kétuɔkɛnè Anaɛɛdi kó ditennì,
képɛ̃ɛ̃té kétuɔkɛnè okpààtì kó diyɛtituò borè.
11 Ikuɔ maì tɛ́nkɛ í yó mbo a bo yeténè ì kè bè dá kuɔ.
Bɛnìtìbè bo nkari bàmmùù Sedisadɛmmu miɛkɛ.

12 Ntɛ Kuyie nyóó poté kùù yɛ̃ĩku bɛnìtìbè bèè dokénè Sedisadɛmmu:
Onìtì níí bo nkpaá fòù kòo kɔ̀ntì pǎǎkɛ,
kòo nɔmbii mpǎǎkɛ,
kè bɛ nɔ́ndié mpǎǎkɛ bɛ nɔ̀ miɛkɛ,
13 Dɛ yiè kufɔ̃waá ndiɛkù bo auté bɛnìtìbè
kè bèɛ kónté kénkpannè bɛtɔbè,
bá wè kòò nkpaǹnè o cɛ̃pɛɛtitɔù.
14 Kè Sudaa kɔbɛɛ wɛ̃nnénè Sedisadɛmmu kɔbɛ
kè bèɛ dokénè ibotí ìì bè fité,
kékoú bɛ mátì péítì nè mɛsɔɔ nnè tiyààtì péu.
15 Kuyɛ̃ĩku kùù do bɛnìtìbè kuù doti sisɛ̃ĩ,
nè sitɛsì sãmmarímú nè sisɛ̃ĩ dè wɛ̃nné kɛ pɛité sì
nè yòyóbè nè sãmmarímú
nè iwũõ sɔnyi ìì bo bɛ ããpɔ̀nkarì.
16 Dɛ mɔ̀nnì bèè bo nkpaá fòù,
ibotí ìì dokénè Sedisadɛmmu kɔbɛ i miɛkɛ,
bè bo nkɔrìní Sedisadɛmmu bá dìì mɔ̀nnì,
kɛ ninku kɛ m báá mmí nKuyie Mpakɛdaa,
kɛ baà ntitouti kó dibanni.
17 Ibotí ìì kɔbɛ bo nkpaáo kɛ í nkɔ̀tɛní Sedisadɛmmu
mí nhokpààtì Kuyie Mpakɛdaa m borè,
bè báá pétɛ́ fɛtaafè.
18 Kè Esibiti kɔbɛ kpaáo kɛ í kɔ̀tɛní,
m potɛ́ kùù yɛ̃ĩku ibotí tɛì ìì í kɔ̀tɛní
kɛ baá ntitouti kó dibanni,
kuù doti bɛ ĩnkè.
19 Esibiti kɔbɛ nè ibotí tɛì ìì bo nkpaáo
kɛ í nkɔ̀tɛní kɛ baá ndibanni titouti kpɛri
tiì yɛ̃ĩti doti bɛ ĩnkè.

20 Dɛ yiè bè bo wãri sisɛ̃ĩ kó yɛsãnkɛwe ĩnkè
kɛ dɔ̀: Bè cǎńné dè nKuyie nkpéí.
Kè n cĩ̃ètè kó sikũmboó naá nyɛbɔ
bè yó mméínè yè yɛwũõtɔ̀rè.

21 Sedisadɛmmu kó sikũmboó nɛ̀ Sudaa tenkɛ̀ kpɛsi
kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ duó mí nKuyie Mpakɛdaa n kpɛ́í
bɛ̀ɛ̀ kó dimàà n feu iwũ̃ kɛ̀ bɛ̀ nsì tòú
kɛ berinɛ̀ imaa,
bɛpotambɛ̀ tɛ́nkɛ í yó nkpaá mí nKuyie Mpakɛdaa n cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.

Madasii
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Madasii wɑ̀ri o pátíri kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nsikɔusìnàà (400) miɛkɛ nkɛ kɛ̀ Yesu né na kékɔtɛní. Ò do yóó nákɛ́ dɛ kó tináaǹtì kɛ sɔ̃ nKuyie ncĩɛ̃tɛ̀ wɛ̃tɛ kɛ maámu kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃tɛ kɛ feu iwũɔ̃ Kuyie nku cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kɛ né wɛ̃tɛ kɛ bonkɛ Kuyie nkó kucɛ, bá wè kòò fòù ò dɔ́mɛ̀. Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ soú nKuyie nnɛ̀ bɛ pɑ̃rɛ̀ miɛkɛ, bá òmɔù tɛ̃nkɛ í dakɛ Kuyie nkuɔ́ kpɛ́í. Kɛ̀ Madasii nnáá nyikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sɔmbɛ kɛ tú bɛɛ ceetɛ, ké mbɛ̀ dènni Kuyie mbɛ̀ dɔ́mɛ̀, kɛ bɛ̀ nàánnɛ̀ múnkɛ ku beéntì kpɛ́í.

Madasii do bɛ̀ nàá nKuyie nyóó tɔ̃nnímɛ̀ mmɛ wèè bo náké ku náaǹtì (3:1) Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edii do nàkémɛ̀ (3:23) Matie kó dipátíri nɛ̀ Duku kpɛri Madasii nàké dìì nùù bomu yɛ miɛkɛ, dii tú: Isãã-Batiisi do náámmɛ̀ kɛ tú ò kɔ̀tɛní kɛ bo tũntɛ Yesu nwe kucɛ (Matie 17:11-13, Duku 1:17).

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Isidayɛɛribɛ í bantɛ́ Kuyie mbɛ̀ dɔ́mɛ̀ 1:1-5
2. Bɛ̀ sɛimmɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kɛ tú bɛ̀ sènkɛ̀rì Kuyie nkɛ̀ bɛ̀ yetírí 1:6-2:9
3. Mɛcaàrìmɛ̀ Isidayɛɛribɛ do caàrimɛ̀ bɛtɔbɛ̀ 2:10-16
4. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàkémɛ̀ Isãã-Batisi yóó kɔtɛnímɛ̀ kétũntɛ kucɛ kɛ̀ Yesu né na kékɔtɛní 2:17-3:5
5. Isidayɛɛribɛ dòmmɛ̀ kéwɛ̃tɛní Kuyie mborɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ yóó dɔ̀ɔ̀ Yesu bo wɛ̃tɛní dìì yiè 3:6-23

1 Di mpátíri ti náá ti Yiè nKuyie mbéinnɛ̀ tìnti Madasii Isidayɛɛribɛ kpɛ́í.

Kuyie nhɔ̃ɔ̃ tããtémɛ̀ kù dɔ́ wè

2 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: N di dɔ́mu kɛ̀ di né békú dimáà kɛ tú: Ba mbɛnkú ti Yiè Kuyie nti dɔ́mɛ̀? Dɛ̀ í dò nhEsayuu weè kòtí Sakɔbaa? Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ n dɔkɛ Sakɔbu kɛ nii Esayuu.

3 Kɛ pɔ̀ntɛ o kó kutempɛ̃ nkó yɛhɛkɛ̀ kɛ duɔ́ nkɛ̀ yɛ̀ dɔúnko, kɛ naá nsikpamɔɔ́ kó diãrì.

4 Kɛ̀ dɛ̀ dò nhEdɔmmu ɛì kɔbɛ bo yĩ, bɛ̀ mɛ̀ nti pɔ̀ntɛmɛ̀ ti bo maá, kɛ̀ bɛ̀ maá m borɛ̀ pɔ̀ntɛ, mí nKuyie Mpakɛdaa míì béi! M bo bɛ̀ pɔ̀ntɛ kɛ̀ bɛɛ yú dɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛ dɔ̀: Mɛyɛi nhèì, m miɛkɛ péì bɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃ bɛ ɛì.

5 Díndi Isidayɛɛribɛ kɛ̀ dí dɛ̀ yà, kébantɛ́ kɛ dò m mí ndi Yiè nKuyie n dɛu kɛ í pĩ ndíì máà kó yɛhɛkɛ̀ mutɔ̃mmú.

Ikuɔ́ nìùbɛ̀ cààrèmɛ̀ kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ kpannɛ̀

6 Kɛ̀ ti Yiè Kuyie Mpakɛdaa béinnɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛbirɛ ɔ̃ ndému dɛ cicɛ kɛ̀ kudaakù yié nku yiè nkpɛti. Kɛ̀ n tu di cicɛ dɛ̀ né yĩmɛ kɛ̀ di í n dé? Kɛ̀ n tu di yiè, dɛ̀ né yĩmɛ kɛ̀ di í yié n kpɛti? Di n sènkèrìmu kɛ né békú dimáà kɛ tú: Ti kù sènkèrì ba mmiɛkɛ?

7 Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di m pɑ̃ã n ci dɛ̀, kɛ dɛ̀ dakù n wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ ĩnkɛ̀? Di caàri n yètìrì ndi, di wèńté n wũɔ̃tɔ̀rɛ̀ nyɛ dɛtetìrɛ̀. Kɛ né békú dimáà kɛ tú ti sĩnkùnnɛ ɔ̃mmɛ botí ku wũɔ̃tɔ̀rɛ̀?

8 Di n feu dìì mɔ̀nnì iwũɔ̃ ìì ã inuɔ nyìmáà ìmáà nɛ̀ ìì tu yɛkpĩɛ̃ nnɛ̀ ìì mɔ, di yɛ̀mmɛ̀ dò ndɛ wennimaà? Kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ dò ndɛ̀ wennimu dí dɛ̀ pã di kóo kùmàndáà, ké nsà kɛ̀ dɛ̀ bo ò narikɛ kòo dì cɔuté. Mí nKuyie Mpakɛdaa míì béi!

9 Di bo dɔ̀ɔ̀ dɛndɛ kó dimàà kédeè kɛ né nni nyu, mí nKuyie nkɛ tú n di kuɔ́ mmɛséɛmmɛ̀, kɛ̀ n tì kèèà? Mí nKuyie Mpakɛdaa m báá tì kèè bìtì!

10 Kòò mɔù di miɛkɛ do nkpetínné n cĩ̃ètè kó yɛbòrè dè na ntɔ̃ũmu, kè di bá
ncɔ́unko n wũɔ̃tɔ̀nnì dɛtetìrè. N di wúó ndè í n naati, nyí cɔ́u di m pãã nyèè pãrè
ketíkɛ.
11 Titentì timɔu duɔ́mè n yètìrì feímu tipíìtì timɔu. Kè bè m pãã nyɛpãrè sààyè,
kɛ n tuɔ̀ ntihúúntì. Mí nKuyie Mpakɛdaa n yètìrì feímu titentì timɔu miɛkɛ.
12 Kè díndi né caàri n yètìrì kè di yèmmè dò n kó diwũɔ̃tɔ̀nnì tu cɛ̃́nkoo kpɛri,
kè di bo na kédaá ndìì ĩ̀nkè di cɛ̃́nkɛ nìntɛ dè.
13 Kè dè di dònnè muwɛ̃rímú. Di sènkèrìmu mí nKuyie Mpakɛdaa, kɛ m pãã
nyiwũɔ̃ di yùúkú ì yoo ìì tú yɛkpĩ̃è, yoo ìì mɔ. Mí ndi Yiè nKuyie m báá cɔuté dɛ
kó yɛpãrè.
14 Di yuukumu díndi bèè ɔ̃ mmɔkɛ iwũɔ̃ sààyì di dò nké m pã ì kɛ né n féúté fèè
ã̃ kuyènkù. Dè yɛmbè díndi di bo yà. N tú okpààtì diɛwè nwe, kè yɛbotè yɛmɔu
yɛ́ n kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

2

Kuyie ndɔ́mè bè mpĩ̀ nku tɔ̃mmú kè dè wenni

1 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N náánnè dímbɛ ikuɔ́ nìùbè.
2 Kè di í kèńté n náá ntì, kè di í yie nkɛ dèúkùnnɛ n yètìrì, m bo duɔ́ nkè mɛyɛi
ndi do, di bo pàà mɛsàà nkɛ yɛ́ òmɔù í bomè di miɛkɛ wèè ãã̀ n náaǹtì o yèmmè
miɛkɛ. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi!
3 M bo di kɛi n cĩ̃ètè tɔ̃mmú, ké di úútí di wũɔ̃ di n feu ì kó tipiti di ìikè, kè bè
di wɛ̃nnénè ti kékáúté.
4 Dɛ mɔ̀nnì kè dí banté kɛ dò m mí nKuyie Mpakɛdaa n di kpannè kè dè bo yie
nkè mɛtaummè n do dɔ̀ɔnèmè Defii nè o yaàbí kè mɛè báá tɔ̃tɛ.
5 Nè dɛ kó mɛtaummè miɛkɛ nkɛ n do bè duɔ́mmè mufòmmu nè diwèì kè bè
nni ndé, kɛ yíé n kpɛti, kɛ mɔkɛ n kó kufɔ̃waá n yètìrì dɛu mèè kpéí.
6 Kè bè ntiè mbɛnìtìbè timɔ́mmɔnti, kè siyáàbìsí í bo bɛ nɔ̀ miɛkɛ, mí nnè bɛ kè
tí nnaati, kè bè dɔ̀ɔri dèè sìé kɛ yũɔ̃nní bɛnìtìbè m bíékè kè bè you mɛyɛi.
7 Ikuɔ́ nìùtì weè dò nkétié mbɛnìtìbè n tié, weè borè ndɛ bɛnìtìbè dò
nképétémè n tié kɛ yɛ́ ò tumè mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n kóo tɔ̃ntì nwe.
8 Kè díndi biɛ mɛ ndèténè n kó kucɛ, kɛ fétìnnɛ kusũkù nè di kó itié mmiɛkɛ,
kɛ tɔ̃̀tɛ mɛtaummè mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n do dɔ̀ɔnè mè Defii.
9 Dɛè te kè n duɔ́ nkè ibotí tɛì di sènkèrì kɛ di cɛ̃̀ nkɛ yɛ́ di í yiemmè n kpɛti, kɛ
bekù tikouti.

Mɛborimɛ mèdémè mèè cààrè Defiibɛ nè Kuyie mbɛ kó mɛtaummè

10 Kè Madasii béi nkɛ dɔ̀: Dè í dò nti cicɛ omáà ndià? Dè í tú Kuyie nkumáà
kuù ti dɔ̀ɔà? Dè né dòmmɛ kè ti fiiti titɔbè kɛ caàri mɛtaummè mèè do bo Kuyie
nnè ti yɛmbè bɛ cuokè?
11 Sudaa kɔbɛ càkɛmu dinùù ti Yiè nKuyie ndo bè dɔúnnè dì, kɛ dɔ̀ɔ isɔkɛ kpɛrɛ
Sedisadɛmmu nè Isidayɛɛribɛ tenkè kɛmɔu. Ti Yiè nKuyie ncĩ̃ètè cɑ̃̀ɑ̃́mmu kɛ tú
ku kpɛtɛ kè kù tè dɔ́ kè bè tè sĩ̃nkùnnɛ kɛ tùókέ bɛnitipòbè bèè feu yɛbɔkè.
12 Wèè dɔ̀ɔ mɛbotí, dɛ yiè mbáá pétέ wèè bo ò kòńné Sakɔbu naàmùnkù miɛkɛ
ò mè mbáá pétέ wèè bo fèútέ fɔ̃́ nKuyie Mpakɛdaa fɛɔ̃̀fè o kpéí.
13 Ntɛ dèmarè dɛdéríndè di dɔɔri dè, di kuɔ̀ nyèè dabùò kɛ wuɔ̀ Kuyie
nwũɔ̃tɔ̀nnì ntinɔnnìɛti, ku í dakɛ di pãrè kpéí nkù mè nyí yè cɔ́u.
14 Kè di né békú dimáà mùù kpéí nte kè kù yí cɔ́u di pãrè. Di yetírí mèè kpéí
nkɛ di pobè di puokɛ bè di dapàntì mɔ̀nnì kɛ béi nKuyie nyìikè kɛ yĩ di yó mbè
po kɛ né wɛ̃̀tɛ kɛ bè bètì.

15 Kuyie ndi wɛ̃nné onìtì omáà ndi fɔ́ nnè a pokù, kù né mè dòò kɛ dó ba? Kù dó dí nwɛ̃ ntikɔ̃ntì nti nè mɛyèmmè di wɛ̃nné dìì mònnì kɛ naá nhonìtì omáà di ɔ̃ mbaa ba? Di ɔ̃ mbaà Kuyie mbo di duó mmɛmme ibí. Nyɛ́nè tũnkɛ kòò mɔù báá yetɛ o pokù o puokɛ wè o dapàntì mònnì nè o bí bè ntú ku kɔbɛ mbɛ. Nyɛ́nè tũnkɛ di toti tì di yèmmè ti kpéí nnè di pobè di puokɛ bè didacɛ̃ntì mònnì, kòò mɔù báá yetɛ o pokù.

16 Mí nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù m miɛkɛ cɔ́ummu wèè bèti o pokù kɛ yɛ́ wè ò bètimè nè kuyonku nku. Ndakɛnè di toti tì di yèmmè miɛkɛ ti kpéí. Kòò mɔù báá yetɛ o pokù.

Kuyie nnàkémè kù yóó duɔnnímè ku kó ditɔ̃nnì

17 Kè Madasii béi nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nhɔ̀unèmu di kó tináaǹtì. Kè di né békú dimáà kɛ tú, kù tì ɔ̀unè ba nkpéí? Kù di ɔ̀unè tì, tìì tú, di ɔ̃ nnáá ntì kɛ tú ti Yiè nKuyie nhɔ̃ nwúó nwèè dɔ̀ri mɛyɛi nkɛ dè kù naati, kè kù ò yàrí, kù né yɛ̃ nkù wetí ɔ̀mmɛ botí?

3

1 Kè ti Yiè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Mí nKuyie Mpakɛdaa, m béimmu kɛ tú: M bo duɔ́nko n kó ditɔ̃nnì kè dìi keuté kucɛ. Di yiè ndi bàa wè ò yóó di déétému kè dí ta o cɪ̃ɛ̃tè miɛkɛ. Di yiè nwèè di dɔ̀ɔnè mɛtaummè ò kèrínímu. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi!

2 We mbo nkpaá dɛ yiè? Kòò feiténí we mbo nkpaá cómmú! Ò yó ndònnè dihònnì kó muhãã̃ mmùù ɔ̃ɔ̃ wénkùnnɛ mù mmu mɛsɔɔ nkéndò nciɛkúrè bè ɔunè dè tiyààtì.

3 Weè yóó wénkùnnɛ bɛnìtìbè mɛsɔɔ nkɔ̃mɛ. Weè yóó wénkùnnɛ Defiibɛ muhãã̃ nhɔ̃ɔ̃ wénkùnnɛ mèè botí timátì péítì nè mɛsɔɔ. Dɛ mònnì kè bèɛ naá mbèè yó nni mpãã nyɛpãrè ikuɔ́ yɛ̃mmè.

4 Dɛ mònnì kè ti Yiè nKuyie ncɔuté Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ kó yɛpãrè kù do yè cɔú mèè botí nè dimònnì, yɛbie nketiyè miɛkɛ.

5 Dɛ mònnì mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa m bo ndi kómmú kébekénè bɛtediibè nè bèè dɔuti dɔutinè bɛtɔbè nè bèè ɔ̃ mparìkunè n yètìrì kɛ né soú, nè bèè í yietì bɛ kó bɛtɔ̃mbè bɛ díítí nè bɛkúpobè nè iciribí kpɛrɛ nè bèè fɛ̃ɛ̃ũnko bɛpɔ̀ɔbè bá bè í n dé mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa.

Isidayɛɛribɛ dòmmè kéwɛ̃tɛní bɛ Yiè nKuyie mborè

6 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n yí cèètɛ, di mɛ nyí yóu di bo ntúmè Sakɔbu yaàbí.

7 Nè di yɛmbè do bomè mmɛ di bùtínnémè n tié kɛ í ì tũ, wɛ̃tɛnèní m borè kè m múnkɛɛ wɛ̃too di borè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi! Kè di né békú dimáà kɛ tú: Ti bo wɛ̃too ɔ̀mmɛ botí ku borè?

8 Ntɛ m múnkɛ yóó di bekɛ tì, onìtì bo na késouté mí nKuyie nnaà? Kè dɛ yèmmè di bo yĩ: Nè ba mmiɛkɛ nkɛ ti da soúmmè? Di mɔkɛ dè dɛmɔu kó dɛpííndè di dò nké nni n duɔ ndè. Nè di dò nké nni mpãã nyèè pãrè, dɛè miɛkɛ nkɛ di n soúmmè.

9 Mɛyɛi ndi do, kubotí kumɔu n soú mmèè kpéí nkɛ.

10 Tɔnní dèè kó dimàà tú dɛpííndè kɛ̃ãnné n cɪ̃ɛ̃tè miɛkɛ kè dèɛ yie nkè n cɪ̃ɛ̃tè mmɔkɛ tidiitì. N yáákénè kéyà kénsà kè m báá kpeté iwɛtibori, kécũũnko kɛĩ̃nkè kó mɛsàà nkè mɛè píɛ. Mí nKuyie Mpakɛdaa míì béi!

11 Kè nsà kè m báá bɛti yɛcádúɔ̀ mbá yè tɛ̃́nkɛ bá ncáá ndi diitì, kè fínyĩ́ kó dɛtie mpɛité.

12 Kè yɛbotè yɛmɔu ndi tú diwèì yɛmbè, kɛ yɛ̃́ di tenkè kó mɛkàrìmè yó
nnaatimè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi!

Bèè tũ nKuyie nnè timɔ́mmɔnti bè yóó yàmè mucɔ̃́ntimu

13 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Di náá ntì ti kpéí ntì tu tipocɛ̃mmúnáaǹtì nti,
kè di né békú dimáà kɛ tú: Ti kù cɛ̃nnénè ɔ̃nti?
14 Díì baa náá nkɛ tú: Kàa tũ nKuyie, dɛtetìrè ndɛ, kàa tũ nku tannɔ̀ dè í mɔkɛ
mucɔ̃́ntimu mamù, kè di nù nkɔmmú yɛdabùò m mí nKuyie Mpakɛdaa n yìikè
bá di í yà mucɔ̃́ntimu mamù.
15 Kè sipɔɔ yɛmbè bɛè né bo kè dè bè naati, kè bɛdɔnnibè kpɛrɛ yíé mbá kè bè
wɛ̀ńté mí nKuyie ndèmarè báá bè dɔ̀ɔ̀.
16 Bèè n dé bɛè nàá mmɛmmɛ kè n kèè bè nàámmè kɛ duɔ́ nkè bè wɑ̃̀ri bɛ yètè
bɛmbɛ bèè n dé kɛ yɛ̃́ n kpéí.
17 Mɛmmɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa m béimmè kɛ dɔ̀: M bàátí dìì yiè kpéí
ndi bo tuɔkɛ dìì yiè, bè bo ntú n kɔbɛ kè m bè te. M bo mbè mɔ̀kɛnè mɛsémmè,
onìtì ɔ̃ mmɔkɛnèmè o birɛ dèè pĩ nho tɔ̃mmú mɛsémmè.
18 Dɛ yiè di bo yà mɛbatimè mèè bo bɛyɛibɛ nè bɛsààbè bɛ cuokè, wèè pĩ n
tɔ̃mmú nè wèè í mù pĩ mbɛ cuokè.
19 Dɛ yiè kèrínímu kɛ yó ntònnì diònnì kó muhɑ̃́ɑ̃́ nkɔ̃mɛ. Dɛ yiè mɛyɛi ndɔɔ̀rìbè
nè sipɔɔ yɛmbè bè bo cóútɛ timúkpetì kɔ̃mɛ páíí, bè cĩɛ̃ nnè bɛ fãàtì bá dèmarè bá
nsúɔ́. Mí di Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi!
20 Díndi bèè n dé, dɛ yiè m bo di dɔ̀ɔ̀ dèè sìé kè mɛdɛɛtímè kó diwennécànnì di
míítɛ́, ké di miɛkùnnɛ kè dí mpuù yɛnaadapàà mbè pìtɛ́ yè kɛ fĩĩnko yɛ kɔ̃mɛ.
21 Dɛ yiè di bo nàu bɛyɛibɛ kè bèɛ naá mmutɑ̃́ɑ̃́. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa
míì bàátí dɛ kó diyiè kpéí.

Edii yóó wɛ̃tɛnímè

22 Di báá yɛ̃̀ nkóo tɔ̃ntì Mɔyiisi di duɔ́ nyìì kuɔ́ kpéí. Ntũnnè n tannɔ̀ nè n tié n
do ò duɔ́ ndè Ɔdɛbu tãrì ĩnkè Isidayɛɛribɛ dimɔu di kpéí.
23 N yóó niitɛ́ kéduɔ́nko m pããnáaǹtì náaǹtò Edii nwe kè diyiè diɛrì dìì duò
tikɔ̃mbùɔ̀tì kè dì né na kétuɔkɛní.
24 Weè yóó wɛ̃tɛ kétau nyibí nè i cicɛbè kétau mbèè tu ibí cicɛbè nè bɛ bí, kè
dèɛ yie nkè m bá nkeróo képoté di kó dihèì dimɔu páíí.

Matie wɑ̃̀rimɛ̀ tináaǹsàà̀tì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Tináaǹtì tìì ti náá Matie kó dipátíri tɔ tìì náaǹtì. Yesu tancóùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛdébɛ̀ kóò mɔù bɛ̀ tu we Matie, weè wɑ̃ri dɛ kó dipátíri.

Matie wàri o pátíri mɛketimɛ̀ o kɔbɛ Sifubɛ kpéí nkɛ, kɛ bo bɛ̀ bɛnkɛ Yesu tumɛ̀ Sifubɛ kóo kpàà̀tì Dafiti yaàbirɛ Abarahammu kó kuwuɔ nkou, nɛ̀ dɛ kpéí nkòo batɛ o yaàrìbɛ̀ fukɛ ì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀. Kɛ nàké o pátíri miɛkɛ Kuyie nkó dikpàà̀tìyuu kpéí, Kuyie nkpàà̀tìyuu tɔ́ɔníme kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dò nkéceetɛ, kòò nàké kɛ bɛnkɛ kɛ dò nYesu tú Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹbɛ̀ nàké wèè kɔ̃mɛ mmɛ.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Bɛ̀ pɛitémɛ̀ Yesu nɛ̀ ò ketémɛ̀ o tɔ̃mmú. (1-4)
2. Yesu duɔ́ nyìì tié nditɑ̃rì ĩnkɛ̀. (5-7)
3. Yesu dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì nɛ̀ bɛ̀ ò yetɛmɛ̀ (8-12)
4. Yesu nàké yɛ̀ɛ̀ náaǹhɑ̃ntíyɛ̀ (13)
5. Okpàà̀tì bɛ̀ yetɛ wè kó mutɔ̃mmú (14-23)
6. Bɛ̀ nàkémɛ̀ Yesu kó muwɛ̃timmù kpéí (24-25)
7. Yesu kó mukũũ nnɛ̀ ò yɑ̃́ńtémɛ̀ (26-28)

Yesu yàà̀rìbɛ̀ kó yɛyètɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 3:23-38)

1 Ntɛnɛ̀ Yesu Kirisi yàà̀rìbɛ̀ kó kufuku: Yesu yàà̀rì kótì tu Dafiti kɛ̀ Dafiti kóo yàà̀rì kótì mɛ ntó tú Abarahammu.
2 Abarahammu weè pɛité Isaki, kɛ̀ Isaki pɛité Sakɔbu, kɛ̀ Sakɔbu pɛité Sudaa nɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
3 Kɛ̀ Sudaa pɛité Pedɛsi nɛ̀ Isaraa kɛ̀ bɛ yɔ̃ ntú Tamaa, kɛ̀ Pedɛsi pɛité Esidommu, kɛ̀ Esidommu pɛité Aramu.
4 Kɛ̀ Aramu pɛité Aminadabu, kɛ̀ Aminadabu pɛité Nasɔ̃ɔ̃, kɛ̀ Nasɔ̃ɔ̃ pɛité Sadimɔɔ.
5 Kɛ̀ Sadimɔɔ pɛité Boasi, kɛ̀ Dahabu ntú o yɔ̃. Kɛ̀ Boasi pɛité Obɛdi kɛ̀ Uduti ntú o yɔ̃.
6 Kɛ̀ Obɛdi pɛité Isaii, kɛ̀ Isaii pɛité okpàà̀tì Dafiti.
Kɛ̀ Dafitii pɛité Sadomɔɔ kòo yɔ̃ ntú Udii pokù Dafiti do kùɔ Udii kétúótɛ́ wè.
7 Kɛ̀ Sadomɔɔ pɛité Odoboammu, kɛ̀ Odoboammu pɛité Abia, kɛ̀ Abiaa pɛité Asaa.
8 Kɛ̀ Asaa pɛité Sosafaa, kɛ̀ Sosafaa pɛité Sodammu, kɛ̀ Sodammu pɛité Osiasi,
9 kɛ̀ Osiasii pɛité Soatammu, kɛ̀ Soatammu pɛité Akaasi, kɛ̀ Akaasii pɛité Esekiasi.
10 Kɛ̀ Esekiasii pɛité Manansee, kɛ̀ Manansee pɛité Amɔɔ, kɛ̀ Amɔɔ pɛité Sosiasi,
11 kɛ̀ Sosiasii pɛité Yekonniasi nɛ̀ o nɛí. Dɛ mɔ̀nnì ndi Babidɔnni kóo kpàà̀tì bɛ̀ pĩḿmúmɛ̀ kékɔ̀nnɛ̀.
12 Bɛ̀ bɛ̀ kɔ̀nnɛ̀ dìì mɔ̀nnì Babidɔnni dɛ mɔ̀nnì ndi Yekonniasi pɛitémɛ̀ Sadatiɛri, kɛ̀ Sadatiɛri pɛité Sodobabɛɛdi.
13 Kɛ̀ Sodobabɛɛdi pɛité Abiudi, kɛ̀ Abiudii pɛité Ediakimmu, kɛ̀ Ediakimmuu pɛité Asɔɔri.
14 Kɛ̀ Asɔɔri pɛité Sadɔki, kɛ̀ Sadɔki pɛité Akimmu, kɛ̀ Akimmuu pɛité Ediudi.
15 Kɛ̀ Ediudii pɛité Ediesɛɛ kɛ̀ Ediesɛɛ pɛité Matɑ̃ɑ̃ kɛ̀ Matɑ̃ɑ̃ pɛité Sakɔbu,
16 kɛ̀ Sakɔbu pɛité Sosɛfu. Weè Sosɛfu do puokɛ Maari wèè pɛité Yesu bɛ̀ tu wè Kirisi.

17 Abarahammu kó dimɔ̀nnì kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Dafiti tidapùntɔ̃ntì bo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ tìnàà ndi. Dafiti kó dimɔ̀nnì kétuɔkɛnɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ pĩḿmúmɛ̀ kɛ kòonnɛ̀ Babidɔnni kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀kɛ tidapùntɔ̃ntì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ tìnàà. Bɛ̀ bɛ̀ pĩḿmúmɛ̀ kɛ kòonnɛ̀ Babidɔnni kétuɔkɛnɛ̀ bɛ̀ pɛitémɛ̀ Yesu kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀kɛ tidapùntɔ̃ntì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ tìnàà.

Maari do pùómmɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Duku 2:1-7)

18 Ntɛ dɛ̀ wũɔ̃kémɛ̀ kɛ̀ bèɛ pɛitɛ́ Yesu Kirisi. Sosɛfu weè do pɔ̃ Maari Yesu yɔ̃, kɛ mu nyí nhò duónɛ̀, kòo púónnɛ̀ Muyaánsààmù kó muwɛ̃rímú.

19 Sosɛfu wèè do pɔ̃ Maari kòo tu wèè dé Kuyie, ò í ndɔ́ kóò yetɛ kɛ̀ dɛ̀ nfeí ò yàà bo sĩnkùnnɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí Maari yètìrì, kɛ né ndɔ́ kóò yetɛ disɔ̀rì.

20 Ò kpaá kɛ mɛ ntoti o yèmmɛ̀ kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì marìi ò béinnɛ̀ tidɔùntì kɛ dɔ̀: Sosɛfu, Dafiti yaàbirɛ, bá nyĩɛ̃̀kù a bo túótémɛ̀ a pokù Maari, kɛ yɛ́ ò pùómmɛ̀ nɛ̀ Muyaánsààmù kó muwɛ̃rímú mmu.

21 Ò bo pɛitɛ́ dɛnitidabirɛ kàa dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Yesu, weè yóó dɛɛtɛ́ o nìtìbɛ̀ bɛ yɛi mmiɛkɛ.

22 Dɛndɛ kó dimàà do tùɔkɛní kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ Kuyie ndo nàkɛ́ tìnti ku pããnáaǹtì náaǹtò kòo tì béi, nkɛ dɔ̀:

23 Dɛsapùmbirɛ dɛ̀ɛ̀ mu nyí duónɛ̀ onitidɔù
dɛ̀ bo púó nképɛitɛ́ dɛnitidabirɛ
kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Emanniyɛɛri,
(dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nti bonɛ̀).

24 Sosɛfu èntɛ dìì mɔ̀nnì kédɔɔ̀ Kuyie ntɔ̃nnì ò nàkɛ́ tì, kétúótɛ́ o pokù Maari,

25 ò mɛ nyí nhò duónɛ̀ koò yàa pɛiténɛ̀ dɛbirɛ kɛ̀ Sosɛfuu dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Yesu.

2

Siwɛ̃̀ɛ̃́wéìbɛ̀ dɔummɛ̀ Yesu

1 Edɔti do tú dìì mɔ̀nnì ndi okpààtì, bɛ̀ pɛitémɛ̀ Yesu Bɛtideɛmmu Sudee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ. Kɛ̀ siwɛ̃̀ɛ̃́wéìbèɛ * íténí diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kétuɔkení Sedisadɛmmu,

2 kébekɛ kɛ dɔ̀: Yé Sifubɛ kóo kpààtì bɛ̀ pɛitɛ́ wè bàmbà? Ti yà o wɛ̃̀tɛ̀ ntɛ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɛ kɔ̀tení kɛ bo ò dɔu.

3 Okpààtì Edɔti kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì, kòo yèmmɛɛ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀. Kòo ɛì Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛmɔu yèmmɛ̀ caàrɛ̀.

4 Kòo tíí nyikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ ikuɔ́ wãɛ̃̀bɛ̀, kɛ́ bɛ̀ bekɛ bɛ̀ dò nképɛitɛ́ dɛ̀ Kirisi.

5 Kɛ̀ bèɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ dò nkóò pɛitɛ́ Bɛtideɛmmu nwe Sudee tempɛ̃ mmiɛkɛ. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò tì wɛ̃̀rimu kɛ tú:

6 Fɔ̃́ mBɛtideɛmmu Sudaa tenkɛ̀ kó dihɛì,
a í kɛ̃ńńìnɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀,
kɛ yɛ́ fɔ̃́ɔ̀ miɛkɛ nkɛ okpààtì yètìnímɛ̀,
weè yóó cɛ̃mmú n kó bɛnìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ.

7 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Edɔtii duɔ́ nkɛ̀ bèɛ yúní siwɛ̃̀ɛ̃́wéìbɛ̀ kòo bɛ̀ bekɛ disɔ̀rì bɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì ndi weti weti tɛwɛ̃̀tɛ̀,

8 kédeè kɛ́ bɛ̀ tɔ̃ mBɛtideɛmmu kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kéwammú kébíékɛ́ weti weti kɛ̀ di yà dɛ kó dɛbirɛ di wɛ̃tení kɛ́ n nákɛ́ kɛ̀ m múnkɛɛ kɔtɛ kɛ́ dɛ̀ dɔu.

9 Okpààtì bɛ̀ nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì o kpɛti kédeè, kɛ̀ bèɛ kétɛ́ kɛ̀ tɛwɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ do yà tɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ nkérí bɛ ìikɛ̀ kétuɔkɛ dɛbirɛ bo dìì bòrì kɛ cómmú.

10 Kɛ̀ diwɛ̀ìi bɛ̀ pĩ mmɛdiɛ̀ mbɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì tɛwɛ̃̀tɛ̀ còḿmúmɛ̀.

---

* **2:1** ***siwɛ̃̀ɛ̃́wéì****bɛ̀:* Bɛyuwúòmbɛ̀ do mbɛ, bɛ̀ mɛ ndo í tú Kuyie nkɔbɛ. Kɛ̀ bɛ̀ mpakíí siwɛ̃̀ã nɛ̀ si tɔ̃mmú si tɔ̃mmú.

11 Kè bèɛ taroo tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀ kéyà dɛbirɛ nè dɛ yɔ̃ Maari kɛ nínkú ké dè dɔu, kékpeté bɛ dɔutì ké dè pãmmú yɛpãrè, mɛsɔɔ nè tihúúntì idíítí idiɛyì kpɛti bè tu tì ɜ̃nsɑ́ɜ̃ nè bè tu tì mîìrì.
12 Kè Kuyie mbè nàké kɛyènkè nè tidɔùntì kɛ dɔ̀: Di báá wɛ̃tɛ Edɔti borè. Mɛmmɛ kè bèɛ kété kucɛ tɛkù kékò.

Bè tùótémè Yesu kɛ cokénè

13 Siwɜ̀ɜ̃wéìbè kò ndìì mɔ̀nnì kè Kuyie ntɔ̃nnì marì kɔtɛní Sosɛfu borè kóò béinnè tidɔùntì kɛ dɔ̀: Íté kétúóté dɛbirɛ nè dɛ yɔ̃ Maari kécoké kékɔtɛ Esibiti, ké nkɛ mbo kɛ baanè m bo da nákémè kɛ dɔ̀ a wɛ̃tení, kɛ yɛ́ Edɔti yóó wammúmè dɛbirɛ kɛ bo dè kùɔ.
14 Kè Sosɛfuu íté kétúóté dɛbirɛ nè dɛ yɔ̃ kɛyènkè kè bèɛ kɔtɛ Esibiti,
15 ké nkɛ mbo kè Edɔti yàa kúnè. Mɛm̀mɛ kè dèɛ dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò do nàké tì kɛ dɔ̀: N yu m birɛ kɛ dè dènnɛ Esibiti miɛkɛ.

Edɔti kùɔmè ibí

16 Edɔti banté dìì mɔ̀nnì kɛ dò nsiwɜ̀ɜ̃wéìbè ò souté, kòo miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè. Kòo duó nkè bè nkɔù initidabí ìì mòkɛ yɛbie nyèdéè nè isámpói Bɛtideɛmmu miɛkɛ nè sihɛkɛsí sìì ò tɔ̀kénè, kébennénè siwɜ̀ɜ̃wéìbè do yóó ò nàké kè dè berí ndè.
17 Mɛm̀mɛ kè dèɛ dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sedemii do nàké tì kɛ dɔ̀:
18 N yo mɛtammè mamè mmɛ Damaa eì,
yɛkúdabùò nyɛè yìèní nè iwúótìi,
Dasɛɛdi bí ii ku kòò kuɔ̀,
bá kɛ í dó bèɛ ò bántè.

Bè kònnèmè Yesu Nansarɛti

19 Edɔti ku dìì mɔ̀nnì kè Kuyie ntɔ̃nnì marìi kɔtɛní Esibiti Sosɛfu borè,
20 kóò béinnè tidɔùntì miɛkɛ kɛ dɔ̀: Íté kétúóté dɛbirɛ nè dɛ yɔ̃, kè dí wɛ̃tɛ Isidayɛɛribɛ kó kɛtenkè, kɛ yɛ́ bèè do wanti kékuɔ dɛbirɛ bè kumè.
21 Kè Sosɛfuu íté kétúóté dɛbirɛ nè dɛ yɔ̃ kè bèɛ wɛ̃tɛ Isidayɛɛribɛ kó kɛtenkè.
22 Kòo keè kè bè tu Adisedauusi cɔuté o cicɛ Edɔti kpàtì kɛ tú Sudee kóo kpààtì, kòo yɔtɛ ò bo bátémè dɛ kó dihèi miɛkɛ. Kè Kuyie nhò béinnè tidɔùntì kòo kɔtɛ Kadidee kó kutempɛ̃,
23 kékari Nansarɛti kó dihèi miɛkɛ kè dèɛ dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bè do nàké tì kɛ dɔ̀ bè bo nhò yu kɛ tú: Nansarɛti eì kou.

3

Isãã-Batiisi do ããmè bɛnìtìbè bàtémmù
(Wénté Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18 nè Isãã 1:19-28)

1 Dɛ kó dimɔ̀nnì kè Isãã-Batiisii keté o tɔ̃mmú kénnáá Kuyie nnáaǹtì Sudee kó dikpáà miɛkɛ kɛ tú:
2 Ceetɛnè di borimɛ, kɛ yɛ́ Kuyie ntɔ̀ótémè kɛ bo kannɛ ku kó dikpààtìyuu.
3 Weè Isãã kpéí nkɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do náámmè kɛ tú:
Wèè pèú dikpáà miɛkɛ kɛ tú:
Tũntɛnè ti Yiè nKuyie nkó kucɛ,
séinnè o cɛ.
4 Isãã do dáátí diyaàbòrì dìì dùɔ̀kɛnè dìndi yòyó kó ticìtì, kɛ boú fɛnaàkɔ̃̀nfè o ka, kòo kó mudiì ntú ico nè ticiètì.
5 Kè Sedisadɛmmu kɔbɛ nè Sudee kó kutempɛ̃ nkumɔu kɔbɛ nè yɛhɛkè tɛyè yèè tɔ̀kénè Suditɛ̃ɛ̃ kó kukó nkè bè nkɔrìní o borè,
6 kɛ dáanko bɛ yɛi nkè Isãã bè ãã bàtémmù Suditɛ̃ɛ̃ kó kukó mmiɛkɛ.

7 Kɛ̀ Isãã yà Fadisĩ̃ɛ̀bɛ pɛ́u nɛ̀ Sadusĩ̃ɛ̀bɛ, kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀rɔ̀o o borɛ̀ kòò bo bɛ̀ ãnné bàtɛ́mmù kɔ̀o bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Iwààkɛ díndi! We ndi nàkɛ́ kɛ tú dí yentɛ́nɛ̀ Kuyie nkó tibeéntì tìì kèríní?
8 Di borimɛɛ bɛnkɛ tũnkɛ́ kɛ dò ndi cèètɛ.
9 Di yèmmɛ̀ bá ndò ndi bo na kécooté di tú mèɛ̀ kpéí Abaraɦammu kó ibí. N di náámmu Kuyie mbo na kédɔɔ̀ yɛtã́rɛ̀ yiɛ nho bí.
10 Okɔ̃ũtì sũ̃ótému o pĩ̃tɛ̀ kɛ bo u dɛtie, dɛtie ndèɛ̀ í pɛí yɛbɛ sààyɛ̀ bɛ̀ bo dɛ̀ u kécɔ́u.
11 Mí n di ãã̀ bàtɛ́mmù mɛniɛ mmiɛkɛ nkɛ kɛ̀ dɛ̀ bɛnkú kɛ dò ndi borimɛ cèètɛ, wèè tũnní ò dɛumu kɛ m pɛ̃ɛ̃té. N yí sannɛ̀ m bo dɛitɛmɛ̀ o nɛùtì, wenwe bo ndi ãã̀ bàtɛ́mmù nɛ̀ Muyaánsààmù nɛ̀ muɦãã́.
12 Ò tɔ o piɛnkù nku kɛ bo ye nkébatɛ mɛbii ǹnɛ̀ tifùtì, kékouté mɛbii nkéãnné o bɔu miɛkɛ, kécɔ́u ntifùtì muɦãã́ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ.

Isãã-Batiisi ãnnémɛ̀ Yesu bàtɛ́mmù
(Wéntɛ́ Mariki 1:9-11 nɛ̀ Duku 3:21-22 nɛ̀ Isãã 1:29-34)

13 Isãã ãã̀ dìì mɔ̀nnì bàtɛ́mmù Suditɛ̃ɛ̃ kó kukó mmiɛkɛ, kɛ̀ Yesu ítɛ́ní Kadidee kó kutempɛ̃ɛ̃ kétuɔkɛní o borɛ̀ kòò bo ò ãnné bàtɛ́mmù.
14 Kɛ̀ Isãã yetɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃ɔ̃ do dò ké nh ãnné bàtɛ́mmù kɛ wɛ̀tɛ kɛ tú n da ãnné bàtɛ́mmàà!
15 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Yie mbakɛ ké nh ãnné bàtɛ́mmù kɛ yɛ́ dɛ̀ wennimèmu kɛ dò nti dɔɔ̀ Kuyie ndɔ́ dɛ̀.
Kɛ̀ Isãã yie nkóò ãnné bàtɛ́mmù,
16 kòò nyètìní mɛniɛ mmiɛkɛ kɛ̀ tiwɛtìi kpeté kɛ̀ Muyaánsààmù cùtɛ́ní kɛ dònnɛ̀ dikpɛtìnɔ́nkperi kécɔ́mmú o ĩnkɛ̀.
17 Kɛ̀ bɛɛ keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ dɛ ĩnkɛ̀ bíékɛ̀ kɛ mɛ̀ tu: Yie nweè tu m birɛ kɛ̀ n dɛ̀ dɔ́ mɛsàà kɛ dɛ̀ tã mɛdiɛ̀.

4

Dibɔɔ̀ bennémɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 1:12-13 nɛ̀ Duku 4:1-13)

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Muyaánsààmùu tanné Yesu dikpáà miɛkɛ kɛ̀ dibɔɔ̀ bo ò benné.
2 Kɛ̀ Yesu ḿboú dinùù kɛ dɔ̀ iyie nsipísìnàà, dɛyènnɛ̀ sipísìnàà kɛ̀ dikɔ̀nnìi ò pĩ.
3 Kɛ̀ dibɔɔ̀ kɔtɛní o borɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kàa tu Kuyie mBirɛ ndɛ, duɔ́ nkɛ̀ yɛtã́rɛ̀ yiɛ nnaá mmudiì.
4 Kɛ̀ Yesu dì nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Tì wã̀rimu kɛ tú onìtì í fòùnɛ̀ mudiì máà, ò fòùnɛ̀ tináaǹtì tìì yìèní Kuyie nnùù miɛkɛ tìnti.
5 Mɛm̀mɛ kɛ̀ dibɔɔ̀ ò kɔ̀tɛnɛ̀ Sedisadɛmmu kóò dèkɛnɛ̀ Kuyie ncĩ̃tɛ̀ ĩnkɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
6 Kàa tu Kuyie mBirɛ ndɛ, puuo, kɛ yɛ́ Kuyie nnáaǹtì wã̀rimɛ̀ kɛ tú:
Kuyie mbo duɔnní ku tɔ̃rɛ̀
kɛ̀ yɛ̀ da cɔ́útɛ́
bá a naàcètɛ̀ báá bétɛ́ ditã́rì marì.
7 Kɛ̀ Yesu di tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Tì wã̀rimu kupíkù tɛkù kɛ tú: Á báá benné a Yiɛ̀ nKuyie.
8 Kɛ̀ dibɔɔ̀ ò dèkɛnɛ̀ ditãrì diɛrì marì ĩnkɛ̀ kóò bɛnkɛ kutenkù kó yɛkpààtìyɔ yɛmɔu nɛ̀ yɛ kpàtì dɛu mèɛ̀ botí,
9 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó dɛ̀ nda duɔ́mmu dɛmɔu kɛ̀ nsà kàa nínkú n yììkɛ̀ kɛ m bàńtɛ̀.
10 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu dì nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Fũtɛ m borɛ̀ fɔ̃ ndibɔɔ̀ kɛ yɛ́ tì wã̀rimɛ̀ kɛ tú: Á mbáá nha Yiɛ̀ nKuyie mmáà kémpĩ nkuù tɔ̃mmú.
11 Mɛm̀mɛ kɛ̀ dibɔɔ̀ ítɛ́ kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛɛ kɔtɛní kémpĩ nho tɔ̃mmú.

Yesu ketémɛ̀ kénnáá Kuyie nnáaǹtì Kapɛnnaummu miɛkɛ
(Wéntɛ́ Mariki 1:14-15 nɛ̀ Duku 4:14-15)

12 Yesu kèè dìì mɔ̀nnì bɛ̀ kpetínnémɛ̀ Isãã kékɔtɛ Nansarɛti Kadidee kó
kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
13 Ò í nkàri Nansarɛti, kékɔtɛ kémbo Kapɛnnaummu Kadidee kóo dàméèrì
mànku, Sabunɔɔ nɛ̀ Nɛfutadii kó yɛhɛkɛ̀ takɛ́,
14 kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀:
15 Sabunɔɔ nɛ̀ Nɛfutadii kó kɛtenkɛ̀ kɔbɛ
bèè bo dàméèrì takɛ́ Suditɛ̃̃ kó kukó nyáà
nɛ̀ bèè í tú Sifubɛ kɛ bo Kadidee.
16 Díndi bèè do bo dibiìnnì miɛkɛ
di yàmu kuwenniku diɛkù.
Di do bo dibiìnnì kó dihɛì,
mukũũ nkpɛri miɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ kuwenniku di mìítɛ́.
17 Dii mɔ̀nnì ndi Yesu ketémɛ̀ kénnáá nKuyie nnáaǹtì kɛ tú: Ceetɛnɛ̀ di borimɛ
kɛ yɛ́ Kuyie ntɔ̀ɔ́témɛ̀ kɛ bo kannɛ ku kó dikpààtìyuu.

Yesu yumɛ̀ o kó bɛtancɔ́ùmbɛ̀ kètibɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 1:16-20 nɛ̀ Duku 5:1-11)

18 Diyiè marì kɛ̀ Yesu mpɛkɛ́ Kadidee kó mɛniɛ nkéyà bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀, Simɔɔ
bɛ̀ tú wè Piɛri nɛ̀ o nantɛ̀ Ãntidee kɛ̀ bɛ̀ buɔ̀ muyĩndìtìmù kɛ yɛ́ bɛ̀ do túmɛ̀
bɛyĩnwambɛ̀ mbɛ.
19 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N tũnnɛnɛ̀ kɛ̀ n di dɔɔ̀ bɛnitiwambɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛ̀ pǎnkɛɛ yóu bɛ yĩndìtìrɛ̀ kóò tũnnɛ.
21 Kòo yíé kédétóo kéyà bɛtɔbɛ̀ Sebedee kó ibí, Isaku nɛ̀ o nantɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ bo
kudabɛkù miɛkɛ nɛ̀ bɛ cicɛ Sebedee kɛ dɔɔri bɛ yĩndìtìrɛ̀.
22 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ yu kɛ̀ bɛ̀ pǎnkɛɛ yóu bɛ cicɛ nɛ̀ kudabɛkù kóò tũnnɛ.

Yesu yètìrì do pitémɛ̀ Kadidee omɔu miɛkɛ
(Wéntɛ́ Mariki 1:39 nɛ̀ Duku 4:44, 6:17-18)

23 Kɛ̀ Yesu ńceǹtì Kadidee omɔu titííntouti miɛkɛ kɛ náantɛ bɛnìtìbɛ̀ tináaǹtì
Kuyie nkó dikpààtìyuu kpɛti kɛ miɛkùnko bɛnìtìbɛ̀ mumɔmmú mumɔu nɛ̀
tikɔ̃nyonkuti timɔu.
24 Kɛ̀ bɛ̀ nnáá nho kpéí Sidii kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ntɔuní bèè
fɛ̃ũ̃rì nɛ̀ mumɔmmú nɛ̀ bèè kɔ̃ntì yóù yóù nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ ta bɛ̀ nɛ̀ bèè duò yɛcírèncírɛ̀
nɛ̀ tihɔ̀ùtì, kɛ̀ Yesu mbɛ̀ miɛkùnko bɛmɔu.
25 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu ò tũnnɛ. Kadidee kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ nɛ̀ Sudee
kɔbɛ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ kó kɛtenkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Suditɛ̃̃ kó kukó nyáà kɔbɛ.

5

Yesu duɔ́ nyìì tié nditãrì ĩnkɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 6:20-23)

1 Yesu yà dìì mɔ̀nnì ditĩnnì kédekɛ ditãrì nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kénkari kɛ̀ bɛ̀ ò kèrí
2 kòò bɛ̀ tiè nkɛ tú:

Kuyɛǹnaatí mɔ́mmɔnku

3 Dɛ̀ ńnaati bèè bantɛ́ kɛ dò mbɛ̀ cĩĩnnì Kuyie mbíékɛ̀,
kɛ yɛ́ Kuyie nkpààtìyuu bomɛ̀ bɛɛ̀ kpéí!
4 Dɛ̀ ńnaati bèè yèmmɛ̀ cààrɛ̀,
kɛ yɛ́ Kuyie nyóó bɛ̀ bántɛ̀mɛ̀!
5 Dɛ̀ ńnaati bèè yèmmɛ̀ boo,
kɛ yɛ́ Kuyie nyóó bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ bɛɛ tiekɛ!

6 Dɛ̀ ńnaati bɛ̀ɛ̀ wanti kɛ́dɔɔ̀ Kuyie ndɔ́ dɛ̀,
kɛ yɛ̃́ Kuyie nyóó bɛ̀ teemmɛ̀mu
kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛdiɛ̀!
7 Dɛ̀ ńnaati bɛ̀ɛ̀ kuɔ̀ nhotɔù mɛsémmɛ̀,
kɛ yɛ̃́ Kuyie nyóó bɛ̀ kuɔ́mmɛ̀ mɛsémmɛ̀!
8 Dɛ̀ ńnaati bɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ wenni,
kɛ yɛ̃́ bɛɛ̀ yóó yàmɛ̀ Kuyie!
9 Dɛ̀ ńnaati bɛ̀ɛ̀ waà mbɛnìtìbɛ̀ kó kuyɛǹnaatí,
kɛ yɛ̃́ bɛɛ̀ yó ntúmɛ̀ Kuyie mbí!
10 Dɛ̀ ńnaati bɛ̀ fɛ̃́ũnkoo bɛ̀
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nKuyie ndɔ́ dɛ̀,
kɛ yɛ̃́ Kuyie nkpààtìyuu bomɛ̀ bɛɛ̀ kpɛ́í!
11 Dɛ̀ ńdi naati bɛ̀ bo ndi sɑ̃́ɑ̃́ ndìì mɔ̀nnì kɛ di fɛ̃́unko kɛ soú nkɛ náá ndi nu
ndɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi di tú mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í n kɔbɛ.
12 Di yɛ̀mmɛ̀ ńnaati kɛ̀ di bo diwɛ̀ì miɛkɛ kɛ yɛ̃́ di kó ticuuti yó ndɛumɛ̀ kɛĩnkɛ̀,
mɛɛ̀ botí nku bɛ̀ fɛ̃́ũmmɛ̀ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaṁbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di niitɛ́nní.

Mukɔ́kúɔ́ nnɛ̀ kuwenniku dɛ kó mɛdonnimɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 9:50 nɛ̀ Duku 8:16-18, 14:34-35)

13 Díì tu kutenkù kó mukɔ́kúɔ́. Kɛ̀ mukɔ́kúɔ́ nnɛ́ sɛtɛ́, bɛ̀ bo mù náríkùnnɛnɛ̀
ba? Mù tɛ̃́nkɛ báá dɔɔ̀nɛ̀ dɛ̀marɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ í mù ùtóo ditowaà ndi kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nàù.
14 Díì tu kutenkù kó kuwenniku. Dihɛì dìì maá ditɑ̃rì ĩnkɛ̀ dì báá na kɛ́nsɔrì.
15 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ncɔ́u nfìtírɛ̀ kɛ́ɑ̃nnɛ́ tɛcɛ̀tɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛ̀ cɔ̃nnɛ́ dɛyiitírɛ̀ ndɛ kɛ̀ dɛ̀
mmí bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
16 Di kó kuwenniku dò nkɛ́ mmɛ mmí kutenkù kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ yà mutɔ̃mmú di
pĩ mmù wennimɛ̀, kɛ́sɑ̃ntɛ di cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀.

Yesu nàkɛ́ tì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ ikuɔ́

17 Di yɛ̀mmɛ̀ bá ndò n kɔ̀tɛní kɛ bo paa mMɔyiisi kó ikuɔ́ yoo Kuyie
mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaṁbɛ̀ do wɑ̃̀ri tì. N kɔ̀tɛní kɛ bo dɔkɛ ì wèńkùnnɛmu.
18 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe: Kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kpaá bo ikuɔ́ kó fɛwɑ̃rìfɛ̀
sáṁpɔ́fɛ̀ mafɛ̀ báá yaatɛ, kɛ̀ kutenkù yàa deènɛ̀.
19 Wèè bo yetɛ tũnkɛ́ Kuyie nkuɔ́ maì, kɛ́nákɛ́ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ì yetɛ dɛ yiɛ̀ mbo
ntú osáṁpɔ́ù Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ. Wèè mɛ mbo yie nyikuɔ́ imɔu kɛ́nákɛ́
bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ì yie ndɛ yiɛ̀ mbo ntú odiɛwè Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
20 N di náámmu: Kɛ̀ di borimɛ í wenni kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ Fadisĩɛ̃bɛ kɔ̃mɛ di báá ta Kuyie
nkpààtìyuu miɛkɛ.

Kɛmiɛkɛ yiɛ̀ nɛ̀ obanteu kó tináaǹtì
(Wéntɛ́ Mariki 11:25 nɛ̀ Duku 12:57-59)

21 Di yɛ̃́mu kɛ dò mbɛ̀ do nàkɛ́ di yɛmbɛ̀ kɛ dɔ̀: A báá kuɔ onìtì, kɛ̀ wèè kùɔ
onìtì bɛ̀ɛ ò bekɛ́nɛ̀.
22 Kɛ̀ mí nnɛ́ di náá nkɛ tú kɛ̀ wèè miɛkɛ pɛikɛ otɔù bɛ̀ɛ o bekɛ́nɛ̀, kɛ̀ wèè
sɑ̃̀ɑ̃́ nhotɔù kuyɛìnkù, bɛbeéndiɛbɛ̀ɛ ò bekɛ́nɛ̀, kɛ̀ wèè mɛ nsɑ̃̀ɑ̃́ nhotɔù kɛ tú
kuwáátíkù ò dò nkɛ́ta muhɑ̃ɑ̃́ mmuù í kɔ̃ mmu miɛkɛ nkɛ.
23 Kàa kɔ̀tɛ diwũɔ̃tɔ̀nnì borɛ̀ kɛ bo pɑ̃ Kuyie ndipɑ̃nnì kɛ dèntɛní dɛborɛ̀ a kou
tɔù da mɔkɛnɛ̀mɛ̀ tìmatì,
24 dɔú ndɛndɛ a pɑ̃nnì diwũɔ̃tɔ̀nnì borɛ̀ kɛ́kɔtɛ, kɛ̀ dí tì tũntɛ kàa nɛ́ wɛ̃tɛní
kɛ́pɑ̃ a pɑ̃nnì Kuyie.
25 Kòo mɔù da yu tibeéntì kɛ̀ di kérí kɛ kɔri, á yetoo kɛ̀ dí tì tũntɛ kucɛ kɛ mu
nyí tùɔ̀kɛ. Ò yàà bo da duɔ́ mbɛbeémbɛ̀ kɛ̀ bɛbeémbɛ̀ da duɔ́ pòdíìsìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ da
kpetínnɛ́.

26 N da náá móммuɔ nwe a í yɛtì dɛborɛ̀ kɛ í yietí dárɛ̀ sɔnwe.

Dɛ̀ɛ̀ buɔ̀ mmɛyɛi mmiɛkɛ
(Wéntɛ́ Matie 18:8-9 nɛ̀ Mariki 9:43, 47-48)

27 Di yɛ́mu ikuɔ́ ìì tu: A báá duɔ́nɛ̀ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔù.
28 Kɛ̀ mí nné di náá nkɛ tú wèè bo wéntɛ́ onitipòkù mɔù kóò yaá ò ò duɔ́nèmu o yèmmè miɛkɛ.
29 Kàa nɔ̀nfɛ̀ youfɛ fɛɛ̀ yó nte kàa dɔɔ̀ mɛyɛi, kpéétɛ́ fɛ kédootóo dɛdétirɛ̀, dɛ̀ wennimu a nɔ̀nfɛ̀ fèmáà bo fetimɛ̀ nɛ̀ ì bo mbomɛ̀ idɛ́ kàa né ta muhãã̀ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ.
30 Kàa nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ tɛɛ̀ bo nte kàa dɔɔ̀ mɛyɛi, kéétɛ́ tɛ kédootóo dɛdétirɛ̀, dɛ̀ wennimu a nɔ̀ùtɛ̀ tèmáà bo fetimɛ̀ nɛ̀ sì bo mbomɛ̀ sidɛ́ kàa né ta muhãã̀ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ.

Onìtì nɛ̀ o pokù bɛ yatimu kó tináaǹtì
(Wéntɛ́ Matie 19:7-9 nɛ̀ Mariki 10:4-5, 11-12 nɛ̀ Duku 16:18)

31 Di yɛ́mu ikuɔ́ ìì tu: Kɛ̀ wèè dɔ́ kéyetɛ o pokù wèe wãri diyatɛpátíri kóò duɔ́.
32 Kɛ̀ mí nné di náá nkɛ tú: Kɛ̀ wèè pokù í dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kòo ò bèti ò dɔ́ wèe naá nhonitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitidaabɛ̀, kɛ̀ wèè tùótɛ́ onitipòkù bɛ̀ bèti wè ò naá nhonitidɔ̀ù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitipòbɛ̀.

Dɛ̀ɛ tukúnɛ̀ ti bo mparìkumɛ̀

33 Di yɛ́mu bɛ̀ do nàkɛ́ tì di yɛmbɛ̀ kɛ dɔ̀: A dɔúnnɛ̀ Kuyie ndìì nùù, dɔɔ̀ dì.
34 Kɛ̀ mí nné di náá nkɛ tú: A bá mparìkunɛ̀ kɛĩnkɛ̀, kɛ yɛ́ Kuyie nkpààtìkàrì ndimɛ̀.
35 A bá mparìkunɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ yɛ́ ku nacèdaánnì ndimɛ̀. A bá mparìkunɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ yɛ́ okpààtì diɛwè ɛì ndimɛ̀.
36 A bá mparìkunɛ̀ a yuu kɛ yɛ́ a í yóó namɛ̀ képɛ́ikùnnɛ a yùrìkù kùmáà yoo a kù sɔ̀ukùnnɛ.
37 Di kóò ɛ̃ɛ̃ ntú ɛ̃ɛ̃, kɛ̀ áà ntú áà, tìì yèútí tì tú dibɔɔ̀ kpɛti nti.

Mɛyɛi nkó mufɔ́ɔ́mmù kó tináaǹtì

38 Di yɛ́mu ikuɔ́ ìì tu: Wèè kpèétɛ́ a nɔ̀nfɛ̀ a kpéétɛ́ o kɔfɛ, kɛ̀ wèè feutɛ́ a nìnnì a feutɛ́ o kpɛri.
39 Kɛ̀ mí nné di náá nkɛ tú: Kòò mɔù da potɛ́ a báá ò tɛ̃ǹné, kòo da potɛ́ mɛtofíè kuyoú á ò bɛnkɛ kucã̀nku.
40 Kòò mɔù da yu tibeéntì kɛ dɔ́ kétúótɛ́ a yaàbòrì sáǹpɔ́rì, á yóu kòo túótɛ́ nɛ̀ didiɛrì.
41 Kòò mɔù dɔ́ kéduɔ́ nnɛ̀ muwɛ̃rímú kàa tɔ o tɔu kɛ dɔ̀ cìdòmétìrì òmáà, a dɔ̀ bèdébɛ̀.
42 Kòò mɔù da mɔɔ dèmarɛ̀, pã we, a báá yetɛnɛ̀ wèè dɔ́ á ò pèntɛ.

Ndɔ́nɛ̀ di kpantídèntɔbɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 6:27-28, 32-36)

43 Di yɛ́mu bɛ̀ do nàkɛ́ ìì kuɔ́ di yɛmbɛ̀ kɛ dɔ̀: A ndɔ́ a kou kɛ níí nha kpantídèntɔù.
44 Kɛ̀ mí nné di náá nkɛ tú: Ndɔ́nɛ̀ di kpantídèntɔbɛ̀, kɛ békú Kuyie nkó mɛsàà mbèè di buɔ̀ nkusĩnkù bɛ kpéí, kémbáá nKuyie mbèè di fɛ̃ũnko nɛ̀ bèè di sénnìnko bɛ kpéí.
45 Kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ dɛ̀ bo bɛnkɛ di túmɛ̀ di cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ o kó ibí, kɛ yɛ́ ò duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ diyiè yìèní bɛnitiyɛibɛ nɛ̀ bɛsààbɛ̀ borɛ̀, kɛ duɔ́ nkɛ̀ fɛtaafɛ̀ nìù bèè wetí nɛ̀ bèè í wetí bɛ borɛ̀.
46 Kɛ̀ di dɔ́ bèè di dɔ́ máà, di kó ticuuti bo ntú ɔ̃̀nti Kuyie mborɛ̀? Bɛdàmpóòcɔutíbɛ̀ múnkɛ í mɛ ndɔɔraà?

47 Kɛ̀ di dɔ́ú ndi kɔbɛ máà ndi yé di dɔ̀ɔ̀rìmɛ̀ tɛ́́nkɛ cɑ́ɑ́nnɛ̀ dɛ̀? Bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie
mbɛ̀ í mɛ ndɔɔraà?
48 Tũ nní ndɔ̀nnɛ̀ páíí di cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ ò dɔ̀mmɛ̀ páíí.

6

Yɛpãrɛ̀ dɔ̀ nkɛ́mpãã mmɛ̀ɛ̀ botí

1 Di bá mpãã ndi kpɛrɛ bɛcĩrìbɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ììkɛ̀ kɛ bo bɛnkɛ dimáà, kɛ̀ di dɔɔri
mɛmmɛ di bɑ́á pɛ́té ticuuti di cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ o borɛ̀.
2 Kàa dɔ́ kɛ́pã dɛ̀marɛ̀ ocĩrì a bɑ́á pĩɛ̃kɛ́ mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀dɛ́mɛ̀ yɛmbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pĩɛ̃kɛ́ mɛ̀ɛ̀
botí titííntouti miɛkɛ nɛ̀ icɛ ĩnkɛ̀, kɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ɛ bɛ̀ sãntɛ. N di náá mmɔ́mmuɔ
nwe bɛ kɔ́ ticuuti nti mɛmmɛ bɛ̀ cɔúmɛ̀.
3 Kàa yóó pã dɛ̀marɛ̀ ocĩrì a bɑ́á yie nkàa nɔ̀ùtɛ̀ cɑ̀̃nkutɛ̀ nyɛ́ tɛyoutɛ dɔɔri dɛ̀.
4 Pã we didé borɛ̀ bá ɔ̀mɔù bá nyɛ́, a cicɛ Kuyie nkùù wùó ndisɔ̀rì kɛ̀ kùu dɛ
nda yietí.

Mubáammu nɛ̀ mɛnùboúmmɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 11:2-4)

5 Di bá mbáá nKuyie mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀dɛ́mɛ̀ yɛmbɛ̀ kɔ̃mɛ bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ ndɔ́ kɛ́ncɔ́mmú
titííntouti miɛkɛ nɛ̀ icɛyàtii kɛ bɑ́á nKuyie nkɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ̀ wùó. Mɔ́mmuɔ
nwe n di náámmɛ̀ bɛ kɔ́ ticuuti nti mɛmmɛ bɛ̀ cɔúmɛ̀.
6 Kàa yóó bántɛ̀ Kuyie, ta a dieku, kɛ́kpetínné a càù, kɛ́mbɑ́á nha cicɛ ò bomu
dɛ, kɛ wúó a dɔɔri dɛ̀ disɔ̀rì kɛ bo dɛ̀ nda yietí.
7 Kàa bɑ́á nKuyie nha bá nsũũnko tináaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti bɛ̀ɛ̀ í tũ Kuyie mbɛ̀ ɔ̃
ndɔɔrimɛ̀ kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ dɔ̀ nkɛ̀ bɛ náaǹtì sũũ Kuyie mbo bɛ̀ teennɛ̀.
8 Bá ndɔɔrinɛ̀ bɛ kɔ̃mɛ, kɛ yɛ́ di cicɛ yɛ́mɛ̀mu di dɔ́ dɛ̀ bá di mu nyí dɛ̀ nhò mɔɔ.
9 Ntɛnɛ̀ di dɔ̀ nkɛ́mbɑ́á mmɛ̀ɛ̀ botí Kuyie:
Ti cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀,
a dɔ̀ mpáíí nwe,
yóu kɛ̀ tí bantɛ́ a dɔ̀mmɛ̀ páíí.
10 Baatɛ́ kutenkù,
kàa dɔ́mɛ̀ ndɔɔri kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀
dɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ kɛĩnkɛ̀ miɛkɛ.
11 Ti pã ti bo di mù yíe.
12 Ti cĩɛ́ nti yɛi,
ti ɔ̃ɔ̃ cĩɛ́mmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ti caàrɛ̀.
13 A bɑ́á yóu kɛ̀ ti ta mɛsoùmmɛ̀ miɛkɛ,
ti dɛɛténɛ̀ dibɔɔ̀.
[Kɛ yɛ́ fɔ̃ɔ̃̀ bakémɛ̀,
kɛ kpeńnnì kàa yètìrì dɛu sɑ́ɑ̃̀.
Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndɔ̀.]
14 Kɛ̀ di cĩɛ̃nko bɛtɔbɛ̀ bɛ yɛi bɛ̀ di dɔɔri mɛ̀, di cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ ò yóó di
cĩɛ́mmu di yɛi.
15 Kɛ̀ di mɛ nyí cĩɛ̃nko bɛtɔbɛ̀ bɛ yɛi mbɛ̀ di dɔɔri mɛ̀ di cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ ò
bɑ́á di cĩɛ́ ndi yɛi.

Ti bo mbou mɛ̀ɛ̀ botí yɛnɔ̀

16 Kàa boú dinùù a bɑ́á sɔukùnnɛ a ììkɛ̀ kɛ́ndò nha bo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ
mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀dɛ́mɛ̀ yɛmbɛ̀ dɔ̀ɔ̀rimɛ̀, bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ cakɛ bɛ ììkɛ̀ kɛ bo bɛnkɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀
boúmɛ̀ dinùù. N di náá mmɔ́mmuɔ nwe bɛ̀ cɔutému bɛ kɔ́ ticuuti.
17 Kàa boú dinùù, yuuté a ììkɛ̀ kéyíi nha yùtì,
18 kòò mɔù bɑ́á bantɛ́ a boúmɛ̀ dinùù, kàa cicɛ wèè wùó ndisɔ̀rì kpɛrɛ, kɛ̀ weè
máà nyɛ́ kɛ́ dɛ̀ nda yietí.

A kpàtì borè a yèmmè dɛ mbo
(Wéntɛ́ Duku 12:33-34)

19 Di báá koú kékoú kutenkù kó tikpàtì yɛbiè càá ntì, tìì ɔ̃ɔ̃ nirimɛ, bɛyóóbè ɔ̃ɔ̃ duutɛ kéyúúkú tì.
20 Pètìnkɛ ńkounè kɛ̃ĩnkè kó tikpàtì nti yɛbiè í cáá ntì, tìì í nírímú, bɛyóóbè í yóó na kéduutɛ kéyúúkú tì.
21 Kɛ yɛ́ a kpàtì borè a yèmmè dɛ mbomè.

Tikɔ̃ntì kó dɛfitírè tu fɛnɔ̀nfɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 11:34-36)

22 Inuɔ ntu tikɔ̃ntì kó dɛfìtírè ndɛ, kàa nuɔ nwùó nha kɔ̃ntì timɔu ɔ̃ mbo kuwenniku miɛkɛ nkɛ.
23 Kàa nuɔ mmɛ nyí wúó nha kɔ̃ntì timɔu ɔ̃ mbo dibiìnnì miɛkɛ nkɛ, kuwenniku kùù da mí, kè kù sɔ̀utɛ dibiìnnì dɔ̀kɛ bo dɛukɛ mɛdiè.

A bo tũnnɛmè bɛkpàátìbè bèdébè
(Wéntɛ́ Duku 16:13)

24 Òmɔù báá na kéntũ mbɛkpàátìbè bèdébè, ò bo ndɔ́ yie nkɛ níí nhotɔù, ò bo ntaunè yie nkɛ senku otɔù, òmɔù báá na kéntũ Kuyie nnè idíítí.

Kuyie ndàkɛmu ti kpɛ́í
(Wéntɛ́ Duku 12:22-31)

25 Dɛè te kè n tu di bá ntoti di yèmmè di bo dimu yoo di bo dáátímu kpɛ́í, di fòmmu pɛ̃ɛ̃tɛ́mu mudiì kè di kɔ̃ntì pɛ̃ɛ̃tɛ́ tiyàátì.
26 Wéntɛ́nè sinɔɔ, sì í buɔtì sì í kɔ̃ũ, sì í mɔkɛ yɛbuɔ kè di cicɛ wèè bo kɛ̃ĩnkè kòo sì piú. Díndi, di í pɛ̃ɛ̃tɛ́ sinɔɔà?
27 Di miɛkɛ we mbo na nè o yɛntotí kéyíé o fòmmu kó mɛhokùmè bá sámpɔ́?
28 Ba nkpɛ́í nné te kè di toti di yèmmè tiyàátì kpɛ́í? Wéntɛ́nè mutepóó ndòmmè dikpáà miɛkɛ, mù í pĩ mmutɔ̃mmú, mù mɛ nyí duɔ̀kù tiyàátì.
29 N né di náámmu, bá Sadomɔɔ nè o kpàtì diɛtì miɛkɛ, ò í dàátí tiyàátì tìì wenni kɛ mù tùɔ̀kɛ.
30 Kè Kuyie nsɔ̃rì tifɔ̃ãtì tìì bo yíe nkɛ naa yóó cóútɛ́, dè bo yĩmè kè kù báá di dátínné tiyàátì? Di tɔ́kùmè í dɛu!
31 Di bá ntoti di yèmmè kɛ tú: Ti bo nyo mba, kɛ yɔ̃ mba, kɛ daati ba?
32 Bɛ̀è í tũ nKuyie mbɛɛ̀ mɔkɛ dɛ kó iyɛǹtotí, di cicɛ wèè bo kɛ̃ĩnkè ò yɛ́mu di békú dè.
33 Wammúnè di bo tamè Kuyie nkpàátìyuu mɛketimè nè di bo ndɔɔrimè kù dɔ́ dè, kù bo dè ndi duɔ́ ndɛmɔu.
34 Di bá ntotí di yèmmè nankɛ kpɛ́í, nankɛ weè yɛ́ nankɛ kpɛti, bá dìì yiè nè di kó iyɛǹtotí nyi.

7

Otɔù kó iwátìi kó tináaǹtì
(Wéntɛ́ Duku 6:37-38, 41-42)

1 Di bá mbekùnè ditɔbè, kè dèɛ yie nkè Kuyie mbáá di bekénè.
2 Kɛ yɛ́ Kuyie nyóó di bekénèmè di bekénè mèè botí nku bɛtɔbè, kɛ di fɔ́ɔ́ ndi dɔ̀ɔ̀ dè bɛtɔbè.
3 Dè dòmmɛ kàa wùó nkumúú kùù ã a kou nɔ̀nfè miɛkɛ, kè kumundɔú né pɛ́mmú a kɔfɛ miɛkɛ!
4 A bo yĩmɛ kénákɛ́ a kou kɛ dɔ̀: Yóu kè n dɛitɛ kumúú a nɔ̀nfè miɛkɛ, kè kumundɔú né pɛ́mmú a kɔfɛ miɛkɛ.

5 Fɔ̃́ mmɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀dɛ́mɛ̀ yiɛ̀, ketɛ́ kɛ́pɑ̃́ntɛ́ kumundɔú kùù pɑ̃̀ḿmú ɑ nɔ̀nfɛ̀ miɛkɛ kɛ nɛ́ nɑ kɛ́yà ɑ bo yɪ̃mɛ̀ kɛ́dɛitɛ kumúú kùù ɑ̃ ɑ kou kɔfɛ miɛkɛ.

Di bá nduɔ̀ nKuyie nkpɛrɛ simɔɔ́

6 Dɛ̀ɛ̀ cɑ̃̀ɑ̃́ nkɛ tú Kuyie kpɛrɛ di bá ndɛ̀ duɔ̀ nsimɔɔ́, di mɛ mbá ndokoo di dɛ̀ì nyɛfɔ̃̀nkɛ̀ ììkɛ̀ yɛ̀ yàà bo mɛ nàù kɛ́deè kɛ́wɛ̃ɛ̃tɛní di bíɛ́kɛ̀ kɛ́ di cááké.

Mɔɔnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di pɑ̃
(Wéntɛ́ Duku 11:9-13)

7 Mɔɔnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yóó di pɑ̃mu. Wammúnɛ̀ kɛ̀ di yóó pɛ́tɛ́mu, bentɛnɛ̀ dicàù kɛ̀ bɛ̀ yóó di kpetɛ́mu.

8 Kɛ yɛ̃́ wèè mɔɔ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ we mpɑ̃mɛ̀, wèè wammú weè ɔ̃ɔ̃ pɛ́tɛ́, wèè bentɛ dicàù bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ we nkpetɛ́.

9 Òmɔù bo di miɛkɛ wèè birɛ bo ò mɔɔ mudiì kòo dɛ̀ duɔ́ nditɑ̃́ràà?
10 Yáà kɛ̀ dɛ̀ ò mɔɔ tɛyɪ̃ǹtɛ̀ wèe dɛ̀ duɔ́ nfɛwààfɛ̀?

11 Díndi nákɛ bɛnitiyɛibɛ kɛ̀ di yɛ̃́ kɛ duɔ̀ ndɛsààrɛ̀ di bí dɛ̀ bo yɪ̃mɛ di cicɛ wèè bo kɛɪ̃nkɛ̀ kòò báá duɔ́ ndɛsààrɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ nhò mɔɔ.
12 Ndɔɔrinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ di dɔ́ bɛ̀ ndi dɔɔrimɛ̀. Mɔyiisi kó ikuɔ́ nɛ̀ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaḿbɛ̀ do nàkɛ́ tì mɛ nyɛ̃.

Icɛ ìdɛ́ì
(Wéntɛ́ Duku 13:23-24)

13 Tannɛ̀ dibòrì dìì mɔpúrì. Dibòrì pɛ̃kùrì tu mukũũ nkpɛri ndi kɛ̀ di cɛ pɛ̃kɛ̀. Bɛsũkùbɛ̀ ku ntũ.
14 Dibòrì dìì mɔpúrì diì tu mufòmmu kpɛri, kɛ̀ di cɛ mɔpúrì. Bɛnìtìbɛ̀ sáḿpɔ́ ku ntũ.

Mutie nɛ̀ mu bɛ
(Wéntɛ́ Matie 12:33 nɛ̀ Duku 6:43-44)

15 Ndakɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛmáà Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaḿbɛ̀ bɛ kpɛ́í. Bɛ̀ ɔ̃ nkéríní di borɛ̀ kɛ yɔɔ̀ nkɛ dò nyipe nyi kɛ nɛ́ tú timuntũntì.
16 Di bo mbɛ̀ banní nɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ miɛkɛ nkɛ. Bɛ̀ í tɔ̃ũ fínyɪ̃ kó yɛbɛ tisɑ̃mpotì ɪ̃nkɛ̀ bɛ̀ mɛ nyí tɔ̃ũ fìkíè kpɛyɛ mupòrìmù ɪ̃nkɛ̀.
17 Mutie sààmù pɛí yɛbɛ sààyɛ̀ nyɛ kɛ̀ musɪ̃mmù pɛí yɛsɪ̃nyɛ̀.
18 Mutie sààmù báá nɑ kɛ́pɛitɛ́ yɛbɛ sɪ̃nyɛ̀, musɪ̃mmù mɛ mbáá nɑ kɛ́pɛitɛ́ yɛsààyɛ̀.
19 Dɛtie ndɛ̀ɛ̀ kó dimàà í pɛí yɛbɛ sààyɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛ̀ kɔ̃ũmu kɛ́cɔ́u.
20 Mɛḿmɛ di yó mbannímɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛmáà Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaḿbɛ̀ nɛ̀ bɛ dɔɔrìmɛ̀ miɛkɛ.

Bɛ̀ɛ̀ yu Kuyie nnɛ̀ bɛ nɔ̀
(Wéntɛ́ Duku 6:46, 13:25-27)

21 Dɛ̀ í tú bɛ̀ɛ̀ kó dimàà ǹ tu: Ti Yiɛ̀, nti Yiɛ̀, bɛɛ̀ tati bɛmɔu Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ. Wèè dɔ̀ɔ̀ri n cicɛ wèè bo kɛɪ̃nkɛ̀ ò dɔ́mɛ̀, weè tati o kpààtìyuu miɛkɛ.
22 Tibeéntì yiè bɛsũkùbɛ̀ bo n nákɛ́ kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀, nɛ̀ ɑ kó diyètìrì ndi ti nàkɛ́mɛ̀ ɑ náaǹtì, nɛ̀ ɑ kó diyètìrì ndi ti bɛ̀timɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì pɛ́u!
23 Kɛ̀ n nɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ dɛ mɔ̀nnì kɛ dɔ̀: Fũtɛnɛ̀ m bo dɛ̀! N yí di yɛ̃́ bìtì, díndi bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi.

Kuyɛìnkù nɛ̀ wèè ciì
(Wéntɛ́ Duku 6:47-48)

24 Wèè kemmu n náaǹtì kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ ò dònnɛ̀ onìtì wèè ciì wènwe kɛ maá o cɪ̃ɛ̃̀tɛ̀ dipèrì ɪ̃nkɛ̀.

25 Kɛ̀ fɛtaafɛ̀ɛ ni, kɛ̀ ikó mpíɛ, kɛ̀ kuyaakù fùùtɛ̀ kɛ tɛ̀ potɛ́ bá tɛ̀ í ndo kɛ yɛ̃́ tɛ̀ maámɛ̀ dipèrì ɪ̃nkɛ̀.

26 Kɛ̀ wèè mɛ nkèḿmú n náaǹtì kɛ í dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ ò dònnɛ̀ kuyɛìnkù nku kùù
maá ku cĩ̃ɛ̀tɛ̀ mubirímú ĩ̃nkɛ̀.
27 Kɛ̀ fɛtaafɛ̀ ni, kɛ̀ ikó mpíɛ kɛ̀ kuyaakù fùùtɛ̀ kɛ tɛ̀ potɛ́ kɛ̀ tɛ̀ do páíí.

Yesu do tiènnɛ̀ muwɛ̃rímú mmu
28 Kɛ̀ bɛnìtìbèɛ keè Yesu bɛ̀ duɔ̀ nyìì tié kɛ̀ ìi bɛ̀ ta.
29 Kɛ yɛ́ o náaǹtì do í dònnɛ̀mɛ̀ ikuɔ́ wãã̀bɛ̀ kpɛti, ò do náánnɛ̀ muwɛ̃rímú
mmu.

8

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ dikɔ̀nnì
(Wéntɛ́ Mariki 1:40-45 nɛ̀ Duku 5:12-16)
1 Yesu cùtɛ́ní dìì mɔ̀nnì ditãrì kɛ ditĩ̄nnì pɛ́u nhò tũ.
2 Kɛ̀ dikɔ̀nnì marìi kɔtɛní kɛ nínkóo o ìikɛ̀ kóò bàńtɛ̀ kɛ dɔ̀: Okótì, kàa dɔ́ a bo
na kɛ́ m miɛkùnnɛ kɛ́ n wénkùnnɛ.
3 Kɛ̀ Yesu youtoo o nɔ̀ùtɛ̀ kɛ́ dì kàákɛ́ kɛ dɔ̀: N dómu, miɛtɛ́.
Kɛ̀ dìi miɛtɛ́ kɛ́wenkɛ.
4 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: A báá yie nkɛ́nákɛ́ òmɔù, kɔtɛ kɛ́bɛnkɛ amáà ikuɔ́ nìùtì kɛ́dɔɔ̀
Mɔyiisi dɔú nyìì kuɔ́ kɛ̀ dèɛ bɛnkɛ a miɛtɛ́mɛ̀.

Ohããpɔ̀nkótì mɔù yiemmɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Duku 7:1-10 nɛ̀ Isãã 4:46-54)
5 Yesu tati dìì mɔ̀nnì Kapɛnnaummu kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì mɔùu kɔtɛní o
borɛ̀ kóò bántɛ̀ kɛ dɔ̀:
6 N Yiɛ̀, n kóo tɔ̃ntì weè duɔ́ n cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ áàrìnɛ̀ kuyonku bá ò í nɔ nkɛ nampú.
7 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: M bo kɔtɛ kóò miɛkùnnɛ.
8 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótìi béi nkɛ dɔ̀: Okótì n yí sànnɛ̀ a bo tamɛ̀ n cĩ̃ɛ̀tɛ̀, béi
nha nùù máà kɛ̀ n kóo tɔ̃ntìi miɛtɛ́.
9 M mɔkɛmu bèè m bakɛ́, kɛ mɔkɛ tihããpɔ̀ntì m bakɛ́ tì, kɛ̀ n nàkɛ́ kù kɛ yĩ:
Kɔtɛ! Kùu kɔtɛ. Kɛ̀ n nàkɛ́ kù kɛ yĩ: Kɔtɛní! Kùu kɔtɛní. Kɛ̀ n yĩ n kóo tɔ̃ntì dɔɔ̀ dɛ̀,
wèe dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
10 Kɛ̀ Yesu keè dɛ kó tináaǹtì képɛ́nsìrì bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì, kɛ́nákɛ́ bèè ò
nɛínɛ̀ kɛ dɔ̀: Bá Isidayɛɛribɛ miɛkɛ m mu nyí yà onìtì wèè tã́ miɛ mbotí.
11 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe bɛnìtìbɛ̀ pɛ́u bo yɛ̀nní tipíìtì timɔu kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀
Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu Kuyie nkpààtìyuu.
12 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bèè na nte Kuyie nkpààtìyuu kɛ̀ bɛ̀ nɛ́ bɛ̀ dootóo ditowaà
dibiìnnì miɛkɛ bɛ yó nkuɔ̀ ndɛ̀ kɛ cáá mbɛ nìì.
13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu nákɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì kɛ dɔ̀: Kò nkɛ̀ dèɛ dɔɔ̀
kɛ́ndò nha dɔ́ mèɛ̀ botí.
Dɛndɛ bàmbà kòo kóo tɔ̃ntìi miɛtɛ́.

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ Piɛri pokù yɔ̃
(Wéntɛ́ Mariki 1:29-31 nɛ̀ Duku 4:38-39)
14 Kɛ̀ Yesu kɔtɛ Piɛri cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ sɔ́ mPiɛri pokù yɔ̃ mɔ nkukɔ̃ntonnɔɔ kɛ duɔ́.
15 Kɛ̀ Yesu ò kàákɛ́ o nɔ̀ùtɛ̀, kòo kɔ̃̀ntìi bonkɛ, kòo ítɛ́ kɛ́waá mmudiì kóò duɔ́
nkòo di.

Yesu cɔutɛ́mɛ̀ ti kó ticĩ̃tì
(Wéntɛ́ Mariki 1:32-34 nɛ̀ Duku 4:40-41)
16 Kuyuoku mɔ̀nnì kɛ bɛ̀ nkɔrinní Yesu borɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ pɛ́u yɛbɔkɛ̀ ta bɛ̀. Kɛ̀ Yesu
níí béi kɛ̀ yèɛ yɛ̀, kɛ́miɛkùnnɛ bɛmuɔmbɛ bɛmɔu.
17 Kɛ̀ dèɛ dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: Ò cɔutɛ́ ti kó
ticĩ̃tì kɛ tɔ ti kó mumɔmmú.

Yesu kó mutũnnimù
(Wéntɛ́ Duku 9:57-62)

18 Kɛ̀ Yesu yà ditĩnnì diɛrì ò munnémɛ̀ kéduó nkɛ̀ bɛ̀ɛ sénté mɛniɛ nyáà.
19 Kɛ̀ Kuyie nkuó wããtì mɔùu kɔtɛní Yesu borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: Okótì n yó nda tũmmu tipíìtì timɔu bá kàa kɔ̀ri kɛ̀.
20 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Ihãnké mɔkɛmu ifɔ̃ti kɛ̀ sinɔɔ mɔ̀kɛ tiyĩɛ̃ntì, Onìtìbirɛ mɛ nyí mɔkɛ dɛ̀ bo duó dɛ̀ kéomɔ̀pɛ̀.
21 Kòo tɔù mɔù wèè do tũ nYesu kòo ò nàké kɛ dɔ̀: Okótì m pã kucɛ kɛ̀ m mu nkɔtɛ kékũnné n cicɛ.
22 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Nni ntũ nkéyóu kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ɛ kũnné bɛcíríbɛ̀.

Yesu do còńnémɛ̀ kuyaakù
(Wéntɛ́ Mariki 4:35-41 nɛ̀ Duku 8:22-25)

23 Kɛ̀ Yesu ta kudabɛkù kòo tancóùmbɛ̀ɛ ò nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo séntɛ́ diyáà tɛrì.
24 Kɛ̀ kuyaakù kperíkù makùu íténí kénfuuti kɛ̀ mɛniɛ nyiitiní kɛ taà kudabɛkù, kɛ̀ Yesu yie yɛ̃ nkɛ duó.
25 Kòo tancóùmbɛ̀ɛ ò èntɛ kóò nàké kɛ dɔ̀: Ti Yiè nti dɛɛtɛ́, ti kumu!
26 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ kufɔ̃waá ndi pĩ mɛmmɛ? Di í n tã́ kɛ̀ dɛ̀ dɛuà!
Mɛmmɛ kòo ítɛ́ képéi nkuyaakù nɛ̀ mɛniɛ nkɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ béu.
27 Kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ ntú: We nnìtì botí nku yie? Bá kuyaakù nɛ̀ mɛniɛ nkɛ̀ dɛ̀ yié nhò yɛ̃ mmù!

Yesu do bɛ̀timɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ɛ ta yɛfɔ̃nkɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 5:1-20 nɛ̀ Duku 8:26-39)

28 Yesu sèńtɛ́ dìì mɔ̀nnì mɛniɛ nyáà Kadaraa kó kɛtenkɛ̀, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ yɛbɔkɛ̀ ta bɛ̀ɛ yènní ifɔ̃ti miɛkɛ. Bɛ̀ do yóùmu mɛdiɛ̀, bá òmɔù í daati kɛ dɛ̀ pɛ̃nkù. Kɛ̀ bɛ̀ɛ kétɛní kéco Yesu,
29 kékuónko kɛ dɔ̀: Ti kpɛti dòmmɛ tínti nɛ̀ fɔ̃ nKuyie mBirɛ, a kɔ̀tɛní kɛ bo ti fɛ̃ũmmu bá dimɔ̀nnì í tùɔ̀kaà?
30 Kɛ sɔ̃ nkufɔ̃nkècɛ̃nku diɛkù makù bo mɛkɛntímɛ̀ kɛ diiti.
31 Kɛ̀ yɛbɔkɛ̀ɛ bántɛ̀ Yesu kɛ dɔ̀: Kàa dó ké ti bɛti yóu kɛ̀ tí ta kufɔ̃nkècɛ̃nku kuu.
32 Kɛ̀ Yesu yɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀! Kɛ̀ yɛ̀ɛ yɛ̀ bɛɛ̀ nìtìbɛ̀ miɛkɛ kéta yɛfɔ̃nkɛ̀. Kɛ̀ kuù fɔ̃nkècɛ̃nkuu cokɛní ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ yàa diu mɛniɛ.
33 Bɛ̀ɛ̀ do cɛ̃mmú yɛfɔ̃nkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ cokɛ́ kéta dihɛì kénáké dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ tùɔ̀kɛní bɛnìtìbɛ̀ yɛbɔkɛ̀ ta bɛ̀.
34 Kɛ̀ dihɛì kó bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu yènní kéco Yesu kóò bántɛ̀ kɛ dɔ̀ wèe yɛ̀ bɛ tenkɛ̀.

9

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ kuhɔ̀ùkù
(Wéntɛ́ Mariki 2:1-12 nɛ̀ Duku 5:17-26)

1 Kɛ̀ Yesu ta kudabɛkù késéntɛ́ mɛniɛ nkéwɛ̃tɛ o ɛì * nKapɛdinaummu nwe. Wéntɛ́ Mariki 2:1.
2 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tɔní kuhɔ̀ùkù kɛ̀ kù duó ku dɔ́ù ĩnkɛ̀, kékɔtɛnèní Yesu borɛ̀, kɛ̀ Yesu nwúó mbɛ̀ tã́mɛ̀ kɛ dò nhò bo kù miɛkùnnɛ, kénáké kuhɔ̀ùkù kɛ dɔ̀: M birɛ cátìnnɛ a yèmmɛ̀ n da cĩɛ̃mmu a yɛi.
3 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ikuó wããbɛ̀ mabɛ̀ nnáá bɛ yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ tú: Onìtì yie ncààri Kuyie nyètìrì ndi.
4 Kɛ̀ Yesu banté bɛ toti tì bɛ yèmmɛ̀ ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di mɔkɛ iyɛntotí yɛiyi ii mbotí?
5 Ɔndɛ í yóùnɛ̀ dɛtɛrɛ̀, m bo yĩmɛ̀ n da cĩɛ̃ nha yɛinaà kɛ̀ m bo yĩmɛ̀ ítɛ́ kékété?

* **9:1** ***o ɛì***: Yesu ɛì bɛ̀ nàá ndìì kpéí ndiɛ, bɛ̀ yɛ̃

6 N né dɔ́ di bantému kɛdò nhOnìtìbirɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú kɛtenkè ĩnkè kɛ bo
na kécĩ̃ mmɛyɛi. Mɛmmɛ ò nàkémè kuhɔ̀ùkù kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kétúótɛ́ a mìɛkù kékò!
7 Kè kuhɔ̀ùkùu ítɛ́ kékò.
8 Kè bèɛ dè yà kè kufɔ̃waá mbè pĩ nkè bè nsãntí Kuyie nkɛ tú: Kuyie nyètìrì
ndɛu! Kù duómmè bɛnìtìbè muwɛ̃rímú muù mbotí.

Yesu nàkɛ́ tì bèè yèmmè dò mbè wenni
(Wéntɛ́ Mariki 2:13-17 nè Duku 5:27-32)

9 Kè Yesu ítɛ́ dɛborè kémpɛ̃nké kéyà onìtì mɔù kòo yètìrì tu Matie kòò kàri
bɛdàmpóòcɔutíbè kóo bìróò, kè Yesu dɔ̀: N tũnnɛ! Kè Matie ítɛ́ kóò tũnnɛ.
10 Diyiè marì Yesu nè o tancɔ́ùmbè kè bè nkari Matie cĩ̃tè kɛ yo nnè
bɛdàmpóòcɔutíbè nè bɛnìtìbè bè do tú bè mufòmmu yɛimu yɛmbè.
11 Kè Fadisĩ̃bɛ mabèɛ dè yà kébekɛ Yesu tancɔ́ùmbè kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè di kóo
kótì wɛ̃ńnè bɛdàmpóòcɔutíbè nè mufòmmu yɛimu yɛmbè kè bè yo?
12 Kè Yesu keè ké bè nàké kɛ dɔ̀: Dè í dò mbèè kɔ̃ntì naati bɛè waà nhotàntì,
bɛmuɔmbɛ bɛè ò waà.
13 Kɔtɛnè kétotí di yèmmè kébantɛ́ tináaǹtì tìì tu: N dɔ́ wèè mɔkɛ wènwe otɔù
kó mɛsémmè, n yí dɔ́ di n feu ìì wũ̃. Kɛ yɛ́ n yí kɔ̀tɛnímè kɛ wanti bèè yèmmè dò
mbè wetí, n wanti bèè bantɛ́ bèmbɛ kɛ dò mbè tu bɛnitiyɛibɛ.

Dɛkótírè nè dɛpànnè kó tináaǹtì
(Wéntɛ́ Mariki 2:18-22 nè Duku 5:33-39)

14 Diyiè marì kè Isãã-Batiisi tancɔ́ùmbèɛ kɔtɛ kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè
tínti nè Fadisĩ̃bɛ kè ti bou yɛnɔ̀ bá a tancɔ́ùmbè í bou?
15 Kè Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di yà onìtì tòú dè o pokù kòo népobè yèmmè cààràà?
Dɛ kó yɛwe kpaanímu kè bè bo pĩ nwèè tòú o pokù kɛ ítɛ́nè, dɛ mɔ̀nnì kè bè né
boú yɛnɔ̀.
16 Bè ɔ̃ɔ̃ í ǹyá nkuyaàpànkù kukótíkù ĩnkè, kàa mè dɔ̀ɔ̀ kuyaàpànkù bo yṹɔ̃
nkukótíkù kè dikɛ̃tírì dɔkɛ dɛukɛ.
17 Bè mɛ nhɔ̃ɔ̃ í ncṹɔ̃ mɛnapàmmè tidɔutì kótítì miɛkɛ, kàa mè dɔ̀ɔ̀ tidɔutì bo
puoti kè mɛnaà ncakɛ. Mɛnaà mpàmmè dò nkéncũ̃ɔ̃ tidɔutì pàntì miɛkɛ nkɛ,
dɛmɔu kè dè nwenni.

Yesu do còńnémè onitipòkù yɔ́ntì, kémiɛkùnnɛ dɛsapùmbirɛ
(Wéntɛ́ Mariki 5:21-43 nè Duku 8:40-56)

18 Kè Yesu nkpaá kɛ bè nàánnè kè Sifubɛ kóo kótì mɔùu kɔtɛní kénínkóo o ììkè,
kóò nàké kɛ dɔ̀: N sapùmbirɛ dɛè ku bàmbà mmiɛ, bá nè mɛmmɛ kɔtɛ kénɔ́ɔ́ nha
nɔu dɛ ĩnkè kè dèɛ foutɛ.
19 Kè Yesu ítɛ́ nè o tancɔ́ùmbè kóò tũnnɛ.
20 Kòo nitipòkù mɔù mɔ ntiyɔ́ntì kè dè tùàkɛ yɛbie ntɛpíítè nè yèdéè, kòo kétɛní
Yesu fɔ̃nkúò bíékè kékáákɛ́ o yaàbòrì mànku.
21 Kɛ yɛ́ ò do túmè nè o yèmmè miɛkɛ: Bá kè n na kɛ kàákɛ́ o yaàbòrì m bo
miɛtɛ́.
22 Kè Yesu wɛ̃ɛ̃tɛ kɛ́ nhò wùó nkɛ dɔ̀: N kóo sapàà a tấkùmè da miɛkùnnɛmu.
Kòo nitipòkù pànkɛɛ miɛtɛ́.
23 Bè tùàkɛ dìì mɔ̀nnì dɛ kóo dakótì cĩ̃tè kɛ nsɔ́ nditĩnnì tìkú kɛ kuɔ̀ nkɛ eu
sikúheú.
24 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Yɛnnè, dɛsapùmbirɛ í ku, dè yɛ̃ nkɛ duómu.
Kè bè nhò daú.
25 Ò bè dènnɛ dìì mɔ̀nnì kédeè kéta kudieku képĩ ndɛsapùmbirɛ nɔ̀utè kè dèɛ
ítɛ́.
26 Kè dɛ kó tináaǹtìi pitɛ́ dɛ kó kutempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ.

Yesu wéimmè tiyũ̃ɔ̃ntì tìdɛ́tì

27 Kè Yesu ítέ dɛborè kέmpɛ̃nkέ kè tiyũ̃ntì tidέtìi ò tũnnɛ kέmpĩ̃kù kɛ tú: Dafiti kó dɛbirɛ, ti kuɔ mmɛsémmè.
28 Yesu tùɔkɛ dìì mɔnnì tɛcĩ̃tè kè tiì yũ̃ntìi kɔtɛní o borè kòo tì bekɛ kɛ dɔ̀: Di yèmmè dò m bo na kέ di wéinaà? Kè tìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, ti Yiè nha bo na.
29 Kè Yesu káákέ ti nuɔ nkέ tì nàkέ kɛ dɔ̀: Dèɛ dɔɔ̀ kέndò ndi tã́ kɛ dò ndè bo dɔɔ̀mè.
30 Kè bè pɛ̃nkɛɛ wέntέ, kè Yesu bè cau nkɛ dɔ̀: Di báá yie nkòò mɔùu tì kèè.
31 Bè yèroo dìì mɔnnì kɛ pɛ̃nkɛ nnáantoo Yesu kpέí dihɛì dimɔu miɛkɛ.

Yesu do dènnɛmè dibɔɔ̀ dihɔ̃̀nnì dìì í nɔ nkɛ náá di miɛkɛ
(Wέntέ Duku 11:14-15)

32 Bè pɛ̃nkέ dìì mɔnnì kè bèɛ kɔtɛnní onìtì mɔù Yesu borè kè dibɔɔ̀ ò ta kɛ dànnɛ o nɔ́ndɛnfè.
33 Yesu dènnɛ dìì mɔnnì dibɔɔ̀ o miɛkɛ kòo nɔ́ndɛnfèɛ datɛ kòo na kέnnáá nkè dèɛ di bɛnìtìbè mɛdiè nkè bè ntú: Ti mu nyí yà diɛ mbotí Isidayɛɛribɛ kó kɛtenkè.
34 Kè Fadisĩ̃bɛ bɛmbɛ né ntú: Nè obɔɔkpààtì kó muwɛ̃rímú mmu ò bètìmè yɛbɔkè.

Mɛsémmè do pĩ́mmè Yesu bèè kpa ocɛ̃nti bɛ kpέí
(Wέntέ Mariki 6:6-34 nè Duku 10:2)

35 Kè Yesu ńcentì yɛhɛkè yɛmɔu yɛdiɛyè nè yɛsámpóyè, kɛ náantɛ Tináaɲsààtì Kuyie nkpààtìyùù kpɛti titíintouti miɛkɛ, kɛ miɛkùnko bɛmuɔmbɛ bɛ mɔmmú mumɔu nè bɛ kɔ̃nyonkuti timɔu.
36 Kè mɛsémmèɛ ò pĩ mmɛdiè ǹnè dɛ kó bɛnìtìbè, kɛ yέ́ bè do ɔumè kè bɛ yèmmèɛ caàrè, kè bè ndò ntipìètì tìì kpa ocɛ̃nti.
37 Kòo nákέ o tancɔ́ùmbè kɛ dɔ̀: Tidiitì bimu kɛ sũ mɛdiè nkè ti dèìbè né kɛ̃ńnì.
38 Bántènè kupaku yiè nkòo duɔnní bɛtɔ̃mbè kè bèɛ dɛi o diitì.

10

Yesu tɔ̃mmè o tancɔ́ùmbè
(Wέntέ Mariki 3:13-19, 6:7-13 nè Duku 6:12-16)

1 Kè Yesu yu o tancɔ́ùmbè tɛpíítè nè bèdébè kέ bè duɔ́ muwɛ̃rímú kè bè bo mbɛtì yɛbɔkè kɛ miɛkùnko bɛmuɔmbɛ mumɔmmú mumɔu nè bèè mɔ ntikɔ̃nyonkuti tibotí tibotí.
2 Ntɛ Yesu tancɔ́ùmbè tɛpíítè nè bèdébè kó yɛyètè: Oketiwè Simɔɔ kè bèɛ ò yu kɛ dɔ̀ Piɛri nè o nantè Ãntidee nè Sebedee kó ibí, Isaku nè Isãã.
3 Fidipu nè Batidemii nè Tomaa nè Matie wèè do tú odàmpóòcɔutíwè. Nè Adifee kó dɛbirɛ Isaku Tadee
4 nè Simɔɔ wèè do ɔ̃ ntú Sedɔti kó fɛnafɛ kou nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fìtέ Yesu.
5 Yesu tancɔ́ùmbè tɛpíítè nè bèdébè mbɛ ò tɔ̃ mbè kέ bè nàkέ kɛ dɔ̀: Di báá kɔtɛ bèè í tú Sifubɛ bɛ kó yɛhɛkè, di mɛ mbáá kɔtɛ Sammarii kó yɛhɛkè.
6 Kɔtɛnè Isidayɛɛribɛ bíékè, bè dònnè ipe ìì feti ìnyi,
7 kέ mbè nàá Kuyie nkpààtìyuu tɔ́ɔnnímè,
8 kémmiɛkùnko bɛmuɔmbɛ kɛ duɔ̀ nkè bɛcíríbè yã́nnì kɛ miɛkùnko yɛkùɔ̀ nkè yè wèńkú, kɛ bɛtì yɛbɔkè. N di pãmu di í dontέ, pãnè kè bè báá di yietí.
9 Di bá ntɔ idíítí.
10 Di bá ntɔ kudɔukù yoo yɛyaàbòrè yèdéè yoo tinɛùtì yoo kupààti kɛ yέ́ otɔ̃ntì nè o tɔ̃ndiitì nti.
11 Kè di tùɔkɛ dìì ɛì dí yà onitisààwè kébátέ o cĩ̃̀tè kέ ndɛ mbo kɛ yàa pɛ̃̃tɛ́nè dɛborè.
12 Kè di ta tèè cĩ̃̀tè di dɔ̀: Kunaatí ndi bonè.

13 Kɛ̀ tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ yɛmbɛ̀ di cɔutɛ́, dí bɛ̀ pɑ̃ kunɑɑtí, kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyí di cɔutɛ́, di báá kù
mbɛ̀ pɑ̃.
14 Kɛ̀ tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ mɑtɛ̀ yoo dihɛì mɑrì kɔbɛ í dɔ́ kɛ́ di cɔutɛ́ yoo bɛ̀ í kèḿmú di kpɛti,
dí ítɛ́ dɛborɛ̀ kɛ kpɑ́ɑ́tɛ́ di nɑcɛ̀tɑ́ɑ́.
15 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe tibeéntì kó diyiè Sodɔmmu nɛ̀ Komɔɔ Kuyie ndo
cɔ̀ú nyɛ̀ɛ̀ ɛkɛ̀ kó tiyɛ̃ĩti bo nkɛ̃ńnìnɛ̀ dɛ kó dihɛì kpɛti.

Bɛ̀ yóó fɛ́ũmmɛ̀ Yesu kɔbɛ
(Wéntɛ́ Mariki 13:9-13 nɛ̀ Duku 21:12-17)

16 N di tɔ̃ nkɛ̀ di do nyipe nyi yɛkpɑmɑà ncuokɛ̀, ńciìnɛ̀ iwààkɛ kɔ̃mɛ kɛ yɔɔ̀ kɛ
dònnɛ̀ yɛkpɛtìnɔ́nkperɛ.
17 Ndɑkɛnɛ̀! Bɛnìtìbɛ̀ yóó di kɔtɛnɛ̀mu bɛbeémbɛ̀ borɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ndi puotì yɛdá
titííntouti miɛkɛ,
18 bɛ̀ bo di kɔtɛnɛ̀ bɛbɑɑtíbɛ̀ nɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ borɛ̀ kɛ̀ di bo bɛ̀ nàkɛ́ n kpɛ́í, nkɛ
nákɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ.
19 Kɛ̀ bɛ̀ di kɔrinɛ̀ tibeéntì, di bá ntoti di yɛ̀mmɛ̀ di bii yóó nákɛ́ tì nɛ̀ di yóó tì
nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí, kɛ̀ di tùɔ̀kɛ Muyɑánsààmù bo di duɔ́ ndi dò nkɛ́nákɛ́ tì.
20 Kɛ yɛ́ɛ́ díì í yó nnáámmɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ Kuyie nYɑá mmuù yó ndi duɔ̀ ndi
yó nnáá ntì.
21 Bɛnìtìbɛ̀ bo nduɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ù bɛ tebìí, kɛ̀ ibí cicɛbɛ̀ ńduɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ ì kɔ̀ù, kɛ̀ ibí
nduɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ù i cicɛbɛ̀.
22 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bo ndi níí ndi tú mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í n kɔbɛ, wèè mɛ mbo nwɛ́ɛ́rì
kɛ́tuɔkɛ kumànku ò bo cootɛ́.
23 Kɛ̀ bɛ̀ di fɛ́ũnko dihɛì mɑrì dí cokɛ́ kɛ́kɔtɛ ditɛrì, n di náá mmɔ́mmuɔ nwe di
bo nkpɑá kɛ í dèè Isidɑyɛɛribɛ kó yɛhɛkɛ̀ kòo nìtìbirɛɛ wɛ̃tɛnímu.
24 Wèè bɛbíí ò í pɛ̃ɛ̃tɛ́ wèè ò bɛnkú, otɔ̃ntì mɛ nyí dɛunɛ̀ wèè ò duɔ́
mmutɔ̃mmú.
25 Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí wèè bɛnkú bɛ yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ ò bɛnkú wè, bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ tɛcĩɛ̃̀tɛ̀
yiɛ̀ mbɛ̀ yóó mɛ ndɔɔ̀ o kóo tɔ̃ntì. Kɛ̀ bɛ̀ yu tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ yiɛ̀ nhobɔɔkpààtì o cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ
kpɛrɛ bo pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛmmɛ.

Di bá ndé bɛ̀ɛ̀ kɔ̀ù tikɔ̃̀ntì
(Wéntɛ́ Mariki 8:38 nɛ̀ Duku 9:26, 12:2-7)

26 Bá ndénɛ̀ tũnkɛ́ bɛnìtìbɛ̀, dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri disɔ̀rì dɛ̀ bo feitɛ́, kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo dibiìnnì kɛ̀ dɛ̀ɛ
yɛ̀nní kuwenniku.
27 N di nàkɛ́ tì timáà borɛ̀ nákɛ́nɛ̀ tì kupììti, n di wɛɛ tì, pĩɛ̃kɛ́nɛ̀ ti.
28 Di bá ndé bɛ̀ɛ̀ kɔ̀ù tikɔ̃̀ntì kɛ í nɔ nkɛ kɔù diwɛ̃nnì. Ndénɛ̀ Kuyie nku kùù bo
nɑ kɛ́kuɔ tikɔ̃̀ntì nɛ̀ diwɛ̃nnì muhɑ̃ɑ́ mmiɛkɛ.
29 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nfìtɛ́ inɔribí ìdɛ́ì ndi dáràà? Nɛ̀ mɛmmɛ dɛ̀mɑrɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ndo kɛtenkɛ̀ kɛ̀
di cicɛ Kuyie nyí yɛ́ɛ́.
30 Bá di yùtì Kuyie nti kàɑmmu kɛ yɛ́ɛ́ tì màmɛ̀.
31 Di bá nyĩɛ̃̀kù tũnkɛ́ di pɛ̃ɛ̃tɛ́mu inɔribí pɛ́u.

Ti bo yĩmɛ̀ ti tú Yesu kɔbɛ

32 Wèè bo nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ ììkɛ̀ ò tumɛ̀ n kou, m bo nákɛ́ n cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ dɛ
yiɛ̀ ntumɛ̀ n kou.
33 Wèè bo n yetɛ bɛnìtìbɛ̀ ììkɛ̀ m bo ò yetɛ n cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ o ììkɛ̀.

Yesu kɔ̀tɛnɛ̀ní mɛ̀ɛ̀ yɑtimɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 12:51-53, 14:26-27)

34 Kɛ̀ Yesu bɛ́i nkɛ dɔ̀: Di yɛ̀mmɛ̀ bá ndò n kɔ̀tɛnɛ̀ní kunɑɑtí nku kutenkù kuu
mmiɛkɛ, n kɔ̀tɛnɛ̀ní mudoò mmu.

35 N kɔ̀tɛní kɛ bo yatɛ dɛbirɛ ndɛ nɛ̀ dɛ cicɛ, kɛ bo yatɛ dɛnitipobirɛ nɛ̀ dɛ yɔ̃, kéyatɛ osapàà ǹnɛ̀ o cɔ̀kù.
36 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ cɛ̃̄ĩ kɔbɛɛ naá mbɛ kpantídɛ̀ntɔbɛ̀.
37 Wèè dɔ́ o cicɛ yoo o yɔ̃ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̄tɛ́ mí nhò báá na kéntú n kou, kɛ̀ wèè dɔ́ o kóo dapàà nyoo o kóo sapàà nkɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̄tɛ́ mí nhò báá na kéntú n kou.
38 Wèè í tɔ o dapããtí kɛ n tũnnɛ ò báá na kéntú n kou * mɛfɛ̃̄ũ̃tímɛ̀ mmɛ yoo ifɛi (wèè í dɔ́ kéfɛ̃̄ũ̃tɛ́ n kpéí yoo wèè í dɔ́ kédi ifɛi n kpéí).
39 Wèè bo ndɔ́ kédɛɛtɛ́ o fòmmu ò bo mù fétinnɛ, kɛ̀ wèè fétinnɛ o fòmmu n kpéí kòo mù pètɛ́.

Wèè cɔutɛ́ Yesu ò cɔutɛ́ Kuyie nku
(Wéntɛ́ Mariki 9:41)

40 Wèè di cɔutɛ́ ò cɔutɛ́ mí nYesu nwe, kɛ̀ wèè n cɔutɛ́ kòò cɔutɛ́ Kuyie nkùù n tɔ̃nní.
41 Kɛ̀ wèè cɔutɛ́ wèè nàá nKuyie nnáaǹtì ò tu mɛ̀ɛ̀ kpéí wèè nàá nKuyie nnáaǹtì, ò bo pétɛ́ ticuuti wèè nàá nKuyie nnáaǹtì ò yóó pétɛ́ tì. Kɛ̀ wèè cɔutɛ́ wèè dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndɔ́mɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ri mɛ̀ɛ̀ kpéí Kuyie ndɔ́mɛ̀ ò bo pétɛ́ ticuuti wèè dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndɔ́mɛ̀ ò yóó pétɛ́ tì.
42 Wèè bo yɛ̃ntɛ́ mɛnébuo mbɛsámpɔ́bɛ̀ biɛ nkóò mɔù ò tu mɛ̀ɛ̀ kpéí n kóo tancóùntì, n di náá mmɔ́mmuɔ nwe, Kuyie mbo ò cú dɛ kó ticuuti.

11

1 Yesu tié ndìì mànnì o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kédeè kéítɛ́ dɛborɛ̀ kékɔtɛ kénnáantɛ Kuyie nnáaǹtì dɛ kó yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ, kɛ tì mbɛ̀ tiè.

Yesu do tɛ̃́ńné tì Isãã-Batiisi
(Wéntɛ́ Duku 7:18-35)

2 Kɛ̀ Isãã-Batiisi ḿbo dikpetíntou kékeè Yesu pĩ mmùù tɔ̃mmú kétɔ̃ nho tancóùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ò bekɛ kɛ dɔ̀:
3 Fɔ̃̄ɔ̃ tu wèè dò nkékɔtɛní yáà ti dò nkémbaa otɔù mɔù nwe?
4 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kénákɛ́ Isãã di yà dɛ̀ nɛ̀ di kèè tì.
5 Tiyũ̃ntì wénnì kɛ̀ yɛcĩ̃ɛ̀ ncèntì séi, kɛ̀ yɛkùɔ̀ mmiɛrí, kɛ̀ yɛwũ̃ɔ̃ nkèu, kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ yɛ̃́ńnì kɛ̀ bɛsénnìbɛ̀ kèu Tináaǹsààtì.
6 Dɛ̀ ńnaati wèè í yóu ò bo nni ntɛ́mɛ̀.
7 Isãã tancóùmbɛ̀ ìtɛ́ dìì mànnì kɛ̀ Yesu nnáánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ Isãã kpéí kɛ tú: Di do kɔ̀tɛ kéyà ba dikpáà cuokɛ̀? Dipènnì kuyaakù nampú dàà?
8 Kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ di né kɔ̀tɛ kɛ yà ba? Onìtì wèè dàátí tiyaàsààtàà? Tiyaàsààtì yɛmbɛ̀ ɔ̃ mbo sikpààtìcɛ̃̄ĩ nsi.
9 Yáà di kɔ̀tɛ kɛ yà Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe? N né di náámmu kɛ tú ò pɛ̃̄tɛ́mu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò.
10 Isãã kpéí nkɛ tì wɛ̀rimɛ̀ kɛ tú: Mí nKuyie n yóó duónkomu n kóo tɔ̃ntì kòo niité kétũntɛ a cɛ.
11 N di náá mɔ́mmuɔ nwe bɛnìtìbɛ̀ piɛ́ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà, òmɔù mu nyí buoté wèè pɛ̃̄tɛ́ Isãã-Batiisi. Nɛ̀ mɛmmɛ wèè tu osámpɔ́ù Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ kòo dɛu koò pɛ̃̄tɛ́.
12 Isãã kó dimɔ̀nnì kéntɔ kétuɔkɛnèní yíe, Kuyie nkpààtìyuu taànɛ̀ muwɛ̃̄rímú mmu kɛ̀ bɛwɛ̃̄ríntiebɛ bɛɛ̀ dì taà.
13 Kuyie mpããnáaǹtì náamɓɛ̀ nɛ̀ Mɔyiisi kó ikuɔ́ dɛ̀ nàkému dɛ kó dikpààtìyuu kpéí kéntɔ kétuɔkɛnèní Isãã.
14 Bɛ̀ nàkému kɛ tú Edii dò nkéketɛ́ kéwɛ̃̄tɛní kɛ̀ Odɛɛtíwè né kɔtɛní, kɛ̀ di bo tì yie, wenwe diɛ.

---

* **10:38** ***dapããtí***: Kudapããtí bɛ̀ nàá nkùù kpéí ndɛ̀ bɛnkú

15 Wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè, wèe keè!
16 M bo donnɛnɛ̀ ba di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀? M bo yĩ̀ bɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ ibí nyi ìì kàri
yaárɛ̀ kɛ náánnɛ̀ itɛì kɛ tú:
17 Ti di eé fɛtãrifɛ bá di í aá, kɛ̀ ti kuɔ́ ndikúdabɔ̀nnì bá di yèmmɛ̀ í cààrɛ̀.
18 Isãã kɔ̀tɛnímu kɛ í yo nhɔ̀ mɛ nyí yɔ̃̀ mmɛnaà, kɛ̀ di dɔ̀ dibɔɔ̀ dìì bo o miɛkɛ.
19 Kɛ̀ Onìtìbirɛ kɔ̀tɛní kɛ yo nkɛ yɔ̃̀ mmɛnaà nkɛ di yɛ̃ nhɔ̀ tu odiitì kunaàyɔ̃̀ãkù,
kɛ dápúnɛ̀ bɛdàmpóòcɔutíbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tu bɛ̀ bɛnitiyɛibɛ. Bɛ tɔ̃mmú kó mucɔ̃́ntimu
muù né bɛnkú Kuyie nkuù bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ dɛ kó mɛciì.

Yesu do kpannèmɛ̀ Kadidee kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ
(Wéntɛ́ Matie 10:15 nɛ̀ Duku 10:12-15)

20 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Yesu ketɛ́ kénkpannɛ̀ yɛhɛkɛ̀ ò do dɔ̀ɔ̀ yɛ̀ɛ̀ miɛkɛ tidiɛtì pɛ́u kɛ yɛ́
dɛ kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ do í yiemmɛ̀ kɛ bo ceetɛ bɛ borimɛ.
21 Kòò mbɛ̀ nàá nkɛ tú: Di bo yà díndi Korasɛ̃̀ɛ̃̀ nɛ̀ Bɛtisaidaa kɔbɛ kɛ yɛ́ tidiɛtì n
dɔ̀ɔ̀ tì di ciɛ, kɛ̀ n do ntì dɔ̀ɔ̀ Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃̀ɔ̃̀ miɛkɛ nkɛ, nɛ̀ yíe mbɛ̀ do dàátí tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì
nti kɛ pũ mmutápɛí nkɛ bɛnkɛ bɛ borimɛ cèètɛmɛ̀.
22 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n tu tibeéntì yiè, Tiiri kɔbɛ nɛ̀ Sitɔ̃̀ɔ̃̀ kɔbɛ kó tiyɛ̃̀ĩti bo
ńkɛ̃́ńnìnɛ̀ di kpɛti.
23 Díndi Kapɛnnaummu kɔbɛ di yèmmɛ̀ dò nKuyie mbo di dee nkɛ̃́nkàà? Bìtì,
kù bo di cũũnní kɛ́ di tannɛ́ kudɔnkù, kɛ yɛ́ tidiɛtì tìì dɔ̀ɔ̀ di ciɛ kɛ̀ tì do ndɔ̀ɔ̀
Sodɔmmu ò na nkpaá bomu nɛ̀ yíennɛ́.
24 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu tibeéntì yiè Sodɔmmu tenkɛ̀ kɔbɛ kó tiyɛ̃̀ĩti bo nkɛ̃́ńnìnɛ̀ di
kpɛti.

Kuyie ǹsɔ̀nnɛ tì bɛ̀ɛ̀ cìì
(Wéntɛ́ Duku 10:21-22)

25 Dɛ kó dimɔ̀nnì kɛ̀ Yesu sãntɛ Kuyie nkɛ dɔ̀: N cicɛ n da sãntí fɔ̃́ nwèè te
kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ̃́nkɛ̀ a sɔ̀nnɛmɛ̀ timɔ́mmɔnti mɛciì nyɛmbɛ̀ nɛ̀ mɛyĩ́ɛ́tímɛ̀ yɛmbɛ̀
kɛ tì bɛnkɛ bɛ̀ɛ̀ í tú bɛ̀mabɛ̀.
26 N cicɛ n da sãntí kɛ yɛ́ fɔ̃̀ɔ̃̀ dómɛ̀ dɛ̀ ndò mmɛmmɛ.
27 N cicɛ a n duɔ́mmu dɛmɔu. Òmɔù í yɛ́ dɛbirɛ kɛ̀ dɛ̀ í tú dɛ cicɛ. Òmɔù mɛ nyí
yɛ́ dɛbirɛ cicɛ kɛ̀ dɛ̀ í tú dɛbirɛ nɛ̀ dɛ̀ dɔ́ kébɛnkɛ bɛ̀ dɛ cicɛ.

Yesu kó ditɔu í cɛ́ɛ̀̃

28 Kɔtɛnèní m borɛ̀ dimɔu díndi bɛ̀ɛ̀ tɔ yɛtuɔ cɛ́ɛ́̃yè kɛ ɔu kɛ̀ n di toutɛ́ kɛ di
omɛ̀pùnnɛ.
29 Tɔnɛ̀ n kó ditɔu, yiennɛ̀ n kó itié nképétɛ́ mɛomɛ̀pùmɛ̀, kɛ yɛ́ n yɔɔ̀mèmu kɛ̀
n yèmmɛ̀ boo.
30 N yóó di toú ndìì tɔu í yóù mutɔù, dì í cɛ́ɛ̀̃.

12

Yesu weè bakɛ́ tɛomɛ̀pùtɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 2:23-28 nɛ̀ Duku 6:1-5)

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu mpɛ̃nkɛ́ dɛpaa mmarɛ̀ nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ tɛomɛ̀pùtɛ̀ yiè
kɛ̀ dikɔ̀nnì bɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ nkɑ̃́ũ̃ tidibéntì kɛ cáá.
2 Kɛ̀ Fadisĩ̃ɛ̃bɛɛ dɛ̀ yà kénáké Yesu kɛ dɔ̀: Wéntɛ́ a tancóùmbɛ̀ dɔ̀ɔ̀rimɛ̀ tɛomɛ̀pùtɛ̀
yiè ikuɔ́ yetɛ dɛ̀.
3 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃̀ńné kɛ dɔ̀: Di í kàa ndikɔ̀nnì do pĩ nDafiti nɛ̀ o kɔbɛ kòo dɔɔ̀ràà?
4 Ò do tamɛ̀ Kuyie ncĩ̃̀tɛ̀ kétúótɛ́ pɛ́ɛ̀̃bɛ̀ bɛ̀ pã bɛ̀ Kuyie ǹnɛ̀ o nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ cáákɛ́,
òmɔù do í dò nkécáákɛ́ bɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í tú Kuyie nkuɔ́ nìùbɛ̀ máàà?

5 Yáà di í kàa mMɔyiisi kó ikuɔ́ miɛkɛ ikuɔ́ nìùbè bèè pĩ nKuyie ncĩ̃ètè miɛkɛ mutɔ̃mmú bè ɔ̃ mmù pĩ́ḿmè tɛomɔ̀pùtè yiè bè mɛ nhɔ̃ɔ̃ í nyetɛ́nè ikuɔ́à?
6 Mí nné di náámmu kɛ tú ɔ̀mɔù bo diɛ nkɛ dɛunè Kuyie ncĩ̃ètè.
7 Kè di do mbantɛ́ tináaǹtì tìì tu: N dɔ́ wèè mɔ̀kɛ wènwe otɔù kó mɛsɛ́mmè kè dè pɛ̃ɛ̃tɛ́ di n feu ìì wũɔ̃, di na bá nyĩ bè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi.
8 Onitìbirɛ dɛè bakɛ́ tɛomɔ̀pùtè.

Yesu miɛkùnnɛmè wèè bakù fãũ tɛomɔ̀pùtè yiè
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 3:1-6 nè Duku 6:6-11)

9 Kè Yesu ítɛ́ dɛborè kɛ́ta kutííntouku makù miɛkɛ,
10 kòo nìtì mɔù dè bo kòo bakù fãũ, kè Fadisĩ̃ɛ̃bɛ ndɔ́ kɛ́díí nYesu kɛ́yà kòò bo yetɛ́, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ yie nha bo miɛkùnnɛmè onìtì tɛomɔ̀pùtè yiè?
11 Kè Yesu bè tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: Di miɛkɛ kòò mɔù mɔ̀kɛ fɛpìèfɛ̀ fɛ̀máà kè fɛ̀ do dɔ̀kè tɛomɔ̀pùtè yiè ò báá kɔtɛ kɛ́ fɛ̀ dèitɛnáà?
12 Onìtì wèè né pɛ̃ɛ̃tɛ́ fɛpìèfɛ̀ tá? Ikuɔ́ tũ nyí yetɛ a bo dɔɔ̀mè mɛsàà ntɛomɔ̀pùtè yiè.
13 Dɛ mɔ̀nnì kè Yesu nákɛ́ wèè bakù fãũ nkɛ dɔ̀: Youtɛ a bakù.
Kòo youtɛ, kè kùu wɛ̃tɛ kɛ́kpenkɛ kɛ́naánnè kutɛkù.
14 Kè Fadisĩ̃ɛ̃bɛɛ yè kɛ́tíí nkɛ bo yà bè yóó yĩmè kɛ́kuɔ Yesu.

Kuyie nkóo tɔ̃ntì kù tããtɛ́ wè
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 3:7-12 nè Duku 6:17-19)

15 Kè Yesu tì kèè kɛ́ítɛ́ dɛborè kè bɛnìtìbè pɛ́u nhò tũ nkòo miɛkùnnɛ bèè mɔ mbɛmɔu,
16 kɛ́ bè cau nkɛ dɔ̀ bè báá nákɛ́ ɔ̀mɔù ò tu wè.
17 Kè dè bo dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀:
18 Ntɛ n kóo tɔ̃ntì
n tããtɛ́ wè, koò dɔ́,
n yèmmè naatinè wè,
m bo ò duɔ́ n kó Muyaá
kòo nákɛ́ ibotí imɔu m beéntì kpɛ́í.
19 Ò í yóó nwanti yɛkpàrɛ̀,
ò í yóó nwɛ́kutɛ,
ɔ̀mɔù í yóó keè o tammè icɛ miɛkɛ.
20 Ò í yóó bɔ́ɔ́tɛ́ dipènnì dìì kɔ́nné,
ò í yóó kuɔ dɛfitírè dèè kó muhãã́ nkɛ̃kɛ,
kɛ́nkɛ́mmúnè bá wè ò bo dɔɔ̀mè Kuyie ndɔ́ dè.
21 Kè yɛbotè yɛmɔuu ò yie.

Yesu tɛ̃ɛ́ńné tì bèè ò wátìrì
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 3:22-30 nè Duku 11:14-23, 12:10)

22 Kè bèɛ kɔtɛnèní onìtì mɔù Yesu borè kè dibɔɔ̀ marì ò ta koò yɛ̃ĩ̃kùnnɛ kɛ dànnɛ o nɔ́ndɛnfɛ̀ kè Yesu ò miɛkùnnɛ kòo wɛ́ntɛ́ kɛ́na kɛ́nnáá.
23 Kè dèɛ di bɛnìtìbè mɛdiè kè bè nnáá mbɛmáà kɛ tú: Dafiti yaàbirɛ í dɔkaà?
24 Kè Fadisĩ̃ɛ̃bɛɛ tì kèè kɛ dɔ̀: Nè obɔɔkpààtì kó muwɛ̃rímú mmu ò bètìmè yɛbɔkɛ̀.
25 Yesu mɛ nyɛ́mèmu bɛ yèmmè dòmmè kòo bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kè dikpààtìyuu marì totɛ́ kɛ kpa ndimáà yoo tɛcĩ̃ɛ̃tɛ̀ matè totɛ́ kɛ kpa ntɛmáà tè bá nhã kɛ bo.
26 Kè dibɔɔ̀ bètì dibɔɔ̀ dì totɛ́ kɛ kpa ndimáà ndi di kpààtìyuu bá nhã kɛ bo.
27 Kè nsà kè m bètì yɛbɔkɛ̀ nè obɔɔkpààtì kó muwɛ̃rímú mmu, di kɔbɛ né yè bètì nè we nkɔ̃mu? Dɛè kpɛ́í nte kè di kɔbɛ yó di bekɛ́nè.
28 Kè m mɛ mbètì yɛbɔkɛ̀ nè Muyaánsààmù kó muwɛ̃rímú mmu, Kuyie nkpààtìyuu dìì tũ ntùɔ̀kɛní di borè.

29 Òmɔù báá na kéta onitikperì cĩ̃ètè kétúótɛ́ o kpɛrɛ ò mɔ̀kɛ dè, kɛ í ketɛ́ kóò
boú, kòo mɛ nhò boú kɛ dèè ò bo na kétúótɛ́ o kpɛrɛ ò mɔ̀kɛ dèè kó dimàà o cĩ̃ètè.
30 Wèè í n wɛ̃ńnè ò n kpànnèmu, wèè í n wɛ̃ńnè kè tì tíkíí ò dèímu.
31 Dɛè kpéí nte kè n di náá nkɛ tú Kuyie mbo cĩ̃ mbɛnìtìbè mɛyɛi mmɛmɔu nè
tináanyɛiti timɔu, wèè mɛ mbo sáã̃ Muyaánsààmù ku báá ò cĩ̃ mbìtì.
32 Wèè bo sáã̃ nhOnitìbirɛ Kuyie mbo ò cĩ̃, wèè mɛ mbo sáã̃ Muyaánsààmù
ku báá ò cĩ̃ yɛmɔ̀rè yiɛ mmiɛkɛ yoo yèè kpaaní yɛ miɛkɛ.

Mutie nè mu bɛ kó mɛdonnimè
(Wéntɛ́ Matie 7:16-17 nè Duku 6:43-45)

33 Kè mutie tú musààmù, mu bɛ ɔ̃ nsàmu, kè mù tu musĩ̃mmù, mu bɛ nsĩ̃, bè
banní mutie sààmù mu bɛ borè ndɛ.
34 Iwààkɛ díndi di bo yĩ̃mɛ kéna kénákɛ́ tináaǹsààtì kɛ tú bɛyɛibɛ, kɛ yɛ́ tìì bo
onìtì yèmmè miɛkɛ o nùù ti nnáámmè.
35 Onitisààwè náaǹtì tii bɛnkú dɛsààrè dèè bo o miɛkɛ, kòo nitiyɛiwe kpɛti
bɛnkú mɛyɛi mmèè bo o miɛkɛ.
36 N di náámmu kɛ tú tibeéntì yiè Kuyie mbo bekénè bɛnìtìbè bè nàkɛ́ tìì
náaǹtì dɛtetìrè kpɛti ĩ̃nkè.
37 Kɛ yɛ́ nè a náaǹtì miɛkɛ nkɛ Kuyie nyóó da bekénèmè kɛ da kpetínné yoo kù
da coo.

Bè do bekɛmè Yesu tidiɛtì
(Wéntɛ́ Matie 16:1-4 nè Mariki 8:11-12 nè Duku 11:29-32)

38 Dɛ mɔ̀nnì ikuó wãà̃bè nè Fadisĩ̃bɛ mabè kè bèɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì ti dó
á dɔɔ̀ tidiɛtì nti kè tí yà.
39 Kè Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbè bèè bùtínné Kuyie, kɛ dɔɔri
mɛyɛi bè m bèkú tidiɛtì, bè mɛ mbáá tì yà, kè dè í tú tìì do dɔɔ̀ Kuyie mpãã̃náaǹtì
náaǹtò Sonaasi.
40 Sonaasi do yĩ̃mè iyie nyìtãã̃ti, dɛyènnè dètãã̃ti tɛyĩ̃ǹdiɛtè pɔutì miɛkɛ,
Onìtìbirɛ yóó mɛ nyĩ̃ iyie nyìtãã̃ti, dɛyènnè dètãã̃ti kɛtenkè miɛkɛ.
41 Tibeéntì kó diyiè Ninifu kó dihɛì kɔbɛ bo bekénè di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbè kɛ́
bè kpetínné kɛ yɛ́ Sonaasi do bè nàkémè Kuyie nnáaǹtì kè bèɛ ceetɛ, ntɛnè òmɔù
kɛ bo diɛ nkɛ dɛunè Sonaasi.
42 Tibeéntì kó diyiè Sebaa kóo nitipokpààtì bo bekénè di mmɔ̀nnì kɔbɛ kɛ́ bè
kpetínné, kɛ yɛ́ ò ìténímè dihɛì détirì kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo keè Sadomɔɔ kó tináaǹtì
mɛcìì nkpɛti. Ntɛ òmɔù diɛ nkɛ dɛunè Sadomɔɔ.

Dibɔɔ̀ bo yèmè onìtì miɛkɛ kéwɛ̃tɛní
(Wéntɛ́ Duku 11:24-26)

43 Kè dibɔɔ̀ yè onìtì miɛkɛ kɛ kɔ̀tɛ tɛdɔntè ĩ̃nkè kɛ wanti dì bo ompè dè kɛ mɔ́ńté
dì bo yĩ̃:
44 M bo wɛ̃tɛ onìtì n sòò bo wèè miɛkɛ. Di tùɔ̀kení dìì mɔ̀nnì kénsɔ̃́ nkè dè
kàútɛ́ páíí kɛ tũ̃ntɛ bá òmɔù í bo o miɛkɛ.
45 Dì bo wɛ̃tɛ kéwaá nyɛtɛyè yèyiekè yèè yóù kɛ dì pɛ̃ɛ̃tɛ́ kè yèɛ wɛ̃tení kéta
o miɛkɛ. Dɛ mɔ̀nnì kòo borimɛɛ sĩ̃ntɛ képɛ̃ɛ̃tɛ́ mè sòò dòmmè. Di mmɔ̀nnì kó
bɛnìtìbè tu bɛyɛibɛ mbɛ, bɛ kpɛrɛ yó mmɛ ndò.

Yesu yɛ̃ nho kɔbɛ tú bè
(Wéntɛ́ Mariki 3:31-35 nè Duku 8:19-21)

46 Kè Yesu nkpaá náánnè ditĩ̃nnì kòo yɔ̃ nè o nɛí kè bèɛ tuɔkení kéncómmú
ditowaà kɛ dó kóò béinnè.
47 Kòò mɔùu nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: A yɔ̃ nè a nɛí bè còḿmú ditowaà kɛ dó kɛ́ da
béinnè.
48 Kè Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: We ntú n yɔ̃? Kè ɔ̃mbɛ tú n nɛí?

49 Kɛ́fietí o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ n yɔ̃ nɛ̀ n nɛí.
50 Kɛ yɛ́ wèè dɔ̀ɔri n cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ ò dɔ́ dɛ̀, weè tumɛ̀ n yɔ̃ nɛ̀ n tãũ nɛ̀ n nantɛ̀.

13

Wèè yaù tidiitì o kó dináaǹhãntírì
(Wéntɛ́ Mariki 4:1-9 nɛ̀ Duku 8:4-8)

1 Dɛ kó diyiè miɛkɛ kɛ̀ Yesu yɛ̀ tɛcĩɛ̃tɛ̀ kɛ́kɔtɛ kénkari dàméɛ̀rì nùù.
2 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu tíínní o borɛ̀ kòo ta kudabɛkù kénkari kɛ̀ bè còḿmú dinébɛ̀nnì.
3 Kòo mbɛ̀ nàánnɛ̀ yɛnáaǹhãntíyɛ̀ péu miɛkɛ kɛ tú: Onìtì mɔù weè yɛ̀ kɛ bo yaá o diitì,
4 kényaù kɛ̀ mɛdibii mmamèɛ do kucɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ sinɔɔ kɔtɛní kɛ́ mɛ̀ di.
5 Kɛ̀ mɛtɛ̃mèɛ do fɛkũũfɛ ĩnkɛ̀ kɛ́cãrikɛ kéyɛ̀nní kɛ yɛ́ mutɑ̃́ɑ̃́ nyí sũmɛ̀ dɛborɛ̀.
6 Diyiè nàátɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ kpenkɛ kɛ́ mɛ̀ tùɔ nkɛ̀ mèɛ kpeí kɛ yɛ́ mɛ cĩɛ̃ nyí namɛ̀ kɛ fũũkú.
7 Kɛ̀ mɛtɛ̃mèɛ do tipotì miɛkɛ kɛ̀ tìi íténí kɛ́ mɛ̀ ɛ̃̀ũ̃tɛ́.
8 Kɛ̀ mɛtɛ̃mèɛ do kɛtenkɛ̀ wenni dɛ̀ képɛité miɛ ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) mɛtɛ̃mɛ̀ sipísìkuɔ mɛtɛ̃mɛ̀ sipísìtããti.
9 Kɛ̀ wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè.

Mùù kpɛ́í ndo te kɛ̀ Yesu nnáá yɛnáaǹhãntíyɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 4:10-12 nɛ̀ Duku 10:9-10)

10 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa bɛ̀ nàánnɛ̀ yɛnáaǹhãntíyɛ̀?
11 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Díndi Kuyie ndi duɔ́mmu mɛcìì nkɛ̀ di bo yĩɛ́té ku kpààtìyuu kpɛti tìì sɔ̀ri, bɛmbɛ mɛ nyí mɛ̀ mɔ̀kɛ.
12 Kɛ yɛ́ wèè mɔ̀kɛ bɛ̀ yóó we nyíémɛ̀ kòo mɔɔtɛ mɛdiɛ̀, wèè kpa kɛ̀ bèɛ fietɛ dɛsámɔ̀pórɛ̀ ò mɔ̀kɛ dɛ̀.
13 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ m bɛ̀ nàánnɛ̀ yɛnáaǹhãntíyɛ̀ kɛ yɛ́ bɛ̀ wùómmɛ̀ kɛ í banní kɛ yo kɛ í keu,
14 kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do nàké tì bɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
Di bo nyo di mɛ mbáá keè,
kénwúó di mɛ mbáá bantɛ́.
15 Kɛ yɛ́ dɛ kó kubotí kɔbɛ yɛ̀mmɛ̀ kpeńnìmɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ ĩtínné bɛ to,
kɛ báá keè, kɛ ũ̃ũ̃ nkɛ báá yà,
bɛ̀ yàà bo ceetɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í
kɛ̀ m bɛ̀ miɛkùnnɛ.
16 Díndi biɛ, dɛ̀ ndi naati kɛ yɛ́ di nuɔ nwùómmɛ̀ kɛ̀ di to yo.
17 N di náá mómmuɔ nwe Kuyie mpããnáaǹtì náamɔ̀bɛ̀ péu nɛ̀ bɛɛ̀ dɔ́ Kuyie bɛ̀ do dómu kɛ bo yà di mɛ̀ nwùó ndɛ̀ bá bɛ̀ í yà, kɛ bo keè di mɛ nyo tì bá bɛ̀ í tì kèè.

Yesu wɛńkùnnɛmɛ̀ wèè yaù tidiitì o kó dináaǹhãntírì
(Wéntɛ́ Mariki 4:13-20 nɛ̀ Duku 8:11-15)

18 Ntɛnɛ̀ wèè yaù tidiitì o kó tináaǹtì bɛnkú tì.
19 Kucɛ ĩnkɛ̀ kó mɛdibii ndo dɛ̀ tu onìtì bɛ̀ nàké wènwe Tináaǹsàátì Kuyie nkpààtìyuu kpɛti bá ò í ntì bantɛ́ kɛ̀ dibɔɔ̀ kɔtɛní kɛ́ tì dɛ̀itɛ.
20 Fɛkũũfɛ mɛdibii ndo fɛɛ̀ ĩnkɛ̀ tu onìtì bɛ̀ nàké wènwe Tináaǹsàátì kòo tì cɔuté mɛcãã nɛ̀ diwɛ̀ì.
21 Ò í nyóu kɛ̀ tì bo fííkú o miɛkɛ, ò í mmɔkɛ mɛwɛ́ɛ́rìmɛ̀, mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì yoo bɛ̀ ò fɛ̃́ũ nKuyie nnáaǹtì kpɛ́í, ò pɑ̃̀nkɛɛ bútínné Kuyie.

22 Tipotì mɛdibii ndo tìì miɛkɛ tú onìtì bɛ̀ nàkɛ́ wènwe Tináaǹsààtì, mɛborimɛ kó iyɛntotí nɛ̀ a bo ndómɛ̀ tikpàtì kɛ̀ dɛ̀ɛ tì ɛ̃ṹtɛ́ bá ti í mpĩ mmutɔ̃mmú mamù o miɛkɛ.
23 Kɛtenkɛ̀ sààkɛ̀ mɛdibii ndo kɛ̀ɛ̀ miɛkɛ tú bɛnìtìbɛ̀ mbɛ bɛ̀ nàkɛ́ bɛ̀ Tináaǹsààtì kɛ̀ bɛ̀ tì cɔutɛ́ nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ mɛmɔu kɛ kɔ̀tɛ kɛ waanní bɛtɔbɛ̀, yie sipísìtããti, otɔù sipísìkuɔ̀, otɔù tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).

Yesu dònnɛnɛ̀mɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu kupaku

24 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ mɛdonnimɛ̀ tɛ̃mɛ̀ kɛ dɔ̀: Kuyie nkpààtìyuu dònnɛ̀ onìtì mɔù nwe wèè do buɔtí tidibotì sààtì o paku.
25 Kɛyènkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yɛ̃̀ nkɛ duó dìì mɔ̀nnì kòo kpantídɛ̀ntɔùu kɔtɛní kébuɔtí timúyɛiti tìì tì dònnɛ̀ dɛ kó kupaku miɛkɛ kéítɛ́.
26 Tidibotì sààtì yènní dìì mɔ̀nnì timúyɛiti tìì tì dònnɛ̀ kɛ̀ tí múnkɛɛ yènní.
27 Kɛ̀ kupaku yiɛ̀ nkó bɛtɔ̃mbèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì a í buɔtí tidibotì sààtì nti a pakaà? Timúyɛiti tìì tì dònnɛ̀ tì né boní dɛ kɛ yènní dɛ miɛkɛ.
28 Kòo bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N kpantídɛ̀ntɔù weè dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ, kɛ̀ bɛtɔ̃mbèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Á dó kɛ̀ ti kɔtɛ kéhu dɛ kó timúyɛitaà?
29 Kòo bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Áà kɛ̀ di u timúyɛiti di yàà bo taunnɛ̀ tidisààtì.
30 Yóunɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nwɛ̃ nkɛ kótírí kɛ̀ dididèì tùɔ̀kɛ n di nákɛ́, kɛ̀ dí ketɛ́ kékɛ̃ĩ timúyɛiti kéboú kécɔ́u, kédeè kékɛ̃ĩ tidisààtì kéãnné m bɔu miɛkɛ.

Yesu dònnɛnɛ̀mɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu fɛyoǹfɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 4:30-32 nɛ̀ Duku 13:18-19)

31 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ mɛdonnimɛ̀ tɛ̃mɛ̀ kɛ dɔ̀: Kuyie nkpààtìyuu dònnɛ̀ fɛyoǹfɛ̀ dòmmɛ̀ mmɛ kɛ kɛ̃́ńnì,
32 kàa né fɛ̀ buɔtí fɛ̀ɛ yènní kékótɛ́ kénaá mmutie diɛmù nɛ̀ ibakɛ kɛ̀ sinɔɔ yĩɛ̃ nyi ĩnkɛ̀.

Yesu dònnɛmɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀
(Wéntɛ́ Duku 13:20-21)

33 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ mɛdonnimɛ̀ tɛ̃mɛ̀ kɛ dɔ̀: Kuyie nkpààtìyuu dònnɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ mù dòmmɛ̀ mmɛ kòo nitipòkù ɔ̃ɔ̃ mù waá nsámpórɛ̀ kékɔɔrɛnɛ̀ tipɛ́ɛ̃̀cootì kɛ̀ tìi múútí timɔu.

Yesu do náámmɛ̀ yɛnáanhãǹtíyɛ̀

34 Yesu do ɔ̃ nnáánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ yɛnáaǹhãntíyɛ̀ nyɛ sɑ́ɑ̃̀,
35 kɛ̀ dɛ̀ bo dɔ̀ɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò do nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: M bo bɛ̀ nàkɛ́ nɛ̀ yɛnáaǹhãntíyɛ̀ kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri nɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ kutenkù.

Yesu wɛ́ńkùnnɛmɛ̀ tidibotì nɛ̀ timúyɛiti dɛ kó mɛdonnimɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 4:33-34)

36 Kɛ̀ Yesu cau nditĩnnì kékò ntɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀, kòo tancóùmbɛ̀ɛ tíí nho borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Á ti wénkùnnɛ timúyɛiti bɛ̀ buɔtí tì kupaku miɛkɛ dɛ̀ bɛnkú mù.
37 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Wèè buɔtí tidibotì sààtì weè tu Onìtìbirɛ.
38 Kɛ̀ kupaku tú kutenkù, kɛ̀ tidibotì sààtì tu bɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nkpààtìyuu kɔbɛ, kɛ̀ timúyɛiti tú bɛ̀ɛ̀ tu dibɔɔ̀ kɔbɛ.
39 Kupaku yiɛ̀ nkpantídɛ̀ntɔù wèè buɔtí timúyɛiti weè tu dibɔɔ̀, kɛ̀ dididèì tu kutenkù kó mudeèmù, kɛ̀ bɛdidɛ̀ìbɛ̀ tu Kuyie ntɔ̃rɛ̀.
40 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kɛ̃ĩ mɛ̀ɛ̀ botí timúyɛiti kécɔ́u, dɛ̀ yó mmɛ ndò kutenkù kó mudeèmù mɔ̀nnì.
41 Onìtìbirɛ bo tɔ̃nní Kuyie ntɔ̃rɛ̀ kɛ̀ yɛɛ tãnkɛ́ Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ tannìnko bɛtɔbɛ̀ mɛyɛi mmiɛkɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri Kuyie nyí dɔ́ dɛ̀,
42 kɛ́ bɛ̀ ãnné muhãã́ mmiɛkɛ bɛ̀ yó nkuɔ̀ ndɛ̀ kɛ cáá mbɛ nìì.

43 Dɛ mɔnnì bɛ̀ɛ̀ dɔɔ̀ri Kuyie ndɔ́ dɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mmiɛti kɛ dɔnnɛ̀ diyiè bɛ cicɛ kɔ́ dikpààtìyuu miɛkɛ. Kɛ̀ wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè.

Yesu dɔnnɛnɛ̀mɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu dɛ̀marɛ̀ sààrɛ̀ dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri kupaku miɛkɛ

44 Kuyie nkpààtìyuu dɔnnɛ̀ dɛ̀marɛ̀ sààrɛ̀ ndɛ dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri kupaku miɛkɛ, kòo mɔùu dɛ̀ yà kédɔɔ kɛ́ dɛ̀ sɔ̀nnɛ kékɔ̀nnɛ̀ diwɛ̀ì, kéfítɛ́ ò mɔ̀kɛ dɛ̀ɛ̀ kɔ́ dimàà kékɔtɛ kédonté dɛ kɔ́ kupaku.

Yesu dɔnnɛnɛ̀mɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu mɛdɛ̀ì

45 Kuyie nkpààtìyuu dɔnnɛ̀ mɛdɛ̀ì nsààmɛ̀ mmɛ opotaà nwanti mɛ̀.

46 Ò pɛ̀tɛ́ dìì mɔnnì mɛdɛ̀ì nsààmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ díítí kpeńnì kékɔ̀ nkéfítɛ́ ò mɔ̀kɛ dɛ̀ɛ̀ kɔ́ dimàà kɛ́ mɛ̀ donté.

Yesu dɔnnɛnɛ̀mɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu muyĩndìtìmù

47 Kuyie nkpààtìyuu dɔnnɛ̀ muyĩndìtìmù mmu bɛ̀ bɔ mmù dàméɛ̀rì miɛkɛ kɛ pĩ nsiyĩĩ sibotí sibotí.

48 Mù píɛ ndìì mɔnnì kɛ̀ bɛɛ mù yũ̃ nkédennɛní, kékari kétãnké sisààsì kéãnné yɛmámmùyákɛ̀ kéútóo dɛsĩntékpɛrɛ.

49 Dɛ̀ yó mmɛ ndò nkutenkù kɔ́ mudeèmù mɔnnì, Kuyie ntɔ̃rɛ̀ bo kɔtení kébatɛ bɛsààbɛ̀ nɛ̀ bɛyɛibɛ,

50 kéãnné bɛyɛibɛ muhãã́ mmiɛkɛ bɛ̀ yó nkuɔ̀ ndɛ̀ kɛ cáá mbɛ nìì.

51 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di bantɛ́ dɛ kɔ́ tináaǹtì dimɔuà? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃ ti tì bantɛ́mu.

52 Dɛ mɔnnì kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛɛ̀ kpɛ́í nte ikuɔ́ wããtì wèè yie nKuyie nkpààtìyuu kpɛti mɛsàà ò mɔ̀kɛ tikpàtì tìdɛ́tì nti o miɛkɛ, mɛtaummɛ̀ kɔ́tímɛ̀ kpɛti nɛ̀ mɛpàmmɛ̀ kpɛti.

Yesu ɛì kɔbɛ do í ò tã́
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 6:1-6 nɛ̀ Duku 4:16-30)

53 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ dɛ kɔ́ mɛdonnimɛ̀ mɛmɔu kɛ́ítɛ́ dɛborɛ̀,

54 kɛ́kɔtɛ Nansarɛti ò bìíkú dìì ɛì kɛ́nnáá Kuyie nnáaǹtì kutííntouku miɛkɛ kɛ̀ dɛɛ di bɛnìtìbɛ̀ mɛdiɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntú: Ò yà dɛ mɛciì mmiɛ? Ò yĩmɛ kɛ na kɛ dɔɔri tidiɛtì tii?

55 Wenwe odabɛɛsũ̃tì birɛ! Maari birɛ! Kòo nɛí tú Isaku nɛ̀ Sosɛfu nɛ̀ Simɔɔ nɛ̀ Sudi,

56 kòo tãbɛ̀ bo ti cuokɛ̀! Ò né yà dɛ̀ dɛ kɔ́ muwɛ̃rímú?

57 Kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bɛɛ ò yetɛ. Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nsènkɛ̀rì Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù kupíkù makù kɛ̀ dɛ̀ í tú o ɛì kɔbɛ nɛ̀ o cĩ̃tɛ̀ kɔbɛ.

58 Ò í ndɔ̀ɔ̀ tidiɛtì péu dɛborɛ̀ bɛ̀ í ò tã́ mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.

14

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Isãã-Batiisi
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 6:14-29 nɛ̀ Duku 9:7-9)

1 Edɔti Kadidee kóo kpààtì kèè dìì mɔnnì kɛ̀ bɛ̀ nàá nYesu kpɛ́í,

2 kɛ́nákɛ́ o kɔ́ bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Isãã-Batiisi weè wɛ̃̀tɛ kɛ yàńtɛ́ dɛɛ̀ te kòo mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ dɔɔri tidiɛtì.

3 Kɛ yɛ́ weè Edɔti do duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ pĩ nyIsãã kéboú kékpetínné wenwe Edɔti o nantɛ̀ Fidipu pokù Edodiyati kpɛ́í.

4 Kɛ yɛ́ Isãã do nàkémɛ̀ Edɔti kɛ dɔ̀: A í dò nkéfietɛ a nantɛ̀ Fidipu pokù képuokɛ.

5 Kɛ̀ Edɔti ndɔ́ kɛ na nkùɔ Isãã kɛ̀ né ndé bɛnìtìbɛ̀ kɛ yɛ́ bɛ̀ do yɛ́mèmu Isãã tumɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò.

6 Kɛ̀ Edɔtii ãnné o pɛité yiè kó dibanni. Kɛ̀ Edodiyati kóo sapàà nta kéhaá bɛnìtìbɛ̀ ììkɛ̀ kɛ̀ dèɛ narikɛ Edɔti mɛdiè,
7 kòo béi nkɛ dɔ̀: Osapàà mbekɛ a dó dèè kó dimàà m bo dɛ̀ nda duɔ́, míì béi!
8 Kòo yɔ̃ ò tié nkòo náké Edɔti kɛ dɔ̀: Ãnné Isãã kó diyuu dibuu miɛkɛ ké n duɔ́ ndiɛ!
9 Kòo kpààtì yèmmèɛ caàrè, ò né mɛ ndiémmè kɛ béi nho kɔbɛ ììkɛ̀ kòo dɔ̀ bèɛ di nhò duɔ́,
10 kétɔ̃ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ dikpetíntou miɛkɛ kéféúté Isãã,
11 kéãnné o yuu dibuu miɛkɛ kékɔtɛnní kéduɔ́ nhosapàà kòo dì duɔ́ nho yɔ̃.
12 Kɛ̀ Isãã kó bɛtancóùmbèɛ kɔtɛ kóò tùóté kékũnné kédeè kékɔtɛ kénáké Yesu dèè dɔ̀ɔ̀.

Yesu sãntɛmɛ̀ Kuyie mpɛ́ɛ̀bɛ̀ bènùmmù nɛ̀ siyĩĩ sìdésì kɛ̀ dèɛ sũũ
(Wéntɛ́ Mariki 6:30-44 nɛ̀ Duku 9:10-17 nɛ̀ Isãã 6:1-14)

13 Yesu tì kèè dìì mɔ̀nnì kéta kudabɛkù kéité kénkɔri dikpáà omáà borè. Kɛ̀ bɛnìtìbèɛ tì kèè kéyènní bɛ ɛkɛ̀ kóò tũnnɛ nɛ̀ bɛ naàcèi.
14 Kɛ̀ Yesu nyètiní kudabɛkù kéyà bɛnìtìbɛ̀ péu kɛ̀ mɛsémmèɛ ò pĩ kòo mmiɛkùnko bɛmuɔmbɛ.
15 Kuyuoku mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu tancóùmbèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Diyiè mɛ̀ ndèèmɛ̀ kɛ̀ ti bo dikpáà cuokɛ̀, duɔ́ nkɛ̀ bɛnìtìbèɛ kɔtɛ yɛhɛkɛ̀ kédonté kédi.
16 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Bɛ̀ í dò nkékɔtɛ, duɔ́nnɛ̀ bɛ kɛ̀ bèɛ di.
17 Kɛ̀ bèɛ ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Ti mɔkɛ diɛ mpɛ́ɛ̀bɛ̀ bènùmmù máà ndi nɛ̀ siyĩĩ sìdésì.
18 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: N duɔ́nnènní dɛ.
19 Kòo duɔ́ nkɛ̀ bɛnìtìbèɛ kari timútì ĩnkɛ̀ kòo túóté pɛ́ɛ̀bɛ̀ bènùmmù nɛ̀ siyĩĩ sìdésì kébɔ́úté késãntɛ Kuyie nkéwɛ́rí pɛ́ɛ̀bɛ̀ kéduɔ́ nho tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bèɛ totí bɛnìtìbɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu cáákɛ́ kénsànnɛ̀ kɛ̀ dèɛ súɔ́ kémpíékɛ́ yɛmámmùyákɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè kòo tancɔ́ùmbèɛ tɔ.
21 Bèè do càákɛ́ dɛ kóò pɛ́ɛ̃ nɛ̀ dɛ kó siyĩĩ bɛ̀ bo ntùɔ̀kɛ sikɔupísìnùmmù (5000), bɛ̀ í kàannɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí.

Yesu do kérímɛ̀ mɛniɛ nyĩnkɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 6:45-52 nɛ̀ Isãã 6:15-21)

22 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu duɔ́ nkòo tancɔ́ùmbèɛ ta kudabɛkù kɛ bo ò niiténè késéntɛ́ mɛniɛ nyáà kɛ̀ wenwe nkpaá kɛ cíénko bɛnìtìbɛ̀.
23 Ò bɛ̀ cìé ndìì mɔ̀nnì kédeè kédekɛ ditãrì omáà borè, kémbáá nKuyie nkɛ̀ kɛyènkɛ̀ yàa biitɛnɛ̀ kòò nkɛ̀ kpaá omáà.
24 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ kudabɛkù bo mɛniɛ ncuokɛ̀ kɛ̀ kuyaakù fuutiní ku ììkɛ̀ kɛ̀ yɛnéfĩnfĩrɛ̀ kù kɔɔ́nnɛ̀.
25 Kukũnwentóo mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu nkɔri o tancɔ́ùmbɛ̀ borɛ̀ kɛ kérí mɛniɛ nyĩnkɛ̀.
26 Bɛ̀ ò yà dìì mɔ̀nnì kòò kèríní mɛniɛ nyĩnkɛ̀ kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́ kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ ndò dibɔɔ̀ marì ndi.
Kɛ̀ bèɛ kuɔ́nko mɛdiè.
27 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá nyĩɛ̀kùnɛ̀, mínwe kufɔ̃waá mbáá di pĩ.
28 Kɛ̀ Piɛrii béi nkɛ dɔ̀: N Yiè, kɛ̀ fɔ́ nwe duɔ́ kɛ̀ n kétóo mɛniɛ nyĩnkɛ̀ kɛ da co. Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Kéténí.
29 Kɛ̀ Piɛrii yènní kudabɛkù kékété mɛniɛ nyĩnkɛ̀ kénwetí Yesu.
30 Ò yà dìì mɔ̀nnì kuyaakù kpeńnìmɛ̀ kɛ̀ kufɔ̃waá nhò pĩ, kòo keté ò bo diumɛ̀ kékuɔ́nko kɛ dɔ̀? N Yiè n dɛɛté!
31 Kɛ̀ Yesu pãnkɛɛ diɛkɛ o nɔ̀ùtɛ̀ kóò pĩ nkóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa wɛ̃̀tɛ kɛ yĩɛ̀kɛ, a í tɑ́ kɛ̀ dɛ̀ dɛu!
32 Bɛ̀ ta dìì mɔ̀nnì kudabɛkù kɛ̀ kuyaakùu cómmú.

33 Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kpaá kudabɛkù miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ nínkóo o ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: A mɛ̀nkɛ tú Kuyie mBirɛ ndɛ.

Bɛmuɔmbɛ do káámmɛ̀ Yesu kɛ miɛrí
(Wéntɛ́ Mariki 6:53-56)

34 Kɛ̀ bɛ̀ɛ sénté mɛniɛ nkétuɔkɛ Sennɛsarɛti kó kɛtenkɛ̀.
35 Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ɛ banté Yesu kénáké yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu yɛ̀ɛ̀ dɛ̀ tɔ̀ké kɛ̀ bɛ̀ nkɔrìnɛ̀ní bɛmuɔmbɛ o borɛ̀,
36 koò bàá nkɛ tú wèe yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ káákɛ́ bá o yaàbòrì mànku. Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà kàákɛ́ o yaàbòrì kɛ̀ bɛ̀ɛ miɛtɛ́.

15

Kuyie nkó ikuɔ́ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kpɛyi
(Wéntɛ́ Mariki 7:1-13)

1 Kɛ̀ Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ɛ yɛnní Sedisadɛmmu kékɔtɛní Yesu borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀:
2 Dɛ̀ dòmmɛ kàa tancɔ́ùmbɛ̀ í dɔɔri ti yɛmbɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ õõ di kɛ í nìtɛ?
3 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Díndi tá, dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di yóu Kuyie nkó ikuɔ́ kɛ tũ ndi mɔ́mmɔmbɛ di kpɛyi?
4 Kuyie nnáaǹtì tu: Á ndé a cicɛ nɛ̀ a yõ, kɛ̀ wèè sɜ̃ɜ́ nho cicɛ yoo o yõ bɛ̀ɛ ò kùɔ.
5 Kɛ̀ díndi tú kɛ̀ wèè cicɛ bo dikònnì kòò ò nàké kɛ tú, ò na nhò pã dɛ̀, ò dɛ̀ pã Kuyie nku, dɛ̀ dèèmu.
6 Di kùɔ Kuyie nkó ikuɔ́ nyi kɛ tũ ndi mɔ́mmɔmbɛ di kpɛyi.
7 Mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀ díndi! Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do naatimu ò nàá ndìì mɔ̀nnì kɛ tú:
8 Bɛ nnìtìbɛ̀ sãntí Kuyie nnɛ̀ bɛ nɔ̀ nyɛ
kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ né kù déténɛ̀.
9 Bɛ̀ kù bàá ndɛtetìrɛ̀ ndɛ
kɛ tiè mbɛ mɔ́mmɔmbɛ kó ikuɔ́
kɛ dò n yì tú Kuyie n kpɛyi.

Dɛ̀ɛ̀ sĩ̃nkùnko onìtì
(Wéntɛ́ Mariki 7:14-23)

10 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ ditĩ̃nnì kɛ dɔ̀: Kéntɛ́nɛ̀ kékeè tii.
11 Dɛ̀ í tú onìtì yo ndɛ̀ dɛɛ̀ ò sĩ̃nkùnko, tináaǹtì tìì yìèní onìtì nùù tii ò sĩ̃nkùnko.
12 Kòo tancɔ́ùmbɛ̀ɛ tɔ́ɔnní o borɛ̀ kóò nàké kɛ dɔ̀: A béi ntìì náaǹtì yonkɛmu Fadisĩ̃bɛ.
13 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: N cicɛ Kuyie nyí fìíkú dɛ̀ɛ̀ tie nkó dimàà ò bo dɛ̀ u.
14 Nwúónnɛ̀ bɛ, tiyũ̃ntì tìì dèri titɛtì. Kɛ̀ kuyũ̃nkù mɛ ndèri kutɛkù tì bo do tidé difɔ̀tìrì miɛkɛ.
15 Kɛ̀ Piɛri dɔ̀: Á ti nákɛ́ dɛ kó dináaǹhãntírì tu mù.
16 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di múnkɛ í na kɛ bo bantáà?
17 Di í yɛ́ kɛ dò ndɛ̀ɛ̀ taà dinùù dɛ̀ kòrì tipɔutì nti kɛ pɛ̃nkù kɛ yiɛ̀à?
18 Dɛ̀ɛ̀ mɛ nyièní dinùù dɛ̀ bonní mɛyèmmɛ̀ miɛkɛ nkɛ, kɛ̀ dɛɛ̀ sĩ̃nkùnko onìtì.
19 Mɛyèmmɛ̀ miɛkɛ nkɛ iyɛǹtotí yɛiyi yièním̀ɛ̀, ìì tu: Munitikɔù nɛ̀ a bo duɔ́nèmɛ̀ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔù nɛ̀ di bo ndɔuti dɔutinɛ̀ ditɔbɛ̀ nɛ̀ mupocɛ̃nwammù nɛ̀ muyóò nɛ̀ muyeticaàrìmù nɛ̀ iwátìi.
20 Ntɛnɛ̀ dɛ̀ɛ̀ sĩ̃nkùnko. A bo dimɛ̀ kɛ í nìtɛ dɛɛ̀ í sĩ̃nkùnko onìtì.

Kannahãã kóo nitipòkù do tãmɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 7:24-30)

21 Kɛ̀ Yesu ítɛ́ dɛborɛ̀ kékɔtɛ Tiiri nɛ̀ Sitõõ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.

22 Kòo nitipòkù məùu kətɛní o borɛ̀ kóò bántɛ̀ kɛ dɔ̀: Okótì! Dafiti kó dɛbirɛ n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, dibɔɔ̀ dìì ta n kóo sapàà koò fɛ̃ũnko mɛdiɛ̀.
23 Yesu mɛ nyí nhò tɛ̀ńné tìmatì kòo tancóùmbɛ̀ɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀ we ò da békú tì, kɛ yɛ́ ò ti tũmmɛ̀ kɛ wékíí.
24 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Kuyie nni ntɔ̃nní Isidayɛɛribɛ kpéí nkɛ, bɛ̀ɛ̀ dònnɛ̀ ipe ìì feti.
25 Kɛ̀ dɛ kóo nitipòkùu nínkóo Yesu ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: Okótì n teennɛ̀!
26 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Dɛ̀ í wenni a bo túótémɛ̀ ibí kó mudiì kéduɔ́ nyimɔbí.
27 Kòo nitipòkùu béi nkɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe Okótì, nɛ̀ mɛmmɛ simɔɔ́ né ɔ̃ ntóúmu icabìri si yiɛ̀ nyo nkɛ̀ ìì duò.
28 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Onitipòkù a tɑ́ kɛ̀ dɛ̀ dɛumu, dɛɛ dɔɔ̀ a dómɛ̀. Mɛm̀mɛ kòo kóo sapàà pɑ̃nkɛ miɛté.

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ bɛmuɔmbɛ Kadidee kó mɛniɛ ntaké
(Wéntɛ́ Mariki 7:31-37)

29 Kɛ̀ Yesu ítɛ́ dɛborɛ̀ kékétɛ́ Kadidee kóo dàméɛ̀rì pɛémmɛ̀ kékɔtɛ kédekɛ ditɑ̃rì ĩnkɛ̀ kénkari.
30 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu nkɔrìnɛní o borɛ̀ yɛkpĩɛ̃ ǹnɛ̀ tihɔ̀ùtì nɛ̀ tiyũɔ̃ntì nɛ̀ yɛwũɔ̃ ǹnɛ̀ bɛmuɔmbɛ tɔbɛ̀ péu ké mbɛ̀ dɔunko Yesu borɛ̀ kòò bɛ̀ miɛkùnko.
31 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ yà yɛwũɔ̃ nnàámmɛ̀, kɛ̀ tihɔ̀ùtì cèntì kɛ̀ yɛkpĩɛ̃ nséìrì kɛ̀ tiyũɔ̃ntì wénnì kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ nsɑ̃ntí Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù.

Yesu do yíɛ́ kédɔɔ̀mɛ̀ tidiɛtì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìnàà di
(Wéntɛ́ Mariki 8:1-10 nɛ̀ Matie 14:13-21)

32 Kɛ̀ Yesu yú o tancóùmbɛ̀ ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Mɛsémmɛ̀ mɛɛ̀ m pĩńnɛ̀ bɛ nnìtìbɛ̀, diyiè tɑ̃ɑ́nnì ndi yíe ǹnɛ̀ bɛ̀ bomɛ̀ m borɛ̀, bá bɛ̀ í mɔkɛ bɛ̀ bo di mù, kɛ̀ m bɛ̀ ciɛ́ mmɛmmɛ bɛ̀ yàa bo duó kucɛ nɛ̀ dikònnì.
33 Kòo tancóùmbɛ̀ɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Ti bo pétɛ́ dɛ mudiì dikpáà dii ncuokɛ̀ kɛ̀ ditĩnnì dii ndi kénsànnɛ̀?
34 Kɛ̀ Yesu bɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Di mɔkɛ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀dɛ? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Bèyiekɛ̀ nɛ̀ siyĩĩ sámpɔ́.
35 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu duɔ́ nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ kari kɛtenkɛ̀.
36 Kòo túótɛ́ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛyiekɛ̀ nɛ̀ siyĩĩ késɑ̃ntɛ Kuyie nké bɛ̀ wérí kéduɔ́ nkòo tancóùmbɛ̀ɛ dɛ̀ totí bɛnìtìbɛ̀.
37 Bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ cáákɛ́ kénsànnɛ̀ kɛ̀ dɛɛ súɔ́ nképíɛ yɛmámmùyákɛ̀ yèyiekɛ̀ kòo tancóùmbɛ̀ɛ tɔ.
38 Bɛ̀ɛ̀ do càákɛ́ dɛ kóò pɛ́ɛ̃̀ bɛ̀ do bo sikɔupísìnàà ndi (4000) bá bɛ̀ í kàannɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí.
39 Yesu cíɛ ndìì mɔ̀nnì bɛnìtìbɛ̀ kédeè kéta kudabɛkù kékɔtɛ Makatɑ̃ɑ̃.

16

Fadisĩɛ̃bɛ nɛ̀ Sadusĩɛ̃bɛ bekɛmɛ̀ Yesu tidiɛtì
(Wéntɛ́ Matie 12:38-39 nɛ̀ Mariki 8:11-13 nɛ̀ Duku 11:16, 29, 12:54-56)

1 Fadisĩɛ̃bɛ nɛ̀ Sadusĩɛ̃bɛ kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ kédíí nYesu kékɔtɛ o borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀ tidiɛtì kɛ̀ ti bantɛ́ kɛ dò nha bonní Kuyie mborɛ̀.
2 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Diyiè ɔ̃ ntati kɛ̀ di tú kɛĩnkɛ̀ bo ncaánnì kɛ yɛ́ tiwɛtì wennimɛ̀ yíe,
3 dikũnweńnì kɛ̀ di ntú fɛtaafɛ̀ yóó nimu yíe nkɛ yɛ́ tiwɛtì sɔ̀ùmɛ̀. Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di nɔ nkɛ banní tiwɛtì kó mɛbɛnkùmɛ̀ kɛ né í banní yɛbɛnkùyɛ̀ di yau yɛ̀ yɛwe yiɛ mmiɛkɛ.
4 Di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bùtínné Kuyie kɛ dɔɔri mɛyɛi bɛ̀ m bèkú tidiɛtì, bɛ̀ mɛ mbáá yà tìmatì kɛ̀ dɛ í tù tìì do dɔ̀ɔ̀ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò Sonaasi.

Ò yĩ mɛmmɛ kɛ ítɛ́ képɛ̃ɛ̃́té ké bɛ̀ yóu.

Yesu yɛ̃mmɛ̀ bɛ̀ ndakɛ Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ Sadusĩ̃bɛ bɛ kó itié nkpɛ́í
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 8:14-21)

5 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ nsenti mɛniɛ nyáà nkɛ́yɛ̃̀ mbɛ̀ bo ńtɔmɛ̀ pɛ́ɛ̃̀.
6 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nyɛ́nɛ̀ Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ Sadusĩ̃bɛ bɛ kó mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ mu kpɛ́í.
7 Kòo tancɔ́ùmbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ ndò nhò nàá mɛmmɛ bɛ̀ í tɔ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀.
8 Kɛ̀ Yesu bantɛ́ bɛ yɛ̀mmɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di mɔkɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛmmɛ botí? Di í tã̂ kɛ̀ dɛ̀ dɛu! Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ dò ndi í tɔ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ pɛ́ɛ̃̀,
9 di mu nyí bantáà? Di í kpaá kɛ yɛ́ n sòò wɛ̀rí pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛnùmmù kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìnùmmùu (5000) cáákɛ́ kɛ́nsànnɛ̀ kɛ̀ yɛmámmùyákɛ̀ nkpaá súɔ́ nyɛ̀dɛ̀ kɛ̀ di tɔaà?
10 Nɛ̀ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ n sòò wɛ̀rí bɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìnàà (4000) cáákɛ́ kɛ̀ yɛmámmùyákɛ̀ nkpaá súɔ́ nyɛ̀dɛ̀ kɛ̀ di tɔaà?
11 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ dò n di náánnɛ̀ pɛ́ɛ̃̀ kpɛ́í nkɛ n yĩ dìì mɔ̀nnì nyɛ́nɛ̀ Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ Sadusĩ̃bɛ kó mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ mu kpɛ́í.
12 Dɛ mɔ̀nnì kòo tancɔ́ùmbɛ̀ɛ bantɛ́ kɛ dò nhò do í bɛ̀ nàánnɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ mu kpɛ́í, kòò bɛ̀ nàánnɛ̀ Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ Sadusĩ̃bɛ bɛ kó itié nkpɛ́í nkɛ.

Piɛri nàkɛ́mɛ̀ Yesu tumɛ̀ Kuyie mBirɛ
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 8:27-30 nɛ̀ Duku 9:18-21)

13 Yesu tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Sesadee Fidipu kó dihɛì kɛ́bekɛ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ yɛ̃ n tú we mí nhOnìtìbirɛ?
14 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Bɛ̀mabɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ do nha tú Isãã-Batiisi, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ yɛ̃ nha tú Edii, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu a tú Sedemii yoo Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ kóò mɔù.
15 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Díndi né yɛ̃ n tú we?
16 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: A tú Kirisi nwe Kuyie Birɛ.
17 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Simɔɔ Sonaasi birɛ, dɛ̀ nda naati kɛ yɛ́ n cicɛ Kuyie nkuù tì nda nàkɛ́mɛ̀, fɔ̃̃ɔ̃ í tì bantɛ́ nɛ̀ amáà.
18 N né da náámmu kɛ tú a tú ditã́rì ndi, dìì tã́rì ĩnkɛ̀ nkɛ n yóó fíímmɛ̀ n kó ditĩnnì, bá mukũũ báá na kɛ́ kù nampɛ.
19 M bo da duɔ́ nKuyie nkpààtìyuu kó sikpetísì, kàa yetɛ dɛ̀ kɛtenkɛ̀, Kuyie ndɛ̀ yetɛ kɛĩ̃nkɛ̀, kàa yie ndɛ̀ kɛtenkɛ̀ Kuyie ndɛ̀ yie nkɛĩ̃nkɛ̀.
20 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu cau nho tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Di báá nákɛ́ òmɔù n túmɛ̀ Kirisi Odɛɛtíwɛ̀ Kuyie nnàkɛ́ wɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.

Yesu do náámmɛ̀ o kũũ nkpɛ́í
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 8:31-33 nɛ̀ Duku 9:22)

21 Dɛ kó dimɔ̀nnì miɛkɛ nkɛ Yesu ketɛ́mɛ̀ kɛ́nnáá nho tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ tú: N dò nkɛ́kɔtɛ Sedisadɛmmu nwe ikuɔ́ tũmbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ n fɛ́ũ, kɛ́ n kuɔ, kɛ̀ n yãntɛ́ diyiè tãã́nnì yiè.
22 Kɛ̀ Piɛrii ò yu kɛ́kɛntɛ́nɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N Yiè, Kuyie m báá yie nkɛ̀ dɛ̀ da tuɔkɛní.
23 Kɛ̀ Yesu wɛ̃ɛ̃tɛ kɛ́nákɛ́ Piɛri kɛ dɔ̀: Fũtɛ m borɛ̀ fɔ̃́ ndibɔɔ̀! A dɔ́ kɛ́ m bɔmmu, a toti mɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ í tú Kuyie nkɔ̃mɛ, bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ.

Ti bo ntũ mmɛ̀ɛ̀ botí Yesu
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 8:34-9:1 nɛ̀ Duku 9:23-27)

24 Kɛ̀ Yesu náké o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Kòò mɔù dɔ́ kɛ́ n tũnnɛ wèe bútínné omáà, kɛ́tɔ o dapããtí kɛ́ n tũnnɛ*.

* **16:24** Wɛ́ntɛ́ 10:38 nɛ̀ tìì wɛ́nkùnnɛ

25 Kɛ yɛ́ wèè bo ndɔ́ kédɛɛtɛ́ o fòmmu ò bo mù fétinnɛ, kè wèè duɔ́ nho fòmmu
n kpéí kòo mù pètɛ́.
26 Onìtì bo cɔ̃ntɛ ba kòò mɔkɛ kutenkù kuu nkpɛrɛ dɛmɔu kòo wɛ̃nnì né feti.
Onìtì bo yietí ba kòo wɛ̃nnìi yentɛ́?
27 Kɛ yɛ́ Onìtìbirɛ yó nwɛ̃tiníme nè dɛ cicɛ wɛ̃rímú kɛ nɛínè Kuyie ntɔ̃rè, kéyietí
bá wè o tɔ̃mmú mannè tìì yeti.
28 N di náá mmómmuɔ nwe díndi bèè bo diɛ ndi kó bèmabè yó nkpaá fòùmu
kéya Onìtìbirɛ kè dè wɛ̃tiní kɛ bo baatɛ́ dɛ kpàátìyuu.

17

Yesu kɔ̀ntì do cèètɛmè
(Wéntɛ́ Mariki 9:2-13 nè Duku 9:28-36)

1 Kè dè mmɔkɛ yɛwe yèkuɔ kè Yesu túótɛ́ Piɛri nè Isaku nè Isaku nantè Isãã, kè
bèɛ dekɛ ditãrì diɛrì marì ĩnkè bɛmáà borè.
2 Kè Yesu kɔ̃ntìi ceetɛ bɛ ììkè, kòo ììkè mmiɛti kɛ dò ndiyiè, kòo yàátìi pɛikɛ
kémpĩnti.
3 Kè bè nyóó daatɛ kéyà Mɔyiisi nè Edii kè bè nàánnè Yesu.
4 Kè Piɛrii nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: N Yiè ndè wennimu kɛ dò nti ḿbo diɛ, kàa dɔ́ m
bo dɔɔ titouti tìtããti, fɔ̃ nkùmáà, Edii kùmáà, Mɔyiisi kùmáà.
5 Ò kpaá kɛ mɛ nnáá kè diwɛtirì marìi kɔtɛní kɛ miɛti kɛ́ bè kãã́nko kè bèɛ keè
mɛtammè mamè di miɛkɛ kè mè tu: Yie nweè tú m birɛ kè nh ò dɔ́ mɛsàà, koò
yárí mɛdiè, nyiénnè o kpɛti.
6 Yesu tancɔ́ùmbè kèè dìì mànnì dɛ kó mɛtammè kè kufɔ̃waá mbè autɛ́ kè bèɛ
do kénsĩĩ nkɛtenkè.
7 Kè Yesu tɔɔ́nko bɛ borè kɛ́ bè bàùtè kɛ dɔ̀: Kufɔ̃waá mbáá di pĩ, ítɛ́nè.
8 Kè bèɛ íinní bɛ yɔ kɛ wéntɛ́ní kéyà Yesu máà.
9 Bè cutiní dìì mànnì ditãrì kè Yesu bè cau nkɛ dɔ̀: Di báá yie nkénákɛ́ òmɔù
di yà dè, kè Onìtìbirɛ yàa yã́ntɛ́nè.
10 Kè Yesu tancɔ́ùmbèɛ o bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nkpéí nte kè ikuɔ́ wããbè tu Edii weè
dò nkéketɛ́ kékɔtɛní?
11 Kè Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe Edii dòmmè kéniitɛ́ kékɔtɛní kétũntɛ
dɛmɔu.
12 N di náámmu kɛ tú Edii kɔ̀tɛnímu kɛ dèè, bá bɛnìtìbè í ò bantɛ́ kɛ ò dɔ̀ɔ bè
dó mèè botí, mɛè botí nku bè yóó fɛ̃ũmmè Onìtìbirɛ.
13 Kòo tancɔ́ùmbèɛ bantɛ́ kɛ dò nhò bè náánnè Isãã-Batiisi kpéí nkɛ.

Yesu tancɔ́ùmbè do yĩɛ̃kɛmè dibɔɔ
(Wéntɛ́ Mariki 9:14-29 nè Duku 9:37-43)

14 Bè tùɔkɛ dìì mànnì ditĩnnì borè kòo nìtì mɔùu kɔtɛní Yesu borè kɛ nínkóo o
ììkè kɛ dɔ̀:
15 Okótì! Kuɔ́ m birɛ mɛsémmè, dè duò yɛcíncírè nyɛ sã̃ã muhãã́ mmiɛkɛ nè
mɛniɛ kɛ fɛ̃ũrì mɛdiè,
16 kè n dè kɔ̀tɛnní a tancɔ́ùmbè borè kè bè yĩɛ̃kɛ bè bo dè miɛkùnnɛmè.
17 Kè Yesu béi nkɛ dɔ̀: Itookperí yɛmbè díndi, míì yó nhã kɛ di tɔaà? Míì yó
nhã kɛ di bonàà? Kɔtɛní dɛbirɛ m borè!
18 Kè bèɛ dè kɔ̀tɛnní kòo péi ndibɔɔ kè dìi yè, kè dɛbirɛɛ pã̀nkɛɛ miɛtɛ́.
19 Kòo tancɔ́ùmbèɛ o bekɛ bè borè bɛmáà kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè tínti í na kɛ dènnɛ
dɛ kó dibɔɔ?
20 Kè Yesu dɔ̀: Di í tã́ kè dè dɛu. Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmè kè di do ntã́ bá kè
dè mmànnè fɛyonfè, dèmarè na bá ndi yóùnè, di níí na nnamu kénákɛ́ ditãrì kɛ
dɔ̀: Ítɛ́! Kè dìi ítɛ́. [
21 Dibɔɔ dìì mbotí ɔ̃ɔ̃ í nyè kè di í boú dinùù kɛ bántè Kuyie.]

Yesu do náámmɛ̀ o kũũ nkpɛ́í nkucɛ mɛdɛ́rímɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 9:30-32 nɛ̀ Duku 9:43-45)

22 Diyiè marì Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo Kadidee kó kutempɛ̃ nkòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ bo fítɛ́ Onìtìbirɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ kùɔ,
23 diyiè tãã́nnì yiè kɛ̀ dɛ̀ɛ yã́ntɛ́.
Kòo tancɔ́ùmbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ɛ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀.

Yesu yietímɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kóò dàmpóò

24 Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ Kapɛnnaummu. Bɛ̀ɛ̀ cɔ́ú Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kóò dàmpóò kɛ̀ bɛ̀ɛ bekɛ Piɛri kɛ dɔ̀: Di kóo kótì í yietì Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kóò dàmpóòà?
25 Kɛ̀ Piɛri dɔ̀: Ò yietìmu.

Piɛri ta dìì mɔ̀nnì tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ Yesu niité kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Simɔɔ a yɛ̀mmɛ̀ dò nwe ndò nkɛ́yietí dàmpóò, kɛtenkɛ̀ yɛmbàa, kɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀? Kòò dɔ̀: Bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀.
26 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛtenkɛ̀ yɛmbɛ̀ í dò nkɛ́yietí.
27 Ti né í mɛ ndɔ́mɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ yonkɛ, kɔtɛ dàmɛ́ɛ̀rì kébɔ nha yĩmpie, a bo ketɛ́ kétuɔti tɛ̀ɛ̀ yĩ̀ntɛ̀, á baá tɛ nùù kédɛitɛ fɛdífɛ̀ kɛ̀ fɛ̀ mmànnɛ̀ n kóò dàmpóò nɛ̀ a kou kàa bɛ̀ yietí.

18

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ nɛ̀nnimɛ̀ tikótì kpɛ́í
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 9:33-37 nɛ̀ Duku 9:46-48)

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: We nyó mbakɛ́ Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ?
2 Kɛ̀ Yesu yúní dɛbirɛ sámpórɛ̀ kécónné bɛ ììkɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
3 Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ kɛ̀ di í cèètɛ kɛ naánnɛ̀ ibí sámpɔ́yì di báá ta Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
4 Wèè bo kɛ̃́kùnnɛ omáà kénaá dɛbirɛ sámpórɛ̀ weè yó ntú odiɛwè Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
5 Kɛ̀ wèè cɔuté dɛbirɛ marɛ̀ nɛ̀ n kpɛ́í ò cɔuté mínwe m mɔ́mmuɔ.

Wèè bo bɔ nhotɔù mɛyɛi mmiɛkɛ ò bo yà
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 9:42-48 nɛ̀ Duku 17:1-2)

6 Kòò mɔù bɔ mbɛsámpɔ́bɛ̀ biɛ mbɛ̀ɛ̀ n dɔ́ bɛ kóò mɔù mɛyɛi mmiɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ ò dùú nditã́rì diɛrì kɛ dootóo dàmɛ́ɛ̀rì miɛkɛ dɛ̀ ntɔ̃ũ.
7 Mɛyɛi nyí yóó paà kutenkù, wèè né bo tanné otɔù mɛyɛi mmiɛkɛ ò bo yà!
8 Kàa nɔ̀ùtɛ̀ tɛɛ̀ yó nte yoo a naàcètɛ̀ kàa dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, kéétɛ́ tɛ kédootóo mɛdétimɛ̀. A bo tamɛ̀ mufòmmu mɔ́mmɔmmu miɛkɛ nɛ̀ kubakù kumáà yoo kutààku kumáà dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ dɛbaà ndɛ̀dɛ́rɛ̀ nɛ̀ itààkɛ ìdɛ́ì kɛ né ta muhã́ã́ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ.
9 Kàa nɔ̀nfɛ̀ fɛɛ̀ mɛ nyó nte kàa dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkpɛ́ɛ́té fɛ kédootóo mɛdétimɛ̀, a bo tamɛ̀ mufòmmu mɔ́mmɔmu miɛkɛ nɛ̀ kunɔnfɪ̃ɛ̀kù dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ inuɔ nyìdɛ́ì kɛ né ta muhã́ã́ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ.

Fɛpìɛ̀fɛ̀ fɛɛ̀ feti
(Wɛ́ntɛ́ Duku 15:3-7)

10 Nyɛ́̃nɛ̀ kɛ báá senkɛ̀rì bɛsámpɔ́bɛ̀ biɛ nkóò mɔù, n di náá mɔ́mmuɔ nwe Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛɛ̀ bɛ̀ bàa yɛ̀ mɔ̀kɛmu kucɛ kɛ bo beé nKuyie mbɛ kpɛti.
11 [Kɛ yɛ́̃ Onìtìbirɛ kɔ̀tɛnímɛ̀ kɛ bo dɛɛté bɛɛ̀ feti bɛmbɛ.]
12 Di yɛmmɛ̀ dò nkòo nìtì mɔ̀kɛ ipe tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kɛ̀ fɛmáà feti ò báá yóu sipísìwɛi nɛ̀ ìwɛi kɛ̀ ì nkpaá dinaacɛ̃nhòò koò kɔtɛ kéwammú fɛ̀ɛ̀ mɛ nfetaà?
13 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe ò fɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì dɛ̀ bo ò narikɛ képɛ̃ɛ̃́té sipísìwɛi nɛ̀ ìwɛi ìì mɛ nkpaá kɛ í feti.

14 Mɛɛ̀ botí nku di cicɛ Kuyie nyí dɔ́mɛ̀ bɛsámpɔ́bɛ̀ biɛ nkóò mɔùu feti.

Kàa kou dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nha ò nàké

15 Kàa kou dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, kɔtɛ kóò nàké didé borɛ̀, kòò yie nha ò tɛ̃nnénímu kucɛ kusààkù miɛkɛ,
16 kòo mɛ nyí yie nha yú onìtì òmáà yoo bèdébè kɛ̀ di wɛ̃nné bɛnìtìbè bèdébè yoo bètããti ké tì tũntɛ.
17 Kòò mɛ nyí yie ndi kpɛti, nákɛ́ tì ditĩnnì, kòo í yie nditĩnnì kpɛti, dí ò wèńté wèè í yɛ́ Kuyie, osoùntì.
18 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe di bo yetɛ dɛ̀ kɛtenkɛ̀, Kuyie mbo dɛ̀ yetɛ kɛĩnkɛ̀, kɛ̀ di yie ndɛ̀ kɛtenkɛ̀ Kuyie ndɛ̀ yie nkɛĩnkɛ̀.

Ti bo wɛ̃nnémɛ̀ dinùù kébántɛ̀ Kuyie

19 N di náámmu kɛ̀ bɛnìtìbè bèdébè wɛ̃nné kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ mɔɔ bá dɛ̀ɛ̀ botí n cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ ò bo dɛ̀ mbɛ̀ duɔ́.
20 Kɛ yɛ́ kɛ̀ bɛnìtìbè bèdébè yoo bètããti tìí ndɛ̀ n kpéí m bomu bɛ cuokɛ̀.

Okpààtì do cĩɛ́mmɛ̀ obanteu

21 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Piɛrii bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀, kɛ̀ n tèbitɛ n caari, n dò nkóò cĩɛ́ nkucɛ mèdɛ? Kucɛ mèyiekàà?
22 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Áà, m báá da nákɛ́ kɛ dɔ̀ kucɛ mèyiekɛ̀, m bo yĩ á ò cĩɛ́ nkɛ̀ dɛɛ tuɔkɛ sipísìyiekɛ̀ kucɛ mɛyiekɛ̀.
23 Mɛɛ̀ botí nku Kuyie nkpààtìyuu dònnèmɛ̀ okpààtì mɔù wèè do dɔ́ o kó bɛtɔ̃mbɛɛ ò yietí yɛbàà mbɛ̀ ò bannɛ̀ yɛ̀.
24 Ò ketɛ́ dìì mɔ̀nnì kémbaàtì o bàà nkɛ̀ bɛɛ kɔtɛnní òmɔù wèè ò bannɛ̀ yɛsɔɔwèrɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000).
25 Dɛ kóò nìtì í mpètɛ́ kɛ yietí, kòo kpààtì dɔ̀ bɛɛ ò fìtɛ́ wenwe nɛ̀ o pokù nɛ̀ o bí nɛ̀ o kpɛrɛ dɛmɔu kéyietí o bàà.
26 Kɛ̀ weè nìtìi do kénínkóo okpààtì ìikɛ̀, kóò bántɛ̀ kɛ dɔ̀: Minné, kɛ̀ n yóó da yietímu dɛmɔu.
27 Kɛ̀ mɛsémmɛɛ pĩ nhokpààtì kòo ò pã dɛ kó idíítí, kóo yóu kòo ítɛ́.
28 Weè nìtì ìtóo dìì mɔ̀nnì kéconɛ̀ o népo mɔù, wèè múnkɛ o bannɛ̀ idíítí sámpɔ́, kóò pĩ nkéyĩɛ́ o fɔ̃níí kɛ dɔ̀: N yietí n díítí!
29 Kòo népoo nínkóo o ìikɛ̀, kóò bántɛ̀ kɛ dɔ̀: Minné kɛ̀ n yóó da yietímu dɛmɔu.
30 Kòo yetɛ kóò kpetínné kòò bo nkpetí kɛ yàa ò yietínɛ̀ o bànnì.
31 Bɛtɔ̃mbɛ̀ tɔbɛ̀ dɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ yèmmɛɛ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀, nkɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kénákɛ́ okpààtì dɛɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
32 Dɛ mɔ̀nnì kòo kpààtìi yúní dɛ kóo nìtì kóò nàké kɛ dɔ̀: Onitiyɛiwe fɔ̃́, n da pã a do m bannɛ̀ ìì díítí imɔu a m bántɛ̀ mɛɛ̀ kpéí,
33 a do í dò nkékuɔ́ nha népo mɛsémmɛ̀ m mɛ̀ nda kuɔ́ mmɛɛ̀ botáà?
34 Kòo kpààtì miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiɛ̀ nkòo duɔ́ ndɛ kóo nìtì sãndámmùbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo nhò kpetí kòo yàa yietínɛ̀ o bànnì dimɔu.
35 Mɛɛ̀ botí nku n cicɛ wèè bo kɛĩnkɛ̀ ò yóó di dɔ̀ɔmɛ̀, kɛ nsà kɛ̀ di í cĩɛ̃nko ditɔbɛ̀ nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu.

19

Mupobɛtìmù
(Wéntɛ́ Mariki 10:1-12)

1 Yesu duɔ́ ndìì mɔ̀nnì o tié nkédeè, kéítɛ́ Kadidee kékɔtɛ Sudee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, Suditɛ̃ɛ̃ kó nyáà.
2 Kɛ̀ ditĩnnì diɛrì nhò uríné kòò miɛkùnko bɛmuɔmbɛ.

3 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛɛ kɔtɛní kɛ bo ò dìí nkóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ yie nhonìtì bo bɛtimɛ̀ o pokù bá tìì kpéínnáà?
4 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di í kàa ntìì wɛ̃̀ri kɛ tú: Mɛketimɛ̀ mɔnnì Kuyie ndo dɔ̀ɔ̀ onìtì nɛ̀ o pokù nwaà?
5 Nɛ̀ dɛ kpéí nkòo nitidɔ̀ù bo yóu o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ kétaunnɛ̀ o pokù kɛ̀ bɛ̀ɛ naá nhonìtì omáà.
6 Dɛ mɔnnì bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í bo bɛ̀débɛ̀, bɛ̀ naá nhonìtì omáà ndi. Onìtì tũ mbáá yatɛ Kuyie ntàu ndɛ̀.
7 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nkpéí nné te kɛ̀ Mɔyiisi kó ikuɔ́ tú: Kòo nìtì dɔ́ kébɛti o pokù wèe ò duɔ́ mmɛyatimɛ̀ kó dipátíri?
8 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di kó itookperí kpéí nte kɛ̀ Mɔyiisi yɛ̃ ndi mbɛtì di pobɛ̀, mɛketimɛ̀ mɔnnì dɛ̀ do í mɛ ndò.
9 N di náámmu kɛ tú kòo nìtì pokù í yiɛ̀ kɛ dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kòo dɔù ò bèti kɛ tùótɛ́ otɔù ò naá nwèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitipòbɛ̀.
10 Kòo tancɔ́ùmbɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ kòo nìtì í puokɛ dɛ̀ tɔ̃ũ.
11 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ báá na kécɔutɛ́ dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ dɛ̀ í tú Kuyie nteennɛ̀ bɛ̀.
12 Mɛborimɛ sũmu péu mèè te kɛ̀ bèmabɛ̀ í puokú: Bèmabɛ̀ túmu yɛdataà nnɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ piémɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ fɔ̃mmu bɛtɔbɛ̀ kɛ bɛ̀ pĩńné sikpààtìcɛ̃́ĩ miɛkɛ mutɔ̃mmú, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ yóu dipopuò kɛ bo na képĩ nKuyie nkpààtìyuu kó mutɔ̃mmú. Kɛ̀ wèè bo na kécɔutɛ́ dɛ kó tináaǹtì wèe tì cɔutɛ́.

Yesu mɔɔmɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà nyibí kpéí
(Wéntɛ́ Mariki 10:13-16 nɛ̀ Duku 18:15-17)

13 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nkɔrìnèní ibí Yesu borɛ̀ kòo bo nɔ́ɔ́ nho nɔu i ĩnkɛ̀ kébántɛ̀ Kuyie nnɛ̀ i kpéí, kòo tancɔ́ùmbɛ̀ mbɛ̀ kpànnɛ̀.
14 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yóunɛ̀ kɛ̀ ibí nkɔrìní m borɛ̀ bá nyì bètìnɛ̀, kɛ yɛ̃́ Kuyie nkpààtìyuu bomɛ̀ bèɛ̀ i dònnɛ̀ bɛ kpéí nkɛ.
15 Kɛ̀ Yesu nɔ́ɔ́ nho nɔu i ĩnkɛ̀, kébántɛ̀ Kuyie, kédeè kéítɛ́.

Odapàà ntikpàtì yiɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 10:17-31 nɛ̀ Duku 18:18-30)

16 Kòo nìtì mɔùu kɔtɛní Yesu borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì, n dò nkédɔɔ̀ ba dɛ̀ɛ̀ tu dɛsààrɛ̀ képétɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃̃ã̀?
17 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa m bèkú dɛ̀ɛ̀ tu dɛsààrɛ̀? Òmɔù máà weè sà, kàa dɔ́ képétɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃̃ã̀, a ndɔɔri nKuyie ntannɔ̀ yɛ̃mmɛ̀.
18 Kòo bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Ɔnyɛ nyɛ? Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Yɛ̀ɛ̀ tu: A báá kuɔ onìtì, a báá duɔ́nɛ̀ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔù, a báá yúúkú, a báá soutɛ́ kécaàrɛ̀ a kou tɔù yètìrì,
19 a dé a cicɛ nɛ̀ a yɔ̃, kéndɔ́ a kou tɔù a dɔ́ mèɛ̀ botí amáà.
20 Kɛ̀ dɛ kóo dapàà nho tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N tũmmu dɛ kó yɛtannɔ̀ yɛmɔu, ɔ̃nyɛ kpaá kɛ n dónnì tɛ́nkɛ?
21 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kàa dɔ́ kéwenkɛ páíí, kɔtɛ kéfítɛ́ a mɔkɛ dɛ̀ képãmmú idíítí bɛcĩrìbɛ̀ a bo pétɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ kó tikpàtì, kàa dèè á wɛ̃tɛní ké n tũnnɛ.
22 Dɛ kóo dapàà nkèè dìì mɔnnì dɛ kó tináaǹtì kòo yèmmɛɛ caàrɛ̀, kòo ítɛ́ kɛ yɛ̃́ ò mɔkɛmɛ̀ tikpàtì mɛdiɛ̀.
23 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, dɛ̀ bo nyóùnɛ̀ tikpàtì yiɛ̀ nhò bo tamɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
24 M bo yíɛ́ ké di nákɛ́ kɛ tú dɛ̀ bo nyóùnɛ̀ tikpàtì yiɛ̀ mbo tamɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ képɛ̃̃tɛ́ yòyó bo tamɛ̀ fɛyárifɛ fíè.
25 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ tì kèè kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di mɛdiɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ we mbo na kécootɛ́?

26 Kɛ̀ Yesu béi nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ yóùnɛ̀mu bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀ mɛ nyí yóùnɛ̀ Kuyie.
27 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Piɛrii bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Ti mɛ nyóumɛ̀ dɛmɔu kɛ da tũnnɛ ti kpɛti né yó ndòmmɛ?
28 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Mómmuɔ nwe n di náámmɛ̀ Kuyie mbo dɔɔ̀ dìì yiè dɛmɔu dɛpànnɛ̀ kɛ̀ Onìtìbirɛ nkari dɛ kpàátìkàrì tidiɛtì kpɛri ĩnkɛ̀, dínni n tancóùmbɛ̀ di bo nkari yɛkpàátìkàrɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè, kébekénɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ idéì.
29 Bɛ̀ɛ̀ bo yóu bɛ cɛ̃ĩ nɛ̀ bɛ nɛí nɛ̀ bɛ tãbɛ̀ nɛ̀ bɛ cicɛbɛ̀ nɛ̀ bɛ yɔ̃bɛ̀ nɛ̀ bɛ bí nɛ̀ bɛ paa n kpéí, bɛ̀ bo pétɛ́ kɛ̀ dɛɛ nóó nkucɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kɛ̀ bɛ̀ mmɔkɛ mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃.
30 Bɛsũkùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛketibɛ̀ di mmɔ̀nnì bɛ̀ bo naá mbɛsɔmbɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛsɔmbɛ di mmɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ɛ nɑá mbɛketibɛ̀.

20

Kupaku yiè nwaámmè bɛtɔ̃mbè

1 Kuyie nkpàátìyuu dònnɛ̀ onìtì mɔù nwe wèè do yè dikũnweńnì sèì kɛ bo waá mbɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ́ãnné o paku.
2 Kɛ̀ bɛ̀ɛ taá ndiyiè dìmáà kó idíítí, kòo duó nkɛ̀ bɛ̀ɛ kɔ̃té kénkúútí.
3 Kòo yíé kéyè tɛwebiètɛ̀ mèwɛi, kɛ nsɔ́ mbèmabè cèntì yaárè bá bè í pĩ mmùmamù.
4 Kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Kɔ̃ténɛ̀ képĩ mmutɔ̃mmú m paku kɛ̀ n di yietí dɛ̀ dò n di yietí mèè botí, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔ̃té.
5 Kòo wɛ̃tɛ kékɔtɛ diyiè còḿmú dìì mɔ̀nnì yɛyɔ nɛ̀ tɛwebiètɛ̀ mètããti mɔ̀nnì kéwaá mbɛtɔbɛ̀.
6 Mɛsɔmmɛ kòo yè tɛwebiètɛ̀ mènùmmù, kénsɔ́ mbèmabè tó centì yaárè, kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di tũũ ndiɛ nkɛ í pĩ mmùmamù?
7 Kɛ̀ bè dɔ̀: Òmɔù í ti bɛnkɛ mutɔ̃mmú. Kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Múnkɛɛ kɔ̃ténɛ̀ képĩ mmutɔ̃mmú m paku.
8 Kuyuoku mɔ̀nnì kɛ̀ kupaku yiè nnáké wèè bàa bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Yú bɛtɔ̃mbɛ̀ ké bè yietí kéketɛ́ bɛ̀ɛ̀ dèntɛní, kédentɛ bɛ̀ɛ̀ ketɛ́ní.
9 Kòo yietí bɛ̀ɛ̀ do kɔ̃té tɛwebiètɛ̀ mènùmmù diyiè dimáà tɔ̃mmú díítí.
10 Bɛ̀ɛ̀ do keté kékɔ̃té kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkení kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ ndò mbè yóó bè yietí kɛ̀ ìi pɛ̃̃té bɛtɔbɛ̀ kpɛyi, kɛ̀ bè né bè yietí bá wè diyiè dimáà tɔ̃mmú díítí múnkɛ.
11 Kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ kupaku yiè, nkɛ̀ bè nkpa nkɛ tú:
12 Biɛ mpĩ mmutɔ̃mmú tɛwebiètɛ̀ mèmáà ndi kàa bè yietí kɛ̀ ì mànnɛ̀ ti kpɛyi, tínti bɛ̀ɛ̀ tũũ nkɛ pĩ mmutɔ̃mmú kuyie mmiɛkɛ kɛ ɔu.
13 Kɛ̀ kupaku yiè ntɛ́nné bɛ kóò mɔù kɛ dɔ̀: N népo n yí da ciité a do yiemmu kɛ bo cɔuté diyiè dimáà tɔ̃mmú díítí.
14 Cɔuté a díítí kéité, n dó kéyietí wèè dèntɛní kɛ̀ ì mmannɛ̀ a kpɛyi nyi.
15 N yí dò nkédɔɔ̀nɛ̀ n dómè n díítáà? Yáà a miɛkɛ pɛikɛ n nitì mèè kpéí nkɛ.
16 Mɛè botí nku bɛ̀ɛ̀ tú bɛsɔmbɛ bè bo naá mbɛketibɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tú bɛketibɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ naá mbɛsɔmbɛ.

Yesu do náámmè kucɛ mɛtãámmè o kũũ nkpéí
(Wéntɛ́ Mariki 10:32-34 nè Duku 18:31-34)

17 Yesu kɔri dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kéyú o tancóùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébè kɛ̀ bè nkérí kòo bè nàké kɛ dɔ̀:
18 Ti mɛ̀ nkɔ̀ri kù Sedisadɛmmu bɛ̀ bo fítɛ́ Onìtìbirɛ, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ò bekénɛ̀ kɛ dɔ̀ ò dò nkékuɔ,
19 kóò duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie nkɛ̀ bè nhò puotì yɛdá koò daú, kóò baaké kudapããtí. Diyiè tãánnì yiè kòo yãntɛ́.

Sebedee bí dɔ́mɛ̀ yɛkàrɛ̀ ketiyɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 10:35-45)

20 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sebedee pokùu kɔtɛnní o bí Yesu borɛ̀ kɛ nínkóo o ìikɛ̀ kóò bántɛ̀.
21 Kɛ̀ Yesu ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ ba? Kòò dɔ̀: N dɔ́ a yóu kɛ̀ m bí ii nnankɛ nkari a kpàátìyuu miɛkɛ diɛ nha bakù youú dɛtɛrɛ̀ kucã̀nku.
22 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Di í yɛ́ di békú tì, di bo na kéyà̀ n yóó yà̀ fɛ̀ɛ̀ bòòfàà? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, ti bo na.
23 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ ndi bo fɛ̀ yà̀. Míì né í yóó tããté bɛ̀ɛ̀ yó nkari m bakù youú nɛ̀ kucã̀nku, n cicɛ wèè yɛ́ bɛ̀ɛ̀ te dɛ kó yɛkàrɛ̀.
24 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ sɔmbɛ tɛpíítɛ̀ɛ tì kèè kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ Isaku nɛ̀ o nantɛ̀ Isãã̀.
25 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ yu bɛmɔu kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ɛ̀ tu bɛkpàátìbɛ̀, kɛtenkɛ̀ yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ fɛ̃́ũ̃nko bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ bɛkperíbɛ̀ yo mbɛsámpɔ́bɛ̀ muwɛ̃rímú.
26 Di kpɛrɛ í dò nkéndò mmɛmmɛ, wèè dɔ́ kéntú odiɛwè wèe naá bɛtɔbɛ̀ kóo tɔ̃ntì,
27 wèè dɔ́ kéntú oketiwè wèe naá bɛtɔbɛ̀ kó kudaakù.
28 Onìtìbirɛ í kɔ̀tɛní kɛ bo nkari kɛ̀ bɛ̀ pĩ nho tɔ̃mmú, ò kɔ̀tɛní kɛ bo pĩ mmutɔ̃mmú mmu bɛnìtìbɛ̀ kpɛ́í, kéduɔ́ nho fòmmu kédonté kusũkù.

Yesu do wéimmɛ̀ tiyũ̃ɔ̃ntì tìdétì Sedikoo miɛkɛ
(Wéntɛ́ Mariki 10:46-52 nɛ̀ Duku 18:35-43)

29 Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ bɛ̀ yètì dìì mɔ̀nnì Sedikoo kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu mbɛ̀ tũ,
30 kɛ̀ tiyũ̃ɔ̃ntì tìdétì kàri kucɛ nùù kékeè Yesu pɛ̃nkémɛ̀ képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Okótì! Dafiti kó dɛbirɛ ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀.
31 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ntì kpànnɛ̀ kɛ tú tìi cĩɛ́ké, kɛ̀ tì né dɔ̀kɛ pĩɛ̃ké mɛdiɛ̀ nkɛ dɔ̀: Okótì Dafiti kó dɛbirɛ ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀.
32 Kɛ̀ Yesu cómmɔɔ ké tì yùní ké tì bekɛ kɛ dɔ̀: Di dɔ́ n di dɔɔ̀ ba?
33 Kɛ̀ tì dɔ̀: Okótì ti dɔ́ kéwéntému.
34 Kɛ̀ mɛséммèɛ pĩ nYesu kòo káákɛ́ ti nuɔ nkɛ̀ tì pànkɛɛ wéntɛ́ kóò tũnnɛ.

21

Yesu tatimɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ dekɛ sãmmarímú
(Wéntɛ́ Mariki 11:1-11 nɛ̀ Duku 19:28-40 nɛ̀ Isãã 12:12-19)

1 Bɛ̀ tɔɔ́nnɛ̀ dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kɛ tùɔ̀kɛ Bɛtifasee Odìfíè tãrì takɛ́. Kɛ̀ Yesu tɔ̃ nho tancɔ́ùmbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀,
2 kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ dihɛì dìì mɛ mbo di ìikɛ̀ di bo yà sãmmarínsɛrì kɛ̀ dɛ̀ pìítí nɛ̀ di bii kɛ̀ dí dɛ̀ pìtɛ́ kékɔtɛnèní.
3 Kòò mɔù di bekɛ kɛ tú: Di dɔɔri ba? Di dɔ̀: Ti Yiè nweè dɛ̀ dɔ́. Ò yóó di yóumu kɛ̀ dí dɛ̀ tùóténí.
4 Kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò do nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀:
5 Sedisadɛmmu kɔbɛ,
ntɛnɛ̀ di kóo kpàátì kɛ kéríní di borɛ̀,
kɛ yɔɔ̀ nkɛ dekɛ sãmmarímú,
kɛ dekɛ sãmmarínsɛrì kó dibii.
6 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbèɛ kɔtɛ kédɔɔ̀ ò bɛ̀ nàkɛ́ tì,
7 kékɔtɛnèní sãmmarínsɛrì nɛ̀ di bii, kénóó mbɛ yàátì di ĩnkɛ̀ kɛ̀ Yesu dekɛ.
8 Kɛ̀ bɛsṹkùbɛ̀ mpíenko kucɛ mɛsàà nkɛ nɛnkù bɛ yàátì ku ĩnkɛ̀.
9 Bɛ̀ɛ̀ ni Yesu ìikɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò tũ nkɛ̀ bɛ̀ mpĩɛ̃kù kɛ tú: Dafiti kó dɛbirɛ a yètìrì ńdɛu! Kuyie ndɔɔ̀ mɛsàà nfɔ̃́ nwèè kèríní nɛ̀ ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì! Kuyie nyètìrì ńdɛu kɛĩ̃nkɛ̀!
10 Yesu ta dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kɛ̀ kunɔɔ̀roo dátínné dihɛì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbékú kɛ tú: Wenninwe yie?

11 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Yesu nwe Kadidee kó kutempɛ̃ nkó dihɛ̀ì Nansarɛti kou.

Yesu bètimɛ̀ bɛpotambɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ
(Wéntɛ́ Mariki 11:15-19 nɛ̀ Duku 19:45-48 nɛ̀ Isãã 2:13-22)

12 Kɛ̀ Yesu ta Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kébɛti bɛpotanfítíbɛ̀ nɛ̀ bɛdombɛ, kébuɔ́ mbɛdítíceetibɛ̀ kóò tábùrìbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ fiiti sinɔ́nkpeé bɛ kó yɛkàrɛ̀,

13 kédeè ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Ti wɛ̃̀rimu kɛ tú bɛ̀ bo nyu n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ tú mubáammu kpɛtɛ, kɛ díndi né tɛ̀ dɔ̀ɔ̀ bɛyóóbɛ̀ kó disɔ̀rì!

14 Tiyũ̃ɔ̃ntì nɛ̀ yɛkpĩ̃ɛ̃̀ kɛ̀ bɛ̀ nkɔrìní Yesu borɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kòò bɛ̀ miɛkùnko.

15 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ i wããbɛ̀ bɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì Yesu dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì, nɛ̀ ibí pĩ̃ɛ̃kùmɛ̀ kɛ tú: Dafiti birɛ a yètìrì ńdɛu,

16 kénáké Yesu kɛ dɔ̀: A yo bɛ̀ túmàà? Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di í kàa ntìì wɛ̃̀ri kɛ tú: Ibí nɛ̀ ibíbénní bo ndiè nkɛ da sãntáà?

17 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Yesu bɛ̀ yóu dɛborɛ̀ kéwɛ̃̀tɛ kéyié mBɛtannii ɛitɛ̀.

Yesu duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ mutie kpeí
(Wéntɛ́ Mariki 11:12-14, 20-24)

18 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ Yesu nwɛ̃̀tiní dihɛ̀ì miɛkɛ kɛ̀ dikɔ̀nnìi ɔ̀ pĩ.

19 Kòo yà fìkíè kó mutie mamù kucɛ nùù kétɔ́ɔnko kɛ̀ tifãã̀tì máà dàátí kòo mù náké kɛ dɔ̀: Á tɛ̃́nkɛ báá pɛitɛ́ bìtì.

Kɛ̀ mutie pɛ̀̃nkɛɛ kpeío.

20 Kòo tancɔ́ùmbɛɛ dɛ̀ yà kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di mɛdiè nkɛ̀ bɛɛ ɔ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dɔ̀mmɛ kɛ̀ dɛ kó mutie kpeío dɛndɛ bàmbà?

21 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N di náá mɔ́mmuɔ nwe, kɛ̀ di do n tɛ̃́ kɛ í yĩ̃ɛ̀kù di bo na kédɔɔ̀ kɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ n dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ mutie muu, di bo na kénáké ditãrì dii nkɛ dɔ̀: Ítɛ́ dɛndɛ kédo dàméèrì miɛkɛ kɛ̀ dɛɛ dɔ̀ɔ̀.

22 Kɛ̀ di báá nKuyie nkɛ tɛ̃́, di kù mɔ̀ú dɛɛ̀ kó dimàà di báammu miɛkɛ kù bo dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

Yesu wɛ̃rímú bonní dɛ
(Wéntɛ́ Mariki 11:27-33 nɛ̀ Duku 20:1-8)

23 Kɛ̀ Yesu wɛ̃tɛ kéta Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kénduɔ mbɛnìtìbɛ̀ itié kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛhɛikènkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ɔ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Nɛ̀ ɔ̃mmu wɛ̃rímú mmu a dɔɔrinèmɛ̀ diɛ? We nda duó dinùù kàa dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri?

24 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: M múnkɛ bo di bekɛ tìmatì kɛ̀ di n tɛ̃́ńné nné di náké nɛ̀ mùù wɛ̃rímú mmu n dɛ̀ dɔ̀ɔ̀rinèmɛ̀.

25 We ndo tɔ̃nní Isãã kòo nhãã̀ bàtémmù bɛnìtìbɛ̀, Kuyie naà kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀?

Kɛ̀ bɛ̀ nnáá mbɛmáà kɛ tú: Kɛ̀ ti yĩ Kuyie nkuù do ɔ̀ tɔ̃nní ɔ̀ bo yĩ ba nkpéí nné te kɛ̀ ti í yie nho kpɛti.

26 Kɛ̀ ti mɛ nyĩ bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ ɔ̀ tɔ̃nní, ti bo cé ndikpànnì kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu do yɛ́mɛ̀ kɛ dò nyIsãã tu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò.

27 Kɛ̀ bɛɛ tɛ̃́nné Yesu kɛ dɔ̀: Ti í yɛ́. Kɛ̀ Yesu dɔ̀: M mɛ mmúnkɛ báá di náké nɛ̀ mùù wɛ̃rímú mmu n dɛ̀ dɔ̀ɔ̀rinèmɛ̀.

Ibí ìdéì kó mɛdonnimɛ̀

28 Kɛ̀ Yesu yíé ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di yèmmɛ̀ dɔ̀mmɛ nɛ̀ tináaǹtì tii? Onìtì mɔù weè do mɔkɛ ibí ìdéì kéyú dɛketirɛ̀ ké dɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔ̃té yíe m paku képĩ mmutɔ̃mmú.

29 Kɛ̀ dɛɛ ɔ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: M báá na, kédeè kédemmu mùù kpéí nte kɛ̀ dɛ̀ béi mɛmmɛ kékɔ̃té.

30 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo yú dɛtɛrɛ̀ kɛ mɛ ndɛ̀ nàkɛ́, kɛ̀ dɛndɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N cicɛ m bo kɔ̃tɛ́. Dɛ̀ mɛ nyí nkɔ̃tɛ́.
31 Dɛ kó ibí idɛ́ mɛmmɛ ɔ̃ndɛ yie ndɛ cicɛ kpɛti? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: dɛketirɛ̀. Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe bɛyóóbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛ̀ bo di niiténɛ̀ kéta Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
32 Kɛ yɛ̃́ Isãã-Batiisi kɔ̀tɛníмɛ̀ kɛ di bɛnkɛ kucɛ sààkù, di mɛ nyí yie nhò di nàkɛ́ tì, bɛyóóbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ti yie, nkɛ̀ di yà, di mɛ nyí cèètɛ kɛ bo yie nho kpɛti.

Bɛtɔ̃mbɛ̀ yɛibɛ kó mɛdonnimɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 12:1-12 nɛ̀ Duku 20:9-19)

33 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: M bo di nákɛ́ mɛdonnimɛ̀ tɛ̃mɛ̀, onìtì mɔù weè do fiíkú dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ́ kémaá kuduotí kɛ́ dɛ̀ fii, kɛ́dammú difɔ̃̀tìrì ò yó nhũ̃tírí dɛ̀ yɛtebɛ, kémaá didènnì bɛ̀ bo ndekù dì kɛ baa o paku. Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́ãnné bɛtɔ̃mbɛ̀ kupaku kɛ́ité kɛ́kɔtɛ kupɔ̀ɔ̀kù.
34 Yɛtebɛ bi dìì mɔ̀nnì kòo tɔ̃ nho tɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa o paku miɛkɛ bɛ borɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo ò duónko o kó yɛtebɛ.
35 Bɛ̀ɛ̀ bàa o paku kɛ̀ bɛɛ pĩ́ nho tɔ̃mbɛ̀ mabɛ̀ ò tɔ̃nko bɛ̀ kédukú òmɔù, kékuɔ otɔù, kébúɔ́tí otɔù yɛtɑ́̃rɛ̀.
36 Kɛ̀ kupaku yiɛ̀ nwɛ̃̄tɛ kétɔ̃ nho tɔ̃mbɛ̀ tɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nsũnɛ̀ bɛketibɛ̀, kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ bɛ̀ do dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ̀ botí bɛketibɛ̀.
37 Kòo yóu kétɔ̃ nho birɛ mɔ́mmɔndɛ kòo yèmmɛ̀ ndò mbɛ̀ bo dɛ̀ yɔ̀tɛ.
38 Bɛ̀ɛ̀ bàa kupaku bɛ̀ yàní dìì mɔ̀nnì o birɛ kénáké bɛmáà kɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ wèè yóó tiekɛ kupaku, ti kɔtɛ kóò kùɔ kɛ́ kù tiekɛ.
39 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ bɛɛ ò pĩ́ nkéyɛnnɛ̀ kupaku mànku kɛ́kuɔ.
40 Kɛ̀ Yesu né bekɛ kɛ dɔ̀: Di yèmmɛ̀ dò nkupaku yiɛ̀ mbo tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì ò bo yĩ̄mɛ bɛ̀ɛ̀ bàa o paku?
41 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ò bo kuɔ dɛ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ yɛibɛ kéwaá mbɛtɔbɛ̀ kɛ́ãnné o paku, bɛ̀ɛ̀ yó nhò duɔ nho tebɛ yɛ̀ bi dìì mɔ̀nnì.
42 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di í kàa tìì wɑ̃̀raà? Tìì tu:

Bɛ̀ɛ̀ maà bɛ̀ dootóo dìì tɑ́̃rì
dìì naá ndipũ̃ũ kó ditɑ́̃rì mɔ́mmɔndi,
Kuyie nkuù dɔ̀ɔ dɛ kó tidiɛtì
kɛ̀ ti tì yà kɛ̀ dɛ̀ ti naati.

43 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n di náá nkɛ tú Kuyie mbo fietɛ ku kpààtìyuu di borɛ̀ kéduɔ́ nkubotí tɛkù, kùù yóó pĩ́ mmutɔ̃mmú sààmù kù dɔ́ mù. [
44 Wèè bo bétɛ́ dɛ kó ditɑ́̃rì ò bo kɔutɛ, kɛ̀ di do wèè ĩ̄nkɛ̀ dìi ò nànto.]
45 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Fadisĩ̄ɛbɛ bɛ̀ kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó mɛdonnimɛ̀ kébantɛ́ kɛ dò nYesu bɛ nnáánnɛ̀,
46 kéndɔ́ kóò pĩ́ nkɛ né yɔtɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ yɛ̃́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu do túmɛ̀ Yesu tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò.

22

Mupotúòmù kó dibanni
(Wéntɛ́ Duku 14:15-24)

1 Kɛ̀ Yesu nsɔkɛ́ kɛ bɛ̀ nàánnɛ̀ mɛdonnimɛ̀ miɛkɛ kɛ tú:
2 Kuyie nkpààtìyuu dònnɛ̀ okpààtì wèè do kùɔ wènwe tidiitì o birɛ kó mupotúòmù kpɛ́í,
3 kétɔ̃ nkɛ dɔ̀ bɛɛ yúní ò sòò nàkɛ́ bɛ̀ mupotúòmù kpɛ́í nkɛ̀ bɛɛ kɔtɛní kédi dibanni, bá òmɔù í nkɔ̀tɛní.

4 Kòo yíé kétɔ̃ mbɛtɔ̃mbè tɔbè kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè ké bè nàké kɛ dɔ̀: N kùɔmu n wũɔ̃ sààyì kè bè bèńné kɛ dèè, kè bèɛ kɔtɛní dibanni.
5 Bá bè keté kɛ í ndakɛ dɛ kó dibanni kpɛti, kè yie nkɔ̃té o paku, kòo tɔùu kɔtɛ o potaá,
6 kè bɛtɔbèɛ pĩ ndɛ kó bɛtɔ̃mbè ké bè fɛ̃ũ nké bè kùɔ.
7 Kòo kpààtì miɛkɛɛ pɛikɛ kòo tɔ̃ mbɛhããpɔ̀mbè kè bèɛ kuɔ dɛ kó bɛnìtìbè kécóu mbɛ ɛì.
8 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo náké o tɔ̃mbè kɛ dɔ̀: Mudiì bimu, n yu bè mɛ nyí mànnè ké mù di.
9 Kɔtɛnè dihɛì miɛkɛ kè di yà bèè kó dimàà, dí bè yùní kè bèɛ kɔtɛní kédi dibanni.
10 Kòo tɔ̃mbèɛ kɔtɛ dihɛì miɛkɛ, kéyúní bè yà bèè kó dimàà cɛ́nkɛ, bɛsààbè nè bɛyɛibɛ, kè bɛnìtìbèɛ píɛ ndibanni kó kudieku.
11 Kòo kpààtìi ta kɛ bo yà bèè yo ndibanni, kénsɔ̃́ nhòmɔù dè kɔké kɛ í dáátí dibanni kó tiyààtì okpààtì bè duɔ́ ntì.
12 Kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: N népoo, dè dòmmɛ kàa í dáátí dibanni kó tiyààtì? Bá dɛ kóo nìtì í ntɛ̃́ńné tìmatì.
13 Kòo kpààtìi náké o tɔ̃mbè kɛ dɔ̀: Boúnè we kédootóo ditowaà dibiìnnì miɛkɛ, ò yó nkuɔ̀ ndè kɛ cáá nho nìì.
14 Kɛ yɛ́ Kuyie nyumè péu nwe kɛ tããté sámpɔ́.

Yesu yɛ̃mmè bèɛ duɔ́ Sesaa o kpɛrɛ kéduɔ́ Kuyie nku kpɛrɛ
(Wéntɛ́ Mariki 12:13-17 nè Duku 20:20-26)

15 Kè Fadisĩɛ̃bɛ nwanti bè bo díínnè tì Yesu o náaǹtì miɛkɛ kóo pĩ,
16 kétɔ̃ mbɛ kɔbɛ mabè nè Edɔti kó fɛnafɛ kɔbɛ mabè kè bèɛ kɔtɛ kénáké Yesu kɛ dɔ̀: Okótì, ti yɛ̃́mu kɛ dò nha tú wèè nàá ntimómmɔnti kɛ bɛnkú Kuyie nkó kucɛ weti weti, a í yĩɛ̃̀kù òmɔù bá kòo tú wè.
17 Dè wenni kɛ dò ntí nyietì dàmpóò okpààtì diɛwè wèè bo Odommàà, kè ti báá nyietì?
18 Yesu né mɛ nyɛ́mè bɛ yèmmè kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Díndi mɛyèmmè mèdémè yɛmbè dè dòmmɛ kè di dɔ́ ké n díí?
19 Duónnènní fɛdífɛ̀ fèmáà di yietì fɛ̀ dàmpóò kè n yà.
Kè bèɛ ò duɔ́ nfɛdífɛ̀ fèmáà.
20 Kè Yesu bè bekɛ kɛ dɔ̀: We nte kufènkù kùù bo fɛ miɛkɛ nè diyètìrì dìì wɔ̀ri fɛ ĩnkè?
21 Kè bèɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Sesaa, okpààtì diɛwè wèè bo Odommu.
Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Duónnè Sesaa o kpɛrɛ kéduɔ́ nKuyie nku kpɛrɛ.
22 Bè kèè dìì mɔnnì dɛ kó tináaǹtì kè dèɛ bè di kè bèɛ cíété.

Dipopuò í bo kɛĩnkè
(Wéntɛ́ Mariki 12:18-27 nè Duku 20:27-40)

23 Dɛ kó diyiè dimáà miɛkɛ Sadusĩɛ̃bɛ bèè tu mukúkéyɔ̃́ntímù í bo kè bèɛ kɔtɛní kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀:
24 Okótì, Mɔyiisi kó ikuɔ́ tú kòo nìtì ku kɛ yóu o pokù bá dɛbirɛ í bo, o nantèɛ ò tùótɛ́ kòo pɛitɛ́ ibí kè ìi sɔɔtɛ́ wèè ku o cĩɛ̃̀tè.
25 Kè diyɔ̃fũɔ̃̀ marì kɔbɛ né mbo bèyiekè kòo ketiwèe puokɛ kɛ kú bá dɛbirɛ í bo kòo nantèɛ túótɛ́ dɛ kóo kúpokù
26 kɛ múnkɛɛ kú bá dɛbirɛ í bo, kè bè mmɛ nhɔ̃ kɛ yàa tuɔkɛnè oyiénwè.
27 Kè dè mboní kòo nitipòkùu kú.
28 Mukúkéyɔ̃́ntímù yiè bɛ we nyó nte dɛ kóo nitipòkù, bɛmɔu bè mɛ nhò puokɛmè?

29 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di yetému di í yɛ́ mèɛ̀ kpéí Kuyie nnáaǹtì di mɛ nyí bantɛ́ ku kó muwɛ̃rímú.
30 Kɛ yɛ́ bɛcíríbɛ̀ bo yɛ̃́ntɛ́ dìì mɔ̀nnì dipopuò í yó mbomɛ̀, bɛ̀ yó ndɔ̀nnɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ mmɛ kɛĩ̃nkɛ̀.
31 Kɛ̀ tìì tú mukúkéyɛ̃́ntímù kpɛti di í kàa ntìì wɛ̀raà? Tìì tú:
32 N tú Kuyie nku a yɛmbɛ̀ Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ do tũ nkù. Kuyie nyí tú bɛcíríbɛ̀ kɔku, kù tú bɛfòùbɛ̀ kɔku nku.
33 Kɛ̀ ditĩ̃nnìi keè Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné mèɛ̀ botí kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di mɛdiɛ̀.

Ikuɔ́ ìì pɛ̃̄tɛ́ isɔnyi
(Wéntɛ́ Mariki 12:28-34 nɛ̀ Duku 10:25-28)

34 Kɛ̀ Fadisĩ̃bɛɛ yà Sadusĩ̃bɛ í namɛ̀ kɛ tɛ̃́ńné Yesu bɛ̀ nàkɛ́ tì, kɛ tíí.
35 Kɛ̀ Fadisĩ̃bɛ kóo kótì ndɔ́ kédíí nYesu kóò bekɛ kɛ dɔ̀:
36 Okótì, ikuɔ́ diɛyì tú ɔ̃nyi?
37 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ndɔ́ a Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ a yèmmɛ̀ mɛmɔu, nɛ̀ a wɛ̃nnì dimɔu nɛ̀ a cìì mmɛmɔu.
38 Ìì tu ikuɔ́ ketiyì ìì dɛu.
39 Ntɛ itɛì ìì ì dɔ̀nnɛ̀: Ndɔ́ a kou tɔù a dɔ́ mèɛ̀ botí amáà.
40 Mɔyiisi kó ikuɔ́ nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náambɛ̀ do nàkɛ́ tì timɔu kó dikũnnì ndi.

Kirisi tu Dafiti yaàbirɛ ndɛà?
(Wéntɛ́ Mariki 12:35-37 nɛ̀ Duku 20:41-44)

41 Fadisĩ̃bɛ mɛ ndɛ̀ tìkúmɛ̀ kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀:
42 Di yèmmɛ̀ dò nKirisi tú we nkó dɛyaàbirɛ? Kɛ̀ bèɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀ Dafiti.
43 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nkpéí nné te kɛ̀ Muyaánsààmù do niité Dafiti kòo nyu Kirisi kɛ tú o Yiɛ̀? Ò nàá ndìì mɔ̀nnì kɛ tú:
44 N Yiɛ̀ nKuyie nnàkému n Yiɛ̀ nkɛ yĩ: Nkari m bakù youú kɛ̀ n yàa da duɔ́nnɛ̀ a kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ kàa bɛ̀ cùùti.
45 Kɛ̀ Dafiti do ò yu kɛ tú o Yiɛ̀, nho Yiɛ̀ mbo yĩmɛ kéwɛ̃tɛ kéntú o yaàbirɛ?
46 Bá òmɔù í nna kóò tɛ̃́ńné. Nɛ̀ dɛ yiè òmɔù tɛ́nkɛ í ndàátí kóò bekɛ tìmatì.

23

Yesu kpannèmɛ̀ Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 12:38-39 nɛ̀ Duku 11:43, 46, 20:45-46)

1 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ ditĩ̃nnì nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ bɛɛ̀ dò nkémbɛnkú Mɔyiisi kó ikuɔ́.
3 Nyíénnɛ̀ kɛ dɔɔri bɛ̀ di náá ntì, di né bá ntũ mbɛ kó mɛborimɛ kɛ yɛ́ bɛ̀ di náá ntì bɛ̀ í ti ndɔɔri.
4 Bɛ̀ bou yɛtuɔ cɛ̃̄yɛ̀ nyɛ kɛ touǹko bɛnìtìbɛ̀, bɛ̀ né í bɛ̀ teénnɛ̀ bá sámpó kɛ̀ bɛ̀ bo yɛ̀ tɔ.
5 Bɛ̀ ɔ̃ ndɔɔri bɛ kpɛrɛ dɛmɔu kɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ bɛ̀ yà, kɛ yántí iduké diɛyì kɛ ãã̀ yɛnáaǹkékɛ̀ dɛ miɛkɛ kɛ ũ bɛ baà, kɛ kpɛ̃nti bɛ yaàbòrɛ̀ mànkɛ mupààkómmú okùmù,
6 kɛ dɔ́ yɛkàrɛ̀ kètiyɛ̀ yɛbaa mmiɛkɛ nɛ̀ titííntouti miɛkɛ, kɛ dɔ́ bɛ̀ mbɛ̀ dɔú nkɛ bɛ̀ dɛ̀úkùnko yɛkã̀ãtɛ̀ miɛkɛ,
7 kɛ bɛ̀ yu kɛ tú: Okótì, okótì.
8 Díndi di bá nyíé nkɛ̀ bɛ̀ ndi yu kɛ tú: Okótì, di kó Okótì bo omáà ndi, dimɔu kɛ̀ di ɛri.
9 Di bá nyu òmɔù kɛtenkɛ̀ kiɛ nyĩ̃nkɛ̀ kɛ tú di cicɛ, kɛ yɛ́ di cicɛ bomɛ̀ omáà ndi wèè bo kɛĩ̃nkɛ̀.

10 Di báá yie nkɛ̀ bɛ̀ ndi yu kɛ tú: Onìùtì kɛ yɛ́ di kóo nìùtì bomɛ̀ omáà ndi wèè tu Kirisi.
11 Wèè dɛu di miɛkɛ we ntú bɛtɔbɛ̀ kóo tɔ̃ntì.
12 Wèè dèúkùnnɛ omáà bɛ̀ bo ò kɛ́kùnnɛ, wèè kɛ́kùnnɛ omáà kɛ̀ bɛɛ ò dèúkùnnɛ.

Yesu do kpannèmɛ̀ Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 12:40 nɛ̀ Duku 11:39-42, 44, 52, 20:47)

13 Di bo yà díndi Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀, mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀! Di paanko mɛ̀ɛ̀ kpéí Kuyie nkpàátìyuu bɛnìtìbɛ̀, di í tati di mɔ́mmɔmbɛ, di mɛ nyí yóu bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kɛ̀ bɛ̀ bo ta.
[
14 Di bo yà dínni Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀, mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀! Kɛ yɛ́ di fekùmɛ̀ bɛkúpobɛ̀ kpɛrɛ dɛmɔu, nɛ̀ mɛmmɛ kɛ ɔ̃ nhokùnko di báammu kɛ̀ dɛ̀ bo ndò ndi wetí, Kuyie mbo di poté kɛ̀ dɛ̀ nyóù mmɛdiɛ̀.]
15 Di bo yà díndi Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀! Díndi bɛ̀ɛ̀ cèntì kɛtenkɛ̀ kɛmɔu nɛ̀ dàméɛ̀rì miɛkoo kɛ wanti képétɛ́ wèè bo tũnnɛ di kó kucɛ, di ò pètɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ né ò sĩ̃nkùnnɛ kòo di pɛ̃ɛ̃tɛ́ kémmànnɛ̀ kéta muhãã̃ mmiɛkɛ di tati mù.
16 Di bo yà díndi tiyũ̃ɔ̃ntì tìì dɔ́ kéniité bɛnìtìbɛ̀! Díndi tú kòò mɔù yu Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ yètìrì kɛ pàrìkɛ̀ kɛ yɛ̃ nhò bo dɔ̀ tì, kɛ í tì dɔ̀ɔ̀, dɛ kpɛti í bo, kòò mɛ nyu Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó mɛsɔɔ nyètìrì ndi ò dò nké tì dɔ̀ɔ̀mu.
17 Tiyɛìntì, tiyũ̃ɔ̃ntì díndi, ɔ̃ndɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛtɛrɛ̀ mɛsɔɔ naa kɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ mɛ̀ wèńkùnko?
18 Kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ tú: Kòò mɔù yu diwũ̃tɔ̀nnì yètìrì kɛ pàrìkɛ̀ dɛ kpɛti í bo, kòò mɛ nyu dipãnnì bɛ̀ pã̃ dì Kuyie ndiwũ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀ ò dò nkédɔɔ̀mu ò yu kɛ yɛ̃ nhò bo dɔ̀ɔ̀ tì.
19 Díndi tiyũ̃ɔ̃ntì ɔ̃ndɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛtɛrɛ̀? Dipãnnàa kɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì dìì wénkùnko dipãnnì?
20 Kɛ̀ wèè yu diwũ̃tɔ̀nnì yètìrì kɛ pàrìkɛ̀ ò yu nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dèndɛ di ĩ̃nkɛ̀.
21 Wèè yu Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ yètìrì kɛ pàrìkɛ̀ ò pàrìkɛ̀nɛ̀ Kuyie nku kùù ã dɛ miɛkɛ.
22 Kɛ̀ wèè yu kɛĩ̃nkɛ̀ yètìrì kɛ pàrìkɛ̀ ò pàrìkɛ̀nɛ̀ Kuyie nkpàátìkàrì ndi nɛ̀ Kuyie nkùù kàri di ĩ̃nkɛ̀.
23 Di bo yà díndi Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀, mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀! Bɛ̀ɛ̀ duɔ̀ nKuyie nyikũmbotí imɔu kó mɛyaatimɛ̀ tɛpíítɛ̀, kɛ búútí dɛ̀ɛ̀ tú dɛmɔ́mmɔnnɛ ikuɔ́ miɛkɛ, a bo ndɔɔrimɛ̀ dɛ̀ɛ̀ wenni, kɛ kuɔ̀ nhotɔù mɛsémmɛ̀, kɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀. Dɛɛ̀ do dò nkéndɔɔri kɛ né báá yóu dɛsɔnnɛ.
24 Tiyũ̃ɔ̃ntì díndi tìì dèri bɛnìtìbɛ̀, di ɔ̃ɔ̃ cáátɛ́ mɛniɛ ndi yàà bo yãnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí tɛbìtɛ̀ kɛ né níí maánko yòyó.
25 Di bo yà díndi Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀, mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀! Di ɛirí ibòòkɛ nɛ̀ yɛbɔ ĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ dɛ miɛkɛ né píékɛ́ di yùúkú dɛ̀ nɛ̀ di fèkɛ dɛ̀.
26 Tiyũ̃ɔ̃ntì díndi Fadisĩ̃ɛ̃bɛ, keténɛ̀ kéhɛité ibòòkɛ nɛ̀ yɛbɔ miɛkɛ kɛ̀ dɛ ĩ̃nkɛ̀ né na kéwenkɛ.
27 Di bo yà díndi Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀! Di dònnɛ̀ ifɔ̃ti nyi bɛ̀ bí ì kɛ pa nyi ĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ i miɛkɛ né píékɛ́ yɛkũ̃ɔ̃ nɛ̀ dɛpãkùrɛ̀.
28 Kɛ dɔɔri kɛ dò ndi wenni bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ kɛ né mɔkɛ mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ nɛ̀ mɛyɛi ndi miɛkɛ.

Yesu kpannèmɛ̀ Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 11:47-51)

29 Di bo yà díndi Fadisĩ̃ɛbɛ nɛ̀ ikuɔ́ wãã̀bɛ̀, díndi bɛ̀ɛ̀ maà Kuyie mpããnáaǹtì
náaḿbɛ̀ fɔ̃ti mɛsàà nkɛ sãrì bɛ̀ɛ̀ do dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ bɛ kpɛyi,
30 kɛ náá nkɛ tú: Kɛ̀ ti do mbo dɛ mɔ̀nnì ti na bá ńwɛ̃nnénɛ̀ ti yɛmbɛ̀ kɛ̀ ti kùɔ
Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀.
31 Díì nàá ndi mɔ́mmɔmbɛ di túmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kùɔ Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ bɛ
kó ibí.
32 Sɔɔténɛ̀ tũnké kédeè di yɛmbɛ̀ do ketɛ́ mùù tɔ̃mmú.
33 Iwààkɛ díndi! Di bo yĩ̃mɛ kéna kéyenténɛ̀ muhãã́ mmùù í kɔ̃!
34 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n yóó di duɔ́ nKuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ nɛ̀ mɛciì nyɛmbɛ̀
nɛ̀ bɛpátíyĩ́ɛ́tíbɛ̀ kɛ̀ dí kuɔ bɛ̀mabɛ̀, kébaaké bɛtɔbɛ̀ idapããtí ĩ̃nkɛ̀, képuotí bɛtɔbɛ̀
yɛdá di kó titíintouti miɛkɛ, ké mbɛ̀ bɛ̀ti yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu.
35 Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di kùɔ bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛ̀ kó tibeéntìi do di yɔ ĩ̃nkɛ̀, kéketé
onitisàù Abɛɛri kétuɔkɛnɛ̀ Sakarii Badasii kó dɛbirɛ di kùɔ wè Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ nɛ̀
diwũ̃tɔ̀nnì dɛ saku.
36 Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ dɛ kó tibeéntì doti di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀ yɔ
ĩ̃nkɛ̀ nkɛ.

Yesu do náámmɛ̀ Sedisadɛmmu kó mupɔ̀mmù kpéí (Wéntɛ́ Duku 13:34-35)

37 Sedisadɛmmu kɔbɛ díndi bɛ̀ɛ̀ kɔ̀ù Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ kɛ buɔti yɛtã́rɛ̀
ku kó bɛtɔ̃mbɛ̀ kù di duɔ̀nní bɛ̀ kɛ bɛ̀ kɔ̀ù, kucɛ mèdɛ ndi n dɔ́mɛ̀ kɛ di tíínní
tɛkotɛ ɔ̃ɔ̃ tíí mmɛ̀ɛ̀ botí tɛ bí kéokɛ bá di í yie.
38 Di ɛì bo pɔntɛ kénaá ndidobonnì.
39 Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ di tɛ́nkɛ í yó n yà, kɛ̀ dɛ̀ í tú di bo yĩ̃ dìì yiè
mɛsàà ní mbonɛ̀ wèè kèríní nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyètìrì.

24

Yesu nàkémɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó mupɔ̀mmù nɛ̀ kutenkù kó mudeèmù kpéí (Wéntɛ́ Mariki 13:1-2 nɛ̀ Duku 21:5-6)

1 Kɛ̀ Yesu yɛ̀nní Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kényiti kòo tancɔ́ùmbɛɛ tɔ́ɔnní kóò bɛnkɛ Kuyie
ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ maá kɛ wenni mɛɛ̀ botí.
2 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di wúó ntɛ̀ maá kɛ dòmmàà? N di náá mmɔ́mmuɔ
nwe, ditã́rì marì í yó nkpaá kɛ nɔ́nké ditɛrì ĩ̃nkɛ̀, dɛmɔu dɛ̀ bo duó.
3 Kɛ̀ Yesu dekɛ kénkari Odìfíè tãrì ĩ̃nkɛ̀ kòo tancɔ́ùmbɛɛ dekoo kóò bekɛ bɛmáà
borɛ̀ kɛ dɔ̀: Tí nákɛ́ dɛ yóó tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì nɛ̀ ti yóó yà dɛ̀ kébantɛ́ kɛ dò nha
wɛ̃tiní, kɛ̀ kutenkù kó mudeèmù tɔ́ɔnní.
4 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Nyɛ́́nɛ̀ kòò mɔù báá di soutɛ́.
5 Kɛ yɛ́́ bɛnìtìbɛ̀ péu yó nkɔrìnímɛ̀ kɛ soú nkɛ tú bɛ̀ tu Kirisi késoutɛ́ kusṹkù.
6 Di yóó keèmu bɛ̀ nàámmɛ̀ mudoò kpéí nɛ̀ mu kó kutoweku, kufɔ̃waá mbáá
di pĩ nkɛ yɛ́́ dɛ̀ dòmmɛ̀ kétuɔkɛnímu, dɛ̀ né mu nyí yó ntú kumànku.
7 Ku mbotí bo ítɛ́ kénkpannɛ̀ kutɛkù kɛ̀ dikpààtìyuu dii nyítɛ́ kékpannɛ̀ ditɛrì,
kɛ̀ yɛkòbɛɛ tanní kɛ̀ kɛtenkɛ̀ ńhau.
8 Dɛ̀ bo ndò kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ ketɛ́ mɛɛ̀ botí onitipòkù.
9 Bɛ̀ bo di fɛ́́ũ nké di kuɔ, kɛ̀ ibotí imɔu ndi níí ndi tú mɛɛ̀ kpéí n kɔbɛ.
10 Nɛ̀ dɛ kpéí bɛsṹkùbɛ̀ bo yɛ̀ nKuyie, kénfiiti bɛtɔbɛ̀ kɛ bɛ̀ kɔ̀ù, kɛ̀ bɛ̀ nníí
mbɛtɔbɛ̀.
11 Kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ ãnné kéntú bɛmáà Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ késoutɛ́ kusṹkù.
12 Kɛ̀ mɛyɛi ndɛukɛ, kɛ̀ bɛsṹkùbɛ̀ kó mɛdɔ́kùmɛɛ yaatɛ.
13 Wèè bo nwɛ́́ɛ́rì kétuɔkɛ kumànku Kuyie mbo ò dɛɛtɛ́.
14 Bɛ̀ bo nákɛ́ Tináaǹsààtì Kuyie nkpààtìyuu kpɛti kutenkù kumɔu kɛ̀ ibotíi tì
kèè, kɛ̀ kutenkù né deè.

Bèè tu bɛmáà Kuyie mpããnáaǹtì náaǜbè nè Kirisi tekùbè
(Wéntɛ́ Mariki 13:14-23 nè Duku 21:20-24)

15 Kè di yà dìì mɔ̀nnì isɔkɛ ìì duɔ̀ mmɛyɛǹcaàrìmè, Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò
Danniyɛɛri do nàkɛ́ ìì kpɛ́í, kè ì bo ikuɔ́ dieku, wèè kàà nwèe dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmè nè
dɛ kó tináaǹtì.
16 Kè dè sɔ̃́ mbèè bo Sudee kó kɛtenkè bèɛ cokɛ́ kédekɛ yɛtãrè ĩnkè.
17 Kè wèè bo kudànkù, ò báá cútɛ́ní kudieku kɛ bo túótɛ́ o kpɛrɛ.
18 Kè wèè bo kupaku ò báá kò nkɛ bo túótɛ́ o yaàbòrì.
19 Dè bo nyóùnè bɛnitipòbè bèè pùó nnè bèè tɔ ibí dɛ kó yɛwe.
20 Mbáánnè Kuyie nkè dè báá tuɔkɛní diyɔ̃̀ɔ̃̀ miɛkɛ, yoo tɛoǜpùtè yiè.
21 Kɛ yɛ́ dɛ kó yɛwe mɛyɛǹcaàrìmè yó ndɛumè mɛdiè, mɛ kó kubotí mu nyí
ãnnɛ́ nè Kuyie ndɔ̀ɔ̀mè kutenkù, mè mɛ nyí kpaá kɛ bo ãnnɛ́ bìtì.
22 Kè Kuyie ndo í yààtɛ dɛ kó yɛwe òmɔù na báá yentɛ́. Ku kɔbɛ kù tããtɛ́ bè bɛè
kpɛ́í nte kè kù yè yààtɛ.
23 Kòò mɔù di nàkɛ́ kɛ tú: Kirisi bo diɛ nyoo ciɛ, di báá tì yie.
24 Kɛ yɛ́ Kirisi tekùbè nè bèè yó ntú bɛmáà Kuyie mpããnáaǹtì náaǜbè yóó
ãnnɛ́mè kɛ́ndɔɔri tidiɛtì nè dèmarè cànnè, kɛ dó késoutɛ́ bá nè Kuyie ntããtɛ́ bè.
25 N ti ndi nàkɛ́mu kè dè mu nyí tùɔkɛní.
26 Kè bè di nàkɛ́ kɛ tú: Ò bo dikpáà cuokè di báá kɔtɛ, kè bè mɛ ndi nàkɛ́ kɛ tú:
Ò sɔ̀ri ciɛ nkudieku miɛkɛ, di báá tì yie.
27 Fɛtaafè ɔ̃̀ɔ̃̀ míítɛ́ mè diyiè yìèní kèè bíékè kè dì taà kèè bíékè kɔbɛɛ yà
kuwenniku, Onìtìbirɛ wɛ̃timù yó mmɛ ndò.
28 Dɛcírè duó dè timancòntì yóó dɛ ntíí.

Yesu bo nwɛ̃tinímè o kɔbɛ kpɛ́í
(Wéntɛ́ Mariki 13:24-27 nè Duku 21:25-28)

29 Dɛndɛ bàmbà mɛfɛ́ũ̃tímè bo pɛ̃ɛ̃tóomè kè diyiè sɔutɛ́, bá otǎ̀nkù tɛ́nkɛ bá
mpɛ́ì, kè siwǎ̃ã nduòní, kè siwǎ̃ã diɛsìi sãntè.
30 Dɛ mɔ̀nnì kè Onìtìbirɛ kó mɛbɛnkùmèɛ feitɛ́ní kɛĩnkè kè kɛtenkè kó ibotí
imɔuu mè yà kétiitɛ́ yɛdabùò, kéyà Onìtìbirɛ kè dè cutiní yɛwɛtè miɛkɛ nè
muwɛ̃rímú diɛmù nè tikpetì.
31 Kè ditãtɛheùu kuɔ́ mmɛdiè nkòo tɔ̃ nKuyie ntɔ̃rè itemmànkɛ imɔu kè yèɛ tíí
nhò tããtɛ́ bè.

Mutie bè tu mù fikíè mu kó mɛdonnimè
(Wéntɛ́ Mariki 13:28-31 nè Duku 21:29-33)

32 Wéntɛ́nè fikíè kó mutie kó mɛborimɛ, mù bitɛ́ dìì mɔ̀nnì ndi bè ɔ̃̀ɔ̃̀ bantémè
kɛ dò ndiyɔ̃̀ɔ̃̀ tɔ̀ɔ́nní.
33 Mɛè botí nku kè di yà dìì mɔ̀nnì dɛndɛ kó dimàà, di bantɛ́ kɛ dò nhOnìtìbirɛ
tɔ̀ɔ́nnímu kɛ bo dibòrì.
34 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe bɛnìtìbè bèè fòù di mmɔ̀nnì bè í yóó kú bɛmɔu kè
dè mu nyí tùɔ̀kɛní.
35 Kɛĩnkè nè kɛtenkè dè bo pɛ̃ɛ̃tɛ́, n náaǹtì mɛ mbáá pɛ̃ɛ̃tɛ́ bìtì.

Kuyie nkuù máà yɛ́ Yesu wɛ̃tiní dìì mɔ̀nnì
(Wéntɛ́ Mariki 13:32-37 nè Duku 17:26-30, 34-36)

36 Òmɔù í yɛ́ diyiè yoo dimɔ̀nnì ò wɛ̃tiní dì, bá Kuyie ntɔ̃rè, bá Kuyie mBirɛ.
Kuyie nkuù máà yɛ́ dɛ kó dimɔ̀nnì.
37 Dèè do dɔ̀ɔ̀ Nɔwee kó dimɔ̀nnì, dɛè yóó dɔ̀ɔ̀ Onìtìbirɛ bo nwɛ̃tinímè.
38 Bɛnìtìbè do yommu kɛ yɔ̃̀, kɛ puokú kɛ puoǹko bɛ bí, kè Nɔwee yàa tanè
bàtóò miɛkɛ, kè fɛtaafè diɛfɛ̀ɛ tuɔkɛní.

39 Bè do í yĩɛ̀kù tìmatì, kè fɛtaafè diɛfè yàa tuɔkɛní kɛ́ bè pɔ̃ntɛ́nè bɛmɔu. Dè yó
mmɛ ndò Onìtìbirɛ bo nwɛ̃tinímè.
40 Bɛnitidaabè bèdébè bo nwɛ̃ nkɛ kúútí, kè bèɛ túótɛ́ òmáà kéyóu otɔù.
41 Bɛnitipòbè bèdébè bo nwɛ̃ nkɛ naà nkè bèɛ túótɛ́ òmɔù kéyóu otɔù.
42 Ndakɛnè tũnkɛ́ kɛ yɛ́ di í yɛ́mè di Yiè nwɛ̃tiní dìì yiè.
43 Di yɛ́mu kɛ dò nkè tɛcĩɛ̀tè yiè nyɛ́ oyúòkù kɔ̀riní kèè yènkè ò báá yɛ̀ nkéduɔ́
kòo yúókùu pɔntɛ o cĩɛ̀tè càù.
44 Kè dè dò mmɛmmɛ nwãkénè kɛ yɛ́ di í yɛ́mè Onìtìbirɛ wɛ̃tiní dìì mànnì.

Otɔ̃ntì bè bànnɛ wè bɛtɔ̃mbè tɔbè
(Wéntɛ́ Duku 12:41-48)

45 Dí ndònnè otɔ̃ntì wèè dɔ̀ri dèè wenni kɛ cìì, bè bànnɛ wè bɛtɔ̃mbè kòò bo
mbè duɔ mmudiì ò dò nkɛ́ mmù mbè duɔ ndìì mànnì.
46 Dè bo narikɛ otɔ̃ntì wèè yiè mbo nwɛ̃tiní kɛ sɔ́ nhò pĩ nho tɔ̃mmú.
47 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, dɛ kóo tɔ̃ntì yiè mbo ò bànnɛ o kpàtì timɔu.
48 Kè dɛ kóo tɔ̃ntì mɛ ntú oyɛiwe ò bo yĩ o yiè nyí wɛ̃tiní mɛcãã,
49 kémpuotì bɛtɔ̃mbè, kénɛinè tinaàyããtì kè bè ńyo nkɛ yɔ̀ mmɛnaà.
50 Dɛ kóo tɔ̃ntì yiè mbo wɛ̃tɛní ò í ò bàa dìì yiè, ò í dakɛ dìì mànnì,
51 képuotí dɛ kóo tɔ̃ntì mɛdiè, kóò wɛ̃nnénè mɛyèmmè mèdémè yɛmbè, ò yó
nkuɔ̀ ndè kɛ cáá nho nìì.

25

Bɛsapàmbè tɛpíítè kó mɛdonnimè

1 Kuyie nkpààtìyuu bo ndònnè bɛsapàmbè tɛpíítè bèè do tùótɛ́ bɛ fitíyì kénkɔri
kɛ bo co bɛ dɔù.
2 Kè bènùmmù tu tiyɛìntì kè bènùmmù cìì.
3 Bèè yɛi nkè bèɛ túótɛ́ bɛ fitíyì bá bè í nsùɔ́ mmɛfitíkùɔ̀ nkéntɔ.
4 Bèè cìì kè bèɛ cũ̃ɔ̃ mɛfìtíkùɔ̀ nkésúɔ́ nkéntɔ nè yɛmátìdíè.
5 Bɛ dɔù í ncãrikɛ kɛ tùɔ̀kɛní kè inuɔ mbè pĩ nkè bèɛ duɔ́.
6 Kɛyènkè cuokè kè bèɛ pĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Di dɔù tùɔ̀kɛnímu. Kɔtɛnè kóò co.
7 Kè bɛè bɛsapàmbèɛ entɛ bɛmɔu kéntũnni bɛ fitíyì.
8 Bèè mɛ nyɛi nkè bèɛ mɔɔ bèè cìì kɛ dɔ̀: Tí pãnè mɛfìtíkùɔ̀ nsámpɔ́ kè ti fitíyì ìì
dɔ́ kékú.
9 Bèè cìì kè bèɛ yetɛ kɛ dɔ̀: Mè í yó nti sànnè, kɔtɛnè bèè fiiti bɛ borè kédonté.
10 Bèè yɛi mbè kɔ̀tɛ dìì mànnì mɛfìtíkùɔ̀ ndommu, kè bɛ dɔùu tuɔkɛní kétúótɛ́
bèè cìì kɛ bàátí, kè bèɛ ta mupotúòmù kó kudieku, kékpetínné képáá,
11 kè bèè yɛi, bèè do kɔ̀tɛ mɛfìtíkùɔ̀ ndommu kè bèɛ tuɔkɛní kéyú kɛ dɔ̀: Ti yiè
nti kpetɛ́.
12 Kòò né bè tɛ̃ńnéní kɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe n yí di yɛ́.
13 Ndakɛnè tũnkɛ kɛ yɛ́ di í yɛ́mè di Yiè nwɛ̃tiní dìì yiè yoo dìì mànnì.

Bɛtɔ̃mbè bètããti kó mɛdonnimè
(Wéntɛ́ Duku 19:11-27)

14 Kuyie nkpààtìyuu dònnè onìtì wèè kɔ̀ri wènwe kupɔ̀ɔ̀kù kɛ yu o kó bɛtɔ̃mbè
kɛ bè totí mɛsɔɔ,
15 kɛ duɔ́ nhoketiwè yɛsɔɔwèrè sikɔu sìnùmmù (500), odérínwè sikɔu sìdé
(200), otããnwè tɛkɔ̀ùtè (100), bá wè o wɛ̃rímú mamè kɛ ìtɛ́.
16 Bè duɔ́ nwè yɛsɔɔwèrè sikɔu sìnùmmù kòo yè dɔ̀ɔnè kupotaá nkécɔ̃ntɛ sikɔu
sìnùmmù kè yèɛ wɛ̃nné tɛkɔupíítè (1000).
17 Bè do duɔ́ nwè yɛsɔɔwèrè sikɔu sìdé kòo mɛ ndɔɔ̀ kécɔ̃ntɛ sikɔu sìdé kè dèɛ
wɛ̃nné sikɔu sìnàà (400).

18 Bè do duó nwè yɛsɔɔwèrè tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100) kòo kɔtɛ kédammú difɔ̃̀tìrì ké yè kũnné.
19 Kè dèɛ mɔntɛ kè yɛsɔɔwèrè yiè nkonní kébekɛ o tɔ̃mbè kè dɔ̀ bèɛ ò nàké bè dɔ̀ɔ̀nè mù o sɔɔwèrè.
20 Bè do duó nwè yɛsɔɔwèrè sikɔu sìnùmmù kòo kɔtɛní kɛ tɔ tɛkɔupíítè kɛ dɔ̀: Okótì ntɛ a do n duó nyèè sɔɔwèrè sikɔu sìnùmmù, né ntɛ sikɔu sìnùmmù tɛsì n cɔ̃ntɛ sì.
21 Kè mɛsɔɔ nyiè ndɔ̀: N da pénsìrì a tú otɔ̃ntì sààwè nwe wèè wetí dèmarè sámpórè miɛkɛ, nè dɛ kpéí m bo da duó ndɛdiɛrè, kɔtɛní kè ti ńwɛ̃ nkɛ yo ndiwèì.
22 Bè duó nwè yɛsɔɔwèrè sikɔu sìdé kòo kɔtɛní kɛ tɔ yɛsɔɔwèrè sikɔu sìnàà kɛ dɔ̀: Okótì, ǹtɛ a do n duó nyèè sɔɔwèrè sikɔu sìdé, né ntɛ sikɔu sìdé tɛsì n cɔ̃ntɛ sì.
23 Kè mɛsɔɔ nyiè ndɔ̀: N da pénsìrì a tú otɔ̃ntì sààwè nwe, wèè wetí dèmarè sámpórè miɛkɛ, nè dɛ kpéí m bo da duó ndɛdiɛrè, kɔtɛní kè tí ńwɛ̃ kɛ yo ndiwèì.
24 Bè duó nwè yɛsɔɔwèrè tɛkɔ̀ùtɛ̀ kòo kɔtɛní kɛ dɔ̀: Okótì n sòò yɛ́mu a yóùmè, kɛ dɛì tidiitì a í buɔtí tì, kɛ kou a í ye ntì.
25 Kè kufɔ̃waá ni mpĩ nkè n dammú difɔ̃̀tìrì kɛ yè kũnné, nto a sɔɔwèrè.
26 Kè mɛsɔɔ nyiè nhò nàké kɛ dɔ̀: Fɔ́ nhotɔ̃ntì yɛiwe, kutɔ̃nnédíékù, a tú n dɛì tidiitì n yí buɔtí tì kɛ kou n yí ye ntì,
27 a tũ nné na nhãnné n sɔɔ tɛdítícĩ̃ètè miɛkɛ kè n na nwɛ̃tiní kɛ tùótɛ́ n sɔɔ nè mè pɛité mè.
28 Fietɛnè n do ò duó nyèè sɔɔwèrè tɛkɔ̀ùtɛ̀ kéduó n do duó nwè yɛsɔɔwèrè sikɔu sìnùmmù.
29 Kɛ yɛ́ wèè mɔ̀kɛ bè yóó we nyíémè kòo dɔkɛ mɔɔtɛ, kè wèè mɔ̀kɛ sámpó bèɛ dè fièɛ.
30 Dooténko dɛ kó kutɔ̃nnédíékù ditowaà, dibiìnnì miɛkɛ, ò yó nkuɔ̀ ndè kɛ cáá nho nìì.

Tibeéntì sɔnti

31 Onìtìbirɛ bo nwɛ̃tiní dìì yiè nè dɛ kpetì, kɛ nɛinè Kuyie ntɔ̃rè, kɛ kari dɛ kpààtìkàrì ĩnkè.
32 Kè kutenkù kumɔu kó bɛnìtìbèɛ tíí nho ììkè kòo bè bàtɛ opecɛ̃nti ɔ̃ɔ̃ batɛ mèè botí ipe nè sibɔ́.
33 Kè ipe ḿbo o bakù youú kè sibɔ́ bo kucɛ̀nku.
34 Kòo kpààtìi nákɛ́ bèè bo o bakù youú kɛ dɔ̀: Kɔtɛnní díndi Kuyie ndɔ̀ɔ̀ bè mɛsàà nkédi tikpàtì kù dɔ̀ɔ̀ tì di kpéí nnè kutenkù kó mudɔɔ̀rìmù mònnì.
35 Kɛ yɛ́ dikònnì do m bomè kè di m pã mudiì kè n di, kè sinéyɛ̃ĩ nní mbo kè di m pã mɛniɛ kè n yɛ̀, kè nní ntú opɔ̀ɔ̀ kè di n cɔutɛ́.
36 Kè nní nkpa tiyààtì kè di n dátínné, kè nní mmɔ nkè di ndakɛ n kpéí, kè bè nni nkpetí kè di kɔrì kɛ n dɔú.
37 Bèè dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndómè kè bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nti da yà ɔ̃ndaà ndi, kè dikònnì da bo kè tí da pã mudiì kàa di? Kè sinéyɛ̃ĩ nda bo kè tí da pã mɛniɛ nkàa yɛ̀?
38 Kàa ntú opɔ̀ɔ̀ kè ti da cɔutɛ́? Kàa nkpa tiyààtì kè ti da dátínné?
39 Kàa mmɔ nkè tí ndakɛ a kpéí? Kè bè nda kpetí kè tí nkɔrì kɛ da dɔú?
40 Kòo kpààtìi bè tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: N di náá mmómmuɔ nwe, di dɔɔri dèè kó dimàà n kɔbɛ sámpóbè biɛ, di dè dɔ̀ɔ̀ri mínwe.
41 Dɛ kó difɔ̃nkúò kénákɛ́ bèè bo o bakù cɛ̀nku kɛ dɔ̀: Fũtɛnè m borè díndi Kuyie ncɔ̃ɔ̃ bè, tannè muhãã́ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ, Kuyie ndɔ̀ɔ̀ mù dibɔɔ̀ nè di tɔ̃rè dɛ kpéí.
42 Kɛ yɛ́ dikònnì do m bomè di í nni mpã mudiì kè n di, kè sinéyɛ̃ĩ nní mbo di í nni mpã mɛniɛ kè n yɛ̀.

43 Kɛ̀ nní nkpa tiyààtì di í n dàtínnɛ́, kɛ̀ nni ntú opɔ̀ɔ̀ di í nni ncɔutɛ́, kɛ̀ nní
mmɔ ndi í ndakɛ n kpɛ́í, kɛ̀ bɛ̀ nní nkpetí di í nkɔrì kɛ n dɔú.
44 Kɛ̀ bɛ̀ɛ o bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ ti da yà ɔ̃ndaà kɛ̀ dikɔ̀nnì da bo, kɛ̀ sinɛ́yɛ̃ĩ da bo,
kàa tu opɔ̀ɔ̀, kàa kpa tiyààtì, kàa mɔ, kɛ̀ ti né í nda teennɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nda kpetí kɛ̀ ti í
kɔrì kɛ da dɔú.
45 Dɛ mɔ̀nnì kòo kpààtì né bɛ̀ tɛ̃ɲnɛ́ kɛ dɔ̀: Di í dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì n kɔbɛ sámpɔ́bɛ̀
biɛ nkóò mɔù mɛsàà, mínwe di í mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.
46 Kɛ̀ bɛmbɛɛ ta muhãã̃ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ, bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ kɛ̀ bɛ̀
mbo mufòmmu miɛkɛ sɔ̃ã̀.

26

Bɛ̀ dàkɛmɛ̀ kɛ bo pĩ nYesu
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:1-2 nɛ̀ Duku 22:1-2 nɛ̀ Isãã 11:45-53)
1 Yesu dèè dìì mɔ̀nnì o náaǹtì kɛ́nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Di yɛ́mu kɛ dò ndɛ̀ kpaá yɛwe yèdɛ́ɛ̀ kɛ diyentébannii tuɔkɛní, dìì miɛkɛ nkɛ
bɛ̀ yóó fítɛ́mɛ̀ Onìtìbirɛ, kɛ̀ bɛɛ dɛ̀ baakɛ́ kudapããtí.
3 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ tíí nyikuɔ́
nìùtì diɛwɛ̀ Kaifu cĩɛ̃̀tɛ̀
4 kɛ bo yà bɛ̀ yóó yĩmɛ̀ képĩ nYesu nɛ̀ mɛcii nkékuɔ,
5 kɛ́nákɛ́ bɛmáà kɛ dɔ̀: Ti báá ò pĩ ndibanni miɛkɛ ti yàà bo cé ndikpànnì
bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀.

Onitipòkù do còúmmɛ̀ Yesu tùdààrí
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:3-9 nɛ̀ Isãã 12:1-8)
6 Kɛ̀ Yesu kɔtɛ Bɛtannii kɛ́mbo Simɔɔ tɛkɔ̀ntɛ̀ cĩɛ̃̀tɛ̀.
7 Bɛ̀ kàri dìì mɔ̀nnì kɛ yo nkòo nitipòkù mɔùu taroo kɛ tɔ dimátìdénnì péírì kɛ̀
tùdààrí idíítí diɛyì kou píɛ́kɛ́ di miɛkɛ, kòo ò còú nYesu yuu ĩnkɛ̀.
8 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ dɛ̀ yà kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ yonkɛ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ba nkpɛ́í nte kòo cakɛ dɛ
kóò tùdààrí?
9 Ti na bá nhò fitɛ́ idíítí péu kɛ pãmmú bɛcĩrìbàà?
10 Kɛ̀ Yesu keè kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di caari onitipòkù yɛmmɛ̀? Ò
dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ n kpɛ́í ndɛ̀ wennimu.
11 Kɛ yɛ̃́ di yó mbonɛ̀mu bɛcĩrìbɛ̀, di mɛ nyí yó nhã kɛ m bonɛ̀.
12 Ò pãnkɛ n còú ntùdààrí kɛ bo mbaanɛ̀ n kũnnímù mmu.
13 Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ kutenkù kumɔu bɛ̀ bo nákɛ́ dɛ̀ Tináaǹsààtì bɛ̀
bo nákɛ́ dɛ kóo nitipòkù kpɛ́í nnɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀.

Sudaasi fitɛ́mɛ̀ Yesu
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:10-11 nɛ̀ Duku 22:3-6)
14 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛdébɛ̀ kóò mɔùu
kɔtɛ kɛ́ya ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀,
15 kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n di pĩ nYesu dí n duɔ́ nyìdɛ?
Kɛ̀ bɛɛ kaa mmɛdítíbii nsipísìtãã̃ti kóò duɔ́.
16 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sudaasi nwaà dimɔ̀nnì sààrì ò bo díínnɛ̀ dì kɛ́ bɛ̀ pĩ nYesu.

Yesu nàkɛmɛ̀ wèè yóó ò fitɛ́
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:12-21 nɛ̀ Duku 22:7-14, 21-23 nɛ̀ Isãã 13:21-30)
17 Pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ bɛɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti bɛ kó dibanni yiè kètirì yiè, kɛ̀ Yesu
tancɔ́ùmbɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Á dɔ́ ti da bénnɛ́ dɛ diyentébanni kó mudii?
18 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Tannɛ̀ dihɛì yie ncĩɛ̃̀tɛ̀, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ mí nhokótì n
tú m mɔ̀nnì dìì tɔ̀ɔ́nní kɛ̀ n dɔ́ kédi diyentébanni o cĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ n tancɔ́ùmbɛ̀.
19 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ dɔɔ̀ ò bɛ̀ nàkɛ́ tì kébénnɛ́ diyentébanni kó mudii.
20 Kuyuoku mɔ̀nnì Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkari kɛ yo,

21 kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ di kóò mɔù weè yó n fítɛ́.
22 Kòo tancɔ́ùmbɛ̀ yèmmèɛ caàrɛ̀ mɛdiè mbá wè kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Mínwaà n Yiè?
23 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́nɛ́ kɛ dɔ̀: Nɛ̀ wè ti wɛ̃nnɛ́ dibuu, weè yó n fítɛ́.
24 Onìtìbirɛ yóó kúmu kɛ́ndònnɛ̀ ti wɑ̃̀rimɛ̀ dɛ kpɛ́í, wèè né bo fítɛ́ Onìtìbirɛ ò bo yà, dɛ yiè nkɛ̀ bɛ̀ do í ò pɛitɛ́ dɛ̀ na ntɔ̃ũ.
25 Kɛ̀ Sudaasii ò bekɛ kɛ dɔ̀: Mínwaà Okótì? Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́nɛ́ kɛ dɔ̀: A ti mbɛ́i.

Yesu do dɔúmmɛ̀ Mudisàà mù kó ikuɔ́
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:22-26 nɛ̀ Duku 22:15-20 nɛ̀ 1 Kɔdɛnti 11:23-25)

26 Bɛ̀ yo ndìì mànnì kɛ̀ Yesu túótɛ́ pɛ̃̂ɛ̀ kɛ́sɑ̃ntɛ Kuyie nkóò wèrí kɛ́duɔ́ nho tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Cáákɛ́nɛ̀, diɛ ndɛ̀ɛ̀ bɛnkú kɛ dò m pɑ̃ n kɔ̃̀ntì di kpɛ́í.
27 Kòo deè kɛ́túótɛ́ fɛbòòfɛ̀, kɛ́sɑ̃ntɛ Kuyie nkɛ́ bɛ̀ duɔ́ nkɛ dɔ̀: Yɑ̃̌nɛ̀ dimɔu,
28 dɛɛ̀ tu n yĩ̄ĩ, bɛ̀ yó n kuɔ kɛ̀ mèɛ cóú nkusũkù yɛi ncĩ̄ɛ́mmɛ̀ kpɛ́í, Kuyie nyóó taunnèmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kumáà.
29 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe n tɛ́nkɛ í yóó yɑ̀ fínyĩ̄ kó mɛnàà, kɛ̀ dɛ̀ í tú ti bo wɛ̃nnɛ́ dìì yiè kɛ́yɑ̀ mɛpàmmɛ̀ n cicɛ kpààtìyuu miɛkɛ.
30 Bɛ̀ dèntɛ̀ dìì mànnì Kuyie nkó yɛsɑ̃ã nkɛ́deè kɛ́dekɛ Odìfíè tɑ̃rì.

Yesu nàkɛ́mɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ bɛ̀ yóó ò fitɛ́mɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:27-31 nɛ̀ Duku 22:31-34 nɛ̀ Isɑ̃ã 13:36-38)

31 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɛ nyènkɛ̀ di bo n yóu dimɔu kɛ yɛ̃́ ti wɑ̃̀rimɛ̀ kɛ tú: M bo kuɔ opecɛ̃nti kɛ̀ ipee cíɛ́tɛ́.
32 N né bo yɑ̃́ntɛ́ dìì mànnì m bo niitɛ́ kɛ́ ndi baa Kadidee.
33 Kɛ̀ Piɛrii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ da yóu bɛmɔu, mí mbáá da yóu bìtì.
34 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N da náá mmɔ́mmuɔ nwe kɛ nyènkɛ̀ tɛkotɛ bo nyóó kuɔ́ nkàa pàrìkɛ̀mu kucɛ mètɑ̃ãti kɛ tú a í n yɛ́.
35 Kɛ̀ Piɛrii yetɛ kɛ dɔ̀: Bìtì, bá kɛ̀ bɛ̀ bo n wɛ̃nnɛ́nɛ̀ kɛ́kuɔ m báá da yetɛ.
Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ múnkɛ mɛ ndɔ̀.

Yesu bàńtɛ̀mɛ̀ Kuyie mbɛ̀ yóó ò pĩ̄ nkɛ̀ɛ̀ yènkɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:32-42 nɛ̀ Duku 22:39-46)

36 Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ tuɔkɛ dibòrì marì kɛ̀ bɛ̀ dì tu Sɛtisemandee, kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nkarinɛ̀ diɛ nkɛ̀ n kɔtɛ kɛ bántɛ̀ nKuyie.
37 Kɛ́nɛinɛ̀ Piɛri nɛ̀ Sebedee kó ibí idɛ́, kòo yèmmɛ̀ ketɛ́ mɛ̀ bo caàrèmɛ̀, kòo kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò.
38 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yèmmɛ̀ mɛè cààrɛ̀ mɛdiè mmɔ́mmɔmmɛ kɛ̀ dɛ̀ tontɛ́, nkpaánɛ̀ diɛ nkɛ́ nni ńwɛ̃ńnɛ̀ kɛ̀ ti wúó.
39 Kòo dɛ́tóo sám̀pó, kɛ́nínkú kɛ́sĩ̄nnɛ́, kɛ́bántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: N cicɛ kɛ̀ dɛ̀ bo yie fɛ mbòòfɛ̀ mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ kɔfɛ n dɛ́tɛ́nɛ̀, dɛ̀ bá ntú míì mɛ̀ dɔ́, dɛ̀ ntú fɔ̃̃ɔ̃ mɛ̀ dɔ́.
40 Kɛ́deè kɛ́nwɛ̃tinní o tancɔ́ùmbɛ̀ borɛ̀ kɛ sɔ̃́ mbɛ̀ yɛ̀ nkɛ duɔ́, kòo náké Piɛri kɛ dɔ̀: Di í na kɛ bo nní nwúónnɛ̀ tɛwebiètɛ̀ mèmáà miɛkaà?
41 Nwúónnɛ̀ kɛ bɑ́á nKuyie nkɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ bɑ́á di na, mɛyèmmɛ̀ dómu kɛ̀ tikɔ̃̀ntì né kpa muwɛ̃rímú.
42 Kòo wɛ̃tɛ kucɛ mɛdérímɛ̀ kɛ́mbáá Kuyie nkɛ tú: N cicɛ kɛ̀ dɛ̀ í yóó yie nkɛ̀ fɛ mbòòfɛ̀ mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ kɔfɛ n dɛ́tɛ́nɛ̀ a dómèɛ dɔɔ̀.
43 Kòo nwɛ̃tiní o tancɔ́ùmbɛ̀ borɛ̀ kɛ sɔ́ nyinuɔ mbɛ̀ autɛ́ bá bɛ̀ í na kɛ bo nwúó nkɛ yɛ̀ nkɛ duɔ́.
44 Kɛ̀ Yesu wɛ̃tɛ kɛ́kɛntɛ́ kucɛ mɛtɑ̃ɑ́mmɛ̀ kɛ́mbáá nKuyie kɛ baa náá nhò do náá ntì,
45 kɛ́wɛ̃tɛní o tancɔ́ùmbɛ̀ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di wɛ̀tɛ kɛ duómu kɛ ompuà? Dimɔ̀nnì tùɔkɛmu kɛ̀ bɛ̀ bo pĩ nhOnìtìbirɛ kɛ́duɔ́ mbɛnitiyɛibɛ.

46 Ítɛ́nɛ̀ kɛ̀ ti kɔtɛ, ntɛnɛ̀ wèè yó n fítɛ́ kɛ tùɔ̀kɛní.

Bɛ̀ do pĩmmɛ̀ Yesu
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:43-50 nɛ̀ Duku 22:47-53 nɛ̀ Isãã 18:3-12)

47 Yesu kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ Sudaasi Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kóò mɔùu tùɔ̀kɛní, kɛ nɛínɛ̀ ditĩnnì ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ tɔ̃nní dì, kɛ̀ dì tɔ yɛse nɛ̀ yɛdùrɛ̀.

48 Kɛ sɔ́ nSudaasi nàkɛ́ ditĩnnì kɛ tú kòò dɔu nwè koò ɔrí, bɛɛ bantɛ́ kɛ dò nweǹwe kóò pĩ.

49 Ò tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì Yesu borɛ̀ kóò dɔu nkɛ dɔ̀: Okótì, a kpeńnàà!

Kóò ɔrí.

50 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N népoo, a kɔ̀tɛní kɛ dɔ́ kédɔɔ̀ tì, dɔɔ̀ tì.

Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ditĩnnìi munnéní kóò pĩ.

51 Mɛm̀mɛ bɛ̀ɛ̀ do nɛínɛ̀ Yesu bɛ kóò mɔù nɔ̀tɛmɛ̀ disiè kéhɛí nkédatɛ ikuɔ́ nìùtì diɛwè kóo tɔ̃ntì toò.

52 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nɔnnɛ a siè, bɛ̀ɛ̀ kpànnɛ yɛse bɛ̀ yóó kúnɛ̀ yɛse nyɛ.

53 A í yɛ̃́ kɛ dò n na nna kébekɛ n cicɛ kòò n duɔnní miɛ mbàmbà nho tɔ̃rɛ̀ sikɔu sikɔuaà?

54 Kɛ̀ m mɛ̀ dɔ̀ɔ̀, dɛ̀ né yĩmɛ kédɔɔ̀ tì wɔ̀̃ri kɛ yɛ̃ ndɛɛ dɔɔmɛ̀?

55 Kɛ̀ Yesu deè kébekɛ ditĩnnì kɛ dɔ̀: N tú onitikɔ̀ùtì nwe kɛ̀ di kɔ̀tɛní m borɛ̀ kɛ tɔ yɛse nɛ̀ yɛdùràà? Nh ɔ̃ mbomu di borɛ̀ yɛwe yɛmɔu kɛ duɔ̀ nyitié Kuyie ncĩɛ̀tɛ̀ miɛkɛ bá di í m pĩ.

56 Dɛmɔu dɛ̀ tùɔ̀kɛní kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ do wɔ̀̃ri tìnti.

Dɛ mɔ̀nnì kòo tancɔ́ùmbɛ̀ bɛmɔuu ò yóu kécoké.

Bɛ̀ bekɛ́nɛ̀mɛ̀ Yesu
(Wɛ́ntɛ́ Mariki 14:53-65 nɛ̀ Duku 22:54-55, 63-71 nɛ̀ Isãã 18:13-14, 19-24)

57 Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛnɛ̀ Yesu ikuɔ́ wããbɛ̀ nɛ̀ dihɛì yɛmbɛ̀ tìkú dɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Kaifu cĩɛ̃̀tɛ̀.

58 Kɛ̀ Piɛri ntũ nYesu kɛ díɛtirì kɛ yàa tannènko ikuɔ́ nìùtì diɛwè kó kudànkù kɛ́nkari tihããpɔ̀ntì borɛ̀ kɛ bo yà dɛ̀ yóó dɔɔmɛ̀.

59 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dibeéntĩnnì, kɛ̀ bɛ̀ nwanti Yesu nu ndɔɔ̀ tì, tìì bo nte kɛ̀ bɛɛ ò kùɔ.

60 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu nkɔrìní kɛ náá nhò nu ndɔɔ̀ mɛɛ̀ yɛi bá bɛ tɛtì í mmàá, kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀:

61 Onìtì yie mbɛ́immu kɛ tú ò bo na képɔntɛ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kéwɛ̃̀tɛ ké tɛ̀ maá yɛwe yɛ̀tããti miɛkɛ.

62 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe ítɛ́ kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀: A í yóó tɛ̃́nné tìmatì bɛnìtìbɛ̀ biɛ nyɛ̃ nha dɔɔ̀ tì ĩnkàà?

63 Kɛ̀ Yesu ncĩɛ́ké kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè dɔ̀: Kuyie mbomu, nɛ̀ kuù kó diyètìrì ndi n da békúmɛ̀ kɛ tú á n nákɛ́ timɔ́mmɔnti, fɔ̃̃ɔ̃̀ tu Kirisi Kuyie mbiraà?

64 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃̀ńné kɛ dɔ̀: Ɛɛ̃, a tì mbɛ́i, n né di náámmu kɛ tú di bo yà Onìtìbirɛ kɛ̀ dɛ̀ kàri Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè mbakù you, kɛ́ dɛ̀ yà kɛ̀ dɛ̀ cutiní nɛ̀ yɛwɛtɛ̀.

65 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe kɛ̃tɛ́ o yaàbòrì kɛ dɔ̀: Ò sɔ̀ã́ nKuyie nku, ti tɛ́nkɛ í dò nkémbaa wèè bo nákɛ́ ò dɔɔ̀ mɛɛ̀ yɛi. Di kèèmu di mɔ́mmɔmbɛ ò sɔ̀ã́mmɛ̀ Kuyie, di yèmmɛ̀ dòmmɛ?

66 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃̀ńné kɛ dɔ̀: Ò dò nkékuɔmu.

67 Kɛ̀ bɛ̀ nsuu o ììkɛ̀ tinɔ́ntɔ̃ũtì koò dukù yɛnacɛ̀kuutɛ, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ ò bèmmu kɛ tú:

68 Fɔ̃́ nKirisi nákɛ́ wèè da poté.

Piɛri do pàrìkèmè kɛ dɔ̀ ò í yɛ́ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 14:66-72 nɛ̀ Duku 22:56-62 nɛ̀ Isãã 18:15-18, 25-27)
69 Kɛ̀ Piɛri baa nkari kudànkù miɛkɛ, kòo nitipotɔ̃ntì mɔùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A múnkɛ do nɛínɛ̀mu Yesu Nansarɛti kou.
70 Kɛ̀ Piɛrii parìkɛ̀ kɛ dɔ̀: N yí yɛ́ a dɔ́ kɛ n nákɛ́ tì.
71 Kɛ́ítɛ́ kɛ́nyɛtì, kòo nitipòkù tɔùu ò yà, kɛ́nákɛ́ bèè dɛ̀ bo kɛ dɔ̀: Onìtì yie mmúnkɛ do nɛínɛ̀mu Yesu Nansarɛti kou.
72 Kɛ̀ Piɛri tó yetɛ kɛ́parìkɛ̀ kɛ dɔ̀: Bìtì, n yí yɛ́ dɛ kóo nìtì!
73 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yíɛ́ sámpɔ́, bèè dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Piɛri kɛ dɔ̀: A mɛ̀nkɛ tú Kadidee kou nwe, ti bantɛ́mu a náaǹtì.
74 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Piɛrii dɔ̀kɛ yíɛ́ kɛ́parìkɛ̀ kɛ dɔ̀: N yí yɛ́ dɛ kóo nìtì.
Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ tɛkotɛɛ kuɔ́.
75 Kɛ̀ Piɛrii dentɛní Yesu do ò nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: Tɛkotɛ bo nyóó kuɔ́ nkàa pàrìkɛ̀ kucɛ mètããti kɛ tú a í n yɛ́. Kɛ̀ Piɛri yɛ̀ kɛ́nkuɔ̀ mmɛdiɛ̀.

27

Bɛ̀ do dàkɛmɛ̀ kɛ bo kuɔ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 15:1 nɛ̀ Duku 23:1-2 nɛ̀ Isãã 18:28-32)
1 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí ndikũ̃nweńnì sɛ̀ì kɛ́dakɛ kɛ bo kuɔ Yesu,
2 kóò boú kɛ́kɔtɛ kɛ́duɔ́ mPidati Odommu kɔbɛ kóò kùmàndáà.

Sudaasi do nùńnɛ́mɛ̀ omáà
(Wéntɛ́ Yesu Tɔ̃rɛ̀ 1:18-19)
3 Sudaasi wèè fìtɛ́ Yesu ò yà dìì mɔ̀nnì bɛ̀ yóó kuɔmɛ̀ Yesu kɛ́demmu mɛdiɛ̀, kɛ tɛ́nné mɛdítíbii nsipísìtããti kɛ́duɔ́ nyikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ dɔ̀:
4 N dɔ̀ɔ mɛyɛi mmɛ kɛ di fìtɛ́nɛ̀ wèè í cààrɛ̀ mùmamù kɛ̀ di bo kuɔ. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Ti kpɛti í bo, dɛ̀ tú a kpɛti nti.
5 Kɛ̀ Sudaasii útóo idíítí Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ́yɛ̀ kɛ́kɔtɛ kɛ́núnné omáà.
6 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ɛ koutɛ́ dɛ kó idíítí kɛ dɔ̀: Ti kó ikuɔ́ í yie nti bo ì ãnnɛ́mɛ̀ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ kó ditɔu miɛkɛ, kɛ yɛ́ mukũ̃ũ nkó idíítí nyimɛ̀.
7 Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné kɛ́nákɛ́, kɛ́ ì tùótɛ́ kɛ́dontɛ́nɛ̀ oyaamarì mɔù kó kupaku kɛ bo nkũ̃rì bɛpɔ̀ɔbɛ̀.
8 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ bɛ̀ yu dɛ kó kupaku nɛ̀ yíennní kɛ tú: Mukũ̃ũ nkó kupaku.
9 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ dɔ̀ɔ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sedemii do nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀: Bɛ̀ tùótɛ́ mɛdítíbii nsipísìtããti Isidayɛɛribɛ do ò taá nyì,
10 kɛ dontɛ́nɛ̀ oyaamarì paku kɛ́ndonnɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndo tì nàkɛ́mɛ̀.

Bɛ̀ do kɔ̀tɛnɛ̀mɛ̀ Yesu Pidati borɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 15:2-5 nɛ̀ Duku 23:3-5 nɛ̀ Isãã 18:33-38)
11 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛnɛ̀ Yesu Pidati Odommu kɔbɛ kóo kùmàndáà borɛ̀ kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃̃ɔ̃ tú Sifubɛ kóo kpààtàà? Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Ɛɛ̃, a ti mbɛ́i.
12 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nwátìrì Yesu, ò mɛ nyí mbɛ̀ tɛ̀ńné tìmatì.
13 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Pidatii ò bekɛ kɛ dɔ̀: A í yo bɛ̀ tu a dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ yeinaà?
14 Bá Yesu í nhò tɛ̀ńné tìmatì kɛ̀ dɛ̀ɛ ò di mɛdiɛ̀.

Bɛ̀ do fɛ́ũ̃mmɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 15:6-15 nɛ̀ Duku 23:13-25 nɛ̀ Isãã 18:39-19:16)
15 Bá dìì yentébanni kùmàndáà do ɔ̃ɔ̃ fĩĩ nkukpetínkù kumáà ndi ditĩ̃nnì yɛ̃ nwèe fĩĩ nkù.
16 Kɛ sɔ́ nkukpetínkù makù bo dikpetíntou kɛ̀ bɛ̀ kù yɛ́ bɛmɔu kɛ̀ ku yètìrì tu Barabaasi.

17 Kɛ̀ Pidatii bekɛ ditĩnnì kɛ dɔ̀: Di dɔ́ n fĩĩ nwe, Barabaasaa kɛ̀ Yesu bɛ̀ tú wè Kirisi?
18 Kɛ yɛ́ ò do yɛ́mèmu kɛ dò mbɛ̀ pĩ nYesu bɛ miɛkɛ ò péì mèɛ̀ kpéí nkɛ.
19 Kɛ̀ bɛ̀ nkpaá kɛ bekù kɛ̀ Pidati pokùu tɔ̃nní kɛ̀ bèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: A báá ta onìtì yie nkpɛti ò í cààrɛ̀ mùmamù, kɛ yɛ́ nh àkénèmè tidɔùntì kɛyènkɛ̀ kiɛ nho ĩnkɛ̀.
20 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nsukíí bɛnìtìbɛ̀ kɛ tú: Di yĩ bèɛ fĩĩ mBarabaasi kékuɔ Yesu.
21 Kɛ̀ Pidatii yíé ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛdé mɛmmɛ n fĩĩ mbɛ we? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Barabaasi!
22 Kɛ̀ Pidatii bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: N né bo yĩmɛ Yesu bɛ̀ tú wè Kirisi? Bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Baaké we kudapããtí!
23 Kɛ̀ Pidatii yíé ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ò dɔ̀ɔ̀ ɔ̃mmɛ yɛi? Kɛ̀ bɛ̀ dɔkɛ pĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Baaké we kudapããtí!
24 Kɛ̀ kutoweku dɔkɛ déúkú kɛ̀ Pidatii bantɛ́ ò í yóó namɛ̀ kédɔɔ̀ tìmatì kéyɛ̃ntɛ́ mɛniɛ nkénitɛ ditĩnnì ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: N yí te onitisàù yie nkó mukũũ, di kpɛti nti.
25 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: O kó kusĩnkù tí do tínti nɛ̀ ti bí.
26 Mɛmmɛ kɛ̀ Pidatii fĩĩ mBarabaasi kéduɔ́ nkɛ̀ bèɛ puotí Yesu yɛdá, kédeè kòo wè mbɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ bo ò baaké.

Tihããpɔ̀ntì do daúmɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 15:16-20 nɛ̀ Isãã 19:2-3)

27 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntìi ò kɔ̀tɛnɛ̀ Pidati cĩɛ̃tɛ̀ kétíí ndihããpɔ̀ntĩnnì dimɔu kóo munné,
28 kédɛitɛ Yesu yààtì kóò dàtínné diyaàbòrì wũɔ̃rì,
29 kéduɔkɛ ipo kó dipìì kóò òó, kóò pií nho nɔùtɛ̀ youtɛ kupààti kénníŋkú o ìikɛ̀ koò daú kɛ tú: A kpeńnàà Sifubɛ kóo kpààtì!
30 Kɛ suu o ìikɛ̀ tinɔ́ntɔ̃ũtì kɛ puotì o yuu kuhãri.
31 Bɛ̀ ò daá dìì mɔnnì kédeè kédɛitɛ o yaàbòrì wũɔ̃rì kéwɛ̃tɛ kóò dàtínné o yààtì kénkɔrinɛ̀ kɛ bo baaké.

Bɛ̀ baakémɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 15:21-32 nɛ̀ Duku 22:26-43 nɛ̀ Isãã 19:17-27)

32 Bɛ̀ yènní dìì mɔnnì dihɛì kéconɛ̀ Simɔɔ Sidɛnni ɛì kóo nìtì kóò pĩńnɛ̀ muwɛ̃rímú kéduɔ́ nkòo tɔ Yesu dapããtí.
33 Kɛ̀ bèɛ tuɔkɛ dibòrì marì kɛ̀ bɛ̀ dì yu kɛ tú Kodikotaa dèɛ̀ tu kuyukɔ̃́ũ.
34 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntìi ò duɔ́ mmɛniɛ mmèɛ̀ kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù kɔ̀ù kuyonku, kɛ̀ Yesu yáákɛ́ kéyetɛ bá ò í nyɛ̀.
35 Kɛ̀ bèɛ ò baaké kudapããtí ĩnkɛ̀ kétãã́ tété kétotí o yààtì,
36 kédeè kénkari koò bàa.
37 Kéwãri tɛdabɛɛtɛ̀ ĩnkɛ̀ mùù kpéí nte kɛ̀ bɛ̀ ò baaké kɛ dɔ̀: Yie nweè tu Sifubɛ kóo kpààtì kédannɛ kudapããtí yómmɛ̀.
38 Kɛ̀ bèɛ baakénɛ̀ bɛnitikɔ̀ùbɛ mabɛ̀ bèdébɛ̀ kóo pèénnɛ̀ yie nho bakù youú otɔù kucɛ̀nku.
39 Kɛ̀ bɛ̀ ḿpɛ̃nkù koò sɛ̀ã́ nkɛ bɔkii yɛyɔ kɛ tú:
40 Fɔ̃́ nwèè sòò yĩ a bo pɔntɛ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kéwɛ̃tɛ ké tɛ̀ maá yɛwe yètããti miɛkɛ, dɛɛté amáà! Kàa tu Kuyie mBirɛ ndɛ, cúténí kudapããtí ĩnkɛ̀.
41 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ nho daú kɛ tú:
42 A dɛɛté bɛtɔbɛ̀ a mɛ nyí na kɛ dɛɛté amáà, kàa tu Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì nwe, cúténí kudapããtí ĩnkɛ̀ kɛ ti né na kéyie nha kpɛti.
43 A mɛ̀ ndómè Kuyie nku, kɛ̀ kù da dómu kù tũ nda dɛɛté kɛ yɛ́ a yɛ̃mmɛ̀ a tú ku Birɛ ndɛ.
44 Bɛ̀ do baaké bèɛ̀ nitikɔ̀ùbɛ̀ kóò pèénnɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ mmɛ nhò sɛ̀ã́.

Yesu kumɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 15:33-41 nɛ̀ Duku 23:44-49 nɛ̀ Isãã 19:28-30)

45 Diyiè còḿmú dìì mɔ̀nnì yɛyɔ kɛ̀ dèɛ biitɛ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu, kɛ́mbi kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ tɛwebiètɛ̀ mɛ̀tããti.
46 Tɛwebiètɛ̀ mɛ̀tããti mɔ̀nnì, kɛ̀ Yesu kuɔ́ mmɛdiɛ̀ kɛ dɔ̀: Edoyii, Edoyii, damasabatannii! (Dèɛ̀ tu Kuyie, Kuyie, dɛ̀ dòmmɛ kàa n yóu!)
47 Bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ɛ keè kɛ dɔ̀: Ò yu Edii nwe.
48 Kɛ̀ bɛ kóò mɔùu cokɛ́ kɛ́mɛ́únní disɔ̃̀sũɔ̃̀ mɛnɛ́yãã nkɛ́cɔ́ɔ nkuhãri yómmɛ̀ kɛ́youtoo Yesu koò bo yɔ̃̀.
49 Kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ nnáá nkɛ tú yóu kɛ̀ ti yà kɛ̀ Edii bo kɔtɛní kóò dɛɛtɛ́.
50 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu wɛ̃tɛ kɛ́kuɔ́ mmɛdiɛ̀ nkɛ́tɔ̃tɛ.
51 Kuyààkù kùù do pi Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ ikuɔ́ nɛntì bo kùù fãã́ kɛ̀ kùu kɛ̃tɛ́ ku yuu nɛ̀ ku fũɔ̃̀ní, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ sãntɛ̀ kɛ̀ yɛpèrɛ̀ɛ puɔ.
52 Kɛ̀ ifɔ̃tii pootɛ kɛ̀ bɛsũkùbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do dɔ́ Kuyie nkɛ ku kɛ̀ bɛ̀ɛ yãntɛ́,
53 Yesu yɔ̃̀ńtɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ́deè kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ta Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu bɛ yà.
54 Odommu kɔbɛ kó kuhããpɔ̀nkù nɛ̀ tihããpɔ̀ntì tɛtì nɛ̀ tì bɛ̀ do baa Yesu fɔ̃ti kɛ̀ bɛ̀ɛ yà kɛtenkɛ̀ sɔ̃̀ntɛ̀mɛ̀ nɛ̀ dèɛ̀ kó dimàà dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́ kɛ̀ bɛ dɔ̀: Onìtì yie mmɛ̀nkɛ tú Kuyie mBirɛ ndɛ.
55 Kɛ sɔ̃́ mbɛnitipòbɛ̀ mabɛ̀ péu bɛ̀ɛ̀ do nɛitinɛ̀ Yesu kɛ pĩ nho tɔ̃mmú ò bo dìì mɔ̀nnì Kadidee kɛ̀ bɛ̀ còḿmú mɛdétimɛ̀ kɛ wúónní.
56 Bɛɛ̀ kó bɛ̀mabɛ̀ tu: Maari Makitadaa kou nɛ̀ Maari Isaku nɛ̀ Sosɛfu bɛ yɔ̃ nɛ̀ Sebedee kó ibí yɔ̃.

Bɛ̀ kũnnémɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Mariki 15:42-47 nɛ̀ Duku 23:50-56 nɛ̀ Isãã 19:38-42)

57 Kuyuoku mɔ̀nnì kɛ̀ tikpàtì yiè mmɔùu tuɔkɛní kòo yètìrì tu Sosɛfu Adimatee ɛì kou, kòo tu Yesu kou.
58 Kòo kɔtɛ kɛ́mɔɔ dinùù Pidati kɛ bo túótɛ́ Yesu, kɛ̀ Pidatii duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ wè nhò duɔ́.
59 Kɛ̀ Sosɛfuu túótɛ́ Yesu kóò pɔ̃ũ nkuyaàsààkù,
60 kóò dɔú wenwe Sosɛfu ò keú kùù fɔ̃ti pànkù kɛ bíe nditã́rì képoo nkɛ́ítɛ́.
61 Kɛ̀ Maari Makitadaa ɛì kou nɛ̀ Maari tɔù kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ bo kɛ kari kɛ co kufɔ̃ti.

Tihããpɔ̀ntì bàamɛ̀ Yesu fɔ̃ti

62 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ bénné dìì yiè tɛomɔ̀ùtɛ̀ kó mudiì kó kukũnwentóo, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Fadisĩ̃ɛbɛ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Pidati cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ dɔ̀:
63 Okótì, ti kpaá yɛ́mu dɛ kó siyáàbìsí yiè nsòò kpaá fòù kɛ náá ntì kɛ tú ò bo kú kɛ yãntɛ́ diyiè tãã́nnì yiè.
64 Duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ mbaa o fɔ̃ti kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti, o tancɔ́ùmbɛ̀ yàà bo sɔri mèɛ̀ kpɛ́í nkóò dèìtɛ kɛ́soutɛ́ kɛ dɔ̀: Ò yɔ̃́ńtɛ́, kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ dɛ kó siyáàbìsí bo pɛ̃ɛ̃tɛ́ siketisì.
65 Kɛ̀ Pidati dɔ̀: Dɛ̀ wenni, ntɛnɛ̀ tihããpɔ̀ntì, kɔtɛnɛ̀ kɛ́ tì bànnɛ kɛ̀ tì mbaa kufɔ̃ti mɛsàà ndi dɔ́ mèɛ̀ botí.
66 Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ képoo nkufɔ̃ti mɛsàà nképɔ̃nné kédeè kébannɛ tihããpɔ̀ntì.

28

Yesu yɔ̃̀ńtɛ́mɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 16:1-10 nɛ̀ Duku 24:1-12 nɛ̀ Isãã 20:1-10)

1 Kɛ̀ Sifubɛ kó tɛomɔ̀ùtɛɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ̀ Maari Makitadaa kou nɛ̀ Maari tɔù kɛ̀ bɛ̀ nkɔri dìmáásì yiè dikũnweńnì Sifubɛ kóò tɔ̃nketɛ yiè kɛ bo síékɛ́ Yesu fɔ̃ti.
2 Kɛ̀ bɛ̀ nyóó daatɛ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ sɔ̃̀ntɛ̀ mɛdiè, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì cùténí kɛ pòòtɛ ditã́rì kɛ kari di ĩnkɛ̀,

3 kɛ pĩnti kɛ dò nfɛtaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ míítɛ́ kɛ̀ dɛ̀ ndòmmɛ̀, kɛ̀ di yààtì péì kɛ dònnɛ̀ tipààkóntì.
4 Kɛ̀ kufɔ̃waá nhautɛ́ tihããpɔ̀ntì kɛ̀ tì ńkpeutí kɛ duò kɛ dò ntì ku.
5 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ bɛnitipòbɛ̀ kɛ dɔ̀: Díndi bá nyĩɛ̃kù n yɛ́mu kɛ dò ndi wanti Yesu nwe bɛ̀ sòò baakɛ́ wè,
6 kɛ́ndònnɛ̀ ò sòò di nàkɛ́mɛ̀ kɛ dɔ̀ ò bo yãntɛ́, ò yãńtɛ́mu, ò í bo diɛ, kɔtɛnní kéyà ò do duó dɛ̀,
7 kɛ́kɔtɛ mɛcãã nkɛ́nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀ ò yãńtɛ́mu kɛ di niitɛ́nɛ̀ Kadidee di yóó kɛ nhò yà. N do mɔkɛ tìnti kɛ bo di nákɛ́.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ mɛcãã nkufɔ̃ti borɛ̀ nɛ̀ kufɔ̃waá, kɛ̀ kuyɛǹnaatí diɛkù wɛ̃̀tɛ kɛ bɛ̀ bo. Kɛ̀ bɛ̀ɛ cokɛ́ kɛ́nkɔri kɛ bo nákɛ́ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀,
9 kɛ́ nyóó daatɛ kéyà Yesu kòò kèríní bɛ ììkɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dɔu nkɛ dɔ̀: Di kpeńnàà?
Kɛ̀ bɛ̀ɛ nínkóo o ììkɛ̀ kóò dɔu.
10 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kufɔ̃waá mbá ndi bo, kɔtɛnɛ̀ kɛ́nákɛ́ n tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Kadidee bɛ̀ yóó kɛ nni n yà.

Bɛ̀ do yɛ̃mmɛ̀ tihããpɔ̀ntì báá nákɛ́ Yesu yãńtɛ́mɛ̀

11 Kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ɛ ítɛ́ kɛ́nkũnti, kɛ̀ tihããpɔ̀ntì tìì do baa kufɔ̃ti kɛ̀ ti kó tìmatìi kɔtɛ dihɛì miɛkɛ, kɛ́nákɛ́ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
12 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nkɛ́nákɛ́ kéduɔ́ ntihããpɔ̀ntì idíítí mɛdiɛ̀,
13 kɛ dɔ̀: Di yĩ o tancɔ́ùmbɛ̀ bɛɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ sɔ̃́ ndi yɛ̀ nkɛ duɔ́ kɛ̀ bɛ̀ ò tùótɛ́.
14 Kɛ̀ kùmàndáà tì kɛè kɛ dɔ́ kɛ di pĩ nti bo ò bàḿmú kòo di yóu.
15 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntìi yie mbɛ̀ yɛ̃ mmù, kɛ́cɔutɛ́ idíítí kɛ̀ dɛ kó tináaǹtìi pitɛ́ Sifubɛ cuokɛ̀ kɛ kpaá bo nɛ̀ yíenní.

Yesu do tɔ̃mmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 16:14-18 nɛ̀ Duku 24:36-49 nɛ̀ Isãã 20:19-23 Yesu Tɔ̃rɛ̀ 1:6-8)

16 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ omáà kɔtɛ Kadidee kó ditãrì ĩnkɛ̀, Yesu do yɛ̃ mbɛ̀ yóó máá dɛ̀.
17 Bɛ̀ ò yà dìì mànnì kénínkóo o ììkɛ̀ kóò dɔu, bá nɛ̀ mɛmmɛ bèmabɛ̀ í nyie kɛ dò nYesu nwe.
18 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɔ́ɔ́nnɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie nni nduɔ́mmu muwɛ̃rímú mumɔu kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ miɛkɛ.
19 Kɔtɛnɛ̀ kutenkù kumɔu, kéwaá nyibotí imɔu miɛkɛ n kó bɛtũmbɛ̀, kɛ́ m bɛ̀ ãã̀ bàtɛ́mmù Cicɛ nɛ̀ dɛbirɛ nɛ̀ Muyaánsààmù bɛ yètìrì,
20 kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ̀ bɛ̀ ntũ n di duó nyìì tié nyimɔu. N yó ndi bonèmu yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu kɛ̀ kutenkù yàa deènɛ̀.

Mariki wɑ̃̀rimɛ̀ tináɑ̀nsàà tì
Di mpátíri tɔ tìì náɑ̀ntì

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛdébɛ̀ kóò mɔù bɛ̀ tu wè Mariki weè wɑ̃̀ri di mpátíri. Ò do tú Sedisadɛmmu ɛì kou nwe, kòo yɔ̃ yètìrì tu Maari (Yesu Tɔ̃rɛ̀ 12:12). Bɛ̀ í nàkɛ́ o cicɛ yie kpɛti. Mariki kó dipátíri dìì tu dipátíri dìì kɛ̃ńnì tináɑ̀nsààtì kó yɛpátɛ miɛkɛ.

Mariki kó dipátíri ò dì wɑ̃̀ri Odommu kɔbɛ kpɛ́í nkɛ, kɛ bɛ̀ nàá nKirisi tumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nkóo tɔ̃ntì kù tɔ̃nní wè kòò bo pĩ nKuyie nkó mutɔ̃mmú, dɛ kó dipátíri wɑ̃̀ri kɛ náá nYesu pĩ mmùù tɔ̃mmú mmu, Kuyie mpããnáɑ̀ntì náɑmbɛ̀ nàkɛ́ mùù kpɛ́í (Esaii 42:1-21, 49:1-7). Mariki né dɔkɛ ĩkú tìì ĩnkɛ̀ ò wɑ̃̃ũ dìì mɔ̀nnì o pátíri tìì tu: Tidiɛtì Yesu dɔ̀ɔ̀ tì, tìì bɛnkú ò tumɛ̀ Kuyie mBirɛ.

Di mpátíri náɑ̀ntì duó kɛ dòmmɛ̀

1. Isãã-Batiisi nàámmɛ̀ Kuyie nnáɑ̀ntì nɛ̀ ò ãnnémɛ̀ Yesu bàtémmù (1:1-13)
2. Yesu otɔ̃ntì pĩ mmùù tɔ̃mmú (1:14-13:37)
3. Yesu otɔ̃ntì yiemmɛ̀ Kuyie nkpɛti kɛ yàa kúnɛ̀ (14-15)
4. Yesu otɔ̃ntì yɑ̃̀ńtémɛ̀ kɛ na mukũ̃ũ̃ (16)

Isãã-Batiisi nàámmɛ̀ Kuyie nnáɑ̀ntì
(Wéntɛ́ Matie 3:1-12 nɛ̀ Duku 3:1-18 nɛ̀ Isãã 1:19-28)

1 Kuyie mBirɛ Yesu Kirisi kó Tináɑ̀nsààtì ketɛ́nɛ̀,
2 Kuyie ndo nàkɛ́ tìnti ku pããnáɑ̀ntì náɑ̀ntò Esaii kɛ dɔ̀:
N yóó duónkomu n kóo tɔ̃ntì
wèè yóó niité kétũ̃ntɛ a cɛ.
3 Weè pĩɛ̃kù dikpáà miɛkɛ kɛ tú:
Tũ̃ntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó kucɛ,
séinnɛ̀ o cɛ.
4 Tìì dɔ̀ɔ̀ Isãã-Batiisi bo dìì mɔ̀nnì dikpáà miɛkɛ kɛ náá nkɛ tú: Duónnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di dɔ̀ɔ̀ bàtémmù dɛ̀ɛ̀ bɛnkú kɛ tú di dèmmu di yɛi, nkéceetɛ, kɛ̀ Kuyie nhũ̃tɛ́ di yɛi ndi dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.
5 Kɛ̀ Sudee kó kutempɛ̃ nkɔbɛ bɛmɔu nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ nkɔròo o borɛ̀ kɛ dáanko bɛ yɛi nkɛ̀ Isãã bɛ̀ ãɑ̃̀ bàtémmù kukó Suditɛ̃ɛ̃ mmiɛkɛ.
6 Kɛ̀ weè Isãã ndáátí diyaàbòrì dìì dùɔ̀kénɛ̀ yòyó kó ticìtì kɛ boú fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ o ka, kòo kó mudiì ntú ico nɛ̀ ticiètì.
7 Kòo nnáá nkɛ tú: Wèè n tũnní ò dɛumu kɛ m pɛ̃ɛ̃té n yí tùɔ̀kɛ m bo sĩnnémɛ̀ kéũ̃té o nɛùtì.
8 Mí n di ãɑ̃̀ bàtémmù nɛ̀ mɛniɛ mmɛ, kɛ̀ wenwe bo ndi ãɑ̃̀ bàtémmù nɛ̀ Muyaánsààmù.

Bɛ̀ ãnnémɛ̀ Yesu bàtémmù nɛ̀ dibɔɔ̀ ò bennémɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 3:13-4:11, nɛ̀ Duku 3:21-22, 4:1-13 nɛ̀ Isãã 1:31-34)

9 Dɛ kó dimɔ̀nnì kɛ̀ Yesu yènní Nansarɛti, Kadidee kó kutempɛ̃, nkɛ Isãã-Batiisii ò ãnné bàtémmù kukó Suditɛ̃ɛ̃ miɛkɛ.
10 Ò yètìní dìì mɔ̀nnì mɛniɛ mmiɛkɛ kɛ̀ tiwɛtìi kpeté kɛ̀ Muyaánsààmùu cùténí o ĩnkɛ̀ kɛ dònnɛ̀ dikpɛtìnónkperi.
11 Kɛ̀ bɛ̀ɛ keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ yènnímɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɛ tú: A tú m birɛ ndɛ kɛ̀ n da dó mɛsàà, kɛ da tɑ̃́ mɛdiɛ̀.
12 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ Muyaánsààmùu tanné Yesu dikpáà miɛkɛ.
13 Kòo kɛ̀ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà kɛ̀ dibɔɔ̀ ò beú, kòo bo tikpasĩntì miɛkɛ kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ pĩ nho tɔ̃mmú.

Yesu yumè o tancóùmbè kètibè
(Wéntέ Matie 4:12-22 nè Duku 4:14-15, 5:1-11)

14 Bè kpetínnέ dìì mònnì Isãã kè Yesu kɔtɛ Kadidee kέnnáá Tináaǹsààtì Kuyie
nkpɛti kɛ tú:
15 Kuyie ndo nàkέ dìì mònnì kpέí, dìì tùɔkɛ, kè kù tɔ́tέ kɛ bo kannɛ ku
kpààtìyuu, ceetɛnè di borimɛ kέyie nTináaǹsààtì.
16 Diyiè marì kè Yesu mpɛkέ Kadidee kó mɛniɛ nnùù kέyà Simɔɔ nè o nantè
Ãntidee kè bè buɔ mmuyĩndìtìmù mɛniɛ, kɛ yḗ bè do túmè bɛyĩnwambè mbɛ.
17 Kè Yesu bè nàkέ kɛ dɔ̀: N tũnnɛnè kè n di dɔɔ̀ bɛnitiwambè.
18 Kè bè pǎnkɛɛ yóu bɛ yĩndìtìrè kóò tũnnɛ.
19 Kè Yesu yíέ dέtóo kέyà Sebedee kó ibí Isaku nè o nantè Isãã kè bè múnkɛ bo
bɛ dabɛkù miɛkɛ kɛ dɔɔri bɛ yĩndìtìrè.
20 Kè Yesu bè yu kè bè pǎnkɛɛ yóu bɛ cicɛ Sebedee nè bɛtɔ̃mbè kudabɛkù miɛkɛ
kóò tũnnɛ.

Yesu bètimè dibɔɔ̀ onìtì miɛkɛ
(Wéntέ Duku 4:31-37)

21 Tɛomǹpùtè yiè Yesu nè o tancóùmbè kè bèɛ kɔtɛ Kapɛnnaummu, kè Yesu ta
kutííntouku kέnnáá mbɛnìtìbè Kuyie nnáaǹtì.
22 Kè dèɛ bè di mɛdiè nnè ò bè nàá mmèè botí, kɛ yḗ ò do í bè nàámmè ikuɔ́
wããbè kɔ̃mɛ, ò do bè nàánnè muwẽrímú mmu.
23 Kɛ sɔ̃́ nhonìtì mɔù bo dɛ miɛkɛ kè dibɔɔ̀ marì ò ta, kòo kuɔ́nko kɛ dɔ̀:
24 Ti kpɛti dòmmɛ Yesu Nansarɛti kou, a kòtɛní kɛ bo ti kuɔ̀maà? Ti yḗmu kɛ
dò nha tú Kuyie ntɔ̃nní wè, wèè kpa mɛyɛi.
25 Kè Yesu di péi nkɛ dɔ̀: Cĩ́kέ kέyè onìtì yiè mmiɛkɛ!
26 Kè dibɔɔ̀ kpekii dɛ kóo nìtì kέkuɔ́nko mɛdiè nkέyè.
27 Kè dèɛ di bɛnìtìbè bɛmɔu, kè bè mbékú bɛtɔbè kɛ tú: Ba nni mmu diɛ?
Tináamǹpàntì matì bénè! Ò mòkɛ muwẽrímú kɛ péinko yɛbɔkè kè yè dɔɔ̀ri ò yḗ
mmù.
28 Mɛmǹmɛ kòo yètìrìi pǎnkɛɛ feitέ Kadidee kó kɛtenkè miɛkɛ.

Yesu do miɛkùnnɛmè bɛmuɔmbɛ péu
(Wéntέ Matie 8:14-17 nè Duku 4:38-41)

29 Bè yènní dìì mònnì kutííntouku kè Yesu ńkɔri Simɔɔ nè Ãntidee bɛ cĩ́ɛ̃̀tè kè
Isaku nè Isãã kè bèɛ ò nɛinè,
30 kέnsɔ̃́ Simɔɔ pokù yɔ̃ mɔ nkòo kɔ̃́ntì tònnì mɛdiè kòò duɔ́ kè Yesu tuɔ̀koo kè
bè pǎnkɛɛ ò nàkέ o kpέí.
31 Kè Yesu kɔtoo ò duɔ́ dè, kɛ pĩ nho nɔ̀utè, kóò íinní, kòo miɛtέ kòo kɔ̃́ntìi
bonkɛ, kòo waá mmudiì kέ bè duɔ́ kè bèɛ di.
32 Diyiè ta dìì mònnì kè bè ńtɔuo bɛmuɔmbɛ bɛmɔu nè yɛbɔkè ta bè.
33 Dihɛì kɔbɛ bɛmɔu kè bè ntikoo ò bo tèè cĩ́ɛ̃̀tè miɛkɛ dibòrì nùù.
34 Kè Yesu miɛkùnnɛ bɛmuɔmbɛ péu bèè do mɔ mmumɔmmú mubotí mubotí
kέbɛti yɛbɔkè péu yèè do ta bɛnìtìbè, ò í nyie nkè yè bo nnáá kɛ yḗ yè ò yḗmèmu.

Yesu do náantɛmè Kuyie náaǹtì Kadidee kó mutentã́ã́

35 Kukũnwentóo kè dè kpaá bi mɛdiè, kè Yesu ítέ kέkɛntέnè sicḗĩ kέmbáá
nKuyie.
36 Simɔɔ nè o népobè kè bèɛ kɔtɛ o wammù.
37 Bè ò yà dìì mònnì kóò nàkέ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbè bɛmɔu da waàmmu.
38 Kè Yesu bè nàkέ kɛ dɔ̀: Ti kɔtɛnè tipíìtì tɛtì sihɛkɛsí miɛkɛ kè m bè nàkέ Kuyie
nnáaǹtì, kɛ yḗ dɛè kpέí ntemè kè n kòtɛní.

39 Mɛm̀mɛ kòo ńcentì Kadidee kó kɛtenkè kɛmɔu kɛ náantɛ Kuyie nnáaǹtì
titíintouti miɛkɛ, kɛ bɛtì yɛbɔkè yèè ta bɛnìtìbè.

Yesu miɛkùnnɛmè dikɔ̀nnì
(Wéntɛ́ Matie 8:1-4 nè Duku 5:12-16)

40 Diyiè marì kè dikɔ̀nnì marìi kɔtɛní Yesu borè kénínkóo o ììkè kóò bántè kɛ
dɔ̀: Kàa dó a bo na ké m miɛkùnnɛ kè n wenkɛ.
41 Kè mɛsémmèɛ pĩ nYesu kòo youtɛ o nɔ̀ùtè kóò kàáké kɛ dɔ̀: N dómu, miɛtɛ́
kéwenkɛ.
42 Dɛndɛ bàmbà kè tikɔ̀ntìi deè kòo wenkɛ.
43 Kè Yesu pǎnkɛɛ ò cau nweti weti kɛ dɔ̀:
44 A báá yie nkénáké òmɔù dèè dɔ̀ɔ̀, kɔtɛ kébɛnkɛ a máà ikuó nìùtì, kédɔɔ̀
Mɔyiisi dɔú nyìì kuó, kè dèɛ bɛnkɛ bɛnìtìbè bɛmɔu a miɛtémè.
45 Dɛ kóo nìtì ìtóo dìì mɔ̀nnì kénnáantoo dɛ kó tináaǹtì ké tì pitɛ́ tipíìtì timɔu,
nè dɛ kpéí mbá Yesu tɛ̃nkɛ í nna kɛ ta dihɛì marì, kémbo mɛkɛntímè kè tipíìtì
timɔu kɔbɛ kɔròo o borè.

2

Yesu miɛkùnnɛmè kuhɔ̀ùkù
(Wéntɛ́ Matie 9:1-8 nè Duku 5:17-26)

1 Kè dè dɔ yɛwe mayè kè Yesu wɛ̃tɛ Kapɛnnaummu, kè bèɛ keè ò bomè tɛcĩ̃ɛ̃tè
matè.
2 Kè bɛnìtìbèɛ tíínko péu bá mɛfíè ntɛ̃́nkɛ í nkpaá nè ditowaào, kè Yesu mbè
nàá nKuyie nnáaǹtì.
3 Kè bɛnìtìbè mabèɛ tuɔkɛní bènàà kɛ tɔ kuhɔ̀ùkù.
4 Ditĩnnì dɛu mèè kpéí bè í nna ké kù tùɔkɛnè Yesu borè, kɛ yóu kédekɛ kéduutɛ
timùmmùntì Yesu berínè dè, kɛ cũũnko bɛ ɔ̀ùkù nè ku dóù.
5 Kè Yesu nwúó mbè tǎmè kɛ dò nhò bo kù miɛkùnnɛ, kénáké kuhɔ̀ùkù kɛ dɔ̀:
M birɛ n da cĩɛ̃́mmu a yɛi.
6 Kɛ sɔ̃́ nyikuó wããbè mabè dè kàri, kéntoti bɛ yèmmè kɛ tú:
7 Dè dòmmɛ kòo nìtì yie ndàátí kɛ náá mmiɛ mbotí? Ò cààri Kuyie nyètìrì ndi,
kè dè í tú Kuyie mmáà we mbo na kécĩɛ̃́ mmɛyɛi?
8 Kè Yesu pǎnkɛɛ banté bè toti tì bɛ yèmmè, ké bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kɛ di
totí mɛyèmmè mɛmmɛ kó kubotí?
9 Ɔndɛ í yóù nè dɛtɛrè? M bo yĩmè bè da cĩɛ̃́ nha yɛinaa, kè m bo yĩmè ítɛ́
kétúótɛ́ a dóù kékétɛ́?
10 N né dó kè di bantému kɛ dò nhOnìtìbirɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú kɛtenkè ĩnkè kɛ
bo na kécĩɛ̃́ mmɛyɛi.
11 Ò mɛ nyĩ kénáké kuhɔ̀ùkù kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kétúótɛ́ a dóù kékò, kè míì mɛ nyɛ̃.
12 Ò béi mɛmmɛ kè kù pǎnkɛɛ ítɛ́ kétúótɛ́ ku dóù kè bɛnìtìbè bɛmɔu nkù wùó
nkè kùu yè, kè dèɛ bè di bɛmɔu, kè bè ndéúkùnko Kuyie nyètìrì kɛ tú: Ti mu nyí
yà diɛ mbotí nè ti bomè.

Yesu yumè odàmpóòcɔutíwè mɔù bè tu wè Defii
(Wéntɛ́ Matie 9:9-13 nè Duku 5:27-32)

13 Kè Yesu wɛ̃tɛ kéyè kémpɛké Kadidee kóo dàméèrì nùù kɛ kunitisũkù ńkɔròo
o borè kòò bè tiè.
14 Ò pɛ̃nké dìì mɔ̀nnì kéyà Adifee kó dɛbirɛ Defii kòo kàri bèè cɔú dàḿpóò bɛ
kóo bìróò, kè Yesu ò yu kɛ dɔ̀: N tũnnɛ!
Kè Defii ítɛ́ kóò tũnnɛ.

15 Yesu nè o tancóùmbè kè bè ńkari Defii cĩ̃ètè kɛ yo, kɛ wɛ̃ńnè bèè cɔú dàḿpóò nè bɛnìtìbè tɔbè bè do tú bè mufòmmu yɛimu yɛmbè, kɛ yɛ́ bɛnìtìbè do bè tũmmè péu.
16 Ikuó wããbè Fadisĩ̃ɛbɛ kó fɛnafɛ kɔbɛ yà dìì mànnì kè Yesu wɛ̃ńnè bèè cɔú dàḿpóò nè bɛnìtìbè tɔbè bè do tú bè mufòmmu yɛimu yɛmbè kɛ yo, kébekɛ o tancóùmbè kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kòo wɛ̃ńnè bèè cɔú dàḿpóò nè mufòmmu yɛimu yɛmbè kɛ yo?
17 Kè Yesu keè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dè í tú bèè kɔ̃̀ntì naati bɛè wanti otàntì, bɛmuɔmbɛ bɛè wanti otàntì. N yí kɔ̀tɛní kɛ wanti bèè yèmmè dò mbè wenni, n wanti bèè bantɛ́ bè mbɛ kɛ dò mbè tu bɛnitiyɛibɛ.

Mɛnuboúmmè
(Wéntɛ́ Matie 9:14-17 nè Duku 5:33-39)

18 Diyiè marì kè Isãã-Batiisi kó bɛtancóùmbè nè Fadisĩ̃ɛbɛ kɔbɛ kè bè mboú dinùù, kè bɛnìtìbè mabèɛ kɔtɛ kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè Isãã-Batiisi tancóùmbè nè Fadisĩ̃ɛbɛ kɔbɛ kè bè bou dinùù bá fɔ̃́ nkɔbɛ í bou.
19 Kè Yesu bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di yèmmè dò nhonìtì tòú dìì mànnì o pokù o népobè bo na kéboú dinùù kòo kpaá bè bonàà? Bìtì! Bè báá na kéyóu mudii ò bè bonè dìì mànnì.
20 Dɛ kó yɛwe kpaanímu kè bè bo dɛitɛ wèè tòú o pokù, kè dɛ yiè tùɔ̀kɛ bè bo boú dinùù.

Dɛpànnè nè dɛkótírè kó tináaǹtì

21 Bè ɔ̃ɔ̃ í nyá nkuyaàpànkù kukótíkù ĩ̃nkè, kàa mè dɔ̀ɔ̀ kupànkù bo yṹɔ̃ nkukótíkù kè dikɛ̃́tírì dɔkɛ dɛukɛ.
22 Bè ɔ̃ɔ̃ í ncṹɔ̃ mɛnaà mpàmmè tidɔutì kótì kàa mè dɔ̀ɔ̀ tidɔutì bo potɛ, kè mɛnaà ncakɛ nè tidɔutì dɛmɔu. Mɛnaà mpàmmè dò nkéncṹɔ̃ tidɔutì pàntì nti.

Yesu weè bakɛ́ tɛomɔ̀ùtè
(Wéntɛ́ Matie 12:1-8 nè Duku 6:1-5)

23 Tɛomɔ̀ùtè matè yiè kè Yesu mpɛ̃nkɛ́ dɛpaa mmarè miɛkɛ, kòo tancóùmbè nkɑ́ɑ́tɛ tidiitì.
24 Kè Fadisĩ̃ɛbɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wéntɛ́ a tancóùmbè dɔ̀ɔ̀ri dè, ba nkpéí nte kè bè dɔ̀ɔ̀ri ikuó yetɛ dè tɛomɔ̀ùtè yiè?
25 Kè Yesu bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di í kàa ndikònnì do pĩ nDafiti kòo dɔ̀ɔ̀mè wenwe nè o kɔbaa?
26 Ò do tamè Kuyie ncĩ̃ètè, ikuó nìùtì diɛwè Abiataa kó dimɔ̀nnì, kétúótɛ́ pɛ́ɛ̃̀bè bè pã bè Kuyie, kè bèɛ cáákɛ́ wenwe nè o kɔbɛ, òmɔù do í dò nkécáákɛ́ bè kè dè í tú Kuyie nkuó nìùbè máàà?
27 Kè Yesu bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie ndɔ̀ɔ̀ tɛomɔ̀ùtè onìtì kpéí nkɛ, kù í dɔ̀ɔ̀ onìtì tɛomɔ̀ùtè kpéí.
28 Onìtìbirɛ bakénèmu tɛomɔ̀ùtè.

3

Yesu miɛkùnnɛmè wèè bakù fãũ tɛomɔ̀ùtè yiè
(Wéntɛ́ Matie 12:9-14 nè Duku 6:6-11)

1 Diyiè marì kè Yesu wɛ̃tɛ kéta kutííntouku kòo nìtì mɔù dè bo kòo bakù fãũ.
2 Bèè dó kéwátí Yesu, kè bè nhò wùó nkɛ bo yà kè nsà ò bo miɛkùnnɛ dɛ kóo nìtì tɛomɔ̀ùtè yiè.
3 Kè Yesu náké dɛ kóo nìtì wèè bakù fãũ nkɛ dɔ̀: Ítɛ́, kécómmú diɛ mbɛnìtìbè cuokè! Kòo ítɛ́ kécómmú.
4 Kè Yesu bè bekɛ kɛ dɔ̀: Ikuó yɛ̃ nti dɔ̀ɔ̀ mɛsàànàa kè mɛyɛi ntɛomɔ̀ùtè yiè? Ì yɛ̃ nti dɛɛtɛ́ onìtàa kè tí ò kùɔ?

Kɛ̀ bɛ̀ ndò nyúóó.
5 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ wɛ̀ńtɛ́ wɛ́ntɛ́ nɛ̀ kɛmiɛkɛ, kòo yɛ̀mmɛ̀ɛ caàrɛ̀ bɛ to kpeńnìmɛ̀, kòo
nákɛ́ dɛ kóo nìtì kɛ dɔ̀: Youtɛ a baakù!
Kòo youtɛ kɛ̀ kù pɛ̃nkɛ miɛtɛ́.
6 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛɛ yɛ̀nní kɛ́ pɛ̃nkɛɛ tíínnɛ̀ Edɔti kó fɛnafɛ kɔbɛ kɛ bo yà bɛ̀ yóó
yĩmɛ̀ kɛ́kuɔ Yesu.

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ bɛmuɔmbɛ pɛ́u
(Wɛ́ntɛ́ Matie 4:25, 12:15-16 nɛ̀ Duku 6:17-19)

7 Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ kɛ́kɔtɛ Kadidee kóo dàméèrì bíɛ́kɛ̀ kɛ̀
kunitisũkù nhò tũ, bɛ̀ do bonní Kadidee, nɛ̀ Sudee
8 nɛ̀ Sedisadɛmmu nɛ̀ Idumbee, nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yèè bo Suditɛ̃ɛ̃ kó kukó nyáà ndi nɛ̀
yɛhɛkɛ̀ yèè tɔ̀kénɛ̀ Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃ yɛ kɔbɛ. Kɛ̀ bɛ̀ ńkɔrì Yesu borɛ̀ kɛ yɛ́ bɛ̀ do yomɛ̀
ò dɔ̀ɔri dɛ̀.
9 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛɛ ò waanní kudabɛkù kɛ̀ kù nhò tɔ̀kénɛ̀,
bɛnìtìbɛ̀ yàà bo ò ɛ̃ũtɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
10 Kɛ yɛ́ ò do miɛkùnkomɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bɛmuɔmbɛ ndɛití kɛ bo ò
kàákɛ́.
11 Kɛ̀ yɛbɔkɛ̀ ta bɛ̀ níí ò yà, kɛ́nínkóo o ìikɛ̀ kɛ́kuɔ́nko kɛ dɔ̀: A tú Kuyie mBirɛ
ndɛ.
12 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ cau weti weti kɛ dɔ̀ yɛ̀ báá nákɛ́ ò tú wè.

Yesu tããtɛ́mɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Matie 10:1-4 nɛ̀ Duku 6:12-16)

13 Kɛ̀ Yesu dekɛ ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ́nyu ò dɔ́ kɛ́yú bɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ nkɔròo o borɛ̀.
14 Kòo tããtɛ́ bɛnìtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo nhò bonɛ̀,
15 kòò bɛ̀ tũɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ náantɛ Kuyie nnáaǹtì, kòo bɛ̀ duɔ́ mmuwɛ̃rímú bɛ yó
mbɛtìnɛ̀mu yɛbɔkɛ̀.
16 Ntɛ bɛnìtìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ ò tããtɛ́ bɛ̀ kó yɛyètɛ̀: Simɔɔ kòo o yu kɛ dɔ̀ Piɛri,
17 nɛ̀ Sebedee kó ibí, Isaku nɛ̀ o nantɛ̀ Isãã kɛ̀ Yesu bɛ yu kɛ dɔ̀: Boannɛrikɛɛsi
(dɛ̀ɛ̀ tu fɛtapíɛ̀fɛ̀),
18 Ãntidee nɛ̀ Fidipu nɛ̀ Batidemii nɛ̀ Matie nɛ̀ Tomaa nɛ̀ Adifee kó dɛbirɛ
Isaku, Tadee Simɔɔ Sedɔti kó fɛnafɛ kou,
19 nɛ̀ Sudaasi Isikadiyoti wèè fìtɛ́ Yesu.

Yesu cĩɛ̀tɛ̀ kɔbɛ do dɔ́mɛ̀ kóò dɛ̀itɛ

20 Kɛ̀ bɛɛ konní tɛcĩɛ̀tɛ̀ kɛ̀ ditĩnnìi wɛ̃tɛ kɛ́tíínní bá Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ í mpɛ̀tɛ́
mɛfíè nkɛ bo di.
21 O cĩɛ̀tɛ̀ kɔbɛ ti kèè dìi mɔ̀nnì kɛ́kɔtɛní kɛ bo ò dɛ̀itɛ kɛ yɛ́ bɛ̀ do náámmɛ̀ kɛ
tú o yɛ̀mmɛ̀ í naati.

Tɛcĩɛ̀tɛ̀ tɛ̀máà kó mutotímù
(Wɛ́ntɛ́ Matie 12:22-32 nɛ̀ Duku 11:14-23, 12:10)

22 Kɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do yɛ̀nní Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ̀ ntú: Obɔɔkpààtì weè bo o
miɛkɛ, nɛ̀ weè kó muwɛ̃rímú mmu ò bètìmɛ̀ yɛbɔkɛ̀.
23 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ yu kɛ́ bɛ̀ ãntɛ́ kɛ dɔ̀ obɔɔkpààtì bo yĩmɛ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́bɛti obɔɔkpààtì?
24 Kɛ̀ dikpààtìyuu dimáà kɔbɛ totɛ́ kɛ kpa mbɛmáà dɛ kó dikpààtìyuu bá nhã
kɛ bo.
25 Kɛ̀ tɛcĩɛ̀tɛ̀ tɛmáà mɛ ntotɛ́ kɛ kpa ntɛmáà dɛ kó tɛcĩɛ̀tɛ̀ bá nhã kɛ bo.
26 Kɛ̀ nsà kɛ̀ obɔɔkpààtì totɛ́ kɛ kpa nhomáà, kɛ̀ mɛyatimɛ̀ bo o cuokɛ̀ o kpàtì
bá nhã kɛ bo, tì bo deè.
27 Òmɔù báá na kéta onitikperì cĩɛ̀tɛ̀ kéhεí o kpɛrɛ, kɛ̀ í ketɛ́ koò boú, kòò mɛ
nhò boú kɛ dèè dɛ mɔ̀nnì ò bo na kéhεí o kpɛrɛ dɛmɔu o cĩɛ̀tɛ̀ miɛkɛ.

28 Timɔ́mmɔnti nti n di náámmɛ̀ Kuyie mbo cĩ̋ mbɛnìtìbɛ̀ bɛ yɛi mmɛmɔu nɛ̀ yɛsɑ́ɑ̀mbɛ̀ bɛ̀ kù sɑ̀ɑ́ nyɛ̀.
29 Wèè mɛ mbo sɑ́ɑ́ Muyɑánsààmù Kuyie mbáá ò cĩ̋, o yɛi bo mbo o ĩnkɛ̀ sɑ́ɑ̀.
30 Yesu do béi mmɛmmɛ kɛ yɛ́ bɛ̀ do túmɛ̀ dibɔɔ̀ mɑrì dii bo o miɛkɛ.

Yesu yɔ̃ nɛ̀ o nɛí bɛ̀ do ò wɑàmmɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 12:46-50 nɛ̀ Duku 8:19-21)
31 Yesu yɔ̃ nɛ̀ o nɛí kɛ̀ bèɛ tuɔkɛní kémbo ditowɑà kétɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ bo ò yùní.
32 Kòò nsɔ́ ditĩnnì kàri koò cɛ̃̀tɛ, kɛ̀ bèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: A yɔ̃ nɛ̀ ɑ nɛí bɛ̀ bo ditowɑà kɛ dɑ yu.
33 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: We ntú n yɔ̃ kɛ ɔ̃mbɛ tú n nɛí?
34 Kòo deè kéwéntɛ́ wéntɛ́ bèɛ̀ kàri koò cɛ̃̀tɛ kɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ n yɔ̃ nɛ̀ n nɛí.
35 Wèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀ weè tú n nɑntɛ̀ nɛ̀ n tɑ̃ũ nɛ̀ n yɔ̃.

4

Wèè yɑù o diitì kó dinɑ́ɑ̀hɑ̃ntírì
(Wéntɛ́ Matie 13:1-9 nɛ̀ Duku 8:4-8)
1 Kɛ̀ Yesu wɛ̃tɛ kénnɑ́á nKuyie nnɑ́ɑ̀ntì Kɑdidee kóo dàméèrì nùù, kɛ̀ bɛnìtìbèɛ tíínko o borɛ̀ kénsũ, kòo tɑ kénkɑri kudɑbɛkù dàméèrì miɛkɛ, kɛ̀ ditĩnnì kàri dàméèrì nùù.
2 Kɛ̀ Yesu mbɛ̀ tiè nyitié mpéu nɛ̀ yɛnɑ́ɑ̀hɑ̃ntíyɛ̀ miɛkɛ, kɛ́ mbɛ̀ nàá nkɛ tú:
3 Onìtì mɔù weè do yɛ̀ kɛ bo yɑá o diitì.
4 Ò yɑù dìi mɔ̀nnì kɛ̀ mɛdibii mmɑmèɛ do kucɛ nùù kɛ̀ sinɔɔ kɔtɛní kɛ́ mɛ̀ di.
5 Kɛ̀ mɛtɛ̃mèɛ do fɛkũ̃ũfɛ ĩnkɛ̀ mutɑ́ɑ́ nyí sũ dɛ̀ kécɑ̃rikɛ kéyènní, kɛ yɛ́ mutɑ́ɑ́ nyí sũmɛ̀ dɛborɛ̀.
6 Kɛ̀ diyiè tònkɛ̀ kɛ́ mɛ̀ tùɔ nkɛ̀ mèɛ kpeí kɛ yɛ́ icĩ̃ nyí nɑmɛ̀ kɛ bo fííkú.
7 Kɛ̀ mɛdibii ntɛ̃mèɛ do tipotì miɛkɛ kɛ̀ tìi íténí kɛ́ mɛ̀ ɛ̃ũ̃té bá mɛ̀ í nnɑ képɛité.
8 Kɛ̀ mɛdibii ntɛ̃mèɛ do kɛtenkɛ̀ wenni dɛ̀ kéyènní kénkótírí kɛ kpeńnì, kɛ̀ miɛ mpɛité mɛbii nsipísìtɑ̃ɑ̃ti kɛ̀ mɛtɛ̃mèɛ pɛité mɛdibii sipísìkuɔ̀, kɛ̀ mɛtɛ̃mèɛ pɛité mɛdibii ntɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
9 Koò dèè kɛ dɔ̀: Wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè, wèe keè!

Mùù te kɛ̀ Yesu do nɑ́ɑnnɛ̀ yɛnɑ́ɑ̀hɑ̃ntíyɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 13:10-17 Duku 8:9-10)
10 Yesu ìtɛ́ dìi mɔ̀nnì ditĩnnì borɛ̀, o tɑncɔ́ùmbɛ̀ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bèɛ̀ ò bonɛ̀ kɛ̀ bèɛ o bekɛ dɛ kó yɛnɑ́ɑ̀hɑ̃ntíyɛ̀ tú mù.
11 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kuyie ndi bɛnkɛmu ku kpɑàtìyuu kó timɔ́mmɔnti tìi sɔ̀ri, bɛtɔbɛ̀ biɛ m bɛ̀ nɑ́ɑ́nnɛ̀ yɛnɑ́ɑ̀hɑ̃ntíyɛ̀ nyɛ,
12 kɛ̀ bɛ̀ bo nwúó nkɛ bɑ́á yà, kényo kɛ bɑ́á bɑntɛ́, bɛ̀ yɑà bo ceetɛ kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ cĩ̋ mbɛ yɛi.

Yesu wèńkùnnɛmɛ̀ wèè yɑù o diitì kó tinɑ́ɑ̀ntì o tɑncɔ́ùmbɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 13:18-23 nɛ̀ Duku 8:11-15)
13 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di í bɑntɛ́ dɛ kó dinɑ́ɑ̀hɑ̃ntírì di né bo yĩ̃mɛ kébɑntɛ́ yɛnɑ́ɑ̀hɑ̃ntíyɛ̀ tɛyɛ̀ yɛmɔu.
14 Ntɛ dɛ kó dinɑ́ɑ̀hɑ̃ntírì tu mù: Wèè yɑù mɛdibii nweè tu wèè nɑ̀á Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì.
15 Mɛdibii mmèè do kucɛ nùù kɛ̀ mɛ̀ tu bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ bɛ̀ Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì, kɛ̀ bɛ̀ tì kèè, dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ dibɔɔ̀ kɔ̀tɛní kɛ tì dɛ̀itɛ.
16 Mɛdibii mmèè do fɛkũ̃ũfɛ ĩnkɛ̀, mɛ̀ tu bɛnìtìbɛ̀ mbɛ bèɛ̀ ɔ̃ɔ̃ keè Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì kɛ pɑ̀nkɛɛ tì cɔutɛ́ nɛ̀ kuyɛ̀nnɑɑtí.

17 Bè mɛ nyí nyóu kè tì bo fííkú bɛ miɛkɛ, bè í nwɛ́ɛ́rì kè mɛyɛ̀ncaàrìmè tùɔkɛní
dìì mɔ̀nnì yoo bè bè fɛ́ũ̃ bè nàá mmèè kpéí Kuyie nnáaǹtì bè pɛ̃̀nkɛɛ bútínné
Kuyie.
18 Mɛdibii mmèè do tipotì miɛkɛ mè tu bèè kèè bèmbɛ Kuyie nnáaǹtì.
19 Kè kutenkù kó iyɛǹtotí nè tikpàtì kó muwammù kè dèɛ bè soutɛ́ nè dɛtɛrè
dɛtɛrè kó mɛdɔ́kùmè kè dèɛ ta bɛ yèmmè miɛkɛ kɛ́hɛ́ũ̃tɛ́ Kuyie nnáaǹtì bá tì í nna
kɛ́pɛitɛ́.
20 Mɛdibii mmèè do kɛtenkè wenni dè, mè tu bɛnìtìbè bèè ɔ̃ɔ̃ keè bèmbɛ Kuyie
nnáaǹtì kɛ́ tì cɔutɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́waá mbɛtɔbè, yie sipísìtããti, otɔù sipísìkuɔ̀, otɔù
tɛkɔ̀ùtè (100).

Fìtírè nè tɛbiètè dɛ kó tináaǹtì
(Wéntɛ́ Matie 5:15, 10:26 nè Duku 8:16-18)
21 Kè Yesu yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Bè ɔ̃ɔ̃ í ncɔ́u nfìtírè kɛ́ dè tàa ntɛcètè miɛkɛ yoo bèɛ
dè ǐńné mutɛ̃ĩ fũɔ̃̀, bè ɔ̃ɔ̃ dè cɔ̃nné fɛcùùfè nfɛ.
22 Kɛ yɛ́ dèmarè í bomè dèè sòri kɛ í yóó feitɛ́. Dèè sòri dè yóó yènnímu
kuwenniku.
23 Wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè!
24 Kè Yesu yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Daatɛnè mɛsàà ndi yo tìì náaǹtì kpéí, bè bo di
bennɛ́ nè tɛbietè di beú nè tè bɛtɔbè, kɛ́deè kɛ yíɛ́ dɛ ǐnkè.
25 Wèè mɔ̀kɛ bè yóó ò yìɛ́mu, kè wèè kpa bèɛ dɛitoo dɛsámpórè ò mɔ̀kɛ dè.

Tidibotì kó tináaǹtì
26 Kè Yesu yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Kuyie nkpààtìyuu dònnè onìtì wèè buɔtí wènwe
mɛdibii nho paku miɛkɛ.
27 Kòo yɛ̀ nkɛ duɔ́ yoo ò wùó, tidiitì nkótírí nè timáà kɛyènkè nè kuyie mbá ò
í yɛ́ ti kótírí mèè botí.
28 Kɛtenkè kɛè ɔ̃ mpĩ mmutɔ̃mmú nè kɛmáà kè tidiitì kòtírí kɛ́ketɛ́ kɛ́ãnné
difènnì kɛ́deè kè mɛbii nné ãnné kɛ́píɛ.
29 Tì bi dìì mɔ̀nnì kòo tì dèitɛ kɛ yɛ́ mudidèì tùɔ̀kɛmè.

Fɛyoǹfɛ kó dináaǹhãntírì
(Wéntɛ́ Matie 13:31-32, 34 nè Duku 13:18-19)
30 Kè Yesu yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Ti bo donnɛnè ba Kuyie nkpààtìyuu? Ti bo yĩ dì
dònnè ba?
31 Ti bo yĩ dì dònnè fɛyoǹfè dòmmè mmɛ kɛ kɛ̃ńnì.
32 Kè bè fè buɔtí fèɛ yènní kɛ́kótɛ́ kɛ́naá mmutie diɛmù nè ibakɛ, kè sinɔɔ yĩɛ̃
nyi ĩnkè.
33 Nè yɛnáaǹhãntíyè miɛkɛ nkɛ péu ò do bè nàánnèmè Kuyie nnáaǹtì, kɛ bè
nàánnè bè bo na kɛ́keè mèè botí.
34 Yesu do ɔ̃ náánnè yɛnáaǹhãntíyè nyɛ sɑ̃́ɑ̃̀, kè bè né bo dìì mɔ̀nnì bɛmáà borè
nè o tancóùmbè wèe tì mbè wénkùnnɛ timɔu páíí.

Yesu còńnémè kuyaakù nè mɛniɛ
(Wéntɛ́ Matie 8:18, 23-27 nè Duku 8:22-25)
35 Dɛ kó diyiè dimáà kuyuoku mɔ̀nnì, kè Yesu nákɛ́ o tancóùmbè kɛ dɔ̀: Tí séntɛ́
mɛniɛ nyáà tɛrì.
36 Bè cíɛ ndìì mɔ̀nnì bɛnìtìbè kɛ́deè, kɛ ítɛ́nè kudabɛkù Yesu do bo kùù miɛkɛ,
kè tidabɛɛtì tɛtìi ò nɛinè.
37 Kè kuyaakù kperíkù makùu ítɛ́ní kɛ́nfuuti, kè mɛniɛ ntaà kudabɛkù miɛkɛ
kɛ mmɔ́ nkɛ piɛku.
38 Kè Yesu yie yɛ̀ nkɛ duɔ́ kudabɛkù miɛkɛ kɛ cekɛ́ diyuceénnì o yuu. Kòo
tancóùmbèɛ ò èntɛ kɛ dɔ̀: Okótì kè ti ku a kpɛti í boà?
39 Kè Yesu ítɛ́ kɛ́pɛi nkuyaakù kɛ dɔ̀: Cómmú! Kɛ́bɛ́innè mɛniɛ nkɛ dɔ̀: Yĩ só!

Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ kuyaakùu cómmú kɛ̀ mɛniɛ ndɔ̀ béu.
40 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ kufɔ̃waá ndi autɛ́ mɛmmɛ? Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di í n tɑ̃́?
41 Kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́ kɛ̀ bɛ̀ mbɛ́kú bɛtɔbɛ̀ kɛ tú: Wenninwe yie, kuyaakù nɛ̀ mɛniɛ nkɛ̀ dɛ̀ yié nhò yɛ̃ mmù?

5

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ onìtì dibɔɔ̀ ta wè
(Wéntɛ́ Matie 8:28-34 nɛ̀ Duku 8:26-39)

1 Yesu nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ sɛ́ntɛ́ kétuɔkɛ Sedasaa kó kɛtenkɛ̀,
2 kɛ̀ Yesu ncutiní kudabɛkù, kòo nìtì mɔù, dibɔɔ̀ marì ta wèe yɛ̀nní ifɔ̃ti kɛ́kétɛ́ní o bíɛ́kɛ̀.
3 Dɛ kóo nìtì do ã ifɔ̃ti miɛkɛ nkɛ, bá bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í nnɔ nkoò bou bá nɛ̀ mɛfĩmmɛ.
4 Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do ò boúmɛ̀ kucɛ mɛ̀pɛ́u mɛfĩmmɛ, kɛ táú nho naàcɛ̀i timátì, kòo tɔ̃ũ mɛfĩmmɛ kɛ́bɔ́kɛ́ timátì. Òmɔù tɛ̃́nkɛ í nna kɛ bo ò yɔ̀kùnnɛ.
5 Yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu kɛyɛ̀nkɛ̀ nɛ̀ kuyie kòò nharì ifɔ̃ti miɛkɛ nɛ̀ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ wúótí kɛ bokù omáà yɛpɛ̀rɛ̀.
6 Ò yàní dìì mɔ̀nnì Yesu kɛ́cokóo kɛ́nínkú o ìikɛ̀,
7 kɛ́kuɔ́nko mɛdiɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti kpɛti dòmmɛ mí nnɛ̀ fɔ̃́, oĩnkɛ̀nkpààtì kó dɛbirɛ? N da báámmu nɛ̀ Kuyie nyètìrì a bá nfɛ́ɛ̃ũ.
8 Kɛ yɛ̃́ Yesu do dì péimmɛ̀ kɛ dɔ̀: Yɛ̀ onìtì yie mmiɛkɛ fɔ̃́ ndibɔɔ̀.
9 Kɛ̀ Yesu bekɛ dibɔɔ̀ kɛ dɔ̀: A yètìrì tú ba? Kɛ̀ di dɔ̀: N yètìrì tu kusũ̃kù, kɛ yɛ̃́ ti sũ̃mɛ̀.
10 Kɛ̀ yɛ̀ mbáá nYesu kɛ tú: A báá ti dennɛ dihɛì.
11 Kɛ sɔ̃́ kufɔ̃̀nkɛ̀cɛ̃nku makù bo ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ diiti.
12 Kɛ̀ yɛɛ̀ bɔkɛ̀ɛ bántɛ̀ Yesu kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ tí kɔtɛ kéta yɛfɔ̃̀nkɛ̀ yiɛ.
13 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Yɛ̀nnɛ̀, kɛ̀ yɛɛ yɛ̀ dɛ kóo nìtì miɛkɛ kéta kufɔ̃̀nkɛ̀cɛ̃nku, kɛ̀ kùu cokɛ́ kɛ́cútɛ́ní ditãrì ĩnkɛ̀ kédiu mɛniɛ mmiɛkɛ, yɛ̀ do bo mbo sikɔupísìdɛ́ (2000).
14 Bɛɛ̀ do cɛ̃mmù dɛ kó yɛfɔ̃̀nkɛ̀ kɛ̀ bɛɛ cokɛ́ kéyeè dɛ kó tináaǹtì dihɛì miɛkɛ nɛ̀ dɛpaanko, kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ ítɛ́ kɛ bo kɔtɛ kéyà dɛɛ̀ dɔɔ̀,
15 kétuɔkoo Yesu borɛ̀ kéyà onìtì yɛbɔkɛ̀ kusũ̃kù do ta wè kòò kàri kɛ ã tiyaàsààtì, kòo yɛ̀mmɛ̀ wenkɛ, kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ.
16 Bɛɛ̀ do dɛ̀ bo kɛ yà dɛɛ̀ dɔɔ̀, kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ nàké dɛ̀ dɔɔ̀mɛ̀ onìtì yɛbɔkɛ̀ ta wè, nɛ̀ dɛɛ̀ dɔɔ̀ yɛfɔ̃̀nkɛ̀.
17 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛɛ bántɛ̀ Yesu kɛ dɔ̀ wèe yɛ̀ bɛ tenkɛ̀.
18 Yesu tati dìì mɔ̀nnì kudabɛkù onìtì yɛbɔkɛ̀ do ta wè kòo ò bántɛ̀ kɛ dɔ̀ ò bo nhò nɛínɛ̀.
19 Kɛ̀ Yesu yetɛ kóò nàké kɛ dɔ̀: Kò nha cĩɛ̃̀tɛ̀ kénáké a kɔbɛ ti Yiɛ̀ nda dɔɔ̀ dɛɛ̀ kó dimàà, nɛ̀ ò da kuó mmɛɛ̀ botí mɛsémmɛ̀.
20 Kɛ̀ weè nìtìi kɔtɛ kénnáantoo kutempɛ̃ yɛhɛkɛ̀ tɛpíítɛ̀ kɔku kumɔu miɛkɛ Yesu dɔɔ̀ dɛɛ̀ kó dimàà, kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di bɛmɔu.

Yesu còńnémɛ̀ onitipòkù yɔ́ntì kɛ fòùkùnnɛ Saiduusi sapùmbirɛ
(Wéntɛ́ Matie 9:18-26 nɛ̀ Duku 8:40-56)

21 Kɛ̀ Yesu sɛ́ntɛ́ mɛniɛ nyáà nɛ̀ kudabɛkù kɛ̀ kunitisũ̃kùu tíínko o borɛ̀ mɛniɛ nnùù.
22 Kɛ̀ kutííntouku kóo kótì mɔù bɛ̀ tu wè Saiduusi kòo tuɔkɛní kéyà Yesu kɛ́nínkóo o ìikɛ̀,
23 kóò bántɛ̀ nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu kɛ dɔ̀: N sapùmbirɛ dɛɛ̀ màùnɛ̀ mukũ̃ũ, n da báámmu kɔtɛní kénɔ́ɔ́ nha nɔu dɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛɛ miɛtɛ́, kénfòù.
24 Kɛ̀ Yesu ò nɛinɛ̀ kɛ̀ ditĩnnì nhò uríné koò ɛ̃̀ũ tipíìtì timɔu.

25 Kòo nitipòkù məù dɛ̀ bo kɛ mə ntiyɔ́ntì yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ bá tì í commu.
26 Kòò kɔ̀rì bɛdòòtórìbɛ̀ pɛ́u borɛ̀ kɛ fɛ̃̀ṹtɛ́ mɛdiɛ̀, kɛ càkɛ o díítí imɔu bá dɛ̀ í tɔ̃ũkú, kɛ̀ dɛ̀ pètìnkɛ né yetíróo mɛdiɛ̀.
27 Kòo keè kɛ̀ bɛ̀ nàá nYesu kpɛ́í kòo kɔtoo ditĩnnì miɛkɛ, kɛ kétóo Yesu fɔ̃ǹkúò bíɛ́kɛ̀ kɛ́káákɛ́ o yaàbòrì.
28 Nɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ kɛ yɛ̃́ kɛ dò mbá kòo na kɛ kàákɛ́ o yaàbòrì ò bo miɛtɛ́.
29 Ò kàákɛ́ mɛǹmɛ Yesu yaàbòrì, kòo yɔ́ntì pǎnkɛɛ cómmú, kòo bantɛ́ o kɔ̃ntì miɛkɛ o məmmú dèèmɛ̀.
30 Kɛ̀ Yesu bantɛ́ muwɛ̃rímú mamù yɛmɛ̀ o miɛkɛ kéwɛ̃ɛ̃tɛ kébekɛ ditĩnnì kɛ dɔ̀: We nkàákɛ́ n yààtì?
31 Kòo tancɔ́ùmbɛɛ ò tɛ̃ǹné kɛ dɔ̀: A wúó nkɛ̀ ditĩnnì da ɛ́ũ miɛ̀ mbotí kàa bèkú wèè da kàákáà?
32 Kɛ̀ Yesu nwéí tipíìtì timɔu kɛ bo yà wèè ò kàákɛ́.
33 Dɛ mànnì kòo nitipòkù kɔ̃ntì au nɛ̀ kufɔ̃waá nkɛ yɛ̃́ ò yɛ́mɛ̀ dèè dɔ̀ɔ̀ o kɔ̃ntì miɛkɛ, kòo tɔ́nko Yesu borɛ̀ kɛ nínkóo o ììkɛ̀ kóò nàkɛ́ timómmɔnti.
34 Kɛ̀ Yesu né ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N kóo sapàà a tǎkùmɛ̀ da miɛkùnnɛmu, kɔtɛ kɛ̀ dɛ̀ nnaati, kàa məmmúu deè.
35 Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ kutííntouku kóo kótì kɔbɛɛ tuɔkɛní kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A sapùmbirɛ kumu a báá benné kénkɔɔ́nnɛ̀ okótì.
36 Kɛ̀ Yesu mbúútí bɛ̀ nàá ntì, kénákɛ́ Saiduusi kɛ dɔ̀: N tɛ̃́ máà, kɛ bá nyĩɛ̃̀kù.
37 Yesu í nyie koò məù bo ò nɛinɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í tú Piɛri nɛ̀ Isaku nɛ̀ o nantɛ̀ Isãã.
38 Bɛ̀ tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì kutííntouku kóo kótì cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ Yesu yà kunitisṹkù kɛ̀ kutoweku dáátí kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ nyɛkúdabùò.
39 Kòo taroo ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nte kutoweku kuu? Di kuɔ̀nnɛ̀ ba? Dɛbirɛ í ku dɛ̀ yɛ̃̀ kɛ duómu.
40 Kɛ̀ bɛ̀ nhò daú kòo bɛ̀ dènnɛ kéyú dɛbirɛ cicɛ nɛ̀ dɛ yɔ̃ nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ bèè ò nɛínɛ̀ kétannɛ̀ dɛbirɛ duó dɛ̀,
41 képĩ ndɛsapùmbirɛ nɔ̀ùtɛ̀ kɛ dɔ̀: Taritakumi! (Dèè tu: Dɛsapùmbirɛ, ítɛ́ kɛ̀ míì mɛ nyɛ̃̀!).
42 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ dɛsapùmbirɛɛ ítɛ́ kécentɛ. Dɛ̀ do məkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ ndi, kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di mɛdiɛ̀ nkɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́.
43 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀ bɛ̀ báá yie nkòò məù tì keè, kédeè kɛ dɔ̀: Duónnɛ̀ dɛsapùmbirɛ mudii kɛ̀ dɛɛ di.

6

Yesu ɛì kɔbɛ do í ò tɛ̃́
(Wéntɛ́ Matie 13:53-58 nɛ̀ Duku 4:16-30)

1 Kɛ̀ Yesu ítɛ́ dɛborɛ̀ kénɛinɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ dihɛì ò bìíkú dì.
2 Tɛomɔ̀ùtɛ̀ matɛ̀ yiè kɛ̀ Yesu mbɛ̀ tiè nkutííntouku miɛkɛ kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di, kɛ̀ bɛ̀ nnáá nkɛ tú: Ò yà dɛ diɛ nkó dimàà? We nhò duó ndɛ kó mɛciì, ò yĩmɛ kɛ na kɛ dɔɔri tidiɛtì ò mɛ̀ ndɔ̀ɔ̀ri tì?
3 Dɛ̀ í tú wenwe odabɛɛsũ̃ɔ̃tàà? Maari birɛ í dɔkaà? Isaku nɛ̀ Sosɛsi, Sudi nɛ̀ Simɔɔ bɛ kóo kótàà? O tãbɛ̀ í bo diɛ ti cuokàà?
Nɛ̀ dɛ kpɛ́í bɛ̀ í nhò tɛ̃́.
4 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ɔ̃ ndému Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò, o ɛì kɔbɛ nɛ̀ o cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nhò dé.
5 Dɛborɛ̀ Yesu í ndɔ̀ɔ̀ tidiɛtì matì péu, kɛ̀ dɛ̀ í tú ò nɔ̀ómmɛ̀ o nɔu bɛmuɔmbɛ mabɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛɛ miɛtɛ́.
6 Kɛ̀ dɛɛ di Yesu mɛsàà mbɛ̀ í ò tɛ̃́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.

Yesu tɔ̃mmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ dɛ́bɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Matie 9:35, 10:5-15 nɛ̀ Duku 9:1-6)

7 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu ńcentì yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dɛ̀ tɔkɛ́ kɛ bɛ̀ nàá nKuyie nnáaǹtì,
mɛmmɛ kòo yú o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kɛ́ mbɛ̀ tũ̃ɔ̃ mbɛ̀dɛ́bɛ̀ dɛ́bɛ̀, kɛ́ bɛ̀
duɔ́ muwɛ̃rímú kɛ̀ bɛ̀ bo mbɛtì yɛbɔkɛ̀.
8 Di ńtɔ di pààti máà, di bá ntɔ mudii yoo kudɔukù yoo idíítí.
9 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ãnnɛ́nɛ̀ di nɛùtì, di báá ãnné yɛyaàbòrɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ dɛ́ɛ̀.
10 Kɛ yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di tùɔ̀kɛ dihɛì marì kɛ bàtɛ́ tɛ̀ɛ̀ cɪ̃ɛ̃tɛ̀ di ndɛ mbo
kɛ yàa ítɛ́nɛ̀ dɛ kó dihɛì miɛkɛ.
11 Kɛ̀ dihɛì marì kɔbɛ í dɔ́ kɛ di cɔutɛ́, bɛ̀ mɛ nyí dɔ́ kɛ́ di kɛ́mmú di ítɛ́ dɛ kó
dihɛì, kɛ́kpɑ̃ɑ̃tɛ́ di naàcɛ̀tɑ̃ɑ̃ nkɛ̀ dɛɛ bɛnkɛ kɛ dò mmɛyɛi nkɛ́ríní bɛ yɔ ĩnkɛ̀.
12 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ kɔtɛ kɛ́nnáantɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ tú bɛɛ ceetɛ bɛ borimɛ.
13 Kɛ̀ bɛ̀ mbɛtì yɛbɔkɛ̀ péu yɛ̀ɛ̀ ta bɛnìtìbɛ̀, kɛ wáárì bɛmuɔmbɛ péu mɛkùɔ̀ nkɛ̀
bɛ̀ miɛrí.

Edɔti kùɔmɛ̀ Isãã-Batiisi
(Wɛ́ntɛ́ Matie 14:1-12 nɛ̀ Duku 9:7-9)

14 Kòo kpààtì Edɔtii keè kɛ̀ bɛ̀ nàá nYesu kpɛ́í, kɛ yɛ́ o yètìrì do feitɛ́mɛ̀ tipíìtì
timɔu kɛ̀ bɛ̀ ntú Isãã-Batiisi weè wɛ̃̀tɛ kɛ yɑ̃ǹtɛ́, kɛ̀ dɛɛ̀ te kòo mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ
dɔɔri tidiɛtì.
15 Kɛ̀ bɛmabɛ̀ ntú: Edii nwe Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò diɛwè.
Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu: Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù nwe kòo dònnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ do
dòmmɛ̀.
16 Edɔti tì kèè dìì mɔ̀nnì kɛ dɔ̀: N sòò kùɔ wèè Isãã weè wɛ̃tɛ kɛ yɑ̃ǹtɛ́.
17 Kɛ yɛ́ dɛ kóo Edɔti weè do pɪ̃ḿmɛ̀ Isãã kéboú, kékpetínné. Edɔti do fièɛ o
nantɛ̀ Fidipu pokù Edodiyati nwe képuokɛ.
18 Kɛ̀ Isãã o nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ í wenni kɛ dò nhá puokɛ a nantɛ̀ pokù.
19 Kɛ̀ Edodiyati miɛkɛɛ pɛikɛ Isãã kòo nwanti kɛ bo ò kùɔ, ò mɛ nyí nna,
20 kɛ yɛ́ Edɔti do démɛ̀ Isãã koò kãnké, kɛ yɛ́ kɛ dò nhò tu onìtì wèè dɔ̀ɔri Kuyie
ndɔ́ dɛ̀ kɛ kpa mɛyɛi. Kɛ̀ Isãã níí nnáá nkɛ̀ dɛɛ ò di kòo baa né ndɔ́ kɛ́ nhò kèḿmú.
21 Kɛ̀ diyiè marì né mbo Edodiyati yóó díínnɛ̀ dì kédɔɔ̀ ò mɛ̀ ndɔ́mɛ̀. Kɛ̀ Edɔtii
ãnné o pɛitéyiè kó dibanni, kéyú bɛnitidiɛbɛ̀ o ɛì kɔbɛ nɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ
yɛmbɛ̀, nɛ̀ Kadidee ɛkɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀.
22 Kɛ̀ Edodiyati kóo sapàà nta bɛ̀ kàri dɛ̀, kéhaá kɛ̀ dɛɛ narikɛ Edɔti nɛ̀ ò yu bɛ̀,
kòo kpààtì Edɔtii béi nkɛ dɔ̀: Osapàà m bekɛ a dɔ́ dɛ̀, m bo dɛ̀ nda duɔ́.
23 Bá kɛ̀ n kpàtì kó dikéè ndi, m bo da duɔ́. Míì mɛ nyɛ̃.
24 Kòo sapàà nyè kébekɛ o yɔ̃ kɛ dɔ̀: M bo ò bekɛ ba? Kòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bekɛ
we Isãã-Batiisi yuu.
25 Kòo sapàà nwɛ̃tɛ mɛcãã nkéta okpààtì kàri dɛ̀, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N dɔ́ á ãnné
bàmbà mmiɛ Isãã yuu ndi dibuu miɛkɛ kɛ́ n duɔ́.
26 Kòo kpààtì yèmmèɛ caàrɛ̀, ò mɛ nyí ndɔ́ kéyetɛ kɛ yɛ́ ò diɛmmɛ̀ kɛ béi nho
népobɛ̀ ìikɛ̀.
27 Kòo kpààtìi pɑ̃̀nkɛɛ tɔ̃ nkuhããpɔ̀nkù kɛ́ kù nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ dikpetíntou kɛ́ n
tɔní Isãã-Batiisi yuu.
28 Kɛ̀ kuhããpɔ̀nkùu kɔtɛ kɛ́féútɛ́ Isãã kɛ́ãnné o yuu dibuu miɛkɛ kɛ́kɔtɛnní kɛ́
dì duɔ́ nhosapàà nkòo di duɔ́ nho yɔ̃.
29 Kɛ̀ Isãã tancɔ́ùmbɛɛ tì kèè, kɛ́kɔtɛ kóò tùótɛ́ kɛ́kũnné.

Yesu dɔ̀ɔmɛ̀ tidiɛtì kɛ̀ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀ nɛ̀ siyĩĩ sinùmmù kɛ̀ dɛɛ sũũ
(Wɛ́ntɛ́ Matie 14:13-21 nɛ̀ Duku 9:10-17 nɛ̀ Isãã 6:1-14)

30 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ wɛ̃tɛní kétíí mbɛmɔu Yesu borɛ̀ kóò nàkɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ dɛɛ̀ kó
dimàà nɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ tìi kó dimàà.

31 Kòo bè nàké kɛ dɔ̀: Ti íténè kékɔtɛ mɛkɛntímè kè dí om̀pè sámpɔ́. Kɛ yɛ́ bɛnìtìbè do sũmè kè biɛ nkɔ̀rìní kè bɛtɔbè iiti bá bè í mpètɛ́ mɛfíè nkɛ bo di.
32 Kè bèɛ ta kudabɛkù kɛ bo kɔtɛ dibòrì marì dìì ciɛ́.
33 Bè kérí dìì mɔ̀nnì kè tipíìtì timɔu kɔbɛɛ bè yà, ké bè bantɛ́, kécoké bɛ naàcèi, ké bè diénnè dɛ bíékè.
34 Yesu cùténí dìì mɔ̀nnì kudabɛkù kéyà ditĩnnì diɛrì kè mɛsémmèɛ ò pĩ nnè dɛ kó bɛnìtìbè, kɛ yɛ́ bè do dòmmè ipe ìì kpa inyi ocɛ̃nti, kòo pànkɛ mbè tiè Kuyie nnáaǹtì péu.
35 Diyiè dèè dìì mɔ̀nnì kè Yesu tancɔ́ùmbèɛ kɔtɛní o borè kóò nàké kɛ dɔ̀: Ti bo dikpáà cuokè nkɛ diɛ nkè diyiè diɛ nkɛ dèè.
36 Cíɛ mbɛ kè bèɛ kɔtɛ dɛpaa nkó sicɛ́ĩ nè sihɛkɛsí sìì dè tɔ̀ké kédonté kédi.
37 Kè Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Díndi di mɔ́mmɔmbɛ duɔ́nè bɛ kè bèɛ di. Kè bèɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A dɔ́ ti kɔtɛ kédonté pɛ́ɛ̃bè yɛwe sikɔusìdé (200) tɔ̃mmú díítí nyi ké bè duɔ́náà?
38 Kè Yesu bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di mɔkɛ pɛ́ɛ̃bè bèdɛ? Kɔtɛnè kéyà. Kè bèɛ kɔtɛ kéyà bɛtɔbè kéwɛ̃tɛní kóò nàké kɛ dɔ̀: Ti mɔkɛ pɛ́ɛ̃bè bènùmmù ndi nè siyĩĩ sìdésì.
39 Kè Yesu dɔ̀: Kannɛnè bɛnìtìbè timúsũũtì ĩnkè yɛtĩrè yɛtĩrè.
40 Kè bèɛ bè kànnɛ biɛ ntɛkɔ̀ùtè kɔ̀ùtè, bɛtɔbè sipísìnùmmù nùmmù.
41 Kè Yesu túótɛ́ pɛ́ɛ̃bè bènùmmù bɛmbɛ nè siyĩĩ sìdésì sinsi kébɔ́útɛ́ kɛĩnkè késãntɛ Kuyie, kédeè ké mbè wɛ́ú, kɛ duɔ̀ nho tancɔ́ùmbè, kè bè toti bɛnìtìbè, ké bè totínè siyĩĩ sìdésì sinsi bɛmɔu.
42 Kè bèɛ cáákɛ́ bɛmɔu kénsànnè.
43 Kè yɛpɛ́ɛ̃wétíyèɛ súɔ́ nképíɛ nyɛmɔ́mmùyákè tɛpíítè nè yèdéè kè Yesu tancɔ́ùmbèɛ tɔ nè siyĩĩ sìì sùɔ́.
44 Bèè kó dimàà do càákɛ́ dɛ kóò pɛ́ɛ̃bè bè do bo sikɔupísìnùmmù (5000) ndi.

Yesu do kérímè mɛniɛ nyĩnkè
(Wéntɛ́ Matie 14:22-33 nè Isãã 6:16-21)

45 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Yesu duɔ́ nkòo tancɔ́ùmbèɛ ta kudabɛkù kɛ bo niitɛ́ késéntɛ́ mɛniɛ nyáà Bɛtisaidaa bíékè kè wenwe nkpaá kɛ cíɛnko bɛnìtìbè.
46 Ò bè cíɛ ndìì mɔ̀nnì kédeè kédekɛ ditãrì ĩnkè kɛ bo bántɛ nKuyie.
47 Dè bìitɛ dìì mɔ̀nnì kɛ sɔ̃ nkudabɛkù kɛ̀ɛ́ké mɛniɛ ncuokè kè Yesu kpaá diyáà o máà,
48 kébantɛ́ o tancɔ́ùmbè màùnèmè kuyaakù kɛ yɛ́ kù do fuutiníme bɛ ìikè bíékè nkɛ, kukũnwentóo mɔ̀nnì kè Yesu nkéróo bɛ bíékè kɛ ceǹtì mɛniɛ nyĩnkè, kɛ ndɔ́ kɛ na mbè pɛ̃ɛ̃tɛ́.
49 Kè bèɛ ò yà kòò kèríní mɛniɛ nyĩnkè kè bɛ yèmmè ndò ndibɔɔ̀ marì ndi, kè bèɛ kuɔ́nko mɛdiè.
50 Kɛ yɛ́ bè do ò yàmè kè kufɔ̃waá mbè autɛ́, kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Di bá nyĩɛ̀kù, kufɔ̃waá mbáá di pĩ mínwe.
51 Kòo taroo bɛ borè kudabɛkù miɛkɛ kè kuyaakùu cómmú, kè dèɛ di Yesu tancɔ́ùmbè mɛdiè
52 bá nè ò do mɛ ndɔ̀ɔmè tidiɛtì kè pɛ́ɛ̃bèɛ sũũ kè bɛ yèmmè baa ńkpeńnì. Bè í nna kébantɛ́.

Bɛmuɔmbɛ do káámmè Yesu yaàbòrì kɛ miɛrí
(Wéntɛ́ Matie 14:34-36)

53 Bè sèńtɛ́ dìì mɔ̀nnì mɛniɛ nkétuɔkɛ Sennɛsarɛti kó kɛtenkè, képítínné bɛ dabɛkù.
54 Bè yènní dìì mɔ̀nnì kudabɛkù kè bɛnìtìbèɛ bantɛ́ Yesu,
55 kénkɔrì tipíìtì timɔu kéntɔu bɛmuɔmbɛ nè bɛ dúɔ̀ kɛ kɔrìnko o borè, kè bè kèè kòò bo dè bèɛ bè kɔtɛnko.

56 Bá kɛ̀ Yesu kɔ̀tɛ kùù píkù sihɛkɛsí yoo yɛhɛkɛ̀ yoo dɛpaa, bɛnìtìbɛ̀ ńtɔuo
bɛmuɔmbɛ kɛ dɔunko yaárɛ̀ koò bàá nkɛ tú wèe yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ káákɛ́ bá o yaàbòrì
fũ̃. Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà ò kàá nkɛ̀ bɛ̀ mmiɛrí.

7

Kuyie nkó ikuɔ́ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kpɛyi
(Wéntɛ́ Matie 15:1-9)

1 Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ìténí Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí nYesu borɛ̀,
2 kéyà Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ mabɛ̀ yommɛ̀ bá bɛ̀ í nìtɛ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀.

3 Kɛ yɛ́ ikuɔ́ wããbɛ̀ nɛ̀ Sifubɛ tɔbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ tũ mbɛ yɛmbɛ̀ kó ikuɔ́, bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ í
ndi kɛ í nìtɛ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀.
4 Bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ konní dikãtìrì kénitɛ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ mmɛ kɛ né di, kɛ mɔkɛnɛ̀ ikuɔ́ tɛì
péu bɛ̀ yóó nhɛirí mɛ̀ɛ̀ botí ibɔ̀ɔ̀kɛ nɛ̀ yɛdɔ́ nɛ̀ sikũmboó timátì kpɛsi.

5 Fadisĩ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ kàa tancɔ́ùmbɛ̀ í tũ
nti yɛmbɛ̀ kó ikuɔ́ kɛ yo mbá bɛ̀ í nìtɛ ikuɔ́ nyɛ̃mmɛ̀?
6 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Mɛyèmmɛ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀, Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò
Esaii do naatimu ò wãũ dìì mɔ̀nnì di kpéí nkɛ tú:
Bɛ nnìtìbɛ̀ sãntí Kuyie nnɛ̀ bɛ nɔ̀ nyɛ,
kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ né kù dètɛ́nɛ̀.
7 Bɛ̀ kù báá ndɛtetìrɛ̀ ndɛ,
kɛ yɛ́ bɛ̀ tùótémɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɔú nyìì kuɔ́
kɛ tuonko bɛtɔbɛ̀,
kɛ dònnɛ̀ ì tu Kuyie nkpɛyi.
8 Kɛ̀ Yesu nsɔkɛ́ kɛ bɛ̀ nàá nkɛ tú: Di bùtínnému Kuyie nkó ikuɔ́ kɛ tũ mbɛnìtìbɛ̀
dɔú nyì.

9 Kòo yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Di mènkɛ bùtínnému páíí Kuyie nkuɔ́ kɛ tũ ndi
mɔ́mmɔmbɛ di kpɛyi.

10 Mɔyiisi bɛ́immu kɛ tú: A ndé a cicɛ nɛ̀ a yɔ̃, kɛ yíé mbɛ̀ yɛ̃ mmù. Kɛ̀ wèè sɜ̃ɜ́
nho cicɛ yoo o yɔ̃ bɛ̀ɛ ò kùɔ.
11 Kɛ̀ díndi tú: Kòo nìtì nàké o cicɛ yoo o yɔ̃ kɛ tú: N na n da pã dɛ̀ɛ̀ kó dimàà n
dɛ duɔ́ nKuyie nku, dɛ̀ dɛ̀ɛmu.

12 Nɛ̀ dɛ kó ikuɔ́ miɛkɛ kɛ̀ di bɛ̀ pã kucɛ bá bɛ̀ tɛ́nkɛ í teennɛ̀ bɛ cicɛbɛ̀ nɛ̀ bɛ
yɔ̃bɛ̀.
13 Nɛ̀ dɛ miɛkɛ kɛ kɔ̀ù Kuyie nkó ikuɔ́ kɛ tuonko bɛnìtìbɛ̀ kpéí ditɔbɛ̀, kɛ wɛ̃̀tɛ
kɛ dɔɔrinɛ̀ dɛtɛrɛ̀ dɛtɛrɛ̀ péu mɛ̀ kó kubotí.

Dɛ̀ɛ̀ sĩnkùnkɔ onìtì
(Wéntɛ́ Matie 15:10-20)

14 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kéyú ditĩnnì ké dì náké kɛ dɔ̀: Kéntɛ́nɛ̀ dimɔu mɛsàà nkékeè.
15 Dɛ̀marɛ̀ í bo onìtì bo di dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ ta o miɛkɛ kóò sĩnkùnnɛ, dɛ̀ɛ̀ yìèní onìtì
nùù dɛɛ̀ ò sĩnkùnko. [
16 Kɛ̀ wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè, wèe keè!]

17 Yesu ìtɛ́ dìì mɔ̀nnì ditĩnnì borɛ̀ kɛ kò ntɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀, kòo tancɔ́ùmbɛ̀ɛ ò bekɛ dɛ kó
dináaǹhãntírì tu mù.
18 Kòo bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Díndi múnkɛ di í na kɛ bantáà? Di í yɛ́ kɛ dò nhonìtì yo
ndɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ taà o miɛkɛ dɛ̀ báá na kóò sĩnkùnnaà?
19 Kɛ yɛ́ dɛ̀ í taàmɛ̀ o yèmmɛ̀ miɛkɛ, dɛ̀ taà o pɔutì nti kɛ kɔrì kɛ yiè.
(Yesu do dɔ́ ké bɛ̀ nàké kɛ tú tidiitì timɔu wennimu.)
20 Kòo yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ɛ̀ yìèní onìtì nùù dɛɛ̀ ò sĩnkùnko.

21 Kɛ yɛ́ onìtì yèmmè miɛkɛ nkɛ mɛyèmmè yɛimɛ yiènímè, mɛè ɔ nte koò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, mèè tú: A bo ndɔuti dɔutinèmè bɛnitidɑɑbè yoo bɛnitipòbè nè muyóò nè munitikɔ̀ù.
22 A bo yóumè ɑ pokù yoo ɑ dɔù kényiè kɛ dɔunè bɛtɔbè, kɛ í diè ntikpàtì, ɑ bo ndɔrimè, ɑ bo ciitémè otɔù, nè mufòmmu yɛimu, nè mɛhɛ̃ɛ̃mmè, ɑ bo cɑàrèmè otɔù yètìrì, ɑ bo mmɔkɛmè tɛpɔ̀tè, dɛyɛìnkpɛrɛ kó mudɔɔ̀rìmù.
23 Dɛ kó mɛyɛi mmɛmɔu yìèní onìtì yèmmè miɛkɛ nkɛ koò sĩnkùnko.

Onitipòkù wèè do kɛ̃kùnnɛ omáà kɛ pétɛ́ mɛteèmmè
(Wéntɛ́ Matie 15:21-28)

24 Kè Yesu ítɛ́ dɛborè kékɔtɛ Tiiri kó dihɛì, tɛcĩɛ̃tè matè, bá ò í ndɔ́ òmɔù nyɛ́ o kpéí, ò mɛ nyí nna kɛ bo sɔri.
25 Dɛndɛ bàmbà nkòo nitipòkù mɔù dibɔɔ̀ marì ta wèè birɛ, kòo keè kè bè tu Yesu dè bo kòo pɑ̃nkɛɛ cokɛ́ kékɔtɛ Yesu borè kɛ nínkóo o ììkè.
26 Dɛ kóo nitipòkù do í tú Sifubɛ kó kubotí kou bè do ò pɛité Siirii nwe Fenisii kó dihɛì miɛkɛ. Kòo bántè Yesu kɛ dɔ̀ wèe dennɛ dibɔɔ̀ dìì ta o sɑpùmbirɛ.
27 Kè Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yóu kè ibí ketɛ́ kédi kénsànnè, kɛ yɛ́ dè í wenni ɑ bo túótémè ibí kó mudiì kéduɔ́ nyimɔbí.
28 Kòo nitipòkùu ò tɛ̃ɲné kɛ dɔ̀: Ɛɛ̃, n Yiè n yí yetɛ, imɔbí né ɔ ndéúmu ibí yo nkè dèè duò.
29 Kè Yesu ò tɛ̃ɲné kɛ dɔ̀: Nè ɑ béi ntìì náɑ̀ntì kpéí, kò nkè dibɔɔ̀ yèmu ɑ sɑpùmbirɛ miɛkɛ.
30 Kòo kò kénsɔ̃ o birɛ duɔ́ béu dɛ dɔ́ù ĩnkè kè dibɔɔ̀ yè.

Yesu kèèkùnnɛmè tɛɔ̃ntè kè tè nnɔ nkɛ náá mmɛsàà

31 Kè Yesu ítɛ́ Tiiri kéyènnè Sitɔ̃ɔ̃ képɛ̃ɛ̃tɛ́ kutempɛ̃ nyɛhɛkè tɛpíítè kɔku kétuɔkɛ Kɑdidee kó mɛniɛ.
32 Kè bèɛ kɔtɛnní tɛɔ̃ntè matè Yesu borè, bá tè í nɔ nkɛ náá mɛsàà, kè tèɛ bántè Yesu kɛ dɔ̀ wèe nóɔ́ nho nɔu tɛ ĩnkè ké tè miɛkùnnɛ.
33 Kè Yesu né tè dètɛ kékɛnténè ditĩnnì, kébɑá o nómbɛ tɛ to miɛkɛ, kédeè késutɛ o nómbifɛ kékɑ́ɑ́kɛ́ tɛ nóndɛnfè,
34 kédeè kébɔ́útɛ́ kɛĩnkè, kéwei mɛdiè nkɛ dɔ̀: Efufɑtɑɑ! (Dèè tu yèɛ kpetɛ́).
35 Dɛndɛ bàmbà kè tɛè ɔ̃ntèɛ keè, kéna kénnáá mmɛsàà.
36 Kè Yesu bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀ bè báá yie nkòo mɔùu tì kèè, kè bèɛ yetɛ kénnáá, kòo bè nàkɛ́ ké bè nàkɛ́, kè bè ncĩɛ́kɛ́ kɛ nɑántɛ tipíìtì timɔu.
37 Kè dèɛ di bɛnìtìbè mɛdiè mmɔ́mmɔmmɛ kè bè nnáá nkɛ tú: Ò dɔ̀ɔ̀ri dɛmɔu kè dè wennimu mɛdiè, nhò kèèkùnko yɛwũɔ̃ nyèè nɔ́ndiɛ́ ndàri kè yè nɑ kɛ nàkɛ́ mɛsàà.

8

Yesu dɔ̀ɔ̀mè tidiɛtì kè bɛnìtìbè sikɔupísìnàà di
(Wéntɛ́ Matie 15:32-39)

1 Diyiè tɛrì marì kè bɛnìtìbè tó tíí nYesu borè kénsũ bè í mmɔkɛ bè bo di mù,
2 kè Yesu yú o tɑncóùmbè ké bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mɛsémmè mɛè mpĩɲnè bɛnìtìbè biɛ! Diyiè tɑ̃ɑ̃nnì ndi yíe nkè bè m bonè bá bè í mɔkɛ bè yo mmù.
3 Kè m bè cíɛ mbè bo duónè dikònnì kucɛ kɛ yɛ́ bèmɑbè bonnímè dɛdétirè.
4 Kòo tɑncóùmbèɛ ò tɛ̃ɲné kɛ dɔ̀: Ti bo pétɛ́ dɛ pɛ̃ɛ̃bè dikpáà dii mmiɛkɛ kè bèɛ di kénsànnè?
5 Kè Yesu bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di mɔkɛ pɛ̃ɛ̃bè bèdɛ? Kè bèɛ ò tɛ̃ɲné kɛ dɔ̀: Pɛ̃ɛ̃bè bèyiekè.
6 Kòo duɔ́ nkè ditĩnnì kɑroo kɛtenkè, kòo túótɛ́ pɛ̃ɛ̃bè bɛyiekè bɛmbɛ késɑ̃ntɛ Kuyie, ké bè wèrí kéduɔ́ nho tɑncóùmbè kɛ dɔ̀ bèɛ totí bɛnìtìbè, kè bèɛ bè totí.

7 Kɛ sɔ̃ mbɛ̀ tɔnɛ̀ siyĩĩ sámpósì masì kɛ̀ Yesu mɔɔ Kuyie nkó mɛsàà nkɛ́nákɛ́ o tancóùmbɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ sì totí.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ di bɛmɔu kɛ́nsànnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nsúɔ nkɛ píɛ́kɛ́ yɛmɔ́mmùyákɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tɔ.
9 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do bo mbo sikɔupísìnàà (4000) ndi bɛ̀ɛ di. Kɛ̀ Yesu duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ kò.
10 Yesu nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pànkɛɛ ta kudabɛkù kɛ́kɔtɛ Dadimanutaa kó kɛtenkɛ̀.

Fadisĩ̃ɛbɛ do díímɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 12:38-39, 16:1-4 Duku 11:16-29, 12:54-56)

11 Kɛ̀ Fadisĩ̃ɛbɛ ndíí Yesu kɛ́kɔtɛní kɛ́ nhò nɛ̀inɛ̀ kɛ tú: Dɔɔ̀ dɛmarɛ̀ dɛ̀ɛ bo cútɛ́ní kɛ̃ĩnkɛ̀, dɛ̀ɛ bo bɛnkɛ Kuyie nkuù da tɔ̃nnímɛ̀.
12 Kɛ̀ Yesu wei mɛdiɛ̀ nkɛ dɔ̀: Ba nkpɛ́í nte kɛ̀ di mmɔ̀nnì kɔbɛ m bɛ́kú kɛ tú n dɔɔ̀ tidiɛtì. Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ bɛ̀ báá yà tidiɛtì matì.
13 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu ítɛ́ dɛborɛ̀ kɛ́ta kudabɛkù kɛ́sɛ́ntɛ́ mɛniɛ nyáà tɛrì.

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ do í bantɛ́ ò dɔ̀ɔ̀ri tìì diɛtì bonèní dɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 16:5-12 nɛ̀ Duku 12:1)

14 Kɛ̀ Yesu tancóùmbɛɛ yɛ̀ mbɛ̀ bo ntɔmɛ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ kɛ́ntɔ pɛ́ɛ̀ omáà bɛ dabɛkù miɛkɛ.
15 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Daatɛnɛ̀ Fadisĩ̃ɛbɛ nɛ̀ Edɔti bɛ kó mutie mùù muuti pɛ́ɛ̀ mu kpɛ́í.
16 Kòo tancɔ́ùmbɛ̀ nnáá mbɛmáà kɛ tú: Ò nàá mmiɛ nti í tɔ mɛ̀ɛ kpɛ́í nkɛ pɛ́ɛ̀bɛ̀.
17 Kɛ̀ Yesu bantɛ́ bɛ yɛ̀mmɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di toti di yɛ̀mmɛ̀ pɛ́ɛ̀ ĩnkɛ̀, di mu nyí bantáà? Di mu nyí yĩ́táà?
18 Di to yɛɛ̀ kpeńnàà? Di mɛ mmɔ̀kɛ inuɔ nkɛ í wúónáà? Di mɛ mmɔ̀kɛ yɛto kɛ í yoà?
19 Di í kpaá kɛ yɛ́ n sòò wèrí pɛ́ɛ̀bɛ̀ bènùmmù kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìnùmmùu (5000) cáákɛ́, kɛ̀ bɛ̀ɛ sùɔ́ nkémpíɛ́kɛ́ nyɛmɔ́mmùyákɛ̀ yɛdɛ̀ kɛ̀ di tɔà? Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛdɛ́ɛ̀.
20 Kòo yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ n wɛ́rí pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔupísìnàà (4000) càákɛ́ kɛ̀ dɛɛ̀ súɔ́ nkémpíɛ́kɛ́ nyɛmɔ́mmùyákɛ̀ yɛdɛ kɛ̀ di tɔ? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Yɛ̀yiekɛ̀.
21 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Bá di mu nné í bantáà?

Yesu wéimmɛ̀ kuyũ̃ɔ̃nkù

22 Yesu nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ Bɛtisaidaa, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɔní kuyũ̃ɔ̃nkù makù kóò bántɛ̀ kɛ dɔ̀ wèe kù kàákɛ́ kɛ́ kù miɛkùnnɛ.
23 Kɛ̀ Yesu dɛtɛ kuyũ̃ɔ̃nkù kɛ́yɛ̀nnɛ̀ dihɛì mànku, kɛ́sutɛ o nómbifɛ tinɔ́ntɔ̃ũtì kɛ́kɑ́ákɛ́ ku nuɔ, kɛ́nɔ́ɔ nho nɔu ku ĩnkɛ̀, kɛ́ kù bekɛ kɛ dɔ̀: A yà dɛmaràà?
24 Kɛ̀ kuyũ̃ɔ̃nkùu wéntɛ́ kɛ dɔ̀: N yà bɛnìtìbɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ dònnɛ̀ dɛtie nkɛ centì.
25 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́pi ku nuɔ, kù wɛ̀ntɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ́ nsɔ̃ nkù wùó mpáíí kɛ wúó ndɛmɔu.
26 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kò nha cĩ̃ɛ̀tɛ̀ a né báá kétɛ́ dihɛì miɛkɛ.

Bɛnìtìbɛ̀ yɛ̃ nYesu tu wè
(Wéntɛ́ Matie 16:13-20 nɛ̀ Duku 9:18-21)

27 Yesu nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkɔri Fidipu kóò Sesadee kó yɛhɛkɛ̀, kɛ̀ Yesu bɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dò n tú we?
28 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bèmabɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dò nha tú Isãã-Batiisi, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dò nha tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò diɛwè Edii kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɔ̃mɛ dò nha tú Kuyie mpããnáaǹtì náambɛ̀ kóò mɔù.
29 Kɛ̀ Yesu bekɛ o tancóùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Díndi yɛ̀mmɛ̀ dò n tú we? Kɛ̀ Piɛrii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A tú Kirisi nwe Kuyie ntããtɛ́ wè koò tɔ̃nní.

30 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ cau nkɛ dɔ̀ bɛ̀ báá yie nkoò mɔùu tì kèè.

Yesu nàkémɛ̀ ò yóó kúmɛ̀ kéyántɛ́
(Wéntɛ́ Matie 16:21-28 Duku 9:22-27)

31 Dɛ mɔ̀nnì kéketé ké mbɛ̀ nàá nkɛ tú: Onìtìbirɛ dò nkéfɛ̃ũ̃tému mɛdiɛ̀, kɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuó wãã̀bɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ò yetɛ kóò kùɔ, diyiè tãã́nnì yiè kòo yã́ntɛ́.

32 Kɛ̀ Yesu nti mbɛ̀ nàá mbá ò í sɔrì, kɛ̀ Piɛrii ò yu kékɛnténɛ̀ ké nhò kpànnɛ̀.

33 Kɛ̀ Yesu wɛ̃ɛ̃̀tɛ kéwéntɛ́ o tancóùmbɛ̀ képéi mPiɛri kɛ dɔ̀: Fũ̃tɛ m borɛ̀ fɔ̃́ ndibɔɔ̀, kɛ yɛ́ a yèmmɛ̀ í túmɛ̀ Kuyie nkɔ̃mɛ, mɛ̀ tú mɛnitiyèmmɛ̀ mmɛ.

Ti bo ntũ mmɛ̀ɛ̀ botí Yesu
(Wéntɛ́ Matie 16:24-28 nɛ̀ Duku 9:23-27)

34 Kɛ̀ Yesu yú o tancóùmbɛ̀ nɛ̀ ditĩnnì ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kòò mɔù dɔ́ ké n tũnnɛ wèe duó nhomáà kétɔ o dapããtí ké n tũnnɛ.

35 Kɛ yɛ́ wèè bo ndɔ́ kédɛɛtɛ́ o fòmmu ò bo mù fétinnɛ, kɛ̀ wèè yetɛ o fòmmu n kpéí nɛ̀ n náaǹtì kpéí kòo mù pètɛ́.

36 Onìtì bo cɔ̃ntɛ ba kòò mɔ̀kɛ kutenkù kuu nkpɛrɛ dɛmɔu kòo wɛ̃nnì né feti?

37 Onìtì bo yietí ba kòo wɛ̃nnìi yentɛ́!

38 Kɛ yɛ́ ifɛi bo mbo wè nɛ̀ n kpéí nɛ̀ n náaǹtì kpéí di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ bùtínné Kuyie nkɛ dɔɔri mɛyɛi mbɛ cuokɛ̀, mí nhOnìtìbirɛ m múnkɛ bo nhò mɔ̀kɛnɛ̀ ifɛi m bo nwɛ̃tiní dìì mɔ̀nnì nɛ̀ Kuyie nkó tikpetì kɛ nɛínɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀.

9

1 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ díndi bèɛ̀ bo diɛ ndi kó bèmabɛ̀ yó nkpaá kɛ fòùmu kéyà Kuyie nkpààtìyuu tùɔ̀kɛnímɛ̀ nɛ̀ muwɛ̃rímú.

Yesu kɔ̃̀ntì cèètɛmɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 17:1-13 nɛ̀ Duku 9:28-36)

2 Kɛ̀ yɛwe yèkuɔɔ pɛ̃ɛ̃́té kɛ̀ Yesu túótɛ́ Piɛri nɛ̀ Isaku nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛɛ dekɛ ditãrì diɛrì marì ĩnkɛ̀ bɛmáà borɛ̀, kɛ̀ Yesu kɔ̃̀ntìi ceetɛ kɛ̀ bɛ̀ nhò wùó.

3 Kòo yààtìi pɛikɛ kémmiɛti mɛdiɛ̀, onìtì mɔù báá na kédɔɔ̀ o yààtì kɛ̀ tìi pɛikɛ mɛ botí kɛtenkɛ̀ kiɛ nyĩnkɛ̀.

4 Kɛ̀ bɛɛ yà Edii nɛ̀ Mɔyiisi kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ náánnɛ̀ Yesu.

5 Kɛ̀ Piɛri dɔ̀: Okótì, dɛ̀ wennimu kɛ dò ntí mbo diɛ, ti bo dɔɔ̀ titouti tìtããti, fɔ̃́ nkumáà, Edii kutɛkù, Mɔyiisi kutɛkù.

6 Kɛ yɛ́ kufɔ̃waá ndo bɛ̀ autémɛ̀, kòò í nyɛ́ ò tu mù.

7 Kɛ̀ diwɛtirì marìi kɔtɛní kɛ̀ di déɛ̀ mbɛ̀ dàtínné, kɛ̀ bɛɛ keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ di miɛkɛ kɛ̀ mɛ̀ tu: Yie nwèè tú m birɛ kɛ̀ nh ò dɔ́ mɛdiɛ̀, nyiénnɛ̀ o kpɛti.

8 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ Yesu tancóùmbɛɛ nyóó daatɛní kémɔ́ntóo bɛtɔbɛ̀, kéyà Yesu máà, kɛ̀ weè bɛ̀ kpaánɛ̀.

9 Bɛ̀ cùténí dìì mɔ̀nnì ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ̀ Yesu bɛ̀ cau nkɛ dɔ̀: Di báá nákɛ́ òmɔù di yà dɛ̀, kɛ̀ Onìtìbirɛ yàa yã́nténɛ̀.

10 Kɛ̀ bɛɛ yie nho náaǹtì kɛ né mbékú bɛtɔbɛ̀ kɛ tú: Ba ntú kɛ yã́ntɛ́?

11 Kɛ̀ Yesu tancóùmbɛ̀ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nkpéí nte kɛ̀ ikuó wãã̀bɛ̀ tu Edii weè dò nkéketé kékɔtení?

12 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe Edii dòmmɛ̀ kéketé kékɔtení kétũ̃ntɛ dɛmɔu, ba nkpéí nné te kɛ̀ tì wɔ̀̃ri kɛ tú: Onìtìbirɛ dò nkéfɛ̃ũ̃té mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛɛ dɛ̀ sènkɛ̀rì.

13 N né di náámmu kɛ tú Edii kɔ̀tɛnímu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí, kéndònnɛ̀ tì wɔ̀̃rimɛ̀ o kpéí.

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ do yĩ̃ɛ̃kɛmɛ̀ bɛ̀ bo bɛtimɛ̀ dibɔɔ̀
(Wéntɛ́ Matie 17:14-21 nɛ̀ Duku 9:37-43)

14 Yesu nɛ̀ Piɛri nɛ̀ Isaku nɛ̀ Isãã bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì o tancɔ́ùmbɛ̀ tɔbɛ̀ borɛ̀ kɛ sɔ́̃ nditĩnnì diɛrì bɛ̀ murí kɛ̀ bɛ̀ dìètìnɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀.
15 Bɛ̀ yàní dìì mɔ̀nnì Yesu kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di kɛ̀ bɛ̀ ncokòo koò dɔɔ́.
16 Kɛ̀ Yesu bekɛ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Nɛ̀ bɛ di dièti ɔ̃̀nti ĩ̀nkɛ̀?
17 Kòo nìtì mɔùu bɛ́innί ditĩnnì miɛkɛ kɛ dɔ̀: Okótì n kɔ̀tɛnní m birɛ ndɛ a borɛ̀, dibɔɔ̀ marì dìì dɛ̀ ta kɛ dànnɛ dɛ nɔ́ndɛnfɛ̀.
18 Bá kùù píkù kɛ̀ dì dɛ̀ pĩ ndìi dɛ̀ bɔ nkɛ̀ tinɔ́ntɔ̃ũpùùtì nyìɛ̀ dɛ nùù kɛ̀ dɛ̀ càá ndɛ nìì nkésãtɛ́. Kɛ̀ m bántɛ̀ a tancɔ́ùmbɛ̀ bá bɛ̀ í na kɛ dì bɛ̀ti.
19 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Itookperí yɛmbɛ̀ díndi! Míì yó nhã kɛ di bonàà? Míì yó nhã kɛ di tɔà? Kɔtɛnní dɛbirɛ m borɛ̀. Kɛ̀ bɛɛ dɛ̀ kɔ̀tɛnní.
20 Dibɔɔ̀ yà dìì mɔ̀nnì Yesu kékpekii dɛbirɛ, kɛ̀ dɛ̀ɛ do, kémbírímu kɛ̀ tinɔ́ntɔ̃ũpùùtì yìɛ dɛ nùù.
21 Kɛ̀ Yesu bekɛ dɛbirɛ cicɛ kɛ dɔ̀: Nɛ̀ ɔ̃̀ndaà ndi dɛ̀ ò ketɛ́mɛ̀? Kòo dɔ̀ nɛ̀ dɛ bíkɛ́mbɛ́ntì.
22 Kucɛ mɛ̀pɛ́u kɛ̀ dibɔɔ̀ dɛ̀ buɔ̀ mmuhãã́ mmiɛkɛ nɛ̀ mɛniɛ mmiɛkɛ kɛ bo dɛ̀ kùɔ. Kàa bo na kɛ́dɔɔ̀ dɛmarɛ̀ a ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ́ ti teennɛ̀.
23 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Ba nte kàa tú kɛ̀ m bo na! Kàa n tã́ dɛ̀ í yóù.
24 Kɛ̀ dɛbirɛ cicɛɛ kuɔ́nko kɛ dɔ̀: N tã́mu, a né n teennɛ̀ kɛ̀ n tã́kùmèɛ dɛukɛ.
25 Kɛ̀ Yesu yà ditĩnnì cokùnímɛ̀ kɛ pέi ndibɔɔ̀ kɛ dɔ̀: Fɔ́̃ ndibɔɔ̀ dìì ɔ̃̀nkùnnɛ dɛbirɛ: Yɛ̀ dɛbirɛ kɛ tɛ́̃nkɛ báá wɛ̃̀tɛní!
26 Kɛ̀ dibɔɔ̀ kuɔ́nko mɛdiɛ̀ nkɛ́kpekii dɛbirɛ kέyɛ̀, kɛ̀ dɛbirɛ nduɔ́ kɛ dò ndɛ̀ ku, nɛ̀ dɛ kpέí nkɛ̀ bɛmabɛ̀ ntú dɛ̀ kúmu.
27 Kɛ̀ Yesu né pĩ ndɛ nɔ̀ùtɛ̀ kέyíinní kɛ̀ dɛ̀ɛ cómmú.
28 Yesu kò ndìi mɔ̀nnì tɛcĩ̃̀tɛ̀ bɛmáà borɛ̀ kòo tancɔ́ùmbɛ̀ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ tínti í na kɛ dènnɛ dɛ kó dibɔɔ̀?
29 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Mubáammu muù máà bo na kédennɛ dibɔɔ̀ dii mbotí.

Yesu do náámmɛ̀ o kũũ nkpέí kucɛ mɛdérímɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 17:22-23 nɛ̀ Duku 9:43-45)

30 Kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ dɛborɛ̀ kémpɛ̃nké Kadidee kó kɛtenkɛ̀ bá Yesu í ndɔ́ bɛ̀ nyɛ̃́ o kpέí.
31 Ò do dɔ́ kémmɔkɛ mɛfíè mmɛ kétié nho tancɔ́ùmbɛ̀, ò do bɛ̀ nàá mbɛ̀ yóó pĩ mèmmɛ wenwe Onìtìbirɛ kéduɔ́ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ò kùɔ, kòo yã́ntɛ́ diyiè tãã́nnì yiè.
32 Bá bɛ̀ í mbantɛ́ dɛ kó tináaǹtì tu mù, bɛ̀ mɛ nyí ndàátí kɛ bo ò bekɛ tìmatì.

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ do dièti mɛ̀ kɛ́ bo yà wèè bɛ̀ bakɛ́
(Wéntɛ́ Matie 18:1-5 nɛ̀ Duku 9:46-48)

33 Bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Kapɛnnaummu kémbo tɛcĩ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di do dièti ba nkpέí nkucɛ?
34 Kɛ̀ bɛ̀ ndò nyúóó, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do dièti mɛ̀ kɛ bo yà bɛ miɛkɛ wèè bɛ̀ bakɛ́ wènwe.
35 Kɛ̀ Yesu karoo kéyú o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di miɛkɛ kɛ̀ wèè dɔ́ kémbakɛ́ bɛtɔbɛ̀ ò ntú osámpɔ́ù kéntú bɛtɔbɛ̀ kóo tɔ̃ntì.
36 Kédeè kédɛtɛní dɛbirɛ kécónné bɛ cuokɛ̀ kɛ́ dɛ̀ ɔrí kɛ dɔ̀:
37 Kɛ̀ wèè cɔutɛ́ o cĩ̃̀tɛ̀ dɛbirɛ sámpórɛ̀ dɛ̀ɛ mɔ̀nnɛ̀ diɛ n kpέí, mí nwe ò cɔutémɛ̀, kɛ̀ wèè n cɔutɛ́ ò í cɔutɛ́ míì máà, ò cɔuténému wèè n tɔ̃nní.

Yesu kpannèmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ bɛ̀ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpέí nwèè bètì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ Yesu yètìrì
(Wéntɛ́ Duku 9:49-50)

38 Kɛ̀ Isãã nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì, ti yà òmɔù nwe kòo bètì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ a yètìrì kɛ̀ ti ò bàa kɛ yɛ̃́ ò í ti nɛínɛmɛ̀.

39 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀ di na bá nyetɛ kɛ yɛ̃́ òməù í yóó na kédɔɔ̀ tidiɛtì nɛ̀ n yètìrì, dɛndɛ bàmbà nkéwɛ̃tɛ ké n sɑ̃́ɑ̃́.
40 Kɛ yɛ̃́ wèè í yetɛ ti kpɛti, ò ti wɛ̃nnémèmu.
41 Wèè bo di yɛ̃ntɛ́ mɛnébuo nkɛ̀ dí yɑ̀ di tú mèè kpéí n kɔbɛ, n di náá mɔ́mmuɔ nwe dɛ yiè mbáá mɔ́ntɛ́ dɛ kó ticuuti.

Wèè bo bɔ nhotəù mɛyɛi mmiɛkɛ
(Wéntɛ́ Matie 18:6-9 nɛ̀ Duku 17:1-2)

42 Kòò məù bɔ mbɛsámpɔ́bɛ̀ biɛ bèè n tɑ́ bɛ kóò məù mɛyɛi mmiɛkɛ, dɛ yiè kɛ̀ bɛ̀ ò dùú nditɑ̃́rì diɛrì kédootóo dàméèrì miɛkɛ dɛ̀ ntɔ̃ũ.
43 Kàa nɔùtɛ̀ tɛè yó nte kàa dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, nkéétɛ́ tɛ, a bo mmɔkɛmɛ̀ mufòmmu sɑ̃́ɑ̃̀ nɛ̀ kubɑkù kumáà, dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ dɛbaà ndɛ̀dérɛ̀ kɛ né ta muhɑ̃́ɑ̃́ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ. [
44 Mu miɛkɛ yɛbiè yèè càá ntikɔ̃̀ntì yɛ̀ í kɔ̃, dɛ kó muhɑ̃́ɑ̃́ mɛ nyí kɔ̃.]
45 Kàa naàcètɛ̀ tɛè yó nte kàa dɔɔ̀ mɛyɛi nkéétɛ́ tɛ, a bo mmɔkɛmɛ̀ mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀ kɛ kpa tɛnaàcètɛ̀, dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ sinaàcèi sidé kɛ né ta muhɑ̃́ɑ̃́ mmùù í kɔ̃ mu miɛkɛ. [
46 Mu miɛkɛ yɛbiè yèè càá ntikɔ̃̀ntì yɛ̀ í kɔ̃, dɛ kó muhɑ̃́ɑ̃́ mmɛ nyí kɔ̃.]
47 Kàa nɔ̀nfɛ̀ fɛè yó nte kàa dɔɔ̀ mɛyɛi nkpéétɛ́ fɛ, a bo tamɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ nɛ̀ kunɔnfĩ̀ɛ̀kù, dɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ a bo mmɔkɛmɛ̀ inuɔ nyìdé kɛ né ta mmuhɑ̃́ɑ̃́ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ.
48 Mu miɛkɛ yɛbiè yèè càá ntikɔ̃̀ntì yɛ̀ í kɔ̃, dɛ kó muhɑ̃́ɑ̃́ mmɛ nyí kɔ̃.
49 Bɛ̀ yóó yáákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛməu nɛ̀ muhɑ̃́ɑ̃́ mmu.
50 Mukɔ́kúɔ́ ntú dèmarɛ̀ sààrɛ̀ ndɛ, kɛ̀ mù né fétinnɛ mu naati di bo mù náríkùnnɛ ba? Di fòmmu mmɔkɛ mukɔ́kúɔ́ nkó kunaatí kɛ̀ di nnaatinɛ̀ ditɔbɛ̀.

10

Onìtì nɛ̀ o pokù bɛ kó muyatimù
(Wéntɛ́ Matie 19:1-12 nɛ̀ Duku 16:18)

1 Kɛ̀ Yesu ítɛ́ dɛborɛ̀ kékɔtɛ Sudee kó kɛtenkɛ̀ mànku, késéntɛ́ Suditɛ̃̃ɛ̃ kó kukó, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tó tíínko o borɛ̀ kòo mbɛ̀ nàá nKuyie nnáaǹtì ò ɔ̃ mbɛ̀ nàá mmèè botí.
2 Kɛ̀ Fadisĩ̃ɛbɛ ndɔ́ kóò yàákɛ́ kékɔtɛní o borɛ̀, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ yie nhonìtì bo bɛtimɛ̀ o pokàà?
3 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Mɔyiisi kó ikuɔ́ yɛ̃ nti ndɔɔri ba?
4 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Mɔyiisi kó ikuɔ́ yɛ̃ nkòo nìtì dɔ́ kébɛti o pokù wèe wãri muyatimù kó dipátíri kóò duɔ́ nkóò bèti.
5 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di kó itookperí kpéí nte kɛ̀ Mɔyiisi di duɔ́ ndɛ kó ikuɔ́.
6 Mɛketimɛ̀ mɔ̀nnì dɛ̀ do í mɛ ndò, Kuyie ndo dɔ̀ɔ̀ onìtì nɛ̀ o pokù nwe.
7 Dɛè kpéí nte kòo nitidɔ̀ù bo yóu o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ kétaunnɛ̀ o pokù.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ naá nhonìtì omáà, dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í bo bèdébɛ̀, bɛ̀ naá nhonìtì omáà ndi.
9 Onìtì tũ mbáá yatɛ Kuyie ntàu ndɛ̀.
10 Bɛ̀ kò ndìì mɔ̀nnì tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ̀ Yesu tancóùmbɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kóò bekɛ dɛ kó tináaǹtì tu mù.
11 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kòo nìtì yetɛ o pokù kɛ tùótɛ́ otɔù ò yùúkúmu kɛ yeténɛ̀ oketiwè.
12 Kòo nitipòkù weè mɛ nyetɛ o dɔù kɛ cɑ̃́ńtɛ́ otɔù o tú wèè bùtínné wènwe o dɔù kɛ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀.

Kuyie nkpàtì bo bɛ̀ɛ dònnɛ̀ ibí bɛ kpéí nkɛ
(Wéntɛ́ Matie 19:13-15 nɛ̀ Duku 18:15-17)

13 Kè bɛnìtìbèɛ kɔtɛnní ibí sámpóì Yesu borè kòo bo ì kàákέ, kòo tancóùmbè
mbè kpànnè.
14 Yesu dɛ yà dìì mɔnnì kè dèɛ ò yonkɛ kòo bè nàkέ kɛ dɔ̀: Yóunè kè ibí nkɔrìní
m borè di bá nyì bètì, kɛ yế Kuyie nkpàátìyuu bomè bèè ì dònnè bɛ kpέí nkɛ.
15 Timɔ́mmɔnti nti n di náámmè. Kè wèè í yie nKuyie nkpàátìyuu nè dɛbirɛ
kó mɛyèmmè, ò báá na kέta di miɛkɛ.
16 Ò yĩ mɛmmɛ kέ ì ɔrí kέ ì nɔ́ɔ nho nɔu kέ ì pã mɛsàà.

Yesu nè tikpàtì yiè
(Wéntέ Matie 19:16-30 nè Duku 18:18-30)

17 Yesu iti dìì mɔnnì kòo nìtì mɔùu cokέní kέnínkóo o ìikè kóò bekɛ kɛ dɔ̀:
Okótì sàáwè n dò nkέdɔɔ ba képέté mufòmmu mùù bo sáã̀?
18 Kè Yesu ò nàkέ kɛ dɔ̀: Ba nkpέí nte kàa n tú osàáwè, òmɔù í wenni kè dè í tú
Kuyie mmáà.
19 A yế́mu Kuyie ntannɔ̀ yèè tú: A báá kuɔ onìtì, a báá duónè wèè í tú a pokù
yoo wèè í tú a dɔù, a báá yúúkú, a báá caàrè otɔù kó diyètìrì, a báá ciitέ otɔù, ndé
a cicɛ nè a yɔ̃.
20 Kè dɛ kóo nìtìi tế́nnέ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì n dɔ̀ɔmu dɛndɛ kó dimàà nè m
bíkέmbéntì miɛkɛ.
21 Kè Yesu ò wèńtέ kέ nhò dɔ́, kóò nàkέ kɛ dɔ̀: Dèmarè máà dɛè kpaá kɛ da
dónnì, kɔtɛ kέfítέ a mɔkɛ dè, képãmmú idíítí bɛcĩrìbè, dɛ mɔnnì a bo pétέ kɛĩnkè
kó tikpàtì kέ né kɔtɛní kέ n tũnnɛ.
22 Odapàà wenwe kèè dìì mɔnnì dɛ kó tináaǹtì kòo ìikèɛ sɔutɛ, kòo íténè
mɛyɛǹcaàrìmè kɛ yế ò do mɔkɛmè tikpàtì mɛdiè.
23 Kè Yesu wéntέ wéntέ o tancóùmbè kɛ dɔ̀: Dè yóùnèmu bèè mɔkɛ tikpàtì bè
bo tamè Kuyie nkpàátìyuu miɛkɛ.
24 Kè dèɛ di o tancóùmbè dɛ kó tináaǹtì kpέí, nkè Yesu yíέ kέ bè nàkέ kɛ dɔ̀: M
bí dè yóumu a bo tamè Kuyie nkpàátìyuu miɛkɛ.
25 Dè bo nyóùnè tikpàtì yiè mbo tamè Kuyie nkpàátìyuu képẽ̃tέ yòyó bo tamè
fɛyárifɛ fíè.
26 Kè dèɛ dɔkɛ di o tancóùmbè dɛ kó tináaǹtì ĩnkè kè bè mbékú bɛtɔbè kɛ tú: Kè
dè dò mmɛmmɛ we mbo na kécootέ?
27 Kè Yesu mbè wùó nkέ bè nàkέ kɛ dɔ̀: Dè yóùnè bɛnìtìbè mbɛ, dè í yóùnè
Kuyie.
28 Kè Piɛrii nákέ Yesu kɛ dɔ̀: Ti yóumu dɛmɔu kɛ da tũnnɛ.
29 Kè Yesu ò tề́nέ kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmè òmɔù í yóu o cĩ̀tè, yoo
o nɛí, yoo o tãbè, yoo o cicɛ, yoo o bí, yoo o paku n kpέí nè Kuyie nnáaǹtì kpέí,
30 kè í mpέtέ ticuuti kè dèɛ nɔ́ɔ nkucɛ tɛkɔ̀ùtè (100) mɛborimɛ miɛ mmiɛkɛ:
Sicế̃ĩ, nè o nɛí, nè o tãbè, nè o yɔ̃bè, nè o bí, nè dɛpaa nnè mɛfế̃ũ̃tímè. Kɛ né mmɔkɛ
mufòmmu mùù bo sáã̀ mɛborimɛ mèè kpaaní mɛ miɛkɛ.
31 Bɛsũ̃kùbè bèè tu bɛketibè di mmɔ̀nnì bè bo naá mbɛsɔmbɛ, kè bɛsũ̃kùbè bèè
tu bɛsɔmbɛ di mmɔ̀nnì kè bèɛ naá mbɛketibè.

Yesu do kɔrimè Sedisadɛmmu kucɛ mɛsɔmmɛ
(Wéntέ Matie 20:17-19 nè Duku 18:31-34)

32 Yesu nè o tancóùbè kè bè nkérí kɛ kɔri Sedisadɛmmu kòo tancóùmbè
kɔ̃mbùɔ̀tì duò kè kufɔ̃waá mbo bèè bè tũ. Kè Yesu tó yú o tancóùmbè kέ mbè
nàá tìì yóó ò tùɔ̀kení, kɛ tú:
33 Ti mè nkɔ̀ri kù Sedisadɛmmu, bè bo pĩ nhOnìtìbirɛ, kéduɔ nyikuɔ nìùbè kó
bɛkótíbè nè ikuɔ wãà̀bè kè bè dɔ̀ ò dò nkékuɔmu kóò duɔ mbèè í tú Sifubɛ.
34 Kè bè nhò daú koò sùu tinɔntɔ̃ũ̃tì, kóò puotí yɛdá, kóò kùɔ, yɛwe yètããti kó
difɔ̃nkúò kòo yấntέ.

Sebedee kó ibí do dɔ́mɛ̀ kɛ́ntú bɛketibɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Matie 20:20-28 nɛ̀ Duku 22:25-27)

35 Kɛ̀ Sebedee kó ibí Isaku nɛ̀ Isãã kɔtɛní Yesu borɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Okótì ti dɔ́ a ti dɔ̀ɔmu ti yóó mɛ nda bekɛ́ tì.
36 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di dɔ́ n di dɔɔ̀ ba?
37 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃ńnɛ́ kɛ dɔ̀: A bo mbo dìì mɔ̀nnì a kpàtì diɛtì miɛkɛ, a yóu kɛ̀ ti nkari yie nha bakù yoú, otɔù kucə̃nku.
38 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di í yɛ̃́ di m békú tì di bo na kéyə̃ n yóó yə̃ fɛ̀ɛ̀ bòòfàà? Di bo na kɛ̀ bɛ̀ di ãnnɛ́ bɛ yóó nh ãnnɛ́ wèè bàtémmàà? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, ti bo na.
39 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńnɛ́ kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ ndi yóó namu kéyə̃ n yóó yə̃ fɛ̀ɛ̀ bòòfɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ di ãnnɛ́ bɛ̀ yó nh ãnnɛ́ wèè bàtémmù.
40 Dɛ̀ né í tú míì yóó tããté bɛ̀ɛ̀ yó mbo m bakù yoú nɛ̀ kucə̃nku, dɛ kó yɛkàrɛ̀ Kuyie nyɛ̀ dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ɛ̀ kpéí mbɛɛ̀ yɛ̀ te.
41 Yesu tancóùmbɛ̀ sɔmbɛ tɛpíítɛ̀ tì kèè dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ Isaku nɛ̀ Isãã.
42 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ yu bɛmɔu kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di yɛ́mu kɛ dò mbɛ̀ɛ̀ tu bɛkpààtìbɛ̀ yɛbotɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ yɛ̀ fɛ̃̃ũnkomɛ̀, bɛ̀ɛ̀ tu bɛkperíbɛ̀ yɛ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ diinko mɛsémmɛ̀.
43 Di kpɛrɛ í dò nkéndò mɛmmɛ, wèè dɔ́ kéndɛu di miɛkɛ wè ntú di kóo tɔ̃ntì.
44 Kɛ̀ wɛ̀è dɔ́ kɛ́ntú oketiwè di miɛkɛ wè ntú dimɔu kó kudaakù.
45 Kɛ yɛ́ Onìtìbirɛ í kɔ̀tɛnímɛ̀ kɛ bɛ̀ bo mpĩ dɛ tɔ̃mmú, dɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ bo pĩ mmutɔ̃mmú mmu bɛnìtìbɛ̀ kpéí nkéduɔ́ ndɛ fòmmu kédennɛ kusũkù mɛyɛi nkó tidaatì miɛkɛ.

Yesu wɛ́immɛ̀ kuyũə̃nkù Baatimbee
(Wɛ́ntɛ́ Matie 20:29-34 nɛ̀ Duku 18:35-43)

46 Kɛ̀ bɛɛ tuɔkɛ Sedikoo Yesu nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ bɛ̀ yètì dìì mɔ̀nnì dɛ kó dihɛì kɛ̀ kunitisũkù péu bɛ̀ tũ, kɛ̀ kuyũə̃nkù makù bɛ̀ tu kù Baatimbee, Timbee kó dɛbirɛ kɛ̀ kù kàri kucɛ nùù kɛ móú.
47 Kù kèè dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ tú Yesu Nansarɛti kou weè pɛ̃nkɛ́ kɛ̀ kùu pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Dafiti kó dɛbirɛ, Yesu n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀.
48 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nkù kpànnɛ̀ kɛ tú kùu cĩɛ́kɛ́ kɛ̀ kù né dɔkɛ pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Dafiti kó dɛbirɛ á n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀!
49 Kɛ̀ Yesu cómmɔ́ɔ kébɛ́i nkɛ dɔ̀: Yúnní we!
Kɛ̀ bɛɛ kù yu kɛ dɔ̀: Ò da yumu, ítɛ́ nɛ̀ tikɔ̃nyauti.
50 Kɛ̀ kuyũə̃nkùu ítɛ́ní kédootóo ku yaàbòrì kéítóo mɛcãã nkékétóo Yesu bíɛ́kɛ̀.
51 Kɛ̀ Yesu kù bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ n da dɔɔ̀ ba? Kɛ̀ kuyũə̃nkùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N dɔ́ kéwɛ́ntɛ́mu.
52 Kɛ̀ Yesu kù nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A tɑ̃́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ dò m bo na kɛ da miɛkùnnɛ, ítɛ́! Kàa miɛtɛ́mu.
Kɛ̀ kù pə̃nkɛɛ wɛ́ntɛ́ kɛ́nɛinɛ̀ Yesu.

11

Yesu tatimɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ dekɛ disãmmarímbii
(Wɛ́ntɛ́ Matie 21:1-11 nɛ̀ Duku 19:28-40 nɛ̀ Isãã 12:12-19)

1 Bɛ̀ tɔ̀ɔnnɛ̀nko dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kémberínɛ̀ Bɛtifasee nɛ̀ Bɛtannii Odìfíè tãrì takɛ́, kɛ̀ Yesu tɔ̃ nho tancóùmbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kɛ dɔ̀:
2 Kɔtɛnɛ̀ dihɛì dìì bo di ìikɛ̀, di bo mbo tuɔkoo kéyà disãmmarímbii, òmɔù mu nyí dèkɛ dì kɛ̀ di pìítí, kɛ̀ dí dì pìtɛ́ kékɔtɛnèní.
3 Kòò mɔù di bekɛ kɛ yĩ: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di dì pìtírí? Dí ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nweè dì dɔ́. Dɛndɛ bàmbà nhò bo di yóu kɛ̀ dí dì tùóténí.

4 Kè bɛɛ kɔtɛ ké mènkɛ nsɔ̃́ disãmmarímbii marì pìítí tɛcĩ̀ètè matè kó ditowaà kucɛ nùù, kè bè ndì pìtírí.
5 Bɛ̀ɛ̀ dè bo kè bɛ kó bèmabɛɛ bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di dɔɔri ba? Dè dòmmɛ kè di pítírí dɛ kó disãmmarímbii?
6 Kè bɛɛ bè tɛ̃ńné Yesu do bè nàké tì, kè bɛɛ yóu kè bɛɛ dì tùótɛ́,
7 ké di kɔtɛnní Yesu borè kénɔ́ɔ́ mbɛ yààtì di ĩnkè kè Yesu dekɛ.
8 Kè bɛsũ̃kùbè mpíenko kucɛ mɛsàà nkè bɛtɔbè piitì bɛ yààtì ku ĩnkè.
9 Bɛ̀ɛ̀ ni Yesu ììkè nè bɛ̀ɛ̀ ò tũ nkè bè mpĩ̃ɛ̃kù kɛ tú: Kuyie nyètìrì ndɛu! Mɛsàà nní mbonè fɔ̃́ nwèè kèríní nè ti Yiè nkó diyètìrì.
10 Kuyie ndéúkùnnɛ dikpààtìyuu dìì kèríní ti yààrì Dafiti kpɛri, Kuyie nyètìrì ndɛu kɛĩ̃nkè!
11 Kè Yesu tuɔkɛ Sedisadɛmmu kéta Kuyie ncĩ̀ètè kɛ wénní dɛmɔu, ò dèè dìì mɔ̀nnì kɛ sɔ̃́ ndiyiè dèè, kòo kɔtɛ Bɛtannii nè o tancóùmbè tɛpíítè nè bèdébè.

Yesu béinnèmè mutie bè tu mù fikíè
(Wéntɛ́ Matie 21:18-19)

12 Kè dèɛ wentɛ́ kè bè nyɛtìní Bɛtannii kè dikònnìi pĩ nYesu.
13 Kòo yà mutie bè tu mù fìkíè mɛdétimè kè mù ã tifãã̀tì kòo kɔtoo kɛ bo yà yɛbɛ bo mbo, ò tɔ̀ɔ́nko dìì mɔ̀nnì, kéyà tifãã̀tì máà, kɛ yɛ̃́ dè do í túmè dɛ kó dɛtie mpɛí dìì mɔ̀nnì.
14 Kè Yesu béinnè dɛ kó mutie kɛ dɔ̀: Òmɔù tɛ̃́nkɛ báá cáákɛ́ a bɛ nè a bo mbomè. Kòo tancóùmbèɛ keè ò béimmè.

Yesu bètimè bɛpotambè Kuyie ncĩ̀ètè
(Wéntɛ́ Matie 21:12-17 nè Duku 19:45-48 nè Isãã 2:13-22)

15 Bè tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kè Yesu ta Kuyie ncĩ̀ètè kémbɛtì bɛfítíbè nè bɛdombɛ, kébuɔ́ mbɛdítíceetibè kóò tábùrìbè nè bɛ̀ɛ̀ fiiti sinɔ́nkpeé bɛ kàrè.
16 Ò í nyie nkòò mɔù mpɛ̃nkùnè tipotantì Kuyie ncĩ̀ètè borè,
17 kédeè ké mbè tiè nkɛ tú: Ti wɑ̀rimu kɛ tú: Bè bo nyu n cĩ̀ètè kɛ tú mubáammu kpɛtɛ yɛbotè yɛmɔu yó mbáá ndè kè díndi né tè dɔ̀ɔ̀ bɛyóóbè kó disɔ̀rì.
18 Kuyie nkuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wãã̀bè tì kèè dìì mɔ̀nnì kénwanti bè bo yĩmè képĩ nYesu kékuɔ, kɛ né nhò dé kɛ yɛ̃́ bɛnìtìbè bɛmɔu do pénsìrìmè o náaǹtì.
19 Dè yuotɛ́ dìì mɔ̀nnì Yesu nè o tancóùmbè kè bɛɛ yè dihɛì.

A bo mbáámmè Kuyie nkɛ tɑ̃́
(Wéntɛ́ Matie 21:20-22)

20 Kè dèɛ wentɛ́ kè bè mpɛ̃nkɛ́ kéyà muù tie kè mù kpeí nè mu cĩ̃ɛ̃nko.
21 Kè Piɛrii dentɛní dèè wee dɔ̀ɔ̀ kénákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì wéntɛ́ mutie a wee béinnè mù kɛ kpeí.
22 Kè Yesu bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ntɑ̃́nè Kuyie, n di náá ntimɔ́mmɔnti nti
23 kòò mɔù nàké di ntɑ̃́rì kɛ yĩ: Íté a mɛ mbo dè kédo dàméèrì miɛkɛ bá kɛ í yĩ̃ɛ̀kù, kɛ tɑ̃́ kɛ dò nhò béi ntì bo dɔ̀ɔ̀, tì bo dɔ̀ɔ̀.
24 Dɛɛ̀ kpéí nte kè n di náá nkɛ tú: Di mɔ́ú dèè kó dimàà nè mubáammu miɛkɛ di ntɑ̃́ kɛ dò ndi dè pètému, Kuyie bo dè ndi duɔ́.
25 A cómmú dìì mɔ̀nnì kɛ báá nKuyie nkàa dèntɛní kɛ dò nha mɔkɛnè òmɔù tìmatì cĩ̃ɛ́ nwe, kàa cicɛ wèè bo kɛĩ̃nkè kòo da cĩ̃ɛ́ nha yɛi. [
26 Kè di mɛ nyí cĩ̃ɛ̃nko ditɔbè, di cicɛ wèè bo kɛĩ̃nkè, ò báá di cĩ̃ɛ́ ndi yɛi.]

Yesu wɛ̃rímú bonní dɛ?
(Wéntɛ́ Matie 21:23-27 nè Duku 20:1-8)

27 Kè bèɛ wɛ̃tɛ Sedisadɛmmu kè Yesu ńcentì Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wãã̀bè nè Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ kó bɛkótíbè kè bèɛ kɔtɛní Yesu borè,
28 kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Nè ɔ̃mmu wɛ̃rímú mmu a dɔɔrinèmè diɛ? We nda duɔ́ ndinùù kàa dè dɔ̀ɔ̀ri?
29 Kè Yesu bè tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: N yóó di bekɛ tìmatì máà ndi, kè di n tɛ̃ɛ́ńné, n né di nákɛ́ nè mùù wɛ̃rímú mmu n dè dɔ̀ɔ̀rinèmè.
30 Isãã do ãã̀ wèè bàtémmù do bonní bɛnìtìbè boràa kè Kuyie mborè? Dí n tɛ́ɛ́nné.
31 Kè bè nnáá mbɛmáà kɛ tú: Kè ti yĩ dɛ kóo bàtémmù do bonní Kuyie mborè ò dɔ̀: Ba nkpéí nné te kè di í tã́ Isãã?
32 Kè ti mɛ nyĩ: Dɛ kóo bàtémmù bonní bɛnìtìbè borè...

(Bè do dé bɛnìtìbè mbɛ, kɛ yɛ́ bɛmɔu bè do yɛ́mèmu kɛ dò nyIsãã tu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔ́mmuɔ.)

33 Kè bèɛ tɛ́ɛ́nné Yesu kɛ dɔ̀: Ti í yɛ́. Kè Yesu dɔ̀: M mɛ mbáá di nákɛ́ nè mùù wɛ̃rímú mmu n dè dɔ̀ɔ̀rinèmè.

12

Bɛtɔ̃mbè yɛibɛ
(Wéntɛ́ Matie 21:33-46 nè Duku 20:9-19)

1 Kè Yesu mbè nàánnè yɛnáaǹhãntíyè miɛkɛ kɛ tú: Onìtì mɔù weè do fiíkú dɛtie mbè tu dè fínyĩ, kémaá kuduotí kɛ́ dè fii, kédammú difɔ̀tìrì bè yó nhũtírí dè yɛtebɛ, kémaá didènnì bè bo ndekù dì kɛ baa kupaku, kédeè kɛ́ité kɛ́kɔtɛ kupɔ̀ɔ̀kù.
2 Yɛtebɛ bi dìì mɔ̀nnì kòo tɔ̃ nho kóo tɔ̃ntì mɔù bɛtɔ̃mbè borè kè bè bo dì duɔ́nko o kó yɛtebɛ.
3 Kè bèɛ ò pĩ nképuotí kébɛti bá bè í nhò duɔ́ ndèmarè.
4 Kè kupaku yiè nwɛ̃tɛ kétɔ̃nko otɔ̃ntì dérì kè bèɛ ò kɔ̃̀mmu kóò sɔ̃́mmú.
5 Wèè te kupaku kòo yíé kétɔ̃nko otãã́nwè kè bèɛ ò kùɔ, ké mɛ ndɔɔ̀ bɛtɔbè péu kénkɔù biɛ nkɛ puotì bɛtɔbè.
6 Kòo birɛ dɛè máà nkpaá ò dɔ́ dè mɛdiè nkòo dentɛ ké dè tɔ̃nko, kòo yèmmè ndò mbè bo dè yɔ̀tɛ.
7 Kè bè né dakɛ kɛ dɔ̀: Ntɛnè wèè yóó tiekɛ kupaku, yóunè kè tí ò kùɔ ké kù tiekɛ.
8 Kè bèɛ pĩ nho birɛ kékuɔ kédootóo kupaku mànku.
9 Kè Yesu bè bekɛ kɛ dɔ̀: Kupaku yiè mbo dɔɔ̀ ba dɛ mɔ̀nnì? Kè bè dɔ̀: Ò bo kɔtɛ kékuɔ dɛ kó bɛtɔ̃mbè kéwaá mbɛtɔbè kéãnné o paku miɛkɛ.
10 Di í kàa ntìì wɔ̃̀ri kɛ tú: Bɛ̀è maà bè dootóo dìì tɔ̃́rì dìì naá ndipũũ kó ditɔ̃́rì mɔ́mmɔndaà?
11 Ti Yiè nKuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ dɛ kó tidiɛtì kè ti tì yà kè dè ti naati.
12 Ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wãã̀bè kè bè nwanti bè bo yĩmè képĩ nYesu kɛ yɛ́ bè bantémè kɛ dò nho ãntɛ́ bembɛ kɛ né yɔtɛ ditĩ̃nnì, kéyóu, kéité.

Sesaa kpɛrɛ nè Kuyie nkpɛrɛ
(Wéntɛ́ Matie 22:15-22 nè Duku 20:20-26)

13 Kè bèɛ tɔ̃nko Fadisĩ̃ɛ̃bɛ mabè nè Edɔti kó fɛnafɛ kɔbɛ mabè Yesu borè, kè bè bo ò díí nkéyà ò bo béi ntìmatì kéyetɛ́ kè bèɛ ò pĩ.
14 Kè bèɛ kɔtoo Yesu borè kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì ti yɛ́mu kɛ dò nha náá timɔ́mmɔnti bá a í yĩ̃ɛ̀kù òmɔù, bá kòo tú wè, kɛ bɛnkú Kuyie nkó kucɛ nè timɔ́mmɔnti. Dè wenni kɛ dò nti yietí dàmpóò Odommu kɔbɛ kóo kpààtàà? Ti dò nkéyietáà, kè ti báá yietí?

15 Kè Yesu bantέ bɛ yèmmè bomè mèdémè, kέ bè bekɛ kɛ dɔ̀: Ba nkpέí nte kè
di dɔ́ kέ n díí? Duɔ́nnènní fɛdífè fɛmáà kè n yà.
16 Kè bèɛ ò duɔ́, kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: We nte diyuu dii, nè diyètìrì dii? Kè bèɛ ò
tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Sesaa, Odommu kóo kpààtì.
17 Kè Yesu bè nàkέ kɛ dɔ̀: Duɔ́nnè Sesaa o kpɛrɛ kéduɔ́ nKuyie nku kpɛrɛ.
Kè dèɛ bè di mɛdiè nnè ò bè tɛ̀ńné tì kpέí.

Dipopuò í bo kɛĩnkè
(Wéntέ Matie 22:22-33 nè Duku 20:27-40)

18 Kè Sadusĩɛ̃bɛ bèè í yie mbɛcíríbè yóó yã̌ntémè kè bèɛ kɔtɛní Yesu borè kóò
bekɛ, kɛ dɔ̀:
19 Okótì ntɛ Mɔyiisi ti duɔ́ nyìì kuɔ́ kɛ tú kòo nìtì ku kɛ yóu o pokù bá ò í mɔkɛ
dɛbirɛ, o nantèɛ ò tùótέ kòo pɛitέ ibí kè ìì sɔɔtέ wèè ku o cĩɛ̃tè.
20 Bɛnìtìbè mabè bɛè do bo bèyiekè, kòo ketiwè mpo kέkú bá dɛbirɛ í bo.
21 Kòo dérìi túótέ dɛ kóo kúpokù, kέkú bá dɛbirɛ í bo, kè dè mɛ ndɔɔ̀ otãã̌nwè.
22 Bɛyiekè bɛmbɛ kè bè ntóú dɛ kóo nitipòkù kɛ kɔ̃, bá òmɔù í nhò mɔ̀ɔtɛnè
dɛbirɛ, dɛ kó difɔ̃nkúò kòo nitipòkù múnkɛɛ kú.
23 Bɛcíríbè bo yã̌ntέ dìì yiè bɛ we nyó nte dɛ kóo nitipòkù, bɛmɔu bè mɛ nhò
puokɛmèmu?
24 Kè Yesu bè tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Ntɛnè dèè kpέí nte kè di yetέ, di í bantέ tìì wà̀ri, di
mɛ nyí bantέ Kuyie nkó muwɛ̃rímú.
25 Bɛcíríbè bo yã̌ntέ dìì mɔ̀nnì bɛnitidaabè í yó mpuokú, bɛnitipòbè mɛ nyí yó
nyenkú, bè yó ndònnè Kuyie ntɔ̃rè dòmmè mmɛ kɛĩnkè.
26 Kè bɛcíríbè kóò kéyã̌ntέ kpɛti nti, di í kàa mMɔyiisi pátíri miɛkɛ Kuyie ndo ò
nàkέ tì difãpèù miɛkɛ kɛ dɔ̀: Kù tu Kuyie nku Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu
bè do tũ nkùà?
27 Kuyie nyí tú bɛcíríbè kɔku kù tú bɛfòùbè kɔku nku. Di yetému mɛdiè.

Ikuɔ́ ìì pɛ̃ɛ̃tέ itɛì
(Wéntέ Matie 22:34-40 nè Duku 10:25-28)

28 Kè ikuɔ́ wãà̀tì mɔùu keè bè nàámmè kéyà Yesu tɛ̀ńné mèè botí mɛsàà
Sadusĩɛ̃bɛ bèè í tã́ mukúkéyã̌ntímù bomè kέtɔ́nko Yesu borè kóò bekɛ kɛ dɔ̀:
Kuyie ntannùù ɔ̃ndi pɛ̃ɛ̃tέ yɛtɛyè.
29 Kè Yesu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀ ǹtɛnè dìì pɛ̃ɛ̃tέ yɛtɛyè: Kémmúnè díndi Isidayɛɛribɛ, ti
Yiè nKuyie ntú Kuyie nku, kùù bo kumáà.
30 Á ndɔ́ a Yiè nKuyie nnè a yèmmè mmɛmɔu nè a wɛ̃nnì dimɔu nè a cìì mɛmɔu
nè a wɛ̃rímú mumɔu.
31 Ntɛ ditɛrì dìì dì tũ: Á ndɔ́ otɔù a dɔ́ mèè botí amáà. Yèmayè tɛ́nkɛ í pɛ̃ɛ̃tέ yiɛ.
32 Kè ikuɔ́ wãà̀tìi ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Okótì dè wennimu a nàkέ timɔ́mmɔnti nti,
Kuyie mbo kumáà ndi kutɛkù makù í bo.
33 A bo nkù dɔ́mè nè a yèmmè mɛmɔu, nè a cìì mmɛmɔu nè a wɛ̃rímú mumɔu,
kéndɔ́ otɔù a dɔ́ mèè botí amáà dɛè pɛ̃ɛ̃tέ bè feu ìì wũɔ̃ kɛ tuɔ̀ nyɛwũɔ̃tɔ̀rè ĩnkè
Kuyie nkpέí, kɛ kù pããnnè yɛpãrè tɛyè péu.
34 Kè Yesu nsɔ̃́ nwe ò tɛ̀ńné nè mɛcìì nkóò nàkέ kɛ dɔ̀: Á tɔ́kénèmu Kuyie
nkpàà̀tìyuu.
Dɛ kó difɔ̃nkúò òmɔù tɛ́nkɛ í ndàátí kóò bekɛ tìmatì mɛ kó kubotí.

Kirisi nè Dafiti
(Wéntέ Matie 22:41-46 nè Duku 20:41-44)

35 Kè Yesu nsɔkέ kɛ bè tiè Kuyie ncĩɛ̃tè miɛkɛ kέ bè bekɛ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ wãà̀bè bo
yĩmɛ kɛ dɔ̀ Kirisi tú Dafiti yaàbirɛ?

36 Kɛ yɛ́ Muyaánsààmù do niitémɛ̀ Dafiti kòo béi nkɛ dɔ̀: N Yiè nKuyie
nnàkému n yiè nkɛ yĩ ńkari m bakù youú kè n yàà da duónnè a kpantídèntɔbè
kàa bè cùùti.
37 Kè Dafiti do ò yu kɛ tú o Yiè, o Yiè mbo yĩmɛ kéwɛ̃tɛ kéntú o yaàbirɛ? Kè
kunitisũkù nhò kèḿmú kè dè kù naati.

Yesu yɛ̃mmɛ̀ bè ndakɛ ikuó wããbè kpéí
(Wéntɛ́ Matie 23:1-36 nè Duku 20:45-47)

38 Kè Yesu mbè tiè nkɛ tú: Daatɛnè ikuó wããbè kpéí mbèè ɔ̃ ndó kénhã
yɛyaàbòrè diɛyè kè bɛnìtìbè bo mbè dɔú nkè bè dèúkùnko yaárè miɛkɛ.
39 Kɛ ɔ̃ ndó yɛkàrè dɛ ììkè kpɛyɛ titííntouti miɛkɛ nè yɛbaa miɛkɛ.
40 Kɛ fekù bɛkúpobè kpɛrɛ, kɛ ɔ̃ mbáá Kuyie kémɔntɛ, Kuyie mbo bè poté kè
dè ncɑ́ɑ́ kɛ yóù.

Okúpocĩrì kó dipãnnì
(Wéntɛ́ Duku 21:1-4)

41 Diyiè marì kè Yesu nkari Kuyie ncĩɛ̃tɛ miɛkɛ kɛ wetí bè ãã̀ dè idíítí, kɛ wéí
bɛnìtìbè ãã̀ mèè botí, kɛ tikpàtì yɛmbè péu ãã̀ idíítí mɛdiè.
42 Kòo kúpocĩrì mɔùu tuɔkɛní kéãnné fɛdífè sámɔ̀pófè.
43 Kè Yesu yú o tancɔ́ùmbè ké bè nàké kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmè
okúpocĩrì yie nweè ãnné kè dè pɛ̃ɛ̃té bɛtɔbè.
44 Kɛ yɛ́ bè ãã̀mè kɛ suɔmmu mɛdiè. Wenwe nè o cĩtì miɛkɛ kòo ãnné ò do
mɔkɛ fè kɛ bo dinè fɛmɔu.

13

Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó mupɔ̀mmù
(Wéntɛ́ Matie 24:1-2 nè Duku 21:5-6)

1 Yesu yɛtìní dìì mɔ̀nnì Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kòo tancɔ́ùmbè kóò mɔù ò nàké kɛ dɔ̀:
Okótì wéntɛ́ kéyà bè maánè yèè tɑ́rè Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ yè wenni mèè botí, kéwéntɛ́
Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ wennimè.
2 Kè Yesu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: A wúó ntɛ maá kɛ dɛu mèè botáà? Ditɑ́rì marì í yó
nkpaá nónké ditɛrì ĩnkè. Dɛmɔu dè bo duó.
3 Kè Yesu nkari Odìfíè tãrì ĩnkè kɛ wetí Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀. Piɛri nè Isaku nè Isãã nè
Ãntidee kè bèɛ ò bekɛ bɛmáà borè kɛ dɔ̀:
4 Á ti náké dè yóó dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì nè ti yóó yà dè kébantɛ́ kɛ dò ndɛ mɔ̀nnì tùɔkɛ.

Tìì yóó tuɔkɛní kè kutenkù né na kédeè
(Wéntɛ́ Matie 24:3-14 nè Duku 21:7-19)

5 Dɛ mɔ̀nnì kè Yesu mbè nàá nkɛ tú: Ndakɛnè kòò mɔù báá di soutɛ́.
6 Kɛ yɛ́ bɛnìtìbè péu kɔrinímè kɛ bo ntú bɛè tú Kirisi, kɛ suó kusũkù.
7 Di yóó keèmu bè nàámmè mudoò kpéí nnè mu kó kutoweku, kufɔ̃waá mbáá
di pĩ nkɛ yɛ́ dè dòmmè kétuɔkɛnímu, dè né mu nyí yó ntú kumànku.
8 Ku mbotí bo ítɛ́ kénkpannè kutɛkù, kè di nkpààtìyuu ítɛ́ kénkpannè ditɛrì,
kè kɛtenkè nsãnti tipíìtì timɔu, kè yɛkòbèɛ tanní, dè bo ndò nkupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃
ketémè onitipòkù.
9 Nyɛ́nè dimáà kpéí, bè bo di kɔtɛnè tibeéndieti kè bè ndi puotì ipààti titííntouti
miɛkɛ, ké di kɔtɛnè bɛkpààtìbè borè nè kɛtenkè yɛmbè borè n kpéí, kè dí bè nàké
n kpéí.
10 Kɛ yɛ́ mɛdɛɛtímè kó tináaǹtì dòmmè kéketé kénáké ibotí imɔu ndi.

11 Kɛ̀ bɛ̀ di kɔrinɛ̀ dìì mɔ̀nnì tibeéntì di báá niité kénwaà ndi bíí bo náké tì, kɛ̀ dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ di nnáá tìì taàní di nɔ̀ kɛ yɛ̃́ díì í yó nnáámmɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ, Muyaánsààmù muù yó nnáá ndi kpéí.
12 Bɛnìtìbɛ̀ bo fiiti bɛ nɛí nɛ̀ bɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ kùɔ kɛ̀ ibí cicɛbèɛ ì fìítí kɛ̀ ibí sĩntɛnɛ̀ i cicɛbɛ̀ kéduó nkɛ̀ bèɛ bɛ̀ kùɔ.
13 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bo ndi níí n kpéí, wèè mɛ mbo nwɛ̃́ɛ̃́rì kétuɔkɛnɛ̀ kumànku ò bo cooté.

Yɛwe yɛiyɛ
(Wéntɛ́ Matie 24:15-28 nɛ̀ Duku 21:20-24)

14 Kɛ̀ di yà dìì mɔ̀nnì isɔkɛ ìì duɔ̀ mmɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ kɛ̀ ì bo ì do í dò nkémbo dɛ̀, wèè kàa nwèe dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ sɔ̃́ mbèɛ̀ bo Sudee kó kɛtenkɛ̀ bèɛ cokɛ́ kédekɛ yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀.
15 Kɛ̀ dɛ̀ sɔ̃́ nwèè bo o cĩɛ̃̀tɛ̀ kudànkù ò báá cútɛ́ní kudieku kɛ bo túótɛ́ o kpɛrɛ.
16 Kɛ̀ dɛ̀ sɔ̃́ nwèè bo kupaku ò báá kò kɛ bo túótɛ́ o yaàbòrì.
17 Dɛ kó diyiè dɛ̀ bo nyóùnɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bèɛ̀ bo mpúó nnɛ̀ bèɛ̀ bo ntɔ ibí.
18 Mbáánnɛ̀ Kuyie nkɛ̀ dɛ̀ báá tuɔkɛní diyɔ̃̀ɔ̃̀ miɛkɛ.
19 Kɛ yɛ̃́ dɛ kó yɛwe mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ mèɛ̀ yó mbo mɛ kó kubotí mu nyí ãnné nɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ kutenkù, mɛ̀ mɛ nyí kpaá kɛ bo ãnné bìtì.
20 Kɛ̀ Kuyie ndo í yààtɛ dɛ kó yɛwe òmɔù na bá nyentɛ́, kù mɛ nyɛ̀ yààtɛ ku kó bɛnìtìbɛ̀ kù tããté bɛ̀ kpéí nkɛ.
21 Kòò mɔù di nàké kɛ tú: Kirisi bo diɛ nyoo ciɛ, di bá ntì tɑ̃́.
22 Kɛ yɛ̃́ Kirisi tekùbɛ̀ nɛ̀ bèɛ̀ yó ntú bɛmáà Kuyie mpããnáaǹtì náaǜbɛ̀ bɛ̀ yóó ãnnémɛ̀ kéndɔɔri tidiɛtì nɛ̀ dèmarɛ̀ cànnɛ̀ kɛ dɔ́ késouté bá nɛ̀ Kuyie ntããté bɛ̀.
23 Nyɛ̃́nɛ̀ dimáà kpéí, n diɛ nkɛ di nàkému dɛmɔu.

Yɛwe sɔnyɛ
(Wéntɛ́ Matie 24:29-31 nɛ̀ Duku 21:25-28)

24 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ mɛmmɛ kó difɔ̃nkúò, diyiè bo sɔutɛ, otɑ̀̃nkù tɛ̃́nkɛ bá mpéì.
25 Kɛ̀ siwɑ̃̀ã nduòní kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ siwɑ̃̀ã diɛsìi sãntɛ̀.
26 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bèɛ yà Kuyie mBirɛ kɛ̀ dɛ̀ cutiní yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ muwɛ̃́rímú diɛmù nɛ̀ Kuyie nkó tikpetì,
27 kétɔ̃ nho tɔ̃rɛ̀ itemmànkɛ imɔu kɛ̀ yèɛ tíí nKuyie ntããté bɛ̀.

Fìkíè kó mutie kó mɛdonnimɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 24:32-35 nɛ̀ Duku 21:29-33)

28 Banténɛ̀ fìkíè kó mutie kó mɛdonnimɛ̀, mu bakɛ sũ̃ũ̃kɛ̀ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ mu fɑ̃̀ãtì bitírí di ɔ̃ɔ̃ bantému kɛ dò ndiyɔ̃̀ɔ̃̀ tɔ̀ónní.
29 Mɛɛ̀ botí nku di yà dìì mɔ̀nnì kɛ̀ dɛndɛ kó dimàà tùɔ̀kɛní di nyɛ̃́ kɛ dò nhOnìtìbirɛ tɔ̀ónnímu kɛ bo dibòrì.
30 Timómmɔnti nti n di náámmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèɛ̀ fòù dì mmɔ̀nnì bɛ̀ í yóó kú bɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ mu nyí tùɔ̀kɛní.
31 Kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ dɛ̀ bo pɛ̃ɛ̃́té, n náaǹtì mɛ mbáá pɛ̃ɛ̃́té bìtì.

Ndakɛnɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 24:36-44)

32 Òmɔù í yɛ̃́ dɛ yiè yoo dɛ mɔ̀nnì, bá Kuyie ntɔ̃rɛ̀ bá Kuyie mBirɛ, Kuyie nkuù máà yɛ̃́.
33 Ndakɛnɛ̀ kɛ báá duó kɛ yɛ̃́ di í yɛ̃́mɛ̀ dɛ̀ yóó tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì.
34 Dɛ̀ bo dɔ̀ɔ̀ kéndɔ̀nnɛ̀ onìtì wèè kɔ̀ri kupɔ̀ɔ̀kù kɛ bɛnkɛ o cĩɛ̃̀tɛ̀ o tɔ̃mbɛ̀ kɛ duó mbá wè o tɔ̃mmú kɛ nàké wèè bàà dibòrì kɛ yĩ ò báá duó.

35 Ndakɛnɛ̀ kɛ yɛ́ di í yɛ́mɛ̀ tɛcĩ̀tɛ̀ yiɛ̀ nwɛ̃tiní dìì mɔ̀nnì, kɛ̀ dɛ yɛ̀mmɛ kuyuoku
yoo kɛyɛ̀nkɛ̀ cuokɛ̀, yoo dikodakɔ́ńnì yoo kukũnwentóo.
36 Nyĩ̀kùnɛ̀ ò bo nwɛ̃tinímɛ̀ kɛ sɔ́ ndi yɛ̀ nkɛ duɔ́ kòo di déétɛ́.
37 M mɛ ndi nàkɛ́ tì n ti nnáá mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu: Ndakɛnɛ̀!

14

Bɛ do dakiimɛ̀ kɛ bo pĩ nYesu
(Wéntɛ́ Matie 26:1-5 nɛ̀ Duku 22:1-2 nɛ̀ Isãã 11:45-53)

1 Kɛ sɔ́ ndɛ kpaá yɛwe yèdéè kɛ̀ diyentébanni nɛ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ bèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù
muuti pɛ́ɛ̀ kɛ̀ mu kó dibanni né tuɔkɛní, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ ńwanti bɛ̀
bo yĩmɛ képĩ nYesu kékuɔ.
2 Kɛ yɛ́ bɛ̀ do túmɛ̀: Ti báá ò pĩ ndibanni miɛkɛ, ti yàà bo cé ndikpànnì bɛnìtìbɛ̀
cuokɛ̀.

Onitipòkù wèè còú nYesu yuu tudààrí
(Wéntɛ́ Matie 26:6-13 nɛ̀ Isãã 12:1-8)

3 Kɛ̀ Yesu ḿbo Bɛtannii Simɔɔ dikɔ̀nnì cĩ̀tɛ̀. Bɛ̀ kàri dìì mɔ̀nnì kɛ yo nkòo
nitipòkù mɔùu taroo kɛ tɔ dimátìdénnì péírì, kɛ̀ dì pìékɛ́ tùdààrí idíítí diɛyì kou
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ wè mutie bɛ̀ tú mù náárì, kɛ́ dì bɔ́tɛ́ kécóú nYesu yuu tùdààrí.
4 Kɛ̀ dɛɛ yonkɛ bèmabɛ̀ bɛ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ nnáá mbɛmáà kɛ tú: Ba nkpéí nte kòò
càkɛ dɛ kóò tùdààrí.
5 Ti na bá nhò fìtɛ́ dibenni tɔ̃mmú dìítí képãmmú bɛcĩrìbàà?
Kɛ̀ bɛ̀ ńkpannɛ̀ dɛ kóo nitipòkù.
6 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yóunɛ̀ we, dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di caàri o yèmmɛ̀? Ò dɔ̀ɔ
mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ sààmɛ̀ mmɛ n kpéí.
7 Kɛ yɛ́ di yó mbonèmèmu bɛcĩrìbɛ̀, di bo na kɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ mɛsàà ndi dɔ́ dìì mɔ̀nnì,
mí mmɛ nyí yó nhã kɛ di bonɛ̀.
8 Ò na ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ ò pãnkɛ mɛ ndɔ̀ɔ, kɛ́ nh ãnné tùdààrí kɛ̀ m bo mbaànɛ̀ n fɔ̃ti.
9 Timómmɔnti nti n di náámmɛ̀ kutenkù kumɔu miɛkɛ bɛ̀ bo nákɛ́ dɛ̀
mɛdɛɛtímɛ̀ kó tináaǹtì bɛ̀ bo nákɛ́ dɛ kóo nitipòkù dɔ̀ɔ dɛ̀, kéndenniní o kpéí.

Sudaasi do dɔ́mɛ̀ kɛ́pĩ nYesu
(Wéntɛ́ Matie 26:14-16 nɛ̀ Duku 22:3-6)

10 Kɛ̀ Sudaasi Isikadiyoti, Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ kóò mɔù kɔtɛ kéyà
ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ bo bɛ̀ pĩ nYesu.
11 Bɛ̀ tì kèè dìì mɔ̀nnì kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ narikɛ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ bɛ̀ bo ò duɔ́ nyidíítí. Dɛ mɔ̀nnì
kɛ̀ Sudaasi nwanti dimɔ̀nnì sààrì ò bo díínnɛ̀ dì kɛ́ bɛ̀ pĩ nYesu.

Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ yommɛ̀ diyentébanni kó mudiì
(Wéntɛ́ Matie 26:17-25 nɛ̀ Duku 22:7-14, 22-23 nɛ̀ Isãã 13:21-30)

12 Pɛ́ɛ̀bɛ̀ bèè í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̀ kó dibanni yiè kètirì bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ fíé dì
diyentébanni kó ipe, kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Yé a dɔ́ ti kɔtɛ kɛ̀ kɛ́ da
bénné diyentébanni kó mudiì?
13 Kɛ̀ Yesu tɔ̃ nho tancɔ́ùmbɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ dihɛì miɛkɛ, di
bo conɛ̀ onitidɔ̀ù mɔù kòò tɔ didúù nɛ̀ mɛniɛ nkɛ̀ dí ò tũnnɛ.
14 Kòò ta dɛ̀, dí nákɛ́ dɛ kó tɛcĩ̀tɛ̀ yiɛ̀ nkɛ dɔ̀: Okótì tú yé ò yóó di kùù dieku
miɛkɛ diyentébanni kó mudiì nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀?
15 Ò bo di bɛnkɛ kudieku diɛkù kudànkù ĩnkɛ̀ kɛ́ kù tũntɛ páíí, dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀
bo ku miɛkɛ, dɛndɛ di yóó ti bénnémɛ̀ diyentébanni kó mudiì.
16 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ ítɛ́ kékɔtɛ dihɛì miɛkɛ, kénsɔ́ ndɛ̀ dò nYesu do bɛ̀
nàkémɛ̀, kɛ̀ bɛɛ bénné diyentébanni kó mudiì.
17 Kuyuoku kɛ̀ Yesu tuɔkoo nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀.

18 Bɛ̀ kàri dìì mɔ̀nnì kɛ yo nkɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ di kóò mɔù nɛ̀ wè ti wɛ̃ nkɛ yo nweè yó n fítɛ́.
19 Kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ɛ caàrɛ̀ bá wè kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: Mí nwaà?
20 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Díndi n tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kóò mɔù nɛ̀ wè ti wɛ̃ ndibuu dimáà miɛkɛ.
21 Onìtìbirɛ yóó kúmu, tì wɛ̀rimɛ̀ dɛ kpɛ́í, wèè né bo fítɛ́ Onìtìbirɛ ò bo yà. Dɛ yiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ do í ò pɛitɛ́ dɛ̀ na ntɔ̃ũ.

Yesu dɔúmmɛ̀ Mudisààmù kó ikuɔ́
(Wéntɛ́ Matie 26:26-30 nɛ̀ Duku 22:15-20 nɛ̀ 1 Kɔdɛnti 11:23-25)

22 Bɛ̀ yo ndìì mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu túótɛ́ pɛ̃̀ɛ̃̀ kɛ́sãntɛ Kuyie nkɛ́deè kóò wɛ́rí kɛ́duɔ́ nho tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Cáákɛ́nɛ̀, diɛ ndɛɛ̀ bɛnkú kɛ dò m pã n kɔ̃̀ntì di kpɛ́í.
23 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ́túótɛ́ fɛbòòfɛ̀, kɛ́sãntɛ Kuyie nkɛ́ bɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ bɛmɔu.
24 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Diɛ ndɛɛ̀ bɛnkú n yĩ̃, bɛ̀ yó n kuɔ kɛ̀ mɛ̀ɛ cóú, Kuyie nyóó taunnɛ̀mɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kumáà, mɛ̀ɛ̀ yóó coú kusũkù kpɛ́í.
25 Timɔ́mmɔnti nti n di náámmɛ̀ n tɛ̃́nkɛ í yóó yɛ̀ mɛnàà, nkɛ̀ dɛ̀ í tú m bo wɛ̃tɛ kéyɛ̀ dìì yiè mɛpàmmɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
26 Bɛ̀ dɛntɛ̀ dìì mɔ̀nnì Kuyie nkó yɛsãã nkɛ́deè kɛ́dekɛ Odìfíè tãrì.

Yesu do yɛ̃mmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ bo ò yóu
(Wéntɛ́ Matie 26:31-35 nɛ̀ Duku 22:31-34 nɛ̀ Isãã 13:36-38)

27 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Di bo n yóu dimɔu kɛ yɛ́ ti wɛ̀rimɛ̀ kɛ tú: M bo potɛ́ opecɛ̃nti kɛ̀ ipee cíétɛ́.
28 M bo yɛ̃́ntɛ́ dìì mɔ̀nnì, m bo niitɛ́ kɛ́kɔtɛ Kadidee kɛ́ ndi baa.
29 Kɛ̀ Piɛrii ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Bá kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ da yóu mí mbáá da yóu.
30 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ nwe n da náámmɛ̀, yíe nkó kɛyènkɛ̀ tɛkotɛ bo nyóó kuɔ mmɛdérímɛ̀ kàa yetɛ kucɛ mɛtããti kɛ tú a í n yɛ́.
31 Kɛ̀ Piɛrii yetɛ kɛ dɔ̀ bìtì! Bá kɛ̀ bɛ̀ bo n wɛ̃nnénɛ̀ kékuɔ m báá da yóu.
Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ múnkɛ mɛ mbéi.

Yesu báámmɛ̀ Kuyie Sɛtisemandee miɛkɛ
(Wéntɛ́ Matie 26:36-46 nɛ̀ Duku 22:39-46)

32 Kɛ̀ bɛɛ tuɔkɛ dibòrì marì kɛ̀ bɛ̀ dì tu: Sɛtisemandee kɛ̀ Yesu nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Nkarinɛ̀ diɛ kɛ̀ n kɔtɛ kébántɛ̀ Kuyie.
33 Kòo nneínè Piɛri nɛ̀ Isaku nɛ̀ Isãã, kòo kɔ̃mbùɔ̀tì ńduò kòo yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀.
34 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ cààrɛ̀ mɛdiɛ̀ mmɔ́mmɔmmɛ kɛ̀ dɛ̀ n tontɛ́, nkpaánɛ̀ diɛ ndi né báá yɛ̀ nkéduɔ́.
35 Kɛ dɛ́tóo sámpórɛ̀ kénínkú kɛ́sĩnné kébántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ bo yie ndimɔ̀nnì dii, mmɛfɛ́ũ̃tímɛ̀ kpɛri, n dɛ́tɛ́nɛ̀.
36 Kɛ mbáá nKuyie nkɛ tú: N cicɛ a nɔmmu dɛmɔu a yóu kɛ̀ m báá yɛ̀ fɛ mbòòfɛ̀ mɛfɛ́ũ̃tímɛ̀ kɔfɛ. Á dɔ̀ a dómɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bá ntú n dómɛ̀.
37 Kòo nwɛ̃tiní o tancɔ́ùmbɛ̀ borɛ̀ kɛ sɔ́ mbɛ̀ yɛ̀ nkɛ duɔ́, kòo bekɛ Piɛri kɛ dɔ̀: Simɔɔ a yɛ̀ nkɛ duómaà? Á í na kɛ bo nwúó tɛwebiètɛ̀ mɛfitímɛ̀ mɛ̀máà miɛkaà?
38 Nwúónnɛ̀ kɛ báá nKuyie nkɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ báá di na. Mɛyɛ̀mmɛ̀ miɛ dómu kédɔ̀ɔ mɛsàà, nkɛ̀ tikɔ̃̀ntì né kpa muwɛ̃rímú.
39 Kòo wɛ̃tɛ kékpɛ́ntɛ́, kémbáá nKuyie, kɛ náá nhò baa do náá ntì.
40 Kéyíé kéwɛ̃tení o tancɔ́ùmbɛ̀ borɛ̀ kɛ sɔ́ mbɛ̀ yɛ̀ nkɛ duɔ́ kɛ̀ bɛ nuɔ ncɛ̃̀ɛ̃kɛ, bɛ̀ í nyà bɛ̀ bo ò nàkɛ́ tì.
41 Ò wɛ̃tení dìì mɔ̀nnì kucɛ mɛtããmmɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di wɛ̀tɛ kɛ duɔ́mu kɛompuà? Dɛ̀ dɔ̀ɔ kɛ dɛ̀ɛmu, dimɔ̀nnì tùɔ̀kɛmu kɛ̀ bɛ̀ bo fítɛ́ Onìtìbirɛ kɛ̀ bɛnitiyɛibɛɛ dɛ̀ pĩ.

42 Ítɛ́nɛ̀ kɛ̀ tí kɔtɛ, ntɛnɛ̀ wèè yó m pĩ kɛ tùɔ̀kɛní.

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Yesu
(Wɛ́ntɛ́ Matie 26:47-56 nɛ̀ Duku 22:47-53 nɛ̀ Isãã 18:3-12)

43 Yesu kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ Sudaasi, o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kóò mɔù tùɔ̀kɛní kɛ nɛínɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ nɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ tɔ̃nní bɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ tɔ yɛse nɛ̀ yɛdùrɛ̀.

44 Kɛ sɔ̃́ nwèè yóó fítɛ́ Yesu ò nàkɛ́ ditĩ̃nnì kɛ tú: Kɛ̀ n dɔu nwe, koò ɔrí, di bantɛ́ kɛ dɔ̀ weǹwe, kóò pĩ kɛ́ nhò bàa mɛsàà.

45 Ò tùɔkɛní dìì mɔ̀nnì Yesu borɛ̀ kɛ pãnkɛ dɔ̀: Okótì!

Kɛ́deè kóò ɔrí.

46 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ pãnkɛɛ munnéní képĩ nYesu.

47 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ kóò mɔùu nɔtɛ disiè kéhɛi nkédatɛ ikuɔ́ nìùtì diɛwè kóo tɔ̃ntì toò.

48 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di kɔ̀tɛnní yɛse nɛ̀ yɛdùrɛ̀ kɛ bo m pĩ kɛ dò n tú onitikɔ̀ùtì.

49 Nh ɔ̃ mbo yɛwe yɛmɔu di cuokɛ̀ kɛ di tiè nKuyie nnáaǹtì Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ bá di í m pĩ, dɛ̀ tùɔ̀kɛ kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ tì wà̰ri kɛ yɛ̃mmɛ̀ mmɛ.

50 Dɛ mɔ̀nnì kòo tancɔ́ùmbɛ̀ bɛmɔuu ò yóu kécokɛ́.

51 Kòo dapaà mmɔù nkpaá kòo tũ nkɛ dáátí kuyààkù máà kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ kóò pĩ,

52 kòo fĩĩ̃nko kuyààkù kécokɛ́ mɛbii.

Bɛ̀ bekɛ́nɛ̀mɛ̀ Yesu
(Wɛ́ntɛ́ Matie 26:57-68 nɛ̀ Duku 22:54-55, 63-71 nɛ̀ Isãã 18:13-14, 19-24)

53 Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛnɛ̀ Yesu ikuɔ́ nìùtì diɛwè cĩ̃ɛ̀tɛ̀, ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tíí ndɛ borɛ̀.

54 Kɛ̀ Piɛri ntũ nYesu kɛ díɛtirì, kɛ yàa tannɛ̀nko ikuɔ́ nìùtì diɛwè kó kudànkù miɛkɛ, kénkari tihããpɔ̀ntì borɛ̀, kɛ iiri muhãã́.

55 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dibeéntĩ̃nnì kɛ̀ bɛ̀ nwanti Yesu dɔ̀ɔ̀ tì, tìì bo nte kɛ̀ bɛɛ ò kùɔ bá bɛ̀ í mpɛ̀tɛ́.

56 Kɛ̀ bɛsṹkùbɛ̀ nsoú nkɛ náá nYesu nu ncàkɛmu bá bɛ̀ tɛtì í mmàá.

57 Kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ nyiiti kɛ soú nkɛ tú: Ti kèè kòo tu

58 ò bo pɔntɛ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ maá tɛ̀ nɛ̀ bɛ nɔu kémaá tɛtɛtɛ̀ yɛwe yètããti miɛkɛ tɛ̀ɛ̀ í yó ntú bɛnìtìbɛ̀ maá tɛ̀.

59 Bá nɛ̀ mɛmmɛ bɛ tɛtì í mmàá.

60 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe ítɛ́ ditĩ̃nnì cuokɛ̀ kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Á í yóó tɛ́nnɛ́ tìmatàà? Bɛnìtìbɛ̀ biɛ nyɛ̃ nha dɔɔ̀ ba?

61 Kɛ̀ Yesu ncĩ̃ɛ́kɛ́, ò í mbéi ntìmatì kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè yíɛ́ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ɔ̃ tu Kirisi Kuyie nti sãntí kù kó dɛbiraà?

62 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̀ńnɛ́ kɛ dɔ̀: Ɛɛ̃ n we ntú, kɛ̀ di bo yà Onìtìbirɛ kòò kàri Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè mbakù youú, kóò yà kòò cutiní nɛ̀ yɛwɛtɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀.

63 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe kɛ̃tɛ́ o yaàbòrì, kébéi nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ tɛ́̃nkɛ dòmmu ti ńwaà nwèè bo nákɛ́ ò dɔɔ̀ mèè yɛinaà?

64 Di kèèmu ò sàã́mmɛ̀ Kuyie, di yèmmɛ̀ dòmmɛ?

Bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ò dò nkékuɔmu.

65 Kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ nhò sùu tinɔ́ntɔ̃ũtì, kékãã́ nho ìikɛ̀ kuyààkù kɛ́ nhò puotì yɛnacɛ̀kuutɛ kɛ náá nkɛ tú: Banté wèè da poté.

Kɛ̀ tihããpɔ̀ntì nhò bèmmu.

Piɛri nɛ̀nnimɛ̀ Yesu
(Wɛ́ntɛ́ Matie 26:69-75 nɛ̀ Duku 22:56-62 nɛ̀ Isãã 18:15-18, 25-27)

66 Kɛ̀ Piɛri nkpaá kɛ bo kɛtenkɛ̀ kudànkù kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè kóo nitipotɔ̃ntì
mɔùu tùɔkɛní,
67 kéyà Piɛri kòò ìiri muhɑ̃ɑ́, kòo ò wèńté mɛsàà, kóò nàké kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nha múnkɛ
do tũmmu Yesu Nansarɛti kou.
68 Kɛ̀ Piɛrii nɛnni Yesu kɛ dɔ̀: N yí banté a dɔ́ ké n nàké tì.
Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ ítɛ́ kudànkù kéntati kukpɑ́nkpɑ́nkù kɛ̀ tɛkotɛɛ kuɔ́.
69 Kɛ̀ weè nitipòkùu wɛ̃tɛ kóò yà kénáké bèè dɛ̀ bo kɛ dɔ̀: We nnìtì tú bɛ kóò
mɔù nwe, kɛ̀ Piɛrii wɛ̃tɛ kénɛnni.
70 Kɛ̀ dɛ̀ nyóó yíé kɛ̀ bèè dɛ̀ bo kɛ̀ bɛɛ náké Piɛri kɛ dɔ̀: A mènkɛ bɛ̀ wɛ̃ńnèmu kɛ
yɛ́ a túmè Kadidee kou kɛ náá nKadidee kó tináaǹtì.
71 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Piɛrii parìkɛ̀ kɛ dɔ̀: N tú n yí yɛ́ onìtì di mɛ nnáá nwèè kpéí, kɛ̀
n soúmmu Kuyie nni ncɔ̃ɔ̃.
72 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ tɛkotɛɛ kuɔ́ nkucɛ mɛdérímɛ̀ kɛ̀ Piɛrii dentení Yesu sòò ò
nàké tì kɛ tú: Tɛkotɛ bo nyóó kuɔ́ nkucɛ mɛdérímɛ̀ kàa pàrìkɛ̀ kucɛ mètããti kɛ tú
a í n yɛ́. Kɛ̀ Piɛri nkuɔ̀.

15

Bɛ̀ do dakémɛ̀ kɛ bo kuɔ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 27:1-2, 11-14 nɛ̀ Duku 23:1-5 nɛ̀ Isãã 18:28-38)

1 Dikũnweńnì sèì, ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀, nɛ̀ Kuyie ncĩ̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́
wããbɛ̀ nɛ̀ dibeéntĩnnì dimɔu, kɛ̀ bɛɛ tíí nkɛ bo yà bɛ̀ yóó yĩmè Yesu, mɛmmɛ kɛ̀
bɛɛ ò boú kékɔtɛnɛ̀ kéduɔ́ mPidati Odommu kɔbɛ kóò kùmàndáà.
2 Kɛ̀ Pidatii ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ɔ̃ tu Sifubɛ kóo kpààtàà? Kɛ̀ Yesu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: A
ti mbéi.
3 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nnáá nYesu nu ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀.
4 Kɛ̀ Pidatii wɛ̃tɛ kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀: A í yóó tɛ́nné tìmatàà? A í yo bɛ̀ tu a dɔ̀ɔ̀
dɛ̀ɛ̀ kó dimàà?
5 Bá Yesu tɛ́nkɛ í ntɛ̀ńné tìmatì kɛ̀ dɛɛ di Pidati.

Pidati yɛ̃mmɛ̀ bɛɛ baaké Yesu kéfíínko Barabaasi
(Wéntɛ́ Matie 27:15-26 nɛ̀ Duku 23:13-25 nɛ̀ Isãã 18:39-19:16)

6 Bá dìì yentébanni miɛkɛ Pidati do ɔ̃ɔ̃ fĩĩ nkukpetínkù kumáà ndi ditĩnnì yɛ̃
nwèe fĩĩ nkù.
7 Kɛ sɔ́ mbɛ̀ kpetí onìtì mɔù kòo yètìrì tú Barabaasi nɛ̀ o kɔbɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ do
yetɛmɛ̀ okpààtì kpɛti, kɛ̀ dikpànnìi ãnné kɛ̀ bɛɛ kuɔ onìtì.
8 Kɛ̀ ditĩnnìi kɔtɛ Pidati borɛ̀, kóò nàké kɛ dɔ̀, wèe bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ ò ɔ̃ɔ̃ bɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀.
9 Kɛ̀ Pidatii bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di dɔ́ n fĩĩnko Sifubɛ kóo kpààtì nweà?
10 Kɛ yɛ́ ò do yɛ́mèmu kɛ dò nyikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ pĩ nYesu bɛ miɛkɛ ò péi
mèè kpéí nkɛ.
11 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nsukíí ditĩnnì kɛ̀ dì bo duɔ́ nkɛ̀ Pidatii fĩĩnko
Barabaasi.
12 Kɛ̀ Pidatii yíɛ́ kɛ́ bɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Di nɛ́ dɔ́ n yĩmɛ di tú wè Sifubɛ kóo kpààtì?
13 Kɛ̀ bɛɛ wekii kɛ dɔ̀: Baaké we kudapããtí ĩnkɛ̀!
14 Kɛ̀ Pidatii bɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Ò dɔ̀ɔ̀ ɔ̃mmɛ yɛi? Kɛ̀ bɛ̀ dɔkɛ wekii mɛdiɛ̀ nkɛ dɔ̀:
Baaké we kudapããtí ĩnkɛ̀.
15 Kɛ̀ Pidati ndɔ́ ditĩnnì yèmmè bo narikɛmɛ̀ kɛ fĩĩnko Barabaasi kéduɔ́ nkɛ̀ bɛɛ
puotí Yesu yɛdá kédeè kòo ò duɔ́ ntihããpɔ̀ntì kɛ̀ ti bo ò baaké kudapããtí ĩnkɛ̀.

Bɛ̀ ìńnémɛ̀ Yesu ipo
(Wéntɛ́ Matie 27:27-31 nɛ̀ Isãã 19:2-3)

16 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntìi tannè Yesu Odommu kɔbɛ kóò kùmàndáà cĩ̀tɛ̀, bɛ̀ kàrì dɛ̀ kɛ
bekù, kɛ tíí ntihããpɔ̀ntì timɔu.
17 Kóò dàtínné diyaàbòrì wũɔ̃rì kécití ipo kóò ìńné,

18 kédeè ké nhò daú kɛ tú: A boà fɔ̃ nSifubɛ kóo kpàátì!
19 Kɛ puotì o yuu kuhãri koò tĩũ tinɔ́ntɔ̃ũtì, kɛ ninku kɛ sĩĩnko o ìikè kɛ dò mbè ò dɔu.
20 Bè ò daá dìì mɔ̀nnì kénsànnè kédɛitɛ diyaàbòwũɔ̃rì, kéwẽtɛ kóò dàtínné o yàátì, kóò yènnè dihɛì kɛ bo ò baaké kudapããtí ĩnkè.

Bè baakémè Yesu
(Wéntɛ Matie 27:32-44 nè Duku 23:26-43 nè Isãã 19:17-27)

21 Kè Sidɛnni ɛì kóo nìtì mɔù nkũntiní kupaku kè bè ò tú Simɔɔ, Adɛkisãntiri nè Dufuusi bɛ cicɛ, kè tihããpɔ̀ntìi ò pĩ nnè muwẽrímú kéduɔ́ nkòo tɔ Yesu dapããtí.
22 Kè bèɛ kɔtɛnè Yesu Kodikotaa (dèè tú kuyukɔ́ũ),
23 kóò duɔ́ mmɛnaà mmèè kɔɔrɛnè mutie mùù kɔ̀ù kuyonku bá Yesu í nyie nkéyã̀.
24 Kè bèɛ ò baaké kudapããtí ĩnkè, kétãã́ tété kétotí o yàátì.
25 Diyiè do berinè tɛwebiètè mèwɛi ndi dikũnweńnì kè bèɛ baaké Yesu kudapããtí ĩnkè,
26 kéwãri mùù kpéí nte kè bè ò baaké kɛ dɔ̀: Sifubɛ kóo kpàátì, kédannɛ kudapããtí yómmè.
27 Kébaaké bɛnitikɔ̀ùbè bèdébè, òmɔù o bakù youú, otɔù kucà̀nku. [
28 Mɛm̀mɛ kè dèɛ dɔɔ̀ tì wà̃rimè kɛ tú: Bè ò wẽnnénè bɛnitiyɛibɛ.]
29 Kɛ bè mpɛ̃nkù koò sà̃ã́ nkɛ bɔkii yɛyɔ kɛ tú: Hé! Fɔ́ nwèè do tú a bo pɔntɛ Kuyie ncĩ̀ètè kémaá tɛtɛtè yɛwe yètããti miɛkɛ,
30 dɛɛté amáà! Cúténí kudapããtí ĩnkè.
31 Ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wãà̃bè kè bè ndaú Yesu kɛ náá mbɛmáà kɛ tú, ò dɛɛté bɛtɔbè ò mɛ nyí na kɛ bo dɛɛté omáà.
32 Kirisi Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì, cúténí kudapããtí ĩnkè kè ti yà kéntã́. Bè do baaké bè kóò pɛénnè, kè bè múnkɛ nhò sà̃ã́.

Yesu kumè
(Wéntɛ Matie 27:45-56 nè Duku 23:44-49 nè Isãã 19:28-30)

33 Diyiè cómmú dìì mɔ̀nnì yɛyɔ kè dèɛ biitɛ kɛtenkè kɛmɔu kémbi kè dè yàà tuɔkɛnè tɛwebiètè mètããti.
34 Tɛwebiètè mètããti mɔ̀nnì kè Yesu kuɔ́ mmɛdiè nkɛ dɔ̀: Edoyii, Edoyii, damasabakitanii (dèè tú: Kuyie, nKuyie, ba nkpéí nte kàa n yóu!).
35 Bèè dè bo kè bɛ kó bèmabèɛ keè, kɛ béi nkɛ dɔ̀: Keènè ò yumè Edii.
36 Kè bɛ kóò mɔù cokέ kémέúnní disɔ̃̀sũɔ̃̀ mɛnéyãã nkécóɔ́ nkuhãri yómmè kéyoutoo Yesu kòò bo yã̀, kɛ náá nkɛ tú: Yóunè kè ti yà Edii bo kɔtení kóò cũũnní kudapããtí ĩnkè.
37 Kè Yesu kuɔ́ mmɛdiè, kétɔ̃tɛ.
38 Kè kuyàákù kùù do pi Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ ikuɔ́ nɛntì kó kudieku kè kùu kẽté dɛ ĩnkè nè difũɔ̃̀ní.
39 Kè Odommu kó kuhããpɔ̀nkù kùù ni tihããpɔ̀ntì tɛkɔ̀ùtè (100) kè kù cò́mmú Yesu ìikè kéyà Yesu ku mèè botí kébéi nkɛ dɔ̀: We nnìtì mènkɛ tú Kuyie mBirɛ ndɛ!
40 Kè bɛnitipòbè mabè dè bo kɛ cómmú mɛdétimè kɛ wúó. Bɛè kó bèmabè tu: Maari Makitadaa ɛì kou nè Isaku dɛdapùmbirɛ nè Sosɛsi bɛ yɔ̃ Maari nè Sadombee,
41 bèè do ò nɛitinè kɛ pĩ nho tɔ̃mmú ò bo dìì mɔ̀nnì Kadidee, nè bɛnitipòbè tɔbè péu bèè do ò nɛinè kékɔtɛ Sedisadɛmmu.

Bè kũnnémè Yesu
(Wéntɛ Matie 27:57-61 nè Duku 23:50-56 nè Isãã 19:38-42)

42 Kuyuoku bè do ɔ̃ɔ̃ tũntɛ kù dɛmɔu kè dè né wentɛ tɛom̀pùtè,

43 kɛ̀ Sosɛfu Adimatee ɛì kou, kòò tú dibeéntĩnnì kou kɛ̀ bɛ̀ ò dé, kòo bàa Kuyie nkpàátìyuu bo tuɔkɛnímɛ̀, kòo kɔtɛ nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ́ kéyà Pidati kóò mɔɔ dinùù kɛ bo kũnné Yesu.
44 Kɛ̀ Pidatii keè Yesu kumɛ̀ mɛcãã, nkɛ̀ dèɛ ò di koò yu kuhããpɔ̀nkù ké kù bekɛ, kɛ bo yà Yesu ku kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛ yoo dɛ̀ í mɔ̀ntɛ.
45 Kɛ̀ kuhããpɔ̀nkùu ò nàké, kòo duó ndinùù Sosɛfu kòo bo túótɛ́ Yesu.
46 Kɛ̀ Sosɛfuu dontɛ́ kuyààkù kécũũnní Yesu kudapããtí, koò põũ, kédɔ́ nkufɔ̃ti miɛkɛ bɛ̀ keú kù dipèrì miɛkɛ, kédeè képoo nkutãárí.
47 Maari Makitadaa kó dihɛì kou nɛ̀ Maari Sosɛsi yɔ̃ kɛ bɛ̀ nwúó mbɛ̀ ò dɔ́ ndɛ̀.

16

Yesu yãntémɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 28:1-8 nɛ̀ Duku 24:1-12 nɛ̀ Isãã 20:1-10)
1 Kɛ̀ tɛomɔ̀pùtèɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ̀ Maari Makitadaa ɛì kou nɛ̀ Maari Isaku yɔ̃ nɛ̀ Sadombee kɛ̀ bèɛ dontɛ́ mɛkùɔ nkunɔ́ natikù kɔ̃mɛ kɛ bo kɔtɛ képe nYesu.
2 Ké pikɛ cutɛ dìmáásì kó dikũnweńnì kéntuɔkoo kufɔ̃ti borɛ̀ kɛ̀ diyiè yènní.
3 Kɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛmáà kɛ tú: We mbii yóó ti pootɛ kufɔ̃ti kó kutãárí.
4 Bɛ̀ wèńtóo dìì mɔ̀nnì kénsɔ̃́ nkuù tãárí pòòtɛ.
5 Kɛ̀ bèɛ ta kufɔ̃ti miɛkɛ, kéyà odapaà mmɔù kòò kàri, kɛ dáátí tiyaàpéítì kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ mmɛdiè.
6 Kɛ̀ weè dapàà mbɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kufɔ̃waá mbáá di pĩ, di wanti Yesu Nansarɛti kou nwe bɛ̀ baaké wè kudapããtí ĩnkɛ̀. Ò yãńtému kɛ ìté, ò í kpaá diɛ, ǹtɛnɛ̀ bɛ̀ sòò ò dɔ́ dɛ̀.
7 Kɔtɛnɛ̀ kénáké o tancɔ́ùmbɛ̀ nɛ̀ Piɛri kɛ dɔ̀ ò niité Kadidee, di bo kɛ nhò sɔ̃́ńké kéndɔ̀nnɛ̀ ò sòò di nàkémɛ̀.
8 Kɛ̀ bèɛ yènní kécoké kɛ̀ bɛ kɔ̃ntì au bá bɛ̀ tɛ́nkɛ í te bɛmáà, bɛ̀ í ndàátí kénáké òmɔù tìmatì, kɛ yɛ́ kufɔ̃waá ndiɛ nkɛ bɛ̀ autémɛ̀.

Yesu bɛnkɛmɛ̀ omáà Maari Makitadaa ɛì kou
(Wéntɛ́ Matie 28:9-10 Isãã 20:11-18)
[
9 Dìmáàsì yiè kó dikũnweńnì ndi Yesu yãńtémɛ̀, kéketɛ́ kébɛnkɛ omáà Maari Makitadaa ɛì kou, ò do bèti wèè miɛkɛ yɛbɔkɛ̀ yèyiekɛ̀.
10 Kòo kɔtɛ kénáké bèè do nɛitinɛ̀ Yesu, kɛ sɔ́ mbɛ̀ kuɔ nYesu kó mukũũ.
11 Bɛ̀ kèè dìì mɔ̀nnì Maari túmɛ̀ Yesu yãńté kòo ò yà bá bɛ̀ í ntì tã́.

Yesu bɛnkɛmɛ̀ omáà otancɔ́ùmbɛ̀ bèdébè
(Wéntɛ́ Duku 24:13-35)
12 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo tancɔ́ùmbɛ̀ bèdébè nkɔri dɛpaa nkòo bɛ̀ bɛnkɛ omáà kɛ̀ dɛ̀ ncã́ãnnɛ̀ ò sòò bɛnkɛmɛ̀ omáà Maari.
13 Kɛ̀ bèɛ wɛ̃tɛní kɛ múnkɛɛ tì nàké bɛtɔbɛ̀ bá bɛ̀ í ntì tã́.

Yesu do tɔ̃mmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 28:16-20 nɛ̀ Duku 24:36-49 nɛ̀ Isãã 20:19-23 nɛ̀ Yesu Tɔ̃rɛ̀ 1:6-8)
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ né bɛnkɛ omáà o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ omáà kɛ sɔ́ mbɛ̀ kàri kɛ yo nkòo bɛ̀ kpannɛ̀ bɛ̀ í tãmɛ̀ kɛ dò nhò mènkɛ yãńté. Kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ kpaá kpeńnì, kɛ yɛ́ bɛ̀ do í tãmɛ̀ bèè tu bɛ̀ ò yà koò yãńté bɛ kpɛti.
15 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kutenkù kumɔu kénáké Tináaǹsàátì bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
16 Wèè bo tì yie nkɛ̀ bèɛ ò ãnné bàtémmù Kuyie mbo ò dɛɛté, kɛ̀ wèè í tì yie nkùu ò kpetínné.

17 Ntɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo yie mbɛ̀ yó ndɔɔri tìì diɛtì: Bɛ̀ bo mbɛtì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ n yètìrì,
kénnáá ntináaⁿcàntì.
18 Bɛ̀ bo mpĩĩ nyiwààkɛ bá ì í bɛ̀ dɔmmù, kɛ̀ bɛ̀ yã̀ mutie mùù kɔ̀ù mù báá bɛ̀
dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀, bɛ̀ bo nnɔnku bɛ nɔu bɛmuɔmbɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ miɛrí.

Yesu wɛ̀tɛ kɛ dèkɛmɛ̀ kɛĩnkɛ̀
(Wéntɛ́ Duku 24:50-53 Yesu Tɔ̃rɛ̀ 1:9-11)
19 Ti Yiɛ̀ nYesu bɛ̀ nàkɛ́ mɛmmɛ kédeè, kɛ̀ Kuyie nhò tùótɛ́, kédekɛnɛ̀ kɛĩnkɛ̀,
kòo kari Kuyie mbakù youú.
20 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ɛ kɔtɛ tipíìtì timɔu kénnáantɛ Tináaⁿsààtì, kɛ̀ ti Yiɛ̀ mbɛ̀
bonɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri tidiɛtì, kɛ̀ dɛ̀ bɛnkú bɛ̀ nàá ntì túmɛ̀ timɔ́mmɔnti.]

Duku wɛ̀rimɛ̀ Tináaǹsààtì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Duku weè wɛ̀ri di mpátíri kɛ̀ dì ti náá nYesu tumɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo dɛɛtíwè nɛ̀ kutenkù kumɔu kóo dɛɛtíwè. Duku wɛ̀ri o pátíri kɛ bo bɛnkɛ Yesu dɔ́mɛ̀ mmɛ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ Sammarii kóo nìtì kó dináaǹhãntírì nɛ̀ kukpààtìyɛinkù kpɛri nɛ̀ onìtì wèè birɛ do feti kòo wɛ̃tɛ kɛ́ dɛ̀ pètɛ́, nɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ do nàkémɛ̀ bɛnaacɛ̃mbɛ Yesu kó mupɛitímù kpɛ́í. Duku ti náá nKuyie ndɔ́mɛ̀ mmɛ bɛsámpɔ́bɛ̀ nɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀. Kɛ nàkɛ́ kɛ ĩkú Yesu túmɛ̀ Onìtìbirɛ, dɛɛ̀ te kòo bàtɛ ò yààrìbɛ̀ kó ifukɛ kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀ Adammu.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Duku wɛ̀rimɛ̀ o pátíri 1:1-4
2. Yesu kó mupɛitímù nɛ̀ ò bàátímɛ̀ o tɔ̃mmú kpɛ́í 1:5-4:13
3. Yesu pĩ mmùù tɔ̃mmú 4:14-19:27
4. Yesu fɛ̃ũ̃tɛ́mɛ̀ 19:28-23:56
5. Yesu kumɛ̀ nɛ̀ ò yɛ̃ńtɛ́mɛ̀ 24:1-53

Mùù kpɛ́í nte kɛ̀ Duku wɛ̀ri di mpátíri

1 Bɛnìtìbɛ̀ pɛ́u wɛ̀rimu Yesu fòmmu kó tináaǹtì tìì dɔ̀ɔ̀ ti cuokɛ̀,
2 kɛ tũnnɛ Kuyie nkó bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò yà nɛ̀ bɛ nuɔ ndɛ̀ ketɛ́ dìì mɔ̀nnì bɛ̀ tì nàkɛ́ kɛ̀ tì dòmmɛ̀.
3 M mómmuɔ nkɛ̀ m bìékɛ́ weti weti dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí nɛ̀ dɛ̀ ketɛ́ dìì mɔ̀nnì, kɛ sɔ́ ndɛ̀ wenni kɛ dò n da wɛ̀ri dɛ kó tináaǹtì fɔ̃ nhokótì Teofiiri.
4 Kàa nyɛ̃́ kɛ dò nha yie ntìì náaǹtì tú timómmɔnti.

Kuyie ntɔ̃nnì do nàkémɛ̀ Isãã-Batiisi kó mupɛitímù kpɛ́í

5 Edɔti do tú dìì mɔ̀nnì Sudee kóo kpààtì kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì mɔù bo kòo yètìrì tú Sakarii, ikuɔ́ nìùtì Abia kó fɛnafɛ kou, kòo pokù yètìrì tú Edisabɛti, Anɔɔ kó kufuku kou.
6 Bɛdɛ́ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndɔ́mɛ̀, kɛ yíé nKuyie ntannɔ̀ nɛ̀ ku tié nyimɔu. Tìmatì í mbo bɛ̀ bo bɛ̀ sɛi ntìì miɛkɛ.
7 Kɛ̀ bɛ̀ kòtɛ́ bɛdɛ́ bá bɛ̀ í mɔkɛ dɛbirɛ kɛ yɛ̃́ Edisabɛti do túmɛ̀ tɛhãũ̃ntɛ.
8 Diyiè marì kɛ̀ Abia kó fɛnafɛ kó mɛfitímɛɛ tuɔkɛ
9 kéndɔ̀nnɛ̀ bɛ̀ do ɔ̃ ndɔɔrimɛ̀, kɛ̀ bɛɛ tãɛ̃́ tétɛ́ kétããtɛ́ Sakarii kòo ta Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kéntuɔ ntihúúntì.
10 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu mbo ditowaà, kɛ báá nKuyie ò tùɔ̀ ndìì mɔ̀nnì tihúúntì.
11 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi cúténí kéncómmú dihúúntɔ̀nnì ĩnkɛ̀, di píkù youú.
12 Sakarii di yà dìì mɔ̀nnì kɛ̀ dɛɛ ò di mɛdiɛ̀ nkɛ̀ kufɔ̃waá nhɔ̀ pĩ.
13 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ Sakarii kɛ dɔ̀: Kufɔ̃waá mbáá da pĩ nKuyie ncɔutému a báammìi, a pokù Edisabɛti bo da pɛité dɛnitidabirɛ kàa dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Isãã.
14 Diwèì bo da pĩ, nkàa yèmmɛɛ narikɛ mɛdiè kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ pɛ́u nyãnku bɛ̀ ò pɛité mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
15 Kɛ yɛ̃́ ò yó ntúmɛ̀ Kuyie nkóo nitidiɛwè nwe, ò í yó nyɔ̃ dìfɛ̃́ɛ̀ yoo mɛnaà mmɛ̀ɛ̀ kó dimàà muɔ. Bɛ̀ bo nyóó ò pɛité kɛ̀ Muyaánsààmù muù pɛ̀nkɛ ò pìɛ́kɛ́.
16 Weè yóó tɛ́nnéní Isidayɛɛribɛ pɛ́u bɛ Yiè nKuyie mborɛ.
17 O borimɛ bo nwenni kɛ̀ Kuyie nhò duɔ́ nku Yaá nnɛ̀ muwɛ̃rímú Kuyie pããnáaǹtì náaǹtò Edii do mɔkɛ mù, kòo wɛ̃tɛ kénáríkùnnɛ ibí nɛ̀ i cicɛbɛ̀, kéceetɛ itookperí yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ mɔɔtɛ mɛyɛ̀mmɛ̀, mɛ̀ɛ̀ bo yie nKuyie kétũ̃ntɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbaa ti Yiè.

18 Kɛ̀ Sakarii bekɛ Kuyie ntɔ̃nnì kɛ dɔ̀: M bo yĩmɛ kébanté kɛ dɔ̀ a náá
mmɔ́mmuɔ nkɛ yɛ́ n kòtémɛ̀ kɛ̀ m pokù kòté?
19 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N tú Kabiyɛɛri nwe kɛ bo Kuyie mborɛ̀, kɛ̀
kù n tɔ̃nní kɛ̀ m bo da nákɛ́ dɛ kó tináaⁿsààtì.
20 A í mɛ ntɛ́mɛ̀ kɛ dò ndɛ̀ bo dɔɔ̀, a nɔ́ndɛnfɛ̀ bo dari, bá a bá nnɔ nkɛ náá nkɛ̀
dɛ̀ yàa dɔ̀ɔnɛ̀, kɛ yɛ́ dɛ̀ yóó dɔɔmèmu dɛ mànnì bo tuɔkɛ dìì mànnì.
21 Dɛ mànnì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ò bàa ditowaà kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ di, kɛ̀ bɛ̀ mɔ́ńté dɛ̀ yĩmɛ̀ koò ɔɔtɛ
Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
22 Ò yɛ̀nní dìì mànnì ò í nna kɛ bo bɛ̀ béinnɛ̀ ké mbɛ̀ bɛnkú nɛ̀ sinɔu máà kɛ̀
bèɛ banté kɛ dɔ̀ tìmatì tìì ò tùɔ̀kɛní Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
23 Sakarii dèè dìì mànnì o tɔ̃mmú Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀, kékò nho cĩɛ̃̀tɛ̀.
24 Kɛ̀ dɛɛ yíé sámpó kòo pokù Edisabɛtii púó nkémmɔkɛ bɛtɛ̃ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀nùmmù kɛ
sɔri kɛ náá nkɛ tú:
25 Kuyie ndɛ̀ntɛní n kpéí kɛ n dɔ̀ɔ mɛsàà, kɛ dɛ̀itɛ ifɛi ìì do m bo bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀.

Kuyie ntɔ̃nnì nàkémɛ̀ Yesu kó mupɛitímù kpéí

26 Edisabɛti pɔutì mɔ̀kɛ dìì mànnì bɛtɛ̃ɛ̃̀bɛ̀ bɛ̀kuɔ̀, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nní ku tɔ̃nnì
Kabiyɛɛri Kadidee kó dihɛì marì miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ dì tu Nansarɛti,
27 dɛsapùmbirɛ marɛ̀ dɛ̀ɛ̀ í yɛ́ onitidɔ̀ù dɛ borɛ̀, kɛ̀ dɛ yètìrì tu Maari, kɛ̀ Sosɛfu,
okpààtì Dafiti kó kufuku kou dɛ pɔ̃.
28 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi ta dɛsapùmbirɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ dɔ̀: Maari, diwɛ̀ì nda bo, Kuyie nda
bonɛ̀mu kɛ da dɔ̀ɔ mɛsàà mmɛdiɛ̀.
29 Kɛ̀ dɛɛ di Maari kòo mónté tìì náaⁿtì botí nku.
30 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ Maari kɛ dɔ̀: A bá nyĩɛ̃̀kù, Kuyie nkuù da dɔ̀ɔ mɛsàà.
31 A bo púó nképɛité dɛnitidabirɛ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Yesu.
32 Ò bo ntú onitidiɛwè kɛ̀ bɛ̀ nhò yu kɛ tú Oĩnkɛ̀nkpààtì birɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nhò duó nho yààrì Dafiti kó dikpààtìkàrì.
33 Ò bo ntú Sakɔbu kɔbɛ kóo kpààtì sɛ̃ɛ̃̀.
34 Kɛ̀ Maarii bekɛ Kuyie ntɔ̃nnì kɛ dɔ̀: Dɛ̀ bo yĩmɛ kédɔɔ̀ m mu nyí mɛ nyɛ́mɛ̀
onitidɔ̀ù?
35 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Muyaánsààmù bo cúténí a ĩnkɛ̀ kɛ̀
Oĩnkɛ̀nkpààtì da dátínné o kó mɛdéɛ̀, dɛɛ̀ te dɛbirɛ a yóó pɛité dɛ̀ í yó mmɔkɛmɛ̀
mɛyɛi, bɛ̀ bo ndɛ̀ yu kɛ tú Kuyie mBirɛ.
36 Ntɛ a tèbitɛ Edisabɛti pùómmɛ̀ o kótì miɛkɛ kɛ bo otɛ̃̀nkù kuónwè, wenwe
bɛ̀ do tú wè tɛhãũntɛ.
37 Kɛ yɛ́ dɛ̀marɛ̀ í yóunɛ̀mɛ̀ Kuyie.
38 Dɛ mànnì kɛ̀ Maari dɔ̀: N tú Kuyie nkóo tɔ̃ntì nwe, dɛɛ dɔɔ̀ kéndònnɛ̀ a
béimmɛ̀.
Dɛ mànnì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi ítɛ́.

Maari kɔ̀tɛmɛ̀ Edisabɛti dɔummu

39 Kɛ̀ Maarii ítɛ́ kékɔtɛ Sudee kó dihɛì marì yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀,
40 kétuɔkɛ kéta Sakarii cĩɛ̃̀tɛ̀ kédɔu nhEdisabɛti.
41 Kɛ̀ Edisabɛtii keè Maari ò dɔummɛ̀ kɛ̀ dɛbirɛɛ nampɛ o pɔutì miɛkɛ kɛ̀
Muyaánsààmùu ò píɛ.
42 Kòo pĩɛ̃̀ké kɛ dɔ̀: Kuyie nda dɔɔ̀mu mɛsàà mbɛnitipòbɛ̀ bɛmɔu miɛkɛ, kɛ̀ ku
kó mɛsàà mbonɛ̀ dɛbirɛ a púó ndɛ̀.
43 N tú we kɛ̀ n Yiɛ̀ nyɔ̃ kɔ̀tɛní n cĩɛ̃̀tɛ̀.
44 Kɛ yɛ́ n kèè dìì mànnì a dɔummu kɛ̀ diwɛ̀ì pĩ ndɛbirɛ m pɔutì miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀
nampɛ.
45 Dɛ̀ nda naati kɛ yɛ́ a yiemmɛ̀ kɛ dò nKuyie nda nàkɛ́ tì bo dɔɔ̀.

Maari kó fɛyènfɛ̀

46 Kɛ̀ Maarii dentɛ̀ kɛ dɔ̀:
N wɛ̃nnì sɑ̃ntímu n Yiè,
47 kɛ̀ n yèmmɛ̀ naatinɛ̀ Kuyie
kunku n dɛɛtíwè.
48 Kɛ yɛ́ kù n wèńtémɛ̀ fɛnɔnsààfɛ̀,
mí nku kóo tɔ̃ntì sámpóù,
kɛ̀ bɛ̀ bo nni nyu sɑ́ɑ̃ kɛ tú diwɛ̀ì yiè.
49 Kɛ yɛ́ Muwɛ̃rímú mumɔu yiè nni ndɔ̀ɔmɛ̀ dɛmarɛ̀ diɛrɛ̀,
wenwe wèè yètìrì tú kpa mɛyɛi,
50 kòò kuɔ̀ mmɛsémmɛ̀ sɑ́ɑ̃ bɛ̀ɛ̀ ò dé,
51 kɛ yòutɛ o bakù nɛ̀ muwɛ̃rímú
kɛ̀ sifeí yɛmbɛ̀ cìétɛ́,
52 kɛ buɔ́ mbɛkpààtìbɛ̀
kɛ íi mbɛcɪ̃rìbɛ̀,
53 kɛ píɛ ntikpàtì dikònnì bo bɛ̀,
kɛ bɛ̀ti tikpàtì yɛmbɛ̀ bɛ nɔu sinùmmù,
54 kɛ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ ku kó bɛtɔ̃mbɛ̀ Isidayɛɛribɛ,
kɛ bɛ̀ teennɛ̀,
55 kéndònnɛ̀ kù do tì nàkémɛ̀ ti cicɛbɛ̀
nɛ̀ Abarahammu kó diyuu ĩnkɛ̀
nɛ̀ o yaàbío sɑ́ɑ̃.

56 Maari do bo mbonɛ̀ Edisabɛti kɛ dɔ̀ bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ bètɑ̃ɑ̃ti ndi kéwɛ̃tɛ kékò nho ciɛ.

Isɑ̃ɑ̃-Batiisi kó mupɛitímù

57 Kɛ̀ Edisabɛti pɛitémɔ̀nnìi tuɔkɛ kòo pɛité dɛnitidabirɛ.
58 Edisabɛti pɛɛtitɔbɛ̀ nɛ̀ o naàmùnkù kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ keè ti Yiè nKuyie nhò dɔ̀ɔ mèɛ̀ sàà nkóò wɛ̃nnénɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nyɑ̃nku.
59 Dɛbirɛ yiè niínnì yiè kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní kɛ bo dɛ̀ cɑ̃ntɛ́, kéndɔ́ kɛ́ dɛ̀ yu kɛ dɔ̀ Sakarii, dɛ cicɛ yètìrì.
60 Kòo yɔ̃ yetɛ kɛ dɔ̀: Dɛbirɛ yètìrì yó ntú Isɑ̃ɑ̃ nwe.
61 Kɛ̀ bɛɛ yetɛ kɛ dɔ̀: Òmɔù í bo di naàmùnkù miɛkɛ wèè mɔ̀kɛ dɛ kó diyètìrì.
62 Kɛ̀ bɛɛ bekɛ Sakarii nɛ̀ tɛnɔ̀ùtɛ̀ kɛ bo yà ò dɔ́ o birɛ yètìrì yó ntú mù.
63 Kɛ̀ Sakarii bekɛ tɛdabɛɛtɛ̀ kéwɑ̃ri kɛ dɔ̀: O yètìrì yó ntú Isɑ̃ɑ̃ nwe. Kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di bɛmɔu.
64 Kòo nɔ́ndɛnfɛ̀ pɑ̃nkɛɛ datɛ kòo na kébéi nkésɑ̃ntɛ Kuyie.
65 Kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ nho cɛ̃pɛɛtitɔbɛ̀ bɛmɔu, kɛ̀ dɛ kó tináaǹtìi pité, kétuɔkɛnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yèɛ̀ bo Sudee kó yɛtɑ̃rɛ̀ ĩnkɛ̀.
66 Bèɛ̀ kó dimàà tì kèè kɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛmáà kɛ tú: Dɛ kó dɛbirɛ sàà yó ntú we? Kuyie nkó muwɛ̃rímú muù do ò bonɛ̀.

Sakarii kó fɛyènfɛ̀

67 Kɛ̀ Muyaánsààmùu píɛ nSakarii, dɛbirɛ cicɛ kòo nákɛ́ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì kɛ dɔ̀:
68 Ti Yiè nKuyie tínti Isidayɛɛribɛ tũ nkù,
n da sɑ̃ntímu.
Fɔ́ nwèè teennɛ̀ a nìtìbɛ̀ kɛ bɛ̀ dɛɛté,
69 kɛ duɔnní Odɛɛtíwè diɛwè
a kóo tɔ̃ntì Dafiti kó kufuku miɛkɛ,
70 a pɑ̃ɑ̃náaǹtì náamɓè do ti nàkému nɛ̀ dimɔ̀nnì,
71 a yóó duɔnnímɛ̀ Odɛɛtíwè,
kòo ti dɛɛténɛ̀ ti kpantídɛ̀ntɔbɛ̀,

kɛ ti patɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ti níí.
72 A dèntɛnímu a kó mɛtaummɛ̀ sààmɛ̀ kpɛ́í,
kɛ kuɔ́ nti cicɛbɛ̀ mɛsémmɛ̀.
73 A do nàkɛ́ tìnti ti yààrì Abarahammu kɛ dɔ̀:
74 A bo ti dɛɛtɛ́nɛ̀ ti kpantídɛ̀ntɔbɛ̀,
kɛ̀ ti na kɛ́mpĩ nha tɔ̃mmú kɛ bá nyĩɛ̃̀kù,
75 kɛ́ndò mpáíí a ììkɛ̀,
kɛ dɔɔri a dɔ́mɛ̀ ti fòmmu mumɔu miɛkɛ.
76 Fɔ̃́ m birɛ,
bɛ̀ bo nda yu kɛ tú
Oĩnkɛ̀nkpààtì kó tipɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò,
kɛ yɛ̃́ fɔ̃́ɔ̃̀ yóó niitɛ́mɛ̀ kɛ́tũntɛ ti Yiɛ̀ ncɛ,
77 kɛ́bɛnkɛ bɛnìtìbɛ̀ ti Yiɛ̀ nyóó bɛ̀ dɛɛtɛ́mɛ̀,
kɛ́ bɛ̀ cĩɛ̃́ mbɛ yɛi.
78 Nɛ̀ Kuyie nkó mɛsémmɛ̀ diɛmɛ̀ kpɛ́í nkɛ,
kù ti duɔnnímɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kó kuwenniku,
79 kɛ̀ kù bo míítɛ́
bɛ̀ɛ̀ bo mukũũ nkó dibiìnnì miɛkɛ,
kɛ ti tanné mɛom̀pùmɛ̀ kó kucɛ.

80 Kɛ̀ dɛbirɛ nkótírí kɛ kpénkú Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ kɛ́ta kɛ́mbo dikpáà miɛkɛ kɛ yàa ketɛ́nɛ̀ o tɔ̃mmú Isidayɛɛribɛ cuokɛ̀.

2

Bɛ̀ pɛitɛ́mɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 1:18-25)

1 Sesaa Okusiti do tú dìì mɔ̀nnì okpààtì, kɛ́ɑ̃nnɛ́ mukàmmù ketimù o kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ.
2 Dɛ kó mukàmmù ketimù do ɑ̃nnɛ́ Kiriniisi tú dìì mɔ̀nnì ndi kùmàndáà Sidii kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
3 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nkɔrì bá wè o yɛmbɛ̀ ɛì kɛ̀ bɛ̀ wɑ̃̀ũ bɛ yètɛ̀.
4 Kɛ̀ Sosɛfuu ítɛ́ Nansarɛti Kadidee tempɛ̃, kɛ́kɔtɛ Dafiti kó dihɛì bɛ̀ tú dì Bɛtideɛmmu Sudee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, kɛ yɛ̃́ ò tumɛ̀ Dafiti kó kunaàmùnkù kou nwe,
5 kɛ bo wɑ̃ri o yètìrì kɛ nɛínɛ̀ Maari o pokù kòò pùó.
6 Kɛ̀ bɛ̀ mbo Bɛtideɛmmu kɛ̀ dɛ̀ yàa tuɔkɛnɛ̀ Maari bo pɛitɛ́mɛ̀.
7 Kòo pɛitɛ́ o kóò po, kóò pɔ̃ũ nkuyààkù kɛ dɔú nyiwũɔ̃ yonnɛ̀ kùù nɛnkù miɛkɛ, kɛ yɛ̃́ bɛmbɛ do í pɛ̀tɛ́mɛ̀ mɛfíè ntɛpɔ̀ɔ̀cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.

Kuyie ntɔ̃nnì nàkɛ́mɛ̀ bɛpecɛ̃mbɛ bɛ̀ pɛitɛ́mɛ̀ Yesu

8 Kɛ sɔ̃́ mbɛpecɛ̃mbɛ mabɛ̀ bo Bɛtideɛmmu kó dɛpaa nkɛyènkɛ̀, kɛ baa bɛ pe.
9 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi kɔtoo bɛ borɛ̀, kɛ̀ Kuyie nkó kuwennikuu bɛ̀ fitɛ́ kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ autɛ́.
10 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kufɔ̃waá mbáá di pĩ, n di tɔní Tináaǹsààtì nti tìì yó ntú kubotí kumɔu kó kuyɛǹnaatí.
11 Bɛ̀ di pɛitɛ́mu yíe Kirisi Odɛɛtíwè, ti Yiɛ̀ nDafiti kó dihɛì miɛkɛ.
12 Ntɛnɛ̀ dɛ̀ɛ̀ yó nte kɛ̀ dí ò bantɛ́nɛ̀, di bo yà dɛbirɛ kɛ̀ dɛ̀ pũɔ̃́ kuyààkù kɛ́duɔ́ iwũɔ̃ yonnɛ̀ kùù nɛnkù miɛkɛ.
13 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ Kuyie nkó yɛtɔ̃rɛ̀ tɛyɛ̀ɛ cútɛ́ní kɛĩnkɛ̀ pɛ́u kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì kɛ̀ yɛ̀ nsɑ̃ntí Kuyie nkɛ tú:
14 Kuyie nyètìrì ndɛu kɛĩnkɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ ku kó mɛsàà nní mbonɛ̀ bɛnìtìbɛ̀

ku dɔ́ bɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀!

Bɛpecɛ̃mbɛ kɔ̀tɛmɛ̀ kɛ dɔu nYesu

15 Kuyie ntɔ̃rɛ̀ wɛ̃̀tɛ dìì mɔ̀nnì kɛĩ̀nkɛ̀ kɛ̀ bɛpecɛ̃mbɛɛ nákɛ́ bɛmáà kɛ dɔ̀: Ti
kɔtɛnɛ̀ Bɛtideɛmmu kéyà dɛ̀ɛ dɔ̀ɔ, ti Yiɛ̀ ntì nàkɛ́ dɛ̀ɛ kpɛ́í.
16 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ mɛcãã nkɛ́kɔtɛ kéyà Maari nɛ̀ Sosɛfu nɛ̀ dɛbirɛ kɛ̀ dɛ̀ duɔ́ iwũɔ̃
yonnɛ̀ kùù nɛnkù miɛkɛ.
17 Bɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì dɛbirɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ Kuyie ntɔ̃nnì do bɛ̀ nàkɛ́ tì dɛ kó dɛbirɛ
ĩnkɛ̀.
18 Kɛ̀ dɛ̀ɛ di bɛ̀ɛ kó dimàà kɛ̀è bɛpecɛ̃mbɛ náá ntì.
19 Kɛ̀ Maari tì ãã̀ o yɛmmɛ̀ kɛ toti o yɛmmɛ̀ ti ĩnkɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛpecɛ̃mbɛ nwɛ̃ti kɛ sãntí Kuyie nkɛ dɛ́úkùnko ku yètìrì bɛ̀ kɛ̀è tì kɛ tì yà
ti kpɛ́í, nkɛ yɛ́̃ dɛ̀ do dɔ̀ɔmɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì bɛ̀ nàkɛ́ mɛ̀ɛ botí nku.

Bɛ̀ yúmɛ̀ Yesu o yètìrì

21 Kɛ̀ dɛ̀ɛ tuɔkɛ diyiè niínnì bɛ̀ yóó cãntɛ́ dì dɛbirɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ yú kɛ dɔ̀ Yesu,
Kuyie ntɔ̃nnì do ò yu dì bá bɛ̀ mu nyí ò pùó.

Bɛ̀ bɛnkɛmɛ̀ Yesu Kuyie

22 Mɔyiisi do dɔú nyìì kuɔ́ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì, Sosɛfu nɛ̀ Maari kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛnɛ̀
dɛbirɛ Sedisadɛmmu kɛ̀ bo dɛ̀ bɛnkɛ Kuyie kédɔɔ̀ ikuɔ́ mɛwénkùmɛ̀ kpɛyi,
23 tì wɑ̃̀rimɛ̀ ikuɔ́ miɛkɛ kɛ tú bɛ̀ níí duɔ́ bɛ̀ɛ tu Mpo bɛ kó dimàà Kuyie.
24 Sosɛfu nɛ̀ Maari kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kédɔɔ̀ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀, kékuɔ yɛkpɛtìnɔ́nkperɛ yɛ̀dɛ́ɛ
yoo sinɔ́nkpeé mɔ́mmɔnsi sìdésì.
25 Dɛ̀ do sɔ́̃ nhonìtì mɔù weè bo Sedisadɛmmu kòo yètìrì tú Simmɛɔ̃ɔ̃, kòo
dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀ kɛ dé Kuyie kɛ̀ Muyaánsààmù ò pìɛ́kɛ́, kòo bàa Isidayɛɛribɛ
kóo dɛɛtíwè.
26 Kɛ yɛ́̃ Muyaánsààmù do ò nàkémɛ̀ kɛ dɔ̀ ò bo yà Kirisi Odɛɛtíwè, Kuyie
ntɔ̃nní wè, kɛ né na kékú.
27 Kɛ̀ Muyaánsààmùu niitɛ́ Simmɛɔ̃ɔ̃ kòo ta Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ Yesu yɛmbɛ̀ ò kɔ̀rinní
dìì mɔ̀nnì kɛ bo dɔɔ̀ ikuɔ́.
28 Kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ cɔutɛ́ dɛbirɛ késãntɛ Kuyie nkɛ dɔ̀:
29 N Yiɛ̀ nha do nàkɛ́ tì dɔ̀ɔmu,
di mmɔ̀nnì yóu mí a kóo tɔ̃ntì
kɛ̀ n kú nɛ̀ diwɛ̀ì.
30 Kɛ yɛ́̃ n yàmɛ̀ nɛ̀ n nuɔ
a duɔnní wèè dɛɛtíwè,
31 ibotí imɔu kpɛ́í nkɛ a ò duɔnnímɛ̀,
32 weè tú kuwenniku kùù yóó míítɛ́ yɛbotɛ̀,
kéduɔ́ nyIsidayɛɛribɛ disãnni.

Simmɛɔ̃ɔ̃ nàkémɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì Yesu kpɛ́í

33 Kɛ̀ dɛ̀ɛ di dɛbirɛ cicɛ nɛ̀ dɛ yɔ̃ Simmɛɔ̃ɔ̃ nàá tì dɛbirɛ kpɛ́í.
34 Kɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ mɔɔ Kuyie nkó mɛsàà mbɛ kpɛ́í nkédeè kénákɛ́ Maari kɛ dɔ̀:
Dɛbirɛ diɛ nkpɛ́í nkɛ Isidayɛɛribɛ péu yóó duómɛ̀ kɛ̀ péuu ítɛ́. Dɛ̀ yó ntú Kuyie
nkó dibɛnkɛ̀rì ndi kɛ cé ntineìtì bɛsũ̀kùbɛ̀ cuokɛ̀.
35 Mɛyèmmɛ̀ mɛ̀ɛ do sɔrì kɛ̀ mɛ̀ɛ feitɛ́. Kɛ̀ fɔ́̃ mMaari, dɛmɔu mɛmmɛ dɛ̀ bo ndò
ndisiè kékɔutɛ a yèmmɛ̀.

Anni sãntɛmɛ̀ Kuyie

36 Kɛ sɔ́̃ nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ ò tu Anni, Fanniyɛɛri kóo
sapàà, Asɛɛ kó kubotí kou kɛ kòtɛ́ mɛdiè, ò do yóó yenkɛ kɛ mu nyí yɛ́̃ onitidɔ̀ù
kɛ̀ bɛ̀ mmɔkɛ yɛbie nyèyiekɛ̀ kòo dɔùu kú.

37 Kòo ntú okúpokù kétuɔkɛnɛ̀ yɛbie nsipísìni nɛ̀ yènàà kɛ báá nKuyie, Kuyie
ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kɛ bou dinùù.
38 Kòo múnkɛɛ tuɔkɛní dɛ mànnì késãntɛ Kuyie nkénáké Yesu kpéí
Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do baa Odɛɛtíwè.

Yesu nɛ̀ o yɛmbɛ̀ bɛ̀ wɛ̃̀tɛmɛ̀ Nansarɛti

39 Maari nɛ̀ Sosɛfu bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dìì mànnì Kuyie nkó ikuó kédeè kéwɛ̃tɛ kékònnɛ̀
dɛbirɛ Nansarɛti Kadidee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
40 Kɛ̀ dɛbirɛ nkótírí kɛ kpénkú kɛ mɔkɛ mɛciì nkɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà ndɛ̀ bonɛ̀.

Yesu tamɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ dɛ mànnì kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀

41 Yesu yɔ̃ nɛ̀ o cicɛ bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ kɔtɛmu bá dìì benni Sedisadɛmmu diyentébanni.
42 Yesu mɔkɛ dìì mànnì yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ kénɛinɛ̀ o yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ, kɛ
yɛ̃́ ò tùɔ̀kɛmɛ̀ o mànnì.
43 Dibanni kó yɛwe dèè dìì mànnì Maari nɛ̀ Sosɛfu kɛ̀ bɛ̀ nkũnti bá bɛ̀ í ndàátɛ
kɛ dò nYesu í bɛ̀ nɛínɛ̀, kɛ̀ Yesu nkpaá Sedisadɛmmu.
44 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ kucɛ diyiè dìmáà kɛ yɛ̃́ kɛ tú Yesu nɛínɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kóò mànńté kéketé o
wammù bɛ cɛ̃́ĩ kɔbɛ nɛ̀ bɛ népobɛ̀ borɛ̀.
45 Bá bɛ̀ í nhò yà kéwɛ̃tɛ Sedisadɛmmu koò wanti,
46 kóò yà diyiè tãã́nnì yiè Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kòo soké ikuó nìùbɛ̀ cuokɛ̀ kɛ̀ bɛ̀
nàá nkòò kèḿmú kɛ bɛ̀ bèkú tináaǹtì.
47 Kɛ̀ dɛɛ di bɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ̀ bo mɛciì nhò mɔkɛ mɛ̀ nɛ̀ ò bɛ̀ tɛ́nnìnko mèɛ̀ botí.
48 O cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ bɛ̀ ò yà dìì mànnì kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di mɛdiɛ̀ nkòo yɔ̃ ò bekɛ kɛ dɔ̀: M
birɛ, dɛ̀ dòmmɛ kàa ti dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ? Mí nnɛ̀ a cicɛ ti da wammúmu kɛ̀ ti yèmmɛ̀
cààrɛ̀.
49 Kòo bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di n wanti kɛ yɛ̃ mba? Di í yɛ́ kɛ dɔ̀ n dò nképĩ̃ n cicɛ
tɔ̃mmáà?
50 Bɛ̀ mɛ nyí mbanté ò dɔ́ ké bɛ̀ nàké tì.
51 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛ kékò nNansarɛti, kòò nyíé mbɛ kpɛti kòo yɔ̃
nhãã̀ dɛɛ̀ kó dimàà dɔ̀ɔri o yèmmɛ̀ miɛkɛ.
52 Kɛ̀ Yesu nkótírí kòo ciì ndɛ̀úkú kòo dɔɔrìmɛ̀ nwenni Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.

3

Isãã-Batiisi kó mutɔ̃mmú
(Wéntɛ́ Matie 3:1-12 nɛ̀ Mariki 1:1-8 nɛ̀ Isãã 1:19-28)

1 Tibɛɛri Sesaa kó tikpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dinummurì miɛkɛ, kɛ̀ Pɔ̃nsi Pidati
tu Sudee kóò kùmàndáà kɛ̀ Edɔti Tetidaki tu Kadidee kóo kpàátì, kòo nantɛ̀
Fidipu tu Itidee nɛ̀ Tadakonniti kó kɛtenkɛ̀ kóo kpàátì. Kɛ̀ Disanniya Tetidaki
tu Abidɛnni kóo kpàátì.
2 Kɛ sɔ̃́ nhAnni nɛ̀ Kaifu bɛ̀ tu ikuó nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀. Kɛ̀ Kuyie mbéinnɛ̀ Isãã,
Sakarii birɛ dikpáà miɛkɛ.
3 Kɛ̀ Isãã kɔtɛ Suditɛ̃̃ɛ̃ kó yɛhɛkɛ̀ kénnáantɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ tú: Duónnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di ãnné
bàtémmù, dɛɛ̀ bɛnkú kɛ dò ndi borimɛ cèètɛ kɛ̀ Kuyie ndí cĩ̃ɛ́ ndi yɛi.
4 Mɛmmɛ kɛ̀ dɛɛ dɔ̀ɔ̀ kéndò nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do wɑ̃̀ri tì kɛ dɔ̀:
Onìtì wèè bo dikpáà miɛkɛ
weè péu mɛtammɛ̀ kɛ tú:
Tũntɛnɛ̀ ti Yiè nkó kucɛ,
séinnɛ̀ o cɛ,
5 kéĩ̃tínné yɛfɔ̃̀tɛ̀ yɛmɔu
képɔntɛ yɛtãrɛ̀ nɛ̀ sitãã́,
késéi nyicɛ ìì kɔḿmú

kɛ́hɛnnɛ dɛ̀ɛ̀ ikú.
6 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu yà Odɛɛtíwɛ̀ Kuyie nduɔnní wè.
7 Kɛ̀ Isãã nnáá mbɛ̀ɛ̀ kɔ̀rìní o borɛ̀ kòo bo bɛ̀ ãnné bàtɛ́mmù kɛ tú: Iwààkɛ díndi! We ndi nàkɛ́ kɛ tú di yentɛ́nɛ̀ Kuyie nkó kɛmiɛkɛ kɛ̀ɛ̀ kèríní?
8 Di borimɛɛ bɛnkɛ tũnkɛ́ di cèètɛmɛ̀. Di bá ntú dɛ̀ sànnɛ̀ di bo ntúmɛ̀ Abarahammu tu di cicɛ. N di náá mómmuɔ nwe, Kuyie mbo na kétúótému yɛ ntãrɛ̀ kédɔɔ̀ Abarahammu kó iyaàbí.
9 Okɔ̃ũtì sũ̃ótému o pĩɛ̃tɛ̀ kɛ bo u dɛtie. Dɛtie ndɛ̀ɛ̀ kó dimàà í pɛí yɛbɛ sààyɛ̀ bɛ̀ bo dɛ̀ u kécóu.
10 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti né dò nkédɔɔ̀ ba?
11 Kòo bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè mɔkɛ yɛyaàbòrɛ̀ yèdéè wèe pã dìmáà wèè kpa, kɛ̀ wèè mɔkɛ tidiitì kòo totɛ́nɛ̀ wèè kpa.
12 Kɛ̀ bɛdàmpóòcɔutíbɛ̀ɛ kɔtɛní Isãã borɛ̀, kòo bo bɛ̀ ãnné bàtɛ́mmù, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì ti dò nkédɔɔ̀ ba? Kòo bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀:
13 Di bá ncɔú dàmpóò kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃nkù bɛ̀ yɛ̃ nyì mmàmɛ̀.
14 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Tínti tá? Ti dò nkédɔɔ̀ ba? Kòo bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di báá fietɛ òmɔù kpɛrɛ nɛ̀ muwɛ̃rímú, di báá pĩ nhòmɔù kòo di yietí dɛtetìrɛ̀, di yèmmɛ̀ ńnaatinɛ̀ bɛ̀ di yietì ìì díítí.
15 Bɛnìtìbɛ̀ do mɛ mbaamɛ̀ Odɛɛtíwɛ̀ kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ ndò Isãã bo ntú Odɛɛtíwɛ̀ nwe.
16 Kɛ̀ Isãã bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí n di ãã̀ bàtɛ́mmù nɛ̀ mɛniɛ mmɛ, wèè n tũnní ò dɛumu kɛ m pɛ̃ɛ̃tɛ́, n yí tùɔkɛ m bo ũtémɛ̀ o nɛùtì kó mutã́ã́, wenwe bo ndi ãã̀ bàtɛ́mmù nɛ̀ Muyaánsààmù nɛ̀ muhãã́.
17 Ò tɔ o piɛnkù nku kɛ bo ye nkébatɛ mɛbii nnɛ̀ tifùtì kéãnné mɛbii nho bɔu miɛkɛ kécóu ntifùtì muhãã́ mmùù í kɔ̃ mmu miɛkɛ.
18 Nɛ̀ itié mpéu miɛkɛ nkɛ Isãã do náámmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ Tináaǹsààtì,
19 kékpannɛ̀ okpààtì Edɔti Tetidaki ò fiètɛ mèɛ̀ kpéí o nantɛ̀ Fidipu pokù Edodiyati kɛ puokɛ, kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi tɛ̃mɛ̀ péu.
20 Kɛ̀ Edɔti né dɔkɛ yíɛ́ kédɔɔ̀ mɛyɛi nképĩ Isãã kékpetínné.

Bɛ̀ do ãnnémɛ̀ Yesu bàtɛ́mmù
(Wéntɛ́ Matie 3:13-17 nɛ̀ Mariki 1:9-11)

21 Kɛ̀ Isãã nhãã̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bàtɛ́mmù kɛ̀ Yesu múnkɛɛ duó nkòo ò ãnné bàtɛ́mmù kòo bántɛ̀ Kuyie kɛ̀ tiwɛtìi kpetɛ́.
22 Kɛ̀ Muyaánsààmùu cúténí o ĩnkɛ̀ kɛ dònnɛ̀ dikpɛtìnɔ́nkperi, kɛ̀ bɛɛ keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ kɛĩ̀nkɛ̀ bíɛ́kɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ tu: Yie nweè tu m birɛ kɛ̀ nh ò dɔ́ mɛsàà nkoò tã́ mɛdiɛ̀.

Yesu kó kufuku
(Wéntɛ́ Matie 1:1-17)

23 Yesu do yóó ketɛ́ o tɔ̃mmú kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìtããti ndi kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yèmmɛ̀ ndò o cicɛ tú Sosɛfu, kɛ̀ Sosɛfu cicɛ tú Edii.
24 Kɛ̀ Edii cicɛ ntú Matati, kɛ̀ Matati cicɛ tú Defii, kɛ̀ Defii cicɛ tú Mɛdisii, kɛ̀ Mɛdisii cicɛ tú Yannaii, kɛ̀ Yannaii cicɛ tú Sosɛfu.
25 Kɛ̀ Sosɛfu cicɛ ntú Matatiasi, kɛ̀ Matatiasi cicɛ tú Amɔɔsi, kɛ̀ Amɔɔsi cicɛ tú Naummu, kɛ̀ Naummu cicɛ tú Esidii, kɛ̀ Esidii cicɛ tú Nakaii.
26 Kɛ̀ Nakaii cicɛ ntú Maati, kɛ̀ Maati cicɛ tú Matatiasi, kɛ̀ Matatiasi cicɛ tú Semmɛinni, kɛ̀ Semmɛinni cicɛ tú Yosee, kɛ̀ Yosee cicɛ tú Yodaa.
27 Kɛ̀ Yodaa cicɛ ntú Yoannaanni, kɛ̀ Yoannaanni cicɛ tú Desaa, kɛ̀ Desaa cicɛ tú Sodobabɛɛri, kɛ̀ Sodobabɛɛri cicɛ tú Sadatiɛri, kɛ̀ Sadatiɛri cicɛ tú Nɛdii.
28 Kɛ̀ Nɛdii cicɛ ntú Mɛdiki, kɛ̀ Mɛdiki cicɛ tú Adii kɛ̀ Adii cicɛ tú Kosammu, kɛ̀ Kosammu cicɛ tú Edimadammu, kɛ̀ Edimadammu cicɛ tú Ɛɛri.
29 Kɛ̀ Ɛɛri cicɛ ntú Sesuu, kɛ̀ Sesuu cicɛ tú Ediesɛɛ, kɛ̀ Ediesɛɛ cicɛ tú Yodimmu, kɛ̀ Yodimmu cicɛ tú Matati, kɛ̀ Matati cicɛ tú Defii.

30 Kè Defii cicɛ ntú Simmɛɔ̃ɔ̃, kè Simmɛɔ̃ɔ̃ cicɛ tú Sudaa, kè Sudaa cicɛ tú Sosɛfu, kè Sosɛfu cicɛ tú Yonnamu, kè Yonnamu cicɛ tú Ediakimmu.
31 Kè Ediakimmu cicɛ ntú Mɛdeya, kè Mɛdeya cicɛ tú Mɛnna, kè Mɛnna cicɛ tú Matataa, kè Matataa cicɛ tú Natãã.
32 Kè Natãã cicɛ ntú Dafiti, kè Dafiti cicɛ tú Isaii, kè Isaii cicɛ tú Obɛdi, kè Obɛdi cicɛ tú Boasi, kè Boasi cicɛ tú Sadimɔɔ, kè Sadimɔɔ cicɛ tú Nasɔ̃ɔ̃.
33 Kè Nasɔ̃ɔ̃ cicɛ ntú Aminadabu, kè Aminadabu cicɛ tú Adiminni, kè Adiminni cicɛ tú Adinii kè Adinii cicɛ tú Esidommu, kè Esidommu cicɛ tú Pedɛsi, kè Pedɛsi cicɛ tú Sudaa.
34 Kè Sudaa cicɛ ntú Sakɔbu, kè Sakɔbu cicɛ tú Isaki, kè Isaki cicɛ tú Abarahammu, kè Abarahammu cicɛ tú Tedaa, kè Tedaa cicɛ tú Nakɔɔ.
35 Kè Nakɔɔ cicɛ ntú Seduki, kè Seduki cicɛ tú Edeuu, kè Edeuu cicɛ tú Pedɛki kè Pedɛki cicɛ tú Ebɛɛri kè Ebɛɛri cicɛ tú Siraa.
36 Kè Siraa cicɛ ntú Kainammu, kè Kainammu cicɛ tú Adifakisari, kè Adifakisari cicɛ tú Sɛmmu, kè Sɛmmu cicɛ tú Nɔwee, kè Nɔwee cicɛ tú Demɛki.
37 Kè Demɛki cicɛ ntú Matusadɛmmu, kè Matusadɛmmu cicɛ tú Enɔki, kè Enɔki cicɛ tú Yedɛti, kè Yedɛti cicɛ tú Madedeɛdi, kè Madedeɛdi cicɛ tú Kenammu.
38 Kè Kenammu cicɛ ntú Enɔsi, kè Enɔsi cicɛ tú Sɛti, kè Sɛti cicɛ tú Adammu kè Adammu cicɛ ntú Kuyie.

4

Dibɔɔ do bennémè Yesu
(Wéntɛ́ Matie 4:1-11 nè Mariki 1:12-13)

1 Kè Yesu nyètìní kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kè Muyaánsààmù ò pìékɛ́ kóò tanné dikpáà miɛkɛ.
2 Kòò dɔ yɛwe sipísìnàà kè dibɔɔ ò beú. Dɛ kó yɛwe miɛkɛ ò do í yo ndèmarè kè dikònnìi ò pĩ.
3 Kè dibɔɔ ò nàkɛ́ kɛ dɔ: Kàa tu Kuyie mBirɛ ndɛ, duɔ́ nkè ditárì dii nnaá mmudiì.
4 Kè Yesu dì tɛ̀ńné kɛ dɔ: Tì wárimu kɛ tú: Onìtì í fòùnè mudiì máà.

5 Kè dibɔɔ ò dèkɛnè ditãrì diɛrì ĩnkè kóò bɛnkɛ dimɔ̀nnì dimáà kɛtenkè kó yɛkpàátìyɔ yɛmɔu,
6 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ: N yóó da duɔ́mmu yɛ nkpàátìyɔ yɛmɔu nè yɛ kpetì, kɛ yɛ́ mîì dè temè, kɛ dè duɔ n dè dónè wè.
7 Dɛmɔu miɛ nfɔ́ɔ̃ yó ndè te, kè nsà kàa nìńkú n yìikè.
8 Kè Yesu dì tɛ̀ńné kɛ dɔ: Ti wárimu kɛ tú: Á mbáá nha Yiè nKuyie mmáà kémpĩ nkuù tɔ̃mmú.

9 Kè dibɔɔ ò kɔ̀tɛnè Sedisadɛmmu kóò dèkɛnè Kuyie ncĩ̀tè ĩnkè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ: Kàa tú Kuyie mBirɛ ndɛ, puuo,
10 kɛ yɛ́ tì wárimè kɛ tú: Kuyie mbo duɔ́ ndinùù ku tɔ̃rè kè yè nda baa,
11 ké da cóútɛ́ bá a naàcètè báá bétɛ́ ditárì marì.
12 Kè Yesu dì tɛ̀ńné kɛ dɔ: Ti wárimu kɛ tú: Á báá benné a Yiè nKuyie.
13 Kè dibɔɔ ò benné mɛbennímè mɛmɔu kè mèɛ deè kè dìi ítɛ́ kémbaa dimɔ̀nnì tɛrì.

Yesu do tièmmè bɛnìtìbè titíintouti miɛkɛ
(Wéntɛ́ Matie 4:11-17 nè Mariki 1:14-15)

14 Kè Yesu nwɛ̃ti Kadidee kó kutempɛ̃ nkè Muyaánsààmù ò pìékɛ́ nè muwɛ̃rímú kè bè nnáá nho kpéí ndɛ kó kutempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ.
15 Kòo ntiè mbɛnìtìbè titíintouti miɛkɛ kè bɛnìtìbè bɛmɔu nhò sãntí.

Yesu do náámmè Kuyie nnáaǹtì Nansarɛti (Wéntɛ́ Matie 13:53-58 nè Mariki 6:1-6)

16 Kè Yesu kɔtɛ Nansarɛti ò bìíkú dè, kɛ tó ta kutííntouku tɛomɔ̀pùtè yiè kéítɛ́ kɛ bo kaà ndipátíri.
17 Kè bèɛ ò duó nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii kó dipátíri kòo pĩntɛ tì wà̰ri dìì bòrì kɛ tú:
18 Ti Yiè nKuyie nkó muyaá mmuù bo n yĩ̄nkè,
kù n tããtému kɛ còú n yuu mɛkùɔ̀ kɛ n tɔ̃,
kè m bo nákɛ́ Tináaǹsààtì bɛsénnìbè,
kédɛɛtɛ́ tidaatì, kéwéi ntiyũ̃ǹtì,
kédɛɛtɛ́ bè fɛ̃̄ũnko bè,
19 kénákɛ́ Kuyie nkó mɛsàà mbenni tùɔ̀kɛmè.
20 Kòo deè kékpéú ndipátíri kéduó nho tɔ̃ntì kékari kè bèɛ kó dimàà bo kutííntouku miɛkɛ kè bè nhò wùó.
21 N kòo bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di bo kɛ yo tìì náaǹtì yíe ntì dɔ̀ɔ̀mu.
22 Kè dèɛ bè di bɛmɔu kè bè nhò sãntí Tináaǹsààtì ò nàá ntì kpéí, kémbékú bɛmáà kɛ tú: Dè í dò nSosɛfu birɛ ndɛà?
23 Kè Yesu bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yɛ́mu kɛ dò ndi bo n nákɛ́ dináaǹhãntírì dìì tu: Otàntì taà nhamáà. Kɛ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ti kèè kè bè yɛ̃ nha dɔ̀ɔ̀ dè Kapɛnnaummu, dɔɔ̀ dɛ diɛ nha ɛì.
24 Kè Yesu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe bè ɔ̃ɔ̃ í mpénsìrì Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù o ɛì.
25 Bɛkúpobè do sũmu Isidayɛɛribɛ miɛkɛ, Edii kó dimɔ̀nnì, fɛtaafè do yiɛtí dìì mɔ̀nnì kɛ dɔ̀ yɛbie nyɛtããti nè dikéè, kè dikɔ̀nnì diɛrìi tanní dihɛì.
26 Kuyie mɛ nyí nduó nkè Edii kɔtɛ bɛ kóò mɔù borè, kéduó nkòo kɔtɛ okúpokù mɔù borè ndɛ kòo ã Sadɛputaa, Sitɔ̃ɔ̃ kó kɛtenkè miɛkɛ.
27 Yɛkùɔ̀ mmúnkɛ do sũmu Isidayɛɛribɛ miɛkɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Edisee kó dimɔ̀nnì. Ò mɛ nyí mmiɛkùnnɛ yɛ kó dìmarì kémiɛkùnnɛ Naamaa Sidii kó kɛtenkè kou nwe omáà.
28 Bè kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kutííntouku miɛkɛɛ kè bè miɛkɛɛ pɛikɛ bɛmɔu.
29 Kè bèɛ ítɛ́ kóò pĩ nkédekɛnè bè do maá dìì tãrì ĩ̄nkè, kɛ bo ò tèntɛní kudúókù miɛkɛ.
30 Kè Yesu yè bɛ cuokè képɛ̃ɛ̃tɛ́.

Yesu bètimè dibɔɔ̀ onìtì miɛkɛ (Wéntɛ́ Mariki 1:21-28)

31 Kè Yesu kɔtɛ Kapɛnnaummu Kadidee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ kéntiè mbɛnìtìbè tɛomɔ̀pùtè yiè.
32 Kè dèɛ bè di mɛdiè nkɛ yɛ̃́ ò do bè nàánnèmè muwɛ̃rímú mmu.
33 Kòo nìtì mɔù bo kutííntouku miɛkɛ, kè dibɔɔ̀ ò ta, kòo kuónko mɛdiè nkɛ dɔ̀:
34 Ti kpɛti dòmmɛ Yesu Nansarɛti kou, a kɔ̀tɛní kɛ bo ti kuɔmaà? N yɛ́mu kɛ dò nha tú Kuyie ntɔ̃nní wè, wèè kpa mɛyɛi.
35 Kè Yesu péi ndibɔɔ̀ kɛ dɔ̀: Cĩ̄ɛ́kɛ́ kéyè onìtì yie mmiɛkɛ!
Kè dìì ò bɔ mbɛnìtìbè cuokè, kéyè, bá dì í ò dɔɔ̀ mɛyɛi mmamè.
36 Kè dèɛ bè di bɛmɔu kè bè mbékú bɛtɔbè kɛ tú: Ɔmmu wɛ̃rímú bo onìtì yie nnáaǹtì miɛkɛ, kòo péinko yɛbɔkè kè yè yìè?
37 Kè bè nnáá nYesu kpéí dɛ kó kɛtenkè kɛmɔu miɛkɛ.

Yesu do miɛkùnnɛmè Simɔɔ pokù yɔ̃ (Wéntɛ́ Matie 8:14-17 nè Mariki 1:29-34)

38 Kè Yesu yè kutííntouku miɛkɛ kékɔtɛ Simɔɔ cĩ̄ɛ̀tè kɛ sɔ́ nho pokù yɔ̃ mɔ nkòo kɔ̃̄ntì tònnì mɛdiè, kè bèɛ bántè Yesu kɛ dɔ̀ wèe ò miɛkùnnɛ.

39 Kòo sĩnné o ĩnkè képéi mmumɔmmú kè mùu deè, kòo pǎnkɛɛ ítɛ́ kéwaá mbè bo di mù.
40 Diyiè ta dìì mɔ̀nnì bɛ̀è kó bɛnìtìbè do mɔ mmumɔmmú mubotí mubotí, kè bè mbè kɔ̀rìnní Yesu borè kòo bè nɔnku o nɔu kɛ bè miɛkùnko.
41 Kè yɛbɔkè ńyìè bɛnìtìbè péu kɛ wékíí kɛ tú: Kuyie mBirɛ ndɛ! Kè Yesu nyè kpànnè kɛ tú yè bá nnáá nkɛ yɛ́ yè yɛ́mèmu kɛ dò nhò tú Kirisi.

Yesu do yɛtìmè Kapɛnnaummu bá bè í dɔ́
(Wéntɛ́ Mariki 1:35-39)

42 Dè wentɛ́ dìì mɔ̀nnì kè Yesu yè dihɛì kékɔtɛ omáà borè kè bɛnìtìbè péu nhò wanti, kóò yà kéndɔ́ ò nkpaá bɛ borè kè báá ítɛ́.
43 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: N dò nkénákému Tináaǹsààtì Kuyie nkpààtìyuu kpɛti yɛhɛkè tɛyè kɛ yɛ́ Kuyie nni ntɔ̃nnímè dɛè kpéí.
44 Kòo kɔtɛ kénnáantɛ Kuyie nnáaǹtì Kadidee kó titíintouti miɛkɛ.

5

Yesu do yumè o tancɔ́ùmbè kètibè
(Wéntɛ́ Matie 4:18-22 nè Mariki 1:16-20)

1 Diyiè marì kè Yesu ḿbo Senɛsarɛti kó mɛniɛ mborè kè ditĩnnì ndɛití kɛ bo ò tɔ́ɔnnè kékeè Kuyie nnáaǹtì.
2 Kè Yesu yà tidabɛɛtì tìdétì mɛniɛ nnùù kè bɛyĩnwambè cùté kɛ ɔu bɛ yĩndìtìrè.
3 Kè Yesu ta ti kó kùmakù, kùù tu Simɔɔ kɔku, kóò nàké kɛ dɔ̀ bɛɛ fũtɛnè mɛniɛ nnùù sámpɔ́, kè bɛɛ fũtɛ kè Yesu nkari kudabɛkù miɛkɛ kɛ tiè nditĩnnì.
4 Ò tié ndìì mɔ̀nnì bɛnìtìbè kédeè kénáké Simɔɔ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kudabɛkù dɛcũmpurɛ kè dí bɔ ndi yĩndìtìrè.
5 Kè Simɔɔ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Okótì, ti yié nkɛ buɔ̀mmu bá ti í pĩ, a né mè mbéimmè m bo bɔ ndɛdìtìrè.
6 Kè bɛɛ bɔ nképĩ siyĩĩ péu kè sìì píɛ nkè bɛ dìtìrè ńtɔ̃ũ.
7 Kè bɛɛ pasìrì bɛ népobè bɛ̀è bo kudabɛkù tɛkù kɛ dɔ̀ bɛɛ kɔtɛní ké bè teennè, kè bɛɛ kɔtɛní kédɛi siyĩĩ képíɛ ntidabɛɛtì tìdétì kè ti ndɔ́ kédiu.
8 Simɔɔ Piɛri dè yà dìì mɔ̀nnì kénínkoo Yesu ìikè kɛ dɔ̀: N Yiè bá n tɔ́ɔnnè, n tú onitiyɛiwe nwe.
9 Kɛ yɛ́ kufɔ̃waá nhò autémè nè o népobè bè pĩ nsìì yĩĩ kpéí.
10 Kè Isaku nè Isãã Sebedee kó ibí Simɔɔ népobè kpɛrɛ múnkɛ mmɛ ndò, kè Yesu náké Simɔɔ kɛ dɔ̀: Bá nyĩɛ̃kù, di mmɔ̀nnì a yó ntú onitiwantì nwe.
11 Kè bɛɛ kɔtɛnè bɛ dabɛɛtì mɛniɛ nnùù ké dɛ ntì yóu kétũnnɛ Yesu.

Yesu do miɛkùnnɛmè dikɔ̀nnì
(Wéntɛ́ Matie 8:1-4 nè Mariki 1:40-45)

12 Diyiè marì kè Yesu mbo dihɛì miɛkɛ, kè dikɔ̀nnì marìi kɔtɛní o borè, kénínkóo o ìikè kóò bántè kɛ dɔ̀: Okótì kàa dɔ́ a bo na ké m miɛkùnnɛ, ké n wénkùnnɛ.
13 Kè Yesu youtɛ o nɔ̀ùtè ké dì kàáké kɛ dɔ̀: N dɔ́mu, á wenkɛ. Dɛndɛ bàmbà kè tikɔ̀ntìi deè kòo miɛtɛ́ kéwenkɛ.
14 Kè Yesu o cau nweti weti kɛ dɔ̀: A báá náké òmɔù, a né kɔtɛ kébɛnkɛ amáà ikuó nìùtì kédɔɔ̀ Mɔyiisi kuó pátíri yẽmmè, kè dèɛ bɛnkɛ bɛnìtìbè bɛmɔu a miɛtémè.
15 Dɛ mɔ̀nnì kè Yesu yètìrì né dɔkɛ pitɛ́ kè bɛnìtìbè nkɔrìní o borè kɛ bo keè o náaǹtì kòo bè miɛkùnnɛ.
16 Kè Yesu né ítɛ́ kékɔtɛ omáà borè kémbáá nKuyie.

Yesu do miɛkùnnɛmè kuhɔ̀ùkù
(Wéntɛ́ Matie 9:1-8 nè Mariki 2:1-12)

17 Diyiè marì kè Yesu ntiè mbɛnìtìbè, kè Fadisĩ̃bɛ nè ikuó wããbè bèè bo
Kadidee nè Sudee nè Sedisadɛmmu, kè bè kɔké dɛ miɛkɛ, kè Kuyie nkó
muwɛ̃rímú ò bonè kòo miɛkùnko bɛmuɔmbɛ.
18 Kè bèmabèɛ tuɔkɛní kɛ tɔ kuhɔ̀ùkù, kè kù duó ku dóù ĩ̃nkè, kè bè nwanti bè
bo yĩ̃mè ké kù tanné kédɔú nYesu ìikè.
19 Bè í nna nè ditĩ̃nnì, kéyóu, kédekɛ, kéduutɛ timùmmùntì Yesu berí ndè, ké
kù cũ̃ũnko bɛnìtìbè cuokè, kédɔú nYesu ìikè.
20 Kè Yesu nwúó mbè tãmè kɛ dò nhò bo kù miɛkùnnɛ, ké kù nàké kɛ dɔ̀: N da
cĩ̃émmu a yɛi.
21 Fadisĩ̃bɛ nè ikuó wããbè kè bè ntoti bɛ yèmmè kɛ tú: Wenni nwe yie nkòo
nàá mmiɛ nkɛ caàri Kuyie nyètìrì? We mbo na kécĩ̃ɛ̃ mmɛyɛi nkè dè í tú Kuyie
mmáà.
22 Kè Yesu banté bɛ yèmmè, ké bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè di toti di yèmmè
miɛ mbotí?
23 Ɔndɛ í yóù nè dɛtɛrè, m bo yĩ̃mè n da cĩ̃ɛ̃ nha yɛinaa, kè m bo yĩ̃mè ítɛ́ kékétɛ́?
24 Dè né bo yiemmè kè di banté kɛ dò Onìtìbirɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú kɛtenkè ĩ̃nkè
kɛ bo na kécĩ̃ɛ̃ mmɛyɛi m bo yĩ̃: Ítɛ́ kétúótɛ́ a dóù kékò!
25 Kè kù pãnkɛɛ ítɛ́ bɛnìtìbè ìikè, kétúótɛ́ ku dóù, kénkũnti kɛ sãntí Kuyie.
26 Kè dèɛ bè di bɛmɔu, kè bèɛ depɛ Kuyie nké nkù sãntí, kɛ náá nkɛ tú: Ti yà
yíe ndèmarè cànnè.

Yesu do yumè Defii
(Wéntɛ́ Matie 9:9-13 nè Mariki 2:13-17)

27 Kè Yesu ítɛ́ dɛborè kémpɛ̃nké kéyà odàmpóòcɔutíwè mɔù kòo yètìrì tú Defii
kòo kàri bè yietì tèè cĩ̃ɛ̃tè dàmpóò kòo ò yu kɛ dɔ̀:
28 N tũnnɛ! Kè Defii yóu dɛmɔu kéítɛ́ kóò tũnnɛ.
29 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Defii bénné tidiitì kéyú Yesu kè bɛdàmpóòcɔutíbè nè
bɛnìtìbè tɔbè péu kè bè nwɛ̃ nkɛ yo.
30 Kè dèɛ yonkɛ Fadisĩ̃bɛ nè ikuó wããbè kè bèɛ bekɛ Yesu tancɔ́ùmbè kɛ dɔ̀: Dè
dòmmɛ kè di wɛ̃ńnè bɛdàmpóòcɔutíbè nè mufòmmu yɛimu yɛmbè kè di yo nkɛ
yɔ̃?
31 Kè Yesu bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Dè í tú bèè kɔ̃́ntì naati bɛè waà nhotàntì, bɛmuɔmbɛ
bɛè ò waà.
32 N yí kɔ̀tɛní kɛ bo yú bèè yèmmè dò mbè wenni, n kɔ̀tɛní kɛ bo yú bɛnitiyɛibɛ
mbɛ kè bèɛ ceetɛ bɛ fòmmu.

Bè do bekɛmè Yesu mɛnùboúmmè kpɛti
(Wéntɛ́ Matie 9:14-17 nè Mariki 2:18-22)

33 Kè bɛnìtìbè mabèɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Dè dòmmɛ kè Isãã-Batiisi tancɔ́ùmbè nè
Fadisĩ̃bɛ kɔbɛ bou dinùù kɛ báá nKuyie nsã̃ã̃ kàa kɔbɛ biɛ yo nkɛ yɔ̃?
34 Kè Yesu bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Onìtì tòú dìi mɔ̀nnì o pokù o népobè bo na kéboú
dinùù o bè bonè dìi mɔ̀nnàà?
35 Dɛ kó diyiè kpaanímu kè bè bo dɛitɛ wèè tòú o pokù, dɛ mɔ̀nnì bè bo boú
dinùù.
36 Kè Yesu yíé ké bè nàké nè dináaǹhãntírì kɛ dɔ̀: Bè ɔ̃ɔ̃ í nkèétɛ́ kuyaàpànkù
kéyá nkukótíkù ĩ̃nkè, kàa mè dɔ̀ɔ̀, a cààrèmu kuyaàpànkù, dɛ kó dikéè mɛ mbáá
yie nkétaunnè kukótíkù.
37 Bè ɔ̃ɔ̃ í ncũ̃ɔ̃ mɛnaà mbémmè tidɔutì kótì miɛkɛ, kàa mè dɔ̀ɔ̀ tidɔutì bo potɛ
kè mɛnaà ncakɛ nè tidɔutì dɛmɔu.
38 Mɛnaà mbémmè dò nkéncũ̃ɔ̃ tidɔutì pàntì miɛkɛ nkɛ.
39 Òmɔù ɔ̃ɔ̃ í ndó mɛnaà mbémmè ò yã̀ dìi mɔ̀nnì mèè bi, ò ɔ̃ɔ̃ yĩ̃ mèè bi mɛè
naati.

6

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ do kɑ̀rímɛ̀ mɛdibii
(Wéntɛ́ Matie 12:1-8 nɛ̀ Mariki 2:23-28)

1 Tɛomɔ̀ùtɛ̀ matɛ̀ yiè kɛ̀ Yesu mpɛ̃nkɛ́ dɛpaa mmarɛ̀ miɛkɛ, kòo tancɔ́ùmbɛ̀ nkɑ́ɑ̃tɛ mɛdibii nkɛ cáá.
2 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛ mabɛ̀ɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa tancɔ́ùmbɛ̀ dɔ̀ɔri ikuɔ́ yetɛ dɛ̀ tɛomɔ̀ùtɛ̀ yiè?
3 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̀ɲńné kɛ dɔ̀: Di í kàa ndikɔ̀nnì do pĩ nDafiti nɛ̀ o kɔbɛ kòo dɔ̀ɔ dɛ̀à?
4 Ò do tamɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kétúótɛ́ pɛ́ɛ̃̀bɛ̀, nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ cáákɛ́, òmɔù do í dò nkɛ́cáákɛ́ bɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ í tú ikuɔ́ nìùbɛ̀ máàà?
5 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtìbirɛ dɛɛ̀ bakɛ́ tɛomɔ̀ùtɛ̀.

Yesu do miɛkùnnɛmɛ̀ wèè bakù fɑ̃ũ
(Wéntɛ́ Matie 12:9-14 nɛ̀ Mariki 3:1-6)

6 Tɛomɔ̀ùtɛ̀ tɛtɛ̀ matɛ̀ yiè kɛ̀ Yesu ta kutííntouku kɛ́ mbɛ̀ tiè, kòo nìtì mɔù dɛ̀ bo kòo bakù youku fɑ̃ũ.
7 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̀bɛ̀, bɛɛ̀ do wanti bɛ̀ bo yĩmɛ̀ kɛ́wátí Yesu, kɛ̀ bɛ̀ nwúó nkɛ bo yà kòò bo miɛkùnnɛ dɛ kóo nìtì tɛomɔ̀ùtɛ̀ yiè.
8 Yesu né mɛ nyɛ́mɛ̀ bɛ yèmmɛ̀, kòo nákɛ́ wèè bakù fɑ̃ũ nkɛ dɔ̀: Ítɛ́ kɛ́cómmú dɛndɛ bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀!
Kòo ítɛ́ kɛ́cómmú.
9 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ yɛ̃ nti dɔɔ̀ mɛsàà nnàa kɛ̀ mɛyɛi ntɛomɔ̀ùtɛ̀ yiè? Ti dɛɛtɛ́ onìtàa, kɛ̀ ti ò kùɔ?
10 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ wɛ̀ńtɛ́ bɛmɔu, kénákɛ́ wèè bakù fɑ̃ũ nkɛ dɔ̀: Youtɛ a bakù!
Kòo kù yòutɛ, kɛ̀ kùu kpenkɛ.
11 Kɛ̀ dɛɛ yonkɛ Fadisĩɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̀bɛ̀ mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ yóó yĩmɛ̀ Yesu.

Yesu do tɑ̃ɑ̃tɛ́mɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdɛ́bɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 10:1-4 nɛ̀ Mariki 3:13-19)

12 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu dekɛ ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ́nyié nkɛ bɑ́á nKuyie.
13 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kòo yú o tancɔ́ùmbɛ̀ kétɑ̃ɑ̃tɛ́ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdɛ́bɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dɔɔ̀ o tɔ̃rɛ̀.
14 Simɔɔ ò do yu wè kɛ dɔ̀ Piɛri nɛ̀ o nantɛ̀ Ãntidee nɛ̀ Isaku nɛ̀ Isɑ̃ɑ̃ nɛ̀ Fidipu nɛ̀ Batidemii,
15 nɛ̀ Matie nɛ̀ Tomaa nɛ̀ Isaku Adifee birɛ nɛ̀ Simɔɔ Sedɔti kó fɛnafɛ kou,
16 nɛ̀ Sudi Isaku birɛ nɛ̀ Sudaasi Isikadiyoti wèè fìtɛ́ Yesu.

Yesu do tièmmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, kɛ miɛkùnko bɛmuɔmbɛ
(Wéntɛ́ Matie 4:23-25)

17 Kɛ̀ bɛɛ cútɛ́ kɛ́cómmú kubiriku o tancɔ́ùmbɛ̀ tìkú dɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu bɛɛ̀ bonní Sudee nɛ̀ Sedisadɛmmu, Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃ kó yɛhɛkɛ̀ yɛɛ̀ tɔ̀kénɛ̀ dàméɛ̀rì.
18 Bɛ̀ do kɔ̀tɛní kɛ bo keè ò nàámmɛ̀ mmɛ kòo bɛ̀ miɛkùnnɛ bɛ mɔmmú, kɛ múnkɛɛ miɛkùnnɛ yɛbɔkɛ̀ ta bɛ̀.
19 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nwanti kɛ bo ò kàákɛ́ kɛ yɛ́ muwɛ̃rímú mamù yìɛ̀nímɛ̀ o miɛkɛ kɛ bɛ̀ miɛkùnko bɛmɔu.

Yesu do tièmmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ ditãrì ĩnkɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 5:1-12)

20 Kɛ̀ Yesu nwúó nho tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
Dɛ̀ nnaati díndi bɛɛ̀ tu bɛcĩrìbɛ̀,
kɛ yɛ́ Kuyie nkpààtìyuu bomɛ̀ díì kpéí!
21 Dɛ̀ nnaati díndi dikɔ̀nnì bo bɛ̀,
kɛ yɛ́ di yóó dimɛ̀ kénsànnɛ̀!
Dɛ̀ nnaati díndi bɛɛ̀ kuɔ

kɛ yɛ́ di yóó dimɛ̀ diwɛ̀ì!
22 Dɛ̀ ndi nnaati bɛnìtìbɛ̀ bo ndi níí ndìì mɔ̀nnì kɛ di yetɛ, kɛ́ ndi sɑ́ɑ́ nkɛ di
senku, di tú mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í n kɔbɛ kɛ dò ndi tú bɛnitiyɛibɛ.
23 Kɛ̀ dɛ̀ di tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì dɛ̀ ndi naati kɛ̀ di nyɑ̃nku nɛ̀ diwɛ̀ì kɛ yɛ́ tiyeti
diɛtì di baamɛ̀ kɛĩnkɛ̀. Mɛɛ̀ botí nku bɛ̀ yɛmbɛ̀ do fɛ̃ũmmɛ̀ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì
náaǹbɛ̀.
24 Di né bo yà díndi tikpàtì yɛmbɛ̀,
kɛ yɛ́ di dimɛ̀ di kó diwɛ̀ì kɛ dèè!
25 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ yo nkɛ sànnɛ̀,
kɛ yɛ́ dikɔ̀nnì yóó di pĩmmɛ̀!
Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ daú,
kɛ yɛ́ di yóó tamɛ̀ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ kénkuɔ̀!
26 Di bo yà díndi bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu sɑ̃ntí bɛ̀, kɛ yɛ́ bɛ yɛmbɛ̀ múnkɛ do sɑ̃ntímɛ̀mu
bɛ̀ɛ̀ tu bɛmáà Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹbɛ̀.

Ndónɛ̀ di kpantídɛ̀ntɔbɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 5:38-48, 7:12)

27 N né di náámmu díndi bɛ̀ɛ̀ n kɛ̀ḿmú kɛ tú: Ndónɛ̀ di kpantídɛ̀ntɔbɛ̀, ndɔɔrinɛ̀
mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ di níí.
28 Ndɔɔrinɛ̀ mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ di dónɛ̀ mɛyɛi, kémbáá nKuyie mbɛ̀ɛ̀ di fɛ̃ũnko bɛ
kpɛ́í.
29 Kòò mɔù da bɛ̀ntɛ, bɛnkɛ we a baa tɛkù. Kòò mɔù fìètɛ a yaàbòrì diɛrì yóu
kòo wɛ̃nnénɛ̀ di sámpórì.
30 Mpɑ̃ɑ̃ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà da móú, kòò mɔù tùótɛ́ a kpɛrɛ a báá dɛ̀ nhò bekɛ.
31 A dó bɛ̀ nda dɔɔrimɛ̀, ndɔɔrimɛ bɛtɔbɛ̀.
32 Kɛ̀ di dó bɛ̀ɛ̀ di dó máà, di kó ticuuti bo ntú ɔ̃nti Kuyie mborɛ̀? Bɛ̀ɛ̀ í tũ
nKuyie mbɛ̀ múnkɛ dómu bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dó.
33 Kɛ̀ di dɔɔri mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ di dɔɔri bɛ̀mbɛ mɛsàà, di dɔɔ̀rìmɛ̀ né cɑ̃ɑ́ nhɔ̃ndɛ?
Bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ̀ múnkɛ mɛ ndɔɔri.
34 Kɛ̀ di penni idíítí bɛ̀ɛ̀ yóó di tɛ́nné máà, di kó ticuuti bo ntú ɔ̃nti Kuyie
mborɛ̀, bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ̀ múnkɛ pennimu bɛ̀ɛ̀ yóó bɛ̀ tɛ̃ńné.
35 Petìnkɛ ndónɛ̀ di kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ kɛ́ mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà, kɛ̀ bɛ̀ di pèntɛ idíítí di
bá nkémmú bɛ̀ bo di tɛ́nnémɛ̀. Dɛ̀ mɔ̀nnì ndi di kó ticuuti yó ndɛumɛ̀ kɛĩnkɛ̀, kɛ̀
di ntú Kuyie nkùù bakɛ́ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ ku kó ibí kɛ yɛ́ kù dɔ̀ɔ̀rimɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kù tũ
nnɛ̀ bɛnitiyonkubɛ mɛsàà.
36 Nkuɔ̀nnɛ̀ ditɔbɛ̀ mɛsémmɛ̀ di cicɛ Kuyie mɛ̀ ndi kuɔ̀ mmɛ̀ɛ̀ botí.

Di bá mbekùnɛ̀ ditɔbɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 7:1-5)

37 Di bá mbekùnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ Kuyie mbáá di bekénɛ̀. Di báá yĩ otɔù cààrɛ̀, Kuyie
nyàa bo yĩ di cààrɛ̀. Ncĩɛ́konɛ̀ ditɔbɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndi cĩɛ́.
38 Mpɑ̃ɑ̃nnɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndi pɑ̃, kù bo cũɔ̃ di yaàyɔ̀rɛ̀ képíɛ nkɛ́ĩkú, kɛ yɛ́ Kuyie
nyóó di bennémmɛ̀ di bennénɛ̀ tèɛ̀ bièтɛ̀ ntɛ bɛtɔbɛ̀.
39 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ nɛ̀ mɛdonnimɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀: Kuyũɔ̃nkù báá na kédɛtɛ
kutɛkù, kɛ̀ kù dètɛ kutɛkù tì bo do tidɛ́ difɔ̃tìrì miɛkɛ.
40 Wèè bɛbíí ò í pɛ̃ɛ̃tɛ́ wèè ò bɛnkú, kòo mɛ mbɛbíí kɛ dèè ò bo maatɛnè wèè
ò bɛnkɛ.
41 Dɛ̀ dɔ̀mmɛ kàa wùó nkumúú kùù ɑ̃ a kou nɔ̀nfɛ̀ miɛkɛ kɛ né í dakɛ
kumundɔú kùù bo a kɔfɛ miɛkɛ ku kpɛ́í.
42 A bo yĩmɛ kénákɛ́ a kou kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ n dɛitɛ kumúú kùù pɑ̃ɑ́ḿmú a nɔ̀nfɛ̀
miɛkɛ kɛ̀ kumundɔú né pɑ̃mmú a kɔfɛ miɛkɛ. Mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀dɛ́mɛ̀ yiɛ̀ nfɔ̃, ketɛ́

kɛ́pā́ntɛ́ kumundɔ́ kùù pā̀mmú a nɔ̀nfɛ̀ miɛkɛ kɛ né na kédɛitɛ kumúú kùù bo a kou kɔfɛ miɛkɛ.

Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ bantɛ́ mutie mu bɛ borɛ̀ ndɛ
(Wéntɛ́ Matie 7:16-20, 12:33-35)

43 Mutie sààmù í pɛí yɛbɛ sĩ̃nyɛ̀, musĩ̃mmù mɛ nyí pɛí yɛsààyɛ̀.
44 Bɛ̀ banní mutie mu bɛ borɛ̀ ndɛ, bɛ̀ í tɔ̃ũ fìkíè bɛ musãmporìmù ĩ̃nkɛ̀, bɛ̀ mɛ nyí tɔ̃ũ fínyĩ̀ bɛ mmuporìmù ĩ̃nkɛ̀.
45 Onìtì wèè miɛkɛ wenni weè dɔ̀ɔri mɛsàà, kɛ̀ wèè miɛkɛ í wenni kòò dɔ̀ɔri mɛyɛi, kɛ yɛ̃́ tìi bo onìtì yèmmɛ̀ miɛkɛ, o nùù ti nnáámmɛ̀.

Kuyɛ̀nkù nɛ̀ wèè cìì
(Wéntɛ́ Matie 7:24-27)

46 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di n tú ti Yiɛ̀, ti Yiɛ̀, kɛ né í dɔɔri n di náá ntì?
47 M bo di nákɛ́ wèè kɔ̀tɛní m borɛ̀ kɛ kémmú n náaǹtì kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ ò dònnɛ̀ wè.
48 Ò dònnɛ̀ onìtì nwe wèè dɔ́ kémaá tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀, kɛ dammú, kɛ tùɔ̀kɛ dipèrì, kɛ pũ̃ũ̃tɛ́ di ĩ̃nkɛ̀. Kɛtenkɛ̀ kuɔ́ mmɛniɛ ndìì mɔ̀nnì kɛ̀ ikó mpíɛ, kɛ̀ mɛniɛ nyɛ̀nní kɛ́ ntɛ̀ puotì bá tɛ̀ í ndo, kɛ yɛ̃́ tɛ̀ pũ̃ũ̃témɛ̀ dipèrì ĩ̃nkɛ̀.
49 Wèè mɛ nkèḿmú n náaǹtì kɛ í dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ ò dònnɛ̀ wèè maá wènwe o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ dibiri ĩ̃nkɛ̀ bá ò í dammú kɛ sɔ̃́ńtɛ́ kɛ pũ̃ũ̃tɛ́. Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ kuɔ́ nkɛ̀ ikó mpíɛ nkɛ̀ mɛniɛ nyɛ̀nní kɛ́ tɛ̀ poté kɛ̀ tɛ̀ pɛ̀nkɛɛ do képɔntɛ páíí.

7

Yesu do miɛkùnnɛmɛ̀ ohããpɔ̀nkótì kóo tɔ̃ntì
(Wéntɛ́ Matie 8:5-13 nɛ̀ Isãã 4:46-54)

1 Yesu bɛ̀ nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kédeè kékɔtɛ Kapɛnnaummu.
2 Kòo ããpɔ̀nkótì mɔù kóo tɔ̃ntì ò dɔ́ wè mɛsàà nkòò mmɔ nkɛ̀ dɛ̀ cɛ̃́ɛ̃̀ mɛdiɛ̀.
3 Kòo keè Yesu kpéí, kétɔ̃ nSifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ mabɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo bántɛ̀ Yesu kòo kɔtɛní kémiɛkùnnɛ o kóo tɔ̃ntì.
4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ kébántɛ̀ Yesu kɛ dɔ̀: Dɛ kóo nìtì dò nha ò teennɛ̀mu,
5 kɛ yɛ̃́ ò dómɛ̀ ti kó kubotí, kɛ̀ weè ti maá kutííntouku.
6 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nɛinɛ̀. Bɛ̀ tɔ́nko dìì mɔ̀nnì tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótìi tɔ̃nní o népobɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì, ohããpɔ̀nkótì tu a báá fɛ̃́ũ nhamáà, ò í tùɔ̀kɛ a bo tamɛ̀ o cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀.
7 Dɛɛ̀ te kòo í dàátí kɛ kɔ̀tɛní o mómmuɔ nha borɛ̀. Ò tu á bɛ́i nha nùù máà kòo nkóo tɔ̃ntìi miɛtɛ́.
8 Kɛ tú ò mɔ̀kɛmu bɛ̀ɛ̀ ò bakɛ́ kɛ mɔkɛ tihããpɔ̀ntì ò bakɛ́ tì kòò nàkɛ́ kù kɛ yĩ: Kɔtɛ! Kùu kɔtɛ, kòò nàkɛ́ kù kɛ yĩ: Kɔtení! Kùu kɔtení, kòo yĩ o kóo tɔ̃ntìi dɔɔ̀ dɛ̀, wèe dɛ̀ dɔ̀ɔ.
9 Kɛ̀ Yesu keè dɛ kó tináaǹtì képénsìrì bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì, kéwɛ̃̀ɛ̃̀tɛ kénákɛ́ ditĩ̃nnì kɛ dɔ̀: Bá Isidayɛɛribɛ miɛkɛ m mu nyí yà onìtì wèè n tā́ miɛ mbotí.
10 Bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì do tɔ̃ mbɛ̀ wɛ̃̀too dìì mɔ̀nnì tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kénsɔ̃́ nho kóo tɔ̃ntì miɛtɛ́.

Yesu duómmɛ̀ kòo kúpokù mɔù birɛɛ yā̃́ntɛ́

11 Kɛ̀ Yesu nkɔri dihɛì bɛ̀ tu dì Nainni kɛ nɛínɛ̀ o tancóùmbɛ̀, kɛ̀ ditĩ̃nnì ò tũ.
12 Bɛ̀ tatoo dìì mɔ̀nnì dihɛì, kòo kúpokù mɔù mɔ̀kɛ dɛnitidabirɛ dɛmáà kɛ̀ dɛ̀ ku, kɛ̀ dihɛì yɛmbɛ̀ ò nɛínɛ̀ ditĩ̃nnì kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ri kɛ bo dɛ̀ kũ̃nné.
13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu yà dɛbirɛ yɔ̃ kɛ̀ mɛséḿmɛ̀ɛ ò pĩ nkòo ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá ńkuɔ̀.
14 Kɛ tɔ́ónko kékáákɛ́ kudɛ́ɛ́nkù, bɛ̀ɛ̀ tɔ kɛ̀ bɛ̀ɛ cómmú, kɛ̀ Yesu béi nkɛ dɔ̀: Dɛdapùmbirɛ ítɛ́ míì mɛ nyɛ̃́!
15 Kòo cíì ítɛ́ kékari kénnáá nkɛ̀ Yesu ò duɔ́ nho yɔ̃.

16 Kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ mbɛməu kɛ̀ bɛ̀ nsãntí Kuyie nkɛ tú: Kuyie mpããnáaǹtì
náaǹtò diɛwè kɔ̀tɛní ti cuokɛ̀, Kuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nku kó bɛnìtìbɛ̀.
17 Kɛ̀ dɛ kó tináaǹtìi pité Sudee kó kutempɛ̃ nkuməu nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yèè dɛ̀ tɔ̀ké.

Isãã-Batiisi do tɔ̃mmɛ̀ o tancóùmbɛ̀ Yesu borɛ̀ (Wéntɛ́ Matie 11:2-19)

18 Kɛ̀ Isãã-Batiisi tancóùmbèɛ tì nhò nàké.
19 Kòo dɛitɛ bèdébɛ̀ kétɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ bo bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Isãã-Batiisi tu tí da bekɛ kɛ
dɔ̀:
20 Fɔ̃́ɔ̃́ tu wèè dò nkékɔtɛnáà yáà ò kpaaní?
21 Kɛ sɔ́ nYesu miɛkùnko bɛmuɔmbɛ pɛ́u, tikɔ̃nyonkuti yɛmbɛ̀, nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ ta
bɛ̀, kɛ wéinko tiyũɔ̃ntì pɛ́u.
22 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kénáké Isãã di yà dɛ̀ nɛ̀ di kèè tì, tiyũɔ̃ntì
wénnì kɛ̀ yɛkpĩɛ̃̀ ncèntì séì, kɛ̀ yɛkùɔ̀ mmiɛrí, kɛ̀ yɛwũɔ̃ nkèu, kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ yánnì,
kɛ̀ bɛsĩntíbɛ̀ kèu Tináaǹsààtì.
23 Dɛ̀ nnaati n yí tú wèè kpéí ndidíìntárì.
24 Isãã do tɔ̃ mbɛ̀ kò ndìì mɔnnì kɛ̀ Yesu nnáá mbɛnìtìbɛ̀ Isãã kpéí kɛ tú: Di do
kɔ̀tɛ kéyà ba dikpáà cuokɛ̀, dipènnì kuyaakù nampú dàà?
25 Kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ di né kɔ̀tɛ kɛ yà ba? Onìtì wèè dàátí tiyaàsààtàà? Tiyaàsààtì
yɛmbɛ̀ ɔ̃ ḿbo sikpààtìcɛ́ĩ̃ miɛkɛ nkɛ.
26 Yáa di kɔ̀tɛ kɛ yà Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe? N né di náámmu kɛ tú ò
pɛ̃ɛ̃tému Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò.
27 Isãã kpéí nkɛ tì wárimɛ̀ kɛ tú: Ntɛ mí nKuyie nkɛ duónko n kóo tɔ̃ntì wèè
yóó niité kétũntɛ a cɛ.
28 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe bɛnìtìbɛ̀ pié bèɛ̀ kó dimàà, òməù mu nyí buoté
wèè pɛ̃ɛ̃té Isãã, nɛ̀ mɛmmɛ wèè tu osámpóù Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ, kòo dɛu
koò pɛ̃ɛ̃té.
29 Bèɛ̀ kó dimàà do kèè Isãã nàámmɛ̀ kétaunnɛ̀ bɛdàmpóòcɔutíbɛ̀ bɛ̀ do
bantému Kuyie ndɔ̀ɔ̀rimɛ̀ kù béi ntì kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bèɛ duó nkɛ̀ Isãã bɛ̀ ãnné
bàtémmù.
30 Bá Fadisiɛ̃bɛ nɛ̀ ikuó wããbɛ̀ bɛmbɛ í nyie nkòo bɛ̀ ãnné bàtémmù. Mɛmmɛ
bɛ̀ yetɛmɛ̀ Kuyie ndo bɛ̀ dónɛ̀ mèɛ̀ sàà.
31 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: M bo donnɛnɛ̀ ba di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀?
32 M bo yĩ bɛ̀ dònnɛ̀ ibí ìì kàri yaárɛ̀ kɛ náá nyitɛì kɛ tú: Ti di eé fɛtãrifɛ bá di í
aá, kɛ̀ ti kuó ndikúdabònnì bá di yèmmɛ̀ í càárɛ̀.
33 Isãã kɔ̀tɛnímɛ̀ ò í yo nhò mɛ nyí yɔ̃ mmɛnaà, kɛ̀ di tú dibɔɔ̀ bo o miɛkɛ.
34 Kɛ̀ Onìtìbirɛ kɔ̀tɛní kɛ yo nkɛ yɔ̃ mmɛnaà, kɛ̀ di yɛ̃ nho tú odiitì, kunaàyɔ̀ɔ̀kù,
kɛ dápúnɛ̀ bɛdàmpóòcɔutíbɛ̀ nɛ̀ di tú bɛ̀ bɛnitiyɛibɛ.
35 Bèɛ̀ yie nKuyie bɛmbɛ bantému Kuyie nciìmɛ̀ kɛ dɔɔri kù béi ntì.

Onitipòkù wèè do còú nYesu yuu tùdààrí

36 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃ məùu yú Yesu kɛ̀ bɛ̀ bo di o cĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ̀ Yesu kɔtɛ kɛ̀ bɛ̀ nkari kɛ yo.
37 Kɛ̀ dɛ kó dihɛì kóo nitipòkù məù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabèɛ keè Fadisĩɛ̃
məu yumɛ̀ Yesu kɛ̀ bɛ̀ yo, nkétúótɛ dimátìdénnì péírì kɛ̀ tùdààri píéké di miɛkɛ,
38 kékɔtɛ kɛncómmú Yesu fɔ̃nkúò kɛ kuɔ̀ nkɛ̀ tinɔnniɛtii dúóké Yesu naàcèi,
kòo nínkú ké sì ũté nɛ̀ o yùtì, ké sì yɔɔrɛ tùdààrí ké sì waarɛ.
39 Fadisĩɛ̃ wèè yu Yesu ò dɛ̀ yà dìì mɔnnì, nɛ̀ o yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ we
nnìtì mènkɛ do ntú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe, ò na nyɛ́mu wèè nitipòkù
mɛ̀ nhò kàá nhò tu wè.
40 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Simɔɔ m mɔkɛ tìmatì nti kɛ bo da náké. Kòo ò tɛ̃́nné kɛ
dɔ̀: Béi nhokótì.

41 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ bɛɛ̀ do mɔkɛnɛ̀ ɔ̀mɔ̀ù dibànnì, kɛ̀ yiè nní ndɔ̀ kóò yietí mɛdítíbii nsikɔusìnùmmù (500), otɔ̀ù sipísìnùmmù.
42 Bɛ mɔ̀ù í nna kóò yietí kòo bɛ̀ cĩ̋ɛ̃́ nkɛ́ bɛ̀ pã dɛ kó idíítí, bɛdɛ́ mɛmmɛ, bɛ we ndɔ̀ nkɛ́ nhɔ̀ dɔ́ mɛdiɛ̀?
43 Kɛ̀ Simɔɔ ò tɛ̃ɱ́né kɛ dɔ̀: N yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ pã wè idíítí diɛyì. Kɛ̀ Yesu dɔ̀: A tɛ̃nné kɛ̀ dɛ̀ wenni.
44 Kɛ́bɛnkɛ onitipòkù kɛ dɔ̀: A wúó nwe nnitipòkàà? N ta a cĩ̋ɛ̀tɛ̀ bá a í n duɔ́ mmɛniɛ nkɛ̀ m bo ɔ́úté n naàcɛ̀i kɛ̀ wenwe mɛ nsì ɔ̀úté nɛ̀ o nɔnniɛti kɛ sì ũténɛ̀ o yùtì.
45 A í n co kɛ nh ɔrí, nɛ̀ n tannímɛ̀ wenwe baa wáàrìmu n naàcɛ̀i.
46 A í còú mmɛkùɔ̀ n yuu ĩnkɛ̀ kɛ̀ wenwe còú ntùdààrí n naàcɛ̀i.
47 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n da náa nkɛ tú: Nh ò cĩ̋ɛ̃mmu o yɛi ndiɛmɛ̀ kɛ yɛ̃́ ò n dɔ́mɛ̀ mɛdiɛ̀, bɛ̀ cĩ̋ɛ̃́ nwè sámpɔ́ ò ɔ̃ɔ̃ bɛnkɛ sámpɔ́ nwe ò dɔ́mɛ̀ wèè ò cĩ̋ɛ̃́.
48 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu nákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: N da cĩ̋ɛ̃mmu a yɛi.
49 Nɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ kàri kɛ yo nkɛ̀ bɛ̀ nnáá bɛmáà kɛ tú: Wennìnwe yie nwèè dàátí kɛ cĩ̋ɛ̃́ mmɛyɛi?
50 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ onitipòkù kɛ dɔ̀: A tã́kùmɛ̀ da dɛɛtému, kɔtɛ kɛ̀ dɛ̀ nnaati.

8

Yesu do centìmɛ̀ yɛhɛkɛ̀ kɛ náantɛ Tináaɲsàátì

1 Kɛ̀ Yesu ńcentì yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ sihɛkɛsí kɛ náantɛ Tináaɲsàátì Kuyie nkpàátìyuu kpɛti, kɛ nɛínɛ̀ o tancóùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀,
2 nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ mabɛ̀ yɛbɔkɛ̀ do ta bɛ̀ kòo yɛ̀ bɛ̀ti, kɛ́ bɛ̀ miɛkùnnɛ bɛ mɔmmú, bɛɛ̀ kóò mɔ̀ù tu Maari Makitadaa ɛì kou, yɛbɔkɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ do ta wè kɛ̀ Yesu yɛ̀ bɛ̀ti.
3 Nɛ̀ Isanni Susaa wèè do baa Edɔti kpàtì o pokù nɛ̀ Susanni nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ péu, bɛɛ̀ do pãã mbɛ kpɛrɛ kɛ teénnɛ̀ Yesu nɛ̀ o tancóùmbɛ̀.

Wèè yaù tidiitì o kó dináaɲhãntírì
(Wéntɛ́ Matie 13:1-9 nɛ̀ Mariki 4:1-9)

4 Diyiè marì kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ yènní yɛhɛkɛ̀ yɛhɛkɛ̀ kɛ tíì nYesu borɛ̀ ditĩnnì kòo mbɛ̀ nàánnɛ̀ yɛnáaɲhãntíyɛ̀ kɛ tú:
5 Onìtì mɔ̀ù weè do yɛ̀ kɛ bo yaá o diitì, kényaù kɛ̀ mɛdibii mmamɛɛ̀ do kucɛ ĩnkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mmɛ̀ nàù kɛ̀ sinɔɔ kɔtɛní kɛ́ mɛ̀ di.
6 Kɛ̀ mɛtɛ̃mɛɛ̀ do fɛkũ̃fɛ ĩnkɛ̀ kéyènní kékpeío kɛ yɛ̃́ mɛ̀ í pètémɛ̀ kubooku.
7 Kɛ̀ mɛdibii ntɛ̃mɛɛ̀ do ipo miɛkɛ kéyènní kɛ̀ ipoo mɛ̀ ɛ̃́ũ̃té.
8 Kɛ̀ mɛtɛ̃mɛɛ̀ do kɛtenkɛ̀ wenni dɛ̀ kékótɛ́ képɛitɛ́ mɛbii ntɛkɔ̀ùtɛ̀ kɔ̀ùtɛ̀. Kɛ̀ Yesu deè kɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè.

Yesu do náá mmùù kpɛ́í yɛnáaɲhãntíyɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 13:10-17 nɛ̀ Mariki 4:10-12)

9 Kɛ̀ Yesu tancóùmbɛɛ̀ ò bekɛ dɛ kó dináaɲhãntírì tu mù.
10 Kòo bɛ̀ tɛ̃ɱ́né kɛ dɔ̀: Díndi Kuyie ndi duɔ́mmu mɛcìi nkɛ̀ di bo yĩ́ɛ́té ku kpàátìyuu kpɛti tìì sɔ̀ri, bɛmbɛ biɛ m bɛ̀ nàánnɛ̀ yɛnáaɲhãntíyɛ̀ nyɛ:
Kɛ̀ bɛ̀ bo nwúó nkɛ báá yà, kényo kɛ báá banté.

Yesu wénkùnnɛmɛ̀ wèè yau tidibotì o kó tináaɲtì
(Wéntɛ́ Matie 13:18-23 nɛ̀ Mariki 4:13-20)

11 Ntɛnɛ̀ dɛ kó dináaɲhãntírì bɛnkú mù: Mɛdibii ntú Kuyie nnáaɲtì nti,
12 kɛ̀ kucɛ ĩnkɛ̀ mɛdibii ndo dɛ̀ tu bɛnìtìbɛ̀ mbɛ, bɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kèè Kuyie nnáaɲtì kɛ̀ dibɔɔ̀ kɔtɛní, kɛ́ tì dèitɛ bɛ yèmmɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ yàà bo ti yie mmɛɛ̀ kpɛ́í nkɛ̀ Kuyie mbɛ̀ dɛɛtɛ́.

13 Fɛkũũfɛ mɛdibii ndo fɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ tu bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ keè bèmbɛ Kuyie nnáaǹtì kɛ pɛ̀nkɛɛ tì cɔuté nɛ̀ diwɛ̀ì, bɛ̀ né í nyóu kɛ̀ tì bo fííkú bɛ yèmmɛ̀ miɛkɛ kémɔntɛ. Kɛ̀ mɛháárìmɛ̀ tùɔ̀kɛní bɛ̀ pɛ̀nkɛɛ bútínné Kuyie.
14 Tipotì mɛdibii ndo tìì miɛkɛ tú bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ keè bèmbɛ Kuyie nnáaǹtì, kɛ né yóu kɛ̀ mɛborimɛ kó iyɛǹtotí nɛ̀ tikpàtì kóò kéndɔ́, kɛ̀ dɛ̀ɛ ta bɛ yèmmɛ̀ miɛkɛ, ké tì ɛ̃ũté, bá tì í nna képɛité yɛbɛ kɛ̀ yɛ̀ɛ bi.
15 Kɛtenkɛ̀ wennikɛ mɛdibii ndo kɛ̀ tú bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ keè bèmbɛ Kuyie nnáaǹtì, ké tì cɔuté nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mèmáà, kɛ̀ bɛ borimɛ ńwenni kɛ̀ bɛ̀ nwɛ́ɛ́rì képɛité yɛbɛ.

Yesu dɔ̀nnɛnɛ̀mɛ̀ o kɔbɛ fitírɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 4:21-25)

16 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ncɔ́u nfitírɛ̀ ké dɛ̀ tàa ntɛcètɛ̀ miɛkɛ yoo bɛ̀ɛ dɛ̀ ĩńné mutɛ̃ĩ fũɔ̀, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛ̀ nùńné fɛbaafɛ nfɛ, bɛ̀ɛ̀ kó dimàà taàní kɛ̀ bɛ̀ nwúó nkuwenniku.
17 Kɛ yɛ́ dèmarɛ̀ í bo dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri kɛ í yóó feité, dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri dɛ̀ yóó yènnímu kuwenniku.
18 Daatɛnɛ̀ mɛsàà ndi yo tìì náaǹtì kpéí, kɛ yɛ́ wèè mɔ̀kɛ bɛ̀ yóó we nyíé kòo dɔ̀kɛ mɔɔtɛ, kɛ̀ wèè kpa bɛɛ fietɛ dɛsámɔ̀pórɛ̀ o yèmmɛ̀ dò nhò mɔ̀kɛ dɛ̀.

Yesu yɔ̃ nɛ̀ o nɛí bɛ̀ do dɔ́mɛ̀ kóò yà
(Wéntɛ́ Matie 12:46-50 nɛ̀ Mariki 3:31-35)

19 Yesu yɔ̃ nɛ̀ o nɛí kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní kéndɔ́ kóò yà, bɛ̀ í nna nɛ̀ ditĩnnì koò yà.
20 Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: A yɔ̃ nè a nɛí bɛ̀ bo ditowaà kɛ dɔ́ kɛ da yà.
21 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bɛ̀ɛ̀ kɛ̀ḿmú Kuyie nnáaǹtì kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ bɛɛ̀ tu n yɔ̃ nɛ̀ n nɛí.

Yesu pɛ́immɛ̀ mɛniɛ nnɛ̀ kuyaakù kɛ̀ dɛɛ cómmú
(Wéntɛ́ Matie 8:23-27 nɛ̀ Mariki 4:35-41)

22 Diyiè marì Yesu nɛ̀ o tancóùmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ta kudabɛkù makù kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Ti sénténɛ̀ mɛniɛ nyáà.
Kɛ̀ bɛɛ kétɛ́
23 kénsenti kɛ̀ Yesu yɛ̀ nkéduɔ́, kɛ̀ kuyaakù kperíkù makùu íténí kénfuuti, kɛ̀ mɛniɛ ntaà kudabɛkù kɛ̀ kù ndɔ́ kédìu.
24 Kɛ̀ Yesu tancóùmbɛɛ ò èntɛ kɛ dɔ̀: Okótì, ti yóó dìumu!
Kɛ̀ Yesu entɛ képéi nkuyaakù nè yɛnéfĩnfĩrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dɔ béu.
25 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di í tɑ́?
Kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ, kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ di, kɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛtɔbɛ̀ kɛ tú: Wenni nwe yie nkòo péinko kuyaakù nɛ̀ mɛniɛ nkɛ̀ dɛ̀ yìé nhò yɛ̃ mmù?

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ yɛbɔkɛ̀ ta wè
(Wéntɛ́ Matie 8:28-34 nɛ̀ Mariki 5:1-20)

26 Kɛ̀ bɛɛ séntɛ́ Sedasaa kɔbɛ kó dihɛì dìi wetí Kadidee.
27 Yesu cùténí dìi mɔ̀nnì kudabɛkù kɛ̀ dihɛì kóò nìtì mɔùu kéténí ké nhò wetí kɛ̀ yɛbɔkɛ̀ péu ò ta, bá ò tɛ̃nkɛ í daati tiyààtì, ò í taà tɛcĩɛ̃tɛ̀, kɛ ã ifɔ̃ti miɛkɛ.
28 Kòo yà Yesu kékuónko mɛdiè nkɛ nínkú o ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti kpɛti dòmmɛ mí nnɛ̀ fɔ̃ nKuyie nkùù bakɛ́ kɛtenkɛ̀ nè kɛĩnkɛ̀ ku birɛ? N da báammu, a bá n fɛ̃ũ.
29 Kɛ yɛ́ Yesu do dì péìmmɛ̀ kɛ dɔ̀: Yɛ onìtì yie mmiɛkɛ fɔ̃ ndibɔɔ̀! Dɛ kó dibɔɔ̀ do ò ta nɛ̀ dimɔ̀nnì ndi, kɛ̀ bɛ̀ níí boú o nɔu mɛfĩmmɛ o naàcèi timátì, kòo dɛ̀ tɔ̃ũ, kɛ̀ dìi ò tanné dikpáà.
30 Kɛ̀ Yesu ò bekɛ kɛ dɔ̀: A yètìrì tú ba? Kòo dɔ̀: N yètìrì tu: Kusũkù. Yɛbɔkɛ̀ kusũkù kuù do ò ta.
31 Kɛ̀ yɛ̀ɛ bántɛ̀ Yesu kɛ dɔ̀: A báá ti tanné difɔ̀tìrì cũmpuri.
32 Kɛ sɔ́ nkufɔ̀nkɛ̀cɛ̃nku makù bo ditãrì ĩnkɛ̀ kɛ diiti kɛ̀ yɛbɔkɛ̀ɛ bántɛ̀ Yesu kɛ dɔ̀ wèe yóu kɛ̀ yɛ̀ɛ kɔtɛ kéta dɛ kó kufɔ̀nkɛ̀cɛ̃nku. Kɛ̀ Yesu dɔ̀ yɛ̀ɛ kɔtɛ.

33 Kè yɛbɔkèɛ yè dɛ kóo nìtì miɛkɛ, kéta kufɔ̃nkècɛ̃nku kè kùu cokɛ́ kécúténí ditɑ̃rì kédiu mɛniɛ.
34 Bèè do yè cɛ̃mmú kè bèɛ cokɛ́ kékɔtɛ kénákɛ́ dihèì kɔbɛ nè dɛpaa nkɔbɛ.
35 Kè bèɛ kɔtɛ kɛ bo yà dèè dɔ̀ɔ̀. Bè tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì kéyà onìtì yɛbɔkè yè wèè miɛkɛ, kòò kàri Yesu borè, kɛ dáátí tiyààtì, kòo yèmmè wenkɛ páíí kè kufɔ̃waá mbè pĩ.
36 Bèè do dè bo, kɛ yà dèè dɔ̀ɔ̀, kè bèɛ nákɛ́ bèè kɔ̀tɛní, dè wũɔ̃kɛ́ mèè botí kòo nìtì yɛbɔkè ta wè miɛté.
37 Dɛ mɔ̀nnì kè Sedasaa kó kɛtenkè kɔbɛ bɛmɔuu wɛ̃nné ditĩnnì kébántè Yesu kɛ dɔ̀ wèe yè bɛ tenkè, kɛ yɛ́ kufɔ̃waá mbè pĩḿmè mɛdiè. Kè Yesu ta kudabɛkù kényiti,
38 kòo nìtì yɛbɔkè yè wèe ò bántè kɛ dɔ̀ ò bo ò nɛinè, kè Yesu yetɛ, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
39 Kò nha cĩɛ̃tè kénákɛ́ Kuyie nda dɔ̀ɔ̀ dè.
Kè weè nìtìi kɔtɛ kénnáantoo dihèì dimɔu Yesu ò dɔ̀ɔ̀ dè.

Yesu miɛkùnnɛmè Saiduusi birɛ nè onitipòkù wèè mɔ ntiyɔ́ntì (Wéntɛ́ Matie 9:18-26 nè Mariki 5:21-43)

40 Kè Yesu nwɛ̃tiní Kadidee kɛ sɔ̃́ nditĩnnì ò bàa, kóò cɔutɛ́.
41 Kè kutííntouku kóo kótì mɔùu bè tu wè Saiduusi tuɔkɛní, kɛ nínkóo Yesu ìikè kóò bántɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɔtɛní n cĩɛ̃tè.
42 Kɛ yɛ́ ò do mɔkɛmè dɛsapùmbirɛ dèmáà ndi, kè dè mɔ̀kɛ yɛbie ntɛpíítè nè yèdéè, kɛ mɔ nkè dè cɛ́ɛ̃̀, kè dè duúnnè mukũũ.
Kè Yesu nkɔri, kɛ ditĩnnì ò murí koò ɛ́ũ tipíîtì timɔu.
43 Kòo nitipòkù mɔù dè bo, kɛ mɔ ntiyɔ́ntì yɛbie ntɛpíítè nè yèdéè, bá tì í commu, kòò kɔ̀rì bɛdòòtórìbè borè kɛ càkɛ o díítí imɔu, bɛ mɔù mɛ nyí na koò miɛkùnnɛ.
44 Kòo kétɛ́ní Yesu fɔ̃nkúò bíékè kɛ káákɛ́ o yaàbòrì mànku, kòo yɔ́ntìi pɑ̃̀nkɛɛ cómmú.
45 Kè Yesu bekɛ kɛ dɔ̀: We nni nkàákɛ́?
Bɛmɔu kè bè nyetírí kɛ tú bɛ í yɛ́, kè Piɛri dɔ̀: Okótì, ditĩnnì dìì da murí kɛ da ɛ́ũ.
46 Kè Yesu dɔ̀: Onìtì n kàákému, muwɛ̃rímú mamù muù yè m miɛkɛ.
47 Kòo nitipòkù nsɔ́ nYesu bantɛ́, kòo kɔtɛní, kòo kɔ̃ntì au, kòo nínkóo o takɛ́, kébéi mbɛnìtìbè bɛmɔu ìikè mùù kpéí nte kòo ò kàákɛ́ nè ò pɑ̃̀nkɛ miɛtémè.
48 Kè Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N kóo sapàà a tɑ̃́kùmè da dɛɛtému, kɔtɛ kè dè nnaati.
49 Yesu kpaá kɛ mɛ nnáa nkòo nìtì mɔù boní Saiduusi cĩɛ̃tè, kɛ tuɔkɛní, kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A sapùmbirɛ kumu, tɛ̃nkɛ bá nkɔɔ́nnè Okótì.
50 Kè Yesu keè, kɛ nákɛ́ Saiduusi kɛ dɔ̀: Bá nyĩɛ̃kù n tɑ̃́ máà ò yóó miɛtému.
51 Ò tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì tɛcĩɛ̃tè kɛ í nyie nkòo mɔù bo ò nɛinnè kéta kè dè í tú Piɛri nè Isaku nè Isɑ̃ɑ̃ nè dɛbirɛ cicɛ nè dɛ yɔ̃ bɛ sɑ́ɑ̃̀.
52 Bɛnìtìbè bɛmɔu do kuɔ̀mmu dɛbirɛ kũũ, nkè Yesu bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá nkuɔ̀nnè dɛbirɛ í kú, dè yɛ̃̀ nkɛ duómu.
53 Kè bè nhò daú kɛ yɛ́ bè yɛ́mèmu kɛ dò ndɛbirɛ ku.
54 Kè Yesu pĩ ndɛbirɛ nɔùtè képéi nkɛ dɔ̀: M birɛ íté!
55 Dɛndɛ bàmbà nkè dɛbirɛɛ foutɛ kéítɛ́, kè Yesu dɔ̀ bèɛ dè duɔ́ kè dèɛ di.
56 Kè dèɛ di dɛbirɛ yɛmbè, kè Yesu bè cau nkè dɔ̀ bè báá nákɛ́ òmɔù dèè dɔ̀ɔ̀.

9

Yesu tɔ̃mmè o tancɔ́ùmbè kɛ́ bè duɔ́ muwɛ̃rímú (Wéntɛ́ Matie 10:5-15 nè Mariki 6:7-13)

1 Kè Yesu tíí nho tancóùmbè tɛpíítè nè bèdébè ké bè duɔ mmuwɛ̃rímú kè bè bo
mbɛtì yɛbɔkè yɛmɔu, kɛ miɛkùnko bɛmuɔmbɛ,
2 ké bè tɔ̃, nkè bè bo nnáantɛ Kuyie nkpààtìyuu kpɛti, kɛ miɛkùnko bɛmuɔmbɛ,
3 ké bè nàké kɛ dɔ: Di bá ntɔ dèmarè, bá kupààti yoo kudɔukù yoo mudii yoo
idíítí, òmɔù bá ntɔ yɛyaàbòrè yèdéè.
4 Kè bè di cɔuté tèè cĩ̀ètè, di ntɛ mbo kɛ yàa íténè dɛ kó dihɛì.
5 Kè bè di yetɛ dìì ɛì di kpɑ́ɑ́té di nacètɑ́ɑ́ nkɛ íté, kè dèɛ bɛnkɛ bè cààrèmè.
6 Kè bèɛ kɔtɛ kéncentì yɛhɛkè yɛmɔu kɛ náantɛ Tináaǹsààtì kɛ miɛkùnko
bɛmuɔmbɛ tipíìtì timɔu.

Yesu do dɔɔrimè tidiɛtì kè dèɛ di Edɔti
(Wéntɛ Matie 14:1-12 nè Mariki 6:14-29)

7 Kè Edɔti Tetidaki, Kadidee kóo kpààtìi keè dèè dɔ̀ɔri kè dèɛ ò di kɛ yɛ́ bèmabè
do túmè Isãã-Batiisi weè yɑ̃́ńté.
8 Kè bɛtɔbè tu: Edii weè wɛ̃̀tɛní. Kè bɛtɔbè tu: Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè
dimɔ̀nnì kɔbɛ kóò mɔù weè yɑ̃́ńté.
9 Kè Edɔti dɔ̀: N duɔ nkè bè fèútɛ́ Isãã kè we nné nwe n wɛ̃̀tɛ kɛ yo kè bè nàá
nwèè kpɛ́í?
Kòo nwanti kɛ bo ò yà.

Yesu dɔ̀ɔmè tidiɛtì nè pɛ́ɛ̀bè bènùmmù nè siyĩĩ sìdésì
(Wéntɛ Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Isãã 6:1-14)

10 Kè Yesu tɔ̃rèɛ wɛ̃tɛní kóò nàké yè dɔ̀ɔ dèè kó dimàà, kè bèɛ nɛi kékɛntóo dihɛì
bè tu dì Bɛtisaidaa di bíékè.
11 Kè ditĩnnìi ò yà kóò tũnnɛ, kè Yesu bè cɔuté ké mbè nàá nKuyie nkpààtìyuu
kpɛti, kɛ miɛkùnko bèè mɔ.
12 Diyiè yùnné dìì mɔ̀nnì kè Yesu tancóùmbè tɛpíítè nè bèdébèɛ tɔ́ɔnní o borè
kóò nàké kɛ dɔ̀: Cíɛ mbɛnìtìbè kè bèɛ kɔtɛ kéwammú mudii, nè yɛdúɔ̀, kɛ yɛ́ ti
bomè diɛ ndikpáà miɛkɛ bá dèmarè í bo.
13 Kè Yesu bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Díndi di mómmɔmbɛ duɔ́nnè bɛ kè bèɛ di. Kè bè dɔ̀:
Ti mɔkɛ pɛ́ɛ̀bè bènùmmù ndi nè siyĩĩ sìdésì máà! Yáà ti kɔtɛ kédonténímu kéduɔ
nkuniìti kuu?
14 (Dɛ kó bɛnìtìbè do bo mbo sikɔupísìnùmmù (5000)). Kè Yesu náké o
tancóùmbè kɛ dɔ̀: Kannɛnè bɛ sipísìnùmmù sìnùmmù.
15 Kòo tancóùmbèɛ yie nké bè kànnɛ bɛmɔu,
16 kè Yesu túótɛ́ pɛ́ɛ̀bè bènùmmù nè siyĩĩ sìdésì, kɛ bóútɛ́ kɛĩ̃nkè, késãntɛ Kuyie
ké bè wɛ́rí kéduɔ nho tancóùmbè, kè bèɛ totí bɛnìtìbè.
17 Kè bèɛ cáákɛ́ bɛmɔu kénsànnè, kè dèɛ súɔ nképíɛ nyɛmɔ́mmùyákè tɛpíítè nè
yèdéè kè bèɛ tɔ.

Piɛri nàkémè Yesu tu wè
(Wéntɛ Matie 16:13-19 nè Mariki 8:27-29)

18 Diyiè marì kè Yesu mbáá nKuyie nhomáà borè, kòo tancóùmbèɛ kɔtoo kòo
bè bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbè yɛ̃ n tú we?
19 Kè bèɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Bèmabè yɛ̃ nha tú Isãã-Batiisi, kè bɛtɔbè yɛ̃ nha tú Edii,
kè bɛtɔbè yɛ̃ nha tú Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè dimɔ̀nnì kɔbɛ kóò mɔù kɛ yɑ̃́ńté.
20 Kè Yesu bè bekɛ kɛ dɔ̀: Díndi tá, di yɛ̃ n tú we? Kè Piɛrii ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: A tú
Kirisi nwe Kuyie ntɔ̃nní wè.

Ti bo ntũ mmèè botí Yesu
(Wéntɛ Matie 16:20-28 nè Mariki 8:30-9:1)

21 Kè Yesu bè cau nweti weti kɛ dɔ̀ bè báá yie nké tì nàkɛ́ òmɔù.

22 Kɛ yíɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtìbirɛ dò nkéfɛ́ũ̃tɛ́mu mɛdiɛ̀, kɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wãã̀bɛ̀ kɛ̀ bèɛ ò yetɛ kóò kùɔ, diyiè tãã́nnì yiè kòo yã́ntɛ́,
23 kédeè ké bɛ̀ nàké bɛmɔu kɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè dɔ́ ké n tũnnɛ wèe bútínné omáà kéntɔ o dapããtí yɛwe yɛmɔu kɛ n tũ.
24 Kɛ yɛ̃́ wèè bo ndɔ́ kédɛɛté o fòmmu ò yóó mù fétìnnɛmu, kɛ̀ wèè fétìnnɛ o fòmmu n kpéí kòo mù dɛɛté.
25 Kutenkù kuù nkpɛrɛ bo dɔɔ̀ ba onìtì kénsa kòò dɛ̀ mɔkɛ dɛmɔu kɛ né càkɛ omáà yoo ò fétìnnɛ o fòmmu.
26 Wèè bo nni mmɔkɛnɛ̀ mí nhonìtìbirɛ ifɛi m múnkɛ bo nhò mɔ̀kɛnɛ̀ ifɛi m bo nwɛ̃tiní dìì yiè nɛ̀ tikpetì nɛ̀ n cicɛ kpɛti kɛ nɛínnɛ̀ Kuyie ntõrɛ̀.
27 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe díndi bɛ̀ɛ̀ bo diɛ ndi kó bɛmabɛ̀ yó nkpaá fòùmu kéyà Kuyie nkpàátìyuu.

Yesu kɔ̃̀ntì cèètɛmɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 17:1-8 nɛ̀ Mariki 9:2-8)

28 Yesu bɛ̀ nàké mɛmmɛ kédeè, kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛwe yèni mɛ̀ ndòmmɛ̀ kòo yú Piɛri nɛ̀ Isãã nɛ̀ Isaku, kɛ̀ bɛɛ dekɛ ditãrì marì ĩnkɛ̀ kɛ bo bántɛ̀ Kuyie.
29 Ò báá ndìì mɔ̀nnì Kuyie nkòo ììkɛɛ ceetɛ kòo yààtìi pɛikɛ kémiɛtɛ̀.
30 Kɛ̀ bɛ̀ nyóó daatɛní kéyà bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀, Mɔyiisi nɛ̀ Edii kɛ̀ bɛ̀ ò nàánnɛ̀.
31 Kɛ̀ Kuyie nkó tikpetì bɛ̀ fité kɛ̀ bɛ̀ ò nàá nhò yóó kú mèɛ̀ botí Sedisadɛmmu.
32 Piɛri nɛ̀ o népobɛ̀ bɛ̀ do yɛ̀ nkéduɔ́mu kénhenniní kéyà Yesu kó tikpetì nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ bèɛ̀ do ò cò́mmúnɛ̀.
33 Edii nɛ̀ Mɔyiisi, bɛ̀ ìté dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Piɛrii nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Dɛ̀ wennimu kɛ dò ntí mbo diɛ, ti bo dɔɔ̀ titouti tìtããti, fɔ̃́ nkumáà, Mɔyiisi kutɛkù, Edii kutɛkù. (Piɛri do í yɛ̃́ ò nàá nkɛ tú mù).
34 Ò kpaá kɛ mɛ nnaá nkɛ̀ diwɛtirì marìi kɔtɛní kɛ́ bɛ̀ dàtínnɛ́, kɛ̀ kufɔ̃́waá mpĩ nYesu tancɔ́ùmbɛ̀ bɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì diwɛtirì bɛ̀ dàtínnɛ́mɛ̀.
35 Kɛ̀ mɛtammɛ̀ mamèɛ yènní diwɛtirì miɛkɛ kɛ tú: Yie nweè tu m birɛ n tããté dɛ̀, nyíénnɛ̀ o kpɛti.
36 Bɛ̀ yóó keè dɛ kó mɛtammɛ̀ kɛ̀ Yesu weè máà dɛ̀ kpaá. Dɛ kó yɛwe miɛkɛ kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ ndò yúóó bɛ̀ í nnàké òmɔù bɛ̀ yà dɛ̀.

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ do yĩ̃ɛ̃kɛmɛ̀ dibɔɔ̀
(Wéntɛ́ Matie 17:14-18 nɛ̀ Mariki 9:14-27)

37 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ bɛ̀ ncutiní ditãrì, kɛ̀ ditĩnnìi diɛrìi kɔtɛní kéco Yesu.
38 Kòo mɔùu kuónko ditĩnnì cuokɛ̀ kɛ dɔ̀: Okótì, daatɛ m birɛ kpéí! N dɛ̀ mɔ̀kɛ dɛmáà ndi,
39 kɛ̀ dibɔɔ̀ marì ɔ̃ɔ̃ dɛ̀ pĩ nkɛ̀ dɛ̀ nwúótí, kɛ̀ dì dɛ̀ kpékíi, kɛ̀ tinɔ́ntɔ̃ũpùùtì yìɛ̀ dɛ̀ nùù, bá dì báá cãrikɛ kéítɛ́, kényiti kɛ dɛ̀ fɛ́ũ̃ mmɛdiɛ̀.
40 Kɛ̀ m bántɛ̀ a tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ yɛ̃ mbèɛ dì bèti kɛ̀ bɛ̀ yĩ̃ɛ̃kɛ.
41 Kɛ̀ Yesu béi nkɛ dɔ̀: Itookperí yɛmbɛ̀ díndi bɛ̀ɛ̀ dɔɔ̀ri mɛyɛi, míì yó nhã kɛ di bonàà? Míì yó nhã kɛ di tɔaà? Kɔtɛnní diɛ nha birɛ.
42 Dɛbirɛ tɔ́ɔnní dìì mɔ̀nnì Yesu borɛ̀, kɛ̀ dibɔɔ̀ dɛ̀ bɔ, nké ndɛ̀ kpékíi, kɛ̀ Yesu péi ndibɔɔ̀ kɛ̀ dìi yɛ̀, kòo miɛkùnnɛ dɛbirɛ ké dɛ̀ duɔ́ ndɛ cicɛ.
43 Kɛ̀ dèɛ di bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, bɛ̀ yàmɛ̀ Kuyie nkpeńnìmɛ̀.

Yesu do yìɛ́ kénákémɛ̀ bɛ̀ yóó ò kùɔmɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 17:22-23 nɛ̀ Mariki 9:30-32)

Bá wè kòo nwúó nYesu dɔɔ̀ dɛ̀, kòo náké o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀:
44 Mpĩnnɛ̀ mɛsàà n yóó mɛ̀ ndi náké tìì náaǹtì: Bɛ̀ bo fítɛ́ Onìtìbirɛ.
45 Bɛ̀ mɛ nyí mbantɛ́ dɛ kó tináaǹtì tú mù, tì do sɔrimu kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bɛ̀ í ntì bantɛ́, bɛ̀ mɛ nyí ndàátí kɛ bekɛ́ Yesu.

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ nɛnnimɛ̀ tikótì kpéí
(Wéntɛ́ Matie 18:1-5 nɛ̀ Mariki 9:33-37)

46 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ɛ ítɛ́ tinɛìtì nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ bo yà bɛ miɛkɛ wèè dɛu.
47 Kɛ̀ Yesu banté bɛ yèmmɛ̀ kédɛtɛní dɛbirɛ kécónné o takɛ́ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
48 Wèè bo cɔuté dɛbirɛ diɛ n kpéí, ò cɔuté mínwe, kɛ̀ wèè n cɔuté, ò cɔutému wèè n tɔ̃nní, kɛ yɛ́ wèè tu o sámpɔ́ù di cuokɛ̀ weè dɛu kɛ dì pɛ̃̀tɛ́.

Wèè bɛ̀tì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ Yesu yètìrì
(Wéntɛ́ Mariki 9:38-40)

49 Kɛ̀ Isãã nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì ti yà òmɔù nwe kòò bɛ̀tì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ a yètìrì kɛ̀ ti ò bàa, kɛ yɛ́ ò í ti wɛ̃ńnɛ̀mɛ̀.
50 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di na bá nhò bàa kɛ yɛ́ wèè í yetɛ di kpɛti ò di wɛ̃ńnɛ̀mɛ̀mu.

Sammarii kɔbɛ yetɛmɛ̀ Yesu

51 Dɛ̀ tɔ̀ɔ́té dìì mɔ̀nnì Yesu bo dekɛmɛ̀ kɛĩ̀nkɛ̀, kòo ítɛ́ nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀ kénkɔri Sedisadɛmmu,
52 kétɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bèɛ kɔtɛ Sammarii kó dihɛì marì kɛ bo tũntɛ ò yóó bátɛ́ dɛ̀.
53 Sammarii kɔbɛ mɛ nyí nhò yie nhò kɔ̀ri mèɛ̀ kpéí Sedisadɛmmu.
54 Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ Isaku nɛ̀ Isãã bɛ̀ dɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì kɛ nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nha dɔ́ kɛ̀ ti duɔ́ nkɛ̀ muhãã̀ ncúténí kɛĩ̀nkɛ̀ kɛ́ bɛ̀ kùɔà?
55 Kɛ̀ Yesu wɛ̃̀ɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ kpannɛ̀ kɛ dɔ̀: Di í yɛ́ mɛyèmmɛ̀ mèɛ̀ di tɔ kɛ̀ di náá mmɛmmɛ.
56 Onìtìbirɛ í kɔ̀tɛní kɛ bo kuɔ bɛnìtìbɛ̀, dɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ bo bɛ̀ dɛɛtému. Ò bɛ̀ nàkɛ́ mɛmmɛ kédeè kɛ̀ bèɛ kɔtɛ dihɛì tɛrì.

Yesu nàkɛ́mɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kóò tũnnɛ bɛ̀ dò nkóò tũnnɛ mɛ̀ɛ̀ botí
(Wéntɛ́ Matie 8:19-22)

57 Bɛ̀ kètɛ́ dìì mɔ̀nnì kòo mɔùu nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: N yóó nda tũmmu tipíìtì timɔu a kɔri kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀,
58 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ihãnkɛ́ mɔkɛmu i fɔ̃ti, kɛ̀ sinɔɔ mɔ̀kɛ tiyĩ̃ɛ̀ntì, Onìtìbirɛ mɛ nyí mɔkɛ dɛ̀ bo duɔ́ dɛ̀ kéomɔ̀pɛ̀.
59 Kɛ nákɛ́ otɔù kɛ dɔ̀: N tũnnɛ̀. Kòo ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Okótì, yóu kɛ̀ m mu nkɔtɛ kékũnné n cicɛ kédeè.
60 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Yóu kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ɛ ńkũrì bɛcíríbɛ̀, kɛ̀ fɔ̃́ nkɔtɛ kénákɛ́ Kuyie nkpààtìyuu kpɛti.
61 Kòo tɔù múnkɛɛ béi nkɛ dɔ̀: Okótì n yó nda tũmmu né yóu kɛ̀ n kò nkécau n cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɔbɛ.
62 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wèè dùɔ̀nɛ̀ dinaakãã̀ kɛ wɛ̃kɛ o fɔ̃nkúò dɛ yiɛ̀ mbáá na képĩ nKuyie nkpààtìyuu kó mutɔ̃mmú.

10

Yesu tɔ̃mmɛ̀ o tɔ̃mbɛ̀ sipísìyiekɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 9:37-38, 10:7-16 nɛ̀ Mariki 6:8-11)

1 Kɛ̀ Yesu yíé kétããté o kó bɛtɔ̃mbɛ̀ sipísìyiekɛ̀ kɛ́ bɛ̀ tɔ̃ mbɛ̀débɛ̀ débɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ nɛ̀ tipíìtì timɔu o mómmuɔ nhò do dò nkékɔtɛ kɛ̀,
2 kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Tidiitì bimu mɛdiɛ̀ kɛ̀ ti dɛ̀ìbɛ̀ né kɛ̃́ńnì, bántɛ̀nɛ̀ kupaku yiɛ̀ nkòo duɔnní bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bèɛ dɛi o diitì.
3 Kɔtɛnɛ̀, di dò nyipe nyi kɛ̀ n di tũ̃ɔ̃ nyɛkpamaà mmiɛkɛ.
4 Di bá ntɔ idíítí, di bá ntɔ kudɔukù, di bá nniɛ tinɛùtì, di báá cómmú kucɛ kédɔu nhòmɔù.
5 Kɛ̀ di tati tɛ̀ɛ̀ cĩ̃ɛ̀tɛ̀, di dɔ̀: Kunaatí ndi bonɛ̀!
6 Kòò mɔù bo dɛ kó tɛcĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ tú kunaatí yiɛ̀, kù nhò bonɛ̀, kòò mɔù mɛ nyí bo, kùu wɛ̃tɛní di ĩnkɛ̀.

7 Dí mbo dɛ kó tɛcĩɛ̃tɛ̀ kɛ yo nkɛ yɔ̃ mbɛ̀ di duɔ́ ndɛ̀, otɔ̃ntì nɛ̀ o tɔ̃ndiitì nti, di
bá nsɔɔti sɔɔti sicɛ́ĩ̃.
8 Kɛ̀ di ta dìì ɛì kɛ̀ bɛ̀ di cɔuté kɛ di duɔ̀ ndɛ̀ dí ńyo,
9 kémmiɛkùnko bɛmuɔmbɛ kɛ náá ndɛ kó dihɛì yɛmbɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu
tɔ́ɔ́nnímɛ̀.
10 Kɛ̀ di ta dihɛì marì kɛ̀ bɛ̀ í di cɔuté, di yɛ̀ kécómmú dɛ kó dihɛì icɛ,
11 kékpɑ́ɑ̃́té dɛ kó dihɛì kó mutɑ́ɑ̃́ mmùù dàri di naàcèi, kɛ né bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di
nyɛ́ kɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu tɔ́ɔ́nnímu.
12 N di náámmu Kuyie mbeéntì yiè, Sodɔmmu ɛì kɔbɛ kó tiyɛ̃ĩti bo nkɛ̃ńnìnɛ̀
dɛ kó dihɛì kɔbɛ kpɛti.

Yɛhɛkɛ̀ yèɛ̀ yetɛ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 11:20-24)

13 Di bo yà díndi Korasɛ̃ɛ̃ kɔbɛ nɛ̀ Bɛtisaidaa kɔbɛ, kɛ yɛ́ tidiɛtì n dɔ̀ɔ̀ di di ciɛ,
kɛ̀ n do ntì dɔ̀ɔ̀ Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃ miɛkɛ nkɛ bɛ̀ na ndàátí tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì, kɛ pe mmutápɛí
nnɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ bɛnkɛ bɛ̀ cèètɛmɛ̀.
14 Dɛɛ̀ kpéí nte Kuyie mbeéntì yiè, Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃ ɛkɛ̀ kɔkɛ kó tiyɛ̃ĩti bo nkɛ̃ńnìnɛ̀
di kpɛti.
15 Díndi Kapɛnnaummu kɔbɛ di yèmmɛ̀ do nKuyie mbo ndi dee nkɛĩ̃nkàa?
Bìtì. Kù bo di cũũnní ké di tanné kudɔnkù miɛkɛ.
16 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kénáké o tɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ wèè yie ndi kpɛti ò yie mmíì kpɛti, kɛ̀
wèè di yetɛ ò yetɛ mínwe, wèè n yetɛ kòò yetɛ wèè n tɔ̃nní.

Yesu tɔ̃mbɛ̀ sipísìyiekɛ̀ ò nàkémɛ̀ bɛ̀ pĩ mmèɛ̀ botí mutɔ̃mmú

17 Kɛ̀ Yesu tɔ̃mbèɛ wɛ̃tɛní nɛ̀ diwɛ̀ì kɛ dɔ̀: Ti Yiè, ti ɔ̃ɔ̃ pɛɛ nyɛbɔkɛ̀ nɛ̀ a yètìrì kɛ̀
yèɛ cokému.
18 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: N do wúómmu dibɔɔ̀ dotinímɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀ tɛwɑ̃̀tɛ̀ tɛ̃mɛ̀.
19 N di duómmu muwɛ̃rímú kɛ̀ di bo nnaù iwààkɛ nɛ̀ inaá nképɔntɛ dibɔɔ̀
wɛ̃rímú mumɔu, bá dèmarɛ̀ báá di dɔɔ̀ mɛyɛi.
20 Dɛ̀ bá ndi naati yɛbɔkɛ̀ di cokùmɛ̀, dɛ̀ pètìnkɛ ndi naati di yètɛ̀ wɑ̃̀ri mèɛ̀ kpéí
nkɛĩ̃nkɛ̀.

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ bɛsámpɔ́bɛ̀ dèɛ̀ sɔ̀ri
(Wéntɛ́ Matie 11:25-27, 13:16-17)

21 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Muyaánsààmùu píɛ nYesu kòo sãntɛ Kuyie nkɛ dɔ̀: N da sãntí
n cicɛ Kuyie nfɔ̃́ nwèè bakɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀, a sɔ̀nnɛ mèɛ̀ kpéí ntimɔ́mmɔnti
mɛciì nyɛmbɛ̀, nɛ̀ mɛyĩɛ̃́tímɛ̀ yɛmbɛ̀, kɛ ti bɛnkɛ bèɛ̀ í tú bèmabɛ̀. N cicɛ fɔ̃ɔ̃̀ mɛ̀ dɔ́
kɛ mɛ̀ tããté.
22 Ò dèè mɛmmɛ kɛ dɔ̀: N Cicɛ n duómmu dɛmɔu, òmɔù í yɛ́ dɛbirɛ kɛ̀ dɛ̀ í tú
dɛ Cicɛ, òmɔù mɛ nyí yɛ́ dɛbirɛ Cicɛ kɛ̀ dɛ̀ í tú dɛbirɛ nɛ̀ dɛbirɛ dó kébɛnkɛ bɛ̀ dɛ
Cicɛ.
23 Kòo deè kéwéntɛ́ o tancóùmbɛ̀, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ bɛmáà borɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ ndi naati,
dínni bɛèɛ̀ yà di mɛ̀ nwùó ndɛ̀.
24 N di náámmu Kuyie mpããnáaǹtì náamǹbɛ̀ péu nɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ péu do dómu
kéyà di mɛ̀ nwùó ndɛ̀ bá bɛ̀ í dɛ̀ yà, bɛ̀ do dómu kékeè di mɛ nyo tì bá bɛ̀ í tì kèè.

Yesu tɛ̃ɛ́ńné tì ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃̀bɛ̀ kóò kótì
(Wéntɛ́ Matie 22:34-40 nɛ̀ Mariki 12:28-31)

25 Kɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃̀bɛ̀ kóò kótì mɔù ndɔ́ kédíí nYesu kéítɛ́ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì n
dò nkédɔɔ̀ ba képétɛ mufòmmu mùù bo sɑ̃ɑ̃̀?
26 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: Tì wɑ̃̀ri ikuɔ́ miɛkɛ kɛ yɛ̃ mba? A ti kàa nkɛ̀ tì tú ba?

27 Kè dɛ kóo nìtìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Tì wɑ̃̀ri kɛ tú: Ndɔ́ ɑ Yiè nKuyie nnè ɑ yèmmè mɛməu nè ɑ wɛ̃̀nnì dimɔu, nè ɑ wɛ̃rímú mumɔu nè ɑ ciì mmɛmɔu kéndɔ́ ɑ kou tɔù ɑ dɔ́ mèè botí ɑmáà.
28 Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: A tɛ̃ńné kè dè wenni, ńdɔɔri mɛmmɛ ɑ yó nfòùmu.
29 Kè ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃bè kóò kótì ndɔ́ kébɛnkɛ ò dɔɔ̀rimè Kuyie ndɔ́ dè, kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀: We ntú n kou tɔù?
30 Kè Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Onìtì mɔù weè do yènní Sedisɑdɛmmu kénkɔri Sedikoo, kè bɛyóóbèɛ ò dintɛ́ kédukú kòò ndò nhò kú, kè bèɛ fietɛ o kpɛrɛ kóò dɔunko képɛ̃ɛ̃té.
31 Kè dè mmànnè ikuɔ́ nìùtì mɔù dè kèríníme kóò yà képɛé nképɛ̃ɛ̃té.
32 Kè Defii botí kou mɔù nkéríní kétuɔkɛní o borè kóò yà képɛé nképɛ̃ɛ̃té.
33 Kè Sɑmmɑrii eì kou mɔù weè né nkɔri kupɔɔ̀kù kénkéríní kóò yà kè mɛsémmèɛ ò pĩ mmɛdiè.
34 Kòo kɔtoo o borè, kéóú o muɔ nkéwɑɑrɛ mɛkùɔ̀ nnè mɛnɑà mbè tu mè dìfɛ́ɛ̀ nkéboú kédeè kóò kànnɛ o sɑ̃mmɑrímú ĩnkè, kóò kɔ̀tɛnè tɛpɔɔ̀cĩɛ̃̀tè kényié nkoò tàà.
35 Kè dèɛ wentɛ́ kòo dɛitɛ mɛdítíbii mmèdémè kéduɔ́ nwèè bàɑ tɛpɔɔ̀cĩɛ̃̀tè kɛ dɔ̀: Ntɑànnè we, kè ì dòńté, kàɑ yìé, m bo nwɛ̃̀tiní kɛ dɑ yietí.
36 Kè Yesu deè kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A yèmmè dò mbɛyóóbè mɛ mpuotí wè kou tú we bɛtɑ̃ɑ̃ti mɛmmɛ?
37 Kè ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃bè kóò kótìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Wèè mɛ nhò dɔɔ̀ mɛsàà. Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kédɔɔ̀ mɛ botí.

Mɑriti cɔutémè Yesu o cĩɛ̃̀tè

38 Yesu nè o tɑncɔ́ùmbè kè bè nkérí kétuɔkɛ dihɛì mɑrì, kòo nitipòkù mɔù ò cɔutɛ́ o cĩɛ̃̀tè kòo yètìrì tu Mɑriti,
39 kòo nɑntè bo kè bè tè tu Mɑɑri, kè tèɛ kɔtoo kénkɑri ti Yiè nYesu borè kɛ kémmú o náɑ̀ntì.
40 Kè Mɑriti nhɑrìnè mudibénnímù kényitiní kébéi nkɛ dɔ̀: Okótì dè wenni m bo mpĩmmè mutɔ̃mmú m máà kè n nɑntè kàri ɑ borɑà? Duɔ́ nkòò íténí ké n teennè.
41 Kè ti Yiè nYesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Mɑriti ɑ yĩɛ̃̀kùmu kɛ ɑrì dèmɑrè péu kpéí.
42 Dèmɑrè máà dɛè tu dɛsàɑ̀rè, Mɑɑri weè tɑ̃ɑ̃té dèè wenni, bè í yóó fietɛ dè.

11

Yesu yɛ̃ nti mbáá mmèè botí Kuyie
(Wéntɛ́ Matie 6:9-13, 7:7-11)

1 Diyiè mɑrì kè Yesu mbáá nKuyie dibòrì mɑrì, ò dèè dìì mɔ̀nnì kòo tɑncɔ́ùmbè kóò mɔù ò bekɛ kɛ dɔ̀: N Yiè, nti tié nti bo mbáá mèè botí Kuyie nkéndònnè Isɑ̃ɑ̃ tiémmè o kɔbɛ.
2 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Kè di níí báá nKuyie ndi dɔ̀:
Ti cicɛ!
A dò mpáíí nwe,
yóu kè bɛnìtìbèɛ bɑntɛ́ ɑ dòmmè páíí.
Bɑɑtɛ́ kutenkù,
3 Ti pɑ̃ ti bo di mù yíe,
ti cĩɛ̃́ nti yɛi
ti ɔ̃ɔ̃ cĩɛ̃́mmè bèè ɔ̃ɔ̃ ti cɑàri.
4 Báá yóu kè tí tɑ mɛsoùmmè miɛkɛ.

Ti bo mmɔ́ú mèè botí Kuyie nti dɔ́ dè
(Wéntɛ́ Matie 7:7-11 nè Duku 18:1-8 nè Isɑku 1:5-7)

5 Kɛ̀ Yesu yíé ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di miɛkɛ kòo mɔù mɔ̀kɛ o népo kɛ kɔ̀tɛ kòo sɔ̃́ńté
kɛyɛ̀nkɛ̀ cuokɛ̀ kɛ yĩ: N népoo m pentɛ mudiì,
6 n kóò népo mɔù weè m pɔ̀ɔ̀ní m mɛ nyí mɔkɛ dɛmarɛ̀ kɛ bo ò duó.
7 Kɛ̀ dɛ̀ dò nho népo bo ò tɛ̃́ńɛ́ní kudieku miɛkɛ kɛ dɔ̀: Bá nni nkɔ́ɔnnɛ̀, n diɛ́
nkɛ kpetínnɛ́mu dicàù mí nnɛ̀ m bí kɛ̀ ti duó. M báá na kéítɛ́ kɛ da duó mudiì.
8 N di náámmu bá kòò do í yóó ítɛ́ kóò duó, nhò tu mɛ̀ɛ̀ kpéí o népo, ò bo ò
duó nhò dó dɛ̀ dɛmɔu ò wè kɔ́ɔnnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí.
9 Mí nné di náámmu kɛ tú: Mɔɔnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yóó di pãmu. Wammúnɛ̀ kɛ̀ di yóó
pétɛ́mu, bentɛnɛ̀ dicàù kɛ̀ bɛ̀ yóó di kpetɛ́mu.
10 Kɛ yɛ́ wèè mɔɔ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ we mpãmɛ̀, wèè wammú weè ɔ̃ɔ̃ pétɛ́, wèè bentɛ dicàù
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ we nkpetɛ́.
11 Òmɔù bo di miɛkɛ wèè birɛ bo ò mɔɔ mudiì kòo dɛ̀ duó nditáràà? Yáà kɛ̀ dɛ̀
ò mɔɔ tɛyĩ̀ntɛ̀ wèe dɛ̀ duó nfɛwààfɛ̀?
12 Yáà kɛ̀ dɛ̀ ò mɔɔ dikoyennì wèe dɛ̀ duó nfɛnanfɛ̀?
13 Díndi bɛnitiyɛibɛ kɛ̀ di yɛ́ kɛ duɔ̀ ndɛsààrɛ̀ di bí, dɛ̀ bo yĩmɛ̀ di Cicɛ wèè bo
kɛĩ̀nkɛ̀ kòo báá duó mMuyaánsààmù bɛ̀ɛ̀ mù nhò mɔɔ.

Yesu miɛkùmmɛ̀ dibɔɔ̀ ta wè kɛ dànnɛ o nɔ́ndɛnfɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 12:22-30 nɛ̀ Mariki 3:22-27)

14 Kɛ̀ Yesu bɛti dibɔɔ̀ dìi ta onìtì kɛ dànnɛ o nɔ́ndɛnfɛ̀, kɛ̀ dìi yɛ̀, kɛ̀ dɛ kóo nìtìi
na kɛ́nnáá nkɛ̀ dɛ̀ɛ di bɛnìtìbɛ̀.
15 Kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ ntú: Nɛ̀ obɔɔkpààtì kó muwɛ̃rímú mmu ò bɛ̀tìmɛ̀ yɛbɔkɛ̀.
16 Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ ndó kóò yàákɛ́, kóò bekɛ kɛ dɔ̀ wèe dɔɔ̀ mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ mamɛ̀ mɛ̀ɛ̀
bɛnkú o wɛ̃rímú bonnímɛ̀ Kuyie mborɛ̀.
17 Yesu né mɛ nyɛ́mɛ̀ bɛ yèmmɛ̀, kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ dikpààtìyuu marì totɛ́
kɛ kpa ndimáà dì bá nhã kɛ bo, di cɛ́ĩ bo duó sitɔbɛ̀ ĩnkɛ̀.
18 Di mɛ̀ ntúmɛ̀ m bɛtì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ obɔɔkpààtì kó muwɛ̃rímú, kɛ̀ dibɔɔ̀ totɛ́ kɛ
kpa ndimáà, di kpàtì bá nhã kɛ bo.
19 Kɛ̀ nsà kɛ̀ m bɛ̀tì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ obɔɔkpààtì kó muwɛ̃rímú mmu di kɔbɛ né yɛ̀ bɛ̀tì
nɛ̀ we nkɔ̃mu? Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ di kɔbɛ yóó di bekénɛ̀.
20 Kɛ̀ m mɛ mbɛ̀tì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ Kuyie nkó muwɛ̃rímú mmu, Kuyie nkpààtìyuu
dìi tũ ntùɔ̀kɛní di cuokɛ̀.
21 Onitikperì bàátí dìi mɔ̀nnì mɛsàà nkɛ baa o cĩɛ̃̀tɛ̀ o kpɛrɛ dɛmɔu ɔ̃ mbomu
béu.
22 Kòo nìtì mɔù mɛ nkɔ̀tɛní wèè kpeńnì koò pɛ̃ɛ̃́té, koò na, ò bo fietɛ o
kpàrìnɛntì ò do tã́ tì, kétúótɛ́nɛ̀ o kpɛrɛ kétotí.
23 Wèè í n wɛ̃ńnɛ̀ ò n kpànnɛ̀mu, wèè í n wɛ̃ńnɛ̀ kɛ̀ ti tíkíí ò déímu.

Dibɔɔ̀ bo wɛ̃tɛnímɛ̀ onìtì miɛkɛ
(Wéntɛ́ Matie 12:43-45)

24 Kɛ̀ dibɔɔ̀ yɛ̀ onìtì kɛ kɔ̀tɛ tɛdɔntɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ wanti dì bo omɔ̀pɛ̀ dɛ̀, kɛ mɔ̀ńtɛ́ dì
bo yĩ: M bo wɛ̃tɛ n sòò bo wèè miɛkɛ.
25 Dì tùɔ̀koo dìi mɔ̀nnì kénsɔ̃́ ndɛ̀ kàútɛ́ páíí kɛ tũntɛ bá òmɔù í bo o miɛkɛ.
26 Kɛ̀ dìi wɛ̃tɛ kéwaanní yɛtɛyɛ̀ yèyiekɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dɔ̀kɛ yóù kɛ dì pɛ̃ɛ̃́té, kɛ̀ yɛɛ wɛ̃tɛ
kéta o miɛkɛ, kòo borimɛɛ sĩntɛ képɛ̃ɛ̃́té mɛ̀ sòò dòmmɛ̀.

Yesu nàkémɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tú diwèì mɔ́mmɔnni yɛmbɛ̀

27 Yesu kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo nitipòkù mɔùu béinní ditĩnnì miɛkɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀
nnaati onitipòkù wèè da pɛité, a yãã́ wè.
28 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Dɛ̀ pètìnkɛ ńnaati bɛ̀ɛ̀ kèḿmú bèmbɛ Kuyie nnáaǹtì
kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀.

Yesu do nàkémè dɛ̀ yó ndòmmè tibeéntì yiè
(Wéntɛ́ Matie 12:38-42)

29 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ntikuní Yesu borɛ̀ kòo béi nkɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bùtínné Kuyie nkɛ dɔɔri mɛyɛi, mbɛ̀ tú n dɔɔ̀ tidiɛtì bɛ̀ mɛ mbáá tì yà kɛ̀ dɛ̀ í tú tìì do dɔ̀ɔ̀ Sonaasi.

30 Sonaasi do túmè dibɛnkèrì Ninifu kɔbɛ kpéí, mmɛɛ̀ botí nku Onìtìbirɛ yó ntúmè dibɛnkèrì di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀ kpéí.

31 Tibeéntì kó diyiè Sebaa kóo nitipokpààtì bo cómmú kébekénè di mmɔ̀nnì kɔbɛ ké bɛ̀ kpetínné kɛ yɛ́ ò ìténímè dɛdétirɛ̀ kɛ kɔ̀tɛní kɛ kɛ̀ɛ̀ Sadomɔɔ náaǹtì mɛciì nkpɛti. Né ntɛnɛ̀ òmɔù diɛ nkɛ dɛunɛ̀ Sadomɔɔ.

32 Tibeéntì yiè Ninifu kɔbɛ bo cómmú kébekénè di mmɔ̀nnì kɔbɛ ké bɛ̀ kpetínné kɛ yɛ́ Sonaasi do bɛ̀ nàkémè kɛ̀ bɛɛ ceetɛmu. Né ntɛnɛ̀ òmɔù diɛ nkɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ Sonaasi.

Fɛnɔ̀nfɛ̀ tu tikɔ̃̀ntì kó dɛfitírɛ̀ ndɛ
(Wéntɛ́ Matie 5:15, 6:22-23)

33 Kɛ̀ Yesu béi nkɛ dɔ̀: Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ncɔ́u nfìtírɛ̀ ké dɛ̀ ãnné tɛcètɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɛ̀ cɔ̃nné dɛyiitírɛ̀ ndɛ, bɛ̀ɛ̀ kó dimàà taàní kɛ̀ bɛ̀ nwúó nkuwenniku.

34 Inuɔ ntu tikɔ̃̀ntì kó dɛfìtírɛ̀ ndɛ, kàa nuɔ nwúó nha kɔ̃̀ntì timɔu ɔ̃ mbo kuwenniku miɛkɛ nkɛ. Kàa nuɔ mmɛ nyí wúó a kɔ̃̀ntì timɔu ɔ̃ mbo dibiìnnì miɛkɛ nkɛ.

35 Daatɛ kɛ̀ kuwenniku kùù bo a miɛkɛ kɛ̀ kù bá ntú dibiìnnì.

36 Kɛ̀ kuwenniku da mí a kɔ̃̀ntì timɔu kɛ í soké kupíkù makù, a kɔ̃̀ntì timɔu bo mbo kuwenniku miɛkɛ, kéndònnè dɛfìtírɛ̀ ɔ̃ nda mímè.

Yesu kpannèmɛ̀ Fadisĩ̃bɛ
(Wéntɛ́ Matie 23:1-36 nɛ̀ Mariki 12:38-40)

37 Yesu nàké dìì mɔ̀nnì kédeè, kɛ̀ Fadisĩ̃ mɔùu ò yu o cĩ̃ɛ̀tɛ̀ mudiì, kɛ̀ Yesu kɔtɛ kɛ̀ bɛ̀ nyo.

38 Kɛ̀ Fadisĩ̃ mɔuu yà Yesu yommè bá ò í nìtɛ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ kɛ̀ dɛɛ ò di.

39 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Díndi Fadisĩ̃bɛ di ɔ̃ɔ̃ ɛitɛ́ fɛbòòfɛ̀ nɛ̀ dibuu ĩ̃nkɛ̀ nkɛ kɛ̀ di miɛkɛ né píékɛ́ oyúókù kó mɛyèmmè nɛ̀ kuyonku.

40 Tiyɛìntì díndi! Kuyie nkùù dɔ̀ɔ̀ dɛ ĩ̃nkɛ̀ kuù í dɔ̀ɔ̀ dɛ miɛkaà?

41 Mpããnnè bɛcĩ̃rìbɛ̀ nɛ̀ di yèmmè mɛmɔu, mɛmmɛ dɛmɔu dɛ̀ bo wenkɛmè di kpéí.

42 Di bo yà díndi Fadisĩ̃bɛ! Díndi bɛ̀ɛ̀ duɔ nKuyie ndi kpɛrɛ dɛmɔu kó mɛyaatimè tɛpíítɛ̀ nɛ̀ tikũnfããtòo, kɛ yóu di bo ndɔɔrimè Kuyie ndɔ́ dɛ̀ nɛ̀ di bo nkù dómè. Di do dò nké ndɛ ndɔɔri, di né báá yóu dɛsɔnnɛ.

43 Di bo yà díndi Fadisĩ̃bɛ bɛ̀ɛ̀ nɔnnɛ̀ yɛkàrɛ̀ kètiyè titíintouti miɛkɛ, kɛ dɔ́ bɛ̀ ndi dɔú nyɛkã̀ãtɛ̀ miɛkɛ kɛ ninkoo.

44 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ dònnɛ ifɔ̃ti ìì danné, bɛ̀ ɔ̃ ncentì ìì ĩ̃nkɛ̀ kɛ í yɛ́.

45 Kɛ̀ Fadisĩ̃bɛ kóo kótì mɔùu béi nkɛ dɔ̀: Okótì a náá mmiɛ nkɛ sã́ã́ ntí mbɛ.

46 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Di múnkɛ bo yà díndi Fadisĩ̃bɛ kó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bou yɛtuɔ cɛ́ɛ́yè kɛ tounko bɛnìtìbɛ̀, di mɛ nyí bɛ̀ teénnè bá sámpó mutɔù.

47 Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀ maà mɛsàà Kuyie mpããnáaǹtì náambè di yɛmbè do kuɔ bɛ̀ kó ifɔ̃ti.

48 Nɛ̀ dɛ miɛkɛ di bɛnkúmu di kómmúmè di yɛmbè kɛ yɛ́ bɛɛ̀ kuɔmè Kuyie mpããnáaǹtì náambè kɛ̀ díndi maà bɛ fɔ̃ti.

49 Dɛɛ̀ kpéí nte Kuyie nnɛ̀ ku kó mɛciì mmiɛkɛ kɛ̀ kùu béi nkɛ dɔ̀: M bo bɛ̀ duɔ́nko m pããnáaǹtì náambè nɛ̀ n tɔ̃rɛ̀, kɛ̀ bɛɛ kuɔ biɛ nkéfɛ́ũ̃ mbɛtɔbɛ̀.

50 Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náambè bɛ̀ do kùɔ bɛ̀ nɛ̀ kutenkù ketémè kɛ̀ bɛ kó tibeéntìi do di mmɔ̀nnì kɔbɛ yɔ ĩ̃nkɛ̀,

51 kɛ́ketɛ́ Abɛɛri kó mukɔ̀ù, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnní Sakarii bɛ̀ kùɔ wè Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ nɛ̀ diwũ̃tɔ̀nnì dɛ saku. Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ dɛ kó tibeéntì bo do di mmɔ̀nnì kɔbɛ yɔ ĩ̃nkɛ̀.
52 Di bo yà díndi ikuɔ́ nìùtì bɛ̀ɛ̀ pàanko bɛtɔbɛ̀ Kuyie nkó kucɛ, di í kù tũ ndi mɔ́mmɔmbɛ, kɛ nɛ́ díítí bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kɛ́ kù tũ̃nnɛ.
53 Yesu ìtɛ́ dìì mɔ̀nnì dɛ borɛ̀ kɛ̀ Fadisĩ̃ɛ̃bɛ nɛ̀ ikuɔ́ wãã̃bɛ̀ miɛkɛɛ ò pɛikɛ mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ nhò bèkú tináaǹtì péu,
54 kɛ bo yà ò bo béi nkéyetɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ o pĩ̃.

12

Dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri dɛ̀ bo feitɛ́
(Wéntɛ́ Matie 10:26-27)

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ tíí nsikɔupí sikɔupí kénnaù bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ Yesu ketɛ́ kénákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ kɛ dɔ̀: Daatɛnɛ̀ Fadisĩ̃ɛbɛ kó mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛ̀dɛ́mɛ̀ kpɛ́í mmɛ̀ɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀.
2 Dɛ̀ɛ̀ sɔ̀ri dɛ̀ bo feitɛ́, kɛ̀ disɔ̀rì kpɛrɛɛ yɛ̀nní kuwenniku.
3 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte di nàkɛ́ tì kufɑ́ɑ́ bɛ̀ bo tì kɛ̀ɛ̀ kupìì̀ti, di wɛɛ tì dimáà borɛ̀, bɛ̀ bo dekɛ kudànkù kɛ́ tì pĩ̃ɛ̃kɛ́.

Ti í dòmmɛ̀ kɛ́ndé bɛ̀ɛ̀ kɔ̀ù tikɔ̃̀ntì máà
(Wéntɛ́ Matie 10:28-31)

4 N di náámmu díndi n népobɛ̀: Bá ndénɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̀ù tikɔ̃̀ntì máà.
5 M bo di bɛnkɛ di dò nkɛ́ndé wè, ndénɛ̀ Kuyie nkùù bo na kɛ da tanné muhɑ̃́ɑ̃́ miɛkɛ a kũ̃ũ̃ nkó difɔ̃̀nkúò. Di dò kɛ́ nku ndé.
6 Bɛ̀ ɔ̃̃ɔ̃ í nfìtɛ́ inɔribí inùmmù dáràà? Nɛ̀ mɛmmɛ Kuyie ndakɛmu imɔu i kpɛ́í.
7 Bá di yùtì Kuyie nti kààmmu kɛ yɛ́ɛ̃́ tì màmɛ̀. Di bá nyĩ̃ɛ̀kù, bá wè di miɛkɛ ò pɛ̃ɛ̃tɛ́mu inɔribí péu.

Wèè bo nákɛ́ ò tumɛ̀ Yesu kou
(Wéntɛ́ Matie 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

8 N di náámmu, wèè bo nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ ò tumɛ̀ n kou, mí nhOnìtìbirɛ m bo nákɛ́ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ ìikɛ̀ ò túmɛ̀ n kou.
9 Wèè bo n nɛnni bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀, m bo ò nènni Kuyie ntɔ̃rɛ̀ ìikɛ̀.
10 Wèè bo sɑ́ɑ̃́ nhOnìtìbirɛ, Kuyie mbo ò cĩ̃ɛ́ɛ̃́, wèè mɛ mbo sɑ́ɑ̃́ mMuyaánsààmù, Kuyie mbáá ò cĩ̃ɛ́ɛ̃́ mbìtì.
11 Kɛ̀ bɛ̀ di kɔrinɛ̀ dìì mɔ̀nnì tibeéntì titííntouti miɛkɛ yoo bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ borɛ̀ di bá ntoti di yɛ̀mmɛ̀ di bii yóó nákɛ́ tì kéyɛ̀, nɛ̀ di yóó ti nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí.
12 Kɛ̀ di tùɔ̀kɛ, Muyaánsààmù muù yó di duɔ́ ndi dò nkénákɛ́ tì.

Kukpààtìyɛinkù

13 Kòo mɔùu béinní ditĩ̃nnì miɛkɛ kɛ dɔ̀: Okótì nákɛ́ n kóo kótì kɛ̀ tí totí ti cicɛ ku kɛ ti yóunɛ̀ dɛ̀.
14 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N népoo we nni ndɔ̀ɔ̀ obeéntì kɛ̀ m bo ndi bekùnɛ̀, yoo n di totí di kpɛrɛ?
15 Dɛ mɔ̀nnì kɛ nákɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɔ̀ɔnɛ̀ mɛyɔ̀ɔmmɛ̀, kɛ yóu di bo ndɔ́mɛ̀ di kparìkɛ̀ kɛ yɛ́ɛ̃́ onìtì kpàtì tìì í temɛ̀ o fòmmu.
16 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ dináaǹhãntírì marì kɛ dɔ̀: Tikpàtì yiɛ̀ mmɔù weè do bo, kɛ mɔkɛ dɛpaa nkɛ̀ dɛɛ piɛ́ mɛdiɛ̀.
17 Kòò mbékú omáà o yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ kɛ tú: N yí mɔkɛ m bo ãnné dɛ̀ n diitì?
18 Kɛ nákɛ́ omáà kɛ dɔ̀: N yàmu n yóó yĩ̃mɛ̀, m bo puɔ m buɔ sámpɔ́yɛ̀, kémaá yɛdiɛyɛ̀ kɛ́ãnné n diitì nɛ̀ n kpɛrɛ dɛmɔu.

19 Dɛ mɔ̀nnì kɛ nákɛ́ n wɛ̃nnì kɛ dɔ̀: A mɔkɛmu tikpàtì pɛ́u, ńhompu kɛ yo nkɛ yɔ̃ nkɛ yãnku.
20 Kɛ̀ Kuyie nné ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyɛ̀nkù fɔ́! Kɛ nyènkɛ̀ mɔ́mmɔnkɛ m bo túótɛ́ a wɛ̃nnì kɛ̀ we nné tiekɛ dɛ kó tikpàtì?
21 Wèè waà ntikpàtì o mɔ́mmuɔ nho kpɛ́í nkɛ né í tú okpààtì Kuyie mborɛ̀ o kpɛrɛ mɛ dò.

Ti í dòmmɛ̀ kɛ́nyĩ̀ɛ̃kù
(Wéntɛ́ Matie 6:25-34)

22 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n di náá nkɛ tú: Di bá nyĩ̀ɛ̃kù di bo dimu yoo di bo dáátí mù kpɛ́í.
23 Kɛ yɛ́ mufòmmu pɛ̃ɛ̃témɛ̀ tidiitì kɛ̀ tikɔ̃̀ntì pɛ̃ɛ̃té tiyààtì.
24 Wéntɛ́nɛ̀ tinɔ̀tì, tì í buɔtì, tì í kɔ̃ũ, tì í mɔkɛ yɛbuɔ, kɛ̀ Kuyie ntì piú. Díndi nákɛ di í pɛ̃ɛ̃té sinɔɔà?
25 Di we mbo na nɛ̀ o yɛǹtotí miɛkɛ kɛ́yíɛ o fòmmu kɛ̀ mùu okɛ̀?
26 Kɛ̀ di í yóó na kɛ́dɔɔ dèmarɛ̀ sámpórɛ̀, ba nkpɛ́í nné te kɛ̀ di yĩ̀ɛ̃kù dɛtɛrɛ̀ kpɛ́í?
27 Wéntɛ́nɛ̀ mutepóó ndòmmɛ̀ dikpáà miɛkɛ, mù í pĩ mmutɔ̃mmú, mù mɛ nyí duɔ̀kù tiyààtì. N né di náámmu kɛ̀ n tu bá Sadomɔɔ nɛ̀ o kpàtì diɛtì miɛkɛ, ò í dàátí tiyààtì tìì wenni kɛ mù tùɔ̀kɛ.
28 Díndi bɛ̀ɛ̀ í tɑ́ kɛ̀ dɛ̀ dɛu, kɛ̀ Kuyie nsɑ̀̃rì tifɑ̃ɑ̃̀tì tìì bo yíe, kɛ naa yóó cɔ́úté, dɛ̀ bo yĩmɛ kɛ̀ kù báá di dátínné tiyààtì?
29 Di bá nharì kɛ wanti di bo nyo mmù nɛ̀ di bo nyɔ̃ mmù.
30 Bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie mbɛɛ̀ mɔ̀kɛ dɛ kó iyɛǹtotí sɑ́ɑ̃́, díndi biɛ, di mɔkɛmu di Cicɛ kòò yɛ́ dɛ̀ di békú dɛ̀.
31 Petìnkɛ wammúnɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu kɛ̀ kù né di duó ndɛsɔnnɛ kénɔ́ɔ́.

Ti bo sɔnnɛmɛ̀ tikpàtì kɛĩ̀nkɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 6:19-21)

32 M pecɛ̃nku, di bá nyĩ̀ɛ̃kù kɛ tú di í sũ, kɛ yɛ́ di cicɛ weè dómɛ̀ kɛ di duó nho kpààtìyuu.
33 Fítɛ́nɛ̀ di kpɛrɛ képãmmú bɛcĩ̀rìbɛ̀ idíítí. Yánnɛ̀ sidítídɔ́ú sìì í yóó cakɛ, kɛ́ãnné tikpàtì tìì í yóó cakɛ ké tì sɔ̀nnɛ kɛĩ̀nkɛ̀ Kuyie mborɛ̀. Bɛyóóbɛ̀ í yóó tɔ́ɔ́nko dɛ̀, ditúù í yóó cáákɛ́ dɛ̀.
34 Kɛ yɛ́ a kpàtì borɛ̀ a yèmmɛ̀ dɛ mbomɛ̀.

Ti bo ndakɛmɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 24:42-51 nɛ̀ Mariki 13:33-37)

35 Yinɛ̀ di naàkũɔ̃ kɛ̀ di fitíyì ncɔ́u,
36 kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa wèè bɛ̀ bakɛ́, ò bo nkũntinímɛ̀ mupotúòmù kɛ́bentɛ dicàù kɛ̀ bɛɛ o kpetɛ́.
37 Dɛ̀ nnaati bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kóò kótì bo nwɛ̃tiní kɛ sɔ́ mbɛ̀ wùó. N di náá mmɔ́mmuɔ nwe ò bo ãnné o tɔ̃nyààtì, kɛ́ bɛ̀ kànnɛ kɛ́ bɛ̀ duó mmudiì.
38 Kòò wɛ̃tiní kɛyènkɛ̀ cuokɛ̀ yoo dikodakɔńnì, kɛ sɔ́ mbɛ̀ wùó ndɛ̀ mbɛ̀ naati.
39 Bantɛ́nɛ̀ kɛ dò nkɛ̀ tɛcĩ̀ɛ̃tɛ̀ yiɛ̀ nyɛ́ oyúókù kɔ̀riní dìì mɔ̀nnì, ò bo nwúó, ò báá yie nkòo ta o cĩ̀ɛ̃tɛ̀.
40 Díndi múnkɛ nwãkɛ́nɛ̀ kɛ yɛ́ Onìtìbirɛ wɛ̃tiníme di í dakɛ dìì mɔ̀nnì ndi.

Otɔ̃ntì yɛiwe kó mɛdonnimɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 24:45-51)

41 Kɛ̀ Piɛrii bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nha náá ndɛ kó dináaǹhãntírì tíì kpéínáà yáa timɔu?

42 Kè ti Yiè nhò tɛ̃ɔ́nɛ́ kɛ dɔ̀: Dí ndɔ̀nnɛ̀ otɔ̃ntì wèè dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ wenni kɛ cii bɛ̀ bànnɛ wè bɛtɔ̃mbɛ̀ kòò bo mbɛ̀ duɔ̀ mmudii ò dò nkɛ́ mmù mbɛ̀ duɔ̀ ndii mɔ̀nnì.
43 Dɛ̀ bo naɾikɛ dɛ kóò tɔ̃ntì tɛcĩɛ̃tɛ̀ yiè mbo nwɛ̃tiní dìì mɔ̀nnì kɛ sɔ́ nho pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú.
44 N di náá mómmuɔ nwe tɛcĩɛ̃tɛ̀ yiè mbo baɴnɛ dɛ kóo tɔ̃ntì o kpàtì timɔu.
45 Kè dɛ kóo tɔ̃ntì yèmmè mɛ ndò ntɛcĩɛ̃tɛ̀ yiè nyí wɛ̃tiní mɛcãã, kɛ puotì bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè, kɛ nɛinè tinaàyɛ̃ɛ̃tì kè bè yo nkɛ yɔ̃ mmɛnaà.
46 Tɛcĩɛ̃tɛ̀ yiè mbo wɛ̃tɛní dɛ kóo tɔ̃ntì í ò bàa dìì yiè, ò í dakɛ dìì mɔ̀nnì, kóò puotí mɛdiè, nkóò dɔ̀ɔ̀ bè dɔ̀ɔ̀rimè bɛnitiyɛibɛ.
47 Otɔ̃ntì wèè yɛ́ wèè ò bakɛ́ ò dó dɛ̀, kɛ í dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri, ò bo cɔuté tiyɛ̃ĩti mɛdiè.
48 Wèè tɔ̃ntì mɛ nyí yɛ́ kɛ dò nhò dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ tu mɛyɛi, mbɛ̀ bo ò puotí kɛ̀ dɛ̀ nkɛ̃ɔ́nì, bè duó nwè péu bè bo ò bekɛ péu, bè bànnɛ wè kè dɛ̀ sũ bè bo ò bekɛ kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té.

Tɛcĩɛ̃tɛ̀ tɛmáà kó mɛtotímɛ̀ kó tináaɲtì
(Wéntɛ́ Matie 10:34-36)

49 N kɔ̀tɛní kɛ bo wetɛ muhãɑ̃ mmu kutenkù miɛkɛ kè dɛ̀ nh ɔɔtí mù bo cóútémè.
50 N dò mbɛ̀ nh ãnnɛ́ bàtémmù mɔù nwe kè dɛ̀ nh ɔɔtí bè bo wè nni nh ãnnémè.
51 Di yèmmè bá ndò ǹ tɔní kunaatí nku kutenkù kuu mmiɛkɛ, n tɔní mɛyatimè mmɛ.
52 N di náá mómmuɔ nwe, kè bɛnìtìbè bo bènùmmù tɛcĩɛ̃tɛ̀, bè bo totɛ́ kè bètããti nkpannè bèdébè, kè bè múnkɛ bè kpànnè.
53 Kè dɛbirɛ cicɛ ndè kpànnè, kè dè ò kpànnè, kòo nitipòkù nkpannè o kóo sapàà, kòo kóò sapàà nhò kpànnè, kòo nitipòkù ńkpannè o cɔkù, kòo cɔ̀kù ò kpànnè.

Ti bo mbaàtìmè dɛ̀ɛ̀ wenni
(Wéntɛ́ Matie 16:2-3)

54 Kè Yesu yíé kénákɛ́ ditĩnnì kɛ dɔ̀: Di ɔ̃ɔ̃ yà diwɛtirì diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékè kɛ dɔ̀: Fɛtaafè yóó ni. Kè fè mènkɛɛ ni.
55 Kè kubakù cɑ̃nku bíékè kó kuyaakù fùutɛ di dɔ̀: Kuyiìnkù yó mbo, kè kù mènkɛ ḿbo.
56 Mɛyèmmè mèdémè yɛmbè díndi, dè dòmmɛ kè di banní tiwɛtì kó mɛdòmmè nè kɛtenkè kɔ̃mɛ kɛ né í banní dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri di mmɔ̀nnì.
57 Dè dòmmɛ kè di í nɔ nkɛ baàtì di máà dɛ̀ɛ̀ wenni?

Ti bo ntũnnimɛ̀ tìì bo nè ti kou ti cuokè
(Wéntɛ́ Matie 5:25-26)

58 Nè òmɔù kè di mɔkɛ tìmatì kɛ kɔri tibeéntì, yetoo kɛ́ ti tũntɛ kè di mu nyí tùɔ̀kɛ, kòò báá da duó mpòdíìsìbè, kè bè da kpetínné.
59 N da náá mómmuɔ nwe a í yɛtì dɛborè kɛ í yietí tɛpíítè sɔntɛ.

13

Sidowee kó kuduotí do kùɔ bè kó tináaɲtì

1 Dɛ kó dimɔ̀nnì kè bɛnìtìbè mabèɛ kɔtɛní, kénákɛ́ Yesu Pidati do kùɔ Kadidee kɔbɛ bè kpéí nkɛ sɔ́ mbè feu Kuyie nyiwũɔ̃ kɛ kù kɔ̀ù itɛì, kè bèɛ bè kùɔ kè bɛ yĩĩ ńwɛ̃nnénè iwũɔ̃ kɔ̃mɛ.
2 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Di yèmmè dò ndɛ kó bɛnìtìbè yɛi mpɛ̃ɛ̃tému Kadidee kɔbɛ tɔbè kɔ̃mɛ kè dɛɛ te kè bè kúà?
3 Bìtì, n né di náámmu kɛ tú: Kè di í cèètɛ mɛborimɛ, di yóó kú bè ku mèè botí nku.

4 Di yèmmè dò nSidowee kó kuduotí do do, kéyãkɛ bèè nìtìbè tɛpíítè nè bèni
kó mɛyɛi ndo pɛ̃ɛ̃tému Sedisadɛmmu kɔbɛ tɔbè kɔ̃maà?
5 Bìtì, n né di náámmu kɛ tú kè di í cèètɛ mɛborimɛ di bo kú bè ku mèè botí!

Mutie mùù í pɛí mu kó dináaǹhãntírì

6 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Yesu bè nákɛ́ dináaǹhãntírì kɛ dɔ̀: Onìtì mɔù weè do fìí
mmutie o paku miɛkɛ, kɛ́kɔtɛní kɛ bo tɔ̃ũ yɛbɛ ò mɛ nyí mpètɛ́,
7 kɛ́nákɛ́ wèè bàa kupaku kɛ dɔ̀: Dibenni tãã́nnì ndi miɛ nkè n kɔ̀rìní kɛ bo
tɔ̃ũ yɛbɛ bá n yí pètɛ́, kɔ̃ũ mu, mù báá sɔ̃́ntɛ́ kéncaari kɛtenkè.
8 Wèè bàa kupaku kòò dɔ̀: Okótì yóu mu di mbenni kè m mù ãnné tikùtì,
9 kè dè yèmmɛ mù yàa pɛité, kè mù mɛ nyí pɛité a né mù kɔ̃ũ.

Onitipòkù dibɔɔ̀ pũtínné wè

10 Tɛoǹpùtè matè yiè kè Yesu ńtiè mbɛnìtìbè kutííntouku miɛkɛ.
11 Kòo nitipòkù mɔù dè bo, kè dibɔɔ̀ marì ò ta, koò pũtínné yɛbie ntɛpíítè nè
yèni, bá ò í nɔ nkɛ sɛ́ìrì.
12 Kè Yesu ò yà kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Onitipòkù n da miɛkùnnɛmu a mɔmmú.
13 Kɛ nɔ́ɔ́ nho nɔu o ĩnkè, kòo pǎnkɛɛ séítɛ́ kénsãntí Kuyie.
14 Kè kutííntouku kóo kótì miɛkɛɛ pɛikɛ, Yesu miɛkùnnɛmè omuɔnti tɛoǹpùtè
yiè, kòo nákɛ́ ditĩnnì kɛ dɔ̀: Yɛwe bo yɛkuɔ̀ ndi mutɔ̃mmú kpɛyɛ, ńkɔrìnèní yɛè
miɛkɛ kè bè di miɛkùnko kɛ yóu tɛoǹpùtè yiè.
15 Kè ti Yiè nhò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Mɛyèmmè mèdémè yɛmbè díndi! Di ɔ̃ɔ̃ í mpìté di
wũɔ̃ tɛoǹpùtè yiè kékɔtɛ ké ì nììnaà?
16 Onitipòkù yie nwèè né tú Abaraha mmu kó kubotí kou kè dibɔɔ̀ ò boú yɛbie
ntɛpíítè nè yèni, dè do í dò nh ò boutɛ́ dɛ kó iwɛ̃ĩ tɛoǹpùtè yiè̀à?
17 Yesu nàkɛ́ mɛmmɛ, kè ifɛii pĩ nho kpantídèntɔbè, kè ditĩnnì yèmmè ńnaati,
ò dɔ̀ɔri tìì diɛtì kpéí.

Fɛyoǹfɛ̀ nè mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ dɛ kó mɛdonnimè
(Wéntɛ́ Matie 13:31-32 nè Mariki 4:30-32)

18 Kè Yesu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Kuyie nkpààtìyuu dònnè ba? M bo dì dònnɛnè ba?
19 M bo yĩ dì dònnè fɛyoǹfɛ̀ dòmmè mmɛ, kòo nìtì ɔ̃ɔ̃ fɛ̀ buɔtí kè fɛɛ yènní kénaá
mmutie diɛmù nè ibakɛ, kè sinɔɔ yĩɛ̃ mmu bakɛ ĩnkè.

Mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ mu kó mɛdonnimè
(Wéntɛ́ Matie 13:33)

20 Kè Yesu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: M bo donnɛnè ba Kuyie nkpààtìyuu?
21 Dì dònnè mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ mù dòmmè mmɛ kòo nitipòkù ɔ̃ɔ̃ mù waá
nsáǹpó kékɔɔrɛnè mupɛ́ɛ̃̀yùo ncìróò bètããti kéãntɛ kè ticootìi múútí timɔu.

Dibòrì dìì mɔpúrì
(Wéntɛ́ Matie 7:13-14, 21-23)

22 Kè Yesu ńduɔ̀ nyitié nyɛhɛkè nè sihɛkɛsí kɛ kérí kɛ kɔri Sedisadɛmmu.
23 Kòo mɔùu ò bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì bɛnìtìbè sáǹpɔ̀ bɛè yóó cootáà? Kè Yesu bè
tɛ̃́né kɛ dɔ̀:
24 Yetɛnko kéta dibòrì dìì mɔpúrì, n di náámmu kusũkù yóó bennému bè bo
tamè kéyĩɛ̃kɛ.
25 Tɛcĩɛ̃̀tè yiè mbo ítɛ́ dìì mɔnnì kékpetínné képáá, nkè di ḿbo ditowaà di bo
mbie ndicàù kɛ tú: Ti Yiè ntí kpetɛ́. Kòò né di nákɛ́ kɛ dɔ̀: N yí yɛ̃́ di boǹní kɛè
bíékè.
26 Dɛ mɔnnì kè di ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Nè fɔ̃́ ntíì baa do wɛ̃nné kédi, kàa duɔ̀ nyitié
nti cɛ̃karàà?

27 Kòo wɛ̃tɛ kɛ di nákɛ́ kɛ dɔ̀: N yí yɛ́ di boǹní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀, fũtɛnɛ̀ m borɛ̀ díndi bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi.
28 Dɛǹdɛ di yóó nkuɔ̀mmɛ̀ kɛ cáá ndi nìì, kɛ wúó Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀bɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ bo Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ kɛ̀ díndi né bo ditowaà.
29 Bɛnìtìbɛ̀ itinímu tipíìtì timɔu diyiè yìèní kɛ̀ nɛ̀ dì taà kɛ̀ kɔbɛ kubakù cɛ̃nku bíɛ́kɛ̀ nɛ̀ kuyoú kɔbɛ kɛ bo kari Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ kédi.
30 Bɛ̀mabɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tũ ndi mmɔ̀nnì bɛ̀ bo niité, bɛ̀mabɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ni di mmɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tũnnɛ.

Yesu do kɔ̀tɛmɛ̀ Sedisadɛmmu mɛsɔmmɛ

31 Dɛ kó dimɔ̀nnì kɛ̀ Fadisĩ̃bɛ mabɛ̀ɛ kɔtɛní kénákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Íté diɛ, pɛ̃̀ɛ̃́té, Edɔti dó ké da kuɔmu.
32 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kénákɛ́ dɛ kó fɛhããfɛ̀* kɛ dɔ̀: M bɛtìmu yɛbɔkɛ̀ yíe nnɛ̀ nankɛ kɛ miɛkùnko bɛmuɔmbɛ, diyiè tããnnì yiè kɛ yóó deè n tɔ̃mmú.
33 N do nkésɔɔtému n cɛ yíe nnɛ̀ nankɛ nɛ̀ diyiè tɛrì, kɛ yɛ́ dɛ̀ í wenni bɛ̀ bo kuɔmɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò dihɛì marì kɛ̀ dɛ̀ í tú Sedisadɛmmu.
34 Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kɔ̀ù Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀bɛ̀, kɛ buɔti Kuyie ntɔ̃mbɛ̀ yɛtã́rɛ̀. Kucɛ mɛdɛ ndi n dómɛ̀ ké ndi okɛ tɛkotɛ ɔ̃ nhokɛmɛ̀ tɛ bí bá di í yie?
35 Di ɛì bo pɔntɛ kénaá ntidobontì, n di náámmu di tɛ́nkɛ í yó n yà, kɛ̀ dɛ̀ í tú di bo yĩ dìì yiè: Mɛsàà nní mbonɛ̀ wèè kèríní nɛ̀ ti Yiè nkó diyètìrì.

14

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ omuɔnti tɛom̀pùtɛ̀ yiè

1 Tɛom̀pùtɛ̀ matɛ̀ yiè kɛ̀ Yesu kɔtɛ Fadisĩ̃bɛ kóo kótì mɔù cĩ̃̀tɛ̀ kɛ bo di, kòo nìtì mɔù dɛ̀ bo kɛ mɔ nkɛ mùútí,
2 kɛ̀ bɛ̀ nwéí Yesu mɛyɔɔ̀mmɛ̀ kɛ bo yà ò bo ò miɛkùnnɛ tɛom̀pùtɛ̀ yiè.
3 Kɛ̀ Yesu bekɛ ikuó wãã̀bɛ̀ nɛ̀ Fadisĩ̃bɛ kɛ dɔ̀: Ikuó yienaà, kɛ í yetɛ a bo miɛkùnnɛmɛ̀ onìtì tɛom̀pùtɛ̀ yiè?
4 Kɛ̀ bɛ̀ ndò nyúóó. Kɛ̀ Yesu nɔ́ɔ́ nho nɔ̀ùtɛ̀ omuɔnti ĩ̃nkɛ̀ kóò miɛkùnnɛ, kéduɔ́ nkòo pɛ̃̀ɛ̃́té.
5 Dɛ mɔ̀nnì kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di miɛkɛ kòò mɔù mɔkɛ o birɛ yoo o nààfɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ do dɔkɛ̀ miɛkɛ tɛom̀pùtɛ̀ yiè, ò báá kɔtɛ ké dɛ̀ dènnɛnáà?
6 Bá bɛ̀ í nna kóò tɛ̃́né tìmatì dɛ kó tináaǹtì ĩ̃nkɛ̀.

Bɛ̀ɛ̀ dɛ̀úkùnko bɛmáà

7 Kɛ̀ Yesu yà bɛ̀ dómɛ̀ yɛkàrɛ̀ ketiyɛ̀ ké bɛ̀ nàkɛ́ dináaǹhãntírì kɛ dɔ̀:
8 Kɛ̀ bɛ̀ da yu mupotúòmù kó dibanni, báá niité kékari dikàrì dɛyìikɛ̀ kpɛri, kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ bɛ̀ yu òmɔù kòò da pɛ̃̀ɛ̃́té.
9 Wèè di yu kòo da nákɛ́ kɛ dɔ̀: Íté kéfeí nyie ndikàrì. Dɛ mɔ̀nnì kàa íté nɛ̀ ifɛi, kékɔtɛ kékari dɛfɔ̃nkúò kpɛri.
10 Kɛ̀ bɛ̀ da yu dibanni, kɔtɛ kékari dɛfɔ̃nkúò, wèè da yu kòò tùɔkɛní kɛ da yà kɛ yĩ: N népoo, kɔtɛní kékari dɛyìikɛ̀. Dɛ mɔ̀nnì dɛ̀ bo da déúkùnnɛ bɛtɔbɛ̀ yìikɛ̀.
11 Wèè déúkùnnɛ omáà bɛ̀ bo ò kɛ́kùnnɛ, wèè kɛ́kùnnɛ omáà kɛ̀ bɛɛ ò déúkùnnɛ.
12 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ wèè ò yu kɛ dɔ̀: Kàa yóó yú bɛnìtìbɛ̀ mudiì a báá yú a népobɛ̀ a mɛ mbáá yú a tebìí, a báá yú a cĩ̃̀tɛ̀ kɔbɛ, a báá yú a cɛ̃pɛɛtitɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mɔkɛ bɛ kpɛrɛ kɛ yɛ́ bɛ̀ yóó namèmu kɛ múnkɛɛ da yú ké dɛ̀ nda fɔ́ɔ́.
13 Kàa ãnné dibanni, yú bɛcĩrìbɛ̀, nɛ̀ tihɔ̀ùtì nɛ̀ yɛkpĩ̃ɛ̃̀ nnɛ̀ tiyũ̃ɔ̃̀ntì kɛ̀ dɛɛ di.

---

* **13:32** ***fɛhããfɛ̀*** Isidayɛɛribɛ do wúó nfɛhããfɛ̀ kuwanwankù kùù cìì kùnku kɛ soú, kɛ né dɔri kɛ dɔɔri mɛyɛi.

14 Dɛ̀ bo ndɑ nɑɑti kɛ yɛ́ bɛ̀ í yóó nɑmɛ̀ kɛ́ dɛ̀ ndɑ fɔ́ɔ́, Kuyie nkuù yóó dɛ̀ ndɑ
yietí bɛ̀ɛ̀ wetí bɛ̀ bo yɑ̃́ntɛ́ dìì yiè.

Dináaǹhãntírì dìì tukúnɛ̀ wèè yú mudiì
(Wéntɛ́ Matie 22:1-10)

15 Bɛ̀ɛ̀ kàri kɛ yo nkɛ̀ bɛ kóò mɔùu nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Dɛ̀ nnɑɑti wèè bo di Kuyie
nkpàátìyuu miɛkɛ.
16 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì mɔù weè do ãnnɛ́ dibɑnni kɛ́yú bɛnìtìbɛ̀ pɛ́u kɛ̀
bɛ̀ bo di.
17 Mudiì bi dìì mɔ̀nnì kòo tɔ̃ nho kóo tɔ̃ntì kòò bo bɛ̀ yúní.
18 Bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ peri. Kòo ketiwè dɔ̀: N dontɛ́ m pɑku nku kɛ dɔ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́ kù
yà, n dɑ bɑ́ɑ́mmu n yí yóó nɑ kɛ́kɔtoo.
19 Kòo tɔù dɔ̀: N dontɛ́ inààkɛ nyi tɛpíítɛ̀ kɛ dɔ́ kɛ́ ì yɑ́ɑ́kɛ́nɛ̀ mutɔ̃mmú, n dɑ
bɑ́ɑ́mmu n yí yóó nɑ kɛ́kɔtoo.
20 Kòo tɔù dɔ̀: N tùótɛ́ m pokù nwe bàmbà ndɛɛ̀ te kɛ̀ n yí yóó nɑ kɛ́kɔtoo.
21 Kòo tɔ̃ntìi wɛ̃tɛní kɛ́nɑ́kɛ́ tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ yiè mbɛ̀ ò nàkɛ́ tì. Kɛ̀ tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ yiè mmiɛkɛɛ
pɛikɛ kòo nɑ́kɛ́ otɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Kɔtɛ mɛcãã nyɑárɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó icɛ kɛ́yúní bɛcĩ̀rìbɛ̀ nɛ̀
tihɔ̀ùtì nɛ̀ tiyũ̃̀ntì nɛ̀ yɛkpĩ̀ɛ̃̀.
22 Kɛ̀ dɛɛ yíɛ́ sɑ́mpɔ́ kòo tɔ̃ntìi wɛ̃tɛ kóò nɑ́kɛ́ kɛ dɔ̀: Okótì ti dɔ̀ɔmu ɑ yɛ̃ nti
dɔɔmɛ̀ kɛ̀ mɛfíè nkpɑɑ́.
23 Kɛ̀ tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ yiè nyíɛ́ kɛ́nɑ́kɛ́ otɔ̃ntì kɛ dɔ̀: Kɔtɛ icɛ miɛkɛ nɛ̀ yɛteyɔ, kàa yà bɛ̀, ɑ
duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní kɛ̀ n cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ɛ píɛ.
24 N dɑ nɑ́ɑ́mmu n do ketɛ́ kɛ́yú bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bɛ kóò mɔù bɑ́ɑ́ di n diitì.

Yesu nàkɛ́ tì bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kɛ́ nhò tũ
(Wéntɛ́ Matie 10:37-38)

25 Kɛ̀ ditĩnnì diɛrì ntũ nYesu, kòo wɛ̃̀ɛ̃tɛ kɛ́ dì nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
26 Kòò mɔù dɔ́ kɛ́ n tũnnɛ, kɛ í n dɔ́ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃tɛ́ o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ nɛ̀ o pokù nɛ̀ o bí
nɛ̀ o nɛí nɛ̀ o kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ o tãbɛ̀ nɛ̀ o mɔ́mmuɔ, ò bɑ́ɑ́ nɑ kɛ́ntú n kou.
27 Kɛ̀ wèè í tɔ o dɑpããtí kɛ n tũ nhò bɑ́ɑ́ nɑ kɛ́ntú n kou.
28 Di miɛkɛ we mbo nyóó mɑɑ́ tɛcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ í nketɛ́ kɛ kàri kɛ bàtɛ o díítí kɛ yà kòo
bo nɑ kɛ́ tɛ̀ ketɛ́ kɛ́ tɛ̀ dɛ̀ɛ̀.
29 Ò yàà bo pũ̃ũ̃tɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í kɛ í nnɑ kɛ tɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nhò dɑú kɛ tú:
30 We ǹnìtì pũ̃ũ̃tɛ́ kɛ yĩ̃ɛ̃kɛ ò bo deèmɛ̀.
31 Yɑ́ɑ̀ we ǹkpàátì bo nkɔri kɛ bo dokénɛ̀ okpàátìtɔù kɛ bɑ́ɑ́ ketɛ́ kɛ́kɑri kɛ́wɛ́ntɛ́
kɛ́yà kòo bo nɑnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíítɛ̀ (1000), kɛ́dokénɛ̀ otɔù wèè mɔ̀kɛ bɛnìtìbɛ̀
sikɔupísìdɛ́ (2000)?
32 Kòò wɛ́ntɛ́ kɛ bɑ́ɑ́ nɑ, ò ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ nyɛtɔ̃rɛ̀ nyɛ, kòo kpàátì tɔù kpɑɑ́ díɛ́tìrì, kòo ò
wɑmmúnɛ̀ kunɑɑtí.
33 Mɛɛ̀ botí nku di miɛkɛ kɛ̀ wèè í yóu ò mɔ̀kɛ dɛ̀ dɛmɔu, ò bɑ́ɑ́ nɑ kɛ́ntú n kou.

Mukɔ́kúɔ́ mmùù fétìnnɛ mu nɑɑtí
(Wéntɛ́ Matie 5:13 nɛ̀ Mariki 9:50)

34 Mukɔ́kúɔ́ ntú dɛ̀mɑrɛ̀ sàárɛ̀ ndɛ, kɛ̀ mù né fétìnnɛ mu nɑɑtí, bɛ̀ bo mù
náríkùnnɛ bɑ?
35 Mukɔ́kúɔ́ mmùù tɛ̃́nkɛ í nɑɑti bɛ̀ í mù dɔ̀ɔrinɛ̀ mùmɑmù, mù ketɛ́ kɛ bɑ́ɑ́ yie
nkɛ́dɔɔ̀ tikùtì, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ mù ùtóo ditowɑà ndi. Kɛ̀ wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè!

15

Fɛpièfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ feti
(Wéntɛ́ Matie 18:12-14)

1 Bɛdàmpóòcɔutíbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀ do tú bɛ̀ mufòmmu yɛimu yɛmbɛ̀, kɛ̀
bɛ̀ɛ kɔtɛní Yesu borɛ̀ kɛ bo keè o nɑɑǹtì.

2 Kè dɛɛ yonkɛ Fadisĩẽbɛ nè ikuɔ́ wããbè kè bè nnáá mbɛmáà kɛ tú: Onìtì yie
nyie nkɛ cɔuté mufòmmu yɛimu yɛmbè kɛ bè wẽńnè kè bè yo.
3 Kè Yesu bè béinnè dináaǹhãntírì kɛ dɔ̀:
4 Di miɛkɛ we mbo mmɔkɛ ipe tɛkɔ̀ùtè (100) kè fèmáà feti kòo báá yóu sipísìwɛi
nè iwɛi ìì kpaá kékɔtɛ fɛ wammù?
5 Kòo fè yà o yèmmè báá narikɛ kòo fè buútè,
6 ò fè kònnè dìì mɔ̀nnì ò báá nákɛ́ o kɔbɛ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnèní kè ti nyãnku nè diwèì,
n yàmu m pièfè fèè do fetaà?
7 N di náámmu diwèì yó mbo mɛè botí kɛĩnkè onitiyɛiwe omáà bantɛ́ dìì
mɔ̀nnì o yɛi nkɛ cèètɛ kè dɛɛ pẽẽté sipísìwɛi nè bèwɛi bèè yèmmè dò mbè wetí
kè dè í bè bèkú mɛceetimè.

Fɛdífè fèè feti

8 Kòo nitipòkù mɔù mɔkɛ mɛdítíbii ntɛpíítè, kè mèmáà feti, ò í cóu nfìtírè kɛ
kàá o cĩ̀ètè, kɛ wammú weti weti kɛ yàà mè yànàà?
9 Kòò mè yà dìì mɔ̀nnì ò báá nákɛ́ o cẽpɛɛtitɔbè kɛ dɔ̀: Kɔtɛnèní kè ti nyãnku
nè diwèì, n yàmu n dífè fèè do fetaà?
10 N di náámmu diwèì yó mbo mɛè botí Kuyie ntõrè onitiyɛiwe omáà bantɛ́
dìì mɔ̀nnì o yɛi nkɛ cèètɛ.

Dɛbirɛ dèè càkɛ dɛ cicɛ kpàtì

11 Kè Yesu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Onìtì mɔù weè do mɔkɛ ibí ìdéì.
12 Kòo sámpɔ́ùu nákɛ́ bɛ cicɛ kɛ dɔ̀: N cicɛ n duɔ́ nha yóó kú kè n tiekɛ dè. Kè
bɛ cicɛɛ dè mbè toté.
13 Kè dɛɛ yĩ yɛwe sámpɔ́ kòo sámpɔ́ùu fítɛ́ o kpɛrɛ bè ò duɔ́ ndè, kéítɛ́ nè o díítí,
kékɔtɛ dihɛì détirì kénfòù ò dómè, kécakɛ o díítí imɔu.
14 O díítí dèè dìì mɔ̀nnì, kè dikònnì diɛrìi tanní dɛ kó dihɛì, kòo mɔ́ntɛ́ ò bo di
mù,
15 kéwaá mmutõmmú dihɛì yiè mmɔù borè, kòo ò kũõ nho paku kòo ncẽmmù
o fɔ̃nkè.
16 Kòò níí ndɔ́ kédi mufɔ̃nkèdìì, òmɔù mɛ nyí mmù nhò duɔ́.
17 Kòo totíní o yèmmè kɛ dɔ̀: N cicɛ kó bɛtõmbè õõ dimu kéyĩẽkɛ, kè mí nné
kõnnè diɛ ndikònnì.
18 M bo ítɛ́ kékò n cicɛ cĩ̀ètè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N cicɛ n yeténèmu Kuyie nkɛ da
yeténè.
19 N tẽ́nkɛ í mannè a nni ntú a birɛ, a n dɔɔ̀ a kóo tõntì.
20 Kòo ítɛ́ kénkũnti o cicɛ cĩ̀ètè.
Ò autóo dìì mɔ̀nnì kòo cicɛɛ ò yàní kè mɛsémmèɛ ò pĩ nkòo cokóo kóò ɔrí.
21 Kòo birɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yeténèmu Kuyie nkɛ da yeténè. N tẽ́nkɛ í mannè
a nni ntú a birɛ.
22 Kòo cicɛ né nákɛ́ bɛtõmbè kɛ dɔ̀: Cokénè mɛcãã nkétúóténí diyaàbòrì sààrì,
kóò dàtínné, kóò ũnné mumámáá, kóò ãnné tinɛùtì.
23 Túóténènní dinaadaà mɛkùɔ̀ nkpɛri kékuɔ kè ti nyo nkɛ yãnku.
24 Kɛ yẽ́ m birɛ diɛ ndo kúmèmu kɛ yàńté, dè do fetimu kè n dè pètɛ́. Mɛmmɛ
kè bèɛ ketɛ́ kényãnku dibanni nè diwèì.
25 Kɛ sɔ̃́ nho kóò po bo kupaku kénkũntiní kékeè bɛ biemmè kɛ au.
26 Kòo yú otõntì mɔù kébekɛ mùù dɔɔ̀ri.
27 Kòo ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: A nantè tɛè konní, kàa cicɛ kùɔ dinaadaà mɛkùɔ̀ nkpɛri,
kɛ yẽ́ wè tè yàmè nè kukõǹnaatí.
28 Kè Mpo miɛkɛɛ pɛikɛ kòo yetɛ́ mutarimù, kòo cicɛɛ yɛnní kɛ bo o bámmú
kòo ta.

29 Kòo ò nàkέ kɛ dɔ̀: N da bonè yɛbie yɛbie nkɛ pĩ nha tɔ̃mmú, n yí yetɛ a kpɛti matì, a mɛ nyí n duɔ́ mbá dɛbɔbirɛ, kè m bo kuɔ mí nnè n népobè kè ti ãnné dibanni.
30 A birɛ dèè tùótέ a kpàtì, kɛ kɔ̀tɛ kɛ dɔuti dɔutinè bɛnitipòbè kɛ ti càkɛ, kè dè konní kàa né dɛ nkùɔ dinaadaà mɛkùɔ̀ nkpɛri.
31 Kòo cicɛɛ ò nàkέ kɛ dɔ̀: M birɛ mí nnè fɔ̃ ntíì bo sɑ̃̂ɑ̃̀, kè m mɔ̀kɛ dè tú a kpɛrɛ.
32 Ti do dò nkédɔɔ̀mu dibanni kɛ yɛ́ a nantè tiɛ ndo kúmèmu kɛ fòùtɛ, ò do fetimèmu kè nh ò pètέ.

16

Ti dòmmè kénciì képɛ̃ɛ̃tέ kutenkù kɔbɛ

1 Kè Yesu nákέ o tancɔ́ùmbè kɛ dɔ̀: Tikpàtì yiè mmɔu weè do bannè o kóo tɔ̃ntì mɔù o kpàtì kè bèɛ ò nàkέ kɛ dɔ̀ dɛ yiè ntì càari.
2 Kòo yú dɛ kóo tɔ̃ntì kóò nákέ kɛ dɔ̀: N yo kè bè tu a caari n kpàtì, bɛnkɛ a pátɛ kè n yà a pĩ mmèè botí mutɔ̃mmú. A tɛ́nkɛ í yó mbaa n kpàtì.
3 Kè dɛ kóò nìtì ntoti o yèmmè kɛ tú: Mutɔ̃mmú yiè nyó m bɛti kè n yĩmɛ? N yí yóó na kékúútí, kè ifɛi m bonè muyãũ.
4 Kòo dɔ̀: N yàmu n yóó yĩmè kè bè m bèti dìì yiè mutɔ̃mmú nní mmɔkɛ bèè bo n cɔuté.
5 Kɛ yúní bèè bannè ò pĩ nwèè borè mutɔ̃mmú, kébekɛ oketiwè kɛ dɔ̀: A bannɛ ìdɛ wèè n duɔ́ mmutɔ̃mmú?
6 Kòò dɔ̀: Mɛkùɔ̀ ntikɑ̃̀nkɑ̃̀ntì tɛkɔ̀ùtè (100). Kòò dɔ̀: Túótέ a pátíri kéwãri kɛ dɔ̀ tikɑ̃̀nkɑ̃̀ntì sipísìnùmmù.
7 Kébekɛ otɔù kɛ dɔ̀: A ò bànnɛ ìdɛ? Kòo ò nákέ kɛ dɔ̀: Tiyɔ̀tì tɛkɔ̀ùtè (100). Kòò dɔ̀: Túótέ a pátíri kéwãri kɛ dɔ̀ tiyɔ̀tì sipísìni.
8 Kè tikpàtì yiè nsãntɛ dɛ kóò yúókù o ciì nkpéí, kɛ yɛ́ kutenkù kuu nkɔbɛ ciìmè bɛ kɔbɛ ììkè kɛ pɛ̃ɛ̃tέ bèè tu kuwenniku kɔbɛ.
9 N di náámmu kɛ tú: Túóténè kɛtenkè kiɛ nkó tikpàtì kéwammúnè di népobè, kè dèɛ yie nkè tì dèè dìì yiè, bè di cɔuté kɛĩnkè di yó mbo dè sɑ̃̂ɑ̃̀.
10 Wèè pĩ ndɛsámpórè kè dè wenni weè yóó mpĩ ndɛdiɛrè kè dè wenni, wèè pĩ ndɛsámpórè kè dè í wenni wè í yó mpĩ ndɛdiɛrè kè dè wenni.
11 Kè di í pĩ nkɛtenkè kiɛ nkó tikpàtì kè dè wenni, we mbo di duɔ́ ntìì tu timɔ́mmɔnti?
12 Kè di í pĩ nhotɔù kpɛrɛ kè dè wenni we mbo di duɔ́ ndèè tu di kpɛrɛ?
13 Otɔ̃ntì mɔù báá na kéntũ mbɛkpààtìbè bèdébè, ò bo ndɔ́ yie nkénii nhotɔù, ò bo ntaunè yie nkéyatɛnè otɔù. Òmɔù báá na kéntũ nKuyie nnè idíítí.

Bɛnìtìbè wùó ndè dɛdiɛrè Kuyie ndè wùó nyisɔkɛ nyi
(Wéntέ Matie 11:12-13)

14 Kè Fadisĩɛ̃bɛɛ keè kéndaú Yesu, kɛ yɛ́ bè dómè idíítí mɛdiè.
15 Kè Yesu bè nàkέ kɛ dɔ̀: Di tú bèè ɔ̃ ndɔɔri bèmbɛ bɛnìtìbè ììkè kɛ dò mbè wenni, Kuyie mmɛ nyɛ́mu di yèmmè, kɛ yɛ́ bɛnìtìbè wùó ndè dɛdiɛrè, Kuyie ndè wùó nyisɔkɛ nyi.
16 Mɔyiisi kó ikuɔ́ nè Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè kó yɛpátɛ dɛè do bo kɛ yàa kɑ̃́ɑ̃́nnè Isãã kó dimɔ̀nnì. Isãã kó dimɔ̀nnì ndi bɛnìtìbè kèèmè Tináaǹsàátì kɛ maù kɛ bo ta Kuyie nkpàátìyuu.
17 Nè mɛmmɛ kɛĩnkè nè kɛtenkè dè bo pɛ̃ɛ̃témè bo ntɔ̃ũnè ikuɔ́ kó fɛwãrìfè fèmáà bo fetimè.

Yesu nàkémè mupobɛtìmù kpɛti
(Wéntέ Matie 5:31-32, 19:1-9 nè Mariki 10:2-12 nè Odommu 7:2-3)

18 Wèè bèti o pokù kɛ tùótɛ́ otɔù ò naá nwèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitipòbɛ̀.
Kɛ̀ wèè tùótɛ́ onitipòkù bɛ̀ bètì wè ò naá nwèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitipòbɛ̀.

Tikpàtì yiè nnè ocĩrì Dasaa

19 Onìtì mɔù weè do bo kɛ mɔkɛ tikpàtì mɛdiè nkɛ daati tiyaàkpetì, kɛ bo diwèì
miɛkɛ, kɛ yo ndɛsààrɛ̀ yɛwe yɛmɔu.
20 Kòo cĩrì mɔù dɛ̀ bo, kɛ̀ bɛ̀ ò tu Dasaa, kòò dàátí yɛmuɔ nho kɔ̃ntì timɔu kɛ
dɔu tikpàtì yiè mbòrìnùù.
21 Kɛ níí ndɔ́ kɛ́tãnkɛ́ tikpàtì yiè nyo nkɛ̀ dèè duò, kɛ̀ simɔ́ nkɔrìní kɛ dɛ́ú o
muɔ.
22 Kɛ̀ dɛ kóo cĩrìi kú, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rèɛ ò tùótɛ́, kɛ́kɔtɛnɛ̀ Abarahammu borɛ̀, kɛ̀
tikpàtì yiè nkú kɛ̀ bèɛ ò kũnnɛ́.
23 Kɛ̀ tikpàtì yiè nní mbo bɛcíríbɛ̀ kó dihɛì, kɛ fɛ̃ũ̃rì mɛdiè, kɛ́wɛ́ntɛ́, kɛ́yà Dasaa
mɛdɛ́timɛ̀, kòo bo Abarahammu borɛ̀.
24 Kòo pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: N cicɛ Abarahammu! N kuɔ́ mmɛsɛ́mmɛ̀, kɛ́duɔ́ nkɛ̀ Dasaa
pɔ̀tɛ̀ o nɔ́mbii mɛniɛ nkɛ yàa dúo n nɔ́ndɛnfɛ̀, n fɛ̃ũ̃rìmu mɛdiè mmuhãã̃ mmuu
mmiɛkɛ.
25 Kɛ̀ Abarahammuu ò tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: M birɛ dentɛní a do mɔkɛmɛ̀ tikpàtì
kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ Dasaa fɛ̃ũ̃rì, di mmɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ ò ɔ̀mpùnnɛ kàa mɛ ntó fɛ̃ũ̃rì.
26 Difɔ̃̀tìrì cũmpuri dii ketɛ́ kɛ bo ti cuokɛ̀, kòo mɔù dɔ́ kɛ́kɔtoo di borɛ̀, ò báá
na, kɛ̀ di kóò mɔù mɛ ndɔ́ kɛ́kɔtɛní ti borɛ̀, ò báá na.
27 Kɛ̀ tikpàtì yiè ndɔ̀: N da báammu n cicɛ, duɔ́ nkɛ̀ Dasaa kɔtɛ n cĩɛ̃tɛ̀.
28 N nɛí bomu sìnùmmù kòo sì nàkɛ́, kɛ̀ sì báá kɔtɛní m mɛ̀ mbo mèè fɛ̃ũ̃tímɛ̀
miɛkɛ.
29 Kɛ̀ Abarahammuu ò tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: Mɔyiisi kuɔ́ nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ
pátɛ dɛ̀ bomu, bèɛ yie ndɛ̀ yɛ̃ mmù.
30 Kɛ̀ tikpàtì yiè ndɔ̀: N cicɛ Abarahammu, bèè ku, kɛ̀ bɛ kóò mɔù kɔ̀too kɛ bɛ̀
nàkɛ́, bɛ̀ yóó yiemmu kɛ́ceetɛ.
31 Kɛ̀ Abarahammuu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ bɛ̀ í yie mMɔyiisi kó ikuɔ́ nɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náamb̀ɛ pátɛ kpɛti, bá kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ kóò mɔù yɛ̃ɛ́ńté kɛ bɛ̀ nàkɛ́ bɛ̀ í
yóó yie.

17

Yesu nàkɛ́ tì mɛcĩɛ̃mmɛ̀ ĩnkɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Matie 18:6-7, 21-22, 17:20 nɛ̀ Mariki 9:42)

1 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ o táncɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Dèɛ̀ bo nte kòo nìtìi dɔɔ̀ mɛyɛi ndɛ̀ í yóó paà,
wèè né bo nte kòo tɔù dɔɔ̀ mɛyɛi ndɛ yiè mbo yà.
2 Kɛ̀ bɛ̀ ò dùú nditã̃rì diɛrì kɛ dootóo dàméèrì miɛkɛ dɛ̀ ńtɔ̃ũnɛ̀ ò bo bɔmmɛ̀
bɛsámp̀ɔ́bɛ̀ biɛ nkóò mɔù mɛyɛi mmiɛkɛ.
3 Ndakɛnɛ̀!
Kàa kou cààrɛ̀ kɛ banté o caàrìmɛ̀ a ò cĩɛ̃́.
4 Kòo da cààrɛ̀ kucɛ mèyiekɛ̀ diyiè dimáà miɛkɛ, kɛ kɔrìní kɛ da móú
mɛcĩɛ̃́mmɛ̀, ńcĩɛ̃nko we.

Yesu dònnɛnɛ̀mɛ̀ mɛtã́kùmɛ̀ fɛyoǹfɛ̀

5 Kɛ̀ Yesu tɔ̃rèɛ ò mɔɔ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nha ti yíé mɛtã́kùmɛ̀.
6 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di do n tã́ bá kɛ̀ dɛ̀ mmannɛ̀ fɛyoǹfɛ̀ di bo na kénákɛ́
mutie muu nkɛ dɔ̀: Uuté a mɛ̀ mborɛ̀ kédo dàméèrì miɛkɛ kɛ̀ mùu yie ndi yɛ̃
mmù.

Otɔ̃ntì nɛ̀ o yiè

7 Di miɛkɛ kòò mɔù mɔ̀kɛ otɔ̃ntì kòò kùútí yoo ò cɛ̃mmù o wũɔ̃ kɛ konní
kupaku ò bo ò nàké kɛ dɔ̀: Yàa kari kédià?
8 Ò báá ò náké kɛ yĩ: Bénné kédeè kéceetɛ a yààtì kétɔnní ké n duɔ́ nkɛ̀ n di
kédeè kàa né na kédià?
9 Ò bo sãntɛ otɔ̃ntì wenwe ò pĩ mèè kpéí mmutɔ̃mmú ò yɛ̃ nwèe pĩmmàà? Ɔɔ̀!
10 Di kpɛrɛ mɛ ndò nkɛ̀ di pĩ mbɛ̀ di duɔ́ mmùù tɔ̃mmú kɛ dèè di dɔ̀: Ti tú
bɛtɔ̃mbɛ̀ mbɛ cɛ́nkɛ kɛ pĩ mmutɔ̃mmú ti do dò nképĩ mmù.

Yesu miɛkùnnɛmɛ̀ yɛkùɔ̀ ntɛpíítɛ̀

11 Kɛ̀ Yesu nkɔri Sedisadɛmmu, képɛ̃ɛ̃té Sammarii nɛ̀ Kadidee dɛ tenkɛ̀
mànku,
12 kéntati dihɛì marì kɛ̀ yɛkùɔ̀ ntɛpíítɛ̀ɛ kétɛ́ní kémaa nkécómmú, képĩɛ̃ké kɛ
dɔ̀:
13 Okótì Yesu, ti kuɔ́ mmɛsémmè!
14 Kɛ̀ Yesu nyɛ̀ wùó, ké yɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kébɛnkɛ dimáà ikuɔ́ nìùbɛ̀.
Kɛ̀ yɛ̀ nkérí kémiɛtɛ́.
15 Bɛ miɛkɛ kòo mɔù ya ò miɛtémɛ̀ kéwɛ̃tɛ képoo nho nacɛ̀fɔ̃̀tɛ̀ kénwɛ̃tiní Yesu
borɛ̀ kénsãntí Kuyie,
16 kɛ yàà nínkóo Yesu ìikɛ̀, kóò dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú. Sammarii kó dihɛì kou do
nwe.
17 Kɛ̀ Yesu ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dimɔu di í miɛtáà? Bɛtɔbɛ̀ bɛwɛi né borɛ?
18 Bɛ kóò mɔù í wɛ̃̀tɛní, fɔ̃ nhopɔ̀ɔ̀, kɛ̀ fɔ̃̃ɔ̃ máà wɛ̃̀tɛnáà?
19 Kédeè kóò nàké kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kékò, a tãkùmɛ̀ da dɛɛtému.

Yesu wɛ̃tinímɛ̀ kó tináaǹtì
(Wéntɛ́ Matie 24:23-28, 37-41)

20 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Kuyie nkpààtìyuu yóó buotɛ́ ɔmmɔ̀nnì? Kɛ̀
Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kuyie nkpààtìyuu í yó nkéríní kɛ feí kɛ̀ bɛ̀ dì wúó.
21 Bɛ̀ í yóó yĩ di bo diɛ nyoo ciɛ, Kuyie nkpààtìyuu bomu di cuokɛ̀.
22 Ò dèè mɛmmɛ kénákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Yɛwe kèrínímu di yóó wammú
yɛ̀ɛ miɛkɛ di bo yàmɛ̀ Onìtìbirɛ bá diyiè dimáà di mɛ mbáá dɛ̀ yà.
23 Kɛ̀ bɛ̀ di náá nkɛ tú: Ò bo diɛ nyoo ciɛ. Di báá kɛ̀ kɔtɛ, di bá ndɛití dɛ bíékɛ̀.
24 Fɛtaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ míítémɛ̀ kɛ̀ dɛɛ wenkoo ku nwɛtimànku nɛ̀ kutɛkù Onìtìbirɛ kó
diyiè dɛ̀ yó mmɛ ndò.
25 Onìtìbirɛ né dò nkéketɛ́ kéfɛ̃ũtému mɛdiè nkɛ̀ di mmɔ̀nnì kɔbɛɛ ò yetɛ.
26 Dɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ mèè botí Nɔwee kó dimɔ̀nnì, dɛ̀ yóó mɛ ndɔɔ̀ Onìtìbirɛ bo nwɛ̃tiní
dìì mɔ̀nnì.
27 Bɛnìtìbɛ̀ do yommu kɛ yɔ̃ nkɛ puokú, kɛ yenkú, kɛ̀ Nɔwee yàa tannɛ̀ bàtóò,
kɛ̀ fɛtadiɛfɛ̀ɛ kɔtɛní, kɛ́ bɛ̀ kùɔ bɛmɔu.
28 Dɛ̀ do dɔ̀ɔmɛ̀ Dɔti kó dimɔ̀nnì dɛ̀ yóó mɛ ndɔɔ̀. Bɛnìtìbɛ̀ do yommu kɛ yɔ̃,
nkɛ do nkɛ fiiti, kɛ buɔtì, kɛ maà.
29 Dɔti né yɛ̀ dìì mɔ̀nnì Sodɔmmu, kɛ̀ muhãã́ nnɛ̀ muhãpòpùo kɛ̀ dɛɛ cútɛ́ní
kɛĩnkɛ̀, kɛ́ bɛ̀ kùɔ bɛmɔu.
30 Dɛ̀ yóó mɛ ndɔɔ̀ Onìtìbirɛ bo nkéríní dìì yiè nɛ̀ dɛ kpetì.
31 Dɛ yiè kɛ̀ dɛ̀ sɔ́ nwèè bo kudànkù ò báá yĩ ò bo cútɛ́ní kudieku kɛ túótɛ́ o
kpɛrɛ. Kɛ̀ dɛ̀ sɔ́ nwèè bo kupaku ò báá kò ntɛcĩɛ̃̀tɛ̀.
32 Di báá yɛ̃̀ ntìì do tùɔ̀kɛní Dɔti pokù.
33 Wèè bo ndɔ́ kédɛɛtɛ́ o fòmmu ò bo mù fétìnnɛ, kɛ̀ wèè mù fétìnnɛ n kpéí kòo
mù dɛɛtɛ́.
34 N di náámmu dɛ kó kɛyènkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ bo nduɔ́ didɔ́ù dimáà, kɛ̀ bɛɛ
túótɛ́ omáà kɛ yóu otɔù.
35 Bɛnitipòbɛ̀ bèdébɛ̀ bo nwɛ̃ nkɛ naà nkɛ̀ bɛɛ túótɛ́ omáà kɛ yóu otɔù. [

36 Bɛnitidɑɑbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ bo nwɛ̃ nkɛ kúútí kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ omáà kɛ yóu otɔ̀ù.]
37 Kɛ̀ Yesu tɑncɔ́ùmbɛ̀ɛ o bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ ndɛ̀ yóó dɔɔ̀ ɔ̃ndɛ? Kòo bɛ̀ tɛ̃nnɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛcírɛ̀ duó dɛ̀, timɑncòntì yóó dɛ ntíí.

18

Ti bo mbɑ́ɑ́mmɛ̀ Kuyie nkɛ ti kɔ̃̀ntì bɑ́ɑ́ yɑ̃rikɛ

1 Kɛ̀ Yesu ndɔ́ kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ bɛ dòmmɛ̀ kɛ́mbɑ́ɑ́ nKuyie nsɑ̃̃ kɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì bɑ́ɑ́ yɑ̃rikɛ, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ dinɑ́ɑàhɑ̃ntírì kɛ dɔ̀:
2 Obeéntì mɔù weè do bo dihɛì mɑrì, bɑ́ ò í ndé Kuyie, nhò mɛ nyí mbɔti òmɔù kpɛti.
3 Kòo kúpokù mɔù bo dɛ kó dihɛì kénkɔri weè beéntì borɛ̀ koò bɑ́ɑ́ nkɛ tú: Ti pútɛ́ mí nnɛ̀ n kpɑntídɛ̀ntɔù,
4 kényetíróo kɛ̀ dɛ̀ mboní kòo beéntì dɔ̀: Bɑ́ n yí mɛ ndémɛ̀ Kuyie kɛ í bɔti òmɔù kpɛti,
5 m bo teennɛ̀ we nkúpokù kòo cɔutɛ́ o kpɛrɛ kɛ bɑ́ nkɔrìní sɑ̃́ɑ̃̀ kɛ n kɔɔ́nnɛ̀.
6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Keènɛ̀ dɛ kóò beéntì yɛiwe yĩ mù.
7 Di yɛ̀mmɛ̀ né do nKuyie mbɑ́ɑ́ teenɛ̀ ku kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kuɔ nkɛyènkɛ̀ nɛ̀ kuyienɑɑ̀? Kù bɑ́ɑ́ ɔɔtɛ kù bo bɛ̀ teennɛ̀mɛ̀.
8 N di nɑ́ɑ́mmu kù bo bɛ̀ teennɛ̀ bɑ̀mbɑ̀. Onìtìbirɛ né bo nwɛ̃tiní dìì mɔ̀nnì dɛ̀ bo nsɔ̃́ mbɛnìtìbɛ̀ kpɑɑ́ kɛ dɛ̀ tɑ̃́ɑ̃̀?

Fɑdisĩ̃ɛ nɛ̀ odɑ̀mpóòcɔutíwè bɛ̀ bɑ́ɑ́mmɛ̀ Kuyie

9 Kɛ̀ Yesu nɑ́kɛ́ dinɑ́ɑàhɑ̃ntírì tɛrì bɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ do mbɛ̀ wenni, kɛ senku bɛtɔbɛ̀ bɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
10 Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ bɛɛ̀ do tɑ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ bo bɑ́ntɛ̀ Kuyie. Kòò mɔù tu Fɑdisĩ̃ɛ, kòo tɔù tu odɑ̀mpóòcɔutíwè.
11 Kɛ̀ Fɑdisĩ̃ɛ ncómmú kɛ bɑ́ɑ́ nKuyie nkɛ tú: Kuyie n dɑ sɑ̃ntí n yí dònnɛ̀mɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tú bɛyóóbɛ̀, bɛ̀ɛ̀ í dɔɔri ɑ dómɛ̀, bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀, n dɑ sɑ̃ntí n yí dònnɛ̀mɛ̀ odɑ̀mpóòcɔutíwè yie.
12 Nh ɔ̃ɔ̃ boú dinùù kucɛ mɛ̀dɛ́mɛ̀ ndi seménnì miɛkɛ, kɛ duɔ n kpɛrɛ dɛmɔu kó mɛyɑɑtimɛ̀ tɛpíítɛ̀.
13 Kòo dɑ̀mpóòcɔutíwè ncómmú mɛkpɛ̃́ɛ̃́mmɛ̀ kɛ sĩĩ kɛ pĩ nho cĩ̃ncĩ̃nnì kɛ tú: Kuyie, nhɑ n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ mí nhonitiyɛiwe!
14 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: N di nɑ́ɑ́mmu dɛ kóo nìtì do kũ̃nti kɛ̀ Kuyie nhò wénkùnnɛmu, kù mɛ nyí nwénkùnnɛ Fɑdisĩ̃ɛ, kɛ yɛ́ɛ̃́ wèè bo ndéúkùnko omáà, Kuyie mbo ò kɛ́ɛ̃́kùnnɛ, kɛ̀ wèe kɛ́ɛ̃́kùnnɛ omáà kùu ò déúkùnnɛ.

Bɛ̀ do kɔrìnnímɛ̀ ibí Yesu borɛ̀
(Wéntɛ́ Mɑtie 19:13-15 nɛ̀ Mɑriki 10:13-16)

15 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nkɔrìnɛ̀ ibí Yesu borɛ̀ kòò bo ì kɑɑ́kɛ́, kòo tɑncɔ́ùmbɛ̀ nyì bɛ̀tì.
16 Kɛ̀ Yesu ì yúní kɛ béi nkɛ dɔ̀: Yóunɛ̀ kɛ̀ ibí nkɔrìní m borɛ̀ bɑ́ nyì bɛ̀tìnɛ̀ kɛ yɛ́ɛ̃́ Kuyie nkpɑɑ̀tìyuu bomɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ì dònnɛ̀ bɛ kpɛ́í nkɛ.
17 N di nɑ́ɑ́ mmɔ́mmuɔ nwe kòo nìtì í cɔutɛ́ Kuyie nkpɑɑ̀tìyuu dɛbirɛ kɔ̃mɛ o bɑ́ɑ́ dì tɑ.

Odɑpɑɑ̀ ntikpɑ̀tì yiɛ̀
(Wéntɛ́ Mɑtie 19:16-30 nɛ̀ Mɑriki 10:17-31)

18 Kɛ̀ Sifubɛ kóò nìùtì mɔùu bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì sɑɑ̀wè, n dò nkédɔɔ̀ bɑ képétɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀.
19 Kɛ̀ Yesu ò bekɛ kɛ dɔ̀: Bɑ nte kɑɑ n tú osɑɑ̀wè? Òmɔù í wenni kɛ̀ dɛ̀ í tú Kuyie mmɑ́ɑ̀.

20 A yɛ́mu ikuɔ́ ìì tu ɑ báá duɔ́nɛ̀ ɑ pokù yoo ɑ dɔù í tú wè ɑ báá kuɔ onìtì, ɑ báá yúúkú, ɑ báá soutɛ́ kɛ́caàrɛ̀ ɑ kou tɔù yètìrì, ndé ɑ cicɛ nè ɑ yɔ̃.
21 Kɛ̀ weè nìtìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N dɛ̀ dɔ̀ɔmu dɛmɔu nè m bíkémbéntì miɛkɛ.
22 Kɛ̀ Yesu ti kèè kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dèmarɛ̀ kpaá kɛ da dónnìmu, kɔtɛ kɛ́fítɛ́ ɑ mɔkɛ dɛ̀ dɛmɔu, kɛ́pãmmú bɛcĩrìbɛ̀ idíítí, ɑ bo pɛ́tɛ́ kɛĩnkɛ̀ kó tikpàtì, kɛ́kɔtɛní kɛ́ n tũnnɛ!
23 Ò kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kòo yèmmèɛ caàrɛ̀ kɛ yɛ́ ò do mɔkɛmɛ̀ tikpàtì mɛdiè.
24 Kɛ̀ Yesu yà o yèmmè cààrèmè kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yóumu tikpàtì yɛmbɛ̀ bo tamè Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
25 Dɛ̀ yóunèmu tikpàtì yiè nhò bo tamè Kuyie nkpààtìyuu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ yòyó bo tamè fɛyárifɛ kó mɛfíè.
26 Bèè dɛ̀ bo kɛ̀ bè dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ we mbo na kécootɛ́?
27 Kɛ̀ Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dèè yóunè bɛnìtìbè dɛ̀ í yóùnè Kuyie.
28 Kɛ̀ Piɛrii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛ ti yóumè dɛmɔu kɛ da tũnnɛ.
29 Kɛ̀ Yesu bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N di náa mmɔ́mmuɔ nwe, kòò mɔù yóu o cĩɛ̃tè nè o pokù nè o yɔ̃fũɔ̃ kɔbɛ nè o yɛmbè nè o bí Kuyie nkpààtìyuu kpéí
30 ò yóó pɛ́tɛ́mu mɛborimɛ miɛ mmiɛkɛ kè dɛ̀ nsũ, képɛ́tɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃ɑ̃ mɛborimɛ mèè kpaaní mɛ miɛkɛ.

Yesu nàkɛ́ mɛ̀ ò yóó kúmɛ̀ kɛ́yɑ̃́ntɛ́
(Wɛ́ntɛ́ Matie 20:17-19 nɛ̀ Mariki 10:32-34)

31 Kɛ̀ Yesu yú o tancɔ́ùmbè tɛpíítè nè bɛdébè kɛ́ bè nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ti kɔri Sedisadɛmmu kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamǹbè do wɑ̀ri tì Onìtìbirɛ kpéí nkɛ̀ tìi bo dɔɔ̀.
32 Bè bo ò pĩ nkéduɔ́ mbèè í tũ nKuyie, kɛ̀ bè nhò daú, koò sɑ̃ɑ́, koò sùu tinɔ́ntɔ̃ũtì,
33 kóò puotí yɛdá, kédeè kóò kùɔ, diyiè tɑ̃ɑ́nnì yiè kòo yɑ́ntɛ́.
34 O tancɔ́ùmbè mɛ nyí mbantɛ́ ò bè nàá ntì kè tì mbè sɔ̀ù, bè í mbantɛ́ ò tú mù.

Yesu wɛ́immɛ̀ kuyũɔ̃nkù makù Sedikoo
(Wɛ́ntɛ́ Matie 20:29-34 nɛ̀ Mariki 10:46-52)

35 Yesu tɔɔ́nnè dìì mɔ̀nnì Sedikoo kɛ̀ kuyũɔ̃nkù makù kàri kucɛ nùù kɛ mɔ́ú,
36 kɛ́keè ditĩnnì pɛ̃nkémè kébekɛ mùù dɔɔ̀ri.
37 Kɛ̀ bè dɔ̀ Yesu Nansarɛti kou weè pɛ̃nkɛ́.
38 Kɛ̀ kùu pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Yesu Dafiti kó dɛbirɛ n kuɔ́ mmɛsémmè!
39 Bèè ni dɛyìikɛ̀ kɛ̀ bè nkù kpànnè kɛ tú kùu cĩɛ́kɛ́, kɛ̀ kù né dɔkɛ pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Dafiti kó dɛbirɛ n kuɔ́ mmɛsémmè!
40 Kɛ̀ Yesu cómmɔɔ kéduɔ́ nkɛ̀ bèɛ kù yúní, kòo kù bekɛ kɛ dɔ̀:
41 A dɔ́ n da dɔɔ̀ ba? Kɛ̀ kù dɔ̀: Okótì, n dɔ́ kéwéntɛ́mu.
42 Kɛ̀ Yesu kù nákɛ́ kɛ dɔ̀: Wéntɛ́, ɑ tɑ́kùmè da dɛɛtɛ́mu.
43 Kɛ̀ kù pɑ̃nkɛɛ wéntɛ́ kɛ́tũnnɛ Yesu kɛ́nsãntí Kuyie, kɛ̀ ditĩnnìi ò yà kɛ́nsãntí Kuyie.

19

Sasee kó muceetimù kó tináaǹtì

1 Kɛ̀ Yesu ta Sedikoo hɛì kɛ́mpɛ̃nkɛ́.
2 Kɛ̀ bɛdàmpóòcɔutíbè kóo kótì mɔù dɛ̀ bo, kòo yètìrì tu Sasee, kòò mɔ̀kɛ o kpɛrɛ mɛdiè.
3 Kòo ndɔ́ kéyà bè tu wè Yesu, ò mɛ nyí nna nè ditĩnnì, kɛ yɛ́ ò tumè onitikũpúwe.

4 Kòo cokέ kέniitέ, kέdekɛ mutie mamù kɛ bo na, kὲ Yesu mpɛ̃nkέ kòo ò yà.
5 Kὲ Yesu tuɔkoo dɛborὲ kέbɔ́útέ kɛ dɔ̀: Sasee cúténí mɛcãã! N dò nkέbátέ a cĩ̃ὲtὲ ntɛ yíe.
6 Kὲ Sasee cúténí mɛcãã nkóo cɔuténὲ diwὲì.
7 Kὲ bɛnìtìbὲɛ dὲ yà kέnnáá nkɛ tú: Ò kɔ̀tɛ kɛ bàtέ onitiyɛiwe cĩ̃ὲtὲ.
8 Kὲ Sasee ncómmú ti Yiὲ nyìikὲ koò nàá nkɛ tú: N Yiὲ m bo duɔ́ n kpàtì kó dikéὲ bɛcĩ̃rìbὲ. Kὲ n do soutέ òməù kɛ di o kpɛrɛ, m bo dὲ nhò yietí kénɔ́ɔ́ nkucɛ mènàà.
9 Kὲ Yesu ò nàkέ kɛ dɔ̀: Kuyie ndɛɛtému tɛ ncĩ̃ὲtὲ kɔbɛ yíe, kɛ yɛ̃́ Sasee túmὲ Abarahammu yaàbirɛ.
10 Onìtìbirɛ kɔ̀tɛní kɛ wanti bὲὲ feti bὲmbɛ kɛ bo bὲ dɛɛté.

Bɛtɔ̃mbὲ bὲ do totí bὲ idíítí bɛ kó tináaǹtì
(Wéntέ Matie 25:14-30)

11 Kὲ Yesu tɔ́ɔ́nnὲ Sedisadɛmmu kὲ bɛnìtìbὲ yὲmmὲ ndò Kuyie kpàátìyuu autέ kɛ bo tuɔkɛní, kòo bὲ nàkέ dináaǹhãntírì marì kɛ dɔ̀:
12 Tɛkpàátìbitɛ matὲ tɛὲ do iti kénkɔri dihɛì détírì, kὲ bὲ bo ò pĩ ntikpàtì kòo wɛ̃tɛní.
13 Ò iti dìì mɔ̀nnì kέyú o tɔ̃mbὲ kέ bὲ duɔ́ mbá wὲ idíítí mɛdiὲ nkɛ dɔ̀: Ḿpɛinkonὲ i kὲ nní nwɛ̃tiní.
14 O ɛì kɔbɛ mɛ nyí nhò dɔ́, kòo ítέ kédeὲ kὲ bὲɛ tɔ̃nko bɛnìtìbὲ kὲ bὲɛ nákέ dɛ kó dihɛì kóo kpàátì kɛ dɔ̀: Ti í dɔ́ onìtì yie nni ntú ti kóo kpàátì.
15 Kὲ bὲɛ ò pĩ ntikpàtì kòo konní kέyú bɛtɔ̃mbὲ ò sòò duɔ́ mbὲ idíítí kɛ bo yà bὲ ì pɛi mmὲὲ botí.
16 Kòo ketiwὲe kɔtɛní kɛ dɔ̀: Okótì, ntɛ a sòò n duɔ́ nyìì díítí, né ntɛ m pɛi nyì kucɛ tɛpíítὲ.
17 Kòo kpàátìi ò nákέ kɛ dɔ̀: N da pénsìrì a tú otɔ̃ntì sààwὲ nwe, wὲὲ pĩ ndɛsámpórὲ kὲ dὲ wenni, nὲ dɛ kpέí m bo da duɔ́ nyɛhɛkὲ tɛpíítὲ kàa nyὲ bakέ.
18 Kòo dérìi kɔtɛní kɛ dɔ̀: Okótì, ǹtɛ a sòò n duɔ́ nyìì díítí, né ntɛ m pɛi nyì kucɛ mènùmmù.
19 Kòo kpàátìi ò nàkέ kɛ dɔ̀: Baatέ yɛhɛkὲ yènùmmù.
20 Kòo tɔùu kɔtɛní kɛ dɔ̀: Okótì ntɛ a díítí, n yì põũmmú kɛsɔ̀nnɛ.
21 Kufɔ̃waá nkuù sòò m pĩ kɛ yɛ̃́ a túmὲ onitiyonkuwe, kɛ tóú a í dɔú ndὲ, kɛ kɔ̃ũ a í buɔtí dὲ.
22 Kòo kpàátìi ò nàkέ kɛ dɔ̀: Otɔ̃ntì yɛiwe n yóó da bekɛnὲ a béi ntì ĩ̃nkὲ nkɛ, a do yɛ̃́ kɛ do n tú onitiyonkuwe kɛ tóú n yí dɔú ndὲ, kɛ kɔ̃ũ n yí buɔtí dὲ.
23 A tũ nné na ndɔú n díítí tɛdítícĩ̃ὲtὲ miɛkɛ kὲ n na nwɛ̃tiní kɛ sɔ̃́ nyì pɛitέ kὲ n túótέ, kέtúóténὲ ìì pɛitέ.
24 Kὲ Yesu deὲ kénákέ bὲὲ dὲ bo kɛ dɔ̀: Fietɛnὲ idíítí n sòò ò duɔ́ nyì kéduɔ́ nwὲὲ kpɛyi pɛitέ kucɛ tɛpíítὲ.
25 Kὲ bὲɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Okótì, ò diɛ nkɛ mɔkɛmu idíítí kucɛ tɛpíítὲ.
26 Kòo kpàátìi bὲ nàkέ kɛ dɔ̀: N di náámmu wὲὲ mɔ̀kɛ bὲ yóó we nyíé, kὲ wὲὲ kpa bὲɛ fietɛ dɛsámpórὲ ò mɔ̀kɛ dὲ.
27 Kὲ n kpantídèntɔbὲ bὲὲ do í dɔ́ n di tikpàtì pĩmmúnní bɛ, kέ bὲ kuɔ diɛ n yìikὲ.

Yesu kɔ̀rimὲ Sedisadɛmmu
(Wéntέ Matie 21:1-11 nὲ Mariki 11:1-11 Isãã 12:12-19)

28 Yesu nàkέ mɛmmɛ kédeὲ, kékétέ, kὲ ditĩnnì nhò tũ nkòò kɔ̀ri Sedisadɛmmu.
29 Ò tɔ́ɔ́nnὲ dìì mɔ̀nnì Bɛtifasee nὲ Bɛtannii Odìfíὲ tãrì takέ, kέtɔ̃ nho tancɔ́ùmbὲ bὲdébὲ kɛ dɔ̀:

30 Kɔtɛnɛ̀ dihɛì, dìì mɛ mbo ti ìikɛ̀, di bo yà disãmmarímbii, òmɔù mu nyí dèkɛ dì, kɛ̀ dì pìítí, kɛ̀ di dì pìtɛ́ kékɔtɛnèní.
31 Kòo mɔù di bekɛ kɛ yĩ: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di dì pìtírí? Di ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nweè dì dɔ́.
32 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kénsɔ́ ndɛ̀ mènkɛ do nhò do bɛ̀ nàkɛ́ kɛ yɛ̃mmɛ̀.
33 Kɛ̀ bɛ̀ ndì pìtírí, kɛ̀ di yɛmbɛ̀ɛ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di pítírí disãmmarímbii?
34 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nweè dì dɔ́.
35 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dì kɔ̀tɛnèní Yesu borɛ̀ kédátínné bɛ yààtì di ĩnkɛ̀ kòo dekɛ.
36 Kɛ̀ bɛ̀ nnɛnkù bɛ yààtì kucɛ ĩnkɛ̀ kòò kèrí.
37 Bɛ̀ tɔ̀ónnɛ̀ dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kéncuti Odìfíè tãrì, kɛ̀ diwɛ̀ìi pĩ̃ nho tancóùmbɛ̀ kó ditĩnnì dimɔu kɛ̀ bɛ̀ ńdiè nkɛ pĩ̃kù kɛ sãntí Kuyie mbɛ̀ yà tìì diɛtì kpéí nkɛ tú:
38 Ti da sãntí, mɛsàà ní mbonɛ̀ fɔ̃́ nwèè kéríní nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyètìrì, kunaatí ḿbo kɛĩnkɛ̀, kɛ̀ Kuyie nyètìrì ńdɛu nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ miɛkoo.
39 Kɛ̀ Fadisĩ̃bɛ mabɛ̀ bo ditĩnnì miɛkɛ kɛ nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì duɔ́ nkàa tancóùmbèɛ cĩ́ɛ́kɛ́.
40 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N di náámmu kɛ̀ bɛ̀ cĩ́ɛ́kɛ́ yɛtã́rɛ̀ bo pĩ̃ɛ́kɛ́ kɛ́ n sãntɛ.

Yesu kuɔ́mmɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kpéí

41 Ò tɔ̀ónnɛ̀ dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu ɛì kɛ́ dì yà kɛ́kuɔ́ nkɛ dɔ̀:
42 Sedisadɛmmu kàa do mbantɛ́ Kuyie nda dónɛ̀ kùù naatí, a mɛ nyí bantɛ́, dɛ̀ kpaá kɛ da sɔrinèmu yíe.
43 Dɛ kó yɛwe kpaanímu kàa dootitɔbɛ̀ bo da cɛ̃tinnɛ kɛ da pénné kudookɔti kɛ da ɛ̃ũ̃tɛ́ tipíìtì timɔu,
44 kɛ́pɔntɛ a ɛì bá bɛ̀ báá súɔ́ nditã́rì marì kɛ̀ dì nnónkɛ ditɛrì ĩnkɛ̀, kɛ́kuɔ a nìtìbɛ̀ bɛmɔu, kɛ yɛ́ a í bantémɛ̀ Kuyie nkɔ̀tɛní dìì mɔ̀nnì kɛ bo da dɛɛtɛ́.

Yesu bètimɛ̀ bɛpotambɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 21:12-17 nɛ̀ Mariki 11:15-19 nɛ̀ Isãã 2:13-22)

45 Kɛ̀ Yesu ta Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kémbɛtì bɛpotambɛ̀,
46 kɛ bɛ̀ nàá nkɛ tú: Tì wɔ̃̀rimu kɛ tú: Bɛ̀ bo nyu n cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ tú mubáammu kpɛtɛ. Kɛ̀ díndi né tɛ̀ dɔ̀ɔ̀ bɛyóóbɛ̀ kó disɔ̀rì.
47 Kɛ̀ Yesu mbɛ tiè nyɛwe yɛmɔu Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ nɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nwanti kɛ bo ò kùɔ.
48 Bɛ̀ mɛ nyí nyà bɛ̀ bo yĩmɛ̀ kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu do kémmúmɛ̀ ò tié nnɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu.

20

Bɛ̀ do bekɛmɛ̀ Yesu o wɛ̃rímú bonní dɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 21:23-27 nɛ̀ Mariki 11:27-33)

1 Kɛ̀ Yesu ńtiè mbɛnìtìbɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kɛ bɛ̀ nàá nTináaǹsààtì, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wããbɛ̀ nɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní diyiè marì,
2 kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Nɛ̀ ɔ̀mmu wɛ̃rímú mmu a dɔɔrimɛ̀ diɛ? We nduɔ́ nkàa dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri?
3 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: M múnkɛ yóó di bekɛ tìmatì nti.
4 We ndo tɔ̃nní Isãã kòo nhãã̀ bàtémmù? Kuyie naa, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀?
5 Kɛ̀ bɛ̀ nnáá mbɛmáà kɛ tú: Kɛ̀ ti yĩ: Kuyie nkuù ò tɔ̃nní ò bo yĩ: Ba nkpéí né te kɛ̀ ti í ò tã́.
6 Kɛ̀ ti mɛ nyĩ: Bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ ò tɔ̃nní. Bɛ̀ bo ti búótí yɛtã́rɛ̀ kékuɔ, kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yɛ́mɛ̀ Isãã túmɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe.

7 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ti í yɛ́ wèè ò tɔ̃nní.
8 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: M mɛ mmúnkɛ báá di nákɛ́ nɛ̀ mùù wɛ̃rímú mmu n dɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀mɛ̀.

Bɛtɔ̃mbɛ̀ yɛibɛ kó mɛdonnimɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 21:33-46 nɛ̀ Mariki 12:1-12)

9 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ bɛ̀ kɛ́ nàkɛ́ dináaǹhãntírì marì kɛ dɔ̀: Onìtì mɔù weè do fìíkú dɛtie, mbɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó yɛbɛ mɛnaà, mbɛ̀ túmɛ̀ dìfɛ́ɛ̀, kébannɛ bɛtɔ̃mbɛ̀, kékɔtɛ kupɔ̀ɔ̀kù kémɔntɛ.
10 Yɛtebɛ bi dìì mɔ̀nnì, kòo tɔ̃ nho tɔ̃nnì bɛ̀ɛ̀ bàa kupaku bɛ borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo ò duɔ́nko o kó yɛtebɛ. Bɛ̀ɛ̀ bàa kupaku kɛ̀ bɛ̀ɛ puotí otɔ̃ntì kóò bɛ̀ti o nɔu sitetìrì.
11 Kòo yíɛ́ kétɔ̃ nhotɔ̃ntì tɔù, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò puotí kóò sɔ̃́mmú, kóò bɛ̀ti o nɔu sitetìrì.
12 Kòo yíɛ́ kétɔ̃nko otɔ̃ɑ́nwè kɛ̀ bɛ̀ɛ ò puotí kékɔutɛ kɔutɛ kóò bɛ̀ti.
13 Kɛ̀ kupaku yiɛ̀ ndɔ̀: N né bo yĩmɛ? Kɛ yóu kɛ dɔ̀, m bo tɔ̃ m birɛ mɔ́mmɔndɛ kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀mmɛ bɛ̀ bo dɛ̀ depɛ.
14 Bɛ̀ɛ̀ bàa kupaku bɛ̀ yaní dìì mɔ̀nnì o birɛ kɛ né nákɛ́ bɛmáà kɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ wèè yóó tiekɛ kupaku, ti ò kùɔnɛ̀ kɛ́ kù tiekɛ,
15 kóò pĩ nkɛ́yɛnnɛ̀ kupaku mànku kɛ́kuɔ. Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Kupaku yiɛ̀ mbo bɛ̀ dɔ̀ɔ ba dɛ mɔ̀nnì?
16 Ò bo kɔtɛní kɛ́kuɔ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ́ɑ̃nné bɛtɔbɛ̀ o paku.
Bɛ̀ kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: Kuyie mbáá dɛ̀ tɔní!
17 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ wèńté kébéi nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ tìì né wɑ̃̀ri kɛ tú:
Bɛ̀ɛ̀ maà bɛ̀ dootóo dìì tɑ́rì,
dìì naá ndipũũ kó ditɑ́rì,
tì bɛnkú ba?
18 Wèè bo do dɛ kó ditɑ́rì ĩnkɛ̀ ò bo kéétɛ́ kéétɛ́, kɛ̀ dì do wèè ĩnkɛ̀ dìì ò nàntɛ nantɛ.

Ti bo duɔ́mmɛ̀ Sesaa o kpɛrɛ kéduɔ́ nKuyie nku kpɛrɛ
(Wéntɛ́ Matie 22:15-22 nɛ̀ Mariki 12:13-17)

19 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃̀bɛ̀ nwanti kɛ bo pĩ nYesu kɛ né yɔtɛ ditĩ̃nnì. Bɛ̀ do bantému kɛ dò nYesu ɑ̃ntɛ́ bɛmbɛ dɛ kó dináaǹhɑ̃ntírì.
20 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tɑ̃ɑ̃́té bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ndò mbɛ̀ tu bɛnitisààbɛ̀ kɛ bo díí nYesu, kéyà bɛ̀ bo ò pĩńnɛ̀ o náaǹtì miɛkɛ kéduɔ́ kùmàndáà.
21 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì ti yɛ́mu kɛ dò nha tú wèè nàá ntimɔ́mmɔnti kɛ tiè nweti weti, kɛ í yĩɛ̃kù òmɔù bá kòò tu wè kɛ bɛnkú Kuyie nkó kucɛ kɛ tũ ntimɔ́mmɔnti.
22 Dɛ̀ wenni kɛ dò ntí nyietì dàḿpóò okpààtì diɛwè wèè bo Odommàà, kɛ̀ ti bá nyietì?
23 Kɛ̀ Yesu bantɛ́ bɛ̀ dɔ́mɛ̀ kóò dìí nkɛ dɔ̀: Bɛnkɛnɛ̀ fɛdífɛ̀ fɛ̀máà kɛ̀ n yà. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò duɔ́ nkòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀:
24 We nte diyuu dii nnɛ̀ diyètìrì dii ndɛ̀ɛ̀ wɑ̃̀ri fɛ ĩnkɛ̀? Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Sesaa, okpààtìdiɛwè wèè bo Odommu.
25 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Duɔ́nnɛ̀ tũnkɛ́ Sesaa o kpɛrɛ, kéduɔ́ nKuyie nku kpɛrɛ.
26 Kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di bɛ̀ í nyà bɛ̀ bo ò pĩńnɛ̀ tì bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀, kéyóu kɛ dɔ̀ yúóó.

Dipopuò í bo kɛĩnkɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 22:23-33 nɛ̀ Mariki 12:18-27)

27 Kɛ̀ Sadusĩɛ̃bɛ bɛ̀ɛ̀ í yie mmukúkéyɑ̃ntímù bomɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní Yesu borɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀:
28 Okótì, Mɔyiisi kó ikuɔ́ tú kòo nìtì ku kɛ yóu o pokù bá dɛbirɛ í bo, o nantɛ̀ɛ ò tùótɛ́ kòo pɛitɛ́ ibí kɛ̀ ìi sɔɔtɛ́ wèè ku o cĩɛ̃̀tɛ̀.

29 Kɛ̀ diyɔ̃fũɔ̃ marì kɔbɛ né mbo bɛ̀yiekɛ̀, kòo ketiwèe puokɛ kékú bá dɛbirɛ í bo.
30 Kòo nantɛ̀ɛ túótɛ́ dɛ kóo kúpokù kɛ múnkɛɛ kú, bá dɛbirɛ í bo.
31 Kɛ̀ bɛ̀ mmɛ nhɔ̃ kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ oyiénwè bá dɛbirɛ í bo.
32 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ dɛ kóo nitipòkùu kú.
33 Mukúkéyɑ̃́ntímù yiè bɛ we nyóó nte dɛ kóò nitipòkù, bɛmɔu bɛ̀ mɛ nhò puokɛmɛ̀mu.
34 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì kó bɛnìtìbɛ̀ puokúmu kɛ yenkú,
35 bɛ̀ɛ bo mmànnɛ̀ kéta mɛborimɛ mɛ̀ɛ kpaaní, bɛ̀ɛ yóó yɑ̃́ntɛ́ kéta mɛborimɛ pàmmɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ í yóó mpuokú bɛ̀ mɛ nyí yóó nyenkú.
36 Bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yóó kú, bɛ̀ yóó ndɔ̀nnɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ nyɛ, kéntú Kuyie mbí, kɛ yɛ́ bɛ̀ kúmɛ̀mu kɛ yɑ̃́ntɛ́.
37 Kɛ̀ tìì tu mukúkéyɑ̃́ntímù kpɛti. Mɔyiisi do bɛ́immu ò yà dìì mɔ̀nnì difɑ̃pèù kɛ̀ dì cɔ́ú nkòo yú Kuyie nkɛ dɔ̀: Kuyie, Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ tũ nkù.
38 Kuyie nyí tú bɛcíríbɛ̀ kɔku kɛ yɛ́ kunku borɛ̀ bɛ̀ í kúmɛ̀.
39 Kɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃bɛ̀ mabɛ̀ɛ béi nkɛ dɔ̀: Okótì a nàké kɛ̀ dɛ̀ wenni.
40 Bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í ndàátí koò bekɛ tìmatì.

Yesu Odɛɛtíwè nɛ̀ dafiti
(Wéntɛ́ Matie 22:41-46 nɛ̀ Mariki 12:35-37)

41 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bo yĩmɛ kɛ dɔ̀ Kirisi tú Dafiti yaàbirɛ?
42 Dafiti mɔ́mmuɔ do bɛ́immu Yɛsɑ̃ɑ̃ mpátíri miɛkɛ kɛ dɔ̀: N Yiè nKuyie nnàkému n Yiè nkɛ yĩ: Ǹkari m bakù youú.
43 Kɛ̀ n yàà da duónnɛ̀ a kpantídèntɔbɛ̀ kàa bɛ̀ cùùti.
44 Kɛ̀ Dafiti do ò yu kɛ tú o Yiè, nho Yiè mbo yĩmɛ kéwɛ̃tɛ kéntú o yaàbirɛ?

Yesu nàkémɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ tú bɛ̀ ndakɛ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃bɛ̀ kpɛ́í
(Wéntɛ́ Duku 23:1-36 nɛ̀ Mariki 12:38-40)

45 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nkémmú Yesu náaǹtì, kòo nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀:
46 Daatɛnɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃bɛ̀ kpɛ́í bɛ̀ɛ ɔ̃ ndɔ́ kénhã yɛyaàbòrɛ̀ diɛyɛ̀ kɛ centì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo mbɛ̀ dɔú nkɛ bɛ̀ sɑ̃ntí yaárɛ̀ miɛkɛ, kɛ ɔ̃ ndɔ́ yɛkàrɛ̀ dɛyìikɛ̀ kpɛyɛ titíintouti miɛkɛ nɛ̀ yɛkàrɛ̀ kètiyɛ̀ yɛbaa mmiɛkɛ.
47 Kɛ fekù bɛkúpobɛ̀ kpɛrɛ, kɛ ɔ̃ mbáá nKuyie nkɛ̀ dɛ̀ɛ mɔntɛ, kɛ bo ndò mbɛ̀ wenni, Kuyie mbo bɛ̀ bekénɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ncɑ́ɑ́ nkɛ yóù mɛdiè.

21

Okúpocĩrì kó dipãnnì
(Wéntɛ́ Mariki 12:41-44)

1 Kɛ̀ Yesu mbo Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kéwéntɛ́ kéyà tikpàtì yɛmbɛ̀ pããmmɛ̀ Kuyie nyidíítí kɛ ãɑ̃ ndibuu miɛkɛ,
2 kéyà okúpocĩrì mɔù pãmɛ̀ mɛdítíbii mèdémɛ̀ mɛ̀ɛ í tùɔkɛ dɛmarɛ̀.
3 Kɛ̀ Yesu béi nkɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe okúpocĩrì yie nweè ãnné kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃té bɛtɔbɛ̀ bɛmɔu.
4 Kɛ yɛ́ bɛtɔbɛ̀ ãɑ̃mɛ̀ kɛ suɔmmu mɛdiè, wenwe nɛ̀ o cĩtì miɛkɛ kòò ãnné ò do mɔkɛ ì kɛ bo dinɛ̀.

Yesu nàkémɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó mupɔ̀mmù kpɛ́í
(Wéntɛ́ Matie 24:1-2 nɛ̀ Mariki 13:1-2)

5 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ mabɛ̀ nnáá Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ maá mɛ̀ɛ botí nɛ̀ yɛtɑ̃́rɛ̀ wenniyɛ nɛ̀ bɛ̀ pãmmú tìì sãtì tɛ kpɛ́í.

6 Kɛ̀ Yesu bɛ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ kó yɛwe kpaanímu, kɛ̀ di mɛ̀ nwùó ndɛ̀, ditā́rì marì
í yó nkpaá nɔ́nkɛ́ ditɛrì ĩnkɛ̀ dɛ mɔu dɛ̀ bo duó.

Yesu nàkémɛ̀ o wɛ̃timù kpéí
(Wéntɛ́ Matie 24:3-14 nɛ̀ Mariki 13:3-13)

7 Kɛ̀ bɛɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: Okótì dɛ̀ yóó tuɔkɛní ɔ̃mmɔ̀nnì? Ti yóó yà ba kébantɛ́
kɛ dò ndɛ̀ auténí?
8 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Nyɛ́nɛ̀ kòò mɔù báá di soutɛ́ kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ péu
kɔriníme kɛ yóó nsoú nkɛ tú bɛ̀ tu Kirisi, dɛ̀ tùɔ̀kɛnímu kɛ dèè, di báá bɛ̀ tũnnɛ.
9 Kɛ̀ di kèè dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ nàá mmudoò kpéí nnɛ̀ tikpàtì kó mufèè, kufɔ̃waá
mbáá di pĩ, dɛɛ̀ dò nkéketé kétuɔkení, dɛ̀ né mu nyí yó ntú kumànku.
10 Ku m̀botí bo ítɛ́ kénkpannɛ̀ kutɛkù, kɛ̀ di ǹkpààtìyuu ítɛ́ kénkpannɛ̀ ditɛrì.
11 Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ nsãnti mɛdiɛ̀ nkɛ̀ mumɔmmú yɛimuu tanní tipîìtì timɔu nɛ̀
yɛkòbɛ̀ kɛ̀ dɛmarɛ̀ yɛirɛ ndɔɔri kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ yɛbɛnkùyɛ̀ cànyɛ̀.
12 Bɛ̀ yóó ketɛ́ kɛ di pĩmmúmu, kɛ di fɛ̃́ũ, nkɛ di kɔtɛnɛ̀ titííntouti, kɛ di kpetínné,
kɛ di duó mbɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ kùmàndáàbɛ̀ di tú mèɛ̀ kpéí n kɔbɛ.
13 Nɛ̀ mɛɛ̀ miɛkɛ nkɛ di yóó namɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ n kpéí.
14 Nyɛ́nɛ̀ kɛ níí báá niitɛ́ kénwaà ndi bii yóó nákɛ́ tì kéyɛ̀.
15 Kɛ yɛ́ míì yóó di duómmɛ̀ tináaǹtì nɛ̀ mɛciì, bá di kpantídɛ̀ntɔù mɔù báá na
kɛ́ di baàní, yoo wèe tì yetɛ.
16 Di yɛmbɛ̀ nɛ̀ diyɔ̃fɔ̃ kɔbɛ nɛ̀ di cɛ̃pɛɛtitɔbɛ̀ nɛ̀ di népobɛ̀ bɛ̀ bo di fíítí kékuɔ
bɛsũkùbɛ̀.
17 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bo ndi níí ndi tú mèɛ̀ kpéí n kɔbɛ.
18 Di yɔ kó kuyùrìkù kùmáà mɛ mbáá feti.
19 Ǹtɛ̃ĩnɛ̀, mɛm̀mɛ di bo namɛ̀ kédɛɛtɛ́ di fòmmu.

Sedisadɛmmu kó mupɔ̀mmù
(Wéntɛ́ Matie 24:15-21 nɛ̀ Mariki 13:14-19)

20 Kɛ̀ di yà dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ cɛ̃̀ɛ̃̀tɛ Sedisadɛmmu, di bantɛ́ kɛ dò nho
pɔntimù muù duunní.
21 Kɛ̀ dɛ̀ sɔ̃́ mbɛ̀ɛ̀ bo Sudee bɛɛ cokɛ́ kédekɛ yɛtãrɛ̀, kɛ̀ bɛɛ bo Sedisadɛmmu
miɛkɛ bɛɛ yɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dɛpaa mbɛ̀ báá konní dihɛì.
22 Kuyie nkó tiyɛ̃ĩti kó yɛwe nyɛ, kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ tì wɛ̀̃ri kɛ yɛ̃mmɛ̀.
23 Dɛ̀ bo nyóùnɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛɛ̀ bo mpúó nnɛ̀ bɛɛ̀ tɔ ibí, kɛ yɛ́ mɛyɛǹcaàrìmɛ̀
diɛmɛ̀ yóó mbomɛ̀ dɛ kó dihɛì miɛkɛ kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛ ncóú ndɛ kó kubotí.
24 Bɛ̀ bo kuɔ bɛmabɛ̀ nɛ̀ disiè, képĩmmú bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ naá nyibotí imɔu kó
tidaatì, kɛ̀ bɛɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛɛ pɔntɛ Sedisadɛmmu kédéítɛ́, kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò nkɛ
kémmúnɛ̀ dɛ kó mɛfíè mbo deèmɛ̀.

Mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ mèɛ̀ yóó dɔɔ̀ kɛ̀ Yesu né wɛ̃tɛní
(Wéntɛ́ Matie 24:29-31 nɛ̀ Mariki 13:24-27)

25 Dɛ mɔ̀nnì dɛmarɛ̀ cànnɛ̀ bo ndɔɔri, diyiè nɛ̀ otā̀nkù nɛ̀ siwā̀ã dɛ ĩnkɛ̀,
dàméɛ̀rì kó kunampoo nɛ̀ o kó kutoweku bo nte kɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛmɔu yèmmèɛ caàrɛ̀.
26 Kufɔ̃waá ndiɛkù bo pĩ mbɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ dɛɛ̀ dɔɔ̀ri dɛ kpéí, nkɛ yɛ́ siwā̀ã diɛsì yóó
sãntèmɛ̀.
27 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛɛ yà Onìtìbirɛ, kɛ̀ dɛ̀ cutiní yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ muwɛ̃rímú diɛmù
nɛ̀ tikpetì.
28 Kɛ̀ dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ ketɛ́ dìì mɔ̀nnì di tɛ̃́nkɛ bá nsĩ̃ĩ̃, cátìnnɛ di yɛ̀mmɛ̀ kɛ yɛ́
Kuyie nyóó di dɛɛtémɛ̀ bàmbà.

Dɛɛ̀ bɛnkú kɛ dò nYesu wɛ̃timù tɔ̀ɔ́ní
(Wéntɛ́ Matie 24:32-35 nɛ̀ Mariki 13:28-31)

29 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Wéntɛ́nè fìkíè kó dɛtie nnè dɛtie ntɛrè dɛ kó mɛdonnimè.
30 Kè dè bitɛ́ dìì mɔ̀nnì di ɔ̃ɔ̃ bantɛ́mu kɛ dò ndiyɔ̃ɔ̃ tɔ́ɔnní.
31 Mɛè botí nku kè di yà dìì mɔ̀nnì dɛndɛ kó dimàà di bantɛ́ kɛ dò nKuyie nkpààtìyuu tɔ́ɔnní.
32 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe bɛnìtìbè bèè fòù di mmɔ̀nnì bè í yóó kú bɛmɔu, kè dè mu nyí tuɔkɛní.
33 Kɛĩnkè nè kɛtenkè dè bo pɛ̃ɛ̃tɛ́, n náaǹtì mɛ mbáá pɛ̃ɛ̃tɛ́ bìtì.

Ti bo nwúómmè kɛ báá nKuyie

34 Ǹdakɛnè kè dɛ kó diyiè bá nyóó tuɔkɛní kɛ sɔ̃ ndi bo yɛbaa mmiɛkɛ kɛ yà̀ kɛ muɔ́, nkè kutenkù kuu nkó iyɛntotí di na, kè dì di déétɛ́,
35 ticùɔ̀tì ɔ̃ɔ̃ pĩ mmèè botí sinɔɔ dɛ kó diyiè yóó mɛ ndéétɛ́ kutenkù kumɔu kɔbɛ.
36 Nwúónnè kɛ báá nKuyie nsɑ̃̀ɑ̃̀ kémmɔkɛ muwɛ̃rímú kéna kéyentɛ́nè dèè kó dimàà yóó tuɔkɛní, kéna kécómmú Onìtìbirɛ ìlkè.
37 Kè Yesu níí ntũũ nkɛ tiè mbɛnìtìbè Kuyie ncĩɛ̃tè miɛkɛ kɛ yàa kɔtɛ kéyié Odìfíè tãrì ĩnkè.
38 Kè bɛnìtìbè níí pikɛ cutɛ Kuyie ncĩɛ̃tè, kɛ bo keè o tié.

22

Sudaasi do dɔ́mè kéfítɛ́ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Isãã 11:45-53)

1 Kè dè nkpaá yɛwe sámpó kè pɛ́ɛ̃bè bèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti kó dibanni bè tú dì diyentébannii tuɔkɛní,
2 kè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃̀bè nwanti bè bo yĩmè ké kuɔ Yesu, kɛ né ndé bɛnìtìbè.
3 Dɛ mɔ̀nnì kè dibɔɔ̀ ta Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancɔ́ùmbè tɛpíítè nè bèdébè kóò mɔù.
4 Kòo kɔtɛ kéyà ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃̀bè ké bè nàké ò yóó yĩmè, kè bɛɛ pĩ nYesu.
5 Kè dɛɛ bè narikɛ kè bè dɔ̀ bè bo ò duɔ́ nyidíítí.
6 Dɛ mɔ̀nnì kè Sudaasi ńwanti ò bo yĩmè kè bɛɛ pĩ nYesu bá ditĩnnì bá nyɛ́.

Yesu do yɛ̃mmè bɛɛ bénné diyentébanni kó mudiì
(Wéntɛ́ Matie 26:17-25 nè Mariki 14:12-21 nè Isãã 13:21-30)

7 Pɛ́ɛ̃bè bèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti kó dibannii, bè ɔ̃ɔ̃ fíé dìì yiè ipe diyentébanni kpéí nkè dìi tuɔkɛní.
8 Kè Yesu tɔ̃ mPiɛri nè Isãã ké bè nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè kébénné diyentébanni kó mudiì kè tí di.
9 Kè bɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ tí mù bèńné dɛ?
10 Kòo bè tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛnè dihɛì, di bo conè onitidɔ̀ù mɔù kòo ta didúù nè mɛniɛ, nkè dí ò tũnnɛ.
11 Kòo ta dè dí nákɛ́ dɛ kó tɛcĩɛ̃tè yiè nkɛ dɔ̀: Okótì tu yé ò yóó di kùù dieku miɛkɛ diyentébanni kó mudiì nè o tancɔ́ùmbè?
12 Ò bo di bɛnkɛ kudieku diɛkù makù kudànkù ĩnkè kè kù tũntɛ páíí, dɛǹdɛ di yóó bénnémè diyentébanni kó mudiì.
13 Kè bɛɛ kɔtɛ kénsɔ̃ ndè dò nhò do bè nàkémè, kè bɛɛ bénné diyentébanni kó mudiì.

Mudiì sààmù kó ikuɔ́
(Wéntɛ́ Matie 26:26-30 nè Mariki 14:22-26 nè 1 Kɔdɛnti 11:23-25)

14 Dè tùɔkɛ dìì mɔ̀nnì Yesu nè o tɔ̃rè kè bè nkari kɛ yo.

15 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: N dɔ́ nɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi, mí nnɛ̀ díndi
tí wɛ̃nnɛ́ kɛ́di diyentébanni dii nkó mudiì, kɛ̀ n né na kɛ́fɛ̃ũtɛ́.
16 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe n tɛ́nkɛ í yóó mù di kɛ̀ diyentébanni kó
mɛbɛnkùmɛ̀ í dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ Kuyie nkànnɛ ku kpààtìyuu.
17 Ò yĩ mɛmmɛ kɛ́túótɛ́ fɛbòòfɛ̀ kɛ́sãntɛ Kuyie nkɛ́ bɛ̀ duɔ́ kɛ dɔ̀: Ntonɛ̀ kɛ́yɛ̃̀
dimɔu.
18 N di náámmu n tɛ́nkɛ í yóó yɛ̃̀ fínyĩ bɛ kó mɛnaà, kɛ̀ Kuyie nyàa kannɛnɛ̀ ku
kpààtìyuu.
19 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ túótɛ́ pɛ́ɛ̀, kɛ́sãntɛ Kuyie, kóo wɛ́rí kɛ́ bɛ̀ duɔ́ nkɛ dɔ̀: Diɛ
ndɛɛ̀ bɛnkú m pãmɛ̀ n kɔ̃ntì di kpɛ́í, ńdɔɔrinɛ̀ dɛ, kɛ denniní n kpɛ́í.
20 Kɛ̀ bɛɛ di kɛ́deè kòo túótɛ́ fɛbòòfɛ̀ kɛ́ bɛ̀ duɔ́ nkɛ dɔ̀: Fɛ mbòòfɛ̀ fɛè bɛnkú n
yĩĩ mmɛè yó ntemɛ̀ kɛ̀ mɛtaummɛ̀ pàmmɛɛ dɔɔ̀.
21 Wèè yó n fítɛ́ ò mɛ nkɔkému diɛ nti yo ndɛ̀.
22 Onìtìbirɛ yóó kúmu kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ tì wɑ̃̀rimɛ̀ dɛ kpɛ́í, wèè mɛ mbo dɛ̀ fìtɛ́ ò bo
yà.
23 Kɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛtɔbɛ̀ kɛ tú, ti miɛkɛ we mbo dɔɔ̀ mɛ kó kubotí?

Kuyie nkpàtì cɑ̃̀ɑ́nnèmu kutenkù kpɛti

24 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ ńnɛì kɛ bo yà wèè yó mbɛ̀ bakɛ́.
25 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yɛbotɛ̀ kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛè yɛ̀ fɛ́ɛ̃̀nko, bɛè bakɛ́ yɛbotɛ̀
bɛè duɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ yu kɛ tú mɛsàà ndɔɔ̀rìbɛ̀.
26 Di kpɛrɛ í dò nkɛ́ mmɛ ndò, wèè kòtí wè ndò di kóo sámpɔ́ù, wèè bakɛ́ kòò
ndò ndi kóo tɔ̃ntì.
27 Wèè kàri kɛ yo nnɛ̀ wèè ò duɔ̀ mmudiì, bɛ we ndɛunɛ̀ otɔù? Wèè kàri kɛ yo
nweè í dɛuà? M bo di cuokɛ̀ kɛ dò nwèè duɔ̀ nwènwe mudiì.
28 Di tú bèè wɛ́ɛ́rì bèmbɛ kɛ m bonɛ̀ n fɛ́ɛ̃ũtímɛ̀ mɛmɔu miɛkɛ.
29 N cicɛ n duɔ́mmu dikpààtìyuu kɛ̀ m bo na kɛ́ dì ndi duɔ́.
30 Di yó nyommu kɛ yɔ̃̀, n kpààtìyuu miɛkɛ kɛ́kari yɛkpààtìkàrɛ̀, kɛ́bekɛ́nɛ̀
Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ìdɛ́ì.

Yesu nàkɛ́mɛ̀ Piɛri ò yóó ò nènnimɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Matie 26:31-35 nɛ̀ Mariki 14:27-31 nɛ̀ Isɑ̃ɑ̃ 13:36-38)

31 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ Simɔɔ kɛ dɔ̀: Simɔɔ, Simɔɔ, dibɔɔ̀ yɑ̃ũtɛ́mu dinùù kɛ bo da
mɛèrɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ mɛèrɛ̀mɛ̀ mɛdibii nkɛ́ mɛ̀ bàtɛ nɛ̀ tifɛ̀ntì.
32 Kɛ̀ m bántɛ̀ Kuyie nha kpɛ́í nkɛ̀ dɛ̀ bo yie nkàa tɑ́kùmɛ̀ báá bonkɛ. Kàa wɛ̀̃tɛ
kɛ fìíkú dìì mɔ̀nnì a kpénkùnnɛ a kɔbɛ.
33 Kɛ̀ Simɔɔ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N Yiè, kɛ̀ bɛ̀ bo ti wɛ̃nnɛ́ kɛ́kpetínnɛ́ n yiemmu, kɛ̀ dɛ̀
mɛ ntú mukɔ̃ũ̃ nni mmu tí kú.
34 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̀ɲ́nɛ́ kɛ dɔ̀: Piɛri n da náámmu tɛkotɛ bo nyóó kuɔ́ nkàa nènnimu
kucɛ mètɑ̃ɑ̃ti kɛ tú a í n yɛ́.

Yesu náámmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ tú bɛ̀ɛ bɑ́ɑ́tí

35 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: N di tɔ̃ ndìì yiè bá di í ntɔ idíítí, di í ntɔ yɛyɔ̀rɛ̀ di í ntɔ
tinɛùtì, kɛ̀ dɛmarɛ̀ di dóntáà? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Áà, dɛmarɛ̀ í ti dòɲ́tɛ́.
36 Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì nákɛ kɛ̀ wèè mɔ̀kɛ idíítí we nyì tɔ, kɛ̀ wèè
mɔ̀kɛ diyɔ̀rì kòo ndi tɔ, kɛ̀ wèè í mɔkɛ disiè wèe fítɛ́ o yaàbòrì kédontɛ́ disiè.
37 N di náámmu tìì wɑ̃̀ri n kpɛ́í ntì dò nkédɔɔ̀mu. Tìì tu: Bɛ̀ ò wɛ̃nnénɛ̀
bɛnitiyɛibɛ, tì mɛ nhautɛ́ kɛ bo dɔɔ̀mu.
38 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̀ɲ́nɛ́ kɛ dɔ̀: Ti Yiè ntɛ yɛse yɛ̀dɛ́ɛ̀, kòo bɛ̀ tɛ̀ɲ́nɛ́ kɛ dɔ̀ yɛ̀ sànnèmu.

Yesu bɑ́ɑ́mmɛ̀ Kuyie nkòo biɛtimɛɛ naá mmɛyĩĩ
(Wɛ́ntɛ́ Matie 26:36-46 nɛ̀ Mariki 14:32-42)

39 Kɛ̀ Yesu ítɛ́ kɛ tó ńdeètì Odìfíè tãrì, kòo tancɔ́ùmbɛ̀ nhò tũ.

40 Kòo tuɔkɛ ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Mbáánnɛ̀ Kuyie nkɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ báá di na.
41 Kékɛntɛ́ kɛ̀ dɛ̀ mmannɛ̀ a bo dootémɛ̀ ditárì, kòo nínkóo kémbáá nKuyie nkɛ tú:
42 N cicɛ kàa dɔ́ a n détinnɛ fɛbòòfɛ̀ fiɛ, dɛ̀ bá ntú míì kó mɛdókùmèɛ dɔɔ̀ a kɔ̃mɛ mɛɛ dɔɔ̀. [
43 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì marìi cúténí kɛĩnkɛ̀ kóò kpénkùnnɛ.
44 Kɛ̀ Yesu yèmmɛ̀ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀ nkòo mbáá nKuyie nɛ̀ o wɛ̃rímú mumɔu, kòo biɛtimèɛ naá mmɛyĩĩ kéndóú kɛtenkɛ̀.]
45 Ò bántɛ̀ dìì mɔ̀nnì Kuyie nkédeè kéwɛ̃tení o tancóùmbɛ̀ borɛ̀, kɛ nsɔ́ mbɛ yèmmɛ̀ cààrɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ nkɛ duó.
46 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di yɛ̀ nkɛ duómaà? Íténɛ̀ kémbáá nKuyie nkɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ báá di na.

Bɛ̀ dómɛ̀ képĩ nYesu
(Wéntɛ́ Matie 26:47-56 nɛ̀ Mariki 14:43-50 nɛ̀ Isãã 18:3-11)

47 Yesu kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ ditĩnnì marìi tuɔkení kɛ̀ Sudaasi, Yesu tancóùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀débɛ̀ kóò mɔù, dì ni, kɛ tóónní Yesu borɛ̀ kɛ bo ò ɔrí.
48 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Sudaasi, a bo ɔrímu Onìtìbirɛ ké dɛ̀ fìtáà?
49 Bɛ̀ɛ̀ nɛinɛ̀ Yesu kɛ̀ bɛɛ yà dɛ̀ɛ̀ yóó dɔɔ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiè, tí kpannɛ̀ ti seà?
50 Kɛ̀ bɛ kóò mɔùu kpatɛ disiè kéhɛi nkédatɛ ikuó nìùtì diɛwè kóo tɔ̃ntì toò youri.
51 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Yóunɛ̀ mɛmmɛ. Kékáákɛ́ dɛ kóò nìtì toò, ké dì miɛkùnnɛ,
52 kédeè kénáké ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bàa Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ bɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛhɛìkɛ̀nkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̀tení kɛ bo ò pĩ nkɛ dɔ̀: Di kɔ̀tɛnèní yɛse nyɛ nɛ̀ ipààti kɛ dò n tú onitikɔ̀ùtàà?
53 Nh ɔ̃ɔ̃ ndi bonèmu yɛwe yɛmɔu Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ bá di í m pĩ. Di kó dimɔ̀nnì dìì tùɔkɛ díndi nɛ̀ dibiìnnì kóò kpààtì.

Piɛri nɛ̀nnimɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 26:57-58, 69-75 nɛ̀ Mariki 14:53-54, 66-72 nɛ̀ Isãã 18:12-18, 25-27)

54 Kɛ̀ bɛɛ̀ pĩ nYesu kékɔtɛnɛ̀ ikuó nìùtì diɛwè cĩɛ̃tɛ̀, kɛ̀ Piɛri ntũ nkɛ díɛtirì.
55 Kɛ sɔ́ mbɛ̀ tùɔ̀ti muhãã́ nkɛ iiri kudànkù cuokɛ̀, kɛ̀ Piɛrii karoo bɛ borɛ̀.
56 Kòo nitipotɔ̃ntì mɔùu ò yà, kòò kàri muhãã́ ntakɛ́, kòo mmɛ nhò wùó nkébéi nkɛ dɔ̀: We nnìtì do nɛínɛ̀mu Yesu.
57 Kɛ̀ Piɛrii nɛnni kɛ dɔ̀: Onitipòkù, n yí ò yɛ́.
58 Kɛ̀ dɛɛ̀ yíé sámpó kòo tɔù mɔùu ò yà, kébéi nkɛ dɔ̀: A tú bɛ kóò mɔù nwe, kɛ̀ Piɛrii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yí ò wɛ̃ńnɛ̀.
59 Kɛ̀ dɛɛ̀ yíé kémɔntoo sámpó tɛwebiètɛ̀ mèmáà tɛ̃mɛ̀ kòo tɔù mɔùu béi nkɛ dɔ̀: Mómmuɔ nhonìtì yie ndo ò nɛínɛ̀mu, ò tú Kadidee kou nwe.
60 Kɛ̀ Piɛrii ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yí yɛ́ a dó ké n náké tì. Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkɛ̀ tɛkotɛɛ kuó.
61 Kɛ̀ ti Yiè nwɛ̃ɛ̃tɛ kéwéntɛ́ Piɛri, kòo dentení ò do ò nàké tì kɛ dɔ̀: Tɛkotɛ bo nyóó kuó nkàa nɛnni kucɛ mètããti kɛ tú a í n yɛ́.
62 Kɛ̀ Piɛrii yɛ̀ kénkuɔ̀ tinɔnniɛti.

Bɛ̀ do daúmɛ̀ Yesu koò puotì
(Wéntɛ́ Matie 26:67-68 nɛ̀ Mariki 14:65)

63 Bɛ̀ɛ̀ bàa Yesu kɛ̀ bɛ̀ nhò daú koò puotì,
64 kɛ níí kãã́ nho ììkɛ̀ kuyààkù ké nhò bèkú kɛ tú: Nákɛ́ wèè da potɛ́.
65 Koò sãã́ nyɛsãã́mbɛ̀ tɛyɛ̀ péu.

Bɛ̀ bekénènɛ̀ Yesu kubeéndieku kudiɛkù

66 Kè dɛɛ wentέ kè dihɛì kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wããbè,
kè bɛɛ tíí nkékɔtɛnè Yesu kubeéndieku diɛkù,
67 kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Kè fɔ̃̄ɔ̃̄ tú Kirisi a ti nákέ, kòo bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bá kè n di nàkέ
di í yóó yie.
68 Kè m mɛ ndi bekɛ tìmatì di í yó n tɛ́nné.
69 Onìtìbirɛ bo kari yíe Kuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiè mbakù youú.
70 Bɛmɔu kè bè dɔ̀: A tũ ntú Kuyie mBirɛ ndaà? Kòò dɔ̀: Di ti mbέi, n dɛ n tú.
71 Kè bè dɔ̀: Ti né tɛ́nkɛ baa ɔ̃nti ti kèèmu ti mɔ́mmɔmbɛ ò bέi ntì nè o nùù.

23

Bè kɔ̀tɛnnèmè Yesu Pidati borè
(Wέntέ Matie 27:1-2, 11-14 nè Mariki 15:1-5 nè Isãã 18:28-38)

1 Kè bɛɛ ítέ bɛmɔu kékɔtɛnè Yesu Pidati borè,
2 kέ nhò wátìrì kɛ tú ò sukii bɛnìtìbè mbɛ kè bè bo yetɛ okpààtì, kɛ bè nàá nkɛ
tú bè bá nyietì dàḿpóò okpààtì diɛwè Sesaa, kɛ yu omáà kɛ tú Kirisi okpààtì.
3 Kè Pidatii ò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃̄ɔ̃̄ tu Sifubɛ kóò kpààtàà? Kòo tɛ́nné kɛ dɔ̀: A ti m̀bέi.
4 Kè Pidatii nákέ ditĩnnì nè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè kɛ dɔ̀: N yí yà onìtì yie nkó
mɛyɛi.
5 Kè bè nyetíróo kɛ tú: Ò sukii bɛnìtìbè mbɛ kè bè bo yetɛ okpààtì. Ò dè ketέ
Kadidee nwe kɛ ta Sudee omɔu kɛ tùɔkɛnèní diɛ.

Pidati duɔ́mmè Yesu Edɔti

6 Pidati kèè dìì mɔ̀nnì Kadidee kó diyètìrì kέbekɛ kɛ dɔ̀: A tú Kadidee kou
nweà?
7 Ò kèè dìì mɔ̀nnì Yesu túmè Kadidee kou kóò duɔ́nko Edɔti, kɛ sɔ̃́ nhEdɔti bo
Sedisadɛmmu dɛ kó yɛwe.
8 Kè Edɔtii yà Yesu kè dɛɛ ò narikɛ mɛdiè nkɛ yɛ̃́ ò do yomè o kɔ̃mɛ, kέndɔ́ wèe
dɔɔ̀ tidiɛtì kòo yà.
9 Kòo bíékέ Yesu tináaǹtì péu ò mɛ nyí nhò tɛ̃ńné tìmatì.
10 Kè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè ikuɔ́ wããbè ncómmú kɛ wátìrì Yesu mɛdiè.
11 Edɔti nè o kó bɛhããpɔ̀mbè kè bè nhò daú, koò sàã̀, kóò dàtínné diyaàbòrì
sààrì, kéwɛ̃tɛ kóò duɔ́nko Pidati.
12 Dɛ kó diyiè Edɔti nè Pidati kè bɛɛ narikɛ kɛ do sĩ.

Bè fĩĩmmè Barabaasi kɛ baakέ Yesu kudapããtí
(Wέntέ Matie 27:15-26 nè Mariki 15:6-15 nè Isãã 18:39-19:16)

13 Kè Pidatii tíí nyikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè dihɛì kó bɛkótíbè, kέ bè nàkέ kɛ
dɔ̀:
14 Di kɔ̀tɛnní onìtì yie m borè kɛ tú ò sukii bɛnìtìbè kè bè bo yetɛ okpààtì kpɛti,
kè nh ò bìékέ di ìikè m mɛ nyí yà ò càkɛ mù.
15 Edɔti mɛ mmúnkɛ í yà o yɛi mmamè kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ wè nni nduɔnní, ò tũ nyí
dɔɔ̀ mɛyɛi mmamè mèè bo nte kè ti ò kùɔ.
16 M bo duɔ́ nkè bɛɛ ò puotí kè nh ò fĩĩ.
[
17 Bá dìì yentébanni Pidati do ɔ̃ ndò nkέ bè fĩĩ nkukpetínkù kùmáà ndi.]
18 Kè bɛɛ pĩɛ̃kέ bɛmɔu kɛ dɔ̀: Kuɔ onìtì yie nkéfĩĩ Barabaasi.
19 (Bè do yetɛ okpààtì kpɛti nti kè dikpànnìi ãnné kè Barabaasi kuɔ onìtì kè bè
nhò kpetí.)
20 Kè Pidati ndɔ́ kéfĩĩ nYesu, kɛ yíé kébέinnè ditĩnnì.
21 Kè ditĩnnì dɔ̀kɛ pĩɛ̃kέ kɛ dɔ̀: Baakέ we kudapããtí! Baakέ we kudapããtí!
22 Kè Pidatii wɛ̃tɛ kébέi nkucɛ mɛtãã́mmè kɛ dɔ̀: Ò dɔɔ̀ ɔ̃mmɛ yɛi? N yí yà ò
cààrèmu mùù bo nte kè ti ò kùɔ. M bo duɔ́ nkè bɛɛ ò puotí kè nh ò fĩĩ.

23 Kɛ̀ bɛ̀ nyetíróo kɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: Baakɛ́ we kudapããtí, baakɛ́ we kudapããtí! Kɛ̀ bɛ towekụ dɔkɛ dɛ́ukú kóò na.
24 Kɛ̀ Pidatii yóu kɛ́yie mbɛ kpɛti,
25 kɛ́fĩĩ mbɛ̀ do yetɛ okpààtì kpɛti kɛ̀ dikpànnìi ãnné kɛ̀ wèe kuɔ onìtì kɛ̀ bɛ̀ nhò kpetí, kɛ́ bɛ̀ duɔ́ nYesu kɛ̀ bɛ̀ bo ò dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ ò dɔ́nɛ̀mɛ̀.

Bɛ̀ do kɔrinɛ̀mɛ̀ Yesu kɛ bo baakɛ́
(Wɛ́ntɛ́ Matie 27:32-44 nɛ̀ Mariki nɛ̀ 15:21-32 nɛ̀ Isãã 19:17-27)

26 Kɛ̀ bɛ̀ ńkɔrinɛ̀ Yesu kɛ bo baakɛ́, kɛ́conɛ̀ Simɔɔ Sidɛnni ɛì kóò nìtì mɔù kòò kũntiní kupaku, kɛ̀ bɛɛ ò pĩ nkóò tou nkudapããtí, kòo nkù tɔ kɛ tũ nYesu.
27 Kɛ̀ ditĩnnì ò urí, kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ mɛí mɛí kɛ kuɔ̀ nho kpɛ́í.
28 Kɛ̀ Yesu wɛ̃ɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Sedisadɛmmu kó bɛnitipòbɛ̀ bá nkuɔ̀nnɛ̀ n kpɛ́í, pètìnkɛ ńkuɔ̀nnɛ̀ dimáà kpɛ́í nkɛ nɛ̀ di bí kpɛ́í.
29 Kɛ yɛ́ yɛwe kpaanímɛ̀mu kɛ̀ bɛ̀ bo yĩ dɛ̀ ńnaati sihãũnsi, bɛɛ̀ í piɛ́, bɛɛ̀ í yãã́ nyibí.
30 Dɛ mɔ̀nnì bɛnìtìbɛ̀ bo nnáá nyɛtãrɛ̀ kɛ tú: Duónɛ̀ní kɛ́ ti yãkɛ! Kɛ náá nsitãã́ kɛ tú: Tí kãã́nnɛ̀.
31 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri miɛ nkudɔú kusũũkù, kukperíkù kpɛrɛ bo ndòmmɛ̀?
32 Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛnɛ̀ní bɛnitikɔ̀ùbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀, bɛ̀ yóó wɛ̃nnɛ́nɛ̀ bɛ̀ Yesu kɛ́kuɔ.
33 Bɛ̀ tùɔkɛ dìì mɔ̀nnì dibòrì marì bɛ̀ tu dì Kodikotaa (dɛɛ̀ tu kuyukɔ́ũ) kɛ́ dɛ mbaakɛ́ Yesu nɛ̀ bɛnitikɔ̀ùbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀, yie nho bakù youú, otɔù kucã̀nku.
34 Kɛ̀ Yesu bɛ́i nkɛ dɔ̀: N cicɛ cĩɛ́ mbɛ bɛ̀ í yɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀.

Kɛ̀ tihããpɔ̀ntìi tãã́ tɛ́té kɛ́totɛ́ o yààtì.

35 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ńcómmú dɛborɛ̀ koò wùó nkɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ nhò daú kɛ tú: Wenwe wèè dɛɛté bɛtɔbɛ̀, kòò mènkɛ tú Kirisi nwe, Kuyie ntããtɛ́ wè wèe dɛɛté omáà.
36 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntì múnkɛ nhò daú, kɛ tɔ́ɔ́nko kóò duó mmɛnéyãã́ nkɛ dɔ̀:
37 Kàa mènkɛ tú Sifubɛ kóo kpààtì nwe, dɛɛté amáà!
38 Kɛ̀ bɛɛ wãri tɛdabɛɛtɛ̀ kɛ dɔ̀: Yie nweè tu Sifubɛ kóo kpààtì. Kɛ́dannɛ kudapããtí yómmɛ̀.
39 Bɛɛ̀ nitikɔ̀ùbɛ̀ bɛ̀ ò wɛ̃nnɛ́nɛ̀ bɛ̀ kɛ baakɛ́ kɛ̀ bɛ kóò mɔù nhò daú kɛ tú: Fɔ̃̃ baa tú Kirisàà? Dɛɛté amáà kɛ né ti dɛɛté.
40 Kòo tɔùu ò kpannɛ̀ kɛ dɔ̀: A baa dé Kuyie naa? Fɔ́ nnɛ̀ we di bo difɔ̃̀tìrì dimáà ndi.
41 Tínti dɔ̀ɔ̀ mɛɛ̀ yɛi mmànnɛ̀ bɛ̀ ti kuɔmu, wenwe mɛ nyí dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀,
42 kɛ́deè kɛ́nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Kàa wɛ̃tɛní dìì mɔ̀nnì a kpààtìyuu miɛkɛ a nyɛ́ n kpɛ́í.
43 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N da náá mmɔ́mmuɔ nwe, a bo nni mbonɛ̀ yíe ndiwèìhɛì miɛkɛ.

Yesu kũũ nkó tináaǹtì
(Wɛ́ntɛ́ Matie 27:45-56 nɛ̀ Mariki 15:33-41 nɛ̀ Isãã 19:28-30)

44 Diyiè dɔ́ kɛ́cómmú dìì mɔ̀nnì yɛyɔ kɛ̀ dɛɛ biitoo kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɛ́mbi, kɛ́tuɔkɛnɛ̀ tɛwebiètɛ̀ mètããti.
45 Bá diyiè tɛ̃́nkɛ í nná kɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó kuyààkùu kɛ̃tɛ́ ku cuokɛ̀.
46 Kɛ̀ Yesu pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: N cicɛ nh ãnné m máà a nɔu miɛkɛ nkɛ.

Ò bɛ́i mɛmmɛ kɛ́deè kɛ́tɔ̃tɛ.

47 Kɛ̀ Odommu kɔbɛ kó kuhããpɔ̀nkùu yà dɛɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ́sãntɛ Kuyie nkɛ dɔ̀: Onìtì yiè mmènkɛ í dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀.
48 Bɛɛ̀ do kɔ̀tɛní muwɛ́ìmù, bɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì dɛɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ bɛ yɛmmɛɛ caàrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ncíɛ̀rì kɛ pĩ mpĩ mbɛ cĩncĩrɛ̀ nɛ̀ mɛyɛncaàrìmɛ̀.
49 Bɛɛ̀ yɛ́ Yesu nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛɛ̀ do ò nɛitinɛ̀ nɛ̀ Kadideení kɛ̀ bɛ̀ ncómmú mɛkɛntímɛ̀ kɛ wúó ndɛɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri.

Bɛ̀ kũnnémɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 27:57-61 nɛ̀ Mariki 15:42-47 nɛ̀ Isãã 19:38-42)

50 Onìtì mɔù weè do bo dibeéntĩnnì miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ò tu Sosɛfu, kòo tú onitisàù
kɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀.
51 Wenwe do í yie nho kɔbɛ kpɛti, ò mɛ nyí nkɔkɛ́ bɛ̀ tì dɔ̀ɔri dɛ̀, ò do tú
Adimatee ɛì kou nwe, kɛ baa Kuyie nkpààtìyuu.
52 Kòo kɔtɛ kémɔɔ Pidati dinùù kɛ bo kũnné Yesu,
53 kóò cũũnní kudapããtí, kóò põũ nkuyaàsààkù, kédɔ́ú nkufɔ̃ti miɛkɛ bɛ̀ do
keú kù dipèrì ĩnkɛ̀, bá bɛ̀ mu nyí nkù kũnné òmɔù.
54 Dɛ̀ do tú Sifubɛ kó tɛomɔ̀pùtɛ̀ ketírí kùù yuoku nku, kɛ̀ dɛ̀ né bo wentɛ́ kɛ̀ tɛ̀
ḿbo.
55 Bɛ̀ɛ̀ nitipòbɛ̀ do nɛinèní Yesu Kadidee, kɛ̀ bɛɛ nɛinɛ̀ Sosɛfu kéyà kufɔ̃ti nɛ̀ bɛ̀
ò dɔ́ú mmɛ̀ɛ̀ botí,
56 kéwɛ̃tɛ kékò nkédɔɔ mɛkùɔ nnɛ̀ tùdààrí, kénhompu tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè ikuɔ́
yɛ̃mmɛ̀.

24

Yesu yãntɛ́mɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 28:1-10 nɛ̀ Mariki 16:1-8 nɛ̀ Isãã 20:1-10)

1 Dìmáàsì kó dikũnweńnì sɛ̀ì kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nkɔri kufɔ̃ti kɛ tɔ mɛkùɔ mmɛ̀ɛ̀
kɔkénɛ̀ tùdààrí bɛ̀ dɔ̀ɔ mɛ̀,
2 kénsɔ̃́ nditã́rí dìì do pokɛ kufɔ̃ti dì pòòtɛ.
3 Kɛ̀ bɛɛ ta bá bɛ̀ í nyà ti Yiè nYesu.
4 Kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di, kɛ̀ bɛɛ yà bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dàátí tiyaàpéítì kɛ̀ tì mìèti.
5 Kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ mbɛnitipòbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nsĩĩ nsĩĩ, kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ɛ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀:
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di waà nwèè fòù bɛcíríbɛ̀ miɛkɛ?
6 Ò í kpaá diɛ nhò yã̃ntɛ́mu, dentɛnèní ò sòò di nàkɛ́ tì ò kpaá dìì mɔ̀nnì
Kadidee kɛ dɔ̀:
7 Bɛ̀ bo pĩ Onìtìbirɛ kéduɔ́ mbɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie nkɛ̀ bɛɛ ò baakɛ́ kudapããtí ĩnkɛ̀
kòo yã́ntɛ́ diyiè tãã́nnì yiè.
8 Kɛ̀ bɛɛ dentɛní Yesu sòò bɛ̀ nàkɛ́ tì,
9 kéwɛ̃tɛ kékò nkénákɛ́ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ omáà nɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
10 Maari Makitadaa kou nɛ̀ Isanni, nɛ̀ Maari Isaku yɔ̃, nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛɛ̀
do tì nàkɛ́ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀.
11 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ yèmmɛ̀ ndò mbɛ̀ í yɛ̃́ bɛ̀ nàá ntì nti bá bɛ̀ í ntì tã́.
12 Kɛ̀ Piɛrii cokɛ́ kékɔtɛ kufɔ̃ti késíékɛ́, kéyà tiyààtì bɛ̀ sòò ò põũ ntì máà,
kénwɛ̃tiní o kɔbɛ borɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ ò di nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ dɛ kpéí.

Yesu bɛnkɛmɛ̀ omáà bɛ̀ɛ̀ kɔ̀ri Emayuusi
(Wéntɛ́ Mariki 16:12-13)

13 Dɛ kó diyiè kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ bèdébɛ̀ nkɔri tɛhɛitɛ̀ matɛ̀ bɛ̀ tu tɛ̀ Emayuusi,
nɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ̀ dɛ̀ mɔkɛ cìdòmétìrìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ omáà,
14 kénkérí kɛ náantɛ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ.
15 Bɛ̀ náantɛ mɛmmɛ kɛ̀ Yesu bɛ̀ nìntɛ kɛ̀ bɛ̀ ńnɛí.
16 Kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ né nkãnkɛ́ bɛ nuɔ nkɛ̀ bɛ̀ í nna kóò bantɛ́.
17 Kɛ̀ Yesu bɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Di náá mba nkpéí?
Kɛ̀ bɛɛ cómmóɔ kɛ̀ bɛ̀ yèmmɛ̀ cààrɛ̀.
18 Bɛ̀ tu wè Kedeopaasi kòo ò tɛ̃́né kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nwe amáà wèè bo Sedisadɛmmu
kɛ í yɛ̃́ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ yɛ ǹwe miɛkɛ.
19 Kɛ̀ Yesu bekɛ kɛ dɔ̀: Ba ndɔ̀ɔ? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: A í kèè tìì tùɔ̀kɛní Yesu Nansarɛti
kou, wèè tu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kɛ dɔɔri tidiɛtì kɛ náá nkòo náaǹtì mɔkɛ
muwɛ̃rímú, Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ yɛ̃́à?

20 Kè ikuɔ́ nìùbè nè dihɛì kó bɛkótíbè kè bè ò pĩ nkɛ yɛ̃ mbèɛ ò kùɔ, kɛ duɔ́ nkè bè ò baakɛ́ kudapããtí.
21 Ti yèmmè do dò nweè yóó dɛɛtɛ́ Isidayɛɛribɛ! Yíe nwe diyiè tãã́nnì nè dè dɔ̀ɔmè.
22 Kè ti kó bɛnitipòbè mabè pìkɛ cùtɛ kɛ kɔ̀tɛ kufɔ̃ti kɛ wɛ̀tɛní kɛ nàkɛ́ kè dè ti di,
23 kɛ yɛ̃ mbè í ò yà kɛ yà Kuyie ntɔ̃rè, kè yè bè nàkɛ́ kɛ tú ò yɛ̀ńtɛ́.
24 Kè ti kɔbɛ mabè kɔ̀tɛ kufɔ̃ti kɛ sɔ̃́ ndè dò bɛnitipòbè do tì nàkɛ́mè, bè mɛ nyí ò yà.
25 Kè Yesu dɔ̀: Díndi bɛnìtìbè bèè dóntɛ́ mɛyèmmè kɛ í cãã di bo ntɛ́mè Kuyie mpããnáaǹtì náambè nàkɛ́ tì.
26 Kirisi do í dò nkɛ́fɛ́ũ̃tɛ́ mɛè botí kɛ né na kɛ́dɛukaà?
27 Kɛ́deè kɛ́ bè nàkɛ́ Kuyie nnáaǹtì tìì wɛ̀̃ri Mɔyiisi kó yɛpátɛ nè Kuyie mpããnáaǹtì náambè kpɛyɛ, kɛ́ bè nàkɛ́ timɔu tìì wɛ̀̃ri o kpɛ́í.
28 Bè tɔ̀ɔ́nnè dìì mànnì bè kɔ̀ri tèè ɛitè kè Yesu dɔɔ̀ kɛ́ndò nhò pɛ̃nkɛ́.
29 Kè bèɛ yetɛ kɛ dɔ̀: Yóu kè tí yié nkè diyiè dèèmu, kè kɛyènkè bììri.
Kòo yie nkè bèɛ ta kɛ́bátɛ́.
30 Bè yóó di dìì mànnì kòo túótɛ́ pɛ́ɛ̃̀, kɛ́sãntɛ Kuyie, nkóò wɛ́rí kɛ́ bè duɔ́.
31 Dɛ mànnì kè dèɛ bè wenkɛ, kè bèɛ ò bantɛ́ kɛ né ò mɔ́ntóo.
32 Kɛ́ n náá mbɛmáà kɛ tú: Dè do í dò muhãã́ mmamù cɔ́ú nti miɛkɛ ò ti náánnè dìì mànnì kucɛ kɛ ti bɛnkú Kuyie nnáaǹtàà?
33 Kè bèɛ pã̀nkɛɛ ítɛ́ kɛ́wɛ̃tɛ Sedisadɛmmu kɛ́nsɔ́ nYesu tancɔ́ùmbè tɛpíítè nè omáà nè bɛtɔbè kè bè tìkú.
34 Kè bèɛ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mɔ́mmuɔ ti Yiè nyã̀ńtɛ́mu kɛ bɛnkɛ omáà Simɔɔ.
35 Kɛ́ bè nàkɛ́nè tìì dɔɔ̀ bè kèrí dìì mànnì nè bè ò bantɛ́mè ò wɛ́ú dìì mànnì pɛ́ɛ̃̀.

Yesu bɛnkɛmè omáà o tancɔ́ùmbè
(Wɛ́ntɛ́ Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Isãã 20:19-23 nè Yesu Tɔ̃rè 1:6-8)
36 Bè kpaá kɛ mɛ nnáá nkè Yesu cɔ́mmɔ́ɔ bɛ cuokè kɛ dɔ̀: Kunaatí ndi bonè!
37 Kè kufɔ̃waá mbè pĩ nkè bɛ yèmmè ndò ndibɔɔ̀ marì ndi.
38 Kè Yesu bɛ bekɛ kɛ dɔ̀: Di kɔ̃mbùɔ̀tì duònè ba? Dè dòmmɛ kè di í tã́ kɛ dò mmí nwe?
39 Wɛ́ntɛ́nè n nɔu nè n naàcèi, mínwe m mɔ́mmuɔ, n káákɛ́nè kɛ́yà, dibɔɔ̀ marì í mɔkɛ tikɔ̃̀ntì di mɛ nwúó nkè m màkɛ tì.
40 Ò bɛ́i mmɛmmɛ kɛ́ bè bɛnkɛ o nɔu nè o naàcèi.
41 Kè diwɛ̀ìi bè pĩ mbè né mu mbaa í ntã́ kɛ dò nweǹwe, kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di í mɔkɛ dèmarè kè n diáà?
42 Kè bèɛ ò duɔ́ ndiyĩǹkɛ́è dìì ãũ̃.
43 Kòo di cɔutɛ́ kɛ́cáákɛ́ bɛ ìikè.
44 Kɛ́deè kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N sòò tì ndi náá, n kpaá di bonè dìì mànnì kɛ tú: Tìì wãri n kpɛ́í Mɔyiisi pátɛ miɛkɛ nè Kuyie mpããnáaǹtì náambè kó yɛpátɛ miɛkɛ nè yɛsãã nkpɛyɛ miɛkɛ tì dò nkɛ́dɔɔmu.
45 Mɛmmɛ kòo bè duɔ́ mmɛcìi nkè bè bo bantɛ́nè tìì wɛ̀̃ri,
46 kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Tì wɛ̀̃rimu kɛ tú Kirisi dò nkɛ́fɛ́ũ̃tɛ́mu, kè bèɛ ò kùɔ, kòo yɛ́ǹtɛ́ diyiè tãã́nnì yiè.
47 Kè Kuyie nnáaǹtìi náké kɛ́ketɛ́nè Sedisadɛmmu nè ibotí imɔu miɛkoo. Kè bɛnìtìbèɛ bantɛ́ bɛ yɛi nkɛ́ceetɛ kè Kuyie mbè cĩ̃́.
48 Di dè yàmu kɛ dò nkɛ́náké di yà dè.
49 Né nkpaánè diɛ nSedisadɛmmu kè n di duɔ́ nkɛĩ̃nkè kó muwɛ̃rímú n cicɛ yɛ̃ nhò yóó di duɔ́ mmù.

Yesu dèkɛmɛ̀ kɛĩnkɛ̀
(Wéntɛ́ Mariki 16:19-20 nɛ̀ Yesu Tɔ̃rɛ̀ 1:9-11)

50 Kɛ̀ Yesu deè kɛ́ bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ Bɛtannii bíɛ́kɛ̀, kɛ́youtɛ o nɔu bɛ ĩnkɛ̀ kɛ́ bɛ̀ pã̀ mɛsɔ̀à.
51 Ò bɛ̀ pã̀ã̀ ndìì mɔ̀nnì mɛsɔ̀à nkɛ́ítɛ́ kɛ́ndeètì kɛĩnkɛ̀.
52 Kɛ̀ bɛ̀ɛ nínkú, kóò sã̀ntɛ kɛ́ítɛ́ nɛ̀ kuyɛ̀nɔatí kɛ́wɛ̃tɛ Sedisadɛmmu,
53 kɛ́mbo Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ sɑ̃̀ɑ̃̀ kɛ sã̀ntí Kuyie.

Isãã wɛ̃̀rimɛ̀ Tináaǹsàà**tì**
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Yesu tancóùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛdébɛ̀ kóò mɔù bɛ̀ tu wè Isãã Sebedee kó dɛbirɛ. Weè Isãã weè wɛ̃̀ri Tináaǹsàà**tì** kó dipátíri kòo náaǹtì yuu tú: Bɛnìtìbɛ̀ɛ bantɛ́ kɛ dò nYesu weè tu Kirisi Kuyie mBirɛ. Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ yie mbɛ̀ɛ pɛ́tɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃̀ɑ̃̀. Isãã weè máà nàkɛ́ kɛ ĩkú Yesu kó yɛtannɔ̀ ò do náá nyɛ̀ kɛ tú: Míì tu timɔ́mmɔnti kɛ tú kucɛ nɛ̀ mufòmmu. Isãã nàkɛ́mu o pátíri miɛkɛ tidiɛtì Yesu dɔ̀ɔ̀ tì, dɛɛ̀ bɛnkú Yesu túmɛ̀ Kuyie mBirɛ. Dɛ kó dipátíri diì nàkɛ́ kɛ bàtɛ mɛborimɛ mamɛ̀ tináaǹsàà**tì** kó yɛpátɛ tɛyɛ̀ í nàkɛ́mɛ̀. Kɛ́ndònnɛ̀ mupotúòmù mùù do ãnné Kanaa, Nikodɛmmu kɔ̀tɛmɛ̀ kéyà Yesu, Sammarii kóo nitipòkù nɛ̀ Yesu bɛ kó tináaǹtì, bɛ̀ pɛitɛ́ wèè nìtì kòò tu kuyũ5̃nkù o kó tináaǹtì.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Bɛ̀ tu wè tináaǹtì ò tùótɛ́mɛ̀ tinitikɔ̃̀ntì 1:1-14
2. Isãã-Batiisi nàkɛ́mɛ̀ Kuyie mBirɛ kpɛ́í 1:15-34
3. Kuyie mBirɛ bɛnkɛmɛ̀ dɛ wɛ̃rímú 1:35-12:50
4. Kuyie mBirɛ bɛnkɛmɛ̀ dɛ̀ dɔ́mɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ dɛ tɔ̃mmú miɛkɛ 13-17
5. Kuyie mBirɛ duɔ́mmɛ̀ dɛmáà kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ kùɔ 18-19
6. Kuyie mBirɛ yɑ̃̀ńtɛ́mɛ̀ kébɛnkɛ dɛmáà 20-21.

Bɛ̀ tu wè Tináaǹtì weè tu kuwenniku

1 Kuyie nyóó dɔ̀ɔ̀ kutenkù bɛ̀ tu wè Tináaǹtì kòò bomu, kɛ bonɛ̀ Kuyie nkɛ tú Kuyie.
2 Bɛ̀ tu wè Tináaǹtì ò do bonɛ̀mu Kuyie nkù yóó dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì kutenkù.
3 Kuyie nwe ndɔ̀ɔ̀nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dɛmɔu, dɛ̀marɛ̀ í dɔ̀ɔ̀ kòò kpa.
4 Mufòmmu do bo weè miɛkɛ, kɛ̀ dɛ kó mufòmmu tú kuwenniku kɛ mí bɛnìtìbɛ̀.
5 Kuwenniku mímu dibiìnnì miɛkɛ bá dibiìnnì í na kɛ kù dàtínné.
6 Kuyie ntɔ̃nnímu onìtì mɔù kòo yètìrì tu Isãã,
7 kòò kɔ̀tɛní, kɛ nàkɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kuwenniku kpɛ́í kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛɛ keè kéntɑ̃́ kuwenniku.
8 Isãã do í tú o mɔ́mmuɔ nkuwenniku, ò do kɔ̀tɛní kɛ bo nákɛ́ kuwenniku kpɛ́í nkɛ.
9 Dɛ kó kuwenniku kuù máà do tú kuwenniku mɔ́mmɔnku, kùù kɔ̀tɛní kutenkù kɛ mí bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
10 Bɛ̀ tu wè Tináaǹtì ò do bomu kutenkù, Kuyie nwe ndɔ̀ɔ̀nɛ̀ kutenkù, kutenkù mɛ nyí ò bantɛ́.
11 Ò kɔ̀tɛnímu o nìtìbɛ̀ borɛ̀, bá bɛ̀ í ò cɔutɛ́.
12 Bɛ̀ɛ̀ mɛ nhò cɔutɛ́ koò tɑ̃́, ò bɛ̀ duɔ́mmu muwɛ̃rímú kɛ̀ bɛ̀ naá nKuyie nkó ibí.
13 Kuyie nyí bɛ̀ pɛitɛ́ onìtì pɛímɛ̀ kù bɛ̀ duɔ́ mmufòmmu pàmmù mmu.
14 Bɛ̀ tu wè Tináaǹtì weè naá nhonìtì kɛ kɔ̀tɛní ti borɛ̀ kɛ tɔní mɛsàà nnɛ̀ timɔ́mmɔnti, kɛ̀ ti yà o kpetì o cicɛ Kuyie nhò duɔ́ ntì wenwe wèè bo omáà.
15 Isãã do náá nweè kpɛ́í nkɛ tú: Ntɛnɛ̀, n di náá nkɛ tú wèè n tũnní, ò n kpeńnìnɛ̀mu, ò do yó mbo kɛ̀ m mu nyí bo.
16 Weè ti duɔ́ ndɛmɔu, kɛ ti duɔ́ mmɛsàà mmɛbotí mɛbotí.
17 Mɔyiisi weè ti nàkɛ́ Kuyie nkó ikuɔ́ kɛ̀ Yesu ti tɔní Kuyie nkó mɛsàà nnɛ̀ timɔ́mmɔnti.
18 Òmɔù í yà Kuyie, ku Birɛ dɛ̀ɛ̀ bo dɛmáà, kɛ kù bonɛ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ ti kù yĩ́tɛ́.

Isãã-Batiisi kó mutɔ̃mmú
(Wéntɛ́ Matie 3:1-12 nɛ̀ Mariki 1:1-8 nɛ̀ Duku 3:1-18)

19 Ntɛnɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ do tɔ̃nní ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ Defiibɛ Isãã borɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ bekɛ Isãã ò tú wè, kòo bɛ̀ tɛ̃ńné tì.
20 Ò do í bɛ̀ sɔnnɛ, ò do bɛ̀ nàkému mpáíí kɛ dɔ̀: Míì í tú Kirisi.
21 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: A tú we nákɛ? A tú Edii ǹweà? Kòò dɔ̀: N yí tú Edii. Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: A tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò ǹweà? Kòò dɔ̀: Ɔ̀ɔ̀.
22 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: A né tú we? Ti nákɛ́ kɛ̀ ti kò nkénákɛ́ bɛ̀ɛ̀ ti tɔ̃nní.
23 Kɛ̀ Isãã bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do náá mmíì kpéí nkɛ tú: Onìtì mɔù kó mɛtammɛ́ péú dikpáà miɛkɛ kɛ tú: Tũntɛnɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó kucɛ.
24 Bɛ̀ do tɔ̃nní bɛ̀ Isãã borɛ̀ bɛ̀ do tú Fadisĩ̃bɛ mbɛ.
25 Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Kàa í tú Kirisi, a mɛ nyí tú Edii, a mɛ nyí tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò, dɛ̀ né dòmmɛ kàa ãã̀ bàtémmù?
26 Kɛ̀ Isãã bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Mí ndi ãã̀ bàtémmù nɛ̀ mɛniɛ mmɛ, òmɔù né bomu di cuokɛ̀ di mu nyí yɛ̃́ wè.
27 Ò n tũnnímu m mɛ nyí tùɔ̀kɛ m bo ũtémɛ̀ o nɛùtì kó mutɑ́ɑ́̃.
28 Dɛmɔu mɛmmɛ dɛ̀ do dɔɔri Betannii nwe Suditɛ̃ɛ̃ kó kukó nyáà Isãã do ãã̀ dɛ̀ bàtémmù.

Isãã-Batiisi nàkémɛ̀ Yesu kpéí

29 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ Isãã yà Yesu kòò kèríní kòo béi nkɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ Kuyie mpebii dìì dɛ̀ì bɛnìtìbɛ̀ kó mɛyɛi.
30 N di náá nweè kpéí nkɛ kɛ tú wèè n tũnní, ò n dɛunɛ̀mu, ò do yó mbo kɛ̀ m mu nyí bo.
31 M mɔ́mmuɔ n do í ò yɛ̃́. N né kɔ̀tɛní kɛ ãã̀ bɛnìtìbɛ̀ bàtémmù nɛ̀ mɛniɛ mmɛ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ Isidayɛɛribɛɛ ò bantɛ́.
32 Kɛ̀ Isãã béi nho kpéí nkɛ dɔ̀: N yà Muyaánsààmù cùténí mèmmɛ kɛĩnkɛ̀ kɛ dònnɛ̀ dikpɛtìnónkperi kɛ còḿmú o ĩnkɛ̀.
33 Nh ɔ̃ɔ̃ í nhò yɛ̃́ Kuyie nkùù n tɔ̃nní kɛ̀ nh ãã̀ bàtémmù nɛ̀ mɛniɛ, kuù n nàkɛ́ kɛ tú kɛ̀ n yà kɛ̀ Muyaánsààmù cùténí wèè ĩnkɛ̀, weè yóó nhãã̀ bàtémmù nɛ̀ Muyaánsààmù.
34 N dɛ nyà kɛ náá nkɛ tú ò tu Kuyie mBirɛ.

Yesu yumɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kètibɛ̀

35 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́, kɛ̀ Isãã wɛ̃tɛní ò wee borɛ̀ nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ bèdébɛ̀.
36 Kɛ̀ Yesu mpɛ̃nkɛ́ kòo ò yà kɛ dɔ̀: Ntɛnɛ̀ Kuyie mpebii.
37 Kòo tancɔ́ùmbɛ̀ bɛdéɛ keè ò béi ntì, kétũnnɛ Yesu.
38 Kɛ̀ Yesu wɛ̃ɛ̃tɛ kéyà bɛ̀ ò tũmmɛ̀ ké bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di wanti ba? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Okótì, yé a ã dɛ̀?
39 Kòò dɔ̀: Kɔtɛnní kɛ̀ di bo yà nh ã dɛ̀.

Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéyà ò ã dɛ̀, ké nhò bonɛ̀ dɛ kó diyiè. Dɛ̀ do sɔ́ ntɛwebiètɛ̀ puotì mènaà ndi kuyuoku.

40 Simɔɔ Piɛri nantɛ̀ Ãntidee, weè do tú bɛ̀ɛ̀ do kèè Isãã béimmɛ̀ kétũnnɛ Yesu bɛ kóò mɔù.
41 Kɛ̀ Ãntidee máánɛ̀ o kóo kótì Simɔɔ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti yàmu Kirisi, Kuyie ntããtɛ́ wè,
42 kóò niitɛ́ Yesu borɛ̀ kɛ̀ Yesu nhò wùó nkébéi nkɛ dɔ̀: A tú Simɔɔ nwe Sonaasi kó dɛbirɛ, di mmɔ̀nnì bɛ̀ bo nda yu kɛ tú Sefaasi, dɛ̀ɛ̀ tu: Ditɑ́rì.

Yesu yumɛ̀ Fidipu nɛ̀ Natannayɛɛri

43 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ Yesu nkɔri Kadidee kéconɛ̀ Fidipu kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N tũnnɛ.
44 Fidipu do tú Bɛtisaidaa ɛì kou nwe, bɛ̀ pɛitɛ́ dɛ̀ Ãntidee nɛ̀ Piɛri.

45 Kɛ̀ Fidipuu máánɛ̀ Natannayɛɛri kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti yàmu Mɔyiisi nɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ wèè kpɛ́í, Yesu Nansarɛti kou Sosɛfu kó dɛbirɛ.
46 Kɛ̀ Natannayɛɛrii ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dèmarɛ̀ sàárɛ̀ bo na kɛ́yènní Nansarɛti
miɛkaà? Kɛ̀ Fidipuu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kɛ́yà.
47 Kɛ̀ Yesu yà Natannayɛɛri kòò kèríní kòo bɛ́i nkɛ dɔ̀: Isidayɛɛri mɔ́mmuɔ ntú
yie, ò í mɔkɛ siyáàbìsí.
48 Kɛ̀ Natannayɛɛrii ò bekɛ kɛ dɔ̀: A n yĩ̃ɛ́té dɛ? Kɛ̀ Yesu dɔ̀: N do da yàmu a
kari dìì mɔ̀nnì diteyuu, kɛ̀ Fidipu mu nyí da yu.
49 Kɛ̀ Natannayɛɛri dɔ̀: Okótì, a tú Kuyie mBirɛ ndɛ, Isidayɛɛribɛ kóo kpàátì.
50 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: N da nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ tú n da yà, a kari dìì mɔ̀nnì diteyuu, dɛɛ̀
te kàa tã́ a bo yà dèmarɛ̀ diɛrɛ̀ dɛ̀ɛ̀ pɛ̃ɛ̃té diɛ.
51 Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ di bo yà tiwɛtì kpetémɛ̀ kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ dèkù
kɛ cuutiní Onìtìbirɛ ĩnkɛ̀.

2

Yesu dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì ketitì

1 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛwe yètããti kɛ̀ mupotúòmù bannii ãnné Kanaa, Kadidee kó
kutempɛ̃ nkɛ̀ Yesu yɔ̃ ndɛ̀ bo.
2 Kɛ̀ bɛ̀ múnkɛɛ yú Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ dɛ kó mupotúòmù banni.
3 Kɛ̀ mɛnaà ndeè kɛ̀ Yesu yɔ̃ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mɛnaà ǹdónté.
4 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yɔ̃, fɔ̃̃ɔ̃ bá n nákɛ́ n dò nkɛ́ dɔɔ̀ tì! M mɔ̀nnì mu nyí
tùɔ̀kɛ.
5 Kòo yɔ̃ nákɛ́ bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Kòò di nàkɛ́ tì, di tì dɔɔ̀ timɔu.
6 Kɛ sɔ́ nsicee dɛ̀ bo sìkuɔ̀, bɛ̀ maánɛ̀ sì yɛtã́rɛ̀, Sifubɛ do ɔ̃ɔ̃ uté sì mɛniɛ
nkɛ́hɔ́únɛ̀ bɛmáà kɛ́bántɛ̀ Kuyie. Bá tɛ̀, tɛ̀ do bo mbo dítírìbɛ̀ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
7 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ dɔ̀: Píɛnnɛ̀ sicèe sii mmɛniɛ.
Kɛ̀ bèɛ sì píɛ nfɛ́i fɛ́i.
8 Kòò dɔ̀: Yɛ̃ntɛ́nɛ̀ di mmɔ̀nnì kéduɔ́ nwèè ni dibanni kó mutɔ̃mmú.
Kɛ̀ bèɛ ò duɔ́.
9 Kòo yáákɛ́ mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ naá mmɛnaà, nhò í mbantɛ́ dɛ kó mɛnaà nyènní dɛ̀,
kɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ biɛ mɛ nyɛ́ kɛ yɛ́ bɛɛ̀ dómɛ̀ dɛ kó mɛniɛ.
10 Wèè ni dibanni kòo yú wèè tóú o pokù kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛtɔbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ keté kétotí
mɛnaà mmɛ̀ɛ̀ naati mèmmɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ muɔ́ nkɛ deè bɛ̀ né totí mɛ̀ɛ̀ í naati mɛsàà
nkɛ̀ fɔ̃ ndèntɛnɛ̀ mɛnatimɛ̀!
11 Dɛ kó tidiɛtì Yesu dɔɔ̀ tì Kanaa, Kadidee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, tìì tú tiketitì,
ò dɔɔ̀ tì, kɛ bɛnkɛ ò kpeńnìmɛ̀, kòo tancɔ́ùmbɛ̀ dɔkɛɛ nhò tã́.
12 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu kɔtɛ Kapɛnnaummu nɛ̀ o yɔ̃ nɛ̀ o nɛí nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀
kɛ dɔ̀ yɛwe sámpó.

Yesu do bɛtimɛ̀ bɛpotambɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ
(Wéntɛ́ Matie 21:12-13 nɛ̀ Mariki 11:15-17 nɛ̀ Duku 19:45-46)

13 Sifubɛ kó dibanni bɛ̀ tu dì diyentébanni kɛ̀ dìi tɔ́ónní kɛ̀ Yesu kɔtɛ
Sedisadɛmmu,
14 kɛ́yà bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ fiiti inààkɛ nɛ̀ ipe nɛ̀ sinɔ́nkpeé Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kó kudànkù
miɛkɛ nɛ̀ bɛdítíceetibɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kàri tábùrìbɛ̀ takɛ́.
15 Kòo dɔɔ̀ kuhɔ̃ũ didáù, ké bɛ̀ bɛ̀ti bɛmɔu nɛ̀ bɛ nàákɛ nɛ̀ bɛ pe kɛ díé
bɛdítíceetibɛ̀ díítí kébuɔ́ mbɛ tábùrìbɛ̀,
16 kénákɛ́ bèɛ fiiti sinɔ́nkpeé kɛ dɔ̀: Túóténɛ̀ di tɛrɛ̀ kéyè, di báá dɔɔ̀ n cicɛ cĩ̃ɛ̀tɛ̀
kupotaá nkpɛtɛ.
17 Kòo tancɔ́ùmbɛɛ dentení tìì wàri kɛ tú: N Yiɛ̀ nKuyie n dómu a cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ n
tuɔ̀ mmuhãã́ nkɔ̃mɛ.

18 Kɛ̀ Sifubɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀ tidiɛtì matì kɛ̀ tí bantɛ́ kɛ dò nha mɔkɛ kucɛ kɛ bo na kédɔɔ̀ a mɛ̀ ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀.
19 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Pɔntɛnɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ n wɛ̃tɛ kɛ́ tɛ̀ maá yɛwe yètããti miɛkɛ.
20 Kɛ̀ Sifubɛ dɔ̀: Tínti maá Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ tɛ̀ yɛbie nsipísìnàà nɛ̀ yèkuɔ̀ kɛ̀ fɔ̃́ nné bo tɛ̀ mmaá yɛwe yètããti miɛkaà?
21 Yesu do náá Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kpɛ́í nkɛ yɛ̃ nho mɔ́mmuɔ nwe.
22 Yesu yɛ̃ńtɛ́ dìì mɔ̀nnì kòo tancɔ́ùmbɛɛ dentɛní ò sòò tì bɛ́immɛ̀, kɛ́yie nKuyie nnáaǹtì tìì wɛ̀ri, nɛ̀ Yesu nàkɛ́ tì.

Yesu yɛ́mɛ̀ tìì bo onìtì yɛmmɛ̀ miɛkɛ

23 Yesu bo dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu diyentébanni kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu yà ò dɔ̀ɔri tìì diɛtì kɛ́ nhò tɛ̃́.
24 Yesu mɛ nyí mbɛ̀ tɛ̃́ kɛ yɛ̃́ ò yɛ́mɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ bɛmɔu.
25 Dɛ̀ do í dò mbɛɛ ò nàkɛ́ onìtì dòmmɛ̀, ò do yɛ́mu nɛ̀ omáà tìì bo onìtì yèmmɛ̀ miɛkɛ.

3

Yesu nàkɛ́ tì Nikodɛmmu

1 Onìtì mɔù weè do bo Fadisĩ̃ɛbɛ kó fɛnafɛ miɛkɛ, kòo yetìrì tu Nikodɛmmu, kòò tu Sifubɛ kóò kótì.
2 Kòo kɔtɛ kɛyènkɛ̀ makɛ̀ Yesu borɛ̀ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Okótì, ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkuù da tɔ̃nní kàa bo ti nákɛ́ ku náaǹtì, kɛ yɛ̃́ òmɔù báá namɛ̀ kédɔɔ̀ a mɛ̀ ndɔ̀ɔri tìì diɛtì kɛ̀ Kuyie nyí ò bonɛ̀.
3 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó da nákɛ́ timɔ́mmɔnti nti, kɛ̀ bɛ̀ í pɛité onìtì mɛpàmmɛ̀ ò báá na kéyà Kuyie nkpààtìyuu.
4 Kɛ̀ Nikodɛmmu dɔ̀: Bɛ̀ bo yĩ̃mɛ kéwɛ̃tɛ képɛité onitikótì? Ò bo na kéwɛ̃tɛ kéta o yɔ̃ pɔutì kɛ̀ bɛɛ ò pɛitáà?
5 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Timɔ́mmɔnti nti n da nàkémɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ í pɛité onìtì nɛ̀ mɛniɛ nnɛ̀ Muyaánsààmù ò báá na kéta Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
6 Onìtì pɛité wè tu onìtì nwe kɛ̀ Muyaánsààmù pɛité wè tu Muyaánsààmù kou.
7 Dɛ̀ báá da di n da nàkémɛ̀ kɛ tú: Di dò mbɛ̀ di pɛité mɛpàmmɛ̀.
8 Kuyaakù ɔ̃ nfuuti kù dó kɛ̀ɛ bíékɛ̀ nkɛ̀, kàa yo kù nampúmɛ̀, a mɛ nyí yɛ̃́ kù ìténí dɛ̀ yoo kù kɔ̀ri kɛ̀. Muyaánsààmù pɛité wè o kpɛrɛ mɛ ndò.
9 Kɛ̀ Nikodɛmmu dɔ̀: Dɛ̀ yóó yĩ̃mɛ kédɔɔ̀?
10 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Fɔ̃́ nwèè tu Isidayɛɛribɛ miɛkɛ ikuɔ́ wããbɛ̀ kóo kótì a í tì yɛ̃́à?
11 N da náá mmɔ́mmuɔ nwe: Ti náá ti yɛ̃́ tì nti nɛ̀ ti yà tì, di mɛ nyí dɔ́ ké tì yie.
12 Kɛ̀ n di náá kutenkù kpɛti kɛ̀ dì í tɛ̃́, di bo yĩ̃mɛ kéntɛ̃́ n di náá ndìì mɔ̀nnì kɛĩ̃nkɛ̀ kpɛti?
13 Òmɔù í dèkɛ kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í tú Onìtìbirɛ, dɛ̀ɛ cùténí kɛĩ̃nkɛ̀.
14 Mɔyiisi do cò́ńné mɛ̀ɛ botí fɛmátìwààfɛ̀ dikpáà miɛkɛ, mɛɛ̀ botí nku bɛ̀ yóó baakémɛ̀ Onìtìbirɛ kudɔú kécónné.
15 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ɛ ò tɛ̃́ kɛ̀ bɛ̀ mmɔkɛ mufòmmu mùù bo sɛ̃́ã̀.
16 Kɛ yɛ̃́ Kuyie mmɛ̀nkɛ dɔkɛmɛ̀ kutenkù, kɛ duɔnní ku Birɛ dɛ̀ɛ bo dɛmáà, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ̀ tɛ̃́ bɛ̀ báá kú, bɛ̀ mmɔkɛ mufòmmu mùù bo sɛ̃́ã̀.
17 Kuyie nyí duɔnní ku Birɛ kɛ̀ dɛ̀ bo bekénɛ̀ kutenkù, kù dɛ̀ duɔnní kɛ̀ dɛ̀ bo kù dɛɛtému.
18 Wèè tɛ̃́ Kuyie mBirɛ kù báá ò bekénɛ̀, wèè mɛ nyí dɛ̀ tɛ̃́ kù ò bekénɛ̀ kɛ dèèmu, kɛ yɛ̃́ ò yetɛmɛ̀ Kuyie mBirɛ dɛ̀ɛ bo dɛmáà.

19 Ntɛ Kuyie mbeéntì tú tì: Kuwenniku kɔ̀tɛnímu kutenkù kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɔkɛ dibiìnnì kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ kuwenniku, kɛ yɛ́ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ tumɛ̀ mɛyɛimɛ.
20 Wèè dɔɔ̀ri mɛyɛi nhò í dɔ́ kuwenniku, ò ɔ̃ mbo dibiìnnì miɛkɛ nkɛ, ò dɔɔ̀ri mɛ̀ɛ̀ yɛi nyàà bo feitɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
21 Wèè mɛ ndɔɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ wenni ò ɔ̃ mbo kuwenniku miɛkɛ nkɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo yà ò dɔɔ̀rimɛ̀ Kuyie ndɔ́ dɛ̀.

Yesu nɛ̀ Isãã-Batiisi

22 Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Sudee kó kutempɛ̃ nkɛ dɔ̀ yɛwe sámpɔ́ kòo ãã̀ bɛnìtìbɛ̀ bàtɛ́mmù.
23 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu nkɔrìní Isãã borɛ̀ kòò bɛ̀ ãã̀ bàtɛ́mmù Enɔɔ, Sadimmu takɛ́, kɛ yɛ́ mɛniɛ ndɛ̀ sũmɛ̀.
24 (Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ mu nyí kpetínné Isãã.)

25 Sifu mɔù nɛ̀ Isãã-Batiisi tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nnɛì Isãã ãã̀ wèè bàtɛ́mmù kpɛ́í.
26 Kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ kɛ́nákɛ́ Isãã kɛ dɔ̀: Okótì, nɛ̀ wè di sòò bo Suditɛ̃ɛ̃ kó nyáà, a sòò náá nwèè kpɛ́í, weè ãã̀ bàtɛ́mmù kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɔ̀rì o borɛ̀.
27 Kɛ̀ Isãã bɛ̀ tɛ̃ɛ́né kɛ dɔ̀: Onìtì mɔ̀kɛ dɛ̀ Kuyie nkuù dɛ̀ nhò duɔ́.
28 N sòò di nàkɛ́mu weti weti kɛ dɔ̀: Míì í tú Kirisi, Kuyie ntããtɛ́ wè, n niitɛ́ní kɛ bo nákɛ́ o kpɛ́í nkɛ.
29 Onìtì ɔ̃ ntóú o pokù kòo népo cɔ̀ḿmú kɛ yo o tammɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ò naati mɛ̀ɛ̀ botí, n kpɛrɛ mɛ ndo.
30 Ò dò nkɛ́ndɛ́úkúmu kɛ̀ n kɛ́kú.

Kɛĩnkɛ̀ kou nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kou dɛ kó tináaǹtì

31 Wèè bonní kɛĩnkɛ̀ weè bakɛ́ dɛmɔu, wèè bo kɛtenkɛ̀ kòò tu kɛtenkɛ̀ kou, kɛ náá nkɛtenkɛ̀ kó tináaǹtì. Wèè bonní kɛĩnkɛ̀ weè bakɛ́ dɛmɔu.
32 Kɛ náá nhò kèè tì nɛ̀ ò yà dɛ̀ Kuyie mborɛ̀, òmɔù mɛ nyí tì yie.
33 Wèè tì yie nhò bantɛ́mu kɛ dò nKuyie ntú timɔ́mmɔnti kɔku nku.
34 Kuyie ntɔ̃nní wè weè nàá nku kpɛti kɛ yɛ́ Muyaánsààmù ò pìɛ́kɛ́mɛ̀ kɛ í mɔkɛ kumànku.
35 Kuyie ndɔ́mu ku Birɛ, kɛ dɛ̀ duɔ́ ndɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ bakɛ́.
36 Wèè tã́ Kuyie mBirɛ ò mɔ̀kɛmu mufòmmu mùù bo sã́ã̀, kɛ̀ wèè í tã́ Kuyie mBirɛ ò báá mù pètɛ́, Kuyie mmiɛkɛ bo nhò cɔ̀ú.

4

Yesu nɛ̀ Sammarii kóo nitipòkù

1 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛɛ keè Yesu mɔ̀ɔtɛmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ sũnɛ̀ Isãã kɔbɛ kòò bɛ̀ ãã̀ bàtɛ́mmù.
2 Weti weti, Yesu do í ãnné òmɔù bàtɛ́mmù, ò tancɔ́ùmbɛ̀ bɛɛ̀ do ãã̀ bàtɛ́mmù.
3 Yesu kèè dìi mɔ̀nnì bɛ̀ náantɛmɛ̀ o kpɛ́í nkɛ́ítɛ́ Sudee kɛ́nkɔri Kadidee,
4 kɛ̀ dɛ̀ ndò nwèe yè Sammarii.
5 Kòo tuɔkɛ Sammarii kó dihɛì marì, bɛ̀ tú di Sisaa, kɛ̀ dì tɔ̀kɛ́nɛ̀ Sakɔbu do duɔ́ nkùù paku o birɛ Sosɛfu.
6 Kɛ̀ Sakɔbu do keú tɛ̀ɛ̀ bintɛ dɛ̀ bo. Kɛ sɔ̃́ ndiyiè cɔ̀ḿmú yɛyɔ kɛ̀ Yesu ɔu kɛ́karoo tɛbintɛ takɛ́.
7 Kɛ̀ Sammarii kóo nitipòkù mɔùu kɔtɛní kɛ bo dó mɛniɛ, kɛ̀ Yesu dɔ̀: M pã mɛniɛ nkɛ̀ n yã̀.
8 (Dɛ̀ do sɔ̃́ nho tancɔ́ùmbɛ̀ ta dihɛì ndi kɛ bo dontɛ́ mudii.)
9 Kɛ̀ dɛɛ di dɛ kóò nitipòkù kòo dɔ̀: Dɛ̀ yĩmɛ fɔ̃́ nSifu kàa m mɔ́ú mɛniɛ mí nSammarii kou kɛ bo yã̀? (Sifubɛ í naatinɛ̀ Sammarii kɔbɛ.)

10 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Kàa do nyɛ́ Kuyie mpãã ndɛ̀, kɛ yɛ́ wèè da mɔ́ú mɛniɛ kɛ bo yɑ̃̀, fɔ̃̄ɔ̃̀ na nhò mɔɔ kòo da pã̀ mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ duɔ̀ mmufòmmu.
11 Kòo nitipòkùu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Okótì, a í mɔkɛ dihɔnnì kɛ̀ tɛbintɛ cũmpúrì, a bo yĩmɛ kénintɛ mɛniɛ?
12 A yɛ̀mmɛ̀ do nha dɛunɛ̀mu ti yààrì Sakɔbu wèè do yɔ̃ ndɛ kó tɛbintɛ kó mɛniɛ nnɛ̀ o bí nɛ̀ o wũɔ̃ kɛ ku kɛ tɛ̀ nti yóunàà?
13 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Wèè bo yɑ̃̀ mɛniɛ mmiɛ sinéyɛ̃ĩ wɛ̃ti kɛ bo ò pĩ́ńmu.
14 Wèè mɛ mbo yɑ̃̀ mɛniɛ nh ò pãmɛ̀ sinéyɛ̃ĩ tɛ́nkɛ báá ò pĩ, mɛ̀ bo naá ntɛbintɛ kémpũɔ̃̀ nho miɛkɛ, koò duɔ̀ mmufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀.
15 Kòo nitipòkùu béi nkɛ dɔ̀: Okótì m pã̀ dɛ kó mɛniɛ kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ tɛ́nkɛ bá m pĩ kɛ̀ n wɛ̃tɛní diɛ mmudúò.
16 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Kɔtɛ kɛ yúní a dɔù.
17 Kòo nitipòkùu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: N yí mɔkɛ n dɔù. Kɛ̀ Yesu dɔ̀: A naatimu a mɛ ntúmɛ̀ a í mɔkɛ a dɔù.
18 A béi mɔ́mmuɔ nwe, kɛ yɛ́ a yenkɛmɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛ̀nùmmù, kàa mɛ̀ mbo wè yíe nyí tú a dɔù.
19 Kòo nitipòkùu béi nkɛ dɔ̀: Okótì, m bantɛ́mu, a tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe.
20 Tínti Sammarii kɔbɛ ti yɛmbɛ̀ ɔ̃ mbáá nKuyie ndi ntãrì ĩnkɛ̀ nkɛ. Kɛ̀ díndi Sifubɛ kɛ̀ di tú Sedisadɛmmu nwe ti dò nké nkù bàámmɛ̀.
21 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Onitipòkù fɔ̃́, a nyɛ́ kɛ tú dɛ mɔ̀nnì kpaanímu kɛ̀ bɛ̀ tɛ́nkɛ í yó mbáá nKuyie di ntãrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu.
22 Díndi Sammarii kɔbɛ di í yɛ́ di báá mmù, tínti Sifubɛ ti yɛ́mu ti báá mmù, kɛ yɛ́ mɛdɛɛtímɛ̀ bonnímɛ̀ Sifubɛ borɛ̀ ndɛ.
23 Dɛ mɔ̀nnì duunnímu kɛ tùɔ̀kɛní, bɛ̀ɛ̀ tũ nKuyie nnɛ̀ timɔ́mmɔnti kɛ̀ bɛ̀ bo nkù báá nnɛ̀ timɔ́mmɔnti nɛ̀ Muyaánsààmù, Kuyie ndɔ́ muù báammu botí.
24 Kuyie ntú muyaá mmu, bɛ̀ɛ̀ kù báá mbɛ̀ do nké nkù báá nnɛ̀ timɔ́mmɔnti nti, nɛ̀ Muyaánsààmù.
25 Kòo nitipòkùu ò nàké kɛ dɔ̀: N yɛ́mu kɛ dò nKirisi Kuyie ntããté wè kɔ̀riní, ò bo kɔtɛní dìì mɔ̀nnì ò bo ti nákɛ́ dɛmɔu.
26 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Mí nwèè da náánnɛ̀, míì ò tú.
27 Dɛ mɔ̀nnì kòo tancóùmbɛ̀ wɛ̀tɛní, kɛ nsɔ̃́ mbɛ̀ nàá, kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ di, bɛ̀ mɛ nyí ndàátí kɛ bekɛ onitipòkù wanti mù yoo Yesu ò nàánnɛ̀ mùù kpéí.
28 Kòo nitipòkùu yóu o dúù dɛborɛ̀ kéwɛ̃tɛ dihɛì kénákɛ́ kɛ dɔ̀:
29 Kɔtɛnní kéyà wèè n nàké n dɔ̀ɔ̀ dɛɛ̀ kó dimàà, Kirisi bo nní nwe.
30 Kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ íténí kékɔtɛní Yesu borɛ̀.
31 Kɛ nsɔ̃́ kòo tancóùmbɛ̀ ò bàá nkɛ tú: Okótì, a báá dià?
32 Kòo bɛ̀ nákɛ́ kɛ dɔ̀: N kó mudiì di í mù yɛ́.
33 Kòo tancóùmbɛ̀ mbékú bɛtɔbɛ̀ kɛ tú: Òmɔù weè sàà ò duɔ́ nkòò dià?
34 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: N kó mudiì tú m bo dɔɔ̀mɛ̀ wèè n tɔ̃nní ò dɔ́ dɛ́, kédeè mutɔ̃mmú ò n duɔ́ mmù.
35 Díndi tú bɛtɑ̃̀ɑ̃̀bɛ̀ kpaá bɛ̀nàà kɛ̀ tidiitìi bi, mi nné di náámmu kɛ tú: Wéntɛ́nɛ̀ dɛpaa tidiitì bimu kɛ baa mukɔ̃ũ.
36 Wèè kɔ̃ũ tidiitì ò mɔ̀kɛmu o kó tiyeti, kɛ tíkíí tidiitì mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀ mu kpéí. Wèè buɔtì nɛ̀ wèè kɔ̃ũ bɛ wèì dimáà ndi.
37 Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ tìì náaǹtì tú yie mbuɔtì kòo tɔù kɔ̃ũ, tì tú timɔ́mmɔnti nti.
38 N di tɔ̃ nkɛ̀ di kɔ̃ũ tìì diitì díì í ti kùútí, bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ tì kùútí kɛ di dɛì.
39 Kɛ̀ Sammarii kɔbɛ pɛ́uu yie nYesu, onitipòkù bɛ̀ nàké mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ tú: Ò n nàkɛ́mu n dɔ̀ɔ̀ dɛɛ̀ kó dimàà.

40 Kè bèɛ kɔtɛní Yesu borè kóò bántè kɛ dɔ̀ wè nkpaá, kòo yie nkénkpaá kɛ dɔ̀ yɛwe yèdéè.
41 Kè kusũkùu keè ò bè nàá ntì kéyie nké nhò tấ,
42 kénáké onitipòkù kɛ dɔ̀: Dɛ í tú a ti nàké tì, tii te kè ti yie koò tấ. Ti mómmɔmbɛ ti kèèmu ò nàámmè kɛ bantɛ́ kɛ dò nhò tu kutenkù kumɔu kó Odɛɛtíwè.

Yesu miɛkùnnɛmè onitidiɛwè birɛ
(Wéntɛ́ Duku 7:1-10, 17:5)

43 Yɛwe yèdéè kó difɔ̃nkúò kè Yesu ítɛ́ kénkɔri Kadidee.
44 Bá nè ò do mɛ mbéimmè kɛ dɔ̀: Bè ɔ̃ɔ̃ í ndé Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù o ɛì miɛkɛ.
45 Ò tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì Kadidee kè bèɛ ò cɔutɛ́ mɛsàà, kɛ yɛ́ bè do kɔ̀tɛmè diyentébanni Sedisadɛmmu kéyà ò dɔ̀ɔ̀ dè.
46 Kè Yesu ítɛ́ kékɔtɛ Kanaa ò do cèètɛ dè mɛniɛ nkè mèɛ naá mmɛnaà, kɛ sɔ́ nhonitidiɛwè mɔù dè bo kɛ yènní Kapɛnnaummu, kòo birɛ mɔ.
47 Kòo keè kè bè tú Yesu ìtɛ́ní Sudee kɛ tùɔ̀kɛní Kadidee, kòo kɔtɛ kóò bántè kɛ dɔ̀: M birɛ dɛè mɔ nkɛ duúnnè mukũũ, ti kò nkàa dè miɛkùnnɛ.
48 Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Kè n yí dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì nè mɛdɔɔ̀rìmè càmmè di ɔ̃ɔ̃ í ntấ!
49 Kè weè nitidiɛwè nhò báá nkɛ tú: Okótì! Tí kò nkè m birɛ mu nyí kú.
50 Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Kò! Nkàa birɛ miɛtému.
Kòo yie nYesu ò nàké tì kékétɛ́,
51 kénkũnti, kòo tɔ̃mbèɛ ò co kóò nàké kɛ dɔ̀: A birɛ miɛtému.
52 Kòo bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè dè tɔ̃ũkɛ ɔ̃mmɔ̀nnì? Kè bèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Ò wee miɛtému tɛwebiètè mèmáà mɔ̀nnì.
53 Kè dɛbirɛ cicɛɛ bantɛ́ kɛ dɔ̀ Yesu wee ò nàké dìì mɔ̀nnì ndi kɛ dɔ̀: A birɛ miɛtému. Wenwe nè o cĩ̃ètè kɔbɛ kè bèɛ yie nkéntấ Yesu.
54 Yesu do yìé kédɔɔ̀ tii diɛtì déríntì ò ìtɛ́ní dìì mɔ̀nnì Sudee kɛ wɛ̃̀tɛní Kadidee.

5

Yesu miɛkùnnɛmè wèè mɔ nyɛbie nsipísìtããti nè yèni

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Sifubɛɛ ãnné dibanni marì Sedisadɛmmu kè Yesu kɔtɛ.
2 Kè dibòrì marì bo kè bè dì tu Ipe kó dibòrì, kè kubinku makù dè bo kè bè kù yu nè ebedee kɛ tú Bɛtɛsitaa, kè bè kù cɛ̃ɛ̃̀tɛ tifiiti tìnùmmù.
3 Kè bɛmuɔmbɛ péu duɔ́ ti miɛkɛ, tiyũɔ̃ntì, nè yɛkpĩɛ̃ nè tihɔ̀ùtì. [Bè do ɔ̃ mbaa mɛniɛ mbo nampɛmè mmɛ,
4 kɛ yɛ́ Kuyie ntɔ̃nnì marì do ɔ̃ɔ̃ cútɛ́nímè kénampɛ mɛniɛ nkòo muɔnti wèè niitɛ́ kɛ ta, wèe miɛtɛ́, bá kòo mɔ mmùù mɔmmú botí.]
5 Kòo nìtì mɔù dè bo kɛ mɔ nkɛ tùɔ̀kɛ yɛbie nsipísìtããti nè yèni.
6 Kè Yesu ò yà kòò duɔ́, kòo bantɛ́ ò dè bomè kè dè mɔ̀ntɛ, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A dɔ́ kémiɛtáà?
7 Kòo muɔntii ò tɛ̃ɔ́né kɛ dɔ̀: Okótì n yí mɔkɛ òmɔù wèè bo n tanné kubinku miɛkɛ, kè mɛniɛ nnampɛ kè nh àrì kɛ bo ta otɔù weè ɔ̃ɔ̃ niitɛ́ kéta.
8 Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Ítɛ́! Túótɛ́ a mìèkù kékétɛ́.
9 Dɛndɛ bàmbà nkòò miɛtɛ́ kétúótɛ́ o mìèkù kékétɛ́.
Dè do tú tɛompùtè yiè ndi.
10 Kè Sifubɛɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Dè cimu a bo ntɔmè a mìèkù tɛompùtè yiè.
11 Kòo bè tɛ̃ɔ́né kɛ dɔ̀: Wèè m miɛkùnnɛ, weè yɛ̃ n túótɛ́ m mìèkù kékétɛ́.
12 Kè bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Weninwe wèè mɛ nyɛ̃?
13 Dɛ kóo nìtì mɛ ndo í yɛ́ wènwe, ditĩnnì dìì do sũ kè Yesu taroo di miɛkɛ.
14 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Yesu ò yà Kuyie ncĩ̃ètè miɛkɛ kóò nàké kɛ dɔ̀: A mɛ mmiɛtémè a tɛ̃nkɛ báá dɔɔ̀ mɛyɛi, dɛdiɛrè yàà bo da tuɔkení.

15 Kɛ̀ dɛ kóo nìtìi kɔtɛ kɛ́nákɛ́ Sifubɛ kɛ dɔ̀: Yesu weè m miɛkùnnɛ.
16 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Sifubɛ nkpɑnnɛ̀ Yesu wè ò miɛkùnnɛ mɛ̀è kpɛ́í ntɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè.
17 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N cicɛ pĩmmu mutɔ̃mmú sɑ̃́ɑ̃̀ kɛ̀ m múnkɛ pĩ.
18 Kɛ̀ Sifubɛ ndɔ́ kóò kùɔ, dɛ̀ í tú ò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀è kpɛ́í ndɛ̀è ci tɛomɔ̀pùtɛ̀ yiè máà, ò yɛ̃ mmɛ̀è kpɛ́í nho cicɛ tú Kuyie nkɛ ɛrìnɛ̀ omáà Kuyie.

Kuyie nduɔmmɛ̀ ku Birɛ muwɛ̃rímú

19 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, dɛbirɛ í dɔɔri dɛ̀marɛ̀ nɛ̀ dɛmáà. Dɛ̀ wùó nkɛ̀ dɛ cicɛ dɔɔri dɛ̀, dɛ̀ dɛ ndɔɔri. Dɛ cicɛ dɔɔri dɛ̀ dɛ̀ múnkɛ dɛ ndɔɔri.
20 Dɛbirɛ cicɛ dɛ̀ dɔ́mu kɛ dɛ̀ bɛnkú ò dɔ̀ɔri dɛ̀è kó dimàà dɛməu, kɛ yóó dɛ̀ bɛnkɛ mutɔ̃mmú diɛmù, kɛ̀ dɛ̀ɛ mù dɔ̀ɔ kɛ̀ dɛ̀ di di.
21 Cicɛ Kuyie nduɔ mmɛ̀è botí kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ yɑ̃́nnì, mɛè botí nku dɛbirɛ duɔmmɛ̀ mufòmmu dɛ̀ mù dɔ́nɛ̀ wè.
22 Cicɛ Kuyie nyí bekùnɛ̀ òməù, kù duɔ̀ nku Birɛ ndɛ muwɛ̃rímú mumɔu, kɛ̀ dɛ̀ bo bekénɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
23 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛməuu déúkùnnɛ dɛbirɛ, kéndònnɛ̀ bɛ̀ déúkùnkomɛ̀ dɛ cicɛ. Wèè í déúkùnko dɛbirɛ ò í déúkùnko dɛ cicɛ wèè dɛ̀ tɔ̃nní.
24 Kɛ̀ Yesu yíé kébéi nkɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, wèè kemmu n náɑ̀ntì kɛ dɔ́ wèè n tɔ̃nní ò mɔ̀kɛmu mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀, bɛ̀ báá ò bekénɛ̀. Ò yèmu mukũ̃ũ̃ mmiɛkɛ kɛ ta mufòmmu miɛkɛ.
25 N di náá timɔ́mmɔnti nti, dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ kɛ dèèmu, kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ bo keè Kuyie mBirɛ tammɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ mɛ̀ kèè kɛ̀ bɛ̀ nfòù sɑ̃́ɑ̃̀.
26 Cicɛ Kuyie mmɔ̀kɛ mɛ̀è botí mufòmmu, mɛè botí nku kù duɔ́mmɛ̀ ku Birɛ mufòmmu kɛ̀ dɛ̀ mù mɔ̀kɛ.
27 Kòò dɛ̀ duɔ́ mmuwɛ̃rímú kɛ̀ dɛ̀ bo bekénɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ yɛ̃́ dɛ̀ túmɛ̀ Onìtìbirɛ.
28 Dɛ̀ báá di di, dɛ mɔ̀nnì duunnímu kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ bo keè Onìtìbirɛ tammɛ̀,
29 kéyɑ̃́ntɛ́ kéyɛ̀nní ifɔ̃ti miɛkɛ. Bɛ̀ɛ dɔ̀ɔri mɛsàà nkɛ̀ bɛ̀ɛ ta mufòmmu miɛkɛ, bɛ̀ɛ dɔ̀ɔri mɛyɛi nkɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ bekénɛ̀.

Yesu í wɑnti bɛnìtìbɛ̀ nhò sɑ̃ntí

30 N yí yóó nɑ kédɔɔ̀ tìmɑtì nɛ̀ m máà, m bekù n cicɛ yɛ̃ nni mbekù mèmmɛ, kɛ̀ m beéntì wetí kɛ yɛ̃́ n yí wɑntimɛ̀ kédɔɔ̀ n dɔ́ dɛ̀. N dɔɔri wèè n tɔ̃nní ò dɔ́ dèndɛ.
31 Kɛ̀ míì nàá m máà kpɛ́í n náɑ̀ntì bá ntú timɔ́mmɔnti.
32 Otɔù mɔù weè nàá n kpɛ́í, kɛ̀ n yɛ̃́ kɛ dò nhò nàá ntì n kpɛ́í ntì tu timɔ́mmɔnti.
33 Di tɔ̃mmu bɛnìtìbɛ̀ Isãã borɛ̀, kòò nàkɛ́ ò yɛ̃́ tì timɔ́mmɔnti ĩnkɛ̀.
34 N yí dɔ́ bɛ̀ɛ nákɛ́ n kpɛ́í, m béi nyIsãã kpɛ́í kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di cootému.
35 Isãã do dònnɛ̀ fìtírɛ̀ ndɛ kɛ mìítɛ́, kɛ̀ di yie nkɛ yɑ̀nkɛ̀ sámpó o wenniku miɛkɛ.
36 M pĩ mmùù tɔ̃mmú dɛumu kɛ pɛ̃̀tɛ́ Isãã kɔ̃mu, muù bɛnkú kɛ dò nKuyie nni ntɔ̃nní.
37 N cicɛ wèè n tɔ̃nní ò nàámmu n kpɛ́í. Di í kèè o tammɛ̀ diyiè marì, di mɛ nyí ò yà diyiè marì.
38 O náɑ̀ntì í karì di miɛkɛ, kɛ yɛ̃́ di í tɑ́mɛ̀ ò tɔ̃nní wè.
39 Di fɛí ntìì wɑ̃̀ri kɛ̀ di yèmmɛ̀ dò ndi bo pétɛ́ ti miɛkɛ mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀, tìì mɛ nni nti tìì nàá n kpɛ́í.
40 Di mɛ nyí dɔ́ kékɔtɛní m borɛ̀ képétɛ́ mufòmmu.
41 N yí wɑnti bɛnìtìbɛ̀ nni nsɑ̃ntí.
42 N di yɛ́mu, kɛ̀ di í dɔ́ Kuyie.
43 N cicɛ weè n tɔ̃nní bá di í n cɔutɛ́, kòò tɔù mɔù kɔ̀tɛní nɛ̀ omáà di bo ò cɔutɛ́.
44 Di bo yĩmɛ kɛ́ntɑ̃́, díndi bɛ̀ɛ wɑnti ditɔbɛ̀ kó yɛsãã, kɛ í wɑnti Kuyie nkuù máà di sɑ̃ntɛ.

45 Di yèmmè bá ndo mmíì yóó di sɛi nKuyie mborè, Məyiisi di yie nwèe kpɛti
weè yóó di sɛi.
46 Kè di mènkɛ do nyiemmu Məyiisi kpɛti di na nyiemmu n kpɛti, kɛ yɛ̃́ ò
nàkémè míì kpéí.
47 Di né í mɛ nyiemmè Məyiisi wàri tì, di bo yĩmɛ kéyie n kpɛti.

6

Yesu duómmè kè pɛ̃́ɛ̀ sũũ
(Wéntɛ́ Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17)
1 Kè Yesu séntɛ́ Kadidee kó mɛniɛ mbè tu mè Tiberiyati mɛ kó diyáà.
2 Kè bɛnìtìbè péu nhò tũ mbè yà mèè kpéí kòò miɛkùnko bɛmuɔmbɛ
3 kè Yesu dekɛ ditãrì kénkari nè o tancóùmbè.
4 Kɛ sɔ̃́ nSifubɛ kó dibanni bè tu dì diyentébanni kè dì duunní.
5 Kè Yesu yà ditĩnnì kè dì kòriní o borè kòo bekɛ Fidipu kɛ dɔ̀: Ti bo dontɛ́ dɛ
mudiì kè ditĩnnì dii ndi?
6 Ò do yɛ̃́mu ò yóó dɔɔmè kɛ né bekɛ Fidipu kɛ bo yà ò bo tɛ̃́nné tì.
7 Kè Fidipuu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Bá kè ti donténè dibenni tɔ̃mmú díítí pɛ̃́ɛ̀bè, dè bá
nsànnè bá wè ò bo pétémè tɛwétitè.
8 Kè Yesu tancóùmbè kóò mɔù Ãntidee, Simɔɔ Piɛri nantèɛ ò nàké kɛ dɔ̀:
9 Dɛdapùmbirɛ marè màkɛ diɛ mpɛ̃́ɛ̀bè bènùmmù nè siyĩĩ sìdésì, dɛndɛ né bo
dɔɔ̀ ba kunitisũkù kuu?
10 Kè Yesu dɔ̀: Duónnè kè bèɛ kari.
Kɛ sɔ̃́ ntimútì dè bo kè bèɛ karoo ti ĩnkè, bè do bo mbo sikɔupísìnùmmù (5000).
11 Kè Yesu cɔuté pɛ̃́ɛ̀bè késãntɛ Kuyie nké bè totí nè siyĩĩ bè dó mèè botí.
12 Bè di dìì mànnì kénsànnè kè Yesu náké o tancóùmbè kɛ dɔ̀: Tíínnè yɛwétiyè
yèè kpaá, kè dìmarì báá feti.
13 Kè bèɛ yè tìí nkè yèɛ píɛ yɛmómmùyákè tɛpíítè nè yèdéè.
14 Kè bèɛ yà Yesu dɔɔ̀ dè kɛ dɔ̀: Onìtì yie mmènkɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò
nwe, kù yɛ̃ nwèè kòriní.
15 Kè Yesu nsɔ̃́ mbè dó kóò pĩ ntikpàtì nè muwɛ̃rímú, kéwɛ̃tɛ kédekɛ ditãrì o
máà borè.

Yesu kètémè mɛniɛ nyĩnkè
(Wéntɛ́ Matie 14:22-33 nè Mariki 6:45-52)
16 Kuyuoku mànnì kòo tancóùmbèɛ kɔtɛ mɛniɛ mborè,
17 kédekɛ kudabɛkù kénsenti Kapɛnnaummu bíékè, kɛ sɔ̃́ ndè bìitɛ kè Yesu
mu nyí wɛ̃̀tɛní bɛ borè.
18 Kè kuyaakperikú makùu ítɛ́ kénfuuti kɛ íinko yɛnéfĩnfĩrè.
19 Dè do bo nsɔ̃́ mbè tùàkɛ cìdòmétìrìbè bènùmmù yoo bèkuɔ̀, kéyà Yesu kòò
kéróo mɛniɛ nyĩnkè kɛ bè tóóntoo kè kufɔ̃waá mbè pĩ.
20 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Mí nwe! Kufɔ̃waá mbáá di pĩ.
21 Kè bè ndó kóò tùóténè kudabɛkù kéyà bè pǎnkɛ tùàkɛmè bè kòri kè.

Bèè do wanti Yesu pɛ̃́ɛ̀ kpéí
22 Kè dèɛ wentɛ́ kè bèè kpaá mɛniɛ nyáà bè wee ìtɛ́ dè, kè bèɛ dentɛní kudabɛkù
wee dè bomè kumáà ndi, kè Yesu tancóùmbèɛ kù ta kéítɛ́ bá ò í nɛí.
23 Dɛ mànnì kè tidabɛɛtì matì bonní Tiberiyati kétuɔkɛní Yesu wee sãntɛ dè
Kuyie mpɛ̃́ɛ̀ kpéí kè bèɛ dè càákɛ́.
24 Bɛnìtìbè bantɛ́ dìì mànnì kɛ dò nYesu nè o tancóùmbè bè í dè kpaá kéta dɛ kó
tidabɛɛtì kékɔtɛ Kapɛnnaummu o wammù.

Yesu weè tu mudiì mùù duɔ mmufòmmu

25 Bè yà dìì mɔ̀nnì Yesu kóo bekɛ kɛ dɔ̀: Okótì, a tùɔ̀kɛní diɛ ɔ̃mmɔ̀nnì?
26 Kɛ̀ Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N di náá mɔ́mmuɔ nwe, di n wanti kɛ naati kɛ yɛ́ di wee càákémè pɛ́ɛ̀bè kénsànnè, dè í tú di yà mèè kpéí n dɔɔri dè.
27 Di bá mpĩ mmutɔ̃mmú mudiì mùù yóó cakɛ mu kpéí, mpĩnnè mùù í yóó cakɛ mu kpéí, mùù yóó di duɔ́ mmufòmmu mùù bo sɑ̃ɑ̃̀. Onìtìbirɛ dɔ́ ké mu ndi duɔ́ nkɛ yɛ́ o cicɛ Kuyie nhò cànnɛmè koò duɔ́ mmuwɛ̃rímú.
28 Kɛ̀ bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti dò nkédɔɔ̀ ba kɛ pĩ nKuyie ntɔ̃mmú?
29 Kɛ̀ Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kuyie nkó mutɔ̃mmú tú di bo ntɑ́mè kù tɔ̃nní wè.
30 Kɛ̀ bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: A bo na kédɔɔ̀ ɔ̃nti diɛtì kè ti yà kɛ né ntɑ́, a bo na kédɔɔ̀ ɔ̃mmu tɔ̃mmú!
31 Ti yɛmbè do dimu mánnì dikpáà miɛkɛ, kéndònnè tì wɑ̀rimè kɛ tú: Kù bè duɔ́ nkɛĩnkè kó mudiì kè bè di.
32 Kɛ̀ Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, dè í tú Mɔyiisi weè di duɔ́ kɛĩnkè kó mudiì, n cicɛ weè di duɔ̀ kɛĩnkè kó mudiì mɔ́mmɔmmu.
33 Kuyie nduɔ̀ mùù diì tú wèè cùténí kɛĩnkè kɛ duɔ̀ mmufòmmu kutenkù.
34 Dɛ mɔ̀nnì kɛ bɛ dɔ̀: Okótì, ńti duɔ̀ ndɛ kó mudiì sɑ̃ɑ̃̀.
35 Kɛ̀ Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: Míì tú mudiì mùù duɔ̀ mmufòmmu, wèè kɔ̀tɛní m borè dikònnì tɛ́nkɛ báá ò pĩ, wèè n tɑ́ sinéyɛ̃ĩ tɛ́nkɛ báá ò pĩ.
36 M mè nti ndi nàké: Di n yàmu, di mɛ nyí tɑ́.
37 N cicɛ n duɔ́ mbè bɛmɔu bè kɔ̀rinímu m borè, m mɛ nyí yóó yetɛ òmɔù!
38 Kɛ yɛ́ n cùténímè kɛĩnkè kɛ bo dɔɔ̀ wèè n tɔ̃nní ò dómè mmɛ, dè í tú m mɔ́mmuɔ n dómè.
39 Wèè n tɔ̃nní ò í dɔ́ n fétìnnɛ ò n duɔ́ mbè kóò mɔù, ò dɔ́ n duɔ́ nkè bèɛ yɑ̃́ntému diyiè sɔnni yiè.
40 N cicɛ dɔ́ bèè kó dimàà yà dɛbirɛ kɛ dè tɑ́ bè mmɔkɛmu mufòmmu mùù bo sɑ̃ɑ̃̀, kè dèɛ duɔ́ nkè bèɛ yɑ̃́ntɛ́ diyiè sɔnni yiè.
41 Kɛ̀ dèɛ yonkɛ Sifubɛ Yesu yĩ mèè kpéí nhò tú mudiì mùù cùténí kɛĩnkè.
42 Kɛ̀ bè dɔ̀: Sosɛfu kó dɛbirɛ ndɛ, kè ti yɛ́ o cicɛ nè o yɔ̃, ò bo yĩmɛ kéna kɛ dɔ̀ o cùténí kɛĩnkè.
43 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Bá nhũntínè dimáà.
44 N cicɛ wèè n tɔ̃nní, kòò í yũɔ̃nní òmɔù, ò báá na kékɔtɛní m borè, kè n duɔ́ nkòo yɑ̃́ntɛ́ diyiè sɔnni yiè.
45 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè pátɛ miɛkɛ tì wɑ̃̀ri kɛ tú Kuyie mbo bè duɔ́ nyitié. Wèè kèè Cicɛ tié nkɛ ì yie nweè kɔ̀riní m borè.
46 Dè í tú n yɛ̃ nhòmɔù yà Cicɛ Kuyie, wèè ìténí Cicɛ Kuyie mborè weè kù yà.
47 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, wèè n tɑ́ ò mɔ̀kɛmu mufòmmu mùù bo sɑ̃ɑ̃̀.
48 Míì tú mudiì mùù duɔ̀ mmufòmmu.
49 Di yɛmbè do dimu mánnì dikpáà miɛkɛ nè mɛmmɛ kɛ ku.
50 Mudiì mùù cùténí kɛĩnkè muù tú muu, wèè mù di ò báá kú.
51 Míì tú mudiì mùù cùténí kɛĩnkè kɛ duɔ̀ mmufòmmu. Kè wèè di dɛ kó mudiì ò yó nfòùmu sɑ̃ɑ̃̀. N yóó pɑ̃ mùù diì tú n kɔ̃ntì, n yóó mu mpɑ̃ kè dèɛ yie nkè bɛnìtìbè nfòù.
52 Ò béi mmɛmmɛ, kè Sifubɛ ńnɛì bɛmáà mɛdiè nkɛ tú: Ò bo yĩmɛ kɛ ti duɔ́ nho kɔ̃ntì kè ti cáákɛ́.
53 Kɛ̀ Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, kè di í càákɛ́ Onìtìbirɛ kɔ̃ntì kɛ yɑ̃̀ dɛ yĩĩ ndi bá mmɔkɛ mufòmmu.
54 Wèè càá n kɔ̃ntì kɛ yɔ̃ n yĩĩ weè mɔ̀kɛ mufòmmu mùù bo sɑ̃ɑ̃̀, kè n yóó duɔ́ nkòo yɑ̃́ntɛ́ diyiè sɔnni yiè.

55 Kɛ yɛ́ n kɔ̃ntì tii túmɛ̀ mudii mɔ́mmɔmmu, kɛ̀ n yĩĩ ntú mɛniɛ mmɔ́mmɔmmɛ.
56 Wèè càá n kɔ̃ntì kɛ yɔ̀ n yĩĩ weè n taunɛ̀, kɛ̀ nh ò taunɛ̀.
57 N cicɛ wèè n tɔ̃nní ò fòùmu sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ te kɛ̀ n fòù. Mɛɛ̀ botí nku wèè càá n kɔ̃ntì m bo ntemɛ̀ kòò nfòù.
58 Mĩì tú mudii mùù cùténí kɛĩ̃nkɛ̀, mù í wɛ̃ɱ́nɛ̀ di yɛmbɛ̀ do di mù kɛ́kú. Wèè bo di dɛ kó mudii ò bo nfòù sɑ́ɑ̃̀.
59 Kapɛnnaummu kó kutííntouku miɛkɛ nkɛ Yesu do nàkémɛ̀ dɛ kó tináaǹtì.

Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ mabɛ̀ do ò yetɛmɛ̀

60 Bɛ̀ kèè dìì mɔ̀nnì Yesu bɛ́immɛ̀ dɛ kó tináaǹtì kòo tancɔ́ùmbɛ̀ sũ̃kùbɛ̀ dɔ̀: Dɛ kó tináaǹtì yóumu, we mbo na ké tì yie.
61 Kɛ̀ Yesu bantɛ́ tì kɔkɛ́nɛ̀mɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀, kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Tì di kɔkɛ́nɛ̀maà?
62 Dɛ̀ né bo ndi dòmmɛ di bo yà dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Onìtìbirɛ deètì ò do bo kɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì?
63 Muyaánsààmù muù duɔ̀ mmufòmmu, tikɔ̃̀ntì í dɔɔri dɛ̀marɛ̀, tináaǹtì n di nàkɛ́ tì tú Muyaánsààmù mmu kɛ fòù.
64 Bɛ̀mabɛ̀ di miɛkɛ mɛ nyí tì tɑ̃́. Yesu do yɛ́mu nɛ̀ dimɔ̀nnì bɛ̀ɛ̀ í ò tɑ̃́, nɛ̀ wèè yóó ò fìtɛ́.
65 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n di nàkɛ́ kɛ tú òmɔù í yóó na kɛ́kɔtɛní m borɛ̀ kɛ̀ n Cicɛ í ò yũ̃nní.
66 Dɛ mɔ̀nnì kòo tancɔ́ùmbɛ̀ bɛsũ̃kùbɛ̀ɛ ò yóu bá bɛ̀ tɛ́nkɛ í nhò nɛínɛ̀.
67 Kɛ̀ Yesu bekɛ o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛdɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi í dɔ́ kɛ́tɑ́à?
68 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii ò tɛ̃ɱ́né kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nkɛ̀ ti da yóu ti bo kɔtɛ we mborɛ̀? Fɔ̃̃ mɔ̀kɛ tináaǹtì tìì duɔ̀ mmufòmmu mùù bo sɑ́ɑ̃̀.
69 Ti tɑ́mu kɛ bantɛ́ kɛ dò nha tú wèè kpa mɛyɛi, Kuyie ntɔ̃nní wè.
70 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mĩì di tɑ̃ɑ̃tɛ́ dimɔu tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀, nɛ̀ mɛmmɛ di miɛkɛ kòò mɔù tu dibɔɔ̀.
71 Ò do náá Sudaasi Simɔɔ Isikadiyoti kó dɛbirɛ kpɛ́í nkɛ, o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ kóò mɔù wèè yóó ò fìtɛ́.

7

Yesu nɛi do í yie nho kpɛti

1 Dɛ kó difɔ̃ǹkúò kɛ̀ Yesu ɱ́ceǹtì Kadidee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, ò í nyie nkɛ kɔ̀tɛ Sudee, kɛ yɛ́ Sifubɛ do wantimɛ̀ kɛ bo ò kùɔ.
2 Kɛ sɔ̃́ nSifubɛ kó dibanni bɛ̀ tú dì titouti kpɛri dì tɔ̀ɔ́nní.
3 Kòo nɛí ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ Sudee kàa tancɔ́ùmbɛ̀ múnkɛɛ yà a dɔɔri dɛ̀.
4 Wèè dɔ́ bɛɛ ò yĩɛ́té ò ɔ̃ɔ̃ í ndɔɔri dɛ̀marɛ̀ disɔ̀rì, bɛnkɛ a dɔɔ̀rìmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ da yà.
5 (Yesu nɛí múnkɛ do í ò tɑ́.)
6 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: M mɔ̀nnì mu nyí tùɔ̀kɛ, díndi borɛ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu tú yɛsààyɛ̀ nyɛ.
7 Kutenkù kɔbɛ bɑ́á na kɛ́ ndi níí, bɛ̀ nìímmu mí, kɛ yɛ́ m bɛ̀ nɑ́ɑmmɛ̀ kɛ tú bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ í wenni.
8 Kɔtɛnɛ̀ dibanni, mí m mu nyí kɔri, m mɔ̀nnì mu nyí tùɔ̀kɛ.
9 Ò bɛ̀ nàkɛ́ mɛmmɛ kɛ́deè kɛ́nkpaá Kadidee.

Yesu do tièmmɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ

10 Kòo nɛíi kɔtɛ dibanni kòò múnkɛɛ kɔtɛ, ò mɛ nyí nyie nkɛ́nfeí.
11 Kɛ̀ Sifubɛ nhò waà ndibanni miɛkɛ kɛ tú: Yé ò borɛ̀?
12 Kɛ̀ bɛ̀ ɱ́nɛì o kpɛ́í nkɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ tu onitisààwè nwe, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu ò sountɛ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ.

13 Bá òmɔù í nnáá nho kpéí kè dè feí, kɛ yɛ́ bè do démè Sifubɛ kó bɛkótíbè.
14 Kè dibanni kó yɛwee totɛ́ yɛ cuokè, kè Yesu ta Kuyie ncĩ̀tè kénduɔ̀ nyitié mbɛnìtìbè.
15 Kè dèɛ di Sifubɛ kè bè mbékú bɛmáà kɛ tú: Ò yĩmɛ kɛ yɛ́ Kuyie nnáaǹtì miɛ mbotí ò mɛ nyí tì bɛbíí?
16 Kè Yesu bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N di náá ntì í tú n kpɛti, wèè n tɔ̃nní weè tì te.
17 Wèè dɔ́ kédɔɔ̀ Kuyie ndɔ́ dè, ò yóó bantému kénsà kè n nàá ntì tú Kuyie nkpɛti yoo m mómmuɔ n kpɛti.
18 Wèè nàá nhomáà kpɛti ò wanti o kó disãnni ndi, kè wèè waà nwèè ò tɔ̃nní o kó disãnni ò í náá ntìmatì tìi tu siyáàbìsí.
19 Mɔyiisi di nàkému Kuyie ntannɔ̀, di kóo mɔù mɛ nyí yè tũ, dè yĩmɛ kè di dɔ́ ké n kuɔ?
20 Kè ditĩnnìi ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Dibɔɔ̀ dii da ta, we ndɔ́ kɛ da kuɔ?
21 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: M pĩ mmutɔ̃mmú mùmáà ndi kè dè di di.
22 Mɔyiisi weè duɔ́ mucãmmù kó ikuɔ́, dè mɛ nyí tú weè ketɛ́ mucãmmù, mù bonèní di yɛmbè borè ndɛ, nè mɛmmɛ kè di yie nkɛ ɔ̃ɔ̃ cãntɛ́ onìtì bá tɛompùtè yiè.
23 Kè di yie mMɔyiisi dɔú ndìì nùù kɛ ɔ̃ɔ̃ cãntɛ́ dɛbirɛ bá tɛompùtè yiè, ba nkpéí nné te kè di miɛkɛ m péì m miɛkùnnɛ mèè kpéí nhonìtì tɛompùtè yiè?
24 Di báá mbekùnè mɛbatimè, dí mbekù kɛ tũ ntimɔ́mmɔnti.
25 Kè Sedisadɛmmu kɔbɛ mabè nnáá nkɛ tú: Dè í dò mbè wanti wèè nìtì nwe kɛ bo ò kùɔà?
26 Ntɛ we kɛ náá mbá ò í sɔri kè bè ò wúónko. Bɛkótíbè sàà bo mbantému kɛ do nhò tú Kirisàà?
27 Ti yɛ́mu onìtì yie ǹyènní dè. Kirisi bo tuɔkɛní dìi mɔ̀nnì òmɔù í yó nyɛ́ ò bonní dè.
28 Kè Yesu ńtiè mbɛnìtìbè Kuyie ncĩ̀tè miɛkɛ képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Di yɛ̃ ndi yɛ́ ǹ yènní dèà? N yí kɔ̀tɛní nè m máà, wèè n tɔ̃nní ò tu timɔ́mmɔnti yiè nwe, di mɛ nyí ò yɛ́.
29 Mí nh ò yɛ́mu kɛ yɛ́ m bonímè weè borè kè weè n tɔ̃nní.
30 Dɛ mɔ̀nnì kè bè ndɔ́ kóò pĩ, òmɔù mɛ nyí nhò kàáké, kɛ yɛ́ o mɔ̀nnì mu ndo í tùɔ̀kɛmè.
31 Kè kusũkùu yie nho kpɛti kénnáá kɛ tú: Kirisi bo tuɔkɛní kédɔɔ̀ dèmarè kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té onìtì yie nkpɛraà?

Bè tɔ̃mmè tihããpɔ̀ntì kè tì bo pĩ nYesu

32 Kè Fadisĩɛ̃bɛɛ keè bè ũntí ũntímè o kpéí, kɛ nákɛ́ Kuyie ncĩ̀tè kó bɛnìùbè, kè bèɛ dakɛ kétɔ̃ ntihããpɔ̀ntì kè tì bo ò pĩ.
33 Kè Yesu bè nàké kɛ dɔ̀: N yó nkpaá kɛ di bonèmu kè dèɛ yíé sámpɔ́ kè n kò nwèe n tɔ̃nní o borè.
34 Dɛ mɔ̀nnì kè di n wammú kémɔ́ntɛ́, kɛ yɛ́ di í yóó namè kékɔtɛ m borè.
35 Kè Sifubɛ mbékú bɛmáà kɛ tú: Ò yóó kɔtɛ kɛ, kè ti né báá ò yà? Ò sàà yóó kɔtɛ kéntiè Sifubɛ bèè cìétɛ́ bèmbɛ kɛ bo Kɛrɛkibɛ ciɛà?
36 Ò mɛ mbéi tìì náaǹtì kɛ tú: Ti bo ò wammú kɛ báá ò yà, kɛ báá na kékɔtɛ ò borè, tì tú ba?

Mɛniɛ mèè duɔ̀ mmufòmmu

37 Dibanni denni dìi yiè kè bɛnìtìbè nsũ kè Yesu cómmú ditĩnnì cuokè képĩɛ̃ké kɛ dɔ̀: Kè sinéyɛ̃ĩ bo wè, wèe kɔtɛní m borè kéyà!
38 Wèè yie n kpɛti, mɛniɛ mmèè duɔ̀ mmufòmmu mè bo mpũ̃ɔ̃ nho miɛkɛ kéndònnè tì wɑ̃̀rimè.

39 Yesu do náá Muyaánsààmù kpéí nkɛ, bèè ò tấ bè yóó pétɛ́ mù. Muyaánsààmù mu ndo í kɔ̀tɛní kɛ yɛ́ Yesu mu ndo í dèkɛmè kɛĩnkè.

Bè nènnimè Yesu kpéí nkétotɛ́ yɛtĩrè

40 Kè bɛnìtìbèɛ keè dɛ kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: We nnìtì mènkɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe.
41 Kè bèmabè ntu Kirisi nwe, kè bɛtɔbè tu: Kadidee nwe Kirisi dò nkéyènnímèà?
42 Tì í wàri kɛ tú Kirisi dò nkéyènní Dafiti kó kufuku miɛkɛ nkɛ kè bèɛ ò pɛitɛ́ Bɛtideɛmmu Dafiti kó dihɛìà?
43 Mɛmmɛ kè ditĩnnìi totɛ́ Yesu kpéí.
44 Kè bèmabè ndɔ́ kóò pĩ, òmɔù mɛ nyí nhò kàákɛ́.

Bè tɔ̃mmè tihããpɔ̀ntì kè ti bo pĩ nYesu

45 Kè tihããpɔ̀ntìi wɛ̃too ikuɔ́ nìùbè nè Fadisĩɛ̃bɛ borè, kè bèɛ bè bekɛ kɛ dɔ̀: Dè yĩmɛ kè di í ò pĩńní.
46 Kè tihããpɔ̀ntìi bè tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti mu nyí yà wèè náaǹtì dònnè onìtì yiè nkpɛti.
47 Kè Fadisĩɛ̃bɛɛ bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di múnkɛ yie nkè bè di soutémaà?
48 Di yà kè ti kó bɛkótíbè kóò mɔù yoo Fadisĩɛ̃ mɔù kòò yie nho kpɛtaà?
49 Bèè yie nho kpɛti bè í yɛ́ Mɔyiisi kó ikuɔ́, bè tu Kuyie ncɔ̃ɔ̃ bèmbɛ.
50 Kɛ sɔ̃ Nikodɛmmu Fadisĩɛ̃bɛ kóò mɔù wèè do kɔ̀tɛ kɛyènkè makè kéyà Yesu kòò dè bo kébéi nkɛ dɔ̀:
51 Ti kó ikuɔ́ yɛ̃ nti níí bekénèmu onìtì kòo náké o kpɛti, kè ti banté ò cààrè mù kɛ né na kóò kùɔ.
52 Kè bèɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A múnkɛ tú Kadidee kou nweà? Wéntɛ́ mɛsàà nKuyie nnáaǹtì kàa bo yà Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù mu nyí yènnímè Kadidee. [
53 Mɛmmè kè bèɛ cíétɛ́ kékũũ mbɛ cɛ̃ĩ.

8

Bè pĩ nwèè nitipòkù kòò duɔ́nè onitidɔ̀ù

1 Kè Yesu dekɛ Odìfíè tãrì,
2 ké pikɛ wɛ̃tɛ Kuyie ncĩɛ̃tè, kè bɛnìtìbèɛ tíí nkòo nkari kɛ bɛ tiè.
3 Kè ikuɔ́ wããbè nè Fadisĩɛ̃bɛɛ tɔní onitipòkù mɔù kóò còńné ditĩnnì cuokè,
4 kénáké Yesu kɛ dɔ̀: Okótì, ti sɔ̃ nhonitipòkù yiè nduɔ́nè onitidɔ̀ù mɔù nwe kè ti ò pĩ.
5 Mɔyiisi kó ikuɔ́ yɛ̃ nti níí búɔ́tí wèè dɔ̀ɔ mɛ kóò botí yɛtấrè nyɛ kékuɔ. A yèmmè dòmmɛ?
6 Bè do náá mmɛmmɛ kòo díintɛmu kɛ wanti bè bo ò sɛi ntìì ĩnkè. Kè Yesu sĩnné kénwãũ kɛtenkè nè o nómbii.
7 Kè bè baa nsɔ́ké koò bèkú, kòo íinní o yuu kébéi nkɛ dɔ̀: Di miɛkɛ wèè í dɔ̀ɔ mɛyɛi nnè ò bomè, wèe ketɛ́ kóò bɔ̀tɛ́ ditấrì.
8 Kéwɛ̃tɛ késĩnné kénwãũ kɛtenkè.
9 Bè kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kényiiti bɛma bɛma, kéketénè bɛkótíbè kɛ yàa dentɛnè bɛbémbè, kɛ yóu Yesu nè onitipòkù dɛborè.
10 Kè Yesu íinní o yuu kébeké onitipòkù kɛ dɔ̀: Yé bèè da pĩńní? Òmɔù tɛ̃nkɛ í dɔ́ ké da kuɔà?
11 Kòo ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ɔɔ̀ n Yiè! Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: M múnkɛ í dɔ́ kɛ da kuɔ, kɔtɛ, kɛ tɛ́nkɛ né báá dɔɔ̀ mɛyɛi.]

Yesu weè tú kuwenniku

12 Kè Yesu wɛ̃tɛ kébéinnè ditĩnnì kɛ dɔ̀: Míì tú kutenkù kó kuwenniku, wèè n tũ nhò bá nkérí dibiìnnì, dɛ kó kuwenniku ò kɔ̀rinè mufòmmu borè ndɛ.

13 Kɛ̀ Fadisĩ̃ɛ̀bɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A náá nhamáà kpéí nkɛ, a náaǹtì í tú timɔ́mmɔnti.
14 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N náá m máà kpéí nkɛ, kɛ̀ tì tu timɔ́mmɔnti, kɛ yɛ́ n yɛ́mɛ̀mu m boní dɛ̀ nɛ̀ n kɔri kɛ̀, díndi mɛ nyí yɛ́ m boní dɛ̀ nɛ̀ n kɔri kɛ̀.
15 Díndi bekù di nuɔ nwùó ndɛ̀ndɛ, mí mmɛ nyí bekùnɛ̀ òmɔù.
16 Kɛ̀ dɛ̀ tùɔ̀kɛní kɛ dò m bekɛ́, m bekɛ́nɛ̀ timɔ́mmɔnti, kɛ yɛ́ n yí bomɛ̀ m máà, n cicɛ wèè n tõnní ò m bonɛ̀mu.
17 Di kó ikuɔ́ miɛkɛ tì wãrimu kɛ tú: Bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ yà tì kɛ béi ntiì õ ntú timɔ́mmɔnti!
18 N náámmu m máà kpéí, nkɛ̀ n cicɛ wèè n tõnní kòò nàá n kpéí.
19 Kɛ̀ bèɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: A cicɛ borɛ? Kòo bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Di í n yɛ́, di mɛ nyí yɛ́ n cicɛ, kɛ̀ di do n yɛ́ di na nyɛ́mu n cicɛ.
20 Yesu do bo Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ nkɛ, bɛ̀ ãã̀ dɛ̀ idíítí kɛ náá ndɛ kó tináaǹtì, òmɔù mɛ nyí nhò pĩ̃ nkɛ yɛ́ o mɔ̀nnì mu ndo í tùɔ̀kɛmɛ̀.

Yɛsu nàkɛ́mɛ̀ kɛ tú ò kũ̃nti o cicɛ bo kɛ̀

21 Kɛ̀ Yesu yíé ké bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yitimu kɛ̀ di bo n wammú kɛ kú di yɛi mmiɛkɛ. Di báá na kɛ́kɔtɛ n kɔri kɛ̀.
22 Kɛ̀ Sifubɛ nnáá mbɛmáà kɛ tú: Ò sàà yóó kuɔ omáà ndaà? Ba nné tú ti báá na kɛ́kɔtɛ ò kɔ̀ri kɛ̀.
23 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di tú kɛtenkɛ̀ kɔbɛ mbɛ, kɛ̀ n tu kɛĩ̃nkɛ̀ kou, di tú ku ntenkù kɔbɛ mbɛ, mí mmɛ nyí tú kutenkù kou.
24 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n di nàkɛ́ kɛ tú di yóó kú di yɛi mmiɛkɛ, kɛ nsà kɛ̀ di í yie nkɛ dò n tú n tú wè, di yóó kú di yɛi mmiɛkɛ nkɛ.
25 Kɛ̀ bèɛ bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: A tú we? Kòo bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N di nàkɛ́mu n tú wè nɛ̀ dimɔ̀nnì.
26 M mɔkɛmu tináaǹtì péu n na nnàkɛ́ tì di kpéí nnɛ̀ m bo di bekɛ́nɛ̀ tì, n cicɛ wèè né n tõnní ò tu timɔ́mmɔnti yiɛ̀ nwe, n kèè tì o borɛ̀, n ti nnáa nkutenkù.
27 Bá bɛ̀ í mbanté kɛ dò nhò bɛ̀ nàá nho cicɛ kpéí nkɛ.
28 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di bo dee ndìì mɔ̀nnì Onìtìbirɛ kudapããtí ĩ̃nkɛ̀ di bo banté n tú wè, kébanté kɛ dò n yí náá ntìmatì nɛ̀ m máà, n náá n cicɛ m bɛnkɛ tìnti.
29 Wèè n tõnní wè m bonɛ̀mu wè í n yóu m máà, kɛ yɛ́ n dɔɔrimɛ̀ ò dómɛ̀ mmɛ sãã̀.
30 Yesu nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì mɛmmɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu yie nkɛ́ nhò tã́.

A bo yɛ̀mɛ̀ tidaatì miɛkɛ

31 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ Sifubɛ bèɛ̀ do ò tã́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di yie n náaǹtì, ńdɔɔrinɛ̀ tì yɛ̃mmɛ̀, di bo ntú n tancóùmbɛ̀ mómmɔmbɛ.
32 Di bo yĩ́ɛ́té timɔ́mmɔnti, kɛ̀ tì di dennɛ tidaatì miɛkɛ.
33 Kɛ̀ bèɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ti tú Abarahammu yaàbí nyi, ti í naá nhòmɔù kó tidaatì diyiè marì, a báá na kɛ dò ti bo yè tidaatì miɛkɛ.
34 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N di náá mmómmuɔ nwe, wèè dɔ̀ri mɛyɛi nhò tú mɛyɛi nkó kudaakù nku.
35 Kudaakù õõ í nhã kɛ bo ku yiè ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ sãã̀, tɛcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ birɛ dɛɛ̀ õ ḿbo sãã̀.
36 Kɛ̀ n di dènnɛ tidaatì miɛkɛ di mènkɛ yèmu ti miɛkɛ.
37 N yɛ́mu di túmɛ̀ Abarahammu kó iyaàbí, kɛ né dó ké n kuɔ, di í yie mmɛ̀ɛ̀ kpéí n náaǹtì.
38 Mí n di náá n cicɛ m bɛnkɛ tìnti, kɛ̀ di dɔɔri di kóò cicɛ di nàkɛ́ tì.
39 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti cicɛ tú Abarahammu nwe. Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Kɛ̀ di mènkɛ do ntú Abarahammu yaàbí nyí di na mpĩmmu ò do pĩ mmùù tõmmú.

40 N di nàkέ timɔ́mmɔnti nti n kèè tì Kuyie mborè kὲ di dɔ́ kέ n kuɔ, Abarahammu í dɔ̀ɔ̀ mε kóò botí.
41 Di pĩ ndi cicε kó mutɔ̃mmú mmu. Kὲ bὲ dɔ̀ ti í tú ipocɛ̃mbí, ti cicε bo omáà ndi, weè tu Kuyie.
42 Kὲ Yesu dɔ̀: Kὲ Kuyie nkuù do ntú di cicε, di na nni ndɔ́mu, kε yɛ́ nὲ ku tíì bomὲ, kὲ kuù n tɔ̃nní, n yí kɔ̀tεní nὲ m máà.
43 Ba nte kὲ di í banní n náaǹtì? Di to kpeńnì mèὲ kpέí nkε.
44 Di cicε tú dibɔ̀ɔ̀ ndi, kὲ di dɔ́ kédɔ̀ɔ̀ di cicε dibɔ̀ɔ̀ dɔ́mὲ. Dibɔ̀ɔ̀ tu okɔ̀ùtì nwe nὲ dì bomὲ, dì ɔ̃ɔ̃ í nna kénákέ timɔ́mmɔnti, di náaǹtì timɔu ɔ̃ɔ̃ ntú siyáàbìsí nsi, kε yɛ́ dì tumὲ siyáàbìsí yiὲ nwe, siyáàbìsí cicε.
45 Mí n náá ntimɔ́mmɔnti nti, dεὲ te kὲ di í yie n kpεti.
46 Di miεkε we mbo bεnkε n dɔ̀ɔ̀ mèὲ yεi? N náá ntimɔ́mmɔnti nti, dὲ yĩmε kὲ di í dɔ́ kέyie n kpεti.
47 Wèè tu Kuyie nkou weè kemmu ku náaǹtì. Díndi mε nyí tú Kuyie nkɔbε, dεὲ te kὲ di í kemmu n náaǹtì.

Yesu nὲ Abarahammu we nkótí?

48 Kὲ Sifubεε ò nàkέ kε dɔ̀: Ti naatimu ti yĩmὲ a tú Sammarii eì kou, kὲ dibɔ̀ɔ̀ da ta.
49 Kὲ Yesu bὲ tɛ̃ńné kε dɔ̀: Dibɔ̀ɔ̀ marì í n ta, n déúkùnko n cicε yètìrì ndi, díndi mε nyí dɔ́ kέ n déúkùnnε.
50 N yí wanti disãnni, Kuyie nkuù dɔ́ n sãnni kὲ kuù bekù.
51 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, wèè yie n náaǹtì ò báá kú.
52 Kὲ Sifubεε ò nàkέ kε dɔ̀: Di mmɔ̀nnì ti bantému weti weti kε do ndibɔ̀ɔ̀ da ta. Abarahammu kumu kὲ Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbὲ ku, kὲ fɔ̃ ntú wèè yie nha tié nhɔ̀ báá kúà?
53 Fɔ̃ɔ̃ dεu kε pɛ̃ɛ̃té Abarahammu wèè kú nὲ Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbὲ bὲὲ kúà? A yèmmὲ do nha tú we?
54 Kὲ Yesu bὲ tɛ̃ńné kε dɔ̀: Kὲ n sãntí m máà n sãnni bo ndò ndεtetìrὲ. N cicε weè n sãntí, wenwe di yɛ̃ nwèè tú di kó Kuyie.
55 Di í ò yɛ́, mí mmε nhò yɛ́mu, kὲ n yĩ n yí ò yɛ́ n tú siyáàbìsí yiὲ nwe kε di dɔ̀nnὲ, m mε nhò yɛ́mu, kε yié nho náaǹtì.
56 Dὲ do naatimu di cicε Abarahammu n kɔriní mèὲ kpέí, kòo n yà kὲ diwèì ò pĩ.
57 Kὲ Sifubεε ò bekε kε dɔ̀: A bie mmu nyí tùɔ̀kε sipísìnùmmù kàa yɛ̃ nha yà Abarahammaà?
58 Kὲ Yesu bὲ tɛ̃ńné kε dɔ̀: N yó mbo kὲ bὲ mu nyí pεité Abarahammu.
59 Dε mɔ̀nnì kὲ bὲε túótέ yεtɛ́rὲ kε bo ò bùɔ́tí, kóò mɔ̀ńtóo Kuyie ncĩɛ̃tὲ miεkε, kòò yὲ.

9

Wèè do tú kuyũɔ̃nkù nὲ bὲ ò pεitémὲ

1 Kὲ Yesu ḿpɛ̃nké kéyà onìtì mɔù, kòò tú kuyũɔ̃nkù nὲ bὲ ò pεitémὲ.
2 Kòo tancóùmbὲε ò bekε kε dɔ̀: Okótì, ba nte kòò tu kuyũɔ̃nkù nὲ bὲ ò pεitémὲ? O kó mεyεi mmεὲ te yáà o yεmbὲ kɔ̃mε?
3 Kὲ Yesu bὲ tɛ̃ńné kε dɔ̀: Dὲ í tú o kó mεyεi mmεὲ te yoo o yεmbὲ kɔ̃mε, ò yɛ̃ĩ kὲ Kuyie nkuù bo bεnkε ku wɛ̃rímú o ĩnkὲ.
4 Ti dò nképĩ wèè n tɔ̃nní o tɔ̃mmú mmu kὲ diyiè kpaá, dὲ yóó biitεmu bá òmɔù tɛ́nkε báá na képĩ mmutɔ̃mmú.
5 M bo kutenkù miεkε kε tú kutenkù kó kuwenniku nku.
6 Ò béi mmεmmε kédeè kétĩũté kεtenkὲ, kédɔ̀ɔ̀ titátì kéwaarε kuyũɔ̃nkù nuɔ,

7 ké kù nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛ Sidowee kó kubinku kéyuuté (diyètìrì dìì tu Sidowee
dì bɛnkú kɛ tú: Bè tɔ̃ nwe.)
Kè kùu kɔtɛ kéyuuté, kénwɛ̃tiní kɛ wúó mpáíí.
8 O cɛ̃pɛɛtitɔbè nè bèè do ò yɛ̃ kòò múɔ́tɛ kè bè dɔ̀: Dɛ́ í dò nwèè do kari wènwe
kɛ mɔ́áà?
9 Kè bèmabè ntú weǹwe.
Kè bɛtɔbè tu weè dɔkɛ, bè dòmmu.
Kè wenwe tú: Mí nwe m mɔ́mmuɔ.
10 Kè bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: A yĩmɛ kɛ wèńté?
11 Kòo bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Onìtì bè tu wè Yesu weè dɔ̀ɔ̀ titã́tì kɛ waarɛ n nuɔ, kɛ yɛ̃
ń kɔtɛ Sidowee kó kubinku kéyuuté. Kè n kɔ̀tɛ kɛ yuuté kɛ wèńté.
12 Kè bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ kóo nìtì borɛ? Kòò dɔ̀: N yí yɛ́ ò borè.

Fadisĩ̃bɛ bèkúmè kuyũ̃ɔ̃nkù wèè ku wéi

13 Kɛ bèɛ kɔtɛnè onìtì wèè do tú kuyũ̃ɔ̃nkù kɛ wèńté Fadisĩ̃bɛ borè.
14 Tɛomǹpùtè yiè do ndi Yesu dɔ̀ɔ̀mè titã́tì kéwaarɛ o nuɔ kóò wéi.
15 Kè Fadisĩ̃bɛɛ ò bekɛ ò yĩmè kɛ wèńté? Kòò dɔ̀: Ò waarɛ titã́tì nti n nuɔ, kè
n yuuté kɛ wèńté.
16 Kè Fadisĩ̃bɛ mabè dɔ̀: Dɛ kóo nìtì í tú Kuyie nkou kɛ yɛ́ ò í tũmmè tɛomǹpùtè
kó ikuɔ́.
Kè bɛtɔbè dɔ̀: Wèè mɔ̀kɛ mɛyɛi nho báá na kédɔɔ̀ yiè mmè ndɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì.
Mɛm̀mɛ kè mɛtotímèɛ ãnné bɛ cuokè.
17 Kè Fadisĩ̃bɛɛ yíé kébekɛ onìtì ò wéi nwè kɛ dɔ̀: A yèmmè dò nhò tú we? Kɛ
yɛ́ ò wéimmè fɔ̃ nwe. Kòo bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ò tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe.
18 Nè mɛmmɛ Sifubɛ í nyie nhò do túmè kuyũ̃ɔ̃nkù kɛ wèńté kè dɛè nte kè bèɛ
yúní o yɛmbè,
19 ké bè bekɛ kɛ dɔ̀: Di birɛ ndɛ di yɛ̃ ndɛè tú kuyũ̃ɔ̃nkù nè dè pɛitémàà? Dè né
wũ̃kémè kòò wèńté?
20 Kòo yɛmbè dɔ̀: Ti birɛ ndɛ kòò tu kuyũ̃ɔ̃nkù nè ò pɛitémè.
21 Ti mɛ nyí yɛ́ dè yĩmè kòò wèńté, yoo wèè ò wéi, bekénè we o mɔ́mmuɔ, ò
kòtému kɛ bo na ké di tɛ̃́nné.
22 O yɛmbè do dé Sifubɛ mbɛ kénnáá mmɛmmɛ, kɛ yɛ́ Sifubɛ do túmè kè wèè
yie nYesu túmè Kirisi Kuyie ntããté wè, bèɛ ò bèti kutííntouku miɛkɛ.
23 Kè dɛè nte kòo cĩ̃̀tè kɔbɛ dɔ̀: Ò kòtému, bekɛnè we o mɔ́mmuɔ.
24 Kè Fadisĩ̃bɛɛ wɛ̃tɛ kéyúní onìtì wèè do tú kuyũ̃ɔ̃nkù kɛ wèńté kɛ dɔ̀: Náké
timɔ́mmɔnti Kuyie nyìikè, tínti yɛ́ kɛ dò nhonìtì yie ntú mɛyɛi nyiè nwe.
25 Kòo bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Kòò tu mɛyɛi nyiè nyoo ò í ò tu, n yí yɛ́, n yɛ́ tìmatì máà
ndi: Nh ɔ̃ ntú kuyũ̃ɔ̃nkù nku, di m̀mɔ̀nnì kɛ wúó.
26 Kè bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ò da dɔ̀ɔ̀ ba? Ò da wéi nhɔ̃̀mmɛ botí?
27 Kòo bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N tì ndi nàkému, di mɛ nyí dɔ́ kéyie, dè yĩmɛ kè di dɔ́ n
wɛ̃tɛ kébéi? Yáa di múnkɛ dɔ́ kénaá nho tancɔ́ùmbè mbɛ?
28 Kè bè nhò sɑ̃ɑ̃ nkɛ tú: Fɔ̃ɔ̃ tu dɛ kóò nìtì kóo tancɔ́ùntì, tínti tú Mɔyiisi kɔbɛ
mbɛ.
29 Ti yɛ́mu Kuyie ndo náánèmè Mɔyiisi, ti mɛ nyí yɛ́ yiè nyènní kèè bíékè.
30 Kòo bè tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Dè n dimu di túmè di í yɛ́ ò bonní dè, kè weè né n wéi.
31 Ti yɛ́mu kɛ do nKuyie nyí cɔ́ú mɛyɛi nyɛmbè kó mubáammu, bèè kù dé kɛ
dɔɔri kù dómè ku cɔ́ú bɛè kɔ̃mu.
32 Ti mu nyí kèè kòò mɔù wéi mbè pɛité wè kòò tu kuyũ̃ɔ̃nkù.
33 Kè dɛ kóo nìtì do í boní Kuyie mborè, ò na bá nna kédɔɔ̀ dèmarè.

34 Kɛ̀ bèɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nwèè tú mɛyɛi nyiɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ da pɛitémɛ̀, fɔ̃́ɔ̃̀ bo ti
tiénnáà? Kóò bèti kutííntouku miɛkɛ.

Tiyũɔ̃̀ntì mɔ́mmɔnti

35 Kɛ̀ Yesu keè bɛ̀ ò bètimɛ̀, kóò yà kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A tɑ̃́ onìtìbiraà?
36 Kòo ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Okótì, yé weè tu wè kɛ̀ nní nhò tɑ̃́?
37 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: A ò yàmu weè da náánnɛ̀.
38 Kɛ̀ weè nìtì dɔ̀: N Yiɛ̀ n tɑ̃́mu.
Kɛ nínkóo Yesu ìikɛ̀ kóò bántɛ̀.
39 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: N kɔ̀tɛnèní tibeéntì nti kutenkù miɛkɛ kɛ̀ bèè wùó nkɛ̀
bɛ̀ bo yɛ̃̀ĩ, bèè yɛ̃̀ĩ kɛ̀ bèɛ wéntɛ́.
40 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛ mabɛ̀ dɛ̀ bo, kékeè ò nàámmɛ̀, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti múnkɛ tú
tiyũɔ̃̀ntì ntaà?
41 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di do ntú tiyũɔ̃̀ntì dɛ̀ na bá ntú di kó mɛyetímɛ̀,
di yɛ̀mmɛ̀ né mɛ ndòmmɛ̀ di wúó, dɛɛ̀ te kɛ̀ dɛ̀ tu di kó mɛyetímɛ̀.

10

Opecɛ̃nti sààwè

1 N di náá mɔ́mmuɔ nwe, wèè í ta dipètou kó dibòrì kɛ ta kupíkù tɛkù kuduotí
ò tu oyúókù nwe, okɔ̀ùtì.
2 Wèè mɛ nta dibòrì weè tu opecɛ̃nti.
3 Wèè bàa dibòrì ò ɔ̃ɔ̃ we nkpetɛ́, kòo nyì yu kɛ̀ ì yo o tammɛ̀ kòo ì yɛ̀nnɛ̀,
4 kɛ́nni kɛ̀ ì tũ nkɛ yɛ̃́ í yɛ̃́mɛ̀ o tammɛ̀.
5 Ipe í tũũ nyì í yɛ̃́ wè, ì ɔ̃ nhò cokùmu, kɛ yɛ̃́ ì í yɛ̃́mɛ̀ o tammɛ̀.

6 Yesu do bɛ̀ ãntɛ́mu, bɛ̀ mɛ nyí mbantɛ́ ò tu mù.

Yesu weè tu opecɛ̃nti sààwè

7 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, míì tu dipètou kó dibòrì.
8 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà ketɛ́ kɛ kɔ̀tɛní bɛ̀ tú bɛyóóbɛ̀ mbɛ, bɛkɔ̀ùbɛ̀, ipe mɛ nyí yie mbɛ
kpɛti.
9 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Míì tu dibòrì, wèè ta m borɛ̀ ò bo cootɛ́, kɛ níí ta, kéyɛ̀, képétɛ́
mudiì.
10 Oyúókù ɔ̃ɔ̃ kɔtɛní kɛ bo yúúkúmu, kɛ bo kuɔ, kɛ bo cakɛ. Kɛ̀ mí nkɔ̀tɛní kɛ
bo duɔ́ m pe mufòmmu kɛ̀ ì mmù mɔkɛ mɛdiɛ̀.
11 Míì tu opecɛ̃nti sààwè, opecɛ̃nti sààwè duɔ nho fòmmu mmu o pe kpéí.
12 Wèè í te ipe kɛ ì cɛ̃mmù idíítí kpéí, kòò yà dimannì kɛ̀ dì kèríní, ò ɔ̃ɔ̃ yóumu
ipe kécokɛ́ kɛ̀ dìi pĩmmú ipe, kɛ̀ itɛìi cíétɛ́.
13 Kɛ yɛ̃́ ò cɛ̃mmúmɛ̀ idíítí kpéí nkɛ, o kpɛti í ì bonɛ̀.
14 Mí n yɛ́mu m pe kɛ̀ m pe n yɛ̃́.
15 N cicɛ n yɛ̃́ mèè botí m mɛ nhò yɛ̃́ kɛ yɛ̃́ m pe kɛ̀ ì n yɛ̃́, kɛ̀ n duɔ n fòmmu i
kpéí.
16 M mɔkɛmu ipe tɛì ìì mu nyí ta dipetou miɛkɛ, n dò nkɛ múnkɛɛ ì
kpààkɛnímu kɛ̀ ìi keè n tammɛ̀ kéwɛ̃nné kupecɛ̃nku kumáà, ocɛ̃nti omáà.
17 N cicɛ n dɔ́mu, n yóó duɔ́ mmèè kpéí n fòmmu, kéwɛ̃tɛ ké mù cɔutɛ́.
18 N duɔ́ n fòmmu nè mmáà ndi, òmɔù báá na ké n kuɔ, n cicɛ weè n duɔ́ ndɛ
kó muwɛ̃rímú, kɛ̀ m bo duɔ́ n fòmmu kéwɛ̃tɛ ké mù cɔutɛ́.

19 Nɛ̀ dɛ kó tináaǹtì kpéí nkɛ̀ mɛtotímèɛ wɛ̃tɛ kéãnné Sifubɛ cuokɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛsũkùbè ntú: Dibɔɔ̀ dii ò ta, ò wàátému! Ba nte kɛ̀ di kemmu o náaǹtì.
21 Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu: Dibɔɔ̀ ta wè báá na kénnáá mmiɛ mbotí, dibɔɔ̀ bo na kéwéi
kuyũɔ̃̀nkàà?

Sifubɛ do yetɛmɛ̀ Yesu

22 Dɛ̀ do tú muséé nkó dimɔ̀nnì ndi, kɛ̀ bèɛ ãnné Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ wénkùmɛ̀ kó dibanni Sedisadɛmmu.
23 Kɛ̀ Yesu ńceǹtì Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kó ditowaà, Sadomɔɔ kó kufiiku miɛkɛ.
24 Kɛ̀ Sifubɛɛ ò cɛ̃ɛ̃tɛ, kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Ɔndaà ndi a yóó ti nákémɛ̀ a tú wè, kɛ̀ dɛ̀ ti wenkɛ? Kɛ̀ fɔ̃ɔ̃ tu Kirisi, a ti nákɛ́ weti weti.
25 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N ti ndi nàkému bá di í yie, mutɔ̃mmú m pĩ mmù nɛ̀ n cicɛ kó diyètìrì muù bɛnkú n tú wè.
26 Di mɛ nyí tã́ kɛ yɛ́ di í túmɛ̀ n kó ipe.
27 M pe yomu n tammɛ̀ kɛ̀ n yì yɛ́ kɛ̀ ì n tũ.
28 Kɛ̀ n yì duɔ mmufòmmu mùù bo sã́ã̀, ì í yóó kú bìtì! Òmɔù mɛ mbáá na kɛ́ ì fièɛ n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ.
29 N cicɛ wèè ì nni nduɔ́, ò pɛ̃ɛ̃tému dɛmɔu, òmɔù báá na kɛ́ ì fièɛ o nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ.
30 Mí nnɛ̀ n cicɛ ti tú onìtì omáà ndi.
31 Kɛ̀ Sifubɛ tó aké yɛtã́rɛ̀ kɛ bo ò bùɔ́tí kékuɔ.
32 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di yàmu m pĩmmɛ̀ mutɔ̃mmú sààmù nɛ̀ n cicɛ kó muwɛ̃rímú, ɔ̃mmu kpéí nkɛ di dómɛ̀ kɛ́ m búɔ́tí yɛtã́rɛ̀ kékuɔ?
33 Kɛ̀ Sifubɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti í dɔ́ kɛ da kuɔ mutɔ̃mmú sààmù kpéí, a caàri Kuyie nyètìrì ndi. Fɔ́ nhonìtì kàa tú amáà Kuyie.
34 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti wã̀rimu di kó ikuó pátíri miɛkɛ kɛ tú: Mí nKuyie mmíì béi nkɛ yɛ̃ ndi tú kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ mbɛ.
35 Kɛ̀ tì wã̀ri kɛ tú kù do náánnɛ̀ bè tú kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ ti mɛ nyí yóó na kɛ́ tì kùɔ.
36 Kuyie nné tããté mínwe kɛ n tɔ̃nní kutenkù miɛkɛ, di bo yĩmɛ kɛ dɔ̀ n caàri Kuyie nyètìrì, n yĩ mɛèɛ̀ kpéí n tú Kuyie mBirɛ?
37 Kɛ̀ n yí pĩ n cicɛ kó mutɔ̃mmú di báá nni ntã́.
38 Kɛ̀ mmɛ mmù pĩ, nkɛ di í n tã́, ntã́nɛ̀ tũnké m pĩ mmùù tɔ̃mmú kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ dí bantɛ́ kɛ dò n cicɛ bo m miɛkɛ kɛ̀ m bo o miɛkɛ.
39 Kɛ̀ bɛ̀ tó ndɔ́ kóò pĩ nkòo yè kéítɛ́.
40 Kékɔtɛ Suditɛ̃ɛ̃, Isãã do ketɛ́ kénhãã̀ dɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bàtémmù kémbo.
41 Kɛ̀ kunitisũkù nkɔrì o borɛ̀ kɛ náá nkɛ tú Isãã í dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì matì, ò né nàkɛ́ tìì kó dimàà onìtì yie nkpéí tì tú timómmɔnti nti.
42 Dɛborɛ̀ kɛ̀ kunitisũkùu yie nkéntã́ Yesu.

11

Dasaa kúmɛ̀

1 Dasaa do tú Betannii kó dihèì kou nwe kòo tãbɛ̀ bo bèdébɛ̀, Maari nɛ̀ Mariti, kɛ̀ Dasaa muɔkɛ.
2 Dasaa tãũ Maari wèè do còú nYesu naàcèi tùdààrí kɛ́ũtɛ́nɛ̀ o yùtì, weè tãũ Dasaa do muɔkɛ.
3 Kòo tãbèɛ tɔ̃ nkɛ̀ bèɛ nákɛ́ Yesu kɛ dɔ̀: Ti Yiè nha népo weè mɔ.
4 Kɛ̀ Yesu keè dɛ kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: Dɛ kó mumɔmmú í yóó ò kùɔ, mù pètìnkɛ yóó dɛ́úkùnnɛ Kuyie nyètìrì ndi, kɛ́nte kɛ̀ bèɛ sãntɛ ku Birɛ.
5 Yesu do dɔ́mu Mariti nɛ̀ Maari nɛ̀ Dasaa mɛdiè,
6 kɛ́keè Dasaa mɔmmɛ̀ kɛ́nkpaá dɛborɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe yèdéè,
7 kɛ́náké o tancóùmbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti wɛ̃tɛnɛ̀ Sudee.
8 Kòo tancóùmbèɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Okótì, dɛ̀ mu nyí mɔ̀ntɛ Sifubɛ sòò dómɛ̀ kɛ́ da kuɔ kàa tu ti kɛ̀ wɛ̃̀taà?

9 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Diyiè dìmáà tɛwebiètɛ̀ mɛfitímɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ mèdémɛ̀ mmɛ, kòò mɔù kèrí kuyie nhò báá bétɛ́, kɛ yɛ́ ò wùómmɛ̀ kuwenniku kùù bo kutenkù.
10 Kòò mɔù mɛ nkèrí kɛyènkɛ̀ ò bo bétɛ́ kɛ yɛ́ ò í mɔkɛmɛ̀ kuwenniku.
11 Yesu béi mmɛmmɛ kédeè kɛ dɔ̀: Ti népo Dasaa yɛ̀ nkɛ duómu, m mɛ nkɔ̀rimu kɛ bo ò èntɛ.
12 Kòo tancóùmbɛ̀ dɔ̀: Ti Yiè nkòò yɛ̀ nkɛ duómu ò yóó miɛtému.
13 Yesu do dó kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ Dasaa kúmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ bɛmbɛ yèmmɛ̀ né ndò ò nàá mmunɔǹdɔmmú kpéí nkɛ.
14 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ páíí kɛ dɔ̀: Dasaa kúmu.
15 Dɛ̀ né n naatimu di kpéí n yí bomɛ̀ dɛborɛ̀ dɛ̀ bo yiemmɛ̀ kɛ̀ di nni ntã̌. Tí kɔtɛnɛ̀ o borɛ̀.
16 Dɛ mɔ̀nnì Tomaa wèè do tú dɛtáátébirɛ kòo náké bɛtɔbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti kɔtɛnɛ̀ kéwɛ̃nnénɛ̀ ti Yiè nkékú.

Yesu duómmɛ̀ kɛ̀ Dasaa yɔ̀ǹtɛ́

17 Kɛ̀ Yesu ḿbo tuɔkoo Bɛtannii kɛ sɔ̃́ mbɛ̀ kũnné Dasaa kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀kɛ yɛwe yènàà.
18 Bɛtannii do í dɛ́tirìnɛ̀ Sedisadɛmmu, dɛ̀ bo mbo cìdòmétìrìbɛ̀ bètããti.
19 Kɛ̀ Sifubɛɛ yènní péu kékɔtɛní kɛ bo dɔu mMariti nɛ̀ Maari bɛ tãũ kũũ.
20 Mariti kèè dìì mɔ̀nnì Yesu kèróomɛ̀, kɛ̀ Maari ńkari tɛcĩ̃̀tɛ̀ kòo kɔtɛ kóò co,
21 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N Yiè nkàa do mbo diɛ n tãũ na ba nkú.
22 N né yɛ́mu kɛ do nkàa bekɛ tì Kuyie kù bo tì dɔ̀ɔ̀.
23 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A tãũ yóó yã́ntému.
24 Kɛ̀ Mariti dɔ̀: N yɛ́mu kɛ dò mmukúkéyã́ntímù yiè, diyiè sɔnni yiè ò bo yã́ntɛ́.
25 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Míì tu mukúkéyã́ntímù kɛ tú mufòmmu. Wèè n tã́ ò bo nfòù bá kòò ku.
26 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà n tã́ bɛ̀ báá kú bìtì. A ti yienaà?
27 Kɛ̀ Maritii ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N Yiè, n tã́mu kɛ dò nha tú Kirisi Kuyie mBirɛ dɛ̀ɛ̀ kɔ̀tɛní kutenkù miɛkɛ.
28 Ò béi mɛmmɛ kédeè kékɔtɛ kéwɛɛ Maari kɛ dɔ̀: Ti Yiè nkɔ̀tɛní kɛ da yu.
29 Kɛ̀ Maarii ítɛ́ mɛcãã nkénkɔri Yesu borɛ̀.
30 Yesu mu ndo í ta dihɛì miɛkɛ, ò do kpaá Mariti do ò co dɛ̀ ndɛ.
31 Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ do bonɛ̀ Maari koò bàá nkɛ̀ bɛɛ yà ò ìtémɛ̀ mɛcãã nkóò tũnnɛ kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ dò nhò kɔ̀ri kufɔ̃ti borɛ̀ ndɛ kɛ bo kuɔ́.
32 Kɛ̀ Maarii tuɔkɛ Yesu borɛ̀ kénínkóo o ìikɛ̀ kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N Yiè, kàa do mbo diɛ n tãũ na bá nku.
33 Kɛ̀ Yesu yà ò kuɔ̀mmɛ̀, kɛ̀ Sifubɛ múnkɛ kuɔ̀, kòo yèmmèɛ caàrɛ̀ mɛdiè nkɛ̀ mɛsémmèɛ ò pĩ.
34 Kòo bekɛ kɛ dɔ̀: Di ò kũnné dɛ? Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ti Yiè nkɔtɛní kéyà.
35 Kɛ̀ Yesu kuɔ́.
36 Kɛ̀ Sifubɛ dɔ̀: Wénténɛ̀ wè ò dɔ́ mèɛ̀ botí.
37 Kɛ̀ bèmabɛ̀ ntú: Wenwe wèè wéi nkuyũɔ̃nkù ò na bá nna kédɔɔ̀ tìmatì kɛ̀ Dasaa báá kúà?
38 Kɛ̀ Yesu yèmmèɛ wɛ̃tɛ kécaàrɛ̀ kòo kɔtɛ kufɔ̃ti borɛ̀. Bɛ̀ do kù keú ditã́rì ndi képoo ndita̋rì.
39 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Pootɛnɛ̀ ditã́rì! Kɛ̀ Mariti, ocíì tãũ dɔ̀: N Yiè, nhò bo ncààrɛ̀, diyiè naannì ndi yíe nɛ̀ bɛ̀ ò kũnnémɛ̀.
40 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N da nàkɛ́ tì, kàa tì tã́, a bo yà Kuyie nkó tikpetì.
41 Kɛ̀ bèɛ pootɛ ditã́rì, kɛ̀ Yesu bɔ́útɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ dɔ̀: N Yiè nda dɔúnnɛ̀ mutɔ̃mmú a dɔ̀ɔ̀mɛ̀ n da mɔɔ tì.

42 N yɛ́mu kɛ dò nha dɔɔri n da békú tìì kó dimàà, nné béi mɛmmɛ kè dè bo yie nkè bɛnìtìbè bèè m murí kè bɛè nyɛ́ kɛ dò nfɔ̃ɔ̃ n tɔ̃nní.
43 Ò béi mmɛmmɛ kédeè képĩɛ̃ké kɛ dò: Dasaa yènní!
44 Kòo cíì yènní kɛ fĩ ntiyààtì o naàcèi nè o nɔu nè o ìikè, kè Yesu bè nàké kɛ dò: Fĩntɛnè we kòo ítɛ́.

Bè do wɛ̃nnémè dinùù kɛ bo kuɔ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2)

45 Kè Sifubɛ bèè do bonè Maari kéyà Yesu dàà dè, bɛ miɛkɛ kè bɛsũ̃kùbèɛ yie nYesu.
46 Kè bɛ kó bèmabèɛ kɔtɛ kénáké Fadisĩɛ̃bɛ Yesu dàà dè.
47 Dɛ mànnì ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè Fadisĩɛ̃bɛ kè bèɛ tíí dibeéntĩnnì diɛrì kɛ dò: Ti yóó yĩmɛ? Onìtì yie mmè ndààrimè tidiɛtì péu?
48 Kè ti yóu kòò mè dààri bɛnìtìbè bɛmɔu bo yie nho kpɛti, kè Odommu kɔbɛɛ kɔtɛní, képɔntɛ Kuyie ncĩɛ̃tè kétiekɛ ti ɛì.
49 Kè bɛ kóò mɔù bè tu wè Kayifu, wèè do tú ikuɔ́ nìùtì diɛwè dɛ benni, kòo bè nàké kɛ dò: Di í banté.
50 Di í yɛ́ kɛ dò ndè tú di kó mɛsàà mmɛ onìtì òmáà bo kúmè kubotí kpéí, kè kubotí kumɔuu cootáà?
51 Ò do í náá ndɛ kó tináaǹtì nè o mómmuɔ, ò do mɛ ntúmè ikuɔ́ nìùtì nwe dɛ kó dibenni, kè Kuyie nduɔ́ nkòò nnáá Yesu weè yóó kúmè kubotí kpéí.
52 Dè í tú Sifubɛ máà kpéí nkɛ ò yóó kúmè, ò dɔ́ kéwɛ̃nné Kuyie mbí nyi kè ìi naá nhonìtì òmáà.
53 Dɛ kó diyiè ndi Sifubɛ wɛ̃nnémè dinùù kɛ bo kuɔ Yesu.
54 Bá ò tɛ̃nkɛ í nyie nkénfeí Sifubɛ miɛkɛ, kékɔtɛ dihɛì dìì bo dikpáà miɛkɛ kè bè dì tu Efadayimmu, ké nkɛ mbo nè o tancɔ́ùmbè.
55 Kɛ sɔ̃ ndiyentébanni tɔ̀ɔ́nní kè bɛnìtìbè kòrì Sedisadɛmmu, kɛ bo wénkùnnɛ bɛmáà kè dibanni né tuɔkɛní.
56 Kè bè nwanti Yesu, kɛ békú bɛtɔbè Kuyie ncĩɛ̃tè miɛkɛ kɛ tú: Di yèmmè dò nhò bo kɔtɛní dibannaà?
57 Ikuɔ́ nìùbè nè Fadisĩɛ̃bɛ do nàkému kɛ tú kè wèè ò yà, wèe nákɛ́ kè bèɛ ò pĩ.

12

Maari do còúmmè tùdààrí Yesu naàcèi
(Wéntɛ́ Matie 26:6-13 nè Mariki 14:3-9)

1 Dè do kpaá yɛwe yèkuɔ ndi diyentébannii bo tuɔkɛnímè, kè Yesu kɔtɛ Bɛtannii, Dasaa, ò do duɔ́ nkè wèè yɛ́ntɛ́ o ciɛ.
2 Kè bèɛ ò ãnné kupɔ̀ɔ̀kù, kè Mariti mbè ãã̀ tidiitì Dasaa nè bɛtɔbè kè bè kàri nè Yesu kè bè yo.
3 Kè Maarii túótɛ́ tùdààrí natiwè wèè donku yóù, kécóú Yesu naàcèi, kéũ̃tɛ́nè o yùtì, kè kufɔ̃ɔ̃kuu dátínné tɛcĩɛ̃tè tɛmɔu.
4 Yesu tancɔ́ùmbè kóò mɔù Sudaasi Isikadiyoti wèè yóó ò fìtɛ́ kòo béi nkɛ dɔ:
5 Dè dòmmɛ kòo càkɛ dɛ kóò tùdààrí, ti na báá nhò fìtɛ́ dibenni tɔ̃mmú díítí, képãmmú bɛcĩrìbàà?
6 Dè í tú mɛsémmè do ò bonè bɛcĩrìbè kòò nnáá mmɛmmɛ, ò do tú oyúókù nwe kè weè ntɔu idíítí kɛ yuuku dɛ miɛkɛ.
7 Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ: Yóu we, ò còú ndɛ kóò tùdààrí n kũnnímù kpéí nkɛ.
8 Bɛcĩrìbè yó ndi bonèmu sã̀ã̀, mí mmɛ nyí yó nhã̃ kɛ di bonè.

Ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè dàkɛmè kɛ bo kuɔ Dasaa

9 Kè Sifubɛ péuu keè Yesu bomè Bɛtannii, kétíínko kɛ bo yànè Dasaa Yesu do duɔ́ nkè wèè yɛ́ntɛ́.
10 Kè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbèɛ dakɛ kɛ bo kuɔ Dasaa.

11 Kɛ yɛ́ weè do temɛ̀ kɛ̀ Sifubɛ pɛ́uu bɛ̀ yóu kɛ́tũnnɛ Yesu.

Yesu do kɔrimɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ dekɛ disãmmarímbii (Wɛ́ntɛ́ Matie 21:1-11, Mariki 11:1-11, Duku 19:28-40)

12 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèè kɔ̀tɛní diyentébanni Sedisadɛmmu kɛ̀ bèɛ keè Yesu kéróomɛ̀,
13 kékɔ̃ũ tipuonti kékɔtɛ kóò co kémpĩɛ̃kù kɛ tú:
Mɛsàà nní mbonɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì wèè kèríní nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyètìrì.
14 Kɛ̀ Yesu yà disãmmarímbii kédekɛ, kɛ̀ dèɛ dɔɔ̀ tì wɛ̃̀rimɛ̀ kɛ tú:
15 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ di bá nyĩɛ̃kù,
ǹtɛnɛ̀ di kóò kpààtì kɛ kéríní
kɛ dekɛ disãmmarínsɛrì kó dibii.
16 Dɛ mɔ̀nnì Yesu tancóùmbɛ̀ mu nyí mbantɛ́ dèè dɔɔ̀ri. Ò dèkɛ dìì mɔ̀nnì ndi kɛĩnkɛ̀ kɛ̀ bèɛ dentɛní tìì wɛ̃̀ri o kpéí tii sòò dɔɔ̀mɛ̀.
17 Bèè kó dimàà do nɛínɛ̀ Yesu kéyà ò yumɛ̀ Dasaa kufɔ̃ti miɛkɛ kòò yɛ̃ńtɛ́, kɛ̀ bɛ̀ nnáá nhò dɔɔ̀ dɛ̀.
18 Yesu duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ Dasaa yɛ̃ńtɛ́ dɛɛ̀ dɔ̀kɛ do te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ pɛ́uu kɔtɛní kóò co.
19 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛ nnáá mbɛtɔbɛ̀ kɛ tú: Ti í yóó na kédɔɔ̀ dèmarɛ̀, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu we ntũnnɛ.

Kɛrɛkibɛ do wantimɛ̀ Yesu

20 Kɛ̀ Kɛrɛkibɛ mabɛ̀ kɔké bɛ miɛkɛ bèè do kɔ̀tɛní Sedisadɛmmu dibanni Kuyie mbáámmu.
21 Kɛ̀ bèɛ kɔtɛ kénáké Fidipu wèè yènní Bɛtisaidaa Kadidee kó kutempɛ̃ nkɛ dɔ̀: Okótì, ti dɔ́ kéyà Yesu nwe.
22 Kɛ̀ Fidipuu náké Ãntidee kɛ̀ bèɛ nɛi bɛdɛ́ kɛ́ tì nàké Yesu.
23 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Dɛ̀ tùàkɛmu kɛ̀ bɛ̀ bo déúkùnnɛ Onìtìbirɛ.
24 Timɔ́mmɔnti nti n yóó di nákémɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ í buɔtí mɛdibii mmɛ̀ ɔ̃ ḿbo mɛ̀ máà ndi, kɛ̀ bɛ̀ mɛ mmɛ̀ buɔtí, dɛ mɔ̀nnì ndi mɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yènnímɛ̀, kébutɛ kɛ̀ tidiitìi pɛitɛ́ pɛ́u.
25 Wèè bo ndɔ́ o fòmmu, ò bo mù fétìnnɛ, kɛ̀ wèè í dɔ́ o fòmmu kɛtenkɛ̀ kiɛ mmiɛkɛ kòo mmù mɔ̀kɛ sɑ̃̀ɑ̃̀.
26 Kòò mɔù pĩ n kó mutɔ̃mmú, ò nni ntũ, kɛ̀ m borɛ̀ wè ndɛ mbo. Wèè pĩ n kó mutɔ̃mmú n cicɛ bo ò sãntɛ.

Yesu nàkémɛ̀ o kũũ nkpéí

27 Di mɔ̀nnì n yèmmɛ̀ cààrɛ̀ mɛdiɛ̀, m bo yĩ n dɛɛtɛ́nɛ̀ mɛ nfɛ̃ũ̃tímàà? Bìtì! N kɔ̀tɛní mɛɛ̀ kpéí.
28 M bo yĩ: N cicɛ déúkùnnɛ a yètìrì. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bèɛ keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ kɛĩnkèní kɛ̀ mɛ̀ tú: N dì déúkùnnɛmu kɛ bo yíé kɛ́ dì déúkùnnɛ.
29 Bɛnìtìbɛ̀ bèè do dɛ̀ bo kékeè dɛ kó mɛtammɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Fɛtapíɛ̀fɛ̀ nfɛ. Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ dɔ̀: Kuyie ntɔ̃nnì marì dii ò béinnɛ̀.
30 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di kèè mèè tammɛ̀ í náá mmíì kpéí, mɛ̀ nàá ndíì kpéí nkɛ.
31 Di mɔ̀nnì ndi Kuyie nyóó bekénnèmɛ̀ kutenkù kuu, di mmɔ̀nnì ndi Kuyie nyóó bɛtimɛ̀ kutenkù kuu nkóo kpààtì.
32 Kɛ̀ bɛ̀ n dèe ndìì mɔ̀nnì kudɔú ĩnkɛ̀, m bo yũ̃nní bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu m borɛ̀ * mmɛ̀mmɛ kudapɑ̃ɑ̃tí ĩnkɛ̀ nɛ̀ ò yóó dekɛmɛ̀ kɛĩnkɛ̀.
33 (Ò do béi mɛmmɛ kɛ bo bɛnkɛ ò yóó kú mùù kũũ mbotí nku.)
34 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɔ̀: Bɛ̀ ti nàké ikuɔ́ miɛkɛ kɛ tú Kirisi yó nfòùmu sɑ̃̀ɑ̃̀. A bo yĩmɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ bo dee nhonìtìbirɛ kudɔú? We ǹnìtì birɛ ndɛ?

* **12:32** Dɛ kó dináaǹkéè miɛkɛ Yesu náá mbɛ̀ yóó ò dèe

35 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kuwenniku kpaá di bonèmu, kù né í yóó mɔntɛ, ńkérínɛ̀ kɛ̀ kù kpaá bo, kɛ̀ dibiìnnì báá di déétɛ́, kɛ yɛ̃́ wèè kèrí dibiìnnì miɛkɛ ò í yɛ̃́mɛ̀ ò kɔ̀ri kɛ̀.
36 Kuwenniku kpaá kɛ di bonèmu, ntɑ̃́nɛ̀ ku, kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ di naá nkuwenniku kó ibí. Yesu béi mmɛmmɛ kédeè kéítɛ́ késɔri.

Sifubɛ í tɑ̃́mɛ̀ Yesu

37 Bá Yesu do mɛ ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ tidiɛtì péu kɛ̀ bèɛ yà, bɛ̀ í nhò tɑ̃́.
38 Kɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii do béi ntì kɛ dɔ̀:
N Yiɛ̀, we nyie nha náaǹtì ti náá ntì,
we mbantɛ́ a wɛ̃rímú a bɛnkɛ mù?
39 Esaii do béimmu mùù te kɛ̀ bɛ̀ í bantɛ́, kɛ dɔ̀:
40 Kuyie nkuù bɛ̀ yɛ̃̀ĩkùnnɛ
kuù kpénkùnnɛ bɛ to,
bɛ̀ yàà bo yà mèè kpéí nnɛ̀ bɛ nuɔ,
kébantɛ́ kɛ̀ bɛ yèmmèɛ ceetɛ
kɛ̀ kùu bɛ̀ miɛkùnnɛ.
41 Esaii do yà Yesu kó tikpetì nti kénnáá nho kpéí.
42 Kɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ péuu yie nYesu bá dɛ̀ né í nfeí, Fadisĩ̃̀bɛ yàà bo bɛ̀ bèti mèè kpéí kutííntouku.
43 Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do dómɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kó yɛsãã nyɛ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̃tɛ́ Kuyie nkpɛri.

Yesu náaǹtì bo ti bekénɛ̀

44 Kɛ̀ Yesu pĩ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Wèè n tɑ̃́ dɛ̀ í tú ò tɑ̃́ mí nwe m máà ò tɑ̃́mu wèè n tɔ̃nní.
45 Wèè n yà ò yàmu wèè n tɔ̃nní.
46 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: N tú kuwenniku nku kɛ kɔ̀tɛní kutenkù miɛkɛ, kɛ̀ wèè n tɑ̃́ ò bá mbo dibiìnnì miɛkɛ.
47 Kòò mɔù kèè n náaǹtì kɛ í dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ míì í yóó ò bekénɛ̀, kɛ yɛ̃́ n yí kɔ̀tɛnímɛ̀ kɛ bo bekénɛ̀ kutenkù, n kɔ̀tɛní kɛ bo kù dɛɛtému.
48 Wèè n yetɛ kɛ yetɛ n náaǹtì, n náaǹtì tii yóó ò bekénɛ̀ diyiè sɔnni yiè.
49 Kɛ yɛ̃́ n yí náámmɛ̀ m mómmuɔ n kpɛti, n cicɛ wèè n tɔ̃nní weè n duɔ́ n dò nkénáké tì bɛnìtìbɛ̀ ké tì mbɛ̀ tié.
50 N yɛ̃́mu kɛ dò nhò yɛ̃ n nákɛ́ tì tu mufòmmu mùù bo sɑ̃̃ mu kpɛti nti, dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n nàá nhò yɛ̃ n nákɛ́ tì máà.

13

Yesu ɔ̀úmɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ naàcɛ̀i

1 Kɛ̀ diyentébanni ntú nankɛ kɛ̀ Yesu bantɛ́ kɛ dò nho mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ ò bo ítémɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kédekɛ o cicɛ borɛ̀, ò né mɛ ndɔ́mɛ̀ o kɔbɛ bèɛ̀ bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀, kòo bɛ̀ bɛnkɛ ò bɛ̀ dɔ́mɛ̀ mɛdiɛ̀.
2 Bɛ̀ yo ndìì mɔ̀nnì kɛ sɔ́ ndibɔɔ̀ diɛ́ nkɛ ãnné Sudaasi Isikadiyoti Simɔɔ kó dɛbirɛ mɛyèmmɛ̀ ò bo fíténèmɛ̀ Yesu.
3 Yesu mɛ nyɛ́mɛ̀ kɛ dò nhò bonní Kuyie mborɛ̀, kɛ wɛ̃ti ku borɛ̀, kɛ̀ kù ò duɔ́ ndɛmɔu.
4 Kòo ítɛ́ kédátɛ́ o yaàbòrì, kébouté kuyààkù ò do boú kù o ka,
5 kéãnné mɛniɛ ndibuu kéketɛ́ kénhɔu o tancɔ́ùmbɛ̀ naàcɛ̀i, kɛ ũũtìnɛ̀ kuyààkù ò do boú kù o ka.
6 Kétuɔkɛ Simɔɔ Piɛri borɛ̀, kòò dɔ̀: Fɔ̃́ n Yiɛ̀, nkɛ̀ fɔ̃́ɔ̃́ ɔ́útɛ́ n naàcɛ̀ià?
7 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì n dɔɔri dɛ̀ a mu mbáá dɛ̀ bantɛ́, a bo dɛ̀ bantɛ́ diyiè marì.
8 Kɛ̀ Piɛrii yetɛ kɛ dɔ̀: A báá ɔ́ú n naàcɛ̀i. Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n yí ɔ́ú a naàcɛ̀i ti bá nkpaá wɛ̃.

9 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɛ̀ mɛm̀mɛ n Yiɛ̀, ndɛ̀ í tú n naàcɛ̀i máà, ɔ́únɛ̀ n nɔu nɛ̀ n yuu.
10 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wèè wùɔ ò tɛ́nkɛ í dò nkɛ́wuɔ, kòò í ɔ́ú o naàcɛ̀i nsi kɛ wenkɛ. Díndi wennimu dɛ̀ né í tú dimɔu.
11 Yesu do yɛ́mu wèè yóó ò fìtɛ́, kɛ̀ dɛɛ̀ ńte kòò dɔ̀: Di í wenni di mɔu.
12 Ò ɔ́ú dìì mànnì bɛ naàcɛ̀i kɛ́deè kɛ́dáátí o yaàbòrì kɛ́karoo bɛ̀ yo ndɛ̀, kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di bantɛ́ n dɔ̀ɔràà?
13 Di n yu kɛ tú Okótì, di Yiɛ̀, mɔ́mmuɔ nwe, n we ntú.
14 Mí nwèè tú Okótì, di Yiɛ̀, kɛ̀ nh ɔ́ú di naàcɛ̀i, di dò nkɛ́hɔ́úmu ditɔbɛ̀ naàcɛ̀i.
15 N di bɛnkɛ di dò nkɛ́ndɔɔri mɛ̀mmɛ ditɔbɛ̀.
16 N di náá mɔ́mmuɔ nwe, otɔ̃ntì í dɛunɛ̀ ò pĩ nwè mutɔ̃mmú, ditɔ̃nnì mɛ nyí dɛunɛ̀ wèè dì tɔ̃.
17 Di bantɛ́mu dɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀, mmɛ̀ dɔɔ̀rinɛ̀ dɛ̀ bo ndi naati.
18 N yí náá ndimɔu di kpɛ́í, n yɛ́mu n tããtɛ́ bɛ̀, tìì wɑ̃̀ri tì nɛ́ dò nkɛ́dɔɔ̀mu tìì tú: Nɛ̀ wɛ̀ ti wɛ̃ nweè kòńtɛ́ kɛ n dokùnɛ̀.
19 M pɑ̃̀nkɛ ti ndi nàkɛ́mu kɛ̀ tì mu nyí tùɔ̀kɛní, kɛ̀ dɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mànnì di nyɛ́ kɛ dò n tú, n tú wè.
20 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, wèè cɔutɛ́ n tɔ̃ nwè ò cɔutɛ́ mínwe, kɛ̀ wèè n cɔutɛ́ ò cɔutɛ́mu wèè n tɔ̃nní.

Yesu nàkɛ́mɛ̀ wèè yóó ò fitɛ́
(Wɛ́ntɛ́ Matie 26:20-25 nɛ̀ Mariki 14:17-21 nɛ̀ Duku 22:21-23)

21 Yesu bɛ́i mmɛmmɛ kòo yɛ̀mmɛ̀ɛ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀ nkòò dɔ̀: N di náá mmɔ́mmuɔ nwe di kóò mɔù weè yó n fítɛ́.
22 Bá o tancɔ́ùmbɛ̀ í mbantɛ́ ò yɛ̃ nwè kɛnwɛ́í wɛ́í bɛtɔbɛ̀.
23 Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ kóò mɔù ò dɔ́ wè mɛsàà, kòò kàri koò pɛ́kɛ́nɛ̀.
24 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii ò pàsìrì kɛ dɔ̀: Bekɛ we kɛ́yà ò yɛ̃ nwè nwe.
25 Kòo sĩnnɔ́ɔ kɛ́bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ wenninwe?
26 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó pɔ̀tɛ̀ pɛ́ɛ̃̀ tikũntì kɛ́duɔ́ nwè nwe.

Mɛm̀mɛ ò pɔ̀tɛ̀mɛ̀ pɛ́ɛ̃̀ kɛ́duɔ́ nSudaasi, Isikadiyoti birɛ.

27 Sudaasi cɔutɛ́ dìì mànnì pɛ́ɛ̃̀ kɛ̀ dibɔɔ̀ ta o yɛ̀mmɛ̀ kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A yóó dɔɔ̀ tì, dɔɔ̀ ti mɛcãã.
28 (Ò kàrinɛ̀ bɛ̀ kɛ yo, bɛ kóo mɔù í mbantɛ́ mùù te kòò ò nàkɛ́ mɛmmɛ.
29 Sudaasi weè do mɛ ntɔumɛ̀ idíítí, kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ ńdò nYesu yɛ̃ nwèè kɔtɛ kɛ́dontɛ́ní dibanni kó mudiì mmu, yoo wèe pã̀ dɛ̀marɛ̀ bɛcĩ̀rìbɛ̀.)
30 Kɛ̀ Sudaasii cɔutɛ́ pɛ́ɛ̃̀ kɛ́yɛ̀ mɛcãã, kɛ sɔ̃́ ndɛ̀ urikɛ.

Ditannùù pànnì Yesu ti duɔ́ ndì

31 Sudaasi yɛ̀ dìì mànnì kɛ̀ Yesu bɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ mànnì tùɔ̀kɛmu kɛ̀ Onìtìbirɛ bo dɛ́úkùnnɛ dɛ yètìrì, kɛ́dɛ́úkùnnɛ Kuyie nkpɛri.
32 Kɛ̀ Onìtìbirɛ dɛ̀úkùnnɛ Kuyie nyètìrì, Kuyie mmúnkɛ bo dɛ́úkùnnɛ dɛ kpɛri bàmbà.
33 M bí, n yí yó nkpaá kɛ di bonɛ̀ kɛ̀ dɛɛ mɔntɛ. N yitimu kɛ̀ di bo n wammú kɛmɔ́ntɛ́, n nàkɛ́ tì Sifubɛ n ti ndi náá, di báá na kɛ́kɔtɛ n kɔri kɛ̀.
34 N di nàkɛ́ ditannùù pànnì ndi, n dɔ́nɛ̀ ditɔbɛ̀. N di dɔkɛ mɛ̀ɛ̀ botí ḿmɛ ndɔ́nɛ̀ ditɔbɛ̀.
35 Kɛ̀ di dɔ́ ditɔbɛ̀, mɛm̀mɛ bɛ̀ bo bantɛ́mɛ̀ kɛ dò ndi tú n tancɔ́ùmbɛ̀.

Yesu nàkɛ́mɛ̀ Piɛri ò yóó ò pàrìkɛ̀mɛ̀
(Wɛ́ntɛ́ Matie 26:31-35 nɛ̀ Mariki 14:27-31 nɛ̀ Duku 22:31-34)

36 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii ò bekɛ kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ a kɔri kɛ? Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A báá na kɛ́ n nɛinɛ̀ bàmbà, dɛ̀ yóó yíému kàa n tũnnɔɔ.
37 Kɛ̀ Piɛrii ò bekɛ kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀, ba nte kɛ̀ m báá na kɛ da nɛinɛ̀ bàmbà? N yiemmu kɛ bo kú a kpɛ́í.

38 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A mɛ̀nkɛ yɛ̃ nha bo kú n kpɛ́náà? N da náá mɔ́mmuɔ nwe, tɛkotɛ bo nyóó kuó nkàa pàrìkɛ̀ kucɛ mɛ̀tããti kɛ tú a í n yɛ́.

14

Yesu weè tu kucɛ

1 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di yɛ̀mmɛ̀ báá caàrɛ̀. N tɑ́nɛ̀ Kuyie nkɛ́ nni ntɑ́.

2 Mɛfíè nsũmu n cicɛ cĩɛ̃tɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ do í dò mɛmmɛ nna bá mbɛ́i. N kũnti kɛ bo tũntɛ di yó mborɛ̀ ndɛ.

3 Kɛ̀ n kò kɛ tũntɛ di yó mborɛ̀, m bo wɛ̃tɛní kɛ di túótɛ́ kɛ̀ dí ḿbo m borɛ̀.

4 Di yɛ́mu n kũnti kɛ̀, kɛ yɛ́ kucɛ.

5 Kɛ̀ Tomaa dɔ̀: N Yiè, ti í yɛ́ a kũnti kɛ̀, ti bo yĩmɛ kényɛ́ kucɛ?

6 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mîi tu kucɛ, nɛ̀ timɔ́mmɔnti, nɛ̀ mufòmmu. Òmɔù í kɔri n cicɛ borɛ̀ kɛ í yɛ̀ m borɛ̀.

7 Kɛ̀ di do n yɛ́ di na nyɛ́mu n cicɛ, di mɛ nhò yɛ́mu kɛ ò yà.

8 Kɛ̀ Fidipuu béi nkɛ dɔ̀: N Yiè, nti bɛnkɛ a cicɛ kɛ̀ dɛ̀ nti sannè.

9 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: M mɛ ndi bonè dìì daà a mu nyí n yĩɛ́táà? Wèè n yà ò yàmu n cicɛ. Dɛ̀ dòmmɛ kàa tú n da bɛnkɛ n cicɛ?

10 A í tɑ́ kɛ dò n cicɛ bo m miɛkɛ kɛ̀ m bo o miɛkaà? N di náá ntìì náaǹtì í tú n kpɛti, n cicɛ wèè bo m miɛkɛ weè pĩ nho tɔ̃mmú.

11 Nni ntɑ́nɛ̀ m bomu n cicɛ miɛkɛ kòo bo m miɛkɛ, kɛ̀ di mɛ nyí n tɑ́ tũ nni ntɑ́nɛ̀ m pĩ mùù tɔ̃mmú.

12 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, wèè n tɑ́ ò bo pĩ mmutɔ̃mmú m pĩ mmù kɛ̀ mù ndɛu képɛ̃ɛ̃té m pĩ mmù kɛ yɛ́ n kũntimè n cicɛ borɛ̀.

13 Di bo mɔɔ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà nɛ̀ n kó diyètìrì, m bo dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kédéúkùnnɛ n cicɛ yètìrì.

14 Kɛ̀ di mɔɔ dɛ̀marɛ̀ nɛ̀ n kó diyètìrì m bo dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

Wèè n dɔ́ wè nyíé n kó tináaǹtì

15 Kɛ̀ di n dɔ́ mpĩnnɛ̀ n tannɔ̀.

16 M bo bántɛ̀ n cicɛ kòo di duɔnní obááǹtì tɔù, kòo ndi bonɛ̀ sɑ́ɑ̃.

17 Wèè tu Muyaánsààmù timɔ́mmɔnti kɔ̃mu, kutenkù kuu nkɔbɛ báá na kɛ́ mù cɔutɛ́, bɛ̀ í mù wùó mbɛ̀ mɛ nyí mù yɛ́, díndi mɛ mmù yɛ́mu, kɛ̀ mù di bonɛ̀ kɛ bo di miɛkɛ.

18 N yí yóó di yóu kɛ̀ dí ndò nyiciribí, n wɛ̃tinímu di borɛ̀.

19 Dɛ̀ bo yíɛ́ sámpó kutenkù kuu nkɔbɛ tɛ́nkɛ bá n yà, díndi mɛ n yóó n yàmu kɛ yɛ́ n fòùmɛ̀ kɛ̀ di yó nfòù.

20 Dɛ kó diyiè di bo bantɛ́ kɛ dò m bo n cicɛ miɛkɛ, kɛ̀ di bo m miɛkɛ, kɛ̀ m bo di miɛkɛ.

21 Wèè yie n náaǹtì kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ weè n dɔ́, kɛ̀ wèè n dɔ́, n cicɛ bo nhò dɔ́, kɛ̀ nní nhò dɔ́ kóò bɛnkɛ m máà.

22 Kɛ̀ Sudii ò bekɛ kɛ dɔ̀: N yiè ndɛ̀ dòmmɛ kàa bo ti bɛnkɛ a máà, kɛ báá bɛnkɛ a máà kutenkù kɔbɛ.

23 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Wèè n dɔ́ ò yó mpĩmmu n náaǹtì kɛ̀ n cicɛ nhò dɔ́, kɛ̀ tí kɔtɛní kɛ́ nhò bonɛ̀.

24 Wèè í pĩ n náaǹtì ò í n dɔ́. N di náá ntìì náaǹtì í tú n kpɛti, n cicɛ wèè n tɔ̃nní o kpɛti nti.

25 N ti ndi nàkɛ́mu kɛ kpaá kɛ di bonɛ̀.

26 Obáaǹtì Muyaánsààmù n cicɛ yóó duɔnní mù n kó difɔ̃̀tìrì mù bo di nákɛ́ dɛmɔu, kɛ́ di dentɛ n di nàkɛ́ tì timɔu.

27 N di duɔ́ ndiwɛ̀ì ndi, n kó diwɛ̀ì. N yí dì ndi duɔ́ nkutenkù kuù nkɔ̃mɛ, di
yɛ̀mmɛ̀ báá caàrɛ̀, di kɔ̃mbùɔ̀tì báá do.
28 Di kɛ̀ɛmu n di nàkémɛ̀ kɛ tú n kũnti n cicɛ borɛ̀ kɛ wɛ̃tiní. Kɛ̀ di do n dɔ́ dɛ̀
na ndi naatimu kɛ yɛ́ n kũntimɛ̀ n cicɛ borɛ̀ wèè dɛu kɛ m pɛ̃ɛ̃té.
29 N tì ndi nàkému kɛ̀ dɛ̀ mu nyí tùɔ̀kɛní, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ dɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì
di ntɑ́.
30 N tɛ́nkɛ í yóó di nákɛ́ tìmatì péu, kɛ yɛ́ kutenkù kuu nkóò kpààtì kèríníme,
ò í mɔkɛ muwɛ̃rímú mamù n yĩnkɛ̀.
31 Ò kèríní kɛ̀ kutenkù kɔbɛ bɛɛ̀ bo bantɛ́ kɛ dò n dɔ́ n cicɛ kɛ dɔɔri ò dómɛ̀.
Ítɛ́nɛ̀ kɛ̀ tí pɛ̃ɛ̃té.

15

Yesu dònnɛnɛ̀mɛ̀ o máà mutie bɛ̀ tú mù fínyĩ

1 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Míì tú fínyĩ tie kó dikũnnì kɛ̀ n cicɛ tú wèè mù te.
2 Ibakɛ ìì n tukúnɛ̀ kɛ í pɛí ò ì kɔ̃ũmu, kɛ̀ ibakɛ ìì pɛí kɛ ì kɛ́í kɛ̀ ì bo dɔ̀kɛ pɛité.
3 Tináaǹtì n di nàkɛ́ tì diɛ́ nkɛ dì cìému, kɛ̀ di wenkɛ páíí.
4 Di nni ntaunɛ̀ kɛ̀ n di taunɛ̀. Kutebaku báá na képɛité kɛ í taunɛ̀ mutie. Mɛɛ̀
botí nku di báá na képɛité kɛ í n taunɛ̀.
5 Míì tú mutie kũnnì kɛ̀ di tú ibakɛ, wèè n taunɛ̀ kɛ̀ nh ò tàunɛ̀ weè pɛí yɛbɛ
péu, kɛ̀ di í n taunɛ̀ di báá na kédɔɔ dèmarɛ̀.
6 Wèè í n taunɛ̀ Kuyie nhò dootóomu, kutebaku ɔ̃ɔ̃ kpeí kɛ̀ bɛɛ kù dootóo mɛɛ̀
botí, kɛ̀ bɛɛ kù tùótɛ́ kécóu nkɛ̀ kùu cóútɛ́.
7 Kɛ̀ di n taunɛ̀ kɛ̀ n náaǹtì bo di miɛkɛ, mɔɔnɛ̀ di dɔ́ dɛ̀, m bo dɛ̀ ndi pã.
8 Kɛ̀ di pɛité yɛbɛ péu, mɛmmɛ n cicɛ yètìrì bo dɛukɛmɛ̀, kɛ̀ dɛɛ bɛnkɛ di túmɛ̀
n tancóùmbɛ̀.
9 N cicɛ n dɔ́ mɛɛ̀ botí, m mɛ ndi dɔ́, n fííkúnɛ̀.
10 Kɛ̀ di pĩ n tannɔ̀ m bo ndi dɔ́ kɛ̀ di nfííkú, m pĩmmɛ̀ n cicɛ tannɔ̀ kòò n dɔ́ kɛ̀
n fííkú.
11 N ti ndi nàkɛ́ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di mɔɔtɛ n kó diwèì ndi kɛ̀ dì di píɛ.
12 Ntɛnɛ̀ n di nàkɛ́ dìì tannùù: Ndɔ́nɛ̀ ditɔbɛ̀ n di dɔ́ mɛɛ̀ botí.
13 Wèè duɔ́ nho fòmmu o kɔbɛ kpéí, weè bɛ̀ dɔ́ mɛdiɛ̀.
14 Kɛ̀ di dɔɔri n di nàkɛ́ dìì nùù di tú n népobɛ̀ mbɛ.
15 N tɛ́nkɛ í di tú bɛtɔ̃mbɛ̀, kɛ yɛ́ otɔ̃ntì í yɛ́mɛ̀ wèè ò duɔ́ mmutɔ̃mmú ò dɔ̀ɔri
dɛ̀. N di tú n népobɛ̀ mbɛ, kɛ yɛ́ n di bɛnkɛmɛ̀ n cicɛ m bɛnkɛ dɛ̀ dɛmɔu.
16 Díì í n tããté míì di tããté, kɛ tú di kɔtɛ képɛité yɛbɛ yèè yó mbo sɑ̃ɑ̃ kɛ̀ dɛɛ yie
nkɛ̀ di mɔɔ dɛ̀ɛ kó dimàà n cicɛ nɛ̀ n kó diyètìrì, wèe dɛ̀ ndi pã.
17 N di duɔ́ dìì tannùù tú: Di bo ndɔ́mɛ̀ ditɔbɛ̀.

Kutenkù kɔbɛ níímmɛ̀ Yesu nɛ̀ o kɔbɛ

18 Kɛ̀ kutenkù kɔbɛ di níí, nyɛ́nɛ̀ kɛ dò mbɛ̀ ketɛ́ kɛ níí mínwe.
19 Kɛ̀ di do ntú kutenkù kɔbɛ bɛ̀ na ndi dómu, di mɛ nyí tú ku kɔbɛ, kɛ yɛ́ n di
dènnɛnímɛ̀ kutenkù, dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ di níí.
20 Dentɛnèní n di nàkɛ́ tì: Otɔ̃ntì mɔù í dɛunɛ̀ wèè ò duɔ́ mmutɔ̃mmú. Kɛ̀ bɛ̀ n
fɛ̃ũ mbɛ̀ yóó di fɛ̃ũmmu kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyie n kpɛti bɛ̀ yóó yiemmu di kpɛti.
21 Bɛ̀ yóó di fɛ̃ũ ndi tú mɛɛ̀ kpéí nkɛ n kɔbɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ í yɛ́mɛ̀ wèè n tɔ̃nní.
22 Kɛ̀ n do í kɔ̀tɛní kɛ bɛ̀ nàkɛ́ dɛ̀ na bá ntú bɛ kó mɛyetímɛ̀, n né mɛ nkɔ̀tɛnímɛ̀
kɛ bɛ̀ nàkɛ́ bɛ̀ báá na képeri.
23 Wèè n níí ò níímmu n cicɛ.
24 Kɛ̀ n do í pĩ mmutɔ̃mmú otɔù mɔù í na kɛ pĩḿmú, kɛ̀ bɛ̀ yà, dɛ̀ na bá ntú bɛ
kó mɛyetímɛ̀. Bɛ̀ mɛ mmù yàmu kɛ ti níí, mmí nnɛ̀ n cicɛ.
25 Tìì wɑ̀ri bɛ kó ikuɔ́ miɛkɛ tiì dɔ̀ɔ tìì tú: Bɛ̀ n níí dɛtetìrɛ̀.

26 Obáaǹtì Muyaánsààmù n cicɛ yó n duɔ́ mmù kɛ̀ n di duɔ́, mù bo tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì mù yó nnáá n kpɛ́í nkɛ.
27 Kɛ̀ di múnkɛ n náá n kpɛ́í, nkɛ yɛ̃́ di m bonɛ̀mɛ̀ nɛ̀ diketírìní.

16

1 N tì ndi nàkɛ́ dɛ̀ bo yiemmɛ̀ mmɛ kɛ̀ di báá duó.
2 Bɛ̀ bo ndi bɛtì titííntouti, mɔ̀nnì marì kɛ́ ndi kɔ̀ù kɛ̀ bɛ yɛmmɛ̀ dò mbɛ̀ pĩ Kuyie ntɔ̃mmú.
3 Bɛ̀ yó ndɔɔri mɛmmɛ bɛ̀ í yɛ̃́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ n cicɛ, bɛ̀ mɛ nyí n yɛ̃́ m mɔ́mmuɔ.
4 N ti ndi nàkɛ́mu kɛ̀ dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛní, di dentɛní n di nàkɛ́ tì, n yí tì ndi nàkɛ́ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ yɛ̃́ n di bonɛ̀mɛ̀.

Yesu nàkɛ́mɛ̀ Muyaánsààmù yóó pĩ mmùù tɔ̃mmú

5 Di mɔ̀nnì n kũnti wèè n tɔ̃nní o borɛ̀ ndɛ, di kóò mɔù mɛ nyí m békú n kɔri kɛ̀.
6 Kɛ̀ di yɛmmɛ̀ né cààrɛ̀ n di nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í n kɔri kɛ̀.
7 N di náá mɔ́mmuɔ nwe, kɛ̀ n kò dɛ̀ bo ntú di kó mɛsàà, nkɛ yɛ̃́ kɛ̀ n yí kò, Obáaǹtì sààwè í kɔriní, kɛ̀ m mɛ nkò m bo wè ndi duɔnní.
8 Obáaǹtì bo kɔtɛní dìì mɔ̀nnì, ò bo nte kɛ̀ bɛnìtìbèɛ bantɛ́ bɛ yɛi, kɛ́bantɛ́ dɛ̀ɛ̀ tú timɔ́mmɔnti, kɛ́bantɛ́ Kuyie mbeéntì bomɛ̀.
9 Bɛ yɛi ntú bɛ̀ í n tɑ̃́mɛ̀.
10 Bɛ̀ í bantɛ́mɛ̀ kɛ dò n dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ kɛ kũnti ku borɛ̀, di tɛ̃́nkɛ í yó n yà,
11 kɛ́bantɛ́ kɛ dò nKuyie mbeéntì bo kɛ yɛ̃́ Kuyie mbekénɛ̀mɛ̀ kutenkù kuu nkóo kpààtì kɛ dɛ̀ɛ̀.
12 Tináaǹtì kpaámu péu n na ndi nàkɛ́ tì, di mɛ mmu mbáá na kɛ́ tì kɛ̀ɛ̀ di mɔ̀nnì.
13 Muyaánsààmù mùù tu timɔ́mmɔnti mù bo kɔtɛní dìì mɔ̀nnì, mù bo di nákɛ́ timɔu, kɛ yɛ̃́ mù í yó nnáámmɛ̀ nɛ̀ mu kó muwɛ̃rímú, mù yó nnáá mmù kɛ̀ɛ̀ tìnti kɛ di nákɛ́ dɛ̀ɛ̀ kpaaní.
14 Mù bo nni nsɑ̃ntí kɛ yɛ̃́ mù yó nnáámmɛ̀ mù kɛ̀ɛ̀ tìnti m borɛ̀.
15 N cicɛ mɔkɛ dɛ̀ dɛmɔu dɛ̀ tú n kpɛrɛ ndɛ, dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu Muyaánsààmù bo ndi náá mmù kɛ̀ɛ̀ tì m borɛ̀.

Yesu yɛ̃mmɛ̀ o kɔbɛ yɛmmɛ̀ bo caàrɛ̀ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́narikɛ

16 Dɛ̀ bo yíɛ́ sámpɔ́ di tɛ̃́nkɛ bá n yà, kɛ̀ dɛɛ wɛ̃tɛ kɛ́yíɛ́ sámpɔ́ kɛ̀ di n yà, kɛ yɛ̃́ n kũntimɛ̀ n cicɛ borɛ̀.
17 Dɛ mɔ̀nnì kòo tancóùmbɛ̀ mabɛ̀ mbékú bɛtɔbɛ̀ kɛ tú: Ɔnti náaǹtì tu, dɛ̀ bo yíɛ́ sámpɔ́ di tɛ̃́nkɛ bá n yà, kɛ̀ dɛɛ wɛ̃tɛ kɛ́yíɛ́ sámpɔ́ kɛ̀ di n yà, kɛ yɛ̃́ n kũntimɛ̀ n cicɛ borɛ̀?
18 Ba ntú dɛ̀ bo yíɛ́ sámpɔ́? Ti í bantɛ́ mùù mɛ ntú.
19 Kɛ̀ Yesu bantɛ́ bɛ̀ dɔ́mɛ̀ kóò bekɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di dɔ́ kɛ́bantɛ́ mùù tu dɛ̀ bo yíɛ́ sámpɔ́ kɛ̀ di tɛ̃́nkɛ bá n yà, kɛ̀ dɛɛ yíɛ́ sámpɔ́ kɛ̀ di wɛ̃tɛ kɛ́ n yaà?
20 N di náá mmɔ́mmuɔ nwe, di bo kɔmmú, kɛ̀ kutenkù kɔbɛ nyɑ̃nku. Di yɛmmɛ̀ bo caàrɛ̀, kɛ dɛ kó mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ né naá ndiwɛ̀ì.
21 Onitipòkù pɛí dìì mɔ̀nnì dɛ̀ ɔ̃ nhò yóùmu, kɛ yɛ̃́ o mɔ̀nnì tùɔ̀kɛmɛ̀ kɛ̀ dɛbirɛ yɛ̀nní kɛ dɛ̀ɛ̀ wèe yɛ̃́nko kuyonku, kɛ yɛ̃́ ò pɛitémɛ̀ onìtì.
22 Di kpɛrɛ mɛ ndò, di yɛmmɛ̀ cààrɛ̀mu di mɔ̀nnì, kɛ bo narikɛ di bo wɛ̃tɛ kɛ́ n yà dìì mɔ̀nnì, bá òmɔù báá na kɛ́dɛitɛ dɛ kó kuyɛǹnaatí.
23 Kɛ̀ dɛ kó diyiè tùɔ̀kɛ di tɛ̃́nkɛ í yó mbekɛ tìmatì n di náá mmɔ́mmuɔ nwe dɛ kó diyiè di mɔ́ú dɛɛ̀ kó dimàà n cicɛ nɛ̀ nkó diyètìrì ò bo dɛ̀ ndi pã.
24 Nɛ̀ yíenní di mu nyí mɔɔ dèmarɛ̀ Kuyie nɛ̀ n kó diyètìrì, mɔɔnɛ̀ kɛ̀ kù di pã, kɛ̀ di yɛmmɛ̀ ńnaati.

Yesu namɛ̀ kutenkù

25 N di nàkɛ́ dɛ kó tináaǹtì nɛ̀ dináaǹhãntírì ndi, dɛ mɔ̀nnì kpaanímu, n tɛ̃́nkɛ
í yo ndi náánnɛ̀ kɛ di ãmmù, dɛ mɔ̀nnì n yó ndi náá mpáíí nwe n cicɛ kpɛti.
26 Dɛ kó dimɔ̀nnì di bo mmɔ́ú n cicɛ di dɔ́ dɛ̀ nɛ̀ n kó diyètìrì. Dɛ̀ í tú n yɛ̃ n yó
nhò báá ndi kpɛ́í.
27 N cicɛ mɔ́mmuɔ ndi dómu di n dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í, kɛ tã́ kɛ do m bonní o borɛ̀.
28 N yìtɛ́ní n cicɛ borɛ̀ ndɛ kɛ kɔ̀tɛní kutenkù, kɛ iti kutenkù kɛ kũnti n cicɛ
borɛ̀.
29 Kòo tancɔ́ùmbɛ̀ɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ntɛ a náámmɛ̀ páíí bá a í ãmmù.
30 Di m̀mɔ̀nnì ti bantému kɛ dò nha yɛ̃́ dɛmɔu, kɛ̀ dɛ̀ í dò nhòmɔùu bennɛ́ kɛ́
nda békú tìmatì. Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti tã́ kɛ dò nha bonní Kuyie mborɛ̀.
31 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di tã́ di mmɔ̀nnàà?
32 Dɛ mɔ̀nnì duunnímu kɛ tùɔ̀kɛní, kɛ̀ di bo cíétɛ́ kɛ́kũ̃ ndi cɛ̃́ĩ kɛ́ n yóu. M mɛ
nyí yó mbo m máà, n cicɛ m bonɛ̀mu.
33 N tì ndi nàkɛ́ kɛ̀ dɛ̀ bo ndi naatimu ti kó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ yóó di
fɛ̃́ũmmu, di yɛ̀mmɛ̀ nɛ́ báá caàrɛ̀ n namu kutenkù.

17

Yesu bàńtɛ̀mɛ̀ Kuyie nho tancɔ́ùmbɛ̀ kpɛ́í

1 Yesu bɛ́i mmɛmmɛ kédeè kébɔ́útɛ́ kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ dɔ̀: N cicɛ dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛmu,
déúkùnnɛ a birɛ yètìrì kɛ̀ dɛɛ déúkùnnɛ a kpɛri.
2 Kɛ yɛ̃́ a dɛ̀ duómmɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ̀ dɛ̀ bo duɔ́ mmufòmmu mùù bo sã̃ã̀ bɛnìtìbɛ̀
a dɛ̀ duɔ́ mbɛ̀.
3 Bɛ̀ bo yĩ̃ɛ́témɛ̀ fɔ̃̃ nKuyie mmɔ́mmɔnku kùù bo kumáà, nɛ̀ Yesu Kirisi a tɔ̃nní
wè dɛɛ̀ tú mufòmmu mùù bo sã̃ã̀.
4 N dèèmu mutɔ̃mmú a yɛ̃ m pĩ̃ mmù kɛ déúkùnnɛ a yètìrì kɛtenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.
5 Di mmɔ̀nnì n cicɛ déúkùnnɛ n yètìrì, kɛ́ n duɔ́ ndisãnni n do mɔkɛ dì a borɛ̀
kɛ̀ kutenkù mu nyí dɔ̀ɔ̀.
6 Míì duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ da yĩ̃ɛ́té, bɛnìtìbɛ̀ a dɛ̀itɛní bɛ̀ kutenkù, kɛ bɛ̀ nni nduɔ́, fɔ̃̃ɔ̃̀ do
bɛ̀ te kɛ bɛ̀ nni nduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ yie nha náaǹtì.
7 Bɛ̀ bantému di m̀mɔ̀nnì kɛ dò mmɔkɛ dɛɛ̀ kó dimàà bonní a borɛ̀.
8 Kɛ yɛ̃́ m bɛ̀ nàkémɛ̀ tináaǹtì a n duɔ́ ntì kɛ̀ bɛ̀ tì cɔuté kɛ banté kɛ dò m mɛ̀nkɛ
bonní a borɛ̀ kɛ yie nkɛ dò nfɔ̃̃ɔ̃̀ n tɔ̃nní.
9 N yí da báá nkutenkù kɔbɛ kpɛ́í, n da báá nha n duɔ́ mbɛ̀ kpɛ́í nkɛ, kɛ yɛ̃́ fɔ̃̃ɔ̃̀
bɛ̀ temɛ̀.
10 M mɔkɛ dɛ̀ tú a kpɛrɛ ndɛ, kàa mɔ̀kɛ dɛ̀ tú n kpɛrɛ. Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛ̀ déúkùnko
n yètìrì.
11 N kũnti a borɛ̀ ndɛ, n tɛ̃́nkɛ í yó nkpaá kutenkù miɛkɛ, kɛ̀ bɛmbɛ yó nkpaá.
N cicɛ wèè dò mpáíí, ḿpĩ̃ mbɛ nɛ̀ a kó diyètìrì kɛ̀ bɛ̀ ńwɛ̃ nkɛ dò onìtì omáà mí
nnɛ̀ fɔ̃́ nti dòmmɛ̀.
12 M bɛ̀ bonɛ̀ kɛ bɛ̀ bààmu kutenkù miɛkɛ nɛ̀ a kó diyètìrì, kɛ pĩ̃ nha n duɔ́
mbɛ̀ bá bɛ kóò mɔù í feti, kɛ̀ dɛ̀ í tú wèè do dò nkéfeti wènwe kɛ̀ dɛɛ dɔɔ̀ tì wɛ̀̃ri
kɛ yɛ̃mmɛ̀.
13 Di m̀mɔ̀nnì n kũnti a borɛ̀ ndɛ, kɛ kpaá kɛ bo kutenkù miɛkɛ, kɛ bɛ̀ nàá nkɛ̀
bɛ̀ bo mmɔkɛ n kó diwɛ̀ì mɛdiɛ̀.
14 M bɛ̀ nàkému a kó tináaǹtì kɛ̀ kutenkù kɔbɛ bɛ̀ nìí bɛ̀ í tú mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkutenkù
kɔbɛ kéndònnɛ̀ m mɔ́mmuɔ n yí túmɛ̀ kutenkù kou.
15 N yí da báá nkɛ yɛ̃ nha bɛ̀ dènnɛ kutenkù miɛkɛ, n yɛ̃ nha mbɛ̀ kãnkɛ́ oyɛiwe
nwe.
16 Bɛ̀ í tú kutenkù kuu nkɔbɛ, m mɔ́mmuɔ n yí túmɛ̀ kutenkù kou.
17 Wénkùnnɛ bɛ nɛ́ a náaǹtì, a náaǹtì tu timɔ́mmɔnti nti.

18 A n tɔ̃nní mɛ̀ɛ̀ botí kutenkù miɛkɛ mmɛ mbɛ̀ tũ̃ɔ̃ nku miɛkɛ.
19 N duɔ́ m máà bɛɛ̀ kpéí, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ̀ mɛ̀nkɛ ntú a kɔbɛ.
20 N yí da báá mbɛɛ̀ máà kpéí, n da báammu nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yóó keè a náaǹtì kɛ́ nni ntã́ bɛ kpéí.
21 N da báá nkɛ tú bɛ̀ ńwɛ̃ nkɛ dò nhonìtì omáà, mí nnɛ̀ fɔ̃́ nti dòmmɛ̀ kɛ́ nti taunɛ̀ kɛ̀ kutenkùu banté fɔ̃́ɔ̃ n tɔ̃nnímɛ̀.
22 M bɛ̀ duɔ́mmu tikpetì a n duɔ́ ntì, kɛ̀ bɛ̀ bo ńwɛ̃ nkɛ dò nhonìtì omáà m mí nnɛ̀ fɔ́ nti dòmmɛ̀.
23 Kɛ̀ nní mbo bɛ miɛkɛ kàa ḿbo m miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ńwɛ̃ nkɛ dò onìtì omáà, kɛ̀ kutenkùu banté fɔ̃́ɔ̃ n tɔ̃nnímɛ̀ kɛ bɛ̀ dɔ́ a n dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí.
24 N cicɛ n dɔ́ kɛ̀ m borɛ̀ a n duɔ́ mbɛ̀ ndɛ mbo, kɛ wúó n kpetì a n duɔ́ ntì kɛ yɛ́ a n dɔkɛmɛ̀ kɛ mu nyí dɔ̀ɔ kutenkù.
25 N cicɛ a tú timɔ́mmɔnti yiè nwe, kutenkù kɔbɛ í da yɛ́, mí mmɛ nda yɛ́mu, kɛ̀ n tancɔ́ùmbɛ̀ yɛ́ kɛ dò nfɔ̃́ɔ̃ n tɔ̃nní.
26 M bɛ̀ nàkɛ́mu a tú wè kɛ yó nsɔkɛ́ kɛ bɛ̀ bɛnkú, kɛ̀ bɛ̀ nyɛ́ kɛ dò nha bɛ̀ dɔ́ a n dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí, kɛ̀ m bo bɛ miɛkɛ.

18

Bɛ̀ pĩ́mmɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 26:47-56 nɛ̀ Mariki 14:43-50 nɛ̀ Duku 22:47-53)
1 Yesu nàkɛ́ mɛmmɛ kédeè, nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ kɛ́kɔtɛ Setinɔɔ kó kukó, kɛ̀ kupúú makù dɛ̀ bo, kɛ̀ bɛɛ ta ku miɛkɛ.
2 Sudaasi wèè yóó fítɛ́ Yesu ò do yɛ́mu dɛ kó kupúú, kɛ yɛ́ Yesu nɛ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ do kɔrimɛ̀ dɛborɛ̀ sɑ̃́ɑ̃̀.
3 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Fadisĩ̃bɛ kɛ̀ bɛɛ tɔ̃nní bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ ntihɑ̃ɑ̃pɔ̀ntì tìì bàà Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ̀ Sudaasii bɛ̀ niitɛ́ kɛ̀ bɛ̀ tɔ fitìi nɛ̀ dɛhɑ̃nnɛ kɛ tɔnɛ̀ tikpàrìnɛntì.
4 Yesu mɛ nyɛ́mɛ̀ tìì yóó ò tùɔ̀kɛní, kòò tɔ́ɔ́nko bɛ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di wanti we?
5 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: Yesu Nansarɛti kou. Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mínwe! Kɛ̀ Sudaasi wèè ò fìtɛ́ kòò bɛ̀ nɛínɛ̀.
6 Ò bɛ̀ nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ dɔ̀: Mínwe. Kɛ̀ bɛ̀ mbótírí kɛ duò.
7 Kɛ̀ Yesu wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di wanti we? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Yesu Nansarɛti kou.
8 Kòò dɔ̀: N di nàkɛ́mu kɛ tú mínwe, kɛ̀ di wanti mínwe, yóunɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ítɛ́.
9 Mɛm̀mɛ kɛ̀ dɛɛ dɔ̀ɔ kéndònnɛ̀ ò béi ntì kɛ tú: N cicɛ n yí fétinnɛ a n duɔ́ mbɛ̀ kóò mɔù.
10 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii kpatɛ disiè kékɔ̃ũ ikuɔ́ nìùtì diɛwè tɔ̃ntì toò youri. Dɛ kóò tɔ̃ntì yètìrì do tú Madikuusi.
11 Kɛ̀ Yesu nákɛ́ Piɛri kɛ dɔ̀: Nɔnnɛ a siè di nɔ̀rìkù, a yèmmɛ̀ dò m báá yɑ̀ fɛbòòfɛ̀ n cicɛ n duɔ́ nfɛ̀ɑ?

Bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀mɛ̀ Yesu Anni borɛ̀
12 Kɛ̀ bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ kóò kótìi duɔ́ ndinùù tihɑ̃ɑ̃pɔ̀ntì nɛ̀ tìì bàa Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɛ̀ bɛɛ pĩ nYesu kéboú.
13 Kɛ kétɛ́ kóò kɔ̀tɛnɛ̀ Anni, Kayifu cɔ̀kù cĩ̃ɛ̀tɛ̀, weè do tú ikuɔ́ nìùtì diɛwè dɛ benni.
14 Weè Kayifu do nàkɛ́ Sifubɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ bo nwenni onìtì omáà bo kúmɛ̀ kubotí kumɔu kpéí.

Piɛri nɛ̀nnimɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 26:69-70 nɛ̀ Mariki 14:66-68 nɛ̀ Duku 22:55-57)
15 Simɔɔ Piɛri nɛ̀ Yesu tancɔ́ùntì tɔù mɔù, kɛ̀ bɛ̀ ńtũ nYesu. Ikuɔ́ nìùtì diɛwè né mɛ nyɛ́mɛ̀ Yesu tancɔ́ùntì tɔù, kɛ̀ wenwee ta.

16 Kɛ̀ Piɛri nkpaá ditowaà kɛ kari dibòrì kɛ̀ Yesu tancɔ́ùntì, ikuɔ́ nìùtì diɛwè yɛ̃́ wèe yènní kénákɛ́ osapàà nwèè bàa dibòrì kɛ̀ Piɛri bo ta.
17 Kɛ̀ dɛ kóo sapàà mbekɛ Piɛri kɛ dɔ̀: A múnkɛ í tú we ǹnìtì kóò tancɔ́ùntì nweà? Kɛ̀ Piɛri dɔ̀: Ɔɔ̀! N yí ò tú!
18 Kɛ sɔ̃́ mmuséé mbo kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛtɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tɔ̀tinnɛ muhãã́ nkɛ iiri, kɛ̀ Piɛri ncómmú dɛborɛ̀ kɛ iiri.

Ikuɔ́ nìùtì diɛwè bekɛ́ tì Yesu o tié nyĩ̃nkɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 26:59-66 nɛ̀ Mariki 14:55-64 nɛ̀ Duku 22:66-71)

19 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe bekɛ Yesu o tancɔ́ùmbɛ̀ kpɛti nɛ̀ o tié nkpɛti.
20 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N yí nàkɛ́ tìmatì disɔ̀rì, nh ɔ̃ɔ̃ ntiè ntitíintouti nɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ diɛtɛ̀ miɛkɛ nkɛ Sifubɛ bɛməu ɔ̃ɔ̃ tíí ndɛ̀.
21 Dɛ̀ dòmmɛ kàa m bèkú? Bekɛ nh ɔ̃ nnáá nkɛ̀ bɛ̀ɛ bo, bɛ̀ yɛ́mu n nàkɛ́ tì.
22 Yesu béi mɛmmɛ kɛ̀ kuhããpɔ̀nkù kùù ò tɔ̀kénɛ̀ kɛ̀ kùu ò bèntɛ kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ nìùtì diɛwè nwe a náámmɛ̀ mɛmmaà?
23 Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Kɛ̀ m béi tiyɛiti nti bɛnkɛ tìì tu tiyɛiti? Kɛ̀ m mɛ béi tisààtì nti ba nte kàa m poté?
24 Mɛmmɛ kɛ̀ Anni yóu kòo nkpaá boú kòo ò duɔ́nko ikuɔ́ nìùtì diɛwè Kayifu.

Piɛri nɛ̀nnimɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 26:71-75 nɛ̀ Mariki 14:69-72 nɛ̀ Duku 22:58-62)

25 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛri ńdɛ̀ kpaá kɛ iiri, kòò mɔùu wɛ̃tɛ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: A í tú we ǹnìtì kóo tancɔ́ùntì ǹweà?
Kɛ̀ Piɛrii ò nɛ̀nni kɛ dɔ̀: N yí ò tú.
26 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè kóo tɔ̃ntì, Piɛri dàtɛ wèè toò cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kouu béi nkɛ dɔ̀: N do da yàmu kàa ò nɛínɛ̀ kupúú miɛkɛ.
27 Kɛ̀ Piɛrii wɛ̃tɛ kóò nɛ̀nni kɛ dɔ̀: N yí ò yɛ́. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ tɛkotɛɛ kuɔ́.

Pidati bekɛ́nɛ̀mɛ̀ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 27:1-2, 11-14 nɛ̀ Mariki 15:1-5 nɛ̀ Duku 23:1-5)

28 Kɛ̀ bɛɛ ítɛ́nɛ̀ Yesu Kayifu cĩ̃ɛ̃tɛ̀, kóò sɔɔ́nnɛ̀ kùmàndáà cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kpaá uu, kɛ̀ Sifubɛɛ yetɛ mutarimù bɛ̀ yàà bo sãũ mèè kpéí mbɛmáà képaà ndiyentébanni kó mudiì.
29 Kɛ̀ Pidatii yènní kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di yɛ̃ nhonìtì yie ǹcàkɛ ba?
30 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Kòò do í càkɛ dèmarɛ̀, ti na bá nhò kɔ̀tɛnní a borɛ̀.
31 Kɛ̀ Pidatii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Túótɛ́nɛ̀ we, kóò bekɛ́nɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ di kuɔ́ dòmmɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti kó ikuɔ́ í yie nti kuɔmɛ̀ òmɔù.
32 Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ dɛɛ dɔɔ̀ Yesu do yɛ̃ nhò yóó kú mùù kũ̃ũ.
33 Kɛ̀ Pidatii ta kudieku kéyú Yesu kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃̃ɔ̃ tu Sifubɛ kóò kpààtàà?
34 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: A m békú nɛ̀ amáà ndaà? Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ yɛ̃ nha m bekɛ?
35 Kɛ̀ Pidatii ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N túmu Sifua? A botí kɔbɛ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ bɛɛ̀ da kɔ̀tɛnní m borɛ̀. A càkɛ ba?
36 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N kó tikpàtì í tú kutenkù kuu nkpɛti, kɛ̀ tì do nti ntú, n kɔbɛ na mbàaomu bá Sifubɛ bá m pĩ. N kó tikpàtì mɛ nyí tú kutenkù kuu nkpɛti.
37 Kɛ̀ Pidatii ò bekɛ kɛ dɔ̀: A tú okpààtì nwe yáá ba? Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: A ti mbéi, n tú okpààtì nwe kɛ kɔ̀tɛní kutenkù, kɛ̀ bɛ̀ m pɛité kɛ̀ m bo nákɛ́ timɔ́mmɔnti. Bɛ̀ɛ dɔ́ timɔ́mmɔnti bɛɛ̀ kemmu n náaǹtì.

Bɛ̀ do yɛ̃mmɛ̀ bɛɛ kuɔ Yesu
(Wéntɛ́ Matie 27:15-31 nɛ̀ Mariki 15:6-20 nɛ̀ Duku 23:13-25)

38 Kɛ̀ Pidati dɔ̀: Ba ntú timɔ́mmɔnti? Ò béi mmɛmmɛ kéyɛ̀ kékɔtɛ Sifubɛ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yí yà onìtì yie n càkɛmu kɛ dò nti ò kùɔ.

39 Kéndònnè di kó ikuɔ́ miɛkɛ di ɔ̃ɔ̃ duɔ́mmè kè n fĩĩ nkukpetínkù makù diyentébanni yiè, di dɔ́ n fĩĩ nSifubɛ kóo kpààtàà?
40 Kè bèɛ wekíí kɛ dɔ̀: Ti í dɔ́ a fĩĩ nyie, ti dɔ́ a fĩĩ mBarabaasi nwe!
Barabaasi mɛ ndo tú onitikɔ̀ùtì nwe.

19

Bè òómmè Yesu ipo kó dipìì

1 Mɛmmɛ kè Pidatii duɔ́ nkè bèɛ puotí Yesu yɛdá.
2 Kè tihããpɔntìi duɔkɛ ipo kó dipìì kóò òó, kóò dàtínné diyaàbòrì wũɔ̃rì.
3 Kɛ níí tɔ́ɔnní kóò dɔu nkɛ dɔ̀: A kpeńnàà Sifubɛ kóò kpààtì? Ḿbo sáã! Kóò bèntɛ.
4 Kè Pidatii wɛ̃tɛ kéyènní ké bè nàké kɛ dɔ̀: N yóó ò dènnɛmu kè di banté n yí yàmè ò càkɛmu kɛ dò nti ò kùɔ.
5 Kè Yesu yènní kɛ óké ipo kó dipìì kɛ dáátí diyaàbòrì wũɔ̃rì, kè Pidati dɔ̀: Ntɛnè we!
6 Ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè nè tihããpɔntì tìì bàà Kuyie ncĩ̃tè kè bèɛ yà Yesu képĩ̃ké kɛ dɔ̀: Baaké we kudapããtí! Kè Pidati dɔ̀: Túóténè we di mɔ́mmɔmbɛ kébaaké! Mí n yí yà ò càkɛ mù kɛ dò nti ò kùɔ.
7 Kè Sifubɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Ti kó ikuɔ́ tú ò dò nkékuɔmu, ò yĩ mèè kpéí nhò tú Kuyie mBirɛ.
8 Kè Pidatii keè dɛ kó tináaǹtì kè kufɔ̃waá nhò autέ.
9 Kòo wɛ̃tɛ kéta kudieku kébekɛ Yesu kɛ dɔ̀: A yènní dɛ?
Yesu mɛ nyí nhò tɛ̃ńné tìmatì.
10 Kè Pidati dɔ̀: A í dɔ́ ké n tɛ̃nné tìmatàà? A í yɛ́ kɛ dò m mɔkɛ muwɛ̃rímú kɛ bo na kɛ da fĩĩ, kɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú kɛ bo na kɛ da baakáà?
11 Kè Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: A na bá mmɔkɛ muwɛ̃rímú mamù n yĩnkè kè Kuyie ndo í mù nda duɔ́. Dɛè kpéí nte wèè m pĩ nkɛ da duɔ́ nkòo kó mɛyɛi ndɛunè a kɔ̃mɛ.
12 Dɛ mɔnnì kè Pidati ndɔ́ kéfĩĩ nYesu, kè Sifubɛɛ pĩ̃ké kɛ dɔ̀: Kàa ò fĩĩ nha í dɔ́ okpààtì diɛwè Sesaa, weè tú omáà okpààtì, ò yetɛ Sesaa kpɛti nti.
13 Kè Pidatii keè dɛ kó tináaǹtì kédennɛní Yesu kékari obeénkàrì ĩnkè, bè tú dè dibòrì bè ce di. Nè ebedee kó tináaǹtì: Kabata.
14 Dè do tú diyiè sɔnni yiè ndi kè diyiè cò́mmú yɛyɔ kè dè né bo wentέ diyentébanni. Kè Pidatii nákέ Sifubɛ kɛ dɔ̀: Ntɛnè di kóo kpààtì.
15 Kè bèɛ pĩ̃ké mɛdiè nkɛ dɔ̀: Baaké we! Baaké we kudapããtí ĩnkè! Kè Pidati dɔ̀: M baaké di kóo kpààtì kudapããtáà? Kè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbè dɔ̀: Ti í mɔkɛ okpààtì tɔù mɔù kè dè í tú Sesaa.

Bè baakémè Yesu
(Wéntέ Matie 27:32-44 nè Mariki 15:21-32 nè Duku 23:26-43)

16 Mɛmmɛ kè Pidatii bè duɔ́ nYesu kè bè ńkɔrinè kɛ bo baaké.
17 Kè Yesu ńtɔ o dapããtí kétuɔkɛ dibòrì marì bè tú dì kuyukɔ̃́ũ, nè bɛ kó tináaǹtì miɛkɛ Kodikotaa.
18 Dɛǹdɛ bè baakémè Yesu kudapããtí nè bɛnìtìbè mabè bèdébè, kóò soó mbɛ cuokɛ.
19 Kè Pidatii duɔ́ nkè bèɛ wãri tɛdabɛɛtè kɛ dɔ̀: Yesu Nansarɛti kou, Sifubɛ kóò kpààtì, kédannɛ kudapããtí yómmè.
20 Bè do baaké dè Yesu do í détirìnè dihèì. Bè do wɑ̀̃ri ebedee nè datɛ̃ɛ̃ nè kɛrɛki nwe kè bɛnìtìbè péu mpɛ̃nkù kɛ tì kàà.
21 Kè ikuɔ́ nìùbè kó bɛkótíbèɛ nákέ Pidati kɛ dɔ̀: A na bá nwɑ̀̃ri kɛ yĩ Sifubɛ kóò kpààtì, wãri kɛ dɔ̀ ò yɛ̃ nhò tú Sifubɛ kóo kpààtì.
22 Kè Pidati dɔ̀: N wɑ̀̃ri tì tìǹti.

23 Kè tihããpɔ̀ntìi baaké Yesu kédeè kétoté o yàátì yɛcúò yɛ̀nàà, bá kù nɛ̀ ku
kpɛti, kè dɛ̀ nkpaá o yaàbòrì diɛrì dìì í mɔkɛ kuyĩ.
24 Kè tihããpɔ̀ntìi nákέ titɔbɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti báá kɛ̃té di nyaàbòrì, ti tãũ tété kέyà wèè
bo dì di.
Mɛm̀mɛ kè dɛ̀ɛ dɔɔ̀ tì wɛ̀̃ri kɛ yɛ̃mmè tìì tu: Bè totí n yàátì kɛ tãũ n yaàbòrì diɛrì
tété. Tihããpɔ̀ntì do mɛ ndɔ̀ɔ̀.
25 Kè Yesu yɔ̃ nɛ̀ o yɔ̃ nantè nè Maari Kodopaasi pokù nè Maari Makitadaa kou,
kè bè cɔ̀ḿmú Yesu dapããtí takέ.
26 Kè Yesu ńwúó nho yɔ̃ kòò pɛkέnè o kóò tancɔ́ùntì ò dɔ́ wè mɛdiè, nkòò ò
nàkέ kɛ dɔ̀: N yɔ̃, ntɛ a birɛ.
27 Kɛ nákέ o kóò tancɔ́ùntì kɛ dɔ̀: Ntɛ a yɔ̃.
Mɛm̀mɛ kòò ò tùótέ kέkonnè.

Yesu kumè
(Wéntέ Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49)

28 Yesu mɛ nyɛ́mè kɛ dò ndɛmɔu dè dɔ̀ɔ̀ kébéi nkɛ dɔ̀: Sinéyɛ̃ĩ siì m̀ bo, kè dè
bo dɔɔ̀ tì wɛ̀̃ri kɛ yɛ̃mmè.
29 Kɛ sɔ́̃ ndidúù marì dè ĩ̃ĩkú kɛ píékέ mɛnéyãã nkè tihããpɔ̀ntìi méú disɔ̀̃sũ̃̀
mɛ miɛkɛ kécɔɔ isɔ́pù kó kudɔú kéyoutoo kétuú nYesu nùù.
30 Kòo sũɔ̃tɛ mɛnéyãã nkɛ béi nkɛ dɔ̀: Dɛmɔu dè dɔ̀ɔ̀mu.
Kɛ sĩ̃nné o yuu kékú!

Kuhããpɔ̀nkù kũ̃ũmè Yesu píkù dikpãnnì

31 Dè do tú diyiè sɔnni ndi kè dè né bo wentέ tɛom̀pùtè, kè Sifubɛ nyĩ̃ɛ̀kù
tɛom̀pùtè bo nsɔ́mmè bè kpaá idapããtí ĩ̃nkè. Dɛ kó tɛom̀pùtè do máánè
diyentébanni ndi, kè Sifubɛɛ mɔɔ Pidati dinùù kɛ bo píé bè baaké bè tàákɛ, ké
bè cũ̃ũnní.
32 Mɛm̀mɛ kè tihããpɔ̀ntìi kɔtɛ képíé bè baakénè bè Yesu bɛ tàákɛ.
33 Kɛ tuɔkɛ Yesu borè kénsɔ́ nhò ku, bá bè í mpìé o tàákɛ.
34 Kè kuhããpɔ̀nkù makùu kũ̃ũ o píkù dikpãnnì kéduutɛ, mɛniɛ nnè mɛyĩ̃ nkè
dɛɛ yènní.
35 Wèè dè yà weè nàá nkòo nàá ntì tú timɔ́mmɔnti, ò yà tì ò ti nnáá nkè dè bo
yie nkè di ntɑ́.
36 Dè dɔ̀ɔ̀ ti wɛ̀̃ri kɛ yɛ̃mmè mmɛ tìì tu: Bè í yóó kéétέ o kɔ́̃ũ marì.
37 Kè titɛtì wɛ̀̃ri kɛ tú: Bè yóó yàmu bè dùùtɛ wèè píkù.

Bè kũnnémè Yesu
(Wéntέ Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56)

38 Dè dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ kédeè, Sosɛfu Adimatee ɛì kou wèè do tú Yesu kou kè dè
sɔ̀ri, kɛ yɛ́ ò do démè Sifubɛ, kòo kɔtɛ kémɔɔ Pidati dinùù kɛ bo túótέ Yesu. Kè
Pidatii yie, nkòo kɔtɛ kóò tùótέ.
39 Nikɔdɛmmu wèè do kɔ̀tɛ kɛyènkè makè kéyà Yesu kòò múnkɛɛ kɔtɛ, kɛ tɔ
tùdààrí kòò kɔɔrɛnè mutie mùù ɔ̃ nte kòo cíì báá pããkɛ mɛcãã. Dɛ kóò tùdààrí
do bo ḿbo cìdóòbè sipísìtããti.
40 Bɛdέ kè bèɛ túótέ Yesu kédɔɔ̀ Sifubɛ ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀mè, kóò pɔ̃ũ ntiyàátì kéyɔɔrɛ
tùdààrí.
41 Bè do baaké dè Yesu, dè do tɔ́kénè kupúú makù nku, kè kufɔ̃ti pànkù makù
dè bo bè mu nyí tanné kù òmɔù.
42 Dè do yóó wentέ tɛom̀pùtè ntɛ, kè dɛè ńte kè bè ndó mɛcãã, dɛ kó kufɔ̃ti né
mɛ ntɔ́kémè dɛborè, kè bèɛ dè nhò dɔú.

20

Kufɔ̃tikperí
(Wéntɛ́ Matie 28:1-8 nɛ̀ Mariki 16:1-8 nɛ̀ Duku 24:1-12)

1 Dìmáàsì kó kukũ̄nwentóo kɛ̀ dɛ̀ nkpaá kɛ uu kɛ̀ Maari, Makitadaa ɛì kouu,
kɔtɛ kufɔ̃ti kénsɔ́ nditā́rì pòòtɛ.
2 Kòo cokɛ́ kɛ́wɛ̃̄tɛ kénákɛ́ Piɛri nɛ̀ Yesu tancɔ́ùntì tɔù Yesu dɔ́ wè kɛ dɔ̀: Bɛ̀
kũ̄tɛ́mu ti Yiɛ̀, nti mɛ n yí yɛ́ bɛ̀ ò yĩ̄mɛ̀.
3 Piɛri nɛ̀ Yesu tancɔ́ùntì tɔù kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ kénkɔri kufɔ̃ti
4 kɛ cokù kɛ̀ Yesu tancɔ́ùntì tɔùu diénnɛ̀ Piɛri kɛ́tuɔkɛ kufɔ̃ti,
5 kɛ́síékɛ́ kɛ́yà tiyààtì bɛ̀ do pɔ̃ũ ntì Yesu kɛ̀ tì duɔ́ ò mɛ nyí nta.
6 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii tuɔkɛní kɛ́ta kɛ́yà tiyààtì bɛ̀ pɔ̃ũ ntì Yesu kɛ̀ tì duɔ́ kɛtenkɛ̀.
7 Kɛ̀ kuyààkù kùù do fĩ ndiyuu kɛ̀ kù kpɛ́ú kɛ cãã nkɛ duɔ́.
8 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùntì tɔù wèè do niitɛ́ kɛ́tuɔkɛ, kòò múnkɛɛ ta kɛ́yà kɛ́ntā́.
9 (Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ mu ndo í bantɛ́ tìì wā̀ri kɛ tú: Yesu do nkɛ́yā́ntɛ́.)
10 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛɛ kò.

Yesu yà̋ńtɛ́mɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 28:9-10 nɛ̀ Mariki 16:9-11)

11 Kɛ̀ Maari kpaá kɛ́cɔ́mmú kufɔ̃ti bɛ̀nnì kɛ kuɔ̀, nkɛ sĩ̄nnɛ́ kɛ́síékɛ́
12 kɛ́yà Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ dàátí tiyaàpɛ́ítì kɛ kari bɛ̀ do dɔú ndɛ̀ Yesu, dii
nho yuu do duɔ́ dɛ̀, ditɛrì o naàcɛ̀i do borɛ̀.
13 Kɛ̀ yɛɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Onitipòkù a kuɔnnɛ̀ ba? Kòo yɛ̀ tɛ̃́nɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ tùótɛ́ n
Yiɛ̀ nwe, m mɛ nyí yɛ́ bɛ̀ ò yĩ̄mɛ̀.
14 Ò bɛ́i mɛmmɛ kɛ́wɛ̃̄ɛ̃̄tɛ kɛ́yà Yesu kòò còḿmú, ò mɛ nyí nhò bantɛ́.
15 Kɛ Yesu ò bekɛ kɛ dɔ̀: Onitipòkù dɛ̀ dòmmɛ kàa kuɔ̀? A waà nwe?
Kòo yɛmmɛ̀ ńdo okũ̄nyɔ́ɔ̀rìwè nwe, kɛ dɔ̀: Kɛ̀ fɔ̃́ɔ̃̀ ò tùótɛ́, m bɛnkɛ a ò dɔú ndɛ̀
kɛ̀ n kɔtɛ kóò tùótɛ́.
16 Kɛ̀ Yesu ò yu kɛ dɔ̀: Maari!
Kòo bunnɔ́ɔ kɛ dɔ̀: Okótì! Nɛ̀ bɛ kó tináaǹtì miɛkɛ dabunnii!
17 Kɛ̀ Yesu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá n káákɛ́, m mu nyí dèkɛ n cicɛ borɛ̀. Kɔtɛ kénákɛ́ n
kɔbɛ kɛ dɔ̀: N deètì n cicɛ borɛ̀ ndɛ, wèè tu di kóo cicɛ, Kuyie nkùù di te.
18 Kɛ̀ Maari Makitadaa ɛì kouu kɔtɛ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ borɛ̀ kɛ dɔ̀: N yàmu ti Yiɛ̀.
Kòo bɛ̀ nàkɛ́ wè ò nàkɛ́ tì.

Yesu bɛnkɛmɛ̀ omáà o tancɔ́ùmbɛ̀
(Wéntɛ́ Matie 28:16-20 nɛ̀ Mariki 16:14-18 nɛ̀ Duku 24:36-49)

19 Dɛ kóò dìmáàsì kó kuyuoku kòo tancɔ́ùmbɛ̀ ntíkú tɛcĩ̄ɛ̃̀tɛ̀ matɛ̀ miɛkɛ, kɛ
kpetínnɛ́ yɛbòrɛ̀ kɛ pàá, mbɛ̀ dé mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nSifubɛ, kɛ̀ Yesu taroo kɛ́cɔ́mmú bɛ
cuokɛ̀ kɛ dɔ̀: Kunaatí ndi bonɛ̀!
20 Ò bɛ́i mmɛmmɛ kɛ́deè kɛ́bɛnkɛ o nɔu nɛ̀ o píkù kɛ̀ diwɛ̀ìi bɛ̀ pĩ mbɛ̀ yàmɛ̀ bɛ
Yiɛ̀.
21 Kɛ̀ Yesu yíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Kunaatí ndi bonɛ̀! N cicɛ n tɔ̃nní mɛ̀ɛ̀ botí m mɛ
ndi tũ̄ɔ̀.
22 Ò bɛ́i mmɛmmɛ kɛ́deè kɛ́fuutɛ bɛ ĩ̄nkɛ̀ kɛ dɔ̀: Cɔutɛ́nɛ̀ Muyaánsààmù.
23 Di bo cĩ̄ɛ́ mbɛ̀ bɛ yɛi mbɛ̀ bo pɛ́tɛ́ mɛcĩ̄ɛ́mmɛ̀, kɛ̀ di í cĩ̄ɛ́ mbɛ̀ bɛ yɛi, mbɛ̀ báá
pɛ́tɛ́ mɛcĩ̄ɛ́mmɛ̀.

Yesu kpannèmɛ̀ Tomaa ò í tā́mɛ̀

24 Dɛ̀ do sɔ́ nTomaa, Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ kóò mɔù, bɛ̀ tu wè Didimmu í dɛ̀ bo.
25 Kɛ̀ Yesu tancɔ́ùmbɛ̀ tɔbɛɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti yà ti Yiɛ̀.
Kɛ̀ Tomaa dɔ̀: Kɛ̀ n yí yà sikãũ kó yɛbòrɛ̀ o nɔu kɛ baá n nɔ́mbii, kɛ̀ n yí baá n
nɔ́mbii o píkù m bá n tā́.

26 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ seménnì òmáà kɛ̀ Yesu tancóùmbɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kétíí nkudieku miɛkɛ kɛ̀ Tomaa ndɛ̀ bo, kɛ̀ yɛbòrɛ̀ kpetí kɛ páké, kɛ̀ Yesu taroo kécómmú bɛ cuokɛ̀ kɛ dɔ̀: Kunaatí ndi bonɛ̀!
27 Kédeè kénáké Tomaa kɛ dɔ̀: Youtɛní a nɔ̀ùtɛ̀ kébaá a nómbii yɛbòrɛ̀, kɛ baá m píkù kéntã̂ kɛ bá nyĩɛ̃̀kù.
28 Kɛ̀ Tomaa kuɔ́nko kɛ dɔ̀: N Yiè! N kó Kuyie!
29 Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: A n yàmu kɛ tã́. Dɛ̀ ńnaati bɛ̀ɛ́ í n yà kɛ tã́.
30 Yesu dɔ̀ɔ̀mu tidiɛtì péu kòo tancóùmbɛ̀ yà, bá ti í wɑ̃̀ri dipátíri dii mmiɛkɛ.
31 Tii nwɑ̃̀ri kɛ̀ di bo bantɛ́ Yesu Kirisi túmɛ̀ mmɛ Kuyie mBirɛ ké nhò tã́ képétɛ́ mufòmmu.

21

Yesu bɛnkɛmɛ̀ omáà o tancɔ́ùmbɛ̀ Tiberiyati niɛ nnùù

1 Kɛ̀ Yesu wɛ̃tɛ kébɛnkɛ omáà o tancɔ́ùmbɛ̀ Tiberiyati kó mɛniɛ nnùù.
2 Ntɛ ò bɛ̀ bɛnkɛ mɛ̀ɛ̀ botí omáà: Simɔɔ Piɛri nɛ̀ Tomaa bɛ̀ tú wɛ̀ Didimmu nɛ̀ Natannayɛɛri Kanaa Kadidee kó kutempɛ̃ nkou, nɛ̀ Sebedee kó ibí, nɛ̀ Yesu tancóùmbɛ̀ tɔbɛ̀ mabɛ̀ bɛ̀débɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntíkú.
3 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: M bo kɔtɛ muyĩm̀pĩmmù.
Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ dɔ̀: Ti bo nnɛí.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kényié nkɛ buɔ̀, mbá bɛ̀ í pĩ mmùmamù.
4 Dikũnweńnì kɛ̀ Yesu ńcómmú mɛniɛ nnùù bá o tancóùmbɛ̀ í nhò bantɛ́.
5 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛdapàmbɛ̀, di pĩ nsiyĩĩà? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ɔ̀ɔ̀, ti í pètɛ́.
6 Kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Bɔnnɛ̀ mudìtìmù kubakù youú bíéké di bo pétɛ́.
Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɔ nkɛ̀ siyĩĩ píɛ mmɛdiɛ̀, bá bɛ̀ í nna kɛ mù dènnɛní.
7 Kɛ̀ Yesu tancóùntì ò dó wèe náké Piɛri kɛ dɔ̀: Ti Yiè nwe.
Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii tì kèè kɛ dáátí o yaàbòrì kɛ yɛ̃́ ò do í dáátímɛ̀ mùmamù, kédoroo mɛniɛ mmiɛkɛ kéndɛìtì.
8 Kɛ̀ Yesu tancóùmbɛ̀ tɔbɛ̀ nkéríní nɛ̀ kudabɛkù kɛ yũ̃ɔ́ muyĩndìtìmù kɛ̀ siyĩĩ pìéké. Bɛ̀ do í détirìnɛ̀ mɛniɛ nnùù, dɛ̀ do bo mmɔkɛ métìrì tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).
9 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yènní kéyà muhãã́, nkɛ̀ siyĩĩ ãũ mu ĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ pɛ̃́ɛ̃̀.
10 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Dɛitɛnèní siyĩĩ di pĩ nsì.
11 Kɛ̀ Simɔɔ Piɛrii ta kudabɛkù kécũ̃ũ̃nní muyĩndìtìmù kɛ̀ siyĩĩ diɛsì pìéké, kɛ bo tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìnùmmù nɛ̀ sìtããti (153), nɛ̀ mɛmmɛ muyĩndìtìmù í nkɛ̃́tɛ́.
12 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Kɔtɛnèní kédi.
Ò tancóùmbɛ̀ kóò mɔù mɛ nyí ndàátí kóò bekɛ ò tú wè, bɛ̀ do bantému bɛ Yiè nwemɛ̀.
13 Kɛ̀ Yesu tɔ́ɔ́nní kétúótɛ́ pɛ̃́ɛ̃̀ ké bɛ̀ duɔ́, ké bɛ̀ duɔ́nnɛ̀ siyĩĩ.
14 Kucɛ mɛtãã́mmɛ̀ mmɛ Yesu yɑ̃́ńtɛ́ kébɛnkɛmɛ̀ omáà o tancɔ́ùmbɛ̀.

Yesu bekɛmɛ̀ Piɛri kucɛ mɛ̀tããti kɛ tú: A n dɔ́àà?

15 Bɛ̀ di dìì mɔ̀nnì kédeè kɛ̀ Yesu bekɛ Simɔɔ Piɛri kɛ dɔ̀: Simɔɔ Isãã kó dɛbirɛ a n dɔ́ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́ bɛtɔbàà? Kòò dɔ̀: Ɛ̃̀ɛ̃ n Yiè a yɛ́mu n da dómɛ̀. Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Cɛ̃mmú m pebí.
16 Kɛ yíé kóò bekɛ kucɛ mɛdérímɛ̀ kɛ dɔ̀: Simɔɔ Isãã kó dɛbirɛ a mènkɛ n dɔ́àà? Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃ n Yiè a yɛ́mu n da dómɛ̀. Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Cɛ̃mmú m pe.
17 Kɛ̀ Yesu wɛ̃tɛ kóò bekɛ mɛtãã́mmɛ̀ kɛ dɔ̀: Simɔɔ Isãã kó dɛbirɛ a yɛ̃ nha n dɔ́à? Kòò dɔ̀: N Yiè, nha yɛ́mu dɛmɔu. Kɛ̀ Piɛri yèmmèɛ caàrɛ̀ Yesu wɛ̃̀tɛ koò bekɛmɛ̀ kucɛ mɛtãã́mmɛ̀ kɛ tú: A ndɔ́àà? Kòò dɔ̀: N Yiè a yɛ́mu dɛmɔu, kɛ yɛ̃́ n da dómɛ̀. Kɛ̀ Yesu ò nàké kɛ dɔ̀: Cɛ̃mmú m pe.
18 N da náá mómmuɔ nwe. A do kpaá kɛ bɛ ndìì mɔ̀nnì kɛ yìì a naàkɔ̃̀nfɛ̀ amáà ndi, kɛ kɔrì a dó kɛ̀. A bo kótɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ níí nyuo a nɔu nsi kòo tɔù fɛ nda yìì, kɛ da kɔtɛnè a í dó kɛ̀.

19 (Yesu náá mmɛmmɛ kɛ bɛnkú Piɛri yóó kú mùù kũũ mbotí nku kɛ déúkùnnɛ Kuyie nyètìrì.) Kédeè kóò nàké kɛ dɔ̀: N tũnnɛ.

Yesu nàké tì Isãã kpéí

20 Kɛ̀ Piɛrii wɛ̃ɛ̃tɛ kéyà Yesu tancɔ́ùntì ò dɔ́ wè kòò kèríní, (wèè do ò bekɛ bɛ̀ yo ndìì mɔ̀nnì diyentébanni kó mudiì kɛ dɔ̀: N Yiè, we nyóó da fítɛ́?)

21 Kɛ̀ Piɛrii bekɛ Yesu kɛ dɔ̀: N Yiè, yie ntá, o kpɛti yó ndòmmɛ?

22 Kɛ̀ Yesu ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Kɛ̀ n dɔ́ we nfòù kɛ̀ n yàa wɛ̃tɛnèní a kpɛti í bo, fɔ̃́ ní nni ntũ.

23 Kɛ̀ dɛ kó tináaǹtìi pité bɛ cuokè, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ dɛ kóò tancɔ́ùntì í yóó kú. Yesu mɛ ndo í nàké Piɛri kɛ dɔ̀ wè í yóó kú, ò do yĩ: Kɛ̀ n dɔ́ wè nfòù kɛ̀ n yàa wɛ̃tɛnní, a kpɛti í bo.

24 Weè tancɔ́ùntì mɔ́mmuɔ nweè béi ndɛ kó tináaǹtì, kɛ tì wɑ̃̀ri, kɛ̀ ti yɛ́ tì tumɛ̀ timɔ́mmɔnti.

25 Yesu do pĩḿmu mutɔ̃mmú tɛ̃mù, kɛ̀ bɛ̀ yɛ̃ mbɛ̀ bo tì wɑ̃̀ri timɔu yɛpátɛ miɛkɛ, n yèmmɛ̀ dò kutenkù báá pété kù bo yè dɔú ndè.

Yesu Tɔ̃rɛ̀ tɔ̃mmú pátíri
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Yesu tɔ̃rɛ̀ kó dipátíri sɔɔténɛ̀ tináaǹsàátì kpɛyɛ kó tináaǹtì nti. Duku dòòtórì diɛwè Pɔɔri népo, ò do nɛitinɛ̀ wè weè wɛ̀ri dɛ kó dipátíri (Kɔdɔɔsi 4:14). Dɛ kó dipátíri miɛkɛ yɛnáaǹkékɛ̀ yèè ti náá mMuyaánsààmù pĩ mmùù tɔ̃mmú yè sũmu.

Dɛ kó dipátíri dìì ti náá nKirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ keté mèè botí Sifubɛ cuokɛ̀ kéketénɛ̀ Sedisadɛmmu bèè tu Sifubɛ. Nɛ̀ bèè í tú Sifubɛ: Kɔdɛnti nɛ̀ Ãntiyɔsi nɛ̀ Fidipu. Dɛ kó dipátíri dìì ti náá mbɛ̀ do màánɛ̀ ìì dièti mɛsàà nKirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛpànyɛ̀ miɛkɛ, nɛ̀ Muyaánsààmù do bɛ̀ niité kɛ̀ bèɛ tì tũntɛ mèè botí.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Muyaánsààmu cùténímè nɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩnnì ketémè Sedisadɛmmu 1-12
2. Pɔɔri ìtémè Kuyie nnáaǹtì náammù 13-28

1 N népo Teofiiri, m pátíri ketirì miɛkɛ n da nàkému Yesu pĩ mmùù tɔ̃mmú mumɔu nɛ̀ ò tié ntì bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ ò keté ndìì yiè o tɔ̃mmú,
2 kéntɔ kétuɔkɛnɛ̀ Muyaánsààmù ò niitémè kòò duɔ́ nho tannɔ̀ o tancɔ́ùmbɛ̀ ò tããté bɛ̀ kɛ íté kédekɛ kɛĩnkɛ̀.
3 O kũũ nkó difɔ̃nkúò kòo mbɛ̀ bɛnkú omáà nɛ̀ mɛbɛnkùmè péu mèè bɛnkú ò fòùtɛmè, kɛ dɔ̀ yɛwe sipísìnàà kɛ bɛ̀ nàá nKuyie nkpàátìyuu kpɛti.
4 Diyiè marì kɛ sɔ́ mbɛ̀ yo nkɛ Yesu bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di báá déténɛ̀ Sedisadɛmmu, dí nkari kɛ baa n cicɛ do yɛ̃ nhò yóó di pã dɛ̀, n di nàké dèè kpéí.
5 Isãã do di ãã̀ bàtémmù, nɛ̀ mɛniɛ mmɛ yɛwe sámpɔ́ miɛkɛ bɛ̀ bo di ãnné bàtémmù nɛ̀ Muyaánsààmù.

Yesu dèkɛmè kɛĩnkɛ̀

6 Kɛ̀ bèɛ ò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ mɔ̀nnì ndi a yóó fíímmè Isidayɛɛribɛ kó dikpàátìyuuà?
7 Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Di kpɛti dɔkɛ, di bo yĩ́témè dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ nɛ̀ dɛ kó yɛwe, n cicɛ Kuyie nkumɔ́mmɔnku kuù dɔ́ ndɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ nɛ̀ dɛ kó yɛwe.
8 Kù bo di duɔ́ mmuwɛ̃rímú, kù bo cũũnní Muyaánsààmù di ĩnkɛ̀ kɛ̀ di naá mbɛ̀ɛ yo nnáá n kpéí nSedisadɛmmu miɛkɛ nɛ̀ Sudee nɛ̀ Sammarii dɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ nɛ̀ itemmànkɛ imɔu miɛkoo.
9 Ò tì mbɛ̀ nàké dìì mɔ̀nnì kédeè kéité kéndeètì kɛĩnkɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ nhò bùɔ́ kɛ̀ diwɛtirì marìi ò dàtínko.
10 Kɛ̀ bɛ̀ nkpaá búɔ́, kéyà bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀débɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dàátí tiyaàpéítì kékɔtení bɛ borɛ̀ kébéi nkɛ dɔ̀:
11 Kadidee kó bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di cómmú kɛ búɔ́ kɛĩnkɛ̀? Yesu ìté mèè botí di cuokɛ̀ kɛ dèkɛ kɛĩnkɛ̀ ò yóó wɛ̃tení mɛè botí.
12 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ bèɛ íté Odìfíè tãrì kéwɛ̃tɛní Sedisadɛmmu. Dɛ kó ditãrì do í détirìnɛ̀ Sedisadɛmmu, dɛ̀ do bo mbo cìdòmétìrì òmáà ndi.
13 Bɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì kédekɛ tɛcĩ̃tɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tíi ntèè miɛkɛ. Ntɛ o tancɔ́ùmbɛ̀ bèè do mbɛ bɛ yètɛ̀: Piɛri nɛ̀ Isãã nɛ̀ Isaku nɛ̀ Ãntidee nɛ̀ Fidipu nɛ̀ Batidemii nɛ̀ Matie nɛ̀ Isaku Adifee kó dɛbirɛ nɛ̀ Simɔɔ Sedɔtibɛ kó ditĩnnì kou nɛ̀ Sudi Isaku kó dɛbirɛ.
14 Kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ mabɛ̀ múnkɛ ndɛ̀ bo nɛ̀ Maari Yesu yɔ̃ nɛ̀ Yesu nɛí, bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ báá nKuyie nɛ̀ mɛyèmmè mèmáà.

Wèè cɔuté Sudaasi kó difɔ̃̀tìrì

15 Diyiè marì kɛ sɔ́ mbɛ̀ tó tíkú, kɛ bo ntùɔ̀kɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sipísìdé (120), kɛ̀ Piɛrii béi nkɛ dɔ̀:

16 N kɔbɛ Muyaánsààmù do niité Dafitii kòo wãri tì Sudaasi kpéí, nwèè niiténí
bèè pĩ nYesu tì dò nkédɔ̀mu.
17 Sudaasi do tú ti kou nwe kè ti wɛ̃ nkɛ pĩ mmutɔ̃mmú.
(
18 Kòò yè kɛ donténè kupaku o yɛi nkó idíítí, ò nùńné dè omáà, kɛ donní kɛ
pòntɛ, kòo nautì cìétɛ́ cíétɛ́.
19 Kè Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛmɔuu yĩ́tɛ́ dɛ kó tináaǹtì kɛ yu dɛ kó kupaku kɛ
tú: Mukũũ nkó kupaku. Nè bɛ kó tináaǹtì Akɛdidamaa.)
20 Tì wàrimu Yɛsãã mpátíri miɛkɛ kɛ tú:

O cĩ̀tè bo naá nkudobonkù,
bá òmɔù tɛ́nkɛ bá ntè ã,
kòo tɔù mɔùu cɔuté o fɔ̃̀tìrì.

21 Dè dò ntí yà onìtì mɔù nwe wèè do ti bonè Isãã ãã̀ dìì mɔ̀nnì bàtémmù,
22 kéntɔ kétuɔkɛnè Yesu dèkɛmè kɛĩnkè, kòo ti wɛ̃nnénè kè ti nnáá nYesu kumè
kɛ yà̃ńté.

23 Kè bèɛ dɛitɛ bɛnìtìbè bèdébè, Sosɛfu bè do tú wè Baadisabasi kóò yu kɛ dɔ̀
Susituusi nè otɔù mɔù bè tu wè Matiasi.
24 Kédeè kébántè Kuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nfɔ̃̂ɔ̃̀ yɛ́ bɛnìtìbè yèmmè, a tí bɛnkɛ a tããté
wè bɛnìtìbè biɛ mmiɛkɛ,
25 kòo cɔuté Sudaasi fɔ̃̀tìrì, ò yóu dì, kɛ kɔ̀tɛ o kó kucɛ.
26 Kè bèɛ tãũ tété kè tétéɛ do Matiasi ĩnkè, kòo wɛ̃nnénè Yesu tɔ̃rè tɛpíítè nè
dimáà.

2

Muyaánsààmù cùténímè

1 Kè Pãntikoti kó diyiè nyóó tuɔkɛ, kɛ sɔ́ mbè tìkú dibòrì dìmáà.
2 Ké nyóó daatɛ kékeè kutoweku makù kè kù cutiní kɛĩnkè kɛ donnè
kuyaakperíkù, ké bè kpɛ̀étɛ bɛmɔu bè kàri tèè cĩ̀tè miɛkɛ.
3 Kè bèɛ yà ihããdɛɛm̀bìi kè ì dònnè inóndiɛ nkéńtotírí kɛ commu bɛ ĩnkè.
4 Kè Muyaánsààmùu bè píɛ, kè bèɛ keté kénnáá ntináaǹcàǹtì.
5 Dè do sɔ́ nSifubɛ bɛè ìténí titentì timɔu kɛ kɔ̀tɛní kɛ bo Sedisadɛmmu. Bè do
tú bèè dé bèmbɛ Kuyie.
6 Bè kèè dìì mɔ̀nnì kutoweku kɛ tíínní, kè dèɛ bè di mɛdiè nkɛ yɛ́ bá wè ò do
yomè kè bè nàá nho kó tináaǹtì mómmɔnti.
7 Kè dèɛ bè kpeí mɛdiè, kè bè mbè wùó nkɛ tú: Dè í dò nKadidee kɔbɛ mbɛ
bɛmɔuà?
8 Dè né dòmmɛ bá wè kòò yo bè nàámmè o kó tináaǹtì?
9 Ti miɛkɛ kè bèmabè bonní Paditi kó kɛtenkè: Mɛdii nè Mɛdammu
Mɛsopotamii nè Sudee nè Kapadoosi nè Põõ Asii kó kɛtenkè miɛkɛ.
10 Nè Fidisii nè Pãnfidii nè Esibiti nè Dibii kɔbɛ mabè bèè tɔ̀kénè Sidɛnni, kè
bèmabè bonní Odommu, kè bɛtɔbè tu Sifubɛ mómmɔmbɛ nè bèè tũ nSifubɛ kó
kuwedɔuncɛ nè Kɛrɛti kɔbɛ nè Adabii kɔbɛ.
11 Nè mɛmmɛ kè ti yo bè nàámmè bá wè o kó tináaǹtì kɛ sãntí Kuyie nku diɛtì
kpéí.
12 Kè dèɛ bè di mɛdiè, bè í nyà bè bo béi ntì, kémbékú bɛtɔbè kɛ tú: Ba mbotí
nku diɛ?
13 Kè bèmabè mbè daú kɛ tú: Bè muó mmɛnaà nnatimè mmɛ.

Piɛri nàké tì Muyaánsààmù cùténí dìì yiè

14 Kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀déɛ̀ ítɛ́ kɛ́cómmú, kɛ̀ Piɛri nnáánnɛ̀ ditĩnnì
mɛkperímɛ̀ kɛ tú: Díndi Kadidee kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà kàtɛní Sedisadɛmmu
miɛkɛ! Kɛ́ntɛ́nɛ̀ kɛ́keè n yóó di nákɛ́ tì.
15 Di yɛ̀mmɛ̀ bá ndò mbɛnìtìbɛ̀ biɛ mmuɔ́ mmɛnaà, diyiè kpaá kɛ bɛmmu.
16 Kuyie pããnáaǹtì náaǹtò Sowɛɛri do nàkɛ́ tì tii dɔ̀ɔ̀. Tìì tu:
17 Yɛwe sɔnyɛ mmiɛkɛ m bo cũũnní Muyaánsààmù
bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ĩnkɛ̀,
di kó bɛdapàmbɛ̀ nɛ̀ di kó bɛsapàmbɛ̀
bo naá m pããnáaǹtì náamǹbɛ̀.
Kɛ̀ bɛbémbɛ̀ ńyau mɛbɛnkùmɛ̀.
Kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ ńyau tidɔùntì.
18 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ
m mɛ̀nkɛ yóó cũũnkomu n Yaá
n kó bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ĩnkɛ̀,
bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀
kɛ̀ bɛɛ naá m pããnáantì náamǹbɛ̀.
19 M bo dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀,
mɛyĩĩ nnɛ̀ muhãã́ nɛ̀ kuyukú diɛkù
dɛ̀ bo mbo dɛ kó diyiè.
20 Diyiè bo sɔutɛ,
kòo tɛ̃̀nkùu wũɔ̃tɛ́ kɛ́ndò mɛyĩĩ,
kɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyiè diɛrì né na kétuɔkɛní,
dìì duò tikɔ̃mǹbùɔ̀tì.
21 Dɛ mɔ̀nnì wèè bo kuɔ́nnɛ̀
ti Yiɛ̀ nKuyie nhò bo cootɛ́.
22 Díndi Isidayɛɛribɛ kɛ́ntɛ́nɛ̀ kɛ́keè n yóó di nákɛ́ tì. Yesu Nansarɛti kou Kuyie
ndi bɛnkɛ wèè miɛkɛ ku wɛ̃rímú, kòò dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì, di mɔ́mmɔmbɛ kɛ̀ di yà.
23 Bɛ̀ we ndi fìtɛ́nɛ̀ Kuyie ndo tì yɛ́́mu nɛ̀ dimɔ̀nnì, kuù duɔ́ nkɛ̀ tì dɔ̀ɔ̀, kɛ̀ di ò
duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ í yɛ́́ Kuyie nkɛ̀ bɛ̀ ò baakɛ́ koò kùɔ.
24 Kɛ̀ Kuyie nduɔ́ nkòò yɛ̃́ǹtɛ́, kɛ̀ kù ò dɛɛtɛ́nɛ̀ mukũũ nkó iwɛ̃ĩ, kɛ yɛ́́ mukũũ
ndo í dommɛ̀ mù bo na kóò pĩńné muwɛ̃rímú.
25 Dafiti do nàkɛ́ weè kpéí nkɛ dɔ̀:
M búɔ́ n Yiɛ̀ sɑ̃̃ã̀,
kɛ yɛ́́ we m bonɛ̀mɛ̀ m báá kpeutɛ.
26 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ naati,
kɛ̀ n dìɛnnɛ̀ diwɛ̀ì.
27 Kɛ yɛ́́ kɛ dò mbá kɛ̀ n ku,
m bá nkpaá kufɔ̃ti miɛkɛ.
Kɛ yɛ́́ a í yóó yóumɛ̀ a kou kòo pããkɛ.
28 A m bɛnkɛmu mufòmmu kó kucɛ,
kɛ yóó nni mbonɛ̀ kɛ n duɔ diwɛ̀ì.
29 N kɔbɛ n dɔ́ kɛ di nákɛ́ ti yààrì Dafiti kpéí nkɛ, ò kúmu, kɛ̀ bɛ̀ ò kũnné kòo fɔ̃ti
kpaá bo nɛ̀ yíenní.
30 Ò do tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe kɛ nyɛ́́ kɛ dò nKuyie mbéi kɛ tú kù
yóó kannɛ o yaàbirɛ marɛ̀ o kpààtìkàrì ĩnkɛ̀.
31 Dafiti do náá nKirisi yóó yɛ̃́ǹtémɛ̀ mmɛ kɛ tú:
Ò í yó nkpaá kufɔ̃ti miɛkɛ.
Ò í yóó pããkɛ.
32 Weè Yesu nwe Kuyie nduɔ́mmɛ̀ kòò yɛ̃́ǹtɛ́ timɔu kɛ̀ ti ò yà.

33 Kɛ̀ Kuyie nhò tùótɛ́ koò kànnɛ kubakù you, koò duɔ́ Muyaánsààmù kù do
nàkɛ́ mùù kpɛ́í, kòò mù nti duɔnní, dɛndɛ di kèèmɛ̀ kɛ dɛ̀ yà.
34 Dafiti í dèkɛ kɛ̃ĩnkɛ̀ kɛ né bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Kuyie nnàkɛ́mu n Yiè nkɛ tú:
Nkari m bakù youú,
35 kɛ̀ n yàa da duɔ́ nha kpantídèntɔbɛ̀
kàa bɛ̀ cùùti.
36 Isidayɛɛribɛ di tũ mbantɛ́ kɛ dò nYesu di baakɛ́ wè kudapããtí ĩnkɛ̀, Kuyie
nwe ndɔ̀ɔ̀ ti Yiè nti dɛɛtíwè.
37 Bɛ̀ kèè dìì mànnì dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ tìi bɛ̀ kàákɛ́ mɛsàà, nkɛ̀ bɛɛ bekɛ Piɛri nɛ̀
Yesu tɔ̃rɛ̀ tɛyɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti kɔbɛnɛ̀ ti dò nkɛ́dɔɔ̀ ba?
38 Kɛ̀ Piɛrii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ceetɛnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di ãnné bàtémmù nɛ̀ Yesu kó diyètìrì,
kɛ̀ Kuyie ndi cĩ̃ɛ́ ndi yɛi nkɛ di pã Muyaánsààmù.
39 Kɛ yɛ́ kù bɛ́immè dɛ kó tináaǹtì díî kpɛ́í, nɛ̀ di bí, bɛ̀ɛ̀ bo diɛ nnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ́tirì.
Nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ ti Yiè nKuyie nyóó yu bɛ̀.
40 Kɛ̀ Piɛri mbɛ̀ nàá ntináaǹtì tɛtì péu kɛ yáúkùnko bɛ kɔ̃̀ntì kɛ bɛ̀ tiè nkɛ tú:
Yiénnɛ̀ Tináaǹsààtì kɛ́yatɛnɛ̀ dimáà bɛnitiyɛibɛ biɛ.
41 Bɛ̀ɛ̀ yie nho náaǹtì kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ ãnné bàtémmù kɛ̀ bɛ̀ nsũ, bɛ bo ntùɔ̀kɛ
sikɔupísìtããti (3000), kɛ̀ bɛɛ wɛ̃ńnénɛ̀ Yesu kɔbɛ dɛ kó diyiè.
42 Kɛ níí nkémmú Yesu tɔ̃rɛ̀ bɛ̀ nàá ntì nɛ̀ bɛ yèmmè mɛmɔu, kénwɛ̃ nkɛ yo nkɛ
yonnɛ̀ Mudisààmù, kɛ báá nKuyie.

Kirisi kɔbɛ ketibɛ̀ kó mufòmmu

43 Kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ ndɔɔri tidiɛtì nɛ̀ mɛbɛnkùmè péu nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ̀ bɛnìtìbɛɛ yɔtɛ
Kuyie.
44 Kɛ̀ Kuyie nkɔbɛ ntiku sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ̀ wèè mɔ̀kɛ dɛ̀ bɛ̀ ndɛ wɛ̃ mbɛmɔu.
45 Kɛ̀ bɛ̀ nfiiti bɛ kpɛrɛ nɛ̀ bɛ paa nkɛ totírí nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpa bá wè dɛ̀ ò bèkúmè.
46 Kɛ níí ntíkú kɛ bo Kuyie ncĩ̃ɛ̀tè kɛ báá nKuyie, kɛ wɛ̃ mmɛyèmmè mɛmáà kɛ
yo mbɛtɔbɛ̀ cɛ̃́ĩ̃, kɛ yonnɛ̀ Mudisààmù.
47 Kɛ sãntí Kuyie, nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bɛ dɔ́ kɛ̀ ti Yiè mbɛ̀ yèútí yɛwe yɛmɔu ò
dɛɛtɛ́ bɛ̀.

3

Piɛri nɛ̀ Isãã bɛ̀ miɛkùnnɛmɛ̀ kuhɔ̀ùkù

1 Diyiè marì, diyiè tũntɛ dìì mànnì Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ nkɔri mubáammu.
2 Kɛ nsɔ́ nhonìtì mɔù kàri kɛ tú kuhɔ̀ùkù nɛ̀ bɛ̀ ò pɛitémè, kɛ̀ kù kàri Kuyie
ncĩ̃ɛ̀tè kó dibòrì bɛ̀ tú dì disààrì. Bɛ̀ do kù tɔunímu yɛwe yɛmɔu kɛ kannìnko
dɛborɛ̀ kɛ̀ kù bo mmɔ́ú idíítí bɛ̀ɛ̀ taà mubáammu.
3 Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ ntati kɛ̀ kùu bɛ̀ mɔɔ idíítí.
4 Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ nkù wùó nkɛ̀ Piɛrii kù nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ti wéntɛ́.
5 Kɛ̀ kùu bɛ̀ wèńtɛ́ kɛ̀ ku yèmmè ńdò mbɛ̀ yóó kù pã dèmarɛ̀ ndɛ.
6 Kɛ̀ Piɛrii kù nàkɛ́ kɛ dɔ̀: N yí mɔkɛ idíítí kɛ bo da pã, m mɔkɛ dɛ̀, m bo dɛ̀ nda
pã. Nɛ̀ Yesu Nansarɛti kou kó di yètìrì ítɛ́ kékétɛ́!
7 Kɛ pĩ nku nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ, kéyíinní, dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ ku naàcèi nɛ̀ ku báá nkɛ̀
dèɛ kpenkɛ.
8 Kɛ̀ kùu puu kécómmú, kénɛinɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀, kɛ̀ bɛɛ ta Kuyie ncĩ̃ɛ̀tè, kòo ncentì
kɛ yãnku, kɛ sãntí Kuyie.
9 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nhò wùó, kòò cèntì kɛ sãntí Kuyie.
10 Bɛ̀ bantɛ́ dìì mànnì kɛ dò nwèè do kari wenwe Kuyie ncĩ̃ɛ̀tè kó dibòrì sààrì
kɛ mɔ́ú, kɛ̀ dèɛ bɛ̀ di bɛmɔu kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛɛ mɔ́ntɛ́ ò yĩmè kɛ miɛtɛ́.

Piɛri do nàkɛ́ tì

11 Kɛ̀ dɛ kóo nìtì baa ntũ Piɛri nɛ̀ Isãã, kɛ̀ dɛ̀ɛ di bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, kɛ̀ bɛ̀ ncokòo
bɛ borɛ̀ kufiiku bɛ̀ tú kù Sadomɔɔ kó kufiiku miɛkɛ.
12 Kɛ̀ Piɛrii bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ dɛ̀ di di? Kɛ̀ di ti wúó
nkɛ donnɛ̀ tíì kó muwɛ̃rímú mmu yoo ti kpa mɛ̀ɛ̀ kpéí mɛyɛi nte nkɛ̀ onìtì yie
mmiɛté?
13 Kuyie nti yɛmbɛ̀, Abarahammu nɛ̀ Isaki nɛ̀ Sakɔbu do tũ nkù kuù miɛkùnnɛ
dɛ kóo nìtì, kɛ dɛ́úkùnnɛ ku kóo tɔ̃ntì Yesu yètìrì di pĩ nwè, kɛ duó ndihɛì yɛmbɛ̀,
Odommu kɔbɛ, kɛ̀ di ò yetɛ Pidati ìikɛ̀, kɛ sɔ́ nhò do dó kóò fĩĩ.
14 Kɛ̀ di yetɛ wèè dɔ̀ri Kuyie ndómɛ̀ kɛ kpa mɛyɛi, nkɛ bàńtɛ̀ okpààtì Pidati
kɛ dɔ̀ wèe fĩĩ onitikɔ̀ùtì.
15 Kɛ̀ di kùɔ mufòmmu yiɛ̀, kɛ̀ Kuyie nduó nkòò yɛ̃́ńté. Kɛ̀ ti ò yà kɛ náá.
16 Yesu ti tɛ́ wè kó diyètìrì dii te, onìtì di mɛ nwúó nwè koò yɛ̃́ ò miɛtémɛ̀ páíí.
Ti tɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ Yesu dɛ̀ɛ te kòo kpenkɛ.
17 N kɔbɛ n yɛ̃́mu kɛ dò ndɛ kó dimɔ̀nnì díndi nɛ̀ di kó bɛkótíbɛ̀ di do í yɛ̃́ di
dɔ̀ri dɛ̀.
18 Kuyie mpããnáaǹtì náaǜbɛ̀ bɛmɔu do ti nàkému nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ tú:
Odɛɛtíwè dò nkéfɛ̃́ũ̃té.
19 Ceetɛnɛ̀ tũnkɛ kécuó nKuyie mbíékɛ̀ kɛ̀ kùu ũ̃té di yɛi.
20 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie di pã̃ mɛomǜpùmɛ̀, kɛ di duɔnní Odɛɛtíwè Yesu
kù nàké wèè kpéí nnɛ̀ dimɔ̀nnì.
21 Yesu yó mbo kɛĩnkɛ̀ nkɛ kɛ̀ Muyaánsààmù tũntɛnɛ̀ dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ɛ naá
ndɛpànnɛ̀ ku pããnáaǹtì náaǜbɛ̀ do tì nàké mɛ̀mmɛ.
22 Mɔyiisi do náá nweè kpéí kɛ tú: Kuyie mbo di duɔnní ku pããnáaǹtì náaǹtò
kòò nni ndònnɛ̀. Di nyíé nho kpɛti timɔu.
23 Wèè bo yetɛ o kpɛti bɛ̀ bo ò dènnɛ Kuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ kóò kùɔ.
24 Kuyie mpããnáaǹtì náaǜbɛ̀, kéketénɛ̀ Sammuyɛɛri nɛ̀ o fɔ̃nkúò kɔbɛ bɛ̀
nàkému bɛmɔu ti mɛ̀ mbo yɛ̀ɛ̀ we kpéí.
25 Dɛ kó yɛwe bo díì kpéí nkɛ, kɛ̀ di kɔkɛ Kuyie nkó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ, kɛ yɛ̃́
kù do náánnɛ̀ díì yɛmbɛ̀ kù nàá ndìì mɔ̀nnì Abarahammu kɛ tú kù bo dɔ̀ mɛsàà
nyibotí imɔu kɛtenkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ o kpéí.
26 Kuyie nduɔnní ku Birɛ díì kpéí nkɛ mɛketimɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ bo di dɔ̀ mɛsàà nkɛ di
teennɛ̀ kɛ̀ dí yóu di dɔ̀ri mɛ̀ɛ̀ yɛi.

4

Bɛ̀ pĩńmɛ̀ Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ kpetínné

1 Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ nkpaá kɛ náánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀
Sadusĩ̃ɛbɛ nɛ̀ tihããpɔ̀ntì tìì bàa Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ ti kóo kótì kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkení.
2 Kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ Yesu tɔ̃rɛ̀ nàámmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ tú: Yesu yɛ̃́ńté kɛ̀ bɛcíríbɛ̀
múnkɛ bo yɛ́ntɛ́.
3 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩ nkɛ sɔ́ ndɛ̀ dó kébiitɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kpetínné dikpetíntou kémbaanɛ̀
dɛ̀ bo wentémɛ̀.
4 Bá nɛ̀ mɛmmɛ bɛ̀ɛ̀ kɛ̀è dɛ kó tináaǹtì, kɛ̀ bɛmabɛ̀ɛ tì yie nkénsũ, bɛ̀ bo ntùɔkɛ
sikɔupísìnùmmù (5000).
5 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́, Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuó wããbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ
tíí nSedisadɛmmu.
6 Kɛ̀ ikuó nìùtì diɛwè Anni ndɛ̀ bo nɛ̀ o cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɔbɛ: Kayifu nɛ̀ Isãã nɛ̀
Adɛkisãntiri nɛ̀ ikuó nìùtì diɛwè cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɔbɛ sɔmbɛ,
7 kéduó nkɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛnní Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: We ndi duó
mmuwɛ̃rímú? Nɛ̀ we nkó diyètìrì ndi di ò miɛkùnnɛmɛ̀?
8 Kɛ̀ Muyaánsààmù pìékɛ́ Piɛri kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀:

9 Isidayɛɛribɛ kó bɛkpàátìbɛ̀ nɛ̀ bɛkótíbɛ̀, ti dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nkuhɔ̀ùkù kpɛ́í nte kɛ̀ di ti bɛ́kú kɛ tú ti nákɛ́ dɛ̀ yɛ̃mɛ̀ kɛ̀ kù miɛtɛ́.
10 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bantɛ́nɛ̀ tũnkɛ́ weti weti kɛ do nnɛ̀ Yesu Kirisi Nansarɛti kou di baakɛ́ wè kudapããtí, kɛ̀ Kuyie nduɔ́ nkòò yãńtɛ́, weè kó diyètìrì te kòo nìtì yie mmiɛtɛ́ páíí kɛ cómmú di ìikɛ̀.
11 Yesu di yetɛ wè, Kuyie nnáaǹtì nàá nweè kpɛ́í kɛ tú:

Bɛ̀ɛ̀ maà bɛ̀ dootóo dìì tárì,
dìì naá ndipũũ kó ditárì mɔ́mmɔnni.

12 Bantɛ́nɛ̀ kɛ dò nkutenkù kumɔu miɛkɛ òmɔù tɔù báá na kɛ́dɛɛtɛ́, Kuyie nti duɔ́ nYesu nwe, weè ti dɛɛrí.

13 Kɛ̀ bɛbeémbɛ̀ɛ yà Piɛri nɛ̀ Isãã bɛ mɔ̀kɛ dìì kɔ̃m̀bùɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di mɛdiɛ̀, nkɛ yɛ́ bɛ̀ do yɛ́mɛ̀ kɛ dò mbɛ̀ í bɛbíí yɛpátɛ mɛdiɛ̀, bɛ̀ do yɛ́ bɛ̀ nɛitinèmɛ̀ mmɛ Yesu.
14 Bɛ̀ né mɛ nwúómmɛ̀ wèè miɛtɛ́ kòò còḿmú bɛ borɛ̀ bɛ̀ í nyà bɛ̀ bo tɛ́nné tì.
15 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ dènnɛ kɛ nákɛ́ bɛmáà kɛ dɔ̀: Ti bo yɛ̃mɛ bɛnìtìbɛ̀ biɛ?
16 Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛmɔu yɛ́mu bɛɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ tidiɛtì tii, ti báá na kɛ́ tì nènni.
17 Kɛ̀ ti né dɔ́ kɛ̀ dɛ kó tináaǹtì dɔkɛ báá pitɛ́, ti bɛ̀ kpànnɛ, kɛ́ bɛ̀ bàa kɛ̀ bɛ̀ tɛ́nkɛ báá bɛ́innɛ̀ òmɔù Yesu kó diyètìrì.
18 Kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ yùní kɛ́ mbɛ̀ kpànnɛ̀ kɛ tú: Di yɔ báá kú kɛ̀ di wɛ̃tɛ kɛ́yú Yesu yètìrì òmɔù borɛ̀ yoo dí ò nàkɛ́ o náaǹtì.
19 Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Wɛ́ntɛ́nɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ Kuyie nyìikɛ̀ nsa kɛ̀ dɛ̀ wenni, ti bo yiemmɛ̀ díì kpɛti kɛ́yetɛ Kuyie nkpɛti.
20 Tínti báá na kɛ í mbɛ́i ti yà dɛ̀ nɛ̀ ti kèè tì.
21 Kɛ̀ bɛbeémbɛ̀ɛ wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ yùní bɛ̀ í nyà bɛ̀ bo yɛ̃mɛ̀ kɛ́ bɛ̀ puotí, kɛ yóu, kɛ́ bɛ̀ kpannɛ̀, kɛ́ bɛ̀ fɛ̃̃nko, kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu do sãntímɛ̀ Kuyie nnɛ̀ dɛ̀ɛ dɔ̀ɔ dɛ kpɛ́í.
22 Kɛ yɛ́ kuhɔ̀ùkù bɛ̀ miɛkùnnɛ kù bie do pɛ̃̃tɛ́mɛ̀ sipísìnàà.

Yesu tɔ̃rɛ̀ mɔɔmɛ̀ Kuyie ndikɔ̃m̀bùɔ̀

23 Bɛ̀ fɛ̃̃ ndìì mànnì Piɛri nɛ̀ Isãã kɛ̀ bɛ̀ pãnkɛɛ kɔtɛ bɛ kɔbɛ borɛ̀, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ tì.
24 Bɛ̀ tì kèè dìì mànnì kɛ́wɛ̃nné kɛ́bántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: Ti Yiè nfɔ̃́ nwèè dɔ̀ɔ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ̃́nkɛ̀ nɛ̀ dàméɛ̀rì nɛ̀ dɛ̀ɛ kó dimàà bo o miɛkɛ.
25 Fɔ̃́ɔ̃ do duɔ́ Muyaánsààmù ti yàárì Dafiti a kóo tɔ̃ntì kòo béi nkɛ dɔ̀:

Ba nte kɛ̀ ibotí miɛkɛ cóu?
Ba nte kɛ̀ yɛbotɛ̀ dàkii
mɛyɛi nkpɛ́í ndɛtetìrɛ̀?

26 Kɛ̀ kutenkù yɛmbɛ̀ baati dikpànnì,
kɛ̀ sikpàátìbìí wɛ̃nné
kɛ kpannɛ̀ Kuyie nnɛ̀ kù tããtɛ́ wè.

27 Mɔ́mmuɔ Edɔti nɛ̀ Pɔ̃nsi Pidati bɛ̀ wɛ̃nnému dihɛì miɛkɛ nɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ kɛ bo dɔɔ̀ mɛyɛi nha kóo tɔ̃ntì Yesu a tããtɛ́ wè wèè dò mpáíí.
28 Dɛ̀ dɔ̀ɔ a dɔ́ tìnti nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ tì tããtɛ́.
29 Ti Yiè nwéntɛ́ bɛ̀ ti kpannèmɛ̀, kéduɔ́ nha kó bɛtɔ̃mbɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ nnáá nha náaǹtì.
30 Bɛnkɛ a wɛ̃rímú kémmiɛkùnko bɛmuɔmbɛ, kéndɔɔ̀ri tidiɛtì nɛ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ nɛ̀ a kóo tɔ̃ntì Yesu yètìrì wèè dò mpáíí.
31 Bɛ̀ bántɛ̀ dìì mànnì Kuyie nkédeè, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ sãntɛ̀ bɛ̀ tìkú dɛ̀ kɛ̀ Muyaánsààmù bɛ̀ píɛ nkɛ̀ bɛ̀ nnáá Kuyie nnáaǹtì nɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀.

Yesu kɔbɛ kó mɛwɛ̃nníḿɛ̀

32 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà do tá Yesu kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ mmɛyèmmɛ̀ mèmáà, òmɔù í ntú ò te o kpɛrɛ omáà, bɛ̀ do dɛ̀ wɛ̃ḿmu bɛmɔu.

33 Kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ nnáá mbɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ muwɛ̃rímú Yesu yàńtémɛ̀, kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ bɛ̀ dɔ̀ɔri mɛsàà.
34 Òmɔù í mmɔ́nnì dɛmarɛ̀ bɛ miɛkɛ, bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ dɛpaa nyoo sicɛ̃́ĩ kɛ̀ bɛ̀ ndɛ̀ fiiti kɛ tɔuní idíítí
35 kɛ duɔ̀ nYesu tɔ̃rɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ toti bá wè dɛ̀ ò bɛ̀kúmɛ̀.
36 Onìtì mɔù kɛ̀ bɛ̀ ò tu Sosɛfu Defii kó kuwuɔ kou, kɛ̀ bɛ̀ ò pɛitɛ́ Sipiri kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛɛ ò yu kɛ dɔ̀: Tikɔ̃nyauti yiɛ̀. Nɛ̀ bɛ kó tináaǹtì Bannabaasi.
37 Kòo fítɛ́ o paku kɛ́tɔní idíítí kɛ́ ì duɔ́ nYesu tɔ̃rɛ̀.

5

Ananniyaasi nɛ̀ o pokù Safidaa

1 Anɑnniyɑasi nɛ̀ o pokù Safidɑa kɛ̀ bɛ múnkɛɛ fítɛ́ bɛ pɑku,
2 kɛ́yɑatɛ kɛ́sɔnnɛ, kòo ńkɔrinɛ̀ isɔnyi kɛ bo duɔ́ nYesu tɔ̃rɛ̀ kòo pokù yɛ́.
3 Kɛ̀ Piɛrii o bekɛ kɛ dɔ̀: Anɑnniyɑasi! Dɛ̀ dòmmɛ kɑa yóu kɛ̀ dibɔɔ̀ dɑ tɑ kɑa soutɛ́ Muyɑánsɑàmù, kɛ fìtɛ́ ɑ pɑku kɛ yɑàtɛ idíítí kɛ sɔnnɛ?
4 A í kù fìtɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ kù í tú ɑ kɔkɑà? A kù fìtɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ í nte idíítáà? Dɛ̀ dòmmɛ kɑa yóu kɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛmmɛ dɑ tɑ? Dɛ̀ í tú bɛnìtìbɛ̀ mbɛ ɑ soutémɛ̀, ɑ soutɛ́ Kuyie nku.
5 Kɛ̀ Anɑnniyɑasii kɛ̀ɛ̀ tìì náaǹtì kɛ́do kɛ́kú. Kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ dɛ̀ kɛ̀ɛ̀ kɛ̀ kufɔ̃wɑá mbɛ̀ pĩ mmɛdiɛ̀.
6 Kɛ̀ bɛdɑpàmbɛɛ ítɛ́ kóò tùótɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́kɔ̃nnɛ́.
7 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ tɛwebiètɛ̀ mɛfitímɛ̀ mètɑ̃ɑ̃ti kòo pokùu tɑroo bɑ́ ò í yɛ́ dɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ.
8 Kɛ̀ Piɛrii ò bekɛ kɛ dɔ̀: Di fìtɛ́ di pɑku i ndíítí nyià? Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃ inyi.
9 Kɛ̀ Piɛri dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di dɑ̀kɛ kɛ bo yɑɑ́kɛ́ Muyɑánsɑàmù? Ntɛ bɛ̀ɛ̀ kɔ̃nnɛ́ ɑ dɔù kɛ bo dibòrì kɛ bo dɑ túótɛ́.
10 Kòò pɑ̃nkɛɛ do Piɛri ìì kɛ̀ kɛ́kú. Kɛ̀ bɛdɑpàmbɛɛ tɑroo kɛ sɔ̃́ nhò ku, kɛ̀ bɛɛ ò tùótɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́kɔ̃nnɛ́ kɛ́pɛ́ɛ́nnɛ̀ o dɔù.
11 Kɛ̀ kufɔ̃wɑá mpĩ Kirisi kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tì kɛ̀ɛ̀.

Yesu tɔ̃rɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀ tidiɛtì pɛ́u

12 Yesu kɔbɛ do wɛ̃́mmu mɛyèmmɛ̀ mɛmɑ́ɑ̀, kɛ tiku Sɑdomɔɔ fiiku miɛkɛ, kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ dɔ̀ɔri tidiɛtì pɛ́u.
13 Bɑ́ bɛtɔbɛ̀ í ndɑ̀ɑ́tí kɛ bo bɛ̀ wɛ̃́ńnɛ́nɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ̀ sɑ̃ntí.
14 Bɛ̀ɛ̀ tɑ́ ti Yiè nYesu bɛnitidɑɑbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nyɛ́útí kɛ sũũnko.
15 Kɛ bɛnìtìbɛ̀ ntɔuní bɛmuɔmbɛ nɛ̀ bɛ mìɛ̀tì nɛ̀ bɛ tɛ̃ĩ kɛ dɔùnko kucɛ nùù, kɛ̀ Piɛri bo mpɛ̃nkɛ́ kòo fènkù dátínné bɛ miɛkɛ òmɔù.
16 Kɛ̀ Sedisɑdɛmmu kó sihɛkɛsí kɔbɛ ntɔuní bɛmuɔmbɛ nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ tɑ bɛ̀, bɛmɔu kɛ̀ bɛɛ miɛtɛ́.

Bɛ̀ fɛ́ũmmɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀

17 Ikuɔ́ nìùtì diɛwè nɛ̀ o kɔbɛ Sɑdusĩɛ̃bɛ kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ nɛ̀ kɛmiɛkɛ,
18 kɛ́pĩ nYesu tɔ̃rɛ̀ kɛ́kpetínné dikpetíntou.
19 Kɛyènkɛ̀ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi kɔtɛní kɛ́kpetɛ́ dikpetíntou kó yɛcàkɛ̀ kɛ́ bɛ̀ dènnɛ, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
20 Kɔtɛnɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ́nnáá mbɛnìtìbɛ̀ mufòmmu kó tináaǹtì.
21 Kɛ̀ bɛɛ yie nkɛ́kɔtɛ dikũnweńnì sɛ̀ì Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ nnáá nKuyie nnáaǹtì.
Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ yú bɛbeémbɛ̀ nɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ kétɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ bo yúní Yesu tɔ̃rɛ̀ dikpetíntou.
22 Kɛ̀ tihɑ̃ɑ̃pɔntìi kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ mɔ̀ńté, kɛ́wɛ̃tɛní kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
23 Ti sɔ́ ndikpetíntou kpetímu táu kɛ̀ tihɑ̃ɑ̃pɔntì bɑa, kɛ̀ ti kpetɛ́ kɛ tɑ ti mɛ nyí yà òmɔù.

24 Kɛ̀ dɛ̀ɛ di tihããpɔ̀ntì tìì bàa Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kóo kótì nɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè kɛ̀ bɛ̀ɛ
mɔ́ntɛ́ dɛ kó tináaǹtì tu mù.
25 Dɛ mɔ̀nnì kɔ̀ɔ̀ mɔùu kɔtɛní kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di mɛ nkpetínnɛ́ bɛ̀ɛ̀ nìtìbɛ̀ bo
Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ náá nKuyie nnáaǹtì.
26 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntì kóo kótìi nɛinɛ̀ o tɔ̃mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩńní mɛyɔɔ̀mmɛ̀ kɛ yɛ́̃ bɛ̀ do
démɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yàà bo bɛ̀ bùɔ́tímɛ̀ yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ́kuɔ.
27 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ bɛbeémbɛ̀ borɛ̀ kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwèe bɛ bekɛ kɛ dɔ̀:
28 Ti di nàkému kɛ tú: Di bá nnáá nhonìtì yie nkpéí. Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di pitɛ́ dɛ
kó tináaǹtì Sedisadɛmmu omɔu miɛkɛ, kɛ dɔ́ dɛ̀ ndɔ̀ tíì te kɛ̀ bɛ̀ ɔ̀ kùɔ?
29 Piɛri nɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ tɛyɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ti dɔ̀ nkéyie Kuyie nkpɛti nti
kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃̃tɛ́ bɛnìtìbɛ̀ kpɛti.
30 Kuyie nti yɛmbɛ̀ do tũ nkù kuù te kɛ̀ Yesu yɑ̃́ńtɛ́ wenwe, di baakɛ́ wè
kudapããtí koò kùɔ.
31 Kuyie nwe ndéúkùnnɛ koò dɔ̀ɔ okpààtì, Odɛɛtíwè, kɛ̀ Isidayɛɛribɛ bo ceetɛ
kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ cĩɛ́̃ mbɛ yɛi.
32 Ti ti nyɛ́̃ kɛ̀ Muyaánsààmù tì yɛ́̃ mummu Kuyie duɔ́ mmù bɛ̀ɛ̀ yie nku
náaǹtì.
33 Bɛbeémbɛ̀ tì kɛ̀ɛ dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ, kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ kékuɔ Yesu tɔ̃rɛ̀.
34 Kɛ̀ Fadisĩɛ̃ mɔù dɛ̀ bo kòo yètìrì tu Kamadiyɛɛri kòo yɛ́̃ Kuyie nkuɔ́ mɛsàà
nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ɔ̀ dé, kòo ítɛ́ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ mu ndennɛ Yesu tɔ̃rɛ̀.
35 Kòo béi nkɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ, dɔ̀ɔnɛ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ biɛ.
36 Dɛ̀ í mɔ̀ntɛ onìtì mɔù ãnnémɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ɔ̀ tu Tedaasi kòo yèmmɛ̀ ndo nhò tú
ɔ̀mɔù, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ sikɔusìnàà (400) nhò tũ. Kɛ̀ bɛ̀ɛ ɔ̀ kùɔ kɛ̀ bɛ̀ɛ cíétɛ́ kɛ̀ dɛ̀ dèè.
37 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Sidaasi Kadidee kouu ãnné, kɛ̀ kunitisṹkùu ò tũnnɛ kòo
múnkɛɛ kú kɛ̀ bɛ̀ɛ cíétɛ́.
38 N di náámmu di tɛ̃́nkɛ bá ndakɛ bɛnìtìbɛ̀ biɛ nkpɛti, kɛ̀ bɛ tɔ̃mmú bɛ̀ pĩ mmù
tú bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃mu mmu mù yóó deèmu.
39 Kɛ̀ mù mɛ ntú Kuyie nkɔ̃mu mmu di báá na kɛ́ mù pàa. Dɔ̀ɔnɛ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀
kɛ̀ di báá dokénɛ̀ Kuyie.
40 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yie nho kpɛti kɛ yúní Yesu tɔ̃rɛ̀ kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ puotí yɛdá kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀
yɛ̀ tɛ́̃nkɛ bá nnáá nYesu kpéí kédeè kɛ́ yɛ̀ fĩĩnko.
41 Kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ɛ ítɛ́ bɛbeémbɛ̀ borɛ̀ nɛ̀ kuyɛǹnaatí, kɛ yɛ́̃ Kuyie nsɔ̃́mmɛ̀ bɛ̀
mànnɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ fɛ̃́ũ nYesu kó diyètìrì kpéí.
42 Kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ yɛwe yɛmɔu Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ sicɛ́̃ĩ miɛkɛ kɛ náá nTináaǹsààtì
Yesu Kirisi Odɛɛtíwè kpɛti.

6

Yesu kɔbɛ tããtɛ́ bɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ sũũ nkɛ̀ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ nàá nkɛ̀rɛ́kì kɛ̀ bɛ̀ nkpannɛ̀ Sifubɛ
bɛ̀ɛ̀ nàá nhebedee kɛ tú: Di í toti ti kó bɛkúpobɛ̀ mudiì mɛsàà.
2 Kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéè tíí nYesu kɔbɛ tĩnnì, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ í wenni
ti bo yóumɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kéndakɛnɛ̀ mudii kó mutotimù.
3 Tããténɛ̀ di miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀, bɛ̀ɛ̀ borimɛ wenni, kɛ̀ Muyaánsààmù bɛ̀
pìɛ́kɛ́, kɛ̀ bɛ̀ mɔ̀kɛ mɛcii, kɛ̀ tí bɛ̀ duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú.
4 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ ti pétɛ́ mɛfíè nkɛ mbáá nKuyie nkɛ nnáá ku náaǹtì.
5 Kɛ̀ Yesu kɔbɛ tĩnnìi yie ndɛ kó tináaǹtì kétããtɛ́ Etiɛnni wèè tɑ́ Kuyie mmɛsàà
kɛ̀ Muyaánsààmù ò pìɛ́kɛ́ nɛ̀ Fidipu nɛ̀ Podokɔɔ nɛ̀ Nikannɔɔ nɛ̀ Timɔɔ nɛ̀
Padimɛnaa nɛ̀ Nikodaa Ãntiyɔsi ɛì kou wèè do tũ nSifubɛ kó kuwedɔuncɛ,
6 kɛ́ bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ borɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ɛ nɔ́ɔ nyɛ nɔu bɛ ĩnkɛ̀ kébántɛ̀ Kuyie mbɛ
kpéí.

7 Kɛ̀ Kuyie nnáaǹtì dɔkɛ mpitírí, kɛ̀ Yesu kɔbɛ nsʉ̃ʉ̃nko Sedisadɛmmu miɛkɛ,
kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ péuu yie nkɛ́ntɑ̃́ Yesu.

Bɛ̀ pĩ́mmɛ̀ Etiɛnni

8 Kɛ̀ Kuyie nni mbonɛ̀ Etiɛnni kóò duɔ́ mmuwɛ̃rímú kòò ndɔɔri tidiɛtì nɛ̀
mɛbɛnkùmɛ̀ càmmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀.
9 Kɛ̀ sifubɛ bɛ̀ɛ̀ do kɔrì kutííntouku bɛ̀ tú kù tidaatì bɛ̀ fĩĩ ntì kɔku nɛ̀ Sifubɛ tɔbɛ̀,
Sidɛnni ɛì kɔbɛ, Adɛkisɑ̃ntiri ɛì kɔbɛ, Sidisii nɛ̀ Asii ɛkɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ yetɛ Etiɛnni
kpɛti kɛ́ nhò nɛ̀ìnɛ̀.
10 Bɛ̀ mɛ nyí nhò na kɛ yɛ́ ò do náánnɛ̀mɛ̀ mɛciì Muyaánsààmù ò duɔ́ mmɛ̀.
11 Kɛ̀ bɛɛ yóu kɛ́yietí bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti kɛ̀ɛ̀mu ò sɑ̃̀ɑ̃́mmɛ̀ Mɔyiisi nɛ̀ Kuyie.
12 Kɛ̀ bɛɛ íi mbɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ, dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃ɑ̃̀bɛ̀, kɛ̀ bɛɛ pĩ
nhEtiɛnni kóò kɔ̀tɛnɛ̀ bɛbeéndiɛbɛ̀ borɛ̀,
13 kɛ́nnɛínɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ soutɛ́ kɛ dɔ̀: Onìtì yie nsɑ̀ɑ̃́ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ ntɛ kɛ
sɑ̀ɑ̃́nnɛ̀ Mɔyiisi kó ikuɔ́.
14 Ti kɛ̀ɛ̀mu kòò tu Yesu Nansarɛti kou bo pɔntɛ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ́ceetɛ Mɔyiisi
dɔ́ nyìì kuɔ́.
15 Kɛ̀ dibeéntĩnnì diɛrì nwúó nhEtiɛnni kòo ìikɛ̀ cɛ̀ɛ̀tɛ kɛ dò Kuyie ntɔ̃nnì
kɔkɛ.

7

Etiɛnni nàkɛ́ tì

1 Kɛ̀ Ikuɔ́ nìùtì diɛwèe bekɛ Etiɛnni kɛ dɔ̀: Bɛ̀ nàá mɔ́mmuɔ nwaà?
2 Kɛ̀ Etiɛnnii béi nkɛ dɔ̀: N tebìí nɛ̀ n cicɛbɛ̀ kénténɛ̀ kékeè, Kuyie nnɛ̀ ku
kó tikpetì kuù do bɛnkɛ kumáà ti yààrì Abarahammu ò kpaá bo dìì mɔ̀nnì
Mɛsopotamii kɛ mu nyí kò Anaa,
3 kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yóu a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ a ɛì kékɔtɛ dihɛì n yóó da bɛnkɛ dì.
4 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Abarahammuu ítɛ́ Kandee kékò Anaa, kòo cicɛɛ kú. Kɛ̀ Kuyie
nhò sɔɔ́nnɛ̀nní di mɛ̀ mbo dìì ɛì miɛkɛ yíe.
5 Kuyie nyí nhò duɔ́ nkɛtenkɛ̀ dɛborɛ̀ bá sám̀pɔ́, kɛ né ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀ kù bo ò
duɔ́ ndɛ kó dihɛì kòo yaàbí di tiekɛ kɛ sɔ̃́ nhò nyí mɔkɛ dɛbirɛ.
6 Kɛ̀ Kuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: A yaàbí bo kɔtɛ bɛtɔbɛ̀ ciɛ kénaá ntidaatì kɛ̀ bɛɛ ì
fɛ̃́ũ nyɛbie sikɔusìnàà (400) miɛkɛ.
7 Kɛ̀ n fɛ̃́ũ ndɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ ìi ítɛ́ kɛ pĩ n tɔ̃mmú diɛ ndi nhɛì miɛkɛ.
8 Kɛ̀ Kuyie ntaunnɛ̀ kumáà Abarahammu kɛ dɔ̀ bɛ̀ ncãmmù. Mɛm̀mɛ kɛ̀
Abarahammuu pɛitɛ́ Isaki kóò cɑ̃ntɛ́ diyiè niínnì yiè, kɛ̀ bɛɛ mɛ nsɔɔtɛ́. Kɛ̀ Isakii
pɛitɛ́ Sakɔbu kóò cɑ̃ntɛ́ kɛ̀ Sakɔbuu cãmmú ti yààrìbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀.
9 Kɛ̀ ti yààrìbɛ̀ miɛkɛ mpɛ́ì bɛ tɛ̀bitɛ Sosɛfu, kɛ̀ bɛɛ ò fìtɛ́ kòò bo naá nkudaakù
Esibiti miɛkɛ.
10 Kɛ̀ Kuyie mɛ nní nhò bonɛ̀, koò dɛɛrí kóò duɔ́ mmɛciì nkòo kpààtìi ò pɛ́nsìrì,
kóò duɔ́ nho cĩɛ̃̀tɛ̀ tɛmɔu kòò mbakɛ́.
11 Kɛ̀ dikɔ̀nnì diɛrìi tanní Esibiti omɔu nɛ̀ Kannahɑ̃ɑ̃ kɛ̀ dɛ̀ nyóù, bá ti yɛmbɛ̀ í
mpɛ̀tɛ́ bɛ̀ bo di mù.
12 Kɛ̀ Sakɔbuu keè tidiitì bomɛ̀ Esibiti kétɔ̃ nti yààrìbɛ̀ mɛketimɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛɛ wɛ̃tɛ mɛdérímɛ̀ kɛ̀ Sosɛfuu bɛ̀ bɛnkɛ omáà, kòo kpààtìi bantɛ́ ò kɔbɛ
tú bɛ̀.
14 Kɛ̀ Sosɛfuu tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ bo yúní o cicɛ Sakɔbu nɛ̀ o cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu sipísìyiekɛ̀
nɛ̀ bɛ̀nùmmù.
15 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛɛ kò nhEsibiti Sakɔbu dɛ nku, kɛ̀ ti yɛmbɛ̀ múnkɛ dɛ nku.
16 Kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ tɔ kékũnné Sisɛmmu Abarahammu do dontɛ́ kùù fɔ̃ti nɛ̀ idíítí
Emɔɔ bí borɛ̀.

17 Kɛ̀ dɛ̀ɛ tuɔkɛ Kuyie ndo nàkɛ́ tì Abarahammuu ti bo dɔ̀mɛ̀, kɛ̀ ti kó kubotíi
sũ̃ũ̃ mmɛdiɛ̀ Esibiti miɛkɛ.
18 Kòo kpààtì pànwè mɔùu buotɛ́ wèè í yɛ́ Sosɛfu,
19 kénɣóù mɛdiɛ̀ nkɛ sénnìnnɛ ti yɛmbɛ̀, kɛ́ n duɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ mbuɔ̀nko bɛ bí kɛ̀ ì
kɔ̃.
20 Dɛ mɔ̀nnì ndi bɛ̀ pɛitémɛ̀ Mɔyiisi kòo nwenni, kɛ̀ Kuyie nni nhò dɔ́, kɛ̀ bɛ̀
nhò yùɔ̀ri o cicɛ cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ, kòò mmɔkɛ bɛtɑ̃ɑ̃bɛ̀ bɛ̀tɑ̃ɑ̃ti
21 kɛ̀ bɛ̀ɛ ò bɔntóo, kɛ̀ Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà nhò tùótɛ́ kɛ́ nhò yùɔ̀ri kɛ
dò nho birɛ mɔ́mmɔndɛ.
22 Kɛ̀ Mɔyiisi bɛbíí Esibiti kó mɛciì mmɛmɔu kénnɔ mmutɔ̃mmú kɛ yɛ́
tináaǹtì.
23 Ò tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie nsipísìnàà kétɑ̃ɑ̃té kékɔtɛ kɛ bo yà o kɔbɛ
Isidayɛɛribɛ,
24 kénsɔ̃́ Esibiti kou puotì Isidayɛɛribɛ kou, kòo kónné o botí kou, képoté
Esibiti kou kékuɔ.
25 Kòo yɛ̀mmɛ ńdò nho kɔbɛ bo bantɛ́ Kuyie nyóó duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ weè bɛ̀ dɛɛté.
Bɛ̀ mɛ nyí mbantɛ́.
26 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kòo tó nsɔ̃́ Isidayɛɛribɛ máà kpà, kòo mbɛ̀ pààtì kɛ dɔ̀: N kɔbɛ
dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di kpa díndi kubotí kùmáà kɔbɛ?
27 Wèè do dɔ́ kéna otɔù kòo baao kɛ dɔ̀: We nda pĩ ntikpàtì kàa bo nti bekùnɛ̀?
28 A dɔ́ kɛ́ n kuɔ a wee kùɔmɛ̀ mmɛ Esibiti kouà?
29 Kɛ̀ Mɔyiisi tì kèè kécokɛ́ kékɔtɛ Mandiyɑ̃ɑ̃ kó kɛtenkɛ̀ kɛ́ nkɛ mbo kémɔɔtɛ
ibí ìdɛ́ì.
30 Yɛbie sipísìnàà kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi kɔtɛní o borɛ̀ Sinaii kó ditãrì
takɛ́, dikpáà cuokɛ̀ difãpèù marì miɛkɛ kɛ̀ di cɔ̀ú.
31 Kɛ̀ Mɔyiisi dɛ̀ yà kɛ̀ dɛ̀ɛ ò di kòò ntɔ́ɔntoo kɛ bo dɔ̀kɛ wéntɛ́, kékeè ti Yiɛ̀
nKuyie ntammɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ tu:
32 Míì tu Kuyie nha yɛmbɛ̀ Abarahammu, Isaki nɛ̀ Sakɔbu bɛ̀ do tũ nkù, kɛ̀
Mɔyiisi kɔ̃ntì ńhau ò í ndàátí kéwéntɛ́.
33 Kɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛitɛ a nɛùtì a cómmú kɛ̀ɛ tenkɛ̀ tú Kuyie
nkɔkɛ nkɛ.
34 N yà n kó ibí fɛ̃ũ̃rìmɛ̀ mmɛ Esibiti ɛì miɛkɛ, kɛ kèè i dabùò nkɛ cùténí kɛ bo
ì dɛɛté kɛ yóó da tɔ̃ nhEsibiti.
35 Mɔyiisi Isidayɛɛribɛ do yetɛ wè kɛ dɔ̀: We nda pĩ ntikpàtì kàa ti bekùnɛ̀,
Kuyie nwɛ̃̀tɛ kɛ we ntɔ̃nní kòo naá mbɛ kóo kpààtì, bɛ dɛɛtíwè nɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì
ò do yà dì difãpèù miɛkɛ di kó mɛteèmmɛ̀.
36 Weè bɛ̀ dènnɛ tidaatì miɛkɛ, kɛ dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì Esibiti miɛkɛ nɛ̀ dàméèrì wũɔ̃wè
miɛkɛ nɛ̀ dikpáà miɛkɛ yɛbie nsipísìnàà.
37 Weè do bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie mbo di duɔnní ku pãɑ̃náaǹtì náaǹtò mɔù, di
botí kou, kòo nni ndònnɛ̀.
38 Weè do bonɛ̀ Isidayɛɛribɛ ti yɛmbɛ̀ dikpáà cuokɛ̀ bɛ̀ do tíkù dɛ̀ Sinaii tãrì,
kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì ò nàánnɛ̀, Kuyie nwe nduɔ́ mmufòmmu kó tináaǹtì, kòò tì nti
tùo.
39 Kɛ̀ ti yɛmbèɛ yetɛ o kpɛti kóò bàào kéndɔ́ kéwɛ̃tɛ Esibiti.
40 Kɛ nákɛ́ Anɔɔ kɛ dɔ̀: Ti í yɛ́ tìì tùɔ̀kení Mɔyiisi wèè ti dènnɛní Esibiti. Tí dɔɔ̀
Kuyie nkùù nti dònnɛ̀.
41 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔɔ̀ mɛsɔɔ nkɛ̀ dɛ̀ ndò nkunaabiiku, kɛ̀ bɛ̀ɛ kù fiɛ́ iwũɔ̃, kénɣãnku nɛ̀
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ bɛ mɔ́mmɔmbɛ dɛ kpɛ́í.
42 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ mbáá ndiyiè nɛ̀ otɑ̃̀nkù nɛ̀ siwɑ̃̀ɑ̃, kéndònnɛ̀
tì wɑ̃̀rimɛ̀ Kuyie mpãɑ̃náaǹtì náaǹtò pátíri miɛkɛ kɛ tú:
Isidayɛɛribɛ,

di do n feumu iwũɔ̃ yɛbie nsipísìnàà
di do dɔ̀ɔ̀ yɛ̀ dikpáà miɛkaà?
43 Di do dɔ̀ɔ̀ dibɔ̨ɔ̀ Mədɔki tenkaanìtɛ̀ ntɛ
nɛ̀ Defãã kó tɛwɛ̀̃tɛ̀ kɛ̀ ndɛ báá.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó di dennɛ
kɛ di pɛ̃ɛ̃ mBabidɔnni.
44 Ti yɛmbɛ̀ do mɔkɛ Kuyie nkó ditou ndi dikpáà cuokɛ̀, Mɔyiisi do dɔ̀ɔ̀ dì kɛ̀ di
ndɔ̀nnɛ̀ Kuyie nyɛ̃ nwèe dì dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dì ndɔ̀mmɛ̀ kù do dì nhò bɛnkɛ kɛ̀ dì ndɔ̀mmɛ̀.
45 Kɛ̀ bɛ̀ ndi tɔuti kɛ̀ Sosuwee yàà bɛ̀ tannɛ́ dihɛì Kuyie ndo bɛ̀ti dìì miɛkɛ bɛɛ̀
í kù tũ. Kɛ̀ dì mbo kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Dafiti kó dimɔ̀nnì.
46 Kòò dɔ̀: Ò bo maá Kuyie nSakɔbu do tũ nkù tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ yɛ́ kù ò dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mɛsàà.
47 Nɛ̀ mɛmmɛ kòo birɛ Sadomɔɔ weè né kù maá tɛcĩɛ̃̀tɛ̀.
48 Kuyie nkùù bo kɛĩ̃nkɛ̀ kù í ã̃ bɛnìtìbɛ̀ maá sìì cɛ́ĩ̃ miɛkɛ, Kuyie mpããnáaǹtì
náaǹtò bɛ́immu kɛ yĩ:
49 Kuyie ntu:
Kɛĩ̃nkɛ̀ tu n kpààtìkàrì,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ tu n nacɛ̀daánnì.
Ɔndi bòrì ndi n dò nkɛ́omǹpɛ̀mɛ̀?
50 Dɛ̀ í tú míì dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛmɔuà?
51 Kɛ̀ Etiɛnnii sɔɔté kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀: Di to yɛɛ̀ kpeńnì di yɛmbɛ̀ kpɛyɛ do dòmmɛ̀,
di í dɔ́ kɛ́keè Kuyie nkpɛti, kɛ yetírí Muyaánsààmù yɛ̃ mmù sɑ̃̃ã.
52 Di yɛmbɛ̀ do fɛ̃́ũmmu Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ bɛmɔu, kɛ́kuɔ bɛɛ̀ nàá
nhowenniwe kɔrinímɛ̀, kòò kɔ̀tɛní, kɛ̀ di ò fìtɛ́ koò kùɔ.
53 Kuyie ntɔ̃rɛ̀ di duɔ́mmu Kuyie nkó ikuɔ́ bá di í yie nkɛ ì tũnnɛ.

Bɛ̀ bùɔ́tímɛ̀ Etiɛnni yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ kùɔ

54 Kɛ̀ bɛbeémbɛɛ tì kɛèè kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ Etiɛnni kɛ̀ bɛɛ maá nyɛbìɛ nhEtiɛnni
kpɛ́í.
55 Kɛ̀ Muyaánsààmù mpíɛ́kɛ́ Etiɛnni kòò bùɔ́ kɛĩ̃nkɛ̀, kɛ́yà Kuyie nkó tikpetì
kɛ̀ Yesu cɔ́mmú Kuyie mbakù youú.
56 Kòo bɛ́i nkɛ dɔ̀: Kɛĩ̃nkɛ̀ kpetɛ́mu kɛ̀ n wùó nhOnìtìbirɛ kɛ̀ dɛ̀ cɔ̀ḿmú Kuyie
mbakù youú.
57 Kɛ̀ bɛɛ pi bɛ to kɛ́wekii mɛdiɛ̀, kɛ́bunnɔ́ɔ bɛmɔu o bíɛ́kɛ̀.
58 Kóò dènnɛ dihɛì mànku kóò bùɔ́tí yɛtɑ̃́rɛ̀ kɛ́bannɛ bɛ yààtì odapàà mmɔù
kòo yètìrì tu Sɔɔri.
59 Kɛ̀ bɛ̀ mbuɔti Etiɛnni yɛtɑ̃́rɛ̀, kòo bántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nYesu cɔuté n
wɛ̃nnì.
60 Kɛ́deè kɛ́do kɛ́nínkú kɛ́pĩɛ̃́kɛ́ kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ mbáá bɛ̀ yietí bɛ yɛi!
Ò bɛ́i mmɛmmɛ kɛ́kú.

8

1 Sɔɔri do wɛ̃ńnɛ̀mu bɛɛ̀ kɔ̀ù Etiɛnni.

Bɛ̀ fɛ̃́ũmmɛ̀ Kirisi kɔbɛ

Dɛ kó diyiè kɛ̀ bɛɛ fɛ̃́ũ nKirisi kɔbɛ Sedisadɛmmu miɛkɛ. Kɛ̀ bɛɛ cíɛ́té bɛmɔu
kɛ́kɔtɛ Sudee nɛ̀ Sammarii kó kɛtenkɛ̀ kɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ yɛɛ̀ máà ńkpaá.
2 Bɛɛ̀ dé Kuyie nkɛ̀ bɛɛ kũnnɛ́ Etiɛnni kɛ́kɔmmú o kũũ mmɛdiɛ̀.
3 Kɛ̀ Sɔɔri nkɔrì Kirisi kɔbɛ cɛ́ĩ̃ kɛ pĩĩ mbɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kɛ kpetì.

Fidipu nàkɛ́mɛ̀ Tináaǹsààtì Sammarii

4 Bɛɛ̀ cìɛ́té kɛ̀ bɛ̀ nkɔrì yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kɛ náantɛ Tináaǹsààtì.
5 Kɛ̀ Fidipuu kɔtɛ Sammarii kó dihɛì marì kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ Kirisi kpɛ́í.
6 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu yie, kɛ́nkɛ́mmú o náaǹtì, kɛ wúó nhò dɔ̀ɔ̀rimɛ̀ tidiɛtì.

7 Kɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kuɔ nkɛ yiɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ tihɔ̀ùtì péu nɛ̀ yɛcĩ̃ɛ̃̀ nkɛ̀ dɛ̀ miɛrí.
8 Kɛ̀ kuyɛ̀nnaatí diɛkù ḿbo dɛ kó dihɛì miɛkɛ.
9 Kɛ sɔ̃́ nhonìtì mɔù dɛ̀ bo kòo yètìrì tu Simɔɔ, kòò níí ndɔɔri tidiɛtì kɛ̀ dɛ̀ɛ di Sammarii kɔbɛ, kòo yɛmmɛ̀ ńdò nhò tú òmɔù.
10 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nhò tũ, nyibí nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ kɛ tú onìtì yie mmɔ̀kɛ Kuyie nkó muwɛ̃rímú diɛmù.
11 Bɛ̀ do ò tũ nkɛ yɛ́ ò dɔ̀ɔrimɛ̀ tidiɛtì sɑ̃̂ã.
12 Bɛ̀ yie ndìì mɔ̀nnì kɛ́ntɑ̃́ Fidipu bɛ̀ nàá ntìì náaɲsàátì, Kuyie nkpàátìyuu kpɛti, nɛ̀ Yesu kó diyètìrì kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ ãnné bàtémmù bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀.
13 Kɛ̀ Simɔɔ múnkɛɛ yie nkɛ́ntɑ̃́ Yesu kɛ̀ bɛɛ ò ãnné bàtémmù kòò mbonɛ̀ Fidipu kɛ wúó nho dɔ̀ɔrimɛ̀ tidiɛtì nɛ̀ mɛdɔ̀ɔrìmɛ̀ càmmɛ̀ kɛ̀ dɛɛ ò di.
14 Yesu tɔ̃rɛ̀ yɛ̀ɛ bo Sedisadɛmmu miɛkɛ kɛ̀ yɛɛ keè Sammarii kɔbɛ yiemmɛ̀ Yesu, kɛ́ bɛ̀ duónko Piɛri nɛ̀ Isɑ̃ã.
15 Kɛ̀ bɛɛ tuɔkoo kɛ́ bɛ̀ bántɛ̀nɛ̀ Kuyie nkɛ̀ bɛ̀ bo pétɛ́ Muyaánsààmù.
16 Kɛ yɛ́ mù mu ndo í cùténímɛ̀ bɛ kóò mɔù ĩ̃nkɛ̀, bɛ̀ do bɛ̀ ãnné bàtémmù nɛ̀ Yesu kó diyètìrì máà ndi.
17 Piɛri nɛ̀ Isɑ̃ã kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ nɔ̀ɔ́ nsinɔu kɛ̀ bɛɛ pétɛ́ Muyaánsààmù.
18 Kɛ̀ Simɔɔ yà bɛ̀ bɛ̀ nɔ̀ɔ́mmɛ̀ sinɔu kɛ̀ Muyaánsààmù cùténí kétɔní idíítí kɛ dɔ̀:
19 N duɔ́nnɛ̀ dɛ kó muwɛ̃rímú, kɛ̀ n nɔ̀ɔ́ nwè sinɔu wèe pétɛ́ Muyaánsààmù.
20 Kɛ̀ Piɛrii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Feti nɛ̀ ɑ díítí, kɛ yɛ́ ɑ yèmmɛ̀ dòmmɛ̀ bɛ̀ do nKuyie nkó dipɑ̃ãnnì nɛ̀ idíítí.
21 A í kɔkɛ́ dɛ kó mutɔ̃mmú miɛkɛ, ɑ bɑ́á pétɛ́ dɛ kó dipɑ̃ãnnì, kɛ yɛ́ ɑ toti mɛ̀ɛ yèmmɛ̀ í wennimɛ̀.
22 Yóu mɛyèmmɛ̀ yɛimɛ kɛ́ceetɛ kémɔɔ Kuyie mmɛcĩ̃ɛ́mmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ naati kù dɑ cĩ̃ɛ́ nhɑ toti mɛ̀ɛ yèmmɛ̀ yɛimɛ.
23 M bɑntému kɛ dò nhɑ mɔkɛ mɛyèmmɛ̀ yɛimɛ kɛ tú mɛyɛi nkó kudaakù.
24 Kɛ̀ Simɔɔ nákɛ́ Piɛri nɛ̀ Isɑ̃ã kɛ dɔ̀: Di mɔ́mmɔmbɛ bántɛ̀nɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie n kpɛ́í nkɛ̀ di nàkɛ́ tì bá n tuɔkɛní.
25 Piɛri nɛ̀ Isɑ̃ã kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ bɛ̀ yà dɛ̀ kɛ nákɛ́ Tináaɲsàátì kɛ́deè, kɛ́nwɛ̃ti Sedisadɛmmu kɛ náantoo Tináaɲsàátì Sammarii kó yɛhɛkɛ̀ péu yɛ̀ɛ tɔ̀kɛ́nɛ̀ kucɛ.

Fidipu nɛ̀ Etiopii kou

26 Kɛ Kuyie ntɔ̃nnìi nákɛ́ Fidipu kɛ dɔ̀: Íté kékɔtɛ diyiè yìɛ kɛ̀ɛ bíékɛ̀. Sedisadɛmmu kó kucɛ, kùù yìɛ̀ dikpáà cuokɛ̀ kɛ kɔrìnɛ̀ Kasaa.
27 Kɛ̀ Fidipuu íté kékɔtɛ kéyà Etiopii ɛì kóo nitipokpàátì Kãndaasi kpàátìcĩ̃ɛ̃̂tɛ̀ kóo kótì. Bɛ̀ do ò fɔ̃̂ntɛmu kòo mbaà tikpàtì. Dɛ̀ do sɔ̃́ nhò boní Sedisadɛmmu nwe kɛ kũnti o ciɛ,
28 kɛ kɑri o naàsãntɛ̀ miɛkɛ kɛ kɑà nKuyie mpããnáaɲtì náaɲtò Esaii kó dipátíri.
29 Kɛ̀ Muyaánsààmùu nákɛ́ Fidipu kɛ dɔ̀: Kétóo kéninte dɛ kó tɛnaasãntɛ̀.
30 Kɛ̀ Fidipuu cokɛ́ kétɔ́ɔnkoo, kékeè ò kààmmɛ̀ Kuyie mpããnáaɲtì náaɲtò kó dipátíri, kòo ò bekɛ kɛ dɔ̀: A bɑntɛ́ ɑ kɑà ntàà?
31 Kòo tɛ̃́nnɛ́ Fidipu kɛ dɔ̀: M bo yĩ̃mɛ kébantɛ́ kòò mɔù í n nàkɛ́ tì tu mù? Kéduó nkɛ̀ Fidipuu dekoo o naàsãntɛ̀ miɛkɛ kékɑri kóò pɛ̀ɛnnɛ̀.
32 Ò do kɑà ntìì náaɲtì tu:
Ò do dò nfɛpìèfɛ̀ bɛ̀ kɔ̀rinɛ̀ fɛ̀nfɛ mukɔ̀ù,
dipebii bɛ̀ kɛ̃ĩ̃ dìì cìtì kɛ̀ dì cĩ̃ɛ́ké,
ò í ààtɛ o nùù.
33 Kɛ kɛ̃kùnnɛ omáà kɛ̀ bɛ̀ ò sɛ̀nkɛ̀rì,
koò dɔ̀ɔ bɛ̀ do í dò nkóò dɔ̀ɔ dɛ̀,

òmɔù báá na kénáké o wuɔ nna ndòmmɛ̀.
Kɛ yɛ́ bɛ̀ ò kùɔmɛ̀mu kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
34 Kɛ̀ dɛ kóo ããpɔ̀nkótìi bekɛ Fidipu kɛ dɔ̀: N da báámmu n nákɛ́, Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò nàá nhomáà kpɛ́náà kòò mɔù kpɛ́i?
35 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Fidipuu ò tũntɛ dɛ kó tináaǹtì, kóò nàkɛ́ Tináaǹsàátì, Yesu
kpɛti.
36 Kɛ̀ bɛ̀ nkérí kétuɔkɛ mɛniɛ mmamɛ̀, kɛ̀ weè nìtì dɔ̀: Ntɛ mɛniɛ, bá ndìítí a bo
nhãnnémɛ̀ bàtémmù? [
37 Kɛ̀ Fidipu dɔ̀: Kàa tɑ́ nɛ̀ a yèmmɛ̀ mɛmɔu dɛ̀ í yóù. Kòò dɔ̀: N tɑ́mu kɛ dò
nYesu Kirisi tu Kuyie mBirɛ.]
38 Kòo cónné tɛnaasãntɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ta mɛniɛ mmiɛkɛ bɛdɛ́, kɛ̀ Fidipuu ò ãnné
bàtémmù.
39 Bɛ̀ yènní dìì mɔ̀nnì mɛniɛ mmiɛkɛ, kɛ̀ Muyaánsààmùu túótɛ́ Fidipu, kɛ̀ weè
nìtìi ò mɔ̀ńtóo, kénsɔké o cɛ nɛ̀ kuyɛǹnaatí.
40 Kɛ̀ Fidipu nyóó daatɛ kɛ bo Asoo, késɔɔté kénnáantoo Tináaǹsàátì yɛhɛkɛ̀
yɛmɔu kɛ yàa tuɔkɛnɛ̀ Sesadee.

9

Sɔɔri cèètemɛ̀
(Yesu Tɔ̃rɛ̀ 22:6-16, 26:12-18)

1 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ kɛ̀ Sɔɔri baa kpaá fɛ́ɛ̃nko Yesu kɔbɛ kɛ bɛ̀ kɔ̀ù, kékɔtɛ ikuó nìùtì
diɛwè borɛ̀,
2 kóò bekɛ yɛpátɛ kɛ bo kɔtɛ Damaasi kó titííntouti, képĩmmú Yesu kɔbɛ
bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kéboú kékònnɛ̀ Sedisadɛmmu.
3 Mɛmmɛ kòò nkérí kéhautóo Damaasi ké nyóó daatɛ kɛ̀ kuwenniku makù
cùténí o ĩnkɛ̀ kɛ pĩnti.
4 Kòo do kɛtenkɛ̀, kékeè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ tu: Sɔɔri, Sɔɔri, dɛ̀ yĩmɛ kàa
nfɛ́ɛ̃nko?
5 Kɛ̀ Sɔɔrii bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ́ nwe nni nwe kɛ̀ mèɛ ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: Mí nYesu nwe a
fɛ́ɛ̃nkomɛ̀.
6 A né ítɛ́ kéta dihɛì kɛ̀ bɛ̀ da nákɛ́ a dò nkédɔɔ̀mɛ̀.
7 Bɛ̀ɛ̀ ò nɛínɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ keè mɛtammɛ̀ bɛ̀ mɛ nyí nyà wèè nàá, kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di kɛ̀ bɛ̀
ndò nyúóó.
8 Kɛ̀ Sɔɔrii ítɛ́ní kéwéntɛ́ ò í nna kéyà dèmarɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò dètɛ kékɔtɛnɛ̀ Damaasi.
9 Kòo mbo, kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti bá ò í wúó, nhò í yo, nhò mɛ nyí yɔ̃̀.
10 Kɛ sɔ́ nYesu kou mɔù dɛ̀ bo kòo yètìrì tu Ananniyaasi, kɛ̀ Kuyie nhò yu kɛ
dɔ̀: Ananniyaasi! Kòò dɔ̀: N Yiè ntɛ mí!
11 Kɛ̀ kùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kékɔtɛ kucɛ bɛ̀ tu kù kucɛ kùù sìɛ́, Sudaasi cĩɛ̃̀tɛ̀,
kébekɛ bɛ̀ tú wè Sɔɔri Taasi kou, kòò m bàá.
12 Kɛ̀ nh ò bɛnkɛ òmɔù kòo yètìrì tu Ananniyaasi, kòò kɔ̀too koò nɔ̀ɔ́ sinɔu kɛ
bántɛ̀ Kuyie nkòò bo wɛ̃tɛ kéwéntɛ́.
13 Kɛ̀ Ananniyaasii béi nkɛ dɔ̀: N Yiè! Bɛnìtìbɛ̀ péu n nàkému dɛ kóo nìtì dɔ̀ɔ̀
mèɛ̀ yɛi nha kɔbɛ Sedisadɛmmu miɛkɛ.
14 Kɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ ò duó ndinùù kòò bo pĩmmú bɛ̀ɛ tu a kɔbɛ kéboú.
15 Kɛ̀ ti Yiè nhò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ̀ míì ò tããté kòò bo nákɛ́ n kpéí nyɛbotɛ̀ nɛ̀
bɛkpàátìbɛ̀ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ.
16 N yóó ò bɛnkɛmu ò dò nkéfɛ́ɛ̃ũté mèɛ̀ botí n kpéí.
17 Kɛ̀ Ananniyaasii kɔtɛ kénóó sinɔu Sɔɔri ĩnkɛ̀ kɛ dɔ̀: N tebitɛ Sɔɔri! Ti Yiè
nwèè da bɛnkɛ omáà kucɛ weè n tɔ̃nní kàa bo wɛ̃tɛ kéwéntɛ́ kɛ̀ Muyaánsààmù
da píɛ.

18 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ɛ yɛnní o nuɔ kɛ donnɛ̀ yɛyĩnyìɛ́kɛ̀ kɛ́do, kòò wɛ̃tɛ
kɛ́wɛ́ntɛ́, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò ãnnɛ́ bàtɛ́mmù.
19 Kòo di, kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́pɛ́tɛ́ muwɛ̃rímú.

Sɔɔri nàkɛ́mɛ̀ Yesu kpɛ́í Damaasi

Kòò nkpaá Damaasi kɛ dɔ̀ yɛwe sámpɔ́ kɛ bonɛ̀ Yesu kɔbɛ.
20 Kɛ pãnkɛ nnáá titíintouti miɛkɛ Yesu túmɛ̀ Kuyie mBirɛ.
21 Kɛ̀ dɛ̀ɛ di bɛ̀ɛ kó dimàà tì kɛ̀ɛ kɛ̀ bɛ̀ ntú: Dɛ̀ í do nwɛ̀ɛ do fɛ́ũnko wɛ̀nwe Yesu
kɔbɛ Sedisadɛmmaa? Ò í kɔ̀tɛní kɛ bo bɛ̀ pĩḿmúmu kɛ́boú kɛ́duɔ́ nyikuɔ́ nìùbàà?
22 Kɛ̀ Sɔɔri dɔkɛ ńkpɛ́nkú Kuyie nnáaǹtì miɛkɛ, kɛ náá nSifubɛ bɛ̀ɛ bo Damaasi
miɛkɛ Yesu túmɛ̀ Kirisi.
23 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yíɛ́ kɛ́mɔntɛ sámpɔ́ kɛ̀ Sifubɛɛ dakɛ kɛ bo kuɔ Sɔɔri,
24 kɛ́mbaa yɛbòrɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀ nɛ̀ kuyie nkɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò kùɔ.
25 Kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ ò tùótɛ́ nɛ̀ dimámmùyáà kɛyɛ̀nkɛ̀ makɛ̀ kɛ́sɛ́e nkuduotí.

Sɔɔri wɛ̃nnɛ́mmɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀

26 Kɛ̀ Sɔɔrii tuɔkɛ Sedisadɛmmu kɛ́ndɔ́ kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Yesu kɔbɛ, kɛ̀ bɛ̀ nhò dɛ́, bɛ̀
í ntɑ́ kɛ dò nhò mɛ̀nkɛ cɔutɛ́ Yesu.
27 Kɛ̀ Bannabaasii ò niitɛ́ Yesu tɔ̃rɛ̀ borɛ̀, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ ò yà mɛ̀ɛ botí ti Yiɛ̀ nnɛ̀ ti
Yiɛ̀ nhò nàkɛ́ tì, nɛ̀ ò nàkɛ́ mɛ̀ɛ botí ti Yiɛ̀ nkpɛ́í Damaasi miɛkɛ nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀.
28 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò cɔutɛ́, kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ ceǹtì Sedisadɛmmu kɛ náá nYesu kpɛ́í nɛ̀
dikɔ̃mbùɔ̀.
29 Kòò múnkɛ nnáá Sifubɛ bɛ̀ɛ nàá kɛrɛki, kɛ̀ bɛ̀ nɛ̀i kɛ̀ bɛ̀ nwanti kɛ bo ò kùɔ.
30 Kòo kɔbɛɛ tì kɛ̀ɛ, kóò kɔ̀tɛnɛ̀ Sesadee kòò bo kò nTaasi.
31 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ bo Sudee nɛ̀ Kadidee nɛ̀ Sammarii dɛ
kó itempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ omǹpɛ̀, kɛ́nkpɛ́nkú Kuyie nnáaǹtì miɛkɛ kɛ sũũnko kɛ̀
Muyaánsààmù bɛ̀ bonɛ̀.

Piɛri miɛkùnnɛmɛ̀ Endee

32 Kɛ̀ Piɛri ńceǹtì tipíîtì timɔu kɛ síètɛ Yesu kɔbɛ, kɛ́kɔtɛ Didaa ɛì kɔbɛ borɛ̀.
33 Kɛ nsɔ́ nhonìtì mɔù bɛ̀ tú wè Endee naá kuhɔ̀ùkù, yɛbie nyɛ̀ni kɛ dɔu.
34 Kɛ̀ Piɛrii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Endee Yesu Kirisi da miɛkùnnɛmu! Ítɛ́ kɛ́túótɛ́ a dɔ́ù!
Dɛndɛ bàmbà nkòo ítɛ́.
35 Kɛ̀ Didaa ɛì kɔbɛ bɛmɔu nɛ̀ Sanɔɔ ɛì kó kutempɛ̃ nkɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ ò yà kɛ́yie
nYesu.

Piɛri fòùkùnnɛmɛ̀ Dɔrikaasi

36 Onitipòkù mɔù weè do bo Sopee kòo yètìrì tu: Tabitaa, nɛ̀ kɛrɛki kó tináaǹtì
Dɔrikaasi, kòò dɔ̀ɔri mɛsàà kɛ teénnɛ̀ bɛcĩrìbɛ̀,
37 kɛ́muɔkɛ kɛ́kú kɛ̀ bɛ̀ɛ ò wùɔ kɛ́dɔ́ú nkudànkù kudieku.
38 Kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ keè Piɛri bomɛ̀ Didaa kɛ tɔ́kɛ́nɛ̀ Sopee, kɛ́tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ bɛdɛ́bɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ bo ò bántɛ̀ kòo kɔtɛní mɛcãã.
39 Kɛ̀ Piɛri pãnkɛɛ ítɛ́ kɛ́ bɛ̀ nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ kɛ́dekɛ kudànkù kudieku, kɛ̀
bɛkúpobɛ̀ kàri kɛ kuɔ̀, nkóò bɛnkɛ Dɔrikaasi do kpaá kɛ fòù kɛ́ bɛ̀ dùɔ̀kɛ yɛ̀ɛ
yaàbòrɛ̀.
40 Kɛ̀ Piɛrii dennɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ́nínkú kɛbántɛ̀ nKuyie kɛ́wɛ̃ɛ̃tɛ ocíì bíɛ́kɛ̀
kɛ dɔ̀: Tabitaa, ítɛ́!
Kòo wɛ́ntɛ́ní kóò yà, kɛ ítɛ́, kɛ́kari.
41 Kɛ̀ Piɛrii pĩ nho nɔ̀ùtɛ̀ kóò teennɛ̀ kòo ítɛ́ kɛ́cómmú, kòo yu Yesu kɔbɛ nɛ̀
bɛkúpobɛ̀ kɛ́ wè mbɛ̀ bɛnkɛ kòo fòùtɛ.
42 Kɛ̀ Sopee kɔbɛ bɛmɔuu tì kɛ̀ɛ kɛ̀ kusũkùu yie nYesu.
43 Kɛ̀ Piɛri mbo Sopee kɛ́mɔntɛ. Ò do bo okɔ̃nnuurìwè mɔù cĩɛ̃tɛ̀ ntɛ kɛ̀ bɛ̀ ò
tú Simɔɔ.

10

Kɔrinɛi yumɛ̀ Piɛri

1 Onìtì mɔù weè do bo Sesadee kòo yètìrì tu Kɔrinɛi, kòo tu ohããpɔ̀nkótì, kɛ ni Odommu kó tihããpɔ̀ntì tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100),
2 kɛ dɔ́ Kuyie nnɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ tɛmɔu, kɛ kù dé, kɛ kù bàá nsɑ̃ɑ̃ kɛ pãã nyɛpãrɛ̀ Sifubɛ kó bɛcĩrìbɛ̀.
3 Diyiè mɑrì kuyuoku tɛwebiètɛ̀ mètããti mànnì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi tɑroo o cĩɛ̃tɛ̀ kòo di yà weti weti, kɛ̀ dìi ò yu kɛ dɔ̀: Kɔrinɛi.
4 Kòo dì wèńtɛ́ kɛ̀ kufɔ̃wɑá nhò ɑutɛ́ kòò dɔ̀: N Yiè ndɛ̀ dòmmɛ? Kɛ̀ dìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kuyie ncɔutému ɑ báámmu, kɛ pénsìrì ɑ pãrɛ̀ ɑ pãã nyè bɛcĩrìbɛ̀, kɛ dààtɛní ɑ kpɛ́í.
5 Tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ Sopee kɛ̀ bèɛ yúní Simɔɔ bɛ̀ tu wè Piɛri.
6 Ò bo Simɔɔ okɔ̃nnuurìwè cĩɛ̃tɛ̀ ntɛ dàméèrì tɑké.
7 Kuyie ntɔ̃nnì ò nàkɛ́ kédeè kéítɛ́, kòo yú o tɔ̃mbɛ̀ bèdébɛ̀ nɛ̀ kuhããpɔ̀nkù ò tɑ́ kù, kɛ̀ kù dɔ́ Kuyie,
8 kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ dɛ̀ dɔ̀ɔ mèè botí kédeè kɛ́ bɛ̀ tɔ̃ nSopee.

Kuyie mbɛnkɛmɛ̀ Piɛri dèmɑrɛ̀

9 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ bɛ̀ nkérí kɛ tóɔ́nnènko Sopee, kɛ̀ Piɛri dèkɛ kudànkù kɛ bo dɔu nKuyie kɛ̀ diyiè còḿmú yɛyɔ.
10 Kɛ̀ dikònnìi ò pĩ nkɛ̀ bɛ̀ nhò bèrí mudiì, kɛ̀ Kuyie nhò bɛnkɛ dèmɑrɛ̀.
11 Kòo yà tiwɛtì kpetémɛ̀ kɛ̀ dèmɑrɛ̀ cutiní kɛĩnkɛ̀ kɛ dònnɛ̀ kuyààkù, kɛ píítí dɛ píìtì tìnàà kɛ tɔ́ɔntɛnì kɛtenkɛ̀.
12 Kɛ̀ iwũɔ̃ imɔu botí bo dɛ miɛkɛ: Itààkɛ ìnàà kpɛyi nɛ̀ iwààkɛ nɛ̀ tinɔ̀tì tibotí tibotí.
13 Kòo keè mɛtɑmmɛ̀ mɑmɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ tu: Piɛri ítɛ́ kékuɔ kécáákɛ́.
14 Kɛ̀ Piɛrii yetɛ kɛ dɔ̀: Áà n Yiè! N yí di diyiè mɑrì ikuɔ́ yetɛ dɛ̀ nɛ̀ dèè í wenni.
15 Kɛ̀ mɛtɑmmèɛ yíé kɛ dɔ̀: Bá nwúó nKuyie nyĩ dèè wenni kɛ tú dɛ̀ sĩ.
16 Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ nhɔ̃ kɛ dɔ̀ kucɛ mètããti kéwɛ̃too kɛĩnkɛ̀.
17 Kɛ̀ Piɛri ntoti o yèmmɛ̀ kɛ bo yà Kuyie ndɔ́ kóò nàkɛ́ tì kɛ dɛ̀ nhò bɛnkɛ, kɛ̀ Kɔrinɛi tɔ̃nní bɛ̀ tùɔ̀kɛní kɛ cómmú dibòrì,
18 kébekɛ kɛ dɔ̀: Diɛ ndɛ Simɔɔ bɛ̀ tú wè Piɛri ò bomàà?
19 Kɛ̀ Piɛri bɑɑ nkpɑá toti o yèmmɛ̀ kɛ̀ Muyɑánsààmùu ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ bɛtããti biɛ nkɔ̀tɛní ɑ borɛ̀ ndɛ.
20 Cútóo kɛ́ bɛ̀ nɛinɛ̀, kɛ bá nyĩɛ̃kù, míì bɛ̀ tɔ̃nní.
21 Kɛ̀ Piɛrii cútóo kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Míì tú onìtì di wɑà nwè, di yɛ̃ mbɑ?
22 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ohããpɔ̀nkótì Kɔrinɛi wèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀, kɛ kù dé, kɛ̀ Sifubɛ bɛmɔu ò dɔ́, Kuyie ntɔ̃nnì we nnàkɛ́ kòò ti tɔ̃nní kɛ tú ɑ kɔtoo kóò nàkɛ́ ɑ mɔkɛ tì.
23 Kɛ̀ Piɛrii bɛ̀ cɔutɛ́, kɛ̀ bèɛ yié.
Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ bèɛ nɛi, kɛ̀ Yesu kɔbɛ bèè bo Sopee kɛ̀ bɛ kó bèmɑbèɛ ò cíe.
24 Di wentírì kɛ̀ bɛ̀ ntuɔ̀kòo Sesadee kɛ sɔ̃ nKɔrinɛi yu o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu nɛ̀ o néposààbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ò bàa.
25 Kɛ̀ Piɛri ńtɑtoo kɛ̀ Kɔrinɛii ítɛ́ kóò co kénínkóo o ìikɛ̀.
26 Kɛ̀ Piɛrii ò íinní kɛ dɔ̀: N tú ɑ nititɔù nwe.
27 Kɛ̀ bɛ̀ nnáantɛ kétɑroo kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tìkú péu.
28 Kɛ̀ Piɛrii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di yɛ́mu kɛ dò nSifubɛ ci bɛ̀ bo tɑmɛ̀ wèè í tú Sifu o cĩɛ̃tɛ̀, mí nKuyie nné n nàkému kɛ tú m bá nwúó nhòmɔù osĩnwè.
29 Dɛɛ̀ te kɛ̀ di n yu kɛ̀ n yie nkɛ kɔ̀tɛní, n nákénɛ̀ di n yu mùù kpéí.
30 Kɛ̀ Kɔrinɛi dɔ̀: Dɛ̀ mɔ̀kɛ yíe nyɛwe yènàà n sòò báámmɛ̀ Kuyie, kɛ̀ tɛwebiètɛ̀ bo mètããti, kɛ̀ nní nyóó dɑɑtɛ kéyà onìtì mɔù kòò còḿmú n yìikɛ̀ kɛ ã tiyààtì kɛ̀ tì mìèti,

31 kɛ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔrinɛi, Kuyie ncɔutému a báámmu, kù í yɛ̃̀ nha pãrɛ̀, a pãã nyɛ̀ bɛcĩ̃rìbɛ̀.
32 Tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ Sopee kɛ̀ bèɛ yúní Simɔɔ bɛ̀ tú wè Piɛri, ò bo okɔ̃nnuurìwè mɔù cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ò tu Simɔɔ, kòò bo dàméɛ̀rì takɛ́.
33 Mɛmmɛ kɛ̀ m pɛ̃nkɛɛ tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo da yúní, kàa yie nkɛ kɔ̀tɛní. Ti tíkú diɛ nKuyie nyìikɛ̀ kɛ bo keè Kuyie nda duɔ́ ntìnti kàa bo ti nákɛ́.

Piɛri nàkémɛ̀ Kuyie nnáaɲtì Kɔrinɛi cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀

34 Kɛ̀ Piɛrii béi nkɛ dɔ̀: M bantému di mmɔ̀nnì kɛ dò nKuyie nyí baàtì òmɔù.
35 Bá kùù botí miɛkɛ wèè kù dé kɛ dɔɔ̀ri kù dómɛ̀ kù we ndɔ́.
36 Kuù tu bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu Yiè, kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ Isidayɛɛribɛ Tináaɲsààtì tìi bo taunnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ Kuyie nnɛ̀ Yesu Kirisi kpɛ́í.
37 Di yɛ́mu tìi dɔ̀ɔ̀ Sudee omɔu nɛ̀ Kadidee Isãã ãnné dìi mɔ̀nnì bɛnìtìbɛ̀ bàtémmù kédeè.
38 Di yɛ́mu Kuyie ntããtémɛ̀ Yesu Nansarɛti kou, kóò duɔ́ Muyaánsààmù nɛ̀ muwɛ̃rímú kòo ncentì tipíìtì timɔu kɛ miɛkùnko dibɔɔ̀ fɛ̃́ũnko bɛ̀, kɛ yɛ̃́ Kuyie nhò bonèmɛ̀.
39 Kɛ̀ ti yà ò dɔɔ̀ dɛ̀ dɛmɔu Sifubɛ kó kɛtenkɛ̀ Sedisadɛmmu nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu. Kɛ̀ bɛ̀ ò baakɛ́ kudapããtí kɛ kùɔ.
40 Kɛ̀ Kuyie nhò fòùkùnnɛ diyiè tãã́nnì yiè kɛ duɔ́ nkòò ti bɛnkɛ omáà.
41 Tínti kù tããté bɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ ti bo nákɛ́ o kpɛ́í, kɛ̀ ti ò wɛ̃nnénɛ̀ kɛ di kɛ yã̀.
42 Kòò yɛ̃ nti nnáá mbɛnìtìbɛ̀, weè túmɛ̀ Kuyie ntããté wè kòò bo bekénɛ̀ bɛfòùbɛ̀ nɛ̀ bɛcíríbɛ̀.
43 Kuyie mpããnáaɲtì náambɛ̀ bɛmɔu nàkɛ́ weè kpɛ́í nkɛ tú wèè ò tã́ kùu ò cĩ̃ɛ́ nho yɛi nnɛ̀ o kó diyètìrì kpɛ́í.

Muyaánsààmù cùténímɛ̀ bèɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ ĩnkɛ̀

44 Piɛri kpaá kɛ náá mɛmmɛ kɛ̀ Muyaánsààmùu cúténí ò nàánnɛ̀ bɛ̀ ĩnkɛ̀.
45 Kɛ̀ dèɛ di Sifubɛ bèɛ̀ tu Yesu kɔbɛ kɛ neínɛ̀ Piɛri, Muyaánsààmù Kuyie nduɔ̀ mmù cùténímɛ̀ bèɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ ĩnkɛ̀.
46 Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ do yomɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nàá ntináaɲcàntì kɛ sãntí Kuyie nkù dɛumɛ̀.
47 Kɛ̀ Piɛri dɔ̀: Ti bo na kéyetɛ ti bo bɛ̀ ãnnémɛ̀ bàtémmù mɛniɛ nkou, bɛmbɛ Muyaánsààmù cùténí bèɛ̀ ĩnkɛ̀ mù cùténí mèɛ̀ botí ti ĩnkàà?
48 Mɛmmɛ kɛ̀ bèɛ bɛ̀ ãnné bàtémmù nɛ̀ Yesu Kirisi kó diyètìrì, kédeè kɛ̀ bèɛ ò bántɛ̀ kɛ dɔ̀ ò nkpaá bɛ borɛ̀ yɛwe sámpɔ́.

11

Bɛ̀ kpannèmɛ̀ Piɛri ò kɔ̀tɛmɛ̀ Kɔrinɛi cĩ̃ɛ̃̀tɛ̀

1 Yesu tɔ̃rɛ̀ nɛ̀ Yesu kɔbɛ bèɛ̀ bo Sudee kɛ̀ bèɛ keè bèɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ̀ cɔutémɛ̀ Kuyie nnáaɲtì.
2 Piɛri wɛ̃̀too dìi mɔ̀nnì Sedisadɛmmu, kɛ̀ Sifubɛ bèɛ̀ tu Yesu kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ nhò kpànnɛ̀ kɛ tú:
3 Dɛ̀ dòmmɛ kàa kɔ̀tɛ bèɛ̀ í cãmmù bɛ ciɛ kɛ di wɛ̃nné kɛ di?
4 Kɛ̀ Piɛrii tuú nkɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ dèɛ̀ dɔɔ̀ dɛmɔu kɛ dɔ̀:
5 N sòò bo Sopee ɛì miɛkɛ nkɛ, kɛ́ mbáá nKuyie, nkɛ̀ kù m bɛnkɛ dèmarɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dònnɛ̀ kuyààkù kɛ píítí tipíìtì tìnàà, kɛ cutiní kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ n tɔɔntɛnní kɛ̀ dɛ̀ n di.
6 Kɛ̀ n wéntɛ́ dɛ miɛkɛ kéyà iwũɔ̃ itààkɛ ìnàà kpɛyi nɛ̀ iwààkɛ nɛ̀ tinɔ̀tì timɔu botí,
7 kékeè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ túmɛ̀: Piɛri ítɛ́ kékuɔ kécáákɛ́.
8 Kɛ̀ n dɔ̀: Áà n Yiè! N yí di diyiè marì ikuɔ́ ci dɛ̀ nɛ̀ dèɛ̀ í wenni.
9 Kɛ̀ mɛtammèɛ yíé kɛ dɔ̀: Bá nwúó ndèmarɛ̀ Kuyie nyĩ dèɛ̀ wenni kɛ tú dɛ̀ sĩ.
10 Kɛ̀ dɛ mmɛ nhɔ̃ kɛ dɔ̀ kucɛ mètããti kéwɛ̃too kɛĩ̃nkɛ̀.

11 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀tɑ̃ɑ̃ti tùɔ̀kɛní kɛ boní Sesadee kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ tɔ̃nní m borɛ̀.
12 Kɛ̀ Muyaánsààmù n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ bá nyĩɛ̃̀kù. Kɛ̀ ti kɔbɛ bɛkuɔ̀ biɛ nni ncíe nkɛ̀ tí kɔtɛ kéta Kɔrinɛi cĩɛ̃̀tɛ̀.
13 Kòo ti nákɛ́ ò yàmɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì o cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ dì ò nàkɛ́ kɛ tú: Wèe tɔ̃ mbɛnìtìbɛ̀ Sopee kɛ̀ bɛ̀ɛ yúní Simɔɔ bɛ̀ tú wè Piɛri.
14 Kòo ò nàkɛ́ tináaǹtì tìì bo ò dɛɛtɛ́ wenwe nɛ̀ o cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ.
15 Kɛ̀ nní ntì mbɛ̀ nàá nkɛ̀ Muyaánsààmùu cútɛ́ní bɛ ĩnkɛ̀ kɛ́ndònnɛ̀ mù cùtɛ́nímɛ̀ ti ĩnkɛ̀ mɛketimɛ̀ mɔ̀nnì.
16 Kɛ̀ n dentɛní ti Yiɛ̀ ndo béi ntì kɛ tú: Isɑ̃ɑ̃ do ɑ̃ɑ̃ bàtémmù nɛ̀ mɛniɛ mmɛ, díndi bɛ̀ bo di ɑ̃nné bàtémmù nɛ̀ Muyaánsààmù.
17 Kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ pɑ̃ dipɑ̃nnì kù pɑ̃ di tínti bɛ̀ɛ cɔutɛ́ Yesu Kirisi, yé n tú wè kɛ̀ míì bo paa nKuyie nkó mutɔ̃mmú!
18 Bɛ̀ kɛ̀è dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ do kɛ̀ bɛ̀ nsɑ̃ntí Kuyie nkɛ tú: Kuyie ntũ nkpetému kucɛ bɛ̀ɛ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ bo ceetɛ képétɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀.

Mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ mɛ̀ɛ̀ cíɛ nYesu kɔbɛ

19 Bɛ̀ do kùɔ Etiɛnni kédeè kɛ̀ mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ mɛɛ̀ tanní kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ cíétɛ́ tipíìtì timɔu, kékɔtɛ Fenisii nɛ̀ Sipiri nɛ̀ Ãntiyɔsi kénnáantɛ Tináaǹsààtì Sifubɛ máà.
20 Dɛ mɔ̀nnì Yesu kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sipiri nɛ̀ Sidɛnni kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Ãntiyɔsi, kénnáá Kɛrɛkibɛ Tináaǹsààtì ti Yiɛ̀ nYesu kpɛti.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó muwɛ̃rímú mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu yie nkéceetɛ, kétũnnɛ ti Yiɛ̀.
22 Kɛ̀ Sedisadɛmmu kó Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛɛ tì kɛ̀è kétɔ̃ mBannabaasi Ãntiyɔsi.
23 Kòo tuɔkoo kéyà Kuyie mpĩḿmɛ̀ mutɔ̃mmú, kɛ̀ dɛɛ ò narikɛ kòo yáúkùnnɛ bɛ kɔ̀ntì kɛ dɔ̀, bɛ̀ dɔ̀kɛ duɔ́ mbɛmáà ti Yiɛ̀ nkɛ nhò tàunɛ̀ bɛ yɛmmɛ̀ mɛmɔu.
24 Bannabaasi do tú onitisàù nwe, kɛ dɔ́ Kuyie nkɛ̀ Muyaánsààmù nhò pìékɛ́ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu yie nYesu.
25 Kɛ̀ Bannabaasii sɔɔtɛ́ kékɔtɛ Taasi Sɔɔri wammù.
26 Ò ò yà dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛ Ãntiyɔsi kémbo kɛ tiè Kirisi kɔbɛ kɛ dɔ̀ dibenni. Bɛ̀ dɛ nyú mɛketimɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tũ nYesu kɛ dɔ̀ Kirisi kɔbɛ.
27 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹbɛ̀ɛ ítɛ́ Sedisadɛmmu kékɔtɛ Ãntiyɔsi.
28 Kɛ̀ Muyaánsààmùu píɛ bɛ kóò mɔù kòo yètìrì tu Akabuusi kòo ítɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀, dikɔ̀nnì diɛrì bo tanní kɛtenkɛ̀ kɛmɔu miɛkɛ. Kɛ̀ dì mɛ̀nkɛɛ tanní Kododi kó tikpàtì mɔ̀nnì.
29 Kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ wɛ̃nné kénákɛ́ kɛ dɔ̀ bá wè wèe pɑ̃ ò pètɛ́ kɛ̀ dɛ̀ màmɛ̀ kéteennɛ̀ Yesu kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sudee.
30 Bɛ̀ mɛ ndɔ̀ɔ̀ kéduɔ́ ndɛ kó yɛpɑ̃rɛ̀ Bannabaasi, nɛ̀ Sɔɔri kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kéduɔ́ nSedisadɛmmu kó bɛwedɔunkótíbɛ̀.

12

Bɛ̀ kùɔmɛ̀ Isaku

1 Dɛ kó dimɔ̀nnì kòo kpààtì Edɔti nfɛ̃́ũnko Kirisi kɔbɛ mabɛ̀,
2 kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ kuɔ Isaku Isɑ̃ɑ̃ nantɛ̀ nɛ̀ disiè,
3 kéyà dɛ̀ narikɛmɛ̀ Sifubɛ kòo yíé kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ pĩ mPiɛri, kɛ sɔ̃́ ndɛ̀ tu pɛ̃̀ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti bɛ kó dibanni miɛkɛ.
4 Kòo duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò kpetínné kébannɛ tihɑ̃ɑ̃pɔ̀ntì tɛpíítɛ̀ nɛ̀ tìkuɔ̀, tìnàà tìnàà, kɛ̀ diyentébanni bo pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ̀ bɛ̀ɛ ò bekénɛ̀.
5 Kɛ̀ Piɛri ḿbo dikpetíntou kɛ̀ Kirisi kɔbɛ báá nKuyie nho kpéí sɑ̃́ɑ̃̀.

Kuyie ntɔ̃nnì dɛɛtémɛ̀ Piɛri

6 Bɛ̀ do boúmu Piɛri mɛfĩmmɛ mèdémɛ̀ kòo nduó tihããpɔ̀ntì tìdétì cuokɛ̀ kɛ̀ titɛtì bàa dibòrì, kɛ̀ɛ̀ yènkɛ̀ na nwentɛ́ kɛ̀ Edɔtii duó nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò bekénɛ̀,
7 kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi taroo kɛ̀ kuwenniku makùu míítɛ́ kufãã́, kɛ̀ dìi baùtɛ̀ Piɛri.
Kɛ̀ mɛfĩmmɛɛ tɔ̃ũ.
8 Kɛ̀ dìi ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Yì a naàkɔ̃̀nfɛ̀ kɛ́ãnné a nɛùtì.
Kɛ̀ Piɛrii mɛ ndɔɔ̀. Kɛ̀ dì dɔ̀: Daátí a yaàbòrì kɛ́ n tũnnɛ.
9 Kɛ̀ Piɛrii dì tũnnɛ kɛ̀ bɛ̀ nyɛtì kɛ̀ dɛ̀ ò dò ntidɔuǹtì bá ò í yɛ̃́ kɛ dò ndɛ̀ tu mómmuɔ.
10 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pɛ̃̀tɛ́ dibòrì ketirì képɛ̃̀tɛ́ didérì, kétuɔkɛ timátì kpɛri, bɛ̀ yìɛ̀ dì, kɛ kɔrì dihɛì, kɛ̀ dìi kpetɛ́nɛ̀ dimáà kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀, kédétóo sámpó kɛ̀ Piɛrii móntóo Kuyie ntɔ̃nnì.
11 Dɛ mànnì kɛ̀ Piɛrii bantɛ́ kɛ dɔ̀, Kuyie kuù tɔ̃nní ku tɔ̃nnì kɛ̀ dì ò dɛɛtɛ́nɛ̀ Edɔti nɛ̀ Sifubɛ do ò dónɛ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi.
12 Kòo totíní o yèmmɛ̀, kékɔtɛ Isãã bɛ̀ tu wè Mariki, o yɔ̃ Maari cĩ̀tɛ̀, kɛ nsɔ̃́ mbɛnìtìbɛ̀ tìkú péu kɛ báá nKuyie.
13 Kòo bentɛ dicàù kòo sapàà mmɔù bɛ̀ tu wè Odotii ítɛ́ní kébekɛ kɛ dɔ̀: Wenni nwe?
14 Kébantɛ́ Piɛri tammɛ̀ kɛ̀ diwɛ̀ìi ò pĩ nkòo yóu ò bo kpetémɛ̀ kéwɛ̃too kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Piɛri còḿmú dibòrì.
15 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: A yèmmɛ̀ í naataà?
Kòò dɔ̀: N yí so, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: A dɔú ntidɔuntì nti.
16 Kɛ̀ Piɛri baa ḿbie ndicàù, kɛ̀ bɛ̀ɛ kpetɛ́ kóò yà, kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di.
17 Kɛ̀ Piɛrii bɛ̀ yèkìì tɛnɔ̀ùtɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ yúóó, kòo bɛ̀ nàkɛ́ Kuyie ntɔ̃nnì ò dènnɛ mɛ̀ɛ̀ botí dikpetíntou miɛkɛ, kɛ dɔ̀: Nákénɛ̀ ti Isaku nɛ̀ Yesu kɔbɛ tɔbɛ̀.
Ò mɛ nyĩ kéyɛ̀ kékɔtɛ kupíkù tɛkù.
18 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ tihããpɔ̀ntì ńkpeutí kɛ békú titɔbɛ̀ Piɛri kɔ̀tɛ kɛ̀?
19 Kɛ̀ Edɔtii duó nkɛ̀ bɛ̀ɛ wammú Piɛri kɛ mónté. Kòo bekénɛ̀ tihããpɔ̀ntì kɛ̀ dɔ̀ bɛ̀ɛ tì kùɔ, kédeè kékɔtɛ Sesadee kémbo.

Kuyie ntɔ̃nnì potémɛ̀ Edɔti

20 Edɔti do í naatinɛ̀ Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃ ɛkɛ̀ kɔbɛ, kɛ̀ bɛ̀ né wɛ̃nné dinùù kékɔtɛ kéyà Edɔti kó ditɔ̃nnì, Badasitusi kɛ bo taunnɛ̀ Edɔti kɛ yɛ̃́ bɛ diitì do yiènímɛ̀ weè ɛì miɛkɛ.
21 Kɛ̀ Edɔtii dɔú mmɛtaummɛ̀ kó diyiè. Kɛ̀ dìi tuɔkɛ kòo ãnné o kpààtìyààtì kénkari okpààtì kàrì ĩnkɛ̀ kɛ náánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
22 Kɛ̀ bɛ̀ pĩɛ̃kù kɛ tú: Kuyie nkuù nàá ndɛ̀ í tú onìtì.
23 Dɛndɛ bàmbà kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi ò potɛ́ kɛ̀ yɛbiɛɛ ò càákɛ́ kòo kú kɛ yɛ̃́ ò do cɔutémɛ̀ Kuyie nkó disãnni.
24 Kɛ̀ Kuyie nnáaǹtì dɔkɛ mpitírí tipíìtì timɔu.
25 Bannabaasi nɛ̀ Sɔɔri kɛ̀ bɛ̀ɛ duó nyɛpãrɛ̀ bɛ̀ do bɛ̀ tɔ̃nnɛ̀ yɛ̀ Sedisadɛmmu kénwɛ̃ti Sesadee kɛ nnɛínɛ̀ Isãã bɛ̀ tu wè Mariki.

13

Muyaánsààmù tãããtémɛ̀ Bannabaasi nɛ̀ Sɔɔri

1 Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Ãntiyɔsi di miɛkɛ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ̀ do bomu nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tiè mbɛnìtìbɛ̀ Kuyie nnáaǹtì: Bannabaasi nɛ̀ Simmɛɔ̃ɔ̃ osɔ̀ùwè nɛ̀ Dusiyu Sidɛnni kou nɛ̀ Mannaa wèè do bìíkú nɛ̀ okpààtì Edɔti nɛ̀ Sɔɔri.
2 Diyiè marì kɛ̀ bɛ̀ mboú dinùù kɛ báá nKuyie nkɛ̀ Muyaánsààmùu bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Cãnnénɛ̀ Bannabaasi nɛ̀ Sɔɔri kɛ̀ bɛ̀ɛ pĩ mmutɔ̃mmú m bɛ̀ yu mùù kpéí.
3 Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ kɛ boú dinùù kédeè kɛ́ bɛ̀ nɔ̀ɔ nsinɔu kébántɛ̀ Kuyie, kɛ́ bɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́ kékɔtɛ.

Sɔɔri nɛ̀ onitinɔ̀ntì Edimaasi

4 Kɛ̀ Muyaánsààmùu bɛ̀ niité kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Sedisii kéta bàtóò kénkɔri Sipiri kó
kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ sokɛ́ mɛniɛ mmiɛkɛ,
5 kétuɔkɛ Sadaminni kénnáá nSifubɛ Kuyie nnáaǹtì titíintouti miɛkɛ, kɛ̀ Isãã
Mariki bɛ̀ teénnɛ̀.
6 Kɛ̀ bɛ̀ nnáantɛ Kuyie nnáaǹtì kétuɔkɛ kumànku tɛkù Pafoosi, kɛ máánɛ̀ Sifu
mɔù kòò tú onitinɔ̀ntì, kòo yètìrì tú Baari-Yesu, kòò tu omáà Kuyie mpããnáaǹtì
náaǹtò.
7 Kɛ bo dɛ kó dihɛì kóo kùmàndáà Sɛɛsuusi Poduusi borɛ̀, wèè tu mɛciì nyiɛ̀,
kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yúní Bannabaasi nɛ̀ Sɔɔri kɛ̀ bɛ̀ bo ò nàkɛ́ Kuyie nnáaǹtì.
8 Kɛ̀ weè nitinɔ̀ntì Edimaasi, ò yètìrì mɛ ntú nɛ̀ kɛrɛki, kòò ndó́ képaannɛ̀
kùmàndáà Kuyie nnáaǹtì.
9 Dɛ mɔnnì kɛ̀ Muyaánsààmù pìɛ́kɛ́ Sɔɔri, bɛ̀ yu wè Pɔɔri, kòo ò wèńté,
10 kébéi nkɛ dɔ̀: Fɔ̃́ ndibɔɔ̀ birɛ, onitisountì, ociiǹtì, a í yóó yóu a bo ncaàrimɛ̀
Kuyie nkó mutɔ̃mmáà?
11 Kuyie mbo da potɛ́ bàmbà nkàa yɛ̃ĩ kɛ tɛ́nkɛ bá nwúó ndiyiè yɛmɔ̀rɛ̀ mayɛ̀
miɛkɛ.
Dɛndɛ bàmbà kɛ̀ Edimaasi yɛ̃ĩ kénhɑ́ɑ́ nkɛ wanti wèè bo ò dètɛ.
12 Kɛ̀ kùmàndáà dɛ̀ yà kɛ̀ dɛ̀ɛ ò di, kɛ̀ Kuyie nnáaǹtìi káákɛ́ o yèmmɛ̀ kòo yie
nYesu.

Pɔɔri do nàkɛ́ tì Ãntiyɔsi

13 Pɔɔri nɛ̀ o népobɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ta bàtóò Pafoosi kékɔtɛ Pɛdisi Pãnfidii kó kɛtenkɛ̀,
Isãã Mariki dɛ mbɛ̀ yóu kéwɛ̃tɛ Sedisadɛmmu.
14 Kɛ̀ bɛ̀ nsɔkɛ́ kétuɔkɛ Ãntiyɔsi Pisidii kó kutempɛ̃ miɛkɛ, tɛomǹpùtɛ̀ yiè kéta
kutíintouku kénkari.
15 Bɛ̀ kàà ndìì mɔnnì Kuyie nkuɔ́ pátɛ nɛ̀ ku pããnáaǹtì náamǹbɛ̀ kpɛyɛ, kɛ̀
kutíintouku kó bɛnìùbɛ̀ɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Pɔɔri kɛ dɔ̀: Ti kɔbɛ kɛ̀ di mɔkɛ tìmatì
kɛ bo ti teennɛ̀ di bo na kébéi.
16 Kɛ̀ Pɔɔrii youtɛ o nɔ̀ùtɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ yúóó kòo béi nkɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ nɛ̀ díndi
bɛ̀ɛ̀ dé Kuyie nkémmúnɛ̀ kékeè.
17 Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, kuù tããté ti yɛmbɛ̀ kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ sũũ mbɛ̀ bo
dìì mɔnnì Esibiti, dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ kùu bɛ̀ dènnɛ nɛ̀ ku kó muwɛ̃rímú.
18 Kɛ́ mbɛ̀ tɔ yɛbie nsipísìnàà dikpáà cuokɛ̀,
19 kékuɔ ibotí ìyiekɛ̀ Kannahãã kó kɛtenkɛ̀ kɛ́ kɛ̀ duɔ́ nku kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ̀ tiekɛ,
20 kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie sikɔusìnàà nɛ̀ sipísìnùmmù (450).
Kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ duɔ́ mbɛbaatíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo kétuɔkɛnɛ̀ Sammuyɛɛri kó dimɔ̀nnì.
21 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ bɛ̀ dɔ́ okpààtì, kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ duɔ́ Sauri Kiisi kó dɛbirɛ, Bɛnsamɛɛ
kó kufuku kou, kóo ńtɔ tikpàtì kɛ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà.
22 Kɛ̀ Kuyie nhò dènnɛ kéduɔ́ nDafiti tikpàtì, kɛ béi nkɛ dɔ̀: M pètɛ́ onìtì n
yèmmɛ̀ kou, wèè yó ndɔɔri n dɔ́mɛ̀ mɛmɔu.
23 Nɛ̀ Dafiti kó kufuku miɛkɛ nkɛ Kuyie nduɔnnímɛ̀ Yesu Odɛɛtíwè, kù yɛ̃ nkù
yóó duɔnní wè, kòo dɛɛté Isidayɛɛribɛ.
24 Yesu mu ndo í kɔ̀tɛní kɛ̀ Isãã nákému Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ ceetɛ kòo bɛ̀
ãnné bàtémmù.
25 Isãã dèu dìì mɔnnì o tɔ̃mmú kɛ nnáá nkɛ tú: Míì í tú di baa wè, ò kèrínímu,
n keté kɛ í sannɛ̀ m bo sɛutɛmɛ̀ o nɛùtì kó iwɛ̃ĩ.
26 N kɔbɛ díndi Abarahammu kó kufuku kɔbɛ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dé Kuyie, tímbɛ
Kuyie nduɔnnímɛ̀ mɛdɛɛtímɛ̀ kó tináaǹtì tii.
27 Sedisadɛmmu kɔbɛ nɛ̀ bɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ mɛ nyí bantɛ́ Yesu, koò kùɔ kɛ né
dɔ̀ɔ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamǹbɛ̀ wɑ̃̀ri tì kɛ̀ bɛ̀ tì kàa nsiomǹpùu simɔu.
28 Bɛ̀ í nyà mɛyɛi mmamɛ̀ Yesu dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ kɛ ncĩ́ɛ́kɛ́ kɛ nákɛ́ Pidati kɛ dɔ̀ wèe ò
kùɔ.

29 Bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì tìì wɑ̃̀ri o kpɛ́í tì yɛ̃mmɛ̀, kóò cũ̃ũnní kudɑpɑ̃ɑ̃tí kɛ́dɔú nkufɔ̃ti miɛkɛ.
30 Kɛ̀ Kuyie mmɛ nduɔ́ nkòo yɑ̃́ntɛ́.
31 Kòo bɛnkɛ omɑ́ɑ̀ yɛwe péu miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ do ò nɛínɛ̀ Kɑdidee kɛ́kɔtɛ Sedisɑdɛmmu, bɑ̀mbɑ̀ nkɛ nɑ́ɑ́ nyIsidɑyɛɛribɛ o kpɛ́í.
32 Ti di nɑ́ɑ́ tìì nɑ́ɑ̀nsɑ̀ɑ̀tì Kuyie ndo nɑ̀kɛ́ ti yɛmbɛ̀ tìì kpɛ́í.
33 Kɛ̀ tì dɔ̀ɔ̀ tínti bɛ yɑɑ̀bí ti kpɛ́í, kɛ duɔ́ nkɛ̀ Yesu yɑ̃̀ɑ́ntɛ́ tì wɑ̃̀ri kɛ yɛ̃mmɛ̀ Yɛsɑ̃ɑ̃ mmiɛkɛ mukɑ̀mmù mudɛ́rímù kɛ tú:
A tú m birɛ ndɛ
kɛ̀ n dɑ pɛitɛ́ yíe.
34 Kuyie ndo nɑ̀kɛ́ weè kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
M bo duɔ́ nkòo yɑ̃́ntɛ́
m bɑ́ɑ́ yóu kòo pɑ̃ɑ̃kɛ.
M bo di dɔɔ̀ mɛsɑ̀ɑ̀
n do yɛ̃ n yóó dɔɔ̀mɛ̀ Dɑfiti.
35 Tì wɑ̃̀rimu Yɛsɑ̃ɑ̃ mmiɛkɛ kupíkù tɛkù kɛ tú:
A í yóó yóu kɑɑ kou pɑ̃ɑ̃kɛ.
36 Dɑfiti do dɔɔ̀mu Kuyie nyɛ̃ nwèe dɔɔ̀mɛ̀, kɛ ku, kɛ̀ bɛ̀ ò kũnné o yɛmbɛ̀ borɛ̀ kòò pɑ̃ɑ̃̀kɛ.
37 Kuyie mɛ nduɔ́ nkɛ̀ wèè yɑ̃́ntɛ́ ò í pɑ̃ɑ̃̀kɛ.
38 N kɔbɛ bɑntɛ́nɛ̀ tũ̃nkɛ kɛ dò nnɛ̀ Yesu borɛ̀ ndɛ Kuyie mbo di cĩ̃ɛ́mmɛ̀ di yɛi.
39 Kɛ̀ wèè ò tɑ̃́, wèe ũ̃tɛ́ o yɛi mmɛmɔu, Mɔyiisi kó ikuɔ́ do í yóó nɑ kɛ́ũ̃tɛ́ mɛ̀.
40 Ndɑkɛnɛ̀ tũ̃nkɛ́ kɛ̀ Kuyie mpɑ̃ɑ̃nɑ́ɑ̀ɑ̀ntì nɑ́ɑ̀mbɛ̀ do nɑ̀kɛ́ tì bɑ́ɑ́ di tuɔkɛní. Tìì tu:
41 Wɛ́ntɛ́nɛ̀ díndi sifeí yɛmbɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ di di kɛ̀ di kú.
N yóó pĩ̃ mmutɔ̃mmú mɑmù mmu
di kó yɛwe miɛkɛ
di do í yóó yie nkɛ dò mmùù bo dɔɔ̀
bá kɛ̀ bɛ̀ di nɑ̀kɛ́.
42 Bɛ̀ yɛ̀nní dìì mɔ̀nnì kutííntouku kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Pɔɔri nɛ̀ Bɑnnɑbɑɑsi bɛ̀ɛ wɛ̃̀tɛní tɛomɔ̀pùtɛ̀ tɛtɛ̀ yiè kɛ yíɛ́ kɛ́ bɛ̀ nɑ́kɛ́ dɛ kó tinɑ́ɑ̀ntì.
43 Bɛ̀ cìɛ́té dìì mɔ̀nnì kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péu, Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í Sifubɛ kɛ tũ̃nnɛ Sifubɛ kó kuwedɔuncɛ kɛ̀ bɛɛ cíe mPɔɔri nɛ̀ Bɑnnɑbɑɑsi kɛ̀ bɛɛ yɑ́ukùnnɛ bɛ kɔ̃̀ntì kɛ dɔ̀, bɛ̀ ntɑunɛ̀ Kuyie nkù bɛ̀ dɔɔ̀ mɛɛ̀ sɑɑ̀ nkpɛ́í.

Pɔɔri nɛ̀ Bɑnnɑbɑɑsi bɛ̀ kpɑ̃ɑ̃tɛ́mɛ̀ bɛ nɑcɛ̀tɑ̃́ɑ̃́

44 Tɛomɔ̀pùtɛ̀ tɛtɛ̀ yiè kɛ̀ dihɛì kɔbɛ bɛmɔuu sɑ̃́kɛɛ tíí nkɛ bo keè Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì.
45 Kɛ̀ Sifubɛɛ yɑ̀ bɛnìtìbɛ̀ tìímmɛ̀ kɛ sũ̃ kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ yonkɛ. Kɛ̀ Pɔɔri nnɑ́ɑ́ ntii kɛ̀ bɛ̀ nɑɑ́ ntitɛtì koò sɑ̃̀ɑ̃́.
46 Pɔɔri nɛ̀ Bɑnnɑbɑɑsi kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ nɑ̀kɛ́ weti weti kɛ dɔ̀: Dɛ̀ do dò mbɛɛ ketɛ́ kɛ́nɑ́kɛ́ dímbɛ Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì. Di né mɛ ntì yetɛmɛ̀ kɛ bɛnkɛ di mɔ́mmɔmbɛ di í dòmmɛ̀ kɛ pɛ́tɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃̀ɑ̃̀. Di mmɔ̀nnì ti bo kɔtɛ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ borɛ̀.
47 Kɛ yɛ̃́ tì wɑ̃̀rimɛ̀ kɛ tú:
N dɑ tɑ̃ɑ̃tɛ́mu,
kɑɑ bo ntú yɛbotɛ̀ yɛmɔu kó kuwenniku
kɛ́nɑ́kɛ́ titentì timɔu kɔbɛ
mɛdɛɛtímɛ̀ kó tinɑ́ɑ̀ntì.
48 Bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛɛ keè dɛ kó tinɑ́ɑ̀ntì kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ nɑrikɛ mɛsɑ̀ɑ̀, bɛ̀ɛ̀ tú mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀ mu kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ yie nYesu.
49 Kɛ̀ Kuyie nnɑ́ɑ̀ntìi pitɛ́ dɛ kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu.

50 Kɛ̀ Sifubɛɛ sukú bɛnitipodiɛbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tũnnɛ Yesu nɛ̀ dihɛì kó bɛnitidiɛbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ fɛ̃́ũ mPɔɔri nɛ̀ Bannabaasi kɛ́ bɛ̀ dɛ̀nnɛ bɛ tenkɛ̀.
51 Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi kɛ̀ bɛ̀ɛ kpɑ̃́ɛ̃́ bɛ nacɛ̀tɑ̃́ɑ̃́*, kɛ́deɛ̀ kɛ́kɔtɛ Ikɔnni.
52 Kɛ̀ diwɛ̀ì mbo Yesu kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo, kɛ̀ Muyaánsààmù bɛ̀ pìɛ́kɛ́.

14

Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi bɛ̀ do bomɛ̀ Disiri

1 Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi kɛ̀ bɛ̀ tó ta Ikɔnni kó kutííntouku, kɛ nnáá nKuyie nnáaǹtì kɛ̀ dɛɛ narikɛ Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu yie nYesu.
2 Bɛ̀ɛ̀ tu Sifubɛ kɛ̀ bɛɛ sukú bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ bo dɔɔ̀ mɛyɛi mPɔɔri nɛ̀ Bannabaasi.
3 Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi kɛ̀ bɛ̀ mbo Ikɔnni kémɔntɛ, kénnáá Kuyie náaǹtì nɛ̀ dikɔ̃mbùɔ̀, kɛ náá nKuyie mbɛ̀ dɔɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó muwɛ̃rímú bɛ̀ bonɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɔɔ̀ri tidiɛtì péu.
4 Kɛ̀ dɛ kó dihɛì kɔbɛɛ totɛ́ mɛ̀dɛ́mɛ̀, kɛ biɛ nni ndɔ́ Sifubɛ kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ dɔ́ Yesu tɔ̃rɛ̀.
5 Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ nɛ̀ dɛ kó bɛkpààtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ dakɛ kɛ bo fɛ̃́ũ mPɔɔri nɛ̀ Bannabaasi, kɛ bo bɛ̀ bùɔ́tí yɛtɑ̃́rɛ̀ kékuɔ.
6 Kɛ̀ bɛɛ tì kɛ̀ɛ̀ kécoké kékɔtɛ Dikaonii kó yɛhɛkɛ̀: Disiri nɛ̀ Dɛribu nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dɛ̀ tɔ̀kɛ́,
7 kénnáá Tináaǹsààtì.

Bɛ̀ do dɔ́mɛ̀ kɛ́fié Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi inààkɛ

8 Kòo nìtì mɔù bo Disiri kɛ tú kuhɔ̀ùkù nɛ̀ bɛ̀ ò pɛitémɛ̀ ò í nɔ nkɛ ceǹtì.
9 Kɛ̀ Pɔɔri nnáá nkɛ̀ kù kɛ̀mmú kɛ̀ Pɔɔrii wénté kébanté kù tɑ̃́mɛ̀ kɛ do nKuyie mbo kù miɛkùnnɛ.
10 Kɛ béi mmɛkperímɛ̀ kɛ dɔ̀: Íté kɛ cómmú, kɛ̀ kùu puuní mɛcãã nkékété.
11 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ dɛ̀ yà kéwekii nɛ̀ Dikaonii kó tináaǹtì kɛ dɔ̀: Kuyie nnaá mbɛnìtìbɛ̀ kɛ cùténí ti borɛ̀!
12 Kɛ̀ bɛɛ bɛ̀ yú bɛ kó yɛbɔkɛ̀ yètɛ̀, kɛ yú Bannabaasi kɛ dɔ̀: Seyuusi, kɛ yú Pɔɔri kɛ dɔ̀: Edimɛsi, kɛ yɛ́ weè do náámmɛ̀.
13 Kɛ̀ bɛ kóo bɔɔyiɛ̀ nwèè kó dibɔɔ̀tou do bo dihɛì kó dibòrì borɛ̀ kòo tɔní yɛnaadakɛ̀ yèdéɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ dùúkú mutepóó, nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo wɛ̃nné kɛ́ yɛ̀ fìé Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi.
14 Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi kɛ̀ bɛɛ tì kɛ̀ɛ̀ kɛ̀ bɛ yèmmɛɛ caàrɛ̀, kɛ̀ bɛɛ kɛ̃rí bɛ yaàbòrɛ̀ kécokóo ditĩnnì miɛkɛ kékuónko kɛ dɔ̀:
15 Ti kɔbɛ dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di dɔɔ̀ri mɛmmɛ? Ti tú bɛnìtìbɛ̀ mbɛ kɛ di dɔ̀nnɛ̀, ti di tɔní Tináaǹsààtì nti, kɛ tú di yóu yɛbɔkɛ̀ kétũnnɛ Kuyie kùù fòù, kùù dɔɔ̀ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dàméɛ̀rì nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo o miɛkɛ.
16 Kuù do yóu yɛbotɛ̀ bá wè kòo ntũ ò dɔ́ kùù cɛ.
17 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ kù baa di bɛnkú kù bomɛ̀, kɛ di dɔɔ̀ri mɛsàà, nkɛ di duɔ̀nní fɛtaafɛ̀, kɛ̀ di paa mpeí kɛ̀ di mɔkɛ kɛ yo nkɛ̀ di yèmmɛ̀ naati.
18 Kɛ̀ dɛɛ ari mɛsàà nkɛ̀ bɛ̀ né na kɛ́ bɛ̀ bàa bɛ̀ bo bɛ̀ fiémɛ̀ dɛ kó inààkɛ.
19 Kɛ̀ Sifubɛɛ yènní Ãntiyɔsi nɛ̀ Ikɔnni, késukú bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ bɛɛ búɔ́tí Pɔɔri yɛtɑ̃́rɛ̀, kɛ nyɛ́ kɛ tú ò ku, kóò fũrí kédennɛ dihɛì mànku.
20 Kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ tíí nho borɛ̀ kòo ítɛ́ kéta dihɛì, kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ nɛ̀ Bannabaasi kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Dɛribu.

Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi bɛ̀ wɛ̀tɛmɛ̀ Ãntiyɔsi

21 Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Tináaǹsààtì Dɛribu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu tì yie nkɛ̀ bɛɛ ítɛ́ kéwɛ̃tɛ Disiri nɛ̀ Ikɔnni nɛ̀ Ãntiyɔsi,

---

* **13:51** ***kp**ɑ̃́ɑ̃́**t**ɛ́ **b**ɛ **n**ac**ɛ̀t**ɑ̃́ɑ̃́:* Dɛ̀ bɛnkú kɛ dò mbɛ kpɛti tɛ́nkɛ í bɛ̀ bonɛ̀ kɛ yɛ́ bɛ̀ yetɛmɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ tɔní tìì náaǹtì.

22 kényáúkùnko Yesu kɔbɛ kɔ̃ntì kɛ bè nàá nkɛ tú bè nyɛ́ kɛ dò nti dò
nkéfɛ́ũ̃tému kɛ né ta Kuyie nkpàátìyuu miɛkɛ.
23 Kɛ kannìnko Kirisi kɔbɛ tĩ̃rè yɛmɔu bɛwedɔunkótíbè, kɛ bou yɛnɔ̀ kɛ báá
nKuyie, kɛ bè nàá nkɛ tú ti Yiè ndi dɔ́ wè di teennè.
24 Kòo deè kéyè Pisidii kó kutempɛ̃ nkéta Pãnfidii kɔku,
25 kénáké Pɛdisi Kuyie nnáaǹtì kédeè kékɔtɛ Atadii.
26 Bè dɛ ndèkɛ bàtóò, kéwɛ̃tɛ Ãntiyɔsi, bè do bè bántènè dè Kuyie nkè bèɛ kɔtɛ
kɛ pĩ̃ mmutɔ̃mmú bè bo kɛ deu mù.
27 Kòo bè nàké Kuyie mpĩ̃ mmèè botí mutɔ̃mmú kɛ kpetɛ́ kucɛ bèè í tú Sifubɛ
kè bè yie nYesu.
28 Kè bè ndè bo nè Kirisi kɔbɛ kè dèɛ mɔntɛ.

15

Bè nènnimè Sedisadɛmmu

1 Kè bèmabèɛ yènní Sudee kékɔtɛ Ãntiyɔsi kénnáá mbèè yie nYesu kɛ tú: Kè bè
í di cãmmú Mɔyiisi kó ikuɔ́ yɛ̃mmè Kuyie mbáá di cɔuté.
2 Pɔɔri nè Bannabaasi kè bèɛ yetɛ kè bèɛ nɛnni mɛdiè, nkè Yesu kɔbɛ dɔ̀: Pɔɔri
nè Bannabaasi nè Ãntiyɔsi kɔbɛ mabè bèɛ kɔtɛ Sedisadɛmmu kéyà Yesu tɔ̃rè nè
bɛwedɔunkótíbè kè bèɛ nákɛ́ dɛ kó tináaǹtì.
3 Kè bèɛ bè cíe nkédennɛ dihɛì, kè bè nkérí kéyènnè Fenisii nè Sammarii
kó kɛtenkè kénnáantɛ bèè í tú Sifubɛ bè cɔutémè Yesu, kè dɛ kó tináaǹtì
nnárìnkùnko Kirisi kɔbɛ bɛmɔu yèmmè.
4 Bè tùɔ̀koo dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu Kirisi kɔbɛ nè Yesu tɔ̃rè nè
bɛwedɔunkótíbè kè bèɛ co Pɔɔri nè Bannabaasi kè bèɛ bè nàké Kuyie mbè
pĩ́ńné mùù tɔ̃mmú.
5 Kè Fadisĩ̃ẽbɛ mabè bèè yie nYesu kè bèɛ béi nkɛ dɔ̀: Bèè í tú Sifubɛ kɛ yie
nYesu bè dò nkécãmmúmu kétũ̃nnɛ Mɔyiisi kó ikuɔ́.
6 Kè Yesu tɔ̃rè nè bɛwedɔunkótíbè kè bèɛ tíí nkɛ bo yà dɛ kó tináaǹtì,
7 kénnɛì kè dèɛ mɔntɛ, kè Piɛrii íté kɛ béi nkɛ dɔ̀: N kɔbɛ, di yɛ́mu Kuyie nni
ntããtémè nè dimɔ̀nnì kè m bo náké Tináaǹsàátì bèè í tú Sifubɛ kɛ yie nYesu.
8 Kuyie nkùù yɛ́ bɛnìtìbè bɛmɔu yèmmè kè kù bè duɔ́ Muyaánsàámù kù ti duɔ́
mmù, kɛ bɛnkɛ kù bè cɔutémè.
9 Mɛcáńnímè mamè í bo tínti nè bɛ ti cuokè, bɛ yie ndìì mɔ̀nnì Yesu kè Kuyie
nhũ̃té bɛ yɛi.
10 Dè dòmmɛ kè di dɔ́ kéyíi nKuyie mmiɛkɛ kétoú mbèè yie nYesu ditɔu tínti
nè ti yɛmbè ti í na kɛ tɔ dì.
11 Di í yɛ́ kɛ dò nnè ti Yiè nYesu kó mɛsàà mmɛ timɔu ti cootémè tínti nè bɛàà?
12 Kè bɛnìtìbè dɔ̀ yúóó, Bannabaasi nè Pɔɔri kè bèɛ bè nàké Kuyie ndɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì
bèè í tú Sifubɛ bɛ cuokè.
13 Bè nàké dìì mɔ̀nnì kɛ dèè kè Isaku dɔ̀: N kɔbɛ kémmúnè!
14 Simɔɔ nàkému Kuyie ndàátɛnímè bèè í tú Sifubɛ bɛ kpéí nkɛ tãnkíí ku kɔbɛ.
15 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè do nàké tì dè wɛ̃ḿmu tìì tú:

16 M bo wɛ̃tɛní kémaá Dafiti cĩ̃ɛ̃̀tè,
kéyíi nho dobuò.
17 Kè bɛnìtìbè bɛmɔu
nè bèè í tú Sifubɛ
n yu bè kè bè bo n tú n kɔbɛ
kè bèɛ wammú Kuyie.
18 Kuyie nti nnàké kunku kùù tì nti bɛnkɛ nè dimɔ̀nnì.
19 Kè Isaku dɔ̀: N yèmmè í dò nti duɔ́ mbèè í tú Sifubɛ kɛ yie nYesu dɛ kó ikuɔ́ kè
bè nhɔ́ɔ̀rì.

20 Yóunɛ̀ kɛ̀ tí bɛ̀ wɛ̀̃ri kɛ dɔ̀: Bɛ̀ bá nyo iwũɔ̃ bɛ̀ fìé ì yɛbɔkɛ̀, kémɛnténɛ̀ bɛmáà bɛ̀ bo ndɔutinɛ̀mɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ báá cáákɛ́ fɛhɔ̃̀fɛ̀ bɛ̀ í fɛ̀útɛ́ fɛ̀ yoo mɛyĩ̃ĩ̃.
21 Kɛ yɛ́̃ Mɔyiisi kó ikuɔ́ bomɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ ì kàa siomùpùu simɔu titíintouti miɛkɛ.

Bɛ̀ do wɛ̀̃ri dìì pátíri mucɛ̃mmù kpɛ́í

22 Yesu tɔ̃rɛ̀ nɛ̀ bɛwedɔùnkótíbɛ̀ nɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ pénsìrì dɛ kó ikuɔ́, kétɛ̃ɛ̃tɛ́ Sudi bɛ̀ tú wè Baarisabaasi nɛ̀ Sidaasi bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu tɛ̃ bɛ̀, kɛ́ bɛ̀ nɛínnɛ̀ Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Ãntiyɔsi,
23 kɛ́ bɛ̀ duɔ́ ndipátíri kɛ̀ dì tu: Di kɔbɛ tínti Yesu tɔ̃rɛ̀ nɛ̀ bɛwedɔunkótíbɛ̀, ti di dɔunko díndi bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ bo Ãntiyɔsi nɛ̀ Sidii kó itempɛ̃.
24 Ti kɛ̀ɛ̀ ti kɔbɛ mabɛ̀ kɔ̀toomɛ̀ kɛ di kɔkénɛ̀ kɛ cààrɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀, tíì í bɛ̀ duɔ́ ndɛ kó dinùù.
25 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti wɛ̃nné kɛ tɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛ̀mabɛ̀ kɛ bɛ̀ nɛínnɛ̀nko ti népobɛ̀ sààbɛ̀ Bannabaasi nɛ̀ Pɔɔri.
26 Bɛ̀ɛ̀ duɔ́ mbɛmáà kɛ kàátɛ́ mukũũ kucɛ mɛ̀pɛ́u ti Yiɛ̀ nYesu kó mutɔ̃mmú kpɛ́í.
27 Ti tɔ̃nko Sudi nɛ̀ Sidaasi kɛ̀ bɛ̀ bo di tuo ntìì wɛ̀̃ri tìnti dipátíri miɛkɛ.
28 Muyaánsààmù muù ti niité kɛ̀ ti yɛ̃ nti báá di sũũ mmucìrìmù kɛ̀ dɛ̀ í tú ikuɔ́ ìì í dò nkɛ́yóu.
29 Ì tu di bá nyo iwũɔ̃ bɛ̀ fìé ì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ mɛyĩ̃ĩ̃ nɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ í fìé ì, kémɛnténɛ̀ dimáà di bo ndɔutinɛ̀mɛ̀ ditɔbɛ̀, kɛ̀ di dɔɔ̀ri mɛmmɛ dɛ̀ bo nwenni. Dɛ̀ nsúɔ́nnɛ̀ diyiè marì.
30 Kɛ̀ bɛ̀ɛ cau mbɛtɔbɛ̀ kédeè kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Ãntiyɔsi kétíí nYesu kɔbɛ péu, kɛ́ bɛ̀ duɔ́ ndipátíri.
31 Kɛ̀ bɛ̀ɛ dì kàa nkɛ́keè, kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ narikɛ bɛmɔu.
32 Sudi nɛ̀ Sidaasi bɛ̀ mɛ ntúmɛ̀ Kuyie mpɛ̃ɛ̃náaǹtì náamùbɛ̀ mbɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ duɔ́ nyitié mpɛ́u kéyáúkùnnɛ bɛ kɔ̃̀ntì.
33 Kɛ́ mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ mɔntɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ cau nkéwɛ̃tɛ bɛ̀ɛ̀ sòò bɛ̀ tɔ̃nní bɛ borɛ̀ nɛ̀ kunaatí. [
34 Kɛ̀ Sidaasi yie dɔ̀ ò bo nkpaá.]
35 Pɔɔri nɛ̀ Bannabaasi nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ḿbo Ãntiyɔsi kɛ tiè nYesu kɔbɛ kɛ bɛ̀ nàá Tináaǹsàátì Yesu kpɛti péu.

Bannabaasi nɛ̀ Pɔɔri bɛ̀ yàtɛmɛ̀

36 Kɛ̀ dɛ̀ɛ mɔntɛ kɛ̀ Pɔɔrii nákɛ́ Bannabaasi kɛ dɔ̀: Tí wɛ̃tɛ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu késíékɛ́ ti sòò nàkɛ́ bɛ̀ Kuyie nnáaǹtì, kéyà bɛ̀ bo kɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ̀.
37 Kɛ̀ Bannabaasi ndɔ́ Isãã bɛ̀ yu wè Mariki ḿbɛ̀ nɛínɛ̀.
38 Kɛ̀ Pɔɔrii yetɛ kɛ dɔ̀: Ò bá nti nɛínɛ̀ kɛ yɛ́̃ ò do ti yóunɛ̀mɛ̀ mutɔ̃mmú Pãnfidii kéítɛ́.
39 Kɛ̀ dɛ̀ɛ naá tinɛìtì mɛdiɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yatɛ, kɛ̀ Bannabaasii túótɛ́ Mariki kɛ̀ bɛ̀ɛ ta kudabɛkù kékɔtɛ Sipiri.
40 Kɛ̀ Pɔɔrii tɛ̃ɛ̃tɛ́ Sidaasi kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ bántɛ̀nɛ̀ Kuyie nkɛ̀ bɛ̀ɛ ítɛ́.
41 Kòo kɔtɛ Sidii nɛ̀ Sidisii kénkpénkùnko Kirisi kɔbɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.

16

Pɔɔri do tùótɛ́mɛ̀ Timɔntee

1 Kɛ̀ Pɔɔrii kɔtɛ Dɛribu képɛ̃ɛ̃tɛ́ kékɔtɛ Disiri, kéyà odapàà mmɔù bɛ̀ tú wè Timɔntee, kòò tu Yesu kou, kòo yɔ̃ tú Sifu kɛ tũ nYesu, kòo cicɛ tú Kɛrɛki.
2 Kɛ̀ Yesu kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Disiri nɛ̀ Ikɔnni kɛ̀ bɛ̀ ò sãntí.
3 Kɛ̀ Pɔɔri ndɔ́ Timɔntee ò nɛinɛ̀, kóò tùótɛ́ kécãntɛ́ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo bɛ kpɛ́í, kɛ yɛ́̃ bɛ̀ do yɛ́̃mɛ̀ bɛmɔu o cicɛ túmɛ̀ Kɛrɛki.

4 Kɛ̀ bɛ̀ nkɔrì yɛhɛkɛ̀ kɛ náantɛ Yesu tɔ̃rɛ̀ nɛ̀ bɛwedɔunkótíbɛ̀ bɛ̀ tããté tì
Sedisadɛmmu, kɛ tú bɛ̀ɛ tì yie.
5 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Kirisi kɔbɛ ńkpénkú Kuyie nnáaǹtì miɛkɛ kɛ sũ̃nko yɛwe yɛmɔu.

Kuyie nyúmɛ̀ Pɔɔri Maseduɔnni

6 Kɛ̀ Muyaánsààmùu yetɛ bɛ̀ bo nàkémɛ̀ Kuyie nnáaǹtì Asii kɛ̀ bɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té Fidisii
nɛ̀ Kadasii,
7 kétuɔkɛ Misii kó kutemmànku kɛ ndɔ́ kékɔtɛ Bitinnii kɛ̀ Muyaánsààmùu
yetɛ.
8 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yóu kéta Misii képɛ̃ɛ̃té kékɔtɛ Todowaasi.
9 Kɛ̀ Pɔɔri nduɔ́ kɛyènkɛ̀ kɛ̀ Kuyie nhò bɛnkɛ mɛbɛnkùmɛ̀ kòo yà Maseduɔnni
kou mɔù, kòò cɔ̀mmú koò bàá nkɛ tú: Kɔtɛní ti ciɛ ké ti teennɛ̀!
10 Kɛ̀ ti bantɛ́ kɛ dò nKuyie nkuù kɛ̀ n ti yu kɛ̀ ti bo nákɛ́ Tináaǹsààtì, kɛ̀ ti
pãnkɛɛ ítɛ́ Todowaasi,
11 kéta bàtóò kékɔtɛ Sammutaasi dihɛì dìì sokɛ́ mɛniɛ mmiɛkɛ. Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́
kɛ̀ ti kɔtɛ Nɛapodii.
12 Kɛ ítɛ́ dɛborɛ̀ kékɔtɛ Fidipu Maseduɔnni kó kutempɛ̃ nkó dihɛì kètirì kɛ̀
Odommu kɔbɛ dì bakɛ́, kɛ̀ tí nkɛ mbo kɛ dɔ̀ yɛwe sám̀pɔ́.

Didii tũnnɛmɛ̀ Yesu

13 Tɛom̀pùtɛ̀ yiè kɛ̀ ti yɛ̀, kéta kukó nkɛ bo yà Sifubɛ bo nkɛ bàá nKuyie. Kɛ
sɔ̃́nkɛ́ bɛnitipòbɛ̀ mabɛ̀ dɛborɛ̀ kékaroo kɛ́ mbɛ̀ nàá Kuyie nnáaǹtì,
14 kéyà onitipòkù mɔù bɛ̀ tú wè Didii kòò bonní Tiyatiiri, kɛ fiiti tiyaàkpetì
tiwũɔ̃tì kɛ tũ nKuyie, kɛ̀ Kuyie nkpetɛ́ o yèmmɛ̀ kòò nkémmú Pɔɔri nàá ntì.
15 Kɛ̀ tí ò ãnnɛ́ bàtémmù nɛ̀ o cĩ̃ɛ̃tɛ̀ kɔbɛ.
Kòo nyetíróo kɛ tú: Kɛ̀ di yie nkɛ dò m mènkɛ cɔutɛ́ Yesu kɔtɛnèní kémbo n
cĩ̃ɛ̃tɛ̀.

Pɔɔri bɛ̀timɛ̀ onipopãṹ kó dibɔɔ̀

16 Diyiè marì kɛ ti nkɔri mubáammu kéconɛ̀ osapàà mmɔù kòò tu kudaakù,
kɛ̀ dibɔɔ̀ ò ta, kòò pãṹ kòo yɛmbɛ̀ pèú idíítí.
17 Kòo nti tũ nkɛ wékíí kɛ tú: Bɛnìtìbɛ̀ biɛ ntú Kuyie ndiɛkù tɔ̃mbɛ̀ mbɛ, kɛ di
náá mmɛdɛɛtímɛ̀ kó tináaǹtì.
18 Kòo mmɛ nhɔ̃ nyɛwe yɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ɛ ou Pɔɔri kòo wɛ̃ɛ̃tɛ képéi ndibɔɔ̀ kɛ dɔ̀:
Nɛ̀ Yesu Kirisi kó diyètìrì yɛ̀ onitipòkù yie mmiɛkɛ! Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ dìi yɛ̀.
19 Onitipòkù yɛmbɛ̀ sɔ̃́ ndìì mànnì bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yó mpéú idíítí, kɛ pĩ mPɔɔri nɛ̀
Sidaasi kékɔtɛnɛ̀ bɛbeémbɛ̀ borɛ̀.
20 Kɛ dɔ̀: Bɛnìtìbɛ̀ biɛ ntú Sifubɛ mbɛ kɛ kɔ̀tɛnní diɛ mmɛkɔɔ̀mmɛ̀.
21 Kɛ bɛnkú bɛ kó ikuɔ́ tínti Odommu kɔbɛ ti í dò nkéntũ nyì.
22 Kɛ̀ ditĩnnìi tì yie nkɛ̀ bɛbeémbèɛ duɔ́ nkɛ̀ podíìsìbèɛ dátɛ́ Pɔɔri nɛ̀ Sidaasi bɛ
yaàbòrɛ̀ kɛ́ bɛ̀ puotí yɛdá,
23 kédeè kɛ́ bɛ̀ kpetínné kéduɔ́ nkɛ̀ kuhããpɔ̀nkù mbɛ̀ bàa mɛsàà,
24 kɛ́ bɛ̀ táú nkétanné kufãã́ ndétikù.
25 Kɛyènkɛ̀ cuokɛ̀ kɛ̀ Pɔɔri nɛ̀ Sidaasi kɛ̀ bɛ̀ bàá nKuyie nkɛ diè nkɛ kù sãntí, kɛ̀
tikpetíntì tɛtì kèḿmú.
26 Kɛ̀ bɛ̀ nyóó daatɛ kɛ̀ kɛtenkèɛ sãntɛ̀, kɛ̀ dikpetíntouu sãntɛ̀ kɛ̀ yɛbòrèɛ kpetɛ́,
kɛ̀ bɛ̀ boú mèɛ̀ fĩmmɛ tikpetíntì nɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ táú nnɛ̀ dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ duó.
27 Kɛ̀ kuhããpɔ̀nkùu entení kéyà yɛbòrɛ̀ kpetémɛ̀ kɛ nyɛ́ kɛ tú bɛ̀ cokɛ́, kékpatɛ
disiè kɛ bo kuɔ kumáà.
28 Kɛ̀ Pɔɔrii péi nkɛ dɔ̀: Báá dɔɔ̀ amáà mɛyɛi. Ti bomu timɔu.
29 Kɛ̀ ku kɔ̃́ntì au kɛ̀ kùu duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ míítɛ́ kɛ̀ kùu cokóo Pɔɔri nɛ̀ Sidaasi bɛ
borɛ̀ kénínkóo bɛ ìikè,
30 kɛ́ bɛ̀ dènnɛní kɛ́ bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛkótíbɛ̀, n dò nkéyĩmɛ̀ kɛ̀ Kuyie nni ndɛɛtɛ́?

31 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kù tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: N tɑ́ ti Yiɛ̀ nYesu ɑ bo cooté fɔ́ nnɛ̀ ɑ cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ.
32 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kù nàké Kuyie nnáaǹtì nɛ̀ bɛ̀ɛ kó dimàà bo ku cĩɛ̃tɛ̀.
33 Kɛ̀ kùu bɛ̀ tùótɛ́ kɛ ɔ́ú bɛ muɔ, nkɛ̀ bɛ̀ pɑ̃̀nkɛɛ kù ãnné bàtémmù dɛ kó kɛyɛ̀nkɛ̀ nɛ̀ ku cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ.
34 Kɛ̀ kùu yú Pɔɔri nɛ̀ Sidɑɑsi kékonnɛ̀ kɛ́ bɛ̀ duɔ́ mmudiì, kɛ̀ diwɛ̀ì nkù bo nɛ̀ ku cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ bɛ̀ cɔutémɛ̀ Kuyie.
35 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ bɛbeémbɛ̀ɛ tɔ̃ mpòdíìsìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ kù nàkɛ́ kɛ dɔ̀ kùu bɛ̀ fĩĩ.
36 Kɛ̀ kuhɑ̃ɑ̃pànkùu nákɛ́ Pɔɔri kɛ dɔ̀: Bɛbeémbɛ̀ tɔ̃nní kɛ tú n di fĩĩ, di mmɔ̀nnì yɛ̀nnɛ̀ kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ bá nyĩɛ̃kù.
37 Kɛ̀ Pɔɔrii nákɛ́ pòdíìsìbɛ̀ kɛ dɔ̀: Tínti Odommu kɔbɛ bɛ̀ ti puotí bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ bá bɛ̀ í ti bekɛ́nɛ̀ kɛ nɛ́ dɔ́ kɛ ti fĩĩ ndisɔràà? Ti báá yie. Bɛ̀ɛ kɔtɛní bɛ mɔ́mmɔmbɛ kɛ́ ti dennɛ.
38 Kɛ̀ pòdíìsìbɛ̀ɛ kɔtɛ kɛ́nákɛ́ bɛbeémbɛ̀ Pɔɔri nɛ̀ o kɔbɛ bɛ̀ tumɛ̀ Odommu kɔbɛ kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ.
39 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ mɔɔ mɛcĩɛ̃mmɛ̀, kɛ́ bɛ̀ dɛ̀nnɛ dikpetíntou, kɛ́ bɛ̀ bántɛ̀ kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ dihɛì.
40 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̀ dikpetíntou kɛ́kɔtɛ Didii cĩɛ̃tɛ̀, kɛ́yà Yesu kɔbɛ kɛ yáúkùnnɛ bɛ kɔ̃̀ntì, kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́.

17

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Sɑsɔ̃ɔ̃ nɛ̀ o kɔbɛ kɛ kɔ̀tɛnɛ̀ bɛbeémbɛ̀ borɛ̀

1 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ Ãnfipodii nɛ̀ Apodonii kɛ́tuɔkɛ Tɛsɑdoniki, kɛ̀ Sifubɛ kó kutííntouku dɛ̀ bo.
2 Kɛ̀ Pɔɔri tó tɑ Sifubɛ kó kutííntouku kɛ dɔ̀ siomǹpùu sìtããti kɛ náá Kuyie nnáaǹtì.
3 Kɛ́ mbɛ̀ nàá nkɛ tú: Kirisi do dò nkɛ́fɛ̃ũtému kɛ́kú kɛ́yɑ̃́ntɛ́, Yesu n di náá nwèè kpɛ́í weè tu Kirisi.
4 Bɛ miɛkɛ kɛ̀ Kɛrɛkibɛ bɛ̀ɛ do dé Kuyie bɛnitipodiɛbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yie mPɔɔri nɛ̀ Sidɑɑsi kpɛti kɛ́nsũ mɛsàà.
5 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yonkɛ Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ yú bɛcièmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃nné kɛ́ãnné dikpànnì kɛ́ítɛ́nɛ̀ kɛmiɛkɛ kɛ́nwɑnti Pɔɔri nɛ̀ Sidɑɑsi, kɛ́kɔtɛ Sɑsɔ̃ɔ̃ cĩɛ̃tɛ̀ kɛ bo bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ ditĩnnì borɛ̀,
6 kɛ́ bɛ̀ mɔńté, kɛ́pĩ nSɑsɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Yesu kɔbɛ mɑbɛ̀ kɛ́kɔtɛnɛ̀ bɛbeémbɛ̀ borɛ̀ kɛ́nwɛ́kíí kɛ tú: Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ cààri kutenkù kumɔu kó ikuɔ́ nyi kɛ tùɔkɛní diɛ nkɛ̀ Sɑsɔ̃ɔ̃ bɛ̀ cɔuté.
7 Kɛ sɛ̀nkɛ̀rì okpààtì Sesɑɑ kɛ náá nkɛ tú okpààtì mɔù bo kɛ̀ bɛ̀ ò tu Yesu.
8 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yonkɛ bɛbeémbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kɔbɛ.
9 Sɑsɔ̃ɔ̃ nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ yietí idíítí dihɛì yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nɛ́ nɑ kɛ́ bɛ̀ fĩĩ.

Pɔɔri nɛ̀ o kɔbɛ bɛ̀ nàkɛ́mɛ̀ Kuyie nnáaǹtì Bedee

10 Kɛ̀ kɛyɛ̀nkɛɛ biitɛ kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ duɔ́ nkɛ̀ Pɔɔri nɛ̀ Sidɑɑsi kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Bedee, bɛ̀ tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì kɛ́tɑ Sifubɛ kó kutííntouku.
11 Kɛ̀ bɛmbɛ ndɔ́ Kuyie nnáaǹtì kɛpɛ̃ɛ̃tɛ́ Tɛsɑdoniki kɔbɛ, kɛ níí ntì kàà nyɛwe yɛmɔu kɛ bo yà kɛ̀ nsà kɛ̀ bɛ̀ nàá ntì tu timɔ́mmɔnti.
12 Bɛ miɛkɛ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ péuu yie nYesu, Kɛrɛki kó bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ bɛnitidɑɑbɛ̀ péu.
13 Sifubɛ bɛ̀ɛ bo Tɛsɑdoniki kɛ̀ bɛ̀ɛ keè Pɔɔri nàámmɛ̀ Kuyie nnáaǹtì Bedee kɛ́kɔtoo kɛ́sukú bɛnìtìbɛ̀.
14 Kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ kɔtɛnɛ̀ Pɔɔri dàméɛ̀rì kòò bo tɑ bàtóò, kɛ̀ Sidɑɑsi nɛ̀ Timɔntee kɛ̀ bɛɛ̀ nkpɑá Bedee.
15 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò cíe nkétuɔkɛ Atɛnni kɛ́wɛ̃tɛ Bedee kɛ́nákɛ́ Sidɑɑsi nɛ̀ Timɔntee kɛ dɔ̀: Pɔɔri tu bɛ̀ɛ kɔtoo mɛcãã.

Pɔɔri kɔ̀tɛmɛ̀ Atɛnni

16 Kɛ̀ Pɔɔri mbaa Sidaasi nɛ̀ Timɔntee Atɛnni, kéyà yɛbɔkɛ̀ sɔ̃mɛ̀ dɛ kó dihɛì kòo yɛ̀mmɛ̀ɛ caàrɛ̀ mɛdiɛ̀.
17 Kòò nnáánnɛ̀ Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ tũ nSifubɛ kó kuwedɔuncɛ titííntouti miɛkɛ, yɛwe yɛmɔu kɛ nnáánnɛ̀ ò maunɛ̀ bɛ̀.
18 Kɛ múnkɛ mmaunɛ̀ mɛciì nyɛmbɛ̀ bɛ̀ tu bɛ̀ Epikudiyɛ̃bɛ, nɛ̀ Sitoyisĩɛ̃bɛ, kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ ntú onìtì yie nnàá nhɔ̃nti? Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu dɛ dò nhò nàá nKuyie ncànkù makù kpéí nkɛ, kɛ yɛ́ ò do náámmɛ̀ Yesu kumɛ̀ mmɛ kɛ yɛ̃ńté.
19 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kɔ̀tɛnɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tíí ndɛ̀ kóò bekɛ kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀ kɛ ti nákɛ́ tináaṁpàntì a náá ntì tú mù.
20 Ti mu nyí kèè dɛ kó tináaǹtì diyiè marì kɛ dɔ́ kébanté tì tu mù.
21 Atɛnni kɔbɛ bɛmɔu nɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dɛ kó dihɛì, bɛ̀ do ɔ̃ ntũ̃ũ̃ kɛ náámmu kɛ kémmú tináaṁpàntì tìì yìɛní.
22 Kɛ̀ Pɔɔrii ítɛ́ kécómmú bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: Díndi Atɛnni kɔbɛ n yàmu kɛ dò ndi wanti Kuyie mmɛdiɛ̀.
23 N cè ndihɛì kɛ yà di báá ndɛ̀ kɛ tú Kuyie nkɛ wɛ̃̀ri dèmarɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ tú: Kuyie nti í yɛ́ kù. Di báá nkùù yie nkɛ í kù yɛ́, n kɔ̀tení kɛ bo di nákɛ́ kuù kpéí.
24 Kuù dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo, kuù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀, kù í ã bɛnìtìbɛ̀ maá tìì touti miɛkɛ.
25 Kù í yɛ̃ nti nkù duɔ̀ ndèmarɛ̀ kɛ yɛ́ kuù duɔ̀mmɛ̀ mufòmmu dɛnɛnnɛ̀ dɛmɔu.
26 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ wèè nìtì borɛ̀ ndɛ ibotí imɔu sũ̃ũ̃mmɛ̀ kutenkù kumɔu. Kɛ̀ kù yɛ́ bá wè ò yó mborɛ̀ nɛ̀ o we màmɛ̀.
27 Kù mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ɛ kù wammúmu, kɛ̀ bɛ̀ kù waá mbá kɛ í yɛ́ bɛ̀ bo kù wammúmɛ̀ bɛ̀ bo kù yà, kɛ yɛ́ kù í ti détirìnèmɛ̀.
28 Kɛ yɛ́ kuù temɛ̀ kɛ̀ ti fòù kɛ bo, kɛ ɔ̃ɔ̃ na kédɔɔ̀ dèmarɛ̀. Di kó bɛpátiwããbɛ̀ mabɛ̀ ti nwɛ̃̀ri kɛ tú: Ti tú kuù kó ibí.
29 Kɛ̀ ti tú ku bí, ti yɛ̀mmɛ̀ bá ndò Kuyie ndònnɛ̀ tɛtenkaanìtɛ̀ mɛsɔɔ nkpɛtɛ, yoo mɛbiɛrimɛ kpɛtɛ, yoo ditárì onìtì dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ nɛ̀ o kó mɛciì.
30 Kuyie mbùútóomu mɛyɛi nti í kù yɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ dɔɔ̀ri mɛ̀ kɛ náá ndi mmɔ̀nnì bɛnìtìbɛ̀ kɛ tú: Bɛ̀ɛ cèètɛ mɛborimɛ.
31 Kɛ yɛ́ kù tããtémɛ̀ diyiè kɛ yóó duó nkɛ̀ Yesu bekénɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu. Kù dɛ mbɛnkɛ kɛ duó nkɛ̀ Yesu yɛ̃ńté

32 Kɛ̀ bɛ̀ɛ keè Pɔɔri nàámmɛ̀ mukúkéyɛ̃ńntímù kpéí kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ nhò daú kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu: Diyiè marì ndi a bo tì nti nákémɛ̀.
33 Mɛ̀mmɛ kɛ̀ Pɔɔrii ítɛ́ dɛborɛ̀.
34 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ nhò tũ nkéyie nYesu. Bɛɛ̀ kóò mɔù tu: Deniisi dibeéntĩnnì kou, nɛ̀ onitipòkù mɔù bɛ̀ tú wè Dammariisi nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mabɛ̀.

18

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Pɔɔri Kɔdɛnti

1 Kɛ̀ Pɔɔrii ítɛ́ Atɛnni kékɔtɛ Kɔdɛnti
2 kɛ máánɛ̀ Sifu mɔù bɛ̀ tú wè Akidaasi Põõ ɛì kou, kòò boní Itadii nɛ̀ o pokù Pirisiidi kɛ tùɔkení bàmbà. Kɛ yɛ́ okpààtì diɛwè Kododi do duómmɛ̀ kɛ̀ Sifubɛɛ yɛ̀ Odommu kɛ̀ Pɔɔrii kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ yà.
3 Pɔɔri do mɛ nnɔmmɛ̀ muyaàdùɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃ńné kénduɔ̀kù tiyààtì bɛ̀ dɔ̀ɔrinɛ̀ tì titouti.
4 Kɛ̀ Pɔɔri nnáá nKuyie nnáaǹtì siomṗùu simɔu kutííntouku miɛkɛ kɛ yáúkùnko Sifubɛ nɛ̀ Kɛrɛkibɛɛ kɔ̃ǹtì kɛ̀ bɛ̀ yié nKuyie nnáaǹtì.

5 Sidɑɑsi nɛ̀ Timɔntee kɛ̀ bɛ̀ɛ íténí Mɑseduɔnni kétuɔkɛní, kɛ̀ Pɔɔrii pétɛ́ mɛfíè
nkɛ nnáá nSifubɛ Kuyie nnáɑ̀ntì kɛ tú Yesu weè tu Odɛɛtíwè, Kuyie nnàkɛ́ wèè
kpɛ́í.
6 Kɛ̀ Sifubɛɛ yetɛ kɛ́ nhò nsɑ̃̀ɑ̃́, nkɛ̀ Pɔɔrii piùrɛ̀ o yààtì kɛ dɔ̀: Kɛ̀ di feti dɛ̀ í tú n
kpɛti, di yɛi ndo di yɔ ĩnkɛ̀ nkɛ, di mmɔ̀nnì n kɔri bɛ̀ɛ́ í tú Sifubɛ bɛ bíékɛ̀ nkɛ.
7 Kòo yɛ̀ kéta onìtì mɔù cĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ tú wè Tituusi Susituusi kòo tũ nKuyie, kòo
cĩɛ̃̀tɛ̀ pɛ̀kénɛ̀ kutííntouku.
8 Kɛ̀ Kirisipusi kutííntouku kóo kótì nɛ̀ o cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ yie nYesu
kɛ̀ Kɔdɛnti kɔbɛ péuu keè Pɔɔri nàámmɛ̀ kɛ múnkɛɛ yie nYesu kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ ãnné
bàtémmù.
9 Kɛyènkɛ̀ mɑkɛ̀ kɛ̀ ti Yiè mbɛnkɛ omáà Pɔɔrii kóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá nyĩɛ̃̀kù, sɔɔté
kɛ́nnáá, báá yóu ɑ bo nnáámmɛ̀.
10 N dɑ bonɛ̀mu, òmɔù báá nɑ kɛ dɑ dɔɔ̀ mɛyɛi, kɛ yɛ́ n kɔbɛ sũmɛ̀ dihɛì dii
mmiɛkɛ.
11 Mɛmmɛ kɛ̀ Pɔɔri ḿbo Kɔdɛnti kɛ dɔ̀ dibenni nɛ̀ dikéè kɛ bɛ̀ nàá Kuyie
nnɑ́ɑ̀ntì.
12 Kɑyɔ̃ɔ̃ nɑá ndìì mɔ̀nnì kùmàndɑ́à Akɑyii kó kutempɛ̃ nkɛ̀ Sifubɛɛ wɛ̃nné
képĩ mPɔɔri kékɔtɛnɛ̀ kubeéndieku.
13 Kɛ dɔ̀: Onìtì yie ndɔ́ bɛnìtìbɛ̀ mbáá nKuyie mɛ̀mɑmɛ̀ botí nku ikuɔ́ yetɛmɛ̀.
14 Kɛ̀ Pɔɔri ndɔ́ kɛ nɑ mbɛ́i nkɛ̀ Kɑyɔ̃ɔ̃ nɑ́kɛ́ Sifubɛ kɛ dɔ̀: Kòò do nyetɛ́nɛ̀ dihɛì
kó ikuɔ́ nyi, yoo ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ̀ mɑmɛ̀, n nɑ nkɛ̀ɛ̀mu di tú mù.
15 Dɛ̀ né mɛ ntúmɛ̀ tináɑ̀ntì nɛ̀ yɛyètɛ̀ dɛ̀ɛ̀ tu di kó ikuɔ́ kpɛrɛ, dɛ̀ tu di kpɛti nti,
m báá nɑ kɛ́ tì bekɛ́.
16 Dɛ mɔ̀nnì kɛ́ bɛ̀ bɛ̀ti kubeéndieku.
17 Kɛ̀ bɛ̀ɛ pĩ Sositɛnni, kutííntouku kóo kótì kubeéndieku borɛ̀, kémpuotì, kɛ̀
Kɑyɔ̃ɔ̃ bùútóo.

Pɔɔri wɛ̃̀tɛmɛ̀ Ãntiyɔsi

18 Kɛ̀ Pɔɔri nkpɑá Kɔdɛnti kémɔntɛ kécɑu nYesu kɔbɛ kénɛinɛ̀ Pirisiidi nɛ̀
Akidɑɑsi kɛ bo kɔtɛ Sidii, kétuɔkɛ bàtóò commu dɛ̀ Sãnkidee kékuó kɛ yɛ́ ò do
cànnɛnɛmɛ̀ dinùù Kuyie.
19 Kɛ̀ bɛ̀ɛ tuɔkɛ Efɛɛsi kɛ̀ Pɔɔrii yóu Akidɑɑsi nɛ̀ Pirisiidi kéta kutííntouku
kénnɑ́ánnɛ̀ Sifubɛ.
20 Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ wè nkpɑá kòo yetɛ,
21 kɛ́ bɛ̀ cɑu nkɛ dɔ̀: Kɛ̀ Kuyie ndɔ́ m bo wɛ̃tɛní diyiè mɑrì. Ò mɛ nyĩ kéta bàtóò
képɛ̃ɛ̃́té,
22 kécúté Sesɑdee képɛ̃ɛ̃́té Sedisɑdɛmmu kédɔu Kirisi kɔbɛ kédeè kékɔtɛ
Ãntiyɔsi,
23 kémɔntɛ sámpɔ́ képɛ̃ɛ̃́té, kékɔtɛ Kɑdɑsii nɛ̀ Fidisii dɛ kó itempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ́
nyáúkùnko Yesu kɔbɛ kɔ̃̀ntì.

Apodoosi nàámmɛ̀ Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì Efɛɛsi

24 Kɛ̀ Sifu mɔù bɛ̀ tu wè Apodoosi, Adɛkisãntiri ɛì kouu tuɔkɛní Efɛɛsi. Ò do
tú onìtì nwe wèè yɛ́ Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì mɛsàà, kɛ nɔ nkɛ nɑ́á.
25 Ò do tì bɛbíí mɛsàà mmɛ, kénnáá Yesu kpɛti weti weti nɛ̀ tikɔ̃nyɑuti, bá ò
mɛ nyɛ́mɛ̀ Isãã kóo bàtémmù máà.
26 Kòo nnáá nkutííntouku miɛkɛ kɛ í yĩɛ̃̀kù kɛ̀ Pirisiidi nɛ̀ Akidɑɑsi kɛ̀ bɛ̀
nkémmú, kédeè kóò yu bɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ kóò bɛnkɛ dɛ̀ɛ̀ ò dónnì Kuyie nnɑ́ɑ̀ntì miɛkɛ.
27 Kòò ndɔ́ kékɔtɛ Akɑyii, kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ yáúkùnnɛ o kɔ̃̀ntì kéwãri dipátíri Kirisi
kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kɛ̀ bo, kɛ̀ bɛ̀ bo ò cɔuté. Kòo kɔtoo kɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà nní nhò bonɛ̀,
kòo teénnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cɔuté Yesu.

28 Kòo nnáá Sifubɛ weti weti bá kɛ í sɔrì, kɛ bɛ̀ bɛnkú nɛ̀ Kuyie nnáaǹtì miɛkɛ Yesu túmɛ̀ Odɛɛtíwɛ̀.

19

Efɛɛsi kɔbɛ pètémɛ̀ Muyaánsààmù

1 Apodoosi bo dìì mɔ̀nnì Kɔdɛnti kɛ̀ Pɔɔri ńceǹtì Asii kó yɛhɛkɛ̀ yèè bo yɛtɔ̃rɛ̀ ĩnkɛ̀, kétuɔkɛ Efɛɛsi kéyà bèmabɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tú Yesu kɔbɛ.
2 Kòo bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Di pètɛ́ Muyaánsààmù nnɛ̀ di tũnnɛmɛ̀ Kuyienaà? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti ketɛ́ kɛ í kèè Muyaánsààmù kpéí diyiè marì.
3 Kɛ̀ Pɔɔrii bɛ̀ bekɛ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ di ãnnɛ́ we mbàtémmù? Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Isãã kou.
4 Kɛ̀ Pɔɔrii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Isãã do ãã̀ bàtémmù bèè dó kéceetɛ bèmbɛ bɛ borimɛ, kɛ bɛ̀ nàá nkɛ tú bèɛ tũnnɛ wèè kèríní o kó difɔ̃nkúò, wèè tu Yesu.
5 Kɛ̀ bèɛ keè dɛ kó tináaǹtì kéduó nkɛ̀ bèɛ bɛ̀ ãnnɛ́ bàtémmù nɛ̀ ti Yiè nYesu kó diyètìrì.
6 Kɛ̀ Pɔɔrii nóó nho nɔu bɛ ĩnkɛ̀, kébántɛ̀ Kuyie nkɛ̀ Muyaánsààmùu cúténí, kɛ̀ bɛ̀ nnáá tináaǹcàntì, kɛ náá Kuyie mpããnáaǹtì.
7 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do bo tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀ mbɛ.
8 Kɛ̀ Pɔɔri ńtaà kutííntouku kɛ dɔ̀ bɛtã̀ãbɛ̀ bètããti kɛ náá Kuyie nkpààtìyuu kpɛti bá kɛ í yĩɛ̀kù, kɛ dó bèɛ tì yie.
9 Kɛ̀ itookperí yɛmbèɛ yetɛ kénsã́ã́ nYesu, bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀. Kɛ̀ Pɔɔrii túótɛ́ Yesu kɔbɛ kékɔtɛnɛ̀ Tidanuusi kóo dàkɔ́ɔ̀rì ké mbɛ̀ nàá Kuyie nnáaǹtì yɛwe yɛmɔu.
10 Kɛ dɔ̀ yɛbie nyèdéɛ̀ kɛ̀ Asii kɔbɛ bɛmɔu Sifubɛ nɛ̀ bèɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ̀ bèɛ keè Kuyie nnáaǹtì.

Dibɔɔ̀ puotímɛ̀ Sefa bí

11 Kɛ̀ Kuyie nkó muwɛ̃rímú ḿbonɛ̀ Pɔɔri kòò dɔɔ̀ri tidiɛtì.
12 Kɛ̀ bɛ̀ ntɔu tiyààtì tìi kàáké Pɔɔri kɛ nɔnku bɛmuɔmbɛ kɛ̀ bɛ̀ miɛrí kɛ̀ yɛbɔkɛ̀ yìɛ̀ yɛ̀ ta bɛ̀.
13 Sifubɛ mabɛ̀ bèɛ̀ do centì kɛ bɛtì yɛbɔkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ ndó kébɛti dibɔɔ̀ nɛ̀ Yesu kó diyètìrì kɛ dɔ̀: Nɛ̀ Yesu, Pɔɔri nàá nwèè kpéí kó diyètìrì míì tu a yɛ̀ onìtì yie mmiɛkɛ.
14 (Ikuó kóo nìùtì diɛwè Sefa kó ibí iyiekɛ̀ ii do dɔɔ̀ mɛmmɛ.)
15 Kɛ̀ dibɔɔ̀ dɔ̀: N yɛ́mu Yesu! Kɛ yɛ́ Pɔɔri! Díndi né tú ɔ̃mbɛ?
16 Kɛ̀ dibɔɔ̀ ta wèe bunnóɔ, ké bɛ̀ puotí ké bɛ̀ kɔutɛ kɔutɛ, kékɛ̃rí bɛ yààtì, kɛ̀ bèɛ yɛ̀ kécoké mɛbii.
17 Kɛ̀ Efɛɛsi kɔbɛ bɛmɔu Sifubɛ nɛ̀ bèɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ̀ bèɛ keè dɛ kó tináaǹtì, kɛ̀ kufɔ̃waá mbɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛ̀ ndéúkùnko ti Yiè nYesu kó diyètìrì.
18 Bɛnìtìbɛ̀ péu bèɛ̀ yie nYesu kɛ̀ bɛ̀ nkɔrìní kɛ dáanko bɛ yɛi.
19 Kɛ̀ bɛtetiebɛ ntɔunní bɛtetepátɛ kɛ cóunko bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀, dɛ kó yɛpátɛ díítí bo ntùɔkɛ mɛdítíbii nsikɔupísìnùmmù (5000).
20 Mɛm̀mɛ kɛ̀ Kuyie nkó muwɛ̃rímú mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ̀ Kirisi kɔbɛ sũũnko.

Bɛ̀ kpammɛ̀ Dianni kpéí

21 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀: M bo nkɔri dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kéyɛ̀ Maseduɔnni nɛ̀ Akayii kó itempɛ̃. Kɛ̀ n dèè mɛmmɛ nkɔtɛ Odommu.
22 Mɛmmɛ ò duómmɛ̀ kɛ̀ Timɔntee nɛ̀ Edasiti bèɛ̀ do ò teénnɛ̀ mutɔ̃mmú, kɛ̀ bèɛ niité kékɔtɛ Maseduɔnni kòo nkpaá Asii kɛ dɔ̀ yɛwe sám̀pɔ́.
23 Dɛ mɔ̀nnì ndi dikɔnkɔɔ̀nnì diɛrì tannímɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kpéí.
24 Kòo nìtì mɔù bɛ̀ tu wè Demɛtiriyuusi kòò màátí mɛsɔɔ kɛ donnìkonɛ̀ Dianni kó kudieku, kɛ yietì o tɔ̃mbɛ̀ mɛsàà.
25 Kòo tíí ndiyiè marì bɛtɔbɛ̀ bèɛ̀ múnkɛ pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú, ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: N kɔbɛ di yɛ́mu kɛ dò mmu ntɔ̃mmú muù te kɛ̀ ti mɔkɛ ti kpɛrɛ.

26 Di wúómmu kɛ yo dɛ̀ í tú Efɛɛsi máà, Asii kó kɛtenkɛ̀ kɛməu ndi Pɔɔri nàámmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ tú bɛnìtìbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri sìì tenkaanìi í tú Kuyie, kɛ̀ kusũkù yié nho kpɛti.
27 Dɛ̀ í dò ndɛ̀ yóó caàrɛ̀ ti kó mutɔ̃mmú máà, dɛ̀ bo cakɛ nɛ̀ ti kó dibɔɔ̀ diɛrì Dianni Aditemiisi kòo yètìrìi kɛ̃kɛ, Asii kɔbɛ nɛ̀ kutenkù kuməu kɔbɛ tũ ndì bo naá dɛtetìrɛ̀.
28 Kòo kɔbɛɛ ti kèè kɛ̀ bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ kɛ̀ bɛ̀ nwékíí kɛ tú: Efɛɛsi kó dibɔɔ̀ Dianni dɛumu!
29 Kɛ̀ kutowekuu dátínné dihɛì dimɔu kɛ̀ bɛɛ pĩ Kayuusi nɛ̀ Adisitaki Maseduɔnni kɔbɛ bɛ̀è cíenní Pɔɔri, kékɔtɛnɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tíí ndɛ̀.
30 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀ ò bo kɔtɛ, kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ yetɛ.
31 Kòo népobɛ̀ Asii kó bɛnitidiɛbɛ̀ mabɛɛ tɔ̃nní òməù kɛ dɔ̀ ò báá kɔtoo.
32 Kɛ̀ bɛnìtìbɛɛ sɔ̃́ntɛ́ kénwékíí bɛ bíékɛ̀ bɛ bíékɛ̀, bɛsũkùbɛ̀ ketɛ́ kɛ í yɛ́ bɛ̀ tìí mmùù kpéí.
33 Kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ Adɛkisãntiri ditĩnnì miɛkɛ dɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ̀ Sifubɛ dɔ̀ wèe béi, kóò tèntoo dɛyìikɛ̀, kòò dɔ̀: Kémmúnɛ̀!
34 Kɛ̀ bɛɛ bantɛ́ ò túmɛ̀ Sifu nwe kénwékíí bɛməu kɛ tú: Efɛɛsi kóo Dianni Aditemiisi dɛumu kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ tɛwebiètɛ̀ mɛfitímɛ̀ mèdémɛ̀.
35 Kɛ̀ dihɛì kóo pátíwããtìi bónkùnnɛ bɛnìtìbɛ̀ yèmmɛ̀, kébéi nkɛ dɔ̀: Bá wè ò yɛ́mu kɛ do ntínti Efɛɛsi kɔbɛ tíì bàa Dianni kó kutouku nɛ̀ tɛtenkaanìtɛ̀ tɛ̀è donní kɛĩnkɛ̀.
36 Òməù báá na kɛ́ tì nènni, di dò nkɛ́totí di yèmmɛ̀ mmɛ kɛ báá sɔ̃́ntɛ́ kédɔɔ̀ tìmatì mɛcãã.
37 Di pĩńní bɛnìtìbɛ̀ biɛ mbɛ̀ mɛ nyí yùúkú dɛ̀marɛ̀ ti kó kubɔɔtouku miɛkɛ, bɛ̀ mɛ nyí sàã́ ti kó tɛtenkaanìtɛ̀ Dianni.
38 Kɛ̀ nsà kɛ̀ Demɛtiriyuusi nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ màkɛ nɛ̀ òməù tìmatì nti, yɛbeénwe bomu, kɛ̀ bɛbeémbɛ̀ bo, bɛ̀ dò nkényu yɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
39 Kɛ̀ di məkɛ titɛtì matì di bo na kɛ́ tì tũntɛ bɛbeémbɛ̀ borɛ̀.
40 Kɛtenkɛ̀ yɛmbɛ̀ bo na kɛ dɔ̀ ti dɔ́ kéyetɛ bɛ kpɛti nɛ̀ tìì dɔ̀ɔ̀ yíe nti kpéí nkɛ yɛ́ ti í yóó namɛ̀ kénákɛ́ mùù te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tìí.
41 Ò béi mɛmmɛ kédeè kécíɛ mbɛnìtìbɛ̀.

20

Pɔɔri kɔ̀tɛmɛ̀ Maseduɔnni nɛ̀ Kɛrɛsi

1 Dikɔnkɔɔ̀nnì dèè dìì mànnì kɛ̀ Pɔɔrii tíí nYesu kɔbɛ kéyáúkùnnɛ bɛ kɔ̃́ntì kɛ́ bɛ̀ cau nkéítɛ́ kénkɔri Maseduɔnni.
2 Kényáúkùnko Yesu kɔbɛ kɔ̃́ntì yɛhɛkɛ̀ péu miɛkɛ kékɔtɛ Kɛrɛsi.
3 Kémməkɛ bɛtɔ̃ɔ̃̀bɛ̀ bètããti kéndɔ́ kɛ na nkɔ̀tɛ Sidii kékeè Sifubɛ ò dìímɛ̀ kéyóu kéwɛ̃tɛ Maseduɔnni.
4 Ntɛ bɛ̀è do ò cíe mbɛ yètɛ̀: Piduusi Bedee ɛì kou birɛ nɛ̀ Sopatɛɛ Adisitaki nɛ̀ Sikunduusi Tɛsadoniki ɛì kou nɛ̀ Kayuusi Dɛribu kou nɛ̀ Timɔntee nɛ̀ Tisiki nɛ̀ Todofimmu Asii kó kutempɛ̃ nkou.
5 Kɛ̀ bɛɛ niitɛ́ kɛ́ nti baa Todowaasi.
6 Kɛ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛɛ̀ í kɔɔrɛnɛ̀ mutie mùù muuti dɛ kó dibannii pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ̀ ti ta bàtóò Fidipu ɛì kémməkɛ yɛwe yènùmmù kɛ́ bɛ̀ sɔ̃ńtóo Todowaasi, kɛ̀ tí mbo kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀.

Pɔɔri duómmɛ̀ kɛ̀ Etiisi yàńtɛ́

7 Dìmáàsì yiè kɛ̀ ti tíí ntɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ tɛ̀è mùmmu, kɛ bo di kédinɛ̀ Mudisààmù, kɛ̀ Pɔɔri nnáá nKuyie nnáaǹtì kɛ̀ kɛyènkɛ̀ yàa totɛ́ kɛ cuokɛ̀, kɛ yɛ́ ò naa itimɛ̀.
8 Ti do tíkú kudànkù tãáńkù nku, kɛ̀ ifìtíyì cɔ́ú mpéu.

9 Kɛ̀ Pɔɔri nnáá nkɛ̀ dɛɛ mɔntɛ mɛdiɛ̀, kɛ̀ dɛdapùmbirɛ marɛ̀ karì kudieku kó tɛbòtɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ yètìrì tu Etiisi, kɛ yɛ̃̀ nkɛ duɔ́ kédonní, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ bɛ̀ bo dɛ̀ íi nkɛ sɔ̃́ ndɛ̀ kú.
10 Kɛ̀ Pɔɔrii cúténí ké dɛ̀ tùótɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀: Di bá nyĩɛ̃̀kù dɛbirɛ fòùmu.
11 Kéwɛ̃tɛ kédekɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di kédinɛ̀ Mudisààmù. Kòo sɔɔté kénnáá nkɛ̀ diyiè yàa yènní, kòo pɛ̃ɛ̃té.
12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kpɛ̃nné dɛ kó dɛdapùmbirɛ kɛ̀ dɛ̀ fòù kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yèmmèɛ narikɛ.

Pɔɔri ítémɛ̀ Todowaasi kékɔtɛ Midɛti

13 Kɛ̀ ti ta kudabɛkù kéniité Asoo kémbaa mPɔɔri, kɛ yɛ́ ò kèrímɛ̀ o naàcèi.
14 Kòo ti sɔ́nténí kɛ̀ ti pɛ̃ɛ̃té kékɔtɛ Mitɛdɔnni.
15 Kɛ̀ dɛɛ wenté kɛ̀ tí tuɔkɛ Kiyo, diyiè tɛrì kétuɔkɛ Samɔɔsi kɛ cómmú, képɛ̃ɛ̃té kékɔtɛ Midɛti.
16 Kɛ̀ Pɔɔri ndɔ́ kémbo Sedisadɛmmu pãntikoti kó diyiè ké nsà kɛ̀ dɛ̀ bo yie, kɛ̀ dɛ̀ nte kòò í ndɔ́ kécómmú Efɛɛsi Asii kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.

Pɔɔri caummɛ̀ Efɛɛsi kɔbɛ mɛsɔmmɛ

17 Kɛ̀ Pɔɔrii mbo Midee kétɔ̃ nkɛ̀ bɛɛ yúní Efɛɛsi kó bɛwedɔunkótíbɛ̀.
18 Kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di yɛ́mu mɛborimɛ do dòmmɛ̀ nɛ̀ n tùɔ̀kɛnímɛ̀ di borɛ̀ Asii kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ n yàà íténɛ̀.
19 Di yɛ́mu n kɛ̃́kùnkomɛ̀ mmáà kɛ pĩ Kuyie ntɔ̃mmú nɛ̀ tinɔnniɛti, kɛ̀ Sifubɛ n díí kɛ n fɛ̃́ũnko.
20 Di yɛ́mu n di nàké tì timɔu, mɛtíímmɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ sicɛ́ĩ̀ miɛkɛ, n yí di sɔ̀nnɛ tìmatì tìì dɔ̀ nké di teennɛ̀.
21 N nàkému Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ tú bɛ̀ɛ̀ ceetɛ bɛ borimɛ kétũnnɛ Kuyie nkéyie nti Yiè nYesu.
22 Di mmɔ̀nnì Muyaánsààmù muù yɛ̃ n kɔtɛ Sedisadɛmmu, m mɛ nyí yɛ́ dɛ̀ yó nni ndɔ̀mmɛ̀ dɛ bíékɛ̀.
23 Bá dìì ɛì Muyaánsààmù ɔ̃ n nákému dikpetíntou nɛ̀ mɛfɛ́ũ̃tímɛ̀ dɛ̀ m bàamɛ̀.
24 N kpɛti í bonɛ̀ n fòmmu, n dɔ́ n deè ti Yiè nYesu n duɔ́ mmùù tɔ̃mmú mmu kɛ yɛ̃ n nákɛ́ Kuyie nkó Tináaǹsààtì bɛnìtìbɛ̀.
25 Di mmɔ̀nnì n yɛ́mu kɛ dɔ̀ ndi tɛ́nkɛ í yó n yà, díndi n nàké bɛ̀ Kuyie nkpààtìyuu kpɛti.
26 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n di náá nyíe nkɛ tú: Kɛ̀ tìì di tùɔ̀kení dɛ̀ í tú n kpɛti.
27 N di nàkému dɛmɔu Kuyie ndɔ́ dɛ̀, n yí di sɔ̀nnɛ dèmarɛ̀.
28 N dakɛnɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ kpéí nnɛ̀ Muyaánsààmù di duɔ́ mbɛ̀ kpéí. Mbaanɛ̀ Kuyie ndonté bɛ̀ nɛ̀ ku Birɛ kũ̃ũ̃.
29 N yɛ́mu kɛ dɔ̀ m bo ítɛ́ dìì mɔ̀nnì, bɛnitiyɛibɛ bo kɔtɛní kéndò yɛkpamaà nké ndi dɔɔ̀ri mɛyɛi, mbá mɛsémmɛ̀ í mbɛ̀ bo.
30 Bɛnìtìbɛ̀ yóó yèmu di cuokɛ̀ ké n nàá nsiyáàbísí kɛ bo yṹɔ̃ nYesu kɔbɛ bɛ bíékɛ̀.
31 Dentɛnní tũnkɛ n di tiémmɛ̀ yɛbie nyètããti miɛkɛ, kɛyènkɛ̀ nɛ̀ kuyie nnɛ̀ tinɔnniɛti.
32 Di mmɔ̀nnì n di duɔ́ nKuyie nku, kɛ̀ ku kó mɛsàà nkó tináaǹtì bo ndi baà. Kuù yóó na kɛ di kpénkùnnɛ, kɛ di duɔ́ ndɛmɔu kù yɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndɛ̀ ku kɔbɛ.
33 N yí bekɛ òmɔù idíítí yoo tiyààtì.
34 Di yɛ́mu kɛ dɔ̀ nnɛ̀ n nɔu sii nsi m pĩmmɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ teénnɛ̀ mmáà nɛ̀ n kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ ti nɛiti.
35 Kɛ di bɛnkɛ di dò nkémpĩ mmɛ̀ɛ̀ botí mutɔ̃mmú, kɛ teénnɛ̀ bɛcĩ̀rìbɛ̀, kɛ̀ n dènniní ti Yiè nYesu béi ntì kɛ tú: Dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ nda naati a pã dìì mɔ̀nnì kɛ pɛ̃ɛ̃té bɛ̀ da pã dìì mɔ̀nnì.

36 Pɔɔri nàkɛ́ mɛmmɛ kɛ́deè kɛ nínkú kɛ̀ bèɛ wɛ̃nné kɛ bántɛ̀ Kuyie.
37 Kɛ̀ bèɛ ò cau nkóò ɔrí kɛ́kuɔ́ mbɛmɔu.
38 Kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ cààrɛ̀ mɛdiè nhò béi ntìì kpɛ́í nkɛ tú, bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yóó ò yà. Kɛ̀ bèɛ ò cíe nkɛ́kɔtɛnɛ̀ bàtóò commu dɛ̀.

21

Muyaánsààmù tumɛ̀ Pɔɔri bo fɛ̃ṹtɛ́ Sedisadɛmmu

1 Kɛ̀ tí cau ntitɔbɛ̀ kɛ́deè, kɛ̀ tí ta bàtóò kɛ́tuɔkɛ Koosi, kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ tí tuɔkɛ Odoti kɛ́pɛ̃ɛ̃́tɛ́ kɛ́kɔtɛ Patadaa.
2 Ti dɛ mpètɛ́ bàtóò wèè kɔ̀ri Fenisii kɛ́ta kɛ́pɛ̃ɛ̃́tɛ́.
3 Kɛ́tɔ́ɔ́nnɛ̀ Sipiri, kóò yóu kubakù cɛ̃̀nku kɛ́wetínné Sidii kó kutempɛ̃, kɛ́tuɔkɛ Tiiri, bàtóò dò nkɛ́cũ̃ũ̃ ndɛ̀ tinɛntì.
4 Ti dɛ nyà Yesu kɔbɛ, kɛ́ mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe yèyiekɛ̀ kɛ̀ Muyaánsààmùu bɛ̀ niitɛ́ kɛ̀ bèɛ nákɛ́ Pɔɔri kɛ dɔ̀ ò báá kɔtɛ Sedisadɛmmu.
5 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ bɛ̀ ti cíe mbɛmɔu, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛ pobɛ̀ nɛ̀ bɛ bí, kɛ ti dennɛ dihɛì mànku, kɛ̀ tí nínkú dàméèrì takɛ́ kɛ́wɛ̃nné kɛ́bántɛ̀ Kuyie.
6 Kɛ́cau ntitɔbɛ̀ kɛ̀ tí ntati bàtóò, kɛ̀ bɛ kũnti.
7 Kɛ̀ tí ítɛ́ Tiiri kɛ́tuɔkɛ Potodemayiisi kɛ dɔ̀ diyiè dìmáà kɛ dɔú nti kɔbɛ Yesu kɔbɛ.
8 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́ kɛ̀ tí pɛ̃ɛ̃́tɛ́ kɛ́tuɔkɛ Sesadee kɛ́ta Fidipu cĩɛ̃̀tɛ̀, bɛ̀ do tããtɛ́ bɛ̀ bɛyiekɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo nteénnɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ kóò mɔù nwe.
9 Kòò mɔ̀kɛ bɛsapàmbɛ̀ bènàà bá bɛ̀ í ye, kɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀ɛ̀.
10 Kɛ̀ tí ndɛ mbo kɛ dɔ̀ yɛwe sámp̀ɔ́, kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù bɛ̀ tú wè Akabuusi boní Sudee kɛ́tuɔkɛní.
11 Kɛ́kɔtoo ti borɛ̀ kɛ́túótɛ́ Pɔɔri naàkɔ̃̀nfɛ̀ kɛ́boú omáà o nɔu nɛ̀ o naàcɛ̀i kɛ dɔ̀: Ntɛ Muyaánsààmù n nàkɛ́ tì, wèè te fɛnaàkɔ̃̀nfɛ̀ fiɛ, Sifubɛ yóó ò boú miɛ mbotí nku Sedisadɛmmu kɛ́duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ.
12 Ti kèè dìì mɔ̀nnì dɛ kó tináaǹtì, nɛ̀ Sesadee kɔbɛ kɛ̀ tí bántɛ̀ Pɔɔri kɛ dɔ̀ ò báá kɔtɛ Sedisadɛmmu.
13 Kòo bɛ́i nkɛ dɔ̀: Di kuɔ̀nnɛ̀ ba kɛ caari n yèmmɛ̀? N wãkɛ́mu kɛ̀ bɛ̀ bo n kpetínné Sedisadɛmmu bá bɛ̀ n kuɔ ti Yiè nYesu kó diyètìrì kpɛ́í.
14 Ti í nna kɛ bo ò bàa kɛ́yóu kɛ dɔ̀: Kuyie ńdɔɔ̀ kù dɔ́mɛ̀.
15 Kɛ̀ tí mmɔkɛ yɛwe sámp̀ɔ́ kɛ báátí kɛ́kɔtɛ Sedisadɛmmu.
16 Kɛ̀ Yesu kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sesadee kɛ̀ bɛ̀ ti cíe nkɛ̀ ti bií báté onìtì mɔù cĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ tu wè Manasɔ̃ɔ̃, Sipiri ɛì kou, kòò tu wèè cɔuté Yesu nɛ̀ dimɔ̀nnì.

Pɔɔri dɔ̀ɔ̀mɛ̀ Kuyie nkó ikuɔ́ Sedisadɛmmu

17 Ti tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu kɛ̀ Yesu kɔbɛɛ ti cɔuté nɛ̀ diwɛ̀ì.
18 Kɛ̀ dèɛ wentɛ́, kɛ̀ Pɔɔri ti kɔtɛnɛ̀ Isaku cĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ bɛwedɔunkótíbɛ̀ bɛmɔuu tíí.
19 Kɛ̀ Pɔɔrii bɛ̀ dɔu nkɛ́deè, kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ dɛmɔu Kuyie nhò pĩńnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí mutɔ̃mmú bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ miɛkɛ.
20 Kɛ̀ bèɛ sãntɛ Kuyie nkɛ́deè kɛ né ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Wéntɛ́ Sifubɛ cɔuté Yesu kɛ sũ mɛ̀ɛ̀ botí, kɛ né kpaá tũ mbɛ kó ikuɔ́ weti weti.
21 Bɛ̀ kèè kɛ̀ bɛ̀ tu a yɛ̃ nSifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo ibotí tɛì miɛkɛ bèɛ yóu Mɔyiisi kó ikuɔ́, kɛ bá ncãmmù bɛ bí, bɛ̀ mɛ mbá ntũ Sifubɛ kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀.
22 Kɛ̀ bɛ̀ kèè a tùɔ̀kɛnímɛ̀ kɛ kɔ̀tɛní ti yĩmɛ?
23 Dɔɔ̀ ti yóó mɛ nda nákɛ́ tì: Ti mɔkɛ diɛ mbɛnìtìbɛ̀ bènàà ndi bɛ̀ɛ̀ cànnɛnɛ̀ Kuyie ndinùù.
24 Nɛinɛ̀ bɛ kɛ̀ dí dɔɔ̀ Kuyie nkó ikuɔ́ kɛ́wenkɛ, kàa yietí bɛ kó tiyeti kɛ̀ bèɛ bɛ̀ kuó, kɛ̀ bɛnìtìbèɛ banté a tũmmɛ̀ Mɔyiisi kó ikuɔ́, kɛ̀ bɛ̀ kèè tì, í tú timɔ́mmɔnti.
25 Ti wàrimu dipátíri bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ, kɛ cɔuté Yesu, ti tããtɛ́ tì, kɛ tú bɛ̀ bá nyo nyiwũɔ̃ bɛ̀ fié ì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ mɛyĩĩ nɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ í fié ì kɛ̀ mɛyĩĩ nyɛ̀, kémɛnténɛ̀ bɛmáà bɛ̀ bo ndɔutinèmɛ̀ bɛtɔbɛ̀.

26 Kɛ̀ Pɔɔrii bɛ̀ nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ dɔ̀ ikuɔ́ kéwenkɛ, kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ bɛ̀ɛ ta Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kénákɛ́ kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀ ikuɔ́ bo deè, bá wè kòo tɔní o wũ̃ɔ̃ kéfíé.

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Pɔɔri Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ

27 Kɛ̀ dɛ kó yɛwe yɛyiekɛ̀ ndɔ́ kédeè, kɛ̀ Sifubɛ bɛ̀ɛ bonní Asii kó kutempɛ̃ kɛ̀ bɛ̀ɛ yà Pɔɔri Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ késukú bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ò pĩ,

28 kékuɔ́nko kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ ti dɛɛténɛ̀! Onìtì yie, nweè náantɛ tipíìtì timɔu Isidayɛɛribɛ kpéí, kɛ yetɛ Mɔyiisi kó ikuɔ́, kɛ dàátí kɛ tanné bɛ̀ɛ́ í tú Sifubɛ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀, kɛ tɛ̀ sĩ̃nkùnnɛ.

29 (Bɛ̀ do náá mɛmmɛ kɛ yɛ́ bɛ̀ yàmɛ̀ Todofimmu Efɛɛsi ɛì kou wèè tu Kirisi kou dihɛì miɛkɛ kòò nɛínɛ̀ Pɔɔri kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ ndò mPɔɔri ò tanné Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀.)

30 Kɛ̀ dɛ̀ɛ yonkɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yènní bɛmɔu dihɛì képĩ mPɔɔri Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kédɛtɛ kéyɛ̀nnɛ̀, kékpetínné yɛbòrɛ̀ mɛcãã.

31 Kɛ̀ bɛ̀ nwékíí kɛ dɔ́ kóò kùɔ, kɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ Odommu kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì kɛ dɔ̀: Dikpànnì bo dihɛì miɛkɛ.

32 Kòo yú bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ mɛcãã. Bɛ̀ bɛ̀ yàní dìì mànnì kéyóu bɛ̀ bo mpuotimɛ̀ Pɔɔri.

33 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótìi tɔ́ɔnko kéduɔ́ nkɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ boú Pɔɔri mɛfĩ̃mmɛ mèdémɛ̀ kédeè kòo bekɛ bɛnìtìbɛ̀ Pɔɔri tú wè nɛ̀ ò càkɛ mù.

34 Kɛ̀ biɛ nni nnáá ntii, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ nàá ntitɛtì, bá ò í mbanté kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ ò kɔ̀tɛnɛ̀ tɛhããpɔ̀ncĩɛ̃̀tɛ̀,

35 kéndeètì yɛdɛtìsàkɛ̀ kɛ̀ tihããpɔ̀ntìi ò buuté bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ ò péi mɛ̀ɛ kpéí.

36 Kɛ yɛ́ kunitisṹkù do tũ̃mmɛ̀ kɛ wékíí kɛ tú: Kuɔnɛ̀ we!

Pɔɔri beémmɛ̀ o kpɛti

37 Kɛ̀ bɛ̀ nhò tannìnkoo kudieku kòo bekɛ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì kɛ dɔ̀: A bo yie nkɛ̀ n da nákɛ́ tìmatàà? Kòo ããpɔ̀nkótì dɔ̀: A yomu kɛrɛkìàà?

38 Fɔ̃ɔ̃̀ í tú Esibiti kou wèè yetɛ dihɛì kpɛti kɛ waá mbɛkpàrìbɛ̀ sikɔupísìnàà (4000) kɛ̀ dí ta dikpáà miɛkaà?

39 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀: N tú Sifu nwe kɛ̀ bɛ̀ m pɛité Taasi dihɛì diɛ, Sidisii kó kutempɛ̃, n da báammu yóu kɛ̀ m béi.

40 Kòo ããpɔ̀nkótìi yie nkɛ̀ Pɔɔrii ncómmú yɛdɛtìsàkɛ̀ kéyekìi o nɔ̀utɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ káré. Kɛ̀ Pɔɔri béinnɛ̀ Ebedeebɛ kó tináaǹtì kɛ dɔ̀:

22

1 N népobɛ̀ nɛ̀ n cicɛbɛ̀ kémmúnɛ̀ kɛ̀ n di nákɛ́ kɛ̀ di bantɛ́ n yí cààrèmɛ̀ mùmamù.

2 Kɛ̀ bɛ̀ɛ keè ò bɛ̀ nàánnèmɛ̀ Ebedeebɛ kó tináaǹtì kɛ dɔkɛ dɔ̀ káré.

3 Kòò dɔ̀: N tú Sifu nwe, kɛ̀ bɛ̀ m pɛité Taasi, Sidisii kó kutempɛ̃, kɛ̀ m bìíkú diɛ Sedisadɛmmu, kɛ̀ Kamadiyɛɛri m bɛnkɛ ti yɛmbɛ̀ kó ikuɔ́ weti weti, kɛ̀ n kɔ̃̀ntì ńyaunɛ̀ Kuyie nkó mutɔ̃mmú kɛ dò ndi kpɛti mɛ̀ ndòmmɛ̀ yíe.

4 Kɛ̀ nní nfɛ́ɛ̃̀nko Yesu kɔbɛ, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀, kɛ bɛ̀ pĩĩ nkɛ kpetì bɛtɔbɛ̀.

5 Ikuɔ́ nìùtì diɛwè nɛ̀ o kɔbɛ bɛ̀ yɛ́mu, bɛɛ̀ do n duɔ́ yɛpátɛ kɛ̀ m bo kɔtɛ Damaasi kɛ pĩmmú Yesu kɔbɛ kékonnènní Sedisadɛmmu kéfɛ́ɛ̃̀ũ.

Pɔɔri nàkémɛ̀ ò cèètɛ mèɛ̀ botí (Yesu Tɔ̃rɛ̀ 9:1-19, 26:12-18)

6 Kɛ̀ nní nkeri kɛ tɔ́ɔnko Damaasi kɛ̀ diyiè còḿmú yɛyɔ, kɛ̀ kuwenniku makùu cúténí kɛĩ̃nkɛ̀ ké n fité.

7 Kɛ̀ n do kɛtenkɛ̀ kékeè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ tumɛ̀: Sɔɔri! Sɔɔri! Dɛ̀ dòmmɛ kàa n fɛ́ɛ̃̀nko?

8 Kɛ̀ n dɔ̀: Fɔ́ nwennìnwe n Yiɛ̀? Kòò dɔ̀: Mí nYesu Nansaɾɛti kou nwe a
fɛ̋ũ̃nkomɛ̀.
9 Nɛ̀ bɛ̀ ti nɛi kɛ̀ bɛ̀ɛ yà kuwenniku bɛ̀ mɛ nyí nkɛ̀è mɛtammɛ̀.
10 Kɛ̀ n dɔ̀: N Yiɛ̀ n dò nkédɔɔ̀ ba? Kòò dɔ̀: Íté, kékɔtɛ Damaasi, bɛ̀ yóó kɛ nda
nákɛ́ a dò nkédɔɔ̀ tì.
11 Dɛ mɔ̀nnì kɛ sɔ́ ndɛ kó kuwenniku n tiité bá n yí wúó, kɛ̀ n nɛínɛ̀ bɛ̀ n dɛtɛ
kétannɛ́ Damaasi.
12 Kòo nìtì mɔù dɛ̀ bo bɛ̀ tú wè Ananniyaasi kòò dé Kuyie nkɛ yíe nku kuɔ́, kɛ̀
Sifubɛ bɛmɔu ò dɔ́.
13 Kòo kɔtɛní m borɛ̀ kɛ dɔ̀: N tebitɛ Pɔɔri, wɛ̃tɛ kéwɛ́ntɛ́, dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n na
kéwɛ́ntɛ́ kóò yà.
14 Kòo béi nkɛ dɔ̀: Kuyie nti yɛmbɛ̀ tũ nkù kuù da tããté kàa yà wèè dɔ̀ɔri kù
dɔ́mɛ̀ kòò béi nkàa kɛ̀è kɛ bo bantɛ́ o dɔ́ dɛ̀.
15 Fɔ́ɔ̃ yóó nákɛ́ o kpéí bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu a kɛ̀è tì nɛ̀ a yà dɛ̀.
16 A tɛ̋nkɛ baa ba? Íté kɛ̀ bɛ̀ da ãnné bàtémmù kàa duɔ́ nhamáà ti Yiɛ̀, nkòò da
ɔ́úté a yɛi.

Pɔɔri nàkémɛ̀ ò kɔ̀tɛmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ ciɛ

17 Kɛ̀ n wɛ̃tɛní Sedisadɛmmu, kémbáá nKuyie nku cɪ̃ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ.
18 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nni mbɛnkɛ omáà ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Íté kéyè Sedisadɛmmu mɛcãã
nkɛ yɛ́ bɛ̀ í yóó yiemmɛ̀ a bɛ̀ nàá ntì n kpéí.
19 Kɛ̀ n dɔ̀: N Yiɛ̀, mbɛ̀ yɛ́mu bɛ mómmɔmbɛ míì do kɔrìmɛ̀ titíintouti kɛ pĩĩ nha
kɔbɛ kɛ bɛ̀ puotì, kɛ bɛ̀ kpetì.
20 Bɛ̀ do kɔù a kóo tɔ̃ntì Etiɛnni kɛ̀ m bomu kɛ wɛ̃nnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò kɔ̀ù, kɛ baa bɛ yààtì.
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: N yóó da tɔ̃ ndɛdétirɛ̀ ndɛ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ borɛ̀.

Pɔɔri nɛ̀ Odommu kó kuhããpɔ̀nkù

22 Pɔɔri do náá kɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ḿmúmu, bɛ̀ né kɛ̀è dìì mɔ̀nnì bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ kpɛti
kéwekíí kɛ dɔ̀: Kuɔnɛ̀ onìtì yie, nwè í dò nkénfòù.
23 Kɛ̀ bɛ̀ nwékíí kɛ buɔǹkoo bɛ yààtì kɛ déi mutɑ́ɑ́.
24 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótìi duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ tannɛ́ Pɔɔri tɛhããpɔ̀ncɪ̃ɛ̀tɛ̀, kɛ bo ò
puotí yɛdá, kòo nákɛ́ mùù te kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ ò cɔ̀ú.
25 Kóò tàú nkɛ bo ò puotí, kòo bekɛ kuhããpɔ̀nkù kùù do bɛ̀ bàa dɛ kó diyiè kɛ
dɔ̀: Di mɔkɛ kucɛ kɛ bo puotí Odommu kou kɛ í ò bekénàà?
26 Kɛ̀ kùu cokɛ́ kénákɛ́ bɛ kóo kótì kɛ dɔ̀: A bo yĩmɛ onìtì yie? Ò tu Odommu
kou nwe.
27 Kòo ããpɔ̀nkótìi kɔtɛní kébekɛ Pɔɔri kɛ dɔ̀: A mènkɛ tú Odommu kou nweà?
Kòò dɔ̀: Ɛ̃ɛ̃, n we ntú.
28 Kòo ããpɔ̀nkótì dɔ̀: Mí n yietí idíítí nyi mɛdiɛ̀ nkɛ naá nhOdommu kou. Kɛ̀
Pɔɔri dɔ̀: Mí nhò tu nɛ̀ bɛ̀ m pɛitémɛ̀ mmɛ.
29 Bɛ̀ɛ̀ do dɔ́ kóò puotí kɛ̀ bɛ̀ɛ íté, kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ nhohããpɔ̀nkótì ò duɔ́mmɛ̀
kɛ̀ bɛ̀ boú mɛfĩmmɛ Odommu kou.

Pɔɔri nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ diɛbɛ̀

30 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kòo ããpɔ̀nkótì ndɔ́ kéyà mùù te kɛ̀ bɛ̀ pĩ mPɔɔri, kɛ tíí nyikuɔ́
nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ kébouté Pɔɔri mɛfĩmmɛ kécũ̃ũnní kécónné bɛ
cuokɛ̀.

23

1 Kɛ̀ Pɔɔri nwúó mbɛbeémbɛ̀ kébéi nkɛ dɔ̀: Kuyie nni nwúómu, nɛ̀ m bomɛ̀
tìmatì í kɔɔ́nnɛ̀ n yèmmɛ̀.
2 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Ananniyaasii duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɔkénɛ̀ Pɔɔri kɛ̀ bɛ̀ɛ potɛ́ o nùù.

3 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀: Kuyie nyóó poté fɔ́ nwe, a dò nnɛ̀ ditou sĩnnì bɛ̀ bi dì
mumɔ̀mmu péímù. A kari diɛ nkɛ bo m bekénɛ̀ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ ì yeténɛ̀,
kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ m poté.
4 Bɛ̀ɛ̀ tɔ̀kénɛ̀ Pɔɔri kɛ̀ bɛɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Ikuɔ́ nìùtì diɛwè nwe a sɑ̃́ɑ̃mmàà?
5 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀: N kɔbɛ n do í yɛ̃́ kɛ do ikuɔ́ nìùtì diɛwè nwe, kɛ yɛ̃́ tì wɑ̃̀rimɛ̀ kɛ
tú: A báá sɑ̃́ɑ̃ nwèè ni a kó kubotí.
6 Kɛ̀ Pɔɔrii banté bɛbeémbɛ̀ bomɛ̀ ibotí ìdéì, Sadusĩɛ̃bɛ nɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛ, kɛ béi nkɛ
dɔ̀: N tú Fadisĩɛ̃ nwe kɛ̀ n cicɛ tú Fadisĩɛ̃, n tɑ̃́ mèɛ̀ kpéí nkɛ dò mukúkéyɑ̃́ntímù
bo, dɛɛ̀ te kɛ̀ di m bekùnɛ̀.
7 Ò béi mɛmmɛ Fadisĩɛ̃bɛ nɛ̀ Sadusĩɛ̃bɛ kɛ̀ bɛɛ ítɛ́ tinɛìtì kéyatɛ.
8 Kɛ̀ Sadusĩɛ̃bɛ ntú mukúkéyɑ̃́ntímù í bo, Kuyie ntɔ̃rɛ̀ mɛ nyí bo, yoo muyaá
ntɛ̃mù mamù mɛ nyí bo, kɛ̀ Fadisĩɛ̃bɛ biɛ nyɛ̃́ kɛ dò dɛndɛ kó dimàà bo.
9 Kɛ̀ kutowekuu dɛukɛ kɛ̀ ikuɔ́ wɑ̃̃bɛ̀ bɛɛ̀ tu Fadisĩɛ̃bɛ kɛ̀ bɛɛ kónné Pɔɔri kɛ
dɔ̀: Ti í yà onìtì yie ndɔ̀ɔ̀ mɛɛ̀ yɛi, kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ Kuyie ntɔ̃nnì marì dii bo nhò
béinnɛ̀, yoo muyaá ntɛ̃mù mamù.
10 Kɛ̀ dikpànnìi dɛukɛ, kòo ãɑ̃pɔ̀nkótì ńyĩɛ̃̀kù bɛ̀ bo kuɔmɛ̀ Pɔɔri, kéduɔ́ nkɛ̀
bɛhɑ̃̃pɔ̀mbɛɛ cútóo kóò tùótɛ́ ditĩnnì miɛkɛ kétannɛ́ tɛhɑ̃̃pɔncĩɛ̃̀tɛ̀.
11 Dɛ kó kɛyènkɛ̀ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nkɔtɛní kénáké Pɔɔri kɛ dɔ̀: A kɔ̃̀ntì báá yɑ̃rikɛ, a nàké
mɛɛ̀ botí nkpéí Sedisadɛmmu kɔbɛ a yóó mɛ nnáké Odommu kɔbɛ n kpéí.

Sifubɛ dàkɛmɛ̀ kɛ bo kuɔ Pɔɔri

12 Kɛ̀ dɛɛ went́ kɛ̀ Sifubɛɛ wɛ̃nné kɛ dɔ̀ bɛ̀ báá di, bɛ̀ mɛ mbáá yɑ̀ dɛmarɛ̀ kɛ í
kùɔ Pɔɔri.
13 Bɛ̀ɛ̀ do wɛ̃nné kɛ bo ò kùɔ bɛ̀ do bo mbo sipísìnàà,
14 kékɔtɛ kéyà ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ ké bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Ti yetɛmu
kɛ tú ti báá di dèmarɛ̀ kɛ í kùɔ Pɔɔri.
15 Bekɛnɛ̀ ohɑ̃̃pɔ̀nkótì kɛ̀ dɛ̀ ndò ndi dó kéyà Pɔɔri kɛ wéntɛ́ o náaǹtì mɛsàà,
kɛ̀ bɛ̀ ò kɔ̀rinní, ti bo mbo dɛ mɔ̀nnì kucɛ kóò kùɔ kòo mu nyí tùɔ̀kení.
16 Kɛ̀ Pɔɔri tɑ̃ũ birɛɛ keè bɛ̀ dàkɛmɛ̀ kɛ bo kuɔ Pɔɔri, kékɔtɛ tɛhɑ̃̃pɔncĩɛ̃̀tɛ̀ kéta
kóò nàké.
17 Kɛ̀ Pɔɔrii yú kuhɑ̃̃pɔ̀nkù makù kɛ dɔ̀: Niitɛ́ we ndapàà nhOkótì borɛ̀, ò
mɔ̀kɛ tìmatì nti kɛ dó kóò nàké.
18 Kɛ̀ kuhɑ̃̃pɔ̀nkùu ò nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ ohɑ̃̃pɔ̀nkótì borɛ̀, kɛ̀ kùu ò nàké kɛ dɔ̀:
Kukpetínkù Pɔɔri weè yɛ̃ n kɔtɛnní we ndapàà nha borɛ̀ kòò da náké tìmatì.
19 Kòo ãɑ̃pɔ̀nkótìi dɛtɛ weè dapàà nkɛ̀ bɛɛ kɛntɛ́ kòò dɔ̀: A yɛ̃ mba?
20 Kòò dɔ̀: Sifubɛ bɛɛ̀ dàkɛ kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛbeémbɛ̀ bo da bekɛ kàa naa nkɔriǹko
Pɔɔri kɛ̀ dɛ̀ ndò mbɛ̀ dó kɛ wéntɛ́ o náaǹtì mɛsàà.
21 Báá yie mbɛ kpɛti! Bɛ̀ɛ̀ dó kóò kùɔ bɛ̀ bo mbo sipísìnàà ndi kɛ tú bɛ̀ báá di,
bɛ̀ mɛ mbáá yɑ̀ dèmarɛ̀ kɛ í ò kùɔ. Bɛ̀ bàátímu kɛ baà fɔ́ nwe.
22 Kòo ãɑ̃pɔ̀nkótì dɔ̀: Kò, a né báá nákɛ́ òmɔù a tì nni nnàkémɛ̀.

Bɛ̀ kɔ̀tɛmmɛ̀ Pɔɔri Fediisi borɛ̀

23 Kɛ̀ bɛhɑ̃̃pɔ̀mbɛ̀ kóo kótìi yú iwɛ̃̃ yɛmbɛ̀ bèdébɛ̀ kɛ dɔ̀: Duɔ́nnɛ̀ kɛ̀
bɛhɑ̃̃pɔ̀mbɛ̀ sikɔusìnàà nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ɛ (470) bɑ́ɑ́tí. Kɛ̀ sikɔusìdé (200) ńtɔ
tikpàrìnɛntì, kɛ̀ sipísìyiekɛ̀ ńdekɛ sisɛ̃̃ĩ, kɛ̀ sikɔusìdé tɛsìi bɑ́ɑ́tí, kɛ̀ di ítɛ́ kɛyènkɛ̀
tɛwebiètɛ̀ mèwɛi mɔ̀nnì kékɔtɛ Sesadee.
24 Waánnɛ̀ sisɛ̃̃ĩ sìi yó ńtɔ Pɔɔri kòo tuɔkɛ kùmàndáà Fediisi borɛ̀ nɛ̀ kusààkù.
25 Ò béi mmɛmmɛ kéwãri dipátíri kɛ dɔ̀:
26 Kudodi Disiyasi míì dɔunko kùmàndáà Fediisi.
27 M mɛ̀ nda duónko wèè nìtì Sifubɛ bɛɛ̀ sòò ò pĩ nkéndɔ́ kóò kùɔ, kɛ̀ n kɔtoo
nɛ̀ nh ãɑ̃pɔ̀mbɛ̀. Kékeè ò túmɛ̀ Odommu kou kóò fìètɛ,
28 kéndɔ́ kéyà bɛ̀ ò pĩ mmùù kpéí, kóò kɔ̀tɛnɛ̀ bɛbeéndiɛbɛ̀ borɛ̀.

29 Kɛ sɔ́ mbɛ̀ ò pĩ mbɛ kó iwedɔunkuɔ́ kpéí nkɛ, ò mɛ nyí dɔ̀ɔ mɛyɛi mmamɛ̀ mɛ̀ɛ̀ dò mbɛ̀ɛ ò kùɔ yoo bɛ̀ɛ ò kpetínné.
30 N kèè bɛ̀ dàkɛmɛ̀ mmɛ kɛ dɔ́ kóò kùɔ, kɛ pɛ̃nkɛ wè nda duɔ́nko kɛ̀ bɛ̀ bo kɔtoo kàa yà o kpɛti.
31 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ɛ dɔɔ̀ bɛ kóo kótì bɛ̀ nàké tì, kétúótɛ́ Pɔɔri dɛ kó kɛyènkɛ̀ kékɔtɛnɛ̀ Ãntipatirisi.
32 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cèntì bɛ naàcèi kɛ̀ bɛ̀ɛ kpéntɛ́ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dèkɛ sisɛ̃ĩ kɛ̀ bɛ̀ nhò sɔkénɛ̀.
33 Kétuɔkɛ Sesadee kéduɔ́ nkùmàndáà dipátíri nɛ̀ Pɔɔri.
34 Kɛ̀ kùmàndáà kaà ndipátíri, kébekɛ Pɔɔri ò tu kùù tempɛ̃ nkou, kòò dɔ̀: Sidisii.
35 Kòò dɔ̀: N yóó wɛ̃tɛ kɛ da bekému bɛ̀ɛ̀ da pĩ bɛ̀ bo tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì kédeè kóò tanné Edɔti do maá tɛ̀ɛ̀ cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.

24

Bɛ̀ bekùnnɛ̀mɛ̀ Pɔɔri Fediisi borɛ̀

1 Yɛwe yènùmmù kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè Ananniyaasii tuɔkɛní nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ opútíwè Tɛtiduusi, kɛ bo nákɛ́ kùmàndáà Pɔɔri kó mɛyɛi.
2 Kɛ̀ bɛ̀ɛ yúní Pɔɔri, kɛ̀ Tɛtiduusi nyóó ò wàtí késãntɛ kùmàndáà kɛ dɔ̀: Kùmàndáà diɛwè Fediisi,
3 fɔ̃ɔ̃ te kɛ̀ ti òmpɛ̀, kɛ̀ ti ɛì cèètɛ kɛ wenkɛ. Ti da sãntí sɑ̃ɑ̃ tipíìtì timɔu a sàà nkpéí.
4 N né da báammu nɛ̀ a sàà nkpéí, yóu kɛ̀ n da nákɛ́ onìtì yiè nkpɛti sámpɔ́.
5 Ò tú onitiyɛiwe nwe, kɛ yaàátì Sifubɛ tipíìtì timɔu, ò tu Nansarɛti kɔbɛ kó ditĩnnì kóo nìùtì nwe.
6 Ò dɔ́ késĩnkùnnɛ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ntɛ kɛ ti ò pĩ, [kɛ na nhò bekénɛ̀ ti kó ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀.
7 Kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kóo kótì Disiyasi ò fièɛ nɛ̀ muwɛ̃rímú,
8 kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò pĩ nkɛ̀ bɛ̀ ò kɔ̀tɛnèní a borɛ̀.] Bekɛ we a mɔ́mmuɔ nkòò da nákɛ́.
9 Kɛ̀ Sifubɛɛ yie mbɛmɔu nkɛ dɔ̀: Ò nàá mɔ́mmuɔ nwe.

Pɔɔri nàkémɛ̀ o kpɛti Fediisi borɛ̀

10 Kɛ̀ kùmàndáà dɔ̀ Pɔɔrii béi, kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀: Kùmàndáà diɛwè Fediisi, n yɛ́mu kɛ dò nti kó kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ bekù fɔ̃ nwe yɛbie mpéu miɛkɛ, n yí yĩɛ̀kù m bo da nákémɛ̀ n kpɛti.
11 A bo na ké bɛ̀ bekɛ. Nɛ̀ n tùɔ̀kɛnnímɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ bo bántɛ̀ Kuyie dɛ̀ í pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛwe tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀.
12 Òmɔù í n yà Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ yoo titíintouti yoo dihɛì kɛ̀ n nɛínɛ̀ òmɔù yoo n sukíí bɛnìtìbɛ̀.
13 Bɛ nnìtìbɛ̀ báá na kénákɛ́ tìmatì bɛ̀ m pĩ tìì kpéí.
14 Tìmatì máà ndi n yɛ́mɛ̀. N tũ ti yɛmbɛ̀ kó kucɛ nku mɛborimɛ pàmmɛ̀ miɛkɛ, bɛmbɛ yɛ̃ mmɛ̀ɛ̀ í wenni, m mɛ nyí yetɛ tìì wɑ̃̀ri ikuɔ́ kó yɛpátɛ nɛ̀ Kuyie mpããnáanìtì náamɓɛ̀ kpɛyɛ miɛkɛ.
15 N tɑ́mu bɛ̀ tɑ́mɛ̀ kɛ dò nKuyie mbo duɔ́ nkɛ̀ bɛnitisààbɛ̀ nɛ̀ bɛnitiyɛibɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ yɑ̃́ntɛ́.
16 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yetíróo kɛ í dɔ́ kéyetɛ́nɛ̀ Kuyie nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
17 Dɛ̀ mɔkɛ yɛbie mpéu n yìtémɛ̀ Sedisadɛmmu, kɛ wɛ̃̀tɛní kɛ tɔ idíítí kɛ bo pã n kɔbɛ képã Kuyie nyɛpãrɛ̀.
18 Nsòò yɛ mpãã Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ bá kutoweku í bo.

19 Kɛ̀ Sifubɛ mabɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ mboní Asii kɛ̀ bɛ̀ n sɔ̃́ntɛ́, bɛɛ̀ dò nkɛ na mbo diɛ, kɛ̀ n
cààrɛ̀ dɛ̀marɛ̀ ndɛ bɛ̀ɛ bɛ́i.
20 Yoo bɛ̀ɛ̀ bo diɛ mbɛ̀ɛ bɛ́i mbɛ̀ sòò m bekùnɛ̀ kɛ́yà mɛ̀ɛ̀ yɛi.
21 Kɛ̀ dɛ̀ í tú n sòò bɛ́i ntì mɛkperímɛ̀ bɛ ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: N tɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ dò
mukúkɛ́yɔ́ntímù bo, dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ di m bekùnɛ̀ yíe.
22 Fediisi wɛ̀ɛ̀ yɛ̃ Yesu kó kucɛ do mmɛ̀ɛ̀ botí, kòo tentɛ dikɔ̃̀tìrì kɛ dɔ̀:
Bɛhɔ̃ɔ̃pɔ̀mbɛ̀ kóo kótì Disiyasi bo tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì m bo dɔɔ̀ kɛ́wɛ́ntɛ́ dɛ kó
tináaɲ̀tì.
23 Ò bɛ́i mɛmmɛ kɛ́nákɛ́ kuhɔ̃ɔ̃pɔ̀nkù kɛ dɔ̀ kùu kpetínné Pɔɔri, kɛ né ò pɔ̃ mɛfíè
kɛ yóu kòo kɔbɛ nhò teénnɛ̀.

Pɔɔri nàkémɛ̀ o kpɛti Fedikisi nɛ̀ o pokù Turisiiri

24 Kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe sámpɔ́ kɛ̀ Fedikisii nɛinɛ̀ o pokù Turisiiri wɛ̀ɛ̀ tu Sifu, kɛ́kɔtɛ,
kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yúní Pɔɔri kòo mbɛ̀ nàá nYesu Kirisi kpɛti kɛ̀ bɛ̀ kɛ̀ḿmú.
25 Kɛ̀ Pɔɔri nnáá onìtì dòmmɛ̀ kɛ́ndɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀, kɛ́nnɔ nkɛ pĩĩ nhomáà.
Nɛ̀ Kuyie nyóó bekɛ́nɛ̀mɛ̀ bɛnìtìbɛ̀. Kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ Fediisi kòò dɔ̀: Kɛ̀ m pètɛ́
mɛfíè m bo wɛ̃tɛ kɛ da yú.
26 Ò do dɔ́ Pɔɔri bo ò pɔ̃mɛ̀ mmɛ idíítí kɛ̀ dɛɛ̀ nte kòo nhò yu sɔ́ɔ̃ kɛ̀ bɛ̀ nàá.
27 Kɛ̀ yɛbie nyɛ̀dɛɛ̀ pɛ̃ɛ̃́tɛ́, kɛ̀ Pɔdisuusi Fɛsituusii cɔutɛ́ tikpàtì kɛ̀ Fediisi ndɔ́
kɛ́nnaatinɛ̀ Sifubɛ kɛ yóu kɛ̀ Pɔɔri ńkpetí.

25

Pɔɔri dɔ́mɛ̀ kɛ́yà okpààtì diɛwè Sesaa

1 Kɛ̀ Fɛsituusii tuɔkɛní Sesadee kɛ́mmɔkɛ yɛwe yètɔ̃ɔ̃ti kɛ́kɔtɛ Sedisadɛmmu.
2 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛɛ kɔtɛní o borɛ̀ kɛ́ nhò nàá
mPɔɔri kó mɛyɛi.
3 Koò bàá nkɛ tú wèe duɔ́ nkɛ̀ Pɔɔrii kɔtɛní Sedisadɛmmu. Bɛ̀ do dàkɛmu kɛ
bo ò kùɔ kucɛ miɛkɛ.
4 Kɛ̀ Fɛsituusii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Pɔɔri kpetí Sesadee nwe. Mí mmɔ́mmuɔ nkɛ̀ n
kũnti bàmbà.
5 Di kó bɛkótíbɛ̀ bo na kɛ́ n nɛinɛ̀ Sesadee, kòò dɔɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀ mmɛ bɛɛ
nákɛ́.
6 Kɛ̀ Fɛsituusi mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe yèni yoo tɛpíítɛ̀, kɛ́wɛ̃tɛ Sesadee. Kɛ̀ dɛɛ
wentɛ́ kòo ta kubeéndieku kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ yúní Pɔɔri.
7 Kòo tuɔkɛní, kɛ̀ Sifubɛɛ yènní Sedisadɛmmu kóò kɛ̀ńné, kɛ nnáá ò nu ndɔɔ̀
mɛɛ̀ yɛi mpɛ́u, bɛ̀ mɛ nyí mpètɛ́ dɛɛ̀ bɛnkú kɛ dò mbɛ̀ nàá ntì tú timɔ́mmɔnti.
8 Kɛ̀ Pɔɔrii yetɛ kɛ dɔ̀: N yí yetɛ Sifubɛ kó ikuɔ́ maì, m mɛ nyí yetɛ́nɛ̀ Kuyie
ncĩɛ̃̀tɛ̀, m mɛ nyí yetɛ kɛtenkɛ̀ yiɛ̀ nkpɛti matì.
9 Kɛ̀ Fɛsituusi ndɔ́ kɛ́nnaatinɛ̀ Sifubɛ kɛ́bekɛ Pɔɔri kɛ dɔ̀: A dɔ́ kɛ́kɔtɛ
Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ̀ nda bekùnɛ̀ kɛ̀ m boàà?
10 Kɛ̀ Pɔɔrii ò tɛ̀ńné kɛ dɔ̀: N dɔ́ kɛ́kɔtɛ okpààtì diɛwè Sesaa borɛ̀ ndɛ kɛ̀ wèe m
bekɛ́nɛ̀, n yí dɔɔ̀ Sifubɛ mɛyɛi mmamɛ̀ kɛ́ndònnɛ̀ a yɛ́mɛ̀ a mɔ́mmuɔ.
11 Kɛ̀ n do ncààrɛ̀mu yoo n dɔɔ̀ mɛyɛi mɛɛ̀ dò mbɛ̀ n kuɔ, n yí yetírí m bo kúmɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ mɛ nsɔ̃́ńtɛ́ kɛ n níímmu òmɔù í mɔkɛ kucɛ kɛ bo m pĩ nkɛ́ bɛ̀ duɔ́. N dɔ́ kɛ́yà
okpààtì diɛwè Sesaa nwe.
12 Fɛsituusi nɛ̀ o kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ nákɛ́ bɛmáà kɛ́deè kòo nákɛ́ Pɔɔri kɛ dɔ̀: Kàa dɔ́
kɛ́yà Sesaa nwe a yóó ò yàmu.

Akiripaa dɔ́mɛ̀ kɛ́keè Pɔɔri nàámmɛ̀

13 Kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yɛwe sámpɔ́ kóo kpààtì Akiripaa nɛ̀ Bɛriniisi kɛ̀ bɛɛ kɔtɛ Sesadee
kɛ bo dɔu Fɛsituusi,
14 kɛ́mbo kɛ̀ dɛɛ mɔntɛ sámpɔ́ kɛ̀ Fɛsituusii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Fediisi n yóunɛ̀ onìtì
mɔù kòò kpaá kpetí.

15 Kɛ̀ n sòò kɔ̀tɛ Sedisadɛmmu kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ n nàkɛ́ o kpɛ́í nkɛ dɔ̀ nh ò kùɔ.
16 Kɛ̀ m bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Odommu kɔbɛ ɔ̃ɔ̃ í nduɔ́ nhonìtì o kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ í bekɛ́, kòò nàkɛ́ o kpɛti.
17 Mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní diɛ, kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ m pɛ̃nkɛɛ ta kubeéndieku kéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yúní dɛ kóo nìtì.
18 Bɛ̀ɛ̀ ò pĩ mbɛ̀ mɛ nyí nàkɛ́ mɛyɛi mmamɛ̀ n yɛmmɛ̀ do dò mbɛ̀ yɛ̃ nh ò dɔ̀ɔmɛ̀.
19 Bɛ̀ do nɛì bɛ kó muwedɔummu kpɛ́í nkɛ nɛ̀ Yesu mɔù wèè ku kɛ̀ Pɔɔri tu ò fòù.
20 Bá n yí mbantɛ́ m bo bekɛ mɛ̀ɛ̀ botí dɛ kó tináaǹtì, kébekɛ Pɔɔri kòò bo ndɔ́ kékɔtɛ Sedisadɛmmu kɛ̀ bɛ̀ɛ kɛ́ mbekɛ́.
21 Kɛ̀ Pɔɔri yetɛ kɛ tú: Ò dɔ́ okpààtì diɛwè weè ò bekɛ́nɛ̀, kɛ̀ m mɛ nyóu kòò kpetí kɛ kémmúnɛ̀ m bo ò duɔ́nkomɛ̀ Sesaa.
22 Kɛ̀ Akiripaa dɔ̀: M múnkɛ dɔ́ kékeèmu dɛ kóo nìtì nàá ntì. Kɛ̀ Fɛsituusi dɔ̀: A naa bo ò yà kékeè ò nàámmɛ̀.
23 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ Akiripaa nɛ̀ Bɛriniisi kɛ̀ bɛ̀ nkɔri kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ urí, kɛ̀ bɛ̀ɛ ta kubeéndieku kɛ nɛinɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀, kɛ̀ Fɛsituusii duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ yúní Pɔɔri.
24 Kɛ̀ Fɛsituusii béi nkɛ dɔ̀: Okpààtì Akiripaa nɛ̀ díndi bɛ̀ɛ̀ bo diɛ, ǹtɛnɛ̀ onìtì Sifubɛ bɛmɔu Sedisadɛmmu kɔbɛ nɛ̀ Sesadee kɔbɛ yɛ̃ n kuɔ wè.
25 Mí n yí yà ò dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkɛ dò nti ò kùɔ, ò né mɛ nyɛ̃mmɛ̀ ò dɔ́ kéyà okpààtì diɛwè, kɛ̀ m mɛ nyie kɛ bo wè nhò duɔ́nko.
26 N yí yà m bo wãri tì, dɛɛ̀ te kɛ̀ nh ò yùní, fɔ̃ nhokpààtì Akiripaa a ììkɛ̀ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ ti bo nákɛ́ dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ n yà m bo wãri tì kɛtenkɛ̀ yiè.
27 Mí m borɛ̀ dɛ̀ í wenni m bo duɔ́nkomɛ̀ kukpetínkù okótì kɛ í nàkɛ́ kù càkɛmu.

26

Pɔɔri beémmɛ̀ okpààtì Akiripaa

1 Kɛ̀ Akiripaa nákɛ́ Pɔɔri kɛ dɔ̀: Ti da duɔ́mmu dinùù. Nákɛ́ bɛ̀ yɛ̃ nha càkɛmu.
Kɛ̀ Pɔɔri youtɛ o nɔ̀ùtɛ̀ kɛ bo beé nho kpɛti kɛ béi nkɛ dɔ̀:
2 Okpààtì Akiripaa dɛ̀ n naatimu yíe mmɛsàà n yóó béimmɛ̀ a ììkɛ̀ Sifubɛ m bekùnɛ̀ tìì kpɛ́í.
3 A yɛ́mu Sifubɛ kó ikuɔ́ nɛ̀ bɛ̀ mɔkɛmɛ̀ tinɛìtì, n da báammu a minné ké n kéntɛ́.
4 M bìíkú Sedisadɛmmu n kɔbɛ cuokɛ̀ nkɛ kɛ̀ Sifubɛ bɛmɔu yɛ́.
5 Bɛ̀ n yɛ́mu nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ dɔ́ bɛ̀ bo na kénákɛ́ n do túmɛ̀ Fadisĩɛ̃ wèè tũ nti kó ikuɔ́ kperíyì.
6 Bɛ̀ m bekùnɛ̀ yíe n tɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ Kuyie ndo nàkɛ́ tì ti yɛmbɛ̀.
7 Kɛ̀ ti kó iwuɔ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ idɛ̀i pĩ nKuyie nkó mutɔ̃mmú kɛ baa tì bo dɔ̀ɔmɛ̀. Okpààtì, n ti ntɛ́ kɛ̀ Sifubɛ m bekùnɛ̀.
8 Dɛ̀ dòmmɛ díndi Sifubɛ kɛ̀ di í tɛ́ kɛ dò bɛcíríbɛ̀ bo yɛ́ntɛ́?
9 Mí m mɔ́mmuɔ n do yɛ́ kɛ tú dɛsààrɛ̀ ndɛ kémmau kɛ bo paa mbɛ̀ bo nyumɛ̀ Yesu Nansarɛti kou kó diyètìrì.
10 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ n duɔ́ ndinùù kɛ̀ m pĩḿmú Yesu kɔbɛ péu Sedisadɛmmu miɛkɛ kɛ kpetínné, kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ kòù kɛ̀ n dɔ́,
11 ké m bɛ̀ pĩĩ titíintouti miɛkɛ kɛ puotì, kɛ̀ bɛ̀ bo yetɛ Yesu, kɛ̀ m miɛkɛ mbɛ̀ còú mmɛsàà kɛ̀ m bɛ̀ fɛ̃ũnko nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ miɛkoo.

Pɔɔri nàkémɛ̀ ò cèètɛ mɛ̀ɛ̀ botí

12 Mɛmmɛ kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ n duɔ́ ndinùù kɛ̀ nní nkɔri Damaasi kɛ nɛínɛ̀ n kɔbɛ.

13 Okpààtì! Kɛ́nkɑ́ɑ́kɛ́ kucɛ kɛ̀ diyiè còḿmú yɛyɔ, kɛ̀ kuwenniku mɑkùu cútɛ́ní
ti ĩnkɛ̀ kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ diyiè kɔku.
14 Kɛ̀ ti duó timɔu kɛtenkɛ̀, kɛ̀ n keè mɛtammɛ̀ mɑmɛ̀ nɛ̀ Ebedeebɛ kó tináàǹtì
kɛ̀ mɛ̀ tu: Sɔɔri! Sɔɔri bɑ nte kàa n fɛ́ũ̃nko, dɛ̀ bo ndɑ yóùnɛ̀ ɑ bo m bɑɑomɛ̀.
15 Kɛ̀ m bekɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃ wenni nwe? Kɛ̀ mɛ̀ dɔ̀: Mínwe Yesu ɑ fɛ́ũ̃nkomɛ̀.
16 A né ítɛ́ kɛ́cómmú, n dɑ bɛnkɛ m máà ndi kàa bo nɑá n kóo tɔ̃ntì, kɛ́nnáantɛ
ɑ mɛ nyà dɛ̀ yíe nɛ̀ n yóó yíɛ́ dɑ bɛnkɛ dɛ̀.
17 N dɑ tɑ̃ɑ̃té Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ cuokɛ̀ nkɛ, kɛ bo dɑ tɔ̃ mbɛ̀ borɛ̀.
18 Kàa bɛ̀ wéi, kɛ́ bɛ̀ duɔ́ nKuyie, kɛ̀ bɛɛ yie nkɛ̀ kùu bɛ̀ cĩɛ̃ nkɛ̀ bɛɛ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ ku
kɔbɛ ku cĩɛ̃tɛ̀.

Pɔɔri ketɛ́ yɛ̀ɛ̀ ɛkɛ̀ Kuyie nnáaǹtì

19 Mɛmmɛ okpààtì Akiripɑɑ n yí nyetɛ Kuyie nni mbɛnkɛ dɛ.
20 N ketɛ́ kɛ́nákɛ́ Kuyie nnáaǹtì Dɑmɑɑsi nwe nɛ̀ Sedisɑdɛmmu nɛ̀ Sudee kó
yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ, kɛ tú bɛɛ ceetɛ kɛ́ndɔɔ̀ri Kuyie ndɔ́mɛ̀.
21 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Sifubɛ m pĩ Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ kɛ́ndɔ́ kɛ́ n kuɔ.
22 Kɛ̀ Kuyie nni ndɛɛtɛ́ kɛ̀ n kpɑá fòù, kɛ nɑá ku nɑɑǹtì bɛsɑ́mpɔ́bɛ̀ nɛ̀
bɛnitidiɛbɛ̀. N yí nɑá ntìmɑtì kɛ̀ dɛ̀ í tú Kuyie mpɑ̃ɑ̃nɑɑǹtì nɑɑmbɛ̀ nɛ̀ Mɔyiisi
bɛ̀ do nɑ̀kɛ́ tì kɛ dɔ̀:
23 Kirisi dò nkɛ́fɛ̃ũ̃tɛ́mu kɛ́kú, kɛ́ntú oketiwè wèè yɑ̀ǹtɛ́, kɛ́míítɛ́ ti kó kubotí
nɛ̀ ibotí tɛì kuwenniku.

Pɔɔri nɑɑ́mmɛ̀ Kuyie nnáaǹtì Akiripɑɑ

24 Kɛ̀ Pɔɔri nkpɑá nɑá kɛ̀ Fɛsituusi ò péi nkɛ dɔ̀: A bɛbíí yɛpátɛ kɛ̀ yɛ̀ dɑ
wɑ́ɑmmɑɑ̀?
25 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀: Okpààtì, n yí wàátɛ́, n nɑá timɔ́mmɔnti nti.
26 Okpààtì Akiripɑɑ tì yɛ́mu timɔu, dɛɛ̀ te kɛ̀ n nɑɑ́ kɛ í yĩɛ̃kù, kɛ yɛ́ ti í dɔɔ̀mɛ̀
disɔ̀rì.
27 Okpààtì Akiripɑɑ, n yɛ́mu kɛ dò nhɑ yie Kuyie mpɑ̃ɑ̃nɑɑǹtì nɑɑmbɛ̀ nɑ̀kɛ́
tì.
28 Kɛ̀ Akiripɑɑ dɔ̀: Pɔɔri ɑ yóó duɔ́ kɛ̀ nní mbo kɛ nɑá nYesu kou nwe.
29 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀: Kɛ̀ dɛ̀ cɑ̃rikɛ yoo dɛ̀ ɔɔtɛ, mbɑ́ɑ́ nKuyie nku fɔ̃ nnɛ̀ bɛtɔbɛ̀ biɛ ndi
kpɛ́í, kɛ̀ di bo nɑá nYesu kɔbɛ, kɛ́ nni ndɔ̀nnɛ̀, bɛ̀ né bɑ́ɑ di boú mɛfĩmmɛ bɛ̀ m
boúmɛ̀.
30 Okpààtì Akiripɑɑ nɛ̀ kùmàndɑ́ɑ nɛ̀ Bɛriniisi nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛmɔu, kɛ̀ bɛɛ ítɛ́.
31 Kɛ́nkɛ́rí kɛ nɑɑntɛ kɛ tú onìtì yie nyí dɔɔ̀ mɛyɛi mmɑmɛ̀ kɛ dò mbɛɛ ò kùɔ
yoo bɛɛ ò kpetínnɛ́.
32 Kɛ̀ Akiripɑɑ nɑ́kɛ́ Fɛsituusi kɛ dɔ̀: Ti nɑ nhò fĩĩmmu kòò do í yɛ̃ nhò dɔ́ kɛ́yà
kɛtenkɛ̀ yiè.

27

Pɔɔri kɔ̀rimɛ̀ Odommu

1 Bɛ̀ yĩ dìì mɔ̀nnì ti dò nkɛ́kɔtɛ Itɑdii kɛ́duɔ́ mPɔɔri nɛ̀ tikpetíntì tɛtì
kuhɑ̃ɑ̃pɔ̀nkù, kùù ni kɛtenkɛ̀ yiè nkó fɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀nnɑfɛ bɛ̀ tú kù Sidiyusi.
2 Kɛ̀ ti tɑ Atidɑmiti kóo bàtóò kòò kɔ̀ri Asii, kɛ̀ Adisitɑki Mɑseduɔnni kó
kutempɛ̃ nkou kòo ei tu Tɛsɑdoniki kòo nti nɛínɛ̀.
3 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ tí tuɔkɛ Sitɔ̃ɔ̃. Sidiyusi wèè dɔ́ Pɔɔri kòo yóu kòo kɔtɛ kɛ́yà o
kɔbɛ, kɛ̀ bɛɛ ò cɔutɛ́ mɛsàà.
4 Kɛ̀ ti ítɛ́ dɛborɛ̀ kɛ̀ kuyɑɑkùu yetɛ kɛ ti kɔ́ntɛ́ kɛ́yɛ̀ Sipiri bɑkù youú.
5 Kɛ̀ ti séntɛ́ dàméɛ̀rì wèè pɛkénɛ̀ Sidisii nɛ̀ Pɑ̃nfidii kó itempɛ̃ nkétuɔkɛ Midɑɑ
Disii kó kutempɛ̃.
6 Dɛǹdɛ kuhɑ̃ɑ̃pɔ̀nkù yàmɛ̀ Adɛkisɑ̃ntiri kóo bàtóò kòò kɔ̀ri Itɑdii kɛ̀ kù ti
tɑnnɛ̀.

7 Kɛ̀ ti nkérí kɛ dɔ̀ yɛwe péu kɛ fɛ̃ṹtɛ́ mɛdiɛ̀ nkɛ né na kétuɔkɛ Kinidi, bá
kuyaakù í nyie kɛ̀ ti kɔ́ntɛ́ kéyɛ̀ Sadomɔnni kétuɔkɛ Kɛrɛti.
8 Kɛ́ nhò pɛkɛ́ kɛ áàrì, kétuɔkɛ dibòrì marì kɛ̀ bɛ̀ dì tu: Dicónnì sàárì, kɛ̀ dì
tɔ̀kénɛ̀ Dasee kó dihɛì.
9 Kɛ̀ bàtóò kó mucèmmu dɔ̀kɛ yónkú kɛ ti mɔntɛ kucɛ mɛdiɛ̀ dɛ̀ do sɔ̃́
mmɛnùboúmmɛ̀ kó dimɔ̀nnì pɛ̃ɛ̃́tɛ́mu.
10 Kɛ̀ Pɔɔrii béi nkɛ dɔ̀: N kɔbɛ, ti kó kucɛ kuù nyó nyóumu, bàtóò bo cakɛ nɛ̀
tinɛntì, kɛ̀ ti í yɛ̃́ ti kú.

11 Kɛ̀ kuhããpɔ̀nkù ntɑ̃́ wèè piú bàtóò nɛ̀ wèè ò te kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃́té Pɔɔri béi ntì.
12 Bàtóòbɛ̀ commu dɛ̀ í wenni diyɔ̃ɔ̀, kɛ̀ bɛmabɛ̀ dɔ̀ bɛɛ pɛ̃ɛ̃́té kékɔtɛ Fennikisi,
Kɛrɛti kóo bàtóòbɛ̀ commu dɛ̀ kɛ wetí diyiè taà kɛɛ̀ bíékɛ̀, dɛɛ̀ do dò á ndɛ mbo
diyɔ̃ɔ̀.

Kuyaakù diɛkù ìtémɛ̀ dàméèrì miɛkɛ kénfuu

13 Kɛ̀ kuyaakù makùu íténí kubakù cɑ̀nku bíékɛ̀ kénfuuti mɛyɔɔmmɛ̀, kɛ̀ bɛ
yɛ̀mmɛ̀ ndò bɛ̀ bo tuɔkɛ bɛ̀ dó dɛ̀, kédɛitɛ bàtóò cónnírì, kémpékénɛ̀ Kɛrɛti kó
kɛtenkɛ̀.
14 Kɛ̀ dɛ̀ nyóó yíé kɛ̀ kutɛkù makùu íténí kubakùu youú diyiè yìèní kɛɛ̀ bíékɛ̀ kó
kuyaakù kɛ kpeńnì.
15 Bá ti í nna kɛ kù kɛ̃́té, kɛ yóu kɛ̀ kù nti tɔ.
16 Kɛ̀ ti pɛ̃ɛ̃́té Kodaa, dihɛì dìì sokɛ́ dàméèrì miɛkɛ kɛ̀ di nti kɑ̃nkɛ́ sámpórɛ̀, kɛ̀
ti ákɛ́ kɛ né na kédeè mbàtóò sámpóù.
17 Kóò boú iwɛ̃ĩ kényĩɛ̃̀kù ò bo tamɛ̀ mubirímú kécũũ̃ ntiyàátì, kɛ yóu kɛ̀
kuyaakù ńti tɔ.
18 Kɛ̀ dɛɛ wentɛ́ kɛ̀ kuyaakù baa nkpaá ti kóonko mɛkperímɛ̀, kɛ̀ tí ńdɛì tinɛntì
kɛ buɔǹko dàméèrì miɛkɛ.
19 Kɛ̀ dɛ̀ tó wentɛ́ kɛ̀ bàtóò yɛmbɛ̀ mómmɔmbɛ ńdɛì tipotantì kɛ dokòo dàméèrì
miɛkɛ.
20 Yɛwe péu miɛkɛ kɛ̀ kuyaakù baa kpaá kpeńnì, bá ti í nwúó diyiè nɛ̀ siwɑ̃̀ɑ̃,
ti tɛ́nkɛ í nyɛ́ kɛ dò nti bo cootɛ́.
21 Yɛwe péu miɛkɛ òmɔù í ndi dèmarɛ̀, kɛ̀ Pɔɔrii cómmú kébéi nkɛ dɔ̀: N kɔbɛ
kɛ̀ di sòò do nyie n kpɛti kɛ̀ tí nkpaá Kɛrɛti ti na bá nyà mɛháárìmɛ̀ miɛ nkɛ̀ ti
kpɛrɛɛ cakɛ.
22 Di mmɔ̀nnì dí cátìnnɛ di yɛ̀mmɛ̀, òmɔù í yóó kú, bàtóò weè máà yóó yɛi.
23 Kuyie nkùù n te kɛ̀ m pĩ ku tɔ̃mmú ku tɔ̃nnì kɔ̀tɛnímu kɛ nyènkɛ̀ kɛ n nàkɛ́
kɛ tú:
24 Pɔɔri bá nyĩɛ̃̀kù a dò nkétuɔkɛmu kɛtenkɛ̀ yiɛ̀ mborɛ̀, Kuyie nda dó mèè kpéí
nte kɛ̀ kù yóó dɛɛté a nɛínɛ̀ bɛ̀.
25 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tú cátìnnɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀, n yɛ̃́mu weti weti dɛ̀ yó ndòmmɛ̀ Kuyie nni
nnàkémɛ̀ mmɛ.
26 Ti né yóó fũṹkúmu dibòrì marì dihɛì dìì sokɛ́ dàméèrì miɛkɛ di borɛ̀.

27 Kɛyènkɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ kɛnaankɛ̀ do nkɛ, kɛ̀ kuyaakù kpaá ti kóonko kɛ̀ ti baa bo
dàméèrì miɛkɛ, kɛ̀ bàtóò yɛmbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ ndò ti tɔ̀ónnɛ̀ kɛtenkɛ̀,
28 kébɔ nkuhɔ̃ũ kɛ̀ mɛcũmpumɛ ḿbo métìrì sipísìtããti nɛ̀ mèyiekɛ̀, kɛ̀ bɛɛ yíé
détóo kébɔ nkɛ̀ mɛ̀ ḿbo sipísìdé nɛ̀ mèni.
29 Kɛ̀ bɛ̀ nyĩɛ̃̀kù bàtóò bo bootɛmɛ̀ dipèrì marì, kébɔ mbàtóò còńníyɛ̀ yènàà o
fɔ̃nkúò bíékɛ̀, kémbaa dɛ̀ bo wentémɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ ɔɔtí.
30 Kɛ̀ bàtóò yɛmbɛ̀ ndɔ́ kécokɛ́ kéncũũ̃nko bàtóò sámpóù kɛ dɔɔ̀ri kɛ dò mbɛ̀
pitírí bàtóò cònnírì.

31 Kɛ̀ Pɔɔrii nákɛ́ iwɛ̃ĩ yiɛ̀ nnɛ̀ tihããpɔ̀ntì tɛtì kɛ dɔ̀: Kɛ̀ bɛ nnìtìbɛ̀ í kpaá bàtóò miɛkɛ ɔ̀mɔù báá cooté.
32 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntìi kéétɛ́ iwɛ̃ĩ ìì pìítí bàtóò sámpóù kòo pɔ̃ntɛ́.
33 Kɛ̀ dɛ̀ɛ autɛ́ kɛ bo wentɛ́ kɛ̀ Pɔɔrii bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mɔ̀kɛ yíe nyɛwe tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛnàà di í dimɛ̀ mùmamù.
34 Dinɛ̀ kɛ́nfòù, di kóo mɔù kó kunɔ́nkúókù í yóó feti.
35 Pɔɔri béi mɛmmɛ kɛ́túótɛ́ pɛ́ɛ̃ kɛ́sãntɛ Kuyie mbɛ ììkɛ̀ kɛ wɛ́tɛ́ kɛ́ncáá.
36 Bɛmɔu, kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ɛ cátɛ́, kɛ̀ bɛ̀ɛ di.
37 Timɔu ti do bo sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìyiekɛ̀ nɛ̀ bɛ̀kuɔ̀ (276) ndi bàtóò miɛkɛ.
38 Kɛ̀ bɛ̀ɛ di kédeè kédootóo tidiitì sɔnti dàméèrì miɛkɛ kɛ̀ bàtóò bo yaukɛ.

Bɛ̀ dìunɛ̀mɛ̀ bàtóò

39 Dɛ̀ wentɛ́ dìi mɔ̀nnì bá bɛ̀ í mbantɛ́ kɛtenkɛ̀, kéyà kubinkɛnkɛnkù makù kɛ̀ mubirímú dɛ bo, kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ ńdò kɛ̀ bɛ̀ bo na, bɛ̀ɛ kɔtɛnɛ̀ bàtóò dɛborɛ̀.
40 Kɛ kéétɛ́ bàtóò cònníyɛ̀ képítɛ́ dɛ̀ɛ piúnɛ̀ bàtóò kédeè kécónné kuyààkù, kɛ̀ kuyaakù mbɛ̀ tèmmù kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ri dɛborɛ̀.
41 Kéta mubirímú kó kupɛ̃ mmakù, kɛ̀ bàtóò fũũkú o ììkɛ̀ kɛ̀ mɛniɛ nní mpuotì o fɔ̃nkúò koò wéú.
42 Kɛ̀ tihããpɔ̀ntì ńyĩɛ̃kù tikpetíntì bo dɛimɛ̀ kɛ̀ kùmakùu cokɛ́, kéndɔ́ kɛ́ tì kùɔ timɔu.
43 Kɛ̀ iwɛ̃ĩ yiɛ̀ nní ndɔ́ kédɛɛtɛ́ Pɔɔri kéyetɛ kɛ dɔ̀, bɛ̀ɛ nɔ nkɛ dɛì bɛ̀ɛ dɛi kéniité késéntɛ́.
44 Kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ mbɛ tũ kɛ dɛitínɛ̀ tidabɛɛtì yoo bàtóò kó yɛwétiyɛ̀. Mɛ̀mmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ séntɛ́ bɛmɔu bá dɛ̀marɛ̀ í bɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

28

Fɛwààfɛ̀ dɔntɛ́mɛ̀ Pɔɔri

1 Ti sɛ̀ńtɛ́ dìi mɔ̀nnì nɛ̀ kukɔ̃ǹnaatí kékeè dɛ kó dihɛì yètìrì túmɛ̀ Mariti. Dì do sokɛ́ dàméèrì miɛkɛ nkɛ.
2 Kɛ̀ dɛ kó dihɛì yɛmbɛ̀ ti dɔɔ̀ mɛsàà. Kɛ sɔ́ nfɛtaafɛ̀ nìu kɛ̀ muséé mbo, kɛ̀ bɛ̀ɛ tɔtìnnɛ muhãã́ mmɛdiɛ̀.
3 Kɛ̀ Pɔɔrii oté tidabiti kɛ bo ãnné muhãã́ mmiɛkɛ, kɛ̀ fɛwààfɛ̀ ã ti miɛkɛ kékeè kuhããyiìnkù kéyènní kédɔntɛ́ o nɔùtɛ̀ kéncáátí.
4 Kɛ̀ dɛ kó dihɛì kɔbɛɛ yà fɛwààfɛ̀ càátímɛ̀ Pɔɔri nɔùtɛ̀ kénnáá mbɛmáà kɛ tú: Onìtì yie mmɛ̀nkɛ tú onitikɔ̀ùti nwe, bá ò mɛ ncootémɛ̀ dàméèrì miɛkɛ mɛyɛi mbaa ò tũmmu.
5 Kɛ̀ Pɔɔrii míétóo fɛwààfɛ̀ muhãã́ mmiɛkɛ bá ò í nkèè kuyonku.
6 Kɛ̀ bɛ̀ nkémmú dɛ̀ bo múútímɛ̀ yoo wèe doroo bàmbà nkékú. Kɛ̀ dɛ̀ɛ mɔntɛ bá dɛ̀marɛ̀ í dɔ̀ɔ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ ceetɛ tináaǹtì kɛ dɔ̀ ò dò nKuyie nku.
7 Kɛ sɔ́ nkùmàndáà bɛ̀ tú wè Pibidiyuusi, wèè te dihɛì kòo bàtɛ̀ dɛ̀ bo, kòo ti cɔuténɛ̀ diwèì. Kɛ̀ tí mbo kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti.
8 Kɛ̀ timíétì bo o cicɛ kòò yɛ́nkú mɛyĩĩ kɛ duó kɛ̀ Pɔɔrii ò nɔ́ɔ́ nsinɔu, kɛ bántɛ̀ Kuyie nkòo miɛté.
9 Kɛ̀ bɛmuɔmbɛ tɔbɛ̀ ńkɔrìní kòò bɛ̀ miɛkùnko.
10 Kɛ̀ bɛ̀ ti dɔɔ̀ mɛsàà. Kɛ̀ ti pɛ̃ɛ̃tímùu tuɔkɛní dìi mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ ti pãmmú dɛ̀ ti békú dɛ̀.

Odommu kɔbɛ do dɔ́mɛ̀ Pɔɔri

11 Bɛtããbɛ̀ bètããti kó difɔ̃nkúò kɛ̀ ti ta bàtóò mɔù wèè do dɛ̀ bo diyɔ̃ɔ̃ miɛkɛ, kɛ bonní Adɛkisãntiri, kɛ mɔkɛ sitenkaanìi sìdésì kɛ̀ bɛ̀ sì tu itáátébí.
12 Kɛ̀ ti tuɔkɛ Sidakii kɛ cómmú kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti.
13 Kɛ íté dɛborɛ̀ kémpɛkénɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀ ti tuɔkɛ Desiyo kɛ̀ kubakù cǎnku kó kuyaakù ḿbo, kɛ̀ ti mmɔkɛ yɛwe yèdéè kétuɔkɛ Pusɔɔri.

14 Kɛ dɛ̀ yà Yesu kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ ti mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ dɔ̀ yɛwe yɛ̀yiekɛ̀. Kɛ̀ ti mbɛ̀ bonɛ̀
kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ́nkɔri Odommu.
15 Kɛ̀ Yesu kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Odommu kɛ̀ bɛɛ keè ti kpɛ́í, kɛ́kɔtɛní Dapiyusi bɛ̀ taà dɛ̀
dikɛ̀tìrì kɛ ti co, kɛ̀ bɛtɔbɛɛ kɔtɛní bɛ̀ tu dɛ̀ titouti tìtɛ̃ãti bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ kpɛti. Kɛ̀ Pɔɔrii
bɛ̀ yà kòo yɛ̀mmɛ̀ɛ narikɛ kòo sɛ̃ntɛ Kuyie.
16 Ti tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Odommu kɛ̀ bɛɛ duɔ́ mPɔɔri kudieku kòo mbo kɛ̀
kuhɛ̃ãpɔ̀nkù ò bàa.

Pɔɔri nàámmɛ̀ Kuyie nnáaǹtì Odommu

17 Yɛwe yɛ̀tɛ̃ãti kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Pɔɔrii yú Sifubɛ kó bɛkótíbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Odommu
kɛ̀ bɛɛ tíínní kòo bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀, ti kɔbɛ n yí yeténɛ̀ ti yɛmbɛ̀ kó ikuɔ́, kɛ̀ bɛ̀ m pĩ
Sedisadɛmmu kɛ duɔ́ nhOdommu kɔbɛ.
18 Kɛ̀ bɛ̀ m bìékɛ́ kɛ́ndɔ́ kɛ́ n fĩĩ kɛ yɛ́ bɛ̀ í yàmɛ̀ mɛyɛi n dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ dò mbɛ̀ n kuɔ.
19 Kɛ̀ Sifubɛ né yetɛ, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ n dɔ̀: M bo yà kɛtenkɛ̀ yiè, dɛ̀ né í tú n yɛ̃ m
bo ò yà kóò nàké bɛ kó mɛyɛi mmamɛ̀.
20 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n dɔ́ kɛ di nákɛ́, Isidayɛɛribɛ baa wè kpɛ́í ntemɛ̀ kɛ̀ m boú mɛfĩmmɛ.
21 Kɛ̀ bɛɛ ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bɛ̀ í wɑ̀ri a kpɛti matì Sudee kɛ ti duɔnní, ti kou mɔù
mɛ nyí kɛ yɛ̀nní kɛ ti nàké a cààrɛ̀ mù.
22 Ti yɛ́mu kɛ dò ntipíìtì timɔu bɛ̀ í dɔ́ a tũ nkùù wedɔuncɛ̀, a ti nákɛ́ a
mɔ́mmuɔ ndɛ kó tináaǹtì.
23 Kɛ̀ bɛɛ dɔú ndikɛ̀tìrì kɛ́kɔtɛní dɛ yiè Pɔɔri borɛ̀ kɛ́nsũnɛ̀ bɛ̀ sòò màmɛ̀. Kɛ̀
Pɔɔri ntũũ nkɛ bɛ̀ nàá Kuyie nkpààtìyuu kpɛti, kɛ bɛ̀ bɛnkú Mɔyiisi nɛ̀ Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ do nàké tì, kɛ yetíróo kɛ dɔ́ bɛɛ bantɛ́ Yesu túmɛ̀ Odɛɛtíwè.
24 Kɛ̀ bɛ̀mabɛɛ yie nkɛ̀ bɛtɔbɛɛ yetɛ.
25 Kɛ̀ bɛ̀ nyiti kɛ nɛì bɛmáà, kɛ̀ Pɔɔrii béi nkɛ dɔ̀: Muyaánsààmù naatimu mù
do mɛ nnàkémɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Esaii kɛ dɔ̀:
26 Kɔtɛ kénákɛ́ ku mbotí kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Di bo nyo,
di mɛ mbáá bantɛ́,
kɛ́nwúó, di mɛ mbáá yà.
27 Kɛ yɛ́ dɛ kó kubotí kɔbɛ yɛ̀mmɛ̀ kpeńnìmɛ̀,
bɛ̀ í yié ntìmatì,
kɛ ĩtínné bɛ to, kɛ báá keè,
kɛ ũũ nkɛ báá yà,
bɛ̀ yàà bo ceetɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í
kɛ̀ m bɛ̀ miɛkùnnɛ.
28 N yɛ́nɛ̀ kɛ dò mɛdɛɛtímɛ̀ kó tináaǹtì kɔ̀tɛmu bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ borɛ̀ kɛ̀ bɛmbɛ
yóó tì cɔutɛ́.
[
29 Pɔɔri béi mɛmmɛ kɛ̀ Sifubɛɛ ítɛ́ tinɛìtì bɛmáà kénkũnti.]
30 Kɛ̀ Pɔɔri dɔ̀ yɛbie nyɛ̀dɛ́ɛ̀ kɛ yietì ò bo kùù dieku, kɛ cɔ́ú bɛ̀ɛ̀ kɔ̀riní o borɛ̀.
31 Kɛ náá Kuyie nkpààtìyuu kpɛti nɛ̀ Yesu túmɛ̀ Odɛɛtíwè bá kɛ í yĩɛ̀kù, ɔ̀mɔù
mɛ nyí nhò kɔónnɛ̀.

Pɔɔri wɛ̃ri dìì pátíri Kirisi kɔbɛ bèè bo Odommu
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Kuyie nkóo tɔ̃ntì Pɔɔri weè wɛ̀ri dɛ kó dipátíri Odommu kɔbɛ. Dɛ kó dipátíri dìì ti náá nKuyie ndɛɛrí mèè botí onìtì, dìì ti náá mbɛnìtìbè bɛmɔu túmè mɛyɛi nyɛmbè mbɛ kè Kuyie nti dɛɛrí ti tɛ́ dìì mɔ̀nnì Yesu. Dɛ mɔ̀nnì ndi Kuyie nhɔ̃ɔ̃ ti cĩ́ɛ́mmè kè Muyaánsààmù ti wénkùnnɛ. Kòò béi nho pátíri miɛkɛ kɛ tú tináaǹsààtì ò nàá ntì tu bɛnìtìbè bɛmɔu kpɛti nti. Ò í baàtì òmɔù.

Pɔɔri yóó pɔ̃ntɛ́ o pátíri, kɛ́ bè nàkému bè dò nkénfòù mèè botí bɛ cuokè nè bè bo ndòmmè kɛtenkè yɛmbè ìikè.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Pɔɔri do dɔ́mè kékɔtɛ késíéké Yesu kɔbɛ bèè bo Odommu 1:1-17
2. Bɛnìtìbè bɛmɔu tú mɛyɛi yɛmbè mbɛ Kuyie mborè 1:18-3:20
3. Onìtì ɔ̃ ntɑ́ Kirisi nwe kè Kuyie nhò wèńkùnnɛ 4-5
4. Ti wɛ̃nnénè Kirisi nwe kɛ ku, koò wɛ̃nnénè kɛ yãntɛ́, dɛè te kɛ ti wenkɛ 6-8
5 Isidayɛɛribɛ do í yiemmè Kuyie nkpɛti 9-11
6 Yesu kou kó mufòmmu nè o borimɛ dè dòmmè kéndéúkùnko Kuyie nyètìrì 12:1-15:13
7 Yesu kou bo mbɛnkúmè o dɔ́kùmè 15:14-16:27

Mudɔummu

1 Mí mPɔɔri, Yesu kóo tɔ̃ntì míì di wɛ̀ri di mpátíri, Kuyie nkuù n yu kɛ n tããtɛ́ kɛ n dɔ̀ɔ̀ ku kó ditɔ̃nnì kè m bo nákɛ́ ku náaǹsààtì.
2 Kù do nàkɛ́ tìì kpéí ku pããnáaǹtì náamɓè nè dimɔ̀nnì kè bè tì wɛ̀ri.
3 Tì nàá nti Yiè nYesu kpéí nkɛ wèè tùótɛ́ tinitikɔ̃ntì kè bè ò pɛitɛ́ Dafiti kó kufuku miɛkɛ.
4 Kè Kuyie nhò duɔ́ mmuwɛ̃rímú kè Muyaánsààmù duɔ́ nkòo yɑ̃ńtɛ́ kɛ bɛnkɛ ò tumè ku Birɛ.
5 Weè te kè Kuyie nni ndɔ̀ɔ̀ mɛsàà kè n naá nku kó ditɔ̃nnì kɛ bo yũɔ́nní ibotí imɔu kè ì nhò tɑ́ kéyíé nho kpɛti.
6 Díndi Odommu kɔbɛ di tú ii botí kó bèmabè kè Kuyie ndi yu.
7 N di dɔummu díndi, Kuyie ndɔ́ bè, kɛ di tããtɛ́, kè di bo nfòù kù dɔ́mè. Ti cicɛ Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di pã mɛsàà nnè diwèì.

Pɔɔri dɔ́mè kékɔtɛ kéyà Odommu kɔbɛ

8 N sãntí Kuyie nnè Yesu Kirisi kó diyètìrì di kpéí, nkɛ yɛ́ nh ɔ̃ɔ̃ kɔtɛ kèè bíékè kè bè n náámmu di tɑ́ mèè botí Kuyie.
9 M báámmu Kuyie ndi kpéí nsɑ́ɑ̃ kè kù yɛ́, kunku m pĩ nkùù tɔ̃mmú nè n yèmmè mɛmɔu kɛ náá nku Birɛ kó Tináaǹsààtì.
10 M báámmu Kuyie nsɑ́ɑ̃, kɛ tú kè kù dɔ́ kù m pã kucɛ kè n kɔtoo di ciɛ.
11 N do dɔ́ kɛ di yàmu kɛ́ di nákɛ́ Kuyie nkó yɛpãrè mayè kpéí nkè dèɛ yie nkè di kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.
12 Kɛ wɛ̀tɛ kɛ do dɔ́ tí máá kéyáúkùnnɛ titɔbè kɔ̃ntì, kɛ yɛ́ timɔu ti wɛ̃ḿmè kɛtɑ́ Kuyie.
13 N kɔbɛ n dɔ́ dí nyɛ́mu n do dɔ́mè kékɔtoo di ciɛ kɛ di nákɛ́ Kirisi kpɛti kè di tì yie, kéndò n tì nàkémè ibotí tèì kè ì tì yie.
14 N kó mutɔ̃mmú mmu n dò nképĩ mmù bèè tú Kɛrɛkibɛ nè bèè í tú Kɛrɛkibɛ, bèè yɛ́ yɛpátɛ nè bèè í yè yɛ́ bɛ cuokè.

15 N dɔ́ tì tú m bo di nákémɛ̀ Tináaǹsàátì díndi bɛ̀ɛ̀ bo Odommu.

Tináaǹsàátì tú Kuyie nkó muwɛ̃rímú mmu

16 Kɛ yɛ̃́ ifɛi í m bonɛ̀mɛ̀ m bo nákémɛ̀ Tináaǹsàátì, tì tú Kuyie nkó muwɛ̃rímú mmu, kɛ dɛɛrí bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tì tɑ̃́ kéketénɛ̀ Sifubɛ borɛ̀ nɛ̀ bɛsɔmboo.
17 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ wénkùnnɛ onìtì ò tɑ̃́ dìì mɔ̀nnì ndi nɛ̀ o yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu. Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú: Wɛ̀ɛ̀ wetí ò bo nfòù ò tɑ̃́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.

Bɛnìtìbɛ̀ bɑ́á na képeri Kuyie nyììkɛ̀

18 Kuyie mmiɛkɛ cɔ́únní kɛĩ̀nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ caàrimɛ̀ nɛ̀ mɛyɛi mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ dìítí timɔ́mmɔnti.
19 Dɛ̀ɛ̀ dò nkénte kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ bɑntɛ́ Kuyie ndɛ̀ feímu, Kuyie mmɔ́mmɔnku kuù dɛ̀ mbɛ̀ bɛnkɛ.
20 Kuyie nkó mɛdòmmɛ̀ nɛ̀ ku wɛ̃rímú mùù bo sɑ́ɑ̃ dɛ̀ í dò nna kéyà. Kàa né wénténí kù dɔ̀ɔ̀mɛ̀ kutenkù dɛ̀ feímu kɛ dò ntí na ké dɛ̀ bɑntɛ́ dɛɛ̀ te kòo nìtì bɑ́á na képeri Kuyie nyììkɛ̀.
21 Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ kù bɑntémɛ̀ kɛ yetɛ bɛ̀ bo déúkùnnɛmɛ̀ ku yètìrì, ké kù sɑ̃ntɛ, kɛ tũ̃nnɛ iyɛǹtotí dɛtetìrɛ̀ kpɛyi nɛ̀ itookperí, kɛ ta dibiìnnì miɛkɛ.
22 Kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ dò mbɛ̀ ciì kɛ̀ bɛ̀ né yɛi.
23 Bɛ̀ bo mbɑ́ɑ́mmɛ̀ Kuyie nkùù í deu, kɛ̀ bɛ̀ bɑ́á nsitenkɑanìi sìì dònnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ sinɔɔ nɛ̀ tiwɑnwɑntì nɛ̀ iwɑ̀ɑ̀kɛ.
24 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi mbɛ̀ dómɛ̀, kɛ dɔɔri isɔkɛ kpɛrɛ nɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì.
25 Kɛ yóu Kuyie nkpɛti kɛ tũ nsiyɑ́ɑ̀bìsí, bɛ̀ bo mbɑ́ɑ́mmɛ̀ Kuyie nkɛ̀ bɛ̀ bɑ̀á nkù dɔ̀ɔ̀ dɛ̀. Kuù do dò nkénsɑ̃ntí sɑ́ɑ̃, kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.
26 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri isɔkɛ, kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ yóu bɛ̀ bo ndɔunèmɛ̀ bɛnitidɑabɛ̀ kɛ dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
27 Kɛ̀ bɛnitidɑabɛ̀ yóu bɛ̀ bo ndɔunèmɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kɛ dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀. Mɛmmɛ kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ yàu bɛ dɔɔrìmɛ̀ kó tiyeti.
28 Bɛ̀ mɛ nyetɛmɛ̀ Kuyie ndɛɛ̀ te kɛ̀ kù bɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ tũ mmɛyèmmɛ̀ yɛimɛ kɛ dɔɔri bɛ̀ do í dò nkéndɔɔri dɛ̀.
29 Bá bɛ̀ í weti, kɛ dɔri, kɛ dɔ́ idíítí, kɛ yóù, kɛ mɔkɛ mɛhɛ̃̃mmɛ̀, kɛ dɔ́ munitikɔ̀ù, kɛ dɔ́ yɛkpàrɛ̀, kɛ soú mbɛtɔbɛ̀, kɛ cií mbɛtɔbɛ̀, kɛ dɔ́ munɑ́ɑǹtɔù.
30 Kɛ nɑ́ɑntɛ bɛtɔbɛ̀ kpɛ́í, kɛ í dɔ́ Kuyie, kɛ sɑ́ɑ̃ntɛ bɛtɔbɛ̀, kɛ tú sifeí yɛmbɛ̀, sipɔɔ yɛmbɛ̀, kɛ wɑà mmɛborimɛ pàmmɛ̀ bɛ̀ bo yĩ̀mɛ̀ kédɔɔ mɛyɛi kɛ yetírí bɛ yɛmbɛ̀ kpɛti.
31 Bɛ̀ í yɛ̃́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀, bɛ̀ mɛ nyí dɔɔri bɛ̀ nɑ̀ké tì, bɛ̀ í dɔ́ bɛtɔbɛ̀, bɛ̀ í mɔkɛ bɛtɔbɛ̀ kó mɛsémmɛ̀.
32 Bɛ̀ yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkó ikuɔ́ miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛ kóò botí bɛ̀ dò nkéta muhɑɑ́ mmiɛkɛ. Bá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ sɔké kɛ dɔɔri mɛyɛi, dɛ̀ í tú bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi mmɑ́ɑ̀, bɛ̀ kòḿmúmu bɛ̀ɛ̀ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri.

2

Kuyie mbeéntì wennimɛ̀

1 Fɔ́ wɛ̀ɛ̀ bekùnɛ̀ bɛtɔbɛ̀, bɛ̀ í yóó da coo, kɛ yɛ́ a bekùnɛ̀ dìì mɔ̀nnì bɛtɔbɛ̀ a bekùnɛ̀ a mɑ́ɑ̀ ndi. Kɛ yɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri tì a tì dɔ̀ɔ̀ri mɛ̀.
2 Ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie mbo bekénɛ̀ bɛɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ kó mɛyɛi mbotí kénnɑati.
3 Fɔ́ nwɛ̀ɛ̀ nɑ̀á mbɛtɔbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛɛ̀ yɛi nkɛ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri, a yɛ̀mmɛ̀ dò nha bo yenténɛ̀ Kuyie nkó tibeéntɑà?
4 Yɑà a sènkɛ̀rì Kuyie nkó mɛsɑà mmɛ nɛ̀ ku minnímɛ̀ nɛ̀ ku nìtì? Kɛ̀ kù í da kpetínné bàmbà nkù miḿmu kɛ dɔ́ a ceetɛ.

5 Kàa yèmmè kpenkɛ kàa í dɔ́ kéceetɛ a yéútí amáà ndi Kuyie nkó tiyɛ̃ĩti, ku
beéntì bo tuɔkɛ dìì yiè. Kunku kùù bekù weti weti.
6 Kù yóó yietí bá wè o tɔ̃mmú mannè tìì yeti nti,
7 kéduɔ mmufòmmu mùù bo sɑ̃ɑ̃ bèè wɛ́ɛ̃rì kɛ dɔɔri mɛsàà, kɛ dɔ́ kùu bè sɑ̃ntɛ,
8 képuotí bèè yetɛ ku kpɛti nè kɛmiɛkɛ, bèè duɔ́ mbɛmáà mɛyɛi nkɛ tũ
nsiyáàbìsí,
9 ké bè fɛ́ũ, ké bè ɑ̃nné mɛyɛǹcaàrìmè, Sifubɛ mɛketimè nè bèè í tú Sifubɛ,
10 késɑ̃ntɛ bèè dɔɔ̀ri mɛsàà nké bè duɔ́ ndiwèì, Sifubɛ mɛketimè nè bèè í tú
Sifubɛ.
11 Kɛ yɛ́ Kuyie nyí baàtìmè òmɔù.

12 Bèè dɔɔ̀ri mɛyɛi nkɛ í yɛ́ Mɔyiisi kó ikuɔ́, bbè báá kú i kó mukũũ, kè bèè yɛ́
dɛ kó ikuɔ́ kɛ dɔɔri mɛyɛi bè yóó i mbè bekénè.
13 A bo nyɛ́mè ikuɔ́ dɛè í tú a wenni, a dɔɔri dìì mànnì ndi ikuɔ́ yɛ̃mmè, Kuyie
nhɔ̃ɔ̃ da wénkùnnɛmè.
14 Bèè í tú Sifubɛ kɛ í yɛ́ Mɔyiisi kó ikuɔ́ bè dɔɔ̀rimu ì yɛ̃mmè, bè í yɛ́ Mɔyiisi
kó ikuɔ́ kè ì né bo bɛ miɛkɛ.
15 Bɛ dɔɔ̀rìmè bɛnkúmu kɛ dò mbè yɛ́ Kuyie nkó ikuɔ́. Bɛ yèmmè mɛè ɔ̃ mbè
bekùnè dimɔ̀nnì marì, ditɛrì ké mbè kòḿmú.
16 Dèè sɔ̀ri dè bo yènní Kuyie nyóó duɔ́ ndìì yiè kè Yesu Kirisi bekénè bɛnìtìbè
bɛ dɔɔ̀rìmè ĩnkè. Tináaǹsààtì n náá tì mɛ nyɛ̃.

Sifu mɔ́mmuɔ nyí tú wèè cɑ̃ntɛ́

17 Fɔ̃ nSifu wèè pɔ̀tì a túmè Sifu kɛ yɛ́ Kuyie nkó ikuɔ́ kɛ sonku a yɛ́mè Kuyie.
18 A yɛ́mu Kuyie ndɔ́ dè, ikuɔ́ dè nda bɛnkɛmu kàa bo na kétɑ̃ɑ̃té dèè wenni.
19 Kàa yèmmè dò nha tú tiyũɔ̃ntì kóo dèrì, kɛ mí bèè bo dibiìnnì.
20 Kɛ tú amáà tiyɛìntì nè ibí bɛ kóo tentì, kɛ tú ikuɔ́ da duɔ́ mmɛyĩɛ́tímè kàa yɛ́
timɔ́mmɔnti.
21 Fɔ̃ nwèè tiè mbɛtɔbè kɛ í tiè nhamáà, kɛ tú bè bá nyuuku kɛ né yuuku.
22 Fɔ̃ nwèè tu bá ndɔuti dɔutinè ditɔbè kɛ dɔuti dɔutinè bɛtɔbè, kɛ tú yɛbɔkè í
wenni kɛ wɛ̀tɛ kɛ yè waà nkɛ bo kparìkè.
23 Kɛ déúkùnko amáà a yɛ́mè ikuɔ́, kɛ né dɔɔri ì yetɛ dè, kɛ caàri Kuyie nyètì.
24 Tì wɑ̀rimu kɛ tú: Díndi Sifubɛ díì te kè ibotí tɛì sɑ̀ɑ́ nKuyie.

25 Fɔ̃ nSifu kàa dɔ̀ɔ̀ri Kuyie nkuɔ́ yɛ̃mmè, mucɑ̃mmù ńwenni, kàa né í dɔɔri ì
yɛ̃mmè mucɑ̃mmù tú dɛtetìrè ndɛ.
26 Wèè í tú Sifu kɛ í cɑ̃ntɛ́ kòò yie nyikuɔ́ yɛ̃mmè Kuyie nhò wùó nwèè cɑ̃ntɛ́
wènwe.
27 Dɛè te wèè í cɑ̃ntɛ́ kòò bo da bekénè fɔ̃ nwèè tu Sifu kɛ cɑ̃ntɛ́, kɛ mɔkɛ ikuɔ́
kó dipátíri, kɛ í tũ nyì yɛ̃ mmù.
28 Kè bè da pɛité kàa tu Sifu kɛ cɑ̃ntɛ́ dè í sannè. Sifu mɔ́mmuɔ ntú wèè cèètɛ
wènwe.
29 Dè tu Muyaánsààmù kó mutɔ̃mmú mmu, dɛ́ í tú ikuɔ́ ìì wɑ̀ri dipátíri miɛkɛ.
Dɛ kóo Sifu í wanti bɛnìtìbè bo nhò sɑ̃ntímè, ò wanti Kuyie nkuù ò sɑ̃ntɛ.

3

Kuyie nwetímè bá kè ti í wetí

1 Kàa tu Sifu dè bo dɔɔ̀ ba? Mucɑ̃mmù bo da dɔɔ̀ ba?
2 Dè né bo dɔɔ̀mu bakɛ, kɛ yɛ́ Kuyie nketé kɛduɔ́mmè Sifubɛ mbɛ ku náaǹtì.
3 Ti bo yĩ ba? Kè Sifubɛ mabè í yie nKuyie mbéi ntì dè dɔ́ ké dɔ̀ Kuyie nyí
dɔ̀ɔ̀mu kù béi ntàà?

4 Bìtì! Bá kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu í wetí Kuyie mbáá yóu kù bo nwetímɛ̀ kéndonnɛ̀
tì wɑ̃̀rimɛ̀ kɛ tú:
Kàa nàá, nha náaɲtì ntú timɔ́mmɔnti,
kɛ̀ bɛ̀ da bekùnɛ̀ a kpɛti ńnaati.
5 Kɛ̀ nsà kɛ̀ ti yɛ̃́ ti bo dɔɔ̀ dɛ̀ kɛ í dɛ̀ dɔ̀ɔ̀, kɛ̀ kù dɔ̀ɔ̀ kù béi ntì, ti yĩ kù í wenni kù
ti kpetínné dìì mɔ̀nnàà? (N náá mbɛnìtìbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dòmmɛ mmɛ.)
6 Bìtì! Bìtì! Kɛ̀ Kuyie nyí wetí kù bo yĩmɛ kébekénɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
7 Kɛ̀ nsà kɛ̀ n yáàbìsí bo nte kɛ̀ Kuyie nkó timɔ́mmɔntii feité kédéúkùnnɛ ku
yètìrì, ba nkpéí bo nte kɛ̀ kù m bekénɛ̀ tɛ̃́nkɛ?
8 Bɛ̀ɛ̀ tũ nyɛ̃ nti ńdɔɔri mɛyɛi nkɛ̀ mèɛ pɛité mɛsàà, bɛ̀ɛ̀ nàá mmɛmmɛ Kuyie
mbo bɛ̀ kpetínné kénnaati.

Òmɔù í dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ bá omáà

9 Ti bo yĩ Sifubɛ pɛ̃̀tɛ́ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubaa? Bìtì! Tì béimmu kɛ tú Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í
tú Sifubɛ bɛ̀ tu mɛyɛi nkó tidaatì nti.
10 Tì wɑ̃̀rimɛ̀ kɛ tú:
Òmɔù í bo wèè wetí, bá omáà.
11 Òmɔù í cìì,
òmɔù í wanti Kuyie.
12 Bɛmɔu bɛ̀ yetému,
kɛ dèténɛ̀ Kuyie.
Òmɔù í dɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni bá omáà.
13 Kɛ̀ bɛ náaɲtì dò nkufɔ̃ti kùu feí,
kɛ̀ bɛ̀ soú,
tìì yìèní bɛ nɔ kɛ̀ tì tii
kɛ dò mmɛwaàdɔ̀mmɛ̀.
14 Bá bɛ nɔ̀ í wenni,
kɛ̀ bɛ náaɲtì tii.
15 Kɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ ndɔ́ mɛcãã nkɛ bo kuɔ.
16 Kɛ̀ bɛ̀ pɛ̃̀tɛ́ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀,
mɛyɛi nnɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ dɛɛ̀ ãnné.
17 Bɛ̀ í yɛ̃́ mɛomùmɛ̀ kó kucɛ.
18 Bɛ̀ í dé Kuyie.

19 Ti yɛ̃́mu kɛ dò nKuyie nkó ikuɔ́ náánnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ì te bèmbɛ, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ̀
báá na képeri, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu banté bɛ̀ túmɛ̀ bɛyɛibɛ Kuyie nyìikɛ̀.
20 Òmɔù báá na kédɔɔ̀ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ kéwenkɛ Kuyie nyìikɛ̀, ikuɔ́ ti bɛnkú ti tumɛ̀
mmɛ bɛnitiyɛibɛ.

Kuyie nwénkùnko mèɛ̀ botí bɛnìtìbɛ̀

21 Di mmɔ̀nnì Kuyie nyí ti wénkùnko nɛ̀ ikuɔ́ miɛkɛ, ku pããnáaɲtì náamùbɛ̀ nɛ̀
ikuɔ́ pátɛ dɛ̀ tì béimmu.
22 Kuyie nhɔ̃̃ wénkùnnɛ onìtì ò tɑ̃́ dìì mɔ̀nnì ndi Yesu Kirisi. Kù mɛ̀ dɔɔ̀ri bɛ̀ɛ̀
kó dimàà tɑ̃́ bèmbɛ Yesu, kù í baàtì òmɔù.
23 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yetému kɛ pàà Kuyie nkó tikpetì.
24 Di mmɔ̀nnì Kuyie nnɛ̀ ku kó mɛsàà nkɛ̀ kù bɛ̀ wénkùnnɛ fààrɛ̀ kɛ̀ Yesu Kirisi
bɛ̀ dɛɛtɛ́ nɛ̀ mɛyɛi. Dipãnnì ndi fààrɛ̀.
25 Kuyie ndo mimmu nɛ̀ dimɔ̀nnì, kù né mɛ ndɔɔ̀rimɛ̀ kù béi ntì kù báá yie
nkéyóu mɛyɛi nyɛmbɛ̀ sɑ̃̃ɑ̃̀ kɛ í mbɛ̀ kpetínné, dɛɛ̀ te kɛ̀ kù tããté ku Birɛ kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀
kùɔ, kɛ dɛ̀ bo ũté bɛnìtìbɛ̀ yɛi.
26 Di mmɔ̀nnì Kuyie nwénkùnko bɛ̀ɛ̀ tɑ̃́ bèmbɛ Yesu kɛ bɛnkú kù túmɛ̀
timɔ́mmɔnti yiɛ̀.

27 Kuyie nwénkùnko ɔ̃mmɛ botí bɛnìtìbè? Bè dɔ̀ɔ̀ mèè kpéí nyikuɔ́ yɛ̃mmàà?
Ɔɔ̀! Bè tɑ̃́ mèè kpéí nkɛ Yesu. Kè dè dò mmɛmmɛ onìtì bo yĩmɛ késɑ̃ntɛ omáà.
28 Ti yɛ́mu kɛ dò nhonìtì í dɔɔri Kuyie nkó ikuɔ́ kè kù ò wénkùnko, ò tɑ̃́ dìì
mɔ̀nnì ndi Yesu.
29 Yáà Kuyie ntu Sifubɛ máà kɔku nku? Ɔɔ̀! Kù tú ibotí imɔu kɔku nku.
30 Kuyie mbo kumáà ndi kɛ wénkùnko Sifubɛ nè bèè í tú Sifubɛ bè tɑ̃́ dìì mɔ̀nnì
Yesu.
31 Ti paànkomu ikuɔ́ ti tɑ̃́ mèè kpéínáà? Ɔɔ̀, ti pètìnkɛ ì commu i fɔ̃tìrì ndi.

4

Kuyie nwénkùnnɛ mmèè botí Abarahammu

1 Ti bo nákɛ́ ɔ̃nti ti yààrì Abarahammu kpéí? Kuyie ndo ò dɔ̀ɔ̀ ba wenwe onìtì?
2 Kè kù do nhò wénkùnnɛ o tɔ̃mmú kpéí nkɛ ò na mpɔtìmu, Kuyie mborè dè
mɛ nné í dò mmɛmmɛ.
3 Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú: Abarahammu do tɑ̃́ Kuyie nku kè dɛè nte kè kù dɔ̀ ò wetí.
4 Kòo nìtì pĩ mmutɔ̃mmú bè ɔ̃ɔ̃ nhò yietìmu, dɛ kó tiyeti í tú dipɑ̃nnì, o tɔ̃mmú
yeti nti.
5 Kuyie mborè dè í tú nè mutɔ̃mmú kpéí nkɛ kù ɔ̃ɔ̃ wénkùnɛmè onìtì, ò tɑ̃́ dìì
mɔ̀nnì ndi Yesu kù ɔ̃ɔ̃ ò wénkùnɛmè.
6 Dɛè te Dafiti béimmè kɛ tú: Diwèì ɔ́ ḿbo Kuyie nwénkùnnɛ wè bá dè í tú nè
o tɔ̃mmú kpéí.
7 Dè ńnaati Kuyie ncĩɛ̃́ mbè bɛ yetímè,
kɛ ũté bɛ yɛi.
8 Dè nnaati Kuyie ntɛ̃́nkɛ í kaànnè bèè kó mɛyɛi.
9 Dɛ kó diwèì bo Sifubɛ máà kpéí nkaà? Ɔɔ̀! Di bomu bèè í tú Sifubɛ bɛ kpéí
mmúnkɛ. Ti bo kɛ náá nkɛ tú Kuyie nwénkùnnɛ Abarahammu ò kù tɑ̃́ mèè kpéí
nkɛ.
10 Ɔmmɔ̀nnì ndi Kuyie ndo wèńkùnɛmè Abarahammu? Dè do sɔ́ nho cɑ̃ntáà
kòò mu nyí cɑ̃ntɛ́? Kuyie nyóó ò wèńkùnnɛ kòò mu nyí cɑ̃ntɛ́.
11 Ò mu ndo í cɑ̃ntɛ́ kɛ́ntɑ́mu Kuyie nkè kùu duɔ́ nkòo cɑ̃ntɛ́ kè dɛɛ bɛnkɛ kù
ò wénkùnɛmè ò kù tɑ̃́ mèè kpéí. Dɛè te kòò tu bèè tɑ̃́ Kuyie mbɛ kóo cicɛ.
12 Weè wɛ̀tɛ kɛ tú bèè cɑ̃mmú bɛ kóò cicɛ, dè né í tú bèè cɑ̃mmú bɛmɔu, bèè tɑ̃́
bèmbɛ Kuyie nhò do kù tɑ̃́ mèè botí kɛ mu nyí cɑ̃ntɛ́.

Abarahammu yiemmè Kuyie mbéi ntì

13 Kuyie ndo yɛ̃ nhAbarahammu nè o yaàbí bè bo tiekɛ kutenkù kumɔu, dè í
tú ò do yie mmèè kpéí nku kuɔ́, ò do tɑ̃́ mèè kpéí nkɛ Kuyie.
14 Kè nsà kè bèè yie nKuyie nkuɔ́ kè bɛè máà yóó tiekɛ kutenkù, Kuyie mbè
dɔunnè dìì nùù tũ ntú dɛtetìrè ndɛ, kè bèè kù tɑ̃́ kè bè kù tɑ̃́ dɛtetìrè.
15 Ikuɔ́ íinko Kuyie nkó kɛmiɛkɛ nkɛ, kè ikuɔ́ í bo a báá ì yeténè.
16 Ti tɑ̃́ mèè kpéí nKuyie ndɛè te kè kù yɛ̃ nkù bo ti pɑ̃ dipɑ̃nnì fààrè, kè dì ntú
Abarahammu yaàbí imɔu kpɛri, dì í tú bèè yie nyikuɔ́ máà bɛ kpɛri, dì tu nè tínti
bèè tɑ̃́ Kuyie nhAbarahammu do kù tɑ̃́ mèè botí ti kpɛri ndi.
17 Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú: N da dɔ̀ɔ̀ ibotí péu kóò cicɛ. Abarahammu yĩmɛ kɛ naá
nyibotí kóò cicɛ? Ò do tɑ̃́ mèè kpéí nkɛ Kuyie nkùù duɔ̀ nkè bɛcíríbè yɑ́nnì, kùù
dènnìnkoní dèè í bo.
18 Dè í dò ndìì mɔ̀nnì wèe yie nkòò yie, mɛmmɛ kòo naá nyibotí péu cicɛ,
kéndònnè tì wɑ̃̀rimè kɛ tú: A yaàbí bo nsũ mɛdiè.

19 Abarahammu bie ndo bo ntùɔkɛ tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100), kòo pokù Saraa múnkɛɛ kótɛ́ kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ ò bo pɛitɛ́ dɛ̀, bá nɛ̀ mɛmmɛ kòo tɑ́kùmɛ̀ nfííkú.
20 Kòo yie nKuyie mbɛ́i ntì kɛ í nyĩɛ̀kù, ò tɑ́ mɛèɛ̀ kpɛ́í nkɛ̀ dɛɛ ò duɔ́ mmuwɛ̃rímú kòo dɛ́úkùnnɛ Kuyie nyètìrì.
21 Kòo nyɛ́ weti weti kɛ dò nKuyie mbɛ́i ntì kù mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ bo tì dɔ̀ɔ̀.
22 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ̀ Kuyie ndɔ̀: Ò wetí.
23 Dɛ kó ditannùù dii tú Kuyie nhò wɛ́ntɛ́ wèè wetí tì í wɑ̀ri Abarahammu máà kpɛ́í.
24 Tì wɑ̀rinɛmu ti kpɛ́í, tii tú Kuyie nyóó ti wɛ́ntɛ́ bɛɛ̀ wetí tínti bɛɛ̀ tɑ́ ti Yiɛ̀ nYesu, kù duɔ́ nkɛ̀ wèè yɑ̀ńtɛ́.
25 Wèè ku ti yɛi nkpɛ́í nkɛ yɑ̀ńtɛ́ kɛ ti wɛ́nkùnko.

5

Kuyie ntaunnèmɛ̀ kumáà onìtì

1 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ ti wɛ́nkùnnɛ ti yie ndìì mɔ̀nnì ndi ku kpɛti, Yesu dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ ti kpɛ́í ndɛɛ̀ te nɛ̀ Kuyie nkɛ̀ ti narikɛ.
2 Ti tɑ́ mɛèɛ̀ kpɛ́í nkɛ Yesu dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie nti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà kɛ̀ ti na kɛ kù tɔ́ónnɛ̀. Kɛ kù wɛ̃ńnɛ̀ kɛ fòù kɛ̀ dɛ̀ ti naati kɛ̀ ti baa Kuyie mbo ti duɔ́mmɛ̀ ku kó tikpetì.
3 Ti arìmu kɛ̀ diwɛ̀ì né ti bo kɛ yɛ́ mɛháárìmɛ̀ ti duɔ̀mmɛ̀ mɛwɛ́ɛ̃rìmɛ̀.
4 Mɛminnímɛ̀ mɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ nte kɛ̀ mɛháárìmɛ̀ ti tùɔkɛní tí nwɛ́ɛ̀rì. Kɛ̀ mɛwɛ́ɛ̃rìmɛ̀ nte kɛ̀ ti pɛ́tɛ́ ti baa dɛ̀.
5 Dɛ kó mubàrìmù ti baa mù ɔ̃ɔ̃ í ntì soutɛ́ kɛ yɛ́ Muyaánsààmù muù ti bɛnkú kù ti dɔ́mɛ̀.
6 Ti do í mɔkɛ dìì mɔ̀nnì muwɛ̃rímú kɛ bo dɛɛtɛ́ timáà, kɛ̀ Kirisi ku ti yɛi nkpɛ́í nKuyie ntɑ̃ɑ̃tɛ́ dìì mɔ̀nnì.
7 We mbo yie nkɛ́ kú wèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ o kpɛ́í? Kɛ̀ dɛ̀ yetɛ a sàà bo kú mɛsàà nyiɛ̀ nkpɛ́í nkɛ.
8 Kuyie mbɛnkɛmu kù ti dɔ́mɛ̀, kɛ̀ Kirisi ku ti kpɛ́í nti tú dìì mɔ̀nnì bɛnitiyɛibɛ.
9 Bàmbà nho kũũ mmɛ ntemɛ̀ kɛ̀ ti wenkɛ, ba mbo nte kòò báá ti dɛɛténɛ̀ Kuyie nkó kɛmiɛkɛ?
10 Kɛ̀ Kuyie nti taunnɛ̀ kumáà ku Birɛ kó mukũũ mmiɛkɛ, ti tú dìì mɔ̀nnì mɛyɛi nyɛmbɛ̀, dɛ̀ bo yĩmɛ ku Birɛ mɛ nyɑ̀ńtémɛ̀ kɛ̀ kù báá ti dɛɛté ti naá ndìì mɔ̀nnì ku kɔbɛ!
11 Dɛndɛ kó difɔ̃nkúò, kɛ̀ ti wɛ̀tɛ kɛ mɔkɛ diwɛ̀ì kɛ yɛ́ nɛ̀ Yesu Kirisi kó mukũũ mmiɛkɛ nkɛ nɛ̀ Kuyie nti taummɛ̀.

Adammu nɛ̀ Yesu bɛ kó tináaǹtì

12 Nɛ̀ onìtì omáà borɛ̀ ndɛ mɛyɛi ntannímɛ̀ kutenkù kumɔu, kɛ̀ mukũũ mbuotɛ́ kɛ kɔù bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, kɛ yɛ́ bɛ̀ yetɛ́mɛ̀.
13 Ikuɔ́ do í bo dìì mɔ̀nnì kɛ̀ mɛyɛi mbomu, ikuɔ́ né í mɛ mbomɛ̀ Kuyie nyí mbɛ̀ bekùnɛ̀, kɛ yɛ́ bɛ̀ í yɛ́mɛ̀ dɛɛ̀ tu mɛyɛi,
14 kɛ́túótɛ́ Adammu kó dimɔ̀nnì kɛ́tuɔkɛnɛ̀ Mɔyiisi, kɛ̀ mukũũ nkɔù bɛɛ̀ í yetɛ Kuyie nkpɛti Adammu do yetɛ mèè botí.
Adammu do tú dibɛnkɛ̀rì ndi wèè kèríní o kpɛri.
15 Adammu yétímɛ̀ í wɛ̃ńnɛ̀ Kuyie nkó dipɑ̃nnì. Mɔ́mmuɔ nwe onìtì omáà yetɛ́ mèè kpɛ́í nkɛ kusũkù kɔ̃mmɛ̀. Nɛ̀ onìtì omáà Yesu Kirisi borɛ̀ ndɛ, Kuyie nti pɑ̃mɛ̀ mɛsàà nkɛ̀ mɛ̀ dɛu.
16 Dɛ kó mɛsàà nyí wɛ̃ńnɛ̀ onìtì omáà yétímɛ̀, onìtì omáà yetɛ́ mèè kpɛ́í nkɛ bɛnìtìbɛ̀ yàtɛ̀nɛmɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kù ti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nnɛ̀ Yesu Kirisi kpɛ́í.

17 Onìtì omáà yetémè kè mukũũ ntanní kɛ kɔù bɛnìtìbè, mɛè botí nku onìtì omáà Yesu kó mɛsàà nkpéí nkɛ bɛnìtìbè pèú mufòmmu, kɛ bo ò wɛ̃nnénè kédi tikpàtì.
18 N wɛ̃tɛ kɛ náámmu kɛ tú onìtì omáà yetɛ mèè kpéí nkɛ bɛnìtìbè í naatinèmè Kuyie. Mɛè botí nku onìtì omáà wèè wetí o kpéí nkɛ bɛnìtìbè narikɛnèmè Kuyie, kè kù bè duɔ mmufòmmu.
19 Onìtì omáà yetɛ mèè kpéí nKuyie nkpɛti dɛè te kè bɛnìtìbè bɛmɔu naá mmɛyɛi nyɛmbè. Mɛè botí nku onìtì omáà wèè yie nKuyie nkpɛti ò yó ntemè kè kùu wénkùnnɛ bɛnìtìbè bɛmɔu.
20 Ikuɔ ãnné kɛ bo fei mmɛyɛi mmɛ kè ti yà mè dɛumè. Mɛyɛi ndɛu dè, Kuyie nkó mɛsàà nhɔ̃ ndɛu képɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ.
21 Kéndonnè mɛyɛi nkɔùmè bɛnìtìbè, mɛè botí nku Kuyie nkó mɛsàà nti duɔmmè mufòmmu Yesu weè te kè Kuyie nti wénkùnko.

6

Ti kunèmè Yesu kɛ yàńté

1 Kè dè dò mmɛmmɛ ti bo nsɔké kɛ dɔɔri mɛyɛi mmɛ kè Kuyie nkó mɛsàà nné dɛukaà?
2 Bìtì, bìtì! Ti yèmu mɛyɛi mmiɛkɛ, ti tɛ́nkɛ báá na ké mmè dɔ̀ɔri.
3 Di í yɛ́ kɛ dò nkè bè ti ãnné dìì mɔ̀nnì bàtémmù ti wɛ̃nnénè Yesu Kirisi nwe kɛ kúà?
4 Bè ti kùnnɛ dìì mɔ̀nnì mɛniɛ ndè dònnè bè ti kũnnénè Kirisi nwe, kéndò Kuyie nkó muwɛ̃rímú diɛmù duɔ́mmè kòò yàńté kù múnkɛ bo nte kè tí nfòù mufòmmu pàmmù.
5 Kè ti ò wɛ̃nnénè kɛ ku ti bo ò wɛ̃nnénè kéyáńté.
6 Ti yɛ́mu kɛ dò nti fòmmu mukótímù, bè mù wɛ̃nnénè Kirisi kɛ baaké kudapããtí, kè mɛyèmmè mèè do ti yũɔ̃ mmɛyɛi mbíékè kè mè tɛ́nkɛ í mɔkɛ muwɛ̃rímú, ti tɛ́nkɛ í tú mɛyɛi nkó tidaatì.
7 Kɛ yɛ́ wèè ku ò tɛ́nkɛ í bomè mɛyɛi mmiɛkɛ.
8 Ti nyɛ́ kɛ dò nkè ti wɛ̃nnénè Yesu kɛ ku ti bo ò wɛ̃nnénè o fòmmu pàmmù.
9 Ti yɛ́mu kɛ dò nKirisi ku kɛ yàńté, ò tɛ́nkɛ í yóó kú. Mukũũ tɛ́nkɛ báá na kóò kùɔ.
10 Ò ku kɛ na mɛyɛi nkucɛ mɛmáà ndi sɑ́ɑ̃̀, kɛ yàńté kɛ fòù kɛ bo Kuyie mborè.
11 Wénténè dimáà mɛyɛi mbíékɛ́ kéndò ndi ku, kɛ nfòù Kuyie nkó mufòmmu Yesu Kirisi borè.
12 Báá yiennè kè mɛyɛi ní nte di kɔ̃ntì, kè di yèmmè ndi yũɔ̃ nkè di dɔɔri mɛyɛi.
13 Di báá yie nkè di tùòtii naá mmɛyɛi nkó titɔ̃nnɛntì. Duɔ́nnè dimáà kéndò mbɛnìtìbè bèè ku kɛ yàńté, kéndò ntitɔ̃nnɛntì Kuyie nkó mutɔ̃mmú kpɛti.
14 Mɛyɛi ntɛ́nkɛ í di te, di tɛ́nkɛ í dò nkéndé ikuɔ́, di bo Kuyie nkó mɛsàà mmiɛkɛ nkɛ.

Ti yèmè mɛyɛi mmiɛkɛ

15 Kè ikuɔ́ tɛ́nkɛ í ti te tí ndɔɔri mɛyɛi mmɛ ti bo mèè kpéí Kuyie nkó mɛsàà mmiɛkaà? Bìtì!
16 Di í yɛ́ kɛ dò nkàa duɔ́ nhamáà òmɔù, kɛ yié nhò yɛ̃mmù, a naá nho daakù nkuàà? Kàa dɔ̀ɔri mɛyɛi nha yóó kúmu, kàa mɛ nyie nKuyie nkpɛti kù da wénkùnnɛ.
17 Ti sãntí Kuyie ndi do túmè mɛyɛi nkó tidaatì, di mmɔ̀nnì kéyie nnè di yèmmè mɛmɔu itié mbè ti nàké ì.
18 Di mmɔ̀nnì di yèmu mɛyɛi nkó tidaatì mmiɛkɛ, kɛ naá mmɛwetímmè kó tidaatì.

19 N yóó béi nkédonnɛnè di yɛ́ tì nti, kɛ yɛ́ di mu nyí kpenkɛmè. Kéndò ndi
do duɔmmè dimáà mufòmmu yɛimu kénaá mmu kó tidaatì, di mmònnì duɔnnè
dimáà kéndò mmɛwetímmè kó tidaatì kè di fòmmu ndò mpáíí.
20 Di do tú dìì mònnì mɛyɛi kó tidaatì, di do í wetí di do dɔɔri di dɔ́mè mmɛ.
21 Di do dɔɔri dìì mònnì mɛyɛi nyifɛi mè ndi bonnèmè di mmònnì képéú
ɔ̀mmu cɔ̃́ntimu? Di kó mucɔ̃́ntimu do tú mukũũ mmu.
22 Di mmònnì di yèmu mɛyɛi nkó tidaatì miɛkɛ kɛ naá nKuyie nkó tidaatì kè
kù di wénkùnnɛ kè di pètɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃̀ɑ̃̀.
23 Kɛ yɛ́ mɛyɛi nkó tiyeti túmè mukũũ mmu, kè Kuyie nkó dipãnnì tú
mufòmmu mùù bo sɑ̃̀ɑ̃̀ ti taunnè ti Yiè nYesu Kirisi nwe kɛ mù pètɛ́.

7

Ikuɔ́ tɛ́nkɛ í ti te

1 N kɔbɛ n di náánnè kɛ dò mbɛnìtìbè mbɛ bèè yɛ́ ikuɔ́, ikuɔ́ ɔ̃ nte onìtì ò kpaá
fòù dìì mònnì ndi.
2 Ntɛnè mɛdonnimè maamè, kòo nitipòkù ye nho dɔù ikuɔ́ ɔ̃ɔ̃ ò taùnnèmu o
dɔù, kòo dɔù mɛ nku ì tɔ̃̀tɛmu.
3 Kòò yenkɛ otɔù kòo dɔù kpaá fòù ò tu wèè dɔuti dɔutinè wènwe bɛnitidaabè.
Kòo dɔù mɛ nku ò feitému, dɛ mònnì kòò yenkɛ otɔù ò í tú wèè dɔuti dɔutinè
bɛnitidaabè.
4 Kéndò ndi wɛ̃nnénèmè Kirisi kɛ ku, ikuɔ́ tɛ́nkɛ í di te, di mmònnì wèè ku kɛ
yɑ̃̀ńtɛ́ weè di te, kè di dɔɔrìmè bo nwenni Kuyie mborè.
5 Ti do fòù dìì mònnì ti mɔ́mmɔmbɛ ti dɔ́ mèè botí kè ikuɔ́ ii ti te, kè ti dɔɔri
mɛyɛi, nkè dɛ kó tiyeti tú mukũũ.
6 Di mmònnì, ti yèmu ikuɔ́ kó tidaatì miɛkɛ, kɛ yɛ́ Yesu kũũ nti dènnɛmè ikuɔ́
kó tidaatì miɛkɛ, kè Muyaánsààmù ti duɔ́ mmɛborimɛ pàmmè, kè ti bo na képĩ
Kuyie ntɔ̃mmú kéyóu ikuɔ́ kó mɛborimɛ kótímè.

Ikuɔ́ wennimè

7 Ti bo yĩ ikuɔ́ tú mɛyɛimmaà? Bìtì! Ikuɔ́ ii né te kè n yĩ̃́tɛ́ mɛyɛi, n na bá nyɛ́
kɛ dò nha bo nyáámmè otɔù kpɛrɛ dè í wenni, kè ikuɔ́ do í n nàké kɛ tú: A bá
nyáá nhotɔù kpɛrɛ.
8 Mɛyɛi ndìínnè ikuɔ́ nyi kɛ íi m miɛkɛ otɔù kpɛrɛ kó muyáàmmù, kè ikuɔ́ í bo
dè, mɛyɛi ɔ̃ɔ̃ í nfeí.
9 Ikuɔ́ do í bo dìì mònnì kè dèmarè í n kɔɔ́nnè, ì buotému kè n yĩ̃́tɛ́ mɛyɛi kè
mè n kùɔ.
10 Mɛmmɛ ikuɔ́ ìì na nni nkòtɛnè mufòmmu bíékè, kè ì né n kòtɛnè mukũũ
mbíékè.
11 Kè mɛyɛi nni ndìínnè ikuɔ́ kɛ n nìntɛ kɛ n kùɔ.
12 Ikuɔ́ dò mpáíí nwe kè ku tannùù dò mpáíí.
13 Dɛsàárè dɛè n kuɔà? Bìtì! Mɛyɛi mmɛè tùótɛ́ dèè wenni kɛ n kuɔnè, kè dè bo
yie nkè mɛyɛi nfeitɛ́ mè dɛu kɛ maamè.

N yí dɔɔri n dɔ́mè

14 Ti yɛ́mu kɛ dò nyikuɔ́ tú Kuyie nkpɛyi, kè mí ntú onìtì mɛyɛi nkó kudaakù.
15 N yí yɛ́ n dɔɔri dè, n yí dɔɔri mɛsàà n do dɔ́ kédɔɔ̀ mè, mɛyɛi n yí dɔ́mè n né
mɛ ndɔɔri.
16 Kè n dɔ̀ɔ̀ri n yí dɔ́mè n tũ nyiemmu kɛ dò nyikuɔ́ wenni.
17 Míì í dɔɔri n dɔ́mè, mɛyɛi mèè bo m miɛkɛ mɛè n tèmmù kè m mè dɔ̀ɔ̀ri.
18 N yɛ́mu kɛ dò n tú onìtì kè mɛsàà nyí bo m miɛkɛ, nh ɔ̃ ndɔ́mu kédɔɔ̀ mɛsàà
nkémɔ́ntɛ́ muwɛ̃rímú.
19 N yí dɔɔri mɛsàà n dɔ́ kédɔɔ̀ mè, n né dɔɔri mɛyɛi mmɛ n yí dɔ́ mè.

20 Kè n dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi n yí dɔ́ mè, dè í tú míì mè dɔ̀ɔ̀ri, mɛyɛi mmɛ̀è bo m miɛkɛ mɛè n tèmmù.
21 Ntɛ ìì kuɔ́ bo m miɛkɛ: Nh ɔ̃ɔ̃ ndɔ́ kédɔɔ̀ mɛsàà kénsɔ̃́ n dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ.
22 Nè n yèmmè miɛkɛ n dɔ́mu Kuyie nkó ikuɔ́.
23 M bantému kɛ dò mmɛyèmmè mèdémè mɛè m màùnè: Mɛsàà nkɔ̃mɛ nè mɛyɛi nkɔ̃mɛ. Kè mɛyɛi nkɔ̃mɛ n na kè n wɛ̀tɛ kɛ naá mmɛyɛi nkó kudaakù.
24 Mí nhosénnìwè! We mbo n dennɛ mukũũ kó difɔ̀tìrì dii mmiɛkɛ?
25 Òmɔu bomu wèè tu Kirisi. Kuyie nnè mutɔ̃mmú! Dɛ kó mɛyèmmè mèdémè baa bomu m miɛkɛ kɛ miɛ ǹdɔ́ Kuyie nkó ikuɔ́ yɛ̃mmè, kè mɛtɛ̃mè dɔ́ n dɔɔ̀ mɛyɛi.

8

Muyaánsààmù kó mufòmmu

1 Di mmɔ̀nnì Kuyie ntɛ́nkɛ í yóó kpetínné bèè wɛ̃ńnè Yesu Kirisi.
2 Kɛ yɛ́ Muyaánsààmù kó ikuɔ́ ìì duɔ̀ mmufòmmu bèè tàunnè Yesu Kirisi ìì n dènnɛmè mɛyɛi nkó ikuɔ́ miɛkɛ ìì kɔ̀ù.
3 Ikuɔ́ do í na kɛ ti duɔ́ mmufòmmu, kɛ yɛ́ onìtì í mɔkɛmè muwɛ̃rímú kɛ bo dɔɔ̀ ì yɛ̃mmè, dɛè te kè Kuyie ntɔ̃nní ku Birɛ kè dè tùótɛ́ tinitikɔ̃́ntì, kɛ bo ti dɛɛtɛ́ kɛ ku kudapããtí ĩnkè kɛ na mɛyɛi.
4 Yesu ku kɛ dɔ̀ɔ̀ ikuɔ́ yɛ̃mmè mmɛ, di mmɔ̀nnì ti bo na kɛ́ ì tũnnɛ kɛ yɛ́ Kuyie nti duɔ́mmè Muyaánsààmù.
5 Wèè tũ nho mɔ́mmuɔ nkó mɛyèmmè ò dɔ̀ɔ̀ri tikɔ̃́ntì kpɛrɛ ndɛ, kè wèè yie mMuyaánsààmù kpɛti kòò dɔ̀ɔ̀ri mù dɔ́ dè.
6 Kàa tũ nha mɔ́mmuɔ nkó mɛyèmmè dè da kɔrinè mukũũ mborè ndɛ, kàa yie mMuyaánsààmù kpɛti a pétɛ́ mufòmmu nè diwèì.
7 Bɛ̀è tũ mbɛ mɔ́mmɔmbɛ kó mɛyèmmè bè tú Kuyie nkpantídèntɔbè mbɛ, kɛ yɛ́ onìtì kó mɛyèmmè í tũmmè Kuyie nkó ikuɔ́, mè ketɛ́ kɛ báá na kɛ́ ì tũnnɛ.
8 Bɛ̀è dɔ̀ɔ̀ri bɛ yèmmè dɔ́mè Kuyie mbáá bè pénsìrì.
9 Díndi tɛ́nkɛ í tũ ndi kɔ̃́ǹtì kó mɛyèmmè, di tũ mMuyaánsààmù kpɛti nti mùù bo di miɛkɛ. Kòò mɔù í mɔkɛ Muyaánsààmù Kirisi duɔ̀ mmù ò í tú Kirisi kou.

Mufòmmu pàmmù

10 Bá di kɔ̃́ntì mɛ ntúmè tìì yóó kú diyiè marì, kè Kirisi bo di miɛkɛ Kuyie ndi wénkùmmu, kè Muyaánsààmù di duɔ́ mufòmmu pàmmù mùù bo sɑ̃́ɑ̃̀.
11 Kè Muyaánsààmù mùù te kè Yesu yɑ̃́ńtɛ́ kè mù bo di miɛkɛ, mummu mùù te kè Kirisi yɑ̃́ńtɛ́ mù bo duɔ́ nkè di kɔ̃́ntìi foutɛ.
12 N kɔbɛ kè dè dò mmɛmmɛ di tɛ́nkɛ í dò nkéndɔɔri di kɔ̃́ǹtì dɔ́ dè.
13 Kè di dɔɔri di yèmmè dɔ́mè di wɛ̃rè bo kú, kè di mɛ nyóu kɛ Muyaánsààmù kùɔ di mɔ́mmɔmbɛ kó mɛyèmmè, di bo nfòù sɑ̃́ɑ̃̀.
14 Muyaánsààmù ni bèè kó dimàà bɛè tu Kuyie mbí.
15 Kuyie nti duɔ́ mmùù Yaá nyí ti dɔɔri tidaatì, kɛ ti ãã kufɔ̃waá, mmù ti dɔɔri Kuyie mbí nyí, kɛ te kè ti kù yu kɛ tú ti cicɛ.
16 Muyaánsààmù mmuù ti náá nti yèmmè miɛkɛ ti túmè Kuyie mbí.
17 Kè ti tú Kuyie mbí kɛ wɛ̃nnénè Kirisi kɛ fɛ̃ṹtɛ́ ti bo tiekɛ Kuyie mmɔ̀kɛ dè, kéwɛ̃nnénè Kirisi kédi tikpàtì.

Kuyie ndɔ́mè ti kù wɛ̃nnénè kémbo ku kpetì miɛkɛ

18 N yɛ́mu kɛ dò nKuyie nti baanè tìì kpàtì dɛumu kɛ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ ti mɛ nfɛ́ũ̃rì mèè fɛ́ũ̃tímè.
19 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dè kó dimàà bàamu Kuyie mbo dè bɛnkɛmè ku bí kó tikpàtì.

20 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ ta mɛ̀ɛ̀ fɛ̋ũ̃tímɛ̀ dɛtetìrɛ̀ kɔ̃mɛ dɛ̀ í tú dɛɛ̀ mɛ̀ dɔ́ Kuyie nkuù yɛ̃ ndɛ̀ mmɛ dò.
21 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ bàamu bɛ̀ bo dɛ̀ dɛɛtɛ́nɛ̀mɛ̀ mɛfɛ̋ũ̃tímɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ yɛ̀ mɛ kó tidaatì kɛ́wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Kuyie nkó ibí mɛomùpùmɛ̀.
22 Ti yɛ́mu kɛ do nnɛ̀ dimɔ̀nnìní Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ dɛməu yo mmɛsémmɛ̀, kɛ fɛ̋ũ̃rì onitipòkù ɔ̃ mpɛí kɛ fɛ̋ũ̃rì mɛ̀ɛ̀ botí.
23 Dɛ̀ í tú Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ dɛɛ̀ máà fɛ̋ũ̃rì, tínti bɛ̀ɛ̀ niité kɛ mɔ̀ɔ̀tɛ Kuyie mpãnnì Muyaánsààmù, ti múnkɛ fɛ̋ũ̃rìmu kɛ baa Kuyie mbo dɛɛté dìì yiè ti kɔ̃ntì páíí, kɛ ti túótɛ́ kédɔɔ̀ ku bí.
24 Yíe nti cootému kɛ̀ ti cootímɛ̀ mómmɔmmɛ né kpaaní kɛ̀ ti mɛ̀ bàa. Kàa yà dɛ̀marɛ̀ a tɛ̃́nkɛ ɔ̃ɔ̃ í ndɛ̀ bàa.
25 Kɛ̀ ti baa ti í wúó ndɛ̀, ti ɔ̃ɔ̃ ndɛ̀ bàa nɛ̀ mɛwɛ́ɛ̃́rìmɛ̀ mmɛ.
26 Ti í mɔkɛ muwɛ̃rímú, dɛɛ̀ te kɛ̀ Muyaánsààmùu ti teénnɛ̀, kɛ yɛ́ ti í yɛ́mɛ̀ ti bo nkù bàá mmɛɛ̀ botí, kɛ̀ mù kù bàá nkɛ sáútí ti do í yóó na kédɔɔ̀ mɛ̀.
27 Kuyie nkùù yɛ́ ti yɛ̀mmɛ̀, kù yɛ́mu Muyaánsààmù dɔ́ tì, kɛ yɛ́ Muyaánsààmù tũmmɛ̀ Kuyie ndɔ́mɛ̀ mmɛ kɛ kù bàá nku kɔbɛ kpɛ́í.
28 Ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie ndɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ dɛməu kù dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri bɛɛ̀ kù dɔ́ bɛ kó mɛsàà nkpɛ́í nkɛ, bɛmbɛ kù yu bɛ̀ kɛ tũ nkù do tããté tì bɛ kpɛ́í.
29 Kuyie ntããté bɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì kù bɛ̀ tããté kɛ dɔ́ bɛ̀ ndɔ̀nnɛ̀ ku Birɛ ndɛ, kɛ̀ dɛ̀ ntú bɛ kóò Po.
30 Kuyie ntããté bɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì ku bɛ nyu, kù yu bɛ̀ kù bɛ nwénkùnnɛ kù wénkùnnɛ bɛ̀ kù bɛ nduó nku kpetì.

Ba mbo na kɛ ti yatɛnɛ̀ Kirisi

31 Ti bo yĩ ba nákɛ? Kɛ̀ Kuyie nti kómmú we mbo nti níí?
32 Kunku í ti yetɛnɛ̀ ku Birɛ mómmɔndɛ kɛ duó nkɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ kùɔ, dɛ̀ bo yĩmɛ kɛ̀ kù báá ti duó ndɛ sɔnnɛ?
33 We mbo sɛi nKuyie ntããté bɛ̀? Dɛ yiè nyí bo! Kuyie nkuù bɛ̀ wénkùnnɛ.
34 Kɛ yɛ́ Yesu Kirisi kumɛ̀ ti kpɛ́í nkɛ kɛ yɛ̃́ńté kɛ bo Kuyie mbakù youú kɛ báá nti kpɛ́í.
35 Ba mbo ti yatɛnɛ̀ Kirisi? Mɛháárìmàà? Mɛyɛ̀ncaàrìmàà? Mɛfɛ̋ũ̃tímàà? Dikòɔnnàà? Tidawantàà? Kufɔ̃waanáà? Yáà mukũ̃ũ̃?
36 Tì wɛ̀rimu kɛ tú:
Fɔ̋ɔ̃̃ kpɛ́í nkɛ
bɛ̀ ti dɔ́nɛ̀mɛ̀ mukũ̃ũ̃
kɛ ti dɔɔri kɛ dò ntipìètì
tìì bo mukɔ̀ù kpɛ́í.
37 Dɛməu mɛmmɛ wèè ti dɔ́ weè te kɛ̀ ti tú bɛ̀ɛ̀ na kɛ mènkɛ na.
38 N yɛ́mu weti weti kɛ do ndɛ̀marɛ̀ báá na ké ti yatɛnɛ̀ Kuyie nti dɔkɛ mɛ̀ɛ̀ dɔ́kùmɛ̀ nɛ̀ Yesu borɛ̀! Bá mukũ̃ũ̃, bá mufòmmu, bá Kuyie ntɔ̃rɛ̀, bá yɛbɔkɛ̀ kó mɛyɛi, bá mɛháárìmɛ̀ di mmɔ̀nnì kɔ̃mɛ, yoo mɛ̀ɛ̀ kpaaní.
39 Bá kɛĩ̃nkɛ̀ kó bɛkperíbɛ̀, bá kɛtenkɛ̀ kɔbɛ. Dɛ̀marɛ̀ báá na kɛ ti yatɛnɛ̀ Kuyie nkùù ti dɔ́ kɛ ti duɔnní Yesu Kirisi wèè tu ti Yiè.

9

Kuyie nkó mɛsémmɛ̀

1 N tú Kirisi kou nwe kɛ̀ Muyaánsààmù bo m miɛkɛ kɛ n ni kɛ̀ n nàá ntimómmɔnti n yí soú.
2 N yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ cààri mɛdiè nkɛ̀ dɛ̀ nyóù sɑ̃́ɑ̃̀.
3 N na ndómu Kuyie nni ncɔ̃ɔ̃ kɛ̀ n yatɛnɛ̀ Kirisi kɛ̀ nsà kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ m botí kɔbɛ Isidayɛɛribɛɛ cooté.

4 Bɛ̀ tu Isidayɛɛri yaàbí nyi, kɛ̀ kù bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ ku bí, kɛ bɛ̀ bɛnkɛ kù dɛu mɛ̀ɛ̀ botí,
kɛ bɛ̀ taunnɛ̀ kumáà. Kɛ bɛ̀ duɔ́ nyikuɔ́, kɛ bɛ̀ bɛnkɛ ku kpetì, kɛ bɛ̀ bɛnkɛ bɛ̀ yóó
nkù báámmɛ̀ kɛ bɛ̀ dɔúnnɛ̀ yɛnɔ̀.
5 Bɛɛ̀ tu ti yààrìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ feí bɛ kó iyaàbí nyi, kɛ̀ Yesu boǹní bɛ kó kubotí
miɛkɛ wèè baké dɛnɛnnɛ̀ dɛmɔu. Kuyie nyètìrì ǹdɛu sɑ̃́ɑ̃̀. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.
6 Dɛ̀ í tú n yɛ̃ nKuyie nyí dɔ̀ɔ̀ kù do bɛ̀ dɔúnnɛ̀ dìì nùù, n dɔ́ kɛ yĩ Isidayɛɛribɛ
bɛmɔu bɛɛ̀ í tú Isidayɛɛribɛ mɔ́mmɔmbɛ.
7 Dɛ̀ í tú Abarahammu yaàbí imɔu ìì tu o bí mɔ́mmɔnyi, kɛ yɛ̃́ kù do yɛ̃ nkù
bo ò dɔɔ̀ mɛsàà nyIsaki kó ibí kpɛ́í nkɛ.
8 Dɛ̀ í tú bɛ̀ɛ̀ cicɛ tú Abarahammu bɛɛ̀ tú Kuyie mbí, bɛ̀ɛ̀ yie nkù do bɛ̀ dɔúnnɛ̀
dìì nùù bɛɛ̀ tu ku bí.
9 Ntɛ Kuyie ndo ò nàké tì kɛ dɔ̀: Dɛ̀ yàà bo mmɛ̀ nkɑ̃̀ɑ̃́ké kɛ̀ nní nwɛ̃tiní kɛ sɔ̃́
nSaraa pɛité dɛnitidabirɛ.
10 Debekaa kó ibí idɛ́ì do wɛ̃ḿmu i cicɛ Isaki.
11-12 Ò mu nyí ì pɛité dìì mɔ̀nnì, ì í dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀ yoo mɛsàà mmamɛ̀ kɛ̀
Kuyie ntɑ̃ɑ̃té dɛ̀marɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo ntú ku kpɛrɛ, dɛ̀ í tú ì dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mamɛ̀ kɛ̀ mɛɛ̀ te,
kù dɔ̀ɔ̀ kù dɔ́ mɛ̀mmɛ kɛ náké Debekaa kɛ dɔ̀:
13 Osáḿpɔ́ù bo mbaké Okótì, kɛ́ndònnɛ̀ tì wɑ̃̀rimɛ̀ kɛ tú:
N dɔkɛ Sakɔbu kɛ nii Esayu.
14 Ti bo yĩ Kuyie nyí wennaà? Áà!
15 Kɛ yɛ̃́ kù do nàkɛ́mɛ̀ Mɔyiisi kɛ dɔ̀: M bo kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ n dɔ́ ké mɛ̀ kuɔ́
nwè kɛ́dɔɔ̀ mɛsàà n dɔ́ ké mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ wè.
16 Dɛ̀ í tú onìtì weè ɔ̃ ndɔ́ yoo nɛ̀ o kó mɛwɛ̃́ɛ̃́rìmɛ̀, Kuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ ò kuɔ́
mmɛsémmɛ̀.
17 Tì wɑ̃̀ri kɛ tú Kuyie ndo nàké Esibiti kóo kpààtì kɛ dɔ̀: N da duɔ́ ntikpàtì kɛ
bo bɛnkɛ n wɛ̃rímú mmu, kɛ̀ bɛ̀ɛ dɛ́úkùnnɛ n yètìrì kutenkù kumɔu.
18 Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ Kuyie nhɔ̃ɔ̃ kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kù dɔ́ ké mɛ̀ kuɔ́ wènwe
kɛ́kpénkùnnɛ kù dɔ́ kɛ́kpénkùnnɛ wèè kó yɛto.

We mbo sɛi nKuyie?

19 Kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo yĩ kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ ba nné te kɛ̀ Kuyie mbo ti
kpetínné? We mbo na kɛ́yetɛ Kuyie nhò dɔ́mmɛ̀?
20 A tú we fɔ̃́ nhonìtì kɛ bo sɛi nKuyie? Tɛkũmbotɛ̀ bo na kɛ́bekɛ wèè tɛ̀ maá
kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ kàa m maá miɛ mbotáà?
21 Oyaamarì bo na kɛ túóté tiyaatì timáà kɛ maá tɛkũmbotɛ̀ sààtɛ̀, kɛ́maá
kunɛ́sĩmbuuku.
22 Ti kpɛrɛ mɛ ndò, Kuyie mmiɛkɛ do pɛikɛmu kɛ̀ kù ndɔ́ kɛ́bɛnkɛ kù
kpeńnìmɛ̀, ké né mɔɔtɛ mɛminnímɛ̀ bá kù í nkùɔ bɛ̀ɛ̀ do dò nkùu bɛ̀ kùɔ.
23 Kɛ ndɔ́ ké ti bɛnkɛ kù kpeńnìmɛ̀ mɛdiɛ̀, nkɛ ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ tínti kù tɑ̃ɑ̃té
bɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ ti bo di ku kpàtì.
24 Tíì tú Kuyie ntɑ̃ɑ̃té bɛ̀ kɛ ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ
miɛkɛ.
25 Tì wɑ̃̀rimu Osee kó dipátíri miɛkɛ kɛ tú:
Bɛ̀ɛ̀ do í tú n kɔbɛ
m bo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ n kɔbɛ,
n do í dɔ́ bɛ̀ m bo bɛ̀ dɔkɛ.
26 Díndi bɛ̀ do í tú bɛ̀ Kuyie nkɔbɛ
bɛ̀ bo di yú Kuyie nkɔbɛ.
27 Kɛ̀ Esaii bɛ́i nyIsidayɛɛribɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀: Bá kɛ̀ Isidayɛɛribɛ do sũ kɛ mannɛ̀
dàmɛ́ɛ̀rì kó mubirímú, bɛ miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ bo nsúɔ́ mbɛɛ̀ yóó cooté.
28 Kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó dɔɔ̀mɛ̀mu kù bɛ́i ntì páíí ké tì dɔ̀ɔ̀ mɛcɑ̃ɑ̃.
29 Esaii do yìɛ́ kɛ́bɛ́immu kɛ dɔ̀:

Kɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
do í coo nti kó bɛ̀mabɛ̀,
nɛ̀ yíe nti kpɛrɛ do dèèmu
kɛ naánɛ̀ Sodɔmmu ɛì kɔbɛ kpɛrɛ,
kɛ sɑ̀ɑ́ténɛ̀ Komɔɔ ɛì kɔbɛ kpɛrɛ.

Kuyie nwénkùnkomɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɑ́ Yesu

30 Ti bo yĩ ba nákɛ? Bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ do í wanti Kuyie nku bɛ̀ nwénkùnnɛ, di
mmɔ̀nnì kù bɛ̀ wénkùnnɛmu bɛ̀ tɑ́ mmɛ̀ɛ̀ kpéí nYesu.
31 Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ biɛ bɛ̀ɛ̀ do wanti Kuyie mbɛ̀ wèńkùnnɛ nɛ̀ ikuɔ́ miɛkɛ kɛ mɛ
nyí na kɛ dɔ̀ɔ̀ ì yɛ̃ mmù.
32 Kɛ yɛ́ bɛ̀ í dɔ́mɛ̀ Kuyie mbɛ̀ wénkùnnɛ bɛ̀ tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí, kɛ dɔ́ kùu bɛ̀ wénkùnnɛ
nɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ miɛkɛ. Mɛm̀mɛ kɛ̀ bɛ̀ bètɛ́ dibététɑ̃́rì.
33 Tì wɑ̀̃ri díì kpéí nkɛ tú:

Ntɛnɛ̀ n dɔúmmɛ̀ dibététɑ̃́rì
Siyɔ̃ɔ̃ ĩnkɛ̀ dipèrì dìì buɔ̀,
kɛ̀ wèè di tɑ́ ò báá di ifɛi.

10

1 N kɔbɛ, n dɔ́ tì nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu kɛ báá nKuyie nti kpéí tìì tú Kuyie ndɛɛté
Sifubɛ.
2 N yɛ̃́mu kɛ dò mbɛ kɔ̃ntì yau Kuyie nkpéí kɛ̀ mɛyĩ́étímɛ̀ né bɛ̀ dòńté.
3 Bɛ̀ í banté Kuyie nwénkùnko mɛ̀ɛ̀ botí bɛnìtìbɛ̀ kɛ wanti kéwenkɛ nɛ̀ bɛmáà
kɛ í tũnnɛ kucɛ Kuyie nwénkùnko kù nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
4 Mɔ́mmuɔ nɛ̀ Kirisi kɔ̀tɛnímɛ̀ ikuɔ́ tɛ́nkɛ í ti wénkùnko di mmɔ̀nnì Kuyie
nwénkùnko bɛ̀ɛ̀ tɑ́ bèmbɛ Kirisi.

Yesu weè máà dɛɛrí

5 Mɔyiisi do wɑ̀̃ri kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Kuyie mbo wénkùnnɛmɛ̀ onìtì nɛ̀ ikuɔ́ miɛkɛ
kɛ dɔ̀: Wèè bo tũnnɛ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀, ì bo nte kòò nfòù.
6 Né ntɛ ò nàké tì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ a bo ntɑ́mɛ̀ kɛ̀ Kuyie nda wénkùnnɛ: Ò do tú:
We mbo dekɛ kɛĩ́nkɛ̀? Kɛ yɛ̃ nkécũ̃ũ̃nní Kirisi nwe.
7 Ò do tú: We mbo ta kudɔnkù? Kɛ yɛ̃ nkéyíinní Kirisi nwe bɛcíríbɛ̀ cuokɛ̀.
8 Ò né wɑ̀̃ri kɛ yɛ̃ mba? Tìì tú: Tináaǹtì í da détirìnɛ̀, tì bo a nùù ndi kɛ ã a
yèmmɛ̀ miɛkɛ. Dɛ kó tináaǹtì tú a bo ntɑ́mɛ̀ mmɛ, tiǹti ti náantɛmɛ̀.
9 Kàa béinnɛ̀ a nùù kɛ yĩ Kirisi tú a Yiɛ̀ kɛ tɑ́ nɛ̀ a yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ dò nKuyie
nduɔ́ nkòò yɑ̃́ńté, a bo cootému.
10 Kɛ yɛ́ onìtì ɔ̃ ntɑ́mɛ̀ nɛ̀ o yèmmɛ̀ mmɛ kɛ̀ Kuyie nhò wénkùnnɛ kòo béi nnɛ̀
o nùù kɛ pété mɛdɛɛtímɛ̀.
11 Kɛ yɛ́ tì wɑ̀̃rimɛ̀ kɛ tú: Wèè ò tɑ́ ò báá di ifɛi.
12 Sifu nɛ̀ wèè í tú Sifu dɛ̀ tũ nyí cɑ́ɑ́, bɛ Yiɛ̀ nhomáà ndi, kòo nɔ̀ùtɛ̀ yàa mbɛ̀ɛ̀
kó dimàà ò kuɔ̀nnɛ̀ bɛ kpéí.
13 Ti wɑ̀̃rimu nkɛ tú: Bɛ̀ɛ̀ bo kuɔ́nnɛ̀ ti Yiɛ̀ mbɛ̀ bo cooté.
14 Bɛ̀ bo yĩmɛ kóò kuɔ́nnɛ̀ kɛ í ò tɑ́? Bɛ̀ bo yĩmɛ ké nhò tɑ́ kòò mɔù í bɛ̀ nàké o
kpéí? Bɛ̀ bo yĩmɛ kékeè o kpéí kòò mɔù í bɛ̀ nàké.
15 Bɛ̀ bo yĩmɛ kénáké o kpéí kɛ̀ bɛ̀ í bɛ̀ tɔ̃? Kéndonnɛ̀ tì wɑ̀̃rimɛ̀ kɛ tú: Diwèì ɔ̃
mbo bɛ̀ɛ̀ náantɛ Tináaǹsààtì bɛ̀ tùɔkení dìì mɔ̀nnì.
16 Bɛmɔu òmɔù mɛ nyí yie ndɛ kó Tináaǹsààtì, Esaii do béimmu kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀
nKuyie, we nyie nha náaǹtì ti náá ntì?
17 Onìtì ɔ̃ɔ̃ keè tináaǹtì nti kéntɑ́, dɛ kó tináaǹtì tú Kirisi kpɛti nti.

18 M bo bekɛ kɛ dɔ̀: Sifubɛ sàà í kèèmu dɛ kó tináaǹtàà? Bè tì kèèmu kɛ yɛ́ tì
wɑ̃̀rimu kɛ tú:
Bɛ náaǹtì pitému kutenkù kumɔu,
kè bè tì kèè itemmànkɛ imɔu.
19 M bo bekɛ kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribɛ sàà í bantému dɛ kó tináaǹtàà? Kuyie ndié nkɛ
duɔ́ nkè Mɔyiisi béimmu kɛ tú:
M bo túótɛ́ bèè í tú Sifubɛ,
di yèmmè dò mbèè í cìì,
kè dè nte kè dè dí yonkɛ,
kè di miɛkɛɛ pɛikɛ.
20 Kuyie nyíé kɛ nàkému Esaii kòò tì wɑ̃̀ri kɛ tú:
Bèè do í n wanti bè n yàmu,
m bɛnkɛmu m máà bèè do í dakɛ n kpéí.
21 Kuyie mbéimmu Isidayɛɛribɛ kpéí kɛ tú: N yuo n nɔu nsi yɛwe yɛmɔu
itookperí yɛmbè bèè yetɛ n kpɛti bɛ bíékè.

11

Kuyie nyí yetɛ Isidayɛɛribɛ

1 M bo yĩ Kuyie nyí dɔ́mu Isidayɛɛribàà? Bìtì, kɛ yɛ́ n túmè Isidayɛɛri nwe,
Abarahammu yaàbirɛ, Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkou.
2 Kuyie nyí yetɛ ku kó bɛnìtìbè kù tããté bè nè dimɔ̀nnì, yáà di í yɛ́ Edii do
kuɔnnè Kuyie kɛ béi ntì Isidayɛɛribɛ kpéí nkɛ dɔ̀:
3 N Yiè, mbè kùɔ a pããnáaǹtì náambè bɛmɔu kɛ pùɔ nha wũɔ̃tɔrè, kè míì kpaá
m máà kè bè dɔ́ ké n kuɔ.
4 Kuyie ndo ò tɛ̃ńné ɔ̃nti? Kù do ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N sɔnnɛmu bɛnìtìbè
sikɔupísìyiekè (7000) bèè í nìnkú dibɔɔ̀ Baari ìikè.
5 Mɛè botí nku, bèmabè kpaámè yíe nKuyie ntããté bè nè ku kó mɛsàà nkpéí.
6 Kù bè tããté nè ku kó mɛsàà nkpéí nkɛ, dè í tú bɛ dɔɔ̀rìmè kpéí kè mɛè dɔkɛ dè
tɛ̃́nkɛ í tú ku kó mɛsàà.
7 Ti bo yĩ ba nákɛ! Isidayɛɛribɛ í pètɛ́ bè do wanti dèà? Kuyie ntããté bè bɛè
máà dè pètɛ́, kè bɛsɔmbɛ to kpenkɛ.
8 Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú: Nè yíennί Kuyie nkuù bè tanné tikɔ̃ǹcɛ́ɛ́tì miɛkɛ, kɛ bè
yɛ̃̀ĩkùnnɛ kɛ kpénkùnnɛ bɛ to.
9 Kè Dafiti múnkɛɛ béi nkɛ dɔ̀:
Yɛbaa mbè ãã̀ yèè naá mbɛ kpéí timátì nè ticùɔ̀tì
ké bè tùɔ̀ti
kè dè ntú bɛ yɛi nkó tiyeti.
10 Bèɛ naá ntiyũɔ̃ǹtì
kɛ tɛ̃́nkɛ bá nwúó mbá sámpɔ́.
Pũtínné bɛ kè bè mpũũtí sɑ́ɑ̃́.
11 M békúmu nkɛ tú: Sifubɛ bètɛ́ kɛ do sɑ́ɑ̃́ nweà? Bìtì! Bɛ kóo kédo kpéí nte
kè Kuyie ndɛɛtɛ́ ibotí tɛì kè dè bo bè yonkɛ.
12 Kè Sifubɛ yetɛ mèè kpéí nte kè kutenkù kumɔu pètɛ́ mɛsàà, kè bè pàà mèè
sàà nnaá nyibotí tɛì kɔ̃mɛ, dè né bo ndòmmè bè bo ceetɛ dìì yiè kéwɛ̃tɛní Kuyie
morè?

Dikpáà kó itebakɛ naámmè kupaku kpɛyi

13 N náánnè dímbɛ bèè í tú Sifubɛ. Kuyie nni ntããté kè m bo nákɛ́ dímbɛ ku
náaǹtì, kè dè n naatinè dɛ kó mutɔ̃mmú.
14 Kè n yèmmè dò ndè bo yonkɛ m botí kɔbɛ Sifubɛ kè bèmabèɛ tũnnɛ Kirisi.

15 Kɛ̀ Kuyie ndo bɛ̀ yóu kétaunnɛ̀ kumáà ibotí tɛì, dɛ̀ né bo ndòmmɛ bɛ̀ bo wɛ̃tɛ
ké kù taunnɛ̀ dìì mɔ̀nnì. Dɛ mɔ̀nnì dɛ̀ bo ndò bɛ̀ do ku kɛ yɑ̀ńtɛ́.
16 Kɛ̀ Kuyie nte dicawɛ́ĩ̃tirì kètirì, kù temu dicabuu dimɔu. Kɛ̀ kù te mutie
kũnnì kù temu mutie mumɔu.
17 Sifubɛ dònnɛ̀ mutie bɛ̀ buɔtí mùmmu kupaku, kɛ̀ bɛ̀ɛ́ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ dònnɛ̀
dikpáà kɔ̃mu, kɛ̀ bɛ̀ kɔ̃ũní mu bakɛ kɛ tuuténɛ̀ kupaku kɔ̃mu, kɛ̀ ì pèú mu kó
mɛkũmmɛ̀.
18 A né bá mpɔtì kàa yèmmɛ̀ dò nha pɛ̃ɛ̃té bɛ̀ kɔ̃ũ ìì bakɛ, dikũnnì dìì da tɔ, fɔ̃ɔ̃
í dì tɔ.
19 Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ a bo yĩ: Bɛ̀ kɔ̃ũ ibakɛ kɛ ùtóo kɛ bo tuuté mínwe.
20 Mɔ́mmuɔ nwe bɛ̀ ì kɔ̃ũmɛ̀ ì í tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí, kɛ da tuuté a tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí, a né bá
mpɔtì, dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀ kéndé.
21 Kɛ̀ Kuyie nyí yóu kù bo kɔ̃ũmɛ̀ mutie mɔ́mmɔmmu kó itebakɛ, kù báá da
yóu.
22 A nyɛ́ kɛ dò nKuyie nyóùmu kɛ wɛ̀tɛ kɛ sà. Kù yóùmu bɛ̀ɛ̀ kù yetɛ bɛ kpéí, kɛ
sà a kpéí kénsà kàa í yè ku kó mɛsàà mmiɛkɛ, kɛ̀ mɛè dɔkɛ kù bo da kɔ̃ũ itebakɛ
tɛì kɔ̃mɛ.
23 Kɛ̀ Sifubɛ yóu bɛ tookperí Kuyie mbo wɛ̃tɛ ké bɛ̀ tuuté bɛ kũnnì, kɛ yɛ́ kù
mɔ̀kɛmɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ bo mè dɔ̀ɔ̀.
24 A nyɛ́ kɛ dò nha tú kutebaku dikpáà kɔku nku kɛ Kuyie nda kɔ̃ũní kɛ
tuuténɛ̀ bɛ̀ buɔtí mùù tie kupaku, dɛ̀ tũ tɛ́nkɛ bá nkù yóùnɛ̀ kù bo tuutémɛ̀
itebakɛ mɔ́mmɔnyi i kũnnì.

Kuyie mbo dɛɛté Sifubɛ

25 N kɔbɛ n dó kɛ di náké disɔ̀rì kpɛti matì nti kɛ̀ di bá mpɔtì, Isidayɛɛribɛ to í
yó nhɑ̃ kɛ kpeńnì sɑ̃ɑ̃̀, yè yó nkpeńnì kɛ kémmúnɛ̀ Kuyie mbo dɛɛté mèmmɛ kù
tɑ̃ɑ̃tɛ́ bɛ̀ bɛmɔu ibotí tɛì miɛkɛ.
26 Mɛè botí nku Kuyie nyóó dɛɛtémɛ̀ Isidayɛɛribɛ kéndònnɛ̀ tì wɑ̀rimɛ̀ kɛ tú:
Odɛɛtíwè bo yènní Siyɔ̃ɔ̃
kéũté Sakɔbu yaàbí yɛi mmɛmɔu.
27 Dɛɛ̀ yó ntú mí nnɛ̀ bɛ ti kó mɛtaummɛ̀,
m bo bɛ̀ ũté dìì mɔ̀nnì bɛ yɛi.
28 Sifubɛ yetɛ Tináaǹsààtì nti kɛ naá nKuyie nkpantídɛ̀ntɔbɛ̀. Dɛ̀ɛ̀ tú ti kó
mucɔ́ntimu Kuyie mbɛ̀ dómu kù tɑ̃ɑ̃tɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí mbɛ yɛmbɛ̀.
29 Kɛ yɛ́ Kuyie nhɔ̃ɔ̃ í mpɑ̃ kéfietɛ kù mɛ nhɔ̃ í nyetɛ kù yu wè.
30 Di do tú bɛ̀ɛ̀ yetɛ bɛ̀mbɛ Kuyie nkpɛti. Di mmɔ̀nnì kɛ̀ kù di kuó mmɛsémmɛ̀
Sifubɛ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí ku kpɛti.
31 Sifubɛ yetɛmɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kù di kuó mmɛsémmɛ̀ kù múnkɛ yóó mɛ mbɛ̀ kuó
mmɛsémmɛ̀.
32 Kuyie nyóumu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yetɛ ku kpɛti, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ kùu bɛ̀ kuó
mɛsémmɛ̀.

Kuyie nsàà ndɛumu

33 Kuyie nsàà ndɛumu, kɛ̀ ku cii ndɛu kɛ̀ kù yɛ́ dɛmɔu. We mbo na kénáké kù
tɑ̃ɑ̃tɛ́ tì nɛ̀ kù dó kédɔɔ̀ tì.
34 Kéndònnɛ̀ tì wɑ̀rimɛ̀ kɛ tú:
We nyɛ́ ti Yiè nyèmmɛ̀ dòmmɛ̀?
We nkù duɔ̀ nyitié?
35 We nkù pɑ̃ diyiè marì dèmarè
kɛ baa dɛ kó tiyeti?
36 Kuù dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu, kɛ dɛ̀ te, bá dɛ̀ nɛ̀ dɛ kó mutɔ̃mmú. Kuyie nyètìrì ńdɛu sɑ́ɑ̃̀.
Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.

12

Tínti Kuyie ndɛɛtɛ́ bɛ̀ ti bo mpĩ mmɛ̀ɛ̀ botí ku tɔ̃mmú

1 N kɔbɛ Kuyie ndi dɔ̀ɔmu mɛsàà, dɛɛ̀ te kɛ̀ n di tiè nkɛ tú dí kù duɔ́ ndi kɔ̃̀ntì nɛ̀ di fòmmu kɛ̀ dɛ̀ ndò ndipãnnì sààrì dìì kù wenni dìì dò páíí. Dɛɛ̀ yó ntú mubáammu di dò nkɛ́ nkù báá mmù.
2 Bá ncɔúnɛ̀ kuntenkù kuù nkó mɛdɔ̀ɔrìmɛ̀. Yóunɛ̀ kɛ̀ Kuyie nceetɛ di yèmmɛ̀ páíí, mɛm̀mɛ di bo namɛ̀ kébantɛ́ kù dó dɛ̀ dɛ̀ɛ̀ wenni páíí.
3 Nɛ̀ Kuyie nni ndɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nkpɛ́í nkɛ̀ n naá ku kó ditɔ̃nnì, n dó kɛ di nákɛ́ kɛ tú di yèmmɛ̀ bá ndò ndi dɛu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ di dommɛ̀. Kɛ́kùnnɛ dimáà kéyie nKuyie ndi duɔ́ nyɛ̀ɛ̀ fɔ̃̀tɛ̀.
4 Wéntɛ́nɛ̀ onìtì mɔ̀kɛ mɛ̀ɛ̀ botí itùòti péu kɛ̀ i tɔ̃mmú cɑ́ɑ́ ncɑ́ɑ́.
5 Tínti Kirisi kɔbɛ ti kpɛrɛ mɛ ndò, kɛ̀ ti sũ koò tàunɛ̀, ti wɛ̃ tikɔ̃̀ntì timáà ndi, kɛ teé ntitɔbɛ̀.
6 Bá wè kòo pãnnì cɑ̃́ɑ̃ nKuyie nhò pã kɛ̀ dɛ̀ màmɛ̀, kɛ̀ Kuyie nyɛ̃ nwèè duɔ́ nwè ku náaǹtì, wè nti nàá nti tɑ́kùmɛ̀ dòmmɛ̀.
7 Kɛ̀ Kuyie nyɛ̃ nwèè nteé mbɛtɔbɛ̀, wè mbɛ̀ teé, kɛ̀ kù yɛ̃ nwèè ntiè mbɛtɔbɛ̀, wè mbɛ̀ tiè.
8 Kɛ̀ kù yɛ̃ nwèè nyáúkùnko bɛtɔbɛ̀ kɔ̃̀ntì wè ntì yáúkùnko, kɛ̀ kù duɔ́ nkàa mɔ̀kɛ a kpɛrɛ a ḿpãã nnɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mèmáà, kɛ̀ kù yɛ̃ nwèè nni bɛtɔbɛ̀ wè nni kɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ̀ kù yɛ̃ nwèè ńteé mbɛcĩ̀rìbɛ̀, wè mbɛ̀ teé nnɛ̀ diwɛ̀ì.

Ti bo ndɔ́mɛ̀ titɔbɛ̀

9 Ndɔ́nɛ̀ ditɔbɛ̀ nɛ̀ timɔ́mmɔnti kɛ níí mmɛyɛi kɛ taunnɛ̀ dimáà mɛsàà nteii.
10 Ndɔ́nɛ̀ ditɔbɛ̀ díndi Kirisi kɔbɛ, kɛ́ndé ditɔbɛ̀.
11 Di bá ntú bɛtɔ̃nnédíébɛ̀, di kɔ̃̀ntì ńyau kɛ̀ di mpĩ nti Yiè ntɔ̃mmú kɛ̀ Muyaánsààmù ndi teénnɛ̀.
12 Dɛ̀ ndi naati di baa dɛ̀ kpɛ́í, kɛ̀ di fɛ̃́ũ̃rì di mmi kɛ báá nKuyie nsɑ́ɑ̃̀.
13 Nteénnɛ̀ di kɔbɛ Kirisi kɔbɛ dɛ̀marɛ̀ bɛ̀ dónnì dìì mànnì, kéncɔú bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì.
14 Kɛ̀ bɛ̀ di fɛ̃́ũnko di mbékú Kuyie nkó mɛsàà mbɛ kpɛ́í, di mbékú Kuyie nkó mɛsàà bɛ̀ɛ̀ di fɛ̃́ũnko bɛ kpɛ́í, di bá mbɛ̀ buɔ̀ nkusĩnkù.
15 Di níí ńwɛ̃ńnɛ̀ diwɛ̀ì bo bɛ̀ kɛ yãnku kɛ nwɛ̃ńnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kuɔ̀, nkɛ kuɔ̀.
16 Nyonɛ̀ titɔbɛ̀ tú mù, di bá nhã sifeé, nkɛ́kùnkonɛ̀ dimáà, di yèmmɛ̀ bá ndò di yɛ́ dɛmɔu.
17 Di bá nfɔku mɛyɛi bɛ̀ɛ̀ mɛ̀ ndi dɔɔri. Ndɔɔrinɛ̀ dɛ̀ɛ̀ wenni kɛ̀ bɛ̀nìtìbɛ̀ bɛmɔu wúó.
18 N dɔɔrinɛ̀ di bo namɛ̀ kénnaatinɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
19 Di bá nwanti képɛitɛ di mómmɔmbɛ, yóunɛ̀ kɛ̀ Kuyie nkpa ndi kpɛ́í, nkɛ yɛ́ ti wɑ̀rimɛ̀ kɛ tú: Mí nKuyie, míì yóó kpà ndi kpɛ́í.
20 Kɛ̀ dikɔ̀nnì bo a kpantídɛ̀ntɔù, duɔ́ nwe kòo di, kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ ò bo, duɔ́ nwe kòo yɑ̀. Kàa dɔ̀ɔ̀ mɛm̀mɛ dɛ̀ dò nha còú yɛhããkũɔ̃ nyɛ o yuu ĩnkɛ̀.
21 A báá yie nkɛ̀ mɛyɛi nda na, ńdɔɔri mɛsàà nkɛ̀ mɛɛ̀ nte kàa na mɛyɛi.

13

Ndénɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́

1 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu dò nkényíémmu bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛ kpɛti kɛ yɛ́ Kuyie nkuù bɛ̀ kànnɛmɛ̀. Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bakɛ́ Kuyie nkuù bɛ̀ baá.
2 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yetɛ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛ kpɛti, bɛ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti nti, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mɛ ntì yetɛ tibeéntì tiì doti bɛ yɔ ĩnkɛ̀.

3 Bèè dɔ̀ɔri mɛsàà, mbɛ́ í dò nkɛ́ndé bèè bakɛ́, bèè dɔ̀ɔri mɛyɛi mbɛè dò nkɛ́ mbɛ́ dé. Kàa í dɔ́ kɛ́ mbɛ́ dé, dɔɔ mɛsàà nkɛ̀ bè da sɑ̃ntɛ.
4 Bè pĩ nKuyie ntɔ̃mmú mmu kɛ bo da teennɛ̀ kàa dɔɔ mɛsàà. Kàa dɔ̀ɔri mɛyɛi ndé bɛ, kɛ yɛ́ Kuyie nkuù bè duɔ́mmɛ̀ dɛ kó mutɔ̃mmú kɛ bè fɛ́ũnko bèè dɔ̀ɔri mɛyɛi nkɛ bɛnkú Kuyie nyí dɔ́mɛ̀ bè dɔ̀ɔri dɛ̀.
5 Dɛè kpɛ́í nte kɛ̀ ti dò nkɛ́nyíé mbɛ̀è bakɛ́ bɛ kpɛti, dɛ̀ né bá ntú bè bo ti fɛ́ũmmɛ̀ máà kpɛ́í, ti yɛmmɛ̀ yàà bo nti bekùnɛ̀mɛ̀ kpɛ́í.
6 Dɛè te kɛ̀ di yietì dàḿpóò. Bèè pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú Kuyie nkuù mù mbɛ̀ duɔ́, nkɛ̀ bè mù pĩ.
7 Nduɔ̀nnɛ̀ bá wè ò te dɛ̀: Kɛ yietì dàḿpóò o yɛmbɛ̀, kɛ yietì dèè dò do nkɛ́nyietì di dò nkɛ́ ndɛ̀ yietì bɛ̀, kɛ́nyíé di dò nkɛ́nyíé mbɛ̀è kpɛti, kɛ́ndé di dò nkɛ́ndé bɛ̀.

Ti bo ndɔ́mɛ̀ ti kou tɔù

8 Di bá mbannɛ̀ ɔ̀mɔù, dibànnì bomu di bo nyietì dì dii tú di bo ndɔ́mɛ̀ ditɔbɛ̀. Wèè dɔ́ bɛtɔbɛ̀ ò dɔɔ Kuyie nkuɔ́ imɔu yɛ̃mmɛ̀ mmɛ.
9 Ntɛnɛ̀ ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀: Báá duɔ́nɛ̀ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔù, báá kuɔ onìtì, báá soutɛ́ kɛcaàrɛ̀ a kou tɔù yètìrì, báá yúúkú, báá yaa nhotɔù kpɛrɛ marɛ̀. Dɛ kó ikuɔ́ imɔu kó dikũnnì tú: Ndɔ́ a kou tɔù a dɔ́ mèè botí amáà.
10 Wèè dɔ́ o kou tɔù ò í ò dɔ̀ɔri mɛyɛi, ò dɔ̀ɔri Kuyie nkuɔ́ yɛ̃mmɛ̀ mmɛ.

Ndakɛnɛ̀ Yesu kó muwɛ̃timù kpɛ́í

11 Di yɛ́mèmu ti bo yèè màrè miɛkɛ. Dɛ̀ tùɔ̀kɛmu di bo entɛmɛ̀, kɛ yɛ́ ti tɔ́nèmu mɛdɛɛtímɛ̀ sɔmmɛ di mmɔ̀nnì.
12 Kɛyènkɛ̀ yòtɛ́mu kɛ̀ dɛ̀ autɛ́ kɛ bo wentɛ́, yóunɛ̀ dibiìnnì kó mutɔ̃mmú mumɔu, kɛ báátí kuwenniku kó tikpàrìnɛntì.
13 Ti fòmmu nwenni kɛ̀ ti kérí kuwenniku miɛkɛ. Ti yóu mudikɛ́tontímù nɛ̀ tinayɛ̀kɛ́muɔ́ntì, kɛ bá ndɔuti dɔutinɛ̀ titɔbɛ̀, kɛ bá nfòù mufòmmu yɛimu, kɛ bá ndɔ́ yɛkpàrɛ̀ nɛ̀ mɛhɛ̃̀mmɛ̀.
14 Nfòùnɛ̀ mufòmmu pàmmù mùù tu Kirisi kɔ̃mu, kɛ tɛ́nkɛ bá ndɔɔri di mɔ́mmɔmbɛ di kɔ̃ntì dɔ́mɛ̀.

14

Òmɔù bá mbekùnɛ̀ otɔù

1 Ncɔúnɛ̀ bèè kó mɛtɔ́kùmɛ̀ mu nyí kpenkɛ, kɛ bá nsenku bɛ yɛntotí.
2 Òmɔù yèmmɛ̀ dòmmu ò bo na kényo ndɛmɔu, wèè tɔ́kùmɛ̀ mu nyí kpenkɛ kòo yo ntikũnfɑ̃ɑ̃tì.
3 Wèè yo ndɛmɔu ò báá senkèrì wèè í yo ndɛmɔu, wèè í yo ndɛmɔu ò mɛ mbá mbekùnɛ̀ wèè yo ndɛmɔu kɛ yɛ́ Kuyie mbɛ̀ cɔutɛ́mèmu.
4 A tú we kɛ bo mbekùnɛ̀ otɔù kóo tɔ̃ntì? Kòo cómmú yoo ò do o yiè nkpɛti nti. Ò mɛ nyó ńcómmúmu kɛ yɛ́ ti Yiè mmɔ̀kɛmèmu muwɛ̃rímú kɛ bo nhò cúɔ́.
5 Bèmabè yèmmɛ̀ dòmmu yɛwe mayè wenni nè yɛtɛyè, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ yèmmɛ̀ dò yèmayè í cɑ́ɑ́, òmɔù yèmmɛ̀ cɛ́nkɛ bá nhò bekùnɛ̀.
6 Wèè yèmmɛ̀ dò nyɛwe mayè wenni nè yɛtɛyè, ò sɑ̃ntí Kuyie nku, kɛ̀ wèè yo ndɛmɔu kòo múnkɛ kù sɑ̃ntí, kɛ yɛ́ ò ɔ̃ nyóó dimɛ̀ kɛ́ ku dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú. Kɛ̀ wèè í yo ndɛmɔu kòo múnkɛ ku nsɑ̃ntí.
7 Òmɔù í fòù omáà kpɛ́í, òmɔù mɛ nyí kɔ̃ nhomáà kpɛ́í.
8 Kɛ yɛ́ kɛ̀ ti fòù, ti fòù Kuyie nkpɛ́í nkɛ, kɛ ti ku, ti ku Kuyie nkpɛ́í nkɛ. Kɛ̀ ti fòù yoo ti ku, ti ɑ̃ Kuyie nnɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ nkɛ.
9 Kɛ yɛ́ Kirisi kumɛ̀ kɛ yɑ̃ńté, kɛ bakɛ́ bɛcíríbɛ nɛ̀ bɛfòùbɛ̀.

10 Dɛ̀ dòmmɛ kàa bekùnɛ̀ a kou tɔù? Ba nte kàa ò sènkɛ̀rì? Timɔu ti yóó cómmú
Kuyie nyìikɛ̀ nkɛ kɛ̀ kù ti bekénɛ̀.
11 Tì wɑ̃rimu kɛ tú:
Mí nKuyie m bomu!
Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bo nínkú n yìikɛ̀,
bá kùù botí kɛ̀ kù n sɑ̃ntɛ.
12 Dɛ mɔ̀nnì bá wè kòò kù nàké tìi ò tukúnɛ̀.

A báá bɔ a kou

13 Ti tũ nyóunɛ̀ ti bo bekùnɛmɛ̀ titɔbɛ̀, kétɑ̃ɑ̃té ké báá dɔɔ̀ dɛmarɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo bɔ nha
kou tɔù.
14 Nɛ̀ Yesu ti kó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ n yɛ́mu weti weti kɛ dò ndɛmarɛ̀ í sĩ, a
yɛmmɛ̀ dò ndɛ̀ɛ̀ sĩ ndɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ naá ndɛsĩnnɛ̀ a kpéí.
15 Kàa yo mmudiì mamù kɛ̀ dɛ̀ kɔ́nnɛ̀ a kou, a í ò dómu. Báá yie nkényo
ndɛmarɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo fétinnɛ a kou Kirisi ku wèè kpéí.
16 A báá yie nkɛ̀ bɛ̀ da wátí dɛmarɛ̀ kpéí fɔ́ n yɛmmɛ̀ dò ndɛ̀ɛ̀ wenni.
17 Kuyie nkpàɑ̀tìyuu í tú mudiì nɛ̀ muyɑ̃ɑ̃ kpɛri. Di tú a bo nwetímɛ̀ mmɛ
kémmɔkɛ diwɛ̀ì, Muyaánsàɑ̀mù duɔ̀ ndɛ̀.
18 Wèè tũ nKirisi mɛbotí Kuyie nwe ndɔ́ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ò sɑ̃ntí.
19 Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ, yóunɛ̀ kɛ̀ ti ńwaà dɛ̀ɛ̀ bo nte kɛ̀ kunaatí mbo ti cuokɛ̀, kɛ̀
tí nkpénkunko titɔbɛ̀ Kirisi kó kucɛ miɛkɛ.
20 Mudiì muù bá nte kɛ̀ ti cakɛ Kuyie ntɔ̃mmú. Mudiì mamù í sĩ, ndɛ̀ né í
wenni a bo dimɛ̀ dɛmarɛ̀ kébɔ nha kou.
21 Dɛ̀ɛ̀ wenni dɛɛ̀ tú a bo yóumɛ̀ imaa, kɛ bá nyɔ̃ mɛnaà, kéyóu dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo
bɔ nha kou tɔù.
22 Kàa yɛmmɛ̀ dòmmɛ̀ dɛ kó tináaǹtì ĩnkɛ̀, nyɛ́ ti fɔ́ nnɛ̀ Kuyie ndidé. Dɛ̀ ńnaati
wèè dɔ̀ɔ̀ri tìmatì kɛ̀ dɛ̀ í ò bekùnɛ̀.
23 Wèè mɛ nyo mmudiì mamù kòo yɛmmɛ̀ ò bekùnɛ̀, Kuyie mmúnkɛ ò
bekénɛmu kɛ dɛ̀ɛ̀. Onìtì dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ kòo yɛmmɛ̀ ò bekùnɛ̀ dɛ̀ tú mɛyɛi mmɛ.

15

Ti bo nteénnɛmɛ̀ titɔbɛ̀

1 Tínti bɛ̀ɛ̀ kó mɛtɑ́kùmɛ̀ kpenkɛ ti dò nkémmimmu bɛ̀ɛ̀ mu nyí kpenkɛ bɛ
kpéí, ti í dò nkéndɔɔri ti mɛ̀ ndómɛ̀.
2 Timɔu bá wè ò ndɔɔri dɛ̀ɛ̀ bo nnaati o kou, dɛ̀ɛ̀ bo ò teennɛ̀ kòo tɑ́kùmɛɛ
kpenkɛ.
3 Kɛ yɛ́ Kirisi do í dɔɔrimɛ̀ ò mɛ̀ ndómɛ̀. Tì wɑ̀rimu kɛ tú: Bɛ̀ɛ̀ da sɑ́ɑ́ mbɛ
sɑ́ɑ̀mbɛ̀ do n yuu ĩnkɛ̀.
4 Kuyie nnáaǹtì wɑ̀ri kɛ bo ti bɛnkɛ ti do nkémmi mmɛ̀ɛ̀ botí nku, kɛ wɛ́ɛ̀rì kɛ
baa Kuyie nyóó ti duɔ́ ndɛ̀.
5 Kuyie nkùù ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nhonìtì mɛminnímɛ̀ kóò bántɛ̀, kù di teennɛ̀ kɛ̀ dí nyo
titɔbɛ̀ tú mù kɛ tũ nKirisi kó itié.
6 Mɛmmɛ di bo nwɛ̃mmɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mèmáà nɛ̀ mɛtammɛ̀ mèmáà kɛ sɑ̃ntí
Kuyie ti Yiè nYesu Kirisi cicɛ.

Tináaǹsàɑ̀tì bomɛ̀ ibotí imɔu kpéí

7 Kɛ̀ dɛ̀ do mɛmmɛ ncɔúnɛ̀ ditɔbɛ̀, Kirisi di cɔutɛ́ mmɛ̀ɛ̀ botí kɛ̀ Kuyie nyètìrìi
dɛukɛ.
8 Mɔ́mmuɔ nwe n di náámmɛ̀ Kirisi dɔ̀ɔ̀ omáà Sifubɛ kóo tɔ̃ntì, kɛ bɛnkɛ Kuyie
ndo nàké tì ti yɛmbɛ̀ tì túmɛ̀ mmɛ timɔ́mmɔnti.
9 Ò kɔ̀tɛní kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ bo sɑ̃ntɛ Kuyie nku sàà nkpéí, kéndò
ntì wɑ̀rimɛ̀ kɛ tú:
M bo ndiè nkɛ da sɑ̃ntí yɛbotɛ̀ cuokɛ̀,

kɛ́ndɛ́úkùnko ɑ yètìrì.
10 Kè titɛtì wɑ̀ri kɛ tú:
Ibotí imɔu kɔbɛ di wɛ̃nnɛ́nè ku kó bɛnìtìbè
kè di nyɑ̃nku.
11 Kè titɛtì tu:
Díndi yɛbotè yɛmɔu kɔbɛ
nsɑ̃ntínè ti Yiè nKuyie,
díndi ibotí ndɛ́úkùnkonè ku.
12 Kè Esɑii múnkɛɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Òmɔù bo yènní Isɑii kó kufuku miɛkɛ
kɛ́mbɑkɛ́ yɛbotè yɛmɔu,
kè ibotí imɔu nhò tɑ̃́.
13 Kuyie nkùù ɔ̃ɔ̃ te kè ti ntɑ̃́, kù di píɛ ndiwèì nè kuyɛ̀nnɑɑtí di kù tɑ̃́ mèè kpɛ́í.
Kè Muyɑɑ́nsɑàmù di teennè kè di dɔkɛ ntɑ̃́.

Pɔɔri nɑ̀kɛ́mɛ̀ mùù te kòo bɛ̀ wɑ̀rinè dikɔ̃mbùɔ̀

14 N kɔbɛ n yɛ̃́mu kɛ dò ndi nitì, kɛ yɛ̃́ dɛmɔu, kɛ bo nɑ kétié nditɔbè.
15 Kuyie nni ndɔ̀ɔ̀ mèè sɑà nkpɛ́í nte kè n di wɑ̀ri nè dikɔ̃mbùɔ̀ bá n yí di sɔnnɛ tìmɑtì, kɛ bo di dentɛ di kèè tì nè dimɔ̀nnì.
16 N tú Yesu Kirisi kóo tɔ̃ntì nwe kɛ nɑ́ɑ́ mbèè í tú Sifubɛ o kpɛ́í. M pĩ nKuyie
nkó mutɔ̃mmú mmu kɛ nɑ́ɑ́ nTinɑɑ́nsɑàtì kè Muyɑɑ́nsɑàmù bo wénkùnnɛ bèè í
tú Sifubɛ, kè bèɛ nɑɑ́ ndipɑ̃nnì sɑàrì Kuyie ndɔ́ dì.
17 Nè Yesu Kirisi ti kó mɛtɑummè miɛkɛ, dè n nɑɑtimu Kuyie nkó mutɔ̃mmú
m pĩ mmù kpɛ́í.
18 N nɑɑ́ mmiɛ nKirisi n tee mmèè kpɛ́í nkɛ, kè n nɑ̀kɛ́ bèè í tú Sifubɛ kè bè
cɔutɛ́ Kuyie. Weè n teé n nɑɑ̀ntì miɛkɛ nè n tɔ̃mmú miɛkɛ.
19 Muyɑɑ́nsɑàmù n teènnèmu kè n dɔ̀ɔ̀ tidiɛtì péu, kɛ nɑ̀kɛ́ Kuyie nnɑɑ̀ntì
Sedisɑdɛmmu nè Idirii kó kutempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ.
20 N tɑ̃ɑ̃té kɛ dɔ́ kɛ́nnɑɑntɛ Tinɑɑ̀nsɑàtì nti bè mu nyí ti kèè kèè bíɛ́kè, kɛ bɑ́ɑ́
sɔɔ́ nhòmɔù kó dipũũ ĩnkè.
21 N dɔ̀ɔ̀ tì wɑ̀ri mɛmmɛ kɛ tú:
Bè do í nɑ̀kɛ́ bè o kpɛ́í,
bè bo ò yɑ̀,
kè bèɛ do í kèè o kpɛ́í,
kè bèɛ keè.

Pɔɔri dɔ́mè kɛ́kɔtɛ Odommu

22 Dɛè n dìítí sɑ̃ɑ̃̃ kè n yí kɔ̀too di ciɛ.
23 Di mmɔ̀nnì n tɛ̃́nkɛ í pĩ mutɔ̃mmú mɑmù i ntempɛ̃ mmiɛkɛ, yɛbie mpɛ́u
miɛkɛ nkɛ n dɔ́mè kɛ́ di síɛ́kɛ́.
24 Bɑ̀mbɑ̀ n dɔ́ kɛ́kɔtɛ Ɛsipɑnyi nwe, m bo nkɔri kɛ́yɛroo di ciɛ kɛ di yɑ̀, kè n
yèmmèɛ nɑrikɛ kè ti dɔ́ɔ́té, kè dí n teennè kucɛ.
25 N né yóó niité kɛ́kɔtɛ Sedisɑdɛmmu nwe kɛ́duɔ́ nKirisi kɔbɛ yɛpɑ̃rè.
26 Mɑseduɔnni kɔbɛ nè Akɑyii kɔbɛ bɛè pɑ̃mmú yɛpɑ̃rè kɛ bo teennè Kirisi
kɔbɛ bɛcĩrìbè bèè bo Sedisɑdɛmmu.
27 Bè tɑ̃ɑ̃té nè bɛmɑɑ̀ ndi kɛ bè pɑ̃ dɛ kó yɛpɑ̃rè, bè do dò nkɛ́ bè pɑ̃mu. Kɛ yɛ̃́
Sifubɛ bèè bo Sedisɑdɛmmu bè bè nɑ̀kɛ́mè Kuyie nnɑɑ̀ntì bɛmbɛ bèè í tú Sifubɛ.
Bè tũ ndò nkɛ́ bè pɑ̃mu bɛ kpɛrɛ.
28 Kè m bè duɔ́ ndɛ kó yɛpɑ̃rè kɛ dèè, m bo nkɔri Ɛsipɑnyi kéyɛroo di ciɛ.
29 N yɛ̃́mu kɛ dò m bo nkɔroo dìi yiè kɛ di tɔo Kirisi kó mɛsɑà mmɛ.
30 N kɔbɛ n di békúmu, nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì kpɛ́í nè Muyɑɑ́nsɑàmù
mùù ɔ̃ nte kè ti ndɔ́ titɔbè kɛ tú di n wɛ̃nnɛ́nè dimɑ̀ù kɛ́mbɑɑ́ Kuyie n kpɛ́í,

31 kɛ̀ n yentɛ́nɛ̀ Sudee kó itookperí yɛmbɛ̀. Kɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛɛ cɔutɛ́ m
bɛ̀ tɔo yɛ̀ɛ̀ pɑ̃rɛ̀.
32 Kɛ̀ Kuyie ndɔ́ m bo tuɔkoo di ciɛ nɛ̀ diwɛ̀ì, kɛ́omɔ̀pɛ̀ sámɔ̀pɔ́.
33 Kuyie nkùù duɔ̀ nkuyɛ̀nnaatí kù ndi bonɛ̀ dimɔu. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndo.

16

Mudɔummu

1 N dɔ́ kɛ di nákɛ́ kɛ̀ di nyɛ́ ti tɑ̃ũ Febee wèè pĩ nSɑ̃nkiree Kirisi kɔbɛ tĩnnì
miɛkɛ mutɔ̃mmú, ò kèróomɛ̀ mmɛ.
2 Dí ò cɔutɛ́ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyètìrì, Kirisi kɔbɛ dò nkɛ́ncɔúmɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ́ nhò
teénnɛ̀ dɛ̀ ò bèkú dìì mɔ̀nnì mɛteèmmɛ̀. Ò teénnɛ̀mu bɛnìtìbɛ̀ péu, kɛ n teénnɛ̀ mí
m mɔ́mmuɔ.
3 N dɔunko Pirisiidi nɛ̀ Akidɑasi nɛ̀ bɛ̀ ti wɛ̃ nkɛ pĩ nYesu Kirisi tɔ̃mmú.
4 Bɛɛ̀ kàátɛ́ mukũũ kɛ n dɛɛtɛ́. Dɛ̀ í tú míì máà bɛ̀ sɑ̃ntí, nɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛmɔu
ndi bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ.
5 N dɔunko bɛ̀ɛ̀ tiku bɛ cĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ báá nKuyie kɛ dɔu n népo sàù Epainɛti, wèè
ketɛ́ kɛ cɔutɛ́ Yesu Asii kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
6 N dɔunko Mɑari wèè pĩ mmutɔ̃mmú mɛdiɛ̀ ndi kpéí.
7 Kɛ dɔunko Ãndonnikuusi nɛ̀ Sunniyɑasi n ciɛ kɔbɛ, nɛ̀ bɛ̀ ti do wɛ̃ nkɛ kpetí,
bɛnitidiɛbɛ̀ mbɛ Yesu tɔ̃rɛ̀ miɛkɛ. Bɛɛ̀ n niitɛ́nɛ̀ kɛ cɔutɛ́ Yesu.
8 Kɛ̀ n dɔunnɛ̀nko Ãmpidiyɑtuusi n néposàù ti Yiɛ̀ nkó kucɛ miɛkɛ.
9 Kɛ dɔunko Udimɛɛ wèè múnkɛ pĩ nKirisi tɔ̃mmú nɛ̀ n népo Sitɑkiisi.
10 Kɛ dɔunko Apɛdɛsi Yesu tɔ̃ntì wèè fìíkú ti Yiɛ̀ nkó kucɛ miɛkɛ. Nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ
mmutɔ̃mmú Adisitobuuri cĩɛ̃̀tɛ̀.
11 Kɛ dɔunko Edodiyɔ̃ɔ̃ n cĩɛ̃̀tɛ̀ kou nɛ̀ Nɑsiisi cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ cɔutɛ́ ti Yiɛ̀.
12 N dɔunko ti tɑ̃bɛ̀ Tidifɛnni nɛ̀ Tidifoosi, bɛ̀ɛ̀ pĩ nti Yiɛ̀ ntɔ̃mmú nɛ̀ ti tɑ̃ũ
sɑàwè Pɛdisii wèè pĩ nti Yiɛ̀ ntɔ̃mmú mɛdiɛ̀.
13 Kɛ dɔunko Dufuusi Kuyie ntɑ̃ɑ̃tɛ́ wè nɛ̀ o yɔ̃, wèè múnkɛ tú n yɔ̃.
14 Kɛ dɔunko Asɛ̃nkiriti nɛ̀ Fekɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Edimɛsi nɛ̀ Pɑtirobɑasi nɛ̀ Edimɑasi nɛ̀ ti
kɔbɛ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bɛ bonɛ̀.
15 Kɛ dɔunko Fidokɔsi nɛ̀ Sudii nɛ̀ Nɛdee nɛ̀ o tɑ̃ũ Odimpɑasi nɛ̀ Kirisi kɔbɛ
bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ bonɛ̀.
16 Di dɔunko ditɔbɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì. Kirisi kɔbɛ bɛmɔu di dɔunko.

Nyɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ɑ̃ɑ̀ mɛtotímɛ̀ bɛ kpéí

17 N kɔbɛ n di nɑ́ámmu kɛ tú: Di nyɛ́ bɛ̀ɛ̀ ɑ̃ɑ̀ mɛtotímɛ̀ Kirisi kɔbɛ cuokɛ̀ bɛ kpéí,
kɛ nɑ́ɑ́ ntìì cɑ̃ɑ́ kɛ bɛ̀ fétìnko. Di bɛ̀ détinnɛ dimɑ́ɑ̀.
18 Bɛ̀ í pĩ nti Yiɛ̀ nKirisi kó mutɔ̃mmú, bɛ̀ wɑnti bɛmɑ́ɑ̀ kó mudiì mmu. Kɛ ɔ̃
nnɑ́ɑ́ nnɛ̀ inunɑatí nɛ̀ yɛsɑ̃ɑ̃, kɛ soú nKirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ í kpenkɛ.
19 Bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu yɛ́mu di yiemmɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó tinɑ́ɑàntì. Dɛ̀ n nɑati mɛsàà, n nɛ́
dɔ́ di nyɛ́mu mɛsàà nnɛ̀ mɛyɛi kɛ bɑ́á tɑ mɛyɛi mmiɛkɛ.
20 Kuyie nkùù duɔ̀ nkuyɛ̀nnaatí kù bo duɔ́ nkɛ̀ di cuuti dibɔɔ̀ kɛ́ dì nɑ̀ntoo
bɑ̀mbɑ̀.
Ti Yiɛ̀ nYesu kó mɛsàà ní ndi bonɛ̀.
21 Timɔntee nɛ̀ wè ti nɛiti wè di dɔunko, kɛ̀ n ciɛ kɔbɛ dususi nɛ̀ Sɑsɔ̃ɔ̃ nɛ̀
Sosipɑtɛɛ kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ di dɔunko.
22 Mí nTɛrisuusi wèè wɑ̃̀ri dipátíri dii, m múnkɛ di dɔunko ti Yiɛ̀ nkó
mɛwɛ̃nnímɛ̀ miɛkɛ.
23 Kɑyuusi m bɑ̀tɛ́ wèè cĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ Kirisi kɔbɛ tiku dɛ̀ kɛ báá nKuyie nɛ̀ Edɑsiti
dihɛì kóò dítídɔúntì nɛ̀ ti népo Kɑdituusi bɛ̀ di dɔunko.
[
24 Ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kó mɛsàà ní ndi bonɛ̀ dimɔu. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.]

Kuyie nyètìrì ńdɛu

25 Ti sãntí Kuyie nkùù bo nɑ kɛ di kpénkùnnɛ ku kó kucɛ miɛkɛ nè Tináɑ̀nsààtì n di náá ntì. Dɛ kó Tináɑ̀nsààtì ti náá Yesu kpéí nkɛ, kɛ ti bɛnkú timɔ́mmɔnti Kuyie ndo sɔ̀nnɛ tì nè dimɔ̀nnì.

26 Di mmɔ̀nnì dɛ kó tináɑ̀ntì tɛ́nkɛ í sɔri, Kuyie mpããnáɑ̀ntì náɑmbè do ti nwɑ̃̀ri. Kuyie nkùù bo sɑ́ɑ̃̀ kuù yɛ̃ ti ntì nàá nyibotí imɔu kè ìi ti cɔuté ké ntì tɑ́ kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmè.

27 Nè ti Yiè nYesu kó diyètìrì Kuyie nyètìrì ńdɛu, kunku kùù máà tú mɛyèmmè yiè yɛbie nyɛbie. Kè dè mmɛ ndò.

Pɔɔri wɑ̃̀ri dìì pátíri ketirì Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Kɔdɛnti

Di mpátíri náá ntì

Pɔɔri weè wɑ̀ri di mpátíri Kɔdɛnti kɔbɛ. Ò do bo dì wɑ̀ri kɛ bo Efɛɛsi kó dihɛì ndi kékeè dikɔnkɔɔ̀nnì dìì bo Kɔdɛnti Kirisi kɔbɛ tĩ̈nnì miɛkɛ nɛ̀ bɛmɔ́mmɔmbɛ bɛ̀ múnkɛ do ò wɑ̀rimɛ̀ kóò bìékɛ́ itié mmɑì Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.

Dɛ kó dipátíri mɔkɛ itié nyibotí ibotí nku muwedɔunfòmmu ĩ̈nkɛ̀ dìì ti náá mMuyɑánsààmù duɔ nyɛ̀ɛ̀ pɑ̃rɛ̀ kpéí nnɛ̀ ti dò nkɛ nyɛ̀ pĩ̈ńnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí kɛ teennɛ̀ titɔbɛ̀. Kòò wɛ̃̀tɛ kɛ ĩ̈kú Yesu tɑnfɔ̃̀tɛ̀ kɛ bɛnkɛ kɛ tú dɛmɔu dɛ miɛkɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ mɛɛ̀ tu dèènnì.

Di mpátíri náɑàntì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1:1-9
2. Mɛtotímɛ̀ mɛ̀ɛ̀ do ɑ̃nné Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Kɔdɛnti bɛ cuokɛ̀ 1:10-4:21
3. Kirisi kou dò nkéndò mpáíí nwe nɛ̀ dipopuò kó tináɑàntì 5-7
4. Kirisi kou dò nkénte omáà kékɑ̃́ɑ̃́ ndɛ̀ 8:1-11:1
5. Kirisi kɔbɛ dò nkɛ níí ndòmmɛ̀ kuwedɔundieku miɛkɛ nɛ̀ Mudisààmù tu mù 11:2-34
6. Muyɑánsààmù nduɔ nyɛ̀ɛ̀ pɑ̃rɛ̀ kó tináɑàntì nɛ̀ ti bo ndɔ́mɛ̀ titɔbɛ̀ 12-14
7. Mukúkéyɑ̃́ntímù kó tináɑàntì 15
8. Dikɔ̀ù nɛ̀ mudɔummu sɔmmu 16

Mudɔummu

1 Mí mPɔɔri Kuyie nkuù n yu kɛ dɔ́ n nɑá Yesu Kirisi kó ditɔ̃nnì mí nnɛ̀ n népo Sositɛnni, tíì di wɑ̃ũ di mpátíri díndi Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Kɔdɛnti.

2 Ti di dɔunko díndi Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Kɔdɛnti, díndi bɛ̀ɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ Kirisi kɛ̀ Kuyie ndi wénkùnnɛ kɛ di cɑ̃́ńné, kɛ dɔunko bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yu ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi yètìrì tipíìtì timɔu. Yesu wèè tú ti Yiɛ̀ nkɛ tú bɛ Yiɛ̀.

3 Kuyie nti cicɛ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bɛ̀ di dɔɔ̀ mmɛsàà nkɛ di pɑ̃ kuyɛǹnɑɑtí.

Kuyie nti dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nnɛ̀ Kirisi ti kó mɛwɛ̃nnímɛ̀ miɛkɛ

4 N sɑ̃ntímu Kuyie nsɑ́ɑ̃́ nɛ̀ kù di dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nnɛ̀ Kirisi di kó mɛwɛ̃nnímɛ̀ miɛkɛ,

5 kɛ di pɑ̃ɑ ndɛmɔu botí, kɛ̀ di nɔ nkɛ nɑá nKuyie nnɑɑǹtì kɛ yɛ́ dɛmɔu.

6 Kɛ yɛ́ Kirisi kó tináɑàntì fìíkúmɛ̀ di miɛkɛ tei tei.

7 Kɛ̀ di mɔkɛ Kuyie nkó yɛpɑ̃rɛ̀ yɛmɔu díndi bɛ̀ɛ̀ bɑa Kirisi bo wɛ̃tɛnímɛ̀.

8 Kuyie mbo di fíí kɛ̀ di nɑ kétuɔkɛ kumànku. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi ńwɛ̃tiní kɛ bɑá yà ò bo di sɛi ntìì ĩ̈nkɛ̀.

9 Kuyie nkùù di yu kɛ di tɑunnɛ̀ ku Birɛ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi, kù dɔɔ̀rimu kù béi ntì.

Mɛyɑtimɛ̀ Kirisi kɔbɛ cuokɛ̀

10 N kɔbɛ n di nɑámmu nɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kó diyètìrì, kɛ tú di nyo titɔbɛ̀ tu mù kɛ̀ mɛyɑtimɛ̀ bá mbo di cuokɛ̀, kɛ̀ dí nwɛ̃ mmɛyèmmɛ̀ mèmáà nɛ̀ iyɛǹtotí ìmáà.

11 N kɔbɛ n nɑá mmɛmmɛ kɛ yɛ́ Kodowe cĩ̈ɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ n nàkémɛ̀ kɛ tú yɛkpàrɛ̀ bo di cuokɛ̀.

12 N kèèmu bɛmɑbɛ̀ tumɛ̀: Mí ntú Pɔɔri kou. Kòo tɔù tu: Mí ntú Apodoosi kou. Kòo tɔù tu: Mí ntú Piɛri kou. Kòo tɔù tu: Mí ntú Kirisi kou.

13 Di yèmmɛ̀ dò nKirisi totɛ́ totɛ́ mɑà? Mí mPɔɔri mîì ku di kpéí nkudɑpɑ̃ɑ̃tí ĩ̈nkàà? Bɛ̀ di ɑ̃nné bàtémmù nɛ̀ míì kó diyètìràà?

14 N sãntí Kuyie n yí ãnnémɛ̀ bàtémmù di kóò mɔù kɛ̀ dɛ̀ í tú Kirisipusi nɛ̀ Kayuusi.
15 Òmɔù báá na kɛ dɔ̀ bɛ̀ ò ãnné bàtémmù nɛ̀ n kó diyètìrì.
16 Éé! Nh ãnnému bàtémmù Setifannaasi cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ, bɛ kó difɔ̃nkúò n yí yɛ́ kɛ̀ m bo nhãnné otɔù mɔù bàtémmù.
17 Kirisi í n tɔ̃ nkɛ̀ m bo nhãã̀ bɛnìtìbɛ̀ bàtémmù, wè n yu kɛ̀ m bo nákɛ́ Tináaɲsààtì nti, kɛ bá ntì nàá nnɛ̀ onìtì kó mɛciì, tì yàà bo kɛ́kùnnɛ kudapããtí náaɲtì kó muwɛ̃rímú.

Kuyie nkó mɛciì cɛ̀ɛ̃́nnɛ̀mɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɔ̃mɛ

18 Kirisi kumɛ̀ kudapããtí ĩnkɛ̀ kó tináaɲtì dò nkuwaátóo nku bɛ̀ɛ̀ feti bɛ borɛ̀, kɛ né tú Kuyie nkó muwɛ̃rímú tínti kù dɛɛté bɛ̀ ti borɛ̀,
19 kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ tì wɛ̀ɛ̃rimɛ̀ kɛ tú:
Bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ m bo mɛ̀ dɛ̀ìtɛ,
kɛ́ũté mɛciì yɛmbɛ̀ ciì.
20 We ntɛ́nkɛ né tú mɛyɛ̀mmɛ̀ yiɛ̀? We ntu opátíyĩɛ́tíwè? We ntu tinɛìtì yiɛ̀? Kuyie mbɛnkɛmu kɛ tú bɛnìtìbɛ̀ mɔ̀kɛ mɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ tu mɛwáátéyɛ̀mmɛ̀ mmɛ.
21 Bɛnìtìbɛ̀ í na kɛ banté Kuyie nnɛ̀ bɛ kó mɛyɛ̀mmɛ̀, dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie ntããté kɛ dɛɛrí bɛ̀ɛ̀ tɛ̃́ tináaɲtì ti náá ntì, tìì dò ntiwááténáaɲtì bɛ̀ɛ̀ tì yetɛ bɛ borɛ̀.
22 Sifubɛ dɔ́ kéyà tidiɛtì, kɛ̀ Kɛrɛkibɛ biɛ wanti mɛciì.
23 Tínti mɛ nnáá nKirisi kpéí nkɛ bɛ̀ baaké wè kudapããtí ĩnkɛ̀, Sifubɛ í dɔ́ dɛ kó tináaɲtì, tì dò ntiwááténáaɲtì nti bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ borɛ̀.
24 Bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yie nKuyie, nSifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ Kirisi bɛ̀ bɛnkúmu Kuyie nkó muwɛ̃rímú nɛ̀ ku kó mɛciì.
25 Kɛ yɛ́ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ dɛwáátékpɛrɛ ndɛ kɛ né pɛ̃ɛ̃́té bɛnìtìbɛ̀ kó mɛciì, kù dɔ̀ɔ̀ri kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛ̀ cĩĩnnìmu kɛ né pɛ̃ɛ̃́té bɛnìtìbɛ̀ kó muwɛ̃rímú.
26 N kɔbɛ wénténɛ̀ dimáà díndi Kuyie nyu bɛ̀. Mɛciì nyɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛnitidiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ í sũ di miɛkɛ.
27 Kuyie ntùótɛ́ kutenkù kuù nkɔbɛ wúó ndɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò ndɛwáátékpɛrɛ kɛ fɛ̀ikùnnɛ mɛciì nyɛmbɛ̀, kɛ tùótɛ́ bɛ̀ wùó ndɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ cĩĩnnì kɛ fɛ̀ikùnnɛ bɛkperíbɛ̀,
28 kɛ tùótɛ́ bɛ̀ wùó ndɛ̀ kɛ dò ndɛ̀ í tú dɛ̀marɛ̀, bɛ̀ sɛ̀nku dɛ̀ kɛ fɛ̀ikùnnɛ dɛdiɛrɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ naá ndɛtetìrɛ̀,
29 kɛ̀ dɛ̀ bo yie kòo mɔù báá déúkùnnɛ omáà Kuyie nyìikɛ̀.
30 Kuyie nkuù di taunnɛ̀ Yesu Kirisi, kòo di duó mmɛciì nkɛ di wénkùnnɛ, kɛ di dɛɛté kɛ di cãńné kɛ̀ di tú ku kɔbɛ.
31 Ti wɛ̀ɛ̃rimu kɛ tú: Kòò mɔù dɔ́ kénsãntí omáà, ò nsãntí omáà Kirisi ò dɛɛté mɛ̀ɛ̀ kpéí.

2

Pɔɔri do í náánnɛ̀ mɛniticiì

1 N kɔbɛ n kɔ̀too dìì mɔ̀nnì di ciɛ, n do í di nàkɛ́ Kuyie n náaɲtì nɛ̀ yɛtannɔ̀ diɛyɛ̀ yoo nɛ̀ onìtì kó mɛciì.
2 N do í dɔ́ ké di náké titɛtì matì tìì í tú Yesu Kirisi bɛ̀ baaké wè kudapããtí ĩnkɛ̀ o kpɛti.
3 M bo dìì mɔ̀nnì di ciɛ kɛ dɔ̀ nhocĩrì nwe kɛ̀ kufɔ̃waá nní nni mbo kɛ̀ ɲ kpeutí.
4 N do í di tiè kɛ di náá nKuyie nnáaɲtì nɛ̀ mɛnáaɲkùɔ̀ nyoo nɛ̀ mɛciì, n do náánnɛ̀ Muyaánsààmù kó muwɛ̃rímú mmu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ banní,
5 kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di tãkùmɛ̀ bá nfííkú onìtì kó mɛciì nyĩnkɛ̀, mɛ̀ nfííkú Kuyie nkó muwɛ̃rímú ĩnkɛ̀.

Kuyie nkó mɛciì sɔ̀rimu

6 Nh ɔ̃ nnáá mmɛciì nKirisi kɔbɛ bèè kpenkɛ bèmbɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ,
dɛ kó mɛciì nyí tú kutenkù kuù nkɔ̃mɛ yoo bèè bakɛ́ bɛ kɔ̃mɛ, kɛ yɛ́ bèè bakɛ́ bɛ
wɛ̃rímú yóó deèmèmu.
7 Ti náá nKuyie nkó mɛciì mmɛ mèè sɔ̀ri, kù do tããté mè kè kutenkù mu nyí
bo, kɛ bo ti tanné ku kó tikpetì miɛkɛ.
8 Bèè bakɛ́ kutenkù kuù mbè í bantɛ́ dɛ kó mɛciì, nkè bè do mmè bantɛ́ bè na
bá mbaakɛ́ ti Yiè ntikpetì yiè nkudapããtí ĩnkè.
9 Tì wɔ̀rimu kɛ tú:
Òmɔù í yà dè,
òmɔù í kèè tì,
òmɔù í totí tì o yèmmè
Kuyie ndɛ ndɔ̀ɔ̀ bèè kù dɔ́ bɛ kpéí.
10 Kuyie nduɔ́ nkè ku Yaá mbɛnkɛ tímbɛ ku kó disɔ̀rì, kɛ yɛ́ Muyaánsààmù
yɛ́mèmu dɛmɔu bá Kuyie nkó disɔ̀rì diɛrì.
11 We mbo na kényɛ́ otɔù yèmmè dòmmè kè dè í tú o mɔ́mmuɔ, mɛè botí nku
òmɔù í yɛ́mè Kuyie nyèmmè dòmmè kè dè í tú Muyaánsààmù.
12 Kuyie nti duɔ́ mmùù Yaá nyí tú kutenkù kɔ̃mu, Kuyie nkɔ̃mu mmu kè dè bo
yie nkè ti bantɛ́ kù ti dɔ̀ɔ̀ dè nè ku kó mɛsàà.
13 Ti ɔ̃ɔ̃ í nnáá Kuyie nnáaǹtì nè onìtì kó mɛciì, ti ɔ̃ nnáá Muyaánsààmù ti duɔ́
ntì nti. Ti ɔ̃ɔ̃ nti ntiè Kuyie nkó bɛnìtìbè.
14 Wèè í mɔkɛ Muyaánsààmù ò báá na kéyie Muyaánsààmù ti náá Kuyie
nkpɛti tì, tì ɔ̃ ndò ntiwááténáaǹtì nti o borè. Bèè mɔ̀kɛ Muyaánsààmù bɛè bo
na ké tì bantɛ́, bèè í mù mɔ̀kɛ bè báá na ké tì bantɛ́.
15 Wèè mɔ̀kɛ Muyaánsààmù weè bo na kébantɛ́ dɛmɔu, wèè í mù mɔ̀kɛ ò báá
na kóò bekénè,
16 tì wɔ̀rimu kɛ tú:
We nyɛ́ ti Yiè nyèmmè dòmmè?
We nkù duɔ́ nyitié?
Tínti mɛ mmɔ̀kɛmu Kirisi kó mɛyèmmè.

3

Kuyie ntɔ̃mbè bɛmɔu bè màmu

1 N kɔbɛ n yí di náánnè kɛ dònnè bèè kpenkɛ Kirisi kó kucɛ miɛkɛ, n di náánnè
kɛ dònnè kutenkù kuù nkɔbɛ mbɛ, kɛ yɛ́ di kpaá bɛmmè Kirisi kó kucɛ miɛkɛ.
2 N do di duɔ́ mɛmiè mmɛ, n do í di duɔ́ mmuciè, kɛ yɛ́ di do í yóó namè ké mù
di, bá nè yíenní di báá na,
3 kɛ yɛ́ di kpaá mɔkɛmè kutenkù kuù nkɔbɛ kó mɛyèmmè dèè tu yɛkpàrè nè
mɛhɛ̃ɛ̃mmè dɛè bɛnkú di fòmmu í cèètɛmè.
4 Kòò mɔù tú: Mí ntú Pɔɔri kou nwe, kòo tɔù tu: Mí ntú Apodoosi kou nwe.
Di dɔɔri kɛ dò mbèè í yɛ́ bèmbɛ Kuyie.
5 We ntu Pɔɔri kɛ we ntu Apodoosi? Ti tú Kuyie nkó bɛtɔ̃mbè mbɛ kɛ di niité
Kirisi kó kucɛ, bá wè kòò pĩ nKuyie nyɛ̃ nwèe pĩ mmùù tɔ̃mmú.
6 N fiímmu, kè Apodoosi yɔɔrɛ, kè Kuyie nte kè dè kòté.
7 Dè í tú wèè fií nyoo wèè yɔɔrɛ bɛè dɔ̀ɔ̀ mùmamù, Kuyie nkùù te kè dè kòté,
kuù dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu.
8 Wèè fií nnè wèè yɔɔrɛ bè màmu, Kuyie nyóó yietí bá wè o tɔ̃mmú dòmmè
mmɛ.
9 Ti wɛ̃ nkɛ pĩ nKuyie nkó mutɔ̃mmú mmu kè di tú Kuyie nkó kupaku, kɛ dò
nKuyie ncĩɛ̃tè kó imarí.

10 Kuyie nkuù n duɔ́ kɛ̀ n dò mbɛmaribɛ̀ kóo kótì kɛ pũũtɛ́ kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ sɔkù, bá wè ò né ndakɛ ò maà mɛ̀ɛ̀ botí.
11 Dipũũ dɔú nkɛ dèèmu dìì tu Yesu Kirisi, òmɔù báá na kɛ́pũũtɛ́ ditɛrì marì.
12 Dipũũ dimáà ĩnkɛ̀ bèmabɛ̀ maàmu nɛ̀ timátì péítì, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ maà nɛ̀ mɛsɔɔ, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ maà nɛ̀ yɛtã́sààyɛ̀, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ maà nɛ̀ idɛí, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ maà nɛ̀ timútì, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ maà nɛ̀ tiyontì.
13 Bá wè ò maánɛ̀ dɛ̀ bo feitɛ́ Kuyie mbeéntì yiè, kɛ̀ kùu dɛ̀ yàákɛ́ nɛ̀ muhãã́.
14 Wèè maá dipũũ ĩnkɛ̀ kɛ̀ muhãã́ nyí cɔ̀útɛ́ o kpɛrɛ, dɛ yiè mbo pétɛ́ ticuuti.
15 Kɛ̀ wèè kpɛrɛ mɛ ncɔ̀útɛ́, ò báá pétɛ́ ticuuti, ò né yóó cootému kɛ̀ dɛ̀ né ndò nhò yentɛ́ muhãã́ mmiɛkɛ kɛ yè.
16 Di í yɛ̃́ kɛ dò ndimɔu di wɛ̃ nkétú Kuyie nkó tɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ ntɛ kɛ̀ Muyaánsààmù bo di miɛkaà?
17 Kòò mɔù kùɔ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ Kuyie mbo ò kùɔ múnkɛ, kɛ yɛ̃́ Kuyie ncĩ̀ɛ̀tɛ̀ dòmmɛ̀ páíí nwe kɛ̀ di wɛ̃ nkɛ tɛ ntú.
18 Òmɔù bá nsoú nhomáà, wèè yèmmɛ̀ dò nhò cii kutenkù kuù nkó mɛciì wèe yɛi nkɛ̀ dèɛ yie nkòo pétɛ́ mɛciì mómmɔmmɛ.
19 Kɛ yɛ̃́ kòò mɔù yèmmɛ̀ dò nhò cii kutenkù kuù nkó mɛciì Kuyie nhò wùó nkuyɛìnkù nku. Ti wɑ̃̀rimu kɛ tú: Kuù duɔ nkɛ̀ mɛciì nyɛmbɛ̀ cii mbɛ̀ pĩĩ.
20 Kɛ̀ titɛtì wɑ̃̀ri kɛ tú: Kuyie nyɛ́mu mɛciì n yɛmbɛ̀ yɛ̀ntotí. Kù yɛ́mu ì túmɛ̀ dɛtetìrɛ̀.
21 Òmɔù tũ mbá mpɔtì ò wɛ̃ńnɛ̀mɛ̀ yie nyoo yie, bɛmɔu bɛ̀ tu di kɔbɛ mbɛ.
22 Pɔɔràà, Apodoosàà, Piɛràà, kutenkàà, mufòmmaà, mukũṹnáà, dɛmɔu dɛ̀ tu di kpɛrɛ ndɛ,
23 kɛ̀ di tú Kirisi kɔbɛ kɛ̀ Kirisi tu Kuyie nkou.

4

Kirisi kó yɛtõrɛ̀

1 Di dò nkɛ́ nti wúó nKirisi kó bɛtõmbɛ̀ mbɛ ò duɔ́ nkɛ̀ bèɛ̀ nàá nKuyie nkpɛti tìì sɔ̀ri.
2 Bɛ̀ bèkú tì otõntì tu ò bo mpĩmmɛ̀ o tõmmú weti weti.
3 Mí nkpéí kɛ̀ díndi yoo kutenkù kuù nkó kubeéndieku makù bo m bekénɛ̀, dɛ̀ í n kɔ́nnɛ̀, n yèmmɛ̀ mɛ mmúnkɛ í m bekùnɛ̀.
4 N né í yɛ̃ n wenni páíí, n Yiè nweè tu n kóo beéntì.
5 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n tu di bá mbekùnɛ̀ òmɔù kɛ̀ dimɔ̀nnì mu nyí tùɔkɛ. Mbaanɛ̀ ti Yiè mbo wɛ̃tɛnímɛ̀, weè yóó fei ndɛ̀ɛ̀ kó dimàà do sɔri dɛmɔu, kédennɛní dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo bɛnìtìbɛ̀ yèmmɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ Kuyie nsãntɛ bá wè ò mànnɛ̀ dìì sãnni.
6 N tùótɛ́ mí nnɛ̀ Apodoosi ti kó mɛdonnimɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo di teennèmu kɛ̀ di bantɛ́ dináanhãntírì dìì tu: Òmɔù báá séntɛ́ tìì wɑ̃̀ri. Òmɔù tũ mbá ndéúkùnko omáà yoo Kuyie nkóo tõntì mɔù kɛ kɛ́kùnko otɔù.
7 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di déúkùnko dimáà? Di mɔkɛ dɛ̀ Kuyie nkuù í dɛ̀ ndi pãã̀? Kɛ̀ kuù dɛ̀ ndi pã, ba nte kɛ̀ di pɔtì kɛ dò ndíì dɛ̀ waá nnɛ̀ dimáà.
8 Di yèmmɛ̀ dò ndi yĩ̃ɛ́tému kɛ̀ dɛ̀ sànnɛ̀ kɛ̀ di kpenkɛ kɛ baatɛ́, dɛ̀ í dò mmɛmmɛ, n né báámmu Kuyie nkɛ dɔ́ dèɛ mɛ̀ dɔ̀ɔ kɛ̀ tí wɛ̃nné kébaatɛ́.
9 Dɛ̀ dò nKuyie ntùótɛ́ tínti ku kó bɛtõmbɛ̀ mbɛ kɛ dɔ̀ɔ kuyóú kɔbɛ, kɛ̀ ti dònnɛ̀ bɛnitiyɛibɛ bɛ̀ dɔ́ kékuɔ bɛ̀, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ Kuyie ntõrɛ̀ dɛ ìikɛ̀.
10 Ti naá ntiyɛìntì nti Kirisi kpéí, Kirisi kpéí nkɛ̀ díndi ciitɛ́, kɛ̀ ti cĩĩnnì kɛ̀ di kpeńnì, kɛ̀ bɛ̀ ti sènku kɛ di sãntí.
11 Mɔ́mmuɔ nwe nɛ̀ yíennί ti fɛ̃́ũ̃rìmɛ̀ nɛ̀ dikònnì nɛ̀ sinéyɛ̃ĩ, kɛ kpa tiyààtì, kɛ̀ bɛ̀ ti fɛ̃́ũ̃nko, kɛ̀ ti ɑ̃́ɑ̃́ntɛ tipíìtì timɔu kɛ kpa ti ã dɛ̀

12 kɛ pĩ mmutɔ̃mmú kɛ yonnè, kè bè ti sɑ́ɑ́ nkè ti bè pãã nKuyie nkó mɛsàà, kè
bè ti fɛ́ũ̃nko kè ti mi,
13 kè bè ti náá ntiyɛiti kè ti bè tɛ́nnìnko tisààtì, kè bè ti wúó nkutenkù kuù
mmiɛkɛ kɛ dò ntiyontì nè dɛsĩntékpɛrɛ bè ùtóo dè.
14 N yí tì ndi wɑ̀ri kɛ bo di ãnné ifɛi, n tì ndì wɑ̀ri kɛ bo di tiémmu díndi m bí
n dɔ́ ì.
15 Bá kè di mɔ̀ɔ̀tɛ bèè di bɑké kè bè tùɔ̀kɛ tɛkɔupípíítè (10000), míì tu di cicɛ kɛ
yɛ́ míì di nàkémè Tináɑ̀nsààtì kɛ di bɛnkɛ Yesu Kirisi kó kucɛ.
16 N di náámmu n tũnnɛ n kó mɛborimɛ.
17 Dɛè te kè n di duónko m birɛ Timɔntee n dó wè mɛdiè kòò tũ nti Yiè nYesu
kè dè wenni, kòò bo di dentɛ n tũ mmèè botí Kirisi kɛ mè tiè nKirisi kɔbɛ tĩrè
yɛmɔu.
18 Bèmɑbè di miɛkɛ mɔkɛ sifeí nsi kè bɛ yèmmè dò n yí kɔroo di ciɛ.
19 Kè Kuyie ndó n kɔroomu kɛ bo yà dɛ kó sifeí yɛmbè, kéyà nsà kè bè nàánnè
bɛ nɔ̀ máà yoo bè dɔ̀ɔ̀ri tìmɑtì.
20 Kuyie nkpàɑ̀tìyuu í tú munùbémmù máà, dì tu nè mɛdɔɔ̀rìmè mmɛ.
21 Di dɔ́ nní nkɔroo di ciɛ kɛ tɔ didáù ndià? Yáɑ di dɔ́ nní nkɔroo kɛ di dɔ́ kɛ
yɔɔ̀?

5

Mɛyɛi mmèè dɔ̀ɔ̀ri Kirisi kɔbɛ cuokè

1 N yomu bè nàámmè tipíìtì timɔu di borimɛ í wennimè. Kè di dɔɔri bá bèè í
tũ nKuyie mbè í dɔɔri dè. Bè tu òmɔù dɔutinè o cicɛ pokù.
2 Nè mɛmmɛ kè di kpɑá mɔkɛ tɛfentè, dè do dò ndi yèmmè mɛè cɑɑ̀rè kè di bɛti
dɛ kóo nìtì di cuokè.
3 Mí n kpɛ́í, bá n yí mɛ ndi bonèmè, n yèmmè di bonèmu kè n diɛ́ nkɛ bekénè
dɛ kóo nìtì.
4 Di tíí nnè Yesu kó diyètìrì, n yèmmè nè ti Yiè nYesu kó muwɛ̃rímú dè yó ndi
bonèmu.
5 Kè di ò duɔ ndibɔɔ̀, kòo kɔ̀ntìi kú kòo wɛ̃nnìi cootɛ́ tibeéntì yiè.
6 Di í dò nkénsãntí dimáà di wennimè, kɛ yɛ́ mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ mù õõ
mmɑmè sámpɔ̀ nwe kè tipɛ́ɛ̃̀cootìi múútí timɔu.
7 Dɛitɛnè mutie mùù muuti pɛ́ɛ̃̀ di miɛkɛ kéntú tipɛ́ɛ̃̀cootì pàntì, kɛ yɛ́ bè
kùɔmè Kirisi wèè tu diyentébɑnni kó fɛpìèfè ti kpɛ́í.
8 Nè dè kpɛ́í nyóunè kè tí mbɑànnè pɛ́ɛ̃̀ wèè í kɔɔrɛnè mutie mùù muuti dèè tu
ti bo nwennimè kɛ náá ntimɔ́mmɔnti, kéyóu pɛ́ɛ̃̀ wèè kɔɔrɛnè mutie mùù muuti
dèè tu tidɔnnitì nè mufòmmu yɛimu.
9 N sòò di wɑ̀ri dìì pátíri, n sòò di nàké kɛ tú di bá ntɑunè bèè fòmmu í wenni.
10 N sòò í yɛ̃ ndi yɑtɛnè kutenkù kɔbɛ bèè fòmmu í wenni, kè bè duɔ mbɛ
yèmmè idíítí, kɛ yuuku, kɛ feu yɛbɔkè. N sòò yɛ̃ nKirisi kɔbɛ mbɛ bèè dɔ̀ɔ̀ri mɛ
kóò botí. Kè n do mbɛ nyɛ̃ n nɑ nyĩ di yèmu kutenkù miɛkɛ.
11 Di mpátíri miɛkɛ n dó ké di nákɛ́ kɛ tú kòò mɔù tu omáà Kirisi kou kòo
fòmmu í wenni, yoo ò duɔ nho yèmmè idíítí, yoo ò feu yɛbɔkè, yoo ò cɑ̀ɑ̀ri bɛtɔbè
yètè yoo ò tu kunɑàyɑ̀ɑ̃̀kù yoo ò tu oyúókù, di ketɛ́ kɛ báá ò wɛ̃nnénè kédi.
12-13 Míì í dò nkébekénè bèè í tú Kirisi kɔbɛ, Kuyie nkuù yóó bè bekénè. Di
dòmmu kébekénè di kó ditĩnnì kɔbɛ, ti wɑ̀rimu kɛ tú: Bɛtinè oyɛiwe di cuokè.

6

Kirisi kɔbɛ dò nkéntũnnimè bɛ kpɛti

1 Dɛ̀ dòmmɛ díndi Kirisi kɔbɛ, kɛ̀ di mɔkɛ tìmatì nɛ̀ ditɔbɛ̀ di tì kɔ̀tɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ borɛ̀, kɛ yóu di bo tì kɔ̀tɛnɛ̀mɛ̀ Kirisi kɔbɛ borɛ̀?
2 Di í yɛ́ kɛ dò nKirisi kɔbɛ bɛɛ̀ yóó bɛkénɛ̀ kutenkù kɔbaà? Kɛ̀ bɛɛ̀ yóó bekénɛ̀ kutenkù kɔbɛ, dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di né báá na kétũntɛ tìmatì sámpótì di cuokɛ̀?
3 Di í yɛ́ kɛ dò ntíì yóó bekénɛ̀ Kuyie ntɔ̃ràà? Ti né bo yĩɛ̃kɛ ti bo tũntɛmɛ̀ mmɛ kutenkù kuù nkpɛtaà?
4 Dɛ̀ né dòmmɛ kɛ̀ di ɔ̃ mmɔkɛ tìmatì kɛ tì kɔ̀tɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Kirisi kɔbɛ bɛ borɛ̀ kɛ̀ bɛɛ̀ tì bekɛ́?
5 N tì béi nkɛ ifɛi iì bo di pĩ. Òmɔù í bo di miɛkɛ bá omáà wèè ciì kɛ bo na kétũntɛ tìmatàà?
6 Dɛ̀ ketɛ́ kɛ í dò ndi mmɔkɛnɛ̀ ditɔbɛ̀ tìmatì kɛ né báá tì kɔ̀tɛnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ borɛ̀.
7 Kɛ̀ di mɔ̀kɛ tìmatì nɛ̀ ditɔbɛ̀ dɛɛ̀ bɛnkú di yĩɛ̃kɛmɛ̀. Di níí na mmimmu bɛ̀ di dɔɔ̀ri dìì mɔ̀nnì mɛyɛi, nkɛ̀ bɛ̀ yùúkú di kpɛrɛ di yóu kɛ̀ dɛ̀ɛ yɛi.
8 Díì pètìnkɛ dɔɔri mɛyɛi nkɛ yuuku ditɔbɛ̀.
9 Di yɛ́mu kɛ dò mbɛ̀ɛ̀ borimɛ í wenni bɛ̀ í tati Kuyie nkpààtìyuu. Di bá nsoú ndimáà: Bɛ̀ɛ̀ fòù mufòmmu muyɛimu nɛ̀ bɛbɔɔféúbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀, nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ritɛ isɔkɛ: Bɛnitidaabɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔunɛ̀ bɛdatɔbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔunɛ̀ bɛpotɔbɛ̀,
10 nɛ̀ bɛyóóbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ duɔ́ mbɛ yèmmɛ̀ idíítí nɛ̀ tinaàyããtì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cààri bɛtɔbɛ̀ yètɛ̀ nɛ̀ yɛyoyóókperɛ̀. Bɛmbɛ kó dimàà í tati Kuyie nkpààtìyuu.
11 Di miɛkɛ bèmabɛ̀ do tú bɛɛ̀ nìtìbɛ̀ botí kɛ̀ Kuyie ndi cĩɛ̃ ndi yɛi, nkɛ di cãńné kɛ̀ di tú ku kɔbɛ, kɛ̀ kù dì wénkùnnɛ. Yesu weè te kɛ̀ Kuyie mmɛ̀ dɔ̀ɔ̀ nɛ̀ ku Yaá mmiɛkɛ.

Kirisi kou bo na kéndɔɔri ò dɔ́ràà?

12 Bèmabɛ̀ di miɛkɛ tú dèmarɛ̀ í ci, mɔ́mmuɔ nwe, dɛmɔu dɛ̀ né í ti dɔɔri mɛsàà. N yí ci dèmarɛ̀ n né í yóó yie nkénaá ndèmarɛ̀ kó kudaakù.
13 Di tú tidiitì bo dipitiri kpéí nkɛ kɛ̀ dipitiri bo tidiitì kpéí, mɔ́mmuɔ nwe, nɛ̀ mɛmmɛ Kuyie nyɛ́mu dɛdé dɛ màɔnku tikɔ̃ntì tii mɛ nyí bo di bo ndɔuti dɔutinɛ̀ mèɛ̀ kpéí nditɔbɛ̀, tì bo ti Yiè nKuyie nkpéí nkɛ, kòò tì te.
14 Kuyie kùù te kɛ̀ ti Yiè nyãńté kuù kó muwɛ̃rímú yó nte kɛ̀ ti yãntɛ́ múnkɛ.
15 Di í yɛ́ kɛ dò ndi kɔ̃ntì tu Yesu kpɛti ntaà? M bo túótɛ́ n kɔ̃ntì kéduɔ́ nhonitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabàà? Bìtì bìtì!
16 Di í yɛ́ kɛ dò kòo nìtì duɔ́nɛ̀ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛ̀ naá tikɔ̃ntì tìmáà ndià? Kɛ yɛ́ ti wàrimɛ̀ kɛ tú: Bɛdɛ́ bɛ̀ bo naá nhonìtì omáà.
17 Kɛ̀ wèè mɛ ntàunnɛ̀ Yesu Muyaánsààmù miɛkɛ bɛ̀ naá nhonìtì omáà ndi.
18 Ncokùnɛ̀ di bo ndɔutinèmɛ̀ ditɔbɛ̀! Mɛyɛi ntɛ̃mɛ̀ onìtì dɔ̀ɔ̀mɛ̀ í sĩnkùnko o kɔ̃ntì wèè mɛ nduɔ́nɛ̀ o pokù í tú wè yoo o dɔù í tú wè ò sĩnkùnnɛ o kɔ̃ntì nti.
19 Di í yɛ́ kɛ dò nKuyie ndi duɔ́ mMuyaánsààmù kɛ̀ mù bo di miɛkɛ kɛ̀ di kɔ̃ntì tu mu cĩɛ̃tàà? Di í te dimáà.
20 Kuyie nkuù di dontɛ́ kudonku diɛkù, ndɛ́úkùnkonɛ̀ ku nɛ̀ di kɔ̃ntì.

7

Pɔɔri tɛ̃ńné tì dipopuò ĩnkɛ̀

1 M bo di tɛ́nné di m bekɛ tìì náaǹtì kɛ tú dɛ̀ wenni onìtì bo nkpamɛ̀ o pokàà? Ɛɛ̃, kòo nìtì í kàákɛ́ onitipòkù dɛ̀ wennimu.
2 Bɛnìtìbɛ̀ né mɛ̀ ndɔuti dɔutinèmɛ̀ bɛtɔbɛ̀. Nɛ̀ dɛ kpéí mbá wèè nitidɔ̀ù mmɔkɛ o pokù, bá wèè nitipòkù kòo mmɔkɛ o dɔù.
3 Onitidɔ̀ù ńduɔ̀ nho pokù ò dò nkɛ́ nhò duɔ̀ ndɛ̀, kòo nitipòkù múnkɛ ńduɔ̀ nho dɔù ò dò nkɛ́ nhò duɔ̀ ndɛ̀.

4 Onitipòkù í te o kɔ̃ntì o dɔù weè tì te, onitidɔ̀ù mɛ nyí te o kɔ̃ntì, o pokù weè tì te.
5 Òmɔù báá yetɛnɛ̀ omáà otɔù, kɛ̀ dɛ̀ í tú di wɛ̃nné kɛ tããté dimɔ̀nnì marì kɛ bo bántɛ̀ Kuyie, kɛ̀ di dèè di wɛ̃tɛ késɔɔté. Dibɔɔ̀ yàà bo di soutɛ mèè kpéí nkɛ yɛ́ di báá namɛ̀ képĩ ndimáà.
6 N di náá n yèmmɛ̀ dò ndèè wenni dèndɛ, n yí yɛ̃ ndi dɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ muwɛ̃rímú.
7 N na ndó dimɔu di nni ndònnɛ̀mu, timɔu ti né í wɛ̃ nyɛpãrɛ̀, bá wè Kuyie nhò pã dìì pãnnì cɑ̃ɑ̃mmu.
8 Ntɛnɛ̀ n náá ntì tidakɔ́ɔ́tì nɛ̀ tipokɔ́ɔ́tì nɛ̀ bɛkúpobè: Dɛ̀ wennimu di bo nni ndònnɛ̀mɛ̀.
9 Kɛ̀ di mɛ nyí yóó na kɛ pĩ ndimáà, puokɛnɛ̀ kéyenkɛ, kɛ̀ dɛɛ̀ tɔ̃ũnɛ̀ di bo ndɔ́mɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ di tuɔ̀.
10 Kirisi kɔbɛ bèè po nɛ̀ bèè ye, n yóó mɛ̀ mbéi ndìì nùù í tú n kpɛri ti Yiɛ̀ nkpɛri ndi, wèè ye nhò báá yetɛ o dɔù.
11 Kòò mɛ nhò yetɛ ò nkɔ́ké. Onitidɔ̀ù mɛ nyí dò nkébɛti o pokù.
12 Díndi bɛtɔbɛ̀ (n yóó di nákɛ́ tì í tú ti Yiɛ̀ nkpɛti, n kpɛti nti) kɛ̀ Kirisi kou mɔù po wèè í yie nKirisi kòò dɔ́ ké nhò ye nhò báá ò bɛ̀ti.
13 Kòo nitipòkù weè mɛ ntú Kirisi kou kɛ ye nwèè í yie nKirisi kòò dɔ́ ké nhò po ò báá ò yetɛ.
14 Kɛ yɛ́ onitidɔ̀ù wèè í yie nKirisi ò tɔ̀kénèmɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ò pokù kpéí, kòo nitipòkù wèè í yie nKirisi kòo tɔ̀kénɛ̀ Kuyie nnɛ̀ o dɔù kpéí, kɛ̀ bɛ̀ mɛ nyàtɛ bɛ bí bo déténɛ̀ Kuyie nkɛ né do kù tɔ̀kénɛ̀.
15 Wèè í dɔ́ Kuyie nkɛ̀ weè yetɛ wèè dɔ́ Kuyie nwèe wè yóu. Dɛ mɔ̀nnì dèmarɛ̀ tɛ́nkɛ í bɛ̀ tàunko. Kuyie ndi dɛɛté kɛ̀ di bo nfòù diwèì miɛkɛ nkɛ.
16 Onitipòkù, a bo yĩmɛ kényɛ́ kɛ dò nha bo dɛɛté a dɔù? Onitidɔ̀ù a bo yĩmɛ kényɛ́ kɛ dò nha bo dɛɛté a pokù?

Bá wè wèe yie nho fɔ̃tìrì

17 Kɛ̀ dɛ̀ í tú m mɛ̀ mbo kɛ náá ntìì ĩnkɛ̀, bá wè wèe yie nho fɔ̃tìrì Kuyie nyóó ò dɛɛté kòò bo dì. Tiǹti n tièmmɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛmɔu.
18 Kɛ̀ Kuyie nyóó da dɛɛté kɛ sɔ́ nkàa cãntɛ́ bá nsɔrì kàa mɛ nyí cãntɛ́ bá ntú a bo cãntɛ́.
19 Kàa cãntɛ́ yoo a í cãntɛ́ dɛ kpɛti í bo, a bo nyíémmɛ̀ Kuyie nkuɔ́ dɛɛ̀ wenni.
20 Bá wè wè mbo Kuyie nyóó ò dɛɛté kòo bo dìì fɔ̃tìrì kéntũ nKuyie.
21 Kɛ̀ Kuyie nyóó da dɛɛté kɛ sɔ́ nha tú kudaakù bá nyĩɛ̀kù. Kɛ̀ kucɛ mɛ mbo a bo yĩmɛ̀ kɛ tɛ́nkɛ bá ntú kudaakù á yɛ̀.
22 Kɛ yɛ́ wèè do tú kudaakù ò tiekɛmɛ̀ omáà Kirisi kó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ, wèè do te omáà kòo naá nKirisi kó kudaakù.
23 Kuyie ndi dontému kɛ yietí kudonku diɛkù, tɛ́nkɛ bá naánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kó tidaatì.
24 N kɔbɛ bá wè ò mbo Kuyie nyóó o dɛɛté kòo bo dìì fɔ̃tìrì kɛ́ nkù tũ.

Bèè kɔ́kɛ́ nɛ̀ bɛkúpobè

25 Bèè í po nɛ̀ bèè í ye, n yóó mɛ̀ mbéi ntì í tú ti Yiɛ̀ nkpɛti, mí nKuyie ndɔ̀ɔ̀ wè mɛsàà mmíì yèmmɛ̀ mè dò, kɛ̀ di bo na kéyie n kpɛti.
26 N yèmmɛ̀ dò nti mɛ̀ mbo yèè mɔ̀rɛ̀ yɛiyɛ miɛkɛ, dɛ̀ wennimu kɛ dò nhonìtì mbo o fɔ̃tìrì.
27 Kàa mɔ̀kɛ a pokù, a báá yĩ a bo ò bɛ̀ti, kàa mɛ nyí mɔkɛ, a bá nwanti képuokɛ.
28 Kàa po a í dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, kàa mɛ nye nha í dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi. Bèè po nɛ̀ bèè ye mbɛ̀ yó nhɑ́ɑ́rìmu, dɛɛ̀ te kɛ n yí dɔ́ di ta mɛhɑ́ɑ́rìmɛ̀ miɛkɛ.
29 Ntɛ n duɔ̀ nyìì tié: Dimɔ̀nnì kũpému, bèè po, bɛ̀ ndò mbɛ̀ í po.

30 Bɛ̀ɛ̀ kuɔ̀ mbɛ̀ bá ndakɛnɛ̀ yɛdabùò, bɛ̀ɛ̀ yɛ̀nku bɛ̀ bá ndakɛnɛ̀ tiyɛ̃nkùtì, bɛ̀ɛ̀ do mbɛ̀ bá ndakɛnɛ̀ mudommu.
31 Bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ tikpàtì bɛ̀ bá ntì dàkɛnɛ̀, kɛ yɛ́ kutenkù autémɛ̀ kɛ bo deè.
32 N dɔ́ ké di dɛɛténɛ̀ iyɛntotí nyi, wèè í po ò ɔ̃ ndakɛnɛ̀ ti Yiè nkó mutɔ̃mmú mmu, kɛ dɔ́ kédɔɔ̀ ti Yiè ndɔ́ dɛ̀.
33 Wèè po kòo ndakɛnɛ̀ o cɪ̃ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú, kɛ dɔ́ kédɔɔ̀ o pokù dɔ́ dɛ̀.
34 Kòo yèmmè bo tipíìtì tidé. Mɛɛ̀ botí nku onitipòkù wèè í ye nnɛ̀ osapàà nwèè í ye mbɛ̀ ɔ̃ ndakɛnèmɛ̀ ti Yiè nkó mutɔ̃mmú, kɛ dɔ́ kénwenni bɛ kɔ̃ntì nɛ̀ bɛ yèmmè. Wèè mɛ nye nhò ɔ̃ ndakɛnɛ̀ o cɪ̃ɛ̃tɛ̀ kó mutɔ̃mmú mmu kɛ dɔ́ kédɔɔ̀ o dɔù dɔ́ dɛ̀.
35 N yí di dɔɔrinɛ̀ muwɛ̃rímú, n dɔ́ ké di teennèmu kɛ̀ di mbo kɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ taunɛ̀ Kuyie nkɛ pĩ nku tɔ̃mmú.
36 Kòò mɔù waá ndipocɛ̃nnì kɛ sɔ̃́ ndi dɔ́ képɛ̃ɛ̃té di túòrè, kòò dɔ́ ké dì tùótɛ́, kɛ dì tùótɛ́, wè í cààrè.
37 Kòò mɔù mɛ ntotí o yèmmè weti weti, kɛ bo na kémpĩ nhomáà, kɛ báá túótɛ́ o pocɛ̃nnì, wè í cààrè.
38 Wèè tùótɛ́ o pocɛ̃nnì ò dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ wennimu, kɛ̀ wèè í tùótɛ́ kòo kpɛrɛ dɔkɛ wenni.
39 Onitipòkù wèè ye nhò taunɛ̀ o dɔù nwe bɛ fòmmu mumɔu miɛkɛ, kòo dɔù mɛ nku ò bo na kéyenkɛ ò dɔ́ wè kɛ̀ dɛ yiè ncɛ́nkɛ tú Kirisi kou.
40 N yèmmè dò nkòò í wɛ̃tɛ kɛ yenkɛ dɛ̀ dɔkɛ bo nhò naati. N yɛ́mu kɛ dò n náá ntì Muyaánsààmù muù tì nni nduɔ́.

8

Iwũɔ̃ bɛ̀ fié ì yɛbɔkɛ̀

1 Di mɛ̀ nni mbekɛmɛ̀ di bo nhɔ̃mmè iwũɔ̃ bɛ̀ fìé ì yɛbɔkɛ̀ i kó imaa.

Timɔu ti tì yɛ́mu. Dɛ kó mɛyĩɛ́tímɛ̀ botí né ãã̀ onìtì nwe tɛfentɛ̀, a bo ndɔ́mɛ̀ otɔù dɛɛ̀ ti kpénkùnko Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.
2 Wèè yèmmè dò nhò yɛ́ dèmarè ò mu nyí yĩɛ́té ò dò nkényɛ́ kɛ̀ dɛ̀ màmè.
3 Wèè dɔ́ Kuyie, Kuyie nwe nyɛ́.
4 Di m bekɛ kɛ tú: Ti bo na kéncáá nyiwũɔ̃ bɛ̀ fìé ì yɛbɔkàà? Ti yɛ́mu kɛ dò nyɛbɔkɛ̀ í mannè Kuyie. Kuyie mbo kumáà ndi.
5 Bá kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yèmmè dò nKuyie nyí bo kumáà, kɛ̀ dɛtɛrɛ̀ marè bo kɛ kù mànnè, kɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀. Kutenkù kumɔu miɛkɛ yɛbɔkɛ̀ bomu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tu yè mànnè Kuyie.
6 Tínti yɛ́ kɛ dò nKuyie mbo kumáà ndi, ti cicɛ wèè dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu, weè ti te. Kɛ̀ ti Yiè mbo omáà Yesu Kirisi, Kuyie nnɛ̀ wè bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu, wèè ti duɔ́ mmufòmmu.
7 Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do manténɛ̀ bɛ̀ bo nfeumɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kɛ mu nyí kpenkɛ nɛ̀ yíennί, kɛ̀ bɛ yèmmè dò nyɛbɔkɛ̀ yɛɛ̀ te dɛ kó imaa nkɛ̀ bɛ̀ ì càákɛ́ dɛ̀ mbɛ̀ kɔɔ́nnɛ̀ bɛ yèmmè miɛkɛ kɛ bɛ̀ sĩnkùnko.
8 Mudiì kpɛti í bo tínti nɛ̀ Kuyie nti kó mɛtaummè miɛkɛ. Kàa í di dɛ̀ í da yaari dèmarè, kàa mɛ ndi dɛ̀ í yóó da yíé dèmarè.
9 Kàa bo na kéncáá mbɛ̀ fìé ìì wũɔ̃ yɛbɔkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ báá da dɔ̀ɔ̀ dèmarè a né ndakɛ kɛ báá bɔ nwèè mu nyí kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.
10 Wèè mu nyí kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ kòò yà fɔ́ nwèè yɛ́ Kuyie nnáanìtì, kàa kàri yɛbɔkɛ̀ kó ditou miɛkɛ kɛ yo ndɛ̀ báá yáúkùnnɛ o kɔ̃ntì kòò ncáá iwũɔ̃ bɛ̀ fìé ì yɛbɔkàà?
11 A yĩɛ́té mèè kpéí mba nte kàa bɔ nwèè mu nyí kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ Kirisi ku wèè kpéí.

12 Kɛ yɛ́ a bɔ ndìì mɔ̀nnì wèè mu nyí kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ. A yeténè
Kirisi nwe o mómmuɔ.
13 Kè imaa nyìì bo nte kè m bɔ n kou mɛyɛi mmiɛkɛ, m báá ì càákɛ́, n yàà bo ò
bɔ mmɛ̀è kpɛ́í.

9

Bɛ̀ dò nkɛ̀dɔɔ̀ dɛ̀ Kuyie ntɔ̃ntì nɛ̀ o dò nkɛ́dɔɔ̀ dɛ̀

1 M báá na kɛ́dɔɔ̀ n dómàà? N yí tú Yesu tɔ̃nnàà? N yí yà ti Yiè nè n nɔ̀nfàà?
Míì í di nàkɛ́ Kuyie nnáaǹtàà?
2 Bá kè bɛtɔbɛ̀ yɛ̃ n yí tú Yesu tɔ̃nnì, díndi do dò kényɛ́mu, kɛ yɛ́ míì di nàkémè
Kuyie nnáaǹtì kè di cèètɛ.
3 N ti ntɛ́nnìnko bɛ̀è n wátìrì.
4 M pĩ mùù tɔ̃mmú í dò di nni nduɔ̀ kè n yo nkɛ yɔ̃nnàà?
5 N do í dò nkémmɔkɛ m pokù wèè tu Kirisi kou kè ti nɛitaà, Yesu tɔ̃rè nè o
nɛí nè Piɛri bè dòmmaà?
6 Mí nnè Bannabaasi tíì máà dò kémpĩ mutɔ̃mmú kɛ yonnè, kè di teénnè
bɛtɔbàà?
7 We nhããpɔ̀ntì piú omáà? We nfiiku dɛtie nkɛ í yo ndɛ bɛ? We ncɛ̃mmù
inààkɛ kɛ í yɔ̃ nyì miè?
8 Di yèmmè bá ndò n náá nkɛ wetí kutenkù kuù nkpɛti máà. Tì wɛ̀rimu
Mɔyiisi kó ikuɔ́ miɛkɛ kɛ tú:
9 Báá táú nfɛnààfè nùù fɛ puòtì dìì mɔ̀nnì tidiitì, Kuyie nkuɔ́ nyinààkɛ nyi
mɛsémmàà?
10 Tì nàá ntíì kpɛ́í nkɛ, kɛ tú, wèè kùútí tidiitì nɛ̀ wèè tì puòtì bɛ̀ dɔ́ mucɔ̃ntimu
mmu bɛdɛ́.
11 Mí nwèè di duɔ́ ndi wɛ̃rè kó mudìì di bo n duómmè tidiitì dɛè di yonkaà?
12 Kè di teénnè bɛtɔbɛ̀, n do í dò nké di bekɛ kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té bɛ kpɛraà?
M pètìnkɛ duɔ́ m máà ndi kè dèmarè báá dítínné Kirisi kó Tináaǹsààtì.
13 Di í yɛ́ kɛ dò mbèè pĩ nyikuɔ́ tɔ̃mmú Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè miɛkɛ bè dɛ nyonnè, kè
bèè feu iwũɔ̃ diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkè kè bè mɔ̀kɛ bɛ kó imaanaà?
14 Mɛ̀mmɛ Kuyie mbɛ́immè kɛ tú bèè nàá nKuyie nnáaǹtì bè tì nàá mbè, mbè
duɔ̀ nkɛ bè yo.
15 Mí n yí bekɛ dèmarè òmɔù, bá m mè ndi wãũmè dipátíri n yí dɔ́ di n duɔ́
ndèmarè, kè n ku nè dikɔ̀nnì dè tɔ̃ũnè m bo mɔɔmè kécakɛ n yètìrì.
16 M báá na kéyóu Kuyie nnáaǹtì kɛ yɛ́ Kuyie nkuù ti nni nduómmè, kè n yí
dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ Kuyie mbá n yóu.
17 Kè m pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú nè diwèì, Kuyie mbo n yietí, bá kè n yí dɔ́ ké mù
pĩ, n dò nké mù pĩ́mmu kɛ yɛ́ Kuyie nkuù mù nni nduómmè.
18 Dɛndɛ tú n kó mutɔ̃mmú kpamu tiyetaà? Ɔɔ̀, n kó tiyeti tú diwèì ndi nè m
bo nákémè Kuyie nnáaǹtì fàarè kɛ báá cɔuté tiyeti n do dò nkécɔuté tì.
19 N temu m máà, n yí tú òmɔù kó kudaakù, kɛ né duɔ́ m máà kɛ tú bɛnìtìbè
bɛmɔu kóo tɔ̃ntì, kɛ bo yũɔ̃nní kusũkù Kirisi kó kucɛ miɛkɛ.
20 Nh ɔ̃ mbo Sifubɛ cuokè kɛ dɔɔ̀ri bè dɔɔ̀rimè mmɛ, kè bè tũ nyikuɔ́, nní nyì
tũ kɛ bo yũɔ̃nní kusũkù Kirisi borè.
21 Kè m̀ bonè dìì mɔ̀nnì bèè í tú Sifubɛ, bèè í yɛ́ Mɔyiisi kó ikuɔ́ bɛ cuokè, nní
ndɔɔri bè dɔɔ̀rimè, kɛ dò n yí mɔkɛ ikuɔ́ kɛ né tũ nKirisi kó ikuɔ́.
22 Kè m bo bèè mu nyí kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, ḿ bè ènnɛnè m máà, ké
bè yũɔ̃nní Kirisi borè. M mè dɔɔ̀ri mɛmɔu kè dè bo yie nkè n dɛɛté bèmabè mbɛ.
23 N dɔɔ̀ri mɛmmɛ kɛ bo pité Tináaǹsààtì nti, kè tí wɛ̃nné kétoté ti kó ticuuti.

24 Di yɛ́mu kɛ dò mbɛ̀ɛ̀ betí muceé mbɛ̀ ɔ̃ ncokù kòò máà weè pétɛ́ tiyeti. Ncokùnɛ̀ mɛsàà nképétɛ́ tiyeti.
25 Bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kébetɛ́ muceé mbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ketɛ́ kɛ́mbeú kɛ̀ dɛ̀ yóumu, kɛ̀ bɛ̀ mɔ̀kɛ bɛ̀ ci dɛ̀ péu. Bɛ̀ wanti képétɛ́ kɛtenkɛ̀ kiɛ nkó tiyeti nti, tìì í mɔnni, kɛ̀ tínti wanti képétɛ́ kɛĩnkɛ̀ kó tiyeti tìì yó mbo sɑ̃ɑ̃.
26 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n cokù kɛ yɛ̃ m bɛtì dɛ̀, n yí sɔ̃ntɛ́ kɛ puòtì dɛtetìrɛ̀.
27 N fɛ̃ũnko m máà ndi weti weti kɛ pĩ n kɔ̃ntì mɛsàà nkɛ yĩɛ̀kù m bo nákémɛ̀ bɛtɔbɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kɛ̀ Kuyie nné n dootóo.

10

Di bá ndònnɛ̀ Isidayɛɛri kɔbɛ

1 N kɔbɛ n yí dɔ́ di yɛ̀ nti yɛmbɛ̀ do kérímɛ̀ dikpáà cuokɛ̀ kɛ̀ diwɛtirì bɛ̀ ni, kɛ̀ bɛ̀ɛ sénté dàméɛ̀rì tipèntì kou.
2 Ti bo na kɛ dɔ̀ bɛ̀ ɑ̃nné bàtémmù diwɛtirì miɛkɛ nɛ̀ dàméɛ̀rì miɛkɛ, bɛ̀ yié mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ tũ Mɔyiisi.
3 Kɛ̀ bɛ̀ɛ di bɛmɔu mudiì mùù duòní kɛĩnkɛ̀,
4 kéyɑ̀ bɛmɔu Kuyie mbɛ̀ duó mmɛ̀ɛ̀ niɛ, mɛ̀ɛ̀ yìèní dipèrì. Dɛ kó dipèrì do bɛnkú Kirisi nwe.
5 Nɛ̀ mɛmmɛ Kuyie nyí mpénsìrì bɛ̀mabɛ̀ bɛ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ kú dikpáà miɛkɛ.
6 Dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ kɛ bo bɛnkɛ tímbɛ kɛ̀ ti bá mbɛ̀ dònnɛ̀ kéndó mɛyɛi nkó mudɔɔrìmù.
7 Di bá ntũ nyɛbɔkɛ̀, bɛ miɛkɛ bɛ̀mabɛ̀ do dòmmɛ̀. Ti wɑ̃̀rimu kɛ tú: Kɛ̀ bɛ̀ɛ di kéyɑ̀ mɛnaà nkéítɛ́ kénhau.
8 Di báá ndɔuti dɔutinɛ̀ ditɔbɛ̀, bɛ miɛkɛ bɛ̀mabɛ̀ do mɛ ndɔ̀ɔ̀ kékú sikɔupípísìdɛ́ nɛ̀ sikɔupísìtɑ̃ɑ̃ti (23000) diyiè dimáà miɛkɛ.
9 Di bá nyíinko Kuyie mmiɛkɛ, bɛ̀mabɛ̀ bɛ miɛkɛ do mɛ ndɔ̀ɔ̀ kɛ̀ iwààkɛɛ bɛ̀ dɔmmú kɛ̀ bɛ̀ɛ kú.
10 Di bá nsɛ́í nKuyie, bɛ miɛkɛ bɛ̀mabɛ̀ do mɛ ndɔ̀ɔ̀ kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nní ku tɔ̃nnì dìì kɔ̀ù kɛ̀ dìi bɛ̀ kùɔ.
11 Dɛ̀ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ ti wɑ̃̀ri kɛ bo bɛnkɛ tímbɛ yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ yiè nkɔbɛ.
12 Kɛ̀ dɛ̀ tũ ndò mmɛmmɛ, wèè yèmmè dò nhò còḿmú wè nyɛ́ kòò báá do.
13 Mɛbennímɛ̀ mamɛ̀ í di tuɔ̀kùní bɛtɔbɛ̀ í yɛ́mɛ̀. Kuyie mbéi ntì kù tì dɔ̀ɔrimu, kù í yóó yóu kɛ̀ mɛbennímɛ̀ɛ pɛ̃ɛ̃té di wɛ̃rímú kɛ̀ mɛ̀ di tuɔ̀kɛní kuù yɛ́ kù yóó yĩmɛ̀ ké di mɛ̀ na kéyɛ̀.
14 N kɔbɛ n di náámmu, bá ntũnnɛ̀ yɛbɔkɛ̀.
15 N di náánnɛ̀ kɛ dònnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cii bèmbɛ. Wénténɛ̀ di mómmɔmbɛ n di náá ntì.
16 Ti ɔ̃ɔ̃ sɑ̃ntɛ Kuyie nkéyɑ̀ fɛ̀ɛ̀ bòòfɛ̀ fɛɛ̀ bɛnkú ti wɛ̃mmɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà nti pètémɛ̀ nɛ̀ Kirisi kó mukũũ mmiɛkɛ. Ti wèrí dìì mɔ̀nnì pɛ́ɛ̃̀ kɛ cáá ndɛ̀ bɛnkú ti wɛ̃ḿmɛ̀ mmɛ Kirisi kó tikɔ̃ntì miɛkɛ.
17 Ti ɔ̃ɔ̃ nyóó wérí pɛ́ɛ̃̀ kòò wɛ̃ḿmu, dɛ̀ mɛ ndò nɛ̀ Kirisi kɔbɛ, bá kɛ̀ ti sũ, ti wɛ̃ nhonìtì omáà ndi.
18 Wénténɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó mɛborimɛ, bɛ̀ɛ̀ càá nyiwũɔ̃ bɛ̀ feu ì Kuyie mbɛ̀ kù tàunèmu.
19 Dɛ̀ í mɛ ndò nɛ̀ imaa nyìì fìé yɛbɔkɛ̀, imaa nyoo yɛbɔkɛ̀ dɛ̀ í mɔkɛ muwɛ̃rímú mamù.
20 N né dɔ́ ké di nákéɛ́ tì tú: Kɛ̀ imaa mbɛ̀ fìé ì Kuyie mbɛ̀ tàunkonɛ̀ Kuyie, mɛɛ̀ botí nku imaa mbɛ̀ fìé ì yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ tàunkonèmɛ̀ yɛbɔkɛ̀. N né í dɔ́ òmɔù di miɛkɛ ntaunɛ̀ dibɔɔ̀.
21 Di báá na kéyɑ̀ ti Yiè nkó fɛbòòfɛ̀ nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kɔfɛ, di báá na kédi ti Yiè nkó mudiì nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kɔ̃mu.

22 Yáà di dɔ́ kéíi nti Yiè nkó kɛmiɛkɛ nkɛ? Di yèmmè dò ndíì kpeńnì kóo pɛ̃ɛ̃táà?

Dèmarè í ci, dɛməu dè né í dɔɔri mɛsàà

23 Bèmabè di miɛkɛ tú: Dèmarè í ci! Mɔ́mmuɔ, dɛməu dè né í ti dɔɔri mɛsàà. Dèmarè í ci, dɛməu dè né í ti teénnè Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.

24 Òməù bá nwanti omáà kó mmucɔ̃ntimu, ò pètìnkɛ nwanti otɔù bo cɔ̃ntɛmè mmɛ.

25 Di bo na kéncáá mbè fiiti ìì maa ndikɛ̀tìrì kè di yèmmè bá ndi bekùnè.

26 Tì wɛ̀rimu kɛ tú: Kɛtenkè nè dèè kó dimàà bo kɛ miɛkɛ, ti Yiè nweè dè te.

27 Wèè í tũ nKuyie nkòo di yu mudiì kè di kɔ̀tɛ, dí di bè di duɔ́ ndèè kó dimàà, di yèmmè bá ndi bekùnè.

28 Kòò məù mɛ ndi nàké kɛ tú: Bè fèútɛ́ i m̀maa dibɔɔ ndi. Di báá di, dè yàà bo kɔkénèmè wèè di nàké.

29 Dè í tú n yɛ̃ díì kó mɛyèmmè yó ndi bekùnè, wèè mɛ ndi nàké o kpéí nkɛ.
Kè dè yèmmè òməù bo yĩ otɔù kpéí mbá nte kè n yóu n dɔ́ kédɔɔ dè,

30 kè n sãntɛ Kuyie mmudiì kpéí nkɛ yo, nhòməù báá na ké n sɛi.

31 Kè di yo nyoo di yɔ̃, di dɔɔri dèè kó dimàà dè ndéúkùnko Kuyie nyètìrì.

32 Di bá ndɔɔri dèmarè dèè bo bɔ nhotɔù, Sifu yoo wèè í tú Sifu yoo Kirisi kou məù.

33 M mɔ́mmuɔ n yí wanti n kó kuyɛǹnaatí, n wanti bɛtɔbè kɔku nku, kè dè bo yie nkè bèɛ cooté.

11

1 Ntũnnɛ n kó mɛborimɛ, kéndònnè m mɔ́mmuɔ n tũnnɛmè Kirisi kɔ̃mɛ.

Onitipòkù nè onitidɔ̀ù bè bo ndòmmè bè báá ndìì mɔnnì Kuyie

2 N di sãntí di yɛ́mè n kpéí nyɛmòrè yɛməu nè di tũnnèmè itié n di duɔ́ nyì.

3 N né dɔ́ di nyɛ́ tì tiì tú tii: Kirisi weè bakɛ́ bɛnitidaabè, kòo nitidɔ̀ù bakɛ́ onitipòkù, kè Kuyie mbakɛ́ Kirisi.

4 Dɛè kpéí nte kòo nitidɔ̀ù bàá nyoo ò nàá nKuyie náaǹtì kɛ ókɛ́ dèmarè ò sènkèrì Kirisi nwe.

5 Kòo nitipòkù mɛ nyí kãnkɛ́ o yuu ò bàá ndìì mɔnnì yoo ò nàá nKuyie nnáaǹtì ò sènkèrì o dɔù nwe dè í cɑ́ɑ́nnè ò bo kuómè mɛyubii.

6 Kòo nitipòkù í dɔ́ kénkãnkɛ́ o yuu wèe kuó, kè ifɛi mɛ nhò bonè ò bo kuómè wè nkãnkɛ́ o yuu.

7 Onitidɔ̀ù í dò kénhókɛ́ dèmarè kɛ yɛ́ Kuyie nhò dɔɔmè kòò bo nkù dònnèmu kɛ kù déúkùnko, kɛ dɔɔ onitipòkù kòò bo ndéúkùnko o dɔù.

8 Kuyie nyí tùótɛ́ onitipòkù kó diwɛ́tirì ndi kɛ dɔɔnè onitidɔ̀ù, kù tùótɛ́ onitidɔ̀ù kpɛri ndi kɛ dɔɔnè onitipòkù.

9 Kuyie nyí dɔɔ onitidɔ̀ù onitipòkù kpéí, kù dɔɔ onitipòkù nwe onitidɔ̀ù kpéí.

10 Dɛè te kòo nitipòkù dò nkénkãnkɛ́ o yuu, kè dèɛ bɛnkɛ Kuyie ntɔ̃rè ò yeḿmè.

11 Kuyie mborè onitidɔ̀ù nè onitipòkù bè í cɑ́ɑ́,

12 kéndònnè onitipòkù yènnímè onitidɔ̀ù borè, mɛè botí nku onitipòkù pɛímè onitidɔ̀ù. Bɛdɛ́ kè bè boǹní Kuyie mborè.

13 Díndi wúó nkè dè wenni onitipòkù bo mbáámmè Kuyie nkɛ í kãnkɛ́ o yuuà?

14 Ti kó mɛborimɛ miɛkɛ dè dò nyifɛi nyi onitidɔ̀ù yùtì bo nhokùmè,

15 kɛ tú diyètìrì onitipòkù yùtì bo nhokùmè. Kɛ yɛ́ Kuyie nkuù tì nhò duómmè kè tì bo nhò kãnkɛ́.

16 Kòò məù dɔ́ kɛ́ tì yetɛ, wè nyɛ́ kɛ dò mmí nnè Kirisi kɔbɛ tɔbè ti í mɔkɛ dɛ kó mɛborimɛ.

Kuyie nkó mudiì
(Wéntɛ́ Matie 26:26-29 nè Mariki 14:22-25 nè Duku 22:15-20)

17 N dɔ́ ké di kpannèmu. Di tiku mèè tíímmè kɛ yo nKuyie nkó mudiì, mè í di dɔɔri mɛsàà, mè pètìnkɛ di caàrimu.
18 Bè n nàké kɛ tú di ɔ̃ɔ̃ tíí nkè mɛtotímè ḿbo di cuokè, kè n tì yie ndikéè.
19 Mɛtotímè ɔ̃ nwennimu mànnì marì, kè bè bo banténè bèè kérí kucɛ sààkù nè bèè yeté.
20 Di ɔ̃ɔ̃ tíí nkényo mmùù diì í tú Kuyie nkɔ̃mu.
21 Di ɔ̃ɔ̃ tíí mbá wè kòò nyo nho kó mudiì mmu, wèè kpa kòò kàri dikònnì kè bɛtɔbè dɛ ndi kɛ sànnè, kéyà̰ mɛnaà nkémuɔ́.
22 Di í mɔkɛ di cɛ̃ĩ di bo nyommè kɛ yɔ̃ ndi naànàà? Yáà di sènkèrì Kirisi kɔbɛ tĩnnì ndi, kɛ dɔ́ kéfɛikùnnɛ bèè kpa bɛ kpɛrɛ? Di dɔ́ n di nákɛ́ ɔ̀nti? Di dɔ́ n di sɑ̃ntɛmaà? Bìtì! M báá di sɑ̃ntɛ.
23 Ntɛnè ti Yiè nni nnàké ìì tié kè n yì ndi tùo: Bè yóó pĩ nkèè yènkè ti Yiè nYesu, kòo túótɛ́ pɛ̃̀ɛ̃̀,
24 kémɔɔ Kuyie nkó mɛsàà nkóò wèrí kéduɔ́ nho tancɔ́ùmbè kɛ dɔ̀: We mpɛ̃̀ɛ̃̀ weè bɛnkú kɛ dò m pɑ̃ n kɔ̃̀ntì di kpéí. Ǹdɔɔrinè miɛ nkɛ denniní n kpéí.
25 Kè bèɛ cáákɛ́ kédeè kòo túótɛ́ fɛbòòfɛ̀ ké bè duɔ́ nkɛ dɔ̀: Fɛ mbòòfɛ̀ fɛè bɛnkú kɛ dò n yĩĩ mmɛè yó nte kè mɛtaummè pàmmèɛ dɔɔ̀. Ǹdɔɔrinè miɛ nyɛmɔ̀rè yɛmɔu kɛ denniní n kpéí.
26 Di cáá ndìì mànnì dɛ kóò pɛ̃̀ɛ̃̀ kɛ yɔ̃ ndɛ kó fɛbòòfɛ̀, di náá nKirisi kú mèmmɛ di kpéí. Di yó mmɛ nhɔ̃ kòò yàa wɛ̃tɛnní.
27 Dɛè kpéí nte wèè bo cáákɛ́ ti Yiè nkóò pɛ̃̀ɛ̃̀ kéyà̰ o kó fɛbòòfɛ̀ kɛ í mannè, ò yeténè ti Yiè nkó tikɔ̃̀ntì nti nè o yĩĩ.
28 Bá wè ò níí wéntɛ́ omáà mɛsàà, kɛ né na kécáákɛ́ ti Yiè nkóò pɛ̃̀ɛ̃̀ kéyà̰ o kó fɛbòòfɛ̀.
29 Kɛ yɛ̃́ wèè bo cáákɛ́ dɛ kóò pɛ̃̀ɛ̃̀ kéyà̰ dɛ kó fɛbòòfɛ̀, kɛ í bàtɛ ò ce nhomáà ndi Kuyie nkó tibeéntì.
30 Dɛè kpéí nte kè bɛmuɔmbɛ sũ di cuokè nè tihɔ̀ùtì, kè bɛsṹkùbè ku.
31 Kè ti bekùnè timáà, Kuyie mbáá ti bekénè.
32 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ ti bekénè ké ti tié, dè bo yiémmè mmɛ kè kù báá ti wɛ̃nnénè kutenkù kɔbɛ kékpetínné.
33 N kɔbɛ kè di níí tìí nkɛ bo di Kuyie nkó mudiì, ḿbaanè ditɔbè.
34 Kè dikònnì níí bo wè wèe diní o cĩ̃ɛ̀tɛ̀ kè di níí báá tíí kénce nKuyie nkó tibeéntì. Kè n kɔ̀too dìì yiè m bo tũntɛ tìì kpaá.

12

Muyaánsààmù kó mutɔ̃mmú

1 N kɔbɛ n dɔ́ di bantému Muyaánsààmù pãã yèè pãrè bɛnìtìbè.
2 Di yɛ́mu kɛ dò ndi mu ndo í tũ ndìì mànnì Kuyie kè yɛbɔkè yɛè di yɔ̃nti kè di feu sitenkaanìi sìì í nɔ nkɛ náá.
3 Kè Muyaánsààmù bonè onìtì ò báá na késɑ̃́ɑ̃́ nYesu, kòò mɔù yĩ Yesu tú o Yiè ndè bonní Muyaánsààmù morè ndɛ.
4 Muyaánsààmù bo mumáà ndi, kè mu pãrè sũ mù mpãã nyè.
5 Kuyie ntɔ̃mmú sũmu kɛ tú Kuyie nkumáà kó mutɔ̃mmú.
6 Ti bo mpĩ mmèè botí Kuyie ntɔ̃mmú mè sũmu Kuyie nkumáà kuù né mè nti bɛnkú.
7 Kè Muyaánsààmù pã wè dìì pãnnì dì ntú timɔu kó mɛsàà.
8 Muyaánsààmù ɔ̃ɔ̃ pãmu òmɔù mɛciì nkó tináaǹtì, képã otɔù mɛyĩ́ɛ́tímè kpɛti,
9 képã otɔù mɛtɑ́́kùmè, képã otɔù kòo mmiɛkùnko bɛmuɔmbɛ,

10 képã otɔù kòo ndɔɔri tidiɛtì, képã otɔù kòò nnáá nKuyie mpããnáaǹtì, képã otɔù kòo nnɔ nkɛ baàtì Muyaánsààmù kpɛti nè yɛbɔkè kpɛti, képã otɔù kòò nnáá tináaǹcàntì, képã otɔù kòo nnɔ kɛ tì tùonko.
11 Dɛmɔu mɛmmɛ Muyaánsààmù kó mutɔ̃mmú mmu muù pãã nyɛpãrè kè yè cãã́ ncã́ã́ mmù dɔ́ mèè botí.

Onìtì omáà itùòti péu

12 Onìtì bo omáà ndi kɛ mɔkɛ itùòti péu, Kirisi kɔbɛ kpɛrɛ mɛ ndò, kè bè sũ kɛ né wɛ̃.
13 Timɔu tínti Sifubɛ nè bèè í tú Sifubɛ, tidaatì nè bèè í tú tidaatì, Muyaánsààmù mmuù ti taunnè Kirisi bè ti ãnné dìì mɔ̀nnì bàtémmù kɛ pĩ mmutɔ̃mmú timɔu ti miɛkɛ.
14 Kutùòti kumáà kuù í tú onìtì, ì sũmu.
15 Kè tɛnaàcètè yetɛ kɛ yĩ tè í tú tɛnɔ̀ùtè, tè í taunnè tikɔ̃̀ntì. Tè báá na, tè baa tú tikɔ̃̀ntì nti.
16 Kè ditoò yĩ dì í tú fɛnɔ̀nfè, di í taunnè tikɔ̃̀ntì. Dì báá na, dì baa tú tikɔ̃̀ntì nti.
17 Kè tikɔ̃̀ntì timɔu do ntú fɛnɔ̀nfè nfɛ kè ditoò í bo ti yĩmɛ kényo? Kè ti mɛ ndo tú ditoò ndi kè dihɔ̃nnì í bo ti yĩmɛ kényo kunɔ́ú.
18 Dɛè te kè Kuyie nhãnné itùòti onìtì kunku Kuyie nkù dɔ́ mèè botí.
19 Kutùòti kumáà báá na kéntú onìtì.
20 Itùòti péu ii wɛ̃nné kɛ tú onìtì.
21 Fɛnɔ̀nfè báá na kénáké tɛnɔ̀ùtè kɛ dɔ̀: M bo na m máà, bá kàa í bo. Diyuu mɛ mbáá na kénáké sinaàcèi kɛ dɔ̀: M bo na m máà bá kè di í bo.
22 Onìtì kɔ̃̀ntì kpɛrɛ dèè kɛ̃ńnì, dɛè kó mutɔ̃mmú pètìnkɛ dɛu.
23 Onìtì kpɛrɛ dèè í dò nkéyà, ti dɛ nyárí kɛ dè daati tiyààtì.
24 Kè itùòti tɛì bo ti í sɔrì ì, Kuyie nhãnné bá kùù tùòti nè ku tɔ̃mmú mmu, kè tikɔ̃̀ntì kpɛrɛ ti sɔrì dè kó mutɔ̃mmú pɛ̃ɛ̃té itùòti tɛì kɔ̃mu.
25 Kutùòti kumáà báá na képĩ mmutɔ̃mmú imɔu ì dò nkénteénnè itɔbè mbɛ.
26 Kè kutùòti kumáà fɛ̃ũ̃rì, itɛì ɔ̃ nfɛ̃ũ̃rìmu, kè dè kù naati, dè nnaati itɛì.
27 Dimɔu di tú Kirisi kó tikɔ̃̀ntì nti, bá wè kòò tu kutùòti.
28 Mɛè botí nku Kuyie nhãnnémè Kirisi kɔbɛ miɛkɛ, mɛketimè Yesu tɔ̃rè, mɛdérímè bèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì. Mɛtãã́mmè bèè tiè mbɛnìtìbè Kuyie nnáaǹtì, dɛ kó difɔ̃nkúò bèè dɔ̀ɔri tidiɛtì nè bèè miɛkùnko bɛmuɔmbɛ nè bèè teénnè bɛtɔbè nè bèè bakέ nè bèè nàá ntináaǹcàntì.
29 Bɛmɔu bɛè í tú Yesu tɔ̃rè, bɛmɔu bɛè í tú bèè nàá Kuyie mpããnáaǹtì, bɛmɔu bɛè í tiè mbɛnìtìbè Kuyie nnáaǹtì, bɛmɔu bɛè í dɔɔri tidiɛtì.
30 Bɛmɔu bɛè í miɛkùnko bɛmuɔmbɛ, bɛmɔu bɛè í náá ntináaǹcàntì, bɛmɔu bɛè í tuònko tináaǹcàntì.
31 Tũ ńwammúnè yɛpãrè yèè pɛ̃ɛ̃té yɛtɛyè.
M bo di bɛnkɛ dèè pɛ̃ɛ̃té dɛmɔu.

13

Mɛdɔ́kùmè

1 Bá kè n nɔ nkɛ náá nyibotí imɔu kó tináaǹtì nè Kuyie ntɔ̃rè kpɛti, kɛ né í mɔkɛ mɛdɔ́kùmè, n dò nkubarìcíríkù nku bè bie nkù yoo kukɔ̃̀nkɔ̃̀nkù.
2 Bá kè Kuyie nni mpã kè n nɔ kɛ náá ku pããnáaǹtì, kɛ yɛ́ dèè sɔ̀ri, kɛ yɛ́ mɛcìì mmɛmɔu, kɛ tɔ́ Kuyie nkè m béi nyɛtãrèɛ fũtɛ, kè n né í mɔkɛ mɛdɔ́kùmè n tú dɛtetìrè ndɛ.

3 Bá kè n totí n kpɛrɛ dɛmɔu bɛcĩ̀rìbè, kɛ duó m máà kè bè n cóu, kè n yí mɔkɛ mɛdɔ́kùmè n tú dɛtetìrè ndɛ.

4 Mɛdɔ́kùmɛ̀ yiɛ̀ nhɔ̃ mmimmu, kɛ nitì, wè í ɛ̃ɛ̃nnɛ̀ bɛtɔbɛ̀, wè í mɔkɛ tipɔ̀tì, wè
í mɔkɛ tɛfentɛ̀.
5 Mɛdɔ́kùmɛ̀ yiɛ̀ nyí dɔɔri dɛ̀ɛ̀ í wenni, ò í wanti omáà kó mucɔ́ntimu, ò í mɔkɛ
kɛmiɛkɛ, ò ɔ̃ɔ̃ í nhu tináaǹtì.
6 Dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nnaati mɛdɔ́kùmɛ̀ yiɛ̀ otɔù dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì mɛyɛi, dɛ̀ ɔ̃ nhò naati otɔù
dɔ̀ɔ̀ dìì mɔ̀nnì ndi mɛsàà.
7 Mɛdɔ́kùmɛ̀ yiɛ̀ nhɔ̃ɔ̃ cĩɛ́mmu, kɛ́ntɑ́, kɛ́mbaa, kɛ́mmi ndɛmɔu miɛkɛ.

8 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹmù yóó deèmu, kɛ̀ tináaǹcàntìi deè, kɛ̀ mɛyĩɛ́tímɛɛ
deè, mɛdɔ́kùmɛ̀ mɛ nyí yóó deè bìtì.
9 Yíe nti yɛ́ Kuyie nnáaǹtì dikéè ndi, kɛ tì nàá ndikéè.
10 Dɛ̀ɛ̀ í kũmmú dɛ̀ bo tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kũmmú kɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃tému.

11 N do tú dìì mɔ̀nnì dɛbirɛ kɛ náá ntibíkénnáaǹtì nti, kɛ mɔkɛ
mɛbíkéǹyɛ̀mmɛ̀, kɛ̀ n yɛǹtotí tú ibíkénkpɛyi, kɛ kòté kɛ yoo dɛbíkénkpɛrɛ.
12 Yíe nti wúó nkɛ̀ dɛ̀ dò nha ɔ̃ nwúómmɛ̀ mmɛ onìtì dihuri, dɛ mɔ̀nnì ti bo yà
páíí. Yíe nti yɛ́ dikéè ndi, dɛ yiè kɛ bo yĩɛ́té páíí Kuyie nti yɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí.

13 Yíe ndɛnɛnnɛ̀ dɛ̀tããti diɛ ndɛɛ̀ bo: Mɛtɑ́kùmɛ̀, ti bo mbaamɛ̀ dɛɛ kpaaní nɛ̀
mɛdɔ́kùmɛ̀. Dɛ̀ɛ̀ pɛ̃ɛ̃té dɛtɛrɛ̀ dɛɛ̀ tú: Mɛdɔ́kùmɛ̀.

14

Tináaǹcàntì nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náammù

1 Wammúnɛ̀ mɛketimɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀, kɛ múnkɛ ndɔ́ kémɔɔtɛ Muyaánsààmù kó
yɛpãrɛ̀, kénwanti dɔkɛ di bo nnáámmɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì.
2 Wèè nàá tináaǹcàntì ò nàánnɛ̀ Kuyie nku, kɛ yɛ́ bɛnìtìbɛ̀ í yomɛ̀ ò tú mù, ò
nàá ndisɔ̀rì kpɛti nti Muyaánsààmù ò duɔ́ ntì.
3 Wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì, ò nàánnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ kɛ bɛ̀ kpénkùnko, kɛ bɛ̀
tiè nkɛ yáúkùnko bɛ kɔ̀ǹtì.
4 Wèè mɛ nnàá tináaǹcàntì ò kpénkùnko omáà ndi, kɛ̀ wèè nàá nKuyie
mpããnáaǹtì kòo kpénkùnko Kirisi kɔbɛ.
5 N dómu dimɔu di nnáá ntináaǹcàntì kɛ né dɔkɛ dɔ́ di nnáá nKuyie
mpããnáaǹtì, wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì ò pɛ̃ɛ̃tému wèè nàá tináaǹcàntì, kɛ̀
dɛ yiè nsàà í tì tùòmmu Kirisi kɔbɛ kɛ̀ bèɛ kpenkɛ.
6 N kɔbɛ kɛ̀ n kɔ̀too di ciɛ kɛ di náánnɛ̀ tináaǹcàntì, dɛ̀ bo di teennàà? Kɛ̀ m
mɛ ndi nàké Kuyie nkó disɔ̀rì kpɛti yoo n di yìé mɛcìi, yoo n di nàké nKuyie
mpããnáaǹtì, yoo n di duɔ́ nKuyie nkó itié, dɛ̀ báá di teennàà?
7 Wénténɛ̀ fɛtãrifɛ dòmmɛ̀ yoo kukùtìdùkù. Kɛ̀ bɛ̀ eu yoo bɛ̀ bie nkɛ í baàtì a
bo yĩmɛ kébanté tìì autì botí nku.
8 Kɛ̀ wèè eu tɛkpàrìheutɛ̀, kòò í baàtì, we mbo báátí kékɔtɛ dikpànnì.
9 Mɛɛ̀ botí nku kɛ̀ di náá tináaǹcàntì kɛ̀ bɛ̀ í yo di tú mù dɛ̀ bo ndò ndɛtetìrɛ̀.
10 Tináaǹtì bomu kutenkù miɛkɛ kɛ sũ, bá kùù botí nɛ̀ ku náaǹtì.
11 Kòò mɔù n nàánnɛ̀ tináaǹtì n yí yo tì ò ɔ̃ ndò nhokpákpàrì nwe m borɛ̀ kɛ̀
n dò nhokpákpàrì o borɛ̀,
12 kéndònnɛ̀ di waàmmɛ̀ Muyaánsààmù kó yɛpãrɛ̀, wammúnɛ̀ yèɛ̀ bo ńteénnɛ̀
Kirisi kɔbɛ.
13 Wèè nàá ntináaǹcàntì, wèe mɔɔ Kuyie nkɛ̀ kùu ò pã kòò nnɔ kɛ tì tùònko.
14 Kɛ̀ m bàá nKuyie nɛ̀ tináaǹcàntì, n yèmmɛ̀ mɛɛ̀ kù bàá ndɛ̀ í tú n cii.
15 N dò nké dɛ̀ dɔ̀ɔmu dɛdé. M bo mbáá nKuyie nnɛ̀ tináaǹcàntì, kémbáá
nKuyie kɛ̀ bɛ̀ yo n tú mù. Kéndiè nɛ̀ tináaǹcàntì kéndiè kɛ̀ bɛ̀ yo n tú mù.

16 Kɛ̀ nsà kàa sɑ̃ntí Kuyie nnɛ̀ tináaɲcàntì, bɛ̀ɛ̀ kàri kɛ̀ bɛ̀ í yo ɑ tú mù bɛ̀ bo
yĩmɛ kɛ́ dɑ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndɔ̀?
17 A sɑ̃ntí Kuyie nkɛ̀ dɛ̀ wennimu yie, dɛ̀ nɛ́ í teénnɛ̀ bɛtɔbɛ̀.
18 N sɑ̃ntí Kuyie n náámmɛ̀ tináaɲcàntì kɛ di pɛ̃ɛ̃tɛ́ dimɔu.
19 Kɛ̀ m mɛ mbo bɛnìtìbɛ̀ tìkú dɛ̀, m bo bɛ́immɛ̀ yɛtannɔ̀ yɛnùmmù kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀
teennɛ̀, dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ m bo nákɛ́mɛ̀ tináaɲcàntì yɛtannɔ̀ sikɔu sikɔu kɛ̀ bɛ̀ báá keè n
tú mù.
20 N kɔbɛ bá mmɔkɛnɛ̀ ibí kó iyɛǹtotí, di nɛ́ ndò nyibí mɛyɛi nyĩnkɛ̀, kɛ̀ di
yɛntotí dò mbɛnitìmɔ́mmɔmbɛ kpɛyi.
21 Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú:
M bo duɔ́ nkɛ̀ ibotí tɛìi
nákɛ́ n kó bɛnìtìbɛ̀ n náaǹtì,
m bo duɔ́ nkɛ̀ bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ɛ
bɛ̀ nàkɛ́ n náaǹtì,
bɛ̀ mɛ mbáá ti kɛ̀ńté.
22 Tináaɲcàntì bɛnkú bɛ̀ɛ̀ í tũ bɛ̀mbɛ Kuyie nku kó muwɛ̃rímú. Kàa bo nákɛ́mɛ̀
Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì dɛ̀ bɛnkú Kirisi kɔbɛ kù kó muwɛ̃rímú.
23 Kɛ̀ Kirisi kɔbɛ tìí nkɛ náá ntináaɲcàntì bɛmɔu, kɛ̀ bɛwedɔumpàmbɛ̀ yoo bɛ̀ɛ̀
í tũ nKuyie nkɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ bo, bɛ̀ báá yĩ di wàátáà?
24 Bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ mɛ nnàá nKuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì, kòo wedɔumpànwè yoo wèè í
tũ nKuyie nkòò dɛ̀ bo, kɛ kèè bɛ̀ nàá ntì, tì bo ò teennɛ̀ kòo bɑntɛ́ o yɛi.
25 Kòo yèmmɛ̀ kpɛti tìì sɔ̀ri kɛ̀ tìi feité, kòo sĩnnɛ́ kɛ́bántɛ̀ Kuyie nkɛ́bɑntɛ́ Kuyie
mmènkɛ bomɛ̀ di cuokɛ̀.

Di bo ndɔɔrimɛ̀ kɛ̀ dikɔnkɔɔ̀nnì bá mbo

26 N kɔbɛ kɛ̀ di níí tìí nkɛ bo bántɛ̀ nKuyie, bá wè wèe dɔɔ̀ Kuyie nhò duɔ́ ntì.
Kɛ̀ yie ndɛ̀ntɛ̀ fɛyɛ̀nfɛ̀, otɔùu duɔ́ nyitié, kòo tɔùu nákɛ́ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì, kòo
tɔùu bɛ́i ntináaɲcàntì, kòo tɔùu tì tùo, kɛ̀ dɛɛ teennɛ̀ Kirisi kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ kpenkɛ.
27 Kɛ̀ di níí náá ntináaɲcàntì, bɛnìtìbɛ̀ báá pɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛ̀dɛ́bɛ̀ yoo bɛ̀tɑ̃ɑ̃ti, kɛ́nfeinko
bɛtɔbɛ̀, kòò mɔù tì tùònko.
28 Kòò mɔù í bo wèè bo ti tùo, ɑ́ ncĩɛ̃́kɛ́ Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ́nnɑ́á nhɑmɑ́à nɛ̀
Kuyie.
29 Bɛ̀ɛ̀ nàá Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì bɛ̀ mbo bɛ̀dɛ́bɛ̀ yoo bɛ̀tɑ̃ɑ̃ti kɛ́nnɑ́á nkɛ feinko
bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tì wèí kɛ bo yà tì bo ntú Kuyie nkpɛti.
30 Kàa nàá, nkɛ̀ Kuyie mbɛnkɛ otɔù tìmɑtì, ɑ cĩɛ̃́kɛ́ kóò feí.
31 Di bo nɑ kɛ́nnɑ́á nKuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì kɛ feinko ditɔbɛ̀, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di yíɛ́
bɛnìtìbɛ̀ mɛciì nkɛ yáúkùnnɛ bɛ kɔ̃̀ntì.
32 Wèè nàá nKuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì ò dò nkɛ́nnɔmmu kɛ pĩĩ nhomɑ́à.
33 Kuyie nyí tú dikɔnkɔɔ̀nnì kɔku, kù tú diwɛ̀ì kɔku nku.
34 Kɛ́ndònnɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛmɔu, n dɔ́ dɛ̀ mmɛ ndo ndi ciɛ.
Bɛnitipòbɛ̀ níí ncĩɛ̃́kɛ́ Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ miɛkɛ, kɛ yɛ̃́ ikuɔ́ túmɛ̀ bɛ̀ ńyɔɔ̀mu.
35 Kòo nitipòkù mɛ ndɔ́ kébekɛ tìmɑtì nti, wèe bekɛ o dɔù tɛcĩɛ̃̀tɛ̀, dɛ̀ í wenni
onitipòkù bo nnɑ́ɑ́mmɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩnnì miɛkɛ.
36 Kɛ̀ di dɔ́ kéyetɛ dɛ kó tináaǹtì, Tináaɲsɑàtì í yènní díì borɛ̀, bɛ̀ tì ndi nàkɛ́mu.
37 Kòò mɔù yèmmɛ̀ dò nhò tú Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò yoo ò mɔkɛ Kuyie
nkó dipɑ̃nnì mɑrì, wè nyɛ̃́ kɛ dò n di wɑ̃̀ri tì tú ti Yiè nkó ditannùù ndi.
38 Kòò mɔù yetɛ dɛ kó tináaǹtì, ti múnkɛ ò yetɛmu.
39 N kɔbɛ nwɑànnɛ̀ di bo nnɑ́ɑ́mmɛ̀ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì, kòò mɔù dɔ́ kɛ́bɛ́i
ntináaɲcàntì, di bɑ́ á bàa.
40 Dí ndɔɔri dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ wenni bá dikɔnkɔɔ̀nnì bá mbo.

15

Yesu kumɛ̀ kɛ yɛ̀ńtɛ́

1 N kɔbɛ n dɔ́ ké di dentɛ Tináaⁿsààtì n di nàké tìnti, kɛ̀ di tì yie nkɛ tì pĩ tei tei.
2 Kɛ̀ di kpaá tũ nti n di nàké mɛ̀ɛ̀ botí Kuyie mbo di dɛɛté, kɛ mɛɛ̀ dɔkɛ di yie ntì, di ti yie ndɛtetìrɛ̀ ndɛ.
3 N kèè tì, n ti ndi nàké, tìì tú Kirisi ku ti yɛi nkpéí, kéndòⁿnnɛ̀ ti wɛ̃̀rimɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.
4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kũⁿné kòo yɛ̃́ntɛ́ diyiè tãɛ̃́nnì yiè, kéndòⁿnnɛ̀ tì wɛ̃̀rimɛ̀,
5 kébɛnkɛ omáà Piɛri, dɛ kó difɔ̃nkúò kébɛnkɛ omáà o tancɔ́ùmbɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ bèdébɛ̀,
6 kéwɛ̃tɛ kébɛnkɛ omáà o kɔbɛ dimɔ̀nnì dimáà miɛkɛ, bɛ̀ bo mpɛ̃̀ɛ̃́té sikɔusìnùmmù (500). Bɛ̀mabɛ̀ kúmu kɛ̀ bɛsũ̀kùbɛ̀ kpaá fòù.
7 Kòo wɛ̃tɛ kéyíé kébɛnkɛ omáà Isaku nɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ yɛmɔu.
8 Dɛ kó difɔ̃nkúò kòo dentɛ ké m bɛnkɛ omáà, mí nwèè do í mànnɛ̀.
9 Míì tu Yesu tɔ̃rɛ̀ kóo sámpóù, n do í mànnɛ̀ bɛ̀ nni ntú Yesu tɔ̃nnì, kɛ yɛ́ n fɛ́ɛ̃ũmmɛ̀ Kirisi kɔbɛ.
10 Nɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà nkpéí nkɛ̀ ǹ tu n tú wè, kù n dɔ̀ɔ̀ mèɛ̀ sàà nyí yɛ̀ dɛtetìrɛ̀. Kɛ yɛ́ m pĩmmɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ pɛ̃̀ɛ̃́té Yesu tɔ̃rɛ̀ tɛyɛ̀ yɛmɔu, míì í pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú m máà, Kuyie nkó mɛsàà mɛɛ̀ m bonɛ̀.
11 Mí nnɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ tɛyɛ̀ ti wɛ̃ nkɛ náá Tináaⁿsààtì tìmáà ndi kɛ̀ di ti nyie.

Ti yóó yɛ̃́ntɛ́mɛ̀

12 Ti di nàké ti kó diyuu tú: Kirisi ku kɛ yɛ̃̀ńtɛ́. Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ di miɛkɛ tú bɛcíríbɛ̀ í yóó yɛ̃́ntɛ́?
13 Kɛ̀ mukúkéyɛ̃́ntímù í bo Kirisi na bá nku kɛ yɛ̃̀ńtɛ́.
14 Kɛ̀ Kirisi do í ku kɛ yɛ̃́ntɛ́ ti náá ntì na ntú dɛtetìrɛ̀ ndɛ, kɛ̀ di ti tɛ̃́ dɛtetìrɛ̀.
15 Kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ í yóó yɛ̃́ntɛ́ tínti Yesu tɔ̃rɛ̀ ti na ntú siyáàbísí yɛmbɛ̀ mbɛ, kɛ yɛ́ ti túmɛ̀ Kuyie nduɔ́ nkɛ̀ Kirisi yɛ̃̀ńtɛ́.
16 M bo yíé kébéi nkɛ dɔ̀ kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ í yóó yɛ̃́ntɛ́, Kirisi tũ mmúnkɛ í yɛ̃̀ńtɛ́.
17 Kɛ̀ Kirisi ku kɛ í yɛ̃̀ńtɛ́ di yie ntì tú dɛtetìrɛ̀ ndɛ, kɛ̀ di kpaá di yɛi mmiɛkɛ.
18 Kɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ ku kɛ̀ bɛ̀ feti.
19 Kɛ̀ ti do mbaa Kirisi bo ti duɔ́mmɛ̀ kɛtenkɛ̀ kiɛ nkpɛrɛ ndɛ, tíì na ntú bɛsénnìbɛ̀ kètibɛ̀.
20 Kirisi weè tú oketiwè kɛ yɛ̃̀ńtɛ́, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kú kɛ̀ bɛ̀ɛ yɛ̃́ntɛ́.
21 Kɛ yɛ́ onìtì omáà weè temɛ̀ kɛ̀ mukũ̃ũ̃ ntanní, mɛɛ̀ botí nku onìtì omáà yó ntemɛ̀ kɛ̀ bɛcíríbɛɛ yɛ̃́ntɛ́,
22 kéndòⁿnnɛ̀ Adammu kúmɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɔ̃, mmɛɛ̀ botí nku Kirisi yɛ̃̀ńtɛ́mɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ yóó yɛ̃́ntɛ́.
23 Bá wè nɛ̀ o fíè mmɛ, Kirisi weè tú oketiwè wèè ku kɛ yɛ̃̀ńtɛ́, ò bo wɛ̃tɛní dìì yiè kéduɔ́ nkòo kɔbɛɛ yɛ̃́ntɛ́.
24 Kirisi bo na dìì mànnì bɛkperíbɛ̀ bɛmɔu, bɛdiɛbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ yɛmɔu, kéwɛ̃tɛ kéduɔ́ ntikpàtì o cicɛ Kuyie, kɛ̀ kutenkùu deè.
25 Kɛ yɛ́ Kirisi weè yó ntúmɛ̀ okpààtì kɛ kémmúnɛ̀ Kuyie m bo ò duɔ́mmɛ̀ o kpantídèntɔbɛ̀ kòo bɛ̀ cùùti.
26 O kpantídèntɔù sɔnwe ò yóó na wè tu mukũ̃ũ̃.
27 Ti wɛ̃̀rimu kɛ tú: Kuyie nhò baá ndɛmɔu, bɛ̀ né í yɛ̃ nhò bakɛ́ nɛ̀ Kuyie nkùù ò baá ndɛmɔu.
28 Dɛmɔu dɛ̀ bo bóútɛ́ dìì mànnì Kirisi, o mɔ́mmuɔ nhò bo bóútɛ́ Kuyie nkùù ò duɔ́ ntikpàtì. Dɛ mànnì kɛ̀ Kuyie nkuù mbakɛ́ dɛmɔu, dɛmɔu páíí.

29 N yo kɛ̀ bɛ̀ tu, di miɛkɛ bɛ̀mabɛ̀ duɔ nkɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ ãnné bàtémmù bɛ kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ ku
bɛ kpéí. Kɛ̀ mukúkéyấntímù í bo, dɛ kóo bàtémmù tukúnɛ̀ ba?
30 Ti mɔ́mmɔmbɛ ba nte kɛ̀ ti káárì mukũ̃ũ̃ nyɛmɔ̀rɛ̀ yɛmɔu?
31 N kɔbɛ, n káárì mukũ̃ũ̃ nyɛwe yɛmɔu ndi, kɛ̀ dɛ̀ n naati nɛ̀ díndi ti wɛ̃ḿmɛ̀
ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi miɛkɛ.
32 Kɛtenkɛ̀ kiɛ nkó ticuuti kpéí nkɛ m manɛ̀mɛ̀ yɛkpamaà Efɛɛsi ɛì miɛkaà?
Kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ í yóó yấntɛ́, tɔ̃ntinɛ̀ dikotinùù marì tí nyo nkɛ yɔ̃̀, nkɛ yɛ̃́ ti naa yóó
kúmɛ̀mu.
33 Nyɛ́nɛ̀ kɛ dò nkàa nɛitinɛ̀ wèè borimɛ í wenni a kɔ̃mɛ ɔ̃ɔ̃ sĩntɛmu.
34 Daatɛnɛ̀ kɛ yóu mɛyɛi nkéndɔɔri mɛsàà, bɛ̀mabɛ̀ di miɛkɛ keté kɛ í yɛ̃́ Kuyie,
m béi nti kɛ̀ ifɛi iì bo di pĩ.

Ti yóó yấntɛ́nɛ̀ tìì kɔ̀ntì

35 Kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ òmɔù bo yĩ bɛcíríbɛ̀ yóó yấntɛ́ ɔ̃mmɛ botí? Bɛ̀ yó mmɔkɛ ɔ̀nti
kɔ̀ntì?
36 Dɛ yiɛ̀ ntú kuyɛìnkù nku, ò í yɛ̃́ kɛ dò, nkàa buɔtí ditebii dì ɔ̃ɔ̃ kúmu kɛ̀ mutie
né na kékótáà?
37 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í mbuɔtí kuye, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ buɔtí mɛdibii mmɛ yoo ditebii marì, bɛ̀ mɛ nhɔ̃
ntidibotí timɔu.
38 Kuyie nkuù duɔ̀ bá tìì diitì ti kó kubotí, bá mùù tie mu botí.
39 Bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ nɛ̀ tiwanwantì nɛ̀ sinɔɔ dɛ̀ í wɛ̃ ntikɔ̀ntì.
40 Kɛĩnkɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kpɛrɛ dɛ̀ í wɛ̃ ntikɔ̀ntì, dɛmɔu dɛ̀ wennimu kɛ̀ dɛ
wenniku né cấấ.
41 Kɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kpɛrɛ wɛ̀tɛ kɛ cấấ, diyiè nɛ̀ otànkù dɛ̀ wenniku í wɛ̃, siwàã mɛ nyí
wɛ̃ nkuwenniku.
42 Mɛɛ̀ botí nku, bɛ̀ kũnné onìtì nɛ̀ tìì kɔ̀ntì ɔ̃ɔ̃ pããkɛmu, ò yóó yấnténɛ̀ tì mɛ
nyí yóó kú.
43 Bɛ̀ ɔ̃ ńkũrì onìtì kòò í wenni, kɛ bo yấntɛ́ kɛ ńwenni, kɛ́ nhò kũrì kòo kpa
muwɛ̃rímú kɛ bo yấntɛ́ kɛ́ mmù mɔ̀kɛ mɛdiɛ̀.
44 Bɛ̀ kũnné tìì kɔ̀ntì do mɔkɛ kɛtenkɛ̀ kó mufòmmu mmu, tìì yóó yấntɛ́ kɛ̀ tì yó
mmɔkɛ kɛĩnkɛ̀ kɔ̃mu. Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ kó mufòmmu bo, kɛĩnkɛ̀ kɔ̃mu múnkɛ bomu.
45 Onìtì kètiwè Adammu do mɔkɛ kɛtenkɛ̀ kó mmufòmmu mmu, kɛ̀ Adammu
sɔnwe Kirisi tú muyaá kɛ duɔ̀ mufòmmu.
46 Kɛtenkɛ̀ kó mufòmmu muù ɔ̃ɔ̃ keté, kɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɔ̃mu ntũnní, dɛ̀ báá na
kéceetɛ.
47 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ Adammu kètiwè nɛ̀ mutấấ mmu, kɛ̀ Adammu dérínwè Kirisi
cùténí kɛĩnkɛ̀.
48 Bɛ̀ɛ̀ tú Adammu kètiwè kɔbɛ, bɛ̀ mɔ̀kɛ kɛtenkɛ̀ kó mufòmmu mmu kɛ̀
Adammu wèè cùténí kɛĩnkɛ̀ kòo duɔ̀ nkɛĩnkɛ̀ kó mufòmmu bɛ̀ɛ̀ tú o kɔbɛ.
49 Di mmɔ̀nnì tì dònnɛ̀ Adammu bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ wènwe mutấấ, nkɛ̀ dɛ mɔ̀nnì kpaaní
kɛ̀ ti bo dontɛnɛ̀ wèè cùténí kɛĩnkɛ̀.
50 N kɔbɛ ntɛnɛ̀ n dó kɛ́ di nákɛ́ tì, kɛtenkɛ̀ kó tikɔ̀ntì tìì í tati Kuyie nkpààtìyuu
miɛkɛ, kɛ yɛ̃́ tìì kɔ̀ntì yóó pããkɛ tì báá na kémbo sấà.
51 Ntɛnɛ̀ disɔ̀rì kpɛti n dó kɛ di nákɛ́ tì: Ti í yóó kú timɔu dɔkɛ, ti yoo ceetɛmu.
52 Kutenkù deèmu kó tɛheutɛ̀ bo kuó ndìì mɔ̀nnì, kɛ̀ ti ceetɛmu mɛcãã
nfɛnɔ̀nfɛ̀ kóò kấmii tɛ̃mɛ̀, kɛ̀ bɛcíríbɛɛ yấntɛ́ kɛ̀ ti mmɔkɛ tikɔ̀ntì tìì yó nfòù sấà.
53 Tikɔ̀ntì tìì pààkù kɛ̀ tìi naá ntìì í yóó pããkɛ, kɛ̀ tìì kɔ̃ nkɛ̀ tìi naá ntìì yó mbo
sấà.
54 Tikɔ̀ntì tìì pààkù tì bo naá ndìì mɔ̀nnì tìì í yóó pããkɛ, tìì kɔ̃ nkɛ̀ tìì naá ntìì
yó mbo sấà, dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dɛɛ dɔɔ̀ tì wàrimɛ̀ kɛ tú: Ò na mukũ̃ũ̃.
55 Mukũ̃ũ̃ nyé a nakùmɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ̀?

Yé ɑ kpɑ̃nnì kɔ̀tɛ kɛ̀?
56 Mukũũ nkó dikpɑ̃nnì tu mɛyɛi mmɛ, kɛ̀ mɛyɛi nkó muwɛ̃rímú tú ikuɔ́.
57 Ti sɑ̃ntí Kuyie nkùù ti duɔ́ mmuwɛ̃rímú nɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi borɛ̀.
58 Kɛ̀ dɛ̀ dò mɛmmɛ, n kɔbɛ nfííkúnɛ̀ tei tei, kɛ̀ di kɔ̃ntì ńyɑu, kɛ̀ di pĩ nti Yiɛ̀ nkó mutɔ̃mmú kɛ̀ dɛ̀ kèrí dɛ ììkɛ̀, kényɛ́ kɛ dò ndi pĩ mùù tɔ̃mmú ti Yiɛ̀ nkpɛ́í mmù í yɛ̀ dɛtetìrɛ̀.

16

Bɛ̀ pɑ̃ yɛ̀ɛ pɑ̃rɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ bo Sedisɑdɛmmu

1 Dɛ̀ɛ tu yɛpɑ̃rɛ̀ bɛ̀ pɑ̃ɑ̃ nyɛ̀ Sedisɑdɛmmu kɔbɛ, ntɛnɛ̀ n tiè ntì Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ bo Kɑdɑsii. Di dò nkɛ́ ti ntũnnɛ.
2 Bá tɛ̀ɛ omɔ̀pùtɛ̀ bá wè ò níí dɛitɛ ò dɔ́ képɑ̃ kɛ̀ dɛ̀ mmɑmɛ̀ kédɔ́ú nho cĩɛ̃tɛ̀, kɛ bɑ́á mbɑɑ m bo tuɔkoomɛ̀ kɛ̀ di né cuɔ́ yɛpɑ̃rɛ̀.
3 M bo tuɔkoo dìì mɔ̀nnì m bo wɑ̃ri yɛpátɛ kéduɔ́ ndi tɑ̃ɑ̃té bɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛnɛ̀ dɛ kó yɛpɑ̃rɛ̀ Sedisɑdɛmmu.
4 Kɛ̀ dɛ̀ mɛ ndò n kɔtɛmu, bɛ̀ n nɛinɛ̀.

Pɔɔri kó icɛ

5 N yó nkɔroo di ciɛ kéyɛ̀ Mɑseduɔnni nwe, n dò nkɛ́ kɛ nyɛ̀.
6 Kɛ̀ dɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ m bo mɔntɛ di ciɛ kédeè diyɔ̃ɔ̃, kɛ̀ di n teénnɛ̀ kɛ̀ n nɑ kékɔtɛ n dò nkékɔtɛ kɛ̀.
7 N yí dɔ́ kɛ́ di yà máà képɛ̃ɛ̃té, n dɔ́ tí mbo kémɔntɛmu kɛ̀ nsà kɛ̀ Kuyie ndɔ́.
8 N né yó nkpɑɑ́ diɛ ndɛ Efɛɛsi kétuɔkɛnɛ̀ Pɑ̃ntikoti.
9 Kuyie nkpetému kucɛ kɛ̀ m bo pĩ mmutɔ̃mmú diɛ mbá n kpɑntídɛ̀ntɔbɛ̀ mɛ nsũmɛ̀.
10 Kɛ̀ Timɔntee tùɔ̀koo di ò cɔutɛ́ kòo yɛ̀mmɛ̀ bɑ́á cɑɑrɛ̀, kɛ yɛ́ ò pĩmmɛ̀ Kuyie nkó mutɔ̃mmú mmu kɛ n dɔnnɛ̀.
11 Òmɔù bɑ́á ò sɛ̀nkɛ̀rì, di ò teennɛ̀ kòo wɛ̃tɛníné diwɛ̀ì, nhò bɑ̀ɑmu nɛ̀ o kɔbɛ bɛ̀ɛ ò cíe.
12 N yɑúkùnkomu ti kou Apodoosi kɔ̃ntì kɛ tú wèe nɛinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kékɔtoo, kòò tu o yɛ̀mmɛ̀ í yie, kɛ̀ mɛ̀ yie ndìì mɔ̀nnì ò bo kɔtoo.

Pɔɔri bɛ̀ nɑ̀kɛ́ tì mɛsɔmmɛ kɛ bɛ̀ cɑu

13 Ndɑkɛnɛ̀, kɛ̀ di tɑ́kùmɛ̀ ńfííkú kɛ̀ dí mmɔkɛ dikɔ̃mbùɔ̀ kénkpeńnì Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.
14 Di dɔɔri dɛ̀ dɛmɔu di ndɛ̀ dɔ̀ɔri nɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀.
15 Nyɛ́nɛ̀ Setifɑnnɑɑsi nɛ̀ o cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ kpɛ́í, mbɛ̀ɛ ketɛ́ kɛ cɔutɛ́ Kirisi Akɑyii tempɛ̃ mmiɛkɛ kɛ duɔ́ mbɛmɑ́à Kirisi kó mutɔ̃mmú, kɛ teénnɛ̀ Kirisi kɔbɛ.
16 Ndénɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ botí nɛ̀ bɛ̀ɛ kó dimàà bɛ̀ wɛ̃ńnɛ̀ kɛ pĩ mmutɔ̃mmú.
17 Dɛ̀ n nɑɑtimu kɛ yɛ́ m mu nyí kɔ̀toomɛ̀ kɛ̀ Setifɑnnɑɑsi nɛ̀ Fɔritinnɑtuusi nɛ̀ Akɑyikuusi kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ n teennɛ̀.
18 Kɛ yɑúkùnnɛ n kɔ̃ntì bɛ̀ yɑukùnnɛ mɛ̀ɛ botí di kpɛti. Nsɑ̃ntínɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ botí.
19 Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ bo Asii bɛ̀ di dɔunko kɛ̀ Akidɑɑsi nɛ̀ Pirisiidi nɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ tiku bɛ cĩɛ̃tɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di dɔunko nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó mɛtɑummɛ̀ miɛkɛ.
20 Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ bo diɛ mbɛmɔu bɛ̀ di dɔunko.

Ǹdɔúnnɛ̀ ditɔbɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì.
21 Mí mPɔɔri míì wɑ̃̀ri mudɔummu muu nnɛ̀ n nɔ̀ùtɛ̀.

22 Kòo mɔù í dɔ́ ti Yiɛ̀, Kuyie nhò cɔ̃ɔ̃. Mɑrɑnɑtɑ - Ti Yiɛ̀, nwɛ̃tɛní!
23 Ti Yiɛ̀ nYesu kó mɛsàà ní ndi bonɛ̀.
24 N di dɔ́mu dimɔu nɛ̀ Yesu Kirisi kó mɛtɑummɛ̀ miɛkɛ.

Pɔɔri wɑ̃̀ri dìì pátíri dérì Kirisi kɔbɛ bèè bo Kɔdɛnti
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Pɔɔri wɑ̀ri dìì pátíri dérì Kɔdɛnti kɔbɛ, kɛ̀ ti dì kàa nti bo yà Pɔɔri do bòòtɛnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ áàrìmɛ̀, Kɔdɛnti kɔbɛ nɛ̀ wenwe bɛ kó mɛtaummɛ̀ do dòmmɛ̀. Kɔdɛnti kɔbɛ do cààrɛ̀mu Pɔɔri timómmɔnti bɛ̀ í yiemmɛ̀ kɛ dò mPɔɔri mɛ̀nkɛ tú Kuyie nkóo tɔ̃ntì. Kɛ̀ Pɔɔri bɛ̀ wɑ̀ri kɛ bo bɛ̀ bɛnkɛ ò tumɛ̀ Kuyie nkóo tɔ̃ntì. Mukàmmù niímmù miɛkɛ kɛ̀ Pɔɔri nyáúkùnko Kɔdɛnti kɔbɛ kɔ̃ntì kɛ tú bɛ̀ nniti.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Pɔɔri do bòòtɛnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ áàrìmɛ̀ Kɔdɛnti 1-7
2. Pɔɔri duómmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pɑ̃mmú idíítí Sedisadɛmmu ɛì kó bɛcɔ̃̀rìbɛ̀ kpéí 8-9
3. Pɔɔri nàkémɛ̀ ò tú wɛ̀ 10-13

Mudɔummu

1 Mí mPɔɔri Kuyie nkuù dɔ́ kɛ̀ n naá nYesu Kirisi kó ditɔ̃nnì nɛ̀ ti népo Timɔntee, tíì di wɑ̀ri di mpátíri, díndi Kirisi kɔbɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ bo Kɔdɛnti nɛ̀ Akayii omɔu miɛkɛ.

2 Kuyie nti cicɛ nɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bɛ̀ di duɔ́ mmɛsàà nnɛ̀ diwɛ̀ì.

Kuyie nnárìkùnkomɛ̀ ti yɛmmɛ̀

3 Ti sɑ̃ntí Kuyie nti Yiɛ̀ nYesu Kirisi cicɛ, ti cicɛ wɛ̀ɛ̀ mɔkɛ mɛsémmɛ̀ kɛ náríkùnko ti yɛmmɛ̀ mɛborimɛ mɛmɔu miɛkɛ.

4 Ò náríkùnko ti yɛmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ ti na kénáríkùnnɛ bɛ̀ɛ̀ bo mɛyɛǹcaàrìmɛ̀ miɛkɛ bɛ kɔ̃mɛ mmɛ nɛ̀ kù ti duɔ́ mmùù wɛ̃rímú.

5 Kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ ti fɛ́ɛ̃̀rìmɛ̀ Kirisi kpéí mmɛdiɛ̀, mɛɛ̀ botí nku ò náríkùnkomɛ̀ ti yɛmmɛ̀ mɛdiɛ̀.

6 Ti fɛ́ɛ̃̀rì kɛ̀ dɛ̀ bo náríkùnnɛ di yɛmmɛ̀ mmɛ, kɛ̀ dí pétɛ́ mɛdɛɛtímɛ̀. Kirisi náríkùnnɛ ti yɛmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo náríkùnnɛ díì kɔ̃mɛ, kɛ̀ dí mmi ndi fɛ́ɛ̃̀rì dìì mɔnnì ti fɛ́ɛ̃̀rì mɛɛ̀ fɛ́ɛ̃̀tímɛ̀.

7 Ti yɛ́ kɛ dò ndi ti wɛ̃ńnɛ̀ mɛɛ̀ botí kɛ fɛ́ɛ̃̀rì, di yóó mɛ nti wɛ̃nnénɛ̀ ti kó kuyɛǹnaatí miɛkɛ.

8 N kɔbɛ ti dɔ́ dí yɪ̃́ɛ́tému ti fɛ̃̀ɛ̃́té mɛɛ̀ botí Asii tempɛ̃ mmiɛkɛ, kɛ̀ dɛɛ cɪ̃́ɛ̃kɛ ké ti yɔ̃ntɛ, kɛ̀ tí keté kɛ í nyɛ́ kɛ dò nti bo nfòù.

9 Ti mɛ̀nkɛ sòò í yɛ́ kɛ dò nti bo nfòù, kɛ bútínko kénkémmú Kuyie mmáà, kunku kùù ɔ̃ɔ̃ duɔ́ nkɛ̀ bɛcíríbɛɛ yɑ̃́ntɛ́.

10 Kuù ti dɛɛténɛ̀ mukɛ̃ɛ̃̃, nkɛ yóó nti dɛɛrí, ti ku mbúɔ́, kuù yó nti dɛɛrí sɑ̃́ɑ̃̀.

11 Kɛ yɛ́ di yóó nti wɛ̃ńnɛmɛ̀ kɛ báá nKuyie, nkɛ̀ kùu cɔuté di báammu ké ti dɔɔ̀ mɛsàà, nkɛ̀ dí kù sɑ̃ntɛ dɛ kpéí.

Pɔɔri do dɔ́mɛ̀ kékɔtɛ Kɔdɛnti kéwɛ̃tɛ kéyóu

12 Ntɛ dɛ̀ ti naatinɛ̀ tì: Ti yɛmmɛ̀ ti náámmu ti borimɛ wennimɛ̀ kɛ̀ ti dò mpáíí kutenkù miɛkɛ, kɛ né dɔkɛ wenni di borɛ̀, dɛ̀ í tú nɛ̀ onìtì kó mɛcii, ndɛ̀ bonní Kuyie nkó mɛsàà mborɛ̀ ndɛ.

13 Ti di wɑ̃ũ tì í cɑ́ɑ̃́nnɛ̀ di kaà ntì kɛ tì yo. Ti yɛmmɛ̀ dòmmɛ̀ ti ti ndi wɑ̀ri, kɛ̀ n yɛ́ kɛ dò ndi bo tì kàa nkékeè timɔu páíí.

14 Di yɪ̃́ɛ́tému bàmbà ndikéè tii tú ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi yóó wɛ̃tɛnímɛ̀ kɛ̀ di yɛmmɛ̀ ti narikɛnɛ̀ ti kɔ̃mɛ di naatinɛ̀mɛ̀.

15 Nὲ dɛ kó kuyɛ̀nnaatí kpéí nkɛ n do dɔ́mὲ kéketɛ́ kékɔtɛ di ciɛ, kéyíé kénáríkùnnɛ di yὲmmὲ,
16 képɛ̃̀tɛ́ kékɔtɛ Maseduɔnni kénwɛ̃tiní kὲ dí n teennὲ kὲ n kɔtɛ Sudee.
17 N do tú dìì mɔ̀nnì m bo kɔtoo kɛ wántímáà? N do sɔ̃́ntɛ́ kénnáá m máà? Kɛ níí bo yĩ̀ ɛ̃̀ɛ̃ kéwɛ̃tɛ kɛ dɔ̀ áà?
18 Kuyie nyɛ́mu n do í soúmmὲ, n nɔ̀ í bo yὲdéὲ.
19 Timɔntee nὲ Sidifɛ̃̀ɛ̃ nὲ mí mmɔ́mmuɔ, ti di nàké Kuyie mBirɛ dὲὲ kpéí, nYesu Kirisi ɔ̃ɔ̃ í nyĩ ɛ̃̀ɛ̃, kéwɛ̃tɛ kɛ dɔ̀ áà.
20 Yesu Kirisi kɔtɛnímὲ dɛὲ bɛnkú kɛ dò nKuyie ɔ̃ɔ̃ í mbéi nkéceetɛ. Dɛὲ te kὲ ti ɔ̃ɔ̃ yĩ nὲ Yesu yὲtìrì: Kὲ dὲ mmɛ ndò. Kédéúkùnnɛ Kuyie nyὲtìrì.
21 Kuyie nkumɔ́mmɔnku kuù ti tããtɛ́ timɔu nὲ díɴni, kɛ ti kpénkùnnɛ Kirisi kó mɛtaummὲ miɛkɛ.
22 Kuù ti cànnɛ kɛ ti duɔ́ mMuyaánsààmù mùù bɛnkú kù ti baanὲ mὲὲ sàà.
23 Kὲ n soúmmu Kuyie nni nkuɔ! N yí dɔ́ kécaàrὲ di yὲmmὲ dɛὲ te kὲ n yí wɛ̀too di ciɛ Kɔdɛnti.
24 N yí dɔ́ ké di náké nὲ muwɛ̃rímú di dò nkéntũ mmὲὲ botí Kirisi. Di kpenkɛmu kὲ n dɔ́ kénáríkùnnɛ di yὲmmὲ.

2

1 Dɛὲ te kὲ n tããtɛ́ kɛ í dɔ́ kéwɛ̃too di ciɛ kéyíé kécaàrὲ di yὲmmὲ.
2 M mɛ nwúómmὲ dímbɛ kὲ n yὲmmὲ naati, kὲ n cààrὲ di yὲmmὲ, n yὲmmὲ tɛ́nkɛ né nnaatinὲ ɔ̀mbɛ?
3 Dɛὲ te kὲ n di wɛ̀̃ri n sòò di wɛ̀̃ri tì. N do í dɔ́ n kɔtoo kὲ n yὲmmὲɛ caàrὲnὲ n na nwúó mbὲ kὲ mὲ naati. N yɛ́mu kɛ dò nkὲ n yὲmmὲ naati, di kɔ̃mɛ múnkɛ bo nnaati.
4 N sòò yó ndi wãũ nὲ tinɔnniɛti nti nὲ mɛyɛ̀ncaàrìmὲ, dὲ í dò n dɔ́ kécaàrὲ di yὲmmὲ, n dɔ́ dí banté n di dɔ́ mὲὲ botí nku.

Ti bo cĩ̃́mmὲ wὲὲ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi

5 Kòò mɔù te kὲ n yὲmmὲ cààrὲ, míì máà kɔ̃mɛ í cààrὲ, timɔu ndi, yoo bὲmabὲ di miɛkɛ kὲ n dɔ̀kɛ báá dὲ sũũ.
6 Kusũkù di miɛkɛ ò cɔ́ɴné mὲὲ cónnímὲ sànnὲmu.
7 Di mmɔ̀nnì di dò nké ò cĩ̃́mmu kénáríkùnnɛ o yὲmmὲ kὲ mὲ dɔ̀kɛ báá caàrὲ.
8 N di náámmu kɛ tú dɔɔ̀nὲ dὲmarὲ kòo bantɛ́ di ò dɔ́mὲ.
9 Dɛὲ te kὲ n di wɛ̀̃ri dipátíri kɛ bo di yáákɛ́ kéyà kὲ di yíé n kó itié nyimɔu.
10 Kὲ di ò cĩ̃́ nho yɛi, m múnkɛ ò cĩ̃́mmu. N dò nkécĩ̃́ nwὲ, nh ò cĩ̃́mmu di kó mɛsàà nkpéí kὲ Kirisi yɛ́.
11 Dὲ bo yiennὲmὲ kὲ dibɔɔ̀ báá pétɛ́ mɛfíὲ nkɛ yɛ́ di yɛ́mὲmu dibɔɔ̀ yὲmmὲ dòmmὲ.
12 N tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì Todowaasi kὲ Kuyie nkpetɛ́ kucɛ kὲ m bo pĩ mmutɔ̃mmú.
13 N yí nyà n népo Titi kὲ n yὲmmὲɛ caàrὲ kὲ m bὲ cau nképɛ̃̀tɛ́ Maseduɔnni.

Fɛkperínafɛ kɔbɛ

14 Kuyie nyὲtìrì ndɛu, kunku kùù ti tanné fɛkperínafɛ miɛkɛ, nὲ Yesu Kirisi kpéí. Kὲ ti dò tùdààrí kufɔ̃ɔ̃ku kunatikù kou tipíìtì timɔu, kɛ bo nte kὲ bɛnìtìbὲɛ banté Kirisi.
15 Kirisi ti dɔɔ̀ tùdààrí wὲὲ fɔ̃ɔ̃ku naati wὲ nwe Kuyie nkpéí, bὲὲ coorí nὲ bὲὲ fieti kὲ bὲ bo nkù yo.
16 Kὲ ti tú bὲὲ í coorí bɛ borὲ kufɔ̃ɔ̃ku kùù kɔ̀ù. Kɛ tú bὲὲ coorí bɛ borὲ kufɔ̃ɔ̃ku kùù duɔ̀ mmufòmmu. We mbo na képĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú?
17 Ti í dònnὲ bɛtɔbὲ bὲὲ dɔɔ̀ Kuyie nnáaǹtì kupotaá, tínti náá nKuyie nnáaǹtì weti weti nwe, kɛ yɛ́ kuù ti tɔ̃mmὲ kὲ ti tú Kirisi kó bɛtɔ̃mbὲ.

3

Mɛtaummɛ̀ pàmmɛ̀ kó bɛtɔ̃mbɛ̀ dò nkɛ́ndòmmɛ̀

1 Ti mɛ̀ mbɛ́i ntì ti sɑ̃ntí timáà ndaà? Yáà ti dò nkɛ́ntɔ yɛpátɛ nyɛ yèè bɛnkú ti tú bɛ̀, kɛ́ndònnɛ̀ bèmabɛ̀ dɔ̀ɔrimɛ̀? Yoo di ti duɔnní di kó yɛpátɛ?
2 Díì tú yɛpátɛ yèè bɛnkú ti tú bɛ̀, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bo ndi wúó nkɛ́bantɛ́ ti pĩ mmùù tɔ̃mmú.
3 Dɛɛ̀ bɛnkú di túmɛ̀ dipátíri Kirisi wɑ̀ri dì kɛ dì nti duɔ́ ti di nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì Kuyie nnáaǹtì. Dɛ kó dipátíri í wɑ̀rinɛ̀ mɛwɑ̃ɑ̃niɛ, dì wɑ̀rinɛ̀ Muyaánsààmù mmu, dì í wɑ̀ri titɑ́píétì ĩnkɛ̀, dì wɑ̀ri mɛnitiyèmmɛ̀ miɛkɛ nkɛ.
4 Ti náá mmiɛ nkɛ í yĩɛ̃kù Kuyie mborɛ̀ ti tɑ́ mèè kpèí nKirisi.
5 Ti í yɛ̃ ntíì pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú nɛ̀ ti kó muwɛ̃rímú ti dɔɔri dèè kó dimàà bonní Kuyie mborɛ̀ ndɛ.
6 Kɛ yɛ́ kù ti duɔ́mmɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ̀ ti naá mmɛtaummɛ̀ pàmmɛ̀ kó bɛtɔ̃mbɛ̀. Dɛ kó mɛtaummɛ̀ pàmmɛ̀ í bonní ikuɔ́ ìì wɑ̀ri i borɛ̀. Ikuɔ́ kɔumu kɛ̀ Muyaánsààmù fòùkùnko.
7 Ikuɔ́ bɛ̀ do wɑ̃ũ ì yɛtɑ́rɛ̀ ĩnkɛ̀ ì do kɔùmu. Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ nnɛínɛ̀ Kuyie nkó kuwenniku diɛkù, bá kù mɛ ntúmɛ̀ kùù pɛ̃nké, kɛ̀ Mɔyiisi ìikɛ̀ mpĩnti bá Isidayɛɛribɛ í nna kɛ bo nhò wùó.
8 Kɛ̀ Kuyie nkó kuwenniku diɛkù do bonɛ̀ ikuɔ́ ìì kɔ̀ù, kù bo mbonɛ̀ Muyaánsààmù mùù duó mufòmmu képɛ̃ɛ̃té kù do dòmmɛ̀.
9 Kɛ̀ kuwenniku do bonɛ̀ ikuɔ́ ìì kɔ̀ù, kù bo mbonɛ̀ Muyaánsààmù mùù wénkùnko bɛnìtìbɛ̀ képɛ̃ɛ̃té kù do dòmmɛ̀.
10 Ti bɑ́á na kétúótɛ́ Kuyie nkó kuwenniku di mmɔ̀nnì kɔku kéhɛnnɛnɛ̀ kùù do pĩnti, di mmɔ̀nnì kɔku kù pɛ̃ɛ̃tému.
11 Kɛ̀ Kuyie nkó kuwenniku do bonɛ̀ dèè í yóó mɔntɛ, kù bo mbonɛ̀ dèè yó mbo sɑ́ɑ̃ képɛ̃ɛ̃té kù do dòmmɛ̀.
12 Ti mɛ nyɛ́mɛ̀ kɛ dò nkù í yóó deè, dɛɛ̀ te kɛ̀ ti náá nkɛ í yĩɛ̃kù.
13 Ti í dònnɛ̀ Mɔyiisi wèè do ɔ̃ɔ̃ kɑ̃ɑ́ nho ìikɛ̀ kuyààkù bá Isidayɛɛribɛ í nyà Kuyie nkó kuwenniku dèè dìì mɔ̀nnì.
14 Mɛmmɛ kɛ̀ dɛ kó kuyààkù kpaá kɑ̃nké bɛ yèmmɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ kàà mmɛtaummɛ̀ kótímɛ̀ kó dipátíri kɛ í banní. Kàa í wɛ̃nnénɛ̀ Kirisi dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nda kɑ̃tɛ́.
15 Nɛ̀ yíenní kɛ dɛ̀ baa kpaá kɛ bɛ̀ kɑ̃nké, kɛ̀ bɛ̀ kàà mMɔyiisi kó yɛpátɛ kɛ í banní.
16 Onìtì cɔutɛ́ dìì mɔ̀nnì ndi Yesu, dɛ kó kuyààkù ɔ̃ɔ̃ kɑ̃ɑ̃témɛ̀.
17 Kɛ yɛ́ ti Yiɛ̀ ntúmɛ̀ Muyaánsààmù. Muyaánsààmù borɛ̀ kunaatí dɛ mbo.
18 Tínti bèè cɔutɛ́ Yesu, kɛ̀ dɛ kó kuyààkù kɑ̃ɑ̃tɛ́, ti mɔkɛmu Kuyie nkó kuwenniku kɛ̀ kù ti ceeri kɛ̀ ti naà nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nyɛwe yɛmɔu duómɛ̀ kɛ mɔɔri o kpetì. Ti Yiɛ̀ nkó muyaá mmuù pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú.

4

Tikpàtì tìì bo tiyaamatì miɛkɛ

1 Kuyie nkuù ti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ tì duɔ́ nku kó mutɔ̃mmú, dɛɛ̀ te kɛ̀ ti mù pĩ nkɛ̀ ti kɔ̃ǹtì í yáríkú.
2 Ti yóumu mɛdɔɔ̀rìmɛ̀ disɔ̀rì kɔ̃mɛ, ti dɔɔ̀rìmɛ̀ mɛmɔu síému, ti í cií nhòmɔù, ti í ceeri Kuyie nnáaǹtì. Ti náá ntimɔ́mmɔnti nti bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ Kuyie nwúó, bèè dɔ́ timɔ́mmɔnti bɛ̀ bo na kébantɛ́.
3 Bá kɛ̀ Tináaǹsààtì ti náá ntì kpaá kɛ sɔ̀ù, ti sɔ̀ùnɛ̀ bèè fieti bèmbɛ.
4 Bɛ̀ í yie nkɛ yɛ́ kutenkù kuù nkóo kpààtì dibɔɔ̀ bɛ̀ yɛ̃ĩkùnnɛmɛ̀ kɛ bɛ̀ dìítí bá bɛ̀ í yau Tináaǹsààtì kó kuwenniku, Kirisi kɔku kùù ti bɛnkú Kuyie ndòmmɛ̀.

5 Ti í náá nti mɔ́mmɔmbɛ kpɛ́í, ti náá nYesu Kirisi kpɛ́í nkɛ, wèè tú ti Yiè, ti tú díì kó bɛtɔ̃mbè Kirisi kó mɛtaummè miɛkɛ.
6 Kuyie nkùù yĩ kuwennikuu míítɛ́ dibiìnnì miɛkɛ kuù míítɛ́ ti yèmmè miɛkɛ, kɛ ti bɛnkɛ ku kpetì nè Kirisi borè.
7 Ti dònnè tiyaamatì nti kè dèmarè sààrè bo ti miɛkɛ, kè bɛnìtìbè bo bantɛ́ dɛ kó muwɛ̃rímú í túmè ti kɔ̃mu kè Kuyie nkɔ̃mu mmu.
8 Bè ti fɛ̃ũ̃komu bè mɛ nyí ti na, kɛ ti ãã̀ iyĩ̀kɛ ti kɔ̀ntì mɛ nyí yãrikɛ.
9 Bè ti fɛ̃ũ̃komu kè Kuyie nti bonè kè bè ti buɔ nkè ti iiti.
10 Kè bè ti wantinè mukũ̃ũ̃ mbè do mù wantinèmè Yesu, kè bè bo bantɛ́ Kirisi fòùmè ti miɛkɛ,
11 kɛ ti wantinè mukũ̃ũ̃ nsɑ̃́ã̀ Yesu kpɛ́í, kè bè bo bantɛ́ Yesu fòùmè ti kó tikɔ̀ntì tìì yóó kú ti miɛkɛ.
12 Ti náá ntìì náaǹsààtì kè di pɛ́u mufòmmu tiì te kè bè dɔ́ kɛ́ ti kuɔ.
13 Ti wɑ̃̀rimu kɛ tú: N yiemmu dɛè te kè n nàá. Ti múnkɛ yiemmu dɛè te kè ti náá.
14 Ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkùù te kè ti Yiè nYesu yɑ̃́ńtɛ́ kuù yó nte kè ti yɑ́ntɛ́ nè díndi kè ti wɛ̃nné kékɔtɛ kémbo ku borè.
15 Ti fɛ̃ũ̃rì díì kpɛ́í nkɛ kusũ̃kù di miɛkɛ bo pɛ́tɛ́ Kuyie nkó mɛsàà kè ku kó yɛsãã̃ ndɔkɛ dɛukɛ.

Tikɔ̀ntì tìì yóó kú

16 Dɛè te kè ti kɔ̀ntì í yɑ́ríkú, bá kè tikɔ̀ntì cĩ̃tiri ti wɛ̃rè yiɛ pɛ́úmu muwɛ̃rímú yɛwe yɛmɔu.
17 Ti fɛ̃ũ̃rì sámpó nwe kè dɛ kó mɛfɛ̃ũ̃tímè yóó pɛ̃ɛ̃́tɛ́, dɛè ti tũnni kɛ bo ti tanné Kuyie nkó tikpetì miɛkɛ tìì dɛu kɛ í sénní kɛ yóó mbo sɑ̃́ɑ̃̀, tì pɛ̃ɛ̃́tému ti mè nyo mmɛ̀è̀ sémmè.
18 Ti í wanti ti nuɔ nwúó ndè, ti wanti ti í wúó ndè ndɛ, onìtì wùó ndè ɔ̃ɔ̃ í nhɔɔtɛ, ti í wúó ndè dɛè bo sɑ̃́ɑ̃̀.

5

1 Ti yɛ́mu kɛ dò nti kó tikɔ̀ntì tii ntú yɛfɛ nyɛ kè ti bo yɛ miɛkɛ, kè yè ku dìì yiè, Kuyie nti duómmu sicɛ̃kperí kɛĩ̃nkè kumɔ́mmɔnku kù maá sì, sìì yó mbo sɑ̃́ɑ̃̀. Sì í maánè sinitinɔu.
2 Dɛè te di mmɔ̀nnì kè ti fɛ̃ũ̃rì dɛ kó yɛfɛ miɛkɛ kɛ dɔ́ Kuyie nti duɔ́ nkɛĩ̃nkè kó sicɛ̃́ĩ̃.
3 Ti mɛ nyóó tamè dɛ kó sicɛ̃́ĩ̃ ti í yóó nfeío.
4 Ti mɔkɛ tìì kɔ̀ntì kɛtenkè kiɛ nti ti fɛ̃ũ̃komu, kè ti áàrì, ti mɛ nyí dɔ́ kɛ kú kénkpa tikɔ̀ntì, ti dɔ́ képɛ́tɛ́ kɛĩ̃nkè kpɛti nti kè dèɛ yie nkè mufòmmuu maánko mukũ̃ũ̃.
5 Kuyie nkuù dè dɔ̀ɔ̀ ti kpɛ́í nkɛ ti duɔ́ Muyaánsààmù mùù bɛnkú kù ti baanèmè mɛsàà.
6 Ti kpaá bo dìì mɔ̀nnì tikɔ̀ntì tìì mmiɛkɛ ti í tɔ́kénè ti Yiè ncĩ̃ɛ̃̀tè ti kɔ̃mbùɔ̀tì mɛ nyí duò.
7 Ti kérí nè mɛtɑ́́kùmè mmɛ dè í tú ti dè wùó.
8 Ti kɔ̃mbùɔ̀tì í duò, ti pètìnkɛ dɔ́ kéyèmu ti nkɔ̀ntì miɛkɛ kékɔtɛ ti Yiè mborè.
9 Dɛè te kè ti wanti kè ti ku yoo ti fòù Kuyie nti pénsìrì.
10 Kɛ yɛ́ ti yóó cómmúmè diyiè marì Kirisi ììkè kòo yietí bá wè dɔɔ̀rìmè do dòmmè, mɛsàà nyoo mɛyɛi nhò dɔ̀ɔ̀ mè ò kpaá fòù dìì mɔ̀nnì.

Onitipànwè

11 Ti dé ti Yiè nwe kɛ pĩ nho tɔ̃mmú, kɛ yũɔ̃nní bɛnìtìbè o borè. Kuyie nyɛ́mu
ti yèmmè, kè n yèmmè dò ndi múnkɛ n yɛ́.
12 Ti í dɔ́ késãntɛ timáà, ti dɔ́ ké di náké ti náámmè mmɛ timɔ́mmɔnti kè di
yèmmè nti naatinè, kè di níí na kétɛ́nné bèè di náánnè sipɔɔ bá dè í bonní bɛ
yèmmè miɛkɛ.
13 Kè ti wàátɛ́, ti wàátɛ́ Kuyie nkpéí nkɛ, kè ti yèmmè mɛ nwenni mè wenni
díì kpéí.
14 Kirisi kó mɛdɔ́kùmè mɛè ti tɛ̀mù, kè ti yɛ́ kɛ dò nhonìtì omáà kú dìì mànnì
bɛnìtìbè bɛmɔu kpéí, timɔu ti kumu.
15 Ò ku timɔu ti kpéí nkɛ, ti tɛ́nkɛ í te timáà, ti dò nkénfòù wèè kú kɛ yàńtɛ́ ti
kpéí o kpéí nkɛ.
16 Kè dè dò mɛmmɛ ti tɛ́nkɛ í wúó nhòmɔù nè mɛnitiyèmmè, ti mɛ ntɛ́nkɛ í
wúó nKirisi nè mɛnitiyèmmè.
17 Kòò mɔù tàunnè Kirisi ò naá nhonitipànwè nwe kè dè kótírè dɛmɔu pɛ̃ɛ̃té,
dɛmɔu kè dè naá ndɛpànnè.
18 Dɛmɔu Kuyie nkuù dè dɔ̀ri, kunku kùù ti taunnè kumáà nè Kirisi borè, kɛ
ti duɔ́ mmutɔ̃mmú kè ti bo nyũɔ̃ní bɛnìtìbè ku borè kè bèɛ kù taunnè.
19 Kuyie ntaukonè kumáà bɛnìtìbè nè Kirisi borè ndɛ kɛ bè cĩɛ́nko bɛ yɛi nkɛ
ti duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú kɛ tú tí náké mɛtaummè kpéí.
20 Ti cómmú Kirisi kó difɔ̃tìrì ndi kɛ di náánnè, Kuyie ndi náánnè ti nɔ̀ miɛkɛ
nkɛ, ti di báámmu kɛ tú dí yie nkɛ taunnè dimáà Kuyie.
21 Kirisi do í mɔkɛ mɛyɛi mmamè, kè Kuyie nhò toú nti kó mɛyɛi mmɛmɔu kè
dè bo yie nkè kù ti saàkùnnɛ.

6

1 Tínti bèè wɛ̃ńnè Kuyie nkɛ pĩ nku tɔ̃mmú, ti di náámmu kɛ tú di báá yóu kè
Kuyie ndi duɔ́ mmèè sàà nyè dɛtetìrè.
2 Ti wɔ̀rimu kɛ tú:
N kèèmu a báammìi dimɔnnì sààrì,
kɛ ì couté, kɛ da teénnè,
n dɔ́ kɛ da dɛɛté dìì mànnì.
Tóò, dimɔnnì sààrì tú dii. Yíe nwe Kuyie ndómè ké da dɛɛté!
3 Ti í dɔ́ ti dɔɔ̀rìmèɛ bɔ nhòmɔù, kè bèɛ wátí ti tɔ̃mmú.
4 Ti dɔ́ bèɛ bantému ti dɔɔ̀rìmè mɛmɔu miɛkɛ ti túmè Kuyie nkó bɛtɔ̃mbè. Dɛè
te kè ti fɛ́ũrì kɛ áàrì, kè ti yèmmè cààri, kɛ ti mi.
5 Kè bè ti puotì, kɛ ti kpetì, kɛ sukú bɛnìtìbè kè bɛ miɛkɛ ti pɛikɛ, kè ti pĩ
mutɔ̃nyonkumu, kɛ wenté inuɔ, kɛ wenté dikònnì.
6 Kè Muyaánsààmù ti teénnè kè ti borimɛ wenni, kɛ ti yɛ́ Kuyie nnáanìtì, kɛ
mɔkɛ mɛminnímè, kɛ nitì, kɛ dɔ́ titɔbè mɔmmuɔ.
7 Ti náá nKuyie nnáanìtì weti weti nwe kè Kuyie nwɛ̃rímú ti bonè, ti kó
tikpàrìnɛntì tu ti bo dɔɔ̀mè Kuyie ndómè.
8 Kè biɛ nti sãntí, bɛtɔbè nti sɑ̃́ɑ̃́, kè biɛ nti wátìrì, kè bɛtɔbè náá nti kó mɛsàà
nkpéí, kɛ ti wúó nsiyáàbìsí yɛmbè kè ti né náá ntimɔ́mmɔnti.
9 Kɛ dɔɔri kɛ dò mbè í ti yɛ́ kɛ né ti yɛ́, kè ti wúó mbèè yóó kú kè ti né fòù, kɛ ti
kpetì, bè mɛ nyí ti kòù.
10 Kɛ caàri ti yèmmè kè diwèì né ti bo sɑ̃́ɑ̃́, kɛ ti wúó nyidawaá nkè ti né
kparikùnko bɛnìtìbè péu, kɛ ti wúó mbèè í mɔkɛ dèmarè kè ti né mɔkɛ dɛmɔu.
11 Ti kɔbɛ, Kɔdɛnti kɔbɛ ti í di sɔ̀nnɛ tìmatì, ti di dómu nè ti yèmmè mɛmɔu.
12 Ti di duɔ́mmu ti yèmmè, díì í ti duɔ́ ndi kɔ̃mɛ.
13 N di náánnè kɛ dò m bí nyi, ti duɔ́nnè di yèmmè ti di duɔ́mmè ti kɔ̃mɛ.

Kuwenniku í wɛ̃nné dibiìnnì

14 Di báá taunnè dimáà bèè í yɛ́ Kuyie. Dɛwennirɛ í wɛ̃ńnè dɛsĩnnè, kuwenniku í wɛ̃ńnè dibiìnnì.
15 Kirisi í wɛ̃ńnè dibɔɔ̀, Kirisi kou í wɛ̃ńnè wèè í tú Kirisi kou.
16 Bè í fiiku yɛbɔkè Kuyie ncĩ̀tè. Ti tú Kuyie ncĩ̀tè ntɛ kù bo tèɛ miɛkɛ, kéndònnè tì wɑ̃̀rimè kɛ tu:
M bo mbo bɛ cuokè kɛ bɛ wɛ̃nné,
kɛ bɛ te kɛ bè tu n kɔbɛ.
17 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ tú:
Yènnè bɛ miɛkɛ kécɑ́nné.
Di báá káákɛ́ dèè sĩ,
kè dɛɛ yie nkè n di cɔuté,
18 ké n tú di cicɛ, kè di tú m bí.
Mí nKuyie Mpakɛdaa míì mɛ nyɛ̃.

7

1 N kɔbɛ Kuyie nti dɔúnnè yèè nɔ́ kó dimàà tú yɛsààyè nyɛ, yóunè kè ti mɛnténè timáà dèè sĩnkùnko tikɔ̃̀ntì nè mɛyèmmè, kéyetoo kéndò mpái pái kéndé Kuyie.

Kɔdɛnti kɔbɛ cèètɛmè kè dè narikɛ Pɔɔri

2 N duónnè di yèmmè mɛmɔu, n yí cààrè òmɔù dèmarè, n yí tannɛ́ òmɔù tidawantì miɛkɛ, n yí ciité òmɔù kɛ di o kpɛrɛ.
3 Dè í tú m béi mɛmmɛ kɛ di kpannè, n di nàkému kè n tú n di duɔ́ n yèmmè mɛmɔu kɛ ti wɛ̃nné, kɛ yó nwɛ̃ mmufòmmu miɛkɛ nè mukũũ mmiɛkoo.
4 N di tɑ́ mɛdiè mmɛ kè n yèmmè di naatinè, kè m mɔkɛ dikɔ̃m̀bùɔ̀ kè diwèì m bo mɛsàà ndi kpéí bá nè ti mɛ nfɛ́ũ̃rìmè.
5 N tùɔkɛ dìì mɔnnì Maseduɔnni kɛ máánè mɛháárìmè tipíìtì timɔu, n yí nna kɛ om̀pè, kénharìnè biɛ nkɛ yĩɛ̃kù bɛtɔbè.
6 Kuyie nkùù ɔ̃ɔ̃ bántè wèè yèmmè cààrè, kè kù m bántè kè Titii tuɔkení.
7 Dè í tú dè n narikɛ ò tùɔkɛníme máà kpéí, nè di sòò náríkùnnɛ mèè botí o yèmmè ò n nàkému di dómè ké n yà nè di yèmmè sòò cààrèmè nè di mɔkɛ tìì kɔ̃nyauti n kpéí dɛè te kè diwèì dɔkɛ m pĩ.
8 N sòò di wɑ̃̀ri dipátíri kécaàrè di yèmmè n yí dèmmu, bá kè ǹ dèmmu dɛ kó idebìi í ɔɔtɛ, kɛ yɛ́ di yèmmè cààrèmè dimɔnnì sám̀pɔ́ nwe.
9 Dè n naatimu di m̀mɔnnì n di wɑ̃̀rimè dɛ kó dipátíri dè né í tú n yɛ̃ ndi yèmmè cààrè mèè kpéí, dɛ kó mɛyɛǹcaàrìmè di tee mmèè kpéí nkɛ kè di cèètɛ kɛ tũnnɛ Kuyie nkù dɔ́ ku kɔbɛ mmɔkɛ mɛè yɛǹcaàrìmè botí. N tũ n yí di cààrè dèmarè.
10 Mɛyɛǹcaàrìmè mèè tu Kuyie nkɔ̃mɛ mè teénnè onìtì nwe koò cèèri. Dɛ kó mɛyɛǹcaàrìmè botí bè ɔ̃ɔ̃ í ǹdèmmu mɛ kpéí. Kutenkù kuù nkó mɛyɛǹcaàrìmè í ceeri onìtì mè ò kɔ̀ùmu.
11 Wénténè kéyà dɛ kó mɛyɛǹcaàrìmè miɛkɛ Kuyie mpĩ mmùù tɔ̃mmú, kè dè di yonkɛ, kè di kɔ̃m̀bùɔ̀tìi do, kè dí ndɔ́ ké n yà, kéité kécómmú kédɛitɛ wèè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, kɛ bɛnkɛ kɛ dò ndi í ò kòḿmú.
12 N sòò í di wɑ̃̀ri dipátíri wèè dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhò kpéí nyoo ò cààrè wè kpéí. N di wɑ̃̀ri kɛ di bo dɔ̀ɔ̀ kè dɛɛ bɛnkɛ di ti dómè mmɛ.
13 Di dɔ̀ɔ̀ kè dè n narikɛmu, kɛ yìé kɛ n narikɛ di sòò cɔutémè Titi kénáríkùnnɛ o yèmmè.
14 N sòò di sɑ̃ntɛmu Titi borè kɛ sɔ́ nhò mu nyí kòtoo, kòò kɔ̀too kɛ sɔ́ ndè mènkɛ mɛ ndò. Nh ɔ̃ ndi náá mómmuɔ nwe, kéndonnè n sòò sɑ̃ntɛmè Titi di borè kè di mènkɛ dɛ nyà.
15 Ò di dó mɛdiè mmɛ, kɛ í yĩɛ̃ ndi sòò ò cɔutémè kéyie nho tié nké nhò dé mɛdiè.

16 N yèmmè di naatinèmu, n yí di yĩ̀kù tìmatì miɛkɛ.

8

Maseduɔnni kɔbɛ kó yɛpãrè

1 N kɔbɛ n dɔ́ ké di nákɛ́ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ mèè sàà mmɛ Kirisi kɔbɛ tĩrè yèè bo Maseduɔnni.
2 Bá nè mɛfɛ́ũ̃tímè mɛ nti sɔ̃nkɛ́mè mɛdiè nè mɛmmɛ kè ti mmɔ̀kɛ diwèì mɛdiè, kɛ pã mɛdiè, bá nè ti mɛ ncĩĩnnìmè.
3 Kè tìi ndɔ́ nè timáà tì bo pãmè, képã kè dèɛ pɛ̃̃té ti wɛ̃rímú.
4 Tiì do yetíróo kɛ ti báá nkɛ tú tí yóu kè tì múnkɛɛ pã ti kpɛrɛ Kirisi kɔbɛ bèè bo Sudee kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ.
5 Tì do keté kéduɔ́ ntimáà ndi Kuyie nkɛ́ndɔ̀nnè Kuyie ndɔ́mè, kɛ né ti duɔ́ timáà, kɛ pã kè dèɛ pɛ̃̃té ti yèmmè do dò ntì yóó pã kè dè mmɑmè.
6 Dɛè te kè ti bántè Titi kɛ tú wèe wɛ̃too késɔɔté kéyáúkùnnɛ di kɔ̃̀ntì, kédeè mutɔ̃mmú ò keté mù.
7 Díì tú bɛketibè dɛmɔu dɛ miɛkɛ, kɛ dɔ́ Kuyie mmɛdiè, nkɛ mɔkɛ bèè nɔ nkɛ náá Kuyie nnáaǹtì, nè bèè nɔ nkɛ tì tié nkè di kɔ̃̀ntì yɑu, kè di ti dɔ́ mɛdiè. Kè n yɛ́ kɛ dò ndi bo ntú bɛketibè bèè pãã mbɛ miɛkɛ.
8 N yí yɛ̃ ndi pã nè muwɛ̃rímú, n dɔ́ ké di nákɛ́ bɛtɔbè pãã mmèè botí nku, kè dèɛ yáúkùnnɛ di kɔ̃̀ntì kɛ di bɛnkɛ di dɔ́mè Kuyie.
9 Di yɛ́mu ti Yiè nYesu di dɔ̀ɔ̀ mèè sàà, wenwe wèè do tú okpààtì kɛ yie nticĩ̃tì kɛ di kpàrìkùnnɛ.
10 N di náá n yèmmè dòmmè mmɛ, dè wennimu kɛ dò ndi sɔɔté kémpãã, kɛ yɛ́ díì yàà yàmè dɛ kó mɛyèmmè kéketé di bo pãmè.
11 Di keté dɛ kó mutɔ̃mmú nè tikɔ̃nyɑuti nti, sɔɔténè ké mù dèè nè diwèì, kémpãã ndi bo nɑ képãmè.
12 Kàa pã nè ɑ yèmmè mɛmɔu, bá kè dè í dɛu Kuyie nhɔ̃ɔ̃ cɔutému, Kuyie nwèí ɑ mɔkɛ kè dè màmè mmɛ.
13 Bè í yɛ̃ ndí pã bɛtɔbè kémɔntɛ di mɔ́mmɔmbɛ, bɛ yɛ̃ ndi totému.
14 Di mɔkɛmu yíe, dí nteennè bèè kpɑ, kè bè nɑa mɔkɛ kè di kpɑ bè di teennè. Bè dɛ ntú di toté.
15 Kéndɔ̀nnè ti wɔ̀̃rimè kɛ tú:
Wèè do ɔ̃ɔ̃ koú péu
o kpɛrɛ do ɔ̃ í nsùɔ́,
wèè kou sámɔ̀pɔ́
o kpɛrɛ mɛ ndo ɔ̃ɔ̃ í nhò dɔńté.

Pɔɔri tɔ̃mmè Titi nè o népobè

16 Ti sãntí Kuyie nkuù teennè Titi kòò di dɔ́ ti di dɔ́mè.
17 Ò yiemmu kɛ bo kɔtoo di ciɛ, dè í tú ti ò nàkémè máà, ò do dɔ́mu o mɔ́mmuɔ ké di yà.
18 Ti ò nɛínnènko ti népo wèè nàá Tináaǹsààtì kè Kirisi kɔbɛ bɛmɔu ò sãntí.
19 Kirisi kɔbɛ bɛè ò tããté kòò bo ti cíe nkè ti kɔtɛnè yɛpãrè Sedisadɛmmu. Kè yèɛ déúkùnnɛ Kuyie nyètìrì kɛ bɛnkɛ ti dɔ́mè kénteénnè titɔbè.
20 N yí dɔ́ kéntɔ dɛ kó idíítí diɛyì m máà bè yàà bo n wátí mèè kpéí.
21 Ti í wɑnti dèè wenni Kuyie nyìikè máà, ti dɔ́ dèè wenni dèndɛ Kuyie nnè bɛnìtìbè ìikè.
22 Ti yìé kɛ tɔ̃nko ti népo wè, ti ò yàákému kucɛ mèpéu kɛ sɔ̃́ nho kɔ̃̀ntì yɑu, kɛ né dɔkɛ yɑukɛ di mmɔ̀nnì ò tɑ́ mèè kpéí.
23 Mí nnè Titi tíì wɛ̃ nkɛ pĩ mmutɔ̃mmú di kpéí, kè bɛtɔbè, Kirisi kɔbɛ bɛè bè tããté, kè bè pĩ mmutɔ̃mmú kɛ déúkùnko ti Yiè nYesu Kirisi yètìrì.

24 Bɛnkɛnɛ̀ bɛ, di bɛ̀ dɔ́mɛ̀, kɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ɛ bantɛ́ mùù te kɛ ti di sãntí.

9

Kuyie nti pãã nkɛ̀ ti bo mpããmmu

1 Dɛ̀ tɛ́nkɛ í békú n di wãri yɛpãrɛ̀ bɛ̀ pãã nyɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sudee yɛ kpéí.
2 N yɛ́mu di dɔ́mɛ̀ kɛ́ bɛ̀ teennɛ̀, kɛ di sãntɛ Maseduɔnni kɔbɛ borɛ̀, kɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ tú nɛ̀ yàkɛní nwe Akayii kɔbɛ dɔ́mɛ̀ képã. Di kó tikõnyauti tiì yáúkùnnɛ bɛsũkúbɛ̀ kɔ̃ntì.
3 N tõnko ti kɔbɛ biɛ nkɛ dɔ́ nni nsɔ́ ndi bàátí kɛ dɛ̀ɛmu, kɛ̀ n di sãntɛ dìì sãnni ntú dimɔ́mmɔnni.
4 Kɛ̀ dɛ̀ dò Maseduɔnni kɔbɛ mabɛ̀ bo n nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ sɔ́ ndɛ̀ í dò mbɛ̀ nàkémɛ̀ dɛ̀ bo naá nti kó ifɛi kɛ̀ m báá yĩ di kpɛyi.
5 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tõnko ti kɔbɛ kɛ̀ di bo tíí nyɛpãrɛ̀ di ti nàkɛ́ yɛ̀ɛ̀ kpéí. Nɛ̀ di pãrɛ̀ miɛkɛ nkɛ bɛ̀ bo bantémɛ̀ di pãmɛ̀ nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛmáà.
6 Di yɛ́mu kɛ dò nkàa buɔtí sámpɔ́ a õõ kõũ sámpɔ́ nwe, kàa buɔtí mɛdiɛ̀ nha kõũ mɛdiɛ̀.
7 Bá wè wèe pã o yèmmɛ̀ dò nwèe pã kɛ̀ dɛ̀ mmamɛ̀, kɛ báá pã kédeè kédemmu yoo dɛ̀ ndɔ̀nnɛ̀ muwɛ̃rímú, kɛ yɛ́ Kuyie ndómɛ̀ wèè pã wènwe nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu.
8 Kuyie mmɔ̀kɛmu muwɛ̃rímú kɛ bo di pã kɛ̀ dɛ̀ nsũ kɛ́ ndi sànnɛ̀ késúɔ́ nkɛ di dɔɔ̀ bɛtɔbɛ̀ mɛsàà.
9 Kéndɔ̀nnɛ̀ ti wɛ̃̀rimɛ̀ kɛ tú:
Kù nitimu kɛ pãã mbɛcĩrìbɛ̀ sɛ́ɛ̃̀.
10 Kuyie nkùù õõ duɔ́ nhotenkútì tidibotì kénte kòo kõũ mɛdiɛ̀ képété kényo, kù bo ndi yéútí tidibotì kénte kɛ̀ dɛ̀ kòtírí kɛ di nìtì dɔ̀kɛ dɛukɛ.
11 Kuyie nyóó di pãmu mɛdiɛ̀, nkɛ̀ di múnkɛɛ pã mɛdiɛ̀. Kɛ̀ ti kɔtɛnɛ̀ di pãrɛ̀ Sudee kɛ̀ bɛɛ sãntɛ Kuyie nyɛ kpéí.
12 Kɛ yɛ́ yɛpãrɛ̀ di pãã nyɛ̀ í teénnɛ̀ Kirisi kɔbɛ máà, yɛ̀ yó ntemu kɛ̀ bɛɛ sãntɛ Kuyie.
13 Di pãrɛ̀ yɛɛ̀ yóó bɛnkɛ di tú bɛ̀, kénte kɛ̀ kusũkùu déúkùnnɛ Kuyie nyètìrì, di yié mmɛɛ̀ kpéí nTináaǹsààtì kɛ totírínɛ̀ di kpɛrɛ bɛtɔbɛ̀.
14 Bɛ yèmmɛ̀ bo ndi naatinɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ndi báánnɛ̀ Kuyie nkù di dɔɔ̀ mɛɛ̀ sàà ndiɛmɛ̀ kpéí.
15 Nsãntínɛ̀ Kuyie ku pãnnì diɛrì kpéí.

10

Pɔɔri nàkɛ́ tì bɛɛ̀ ò wàtìrì

1 Mí Pɔɔri míì dɔ́ kɛ́ di bɛ́innɛ̀. Mí nwèè yɔɔ̀ nKirisi n dɔɔ̀ mɛɛ̀ sàà nkpéí, kéndɔ̀nnɛ̀ di miɛkɛ bèmabɛ̀ tumɛ̀ nh ɔ̃ nyɔɔ̀ n di bonɛ̀ dìì mɔnnì kédété kékpenkɛ.
2 Báá duɔ́nnɛ̀ kɛ̀ n kɔtoo dìì yiè di ciɛ kɛ̀ n náaǹtì ńkpeńnì, n yí yó nnáánnɛ̀ bɛɛ̀ yèmmɛ̀ dò n dɔɔri nɛ̀ onìtì kó mɛciì nkɛ yĩɛ̃̀kù.
3 Ti tú bɛnìtìbɛ̀ mbɛ, ti né í maù nɛ̀ onìtì kó mɛciì.
4 Ti kó tikpàrìnɛntì í tú kutenkù kuù nkpɛti, ti tú Kuyie nkpɛti nti kɛ kpeńnì, kɛ bo na képɔntɛ sicɛ̃kperí.
5 Ti ti nkɔùnɛ̀ mɛyáàbìsíyèmmɛ̀ nɛ̀ sifeí kõmɛ, dɛɛ̀ ti dítìnko Kuyie mbíékɛ̀. Ti ti mpĩĩnnɛ̀ mɛnitiyèmmɛ̀ kɛ mɛ niù Kirisi borɛ̀, kɛ̀ mɛ̀ yìé nho kpɛti.
6 Kɛ̀ di yie ndìì mɔnnì ti kpɛti ti bo kpetínné bɛɛ̀ yetírí Kuyie nkpɛti.
7 Bɛ̀ wèí dɛɛ̀ wenni dɛndɛ fɛnɔnfɛ̀. Kòò mɔù yèmmɛ̀ dò nhò tu Kirisi kou, wè nyɛ́ kɛ dò nti múnkɛ bɛ ntú.

8 Di yèmmè dò m pɔtì Kuyie nni niímmè kpéí nkɛ. N do dòmmu kémpɔtì kè
dèɛ pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ bá ifɛi bá nni mbo, kɛ yɛ́ Kuyie kuù n niímmè kè m bo pĩ
mmutɔ̃mmú kɛ di kpénkùnnɛ, dè í tú n yóó di bɔ.
9 N yí di wãũ yɛpátɛ kè bo donné di kɔ̃m̀bùɔ̀tì.
10 Bèmabè nàá nkɛ tú: M pátɛ náaǹtì ɔ̃ nkpeńnì kɛ yóù, kè n né kɔ̀too nni
ncĩĩnnì kɛ náá nkɛ kɔɔ́ nkɔɔ́ nkè dè dò mmɛséḿmè kpɛrɛ.
11 Wèè nàá mmɛmmɛ wè nyɛ́ kɛ dò n di wãũ tì nè nh ɔ̃ɔ̃ kɔtoo kénnáá ntì dè í
cɑ́ɑ́.
12 M báá na kémbeúnè m máà bèè yèmmè dò mbè dɛu. Bè tu tiyɛìntì nti kɛ
ɛrìnè bɛmáà bɛtɔbè.
13 M báá na kénsãntí m máà kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té Kuyie nni mbenné nè dè, n yó nsãntí
m máà Kuyie nni mbennénè dè ndɛ. Dèè tú m bo kɔtoomè di ciɛ.
14 N na nyĩ n dɔ̀ɔ̀ n do í dò nkédɔɔ̀ dè ndɛ kè n do í kɔ̀too di ciɛ, míì mɛ nkɔ̀too
di ciɛ kɛ di nàké Kirisi kó Tináaǹsàátì.
15 Ti í dɔ́ kémpɔtìnè bɛtɔbè pĩ mmùù tɔ̃mmú. Ti dɔ́ di tɑ́kùmè mɛè kpenkɛ, kè
n tɔ̃mmúu yíé kédɛukɛ di cuokè, mù né báá pɛ̃ɛ̃té Kuyie nyɛ̃ mmù ḿberínè dè.
16 Dɛ kó difɔ̃nkúò m bo na kénáké Tináaǹsàátì yɛhɛkè tɛyè òmɔù mu nyí nàké
yè, n yí dɔ́ n sɔɔté òmɔù pĩ ndè mutɔ̃mmú.
17 Wèè dɔ́ kémpɔtì wè mpɔtì nè Kuyie nhò dɛɛtémè.
18 Kuyie nsãntí wè weè tu onìtì dè í tú wèè sãntí omáà.

11

Pɔɔri nè bɛsoùmbè

1 Kè di bo na kéminné kè n nàké kuyɛìnkù tɛ̃mè di minné.
2 N di dɔ́ mɛdiè mmɛ kè dè n yóù, kè dɛ kó kuyonku tú Kuyie nkɔku. Di dònnè
isapùmbí nyi, kè n di waá ndi dɔù Kirisi, kɛ dɔ́ di nwe nwetí omáà.
3 Kɛ né yĩɛ̀kù bè bo di sukúmè kè di ò yóu. Kéndònnè fɛwààfè do soutémè Ɛfu
kóò fétìnnɛ.
4 Di í yetírí tìmatì, bá kè bè di nàké Kirisi tɔù mɔù kpɛti, di ɔ̃ɔ̃ yiemmu, kè bè
di nàké dibɔɔ̀ kpɛti di baa yienko, kè bè di nàké tìì cɑ̃ɑ̃nnè Muyaánsààmù nè
Tináaǹsàátì kpɛti, di baa tó yienko.
5 N yèmmè í dò n kɛ̃ńnìnè di tú bè Kirisi kó yɛtɔ̃rè diɛyè.
6 Kè dè yèmmè n yí nɔ nkɛ náá, n né yɛ́mu Kuyie nnáaǹtì páíí kɛ tì ndi nàké.
7 Mɛyɛi mmɛ n kɛ̃kùnnɛmè m máà kɛ di nàké Kuyie nnáaǹtì fàárè kɛ di bo
kpenkaà?
8 N yóu kè Kirisi kɔbɛ n tɔ, kè m bè kòtɛ, kɛ bo teénnè dímbɛ.
9 N sòò bo di ciɛ kòò mɔù í n tɔ. N kpɛrɛ dèè dìì mɔ̀nnì, kè ti kɔbɛ Maseduɔnni
kɔbɛ bɛè kɔtɛní ké m pã dèè kó dimàà n dòńté. Di kóò mɔù sòò í n tɔ, m mɛ nyí
dɔ́ òmɔù n tɔ.
10 Nè Kirisi timɔ́mmɔnti yiè nwèè bo m miɛkɛ ò kpéí, m báá yie nkè dɛ kó
disãnnii nɔ́ɔ́té n yĩnkè Akayii kó kutempɛ̃ nkumɔu miɛkɛ.
11 N yí di dɔ́mu dɛè te kè m béi mɛmmaà? Kuyie nyɛ́mu n di dɔ́mè.
12 N dɔ̀ɔ̀mè n yóó nsɔké kɛ mɛ ndɔɔri. Dɛ mɔ̀nnì bèè wanti kémpɔtì bè pĩḿmè
mutɔ̃mmú kɛ ti dònnè, bè báá pétɛ́ bè bo mpɔtìnè mù.
13 Dɛ kó bɛnìtìbè tú bɛsoùmbè mbɛ kɛ dɔ̀ɔ̀ bɛmáà Yesu tɔ̃rè.
14 Dè í dò nkɛ ti di, dibɔɔ̀ mɔ́mmɔnni ɔ̃ɔ̃ namu kédɔɔ̀ dimáà Kuyie ntɔ̃nnì.
15 Dè í yóù dibɔɔ̀ kó bɛtɔ̃mbè bo dɔɔ̀mè bɛmáà Kuyie nkó bɛtɔ̃mbè, bè né yóó
yàmu dɛ kó mucɔ̃ntimu diyiè marì.

Pɔɔri fɛ̃ũtémè

16 M bo yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Òmɔù bá nni nhwúó nkuyɛìnkù, kɛ̀ di mɛ nni nhwúó
nkuyɛìnkù nku, yóunɛ̀ kɛ̀ nnákɛ́ tiyɛìnnáaǹtì, kɛ múnkɛɛ fómmú sámpɔ́.
17 N dɔ́ kɛ bɛ́i ntì í tú ti Yiè nkpɛti, tiyɛìnnáaǹtì nti. Dɛ̀ dò n fómmúmu kɛ̀ n yóó
fómmú.
18 Bɛtɔbɛ̀ fuommu, kɛ̀ bɛ yɛmmɛ̀ dò mbɛ̀ yɛ́ dɛmarɛ̀, m múnkɛ bo fómmú.
19 Díndi bɛ̀ɛ̀ yɛmmɛ̀ dò ndi cìì, di yie tiyɛìnnáaǹtì,
20 kɛ yie nkɛ tú bɛ kó tidaatì, kɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ di soú nkɛ tóú di kpɛrɛ, kɛ yie nkɛ̀
bɛ̀ di senku, kɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ di bemmù.
21 Di naatimu di túmɛ̀ n cĩĩnnì, ifɛi iì tì nni mbonɛ̀ n yí namɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ bɛtɔbɛ̀
dɔ̀ɔ̀rimɛ̀.
Mùù te kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ fuo m múnkɛ mù mɔ̀kɛmu. N náá tiyɛìnnáaǹtì nti.
22 Kɛ̀ bɛ̀ tu Ebedeebɛ mbɛ m múnkɛ we ntú, kɛ̀ bɛ̀ tu Isidayɛɛribɛ mbɛ, m
múnkɛ we ntú, kɛ̀ bɛ̀ tú Abarahammu kó iyaàbí nyi, m múnkɛ dɛ ntú.
23 M bo yíé kénáké tiyɛìnnáaǹtì. Kɛ̀ bɛ̀ tu Kirisi kó bɛtɔ̃mbɛ̀ mbɛ, m múnkɛ we
ntú kɛ pĩ mmutɔ̃mmú kɛ bɛ̀ pɛ̃ɛ̃té, kɛ̀ bɛ̀ n kpetínné kucɛ mèpéu, kɛ m puotí kucɛ
mèpéu, kɛ̀ n kàátɛ́ mukũũ nkucɛ mèpéu.
24 Kɛ̀ Sifubɛ m puotí kucɛ mènùmmù didáù sipísìtããti nɛ̀ mèwɛi.
25 Kɛ̀ Odommu kɔbɛ m puotí kucɛ mètããti, kɛ m bùótí yɛtã́rɛ̀ kucɛ mènàà. Kɛ̀
n dìu nɛ̀ bàtóò kucɛ mètããti, kémmɔkɛ mɛniɛ mmiɛkɛ kuyie nku máà, kɛyènkɛ̀
kɛmáà kɛ dɛitínɛ̀ kudabɛkù kó diwétirì.
26 N cemmu miɛkɛ kɛ̀ n kàátɛ́ mukũũ nyikó mmiɛkɛ, Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ
bɛ miɛkɛ, yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ dɛpaa mmiɛkɛ, dàméèrì miɛkɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ tu
Kirisi kɔbɛ bɛ miɛkɛ.
27 Kɛ pĩ mmutɔ̃nyonkumu kɛ fɛ̃ũ̃tɛ́, kɛ wentɛ́ inuɔ, kɛ̀ dikònnì m pĩ nkɛ̀ sinéyɛ̃ĩ
m potɛ́, kɛ̀ m mɔ̀ńtɛ́ tidiitì kɛ boú dinùù, kɛ mɔ̀ńtɛ́ tiyààtì kɛ̀ musɛ́é nni mpotɛ́.
28 Kɛ̀ nní mmɛ ndò nkɛ wɛ̃̀tɛ kétotí n yèmmɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛmɔu kpéí.
29 Kòò mɔù í kpeńnì muwedɔummu miɛkɛ n yèmmèɛ caàrɛ̀, kòò mɔù do
mɛyɛi mmiɛkɛ dɛ̀ nni yóù.
30 Kɛ̀ m bo mpɔtì nni mpɔtìnɛ̀ n cĩtì nti.
31 Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cicɛ wèè tu mɛsàà nyiè nsɑ́ɑ̃́, ò yɛ́mu n yí soúmmɛ̀.
32 Okpààtì Adɛtaasi kó dimànnì, kɛ̀ nni mbo Damaasi kɛ̀ kùmàndáà duó nkɛ̀
bɛ̀ɛ̀ bàa dihɛì kó yɛbòrɛ̀ kɛ bo m pĩ.
33 Kɛ̀ bɛ̀ mɛ̀ nni n cũũnnɛ̀ dimámmùyáà kuduotí kó tɛbòtɛ̀, kɛ̀ m bɛ̀ yenténɛ̀.

12

Kuyie mbɛnkɛ dɛ̀ Pɔɔri

1 Dɛ̀ í wenni a bo nfuommɛ̀. N né dɔ́ kéyíé tìmatì nti Kuyie nni mbɛnkɛ dɛ̀ nɛ̀
kù n dáa ntì.
2 N yɛ́ Kirisi kou mɔù nwe Kuyie ndo tùótɛ́ wè kɛ dèkɛnɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀, dɛ̀ mɔ̀kɛ yíe
nyɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛnàà. Kù mɛ̀nkɛ do ò tùótɛ́máà, dɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ tidɔuǹtì ntaà, n yí
yɛ́, Kuyie nkuù máà yɛ́.
3 N yɛ́mu kɛ dò nkù ò tùótɛ́ kɛ kònnɛ̀ diwèìhɛì. Kù mɛ̀nkɛ ò tùótɛ́máà, dɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀
tidɔuǹtì ntaà, n yí yɛ́, Kuyie nkuù máà yɛ́.
4 Dɛborɛ̀ kòo keè tináaǹsààtì matì, onìtì í yóó na kɛ bɛ́i ntì, onìtì ketɛ́ kɛ í dò
nkɛ́ tì bɛ́i.
5 Mîì tu dɛ kóo nìtì, kɛ na nna kémpɔtì. N né dɔ́ kémpɔtìnɛ̀ n cĩtì nti.
6 Kɛ̀ n do dɔ́ n na mpɔtìmu, dɛ̀ mɛ na bá ntú siyáàbísí, kɛ yɛ́ n náámmɛ̀
mɔ́mmuɔ nwe. N né yóumu kédɔ́ n dɔ̀ɔ̀rìmɛ̀ nɛ̀ n náaǹtì dɛɛ̀ bɛnkɛ n tú wè, kòò
mɔù bá nni nwúó nkɛ dò n dɛu.
7 Kuyie nyóu kɛ̀ dibɔɔ̀ nh ãnné mumɔmmú yonkumu, kɛ̀ m bá mmɔkɛ tɛfentɛ̀
nɛ̀ kù m bɛnkɛ dɛ̀ kpéí.

8 Kɛ̀ n kù bántɛ̀ kucɛ mɛ̀tããti kɛ tú kù m miɛkùnnɛ.
9 Kɛ̀ kù ǹ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N kó mɛsàà ndɑ bonɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ sànnɛ̀mù, nh õ̃ õ̃ pĩ̃ mmutõ̃mmú onìtì cĩ̃ĩ̃nnì dìì mɔ̀nnì ndi. Dɛɛ̀ te kɛ̀ dɛ̀ n nɑɑti n cĩ̃ĩ̃nnìmɛ̀ kɛ̀ Kirisi kó muwɛ̃rímú bo nni mbonɛ̀.
10 Dɛ̀ n nɑɑtimu n cĩ̃ĩ̃nnìmɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ n sɑ̃́ɑ̃́, kɛ n fɛ̃́ũ̃nko, kɛ cɑɑri n yɛ̀mmɛ̀ Kirisi kpɛ́í, kɛ yɛ̃́ n cĩ̃ĩ̃nnì dìì mɔ̀nnì ndi n kpeńnìmɛ̀.

Pɔɔri dómɛ̀ kɛ́kɔtɛ Kɔdɛnti mɛtããmmɛ̀

11 Díì te kɛ̀ ǹ nàké tiyɛ̀innáaǹtì kɛ fòḿmú, díì do dò nkɛ nni nkómmú. Bá kɛ̀ n yí tú òmɔ̀ù di yɛ̃ mbɛ̀ɛ̀ tu Yesu tõrɛ̀ diɛyɛ̀, bɛ̀ í mpɛ̃ɛ̃́té mmùmɑmù.
12 N fɛ̃́ũ̃rì kɛ mi nkɛ dɔ̀ɔ̀ tìì diɛtì di cuokɛ̀ tìì bɛnkú n túmɛ̀ Yesu tõnnì.
13 N dɔ̀ɔ̀ bɑ Kirisi kɔbɛ tĩ̃rɛ̀ tɛyɛ̀ kɛ í mɛ ndi dɔ̀ɔ̀? Kɛ̀ n cɑ̀ɑ̀rɛ̀ di í n tɔmɛ̀ mmɛ, n cĩ̃ɛ́nnɛ̀.
14 N kɔ̀too di ciɛ kucɛ mɛtããmmɛ̀ mmɛ, n yí dɔ́ di kpɛrɛ marɛ̀, n dɔ́ dímbɛ di mɔ́mmɔmbɛ ibí ìì õ̃ õ̃ í mpií i yɛmbɛ̀, i yɛmbɛ̀ bɛɛ̀ õ̃ õ̃ ì pií.
15 Dɛ̀ n nɑɑtimu m bo di duɔ́mmɛ̀ n kpɛrɛ dɛmɔu kéduɔ́ m máà kɛ di teennɛ̀. M mɛ ndi dɔ́mɛ̀ mɛdiɛ̀ di bo nni ndɔ́ sámpɔ́ɑà?
16 Di yɛ̃́mu kɛ dò ndi í n tɔ, kɛ̀ bèmɑbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dò n dɔ̀ɔ̀ mɛciì nkɛ di di kpɛrɛ.
17 Yáà n nàké n tõnko bèmbɛ kɛ̀ bɛ̀ di ciité́?
18 N tõnko Titi nwe nɛ̀ ti kou di yɛ̃́ wè bɛɛ̀ di ciitáà? Mí nnɛ̀ bɛ̀ ti wɛ̃ mmɛyɛ̀mmɛ̀ mɛmáà ndi nɛ̀ ti pĩ̃ mmɛ̀ɛ̀ botí mutõ̃mmú.
19 Kɛ̀ dɛ yɛ̀mmɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ ndò n náá mmiɛ nkɛ dɔ́ kébɛnkɛ n wennimɛ̀ mmɛ. Dɛ̀ í dò mmɛmmɛ, Kuyie nyɛ̃́mu n náámmɛ̀ Kirisi dómɛ̀ mmɛ, kɛ bo di kpénkùnnɛ di tɑ̃́kùmɛ̀ miɛkɛ.
20 N yĩ̃ɛ̀kù m bo tuɔkoomɛ̀ kénsɔ̃́ ndi í dɔɔri n dómɛ̀, kɛ̀ m múnkɛ dɔɔ di í dómɛ̀. N yĩ̃ɛ̀kù m bo nsɔ̃́mmɛ̀ di kpɑá kɛ ɛ̃ɛ̃nnɛ̀ ditɔbɛ̀, kɛ̀ di miɛkɛ péi ditɔbɛ̀, kɛ̀ di sɑ̃́ɑ̃́ nditɔbɛ̀, kɛ náá ntisĩ̃nténáaǹtì, kɛ mɔkɛ sifeí kɛ kɔ́nnɛ̀ ditɔbɛ̀.
21 N yĩ̃ɛ̀kù m bo tuɔkoomɛ̀ kénsɔ̃́ mbɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mbɛ̀ kpɑá sɔké mufòmmu yɛimu miɛkɛ kɛ dɔɔri di dómɛ̀. Kɛ̀ Kuyie nni ndií nyifɛi kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ɛ cɑ̀ɑ̀rɛ̀ kɛ n kɔmmú bɛ kpɛ́í.

13

Pɔɔri wɑ̀rimɛ̀ Kɔdɛnti kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ɛ wéntɛ́ bɛmáà

1 Kucɛ mɛtɑ̃́ɑ̃́mmɛ̀ mmɛ n kɔroomɛ̀ di ciɛ. Ti wɑ̀rimu kɛ tú kɛ̀ bɛ̀ wátìrì òmɔ̀ù dí tì tũntɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ yoo bɛ̀tããti ìikɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yà.
2 N sòò bo dìì mɔ̀nnì di ciɛ kucɛ mɛdérímmɛ̀ kécɑummu bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi, nkéwɛ̃tɛ ké bɛ̀ cɑu bá n yí mɛ mbɛ̀ bonɛ̀mɛ̀ bɛmbɛ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ tú n tɛ̃́nkɛ í yóó cĩ̃ɛ́ nhòmɔ̀ù m bo tuɔkoo dìì mɔ̀nnì di ciɛ.
3 Kɛ̀ di dɔ́ kéyà dɛ̀ɛ̀ bɛnkú dɛ̀ndɛ kɛ dò nKirisi náá m miɛkɛ di bo dɛ̀ yà. Kirisi í cĩ̃ĩ̃nnì ò bɛnkúmu o wɛ̃rímú di cuokɛ̀.
4 Ò do cĩ̃ĩ̃nnìmu kɛ̀ bɛɛ ò bɑɑké kudɑpããtí kòo yɑ̃́ńté nɛ̀ Kuyie nkó muwɛ̃rímú, ti múnkɛ cĩ̃ĩ̃nnìmu ò do dòmmɛ̀, kɛ̀ Kuyie nkó muwɛ̃rímú né ti bonɛ̀ mù do ò bonɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí, kɛ̀ ti pĩ̃ mmutõ̃mmú di cuokɛ̀.
5 Wénténɛ̀ dimáà kéyà kɛ̀ di tɑ̃́kùmɛ̀ fiíkú, kéyáákɛ́ dimáà kéyà kɛ̀ Kirisi bo di miɛkɛ, kɛ̀ di yàákɛ́ kɛ sɔ̃́ nhò í bo di miɛkɛ di yĩ̃ɛkɛmu.
6 N yɛ̀mmɛ̀ dò ndi yɛ̃́mu n yàákémɛ̀ m máà kɛ yà Kirisi bomɛ̀ m miɛkɛ kɛ̀ n tu o kou.
7 M báámmu Kuyie nkɛ di báá dɔɔ mɛyɛi, n yí dɔ́ m bɛnkɛ n nɔmmɛ̀, bá kɛ̀ n yí tú òmɔ̀ù di ndɔɔri mɛsàà.
8 M báá nɑ kéyetɛ timómmɔnti tìì tu Kuyie nkpɛti, n ti ndɔ́.

9 Dɛ̀ ɔ̃ nni nnaatimu n cĩĩnnì dìì mɔ̀nnì kɛ̀ di kpeńnì. M báámmu Kuyie nkɛ tú kù dɔ̀kɛ di kpénkùnnɛ ku kó kucɛ miɛkɛ.
10 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n di wɑ̃̀ri dipátíri kɛ kpaáo, kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ n tùɔ̀koo m báá di kpannɛ̀. Kuyie nyí n duɔ́ mmuwɛ̃rímú kɛ̀ m bo di fɛ̃́ũ, kù mù nni nduɔ́ nkɛ̀ m bo di kpénkùnnɛmu ku kó kucɛ miɛkɛ.
11 N kɔbɛ dɛ̀ ndi naati, kɛ̀ di nkótírí Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, kɛ nyáúkùnko ditɔbɛ̀ kɔ̃̀ntì, kénwɛ̃ ndinùù, kénnaatinɛ̀ ditɔbɛ̀. Kuyie nkùù ti dɔ́ kɛ ti duɔ́ ndiwɛ̀ì kù ndi bonɛ̀.
12 Dɔunɛ̀ ditɔbɛ̀ mɛsàà. Kirisi kɔbɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ bo diɛ mbɛ̀ di dɔunkoo.
13 Ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kó mɛsàà nní ndi bonɛ̀, kɛ̀ Kuyie nni ndi dɔ́, kɛ̀ Muyaánsààmù mùù ti taunko kɛ̀ mù ndi bonɛ̀ dimɔu.

Pɔɔri wɛ̃ri dìì pátíri Kirisi kɔbɛ bèè bo Kadasii
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Pɔɔri do wɛ̀ri di mpátíri Kirisi kɔbɛ bèè bo bèmbɛ Kadasii. Pɔɔri do kɔri Ikɔnni nwe, képɛ̃ɛ̃té dɛ kó yɛhɛkɛ̀ miɛkɛ ké bè nàké Kuyie nnáaǹtì. Pɔɔri ìté dìì mɔ̀nnì késɔɔté yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀, kɛ̀ Sifubɛ kó ikuɔ́ tũmbɛ̀ɛ kɔtɛní kéyetɛ Pɔɔri nàké tì, kéce nKadasii kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu kénáké bɛnìtìbɛ̀ kɛ dɔ̀ bè ntũ mMɔyiisi kó ikuɔ́ yɛ̃mmɛ̀. Dɛ kó dipátíri miɛkɛ ò í yóu ò bo béimmɛ̀ Piɛri do wɛ̃nnèmɛ̀ bèè í tú Sifubɛ kɛ yo kéyà Sifubɛ késɔri, kòo ò kpannè, kébɛnkɛ kɛ dò nyikuɔ́ ìì í dɛɛrí, kàa bo ntǎmɛ̀ Yesu dɛè dɛɛrí.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mùù kpéí nte kɛ̀ Pɔɔri wɛ̀ri dɛ kó dipátíri 1:1-9
2. Pɔɔri yetɛmɛ̀ bè nàké tì o ĩnkɛ̀ 1:10-2:21
3. Kuyie nhɔ̃ɔ̃ ti dɛɛté ti kù tǎ dìì mɔ̀nnì ndi, dɛ̀ í tú ti tũmmɛ̀ ikuɔ́ 3-4
4. Kirisi kou wèè tǎ Kuyie nhò dò nkénfòù mèè botí 5-6

Pɔɔri dɔummɛ̀ Kadasii kɔbɛ

1 Mí mPɔɔri Yesu kó ditɔ̃nnì míî di wɛ̀ri, bɛnìtìbɛ̀ bɛè í n duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú yoo onìtì mɔù, Yesu Kirisi nɛ̀ ti cicɛ Kuyie nkùù te kòò yǎńté, bɛè mù nni nduɔ́.
2 N kɔbɛ bèè m bonɛ̀, bè di dɔunko díndi Kirisi kɔbɛ bèè bo Kadasii, kɛ tú
3 Kuyie nti cicɛ nɛ̀ ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ di duɔ́ ndiwèì.
4 Kirisi dɔ̀ɔ̀ Kuyie ndɔ́ mɛmmɛ kɛ duɔ́ nhomáà kɛ̀ bè ò kùɔ, kòò bo ti dɛɛténè kutenkù yɛiku kuu.
5 Kuyie nyètìrì ndɛu sǎǎ. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.

Tináaǹsààtì bomɛ̀ timáà

6 Dɛ̀ n dimu di pǎnkɛ yóumè Kuyie, kunku kùù di yu Kirisi ti dɔ̀ɔ̀ mèè sàà nkpéí, kɛ dɔ́ kétũnnɛ kucɛ tɛkù.
7 N di náámmu kucɛ tɛkù makù í bo, bɛnìtìbɛ̀ bɛè dɔ́ ké di souté kɛ ceeri Kirisi kó tináaǹtì.
8 Kòò mɔù, yoo mí, yoo Kuyie ntɔ̃nnì marì di nàké tìmatì kɛ̀ tì cǎǎnnɛ̀ n di nàké tìì náaǹsààtì, Kuyie nhò cɔ̃ɔ̃.
9 N tì nàkému kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ di náá, nkòò mɔù di nàké tìmatì kɛ̀ tì cǎǎnnɛ̀ Tináaǹsààtì di yie ntì, Kuyie nhò cɔ̃ɔ̃.
10 N náá mmiɛ nkɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛè n sãntaà? Bìtì, n dɔ́ Kuyie nkuù n sãntɛ, kɛ̀ n do dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛè n sãntɛ n na bá nkpaá tú Kirisi kóo tɔ̃ntì.

Pɔɔri naá mmɛ̀ɛ̀ botí Yesu tɔ̃nnì

11 N kɔbɛ n di náámmu Tináaǹsààtì n di náá ntì í tú onìtì kpɛti.
12 Mí mmɔ́mmuɔ onìtì weè í tì nni nnàké, Yesu Odɛɛtíwè weè tì nni mbɛnkɛ.
13 Di kèèmu n do dòmmɛ̀ n tũ ndìì mɔ̀nnì Sifubɛ kó itié, di yɛ́mu n do fɛ́ũmmɛ̀ Kirisi kɔbɛ nɛ̀ tikɔ̃nyauti kéndɔ́ ké bè deè,
14 kémpɛ̃nkù n dapùntɔbè Sifubɛ kó itié mmiɛkɛ, kɛ̀ n kɔ̃̀ntì nyaunɛ̀ m bo ntũmmɛ̀ ti yɛmbè kó ikuɔ́ mɛsàà.
15 Kuyie nnè ku kó mɛsàà nkpéí nkɛ̀ kù n tããté kɛ̀ bè mu nyí m pɛité, kɛ̀ m bo pĩ nku tɔ̃mmú.
16 Kɛ̀ dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ kɛ̀ kù m bɛnkɛ ku Birɛ kɛ̀ m bo náké Tináaǹsààtì bèè í tú Sifubɛ, n yí mbekɛ òmɔù itié.

17 M mɛ n yí kɔ̀tɛ Sedisadɛmmu kɛ bo yà bɛ̀ɛ̀ n niitɛ́nɛ̀ kɛ naá nYesu tɔ̃rɛ̀, kɛ̀ m
pɑ̀nkɛɛ kɔtɛ Adabii, kɛ́wɛ̃tɛní Damaasi.
18 Yɛbie nyɛ̀tããti kó difɔ̃nkúò ndi n kɔ̀tɛmɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ bo yɪ̃ɛ́tɛ́ Piɛri, kɛ
dɔ̀ yɛwe tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀nùmmù o borɛ̀.
19 N yí nyà Yesu tɔ̃rɛ̀ tɛyɛ̀ kéyà Isaku nwe ti Yiɛ̀ nnantɛ̀.
20 N di wãũ tì tú timɔ́mmɔnti nti kɛ̀ Kuyie nyɛ́, n yí soú.
21 Dɛ kó difɔ̃nkúò kékɔtɛ Sidii nɛ̀ Sidisii.
22 Dɛ mɔ̀nnì Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Sudee bɛ̀ mu ndo í n yɛ́.
23 Bɛ̀ do yo bɛ̀ nàá mmɛ̀mmɛ kɛ tú: Wèè do ti fɛ́ũnko, weè nàá ndi mmɔ̀nnì
Tináaɲsàátì ò do í dó tìì ḿbo.
24 Kɛ̀ bɛ̀ nsãntí Kuyie n kpéí.

2

Yesu tɔ̃rɛ̀ tìímmɛ̀ Sedisadɛmmu

1 Kɛ̀ dɛ̀ mmɔkɛ yɛbie ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ yɛ̀nàà, kɛ̀ nní nwɛ̃ti Sedisadɛmmu kɛ nɛínɛ̀
Bannabaasi nɛ̀ Titi.
2 Kɛ yɛ́ Kuyie ndo n nàkémɛ̀ kɛ dɔ̀ n kɔtɛ. Nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ni Kirisi kɔbɛ tɪ̃rɛ̀ kɛ̀ ti tíí, kɛ̀
m bɛ̀ nàké Tináaɲsàátì n náá ntì bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ. N do í dó m pĩ mmùù tɔ̃mmú
ntú dɛtetɪrɛ̀ kɔ̃mu, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ n kɔtɛ ké bɛ̀ nàké.
3 Bɛ̀ mɛ nyí nti yetɛ, kɛ̀ dɛɛ̀ nte Titi nɛ̀ wè ti nɛiti, wèè í tú Sifu, bɛ̀ í nduɔ́ nkòo
cãntɛ́.
4 Mucãmmù kó tináaɲtì na bá nhãnnɛ́ bɛ̀ɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ tú ti kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ tanní
kɛ dó kéyà Yesu Kirisi ti dènnɛ mèè botí ikuɔ́ miɛkɛ. Bɛ̀ do dó kéwɛ̃tɛ ké ti tanné
ikuɔ́ kó tidaatì miɛkɛ nkɛ.
5 Ti í nyie mbɛ kpɛti, bá sámpɔ́, ti yàà bo ceetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí Tináaɲsàátì.
6 Bɛ̀ɛ̀ do tú Kirisi kɔbɛ tɪ̃rɛ̀ kó bɛnìùbɛ̀ diɛbɛ̀ bɛ̀ í nni nyíé itié mmaì. Mí mborɛ̀
timɔu timáà ndi, Kuyie nyí baàtì òmɔù.
7 Bɛ̀ do bantému Kuyie nni ntããtémɛ̀ kɛ nnáá nTináaɲsàátì bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ,
kéndònnɛ̀ kù tããtémɛ̀ Piɛri kòò tì nàá nSifubɛ.
8 Kuyie nkùù tɔ̃ mPiɛri kòò nàá nSifubɛ, kuù n tɔ̃ kɛ̀ n nàá mbɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ.
9 Isaku nɛ̀ Piɛri nɛ̀ Isãã bɛ̀ɛ̀ ni Kirisi kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ bantɛ́ Kuyie nkuù n duɔ́mmɛ̀
dɛ kó mutɔ̃mmú, kéyɔ̃kii mí nnɛ̀ Bannabaasi ti nɔu, dɛ̀ɛ̀ bɛnkú kɛ dò nti wɛ̃nné
tináaɲtì. Kɛ̀ ti kɔtɛ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bíékɛ̀ kɛ̀ bɛmbɛɛ kɔtɛ Sifubɛ bíékɛ̀.
10 Bɛ̀ do ti nàké kɛ tú ti nteénnɛ̀ bɛ kó bɛcɪ̃rìbɛ̀ mbɛ, kɛ sɔ́ n diɛ nkɛ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri.

Pɔɔri kpànnɛmɛ̀ Piɛri Ãntiyɔsi ɛì miɛkɛ

11 Piɛri kɔ̀tɛní dìì mɔ̀nnì Ãntiyɔsi kɛ̀ nh ò kpannɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ kɛ yɛ́ ò dɔ̀ɔmɛ̀
dɛɛ̀ í wenni.
12 Ò do wɛ̃ńnɛ̀mu Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ yo, kɛ̀ Isaku tɔ̃rɛɛ tuɔkɛní kòo
yɛ̀ yɔtɛ késɔri bá ò tɛ́nkɛ í mbɛ̀ wɛ̃ńnɛ̀.
13 Kɛ̀ Sifubɛ tɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cɔuté Kirisi kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nnénɛ̀ Piɛri késɔri, kɛ̀ Bannabaasi
múnkɛɛ mɛ ndɔ̀ɔ̀.
14 M bantɛ́ dìì mɔ̀nnì ò tɛ́nkɛ í tũmmɛ̀ timɔ́mmɔnti weti weti, kóò nàké bɛnìtìbɛ̀
ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: Fɔ́ nSifu nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ di sòò wɛ̃ḿmu, dɛ̀ dòmmɛ kàa dó ké bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀
muwɛ̃rímú kɛ̀ bɛɛ tũnnɛ Sifubɛ kó ikuɔ́?

Kirisi weè dɛɛrí kɛ̀ ikuɔ́ í dɛɛrí

15 Mí nnɛ̀ fɔ́ nti tú Sifubɛ mbɛ ti í tú ibotí ìì í tũ nKuyie.
16 Ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie nhɔ̃ɔ̃ wénkùnnɛ onìtì o tɑ́ dìì mɔ̀nnì ndi Yesu, dɛ̀ í tú
ò tũ mmɛ̀ɛ̀ kpéí nyikuɔ́. Ti tɑ́ Yesu Kirisi nwe kɛ̀ Kuyie nti wénkùnnɛ dɛ̀ í tú ti tũ
mmɛ̀ɛ̀ kpéí ikuɔ́, kɛ yɛ́ Kuyie nhɔ̃ɔ̃ í nwénkùnnɛ òmɔù ò tũ mmɛ̀ɛ̀ kpéí ikuɔ́.

17 Ti dɔ́ Kuyie nti wénkùnnɛ Kirisi kpéí nkɛ, kɛ̀ bɛ̀ ti wúó mbɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie, bɛ̀ɛ̀ í tũ nyikuɔ́. Dɛndɛ bɛnkú kɛ dò nKirisi weè te kɛ̀ ti dɔɔ̀ri mɛyɛi naà? Ɔ̀ɔ̀!
18 Kɛ̀ n wɛ̃̀tɛ kɛ tũnnɛ ikuɔ́ n yetɛ ì, n tũ n do ì yeténèmu.
19 Dɛ̀ɛ̀ tu ikuɔ́ bíékɛ̀ n kumu, kɛ yɛ́ n yí namɛ̀ kɛ ì tũnnɛ kɛ̀ ì n kùɔ. Di mmɔ̀nnì kɛ̀ n fòù Kuyie nkó mufòmmu.
20 Bɛ̀ n wɛ̃nnénɛ̀ Kirisi nwe kudapããtí kɛ kùɔ míì tɛ́nkɛ í fòù, Kirisi weè fòù m miɛkɛ. M mɔkɛ mùù fòmmu di mmɔ̀nnì m mù fòù n tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ Kuyie mBirɛ, dɛ̀ɛ̀ n dɔ́ kɛ ku n kpéí.
21 M báá yetɛ Kuyie nkó mɛsàà, kɛ̀ kù õõ wénkùnnɛ onìtì ò tũ mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ ikuɔ́, Kirisi tũ nku dɛtetìrɛ̀ ndɛ.

3

Ikuɔ́ í dɛɛrí a bo ntɑ́mɛ̀ Kirisi dɛ̀ɛ̀ dɛɛrí

1 Díndi Kadasii kɔbɛ di yɛimmaà? Bɛ̀ di fèntɛmaà? N di nàkému páíí Kirisi kó mukũũ nkpɛti.
2 N yóó di bekɛ tìmatì máà ndi, Kuyie ndi duɔ́ nku Yaá ndi tũ mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ ikuɔ́à, kɛ̀ di kèè mɛ̀ɛ̀ kpéí nTináaǹsààtì kɛ tì yie?
3 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di yɛi mmɛmmɛ, di keténɛ̀ Muyaánsààmù kɛ né dɔ́ kédentɛnɛ̀ bàmbà ndi mɔ́mmɔmbɛ kó muwɛ̃rímáà?
4 Muyaánsààmùu di bɛnkɛ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà tú dɛtetìrɛ̀ ndaà? Dɛ̀ báá na kéntú dɛtetìrɛ̀.
5 Kuyie ndi duɔ́ nku Yaá nkɛ dɔɔri tidiɛtì di cuokɛ̀ di tũ mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ nyikuɔ́à, kɛ̀ di kèè mɛ̀ɛ̀ kpéí nTináaǹsààtì kɛ ti tɑ́?
6 Tì wɑ̀rimu kɛ tú: Abarahammu do yie nKuyie nkɛ̀ kùu ò wénkùnnɛ, ò yie mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkù yɛ̃ mmù.
7 N yɛ́nɛ̀ tũnkɛ kɛ dò mbɛ̀ɛ̀ tɑ́ Kuyie mbɛɛ̀ tú Abarahammu kó iyaàbí mɔ́mmɔnyi.
8 Ti wɑ̀rimu nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ tú: Kuyie mbo wénkùnnɛ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ̀ kù yie mmɛ̀ɛ̀ kpéí. Dɛɛ̀ do te kɛ̀ kùu nàké Abarahammu kɛ dɔ̀: Nɛ̀ a kpéí m bo dɔɔ̀ mɛsàà nyibotí imɔu.
9 Abarahammu do tɑ́ Kuyie nku kɛ̀ kùu ò dɔɔ̀ mɛsàà. Mɛɛ̀ botí nku bɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo yie nKuyie nkù múnkɛ bo bɛ̀ dɔɔ̀ mɛsàà.
10 Bɛ̀ɛ̀ tũ nyikuɔ́, kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ dò nyì bo bɛ̀ dɛɛté bɛ̀ bo yà. Ti wɑ̀rimu kɛ tú: Kɛ̀ wèè í dɔɔri ikuɔ́ imɔu yɛ̃mmɛ̀ ò bo yà.
11 Onìtì báá na kéwenkɛ Kuyie nyìikɛ̀ ò tũ mmɛ̀ɛ̀ kpéí nyikuɔ́. Tì wɑ̀rimu kɛ tú: Wèè wetí ò bo nfòù ò tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí*.
12 Ikuɔ́ kó kucɛ í wɛ̃nné Kirisi kɔku. Ti wɑ̀rimu kɛ tú: Kɛ̀ wèè tũ nyikuɔ́ wè ndɔɔri ì yɛ̃mmɛ̀ imɔu.
13 Kirisi tùótɛ́ ikuɔ́ do ti dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi mmɛ kɛ tɔ. Kɛ yɛ́ tì wɑ̀rimɛ̀ kɛ tú: Kɛ̀ bɛ̀ baakɛ́ wè kudapããtí ò tú Kuyie ncõõ wènwe.
14 Nɛ̀ Yesu borɛ̀ ndɛ ibotí imɔu pètémɛ̀ mɛsàà nKuyie ndo nàkɛ́ Abarahammu mɛ̀ɛ̀ kpéí. Nɛ̀ Yesu Kirisi borɛ̀ ndɛ ti pètémɛ̀ Muyaánsààmù Kuyie ndo nàkɛ́ mùù kpéí.

Ikuɔ́ nɛ̀ Kuyie nnàkɛ́ dìì nùù

15 N kɔbɛ wénténɛ̀ mɛborimɛ dòmmɛ̀. Kòo nìtì dɔ́ ndinùù nɛ̀ otɔ̀ù kɛ wɑ̀ri, òmɔù õõ í ntì cèètɛ.
16 Kuyie ndo nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí Abarahammu kɛ dɔ̀ nɛ̀ o yaàbirɛ ndɛ, kù í yĩ nɛ̀ o yaàbí kɛ̀ dɛ̀ bo ndò nyì sũ, kù tu o yaàbirɛ kɛ yɛ̃ nKirisi nwe omáà.

---

* **3:11** Wéntɛ́ Abakuku 2:4.

17 Ntɛ n dɔ́ kɛ́ di nákɛ́ tì: Kuyie ndo nàkɛ́mu kɛ dɔ̀ kù yóó dɛɛtɛ́ bɛ̀ɛ̀ kù tɑ̃́, kɛ yóó bɛ̀ dɛɛtɛ́, ikuɔ́ ìì tùɔ̀kɛní yɛbie nsikɔusìnàà nɛ̀ sipísìtɑ̃ɑ̃ti (430) kó difɔ̃nkúò báá nɑ kɛ́ tì pàa nyoo ìi tì cèètɛ.
18 Kɛ̀ ikuɔ́ do yóó nɑ kɛ́ ti dɛɛtɛ́ Kuyie nnɑ bá nnàkɛ́ tìmatì Abɑrahɑmmu, kù do ò nàkɛ́mu kɛ dɔ̀: Kù yóó ò dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ mɛ̀ nhò dɔ̀ɔ̀.
19 Bɑ nné te kɛ̀ Kuyie ndɔ́ú nyikuɔ́? Kù í dɔ́ú nkɛ̀ dɛ̀ bo bɛnkɛ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ bɛ̀ cɑàrìmɛ̀. Ikuɔ́ do dò nkɛ́mbo kɛ́bennɛ́nɛ̀ Abɑrahɑmmu yɑàbirɛ bo kɔ̀tɛníɛ̀ mmɛ wenwe wèè tàunko Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛɛ̀ do ì nàkɛ́ onìtì kòo ì tùò mbɛtɔbɛ̀.
20 Kòo nìtì bo omáà dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í mbékú otɔù mɔù wèè bo ò tɑunnɛ̀. Kuyie mbo kumáà ndi.

Ikuɔ́ pĩ mmùù tɔ̃mmú

21 Dɛndɛ tú ikuɔ́ pietinèmu Kuyie nnàkɛ́ tàà? Bìtì, kɛ̀ ikuɔ́ do nyóó ti dɛɛtɛ́, Kuyie nnɑ nwénkùnnɛ bɛnìtìbɛ̀ ikuɔ́ miɛkɛ nkɛ.
22 Ti wɑ̀rimu kɛ tú: Mɛyɛi ntiekɛ kutenkù kumɔu, bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tɑ́ ti Yiè nYesu Odɛɛtíwè bɛɛ̀ yàu Kuyie ndo yɛ̃ nkù yóó ti dɔɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà.
23 Kuyie mmu ndo í ti kpetɛ́ dìì mɔ̀nnì mɛtɑ́kùmɛ̀ kó kucɛ kɛ̀ ikuɔ́ ìì ti te. Kɛ̀ ti tú i kó tidɑatì kɛ kémmúnɛ̀ kù bo ti bɛnkɛmɛ̀ mɛtɑ́kùmɛ̀ kó kucɛ.
24 Ikuɔ́ ìì do ti cɛ̃mmú kɛ kémmúnɛ̀ Yesu bo kɔtɛníɛ̀. Di mmɔ̀nnì Kuyie nhɔ̃ɔ̃ ti wénkùnnɛ ti tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ Yesu.
25 Odɛɛtíwè mɛ ntùɔ̀kɛníɛ̀, ikuɔ́ tɛ́nkɛ í dò nkɛ́ nti cɛ̃mmú.
26 Kɛ yɛ́ di mmɔ̀nnì ti mɔu ti túmɛ̀ Kuyie nkó ibí nyi ti tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nYesu Kirisi.
27 Bɛ̀ ɑ̃nné díndi bɛ̀ bàtémmù kɛ di wɛ̃nnénɛ̀ Kirisi, di ò dòntɛnèmu.
28 Òmɔù tũ ntɛ́nkɛ í cɑ̃ɑ́nnɛ̀ otɔù, Sifu nɛ̀ wèè í tú Sifu, kudɑakù nɛ̀ wèè í tú kudɑakù, onitipòkù nè onitidɔ̀ù, bɛmɔu bɛ̀ wɛ̃nné onìtì omáà ndi Yesu Kirisi kó mɛtɑummɛ̀ miɛkɛ.
29 Kɛ̀ di tú Kirisi kɔbɛ, di tú Abɑrahɑmmu yɑàbí nyi, ìì yóó tiekɛ Kuyie ndo yɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndɛ̀ Abɑrahɑmmu.

4

1 Ntɛnɛ̀ n wɛ̀tɛ kɛ dɔ́ kéyíé tì: Dɛbirɛ dɛ̀ɛ̀ yóó tiekɛ dɛ cicɛ kpɛrɛ dɛ̀ kpɑá kɛ bɛ dìì mɔ̀nnì dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í ncɑ́ɑ́nnɛ̀ kudɑakù, bá dɛ̀ mɛ ntúmɛ̀ dɛ̀ɛ̀ yóó tiekɛ dɛmɔu.
2 Dɛ̀ ɔ̃ mbúɔ́ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ cɛ̃mmú bɛmbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ piú, kɛ bɑa dɛ cicɛ dɔú ndìì mɔ̀nnì bo tuɔkɛmɛ̀.
3 Tínti múnkɛ Kirisi mu ndo í kɔ̀tɛní dìì mɔ̀nnì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ kɛ̀ dɛɛ ti te.
4 Kɛ̀ dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ kɛ̀ Kuyie nduɔnní ku Birɛ, kɛ̀ bɛɛ dɛ̀ pɛité Sifubɛ kó kubotí miɛkɛ, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kòo ntũ mbɛ kó ikuɔ́.
5 Kɛ bo dɛɛtɛ́ tínti ikuɔ́ te bɛ̀, kɛ̀ ti nɑá nKuyie nkó ibí.
6 Kɛ̀ kù ti duɔ́ nku Birɛ kó Muyɑá mmùù te kɛ̀ ti kù yu kɛ tú ti cicɛ.
7 Ti tɛ́nkɛ í tú tidɑatì, ti tú Kuyie mbí nyi, kɛ̀ kù yóó ti duɔ́ nkù yɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu ku bí.

Pɔɔri do yĩɛ̃̀kùmɛ̀ Kadasii kɔbɛ

8 Di mu ndo í yɛ́ dìì mɔ̀nnì Kuyie nkɛ tú yɛbɔkɛ̀ kó tidɑatì nti, kɛ yè tú Kuyie yè mɛ nyí kù tú.
9 Bàmbà nkɛ yĩɛ́tɛ́ Kuyie! Kuyie nkuù pètìnkɛ di yĩɛ́tɛ́, kɛ̀ m bɑá yĩ díì kù yĩɛ́tɛ́, dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ di wɛ̃̀tɛ kɛ dɔ́ kéyóu kɛ̀ yɛbɔkɛ̀ di tiekɛ?
10 Di yèmmɛ̀ dò nKuyie mbo di cɔutɛ́ di yɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nyɛwe nɛ̀ bɛtɑ̃ɑ̃̀bɛ̀ nɛ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ nɛ̀ yɛbie ndɛ̀ɛ̀ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ dɛtɛrɛ̀ kɛ dɛ̀ bɑàtɑà?
11 N yĩɛ̃̀kùmu m pĩ mmùù tɔ̃mmú di cuokɛ̀ bo ntúmɛ̀ dɛtetìrɛ̀.

12 N kɔbɛ n di báámmu, ãnnénè dimáà n kó difɔ̃tìrì kéndònnè nh ãnnémè m máà di kó difɔ̃tìrì.
13 Di í n dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamè. Di kpaá yɛ́mu n do mɔmmèmu kɛ bátɛ́ di ciɛ mɛketimè kɛ di nàké Tináaⁿsààtì Yesu Kirisi kpɛti.
14 Di na nnamu kɛ n senkèrì yoo di m bɛtì n tú mèè kpéí omuɔnti, kè di né pètìnkɛ n cɔutɛ́ kéndò n tú Kuyie ntɔ̃nnì, kɛ n cɔutɛ́ di na ncɔutɛ́ mèè botí Kirisi.
15 Di do mɔkɛ dìì wèì kɔ̀tɛ kɛ? Kè di do bo na dɛ mɔ̀nnì kédɛitɛ di nuɔ nké n duɔ́, di na nyì dèitɛmu.
16 N di nàké mèè kpéí ntimómmɔnti dɛè te kè n naá ndi kpantídèntɔùà?
17 Dɛ kó bɛnìtìbè dɔ̀ɔ̀ri kɛ dò mbè di dómu kè né wanti tìì cɑ́ɑ́, kɛ bo di yṹ mbɛ bíékè kè di mbè mbùɔ́.
18 Dè wennimu di bo nkémmúmè bè di náá ntì, kɛ né mbaàtì tìì tú tisààtì, dè bá ntú n di bonè dìì mɔ̀nnì máà bá kè n kpa.
19 M bí dè n yóù mɛdiè mmɛ di kpéí nkɛ dò nhonitipòkù ɔ̃ mpɛímè, kɛ baanè m bo bantémè weti weti kɛ dò nKirisi bo di miɛkɛ.
20 N dɔ́ n na mbo di borè ndɛ bàmbà mmiɛ, nkéyà m bo di náké mèè botí kè di keè, n yĩ̀kùmu mɛsàà ndi kpéí.

Kudaakù nè wèè í tú kudaakù bɛ kó mɛdonnimè

21 Di tũ nné n nákɛ́ díndi bèè dɔ́ kéntũ nyikuɔ́ kè nsà kè di í yo ì tú mù.
22 Ti wɑ̀rimu kɛ tú Abarahammu do mɔkɛ ibí ìdéì ndi, kè dèmarè kóo yɔ̃ Akaa ntú kudaakù *, kè dɛtɛrè kóo yɔ̃ Saraa í nku tú.
23 Kè kudaakùu pɛité ku kpɛrɛ bɛtɔbè pεí mèè botí, wèè í tú kudaakù kè Kuyie nkuù ò dɔúnnè dinùù kòo dè pɛité.
24 Dɛ kó tináaⁿtì mɔ̀kɛ mɛbɛnkùmè mèdémè mmɛ. Bɛnitipòbè bɛdé bɛmbɛ dònnè mɛtaummè mèdémè mmɛ, mɛtaummè kètimè do dɔ̀ɔ̀ Sinaii tãrì ĩnkè nkɛ mɛè pɛité idaabí (mɛè tú Akaa).
25 Diyètìrì dìì tú Akaa dì bɛnkú Sinaii tãrì ndi dìì bo Adabii tenkè, kɛ wɛ̀tɛ kɛ bɛnkú Sedisadɛmmu ɛì dìì bo di mmɔ̀nnì.
26 Sedisadɛmmu kɛĩnkè kou í tú kudaakù, weè tu ti yɔ̃.
27 Ti wɑ̀rimu kɛ tú:
Dè nnaati fɔ̃́ ntɛhãũntɛ,
fɔ̃́ nwèè í pεí,
tiité tɛyíìtè
kényãnku nè diwèì,
kɛ yɛ́ bè yetɛ wèè nitipòkù
kó ibí yó nsũũnnèmè
wèè ye nho kpɛyi.
28 N kɔbɛ díndi tú Kuyie nkó ibí nyi, kéndònnè Isaki Kuyie ndo dɔú ndinùù kè bè pɛité wè.
29 Bè do pɛité dèè birɛ bɛnìtìbè pɛímè do fɛ́ũnkomu bè pɛité dè nè Kuyie nYaá, ti kpɛrɛ mɛ ndò mmúnkɛ.
30 Tì wɑ̀rimu kɛ tú: Bɛti kudaakù nè ku birɛ kɛ yɛ́ kudaakù birɛ í yóó toténè wèè í tú kudaakù o birɛ dɛ cicɛ kpɛrɛ.
31 N kɔbɛ ti í tú kudaakù kó ibí, ti tú wèè í tú kudaakù o kpɛyi nyi.

5

Kirisi nè ikuɔ́ dɛ kó tináaⁿtì

* **4:22 *kud**aa**kù***: Saraa do í mɔkɛ dɛbirɛ kétúótɛ́ o kó kudaakù bɛ kó dimɔ̀nnì kó ikuɔ́ do yɛ̃mmè képuó nho dɔù Abarahammu, kè kùu púó nképɛité dɛbirɛ Isimayɛɛri.

1 Kirisi ti dènnɛmu tidaatì miɛkɛ páíí kɛ̀ ti mènkɛ yɛ̀, nfííkúnɛ̀ teii, báá yiennɛ̀ kéwɛ̃tɛ kénaá ntidaatì.
2 Mí mPɔɔri n di náámmu kɛ tú kɛ̀ di cãmmú, Kirisi tɛ́nkɛ báá di teennɛ̀.
3 M bo yíé kébéi nkɛ dɔ̀ kɛ̀ bèɛ yie nkécãmmú bɛ̀ ntũ nyikuɔ́ imɔu.
4 Díndi bèè dɔ́ Kuyie ndi wénkùnnɛ di yie mmèè kpéí nyikuɔ́, di yàtɛnèmu Kirisi, kɛ pàà Kuyie nkó mɛsàà.
5 Tínti yɛ́mu kɛ dò nti tã́ Yesu kɛ̀ Kuyie nyóó ti wénkùnnɛ, dɛ̀ndɛ ti baamè nɛ̀ Muyaánsààmù kó muwɛ̃rímú mùù bo ti miɛkɛ.
6 Kɛ̀ ti taunɛ̀ Yesu Kirisi kɛ cãmmù yoo ti í cãmmù, dɛ kpɛti í bo, ti bo ntã́mɛ̀ Yesu, kéndɔ́ titɔbɛ̀ kɛ teénnɛ̀ titɔbɛ̀ dɛè tu.
7 Di do ketɛ́ kɛ̀ dɛ̀ nwennimu, we ndi còńné kɛ̀ di tɛ́nkɛ í tũ ntimɔ́mmɔnti?
8 Dɛ yɛmbɛ̀ di tié nyìì tié nyí bonní Kuyie nkùù di yu ku borɛ̀.
9 Mutie mùù muuti pɛ̃̀ɛ̃̀ mù õõ mma sámpórɛ̀ ndɛ, kɛ̀ tipɛ̃́ɛ̃̀cootì timɔuu múútí.
10 N yí di yĩɛ̀kù, n yɛ́mu kɛ dò ndi yèmmè í cààrè n kɔ̃mɛ. Wèè di kɔɔ́nnɛ̀ bá kòo tú wè, Kuyie mbo ò kpetínné.
11 N kɔbɛ bèmabè yèmmè dò n náá mmucãmmù dɛɛrímɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ tú mɔ́mmuɔ mbɛ̀ na bá nni nfɛ̃́ũnko. N náá ntì kɛ tú Kirisi ku kudapããtí ĩnkɛ̀ ti na bá nyóù òmɔù.
12 Bèè mɛ ndi kɔɔ́nnɛ̀ mucãmmù kpéí, mbɛ̀ dɔ̀kɛ sɔɔtɛ́ kéfɔ̃mmu.
13 Díndi Kuyie ndi dɛɛténèmu ikuɔ́, kù né í di dɛɛté kɛ̀ di bo ndɔɔri di dɔ́mɛ̀, kù di dɛɛté kɛ̀ di bo ndɔ́ ditɔbɛ̀ mbɛ, kɛ teénnɛ̀ ditɔbɛ̀.
14 Kɛ yɛ́ ikuɔ́ imɔu kó dikũnnì tumɛ̀: N dɔ́ otɔù a dɔ́mɛ̀ amáà.
15 Kɛ̀ di mɛ nkpa, nkɛ dɔmmù ditɔbɛ̀, dɔɔnɛ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀ kɛ̀ di báá kuɔ ditɔbɛ̀ kédeè.

Muyaánsààmù pĩ mmùù tɔ̃mmú onìtì miɛkɛ

16 Ntɛnɛ̀ n dɔ́ ké di nákɛ́ tì: Bá ndɔɔrinɛ̀ di dɔ́ dɛ̀, yóunɛ̀ kɛ̀ Muyaánsààmù di bɛnkɛ di dò nkédɔɔ dɛ̀.
17 Kɛ yɛ́ di dɔ́ dɛ̀ í wɛ̃ńnɛ̀ Muyaánsààmù dɔ́ dɛ̀, di dɔ́ dɛ̀ cãã́mmu, kɛ̀ Muyaánsààmù dɔ́ dɛ̀ cãã́ nkɛ̀ dɛ̀ pièti. Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di bá ndɔɔri di dɔ́mɛ̀.
18 Kɛ̀ Muyaánsààmù di ni, ikuɔ́ tɛ́nkɛ í di te.
19 Ti yɛ́mu bèè dɔɔ̀ri bɛ̀ dɔ́mɛ̀ bɛ kó mufòmmu tú mù: Kéndɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ fòù mufòmmu yɛimu, kɛ foù bɛ̀ dɔ́mɛ̀,
20 kɛ feu yɛbɔkɛ̀, kɛ diiti dɛtie, kɛ níí mbɛtɔbɛ̀, kɛ kpantì, kɛ ɛ̃ɛ̃nnɛ̀ bɛtɔbɛ̀. Kɛ̀ bɛ miɛkɛ péi bɛtɔbɛ̀, kɛ sĩnkùnko bɛtɔbɛ̀ yètɛ̀, kɛ yaatì bɛ cuokɛ̀,
21 kɛ dɔ́ bɛtɔbɛ̀ kpɛrɛ, kɛ tú tinayãkémuɔ́ntì, kɛ õõ nyo kunaatí kɛ yonko, kɛ dɔɔri mɛyɛi ntɛ̃mɛ̀ mèè mɛ̀ dònnɛ̀. N ti ndi nàkému kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ di náá, bèè dɔɔ̀ri mɛ kó kubotí bɛ̀ í tati Kuyie nkpààtìyuu miɛkɛ.
22 Ntɛnɛ̀ Muyaánsààmù kó mutɔ̃mmú: Muù ɔ nte kàa ndɔ́ otɔù, kàa yèmmè ńnaati, kàa mmɔkɛ diwèì kɛ nɔ nkɛ mi, kɛ tú onitisààwè, kɛ niti, kɛ náá ntimɔ́mmɔnti, kɛ bá ndɔri, kɛ nnɔ nkɛ pĩĩ nhamáà.
23 Ikuɔ́ í yetɛ dɛndɛ kó dimàà.
24 Bèè taunnɛ̀ Kirisi, bɛ fòmmu kótímù nɛ̀ mù do dɔ́ dɛ̀, bɛ̀ dɛ̀ wɛ̃nnénɛ̀ Yesu Kirisi nwe, kɛ baaké kudapããtí.
25 Muyaánsààmù mmuù ti duɔ̀ mmufòmmu, mùù dò nkɛ nti bɛnkú ti bo ndɔɔrimɛ̀.
26 Ti bá ntú sipɔɔ yɛmbɛ̀, kɛ péikùnko titɔbɛ̀ miɛkɛ, kɛ dɔ́ titɔbɛ̀ fɔ̃̀tɛ̀.

6

Onìtì buɔtí dɛ̀ ò õõ dɛ ndɛitɛ

1 N kɔbɛ díndi Kuyie nkɔbɛ, kòò mɔù dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi ndíndi Muyaánsààmù bonè bè
di ò tɛ̃ńnéní kucɛ sààkù miɛkɛ diyɔɔ̀nnì, kɛ né nyɛ́ kè di báá do di mómmɔmbɛ
mɛyɛi mmiɛkɛ.
2 Ntɔunè ditɔbè kó yɛtuɔ, dɛ mɔ̀nnì di yie nKirisi kó ikuó nyi.
3 Kòò mɔù yèmmè dò nhò tú òmɔù ò soú nhomáà ndi.
4 Bá wè wèè wéntɛ́ o dɔɔ̀rìmè kòò dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndómè dè nhò naati omáà borè,
kòò bá mpɔtì kɛ ɛrìnè bɛtɔbè omáà.
5 Kuyie nyóó bekɛ́nè bá wè nè o kpɛti nti.
6 Bè nàá nwè Kuyie nnáaǹtì, ò ntotírínè o kpɛrɛ wèè tì nhò nàá.
7 Di bá nsoú ndimáà, bè í daú Kuyie, onìtì buɔtí dè, ò õ̃ dɛ ndɛitɛ.
8 Wèè buɔtí o mómmuɔ nhò dó dè, dè bo ò pɛité mukũ̃ũ̃. Kè wèè buɔtí
Muyaánsààmù dó dè, kè dèɛ ò pɛité mufòmmu mùù bo sa̋ã̋.
9 Ti báá yóu ti bo ndɔɔrimè mɛsàà. Kè ti dɔɔri mɛsàà nkè ti kɔ̃ntì í yãrikɛ, kè dɛ
mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ ti bo dɛitɛ ti dɔ̀ɔ̀ dè kó yɛbɛ.
10 Ti kpaá mɔkɛmu di mmɔ̀nnì mɛfíè, yóunè kè ti ndɔɔri mɛsàà mbɛnìtìbè
bɛmɔu, kɛ né dɔkɛ mmè dɔ̀ɔ̀ri Yesu kɔbɛ.

Mucaummu nè mudɔummu

11 Bàmbà mmíì wa̋ri m mómmuɔ nè n nɔ̀utè, di bo bantɛ́ n wãrii ì dɛu mèmmɛ.
12 Bɛ̀ɛ̀ di tié nkɛ dó di cãmmú, bè dó di mbè naatinèmu, bè í dó kénnáá mbè
baakémè Kirisi kudapããtí máà kpɛti kè bɛ̀ɛ bè fɛ́ũ.
13 Dɛ kó bɛnìtìbè bɛ̀ɛ̀ cãmmù, bè í dɔɔri ikuó imɔu yɛ̃mmè, bè dó di cãmmú
kémpɔtìnè di cãmmúmè mmɛ.
14 Mí m pɔtìnè bè baakémè mmɛ Yesu kudapããtí. Dɛɛ̀ te kè n yí yɛ́ kɛ dò
nkutenkù kpɛrɛ bo, dè mɛ mmúnkɛ í yɛ́ kɛ dò m bo.
15 Kàa cãntɛ́ yoo a í cãntɛ́ dɛ kpɛti í bo. A bo naámmè onitìpànwè dɛɛ̀ tu.
16 Di miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yèmmè dònnè n kɔ̃mɛ Kuyie mbè duó mmɛsàà nkɛ́
bè pã diwɛ̀ì: Bɛmbɛ nè Kuyie nkɔbɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ bo kutenkù miɛkɛ.
17 Nɛ̀ ti bo mbomè òmɔù tɛ́nkɛ bá n kɔkénè, m mɔkɛ tìì fíétì tiì bɛnkú n túmè
Yesu kóo tɔ̃ntì.
18 N kɔbɛ ti Yiè nYesu Kirisi kó mɛsàà nni ndi bonè dimɔu, kè dè mmɛ ndò.

Pɔɔri wɛ̀ri dìì pátíri Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Efɛɛsi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Pɔɔri do bo wɛ̀ri di mpátíri kɛ̀ bɛ̀ ò kpetí Odommu nwe. O pátíri náaǹtì yuu tú: Kuyie nwɛ̃nné kɛĩnkɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kpɛrɛ kɛ̀ Kirisi dɛ̀ bakɛ́.

O pátíri miɛkɛ ò keté kɛ bɛnkɛ ti wɛ̃ mmɛ̀ɛ̀ botí nku nɛ̀ Kirisi, kɛ bɛnkɛ Kuyie nti yumɛ̀ kɛ̀ ti bo ntú ku kɔbɛ, kɛ bɛnkɛ kù ti dɛɛtémɛ̀ nɛ̀ ti yɛi nɛ̀ ku Birɛ Yesu Kirisi borɛ̀ nɛ̀ kù ti cànnɛmɛ̀ nɛ̀ Muyaánsààmù.

Mɛdérímɛ̀ kɛ náá nti dò nkéntaunɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí Kirisi. Nɛ̀ mɛdonnimɛ̀ mɛ̀péu miɛkɛ kòò bɛnkɛ kɛ tú Kirisi kɔbɛ tĩnnì dònnɛ̀ onìtì kó tikɛ̃ntì nti, kɛ̀ Kirisi tu diyuu, kɛ bɛnkɛ kɛ tú Kirisi kɔbɛ tĩnnì dò ntɛcĩ̀tɛ̀ kɛ̀ Yesu tu dipũũ. Kɛ̀ bɛ̀ wɛ̀̃tɛ kɛ donnɛ̀ onitipòkù kɛ̀ Kirisi tu o dɔù.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Kirisi nɛ̀ o kɔbɛ tĩnnì 1-3
2. Mufòmmu mupàmmù nɛ̀ Kirisi 4-6

Pɔɔri dɔummɛ̀ Efɛɛsi kɔbɛ

1 Mí mPɔɔri Kuyie ntããté wè, kɛ̀ n tú Yesu Kirisi kó ditɔ̃nnì, míì di wɛ̀ri dipátíri díndi Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Efɛɛsi kɛ taunnɛ̀ Yesu.
2 Ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bɛ̀ di dɔɔ̀ mɛsàà kɛ di duɔ́ ndiwɛ̀ì.

Nɛ̀ Kirisi kpéí nkɛ Kuyie nti dɔ̀ɔ̀mɛ̀ mɛsàà

3 Ti sãntímu Kuyie nti Yiɛ̀ nYesu Kirisi cicɛ, wɛ̀ɛ̀ ti dɔ̀ɔ̀ kɛĩnkɛ̀ kó mɛsàà mmɛbotí mɛbotí, ti taunnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí nYesu Kirisi.
4 Nɛ̀ Kirisi kpéí nkɛ Kuyie nti tããtémɛ̀ kɛ̀ mu nyí dɔ̀ɔ̀ kutenkù, kɛ̀ ti bo nwenni páíí kɛ̀ dɛ̀ kù naati kù ti dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí.
5 Nɛ̀ Yesu kpéí nkɛ Kuyie nti dɔ́mɛ̀ kɛ mɛ̀ tããté nɛ̀ dimɔ̀nnì, kɛ ti dɔ̀ɔ̀ ku bí, kuù mɛ̀ dɔ́ kɛ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
6 Kɛ̀ ti sãntí Kuyie nkù ti kuɔ́ mmɛ̀ɛ̀ kpéí mmɛsémmɛ̀ mɛdiɛ̀, nti taunnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí nku Birɛ kù dɔ́ dɛ̀ mɛsàà.

7 Kuyie nti donténɛ̀ wɛ̀ɛ̀ kó mɛyĩ̃ nkɛ tì cĩ̃ɛ́ nti yɛi nku sàà ndɛu mɛ̀ɛ̀ kpéí,
8 kɛ̀ kù ti duɔ́ mmɛcìì nnɛ̀ mɛyĩ̃ɛ́tímɛ̀ mɛdiɛ̀.
9 Kù ti bɛnkɛ dɛ̀ɛ̀ do sɔri dèndɛ, kù do tããtémɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì nɛ̀ Yesu Kirisi kpéí nkɛ bo mɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
10 Kù do dɔ́ kɛ̀ dɛ mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ kùu wɛ̃nné dɛnɛnnɛ̀ dɛmɔu ndi, kɛĩnkɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kpɛrɛ kɛ̀ Kirisi ndɛ̀ bakɛ́.

11 Nɛ̀ Yesu kpéí nkɛ kù ti tããtémɛ̀ kɛ ti cɛ̀ńné. Kù do mɛ ndɔ́ nɛ̀ dimɔ̀nnì, kù ɔ̃ nkɛ̀ kù tããté tì kù ti ndɔɔ̀.
12 Kù dɔ́ tìnti bɛ̀ɛ̀ tɛ́ Kirisi nɛ̀ dimɔ̀nnì ti nkù sãntímu kù dɛu mɛ̀ɛ̀ kpéí.

13 Díndi múnkɛ di kɛ̀ɛ̀ dìì mɔ̀nnì timɔ́mmɔnti, Tináaǹsààtì kɛ tɛ́ Kirisi kòo di dɛɛté, dɛ mɔ̀nnì ndi Kuyie ndi cànnɛmɛ̀ kɛ di duɔ́ Muyaánsààmù kù do yɛ̃ nkù yóó di duɔ́ mmù.
14 Muù ti bɛnkú ti yóó tiekɛmɛ̀ mɛsàà nKuyie mbaanɛ̀mɛ̀ ku kɔbɛ, muù ti náá nti yóó tiekɛmɛ̀ dɛ kó mɛsàà nkù bo ti dɛɛté dìì yiè páíí, ti nkù sãntí kù dɛu mɛ̀ɛ̀ kpéí.

Pɔɔri bàámmɛ̀ Kuyie nhEfɛɛsi kɔbɛ kpéí

15 N kɛ̀ɛ̀mu di tɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí Yesu, nɛ̀ di dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí di kɔbɛ tɔbɛ̀.

16 Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n yí yóu m bo nsɑ̃ntímɛ̀ Kuyie ndi kpɛ́í, kɛ denniní di kpɛ́í
m bɑ́ɑ́mmu miɛkɛ sɑ̃ɑ̃.
17 Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ Kuyie nti Yiɛ̀ nYesu Kirisi cicɛ di duɔ́ mmɛciì kɛ̀ di bɑntɛ́
Yesu, kɛ́yĩ́tɛ́ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ di kpɛ́í.
18 N kù bɑ̀ɑ́mmu kɛ tú kù di duɔ́ mmɛciì nkɛ̀ di bɑntɛ́ kù di yu mùù kpɛ́í, kù
bɑ̀ɑnɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu ku kɔbɛ,
19 kɛ́bɑntɛ́ muwɛ̃rímú diɛmù kù ti duɔ́ mmù tínti bɛ̀ɛ̀ tɑ̃ Kirisi mù dɛu kɛ
mɑmɛ̀.
20 Nɛ̀ muù wɛ̃rímú mmu Kuyie nduɔ́mmɛ̀ kɛ̀ Kirisi yɑ̃ɑ́ńtɛ́, kɛ̀ kù ò kɑ̀nnɛ ku
borɛ̀ kɛĩnkɛ̀ dikɑ̀rì sɑ̀ɑrì, ku bɑkù youɔ́.
21 Kòò bɑkɛ́ muwɛ̃rímú yɛmbɛ̀, nɛ̀ kɛtenkɛ̀ yɛmbɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ, dɛ̀ɛ̀ kó dimɑ̀ɑ̀
bo bɑ̀mbɑ̀, di mmɔ̀nnì nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kpɑɑní, Kirisi weè dɛ̀ bɑkɛ́.
22 Kuyie nwe n duɔ́ ndɛmɔu, weè tu Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛmɔu kó diyuu,
23 dii tú o kɔ̃ntì ò bo dìì miɛkɛ, kɛ bo kutenkù kumɔu.

2

Ti do kumɛ̀ kɛ yɑ̃ɑ́ńtɛ́

1 Di yɛi nnɛ̀ di cɑɑ̀rìmɛ̀ dɛɛ̀ do te kɛ̀ di ntú bɛ̀ɛ̀ ku Kuyie nkó mufòmmu bíɛ́kɛ̀.
2 Di do fòù kutenkù kuù nkɔbɛ kɔ̃mɛ mmɛ, kɛ yíé nku kóo kpɑ̀ɑtì wèè bo
kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ dɛ cuokɛ̀ o kpɛti, wèè bɑkɛ́ bɛ̀ɛ̀ kó dimɑ̀ɑ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti.
3 Ti múnkɛ do bɛ ntú, kɛ dɔ̀ɔri ti kɔ̃ntì nɛ̀ ti yèmmɛ̀ dɔ́ dɛ̀, nɛ̀ dɛ kpɛ́í nkɛ̀ Kuyie
mmiɛkɛ ńdò nkɛ́do ti ĩnkɛ̀ kɛ̀ doti mɛ̀ɛ̀ botí bɛtɔbɛ̀ ĩnkɛ̀.
4 Kuyie nsémmɛ̀ né mɛ ndɛumɛ̀ kɛ̀ kù ti dɔkɛ mɛdiɛ̀.
5 Ti yɛi nnɛ̀ ti cɑɑ̀rìmɛ̀ dɛɛ̀ do te kɛ̀ ti ntú bɛ̀ɛ̀ ku Kuyie nkó mufòmmu bíɛ́kɛ̀ kɛ̀
Kuyie nti dɔ̀ɔ̀ mɛsɑ̀ɑ nkɛ ti duɔ́ mmufòmmu nɛ̀ Kirisi ti kó mɛwɛ̃nnímɛ̀, ku sɑ̀ɑ
mmɛɛ̀ te kɛ̀ kù ti coo.
6 Kɛ̀ ti wɛ̃nnénɛ̀ Yesu Kirisi kɛ fòù, kɛ wɛ̃ nkɛ kɑri kɛĩnkɛ̀ ku borɛ̀.
7 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ kɛ bo bɛnkɛ kù ti dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sɑ̀ɑ ndɛu mɛ̀ mmɛ, kɛ yó mbo
sɑ̃ɑ̃ kù mɛ̀ nti dɔ̀ɔ̀ nɛ̀ Yesu Kirisi borɛ̀ ndɛ.
8 Kuù di dɔ̀ɔ̀ mɛsɑ̀ɑ nkɛ di dɛɛtɛ́ di tɑ̃ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í Yesu, dɛ̀ í tú nɛ̀ di mɔ́mmɔmbɛ
kó muwɛ̃rímú, Kuyie nkó dipɑ̃nnì ndi.
9 Òmɔù bá nsɑ̃ntí omɑ́ɑ̀, kòo yèmmɛ̀ dò nhò dɔ̀ɔ̀ dɛmarɛ̀ kɛ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ kù ò dɛɛtɛ́.
10 Kuyie nkuù ti dɔ̀ɔ̀, nɛ̀ Yesu Kirisi ti kó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ nkɛ kù ti dɔ̀ɔ̀mɛ̀,
kɛ̀ ti bo ndɔɔri mutɔ̃mmú sɑ̀ɑmù kù tũntɛmu nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ̀ ti bo mmù dɔ̀ɔri.

Yesu temɛ̀ kɛ̀ Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃nnɛ́ onìtì omɑ́ɑ̀

11 Dentɛnèní di do tú bɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì, di do í tũ nKuyie, nkɛ̀ Sifubɛ di yu kɛ tú
bɛ̀ɛ̀ í cɑ̃mmù, kɛ tú bɛmɑ́ɑ̀ bɛ̀ɛ̀ cɑ̃mmù, dɛ kó mucɑ̃mmù né do í tú mùmɑmù.
12 Dentɛnèní di do í túmɛ̀ Kirisi kɔbɛ, di do tú bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ mbɛ, di do í wɛ̃ńnɛ̀
Kuyie nkɔbɛ, di do í mɔkɛ di bɑɑ dɛ̀, di do í tũ nKuyie.
13 Di do í tɔ́kénɛ̀ Kuyie, di mmɔ̀nnì kɛ kù tɔ̀ɔ́nnɛ̀, Yesu Kirisi duɔ́ mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í
nhomɑ́ɑ̀ kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ.
14 Kòò kùɔ mɛníímmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ do dò nkuduotí kɛ yɑɑ̀tì Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ,
kɛ̀ bɛ̀ nɑrikɛ kɛ wɛ̃nnɛ́ onìtì omɑ́ɑ̀.
15 Kɛ pɑ̀ɑ nSifubɛ kó ikuɔ́ yɛ̃ mbɛ̀ nci dɛ̀ nɛ̀ ì yɛ̃ mbɛ̀ ndɔɔri dɛ̀, kɛ wɛ̃nnɛ́ ibotí
ìdɛ́, ìì do kpɑ nkɛ̀ ì nɑɑ́ nkubotí kumɑ́ɑ̀, kɛ nɑrikɛ.
16 Bɛ̀ ò kùɔmu kòò dèitɛ mɛníímmɛ̀ dɛ kó ibotí idɛ́ do mɔkɛ mɛ̀, kɛ ì tɑunnɛ̀
Kuyie, nkɛ̀ ì nɑɑ́ nhonìtì omɑ́ɑ̀.
17 Ò pĩ mmuù tɔ̃mmú kɛ nɑ̀kɛ́ Tináɑńsɑ̀ɑtì, diwèì kpɛti, díndi bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ kɛ
détìrinɛ̀ Kuyie, nnɛ̀ Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ do kù tɔ̀kénɛ̀.
18 Timɔu Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ, Kirisi weè ti niitɛ́ Kuyie mborɛ̀ nɛ̀
Muyɑɑ́nsɑ̀ɑmù kó mɛteèmmɛ̀.

19 Di tɛ́nkɛ í tú bɛpɔ̀ɔbɛ̀, yoo dihɛì marì kɔbɛ, di tú Kuyie nkó dihɛì kɔbɛ mbɛ, ku cĩɛ̃tɛ̀ kɔbɛ.
20 Yesu Kirisi weè tu dipũũ, o tɔ̃rɛ̀ nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yã̀ã nkɛ̀ di sɔ́kɛ́.
21 Kirisi weè te kɛ̀ tɛ̀ kpeńnì, kɛ kótírí, kɛ naá Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ sàátɛ̀.
22 Nɛ̀ Yesu kpéí di tú tɛcĩɛ̃tɛ̀ ntɛ Kuyie mbo tɛ̀ nɛ̀ Muyaánsàámù.

3

Pɔɔri nàkémɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ Kuyie nnáaǹtì

1 Mí mPɔɔri Yesu Kirisi kóo tɔ̃ntì, bɛ̀ n kpetí n nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ díndi bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ Kuyie nnáaǹtì.
2 Di yɛ́mu Kuyie nni nkuɔ́mmɛ̀ mɛsémmɛ̀ kɛ n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà kɛ yɛ̃ n nàkɛ́ Tináaǹsàátì, díndi bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ.
3 Tìì do sɔri Kuyie nti nni mbɛnkɛ, kɛ̀ n yĩɛ́tɛ́ ku kó disɔ̀rì kpɛti, m mɛ̀ mbo kɛ ti nwãũní.
4 Kɛ̀ di ti kàa ndi bo bantɛ́ Kuyie nni mbɛnkɛmɛ̀ Kirisi kpɛti tìì do sɔri.
5 Kù do í bɛnkɛ dɛ kó disɔ̀rì kpɛti dimɔ̀nnì kɔbɛ, kù mɛ̀ ntì bɛnkɛmɛ̀ di mmɔ̀nnì Yesu tɔ̃rɛ̀ nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ nɛ̀ Muyaánsàámù kó muwɛ̃rímú.
6 Dɛ kó disɔ̀rì tu: Sifubɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ bɛ̀ wɛ̃nnémɛ̀ onìtì omáà, kɛ yóó di tikpàtì, kù yɛ̃ nkù yóó duɔ́ ntì bɛ̀ɛ̀ yie nYesu Kirisi kó Tináaǹsàátì.
7 Kù duɔ́ nkɛ̀ n nàá ntì, kù n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mmɛ kɛ n duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú kɛ bɛnkú nɛ̀ n tɔ̃mmú miɛkɛ ku wɛ̃rímú dɛumɛ̀.
8 Bá nɛ̀ m mɛ ntumɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛmɔu kó bɛsáḿpɔ́bɛ̀ kóo sáḿpɔ́ù, kɛ̀ kù duɔ́ nkɛ̀ m bo nákɛ́ Tináaǹsàátì bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ, Kirisi kpàtì dɛumɛ̀ kɛ í mɔkɛ kumànku,
9 kɛ bɛ̀ bɛnkɛ Kuyie nkó disɔ̀rì kpɛti, kunku kùù dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu kuù mɛ̀ dɔ́ nɛ̀ dimɔ̀nnì,
10 kɛ dɔ́ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ bɛ kó bɛkperíbɛ̀ɛ yà Kirisi kɔbɛ tĩnnì, kébantɛ́ Kuyie nciì ndɛumɛ̀ mɛdiɛ̀ kɛ í mɔkɛ kumànku.
11 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ kù dɔ́mɛ̀ mmɛ nɛ̀ dimɔ̀nnì ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kpéí.
12 Di mmɔ̀nnì ti bo na kɛ́ kù tɔ̀ɔ́nnɛ̀ kɛ bá nyĩɛ̃kù, ti tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nYesu, koò taunnɛ̀.
13 N di náámmu kɛ tú di kɔ̃ntì báá yãrikɛ, bá kɛ̀ n fɛ́ũ̃rì, n fɛ́ũ̃rì díì kpéí nkɛ̀ dɛ̀ bo di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.

Kirisi ti dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí

14 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ n nínkú n núù ti cicɛ Kuyie nyììkɛ̀.
15 Kunku kùù te kɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ bo.
16 N kù bàámmu kɛ tú kù di duɔ́ nku kpàtì diɛtì, kɛ̀ Muyaánsàámù di kpénkùnnɛ,
17 kɛ̀ Kirisi mbo di miɛkɛ, kɛ̀ di nfííkú tei tei, Kuyie nkó mɛdɔ́kùmɛ̀ miɛkɛ,
18 kéwɛ̃nnénɛ̀ Kirisi kɔbɛ tɔbɛ̀ kébantɛ́ Kirisi ti dɔ́ kɛ̀ dɛ̀ dɛu mɛ̀ɛ̀ botí kɛ okù mɛ̀ɛ̀ botí kɛ cũmpúrì mɛ̀ɛ̀ botí bá kɛ í mɔkɛ kumànku,
19 kéyĩɛ́tɛ́ Kirisi ti dɔ́mɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ ti yĩɛ́tímɛ̀, képétɛ́ Kuyie nkpɛrɛ dɛmɔu.
20 Ti sãntímu Kuyie nkùù wɛ̃rímú diɛmù bo ti miɛkɛ, kɛ bo na kédɔɔ̀ kɛ̀ dɛɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ ti kù mɔ̀ú dɛ̀ nɛ̀ ti toti tì ti yɛmmɛ̀.
21 Ku yètìrì ndɛu Yesu Kirisi kɔbɛ cuokɛ̀ sɑ̃ɑ̃̀ Kirisi pĩ mmùù tɔ̃mmú kpéí. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ̀ ndò.

4

Kirisi kɔbɛ wɛ̃ mmɛ̀ɛ̀ botí

1 N di náámmu, mí mPɔɔri bɛ̀ kpetí wè Yesu kpéí, nkɛ tú di ńdò nKuyie ndi
yu kɛ dó di ndòmmɛ̀,
2 kɛ́kùnnɛ dimáà kényɔɔ̀, kémmi, kéndó ditɔbɛ̀, kénteénnɛ̀ ditɔbɛ̀.
3 Yetɛnko kɛ̀ Muyaánsààmù di tau, kɛ̀ di mmɔkɛ Kuyie nkó diwɛ̀ì.
4 Ti mɔkɛ Muyaánsààmù mumáà ndi, kɛ dò nhonìtì omáà, kɛ baa dèmarɛ̀ máà,
Kuyie nti yu dɛ̀ɛ̀ kpéí.
5 Ti Yiɛ̀ mbo omáà ndi, kɛ̀ ti tũ nkucɛ kumáà, kɛ̀ bàtémmù bo omáà.
6 Kuyie mbo kumáà ndi, timɔu ti cicɛ wèè bakɛ́ dɛmɔu, kɛ ti pĩnnɛ̀ mutɔ̃mmú
timɔu, kɛ bo timɔu ti miɛkɛ.
7 Kuyie nti pãmu bá wè dipãnnì kɛ̀ Kirisi yɛ̀ nti toti bá wè ò dó mɛ̀.
8 Ti wɔ̀rimu kɛ tú: Ò wɛ̃̀tɛ kɛ deètì dìì mɔ̀nnì kɛĩ̀nkɛ̀ kɛ nɛinɛ̀ bɛcíríbɛ̀ kó yɛwɛ̃̀rɛ̀
yɛ̀ɛ̀ do kpetí, kɛ pã bɛnìtìbɛ̀ yɛpãrɛ̀.
9 Ba ntú ò wɛ̃̀tɛ kɛ deètì? Dɛ̀ bɛnkú kɛ tú ò ketɛ́ kɛ cùtému kɛ ta kɛtenkɛ̀ miɛkoo
dɛcũmpurɛ.
10 Wèè cùténí, weè wɛ̃̀tɛ kɛ dèkɛ, kɛ bo kɛĩ̀nkɛ̀ kɛ píékɛ́ tipíìtì timɔu.
11 Weè duɔ́ nkɛ̀ bɛmabɛ̀ tu o tɔ̃rɛ̀, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀, kɛ̀
bɛtɔbɛ̀ tu bɛ̀ɛ̀ náantɛ Tináaǹsààtì, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu bɛ̀ɛ̀ ni Kirisi kɔbɛ tĩ̀rɛ̀, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ tu
bɛ̀ɛ̀ tiè nKuyie nnáaǹtì.
12 Ò bɛ̀ duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú kɛ̀ bɛ̀ bo tũntɛ o kɔbɛ mbɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ na kɛ pĩ nKuyie
ntɔ̃mmú, kɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩ̀nnì dìì tu Kirisi kɔ̃̀ntì kɛ̀ dìi dɛukɛ.
13 Kɛ̀ ti nwɛ̃̀ ntimɔu ti kérí kùù cɛ, kɛ kótírí kékpenkɛ, kénaá mpáíí Kirisi dòmmɛ̀.
14 Kɛ bá ndònnɛ̀ ibí ìì mu nyí cìì, kɛ tũ mbɛniticiìmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tiè nyiyáàbísítié kɛ ì ti
tɔu kuyaakù tɔumɛ̀ tifɔ̃kpɛ̃̀ti.
15 Ti dò nkénnáá ntimɔ́mmɔnti nti, kéndó titɔbɛ̀, mɛmmɛ ti bo nkótírímɛ̀
kuwedɔuncɛ miɛkɛ, kɛ naánnɛ̀ Kirisi wèè tu diyuu.
16 Kirisi weè te kòo kɔbɛ bɛmɔu wɛ̃ nkɛ dò nhonìtì omáà nɛ̀ itùòti, kɛ kpeńnì, bá
kùù tùòti kɛ̀ kù pĩ nku tɔ̃mmú kù dò nkémpĩ mmù, kɛ̀ tikɔ̃̀ntì timɔu kòtírí, kɛ
kpénkú Kuyie nkó mɛdɔ́kùmɛ̀ miɛkɛ.

Mɛborimɛ pàmmɛ̀ dò kɛ́ndòmmɛ̀

17 Ntɛnɛ̀ n dɔ́ ké di nákɛ́ tì, nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyètìrì, di bá ntũ mbɛ̀ɛ̀ í báá nKuyie
mbɛ kó mɛborimɛ, bɛ̀ tũ mmɛ̀ɛ̀ yɛmmɛ̀ tú dɛtetìrɛ̀ kɔ̃mɛ mmɛ.
18 Bɛ̀ toti dibiìnnì kó iyɛntotí nyi, bɛ̀ í yɛ́ Kuyie nduɔ̀ mmùù fòmmu, bɛ̀ í banté
mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ̀ bɛ to kpeńnì.
19 Bɛ̀ tɛ́nkɛ í baàtì mɛyɛi nnɛ̀ mɛsàà kɛ dɔɔ̀ri dɛ̀ɛ̀ í wenni kɛ í diɛ̀ ntikpàtì, kɛ
dɔɔri dɛsĩntékpɛrɛ dɛmɔu botí nɛ̀ mɛyɛi mmɛmɔu bɛ yɛmmɛ̀ dómɛ̀ kɛ í yĩ̃̀kù.
20 Díndi bɛ̀ í mɛ ndi bɛnkɛ Kirisi kɛ̀ di ò yĩ̃́té.
21 Díndi biɛ bɛ̀ di tiémmu o kpɛti kɛ̀ di yĩ̃́té o kó timɔ́mmɔnti, dɛ̀ɛ̀ tu:
22 Di bo yóumɛ̀ mɛborimɛ kótímɛ̀ di do tũ mmɛ̀, di do mɔkɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ yɛimɛ
mmɛ kɛ̀ mɛ̀ di soú nkɛ di fétìnko.
23 Yóunɛ̀ kɛ̀ di yɛmmɛ̀ɛ ceetɛ nɛ̀ di yɛǹtotí,
24 kɛ̀ di naá mbɛnitipàmbɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ bɛ̀ kɛ dònnɛnɛ̀ kumáà, kɛ̀ di borimɛɛ
wenkɛ kɛ̀ di ntũ ntimɔ́mmɔnti.
25 Di yóu siyáàbìsí, kénnáá nditɔbɛ̀ timɔ́mmɔnti kɛ yɛ́ ti túmɛ̀ Yesu kɔ̃̀ntì kó
itùòti nyi.
26 Kɛ̀ di miɛkɛ pɛikɛ di báá yóu kɛ̀ kɛɛ ɔɔtɛ kɛ di cé mmɛyɛi, di báá yie nkɛ̀ diyiè
ta kɛ̀ kɛ̀ kpaá péi.
27 Di báá pã dibɔɔ̀ kucɛ.
28 Wèè do yuuku wèe yóu muyóò kɛ pĩ mmutɔ̃mmú kémɔɔtɛ o kpɛrɛ képã
bɛcĩ̃rìbɛ̀.

29 Di bá nnáá ntináanyɛiti, kɛ̀ di pètɛ́ mɛfíè nnáánnɛ̀ tìì bo teennɛ̀ bɛtɔbɛ̀ kɛ̀ bèɛ kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, tìì bo teennɛ̀ bá wè ò bo dìì fɔ̃tìrì.
30 Di bá ncaari Muyaánsààmù yèmmè, muù tu mɛcannimè Kuyie nti cànnɛ mè, muù te kɛ̀ ti yɛ́ kɛ dò nKuyie nyóó ti dɛɛtɛ́ páíí diyiè sɔnni.
31 Bá mpoonnɛ̀ ditɔbɛ̀, bá nníínnɛ̀ ditɔbɛ̀, di miɛkɛ bá mpéì ditɔbɛ̀, di bá mmɔkɛ yɛkpàrɛ̀, di bá nsĩnkùnko ditɔbɛ̀ yètɛ̀, di bá ndɔɔri mɛyɛi.
32 Ndɔɔrinɛ̀ ditɔbɛ̀ mɛsàà, nkɛ ndɔ́ ditɔbɛ̀, kɛ ncĩɛ̃nko ditɔbɛ̀ Kuyie nti cĩɛ́ mmèɛ̀ botí nɛ̀ Kirisi kpéí.

5

Ti bo nyɛ́mɛ̀ Kuyie ndɔ́ dɛ̀

1 Ntũnnɛ Kuyie nkó mɛborimɛ, kɛ yɛ́ di túmè ku bí nyi, kù dɔ́ ì.
2 Ndɔ́nɛ̀ ditɔbɛ̀ Kirisi ti dɔ́ mèɛ̀ botí kɛ duɔ́ nhomáà kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kòò dò ndipãnnì kufɔ̃ɔ̃ku natikù kpɛri Kuyie ndɔ́ dì.
3 Di tú Kuyie nkɔbɛ mbɛ, di bá ndɔuti dɔutinɛ̀ ditɔbɛ̀ di bá nsĩnkùnko dimáà, di bá duɔ́ ndi yèmmè tikpàtì. Dɛ̀ ketɛ́ kɛ í dò mbɛ̀ nyo dɛ kó tináaǹtì di cuokɛ̀.
4 Di bá nnáantɛ ifɛi kpɛti nɛ̀ tiyɛìnnáaǹtì nɛ̀ tináanyɛiti, dɛ̀ í wenni. Petìnkɛ nsãntínɛ̀ Kuyie nku sàà nkpéí.
5 Nyɛ́nɛ̀ kɛ dò nwèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ nɛ̀ wèè sĩnkùnko omáà, nɛ̀ wèè í diè ntikpàtì, dɛ̀ í cɑ̃ɑ̃nnɛ̀ wèè feu yɛbɔkɛ̀. Dɛ yiè mbotí í tati Kirisi nɛ̀ Kuyie mbɛ kpààtìyuu miɛkɛ.
6 Di bɑ́á yie nkòò mɔù di soutɛ́ nɛ̀ dɛtetìrɛ̀ kó tináaǹtì: Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛ cɔ́ú bɛ̀ɛ̀ yetɛ ku kpɛti.
7 Di bá mmɔkɛnɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ botí mɛtaummè mamè.
8 Di do tú dibiìnnì kɔbɛ mbɛ di mmɔ̀nnì kɛ taunnɛ̀ ti Yiè kɛ tú kuwenniku kɔbɛ. Nfòùnɛ̀ kɛ dò mmɛnáà nkó ibí.
9 Kuwenniku kó mutɔ̃mmú tú: Tinìtì, mɛwetímmè, nɛ̀ timɔ́mmɔnti.
10 Mbaàtìnɛ̀ ti Yiè ndɔ́ dɛ̀.
11 Di bá nkɔkɛ́ dibiìnnì kɔbɛ kó mutɔ̃mmú miɛkɛ, mù tú mutetìmù mmu, di petìnkɛ mmù dɑ́ammu mmu.
12 A bo nákémè bɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ disɔrì dɛ̀ mɔ̀kɛ ifɛi nyi.
13 Dɛ kó mutɔ̃mmú yènní dìì mɔ̀nnì kuwenniku miɛkɛ, kuwenniku ɔ̃ɔ̃ mù feimmu.
14 Mɔ́mmuɔ nwe bɛ̀ dènnɛní dɛ̀ kuwenniku dɛ̀ ɔ̃ɔ̃ wenkɛmu. Tì wɑ̀rimu kɛ tú: Entɛ,
fɔ̃ nwèè duɔ́ bɛcíríbɛ miɛkɛ!
Kɛ̀ Kirisi da míítɛ́.
15 Ndakɛnɛ̀ mɛsàà di fòù mèɛ̀ botí. Di bɑ́á ndò tiyɛìntì, ntúnɛ̀ mɛcii nyɛmbɛ̀.
16 Bá nfétìnkonɛ̀ di fiè, ti bo yɛmɔ̀rɛ̀ yɛiyɛ nyɛ.
17 Di bá ndò ntiyɛìntì, yetɛnko kéyĩɛ́tɛ́ Kuyie ndɔ́ dɛ̀.
18 Di bá mmuɔ̀ mmɛnaà, mè di tannìnko mɛyɛi mmiɛkɛ nkɛ. Yóunɛ̀ kɛ̀ Muyaánsààmù di píɛ.
19 Kɛ̀ di nwɛ̃ nkɛ yáúkùnko ditɔbɛ̀ kɔ̃ntì, kéndiè nKuyie nkó yɛsãã, nnɛ̀ ku kó iyiɛ, kɛ diè Muyaánsààmù di duɔ́ nyìì yiɛ, kénsãntí Kuyie nnɛ̀ di yèmmè mɛmɔu,
20 nsãntínɛ̀ ti cicɛ Kuyie dɛmɔu kpéí nsɑ́ɑ̃ nɛ̀ ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì.

Onìtì nɛ̀ o pokù bɛ̀ dò kɛ́ntaumè

21 Nyíénnɛ̀ ditɔbɛ̀ kpɛti, di dé mèɛ̀ kpéí nKirisi.
22 Bɛnitipòbɛ̀ nyíénnɛ̀ di daabè kpɛti, di yie mmèɛ̀ botí ti Yiè nkpɛti.
23 Kɛ yɛ́ onitidɔ̀ù weè bakémè o pokù Kirisi bakɛ́ mèɛ̀ botí o kɔbɛ tĩnnì dìì tú o kɔ̃ntì kɛ dì dɛɛrí.

24 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ dò nkényíé mbɛ daabɛ̀ kpɛti timɔu, Kirisi kɔbɛ tĩnnì
yíé mmɛ̀ɛ̀ botí Kirisi kpɛti.
25 Bá wèè nitidɔ̀ù kòo ndɔ́ o pokù Kirisi dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí o kɔbɛ tĩnnì kɛ ku di kpéí,
26 kɛ dì ɔ́utɛ́ nɛ̀ mɛniɛ nnɛ̀ Kuyie nnáaǹtì.
27 Ò dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ kɛ dɔ́ dì ntú o kpɛri ndi kénwenni, kénkpa kuyɛ̀nkù, kénkpa
mɛyɔ̃̋ɔ̃, kénkpa mɛyɛi mmɛmɔu, kéndò mpáíí kɛ í mmɔkɛ bɛ̀ bo dì sɛi ntìì ĩnkɛ̀.
28 Mɛɛ̀ botí nku bá wèè nitidɔ̀ù dò nkéndɔ́mɛ̀ o pokù ò dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí omáà. Wèè
dɔ́ o pokù ò dɔ́ omáà ndi.
29 Òmɔù ɔ̃ɔ̃ í mpóó nhomáà, ò ɔ̃ nyárímu omáà, kɛ piú omáà. Kirisi mɛ ndɔɔri
o kɔbɛ tĩnnì.
30 Kɛ yɛ̃́ ti túmɛ̀ o kɔ̃̀ntì kó itùòti nyi.
31 Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú: Onìtì bo yóu o cicɛ nɛ̀ o yɔ̃ kétaunnɛ̀ o pokù, kɛ̀ bɛɛ naá
ntikɔ̃̀ntì timáà.
32 Ti nnáaǹtì tú disɔ̀rì diɛrì kpɛti nti, tì tú Kirisi nwe nɛ̀ o kɔbɛ tĩnnì,
33 kɛ múnkɛ tú di kpɛti. Bá wèè nitidɔ̀ù wè ndɔ́ o pokù ò dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí omáà,
kòo nitipòkù ndé o dɔù.

6

Ibí nɛ̀ i yɛmbɛ̀ kó tináaǹtì

1 Díndi ibí nyíénnɛ̀ di yɛmbɛ̀ kpɛti. Kuyie mmɛ ndɔ́.
2 Ndé ɑ cicɛ nɛ̀ ɑ yɔ̃. Kuyie ndɔú nyìì kuɔ́ kɛ béi nkɛ tú:
3 Kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ dɛ̀ ndɑ nɑati, kàɑ fòmmuu okɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀.
4 Díndi ibí yɛmbɛ̀, di bá mpéíkùnko ibí miɛkɛ, ńtiènnɛ̀ i kɛ ì tũ̃nni ti Yiɛ̀ ndɔ́ mɛ̀ɛ̀
botí.

Tidɑatì nɛ̀ ti yɛmbɛ̀ bɛ kó tináaǹtì

5 Díndi tidɑatì, nyíénnɛ̀ bɛɛ̀ di te diɛ nkɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ bɛ kpɛti, kɛ́ mbɛ̀ dé mɛdiɛ̀,
kémpĩ mbɛ tɔ̃mmú nɛ̀ mɛyɛ̀mmɛ̀ mɛmáà, kéndò ndi pĩ nKirisi kɔ̃mu.
6 Di níí bá mpĩ mmutɔ̃mmú bɛ̀ bo dìì mɔ̀nnì máà kɛ̀ dɛ̀ bo bɛ̀ nɑrikɛ, dɔɔ̀nɛ̀
dimáà Kirisi kó tidɑatì, kɛ́ mmù pĩ nnɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu Kuyie ndɔ́mɛ̀.
7 Di mpĩ mbɛ tɔ̃mmú kɛ dò ndi pĩ nti Yiɛ̀ nkɔ̃mu, dɛ̀ bá ndò ndi pĩ mbɛnìtìbɛ̀
kɔ̃mu.
8 Nyɛ́nɛ̀ kɛ dò nkàɑ tú kudɑakù yoo ɑ í kù tu, Kuyie nyóó yietí bá wè ò dɔ̀ɔ̀
mɛɛ̀ sàà nkó tiyeti nti.
9 Kɛ̀ díndi tidɑatì yɛmbɛ̀ di nti pĩ mmɛsàà ndi bá nti péinko, nyɛ́nɛ̀ kɛ dò nwèè
di te dimɔu ò bo kɛĩnkɛ̀ nkɛ, o borɛ̀ òmɔù í cɑ̃́ɑ̃́.

Kirisi kɔbɛ dò nkémmɔkɛ tìì kpàrìnɛntì

10 Tisɔnti tú di bo ntɑunnɛ̀mɛ̀ Yesu kékpenkɛ, képétɛ́ o wɛ̃rímú diɛmù.
11 Bɑátínɛ̀ Kuyie nkpàrìnɛntì timɔu kɛ cómmú tei tei, kébɑɑo dibɔɔ̀ kó
mɛsoùmmɛ̀.
12 Ti í kpɑannɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, ti kpɑannɛ̀ yɛbɔkɛ̀ nyɛ, yɛ̀ɛ̀ bo muyɑá mmiɛkɛ, yɛ̀ɛ̀
kpeńnì, bɛbɔɔkpàɑ̀tìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ te dibiìnnì kó kutenkù.
13 Nɛ̀ dɛ kpéí, túótɛ́nɛ̀ Kuyie nkó tikpàrìnɛntì timɔu, kɛ̀ diyiè yɛiri tùɔ̀kɛní di
nɑ kɛ kpɑ nkɛ̀ di kpɑ nkɛ dèè, di nkpɑá yɛ́ kénwɑ̃́kɛ́.
14 Nyinɛ̀ timɔ́mmɔnti di kɑ fɛnɑàkɔ̃̀nfɛ̀ kɔ̃mɛ, kénkɑ̃́nkɛ́ mɛwetímmɛ̀ di cĩncĩrɛ̀
dimátìyɑàbòrì kɔ̃mɛ.
15 Ɑ̃nnénɛ̀ tikɔ̃nyɑuti tinɛùtì kɔ̃mɛ, kɛ nákɛ́ Tináaǹsàɑ̀tì tìì duɔ̀ mmɛomǹpùmɛ̀.
16 Ntɔnɛ̀ mɛtɑ́́kùmɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ ndò nkudɔpìkù sɑ́́ɑ̃̀ kùù yó nte kɛ̀ di nɑ kékuɔ dibɔɔ̀
kó ipie nyìì cɔ̀ú.

17 Túótɛ́nɛ̀ mɛdɛɛtímɛ̀ kɛ́dɔɔ̀ dipìì, kɛ́túótɛ́ Muyaánsààmù kó disiè dìì tú Kuyie
náaǹtì.
18 Muyaánsààmù ndi bonɛ̀ kɛ̀ di mbáá nKuyie nsɑ̃́ɑ̃̀, di nkù báá nyibáamìi
imɔu botí kɛ kù sàútínɛ̀. Mbáánnɛ̀ ku Kirisi kɔbɛ bɛmɔu kpɛ́í.
19 Kɛ́ nkù báá n kpɛ́í, kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ nh ààtɛ n nùù nni nnáá nTináaǹsàátì tìì
do sɔri kɛ í yĩɛ̃̀kù, tìì tu Kuyie ndɛɛrí bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ.
20 Mbáánnɛ̀ ku, kɛ̀ kù n teennɛ̀ kɛ̀ n na kɛ́nnáá Tináaǹsàátì, bá nɛ̀ bɛ̀ mɛ nni
nkpetímɛ̀.

Mucaummu

21 N tɔ̃nko ti nɛ́po sàù Tisiki, ti Yiɛ̀ nkóo tɔ̃ntì sààwè, kòo bo di nákɛ́ dɛ ndòmmɛ̀
mmɛ,
22 kɛ́ di nákɛ́ tìì kó dimàà bo ti ciɛ, kɛ́yáúkùnnɛ di kɔ̃̀ntì.
23 Ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ Yesu Kirisi bɛ̀ di duɔ́ mmɛomm̀pùmɛ̀, nɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀ nɛ̀
mɛtɑ̃́kùmɛ̀.
24 Mɛsàà nni mbonɛ̀ díndi bɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɔ́ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kɛ fííkú teii.

Pɔɔri wɛ̀ri dìì pátíri Kirisi kɔbɛ bèè bo Fidipu
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bè do kpetí Pɔɔri Odommu nwe kòo wɛ̃ri dɛ kó dipátíri, ò do yóó dì wɛ̀ri kè bɛnìtìbè mabè bèè tanní kɛ tiè nyitié nyɛyi Kirisi kɔbɛ bèè bo Fidipu kè bɛ yèmmèɛ caàrè. Bá nè mɛmmɛ kè Pɔɔri mmɔkɛ diwèì kɛ yɛ́ kɛ dò nnè mɛtɛ́kùmè ò mɔ̀kɛ mè Yesu Kirisi ĩnkè, dɛ bo tũntɛ. Kòo bè sɛ̃ntɛ bè ò pɛ̃ dìì pɛ̃nnì kɛ bo ò teennè dikpetíntou miɛkɛ, kéndó kéyáúkùnnɛ bɛ kɔ̃ntì kè bè nwetí Kirisi kɛ báá yóu kè itié nyɛyii ìì taní kè ìì bè soutɛ́. Ò do wɛ̃tɛ kéndó kéyáúkùnnɛ bɛ kɔ̃ntì nti kè bèè wammú bè bo ntaunèmè bɛtɔbè kémmɔkɛ mɛyèmmè mɛmáà Kirisi kó mutɔ̃mmú kpéí.

Di mpátíri náaǹtì duó kɛ dòmmè

1. Mudɔummu nè ò bántèmè Kuyie mbɛ kpéí. 1:1-11
2. Ò do bo mèè borimɛ miɛkɛ 1:12-26
3. Ò yɛ̃mmè bè ntaunè Kirisi 1:27-2:18
4. Epafadoosi nè Timɔntee bèè do dɔɔri dèè wenni Pɔɔri nè Fidipu eì kɔbɛ bɛ cuokè. 2:19-30
5. Pɔɔri do caummè Fidipu kɔbɛ bɛdùɔ̀ntɔbè kó mɛyɛi nkpéí 3:1-4:9
6. Ò dèntɛnè ti tú ò yáúkùnnɛmè bɛ kɔ̃ntì, kɛ bè dɔunè mutɔ̃mmú, nè nákɛ mudɔummu cɛ́nkɛ 4:10-21

Pɔɔri dɔummè Fidipu kɔbɛ

1 Mí mPɔɔri nè Timɔntee Yesu Kirisi kó bɛtɔ̃mbè, ti di dɔunko díndi Kirisi kɔbɛ bèè bo Fidipu nè bèè ni Kirisi kɔbɛ tĩrè nè bɛ kó bɛwedɔunkótíbè.

2 Ti cicɛ Kuyie nnè ti Yiè Yesu Kirisi bè di dɔɔ̀ mɛsàà nké di duó ndiwèì.

Pɔɔri dómè Kirisi kɔbɛ bèè bo Fidipu

3 M baa ɔ̃ nkè n dèntɛní di kpéí nni nsɛ̃ntímu Kuyie.

4 Nh ɔ̃ɔ̃ mbáámmu Kuyie ndi kpéí nsɑ̃̀ɑ̃̀ kè dè n naati,

5 di n teénnèmè kè ti pitírí Tináaǹsààtì nè di yiemmè Yesu nè yíenní.

6 N yɛ́mu weti weti kɛ dò nKuyie nkùù ketɛ́ dɛ kó mutɔ̃mmú sààmù di miɛkɛ, kù bo mmù sɔkɛ́ kɛ́ mù dèè ti Yiè nYesu Kirisi bo wɛ̃tɛnní dìì yiè.

7 N di dómu mɛsàà n yí di yĩɛ̃kù, kɛ yɛ́ ti wɛ̃ḿmè Kuyie nkó mɛsàà dì mmɔ̀nnì m mɛ nkpetímè nè n yí kpetí dìì mɔ̀nnì nè m maumè kɛ bo fíí nTináaǹsààtì.

8 N di dómu kè Kuyie nyɛ́, Yesu Kirisi weè n duó ndɛ kó mɛdókùmè.

9 M báámmu Kuyie nkɛ tú kù di teennè kè di dɔkɛ ndó ditɔbè, kéyĩɛ́té Kuyie nkébanté mɛsàà nkù dó dè,

10 kéna kémbaàtì mɛsàà nnè mɛyɛi kénwenni kè dèɛ yie nkè Yesu wɛ̃tiní ò báá yà ò bo di sɛi ntìì ĩnkè.

11 Yesu Kirisi yóó di teennèmu kè di dɔɔ̀rìmè ńwenni kè bè nsɛ̃ntí Kuyie kɛ déúkùnko ku yètìrì.

Tínti Kirisi kɔbɛ ti fòù Kirisi kpéí nkɛ

12 N kɔbɛ n dó di bantému tìì n tùɔ̀kɛní tii temè kè Kuyie nnáaǹtì né dɔkɛ pité.

13 Tihɑ̃ɑ̃pɔ̀ntì tìì bàa okpààtì diɛwè nè bɛsɔmbɛ bɛmɔu bè yɛ́mu bɛ n kpetínnémè Kirisi kpéí nkɛ.

14 Kè Kirisi kɔbɛ kusũkù yà n kpetímè kè bɛ kɔ̃ntì yaukɛ, kè bè nàá nKuyie nnáaǹtì nè dikɔ̃m̀bùɔ̀.

15 Kè bèmabè tì nàá nkɛ m betínè kɛ nh ɛ̃ɛ̃nnè, kè bɛtɔbè ti nàánnè mɛyèmmè mèè wenni,
16 bè n dɔ́ mèè kpéí, kɛ yɛ́ kɛ dò nKuyie nni nduɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú kè m bo ma ku náaǹtì kpéí.
17 Bèè nh ɛ̃ɛ̃nnè bè í náá nKirisi kpɛti nè mɛyèmmè mɛmáà, bè dɔ́ ké n yíé mɛyɛǹcaàrìmè mmɛ dikpetíntou miɛkɛ.
18 Kè bɛ yèmmè wenni yoo mè í wenni, bè cɛ́nkɛ mɛ nnàkémè Kirisi kpɛti, dè n naatimu kɛ yó nni naati sáà.
19 Kɛ yɛ́ n yɛ́mu kɛ dò ndi báá Kuyie n kpéí, kè Muyaánsààmù n teénnè, dɛmɔu dè tú n kó mɛdɛɛtímè mmɛ.
20 M báámmu Kirisi nè n yèmmè mɛmɔu, ifɛi í we nni mbonè. Bá kè n fɛ̃ũrì, n yó nnáámmu o kpéí nnè tikɔ̃nyauti, kéndònnè n tì nàkémè. Kè m bo kú yoo m bo nfòù, n dɔ́ kéndéúkùnko o yètìrì ndi.
21 Kè n fòù n dò nkémpĩ Kirisi kó mutɔ̃mmú mmu, kè m mɛ nku n dɔkɛ cɔ̃ntɛmu.
22 Kè m mɛ nfòù n yó nnáámmu bɛnìtìbè Kirisi kpɛti, dɛè te kè n yí bantɛ mufòmmu nè mukũũ n dò nkétããtɛ́ dè.
23 N yèmmè mɛè sũ. Mɔ̀nnì marì dè ɔ̃ ndò nni nfòù, ditɛrì kéndò n kú kékɔtɛ Kirisi borè, n dɔkɛ mɛ ndɔ́.
24 Dè né békú kɛ dò nni nkpaá fòùmu kɛ di teénnè.
25 Dɛè kpéí nte kè n yɛ́ kɛ dò n yó nkpaá fòù ké ndi teénnè, kè di kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, kémɔɔtɛ diwèì.
26 Kè dèɛ yie nkè n wɛ̀too dìì yiè kè di n yà, di sãntɛ Yesu Kirisi mɛdiè ndi fòmmu miɛkɛ.
27 Bá kè dè dòmmè, ntũnnɛ Kuyie nnáaǹtì yɛ̃mmè, kè n na kɛ kɔ̀too yoo n yí na, nni nyo di wɛ̃mmè mɛyèmmè mɛmáà kɛ pitírí Kuyie nnáaǹtì, kɛ fííkú mɛtã́kùmè miɛkɛ.
28 Di bá nyĩɛ̀kù di kpantídèntɔbè bèè í dɔ́ Kuyie nnáaǹtì, dɛè bɛnkú bè fetimè, kè di kó tikɔ̃nyauti bɛnkú di cootémè.
29 Kuyie nyí di dɔ̀ɔ mɛsàà nkè di bo yie nYesu máà, kù dɔ́ di fɛ̃ũtému múnkɛ.
30 Mí nnè díndi ti wɛ̃ nkɛ maùmu, di sòò yàmu m maùmè, kɛ kpaá maù nè yíennί.

2

Yesu kɛ́kùnnɛmè omáà

1 Di yie nKirisi kè dè di kpénkùnko o kó kucɛ miɛkaà? Ò di dɔ́ kè dè yàúkùnko di kɔ̃ntàà? Muyaánsààmù di bonàà? Di dɔ́ ditɔbè mɛsàà nkɛ kuɔ nditɔbè mɛsémmàà?
2 Kè dɛndɛ kó dimàà bo, di nwɛ̃ ndinùù, kɛ wɛ̃ mmɛdɔ́kùmè, kɛ wɛ̃ mmɛyèmmè mɛmáà, kɛ pĩ mmutɔ̃mmú kè dè n naati.
3 Di bá ndɔɔri dèmarè kɛ ɛ̃ɛ̃nnè ditɔbè, yoo di ndè dɔ̀ɔri kɛ dɔ́ disãnni dɛtetìrè kpɛri. Di nkɛ́kùnko dimáà di dɔɔrìmè miɛkɛ, kɛ níí nwúó nditɔbè kè dò mbɛè di dɛunè.
4 Òmɔù bá nwanti ò kó mɛsàà mmáà, múnkɛ nwaànnè bɛtɔbè kɔ̃mɛ.
5 Ntũnnè Yesu Kirisi kó mɛborimɛ.
6 Ò do tú Kuyie nku,
ò mɛ nyí ndɔ́ kɛ́ kù ènnɛnè omáà,
7 kéyóu o wɛ̃rímú kénaá nhonìtì,
kédɔɔ omáà otɔ̃ntì,
8 kékɛ́kùnnɛ omáà,
kényíé nKuyie nkpɛti

kɛ̀ bɛ̀ yàa ò baakɛ́nɛ̀ kudapããtí
onitikɔ̀ùtì kɔ̃mɛ kòo kú.
9 Kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ Kuyie nhò dɛ̀úkùnnɛ,
kóo duɔ́ ndiyetidiɛrì
dìì pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́ yɛsɔnyɛ.
10 Kɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀
nɛ̀ kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kɔbɛ
kɛ̀ bɛ̀ bo nínkú o ìikɛ̀.
11 Bá wè kòo béi nnɛ̀ o nùù,
kɛ dɔ̀ Yesu Kirisi tú o Yiɛ̀!
Kɛ̀ ti cicɛ Kuyie nyètìrìi dɛukɛ.

Kirisi kɔbɛ bo mmimmɛ̀ kutenkù miɛkɛ

12 N kɔbɛ nh ɔ̃ mbo di borɛ̀ kɛ̀ di yíémmu n kpɛti, nyíénnɛ̀ ti bá kɛ̀ n yí bo, dɛɛ̀ dɔ̀kɛ wenni. Kuyie ndi dɛɛtému, mpĩ̀nnɛ̀ ku tɔ̃mmú kɛ kù dé mɛdiɛ̀.
13 Kuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ di duɔ́ mmɛyèmmɛ̀, kɛ̀ di ndɔ́ kédɔɔ̀ kù dómɛ̀, kɛ di duɔ́ mmuwɛ̃rímú kɛ̀ di na kɛ́ mɛ̀ dɔ̀ɔ̀.
14 Di níí bá ndɔɔri dèmarɛ̀ kɛ̀ di yèmmɛ̀ í bo kɛ̀ di kpa.
15 Di ńwenni páíí kɛ̀ bɛ̀ báá yà di caàrìmɛ̀, Kuyie nkó ibí dò nkénwennimu páíí bɛnitiyɛibɛ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀ɛ̀ í wenni bɛ cuokɛ̀, kémmí fìtírɛ̀ kɔ̃mɛ,
16 kɛ̀ bɛ̀ náá mmufòmmu kó tináaǹtì. Kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ, n yèmmɛ̀ bo ndi naatinɛ̀, kɛ̀ Kirisi wɛ̃tɛní dìì yiè, dɛɛ bɛnkɛ n tɔ̃mmú nɛ̀ n wɛ́ɛ̃̀rìmɛ̀ dɛ̀ í yèmɛ̀ dɛtetìrɛ̀.
17 Di tǎmɛ̀ Kuyie ndɛɛ̀ dò ndipãnnì di kù pã dì. Kɛ̀ n ku kɛ kpãã dɛ kó dipãnnì, dɛ̀ nni nnaati. Dɛ̀ n naatimu kɛ̀ diwèì m bo nɛ̀ díndi.
18 Díndi múnkɛ, nyãnkunɛ̀ kɛ̀ ti nwɛ̃ nkɛ yãnku.

Pɔɔri tɔ̃mmɛ̀ Timɔntee nɛ̀ Epafoditi Fidipu kó dihɛì

19 Kɛ̀ Kuyie ndɔ́ m bo tɔ̃nko Timɔntee bàmbà nkɛ́keè di bo kɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ̀ dɛɛ yáúkùnnɛ n kɔ̃̀ntì.
20 Otɔù mɔù í bo nɛ̀ wè ti wɛ̃ nkɛ dakɛ di kpɛ́í.
21 Bɛtɔbɛ̀ biɛ dakɛnɛ̀ bɛ kpɛrɛ wammù mmu, bɛ̀ í dakɛ Kirisi kɔbɛ kpɛ́í.
22 Di yɛ́mu Timɔntee duɔ́mmɛ̀ omáà kɛ n teénnɛ̀ kɛ̀ ti náá nTináaǹsààtì, kɛ dò nhonìtì nɛ̀ o birɛ.
23 Kɛ̀ m banté dìì mànnì dɛ̀ yó nni ndòmmɛ̀ m bo ò tɔ̃nko.
24 N yɛ́mu weti weti kɛ dò nti Yiɛ̀ mbo n teennɛ̀ kɛ̀ n kɔtoo m mɔ́mmuɔ nkɛ́ di yà.
25 N yèmmɛ̀ dò m bo wɛ̃tɛ kɛ́ di duɔ́nko Epafoditi, di sòò m pã dipãnnì kéduɔnní wè, kɛ dɔ̀ wè n teennɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ̀ ti wɛ̃nné kɛ mù pĩ nkɛ fɛ̃̀ũ̃tɛ́.
26 Ò kèè di kèèmɛ̀ mmɛ ò muɔkɛmɛ̀ kòo yèmmɛ̀ cààrɛ̀, kòò dɔ́ kɛ́ di yà.
27 Ò mɛ̀nkɛ sòò muɔkɛmu, kékáátɛ́ mukũ̃ũ̃, kɛ Kuyie nhò kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ nɛ̀ mí m múnkɛ, koò miɛkùnnɛ, n yèmmɛ̀ dɔ̀kɛ báá caàrɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
28 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n dɔ́ koò tɛ̃̀ńnɔ́ɔ mɛcãã, nkɛ̀ di ò yà kɛ̀ di yèmmɛɛ narikɛ, kɛ̀ n kɔ̃mɛ múnkɛɛ narikɛ.
29 Cɔuténɛ̀ we nɛ̀ diwèì ti Yiɛ̀ nkó mɛwɛ̃nnímɛ̀ miɛkɛ, ndénɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ botí.
30 Ò duɔ́ nhomáà ndi Kirisi tɔ̃mmú kpɛ́í, nkɛ kàátɛ́ mukũ̃ũ̃ kɛ n teennɛ̀ díndi bɛ̀ɛ̀ dɛ́tirì di do í yóó na kɛ́ n teennɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí.

3

Pɔɔri yóumɛ̀ dɛmɔu Kirisi kpɛ́í

1 Tisɔnti tú tì, ńyãnkunɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó kucɛ miɛkɛ, n do tì wɔ̀̃rimu kɛ wɛ̀̃tɛ kɛ tì yíɛ́, dɛ̀ wennimu di kpɛ́í.

2 Ndakɛnɛ̀ sinitimɔ́ kpɛ́í, bɛtɔ̃mbɛ̀ yɛibɛ, bɛ̀ɛ̀ tú bɛ̀ cãmmú, dɛ kó mucãmmù
né í tú mùmamù.
3 Tínti bɛ̀ɛ̀ báá nKuyie nnɛ̀ Muyaánsààmù mmiɛkɛ, kɛ í tũ mbɛnìtìbɛ̀ kó ikuɔ́,
tíì tu bɛ̀ɛ̀ cãmmù mucãmmù mɔ́mmɔmmu.
4 Kòò mɔù yèmmɛ̀ dò nhò bo cooté ò tũ mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nyikuɔ́, n yɛ́mu ikuɔ́ koò
pɛ̃ɛ̃té.
5 Bɛ̀ m pɛité kɛ̀ nni mmɔkɛ yɛwe yèni ndi kɛ̀ bɛ̀ n cãnté, n tú Isidayɛɛri
mɔ́mmuɔ nwe, Bɛnsamɛɛ kó kufuku kou, Ebedee mɔ́mmuɔ nkɛ tú Faadisĩɛ̃
ikuɔ́ yiɛ̀ mmɔ́mmuɔ.
6 Kɛ̀ n kɔ̃ntì ńyau kɛ̀ n fɛ̃ũnko Kirisi kɔbɛ, kɛ yetíróo kɛ bo ntũ nyikuɔ́ imɔu.
7 Dɛ̀ɛ̀ do tú n kó disãnni n dɛ̀ ǹwéntɛ́ di mmɔ̀nnì dɛtetìrɛ̀ Kirisi kpɛ́í.
8 Dɛ̀ í tú dɛ̀ɛ̀ do tú n kó disãnni máà nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ do tú n kó mucɔ́ntimu, n dɛ̀ yetɛmu
n yĩɛ́té mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nYesu Kirisi wenwe wɛ̀ɛ̀ pɛ̃ɛ̃té dɛmɔu. Weè te kɛ̀ n dɛ̀ wúó nkɛ̀
dɛ̀ dò ntiyontì kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ nní mmɔkɛ Kirisi.
9 Nh ò mɔ̀ɔ̀tɛ dɛ̀ í tú Kuyie nyɛ̃ n wetí n tũ mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nyikuɔ́, n tɑ́ Yesu nwe
kɛ̀ kù yɛ̃ n wetí, kɛ yɛ́ Kuyie nhɔ̃ɔ̃ yĩmɛ̀ onìtì wetí ò tɑ́ dìì mɔ̀nnì ndi Yesu.
10 N dɔ́ tì di mmɔ̀nnì tu m bo yĩɛ́té Kirisi máà, képété muwɛ̃rímú diɛmù mùù
te kòò yɑ̃ńté, kɛ fɛ́ũ̃té o kpɛ́í nkékú o kpɛ́í.
11 Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nní ntú bɛ̀ɛ̀ yóó yɑ́ntɛ́ bɛ kóò mɔù.

Ti bo ncokùmɛ̀ kɛ dɔ́ kumànku

12 Dɛ̀ í tú n yɛ̃ n nìntɛ m bɛtì dɛ̀ yoo n wenkɛ páíí, n kpaá cokùmu kɛ yetíróo kɛ
bo nintɛ Kirisi ò n nìntɛ mɛ̀ɛ̀ botí.
13 N kɔbɛ m mu nyí tùɔkɛ kumànku, n dɔɔri dɛmarɛ̀ máà ndi, n yĩɛ̃ ndifɔ̃nkúò
kpɛrɛ ndɛ, kɛ bɛtì dɛ̀ɛ̀ bo n yìikɛ̀.
14 N cokùmu kɛ dɔ́ dɛyìikɛ̀, kɛ bo nintɛ ticuuti Kuyie nti yu kɛ bo ti duɔ́ ntì
kɛĩnkɛ̀, nɛ̀ Yesu Kirisi kpɛ́í.
15 Tínti bɛ̀ɛ̀ kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, ti dò nkémmɔkɛ mɛè yèmmɛ̀, kòò
mɔù kɔ̃mɛ kpaá cɑ́ɑ́, Kuyie mbo ò teennɛ̀ kòo bantɛ́.
16 Ti yĩɛ́té tì, yóunɛ̀ kɛ̀ ti ntì pĩ nkɛ wɛ̃ nkɛ kérí kucɛ kumáà.
17 Ntũnnɛ n kó mɛborimɛ, kɛ múnkɛ ntũ mbɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ̃mɛ dònnɛ̀ ti kɔ̃mɛ.
18 N tì ndi nàkému kɛ wɛ̀tɛ kɛ tì ndi náá nnɛ̀ tinɔnniɛti, bɛsũ̃kùbɛ̀ tú bɛmáà
Kirisi kɔbɛ, kɛ̀ bɛ dɔɔrìmɛ̀ né bɛnkú bɛ̀ senkèrìmɛ̀ ò kúmɛ̀ kudapããtí.
19 Bɛ kó kumànku tú bɛ̀ bo fetimɛ̀ sɑ́ɑ̃̀, kɛ̀ bɛ pitɛ tú bɛ kó Kuyie, kɛ̀ dɛ̀ bɛ
naatinɛ̀ ifɛi do dò nké mbɛ̀ bonɛ̀ dɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ dɔ́ kutenkù kpɛrɛ máà.
20 Tínti tú kɛĩnkɛ̀ kɔbɛ mbɛ, kɛ baa ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bo wɛ̃tɛnnímɛ̀,
21 kéceetɛ ti kó tikɔ̃ncĩ̃tì kɛ̀ tìi naánnɛ̀ o kpɛti kékpenkɛ kéwenkɛ, ò yóó namu
ké dɛ̀ dɔ̀ɔ kɛ yɛ́ ò mɔ̀kɛmɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ bakɛ́ dɛnɛnnɛ̀ dɛmɔu.

4

Pɔɔri tiémmɛ̀ Fidipu kɔbɛ

1 Díndi n kɔbɛ n di dómu mɛdiɛ̀, n dɔ́ kéwɛ̃tɛ ké di yàmu, díì tu n kó diwèì nɛ̀
n kó mucɔ́ntimu, di ntaunɛ̀ ti Yiɛ̀ ntei tei.
2 M báámmu Efodii nɛ̀ Sɛ̃ntisi kɛ tú bɛ̀ ńwɛ̃ mmɛyèmmɛ̀ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.
3 Fɔ́ n népo Sisii nɛ̀ wè ti wɛ̃ mmutɔ̃mmú, a nteénnɛ̀ dɛ kó bɛnitipòbɛ̀, bɛ
n wɛ̃nnénɛ̀mu kɛ̀ ti nàké Tináaǹsààtì kɛ fɛ̀ũ̃té. Kɛ múnkɛ wɛ̃nnénɛ̀ Kedemaa
mutɔ̃mmú nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó yɛyètɛ̀ wɑ̃̀ri mufòmmu pátíri miɛkɛ.
4 Nyãnkunɛ̀ sɑ́ɑ̃̀ ti Yiɛ̀ nkó kucɛ miɛkɛ, n yíé kɛ tì béimmu, ńyãnkunɛ̀.
5 Yóunɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu yà di nitìmɛ̀, ti Yiɛ̀ nduúnnímu.
6 Di bá nyĩɛ̀kù, kɛ̀ di dɔ́ dɛ̀, mɔɔnɛ̀ Kuyie nké nkù sãntí.

7 Kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ Kuyie mbo di duɔ́ nku kó diwɛ̀ì nɛ̀ Yesu Kirisi di kó mɛwɛ̃nnímɛ̀ miɛkɛ, dìì dɛu, kɛ í dò nkéna kéyà dì màmɛ̀.
8 N kɔbɛ n náánnɛ̀ timɔ́mmɔnti, kéndɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni, kéndɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀, kéndɔɔri dɛ̀ɛ̀ sà, dɛ̀ɛ̀ dò nkéndɔ́, dɛ̀ɛ̀ mànnɛ̀ disãnni.
9 Ndɔɔrinɛ̀ di kɛ̀ɛ̀ tì m borɛ̀, kéntũ n kó mɛdɔɔ̀rìmɛ̀, Kuyie nkùù duɔ́ ndiwɛ̀ì kù yó ndi bonɛ̀mu.

Pɔɔri dɔummɛ̀ Fidipu kɔbɛ nɛ̀ mutɔ̃mmú

10 Dɛ̀ n naɾikɛ mɛdiɛ̀ kɛ̀ n sãntí ti Yiɛ̀ ndi wɛ̃̀tɛ kɛ n teémmɛ̀, n yɛ́mu kɛ dò ndi ɔ̃ ndɔ́ ké n teénnɛ̀ di né mu nyí mpètɛ́ kucɛ.
11 Dɛ̀ í tú n kpa mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ n nàá mɛmmɛ, kɛ̀ m mɔ̀kɛ yoo n kpa, dɛ̀ ɔ̃ nni nnaatimu.
12 M mantɛ́nɛ̀mu m bo mmɔkɛmɛ̀ nɛ̀ m bo nkpamɛ̀, kɛ̀ n di kɛ sannɛ̀ yoo nh autɛ́, kɛ̀ m mɔ̀kɛ kɛ̀ dɛ̀ sũ yoo dɛ̀ n dòńtɛ́, dɛ̀ n naatimu.
13 Kirisi weè n duɔ́ muwɛ̃rímú kɛ̀ n dɛ̀ nɔ ndɛmɔu.
14 Dɛ̀ né wennimu di n teémmɛ̀ nh áàrìmɛ̀ miɛkɛ.
15 Díndi Fidipu kɔbɛ, di yɛ́mu kɛ dò n di nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì Tináaǹsààtì mɛketimɛ̀, kényɛtì Maseduɔnni kó kɛtenkɛ̀ díì máà kó ditĩnnì do n teennɛ̀.
16 Kɛ̀ nní mbo Tɛsadoniki kɛ̀ di n teennɛ̀ kucɛ mèdémɛ̀.
17 Dɛ̀ í tú dɛ̀ n naati yɛpãrɛ̀ máà kpɛ́í, dɛ̀ɛ̀ n naati dɛɛ̀ tu di bo pétémɛ̀ mucɔ́̃ntimu.
18 N yàmu di m pã dɛ̀ kɛ duɔnní Epafoditi, di mmɔ̀nnì kɛ̀ m mɔ̀kɛ péu. Di pãrɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ tudààrí nwe wèè fɔ̃ɔ̃ku naati kɛ̀ Kuyie nyɛ̀ cɔutɛ́.
19 Kuyie nkùù n te ku kpàtì í sénní, kù yó ndi duɔ̀mmu dɛ̀ di békú dɛ̀ nɛ̀ Yesu Kirisi di kó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ.
20 Ti cicɛ Kuyie nyètìrì ndɛu sɑ̃̃ã. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ̀ ndɔ̀.

Mucaummu

21 Dɔunnɛ̀ Yesu Kirisi kɔbɛ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ bo di ciɛ, kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ̀ bo diɛ mbɛ̀ bɛ̀ dɔunko.
22 Kòo kpààtì diɛwè Sesaa cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ múnkɛ di dɔunko.
23 Ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kó mɛsàà nni ndi bonɛ̀.

Pəəri wɛ̃̀ri dìì pátíri Kirisi kəbɛ bèè bo Kədəəsi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Pəəri weè do wɛ̀ri di mpátíri Kədəəsi Kirisi kəbɛ tĩnnì, ké dì duɔ́ nTisiki nè Onnɛsimmu kè bè bo dì kɔ̀tɛnè Kədəəsi. Pəəri weè do í bè nàké Kuyie nnáaǹtì. Bɛ ciɛ kou Epafadasi wèè do wɛ̃nné Pəəri kɛ náantɛ Kuyie nnáaǹtì weè do tì mbè nàké.

Bè do kpetí dìì mànnì Pəəri Odommu kè Epafadasi kətoo kóò nàké bɛsoùmbè mabè tannímè bɛ ciɛ Kirisi kəbɛ tĩnnì miɛkɛ kɛ bè nàá nkɛ tú: Kàa dɔ́ kéyĩ́té Kuyie nkè kù da dɛɛté a dò nkémbáá nkɛĩnkè kó bɛkperíbè mbɛ kɛ dəərinè ikuɔ́ maì kéndònnè mucãmmù nè ticìcìtì matì mudiì ĩnkè.... Pəəri tì kèè dìì mànnì kɛ pãnkɛɛ bè dèntɛní Kuyie nduàmmè mufòmmu nè Yesu borè máà ndi, ké bè wɛ̀ri di mpátíri kɛ bo bè tié mbè dò nkéndòmmè kɛ báá tũnnɛ mufòmmu yɛimu.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Mudəummu 1:1-8
2. Pəəri báá ntì Kuyie mbɛ kpéí 1:9-14
3. Kirisi bakémè dɛməu 1:15-23
4. Ò bè cau ntì bɛsoùmbè kpéí 1:24-2:2
5. Mufòmmu pàmmù nè Kirisi ti kó mɛwɛ̃nnímè miɛkɛ 3:1-4:6
6. Mɛcaummè 4:7-18

Pəəri dəummè Kədəəsi kəbɛ

1 Mí mPəəri Kuyie ntããté wè, kè n tu Yesu Kirisi kó ditɔ̃nnì nè Timəntee tíì di wɛ̀ri dipátíri díndi bèè bo Kədəəsi kɛ tɑ́ Yesu.

2 Ti cicɛ Kuyie ndi dəɔ̀ mɛsàà nké di duɔ́ ndiwèì.

Kuyie nti kuɔ́ mmɛsémmè ké ti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà

3 Ti ɔ̃ nsãntímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cicɛ, koò bàá nsɑ̃̃ɑ̃̀ di kpéí.

4 Kɛ yɛ́ ti kèèmè di tɑ́ mèè botí Yesu Kirisi nè di dómè Kuyie nkəbɛ bɛməu.

5 Nè di kèè dìì yiè ndi Tináaǹsààtì tìì tu timómmənti, di bantémè Kuyie ndi baanè dè kɛĩnkè kɛ dè bàa.

6 Tináaǹsààtì pitírí kutenkù kuməu ndi, dè í tú di ciɛ máà, kè bɛnìtìbè tì yíé nkè bɛ borimɛ ceeri, di kɔ̃mɛ cèètɛmè di tì kèè dìì mànnì mɛketímè kɛ bantɛ́ weti weti Kuyie nkó mɛsàà.

7 Ti népo mómmuɔ Epafadasi nè wè ti wɛ̃ nkɛ pĩ nKuyie ntɔ̃mmú, weè tì ndi nàké. Ò pĩ mmùù tɔ̃mmú di ciɛ mù tú musààmù mmu, Kirisi dɔ́ mù.

8 Weè ti nàké Muyaánsààmù di teé mmèè botí kè di dɔ́ ditəbè.

9 Dɛè kpéí nte nè ti kèèmè dɛ kó tináaǹtì, ti í yóu ti bo mbáámmè Kuyie ndi kpéí nkɛ tú kù di teennè kè di yĩ́té kù dɔ́ dè, kè Muyaánsààmù di duɔ́ mmɛciì nkè di nyɛ́ di dəəri dè,

10 kéndəəri Kuyie ndɔ́ dè, dèè dèúkùnko ku yètìrì, kéndəəri ditəbè mɛsàà nkɛ dəkɛɛ yĩ́té Kuyie.

11 M báámmu Kuyie nkɛ tú kù di kpénkùnnɛ dɛməu dɛ miɛkɛ nè ku wɛ̃rímú diɛmù kè di na kémmi nkɛ wɛ́ɛ̃̀rì.

12 Nsãntínè ti cicɛ Kuyie nkùù te kè di mannè kéwɛ̃nnénè ku kəbɛ bèè bo kuwenniku miɛkɛ, kè kù yóó wɛ̃nné ké di duɔ́ nkù bàanè dè ku kəbɛ.

13 Kuù ti fìetɛ dibiìnnì kóo kpààtì nəu miɛkɛ, kɛ ti tannɛ́ ku Birɛ kù dɔ́ dè mɛsàà nkó dikpààtìyuu miɛkɛ,

14 wèè ti dontɛ́, kɛ ti cĩɛ́ nti yɛi.

Kirisi weè tu oketiwè dɛməu dɛ miɛkɛ

15 Òməù báá na kéyà Kuyie, Kirisi weè ti bɛnkú kù dòmmè, weè tu Mpo kɛ bakɛ́ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dè dɛməu.
16 Weè te dɛməu kɛ dè dɔ̀ɔ̀, kɛ̃́nkè kpɛrɛ nè kɛtenkè kpɛrɛ, ti wúó ndè nè ti í wúó ndè, bèè bakɛ́, bɛkótíbè, muwɛ̃rímú yɛmbè, bèè ni, kù dè dɔ̀ɔ̀ dɛməu weè kpéí.
17 Dɛməu dè yóó dɔɔ̀ kòò bomu, weè te kè dè bo kòò dè bakɛ́.
18 Weè tu diyuu, kòo kɔbɛ tú o kə̃́ntì, kòò bè duɔ́ mmufòmmu. Weè tu oketiwè wèè ku kɛ yə̀ńtɛ́, Kuyie mmɛ dɔ̀ɔ̀ kòò bo mbakɛ́ tipíìtì timəu ndi,
19 kɛ yɛ̃́ Kuyie ndɔ́mè kémbo ku Birɛ miɛkɛ nè ku dòmmè mɛməu ndi.
20 Kuù dɔ́ kétaunnè kumáà dɛnɛnnè dɛməu kɛ̃́nkè kpɛrɛ nè kɛtenkè kpɛrɛ nè ku Birɛ Yesu kó mukũ̃ũ̃ nkudapããtí ĩ̃nkè te dɛməu kè dè narikɛnè Kuyie.
21 Díndi múnkɛ di do tú Kuyie nkpantídèntɔbè mbɛ kè kù détirìnè, kè di yèmmè sĩ̃ nkè di dɔɔri mɛyɛi.
22 Di mmɔ̀nnì kè ku Birɛ tùótɛ́ tinitikə̃́ntì kɛ ku, kè kù di taunnè kumáà. Kè di bo na kénkɔri ku borè kɛ wenni páíí, kɛ kpa mɛyɔ̃́ɔ̃́ nkòò məù báá na kɛ di sɛi.
23 Ntə́́nè Kuyie nweti weti, kè dèmarè báá di yatɛnè ku kó kucɛ yoo di baa dè, Tináaǹsààtì di bɛnkɛ dè. Dɛ kó Tináaǹsààtì bè tì nàkému kutenkù kumɔu, mí mPɔɔri kè n tì nàá.

Kuyie nduɔ́ mmùù tɔ̃mmú Pɔɔri

24 Di mmɔ̀nnì dè n naatimu kè n fɛ̃́ũ̃rì di kpéí. Kè n sɔkɛ́ kɛ fɛ̃́ũ̃rì Kirisi fɛ̀ũ̃témè o kɔbɛ díndi bèè tu o kə̃́ntì di kpéí.
25 Kuyie nkuù n tããté kɛ m pĩ́ńné Kirisi kɔbɛ cuokè mutɔ̃mmú kè m bo bè nàkɛ́ ku náaǹtì páíí, kɛ́ tì mbè tié.
26 Kuyie ndo tì mbè sɔ̀nnɛnèmu, di mmɔ̀nnì kè tì mbè bɛnkɛ bɛmbɛ bèè tu ku kɔbɛ.
27 Kuyie nkuù dɔ́ kébɛnkɛ ku kó disɔ̀rì kpɛti tìì do sɔri, tìì tu: Kè Kirisi bo di miɛkɛ di nyɛ̃́ kɛ dò ndi bo ò totɛ́nè Kuyie nkó tikpetì.
28 Weè Kirisi kpéí nkɛ ti náámmè bɛnìtìbè bɛməu, kè bè caú, kɛ bè tiè nKuyie nnáaǹtì ti yɛ̃́ kè dè màmè, kè dè bo yie nkè dí ntaunè Kirisi, kémbo tuɔkoo Kuyie mborè kɛ dò mpáíí.
29 Dɛè te kè ti pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú kɛ maù, Kirisi weè n duɔ́ nho kó muwɛ̃rímú diɛmù.

2

1 N dɔ́ di yĩ́ɛ́tému m maù mèè botí di kpéí nnè Daodisee kɔbɛ kpéí nnè Kirisi kɔbɛ tɔbè bèè í n yɛ̃́ bɛ kpéí.
2 M báámmu Kuyie nkɛ tú kùu yáúkùnnɛ di kə̃́ntì, kè dí nwɛ̃ nkɛ dɔ́ ditɔbè, kè kù di duɔ́ mmɛcìì nkè di dɔkɛ yĩ́ɛ́té Kuyie nkó disɔ̀rì dìì tu Kirisi.
3 Weè tu mɛcìì nnè mɛyĩ́ɛ́tímè kó disɔ̀rì.
4 N tì ndi nàkɛ́ kè di bo nyɛ́mu kòò məù báá di soutɛ́ nè kununaatí.
5 Bá kè n yí di tɔ́kénè n yèmmè di bonèmu, kè n wùó ndi kérí mèè botí Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ kè dè wenni kè di tə́́ Kirisi kè dè n naati.

Dɛè bo ti teénnè kè tí na iyáàbìsítié nyɛmbè

6 Di yiemmu Yesu Kirisi kòò tu di Yiè, dí nhò taunè weti weti.
7 Yóunè kè di cĩ̃ɛ̃ nfííkú o ĩ̃nkè teii kè di tə́́kùmèɛ kpenkɛ kè di ntũ ndi cɔuté ìì tié nkédɔkɛ nkù sãntí sə́́ə̀.
8 Ndakɛnè kòò məù báá di soutɛ́ nè mɛniticìì nnè mɛbɔɔyèmmè kɛ́ di fétìnnɛ, dɛ kó tináaǹtì í tú Kirisi kpɛti, bɛnìtìbè kpɛti nti.

9 Kuyie nkó mɛborimɛ mɛməu do bomu Kirisi miɛkɛ ò tùótɛ́ dìì mànnì
tinitikɔ̃ntì.
10 Kè di ò taunè di pètému dɛməu. Weè bakɛ́ bɛbaatíbè bɛməu nè kɛĩnkè kó
bɛkperíbè bɛməu.
11 Di wɛ̃nnénè Kirisi kè dɛè tu di kó mucãmmù, dè í tú bɛnìtìbè kó mucãmmù
Kirisi kó mucãmmù tu ò di dɛɛténèmè mɛdókùmè yɛimɛ.
12 Dè dò mbè wè ndi wɛ̃nnénèmu kɛ kũnné bè di ãã̀ dìì mànnì bàtémmù, kè di
ò wɛ̃nnénè kɛ yã̀ńté di tã́ mèè kpéí nkɛ dò nKuyie mmɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ bo duɔ́
nkè di yã́ntɛ́, kù duɔ́mmè kè Kirisi yã̀ńté.
13 Di yɛi mmɛè do te kè dí ntú bɛcíríbè Kuyie nkó mufòmmu bíékè, di do í
cãmmù, di do í yɛ̃́ Kuyie. Di mmànnì nè Kirisi kpéí nkè kù di kuɔ́ mmɛsémmè
kɛ di cĩɛ̃́ nkɛ duɔ́ nkè di yã̀ńté.
14 Ikuɔ́ do yɛ̃ nti tú bɛyɛibɛ mbɛ, kɛ dò nKuyie nti kpetínné, kè Kirisi kɔ̀tɛní kè
bè ò baakɛ́ kudapããtí kòò kùɔ dɛ kó ikuɔ́.
15 Kirisi ku dìì mànnì kudapããtí kɛ namu muyaá mmiɛkɛ kó bɛkperíbè bèè
bakɛ́, kɛ bè fèìkùnnɛ kè bɛnìtìbè bɛməu yà ò bè namè.
16 Kè dɛ̀ dò mmɛmmɛ, di báá yie nkòò məù di wátí di yo ndè nè di yɔ̃ ndè ĩnkè,
nè yɛbaa ndi baà nyè, otãã̀pànwè kpɛyɛ yoo tɛomùpùtè kpɛyɛ.
17 Dɛndɛ kó dimàà do tú dèè kpaaní dɛ kó kufènkù nku, dɛmɔ́mmɔnnɛ tú
Kirisi nwe.
18 Di báá yie nkòò məù di soutɛ́ di í yau mèè kpéí ntidɔunùtì, di í dɔú mmèè
kpéí nKuyie ntõrè, di í kɛ̃́kùnko mèè kpéí ndimáà kɛ bè dònnè. Dɛ kó bɛnìtìbè tu
sifeí yɛmbè mbɛ kɛ mɔkɛ mɛnitiyèmmè dɛtetìrè kõmɛ.
19 Bè í taunè Kirisi wèè tu diyuu. Dentɛnní Kirisi kɔbɛ tĩnnì dòmmè onìtì kó
tikɔ̃ntì dòmmè mmɛ, kɛ mɔkɛ itùòti nè icĩɛ̃ nkɛ nampú, kɛ kótírí Kuyie nkó kucɛ
miɛkɛ kù dɔ́ mèè botí.

Ti kunèmè Kirisi koò wɛ̃nnénè kɛ yã̀ńté

20 Díndi bèè wɛ̃nnénè Kirisi kɛ ku, kòò di dɛɛténè yɛbɔkè kó tidaatì. Dè dòmmɛ
kè di yie nkè kutenkù kɔbɛ wɛ̃̀tɛ kɛ di duɔ́ nyikuɔ́ ìì tu:
21 Báá túótɛ́ diɛ, báá déútɛ́ diɛ, báá káákɛ́ diɛ?
22 Dɛ kó ikuɔ́ tú bɛnìtìbè kpɛyi nyi, ì yóó deèmu bàmbà.
23 Dɛ kó ikuɔ́ tú mɛciì nkpɛyi nyi bakɛ a bo nkɛ̃́kùnkomè amáà, kɛ báá nKuyie
nkɛ fɛ̃́ũnko a kɔ̃ntì, dè né í teénnè kɛ dɛì mɛyèmmè yɛimɛ, dè teénnè onìtì kɔ̃ntì
nti.

3

1 Di wɛ̃nnénèmu Kirisi kɛ ku kòò duɔ́ nkè di yã̀ńté, ńwaànnè Kuyie nkpɛrɛ dèè
bo ò kàri dè, Kuyie mbakù youú.
2 Nwaànnè kɛĩnkè kpɛrɛ kɛ bá nduɔ ndi yèmmè kutenkù kpɛrɛ,
3 kɛ yɛ̃́ di kumèmu kè di fòmmu pàmmù wɛ̃ńnè Kirisi kɛ sɔri Kuyie morè.
4 Kirisi wèè tu di fòmmu kó dikũnnì, ò bo wɛ̃tɛní dìì yiè di bo nhò bonè, koò
nwɛ̃ńnè o kpetì miɛkɛ.

Mɛborimɛ kótímè nè mɛpàmmè kó tináanìtì

5 Kuɔnè kutenkù kó mɛyèmmè, mèè tu: Di bo ndɔuti dɔutinèmè ditɔbè, di bo
mbɛnkúmè dimáà kɛ yũ̃ mbɛnìtìbè yèmmè, di bo mmɔkɛmè iyɛntotí yɛiyi. Di
bá ntú bèè í diè ntikpàtì, dè í cã́ãnnè mubɔɔféù.
6 Kuyie mbo bekénè bèè yetɛ ku kpɛti kɛ dɔɔri mɛ kóò botí kè dè nyóù mɛdiè.
7 Di do dɔɔri mɛè botí kɛ mɛyɛi ndi nɔ.

8 Di mmɔ̀nnì yóunɛ̀ kumiɛpíɛ́ nɛ̀ kuyonku nɛ̀ tidɔnnitì nɛ̀ yɛsɑ́ɑ̃̀mbɛ̀ nɛ̀ tináanyɛiti.
9 Di bá nsoú nditɔbɛ̀, kɛ yɛ́ di dàtémɛ̀ di borimɛ kótímɛ̀ kɛ dootóo,
10 kɛ tùótɛ́ mɛborimɛ pàmmɛ̀ kɛ dàátí kénaá mbɛnitipàmbɛ̀. Kuyie ndo di dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dí ndɔ̀mmɛ̀, kémmɔkɛ Kuyie nkó mɛciì.
11 Mɛbatimɛ̀ tɛ́nkɛ í bo Sifu nɛ̀ wèe í tú Sifu bɛ cuokɛ̀, wèè cɑ̃ntɛ́ nɛ̀ wèè í cɑ̃ntɛ́, okpákpàrì nɛ̀ timútì kou, kudaakù nɛ̀ wèè í tú kudaakù bɛmɔu bɛ̀ taunnɛ̀ Kirisi nwe kòò bɛ̀ te.
12 Kuyie nkuù di dɔ́ kɛ di tɑ̃ɑ̃tɛ́ kɛ̀ di tú ku kɔbɛ. Di mmɔkɛnɛ̀ ditɔbɛ̀ mɛsémmɛ̀, kénnitì, kénkɛ́kùnko dimáà, kéntú bɛnitisààbɛ̀, kɛ nɔ nkɛ mi.
13 Mmɔkɛnɛ̀ mɛminnímɛ̀ nɛ̀ ditɔbɛ̀, kéncĩɛ̃́nko ditɔbɛ̀, kòò mɔù yeténɛ̀ otɔù wèè ò cĩɛ̃́ Kirisi di cĩɛ̃́ mmɛ̀ɛ̀ botí.
14 Tìì dɔ̀kɛ tú tidiɛtì tìì tu di bo ndɔ́mɛ̀ ditɔbɛ̀ mɛsàà nkéna kénwɛ̃ nweti weti.
15 Kirisi kó diwèì mbo di miɛkɛ. Kuyie ndi yu dìì kpéí kɛ̀ di bo ńwɛ̃ nkɛ dò nhonìtì òmáà. Nsɑ̃ntínɛ̀ Kuyie kù di dɔɔri dɛ̀ɛ̀ kpéí.
16 Kirisi kó tináaǹtì mbo di miɛkɛ mɛsàà nkɛ̀ di nciì, kɛ tiè nditɔbɛ̀, kɛ yáúkùnko ditɔbɛ̀ kɔ̃́ntì, kɛ diè nKuyie nkó yɛsɑ̃ɑ̃ nnɛ̀ ku kó iyiɛ nkɛ kù sɑ̃ntí nɛ̀ Muyaánsààmu di duó nyìì yiɛ, kɛ nkù sɑ̃ntí nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu.
17 Di dɔ̀ɔ̀rìmɛ̀ nɛ̀ di náaǹtì dɛ̀ mbɛnkú di túmɛ̀ Kirisi kɔbɛ, kɛ̀ di ndɔúnnɛ̀ ti cicɛ Kuyie mutɔ̃mmú Kirisi kpéí.

Bɛ̀ɛ̀ tu Kirisi kɔbɛ bɛ borimɛ dò nkéndòmmɛ̀

18 Bɛnitipòbɛ̀, nyíénnɛ̀ di daabɛ̀ kpɛti, Kuyie nkɔbɛ dò nké mmɛ ndɔɔri.
19 Bɛnitidaabɛ̀, ndónɛ̀ di pobɛ̀, di miɛkɛ báá sɔ́ntɛ́ ké mbɛ̀ cɔ̀ú nkɛ̀ di bɛ̀ kpànnɛ̀.
20 Ibí, nyíénnɛ̀ di yɛmbɛ̀ kpɛti timɔu, Kuyie mmɛ ndɔ́.
21 Ibí yɛmbɛ̀, di báá sɔ́ntɛ́ kénkpannɛ̀ ibí, i yèmmɛ̀ yàà bo caàrɛ̀.
22 Díndi tidaatì, nyíénnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di te bɛ kpɛti timɔu, dɛ̀ bá ntú bɛ̀ bo dìì mànnì máà kɛ̀ dɛ̀ bo bɛ̀ narikɛ, mpĩnnɛ̀ bɛ tɔ̃mmú nɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛmáà di dé mɛ̀ɛ̀ kpéí nti Yiɛ̀.
23 Di dɔɔri dɛ̀ dɛmɔu, dí ndɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu, ké ndò ndi pĩ nti Yiɛ̀ nkó mutɔ̃mmú, dɛ̀ bá ndò ndi pĩ mbɛnìtìbɛ̀ kɔ̃mu,
24 kényɛ́ kɛ dò ndi bo wɛ̃nnénɛ̀ Kirisi kédi o cicɛ kpàtì ò bàanɛ̀ tì bɛ̀ɛ̀ tu o kɔbɛ. Kɛ yɛ́ weè tumɛ̀ di Yiɛ̀ ndimɔu di pĩ nwèè tɔ̃mmú.
25 Wèè mɛ ndɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi, ò bo yà mɛ kó tiyeti, Kuyie mborɛ̀ òmɔù í cɑ́ɑ́.

4

1 Díndi tidaatì yɛmbɛ̀, di nti pĩ mmɛsàà nkɛ nyɛ́ wèè múnkɛ di te ò bomɛ̀ kɛĩnkɛ̀.

Pɔɔri bɛ̀ dèntɛ tì

2 Mbáánnɛ̀ Kuyie nsɑ́ɑ̃ kɛ kù dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ báá ɔɔ ndimáà.
3 Kɛ múnkɛ nkù bàánnɛ̀ ti kpéí, kɛ̀ kù ti pɑ̃ kucɛ kɛ̀ ti na kénnáá Tináaǹsààtì bɛ̀ n kpetí tìì kpéí.
4 Mbáánnɛ̀ ku kɛ̀ n na ké ntì nàá nweti weti, n dò nké ntì nàá mmɛ̀ɛ̀ botí.
5 Nyɛ́nɛ̀ di bo nfòù mɛ̀ɛ̀ botí bɛ̀ɛ̀ í tú Kirisi kɔbɛ bɛ cuokɛ̀. Kɛ̀ Kuyie nníí di pɑ̃ dɛ̀ mɛfíè, di báá mɛ̀ fétìnnɛ, di nákɛ́ ku náaǹtì.
6 Di náaǹtì nnaati kéndò mmukɔ́kúɔ nkɛ̀ bɛ̀ ntì dɔ́, kòò mɔù di bekɛ tìmatì di tì nhò tɛ̃́ńné weti weti.

Mudɔummu

7 Ti kou Tisiki tu ti Yiɛ̀ nkóo tɔ̃ntì sààwè nwe kɛ̀ nh ò dɔ́, nɛ̀ we tíì wɛ̃ nkɛ pĩ mmutɔ̃mmú, ò bo kɔtoo dìì mɔ̀nnì, ò bo di nákɛ́ n kpɛti.
8 Nh ò tɔ̃nko kòò bo di nákɛ́ ti bo kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ mmɛ, kéyáúkùnnɛ di kɔ̃́ntì.

9 Onnɛsimmu ti kou sààwè nwe wèè tũ nti Yiè nweti weti, di ciɛ kou nwe, n we nɛínnènko Tisiki kè bè bo di nákɛ́ ti bo kè dè dòmmè.
10 Adisitaki nè wè ti wɛ̃ nkɛ kpetí ò di dəunko, kè Mariki Bannabaasi tebitɛ di dəunko. (N di nàkɛ́mu o kpɛ́í, kòò tùɔ̀koo dí ò cəutɛ́ nè diwɛ̀ì.)
11 Sesua bè tu wè Susituusi ò di dəunko. Bɛtããti bèè tu Sifubɛ bèè yie nYesu, kè ti wɛ̃ nkɛ pĩ nKuyie nkpààtìyuu tõmmú, bɛè yáúkùnnɛ n kɔ̃ntì.
12 Epafadasi di ciɛ kou di dəunko. Yesu Kirisi kóo tõntì nwe, ò báammu Kuyie nsɑ̃́ɑ̃̀ di kpɛ́í nkɛ tú kù di kpénkùnnɛ kè dí ńdò mpáíí kɛ dəəri kù dómè.
13 M bo na kɛ́ di nákɛ́ kɛ dɔ̀ ò màùmu mɛsàà ndi kpɛ́í, díndi Daodisee kəbɛ nè Yiedapodii kəbɛ kpɛ́í.
14 Duku dòòtórì ti népo sàù, nè Demaasi bè di dəunko.
15 Di dəunko Kirisi kəbɛ bèè bo Daodisee, kédəunnè Nɛnfaa nè Kirisi kəbɛ bèè tiku o cĩ̀ètè kɛ báá nKuyie.
16 Kè di kàa ndɛ kó dipátíri kɛ dèè dí duɔ́ nDaodisee kəbɛ kè bèɛ kaa, kè bèɛ di duɔnní bɛ kpɛri m bè wɑ̀̃ri dì kè di kaa.
17 Di nákɛ́ Asipu kɛ dɔ̀ ò ndakɛ ti Yiè nkó mutõmmú kpɛ́í, kɛ́ mmù pĩ mmɛsàà.
18 Mí mPəəri míì di wɑ̀̃ri nè n nɔ̀ùtè mudəummu muu, di báá yɛ̀ mbè n kpetímè.
Kuyie nkó mɛsàà nni ndi bonè dimɔu.

Pɔɔri wɑ̃̀ri dìì pátíri ketirì Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Tɛsadoniki
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Tɛsadoniki do tú Maseduɔnni tempɛ̃ nkó dihɛidiɛ̀ ndi. Pɔɔri do nàkɛ́ Kuyie nnáaǹtì Fidipu ɛì kɔbɛ kédeè kékɔtɛ kɛ̀, kɛ́ kɛ̀ keté Kirisi kɔbɛ tĩ̈nnì kɛ né í nkɛ mɔ̀ntɛ kɛ yɛ̃́ Sifubɛ mabɛ̀ do yetɛmɛ̀ o kpɛti kɛ́nkɔ́ kóò bɛ̀ti.

Mɛm̀mɛ kòo dɛ̀ ìté kékɔtɛ Bedee (Yesu Tɔ̃rɛ̀ 17:1-10). Ò kɛ mbo kɛ̀ Timɔntee wèè do kpaá Tɛsadoniki kòo ò sɔ̃ńkóo kóò nàkɛ́ dɛ̀ kɛ̀ dòmmɛ̀. Kòo yèmmɛ̀ narikɛ mɛsàà nkòò sɑ̃ntɛ Kuyie mbɛ̀ kù yie mmɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ kù dɔ́. Kòò bɛ̀ dɛntɛní ò do dɔ̀ɔ̀ mùù tɔ̃mmú bɛ ciɛ mu kpéí kéyáúkùnnɛ bɛ kɔ̃̀ntì Kirisi kó kucɛ kpéí. Kɛ múnkɛ bɛ̀ tɛ̃ńné tìì do bɛ̀ kɔɔ́nnɛ̀ mukúkéyɑ̃́ntímù ĩ̈nkɛ̀ nɛ̀ Yesu bo nyóó wɛ̃tɛní kɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ̀.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Pɔɔri sɑ̃ntɛmɛ̀ Kuyie Tɛsadoniki kɔbɛ kpéí 1-3
2. Pɔɔri tièmmɛ̀ Tɛsadoniki kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ nfòù mufòmmu sààmù 4:1-12
3. Pɔɔri bɛ̀ tié ntì Yesu yóó wɛ̃tɛní mɛ̀ɛ̀ botí 4:13-5:11
4. Itié nsɔnyi 5:12-28

Pɔɔri dɔummɛ̀ Tɛsadoniki kɔbɛ

1 Mí mPɔɔri nɛ̀ Sidifɛ̃̃ɛ̃ nɛ̀ Timɔntee, tíì di wɑ̃̀ri di mpátíri díndi Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo Tɛsadoniki kɛ taunɛ̀ ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kɔbɛ. Kuyie ndi dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ́ di duɔ́ ndiwɛ̀ì.

Tɛsadoniki kɔbɛ yie mmɛ̀ɛ̀ botí Tináaǹsààtì

2 N kɔbɛ ti sɑ̃ntímu Kuyie ndi kpéí nkɛ kù bàá ndi kpéí nsɑ́ɑ̃́.

3 Ti í yĩ̃ɛ̀ ndi pĩ mmɛ̀ɛ̀ botí mutɔ̃mmú di tɑ́ mɛ̀ɛ̀ kpéí nKuyie kɛ kù dɔ́ nɛ̀ di tɛ̃ĩ̃mɛ̀ kɛ baa ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bo wɛ̃tɛnímɛ̀.

4 N kɔbɛ ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkuù di dɔkɛ kɛ di tɑ̃ɑ̃tɛ́, kɛ̀ di tú ku kɔbɛ.

5 Ti kɔ̀tɛnko dìì mɔ̀nnì Tináaǹsààtì, di do í tì dɔ̀ɔ̀ dɛkpɛìtìkpɛrɛ, Kuyie nkó muwɛ̃rímú do ti bonɛ̀mu kɛ̀ Muyaánsààmù ti teénnɛ̀ kɛ̀ tí nnáá nkɛ í yĩ̃ɛ̀kù. Di yɛ́mu kɛ dò nti dɔ̀ɔ̀ dɛɛ̀ kó dimàà dɛ̀ tu di kó mɛsàà mmɛ.

6 Di do cɔutɛ́ Tináaǹsààtì kɛ̀ bɛ̀ di fɛ́ũmmu mɛdiɛ̀ nkɛ̀ Muyaánsààmù mɛ ndi duɔ́ ndiwɛ̀ì, kɛ̀ di tũ nti Yiɛ̀ nYesu kɛ tũnnɛ̀ ti kó mɛborimɛ.

7 Kɛ̀ di borimɛ wenni kɛ̀ Maseduɔnni nɛ̀ Akayii kó itempɛ̃ nkɔbɛ mɛ tũ.

8 Nɛ̀ di borɛ̀ ndɛ Tináaǹsààtì pitémɛ̀, kɛ sèńté Maseduɔnni nɛ̀ Akayii kó itempɛ̃ nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ti kèè, bɛ̀ kèèmu tipíìtì timɔu di tɑ́ mɛ̀ɛ̀ botí Kuyie, dɛ̀ keté kɛ í dò ntí ntì mbɛ̀ nàá.

9 Kɛ̀ ti kɔ̀tɛ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ nnáámmu ti kɔ̀too kɛ̀ dí ti cɔutémɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì nɛ̀ di ùtóomɛ̀ yɛbɔkɛ̀, kɛ tũnnɛ Kuyie mmɔ́mmɔnku kùù duɔ̀ mmufòmmu.

10 Kɛ baa ku Birɛ Yesu kù duɔ́ nkɛ̀ wèè yɑ̃́ńté, wèè ti dɛɛrí nɛ̀ Kuyie mbeéntì tìì kèríní.

2

Pɔɔri ketémɛ̀ o tɔ̃mmú Tɛsadoniki

1 N kɔbɛ di yɛ́mu kɛ dò nti kɔ̀too di ciɛ nɛ̀ mùù tɔ̃mmú í yɛ̀ dɛtetìrɛ̀.

2 Di yɛ́mu bɛ̀ ti sɑ̀ḿmú mɛ̀ɛ̀ botí Fidipu kɛ ti fɛ́ũ nkɛ̀ ti né na kɛ kɔ̀too di ciɛ, kɛ̀ Kuyie mmɛ nti duɔ́ ndikɔ̃m̀bùɔ̀ kɛ̀ ti náá nku náaǹtì bá bɛ̀ɛ̀ do ti yetɛ ké nti maunɛ̀ bɛ̀ do mɛ nsũmɛ̀.

3 Ti í náá nTináaⁿsàátì kɛ dɔ́ késoutɛ́ òmɔù, ti mɛ nyí wanti timáà kó mɛsàà
nyoo ti ciitɛ́ òmɔù.
4 Ti í náá nTináaⁿsàátì kɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ nti naatinɛ̀, ti dɔ́ Kuyie nkùù yɛ́ onìtì
yèmmɛ̀ kuù nti naatinɛ̀, kuù ti wèńtɛ́ kɛ sɔ̃́ ndɛ̀ dò ntí nákɛ́ ku náaⁿtì.
5 Kuyie nyɛ́mu kɛ dò nti í di náá nkɛ di kpɛnti, yoo ti dɔ́ kɛ́ di narikɛnɛ̀ kédi di
díítí.
6 Kù yɛ́mu kɛ dò nti do í dɔ́ òmɔù ti sãntɛ, díndi yoo bɛtɔbɛ̀ mabɛ̀.
7 Ti tú Yesu tɔ̃rɛ̀ nyɛ, kɛ do dò ntí ndi békú di bo nti tɔmɛ̀, kɛ̀ tíì né petìnkɛ yɔɔ̀,
kɛ di yuɔri dɛbirɛ yɔ̃ ɔ̃ ndɛ̀ yùɔ̀ri mèɛ̀ botí.
8 Ti do di dɔ́ mɛdiɛ̀ mmɛ, dɛ̀ í tú ti dɔ́ kɛ́ di nákɛ́ Tináaⁿsàátì máà, ti do í yetɛ ti
bo kúmɛ̀ di kpɛ́í.
9 Ti kɔbɛ di yɛ́mu ti do di náá ndìì mɔ̀nnì Tináaⁿsàátì kɛ pĩ mmèɛ̀ botí
mutɔ̃mmú kuyie nnɛ̀ kɛyènkɛ̀, ti í dɔ́ mèɛ̀ kpɛ́í nkéntú òmɔù kó ditɔu.
10 Di yɛ́mu kɛ̀ Kuyie nyɛ́ ti borimɛ do wennimɛ̀, kɛ̀ ti í nwanti timáà kó mɛsàà,
òmɔù í nyà ti caàrìmɛ̀.
11 Di yɛ́mu dimɔu kɛ dò nti do di pĩ nhonìtì ɔ̃ mpĩ mmèɛ̀ botí nku o bí,
12 kɛ yáúkùnko di kɔ̃́ntì, kɛ di báá nkɛ di tiè nkɛ yetíróo kɛ dɔ́ dí ndɔɔri Kuyie
ndɔ́mɛ̀ kuù di yu kɛ dɔ́ dí ta ku kpàátìyuu nɛ̀ ku kpetì miɛkɛ.

Ti bo ndɔɔrimɛ̀ Kuyie ndɔ́mɛ̀ mɛháárìmɛ̀ mɔ̀nnì

13 Ti sãntímu Kuyie nsɑ̃́ɑ̃̀ ti di nàkémɛ̀ ku náaⁿtì kɛ̀ di tì cɔuté. Di í tì cɔuté
bɛnìtìbɛ̀ kpɛti kɔ̃mɛ, di do tì cɔuté tì tu mèɛ̀ kpɛ́í nkɛ Kuyie nnáaⁿtì kɛ pĩ
mmutɔ̃mmú di miɛkɛ, díndi bèɛ̀ tì yie.
14 Kɛ̀ di naá nYesu Kirisi kɔbɛ kɛ dònnɛ̀ Sudee Kuyie nnáaⁿtì keté dɛ̀ kɔbɛ, kɛ̀
di ciɛ kɔbɛ di fɛ́ũ, Sifubɛ do fɛ́ũ mmèɛ̀ botí Sudee kɔbɛ.
15 Sifubɛ bɛɛ̀ kùɔ ti Yiè nYesu, kɛ kùɔ Kuyie mpããnáaⁿtì náaⁿ̀bɛ̀, kɛ íimmu
Kuyie mmiɛkɛ kɛ níí mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
16 Kɛ̀ bɛ̀ ti paankonɛ̀ ti bo nnáámmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ Kuyie nnáaⁿtì kɛ̀ kùu bɛ̀ dɛɛté,
kɛ dɔkɛ yéútí bɛmáà mɛyɛi kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛ bɛ̀ do.

Pɔɔri dɔ́mɛ̀ kéwɛ̃tɛ kéyà Tɛsadoniki kɔbɛ

17 Nɛ̀ ti ìtémɛ̀ di ciɛ, dɛ̀ mɔ̀ntɛ sáⁿ̀pɔ́, ti yèmmɛ̀ kpaámu di borɛ̀, kɛ̀ ti maù
mmɛdiɛ̀ nkɛ dɔ́ kéwɛ̃too kɛ́ di yà.
18 Ti sòò dɔ́mu kɛ na nkɔ̀too di ciɛ. Mí mPɔɔri kɛ̀ m báátí kucɛ mèpéu kɛ bo
kɔtoo. Kɛ̀ dibɔɔ̀ dìì ti dìtínné kɛ̀ ti í kɔ̀too.
19 Ti yèmmɛ̀ naatinɛ̀ dímbɛ kɛ̀ diwèì ti bo, díì yó nte kɛ̀ ti yètɛ̀ ncɛ́ɛ̃̀ Yesu bo
wɛ̃tɛní dìì mɔ̀nnì.
20 Díì tu ti kó diyetìcɛ́ɛ̃̀rì, diwèì ti bo díì kpɛ́í.

3

Pɔɔri tɔ̃mmɛ̀ Timɔntee Tɛsadoniki

1 Mɛmmɛ̀ ti í namɛ̀ kɛ bo pĩ ntimáà, ti í yɛ́ mèɛ̀ kpɛ́í ndi bo kɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ̀, kɛ̀ ti
nkpaá Atɛnni,
2 kétɔ̃nko Timɔntee nɛ̀ wè ti wɛ̃ nkɛ pĩ nKuyie ntɔ̃mmú kòò bo yáúkùnnɛ di
kɔ̃́ntì, kɛ̀ di kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ,
3 kɛ̀ mɛfɛ́ɛ̃ũ̀tímɛ̀ báá di na. Di yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkuù dɔ́ dɛ̀ mmɛ ndò.
4 Ti do bo di ciɛ kɛ di nákému kɛ dɔ̀, bɛ̀ yóó di fɛ́ũ, ndɛɛ̀ tùɔ̀kení di mmɔ̀nnì.
5 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yĩɛ̀kù dibɔɔ̀ bo di soutémɛ̀, kɛ̀ ti tɔ̃mmúu naá ndɛtetìrɛ̀. Kɛ tɔ̃nkoo
Timɔntee kòò bo yà di kérí kɛ̀ dɛ̀ dòmmɛ̀.

6 Kɛ̀ Timɔntee wɛ̃̀tɛní di ciɛ bàmbà kɛ ti nàkɛ́ di tũ mmɛ̀ɛ̀ botí Kuyie nkó kucɛ kɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ dɔ́ ditɔbɛ̀, kɛ dɔ́ kɛ́ ti yà kɛ́ndɔ̀nnɛ̀ ti dɔ́mɛ̀ kɛ́ di yà.
7 Kɛ̀ dɛ kó tináaǹtì yáúkùnnɛ ti kɔ̃̀ntì mɛháárìmɛ̀ nɛ̀ mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ miɛkɛ.
8 Di mmɔ̀nnì ti yɛ̀mmɛ̀ narikɛmu di tũmmɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó kucɛ weti weti.
9 Ti mɔkɛ dìì wɛ̀ì di kpɛ́í ndi dɛumu ti í yɛ̃́ ti bo sãntɛ mɛ̀ɛ̀ botí Kuyie.
10 Ti kù báammu kɛyɛ̀nkɛ̀ nɛ̀ kuyie nkɛ tú kù ti pã kucɛ kɛ̀ tí kɔtoo kɛ́ di teennɛ̀, kɛ̀ di kpenkɛ weti weti ku kó kucɛ miɛkɛ.
11 Ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi ti pã kucɛ, kɛ̀ tí kɔtoo kɛ́ di yà.
12 Ti Yiɛ̀ ndi teennɛ̀ kɛ̀ di dɔkɛ ndɔ́ ditɔbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ti di dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí,
13 kɛ̀ di kpenkɛ mɛtɔ̃́kùmɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu nwɛ̃̀tiní nɛ̀ o kɔbɛ kɛ sɔ̃́ ndi wenni páíí, kɛ kpa mɛyɛi.

4

Mɛborimɛ Kuyie ndɔ́ mɛ̀

1 Ti kɔbɛ ti di nàkɛ́mu di dò nkɛ́ndɔɔri mɛ̀ɛ̀ botí kɛ̀ dɛ̀ nnaati Kuyie nkɛ̀ di mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri. Ti né di báámmu nɛ̀ Yesu kó diyètìrì kɛ tú dí nsɔkɛ́ kɛ dɔɔri kɛ̀ dɛɛ pɛ̃̀ɛ̃́té mɛmmɛ.
2 Di yɛ̃́mu ti Yiɛ̀ nYesu kó itié nti di duɔ́ nyì.
3 Kuyie ndɔ́ di nwenni páíí nwe, kɛ bá ndɔuti dɔuti nɛ̀ ditɔbɛ̀.
4 Bá wè ò nwetí o pokù máà kɛ́nwenni, Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ mɛ ndɔ́.
5 Di báá duɔ́ ndi yɛ̀mmɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀ yɛimɛ, bɛ̀ɛ̀ í yɛ̃́ Kuyie mbɛ kɔ̃mɛ.
6 Òmɔù báá káákɛ́ otɔù kpɛrɛ, ò mɛ mbáá káákɛ́ otɔù pokù, ti tì ndi nàkɛ́mu kɛ yìɛ́ kɛ di náá, Kuyie nyóó kpetínnɛ́mu bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ kó mɛyɛi.
7 Kuyie nyí ti yu kɛ̀ ti bo ndɔuti nɛ̀ titɔbɛ̀, kù ti yu kɛ̀ ti bo ndɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni dɛ̀ndɛ.
8 Wɛ̀ɛ̀ yetɛ ti nnáaǹtì, wè í yetɛ onìtì kpɛti, ò yetɛ Kuyie nkpɛti nti kùù di duɔ́ mMuyaánsààmù.
9 Dɛ̀ í dò ntí wãri kɛ di náké di bo ndɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí ditɔbɛ̀, Kuyie ntì ndi nàkɛ́mu.
10 Ti yɛ̃́mu kɛ dò ndíndi Maseduɔnni kɔbɛ di dɔ́ ditɔbɛ̀, kɛ né di báá nkɛ tú di dɔkɛ ndɔ́ ditɔbɛ̀ kɛ̀ dɛɛ pɛ̃̀ɛ̃́té mɛmmɛ.
11 Ti di nàkɛ́mu kɛ tú dí yóu tinɛìtì kɛ́ndakɛnɛ̀ di kpɛti máà, kɛ́mpĩ mmutɔ̃mmú kɛ yonnɛ̀,
12 kɛ bá ntú òmɔù kó ditɔu, mɛmmɛ bɛ̀ɛ̀ í tú Kirisi kɔbɛ bɛ̀ bo ndi démɛ̀.

Bɛcíríbɛ̀ yóó yãntémɛ̀

13 Ti kɔbɛ ti dɔ́ di nyɛ̃́mu Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ ku bɛ kpɛti yó ndɔ̀mmɛ̀ kɛ bá nyĩɛ̀kù bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie nkɛ í baa dɛmarɛ̀ bɛ kɔ̃mɛ.
14 Ti yɛ̃́mu kɛ dɔ̀ Kirisi ku kɛ yàńté kɛ yɛ̃́ kɛ dò nKuyie mbo duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tú o kɔbɛ kɛ ku kɛ̀ bɛɛ yɛ̃́ntɛ́.
15 Ntɛ ti Yiɛ̀ nYesu ti nàkɛ́ tì kɛ̀ ti tì ndi náá, ò bo nwɛ̃̀tiní kɛ̀ tínti bɛ̀ɛ̀ kpaá fòù ti í yóó niitɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ku.
16 Kuyie mbo duɔ́ ndìì mɔ̀nnì kɛ̀ ku tɔ̃nnì diɛrìi pĩɛ̃kɛ́, kɛ̀ ditɛrìi eé kutenkù deèmù kó tɛheutɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ ncútɛ́ní kɛĩ̃nkɛ̀, kòo kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ ku kɛ̀ bɛɛ̀ keté kéyɛ̃́ntɛ́.
17 Tínti bɛ̀ɛ̀ kpaá fòù kɛ̀ ti bɛ̀ nɛinɛ̀, kédekɛ kéco ti Yiɛ̀ nYesu yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ti mbo sɛ̃̃ã̀.
18 Nyáúkùnkonɛ̀ ditɔbɛ̀ kɔ̃̀ntì nɛ̀ dɛ kó tináaǹtì.

5

1 Dɛ̀ í dò nti keté kɛ́ di wãri kɛ́ di náké ti Yiɛ̀ nwɛ̃̀tiní dìì mɔ̀nnì.
2 Di yɛ̃́mu di mɔ́mmɔmbɛ ti Yiɛ̀ wɛ̃̀tinímɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ í dakɛ dìì mɔ̀nnì ndi, oyúókù ɔ̃ɔ̃ kɔtɛní mɛ̀ɛ̀ botí kɛyɛ̀nkɛ̀.

3 Bɛnìtìbɛ̀ bo yĩ dìì mɔ̀nnì: Bàmbà nkutenkù narikɛ, ti tɛ́̃nkɛ í yĩɛ̃̀kù dɛ̀marɛ̀.
Dɛ mɔ̀nnì ndi mɛyɛi ndiɛmɛ̀ yóó bɛ̀ domɛ̀, bá bɛ̀ báá na kɛ́yentɛ́, onitipòkù wèè
pùó nhò ɔ̃ɔ̃ í nnamɛ̀ kɛ́yentɛ́nɛ̀ kupɛitɛ́yonku.
4 Ti kɔbɛ, di í tú dibiìnnì kɔbɛ kɛ dò ndɛ kó diyiè di dɛ́ɛ́tɛ́ oyúókù kɔ̃mɛ.
5 Di í tú dibiìnnì kɔbɛ, di tú kuwenniku kɔbɛ mbɛ.
6 Ndakɛnɛ̀ kɛ́nnɔ nkɛ pĩĩ ndimáà, kɛ báá yɛ̃̀ nkɛ́duɔ́ bɛ̀ɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ kɔ̃mɛ.
7 Bɛ̀ dɔu kɛyènkɛ̀ nkɛ, kɛ muɔ̀ mmɛnaà nkɛyènkɛ̀.
8 Tínti tú kuwenniku kɔbɛ mbɛ kɛ dò nkɛ́ndakɛ kɛ́mpĩĩ ntimáà, kɛ́mmɔkɛ
mɛdɔ́kùmɛ̀ nɛ̀ mɛtɑ́̃kùmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nti dáátí dimátìyaàbòrì kɔ̃mɛ, kɛ́mbaa Kuyie mbo
ti dɛɛtɛ́mɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ nti kɑ̃nkɛ́ dipìì kɔ̃mɛ.
9 Kuyie nyí ti dɔ̀ɔ̀ kɛ bo ti kpetínnɛ́, kù ti dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ Yesu bo ti dɛɛtɛ́mu.
10 Kirisi ku kɛ bo ti duɔ́ mmufòmmu mmu, kòò wɛ̃tiní kɛ sɔ̃́ nti ku yoo ti kpaá
fòù ò yóó mù nti duɔ́mmu.
11 Nyáúkùnkonɛ̀ ditɔbɛ̀ kɔ̃̀ntì, kɛ kpénkùnko ditɔbɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó kucɛ miɛkɛ, di
dɔɔri mɛ̀ɛ̀ botí.

Kirisi kɔbɛ kó mɛborimɛ dò kɛ́ndòmmɛ̀

12 Ndénɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ nKuyie ntɔ̃mmú di cuokɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó kucɛ miɛkɛ, kɛ di ni, kɛ di
tiè.
13 Di báá mbɛ̀ sènku, ndɔ́nɛ̀ bɛ nɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu. Yɛkpàrɛ̀ bá mbo di cuokɛ̀.
14 Ti kɔbɛ, ti di náámmu kɛ tú di ncaú mbɛ̀ɛ̀ fòù mufòmmu yɛimu, kɛ́nyɛ́útí
yɛkɔ̃m̀bɔ̀ bɛ̀ɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀, kɛ teénnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í kpeńnì Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ,
kɛ́mmɔkɛ mɛminnímɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
15 Nyɛ́̃nɛ̀ kòò mɔù bá nfɔku bɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi, nwaànnɛ̀ di bo ndɔɔrinɛ̀ mɛsàà
nsɑ́̃ɑ̃̀ Kirisi kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú Kirisi kɔbɛ.
16 Mmɔkɛnɛ̀ diwɛ̀ì sɑ́̃ɑ̃̀.
17 Mbáánnɛ̀ Kuyie nsɑ́̃ɑ̃̀.
18 Díndi Yesu Kirisi kɔbɛ bá kɛ̀ di bo tìì miɛkɛ, nsɑ̃ntínɛ̀ Kuyie, kù mɛ ndɔ́.
19 Di báá dítínnɛ́ Muyaánsààmù kó mutɔ̃mmú.
20 Di bá nsenku Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì.
21 Di ndɛ̀ wèí dɛmɔu kɛ yíé ndɛ̀ɛ̀ wenni,
22 kɛ mɛnnínɛ̀ dimáà dɛ̀ɛ̀ í wenni dɛmɔu.
23 Kuyie nkùù duɔ̀ ndiwɛ̀ì kù di wénkùnnɛ páíí: Di yɛ̀mmɛ̀ nɛ̀ di wɛ̃rɛ̀ nɛ̀ di
kɔ̃̀ntì. Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi nwɛ̃tiní kɛ sɔ̃́ ndi dò mpáíí kɛ í dò nkɛ́sɛi.
24 Kuyie nkùu í soú nkuù di yu kɛ bo dɛ̀ dɔɔ̀.
25 Ti kɔbɛ mbáánnɛ̀ Kuyie nti kpɛ́í.
26 Di dɔu nKirisi kɔbɛ bɛmɔu nɛ̀ diwɛ̀ì.
27 N di báámmu nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyètìrì kɛ tú di kaa ndi mpátíri Kirisi kɔbɛ
bɛmɔu.
28 Ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kó mɛsàà nní ndi bonɛ̀.

Pɔɔri wɑ̃ri dìì pátíri dérì Kirisi kɔbɛ bèè bo Tɛsadoniki
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Pɔɔri do wɑ̀ri o pátíri ketirì Tɛsadoniki kɔbɛ, kè dɛ̀ í mmɔ̀ntɛ kòo bè wɑ̀ri didérì, kéwɛ̃tɛ ké bè dèntɛ Yesu kó muwɛ̃timù kó tináaǹtì, kɛ yɛ́ Yesu kó muwɛ̃timù kó tináaǹtì do tɔnímɛ̀ dikɔnkɔ̀nnì Kirisi kɔbɛ cuokɛ̀. Kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ bɛ miɛkɛ ntú: Kirisi wɛ̃tɛnímu kɛ dèè, kɛ̀ bɛ̀mabɛ̀ yetɛ mutɔ̃mmú kɛ tú Kirisi wɛ̃timù duunní kɛ kotìri bɛtɔbɛ̀. Dɛɛ̀ do te kɛ̀ Pɔɔri bè wɑ̀ri dipátíri, kɛ bo tũntɛ iyɛntotí yɛiyi ìì tanní bɛ cuokɛ̀ kɛ bɛ̀ kɔ́nnɛ̀.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu nɛ̀ ò yàúkùnnɛmɛ̀ bɛ kɔ̃ntì 1
2. Ò nàkémɛ̀ osoùntì kpéí nnɛ̀ Yesu wɛ̃timù kpéí 2:1-12
3. Ti bo ndéúkùnkomɛ̀ Kuyie nyètìrì nɛ̀ ti dɔɔ̀rìmɛ̀ miɛkɛ 2:13-3:15
4 Pɔɔri bɛ̀ pɑ̃mɛ̀ Kuyie nkó mɛsàà nnɛ̀ Yesu kó diyètìrì nɛ̀ mudɔummu sɔmmu 3:16-18

Pɔɔri dɔummɛ̀ Tɛsadoniki kɔbɛ

1 Mí mPɔɔri nɛ̀ Sidifɛ̃ɛ̃ nɛ̀ Timɔntee, tíì di wɑ̀ri di mpátíri díndi Kirisi kɔbɛ bɛ̀è bo Tɛsadoniki, ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Odɛɛtíwɛ̀ kɔbɛ.
2 Ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bɛ̀ di dɔɔ̀ mmɛsàà ké di duɔ́ ndiwɛ̀ì.

Kirisi wɛ̃tinímɛ̀ kɛ bo bekénɛ̀ bɛnìtìbɛ̀

3 N kɔbɛ ti sɑ̃ntímu Kuyie ndi kpéí nsɑ́ɑ̃̀, kɛ yɛ́ di kótírímɛ̀ ku kó kucɛ miɛkɛ kɛ dɔ́ ditɔbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dɛ̀úkú sɑ́ɑ̃̀.
4 Dɛɛ̀ te kɛ̀ dɛ̀ ti naati, kɛ̀ ti náantɛ di kpéí Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛmɔu, di tɑ́mɛ̀ kɛ mi nkɛ tɑ̃rì mɛfɛ́ɛ̃̃útímɛ̀ nɛ̀ mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ.
5 Kuyie ntu kùù bekù kùnku weti weti, kɛ yóó di tannɛ̀ ku kpààtìyuu miɛkɛ di fɛ́ɛ̃̃rì dìì kpéí,
6 kéfɛ́ɛ̃̃ mbɛ̀è di fɛ́ɛ̃̃nko.
7 Mɔ́mmuɔ nwe kù yóó ti ompùnnɛmɛ̀, Yesu bo cúténí dìì yiè kɛĩnkɛ̀ kénnɛínɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ diɛyɛ̀,
8 kɛ bo fɛhɑ̃ɑ̃dɛènfɛ̀ miɛkɛ kékpetínné bɛ̀è yetɛ Kuyie nkɛ yetɛ Tináaǹsààtì.
9 Kɛ̀ bɛ kó tiyɛ̃ĩti bɛ̀ mànnɛ̀ tì ntú bɛ̀ bo yatɛnɛ̀mɛ̀ sɑ́ɑ̃̀ kɛ détɛ́nɛ̀ Kuyie mborɛ̀ nɛ̀ ku wɛ̃rímú nɛ̀ ku kpetì diɛtì.
10 Ò bo wɛ̃tɛní dìì yiè di yóó wɛ̃nnénɛ̀mu o kɔbɛ bɛmɔu ké nhò sɑ̃ntí koò dɛ̀úkùnko, kɛ yɛ́ di yiemmɛ̀ Tináaǹsààtì ti di nàké tì.
11 Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ ti báá nKuyie nsɑ́ɑ̃̀ di kpéí, kɛ tú kù di tũntɛ kɛ̀ di maatɛnɛ̀ mufòmmu pàmmù kù di yu mùù kpéí kéna kédɔɔ̀ mɛsàà nkɛ pĩ mmutɔ̃mmú di dɔ́ képĩ mmù di tɑ́ mèè kpéí nKuyie.
12 Mɛmmɛ di bo déúkùnnɛmɛ̀ ti Yiè nYesu yètìrì, kòo múnkɛɛ déúkùnnɛ di kpɛyɛ, Kuyie nnɛ̀ Yesu bɛɛ̀ kó mɛsàà nyó nte kɛ̀ dɛɛ̀ dɔɔ̀.

2

Dɛɛ̀ yóó dɔɔ̀ kɛ̀ Kirisi né na kéwɛ̃tɛní

1 Ti kɔbɛ di baamu ti Yiè mbo wɛ̃tɛnímɛ̀ kɛ̀ tí tíí nho borɛ̀, di kɔ̃ntì ńyau di baa dɛ̀ kpéí,

2 kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nàá nkɛ tú ti Yiè nduunní yoo ò tùɔ̀kɛní yoo bɛ̀ dɔ̀ tíì tì wɑ̀ri
dipátíri marì miɛkɛ, di báá yie nkè dɛ kó tináaǹtì di kɔkénè.
3 Di báá yie nkòò mɔù di soutɛ́. Ti Yiè mbo nyóó wɛ̃tɛní kè bɛnìtìbɛ̀ bɛè yetɛ
Kuyie nkpɛti kòo yɛiwe wèè feti kòo yènní
4 képaa nKuyie mbáámmu nè mubɔɔféù, kéta kékari Kuyie ncĩɛ̃̀tè kɛ dɔ̀ weè
tu Kuyie.
5 Di í kpaá yɛ́ n sòò di nàkémè m bo dìì mɔnnì di ciɛà?
6 Di yɛ́mu mùù ò dìítí kòò í kɔ̀tɛní, kè dɛ mɔnnì tùɔ̀kɛ ò bo kɔtɛní.
7 Oyɛiwe bomu bàmbà mmiɛ, kɛ pĩ nho tɔ̃mmú disɔ̀rì nè mɛciì nkɛ bo feiténí
dɛ̀è ò dìítí dè bo ítɛ́ dìì mɔnnì.
8 Oyɛiwe yóó yènnímu, kè ti Yiè nYesu nwɛ̃tiní nè tikpetì kóò kùɔ, kóò nàntɛ.
9 Obɔɔkpààtì weè yóó duɔ́ nhoyɛiwe muwɛ̃rímú, kòo ndɔɔri tidiɛtì péu nè
dèmarè cànnè,
10 késouté bèè feti kɛ í yie nkɛ bo tũnnɛ timɔ́mmɔnti kè Kuyie mbè dɛɛté.
11 Dɛè te kè Kuyie nyóu kè bè yie nsiyáàbìsí.
12 Kù yóó kpetinému bèè í yie ntimɔ́mmɔnti, kɛ dɔ́ siyáàbìsí kɛ sì tũ.

Kuyie nti tããtémè kɛ bo ti dɛɛté

13 Ti dò nkésɑ̃ntímu Kuyie nsɑ́ɑ̃̀, kùù di dɔ́ kɛ di tããté, kè di tú bɛketibè
bèè cooté, kè Muyaánsààmù di cɑ̀ńné kè di tú Kuyie nkɔbɛ di yie mmèè kpéí
ntimɔ́mmɔnti.
14 Nè Tináaǹsààtì ti di nàké tìnti Kuyie ndi yumè kè di bo mmɔkɛ tikpetì ti Yiè
nYesu mɔkɛ tì.
15 Ti kɔbɛ nfííkúnè Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, kɛ mpĩ nyitié ti di nàké ì nè ti di
wɑ̀ri ì.
16 Ti Yiè nYesu Kirisi mɔ́mmuɔ nè ti cicɛ Kuyie nkùù ti dɔ́ kɛ ti dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ
yáúkùnko ti kɔ̃ntì sɑ́ɑ̃̀, kɛ ti teénnè kɛ ti baa mɛsàà nkù yɛ̃ nkù yóó ti dɔɔ̀mè,
17 bɛ̀ɛ di kpénkùnnɛ, ké di duɔ́ mmuwɛ̃rímú, kè di borimɛ nè di náaǹtì kè dè
nweni.

3

Pɔɔri bekɛmè mubáammu

1 Ti kɔbɛ mbáánnè Kuyie nti kpéí nkè tí na kénsɔké kɛ pitírí ti Yiè nkó tináaǹtì,
kè bè ntì yié ndi ti yie mmèè botí,
2 ké nkù bàá kè kù nti dɛɛrínè bɛnitiyɛibɛ nè bɛnitidɔnnibè. Di yɛ́mu kɛ tú
bɛnìtìbè bɛmɔu bɛè í tɑ́ Kuyie.
3 Kuyie nyí soú, kù yóó ti duɔ́mu muwɛ̃rímú ké nti baa osoùntì.
4 Ti Yiè nKuyie nti teénnèmu, kɛ ti yɛ́ weti weti di dɔɔrimè ti di nàké tì, kè yó
nsɔké kɛ tì dɔ̀ɔri.
5 Ti Yiè nKuyie ndi teennè kè dí mmɔkɛ ku kó mɛdákùmè, kɛ mɔkɛ Kirisi kó
mɛminnímè.

Ti dòmmè kémpĩ mmutɔ̃mmú

6 Ti kɔbɛ di bá ntɔkunè bèè kó dimàà mɔkɛ mɛtɔ̃nnédeciì nkɛ í tũ nyitié ti di
duɔ́ nyì.
7 Ti í tú bɛtɔ̃nnédíébè, di yɛ́mu ti do bo di ciɛ kɛ dòmmè, mmɛ ntũnnɛ.
8 Òmɔù do í ti piú, ti do pĩ mmutɔ̃mmú mmu kɛyènkè nnè kuyie kɛ yonnè, ti
do í tú òmɔù kó ditɔu.
9 Dè í tú ti do í dò ndi nti tɔ, ti do dɔ́ ké di bɛnkɛ di dò nkéndòmmè mmɛ.
10 Ti do bo dìì mɔnnì di ciɛ ké di nákému kɛ dɔ̀: Kè wèè í dɔ́ mutɔ̃mmú ò bá
nyo.

11 Ti náá mɛmmɛ kɛ yɛ́ ti kèèmè kè bèmabè di miɛkɛ í dɔ́ mutɔ̃mmú, kɛ taà tìì
í tú bɛ kpɛti ti miɛkɛ.
12 Dɛ kó bɛnìtìbè ti bè nàámmu nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì kɛ tú bèɛ pĩ
mmutɔ̃mmú képété kédi.
13 Díndi ti kɔbɛ, di báá yóu di bo ndɔɔrimè mɛsàà.
14 Kòò mɔù yetɛ i ntié ndi nàké o kpéí kóò yàtɛnè, kɛ ifɛii ò pĩ.
15 Di né bá nhò wùó ndi kpantídèntɔù, di ò tié nhonìtì ɔ̃ɔ̃ tiémmè o kou.

Pɔɔri mɔɔmè Kuyie nkó mɛsàà nTɛsadoniki kɔbɛ kpéí

16 Ti Yiè nKuyie nkùù duɔ ndiwèì kù ndì ndi duɔ nyɛmɔ̀rè yɛmɔu mɛborimɛ
mɛmɔu miɛkɛ. Ti Yiè nKuyie ni ndi bonè.
17 Mí mPɔɔri, míì di wɛ̃̀ri mu ndɔumu nè n nɔ̀ùtè. Ntɛ nh ɔ̃ɔ̃ wãri mpátíri ké
dì cànnɛmè.
18 Ti Yiè nYesu Kirisi kó mɛsàà nní ndi bonè dimɔu.

Pɔɔri wɑ̃̀ri dìì pátíri ketirì Timɔntee
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Timɔntee yɔ̃ do tú Sifu nwe kòo cicɛ tú Kɛrɛki. Timɔntee do yóó cɔuté Kuyie nkɛ kpaá tú odapàà nwe. Pɔɔri do wɑ̃̀ri Timɔntee dipátíri ketirì kɛ bo ò cau nyitié nyɛiyi kpéí nkɛ. Dɛ kó itié nyɛiyi do tú: Dɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu tikɔ̃̀ntì kpɛrɛ dɛ́ í wenni. Kàa dɔ́ kécooté a dò nkéyóu tidiitì matì, a mɛ mbáá puokɛ yoo a yenkɛ. Dɛ kó dipátíri ketirì miɛkɛ nkɛ bɛ̀ nàkémɛ̀ mubáammu yó ndòmmɛ̀.

Kɛ̀ Pɔɔri ò duɔ́nnɛ̀ itié nhò bo ndòmmɛ̀ otɔ̃ntì sààwè kéndò ndibɛnkɛ̀rì sààrì bɛtɔbɛ̀ kpéí nkényɛ́ ò bo mpĩmmɛ̀ Kuyie nkɔbɛ kó ditĩnnì.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1:1-2
2. Itié nyìì tukúnɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩnnì nɛ̀ di kó bɛtɔ̃mbɛ̀ 1:3-3:16
3. Pɔɔri duɔ́mmɛ̀ itié Timɔntee kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ o mɔ́mmuɔ nho tɔ̃mmú. 4:1-6:21

Pɔɔri dɔummɛ̀ Timɔntee

1 Mi mPɔɔri, Kuyie nhOdɛɛtíwè yu wè kɛ n dɔ̀ɔ̀ Yesu Kirisi ti baa wè kó ditɔ̃nnì, míì wɑ̃̀ri di mpátíri,

2 Timɔntee, m birɛ mɔ́mmɔndɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ. Ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ ti Yiè nYesu Kirisi bɛ̀ da kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ da dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ da duɔ́ ndiwèì.

Ti bo nyɛ́mɛ̀ iyáàbìsítié nyɛmbɛ̀ kpéí

3 N sòò kòri Maseduɔnni kɛ da nákému kɛ dɔ̀ a nkpaá Efɛɛsi kébaa bɛ̀ɛ̀ tiè nyiyáàbìsítié nkɛ̀ bɛɛ ì yóu,

4 ké bɛ̀ nàké kɛ̀ bɛɛ yóu bɛ̀ bo ntũmmɛ̀ tináaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti, kéyóu bɛ̀ bo nfɛ́mmɛ̀ ifukɛ, dɛ̀ ce tinɛìtì nti. Dɛ̀ í yóó bɛ̀ teennɛ̀ kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ dɛɛté, kù dɛɛrí wèɛ̀ kù tɑ́ wènwe.

5 N yɛ̃ nhá tì mbɛ̀ tié nkɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ Kuyie nku nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ mɛmɔu kɛ̀ tìmatì bá mbɛ̀ bekùnɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tɑ́ Kuyie nweti weti.

6 Bèmabè bùtínnému dɛ kó itié nkɛ dɔ́ tinɛìtì sɔ̃́ntíkɛ kpɛti.

7 Kɛ dɔ́ kéntú bɛɛ̀ bɛnkú Kuyie nkuɔ́, bɛ̀ né í yɛ́ ì tú mù weti weti.

8 Ti yɛ́mu kɛ tú ikuɔ́ wennimu kɛ̀ nsà kàa dɔɔ̀ri ì yɛ̃mmɛ̀.

9 Ikuɔ́ í bo bɛɛ̀ dɔɔ̀ri mɛsàà mbɛ kpéí, nyì bo itookperí yɛmbɛ̀ kpéí nkɛ nɛ̀ bɛɛ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti nɛ̀ bɛnitiyonkubɛ nɛ̀ bɛɛ̀ dɔɔ̀ri mɛyɛi nnɛ̀ bɛɛ̀ sènku Kuyie nnɛ̀ bɛɛ̀ kɔ̀ù bɛ cicɛbɛ̀ nɛ̀ bɛ yɔ̃bɛ̀, kɛ tú bɛnitikɔ̀ùbɛ̀.

10 Ikuɔ́ bo bɛɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ kpéí nkɛ nɛ̀ bɛnitidɑabɛ̀ bɛɛ̀ dɔutinɛ̀ bɛnitidɑtɔbɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛɛ̀ dɔutinɛ̀ bɛnitipotɔbɛ̀, nɛ̀ bɛɛ̀ fiiti bɛnìtìbɛ̀ kɛ yonnɛ̀ nɛ̀ bɛyáàbìsítiebɛ nɛ̀ bɛɛ̀ ɔ̃ mpariku kɛ né soú nnɛ̀ bɛɛ̀ dɔɔ̀ri dɛtɛrɛ̀ dɛtɛrɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kó itié nyetɛ dɛ̀.

11 Dɛ kó itié mbo Kuyie nkùù kpeńnì kɛ dɔɔri mɛsàà ku kó Tináaǹsààtì miɛkɛ nkɛ. Kù ti nni nduɔ́.

Pɔɔri sɑ̃ntímɛ̀ Kuyie nku sàà nkpéí

12 N sɑ̃ntímu Yesu Kirisi ò n dómè, kɛ n tɑ̃ɑ̃té kɛ n duɔ́ muwɛ̃rímú, kɛ̀ m pĩ nho tɔ̃mmú.

13 N do ò sɑ̃ɑ́mmu, kɛ fɛ́ũnko o kɔbɛ, kɛ̀ m miɛkɛ bɛ̀ cɔ́ú mbá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ kù n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ yɛ́ n do í yɛ́mɛ̀ n dɔɔri dɛ̀.

14 Kɛ̀ ti Yiè nni ndɔɔ̀ mɛsàà mmɛdiè kɛ n teennɛ̀ kɛ̀ n tɑ́ Kuyie kɛ kù dɔ́ n tàunnɛ̀ mɛɛ̀ kpéí nYesu Kirisi.

15 Tináaǹtì tii ntú timɔ́mmɔnti nti, kɛ dò mbá wè wèe tì yie, Yesu Kirisi kɔ̀tɛní
kutenkù kɛ bo dɛɛté bɛnitiyɛibɛ mbɛ, kɛ̀ n tu bɛyɛibɛ kóo ketiwè.
16 Kòò n kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ mí mbɛyɛibɛ kóo ketiwè, kɛ bo bɛnkɛ o minnímɛ̀
dɛumɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yó nhò tā̃ bɛ̀ yóó nɑmɛ̀ képété mufòmmu mùù bo sā̃ã̀.
17 Kuyie nyètìrì ndɛu sā̃ã̀. Kunku kuù tu okpàɑ̀tì kɛ bo sā̃ã̀, kɛ í kɔ̃, ti í wúó
nkù. Kuù máà tú Kuyie nkɛ̀ ti yó nkù sɑ̃ntí sā̃ã̀. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.
18 N kóo dapàà Timɔntee, n da nàké tìì náaǹtì wɛ̃nnému Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì
náamɓè do nàké tì a kpéí. Mpĩ ndɛ kó tináaǹtì kɛ̀ ti da teénnɛ̀ kàa na kéma dimàù
sààrì,
19 kéntā̃ Kuyie, kɛ yié nkù da náánnɛ̀ tì a yèmmɛ̀ miɛkɛ. A báá dɔɔ̀ bɛ̀mabɛ̀
dɔ̀ɔmɛ̀ kɛ yetɛ Kuyie mbɛ̀ náá ntì bɛ yèmmɛ̀ miɛkɛ kɛ fétìnnɛ bɛ tā́kùmɛ̀.
20 Bɛ kó bɛ̀mabɛ̀ tu Imindee nɛ̀ Adɛkisɑ̃ntiri. N duɔ́ mbɛ̀ dibɔɔ̀, kɛ̀ dì bo bɛ̀ fɛ̃ũ
nkɛ̀ bɛ̀ɛ yɔtɛ bɛ̀ bo nsā̃ɑ̃mmɛ̀ Kuyie.

2

Ti bo mbɑ́á mmɛ̀ɛ̀ botí Kuyie

1 Mɛketimɛ̀, n dɔ́ di mbɑ́ɑ́mmu Kuyie mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kpéí, kɛ́ nkù bàá nkɛ
kù mɔ̀ú di kpa dɛ̀, kɛ kù sɑ̃ntí,
2 kɛ́ nkù bàá mbɛkpàɑ̀tìbɛ̀ kpéí nnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́ bɛmɔu bɛ kpéí kɛ̀ ti mbo bàmmùù
kɛ̀ dikɔnkɔɔ̀nnì bá mbo, kɛ̀ ti nkù tũ nkɛ kù dé kɛ dɔɔri kù dómɛ̀.
3 Kuyie mmɛ ndɔ́, kunku kùù tu ti dɛɛtíwè.
4 Kù dómu bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔuu cooté, kɛ yĩ̃ɛ́té timɔ́mmɔnti.
5 Kuyie mbo kumɑ́à ndi, wèè tàunko Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kòò bo omɑ́à, weè
tu Yesu Kirisi wèè tùótɛ́ tinitikɔ̃ntì.
6 Wèè duɔ́ nhomɑ́à kɛ naá ntiyeti kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kòò bo dɛɛté bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
Kuyie mmɔ̀nnì dii do tùɔ̀kɛ kòò mɛ̀ dɔɔ̀.
7 Kuyie nkuù n tɑ̃ɑ̃té kɛ n dɔɔ̀ ku tɔ̃nnì, kɛ̀ m bo nákɛ́ bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ
timɔ́mmɔnti kɛ̀ bɛ̀ ntā́ Kuyie. N náá mmɔ́mmuɔ nwe, n yí soú.
8 N dɔ́ bá wè wè mbɑ́á nKuyie nhò berínɛ̀ kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu ndi,
kɛ dò mpáíí kɛ bá mmɔkɛ mɛkpàrìyèmmɛ̀ yoo kɛmiɛkɛ.
9 Bɛnitipòbɛ̀ níí nyi tiyàɑ̀tì mɛsàà, bɛ̀ bá nwɑnti idíítí ikperí kpɛti nɛ̀ mɛfĩmmɛ
mɛsɔɔ nkɔ̃mɛ nɛ̀ yɛtootɔ̃rɛ nɛ̀ mɛdèì nkɛ pɑ̃ɑ̃tì tiyùtì kɛ bo bɛnkɛ bɛmɑ́à.
10 Bɛ kó tisɑ̃tì ntú bɛ̀ bo ndɔɔrimɛ̀ mɛsàà nkɛ dé Kuyie.
11 Onitipòkù níí nkémmú itié mbéu, kéyie nyì yɛ̃ mmù.
12 N yí dɔ́ onitipòkù ntiè nhonitidɔ̀ù yoo wè nhò bɑkɛ́.
13 Kɛ yɛ́ Kuyie nketɛ́ kɛ dɔ̀ɔmɛ̀ Adɑmmu nwe kɛ dèntɛ Ɛfu.
14 Dɛ̀ í tú Adɑmmu nwe dibɔɔ̀ soutémɛ̀, Ɛfu nwe dì soutémɛ̀, kòò yetɛ Kuyie
nkpɛti.
15 Kuyie nné yóó dɛɛtému onitipòkù ò mɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì ibí, kɛ̀ nsà nkòò kù tā́
kɛ kù dɔ́, kɛ kpa mɛyɛi, kòo yèmmɛ̀ wenni.

3

Kirisi kɔbɛ tĩ̃nnì kó bɛnìùbɛ̀ bo ndòmmɛ̀

1 Ti nnɑ́aǹtì tu timɔ́mmɔnti nti, kòò mɔù dɔ́ kénni Kirisi kɔbɛ tĩ̃nnì ò dɔ́
mutɔ̃mmú sààmù mmu.
2 Wèè ni Kirisi kɔbɛ tĩ̃nnì o borimɛ dò nkénwennimu, kòo mpo onitipòkù
òmɑ́à, kénnɔ kɛ pĩĩ nhomɑ́à, kénciì kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni, kɛ cɔú bɛpɔ̀ɔbɛ̀, kénnɔ
nkɛ tiè mbɛnìtìbɛ̀ Kuyie nnɑ́aǹtì.
3 Ò bá ntú kunɑàyɑ̃ɑ̃kù, o miɛkɛ bá ntonnì, wè nwenni kɛ bá nwɑnti yɛkpàrɛ̀,
ò bɑ́á duɔ́ nho yèmmɛ̀ idíítí.

4 Ò mpĩ nho cĩ̀ètè mɛsàà, kòo bí nhò dé kɛ yíé nho kpɛti.
5 Kòo nìtì í na kɛ pĩ nho cĩ̀ètè ò bo yĩmɛ kéndakɛ Kirisi kɔbɛ tĩ̄nnì kpéí?
6 Ò bá ntú wèè cɔutɛ́ Kuyie mbàmbà, ò yàà bo mɔɔtɛ tɛfentè kɛ̀ Kuyie nhò kpetínné, dibɔɔ̀ tɛ̀ mɔ̀ɔtɛ mɛ̀è botí kɛ̀ kù dì kpetínné.
7 Bɛ̀è í tũ nKuyie kɛ̀ bɛ̀ báá pétɛ́ bɛ̀ bo ò wàtí tíì kpéí, ò yàà bo ta dibɔɔ̀ kó timátì miɛkɛ.

Bɛwedɔuntɔ̃mbɛ̀ dò nkɛ́ndòmmɛ̀

8 Bɛwedɔuntɔ̃mbɛ̀ borimɛ múnkɛ dò nkɛ́nwennimu kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ dé, bɛ̀ bá mmɔkɛ yɛnɔ̀ yèdɛ́, bɛ̀ bá ntú tinaayɛ̀ɛ̀tì, bɛ̀ bá ndɔɔri mɛciì nkpɛrɛ kɛ yo nyidíítí.
9 Bɛ̀ ntũ ntimɔ́mmɔnti, kɛ bá ncaari Kuyie nyètìrì.
10 Bɛ̀ níí ketɛ́ kɛ́ bɛ̀ yàákɛ́, kɛ̀ bɛ̀ na dɛ kó mutɔ̃mmú bɛ̀ nɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ bɛwedɔuntɔ̃mbɛ̀.
11 Bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀è tu bɛwedɔuntɔ̃mbɛ̀ bɛ borimɛ múnkɛ dò nkɛ́nwennimu, bɛ̀ bá nnáantɛ bɛtɔbɛ̀ kpéí nkɛ́nnɔ nkɛ pĩĩ mbɛmáà, kɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ nwenni dɛmɔu dɛ miɛkɛ.
12 Owedɔuntɔ̃ntì dò nkɛ́mpo onitipòkù omáà ndi, kɛ pĩ nho cĩ̀ètè mɛsàà, kòo bí nyíé nho kpɛti.
13 Bɛwedɔuntɔ̃mbɛ̀ bɛ̀è pĩ mbɛ tɔ̃mmú mɛsàà mbɛ̀ ɔ̃ mbɛ̀ dému, kɛ̀ bɛ̀ nàá nYesu Kirisi kpéí nnɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ bɛ borimɛ wenni mɛ̀è kpéí.

Yesu weè tu ti tǎ́kùmɛ̀ kó dikũ̄nnì

14 N da wɑ̃̀ri di mpátíri kɛ dɔ́ kɛ́kɔtoomu bàmbà nkɛ da yà.
15 Kɛ̀ mmɛ n yí cãrikɛ kɛ kɔ̀too, di mpátíri bo da teennɛ̀ kàa nyɛ́ a bo mpĩ mmɛ̀è botí Kuyie nkɔbɛ cuokɛ̀ mutɔ̃mmú. Kuyie mbomu kɛ̀ kuù tɔ timɔ́mmɔnti yɛsãǹkɛ̀ ɔ̃ ntɔ mɛ̀è botí tɛcĩ̀ètè.
16 Timɔ́mmɔnti disɔ̀rì kpɛti Kuyie nti duɔ́ ntì kɛ̀ ti tì nàá ntì dɛumu, tìì tu:
Kirisi naá nhonìtì nwe kɛ kɔ̀tɛní,
Muyaánsààmù bɛ́immu
ò tumɛ̀ timɔ́mmɔnti yiè,
kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ ò yà,
kɛ̀ bɛ̀ nàkɛ́ o kpéí nyɛbotɛ̀,
kɛ̀ kutenkù kumɔu kɔbɛ ò yie,
kòò dèkɛ kɛĩ̀nkɛ̀ nɛ̀ diyetidiɛrì.

4

Kuyie ndɔ̀ɔ dɛ̀ɛ kó dimàà wennimɛ̀

1 Muyaánsààmù ti náámmu nweti weti kɛ tú yɛwe sɔnyɛ bɛnìtìbɛ̀ bo yetɛ Kuyie nkó kucɛ kétũnnɛ mɛyáàbìsíyèmmɛ̀ nɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kó itié.
2 Mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀ nɛ̀ siyáàbìsí yɛmbɛ̀ bo mbɛ̀ soú. Dɛ kó siyáàbìsí yɛmbɛ̀ dèmarɛ̀ í káá mbɛ yèmmɛ̀ bɛ̀ dò mbɛ̀ bɛ̀ tùɔnnɛ̀ timátì wũ̄tì nti.
3 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bo nnáá nkɛ tú dipopuò í wenni, kɛ tú bɛ̀ nci mudiì mamù. Kuyie ndɛ̀ dɔ̀ɔ kɛ̀ dɛ̀ tu onìtì kó mɛsàà mmɛ, bɛ̀è yie nKuyie mbɛ̀ yĩ̄ɛ́tému timɔ́mmɔnti, kɛ ɔ̃ɔ̃ kù dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú kédi.
4 Kuyie ndɔ̀ɔ dɛ̀ɛ kó dimàà wennimu, dèmarɛ̀ í dò nkéyóu. Ti nɛ́ dò nkɛ níí kù dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú mmu kɛ́ dɛ̀ di.
5 Kuyie nnáaǹtì nɛ̀ mubáammu dɛɛ̀ wénkùnko dɛmɔu.

Kuyie nkóo tɔ̃ntì sààwè dò nkɛ́ndòmmɛ̀

6 A ntiè nti Kirisi kɔbɛ. Mɛm̀mɛ a bo ntúmɛ̀ Yesu Kirisi kóo tɔ̃ntì sààwè, wèè bɛbíí Kuyie nnáaǹtì sɑ̃̃ kɛ̀ tì dònnɛ̀ o kó mudiì kɛ tũ nKuyie nnáaǹtì kó itié nweti weti a ì bɛbíí mɛ̀è botí.

7 Bútínné tiyààrìnɛìtì sɔ̃ntíkɛ kpɛti, tì í yóó da teennɛ̀ Kuyie nkó kucɛ, kɛ́yetoo
kɛ́ndɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀.
8 A bo fɛ̃ũmmɛ̀ a kɔ̃ntì dɛ̀ wennimu yie, a né bo yetoomɛ̀ Kuyie nkó kucɛ dɛɛ̀
pɛ̃ɛ̃té. Kɛ yɛ́ dɛ̀ í túmɛ̀ mufòmmu muù mmáà kpéí nnɛ̀ mùù kpaaní mu kpéí nkɛ.
9 Tináaǹtì mɔ́mmɔnti nti bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu dò nkɛ́ntɑ̃́ tì.
10 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti pĩ mmutɔ̃mmú kɛ maù, kɛ yɛ́ ti tɑ́mɛ̀ Kuyie, kunku kùù bo sɑ́ɑ̃̀
kɛ dɛɛrí bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, dɔ̀kɛ bɛɛ̀ kù tɑ́ɑ̃.
11 Á dò nkɛ́ ntì mbɛ̀ nàámmu, kɛ tì mbɛ̀ tiè.
12 Á báá yóu kɛ̀ bɛ̀ da senkɛ̀rì a tú mɛɛ̀ kpéí nhodapàà. A náaǹtì nɛ̀ a dɔɔ̀rìmɛ̀
dɛ̀ nwenni, kàa ndɔ́ bɛtɔbɛ̀, kɛ́ntɑ́ɑ̃ Kuyie mmɛsàà nkɛ dɔɔri dɛɛ̀ wenni, kɛ̀ bɛ nda
wúó nkɛ tũ.
13 Á nkaà Kuyie nnáaǹtì bɛnìtìbɛ̀, kɛ tì mbɛ̀ tũnni, kɛ ti mbɛ̀ tiè nkɛ kémmú m
bo tuɔkoomɛ̀.
14 A báá yɛ̀ nKuyie nda pã dìì pãnnì, kɛ̀ ku pããnáaǹtì náḿbɛ̀ tì béi
mbɛwedɔunkótíbɛ̀ da nɔ́ ndìì mɔ̀nnì sinɔu kɛ bàńtɛ̀ Kuyie.
15 Totí a yèmmɛ̀ dɛ kó dipãnnì ĩnkɛ̀, kɛ duó nhamáà dɛ kó mutɔ̃mmú, kɛ̀ bɛ̀
nwùó nha kérímɛ̀ dɛ ìikɛ̀.
16 Ndakɛ amáà kpéí nkɛ́ mbɛ̀ tiè nkɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ́nfííkú teii. Kàa dɔ̀ɔ̀ri mɛmmɛ
a bo dɛɛtɛ́ amáà, kɛ́dɛɛtɛ́nɛ̀ a tiè mbɛ̀.

5

A bo nni mɛ̀ɛ̀ botí bɛnìtìbɛ̀

1 A níí bá nnáánnɛ̀ wèè da kótí mɛkperímɛ̀, a nhò nàánnɛ̀ kɛ dò nha cicɛ,
kɛ́nnáánnɛ̀ bɛdapàmbɛ̀ kɛ dò nha nɛí,
2 kɛ́ndɔɔri bɛpokótíbɛ̀ kɛ dò nha yɔ̃bɛ̀, kɛ́ndɔɔri bɛsapàmbɛ̀ kɛ dò nha tãbɛ̀, kɛ
tìmatì bá mbo di cuokɛ̀.

Kirisi kɔbɛ dò nkɛ́ndakɛ bɛɛ̀ kúpobɛ̀ kpéí

3 Á ndakɛ bɛkúpobɛ̀ bɛɛ̀ í mɔkɛ bɛɛ̀ bɛ̀ teénnɛ̀ bɛ kpéí, kɛ́ mbɛ̀ dé kɛ dò nha yɔ̃bɛ̀.
4 Kòo kúpokù mɔù mɛ mmɔ̀kɛ ibí yoo o yaàbí, ìì dò nkɛ́ nhò tɔ ò do ì tɔ mɛɛ̀
botí kɛ́bɛnkɛ ì tumɛ̀ Kirisi kɔbɛ. Kuyie mmɛ ndɔ́.
5 Okúpokù wèè í mɔkɛ wèè ò teénnɛ̀ ò ɔ̃ mbúɔ́ Kuyie nku, kɛ kù mmɔ́ú
mɛteèmmɛ̀ sɑ́ɑ̃̀.
6 Okúpokù wèè dɔ̀ɔ̀ri ò dómɛ̀ ò kumu, kòo yèmmɛ̀ né dò nhò fòù.
7 A dò nkɛ́ tì mbɛ̀ nàkɛ́mu kɛ̀ bɛ̀ ndɔɔri dɛɛ̀ wenni.
8 Kòò mɔù í dakɛ o kɔbɛ kpéí, dɔ̀kɛ o cĩɛ̃̀tɛ̀ kpéí, wè í tú Kirisi kou. Wèè í tũ
nKuyie nho kɔ̃mɛ ò tɔ̃ũnɛ̀mu.
9 Ntɛ a dò nkéwãri bɛɛ̀ kúpobɛ̀ yètɛ̀ kɛ́ mbɛ̀ tɔ, wèè yenkɛ onitidɔ̀ù omáà kɛ
mɔkɛ yɛbie sipísìkuɔ̀.
10 Kɛ tiè nho bí mɛsàà, kɛ cɔ́ú bɛpɔ̀ɔbɛ̀, kɛ yárí Kirisi kɔbɛ, kɛ dakɛ bɛsénnìbɛ̀
kpéí. Kòo tɔ̃mmú mumɔu wenni.
11 A báá wãri bɛkúpobɛ̀ bɛɛ̀ kpaá bɛ, Kirisi kɔbɛ dò nkétɔ bɛ̀ bɛ kó yɛyètɛ̀ miɛkɛ.
Kɛ̀ dɛ̀ yèmmɛ̀ bɛ̀ bo bútínné bɛ̀ dɔúnnɛ̀ dìì nùù Kirisi kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ndɔ́ kɛ́yenkɛ,
12 kɛ́tɔ̃tɛ bɛ̀ do dɔúnnɛ̀ dìì nùù Kirisi, kɛ́yetɛ́nɛ̀ Kuyie,
13 kɛ́naá mbɛtɔ̃nnédiebɛ̀, kɛ́ncentì centì sicɛ́ĩ̃, kɛ náantɛ náantɛ tìì í tú bɛ kpɛti.
14 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n dɔ́ bɛkúpobɛ̀ bɛɛ̀ kpaá kɛ bɛ bɛ̀ nyenkú, kɛ́pié ibí, kɛ́ndakɛ bɛ cɛ́ĩ̃
kpéí, kɛ̀ ti kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ báá na kɛ ti wátí.
15 Kɛ yɛ́ bɛkúpobɛ̀ mabɛ̀ yóumɛ̀ Kuyie nkó kucɛ kɛ tũnnɛ obɔɔ̀kpààtì kɔku.
16 Kòo kúpokù mɔù mɔ̀kɛ o kɔbɛ bɛɛ̀ tũ nKuyie bɛ̀ nhò tɔ, kòò bá ntú Kirisi
kɔbɛ kó ditɔu kɛ̀ bɛ̀ ntɔ bɛɛ̀ í mɔkɛ bɛ kɔbɛ.

Bɛ̀ dò nkɛ́ntɔmɛ̀ wèè nàá Kuyie nnáaǹtì nɛ̀ ò dò kɛ́ndòmmɛ̀

17 Wèè nàá Kuyie nnáaǹtì kɛ ni Kirisi kɔbɛ tĩnnì di nhò yietì kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té di
duɔ́ ndè bɛkúpobè kucɛ mèdémè.
18 Tì wɛ̀rimu kɛ tú: A báá táú nfɛnààfè nùù fè puotì dìì mɔnnì tidiitì. Kɛ wɛ̀ri
kupíkù tɛkù kɛ tu: Bè dò nkényietìmu otɔ̃ntì.
19 Kè bè wátìrì owedɔunkótì a báá yie nkè nsà kè bèdébè yoo bètããti bɛè í yà
kɛ bɛ́i.
20 Kòò mɔù dɔ̀ɔ mɛyɛi, nha ò kpannè bɛnìtìbè ìikè kè kufɔ̃waá mbè pĩ nkè bèɛ
yɔtɛ mɛyɛi nkó mudɔɔ̀rìmù.
21 N da báámmu Kuyie nyìikè nè Yesu Kirisi kɔkɛ nè Kuyie ntɔ̃rè kù tããté yè
ìikè, kɛ tú a ntũ ndɛ kó itié kɛ bá mmɔkɛ yɛnɔ̀ yèdéè, kɛ bá mbaàtì òmɔù.
22 A bá ncãã́ a bo tããtémè onìtì, kóò nɔ́ɔ nsinɔu, kóò duɔ́ mmutɔ̃mmú, kàa mè
dɔ̀ɔ, kòo do, a múnkɛ kɔkému dɛ kó mɛyɛi mmiɛkɛ, fɔ̃ nní nwenni páíí.
23 Á bá nyɔ̀ mmɛniɛ mmáà, nyɔ̀ ndìfɛ̃̀ɛ̃ sámpó a pɔutì yonku kpéí.
24 Bèmabè kó mɛyɛi mpɛ̀nkɛ ɔ̃ nfeímu, kè bɛtɔbè kɔ̃mɛ ɔ̃ɔ̃ dentɛ kéfeité.
25 Mɛsàà nkpɛrɛ mɛ ndò, bèmabè kɔ̃mɛ ɔ̃ɔ̃ nfeímu kè bɛtɔbè kɔ̃mɛ ɔ̃ɔ̃ dentɛ
kéfeité.

6

1 Bɛ̀è tu Kirisi kɔbɛ kɛ tú tidaatì bè ndé bɛ yɛmbè, kè dèɛ yie nkè bè báá sɑ̃́ɑ̃́
nKuyie nkésenkèrì ku náaǹtì.
2 Tidaatì tìì yɛmbè tu Kirisi kɔbɛ, tì báá yóu tì bo mbè démè kɛ dɔ̀ bè tu bɛmɔu
Kirisi kɔbɛ. Tì petìnkɛ dò ntì mpĩ mbɛ tɔ̃mmú mmu, kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té dè na ndòmmè.

Iyáàbìsítié nnè tikpàtì mɔ́mmɔnti dɛ kó tináaǹtì

Ntɛ a dò nké mbè tiè ntì kɛ yáúkùnko bɛ kɔ̃ntì.
3 Kòò mɔù tié nyitié mmaì ìì cɑ̃́ɑ̃nnè Kirisi kpɛyi, ò yetɛ Kuyie nkó kucɛ kpɛti
nti,
4 kɛ mɔkɛ tɛfentè, wè í yɛ́ dèmarè, kɛ mɔkɛ tinɛìtì sɔ̃ntíkɛ kpɛti, tìì ce nyɛkpàrè
nè yɛsɑ̃́ɑ̃mbè, kɛ mɔkɛ mɛhɛ̃ɛ̃mmè, kɛ wúó mbɛtɔbè bɛyɛibɛ.
5 Bɛ̀è mɔ̀kɛ dɛ kó tinɛìtì botí bè tɛ̃́nkɛ í yɛ́ timɔ́mmɔnti, kè bɛ yèmmè dò
nkuwedɔuncɛ tu kuditikɔku.
6 Kuwedɔuncɛ kó tikpàtì tu dè bo nda naatinèmè a mɔkɛ dè.
7 Ti yɛ́mu kɛ dò nti í tɔní dèmarè bè ti pɛí dìì mɔnnì, ti mɛ nyí yó ntɔ dèmarè
ti kũũ nyiè.
8 Kè ti mɔkɛ ti yo mmù, kɛ mɔkɛ tiyààtì dè ti sànnèmu.
9 Bɛ̀è dó kénaá mbɛdítíkpààtìbè, bè ɔ̃ɔ̃ do mɛbennímè miɛkɛ nkɛ kè iyɛntotí
yɛiyii bè soutɛ́ kè bèɛ ta mɛyɛi mmiɛkɛ, kéfeti kè dèɛ deè.
10 A bo duɔ́mmè a yèmmè idíítí dè tu mɛyɛi nkó dikũnnì ndi, bèmabè i ndɔkɛ
kɛ dɛ́tɛ́nè Kuyie nkɛ fɛ̃́ũrì.

Pɔɔri tiémmè Timɔntee

11 Fɔ́ nKuyie nkóo nìtì, mɛntɛ́nè amáà dɛ kó mɛyɛi nkɛ́ntũ Kuyie nkɛ dɔɔri kù
dɔ́ dè, kɛnyíé nku kpɛti, kɛ́ nkù dɔ́, kɛ́nnɔ nkɛ mi nkɛ bá ndɔri.
12 Mà dimàù sààrì a tɑ̃́ mèè kpéí nKuyie nkɛ́pɛ́té mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̃ Kuyie
nda yu mùù kpéí nkàa nàkɛ́ bɛnìtìbè pɛu ìikè a kù tɑ̃́mè.
13 Nè Kuyie nkùù duɔ̀ mmufòmmu dɛnɛnnè dɛmɔu ku yètìrì nè Yesu Kirisi
wèè do í yɔtɛ ò bo nákémè Pɔ̃nsi Pidati ìikè ò tu wè o kpɛri, n da náámmu kè n
tú:
14 A mpĩ nKuyie ntannùù kàa fòmmu nwenni páíí, kòò mɔù báá da wátí, kè ti
Yiè nYesu Kirisi yàa wɛ̃tɛnní.

15 Kuyie ndiɛkù kùù máà mɔkɛ muwɛ̃rímú mumɔu, bɛkpààtìbɛ̀ kóo kpààtì,
kùù bɑkɛ́ bɛ̀ɛ̀ bɑkɛ́, kɛ̀ ku mɔnnì tùɔ̀kɛ ò bo wɛ̃tɛní.
16 Kuù máà fòù sɑ̃̂ɑ̃̀, kɛ ɑ̃ kuwenniku diɛkù miɛkɛ kùù kɔ̀ù inuɔ, òmɔù í yóó
nɑ kɛ tɔ́ɔ́nko kùù borɛ̀. Òmɔù í yà Kuyie, òmɔù mɛ mbɑ́á nɑ kɛ́ kù yà. Ku yètìrì
ndɛu, kɛ̀ kù nkpeńnì sɑ̃̂ɑ̃̀. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.
17 Nɑ́kɛ́ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ ku ntenkù kó tikpàtì kɛ̀ bɛ̀ bá mmɔkɛ sifeí, bɛ̀ bɑ́á duɔ́ mbɛ
yèmmɛ̀ tikpàtì, kɛ yɛ̋́ bɛ̀ í yɛ̋́mɛ̀ tì pɛ̃nkɛ́ dìì mɔ̀nnì. Bɛ̀ɛ̀ duɔ́ mbɛ yèmmɛ̀ Kuyie
nkùù ti duɔ̀ ndɛmɔu, kɛ dɔ́ dɛ̀ nti nɑɑti.
18 Nɑ́kɛ́ bɛ kɛ̀ bɛ̀ ndɔɔri dɛ̀ɛ̀ wenni, kɛ̀ bɛ borimɛ nwenni, kɛ̀ bɛ̀ nnitì kɛ pɑ̃ɑ̃
mbɛ kpɛrɛ.
19 Mɛmmɛ bɛ̀ bo pɛ́tɛ́mɛ̀ tikpàtì kɛ̃nkɛ̀ kpɛti, tìì yó mbo sɑ̃̂ɑ̃̀, kɛ́mmɔkɛ
mufòmmu sɑ̃̂ɑ̃̀.
20 Timɔntee ɑ bɑ́á yóu ɑ bo mpĩmmɛ̀ Kuyie ndɑ duɔ́ mmùù tɔ̃mmú, mɛntɛ́nɛ̀
ɑmɑ́à bɛ̀ɛ̀ yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ ciì, kɛ dɔ́ tinɛìtì sɔ̃́ntíkɛ kpɛti.
21 Bɛ̀mɑbɛ̀ yèmmɛ̀ dò mbɛ̀ ciìmu kɛ dɛ́tɛ́nɛ̀ Kuyie nkó kucɛ.
Kuyie nkó mɛsàà nní ndi bonɛ̀!

Pɔɔri wɛ̃ri dìì pátíri dérì Timɔntee
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Pɔɔri do yóó wãri Timɔntee dipátíri dérì kɛ bo Odommu nwe. Ò do wɛ̀ri dɛ kó dipátíri Timɔntee nwe kɛ bo o duó nyitié, kè dèɛ yie nkè mɛbenníme ò tùɔ̀kɛní ò nwɛ́ɛ̃rì kéntié nKuyie ntié nyì dò nti nyì tièmmè.

Kòo ò nàké kɛ dɔ̀ ò dò nkéndakɛmu bèè ce ntinɛìtì dɛtetìrè kpɛti, yɛtannɔ̀ ĩnkè dɛtetìrè kè dè bè détìnkonè Kuyie nkuó. Dɛmɔu dɛ miɛkɛ kɛ tié Timɔntee kɛ tú wè nyɛ́ wenwe Pɔɔri ò fɛ̃ũté mèè botí, nè mɛminnímè ò mɔ̀ɔ̀tɛmè mɛfɛ́ɛ̃ũtímè miɛkɛ nè ò dó mèè botí Kirisi kɔbɛ.

Di mpátíri náaǹtì duó kɛ dòmmè

1. Pɔɔri sãntɛmè Kuyie, nè ò yáúkùnnɛmè Timɔntee kɔ̃ǹtì kɛ dɔ̀ ò ntɛ̃ĩ 1:1-18
2. Pɔɔri duó nyìì tié nTimɔntee 2:14-4:5
3. Pɔɔri ò mómmuɔ nhò do bo tìì miɛkɛ 4:6-22

Mudɔummu

1 Mí mPɔɔri Yesu Kirisi kó ditɔ̃nnì, Kuyie nkuù n tããté kè m bo náké bɛnìtìbè tináaǹtì tìì duɔ̀ mmufòmmu kù do nàké tìì kpéí. Onìtì ɔ̃ɔ̃ taunnè Yesu nwe képété dɛ kó mufòmmu.

2 Míì da wɛ̀ri di mpátíri, fɔ̃ nTimɔntee n kóo dapàà n tɛ́ wè. Kuyie nti cicɛ nè ti Yiè nYesu Kirisi, bè da kuó mmɛsémmè kɛ da dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ da duó ndiwèì!

Pɔɔri yáúkùnkomè Timɔntee kɔ̃ǹtì

3 N sãntímu Kuyie kunku n yɛmbè do tũ nkù, m pĩ nkùù tɔ̃mmú bá n yèmmè í m bekùnè. N kù bàámmu kɛyènkè nè kuyie nha kpéí.

4 Nh ɔ̃ɔ̃ dentɛnímu ti sòò yóó yatɛ dìì mɔ̀nnì kàa kuó mmèɛ̀ botí tinɔnniɛti, kéndó kɛ da yà kè dè n narikɛ.

5 N yɛ́mu a tɛ́mè Kuyie mmɛsàà, a yɔ̃ kótì Doyiisi nè a yɔ̃ Enniisi bè do kù tɛ́ mèè botí.

6 A báá yɛ̀ n da nɔ̀ɔ́ ndìì mɔ̀nnì sinɔu kɛ bántè Kuyie nkè kù da pã dìì pãnnì kpéí.

7 Muyaánsààmù í ti bónkùnko, mù ti duɔ̀ mmuwɛ̃rímú mmu, kɛ te kè ti dó titɔbè, kɛ nɔ nkɛ pĩĩ ntimáà.

8 Ifɛi bá nda bonè a bo nákémè ti Yiè nYesu Kirisi kpéí nnè bè n kpetímè o kpéí. N wɛ̃nnénè kéfɛ́ɛ̃ũté Tináaǹsààtì a náá ntì kpéí nnè Kuyie nda duó mmùù wɛ̃rímú.

9 Kuù ti yu kɛ ti dɛɛté, dè í tú kù yɛ̃ nti dɔ̀ɔrìmè mɛè wenni, kuù mè dó nè dimɔ̀nnì kɛ mu nyí dɔ̀ɔ̀ kutenkù, kɛ mè dɔ̀ɔ̀ nè Yesu Kirisi kpéí.

10 Bàmbà nkè ti yà ku sàà nkù duɔnnímè Yesu Kirisi kòò ti dɛɛté, kɛ na mukɔ̃ũ nkɛ mù dèè, kɛ ti nàké Tináaǹsààtì kè ti pèté mufòmmu mùù bo sɔ̃ɔ̃̀.

11 Kuyie nni ndɔ̀ɔ̀ ku kó ditɔ̃nnì kè m bo náké tìì náaǹsààtì bèè í tú Sifubɛ ké ti mbè tié.

12 Tìì náaǹsààtì te kè n fɛ́ɛ̃rì bá ifɛi í m bo, n yɛ́ mèè kpéí n tɛ́ wè, kɛ yɛ́ kɛ dò nhò bo m baa ò n duó ndè kétuɔkɛnè tibeéntì yiè.

13 A mpĩ nTináaǹsààtì n da nàké tì, kɛ dɔkɛ duó nhamáà Kuyie, kɛ ndó bɛtɔbè nè muwɛ̃rímú ti mɔkɛ mù ti Yiè nYesu kó mɛtaummè miɛkɛ.

14 Mpĩ mmɛsàà mMuyaánsààmù mùù bo ti miɛkɛ mù da duó ndè.

15 A yɛ́mu kɛ dò nhAsii kɔbɛ bèè do m bonè, Fisɛɛri nè Edimɔsɛnni bè n yóumu.

16 Kuyie ndɔɔ mɛsàà Onnɛsifɔɔ cĩ̀ètɛ̀ kɔbɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ n kpetímɛ̀ bá ifɛi í ò bo, kòò
kɔ̀rìní kɛ n dɔu nkɛ yáúkùnko n kɔ̃̀ntì.
17 Ò tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì Odommu miɛkɛ kɛ́ n wammú weti weti nwe kɛ́na kɛ́
n yà.
18 Ti Yiɛ̀ nYesu ò kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, kòo pétɛ́ mɛsàà nKuyie mbeéntì yiè. A yɛ́mu
wè n teennɛ̀ mèè botí Efɛɛsi.

2

Kirisi ããpɔ̀ntì sààwè wèè dɔ̀ɔri Kirisi dɔ́mɛ̀

1 Timɔntee n kóo dapàà n tã́ wè mɛsàà, yetoo kɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi da duɔ́
mmùù wɛ̃rímú da kpénkùnnɛ.
2 A kèè kɛ̀ n nàá ntì bɛnìtìbɛ̀, tuo nti bɛtɔbɛ̀ bèè borimɛ wenni, bèè yóó na kɛ
ti tùo mbɛtɔbɛ̀.
3 N wɛ̃nnénɛ̀ kɛ̀ ti fɛ̃ṹtɛ́ a tú mèè kpéí Yesu Kirisi kóo ããpɔ̀ntì sààwè.
4 Ohããpɔ̀ntì wèè dɔ̀ɔri wèè ò bakɛ́ ò dɔ́mɛ̀, ò ɔ̃ɔ̃ í ndɔɔri dɛtɛrɛ̀ marɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í tú
muhããpɔ̀ntɔ̃mmú.
5 Kòo nìtì mɛ ndɔ́ kɛ́cokɛ́ kédiɛ́ nhò ɔ̃ ntũmmu muceé nkó ikuɔ́ kòo í ì tũnnɛ ò
báá na kéniité képété tiyeti.
6 Wèè kùútí mɛsàà nweè ɔ̃ ndò nkéniité kékɔ̃ũ̃ tidiitì.
7 Totí a yèmmɛ̀ ti nnáaǹtì ĩnkɛ̀, ti Yiɛ̀ nyóó da teènnɛ̀mu kàa tì bantɛ́ timɔu.
8 Á báá yɛ̃̀ nYesu Kirisi wèè ku kɛ yɛ̃́ńtɛ́ o kpéí. Bɛ̀ pɛité wè Dafiti kó kufuku
miɛkɛ. Tináaǹsàátì n náá ntì nàá nweè kpéí.
9 N náá mmèè kpéí nTináaǹsàátì dɛɛ̀ te kɛ̀ n fɛ̃ũ̃rì, kɛ̀ bɛ̀ n kpetí kɛ dò n tú
onitikɔ̀ùtì, bɛ̀ mɛ nyí yóó na képaa nKuyie nnáaǹtì.
10 Dɛɛ̀ te kɛ̀ m mi nkɛ fɛ̃ũ̃rì Kuyie ntããté bɛ̀ kpéí, kɛ̀ Yesu Kirisi bo bɛ̀ dɛɛté kɛ̀
bèɛ nintɛ tikpetì tìì bo sɑ̃́ɑ̃̀.
11 Tináaǹtì tii ntú timɔ́mmɔnti nti:
Kɛ̀ ti wɛ̃nnénɛ̀ Yesu Kirisi kɛ ku,
ti bo ò wɛ̃nnénɛ̀ kénfòù.
12 Kɛ̀ ti wɛ̃́ɛ̀rì koò tũ,
ti bo ò wɛ̃nnénɛ̀ o kpàtì miɛkɛ,
kɛ̀ ti mɛ nhò yetɛ
ò bo ti yetɛ múnkɛ.
13 Kɛ̀ ti í dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀,
wenwe dɔɔrimu kù dɔ́mɛ̀.
Kɛ yɛ́ wè í yóó namɛ̀ kɛ yóu ò dòmmɛ̀.

Otɔ̃ntì sààwè bo ndòmmɛ̀

14 Dentɛ bɛ ti nnáaǹtì, kɛ́ tí mbɛ̀ nàkɛ́ weti weti Kuyie nyìikɛ̀ kɛ tú bèɛ yóu
tisĩnténɛìtì, tì í dɔɔri mɛsàà, tì pètìnkɛ buɔ̀mmu bèè tì kèḿmú.
15 Yetoo kéndò nhotɔ̃ntì sààwè Kuyie nyìikɛ̀, kɛ bá mmɔkɛ tìi bo da pĩ nyifɛi
a tɔ̃mmú ĩnkɛ̀, kàa nnáá ntináaǹsàátì dɛ̀ bèkúmɛ̀.
16 Nyennínɛ̀ tinɛìtì sɔ̃́ntíkɛ kpɛti tìì pìetinɛ̀ Kuyie nkó kucɛ, bèè dɔ́ dɛ kó
tisĩnténɛìtì tì bɛ̀ détìnkonɛ̀ Kuyie nku.
17 Dɛ kó tinɛìtì dònnɛ̀ dimɔnsĩnnì ndi kɛ dɔmmù, bèè tì mɔ̀kɛ bɛ kó bèmabɛ̀ tu:
Imindee nɛ̀ Fidɛti.
18 Bɛ̀ yóu timɔ́mmɔnti nti kɛ détinnɛ̀ bèmabɛ̀ Kuyie, kɛ bɛ̀ nàá nkɛ tú Kuyie
nduɔ́ nkɛ̀ bɛcíríbɛ̀ yɛ̃́ńtɛ́ kɛ dèèmu.
19 Nɛ̀ mɛmmɛ Kuyie ndɔú nyèè pũkɛ kɛ̀ yè fìíkú teii, kɛ̀ ku náaǹtì wɛ̃̀ri yɛ ĩnkɛ̀
kɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ́mu ku kɔbɛ. Kɛ̀ titɛtì wɛ̃̀ri kɛ tú: Kɛ̀ wèè yĩ ò tú ti Yiɛ̀
nkou wèe yóu mɛyɛi.

20 Tɛcĩ̀ètè diɛtè miɛkɛ tinɛntì ɔ̃ mbomu tibotí tibotí: Mɛsɔɔ kpɛti nè timátì péítì
kpɛti nè tiyaatì kpɛti nè idɛí kpɛti. Kè bè pĩĩnnè tìmatì mutɔ̃mmú yɛbaa mmiɛkɛ,
kɛ pĩĩnnè titɛtì yɛwe yɛmɔu, kɛ kounè titɛtì tiyontì.
21 Wèè yóu mɛyɛi n náá mmèè kpéí ndiɛ nhò bo ntú ti Yiè nkou, kéntú
kunɛnkù sààkù bè pĩĩnnè kù mutɔ̃mmú sààmù.
22 Pĩ nhamáà kè tidapàntì báá da tanné mɛyɛi mmiɛkɛ, kémbɛtì timɔ́mmɔnti,
kényetíroo kɛ tã́ Kuyie, kénwaà mmɛdɔ́kùmè, kémbɛtì diwèì, kénwɛ̃nnè bèè tũ
nKuyie nnè bɛ yèmmè mɛmɔu.
23 Bá nyíé ntiyɛinnɛìtì dɛtetìrè kpɛti, tì ce nyɛkpàrè nyɛ.
24 Kuyie nkóo tɔ̃ntì í dò nkéndɔ́ yɛkpàrè, ò dò nkéndɔ́ bɛnìtìbè bɛmɔu ndi,
kénnɔ nkɛ bè tiè, kénnɔ nkɛ mi.
25 Kɛ tiè mbèè í dɔ́ o náaǹtì mɛyɔɔ̀mmè, kè dè yèmmè Kuyie mbo bè teennè kè
bèɛ bantɛ́ timɔ́mmɔnti kéceetɛ kè bɛ borimɛɛ wenkɛ.
26 Kè bèɛ yè dibɔɔ̀ dìì do bè pĩ ndi nɔùtè miɛkɛ, kénaá mbɛsààbè kéndɔɔri Kuyie
ndɔ́mè.

3

Bɛnìtìbè yó ndòmmè yɛwe sɔnyɛ

1 Timɔntee, á nyɛ́ kɛ dò ndè yóó yonkɛmu yɛwe sɔnyɛ miɛkɛ.
2 Kè bɛnìtìbèɛ naá nsinɔutɛ̃ĩ yɛmbè, kéduɔ́ mbɛ yèmmè idíítí, kénhã yɛpàrè,
kémmɔkɛ sifeí, kénsã́ã́ nKuyie. Kɛ í sãntí bè bè pãã ndè kpéí, kɛ sènku dèè tu
Kuyie nkpɛrɛ.
3 Kè bɛ toò kpenkɛ, kè bè nkpa mɛsémmè, kɛ náantɛ bɛtɔbè kpéí, kɛ mɔkɛ
kɛmiɛyonkɛ, kɛ yóù, kɛ níí mbɛnìtìbè bèè dɔ̀ɔri dèè wenni.
4 Bè bo nfiiti bɛtɔbè, kɛ mɔkɛ kɛmiɛkɛ nè sifeí, kɛ dɔɔri bɛ yèmmè dómè kɛ í dɔ́
Kuyie,
5 kéndɔɔri kɛ dò mbè tũ nKuyie nkó kucɛ kɛ né yetírí dèè tu bèè tã́ bɛ kó
muwɛ̃rímú, á yatɛnè amáà dɛ kó bɛnìtìbè.
6 Bɛè kó bèmabè taà bɛnitipòbè bèè mu nyí kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ bɛ cɛ́ĩ. Dɛ
kó bɛnitipòbè mɔ̀kɛ mɛyɛi mmɛ péu kɛ í nɔ nkɛ pĩĩ mbɛmáà,
7 kɛ tú bè wanti timɔ́mmɔnti bè mɛ nyí na kɛ tì bantɛ́.
8 Bèè mɛ ntaà bɛnitipòbè cɛ́ĩ bè yetɛ timɔ́mmɔnti nti, kɛ dònnè Esibiti kó
bɛnitinɔ̀mbè Sannɛsi nè Sãmbɛɛsi * bè do yetɛmè Mɔyiisi kpɛti, kè bɛ yèmmèɛ
sĩntɛ kè bèɛ bútínné Kuyie nkó kucɛ.
9 Bɛ dɔɔrìmè mɛ nyí yó nhã kɛ sɔri, mè yóó feitému kéndònnè dɛ kó
bɛnitinɔ̀mbè kɔ̃mɛ do feitémè.

Pɔɔri nàkémè Timɔntee ò dò nkéndòmmè

10 Fɔ́ nTimɔntee, a kèèmu n tié, kɛ yà m borimɛ dòmmè kɛ yɪ̃ɛ́tɛ́ m bɛtì mù kɛ
yà n tã́ mèè botí Kuyie nnè m minnímè nè n dɔ́ mèè botí Kuyie nnè bɛnìtìbè, nè
n fííkúmè Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.
11 A yɛ́mu bè n fɛ̃́ũ mmèè botí nè nh àké mèè botí. A yɛ́mu tìì n tùɔ̀kení Ãntiyɔsi
nè Ikɔnni nè Disiri. N yàmu mɛfɛ̃́ũtímè mɛmɔu botí kè Kuyie mmɛ nni dɛɛtɛ́.
12 Bèè dɔ́ kéndɔɔri Kuyie ndɔ́mè kɛ tũ nYesu Kirisi bè yóó bè fɛ̃́ũmmu.
13 Kè bɛnitiyonkubɛ biɛ nè iyáàbìsítié nyɛmbè bè yó nsɔkému kɛ tati mɛyɛi
mmiɛkɛ, kɛ fétìnko bɛnìtìbè nè bɛmɔ́mmɔmbɛ.
14 Fɔ́ nni mpĩ mbè da tié ntì kàa ti yie nnè a yèmmè mɛmɔu, a yɛ́mu wèè tì
nda tié.

---

* **3:8** ***Sannɛsi nè Sãmbɛɛsi:*** Dɛ kó bɛnitinɔ̀mbè bè nàá mbèè kpéí Mudennimù 7:11-22 bè mɛ nyí kè wàri bɛ yètè.

15 A yɛ́mu Kuyie nnáaǹtì nɛ̀ a bɛmmɛ̀, tii da duɔ́ mmɛciì nkàa yie nYesu kòò da dɛɛté.
16 Kuyie nkuù niité bɛ̀ɛ̀ wɑ̃̀ri ku náaǹtì, kɛ̀ bɛ̀ tì wɑ̃̀ri kɛ̀ tì wenni, kɛ ti bɛnkú timɔ́mmɔnti nɛ̀ ti yɛi nnɛ̀ ti yetímɛ̀ nɛ̀ ti bo mbo mɛ̀ɛ̀ botí kɛ dɔɔri Kuyie ndómɛ̀.
17 Kù mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ ku kóo nìtì weè tũntɛ omáà mɛsàà nképĩ mmutɔ̃mmú sààmù.

4

1 N da náámmu nɛ̀ Kuyie nkó diyètìrì nɛ̀ Yesu Kirisi kpɛri, wenwe wèè wɛ̃tiní kɛ bo baaté kutenkù kébekénɛ̀ bɛfòùbɛ̀ nɛ̀ bɛcíríbɛ̀ kɛ̀ n tú:
2 A yetoo kénnáá Kuyie nnáaǹtì sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ̀ yɛmɔ̀rɛ̀ wenni yoo yɛ̀ sĩ. Kɛ̀ wèè yeté a ò tié nkòo banté o yetímɛ̀, kɛ̀ wèè dò nha ò kpannɛ̀ a ò kpannɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ dò nha yáúkùnnɛ wèè kɔ̃ntì, á tì yáúkùnnɛ, á mmi nké mbɛ̀ tiè nnɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛmáà.
3 Yɛmɔ̀rɛ̀ kpaanímu kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ yóó yetɛ itié nsààyì, kéwammú bɛ̀ɛ̀ bo mbɛ̀ ni kɛ bɛ̀ nàá mbɛ̀ dó tì.
4 Kɛ̀ bɛ̀ɛ bútínné Kuyie nnáaǹtì kéntũnnɛ iyáàbìsítié.
5 A nnɔ nkɛ pĩĩ nhamáà, kémmɔkɛ mɛminnímɛ̀ mɛfɛ́ɛ̃ũ̃tímɛ̀ miɛkɛ kénnáá nTináaǹsààtì kɛ pĩ nha tɔ̃mmú weti weti.
6 N da náá mmiɛ nkɛ yɛ́ n duɔ́mmèmu n fòmmu kɛ yóó kú. N kũũ mmɔ̀nnì dii tùɔ̀kɛ.
7 M màmu dɛ̀ bèkúmɛ̀, kɛ tɑ́ɑ̃́ Kuyie nkɛ tùɔ̀kɛ kumànku.
8 Kɛ baa ticuuti obeéntì sààwè yó n duɔ́ ntì tibeéntì yiè, wè í yóó tì duɔ́ mmíì mmáà. Ò yóó tì duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ kó dimàà ò bàa bèmbɛ nɛ̀ diwèì ò yóó wɛ̃tení dìì yiè.

Pɔɔri do yɛ̃ Timɔntee báá yɛ̀ ndè

9 Yetoo kékɔtení mɛcãã nké n yà.
10 Demaasi dó kutenkù kuù nkpɛrɛ ndɛ kɛ n yóu kɛ kɔ̀tɛ Tɛsadoniki, kɛ̀ Kɛresãã kɔ̀tɛ Kadasii, kɛ̀ Titi kɔ̀tɛ Dadimasii.
11 Duku weè máà kpaá kɛ m bonè. Kàa kòriní a nnɛinní Mariki kòo n teennɛ̀ mutɔ̃mmú.
12 Tisiki yie nh ò tɔ̃ nhEfɛɛsi nwe.
13 Kàa kòriní a n tɔní n yaàbòrì n yóu dì Todowaasi, Kapuusi cĩɛ̃̀tɛ̀, kéntɔnní m pátɛ, a báá yɛ̀ nha bo n tɔnnímɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kpɛyɛ.
14 Adɛkisãntiri omáátì n dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛdiè, ti Yiè nyóó mɛ̀ nhò yietímu.
15 Á nyɛ́ o kpéí, ò cààrimu ti náá ntìì kó dimàà.
16 Bɛ̀ do m bekùnɛ̀ dìì mànnì mɛketimɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ n yóumu bɛmɔu, Kuyie mbáá bɛ̀ yietí bɛ caàrìmɛ̀.
17 Kɛ̀ Kuyie mmɛ nní nni mbonɛ̀, ké n dɛɛténɛ̀ yɛcìrícìrɛ̀, ké n duɔ́ mmuwɛ̃rímú kɛ̀ n nàké Tináaǹsààtì bɛ̀ɛ̀ í tú Sifubɛ.
18 Ti Yiè mbo nni ndɛɛrí nɛ̀ mɛyɛi mmɛmɔu, ké n tannɛ́ o kpààtìyuu, o yètìrì ndɛu sɑ̃́ɑ̃̀. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.

Mucaummu

19 A dɔu Pirisiidi nɛ̀ o dɔù Akidaasi nɛ̀ Onnɛsifɔɔ cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ.
20 Edasiti kpaá Kɔdɛnti nwe, kɛ̀ Todofimmu mɔ nkɛ̀ nh ò yóu Midɛti.
21 Yetoo kékɔtení kɛ̀ diyɔ̃ɔ̃̀ kpaaní.
Ebuduusi nɛ̀ Pitãã nɛ̀ Dinuusi Kododiya nɛ̀ ti kɔbɛ tɔbɛ̀ bɛ̀ da dɔunko.
22 Ti Yiè nni nda bonɛ̀!
Kuyie nkó mɛsàà nní nda bonè.

Pɔɔri wɛ̃̀ri dìì pátíri Titi
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Titi do tú onìtì nwe wèè í tú Sifu kó kubotí kou. Kòo yie nYesu, kénnɛitinɛ̀ Pɔɔri kɛ̀ bɛ̀ nàá nKuyie nnáaǹtì. Pɔɔri do yóó ò wɛ̃̀ri di mpátíri kɛ sɔ̃́ nhò bo Kɛdɛti nwe, Pɔɔri weè do kɛ̀ nhò tɔ̃ nkòò bo paaté mutɔ̃mmú centìmɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ tũntɛmɛ̀ Kuyie mbáammu.

Mɛketimɛ̀ kòò dɔ̀ Titi dò nké bɛ̀ dèntɛmu bèɛ̀ ni Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ bɛ̀ dò nkéndòmmɛ̀, dɛ mànnì bá wè ò do yɛ́mu kɛ dò nKɛdɛti kɔbɛ tú bèɛ̀ fòmmu í wenni.

Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Pɔɔri ò duɔ́ nyitié nhò bo ntièmmɛ̀ bɛdakótíbɛ̀ nɛ̀ bɛpokótíbɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩnnì miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ múnkɛɛ tuo ndɛ kó itié mbɛbémbɛ̀ nɛ̀ bèɛ̀ tú tidaatì. Kòo bɛ̀ dèntɛ Kirisi kɔbɛ dòmmɛ̀ kénnaatinɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ mɛtotímɛ̀ bá mbo.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Bɛwedɔunkótíbɛ̀ dò nkéndòmmɛ̀ 1
2. Bɛdakótíbɛ̀ nɛ̀ bɛpokótíbɛ̀ bɛ̀ dò nkéndòmmɛ̀ 2
3. Kirisi kɔbɛ dò nkéndòmmɛ̀ 3

Mudɔummu

1 Mí mPɔɔri Kuyie nkóo tɔ̃ntì, n tú Yesu Kirisi kó ditɔ̃nnì ndi kɛ náá nTináaǹsàátì.

Kuyie nkuù n duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú kɛ̀ m bo nákɛ́ Tináaǹsàátì kù tããté bɛ̀ kɛ̀ bèɛ ti bantɛ́ kéntɛ̃́ Kuyie, kéntũ nku kó kucɛ bɛ̀ dò nké nkù tũmmɛ̀.

2 Kɛ̀ bèɛ bantɛ́ kɛ dò mbɛ̀ mɔ̀kɛ mufòmmu mùù bo sɛ̃́ɛ̀, kù do yɛ̃ nkù yóó bɛ̀ duɔ́ mmù kɛ mu nyí dɔ̀ɔ̀ kutenkù.

3 Di mmɔ̀nnì kɛ mù nti bɛnkɛ kɛ duɔ́ nkɛ̀ n náá nTináaǹsàátì. Kuù mɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ bo ti dɛɛté.

4 Míì da wɛ̃̀ri di mpátíri fɔ̃́ nTiti m birɛ mómmɔndɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ. Ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ ti Yiè nYesu Kirisi bɛ̀ da dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ da duɔ́ ndiwèì!

Pɔɔri duɔ́ mmùù tɔ̃mmú Titi Kɛrɛti

5 N do da yóu Kɛrɛti kàa bo deè mutɔ̃mmú mùù kpaá mùmmu, kéntũ nyitié n da duɔ́ nyì, kétãnké bɛwedɔunkótíbɛ̀ bá dìì ɛì miɛkɛ.

6 Wèè ni Kirisi kɔbɛ tĩnnì o dò nkéntú onitisààwè nwe, kémpo onitipòkù omáà, kòo bí ntú bɛwedɔùmbɛ̀, kɛ̀ ì borimɛ wenni, kɛ̀ ì yìé nyi yɛmbɛ̀ kpɛti.

7 Wèè ni Kirisi kɔbɛ tĩnnì ò pĩ nKuyie ntɔ̃mmú mmu, kɛ dò nkénwenni, ò bá mmɔkɛ tɛfentɛ̀, ò bá mmɔkɛ kɛmiɛkɛ, ò bá ntú kunaàyɛ̃̀ɛ̀kù, ò bá nyóù, ò bá ncií nkɛ yo nyidíítí.

8 We ncɔ́ú bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀, kéndɔɔri mɛsàà nkɛ cìì, kɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀, kòo borimɛ nwenni, kòo nnɔ nkɛ pĩĩ nhomáà.

9 Wè mpĩ Kuyie nnáaǹtì weti weti, kɛ tì tiè mbɛ̀ tì nhò tié mèɛ̀ botí, kòò dɔ̀ɔri mɛmmɛ ò bo na kéntiè mbɛnìtìbɛ̀ itié mómmɔnyi, kɛ̀ wèè yeté wèe na kóo bɛnkɛ o yetímɛ̀.

10 Bèɛ̀ í tũ nKuyie nkó itié nweti weti bɛ̀ dɔ̀kɛ sũ Sifubɛ bèɛ̀ cɔuté Yesu bɛ miɛkɛ nkɛ, bá bɛ̀ í yié ntìmatì, kɛ náá mbɛnìtìbɛ̀ tináaǹtì péu kɛ bɛ̀ fétìnko.

11 A bɛ̀ bàa kɛ̀ bɛ̀ bá nnáá, bɛ̀ buɔ̀ nsicɛ̃́ĩ nsi kɛ sì pùɔ̀ mpáíí kɛ tiè nyitié nyɛiyi kɛ dɔ́ ticuuti.

12 Kɛrɛti kɔbɛ kó Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù do bɛ́immu kɛ dɔ̀: Kɛrɛti kɔbɛ
tú siyáàbìsí yɛmbɛ̀ mbɛ kɛ yóù tikpasĩntì kɔ̃mɛ, kɛ dé mutɔ̃mmú, kɛ dɔ́ mudìi
máà.
13 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò bɛ́i ntì tu timɔ́mmɔnti nti, kpannɛ̀ bɛ mɛdiɛ̀, kɛ̀
bèɛ banté bɛ̀ bo ntũmmɛ̀ Kuyie nkó kucɛ kécooté.
14 Kɛ yóu bɛ̀ bo ntũmmɛ̀ Sifubɛ kó iyáàbìsítié kéntũ ntimɔ́mmɔnti kɛ yóu
bɛnìtìbɛ̀ dɔú nyìì tié.
15 Dɛmɔu dɛ̀ wennimu Kuyie nwénkùnnɛ bɛ̀ borɛ̀. Dèmarɛ̀ mɛ nyí wenni bɛ̀ɛ̀
yetɛ Kuyie nkpɛti kɛ sĩ mbɛ borɛ̀, bɛ yèmmɛ̀ nɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ dɛ̀ sĩmmu.
16 Kɛ̀ bɛ̀ yèmmɛ̀ dò mbɛ yɛ̃́ Kuyie nkɛ̀ bɛ dɔɔ̀rìmɛ̀ mɔ̀kɛ isíɛ, bɛ̀ í yie nKuyie
nkpɛti, bɛ̀ báá na kédɔɔ̀ mɛsàà mmamɛ̀.

2

Kirisi kou dòmmɛ̀ kéntiè nyitié nsààyì

1 Fɔ̃́ nni mbɛ̀ tiè nyitié nsààyì Kuyie nkpɛyi.
2 Nákɛ́ bɛdakótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nnɔ nkɛ pĩĩ mbɛmáà, kɛ tú bɛnìtìbɛ̀ mɔ́mmɔmbɛ,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ mbɛ̀ dé. Kɛ̀ bɛ̀ ntɑ́ Kuyie nweti weti, kéndɔ́ bɛ kɔbɛ tɔbɛ̀, kɛ mɔkɛ
mɛminnímɛ̀.
3 A nákɛ́ bɛpokótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ borimɛ nwenni, kɛ̀ bɛ̀ bá nnáantɛ bɛtɔbɛ̀ kpɛ́í mbɛ̀
bá ntú tinaayɑ̃̀ɑ̃̀tì. Bɛ̀ nduɔ̀ nyitié nsààyì
4 bɛnitipobémbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ bɛ daabɛ̀ nɛ̀ bɛ bí,
5 kéntú bɛnitiposààbɛ̀ kénwetí bɛ daabɛ̀, kénnɔ nkɛ pĩĩ mbɛmáà, kɛ pĩ
mmucɛ̃tɔ̃mmú mɛsàà, kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ wenni, kɛ̀ bɛ̀ yié mbɛ daabɛ̀ kpɛti kɛ̀ bɛ
dɔɔ̀rìmɛ̀ bá nte kòò mɔù senkɛ̀rì Kuyie nnáaǹtì.
6 A ntiè mbɛbémbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nciì, kénnɔ nkɛ pĩĩ mbɛmáà dɛmɔu miɛkɛ.
7 Fɔ̃́ nha mɔ́mmuɔ nkàa borimɛ nwenni, kàa mbɛ̀ tiè nyitié nsààyì, ìì tu
imɔ́mmɔnyi.
8 A tié nni ndò mpáíí kɛ̀ ti kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ɛ mɔ́ntɛ́ bɛ̀ bo ti wátí tì, kɛ̀ ifɛii bɛ̀ pĩ.
9 A tié ntidaatì kɛ̀ tì nyíé nti yɛmbɛ̀ kpɛti, kéndɔɔri bɛ̀ dɔ́mɛ̀, bɛ̀ níí báá tì bɛ́innɛ̀
kɛ̀ tìi baao.
10 Tì bá mbɛ̀ yuuku, tì ndɔɔri mɛsàà nkɛ̀ ti borimɛ nwenni. Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ndé
Kuyie nkùù dɛɛrí, kù ti duɔ́ ntìì náaǹtì.
11 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ dɔ́ ké ti dɛɛtému kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ kù banté.
12 Kù dɔ́ ti yóu mɛyɛi mmɛ nɛ̀ kutenkù kó mɛyèmmɛ̀, kɛ̀ ti borimɛ nwenni kɛ̀
tí nnɔ nkɛ pĩĩ ntimáà, kɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀,
13 kénkémmúnɛ̀ diyiè diɛrì ti baa dì. Dɛ kó diyiè Kuyie ndiɛkù, ti Yiè nYesu
Kirisi odɛɛtíwè bo feíténí dì nɛ̀ tikpetì.
14 Ò duɔ́ nhomáà ndi kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ ti yɛi nkpɛ́í, kòò ti dɛɛté, kɛ ti wénkùnnɛ, kɛ̀
ti tú o kɔbɛ, kɛ dɔ́ mɛsàà nkɛ mɛ̀ dɔɔ̀ri.
15 A dò nké ntì mbɛ̀ tiè nnɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ nyáúkùnko bɛ kɔ̃́ntì, kɛ̀ bɛ̀ ndɔɔri ti
yɛ̃ mmù, Kuyie nkuù da duɔ́ ndɛ kó mutɔ̃mmú, báá yie nkòò mɔùu senkɛ̀rì a
tié.

3

Kirisi kɔbɛ dò nkéndòmmɛ̀

1 Nákɛ́ bɛ kɛ̀ bɛ̀ ndé kɛtenkɛ̀ yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀, kényíé mbɛ kpɛti, kémpĩ
mmutɔ̃mmú kɛ̀ dɛ̀ wenni.
2 Bɛ̀ bá mmɔkɛ tisĩntɛnáaǹtì, bɛ̀ bá nwanti yɛkpàrɛ̀, bɛ̀ nwanti bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu
kó mɛsàà.

3 Ti múnkɛ do tú tiyɛìntì nti, kɛ mɔkɛ mɛyɛ̀mmɛ̀ yɛimɛ, kɛ í yíé ntìmatì, kɛ tũ
nkucɛ yɛiku, kɛ dɔ́ kutenkù kpɛrɛ dɛmɔu, kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ í wenni, kɛ ɛ̃ɛ̃nnɛ̀ titɔbɛ̀,
kɛ beúnɛ̀ titɔbɛ̀.
4 Kɛ̀ Kuyie nti dɔ́ kɛ ti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkɛ ti dɛɛtɛ́.
5 Dɛ̀ í tu ti dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mmamɛ̀, kù ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ mmɛ. Bɛ̀ ti kùnnɛ dìì
mɔ̀nnì ndi mɛniɛ mMuyaánsààmù ti dɔ̀ɔ̀mɛ̀ bɛnitipàmbɛ̀ kɛ ti duɔ́ mmufòmmu
pàmmù.
6 Ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi weè te kɛ̀ Kuyie nti duɔ́ mMuyaánsààmù mɛdiɛ̀.
7 Ku kó mɛsàà mmɛɛ̀ te kɛ̀ ti wenkɛ, kɛ baa mufòmmu mùù bo sɑ̃̂ kù yɛ̃ nkù
yóó ti duɔ́ mmù.
8 Dɛ kó tináaǹtì tu timɔ́mmɔnti nti kɛ̀ n dɔ́ a tì mbɛ̀ tié nkɛ̀ bɛ̀ɛ tì cɔutɛ́ kɛ̀ tìi bɛ̀
teennɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ ndɔɔri mɛsàà ndɛ̀ɛ̀ wenni kɛ yóó teennɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
9 Á bá nkɔkɛ́ tisĩntɛ́nɛìtì miɛkɛ: Ifukɛ kó tinɛìtì nɛ̀ Sifubɛ kó ikuɔ́, dɛ ce
nyɛkpàrɛ̀ nyɛ, dɛ̀ í teennɛ̀ mùmamù.
10 Kòò mɔù totírí Kirisi kɔbɛ, á ò cau nkucɛ mɛ̀dɛ́mɛ̀ kòo yetɛ á ò bɛ̀ti.
11 Dɛ yiɛ̀ nkó kubotí fetimu, kɛ dɔɔri mɛyɛi nkɛ caàri omáà.

Mucaummu

12 Kɛ̀ n tɔ̃nko Atɛmaa yoo Tisiki. Á kɔtɛní mɛcãã Nikɔpɔdiisi n yó ndɛ mbo
diyɔ̃ɔ̀.
13 Teennɛ̀ Senaasi obeéntì nɛ̀ Apodoosi kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kupɔ̀ɔkù kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ báá bɛ̀
dòńtɛ́.
14 Ti kɔbɛ múnkɛ dò nkéndɔɔrimu mɛsàà, kɛ teennɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo ticĩtì miɛkɛ
kɛ báá sɔ́ntɛ́ kémbo dɛtetìrɛ̀.
15 Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo diɛ mbɛ̀ da dɔunko. Á dɔunko Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo di ciɛ.
Kuyie nkó mɛsàà nní ndi bonɛ̀ dimɔu!

Pɔɔri wɑ̃̀ri dìì pátíri Fidemɔɔ
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Fidemɔɔ do tú onitidiɛwè nwe kéceetɛ kétũnnɛ Yesu kó kucɛ Kɔdɔɔsi Kirisi kɔbɛ tĩ̀nnì. Kòo mmɔkɛ o kó kudaakù makù kɛ̀ ku yètìrì tu Onnɛsimmu, kɛ̀ kùu cokέ o borè, késɔ̃̄nkoo Pɔɔri kukpetíndieku, kέ kɛ nceetɛ kéyie nYesu. Dɛè te kɛ̀ Pɔɔri wɑ̀ri Fidemɔɔ dipátíri kɛ bo ò bántè kòo wɛ̃tɛ kétaunnè o kó kudaakù koò nnàá nkɛ tú wèe kù cɔuté kέ kù cĩ̃́, kɛ tɛ́nkɛ bá nhò wùó nkɛ dò nkudaakù ò nhò wùó nkɛ dò nho kou.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Pɔɔri sɑ̃ntɛmè Fidemɔɔ 1-7
2. Bè bàámmè Fidemɔɔ kɛ tú wèe cɔuté Onnɛsimmu 8-25

Mudɔummu

1 Mí mPɔɔri bè kpetí wè Yesu Kirisi kpέí nnè Timɔntee tíì da wɑ̀ri fɔ̃̄ nti népo sàù nè wè ti wɛ̃ nti pĩ̀ mmùù tɔ̃mmú.

2 Kɛ dɔunnè Kirisi kɔbɛ bèè tiku a cĩ̃́tè nè ti tɑ̃ũ Apiya nè Adisipu, wèè ti wɛ̃ńnè dimàù.

3 Ti cicɛ Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ di duɔ́ ndiwὲì!

Fidemɔɔ tɑ̃́mè Yesu nè ò dɔ́mè o kɔbɛ tɔbè

4 Fidemɔɔ n népo sàù nh ɔ̃ mbáá nKuyie nkɛ kù sɑ̃ntímu a kpέí.

5 N kèèmu a tɑ́ mèè botí ti Yiè nYesu koò dɔ́ kɛ dɔ́nè o kɔbɛ.

6 M báámmu Kuyie nkɛ tú mɛtɑ́̃kùmè mèè ti wɛ̃nnìnko mí nnè fɔ̃̄, mè da teennè kàa bantέ ti mɔkɛ mèè sàà mmɛmɔu ti wɛ̃ńnèmè Kirisi.

7 N tebitɛ, a dómè Kirisi kɔbɛ dɛè n duɔ̀ ndiwὲì kɛ náríkùnko n yèmmè kɛ yáúkùnnɛ Kirisi kɔbɛ kɔ̃̀ntì.

Pɔɔri yɛ̃mmè Fidemɔɔ cɔuté Onnɛsimmu nè diwὲì

8 N tú Kirisi kóo tɔ̃̀ntì nwe kè n do dɔ́ n da nákέ nè muwɛ̃rímú a dò nkédɔɔ̀ tì.

9 N né dɔ́ kɛ da bántèmu n da dɔ́ mèè kpέí nnè Yesu Kirisi ti dɔ́ wè kó diyètìrì, mí mPɔɔri odakótì bè n kpetínné Yesu Kirisi kpέí nkɛ.

10 N dɔ́ a cɔuté Onnɛsimmu nwe kóò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà. Míì ò nàkέ Kuyie nnáaǹtì dikpetíntou miɛkɛ kòò cèètɛ, kɛ tú m birɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.

11 N yɛ̃́mu kɛ dò nhOnnɛsimmu do í da dɔ̀ɔ̀ mɛsàà, di mmɔ̀nnì kɛ yóó mè nda dɔɔ̀ ò mè nni ndɔ̀ɔ̀ mèè botí.

12 Nè we ti naá nhonìtì omáà ndi, kè n wè nda duɔnko.

13 N na ndɔ́mu wè nkpaá m borè, n kpetí dè Tináaǹsààtì kpέí nkɛ n teénnè, a na nni nteénnè mèè botí.

14 N né í dɔ́ n dɔɔ̀ dèmarè kàa í dɔ́, m mɛ nyí dɔ́ á n dɔɔ̀ mɛsàà nnè muwɛ̃rímú, n dɔ́ á wè nni nduɔnní nè amáà ndi.

15 Kè dè yèmmè dè dò nhOnnɛsimmu da yatɛnèmu yɛmɔ̀rè sámpɔ́ miɛkɛ, kè di wɛ̃tɛ kéwɛ̃nné sɑ̃̃̀.

16 Di mmɔ̀nnì ò tɛ́nkɛ í tú kudaakù cɛ́̃nkoo, ò naá nti kou nwe Kirisi kó mɛwɛ̃nnímè miɛkɛ, kè nh ò dɔ́ mɛsàà nkè n yèmmè dò nha kpɛrɛ yó mmɛ ndò.

17 Kàa yɛ̃́ kɛ dò m mènkɛ tú a népo nwe, cɔuté we a na nni ncɔuté mèè botí.

18 Kòò da cààrè dèmarè yoo ò da bannè m bo dè nda yietí.

19 Mí mPɔɔri míì wɑ̀ri tináaǹtì tii nnè n nɔùtè kɛ tú m bo dè nda yietí. N né í yɛ̃ nha n yietí a m bannè dè, kɛ yɛ̃́ a m bannèmè a fòmmu.

20 N tebitɛ n da báámmu nɛ̀ ti Yiɛ̀ nkó diyètìrì kɛ tú a n dɔɔ̀ onìtì ɔ̃ɔ̃ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ o
kou Kirisi kó kucɛ miɛkɛ.
21 N tì n da wɑ̃̀ri kɛ yɛ́mu kɛ dò nha yóó tì dɔ̀ɔ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃̀ɛ̃tɛ́ n yɛ̃mmɛ̀.
22 A n tũntɛ kudieku, n yɛ̀mmɛ̀ dò nKuyie mbo cɔuté di báammu ké m pɑ̃ kucɛ
kɛ̀ n kɔtoo di ciɛ.

Mucaummu

23 Epafadasi, nɛ̀ wè ti wɛ̃ nkɛ kpetí Kirisi kpɛ́í nhò da dɔunko.
24 Nɛ̀ Mariki nɛ̀ Adisitaki nɛ̀ Demaasi nɛ̀ Duku nɛ̀ bɛ̀ ti pĩ mmutɔ̃mmú bɛ̀ da
dɔunko.
25 Ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi kó mɛsàà nní nda bonɛ̀!

Bè wɑ̃̀ri dìì pátíri Kirisi kɔbɛ bèè tu Ebedeebɛ

Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Bè wɑ̀ri Ebedee kó dipátíri Kirisi kɔbɛ tĩ̃rè mayè nyɛ yèè do ta mɛháárìmè kéndó kédootóo mɛtɑ́kùmè, wèè bè wɑ̀ri dipátíri kòò nyáúkùnko bɛ kɔ̃̀ntì kɛ tú bè ntɛ̃ĩ̃, ké nyɛ̃́ kɛ dò ndèè do dɔɔri mɛtaummè kótímè miɛkɛ onìtì kó mɛdɛɛtímè kpéí, Kirisi dɛ ndɔ̀ɔ̀ nè o kũ̃ũ̃ mmiɛkɛ.

Ebedeebɛ kó dipátíri náá nkɛ ĩ̃kú yɛtannɔ̀ yètɑ̃ãti ndi yèè tu:

1. Yesu Kuyie mBirɛ kɛ́kùnnɛmè omáà kɛ yie nho cicɛ kpɛti kɛ fɛ̃ũ̃té mɛdiè. Yesu dɛunèmu Kuyie mpɑ̃ãnáaǹtì náamǹbè nè Kuyie ntɔ̃rè.
2. Kuyie nnàkémè kɛ tú Yesu weè tu ikuó nìùtì diɛwè.
3. Yesu kó mukũ̃ũ̃ mmuù te kòo nìtì na kɛ pètɛ́ mɛdɛɛtímè iwũ̃ɔ̃ kó muféù do í na kɛ duɔ́mmè onìtì.

Dɛ kó dipátíri kó dikéè didérì miɛkɛ kòo yáúkùnnɛ Ebedeebɛ kɔ̃̀ntì kɛ̀ bè bo nwɛ́ɛ́rì kɛ nfííkú Kirisi kó kucɛ miɛkɛ kéndònnè dimɔ̀nnì kɔbɛ bèè do tɑ́ Kuyie. Kòo ntiè nKirisi kɔbɛ kɛ tú bè nfííkú kéntɑ́ nkétuɔkɛnè kumànku.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Yɛmɔ̀rè sɔnyɛ yiè mmiɛkɛ Kuyie nti bɛnkɛ kumáà nè ku Birɛ Yesu borè ndɛ 1:1-3
2. Kirisi pɛ̃ɛ̃témè dɛmɔu 1:4-10:18
3. Mɛtɑ́kùmè 10:19-13:17
4. Mudɔummu 13:18-25

Kuyie nti náánnè ku Birɛ nùù miɛkɛ nkɛ

1 Kuyie ndo náánnè ti yɛmbè nè ku pɑ̃ãnáaǹtì náamǹbè nɔ̀ miɛkɛ nkɛ kucɛ mèpéu, nè mɛborimɛ péu miɛkɛ.
2 Yɛmɔ̀rè sɔnyɛ yiɛ mmiɛkɛ kè kù ti náánnè ku Birɛ nùù miɛkɛ. Nè ku Birɛ bɛè wɛ̃nné kɛ dɔ̀ɔ̀ kutenkù. Kù dɛ ntɑ̃ãté kè dè yóó tiekɛ dɛmɔu.
3 Ti yà Yesu dɛumè mmɛ kɛ bantɛ́ Kuyie ndɛumè. Weè náaǹtì kpeńnì kɛ tɔ kutenkù kɛ te dɛmɔu kè dè kérí mɛsàà. Weè ku kɛ ũtɛ́ ti yɛi nkɛ dèè kɛ kàri Kuyie nkùù nɔ ndɛmɔu ku bakù youú.

Yesu pɛ̃ɛ̃témè Kuyie ntɔ̃rè

4 Yesu kpeńnìmu kɛ pɛ̃ɛ̃té Kuyie ntɔ̃rè, Kuyie nwe n duɔ́ ndiyètìrì diɛrì, dìì dɛu kɛ pɛ̃ɛ̃té ku tɔ̃rè kpɛyɛ.
5 Kuyie nyí nàké ku tɔ̃nnì marì kɛ yĩ̃:
A tú m birɛ ndɛ yíe,
kè n tu ɑ cicɛ.
Kù mɛ nyí nàké ku tɔ̃nnì marì kɛ yĩ̃:
M bo ntú ɑ cicɛ,
kàɑ ntú m birɛ.
6 Kuyie nyóó duɔnní dìì mɔ̀nnì kutenkù miɛkɛ ku Birɛ dèè tu Mpo kɛ bɛ́immu kɛ dɔ̀:
Kuyie ntɔ̃rè ndè bàá.
7 Kuyie mbɛ́immu ku tɔ̃rè kpéí nkɛ yĩ̃:
Kuyie nkuù cèèri ku tɔ̃rè
kè yè naà nkuyɑakù,
kɛ ceeri ku tɔ̃mbè
kɛ bè naà nfɛhɑ̃ãdɛènfè.
8 Kɛ né nàké ku Birɛ kɛ yĩ̃:

A tú Kuyie nku,
kàa kpààtìkàrì yó mbo sɑ̃́ɑ̃̀,
a bakɛ́ nɛ̀ timɔ́mmɔnti nti.
9 A dɔ́ timɔ́mmɔnti nti,
a í dɔ́ mɛyɛi,
dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie nha Yiɛ̀ nda tɑ̃ɑ̃tɛ́
a kɔbɛ miɛkɛ,
kɛ waarɛ a yuu mɛkùɔ̀,
kɛ da duɔ́ ndiwɛ̀ì.
10 Kɛ yìɛ́ kɛ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ yĩ:
Fɔ̃́ nti Yiɛ̀
fɔ̃́ɔ̃̀ dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì,
tiwɛtì tu a nɔ̀ùtɛ̀ kó mutɔ̃mmú mmu.
11 Dɛndɛ yóó pɛ̃ɛ̃tɛ́mu,
kɛ̀ fɔ̃́ nni mbo,
dɛ̀ yóó kótɛ́mu kuyààkù tɛ̃mɛ̀.
12 A yóó dɛ̀ kpɛ̀úmu kuyààkù kɔ̃mɛ,
kɛ̀ dɛ̀ɛ ceetɛ.
Fɔ̃́ nyie mɛ mbaa yó ndò nha dòntì nti,
a í deu.
13 Kuyie nyí nàkɛ́ ku kó ditɔ̃nnì marì kɛ yĩ:
Nkari m bakù yoú
kɛ kémmúnɛ̀ m bo da duɔ́mmɛ̀
a dootitɔbɛ̀ kàa bɛ̀ na kɛ́ bɛ̀ cùùti.
14 Ba ntu Kuyie ntɔ̃rɛ̀? Ku tɔ̃mbɛ̀ mbɛ kù tũɔ̃̀nní bɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ teénnɛ̀ kù yóó dɛɛtɛ́ bɛ̀.

2

Kuyie ndɛɛrí mɛ̀ɛ̀ botí wennimu

1 Kuyie ndɛɛrí mɛ̀ɛ̀ botí wennimu, dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ ti dò nkɛ́mpĩ ntimɔ́mmɔnti
ti kèè tì, kɛ báá yetɛ́ kucɛ.
2 Nyɛ̃́nɛ̀ kɛ dò nKuyie ntɔ̃rɛ̀ do tɔuní tì kɛ náá mbɛnìtìbɛ̀ tì tu timɔ́mmɔnti nti,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tì yetírí kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ fɛ̃́ũnko.
3 Ti kèè tìì náaǹtì, Kuyie mBirɛ dɛɛ̀ tì nti nàkɛ́, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tì kèè kɛ̀ bɛ̀ múnkɛ tì
nàkɛ́. Kɛ̀ ti tì yetɛ ti bo yĩmɛ kɛ́yentɛ́?
4 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ tidiɛtì tibotí tibotí, kɛ bɛnkɛ bɛ̀ nàá ntì tumɛ̀ timɔ́mmɔnti, kɛ
bɛ̀ pɑ̃ Muyaánsààmù kó yɛpɑ̃rɛ̀ kù dɔ́mɛ̀.

Yesu weè dɛɛrí

5 Kuyie nyí yɛ̃ nku tɔ̃rɛ̀ yɛɛ̀ yó mbakɛ́ kutenkù kùù kpaaní, ti náá nkùu kpɛ́í.
6 Ti wɑ̃̀rimu nkɛ tú:
Onìtì kpɛti tú ba
kàa dènniní ò kpɛ́í?
Onìtì tu we kàa dàkɛ o kpɛ́í?
7 A ò kɛ̃́kùnnɛ̀mu Kuyie ntɔ̃rɛ̀
dimɔ̀nnì sám̀pɔ́rì miɛkɛ
kàa ò duɔ́ ntikpetì nɛ̀ diyetidiɛrì,
8 koò duɔ́ nha dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà
kòò dɛ̀ bakɛ́ dɛmɔu.
Kuyie nhò duɔ́mmu dɛmɔu kòò dɛ̀ bakɛ́ ti nɛ́ mu nyí yà ò bakɛ́mɛ̀ dɛmɔu.
9 Ti yàmu Kuyie nhò kɛ̃́kùnnɛmɛ̀ dimɔ̀nnì sám̀pɔ́rì miɛkɛ Kuyie ntɔ̃rɛ̀, koò
dɛ̀úkùnnɛ koò kpénkùnnɛ ò fɛ̃̀ũtɛ́mɛ̀ kɛ ku ti kpɛ́í. Kuyie nti dɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nte ò
kumɛ̀ timɔu kpɛ́í.

10 Kuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo dɛmɔu, kɛ dɛ̀ te kɛ dɔ́ bɛnìtìbɛ̀ pɛ́uu ta ku
kpetì miɛkɛ, dɛɛ̀ te kɛ̀ kù duɔ́ nkɛ̀ Yesu fɛ̃ũtɛ́ kɛ yɛ̀ páíí kɛ bo bɛ̀ dɛɛtɛ́.
11 Yesu weè ɔu bɛnìtìbɛ̀ bɛ yɛi. Wèè wèńkùnko nɛ̀ ò wèńkùnko bɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ mbɛ
cicɛ omáà ndi. Dɛɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ ifɛi í ò bo ò bo mbɛ̀ túmɛ̀ o kɔbɛ,
12 kòò bɛ́i nkɛ dɔ̀:
M bo nnáá nha kpɛ́í n kɔbɛ cuokɛ̀,
m bo nda sãntí ditĩnnì cuokɛ̀.
13 Kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ yĩ:
M búɔ́ Kuyie nku.
Ntɛ mí nnɛ̀ ku bí kù n duɔ́ nyì.
14 Ò yu bɛ̀ diɛ nkɛ tú ibí, ò yɛ̃ mbɛ̀ɛ̀ màkɛ bɛmbɛ tinitikɔ̃̀ntì nɛ̀ mɛyĩĩ. Yesu
mɔ́mmuɔ nkòò naá nhonìtì, kɛ màɔtɛ ti mɔkɛ tìì kɔ̃̀ntì, kɛ ku kɛ na mukũũ nyiɛ̀
ndibɔɔ̀,
15 kɛ dɛɛtɛ́ bɛ̀ɛ̀ do yĩɛ̃̀kù mukũũ nkɛ mù dé.
16 Wè í kɔ̀tɛní kɛ bo dɛɛtɛ́ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ nyɛ, ò kɔ̀tɛní kɛ bo dɛɛtɛ́ Abarahammu
yaàbí nyi.
17 Dɛɛ̀ te kòò dòntɛnɛ̀ o kɔbɛ weti weti, kɛ tú ikuɔ́ nìùtì diɛwè kɛ kuɔ̀
mmɛsémmè kɛ pĩ nKuyie ntɔ̃mmú mɛsàà, kɛ ũũtì bɛnìtìbɛ̀ yɛi.
18 Ò fɛ̃ũtɛ́mu o mɔ́mmuɔ nkɛ yà mɛsoùmmɛ̀ mɛmɔu. Di mmɔ̀nnì kɛ bo na
kɛ́teennɛ̀ bɛ̀ɛ̀ fɛ̃ũrì kɛ yau mɛsoùmmɛ̀.

3

Yesu dɛunɛ̀mɛ̀ Mɔyiisi

1 N kɔbɛ Kuyie nyu bɛ̀, nwúónnɛ̀ Yesu nwe, Kuyie ntɔ̃nní wè, ikuɔ́ nìùtì diɛwè
ti tũ nwèè kó kucɛ.
2 Ò do dɔɔri Kuyie nkùù ò tããtɛ́ kòò pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú kù dɔ́mɛ̀ mmɛ, kɛ dò
mMɔyiisi do dòmmɛ̀. Ti wɔ̃̀rimu kɛ tú Mɔyiisi do pĩ mmutɔ̃mmú Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀
kɛ̀ dɛ̀ wenni.
3 Kòo nìtì maá tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ wenni, bɛ̀ ɔ̃ nsãntí wèè tɛ̀ maá wènwe. Mɛɛ̀ botí nku
ti dòmmɛ̀ kénsãntí Yesu wèè pɛ̃ɛ̃tɛ́ Mɔyiisi.
4 Kàa yà tɛcĩɛ̃̀tɛ̀ a ɔ̃ nyɛ́mu onìtì weè tɛ̀ maámɛ̀. Mɛɛ̀ botí nku ti yɛ́mɛ̀ kɛ dò
nKuyie nkuù dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu.
5 Mɔyiisi do dò nhotɔ̃ntì nwe, kɛ pĩ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú mumɔu
kù dɔ́ mɛɛ̀ botí kɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ náá nKuyie nhò duɔ́ ntì.
6 Kirisi tu Kuyie mBirɛ ndɛ, kɛ dɔɔri kù dɔ́mɛ̀ sɔ̃̃ã̀. Weè tu omarì, bɛɛ̀ ò yie nkɛ̀
bɛ̀ tu tɛcĩɛ̃̀tɛ ò maà tɛ̀ kɛ̀ nsà kɛ̀ ti tɔ̃́ kɛ baa dɛɛ̀ kpaaní nɛ̀ diwɛ̀ì.

Kuyie ndo dɔ́mɛ̀ kɛ́omɔ̀pùnnɛ ku kɔbɛ

7 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Muyaánsààmù nàá nkɛ tú:
Mí nKuyie nkɛ̀ n di bɛ́innɛ̀ yíe,
8 di báá kpénkùnnɛ di to,
di yɛmbɛ̀ do dɔɔrimɛ̀ kɛ yetírí n kpɛti,
n do bɛ̀ yàákɛ́ dìì mɔ̀nnì dikpáà cuokɛ̀.
9 Yɛbie nsipísìnàà miɛkɛ
di yɛmbɛ̀ do yaumu n dɔ̀ɔ̀ri tìì diɛtì,
kɛ baa ncĩɛ́kɛ́ kɛ n yáú.
10 Dɛɛ̀ do te
kɛ̀ m miɛkɛɛ pɛikɛ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀,
kɛ̀ m bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Bɛ nnìtìbɛ̀ í yie n kpɛti,
bɛ yɛmmɛ̀ mɛɛ̀ n dɛ́tɛ́nɛ̀.

11 Kɛ̀ m miɛkɛɛ pɛikɛ
kɛ̀ m paràkɛ̀ kɛ dɔ̀:
Di í tati dihɛì mɛomù̀pùmɛ̀ kpɛri.
12 N kɔbɛ Kuyie mbomu, ndakɛnɛ̀ kòò mɔù yɛ̀mmɛ̀ báá sĩntɛ kòo toò kpenkɛ, kòo kù dèténɛ̀.
13 Nyáúkùnkonɛ̀ ditɔbɛ̀ kɔ̃ntì yɛwe yɛmɔu. Yíe nKuyie ndi yumu, di báá yóu kɛ̀ mɛyɛi nsoutɛ́ òmɔù kɛ̀ dɛ kó diyiè ò pɛ̃ɛ̃tɛ́, kòo toò kpenkɛ kòo yetɛ Kuyie nkpɛti.
14 Ti bo ntú Kirisi kɔbɛ kɛ̀ nsà kɛ̀ ti tũ nKuyie nnáaǹtì weti weti kɛ dò nti ti yie ndìì yiè kɛ̀ dɛ ndòmmɛ̀ kɛ tùɔ̀kɛnɛ̀ kumànku.
15 Ti wɔ̃̀rimu kɛ tú:
Mí nKuyie nkɛ̀ n di bɛ́innɛ̀ yíe,
di báá kpénkùnnɛ di to,
di yɛmbɛ̀ do dɔɔrimɛ̀
kɛ yetírí n kpɛti.
16 Ɔ̀mbɛ mbɛ bɛ̀ɛ̀ do kɛ̀è Kuyie nkpɛti kɛ́ tì yetɛ? Mɔyiisi do dɛɛtɛ́ bɛ̀mbɛ Esibiti kɛ bɛ̀ dɛ̀nnɛ.
17 Kuyie mmiɛkɛ do pɛ́ikú ɔ̃̀mbɛ yɛbie nsipísìnàà? Bɛ̀ɛ̀ do dɔ̀ɔ̀ bɛ̀mbɛ mɛyɛi nkɛ kú dikpáà cuokɛ̀.
18 Kuyie ndo pàrìkɛ̀ kɛ dɔ̀ ɔ̃̀mbɛ í tati kù do dɔ́ bɛɛ ta kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ kɛ́omù̀pɛ̀? Bɛ̀ɛ̀ do yetɛ bɛ̀mbɛ ku kpɛti.
19 Ba ndo te kɛ̀ bɛ̀ í nta? Bɛ̀ do yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ ku kpɛti, dɛɛ̀ do te kɛ̀ bɛ̀ í nta dɛ kó kɛtenkɛ̀.

4

1 Kuyie ndo bɛ́immu kɛ dɔ̀: Bá wè ò bo na kɛ́ta ku omù̀pùmɛ̀ miɛkɛ, dɛ kó dinùù kpaá bomu nɛ̀ yíenní. Ndakɛnɛ̀ kòò mɔù báá paà dɛ kó mɛomù̀pùmɛ̀.
2 Ti kɛ̀ɛ̀mu Tináaǹsààtì bɛ̀ɛ̀ do bo dikpáà cuokɛ̀ bɛ kɔ̃mɛ. Bɛ̀ do tì kɛ̀ɛ̀mu tì mɛ nyí mbɛ̀ teennɛ̀ bɛ̀ do í tì tɔ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í.
3 Tínti bɛ̀ɛ̀ yie nKuyie nkpɛti, ti tatimu mɛomù̀pùmɛ̀ miɛkɛ kù bɛ́i mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ yĩ:
Di í tati n do yɛ̃ ndi ta
kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ́omù̀pɛ̀.
Kù yóó bɛ́i mmɛmmɛ kɛ sɔ̃́ nkù dɛ̀ɛ̀mu ku tɔ̃mmú nɛ̀ dimɔ̀nnì.
4 Ti wɔ̃̀rimu kupíkù makù diyiè yiénnì kpɛ́í nkɛ tú: Kuyie mpĩ nku tɔ̃mmú kɛ dɛ̀ɛ̀ kɛ omù̀pɛ̀ diyiè yiénnì yiè.
5 Kɛ yìɛ́ kɛ wɔ̃̀ri kɛ tú: Di í tati n do yɛ̃ ndi ta kɛ̀ɛ̀ tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ́omù̀pɛ̀.
6 Bɛ̀ɛ̀ do niitɛ́ kɛ́keè dɛ kó Tináaǹsààtì kɛ í ntì tɔ́, bɛ̀ í ta dɛ kó mɛomù̀pùmɛ̀ miɛkɛ. Yíe nkucɛ kpaá kɛ bomu dɛ kó mɛomù̀pùmɛ̀ kpɛ́í, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yie nTináaǹsààtì bɛ̀ bo na kɛ́ta mɛ miɛkɛ.
7 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie ndɔú ndiyiè tɛrì kɛ di yu kɛ tú: Yíe. Dɛ̀ do mɔ̀ntɛmu kɛ̀ kùu duɔ́ nkòo kpààtì Dafitii bɛ́i nkɛ dɔ̀ Kuyie ntu:
Mí Kuyie nkɛ̀ n di bɛ́innɛ̀ yíe,
di báá kpénkùnnɛ di to.
8 Kɛ̀ Sosuwee do mbɛ̀ tanné mɛomù̀pùmɛ̀ miɛkɛ, Kuyie nna bá nwɛ̃̀tɛ kɛ nnáá ndiyiè tɛrì marì kpɛ́í.
9 Kuyie ndo dɛ̀ɛ̀ ku tɔ̃mmú kɛ́omù̀pɛ̀mu, mɛɛ̀ botí nku bɛ̀ɛ̀ kù yie mbɛ̀ yóó omù̀pɛ̀mɛ̀.
10 Wɛ̀ɛ̀ ta Kuyie nkó mɛomù̀pùmɛ̀ miɛkɛ, ò òmpɛ̀mu nɛ̀ o tɔ̃mmú Kuyie ndo òmpɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí.
11 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti dò nkéyetoo kɛ́ta dɛ kó mɛomù̀pùmɛ̀ miɛkɛ. Ti ndakɛ kɛ báá yetɛ Kuyie nkpɛti képaà mɛomù̀pùmɛ̀, bɛ̀ do tì yetɛ mɛ̀ɛ̀ botí dikpáà cuokɛ̀ kɛ́ mɛ̀ pàà.

12 Kuyie nnáaǹtì fòùmu kɛ kpeńnì kɛ si kɛ pɛ̃ɛ̃té disiè mɛnatimɛ̀ mèdémɛ̀ kpɛri,
kɛ si kɛ tuɔ̀kù diwɛ̃nnì nɛ̀ mɛyèmmɛ̀, kɛ kékíí yɛkũ̃ɔ̀ kɛ tuɔ̀kù mɛfemmɛ, kɛ
kpéinkoní mɛyèmmɛ̀ mèɛ̀ sɔ̀ri nɛ̀ iyɛntotí.
13 Kuyie nkuù dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu, dèmarɛ̀ í kù sɔ̀rinɛ̀, dɛmɔu dɛ̀ feímu, dèmarɛ̀ í kù
bìinnìnɛ̀, ti yóó ku nnáké ti dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà.

Kirisi tumɛ̀ ikuɔ́ nìùtì diɛwè

14 Ti mɔkɛmu ikuɔ́ nìùtì diɛwè, Yesu Kirisi, Kuyie mBirɛ, wèè dèkɛ kɛĩnkɛ̀. Tí
ntɛ̃ĩ kɛ tũ nKuyie nti tɑ́ kù.
15 Ti kó ikuɔ́ nìùtì yɛ́mu ti cĩĩnnì mèɛ̀ botí, kɛ̀ mɛsémmɛ̀ ò bo, ò yàmu
mɛsoumǹmɛ̀ mɛmɔu ti yaumɛ̀, ò mɛ nyí dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi.
16 Yóunɛ̀ kɛ̀ ti tɔ́ɔnnɛ̀ Kuyie nkùù ti dɔ́ kɛ bá nyĩɛ̃kù, kɛ̀ kù ti kuɔ́ mmɛsémmɛ̀,
kɛ́ nti dɔ́, kɛ́ nti teénnɛ̀ dɛ̀ dò nkù ti teennɛ̀ dìì mɔ̀nnì.

5

1 Ikuɔ́ nìùtì diɛwè bɛnìtìbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tɑ̃ɑ̃té wè, o kó mutɔ̃mmú ɔ̃ ntú ò bo mbɑ́ɑ́mmɛ̀
Kuyie mbɛnìtìbɛ̀ yɛi nkpéí, kɛ kù duɔ̀ mbɛ pɑ̃rɛ̀, kɛ feu iwũɔ̃ bɛnìtìbɛ̀ yɛi
ncĩɛ́mmɛ̀ kpéí.
2 Ò mɛ ntúmɛ̀ onìtì nwe kɛ cĩĩnnì, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nhò yɛ́mu bɛ̀ í kpeńnìmɛ̀.
3 Ò cĩĩnnì mèɛ̀ kpéí nkɛ dɔɔri mɛyɛi dɛɛ̀ te kòò ɔ̃ɔ̃ keté kéféútɛ́ o mɔ́mmuɔ nho
yɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kó fɛɔ̀fɛ̀, kédeè kéfié bɛtɔbɛ̀ kó mɛyɛi ncĩɛ́mmɛ̀ kpɛyi.
4 Òmɔù ɔ̃ɔ̃ í ntɑ̃ɑ̃té omɑ́ɑ̀ kénaá nyikuɔ́ nìùtì diɛwè, Kuyie nkuù ɔ̃ɔ̃ ò tɑ̃ɑ̃té, kù
do tɑ̃ɑ̃té mèɛ̀ botí Anɔɔ.
5 Kirisi kpɛrɛ mɛ ndò nweè í tɑ̃ɑ̃té omɑ́ɑ̀ kɛ bo naá nyikuɔ́ nìùtì diɛwè, Kuyie
nkuù ò tɑ̃ɑ̃té kɛ béi nkɛ yĩ:
A tú m birɛ ndɛ yíe
kɛ̀ n tu ɑ cicɛ.
6 Kupíkù tɛkù kɛ béi nkɛ tú:
A yó ntú ikuɔ́ nìùtì nwe sɑ́ɑ̃̀
kéndònnɛ̀ Mɛsisedɛki.
7 Yesu bo dìì mɔ̀nnì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛ mbɑ́ɑ́ nKuyie nku, Kuyie nkùù kpeńnì kɛ
bo nɑ kóò dɛɛténɛ̀ mukũ̃ũ̃, kékuɔ́ mmɛdiè nkɛ̀ kùu cɔuté o bɑ́ɑ́mmu, ò yie mmèɛ̀
kpéí nku kpɛti.
8 Bá ò mɛ ntúmɛ̀ Kuyie mBirɛ kòo nfɛ́ũ̃rì kɛ baa yíé nKuyie nkpɛti.
9 Kòo nyíé Kuyie nkpɛti timɔu, ò í nyóu tìmatì kɛ naá nwèè duɔ̀ mmufòmmu
mùù bo sɑ́ɑ̃̀ bèɛ̀ yie nho kpɛti.
10 Kuyie mbéimmu kɛ tú weè tu ikuɔ́ nìùtì diɛwè kɛ dònnɛ̀ Mɛsisedɛki.

Ti bo nyɛ́mɛ̀ kɛ bɑ́ɑ́ yóu Kuyie nkó kucɛ

11 Tináaǹtì kpɑ́ɑmu péu n na ndi nàké tì, ti mɛ̀ nnàkéní tìì ĩnkɛ̀ kɛ né yóù ti bo
yĩmɛ̀ ké tì ndi náké kɛ̀ dí bɑnté kɛ yɛ́ di tɛ́nkɛ í cɑ̃ɑ̃mɛ̀ kɛ bɑnní.
12 Díì do dò nnɛ̀ dimɔ̀nnì kéntiè bɛnìtìbɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kɛ̀ di né kpɑ́ɑ kɛ dò
mbɛ̀ ndi tiè nKuyie nkó itié nketiyì, di do dò kényo mmuciè mmu, kɛ̀ di né
kpɑ́ɑ yɑ̃ɑ́ mmɛmiè.
13 Wèè kpɑ́ɑ kɛ yɑ̃ɑ́ nhò bɑ́ɑ na kébɑnté Kuyie nnáaǹtì tu mù, kɛ yɛ́ ò kpɑ́ɑ kɛ
túmɛ̀ dɛbirɛ ndɛ.
14 Bèɛ̀ yo mmuciè bɛ̀ kòtému kɛ yɛ́ mɛsàà nnɛ̀ mɛyɛi.

6

1 Ti sɔɔténɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kó itié ntɛì, bɛkótíbɛ̀ kpɛyi, kɛ yóu iketíyì, ìì tu ti bo
yóumɛ̀ mɛyɛi nkéceetɛ kétũnnɛ Kuyie,

2 bè bo nti ãã̀ mèè botí bàtémmù, ti bo nnɔnkumè ti nɔu bɛnìtìbè ĩnkè kè bè
miɛrí, bɛcíríbè yóó yã́ntɛ́ mèè botí nè Kuyie nyóó bekɛ́nèmè bá wè ku beéntì
yiè.
3 N yɛ́mu kɛ dò nKuyie mbo ti teennè kè ti sɔɔté kéta itié ncũmpuyi.
4 Bèè diɛ́ nkɛ yĩɛ́té Kuyie nkè kù bè mìíté ku kó kuwenniku kɛ bè pã kɛĩnkè kó
dipãnnì kè bè mɔ̀ɔ̀tɛ Muyaánsààmù,
5 kɛ yĩɛ́té Kuyie nnáaǹtì wennimè, kɛ mɔ̀ɔ̀tɛ kutempànkù kó muwɛ̃rímú,
6 kè bè yóu Kuyie kɛ ku yetɛ bè báá na kéwɛ̃tɛ kéceetɛ mɛdérímè. Dè dònnè bè
baakù Yesu nwe kucɛ mɛdérímmè koò sã̀ã́ nkè dè feío.
7 Onìtì dònnè kɛtenkè nkɛ fɛtaafè nìù kè sã̀ã́, kàa kùútí kè dè pɛité Kuyie nhõ̃
kè dɔ̀ɔ̀mu mɛsàà.
8 Kè kè mɛ nyè tipotì nè timusĩntì, kè bo dɛtetìrè ndɛ, kè Kuyie nyóó kè cõ̃ kɛ́
kè cɔ́u.
9 N kɔbɛ ti náá mɛmmɛ kɛ yɛ́mu kɛ dò ndi kérí kucɛ sààkù, kɛ yóó cooté.
10 Kuyie ntu timɔ́mmɔnti yiè nwe, kù í yóó yɛ̃ ndi pĩ mmùù tɔ̃mmú ku kpéí
nkɛ teennè Kirisi kɔbɛ kɛ kpaá kɛ bè teénnè, kɛ bɛnkú di kù dɔ́mè.
11 Ti dɔ́ di nsɔkému kɛ pĩ ndɛ kó mutɔ̃mmú kétuɔkɛ kumànku, képɛ́té di baa
dè.
12 Ti í dɔ́ dí ntú bɛtɔ̃nnékótíbè, ti dɔ́ di ndònnè bèè do yie mbèmbɛ Kuyie nkɛ́
nkù tũ nkɛ mi, kétiekɛ kù yɛ̃ nkù yóó bè duɔ́ ndè.

Kuyie nyɛ̃mmè kù yóó dɔɔ̀ mɛsàà nhAbarahammu nè o yaàbí

13 Kuyie ndo yóó dɔúnnè dinùù Abarahammu képarìkè nè ku yètìrì kɛ yɛ́
òmɔù í bomè kɛ kù dɛunè kɛ dò nkùù parìkè kéyú o yètìrì.
14 Kè kùu béi nkɛ tú, kù bo ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nkòo yaàbíi sũ̃ mmɛdiè. Dɛ kó tináaǹtì
tu timɔ́mmɔnti nti.
15 Kè Abarahammuu yie nkémbaa kɛ kémmú, kè Kuyie nhò dɔ̀ɔ̀ dɛ kó mɛsàà
nkù do yɛ̃ nkù yóó ò dɔ̀ɔ̀ mè.
16 Kòo nìtì dɔ́ bèɛ banté ò nàámmè mɔ́mmuɔ, ò ɔ̃ɔ̃ yu wèè ò dɛunè o yètìrì ndi
kè tinɛìtìi deè.
17 Dɛè kpéí ndo te kè Kuyie mbéi nképarìkè kɛ bo bɛnkɛ ku nìtìbè kɛ dò nkù
béi ntì í yóó pàà.
18 Kuyie mbéi ntì nè kù pàrìkèmè, dɛ kó tináaǹtì tidé tii bɛnkú kɛ dò nKuyie
nyí soú, tínti bèè yie nku kpɛti, ti bo na kémmɔkɛ tikɔ̃nyauti kɛ kémmú kù yɛ̃
nkù yóó dɔɔ̀ tì.
19 Ti yɛ́ mèè kpéí nkɛ dò nKuyie mbo dɔɔ̀ kù béi ntì, dɛè te kè ti kpeńnì kɛ
fííkú, kɛ dò mbàtóò cónnírì. Ti tã́mu Kuyie nkè dè kpeńnì kɛ dò mbàtóò cónnírì
kó mɛfĩmmɛ, kɛ ti tannìnko Kuyie ncĩ̀tè kufã́ã́ nkuyààkù kpetí kù.
20 Yesu weè ti kpeté Kuyie nkó kucɛ kè ti bo kɔtɛ ku borè. Weè tu ikuɔ́ nìùtì
diɛwè kɛ dònnè Mɛsisedɛki.

7

Mɛsisedɛki kó tináaǹtì

1 Mɛsisedɛki do tú Sadɛmmu kóo kpààtì nwe, Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkè nè
kɛtenkè ku kuɔ́ nìùtì. Kè Abarahammuu dokénè bɛkpààtìbè kɛ́ bè na kénkũntiní
kòo ò co, kóò pã Kuyie nkó mɛsàà.
2 Kè Abarahammuu dɛitɛ ò pàntɛ kɛ eí dè bá dè kó dɛpííndè kóò duɔ́. Diyètìrì
dìì tu: Mɛsisedɛki di bɛnkú ò tumè mmɛ okpààtì sààwè. Kè Sadɛmmu kóo
kpààtì bɛnkú ò tumè mɛomòpùmè kóo kpààtì.
3 Òmɔù í yɛ́ Mɛsisedɛki cicɛ yoo o yɔ̃ yoo o yààrìbè. Òmɔù í yɛ́ ò pɛité dè nè ò
ku dè. Ò tu Kuyie nkuɔ́ nìùtì nwe sã̀ã́, kɛ dònnè Kuyie mBirɛ.

4 Ò dɛu mɛdiè mmɛ, dɛè te kè ti yààrì Abarahammuu dɛitɛ ò ɛí dè miɛkɛ bá dè
kó dɛpííndè kóò duɔ́.
5 Defii yaàbí ii tu ikuɔ́ nìùbè, kè Kuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ̀ bè mbɛ duɔ̀ ndèè
tu dɛpííndè. Bá bè mɛ ntúmè bɛmɔu Abarahammu yaàbí.
6 Mɛsisedɛki í tú Defii kó kuwuɔ kou, nè mɛmmɛ kòo pã Abarahammu Kuyie
nkó mɛsàà, kòo dɛitɛ ò ɛí dè kó dɛpííndè kóò duɔ́.
7 Ti yɛ́mu timɔu kɛ dò nwèè dɛu weè ɔ̃ɔ̃ pã mɛsàà nhosámpóù.
8 Ikuɔ́ nìùbè, bè duɔ̀ mbè dɛpííndè bè tu bɛnìtìbè mbɛ kɛ kɔ̃. Kuyie nnáaǹtì
nàámmu kɛ tú Mɛsisedɛki í ku.
9 Abarahammu do duɔ́mè ò ɛí dè kó dɛpííndè, ti bo na kɛ dɔ̀ o yaàbí Defiibɛ bè
duɔ̀ mbè dɛpííndè bɛè do dè duɔ́.
10 Bè mu ndo í pɛitɛ́ Defii, ò né do bomu o yààrì Abarahammu miɛkɛ
Mɛsisedɛki ò co dìì mɔ̀nnì kòo ò duɔ́ nhò ɛí dè kó dɛpííndè.
11 Ikuɔ́ náá nkɛ tú i nìùbè yó ntú Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ mbɛ, kè Defiibɛ ikuɔ́
nìùbè do nna kɛ́ɔ́útɛ́ Isidayɛɛribɛ yɛi mpáíí, Kuyie nna bá nduɔnní ikuɔ́ nìùtì tɔù
kòo ńdònnè Mɛsisedɛki. Anɔɔ kó kuwuɔ kɔbɛ bèè tu Defii yààbí bè na nsànnèmu.
12 Kè ikuɔ́ kó munìù cèètɛ, ikuɔ́ ɔ̃ ndò nkɛ́ceetɛmu.
13 Ti Yiè nYesu, ti nnáaǹtì nàá nwèe kpɛ́í wè í tú ikuɔ́ nìùbè kó kuwuɔ nkou,
o kó kuwuɔ nkou mɔù í pĩ nyikuɔ́ kó mutɔ̃mmú diyiè marì.
14 Ti yɛ́mu kɛ dò nti Yiè nYesu tú Sudaa kó kuwuɔ nkou nwe. Mɔyiisi do náá
ndìì mɔ̀nnì bèè yó mpĩ nyikuɔ́ kó mutɔ̃mmú ò í mbéi ndɛ kó kuwuɔ nkpɛ́í.

Yesu tumè ikuɔ́ nìùtì kɛ dònnè Mɛsisedɛki

15 Ikuɔ́ nìùtì tɔù buotémè kɛ dònnè Mɛsisedɛki dɛè bɛnkú kɛ dò nDefii kó ikuɔ́
nìùbè í na kɛ ũtɛ́ bɛnìtìbè yɛi.
16 Yesu í tú ikuɔ́ nìùtì ò tu mèè kpɛ́í Defii kó kuwuɔ nkou, ò kpeńnìmu kɛ fòù
sɑ̃́ɑ̃́, dɛè te kòo naá nyikuɔ́ nìùtì.
17 Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú:
Ò yó ntú ikuɔ́ nìùtì nwe sɑ̃́ɑ̃́,
kɛ dònnè Mɛsisedɛki.
18 Ikuɔ́ ketiyì do cĩĩnnìmu, kɛ í nna kɛ dɛɛtɛ́ bɛnìtìbè kè Kuyie nyì yóu.
19 Mɔyiisi kó ikuɔ́ do í na kɛ́ɔ́útɛ́ ti yɛi. Di mmɔ̀nnì kè ti pètɛ́ kucɛ tɛkù kùù kɔ̀rìnè
Kuyie mborè.
20 Kuyie mbɛ́immu kɛ pàrìkè o kpɛ́í. Kù í nàkɛ́ mɛ botí ikuɔ́ nìùtì tɔù mɔù kpɛ́í.
21 Kuyie mmɛ mbɛ́immu Yesu túmè ikuɔ́ nìùtì kɛ pàrìkè kɛ yĩ:
Mí ndi Yiè nKuyie m bɛ́immu kɛ pàrìkè,
n yí yóó kpatɛ n nùù:
A tú ikuɔ́ nìùtì nwe sɑ̃́ɑ̃́.
22 Yesu weè tu mɛtaummè pàmmè kó dikũnnì, dɛè te kè mè kpeńnì kɛ wenni,
kɛ pɛ̃̃tɛ́ mɛkótímè.
23 Ikuɔ́ nìùbè tɔbè do sũmu kɛ yɛ́ bè kɔ̃mmè kè bɛtɔbè cɔú.
24 Yesu yie mɛ nfòùmu sɑ̃́ɑ̃́, kɛ yó ntú ikuɔ́ nìùtì sɑ̃́ɑ̃́.
25 Dɛè te kòò mɔkɛ muwɛ̃rímú kɛ dɛɛrí bɛnìtìbè, kè bè kɔ̀rì Kuyie mborè bè ò
tɑ́ mèè kpɛ́í. Ò fòùmu sɑ̃́ɑ̃́ kɛ báá nKuyie mbɛ kpɛ́í.
26 Yesu weè tu ikuɔ́ nìùtì diɛwè, dè dò nti mmɔkɛ wè. Ò dò mpáíí nwe, wè í
mɔkɛ mɛyɛi mmamè. Òmɔù báá na kóò wàtí. Kuyie nhò cɑ̀ńnénèmu bɛnitiyɛibɛ
koò baá ndɛmɔu.
27 Dɛè te kòo í dònnè ikuɔ́ nìùbè diɛbè tɔbè, bèè do feu iwũɔ̃ yɛwe yɛmɔu, kɛ níí
ketɛ́ kɛféútɛ́ bɛ kó mɛyɛi ncĩɛ́mmè kpɛyi, kédeè kéfíé bɛtɔbè kɔ̃mɛ kpɛyi, ò duɔ́
nhomáà ndi kè bè ò kùɔ kucɛ mèmáà kè dè dèè.

28 Kuyie ndo duɔ́ nyikuɔ́ Mɔyiisi kòo tããté bèè nìtìbè kè bè ntú ikuɔ́ nìùbè diɛbè
bè do tú mɛyɛi nyɛmbè mbɛ kɛ dɔɔri mɛyɛi, Kuyie mbéi ndìì nùù kɛ pàrìkè dii
pàa nyikuɔ́ kè kù tããté ku Birɛ kè dè tu ikuɔ́ nìùtì diɛwè kɛ dò mpáíí sɑ̃́ɑ̃̀.

8

Yesu weè tu ti kó ikuɔ́ nìùtì diɛwè

1 Ntɛnè ti náá ntìì náaǹtì yuu: Kirisi weè tu ikuɔ́ nìùtì diɛwè, kɛ kari kɛĩ̃nkè
dikàrì diɛrì Kuyie mbakù yoú,
2 kɛ pĩ̃ nKuyie nkuɔ́ tɔ̃mmú ku cĩ̃ɛ̃̀tè miɛkɛ, kù maá tè kumɔ́mmɔnku, onìtì í
maá tè.
3 Bè ɔ̃ɔ̃ kannɛ ikuɔ́ nìùtì kòò bo nduɔ̀ nyɛpãrè nyɛ Kuyie kɛ kù feu iwũɔ̃. Dɛè
te kè ti kó ikuɔ́ nìùtì dò nkéféúté o kɔfɛ.
4 Kè Kirisi do bo kɛtenkè ĩ̃nkè nkɛ, ò na bá ntú ikuɔ́ nìùtì. Kɛ yɛ́ ikuɔ́ nìùbè diɛ́
nkɛ bomèmu kɛ feu iwũɔ̃ ikuɔ́ yɛ̃mmè.
5 Ikuɔ́ nìùbè do pĩ̃ mmùù tɔ̃mmú do bɛnkú dèè dɔ̀ɔri dèndɛ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè
kɛĩ̃nkè, Mɔyiisi do yóó maá dìì mɔ̀nnì mɛtaummè tou kè kùu ò nàkému kɛ dɔ̀:
Maá di mɛsàà nweti weti kè dì ndònnè n da bɛnkɛ dì ditãrì ĩ̃nkè.
6 Kirisi kó mutɔ̃mmú dɛumu, weè tàunko Kuyie nnè bɛnìtìbè kè dɛ kó
mɛtaummè dɛu kɛ pɛ̃ɛ̃́té mɛkótímè, weè tu Kuyie nyɛ̃ nkù yóó dɔɔ̀mè mɛmɔu
kó dikũnnì.

Mɛtaummè pàmmè kó tináaǹtì

7 Kè mɛtaummè kótímè do nsànnè, mɛpàmmè na bá mbuoté.
8 Kuyie nyà mè í sànnèmè mmɛ, kɛ béi nkɛ yĩ̃:
Dɛ yiè kpaanímu
kè m bo wɛ̃tɛ kétaunnè Isidayɛɛribɛ
nè Sudaa kɔbɛ.
9 Dè tɛ́nkɛ í yó ntú mɛtaummè
n do dɔ̀ɔ̀nèmè bɛ yɛmbè
m bè dètɛ dìì yiè Esibiti kɛ dènnɛ.
Dɛ kó mɛtaummè bè mè tɔ̃̀tɛmu
kè m bè bùtínné.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
10 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Ntɛ dɛ yiè n yóó dɔɔ̀nè
mèè taummè Isidayɛɛribɛ:
N yóó ãnné n kuɔ́ bɛ miɛkɛ nkɛ,
ké ì wɑ̃̀ri bɛ yèmmè miɛkɛ
ké m bè te mí nKuyie
kè bè ntú n kɔbɛ.
11 Dɛ yiè òmɔù tɛ́nkɛ
báá tié n kuɔ́ o kou,
yoo o kouu ò tié nkɛ dɔ̀
wè n yĩ́ɛ́té mí ndi Yiè nKuyie.
Bè yóó nyì yɛ́mu bɛmɔu,
ibí sámpɔ́ì nè bɛkótíbè.
12 N yóó bè cĩ́ɛ́mmu bɛ caàrìmè,
n tɛ́nkɛ báá dentení bɛ yei nkpéí.
13 Kè Kuyie nnàá mɛtaummè pàmmè kpéí kù yɛ̃ mɛketimè kòtému kɛ pɛ̃nké.

9

Kɛĩnkɛ̀ kó mubáammu nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɔ̃mu dɛ̀ cɑ̀ɑ̃́ ndɛ̀

1 Mɛtaummɛ̀ ketimɛ̀ do mɔkɛmu ikuɔ́ bɛ̀ bo mbáá mmɛ̀ɛ̀ botí Kuyie nnɛ̀ mɛtaummɛ̀ tou bɛnìtìbɛ̀ maá dì.
2 Dɛ kó ditou do mɔkɛ tidieti tìdétì nti, kɛ̀ bɛ̀ yu kuketikù kɛ tú ikuɔ́ dieku, kɛ̀ fìtírɛ̀ nɛ̀ tábùrì kɛ̀ dɛ̀ bo ku miɛkɛ, kɛ̀ pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ pɑ̃ bɛ̀ Kuyie nkɛ̀ bɛ̀ dakɛ́ tábùrì ĩnkɛ̀.
3 Kɛ̀ kuyààkù kpetí kudéríkù kó dibòrì kɛ̀ bɛ̀ kù tu ikuɔ́ nɛntì kó kufɑ́ɑ́.
4 Kɛ̀ dihúúntɔ̀nnì mɛsɔɔ nkpɛri, bɛ̀ cɔunko dìì ĩnkɛ̀ tùdàárí kɛ̀ dì bo ku miɛkɛ, kɛ̀ mɛtaummɛ̀ tɔu bɛ̀ dàri dì mɛsɔɔ nkɛ̀ dì bo, kɛ̀ titɑ́píɛ̀tì tìdétì, bɛ̀ wɑ̃̀ri tì Kuyie ntannɔ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ disɔɔbuu mudiì bɛ̀ tu mù mánnì mù ɑ̃ dì, nɛ̀ Anɔɔ kó kupààti kùù do yɛ̀ tifɑ̃ɑ̀tì kɛ̀ dɛ̀ bo dɛ kó mɛtaummɛ̀ tɔu miɛkɛ.
5 Kɛ̀ bɛĩnkɛ̀mbàrìbɛ̀ kó tifɛ̀ntì cɔ̀ḿmú dɛ kó ditɔu ĩnkɛ̀ kɛ bɛnkú Kuyie ndɛ̀ bomɛ̀, kɛ̀ si fìɛ̀ti kɑ̃nkɛ́ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ míétɛ́ dɛ̀ iwũɔ̃ kó mɛyĩĩ nkémɔɔ Kuyie mbɛ yɛi ncĩɛ́mmɛ̀. Tináaǹtì kpaámu péu, ti mɛ mbáá na kɛ́ tì nàkɛ́ tima tima.
6 Dɛ̀ do mɛ ndò ndɛ kó kudieku miɛkɛ, kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ taà kudieku ketikù yɛwe yɛmɔu, kɛ pĩĩ mbɛ tɔ̃mmú.
7 Ikuɔ́ nìùtì diɛwè máà weè do ɔ̃ɔ̃ ta ikuɔ́ nɛntì kó kufɑ́ɑ́ nkucɛ mèmáà dibenni miɛkɛ, nɛ̀ iwũɔ̃ kó mɛyĩĩ nkémɔɔ Kuyie nho yɛi ncĩɛ́mmɛ̀, kédeè kɛ́ kù mɔɔ bɛnìtìbɛ̀ yɛi ncĩɛ́mmɛ̀.
8 Nɛ̀ dɛ kó tidieti tidétì kó mɛborimɛ mmɛ Muyaánsààmù bɛnkúmɛ̀ kɛ dò nkɛ̀ kudieku ketikù bo, kudérìkù kó kucɛ mu nyí kpetɛ́.
9 Dɛ kó tináaǹtì ti náá nyíe nkɛ dò nyɛpɑ̃rɛ̀ bɛ̀ do pɑ̃ɑ̃ nyɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ bɛ̀ do feu ì, do í na kéwénkùnnɛ bɛnìtìbɛ̀ yèmmɛ̀ páíí bèɛ̀ do báá nKuyie mmɛ botí.
10 Dɛ kó mubáammu botí do tú tikɔ̃̀ntì kó ikuɔ́ kɔ̃mu mmu, kɛ̀ bɛ̀ nyɛ́ bɛ̀ bo nyo ndìì mɔ̀nnì nɛ̀ bɛ̀ bo nyo ndɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ bo nyɔ̃ mmù nɛ̀ bɛ̀ bo nhɔu mèɛ̀ botí bɛmáà. Bɛ̀ do mɛ nhɔ̃ nkɛ baa Kuyie mbo dɔɔ̀ mèmmɛ mɛtaummɛ̀ pàmmɛ̀.
11 Di mmɔ̀nnì Kirisi kɔ̀tɛnímu kɛ tú ikuɔ́ nìùtì diɛwè mómmuɔ, kɛ ti cĩɛ́ nti yɛi. Ò pĩ mutɔ̃mmú mɛtaummɛ̀ tou dìì miɛkɛ dì dɛumu kɛ wenni kɛ pɛ̃ɛ̃́tɛ́ diketirì, dì í tú kutenkù kuu nkpɛri, onìtì weè í dì maá.
12 Weè ta mɛtaummɛ̀ tou kucɛ mɛmáà kɛ̀ dɛ̀ sànnɛ̀, ò tannɛ̀ mèɛ̀ yĩĩ nyí tú yɛbɔdakɛ̀ nɛ̀ yɛnaadakɛ̀ kɔ̃mɛ. O mómmuɔ nho kó mɛyĩĩ mmɛ, kòò ti ɔ̀útɛ́ ti yɛi nsɑ́ɑ̃̀.
13 Kɛ̀ yɛbɔdakɛ̀ nɛ̀ yɛnaadakɛ̀ kó mɛyĩĩ nnɛ̀ yɛnaasɛrɛ̀ kó mutápɛí mbɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ míétɛ́ dɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ wénkùnnɛ bɛnìtìbɛ̀.
14 Kirisi kó mɛyĩĩ mpɛ̃ɛ̃́tému mɛmmɛ mɛdiɛ̀ kɛ ti ɔ́u ti yɛi mmɛmɔu, Muyaánsààmù mmuù ò teennɛ̀, kòò duɔ́ nhomáà kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ ti kpéí, wenwe wèè í mɔkɛ mɛyɛi mmamɛ̀, kòò ti dɛɛtɛ́ kɛ ti bo na képĩ nKuyie nkùù duɔ́ mmufòmmu ku kó mutɔ̃mmú.
15 Mɛɛ̀ botí nku Kirisi tàunnèmɛ̀ Kuyie mbɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ dɛ kó mɛtaummɛ̀ tu mɛpàmmɛ̀. Nɛ̀ mɛɛ̀ miɛkɛ nkɛ Kuyie ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ ku do béi ntì kɛ dɔ̀ kù yóó duɔ́ mmufòmmu mùù bo sɑ́ɑ̃̀ bɛnìtìbɛ̀. Kirisi kumu kɛ ɔ̀útɛ́ bɛnìtìbɛ̀ yɛi mbɛ̀ do dɔɔri mɛ̀ mɛtaummɛ̀ kótímɛ̀ mɔ̀nnì.
16 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ mèɛ̀ taummɛ̀ dònnɛ̀ onìtì ɔ̃ nyóó kú mèmmɛ kénákɛ́ wèè yóó túótɛ́ o kpɛrɛ, dɛ yiè nné ɔ̃ɔ̃ í ndɛ̀ tùótɛ́ kòò kpaá fòù.
17 Ò béi ntì ɔ̃ɔ̃ í ndɔ̀ɔ̀ ò kpaá fòù dìì mɔ̀nnì, ò ɔ̃ɔ̃ kúmu kɛ̀ tìi dɔ̀ɔ̀.
18 Mɛtaummɛ̀ kótímɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ í mmɔkɛ muwɛ̃rímú kɛ̀ bɛ̀ í fèútɛ́ fɛɔ̃̀fɛ̀ kɛ̀ mɛyĩĩ ncòú.

19 Mɛɛ̀ botí nku Mɔyiisi nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì Kuyie nkuɔ́ bɛnìtìbɛ̀, kɛ́deè kɛ́túótɛ́ tipecìtì wũɔ̃tì nɛ̀ tifããtì, bɛ̀ tu tì isɔ́pù, kɛ́pɔɔ̀tɛ̀ yɛbɔdakɛ̀ nɛ̀ yɛnaadakɛ̀ bɛ̀ fìé yɛ̀ kɔ́ mɛyĩĩ nkɛ́míɛ́tɛ́ ikuɔ́ kɔ́ dipátíri nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀.
20 Kɛ dɔ̀: Mɛ nyĩĩ mmɛɛ̀ bɛnkú Kuyie ndi taunnèmè kumáà.
21 Ò mɛ nyĩ kɛ́míɛ́tɛ́ mɛyĩĩ mɛtaummè tou nɛ̀ ikuɔ́ nɛntì.
22 Ikuɔ́ miɛkɛ mɛyĩĩ mmɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ wénkùnnɛ dɛmɔu. Ikuɔ́ miɛkɛ kɛ̀ mɛyĩĩ nyí còú nKuyie mbáá cĩ̃ mbɛnìtìbɛ̀ bɛ yɛi.

Kirisi kumè kɛ ɔ̀útɛ́ bɛnìtìbɛ̀ yɛi

23 Ikuɔ́ miɛkɛ bɛ̀ do ɔ̃ɔ̃ wénkùnnɛ dɛmɔu nɛ̀ iwũɔ̃ kɔ́ mɛyĩĩ mmɛ. Dɛ̀ do bɛnkú kɛĩ̀nkɛ̀ kpɛrɛ dòmmè mmɛ. Iwũɔ̃ kɔ́ mɛyĩĩ mbáá na kɛ́wénkùnnɛ kɛĩ̀nkɛ̀ kpɛrɛ, dɛtɛrɛ̀ marɛ̀ dɛɛ̀ dò nkɛ́dɔɔ̀ dɛ̀ɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mɛmmɛ.
24 Kirisi weè ta Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ mɔ́mmɔntɛ, wè í ta mɛtaummè tou bɛnìtìbɛ̀ maá dì, dìì tu Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kɔ́ kufènkù mɔ́mmɔnku. Ò dèkɛ kɛĩ̀nkɛ̀ nkɛ kɛ bo Kuyie mborɛ̀, kɛ kù báá nti kpɛ́í.
25 Kirisi í ta Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kɛ bo duɔ́ nhomáà kucɛ mèpɛ́u, ikuɔ́ nìùtì diɛwè do taànɛ̀ mɛyĩĩ mmɛɛ̀ botí bá dìì benni mɛtaummè tou miɛkɛ kucɛ mɛmáà.
26 Kɛ̀ Kirisi kpɛrɛ do mɛ ndò, nɛ̀ Kuyie ndɔɔ̀mè kutenkù ò na nku kucɛ mèpɛ́u ndi. Ò kɔ̀tɛní yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ nyɛ kɛ duɔ́ nhomáà kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kucɛ mɛmáà, kòò dèitɛ bɛnìtìbɛ̀ yɛi nkɛ̀ dɛ̀ dèè.
27 Onìtì ɔ̃ɔ̃ kú kucɛ mèmáà ndi, dɛ kɔ́ difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie nhò bekénɛ̀.
28 Mɛɛ̀ botí nku Kirisi duɔ́mmè omáà kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kucɛ mèmáà, kòò ɔ̀útɛ́ bɛnìtìbɛ̀ yɛi. Ò yóó dɔɔ̀ bɛ̀ɛ̀ ò bàa bèmbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ ò dòntɛnɛ̀.

10

1 Mɔyiisi kó ikuɔ́ do bɛnkú Kirisi yóó ti dɔɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà mmɛ. Ì do í na kɛ bo dɛɛtɛ́ bɛ̀ɛ̀ ì tũ nkɛ̀ dɛɛ̀ kpɛ́í nní nte kɛ̀ bɛ̀ nfeu iwũɔ̃ yɛbie nyɛmɔu.
2 Kɛ̀ ì do mbɛ̀ dɛɛtɛ́ páíí kɛ̀ bɛɛ wenkɛ, bɛ̀ tɛ̃́nkɛ na bá nyĩɛ̃̀kù kɛ feu iwũɔ̃.
3 Dɛ kó iwũɔ̃ kó mufɛ́ù pètìnkɛ do bɛ̀ dènni bɛ yɛi mmɛ yɛbie nyɛmɔu.
4 Kɛ yɛ̃́ yɛnaadakɛ̀ nɛ̀ yɛbɔdakɛ̀ kó mɛyĩĩ mbáá namè kɛ́úótɛ́ onìtì kó mɛyɛi.
5 Dɛɛ̀ te Kirisi kɔ̀riní dìì mɔ̀nnì kutenkù kɛ nákɛ́ Kuyie nkɛ dɔ̀:

A í dɔ́ bɛ̀ da feu ìì wũɔ̃
nɛ̀ bɛ̀ da pãã nyɛ̀ɛ̀ pãrɛ̀
a nh ãnné tikɔ̀̃ntì nti.

6 A í dɔ́ bɛ feu ì kɛ tuɔ̀ nyɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀,
nɛ̀ bɛ̀ da feu ì mɛyɛi ncĩɛ̃́mmè kpɛ́í.
7 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yĩ:

Ntɛ mí n kɔrimu
kɛ bo dɔɔ̀ fɔ̃́ nKuyie nha dómè,
tì wɑ̃̀ri n kpɛ́í
ikuɔ́ pátíri miɛkɛ kɛ yɛ̃mmè.

8 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kirisi ketɛ́ kɛbɛ́i nkɛ dɔ̀: A í dɔ́ iwũɔ̃ bɛ̀ da feu ì nɛ̀ bɛ̀ da pãã nyì kɛ tuɔ̀ nɛ̀ bɛ̀ da feu ì mɛyɛi ncĩɛ̃́mmè kpɛ́í bá nɛ̀ bɛ̀ mɛ ndɛ̀ n da pããmmè ikuɔ́ yɛ̃mmè.
9 Kòo yíɛ́ kɛbɛ́i nkɛ dɔ̀: Ntɛ mí n kɔrimu kɛ̀ bo dɔɔ̀ a dómè. Mɛmmɛ Kirisi pàammè ikuɔ́ kótíyì kɛ cèètɛ ipànyì.
10 Kirisi dɔɔ̀ Kuyie ndómè mmɛ kɛ duɔ́ nhomáà kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kucɛ mɛmáà kòò ti ɔ̀útɛ́ ti yɛi.
11 Ikuɔ́ nìùbɛ̀ do ɔ̃ mpĩ mbɛ tɔ̃mmú yɛwe yɛmɔu ndi, kɛ baa feu iwũɔ̃ sɑ̃̃ɑ̀ bá dɛ̀ í ɔu bɛ yɛi.

12 Kirisi yie duɔ nhomáà kucɛ mɛmáà ndi, kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kòò ɔútɛ́ bɛnìtìbɛ̀ yɛi
nkɛ dèè kɛ kàri Kuyie mbakù youú sɑ̃̌ɑ̃̀.
13 Kɛ baanɛ̀ Kuyie mbo ò duɔmmɛ̀ o kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ kòo bɛ̀ cùùti.
14 Ò duɔ nhomáà kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ kucɛ mɛmáà ndi, kòò ɔútɛ́ bɛnìtìbɛ̀ yɛi nkɛ̀ bɛ̀
wenkɛ koò naánnɛ̀ sɑ̃̌ɑ̃̀.
15 Muyaánsààmù tì yɛ́mu, kɛ kòńné Kuyie mbɛ́i ntì kɛ yĩ:
16 Ntɛ n yóó bɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀
dɛ kó yɛwe miɛkɛ.
N yóó ãnné n kuɔ́ bɛ miɛkɛ nkɛ,
kɛ́ ì wɑ̃̀ri bɛ yèmmɛ̀ miɛkɛ.
17 N tɛ̃nkɛ báá dentɛní bɛ yɛi nnɛ̀ bɛ caàrìmɛ̀ kpɛ́í.
18 Kɛ̀ Kuyie ncĩɛ̃́ mbɛnìtìbɛ̀ bɛ yɛi mbɛ̀ tɛ̃nkɛ ɔ̃ɔ̃ í nfeu iwũɔ̃ mɛ kpɛ́í.

Yesu ti kpetémɛ̀ kucɛ pànkù

19 N kɔbɛ Yesu ku mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ ti mɔkɛ kucɛ, kɛ tɑ̃́ kɛ dò nti bo na kéta Kuyie
ncĩɛ̃̀tɛ̀ ikuɔ́ nɛntì kó kufɑ̃́ɑ̃́ kétuɔkɛ Kuyie mborɛ̀.
20 Kirisi weè ti kpetɛ́ kucɛ pànkù, mufòmmu kɔku, weè kɛ̃tɛ́ kuyààkù kùù do
ti pi, ò duɔmmɛ̀ omáà kɛ̀ bɛ̀ ò kùɔ.
21 Ti mɔkɛmu ikuɔ́ nìùtì diɛwè wèè ni Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ.
22 Ti tũ ntɔ́ɔnnɛ̀ timáà Kuyie nnɛ̀ ti yèmmɛ̀ wennimɛ̀ kɛ bá nyĩɛ̃̀kù bá sámpɔ́,
kɛ yɛ́ bɛ̀ ti wùɔmɛ̀ mɛnésààmɛ̀.
23 N kɔbɛ ti pĩnnɛ̀ weti weti ti yie ntì kénkémmú ti baa dɛ̀, Kuyie mbɛ́immu
kɛ yóó dɔ̀ɔ kù béi ntì.
24 N kɔbɛ ti ndakɛ titɔbɛ̀ kpɛ́í kéndɔ́ titɔbɛ̀ kéndɔɔri titɔbɛ̀ mɛsàà.
25 Ti báá yóu ti bo ntaunnèmɛ̀ ti kó yɛtĩrɛ̀ bèmabɛ̀ dɔ̀ɔmɛ̀, tí nyáúkùnko titɔbɛ̀
kɔ̃̀ntì, ti yɛ́mu kɛ dò nhò wɛ̃tiní bàmbà.
26 Kɛ̀ ti yĩɛ́té timɔ́mmɔnti kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ tããté mɛyɛi nkɛ mɛ̀ dɔ̀ɔri, Kirisi kó mukũũ
mbáá na kɛ́ ti dɛɛté.
27 Tí pànkɛ nkpeutí, muhɑ̃́ɑ̃́ ndiɛmù Kuyie nyóó tanné mù bɛ̀ɛ̀ yetɛ ku kpɛti
mu kpɛ́í.
28 Onìtì do ɔ̃ nkòò dɔ̀ɔ Mɔyiisi kó ikuɔ́ ci dɛ̀, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèdébɛ̀ yoo bètããti ò
yà kɛ bɛ́i, mbɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nhò kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ ò kùɔmu.
29 Wèè bo senkèrì Kuyie mBirɛ, késãũ ndɛ yĩĩ mɛtaummɛ̀ pàmmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ ò ɔútɛ́
kɛ́ mmɛ̀ wùó ndɛtetìrɛ̀ kɛ sɑ̃́ɑ̃́ Muyaánsààmù, o kpɛrɛ bo pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ.
30 Ti yɛ́mu Kuyie nkuù bɛ́immɛ̀ kɛ tú kuù yóó pɛitɛ, kɛ̀ kuù fɔ́ɔ́. Kɛ yíé kɛ bɛ́i
nkɛ tú kuù yóó bekénɛ̀ ku nìtìbɛ̀.
31 Kuyie nfòùmu, dɛ̀ bo nyóùnɛ̀ ku miɛkɛ bo do wè.
32 Dentɛnèní di yie ndìì mɔ̀nnì Kirisi kɛ̀ dɛ̀ ndòmmɛ̀, di do fɛ̃ũ̃témɛ̀ kɛ́ɑ́kɛ́,
mɛháárìmɛ̀ mɛ nyí ndi na.
33 Kɛ̀ bɛ̀ níí ndi sɑ̃́ɑ̃́ nyɛmɔ̀rɛ̀ mayɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ ìikɛ̀ kɛ di puotì yɛtɛyɛ̀, kɛ̀ di
nkómmú bɛ̀ fɛ̃́ũnko bɛ̀.
34 Kɛ̀ di wɛ̃nné kéfɛ̃́ũté kɛ̀ bɛ̀ nfekù di kpɛrɛ kɛ̀ dɛ̀ di naati di yɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ
dò ndi kpàtì bo kɛĩnkɛ̀, tìì pɛ̃ɛ̃té mɛmmɛ, tìì yó mbo sɑ̃́ɑ̃́.
35 Di báá yóu kɛ̀ di kɔ̃̀ntìi yãrikɛ, dí ndɔɔri Kuyie ndómɛ̀, kɛ̀ kù di cú.
36 Di do nkénwɛ̃́ɛ̃̀rìmu kɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀ kɛ̀ kù di duɔ́ nkù yɛ̃ nkù yóó di
duɔ́ ndɛ̀.
37 Ti wɑ̃̀rimu kɛ tú:
Ò wɛ̃tinímu bàmbà nhò í yóó ɔɔtɛ.
38 Kɛ̀ titɛtì wɑ̃̀ri kɛ tú:

Wèè wetí dɛ yiè mbo nfòù
ò tấ mèè kpéí.
Kè wèè yetɛ Kuyie nkpɛti
ku miɛkɛ bo nhò cɔu.
39 Yóunè kè ti nwɛ̃̀ɛ̃̀rì kè Kuyie nti duɔ́ mmufòmmu mùù bo sấã, ti bá ntú bèè yetɛ
ku kpɛti kè kù yóó bè kpetínné.

11

Bèè yie nKuyie nweti weti bɛ kó tináaǹtì

1 A bo ntấmè Kuyie ntú a bo nyɛ́mè mmɛ weti weti kɛ dò nha baa dè a yóó dè
yà, a bo nyɛ́mè kɛ dò ndè bo, bá a í mɛ ndè wùómmè.
2 Dimɔ̀nnì kɔbɛ do tấ mèè kpéí nKuyie ndɛè do te kè kùu bè pénsìrì.
3 Ti tấ mèè kpéí nKuyie, ndɛè te kè ti yɛ́ kɛ dò nkuù béi nkè kutenkù dɔ̀ɔ̀. Ti
tấmu kɛ dò nti wúó ndè Kuyie ndè dɔ̀ɔ̀ nè ti í wúó ndèndɛ.
4 Abɛɛri do tấ mèè kpéí nKuyie ndɛè do te kòò kù pã dìì pãnnì diwũɔ̃tɔ̀nnì
ĩnkè, kè Kuyie ndì pénsìrì képɛ̃̀tɛ́ Kayɛ̃̀ɛ̃ kpɛrɛ, kè Kuyie ndɔ̀ ò wetí kécɔutɛ́ o
pãnnì ò kù tấ mèè kpéí. Abɛɛri tấmè Kuyie ndɛ kó tináaǹtì kpaá ti náánnèmu bá
ò mɛ nkumè kè dè mɔ̀ntɛ.
5 Enɔki do tấ mèè kpéí nKuyie ndɛè do te kòo í nku, kè kùu ò tùótɛ́, kè bɛɛ ò
mɔ̀ńtóo. Ti wằrimu kɛ tú: Kuyie mmu ndo í ò tùótɛ́ kɛ yɛ́mu ò wetímè.
6 Ti tấ dìì mɔ̀nnì ndi Kuyie nkù ɔ̃ɔ̃ ti pénsìrìmè, kè ti kù tũ nti dò nkéntấmu kɛ
dò nkù bo, kɛ yóó cú bèè kù wanti.
7 Nɔwee do tấ mèè kpéí nKuyie ndɛè do te kè kùu ò nàké dèè kpaanní kòo yie
nké nkù dé kédɔɔ̀ bàtóò, nè o cĩ̃ɛ̃̀tè kɔbɛ kè bɛɛ ta bɛmɔu kécooté kè Kuyie nkuɔ
bɛtɔbè kɛ dɔ̀ Nɔwee wetí ò kù tấ mèè kpéí.
8 Abarahammu do tã mèè kpéí nKuyie ndɛè do te kè kù dɔ̀ wèe kɔtɛ kɛtenkè
kù yóó ò duɔ́ nkè diyiè marì. Kòo yie nkéítɛ́ kénkérí bá ò í yɛ́ ò kɔ̀ri kè,
9 kétuɔkɛ dɛ kó kɛtenkè Kuyie nyóó ò duɔ́ nkè diyiè marì, kémbo kɛ dò
nhopɔ̀ɔ̀, kɛ ã titouti miɛkɛ. Isaki nè Sakɔbu bè do mɛ ndɔ̀ɔ̀, o kó difɔ̃nkúò Kuyie
mmúnkɛ do ti mbè nàkému.
10 Abarahammu do baa Kuyie mbo ò duɔ́mmè kɛĩnkè kó dihèì ndi
kumɔ́mmɔnku kù maá dì kè dì kpeńnì.
11 Saraa do tấ mèè kpéí nKuyie ndɛè do te kòo mɔɔtɛ dɛbirɛ kɛ sɔ́ nhò kòté
mɛdiè nkɛ tú tɛhãũntɛ. Ò do tấ mèè kpéí nkɛ dò nKuyie nyóó dɔɔ̀ kù béi ntì.
12 Abarahammu do kòtému mɛdiè nkéduúnnè mukũũ nkémɔɔtɛ dɛbirɛ, kòo
yaàbíi sũũ nkémmannè siwãã nè mubirímú dàméèrì nùù kɔ̃mu.
13 Bɛmɔu bè do tấmu kékúnè kɛ í yà Kuyie ndo yẽ nkù yóó bè duɔ́ ndè, kɛ né
ntấ kɛ dò ndè kpaaní kè kù yóó dɔɔ̀ kù béi ntì, kè bɛɛ béi nkɛ dɔ̀: Ti dò mbɛpɔ̀ɔ̀bè
mbɛ kutenkù miɛkɛ.
14 Bè nàá mmɛmmɛ kɛ bɛnkú bè wantimè mmɛ bɛ kó dihèì.
15 Kè bè do nkpaá dɔ́ bɛ èì bè ìténí dì ndi, bè na nnamu kéwẽ̃tɛ.
16 Bè do dɔ́ dihèì sààrì ndi dìì pẽ̃tɛ́ bè ìténí dì, dìì tu kɛĩnkè kpɛri. Dɛè te kè ifɛi
í bo Kuyie bè bo nkù yumè kɛ tú: Ti Yiè nKuyie.
17 Abarahammu do tấ Kuyie nku, kè dɛè nte kù ò yàákɛ́ dìì mɔ̀nnì kɛ dɔ̀ wèe
kù pã o birɛ kù ò duɔ́ ndè, kòo yie nkɛ ndɔ́ kɛ́ dè kùɔ diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkè.
18 Kuyie ndo dɔunnèmu dinùù Abarahammu kɛ dɔ̀ Isaki weè yóó ò piɛ́ iyaàbí.

19 Abaraham̀mu do tã́mu kɛ dò nKuyie mmɔ̀kɛ muwɛ̃rímú bá kòò kùɔ o birɛ kù bo na kéduɔ́ nkɛ̀ dèɛ yã́ntɛ́, nɛ̀ o yèmmɛ̀ miɛkɛ ò do tã́mu kɛ dò ndɛ̀ ku kɛ̀ Kuyie mmɛ ndɛ̀ fòùkùnnɛ kɛ̀ dɛ̀ tu dibɛnkɛ̀rì.

20 Isaki do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kòo kù mɔɔ mɛsàà nSakɔbu nɛ̀ Esayu kpéí, kéntã́ kɛ dò nKuyie mbo dɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

21 Sakɔbu do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te, ò kòté dìì mɔ̀nnì kɛ duúnnɛ̀ mukũ̃ũ̃ nkòo nyĩ̃kú o pààti kɛ sĩ̃ĩ̃ nkémɔɔ Kuyie nkó mɛsàà nSosɛfu kó ibí idé kpéí.

22 Sosɛfu do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kòo nyóó kú kénáké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ yètì bɛ̀ ntɔ o kũ̃ɔ̃̀ kékònnɛ̀ Kannahãã̃.

23 Mɔyiisi yembɛ̀ do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kɛ̀ bɛɛ ò pɛité kéyà ò wennimɛ̀ ké nhò sɔ̀ri bɛtɛ̀ɛ̀bɛ̀ bɛ̀tããti, bá bɛ̀ í yɔ̀tɛ okpààtì béi ntì.

24 Mɔyiisi tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kòo kóténí kéyetɛ bɛ̀ bo nhò tumɛ̀ okpààtì kóo sapàà mbirɛ,

25 kéwɛ̃nnénɛ̀ Kuyie nkɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ nfɛ̃ũ̃rì, kéyetɛ ò bo ntúmɛ̀ mɛyɛi nyiɛ̀, kédi kunaatí dimɔ̀nnì sám̀pó miɛkɛ.

26 Kòo nyɛ́ kɛ dò nkòò fɛ̃ũ̃té Kirisi kpéí, Kuyie mbɛ̀ nàké wèè kpéí, dɛ̀ wenni kɛ pɛ̃ɛ̃té ò bo ntũmmɛ̀ mɛyɛi nkó kucɛ kɛ mɔkɛ Esibiti kó tikpàtì timɔu. Ò do fɛ̃ũ̃rì mɛmmɛ kɛ yɛ́ Kuyie nyóó bɛ̀ yietímɛ̀ mmɛ dɛɛ̀ pɛ̃ɛ̃té Esibiti kó tikpàtì.

27 Mɔyiisi do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kòo kpààtì miɛkɛɛ ò pɛikɛ, kòo íté Esibiti, bá ò í yĩ̃ɛ̃̀kù, kémbo nɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ kɛ dò nhò wùó nKuyie mbɛ̀ í wúó nkù.

28 Ò do tã́ mèɛ̀ kpéí nkɛ Kuyie ndɛɛ̀ do te kòo ãnné diyentébanni, kɛ níéké mɛpeyĩ̃ĩ̃ nyɛbòrɛ̀, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì dìì kɔ̀ù kɛ̀ dì báá kuɔ Isidayɛɛribɛ kɔbɛ bɛɛ̀ tu Mpo.

29 Isidayɛɛribɛ do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kɛ̀ dàméɛ̀rì tipèntì kouu kũ̃ũ kɛ̀ bɛɛ sénté, kɛ̀ Esibiti kɔbɛ mbɛ̀ tũ nkétuɔkoo ké bɛ̀ tekii képɔ̃ntɛ́.

30 Isidayɛɛribɛ tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kɛ̀ bɛɛ fité Sedikoo kɛ dɔ̀ kucɛ mèyiekɛ̀ kòo duotíi duó.

31 Dahabu do tú onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitidaabɛ̀ kéntã́ Kuyie nkɛ̀ dɛɛ̀ nte kòo cɔuté Isidayɛɛribɛ do tɔ̃nkoo bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo paaté dihɛì, kòo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛsàà. Kɛ̀ dɛ̀ nte kòo í ńwɛ̃nnénɛ̀ bɛɛ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti kékú.

32 Kɛ̀ n tú m bo nákɛ́ bɛɛ̀ do tã́ nKuyie: Sedeɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Baaraki nɛ̀ Sãnsɔ̃ɔ̃ nɛ̀ Sefutee nɛ̀ Dafiti nɛ̀ Sammuyɛɛri nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ kpɛti m báá deè.

33 Bɛ̀ do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te, kɛ̀ bɛɛ dokénɛ̀ ibotí ké ì na, kéndɔɔri Kuyie ndɔ́ dɛ̀, kéyà Kuyie ndo yɛ̃ nkù yóó bɛ̀ duɔ́ ndɛ̀, kɛ̀ yɛcìrícìrɛɛ bɛ̀ yĩ̃ɛkɛ mucáammù.

34 Kɛ̀ bɛtɔbɛɛ bónkùnnɛ fɛhããdɛènfɛ̀, kɛ̀ bɛtɔbɛɛ yenténɛ̀ bɛ kpantídèntɔbɛ̀ kó yɛse, kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ ncĩĩnnì kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ kpénkùnnɛ, kɛ̀ bɛɛ kpa nkéna bɛ kpantídèntɔbɛ̀ kébɛti.

35 Bɛnitipòbɛ̀ mabɛ̀ do tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie ndɛɛ̀ do te kɛ̀ kùu foukùnnɛ bɛ cɛ̃ĩ kɔbɛ.

Kɛ̀ bɛtɔbɛɛ yie nkɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ fɛ̃ũnko kɛ bɛ̀ kɔ̀ù bá bɛ̀ í cokù bɛ̀ tã́ mèɛ̀ kpéí nkɛ dò nKuyie mbo duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ yã́ntɛ́, kɛ̀ kùu bɛ̀ duɔ́ mmufòmmu pàmmù mùù wenni kɛ pɛ̃ɛ̃té ti mɛ̀ nfòù mù.

36 Bɛ̀ tã́ mèɛ̀ kpéí nKuyie, ndɛɛ̀ do te kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ daú, kéfɛ̃ũ mbɛtɔbɛ̀, kéboú bɛtɔbɛ̀ mɛfĩmmɛ kékpetínné,

37 kébúótí bɛtɔbè yɛtã́rè kékuɔ, kési bɛtɔbè kéyarí, kénkɔù bɛtɔbè nè yɛse
kémbɛtì bɛtɔbè kɛ bè fɛ̃ũnko, kè bèɛ naá nyidawaá ndiɛyì, kéndaati tibɔkɔ̃ntì nè
tipekɔ̃ntì.
38 Kè bè mbè bètì bɛ cɛ̃ĩ kè bè cokù kɛ taà yɛfɔ̃tè nè titãdèntì. Kutenkù do í
wenni kɛ dò mbèɛ na kémbo ku miɛkɛ.
39 Dɛ kó bɛnìtìbè bɛmɔu bè do tã́ Kuyie nku kè kùu bè pénsìrì. Nè mɛmmɛ kè
bèɛ kúnè bá bè í yà Kuyie nyɛ̃ nkù yóó dɔɔ dè.
40 Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dèmarè sààrè ndɛ timɔu ti kpéí, kù í dɔ́ bɛè máà ndè te, kù dɔ́
timɔu ti dè wɛ̃nnému.

12

Kuyie nti tiè nti kó mɛsàà nkpéí nkɛ

1 Ti yɛmbè bèè do tã́ Kuyie mbè sũmu mɛdiè nkɛ í sénní. Kè dè dò mmɛmmɛ ti
dootóo dèè ti dítìnko nè mɛyɛi mèè ti caati mɛcãã mmɛcãã kéncokù kɛ wɛ́ɛ̀rì kɛ
tũ nkucɛ Kuyie nti bɛnkɛ kù.
2 Yóunè kè ti nkérí kɛ wetí Yesu wèè ti kpetɛ́ Kuyie nkó kucɛ, ò yóó ti
teennèmu kè tí tuɔkɛ kumànku. Weè yie nkɛ kú ifɛi kó mukũũ nkudapããtí
ĩnkè ò do yɛ́ ò tati mèmmɛ diwèì miɛkɛ. Di mmɔ̀nnì kɛ kari Kuyie mbakù youú
dikpààtìkàrì.
3 Wénténè bɛnitiyɛibɛ bèè í ò dɔ́ bè ò fɛ̃ũ mmèè botí, kè dèɛ yáúkùnnɛ di kɔ̃ntì
ké di duɔ́ mmuwɛ̃rímú.
4 Di maùnèmu mɛyɛi, di né mu nyí mà kɛ tùɔ̀kɛ mukũũ.
5 Di báá yɛ̀ nKuyie mbéi ntì kɛ tú:

Kè kù yṹ nha to,
a miɛkɛ báá pɛikɛ
kè kù da tié nha yèmmè báá caàrè.

6 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ yṹ nkù dɔ́ wè kó ditoò ndi,
kétié nwèè tu ku birɛ.
7 Kè Kuyie ndi tiè ndí mmi. Di tú mèè kpéí nku bí dɛè te kè kù di tiè. We ndɔ́ o
birɛ kɛ í ndè tiè?
8 Kuyie ntièmmu bèè tu ku bí, kè kù í di tiè ndi tú ipocɛ̃mbí nyi.
9 Ti do dò nyibí kè ti yɛmbè ti tièmmu, kè ti bè dé. Ti dò nkényiémmu Kuyie
nkpɛti kè dèɛ pɛ̃ɛ̃té ti yɛmbè kpɛti.
10 Ti yɛmbè do ti tiè mbè dɔ́ mèè botí nku dimɔ̀nnì sámpó miɛkɛ, Kuyie nkuu
mɛ nti tiè nti kó mɛsàà nkpéí nkɛ, kɛ dɔ́ ti wenkɛ kù wennimè.
11 Kè bè da tiè ndè ɔ̃ ndò ndè yóumu, kàa yie nha yà dɛ kó mɛsàà nkàa borimɛ
nwenni kàa mmɔkɛ diwèì.

Ti bo nyɛ́mè kɛ báá yetɛ Kuyie nkpɛti

12 Kpénkùnnɛnè tũnké di baà ndèè ɔ̀ɔ̀tɛ kétɛ̃ĩ ndi núù nyèè bɔ̀ɔ̀tè.
13 Nkérínè kucɛ kùù èri, kè yɛcĩ̃ɛ̀ ntààkɛ dɔkɛ báá tutɛ, ì pètìnkɛɛ séítɛ́.
14 Yetɛnko kénwanti kénnaatinè bɛnìtìbè bɛmɔu, kénwenni páíí. Kè dè í dò
mmɛmmɛ, di báá na kéyà Kuyie.
15 Nyɛ́nè kòò mɔù di miɛkɛ báá paa nhomáà Kuyie nkó mɛsàà nkɛ fɛkɛ̀nfè tiifɛɛ
yè o miɛkɛ kè fɛ dɔ̀mmèɛ caàrè bɛtɔbè.
16 Nyɛ́nè kɛ bá ndɔutinè ditɔbè, òmɔù báá senkèrì Kuyie nkó kucɛ. Esayu do
dɔ̀ɔ̀mè kéceetɛnè dicabuu Mpo ɔ̃ nte dè.
17 Ò wɛ̃tɛ kɛ ndè dɔ́ dìì mɔ̀nnì kémbáá nhò cicɛ kɛ kuɔ̀ ndè mɛ nyí nyie.
18 Di í yà dɛkɔ̃mbɔ̀dorikpɛrɛ Isidayɛɛribɛ do yà dè Sinaii tãrì ĩnkè, muhãã́ ndo
cɔ́u ndè kè kuyukú fĩ, kè dibiìnnì bo nè fɛtaafè kó kuyaakù,

19 kɛ̀ siheú kuɔ̀ nkɛ̀ Kuyie mpɛ́ú mɛtammɛ̀, kɛ̀ bɛ kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò, kɛ̀ bɛ̀ kù bàá
nkɛ tú kù tɛ́nkɛ báá bɛ̀ bɛ́innɛ̀.
20 Kɛ yɛ́ bɛ̀ do í namɛ̀ kɛ́tɔ dinùù Kuyie mbɛ̀ nàkɛ́ dì kɛ tú: Kòo nìtì yoo fɛɔ̀fɛ̀
kàákɛ́ dɛ kó ditãrì bɛ̀ɛ ò bùɔ́tí yɛtã́rɛ̀ kɛ́kuɔ.
21 Dɛ̀ do do Mɔyiisi kɔ̃m̀bùɔ̀tì nti kòo béi kɛ dɔ̀: Kufɔ̃waá nkuù m pĩ nkɛ̀ n
kpeutí.
22 Díndi mɛ nkɔ̀tɛní ditãrì bɛ̀ tu dìndi Siyɔ̃ɔ̃, Kuyie nkùù duɔ̀ mmufòmmu ku ɛì,
dɛ kó dihɛì tu kɛ̃ĩnkɛ̀ kóo Sedisadɛmmu nwe, Kuyie ntɔ̃rɛ̀ tìkú dɛ̀ pɛ́u kɛ yãnku
kɛ kù sãntí.
23 Díndi wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Kuyie mbí ketiyì nyi, ìì yètɛ̀ wɛ̃̀ri kɛ̃ĩnkɛ̀. Kɛ tɔ̀ɔ́nnɛ̀ Kuyie
nkùù bekùnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu. Kɛ tɔ̀ɔ́nnɛ̀ bɛ̀ɛ wetí kɛ wenkɛ páíí.
24 Kɛ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Yesu wèè tàunko Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, kòo yĩĩ nti ɔ̀úté kɛ ti
cĩɛ̃nko. Mɛ̀ í dònnɛ̀ Abɛɛri kɔ̃mɛ mɛ̀ɛ do dɔ́ kɛ́pɛitɛ.
25 Dɔɔ̀nɛ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀, kɛ́kɛ́ntɛ́ wèè di náánnɛ̀. Di bá ndònnɛ̀ Isidayɛɛribɛ, bɛ̀ɛ
do yetɛ Kuyie nkpɛti Mɔyiisi bɛ̀ nàá ntì kɛ̀ kùu bɛ̀ poté. Kɛ̀ bɛ̀ do yetɛ ku kpɛti kɛ̀
kùu bɛ̀ poté, kɛ̀ ti yetɛ Yesu ò múnkɛ yóó ti potému. Ti báá na kéyenténɛ̀ Kuyie
nkùù bo kɛ̃ĩnkɛ̀ kɛ ti náánnɛ̀nní.
26 Kù do náá nditãrì Sinaii ĩ̃nkɛ̀ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ sɛ̃̀ntimu, kɛ ti náá nyíe nkɛ tú kù
yóó yíé sãntɛ̀mu kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ̃ĩnkɛ̀.
27 Dɛ kó tináaɲtì bɛnkú kɛ dò nKuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ yóó sãntɛ̀mu kɛ́pɛ̃ɛ̃́té, dɛ̀ɛ́ í sãnti
kɛ̀ dɛ̀ nkpaá.
28 Kuù béi nkɛ tú dɛ̀ɛ́ kó dimàà í yóó sãntɛ̀ dɛɛ̀ yó nkpaá, òmɔù í yóó na késãntɛ̀
Kuyie nkó dikpààtìyuu. Ti sãntímu Kuyie ndɛ̀ kpéí nkɛ kù bàá nkù dɔ́ mɛ̀ɛ botí
kɛ kù dé.
29 Kɛ yɛ́ kɛ dò nKuyie ndònnɛ̀ muhãã́ mmu kɛ cɔ́u ndɛmɔu.

13

Ti bo yĩmɛ̀ kɛ̀ Kuyie nti pɛ́nsìrì

1 Nsɔkɛ́nɛ̀ kɛ dɔ́ ditɔbɛ̀, kɛ dò ntɛcĩɛ̃̀tɛ̀ tɛ̀máà kɔbɛ.
2 Nyɛ́nɛ̀ kɛ́ncɔ́ú bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀, bɛ̀mabɛ̀ do mɛ nhɔ̃ nkɛ́cɔutɛ́ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ bá bɛ̀ í yɛ́ kɛ
dò nKuyie ntɔ̃rɛ̀ nyɛ.
3 Nyɛ́nɛ̀ tikpetíntì kpéí, kɛ́ndò ndi bɛ̀ wɛ̃nnɛ́ kɛ kpetí. Kɛ nyɛ́ bɛ̀ fɛ̃́ũnko bɛ̀ kpéí,
kɛ́ndò mbɛ̀ wɛ̃ nkɛ di fɛ̃́ũnko.
4 Nyɛ́nɛ̀ kɛ dò nKuyie nkuù ãnnɛ́ dipopuò, dì í dò ntí ndì càari. Onìtì nɛ̀ o
pokù bɛ̀ nwetí bɛtɔbɛ̀. Kuyie nyóó bekɛ́nɛ̀mu bɛ̀ɛ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ
dɔutinɛ̀ bɛ pobɛ̀ í tú bɛ̀ yoo bɛ daabɛ̀ í tú bɛ̀.
5 Di báá yie nkɛ́duɔ́ ndi yɛ̀mmɛ̀ idíítí, dɛ̀ ndi naati nɛ̀ di mɔkɛ dɛ̀. Kuyie
mbɛ́immu kɛ tú kù í yóó di yóu, kù í yóó di bɔntóo.
6 Dɛɛ̀ te bá wè kòo bo na kɛ́bɛ́innɛ̀ dikɔ̃m̀bùɔ̀ kɛ dɔ̀:
N Yiɛ̀ nKuyie nni nkómmúmu,
n yí dé dɛ̀marɛ̀,
onìtì bo na kɛ́ n dɔɔ̀ ba?
7 Nyɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ do di ni, bɛ̀ɛ di nàkɛ́ Kuyie nnáaɲtì kɛ̀ di kù yĩɛ́té bɛ kpéí, nwɛ́ínɛ̀
bɛ borimɛ do dòmmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yàa kúnɛ̀ kɛ́ntã́ Kuyie mbɛ̀ do kù tã́ mɛ̀ɛ botí.
8 Yesu í ceeri, ò do dòmmɛ̀ ò mɛ ndò, kɛ yó mmɛ ndò nsã́ã̀.
9 Di báá yie nkɛ̀ itié nsɔ̃́ntíkɛ kpɛyi di fétìnnɛ, yóunɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndi duɔ́ mmɛ̀ɛ
sàà ndi kpénkùnnɛ. Di báá na kɛ́kpenkɛ di baàtì mɛ̀ɛ kpéí ndi yo ndɛ̀ nɛ̀ di ci dɛ̀.
Dɛ kó ikuɔ́ botí í teénnɛ̀ bɛ̀ɛ ì tũ.
10 Ti mɔkɛmu ti kó diwũɔ̃tɔ̀nnì. Ikuɔ́ nìùbɛ̀ bɛ̀ɛ pĩ mɛtaummɛ̀ tou miɛkɛ
mutɔ̃mmú bɛ̀ báá na kédi dɛ̀ɛ dakɛ́ dɛ kó diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩ̃nkɛ̀.

11 Bè do ɔ̃ɔ̃ fíé iwũɔ̃ kè ikuó nìùtì diɛwèe tannè mɛyĩĩ nyikuó nɛntì kó kufa̋a̋ kémɔɔ Kuyie mmɛyɛi ncĩe̋mmè, kè bèɛ yènnè imaa ndihɛì mànku nku kécɔ́u.
12 Dɛè te kè Yesu ku dihɛì mànku, kòo yĩĩ nhɔ̀úté ti yɛi.
13 Ti kɔtɛnè o borè dihɛì mànku, kóò wɛ̃nnénè kédi ifɛi ò di ì.
14 Kɛ yé̋ ti í mɔkɛmè kɛtenkè kiɛ ndihɛì dìì yó mbo sa̋a̋, ti wanti dìì kpaaní dìndi, dìì yó mbo sa̋a̋.
15 Yóunè kè Yesu ti teennè, kè yɛsãã nti kù sãntí yè, ndònnè iwũɔ̃ bè do feu ì Kuyie, kè ti nkù sãntí sa̋a̋.
16 Di né báá yóu di bo ndɔɔrimè mɛsàà, di mpãã ndi kpɛrɛ bèè kpa, Kuyie ndɔ́ yɛè pãrè botí.
17 Nyíénnè bèè di ni bɛ kpɛti, kéntũ mbɛ tié, bɛè dàkɛ di wɛ̃rè kpéí, kɛ yóó nákɛ́ Kuyie mbè pĩ mùù tɔ̃mmú. Kè di yíé mbɛ kpɛti bè bo mpĩ mbɛ tɔ̃mmú nè kuyɛǹnaatí. Kè dè í dò mmɛmmɛ bè bo mmù pĩ nnè mɛyɛǹcaàrìmè kè di paà mucɔ́ntimu.
18 Mbáánnè Kuyie nti kpéí, ti yé̋mu kɛ dò nti yèmmè í ti bekùnè tìmatì ĩnkè. Ti dɔ́ kéndɔɔri dɛsààrè ndɛ sa̋a̋.
19 Mbáánnè Kuyie n kpéí kè n na kékɔtoo bàmbà.

Mubáammu

20 Kuyie nkuù te kè ti Yiè nYesu yà̋ńté, wèè ku kòo yĩĩ ndɔ̀ɔ̀ mɛtaummè mèè yó mbo sa̋a̋, wèè di cɛ̃mmú opecɛ̃nti ɔ̃ ncɛ̃mmúmè o pe.
21 Kuyie nkùù duɔ̀ ndiwèì kù di teennè kè di ndɔɔri mɛsàà nkù dɔ́ di ndɔɔri mè, kù di teennè kè di ndɔɔri dèè kù naati nè Yesu wèè dɛu kɛ yó mbo sa̋a̋ o kó diyètìrì. Kè dè mmɛ ndò.

Mudɔummu sɔmmu

22 N kɔbɛ n di báámmu kɛ tú dí mmi nkékéntɛ́ n di wà̋ri tìì náaǹtì, tì dɔkɛ í dɛu.
23 N kɔbɛ n dɔ́ ké di nákɛ́ kɛ tú bè kpetɛ́ ti kou Timɔntee. Kòò tùɔ̀kɛní mɛcãã nti bo nɛi kékɔtoo kɛ di yà.
24 Di dɔunko bèè di ni, kédɔunnè Kirisi kɔbɛ bɛmɔu, ti kɔbɛ Itadii kɔbɛ di dɔunko.
25 Kuyie nkó mɛsàà nní ndi bonè dimɔu!

Isaku wɛ̃̀ri dìì pátíri
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Isaku weè wɛ̀ri dɛ kó dipátíri kɛ duɔ́ nKirisi kɔbɛ itié mbɛ̀ dò nkétũnnɛ ì kɛ náá nkɛ duɔ̀ mmɛdonnimɛ̀ yɛwe yɛmɔu kɔ̃mɛ Kirisi kou dò nkéntũmmɛ̀.

Kɛ̀ dɛ kó mɛdonnimɛ̀ bɛnkú ti bo ndòmmɛ̀ tidawantì miɛkɛ nɛ̀ tikpàtì miɛkɛ. Ti bo ndòmmɛ̀ mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ, yoo dibɔɔ̀ kó mɛsoùmmɛ̀ miɛkɛ. Kòo bɛ̀ nàkɛ́ kuwedɔuncɛ mɔ́mmɔnku dò nkémbɛnkúmɛ̀ nɛ̀ ku dɔɔ̀rìmɛ̀ miɛkɛ nkɛ. Ti bo mbaàtìmɛ̀ bɛnìtìbɛ̀, fɛnɔ́ndɛǹfɛ̀ kó mɛdòmmɛ̀, dɛ ĩnkɛ̀ kó mɛciì, yɛkpàrɛ̀ nɛ̀ tɛfentɛ̀, a bo kɛ́kùnnɛmɛ̀ amáà, mɛminnímɛ̀, mubáammu. Dɛ kó dipátíri né dɔkɛ ĩkú tìì ĩnkɛ̀ tìì tu: Ti bo mbɛnkúmɛ̀ ti tã́kùmɛ̀ nɛ̀ ti dɔɔ̀rìmɛ̀ miɛkɛ.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1:1
2. Mɛtã́kùmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ ɔ̃ nfííkú mɛbennímɛ̀ miɛkɛ, nɛ̀ Kuyie nkuù duɔ́mmɛ̀ mɛciì 1:2-8
3. Fɛdawanfɛ̀ nɛ̀ okpàátì 1:9-11
4. Mɛbennímɛ̀ nɛ̀ mɛyáàmɛ̀ 1:12-18
5. A bo keèmɛ̀ kédɔɔ̀ tì yɛ̃mmɛ̀ 1:19-27
6. Ti bo ndakɛmɛ̀ kɛ bá mbaàtì bɛnìtìbɛ̀ 2
7. Kirisi kou dòmmɛ̀ nkéndakɛ o nɔ́ndɛnfɛ̀ kpéí 3:1-12
8. Kirisi kou dò nkéndòmmɛ̀ kutenkù kɔbɛ ììkɛ̀ 3:13-5:6
9. Itié nsɔnyi 5:7-20

Mudɔummu

1 Mí nyIsaku Kuyie nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bɛ kóo tɔ̃ntì, míì wɛ̀ri di mpátíri, kɛ dɔu nKuyie nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ cìétɛ́ kɛ bo tipíìtì timɔu.

Ti bo mbáámmɛ̀ Kuyie nkɛ tã́

2 N kɔbɛ kɛ̀ mɛháárìmɛ̀ di tùɔ̀kɛní dɛ̀ ndi naati.

3 Di yɛ́mu kɛ dò nkɛ mɛháárìmɛ̀ di sɔ̃́ntɛ́ kɛ̀ di kpaá tã́ Kuyie, dɛ mɔ̀nnì ndi di ɔ̃ɔ̃ mɔɔtɛmɛ̀ mɛminnímɛ̀.

4 Yóunɛ̀ kɛ̀ di minnímɛ̀ɛ pĩ mmɛ tɔ̃mmú kétuɔkɛ mɛ mànku kɛ̀ dí kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ kɛ̀ ku kpɛrɛ marɛ̀ bá ndi dónnì.

5 Kɛ̀ mɛciì ndɔ́ntɛ́ ɔ̀mɔù, wèe mɛ̀ mɔɔ Kuyie, ku nɔ̀ùtɛ̀ yàammu kɛ̀ kù pãã nnɛ̀ diwɛ̀ì kù bo mɛ̀ nhò pã.

6 Ò bá mmɔ́ú kɛ yĩɛ̀kù, wè mmɔ́únɛ̀ o yèmmɛ̀ mɛmɔu, kòò yĩɛ̀kù ò dònnɛ̀ dàméɛ̀rì kó yɛnéfĩnfĩrɛ̀ nyɛ kuyaakù tèmmù yɛ̀ tipíìtì timɔu.

7 Wèè mɔ̀ú kɛ yĩɛ̀kù o yèmmɛ̀ bá ndò nti Yiɛ̀ mbo ò pã dèmarɛ̀.

8 Dɛ yiɛ̀ mbotí yèmmɛ̀ mɛɛ̀ sũ, ò í yɛ́ ò dó dɛ̀.

Okpàátì nɛ̀ fɛdawanfɛ̀ dɛmáà ndi Kuyie mborɛ̀

9 Diwɛ̀ì mbo bɛ̀ɛ̀ kpa bɛ kpɛrɛ, kɛ yɛ́ Kuyie nyóó bɛ̀ déúkùnnɛmɛ̀.

10 Bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ bɛ kpɛrɛ bɛ̀ nyɛ́ kɛ dò mbɛ kpàtì í tú tìmatì Kuyie mborɛ̀, tì yóó pɛ̃̀ɛ̃́tému mutepóó nhɔ̃ɔ̃ yotɛ mɛ̀ɛ̀ botí.

11 Kuyie nhɔ̃ɔ̃ tuɔ mmɛ̀ɛ̀ botí mutepóó nkɛ̀ mùu mɔ́tɛ́ kéyotɛ, mɛɛ̀ botí nku bɛ̀ yóó pɛ̃̀ɛ̃́témɛ̀ kɛ̀ bɛ kpàtìi deè.

Mɛháárìmɛ̀ nɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ dɛ kó tináaǹtì

12 Dɛ̀ nnaati mɛháárìmɛ̀ sɔ̃́nkɛ́ wè kòò fìíkú tei tei, kɛ yɛ́ mɛ̀ yóó pɛ̃̀ɛ̃́témɛ̀ kɛ̀ Kuyie nhò yietí mufòmmu mùù bo sɑ̃̀ɑ̃̀, Kuyie nyɛ̃ nkù yóó duɔ́ mmù bɛ̀ɛ̀ kù tã́.

13 Kɛ̀ mɛsoùmmɛ̀ sɔ̃ńkɛ́ òmɔù ò báá yĩ̃ Kuyie nkuù te, Kuyie nyí soú nhòmɔù nɛ̀ mɛyɛi, kù í soú nhòmɔù.
14 Onìtì ɔ̃ɔ̃ yàmu kéyaa nkɛ̀ dèɛ ò tannɛ́ mɛsoùmmɛ̀ miɛkɛ.
15 Mɛyáammɛ̀ mɛɛ̀ ɔ̃ɔ̃ púó nképɛité mɛyɛi, kɛ̀ mɛyɛi mpúó nképɛité mukũ̃ũ̃.
16 N kɔbɛ díndi n dɔ́ bɛ̀, di bá nsoú ndimáà.
17 Kuyie mpãã nyèɛ̀ pãrɛ̀ tu yɛsààyɛ̀ nyɛ kɛ wenni, kù í ceeri, kuù dɔ̀ɔ̀ kuwenniku, dibiìnnì í bo ku borɛ̀.
18 Kuù mɛ̀ dɔ́ kɛ duɔ̀ mmufòmmu nɛ̀ ku náaǹtì miɛkɛ, kɛ̀ ti bo ntú kù dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ kó bɛketibɛ̀, bɛ̀ɛ̀ yóó kù dòntɛnɛ̀.

Ti bo nkemmumɛ̀ Kuyie náaǹtì kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀

19 Nyɛ́nɛ̀ kɛ níí nkémmú mɛsàà nkɛ bá ncãã tináaǹtì, di miɛkɛ bá ncãã kɛ péíkú.
20 Wèè mɔkɛ kɛmiɛkɛ wè í dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀.
21 Nɛ̀ dɛ kpéí nyóunɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà sĩ̃nkùnko onìtì nɛ̀ mɛborimɛ yɛimɛ, kɛ kɛ́kùnnɛ dimáà, kémpĩ̃ nTináaǹsààtì Kuyie mbuɔtí tì di yɛ̀mmɛ̀ miɛkɛ, tiì yóó di dɛɛté.
22 Ndɔɔrinɛ̀ Kuyie nnáaǹtì yɛ̃mmɛ̀. Kɛ̀ di tì kemmu kɛ í dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ di soú ndimáà ndi.
23 Wèè kèḿmú Kuyie nnáaǹtì kɛ í dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀ ò dònnɛ̀ wèè wèńté wènwe tɛwéìtɛ̀ kɛ yà ò dòmmɛ̀ páíí.
24 Kɛ ìté kɛ yɛ̀nko dɛndɛ bàmbà nhò do dòmmɛ̀.
25 Wèè mɛ nsìékɛ́ Kuyie nnáaǹtì tɛwéìtɛ̀ kɔ̃mɛ tìì dɛɛrí, kɛ í tì yɛ̀ nkɛ ti tũ nweti weti, kɛ dɔɔri tì yɛ̃mmɛ̀, Kuyie mbo ò dɔ̀ɔ̀ mɛsàà nho tɔ̃mmú mumɔu miɛkɛ.
26 Kòò mɔù yɛ̀mmɛ̀ dò nhò tu Kirisi kou kɛ í nɔ nkɛ pĩĩ nho nùù ò soú nhomáà ndi kòo báammu tú dɛtetìrɛ̀.
27 Ti cicɛ Kuyie ndɔ́ wèè dàkɛ wènwe iciribí nɛ̀ bɛkúpobɛ̀ kpéí nkɛ dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ kɛ yóu kutenkù kó mɛyɛi mmɛmɔu.

2

Kirisi kɔbɛ í dòmmɛ̀ kémmɔkɛ mɛbatimɛ̀

1 N kɔbɛ díndi bɛ̀ɛ̀ tũ nti Yiè nYesu Kirisi Kuyie ndéúkùnnɛ wè, di bá mbaàtì bɛnìtìbɛ̀.
2 Kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ tanní di tíkú dɛ̀, kòò mɔù tu odítíkpààtì, kɛ ũ mumámáá mmùù díítí kpeńnì, kɛ dáátí tiyaàsààtì, kòo cĩ̃rì dàátí tiyaàcítì.
3 Kɛ̀ di bɛnkɛ odítíkpààtì dikàrì sààrì kɛ yĩ̃: Kari diɛ ndikotikàrì. Kɛ nàké ocĩ̃rì kɛ yĩ̃: Ncómmú dɛndɛ. Yoo di yĩ̃: Karoo kɛtenkɛ̀.
4 Kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ di mɔkɛ mɛbatimɛ̀ mmɛ di cuokɛ̀, dɛ kó mɛyèmmɛ̀ í wenni.
5 N kɔbɛ díndi n dɔ́ bɛ̀, Kuyie ntããté kutenkù kuu nkɔbɛ wúó mbɛ̀ mbɛ bɛcĩ̃rìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo nkù tã́ mɛdiɛ̀ kéta ku kpààtìyuu miɛkɛ kù yɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndì bɛ̀ɛ̀ kù dɔ́.
6 Kɛ̀ di baàtì bɛnìtìbɛ̀ kɛ senku bɛcĩ̃rìbɛ̀, di í yɛ́ kɛ dò mbɛdítíkpààtìbɛ̀ bɛɛ̀ di fɛ́ũ̃nko, kɛ di kɔrìnɛ̀ bɛbeémbɛ̀ boràà?
7 Bɛɛ̀ cààri Kirisi yetìsààrì bɛ̀ yu dì kɛ di ãnné bàtémmù.
8 Kɛ̀ di dɔ́ kéntũ nyikuɔ́ diɛyì, tì wằrimu kɛ tú: Ndɔ́ a kou tɔù a dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí amáà.
9 Kɛ̀ di mɛ mbààtì bɛnìtìbɛ̀ di dɔɔri mɛyɛi mmɛ, di í tũ nyikuɔ́.
10 Kòò mɔù tũ nyikuɔ́ kɛ yetɛ́nɛ̀ ditannùù dimáà, ò yetɛ́nɛ̀ ikuɔ́ imɔu ndi.
11 Kuyie nkùù yĩ̃ a báá duɔ́nɛ̀ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔù, kuù yĩ̃ a báá kuɔ onìtì. Kàa í duɔ́nɛ̀ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔù kɛ kùɔ onìtì a yetɛ́nɛ̀ ikuɔ́ imɔu ndi.
12 Kɛ̀ di náá ntì yoo di dɔɔri dɛ̀ dí nyɛ́ kɛ̀ Kuyie nyóó di bekɛ́nɛ̀mu.

13 Wèè í kuɔ́ nhotɔù mɛsémmɛ̀, Kuyie mbáá mɛ̀ nhò kuɔ́. Wèè kuɔ́ nhotɔù
mɛsémmɛ̀, Kuyie nyóó we nkuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kòo yɛ̀ tibeéntì.

A tɔ̃mmú muù bɛnkú a tɑ́kùmɛ̀

14 Kòo nìtì tu ò tɑ́ Kuyie nkɛ í dɔɔri dèmarɛ̀ dɛ̀ bo dɔɔ ba? Dɛ kó mɛtɑ́kùmɛ̀ botí
bo na kóò dɛɛtáà?
15 Kɛ̀ dɛ̀ dò ndi tebitɛ yoo di tɑ̃ũ mɔù kpa tiyààtì yoo mudiì.
16 Kɛ̀ di í ò duɔ́ ndèmarɛ̀, kɛ né ò nàkɛ́ kɛ tú: Kɔtɛ kɛ̀ dɛ̀ nnaati! Muséé nyí yóó
da pĩ, a í yóó mɔ́ntɛ́ a bo di mù. Dɛ̀ bo ò teennàà?
17 Mɛɛ̀ botí nku kòò mɔù tu ò tɑ́ Kuyie nkɛ í dɔɔri dèmarɛ̀ o báammu tú dɛtetìrɛ̀
ndɛ.
18 Onìtì bo na kɛ dɔ̀ kàa cɛ́nkɛ tɑ́ Kuyie nkɛ í dɔɔri mɛsàà ndɛ̀ sànnèmu, kɛ̀ mí
n né ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀ kàa tɑ́ Kuyie nkɛ dɔɔri mɛsàà ndɛɛ̀ wenni, kɛ yɛ́ n dɔɔrìmɛ̀ mɛɛ̀
bɛnkú n kù tɑ́mɛ̀.
19 Kàa yɛ́ kɛ dò nKuyie mbo kumáà, dɛ̀ wennimu, yɛbɔkɛ̀ múnkɛ tì yɛ́mu kɛ̀
kufɔ̃waá nyɛ̀ bo kɛ̀ yɛ̀ kpeutí.
20 Kuyɛìnkù fɔ́, a í yɛ́ kɛ dò nkàa tɑ́ Kuyie nkɛ̀ í dɔɔri mɛsàà ndɛ̀ tu dɛtetìrɛ̀
ndaà?
21 Ti yààrì Abarahammu do yiemmu Kuyie nhò nàkɛ́ tì kɛ ndɔ́ kéféútɛ́ o birɛ
Isaki diwũɔ̃tɔ̀nnì ĩnkɛ̀, kɛ̀ kù dɔ̀ ò wenni.
22 A yàmu o tɑ́kùmɛ̀ nɛ̀ o dɔɔrìmɛ̀ dɛ̀ do nɛímɛ̀mu, kòo dɔɔrìmɛɛ̀ bɛnkɛ ò tɑ́mɛ̀
Kuyie mmɛdiɛ̀.
23 Mɛmmɛ tì wɑ̀rimɛ̀ kɛ tú: Abarahammu do tɑ́ Kuyie nku kɛ̀ kù dɔ̀ ò wetí,
kóò yu kɛ dɔ̀ ku népo.
24 Di yɛ́mu kɛ dò nKuyie nhɔ̃ɔ̃ yĩ onìtì wetí o dɔɔrìmɛ̀ kpéí nkɛ, dɛ̀ í tú ò kù
tɑ́mɛ̀ máà.
25 Dahabu do tú onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ wènwe bɛnitidaabɛ̀, kédɔɔ̀
Sifubɛ mɛsàà nkɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ kucɛ tɛkù kɛ̀ bɛɛ kò. Dɛɛ̀ do te kɛ̀ Kuyie ndɔ̀ ò wetí.
26 Kòo nìtì í weí ò kúmu. Mɛɛ̀ botí nku kòo nìtì tɑ́ Kuyie nkɛ í dɔɔri mɛsàà nhò
báammu kumu.

3

Fɛnɔ́ndɛǹfɛ̀ kó tináaǹtì

1 N kɔbɛ di bá ndɔ́ dimɔu di ntú bèɛ̀ tiè mbɛnìtìbɛ̀ Kuyie nnáaǹtì. Kuyie nyóó
bekénɛ̀ tínti bèɛ̀ nàá mbèmbɛ ku náaǹtì kɛ̀ dɛ̀ nyóù képɛ̃ɛ̃tɛ́ bɛtɔbɛ̀.
2 Timɔu ti ɔ̃ɔ̃ yetému ti dɔɔrìmɛ̀ miɛkɛ, kòò mɔù ɔ̃ nnáá nkɛ báá yetɛ́ ò do mpáíí
nwe kɛ nɔ nkɛ pĩĩ nhomáà.
3 Ti ɔ̃ɔ̃ táú ntimátì sisɛ̃ĩ nɔ̀ kéna kɛ́ nsì tũnni ti sì dɔ́nèmɛ̀ mmɛ.
4 Wéntɛ́nɛ̀ bàtóò dɛu kɛ mamɛ̀ kɛ̀ ɔ̃ nkérí kɛ̀ kuyaakperíkù ò tèmmù, kɛ̀ bɛ̀ ò
pirìnɛ̀ dɛ̀ né mà sámpɔ́rɛ̀.
5 Fɛnɔ́ndɛǹfɛ̀ mɛ ndò ndinùù miɛkɛ, kɛ ma sámpɔ́ kɛ né pɔtì fɛ yóó namɛ̀ kɛ pĩ
mmutɔ̃mmú diɛmù.
Muhãã́ nhɔ̃ mma sámpɔ́ nwe kécɔ́útɛ́ ndikpáà diɛrì.
6 Fɛnɔ́ndɛǹfɛ̀ bo dinùù miɛkɛ nkɛ kɛ pĩ mmutɔ̃mmú yɛimu mɛdiɛ̀, kɛ sĩnkùnko
onìtì omɔu, kɛ tuɔ̀ nkɛ dò mmuhãã́ nKuyie nyóó ãnné bɛnitiyɛibɛ mùù miɛkɛ.
7 Onìtì bo na kétũntɛ dɛkpákpɛrɛ dɛbotí dɛbotí nɛ̀ sinɔɔ nɛ̀ dɛbambaànnɛ̀ nɛ̀
mɛniɛ mmiɛkɛ kpɛrɛ kɛ̀ dɛɛ yɔkɛ̀ kénaá ntɛcĩ̀ɛ̀tɛ̀ kpɛrɛ.
8 Òmɔù mɛ mbáá na kétũntɛ fɛnóndɛǹfɛ̀, fɛ̀ tu fɛyɛifɛ nfɛ, kɛ píékɛ́ mɛdɔ̀mmɛ̀
mɛɛ̀ kɔ̀ù.
9 Ti ɔ̃ɔ̃ fɛ nsãntɛnɛ̀ ti cicɛ Kuyie, kéwɛ̃tɛ kɛ́ fɛ mbɔntɛ́nɛ̀ kusĩnkù bɛnìtìbɛ̀ Kuyie
ndɔ̀ɔ̀ bɛ̀ kɛ dònnɛ̀nɛ̀ kumáà.

10 N kɔbɛ dɛ̀ í dò ndinùù dìì pãã mmɛsàà ndìì wɛ̃tɛ kémbɔmmùnɛ̀ kusĩnkù.
11 Mɛniɛ nnatimɛ̀ nɛ̀ mɛtiimɛ dɛ̀ bo na kényièní dinébòrì dimáà miɛkaà?
12 N kɔbɛ, mutie bɛ̀ tu mù fìkíè bo na képɛité odìfíè kó yɛbɛà, yáà mutie bɛ̀ tu mù fínyĩ mù bo na képɛité fìkíè kpɛyɛ? Mɛè botí nku mɛniɛ mèè wèèti mɛ̀ báá namɛ̀ kéyènní dinébòrì tiiri miɛkɛ.

Kɛĩnkɛ̀ kó mɛciì ndòmmɛ̀

13 Di miɛkɛ kòò mɔù cìì, kɛ mɔkɛ mɛyèmmɛ̀, o borimɛ nɛ̀ o tõmmú dɛ̀ nwenni kòo náaǹtì nnaati, kòo nyɔɔ̀.
14 Kɛ̀ di mɛ mmɔ̀kɛ mɛpómmɛ̀ kɛ u mɛdɔ̀mmɛ̀ kɛ ɛ̃ɛ̃nnɛ̀ ditɔbɛ̀, di nyɛ́ kɛ dò ndi toti tì di yèmmɛ̀ í tú timómmɔnti, di báá benné kémpɔtì.
15 Dɛ kó mɛciì mbotí í tú Kuyie nkõmɛ, kutenkù kõmɛ mmɛ, mɛnitikõmɛ, mɛbɔɔkõmɛ.
16 Mɛpómmɛ̀ nɛ̀ mɛhɛ̃ɛ̃mmɛ̀ dɛ borɛ̀, dikɔnkɔɔ̀nnì nɛ̀ mɛyɛi mmɛmɔu dɛ̀ dɛ mbo.
17 Wèè mɔ̀kɛ Kuyie nkó mɛciì nhò wennimu, kɛ mɔkɛ diwèì, kòo yèmmɛ̀ yɔɔ̀ nkòo nìti, kɛ kuɔ̀ mbɛnìtìbɛ̀ mɛsémmɛ̀, wè í baàtì bɛnìtìbɛ̀, wè í mɔkɛ mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀.
18 Bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ diwèì bɛ̀ dì buɔtí tidibotì tɛ̃mɛ̀ mmɛ bɛ̀ kɔbɛ miɛkɛ kɛ̀ dì yóó pɛité Kuyie ndɔ́mɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kõũ.

4

Mùù te kɛ̀ yɛkpàrɛ̀ bo

1 Dimàù nɛ̀ yɛkpàrɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo di cuokɛ̀, dɛ̀ bonní dɛ? Dɛ̀ bonní di mɔ́mmɔmbɛ borɛ̀ ndɛ, kɛ yɛ́ di dɔ́mɛ̀ dɛ̀marɛ̀ péu dɛ̀ɛ̀ í wenni kɛ kpa nsɑ̃̂ã̀.
2 Di õ ndɔ́ dɛ̀marɛ̀ ndɛ kɛ mɔ́ntɛ́ kénkɔ̀ù ditɔbɛ̀. Kɛ ndɔ́ otɔù mɔ̀kɛ dɛ̀ kɛ mɔ́ntɛ́ kénkpa. Di õõ mɔ́ntɛ́ di í mɔɔ mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ Kuyie.
3 Di mɔ́ú kɛ̀ kù í di pãã nkɛ yɛ́ di mɔ́únɛ̀ mèè yèmmɛ̀ í wennimɛ̀, di dɔ́ ké ndɛ̀ dɔ̀ɔ̀rinɛ̀ di dɔ́mɛ̀ mmɛ.
4 Díndi bɛ̀ɛ̀ tũ nyicɛ ìdéyì di í yɛ́ kɛ dò nkɛ̀ di dɔ́ kutenkù di tú Kuyie ndootitɔbɛ̀ mbɛà?
5 Di yèmmɛ̀ dò ntì sɔ̃́ntɛ́ kɛ wɑ̀rimu kɛ tú: Kuyie ndɔ́ kuù máà nte diwɛ̃nnì kù ãnné dì onìtì miɛkaà?
6 Kù dɔ́ ké ti dɔɔ̀ mɛsàà mmɛ péu. Tì wɑ̀rimu kɛ tú: Kuyie ndɔ̀ɔ̀ri mɛsàà mbɛ̀ɛ̀ kɛ́kùnnɛ bɛmáà, kɛ yetírí sipɔɔ yɛmbɛ̀.
7 Duɔ́nnɛ̀ dimáà Kuyie nkébaao dibɔɔ̀ kɛ̀ dìi cokɛ́ kédété.
8 Tɔ́ɔ́nnɛ̀ dimáà Kuyie nkɛ̀ kù di tɔ́ɔ́nnɛ̀. Díndi mɛyɛi nyɛmbɛ̀ wénkùnnɛ dimáà, díndi mɛyèmmɛ̀ mèdémɛ̀ yɛmbɛ̀ wénkùnnɛ di yèmmɛ̀.
9 Banténɛ̀ di sémmɛ̀ kɛ̀ di yèmmɛ̀ɛ caàrɛ̀, kɛ̀ di yóu mudaá nnɛ̀ diwèì kénkuɔ̀.
10 Kɛ́kùnnɛ dimáà Kuyie nyìikɛ̀ kɛ̀ kù di déúkùnnɛ.

Kirisi kɔbɛ í dòmmɛ̀ kénnáantɛ bɛtɔbɛ̀ kpéí

11 N kɔbɛ di bá nnáantɛ ditɔbɛ̀ kpéí nkɛ wátìrì ditɔbɛ̀, wèè nàá nhotɔù kpéí nkoò wátìrì ò wátìrì ikuɔ́ nyi, wèè mɛ nwátìrì ikuɔ́ wè ì yeténèmu.
12 Kuyie nkuù máà ãnné ikuɔ́, kɛ̀ kuù bekù, kɛ̀ kuù dɛ̀i wèè naati nɛ̀ wèè sĩ. Fɔ̃́ nnákɛ a tú we kɛ bekùnɛ̀ a kou tɔù!

Ti í dòmmɛ̀ kémmɔkɛ sifeí

13 N náánnɛ̀ dímbɛ di mmɔ̀nnì díndi bɛ̀ɛ̀ tu: Yíe nyoo nankɛ ti bo kɔtɛ di nhɛì kémmɔkɛ dibenni kɛ dɔɔri kupotaá nkɛ pété idíítí.
14 Di í yɛ́ tìì naa yóó di tuɔkɛní, di dònnɛ̀ mupãã mmu mùù õõ yɛnní képɛ̃ɛ̃tóo bàmbà.
15 Di dò nkɛ níí na nyĩ: Kɛ̀ Kuyie ndɔ́ ti nfòù kédɔɔ̀ diɛ nyoo dɛtɛrɛ̀.

16 Kɛ̀ di né mɔkɛ tɛfentɛ̀ kɛ tɑ́ dimáà, Kuyie nyí dɔ́ dɛ kó tɛfentɛ̀ botí.
17 Wèè yɛ́ mɛsàà nhò dò nkédɔɔ̀ mɛ̀, kɛ í mɛ̀ dɔ̀ɔ̀, ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ.

5

Bɛdítíkpààtìbɛ̀ bo ndakɛmɛ̀

1 Díndi bɛdítíkpààtìbɛ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ yóó di tuɔkɛní mɛ̀ dɛumu. Nkuɔ̀nnɛ̀.
2 Di kpàtì pɑ̃ɑ̃kɛmu, kɛ̀ ditúù càákɛ́ di yààtì.
3 Yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ nyɛ di wammúmɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ idíítí kɛ còú nkɛ̀ dɛ̀ càkɛ kɛ naa yóó di bekénɛ̀ kɛ́ di cóu.
4 Di í yietí bɛ̀ɛ̀ kùútí di paa nnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ì di diitì. Kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa kɛ̀è bɛ dabùò.
5 Díndi dɔ̀ɔ̀mu di dómɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ di kɛ dùnnɛ kɛ baa di kó mukɔ̀ù yiè.
6 Díì bekénɛ̀ bɛnitisààbɛ̀ kɛ yɛ̃ mbɛ̀ í naati kɛ bɛ̀ kùɔ, bá bɛ̀ í di bàao.

Ti bo mmimmɛ̀ mɛháárìmɛ̀ miɛkɛ

7 N kɔbɛ mmiǹnɛ̀ kɛ baa ti Yiè mbo wɛ̃tɛnímɛ̀, fɛtaafɛ̀ ɔ̃ɔ̃ do kòo tenkútì mmi mmɛ̀ɛ̀ botí kɛ baa diyɔ̃ɔ̃ bo deèmɛ̀ kòo kɔ̃ũ o diitì.
8 Mmiǹnɛ̀ kɛ fííkú tei tei, ti Yiè nhautɛ́ kɛ bo wɛ̃tɛnímu.
9 N kɔbɛ di bá nnáántɛ ditɔbɛ̀ kpéí nKuyie nyàà bo di bekénɛ̀, obeéntì tùɔ̀kɛnímu kɛ cómmú dibòrì.
10 Dentɛnèní Kuyie pɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹbɛ̀ do náantɛ ku náaǹtì, kɛ fɛ́ɛ̃rì kɛ mi mmɛ̀ɛ̀ botí, dí mmɛ ndò.
11 Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀ do fɛ́ɛ̃rì kɛ mi. Di kɛ̀ɛ̀mu Isɔbu kó tináaǹtì kɛ yà ò do mi nkétuɔkɛ kumànku kɛ̀ Kuyie nhò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀. Kɛ yɛ́ Kuyie nnitimɛ̀mu kɛ kuɔ̀ mmɛsémmɛ̀.
12 N kɔbɛ di nyɛ́ kɛ bá mparìkunɛ̀ kɛĩnkɛ̀ yoo kɛtenkɛ̀ yoo dɛtɛrɛ̀ marɛ̀, di kóò ɛ̃ɛ̃ ntú ɛ̃ɛ̃ kɛ̀ di kóò áà ntú áà, kɛ̀ Kuyie mbáá di bekénɛ̀.

Ti bo nyumɛ̀ bɛwedɔunkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ti báánnɛ̀ Kuyie

13 Di miɛkɛ kɛ̀ mɛháárìmɛ̀ sɔ̃ǹtɛ́ òmɔù wèe bántɛ̀ Kuyie, kɛ̀ wèè yɛmmɛ̀ naati wè ndiè nkɛ kù sɑ̃ntí.
14 Kòò mɔù mɔ nwèe yu bɛwedɔunkótíbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ ò waarɛ mɛkùɔ̀ nnɛ̀ ti Yiè nyètìrì kébántɛ̀ Kuyie.
15 Kɛ̀ bɛ̀ bàǹtɛ̀ Kuyie nkɛ tɑ́, ti Yiè nKuyie mbo miɛkùnnɛ omuɔnti, bá kòò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi kùu mɛ̀ nhò cĩɛ́.
16 Ndáankonè ditɔbɛ̀ di yɛi, kɛ báánnɛ̀ ditɔbɛ̀ Kuyie nkɛ miɛrí, wèè dɔɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ o kó mubáammu kpeǹnìmu mɛdiè.
17 Edii do tú onìtì nwe kɛ ti dònnɛ̀ kɛ bántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀ fɛtaafɛ̀ báá ni, kɛ̀ fɛ̀ dɔ̀ yɛbie nyètɑ̃ɑ̃ti nɛ̀ dikéè bá fɛ̀ í dùótɛ́ kɛtenkɛ̀.
18 Kòo wɛ̃tɛ kɛ́ kù bàǹtɛ̀ kɛ̀ fɛtaafɛ̀ɛ ni kɛ̀ tidiitìi pɛité.
19 N kɔbɛ di miɛkɛ kòò mɔù dèténè Kuyie nkòo tɔù wɛ̀tɛ koò tɛ̀nnéní,
20 ò dɛɛtému dɛ yiè nkɛ yó nte kɛ̀ Kuyie ncĩɛ́ mmɛyɛi mpéu.

Piɛri wɔ̃ri dìì pátíri diketirì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Piɛri pátíri ketirì nàánnɛ̀ Kirisi kɔbɛ mbɛ bɛ̀ɛ̀ do cìétɛ́ ké mbo Asii tenkɛ̀ kubɑkù cɑ̀nku bíékɛ̀, Piɛri do yóó bɛ̀ wɔ̀ri dipátíri kɛ bo Odommu nwe. Ò do bɛ̀ wɔ̀ri kɛ bo yáúkùnnɛ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo mɛfɛ̃ũ̃tímɛ̀ miɛkɛ bɛ kɔ̃ntì nti, kòo mbɛ̀ nàá nkɛ tú Kirisi kumu kɛ yɑ̀ńtɛ́, kɛ ti dɔunnɛ̀ dinùù kɛ wɛ̃tiní.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1:1-2
2. Piɛri dèntɛmɛ̀ Kirisi kɔbɛ Kuyie mbɛ̀ dɛɛtémɛ̀ 1:3-12
3. Ò bɛ̀ tiémmɛ̀ kɛ tú bɛ̀ nfoù mufòmmu wennimu kɛ̀ bɛ fòmmu ndéúkùnko Kuyie nyètìrì 1:13-2:10
4. Kirisi kou bo ndòmmɛ̀ mɛfɛ̃ũ̃tímɛ̀ miɛkɛ 2:11-4:19
5. Kirisi kou dò nkɛ kɛ̃́kùnnɛ omáà ndi, kɛ mpĩ mmutɔ̃mmú bɛtɔbɛ̀ kpéí 5:1-11
6. Mudɔummu sɔmmu 5:12-14

Mudɔummu

1 Mí mPiɛri Yesu Kirisi kó ditɔ̃nnì, míì wɔ̀ri dipátíri dii nKirisi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ cìétɛ́ kɛ bo Põõ̃ nɛ̀ Kɑdɑsii nɛ̀ Kɑpɑdoosi nɛ̀ Asii nɛ̀ Bitinnii kó itempɛ̃ mmiɛkɛ.

2 Ti cicɛ Kuyie nkuù mɛ̀ dɔ́ kɛ di tɑ̃ɑ̃tɛ́ nɛ̀ dimɔ̀nnì, kɛ̀ di bo ntú ku kɔbɛ, kɛ̀ Muyɑánsɑàmù di cɑ̃ńné kɛ̀ di bo nyíé nku kpɛti kɛ̀ Yesu Kirisi di ɔ̀úté nɛ̀ o yĩĩ.
Kuyie ndi dɔɔ̀ mɛsɑà ké di duɔ́ ndiwɛ̀ì mmɛdiɛ̀!

Kuyie nyóó duɔ́ ndɛ̀ ku kɔbɛ dɛ kó tináaǹtì

3 Ti sɑ̃ntímu Kuyie nti Yiɛ̀ nYesu Kirisi cicɛ, ò dɔɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sɑà nkpéí nkɛ duɔ́ nkɛ̀ Yesu Kirisi yɑ̀ńtɛ́, kɛ̀ ti pètɛ́ mufòmmu pɑmmù, koò bɑɑnɛ̀ ti yɛmmɛ̀ mɛmɔu.

4 Kɛ̀ diwɛ̀ì ti bo Kuyie nyóó duɔ́ ndɛ̀ ku kɔbɛ kɛĩnkɛ̀ dɛ kpéí. Dɛ̀ í cɑɑri, dɛ̀ í sĩnni, dɛ̀ í ceeri.

5 Kuyie mbo teennɛ̀ díndi bɛ̀ɛ̀ kù tɑ́ kɛ̀ di tuɔkɛ diyiè sɔnni kɛ̀ kù di duɔ́ nkù sɔ̀ri dɛ̀.

6 Dɛ̀ tũ nní ndi nɑɑti bɑ́ kɛ̀ di fɛ̃ũ̃rì kɛ ɑàrì yɛmɔ̀rɛ̀ sɑ́mpɔ́ miɛkɛ.

7 Di yɛ́mu kɛ dò mbɛ̀ ɔ̃ ndɔ́ kéwénkùnnɛ mɛsɔɔ ké mɛ̀ pũńnému bɑ́ mɛ̀ í yóó mɛ mmɔntɛmɛ̀. Di tɑ́kùmɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému mɛsɔɔ, mɛfɛ̃ũ̃tímɛ̀ nɛ̀ mɛhɑárìmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ di yɑ́ú kɛ̀ bo yà di tɑ́ kɛ̀ dɛ̀ màmɛ̀. Di yóó kpenkɛmu kɛ̀ Kuyie ndi sɑ̃ntɛ ké di dɛ́úkùnnɛ Yesu bo wɛ̃tɛní dìì yiè.

8 Di ò dɔ́mu bɑ́ di í mɛ nhò wùómmɛ̀, koò tɑ́ bɑ́ di í mɛ nhò yàmɛ̀, kɛ mɔkɛ kuyɛǹnɑɑtí diɛkù onìtì bɑ́á nɑ kɛ́nɑ́ké kùù màmɛ̀.

9 Kɛ yɛ́ weti weti kɛ dò ndi tɑ́ Kuyie nkɛ̀ kù yóó di dɛɛtɛ́ diyiè sɔnni yiè.

10-11 Kuyie mpɑ̃ɑ̃nɑáaǹtì nɑámbɛ̀ do nàkému kù yóó dɛɛtémɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ Muyɑánsɑàmù mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ bɛ̀ bɛnkú Yesu yóó fɛ̃ũ̃té mɛ̀ɛ̀ botí kɛ̀ Kuyie nhò dɛ̀úkùnnɛ, kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bɛ̀ɛ fié yɛpátɛ kɛ bo yà dìì mɔ̀nnì ndi nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí nku dɛ̀ yóó dɔɔ̀mɛ̀.

12 Kuyie ndo bɛnkɛmu ku pɑ̃ɑ̃nɑáaǹtì nɑámbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nyɛ́ kɛ dò mbɛ̀ nàá ntì í yóó dɔɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ kpɑá fòù. Bɛ̀ tì nàké díì kpéí nkɛ, bɛ̀ɛ̀ nɑántɛ Tinɑɑǹsɑàtì kɛ̀ bɛ̀ tì ndi nàké páíí nɛ̀ Muyɑánsɑàmù kó muwɛ̃rímú, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ dɔ́ ké tì yĩɛ́té.

Ti bo nwennimɛ̀ páíí kɛ dònnɛ̀ ti cicɛ Kuyie

13 Nwãkénè kémpĩ nKuyie ntɔ̃mmú kénnɔ nkɛ pĩĩ ndimáà, kémbaanè di
yèmmè mɛmɔu Yesu yóó wɛ̃tɛní kɛ di duɔ́ ndè.
14 Nyíénnè Kuyie nkpɛti, bá ntũnnɛ kutenkù kuu nkó mɛborimɛ, di do í yɛ́
Kuyie nkɛ dòmmè.
15 Ndònnè páíí di borimɛ mɛmɔu miɛkɛ, Kuyie nkùù di yu kù dòmmè.
16 Ti wɑ̃rimu kɛ tú: N dònnè páíí mí nKuyie n dòmmè páíí.
17 Di kù yu kɛ tú di cicɛ nwe, nyɛ́nè kɛ dò nkù í baàtì òmɔù, kù yóó bekénè
bá wè o tɔ̃mmú dòmmè mmɛ. Ndénè ku di fòmmu mumɔu miɛkɛ kɛtenkè kiɛ
nyĩnkè.
18 Di yɛ́mu kɛ dò ndi do tũ ndi yɛmbè kó mɛborimɛ yɛimɛ kè Kuyie ndonté di
wũɔ̃, kù né í yè donté nè mɛsɔɔ nyoo nè idíítí dèè pɛ̃nké.
19 Kù yè donténè Kirisi kó mukũũ mmu. Kirisi do mpáíí nwe, kɛ dò ndipebii
dìi kpa kuyènkù kɛ kpa tɛsɔ̀ùtè, bè ɔ̃ɔ̃ kuɔ dì.
20 Kuyie nyóó ò tããté kòo bo di dɛɛté kɛ mu nyí dɔ̀ɔ̀ kutenkù, koò duɔnní
yɛmɔ̀rè sɔnyɛ kòò bo di dɔɔ mɛsàà.
21 Kɛ duɔ́ nkòo yãńté, kè kù ò dèúkùnnɛ, dɛè te kè ti tɑ́ Kuyie kɛ baa kù bo ti
dɛɛtémè diyiè sɔnni yiè.
22 Di yie ntimɔ́mmɔnti nti kè tì di wèńkùnnɛ, kè di bo na kéndɔ́ ditɔbè. Ndɔ́nè
ditɔbè mɛdiè nnè di yèmmè mɛmɔu.
23 Di fòù mùù fòmmu í tú di yɛmbè kɔ̃mu, mùù yóó deè. Tináaǹsààtì tìì bo sɑ́ɑ̃̀
kɛ duɔ̀ mmufòmmu tìì mù ndi duɔ́ nkè mù yó mbo sɑ́ɑ̃̀.
24 Ti wɑ̃̀rimu kɛ tú:
Onìtì dò ntimútì nti,
kòo ãrimɛ dò mmumúpóó.
Timútì ɔ̃ɔ̃ kpeímu kè ti póó nyotɛ.
25 Ti Yiè nKuyie nkó tináaǹtì tinti mɛ mbomu sɑ́ɑ̃̀.
Tìì tu Tináaǹsàátì bè di nàké tì.

2

Kirisi kɔbɛ kó tináaǹtì

1 N kɔbɛ yóunè mɛpómmè, mɛciìmmè, mɛyèmmè mèdémè, a bo ndómè otɔù
kpɛrɛ, nè tináanyɛiti.
2 Kuyie nnáaǹtì wennimu: Ndónè ti ibíbénní dɔ́ mèè botí mɛmiè, kéna
kénkótírí Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.
3 Di yàákému kɛ yà Kuyie nwennimè.
4 Dí tɔ́ɔnnè dimáà Kirisi wèè tu ditɑ́fòùrì Kuyie mpénsìrì dì kɛ dì tããté kɛ bo
pũũténè ku cĩ̀tè, kè bɛnìtìbè dì yetɛ.
5 Duɔ́nnè dimáà Kuyie nkɛ múnkɛɛ naá nyɛtɑ́kperè kè kù di maánè ku cĩ̀tè,
kè dí ntú Kuyie nkuɔ́ nìùbè bèè dò mpáíí kɛ pĩ mmutɔ̃mmú kù dɔ́ mù.
6 Ti wɑ̃̀rimu kɛ tú:
N tããté ditɑ́sààrì ndi
kɛ dɔu nSiyɔ̃ɔ̃ kè dì tu dipũũ,
wèè dì tɑ́ dèmarè báá ò nampɛ.
7 Dɛ kó ditɑ́rì tu díndi bèè dì tɑ́ di kó disãnni ndi. Bèè dì yetɛ tì wɑ̃̀rimu bɛ kpéí
nkɛ tú:
Bɛmaribè dootóo dìì tɑ́rì,
dìì naá ndipũũ kó ditɑ́rì mómmɔnni.
8 Titɛtì wɑ̀rimu kɛ tú:
Weè tu ditɑ́rì bè yó mbétírí dì,
dipèrì dìì yó mbè buɔ̀

bè í tɑ̃́ mèè kpéí nho kpɛti.
Bèè yetɛ o kpɛti bè yó nduòmu, Kuyie nkuù mɛ nyɛ̃.
9 Díndi biɛ di tú Kuyie ntããtɛ́ bèmbɛ, Okpààtì kó ikuɔ́ nìùbè, kubotí kùù cɑ̃̀ɑ̃́, kubotí Kuyie ndontɛ́ kù. Kù di tããtɛ́ kɛ di dènnɛní dibiìnnì, kɛ di tɑnné ku kó kuwenniku diɛkù kè di bo náké mutɔ̃mmú diɛmù kù pĩ mmù mmu di kpéí.
10 Di do í tú Kuyie nkɔbɛ, di mmɔ̀nnì kɛ bè nɑá. Kuyie mu ndo í di cĩɛ̃́, di mmɔ̀nnì kɛ di cĩɛ̃́.

Kirisi kɔbɛ borimɛ bo ndòmmè

11 N kɔbɛ n dɔ́ bè, di pɔ̀ɔ̀nímu kɛ tú bɛpɔ̀ɔ̀bè kɛtenkè kiɛ ĩnkè, dɛè te kè n di tiè nkɛ tú: Di yóu mɛyèmmè mèè dɔ́ mɛyɛi, mè màùnè di wɛ̃nnì ndi dìì dɔ́ Kuyie.
12 Di borimɛ nwenni, bèè í tũ nKuyie nkè bè di sɑ̃́ɑ̃́ mbèɛ yà mè wennimè, kɛ déúkùnnɛ Kuyie nyètìrì ku beéntì yiè.
13 Di dɔ́ mèè kpéí nti Yiè, nyíénnè bèè bɑkɛ́ bɛ kpɛti, okpààtì diɛwè
14 nè o kó bɛtũmbè, ò kànnɛ bè kè bè tiè mbèè cààri, kɛ sãntí bèè dɔ̀ɔri mɛsàà.
15 Kuyie ndɔ́ dí ndɔɔri mɛsàà mmɛ, bèè í kù tũ nkè bè báá pétɛ́ tìmatì kɛ di wátí.
16 Kirisi di dènnɛmu ikuɔ́ miɛkɛ, bè né í yɛ̃ ndí ndɔɔri mɛyɛi di yè mèè kpéí nyikuɔ́ miɛkɛ. Di borimɛ nwenni kè di dɔɔri Kuyie ndɔ́mè.
17 Di báá senkèrì òmɔù, ndɔ́nè Kirisi kɔbɛ bɛmɔu, kéndé Kuyie, kɛ yíé nhokpààtì kpɛti.

Kirisi fɛ̃ũtɛ́mè kè ti dò nkɛ́fɛ̃ũtɛ́

18 Díndi bɛtɔ̃mbè nyíénnè bèè di ni bɛ kpɛti kɛ bè dé, kè bè wenni yoo bè yóù.
19 Kuyie mbo di dɔ̀ɔ mɛsàà nkè bè di fɛ́ũ̃nko kè di mi ndi dɔ́ mèè kpéí nkɛ yie nKuyie nkpɛti.
20 Kàɑ dɔ̀ɔ mɛyɛi nkɛ fɛ́ũ̃rì dè í mɔkɛ diyètìrì mɑrì, kàɑ mɛ ndɔ̀ɔ mɛsàà nkɛ fɛ́ũ̃rì kɛ mi, dè tu Kuyie nkó mɛsàà mmɛ.
21 Kuyie ndi yu dɛè kpéí. Kirisi fɛ̃ũtému di kpéí nkè di dò nkɛ́tũ̃nnɛ o cɛ kɛ́fɛ́ũ̃tɛ́.
22 Wè í dɔ̀ɔ mɛyɛi mmɑmè, ò mɛ nyí nàké siyáàbìsí nè ò bomè.
23 Kè bè nhò sɑ̃́ɑ̃́, mbá wè í tɛ́nnìnko, koò fɛ́ũ̃nko kòò cĩɛ́kɛ́, kɛ ãnné dɛmɔu Kuyie nkùù bekù weti weti ku nɔ̀ùtè miɛkɛ.
24 Weè cɔutɛ́ ti yɛi nkɛ tɔ, kè bè ò bɑɑkɛ́ kudɑpããtí kè ti bo kú mɛyɛi mbíɛ́kè kɛ́nfòù mufòmmu Kuyie ndɔ́ mù. Bè we nkɔ̀utɛ kè ti miɛtɛ́.
25 Bè we nkɔ̀utɛ kè Kuyie nti dɛɛtɛ́. Di do dò ntipìètì tìì feti tìnti, di mmɔ̀nnì kɛ wɛ̃̀tɛ di cɛ̃nti wèè bàɑ di wɛ̃rè o borè.

3

Bɛnitipòbè nè bɛ dɑàbè bè dò nkɛ́ndòmmè

1 Díndi bɛnitipòbè dí nyíé ndi dɑàbè kpɛti dɛè pɛ̃ɛ̃tɛ́ di bo mbè nàámmè Kuyie nnáɑǹtì. Kè bèmɑbè bɛ miɛkɛ í tũ nKuyie, di borimɛ nte kè bèɛ kù tũnnɛ.
2 Kɛ yɛ́ bè yóó yàmè di borimɛ wennimè kè di bè dé.
3 Di bá nsãrì kɛ pããtì tiyùtì kɛ do ntiyààtì idítíkperí kpɛti, yɛtootɔ̃rɛ idítíkperí kpɛyɛ, kɛ bo bɛnkɛ dimáà.
4 Di wenniku ntú kùù bo di miɛkɛ kùù í ceeri, di yèmmè nwenni kɛ boo, Kuyie ndɔ́ kuù wenniku botí.
5 Dimɔ̀nnì kó bɛnitipòbè bèè do duɔ́ bɛ máà Kuyie nkɛ́ nkù bàɑ bè do mɛ ndò nkɛ yíé mbɛ dɑàbè kpɛti.
6 Sɑrɑɑ do mɛ ndò kɛ yu o dɔù Abɑrɑhɑmmu kɛ tú o yiè. Kè di dɔɔri mɛmmɛ di bo ntú o bí kè bá nyĩɛ̃̀kù tìmatì.

7 Díndi bɛnitidɑɑbè kè dí mpĩ ndi pobè mɛsàà nkɛ yɛ́ di wɛ̃rímú pɛ̃ɛ̃témè bɛ kɔ̃mu, ké mbè dé kɛ yɛ́ di yóó wɛ̃nnémè kɛ pétɛ́ mufòmmu mùù bo sɑ̃́ɑ̀. Kè di dɔɔri mɛmmɛ dèmarè báá dítínné di báammu.

A bo ndɔɔrimè mɛsàà mbá kè bè da fɛ́ũnko

8 Ǹwɛ̃ńnè mɛyèmmè mèmáà, dinùù dìmáà kémmɔkɛ ditɔbè kó mɛsémmè, kɛ dó ditɔbè kɛ dò ntɛcĩɛ̃tè tèmáà kɔbɛ. Kéndɔɔri mɛsàà nkɛ kɛ́kùnko dimáà.
9 Di bá nfɔku ditɔbè mɛyɛi, kè bè da sɑ̀ɑ́ nha báá tɛ̃́nné, ɑ petìnkɛɛ mɔɔ Kuyie nkó mɛsàà mmɛ bɛ kpéí. Kuyie ndó di mmɛ ndɔɔri kè kù di dɔɔ̀ mɛsàà.
10 Tì wɑ̃̀rimu kɛ tú:
Wèè dó kémbo kè dɛ̀ ò nɑɑti,
wèe yóu tináɑnyɛiti nè siyáàbìsí.
11 Kɛ yóu mɛyɛi kéndɔɔri mɛsàà,
kényetíróo kɛ dó kénnɑɑtinè bɛnìtìbè bɛmɔu.
12 Kɛ yɛ́ Kuyie nyɛ́mè
bèè dɔ̀ɔri kù dómè bɛ kpéí nkɛ,
kɛ cɔú bɛ kó mubáɑmmu,
kɛ búútí bèè dɔ̀ɔri mɛyɛi mbɛ kɔ̃mu.
13 Kè di dɔɔri mɛsàà nwe mbo di dɔɔ̀ mɛyɛi?
14 Bá kè bè di fɛ̃́ũnko di dɔɔri mèè kpéí mmɛsàà ndi bá nyĩɛ̃kù òmɔù, kè di kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò. Dɛ̀ ndi nɑɑti.
15 Ndénè Kirisi di Yiè, kòò mɔù di bekɛ o kó kucɛ kpɛti dí ò nàké diyɔɔ̀nnì kɛ báá ò sènkɛ̀rì.
16 Ndɔɔrinè mɛsàà nkɛ bá nyĩɛ̃kù, kè ifɛii pĩ mbèè di wátìrì kɛ di sɑ̃́ɑ́, kɛ yɛ́ bè í yóó yàmè di dɔɔ̀ mèè yɛi.
17 Kàɑ dɔ̀ɔri mɛsàà nkè Kuyie ndó ɑ fɛ̃́ũté, dɛ̀ wennimu kɛ pɛ̃ɛ̃té ɑ bo dɔɔ̀mè mɛyɛi nkéfɛ̃́ũté.
18 Kirisi fɛ̃̀ũtému ti yɛi nkpéí, wenwe wèè kpɑ mɛyɛi nkɛ duó nhomáà kucɛ mèmáà kè bè ò kùɔ, ò mɛ ntúmè onìtì kòò ku, kɛ yɑ̀ńté kɛ yɛ́ ò tumè Kuyie, kɛ bo ti niité Kuyie mborè.
19 Ò ku dìì mɔ̀nnì kénákému Kuyie nnɑɑǹtì bɛcíríbè bèè kpetí.
20 Bèè do yetɛ bèmbɛ Kuyie nkpɛti, Nɔwee bɑɑkù dìì mɔ̀nnì bàtóò kè Kuyie mmi nkɛ bè bàɑ. Bɛnìtìbè bèni, bɛè máà do tɑ bàtóò miɛkɛ kéyenténè mɛniɛ.
21 Dɛ kó mɛniɛ ndo dònnè bàtémmù nwe bè di ãɑ̃̀ wè kòò di dɛɛrí, bè ɔ̃ɔ̃ í nyóó ãnné onìtì bàtémmù kɛ bo ɔ́utɛ́ o kɔ̃ntì kó mɛyɔ́ɔ̃, dɛ̀ bɛnkú Kuyie nhũté mèmmɛ o yɛi nkòò wenkɛ. Kuyie mbo nɑ ké mè dɔ̀ɔ̀ kɛ yɛ́ Kirisi kumè kɛ yɑ̀ńté.
22 Di mmɔ̀nnì Yesu dèkɛ kɛĩnkè nkɛ kɛ kɑri Kuyie mbɑkù yoú kɛ bɑké Kuyie ntɔ̃rè yɛmɔu nè kɛĩnkè kó bɛkperíbè kè bè ò dé.

4

A bo yóumè mɛyɛi nkédɔɔ̀ Kuyie ndɔ́mè

1 Kirisi fɛ̃̀ũtému! Nyɛ́nè kɛ dò ndi múnkɛ yóó fɛ̃́ũté, kɛ yɛ́ wèè fɛ̃́ũrì ò yóumè mɛyɛi.
2 Dɛɛ̀ te kè ti dò nkéndɔɔri Kuyie ndɔ́mè ti we yèè kpɑá yɛ miɛkɛ kéyóu timɔ́mmɔmbɛ ti dómè.
3 Di do í tũ ndìi mɔ̀nnì Kuyie nkɛ dɔɔri di dómè mmɛ, kɛ dɔutinè ditɔbè, kɛ tú tinɑɑyɑ̃̀ɑ̃̀tì, kɛ ɑ̃ɑ̃̀ yɛdikétontébɑɑ kɛ feu iwũɔ̃ yɛbɔkè dèè tu mɛyɛi ndiɛmè.
4 Di mmɔ̀nnì kɛ dɛ̀ yóu, nè bè di do wɛ̃ nkɛ dɔɔri mɛyɛi kè dɛ̀ bè di, kè bè di sɑ̃́ɑ́ nkɛ di senku.

5 Kuyie nkùù yóó bekénè bɛfòùbè nè bɛcíríbè kù yóó bè yietímu bɛ dɔ̀ɔ̀rìmè dòmmè.
6 Dɛɛ̀ te kè Kirisi nàké Tináaǹsààtì bɛcíríbè, kè Kuyie mbo bè bekénè kè bèɛ pétɛ́ mufòmmu kù duɔ̀ mmù.

Kuyie nti duɔ́mmè ti tɔ̃mmú ti tɔ̃mmú

7 Kutenkù autɛ́ kɛ bo deèmu, nciìnè, kɛ nyɛ́ kɛ báá nKuyie.
8 Dèmarè ketirè tu: Di bo ndɔ́mè ditɔbè, kɛ yɛ́ mɛdɔ́kùmè daatimè mɛyɛi mmɛsũ̃kùmè.
9 Ncɔúnè Kirisi kɔbɛ di cɛ̃ĩ̃ nè diwèì.
10 Kuyie mpãmu bá wè dipãnnì, di nyè pĩńnè mutɔ̃mmú kè dè wenni, kɛ teennè ditɔbè.
11 Kuyie nduɔ́ nwè kòò bo nnáá nku náaǹtì, wè nti nàá mbɛtɔbè, kè kù duɔ́ nwè kòò bo nteennè bɛtɔbè wè mbè teennè o wɛ̃rímú mumɔu Kuyie nhò duɔ́ mmù. Kè Kuyie nyètìrìi dɛukɛ Yesu Kirisi kpéí nwèè dɛu kɛ kpeńnì sɑ̃ɑ̃̀. Kè dè mmɛ ndò.

A bo nfɛ̃ũ̃rìmè Kirisi kpéí nkè dè da naati

12 N kɔbɛ n dɔ́ bè, kè di fɛ̃ũ̃rì mɛdiè ndè báá di di, kè di yèmmè ndò ndèmarè cànnè.
13 Dè petìnkɛ ndi naati Kirisi fɛ̃ũ̃témè kè di múnkɛ fɛ̃ũ̃rì, kòò bo wɛ̃tɛní kè di yà ò dɛumè kè diwèì di pĩ.
14 Kè bè di sɑ̃ɑ̃́ ndi tú mèè kpéí nKirisi kɔbɛ dè ndi naati kɛ yɛ́ Muyaánsààmù kó muwɛ̃rímú diɛmù di bonèmè.
15 Nyɛ́nè kè bè bá nfɛ̃ũ̃nko òmɔù kɛ tú ò kùɔ onìtì, yoo ò yùúkú, yoo ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nyoo ò ta otɔù kpɛti miɛkɛ.
16 Kòò mɔù fɛ̃ũ̃rì ò tu mèè kpéí nKirisi kou, ifɛi bá nhò bo, ò petìnkɛɛ sãntɛ Kuyie nhò tu mèè kpéí nKirisi kou.
17 Kuyie mbeéntì tùɔ̀kɛmu kè kù ketɛ́nè ku kɔbɛ. Kè Kuyie nketɛ́ kɛ bekùnè tínti ku kɔbɛ dè né bo ndòmmè bèè kù yetɛ?
18 Bèè dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndɔ́mè kè bè fɛ̃ũ̃té kɛ né na kɛ cootɛ́, bɛnitiyɛibɛ nè bɛnitidɔnnibè bo yĩmɛ kécootɛ́?
19 Bèè dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndɔ́mè kɛ fɛ̃ũ̃rì bè nsɔkɛ́ kɛ dɔɔri mɛsàà nkɛ duɔ́ mbɛmáà Kuyie nkùù bè dɔ̀ɔ̀, kù bɛ́i ntì í ceeri, kù bɛ́immu kɛ tú kù í yóó bè yóu.

5

Ti bo ndakɛmè Kuyie nkɔbɛ kpéí

1 Di mmɔ̀nnì n náánnè dímbɛ bɛwedɔunkótíbè, m múnkɛ we ntú kɛ yà Kirisi fɛ̃ũ̃témè, kɛ yóó ò wɛ̃nnénè o kpetì miɛkɛ.
2 Ndakɛnè Kuyie nkɔbɛ kù di duɔ́ mbè kpéí nké mbè pĩ mmɛsàà nnè di yèmmè mɛmɔu, dè bá ntú nè muwɛ̃rímú yoo di dɔ́ idíítí, dí mpĩ ndi dɔ́ mèè kpéí nKuyie.
3 Di bá ndɔ́ kémbaké Kuyie ndi duɔ́ mbè, dí ntú bè yó nwúó mbèè kó mɛborimɛ kɛ tũ.
4 Kòo cɛ̃nti diɛwè tùɔ̀kɛní dìì yiè wèe di cú ticuuti tikpetì tìì yó mbo sɑ̃ɑ̃̀.
5 Díndi bɛbémbè, nyiénè bɛkótíbè kpɛti. Dimɔu kè di nkɛ́nkùnko dimáà. Ti wɑ̀rimu kɛ tú: Kuyie nyetírí sifeí yɛmbè kɛ dɔɔri mɛsàà mbèè kɛ́kùnko bɛmáà.
6 Kɛ́kùnnɛ dimáà Kuyie nkperíkù ìikè, kè ku mɔ̀nnì tùɔ̀kɛ kù di déúkùnnɛ.
7 Duɔ́nnè ku di yɛntotí imɔu, kɛ yɛ́ kù dàkɛmè di kpéí.
8 Nyɛ́nè kéndakɛ, di kpantídèntɔù dibɔɔ̀ firìmu dicìrícìrì kɔ̃mɛ, kɛ ũntí kɛ wanti dì bo pĩ nwè.

9 Nfííkúnɛ̀ tei tei Kuyie nkó kucɛ kɛ́baao dibɔɔ̀. Nyɛ́́nɛ̀ kɛ dò ndi kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ bo
tipíìtì timɔu bɛ̀ múnkɛ fɛ̃́ũ̃rì mɛɛ̀ botí.
10 Di yóó fɛ̃́ũ̃tɛ́mu yɛmɔ̀rɛ̀ sámpó miɛkɛ. Kuyie nkùù dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà nkɛ di yu kɛ̀
di bo wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Kirisi kɛ́mbo ku kpetì miɛkɛ sɑ̃́ɑ̃̀, kɛ̀ kù di wɛ́nkùnnɛ páíí, kɛ di
kpɛ́nkùnnɛ, kɛ di fíí ndipũ̃ũ̃ kperì ĩ̃nkɛ̀.
11 Kuù kpeńnì sɑ̃́ɑ̃̀. Kɛ̀ dɛ̀ mɛ̀ ndò.

Mucaummu

12 Ti kou Sidifɛ̃́ɛ̃̀ weè n teennɛ̀ kɛ̀ ti wɑ̃̀ri di mpátíri kɛ̀ m bo di nákɛ́ kɛ tú Kuyie
ndi dɔ̀ɔ̀mu mɛsàà nweti weti kɛ yáúkùnnɛ di kɔ̃̀ntì kɛ̀ di nfííkú teii kù kó kucɛ
miɛkɛ.
13 Kirisi kɔbɛ Kuyie ntɑ̃ɑ̃́té bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bo Odommu nɛ̀ n kóo dapàà mMariki, bɛ̀
di dɔunko.
14 Díndi Kirisi kɔbɛ, ndɔúnnɛ̀ ditɔbɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀ì.
Díndi Kirisi kɔbɛ kunaatí ndi bonɛ̀ dimɔu.

Piɛri wɛ̃̀ri dìì pátíri dérí
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Piɛri do wɛ̃̀ri o pátíri dérì Kirisi kɔbɛ bɛmɔu ndi bá kɛ̀ bɛ̀ bo kùù píkù. Ò do bɛ̀ wɛ̃̀ri kɛ bo bɛ̀ nàkému kɛ̀ bɛ̀ ndɑkɛ kébɑɑo bɛ̀ɛ̀ tiè nyiyáàbìsítié nkɛ̀ ì cààri bɛnìtìbɛ̀ kɛ bɛ̀ tɑnnìnko mɛyɛi mmiɛkɛ.

Piɛri do dɔkɛ yĩ̃kú tìì ĩ̃nkɛ̀ tiì tú: Kirisi í ɔɔtí ò bo wɛ̃̀tɛnímɛ̀. Kɛ̀ Piɛri nàkɛ́ dɛ yɛmbɛ̀ kɛ tú, kɛ̀ Kirisi ɔɔtí ò í dɔ́mɛ̀ mmɛ kòò mɔùu feti, ò dɔ́ timɔu ti bɑntému kéceetɛ kɛ yóu ti yɛi.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1:1-2
2. Kirisi kou kó mufòmmu dò nkéndòmmɛ̀ 1:3-21
3. Piɛri tumɛ̀ bɛ̀ ndɑkɛ iyáàbìsítié nyɛmbɛ̀ kpéí 2:1-22
4. Piɛri nàkémɛ̀ Kirisi kó muwɛ̃̀timù nɛ̀ Kuyie nkó diyiè dɛ kpéí 3

Mudɔummu

1 Mí nSimɔɔ Piɛri m pĩ̃ nYesu Kirisi kó mutɔ̃mmú mmu kɛ tú o kó ditɔ̃nnì. Míì wɛ̃̀ri di mpátíri díndi bɛ̀ɛ̀ tɑ́ Kuyie nti kù tɑ́ mɛ̀ɛ̀ botí. Kuyie nnɛ̀ Yesu Kirisi Odɛɛtíwè bɛ̀ wetímu dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ di duɔ́ mmɛtɑ́kùmɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ ti kɔ̃mɛ.

2 Kuyie ndi teennɛ̀ ké di dɔɔ̀ mɛsàà mmɛdiè nké di duɔ́ ndiwɛ̀ì, di kù yĩ̃́té mɛ̀ɛ̀ kpéí nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi.

Kuyie nti tɑ̃ɑ̃témɛ̀ kɛ ti yu

3 Kuyie nnɛ̀ ku wɛ̃̀rímú miɛkɛ kù ti duɔ́mmu dɛ̀ ti békú dɛ̀ɛ̀ kó dimàà kɛ̀ ti bo nfòù kɛ kù sɑ̃ntí. Kuù te kɛ̀ ti yĩ́té wèè ti yu, kɛ̀ ti bo ò toténɛ̀ o kó tikpetì nɛ̀ o kó mɛsàà.

4 Nɛ̀ dɛɛ̀ miɛkɛ nkɛ Kuyie nti dɔunnémɛ̀ yɛnɔ̀ yɛdiɛyɛ̀ yɛsààyɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ ti pètɛ́ kù yɛ̃ nkù yóó ti dɔɔ̀ dɛ̀ kɛ̀ ti nɑ kéyentɛ́nɛ̀ kutenkù kuù nkó mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kɔ̀ù, kédontɛnɛ̀ Kuyie.

5 Nɛ̀ dɛ kpéí nyetɛnko kéyíé mɛborimɛ sààmɛ̀ di tɑ́kùmɛ̀ ĩ̃nkɛ̀, kéyíé mɛyĩ́étímɛ̀ di borimɛ sààmɛ̀ ĩ̃nkɛ̀,

6 kénnɔ nkɛ pĩ̃ ndimáà kɛ̀ dɛɛ yíénɛ̀ di yĩ́étímɛ̀ ĩ̃nkɛ̀, kɛ̀ di nɔ nkɛ pĩ̃ ndimáà di yetoo kémɔɔtɛ mɛwɛ́́ɛ̀rìmɛ̀, kéyíé Kuyie nkó disɑ̃nni mɛwɛ́́ɛ̀rìmɛ̀ ĩ̃nkɛ̀,

7 kéyetoo kéndɔ́ Kirisi kɔbɛ kémɔɔtɛ mɛdɔ́kùmɛ̀.

8 Kɛ̀ di mɔkɛ dɛndɛ kó dimàà kɛ dɛ̀ yéútí dɛ̀ bo nte kɛ̀ di tɔ̃mmú ndéúkú kɛ̀ di dɔkɛ yĩ́étɛ́ ti Yiè Yesu Kirisi.

9 Wèè í mɔkɛ dɛndɛ ò tu kuyũ̃nkù nku, wè í wúó, kɛ í kpɑá yɛ́ Kuyie nhò ɔútémɛ̀ o yɛi.

10 Yetɛnko kétɑunnɛ̀ dimáà weti weti Kuyie nkùù di tɑ̃ɑ̃té kɛ di yu. Kɛ̀ di dɔɔri mɛmmɛ di bo nɑ kétuɔkɛ kumànku.

11 Kɛ̀ Kuyie ndi kpetɛ́ dibòrì mɛsàà nkɛ̀ di tɑ ti Yiè nYesu Odɛɛtíwè kpààtìyuu miɛkɛ, dìì yó mbo sɑ́ɑ̀.

12 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n dɔ́ ké ndi denni dɛ kó tináaǹtì sɑ́ɑ̀ bá nɛ̀ di mɛ ndié nkɛ tì yɛ́mɛ̀ kɛ̀ di dɔkɛ fííkú timɔ́mmɔnti di tɑ́ tì miɛkɛ.

13 Kɛ̀ n kpɑá fòù, n dɔ́ ké ndi dennimu dɛ kó tináaǹtì kɛ̀ di bɑá yɛ̀ nkéduɔ́.

14 Ti Yiè nYesu Kirisi n nàkému kɛ tú m mɔ̀nnì tùɔkɛ.

15 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yetíróo kɛ bɑɑ tì ndi náá nkɛ bo kú kɛ̀ di nkpɑá kɛ tì yɛ́.

Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náamìbɛ̀ nàké tì tumɛ̀ timɔ́mmɔnti

16 Ti náá ntìì náaǹtì kɛ di bɛnkú ti Yiè nYesu Kirisi wɛ̃tiníḿè nè muwɛ̃rímú í
tú pètèḿpè bɛnìtìbè keú wè nè mɛciì. Ti yàmu nè ti nuɔ nhò kpeńnìḿè.
17 Ti do bomu ditãsààrì ĩnkè kè ti cicɛ Kuyie nhò sãntɛ kóò déúkùnnɛ nè ku
kpetì diɛtì miɛkɛ kóò béinnè kɛ dɔ̀: Yie nweè tú m birɛ kè nh ò dó mɛsàà koò tã́
mɛdiè.
18 Ti do ò bonè ditãsààrì ĩnkè nkɛ kékeè dɛ kó mɛtammè.
19 Dɛè te kè ti yie nkɛ dò Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè do nàké tì yóó dɔɔ̀. Di dò
nké tì yiemmu, tiì dò nfìtírè dèè mí kɛyènkè kɛ wentɛ́, kè tɛkũ̃nwentéwãtè yènní
kɛ mìítɛ́ di yèmmè miɛkɛ.
20 Nyɛ́nè kɛ dò nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò mɔù í nàké tìmatì tìì tu o kpɛti.
21 Onìtì báá na nè omáà kénáké Kuyie mpããnáaǹtì, Muyaánsààmù muù do bè
bonè kè bè nnáá nKuyie mbè duó ntì kè bè bo náké bɛnìtìbè.

2

Iyáàbìsítié nyɛmbè kó tináaǹtì

1 Bɛnìtìbè do bomu bèè tu bɛmáà Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbè kɛ soú. Mɛè botí
nku bɛnìtìbè buotémè di cuokè kɛ náá mbɛnìtìbè tìì í tú Kuyie nkpɛti kɛ bè soú
kɛ yetɛ ti Yiè nwèè bè dɛɛté o kpɛti kɛ feti kè Kuyie nyóó bè kùɔ mɛcãã.
2 Kusũ̃kù bo tũnnɛ bɛ borimɛ kè bè ndɔutinè bɛtɔbè kè dè nte kè bɛnìtìbèɛ
senkèrì Kuyie nkó kucɛ kùù tu timɔ́mmɔnti kɔku.
3 Bè yó ndi soú nkɛ dó idíítí nyi, Kuyie mmɛ nyóó bè kpetínnému bàmbà.
4 Kuyie nyí yóu ku tõrè yèè yetɛ ku kpɛti, kù yè tannɛ́ difɔ̃̀tìrì cũ̃mpuri ndi
dibiìnnì miɛkɛ kɛ baanè tibeéntì yiè.
5 Kuyie ndo í yóu Nɔwee kó dimɔ̀nnì kɔbɛ. Kù do cũ̃ũnní fɛtaafè nfɛ kè fèɛ kuɔ
bɛnitiyɛibɛ, kéyóu Nɔwee nè o cĩ̃ètè kɔbɛ bɛyiekè. Nɔwee do nàkému bɛnìtìbè kɛ
dɔ̀ bèɛ dɔɔ̀ Kuyie ndómè.
6 Kuyie ndo cóu nSodɔmmu nè Komɔɔ kè bɛnìtìbèɛ kú páíí, kè dè bɛnkú kù
yóó kpetínnémè mmɛ bɛnitiyɛibɛ,
7 kédɛɛté Dɔti onitisàù wèè yèmmè do caari nè bè dɔ̀ɔri mèè yɛi.
8 Ò do tú onitisàù nwe kɛ bo bè cuokè kɛ wúó mbè dɔ̀ɔri mèè yɛi nkɛ yo bɛ
náanyɛiti kòo yèmmè cààri.
9 Kuyie nyɛ́mu kù yóó dɛɛté mèè botí ku kɔbɛ bèè fɛ̃ũ̃rì, kɛ yɛ́ kù yóó kpetínné
mèè botí bɛnitiyɛibɛ ku beéntì yiè.
10 Kù dɔ̀kɛ yóó kpetínné bèè dɔ̀ɔri bɛmbɛ mɛyɛi mbɛ yèmmè dómè kɛ kù sènku.
Iyáàbìsítié nyɛmbè, n di náá mbèè kpéí mmɔkɛ yɛkɔ̃ḿbɔ̀ nyɛ nè sifeí, bè í dé
kɛĩ̃nkè kó bɛkperíbè kɛ bè sã̀ã́.
11 Bá Kuyie ntõrè yèè kpeńnì kɛ bè pɛ̃ɛ̃té, yè í dàátí kɛ bo sã́ã́ nkɛĩ̃nkè kó
bɛkperíbè Kuyie mborè kɛ dɔ̀ bè cààrè.
12 Dɛ kó bɛnìtìbè í yɛ́ bè dɔ̀ɔri dè, bè dò nyiwũ̃ nyi ìì pɛí kè bè pĩĩ nkɛ kɔù. Bè
sã̀ã́ mbè í yɛ́ dèndɛ kè Kuyie nyóó bè kùɔ iwũ̃ tɛ̃mè.
13 Bè dɔ̀ɔ mèè yɛi nKuyie nyóó mɛ mbè yietí. Bè dɔ̀ɔri mɛyɛi mbè dómè mmɛ
kuyie ncuokè, kè ɔ̃ mbo di yo ndè kè dè dò nyisíé kɛ di sĩ̃nkùnko, kè dè bè naatinè
bè dɔ̀ɔri mèè yɛi.
14 Kɛ dó bɛnitipòbè máà kɛ dɔɔri mɛyɛi nsã́ã kɛ buɔ mbèè í kpeńnì Kuyie nkó
kucɛ, kɛ duó mbɛ yèmmè idíítí kɛ yɛ́ bè ɔ̃mmè kɛ ì péu. Kuyie nyóó bè bɔntému
kusĩ̃nkù.
15 Bè yóu kucɛ sààkù nku kɛ tũ mmɛyɛi nkɔku. Badammu Beɔɔ birɛ do tũ nkù
kéndɔɔri mɛyɛi nkɛ dó idíítí.
16 Kè Kuyie nhò kpannè o tookperí kpéí nkè sãmmarímú ò dèkɛ wèe béi
nhonìtì kɔ̃mɛ, kóò pèítɛ́ ò dó kédɔɔ̀ mèè yɛi nkpéí.

17 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ dò nsibií sìì kũũ sìnsi, kɛ dò nyɛwɛtɛ̀ kuyaakù tɔu yɛ̀. Kuyie
mbo bɛ̀ kpetínné difɔ̃tìrì cũmpuri dibiìnnì miɛkɛ.
18 Bɛ̀ náantɛ sifeí kó tináaǹtì nti nɛ̀ tiyɛinnáaǹtì, kɛ soú mbɛnìtìbɛ̀ nɛ̀
mufòmmu yɛimu, kɛ yũɔ̃ mbɛ̀ɛ̀ bo kɛ yɛtìní bɛ̀ɛ̀ feti bɛ miɛkɛ.
19 Kɛ bɛ̀ nàá nkɛ tú bɛɛ yɛ̀ tidaatì miɛkɛ, kɛ né tú bɛmómmɔmbɛ mɛyɛi nkó
tidaatì, kɛ̀ mɛ̀ yóó bɛ̀ kùɔ kɛ yɛ́ dɛ̀ɛ̀ nɔ nhonìtì dɛɛ̀ ò bakémɛ̀.
20 Kòo nìtì cɔuté ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi Odɛɛtíwè kɛ yóu kutenkù kó mɛborimɛ kɛ
wɛ̀tɛ kɛ mɛ̀ tũnnɛ, o borimɛ ɔ̃ɔ̃ sĩntɛmu képɛ̃ɛ̃té ò sòò í tũ nKuyie nkɛ̀ mɛ̀ dòmmɛ̀.
21 Kòo do í yĩɛ́té kucɛ sààkù dɛ̀ na ntɔ̃ũ képɛ̃ɛ̃té ò bo kù yĩɛ́témɛ̀ kéwɛ̃tɛ kɛ́ kù
yetɛ, kéyetɛ Kuyie ntié nsààyì bɛ̀ ò tié nyì.
22 Dikotinùù marì nàá ntì kɛ tú: Tɛmɔtɛ̀ tɔ́ kɛ wɛ̀tɛ kɛ yo ntɛ̀ tɔ́ dɛ̀, kɛ̀ dɛfɔ̃nkùrɛ̀
wùɔ kɛ wɛ̀tɛ kɛ muɔtì mɛsɔ̀mmɛ̀. Tiì ò tùɔkɛ.

3

Ti Yiɛ̀ nYesu yó nwɛ̃tiní kɛ̀ dɛ̀ ndòmmɛ̀

1 N kɔbɛ n dɔ́ bɛ̀, n di wɔ̀ri di mpátíri déríndi kɛ dɔ́ kéyíé di dentɛmu kɛ̀ di
ndakɛ di kèè tì Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ ti kpéí.
2 Dentɛnèní Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ do nàké tì nɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi
Odɛɛtíwè duɔ́ nyìì tié nkòo tɔ̃rɛ̀ ì ndi tùo.
3 Di nyɛ́ kɛ dò nyɛwe sɔnyɛ bɛnìtìbɛ̀ bo buoté kéndɔɔri bɛ̀ dɔ́mɛ̀ kɛ di daú kɛ
tú:
4 Yesu yɛ̃ nhò wɛ̃tiní, yé we? Ti yɛmbɛ̀ do bomu kɛ ku, nɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔmɛ̀
kɛtenkɛ̀ dɛmɔu dɛ̀ í cèètɛ.
5 Bɛ̀ í yóó yie nKuyie nkuù béimmɛ̀ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ buoté, kɛ̀ kuù
yìé kébéi nkɛ̀ mɛniɛ mbàtɛ kɛ cɑ̃ńné nɛ̀ kɛtenkɛ̀.
6 Mɛɛ̀ niɛ ndo wɛ̀tɛ képíɛ nkɛtenkɛ̀ kékuɔ bɛnìtìbɛ̀.
7 Mɛɛ̀ botí nku kù yóó béimmɛ̀ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ dɛɛ cɔ́uté, kɛ̀ kùu bekénɛ̀
bɛnitiyɛibɛ kɛ́ bɛ̀ kpetínné.
8 N kɔbɛ nyɛ́nɛ̀ kɛ dò nti Yiɛ̀ mborɛ̀ yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀ (1000) dò ndiyiè dimáà
ndi kɛ̀ diyiè dimáà dò nyɛbie ntɛkɔupíítɛ̀.
9 Ti Yiɛ̀ nyí ɔɔtí, ò bo dɔɔmɛ̀ ò béi ntì, bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ yèmmɛ̀ mɛ̀ dò, nhò í dɔ́ òmɔùu
feti, ò miḿmu kɛ dɔ́ bá wè wèe ceetɛ kɛ yóu mɛyɛi.
10 Ti Yiɛ̀ nyóó wɛ̃tɛní oyúókù kɔ̃mɛ mmɛ. Dɛ yiè kɛ̀ kɛĩnkɛ̀ɛ uutɛ̀ mɛdiɛ̀
nképɛ̃ɛ̃tóo kɛ̀ muhãɑ́ ncɔ́uté siwɑ̃ã nɛ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛ kpɛrɛ dɛmɔu.
11 Dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ yóó cɔ̀uté mɛmmɛ, di tũ ndò nkéceetɛ di borimɛ mmɛ kéndɔɔri
Kuyie ndɔ́mɛ̀.
12 Mpĩnnɛ̀ ku tɔ̃mmú nɛ̀ di yèmmɛ̀ mɛmɔu kɛ̀ dɛ kó diyièe cãrikɛ kétuɔkɛní,
kɛ̀ muhãɑ́ ncɔ́uté kɛĩnkɛ̀ kpɛrɛ kɛ̀ dɛɛ yiɛtɛ.
13 Ti baa kɛĩnkɛ̀ pànkɛ̀ nkɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ pànkɛ̀, Kuyie nti dɔúnnɛ̀ dɛɛ̀ kpéí
ndinùù, mɛyɛi nyí yó mbo dɛ̀ bá wè ò yó ndɔɔri dɛ̀ Kuyie ndɔ́mɛ̀.
14 N kɔbɛ n dɔ́ bɛ̀, yetɛnko kéndò mpáíí kɛ kpa mɛyɛi, kéntaunɛ̀ Kuyie, kémbaa
dɛ kó diyiè.
15 Nyɛ́nɛ̀ kɛ dò nkɛ̀ ti Yiɛ̀ nyí wɛ̀tɛní mɛcãã nhò mimmu kɛ dɔ́ ké di dɛɛté. Kuyie
nduɔ́mmu mɛciì ntì tebitɛ Pɔɔri kòò tì ndi wɔ̀ri.
16 Kɛ̀ tì bo o pátɛ miɛkɛ, kɛ̀ tìmatì yóù, bɛɛ̀ í banté nɛ̀ bɛɛ̀ í kpenkɛ, kɛ̀ bɛ̀ cèèri
tì tu mù bɛ̀ ɔ̃mmɛ̀ Kuyie nnáaǹtì tɛtì, bɛ̀ ce mbɛmáà ndi Kuyie mbeéntì.
17 N kɔbɛ n tì ndi nàkému, nyɛ́nɛ̀ kɛ̀ bɛnitiyɛibɛ báá di soutɛ́ kɛ̀ di yóu di fííkú
nkùù cɛ miɛkɛ.

18 Nsɔkénè kɛ kótírí Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, kɛ dɔkɛ yĩ́ɛ́té ti Yiè nYesu Kirisi Odɛɛtíwè, kòo yètìrì ndɛu sɑ̃́ɑ̀. Kè dè mmè ndò.

Isãã wɛ̀ri dìì pátíri ketirì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Isãã wèè wɛ̀ri tináaǹsààtì kó dipátíri weè wɛ̀ri dii. Ò wɛ̀ri dɛ kó dipátíri kɛ bo teennè Kirisi kɔbɛ mbɛ kè bè mmɔkɛnè Kuyie mmɛtaummè sààmè, kɛ múnkɛ ntaunnè bɛtɔbè kè dè wenni. Isãã náaǹtì miɛkɛ ò ĩkú dìì tanyuu tú a bo ndɔ́mè a kou tɔù. Kè Isãã dɔ kè wèè yetɛ, kɛ tú Yesu í tú Kirisi Kuyie ntããté wè, dɛ yiè ntɔ̃tɛ mɛtaummè mmɛ nè Kuyie nkɛ mè tɔ̃tɛ wenwe nè bɛnìtìbè. Ti fòmmu dò nkénwennimu kè tí ntú kuwenniku kó ibí, dibiìnnì báá na kénkɔkénè kuwenniku.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Yesu bè yu wè kɛ tú Tináaǹtì tìì duɔ́ mmufòmmu 1:1-4
2. Ti bo nfòùmè kuwenniku miɛkɛ 1:5-2:17
3. Kirisi kpantídèntɔù 2:18-29
4. Mɛborimɛ mèè bɛnkú ti túmè Kuyie mbí 3
5. Ti bo mbaàtìmè dèè tu mɛyetímè nè dèè tu timɔ́mmɔnti 4:1-6
6. Wèè dɔ́ ò ɔ̃ ndòmmè 4:7-21
7. Ti bo yiemmè Yesu dɛè bo nte kè ti na mɛyɛi 5:1-21

Bè tu wè Tináaǹtì

1 Mɛketimè mɔ̀nnì kè bè tu wè tináaǹtì kòò bomu, kè Kuyie nhò duɔnní kè ti ò yà, kɛ kèè ò nàámmè, koò kàákɛ́, weè duɔ̀ mufòmmu.

2 Ò kɔ̀tɛnímu kè ti ò yà, weè duɔ́ mmufòmmu. Dɛè te kè ti di náá nkɛ tú ti yà Odɛɛtíwè, wèè tu mufòmmu mùù bo sɑ̃̀ɑ̃̀, ò do bo ti cicɛ Kuyie mborè ndɛ kɛ kɔ̀tɛní.

3 Ti yà dɛ nè ti kèè tì o borè ti mènkɛ ti ndi náá, nkè di bo ti wɛ̃nnénè kè tí ntaunè ti cicɛ Kuyie nnè ku Birɛ Yesu Kirisi.

4 Ti di wɛ̀ri dɛ kó tináaǹtì kè ti wèì dii bo píɛ.

Kuyie ntumè kuwenniku

5 Ntɛnè tináaǹtì ti kèè tì Yesu borè kè tì ndi náá, Kuyie ntú kuwenniku nku dibiìnnì í bo ku borè.

6 Kè ti yɛ̃ nti kù taunè kɛ kpaá dibiìnnì miɛkɛ, ti soú ntimáà ndi, ti í tũ ntimɔ́mmɔnti.

7 Kè ti mɛ mbo kuwenniku miɛkɛ Kuyie mbomè kuwenniku, ti kù taunèmu kɛ taunè titɔbè kè ku Birɛ Yesu yĩ̃ nhɔu ti yɛi mmɛmɔu.

8 Kè ti tú ti í mɔkɛ mɛyɛi, nti soú ntimáà ndi, ti í náá ntimɔ́mmɔnti.

9 Kè ti mɛ ndáa nti yɛi, nti bo na kɛ nyɛ́ weti weti kɛ dò nkù ti cĩɛ́ nkɛ ti wénkùnnɛ ti yɛi mmɛmɔu kɛ yɛ́ kù dɔ̀rimèmu kù béi ntì.

10 Kè ti tú ti í mɔkɛ mɛyɛi nti yu Kuyie nku siyáàbìsí yiè, ti í yie nku náaǹtì.

2

Kirisi tumè wèè ti paàtì

1 M bí n di wɛ̀ri ti nnáaǹtì kè di bá ndɔɔri mɛyɛi mmɛ, kòò mɔù mɛ ndɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nti mɔkɛmu Yesu Kirisi, wèè yóó nákɛ́ ti kpɛ́í nKuyie mborè wenwe wèè kpa mɛyɛi.

2 Weè duɔ́ nhomáà kè bè ò kùɔ ti yɛi nkpɛ́í nkè Kuyie mbo ti cĩɛ́, dè í tú timáà, bɛnìtìbè bɛmɔu ndi.

3 Kè ti yié nKuyie ntannɔ̀ mɛm̀mɛ ti bo bantémè kɛ dò nti kù yɛ́.

4 Kòò mɔù tu ò yɛ́ Kuyie nkɛ́ né í tũ nku tannɔ̀ ò soúmmu.
5 Wèè mɛ nyíé nKuyie nkpɛti, weè kù dɔ́ mɔ́mmuɔ, nɛ̀ dɛndɛ ti bo bantémɛ̀ kɛ dò nti kù taunnɛ̀.
6 Wèè yĩ ò taunnɛ̀ Kuyie, nho borimɛ ńdò Kirisi kɔ̃mɛ do dòmmɛ̀.

Ikuɔ́ pànyì kó tináaǹtì

7 N kɔbɛ n dɔ́ bɛ̀, dɛ̀ í tú ditannùù pànnì ndi n di wɔ̀rimɛ̀, di dì yɛ́mu nɛ̀ dimɔ̀nnì, bɛ̀ dì ndi nàkému.
8 Kɛ̀ dì né tú dipànnì, kɛ yɛ́ Kirisi weè dì nti bɛnkɛmɛ̀ nɛ̀ o borimɛ miɛkɛ kɛ̀ ti mɛ̀ tũ, ti yie ndìì mɔ̀nnì dɛ kó ditannùù, dibiìnnì ɔ̃ɔ̃ pɛ̃ɛ̃tému kɛ̀ kuwennikuu yènní.
9 Wèè yèmmɛ̀ dò nhò bo kuwenniku miɛkɛ, kɛ né níí nho kou tɔù ò kpaá dibiìnnì miɛkɛ nkɛ.
10 Wèè dɔ́ o kou tɔù, weè bo kuwenniku miɛkɛ, wè í yóó do.
11 Wèè níí nho kou tɔù ò bo dibiìnnì miɛkɛ nkɛ, kɛ̀ dì ò yɛ̃ĩkùnnɛ bá ò í yɛ́ ò kɔ̀ri kɛ̀.
12 M bí, n di wɔ̀ri kɛ yɛ́ Kuyie ndi cĩɛ́mmèmu di yɛi nnɛ̀ Yesu Kirisi kpéí.
13 Díndi bɛkótíbɛ̀ n tì ndi wɔ̀ri kɛ yɛ́ di yĩɛ́témɛ̀ weti weti Kirisi wèè do bo kɛ̀ Kuyie mmu nyí dɔ̀ɔ̀ kutenkù. Díndi bɛdapàmbɛ̀ n di wɔ̀ri di na mèè kpéí nkɛ oyɛiwe.

Ti bá ndɔ́ kutenkù nɛ̀ ku kpɛrɛ

14 Díndi ibí n di wɔ̀ri kɛ yɛ́ di yĩɛ́témɛ̀ ti cicɛ. Díndi bɛkótíbɛ̀ n di wɔ̀ri kɛ yɛ́ di yĩɛ́témɛ̀ weti weti wèè do bo kɛ̀ Kuyie mu nyí dɔ̀ɔ̀ kutenkù. Díndi bɛbémɓɛ̀ n di wɔ̀ri, kɛ yɛ́ di yiemmɛ̀ Kuyie nnáaǹtì kɛ̀ tì pĩ nkɛ̀ tì di kpénkùnnɛ kɛ̀ di na dibɔɔ̀.
15 Bá ndɔ́nɛ̀ kutenkù kuu nnɛ̀ ku kpɛrɛ. Kòo mɔù dɔ́ kutenkù ò í dɔ́ ti cicɛ Kuyie.
16 Kutenkù yɛiku kuu mmiɛkɛ a bo ndɔ́mɛ̀ kédɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkó mɛyèmmɛ̀ mɛɛ̀ bo, kàa yà dɛ̀ á ndɛ̀ dɔ́, kémpɔtì a mɔkɛmɛ̀. Kutenkù kpɛrɛ í wɛ̃nné Kuyie nkpɛrɛ.
17 Kutenkù pɛ̃nkému nɛ̀ ku kpɛrɛ, bɛnìtìbɛ̀ wùó ndɛ̀, kɛ dɛ̀ yàá. Wèè dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ weè yó nfòù sɑ̃̀ɑ̃̀.

Kirisi kpantídɛ̀ntɔù diɛwè kó tináaǹtì

18 M bí, kutenkù auté kɛ bo deèmu, di kèèmu, bɛ̀ tumɛ̀ Kirisi kpantídɛ̀ntɔù dò nkékɔtɛní, Kirisi kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ í sénní di mmɔ̀nnì. Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti banté kɛ dò nkutenkù auté kɛ bo deè.
19 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ do bo ti cuokɛ̀ nkɛ kɛ ìté kɛ yɛ́ bɛ̀ do í túmɛ̀ ti kɔbɛ mɔ́mmɔmbɛ, kɛ̀ bɛ̀ do ntú ti kɔbɛ mɔ́mmɔmbɛ bɛ̀ na nti kpaánèmu. Bɛ̀ yèmu bá wè kòò banté kɛ dò mbɛ̀ do í tú ti kɔbɛ.
20 Díndi mɛ nyí bɛ̀ dònnɛ̀, Kirisi di duɔ́mmu Muyaánsààmù kɛ̀ di yɛ́ timɔ́mmɔnti.
21 N yì di wɔ̀ri kɛ yɛ̃ ndi í yɛ́ timɔ́mmɔnti, di tì yɛ́mu kɛ bo na kébatɛ timɔ́mmɔnti nɛ̀ siyáàbìsí.
22 Siyáàbìsí yiè ntu we? Wèè yetɛ wènwe kɛ yɛ̃ nYesu í tú Kirisi, weè tu Yesu kpantídɛ̀ntɔù, kɛ yɛ́ ò yetɛmɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ku Birɛ.
23 Wèè yetɛ Kuyie mBirɛ ò yetɛmu Kuyie, kɛ̀ wèè yie nKuyie mBirɛ ò yiemmu Kuyie.
24 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tu nyíénnɛ̀ bɛ̀ di tié nyìì tié mmɛketimɛ̀ mɔ̀nnì. Mɛmmɛ di bo ntaunnèmɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ku Birɛ sɑ̃̀ɑ̃̀.
25 Kuyie mBirɛ ti nàkému kɛ tú dɛ̀ bo ti duɔ́ mmufòmmu mùù bo sɑ̃̀ɑ̃̀.
26 N di wɔ̀ri dɛ kó tináaǹtì bɛɛ̀ di soú mbɛ̀ kpéí nkɛ.

27 Kirisi di duómmu Muyaánsààmù kè mù bo di miɛkɛ, dè tḗnkɛ í dò mbè di nákḗ dèè wenni nè dèè sĩ, mmù di tiè ntì tu timómmɔnti nti, mù í soú. Nyíénnè
mù di tiè ntì kḗ mmù taunè sã̃ã̀.
28 M bí di ntaunnè ti Yiè, kòo nwɛ̃tiní bá di í yĩ̀kù kè ifɛi di bo.
29 Di yḗmu kɛ dò nKirisi do dɔɔri Kuyie ndómè, di dò nkényḗmu kɛ dò nwèè
dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndómè, weè tu Kuyie mBirɛ.

3

Kuyie mbí í dòmmè kéndɔɔri mɛyɛi

1 Wénténè ti cicɛ Kuyie nti dó kè dè dɛu kɛ mamè, kè ti yu kɛ tú ku bí, kè ti
mènkɛ ì tu. Bèè yetɛ Kuyie mbè yóó ti yetɛmu, kɛ yḗ bè í yḗmè Kuyie.
2 N kɔbɛ n dó bè, ti tú Kuyie mbí nyi di mmɔ̀nnì, ti né mu nyí yḗ weti weti ti
yó ndòmmè, ti né yḗmu kɛ dò nhò bo wɛ̃tɛní dìì yiè ti bo ò dòntɛnè, kɛ yḗ ti yóó
ò yàmè ò dòmmè páíí.
3 Wèè bàa kɛ bo dontɛnè Kirisi, wè nwénkùnko omáà páíí Kirisi dòmmè.
4 Wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi, nhò yetɛ Kuyie nkuó nyi, kɛ yḗ mɛyɛi ntúmè a bo yeténémè
Kuyie nkuó.
5 Di yḗmu kɛ dò nKirisi í mɔkɛ mɛyɛi nkɛ kɔ̀tɛní kɛ bo dɛitɛ bɛnìtìbè yɛi.
6 Wèè ò taunnè ò õ̃ õ̃ í nkpaá dɔɔri mɛyɛi. Wèè mɛ nkpaá dɔɔri mɛyɛi nhò í ò
yḗ, ò ketḗ kɛ í ò yà.
7 M bí, di báá yie nkòò mɔù di soutḗ, wèè dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndómè weè wenni kɛ
dònnè ti Yiè nYesu.
8 Wèè kpaá dɔɔri mɛyɛi nhò tu dibɔɔ̀ kou nwe. Kɛ yḗ dibɔɔ̀ dɔ̀ɔ̀rimè mɛyɛi
mmɛ nè dì bomè. Kè Kuyie mBirɛ kɔ̀tɛní kɛ bo paa ndibɔɔ̀ kó mutõ̃mmú.
9 Wèè tu Kuyie mbirɛ ò õ̃ õ̃ í nkpaá dɔɔri mɛyɛi nkɛ yḗ Kuyie nkó mɛborimɛ
bomè o miɛkɛ.
10 Ntɛ dèè bààtì Kuyie mbí nè dibɔɔ̀ kpɛyi. Wèè í dɔ̀ɔ̀ri Kuyie ndómè, yoo ò í
dó otɔù ò í tú Kuyie mbirɛ.

Ti bo ndómè titɔbè

11 Ti kèè tì mɛketimè tiì tu: Tí ndó titɔbè.
12 Ti bá ndònnè Kayɛ̃̀ɛ̃̀, wèè do tú dibɔɔ̀ kou, kékuɔ o nantè, kɛ né tè kùɔ ba
nkpéí? Tɛ tõ̃mmú wenni mèè kpéí nkòo kõ̃mu sĩ.
13 N kɔbɛ kè kutenkù kɔbɛ bèè yetɛ Kuyie nkè bè di níí ndè báá di di.
14 Ti yḗmu kɛ dò nti yè mukũ̃ũ̃ nkó kucɛ, kɛ ta mufòmmu kɔku ti dó mèè kpéí
ntitɔbè. Wèè í dó otɔù ò kpaá mukũ̃ũ̃ nkó kucɛ miɛkɛ nkɛ.
15 Wèè níí nho kou tɔù ò tu onitikɔ̀ùtì nwe, di yḗmu kɛ dò nhonitikɔ̀ùtì í yó
nfòù sã̃ã̀.
16 Yesu duómmè omáà kè bè ò kùɔ ti kpéí ndɛè bɛnkú ò ti dó mè, ti múnkɛ dò
nkéduó ntimáà ndi titɔbè kpéí.
17 Kòò mɔù mɔ̀kɛ o kpɛrɛ, kòo tɔù kpa, kòò í dó kóò pã̃, ò báá na kéntú ò dó
Kuyie.
18 M bí, ti bá ndó titɔbè nè ti nɔ máà, yóunè kè ti dɔ̀ɔ̀rìmè mɛè mbɛnkú ti dómè
titɔbè.

Ti bo mbáámmè Kuyie nkɛ bá nyĩ̀kù

19 Mɛmmɛ ti bo bantémè kɛ dò nti dɔɔri Kuyie ndómè kɛ bá nyĩ̀kù.
20 Kè ti yèmmè mɛ nti bekùnè, Kuyie mpɛ̃̀tému ti yèmmè, kɛ yḗ dɛmɔu.
21 N kɔbɛ n dó bè kè ti yèmmè mɛ nyí ti bekùnè, ti mɔkɛmu dikɔ̃̀mbùɔ̀ Kuyie
mborè.

22 Kù ti pãã nti kù mɔ́ú dɛ̀ɛ̀ kó dimàà ti yie mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ ku kpɛti kɛ dɔɔri kù dɔ́mɛ̀.
23 Kuyie nti nàkɛ́ dìì tannùù tu: Tí ntɑ̃́ ku Birɛ Yesu Kirisi nwe, kɛ́ndɔ́ titɔbɛ̀.
24 Wèè yié nKuyie ntannɔ̀, ò kù taunèmu kɛ̀ kù ò tàunɛ̀. Muyaánsààmù Kuyie nti duɔ́ mmù muù ti náá nkù ti bonèmɛ̀.

4

Ti bo mbɛímɛ̀ tìì tu Kuyie nkpɛti nɛ̀ tìì í ti tú

1 N kɔbɛ n dɔ́ bɛ̀ di bá nyié bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kpɛti, bɛ̀ɛ̀ tu bɛ̀ nàá ntì bonní Kuyie mborɛ̀, di níí bɛ̀ yàákɛ́, kɛ́yà kɛ̀ bɛ̀ nàá ntì bonní Muyaánsààmù borɛ̀, kɛ yɛ̃́ bɛsũ̃kùbɛ̀ soúmmɛ̀mu kɛ tú bɛ̀ nàá nKuyie nnáaǹtì.
2 Ntɛ di bo yĩmɛ̀ kébantɛ́ wèè nàá Kuyie nkpɛti. Wèè nàá nweti weti Yesu Kirisi naámmɛ̀ onìtì, weè nàá ntìì bonní Muyaánsààmù borɛ̀.
3 Wèè mɛ nyí tì yie nhò mɔ̀kɛ Yesu kpantídɛ̀ntɔù kó mɛyɛ̀mmɛ̀ mmɛ. Bɛ̀ di nàkɛ́mu ò kpɛ́í, kòò ketɛ́ o tõmmú kutenkù miɛkɛ kɛ dèè.
4 M bí, Kuyie nkuù di te kɛ̀ di na bɛ̀ɛ̀ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá nKuyie náaǹtì, kɛ yɛ̃́ wèè di bonɛ̀ ò kpeńnìmɛ̀ kɛ pɛ̃̃tɛ́ wèè bɛ̀ bonɛ̀.
5 Bɛ̀ tu kutenkù kɔbɛ mbɛ, kɛ̀ bɛ náaǹtì tu kutenkù kpɛti, kɛ̀ kutenkù kɔbɛ bɛ̀ kɛ̀ḿmú.
6 Tínti tú Kuyie nkɔbɛ mbɛ, wèè dɔ́ Kuyie nweè kɛ̀ḿmú ti kpɛti, wèè í yie nKuyie nwe í yóó yie nti náá ntì, dɛǹdɛ ti bo bantémɛ̀ bɛ̀ nàá ntì tumɛ̀ timɔ́mmɔnti, Muyaánsààmù nkpɛti.

Kuyie nti dɔ́mɛ̀

7 N kɔbɛ n dɔ́ bɛ̀, ti ndɔ́ titɔbɛ̀ kɛ yɛ̃́ Kuyie ntúmɛ̀ mɛdɔ́kùmɛ̀ yiɛ̀ nwe. Wèè dɔ́ otɔù weè tu Kuyie mbirɛ kɛ yɛ̃́ Kuyie.
8 Wèè í dɔ́ otɔù, wè í yĩɛ̃́tɛ́ Kuyie nkɛ yɛ̃́ Kuyie ntúmɛ̀ kùù dɔ́ kùnku bɛnìtìbɛ̀.
9 Kuyie mbɛnkɛ kù ti dɔ́mɛ̀, kù duɔnní mɛ̀mmɛ ku Birɛ dɛ̀ɛ̀ bo dɛmáà kutenkù miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ bo ti duɔ́ mmufòmmu.
10 Dɛɛ̀ bɛnkú kù ti dɔ́mɛ̀, dɛ̀ í tú tíi kù dɔ́, kuù ti dɔ́ kɛ duɔnní ku Birɛ kɛ̀ bɛ̀ dɛ̀ kùɔ ti yɛi nkpɛ́í.
11 N kɔbɛ n dɔ́ bɛ̀ kɛ̀ Kuyie nti dɔ́ mɛmmɛ, ti múnkɛ dò nkɛ́ndɔ́mu titɔbɛ̀.
12 Òmɔù í yà Kuyie mbìtì, kɛ̀ ti dɔ́ titɔbɛ̀ kù ti bonèmu kɛ te kɛ̀ ti dɔ́ titɔbɛ̀ kù ti dɔ́ mɛɛ̀ botí.
13 Kù ti duɔ́mmu ku Yaá ndɛɛ̀ te kɛ̀ ti yɛ̃́ kɛ dò nti kù taunɛ̀ kɛ̀ kù ti bonɛ̀.
14 Ti yàmu Kuyie mBirɛ, kɛ náá nkɛ tú kù dɛ̀ duɔnní kɛ̀ dɛ̀ bo dɛɛtɛ́ kutenkù.
15 Kòò mɔù nàá nYesu túmɛ̀ Kuyie mBirɛ, ò kù taunèmu kɛ̀ kù ò bonɛ̀.
16 Ti bantému Kuyie nti dɔ́mɛ̀, kɛ kù yie.
Kuyie ndɔ́mu bɛnìtìbɛ̀. Wèè mɔ̀kɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ weè taunɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kù ò bonɛ̀.
17 Nɛ̀ ku ti kó mɛwɛ̃nnímɛ̀ kpɛ́í nyó nte kɛ̀ ti na kémmɔkɛ mɛdɔ́kùmɛ̀ mɔ́mmɔmmɛ kɛ̀ bá nyĩɛ̃̀kù. Kuyie mbeéntì yiè, kɛ yɛ̃́ ti fòmmu dòmmɛ̀ Yesu kɔ̃mu do dòmmɛ̀.
18 Kàa dɔ́ otɔù kufɔ̃waá ntɛ̃́nkɛ ɔ̃ɔ̃ í nwè nda bonɛ̀. Wèè dɔ́ otɔù mɛsàà kufɔ̃waá nhɔ̃ɔ̃ yèmu, kɛ yɛ̃́ wèè yĩɛ̃̀kù ò yĩɛ̃̀kùmɛ̀ tibeéntì nti.
19 Ti dɔ́ Kuyie nkɛ yɛ̃́ kuù ketémɛ̀ kɛ ti dɔ́.
20 Kòò mɔù tu ò dɔ́ Kuyie nkɛ í dɔ́ o kou tɔù, ò soúmmu. Kɛ yɛ̃́ wèè í dɔ́ o kou ò wùó nwè ò báá na kéndɔ́ Kuyie nwè í wúó nkù.
21 Yesu bɛ́immu kɛ tú, kɛ̀ wèè dɔ́ Kuyie nwè ndɔ́ o kou tɔù.

5

Ti bo yĩmɛ kɛ́na mɛyɛi

1 Wèè yie nYesu Kirisi tumɛ̀ Kuyie mBirɛ dɛ yiɛ̀ ntu Kuyie mBirɛ ndɛ. Wèè
dɔ́ ti cicɛ Kuyie nwe ndɔ́ ku bí tɛì.
2 Kɛ̀ ti dɔ́ Kuyie nkɛ tũ nku tanɔ̀ ti bo dɛ mbantɛ́ ti túmɛ̀ ku bí.
3 Kàa dɔ́ Kuyie ndɛ̀ ɔ̃ɔ̃ í nda yóunɛ̀ a bo ndɔɔrimɛ̀ ku tannɔ̀ yɛ̃mmɛ̀.
4 Kuyie nkó ibí nɔmmu kutenkù mɛtɛ́kùmɛ̀ mɛɛ̀ ɔ̃ nte kɛ̀ ti na kutenkù.
5 We nhɔ̃ɔ̃ na kutenkù kuu? Wèè tɛ́ wènwe kɛ dò nYesu tú Kuyie mBirɛ.

Yesu mɛ̀nkɛ túmɛ̀ Kuyie mBirɛ

6-7 Dɛnɛnnɛ̀ bo dɛ̀tããti ndi dɛ̀ɛ̀ ti náá nYesu túmɛ̀ Kuyie mBirɛ. Kuyie ntammɛ̀
bɛ̀ do kɛ̀ɛ̀ mɛ̀ bɛ̀ ò ãã̀ dìì mɔ̀nnì bàtɛ́mmù, nɛ̀ tìì do dɔ̀ɔ̀ o kũ̃ũ̃ mmɔ̀nnì, nɛ̀
Muyaánsààmù mmùù bo ti miɛkɛ mù ti náá ntì.
8 Mɛniɛ nnɛ̀ o kũ̃ũ̃ nɛ̀ Muyaánsààmù dɛ̀ wɛ̃́mmu dɛ̀ nàá ntì.
9 Kòo nìtì yà dɛ̀marɛ̀ kɛ bɛ́i, nti ɔ̃ɔ̃ yiemmu. Kuyie mpɛ̃ɛ̃tɛ́mu onìtì, ti dò
nkɛ́yiemmu kù bɛ́i ntì kɛ yĩ Yesu tú ku Birɛ.
10 Wèè yie nKuyie mBirɛ ò yie nKuyie mbɛ́i ntì nti, wèè mɛ nyí dɛ̀ yie nhò yu
Kuyie nku siyáàbìsí yiɛ̀, kɛ yɛ́ ò í yiemmɛ̀ kù bɛ́i ntì ku Birɛ kpɛ́í.
11 Ntɛ Kuyie nnàkɛ́ tì kɛ tú nɛ̀ ku Birɛ borɛ̀ ndɛ kù ti duɔ́mmɛ̀ mufòmmu mùù
bo sɑ́ɑ̃̀.
12 Wèè tɛ́ Kuyie mBirɛ weè yó nfòù sɑ́ɑ̃̀, wèè í dɛ̀ tɛ́ ò bá nfòù sɑ́ɑ̃̀.

Wèè tɛ́ Kuyie mBirɛ ò mɔ̀kɛmu mufòmmu mùù bo sɑ́ɑ̃̀

13 N di wɑ̃̀ri dɛ kó tináaǹtì, kɛ̀ di bo nyɛ́ di mɔkɛ mɛ̀mmɛ mufòmmu mùù bo
sɑ́ɑ̃̀, díndi bɛ̀ɛ̀ tɛ́ Kuyie mBirɛ.
14 Ntɛ dɛ̀ɛ̀ te kɛ̀ ti í yĩɛ̃̀kù, kɛ̀ ti mɔɔ dɛ̀marɛ̀ Kuyie, kɛ̀ dɛ̀ tu ku kó mɛdɔ́kùmɛ̀ kù
ɔ̃ɔ̃ ti kéntému.
15 Kɛ̀ ti yɛ́ kɛ dò nkù ti kémmú, ti nyɛ́ kɛ dò kù ti duɔ́mmu ti kù mɔɔ dɛ̀.
16 Kòò mɔù yà otɔù kòò dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ dò nKuyie mbo ò cĩɛ́ nwèe bántɛ̀
Kuyie nkɛ̀ kùu ò cĩɛ́. Mɛyɛi mmamɛ̀ bomu Kuyie nyí cĩɛ̃nko mɛ̀ n yí yɛ̃ ndi mbáá
Kuyie mmɛɛ̀ kpɛ́í.
17 Mɛyɛi mɛmɔu tú mɛyɛi mmɛ, kɛ̀ mɛ̀mamɛ̀ né bo kɛ̀ Kuyie mmɛ̀ cĩɛ̃nko.
18 Ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie nte wè ɔ̃ɔ̃ í nkpaá dɔɔri mɛyɛi, Kuyie nte wè tu wè,
kù ɔ̃ nhò bàamu dibɔɔ̀ kɛ̀ dì báá ò kàákɛ́.
19 Ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie nkuù ti te, kɛ̀ dibɔɔ̀ te kutenkù kuu nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ yetɛ
Kuyie nkpɛti.
20 Ti yɛ́mu kɛ dò nKuyie mBirɛ kɔ̀tɛní kɛ ti teennɛ̀ kɛ̀ ti yĩɛ́tɛ́ Kuyie
nkumɔ́mmɔnku, kɛ kù taunɛ̀ ku Birɛ Yesu Kirisi kpɛ́í, nweè tú Kuyie
nkumɔ́mmɔnku, kɛ duɔ̀ mufòmmu mùù bo sɑ́ɑ̃̀.
21 M bí mɛntɛnɛ̀ dimáà yɛbɔkɛ̀!

Isãã wɛ̀ri dìì pátíri dérínnì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Wèè wɛ̀ri Isãã pátíri ketirì weè wɛ̀ri didérì, kɛ yu omáà kɛ tú: Okótì, kɛ wɛ̀ri o pátíri onitipòkù mɔù Kuyie ntããtɛ́ wè kòo yètìrì tu Kiriya, wenwe nɛ̀ o bí. Bɛ̀mabɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ dò ndɛ kóo nitipòkù nɛ̀ o bí dɛ̀ bɛnkú Kirisi kɔbɛ tĩ̃nnì ndi nɛ̀ di nìtìbɛ̀. O pátíri miɛkɛ kòò nàá nKirisi kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ nfòù timɔ́mmɔnti miɛkɛ kéndɔ́ bɛtɔbɛ̀, kéndakɛ iyáàbìsítié nyɛmbɛ̀ kpéí nkɛ bá ncɔú bɛ̀ duɔ́ nyìì tié nyɛyi.

Dɛ kó dipátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1-3
2. Onìtì a bo ndɔ́mɛ̀ Kuyie nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ dɛɛ̀ pɛ̃̀tɛ́ dɛmɔu 4-6
3. Isãã bɛ̀ caummɛ̀ iyáàbìsítié nkpéí 7-11
4. Isãã túmɛ̀ ò bo kɔtoo ké bɛ̀ sìéké nɛ̀ mudɔummu sɔmmu 12-13

Mudɔummu

1 Mí nhokótì Isãã, míì da wɛ̀ri fɔ̃ nKiriya nɛ̀ a bí, n di dɔ́mu mɛsàà. Dɛ̀ né í tú m máà, bɛ̀ɛ̀ yie ntimɔ́mmɔnti bɛ̀ múnkɛ di dɔ́mu.

2 Kɛ yɛ́ timɔ́mmɔnti bomɛ̀ ti miɛkɛ kɛ yó mbo sɑ̃̀ɑ̃̀, òmɔù í yóó na ké tì dɛ̀itɛ.

3 Ti cicɛ Kuyie nnɛ̀ Yesu Kirisi bɛ̀ ti kuɔ́ mmɛséммɛ̀ kɛ ti dɔɔ̀ mɛsàà nkɛ ti duɔ́ ndiwɛ̀ì kɛ̀ ti ndɔ́ titɔbɛ̀ mɔ́mmuɔ.

Ti bo ndakɛmɛ̀ itié nyɛiyi yɛmbɛ̀ kpéí

4 Dɛ̀ n naatimu n yàmɛ̀ a bí maì yiemmɛ̀ timɔ́mmɔnti, kɛ dɔɔri ti cicɛ Kuyie nyɛ̃mmɛ̀.

5 Fɔ̃ nKiriya n da wɛ̀ri tì í tú tipàntì, ti yɛ́ tìnti nɛ̀ dimɔ̀nnì tìì tu: Ti ndɔ́ titɔbɛ̀.

6 Kɛ̀ ti dɔ́ Kuyie nti yie nku tannɔ̀ nyɛ, kù ti nàkému nɛ̀ dimɔ̀nnì kɛ tú ti ndɔ́ titɔbɛ̀.

7 Bɛsoùmbɛ̀ bomu kutenkù miɛkɛ, bɛ̀ɛ̀ í yie nYesu Kirisi tùótémɛ̀ tinitikɔ̃̀ntì, bɛsoùmbɛ̀ mbɛ, Yesu kpantídɛ̀ntɔbɛ̀.

8 Yetɛnko kémpĩ ndi tɔ̃mmú kétuɔkɛ kumànku kɛ báá paà tiyeti.

9 Kòò mɔù yóu Kirisi tié nkɛ yie nyìmaì, ò tɛ́nkɛ í tũ nKuyie. Wèè mɛ nyie nkɛ ì tũ nweè taunɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ku Birɛ.

10 Kòò mɔù kɔ̀tɛní kɛ tɔ itié ntɛì, di báá ò cɔuté, di keté kɛ báá ò dɔu.

11 Kɛ̀ wèè ò dɔu mbɛ̀ wɛ̃nnému dɛ kó mutɔ̃mmú yɛimu.

12 N kpaá mɔkɛmu tináaǹtì péu n na ndi nàké tì, n né í dɔ́ ké tì wɛ̀ri. N dɔ́ kékɔtoomu kɛ̀ ti kari ké tì nàké kɛ̀ dɛ̀ nnaati.

13 Kirisi kɔbɛ Kuyie ntããtɛ́ bɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo diɛ mbɛ̀ da dɔunko.

Isãã wɛ̀ri dìì pátíri ditãɛ́nnì
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Wèè wɛ̀ri Isãã pátíri dérì, weè wɛ̀ri ditãɛ́nnì, kɛ dì wɛ̀ri Kirisi kɔbɛ tĩnnì kóo nìùtì mɔù, kòo yetìrì tu Kayuusi, koò sãntí ò teennèmè Kirisi kɔbɛ, kɛ bè caú nkɛ tú bè nyɛ́ onìtì bè tu wè Diyotirɛfu o kpéí.

Di mpátíri náaǹtì duó kɛ dòmmè

1. Ò sãntímè Kayuusi 1-8
2. Diyotirɛfu kó tɛfentè nè bè sãntɛmè Demɛtiriyuusi 9-15

Bè sãntɛmè Kayuusi

1 Mí nhokótì Isãã, míì da wɛ̀ri fɔ́ nKayuusi, n da dómu mɛsàà.

2 N népo sàù, n dó a kpɛrɛ dɛmɔu nkérí séi nwe, a kɔ̃ntì nnaati a kpeńnì mèè botí Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.

3 Ti kɔbɛ tùɔ̀kɛní kɛ ti nàké a tũ mmèè botí Kuyie nweti weti, kàa borimɛ wenni kɛ̀ dè n narikɛmu mɛsàà.

4 Tìmatì ɔ̃ɔ̃ í nni nnarikɛ kɛ pɛ̃ɛ̃té m bo keèmè díndi m bí kɛ̀ di tũ nKuyie nweti weti.

Kayuusi teénnèmè Kirisi kɔbɛ kɛ bɛnkú ò dómè Kuyie

5 N népo sàù, a tɔ̃mmú wennimu Kirisi kɔbɛ cuokè, kàa cɔú Kirisi kɔbɛ bèè tu bɛpɔ̀ɔ̀bè.

6 Bè ti nàkému Kirisi kɔbɛ miɛkɛ a bè dɔ̀ɔ̀ mèè sàà. Teennè bɛ Kuyie ndó mèè botí kɛ̀ bèɛ sɔɔté bɛ cèmmu.

7 Bè cèntì kɛ náantɛ Yesu kpɛti nti, bè í dó bèè í tú Kirisi kɔbɛ bè mbè teénnè.

8 Tínti Kirisi kɔbɛ tíì dò nké mbè teénnè, kɛ yɛ́ ti wɛ̃ḿmè mutɔ̃mmú kɛ pitírí Kuyie nnáaǹtì.

Diyotirɛfu yóùmè

9 N wɛ̀rimu tináaǹtì sámpó Kirisi kɔbɛ bèè bo a ciɛ, kɛ̀ Diyotirɛfu wèè dó kɛ́ nni kòo yetɛ n yɛ̃ mmù.

10 M bo kɔtoo dìì yiè m bo da nákɛ́ ò náantɛmè n kpéí nkɛ n sɑ́ɑ́ nkɛ í cɔú bèè náantɛ Kuyie nnáaǹtì, kɛ wɛ̀tɛ kɛ paanko bèè dó kɛ́ mbè cɔú, kɛ bɛtì bèè yetɛ o kpɛti Kirisi kɔbɛ tĩnnì miɛkɛ.

11 N népo sàù, báá teetɛ́ bèè dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi, ntũ nkucɛ sààkù. Wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà nweè tu Kuyie nkou, wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi nwè í yɛ́ Kuyie.

12 Demɛtiriyuusi yie borimɛ wennimu, kɛ̀ bɛnìtìbè bɛmɔu ò sãntí, kɛ̀ ti múnkɛ ò sãntí kàa yɛ́ ti náámmè mɔ́mmuɔ.

Mucaummu

13 M mɔkɛmu tináaǹtì péu n na nda nàkɛ́ tì, nné í dó kɛ́ tì wɛ̀ri.

14 N dó kɛ́ da yàmu yɛ nwe miɛkɛ kɛ̀ ti nákɛ́.

15 A népobè bèè bo diɛ mbè da dɔunko.

Á dɔu nha ciɛ kɔbɛ bá wè kɛ̀ di mbo kɛ̀ dè naati.

Sudi wɑ̀ri dìì pátíri
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Sudi wɑ̀ri o pátíri Kirisi kɔbɛ bɛmɔu ndi, o pátíri náaǹtì dɔnnɛ̀ Piɛri pátíri dérì kpɛti nti, kɛ caú nKirisi kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ ndakɛ itié nyɛiyi yɛmbɛ̀ kpéí mbɛ̀ɛ̀ pitírí itié nyɛiyi tipíìtì timɔu. Kòo ntiè nKirisi kɔbɛ kɛ tú bɛ̀ ntɛ̃ĩ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1-2
2. Itié nyɛiyi yɛmbɛ̀ yóó dentɛnɛ̀ tì 3-16
3. Kirisi kɔbɛ bo nfííkúmɛ̀ o kó kucɛ miɛkɛ 17-23
4. Ò duɔ́mmɛ̀ Kuyie ndisɑ̃nni 24-25

Mudɔummu

1 Mí nSudi Yesu Kirisi kóo tɔ̃ntì, Isaku nantɛ̀, míì wɑ̀ri kɛ di dɔunko díndi Kuyie nti cicɛ yu bɛ̀ kɛ bɛ̀ dɔ́, kɛ̀ Yesu Kirisi di baa.

2 Kuyie ndi kuɔ́ mmɛsémmɛ̀, kɛ́ di duɔ́ ndiwɛ̀ì kɛ̀ di dɔkɛ ndɔ́ ditɔbɛ̀.

Bɛyɛibɛ pĩ mmùù tɔ̃mmú

3 N kɔbɛ n do dɔ́mu nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu kɛ́ di wɑ̃ri Kuyie nti dɛɛrí mèɛ̀ botí, kɛ sɔ̃́ ndɛ̀ dò n di wɑ̃ri kɛ yáúkùnnɛ di kɔ̃ntì, kɛ̀ di cómmú kɛ tɛ̃ĩ nKuyie nkó kucɛ miɛkɛ.

4 Kɛ yɛ́ bɛnitiyɛibɛ sɔ̀rimɛ̀ kɛ tanní di cuokɛ̀, kɛ caàri Kuyie nkó mɛsàà nnáaǹtì kɛ bo na kɛ́ndɔɔri bɛ̀ dɔ́mɛ̀, kɛ yetɛ Yesu Kirisi. Weè máà ti bakɛ́, weè ti te. Tì wɑ̀rimu nɛ̀ dimɔ̀nnì Kuyie nyóó bɛ̀ kpetínné mèɛ̀ botí.

5 N dɔ́ kɛ́ di dentɛ Kuyie ndo dɛɛté mèɛ̀ botí nku Isidayɛɛribɛ, bá di mɛ ntì yɛ́mɛ̀. Kù do bɛ̀ dènnɛmu bɛmɔu Esibiti miɛkɛ, dɛ kó difɔ̃nkúò kékuɔ bɛɛ̀ yetɛ ku kpɛti.

6 Di nyɛ́ kɛ dò nKuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛɛ̀ yetɛ Kuyie nyɛ̀ duɔ́ mmùù tɔ̃mmú, kɛ ìté yɛ̀ do dò nkémbo dɛ̀, Kuyie nyɛ̀ kpetínnému dibiìnnì miɛkɛ kɛ baanɛ̀ ku beéntì yiè.

7 N dɔ́ kéyíé di dentɛ Sodɔmmu kɔbɛ nɛ̀ Komɔɔ kɔbɛ nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛɛ̀ dɛ̀ tɔ̀ké bɛ kpɛrɛ do dɔ̀ɔmɛ̀ mmɛ. Bɛ borimɛ do í wenni, kéndɔ̀nnɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ íyiɛ, kɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ bɛnitipobɛ̀ dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀, kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ cóu mmuhɑ̃ɑ̃́. Ti dò nké ntì yɛ́mu.

8 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛɛ̀ tanní di cuokɛ̀ bɛ kpɛrɛ mɛ ndò, kɛ̀ bɛ yɛntotí tannìnko mɛyɛi miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ sĩ̃nkùnko bɛ kɔ̃ntì, kɛ senku Kuyie nkó muwɛ̃rímú kɛ sɑ́ɑ́ nkɛĩ̃nkɛ̀ kó bɛkperíbɛ̀.

9 Bá Mɔyiisi ku dìì mɔ̀nnì kɛ̀ Misɛɛri Kuyie ntɔ̃rɛ̀ diɛyɛ̀ kó dìmarì ndɔ́ kóò tùótɛ́ nɛ̀ dibɔɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkpa nho kpéí nhò í nyie kɛ dì sɑ́ɑ́, kɛ́ dì nàké máà kɛ dɔ̀: Kuyie nda yietí a yɛi.

10 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ í yɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔri dɛ̀. Iwũɔ̃ kɔ̃mɛ bɛ̀ tɔũnɛ̀mu, bɛ̀ sɔ̀ńté kɛ sɑ́ɑ̃ntɛ bɛ̀ í yɛ́ dɛ̀ ndɛ, kɛ yóó feti.

11 Bɛ̀ bo yà! Bɛ̀ mɛ ntũmmɛ̀ Kayɛ̃ɛ̃ wèè do kùɔ o nantɛ̀ o kó kucɛ, bɛ̀ dɔ́ idíítí nyi kɛ̀ ì bɛ̀ tanné Badammu kó kucɛ. Bɛ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti nti, kɛ yóó kú Kodee kɔbɛ do yetɛmɛ̀ Mɔyiisi kpɛti kékú.

12 Díndi Kirisi kɔbɛ kɛ̀ di tìí nkɛ bo di kébɛnkɛ di dɔ́mɛ̀ ditɔbɛ̀, bɛ̀ nkɔkɛ́ di miɛkɛ kɛ yo nkɛ yɔ̃ mbá ifɛi í bɛ̀ bo, bɛ̀ mɛ nyí dakɛ òmɔù kpéí. Bɛ̀ dò nyisɔkɛ nyi di cuokɛ̀ kɛ dònnɛ̀ fɛtaafɛ̀ fɛɛ̀ kpèrì kɛ í niù, kɛ dònnɛ̀ dɛtie ndɛɛ̀ í pɛí, kɛ dònnɛ̀ dɛtie mbɛ̀ u dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kpeí kɛ ku.

13 Bè dònnè dàméèrì kó yɛnéfĩnfĩrè nyɛ yèè kpeńnì, kè bɛ tɔ̃mmú sĩ nkɛ dònnè
dàméèrì kó kupémmúwùòkù. Bè dònnè siwɑ̃ã sìì tɔ̃ũ sìnsi. Kuyie mbo bè tanné
difɔ̃tìrì cũmpuri dibiìnnì miɛkɛ kù dɔ̀ɔ̀ dì bɛ kpéí nkè bè mbo sɑ́ɑ̀.
14 Bɛè kpéí nkɛ Enɔki, Adammu yɑàbirɛ kudapùtɔ̃nkù kuyiénkù kou do
béimmè kɛ dɔ̀: Nyɛ́nè kè ti Yiè nKuyie nkòrinímu kɛ bo nnɛínè Kuyie ntɔ̃rè
sikɔupí sikɔupí,
15 kɛ bo kpetínné bèè yetɛ Kuyie nkpɛti kɛ dɔɔri mɛyɛi nkɛ náantɛ
tisĩntɛnáaǹtì, kɛ sɑ́ɑ̃ nKuyie nkè dèɛ bɛnkɛ bè kù càkɛmè.
16 Dɛ kó bɛnìtìbè ɔ̃ɔ̃ í nsànnè mànnì marì Kuyie mbè pãã ndè kè bɛ yèmmè
cààri, kè bè kpa nkɛ dɔɔri bè dómè, kɛ náá ntipocɛ̃mmúnáaǹtì, kɛ kpɛnti bɛnìtìbè
kɛ yo mbɛ kpɛrɛ.

Pɔɔri caummè Kirisi kɔbɛ kɛ bè nàké bè dò nkéndòmmè

17 Díndi n kɔbɛ n dɔ́ bè dentɛnèní ti Yiè nYesu Kirisi tɔ̃rè do nàké tì kɛ dɔ̀:
18 Yɛmàrè sɔnyɛ miɛkɛ bɛnìtìbè yóó buotému, kénsenku Kuyie nkɛ dɔɔri bè
dómè.
19 Bè buotému kɛ di yɑatì, kɛ dɔɔri bè dómè, Muyɑánsààmù í bè bonè.
20 Díndi n kɔbɛ, di bɑammu kpeńnìmu kɛ dònnè dipũũ, nsɔkénè kɛ kótírí mɛsàà
nkɛ mbɑ́ɑ nKuyie nnè Muyɑánsààmù kó muwɛ̃rímú.
21 Di bɑ́ɑ déténè Kuyie nkùù di dɔ́, mbɑanè mufòmmu mùù bo sɑ́ɑ̃ ti Yiè nYesu
yóó di duɔ́ mmù, kɛ yɛ́ ò di kuɔ́mmè mɛsémmè.
22 Mɛsémmè ndi bonè bèè yèmmè sũ, kè di bè teennè kè bèɛ tɑ̃ɑ̃té kucɛ sààkù.
23 Dɛɛténè bɛ mɛcɑ̃ɑ̃ mbè ɔ̃ɔ̃ pũté mèè botí onìtì muhɑ̃ɑ́ mmiɛkɛ, kékuɔ́
mmɛsémmè bèè dɔ̀ɔri bè dómè, kɛ né nyɛ́ kè mɛyɛi mmèè sãũ bɛ yààtì kè mè bɑ́ɑ
di cɑ́ɑ̃ntɛ́.

Ti bo nsɑ̃ɑ̃ntímè Kuyie nku kpetì kpéí

24 Ti sɑ̃ɑ̃ntí Kuyie nkùù mòkɛ muwɛ̃rímú kɛ di bɑa mudorimù mumɔu, kè di
bo ndò mpɑ́ɑíí, kéta ku kpetì miɛkɛ nè diwèì.
25 Nsɑ̃ɑ̃ntínè ku, kuù tɔ̃nní Yesu kòò ti dɛɛté, kuù yètìrì dɛu, kunku dɛmɔu
kpààtì, wèè bɑké dɛmɔu, wèè do te dɛmɔu, kɛ dè te, kɛ yó ndè te. Kè dè mmɛ
ndò.

Isãã wɛ̀rimɛ̀ Mudáammu
Di mpátíri tɔ tìì náanṫì

Isãã weè wɛ̀ri mudáammu kó dipátíri, dìì tu Kuyie nnáaṅtì pátɛ kó disɔnni. Ò dì wɛ̀ri kɛ náá nKirisi ò bɛnkɛ tìnti. Isãã do yóó wãri Mudáammu pátíri kɛ sɔ̃ mbɛ̀ fɛ̃ũnkoomu Kirisi kɔbɛ, kòo bɛ̀ wɛ̀ri kɛ bo yáúkùnnɛ bɛ kɛ̀ntì kɛ̀ bɛ̀ nfííkú Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ. Isãã do yà mèè bɛnkùmɛ̀ do dò ncɑ̃ɑ̃ ncɑ̃ɑ̃ nwe kɛ né wɛ̃ mmɛ kũnnì dèè tu: Mɛyɛi nkóo kpààtì dòmmɛ̀ ò nɔ, dɛ̀ né bo nyóó dentɛnɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ku kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ na, kɛ̀ Yesu Kirisi baaté.

Di mpátíri náaṅtì duɔ́ kɛ dòmmɛ̀

1. Mudɔummu 1:1-8
2. Mɛbɛnkùmɛ̀ ketimɛ̀ Kuyie nhò bɛnkɛmɛ̀ nɛ̀ yɛpátɛ yèyiekɛ̀ ò wɛ̀ri yɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ 1:9-3:22
3. Dipátipɔ̃ũ nɛ̀ yɛcanniyɛ̀ yèyiekɛ̀ 4:1-8:1
4. Yɛtãtɛhe yèyiekɛ̀ kó tináaṅtì 8:2-11:19
5. Dinìtìrì nɛ̀ dɛsĩnnɛ̀ dèdérɛ̀ kó tináaṅtì 12:1-13:18
6. Mɛbɛnkùmɛ̀ tɛ̃mɛ̀ Kuyie nhò bɛnkémɛ̀ 14:1-15:8
7. Kuyie mmiɛkɛ kó ibòòkɛ 16
8. Babidɔnni kó mudorimù nɛ̀ bɛ̀ namɛ̀ musĩmmù nɛ̀ Kuyie mpããnáaṅtì náaṁbɛ̀ siyáàbìsí yɛmbɛ̀ 17:1-20:10
9. Tibeéntì sɔnti 20:11-15
10. Kɛĩnkɛ̀ pànkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ pànkɛ̀ 21:1-22:5
11. Tináaṅtì kó dikɔ̀ù 22:6-21

Dimɔ̀nnì duunnímɛ̀

1 Yesu Kirisi dáa ntìì náaṅtì tìì bo di mpátíri miɛkɛ. Kuyie nkuù duɔ́ nkòò nàkɛ́ o tɔ̃mbɛ̀ tìì yóó tuɔkɛní, kòo duɔ́ nkɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tì nàkɛ́ o kóo tɔ̃ntì Isãã.

2 Kɛ̀ Isãã tì wɛ̀ri timɔu. Kuyie nhò nàkɛ́ tì nɛ̀ Yesu ò bɛnkɛ tì, ò yà dɛ̀ nɛ̀ ò kèè tì.

3 Dɛ̀ nnaati wèè kàa nti nnáaṅtì Kuyie ndáa tì, kénnaati bèè kèḿmú kɛ tì yie. Kuyie ndo nàkɛ́ dìì mɔ̀nnì kpéí dì duunnímu.

Isãã dɔummɛ̀ Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀

4 Mí nyIsãã mîì dɔunko Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ yɛ̀ɛ bo Asii.

Kuyie nkùù do bo, kɛ bo, kɛ yó mbo nɛ̀ ku Yaá mmuyiekɛ̀ mùù fitɛ́ ku kpààtìkàrì, bɛ̀ di dɔɔ̀ mɛsàà kɛ di duɔ́ ndiwɛ̀ì

5 nɛ̀ Yesu Kirisi wèè ti nàkɛ́ Kuyie nkpɛti weti weti, wèè ku kɛ yɑ̃́ńtɛ́ mɛketimɛ̀, wèè bakɛ́ bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu.

Wèè ti dɔ́ kɛ còú nho yĩĩ kɛ ti dɛɛtɛ́nɛ̀ mɛyɛi,

6 kɛ ti ta o kpààtìyuu miɛkɛ kɛ tú ikuɔ́ nìùbɛ̀, kɛ pĩ nho cicɛ Kuyie ntɔ̃mmú. O yètìrì ndɛu, kòo mbakɛ́ sɑ̃́ɑ̃̀! Kɛ̀ dɛ mmɛ ndo.

7 Daatɛnɛ̀! Ò kèrínímu yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ titentì timɔu kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ ò kùɔ kɛ̀ bɛ̀ bo ò yà kékɔmmú. Dɛ̀ mmɛ ndò.

8 Ti Yiɛ̀ nKuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀ mbɛ́immu kɛ tú kuù tu diketirì nɛ̀ kumànku. Kù do bomu, kɛ bo, kɛ yóó kɔtɛní.

Kuyie mbɛnkɛ dɛ̀ Isãã

9 Mí nyIsãã di tebitɛ Kirisi kó mɛtaummɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ti wɛ̃ nkɛ fɛ̃ũrì kɛ mi nkɛ taunɛ̀ Kirisi, kɛ wɛ̃ nho kpààtìyuu miɛkɛ. Bɛ̀ n kànnɛ Patimɔsi, dihɛì dìì soké mɛniɛ mmiɛkɛ, n nàkɛ́ mèè kpéí nkɛ Kuyie nnáaṅtì nɛ̀ Yesu m bɛnkɛ tì.

10 Tɛomɔ̀pùtɛ̀ matɛ̀ yiè kɛ̀ Muyaánsààmù n túótɛ́ kɛ̀ n keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ n fɔ̃nkúò kɛ̀ mɛ̀ kpeńnì kɛ dò nditãtɛheù kɔ̃mɛ kɛ̀ mɛ̀ tu:
11 Wãri a wúó ndɛ̀ nkéduɔnko Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀: Efɛɛsi kpɛri, Siminni kpɛri, Pɛrikammu kpɛri, Tiyatiiri kpɛri, Sariti kpɛri, Fidadɛrifii kpɛri, nɛ̀ Daodisee kpɛri.
12 Kɛ̀ n wɛ̃̀ɛ̃̀tɛ kɛ bo yà wèè n nàánnɛ̀, kɛ yà sifitíkɛ̀kɛ̀ɛ sìyiekɛ̀ mɛsɔɔ kpɛsi.
13 Kòò mɔù còḿmú si cuokɛ̀ kɛ dònnɛ̀ Onìtìbirɛ kɛ dáátí diyaàbòrì kɛ̀ dì cùté kɛ kɑ̃́ɑ̃́ké o naàcɛ̀i, kòo boú fɛsɔɔnaàkɔ̃nfɛ̀ o cuokɛ̀.
14 Kòo yùtì péi kɛ dò ntikóntì, kòo nuɔ ncóu mmuhɑ̃́ɑ̃́.
15 Kòo naàcɛ̀i cóu nkɛ dò mmɛbiɛrimɛ bɛ̀ pũtírí mmɛ̀ dihònnì. Kòo tammɛ̀ dò mmɛniɛ nhɔ̃ nu̱utimɛ̀ kucúcuku miɛkɛ.
16 Kòo tɔ siwɑ̀ɑ̃ sìyiekɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ, kɛ̀ disiè mɛnatimɛ̀ mɛdémɛ̀ kpɛri yiɛní o nùù, kòo ììkɛ̀ pĩnti diyiè ɔ̃ ncóummɛ̀ kuyie ncuokɛ̀.
17 Kɛ̀ n do o ììkɛ̀ kéndò n ku, kòo nóó nho nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ n yĩ̃nkɛ̀ kɛ dɔ̀: Kufɔ̃waá mbá da pĩ, míì tu diketírì nɛ̀ kumànku.
18 N fòùmu! N do kumu kɛ yɑ̃́ńtɛ́ kɛ yó nfòù sɑ́ɑ̃́, kɛ bakɛ́ mukũ̃ũ̃ nkɛ tɔ mu ɛì kpetínsì.
19 Wãri a wúó ndɛ̀ nɛ̀ a yóó yà dɛ̀.
20 Ntɛ siwɑ̀ɑ̃ sìyiekɛ̀ n tɔ sì n nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ nɛ̀ sisɔɔfitíkɛ̀kɛ̀ɛ sìyiekɛ̀ bɛnkú mù: Siwɑ̀ɑ̃ sìyiekɛ̀ tu Kuyie ntɔ̃rɛ̀ nyɛ yɛ̀ɛ bo Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛyiekɛ̀ miɛkɛ. Kɛ̀ sikɛ̀kɛ̀ɛ tu Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀.

2

Kuyie nnàkɛ́ tì Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Efɛɛsi

1 Wãri Kuyie ntɔ̃nnì dìì bo Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Efɛɛsi kɛ dɔ̀: Ntɛ wèè tɔ siwɑ̀ɑ̃ sìyiekɛ̀ o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ nɛ̀ sisɔɔfitíkɛ̀kɛ̀ɛ ò tu mù:
2 N yɛ́mu a pĩ mmùù tɔ̃nkperímù, kɛ fɛ̃̀ũ̃tɛ́ kɛ mi nkɛ yàákɛ́ bɛ̀ɛ tu bɛmáà Yesu tɔ̃rɛ̀ kɛ yà bɛ̀ soúmmɛ̀.
3 N yɛ́mu a fɛ́ũ̃rìmɛ̀ n kpɛ́í nkɛ mi, mbá a kɔ̃ntì í yãrikɛ.
4 Ntɛ n yɛmmɛ̀ né í da naatinɛ̀ tì: A tɛ́nkɛ í n dó a do n dómɛ̀ mɛketimɛ̀.
5 Dentɛní a do dìì bòrì kéceetɛ képĩ nha do pĩ mmùù tɔ̃mmú mɛketimɛ̀ mɔ̀nnì, kàa í cèètɛ n kéróomu kɛ bo dɛitɛ a fitírɛ̀ dɛ kàrì.
6 Nɛ̀ mɛmmɛ a dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ dɛ̀ɛ wenni dɛɛ̀ tú a yetɛmɛ̀ Nikodaitibɛ tɔ̃mmú m mù yetɛ mɛ̀ɛ botí.
7 Wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀.
Wèè bo na kétuɔkɛ kumànku m bo ò duó mmufòmmu tie mùù còḿmú Kuyie nkó kupúú sààkù mu kó dibii kòo di.

Kuyie nnàkɛ́ tì Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Siminni

8 Wãri Kuyie ntɔ̃nnì dìì bo Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Siminni kɛ dɔ̀:
Ntɛ wèè tu diketírì nɛ̀ kumànku, wèè ku kɛ yɑ̃́ńtɛ́, ò tu mù:
9 N yɛ́mu a fɛ́ũ̃rìmɛ̀, kɛ yɛ́ a cĩĩ̃nnìmɛ̀ kɛ né tú okpààtì Kuyie mborɛ̀.
10 N yɛ́mu bɛ̀ɛ tu bɛmáà Sifubɛ kɛ í bɛ̀ tu, bɛ̀ di níímmɛ̀, bɛ̀ tu dibɔɔ̀ kɔbɛ mbɛ. Bá nyĩ̃ɛ̀kù a bo fɛ́ũ̃tɛ́mɛ̀, dibɔɔ̀ yóó di bennému kéduó nkɛ̀ bɛɛ kpetínné bèmabɛ̀, kɛ̀ di fɛ́ũ̃tɛ́ yɛwe tɛpíítɛ̀. N wɛ́ɛ̃̀rì kétuɔkɛ kumànku kɛ̀ n da cú mufòmmu kó dipìì.
11 Wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kɔbɛ tĩrɛ̀.
Wèè bo na kétuɔkɛ kumànku ò báá kú mukũ̃ũ̃ ndérímù.

Kuyie nnàkɛ́ tì Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Pɛrikammu

12 Wãri Kuyie ntɔ̃nnì dìì bo Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Pɛrikammu kɛ dɔ̀:

Ntɛ wèè tɔ disiè mɛnatimè mèdémè kpɛri ò tu mù:
13 N yɛ́mu a ãmè dibɔɔ̀ ɛì. Bá nè mɛmmɛ kɛ n taunè weti weti bá a í n yetɛ, bá nè bè mɛ nkùɔmè n kóo tɔ̃ntì sààwè Ãntipaa a ciɛ dibɔɔ̀ ã dè.
14 Kè tìmatì né bo, n yí da naatinè tì, a kɔbɛ mabè yiemmè Badammu kpɛti, wèè do tié mBadaki kè bèɛ soutɛ́ Isidayɛɛribɛ, kè bèɛ cáákɛ́ imaa mbè fìé ì yɛbɔkè, kéndɔunè bɛtɔbè.
15 Kàa wɛ̃̀tɛ kɛ mɔkɛ bèè tũ nNikodaitibɛ kó itié.
16 Kàa í cèètɛ, n kéróomu kɛ bo kuɔ dɛ kó bɛnìtìbè nè n nùù kó disiè.
17 Wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá tì Kirisi kɔbɛ tĩrè.

Wèè bo na kétuɔkɛ kumànku, m bo ò duɔ́ mánnì wèè sɔ̀ri, kóò duɔ́ ditãpéírì bè wãri dì diyetìpànnì, òmɔù í yɛ́ dì kè dè í tú bè dì duɔ́ nwè.

Kuyie nnàkɛ́ tì Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Tiyatiiri

18 Wãri nKuyie ntɔ̃nnì dìì bo Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Tiyatiiri kɛ dɔ̀:

Ntɛ Kuyie mBirɛ dèè nuɔ ncɔ́u mmuhãã́ nkè dɛ naàcèi cɔ́u nkɛ dò mmɛbiɛrimè bè pũtíríní mè dihònnì dè tu mù:
19 N yɛ́mu a dɔɔri dè dɛmɔu nè a n dómè kɛ n tã́ kɛ fííkú Kuyie nkó kucɛ, kɛ duɔ́ nhamáà mutɔ̃mmú kɛ mi, kàa tɔ̃mmú dɛukɛ kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ mù do dòmmè.
20 Ntɛ n yí da naatinè tì: A yóumè onitipòkù Sesabɛɛdi * wèè tu omáà Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò kòo suó n kɔbɛ, kè bè dɔuti dɔutinè bɛtɔbè kɛ cáá nyimaa mbè fìé ì yɛbɔkè.
21 Nh ò duɔ́mmu mɛfíè nkòò bo ceetɛ, ò mɛ nyí yie nkɛ bo yóu o yɛi.
22 Dɛè te kè n yóó ò fɛ̃̀ũ nkéfɛ́ũ mbèè ò dɔutinè, kè bè sàa í yóumu dɛ kó mɛyɛi.
23 M bo kuɔ o kɔbɛ, kè Kirisi kɔbɛ tĩrè yɛmɔuu banté n yɛ́mè bɛnìtìbè yɛntotí nè bɛ yèmmè, kɛ yóó yietí bá wè o tɔ̃mmú dòmmè.
24 Díndi Tiyatiiri kɔbɛ bèè í tũnnɛ dɛ kó itié nyɛiyi, bèè í yĩ́tɛ́ bè tu dè dibɔɔsɔ̀rì kpɛti. N yí yóó di yíé ditɔu marì.
25 Mpĩnnè di kèè tì weti weti kè n yàa wɛ̃tɛnèní.
26 Wèè bo ndɔɔri n dómè kétuɔkɛ kumànku m bo duɔ́ nkòo mbaké ibotí.
27 Ò bo nyì cɛ̃mmú nè kumátìpààti, ké nyì pùɔ̀ ntiyaamatì kɔ̃mɛ.
28 Kè nh ò duɔ́ ntɛkũnwentéwã̀tè.
29 Wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kɔbɛ tĩrè.

3

Kuyie nnàkɛ́ tì Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Sariti

1 Wãri Kuyie ntɔ̃nnì dìì bo Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Sariti kɛ dɔ̀: Ntɛ wèè mɔkɛ Muyaánsààmù mùyiekè kɛ tɔ siwã̃ã sìyiekè ò tu mù: N yɛ́mu a dɔɔri dè, bɛnìtìbè yèmmè dò nha fòùmu kàa né ku.
2 Daatɛ kékpénkùnnɛ bèè kpaá kè bè mu nyí ku páíí. N yɛ́mu a borimɛ í wennimè Kuyie nyìikè.
3 Dentení bè do da nàké itié mmèè botí, kéwɛ̃tɛ ké ì tũnnɛ kéyóu mɛyɛi, kàa í dààtɛ n kéróomu kɛ bo da déétɛ́ oyúókù kɔ̃mɛ bá a bá nyɛ́ n tùɔ̀koo dìì mònnì.
4 Bá nè mɛmmɛ bèmabè bomu Sariti miɛkɛ bèè í sãũ mbɛ yààtì, bè bo nni nnɛinè kɛ dáátí tiyaàpéítì kɛ yɛ́ bɛ borimɛ wennimè.
5 Wèè bo na kétuɔkɛ kumànku ò bo dáátí tiyaàpéítì, m báá ũtɛ́ o yètìrì mufòmmu pátíri miɛkɛ. M bo nákɛ́ n cicɛ Kuyie nnè ku tɔ̃rè ò tumè n kou.
6 Wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè weè keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kɔbɛ tĩrè.

---

* **2:20 *Sesabɛɛdi:*** Dɛ kóo nitipòkù nwe Sedoboammu do puokɛmè kòo ò tannɛ́ mubɔɔféù miɛkɛ. Wéntɛ́ 1 Bɛkpààtìbè 16:31. 19:1-2 nè 2 Bɛkpààtìbè 9:22,30.

Kuyie nnàkɛ́ tì Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Fidadɛrifii

7 Wãri Kuyie ntɔ̃nnì dìì bo Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Fidadɛrifii kɛ dɔ̀:
Ntɛ wèè kpa mɛyɛi nkɛ tú timɔ́mmɔnti yiè, wèè tɔ okpàátì Dafiti kó sikpetísì, kɛ ɔ̃ɔ̃ kpetɛ́ bá òmɔù báá na kɛ́kpetínné, kòo kpetínné òmɔù báá na kɛ́kpeté, ò tú mù:
8 N yɛ́mu a tɔ̃mmú kɛ yɛ́ a cĩĩnnìmè, nè mɛmmɛ kɛ yié n kpɛti kɛ n taunè, kè n da kpeté kucɛ kàa pĩ n tɔ̃mmú, bá òmɔù í yóó na kɛ́ mù pàa.
9 Ntɛ a yóó dɔɔmè bèè tu dibɔɔ kɔbɛ kɛ soú nkɛ tú bɛmáà Sifubɛ kɛ í bè tu. N yóó duɔ́ nkè bèɛ nínkúmu a ìikè kébanté n da dómè.
10 A mè nyiemmè n kpɛti kɛ fɛ́ũ̃rì kɛ mi, kè mɛfɛ́ũ̃tímè tùɔkɛní dìì yiè kutenkù kumɔu kè bè fɛ́ũ̃rì, m bo nda kãnkɛ́.
11 N wɛ̃tinímu bàmbà, mpĩ nha kèè tì weti weti kòò mɔù báá cɔuté a cuuti.
12 Wèè bo na kétuɔkɛ kumànku m bo ò dɔ̀ɔ̀ disãã kperì Kuyie ncĩɛ̃̀tè miɛkɛ, kéwãri o ĩnkè Kuyie nyètìrì nè ku ɛì kpɛri, Sedisadɛmmu pànwè wèè cùténí kɛĩnkɛ̀, kéwãri o ĩnkè diyètìrì pànnì m mɔkɛ dì.
13 Wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kɔbɛ tĩrè.

Kuyie nnàkɛ́ tì Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Daodisee

14 Wãri Kuyie ntɔ̃nnì dìì bo Kirisi kɔbɛ tĩnnì dìì bo Daodisee kɛ dɔ̀:
Ntɛ wèè yètìrì tu: Dè mmɛ ndò, wèè dɔ̀ɔ̀ri ò nàá ntì kɛ í soú, wèè bakɛ́ Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dè dɛmɔu ò tu mù:
15 N yɛ́mu a tɔ̃mmú í tonnìmè, mù mɛ nyí boo. N dɔ́ mù ntonnìmu yoo mù mboo.
16 A do ndàà dàà nwe, a í tonnì, a mɛ nyí boo, kè m bo da tĩũ̃tóo.
17 A yèmmè mɛè dò nha tú okpàátì kɛ mɔkɛ dɛmɔu, kɛ í kpa dèmarè. A né í yɛ́ kɛ dò nKuyie mborè a tú osénnìwè kɛ tú ocĩrì kɛ tú fɛdawanfè kɛ tú kuyũ̃nkù kɛ bo difɔ̃kperì.
18 N da tièmmu kɛ tú a donté m borè mɛsɔɔ mbè wèńkùnnɛ mè kékparìkè, nè tiyaàpéítì kékãã̃ nha fɛi, nè munɔntie kéãnné a nuɔ nkéna kéyà.
19 N tièmmu n dó bè kɛ bè puotì. Yóu mɛyɛi nkɛ yáúkùnnɛ a kɔ̃ntì.
20 N cómmú dibòrì ndi kɛ bie, kè wèè kèè n tammè kɛ kpeté, n taroo kè ti nwɛ̃ nkɛ yo.
21 Wèè bo na kétuɔkɛ kumànku m bo ò kànnɛ dikpàátìkàrì m borè, n na mèè botí kɛ kàri Kuyie mborè.
22 Wèè mɔ̀kɛ yɛto kɛ bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kɔbɛ tĩrè.

4

Kuyie nkpàátìkàrì

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kè n wɛ̃tɛ kéyà kɛĩnkè kpetémè, kékeè mɛtammè kè mè ndònnè n sòò kèè dìì tãtɛheù kɔ̃mɛ kè mè tu:
Dekení diɛ nkè n da bɛnkɛ dèè yóó dɔɔ̀.
2 Dɛndɛ bàmbà nkè Muyaánsààmù m píɛ kè n yà kɛĩnkè dikpàátìkàrì kòò mɔù dì kàri,
3 kòo ìikè dò ntinɔ́bɛ́ntì kɛ miɛti, kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ miɛti kɛ dò nyɛkũ̃ɔ̃̀. Kè kutãmmɛyãrí fité dɛ kó dikpàátìkàrì kɛ miɛti kɛ dò mmɛnɔ́ɔnnúɔ̀.
4 Kè yɛkpàátìkàrè sipísìdé nè yènàà dì fité, kè bɛkótíbè sipísìdé nè bènàà yè kàri kɛ dáátí tiyaàpéítì kɛ ókɛ́ yɛsɔɔpìkè.
5 Kè dikpàátìkàrì pĩnti kɛ kũnti kɛ péú fɛtaafè ɔ̃ɔ̃ mmíí nkè dè kũnti kɛ péumè, kè ifìtíyì ìyiekè cóu nyìi tu Kuyie nyaá mmùyiekè.
6 Kè dɛ kó dikpàátìkàrì ìikè dò ndàméèrì, kɛ dò ndoii kɛ dò ntɛwéìtè.
Kè dèmarè fòùrè dènàà kàri kɛ dì fité kɛ mɔkɛ inuɔ ndɛ ìikè nè dɛ fɔ̃nkúò.

7 Kɛ̀ dɛketirɛ̀ dò ndicìrícìrì, dɛdérɛ̀ dinaadaà, kɛ̀ dɛtãã́nnɛ̀ ìikɛ̀ dò nhonìtì kɔkɛ, kɛ̀ dɛnaannɛ̀ dò nfɛtúúfɛ̀ èìntɛ.
8 Bá dɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀kɛ ifìɛ̀ti ìkuɔ̀ kɛ̀ inuɔ nhã i ĩnkɛ̀ nɛ̀ i miɛkɛ, kɛ̀ dɛ̀ diè nsã́ã́ kɛ tú:
Ti Yiɛ̀ nKuyie mmuwɛ̃rímú mumɔu yiɛ̀
ndò pái, pái, pái nwe,
kù do bomu,
kɛ bo, kɛ yóó kɔtɛní.
9 Kɛ̀ dɛ kó dɛnɛnnɛ̀ dɛnàà diè nkɛ sãntí wèè fòù sã́ã̀, kɛ kari dikpààtìkàrì.
10 Kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛnàà nínkú wèè fòù sã́ã̀ o ìikɛ̀ kɛ́hóótɛ́ bɛ pìkɛ̀ kɛ́dɔú nho ìikɛ̀ kɛ dɔ̀:
11 Ti Yiɛ̀ nKuyie
fɔ̃̃ dò nti nda sãntí
kɛ dɛ́úkùnko a yètìrì,
a kpeńnìmu
kɛ yɛ̃́ fɔ̃̃ dómɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu
kɛ te kɛ̀ dɛ̀ bo.

5

Yɛkpetínyɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ kó tináaǹtì

1 Kɛ̀ n yà wèè kàri dikpààtìkàrì kòò tɔ o nɔ̀ùtɛ̀ tɛyoutɛ dipátíri dìì wã̀ri di ĩnkɛ̀ nɛ̀ di miɛkɛ, kɛ kpɛ̀ú nkɛ dànnɛ yɛcanniyɛ̀ yɛ̀yièkɛ̀.
2 Kɛ̀ n yà Kuyie ntɔ̃nnì kperì kɛ̀ dì pĩɛ̃kù kɛ tú: We mbo na kɛ́kéétɛ́ yɛcanniyɛ̀ yiɛ nkɛ́pĩntɛ dipátíri?
3 Òmɔù í mbo kɛĩnkɛ̀ miɛkɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀, yoo kɛtenkɛ̀ miɛkɛ, wèè bo na kɛ́pĩntɛ dɛ kó dipátíri kɛ́kaa.
4 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ n kuɔ́ mmɛdɛ̀, òmɔù í bomɛ̀ wèè bo na kɛ́ dì pĩntɛ kɛ́kaa.
5 Kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ kóò mɔù n nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bá nkuɔ̀, ntɛ Sudaa kɔbɛ kó dicìrícìrì, okpààtì Dafiti yaàbirɛ wèè na dikpànnì, kɛ bo na kɛ́kéétɛ́ dɛ kó yɛcanniyɛ̀ kɛ́pĩntɛ dɛ kó dipátíri.
6 Kɛ̀ n yà dɛ̀marɛ̀ kɛ̀ dɛ dò ndipebii kɛ cómmú dikpààtìkàrì nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dɛ̀marɛ̀ fòùrɛ̀ dɛnàà cuokɛ̀, kɛ dò mbɛ̀ do di kùɔ, kɛ mɔkɛ yɛyiè nyɛ̀yiekɛ̀ nɛ̀ inuɔ nyìyiekɛ̀, dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nYaá mmùyiekɛ̀ kù duɔnní mù kutenkù kumɔu.
7 Kɛ̀ dɛ kó dipebii tɔ́ɔnní wèè kàri dikpààtìkàrì o borɛ̀ kɛ́cɔutɛ́ ò tɔ dìì pátíri o nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ.
8 Kɛ̀ dɛnɛnnɛ̀ dɛfòùrɛ̀ dɛnàà nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀nàà nínkú di ìikɛ̀ kɛ tɔ bɛmɔu tikùtìdùùtì nɛ̀ sisɔɔbúkúsí, kɛ̀ sì pìɛ́kɛ́ tùdààrí, dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nkɔbɛ kó mubáammu.
9 Kɛ̀ bɛ̀ ndiè nfɛyɛmìpànfɛ̀ kɛ tú:
Fɔ̃̃ mànnɛ̀ kɛ́cɔutɛ́ dipátíri
kɛ́kéétɛ́ di kó yɛcanniyɛ̀,
kɛ yɛ̃́ fɔ̃̃ kúmɛ̀ kɛ dɛɛtɛ́
iwuɔ nyimɔu nɛ̀ ibotí imɔu
nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ yɛbotɛ̀ yɛmɔu
kɛ bɛ̀ duɔ́ nKuyie.
10 Kɛ bɛ̀ tanné ku kpààtìyuu miɛkɛ
kɛ̀ bɛ̀ tú ikuɔ́ nìùbɛ̀,
kɛ pĩ nKuyie ntɔ̃mmú,
kɛ yó mbaké kutenkù.
11 Kɛ̀ n wɛ̃tɛ kéwéntɛ́ kékeè Kuyie ntɔ̃rɛ̀ sikɔupípí cɛ̃̀ɛ̃̀tɛmɛ̀ dikpààtìkàrì nɛ̀ dɛ̀marɛ̀ fòùrɛ̀ dɛnàà nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ kɛ diè mmɛdiɛ̀ nkɛ tú:
12 Dipebii bɛ̀ kùɔ dì,

dìì mànnɛ̀ Kuyie ndì duɔ́ mmuwɛ̃rímú,
nɛ̀ tikpàtì nɛ̀ mɛciì,
nɛ̀ tikpetì, nɛ̀ disãnni,
nɛ̀ didontìrì nɛ̀ diyetidiɛrì!
13 Kɛ̀ n keè Kuyie ndɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, kɛ̃ĩnkɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kpɛrɛ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kpɛrɛ nɛ̀ dàméɛ̀rì kpɛrɛ dɛ̀ dìèmmɛ̀ kɛ tú:
Wèè kàri dikpààtìkàrì nɛ̀ dipebii,
bɛɛ̀ te disãnni, nɛ̀ didontìrì,
nɛ̀ diyetidiɛrì,
nɛ̀ muwɛ̃rímú mumɔu yɛbie nyɛbie.
14 Kɛ̀ dɛnɛnnɛ̀ fòùrɛ̀ dɛnàà dɔ̀: Dɛ̀ mmɛ ndò. Kɛ̀ bɛkótíbɛɛ nínkú kɛ́ bɛ̀ sãntɛ.

6

Sisɛ̃ĩ sìnàà kó tináaǹtì

1 Kɛ̀ n wéntɛ́ kéyà dipebii kèétémɛ̀ dicannirì ketirì, kɛ̀ dèmarɛ̀ fòùrɛ̀ dènàà kó dèmarèɛ pɛɛ fɛtaafɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ dɔ̀: Kɔtɛní!
2 Kɛ̀ n yàní tɛsãmpéítɛ̀, wèè tɛ̀ dèkɛ kòò tɔ mutãmmù kɛ kɔri dikpànnì, kɛ óké mɛnakùmɛ̀ kó dipìì. Ò diɛ́ nkénamu dikpànnì kɛ kɔri kɛ bo yíɛ́ kékpa nkéna.
3 Kɛ̀ dipebii yíɛ́ kékéétɛ́ dicannirì dérínnì kɛ̀ n kèè dɛnɛnnɛ̀ fòùrɛ̀ dérínnɛ̀ béimmè kɛ tú: Kɔtení!
4 Kɛ̀ tɛsãnwũɔ̃tèɛ yènní kɛ̀ bèɛ duɔ́ nwèè tɛ̀ dèkɛ muwɛ̃rímú nɛ̀ disiè diɛrì kòò bo konnɛ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bèɛ kuɔ bɛtɔbɛ̀ kutenkù kumɔu.
5 Kɛ̀ dipebii kéétɛ́ dicannirì tããnnì, kɛ̀ dɛnɛnnɛ̀ fòùrɛ̀ tããnnèɛ béi nkɛ dɔ̀: Kɔtɛní! Kɛ̀ n yàní tɛsãnsɔ̀ùtɛ̀, wèè tɛ̀ dèkɛ kòò tɔ tɛbiètɛ̀.
6 Kɛ̀ n kèè dɛnɛnnɛ̀ fòùrɛ̀ dɛnàà kó dèmarɛ̀ béimmɛ̀ kɛ dɔ̀: Tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè tɛbiètɛ̀ mèmáà nɛ̀ bɛ̀ tu tì ódìsì tɛbietɛ̀ mètããti diyiè dìmáà tɔ̃mmú kpéí, kéyóu mɛkùɔ nnɛ̀ mɛnaà.
7 Kɛ̀ dipebii yíɛ́ kékéétɛ́ dicannirì naannì, kɛ̀ n keè dèmarɛ̀ fòùrɛ̀ naanne béimmè kɛ dɔ̀: Kɔtení!
8 Kɛ̀ n yà tɛsãntɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ dò mmɛnóɔnnúɔ, nkɛ̀ wèè tɛ̀ dèkɛ kòo yètìrì tu mukũũ, kɛ̀ mukũũ nhò tũ. Kɛ̀ bèɛ mù duɔ́ muwɛ̃rímú, kɛ̀ mù bo kuɔ kɛtenkɛ̀ wétirì kó dikéè kɔbɛ nɛ̀ yɛse nɛ̀ dikònnì nɛ̀ mumɔmmú, kɛ̀ tikpasĩntì mbɛ̀ càá nkɛ kɔù.
9 Kɛ̀ dipebii kéétɛ́ dicannirì nummùrì, kɛ̀ n yà diwũɔ̃tɔ̀nnì borɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do náantɛ Tináaǹsààtì kɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ kùɔ bɛ wɛ̃rɛ̀.
10 Kɛ̀ bɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: Ti Yiè nwèè kpa mɛyɛi, kɛ náá ntimómmɔnti, a yóó bekénè ɔ̃mmɔ̀nnì kutenkù kɔbɛ kɛ́ bɛ̀ kpetínné kɛ fóó mbɛ̀ ti kùɔmè?
11 Kɛ̀ bèɛ duɔ́ mbá wè diyaàbòrì péírì kɛ́ bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di nkpaá kɛ mi nkɛ kémmú bɛ̀ bo kuɔmè di kɔbɛ bɛ̀ dò nkékuɔ bɛ̀ bɛ̀ di kùɔ mèɛ̀ botí, nɛ̀ bɛ̀ di wɛ̃ mmutɔ̃mmú.
12 Kɛ̀ dipebii kéétɛ́ dicannirì kuónnì, kɛ̀ kɛtenkɛɛ sãntɛ̀ mmɛdiè nkɛ̀ diyiè sɔutɛ kuyaasɔ̀ùkù kɔ̃mɛ, kòo tãnkùu wũɔ̃tɛ́ kɛ́ ndò mmɛyĩĩ.
13 Kɛ̀ siwàã nduòní kuyaakù ɔ̃ɔ̃ fuùtɛ̀ kɛ̀ fìkíè kó yɛtebɛ nduòní mèɛ̀ botí.
14 Kɛ̀ kɛ̃ĩnkɛɛ kpéú nkpéú nkumìɛkù kɔ̃mɛ képɛ̃ɛ̃tóo, kɛ̀ yɛtãrɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛɛ̀ sokɛ́ dàméɛ̀rì kɛ̀ dɛɛ íté dɛ̀ do borɛ̀.
15 Bɛɛ̀ bakɛ́ kɛtenkɛ̀, bɛkpààtìbɛ̀, bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀, bɛdítíkpààtìbɛ̀, bɛkperíbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, tidaatì nɛ̀ bɛɛ̀ í tú tidaatì, kɛ̀ bɛ̀ cokù kɛ taà titãdèntì nɛ̀ tidúótì.
16 Kɛ dɛ̀ nàá nkɛ tú: Duónèní ti ĩnkɛ̀ kɛ ti kãã́ nKuyie nnɛ̀ dipebii kɛ̀ bɛ miɛkɛ báá ti do.
17 Bɛ miɛkɛ kó diyiè yɛiri dìì tùɔ̀kɛ kɛ̀ bɛ miɛkɛ pɛikɛ. We mbo nkpaá?

7

Isidayɛɛribɛ bɛ̀ ĩkú bɛ̀ Kuyie nkó mɛcannimɛ̀

1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n yà Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛ̀nàà yɛ̀ɛ̀ te kuyaakù kɛ̀ yɛ̀ còḿmú itemmànkɛ inàà, bá dì kɛ̀ dì bàa di kó kuyaakù, kɛ̀ kù báá fuutɛ kɛ̃ĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ yoo dàméɛ̀rì yoo mutie mamù.
2 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tɛrìi yɛ̀nní diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, kɛ tɔ Kuyie nfòùkù kó mɛcannimɛ̀, képéi nKuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛnàà kù duó nyɛ̀ muwɛ̃rímú kɛ̀ yɛ̀ bo pɔntɛ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dàméɛ̀rì.
3 Kɛ dɔ̀: Di mu mbáá nampɛ kɛtenkɛ̀ yoo dàméɛ̀rì yoo mutie mamù. Yóunɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ ĩkú Kuyie nkɔbɛ tĩĩ mmɛcannimɛ̀ kédeè.
4 Kɛ̀ yɛ̀ n nákɛ́ yɛ̀ ĩkú Isidayɛɛribɛ wuɔ nyimɔu miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ tĩĩ mɛcannimɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ màmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbo tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔupípísìnàà nɛ̀ sikɔupísìnàà (144000).
5-8 Sudaa kɔbɛ tɛkɔupípíítɛ̀ nɛ̀ sikɔupísìdɛ́ (12000),
Dubɛnni kɔbɛ 12000,
Kati kɔbɛ 12000,
Asɛɛ kɔbɛ 12000,
Nɛfutadii kɔbɛ 12000,
Manansee kɔbɛ 12000,
Simmɛɔ̃ɔ̃ kɔbɛ 12000,
Defii kɔbɛ 12000,
Isaka kɔbɛ 12000,
Sabunɔɔ kɔbɛ 12000,
Sosɛfu kɔbɛ 12000,
Bɛnsamɛɛ kɔbɛ 12000.

Ibotí imɔu tĩnnì kó tináaǹtì

9 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n yà yɛbotɛ̀ yɛmɔu kɔbɛ nɛ̀ ibotí imɔu kɔbɛ, nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ iwuɔ nyimɔu kɔbɛ kɛ̀ bɛ̀ tìkú ditĩnnì diɛrì kɛ í dò nkéna kékaa nkɛ dáátí tiyaàpéítì, kɛ cómmú dikpààtìkàrì nɛ̀ dipebii dɛ ìikɛ̀, kɛ pikú tipuonti.
10 Kɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: Kuyie nkùù kàri dikpààtìkàrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ dipebii, bɛɛ̀ ti dɛɛté.
11 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛmɔu nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dɛnɛnnɛ̀ fòùrɛ̀ dɛnàà kɛ̀ bɛ̀ cɛ̃ɛ̃̀tɛ dikpààtìkàrì, kɛ nínkú kɛ sãntí Kuyie
12 nkɛ tú: Dɛ̀ mmɛ ndò! Ti Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃ nnɛ̀ mutɔ̃mmú! Fɔ̃ɔ̃ mànnɛ̀ disãnni nɛ̀ diyetidiɛrì nɛ̀ mɛciì, nɛ̀ didontìrì nɛ̀ muwɛ̃rímú mumɔu yɛbie nyɛbie. Kɛ̀ dɛ̀ mmɛ ndò.
13 Kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ kóò mɔù m bekɛ kɛ dɔ̀: A yɛ́ bɛ̀ɛ mɛ ndáátí tiyaàpéítàà, bɛ̀ yɛ̀nní dɛ̀à?
14 Kɛ̀ nh ò tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yiè nfɔ̃ɔ̃ yɛ́. Kòo n nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛ̀ɛ fɛ̃ũ̃té bɛmbɛ mɛdiè nkɛ ɔ̀ú bɛ yaàbòrɛ̀ nɛ̀ dipebii yĩĩ nkɛ̀ yɛ̀ pɛikɛ.
15 Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ bo diɛ nKuyie nkpààtìkàrì ìikɛ̀, kɛ pĩ nku tɔ̃mmú sɑ́ɑ̃ ku cĩɛ̃tɛ̀. Wèè kàri dikpààtìkàrì kòo bo mbɛ̀ bonɛ̀ kɛ bɛ̀ kãnkɛ́.
16 Dikònnì nɛ̀ sinéyɛ̃ĩ dɛ̀ tɛ̃nkɛ báá bɛ̀ pĩ, diyiè nɛ̀ kuyiìnkù dɛ̀ mɛ mbáá bɛ̀ poté.
17 Dipebii dìi kàri dikpààtìkàrì dii yó mbɛ̀ cɛ̃mmú kɛ́ bɛ̀ niité mufòmmu bintɛ kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ ũté bɛ nɔnniɛti.

8

Dipebii kèétémè dicannirì yiénnì

1 Dipebii kèété dìi mònnì dicannirì yiénnì, kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ yúóó kɛ̃ĩnkɛ̀ miɛkɛ kémmɔkɛ tɛwebiètɛ̀ mɛfitímè sipísìtɑ̃ɑ̃ti.
2 Kɛ̀ n yà Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀, kɛ̀ kùu yɛ̀ duɔ nyɛtɑ̃tɛhe yɛ̀yiekɛ̀.
3 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tɛrìi kɔtɛní kécómmɔ́ɔ dihúúntɔ̀nnì ìikɛ̀ kɛ tɔ tɛsɔɔbuutɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ tɛ̀ píɛ ntùdààrí, kɛ̀ dìi wɛ̃nnénɛ̀ Kuyie nkɔbɛ kó mubáammu kɛ bo tuɔ ndihúúntɔ̀nnì ĩnkɛ̀ mɛsɔɔ nkpɛri dìi bo dikpààtìkàrì ìikɛ̀.

4 Kɛ̀ kuyukú tùdàárí kɔku wɛ̃nnénɛ̀ Kuyie nkɔbɛ kó mubáammu Kuyie ntɔ̃nnì nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ kéndekù Kuyie mborɛ̀.
5 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnìi túótɛ́ tɛsɔɔbuutɛ kékoutɛ́ muhãã̀ nkéútɛ́ kɛtenkɛ̀, kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mpéú, kɛ kuɔ̀, nkɛ wéí, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ sɛ̃̀nti mɛdiɛ̀.

Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ eémɛ̀ yɛtãtɛhe yɛ̀yiekɛ̀

6 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛ̀yiekɛ̀ yɛ̀ɛ tɔ yɛtãtɛhe kɛ̀ yɛ̀ɛ báátí kɛ bo eé.
7 Kɛ̀ diketirìi eé kɛ̀ yɛmátɛ̃́rɛ̀ nɛ̀ muhãã́ nkɛ̀ dɛ̀ nkɔkénɛ̀ mɛyĩ̃ĩ nkɛ duòní, kécóútɛ́ kɛtenkɛ̀ kó yɛwétiyɛ̀ yètããti kó dìmarì nɛ̀ dɛtie nnɛ̀ timúsũũtì.
8 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì dérìi eé ditãtɛheù, kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ ncóú nkɛ dɛu kɛ dò nditãrì diɛrì, kédoroo dàméèrì miɛkɛ, kòo wétìyɛ̀ yètããti kó dìmarìi naá mmɛyĩ̃ĩ.
9 Kɛ̀ dɛ kó diwétirì kó siyĩ̃ĩ kú, kɛ̀ bàtóòbɛ̀ bɛ̀ɛ bo dɛ miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ cakɛ.
10 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tãã́nnìi eé, kɛ̀ tɛwɛ̀̃tɛ̀ diɛtɛ̀ matɛ̀ còú mmuhãã́ nkédonní ikó nnɛ̀ sibií kó yɛwétiyɛ̀ yètããti kó dìmarì miɛkɛ.
11 Kɛ̀ dɛ kó tɛwɛ̀̃tɛ̀ yètìrì tu mɛdɔ̀mmɛ̀, kɛ̀ tɛ̀ do dìì wétirì kó mɛniɛ nnaá mmɛdɔ̀mmɛ̀ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ɛ yɛ̃̀ kékú.
12 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì naannìi eé. Diyiè nɛ̀ otɛ̃̀nkù nɛ̀ siwɛ̃̀ã kó yɛwétiyɛ̀ yètããti kó dìmarìi sɔutɛ kɛ̀ kuwenniku í mbo kuyie nkó yɛwétiyɛ̀ yètããti kó dìmarì nɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀ kpɛyɛ kó dìmarì.
13 Kɛ̀ n yà fɛtúúfɛ̀ mafɛ̀ kɛ̀ fɛ̀ ɛintɛ kɛĩ̃nkɛ̀, kɛ kuɔ̀ nkɛ tú: Díndi kɛtenkɛ̀ kɔbɛ di bo yà! Di bo yà! Di bo yà! Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yètããti tɛyɛ̀ bo eé dìì mɔ̀nnì yɛtãtɛhe.

9

1 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì nummùrìi eé ditãtɛheù, kɛ̀ n yà tɛwɛ̀̃tɛ̀ donnímɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ tɛ̀ duɔ́ ndifɔ̃̀tìrì cũmpuri kó sikpetínsì.
2 Kɛ̀ tɛ̀ɛ dì kpetɛ́, kɛ̀ kuyukú diɛkù nyièní fɛhããtofɛ kɔ̃mɛ, késɔukùnnɛ diyiè kɛ̀ dɛ̀ɛ biitoo.
3 Kɛ̀ fɛcofɛɛ yènní kuyukú miɛkɛ képitóo kɛtenkɛ̀. Kɛ̀ Kuyie nfɛ̀ duɔ́ mmuwɛ̃rímú kɛ̀ fɛ̀ bo ntũɔ̃tì bɛnìtìbɛ̀ inaá nkɔ̃mɛ.
4 Kɛ̀ Kuyie nfɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Báá káákɛ́ timútì nɛ̀ dɛtie nnɛ̀ tidiitì. A ntũɔ̃tì n yí ĩkú bɛ̀ɛ tĩ̃ĩ mmɛcannimɛ̀ máà.
5 A báá bɛ̀ kùɔ, á mbɛ̀ tũɔ̃tì kɛ̀ dɛ̀ yóù kɛ dò nyinaá, kɛ́ bɛ̀ fɛ̃́ũ mbɛtɛ̃̀ãbɛ̀ bɛnùmmù.
6 Dɛ kó bɛtɛ̃̀ãbɛ̀ miɛkɛ bɛnìtìbɛ̀ bo wammú mukũũ kémóntɛ́, bɛ̀ bo mmù dɔ́ nɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu kɛ̀ mùu cokɛ́ kédétɛ́.
7 Kɛ̀ dɛ kó fɛcofɛ dò nsisɛ̃̃ĩ sìì bàátí kɛ kɔri dikpànnì, kɛ̀ fɛ̀ yɔ dò nyɛsɔɔpìkɛ̀, kɛ̀ fɛ̀ ìikɛ̀ dò nkɛnitikɔkɛ.
8 Kɛ̀ fɛ yùtì òkù kɛ dò ntinitipokpɛti, kɛ̀ fɛ nìì ndò ndicìrícìrì kpɛyɛ.
9 Kɛ̀ fɛ̀ dàátí dimátìyaàbòrì kɛ kɔri dikpànnì, kɛ putì kɛ̀ dɛ̀ ùuti kɛ dò nsikpàrìnaasɛ́ɛ̃̀.
10 Kɛ̀ fɛ̀ mɔ̀kɛ iyéí kɛ̀ ì dò nyinaá nkpɛyi. Kuyie nfɛ̀ duɔ́ mmuwɛ̃rímú kɛ̀ fɛ̀ yó nyi ntũɔ̃tìnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛtɛ̃̀ãbɛ̀ bɛnùmmù.
11 Kɛ̀ difɔ̃̀tìrì cũmpuri kóo kpàátì fɛ̀ bakɛ́ kòo yètìrì tu: Okɔ̀ùtì, nɛ̀ ebedee kó tináaǹtì Abanɔɔ, nɛ̀ kɛrɛki kpɛti Apodiyɔ̃ɔ̃.
12 Mɛyɛi nketimɛ̀ pɛ̃̀ɛ̃tɛ́mu kɛ̀ mèdémɛ̀ kpaá kéríní.
13 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì kuɔ́nnìi eé ditãtɛheù, kɛ̀ n kèè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ yènnímɛ̀ disɔɔhúúntɔ̀nnì dìì bo Kuyie nyìikɛ̀ di píìtì.
14 Kɛ̀ mɛ̀ɛ nákɛ́ Kuyie ntɔ̃nnì kuɔ́nnì kɛ dɔ̀: Boutɛ́ yɛbɔɔkperɛ̀ yɛnàà yɛ̀ɛ boú kukó ndiɛkù Efadati borɛ̀.

15 Yè do dɛ bo kɛ baa dɛ kó dibenni ndi nè dɛ kóo tǎnkù nè dɛ kó diyiè nè dɛ kóo déèrì weti weti. Kè bèɛ yè boutɛ́ kè yèɛ kuɔ kɛtenkè kó yɛwɛ́tiyè yètããti kó dìmarì kɔbɛ.
16 Kè bè n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Bɛhããpɔ̀mbè bèè dèkɛ sisɛ̃ĩ, bè sũmu kɛ bo sikɔupí sikɔupí.
17 Kè n yà sisɛ̃ĩ, bèè sì dèkɛ kè bè dàátí yɛmátìyaàbòrè, kè yèmayè wũɔ̃ kɛ dò muhãã́, kè yɛtɛyè dò ntiwɛtì, kè yɛtɛyè dò mmuhããponyuo, kè sisɛ̃ĩ yɔ dò nyɛcìrícìrè kpɛyɛ. Muhãã́ nnè kuyukú nè muhãpòpùo nkè dè yìèní si nɔ,
18 kɛ́kùɔ kɛtenkè wɛ́tiyè yètããti kó dìmarì kɔbɛ.
19 Kè si nɔ̀ dɔmmù kɛ kɔù kè si yéí mɔkɛ yɛyɔ kè yè dò nyiwààkɛ kɛ dɔmmù kɛ kɔù.
20 Mɛyɛi nyí kùɔ bè í nyie nkɛ bo ceetɛ kɛ́tũnnɛ Kuyie, kɛ́nkpaá tũ nyɛbɔkè kɛ yè bàá nnè sisɔɔtenkaanìi, nè timátì péítì kpɛsi nè disɔɔwũɔ̃ kpɛsi nè yɛtã́rè kpɛsi nè idɛí kpɛsi. Bè dè dɔ̀ɔmu, dè í wúó ndè í nɔ nkɛ náá, dè í nɔ nkɛ centì.
21 Bè í yie nkɛ bo yóu muyóò, munitikɔ̀ù nè tinitinɔ̀ntì, kɛ dɔuti dɔutinè bɛtɔbè.

10

Kuyie ntɔ̃nnì tɔmɛ̀ tɛpátítɛ

1 Kè n yà Kuyie ntɔ̃nnì kperì marì, kè dì cùténí kɛĩnkè yɛwɛtè miɛkɛ, kɛ írí kutãmmɛyãrí, kè di ììkè pĩnti kɛ dò ndiyiè, kè di tààkɛ cóu mmuhãã́.
2 Kè di pikú tɛpátítɛ, kéna di naàcètè youtɛ dàméèrì kéna tɛcãnkutè kɛtenkè.
3 Kè dìi pɛɛ mɛtammè mɛdiè ndicìrícìrì kɔ̃mɛ, kè itapíé ìyiekè cóútɛ́.
4 Kè nni ndɔ́ kéwãri dì béi ntì kè mɛtammè mamèɛ béinní kɛĩnkè kɛ dɔ̀: Báá tì wɔ̀ri, ntì yɛ̃́ amáà.
5 Kè n yà Kuyie ntɔ̃nnì dìì do na di naàcètè dàméèrì kè tɛtɛtè na kɛtenkè, kè dìi youtɛ di nɔ̀ùtè kɛĩnkè,
6 képarìkè kéyú wèè bo sã́ã nho yètìrì wèè dɔ̀ɔ kɛĩnkè nè dèè kó dimàà bo kɛ miɛkɛ, kɛtenkè nè dèè kó dimàà bo, dàméèrì nè dèè kó dimàà bo, kɛ béi nkɛ dɔ̀: Dè tɛ́nkɛ í yóó ɔɔtɛ dè bo dɔɔ̀mè.
7 Kuyie ntɔ̃nnì yiénnì bo eé dìì mɔ̀nnì ditãtɛheù kè Kuyie ndɔɔ̀ ku sɔ̀rì kpɛti kù do nàkɛ́ tì ku kó bɛtɔ̃mbè ku pããnáaǹtì náamɔ̀bè.
8 N do kèè mèè tammè kè mèɛ wɛ̃tɛ kébéinní kɛĩnkè kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kécɔutɛ́ tɛpátítɛ Kuyie ntɔ̃nnì dìì cò́mmú dàméèrì nè kɛtenkè dì tɔ tè.
9 Kè n kɔtoo kɛ dɔ̀: N duó ntɛpátítɛ. Kè di dɔ̀: Nto tɛ kémaánko. Tè bo nwɛɛti a nùù kɛ dò mmɛcekùɔ̀, kéntii a pɔutì.
10 Kè n cɔutɛ́ tɛpátítɛ Kuyie ntɔ̃nnì nɔ̀ùtè miɛkɛ kémaánko, kè tè mènkɛ nwɛɛti n nùù kɛ dò mmɛcekùɔ̀, kétaroo m pɔutì kéntii.
11 Kè Kuyie ntɔ̃nnì dɔ̀: A dò nkéyíé nákému Kuyie mpããnáaǹtì titentì timɔu kpéí, ibotí imɔu nè bɛkpààtìbè kpéí.

11

Kuyie mpããnáaǹtì náamɔ̀bè bɛdɛ́ kũũ nnáaǹtì

1 Kè bè n duó nkupààti kùù beúnè kɛ dɔ̀: Ítɛ́ kébenné Kuyie ncĩ̃ètè nè diwũɔ̃tɔ̀nnì, kékaa mbɛ̀ɛ bo tɛ miɛkɛ kɛ báá nKuyie.
2 A mɛ mbáá benné Kuyie ncĩ̃ètè kó kudànkù, kɛ yɛ́ Kuyie nyóó duómmè kè yɛbotɛɛ mpuɔ̀ ndihɛì sààrì kɛ dɔ̀ bɛtã̀ãbè sipísìnàà nè bèdébè *,

* **11:2** Bɛtã̀ãbè sipísìnàà nè bèdébè dè bo yɛbie nyètããti ndi nè dikéè.

3 kɛ́ ń duɔ́ nkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀dɛ́bɛ̀ nnáá n kpɛ́í nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dáátí tifɔ̀tɔ̃̀ntì, kɛ́ nnáá m pããnáaǹtì kɛ dɔ̀ yɛwe tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ (1260) † nyɛ̀tããti ndi nɛ̀ dikéè.
4 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ tu odìfíè kó dɛtie ndɛ̀dɛ́rɛ̀ ndɛ nɛ̀ sifìtíkɛ̀kɛ̀ɛ sìdɛ́sì dɛ̀ɛ̀ cɔ̀m̀mú Kuyie nkùù bakɛ́ kɛtenkɛ̀ ku ìikɛ̀.
5 Kòò mɔù dɔ́ kɛ́ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmuhãã́ nyɛnní bɛ nɔ miɛkɛ kóò kùɔ.
6 Kɛ̀ bɛ̀ mɔ̀kɛ muwɛ̃rímú kɛ bo na kɛ́wɛtínné fɛtaafɛ̀ bɛ̀ náá ndìi mɔ̀nnì Kuyie mpããnáaǹtì, kɛ bo na kɛ́ceetɛ mɛniɛ nkɛ̀ mɛ̀ɛ naá mmɛyĩ̃ĩ̃, kɛ bo na kɛ́dɔɔ̀ mɛyɛi mmɛmɔu bɛ̀ dɔ́ mɛ̀ɛ̀ botí.
7 Bɛ̀ dɛ̀ɛ̀ dìi mɔ̀nnì mutɔ̃mmú Kuyie mbɛ̀ duɔ́ mmù, kɛ̀ musĩmmùu yɛ̀nní difɔ̀̃tìrì cũmpuri, kɛ́ bɛ̀ kpannɛ̀ kɛ́ bɛ̀ na, kɛ́ bɛ̀ kùɔ,
8 kɛ́dɔúnko dihɛì diɛrì miɛkɛ bɛ̀ do baakɛ́ dɛ̀ bɛ Yiɛ̀ nkudapããtí. Kɛ̀ bɛ̀ nduɔ́ kucɛ nùù. Bɛ̀ yu dìi ɛì kɛ donnìnkonɛ̀ Sodɔmmu yoo Esibiti.
9 Bɛ̀ bo bɛ̀ kùɔ, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, ibotí imɔu kɔbɛ, iwuɔ nyimɔu kɔbɛ, yɛbotɛ̀ yɛmɔu kɔbɛɛ tíí, kɛ́ mbɛ̀ wèí kɛ dɔ̀ yɛwe yètããti nɛ̀ dikéè, kéyetɛ bɛ̀ bo bɛ̀ kũnnémɛ̀.
10 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛdɛ́ kũũ mbo narikɛ kutenkù kumɔu kó bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ mpãã mbɛtɔbɛ̀ yɛpãrɛ̀, kɛ yɛ́ dɛ kó Kuyie mpããnáaǹtì náam̀bɛ̀ do bɛ̀ kɔ́nnɛ̀mɛ̀.
11 Dɛ kó yɛwe yɛtããti nɛ̀ dikéè kó difɔ̃nkúò kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ fùùtɛ muyaá nkɛ̀ bɛ̀ɛ yɑ́ntɛ́, kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ mbɛ̀ɛ̀ do bɛ̀ wùó mmɛdiɛ̀.
12 Kɛ̀ bɛ̀ɛ keè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ pĩɛ̃kù kɛĩ̃nkɛ̀ kɛ tú: Dekɛnèní diɛ. Kɛ̀ bɛ̀ ndeètòo yɛwɛtɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ bɛ kpantídɛ̀ntɔbɛ̀ bɛ̀ wùó.
13 Dɛndɛ bàmbà nkɛ̀ kɛtenkɛ̀ɛ sãntɛ̀ mɛdiɛ̀ nkékuɔ dihɛì wétirì dipíínnì kɔbɛ sikɔupísìyiekɛ̀ (7000) kɛ̀ kufɔ̃waá mpĩ mbɛsɔmbɛ kɛ̀ bɛ̀ ndéúkùnko Kuyie nyètìrì.
14 Mɛyɛi ndérímɛ̀ pɛ̃ɛ̃tému kɛ̀ mɛtɑ̃ɑ́mmɛ̀ yóó tuɔkɛní bàmbà.

Kuyie ntɔ̃nnì yiénnì eémɛ̀ ditãtɛheù

15 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì yiénnìi eé ditãtɛheù kɛ̀ mɛtammɛ̀ mamɛ̀ɛ pɛɛ dɛĩ̃nkɛ̀ kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie nnɛ̀ Kirisi bɛɛ̀ yó mbakɛ́ kutenkù yɛbie nyɛbie nsɑ́ɑ̃́.
16 Kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ sipísìdɛ́ nɛ̀ bɛ̀nàà bɛ̀ɛ̀ kàri yɛkpààtìkàrɛ̀ Kuyie nyìikɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ nínkoo kɛ́ kù sãntɛ kɛ dɔ̀:
17 Kuyie nkperíkù,
ti da sãntí fɔ́ nwèè do bo,
kɛ bo, a bɛnkɛmɛ̀ a wɛ̃rímú kɛ baaté.
18 Bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ do da péimu,
di mmɔ̀nnì kàa kɔkɛ bɛ̀ pɛikɛ,
kàa yóó bekénɛ̀ bɛcíríbɛ̀
kéyietí a tɔ̃mbɛ̀ a pããnáaǹtì náam̀bɛ̀
nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu a kɔbɛ kɛ da dé,
bɛnitidiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsám̀póbɛ̀ kékuɔ bɛ̀ɛ̀ cààri kutenkù.
19 Kɛ̀ n yà Kuyie ncĩ̃ɛ̀tɛ̀ kpetémɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀, kɛ̀ mɛtaummɛ̀ tɔu ĩ̃ĩ́kú tɛ miɛkɛ. Kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mìí nkɛ pɛ́ú, kɛ̀ yɛmátɑ̃́rɛ̀ duòní mɛdiɛ̀ kɛ̀ kɛtenkɛ̀ sɑ̀nti.

12

Onitipòkù pɛímɛ̀ kɛ̀ dinìtìrì cɔ̀m̀mú kɛ baa

1 Kɛ̀ n yà dɛmarɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò nhonitipòkù kɛ dááti diyiè tiyààtì kɔ̃mɛ, kɛ na otɑ̃́nkù, kɛ ókɛ́ siwãã̃ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ sìdɛ́sì kó dipìì.
2 Kɛ pùó nkɛ dɔ́ kɛ́pɛité kɛ kuɔnnɛ̀ kuyonku.
3 Kɛ̀ n yà dinìtìrì diɛrì marì kɛ̀ di dò ndiwũ̃rì, kɛ mɔkɛ yɛyɔ yɛ̀yiekɛ̀, yɛyìè ntɛpíítɛ̀, bá dìi yuu kɛ̀ dì òkɛ́ dipìì.

† **11:3** Yɛwe tɛkɔupíítɛ̀ nɛ̀ sikɔusìdɛ́ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ bo yɛbie

4 Kè di yóú kau siwãã yɛwétiyè yètããti kó dìmarì kpɛsi kɛ buɔnní kɛtenkè, kè dì bàa onitipòkù bo pɛitémè kè dìi cáákέ dɛbirɛ.
5 Kòo nitipòkùu pɛité kè Kuyie mpɑ̃nkɛɛ túótέ dɛbirè kékònnè. Dɛè birɛ yó mbakέ bɛnìtìbè kɛ bè cɛ̃mmú nè kumátìpààti.
6 Kòo nitìpòkùu cokέ kéta dikpáà kénsɔri kè Kuyie nhò piú kɛ dɔ̀ yɛwe tɛkɔupíítè nè sikɔu sìdé nè sipísìkuɔ̀ (1260).
7 Kè mudoò ãnné kɛĩnkè kè Kuyie ntɔ̃nnì Misɛɛri nè o kɔbɛ kè bèɛ kpannè dinìtìrì nè di kɔbɛ,
8 kέ bè na kè bè tɛ́nkɛ í mmɔkɛ kucɛ kɛ bo mbo kɛĩnkè.
9 Kè bèɛ tentɛní dɛ kó dinìtìrì diɛrì nè di kɔbɛ kɛtenkè, fɛwààfè fèè do bo nè dimɔ̀nnì bè tu fè dibɔɔ̀ yoo Satãã.

10 Kè n kèè mɛtammè pèúmè kɛĩnkè kɛ tú: Kuyie mmɔ̀nnì tùɔ̀kɛmu kè kù dɛɛtέ bɛnìtìbè, kɛ bɛnkɛ ku wɛ̃rímú, kè Kirisi baaté, kè bè tentɛní dibɔɔ̀ dìi do wátìrì Kirisi kɔbɛ Kuyie mborè kɛyènkè nè kuyie.
11 Dipebii kó mɛyĩĩ nnè bè nàké mèè kpέí ntimɔ́mmɔnti, dɛè te kè bè dì na, kɛ yie nkɛ duɔ́ mbɛmáà kè bè bè kùɔ bá bè í yɔ̀tɛ mukũũ.
12 Fɔ̃́ nkɛĩnkè nè a kɔbɛ dè ndi naati. Kɛtenkè kɔbɛ nè dàméèrì kɔbɛ di bo yà, kɛ yɛ́ dibɔɔ̀ cùténímè di borè kè di miɛkɛ cóu ndì yɛ́ mèè kpέí nkɛ dò ndimɔ̀nnì kũpɛ.

13 Dinìtìrì yà dìi mɔ̀nnì dì donnímè kɛtenkè, kéannɛnè onitipòkù wèè do pɛitέ dɛnitidabirɛ.
14 Kè Kuyie nhò ãnné itúfìèti kòo puu kéta dikpáà cuokè késɔrinè fɛwààfè, kémmɔkɛ yɛbie nyètããti nè dikéè, kè Kuyie nhò piú.
15 Kè fɛwààfèɛ tɔ́ mɛniɛ nkè mèɛ naá nkukó ndiɛkù kɛ bo pɔ̃nténè onitipòkù.
16 Kè kɛtenkèɛ dɛɛtέ onitipòkù kémaánko mɛè niɛ ndinìtìrì tɔ́ mè.
17 Kè dèɛ yonkɛ dinìtìrì kè dìi kɔtɛ kékpannè o bí sɔnyi. Bèè kó dimàà yie nKuyie nkuɔ́ kɛ tú weti weti Kirisi kɔbɛ,
18 kékɔtɛ kéncómmú dàméèrì takέ.

13

Dinìtìrì yóó pĩ mmùù tɔ̃mmú

1 Kè n yà musĩmmù mamù kè mù yètìní dàméèrì, kɛ mɔkɛ yɛyɔ yèyiekè, nè yɛyiè ntɛpíítè, bá dìi yènnì kè dì òké dipìì, bá dìi yuu kè dì wɑ̃̀ri kɛ sɑ́ɑ́ nKuyie.
2 Kè dɛ kó musĩmmù dònnè dimannì, kè mu tààkɛ dò nkutontonkù kpɛyi, kè mu nùù dò ndicìrícìrì kpɛri, kè dinìtìrì mù duɔ́ ndi wɛ̃rímú, kέ mù kànnɛ mu kó dikpààtìkàrì kέ mù duɔ́ ntikpetì.
3 Kè mu yuu marì dò ndi kɔ̀utɛ kɛ na nku kɛ miɛté. Kè dèɛ di kutenkù kumɔu kɔbɛ kè bè mmù tũ,
4 kénsãntí dinìtìrì di duɔ́ mmèè kpέí ndi wɛ̃rímú musĩmmù. Kɛ múnkɛ nsãntí musĩmmù kɛ tú: We nda mannè, we mbo na kɛ da kpannè!
5 Kè dinìtìrìi duɔ́ mmuwɛ̃rímú musĩmmù kè mù mbakέ kutenkù kɛ dɔ̀ bɛtɑ̃̀ɑ̃bè sipísìnàà nè bèdébè, kɛ náá ntɛpɔ̀tè kó tináanìtì kɛ sɑ́ɑ́ nKuyie.
6 Kɛ náá ntináanyɛiti, kɛ caari Kuyie nyètìrì, kɛ sɑ́ɑ́ nku eì kɛĩnkè, nè ku kɔbɛ bèè kè bo.
7 Kè dinìtìrìi duɔ́ mmuwɛ̃rímú musĩmmù kè mù bo kpannè Kuyie nkɔbɛ kέ bè na, kémbakέ iwuɔ nyimɔu, bɛnìtìbè bɛmɔu ibotí imɔu, yɛbotè yɛmɔu.
8 Bèè yètè í wɑ̃̀ri mufòmmu pátíri Kuyie mpebii bè kùɔ dì kpɛri, bèè yètè í bo dɛ miɛkɛ nè Kuyie ndɔ̀mè kutenkù kè bè nninku kɛ mù bàá.
9 Wèè mɔkɛ yɛto kɛ bo keè, wèe keè.

10 Dɛ̀ dò mbɛ̀ɛ kpetínné wè bɛ̀ yóó ò kpetínnému, dɛ̀ dò mbɛ̀ɛ kuɔ wè nɛ̀ disiè
bɛ̀ yóó ò kùɔmu. Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie nkɔbɛ dò nkénwɛ̃́ɛ̃́rì kɛ tũ nKuyie.
11 Kɛ̀ n yíé kéyà musĩmmù mɑmù kɛ̀ mù yètìní kɛtenkɛ̀, kɛ mɔkɛ yɛyìè nyɛ̀dɛ́ɛ̀,
kɛ̀ yɛ̀ dò ntɛpedɑɑtɛ̀ kpɛyɛ, kɛ̀ mu tɑmmɛ̀ dò ndinìtìrì kɔ̃mɛ.
12 Kɛ̀ mù mɔ̀kɛ muketimù kó muwɛ̃rímú, kéduɔ́ nkɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ
mbáá mmusĩmmù ketimù mùù do kɔ̀utɛ, kɛ nɑ nku kɛ miɛté.
13 Kɛ̀ dɛ kó musĩmmù dérímmù ndɔɔri tidiɛtì kɛ níí béi nkɛ̀ muhɑ̃́ ncúténí
kɛĩnkɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ìikɛ̀.
14 Kɛ̀ mù ndɔɔri tidiɛtì bɛ̀ yɛ̃ mmùu dɔɔ̀ tì kɛ fétìnko bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ muketimù
wùó. Kɛ̀ mùu duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ dɔɔ̀ muketimù bɛ̀ do kɔ̀utɛmu nɛ̀ disiè kɛ̀ mùu miɛté
mu kó tɛtenkɑɑnìtɛ̀ kɛ bo mmù dɛ̀úkùnko.
15 Kɛ̀ dɛ kó musĩmmù dérìmù mmɔkɛ muwɛ̃rímú, kéãnné mufòmmu
tɛtenkɑɑnìtɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ nnɔ nkɛ náá nkéduɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nkɔ̀ù bɛ̀ɛ̀ yetɛ bɛ̀ bo nínkúmɛ̀ ké
tɛ̀ sɑ̃ntɛ.
16 Kɛ̀ mùu duɔ́ nkɛ̀ bɛɛ cɑnnɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, bɛdiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsámp̀ɔ́bɛ̀,
bɛkpàɑ̀tìbɛ̀ nɛ̀ idɑwɑá tidɑɑtì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú tidɑɑtì, bá wè bɛ nɔu siyoú nɛ̀ bɛ tĩĩ.
17 Òmɔù bɑ́á nɑ kéfítéé yoo wèe dontéé kɛ̀ bɛ̀ í ò wɑ̃̀ri musĩmmù yètìrì yoo mu
cɑnnimɛ̀.
18 Wèè ciì weè bo bɑntéé musĩmmù kó mɛcɑnnimɛ̀ miɛ mmɛ̀ɛ̀ tu onìtì yètìrì:
Sikɔu sìkuɔ̀ nɛ̀ sipísìkuɔ̀ nɛ̀ mɛ̀kuɔ̀ (666).

14

Kuyie ndontéé bɛ̀ dièmmɛ̀ fɛyɛm̀pànfɛ̀

1 Kɛ̀ n yà dipebii kɛ̀ dì cò́mmú ditɑ̃rì Siyɔ̃ɔ̃ ĩnkɛ̀, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀ bo tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀
nɛ̀ sikɔupípísìnàà nɛ̀ sikɔupísìnàà (144000) kɛ̀ dipebii yètìrì nɛ̀ di cicɛ kpɛri kɛ̀
dɛ̀ wɑ̃̀ri bɛ tĩĩ.
2 Kɛ̀ n kɛ̀ɛ̀ní mɛtɑmmɛ̀ mɑmɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ ùuti kɛ dò mmɛniɛ nduò kucúcuku,
kɛ péú fɛtɑɑfɛ̀ kɔ̃mɛ, kɛ wɛ̀tɛ kɛ dò mbɛ̀ bie ntikùtìdùùtì.
3 Kɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ tɛkɔupíkɔ̀ùtɛ̀ nɛ̀ sikɔupípí sìnàà nɛ̀ sikɔupísìnàà (144000)
cò́mmú Kuyie nkpàɑ̀tìkàrì nɛ̀ dɛnɛnnɛ̀ fòùrɛ̀ dɛnàà dɛ ìikɛ̀ nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ ìikɛ̀, kɛ diè
nfɛyɛm̀pànfɛ̀ òmɔù í yóó nɑ kédentɛ̀ fɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ í tù bɛmbɛ Kuyie ndontéé bɛ̀.
4 Bɛ̀ í sɑ̃ũ mbɛmáà nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀, bɛ̀ dò mpáíí nwe, kɛ tũ ndipebii tipíìtì timɔu,
Kuyie nkuù bɛ̀ dontéé, kɛ̀ bɛ̀ duɔ́ mbɛmáà Kuyie nnɛ̀ dipebii.
5 Bɛ̀ í nàké siyáàbìsí diyiè mɑrì, bɛ̀ í dɔɔ̀ mɛyɛi mmɑmɛ̀.

Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yètɑ̃ɑ̃ti kó tináàɑ̀ntì

6 Kɛ̀ n yíé kéyà Kuyie ntɔ̃nnì tɛrì kɛ̀ di èintɛ kɛĩnkɛ̀ kɛ tɔ Tináàɑ̀nsàɑ̀tì tìì bo sɑ́ɑ̃̃
kɛ bo tì nàké kutenkù kumɔu, yɛbotɛ̀ yɛmɔu, iwuɔ nyimɔu, ibotí imɔu, bɛnìtìbɛ̀
bɛmɔu.
7 Kɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: Ndénɛ̀ Kuyie nkɛ déúkùnko ku yètìrì. Mbáánnɛ̀ ku, kuù
dɔɔ̀ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ dɑ̀méɛ̀rì nɛ̀ ikó, ku mɔ̀nnì tùɔ̀kɛmu kɛ̀ kù yóó bekénɛ̀
bɛnìtìbɛ̀.
8 Kɛ̀ ditɛrì ntũnní kɛ náá nkɛ tú: Díndi Bɑbidɔnni diɛwè kɔbɛ di domu! Díndi
bɛɛ̀ càkɛ kutenkù kɔbɛ, kɛ bɛ̀ nìi ndi kó mɛnɑɑ nkɛ̀ bɛ̀ càkɛ kɛ dɔuti dɔutinɛ̀
bɛtɔbɛ̀.
9 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tɑ̃ɑ̃́nnì ntũnní kɛ pĩɛ̃kù kɛ tú: Wèè yie nkɛ nìńkú kɛ sɑ̃ntɛ
musĩmmù nɛ̀ mu tenkɑɑnìtɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ cɑ̀nnɛ o tĩnnì yoo o nɔ̀ùtɛ̀.
10 Kuyie mmiɛkɛ bɛ̀ cɔ́ummu, kɛ̀ kù yóó yɑutéé ku nɑɑ nkperímɛ̀ ku bòòfɛ̀ yɛifɛ
miɛkɛ kɛ̀ bɛɛ yɑ̀, kɛ fɛ̃ũté muhɑ̃́ɑ́ nnɛ̀ muhɑ̃pòpùo mmiɛkɛ, Kuyie ntɔ̃rɛ̀ sɑɑ̀yɛ̀ nɛ̀
ku pebii ìikɛ̀.
11 Bɛ̀ bo ncɔ́ú nkɛ̀ kuyukú yìèní kɛ̀ bɛ̀ fɛ̃́ũrì kɛyènkɛ̀ nɛ̀ kuyie nyɛbie nyɛbie
mbá bɛ̀ í ompu, kɛ yɛ́ bɛ̀ nìńkúmɛ̀ kɛ sɑ̃ntɛ musĩmmù nɛ̀ mu tenkɑɑnìtɛ̀, kɛ̀ mù
bɛ̀ cɑ̀nnɛ mu yètìrì.

12 Dɛɛ̀ te bɛ̀ɛ̀ tu Kuyie nkɔbɛ kɛ yie nku tannɔ̀, kɛ dɔɔri kù dómɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ dò
nkénwɛ́ɛ́rì kɛ tũ nYesu.
13 Kɛ̀ n yíɛ́ kékeè mɛtammɛ̀ mamɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ tu: Wãri tii: Dɛ̀ nnaati bɛ̀ɛ̀
ɔ̃ nyóó kú kɛ taunnɛ̀ Kuyie. Muyaánsààmù tì béimmu weti weti kɛ tú: Bɛ̀
om̀pɛ̀nɛ̀mu mutɔ̃mmú bɛ̀ pĩ mmù, kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ yietí bɛ̀ pĩ mmùù tɔ̃mmú kpéí.

Bɛ̀ dònnɛnɛ̀mɛ̀ kutenkù kó mudeèmù mudidɛ̀ì

14 Kɛ̀ n yíɛ́ kéyà diwɛtipéírì, kòò mɔù kàri di miɛkɛ kɛ dò nhOnìtìbirɛ, kɛ óké
disɔɔpìì, kɛ tɔ disenatirì.
15 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tɛrìi yènní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀, képĩɛ̃ké kénáké dìì kàri diwɛtirì
miɛkɛ kɛ dɔ̀: Tidiitì bimu kɛtenkɛ̀, túótɛ́ a siè ké tì kɔ̃ũ.
16 Kòo túótɛ́ o siè kéhɛi nkékɔ̃ũ tidiitì timɔu kɛtenkɛ̀.
17 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tɛrìi yènní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kpɛtɛ miɛkɛ kɛ tɔ disenatirì.
18 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì dìì bakέ muhãã́ nkɛ̀ dìi íténí dihúúntɔ̀nnì borɛ̀, képĩɛ̃ké
kénákέ dìì tɔ disenatirì kɛ dɔ̀: Mutie bɛ̀ tu mù fínyĩ kó yɛbɛ bimu, túótɛ́ a siè ké
yɛ̀ kɔ̃ũ.
19 Kɛ̀ dìi túótɛ́ disiè kéhɛi nkékɔ̃ũ dɛ kó yɛbɛ kéãnné Kuyie nnàù dɛ̀ yɛtebɛ ku
miɛkɛ cɔ́ú nyɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛɛ yɛ̀ yènnɛ̀ dihɛì mànku kénau kɛ̀ mɛyĩĩ nyɛ̀ képɔ̃ntɛ́ kémmɔkɛ
cìdòmétìrìbɛ̀ sikɔusìtããti (300), kɛ̀ mɛcũmpumɛ mbo métìrì omáà nɛ̀ dikéè.

15

Kuyie ntɔ̃rɛ̀ nɛ̀ mɛyɛi nsɔmmɛ kó tináaǹtì

1 Kɛ̀ n yà dèmarɛ̀ diɛrɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ n di. Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yèyiekɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ tɔ mɛyɛi
mmèyiekɛ̀, mɛ̀ɛ yóó pɛ̃ɛ̃té kɛ̀ Kuyie mmiɛkɛɛ do.
2 Kɛ̀ n yíɛ́ kéyà dàméèrì kòo dò ndoii, kɛ dò ntɛwéìtɛ̀ kɛ cɔ́ú mmuhãã́, kéyà bɛ̀ɛ̀
do na musĩmmù kɛ í nìńkú kɛ sãntɛ mu tenkaanìtɛ̀, bá bɛ̀ í mbɛ̀ wàri mu yètìrì
kó mɛcannimɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ còḿmú dɛ kóò dàméèrì ĩnkɛ̀ kɛ tɔ tikùtìdùùtì Kuyie mbɛ̀
duɔ́ ntì.
3 Kɛ diè mMɔyiisi Kuyie nkóo tɔ̃ntì kó fɛyènfɛ̀ nɛ̀ dipebii kɔfɛ kɛ tú:
Ti Yiɛ̀ nKuyie,
a tɔ̃mmú dɛumu kɛ wenni,
ibotí imɔu kpààtì.
A dɔɔri dɛ̀ dɛmɔu wennimu
kɛ tú dɛmɔ́mmɔnnɛ.
4 Ti Yiɛ̀ mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu da dému
kɛ déúkùnko a yètìrì,
fɔ̃ɔ̃ dò mpáíí.
Ibotí imɔu bo tíí
kɛ nínkú a ìikɛ̀ kɛ da sãntɛ,
kɛ yɛ́ a bɛnkɛmɛ̀ a wetímɛ̀.
5 Kɛ̀ n yíɛ́ kéyà Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ mɛtaummɛ̀ tɔu ĩĩkú tɛ̀ kpetémɛ̀ kɛĩnkɛ̀.
6 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yèyiekɛ̀ yɛɛ̀ do tɔ mɛyɛi mmèyiekɛ̀, kɛ̀ yɛɛ yènní tɛ miɛkɛ kɛ
dáátí tiyaàpéítì kɛ̀ tì mìèti, kɛ boú isɔɔnaakũɔ̃ nyɛ cuokɛ̀.
7 Kɛ̀ dèmarɛ̀ fòùrɛ̀ dènàà kó dèmarɛɛ yɛ̀ duɔ́ nyisɔɔbòòkɛ ìyiekɛ̀, kɛ̀ Kuyie nkùù
bo yɛbie nyɛbie ku miɛkɛ píékέ i miɛkɛ.
8 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ tidiɛtì kébɛnkɛ ku wɛ̃rímú, kɛ̀ kuyukúu dátínné ku cĩɛ̃tɛ̀, òmɔù
í nna kéta, kénkémmú ku tɔ̃rɛ̀ nyèyiekɛ̀ tɔ mɛɛ̀ yɛi mbo deèmɛ̀.

16

Kuyie mmiɛkɛ yóó pɛikɛ kɛ̀ kùu duɔnní mɛɛ̀ yɛi

1 Kɛ̀ n kèè òmɔù pĩɛ̃kéní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀, kɛ nákɛ́ ku tɔ̃rɛ̀ yɛyiekɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɔtɛnɛ̀ kéútɛ́ mmɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ ã isɔɔbòòkɛ iyiekɛ̀ kɛtenkɛ̀, Kuyie mmiɛkɛ pɛikɛmu!

2 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì ketirìi úténí di kó fɛbòòfɛ̀ kó mɛyɛi nkɛtenkɛ̀, kɛ̀ yɛmɔnsĩnyɛ̀ɛ pĩ mbɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ musĩmmù cannimɛ̀, kɛ ninku kɛ sɔ̃nti tɛtenkaanìtɛ̀, kénɣóù mɛdiɛ̀.

3 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì dérìi úténí di kó fɛbòòfɛ̀ kó mɛyɛi ndàméèrì miɛkɛ kòo naá mmɛyĩĩ, kéndò mbɛ̀ kùɔ onìtì, dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo o miɛkɛ kɛ̀ dɛɛ kú.

4 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì tããnnìi úténí di kó fɛbòòfɛ̀ kó mɛyɛi nyikó mmiɛkɛ nɛ̀ sibií kɛ̀ dɛɛ naá mmɛyĩĩ.

5 Kɛ̀ n kèè Kuyie ntɔ̃nnì dìì bakɛ́ mɛniɛ ndi nàámmɛ̀ kɛ tú: A beéntì wennimu fɔ̃́ nwèè dò mpáíí, kɛ do bo, kɛ bo.

6 Kɛ yɛ́ bɛ̀ kùɔmɛ̀ a kó bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náamb̀bɛ̀, di mmɔ̀nnì kàa bɛ̀ duɔ́ mmɛyĩĩ nkɛ̀ bɛ̀ bo yɑ̀. A bɛ̀ duɔ́ mbɛ̀ dò nha bɛ̀ duɔ́ ndɛ̀ndɛ.

7 Kɛ̀ n yíé kékeè mɛtammɛ̀ yɛ̀nnímɛ̀ dihúúntɔ̀nnì bíékɛ̀ kɛ tú: N Yiè nKuyie nha bekù weti weti nwe, kɛ̀ dɛ̀ wenni.

8 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì naannìi úténí di kó fɛbòòfɛ̀ kó mɛyɛi ndiyiè, kɛ̀ di ãã́ ntuɔ mbɛnìtìbɛ̀.

9 Kɛ̀ bɛ̀ ncɔ́ú mmɛdiɛ̀ nkɛ sã́ã́ nKuyie nkùù duɔnní dɛ kó mɛyɛi. Bɛ̀ mɛ nyí nyie nkɛ bo yóu mɛyɛi nkɛ déúkùnnɛ Kuyie nyètìrì.

10 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì nummùrìi úténí di kó fɛbòòfɛ̀ kó mɛyɛi musĩmmù kpààtìkàrì ĩnkɛ̀, kɛ̀ mu ɛì biitoo, kɛ̀ mu nìtìbɛ̀ nkuɔ̀nnɛ̀ kuyonku kɛ cáá mbɛ nìì.

11 Kɛ̀ yɛmuɔ mbɛ̀ dɔmmù kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ yóù, kɛ̀ bɛ̀ sã́ã́ nKuyie nkɛĩnkɛ̀ kɔku. Bɛ̀ mɛ nyí nyie kɛ bo yóu mɛyɛi nkéceetɛ.

12 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì kuɔ́nnìi úténí di kó fɛbòòfɛ̀ kó mɛyɛi nkukó ndiɛkù Efadati kɛ̀ kùu kũũ, kɛ̀ diyiè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ kó bɛkpààtìbɛ̀ bo na képɛ̃ɛ̃té.

13 Kɛ̀ n yà yɛbɔkɛ̀ yètããti kɛ̀ yɛ̀ dò nyɛcɛdakɛ̀. Kɛ̀ yɛ̀ yìèní dinìtìrì nùù miɛkɛ, yɛtɛyè musĩmmù kpɛri miɛkɛ, yɛtɛyɛ̀ wèè soú nkɛ tú ò nàá nKuyie mpããnáaǹtì o nùù miɛkɛ.

14 Yɛbɔkɛ̀ nyɛ yɛ̀ɛ̀ nɔ nkɛ dɔɔri tidiɛtì. Kɛ̀ yɛɛ kɔtɛ kéyà titentì timɔu kó bɛkpààtìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ bo wɛ̃nné kékpannɛ Kuyie nkùù bakɛ́ kɛĩnkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀, dikpànnì diɛrì yiè.

15 Nyɛ́nɛ̀ kɛ̀ n kéróomu oyúókù kɔ̃mɛ, dɛ̀ nnaati wèè dàkɛ kɛ ã o yààtì kɛ báá ce nhotetìrì kɛ̀ bɛɛ yà o fɛi!

16 Kɛ̀ dɛ kó yɛbɔkɛ̀ɛ tíí mbɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu dibòrì marì bɛ̀ yu dì nɛ̀ Ebedeebɛ kó tináaǹtì kɛ tú: Adimakɛtɔ̃ɔ̃.

17 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì yiénnìi úténí di kó fɛbòòfɛ̀ kó mɛyɛi nyɛwɛtɛ̀ miɛkɛní, kòò mɔùu pĩɛ̃kéní Kuyie ncĩɛ̃tɛ̀ ku kpààtìkàrì borɛ̀ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ kɛ dèèmu.

18 Kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mìí nkɛ uuti, kɛ péu, kɛ̀ kɛtenkɛ̀ sɑ̃̀nti mɛdiɛ̀, kɛ̀ mu nyí sɑ̃̀ntɛ̀ mɛbotí nɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔ̀mɛ̀ onìtì.

19 Kɛ̀ dihɛidiɛɛ totɛ́ mètããti, kɛ̀ yɛbotɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔuu ńduò. Kɛ̀ Kuyie nyí nyɛ̀ mBabidɔnni kɔbɛ kó mɛyɛi, kɛ̀ ku miɛkɛɛ pɛikɛ kɛ̀ kùu bɛ̀ nìi nku bòòfɛ̀ yɛifɛ kó mɛnaà.

20 Kɛ̀ bɛɛ móntóo kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ sokɛ́ sokɛ́ dàméèrì miɛkɛ nɛ̀ yɛtãrɛ̀.

21 Kɛ̀ fɛtaafɛ̀ mátã́rɛ̀ nduòní kɛ cɛ́ɛ̀ kɛ tuɔ̀kù cidóò sipísìnàà, kɛ buɔti bɛnìtìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ nsã́ã́ nKuyie ndɛ kó mɛyɛi nkpéí. Kɛ yɛ́ mɛ̀ do yóùmɛ̀ mɛdiɛ̀ mmómmɔmmɛ.

17

Bɛ̀ yóó kuɔmɛ̀ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀

1 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yɛ̀ɛ̀ do tɔ mɛyɛi mmɛ̀yiekɛ̀ kó ibòòkɛ kɛ̀ yɛ kó dìmarì n nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kɛ̀ n da bɛnkɛ Kuyie nyóó bekɛnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ tontɛ́, wèè tu: Dihɛidiɛ̀ dìì bo ikó mpɛ́u borɛ̀.
2 Kɛ̀ kɛtenkɛ̀ kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ kɛtenkɛ̀ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ dì duɔ́nɛ̀, kɛ muɔ́ mmɛnaà kɔ̃mɛ.
3 Kɛ̀ Muyaánsààmùu n túótɛ́ kékɔtɛnɛ̀ dikpáà cuokɛ̀, kɛ̀ n yà onitipòkù mɔù kòò dèkɛ musĩmmù wũ̃mù, kɛ̀ mù wà̰ri mu kɜ̃ntì timɔu iwã̀rii kɛ̀ ì sà̰ǎ nKuyie, kɛ̀ mù mɔkɛ yɛyɔ yèyiekɛ̀ nɛ̀ yɛyìè ntɛpíítɛ̀.
4 Kɛ̀ dɛ kóo nitipòkù dàátí tikpààtìyààtì kɛ̀ tì wũ̃, kɛ sà̰ri weti weti nɛ̀ mɛdɛ̀ì mmɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ yɛtã́sààyɛ̀ kɛ tɔ fɛbòòfɛ̀ kɛ̀ isɔkɛ nɛ̀ mɛyɛi nhò dɔ̀ɔmmɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ã dɛ miɛkɛ.
5 Kòò wà̰ri o tĩnnì kɛ kutinnɛ kɛ tú: Babidɔnni, bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀ bɛtɔbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔri isɔkɛ kpɛrɛ bɛ kóo yɔ̃.
6 Kɛ̀ n yà ò muɔ́mmɛ̀ Kuyie nkɔbɛ kó mɛyĩĩ mmɛ nɛ̀ Kirisi kɔbɛ bɛ̀ kùɔ bɛ̀, bɛ̀ yie mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nYesu.
Kɛ̀ n dɛ̀ yà kɛ̀ dɛ̀ n di.
7 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì m bekɛ kɛ dɔ̀: Dɛ̀ da di ba nkpɛ́í? M bo da nákɛ́ onitipòkù nɛ̀ ò dèkɛ mùù sĩmmù kɛ̀ mù mɔkɛ yɛyɔ yèyiekɛ̀ nɛ̀ yɛyìè ntɛpíítɛ̀ dɛ̀ bɛnkú mù.
8 A mɛ nwúó mmùù sĩmmù do bomu, kàa mù mɔ́ntóo. Mù wɛ̀tɛ kɛ yènní difɔ̀tìrì ndi kɛ̀ bɛ̀ mù kùɔ. Kɛ̀ dɛɛ di bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ í bo mufòmmu pátíri miɛkɛ nɛ̀ Kuyie ndɔ̀ɔmɛ̀ kutenkù, kɛ yɛ́ bɛ̀ do mù yàmɛ̀ kɛ wɛ̀tɛ kɛ mù mɔ́ntóo, kɛ wɛ̀tɛ kɛ mù yà.
9 Diɛ ntú mɛciì nkpɛrɛ ndɛ, yɛyɔ yèyiekɛ̀ tu yɛtãrɛ̀ yèyiekɛ̀ nyɛ onitipòkù kàri yɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ wɛ̀tɛ kɛ tú bɛkpààtìbɛ̀ bèyiekɛ̀.
10 Bènùmmù domu, kòo kuɔ́nwè kpaá, oyiénwè bo tuɔkɛní dìì mɔ̀nnì wenwe í yóó ɔɔtɛ.
11 Musĩmmù mùù do bo kɛ̀ bɛɛ mù mɔ́ntóo mù tu okpààtì niínwè, kɛ wɛ̀tɛ kɛ wɛ̃nné bɛketibɛ̀ bɛyiekɛ̀ kɛ yóó kú.
12 A yà yɛ̀ɛ̀ yìè ntɛpíítɛ̀ tu bɛkpààtìbɛ̀ mbɛ tɛpíítɛ̀ bɛ̀ɛ̀ mu nyí di tikpàtì. Bɛ̀ né yóó tì dimu, kénwɛ̃nnɛ̀ musĩmmù kɛ dɔ̀ dimɔ̀nnì sámpɔ́.
13 Bɛmɔu tɛpíítɛ̀ tɛntɛ bɛ̀ yóó wɛ̃nné dinùù ndi, kéduɔ́ mmusĩmmù bɛ wɛ̃rímú nɛ̀ bɛ kpetì.
14 Kɛ̀ bɛɛ dokénɛ̀ dipebii kɛ̀ dìi bɛ̀ na, kɛ yɛ́ dìì bakémɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bakɛ́, kɛ tú bɛkpààtìbɛ̀ kóo kpààtì. Kɛ̀ di kɔbɛ tú Kuyie ntããté bɛ̀ kɛ bɛ̀ yu, kɛ̀ bɛ̀ kù tũ mmɛsàà.
15 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: A do yà mɛ̀ɛ̀ niɛ nhonitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ kòò kàri mɛ ĩnkɛ̀, mɛ̀ tu bɛnìtìbɛ̀ mbɛ nɛ̀ yɛtĩrɛ̀ nɛ̀ yɛbotɛ̀ nɛ̀ ibotí imɔu kɔbɛ.
16 Musĩmmù yìè ntɛpíítɛ̀ a yà yɛ̀ tu bɛkpààtìbɛ̀ mbɛ bɛ̀ɛ̀ yó nníí nhonitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀, kéfietɛ o kpɛrɛ dɛmɔu kóò cò́nɔ́ɔ difɔ̃kperì, kóò càákɛ́ kécɔ́u ndɛsɔnnɛ muhãã́.
17 Kuyie nkuù yóó bɛ̀ duɔ́ ndɛ kó mɛyèmmɛ̀ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nné dinùù, kɛ duɔ́ mmusĩmmù bɛ wɛ̃rímú kɛ̀ mùu dɔ̀ɔ Kuyie béi ntì.
18 A yà wèè nitipòkù tu dihɛidiɛ̀ ndi, dìì bakɛ́ kutenkù kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛmɔu.

18

Babidɔnni domɛ̀
1 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n yà Kuyie ntɔ̃nnì cùténímɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kɛ mɔkɛ muwɛ̃rímú mɛdiɛ̀ nkɛ miɛti kɛ̀ dɛɛ wenkoo kutenkù kumɔu.

2 Kɛ̀ dìì pĩ̃kɛ́ mɛdiɛ̀ nkɛ dɔ̀: Babidɔnni diɛwè domu! Ò domu! Kɛ naá nyɛbɔkɛ̀ sĩ̃nyɛ̀ nɛ̀ tinɔ̀tì sĩ̃ntì kó dihɛì.
3 Titentì timɔu kɔbɛ nɛ̀ bɛkpàátìbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ ò duɔ́nɛ̀ kɛ muɔ́ mmɛnaà nkɔ̃mɛ, kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ dɔ́ idíítí kperí kpɛrɛ, kɛ̀ dɛ kó bɛpotambɛ̀ kpàrìkɛ̀.
4 Kɛ̀ n yíɛ́ kékeèní mɛtammɛ̀ mamɛ̀ kɛ̃nkɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ tu: Díndi n kɔbɛ, yɛ̀nnɛ̀ dɛ kó dihɛì kɛ́yentɛ́nɛ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ yóó dì tùɔ̀kɛní.
5 Kɛ yɛ̃́ dɛ kó dihɛì yɛi nsũ̃ũ̃mmɛ̀, kɛ̀ Kuyie ndàátɛní di kpɛ́í.
6 Fɔ́ɔnnɛ̀ di, dì di dɔ̀ɔ dɛ̀, kɛ nɔ́ɔ nkucɛ mɛ̀máà, kɛ́ dì nìi mmɛnaà mɛ̀ɛ̀ nkpeńnì kucɛ mɛ̀dɛ́mɛ̀ kɛ́pɛ̃̃tɛ́ dì do di duɔ́mmɛ̀.
7 Fɛ̃́ũnnɛ̀ di mɛdiɛ̀ nkɛ̀ dɛ̀ mmannɛ̀ dì di tìì kpàtì kɛ yɛ̃́ dì do fuommɛ̀ kɛ tú, dì tú onitipokpàátì nwe, dì í tú okúpokù kɛ bo nkuɔ̀.
8 Dɛɛ̀ te kɛ̀ Kuyie nyóó dì potɛ́ tiyɛ̃́ti diyiè dìmáà miɛkɛ: Mumɔmmú mùù kɔ̀ù nɛ̀ dikɔ̀nnì, kɛ́ dì cɔ́u mmuhãã́ nkɛ̀ dì ńkuɔ̀ ndikúdabɔ̀nnì, kɛ yɛ̃́ ti Yiè nKuyie nkpeńnìmɛ̀mu kɛ̀ kuù di bekɛ́nɛ̀.
9 Kɛ̀ kutenkù kó bɛkpàátìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò duɔ́nɛ̀ kɛ kpàrìkɛ̀, kɛ naá mbɛdítíkpàátìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yà di cɔ́ummɛ̀ kɛ̀ kuyukú yiè kɛ́nkuɔ̀,
10 kɛ́yɔtɛ dɛ kó mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀, kɛ́ncómmú mɛdɛ́timɛ̀ kɛ sáútí kɛ tú: Áú yoò! Áú yoò! Babidɔnni wèè do dɛu kɛ kpeńnì, weè fɛ̃́ũ̃rì miɛ ndɛndɛ bàmbànàà?
11 Kɛ̀ kutenkù kó bɛpotambɛ̀ɛ kɔmmú, kɛ yɛ̃́ òmɔù tɛ̃́nkɛ í dommɛ̀ bɛ potantì.
12 Tìì tu: Mɛsɔɔ, timátì péítì nɛ̀ yɛtã́sàáyɛ̀ yɛbotí yɛbotí, mɛdɛì, tiyaàsàátì tibotí tibotí, tidabɛɛsàátì tibotí tibotí, yɛpápánìì nkó tinɛntì, disɔɔwũ̃ɔ̃ nɛ̀ timátì.
13 Ikũ̃mbotí imɔu, tùdàáríbɛ̀ nɛ̀ tihúúntì bɛ̀ tu tì míìrì nɛ̀ ɛ̀nsɑ̃́ɑ̃ nɛ̀ mɛnaà nɛ̀ mɛkùɔ nɛ̀ muyuo nsààmù nɛ̀ bèdéè nɛ̀ inàákɛ nɛ̀ ipe nɛ̀ sisɛ̃́ĩ nɛ̀ sinaàsɛ̃́ĩ nɛ̀ tidaatì bɛ̀ fiiti tì.
14 Kɛ̀ bɛpotambɛ̀ nnáá nkɛ tú: Idítíkperí kpɛrɛ a do mɔkɛ dɛ̀ tɛ̃́nkɛ í kpaá, a tɛ̃́nkɛ báá dɛ̀ pètɛ́ bìtì.
15 Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do fiiti tipotantì dɛ kó dihɛì, kɛ̀ bɛɛ yɔtɛ mɛfɛ̃́ũ̃tímɛ̀ kɛ́ncómmú mɛdɛ́timɛ̀ kɛ kuɔ̀ ndikúdabɔ̀nnì kɛ tú:
16 Áú yoò! Dihɛidiɛ̀ dìì do mɔkɛ tisãtì timɔu idítíkperí kpɛti: Tiyaàsàátì idítíkperí kpɛti tìì mìèti nɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ mɛdɛ̀ì mmɛ̀ɛ̀ dɔ̀ɔnɛ̀ mɛsɔɔ nnɛ̀ yɛtã́sàáyɛ̀ yɛbotí yɛbotí.
17 Dɛ kó tisãtì càkɛ dimɔ̀nnì dimáà.
Bɛ̀ɛ̀ piú bàtóòbɛ̀ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ pĩ mmutɔ̃mmú dɛ miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ ncòḿmú mɛkɛntímɛ̀.
18 Kɛ wúó ndì cɔ́ummɛ̀ kɛ̀ kuyukú fĩ kɛ ntú: Dihɛì dii ndo í mannɛ̀ dìmarì,
19 kɛ́nkuɔ̀ nkɛ pĩ mbɛ yɔ kɛ tú: Áú yoò! Dihɛidiɛ̀ dìì kó tikpàtì do te kɛ̀ bɛpotambɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cɛ̀ntìnɛ̀ bàtóòbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kpàrìkɛ̀ dii pɔ̀ntɛ miɛ ndimɔ̀nnì dimáà?
20 Dɛ̀ nnaati kɛ̃́nkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Kuyie nkɔbɛ nɛ̀ Yesu tɔ̃rɛ̀ nɛ̀ ku pããnáaǹtì náaḿbɛ̀, Kuyie mpɔ̀ntɛ dɛ kó dihɛì kɛ fɔ́ɔ ndì di dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ̀ yɛi mmɛ.
21 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì kperì marìi túótɛ́ ditã́diɛrì marì kɛ̀ dì mannɛ̀ dinàà kébɔ ndàméèrì miɛkɛ kɛ dɔ̀: Mɛɛ̀ botí nku Babidɔnni diɛwè yóó domɛ̀ mɛcãã bá bɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá ò yà.
22 Òmɔù tɛ̃́nkɛ í yóó keè tikùtìdùùtì, nɛ̀ itãrí nɛ̀ yɛtãtɛhe dɛ̀ kuɔ̀mmɛ̀. Bɛyántíbɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yó mbo, òmɔù tɛ̃́nkɛ í yóó keè cɔ̀nnì kuɔ̀mmɛ̀.
23 Muhãã́ ntɛ̃́nkɛ í yó ncɔ́u, nhòmɔù tɛ̃́nkɛ í yóó keè odapàà nɛ̀ osapàà mbɛ̀ daúmɛ̀. A kó bɛpotambɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do bakɛ́ titentì timɔu kɛ dɔɔri dɛnitinɔ̀nkpɛrɛ, kɛ suó bɛnìtìbɛ̀.
24 Kuyie nyóó bɛ̀ bekɛ́nɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì náaḿbɛ̀ bɛ̀ kùɔ bɛ̀ kpɛ́í nkɛ nɛ̀ Kuyie nkɔbɛ bɛ̀ kùɔ bɛ̀.

19

Dipebii tóúmɛ̀ di pokù

1 Kɛ̀ n keè ditĩnnì marì dièmmɛ̀ kɛ tú: Adeduya! Sãntɛnɛ̀ Kuyie nkùù kpeńnì
kɛ̀ ku yètìrì ndɛu, kùù ti dɛɛté.
2 Kuyie mbekù weti weti nwe kɛ̀ dɛ̀ wenni, kù kpetínnému onitipòkù wèè
dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ bɛ̀ cààri. Ò kùɔ ku tõmbɛ̀ mbɛ kɛ̀ kù ò kpetínné kɛ fɔ́ɔ́.
3 Kɛ yíé kɛ dɔ̀: Adeduya! Sãntɛnɛ̀ Kuyie, ndɛ kó dihɛì cɔ́ummu kɛ̀ kuyukú
dekù tiwɛtì yɛbie nyɛbie.
4 Kɛ̀ Kuyie nni nkari ku kpààtìkàrì kɛ̀ bɛkótíbɛ̀ sipísìdé nɛ̀ bènàà nɛ̀ dɛmarɛ̀
fòùrɛ̀ dɛ̀nàà ninkoo ku ììkɛ̀ kɛ tú: Adeduya! Dɛ̀ mmɛ ndò. Sãntɛnɛ̀ ti Yiè nKuyie.
5 Kɛ̀ n keè òmɔù bɛ́innímɛ̀ Kuyie nkpààtìkàrì borɛ̀ kɛ tú: Díndi ku tõmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀
ku dé, bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ bɛsámpɔ́bɛ̀ sãntɛnɛ̀ Kuyie.
6 Kɛ̀ n yíé kékeè ditĩnnì diɛrì marì dièmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ùuti kɛ dò mmɛniɛ nduò
kucúcuku, kɛ péú fɛtaafɛ̀ kõmɛ kɛ tú: Adeduya! Sãntɛnɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù
kpeńnì kɛ tú okpààtì, kɛ bakɛ́.
7 Dɛ̀ nti naati, kɛ yɛ́ Kuyie mpebii yóó túótémɛ̀ di pokù, ò bàátí kɛ dèèmu.
8 Kuyie nhò sɛ̃rimu koò dàtínné tiyaàkpetì tìì wenni kɛ miɛti, tìì tu ku kɔbɛ
pĩ mmùù tõmmú sààmù kù dɔ́ mù.
9 Kɛ̀ Kuyie ntõnnì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Wãri kɛ dɔ̀: Dɛ̀ nnaati Kuyie nyú bɛ̀ ku pebii
potúòmù, Kuyie nkuù tì béi.
10 Kɛ̀ n nínkú kɛ bo dì sãntɛ kɛ̀ di dɔ̀ m báá di sãntɛ kɛ̀ dì tu Kuyie nkóo tõntì
nwe kɛ dònnɛ̀ mí nnɛ̀ Kirisi kɔbɛ tɔbɛ̀, kɛ̀ n sãntɛ Kuyie nku.
Yesu nàkɛ́ tì, Kuyie mpããnáaǹtì náambɛ̀ do nàkɛ́ tì, ti ti nnáá.

Wèè dèkɛ tɛsãmpéítɛ̀ ò namɛ̀ dikpànnì

11 Kɛ̀ n yà kɛĩnkɛ̀ kpetémɛ̀, kòò mɔù dèkɛ tɛsãmpéítɛ̀ kòo yètìrì tu:
Timɔ́mmɔnti, kòò dɔ̀ɔri Kuyie ndɔ́mɛ̀ kɛ bekù nɛ̀ timɔ́mmɔnti kɛ kpa nnɛ̀
timɔ́mmɔnti.
12 Kòo nuɔ ncɔ́u mmuhãã́ nkòò òkɛ́ yɛkpààtìpìkɛ̀, kɛ̀ diyètìrì marì wɛ̃̀ri yɛ ĩnkɛ̀
kɛ̀ weè máà dì yɛ́.
13 Kɛ̀ bɛ̀ ò yu kɛ tú: Kuyie nnáaǹtì. Kòò dàátí diyaàbòrì kɛ̀ bɛ̀ di mèú mmɛyĩĩ.
14 Kɛ̀ kɛĩnkɛ̀ kó tihããpɔ̀ntì ò tũ nkɛ dáátí tiyaàsààtì tikpetì tipéítì kɛ dekɛ
sisãmpíé.
15 Kòo cɛ̃mmú bɛ̀ɛ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti nɛ̀ kumátìpààti, kɛ̀ kuseú natikù yìèní o
nùù ò yóó bɛ̀ kùɔnɛ̀ kù, kɛ́ bɛ̀ bɛnkɛ Kuyie nkperíkù miɛkɛ bɛ̀ cɔ́ummɛ̀ kɛ̀ bɛ yĩĩ
mpɔ̃ntɛ́ kɛ́ ndò bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ naumɛ̀ yɛtebɛ diyɛtituò miɛkɛ.
16 Kɛ wɛ̃̀ri o yaàbòrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ o kpèrì o yètìrì kɛ tú: Bɛkpààtìbɛ̀ kóo kpààtì,
bɛkótíbɛ̀ kóo kótì!
17 Kɛ̀ n yíé kéyà Kuyie ntõnnì marì kɛ̀ dì còḿmú diyiè takɛ́, kɛ pĩɛ̃kù kɛ yu
tinɔtì kɛ tú: Tíínnènní, kɛ̀ Kuyie ndi ãnné dibanni diɛrì kɛ̀ dí di.
18 Kɔtɛnèní kécɔ bɛkpààtìbɛ̀, bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃̀ĩ yɛmbɛ̀, bɛkperíbɛ̀, sisɛ̃̀ĩ nɛ̀ si
dèèbɛ̀, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, tidaatì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í tú tidaatì, bɛdiɛbɛ̀ nɛ̀ bɛsámpɔ́bɛ̀.
19 Kɛ̀ n yíé kéyà musĩmmù nɛ̀ kutenkù kumɔu kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛ kó
bɛhããpɔ̀mbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ tìí nkɛ bo dokénè wèè dèkɛ tɛsãntɛ̀ nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀.
20 Kɛ̀ bɛ̀ɛ kpetínné musĩmmù nɛ̀ wèè do soú nkɛ tú ò nàá nKuyie mpããnáaǹtì,
wèè do mù nɛínɛ̀ kɛ dɔɔri tidiɛtì. (Ò do dɔɔri tìì diɛtì kɛ suó mù cànnɛ bɛ̀, kɛ̀
bɛ̀ nninku kɛ sãntí mu tenkaanìtɛ̀.) Dɛ kó musĩmmù nɛ̀ wèè do soú nkɛ tú ò
nàá nKuyie mpããnáaǹtì, kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ dootóo bɛfòùbɛ̀ kuhããbinku, muhãpòpùo
mmiɛkɛ,
21 kékuɔ bɛtɔbɛ̀ nɛ̀ kuseú kùù yìèní wèè dèkɛ tɛsãntɛ̀ o nùù, kɛ̀ tinɔ̀tìi bɛ cɔ̀
kékpenkɛ.

20

Kuyie nyóó kpetínnémɛ̀ dibɔ̀ɔ̀ yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀

1 Kè n yà Kuyie ntɔ̃nnì cùténímɛ̀ kɛ̃ĩnkɛ̀ kɛ tɔ difɔ̃̀tìrì cũmpuri kó sikpetínsì nè mɛfɛ̃ĩmmɛ diɛmɛ̀.
2 Kɛ pɛ̃ĩ ndinìtìrì, fɛwààfɛ̀ fɛ̀ɛ̀ do bo nè dimɔ̀nnì, fɛ̀ɛ̀ tu Satãã kéboú kè dì mboú kɛ dɔ̀ yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀ (1000).
3 Kè Kuyie ntɔ̃nnìi di dootóo difɔ̃̀tìrì cũmpuri, kɛ kpetínné képáá nképɔ̃nné, kè di nkɛ bo kè yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀ yàa deènè, bá di tɛ́nkɛ í soú nhòmɔù. Kè bèɛ wɛ̃tɛ ké dì fɛ̃ĩ ndimɔ̀nnì sámpɔ́.
4 Kè n yíé kéyà yɛkpààtìkàrè, kè Kuyie nduó mbèè yè kàri muwɛ̃rímú kè bè bo bekénè bɛnìtìbè. Kè n yà bɛcíríbè bè do kùɔ bè, bè nàké mèè kpéí nKirisi kpéí nè Kuyie nnáaǹtì. Bèè do í yie nkɛ nínkú kédɔu mmusĩmmù nè mu tenkaanìtè bè í nyie kè mùu bè cànnɛ bɛ tɛ̃ĩ nyoo bɛ nɔu. Kè m bè yà kè bè yɛ̃ǹté kɛ wɛ̃ńnè Kirisi kɛ yo ntikpàtì yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀.
5 Bèè yɛ̃ǹté bèmbɛ mɛketimè, kè bɛsɔmbɛ yóó yɛ̃ǹté yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀ bo pɛ̃ɛ̃témè.
6 Dè nnaati Kuyie ncɛ̃ǹné bè, bèè keté kɛ yɛ̃ǹté, bè tɛ́nkɛ í yóó kú mukúdérímù, bè yó ntú Kuyie nnè Kirisi bɛ kó ikuó nìùbè mbɛ, kénwɛ̃ńnè Kirisi kɛ yo ntikpàtì yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀.

Kuyie nyóó namɛ̀ dibɔ̀ɔ̀ nè di kɔbɛ

7 Kè yɛbie ntɛkɔupíítɛ̀ɛ (1000) pɛ̃ɛ̃té kè Kuyie nkpeté dibɔ̀ɔ̀.
8 Kè dìi suó titentì timɔu kɔbɛ, kɛ tíí nKuyie nkpantídèntɔbè bè tu bè: Kɔku nè Makɔku *, kè bè nsũ kɛ mànnè dàméèrì kó mubirímú.
9 Kè bèɛ ítɛ́ kɛ́cɛ̃ɛ̃tɛ Kuyie nkɔbɛ dihɛì ku dó dì. Kè Kuyie ncũũnní muhãã́ nkè mùu bè kùɔ.
10 Dɛ mɔ̀nnì kè bèɛ dootóo dibɔ̀ɔ̀ dìì do bè soú mmuhãã́ nnè kuhããbinku muhãpòpùo mmiɛkɛ, musĩmmù nè wèè do soú nkɛ tú ò nàá nKuyie mpããnáaǹtì dɛ borè, kè dè nfɛ̃́ũ̃rì kuyie nnè kɛyènkè sã́ã́ yɛbie nyɛbie.

Tibeéntì sɔnti

11 Kè nwèǹté kémɔ́ntóo kɛtenkè nè kɛ̃ĩnkè, kéyà dikpààtìkàrì péírì diɛrì, kòò mɔù kàri di ĩnkè.
12 Kè n yà bɛcíríbè: Bɛkótíbè nè bɛsámpóbè, kè bè còḿmú dikpààtìkàrì ìikè, kè bè pĩntɛ yɛpátɛ, bá wè o dɔɔ̀rìmè wɛ̃̀ri dè. Kè Kuyie mbè bekénè bɛ dɔɔ̀rìmè dòmmè.
13 Kè dàméèrìi tɛ́nnéní bɛcíríbè kè kudɔnkù tɛ́nnéní ku kɔbɛ, kè bèɛ bekénè bá wè o dɔɔ̀rìmè dòmmè,
14 képĩ mmukũũ nè kudɔnkù, kédootóo kuhããbinku miɛkɛ mùù tu mukúdérímù.
15 Kè bè í yà wèè yètìrì mufòmmu pátíri miɛkɛ bèɛ ò dootóo kuhããbinku miɛkɛ.

21

Kɛ̃ĩnkè pànkè nè kɛtenkè pànkè dɛ kó tináaǹtì

1 Kè n yà kɛ̃ĩnkè pànkè nè kɛtenkè pànkè, kɛkótíkè nè dàméèrì kè dè pɛ̃ɛ̃té.
2 Kè n yà dihɛì sààrì Sedisadɛmmu pànwè, kòò cutiní kɛ̃ĩnkè Kuyie mborè, kɛ sɛ̃̀ri kɛ dò nhosapàà nsɛ̃̀ri kɛ kɔri o dɔù.

---

* **20:8** ***Kɔku nè Makɔku:*** Kɔku tu dihɛì ndi kè Makɔku tu dɛ kó dihɛì kóo kpààtì yètìrì (wéntɛ́ Esekiɛri 38:2). Kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ bɛnkú yɛbotè yèè yóó ítɛ́ kɛ bo kpannè Kuyie nnè ku kó bɛnìtìbè yɛmɔ̀rè sɔnyɛ.

3 Kɛ̀ n kèè òmɔù pĩɛ̃kénímɛ̀ dikpàátìkàrì borɛ̀ kɛ tú: Di mmɔ̀nnì Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bomu bɛnìtìbɛ̀ cuokɛ̀, kù yó mbɛ̀ bonɛ̀mu kɛ̀ bɛ̀ wɛ̃ nkɛ̀ bɛ̀ tu ku kɔbɛ, kɛ̀ kù bɛ̀ te.
4 Kɛ̀ kùu ũtɛ́ bɛ nɔnniɛti páíí. Mukũũ mbá mbo, yɛkúdabùò mbá mbo, isáútìi bá mbo, mumɔmmú bá mbo, dɛkótírɛ̀ dɛmɔu yóó pɛ̃ɛ̃tɛ́mu.
5 Wèè kàri dikpàátìkàrì ĩnkɛ̀ kòo béi nkɛ dɔ̀: Di mmɔ̀nnì m bo dɔɔ̀ dɛmɔu dɛpànnɛ̀ kɛ yíɛ́ dɔ̀: Wãri n yóó da nákɛ́ tì, tì tu timɔ́mmɔnti nti kɛ dò ndí tì yie.
6 Kɛ yíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀: Dɛ̀ dɔɔ̀ kɛ dèèmu. Míì tu oketiwè kɛ tú osɔnwe, kɛ tú diketírì kɛ tú kumànku. Kɛ̀ sinéyɛ̃ĩ bo wè m bo ò pã mufòmmu bintɛ niɛ nkòo yɑ̃̀ kénfòù.
7 Bèè bo na kétuɔkɛ kumànku m bo bɛ̀ duɔ́ n yɛ̃ n yóó bɛ̀ duɔ́ ndɛ̀, kɛ́ mbɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ tu m bí.
8 Ifɔ̃waá nyɛmbɛ̀, bèè í dɔɔri bɛ̀ nàá ntì, bèè dɔ̀ɔri isɔkɛ kpɛrɛ, bɛnitikɔ̀ùbɛ̀, bèè dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀, bɛtediibɛ̀, bɛbɔɔféúbɛ̀ nɛ̀ siyáàbìsí yɛmbɛ̀, m bo bɛ̀ ãnné kuhããbinku nɛ̀ muhãpòpùo mmiɛkɛ dèè tu mukũũ ndérímù.

Sedisadɛmmu pànwè yó ndòmmè

9 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ yèyiekɛ̀ kó dìmarì, dìì do tɔ mɛyɛi nkó ibòòkɛ sɔnyi ìyiekɛ̀ n yu kɛ dɔ̀: Kɔtɛní kɛ̀ n da bɛnkɛ Kuyie mpebii pokù.
10 Kɛ̀ Muyaánsààmù m píɛ nkɛ̀ ku tɔ̃nnì n túótɛ́, kédekɛnɛ̀ ditãrì diɛrì marì ĩnkɛ̀, kɛ́ m bɛnkɛ dihɛì sààrì Sedisadɛmmu wèè cutiní kɛĩ̃nkɛ̀ Kuyie mborɛ̀.
11 Kɛ̀ Kuyie nkó tikpetì dì dàátí kɛ pĩ̃nti kɛ dò ndoii kɛ dò ntɛwéìtɛ̀, kɛ miɛti kɛ dò nyɛtɑ́̃sààyɛ̀. Kɛ̀ dìmarì dò ntinɔbéntì kɛ̀ ditɛrì dò ndoii kɛ dò ntɛwéìtɛ̀.
12 Kɛ̀ di duotí okù mɛdiè nkɛ mɔkɛ yɛbòrɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀, kɛ̀ Kuyie ntɔ̃rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ yɛ̀ bàa, kɛ̀ dɛ kó yɛbòrɛ̀ wɑ̃̀ri yɛ ĩnkɛ̀. Isidayɛɛribɛ wuɔ ntɛpíítɛ̀ nɛ̀ idéì yètɛ̀.
13 Kɛ̀ dɛ kó yɛbòrɛ̀ keú tipíìtì tinàà: Yètããti diyiè yìɛ̀ kèɛ̀ bíékɛ̀, yètããti dì taà kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀, yètããti kubakù cɑ̃̀nku, yètããti kuyoú.
14 Kɛ̀ dɛ kó kuduotí cómmú yɛtɔ̃rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ ĩnkɛ̀. Kɛ̀ yɛ̀ wɑ̃̀ri dipebii tɔ̃rɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ yètɛ̀.
15 Kɛ̀ Kuyie ntɔ̃nnì dìì n nàánnɛ̀ kɛ̀ dì tɔ kusɔɔpààti, kɛ̀ bo bennɛ́ dihɛì nɛ̀ yɛbòrɛ̀ nɛ̀ iduotí,
16 kébennɛ́ kɛ̀ dɛ̀ mma tipíìtì timɔu nɛ̀ mɛhokùmɛ̀ nɛ̀ mɛcómmɛ̀, kémbo cìdòmétíríbɛ̀ sikɔupísìdé nɛ̀ sikɔusìdé (2200).
17 Kébennɛ́ kuduotí cɛ̃̀ɛ̃̀ nkɛ̀ mɛ̀ mbo métíríbɛ̀ sipísìkuɔ nɛ̀ bɛnùmmù (65).
18 Kɛ̀ kuduotí maánɛ̀ yɛtɑ́̃sààyɛ̀, yèɛ̀ dò ntinɔ́bɛ́ntì, kɛ̀ dihɛì maánɛ̀ mɛsɔɔ mmɛ̀ɛ̀ dò ndoii kɛ dò ntɛwéìtɛ̀.
19-20 Kɛ̀ bɛ̀ dàri yɛtɑ́̃sààyɛ̀ yɛbotí yɛbotí dipũũ, kɛ̀ dìmarì dò ntinɔ́bɛ́ntì, kɛ̀ ditɛrì dò nyɛkũɔ̃̀, kɛ̀ ditɛrì dò mmɛyĩĩ̃, kɛ̀ ditɛrì dò nfɛtònfɛ̀, kɛ̀ ditɛrì dò mmɛbèrìmɛ̀, kɛ̀ ditɛrì dò ntɛdàntɛ̀, kɛ̀ ditɛrì dò mmutápɛí. Kɛ̀ ditɛrì dò ntiwɛtì, kɛ̀ ditɛrì dò mmɛkɔ̀cɛ̀burimɛ.
21 Kɛ̀ yɛbòrɛ̀ tɛpíítɛ̀ nɛ̀ yèdéɛ̀ dɔɔ̀nɛ̀ mèdèì, bá dì kɛ̀ dì mɔkɛ mèmáà. Kɛ̀ dihɛì kó kucɛ tú mɛsɔɔ mmɛ̀ɛ̀ dò ndoii kɛ dò ntɛwéìtɛ̀.
22 Bá n yí nyà Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ kɔ̀rì kɛ̀ kɛ bɑ́á, ti Yiè Kuyie nkùù bakɛ́ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ kɛĩ̃nkɛ̀ nɛ̀ dipebii bɛɛ̀ do dɛ̀ bo kɛ̀ bɛ̀ mbɛ mbɑ́á tipíìtì timɔu.
23 Diyiè nɛ̀ otɑ̃̀nkù dɛ̀ í mbo kɛ bo mmí dihɛì. Kuyie nkuù do miɛti kɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ̀ dipebii tú dɛfìtírɛ̀.
24 Kɛ̀ titentì timɔu kɔbɛ centì di wenniku miɛkɛ, kɛ̀ titentì timɔu kó bɛkpàátìbɛ̀ kɔrìnko bɛ kpàtì dɛborɛ̀.
25 Dɛ kó dihɛì bòrɛ̀ yó nfeímu sɑ́ɑ̃̀, kɛ yɛ́ kɛyènkɛ̀ í yó mbomɛ̀.
26 Bɛ̀ yó ndɛ ntɔuo titentì timɔu kɔbɛ kpàtì sàátì.

27 Dèmarè sĩnnè í tati dɛ kó dihɛì, yoo wèè dɔ̀ɔ̀ri isɔkɛ kpɛrɛ yoo siyáàbìsí yiè. Bèè yètè wɑ̃̀ri mufòmmu pátíri miɛkɛ dìì tu dipebii kpɛri, bɛè máà tati dɛ kó dihɛì.

22

Mɛniɛ mmèè duɔ́ mmufòmmu mɛ kó tináaǹtì

1 Kè Kuyie ntɔ̃nnì m bɛnkɛ kukó nkùù kó mɛniɛ nduɔ mmufòmmu, kè mè yìèní Kuyie nnè dipebii bɛ kpààtìkàrì borè, kɛ dò ndoii kɛ dò n tɛwéìtè.

2 Kɛ pũ̃ ndihɛì miɛkɛ, kè dɛtie ndèè duɔ mmufòmmu kè dè còḿmú yɛyɑkè yèdé kɛ pɛi kucɛ tɛpíítè nè mèdémè dibenni, kucɛ mèmáà otɑ̃̀nkù, kè mu fɑ̃̀ɑ̃̀tì miɛkùnko yɛbotè.

3 Dèmarè í yó mbo dɛ kó dihɛì miɛkɛ Kuyie ncɔ̃ɔ̃ dè.

Kuyie nkpààtìkàrì nè dipebii kpɛri yó mbo dihɛì miɛkɛ nkɛ, kè Kuyie ntɔ̃mbè kù bàá.

4 Kɛ wúó nku ììkè, kè kùu wãri ku yètìrì bɛ tĩ̃ĩ̃.

5 Kɛyènkè í yó mbo, diyiè nè otɑ̃̀nkù dè mɛ nyí yó mbo. Ti Yiè nKuyie nkuù yó mpĩ̃nti kè dè wenni, kè bè yo nku kpàtì sɑ́ɑ̃́ yɛbie nyɛbie.

Yesu wɛ̃̀tinímè bàmbà

6 Kè Kuyie ntɔ̃nnì n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dɛ kó tináaǹtì tu timɔ́mmɔnti nti kɛ dò ntí ntì tɑ́. Ti Yiè nKuyie nkuù píɛ nku Yɑá nku pããnáaǹtì náaǹbè, kɛ tɔ̃nní ku tɔ̃nnì kè dì bè nàkɛ́ dèè yóó dɔɔ̀.

7 Kè Yesu dɔ̀: Ndɑkɛnè n wɛ̃̀tinímu bàmbà. Dè nnɑɑti wèè yie ndi mpátíri náaǹtì.

8 Mí nyIsãã n kèèmu kɛ yà dɛ kó dɛnɛnnè, n kèè dìì mɔ̀nnì kɛ yà kénínkóo Kuyie ntɔ̃nnì dìì dè nni mbɛnkɛ, di ììkè kɛ bo dì sãntɛ.

9 Kè dì dɔ̀: A báá n sãntɛ, kè n tu Kuyie ntɔ̃ntì nwe, kɛ dɑ dònnè nè Kirisi kɔbɛ tɔbè, á sãntɛ Kuyie nku.

10 Á báá yóu ɑ bo nákɛ́mè di mpátíri kó tináaǹtì, kɛ yḛ́ dɛ mɔ̀nnì tɔ̀ɔ́nímèmu kè tì yóó dɔɔ̀.

11 Mɛyɛi nyiè ndɔkɛ sɔɔté o yɛi, wèè sĩ nkòo dɔkɛ sĩntɛ, wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛsàà nkòo dɔkɛ mmè dɔ̀ɔ̀ri, wèè dò mpáíí kòo dɔkɛ wénkùnnɛ omáà.

12 Kè Yesu dɔ̀: Ndɑkɛnè! N wɛ̃̀tinímu bàmbà nkɛ bo yietí bá wè o dɔɔ̀rìmè dò mmè.

13 Míì tu Oketiwè kɛ tú Osɔnwe, kɛ tú diketírì nè kumànku.

14 Dè nnɑɑti bèè ɔ̀ú bɛ yààtì kè dè bo yie nkè bèɛ di mutie mùù duɔ mmufòmmu mu kó yɛbɛ kéta dihɛì kó yɛbòrè.

15 Bèè dɔ̀ɔ̀ri isɔkɛ kpɛrɛ, bɛtediibè, bèè dɔutinè bɛtɔbè, bɛnitikɔ̀ùbè, bɛbɔɔféúbè nè siyáàbìsí yɛmbè, bɛmbɛ kó dimàà yó mbo ditowɑà ndi.

16 Mí nYesu míì tɔ̃nní n tɔ̃nnì kè dì tì nàkɛ́ n kɔbɛ tĩ̃rè. Míì tu Dɑfiti yɑàbirɛ, kɛ tú tɛkũ̃nwentɛ́wɑ̃̀tè tèè pĩ̃nti.

17 Kuyie nYɑá nnè Kirisi kɔbɛ bèè tu o pokù ò tããtɛ́ wè kè bè dɔ̀: Kɔtɛní!

Bèè kèè kè bè múnkɛ dɔ̀: Kɔtɛní!

Kè sinéyɛ̃̄ĩ bo wè wèe kɔtɛní kéyɑ̀ fààrè mɛniɛ mmèè duɔ́ mmufòmmu.

Bè cɑummè wèè bo kɑɑ ndi mpátíri

18 Mí nyIsãã n náámmu bèè kàɑ ndi mpátíri kɛ tú: Wèè yìé tìmɑtì dɛ miɛkɛ Kuyie mbo ò yìé mɛyɛi mbè nàá mmèè kpéí dɛ kó dipátíri miɛkɛ.

19 Kòò mmɔù mɛ nyààtɛ tìmɑtì, Kuyie mbo o mɔ̀ntɛ mutie mùù duɔ mufòmmu mu kó dibii, bá ò báá tɑ dihɛì sààrì kù nàá ndìì kpéí dì mpátíri miɛkɛ.

20 Mí nyIsãã n náá mómmuɔ nwe kɛ tú: Ò bɛ́immu kɛ tú: N wɛ̃̀tinímu bàmbà. Dè mmɛ ndò! Wɛ̃̀tɛní ti Yiè nYesu!

21 Ti Yiè nYesu kó mɛsàà nní ndi bonè dimɔu.